BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Nr. 1. Sibiiu, Sâmbătă 2|14 Ianuarie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 1 Ianuarie.

„Sĕ fim sprinteni!“ au fost cuvintele cu care am încheiat anul trecut. Cu aceste cuvinte vrem se întrăm în anul nou şi dorinţa noastră espresă ar fi, ca toţi Românii transilvaneni, bănăţeni şi ungureni sĕ fie însufleţiţi de cuvintele aceste.

Dar ce se facem în împregiurările noastre? ni se va pune întrebarea, din partea multora.

Aşa scim din viaţa practică, că un om harnic nu se plânge nici odată de lipsă de ocupaţiune. Ceea ce este în viaţa de toate ḑilele se poate aplica şi în viaţa naţională a unui popor, chiar şi în cea naţională politică.

Şi apoi chiar cu privire la împregiurările noastre de astăḑi, când sûntem reduşi de nu mai însemnăm în viaţa politică decât massă de indiviḑi, oare nu avem destul de făcut până ca se ajungem se numĕrăm şi noi ca individualitate naţională, ca Români în şirul celorlalte popoare ale statului unguresc.?

De lucru, nu e vorbă, am avè destul numai voia şi energia se nu ne lipsească.

Aici nu e de a se lua în consideraţiune numai activitatea noastră când e vorba d. e. de alegeri în comune, în municipii şi în dietă. Avem destul de a face şi pentru de a ţinè deştept simţul naţional şi simţul pentru drepturile politice, care statul cu o mână se face că ni le dă şi cu alta ni le ia. Şi este lucru prea cunoscut că, pentruca astfeliu de simţeminte se fie nutrite şi susţinute cu succes, trebuie oare care grad de cultură a poporului. Poporul trebuie se priceapă când i vorbesce cineva despre originea sa şi despre drepturile la care trebuie sĕ aspire.

Mai este încă şi alta împregiurare care este doar de cea mai mare importanţă în împregiurările noastre. Adese-ori stăm pe gânduri şi cautăm cu oare care aer de desperaţiune în giurul nostru, ḑicênd că n'avem oameni conducĕtori. Uităm însĕ că pe oamenii mari şi apţi pentru roluri politice îi nasc luptele. Bărbaţii de stat în toate timpurile ni se presentează ca producte a le evenimentelor sgomotoase a le luptelor în care au trăit. Indiviḑii şi popoarele, care se feresc de lupte şi trăiesc numai pentru esistenţa de aḑi pe mâne, au perit în întunerecul evenimentelor şi luptelor popoarelor celorlalte ca şi cum n'ar fi esistat pe lume. Un Demosten, un Cicero şi alţii, Grecii şi Romanii tocmai prin lupte au devenit factori însemnaţi ai timpurilor lor, au devenit pentru lumea întreagă până la noi cari trăim în timpurile cele mai depărtate dela ei încoace.

Dar se nu mergem aşa departe înapoi prin seculi depărtaţi a căuta esemple când le putem avè la noi acasă aşa ḑicênd în ḑilele noastre,

Erau împregiurările politice ale Românilor mai bune în 1848 şi 1849? Oare stând Românii cu mânile în sin au produs pe un Şaguna ascuns în mănăstire şi pe Iancu în cancelaria juraţilor dela tabla regie? Şi dacă am sta se citām nume oare ne am putè oprì numai la aceste două din timpurile acele sgomotoase, timpuri când Românii au plecat dela lanţurile robiei deadreptul la jocul cel mare de lupte politice?

Când am face istorie am trebuì se înşirăm mai mulţi. Pentru acum e de ajuns a arăta că lupta a fost atât de productivă, încât ne a dat bărbaţi şi pe lângă bărbaţi lumea s'a treḑit ca dintr'un vis, auḑind că esistă un popor, pe care îl uitase, Românii din Transilvania şi Ungaria.

Sĕ ne apropiem şi mai tare de timpurile noastre. În anii 1860 până la 1865 neau lipsit oare bărbaţi pentru parlament în ţeară şi pentru senatul imperial din Viena? Şi atunci încă n'aveam mulţimea de inteligenţă care se dispună nejignită de conscinţa sa. Erau mulţi funcţionari, cari entusiasmaţi de zel pentru popor cărui aparţinea preţuia mai mult interesele acestuia decât pe ale lor particulare. Şi de conducĕtoriu încă n'a fost lipsă, pentrucă Dḑeu a îngrigit tot-deuna de iubitorii de luptă se le dee şi conducĕtori.

Numai când a venit vêntuleţul amorţitoriu am început a fi privaţi de conducĕtori şi de bărbaţi de luptă.

Românii transilvani, bănăţeni şi ungureni, dacă au şi avut vederi diverse politice în timpul mai din urmă, divergenţa a fost numai în formă. Scopul a fost unul şi acelaşi. În sfêrşit şi forma s'a apropiat de unificare. Prin urmare dacă abstragem dela puţinii indiviḑi, cari se pot numera pe degete, putem ḑice că Românii formează astăḑi o partidă.

Stând astfeliu lucrul, partida aceasta are numai se fie mai mobilă, se înceapă a lucra şi îndată, sperăm noi, că lipsele apurente de astăḑi ar dispărè.

O programă bine definită am cerut noi înainte de adunarea din Maiu din anul trecut. Această o cerem şi acum.

Dar ni se va ḑice astăḑi avem şi programă.

Bine, reflectăm noi din partene, poate că programa nu ne mulţămesce întru toate, însĕ sĕ se pună în lucrare. Esperienţa poate mai îndrepta unde se vor vedè neajunsuri, însĕ se facem ceva şi aşa sperăm că atunci se vor ivì şi bărbaţii pentru rolurile necesare, căci în activitate câştigă un popor încredere în sine şi în inteligenţa sa, ear' inteligenta în puterile ei proprii.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Ianuarie.

Era de prevĕḑut că cu încetul „patrioţii“ noştri, cuprinşi de boala maghiarisărei, vor ajunge în sfârşit la acel stadiu al desvoltărei psichice abnorme ce se numesce în limbagiul de toate ḑilele nebunie. Căci ce alta poate fi, dacă într'un comitet al Ungariei, bună oară al Şaroşului şi anume în oraşul Eperieş stau se întemeieze o *„Reuniune pentru maghiarisare,“* a cărei statute, fiind urḑite de deputatul dietal Bano au se cuprindă în §. 21 următoarea disposiţie: „Protectorul reuniunei: *Primul Maghiar, Regele.*“ Asta numai poate trece de îndrăsneală, ci de o curată nebunie, a cere ca monarchul. care este mai pre sus de luptele de partide şi care pe toate neamurile privesce cu aceiaşi ochi binevoitorii, sĕ fie protectorul unei reuniuni, care 'şi propune a prigonì popoarele Lui nemaghiare, ce în *toate* timpurile au dovedit cu cuvêntul şi cu fapta credinţă neclătită cătră tron şi ţeară! Domnitorul nostru este şi Împĕratul nostru, care preţuesce în mult credinţa şi vitejia ostaşului de ori ce neam ar fi. Şi când monarchia are sĕ lupte împrotiva duşmanului, fie acesta din afară fie el şi din lăuntru, monarchul apelează la jertfirea tuturora fără deosebire de naţie. Astfel tocmai în momentul acesta ne vine scirea că regimentul 51 „Archiducele Enric“, compus în partea mai mare de Români, apoi de Unguri şi Nemţi, a primit ordin de a sta gata de plecare în părţile dalmatine şi herţegovinene.

Preste tot se pare că în Erţegovina şi şi în Bosnia se aşteaptă lucruri foarte seriose. „Este interesantă împregiurarea“, ḑice „Deutsche Zeitung“, că la unele trupe îndreptate spre Erţegovina ca ţintă „definitivă“ Bosnia“.

În Germania curge lupta între liberali şi principele Bismarck.

Presa liberală din Berlin întreagă este prea serios dispusă şi 'şi esprimă părerea de rĕu pentru ordonanţa împĕratului publicată ieri. „Naţional Zeitung ḑice: Liberalii trebuie sĕ res-

---

FOIŢA.

Şoimul Banului de Craiova.

(Poemu epicu.*)

Cântul I.

Peste pajiştea 'nverḑită
Şi de soare strălucită —
În Craiova cea vestită:
Doi panduri cu braţe tari
Preumbl' un puiu de armăsariu:
Şoimuleţ din herghelia
Viu ca viaţa de câmpiă
Şoimu bueac şi nesdrăvan:
Şoimul Banului Ioan
Iute ca gândul, ce sboară
Peste-a lumilor hotară,
Ager ca un puiu de smĕu
Şi nătâng ca tatăl sĕu.
Pe-a sa netedă spinare
N'a şeḑut voinic călare,
Nu-i voinic ce-ar cuteza;
A-'l strunì şi-a'l închinga,
Şi din câţi sĕ şi cercară,
Au cercat numai se moară;
Căci de foc câţi se ating,
De foc ard, prin foc se stîng

Părăsind măreţu-şi tron,
Banul ese pe balcon
Şi sumeţ ochi-şi aruncă
La pandurii, ce cu muncă
Scos' au şoimul la preumblare,
Ear' Craiova stă'n mirare,
Cautând la armăsariu
Si la băetanii tari.
Banul stă şi se gândesce
Şi prin cuget chipzueşce,
Cum s'adune la palat
Feţi voinici din târg şi sat,
Sĕ se'ntreacă, sĕ se ţiă
În cercări de vitejiă
Astfeliu deci căruntul Banu
Pre-al cetăţii căpitan
La palătu, la sine'l chiamă
Şi mi-i ḑice şi-i dă'n seamă:
„Căpitane! aḑi vĕḑênd
Şoimuleţu'mi nechezând
Şi cu paşi, cu sărituri
Greu muncind pre doi panduri,
Care l scoaseră în primblare
Pe la rĕsărit de soare,
Cugetând am hotărît
Ca se fac uumai decât
Fapte mari de vitejii
Cu feciori de voinicii:
Deci chiar astăḑi tu sĕ scrii
Cărţi, şi la palat se'mbii
Toţi voinicii din cetate
Şi din giur de pre la sate,
Şi vestesce-li curat
Cum că braţul de bărbat,
Care'a fi se rnuşească,
Pre-al meu şoim sĕ'l îmblânḑească,
Şi pre şoim se pună şea
Şi'n spinarea lui sĕ stea, —
Căpăta-va ca rĕsplată
Pentru fapta-şi cutezată
Ast inel, ce'-l port ca Banu
De „ţinutul craiovean.“

Căpitanul cărţi trimite,
Ca s'adune, ca sĕ'nvite
Feţi voinici şi feţi viteji
Pentru falnicul prilej

Eată'n ḑiua hotărîtă
De mulţimea tăbărîtă
Curtea marelui palat
S'a 'mbulzit, s'a 'ncungiurat.
Mulţi fruntaşi de prin cetate,
Mulţi voinici de pe la sate
Pregătiţi în curte stau
Şi 'n cuvênt si 'n svat se dau.

Cântul II.

Sus pe ceriu cu diesmerdare
Luce mândru sântu Soare,
Aruncând priviri în jos
Spre palatul măiestos.

Ceasul este-aci şi 'ndată
În balcon Banul s'arată:
„Ura“! strigă înbărbătaţi
Toţi vitejii adunaţi,
Eară Banul mulţămesce
Şi din graiu apoi grăesce:
„Voi voinici, ce-aţi ascultat
Glasul meu, ce va chiemat,
Dovediţi prin dibaciă,
Ce puteţi la călăriă!
Eu ca domn, ce vĕ domnesc,
Hotări sĕ dăruiesc
Ast inel, ce scump îmi este,
Voinicelului de veste,
Voinicel ce-'a cuteza,
Pre-al meu şoim a-l închinga
Şi aruncându-se în spinare
Va umbla pe şoim călare.“
Astfeliu Banul cuvêntà
Şi cuvêntu-şi alină.
Şi din câţi voinici sosiră,
Şepte dintre toţi păşiră,
Arĕtându-se, că vor,

---

*) din Călindarul Societăţi pentru cultura şi lit. om. în Bucovina.

205.

pingă punerea în politica ḑilei a persoanei regelui, pentrucă, după cum se esprimă ordonanța, actele guvernului regal emană din decisiunile sale, care prin aceasta 'și esprimă părerea în mod constituțional. De oare ce politica ministrilor anteriori combătută acum de oficioși, esprimă de asemenea decisiunile regelui și fără aceasta nici că va fi posibilă o politică viitoare, nu pare a fi în interesul coroanei de a o indentifica cu toate amenuntele politicei ministeriale. Un conflict nu e la locul sĕu; dar dacă ar venì, atunci poporul prusian, după atâtea sacrificii, va ținè și acum la această părere, după cum a ținut acum douĕḑeci de ani la basele constituționale ale vieței de stat și ceilalți Germani n'ar rĕmânè mai pe jos în credința lor pentru constituție și coroană.

„Vossische Zeitung“ se pronunță în câteva rînduri, citând art 43 si 44 din constituție și adauge: „Este greu a mai evita conflictul. Atunci poporul sĕ stea la spatele representanților sĕi, spre a apĕra vieața constituțională. „Berliner Tageblatt“ deduce din ordonanță, că toți funcționarii, cari sûnt deputați, trebue sĕ 'și depună mandatele. Apoi accentuează cuvintele din ordonanță: „Departe de mine gândul, de a restrînge libertatea alegerilor.“

Tribune vorbesce cu mare moderațiune. Ea ḑice, că responsabilitatea miniștrilor este un corelat al inviolabilităței regelui, prin care coroana remâne mai pre sus de casul formărilor de cabinete și este apĕrată de ori-ce știrbire de autoritate. Numai pentru aceasta liberali persistă în acest principiu și nu spre a restrînge coroana. Apoi numita foae speră, că în fine va urma o înțelegere între domnitor și popor pe basa cuvintelor din ordonanță asupra libertăței alegerilor.

În Francia pare a se prevestì chiar o crisă a cabinetului Gambetta.

Crisa ministerială din Bucuresci, precum se telegrafează de acolo dto 11 Ianuarie n., se va termina abia pe la al 22 lea l. c. n., adecă după redeschiderea parlamentului. Nu numai ministrul de interne, ci și cel de esterne și cel de instrucție vor fi remaniate. Deocamdată ministrul Brătianu va primì în mod provisoriu potfoliul de interne, devenit vacant prin recederea lui Rosetti. — Bălăceanu remâne trimis regale român în Viena.

Ordonanța împĕratului Germaniei.

În parlamentul Germaniei ḑice „Timpul“ principele de Bismarck referindu-se adeseori la opinia împĕratului și ḑicênd că pe aceasta o reprezintă, a dat de o oposiție vie din partea partidului liberal, care înțelegea constituționalismul cu totul într'alt chip. Oposìția liberală susținea că opinia Împĕratului nu întră de loc în discuția parlamentului și că acest din urmă nu are a face decât cu ministri rĕspunḑĕtori. și cu cancelariul asemenea rĕspunḑĕtori Aceeastă idee apuseana de constituționalism nu convine însĕ principelui Bismarck care 'n actuala stare de lucruri din Germania, nu crede a putè concede parlamentului un drept de censură absolut. El are necesitate de-o mai mare putere și autoritate în fața parlamentului, fiind convins înlăuntrul sĕu că constituționalismul, esercitat în Germania astfel cum se esercită în alte țeri, ar fi de natură a compromite viitorul ei economic și politic.

Ca urmare a acestor vederi pe cari le împărtășește și Împĕratul, foaia oficială a imperiului și a Prusiei publică cu un edict al Împĕratului cu data de 4 Ianuarie, constrasemnat de principele de Bismarck și adresat cabinetului întreg.

Eată ce ḑice acest edict, în adevĕr straniu pentru datinele unei țĕri constituționale:

> Dreptul Regelui de-a conduce după cum va crede mai bine de cuviință guvernul și politica Prusiei, a fost mărginit prin constituție, dar n'a fost abrogat.
>
> Actele guvernamentele ale Regelui au nevoie de contrasemnătura unui ministru, vor fi representate de ministri, ca și înaintea edictării constituției, dar remăn acte guvernamentale ale Regelui, cari au purces din hotărirea sa și prin cari el își esprimă in mod constituțional decisiunile voinții sale. Nu se poate îngăduì deci și'e spre întunecarea drepturilor constitutonale ale Regelui, când unii represintă esercițiul lor astfel ca și când ele n'ar pornì dela Rege însuși, ci numai dela ministri responsabili. Constituția Prusiei e espresiunea tradiției monarchice a acestei țĕri cărei desvoltare sĕ întemeează pe viile relații ale Regilor sĕi cu poporul. Aceste relații nu se pot strămuta asupra ministrilor numiți de Rege, căci sûnt legate de persoana regelui conservarea lor este o necesitate de stat pentru Prusia. Este așa dar voința Mea ca atât in Prusia, cât și in corpurile legiuitoare ale imperiului, sĕ nu existe nici o îndoială asupra dreptului constituțional pe care îl am Eu și urmașii Mei de-a conduce personal politica și sĕ, combată pururea părerea că inviolabilitatea persoanei regelui, care a esistat pururea în Prusia și a fost esprimată prin art. 43 al constituțiunei și necesitatea contrasemnăturii responsabile, ar fi privind actele Mele guvernamentale de natura unor decisiuni regale independente. E de datoria ministrilor Mei de-a representa drepturile mele constituționale ridicând reserve în contra ori cărei îndoieli sau întunecări. Tot asta aștept și dela funcționari. Departe de mine de-a voì sĕ înfluintez libertatea alegerilor, dar pentru funționarii aceia, cărorea li e încredințată esecutarea actelor mele guvernamentale și cari pot fi revocați după legea desciplinară, datoria lor contractată prin jurămentul de serviciu implică și representarea politicei guvernului Meu în alegerí. Împlinirea credincioasă a acestei datorii o voiu recunoasce cu mulțămire și astept dela toți funcțiunarii ca, în alegeri, să se ține departe de ori-ce agitații în contra guvernului meu.“

Ca maniera de a privì dreptul public, edictul acesta spune scurt și cuprinḑĕtor că puterea esecutivă ministri, funcționarii statului ș. a. m. d. nu sûnt de loc o delegațiune a corpurilor legiuitoare, ci o delegațiune responsabilă a autorităţii Regelui.

Consternațiunea produsă prin acest edict în presă va fi fără îndoială mare și criticele în conträi violente. Dar la oameni ca principele de Bismarck cată cineva sĕ se întrebe, nu dacă aceasta este părerea sa în privința raportului Coroanei cu Camerele, ci ce scop politic urmăresce acum prin acest act isolat de o atât de demonstrativă însemnătate. A crede că acest act e pur și sîmplu îndreptat în contra elucubrațiunilor parlamentare ale adversarilor sĕi, ar fi naiv. Politica sa, pe care voiește s'o desbrace de responsabilitate față cu corpurile legiuitoare, pentrucă aceasta l'ar împedica, cautä sĕ fi urmărind ținte mai mari, asupra ajungerii cărora nu voiesce a suferì contraḑicere.

Scrisori din Basarabia

Corespondență particulară a „Telegraphului.“ *)

Chișineu, 22 Decemvre.

Aḑi ne-a sosit cu ḑiaree din capitală trista și umìlitoarea scire despre primirea ce a avut deputațiunea trămisă din partea actualului consiliu comunal din Ismail la Petersburg. Deputațiunea în capul căreia a fost primarul orașului românesc dl. Tulcianoff, a depus la picioarele împĕratului Rusiei o adresă de felicitare din partea orășenilor...

Cu inimă strînsă de durere sûnt dator a vĕ transmite acest document, care va remânea ca o rușine neștearsă în paginele istoriei bietei Basarabii. Dar mai 'nainte dea începe a'l traduce sĕ'mi permiteți a prevenì pe cetitori de un singur lucru care 'l va consola cum ne consolează și pe noi chiar.

Deputațiunea întreagă care s'a presentat autocratului rus, a fost compusă numai și numai de rușì și bulgari.

Nici un român, din fericirea noastră, n'a fost ales în această deputațiune, așa că toate simțimintele esprimate fără nici o remușcare de consciință în adresa depusă lă picioarele Țarului nu aparțin unei inimi române ci numai oamenilor cari ca viperele s'au strecurat și se strecor în frumoasa noastră Românie pentru a ne învenina viața noastră. Eată și adresa deputațiunei din Ismail:

„Bunul nostru Hosudar! Cu o bucurie nespusă am sosit noi, supușii tĕi prea plecați, în capitala imperiului venind din partea Basarabiei, care din nou a intrat în sinul patriei, am venit cu singura dorință de a te felicita și a depune la picioarele tale espresiunea devotamentului nostru fără margini. Ne-am închinat mormêntului părintelui tĕu, Țarului-liberator, grație căruia noi am devenit ear fiii scumpei Rusii. Crede-ne Hosudar, că domnia Română de 20 ani nu ne-a putut face Români! În decursul acesta noi am remas Ruși. Cugetarea noastră și inimile noastre tot-dea-una au fost îndreptate spre sânta Rusie și cu încredere și pacientă asteptăm ḑiua mântuirii noastre, ḑiua când ear' trebuia sĕ devenim supușii tĕi credincioși. Cu fală putem declara aḑi că Ismailul și locuitorii sĕi 'și au păstrat moravurile lor și limba rusă. Acum când ear' am devenit supușii tei noi n'avem altă rugăciune către D-ḑeu de cât aceea de a te păstra pe tine pe M. S. Impĕrăteasa și pe M. S. Moscenitoriul pentru gloria și fericirea imperiului întreg!“

Această adresă a fost citită de către dl. Tulcianoff cu o voce tremurătoare de emoțiune. Bietul om fu inspirat prin dulcea ilusiune de a se vedè decorat și poate chiar înaintat în rangul de nobili (licnii dvorianin.) Adresa scrisă a fost presentată pe o perină de catifea, care era ornată pe la margini cu pasmanterii de aur, în mijlocul ei o coroană și litera A cusute cu fir de aur de o lucrare foarte frumoasă. Pe partea opusă o inscripțiune rușinoasă: „din partea supușilor credincioși locuitorii ai orașului Ismail.“

Țarul a primit adresa cu mare bună-voință și a cestionat deputațiunea în privința orașului Ismail. Între cestiunile puse de către M. S., numai una este mai însemnată pentru biata Basarabie; se ḑice că Țarul ar fi întrebat pe primarul Tulcianoff despre trecutul istoric al orașului și despre sistemul de guvernare românesc. La această întrebare foarte genantă, bietul primar, ne știind ce sĕ rĕspunḑă, a stors din adâncimea sufletului sĕu un oftat adânc și declară că „amintirea despre acest trecut 'i este atât de dureroasă, cât el nu poate îndrăsnì sĕ turbure bucuria sfîntă ce simte de-

---

*) din Bucuresci.

A-'și cerca puterea lor:
Doi voinici de cei de frunte
Din Craiova, doi din munte,
Doi din satele din giur,
Ear' al șepte un pandur;
Toți cu brațe îndesate,
Toți cu suflete bărbate,
Toți de-o vêrstă, toți isteți,
Încercați și îndrăsneți. —
Doi voinici aduc din staur
Șoimul viu ca un balaur
Și în ograda curții stând
De căpăstru mi-l desprind
Și-i trag frâul din zebele,
Frêu cu proaspete strunele
De curea de bouri tari
Pentru șoimi de armăsari.
Eată! că de o nechezare
Deal și vale acum tresare
Și-un rĕsunet prin palat
Joacă'n lung și joacă'n lat.
„Vreți voi semn mai cu temeiu?
Voi voinicilor holtei!“
Strigă Banul și întărîtă
Voinicimea tăbărîtă
Și la glasul Banului
În fața palatului
Eată doi voinici din șepte,
Drepți la stat cu inimi drepte,
Frați de-o mamă, gemĕnari,
Douĕ falnice vlăstari,
Ce-au crescut la munte sus
Și din munte i-au adus
Glasul Banului ce sboară
Sus prin munți și jos prin țeară
Amêndoi spre șoim pășesc,
Și-amêndoi mi se opresc.
Șepte pași și șepte schioape,
Lûngă șoim fiind, aproape;
Și dintrênșii unu-i dă:
„Stăi tu frate, stăi colea!
Eu ântâiu sĕ'mi cerc puterea,
Sĕ-mi vĕḑ suiul sau căderea;
De-'oi învinge, tu-'i sălta,
De-'oiu cădè, me-'i rădica,
Și-apoi tu, fĕrtat și frate,
Cu puteri nesdruncinate
De șoiman sĕ mi te-apuci,
În spinare-i sĕ te-arunci.“

Astfeliu ḑice și s'avêntă
Și spre șoim întors cuvêntă:
„Șoimuleț dela câmpiă
Piin de foc de buecià!
Ești voinic și tu și eu,
Amêndoi dedați la greu,
Tu la fuga pașului,
Eu la munca brațului;
Aide, lupta sĕ se'ncingă,
Din doi unul o sĕ'nvingă,
Din doi unul s'a culca
Și'n culcare-și s'a înnălța,
Căci din lupta pe dreptate
Nu-'i cădere, nu e moarte!“

Ḑice, și cu acest cuvênt
Mi se pleacă la pămênt
Și un frêu scump ce nu se rumpe,
Frêu bătut cu petre scumpe,
De jos răpede mi-'l ia,
Fuga șoimului mi-i da.
Și-'l gonesce și-'l alungă
Prin ocolitura lungă.
Care-anume s'a urḑit
Pentru-alergătul vestit;
Și voinicul se sucesce
Prin ocol, și se smuncesce,
Cu iuțeala vêntului
Sare 'n poara șoimului;
Însĕ șoimul, puiu da vieață,
Puiu născut de dimineață,
Fuge 'n pasu i sĕritoriu
Ca un vifor sburătoriu,
Nici slăbesce, nici asudă
De-alergat, de lungă trudă:
Și voinicu-l socotesce,
Și într'un unghiu îl ocolesce
Și c'un pas încumĕtat
Către șoimu' întărâtat
Mi s'aruncă fără teamă
Și-i implântă brațu'n coamă.
Dară șoimul se 'mpuipează
Un nechez voinic nechează
Și s'arunc'o odată'n sus
Și voinicul s'a tot dus
Rostogol departe în aer
Și căḑu cu vai și vaer.
„Ura“! strigă 'nfumurat
Banul dintr'al sĕu palat;
„Ura! ura!“ rĕpețesce
Tot poporul ce privesce.
La șoimanul nesdravăn
Și la bravul băetan
Și aceste cum le vede
Al lui frate sĕ răpede
Și-l rădică'n brațul sĕu,
Ca pe un miel un puiu de leu
Dintr'al luptei cerc îl scoate
Și mi-'l scapă dela moarte;
Insu-și se gătește apoi,
Sĕ dea șoimului rĕsboiu.

(Va urma.)

Suplement la „Telegraful Român“ Nr. 1. — 1882.

Nr. **3917** Plen.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

În aclusul de sub ⁒/. se publică noua arondare a tracturilor protopresbiterale din archidiecesa nóstră, decretată de sinodul archidiecesan și aprobată de congresul nostru național bisericesc din anul curinte.

Acésta nouă arondare va întrá în viéță cu 1 Ianuariu al anului procsim 1882 pentru următórele 28 de tracturi nouĕ protopresbiterale, anume: **Sibiiu, Săliste, Mercurea, Sebeș, Orĕștia, Hațeg, Deva, Dobra, Ilia, Zarand, Alba-Iulia, Abrud, Câmpeni, Lupșa, Turda, Cluș, Unguraș, Cetatea de pétră, Solnoc, Deș, Bistrița, Reghin (Turda superióră), Têrnava, Cohalm, Bran, Făgăraș, Avrig** și **Agnita**; ér pentru celelalte tracturi nouĕ se vor observá dispositiunile speciali cuprinse între mĕsurile transitorii din punctele următóre:

I. Tractul **Gioagiului** compus din ambele protopresbiterate de pănă acum ale Gioagelor va remânè împărțit ca pănă acum în douĕ protopresbiterate, pănă la devenirea vre-unuia din acelea în vacanță.

II. Va remânè neatins tractul protopresbiteral de pănă acum al Têrnavei superióre pănă la devenirea lui în vacanță; prin urmare tracturile nouĕ protopresbiterale: **Murĕș-Oșorheiu, Mediaș** și **Sighișóra** se vor constituì deocamdată fără încorporarea comunelor, cari au aparținut și vor se mai aparțină protopresbiteratului vechiu al Têrnavei superióre.

III. Asemene va remâné neatins și protopresbiteratul de pânâ acum al II-lea al Brașovului, până la venirea lui în vacanță; prin urmare tracturile nóuĕ protopresbiterali: **Treiscaune** și **Brașov**, se vor constituí deocamdata fără încorporarea comunelor, cari actualminte aparțin protopresbiteratului al II-a al Brașovului.

IV. Protopresbiterii actuali vor remâné în funcțiune pentru tracturile lor de pânâ acum, și la acelea se vor încorporá, respective se vor escorporá din ele comunele anumite în conspectul arondării cei nóue, precât nu s'a dispus altfel în punctele de mai sus II și III; deci conspectul protopresbiterilor actuali împreună cu tracturile lor e următoriul:

1. Ioan Tipeiu al Sebeșului (IV).
2. Nicolau Popoviciu al Orăștiei (V).
3. Ioan Rațiu al Hațegului (VI).
4. Ioan Papiu al Devei (VII).
5. Alesandru Tordășan al Albei-Iulie (XII).
6. Ioan Gall al Abrudului (XIII).
7. Simeon Pop Moldovan al Turdei (XVI).
8. Vasiliu Roșescu al Clușului (XVII).
9. Petru Roșca al Ungurașului (XVIII).
10. Samuil Cupșa al Solnocului (XX).
11. Galaction Șagău al Reghinului (XXIII).
12. Parteniu Trombitaș de Bethlen al Murĕș-Oșorheiului (XXIV).
13. Zacharia Boiu al Sighișórei (XXVII).
14. Iosif Barac al Brașovului (XXX).
15. Petru Popescu al Făgărașului (XXXII).

Între acestia se numeră și protopresbiterii actuali ai tracturilor de până cum, cari deocamdată remân neatinse anume:

16. Vasiliu Pipoș al Gioagiului I (la XI).
17. Sabin Piso, al Gioagiului al II (la XI.)
18. Ioan Almășan al Têrnavei superióre (la XXIV, XXVI, XXVII).
19. Ioan Petric, al Brașovului al II-lea (la XXIX și XXX.)

V. Pentru tracturile nóuĕ protopresbiterale, neprovĕḑute cu protoresbiteri actuali, se susțin deocamdată următorii administratori protopresbiterali, adecă:

1. Tractul Sibiiului (I) Moise Lazar, protopresbiter și asesor consistorial.
2. Tractul Sălistei (II) Moise Lazar, protopresbiter și asesor consistorial.
3. Tractul Mercurei (III) Ioan Droc, paroch în Mercurea.
4. Tractul Dobrei (VIII) Ioan Papiu, protopresbiterul Devei.
5. Tractul Ilia (IX) Alecsiu Olariu, paroch în Gurasada.
6. Tractul Zarandului (X) Georgiu Părău, profesor gimnasial în Brad.
7. Tractul Câmpenilor (XIV) Ioan Gall, protopresbiter în Abrud.
8. Tractul Lupșei (XV) Ioan Danciu, paroch în Ofenbaia.
9. Tractul Cetății de pétră (XIX) Ioan Șovrea, paroch în Cărpinișiu.
10. Tractul Deșului (XXI) Constantin Bodea, paroch în Ciceu-Giurgesci.
11. Tractul Bistriței (XXII) Ioan Buzdug, paroch în Borgo-Joseni.
12. Tractul Têrnavei (XXV) Daniil de Tamașiu, paroch în Deag.
13. Tractul Mediașului (XXVI) Dionisiu Chendi, paroch în Șaroș.
14. Tractul Cohalmului (XXVIII) Nicolau Mircea, paroch în Cohalm.
15. Tractul Trei-Scaunelor (XXIX) Spiridon Demian, paroch în Brețcu.
16. Tractul Branului (XXXI) Iosif Barac, protopresbiter în Brașov.
17. Tractul Avrigului (XXXIII) Vasiliu Macsim, paroch în Avrig.
18. Tractul Agnitei (XXXIV) Gregoriu Maier, paroch în Nocrichiu.

VI. În locurile centrale ale tracturilor nóuĕ au a fi parochiile și
cuințele protopresbiterilor pe viitoriu; se face însĕ esceptiune pentru protopresbite
actuali și pentru administratorii protopresbiterali, ale cărora locuințe de astăd
nu sûnt în locurile centrali ale nóuĕlor tracturi, lăsânduse deocamdată acolo, un
'și au locuințele.

VII. Administratorii protopresbiterali de pănă acum, ale cărora tract
s'au desființat cu totul, anume: al Murĕșului, Secului, Paloșului și al Heghigului,
1-a Ianuariu 1882, eventualminte după publicarea cerculariului presinte, precât ea s'
intârḑiá preste acest termin, se absólvă dela funcțiunile lor de administratori protopres
terali, pelângă recunoscința servițielor bune prestate administrațiunei bisericesci, avênd
a predá cel mult pănă la capetul lui Ianuariu 1882 archivele protopresbiterali
acel oficiu protopresbiteral, în al căruia tract a trecut maioritatea poporațiu
tractului desființat, anume: archivul protopresbiteral al tractului Mureșului va tre
la Turda, al Secului la Deș, al Paloșului la Sighișóra, al Heghigului la Trei-Scau

VIII. Causele pendinte ale particularilor, a cărora competință s'a schi
bat prin nóua arondare, se vor predá numai decât la oficiul protopresbiteral
tractului, la care aparțin partaele după arondarea nóuă.

IX. În protopresbiteratele, cari prin nóua arondare nu au suferit schi
bări mari, precum și în acelea, cari după punctele I, II, III, remân încă neatins
scaunele protopresbiterale remân și pe viitoriu în funcțiune; ér' în tóte celelalte pr
topresbiterate, pănă la constituirea lor pe un period nou de trei ani, oficiile prot
presbiterale sûnt autorisate a compune scaunele protopresbiterali, precât va cer
trebuința, din membrii de pănă acum ai scaunelor protopresbiterali, cari se află
părțile din cari e compus noul protopresbiterat.

X. Comunele mărginașe, adecă acelea, cări sûnt situate pe la marg
nile tracturilor nou-arondate, încât ele și-ar considerá vătemate interesele vitali pr
noua arondare, au drept sĕ reclame în termin de un an la sinodul archidiecesa
care va decide asupra reclamărilor de astfel.

Cerculariul acesta se spedézâ într'un numĕr de esemplare corespu
ḑĕtoriu la tóte oficiile protopresbiterali de pănă acum spre acomodare, cu acea sp
cială însărcinare: ca fără amênare se distribue câte un esemplariu la tóte com
nele, ce au aparținut pănă acum tracturilor lor.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu, la 1
Decembre 1881.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

⁒/.

Protopresbiteratele

din archidiecesa greco-orientală transilvană după noua arondare.

I. Protopresbiteratul Sibiiului.

Locul central: **Sibiiu, suburbiul Iosefin.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Sibiiului I.*

Sibiiu cetate.
Sibiiu suburbiu Iosefin.
3. Sibiiu suburbiu de jos.
4. Turnișor.
5. Rusciori.
6. Cristian.
7. Poplaca.
8. Gușterița.

b) din fostul protopresbiterat al *Sibiiului II.*

9. Reșinari cu filia Cisnădióra.
10. Rîul-sadului
11. Sadu cu filia Cisnădia.
12. Boița.
13. Tălmăcel cu filia Tălmaciu.
14. Șelimber.
15. Mohu.
16. Bungard.
17. Roșia.
18. Șura mare.
19. Slimnic.
20. Rușì.
21. Stena.
22. Vurper.
23. Cornățĕl.
24. Veseud.

c) din fostul protopresbiterat al *Mercurei.*

25. Ocna-Sibiiului.
26. Lómnăș cu filia Mândra.

II. Protopresbiteratul Săliștei.

Locul central: **Săliște.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Sibiiului I.*

1. Săliștea.
2. Galeș.
3. Tilișca.
4. Vale.
5. Săcel.
6. Amnaș.
7. Sibiel.
8. Cacova.
9. Gura-rîului.

b) din fostul protopresbiterat al *Mercurei.*

10. Aciliu.
11. Mag
12. Alămor.
13. Topărcea.

III. Protopresbiteratul Mercurei.

Locul central: **Mercurea.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Mercurei.*

Apoldul inferior.
Apoldul superior.
Mercurea.
Gârbova.
Dobârca.
Poiana.
7. Rod.
8. Reciu.
9. Ludoș.
10. Cunța.
11. Șpring.
12. Sângătin.
13. Boz
14. Beșinĕu.
15. Tău.
16. Bogat.
17. Păuca
18. Armeni.
19. Lupu.
20. Cinade cu filia Șoroștin.
21. Gusu.
22. Broșteni.
23. Cărpiniș.

b) din fostul protopresbiterat al *Sibiiului I.* 24. Jina

IV. Protopresbiteratul Sebeșului.

Locul central: **Sebeș.**

Constă din următórele comune ale fostului protopresbiterat al *Sebeşului.*

Sebeș.
Lancrăm.
Răhău.
Câlnic.
Deal.
Cacova.
Săsciori.
Laz.
Căpâlna.
10. Șugag.
11. Petreni.
12. Sebeșel.
13. Loman.
14. Rachita cu filia Strugari.
15. Pianul inferior.
16. Pianul superior.
17. Cioara.
18. Sebeșani.
19. Vințul de jos.
20. Oarda de sus.
21. Limba cu filia Ciugud.
22. Drâmbari.
23. Hĕpria.
24. Berghin cu filia Colibi.
25. Daia.
26. Ohaba.
27. Vingard.
28. Răcătĕu.
29. Tărtăria.

V. Protopresbiteratul Orĕștiei.

Locul central: **Orĕștie.**

Consta din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Orĕştiei.*

Bălomiri.
Beriu.
Binținți.
Căstău.
Dâncu-mare.
Dâncu-mic.
Gelmariu.
Măgura cu filia
Geledinț.
9. Martinești cu filia Turmaș.
10. Orĕștia.
11. Orĕștióra de sus cu f. Grădiște.
12. Orĕștióra de jos cu f. Bucium.
13. Ludești.
14. Costești.
15. Pischinț.
16. Petreni.
17. Pricaz.
18. Romos.
19. Romoșel.
20. Sĕrĕca.
21. Sebeșelu vechiu.
22. Sebeșelu nou.
23. Simeria cu f. Repaș.
24. Jibot.
25. Tămășasa.
26. Toltea.
27. Turdaș.
28. Vaideiu.
29. Vinerea.

b) din fostul protopresbiterat al *Sebeşului.*

30. Acmari.
31. Sĕrăcsĕu.

VI. Protopresbiteratul Hațegului.

Locul central: **Hațeg.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

Alun cu filia Bunila și Vadul-Dobrei.
Boos cu filia Groși.
Brățelariu cu filia Bretea română.
Băiești.
Baia lui Craiu cu f. Cerna, Toplița.
Băreșci cu filia Uciuc.
Boșorod.
Cinciș cu filiile Lingina, Doboca.
Federi.
~~Fizesci.~~
Gonțaga.
12. Gelari.
13. Grid.
14. Hațeg.
15. Hasdĕu cu filiile ~~Floreasa,~~ Cernișóra, Goleș.
16. Hunedóra.
17. Covragi.
18. Chitid.
19. Luncani.
20. Livezeni.
21. Măceu.
22. Nucșoara cu filia Mălăiești.
23. Nădăsdia infer.
24. Nădăsdia sup. cu f. Hășdat.
25. Ocolișul mare.
26. Ocolișul mic.
27. Ohaba de peatră cu filia Ciopea.
28. Petrila cu filia Mălaia.
29. Petroșeni cu f. Bănița, Dâlșea.
30. Reia cu filia Nalațiu.
31. Rușior cu filiile Dealul babei, Urez.
32. Ruda cu filiile Plopi, Poienița Voinei, Vălari.
33. Streiu-Săcel cu f. Crișeni.
34. Streiu-Plopi cu f. Bretea Ungară.
35. Silvașul de jos.
36. Silvașul de sus.
37. Ruși cu filia Streiu.
38. Streiu-Sân-Georgiu cu filia Streiu Ohaba.
39. Sălașul super.
40. Sânpetru cu filia Săcel.
41. Teliuc.
42. Vălcele bune.
43. Vălcele rele.
44. Valea Sân-Georgiului.
45. Zlasci.
46. Sântămaria de peatră.

VII. Protopresbiteratul Devei.

Locul central: **Deva.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

Almașul sĕc cu f. Cozia.
Almașul mic cu f. Archia.
Bacea.
Bârcea mică.
Batiz.
Bătrâna.
Beșan cu filia Minthia.
Biscaria cu filia Șeulesci.
Bretelin cu filia Cărjiț
10. Cerbel cu filiile Araneș, Ulmi.
11. Cerișor.
12. Chergeș cu filia Popesci.
13. Cristur.
14. Deva.
15. Găunoasa cu f. Ciulpez, Cutini.
16. Josani cu filia Pestișul mic.
17. Lelese cu filiile Sohodol, Runc-Gura-Vadului.
18. Leșnic cu filia Dumbrăvița.
19. Măniărĕu cu filia Răcăștia.
20. Muncelul mare cu filiile Muncelul mic, Boia.
21. Nandru cu filia Vale.
22. Pestișu mare cu f. Buituri.
23. Poenița Tomei cu f. Fereșdi, Merișor, Runcul mic.
24. Sântandreiu cu f. Sântohalma.
25. Sâncraiu cu filia Călan.
26. Socet cu filia Poiana Rechițelei Runcu mare.
27. Têmpa.
28. Vulcești cu filia Herepea.

VIII. Protopresbiteratul Dobrei.

Locul central: **Dobra.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

1. Brisnic.
2. Dobra cu filia Gura Dobrei Abucia.
3. ~~Fintoag cu filiile~~ Holdea Baștea, Cosești.
4. Lăpușnic cu fila Stretea.
5. Lapugiul inf. cu f. Ohaba.
6. Lăpugiul superior.
7. Mihăiesci cu filia Făgețel.
8. Pancu cu filia Seliste.
9. Rădulesci cu filia Strugoanea.
10. Roșcani.
11. Săcămaș cu filia Stăncesci.
12. Teiu cu filia Lăsĕu, Grind.
13. Tisa.

IX. Protopresbiteratul Iliei.

Locul central: **Ilia.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

1. Almaș-Sĕliște.
2. Bacea cu filia Cuieș.
3. Bărești cu filia Dumesci, Luncșóra.
4. Boz cu filia Têrnăvița.
5. Brădățel cu filiile Runc, Runcșor, Vica.
6. Brănișca.
7. Burjuc.
8. Cărmăzănesci cu f. Boiu de jos, Dănulesci.
9. Câmpuri C. Surduc.
10. Cerbia cu filia Pogănesci.
11. Certejul de jos cu f. Boiul de sus, Coaja.
12. ~~Furcșóra.~~
13. ~~Fueș-Băgara.~~
14. Gealacut cu filia Căbesci, Têrnava.
15. Glodjilești.
16. Godinești cu filia Brașĕu.
17. Gothacea cu filia Uleș.
18. Gurasada.
19. Ilia.
20. Micănesçi cu f. Almașel.
21. Mureș-Bretea.
22. Sîrbi.
23. Tătăreșci cu filia Petreșci.
24. Visca.
25. Vorța cu filia Valea lungă.
26. Zam cu filia Tămășeșci.

X. Protopresbiteratul Zarandului.

Locul central: **Brad.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

1. Băița.
2. Birtin.
3. Blăjeni-Crișu.
4. Blăjeni-Grosuri cu f. Obârșia.
5. Blăjeni-Sat.
6. Blăjeni-Plaiu.
7. Bradu.
8. Bucureșci.
9. Buceșiu.
10. Bulzeșcii de sus.
11. Bulzeșcii de jos.
12. Căinel.
13. Caraciu.
14. Cărăstău cu filia Prihodiște, Tătăreșci.
15. Cebea.
16. Crăciuneșci.
17. Crișcior.
18. Curechiu.
19. După peatră cu f. Serbaja și Tarnița.
20. După peatră-Cornățel.
21. După peatră-Sat.
22. Grohot.
23. Herțegani.
24. Juncul de jos cu f. Potingani.
25. Juncul de sus.
26. Lunca.
27. Luncoiul de jos cu filia Scrófa.
28. Luncoiul de sus.
29. Mesteacăn.
30. Ormindea.
31. Mihăleni.
32. Peșcerea.
33. Podele.
34. Ribițióra de jos.
35. Ribițióra de sus.
36. Ribița.
37. Rișca cu filia Baia de Criș.
38. Rovina.
39. Ruda.
40. Selișce.
41. Șesuri.
42. Stănigea de jos.
43. Stănigea de sus.
44. Trestia.
45. Țĕrĕțel.
46. Tomnatecu de jos.
47. Tomnatecu de sus.
48. Uibăresci.
49. Vaca.
50. Valea Bradului.
51. Sdrapți.

XI. Protopresbiteratul Gioagiului.

Locul central: **Sĕcărêmb.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Gioagiului I.*

1. Banpotoc cu fil. Chimindea.
2. Bărsĕu.
3. Bobâlna.
4. Boiu.
5. Boholț.
6. Buruiene.
7. Căenelu de jos.
8. Certeșul de jos.
9. Cigmău.
10. Chișcădaga.
11. Dealu mare cu f. Gruelaci.
12. ~~Fizeș-Barbura.~~
13. ~~Folt.~~
14. ~~Fornădia.~~
15. Hărău.
16. Hondol.
17. Măgura cu filia Toplița.
18. Nevoeș.
19. Poiana.
20. Porcurea.
21. Rapoltu mare.
22. Rapoltu mic.
23. Sĕlisciόra cu filia Stoieneasa.
24. Șoimușul mureșan cu f. Balata.
25. Suligete.
26. Tĕcărĕu.
27. Uroiu cu filia Cărpiniș.
28. Valea Epii.
29. Vălișóra.
30. Voia.

b) din fostul protopresbiterat al *Gioagiului II.*

31. Almașul mare joseni.
32. Almașul mare suseni.
33. Almașul mare Brădet
34. Almașul mic.
35. Almașul mijlociu.
36. Ardeu.
37. Balsa cu filia Galbina.
38. Băcâia.
39. Băcăinț.
40. Bozeș.
41. Bulbuc cu filia Curpeni.
42. Ceru Băcăințului.
43. Cibu.
44. Feredeu
45. Geoagiu joseni.
46. Geoagiu suseni.
47. Glod.
48. Homorod joseni.
49. Homorod suseni.
50. Mada cu filia Stăiuni.
51. Mermezeu-Văleni.
52. Nădăşthia.
53. Noșag.
54. Renghet.
55. Sĕcărêmb.
56. Valea mare.
57. Varmaga.

XII. Protopresbiteratul Albei-Iulie.

Locul ccntral: **Alba-Iulia.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Albei-Iulie.*

1. Alba-Iulia.
2. Ampoița.
3. Brădeșci.
4. Bucerdea - vinósă.
5. Cristești,
6. Cheia-Rîmețului.
7. Craiva.
8. Cricău.
9. Cetea.
10. Geoagiul de sus.
11. Geomal.
12. Gârbova de sus.
13. Ighiu.
14. Ighiel.
15. Maierii Albei-Iulie.
16. Măgina.
17. Mesentea.
18. Meteși.
19. Mihalț.
20. Oarda de jos.
21. Pâclișa.
22. Poiana cu filia Găureni.
23. Ponor.
24. Rîmeț.
25. Rîpa-Rimețului.
26. Stremț.
27. Țĕlna.
28, Tĕuți.
29. Tibru.
30. Totoiu.
31. Valea Geógelului
32. Valea-Uzei cu Valea - Inzelului

b) din fostul protopresbiterat al *Sebeşului.*

33. Vurper.
34. Cârna.
35. Inuri.

XIII. Protopresbiteratul Abrudului.

Locul central: **Abrud.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

Abrud oraş.
Abrud sat.
Bucium-Cerb.
Bucium-Isbita.
Bucium-muntari.
Bucium-poieni.
7. Bucium sat.
8. Buninginea.
9. Cărpiniş.
10. Ciuruleasa.
11. Corna.
12. ~~Feneş.~~
13. Galaţi.
14. Petroşeni.
15. Presaca.
16. Roşia.
17. Sohar.
18. Trampoiele.
19. Valea-bulzului.
20. Valea-dosului.
21. Vêrtopi.
22. Vultori.
23. Zlatna.

XIV. Protopresbiteratul Câmpenilor.

Locul central: **Câmpeni.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

Albac.
Albac-Arada.
Câmpeni.
Certeja.
Garda de jos.
6. Garda de sus.
7. Lăpuşul.
8. Lăzeşci.
9 Neagra de jos.
10. Neagra de sus.
11. Peleş.
12. Poiana.
13. Ponorel.
14. Sĕcătura.
15. Sohodol.
16. Suprapetrei.
17. Valea verde.
18. Vidra de jos.
19. Vidra medie.
20. Vidra de sus.

XV. Protopresbiteratul Lupşei.

Locul central: **Offenbaia.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Lupşei.*

Bedeleu cu filia
Trăscău.
Brăzeşci.
Burul.
Cacova-Ierei.
Ciόra de sus,
Hădărĕu.
7. Lătureni.
8. Lunca.
9. Lupşa.
10. Muncel.
11. Ocolişul mare.
12. Ocolişul mic.
13. Offenbaia.
14. Poşaga de jos.
15. Poşaga de sus.
16. Runcu cu filia Lunca-largă.
17. Sălciva de jos.
18. Sălciva de sus.
19. Sarteş.
20. Şasa.
21. Subpeatră.
22. Valea Lupşei cu f. Valea-Şeseĭ.
23. Vidolm.
24. Vinţa.

b) din fostul protopresbiterat al *Albei-Iuliei.*

. Mogoş-Mămăligani.
26. Mogoş-Miclesci.
27. Mogoş-Valea bârnei.
28. Tecşesci.

XVI. Protopresbiteratul Turdei.

Locul central: **Turda.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Turdei inferióre.*

Agerbiciu.
Agriş.
Cârcedea.
Ciagz.
M. Cheţa.
Cicud.
7. Cristiş.
8. Grind-Cristur.
9 Cucerdea.
10. Mureş-Decea.
11. Feldióra.
12. Hărăstaş.
13. Hidiş.
14. Mureş-Luduş.
15. Maierĕu.
16. Sânmihaiu.
17. Turda.
18. Vaidaşig.
19. ~~Frata,~~
20. Miheş.
21. Soatul inf.
22. Soporul de câmpie.

b) din fostul protopresbiterat al *Murĕşului.*

Ciunga.
24. Găbud.
25. Micloşlaca.
26. Sân-Iacob.
27. Aţintiş.

c) din fostul protopresbiterat al *Clujului.*

28. Banabic.

XVII. Protopresbiteratul Cluşului.

Locul central: **Cluşul.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Cluşului.*

Agerbiciu cu filia Căpuşul-mare.
Barei.
Bedeciu.
Bica-română.
Butene.
Călata mare cu f.
Horlacea şi Domoş.
Călăţele.
8. Cara.
9. Cojogna.
10. Cluş.
11. ~~Feneşel.~~
12. Finciu.
13. Giurcuţa.
14. Gerő-Oşorheiu cu f. Gestrade.
15. Gerőfi-Dangău cu f. Banfi-Dangău
16. Lona săsască cu f. Stolna.
17. Muntele rece.
18. Mărişel.
19. Măguri.
20. Mănăşturul rom.
21. Mănăşturul ung.
22. Nadăşul rom.
23. Rogoşel.
24. Panic.
25. Someş cald cu f. Lăpuşteşti.
26. Someş-rece.
27. Someş-sat.
28. Sebeşul-mare.
29. Vălcăul ung.

b) din fostul protopresbiterat al *Secului.*

30. Apahida cu filia Pusta S. Nicolau
31. Secul cu filia Gherla.
32. Bogaciu.

c) din fostul protopresbiterat al *Turdei inferiore.*

33. Mociu.
34. Calian.

XVIII. Protopresbiteratul Unguraşului.

Locul central: **Unguraş.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Unguraşului.*

Baica cu filia.
Chendremal.
Bălan.
Bodia.
Bosna.
Dol.
6. F. Sân-Petru
7. Galpuia.
8. Hida.
9. Jac cu filia. Romita, Bred.
10. Miluan.
11. Păuşa cu filia Vaşcapău.
12. Rachiş.
13. S. Maria.
14. Stîna cu filia Ciumerna.
15. Tresnea.
16. Unguraş cu filia Tetişa.

b) din fostul protopresbiterat al *Cluşului.*

~~Jimborul mare.~~
18. Dâncul.
19. Tămaşa.
20. Cubleşul rom.

Tamborn

XIX. Protopresbiteratul Cetăţii de pétră.

Locul central: **Făuresci.**

Constă ca mai înainte din următórele comune:

1. Berinţa.
2. Bercheş.
3. Copalnic.
4. Cărbunari.
5. Cărpiniş.
6. Ciocotiş.
7. Curtuiuşul mic
8. Făuresci cu filia Plopiş.
9. Fênaţe.
10. Finteuşul mare.
11. Leschia.
12. Sĕcătura.
13. Selniţa.
14. Trestia.
15. Văleni.
16. Vima-mică.

XX. Protopresbiteratul Solnocului.

Locul central: **Borcut.**

Constă din următórele comune ale fostului protopresbiterat al *Solnocului II.*

1. Borcut.
2. Costeni.
3. Cupşeni.
4. Dobric.
5. Dobriţinaş.
6. Ineu.
7. Libotin.
8. Maşca.
9. Peteritea.
10. Poiana-porcului.
11. Rogoz.
12. Rohia.
13. Stoiceni.
14. Suciul de jos.
15. Ungureni.
16. Văleni.

XXI. Protopresbiteratul Deşului.

Locul central: **Deş.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Solnocului I.*

1. Baba.
2. Chiueşci.
3. Ciceu-Corabie.
4. Ciceu-Giurgeşci.
5. Ciceu-Hajmaş.
6. Ciceu-Poiana.
7. Ciubanca.
8. Ciubăncuţa.
9. Coroieni.
10. Curtuiuş.
11. Deşu.
12. Diug.
13. Dobricel.
14. ~~Esc.~~
15. Gàlgău.
16. Gàrbău.
17. Gostila.
18. Mogoaja.
19. Muncel cu filia Fălcuşa.
20. Negrileşci.
21. Olpret.
22. Osoiu.
23. Poiana-Blenchi
24. Vima-mare.

b) din fostul protopresbiterat al *Secului.*

25. Bonţida cu filia Laşard.
26. Cheuchiş.
27. Deviciorii mari cu f. Sânt-Ioana.
28. Geaca.

XXII. Protopresbiteratul Bistriţei.

Locul central: **Borgo-Prund.**

Constă din următórele comune ale fostului protopresbiterat al *Bistriţei.*

1. Berlad.
2. Blaşfalăul inferior
3. Blasfalăul super. cu filiile Terpii, Sigmiri.
4. Borgo-Bistriţa.
5. Borgo-Joseni.
6. Borgo-Mijloceni.
7. Borgo-Prund.
8. Borgo-Rus cu fil. Dorolea, Iad.
9. Borgo-Suseni.
10. Buduş cu filiile Orchei, Budacul săsesc.
11. Caila.
12. Chintelnic
13. Cosna.
14. Cuşma.
15. Galaţi.
16. Ida mare cu filia Dipşa.
17. Sântul.
18. Şeul mare.
19. Simotelnic.

XXIII. Protopresbiteratul Reghinului.

Locul central: **S. Reghin,**

Constă din următórele comune ale fostului protopresbiterat al *Turdei super.*

1. Cuieşd.
2. Deda.
3. Dumbrava.
4. Filea.
5. Hodac.
6. Jabeniţa cu filia Sân-Martin.
7. Ibănesci.
8. Idicel cu filia Mureşul-mort.
9. Luieriu cu filia Ieciu.
10. Maierău cu filia Disnaeu.
11. Meşterhaza.
12. Nădaşa romană.
13. Potoc.
14. Restojnea cu f. Polăţi.
15. Rîpa inferióră.
16. Rîpa superióră.
17. Săcal.
18. Topliţa.
19. Urişul superior.

XXIV. Protopresbiteratul Murĕş-Oşorheiului.

Locul central: **Mureş-Oşorheiu,**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Murĕş-Oşorheiului.*

1. Band.
2. Berghia.
3. Corunca.
4. Egerseg cu filiile Sâncraiu, Remete, Podeni.
5. Erdő-St.-György cu f. Havasdtő, Odaşde, Kismőd.
6. Gerneseg cu filia Curtifaia.
7. Iclandu mare.
8. Malomfalĕu.
9. Medeşfalĕu.
10. M. Cristur.
11. Murĕş-Oarba.
12. M. Oşorheiu.
13. M. Sângeorgiu.
14. Muşin cu filiile Veţa, Chibelia, Maiad.
15. Nazna.
16. Petea.
17. Sânbenedic cu f. Acaşfalĕu.
18. Sânger cu filia Şaromberc.

b) din fostul protopresbiterat al *Têrnavei superióre.*

19. Şoimuşul rom. cu filia Zagor, Sălăuşul săs.
20. Suplac.
21. Coroiu St. Martin cu filia Bernadea.

XXV. Protopresbiteratul Têrnavei.

Locul central: **Cetatea de baltă.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Têrnavei inferióre.*

1. Blăjel.
2. Bobohalma.
3. Boean.
4. Chesler.
5. Crăciunel.
6. Cerchidul mare.
7. Cucerdea română.
8. Cetatea de baltă cu filia Feisa.
9. Custelnic.
10. Chinciş cu filia Petrilaca-rom.
11. Deag.
12. Păucea.
13. Selcud.
14. Sub-pădure.
15. Vidrasĕu.
16. Şomfalĕu cu filia Adamuş.

b) din fostul protopresbiterat al *Murĕşului.*

17. Sân-Benedict.
18. ~~Fărău.~~
19. Silea-maghiară.
20. Heria.
21. Spanlaca.
22. Botez.
23. Herepeia mag. cu f. Orzd.

XXVI. Protopresbiteratul Mediaşului.

Locul central: **Mediaş.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Mediaşului.*

1. Agerbiciu.
2. Aţel.
3. Biertan.
4. Brateiu.
5. Buzd.
6. Copşiţa.
7. Curciu cu filia Şmig.
8. Dupuşdorf.
9. Frâua.
10. Haşag.
11. Mediaş.
12. Moşna cu filia Nemşa.
13. Motişdorf cu filia Ibişdorfu săs.
14. Richişdorf.
15. Şaroş cu filia Elisabetopole.
16. Şaldorf.
17. Şeica mare.
18. Şoala.
19. Vorumloc.
20. Velţ.

b) din fostul protopresbiterat al *Têrnavei de sus.*

21. Alma.
22. Bachnea.
23. Căpâlna de sus cu f. Mica, Idrifaia.
24. Laslĕu rom. cu f. Ormeniş, Laslĕu săsesc.
25. Dârlos.
26. Iernea săsască.
27. Hundorf cu filiile Dumald, Senereuşi, S. Ioana.
28. Idiciu.
29. Lepindea cu f. Cioaş.

c) din fostul protopresbiterat al *Sighişórei.*

30. Hogilag ca filiă la Şaroş.

XXVII. Protopresbiteratul Sighişórei.

Locul central: **Sighişóra.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Sighişoarei.*

1. Archita cu filia Beia.
2. Bodogaia cu filiile Fiatfalĕu, Uisechel.
3. Bundorf.
4. Daneş.
5. Ferihaz.
6. Galomfalĕul mare cu filiile Galomfalĕulmic, Bitfalĕu, Odorheiu, Rugonfalĕu, Andraşfalĕu, Betlenfalĕu.
7. Hendorf.
8. Hetur.
9. Laslea mare.
10. Netuş.
11. Roadeş.
12. Şaeş.
13. Sas-Chiz.
14. Sas-Daia.
15. Seleuşu mare cu f. Prod.
16. Sighişoara.
17. Ţelina.
18. Trapold.

b) din fostul protopresbiterat al *Têrnavei de sus.*

19. Săcel (Andraşfaleu).
20. Boiul mare cu f. Boiul mic.
21. Jacul român.
22. Nadăşul săsesc cu f. Magheruş.
23. Şard.
24. Vidacutul român cu f. Vidacutul unguresc, Şoimuşul mare.

c) din fostul protopresbiterat al *Paloşului.*

25. Paloş.
26. Feleag cu filia Sederiaş.
27. Hasfalĕu.
28. Beşa.
29. Criş cu filia Felţa.
30. Malencrav.
31. Noul săs. cu filia Rondela.
32. Reţişdorf.
33. Mucundorf.
34. Zoltan.
35. Şarpotoc cu filia Vulchendorf.

XXVIII. Protopresbiteratul Cohalmului.

Locul central: **Cohalm.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Cohalmului.*

Caţa.
Criţ cu filiile Cloasterf, Meşendorf.
Draos cu filia Petca.
Halmeag.
6. Felmer.
7. Fischer.
8. Jibert.
9. Lovnic cu filia Cobor.
10. Merchiaşa cu f. Jimbor.
11. Stena cu filia Viscri.
12. Şona.
13. Ticuşul rom. cu f. Ticuşul săs.
14. Ungra.
15. Vargiaş cu filiile Baţanii mari. Baţanii mici, Bibarţ, Hermann, Filea, Oleştelec, Saldabuşi.

b) din fostul protopresbiterat al *Paloşului.*

16. Valendorf.
17. Dăieşoara.
18. Crihalma.
19. Fântâna cu filia Hogiz.
20. Bogata cu filia Dopca.
21. Mateiaşi cu filia Racoşul infer.

XXIX. Protopresbiteratul Trei-Scaunelor.

Locul central: **Sepşi-St-Georgiu.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Heghigului.*

Augustin cu filia Răcaşul de sus.
Aita mare cu filiile Aita-medie, Aita-sécă, Barolt, Buduş, Chepeţ, Micloşoara.
3. Arini cu filia Iareş.
4. Arpatac cu filia Ariuşdi.
5. Belini.
6. Budila.
7. Heghig.
8. Marcoş.
8. Micouifalu cu fil. Bicsad, Malnaş, Tuşnad.
10. Sepşi St. Georgiu cu f. Chileni, Zalani, Semeria, Arcuş, Buduc.
11. Teliu.
12. Vălcele (Elöpatak).
13. Vama Buzĕului.

b) din fostul protopresbiterat al *Trei-scaunelor.*

Boroşneul mic cu f. Saramaş.
Breţcu.
Cernatul infer. cu f. Cernatul sup., Albiş, Dolnic, Hoţila, Icafalĕu, Leţeni, Marcoşfalĕu, Mateeni, Moacşa, Martineşti, Ch. Vaşarheiu.
17. Covasna cu filiile Zăbală, Pava, Pachia.
18. Chezdi-Mărtănuş cu filia Oşdula.
19. Intorsura-Buzĕului.
20. Sita-Buzĕu.
21. Zagon cu filia Păpăuţi.
22. Poiana sărată.

c) din fostul protopresbiterat al *Braşovului II.*

23. Apaţa cu filia Ormeniş.
24. Dobêrlău cu filia Bastelec.
25. Doboli cu filia Ilieni.
26. Chichiş cu filiile Farcaşvaga, Baştelec.
27. Crisbav cu filia Nou.
28. Lisnău cu filiile Bicfalĕu, Măieruşi.
29. Ozun cu filiil St. Ioan, Laborfalĕŭ, Comolău.

XXX. Protopresbiteratul Braşovului.

Locul central: **Braşov.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Braşovului I.*

1. Braşov-schei.
2. Braşov-tocile.
3. Braşov-cetate.
4. Braşov-vechiu.
5. Braşov-dârşte.
6. Braşov-stupini.
7. Bacifalu.
8. Cernat.
9. Helchiu.
10. Purcăreni.
11. Satulung biser. vechie.
12. Satulung biser. nóuă.
13. Tărlungeni.
14. Turcheş.
15. Zezin.

b) din fostul protopresbiterat al *Braşovului II.*

16. Bod.
17. Feldióra.
18. Herman.
19. Măgheruşul săs.
20. Prejmer.
21. Rotbav.
22. Sânpetru.

XXXI. Protopresbiteratul Branului.

Locul central: **Zerneşti.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Branului*

1. Cheia.
2. Codlea.
3. Cristian.
4. ~~Fundata.~~
5. Ghimbav.
6. Măgura.
7. Moieciul infer.
8. Moieciul super.
9. Peştera.
10. Poarta.
11. Predeal.
12. Reşnov.
13. Şimon.
14. Şirnea.
15. Sohodol.
16. Tohanul nou.
17. Vlădeni.
18. Vulcani.
19. Zernesti.

b) din fostul protopresbiterat al *Braşovului I.* 20. Ţênţari.

c) din fostul protopresbiterat al *Făgăraşului I.* 21. Poiana-Mĕrului 22. Holba

XXXII. Protopresbiteratul Făgăraşului.

Locul central: **Făgăraş.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Făgăraşului I.*

1. Beclén.
2. Berivoii mari.
3. Berivoii mici.
4. Comana infer.
5. Comana super.
6. Cuciulata cu filia Lupşa.
7. Dridiv.
8. ~~Făgăraş.~~
9. Galaţi.
10. Grid cu filia Şercaia.
11. Herşeni.
12. Hurez.
13. Mândra.
14. Mărgineni.
15. Părĕu.
16. Perşani.
17. Recea telechiană
18. Riuşor.
19. Rucăr.
20. Şercaiţa.
21. Şinca nóuă.
22. Toderiţa.
23. Veneţia inf.
24. Veneţia sup.

b) din fostul protopresbiterat al *Făgăraşului II.*

25. Voila.
26. Sâmbăta inf. ap.
27. Sâmbăta sup. res.
28. Sâmbăta super. apus.
29. Luţa.
30. Ludişor.
31. Voivodenii mari.
32. Voivodenii mici.
33. Lisa.
34. Breaza.

XXXIII. Protopresbiteratul Avrigului.

Locul central: **Avrig.**

Constă din următórele comune:

a) din fostul protopresbiterat al *Făgăraşului II.*

1. Arpaşul infer.
2. Arpaşul super.
3. Colun.
4. Corbi.
5. Draguş.
6. ~~Feldióra.~~
7. Oprea-Cârţisóra.
8. Porumbacul infer.
9. Porumbacul super. apus.
10. Porumbacul sup. resăr.
11. Sĕrata.
12. Scorei.
13. Streja-Cârţişóra.
14. Ucea infer.
15. Ucea super.
16. Viştea infer.
17. Viştea super.

b) din fostul protopresbiterat al *Sibiiului II.*

18. Avrig. 19. Porceşti. 20. Sebeşul infer. 21. Sebeşul sup. 22. Secădat

XXXIV. Protopresbiteratul Agnitei.

Locul central: **Agnita.**

Constă din următórele comune ale fostului protopresbiterat al *Nocrichiului* şi *Cincului mare.*

1. Agnita.
2. Alţina.
3. Bârghiş.
4. Bendorf.
5. Boholţ.
6. Bruiu cu filia Gherdeal.
7. Calbor.
8. Cincşor.
9. Cichindeal.
10. Cincu-mare.
11. Chirper.
12. Coveş.
13. Fofeldea.
14. Găinari.
15. Ghişasa.
16. Glâmbóca.
17. Hosman.
18. Hundrubechiu cu f. Noustat.
19. Iacobeni.
20. Igişdorf.
21. Ilimbav.
22. Marpod.
23. Măgărei.
24. Merghindeal.
25. Nocrichiu.
26. Prostea.
27. Rotbav.
28. Ruja.
29. Săsăuşi.
30. Selistet.
31. Şomărtin.
32. Şoarş.
33. Şulumberg.
34. Tórcla.
35. Vecerd.
36. Vĕrd.
37. Veseud.
38. Zlagna.
39. Nucet.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 16 Decembre 1881.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop şi metropolit.

putaţiunea întreagă, privind familia împĕrătească.“

Nu sciu dacă Ţarul s'a mulţumit cu acest rĕspuns.

Eată dar rĕsplata pentru ospitalitatea, pentru pânea ce românul marinimos dă acestor fugari de tot soiul şi din toate unghiurile lumei primindu'i în casa sea. Nicăeri, nici într'o ţeară strĕinul nu este aşa de bine primit, cum este primit în România, şi nicăeri nici într'o ţeară streinul nu s'a purtat mai infam, mai laş cu binefăcĕtorul seu, cu stăpânul casei, unde a găsit el, în nenorocirea sea, un adăpost sigur, o bucată de păine, o compătimire, ca aici în ţeara noastră — în Basarabia, Bucovina, Dobrogea, pentru binele făcut din toată inima. Naturalminte că eu nu vorbesc aici despre refugiaţii politici, despre polonesi şi alţi, cari nu trebue sĕ fie amestecaţi cu adunătura murdară de străini, cari ne vin din toate părţile, fiind-că au fost daţi afară din sinul societăţei în care trăiau.

În ultima mea corespondenţă v'am spus deja că la noi, în timpul de faţă, domnesce ḑeiţa Themida. Ḑilele din urmă tribunalul militar a şi finit deja un proces politic. Pe banca acusaţilor au fost trei inculpaţi: fiul ţĕranului Ion Mainou, elevul institutului politechnic Alexandru Kirchner şi studentul universităţei din Odesa Alexandru Vinogradoff. Acusaţiunea susţinea crima de participare la o societate secretă, şi inculpă pe cel din urmă de a fi distribuit încărţile partidei nihiliste. Tribunalul a condamnat pe Ioan Mainou şi Kirchner la munca silnică pe 15 ani în minele Statului şi pe Vinogradoff la esil în Siberia. Afacerea s'a judecat cu uşile închise şi până acum nu vĕ pot da nici o scire în ce privesce desbaterile. Acusaţii, cum am auḑiit au refusat sĕ recurgă la graţiare, adresându-se către Ţar, drept ce 'l au după spiritul legei, şi tribunalul a confirmat verdictul.

Eată dar trei victime nouĕ, cari vor espia pĕcatele generaţiunilor trecute, cari au creat această ordine socială nesuferită. *Basarab.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Caransebeş, 29 Decemvre 1881. Ḑiua nascerii Mântuitorului nostru Is. Christos s'a serbat în biserica catedrală de aici şi în anul acesta cu cunoscuta pompă, de care — cutez a ḑice — puţine biserici au parte.

Prea Sânţia Sa Dl Episcop Ioan Popasu, încungiurat de protosincelul Filaret Musta, protop. Nicolae Andreevici, referentele dela senatul bis. Filip Adam, preotul I. Stoian şi de doi diaconi, prin statura-i adevĕrat apostolică, prin vocea-i sonoră, puternică şi pĕtrunḑĕtoare ne transpusese într'o lume nouă, într'o lume, de eare nu s'ar mai despărţi muritorul.

Il. Sa prin cunoscutu-i dar oratoric în cuvêntarea Sa plină de învĕţături ne arată calea cea adevĕrată, pe care putem ajunge ca sĕ gustăm în viaţă cât mai adeseori momente fericite,sĕ ajungem vremuri mai bune.

Ne spuse, că omul nu poate fi deplin fericit pe acest pământ, că viaţa noastră nu va fi nici odată fără de dureri şi fără de luptă. Nĕcazurile şi greutăţile, ce ni le facem, prin purtarea noastră, le putem ocolì. Pământul ar fi un raiu, dacă noi înşine nu ne-am strica norocirea unul altuia. Cea mai mare parte din nevoile şi nĕcazurile ce le suferim, sûnt tristele urmări ale pĕcătoaselor noastre fapte. Credinţa neclătită în Christos şi sfânta lui lege este singura condiţiune, sub care putem ascepta ḑile mai bune. „Sûnteţi rĕtăciţi, vĕ înşelaţi pe voi înşivĕ, voi toţi, cari ḑiceţi, că oamenii pot fi fericiţi şi fără credinţa în Christos şi în legea lui, dacă vor fi bogaţi, dacă li se vor deschide nouĕ isvoare de câştig. Da, oamenii bogaţi, însĕ fără credinţă în Christor, fără fapte bune, vor fi mai sumeţi, mai desfrênaţi, mai împetriţi la inimă, dar ḑile mai bune nu vor putè aştepta. Rătăciţi, vĕ înşelaţi pe voi înşivĕ, voi, cari credeţi, că oamenii pot fi fericiţi şi fără Christos, dacă vor fi culţi, adecă dacă vor avè năravuri netede, datini lucii, pe care voi le numiţi cultură. Da, oamenii numiţi de voi culţi, vor fi mai făţarnici, mai prefăcuţi, mai falşi, mai vicleni, vor fi mai tare aplecaţi la plăceri trupesci, la destrĕnări mai fine, vor fi morminte spoite pe din afară, pline de trufia vieţii etc. Acestea le puteţi aştepta dela cei poleiţi pe din afară, însĕ nici odată nu puteţi aştepta vremuri mai bune, ḑilele de pace, ce le doresce sufletul nostru.“

Cu ocasiunea aceasta solemnă fu sfinţit de preot profesorul dela institutul teologic Andreiu Ghidiu, acel tinĕr, care în timpul cel scurt, de când se află în mijlocul nostru, prin purtarea lui, prin tactul, manierile şi darul înnăscut de a fi profesor şi-a câştigat ca puţini alţii iubirea, stima şi alipirea scolarilor, colegilor şi concetăţenilor sĕi.

Clerul diecesei Caransebeşului are numai sĕ'şi gratuleze, că prin D-nul Ghidiu primesce în mijlocul sĕu un membru, care promite mult acestei diecese mai lipsite de astfeliu de lucrători.

Noului lucrător în via Dlui îi poftim din adêncul inimei, ca sĕ ajungă timpul acela, când împreună cu bĕtrânul Simion sĕ ḑică: Acum sloboade Doamne pe robul tĕu în pace, că am putut contribuì şi eu la inflorirea şi întărirea bisericei, scoalei şi prin ele la mărirea neamului meu.

m.

Caransebeş, 25 Decemvre 1881. Congregaţiunea comitatului Caraş-Severin e convocată pe 16 Ian. n. 1882. Între obiectele de pertractare va venì şi înfiinţarea unui gimnasiu complet român în Caransebeş. În causa aceasta 80 de comune grăniţĕresci au substernut comitatului următorul:

Decis:

Avênd în vedere absoluta necesitate de un institut mai înalt de cultură, şi anume de un Gimnasiu românesc complet cu opt clase în oraşul Caransebeş, cu deosebire pentru poporaţiunea fostului regiment confiniariu romano-banatic Nr. 13 — o necesitate recunoscută şi de către prea înaltul loc prin resoluţiuuea regeasca din 18. Maiu 1873 publicată cu rescriptul înaltului Ministeriu reg. ung. de culte şi de instrucţiuuea publică ddt. 27 Mai 1873. Nr. 13.676 prin carea s'a fost dispus înfiinţarea unui Gimnasiu de stat cu 8 clase în Caransebeş, ceea ce însĕ nu s'a putut efeptuì, din causă că legislaţiunea ţĕrii n'a votat spesele recerute pentru intreţinerea acestei scoale medii proiectate;

Avênd mai departe în vedere, că poporaţiunea numită are edificiul necesariu, în care se aşeze acest Gimnasiu, şi că acel edificiu s'a clădit şi procurat anume spre a aşeza într'ênsul un institut mai înalt de învĕţământ, şi că prin urmare acel edificiu nu se poate detrage dela destinaţiunea lui primitivă;

Avênd în fine în vedere, că în înţelesul §-lui 6 al prea înaltului rescript regesc din 9 Iunie 1872 venitele fondului grăniţeresc de crescere şi de cultură, precum şi ale fondului grăniţeresc de avere, au sĕ se folosească numai spre scopuri culturale, umanitare şi economice:

Noi subscrişii representanţi legiuiţi ai comunei — din fostul regiment confiniariu romano-banatic Nr 13. ingremiată Comitetului Caraş-Saverin, adunândune astăḑi în şedinţă, cu strictă observare a prescriselor §§-lor 57—61 din art d. l. XVIII. din 1871. despre organisarea comunelor, — am decis următoarele:

1. După capitalele susnumitelor fonduri, adecă: ale fondului grăniţeresc de crescere şi de cultură şi ale fondului general grăniţĕresc de avere (der Grenz-Erziehungs und Bildungsfond und der allgemeine Grenz-Vermőgensfond), anume după capitalul de — —? din care au constat aceste fonduri cu finea anului 1880 — dăm 5%, adecă: cinci percente pe fie care an pentru înfiinţarea şi susţinerea unui Gimnasiu românesc complet cu opt clase în oraşul Caransebeş.

2. Contribuirile acestea încep de la 1 Ianuarie 1882 ele se vor administra de un Comitet ales din sinul proprietarilor des numitelor fonduri grăniţeresci şi ne deobligăm ale plătì în douĕ rate semestrele anume cu finea lunei lui Ianuarie şi cu finea lunei lui Iuliu a fie cărui an.

3. Cu privire la înfiinţarea acestui Gimnasiu sĕ se compună un act fundaţional precisat în toate privinţele carele se conţină şi modalitatea asigurării contribuirilor stătorite sub punctul 1 şi 2, ear' dela locuri mai înalte competente sĕ se esopereze aprobarea acestui act fundaţional.

Cu efeptuirea acestui decis încredinţăm şi împuternicim pe Domnii: —

Anume împuternicim şi rugăm pe acesti Domni, ca compunênd actul fundaţional amintit sub punctul 3 se întreprindă in numele nostru toţi paşii necesari, pentruca acest act sĕ câştige preaînalta aprobare şi preste tot îi împuternicim şi rugăm, ca se facă în numele nostru toate, câte dênşii vor afla de lipsă pentru înfiinţarea des numitului Gimnasiu.

5. Acest protocol făcêndu'l în duplu l'am întărit cu subscrierile noastre. Amêndouĕ aceste esemplare se înaintează prin pretura cercuală la inclitul Comitat spre aprobare în înţelesul citatei legi comunale; după aceea un esemplariu se depune spre păstrare în archiva comunală; ear celalalt se trimite la mâna dlui general Traian Doda ales deputat dietal, în plenipotenţă pentru dênsul şi pentru ceialalţi plenipotenţiari ai nostri . . .

Cele 5 percente dăruite formal din partea acestor 80 de comune pentru susţinerea cesţionatului gimnasiu fac o sumă de peste 15,000 fl.

Tot pentru susţinerea acestui gimnasiu, administraţiunea averilor grăniţeresci în adunarea ei din luna trecută a votat pe anul scol. 1882/3 suma anuală de 2500 fl.

Diecesa Caransebeşului dă pe an suma de 1500 fl.

Pentru deschiderea acestui gimnasiu sĕ mai cere numai aprobarea Ministeriului de culte şi instrucţiune publică, ceea ce, după cum sûntem informaţi, se va şi da.

Cu prima Septemvre 1882 de ne va ajuta Dḑeu vom deschide prima clasă gimnasială română şi în decurs de 8 ani de ḑile vom avè doritul gimnasiu complet. *m.*

Varietăţi.

* (Contele Hoyos) ministrul Austro-Ungariei în Bucuresci, va fi primit ḑilele acestea în audienţă privată de către Regele României.

* (Balul) se va arangia la 21 Ianuarie 1882 în hotelul „Swoboda“ în Piski în favorul bisericei române din Biscarea. Musica va conduceo Pista Dani dirigintele primei capele din Deva. Darurile benevole se vor cuita cu mulţămită pe cale publică întrarea pentru familie 1 fl. de pesoană 60 cr. Începutul la 8 oare. — Bal şi biserică! — cam ciudat!

* (Ce însemnează a avè un popor o cultură reală.) În Germania dă mult de vorbit faptul, că cu ocasiunea deschiderei reichstagului prinţul Bismarck a pus sĕ se traducă mesagiul imperial şi în limba polonă şi sĕ se împartă deputaţilor poloni. Cu acest prilegiu Cancelarul a declarat mai multor representanţi, *că e gata sĕ dea Polonilor dreptul de a întrebuinţa limba lor în toate afacerile cari i privesc cu statul, precum în administraţiune, judecătorii etc.*.

Remarcabil este, ḑice „Alegătoriul“ din Bucuresci, că tocmai când cancelarul puternicei Germanie iea, *fără se fie silit*, această mesură pentru cele 2 milioane Poloni ai sĕi, — ne vine din Ardeal vestea, că limba locuitorilor a fost stearsă din întrebuinţarea judecătorească şi la Sibiiu — ultimul loc unde mai era în vigoare — şi că întroducerea limbei ungurești în scoale secundare va fi în curênd decretată de Camera ungurească,

Şi cu toate acestea, în Ungaria si Ardeal sûnt 3 milioane Români si tot atâţi Slavi şi Nemţi în raport cu 5 milioane Unguri, pe când în Germania cele 37 milioane de Germani compacţi abia au 2 milioane de Poloni în faţa lor — De silă nu se poate trata, la hotărârea prinţului Bismarck. Nici vorbă! E numai raţiunea unei cugetări sĕnătoase o cultură politică superioară apucăturilor brutale, care pune pe Poloni în dreptul lor. Dar la Ungurì? —

* („Patrioţii“ nostri.) In Cluj, care dela 1 l. c. n. s'a declarat de oraş închis cu privire la impositele de consum, încassarea acestor imposite face sânge rĕu. Astfel ne comunică „Magyar Polgár“ că Sâmbăta trecută seara nisce făptuitori necunoscuţi au dat năvală peste casa de vamă a arêndaşilor impositelor de consum din Boldog-utca, au ameninţat varda şi după ce acestia au încuiat uşa, turburătorii au aprins casa vardei peste capul acesteia, astfel încât abia a putut scăpa afară, pentru a stânge focul.

Aşa se poartă faţă cu statul „patrioţii“ patentaţi din această nefericită ţeară!

* (Incendiul dela 21 Decembre.. —) Citim în ḑiarele bucurescene după „Mesagerul Brăilei“: Când scriem aceste linii ruinele a 11 prăvălii tot fumegă Luni la oara 10 seara a isbucnit focul pe strada Bucuresci colţul ce'l formeaḑă strada Domniară. Focul şi-a luat naşcere de la o prăvălie a unui lampagiu, aprinḑêndu-se un Butoiu cu gaz. Toate prăvăliele de pe acea linie erau cu douĕ etage, jos ocupate cu prăvălii şi sus locuite de familii. Focul a isbucnit jos; fiind alimentat cu construcţiunile cele mai multe în paiantă, sa întins într'un mod estraordinar, aşa că până a venì pompierii deja focul se comunicase în etagiul de sus.

Timpul era liniscit, o ceaţă groasă acoperea Brăila de mai multe sĕptămâni, ceea-ce a contribuit la localizarea desastrului. Ajunşi pompierii la locul incendiului, în lipsa de apă de la primul pas, sa creḑut de toţi că are sĕ se consume centrul oraşului, cele mai frumoase construcţiuni, de aceea administraţiunea a depeşat la Buzĕu şi Galaţi a veni pompele în ajutor.

Şease prăvălii erau în flacără după un scurt timp de la declararea incendiului. Focul a dat, despre Ost, de un loc vilan strimt, urmat de un calcun înalt format de proprietatea d-lui Nenovici, ear din partea despre Vest de un alt balcan înalt format de proprietatea d-lui Boţari, şi care ocupa colţul stradei Domniara. Focul ajuns la aceste resistenţe naturale teama s'a calmat, şi sa anunţat la Galaţi şi Buzĕu că nu este necesitate de ajutor.

Despre ḑiuă a luat foc şi proprietatea d-lui Boţari, care s'a consumat a doua ḑi, adecă prin focul în strada Domniară.

Unspreḑece prăvălii şi anume: o hăinărie, douĕ ceaprăzării, un zaraf, o franselărie, doue tinichigerii, o şepcărie, o ceinărie, o franselărie şi o marşandărie de pe strada Bucuresci, mai multe zidiri dependinţi de pe strada Domniară sau prefăcut în cenuşe. Mai multe familii cari ocupau apartamentele de sus, au scăpat graţie ajutoriului ce li-a dat, întinḑêndulise scări pe la ferestri, fiind secuestrate de focul care se întindea de jos în sus.

Nu s'a putut scoate mai nimic din acele 11 prăvălii precum şi din casele ocupate de familii. Proprietăţile sûnt asigurate toate. Şi unii din comercianţi sûnt asiguraţi în mărfuri.

Adeverință,

Din partea representanţei bisericesci şi comunale a comunei gr. or. Conţa, comitatul Alba-Iulia, cercul Sângătinului (Kis-Enyedi járás) se dă cea mai cordială mulţămită dnului Novotny Anton, clopotariu în Timişoara, dela care subsemnaţii în Octomvre 1880 am cumpĕrat un clopot de 150 chilo, după inventiunea cea nouă. aşa numit „clopot găurit“, inventat de dênsul, pe carele după folosirea de un an, avem destulă probă, că e foarte bun, pe ḑi ce merge tot mai tare i se deschide tonul, are o formă foarte frumoasă, pe scurt sûntem foarte mulţămiţi, aşa, încât îl puem recomanda recomânda ori şi cui pe susnumitul domn, fabrircant de clopote.

Ca recunoscinţă îi dăm această adeverinţă, subscrisă în numele comunei întregi, de cătră cei de jos, şi apăsată cu sigilele oficioase.

Conţa la 23 Decemvre 1881.

(L. S.) *Ioan Oprean*, paroch gr. oriet. — *Teleky Iozsef*, Szbiró.
(L. S.) *Dtru Radu*, antiste comun. — *Nagy Károly*, gazdatisz.

şi încă 21 de subscrieri din comună.

Loterie.

Mercuri în 11 Ianuarie n. 1882.

Sibiiu: 5 26 88 61 30

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 Ianuarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.70	119.40
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.25	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	97.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.50	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	99.—	98.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.50	97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.—	100 —
Obligaţiuni urbariale transilvane.	100.—	98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	98.25	98.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.30	77.10
Datorie de stat în argint . . .	78.30	78.10
Renta de aur austriacă	94.—	94.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	133.75	133.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	844.—	845.—
Acţiuni de credit austr. . . .	346.—	337.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.75	346.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	121.25	121.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	111.70	112.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.20	99.20
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.59
Napoleon	$9.45^1/_2$	9.45
100 marce nemţesci	58.35	58.35
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.50	119.50

N. 29.r 1881. [26] 2—3

CONCURS.

Pentru aşeḑarea unui capelan în parochia de clasa III lûngă bĕtrânul paroch din comuna parochială Sibişani se dă concurs în urma ordinului preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 24 Septemvre 1881 Nro 2926 B. cu termin până la 30 Ianuarie 1882 st. v.

Emolumentele împreunate de acest post sûnt:

Una a treia parte din suma venitelor parochiale de 400 fl. v. a. regulate.

Doritorii de a se aplica în numita staţiune au sĕ'şi înainteze suplicile lor oficiului protopresb. gr. or. în S. Sebeş, inzestrate cu toate documentele prescrise în Statutul organic şi Regulamentul congresual din 1878 până la sus indicatul termin.

Sibişani în 19 Decemvre 1881.

În conţelegere cu protopresbiterul.

Comitetul parochial.

Nr. 412. [267] 3—3

Nr. 21—1882. [272]. 2—3

CONCURS.

În cercul de sanitate (Comitatul Sibiiului, pretura Cisnădiei), cărui aparţine comuna Avrigul, Bradul, Racoviţa Sebşul superior şi inferior cu 7184 suflete, în urma resignaţiunei este de a se ocupa postul de medic cercual.

Emolumentele împreunate cu postul acesta sûnt: pentru un doctor de medicină salariu de 400 fl. — pentru un chirurg 300 fl., care se plătesce în rate lunare din cassele alodiale ale comunelor mai sus numite; onorariu dela pacienţi de visita cea dintâiu 50 cr. de celelalte visite următoare la acelaşi pacient 30 cr; cuartir natural cu grădină dela comuna Avrig, unde este reşedinţa medicului cercual.

Se cere cu consideraţiune la poporaţiune, cunoscinţa limbei nemţesci şi române.

Petiţiuni instruite conform celorprescrise sûnt a se înainta până la 5 Februarie 1882 (cal. n.) la pretorul subscris.

Tălmaciu în 3 Ianuarie n. 1882

Pretorul cercului Cisnădiei

Emerich m. p.

Nr. 400—1881. [269] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Tomnatec de clasa a III-a din protopresbiterul gr. or. Zarand neivindu-se la primul concurs nici un concurent, conform resoluţiunei Venerab. Consistoriu archidiecesan dto 26 Noemvre a. c. Nr. 3646 B. se escrie a doua oară concurs cu terminul până la 24 Ianuarie st. v. 1882.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 100 familii adêu a 20 cr. 20 fl. v. a.
2, Venitul dela epitrafir 120 fl.
3. Alte accidenţii 20 fl. v. a.

Suma venitelor 160 fl. v. a.

Concurenţii la această parochie au a-'şi aşterne petiţiunile instruate conform Statutului organic şi al Regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Brad (Hunyadmegye) până la terminul indicat.

Brad în 24 Decemvre 1881.

Georgiu Părău m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 204—1881. [270] 2—3

Citațiune edictală.

Prin care Ioan Roşca din Buzdu comitatul Ternavei-mari, pretura Bertanului, protopresbiteratul Mediaşului, carele de 3 ani de ḑile şi-au părăsit pe legitima sa soţie Rachila Mârin, tot din Buzdu, ambii de religiunea gr. orientală, şi până astăḑi nesciindu-se locul ubicaţiunei lui. — sĕ citează ca în restimp de un an şi o ḑi, dela datul acestei publicaţiuni sĕ se presenteze sau în persoană, sau prin un representant legitim, înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide procesul în contra lui urḑit, în înţelesul legilor esistente şi în absenţa lui.

Mediaş 18 Decemvre 1881.

Forul matrimonial de I instanţă gr or, al Mediaşului.

Dionisiu Chendi, m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 34—1882. [271] 2—3

Publicațiune!

Moara Bungardului cu trei pietri dată până acuma în arêndă cu 1720 fl. v. a. pe an, pre basa §. 110 art. de lege 18: 1871 și a § 17 din contractul de arêndă, se va licita în 29 Ianuarie a. c. cel nou la 10 oare a. m. în cancelaria comunală pre timpul din prima Faur a. c. până în ultima Decemvre 1882 cu eventuala pagubă a arêndașului, care nu a împlinit condițiunile contractului încheiat.

Condițiunile speciale se pot vedè la acest oficiu.

Sibiiu în 6 Ianuarie 1882.

Dela pretura centrală.

Branisce.

---

[1] 1—3

Câstig real

fară de capital și fără risic se oferă pentru persoane inteligente și onorabile din ori ce clasă. Ofertele sûnt a se adresa la **J. Löwinger**, Budapesta Giselaplatz Nr. 3. etagiul I.

Zambach și Gavora,

în Budapesta strada Vațului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

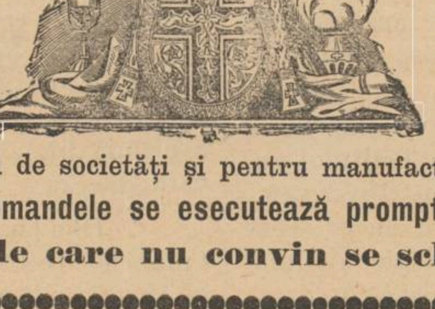

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăți și pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Objectele care nu convin se schimbă. [157] 16—30

Anunciu bibliografic.

Acum de curênd a eșit de sub presă a doua ediţiune din **„Aritmetică“** exerciţii practice cu numerii 1—100 pentru începĕtoriu din anul I și II de scoală, de Dometiu Dogariu și Ioan Dariu, învĕţători la scoalele primare din Satulung

Editura librăriei **Heinrich Zeidner** în **Brașov.**

Prețul unui esemplar broșurat **30 cr.**

Acest manual sĕ bucură și de recomandaţiunea Măritelor consistoare ca senate scolari fiind recomandat din partea acestora ca carte didactică în întreaga archidiecesă a Transilvaniei, cât și a Caransebeșului. —

Mai departe, această ediţiune este prelucrată, corectată și înavuţită astfel că se poate folosì cu ușurinţă și în mâna elevului din anul prim de scoală. Cercurile numerilor sûnt mai sistematice, observându-se preste tot intuiţiunea numerilor prin linioare puncte etc.

Se poate procura prin toate librăriile din patrie, sau deadreptul dela editorul.

H. Zeidner,
librar.

[2] 1—1

---

[242] 8

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumseţate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure și a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ și medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion și cutie de catifea!

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea** — Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

La nrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 2. Sibiiu, Marţi 5|17 Ianuarie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa SS. Serbători ale Botezului, n-rul procsim va apărè în 9 Ianuarie.

Nr. 3818. Plen.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Cu încheerea anului 1881. espiră periodul din urmă de 3 ani, pe care s'au constituit comitetele şi epitropiile parochiale, apoi sinódele, comitetele şi epitropiele protopresbiterale din archidiecesa nóstră transilvană; pentru a cărora reconstituire dar' pe un period nou de trei ani, conform dispositiunilor statutului organic şi instrucţiunilor emanate de aicia la începerea periódelor trecute, decretăm următórele:

I. Sinódele parochiale, care după statutul organic §. 12 în fieşce care an trebue sĕ se ţină în luna lui Ianuariu, pentru anul viitoriu 1882 se vor convocá nu numai pentru agendele ordinarie (§. 21), ci anume şi pentru ca sĕ alégă pre comitetul şi epitropia parochială şi pre membrii mireni ai sinodului protopresbiteral.

II. La convocarea sinódelor parochiale trebue observat §. 9. din statutul organic, după care parochul local séu administratorul parochial are cel puţin cu 8 ḑile înainte de sinod a publicá poporului in biserică ḑiua sinodului şi obiectele de pertractat, şi a face şcire protopresbiterului séu administratorului protopresbiteral, pentru a puté fi şi acela de faţă la sinod.

III. Epitropiile parochiale de pănă acuma, incheinduşi socoţile anuali, le vor predá acele comitetului parochial de pănă acum (§. 21. §. 23, p. 11. §. 27, p. 5.) şi vor remâné şi mai departe în funcţiune, pănă când nu se va alege in sinodul parochial comitet şi epitropiă nóuă, când apoi socoţile interimali dela 1. Ianuariu intruna cu tóte averile mişcătóre şi nemişcătóre, ce le au avut sub manipulare, le vor predá pelângă inventariu comitetului parochial nou, şi prin acela epitropiei nóue. (§. 27, p. 1.)

IV. Comitetele parochiali de pănă acuma asemenea vor remâné in funcţiune pănă la instituirea comitetului uou pe noul period de 3 ani; intr'acea vor avé sĕ priméscă dela epitropia de pănă acum socoţile anuali (§. 23, p. 11.) acele sĕ-le censureze şi — pre cât va aflá de lipsă — sĕ facă revisiunea cassei (§. 27, p. 5.), in fine pelângă subşternerea socoţilor epitropeşci sĕ facă raport general la sinodul parochial despre averea mişcătóre şi nemişcătóre a bisericei, precum şi un proiect de buget pentru anul nou (§. 21).

V. Sinódele parochiale convocate şi adunate conform punctelor de mai sus I şi II indată după constituire vor luá dela comitetul parochial raportul general şi socoţile atinse sub punctul precedinte, şi asupra acelora vor decide, — apoi vor pertractá celelalte obiecte, pentru cari anume vor fi fost conchiemate (§. 9.); vor staverí bugetul anului nou cu considerarea proiectului făcut de comitet (§. 7. p. 3. 4. 5.); după acea vor alege pre membrii comitetului nou, şi deosebi pre membrii epitropiei parochiale, pre toţi aceştia pe un period nou de trei ani (§. §. 17. 18. 24. 25 şi 26.); in fine sinódele parochiale vor alege trebuinciosul numĕr de membri la sinodul protopresbiteral după normele ce urméză mai jos.

VI. Comitetele parochiale, ce vor fi alese în sinódele parochiale pe noul period de trei ani, se vor constituí numai decât, alegênduşi din sinul seu câte un preşedinte, apoi şi câte un notariu (§. 18), şi după acéstă constituire vor păşí în activitate pentru agendele, ce le compet (§. 23).

VII. Epitropiele parochiale nou alese asemenea vor întrá numai decât în funcţiune; anume vor primí dela comitetul parochial pelângă inventariu averea bisericei, şi vor provedé agendele, ce cad în sfera lor (§. 27.)

VIII. În acele comune bisericesci, care una cu alta la olaltă susţin una séu mai multe scóle, comitetele parochiale vor alege din sinul seu câte trei membri, cari într'uninduse vor formá comitetul comun scolariu pe şése ani (§. 28.)

IX. Comitetele comune scolare atinse în punctul precedinte vor alege o epitropiă comună scolară preste tot din patru membri, pe durata de trei ani (§. 28).

X. Pentru restaurarea sinódelor protopresbiterale pe un period nou de trei ani, se vor alege atât membrii din cler, cât şi cei mireni în proporţiunea staverită în §. 38 al statutului organic, şi alegerea acésta după normele precisate mai jos, se va efeptuì cât se póte mai curênd, ca apoi sinódele anuale protopresbiterale sĕ fie deodată sinóde constituante, ér' oficiele protopresbiterale sĕ fie în stare de a le convocá cât mai curênd, cu observarea restimpului legal de 14 ḑile (§. 42).

XI. Alegerea membrilor din cler pentru sinódele protopresbiterale, conform §-lui 40 din statutul organic, se va efeptuì aşa: că fiecare oficiu protopresbiteral va defige un termin, şi va numì un loc acomodat, la care şi unde va conchiemá pre întréga preoţime din protopresbiteratul respectiv: ér' la terminul defipt, sub preşedinţa protopresbiterului séu a administratorului protopresbiteral, preoţimea adunată va alege prin aclamare séu prin votare trebuinţiosul numĕr de membri preoţesci ai sinodului protopresbiteral (§. 38), despre actul alegerei se va face protocol, care va avé valóre de credenţional, şi acela se va predá oficiului protopresbiteral.

XII. Pentru alegerea membrilor mireni ai sinódelor protopresbiterale, în puterea autorisării, ce o au consistoriele în §§ 40 şi 140 ai statutulu organic, se prescrie: ca aceste alegeri analog cu alegerea deputaţilor pentru sinodul eparchial, sĕ se efectuéscă în sinódele parochiali, după modul următoriu:

1. Fiesce-care protopresbiterat în proporţiunea poporaţiunei (§ 38.) se va împărţi câte în 16 séu în 24 de cercuri electorale (§ 40), şi fiesce-care cerc va alege câte un membru mirén pentru sinodul protopresbiteral. Împărţirea acésta, cu băgare de sémă la numĕrul poporaţiunei, o va face cât mai curênd respectivul oficiu protopresbiteral şi o va publicá singuraticelor comune bisericesci spre orientare şi acomodare la alegerea membrilor mireni ai sinodului protopresbiteral.

2. Se lasă şi astădată la voia sinódelor parochiale, ca atunci, când va venì la ordinea ḑilei alegerea membrilor mireni pentru sinodul protopresbiteral, ele sĕ remână sub presidiul natural al preotului, séu sĕ'şi alégă singur numai pentru actul acesta un preşedinte ad hoc, cu abatere dela § 10 şi analog cu § 91 lit. e, din statutul organic; dar în tot casul sinódele parochiali au sĕ'şi alégă şi câte doi bărbaţi de încredere pentru controlarea votisării, precum şi un notariu pentru cele scripturistice (§ 7. p. 6. combinat cu §§ 40 şi 140.)

3. Unde după împărţirea făcută după punctul premergĕtoriu o comună bisericéscă singură de sine formèză un cerc electoral: acolo sinodul parochial prin aclamare séu prin votisare nominală alege definitiv un membru mirén la sinodul protopresbiteral; despre alegere se face protocol special subscris de preşedinte, de bărbaţii de încredere şi de notariu; apoi un esemplariu al protocolului se trămite de loc la oficiul protopresbiteral şi acela se privesce ca credenţional, ér alesul se însciinţéză despre alegere prin presidiul sinodului parochial.

FOIŢA.

Şoimul Banului de Craiova.

(Poemu epicu.*)

(Urmare.)

Cântul III.

Curtea Banului voioasă
Şi mulţimea numĕroasă
De nou ochi-şi aţintesc
La rĕsboiul voinicesc,
Căci voinicul făra frică
Din voinici mi se rădică,
Frêu în stânga potrivind,
Ear cu dreapta vênt făcênd,
În paşi sprinteni mi se 'ncrede
Şi spre şoim mi se răpede,
Şoimul sare, fornăeşce
Şi prin cerc mi se rotesce
Joacă vesel şi bueac,
Făcênd Banului pe plac;
Dar' voinicu-i tot urmează,
Şi cu ochi-l priveghează
Şi 'ntr'o clipă, ce-i venì
Către şoim sĕ repeḑì,
Dreapta drept în coa'm'onplântă
Şi cu şoimul mi s'avêntă,
De trei ori sĕ'nvêrt în jur.
Ca doi vulturi prin azur,
Şi'n alergatul de falǎ,
Plin de foc, plin de năvală,
De trei ori voinicul cearcă,
Prin învingere sĕ'şi facă
Nume mare şi vestit
După şoimul biruit;
De trei ori se ostenesce,
De trei ori mi s'amăgesce,
Căci şoimanul nu se dà,
Ci ne'nvins în luptă stă.
Eată că voinicu'n urmă
Lupta grea cu şoim'o curmă,
Câmpul luptei părăsind
Şi altora loc făcênd.
Şi pe loc de'nou se'ncinge
Lupta grea dar fără sânge.
Âncă cinci voinici avem,
În rĕsboiu sĕ-i mai vedem:
Dintre-aceştia Craiovenii,
Feţi vîrtoşi ca şi muntenii,
Eată se rădică doi
Sprinteni, hodiniţi şi noi;
Dintre dênşii unul pasă
Şi spre şoim pasu-şi apasă,
Sare, fuge după el,
Ca un graur uşurel,
Şi-l gonesce şi'l întoarce,
Un minut nu-l lasă'n pace;
Însĕ şoimul nĕsdravan
Nu se dă la băetan,
Căci el este puiu de vieaţă,
Puiu născut de dimineaţă.
Craioveanul a slăbit,
Şoimul e nebiruit.
Şi voinicul se despartă.
Şi acum celalalt se'ntartă
Goana şoimului mi-i dă
Când pe ici, când pe colea,
Şi-l învêrte şi-l întoarce
Şi nechezuri multe-i stoarce,
Cearc'ades a-'l ocolì,
Şi'n spinarea-'i sărì;
Insĕ şoimul flutureazǎ,
Din copite scînteează,
Sburdă, străche ne'ncetat
Prin ocolul lung şi lat,
Plin de vieaţă, plin de foc,
De voinic îşi bate joc.
Craioveanul înc'o dată
Cearcă lupta 'nvăpăiată:
Când de-a dreapta spre şoiman,
Aruncând lungul arcan,
Când de-a stânga bulucind
Pre şoiman şi amăgind
Când făţiş, când pe furiş
Când de-a dreptul, când cruciş,
Îl veḑi, cum s'alişează,
Diregênd lupta viteazǎ
Totu-şi lupta-i înzădar
Cu-acel şoim de neam tătar
Astfeliu şi stejarul rege
Multe vieţi de om petrece
Cu cei vifori rĕsboind
Furtuni multe, resfrângênd
Rar e viforul ce'-l bate,
Din pămênt ce mi ţi-'l scoate.
Şi voinic al patrulea
Curmă lupta lungă grea,
Căci îu pas şi'n braţ simţeşce,
Că puterea-l părăseşce.
Şi vĕḑênd Banul de sus
Pasul ḑilei cătr' apus,
Căci pe calea-şi auriă
Năintase spre chindiă
Mândrul Soare frăţior
Dând lumină tuturor.
Banul lupta o amână
Cam colea pe la ojină
Şi curtenilor li spune,
Pre toţi oaspeţii s'adune
Pe de seară la palat
Pentru benchete şi svat,
Bncătarii se grăbească,
Cină mândră sĕ gătească,
Cum se face 'n ḑile rari
Pe la Domnitorii mari.

(Va urma.)

---

*) din Călindarul Societăţi pentru cultura şi lit. rom. în Bucovina·

4. Unde o comună bisericéscă singură de sine forméză douĕ séu mai multe cercuri electorale: acolo sinodul parochial după modalitatea din punctul precedinte alege pentru sinodul protopresbiteral atâția membri mireni, câte cercuri forméză aceeași comună; trebuind și în acest cas a se trămite la oficiul protopresbiteral resultatúl alegerii și a se însciințá cei aleși, precum s'a spus mai nainte sub punctul 3.

5. Unde un cerc electoral se compune din dóuĕ séu mai multe comune bisericesci: acolo pentru alegerea unui membru mirén la sinodul protopresbiteral, respectivele sinóde parochiale au a pâșì în următoriul mod:

a) În sinodul parochial constituit după punctul 2 de mai sus, se face votisare nominală câte pe un individ, adecă: fiesce-care alegĕtoriu dă votul seu aceluia, pe care-l află bun pentru a fi membru sinodului protopresbiteral. La alegerea acésta trebue bine observat: că comunele, cari compun un cerc electoral, tóte la olaltă aleg numai un membru, care dară póte fi din una séu din altă comună, precum se vor înțelege alegĕtorii din cercul intreg într'o conferință a lor particulară. Alegerea prin aclamare aicia nu are loc.

b) Voturile singuraticilor alegĕtori, trebue sĕ se însemne apriat și după nume la protocol, precum se face și la alegerea deputaților sinodali și congresuali; ér décă votisarea va fi fost secretă, adecă prin ședule: tóte ședulele trebue sĕ se pună sub copertă, apoi sĕ se sigileze și așa sigilate sĕ se alăture la protocolul special despre actul alegerii.

c) După terminarea votisării protocolul special se închee, se subscrie de președinte, de bărbații de încredere și de notariu; apoi dimpreună cu ședulele de votisare, décă votisarea va fi fost secretă, se pune sub sigilul parochial, séu al președintelui, séu al vre-unuia dintre bărbații de încredere, și așa sigilat se dă în mâna unui bărbat de încredere, ca la timpul și locul anumit sĕ'l ducă în persónă la protopresbiter, respective la administratorul protopresbiteral, și acolo sĕ participe la actul scrutinării.

d) Oficiul protopresbiteral deodată cu publicarea cercurilor electorali prescrise în punctul 1, va dá de scire comunelor, și respective sinódelor: în carea ḑi și unde au a se aduná bărbații de încredere cu protocólele de votisare.

e) La terminul ce'l va fi defipt oficiul protopresbiteral, bărbații de încredere din comunele, care la olaltă forméză un cerc, se vor aduná la locul anumit, aducênd cu sine protocólele de votisare sigilate; apoi protopresbiterul séu locotenintele lui în ființa de față a bărbaților de încredere va deschide pe rênd tóte protocólele de votisare; le va cetì cu ton înalt; va scrutiná specialele votisări pentru intregul cerc, și va face cunoscut resultatul; apoi pre acela, care din cercul întreg va fi intrunit celea mai multe voturi, îl va dechiará de membru ales al sinodului protopresbiteral; ér decumva doi séu mai mulți ar avé în asemenea numĕr voturile cele mai multe, va face, ca între aceia sĕ decidă sórtea; în fine despre resultatul unui astfeliu de scrutìniu pentru fiesce care cerc va luá protocol separat subscris prin toți cei de față, și astfeliu de protocol va avé valóre de credențional pentru cel ales.

XIII. După-ce alegerea membrilor sinodului protopresbiteral va fi pusă prătutindenea în lucrare, — oficiul protopresbiteral va emite un circulariu către clerul și poporul din protopresbiteratul respectiv, prin care va convocá la un loc acomodat sinodul protopresbiteral. — Convocarea acésta trebue sĕ premérgă cel puțin cu 14 ḑile, și în convocare trebue sĕ se espună obiectele de pertractare (§ 42), între cari afară de agendele ordinarie (§ 50), ca obiect principal e de-a se anumì nóua constituire a sinodului, comitetului și epitropiei protopresbiterale pe un period nou de 3 ani, eventualminte și a scaunului protopresbiteral.

Astfeliu de circulariu convocătoriu e de-a se spedá timpuríu și la singuratecii membri preoțesci și mireni aleși pentru sinodul protopresbiteral, mai ales décă ori cum ar putè avè loc ìngrigirea, că dênșii nu vor fi în altă cale însciințați despre terminul sinodului și despre aceea, că sûnt aleși de membri sinodali.

XIV. Adunându-se membrii sinodului protopresbiteral, se va face mai ântâiu verificarea lor; apoi constituindu-se sinodul pe 3 ani sub președința protopresbiterului respective administratorului protopresbiteral, cu un notariu pentru agendele scripturistice (§ 44), se va apucá numai decât între celelalte agende ordinarie (§ 50) de alegerea comitetului (57—60) și a epitropiei protopresbiterale (§ 64) ambele pe un period de trei ani; totodată va provedè eventualminte și cele prescrise pentru un comitet central în trebile scolastice comune cu alt, séu cu alte protopresbiterate (§ 57.)

XV. Scaunele ppresbiterale de până acum, ca foruri judecătoresci de I. instanță, remân și mai departe în funcțiune în tóte acele protopresbiterate, cari prin nóua arondare nu sufer schimbări mari, séu cari remân încă neatinse, și numai locurile vacante se vor indepliní; ér' în tóte celelalte protopresbiterate compuse în mari dimensiuni din diferite tracturi, se vor alege în sinodul protopresbiteral constituante și membrii scaunului protopresbiteral — după modul din trecut — pe viéță, și astfeliu de alegeri se vor subșterne consistoriului archidiecesan pentru indeplinirea formelor canonice.

XVI. La tóte alegerile atinse mai sus e de însemnat: că membrii, cari până acum au fost aleși în vre-una din respectivele corporațiuni, pot fi aleși de nou, décă au cualificarea prescrisă (§. §. 6. 18. 25. 26. 40. 41. 57.)

XVII. Reconstituirea protopresbiteratelor după modalitatea indicată mai sus are sĕ se facă de astădată pe basa nóuei arondări a tracturilor, dar' cu observarea mĕsurilor transitorii cuprinse în circulariul emis de aicia cu datul de astăḑi, Nr. 3917 Plen.

XVIII. Pentru casul de vre-o întârḑiere în publicarea și efeptuirea nóuei arondări a protopresbiteratelor, séu a circulariului presinte, oficiile parochiale și cele protopresbiterale sûnt autorisate a convocá de astădată în mod escepțional sinódele parochiali și protopresbiterali și preste terminele prescrise în §§. 12 și 45 din statutul organic.

XIX. Oficiile protopresbiterale vor așterne raport la consistoriul archidiecesan despre efeptuirea reconstituirilor normate mai sus, cel mult până la finea lui Februariu 1882, așternênd deodată:

a) consemnarea cercurilor electorale, după cari s'au ales membrii sinodului protopresbiteral;

b) consemnarea membrilor comitetului și a epitropiei protopresbiterale;

c) Consemnarea membrilor scaunului protopresbiteral, din carea sĕ se védă: cari sûnt aleși în sinódele din trecut, și cari în acest din urmă sinod constituante.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu, la 16 Decembre 1881.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu 4 Ianuarie.

Pentru Maghiari vênătoarea asupra naționalităților a devenit o boală incurabilă.

Şi noi putem ḑice la rêndul nostru: *Nulla dies sine linea,* firesce că în alt înțeles. Pentru noi nu este ḑi în care se nu cetim în ḑiaristica maghiară articuli îndreptați în contra noastră.

Scopul acestui rĕsboiu neegal între puternicii înzestrați de noroc cu toată puterea şi între desbrăcați aproape de toate armele este cunoscut prea cunoscut. Este vorba că din statul poliglot al Ungariei, prin maghiarizare, sĕ se facă unul național, nu unguresc, ci maghiar. Scim, şi încât nu scim, ni o spun domnii Maghiari că după dênşii scopul acesta trebuia realisat de mult; ear dacă nu s'a realisat până acum, trebuie grăbit, căci altmintrea Maghiarii se tem că nu vor mai ajunge sĕ serbeze iubileul milenariu de a miia aniversare dela întemeerea statului unguresc.

Va sĕ ḑică cu alte cuvinte, ni se pune în perspectivă, nici mai mult nici mai puțin, decât că preste vre o doisprăḑece ani are sĕ serbeze un iubileu deasupra mormintelor noastre naționale.

Şi la procederea care are sĕ atingă scopul acesta domnii Maghiari sûnt aşa de marinimoşi a ne învita şi pre noi. Ne iau în nume de rĕu când ne vĕd cel puțin codindune şi ne însultă de inimici ai Statului unguresc dacă vĕd că nu voim se şi conlucrăm la perirea noastră.

Sûnt naivi de minune domnii şi presupun multă flegmă la naționalități când presupun că vor fi gata sĕ le ajute la ascuțirea cuțitelor cu care sĕ le pregătească de altariul maghiarisărei.

Din partene spunem şi noi cu toată sinceritatea că ne pare rĕu de naivitatea aceasta colosală. Şi sûntem aşa de „nepoleiți“ se mai adaugem că, pare că prevedem că ținta spre care sûnt îndreptate nisuințele maghiarisătoare este chimerică. Ori de ce mijloace ar îndrăsnì a se servì Maghiarii scopul nu'l pot ajunge. Causa... ... am spus'o de atâtea ori mai la toate ocasiunile.

Maghiarii uită o împregiurare foarte de mare importanță, care ar trebuì sĕ o aibă pururea dinaintea ochilor. Ei uită posițiunea geografică şi etnografică şi uită şi desvoltarea istorică a statului care pretind a fi numai al lor.

Un punct neînsemnat în mai multe privințe între Germani, Slavi şi Români ei cred că sûnt în stare se arunce mănuşa în nasul celor trei rase mari din Europa; pe când înțelepți fiind ar trebuì barem cu una sĕ aibă legături amicabile.

Uitarea aceasta mai mult decât naivă, am ḑicĕ, i amăgesce la premise false, dela care fac deducțiuni şi conclusiuni tot aşa de false precum sûnt şi premisele.

Mai mult, ei, fiind că se află din fie care rasă câte un parasit lipit de flămênd, ignorează massele de omenie şi le substitue cu ciolănarii parasiți, creḑênd că cu acestia au sĕşi realiseze castelele de aur clădite în regiuni aerice.

Întemeetorii statului unguresc şi în fine bărbații de stat unguresci, cari au cugetat serios fără preocupațiune şovinistică sûnt interpretați fals, numai şi numai se satisfacă fantasticelor ilusiuni, care n'au nimica de a face cu realitatea.

Întemeetorii cei adevĕrați ai statului unguresc s'au ferit de escluderea celorlalte popoare dela viața publică. Deaceea ei nu numai nu au căutat sĕ suprime popoarele care nu erau de viță maghiară, dar prin colonisti au căutat a le sporì. Ba întru cât acele nu erau deja înzestrate, ca Românii cu drepturi, le dau şi privilegii nu mai ca sĕ se poată susținè.

Şi cu toate aceste, după cum s'a dovedit, statul unguresc n'a fost în stare de a se susținè în îndependența absolută, ci a trebuit sĕ se raḑime în cele din urmă de împĕrăția romanăgermană, care cu timpul s'a redus la împerăția austriacă.

Un stat care, în lăuntru a trebuit sĕ se raḑime de felurite neamuri şi în afară de o împĕrăție puternică nu putea şi nu poate sĕ devină un stat pur național cum sûnt staturile moderne naționale. Spre sfêrşitul acesta se cere omogenitatea națională a locuitorilor, care trebuia se esiste deja ca în Francia, în Italia şi în Germania.

În timpul mai nou Maghiarii s'au încercat printr'o interpretare de cuvinte se steargă drepturile altor popoare conlocuitoare cu ei în Ungaria. Națiunile de odinioară din Ungaria şi Transilvania, care şi între asupririle feudalismului şi-au păstrat numele şi titlurile de națiune, fură degradate la „naționalități“ şi din toate la o laltă s'a turnat națiunea maghiară (a magyar nemzet) de mai multe limbi. Amalgamul acest politic a fost pasul cel dintâiu către maghiarisarea statului poliglot. Însĕ consciința, acel verme neadormit, a fost prea puternică ca se i lase linisciți pre puternicii ḑilei. Ei au încercat se împace consciința neliniscită cu legea de naționalități, prin care într'un mod precaer, însĕ tot cu oare care considerațiune către popoarele nemaghiare, au voit a nu le suprima cu cea dintâiu trăsură de condeiu şi urma dreptului lor din trecut.

Dovada aceasta negativă ne arată ca popoarele din Ungaria şi au străcurat printre vicisitudinile seculilor un drept, pre care nu'l vor sacrifica aşa lesne în favorul unei naționalități şi adecă în favorul naționalității maghiare.

Vênătoarea ce se face acum mai de parte în contra naționalităților este aşa dar o consecuență a abaterei dela trecut în interesul unor idei şovinistice, nutrite cu deosebire de parasiții elementului maghiar; eară de altă parte o contraḑicere cu toate condițiunile de esistență ale statului, condițiuni cari cu consciință liniscită nici Maghiarii nu le pot nega.

Pasiunea însĕ când ajunge la culme înăbuşesce şi cea din urmă schintee de consciință. Urmarea acestui fenomen psichic este că schinteea înăbuşită îşi resbuna în modul cel mai îngrozitoriu asupra înăbuşitoriului.

Când am putè fi asigurați ca în casul dintre Maghiari şi popoarĕle nemaghiare numai aceştia ar fi cei cari în cele din urmă ar trebuì se o pățească, îngrigirea noastră ar fi .... calea, valea. Părerea noastră nenormativă însĕ este, că, la o eventuală esplosiune, periculul s'ar întinde cu mult mai departe.

Ne vine dar lucru de tot curios când auḑim pe Maghiari, că numai ei susțin idea statului, ei cari lucră mai cu energie la derimarea ei.

Căci ce fac ei? După ce prin ficțiuni cred a fi despoiat pe toate naționalitățile de partea ce li se cuvine la dreptul public al Ungariei, vin şi le atacă şi în biserică, şi în scoală şi în societate. Merg mai departe decât Turcii cu raialele în evul mediu.

Nu mai repețim cele ḑise despre autonomia bisericească, despre ingerința în scoale şi despre împedecarea chiar şi a afacerilor cari n'au de a face nici cu politica statului sau preste tot cu politica, nici cu biserica, nici cu scoala, — cum a fost bună oară espozițiunea noastră din vara trecută.

Nu vorbim cu patimă din vre-o ură către cineva. Noi din contră compătimim pre cei orbiţi de patimă şi am vrea ca în oara a unsprăḑecea măcar se le cadă solḑii de pe ochi. Avem însĕ dinaintea noastră foi maghiare care predică a ni se lua din mână şi agonisita noastră spre a ni o administra domnii maghiari.

Posito sed non concesso, căle succede cumva se ne ia şi cea din urmă bucătură din gură, agonistă pentru scopuri de moralitate şi cultură, întrebăm ce vor ḑice atunci naţionalitaţile? Îşi vor ḑice: pentru noi nu mai remâne decât alternativa: sau se ne lăsăm de perit, sau se căutăm alte adăposturi, cari se ne scutească de perire.

Nu alungă în chipul acesta Maghiarii înşişi pe naţionalităţi dela sine şi nu sûnt ei aceia cari îndeamnă pe naţionalităţi la înstrăinare de ideea de stat, după cum o înţeleg ei?

Dar ce se apreţiăm şi mai bine situaţiunea se nu ne ţermurim pe lûngă naţionalităţi.

Eötvös şi Deak de sigur că nu pot fi suspectaţi că gravitează în afară măcar că nici ei n'au înţeles cum înţeleg domnii de aḑi ideea de stat unguresc. Şi cumcă nu o au înţeles astfeliu se vede din faptele şi cuvintele lor.

Sûnt ei oare, idolii Maghiarilor de eri alaltăeri, mai bine trataţi decât naţionalităţile nemaghiare? Nu!

Astăḑi numele „Deak“ este numai o făţărie în gura Maghiarilor, ear din Eötvös fac o figură de batjocură, ḑicênd că promovând acesta autonomia bisericească a Românilor a dovedit că a fost „idealist“ adecă nebun şi că a fost scurt în vederi.

Cine sûnt dar resvrĕtitorii în Ungaria? — După Maghiari naţionalităţile cu Deak şi Eötvös împreună!

Departe am ajuns şi departe avem se ajungem. Industrìa cu petroleul are sĕ înflorească în chipul acesta. Nu numai sub monumentul lui Hentzi; şi sub a lui Deak si Eötvös va propune Odescalchi într'o bună dimineaţă sĕ se aşeḑe un butoiu sau douĕ, ca sĕ le dea foc... în onoarea — statului? Nu, a şovinismului unguresc!

Vênătoarea asupra naţionalităţilor este semênţa de vênt, din care are se resară şi crească furtuna.

De ce Dḑeu sĕ ne ferească

Revista politică.

Sibiiu, în 4 Ianuarie.

Ori unde te uiţi: în lăuntru şi în afară — incurcături! În parlamentul Ungariei oposiţia unită, adecă cea aşa ḑise moderată nu vrea sa primească budgetul guvernului Tisza nici măcar ca substrat al desbaterei generale, ci'l respinge prin rostul deputatului Pavel Somsich într'o resoluţie propusă şi subscrisă de cei mai însemnaţi membri ai partidei oposiţiunei unite. În Crivoscie de altă parte lucrul se îngroaşă tot mai mult. Se trimit trupe peste trupe de oarece este temerea unei lăţiri a însurecţiei şi peste întreaga Erţegovină şi chiar şi peste Bosnia. Ministrul Tisza de nou a plecat la Viena, pentru a lua parte la o conferenţă privitoare la cestiunea Crivosciei. „Pester Loyd are o telegramă din Sibiiu dto 14 Ianuare n; în care se comunică vestea, că comandantul Ardealului generalul de artilĕrie Bauer ar fi denumit de comandant şi şef al guvernului Bosniei şi Herţegovinei în locul generalului Dahlen.

Camerile francese sau reîntrunit. Luptele parlamentare vor reîncepe şi cu ele ceasurile de cea mai grea încercare pentru cabinetul Gambetta. — Vom vedea cum le va sci susţinè şi dacă sĕ va putea strecura din ele victorios.

Deocamdată, suspiciile, sub cari d. Gambetta se presintă înaintea aleşilor naţiunii francese, nu sûnt din cele mai bune. Dacă am judecat după ḑiare, şi anume după spusele corespondenţelor parisiene a le ḑiarelor englese, ele sûnt chiar triste

Aşa corespondentul din Paris a lui „Pall Mall Gazette“ relatează neşce vorbe ce lear fi rostit, cu ocasia unui prânz din sĕrbători, presidentul republicei Grevy. Era vorba de noul cabinet. Presidentul ḑise celor dimpregiurul sĕu — între cari sĕ găsia şi corespondentul engles — că ministeriul Gambetta nu va avè o esistenţă mai îndelungată de trei luni. Ascultătorii remaseră înmărmuriţi dar nu îndrăsniră sĕ ceară esplicări. Câteva ḑile în urmă Monitoriul oficial frances publica numirea lui Velss în postul de director al ministrului de esterne. Grevy ar fi strigat atunci, că numai dă de astă-dată noului cabinet de cât o esistenţă de cel mai mult o lună şi jumĕtate. Nici de astă-dată nu'şi esplica profeţia.

De alt fel, adauge corespondentul lui „Pall Mall Gazette,“ d. Gambetta însuşi 'şi simte slăbiciunea, şi caută a înlătura din bună vreme pericolul unei căderi. În acest scop el a început negoţiari cu dd. Say şi Freycinet — şefi republicanilor moderaţi — spre a-i lua în ministeriu. — Celor mai mulţi din tinerii sĕi ministri le va da drumul şi anume, întâiu, ministrului de culte Paul Bert, — Cine-va a întrebat pe d. Gambetta pentru ce sar lipsì mai întâiu tocmai de acest bărbat, care e unul din prietenii sĕi cei mai buni şi mai desinteresaţi. Prim-ministrul a rĕspuns că pentru douĕ motive. Întâiu: *Puisque il a fait dés bêtises.*“ —„*Mais lesquelles?*„ — „*Il a fait au vatican la partie trop belle pour Mr. de Bismarck.*“ — Cu alte cuvinte, fiind-că ateul ministru a compromis posiţiunea Franciei pe lângă Vatican, înlesnind pe cea a prinţului Bismarck — Al doilea motiv e, că.. Paul Bert ca amic desinteresat al primului ministru, nu se va supĕra de loc când i se va da drumul.

De când cu numirea Weiss mai vêrtos, d. Gambetta şi a făcut mulţi inamici între republicani. Unul din acestia e chiar vechiul sĕu amic, Edmond About dela „XIX Siecle.“

Într'un articol foarte muşcător, Ed. About spune dlui Gambetta că republica nu e pusă încă pe base atât de solide pe cât crede şi că dar acte autoritari şi ofensătoare pentru republicani, ca numirea Weiss, nu'i pot de cât aduce căderea.

„Noul ministru president — ḑice între altele eminentul publicist — s'a încărcat de glorie în capul oposiţiunei; are însĕ oare el şi materia unui om de guvern? Aceasta e cestiunea. Sûnt douĕ luni şi acest strălucit orator a justificat prea puţin buna opiniune a cetăţenilor cari, ca şi noi, credeau că au găsit într'ênsul un om de guvernament.

Trăim într'o vreme când popularitatea se nasce în douĕḑeci şi patru de ceasuri şi se perde, cum se perde averea la bursă. Întrebarea e — dacă ministru president e omul care sĕ'şi repare încă la timp primele sale greşeli şi ceea ce parlamentul va face cu el s'au contra lui în cas contrar.“

Din Constantinopel se scrie, că relaţiunile dintre Francia şi Turcia nu au fost nici odată mai rele decât astăḑi. — Încordarea se poate vedè prea bine din chipul de viaţă a ambasadorului frances. El trăesce o adevĕrată viaţă de pustnic. Ocolesce cu hotărîre serbările turcesci şi la cele ale colegilor sĕi nu merge de cât rar. — În diferite ocasiuni d. Tissot spune destul de tare ca sĕ fie auḑit de ministri Sultanului, că scie el bine ce vrea poarta. Are informăţii sigure — ḑice el — că Ali Nizami urmărise la Berlin o alianţă germano-turcă îndreptată contra Franciei. Se scie însĕ poarta, că Francia încă este la postul sĕu şi va sosì un timp când Poarta sĕ va căì de ceea ce facea ḑi, dar va fi târḑiu. Deocamdată el va părăsì Constantinopolul şi va merge ambasador la Londra unde va lucra cu guvernul engles într'un chip încât Turcii îl vor simţi în curênd!

Poarta se preface, că nu prea se teme de aceste ameninţări. Poate numai din politică. Adevĕrul e, că mulţi din consilierii Sultanului sûnt contra actualei politice care urmată cu consecuenţă nu poate duce decât la un resboiu cu Erancia. Majoritatea sfetnicilor Sultanului e însĕ actualmente tocma pentru politica aceasta. Nu se lasă nici o ocasie, fără sĕ se manifeste Franciei reaua voinţă a padşahului. Cu şeicii din Tripoli, Barca şi Tunis se întreţin corespondenţe în cari se promit Arabilor din Africa arme şi bani şi pentru primăvară un resboiu al întregului islam în contra Franciei,

Turcia a adresat Franciei şi Angliei o notă, împărţită şi celorlalte puteri. Poarta se plânge de intervenţa Franciei şi Angliei în Egipt.

La anul nou în Bucurecci după sevêrşirea ceremoniei religioase la Metropolie, Regele a primit felicitările autorităţilor, ear d. C. A. Rosetti a ţinut următorul discurs:

"Puterile cele mari au salutat anul 1882 anunţând popoarĕlor pacea. Cu toate că primele lui ḑile par posomoîte, datori sûntem a crede că pacea va domnì.

Românii însĕ liberi cu iubire şi credinţă crescênde se strîng din ce în ce mai mult în giurul Regelui şi al Reginei lor şi poftindule din inimă toate fericirile asigură şi pe ale lor.

Taràiscă Regele şi Regina.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sebeş, în 12 Ianuarie 1882. În legătură cu scrisoarea mea din urmă am, spre ilustrarea causei şi a pornirilor bine voitoare, de a mai adauge că în anul 1880, la desbaterea bugetului oraşului nostru pre anul 1881, representanţia urbană a pus în buget 1,200 fl. v. a. şi ca relut de moară pre seama eclesiei, respective a scoalei gr. or. de aici.

Capelanul evangelic luteran, cu alţi soţi presbiteri evangelici au insinuat la comitat recurs contra acestei hotărîri a representanţiei.

Comitatul în adunarea sa din 20 Decemvre 1880, desbătênd bugetul nostru, acceptă recursul evangelic, şi sterge cele 1200 fl. orientali.

Vice comiţiatul comunica aceasta hotărire magistratului (respective preşedintelui) în 8 Faur 1881.

Eară preşeḑintele nelegiuit al magistratului disciplinat comunică aceasta hotărîre respingĕtoare comitatea sa numai în 31 Decemvre 1881 representanţiei orăşenesci.

E drept, că şi comitetul permanent şi representanţa a hotărît unanim a face recurs contra acestei hotărîri comitatense, Însĕ în traceea anul a trecut şi bugetul sa consumat.

Ce resultat va avè acest recurs?

Făcĕtoriul de piramidalităţi honorare, ce ḑice la astfeliu de persidenţiare miserabilă?

Ce ḑice representanţa urbană la astfel de ignoraţie şi violenţie? Face, parte cupletită de indolenţă şi de estremul materialism şi egoism, şi de suprema receală faţă de ori ce afacere publică comună şi de demnitate parte convingêndu-se, că până astăḑi încă, incapacelui caima cam şi nemulţămitoriului îngenunchiat de odinioară multe neertate sûnt ertate.

Graţie destrilor Iunisaltatori şi macrobaţi.

E timpul suprem sĕ se facă ordine la oficiul acestui oraş. Nu servesce de loc spre onoare şi bine în nici o privinţă, ca un oraş sĕ se administre fără cap s'au cu un cap illegal şi cu un magistrat disciplinat şi cu o representanţie sleită şi batjocorită.

Nici nu este salutariu a pune la probă îndelunga rĕbdare celor mai pacifice suflete prin nemerniciile, ce vedem că din August 1881 încoace nĕvălesc încoace din toate părţile.

Până când cârmuesce resbunarea, persecutarea şi parţialitatea, casuri ca cel la început descris nu cred sĕ nu se repeţească. Înse dacă se repeţesc apoi urmările aḑi mâne pot fi numai cele mai funeste.

În fine până când vom mai continua cu altele fie casul aici descris a minte celorce se interesează încă de ceva şi fie recomandat şi onor. vicecomiţiat nu celui onorariu ci celui adevĕrat legal.

Avis.

Pentru ca se ne putem orienta în privirea ediţiunei ḑiarului nostru, rugăm pe p. t. abonanţi vechi, a grăbì cu reînnoirea abonamentului. Nr. 3 al „Tel. Rom.“ va fi cel din urmă, care se va mai trimite celor ce încă nu şi-au înnoit abonamentul.

Administraţiunea „Telegrafului rom.“

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) Subsemnaţii, conform decissiunei Adunărei generale, a Reuniunie învĕţătorilor români gr. or. din comitatul Hunedoarei ţinută în 15 August v. în Deva, venim a esprime cea mai profundă mulţămită. Prea on. D. Ilarion Puşcariu, protosincel şi asesor consistorial în Sibiiu pentru frumosul dar de: 20 esemplare din opul sĕu: „Principii din Pedagogia Generală“ cari s'au vêndut în favorul Reuniuuei noastre învĕţătoresci. De ceriul ca astfel de esemplu se afle ìmitatori.

Deva în 10 Ianuarie st. n. 1882

Ioan Papiu, pres. reun.

Ioan German, secretarul reun.

* (Manifestări contra Ungurilor.) Manifestări contra Ungurilor s'au făcut în ḑilele aceste şi la universitatea din Gratz, Austria. Tinerimea — cea mai mare parte slavă — a stricat giamul, sub care se păstra tabloul de lecţiuni a profesorului Cianiska şi a silit pe acesta de repetite ori în timpul din urmă sĕ'şi curme lecţiunile.

* (Memoriile lui Kossuth în româncsce.) Ḑiarele ungaresci spun, că memoriile lui Kossuth o se fie traduse în curênd si în românesce. Un „boier bogat“ din Moldova o se plătească edarea. Hm! Un „boier bogat“ din Moldova....

* (Un comiţiu agricol) s'a constituit şi în judeţul Gorj, Monitorul oficial al Românii de aḑi publică statutele acestui comiţiu.

* (Jurnal de familie.) — Este vorba ḑice Gazette de Romanie, da se fonda în Bucuresci un jurnal de familie ilustrat, supt direcţiuuea d-nei Maria Rosetti. Această publicaţiune, redactată în limba română, are de scop dea pune literatura, sciintele şi artele la îndemâna copiilor. Această minunată idee merită sĕ fie încurajată.

* (Un caz rar de operaţiune) În „Armonia“ dela 1 Ianuarie cetim: Domnule Redactor! Mai toate ḑiarele din ţară au făcut mare sgomot, ḑilele trecute, publicând cu titlul acesta o estracţie de cataractă (opereţia perdelei la ochi) la un bătrîn de o sută de ani, făcută de un medic din Viena.

Aceasta n'ar fi avut pentru oameni de sciinţă, de cât obiectul unei curiosităţi, dacă medicul Vienes nu căuta sĕ facă din acest cas un ce cu totul estra ordinar şi de mare sensaţie, adăogênd că în secolul acesta nu s'a mai făcut o asemenea operaţiune.

Rectific cele susţinute de celebrul operator din Viena; eu la anul 1876 am operat în spitalul Colţea, un Neamţ de origine prusian în etate de 99 ani, (când căḑuse turnul Colţei.) Estraţia cataractei a fost urmată de succes complect, vederea normală.

Bine-voiţi, d-le redactor, etc.

Bucuresti 22 Decemvrie 1881.

Dr. *Vlădescu.*

* (Justiţia rusească şi justiţia română.) Sarah Bernhardt, cetim în „R. L." bogata artistă franceso-jidană, rĕmăsese datoare „Curierului Bălăssan" câteva sute de franci, pentru reclame. D. Bălăssan. nu'şi putuse încasa acesti bani, deşi avè o hotărire judecătorească în mână, căci nu voia se o esecute … portărelul. Aceastâ persiflate a justiţiei nu s'a reparat până aḑi. D. Balassan e tot creditorul involuntar al….bogatei Sarach Bernhardt. — Altfel s'a purtat într'un cas analog justiţia rusească, pe care ne place uneori sĕ o vorbim de rĕu. Una din actriţelele dnei Sarah mâncase în timpul representaţiilor date de aceasta în Petersburg, de câte trei ori pe ḑi la restaurantul Borel, primul în capitala Rusiei. Timpul de plecare sosise. Actriţa voia se imiteze pe celebra sa stăpână şi se o ea la sĕnătoasă fără amai da ochi cu d. Borel. — La sfârşitul ultimei representaţii, un portărel al justiţiei rusesci apare însĕ în culisele teatrului şi cere socoteala dlui Borel. În cas contrar va secuestra toată garderoba trupei… D-na Sarah Bernhadt plătesce numai decât.

Loterie.

Mercuri în 11 Ianuarie n. 1882.

Viena:	72	68	44	48	38
Timişoara;	41	18	11	1	72

Bursa de Viena şi Pesta

Din 16 Ianuarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	119.60	119.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.60	91.90
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.40	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.75	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	99.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane	98.50	98.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.75	9.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	100.—	98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	98.25	98.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.15	77.10
Datorie de stat în argint	78.35	78.10
Renta de aur austriacă	94.20	94.—
Sorţi de stat dela 1860	132.75	133.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	841.—	845.—
Acţiuni de credit austr.	330.90	337.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.75	346.—
Sorţi unguresci cu premii	120.75	121.50
Sorţi de regularea Tisei	111.70	112.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	99.20	99.20
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.59
Napoleon	9.45	9.44
100 marce nemţesci	58.35	58.25
London (pe poliţa de trei luni)	119.30	119.50

Nr. 401 [3] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Buceş de classa a III. din protopresbiteratul Zarandului neconcurând nimenea la primul concurs, conform hârtiei Veneratului Consistoriu dto. 26 Noemvre Nr. 3647 B. 1881 se escrie a doaua oară concurs cu cu terminul până la 31 Ianuarie 1882.

Emolumentele sûnt:

Venitele parochiali în sumă de 313 fl.

Petenţii au de a-şi aşterne concursul proveḑut in sensul statului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Brad: (Hunyádmegye) până la terminul indicat.

Brad. 24 Decemvre, 1881.

George Părău m. p.,
adm. protopr.

Nr. 325. [4] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă neputinciosul paroch din Sirbi Arcadiu Olariu protopresbiteratul, Iliei, pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 3 Decemvre 1881 Nr. 3697 B. se escrie concurs cu termin de 31 de ḑile dela 1-a publicare în jurnalul „Telegraful Roman".

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

Jumĕtate din toate venitele parochiale, sistemisate în sinodul parochial pentru de a corespunde unei parochii de clasa III.

Concurenţii au de aşi adresa petiţiunile lor conform statutului organic, şi regulamentului congresual pentru parochii din 1878 până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei murĕşene.

Gurasada în 17 Decemvre 1881.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. prot.

Nr. 237 [5] 1—3

CONCURS.

Conform părinteşcei resoluţiuni a preaveneratului consistoriu archidiecesan din 22 Octomvre, 1881. Nr. 3040 B. se escrie prin aceasta concurs pentru un post de capelan parochial, în parochia gr. orientală din Petrila — biserica cu bradul — în protopresbiteratul Haţegului lûngă neputinciosul paroch de acolo, cu terminul până la 31 Ianuarie 1882.

Emolumentele sûnt:

jumĕtate din venitul parochial de 500 fl. sistemisat în sinodul parochial ţinut la 29 Noemvre, 1881.

Doritorii de a competa la acest post au a-şi aşterne suplicele lor bine instruite în sensul prescriselor din „Statul organic" a dispoşiţiunilor sinodali din an. 1878 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Haţeg 17 Decemvre 1881.
În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţiu m. p.,
protopreşb. gr. or.

N. 29.r 1881. [26] 3—3

CONCURS.

Pentru aşeḑarea unui capelan în parochia de clasa III lûngă bĕtrânul paroch din comuna parochială Sibişani se dă concurs în urma ordinului preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 24 Septemvre 1881 Nro 2926 B. cu termin până la 30 Ianuarie 1882 st. v.

Emolumentele împreunate de acest post sûnt:

Una a treia parte din suma venitelor parochiale de 400 fl. v. a. regulate.

Doritorii de a se aplica în numita staţiune au sĕ'şi înainteze suplicile lor oficiului protopresb. gr. or. în S. Sebeş, inzestrate cu toate documentele prescrise în Statutul organic şi Regulamentul congresual din 1878 până la sus indicatul termin.

Sibişani în 19 Decemvre 1881.
În conţelegere cu protopresbiterul.
Comitetul parochial.

Nr. 21—1882. [272]. 3—3

CONCURS.

În cercul de sanitate (Comitatul Sibiiului, pretura Cisnădiei), cărui aparţine comuna Avrigul, Bradul, Racoviţa Sebşul superior şi inferior cu 7184 suflete, în urma resignaţiunei este de a se ocupa postul de medic cercual.

Emolumentele împreunate cu postul acesta sûnt: pentru un doctor de medicină salariu de 400 fl. — pentru un chirurg 300 fl., care se plătesce în rate lunare din cassele alodiale ale comunelor mai sus numite; onorariu dela pacienţi de visita cea dintâiu 50 cr. de celelalte visite următoare la acelaşi pacient 30 cr; cuartir natural cu grădină dela comuna Avrig, unde este reşedinţa medicului cercual.

Se cere cu consideraţiune la poporaţiune, cunoscinţa limbei nemţesci şi române.

Petiţiuni instruite conform celorprescrise sûnt a se înainta până la 5 Februarie 1882 (cal. n.) la pretorul subscris.

Tălmaciu în 3 Ianuarie n. 1882
Pretorul cercului Cisnădiei
Emerich m. p.

Nr. 204—1881. [270] 3—3

Citaţiune edictală.

Prin care Ioan Roşca din Buzdu comitatul Ternavei-mari, pretura Bertanului, protopresbiteratul Mediaşului, carele de 3 ani de ḑile şi-au părăsit pe legitima sa soţie Rachila Mârin, tot din Buzdu, ambii de religiunea gr. orientală, şi până astăḑi nesciindu-se locul ubicaţiunei lui. — sĕ citează ca în restimp de un an şi o ḑi, dela datul acestei publicaţiuni sĕ se presenteze sau în persoană, sau prin un representant legitim, înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide procesul în contra lui urḑit, în înţelesul legilor esistente şi în absenţa lui.

Mediaş 18 Decemvre 1881.
Forul matrimonial de I instanţă gr or, al Mediaşului.

Dionisiu Chendi, m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 91—1882. civ. [6] 1—3

Publicaţiune!

Prin aceasta aduc la cunoscinţa publică că am ficsat la faţa locului ḑiua de 23 Februarie 1882 după ameaḑi la 3 oare de termin pentru începerea lucrărilor prealabile în afacerea regulărei generale a hotarului comunei Corod-Szt.-Márton şi cu deosebire regularea representanţei, alegerea inginerilor apĕrători şi pentru compunerea preliminariului speselor.

Atrag atenţiunea celor interesaţi la aceste cu adausul ca absenţa lor nu va împedeca cursul lucrărilor.

In numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 7 Iannarie 1882.

Székely Miklos m. p.,
jude urb.

Nr. 5336—1881 [7] 1—3

Publicaţiune!

În afacerea regulărei generale a hotarului Reteagului conform înaltului ordin al Escclenţiei Sale al domnului minitru reg. ung. de justiţie de sub Nr. 2364/1880 ficsez la faţa locului Reteag ḑiua de 6 Martie 1882 spre îndeplinirea lucrărilor prealabile statorite în art. 45 şi 46 al acelu ordin.

Convoc la locul numit pre toţi cu titlul de proprietari înteresanţii la pertractare pe lûngă aceea observare, că pertractarea oficială va avè loc şi în absenţa lor.

Dej în 12 Noemvre 1881.

Miko Miklos, m. p,
jude urb.

Nr. 34—1882. [271] 3—3

Publicaţiune!

Moara Bungardului cu trei pietri dată până acuma în arêndă cu 1720 fl. v. a. pe an, pre basa §. 110 art. de lege 18: 1871 şi a § 17 din contractul de arêndă, se va licita în 29 Ianuarie a. c. cel nou la 10 oare a. m. în cancelaria comunală pre timpul din prima Faur a. c. până în ultima Decemvre 1882 cu eventuala pagubă a arêndaşului, care nu a împlinit condiţiunile contractului încheiat.

Condiţiunile speciale se pot vedè la acest oficiu.

Sibiiu în 6 Ianuarie 1882.
Dela pretura centrală.

Branisce.

Audiţi, vedeţi şi miraţi-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preţ sau mai bine ḑis gratuit.

Trimiţênd **fl. 7.—** în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, şi adecă:

Bucăţi 6 **Cuţite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuţite adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuţe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele şi massive.
„ 12 **Linguriţe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susţiitoare de cuţite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeşnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate **50** obiecte au costat mai nainte 25 floreni şi costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin şi cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb şi nu se poate deosebì de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 **cuţite, furcuţe şi linguri** de argint Britania, câte 6 bucăţi toate 18 laolaltă fl. 3.75
6 **linguri mici de cafea** de arg. Brit mai nainte cu fl 3— acum numai cu fl —.60
1 **lingură de supă** „ „ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1 „ „ **lapte** „ „ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6 **tave** „ „ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6 **susţiitoare de cutite** „ „ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1 **cutie de zăchar** „ „ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1 **păreche sfeşnice** mai mari de „ „ „ „ „ „ 2.— şi fl. 3.—
1 **clopoţel de masă** de arg Brit mai nainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.—
1 **păhar de oauĕ** „ „ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1 **piperniţă şi salniţă** „ „ „ „ „ „ „ 2.50 „ „ „ „ —.75
1 **Carafine p. oţet şi uleiu** „ „ „ „ numai fl. 3.50 şi 4.50
1 **unealtă de foc** grea de pus pe masă mai nainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95

Cane de cafea şi teă a fl 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr 35, 50, 80 fl 1; cutii de zăchar à fl 2, 280; presărătoriu de zăchar à cr 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oţet şi oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 70, 2·80, 3.25, 4. — încă şi alţi articuli nenumeraţi.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înşelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulţămită ce mi-au venit, şi pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primì pe banii sei o marfă bună şi solidă şi nu lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, [246] 9

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 3. Sibiiu, Sâmbătă 9|21 Ianuarie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3903. Scol.

Cătră toate oficiele protopresbiterale, ca inspectorate districtuale de scoale.

Următoarele cărţi:

1. „Elemente de istoria naturală pentru scoalele populare“ de Dr. Daniil Barcian, cursul I., Sibiiu, tipografia archidiecesană.

2. „Legendariu maghiar-român“ ca continuarea ABC-dariului maghiar-român de Nicolau Putnoky, Sibiiu, tipografia archidiecesană, — se introduc prin aceasta în mod provisoriu şi cu reservarea aprobărei ulterioare a sinodului archidiecesan ca manuale în scoalele populare confesionale gr. or. din archidiecesă.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 29 Decemvre 1881.

N. Popea m. p.,
archim. şi vicariu archiep.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Ianuarie.

Dela timpul decând casa deputaţilor continuă lucrările sale luptă mare s'a încins asupra bugetului. Nu numai opoziţiunea, ci şi din şirul guvernamentalilor s'au ridicat contrari guvernului, descoperind scăderi în administraţiune chiar şi în sferele de sus.

Într'aceea mişcările din Dalmaţia au venit tocmai la timpul cel mai nepotrivit pentru un guvern, asupra cărui năvălesce oposiţiunea din toate părţile în formele cele mai feliurite. Ministrii sûnt siliţi a caletorì la Viena şi a lua parte la consiliele comune despre mesurile suprimărei revoluţiunei. Întrebuinţăm terminul acesta, pentrucă mişcarea, aşa ḑic foile vieneze şi budapestane, s'a prefăcut în revoluţiune şi bandele de lotri, cari se sporesc pe ḑi ce merge chiar şi cu gendarmii recrutaţi din indigeni — au devenit revoluţionari.

Mai multe foi spun, că consiliile ministrilor din Viena prepară convocarea delegaţiunilor pe 28 l. c, în sesiunea estraordinară. Se vede că evenimentele inteţesc.

Helfy a interpelat în casa deputaţilor Ungariei pe ministru president în privinţa causei turburărilor din Dalmaţia şi Erţegovina şi în privinţa mĕsurilor ce sûnt de a se lua pentru suprimarea lor şi în fine ce plan are guvernul pentru viitoriul ţerilor ocupate.

Aproape în Europa întreagă, scrie „Telegraphul“ cu toate că pacea pare a fi temeinic stabilită, se simte o nelinisce confusă, neînţeligibilă; pretutindeni industria şi comerciul lăngesesc şi numai marea fabrică a lui Krupp lucrează cu o activitate îndoită, rivalisând cu toate fabricele de acest fel din Francia, Englitera, Austria şi Rusia. Toate statele cu un avênt bizar se înarmează, militarismul a cuprins societatea întreagă europeană, progresul şi civilisaţiunea să află îmbrăcate în uniforma militară şi găsduesc în casarme.

Europa n'are nici o amintire plăcută pentru anul trecut, Europa întră în anul nou fără vre o speranţă senină în viitor!

Popoarĕle europene trăiesc în pace între dênsele şi întru cât se poate şi cu guvernele lor respective, dar pe ce base se află fundată această pace efemeră, pe ce temelie se razimă această linisce?

Pacea Europei are de basă aceste milioane de baionete ce ameninţă omenirea la Berlin, la Petersburg, la Viena la Paris; liniscea Europei sĕ razimă pe aceste milioane de soldaţi cari petrec viaţa lor în eserciţie şi în casarme. Totul depinde, stă în mâna câtor-va persoane: buna voinţă a d-lui de Bismarck, a imperatorelui Francisc Iosef poate transforma pacea în rĕsboiu, liniscea în fortună.

Bugetele militare cresc neîncetat, înghiţind cea mai mare parte din veniturile statelor; armatele imense se prefecţionează, se întăresc prin diferite invenţiuni ingenioase; nisce mijloace de distrugere fără finit cresc cuantitativ şi calificativ, întrebuinţând pentru confecţionarea lor o populaţiune întreagă de braţe. Aceste milioane uniformaţi, înarmaţi de la cap şi pănă la picioare stau gata de a cufunda Europa într'o mare de sânge.

Este adevĕrat că în momentul de faţă nici unul nu dă semnalul de resbel; este adevĕrat că toţi ascept cu o pacienţă febrilă. Trebuì sĕ fim mulţămiţi şi cu atâta.

A cui este vina dacă totul depinde de la doi trei oameni.

Ordonanţa împĕratului, ḑice foaia citată, a produs o mare ferbere în tot imperiul german. O asemenea lovitură de stat nu s'a mai pomenit de pe timpul lui Napoleon. Am arĕtat deja cât de aspru au judecat ḑiarele liberale germane această ordonanţă, condamnând-o din toate punctele de vedere. Nu mai puţin aspre sûnt ḑiarele vieneze. Mai ales „Wiener Allgemeine Zeitung“ este de o violenţă rară faţă cu principele de Bismarck, care este autorul acestei ordonanţe.

Mai aspru nici nu poate cineva se fie faţă cu principele de Bismarck. Greutatea cea mare va fi însĕ când această ordonanţă va fi comunicată Parlamentului german, căci de sigur partidele nu vor întârḑia de a ataca cu violinţă, mai ales cele liberale.

În Austria nu merg nici decum lucrurile neted. Afară de aceia, că prin sistema de guvernament adoptată de comitele Taaffe, de a se servì mai cu samă de naţionalităţile slave, s'a produs cea mai mare ferbere prin poporaţiunea germană, apoi au mai venit acum şi turburările din Dalmaţia, Bosnia şi Erţegovina. Mai pe toată ḑiua ḑiarele vienese ne aduc sciri despre pornirea de regimente în acele localităţi, unde lucrurile par a fi cu mult mai serioase de cât cum voesc sĕ le arete organele oficioase ale guvernului din Viena. Astfel ḑiarul „Bohemia“ care este organul comitelui Taffe, vorbind despre mĕsurile luate în Dalmaţia şi Erţegovina scrie următoarele:

„In consideraţiunea trebuinţelor de trupe prin ţinuturile ocupate s'a înpuţinat prin toate proviinciile monarchiei numĕrul trupelor prin urmare şi în Dalmaţia, astfel că acuma nu se mai află aici decât o slabă garnisoană de 11 batalioane. Prin actuala mişcare de trupe brigada de garnisoană in Dalmaţia va fi sporită la douĕḑeci şi cinci batoalioane. Chiar şi garnisoana din Erţegovina care era pănă acum numai de trei brigade slave, va fi sporită într'un chip simţitor. Vrednică de interes este împregiurarea că unele trupe îndreptate spre Erţegovina au ordin de a nu se opri aci, ci de a merga în Bosnia. Se pare că şi în această provincie este vorba de a se sporì numĕrul trupelor, de vreme ce bandele de tâlhari au început a se arĕta şi prin această provincie.“

Ḑiarele oficioase obicinuesc a numì pe insurgenţi tâlhari, spre a ascunde greua posiţiunei în care se află guvernul. Acestia nu sûnt însĕ decât bosniaci cari nu voiesc a se supune legei militare pe care Austria voesce sĕ o aplice în provinciile ocupate. Nu este de mirare însĕ ca Austria sĕ voiască a face din această mişcare un pretest spre a ocupa Salonicul, care este ţinta ei de multă vreme încă.

Starea Ungariei.

„Vaterland“ din Viena, organ căruia numai ură de Unguri nu i-se poate imputa, iată cum le judecă starea, cu inceperea anului nou;

„Sûnt aproape 15 ani de când Ungaria se bucură de o libertate şi de o independenţă, pe care mai înainte n'a avut'o nici o dată în aceasta mĕsură. Și cum a întrebuiuţat aceste

FOIŢA.

Șoimul Banului de Craiova.

(Poemu epicu.*)
(Urmare.)

Cântul IV.

De sub dealuri de sub stânci,
Din prepastii mari atunci,
Mii de umbre sĕ trezesc
Și pămêntul înnegresc.
Noaptea repide se'ntinde
Și pămêntul îl cuprinde.
Ear' la Banul, la palat
Oaspeţi mulţi s'au adunat:
Mulţi fruntași de prin cetate,
Mulţi de-afară, de prin sate,
Dela șesu și de prin munţi,
Unii juni alţii cărunţi,
Cu soţii de-acele-și ḑile
Și cu gingașe copile.
Toţi se'nșiră după rênd
Mese mândre 'ncungiurând:
Șerbitorii pe'ntrecute
Din bucatele făcute
Tot aduc și le'mpărţesc
Între oaspeţii iubiţi
Și voinicii osteniţi.
Și din cupe, din ulcioare
Toarnă vinul prin păhare,
Vin de cel de Drăgășani,
Ce-i păstrat de ḑece ani.
La Ban oaspeţii închină
Și cu vin setea-și alină.

Banul cupa deci luând
Și la oaspeţi mulţămind,
Simte'n inima-și voioasă
Sbor de cugete frumoase,
Cugetări ce'l desfăta
Ades în juneaţa sa;
Și 'mpregiur ochi-și aţintă
Și cu graiu vesel cuvêntă:
„Oaspeţi scumpi de nume bun
Din acest pămênt străbun.

Câștigat în vremi trecute
Cu-a strămoșilor virtute
Și-apĕrat de-atunci de noi
De furtuni și de nevoi,
Voi v'aduceţi bine-aminte
Cu ce flacără ferbinte,
Nu de mult ne-am rĕsboit
Cu dușmanul ne-adormit,
Și-am luptat cu bărbăţiă
Pentru vechia-ne moșiă,
Și ori când ne vom lupta
Dacă ţeara ne-a chiema.

Douăḑeci de ani anume
Au trecut din astă lume,
De când sceptrul mi-laţi dat
Într'acest frumos Banat,
Și frăţeasca legătură
Prin toţi anii, ce trecură,
Nejignită se păstra
Și 'n ea fala noastră sta!
Chiar și acest măreţ prilegiu,
Ce pe-ai mei voinici vitegi
I-a adus astăḑi la mine
Intăresce și mai bine
Legămênt 'ntemeiat
Pe cuvêntul, ce ni-am dat.
Dee ceriul sĕ dureze,
Și nici când sĕ nu'nceteze
Inţelegerea de plin
Intr'acest pămênt român!
Sĕ trăiţi voi plete albe
Și voi juni cu visuri d'albe
Și voi mame de voinici,
Ce rĕsar numai pe aici.
Și voi flori fermecătoare,
Ce răpiţi focul din soare!“

Astfeliu ḑice 'nsufleţit
Și păharul aurit
Îl rădică și'l deșartă
Pănă'n fund, pănă sub toartă.

„Sĕ trăiesci întru mulţi ani!“
Strigă mândrii căpitani,
Strigă oaspeţii meseni,
Strigă șoimii Craioveni!

Astfeliu după ce'și urează
Pe-a lor jîlţuri toţi s'așează.
Ear din cercul numĕros
Un oștean bĕtrân, peptos,
Care'n vremile trecute
Fuse cap de cete multe
Și cu Banul însoţit
Mulţi dușmani a biruit,
Se rădică și se scoală
Și din glas ḑice cu falǎ:

„O tu, prea mărite Ban
Din Banatul Craiovean!
Vin avem și-avem bucate
Și avem inimi desceptate.
Dar' al coardelor glas blând,
Care nalţă simţ și gând,
Care sufletele 'neântă
Și la ceriuri le străplântă,
La al cărui ton ceresc
Cei bĕtrâni întineresc,
Unde-i el? Unde-a rĕmas?
Unde-i glasul drăgălaș?

---

*) din Călindarul Societăţi pentru cultura și lit rom. în Bucovina.

bunuri? Să esaminăm numai fără preocupare starea lucrurilor! Nu se poate nega că s'au făcut multe în interesul culturei morale şi materiale în Ungaria dela 1867 încoace, dar tot aşa trebuie se mărturisim în interesul adevĕrului şi al dreptăţii; că aceea ce sa făcut nu stă în proporţiune cu trebuiuţile ţĕrii şi că în multe privinţe s'au făcut cu mult mai mari cheltuieli, decât s'ar putea justifica prin resultatele dobândite.

„Inepţia guvernelor parlamentare de partidă se arată aci destul de lămurit. Alegerile dietale de la 1881 au dovedit că poporul ungar în totalitatea lui e sătul de multele discursuri parlamentare. Acum vede chiar şi ţĕranul de rênd, ce mic este succesul acelor discuţiuni lungi, cu cari câte 10 luni pe an se umplu coloanele diarelor şi cari costă pe ţeară aproape 1 milion şi jumĕtate, dealtmintrea însĕ nu fac decât a urca dările. Administraţiunea si justiţia, comunicaţiunile şi şiguranţa publică rĕmân tot aşa de triste ca şi mai nainte.

„Dar nu de aceste scăderi se ocupa vorbitorii în parlament şi presă; şovinismul are alte scopuri. Spre a abate ochii publicului dela miseria interioară, şoviniştii strigă în contra panslavismului. Popoarele nemaghiare sûnt persecutate în biserică, în scoale şi până în familie, spre a se aduce triste jertfe idolului maghiarismului şi nu se sfiesc a mărturisì pe faţă că aceasta maghiarisare forţată trebuie se fie unul din scopurile şi din nisuinţele cele mai de căpetenie ale statului ungar. Organul „Pesti Napló“ a declarat aceasta clar şi limpede în articulii sei de anul nou. Şi totuşi această foaie dice că este păzitoare fidelă a politicei „deachiste“! Sermane Deak! Ce curênd au fost schimosite ideile acestui adevĕrat bărbat de stat şi patriot de către urmaşii lui! Sĕ avem în vedere numai că Deak a cerut încă la 1872 în mod categoric, ca statul ungar sĕ infiinţeze pentru toţi cetăţenii sĕi după naţionalitatea lor scoale secundare pe cheltuiala statului; astădi urmaşii lui au ajuns acolo încât au intenţiunea chiar de a oprì statului infiinţarea de scoale secundare cu limba de propunere nemaghiară. Şi totuşi Ungurii voiesc se câstige pe diferitele popoare pentru statul lor!“

După aceasta „Vaterland“ vorbesce de emigrarea Românilor, Serbilor, Slovacilor, Germanilor, şi aceasta pentru că numai pot suporta sarcinele, reaua administraţie şi şicanele naţionale. Stagnaţiunea ba chiar regresul poporaţiunei ţĕrei, cu deosebire în Ardeal, condamnă starea actuală, a cărei miserabilitate se poate dovedì şi prin alte fapte.

„Mai ântâiu dăm de teribila datorie a statului care faţă de 301.5 milioane fl venituri ordinare, pretinde în dobândi 107.25 milioane fl, nesocotind avansurile pentru garanţiele drumurilor de fer, care pentru anul 1882 sûnt evaluate la 109 milioane fl. Nu'i mirare dacă pe lûngă o asemenea stare nu ajunge restul veniturilor ordinare nici pe departe pentru acoperirea celorlalte trebuinţe ale statului şi dacă se ea refugiul la noue imprumuturi. Aceasta va merge până va merge, dar mult nu poate ţinea. În anul 1875 cereau datoriele de stat ale Ungariei 81,20 milioane amortisare în anul 1882 deja 107.25 milioane fl; aceasta face în şepte ani o înmulţire cu mai mult de 36 milioane. Astfel deficitul cresce mereu. Pentru anul 1880 deficitul a fost preliminat cu 19,910,251 fl, în realitate însĕ a ajuns suma de 26,214,248 fl, aşa dar cu 7 milioane mai mult. De astădată deficitul face deja în preliminariul comisiunei financiare 28 milioane. Cât de mare se va devodì el în practică?

„Cu toate acestea nimeni nu se gândesce serios la un sistem sincer de economie şi la o administraţiune, care sĕ aibă un scop mai înalt de cât maghiarisarea şi urcarea dărilor. „Pesti Naplo“ cere teren vamal indepedent, „armată naţională“ şi maghiarisare forţată. Aşa cugetă stânga „moderată.“ De aderenţii lui Kossuth nici numai voim sĕ vorbim.

„Ce plănuesce însĕ partida guvernului adi atotputernică? Cum crede că va vindeca multele rele ce bântue ţara? Ea nu se gândesce la nimic, ci cu un servilism bisantin lasă toate în grija stăpânulului şi maiestrului ei Coloman Tisza; căci numai acest înţeles se poate da vorbirei linguşitoare cu care partida a salutat la anul nou pe şeful ei.

„Tisza este fără îndoială un om politic însemnat: dar scie foarte bine că el singur nu va fi în stare sĕ scape corabia statului din ameninţătoarea situaţiune actuală. Însĕ cine i va da un ajutoriu?

„Ungaria s'a inşelat în puterile sale; ameţită de succesele politice din anul 1867 a inaugurat, un sistem de administrare, care trece peste puterile ei materiale şi spirituale şi de aceea sufere de un deficit progresiv în finance şi în spiriţele. O cunoscinţă de sine adevĕrată ar trebuì sĕ o provoace la economie, la moderare şi la muncă onestă; dar o asemene cunoscinţă de sine 'i lipsesce. Frasa şovinistă ineacă cugetarea sănătoasă şi nu lasă sĕ crească fapta creatore. Şi de aceea Ungaria păşesce adi pe pragul anului nou cu o speranţă atât de mică în viitorul ei.“

Crisa ministerială română.

„Die Presse“ se ocupă într'un articul cel reproducem şi noi cu această materie. „Resboiul W.“ care a tradus articulul ne asigură că foaia vieneză a scris cu multă cunoscinţă de causă.

„În România domnesce de şese ani partida liberalilor sau a roşilor. Ea a avut fericirea sĕ fie la putere într'un timp, când Rusia a declarat resboiu Turciei, când România prin tractatul din Berlin, a putut devenì independentă, ba chiar şi regat. Ceea ce s'a mai făcut în acest timp pentru ţeară este poate mai puţin meritul roşilor, ci mai mult al capului lor Ioan Brătianu, care aproape fară întrerupere a avut preşedinţa ministerului dela Iulie 1876 încoaci. Că această partidă s'a putut ţinè în parlament atâta timp, trebue pe de altă parte sĕ se atribue influeţei lui Rosetti, care, ca redactor şef al Românului şi ca preşedinte al Camerei, îngrijea de toate cele-l'alte lucruri, pentru cari Brătianu sau nu era apt sau n'avea timp. Ceea ce stetea în dosul acestor doi, n'a fost nici odată ceva mai mult de cât o turmă bine disciplinată, care altminteri era lipsită atât de talente, cât şi de caractere. Dar atât mai abili au fost membrii acestei partide în — exploatarea practică ă funcţiunilor demnităţilor şi afacerilor, ce le-au stat la disposiţie în cursul anilor. Rosetti, Girardin al Românilor, cunoscea slăbiciunile omenesci şi trebuinţele partizanilor sĕi -— şi supositiunea mută a proverbului „a trăì şi a lăsa sĕ trăiască“ a devenit şi ea un ciment al esistenţei şi puterei partidei liberale în România. Bărbaţi cu mânile curate şi cu principii catoniane, ca Brătianu sau Ionescu, erau dintre corbii albi ai partidei roşie şi, când aceştia entre eux condamnau şi blestemau corupţiunea tovarăşilor lor atunci cei isbiţi se ruşinau niţel sau de loc — dar în cele din urmă lucrurile remânea cum au fost, din causă că pentru popularul şi în acelaşi timp absolutul Rosetti domnia partidei era mai pre-sus de ori-ce morală şi de ori-ce solicitudine pentru binele adevĕrat al ţĕrei.

Astfel fiind lucrurile, partida liberală trebuia sĕ se apropie de o crisă, îndată ce se vedea silită sĕ facă ceva pentru reformele interioare, cari în România acum nu însemnează alt-ceva, decât a doborî corupţiunea. Dupăce se resolvară cestiunile esterne, cerinţa acelor reforme devenì din ce în ce mai imperioasă şi pentru că Brătianu în vara trecută n'a putut face pe partida sa ca sĕ taie cu abnegaţiune în carnea ei proprie, el s'a retras, spre a nu fi îngropat şi el subt ruinele crisei partidului. Atunci, pentru hatîrul partidei, întră în cabinet al doilea Dioscur, Rosetti, Aceasta tot n'ar fi oprit căderea politică a roşilor, dacă cestiunea Dunărei n'ar fi venit din nou pe tapet, împingênd ear' pe supăratul I. Brătianu în fotoliul ministerial.

Însĕ Rosetti şi Brătianu nu sûnt numai Dioscuri politici de 35 ani încoace ci ei sûnt şi rivali până la o margine oare care — şi de aceea îndată ce cestiunea dunăreană s'a retras earăşi în fundul scenei, unul din amêndoi a trebuit sĕ easă din ministeriu. De astădată a eşit Rosetti şi, după cum asigură toate scirile din Bucuresci, nu fără mânie de oare ce refusă a primì presidenţa Camerei, preferind se facă politică pe viitor ca redactor-şef al „Românului“ în şi afară din parlament,

Dacă însĕ Rosetti va trece în opoziţiunea făţişă s'au şi numai în cea periodică contra guvernului şi după cum spun foile române, dacă roşii se vor desbina îrtr'adevĕr în o partidă a junilor liberali şi a bătrênilor liberali atunci mai curênd s'au mai târdiu s'a isprăvit nu numai cu ministerul Brătianu, ci şi în genere cu domnia liberalilor în România. Ori câte merite şi ori câtă popularitate ar avè Brătianu, el tot nu s'ar putè manţine pe sine şi pe colegii sĕi ministeriali pentru mult timp în faţa parlamentului lui Rosetti. Bĕtrânului Brătianu, omului într'adevĕr obosit, nu 'i va remânè altceva de făcut, decât sĕ se retragă cu totul din arena politică s'au se încerce formarea unei partide noue cu elemente conservatoare prin urmare cu adversarii sĕi de până acum. Dacă poate, dacă e în stare se rupă cu totul cu vechile tradiţiuni şi cu tovarăşii sĕi despre una ca aceasta caută negreşit sĕ ne îndoim încă. Dar cum că Brătianu a avut deja în gând o asemenea evoluţiune ne-a arĕtat atitudinea sa din anul trecut când fratele şi adversarul sĕu Dimitrie Brătianu a luat presidenţa ministerului.

Acest tablou al situaţiunei politice a României n'ar fi în sine tocmai interesant, dar această icoană deschide o perspectivă destul de întinsă pentru o completă crisă guvernamentală şi de partidă. Descompunerea completă a liberalilor caută sĕ aducă la putere o partidă nouă, adecă pe a conservatorilor şi aceasta nu e numai pentru România, ci şi peutru raporturile ei

---

Rênduesce i sĕ rĕsune,
Şi sĕrbarea s'o'ncunune!“
Astfeliu dice către Ban
Acel vechiu, vestit ostean,
Şi'nchinându-i-se'n urmă
Vorba veselă şi o curmă.
Şi zimbind voiosul Ban
Face semn unui curtean
Care'n clipă şi aduce
Meşteri mari de cântec dulce.
Şi cu doine oltenesci
Şi cu hore muntenesci
Stoarse din arcuş şi coardă
Inimioarele desmeardă,
Şi de cântece de dor
Saltă sufletele'n sbor.
Eară cina strălucită
Se încheiă, e sfîrşită,
Sosind oara cea de joc
Pentru tinerii cu foc:
Feţi frumoşi, voinici de veste,
Ca voinicii din poveste,
Cercul mesei părăsesc
Jocuri falnìce urzesc
Şi se'ntrec în săritură
Şi'n strigări, chiuitură.
Ei uimesc palatu'ntreg
Prin arcanul, ce'l direg.
Prin bătuta voinicească
Şi voioasa corăbească.

Ear la ceasul hotărît
Rândul horei s'a ivit;

Deci din ceata uimitoare
De copile'ncântătoare,
Cum e ţeara Oltului
În lumina Maiului,
Toţi voinici-'şi iau pĕreche
După datina străveche;

Şi'ntr'al horii cerc legaţi
Cu paşi lini şi legănaţi,
Se rotesc ca o minune
Cum a fost şi cum se spune.

Falnici toţi voinicii sûnt
Şi la chip şi la cuvênt,
Şi la dalba veseliă,
Şi la lupta din câmpiă;

Ear copilele frumoase
Toate-'s dine drăgostoase,
Ce prin cântec şi privire
Varsă farmec şi uimire
În voinicii drăgălaşi
Ce se bat cu uriaşi;

Dar din fete şi neveste
Mai frumoasă la chip este
Şi la chip şi la cuvênt,
Şi la falnicu-'i avênt,
Fica Banului anume
Maia mult vestită'n lume:

Mulţi voinici din multe ţĕri,
Mari de viţă şi de-averi,
Dela Banul de soţiă
O tot cer, ca sĕ le fiă;
Banul tot pe gânduri stă
Si nici unuia n'o dă.

Hora mândr'acum s'alină,
Cu vin oaspeţii se'ngână
Şi cu glume dulci, ce plac,
Veseliă şi haz fac.

Vultur, sufletul ce'nviă
Drăgălaşa veseliă,
Un holteiu în toamn'ajuns,
Dar' de earnă nepĕtruns,
Cu vin cupa şi-o direge
După datină şi lege,
Şi se scoală de pe loc
Într'o clipă cu noroc,
Şi cu'n glas, ce mult încântă
Aste vorbe le cuvêntă:

„Sĕ trăesci vestite Ban
Din Banatul Craiovean,
Ce ai unit în astă seară
Fruntea bravilor din ţeară
Şi cununa florilor
Din ţinutul şoimilor!
Ori-ce suflet, ce simţesce,
Cântând hora'ntineresce,

Ori ce suflet nĕcăjit
Jucând hora-'i fericit.

Îns'un rost cu glas ferbinte,
Glas cu gingaşe cuvinte,
'Nalţă sufletul la raiu
Şi-'l coboară jos, când vreai,
Bate coarda cea mai fragă,
Care-'i sufletelor dragă;
Sĕ rĕsune deci cu dor
Glasul zinelor în chor!“

Aste Vultur le vorbesce
Şi cuvêntu-'şi contenesce,
Şi toţi oaspeţii cu dor
Cântec cer şi cântec vor.
Toţi privesc cu nerăbdare
Către ceata de fecioare,
Unde doi voinici păşesc
Şi fac sorţi şi 'i împărţesc;
Şi din ceata strălucită
Cade soartea fericită
Chiar pe fica Banului,
Maia, zina Oltului;
Maia glasul îşi strunesce
Şi-apoi cântecul pornesce:

Despre marele Traian,
Ce cu-al sĕu cumplit duşman
S'a luptat luptă de moarte,
În rĕsboae înfricoşate;

cu strĕinătatea de o importanţă destul de mare. E posibil, ba e chiar foarte vero-imil, că după retragerea lui Rosetti, căruia se ḑice că 'i vor urma şi ministrii Stătescu şi Urechiă, Brătianu îşi va reconstrui încă o dată ministeriul cu alte mediocrităţi, dar situaţiunnea cu greu se va mai putè ţinè mult timp. Brătianu obosit de a guverna, Rosetti în opoziţie, partida depravată — iată necesitatea impusă pentru o schimbare a sistemei politice.

Este adevĕrat, că conservatorii nu formează astăḑi o partidă puternică, solid organisată. Roşii au sciut sĕ desarmeze politicesce pe cei mai talentaţi adversari ai lor, trimiţêndui în posturi diplomatice şi în alte afaceri; şi apoi ori cine scie, că cu partida vechilor conservatori, a boerilor — despre care se ḑice că Rosetti ar fi recomandat-o în ḑilele din urmă pentru succesiunea politică — nu poate face nimic pentru România. Dar între capacităţile mai tinere ale conservatorilor se găsesc bărbaţi patrioţi cu o cultură superioară şi un caracter desinteresat, ca Maiorescu, Carp, Lahovari, etc., cari, ca odinioară Epureanu, pot da piept chiar cu moştenirea destrăbălată a roşilor. Şi dacă ne gândim lă raporturile actuale dintre Austro-Ungaria şi România, apoi de sigur nu e un optimism a crede, că aceste raporturi se pot îmbunătăţì numai sub un regim conservator. În rêndurile conservatorilor se găsesc mult mai rari Austro-fobi şi rusomani, decât între tovarăşii lui Rosetti, Cogălniceanu şi Stătescu — ceea ce de sigur nu poate fi decât favorabil desvoltărei şi independenţei României.

Deocamdată rĕmâne sĕ vedem, cum se va desfăşura crisa ministerială din Bucuresci. Soluţiunea ei ne va arăta, dacă prognosticul pus de noi are sĕ se realiseze în timpul sau după sesiunea Camerei. Dacă atunci regele Carol se va decide sĕ chieme un minister conservator, fără îndoială va urma în curênd disolvarea Camerilor, avênd în vedere puterea cantitativă a majorităţei liberale. Tabloul pe care'l vor forma până atunci evenemintele parlamentare din Bucuresci, nu va fi îmbucurător. În timpul din urmă animositatea şi pasiunea au luat dimensiuni aşa de mari în foile opusiţiunei şi ale majorităţei, încât tot aşa de puţin poate fi vorba de o prosperă campanie parlamentară, ca şi de o însănĕtoşare a partidei, astăḑi încă la putere.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Sebeş, în 17 Ianuarie 1882.

(V.) Comisiunea scoalei industriale de aici, a cărei istorie foarte instructivă, voiu comunica-o altădată precum merită. În 12 Ianuarie a. c., a ţinut şedinţa spre alegerea instructorilor dela acea scoală.

Comisiunea consta din nouĕ membrii, aleşi de representanţa oraşului şi anume din 4. Români, 3. Sasi şi 2. rom. cat.

Comisiunea s'a constituit, şi s'a întêmplat de senatorul Albert Leonhardt s'a ales şi aici de preşedinte.

Pentru ocuparea celor 8 posturi de instructori au concurat toţi dascălii din Sebeş, numai cel rom. catolic nu, şi anume 8 Sasi şi 5 Români. Concurenţii români sûnt toţi maturisanţi, absoluţi de pedagogiă şi teologie şi cu atestate de cualificaţiune pedagogică şi teologică. Sasii ba; nici unul din ei nu au aceleaşi atestate de cualificaţiune ca concurenţii români.

Ba, cu privire la instructorul de limba maghiară au trebuit sĕ se întrunească toţi la concurentele Samuilă Roşu.

Referintele causei a fost forestierul reg. de Bömches, care întru atâta este ocupat cu oficiul seu ca cassier, încât împreună cu asemenea ocupatul funcţiunariu comunal Singer, comptabil, pe lûngă multele vênatorii, au timp încă de a încurca ḑi şi noapte tot mai tare relaţiunile politice de aici.

Numitul referinte plin de graţie a propus un Român şi 7 Saşi. Istoria acestei propuneri încă este foarte instructivă. Insĕ acuma pe scurt, la obiect.

Desbaterea asupra referadei apoi a fost *non plus ultra.*

Unul dintre înţelepţii Soloni, mai înainte cătană în graniţia bănăţiană şi acum stăpân peste moşia unei fete de funariu horibile dictu! a critisat gimnasiile, bacalaureatele din Blasiu şi Braşov precum şi esamenele de cualificaţiune din Sibiiu.

Altul om de 75 ani şi de 50 ani popă şi dascăl aici scapă din gură că pe temeiul unui contract din vremile lui Tököly la gimnasiul săsesc de aici nu-i ertat nimenui, se deschiḑă gura dacă nui Sas-luteran; s. a. m.

Cu de aceste s'au frămêntat a apera pre referintele care se făcea într'o ureche şi a combate pre Români, cari vorbeau şi argumentau pentru cei mai potriviţi 4 Sasi şi 4 Români.

Toţi membrii Români, mai ales protopopul Ioan Tipeiu, astădată au dovedit o solidară ţinută de fer, şi o superioritate spirituală nimicitoare.

Remânênd fără resultat aceste consultări conturbate mai cu seamă prin proasta şi provocătoarea purtare a numitului cătană s'a proces la votarea secretă cu şedule.

Votanţi au fost opt, pentru că un membru era absent din Sebeş.

În cursul votării preşedintele încă şi-a băgat şêdula sa în urnă.

Instructorii de limba magiară si de desemn considerându-se aleşi cu unanimitate, votarea s'a făcut numai pentru 6 instructori.

La scrutiniu s'a vĕḑut că concurentele G. Binder a căpătat 8 voturi; ceilalţi însĕ fiecare numai câte 4 voturi.

Preşedintele a votat deja în toată forma.

Cine sĕ dĕrîme acuma?

În loc de a dispune votare nouă, sau a amâna până vine şi al 9 lea membru votant, sau a decide prin soarte, sau a se reţinè preşedintele de la votare — preşedintele în nemărginita sa înţelepciune anti-diluviană în modul cel mai violent 'şi-aroga încă o porţiă de vot şi **derîmă** pentru şedulele, pre cari au fost numai Sasi şcrişi.

Poftim! Trebue mai mult pentru a pune la probă, şi răbdarea unor oameni bĕtrâni, onesti şi pacifici?!

Se pricepe Românii pârliţi de astfel de procedere şi tractare revoltătoare au protestat contra ei pentru rectificarea onorei şi a demnităţii lor şi sau depărtat din societatea acelor oameni modeli dreptate, onestitate, şi pace.

Se ḑice, că acest act, poreclit „de alegere" se va înainta oficiului central al Universităţii spre decidere de şi aceluia **nu e competent**, ci numai representanţa oraşului şi ministrul.

Scim şi cunoascem firul roşiu din toate aceste lucruri violente şi arbitrare. Scim că aici la unii sûnt toate iertate şi aprobate, iară alţii se par a fi declaraţi de „vogelfrei."

Placă! numai nu sciu până când.

Însê de acum admonim că nu va fi consult nici salutariu a împinge lucrurile pre calea pornită până la estremitate pentru că multe se vor putè întêmpla însĕ în fine nu scim cine va plânge.

Varietăţi.

* *(„Der Sprachen- und Völkerkampf in Ungarn")* Sub acest titlu, foarte caracteristic pentru stările din Ungaria, a apărut de curênd o scriere politică, de Carol **Ludolf Mutze** în **Lipsca**, din care cităm după „Pester Lloyd" următoarele locuri pentruca şi cetitorii nostri se vaḑă, ce spirit pĕtrunde opinia publică din Germania faţă cu purtarea Maghiarilor. Eacă citatul acesta:

„**Incuisiţia maghiară** se deosebesce de cea spaniolă din veacul al XV de altcum numai prin aceea, că **fanatismul** bisericesc s'a inlocuit cu cel **naţional**. Afară de rug cea veche nu întrece pe cea modernă cu nimic. Deosebiţii şi pânditorii „Iscoditori şi prigonitori ai rĕutăţii eretice" sûnt cu grămada, „convertirea" silită se propoveduiesce pretutindenea, celor ce se clatină se cer reverse, cei mai cu vîrtute sûnt dojeniţi şi înfruntaţi, cel tare e ameninţati cu ... „Scriitorul acestora cunoasce, precum se vede, foarte bine purtarea „patrioţilor" nostri.

* (**Necrolog**) Elie **Roşca** paroch gr. or. ca soţ în numele seu, al fiilor: Nastasia cu soţiul seu Ioan Ghiuriţian, Petru şi Pavel; al cumnatului sĕu Petru Roşca prot. gr. or. cu soţia sa Maria şi pruncii lor Pavel şi Remus, şi în numele tuturor celorlalte rudenii nepoţi şi nepoate, cu inimă înfrântă cuprinsă de cea mai mare durere, anunciă trista scire despre moartea mult iubitei sale consoaţă, dulce mamă, resp. cumnată şi mătuşe *Maria Roşca* care după greu morb abia de 8 ḑile, în etate de 62 ani, după o fericită căsătorie de 41 ani şi după împărtăşirea cu ss. taine în 27 Decemvre 1881 st. v. la 3 oare dimineaţa sa mutat la cele eterne, lăsând pe ai sei în cea mai mare jale.

Remăşiţele defunctei într'e grele suspinuri s'au astrucat la 30 Dec. în cimiteriul s. biserici locale.

Tămaşa 31 Decemvre 1881.

* (**Baluri şi petreceri**) În **Făgăraş** au arangiat reuniunea femeilor române gr. or. de acolo în seara dela 31 Decemvre a. tr. petrecere cu joc în hotelul „Stadt Paris" — Tot reuniunea femeilor Române însĕ din **Zernesci** arangiază duminecă în 17/29 Ianuarie bal în edificiul scoalei. — Casina română din Beiuşiu arangiază bal în favorul bibliotecei sale în sala ospătăriei opidane în 11 Februarie a. c. Preţul de întrare la aceste doue din urmă este 1 fl.; oferte marinimoase primesc reuniunile cu mulţămită şi se vor cuieta prin ḑiare

* (**Bobotează fără ger.**) Zăpadă n'avem, frig încă nu. Gerul bobotezei e dus; se vede, că îşi petrece undeva. De nu near auḑi sĕ vină ca sĕ ne îngheţe urechile.

* (**Ajunul Bobotezei la palatul regal din Bucuresci.**) Cetim în „Resb. W." Eri, 5 Ianuarie, ajunul botezului Mântuitoriului, I. P. S. S. Metropolitul Primat, încungiurat de înaltul cler, a mers, după obiceiu, la oarele 12; cu sfântul betez la MM. LL. Regele şi Regina. După botez, P. S. S. Metropolitul a luat dejunul împreună cu Maiestăţile Lor.

* (**Revisiuriea cărţilor bisericesci**) Iĕri după prânḑ s'a adunat, ḑice „Gazete de Roumanie" la ministeriul cultelor şi instrucţiunei publice comisiunea însărcinată cu tipărirea cărţilor bisericesci cu litere latine şi cu reforma limbei noastre eclesiastice.

Această comisìunea se compune din d. V. A. Urechiă, ministrul cultelor, P. S. S. Păr. Silivestru şi d-nii doctori Zottu, Niţulescu şi Erbiceanu. Comisiunea s'a conştituit şi a ales president pe Păr. Silivestru şi secretariu pe d. Niţulescu.

A doua şedinţă se va ţinè ḑilele viitoare.

* (**O nouă foaie beletristică română**) „Amicul Familiei" cu sufletul umoristic „Glumeţul" apare în **Graz** (Stiria) în editura cunoscutului librar-editor Paul Cieslar.

* (**Reformele militare în Rusia.**) Marea reformă militară, ce anunţase ţarul Alexandru III cu ocasia urcărei sale pe tron, şi la care se lucrase până acum atât de mult, e lăsată deodată baltă. Guvernul a anunţat suspendarea ei.

Cuprinsul acestei reforme era, cum se scie împărţirea întregei armate rusesci în patru maricorpuri, armata de sud, ost, vest şi nord şi organisarea în acord cu aceste terenuri şi cu poporaţiunea din el.

Cei din Petersburg îşi bat capu, care se fie înrîurirea ce a pricinuit această suspensiune, căci se scie, că pentru reformă era, începênd dela ţarul în jos toată armata.

* (**Târgoviştea în trecut.**) Credem a face oere care plăcere Târgoviştenilor, punêndule sub ochi următorul tractat de comerciu închieiat la 1408 înrre Mircea cel bătrân, acela care a construit palatele de la Curtea Domnească, şi Vladislav, regele Ungariei. Se va vedea dintr'însul importantul rol comercial pe care 'l avea Têrgoviştea, acum câteva sute de ani, în privinţa deslegării mărfurilor şi a perceperei vămilor. Atragem asemenea atenţiunea cetitorilor nostrii asupra stilului şi a espresiunilor pe atunci întrebuinţate.

Iată tratatul:

Eu Ioane **Mircea**, Mare Voevod şi domn a toată ţeara Ungro-română şi al părţilor de peste munţi.

Cum Traian a biruit
Şi pămêntul dobândit
L'a lăsat pe vecĭnicià
Al Românilor sĕ fiă;
Cum românii mai apoi
Au purtat cumplit rĕsboiu
Cu păgâni, cu litfe rele,
Şi-au scăpat ţeara de ele.
Despre fĕţi călări pe tauri,
Ce cu smei şi cu bălauri
Se luptau cu bărbaţiă
Pentr'o soră sau soţiă,
Pentru ţeară, pentru fraţi,
Pentru fice de'mpĕraţi;
Uriaşi şi despre zine,
Ce pot face rĕu şi bine
Nesdravănilor ce vor,
Sĕ străbată'n partea lor;
Şi-apoi despre sântul soare,
Cum apune cum rĕsare,
Cum se luptă'n mări cu racii
Şi'n vĕsduch cu vêrcolacii;
Cum ne vin florile'n Maiu
Şi purced toamna la raiu;
Despre ţeara'n care pasă
Rándunica când ne lasă:
Despre somn şi despre vis,
Despre ceriu, când e deschis.

Despre-aceste **Maia** cântă
Şi pre oaspeţi îi încântă.
Însĕ eată sânta ḑi
La fereastă sĕ ivì;
Maia cântecu-'şi alină,
Şi toţi oaspeţii se'nchină,
Şi uimiţi de-al ei cântat
Se înprăştiă'n palat.
După joc, după cântare,
După vin, după gustare,
De somn dulce şi de vis
Tot palatul e cuprins.

(Va urma.)

---

* (**Earăşi portretul lui Stefan cel Mare.**) D. Gr. Tocilescu, directorul ministeriului cultelor, a descoperit de curênd, în muzeul naţional din Bucuresci, un patrahir cu portretul marelui Domn al Moldovei. Acest portret seamănă, se ḑice, întocmai cu cel aflat în evangeliarul dela Homora. D. Tocilescu va raporta Academiei despre aceasta nouă descoperire.

Dat'a domnia mea credinţa şi sufletul domniei mele tuturor negutĕtorilor *şi purgarilor* din ţeara *părintelui şi fratelui domniei mele* Vladislav regele de la Leopole *şi purgarilor* din ţeara *fratelui domniei mele marele Principe* Vitold, cum sĕ aibă voie de a venì în ţeara domniei mele cu mărfurile lor, fiindule venirea slobodă *pe credinţa şi sufletul domniei mele* cu o avere cat de multă, fie măcar cu *nenumĕratele nenumĕratelor, cu miile miielor de întunerice*; şi numai întru'n loc, unde va fi deslegarea mărfurilor *la Têrgovişte, acolo sĕ plătească vama*, şi apoi sĕ 'şi cumpere ce vor pofti; eară din marfa lor *domnia mea 'şi va cumpĕra ce 'şi va alege* şi după aceea ei sĕ fie slobodi de a umbla în toată *ţeara şi provincia* vindênd şi cumpĕrând, prin toate oraşele, prin *toate schelele de pe Dunăre, începênd de la Porţile-de-fer şi chiar pănă la Braila*, şi prin toate căile din munţi şi nicăiri sĕ nu plătească vamă, nici într'un têrg şi nici într'o schelă ; *şi unde vama va fi arêndată de cătră domnia mea, acolo vameşul sĕ nu cuteze a'i vămui, ci sĕ pună pe socoteala domniei mele*, eară unde nu va fi arendată acolo nici sĕ caute mărfurile lor. Ori cine ar necinsti acesta al domniei mele, va suferì multă mănie de la domnia mea, ca neascultător acestui crisof al domniei melle.

. . . . , .

Têrgoviştea servea deci pe atunci de loc de deslegare a mărfurilor şi de plată a vămii, pentru tot cea ce se aducea de peste munţi.

* (Un car cu boi făr de stăpân.) s'a găsit în 5/17 Ianuarie pe drumul cătră Şura-mare.

* (Mişcarea portului Constanţa) a fost nulă în 5 Ianuarie din cauza furtunei ce a fost pe marea Neagră.

* (Moartă de fum.) În 5 l. c. cetim în „Resb. W.“ s'a întêmplat o nenorocire la locuinţa d-lui Iancu Marghiloman, din strada Amzei. O servitoare a d-lui Marghiloman, plecând de acasă, a încuiat în odae pe fiica sa Smaranda, în etate ca de 5 ani. Copila jucându-se, se vede cu nesce chibrituri, acestea au luat foc, aprindênduse aşternutul şi alte lucruri din casă.

D. Al. Marghiloman, prindênd de veste, a sĕrit numai-de-cât şi a spart uşa de la Cămara servitoarei, dar nenorocita fetiţă fu găsită moartă lângă prag. Ea fusese înnăbuşită de fum.

Focul s'a stins de oamenii casei.

Bibliografie.

Vulcan Iosif, *Lira mea.* (Poesii.) Oradea Mare, 1882. Preţul 2 fl., legat elegant 3 fl., v. a.

Dogariu Dometiu şi Dariu Ioan, *Aritmetică.* Eserciţii practice cu numerii dela 1—100 după sistemul decadic pentru începĕtorii din anul I şi II de scoală. Partea I. Ediţiunea a *doua* revĕdută, corectată şi înavuţită. Braşov 1882. Preţul 30 cr. v. a.

Raport alu XI1-lea despre Gimnasiul superiore greco-catolică romanescu din Naseud etc. pro anul scolastec 1880/1. Bistriţa, 1881.

Raport despre activitatea asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi, dela întemeierea ei 1871, până inclusive 1881, de comitetul Asociaţiunei, Braşov 1882.

Psaltichia bisericească, aşedată în note-musicale de Silvestru Morariu Andreeviciu, archimandrit consistorial si vicariu archiepiscopal, şi tipărită pe spesele fondului religionar gr. or. al Bucovinei 1879.

Escelenţa Sa părintele metropolit şi archiepiscop al Bucovinei ca president al consistoriului din Cernăuţi a avut bunăvoinţa măgulitoare pentru noi a ne trimite această frumoasă ediţie a „Psaltichiei bisericesci.“ Opul lucrat încă de archimandritul Silvestru se recomandă în modul cel mai favorabil atât pentru cuprinsul sĕu lămurit cât şi pentru forma nemerită. Adjustarea cărţii e elegantă.

Loterie.

Mercuri în 18 Ianuarie n. 1882.

Brün: 82 23 72 2 43

Bursa de Viena şi Pesta

Din 19 Ianuarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.30	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.40	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.—	133.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	—.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	98.—	98.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.25	75.25
Datorie de stat în argint . . .	76.25	76.25
Renta de aur austriacă	92.75	92.75
Sorţi de stat dela 1860 . .	132.—	137.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	824.—	824.—
Acţiuni de credit austr. . . .	311.50	311.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	303.—	303.—
Sorţi ungurescì cu premii . . .	118.—	118.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.50	109.75
Scrisuri fonciari ale institutului		
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.59	5.59
Napoleon	9.47	9.47
100 marce nemţesci	58.35	58.20
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.35	119.20

Nr. 401 [3] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Buceş de classa a III. din protopresbiteratul Zarandului neconcurând nimenea la primul concurs, conform hârtiei Veneratului Consistoriu dto. 26 Noemvre Nr. 3647 B. 1881 se escrie a doaua oară concurs cu cu terminul pănă la 31 Ianuarie 1882.

Emolumentele sûnt:

Venitele parochiali în sumă de 313 fl.

Petenţii au de a-şi aşterne concursul provedut in sensul statului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Brad: (Hunyádmegye) pănă la terminul indicat.

Brad. 24 Decemvre, 1881.

George Părău m. p.,
adm. protopr.

Nr. 325. [4] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă neputinciosul paroch din Sirbi Arcadiu Olariu protopresbiteratul Iliei, pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 3 Decemvre 1881 Nr. 3697 B. se escrie concurs cu termin de 31 de dile dela 1-a publicare în jurnalul „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

Jumĕtate din toate venitele parochiale, sistemisate în sinodul parochial pentru de a corespunde unei parochii de clasa III.

Concurenţii au de aşi adresa petiţiunile lor conform statutului organic, şi regulamentului congresual pentru parochii din 1878 până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei murĕşene.

Gurasada în 17 Decemvre 1881.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. prot.

Nr. 237 [5] 2—3

CONCURS.

Conform părinteşcei resoluţiuni a preaveneratului consistoriu archidiecesan din 22 Octomvre, 1881. Nr. 3040 B. se escrie prin aceasta concurs pentru un post de capelan parochial, în parochia gr. orientală din Petrila — biserica cu bradul — în protopresbiteratul Haţegului lûngă neputinciosul paroch de acolo, cu terminul pănă la 31 Ianuarie 1882.

Emolumentele sûnt:

jumĕtate din venitul parochial de 500 fl. sistemisat în sinodul parochial ţinut la 29 Noemvre, 1881.

Doritorii de a competa la acest post au a-şi aşterne suplicele lor bine instruite în sensul prescriselor din „Statul organic“ a dispoziţiunilor sinodali din an. 1878 la subscrisul pănă la terminul sus amintit.

Haţeg 17 Decemvre 1881.
În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţiu m. p.,
protopresb. gr. or.

Nr. 303—1881. [8] 1—1

Anunciu.

Conform prescrierei §-lui 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale se face cunoscut, cumcă Elena G. Muntean din Sânpetru, măritată după Iosif Glăjăriu tot de acolo, născut în Arpatac, prin sentinţa Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 5 Noemvre a. c. Nr. 2495 B. sau despărţit totalmente de către pribegitul ei bărbat susnumit.

Braşov, în 6 Decemvre, 1881.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Braşovului II.

Nr. 5336—1881 [7] 2—3

Publicaţiune!

În afacerea regulărei generale a hotarului Reteagului, conform înaltului ordin al Escelenţiei Sale al domnului ministru reg. ung. de justiţie de sub Nr. 2364/1880, ficsez la faţa locului Reteag diua de 6 Martie 1882 spre îndeplinirea lucrărilor prealabile statorite în art. 45 şi 46 al acelu ordin.

Convoc la locul numit pre toţi cu titlul de proprietari interesaţii la pertractare pe lûngă aceea observare, că pertractarea oficială va avè loc şi în absenţa lor.

Dej în 12 Noemvre 1881.

Miko Miklos, m. p,
jude urb.

[1] 2—3

Câstig real

fară de capital şi fără risic se oferă pentru persoane inteligente şi onorabile din ori ce clasă. Ofertele sûnt a se adresa la **J. Löwinger**, Budapesta Giselaplatz Nr. 3. etagiul I.

Casse

sigure în contra focului şi spargerei

la

Pavel Nendvich

în Sibiiu.

[9] 1—3

Nr. 91—1882. civ. [6] 2—3

Publicaţiune!

Prin aceasta aduc la cunoscinţa publică că am ficsat la faţa locului diua de 23 Februarie 1882 după ameadi la 3 oare de termin pentru începerea lucrărilor prealabile în afacerea regulărei generale a hotarului comunei Corod-Szt.-Márton şi cu deosebire regularea representanţei, alegerea inginerilor operatori şi pentru compunerea preliminariului speselor.

Atrag atenţiunea celor interesaţi la aceste cu adausul ca absenţa lor nu va împedeca cursul lucrărilor.

In numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 7 Iannarie 1882.

Székely Miklos m. p.,
jude urb.

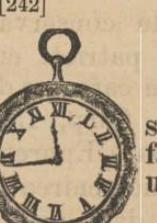

[242] 9

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 4. Sibiiu, Marţi 12|24 Ianuarie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Denumirea patriarchului sêrbesc.

După ce doi *aleşi* ai congresului sêrbesc, episcopii Stoicovics şi Zsifkovics n'au fost întăriţi de Coroană, aceasta a denumit de metropolit sêrbesc al Carloveţului pe administratorul de până acuma Gherman Angyelics, episcop al Bacĭchei.

Eacă hotărîrea prea înaltă:

„În urma propunerei ministrului-president unguresc al Meu, subşternute în conţelegere cu ministrul Meu de culte şi instrucţiune şi cu banul ţĕrilor Croaţia-Slavonia-Dalmaţia, Eu denumesc pe Gherman Angyelics, episcop al Bacĭchei şi administrator actual al metropoliei greco-orientale şi patriarch sêrbesc al Carloveţului.

Viena, 6 Ianuarie 1882.

Francisc Iosif m. p.,
Coloman Tisza m. p.,

Eacă şi decretul regal, căruia comisariul regal Eduard Cseh a dat cetire prin secretarul sĕu în şedinţa congresului din 20 l. c. n.:

Noi Francisc I. şi c. l.

Iubite credinciosule!

Din raportul credincioşiei V. datat din 19 Decemvre 1881 şi subşternut Nouĕ prin ministrul president unguresc al Nostru am înţeles, că deputaţii congresuali într'uniţi cu al Nostru prea înalt consimţemênt în Carloveţ spre scopul alegerei arahiepiscopului-metropolit gr. or. şi patriarchului sêrbesc al Carloveţului la alegerea persoanei nu au putut ajunge la o convenţiune unanimă.

În urma acestora Noi denumim — după propunerea ministrului-president al Nostru, făcută în conţelegere cu ministrul Nostru de cult şi instrucţie şi cu banul ţerilor Noastre Croaţia şi Slavonia şi Dalmaţia — în vîrtutea plenitudinei puterei Noastre regale şi a dreptului ce-'l avem, pe iubitul Nostru credincios Gherman Angyelics, episcop gr. or. al Baciului, administrator al metropoliei archiepiscopesci gr. or. sêrbesci a Carloveţului şi consiliar intim actual, în considerarea însuşirilor sale escelente — de archiepiscop-metropolit al Carloveţului şi patriarch sêrbesc, şi încredinţăm credincioşiei V., a aduce în chipul obicĭnuit la cunoscinţa congresului prea înalta denumire, întêmplată conform plenitudinei puterei Noastre regale, a lui Gherman Angyelics de archiepiscop-metropolit al Carloveţului şi patriarch sêrbesc şi a amêna pe acela în numele Nostru pe timp nehotărît — după sĕvêrşirea jurămêntului din partea metropolitului şi patriarchului, precum şi după provocările de lipsă în causa instalărei.

Cui Noi altcum i remânem în totdeauna binevoitori cu graţia Noastră imp. şi reg.

Viena, 6 Ianuarie 1882.

Francisc Iosif I. m. p.

Revista politică.

Sibiiu, în 11 Ianuarie.

Desbaterea generală a bugetului Ungariei se poate că se va termina mâne în casa deputaţilor. Ori cât de interesantă este desbaterea aceasta, cel puţin în unele părţi a le sale, lucrurile din Dalmaţia, Erţegovina şi Bosnia o intunecă şi o dau şi înapoi.

Oamenii politici de importanţă din monarchie se ocupă mai mult cu proiectelele de credit pentru suprimarea insurecţiunei, cari au sĕ se presenteze delegaţiunilor. Din câte cetim, suma care e de a se cere dela delegaţiuni încă nu e ficsată şi nici terminul când au sĕ se întrunească delăgaţiunile nu se scie positiv.

Sûnt însĕ şi oameni de aceia în patria noastră, cari, cu toate că flăcările au isbucnit deja din coperiş şi trebuiesc stinsă, mai au timp a declama per *longum et latum* cum trebuie tratate naţionalităţile ca se fie odată desnaţionalisate. Un humor deosebit trebuie că au astfel de „patrioţi.“

Pentru ilustraţiunea acestei procederi nepotrivite a „patrioţilor,“ în timpuri atât de serioase, înregistrăm aici scirea telegrafică a lui „P. Ll.“ că în Agram, capitala Croaţiei se organisează în ascuns colecte bănesci pentru insurgenţii din Erţegovina. Mai departe tot, „P. Ll.“ se vede silit a ţine o prelegere lungă Muntenegrului şi Serbiei ca se nu dea mână de ajutoriu insurecţiunei.

Într'o astfeliu de situaţiune ni se pare că ar fi mai patriotic lucru a ţinè compt de impregiurări şi a câştiga simpatia naţionalităţilor din lăuntru şi a consângenilor acestora din vecinătate. „P, Ll.“ ce e drept ameninţă amândoue principatele numite cu isolare şi ocupaţiune, dacă nu vor fi în stare sĕ se înfrâneze. Ameninţarea însĕ nu e mijlocul cel mai bun de a câştiga amici.

În amêndouĕ principatele guvernele actuale promit guvernului austro-unguresc concursul posibil pentru înfrênarea Muntenegrenilor şi Sêrbilor dela participarea la insureţiune. Dar de altă parte în amêndouĕ sûnt partide cari, după semne, înclină spre participare. În Muntenegru principele şi-a dus familia dela Cetinie la Antivari şi guvernul a mijlocit suprimarea unei foi de acţiune „Bairactar“ (Stegariul.) În Serbia Ristici, fostul ministru cu antipatii cătră Austro-Ungaria e depărtat de mult dela putere; tot aşa este metropolitul Michail, cu simpatii rusesci, scos din scaun. Dar în Muntenegru prin suprimerea unui ḑiar s'a ajuns foarte puţin. De altă parte Voevodul Vrbiţa agitează, acum ca şi mai nainte, în contra Austro-Ungariei şi Muntenegrenii spun tuturor cui vor sei asculte, că Erţegovina are se fie a lor. În Serbia îndrăsneala metropolitului rusofil a mers aşa de departe de nu s'a sfiit a insulta într'o cuvêntare pe principele Milan. Exmetropolitul şi cu Ristici subminează guvern şi tron în Serbia şi vor ca flacările din provinciile resculate se le transpoarte şi la ei a casă.

Turcia protestează contra mesurilor austro-unguresci; eară Rusia se escuză că nu e amestecată în turburările din Bosnia şi Erţegovina. — Situaţiunea e dar foarte serioasă.

In Paris a isbucnit o crisa financiară care seamănă cu cea din Austro-Ungaria dela 1873. Posiţiunea lui Gambetta e sguduită.

Rescoala,

Fără de a putè fi invinuiţi că esagerăm, ḑice o foaie din Viena, putem sĕ ne folosim de terminul de mai sus, „Pol. Corr.“ însaşi a dat preste bord terminul de „bande de lotrii“ şi vorbesce do insurgenţi. Deja din luna trecută s'a scris şi telegrafat despre ciocniri între soldaţi şi insurganţi (bandiţi.) „Pol. Corr.“ publică un bulentin dela „câmpul de insurecţiune“ în care spune că Loc. Mar. C. Iovanovici anuncie, că în 16 l. c. corporalul de infanterie Spannbauer dela reg. de inf. princ. de Saxonia Nr. 11, care comanda escorta dată financilor dela Bilek, a fost suprins de 200 de insurgenţi. Corporalul cu oamenii sei s'a postat într'o casă şi s'a apărat 30 de oare. In urmă s'a folosit de momentul, când o parte din insurgenţi se retraseră, spre a străbate la compania sa în Corito. Corporalul fu decorat cu medalia de aur „pentru virtute militară.“

Altă scire spune, că loc. colonel Landwehr dela acelaşi regiment a străbătut în 20 l. c. cu un transport de proviant şi de muniţiune dela Corito la Bilek. Detaşementul acesta a avut în 19 l. c., în marşul sĕu preste munte, între drum şi graniţa muntenegrină, o luptă neîntreruptă dela 11 oare înainte de ameaḑi până la $4^1/_2$ oare d. a., cu insurgenţii ce aşteptară detaşementul la Bila-Rudina, unde l'a şi atacat. Insurgenţii au fost respinşi în toate părţile, eară casele care le

FOIŢA.

Şoimul Banului de Craiova.

(Poemu epicu. *)

(Urmare.)

Cântul V.

Trece dalba dimineaţă
Cu-al sĕu chip de tinereaţă,

Trece-un prânḑ şi celalalt
Şi-acum sus pe ceriul 'nalt
Sântul Soare rotilează
Şi pământul luminează,
Ear' în curte la palat
Din somn toţi s'au desceptat;
Căci cu şoimul din poveste
Nou rĕsboiu sĕ pregătesce.

Încă trei voinici avem
În rĕsboiu sĕ mai vedem:

Şi din staur şoimul ese,
Respândind nechezuri dese,
Şi jucând prin ţarcalan
Face haz marelui Ban.

Doi feciori din şesul ţĕrii,
Vii ca viaţa primăverii,
Nici prea 'nalţi şi nici prea groşi,
Dar' voinici şi inimoşi,
Din mulţimea privitoare
Es la locul de iuptare:

Unul stă şi face loc,
Celalalt pornesce joc
Cu şoimul, care-asceaptă
Şi de luptă mi se gată.

Lupta-'i ageră şi grea
Şi sfârşit nu va sĕ ia:
Grea e lupta sus prin aer,
Când balaurii se'ncaer',

Grea e lupta sus prin nori
Între smei şi'ntre prigori,
Între fulgeri şi satane,
Ce se bat cu buzdugane;

Însĕ lupta cu şoimani
N'o dorì nici la duşmani!

Ca un leu, care se scie
Împêrat pe a sa moşie,

Pasă şoimul sburdătoriu,
Fărmecând pe privitori,
Când în copci, când în buestru,
Fără frêu, fără căpăstru;

Şi la pas voinicu-'l iă
Şi-'i dă vênt şi fugă-'i dă
Şi gonindu-'l drumu-'i schimbă,
Şi-'l aţiţă şi-'l agâmbă
Cătr'un cot şi cela cot,
Doară 'l-ar slăbì de tot;

Şi-'l încurcă şi'l tot mână,
Sĕ-li viă de'ndemâna;

Dară şoimul e vêrtos
Şi la vine şi la os,
De el truda nu se prinde,
Ci spre luptă-'l tot aprinde,
Încât şoimul pare-a fi
Chiar născut spre-a biruì,
Căci el este puiu de vieaţă,
Puiu născut de dimineaţă. —
Şi voinicul ostenit
De rĕsboiul nesfârşit
Îndĕrĕpt din luptă pasă
Şi consoţului o lasă. —

Eat'al şeselea luptaciu,
Iute'n pas şi braţ dibaciu,

Luptă'ncepe cu şoimanul,
Privind oaspeţii şi Banul,
Şi Băneasa şi-acea stea,
Lumea „Maia“ ce-o numìa:
Aţi vĕḑut, vĕḑutaţi oare
Lupta pescilor din mare,

Unde'n ezer fără fund
Chiţi grozavi se luptă crunt?
Unde-un chit în harţ' avană
Pre duşman îl ia pe goană?

Sciu, c'adese v'aţi uitat
La rĕsboiu'nfricoşat,

Când se bat norii cu vêntul,
De cutremură pămêntul! —

Astfeliu agerul fecior
Mi se pune pe pecior
Şi s'aruncă voinicesce
Şi pre şoim mi ţi-'l gonesce
Când în lat şi când în lung,
Când sĕ'ntrec, şi când s'ajung,

Când pe loc mi se'nvêrtesc,
Şi când ear' se despărţesc.

Trece-un ceas şi trec şi douĕ,
Lupta-'i vie, lupta-'i nouă,
Lupta-'i aprigă de tot
Şi la capet n'o mai scot:

---

*) din Călindarul Societăţi pentru cultura şi lit. rom. în Bucovina.

apĕraserĕ au fost aprinse. În case, sau colibi, era grămădit mult proviant şi multă muniţiune. Aceasta din urmă arḑênd casele, a esplodat. A doua ḑi în 20 l. c. când detaşementul s'a întors, inimicul a urmărit ariergarda până la Rieta Rudina, fără de a îndrăsnì sĕ o atace. Doi infanterişti şi un om dela tren au fost răniţi.

În 16 l. c. au avut loc între Corito şi Bilek opt lupte. Cu ocasiunea acestor lupte au fost răniţi, un sublocotenent dela reg. de inf Nr. 11 (Lalici) doi subofîcieri şi trei infanterişti; un infanterist a remas mort şi unul nu se scie unde se află. Sublocotenentul a murit în urma rănii (în pept). Cu ocasiunea tuturor ciocnirilor acestora, se spune, că insurgenţii au avut perderi însemnate.

O companie dela regimentul de infanterie „Schmerling“ — telegrafează cor. lui „Egyetértés“ dela Trebinie în 21 Ian. n. — care a plecat alaltăeri în contra bandei begului Osman Tanovici s'a iutâlnit aḑi noapte pe drumul dela Bilec cu o bandă de insurgenţi de cinciḑeci de capete. Insurgenţii, după o luptă vehementă, în care au perdut trei morţi, retragêndu-se au scăpat în pădurea din marginea drumului. Soldaţii 'iau urmărit dară fără succes. Insurgenţii au luat morţii cu sine. Mai târḑiu urmăriţi cu energie de soldaţi, insurgenţii au lăsat pe răniţii lor în pădure. Între cei morţi a fost şi Svetozar Angyelici.

Altă telegramă tot dela Trebinie şi dela 21 Ianuarie spune, că dela 20 l. c. comunicaţiunea telegrafică cu Bilec este întreruptă. Un călĕtoriu a adus scirea că acolo anarchia e la culme. De luni de ḑile agitaţiunea s'a esercitat în toată forma. Asupra lui Osman Tanovici s'a atras atenţiunea de luni de ḑile însĕ nimenea n'a îndrăsnit a păşì în contra'i. Osman Tanovici comandă 150 oameni. Pe faţă s'a început insurecţiunea înainte cu trei ḑile când autoritatea a dispus arestarea unui colpoltor italian. Gendarmii îl arestară pe stradă şi poporul l'au eliberat cu puterea. Italianul se chiamă Tamaso Arpardo şi este înzestrat cu pasport în regulă. Dela eliberarea lui încoace şi-a perdut urma.

„Egyetértés“ deminte scirea lui „N. A. Ztg.“ despre o convenţiune între Austria Ungaria şi Muntenegru, ca trupele noastre se poată trece preste teritoriu muntenegrean spre a opera contra insurgenţilor. — Davidovici, alt căpitan de bandă, se ţinè cu 300 de oameni în giurul Nevesinei.

Dela Seraievo se scrie:

Va fi intresant poate a raporta despre unele evenimente, cari s'au petrecut dela anul nou încoace. „Comandele „tâlharilor“ dau de lucru miliţiei în ţinuturile sudice şi sudvestice dela Seraievo. Dandalici şi Secanovici sûnt cei mai vestiţi şi mai cutezători căpitani de bande, cari neliniştesc şi pricinuesc nesiguranţa în toate văile din pregiur şi turbură comunicaţiunea cu Erţegovina. Corespondenţa din care estragem aceste adauge mai departe, că în restimpul din cestiune au avut loc unele esecuţiuni între cari şi a unui preot. Causa esecuţiunilor a fost că toţi acestia au dat mână de ajutoriu pe sub ascuns insurgenţilor. Condamnaţii, ḑice cor., mor hotărîţi şi fără cel mai mic semn de căinţă.

Din toate semnele se vede că însurecţiunea a întrat adûnc în poporaţiune şi că chiar şi preoţimea o sprijinesce.

Dela Brod se telegrafează, că familiile funcţionarilor şi oficierilor din Bosnia părăsesc provincia aceasta.

În legătură cu cele mai sus reproducem şi următoarele sciri trimise din Seraievo la foile vieneze:

Partea nordostică şi ostică a Erţegovinei este dominată de cete de tâlhari. Creşterea mişcărei are următoarea causă:

Căpitanul districtului diu Focsa a comunicat locuitorilor recrutarea viitoare. Turcii din Focsa au declarat că sûnt gata sĕ resiste, invocând ordonanţă ce ficsase recrutarea numai pentru primăvara din 1882. Generalul Srausky s'a grăbit din Seraevo la Focsa, spre a înlătura neînţelegerea, dar prea târḑiu. A mai venit şi procederea forestierilor în cause cu totul neînsemnate. S'a format o bandă, ce s'a unit cu alta ce ecsistă deja. Covacevici a plecat spre Nevesnie şi la 25 Decemvre a împrăştiat pe gendarmii din Ulok pe Narenta. Patru gendarmi indigeni au trecut la rebeli. Gendarmii austriaci s'au retras la Mostar. Cetele au cutreerat apoi ţinutul Narentei şi la 30 Decemvre au desfiinţat şi pichetul dela Nevesinie. Nemulţămiţii din Erţegovina şi Crivoscie se evaluează la 1500 oameni. Fără îndoeală că sûnt la mijloc şi înfluenţe din afară a panslaviştilor. La tâlharii prinşi s'au găsit o corespondenţă cu Ristici şi cu agenţii ruşii.

Tabloul situaţiei se completează prin următoarea/telegramă din Moscva, „Moskowski Wiedomosti“ conţine o corespondenţă din Erţegovina, în care se spune: „Nu de mult şeful districtului din Bilek a pus mâna pe o epistolă, adresată de un fruntaş cătră altul relativ la pregătirile pentru o rescoală. În urma aceasteia s'au făcut îndată o mulţime de arestări. Intre alţii s'a arestat mohomedanul Zulfo şi preotul ortodox Krivo, Zulfo a reuşit sĕ scape şi îndată a informat pe tovarĕşi de cele întêmplate, între acestia şi pre fostul şef din rescoala contra Turcilor, Vuevici de la care provenia epistola rusă. Vuevici a fugit îndată în codru cu oficerii sĕi de odinioară, Limbovici, Milaşovici şi alţii. Cu ei sau dus în codru ca la 200 oameni şi sau unit cu insurgenţii. Şeful bandelor din Nevesinie, Nico Ştefanovici sa dus şi el în codru cu oamenii sĕi. Autorităţile austriace au voit sĕ pună mâna pe un al doilea cap de bande Bosko Guzika, invitândul la Nevesiuie; dar aceasta a mirosit cursa şi sa retras de asemenea la munte cu soţii sei. Încurênd toţi bărbaţii capabili de a purta arme din districtul Nevesinie, unde a isbucnit rĕscoala la 1875, vor fi adunaţi împregiurul capilor lor. Toţi însurgentii se vor iutrunì formând un corp mare, plecând spre Mostar. Mohamedanii fac causă comună cu ortodocşii.

„Românul“ despre situaţiune.

Posomorît s'a urcat pe tron anul 1882, căci posomorîtă este moştenirea ce a primit.

În ori-ce cas Românii sûnt datori sĕ cerceteze bine ce a lăsat ḑiua de ieri ḑilei de astăḑi pentruca sĕ scie, pe cât putinţă este, ce sĕ facă în ḑiua de mâne.

Ḑiarul „Le Nord“ făcênd revista anului 1881 ḑice:

„1881 n'a lăsat anului 1882 nici o problemă, care se justifice temeri de grave complicări.“

Din nenorocire avem o părere contrarie; chiar faptele pe cari „Le Nord“ îşi aşează credinţa în pace, ne însuflă temeri de resboiu. Se judece cetitorii.

„Le Nord“ ḑice:

„Regularea cestiunei turco-elenice „a făcut din fericire sĕ dispară pericolele cari ameninţau repausul Orientelui.

„Tratatul din Berlin remâne temelia desvoltării pacînice a peninsulei Balcanilor.

„Unele din cestiunile cuprinse în „acel tratat, a căror esecutare este „încă în negociare între cari este navigarea pe Dunăre, atrag mai special atenţiunea; curmarea neînţelegerii ce se ivise de curênd între cabinetele din Viena şi Bucuresci, şi „care nu era decât o cestiune de susceptibilitate lasă în întregul sĕu „însuşi litigiul căruia i-a dat nascere „articolul 55 al tratatului din Berlin. „Soluţiunea acestei controverse nu va „fi poate din cele mai lesnicioase, şi vor trebuì poate multe „negociări pentru a ajunge la înţelegere; dar învoirea se va face în fine „pe o transacţiune care va îndestula pretinderile legitime sacrificând „oare cari cerinţe prea mari; în ori „ce cas cabinetele nu vor permite ca „această afacere sĕ turbure amicalele lor relaţiuni cari rare-ori „au fost aşa de bune ca acum.

„Întrevederea dela Dantzig între imperatorii Rusiei şi Germaniei „a servit oarecum de temelià unei înţelegeri pacînice; apropiarea ce venì „între Austria şi Rusia a urmat opera; „călĕtoria regelui Humbert la Viena „a fost un nou pas pe această cale; „şi celelalte puteri au locul lor însemnat în această coaliţiune „pentru mânţinerea păcii.“

Nimeni nu poate dorì pacea ca Românii. Tocmai însĕ fiindcă mai mult decât toţi avem mare trebuinţă de pace datori sûntem a ne uita mai bine pentruca se nu ne surprindă pericolele. Sĕ cercăm dar de şi foarte repede valoarea temelielor pe cari „Le Nord“ aşează pacea.

Temelia temeliei este, după „Le Nord“ precum vĕḑurăm, tratatul dela Berlin.

Vorbind aci în familie putem sĕ recunoascem că nici o naţiune şi nici o putere mare afară de Germania, n'a eşit mulţămită din congresul dela Berlin.

Rusia a făcut resbelul; ea l'a plătit cu sângele, cu banii, şi până la oare care punct cu onoarea ei; şi cu toate aceste ea a fost tare lovită. Aseste loviri nu se pot uita; ori-ce ne vor spune ḑiarele marelui imperiu nu ne este ertat a crede că Rusia va susţinè cu inima cele stipulate prin tratatul dela Berlin care între altele ia răpit mare parte din cele ce stipulase prin tratatul dela San-Stefano.

S'a regulat ḑice „Le Nord“ cestiunea turco-elenă. Dar cine nu scie că o regulare care a nemulţămit pe toţi este numai o staţiune de resuflare pentru cei nemulţămiţi.

În cestiunea Dunărei „Le Nord“ declară că litigiul, cărui a dat nascere art. 55 al tratatului din Berlin, a rĕmas în întregul sĕu; adauge că soluţiunea nu este uşoară, dar că se vor face transacţiuni.

Scim că cei mari fac transacţiuni în paguba celor mici; scim — şi congresul de la Berlin a dat cele mai strălucite doveḑi — că cei mari, când sûnt strimtoraţi, fac cele mai mari şi mai grave transacţiuni; cu toţii scim însĕ:

1 Că vine o ḑi în care cei mici plătesc cu dobândă celor mari binele sau rĕul ce li s'a făcut;

2. Că cei mari fac transacţiuni în ḑile grele, dar pândesc momentul priincios şi-şi resbună în mod spăimântător.

Tot *Le Nord* pentru a ne face sĕ credem în pace mai ḑice:

„Espediţiunea francesă în Tunisia, „rescoalele militare în Egipt, întrevederile Porţei care caută a se despăgubì în acele părţi de perderile iei „din cele-l alte părţi, au turburat „adûnc repausul acelei părţi a continentelui african: asistăm la o dramă ale cărei prime acte abia „au început a se juca şi ale căror peripeţii nu pot sĕ nu înrîureze situaţiunea reciprocă a mai multor puteri europene.“

În urma acestor ciudate asicurări de pace ce ne dă *Le Nord*, ne mai arată situaţiunea Europei prin câteva trăsuri cari sûnt foarte îngrijitoare căci adevĕrate sûnt.

Amintesce crimele uciderii imperatorelui Rusiei şi a presidintelui Staturilor-Unite, dar cere vindecarea societăţii prin legi internaţionale.

Amintesce lupta ce-a susţinut şi susţine Englitera în Irlanda şi recunoasce că cu toată represiunea riguroasă şi legea agrară guvernul n'a isbutit încă a restabilì securitatea.

„În Germania, adauge *Le Nord*, „principele de Bismarck, urmăresce cu „cerbicia lui realisarea reformelor economice şi sociale şi care întâlnesc în „Parlament o resistenţă ce nu cu înlesnire o va putè învinge.“

„Numeroase şi acute au fost asemenea conflictele parlamentare în „Austria, unde comitele Taaffe n'a isbutit încă a potolì antagonismul naţionalităţilor; şi acest scop înscris „în capul programei sale pare că sĕ „depărtează în loc de a sĕ apropia.“

Notăm aci şi noi lupta religioasă ce este în Italia şi în Germania.

Notăm, fiind că *Le Nord* a voit sĕ uite, lucrarea Austriei de a face din Salonic un nou Triest.

Atragem apoi atenţiunea Românilor asupra luptei care este acum mare mai pretutindene între reacţiune şi libertate şi conchidem:

După părerea noastră toate popoarele doresc libertatea şi pacea; cu toate aceste ori cine vede că în unele ţeri libertatea scade şi că toate gu-

---

Timpul trece, timpul vine,
Lupt-a'i grea şi grea rĕmâne:
Voinic este-acel fecior
Şi la braţ şi la pecior,
Totu-şi, totuşi se convinge,
Că pe şoim nu-'l poate'nvinge.
Deci se trage înnapoi,
Făcênd capĕt la rĕsboiu.

Şi de nou săltează Banul,
Căci ne'nvins îi e şoimanul.
Şi toţi oaspeţii cu glas
Vorbă fac şi chef şi haz.
Şoimuleţul în buestru
Fără frêu, fără căpăstru,
Sburdă'n sus şi sburdă'n jos
Ager, sprinten şi voios.
Dar' din staur cine pasă,
Sĕ se cerce'n lupt'aleasă?
Este-al şeptelea holteiu,
Precum sûnt, unde sûnt smei
Şi feciori crescuţi spre falà,
Buni de luptă, şi năvală.
Ce sĕ mai vorbim de el
Şi de şoimul sprintenel?
Aţi vĕḑut acum pe şese
Voinici tari, cu braţe-alese,
Încercându-se vioiu
Cu şoimanul în rĕsboiu:
Scris era'ntra sorţii carte
Nici un fĕt sĕ n'aibă parte
De inelul Banului
În rĕsboiu cu şoimul lui.
Nici acest pandur de nume
Precum sûnt puţini în lume,
N'are parte de inel!
Căci şoimanul sprintenel
Ţine lupta vitejesce
Şi voinicului răpesce
Ori-ce chip, prin care vrea,
Pre şoiman a-'l înşela. —

V'aţi luptat lupte măreţe
Voi fiinţelor isteţe,
Şi tu şoimuleţ vestit,
Ce-ai rĕmas nebiruit!
Dară tu şoiman de veste
Nu curma dalba poveste,
Ci mai lasă ne puţin,
În rĕsboiu sĕ te privim! —

(Va urma.)

vernele se pregătesc de resbel scăḑênd averea publică printr'o necurmată armare.

După părerea noastră Englitera, Francia, Italia, Rusia şi Turcia au mare nevoie de pace; nimene însĕ nu poate nega că astă-ḑi stăpânul pácei este numai împeratorele Germaniei.

Recunoascem că El a făgăduit pacea; sĕ recunoascem însĕ că cei prea puternici sûnt siliţi une ori a înneca oare cari cerinţe ale naţiunii în glorie şi a profita de neputinţe în care se află unele puteri pentru a mărì pe a lor.

Ast-fel în faţa stării actuale de lucruri, schiţată de însu-şi „Le Nord“ noi mărturisim că de şi sûntem datori a crede făgăduinţele de pace ale celor mari, ne temem foarte că mare resboiu se poate încinge....

Emigranţii din Banat.

Eată ce cetim în „Rom.“ de Sâmbătă despre acei nenorociţi:

„Unele ḑiare ale oposiţiunii au esploatat, după cum le este obiceiul, o nenorocire ale cărei victime au fost mai multe familii române din Banat.

Este un fapt de toţi cunoscut că o parte a poporaţiunii române din Banat a căḑut în cea mai mare miserie. Causele acestei miserie sûnt asemenea cunoscute, şi e de prisos a le mai reamintì.

Se scie în fine că de vre-o doi ani cei mai nenorociţi dintre Românii din Banat au început sĕ emigreze; mulţi au emigrat în Bosnia; unii au trecut în România, stabilindu-se pe mai multe proprietăţi particulare.

În cele din urmă, s'a respândit printre această poporaţiune, atât de deamnă de interes şi de compătimire, ideea de a emigra în Dobrogea. S'au găsit atunci speculanţi cari sĕ esploateze această tendenţă, în folosul lor particular. Ei au cutreerat satele române, îndatorându-se a duce pe emigranţi în Dobrogea şi a intervenì sĕ li se dea pământuri gratis, pe proprietăţile Statului. Sermanii nenorociţi ascultau, credeau şi plăteau pe aceia ce se obligau a le procura atâta fericire.

O dată tocmeala făcută, vre-o patru-ḑeci de familii de Români işi vêndură tot ce avură, case, pământuri, tot în fine ce nu puteau lua cu dênşii şi porniră spre România. Ajunşi la fruntărie, ei se înfăţişară la autoritatea română, după promisiunile ce le dedeseră aceia ce 'i esplotase, şi cerură ca guvernul sĕ le dea de cheltuială şi transportul pe calea ferată gratis, spre a trece în Dobrogea.

Prefectul de Mehedenţi comunică îndată aceasta ministeriului de interne care întreba telegrafic dacă emigranţii aveau paspoarte în regulă. Prefectura de Mehedenţi respunse că nu aveau de cât bilete pentru permisiune de trecere pe 15 ḑile.

Mai în acelaşi timp legaţiunea austro ungurească din Bucuresci, făcù şi dênsa cunoscut ministeriului de interne că numĕroase familii din Banat au trecut în România, în contra regulelor stabilite pentru casul de emigrare; legaţiunea cerea ca acele familii sĕ fie imediat repatriate.

Astfel trecură câte-va ḑile în cercetări şi comunicări. În acest timp emigranţii, nevoind a se oprì la fruntărie, de temere poate tocmai de a fi repatriaţi, porniră îndată cu propriele lor căruţe şi cu toată răpeḑiciunea spre Bucuresci.

Până sĕ se lămurească cestiunea între prefectura de Mehedenţi, ministeriul de interne şi legaţiunea austro-ungurească, emigranţii ajunseseră parte în Pitesci, parte la Găesci şi un oare-care numĕr chiar în Bucuresci. Ei suferiau de cea mai mare lipsă; ministeriul de interne luă îndată mĕsuri pentru a nu'i lăsa sĕ peară de foame şi spre a îngrigì pe cei bolnavi. Poporaţiunea localităţilor unde se aflau, şi în special oraşul Pitesci, făcù asemenea tot ce putu spre a uşura aceste nenorociri.

Legaţiunea austro ungurească stăruind mereu a se repatria familiele bănăţene, guvernul a pus atunci calea ferată la disposiţiunea lor şi le-a înnapoiat la fruntărie; cei rĕmaşi bolnavi prin spitale, fură repatriaţi după însănĕtoşare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraş, 16/4 Ianuarie 1882. Reuniunea femeilor române gr. ort. din Făgăraş şi giur urmărind cu devotament şi zel scopul sĕu de a aduna un fond, din venitele căruia la timpul sĕu sĕ se poată susţinè o scoală de fetiţe în Făgăraş, prelûngă alte mĕsuri luate în decursul anului espirat pentru înmulţirea fondului, a arangiat în preseara anului nou 1882 în salonul dela „hotel Paris“ în Făgăraş o petrecere de joc în favoarea fondului numit. Este un ce foarte frumos şi demn de imitat activitatea şi direcţiunea luată de on. reuniune pentrucă prin dispuseciunile şi paşii făcuţi în favorul sĕu propriu, a putut sĕ întrunească elita română din oraş şi comitat spre a'şi petrece frăţesce la olaltă. Ḑic frăţesce şi prin aceasta las sĕ se înţeleagă toate părţile cele bune ale unei petreceri, în care se poate afla fiecare bine dispus şi mulţămit.

Petrecerea s'a început la 8 oare seara. Deşi la început numĕrul oaspeţilor a fost modest totuşi încetul cu încetul până pela 10 oare s'a înmulţit participanţii într'atâta încât în această privinţă n'a rĕmas nimica de dorit.

Jocul s'a început cu „hora“ ce s'a jucat mai de toţi cei presenţi fără deosebire de naţionalitate, cu mare vioiciune. Dintre jocurile românesci s'a mai jucat cu toată precisiunea „Romana“ de douĕ ori, apoi hăţagana, ardeleana ş. a.

Pe faţa fie căruia vedeai veselie şi satisfacţiune, toţi erau cu voe bună şi petrecerea devenia din ce în ce tot mai animată. Punct la 12 oare s'a desvĕlit la galerie un transparent în colori naţionale cu inscripţia „Vĕ salută anul 1882“ după care a început gratulaţiunile reciproce de anul nou. Îndată după 12 oare oaspeţii sau depărtat din sala de joc la cină, în care interval vedeai şi auḑiai numai espresiuni de mulţămire şi satisfacţiune. Cu toate că pausa începuse deja totuşi unele părechi de jucători răpiţi de vioiciunea petrecerei sburau încă bărbătesce prin sala de joc.

Publicul participant, a fost cât se poate de elegant şi ales. S'a observat însĕ faţă de petrecerea din anul trecut o diferenţă şi adecă: atunci Românii au participat în numĕr nesatisfăcĕtor, şi din contră ne Românii au fost cât de bine representaţi, precând acuma precât de bine şi în numĕr mare au participat Românii dela cari s'a putut aştepta aşa ceva, pe atâta de mic a fost numĕrul ne-Românilor, a căror întreprinderi Românii galanţi cum sûnt le îmbrăţişează şi sprigi nesc adeseori cu toată posibilitatea — şi apoi ce recunoscinţă au? Cu plăcere înregistrăm că dintre bravele noastre dame şi cu această ocasiune s'au presentat mai multe în costume naţionale, dintre care amintim cu deosebire, putem ḑice bogatele costume ale Doamnelor Sara I. Turcu şi Zinca E. Pandrea, ce representau frumosul şi pitorescul port de munte al Româncelor din Rucorul României. Ori şi ce idee ar avea cineva despre gustul şi industria română vĕḑênd finele ţĕsături cu fir şi brodării în borangic şi alte materii după cum a fost şi la aceste costume, vrênd nevrênd nu poate decât a admira şi a'şi esprima deplina recunoscinţă. Tot asememea de cu gust şi frumos a fost şi costumele, Domnişoarei Aurelia Czepeş, înfăţişând port ardelenesc cu cărtinţă.

Astfel a decurs aceasta petrecere animată spre deplina mulţămire a tuturor până în ḑiorile ḑilei anului nou, când apoi unul fiecare plini de satisfacţiune s'a întors pela ale sale.

Ne bucurăm din inimă de bunul tact şi direcţiunea ce o a luat on. reuniune a femeilor române, căci prin atari ocasiuni cresce şi întăresce strinsă legătură între fraţii de un sânge, dă semne de o esistenţă plină de viaţă, arată lumei că ce poate Românul şi că „dacă voesce poate“ şi apoi ne bucurăm, ca prelûngă atâtea avantage morale, după cum sûntem informaţi a rĕmas cu această ocasiune pentru fondul reuniunei un venit curat de 120 fl. v. a. ceea ce este cu atâta mai satisfăcĕtor, că aceasta sumă după cum s'a ḑis şi mai sus a incurs mai numai şi numai dela Români: dovadă eclatantă că Românii sciu aprecia causele lor şi din ce în ce sĕ interesează tot mai tare şi înbrăţoşează tot mai serios şi mai cu zel causele românesci filantropice naţionale.

În fine reuniunei femeilor rom. i urăm esistenţă îndelungată şi prosperare grabnică şi i dorim ca sĕ se întărească şi consolideze în direcţia ce o a apucat pentru renumele sĕu şi pentru binele poporului român.

I.

Arderea Circului în Bucuresci.

După incendiul dela Ring-Theater din Viena, după ameninţarea de foc a teatrului Naţional, ieri noapte pe la oarele 2 şi jumĕtate, un foc grazav prefăcù în cenuşă clădirea atât de mare a circului Krembser, 25 de cai din cei mai frumoşi, costumele, precum şi toate decorurile necesare representaţiunilor acestui circ.

Focul s'a ivit deodată şi din patru părţi deosebite; gasul aerian a ajutat mult la aprinderea de îndată a întregului circ şi la consumarea lui.

Cinci minute după ce s'a ivit fum flacără s'a arătat deodată preste tot circul, astfel încât sĕ părea că ḑiua apare şi strade depărtate erau luminate de această mare flacără.

Tocmai în această seară sermanii, actori ai circului îşi strinseseră şi'l duseseră la circ toate bagajele lor şi deaci a doua ḑi trebuiau sĕ plece ia Braşov, unde sûnt aşteptaţi pentru un şir de representaţiuni.

Circul Krembser este construit în mijlocul capitalei, pe bulevardul Elisabeta-Doamna, alături de biserica Sărindar, avênd acum în faţă menageria Kleeberg, cuprinsă între Grand Hotel du Boulevard şi proprietatea dlui G. Sion.

De şi locul sĕ pare isolat, se înţelege foarte bine că fiind încungiurat de atâtea mari clădiri, nu se poate pretinde că circul n'ar fi un pericul pentru celelalte edificii într'o întêmplare ca cea de eri seară.

Eaca acum faptul:

Pe la oarĕle 2 un servitor de ai circului, care stringea şi arangia efectele circului, împachetându-le în lăḑi, sĕ vĕḑu deodată orbit de un fum gros, care eşa de lûngă bufet; nu avu nici timpul sĕ scoale pe tovarăşii sĕi, când flacări sĕ arătară din toate părţile; gasometrul, care se află lûngă bufet, unde focul s'a vĕḑut mai ântâiu, isbucnì şi atunci este lesne de înţeles că întreaga clădire fu aprinsă într'un moment.

Caii, cari sĕ scie că cu multă greutate îi scoate cine-va dela foc, neghezau şi făceau un sgomot asurḑitor servitorii şi întregul personal al circului nu sciau ce sĕ facă mai ântâiu, sĕ scoată bagagele lor sau caii pe cari deja îi atinseră flacările, le arsese funele şi multora din ei coamele şi coadele le luaseră foc. Unii din cai se vedeau cu pĕrul în flacări fugind prin circ alţii găsiră o eşire şi sĕ opriră în curtea bisericei Sărindar, alţii în sfârşit fură şcosi de doi servitori. Dar cu toate acestea 25 de cai găsiră mortea în această tristă împregiurare; 25 de cai din cei mai frumoşi, între cari sûnt şi câţi-va *pony* sĕ prefăcură în cenuşe.

Zăpăceala fu mare.

Directorele circului, d. Krembser, vĕḑênd cum i se prăpădesce starea, voì sĕ se repează în foc, sĕ arḑă cu aceia ce 'l hrăneau. Soţia şi un copil al sĕu 'l ţinură, ear' mai târḑiu fu pus în paza unui gendarm.

Pela oarele 3 şi ¼ sosiră şi pompele. Este învederat că dênsele nu mai aveau alt rol de cât sĕ vegheze ca focul sĕ nu se întindă, ca el sĕ se localiseze, ceea ce şi făcură.

Se scie că alături de circ se află un museu anatomic de ceară, ear' în faţa lui o menagerie foarte mare şi foarte bogată în animale sĕlbatice. Amêndouĕ acestea erau ameninţate de scânteile ce se suiau până la cer şi spaima coprinsese nu numai pe stăpânii lor dar şi pe animale care scoteau mugete sĕlbatice.

Nu mai puteai sĕ-ţi dai samă dacă esci în mijlocul Bucurescilor sau în mijlocul unei păduri de fere sĕlbatice.

Circul construit în totul de lemn se consume în mai puţin de două oare; ear' eri de dimineaţă pe la 7 şi jum. locul şi materialul circului fumegau încă; cadavrele a 25 de cai se vedeau împrăsciate ici şi colo, ear' în colo nimic de cât cenuşă, şi câţiva stâlpi în picoare.

Acestea erau tot ce mai remasese din clădirea cea mare a circului Krembser şi din bogatele lui decoruri.

Bucurescii întregi pare că'şi deduse întâlnire la aceste ruine şi publicul n'a încetat a visita cenuşa circului.

Regele visită asemenea pe la oarele 12 din ḑi ruinele.

Causa aprinderei circului nu se cunoasce până la această oară. O anchetă, compusă din patru supt-comisari este însărcinată cu cercetarea şi descoperirea ei.

Sûnt mai multe versiuni cari circulă; unii ḑic că este resbunare; alţii pofta de câştig a întreprinḑetorului clădirei, care era asigurată la societatea „Dacia România“ pe preţ de 15,000 lei.

Până acum însĕ nu se scie nimic positiv şi ancheta 'şi continuă lucrarea.

Şi au făcut şi câte-va arestări.

(d. R.)

Persecuţiile Evreilor în Rusia.

„Times“ suprinde lumea când publică într'un lung articol o espunere când a cruḑimilor, şi atrocităţilor, „comise“ contra locuitorilor Evrei în timp de nouĕ luni din anul trecut, în sudul şi vestul Rusiei, sub ochii autorităţilor, cari mai în toate casurile au stat nepăsătoare. După cum se esprimă corespondentul, aceste acte brutale întrec toate „cruḑimile şi barbariile din ḑilele cele mai rele ale comunei şi ororile barbare în timpul desvatărilor din rĕsboaiele evului mediu, precum şi atrocităţile bulgare“ de cari s'a vorbit aşa de mult. Lista acestor cruḑimi cuprinde lunile dela Aprile până în Decemvre şi aduce esemple de rebeliune omor, incendiu siluire şi jaf ce s'au întîmplat în mai mult de 160 oraşe şi sate, dintre cari 45 sûnt situate în Rusia de sud, unde s'au comis peste 23 de omoruri şi numai puţin 225 siluiri de Evreice, dintre cari 17 au şi murit. Şi cu toate acestea nu sûnt semne, că în anul curent se va pune stavilă acestor fapte oribile, dacă guvernul rusesc nu va crede de datoria sa, din motivele de civilisaţie şi umanitate, sĕ intervie serios şi cu energie.

Scenele oribile din Varşovia au venit numai ca cele din urmă în rêndul unor asemenea isbucniri selbatice cari au devastat sudul şi vestul Rusiei într'o estindere, de care poporul afară din ţeară n'are nici o idee. Acest ţinut este tot aşa de mare, ca insulile britanice cu Francia împreună şi se întinde dela Marea Baltică până la Marea Neagră, Bărbaţii au fost asasinaţi mişelesce, copii de ţiţă au fost trântiţi de moarte sau fripţi de vii!?!; femeile au fost desonorate brutal şi fete tinere siluite de soldaţi, bărbaţi barbari în faţa rudelor lor celor torturate şi fără ajutor. În comparaţie cu aceste oribile scene perderea şi devastarea averilor este un obiect de mică importanţă, deşi prin nimicirea unor strade întregi locuite de ovrei şi prin o sistematică bombardare a cartierelor evreesci prin oraşele părţei vestice a Rusiei, precum şi prin jefuirile familiilor evreesci mii de persoane au perdut tot şi au rĕmas fără adăpost.

Aceste scene de miserie au început la 27 Aprile în Elisabethgrad, aprinse, după cum s'a constatat, de emisari panslaviști din Moscva, cari se raportau la un fals ucaz imperial și cari au provocat toate turburările următoare. În timp de douĕ ḑile s'au dărîmat 500 case, 100, prăvălii și Sinagoga, prefâcêndu-se în cenușe strade întregi. Evreiul Folovenski a fost ucis și un alt ovreu bĕtrân, Selikow, care 'și apĕra fica contra soldaților, a fost aruncat de pe coperișul casei. S'au comis siluiri asupra 30 de evreice. ear douĕ fete spre a scăpa de rușine au sărit de pe ferestre. S'a furat și nimicit avere pentru 2 milioane ruble. După o septĕmână a isbucnit un rênd de revolte, la 7 Mai în Smielo, unde s'au ucis 13 persoane, 20 s'au rănit și 1,600 au rĕmas fără adăpost. La 8 Maiu, vechea capitală Kiew, unde locuesc 20,000 Evrei între 140,000 alți locuitori, a fost teatru unor devastări îngrozitoare; s'au aprins mai multe case, mulți Evrei au perdut viața, 25 femei și fete au fost siluite dintre cari cinci au și murit din această causă, cum s'a dovedit de autorități și numai puțin de 2,000 Evrei au rĕmas fără adăpost, ear 150 au fost arestați pentru că 'și-au apĕrat viața. O deputație de ovrei a dat o petiție cerênd ajutor și apĕrare, dar guvernatorul a rĕspuns aspru și a refusat ḑicênd că nu'și poate derangea soldații pentru nesce jidani ticăloși. Tot asemenea scene s'au întêmplat a doua ḑi în Browary Berezowka, unde 12 Evreice au murit în urma violentărilor și un băiat de jidan a fost omorît cu petrii. Atrocitățile s'au repetat în Kiew la 10 Maiu la Konotop și Wasilkow unde au fost 8 morți. Toată Rusia sudică părea că s'a resculat contra Evreilor, în toată provincia Cherson în Tanrida, Iekaterinoslaw, Poltawa, Kiew, Czernigow și Padolia mișcarea se întindea ca un incendiu și la Alesandrowsk la 13 Maiu au ajuns pe drumuri 300 din 400 familii evreesci, nimicindu-li-se proprietățile în valoare de 400,000 ruble. De acì agitatorii s'a dus spre coloniile Evreilor din provincia Iekaterinoslaw, unde în comunele principale Gulanypol, Orjehov și Marianopol s'au dĕrîmat casele de țeară ale Evreilor și sa nimicit tot avutul lor. Din Orjehow s'au dus 500 vite mari și 10,000 oi. În Gregorinok cârciumariul Evreiu Ruffman a fost închis într'un butoiu și aruncat în Nipru. Paguba cuasată în Odessa prin revolta contra Evreilor în Maiu s'a evaluat la 3 milioane ruble, cu câteva omoruri și 12 casuri de siluire. De acì goana antisemitică s'a întins în Iunie spre Sarakow, Astrahan, până la Tomsk în Siberia și înainte de finele lui Iunie se comiseseră tot asemenea persecuții în 15 cetăți mari. De atunci n'a trecut o sĕptĕmână fără o isbucnire de această natură. Scenele de groază sau repetat în timpul verei prin deferite comune. Până la finele lui Septemvre 41 de cetăți și sate sau prefăcut în cenușe. Tot așa de grozavă a fost și luna lui Octomvre. la 18 și 27 Noemvre Sarah Bernharḑ a vĕḑut revolte în Kiew si Odesa, cărora le-au urmat ororile de Crăciun în Varșovia cu scenele de groază, cu devastările și jafurile lor. După cum spune corespondentul, refusul funcționarilor telegrafici, precum și a autorităților de a transmite sciri despre toate aceste întêmplări a fost causa, că presa europeană a fost atât de puțin informată despre monstruositățile din cele nouĕ luni de ḑile.

Varietăți.

* (Convocare.) „Reuiunea română de cântări“ își va ținè Sâmbătă în 28/16 Ianuarie a. c. la 6 oare d. a. în sala Nr. 24 a seminariului „Andreian“ adunarea sa generală pentru acest an. On. dd. membri sûnt învitați a participa.

Obiectele de pertractat:

1. Raportul comitetului despre activitatea din anul 1881.
2. Stabilirea bugetului pro 1882.
3. Alegerea comitetului.
4. Eventuale propuneri.

Sibiiu în 23/11 Ianuarie.

Comitetul.

* (Programă de asentare a comandei cereului de întregire c. r. 31.) În 1 și 2 Martie cercul scaunului Șeica-Mare, în 4. orașul Mediaș, 6. si 7 cercul Biertanului în 9. 10. și 11. cercul Crișului, în 13 orașul Sighișoara 15. 16. Cohalm, 17. 18. Jibert, 20.. 21 Cincu-Mare, 23, 24. Agnita, 27., 28. Nocrichul. În 30. și 31. Martie, precum și în 1 Aprilie Cisnădia, 3., 4. cercul Sibiiului, în 5 și 6. orașul Sibiiu, 7. 8. cercul Seliștei. În 11. orașul Ogna, 13., 14., 15. cercul Ibașfalăului, în 17 orașul Ibașfalău, 19., 20. 21 cercul Iernotului, 22, 24. 25. Sân-Mărtin, 27., 28., 29 Aprilie cercul Hususăului.

* (Proiectul de lege pentru scoalele medie.) Sub comitetul comisiunei de instrucțiune, după o desbatere lungă a decis a asculta și pe presidentul reuniunei profesorilor dela scoalele medie din țeară Anton Berecz, pe presidentul reuniunei profesorilor dela scoalele medie pro testante P. Hunfalvi, pe inspectorul de scoale Dr. Ferd. Lutter și pe directorul scoalelor reale superioare Dr Maurițiu Say ca bărbați de specialitate; mai departe pe provincialul ordinului piaristilor Andr. Kalmar, pe inspectorii generali ai bisericilor protestante bar. N. Vay și bar. Ant. Radvánsky și pe consistoriul luteran din Transilvania învitândui a lua parte prin representanți la desbaterile pentru crearea unei legi privitoare la scoalele medie.

* (Têrg de țeară și de septămână.) Feldioara de lûngă Brașov a dobândit în urma unui decret ministerial, dreptul de têrgurile de mai sus. Cel dintâiu têrg de țeară s'a ținut la 9/21 Ianuarie a. c. la care s'an adunat vite foarte multe și bucate de tot feliul. Părechea de boi buni s'a vêndut cu 280 fl v. a., de mijloc 200 fl și bouleni mai de rênd cu 150 fl. Grâul 8 fl hct, sĕcara 4 fl 70 cr hct, orzul 4 fl 80 cr. hct, cucuruzul 4 fl 40 1 hct. etc. etc.

* (Spirit de filologi.) — Este adevĕrat că nu e nimic mai uscat de cât spiritul matematicilor și al filologilor, cu toate acestea se pare că au și ei momente de spirit.

Ḑilele trecute la o masă era învitați, între alții mulți, un matematic și doi filologi. Unul dintre filologi și matematicul erau cam voluminoși cu pîntecele cam pronunțat. Al doilea filolog însă era slab, ca o umbră, ca o silabă.

Filologul cel slab era așeḑat între matematic și fecondul filolog. După câteva serii de păhară, jovialul și gurmandul filolog ḑise slabului sĕu vecin. — Tu ești un i, o vocală de lectură între noi (Eine *Bind vocale*, vorbiau nemțește.) —

Mai mult, respunse eterizatul filolog, sûnt *o enclitică*.

* (Lupi în biserică.) O foaie din Madrid spune următoarele:

În noaptea dela 24—25 Decemvre locuitorii comunei Unarre se adunasĕră în biserică la denie și după slujbă era se plece acasă. Deschiḑênd ușa bisericei vĕḑură cu groază o ceată de lupi flămânḑi cari urlând înfricoșător se aruncară asupra oamenilor. Sĕ 'și închipuiască cineva spaima și măcelul în primul moment. Numai paracliserul nu 'și perdù capul ci sărind pe amvonul cel înalt începù se imiteze de minune lătratul cânilor, încât lupiii spĕriați apucară fuga, dar lasând în urma lor trei persoane moarte și cinci rănite.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Ianuarie n. 1882.

Buda: 57 13 4 14 54

Bursa de Viena și Pesta

Din 21 Ianuarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	116.40	117.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	87.—	—.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	129.—	131.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	95.—	96.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.—	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .	95.—	96.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	95 —	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane .	95.—	97—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	100.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	72.85	73.75
Datorie de stat în argint . . .	73.85	74 75
Renta de aur austriacă	90.25	—.—
Sorți de stat dela 1860 . .	126.75	128.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	800.—	820.—
Acțiuni de credit austr. . . .	291.—	294.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	112.—	280.—
Sorți unguresci cu premii . . .	118.—	113.—
Sorți de regularea Tisei . . .	106.50	106.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.60
Na oleon	9.53	9.48
100 marce nemțesci	58.80	58.70
London (pe polița de trei luni) ·	120.20	120.—

Nr. 237 [5] 3—3

CONCURS.

Conform părinteșcei resoluțiuni a preaveneratului consistoriu archidiecesan din 22 Octomvre, 1881. Nr. 3040 B. se escrie prin aceasta concurs pentru un post de capelan parochial, în parochia gr. orientală din Petrila — biserica cu bradul — în protopresbiteratul Hațegului lûngă neputinciosul paroch de acolo, cu terminul până la 31 Ianuarie 1882.

Emolumentele sûnt:

jumĕtate din venitul parochial de 500 fl. sistemisat în sinodul parochial ținut la 29 Noemvre, 1881.

Doritorii de a competa la acest post au a-și așterne suplicele lor bine instruite în sensul prescriselor din „Statul organic“ a dispozițiunilor sinodali din an. 1878 la subscrisul până la terminul sus amintit.

Hațeg 17 Decemvre 1881.

În conțelegere cu comitetul parochial

Ioan Rațiu m. p.,
protopresb. gr. or.

Nr. 5336—1881 [7] 3—3

Publicațiune!

În afacerea regulărei generale a hotarului Reteagului, conform înaltului ordin al Escelenției Sale al domnului minitru reg. ung. de justiție de sub Nr. 2364/1830, ficsez la fața locului Reteag ḑiua de 6 Martie 1882 spre îndeplinirea lucrărilor prealabile statorite în art. 45 și 46 al acelui ordin.

Convoc la locul numit pre toți cu titlul de proprietari interesații la pertractare pe lûngă aceea observare, că pertractarea oficială va avè loc și în absența lor.

Dej în 12 Noemvre 1881.

Miko Miklos, m. p,
jude urb.

Nr. 91—1882. civ. [6] 3—3

Publicațiune!

Prin aceasta aduc la cunoscința publică că am ficsat la fața locului ḑiua de 23 Februarie 1882 după ameaḑi la 3 oare de termin pentru începerea lucrărilor prealabile în afacerea regulărei generale a hotarului comunei Corod-Szt.-Márton și cu deosebire regularea representanței, alegerea inginerilor operatori și pentru compunerea preliminariului speselor.

Atrag atențiunea celor interesați la aceste cu adausul ca absența lor nu va împedeca cursul lucrărilor.

In numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 7 Iannarie 1882.

Székely Miklos m. p.,
jude urb.

Sorburi (pumpe) de vin

de cea mai bună construcțiune, distinse la congresul vințelerilor dela Viena cu premiul de stat și cu un premiu în aur pentru lucru solid dimpreună cu toate apertinențele, tulumbe veritabile americane pe lûngă garanție de doi ani, pipe-Masenx, caneluri duple, caneluri frânte, ventiluri de transituri și tot felul de lucruri din metal la **Francisc Syrowy** *Viena*, Cerc. III. Fasengassen Nr. 18, în casa proprie. [102] 11—12

Casse
sigure în contra focului și spargerei
la
Pavel Nendvich
în Sibiiu.
[9] 2—3

Zambach și Gavora,
în Budapesta strada Vațului (Vaczi utcza) Nr. 17.
Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci
de rit catolic și grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelnițe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăți și pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [157] 17—30

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea**

Editura și tipariu tlipografiei archidiecesane.

Nr. 5. Sibiiu, Joi 14|26 Ianuarie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Denumirea patriarchului sêrbesc.

Ḑiarele unguresci, mari şi mici, s'au interesat foarte mult de afacerea alegerei şi în cele din urmă şi de a denumirei noului patriarch metropolit al Sêrbilor. Toate ḑiarele unguresci au tratat afacerea din punctul lor de vedere politic, făcênd abstracţiune de punctul de vedere al bisericei gr. or. sêrbesci. Între ḑiarele unguresci am dat noi de o escepţiune unică, de „Egyetértés“. Ḑiariul principal al oposiţiunei estreme, cu toate nici el nu tratează cestiunea din punct de vedere bisericesc, după părerea noastră, stă cu reflesiunile lui mai aproape de adevĕr.

Eată ce ḑice „Egyetértés“:

„Scaunul patriarchal este întregit pe cale estraordinară. S'a întregit în astfel de mod cum nimerui nici prin gând nu i a trecut pe timpul când s'a convocat congresul. Cu ocasiunea aceasta guvernul unguresc a pus cu totul la o parte dreptul electoral al congresului şi nu numai a respins pe candidatul ales de marea majoritate a congresului, dar în puterea sa proprie a denumit pe German Angyelics, episcopul din Bacica, care cu ocasiunea alegerilor de două ori remăsese în minoritate. Nu felicităm pe guvernul unguresc pentru o astfel de deslegare a cestiunei de patriarch. Credem bucuros că guvernul unguresc a fost condus de interesele statului unguresc, ceea ce la toată întâmplarea merită consideraţiune şi din partea-ne. Şi aceea e cu putinţă, că în stadiul din urmă n'a fost alt mod de a apĕra autoritatea statului unguresc, şi a trebuit necondiţionat sĕ se demunstre, că susţinerea dreptului de suveranitate al naţiunei maghiare n'atêrnă dela graţia Mileticescilor. Dacă ori şi care cestiune se desvoaltă până acolo, unde între statul unguresc şi între nisuinţele naţionalităţilor inimice statului vine în cestiune puterea, nu putem sta nici o clipită la îndoială de care parte se fim. Nici de cum însĕ nu am lăuda nici prevederea guvernului unguresc şi iubirea lui de dreptate dacă cestiunea alegerei de patriarch sêrbesc ar fi putut sĕ se îmbrace în forma aceasta. În casul acesta pe guvernul unguresc numai nedibăcia lui proprie l'a putut încurca încât pe cale firească se nu se mai poată descurca şi se fie silit a tăia cu puterea nodul gordian în două. Însĕ deslegarea forţată nu este nici odată o deslegare deplină, şi e pagubă îndoită, dacă fie ce interes al statului trebuie apĕrat cu resboiu şi atunci când la acelaşi scop s'ar fi putut ajunge cu mijloace de pace.

„Căci sĕ nu ne înşelăm, denumirea de patriarch este un act foarte hazardat, care între Sêrbi va stêrnì multă amărăciune juristică. Ori ce s'ar putè ḑice despre legalitatea denumirei, sigur este, că de 190 de ani, de când s'a instituit patriarchatul sêrbesc în patria noastră prin privilegiul de sub Leopold I, o faptă ca aceasta nu s'a mai întêmplat. Se face provocare la împregiurarea, că mai nainte alegerile de patriarch se făceau tot dea una în unanimitate, şi că coroana şi-a reservat apriat dreptul de decidere în casul când unanimitatea n'a fost cu putinţă. Motivarea aceasta o aflăm şi în rescriptul regal, prin care se aduce la cunoscinţa congreslui carloviţian denumirea lui Angyelics. Este însĕ un neînţeles juristic ca atunci, când cei îndreptăţiţi la alegere nu găsesc unul care se placă tuturor sĕ se denumească acela care nu e candidatul majorităţii, ci al minorităţii. Mai adauge şi legea din 1868, care a dat Sêrbilor o autonomie bisericească foarte largă şi lucrul devine foarte îndoios, dacă coroaniei i a mai remas dreptul de denumire ce 'l avea mai nainte. În 1874 coroana n'a confirmat pe acela pe care congresul 'l a fost ales în unanimitate, din contra a confirmat pe acela pe carele congresul l'a fost ales de nou numai cu majoritate. Cumcă atunci numai s'a comfirmat alegerea şi na fost denumire, dovedesce că dreptul coroanei de denumire în faptă dela aducerea legei din 1868 încoace s'a schimbat. Dealtmintrea posibilitatea denumirei de astădată nici nu s'a ivit între ideile noastre politice. Deşì litera legii nu eschide dreptul de denumire, spiritul liberal al timpului nostru nu permite o esplicaţiune, care se fie în contradicţiune atât cu simţemêntul poporal cât şi cu libertatea administraţiunei autonome a bisericei. De ceea ce sau bucurat Sêrbii aproape doue sute de ani. sub puterea domnitorilor absoluţi, sau în timpurile privilegiilor feudale ca de o libertate de drept, este oare consult a fi înlocuită acum în ḑilele noastre de libertate de presă şi parlamentară cu practice reacţionare şi cu un tutorat silnic, care trezesce toate simţurile adormite şi care dau rĕsunet la ori şi ce gravamen de drept?

Cu toate aceste împregiurarea cea mai momentoasă încă nu am atins'o. Dacă dreptul coroanei de denumire nu ar putè fi supus discuţiunei şi dacă şi mai nainte în loc de alegere totdeauna ar fi fost denumire, n'ar fi oare denumirea lui Angyelici un lucru pe dos, căpătând Sêrbii de principe bisericesc pe acela, care din partea Sêrbilor a fost întêmpinat totdeauna cu o consecuenţă şi vie antipatie? Togmai la denumirile bisericesci s'au ţinut tot dea-una samă de disposiţiunile credincioşilor, de oare ce biserica numai cu influinţa morală poate corespunde adevĕratei sale misiuni. Cu tot spriginul pe faţă al guvernului unguresc şi cu toate că de doi ani ca admiuistrator denumit a condus afacerile patriarchatului, Angyelics la alegerile din urmă a le congresului carloviţian de două ori după olaltă a rĕmas în mare minoritate, deputaţii serbismului, fără de deosebire de partide politice şi clase sociale s'au într'unit numai ca sĕ suprime candidatura lui. Oare căror interese de stat sau bisericesci poate face serviţii mai serioase acela, care stă atât de isolat în faţa poporului sĕu şi a cărui denumire credincioşiî lui subordinaţi trebuie sĕ o privească ca o umilire a lor? Adevĕrat că el se va bucura de venitul anual al patriarchatului de 150,000 fl., ceea ce trebuie că influenţează cu mare putere farmecătoare asuprăi, că altfeliu cu anevoie ar primì acel rol urît, ca pentru posesiunea patriarchatului din graţia guvernului unguresc se stea în resboiu faţă cu poporul seu. Putem însĕ în astfeliu de situaţiune aştepta dela dênsul se promoveze interesele statului ungurrsc, sĕ nutrească simţemintele patriotice între Sêrbi?

Sĕrac stat unguresc, pentru mare preţ, sûntem aplecaţi a crede, cumpăra amiciţia lui German Angyelics. Toate simţimintele uricioase, care episcopul din Bacica a sciut a le provoca atât de cu profusiune, firesc lucru, trebuie se fie îndreptate contra statului unguresc, de oare ce acela fù octroat Sêrbilor. Mileticescii de sigur că nu vor întârḑia a esploata terenul mulţămitoriu al activităţei agitatorie.

Aşa au trebuit aceste sĕ se întêmple? Nu putem crede. Şedinţele din urmă ale congrecului au dovedit că în majoritatea congresului, care a luptat aşa de consecuentă în contra patriarchatului lui Angyelics, au fost în prevalenţă elementele moderate, cari preste tot n'au vrut se provoace luptă contra puterei statului unguresc. Nisuinţa lui Miletici de a îndupleca majoritatea la o demonstraţiune contra denumirei n'a succes. Cei mai de aproape credincioşi ai lui Miletici nici n'au mai luat parte la desbateri. În desvoltarea lucrului mai departe nu putem vedè altceva, decât că guvernul unguresc, purceḑênd după şopte false şi conceḑênd unor impresiuni neprecugetate, s'a implantat într'o agitare selbatecă, care sub firmă de interese naţionale se silesce a satisface într'un mod eftin multor interese egoistice. Foaia oficială de astăḑi deodată cu denumirea lui Angyelics publică şi distincţiunea episcopului Arsenie Sztojkovics cu unul dintre ordinile cele mai înailte ale sta-

FOIŢA.

Şoimul Banului de Craiova.

(Poemu epicu.*)

(Încheere.)

Cântul VI.

Cele, ce se mai întêmplară
Şi'n palat, şi'n curte-afară
La acel puternic Ban
Din Banatul Craiovean,
Musă, tu ni le vei spune.
Ca minuni din timpuri bune,
Ce ne fac se ne mirăm
Şi cu drag sĕ le-ascultăm. —
În balcon Banul s'arată
Şi spre lumea adunată
Îşi îndreapt'al sĕu cuvênt
Plin de fală şi de-avênt:
„Voi voinici din astă ţeară
Şi din lumea din afară!
Eat'al meu cuvênt vĕ dau,
Ce'ndĕrĕpt nici când nu-'l iau:
Eu voinicului de veste,
Ori şi cine a fi şi este,
Fiica mea 'i o juruesc
Si din ţeara, ce o domnesc,
'I-oiu da zestre jumĕtate
Si-a domnì cu mine'nparte,
De cum-va ar isbutì,
Pre al meu şoim a-'l îmblânḑi!“

— Aste Banul le vorbesce
Cătră lumea, ce'l privesce;
Dar' din cercul adunat
Lâng' al lui măreţ palat
Nîci un oaspe nu se vede,
Care-ar' cuteza şi-ar crede,
Pre şoiman a-'l rĕsboì
Şi prin lupt' a-'l biruì. —

Ḑiua trece şi se duce,
Noaptea ca sĕ n'o apuce,
Şi-'n palatul strălucit
Mese mari s'au pregătit:
Voi sciţi, fraţilor, prea bine
Din poveştile bĕtrâne,
Ce minuni, cum aḑi nu sûnt
Dismerdau acest pămênt!
Prin palaturi aurite
Şi prin curţi de smei urḑite.
Acolo vedeţi adunaţi
Feţi şi fice de'mpĕraţi,
Cari prin joc se desfătează,
Când logodnele-'şi serbează.
Tot aşa aţi auḑit
De hotarul înflorit,
Unde zinele fecioare
Prin grădini fermecătoare
Ducea vieaţa lor de raiu
Sus pe-al nemuririi plaiu,
Unde feţi frumoşi şi teferi,
Ca ai ceriului luceferi,
Rĕtăcind se rĕtăcia,
Dela zine sfat lua;
Auḑit-aţi voi adese
De dumbrăvi şi văi alese,
Unde zinele din veci
Lâng' un lac cu valuri reci
Îşi au sântele locaşe,
Mândre mult şi drăgălaşe,
La cari nesdravenii trag
De pe drumul lor pribeag,
Şi puţin se hodinesc
Şi-apoi ear' călĕtoresc:
Astfeliu de minuni măreţe,
Visuri dulci de tinereţe,
Prin palat se petrecea
La cel Ban, în curtea cea. —
Lăsăm vinul vin sĕ fiă,
Sĕ descepte veseliă
La voinicii, ce mesesc, —
Şi la Banul Oltenesc;
Lăsăm falnicele jocuri,
Ce desceaptă în inimi focuri
Şi le fac sĕ uite 'n sbor
Ori ce gând şi ori ce dor;
Lăsăm cântecul ce'mbată
Şi uimesce-o lume toată
Cu al sĕu farmec cu al sĕu graiu
Dela ângerii din raiu . . . . .
Privim şirul de fecioare,
Şirul sufletelor rare,
Cari în cerc pe jîlţuri şed
Şi povesti spunênd se vĕd:
O! voi flori de-o mândră lume!
Mândre-'s ale voastre nume!
Şi poveştile, ce sciţi,
Mândru le mai povestiţi!
Voi vorbirăţi despre lună,
Cum doresce ca s'apună
Jos, colo'ntr'al mării sîn,
Unde sûnt, unde se ţin
Cele fiice ale mării,
Ce prin farmecul cântării

---

*) din Călindarul Societăţi pentru cultura şi lit. rom. în Bucovina.

tului. *) Stoikovics încă la 1874 a fost în unanimitate ales patriarch sêrbesc şi în congresul din urmă încrederea congresului a fost îndreptată spre dênsul în linia primă. Oare care a fost motivul de guvernul unguresc, respingênd de două ori candidatura lui Stojkovics a têrît cestiunea patriarchatului într'o stradă înfundată? Respuns serios la întrebarea aceasta încă nu cunoascem de oare ce larma şi suspectarea nu le putem consldera de respuns serios.

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Ianuarie.

Situaţiunea cea serioasă din părţile de meaḑă ḑi ale monarchiei numai pot fi ascunse. Sciri foarte ponderoase trebuie că au sosit la ministeriul de rĕsboiu, dacă a ajuns treaba ca sĕ se proceadă şi la mobilisare de miliţii teritoriale (landwehr). Rescoala cuprinde un teritoriu foarte însemnat, care se estinde dela Bocche până câte-va miluri înaintea Seraievului şi în fie care ḑi spiritul revoluţionariu se întinde mai departe spre meaḑă noapte şi resărit. S'a ḑis mai de multe ori că centrul situaţiunei politice şi militare astăḑi e Mnntenegru şi părerea aceasta vine „Bohemia“ acum se o confirme cu un comunicat care s'ar vedè a fi inspirat. „În cercuri normative militare — se scrie dela Viena la numita foaie — sĕ iau toate mĕsurile spre a întêmpina cu toată seriositatea pericolii, nu cum se presentează acum, ci şi cum s'ar putè presenta mai târḑiu. În privinţa aceasta ochii sûnt îndreptaţi asupra Muntenegrului. Raporturile de acolo toate constatează unanim loialitatea cea sinceră a principelui Nicola faţă cu Austria, de altă parte însĕ şi aceea, că principele nu mai este domn în ţeara lui şi speră însuşi că puterea Austrei se facă ordine în statul seu şi se bage minte în capetele elementelor turbulente, care ascultă mai mult de influenţe străine şi de simpatii cu lotrii Coivosciei decât de principele lor.“ Dacă Austria ar fi nevoită a face cu puterea armelor sale ordine în Muntenegru, va avè o problemă militară foarte grea. Noi ne aducem aminte că Suleiman paşa la 1877 n'a fost în stare cu cinci ḑeci de mii trupe alese turcesci se supună viteazul popor de munte.

Ministrul presid. Tisza rĕspunḑênd la interpelaţiunea lui Helfy în privinţa rescoaleì din Dalmaţia, Erţegovina, constată că rescoala a isbucnit din aceleşi cause ca şi în 1869. Promite că guvernul (central de bună seamă) va suprima energic rescoala şi că pentru câştigarea mijloacelor spre sfârşitul suprimărei rescoalei se vor întrunì în ḑilele cele mai de aproape delegaţiunile. Guvernul nu se ocupă acum cu planuri pentru viitoriul ţĕrilor ocupate şi din partea Turciei nu s'a făcut nici un pas şi nu se poate face, fiindcă mĕsurile luate în acele ţĕri sûnt numai consecuenţele tratatului dela Berlin.

Crisa ministerială din Paris încă tot durează.

În Berlin se aşteaptă o desbatere înfocată asupra ordonanţei imp. Wilhelm, pe care fracţiunile liberale vor se o ferească în discusiunea parlamentară.

Dela Rusciuc se telegrafează în 24 Ian. n. la „Ellenzék“: Comitetul panslavist de aici a avut, în ḑilele aceste şedinţa, în carea s'a cetit o epistolă a principelui Donducov Corzacov, prin care aduce la cunoscinţă credincioşilor „Slaviei celei mari, că a sosit timpul activităţii. Austro-Ungaria şi-a ascuţit baionetele şi-a încărcat puscile şi tunurile ca se ucidă pe bieţii fraţi în Bosnia, Erţegovina şi în Dalmaţia.“ President în şedinţă a fost Doctorov general rusesc şi agitator vestil panslavist.

„Neue freie Presse“ publică următoarea telegramă ce i se trimite din Petersburg cu data de 8 Ianuarie:

Nisce sciri sosite aici anunţă că în apropiere de Dünaburg, unde se împreună drumurile de fer, au isbucnit escese numai contra Germanilor şi Leţilor. Se afirmă că turburătorii sûnt de naţionalitate rusă veniţi din alte oraşe. Insula Griva, care se află în apropiere de Dünaburg ar fi fost jefuită şi pustiită. S'au trimis trupe. Turburările s'au întins pe teritoriul curlandez, unde se află multe curţi nobile. Escesele au ţinut toată Dumineca. Dacă se va confirma scirea că aceste escese au fost îndreptate numai contra Germanilor şi Leţilor, apoi ea este în contraḑicere cu aceea că ele au fost provocate de recensemêntul ce se face acum în provinciile baltice. Contra acestui recensemênt şi-a esprimat antipatia tocmai poporaţiunea letă şi estona fiind că se teme de reîntroducerea iobăgiei şi de noue imposite.

Rescoala.

„D. Ztg.„ spune — în 23 Ian. n. — că sûnt raporturi oficiale despre un şir de lupte din Erţegovina. Raporturile aceste constată pe deplin scirile despre crescerea insurecţiunei. Dela Saraievo i s'a fost scris foaiei mai sus citate că la poalele despre meaḑă-ḑi a le Debelo-Brdului în valea Zelezniţa sûnt în formaţiune bande sub comunda lui Dandalici şi Secanovici, care de ocamdată îşi estind activitatea numai în direcţiunea spre Focea şi Nevesinie, firesce în munţi. „Corresp.“ spune cu aceeaşi ocasiune că se măresc garnisoanele din Tarncin şi Coniţa, staţiuni militare pe drumul principal între Seraievo şi Mostar. Bandele de care amintirăm mai sus dau curioase semne de viaţă despre esistenţa lor. Înainte de toate este a se amintì de un avans de către Focea unde insurgenţii în munţii dintre Drina şi Narenta au culcuşuri foarte bune. După ce la Dubrava au avut loc mai multe „grupări“ — cum ḑic buletinele oficioase — 150 de insurgenţi au impins postul de gendarmerie dela Glavaticeavo spre Coniţa, unde i a apucat o bandă înainte. Din sus de Cameno la Bratlo se ḑice că stau 1000 de insurgenţi. Coniţa ameninţată este un orăşel pe ambe ţermurile Narentei, cam la calea jumetate între Seraievo şi Mostar. Comunicaţiunea între aceste doue capitale este foarte ameninţată, mai ales considerând că drumul se poate închide foarte lesne. Pe unele locuri foarte strimt, drumul se întinde printre munţi înalţi. La dreapta, în ţinutul Coniţei, drumul se marginesce cu valea adûncă a Narentei. Dincolo de Coniţa, preste un pod de fer, trece drumul de ceea parte a Narentei. Coniţa este locuită de mulsumani fanatici, cari la 1878 au vrut se masacreze colonia austriacă, care fugia dela Seraievo. Numai după ce Turcii, cari escortau colonia, le-au spus că şi au dat cuvêntul pentru seguritatea „Şvabilor“ s'au înduplecat a se abate dela propusul lor.

Dela Focea spre sudvest este aşa numita Zagorie, o ţeară selbatecă-mutoasă puţin cultivată şi locuită de o poporaţiune insubordinabilă. Dela Focea până la Uloc pădurea e binişor deasă. De aci în colo spre Nevesinie stâncile sûnt pleşuge. Intre Uloc şi Calinovici, spune comanda din Seraievo, campează 500 de insurgenţi proveḑuţi cu pusci Snider şi alte vre-o câteva sute cu sĕcuri. Acestia sûnt comandaţi de serdarul Tungus. În Calinovici se află uu post de gendarmerie întărit cu infanterie. Postul acesta a fost atacat de o bandă. În urma atacului comanda din Focea ia trimis trei companii de infanterie ajutoriu. La Caraula Bratlo, o veche casă turcească de bârne, unde se începe un platou mai mic, dela Calinovici cam cale două oare spre răsărit, trupele au dat de vre o 200 de insurgenţi. Sĕ vede că trupele au cercat sĕ dea ocol insurgenţilor preste Ieleţ şi Borja. Insurgenţii însĕ s'au retras spre Calinovici. Cu alte bande au avut în aceeaşi ḑi după ameaḑi batalionul al 26 de vênători o luptă, între Nevesinie şi Uloc. Batalionul a dat pe înălţimile din dreapta Narentei de o linie întinsă de vedete şi a respins'o. De oare ce însĕ batalionul s'a întors la Nevesinie, de unde plecase, se pare că lupta de o oară n'a avut pentru trupe un succces cu totul favorabil.

Bande de însurgenţi s'au ivit până acum afară de Crivoscia în Zubci în ţinutul dela Bilec, Gaţco, Nevesinie, Focea până spre Coniţa, va se ḑică, dealungul fruntăriilor muntenegrene până în paşalicul Novibazarului. Acesta e terenul cel vechiu al insurecţiunilor dela 1875 şi 1876. Terenul acesta este minunat pentru apĕrare. Bandele dacă vor fi bătute se retrag în Muntenegru s'au se ascund în pădurile dela fruntăriile dintre Bosnia şi Novi-bazar. Aici pot străbate foarte uşor şi voluntarii din Serbia.

„Avenire“ din Spalato dela 18 l. c. scrie: Căletori au adus scirea dela Stolaţ că căsarma de gerndarmărie de acì au au ars şi într'ênsa 9 persoane (gendarmi). În septămâna trecută în giurul Stolaţului a avut loc o ciocnitură între trupe şi insurgenţi. După o luptă mai îndelungată însurgenţii s'au retras în munţi. Dela Cetinie se telegrafează ca metropolitul Ilarion a primit dela Petersburg bani pentru familiile crivosciene care petrec acolo.

Dealungul litoralului, se telegrafează în 24 l. c. din Cattaro, s'a împărţit în ḑilele aceste o proclamaţiune de cuprins trădătoriu de patrie.

După „N. fr. Presse“ în cercurile normative nutresc speranţa că în restimp de patrusprăḑece ḑile trupele de lipsă pentru suprimarea rescoalei vor fi toate la posturile lor şi eară în alte patrusprăḑece ḑile rescoala va fi suprimată.

Cu purtarea principelui muntenegrean guvernul austro-unguresc este până acum mulţămit.

După o Telegramă din Ragusa de la 23 Ian. n., principele Nichita a primit Joi în Danilograd o deputaţiune de Erţegovinei, care 'l ruga de sprigin. Principele, in presenţa legatului austro-ung. col. Thömmel, a declarat că n'an se astepte de la dênsul nici un sprigin cum îl asseaptă ei. Principele a provocat pe Erţegovineni a se întoarce numai de cât în patria lor, căci altfeliu se va vedè silit ai înterna pe toti în Podgoriţa.

---

*) Cu ordinul leopoldin clasa I Red. „T. R.“

Pre călĕtori îi răpesc
Şi-alor minţi le nebunesc,
Cum în leagănul de aur,
Tras uşor de-al mării taur,
Doarme luna'ntinerind,
Păn' ce-o veḑi ear' rĕsărind,
Eară ficele-o tot scaldă,
Şi prin cântece-o desmeardă;
Voi vorbirăţi despre nori,
Ce sûnt vecînic călĕtori,
Şi vorbirăţi despre stele,
Ce sunt? şi de unde-'s ele?
Şi vorbirăţi despre ḑi,
Cum cu noaptea se'nvoì,
Sĕ domnecscă'n jumĕtate
Peste-a lumii ţĕri şi gloate;
Despre tainele de sus,
Despre-al timpurilor curs,
Despre dalba primăvară,
Despre earnă, despre veară,
Despre-al toamnei trist veşmênt,
Despre ceriu, despre pămênt. —
Însĕ noaptea înnaintează,
Şi poveştile'ncetează;
Somnul pe furiş venì
Şi pre toţi îi adormì. —

Cântul VII,

De pe calea-'i depărtată
Vine ḑiua şi s'arată,
Şi prin curte la palat
Mult popor stă adunat.

Şi curênd din staur ese
Şoimul cu nechezuri dese
Şi prin jocu-'i sburdătoriu
Desfătează pe feciori.

Toţi se'ntreabă, cine oare,
Cine-a fi voinicul mare,
Sĕ-'l învingă pre şoiman,
Sĕ-'şi ia preţul dela Ban?
Şi'n auḑul astor şoapte
Ager pasă printre gloate
Un voinic necunoscut,
Cine'i unde s'a născut.
Şi spre şoim, ce'n fugă-'l vede
Ca un vifor sĕ răpede,
Atingênd cu al sĕu picior
Ici, cole pămêntu'n sbor.

Şi'n iuţeala-'i de mirare
La şoiman drept în spinare
Mi-'l zăresc cu toţi şeḑênd
Şi de spaimă se cuprind,
Ear voinicul plin de fală
Lă şoiman mi-'i dă năvală
Şi cu şoimul se muncesce,
Locul luptei părăsesce;
Şi se duc ca o minune
Cum a fost şi cum se spune...
Şi târḑiu, târḑiu, se'ntorc
La palat, la curte'n loc.“

Banul stă'n balcon afară
Şi boerii-'l înconjoară;
Şi toţi tac, toţi sûnt uimiţi,
Toţi spre Banul a intiţi.
Şi prin aste vorbe'n urmă
Banul deci tăcerea curmă:

„Oaspeţi dragi din ţeara mea!
Voi cu mine-alăturea
Aţi fost marturi vii de faţă
La privelîştea măreaţă,
Petrecută'n curte-aici
Între bravii mei voinici;
Aţi vĕḑut cu'ncredinţare,
Că pămêntul nostru are
Feţi vêrtoşi, fii îndrăsneţi,
Fii cu sufletul isteţ;
Aţi vĕḑut c'această ţeară
Are'n sinu-'şi o comoară;
Fiice, care poartă'n sin
Visul vechiu, visul român.
Astor feţi cu bucuriă
Vom lăsa scumpa moşiă,
Astor fiici cu suflet rar
Vom lăsa moşia'n dar,
Când a fi, ca sĕ ne strige
Glasul ceriului de-aice,
Sĕ ne ducem, unde sûnt
Cei ce las' acest pămênt.“
Aste vorbe Banul face
Şi cu glas apoi se'ntoarce
Spre viteazul luptătoriu,
Ce-a rĕmas învingĕtoriu,
Şi mi-'i ḑice şi 'l întreabă:

Fĕt voinic de preţ şi treabă!
Cine esci din ce meleag
Ai sosit la-'l nostru prag,
Şepte braţe ca sĕ'nvingi
Şi pre Maia s'o câştigi?“

— „Sûnt român“, viteazul ḑice,
„Frate bun cu ceşti de aice,
Şi Banatu-'i ţeara mea
Di'ncolo de Orşova,
Unde Timeşul brăsdează
Câmpi frumoşi şi-'i rourează,
Unde cresce pe câmpii
Grâu cu spice aurii,
Unde viţele de viă
Se dismeardă'n braciă,
Unde cresc frumoase flori
Şi viteji învingĕtori!“

Dela Seraievo se telegrafează (în 24 Ian. n.) la „Ellenzék,“ că din cancelaria statului major s'ar fi furat topografia citadelei Seraievului.

În privința turburărilor ce domnesc în sudul Dalmației precum și în Erțegovina, „Deutsche Zeitung“ primesce următoarea relațiune din Seraievo, cu data de 19 Ianuarie:

O ferbere înfundată domnesce în țeară din causa legei militare ce este vorba a se esecuta în primăvară. „Cereți dela noi îndoite contribuțiuni, dar nu ne cereți contribuțiuni de sânge!“ ḑice mahomedanul și este secundat în aceasta de Sêrbi de Evreii spanioli, cari sub dominațiunea turcească erau scutiți de serviciul militar. O deputațiune de mahomedani însemnați, care a petiționat ḑele acestea la guvernatore pentru suspendarea legei militare, a fost respinsă. La începutul lui Ianuarie a fost suprinsă la 3 oare noaptea și împrăsciată de poliție, o întrunire de aproape 300 mahomedani cari se adunaseră în moscheia Ali pașa. Puține ḑile după aceea regimentul de aici a primit ordin de plecare.

De altă parte ḑiar „Bohemia“ primesce din Triest următoarea relațiune cu data de 15 Ianuarie:

Că a trebuit sĕ se têmple ceva estraordinar, se deduce din aceea că regimentul de infanterie Nr. 3, care a sosit astăḑi aici, precum și batalionul de vênători Nr. 36, sosit în același timp și care trebuiau sĕ plece tocmai mâne seară în sudul Dalmației și în Erțegovina, vor pleca chiar astă-seară în urma unor ordine telegrafice sosite astăḑi acì. De asemeni regimentul de infanterie Nr. 79, care trebuia sĕ plece de aici la Pola toai de seară la 9 oare, a plecat încă aḑi la 5 oare pentru ca se poată pleca mai repede din Pola regimentul Nr. 43, care trebue sĕ se ducă la Cattaro. Cei de aici nu au nici cea mai mică încredere în Muntenegreni și aceasta provine din faptul positiv că, la noua cale dintre Cetinje și Grahovo — launtaria erțegovineană — se lucră cu o grabă care nu se poate esplica că Muntenegrenii sûnt în adevĕr cii nonstri.

De altă parte „Neue Freie Presse“ publică o depeșe din Cattaro, cu data de 20 Ianuarie, în care se ḑice că Crivoscianii au trecut fruntaria și au pătruns în Erțegovina în satul Corito, spre a silì pe locuitorii de aci sĕ treacă în Crivoscia și să facă causă comună cu ei.

O altă depeșe din ost, cu aceeași dată, anunță următoarele.

Sciri din Dalmația spun că o parte din insurginții erțegoveneni se duc direct la Mostar. Împrejurimile Mostarului și ale Trebinjeului sînt foarte nesigure. Fiind-că în Ra n'au putut fi încuartirate toate trupele sosite acolo, o parte din ele au fost dislocate la Gravosa.

Astfeliu bravul îi voce
Și mulțimea se nimesc
De puternicul lui glas
Și de falnicul lui pas
„Sè trăesci“, Banu-'i rĕde,
Ce-'l privesce și-'l pĕtu
„Esci voinic, voinic
Peste sute, peste mi
Sĕ domnim în jumĕt
Sĕ-'mi fì ginere și fit
Astfeliu ḑic, astfeliu orbe,
Și de nuntă sĕ găt —

Așterneți-vĕ gând
Și dați sbor închip
Și-'ți sci fraților d rost,
Cursul nunții cum fost
Fost-a cum avea fiă,
Cine poate s'o d rie?“

V. Bu

Întrunirea dela Iași a proprietarilor și arêndașilor.

Buroul de coresp. s'a grăbit a respândì că intrunirea dela Iași are scopuri politice de o intensitate foarte mare. Reproducem deci articulul următoriu după „Resboiul“ care ni se pare că este adevĕratul înterpret al scopului într'unirei.

Eată articulul:

Unirea face forța, ḑice un vechiu proverb, și dacă unirea este realisată la timp ea produce roade și mai bune. Cu toate acestea, mai bine târḑiu decât nici odată. Este vorba de întrunirea ce s'a ținut alaltă-eri la Iași, la care a asistat un numĕr însemnat de proprietari, arêndași, deputați, senatori etc., din toate părțile Moldovei, cu scop de a chibsuì asupra mijloacelor la cari trebue sĕ recurgă, pentru a apĕra interesele lor, atât față cu proiectul depus în cameră relativ la învoelile agricole, cât și față cu demoralisația în care a ajuns aḑi o mare parte a locuitorilor nostri rurali.

Dacă d-nii proprietari și arendași ar fi stabilit de mult între dînșii o solidaritate oare-care, întreținând relațiuni reciproce în ceea ce privesce interesele agricole și economice ale țĕrei, d-lor ar fi scăpat de multe neajunsuri, de multe pagube materiale, provenite mai mult din causa nepăsărei lor în general, și din acțiunea isolată a fie căruia în parte. — Poate prea bine ca d-lor sĕ se deosebească în vederile politice, și sĕ rămâie adversari neîmpăcați în ceea ce privesce politica, însĕ în afacerile economice și mai ales agricole — cultura pământului fiind isvorul principal al avuției țĕrei — ar trebui se domnească armonia cea mai completă, solidaritatea cea mai strînsă, căci numai astfel se va putè îndrepta starea noastră agricolă și economică.

Ar fi bine. ca și dnii proprietari și arêndași de dincoace de Milcov se urmese esemplul celor de dincolo, și puind alăturea soluțiunile și unor altora, s'au intrunindu-se delegațiunile lor și luând cu toții o hotărîre, va silì cu modul acesta pe guvern sĕ ție socoteală de dorințele și necesitățile lor, combinându-le cu acelea ale țĕranilor.

Atunci se va putè elabora un proiect de lege asupra învoelilor agricole, care va putè corespunde în toate părțile sale cu interesele tuturor.

„Curierul Balassan,“ cetim în „Poporul,“ ne dă o idee de ceea ce a fost întrunirile dela Iași, și pentru importanța lucrului îi lăsăm sĕ vorbească însuși în următoarele linii:

Sambătă a avut loc a doua întrunire a proprietarilor tot sub președința dlui V. Alecsandri.

A vorbit ântâiu dl Lascar Catargiu care a propus ca, atât comitetul central din Iași cât și comitetele cari au a se constitui în județe, pe lângă apĕrarea intereselor agricultorilor, sĕ se ocupe și cu studiarea mijloacelor de îmbunătățire a agriculturei noastre care decade pe fie care an.

Din causa procedurilor învechite și a sĕmințurilor proaste, grânele noastre sûnt de o calitate inferioară și se caută foarte puțin pe piețele europene. D-sa doresce cu atât mai mult îmbunătățirea agriculturei cu cât această ramură este singurul isvor al bogăției noastre.

Au vorbit în urmă dnii Iorgu Radu. D. Tacu, colonelul Pisoschi, Teleman și alți ale căror discursuri le vom da în resumat îu numĕrul viitor.

S'a votat propunerea dlui Tacu de a se constitui câte un comitet în fie care județ, care se fie în cemunicație cu comitetul central din Iași.

Asemenea s'a admis amendamentul dlui N. Rosetti Roznovean pentru a se sporì numĕrul Comitetului central dela 16 la 24 și s'au numit dnii V. Alexandri, Lascar Catargi Pr. Grigorie Sturdza, Scarlat Pastia, Sturzescu, Iancu Prăjescu și Vasilie Sculi.

Comitetul central va designa în urmă pe peroanele ce au a duce petițiunea la Bucuresci și a o presenta Corpurilor Legiuitoare ear în cas când aceste nu vor lua în considerație M. S. Regelui.

La urmă presidentul întrunirii d. V. Alexandri, rostì un discurs plin de înțĕlepciune, de patriotism și de adevĕrată iubire pentru poporul dela țeară. Ne pare rĕu că timpul nu ne permite de a reproduce în întregime discursul bardului Moldovei, care trebuie a fi cunoscut de țeara întreagă. Credem că în numĕrul viitor ne vom achita de această plăcută datorie.

„Întrunirile de eri și de astăḑi a ḑis dl Alexandri vor fi trecute în paginele istoriei naționale ca o faptă însemnată. Ca în timpurile cele vechi când țeara era amenințată de primejdie, astfel și acum proprietarii țĕrei s'au întrunit pentru a se sfătuì cu toții, cu toate că, mulțămită lui Dumneḑeu astăḑi nu ne amenință nici una din acele primejdii mari ci numai interesele noastre agricole sûnt amenințate nu din intențiune rea, ci poate din greșală.“

D-sa arată, în cuvintele cele mai mișcătoare, datoria ce au proprietarii de a iubì și ocrotì pe sătean după cum l'au iubit și sprijinit în toate timpurile, căci proprietariul, în țeara noastră a fost părintele și fratele săteanului. Cei rĕi au fost puțini și pe aceia i-au pedepsit Dumneḑeu.

Ilustrul autor a lui Peneș Curcanul descrie, în limbagiul sĕu poetic, acele comori de calități cu cari este înzestrat poporul român, acest popor care, cu sângele lui, ne-a apĕrat și păstrat țara în care trăim, acest popor pe care cu toții datori sûntem săl iubim și sĕ'l radicăm din starea de decădere în care sĕ găsesce.

În privința cârcîmelor d. Alexandri este de părere că ele nu se pot suprima cu totul, căci aceasta este casinul unde țĕranii se adună, pentru ca se cisluească între dînșii și sĕ petreacă în ḑilele de sĕrbătoare.

Crâșme au esistat tot-d'a-una în țara noastră și poporul nu sa demoralisat. Rĕul provine de la acel ce ține crâcîma și care atîța pe țĕrani, bărbați, femei și copii ca sĕ bea; acela care le vinde beuturi otrăvite și le răpesce până și mămăliga din gura copilașilor.

Pentru a înlătura acest rĕu ilustrul poet, propune proprietarilor de a face, pe la moșiile lor, ceea-ce a făcut d-sa la Mircesci, adică de a se face singuri crâșmari.

„Am deschis d-lor, ḑice d-sa singur crâșmă și de atunci nu vĕd în Mircesci oameni căḑuti de beție și strivit de beuturi falsificate. Când aveam un străin în crîșma mea, numai îu vr'o câte-va sĕptămni au murit 40 de oameni, de sigur otrăviți cu rachiu prefăcut. Astăḑi aceasta nu se mai întîmplă și crăcîma mea îmi aduce un folos de 40 la sută; mai mare de cât acela când vindea Evreul.

„Când un Beizadea Grigore Sturza, un Lascar Catargiu, un Rosnovanu se vor face cricîmari prin sate, atnnci vom scăpa poporul de rana beției cel roade. Dacă iubiți în adevĕr poporul și doriți moralisarea lui, atunci faceți-vĕ cricîmari; faceți ceea-ce am făcut eu îu Mircesci.“

Cele din urmă cuvinte ale bardului Moldovei, au fost acoperite cu salve de aplause entusiastice și prelungite. Ele au electrisat pe toți câți leau ascultat și vor remănea neșterse în inimele tutor acelora cari au adevĕrate sentimente românesci.

In scurt meetingul agricol din 8 și 9 Ianuarie 1882, a fost unul din cele mai imposante ce s'a putut vedea vr'o dată în țeara noastră, căci la el au luat parte stâlpii Moldovei și discuțiunile urmate au fost la inălțimea acestui meeting memorabil.

Oștirile statelor balcanice.

O foae vieneză aduce următoarele date, pretinse sigure și conștiențioase, asupra forțelor militare, în timp de pace și de resboiu, a peninsulei balcanice:

TURCIA.

Armata turcească ar avea în timp de pace un efectiv de 307,000 oameni și 600 tunuri, dar astăḑi ea nu numĕră de cât 100,000 și vre-o 300 tunuri. Pe picior de rĕsboiu oștirea ar trebuì sĕ aibă 610,200 oameni și 1728 tunuri și anume 468 batalioane înfanterie și vĕnători de câte 1000 oameni; 432 escadroane de căte 150 călăreți: 288 baterii cu câte 6 tunuri și 200 oameni; 18 batalioane de pontonieri cu câte 600 oameni și 18 batalioane de tren cu câte 200 oameni. În rĕsboiul din urmă Turcia a avut în luptă 750,000 oameni, dar pe atunci avea sub domnia sa Bulgaria, Rumelia orientală. Bosnia și teritoriele cedate acum Serbiei și Greciei: prin urmare astăḑi cu cea mai mare incordare deabea s'ar putea dispune de 400 mii oameni.

ROMÂNIA.

Oștirea permanentă a României în timp do pace numĕra astăḑi 17,000 oameni cu 192 tunuri. În timp de rĕsboiu armata permanentă ar trebuì sĕ aibă 28 batalioane infanterie cu câte 1000 oameni; 8 escadroane cu câte 150 oameni; 32 baterii cu câte 6 tunuri și 150 oameni, și 6 companii de geniu cu câte 250 oameni, total 35,500 oameni cu 192 tunuri. Armata teritorială se ḑice că are 54,000, dar cu greu va trece peste 30,000 oameni. Miliția în caz de rĕsboiu e socotită la 47,700 oameni, însĕ aceasta, ca și garda națională, este a se privì deocamdată ca fiind numai pe hârtie. Marina numĕră trei vapoare mici și 6 canoniere cu 500 matrozi în rĕsboiu. Peste tot armata română în caz de rĕsboiu cu greu ar trece preste țifra de 90,000 oameni cu 300 tunuri.

SERBIA.

Ostirea permanentă a Serbiei cu 10 batal. 4 escadroane, 32 baterii, 2 batal. de geniu cuprinde 6.300 oameni cu 128 tunuri. În rĕsboiul din 1877 toate trupele n'au trecut peste 60,000 oameni. După statul de organisare armata permanentă trebuie se aibă în cas de resboiu 10 batal. cu câte 800 oameni, 4 escadroane cu căte 150, 32 băterii cu câte 6 tunuri și 150 oameni, deci total 15,000 oameni 2 batal. de geniu cu câte 800 oameni, deci total 15,000 oameni și 192 tunuri, Cele două contingenturi de miliție ar numĕra 115,000 oameni ceea ce ar corespunde efectiv total în timp de resboiu de 130,000 oameni. În realitate Serbia în timp de resboiu numai cu greutate ar putè dispune de 80,000 oameni.

BULGARIA.

Armata bulgară e de abia în formațiune. În timp de pace ea ar trebuì se aibă 16,000 oameni în 21 batal. cu câte 600, 4 esacadroane cu câte 125 oameni, 14 baterii cu 80 tunuri și o jumĕtate batal. pontoneri cu 250 oameni. Pentru un cas de resboiu organisarea nu e prevĕḑută, dar Bulgaria de abia ar putè dispune de 85,000 oameni decumva ar avè echipamentul necesar.

RUMELIA ORIENTALĂ.

Miliția rumeliotă stă sub comanda supremă a Sultanului și în timp de resboiu chiar nu poate avea decât 18,000 oameni cu 60 tunuri. Adăogându-se şi gendarmii precum şi voluntarii“ Rumelia orientală ar putè cu greu dispune de 30,000 oameni.

MUNTENEGRU.

Toţi muntenegrenii fiind ostaşi de felul lor, nu prea poate fi vorba de o armată în timp de pace. Pentru cazul de rĕsboiu organisarea cea nouĕ nu e definitiv stabilită; până acum puterea armată numĕra 26 batal. cu 23,700 oameni, 4 cete cavalerie cu 450 călăreţi, 17 baterii cu 84 tunuri şi 2,000 artilĕrişti — deci peste tot 16,150 oameni cu alţi 8,400 ai contigentului al doilea.

GRECIA

Grecia are în pace o ormată de 7500 oameni cu 84 tunuri. Pentru casul de rĕsboiu se asteaptă o nouă organisare a ostirei în urma teritorielor câştigate. Oricum, nu vor fi peste 60,000 oameni, pentru echiparea cărora trebue îngrijit de aci înainte. Pe mare Grecia poate dispune de 22 vase de rĕsboiu cu 113 tunuri şi ca de 20,000 matrozi.

„În casul unui rĕsboiu al tuturor statelor balcanice — afară de România — contra Turciei, ele ar putea dispune ca de 300,000 oameni cu 500 tunuri, ear' Turcia le-ar putea opune în prima linie 250,000 şi la nevoie 400,000 oameni cu 500 tunuri.“

Capii nihiliştilor înaintea tribunalului.

Procesul contra şefilor nihilismului va începe în curênd. Astăḑi acusaţii au primit actul de acusare. Din revelaţiile acusărei se poate admite, că poliţia a reuşit sĕ puie mâna pe cei mai însemnaţi nihilişti, deşì evenimentele presentului arată, că organisarea nu e ruptă şi că deşì capii sûnt arestaţi totuşi firele mişcărei sûnt necunoscute poliţiei.

Din acusare pot comunica următoarele:

Cei acusaţi sûnt nobilii: Alecsandru Mihailow, de 25 ani; Nic, Kalotkewici, 31 ani; Michail Trigonea, 30 ani; Alecsandru Barannikow, 23 ani; Nicolae Schuhanow, 29 ani; Elisabeta Oloweinikova, 23 ani şi Ludmilla Terentiowa, 20 ani; cetăţeanul Ferdinand Lustig, 27 ani; fostul agent al poliţiei secrete, Nic. Klendocinikow, 36 ani; Michail Frolenko, 33 ani; fiul unui postilion, Grigory Issaievo, 24 ani; fiul unui paracliser Ossiv Emeleanow, 20 ani; fiiul unui preot, Petru Ticînin, 27 ani; fiiul unui comerciant, Grigory Friedenssohn, 26 ani; fiiul unui soldat, Wassili Merkulow, 21 an; Leo Slatopolski, 33 ani; Izik Aaroncik, 22 ani: Maxim Tetiorka, 28 ani; Nic. Morozow, 29 ani; supusul prusian Martin Larghanns, 29 ani; femeea unui funcţionar, Taţiana Lebedewa, 29 ani; fiica unui preot, Anna Iakimova, 26 ani.

Trigonea trăia sub numele lui adevĕrat şi nu se ascundea de poliţie. El a fost mijlocitor între membrii partidei eşiţi afară din lege şi lumea legală din afară, apoi a fost şi colaborator la ḑiarele „Zemleai Wolea“ şi „Narodnaia Wolea“.

Tot aşa a fost şi Lustig, la el se mai făceau plăţile pentru partidă şi se afla o tipografie secretă.

Capul partidei a fost Mihailow; el a fost şeful agitaţiunei şi administratorul banilor partidei. Ajutoarele lui sûnt: în materie de agitare: Kolotkevici şi Frolenko: în materie de bani: Baranikow.

Suchanow a fost tehnicul inteligent, instruit şi inventator profesorul lui Kibalcici, conducĕtorul aşeḑărei minelor în mica Sadovaia, unde a lucrat în persoană.

Issaiew a fost chimistul societăţei. Morosow era redactorul celor douĕ foi „Zemlea i Wolea“ şi „Narodnaea Wolea“ la cari colabora mai cu zel Terentewnia.

Emelianov a venit, puţin înainte de atentatul de la 1 Martie 1881, la Petersburg ca emisar al nihiliştilor din Geneva; el purta a patra capsulă explosivă şi a fost primul, care a venit în ajutorul Ţarului lovit. Cuprins de căinţă el a sărutat, cerênd oare cum iertare, pe frunte pe împĕratul-martir.

Kledocinikow şi Merkulow sûnt de asemenea însemnaţi. Primul trecea de unul dintre cei mai buni agenţi ai poliţiei secrete şi s'a distins în descoperirea multor autori adevĕraţi ai unor crime, imputate nihiliştilor. El a fost care informa pe nihilişti despre toate planurile poliţiei şi care de multe ori a pus poliţia pe cale falsă. Ultimul sĕu serviţ adus nihiliştilor a fost denunţarea spionului spânzurat de nihilişti. Al doilea, Merkulow, de şi este un om închipuit. trece de cei mai inteligenţi dintre acusaţi şi a fost foarte roditor în scornirea complotulor celor mai îndrăsneţe, pe cari le combina cu măestrie. În toate era ajutat de Jakimowa; ea a fost una din cele mai active persoane din partidă. Ea a jucat şi rolul de nevastă a lui Kobosew, care nu e prins încă şi a cărui era prăvălia, de unde s'au aşeḑat minele din Sadowaia.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (*Escelenţa Sa Metropolitul Miron Romanul*) a felicitat pe patriarchul de curênd denumit al Carlovetului printr'o telegramă în limba română de următorul cuprins:

Patriarch Angyelics, Carloveţ:

Graţia altisimă care vĕ rĕdică la scaunul metropolitan. fie sorgente nesĕcat de fericire pentru bravul popor sêrbesc! Vĕ urez viaţă, sănĕtate, puteri şi succese salutari! — Miron Romanul, metropolit.

Patriarchul Gherman Angyelics a respuns prin o telegramă în limba sêrbească, a cărei traducţiune sună astfel:

Escelenţiei metropolit românesc, Miron, Sibiiu.

Mulţămită cordială pentru bunăvoitoarea aducere aminte la ocasiunea instalaţiunei, cu asicurarea iubirei frăţesci! — Gherman, patriarch sêrbesc.

* (Necrolog.) Astăḑi în 5/17 Ianuarie 1882 la 8 oare seara a trecut la cele eterne cel mai brav şi mai zelos membru al comunei Aciliu, Ioan Ivan senior în etate de 75 ani. — Pe rĕposatul îl jeleşte fii sĕi Ioan, notariu cercuale, Nicolau Ivan, diacon şi învĕţătoriu în Selişte — Iacob si Vasilie economi aici — fica Maria măritată Antonie German, pe cum şi o mulţime de alte rudenii, nepoţi, nepoate. Îl jelesce comuna politică întreagă al cărei primariu a fost în decurs de 10 ani în timpii cei mai grei ai absolutismului, si în fine biserica al cărei Epitrop a fost de la întroducerea Statutului organic până astăḑi, şi sub al cărei îngrijire, şi bună chiverniseală, ea astăḑi din nimica dispune de avere frumoasă. „Fiei ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată.“

* (D. Teodor Brătianu,) fratele d lor Ioan şi Dimitrie Brătianu, a murit la Pitesci. Fie-i ţĕrîna uşoara!

* (Comunitatea română din Turtucaia) face apel la generositatea Românilor, ca sĕ'i vie în ajutoriu pentru a putea întreţinè şcolile şi biserica română din acel oraş, în care pot sĕ cultive limba maternă şi sĕ dea cuvenită instrucţiune copiilor.

* (Societatea de navigaţie pe Dunăre) comunică că, până la alte dispositiuni, vaporul de pasageri între Galaţi şi Brăila, va călĕtori după cum urmeaḑă: Pornirea de la Brăila în fiecare ḑi la 9 oare dimineaţa; de la Galaţi asemenea, la 3 după prânḑ.

* (Turburări la Sofia) — Cu ocasiunea anului nou, nisce turburări regretabile au avut loc la Sofia, din causa numirei episcopului Meletiu pe care unii nu'l vrea. Mai mulţi cetăţeni, nemulţumiţi de această numire, s'au dus în biserică şi au sfărâmat tronul episcopal, oprind pe episcop de la serviciul religios. S'a făcut numeroase arestări.

* (O nouă călătorie cu balonul la polul nordic.) Comandantul engles Cheyne care urmăreşte de doi ani preparativele sale de călĕtorie la polul nordic prin ajutorul baloanelor, a sosit ḑilele aceste la Montreal, spune Courrier des Etats Unis, pentru a face pe publicul din Canada sĕ se intereseze de viagiul sĕu aerian. Persoanele interesate la întreprindere doresc ca această espediţie anglo-americană sĕ fie organisată prin subscripţie populală. Cheltuelile se vor urca la 80,000 dolari, din, care câte 40,000 trebue a se stringe din fie-care ţeară. Un comitet s'a organisat deja la Eizabeth (Nev Jersey), şi se prepară aseminea comitate în principalele oraşe ale ţĕrei. Nava de espediţie se numi. Grinell, după numele celebrului patron a esploraţiei arctice. Cele trei baloane ce vor costa 20,000 dolari, vor fi cofecţionate în Anglia. New-Yorkul va fi punctul de plecare a espediţiei. Comandantul Cheyne a ḑis acum de curând: vom merge la Saint-Patrichs Bay, unde căpitanul Nares a găsit imens gisement de cărbune la suprafaţă. Vom construi o casă pe cărbune. Vom instala nişte aparate şi vom fabrica gaz hydrogen pentru baloane.“

Acest loc este la 6 mile departe de punctul unde nava căpitanului Nares la Discorery, a ernat în 1875—1876, şi la 196 mile dela pol. De aice, când va fi timp frumos, nu va trebuì de cât 18—20 oare pentru a ajunge la pol.

După opinia d. Cheyne, regiunea polară este un archipel cuprins într'un ocean de ghiaţă solidă, nepresentând nici o deschizetură navigaţiei.

Fie-care balon are şi o sanie, o luntricică şi merinde pentru 51 de ḑile. Un fir telegrafic este lăsat, după cum se va indepărta, pentru a fi în comunicare cu staţiunea principală. Aerostatele sûut încărcate aşa fel ca sĕ nu poată a sĕ suì prea tare în aer şi comandantul Cheyne crede că va putea sĕ se pogoare jos la 10 mile de la pol. El nu prevede nici o dificultate de frig în timpul voiajului, care va avea loc prin luna Iunie a anului plecărei espediţiei. El spune încă că călătorii vor trebuì sĕ scoată paltoanele, spre a nu suferì de căldură.

Espediţia va fi compusă de 27 oameni care vor fi insoţiţi de 3 Eschimoşi la Groenland. Guvernul danes a trimes deja ordin autorităţilor din Groenland pentru a da tot ajutorul posibil espediţiunei.

Loterie.

Mercuri în 25 Ianuarie n. 1882.

Sibiiu: 53 71 50 61 28

Bursa de Viena şi Pesta

Din 24 Ianuarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	117.—	116.50
I emisiune le oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	86.—	86.—
II emisiune e oblig. de stat dela drumul defer orient ung.	—.—	107.50
Oblig. de sta dela 1876 de ale drumului e fer orient. ung.	—.—	—.—
Împrumutul dumurilor de fer ung.	130.50	130.—
Obligaţiuni ug. de rescumpĕrarea pământului	99.—	93.—
Obligaţiuni ur. cu clausulă de sorţire	91.—	92.—
Obligaţiuni urbriale temeşiane	92 —	92.—
Obligaţiuni urb temeş. cu clausulă de sorţii	91 —	92.—
Obligaţiuni urbiale transilvane	95.—	93—
Obligaţiuni urbriale croato-slavonice	—.—	94.50
Obligaţiuni ungde rescumpărarea ḑecimei d vin	—.—	97.—
Datorie de stat striacă în hârtie	72.90	72.75
Datorie de stat argint	74.25	73.75
Renta de aur auriacă	91.50	90.—
Sorţi de stat de 1860	129.50	129.—
Acţiuni de banc austro-ung.	814.—	800.—
Acţiuni de crediaustr.	283.—	284.—
Acţiuni de bancle credit ung.	259.—	265.—
Sorţi unguresci premii	113.50	113.50
Sorţi de regular Tisei	106.—	107.50
Scrisuri fonciarle institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.63
Na oleon	9.55	9.54
100 marce nemci	58.70	58.85
London (pe pol de trei luni)	120.—	120.30

Nr. 325. [4] 3—3

ONCURS.

Pentrocuparea postului de capelan lûngneputinciosul paroch din Sirbi Arciu Olariu protopresbiter ratul Iliei, basa înaltei ordinaţiuni consistoria dto 3 Decemvre 1881 Nr. 3697 se escrie concurs cu termin de 31e ḑile dela 1-a publicare în jurnalulTelegraful Roman“.

Emolentele impreunate cu acest post sûnt:

Jumĕ din toate venitele parochiale, smisate în sinodul parochial pent de a corespunde unei parochii dlasa III.

Concuţii au a'şi adresa petiţiunile lconform statutului organic, şi remmentului congresual pentru parocldin 1878 până la terminul sus irat oficiului protopresbiteral gr. al tractului Iliei murĕşene.

Guraa în 17 Decemvre 1881.
În conţelee cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. prot.

Nr. 27—18v. [10] 1—3

blicaţiune!

Stefaiki, posesor în Zageru şi soţii lui, înaintaontra întregului posesorat de acolo petiţ pentru concesiunea regulărei hotarului, us ca termin de pertractare ḑiua dela Iartie 1882 la 10 oare înainte de an în comuna Zageru în casa comunală, are pertractare pe calea publicaţiuneinvită toţii interesaţii cu acea observarepărţile absente se privesc că consimt cgularea.

Pin nţa tribunalului reg. din Elisabetopole ută la 10 Ianuarie 1882.

Nagy **Butal** m. p.,
notariu.

asse
jure incontra focului şi argerei
la
avel Nendvich
în Sibiiu. 3—3

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipafiei archicesane.

Nr. 6. Sibiiu, Sâmbătă 16|28 Ianuarie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sĕ protestăm!

De când legea pentru învĕţarea silită a limbei maghiare în scolile confesionale nemaghiare, române s'a inarticulat cu desconsiderarea amăritoare a representaţiei sĕrbătoresci făcute de către căpeteniile bisericilor române la cel mai înalt loc: Românii — atât cei greco-orientali cât şi cei greco-catolici — par a fi cuprinşi de un fel de desperaţie, a mai ajunge pe calea rugămintei la respectarea, nu a dorinţelor lor legitime, ci a drepturilor lor, ce nu de mult au fost sancţionate de prea înălţatul monarch.

Guvernul maghiar, ba sĕ numai facem o deosebire naivă, Maghiarii, sbătêndu-se în valurile unui şovinism nebun, aşa ḑicênd prin fie care act manifestează o duşmănie necualificabilă de câte ori e vorba de nemaghiari, de Români. Nu regularea însaşi a diferitelor raporturi scolastice, economice... cu un cuvênt aparţinênd politicei sociale, ci un *pretext bun şi potrivit pentru sugrumarea a tot ce nu e suflare maghiară* este ţinta cu ochi cu sprâncene a „civilisaţiunei" maghiare, care pretinde a fi europeană, şi chiar înaintată. Roadele legislativei ung. precum am vĕḑut cu sufletul pe cât de uimit pe atât de amărît, au fost bunăoară legea prin care se impune învĕţarea limbei maghiare chiar în scolile poporale, legea urbarială... Lumea credea că s'a covêrşit — cel puţin de ocamdată — atât nesaţiul de consumţiune cât şi puterea mistuitoare a „naţiunei." Dar s'a înşelat. Încă nu s'a întrodus în viaţă învĕţămêntul limbei maghiare în scoalele poporale, primare: şi eacă duşmanii fiinţei noastre nemaghiare s'au şi gândit a pune la cale un chip nou eară de a nimicì existenţa noastră ca Români, ba ca creştini ai unei biserici autonome. Da! Prin noul proiect de lege pentru regularea scolilor medii se pune securea la temelia autonomiei bisericei noastre dreptcredincioase, care numai înainte cu vre o câţi-va ani au primit în *„Statutul organic"* constituţiunea sa *sancţionată* de suveranul nostru. Abia a trecut un deceniu de când Domnitorul Ungariei, la propunerea ministrului Ungariei a subscris actul care cuprinde autonomia bisericei greco-orientale române din acest stat: astăḑi sĕ şi desperăm a mai putè scutì de nimicire dreptul sancţionat de coroană?!

Amărăciunea înneacă ori ce rĕspuns în peptul nostru! Una însĕ sûntem datori înaintea lui Dumneḑeu, înaintea lumei şi înaintea consciinţei noastre sĕ facem: Sĕ protestăm prin organele noastre chemate în contra despoiărei bisericei noastre greco-orientale române de drepturile sale consfinţite prin subscrierea Monarhului Nostru, de care ne rugăm pentru *Dreptate!*

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Ianuarie.

Foaia oficială de Mercuri publică trei bilete preaînalte. Unul adresat ministrului de esterne Kálnoky, altul ministrului president Tisza şi al treilea ministrului president Taaffe. Toate au în vedere convocarea delegaţiunilor în sesiune estraordinară pe 28 Ianuarie n.

Scirile de pe câmpul rescoalei, ḑice o foaie vieneză, sûnt foarte rare, şi noi adaugem, că mai numai sûnt de loc. Causa acestui fenomen este că ḑiarelor li s'a interḑis publicarea despre mişcări de trupe, de altă parte censura cea rigoroasă la oficiile telegrafice în ţările ocupate şi în Dalmaţia faţă cu toate scirile privitoare la rescoală. Se înţelege că timp îndelungat lucrurile nu vor putè sta ascunse şi mai că sûntem aplecaţi a da drept acelor, cari ţin că e de prisos din partea deregĕtoriilor a ascunde cele ce se petrec în sudul monarchiei. O scire din Zara anunţă că Crivoscianii desfăşură pe munţi flamura serbească când vĕd câte o corabie trecênd în dreptul lor. Dealtmintrea se reţin de ori ce ostilitate şi preste tot se vĕd dispuşi a se ferì de ori ce demers ofensiv. Ei se par a astepta. Într'acea „Golos" se vede îngrigiat, că Austro-Ungaria, după ce va suprima rescoala se va întărì în peninsula Balcanilor şi pe calea aceasta va supune principatele serbesci puterei sale. „Este de mare importanţă, ḑice foaia din Petersburg, ca Muntenegru şi Serbia sĕ respingă pretensiunile Austriei; într'aceasta interesele Rusiei, Angliei şi Italiei sûnt identice. Principele Nicola al Muntenegrului şi Milan al Serbiei trebue se scie, că nu vor remânè fără sprigin, dacă îşi vor apăra independenţa. Cu toate că episoda privitoare la convenţiunea austro-muntenegreană s'a sfêrşit fără de resultat, este foarte instructivă şi nu va trece pe lângă diplomaţia europeană fără de a lăsa vre-o urmă după sine. Espectoraţiunile aceste sûnt un pendant foarte semnificativ lûngă declaraţiunile ḑiariului „Journal de St. Petersburg" după care „Serbia şi Muntenegrul sûnt pe nedrept acusate că spriginesc rescoala din Bosnia şi Erţegovina."

În legătură cu declaraţiunile făcute de dl. Tisza în casa deputaţilor Ungariei despre rescoala din Dalmaţia şi din provinciile ocupate, scrie „Temps" din Paris, că toate cele ce le spune dl. Tisza sûnt foarte frumoase; în faptă însĕ situaţiunea pare a devenì foarte serioasă. Foaia parisiană aseamană situaţiunea Austro Ungariei cu a Franciei în Africa şi după ce înşiră toate greutăţile luptei parţiale cu insurgenţii nu se îndoiesce că Austro-Ungaria va remânè învingĕtoare, însĕ numai cu jertfe de oameni, bani şi timp.

Bismarck şi Puttkamer au declarat în parlamentul Germaniei că pe orizontul Europei se arată nori ameninţători. Ordonanţa împ. Wilhelm nu are aşa dară scopul de a provoca vre un conflict în lăuntru, ci vrea se consolideze o monarchie socială drept bulevard în faţa anarchicei republice radicale a viitorului din Francia. Germania la isbucnirea crisei trebuie se fie un asil al dreptului şi libertăţii. Dealtmintrea şi la meaḑănoapte şi la rĕsărit se arată nori cari până una altă sûnt vĕḑuţi numai de bărbaţi de stat la înălţime.

Lupta care va decide asupra sorţii lui Gambetta s'a început în 26 Ian. n. Se ḑice că şansele lui Gambetta s'ar fi mai îmbunătăţit.

„Românul" despre situaţiune.

În primul sĕu articul „Românul" apreciază situaţiunea politică în modul următoriu:

„Greutăţile prin cari trecurăm în acesti ani dia urmă şi posiţiunea ce câştigarăm în concertul Statelor europene trebuie sĕ ne facă a cugeta serios şi a ne descepta şi mai mult băgarea de seamă faţă cu aşa numitele eventualităţi ale viitorului.

„În diplomaţie nimic nu este stabil, nimic sigur: totul se mişcă în giurul unor cause necunoscute, mai totdeauna dintre cele mai neasceptate şi mai greu de prevĕḑut.

„Moştenirea ce primì anul acesta nu este dintre cele mai bune, cu toate asigurările ce se făcură despre pacea şi liniscea Europei.

În ori ce cas, datori sûntem sĕ înfăţişăm situaţiunea astfel cum este şi sĕ ne dăm bine seama de mersul lucrurilor.

„Ori încotro ne întoarcem privirea, nu vedem limpede şi lămurit ta-

---

FOIŢA.

Un vis pe calea spre pădure după lemne *).

Era o ḑi de earnă din cele mai geroase. Badea Nică gătindu-şi lucrul pe afară, dând la vite de mâncare şi mai stringênd cei ogrinjeni de prin ogradă, venì în casă îngheţat ca ciocanul, se aşeḑà lûngă vatră în care ardea focul, şi ḑise femeii sale următoarele cuvinte:

„Mĕ femee! Lasă la pârdalnicul afurisita cea de pânḑă şi dă-mi ceva de mâncare, că-s lat de foame. Doar' şi eu lucru de astă-dimineaţă ca un om; şi tot în frig pe afară, nu ca tine în casă. Ţie par'că nici nu-ţi pasă! Te pui lûngă statevele cele mânca-le-ar focul şi mocnesci acolo toată ḑiua cu suveica în mână. Uiţi că mai trăesc şi eu pe lûngă casă." — Ear lelea Casandra, soţia lui badea Nică, auḑind vorbele aceste lăsà vatalele din mână, se sculà de pe scaun şi dârză cum era îi ḑise: „Mi-ai tăiat aḑi lemne ca sĕ'ţi dau de mâncare?"

„De unde sĕ-ţi taiu dacă lemnele s'au sfîrşit? Mai rabdă o leacă până s'a bate drumul şi apoi m'-oiu duce la pădure şi ţi-'oiu aduce lemne câte ţi-'or plăcè. Până afunci necăjesce cum poţi. Mai arde beldele cele de haldani, că tot stau de geaba."

„Aşa ţi-i treaba badiule! Lasă că mi-'i umbla flămând. Eu nu te pricep pre tine mĕi bărbate! În mijlocul ernei sĕ trăiesci tu fără o lodvă de lemn. Îţi ḑic atâta că de nu mi-'or fi lemnele aduse până în 3 ḑile, n'ai ce căuta pe lûngă casă. M'-am săturat de aşa un traiu. Sĕ'mi mănânc ḑilelele cu beldiile cele afurisite. Auḑit-ai vorbă? Şi încă una. Tu scii că duminecă se împlinesce anul decând am îngropat pre mămuca — D-ḑeu s'o erte — şi că trebuie sĕ i facem la biserică o leacă de prasnic. Cum ţi-'oiu coace mălaiul dacă te-'i codì încă mult şi uu te-'i duce la pădure?"

„Stăi mĕ femee sĕ se puie drum de sanià, că doară n'a murit mama pădurii. Până duminecă voiu împrumuta de unde va."

„Mie împrumut nu-mi trebuie" — rĕcnì lelea Casandra şi merse la vatră. Aducênd mâncarea, i-o dedù bărbatului sĕu ḑicêndu-i:

„Sĕ scii, că încă astăḑi ai sĕ mergi la pădure ca pe mâne seară sĕ te poţi întoarce! M'-ai auḑit?" Badea Nică numai ḑise nici un cuvênt, şi potolindu-şi foamea oftà şi vorbì către sine: „Ear a întrăt dracul întrênsa." — Ear' lelea Casandra se făcea că nu-l aude şi se puse mai departe la ţesut. Sfirşindu-şi Nică mâncarea îşi făcù o cruce drept mulţămire lui D-ḑeu, îşi luà cuşma cea ţurcănească din cuiu şi fără sĕ mai ḑică ceva eşì afară. Merse întins în şandramaua de lûngă grajdiu şi scoţind un lemn de lucru pe care îl ţinè ascuns, stupì de vre o câte-va ori în palme şi începù sĕ cioplească nisce ţepuşi de sanià. Barda îi umbla în mâni ca unui meşter vechiu şi cât ai bate în palme erau gata patru ţepuşi. În urmă mai scoase sania cea talpăiată şi aşeḑà în ea cele trebuincioase.

A avut de lucru până la ameaḑă-ḑi pentrucâ amuşi da de un cuiu că lipsesce, amuşi zăria că resteile sûnt slabe şi toate aceste trubuia sĕ le facă. Un gospodariu bun vrea sĕ aibă toate în rânduială şi aceasta îi plăcea lui badea Nică. Casandra îl privia din casă prin fereastră şi se bucura foarte mult, vĕḑênd că vorbele ei n'au fost înzadar. Badea Nică se gătia la pădure. În sanià îşi puse el şi lanţurile cele groase de legat, îşi mai puse şi toporul şi toate celelalte unelte, cari îi erau de lipsă. Seara avea sĕ se pornească ca sĕ fie des-dimineaţă la pădurariu. Şi apoi avea bună bucată de drum.

Afară gerul se mai muiase şi ceriul se învĕlise cu nesce nouri groşi. Cioarele sburau tot cârduri şi corbii tăiau aerul a lene scoţênd câte un strigăt croncănitoriu. Aceste erau semnele cele mai bune, că avea sĕ ningă.

Era către seară. Înaintea casei lui badea Nică sta sania dea gata şi boii cei bĕtrâni, boi cu nădejde pare că sciau încătro au sĕ plece. Nu trecù mult şi eată şi stăpânul lor eşì din casă, urmat fiind de nevasta sa şi învĕlit într'o manta mare, de miţă neagră, cu o glugă voinicească. Se puse în sanià, pocnì odată din harapnic şi bloul situaţiunii spre a putè judeca cu o sicuranţă oare care în privinţa viitorului,

---

*) Din Călindarul Societăţii pentru cultura şi literatura rom. în Bucovina.

„Constatăm însĕ o neîncredere si o preocupaţiune generelă care cresce în raport cu mulţimea cestiunilor ce sûnt de deslegat şi cu greutăţile ce se ivesc pe fie care ḑi.

„Este de prevĕḑut că starea aceasta de lucru nu poate se meargă mult tìmp înainte; o schimbare este inevitabilă.

„Fiva ea făcută pe basele asicurărilor de cari vorbirăm despre pacea si liniscea Europei?

„Ţinênd seamă de deosebitele tendenţe şi interese cu greu putem crede în asigurarea păcii.

„Judecând mersul lucrurìlor, ne temem din contră că neînţelegerile dintre unele puteri se nu sfârşească prin a da nascere la conflicte între ele.

„Vedem ce se întêmpla astăḑi între Austro-Ungaria şi Rusia: presa austro-ungară, chiar cea oficioasă, acusă pe Rusia de propagandă panslavistă în Bosnia şi Erţegovina.

„De bună samă c'asemeni acusări nu sûnt privite cu nepăsare în Rusia; ele pot s'aţîţe spiritele şi slăbească din ce în ce mai mult bunele rapoarte dintre aceste doauĕ puteri, ale căror interese în Orient pe cât sûnt de opuse, pe atât se pot eşì mai tare de o dată şi pe neasteptate, în paguba păcei şi liniştei generale.

„Rusia şi-a vĕrsat sângele în Orinte şi-a făcut în timp de ani mari şi numeroase sacrificie; ea nu va vedea prin urmare cu plăcere stabilirea şi întinderea Austro-Ungariei în această parte a Europei.

„Slavii din Bosnia şi Erţegovina sciu foarte bine aceasta, şi par a nu se obicînui cu stăpânirea austro-ungară ce li s'a impus de tratatul din Berlin, în privinţa căreia încă de la început s'au arĕtat cu totul nemulţămiţi.

„Totul atârnă prin urmare de modul cum aceste doue puteri îşi vor apăra interesele lor în Oriinte, de o ne-înţelegere între ele şi de condiţiunile în cari se vor găsì cele-lalte puteri europene în casul unei asemeni eventualităţi.

Mai curênd sau mai târḑiu însĕ, este de temut că interesele opuse ale acestor doue puteri au sĕ se isbească, cu toate încredinţările de amiciă şi asicurările lor reciproce.

„Urmările unei asemeni eventualităţi ar putea sĕ ia proporţiuni neasteptate, schimbând cu totul situaţiunea în Oriinte şi mersul lucrurilor în Europa.

„Eacă pentru ce ḑiserăm că trebuie sĕ fim prevĕḑĕtori şi cu mare băgare de samă, căci nu scim ce are s'aducă ḑiua de mâne.

„Ocupaţi fiind cu afacerile din întru, sĕ nu uităm şi ceea ce se petrece în afară.

„Atâtea cestiuni ce sûnt de deslegat, atâtea neînţelegeri ce ḑilnic se ivesc, atâtea tendenţe şi interese deosebite, sûnt tot atâtea preocupaţiuni pentru Europa întreagă, de cari noi cautâ sĕ ţinem cea mai mare socoteală, dacă cu adevĕrat ne ingrijim de soartea noastră şi voim sĕ păstrăm posiţinnea ce'am câştigat în concertul celor-lalte State.“

Rusia și Anglia față cu Rescoala din Dalmația.

Un corespondent al foaiei „Tribune“ din Berlin spune, că Ţarul e prea descuragiat şi nervos; el numai vrea sĕ audă de reforme constituţionale. Partida panslavistică îl domină cu cotul, şi după cum susţine corespondentul, această partidă va înainta desigur spre sud pe teritoriul politicei esterne. Rusia nu se va angagia direct; dar nu e mirare, dacă şi persoanele cele mai supuse vor fi recunoscĕtoare unei partide, care caută sĕ ocupe poporul şi se pună mulţimea pe alte gânduri mai puţin sinistre.

„Sûntem convinşi, că cestiunea bosniaco-serbo-dalmaţină se va întinde mai departe şi s'ar putè ca într'o ḑi cabinetele sĕ se ocupe oficial cu „cestiunea influenţei.“ De aceea generalul Ignatiew remâne ministru, pentru ca desfăşurarea „Erţegovinei mititele“ sĕ fie garantată.

Cei din Viena sciu, că prin Bucuresci a trecut generalul Doktorow cu doi coloneli din statul major rus; că s'au dus la Rusciuc, de unde vor merge în Serbia şi poate mai departe spre sud. Guvernul austro-ungar urmăresce de aproape ori ce mişcare din Muntenegru, Serbia şi Rusia.

Greutăţile, cu cari se luptă Austria în Bosnia şi Erţegovina sûnt salutate cu bucurie nu numai de presa rusească ci şi de foile engleze. Mai ales foile guvernamentale sûnt pline de maliţie Numai „Times“ e ceva mai reservată. Fatalităţile, ce întimpină Austria în Erţegovina, ḑice foaia cetăţii, sûnt o probă nouă despre pericolele şi responsabilităţile unei anecsiuni. Nu e îndoială, că situatia din Erţegovina este prea critică şi plină de griji; dar mĕsurile luate de guvern sûnt numai mĕsuri de precauţiune până acum şi nu dau un motiv real pentru a ne teme de o rescoală generală Esperienţele Austriei în peninsula balcanică sûnt o învĕţătură bună despre nĕcazurile şi inconvenientele, de cari sûnt însoţite anecsiunile. Anglia a trebuit sĕ primească această lecţiune în sudul Africei, Francia păţesce tot aşa în Tunizia, ear' Austria se pare, că în cei trei ani de ocupare a Bosniei şi Erţegovinei n'a făcut nici un pas înainte, încât acest teritoriu străin sĕ'i fie de vre un folos.

Întrunirea dela Iași a proprietarilor și arêndașilor.

Cetim în „Românul“: Şedinţa a fost preşeḑută de d. Vasile Alesandri.

Domnul Grigore M. Sturdza a susţinut că legea tocmelelor agricole ş'a cârciumelor sûnt o spoliare a drepturilor proprietăţii. A adaos că legile comunale şi judeţene propuse au de scop a întroduce votul universal şi la alegerea Corpurilor legiuitoare; că ast-fel guvernul ar alege prin prefecţi şi subprefecţi deputaţi şi senatori dintre emisarii socialisti, ci cari apoi vor face legi cari vor spolia pe preprietari, le vor lua moşiile şi pădurele spre a le da locuitorilor.

Atragem aci atenţiunea publicului asupra acestui din urmă cuvênt.

Până la Revoluţiunea dela 1848, acesti patrioţi boiari când vorbiau de săteni i desemnau supt denumirea de Români. Acum au făcut un mare pas înainte şi ḑic sătenilor: „locuitori.“

Sĕ mergem dar cu dreptatea şi cu libertatea înainte şi precum faptele glorioase ale sătenilor au făcut pe acesti patrioţi sĕ'şi dea şi lor acum numele de Români, tot ast-fel se vor fi mândri mâne sĕ se declare şi dênşii locuitori ai acestei ţĕri ear nu simplii esploatatori, şi asupritori cum sûnt acum israeliţii dela cârciumele d-lor din comunele rurale.

D. G. M. Sturdza sfirşii mai adăogênd că d. Rosetti prin circulările sale a abrogat legi.

După d-sea vorbì d. Holban care acum ca de multe ori, mai inteliginte de cât cei lalţi se încercà a scăpa asociaţiunea atâtor oameni cu fapte şi cu idei contrarii de drepte critice, ḑicênd că acea adunare n'are un caracter politic ci pur economic. După aceea, d-lui, care nu este proprietar şi nici chiar arêndator, combătù proiectele pentru tocmelile agricole, al cârciumelor şi cele lalte douĕ, opinând că toată ţeara trebuie sĕ le combată în unanimitate ca o peire.

D. Carp lasă sĕ se înţeleagă că Constituţiunea este ameninţată: schiţă o programă politică şi propuse subscrierea unei petiţiuni la Cameră prin care sĕ se ceară a nu se vota nici una din aceste patru legi.

Vorbì apoi d. M. Cogălniceanu, făcù istorioul Constituţiunei, începênd cu convenţiunea dela 1857, apără lovirea de stat şi declară că dreptate au toţi câţi vorbiseră până acì; apoi adause că ţeranul trebuie rădicat progresiv, că ideea ce a predomnit pe d, C. A, Rosetti este bună, dar că mijlocul şi legea în sine sûnt rele, căci lovesc în interesele proprietarilor, că d. Rosetti este un bun gazetar, dar nu se înţelege în trebile ţĕrei şi termină declarênd că se unesce cu petiţiunea dar că nu o subscrie.

Luând apoi cuvêntul d. Lascar Catrgi declară că vorbesce pentruca nu prin tăcerea domniei sale sĕ se creaḑă că aprobă tot ce s'a spus în aceea întrunire şi mai cu seamă ideea că trebuesc modificări progresânde.

Opiniunea sa este că nu trebuie nici o schimbare în legile actuale, cerù ca petiţiunea sĕ se adreseze Maiestăţii Sale, ear nu Camerelor care nu vor face nimic şi conchise că trebuie sĕ se pue pe muncă, sĕ formeze comitete prin judeţe, sĕ corespunḑă unele cu altele şi se lucreze la putinţa de a face ca ideile domnialor sĕ se poată aplica.

În ḑiua de duminecă s'a mai ţinut şi altă şedinţă, s'a subscris a doua petiţiune din Iaşi . . . . . s'a aclamat un comitet centrale de 29 persoane şi anume d-nii: Vasilie Alesandri, Principele Sturdza, Mihail Cogălniceanu, Lascar Catargi, Aleasandru Holban, Dimitrie Roseti, Costache Corjescu, Carp, Anghel, Dimitrie Tacu, Iacob Negruzzi, Alesandru Mavrocordat, Manole Sturzescu, Ciupercescu, Drosu Nicolae. Rosnovan, Gheorghe Tacu, Grigore Cogălniceanu, Leon Negruzzi, Ţoni, Alesandru Georghiu, Nicu Ganea, Langa, Dudescu, Bonciu, Sculi, Krupenski, Pastia, Iancu Prăjescu.

S'a decis crearea de comitete speciale în judeţele Moldovei pentru apărerea intereselor agriculturei si proprietăţei;

şi s'a numit o delegaţiune de 7 persoane, şi anume d nii V. Pogor, D. Tacu, C. Corjescu, N. Drosu, L. Negruzzi, Al. Georgiu şi Grigore Cogălniceanu, cari împreună cu delegaţii judeţilor sĕ presinte Parlamentului resoluţiunile luate şi Maiestăţei Sale respectuoase rugăminte de a avisa la protegiarea intereselor ameninţate.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sebeș, în 23 Ianuarie n. 1882. (V). S'a întêmplat. Ce? Ceea ce se

---

Lupanu şi cu Ḑorilă duceau sania de par'că nu o simţiau. Când eşiră afară din sat, înnoptase cu totul. Omĕtul începù sĕ cadă din ce în ce mai des şi vêntul împrăscia floacele în toate părţile. Drumul prin ţarină, pe unde trebuia sĕ treacă badea Nică, era nebătut şi boii trăgeau numai cu încetul, înnotând până în pept prin troenele de omĕt.

„Greu drum sĕ mai am“ îşi ḑise el şi îndemnând boii strigà;

„Cea Ḑorilă!“ că doar' nu esci de aḑi de eri! Am mai umblat noi pe aşa o vreme. Ear' Ḑorilă şi Lupanu înţelegênd cuvintele stăpânului lor, îşi mai iuţiau paşii scoţind pe nări lungi nouri de aburi, cari se respândiau iute prin întunecimea nopţii. Trecură locul numit „Toloaca“ şi de aici se întindeau trei drumuri, ducênd la diferite locuri. Badea Nică care şi-a petrecut mai jumĕtate din viaţa sa pe ţermurile acele, scia drumurile dearostul şi ca nu cumva boii se apuce în altă parte, îl luă de funiă şi merse ca vre o 50 de paşi în fruntea lor.

„Hăis Lupanu!“ şi strigând astfel, puse funia eară-şi pe jug, se scuturà şi se aşeză în saniă sub ai cării tălpi foşnia şi scărţia ometul. Drumul se făcea tot mai greu şi vêntul aruncându-i nouri întregi de omĕt în faţă îi lua vederile.

El îşi trase gluga pe cap, se învĕlì bine şi sgribulindu-se într'un ungher de saniă, lăsà boii în voia lor. Se ḑice că la întunerec te duc vitele mai bine şi de părerea aceasta era şi badea Nică. Merseră şi merseră şi după o călĕtoriă lungă şi îngreuitoare ajunseră în pădure. Dar' numai că întrară în ea când eată un cârd întreg de lupi s'ar dintr'o visuină. Boii o răped la fugă spre stâncă, dar nu făcură mai mult decât vre o douĕ sărituri, când de odată se deschide înaintea lor o prepastiă fără fund. Nu se mai putură oprì. Era prea târḑiu. Un strigăt, un ţipĕt şi alta nimica. — Erau prăpădiţi atât stăpânul cât şi vitele....

Abia într.un târḑiu, după câte-va oare sĕ trezì bietul nostru om. În giurul sĕu era o întunecime grozavă. Se pipăì cu mâna pe trup dar nu simţia nici o durere. Căḑĕtura nu'l ucise nicăiri! Achipuì după saniă după dragele sale vite, însĕ nici urmă de ele. Desperarea era la culme. Nu scia ce se creaḑă. De buimăcit ce era, se făcuse şi mai buimăcit. Cercà se păşească, dar' picioarele parcă'i erau legate. Scoţind din peptul sĕu un lung oftat căḑù jos. Cât a stat aşa nu se scie, atâta numai că când s'a treḑit, zărì lûngă sine un băiat, ţiuênd în mână un fêlinariu respândind o lumină tainică şi viă.

„Unde sûnt dragă băeţele? Şi unde-mi sûnt boii cu sania? — întrebà badea Nică. Băeţelul însĕ nu rĕspunse nimica ci îi făcù semn cu mâna sĕ'l urmeze. Badea Nică sĕ ridică de jos şi pornì cu paşi tremurênḑi silindu-se din resputeri de a se ţinè de micul om, care mergea aşa de iute de ţi-se părea că sboară. Merse şi merse prin visunii care de care mai îngrozitoare şi i se arĕtară multe dihănii. Se credea ca e în iad. După o cale lungă şi obositoare ajunseră ei în sfirşit la o stâncă mare lûngă care şedea un om bĕtrân, alb la pĕr ca ometul. Acesta zărindui că vin, se rĕdică în picioare spriginindu-se de un toiag de fer, deschise poarta cea de fer şi le dădù drumul se treacă. Ca şi cum întri noaptea de afară într'o casă în care ard sute şi mii de lumini care îţi astupă ochii; aşa se întêmplă şi lui Nică. Numai că trecură poarta şi se aflau dincolo de stâncă, când lumina unor raḑe vie îi lovì drept în faţă.

„Omule sau ce eşti unde mĕ duci? Gândesce că am femee şi copii! Dar nu căpĕta nici acum vre un rĕspuns. Nui remânea lui badea Nică alta nimic de făcut decât se tacă şi se meargă. Mai încolo dădură de un loc foarte frumos, unde crescea feliurite holde mănoase. Un aer plin de mirosuri îi uşura peptul. Ochiul lui alerga dela un loc la altul şi toate i se înfăţoşau aşa de mândru încât nu se mai sătura de privit. Mergeau şi mergeau dând de alte locuri numai puţin frumoase şi încântătoare. Badea Nică uitase de fĕmee şi de copii, de saniă, de boi, în scurt de totul şi ar fi voit cu drag sĕ'şi petreacă pare a se fi pus pre aici la ordinea ḑilei: violenţele.

În 20 Ianuarie preşedintele comisiuniii, scoalei industriale de aici, Albert Leonhardt, a conchiemat în pripă şi pre nesciute o şedinţă a acelei comisiuni. Membrii uimiţi sau adunat numai membrul Piso într'aceea a trebuit sĕ se ducă la şedinţele Universităţii din Sibiiu.

La verificarea procesului verbal al şedinţei trecute s'a desvoltat numai decât eară o discusiune *non plus ultra* şi foarte caracteristică.

Procesul verbal a fost redactat conform adevĕrului gol şi curat.

Cu toate aceste bietul preşedinte cu toată puterea voia sĕ se scrie în protocol, ca el ar fi spus numele acelor candidaţi de instructori la scoala industrială pentru cari a votat el (cu şedula secretă) şi că la finea şedinţei ar fi enunciat în toată forma, şi ca conclus, că cutari şi cutari candidaţi sûnt aleşi. În adevĕr însĕ n'a făcut nici una, ci a enunciat, ca acest resultat al votării se va comunica spre decidere (incompetentelui) oficiu central.

Dară de ce a vrut preşedintele forţarea unui astfeliu de protocol? Pentrucă el ca preşedinte (?) al magistratului, cu toată graba a scris ce va fi scris comitelui săsesc despre acea alegere, şi acela din motive anumite binecuvêntate, cari le vom desvĕlì toate frumuşel la timpul sĕu, pre cale telegrafică a dispus şi a anunciat, că el întăresce pre candidaţii acelei părţi, la care parte a ţinut cu votul sĕu şi preşedintele.

Mai mare piramidalitate ca aceasta nu s'a putut face. Şi ca se fie cu coarne s'a făcut telegrafice (dacă acel telegram nu este acuma vre o abusare din partea unui păcală.)

Toţi membrii presenţi au votat. Votarea a fost secretă cu şedule în urna. Resultatul este paritate de voturi. Dĕrimator nu este pentrucă preşedintele 'şi dede votul. Şi cu toate aceste a decide telegrafice din alt oraş, că aceia se întăresc pentru cari a votat preşedintele. La aceasta se cere sau mai multă lumină ca a soarelui, s'au apoi căpăţina cel puţin a unui crivoscian, căci noi de pre aici cu capete şi suflete normale nu înţelegem şi nu ne pricepem la de aceste.

Destul, că preşedintele avea această telegramă, acest pas — plenipotenţă generală în busunariu, şi nui pasă nici de Han-tătar. El se nisuia numai se 'şi cârpească protocolul conform acelei ordinaţiuni fredericiane.

Membri români, vĕḑênd cum merg trebile, vĕḑênd că au ujuns la gradul ultim, aproape la dreptul pumnului, convingêndu-se, că discusiunea cu armele adevĕrului şi a onestităţii este absolut zadarnică, vĕḑênd că parochul luteran, om septuagenar pre lûngă toată ruşinea, ce a tradat-o prin tăcerea sa, totuşi contribuie la astfel de dripiri, şi sciind că la votare preşedintele în ce mod va dĕrîma, s'au hotărît a nu contribuì absolut din partea lor la o asemenea redactare de protocol şi verificarea lui.

Notariul comisinnei Dl Dr. Isacu, care nu scia că în dosul lui şi pre ascuns preşedintele poartă corespondenţe oficiale şi absolut conduse de tendenţe de partidă, a dechiarat, că el numai adevĕr a scris în protocol, neadevĕruri nu vrea se scrie nici se verifice şi fiind că de acestea se pretinde şi acum dela început dela el, el nu va faci-o ci va resignă şi ca notariu şi ca membru din o astfel de corporaţiune.

La aceasta apoi a demîsionat şi ambii protopopi bĕtrâni, domnii Ioan Deacu şi Ioan Tipeiu.

După aceea remânênd numai ei, şi riḑênd în pumni că lea succes violenţa au făcut ce au vrut. Şi au verificat după plac protocolul, au împărţit oarele. etc.

Ce va mai fi vom vedè. De va merge tot aşa apoi mĕ tem că revaşul se va umplea de tot.

Recomandăm acest cas guvernului se vaḑă şi el cum se pĕcătuesce pre contul lui, şi în ce mod lucră aici representantele seu spre împăcarea oamenilor, chiar acum în aceste timpuri volburate.

Lugoş, 17 Ianuarie 1882. (Congregaţiunea comitatului) Caraş-Severin convocată încă de Tabajdy pe 16 Ianuarie s'a ţinut la 16 şi 17 Ianuarie fără de numitul comite suprem. Adunarea a fost bine cercetată.

Înainte de a întra în meritul raportului despre această adunare premitem că într'ênsa s'au discutat obiecte însemnate pentru noi Românii şi s'au resolvit în favorul nostru — un lucru rar acesta, fiindcă noi sûntem în minoritate.

Într'o conferenţă prealabilă partida română a stabilit atitudinea şi modul de procedere pentru fie care causă şi s'au designat propunĕtorii şi oratorii. Aceştia s'au arĕtat demni de rolul ce l'au luat asupra sa. Fisiognomia adunării în genere era: În feţele contrarilor iritaţiune febrilă şi nesiguranţă — ear' la oamenii noştri încredere şi mulţămire. Ai nostri au purces compacţi şi cu deplină consciinţă de scopul lor.

După aceste facem se urmeze raportul despre decursul adunării.

Vice-com. Patyánszky încredinţat de comitele suprem cu agendele congregaţiunei dă cetire rescriptelor ministeriale, prin care Tabajdy s'a suspendat din postul seu de comite suprem al Caraş-Severinului, şi scrisoarea de adio a lui Tabajdy şi propune ca congregaţiunea sĕ'şi esprime mulţămita pentru activitatea lui.

În numele partidei noastre C. Brediceanu face următoarea propunere:

„Din partea noastră credem că „acte ministeriale, la a căror decretare nu avem nici o înfluenţă, trebue se le luăm simplu la cunoscinţă. „Tot aceasta avem sĕ facem şi faţă „cu activitatea fostului comite suprem „căci fie care partidă are datorinţa a „lua posiţiune faţă cu activitatea comitelui suprem sub durata funcţiunei sale — noi ne am lămurit posiţiunea noastră la toată ocasiunea „cât a funcţinaţ d. Tabajdy. Aceasta „a fost corect şi parlamentar, drept „acea nu aflu de lipsă ca sĕ se voteze „vre-o manifestaţiune spre caracterisarea activităţii fostului comite suprem. Propunerea mea e ca: Congregaţiunea se ia la cunoscinţă, rescriptele ministeriale şi scrisoarea de „adio a dlui Tabajdy."

Nefăcêndu-se contra propunere congregaţiunea a primit aceasta cu unanimitate. Acesta a fost primul semn de şovăire în atitudinea partidei contrare.

După ce s'a cetit raportul vicecomitelui şi al comisiunei de scontrare s'a pus la ordinea ḑilei alegerea unui jude în Bogşa în locul dlui Antonescu care e ales deputat dietal. Substitutul dlui Antonescu a fost faimosul Paradayser, un individ obscur şi problematic importat de fericitul Tabajdy contra voinţii noastre. Noi l'am combătut la timpul sĕu cu toată resoluţiunea dar fără resultat pentrucă creaturele lui Tabajdy l'au primit cu entusiasm. În adunarea de acum tot aceleşi creaturi i-au dat drumul lui Paradayser cu acelaşi *aequo animo*, cu carel'au primit. Numai 3 aderenţi i-au dat votul. Candidatul partidei noastre d. adv. G. Martinescu a întrunit 85 de voturi, T. Fabry (nepot al ministrului Szende) 145, eara Paradeyser, cum am amintit deja, 3 voturi. Această cădere ruşinoasă a favoritului lui Tabajdy e cu atât mai remarcabilă cu cât Tabajdy fiind sigur de sucursul turmei sale dresate, a denumit de vicenotariu în locul lui Paradayser pe altul de definitiv, voind prin aceasta a forţa alegerea lui de pretor. Spre acest scop dînsul a făcut şi încercări de corteşire înainte de a pleca de aici.

Acest resultat a fost sdrobitor nu numai pentru aderenţii lui Tabajdy ci chiar şi pentru majoritatea ce a ales pe Fabry. Membrii fruntaşi erau consternaţi pentru depravaţiunea ce a cuprins partida.

Acest post de jude administrativ, este aţ treilea, care dela venirea lui Tabajdy ş'a suplinit cu un neromân Mai înainte era ocupat de un Român.

La alegerea membrilor în comitetul admimistrativ a învins partida noastră alegându-se I. Haţeg, Fil. Musta şi C. Brediceanu.

Dl. Vicecomite surprins fiind de acest resultat a aflat cu cale a încheia şedinţa — pentru a câştiga timp şi a da lucrurilor altă direcţiune, dar a doua ḑi când s'a discutat causa înfiinţări gimnasiului român în Caransebeş a avut o surprindere şi mai neplăcută.

Comitetul permanent a propus sĕ se esmită o comisiune, care se cerceteze: oare nu vor suferì scoalele elementare populare prin detragerea venitelor dela fondul grăniţĕresc, şi după ce comisiunea va raporta asupra resultatului cercetării sale causa se se discuteze în merit.

T. Haţeg arată într'o vorbire temeinică că congregaţiunea nu are alt drept decât se ia la cunoscinţă otăririle sau declaraţiunile comunelor, fiind că acelea sûnt conform legei şi se ţin între marginele literelor fundaţionale. Inspectorul scolar, Suttag şi alţi 3—4 romanofagi se svercoliau şi frămêntau aretându ne că nu le convine că voim şi noi se ne cultivăm.

I. Ioanaş prin o mulţime de argumente potrivite face de ris pe pretinşii purtători ai civilisaţiunei şi pe privilegaţii educători ai poporului.

Dintre oratorii următori relevăm cuvintele dlui G. Baiaş comerciant în Caransebeş care le ḑise dlor contrari:

„Am fost grăniţeri şi am trăit „sub absolutism ca cetăţeni onesti şi „bine meritaţi pentru ţeară şi împĕrat „acum chiemaţi fiind a ne împărtăşì de „libertăţile constituţionalismului vedem „că nici cele mai drepte cereri nu ni „se împlinesc, şi la cele mai vitale „cause ne puneţi necontenit pedeci „va se ḑică: ne aţi dat traista plină cu „legi drepturi şi libertăţi, dar când „vrem sĕ ne folosim de ele, o închideţi dinaintea noastră. De o asemenea împărtăşire de constituţionalism „vĕ mulţămim."

Oratorii însinuaţi din ambe părţile au renunţat la cuvênt şi discusiunea s'a încheeat; noi eram siguri că după lege şi după numerul oratorilor nostri am învins, eară votarea nominală era vorba că nu se va cere. Haţeg în cuvêntul de încheere nimicesce cu desăvêrşire atacurile contrarilor. Într'aceea dl fisc. comit. Licsek şi presid. sedriei orfanale Iakabfy s'au decis a cere votare nominală. Şi togma când presidentul voia se enunţie decisiunea în favorul nostru dl fisc. Licsek presentează presidentului congregaţiunii o hârtie, prin care cere împreună cu alţi 9 membri votare.

După aceasta manevra se nasce un sgomot strigênd toţi „voim se mai vorbim" etc. ear adv. I. Nedelcu observând necorectitatea hărtiei de votare cere ca sĕ se cetească numele acelor 10, cari cer votare nominală.

Preşedintele ordinează aceasta cetire; al treilea nume scris pe ea a fost Fr. Witman.

Acest domn auḑindu-şi numele, îndată a strigt: „eu nu am subscris aceea hărtie eu nu am cerut votare"! — După aceasta enunciaţiune deodată se sculară toţi depre scaune strigând „Acţia! acţia! fiscului falsificători!" O spaimă cuprinse pre toţi.

Preşedintele luà hârtia de votare, o rupse în contra protestărilor noastre, şi enuncià ca conclus, că propunerea lui Haţeg s'a primit, eara aceea a comisiunei permanente e respinsă.

Capii nihiliştilor înaintea tribunalului.

(Încheere.)

Lebedewa este teroarea încarnată o ediţie rusească a petrolistelor din Paris.

Oloweinikowa este, cum se susţine, de o frumuseţe seducĕtoare şi ca atare servia partidei. Unde se cerea de a ademenì pe cineva, de a îndemna pe cineva, de a încuragia pe un laş, de a îndemna pe cineva, la lucru, aci ea vinea în ajutor şi făcea pe ori-care un instrument supus şi orb, ajungênd astfel la scopul dorit de partidă.

Mai putem amintì şi pe evreul Izik Aaroucik, care conducea propaganda printre Căzaci. Deci dintre acusaţi 5 bărbaţi şi 2 femei sûnt dintre nobili. Cele-lalte două femei şi 13 bărbaţi sûnt din diferite clase sociale, dar nici un ţĕran. Cel mai bĕtrân e în etate de 34 ani, cel mai tîner are 20 ani; dintre militari e unul numai ofiţerul de marină Suchanow.

Actul de acusare precisează 11 diferite atentate, din cari opt contra vieţei împĕratului Alecsandru II. Acestea sûnt: 1. Atentatul din 2 Aprilie 1879; la acesta e acusat că a participat Mihailow; 2. Atentatul pe linia ferată dela Odessa în vara din 1879 — complici: Kolotkevici, Frolen, Merculow şi Lebedewa; 3. Atentatul dela Alecsandrowsk la 18 Noemvrie 1879 — complici: Issaiew, Tetiorka şi Jakimova; 4. Atentatul pe linia fierată Moscva Kursk, o ḑi mai tîrḑiu — complicii: Mihailow Baranikow, Issaiew, Aarouciw şi Morozow; 5 Esplosiunea din palatul de earnă la 5 Februarie 1880 — complici: Issaiew; 6. Aşeḑarea minei la podul de piatră — complici: Mihailow, Baranckow, Issaicw, Merculow, Aaroucik; 7. Atentatul dela 1 Martie 1881 — complici: Koloskevici, Triogonia, Baranikow, Suchanow, Frolenko, Issaiew, Emelianow Ticinin, Langhanns, Oloweinikowa şi Jakimova; 8. Pregătirile pentru un atentat în stradele Odessei în primăvara din 1880 — complici: — Issaiew, Merkulow, Statopolski şi Jakimova. Acest atentat despre care nu transpirase nimic în public a fost proiectat de Perowskaia şi de Sablim, care trăia cu Iesse Helf-

---

aici rĕmăşiţa ḑilelor sale. Când era el încă băiat auḑise despre ţĕri frumoase şi roditoare şi eată! acum se află el singur în aşa o ţeară. Se simţia aşa de bine, era atât de fericit! Cu capul în sus cu ochii roată în toate părţile pâşia el tot înainte. Mult ar fi întrebat dar n'avea de cine, căci soţul sĕu n'avea chef de vorbă.

— Venirà într'o vale în care în floreau sute de flori, care din care mai frumoase. Unele erau micuţe, altele înalte ca bradul, toate însă sloboḑiau un miros atât de plăcut încât nu-ţi venia sĕ te duci de lûngă ele. Colo mai jos în vale curgea un păråuţ aşa de linu şi apa-i era aşa de curată încât te vedeai ca într'o oglindă.

(Va urma.)

mann şi care s'a împuşcat însuşi şi împĕratul era sĕ fie ucis printr'o mină în primăvara din 1880 în trecerea prin Odessa când mergea spre Livadia. Spre acest scop conspiratorii închiriaseră o căsuţă într'o stradă strîmtă ce conducea spre locul de îmbarcare a vasului imperial „Livadia“ si de aci au început sĕ sape un coridor minat. Din întêmplare împĕratul a venit cu trei ḑile mai înainte la Odessa, de cum era asteptat şi a trecut prin stradă fără ca mina să fi fost gata. În aceeaşi ḑi conjuraţii au părăsit casa. Numai după câteva septămâni vecinii au informat poliţia, că locuitorii acelei case au dispărut. Poliţia a venit şi a găsit săpăturile începute, dar fără a bănuì ceva! Dar într'acestea poliţia din Petersburg a aflat despre atentatul nereuşit, a pus sĕ se cerceteze şi s'a convins despre adevĕrul informaţiunilor.

Afară de atentatele asupra vieţei Ţarului, se vor mai judeca: 9. Omorîrea generalului Mezentzew; complici: Baranicow; 10. Furtul de milioane din casa coroanei din Cherson în vara anului 1879, complice: Ferentiewa; 11. Încercarea nereuşită de a jefuì casa coroanei din Chişinĕu complici: Frolenko, Merkulow, Fridenssohn şi Lebedewa.

Cei doi acuzatori: Procurorul general Murawiew şi procurorul Ostrowski au împărţit ast-fel între ei cele 11 capete de acusare: Murawiew acausă în punctele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, şi 9, iar Ostrowski în punctele 8, 10, şi 11. Publicul nu va fi admis la proces. Acesta va dura mult, cel puţin o sĕptĕmână. Sûnt citaţi 60 martori. Până acuma s'au numit numai doi apĕrători: Spassovici pentru Trigonia, Gerard pentru Lustig. Actul de acusare cuprinde 31 pagine tipărite şi e compus de minune. Pentru toţi acusaţii se propune pedeapsa cu moarte.

Varietăţi.

* (Dela casinul general din loc.) Edarea biletelor de masce la balul costumat al casinului ce se va ţinè în 1 Februarie n. va avè loc (pentru membri şi pentru invitaţi) în 31 Ianuarie şi 1 Februarie în încăperile bibliotecei casinului dimineaţa dela 9 păna la 12 oare şi după ameaḑi dela 3 până la 5 oare.

Sorţirea logelor la balul costumat al casinului din 1 Februarie 1882 se va face în casin în 30 Ianuarie la 3 oare după ameaḑi.

* (Transport de persone.) Dela 1 Februarie an. cur. se vor transporta înţre Mediaş şi Făgăraş şi persoane cu trăsuri postale.

Preţul de călĕtorie pentru o persoană e 5 cr. de chilometru, pentru călĕtorie încolo şi încoace 7½ şi anume dela Mediaş până la Bêrghis 1 fl 20 şi înderetru 2 fl 10 cr. dala Bêrghiş până la Agnita 45 cr. si înderetru 68 cr.; dela Agnita până la Cincu mare 1 fl 5 cr, şi înderetru 1 fl 58 cr. dela Cincu mare până la Făgăras 95 cr. si înderĕtru 1 fl 43 cr.

Pachetele mai mici de 15 kilogr. sûnt scutite de tacse pentru fie care pachet dela 15 kil. în sus se plătesce 3 cruceri.

Mersul trăsurei postale pe linia numită e normată astfel:

Pleacă dela Mediaş (în legătură cu trenul de persoane ce socesce dela Budapesta) la 5 oare 30 de minute dimineaţa; de la Birghiş la 9 oare 25 minute in. de ameaḑi; dela Agnita la 10 oare 55 min. în d. am.; dela Cincu mare la 1 oară 55 min. d. am.; sosesce în Făgăraş la 4 oare 25 min. d. am.; — pleacă dela Făgăras la 5 oare 20 de minute dimineaţa; dela Cincumare la 8 oare 5 min. în de am.; dela Agnita la 11 oare 5 min. în. de am.; dela Birghiş la 12 oare 30 min. d. am.; sosesce în Mediaş la 4 oare 15 minute d. am. (în lagătură cu trenul accelerat ce merge la Budapesta.)

Pasageri se primnsc la oficiele postale din Mediaş, Birghiş, Agnita, Cincu mare şi Făgăraş.

* (Necrolog.) Vasilie Matei, paroch în Sintesci, şi membru scaunului ppopesc în Făget, cu inima înfrêntă de durere aduce la cunoscinţă, că mult iubita sa soţie *Antiţia* Matei n. Gruescu, în urmarea unui morb greu de pept de 5 ḑile, îşi dede nobilul seu suflet în mâna creatorului în 6/18 Ianuarie an. cur. la 10 oare noaptea, în al 48-lea an al etăţii şi 28 al fericitei sale căsătorii. După reposata a remas 5 prunci, cari o deplâng, şi anume: Partenie Matei teolog în anul prim în Caransebeş, Terentie Matei, studinte de a II-a clasă gimnasială în Lugoş, Amalia Matei căs. cu Ioan Iovanescu, sergent în reservă, Ana şi Eva Matei ca fiice, — apoi uumeroşii consângeni Ioan Matei, preot în Margina cu fiul seu Iosif pădurari. Atanasie Emanuil, paroch în Bichigi cu soţia sa Versavia şi fiiul lor Petru stud. de a II-a clasă gimnasială în Lugoş, Iosif Dalici, paroch în Capolnaş, Atanasiu Fileriu, docinte în Sintesci cu soţia sa Haritina n. Gruescu şi fii lor. Înmormêntarea s'a sevêrşit după ritul bisericesc gr. or. în 9/21 Ianuarie a. c. la 2 oare d. a. Fiei ţerîna uşoară şi memoria eternă.

* (Despre „cearta dintre Grecii şi Românii din Braşov.)“ „Kr. Ztg. comunică următoarele: Casa de lûngă târgul cailor a comunei bisericesci gr. or. de aici a fost Sâmbătă după amiaḑi spectacolul unor scene turbulente. Presupunem că cetitorii nostri cunosc cearta ce domnesce de atâţia ani între Românii şi Grecii de aici cu privire la averea bisericească, care până acum a fost administrată numai de Greci*). Sâmbĕtă înainte de ameaḑi vice-comitele comitatului Braşov s'a înfăţişat în cancelaria bisericei de lûngă târgul cailor şi a sigilat Cassa Wertheimiană ce se află acolo. După ameaḑi vice-comitele împreună cu vre-o câţi-va domni s'a dus de nou în localul numit al bisericei grecesci pentru a transporta cassa de acolo. Părinţii bisericei şi unii membri ai comunei bisericesci grecesci cari erau de faţă în biroul lor refusară vice-comitelui estradarea cassei, acesta se vĕḑu deci nevoit a trimite după asistenţă. Îndată se şi înfăţişară 12 gendarmi şi 6 sergenţi de poliţie, Grecii declarară în faţa acestei puteri armate că sûnt siliţi a se supune forţii, dar cerură sĕ se ia un protocol, în care ei accentuară, că se supun numai forţii. După aceasta s'a sigilat şi odaia în care se află cassa şi s'a pus la uşa biuroului un sergent de poliţie.

---

*) Se vede că nici „Kr. Zt.“ nu scie despre ce scrie. Nu e vorba de avere, ci e vorba, că comuna bisericească gr. or. din cetate sĕ se administreze în sensul aseḑămintelor bisericei gr. or., dar nu de vre-o câţi-va indiviḑi pretinşi Greci, cari vor se dispună de biserică ca de moşia lor privată.
Red. „Tel. Rom“

Sciri din urmă.

Ḑiarului „Egyetértés“ se telegrafează dela *Cetinie*, că acolo a sosit d-şoara *Alice Hurtley*, o engleză şi a descălecat la senatorul Petrovici, capul partidei acţiunei. D-şoara stăruesce pentru acţiune contra Austriei şi a promis un sucurs de 10,000 napoleoni în aur, dintre care 1000 a şi dat ordin a se plăti la mâna lui Petrovici. Ea voesce se organiseze o bandă de 500 oameni; doresce ca banda se o recruteze, nu dintre Muntenegreni, ci dintre locuitorii ţerilor austro-unguresci.

Aceluiaşi ḑiariu se telegrafează dela *Rusciuc*, că acolo de un timp încoace, bâjbăe de oficieri şi suboficieri *rusesci*. Acestia vin cu drumul de fer până la Reni. De aci trec pe corăbii de resboiu la Rusciuc. Mulţi trec în haine civile pe la Giurgiu. Propellerii de la Giurgiu ḑic că de mult n'au avut căutare aşa câştigoasă ca acum.

Bibliografie.

Novele din popor de I. Slavici. Editura librăriei Socec & Comp. (Preţul 4 lei, leg. eleg. 6 lei.)

În anii din urmă au început a se ivì, ca ciupercile după o ploaie caldă, o mulţime de cărţi, cea mai mare parte traducţiuni din limba francesă, mai puţine din cea germână, cari de cari mai voluminoase şi cu titluri mai seducătoare. Sûnt romane, novele, biografiele celor mai grozavi bandiţi, descrierea crimelor celor mai oribile şi odioase, cari toate promit indulgentului cetitor petrecere, şi cari, iar toate. au un singur efect, de-a învenina inima şi imaginaţiunea mai cu seamă a tinerimei. Astfel de apariţiuni efemere sûnt o adevĕretă plagă pentru societatea şi pentru naţiunea noastră, care este cu literatura ei încă în faşă, şi abia în ultimii decenii a lucrat pe acest câmp vast cu o străduinţă oare care.

Cu câtă bucurie trebuie sĕ salutăm dar un op, scris într'o limbă curat românească, şi care conţine scene din viaţa poporului român, aşa cum trăiesce, cum iubesce, cum uresce el. În „Novelele“ d-lui Slavici, cetindu-le simţeşti impreună cu eroii şi eroinele fiecărei din trênsele toate fasele prin cari trece sufletul lor. Caracterele sûnt desemnate cu o adevĕrată măestria. Cine a cetit d. e. prima nuvelă „Popa Tanda,“ parcă 'i vine prin gând că un asemenea Popă a mai întâlnit el în viaţa sa, parcă prin un asemenea sat a mai călătorit. Aşa şi cu celelalte novele: „Gura Satului“ (care am citit'o în unul din cele mai renumite jurnale nemţeşti) conţine caractere neaoşe româneşti, cari par a dispărea acum. Simţi cum îţi bate inima gândindu-te la „Mihul Saftei“ şi la copila lui etc. etc.

Asemenea scene pline de farmec şi vieaţă, de întristare şi bucurie, de veselie şi mânie, de dragoste şi ură, găsim în „o vieaţă pierdută“ la crucea din sat, „Scormon“ “Budulea Taichii“ şi „Moară cu noroc.“ — Când am ajuns la sfîrşitul cărţii mi-a părut de un simplu lucru rĕu: nu am 'nainte'mi: „Urmare la Novele din Popor“!

Novelele d-lui Slavici merită toată îmbrăţişirea din partea publicului şi ar fi de dorit ca sĕ se găsească în fie-care bibliotecă de casă.

Mi rĕmâne de vorbit despre editura cărţii. Aci este destul dacă notez că este tipărită în stabilimentul d-lor Socec & Teclu şi editată de librăria Rocec & Co. Esteriorul cărţii e prea plăcut, hârtia bună şi tiparul foarte limpede şi curat.

„Aleg.“ *C. P-i.*

Bursa de Viena şi Pesta

Din 26 Ianuarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	116.50	116.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.--	86.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.—	131.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	96.—	94.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.—	92.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	94 —	93.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93 —	92.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	95.—	94 —
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	94 50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.50	72.25
Datorie de stat în argint . . .	75.—	73 25
Renta de aur austriacă	91.80	91.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.75	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	812.—	810.—
Acţiuni de credit austr. . . .	279.50	277.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	267.50	265.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	112.—	112.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	107.—	107.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61½	5.62
Napoleon	9.53	9.53
100 marce nemţesci	58.55	58.60
London (pe poliţa de trei luni) .	119.70	119.50

Nr. 401 [3] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Buceş de classa a III. din protopresbiteratul Zarandului neconcurând nimenea la primul concurs, conform hârtiei Veneratului Consistoriu dto. 26 Noemvre Nr. 3647 B. 1881 se escrie a doaua oară concurs cu cu terminul până la 31 Ianuarie 1882.

Emolumentele sûnt:

Venitele parochiali în sumă de 313 fl.

Petenţii au de a-şi aşterne concursul proveḑut in sensul statului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Brad: (Hunyádmegye) până la terminul indicat.

Brad. 24 Decemvre, 1881.

George Părău m. p.,
adm. protopr.

Nr. 27—1882. civ. [10] 2—3

Publicaţiune!

Stefan Csiki, posesor în Zageru şi soţii lui, înaintând contra întregului posesorat de acolo petiţiune pentru concesiunea regulărei hotarului, s'a pus ca termin de pertractare ḑiua dela 10 Martie 1882 la 10 oare înainte de ameaḑi în comuna Zageru în casa comunală, la care pertractare pe calea publicaţiunei sĕ învită toţii interesaţii cu acea observare, că părţile absente se privesc că consimt cu regularea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 10 Ianuarie 1882.

Nagy m. p., pres. **Butal** m. p., notariu.

Zambach şi Gavora,
în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.
Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Obiectele care nu convin se schimbă. [157] 18—30

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 7. Sibiiu, Marţi 19|31 Iannarie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei** or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Controla de suprema-inspecţiune a statutului, faţă cu biserica gr. or. română din Ungaria şi Transilvania.

Precum s'a amintit deja în „Telegraful Român“, faimosul corespondent din Sibiiu al organului „Pester Ll.“ şi-a finit articolii lui plini de venin şi de denunciări asupra autonomiei noastre bisericesci.

Ar fi pĕcat de timp şi osteneală, a reflecta în detaiu la afirmaţiunile reutăcioase a aceluiaşi corespondente.

Ei bine, dar pentru ca sĕ se convingă cetitorii cât de maliţioase sûnt afirmaţiunile denunciatorelui din Sibiiu, şi cum se întortochează starea adevĕrată a lucrului, întru ajungerea scopului infernal personal, eată ca esemplu, îmi iau libertatea, a atinge numai scurt un cas concret.

La sfêrşitul publicaţiunei sale denunciatoare, anonimul corespondent în prima linia face imputare înaltului ministeriu de culte şi instrucţiune publică, de ce nu-şi eserciteazǎ dreptul seu de supraveghere faţă cu autonomia bisericei noastre, adaugênd: că chiar şi elementele cele moderate în principie politice ale congresului din anul 1878, cât şi a congresului din urmă s'au convins de acea nepăsare a guvernului. Apoi continuă: Causa rĕului acestuia, — va se ḑică neesercitarea dreptului de suprema inspecţiune a regimului — devine de acolo, că în gremiul înaltului ministeriu de culte şi instrucţiune publică nu e nici un funcţionariu mai superior sau măcar inferior de naţionalitatea română gr. orientală.

Din această necesitate arḑêndă ḑice anonimul, şi cu considerare că regimul faţă cu biserica română gr. or. din Ungaria şi Transilvania, nu'şi validitează dreptul seu de inspecţiune supremă în astfel de mĕsură, ca cu biserica gr. or. sêrbească, deputatul congresual dela 1878 advocatul Stefan Ioanoviciu din Budapesta, a făcut propunere carea s'a şi ridicat la valoare de conclus unanim prin congres; ca Escelenţa Sa metropolitul, ca preşedinte al congresului bisericesc, la timpul binevenit, sĕ facă paşii necesari la locurile înalte competente în direcţiunea aceasta, ceeace însĕ până de present a remas fără resultat.

Noi nu scim continuă mai departe denunciatorele — că cine este causa, şi că peste tot Escelenţa Sa metropolitul corespuns'a însărcinării acesteia sau ba; atâta însĕ cu positivitate şi fără sfială se afirmă, că pănăce în gremiul ministeriului de culte şi instrucţiune publică, mai vêrtos în resortul anumit, nu se vor face alte dispoziţiuni mai corespunḑĕtoare, pentru o mai rigoroasă controlare din partea regimului, rĕul deja acut din ḑi în ḑi se va întărì, şi vindecarea lui va fi cu atâta mai cu greu.

În atare mod argumentează anonimul denunciator.

Acum, sĕ privim niţel în protocolul congresului ordinariu din 1878, ca se vedem ce are propunĕtoriul dl Stefan Ioanoviciu, făcut-a susamintita propunere din causă de îngrigire, că guvernul nu'şi eserciteazǎ, cum ḑice anonimul, dreptul seu de supraveghere faţă cu autonomia noastră bisericească?

Pe pagina 104 a protocolului congresual din 1878 de sub Nr. 208 se aflǎ propunerea care şi suna în următoriul mod:

Deputatul St. Ioanoviciu face în scris următoarea propunere:

„Escelenţa Sa Preasânţitul archiepiscop şi metropolit binevoiască a aduce la cunoscinţa înaltului ministeriu regesc-unguresc de culte şi de instrucţiune publică: că măritul congres gr. or. cu părere de rĕu trebue se observe desconsiderarea, va se ḑică, neaplicarea Românilor gr. or. la înalta acelaşi ministeriu, ceea ce de fel nu corespunde legii aduse pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor şi a confesiunilor patriei, din care causă atât pentru mai bună informaţiune a înaltului ministeriu de culte şi de instrucţiune publică în afacerile noastre bisericesci şi scolare, cât şi în luarea în consideraţiune a populaţiunei greco-orientale române din Ungaria şi Transilvania, măritul congres nutresce speranţa firmă, că înalt — acelaşi ministeriu înţelegênd dorinţa congresului, va nisuì cât mai curênd, amesurat parităţei altor confesiuni, a satisface cererei Românilor gr. orientali, aplicând şi dintre bărbaţii nostri cei deprinşi în afacerile bisericesci şi scolare.“

Propunerea aceasta s'a transpus la comisiunea organizătoariă. Ear' sub Nr. 227 din acelaşi protocol, comisiunea organizătoare reportează în obiectul acesta în următoriul mod: „Congresul vede cu părere de rĕu „lipsa de multe ori greu simţită „de bărbaţi apţi din sinul bisericei „noastre în gremiul înaltului „ministeriu de culte şi de in„strucţiune publică, unde se re„solv cele mai momentoase „cause bisericesci; drept aceea „recomandă Preasânţiei Sale metro„politului, a aduce *la cunoscinţa locu„rilor mai înalte dorinţa congresului, de „a vedè* **aplicaţi** *în atinsul ministeriu „şi* **bărbaţi de ai bisericei noastre.**

Din citatele aceste deci, este evident, fără de a mai face vre un comentar că conclusul congresual din cestiune s'a adus din alt motiv şi din alt punct de mânecare decum afirmă denunciatorele din Sibiiu în „Pester Ll“. Altcum, cuiul a străbătut prin sac. Anonimul denunciător s'a demascat de un. . . . .

Trist şi dureros lucru este dacă un român ortodocs sperează prin denunciarea instituţiunelor sale bisericesci a devenì aplicat în gremiul înaltului ministeriu de culte şi instrucţiune publică. *Sapienti pauca!*

În interesul adevĕrului însĕ voiu se amintesc că, precum sûnt informat fabricatoriul serieler lungi de denunciare în „P. Ll“ nu este român *) nici ortodocs, ci e un străin carele a primit numai materialul dela un semi-ortodocs de ai nostri din Sibiiu, va se ḑică: ortodocsul aspirante la post, s'a pus după spatele faimosului corespondente, apoi de străinul nici că sĕ ne mai mirăm că pentru bani a scris câte verḑi şi uscate.

În fine, prea bine a observat „Telegraful Roman“, când a apostrofat denunciările din „P. Ll.“, amintind: avem şi pre Iuda şi mărturiile mincinoase în sinul nostru.

Pe când cu părere de rĕu trebue sĕ constatăm rĕtăcirea unor fii ai nostri, tot atunci eu din partemi nu pot se dau creḑĕmênt unor nedumeriri manifestate, că prin scorniturile maliţioase a denunciatorelui din „P. Ll.“ s'ar putè nasce vre un pericol pentru autonomia noastră bisericească.

După mine, în această privinţă causă de nedumerire nu trebuie se avem, fiindcă oamenii din sferele guvernului sciu prea bine că poporul, respective inteligenţa română ortodoxă 'şi eserciteazǎ dreptul autonomiei bisericei sale numai între marginele legii.

Membrii corporaţiunilor noastre bisericesci, fie dênşii de ori şi ce coloare politică întru esecutarea drepturilor autonomiei bisericesci, sûnt pururea conduşi numai şi numai de principiul promovării şi stabilirii acelei autonomii, carea prin neobosita stăruinţă a marelui *Andreiu* s'a indus în viaţa bisericească gr. or. română din Ungaria şi Transilvania.

Autonomia bisericei noastre este intemeiată pe aşeḑămintele sinoadelor noastre ecomonice (sobornicesci) din vechime, deci sĕ înţelege de sine că concursul poporului întru administrarea trebilor biserisericesci, scolare şi fundaţionale, este o aparaţiune neîn-

---

*) Trist dar... noi sûntem înformaţi deadreptul dela Budapesta altfel.
Red.

FOIŢA.

Un vis pe calea spre pădure după lemne *).

(Încheere.)

„Sĕ stăm puţin aici luminate coconaşule — căci de-abia acuma recunoscù, că băiatul trebue sĕ fie ceva mai pre sus. — Lasă-mĕ sĕ sorb puţină apă, că tare mi sete.“ Ear băiatul nu ḑise nimica, ci făcêndu-i semn cu capul „că se poate“ se dădù de-o-parte. Badea Nică se plecà la părău, trase un gât de apă şi de ce bea de aceea ar fi mai beut. Apa era aşa de bună şi aşa de recoritoare, încât aşa o apă n'a fost beut el în viaţa sa. Cât n'ar fi dat sĕ rĕmăie acolo, lûngă acel părĕu tainic, ascultându-i murmurul şi privind undele lui. Dar sciea el unde se află!? Revenind înapoi băiatul îi făcù cu mâna sĕ vie, şi badea Nică pornì cu inima întristată. Decând beù apă, se simţia aşa de uşor, încât i-se părea că sboară dar nu că merge. De gândit nu mai avea timp, căci câmpiile înflorite îl stingheriau.

Numai că trecură valea şi un deal şi îndată dădură de o pădure verde şi aşa de frumoasă de-ţi fugiau ochii pe ea. Întrară într'ênsa. Mii şi mii de paseri cântau sărind de pe o creangă pe alta. Era un adevĕrat concert. Nică era în culmea fericirii. Sorbia cu plăcere aerul rĕcoritoriu şi privia cu drag făloşii copaci. Cerbi şi ciute li-se arĕtau în cale săltând uşor prin earba înaltă pănă la brâu. Ele erau blânde şi nu fugiau de ei.

„Bine trebue sĕ mai trăiască acestia aici, îşi gândia el. Ei numai sciu ce este chinul şi nĕcasul.“

Nu'şi sfêrşì bine gândurile sale când eată! o curte măreaţă, un feliu de cetate se ridicà înaintea lor, aşa de frumoasă cum n'a mai vĕḑut. Era mare cât un sat întreg. Turnuri se ridicau în toate patru unghiuri ale zidului, turnuri al căror vêrf ajungea pănă la nouri. Zidurile erau din peatră albă ca omĕtul şi străluciau de mândre ce erau. O poartă mare de fer, ferecată cu nouĕ lanţuri şi încuiată cu nouĕ lăcăţi şi cu nouĕ zĕvoarĕ era păḑită de un om, a cărui privire era grozavă. Badea Nică trăsărì zărindu-l. Ochii sĕi înholbaţi, nasul cel cârn, têmplele eşite afară, te făceau sĕ eai lumea în cap şi nu te-ai mai fi oprit trei ḑile şi trei nopţi. Băiatul vorbì ceva cu uriciosul om şi acesta începù a descuia lăcăţile şi poarta se deschise cu vuet mare. Întrară în ogradă şi o mulţime de şerbi şi şerbitoare le eşiră înainte privind cu mirare la omul nostru. Nică, uitându-se şi el la ei, le ridicà cuşma pănă la pămênt, — că doar' atât scia şi el. — În clipa aceasta dispărù băiatul care-l conduse şi el se afla singur într'o mulţime de necunoscuţi. Nu scia ce se facă şi ce sĕ înceapă. Luându-şi în urmă inima în dinţi se închinà pănă la pămênt şi le ḑise;

Oameni buni! Spuneţi-mi unde mĕ aflu? În ce împĕrăţie am întrat?“ Slugile îl priviau cu ochi înholbaţi dar' nu-i dedură nici o desluşire. Tovarăşul sĕu dela drum venì earăşi îndĕrĕpt şi le şoptì slugilor nesce cuvinte, lui Nică cu totul necunoscute. Indată mai mulţi din argaţi îl luară între dênşii şi-'l duseră în curte prin nesce odăi mari şi frumoase până ce se opriră într'o casă, în care îl începură a'l îmbrăca în haine strălucite. Lui badea Nică îi crescea inima de bucurie când privia straele cele boeresci. După ce a fost îmbrăcat gata îl duseră într'o casă, care era îmbrăcată numai cu mătasă şi în care era atâtea argintării de-ţi lua vederile. Asceptase aici puţin şi de loc uşa sĕ deschise. Dar ce sĕ veḑi? O femee tinĕră, îmbrăcată numai în mătasă şi aur, cu o coroană pe cap întrà în casă.

Era aşa de frumoasă încât nu se mai pomenia ca ea. Impĕrăteasa, —

---

*) Din Călindarul Societăţii pentru cultura şi literatura rom. în Bucovina.

cungiurat de lipsă prin urmare ortodocsul acela, care în sburdăciunea sa într'un mod cinic, atacă autonomia bisericei noastre nu poate fi nici adoratoriu aşeḑămintelor celor mai sublime a bisericei ortodocse.

S'au doară pentrucă în administraţiunea trebilor noastre bisericesci nu se urmează după placul şi ambiţiunea unora şi altora e permis prin denunciarea autonomiei bisericei noastre a cere interventiunea regimului?

O tempora o mores!

Sûnt pe deplin convins, ca prelaţii nostri, la toată ocasiunea vor fi la înălţimea misiunei lor şi vor stăruì a susţinè buna înţelegere între fii lor sufletesci şi nu vor da prilegiu de amestec străinilor în causa autonomiei noastre bisericesci. Şi iarăşi ar fi trist când s'ar afla vre unul s'au altul sě se facă instrument în contra instituţiunilor ereḑite dela fericitul Andreiu.

În aceasta momentoasă înpregiurare deci věd cu garanţiă mai mare în susţinerea autonomiei noastre.

Poporul împreună cu inteligenţa română ortodocsă fără deosebirea de ţinută politică sûnt mândri a avè o atare autonomie bisericeaccă care — autonomie cu drept cuvênt poate servì de model bisericei întregi gr. or. din toată lumea.

Conced, că în statutul organic se vor afla şi unele greşeli, precum nici un lucru s'au fiinţă omenească în lume, nu-'şi poate atribuì perfecţiunea infabilităţii.

Ei bine, dar scăderile din st. org. din ce în ce se vor delătura prin zelul neobosit a acelor bărbaţii, cari sûnt chemaţi a conduce trebile noastre bisericesci; aşa dar *est modus in rebus*, şi nu simţim lipsa de feliu a ne lua refugiu la guvern.

Scim prea bine cu toţii că marele Andreiu a ostenit aşa ḑicênd în decursul întregei vieţii sale, spre realisarea acelui scop măreţi, adecă, de a putè introduce în viaţă autonomia noastră bisericească.

Prin această unică faptă epocală în biserica noastră, Marele Andreiu şi-a asigurat nemurirea numelui sěu.

De eternă memoriă va fi pentru Românii ortodocşi din Ungaria şi Transilvania congresul bisericesc din anul 1868, căci atunci poporul ortodox din Ungaria s'a putut aduna ântâiaşi dată în mod constituţional în congresul sěu bisericesc.

Şi dacă vom privì numai la memorabila cuvêntare a prea bunului şi de eternă amintire marele Archiepăstoriu Andreiu ţinută în 16 Septemvre 1868 a aceluiaş congres, atunci de sigur fiesce care suflet ortodox, va pricepe că ce va se ḑică autonomia noastră bisericească.

Deci de mare însemnătate este în biserica gr. or. preste tot statutul organ. şi cu deosebire la Românii gr. or. din această ţeară.

Prin inarticularea st. org. între legile ţerei, şi sancţionarea lui de Măjestatea Sa, prea bunul Împěrat şi rege apostolic al nostru, biserica gr. or. română şi-au înaugurat o eră noauă.

Statutul org. al bisericei noastre este pentru noi ortodocsii, pe scurt ḑis aceea ce buna oară este pentru constituţiunea Angliei „magna charta“ ear' pentru Ungaria „bulla de aur Andreiană.“

Sciind noi astfeliu ce tesaur preţiuit posedem în autonomia noastră bisericească, arătată prin neobosita stăruinţă a marelui Andrei românescu mai vêrtos cu considerare la timpul present plin de suferinţe şi desconsiderare faţă cu cele mai juste pretensiuni naţionale ale noastre, noi Români ortodocsi, privim la autonomia noastră bisericească, ca la cel mai scump odor al nostru, fiindcă nu mai în esecutareai autonomiei noastre, mai aflăm balsamul de mângăere.

Şi între atari împregiurări fatale, numai acesta ne ar mai lipsì ca autonomia noastră câstigată cu atâta luptă şi sudoare, şi adorată de popor cu atâta amor sě devină aşa ḑicênd, cu o trăsură de condeiu nimicită de guvern, în urmarea unei simple denunciări a unor oameni fără de suflet. Mărturisesc sincer că eu, deşì nu sûnt părtinitoriu politicei regimului actual, totuşi nu voi se atribuiu guvernului o atitudine inimică faţă cu autonomia bisericei noastre.

Nu pot se cred, că ar fi în interesul vre unui guvern ca la o simplă denunciare făcută într'o foaie jidană sě nimicească cu mană sacrilegă autonomia unui popor.

Guvernul actual, din trista esperienţa câstigată cu coreliginarii nostrii Sêrbi scie prea bine cât este de daunos pentru stat, crearea stărilor abnorme pe terenul bisericesc.

Mai de parte, se nu uităm şi de aceeaşi momentoasă împregiurare, că guvernul nici odată nu s'ar fi demis în mod arbitrar a se amesteca în afacerile coreligionarilor nostri sêrbi, dacă precum cu părere de rěu trebue se esprim, nu erau unii dintre prelaţii lor bisericesci, cari au contribuit foarte mult la crearea acelei stări abnorme întru care vedem necăjind biserica gr. or. sêrbească din Ungaria.

Între românii gr. or. şi guvern, laudă Domnului în decurs de vreo 14 ani — încât privesce terenul bisericesc — au dominat inţelegere, guvernul până la moment nu a avut nici umbră de pretest, pentru de a cerca vre un amestec în trebile noastre bisericesci.

Ar fi foarte regretabil, dacă oamenii din sferele guvernului, s'ar arěta inimici faţă cu autonomia noastră, din simplă causă, că, biserica noastră precum se susţine împedecă foarte tare maghiarisarea.

Guvernul ar trebuì sě scie din istoria bisericei noastre, că biserica ortodoxă orientală conform canoanelor ei, pururea au fost şi va remânea naţională, adecă, poporală, din care causă, nici că poate avea misiunea de maghiarisare fiindcă creştinii de biserica, noastră nu sûnt maghiari.

Ce fructe ar produce încercarea de maghiarisare pe terenul nostru bisericesc cred că ar fi destul, dacă le revoc în memorie compatrioţilor nostri maghiari, timpurile lui Racoţi, Apafi, şi cele mai decurênd din 1848.

Şi până când biserica ortodoxă, dă chesariului ce e a chesariului, şi-şi împlinesce cu desăvârşire obligamentele ei faţă cu statul, cu drept cuvênt pretinde şi poporul mai vêrtos în secul civilisaţiunei moderne în care trăim ca de postulatele lui natural sě se folosească neştirbit.

Încât privesce o mai riguroasă inspecţiune, sau supravighare asupra afacerilor noastre bisericesci din partea statului, nu ne nedumeresce defeliu, fie în numele domnului, controlarea statului cât sě poate de rigoroasă. Pe noi pururea ne va afla pe terenul legalităţii, căci noi numai între marginile legei voim a ne esecuta drepturile autonomiei noastre.

Sperăm şi dorim însě, ca şi guvernul sě-si esecute controlarea asupra afacerilor noastre bisericesci, totdeauna numai între marginile legii şi astfeliu vieţuirea pacînică între noi nu se va turbura nici în viitoriu, ceea ce pretinde atât interesul statului, cât şi al bisericei noastre.

Clara pacta boni amici.

Un deputat congresual
din Bănat.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Ianuarie.

Fapta cea mai remarcabilă în politica internă e fără îndoială discusiunea din şedinţa de Vineri a dietei unguresci, ce o reproducem la alt loc. La ordinea ḑilei era votarea fondului de disposiţiune de 200,000 fl. Deputatul din stânga estremă Herman se folosì de ocasiune pentru a provoca o discusiune asupra agitaţiunilor din Germania contra Ungurilor prin cunoscutele broşuri ale Schulvereinului şi a profesorului Heintze. Din această desbatere relevăm pe scurt că şi de astădată ca totdeauna când e vorba de naţionalităţile nemaghiare, toate partidele maghiare au fost una în a aproba disposiţiunile de asuprire contra nemaghiarilor.

În 28 Ianuarie n. s'au deschis în Viena delegaţiunile. Ministeriul comun a presentat un proiect de lege motivat, prin care cere încuviinţarea unui credit estraordinar de 8 milioane ce sûnt neapěrat de lipsă pentru suprimarea insurecţiunei din provinciele de sud ale monarchiei. Memoriul care spune motivele la proiectul subşternut dă o desluşire esactă despre stadiele ce a percurs insurecţiunea până în momentul de faţă şi justifică necesitatea měsurilor estraordinare ce s'au luat deja. Se vede şi din acest memoriu că cele 8 milioane nu vor fi de ajuns pentru acoperirea tuturor speselor mai ales dacă insurecţiunea va lua proporţiuni mai mari prin influenţe şi agitaţiuni din afară.

Cu ocasiunea respunsului la interpelaţiurea deputatului Helfy ministrul president al Ungariei Tisza a observat, că sûnt unele elemente slave care se cred îndatorate a face ca scânteele ce ard sub spuză se isbucnească în flacări vii. Aceste elemente se află în Rusia. „Morn. Post“ pune întrebarea: nu se află oare Ignatieff earăşi la vechea sa muncă de predilecţiune şi nu vom auḑì earăşi vechia distincţiune între Rusia oficială, care observă o atitudine corectă. şi între Rusia neoficială, care în mănia tuturor tractatelor spriginesce trădarea şi pregătesce sub masca păcii resboiul? Rusia neoficială care în tot momentul poate fi desarmată, se pare că se află la lucrul de subminare În aceasta privinţă „Daily Telegr.“ într'un raport din Petersburg comunică următoarele: Rusia neoficială adecă partida moscovită firesce nu stă departe de mişcarea care isbucnind în munţii Crivosciei ameninţă a se estinde cu încetul preste întreg teritoriul regatului de mai înainte al Serbiei vechi. Panslavistii vor face tot ce se poate prin subscripţiuni private şi agenţi secreţi pentru a impedeca pe Austria în suprimarea grabnică a rescoalei. Acum prin consecuenţă se nasce întrebarea: oare Austro-Ungaria uu va face pe guvernul ţarului responsabil pentru atitudinea unei părţi a poporaţiunei rusesci şi ce va face aceasta din urmă pentru ca fără de a avè ceartă cu Austro-Ungariă sě ţină în activitate elementele nemulţemirei şi ale rebeliunei? Aceasta este

---

că alta nu putea fi, îl privì pe Nică din cap până în picioare si-i ḑise:

„Dacă me-'i argăţì un an de ḑile cu credinţă, te-'oi mulţămì. Ţi-'oiu da ce ţi-'a cere sufletul.“

Nică nu rěspunse nimic', ci sta înlemnit, ar fi dorit sě vorbească, sě'i sărute mânile şi picioarele, dar nu-'l lăsau puterile. Era fermecat de frumseţa împěrătesei. Ar fi rěmas aici lung timp privind-o, dar' băeţelul îl luase şi'l duse în altă odae, în care avea deacuma sě locuească. Remăind aici singur, se aruncà pe un pat şi începù sě gândească. Într'un timp atât de scurt se schimbase sermanul om cu totul. Gândia şi tot gândia la stăpâna-sa şi de-abia într'un târḑiu ostenit de gânduri şi trudit de lunga călătorie adormise şi începuse sě viseze. Dar' ce vis! Se credea că se află lûngă stăpână-sa şeḑênd alăturea cu ea pe tronul împěrăţiei şi că ea îl privesce aşa de cu drag şi că-'i vorbesce aşa de dulce. Plutia sermanul în fericiri.

„Eşti însurat“? îl întrebà împěrăteasa. Nică însě înpleticind cu limba — căci figura femeii sale i se arětase — rěspunse trăgănat, că „nu.“ Împěrăteasa se uită atunci adûnc în ochii lui.

„Cred vorbele tale; însě m'ai înşelat, sě scii că rěsbunarea mea va fi grozavă.

„Îţi jur stăpână că gura mea n'a minţit nici odată şi că şi acum am vorbit dreptatea.“

Numai că rostì jurămêntul acesta, când de odată uşa se deschide, şi o femee palidă ca păretele, tremurând cum tremură varga şi plânsă de nu i se mai cunoscea ochii, întră în läuntru. Nică o privesce mai bine şi începe a tremura. Era femeea lui Casandra. O! ce nenorocire! Tocmai acum a trebuit sě vie? El slăbesce; o ameţeală grozavă îl apucă la cap şi cade pe loc jos. Ear Casandra spune împěrătesei, că acesta e bărbatul ei, o roagă sě-i dea drumul, că copiii îi mor de frig şi de foame. Împěrăteasa se aprinsă de mănie, strigà toată curtea la un loc, şi le poruncesce sě-l dea pre nenorocitul, care zăcea lûngă picioarele sale, afară. Şi ea dispărù repede ca o căprioară. Nică sě trezì abia după ce auḑise, că se închide poarta în urma lui. Se desceptase, privì în giurul sěu, zărì curtea încuiată, lûngă dênsul însě pre nimenea. Acuma îi reviniau în minte toate cele petrecute, şi-l apucà o tristeaţă grozavă. În momentul acesta poarta se deschide earăşi şi din ea es o ciurdă de căpăi urmaţi fiind de mândra împěrăteasă, lûngă care se afla şi omul cel hîdos. Căpăii se reped la Nică, îl apucă la goană şi cu cât fugia, cu atât îl fugăreau. — Cum a venit aşa se duce! Locurile de mai nainte atât de frumoase erau acuma pustii. Pădurea ardea în urma lui şi mii şi sute de vedenii se iveau, voind se'l împedece în drumul sěu. Ḑiua dispărea din ce în ce tot mai tare până ce înnoptase cu totul. O întunecime neagră ca iadul se ivia înaintea lui. Vêntul începù se sufle şi o vijeliă se isca de credeai, că se prăpădesce lumea.

. . . .

. . . .

. . . .

„Ce dracul?“ îşi ḑise el uitându-se în giurul sěu. El era în sania sa, care sta locului. Înaintea lui era o poartă şi privind-o mai bine věḑù că se află lûngă casa sa: Ḑorilă şi Lupan stau locului şi aşteptau cu nerăbdare ca sě se scoboare stăpânul lor şi sě le dea drumul sě între.

„Aşa se întêmplă când te apucă somnul pe drum şi când te fugăresce femeea cu nepusă în masă.“

Ḑicênd aceste deschise poarta şi intrà în ogradă ne mai gândind la cele ce visase.

Lazar C. Rotopan.

o problemă ce reclamă acele calităţi pentru cari generalul Ignatiev s'a făcut atât de renumit şi aceasta este şi causa pentru care planul de a trimite pe domnul de Giers ca ambasador la Berlin, ear pe dl. de Samburoff la London şi a denumì pe principele Lobanoff vice cancelar e gata deja. Generalul Ignatiev care numai prin fapta că rĕmâne la cârmă semnifică îucuragiarea spiritului rebelic al Slavilor dela Dunăre, e aḑi bărbatul situaţiunei. A restringe în momentul actual periferia poterei sale nu ar insemna alt ceva decât a uşura Austro-Ungariei înfrângerea însurecţiunei şi pretenia reîmprospetată prin întrevederea dela Dantzig nu merge atât de departe, încât se garanteze o astfel de atitudine din partea Rusiei?

Rusia trimite neintrerupt oficieri de ai sei in Bulgaria. Dela Moscva vin cuantităţi de grâu pentru Montenegro.

Soartea lui Gambetta este decisă. Remânênd in minoritate şi a dat demisiunea şi deja Freycinet se ocupă cu compunerea unui cabinet nou. Causa căderei lui este proiectul, prin care cerca modificarea legei electorale. Germania, Italia şi Turcia, se ḑice, că sunt mulţumite de căderea aceasta.

Rescoala.

În 27 Ianuarie s'au publicat listele perderilor indurate de armata austro-ungurească în ţinuturile resculate. În liste sûnt publicaţi cu numele cei căḑuţi sau răniţi în luptele dela 16 pănă la 26 Ianuarie. n.

În 16 Ianuarie la Corito au căḑut morţi dela reg. Nr. 11 un infanterist, altul respândit încât nu se scie unde se află; răniţi greu un locotenent, un corporal şi trei infanteristi; un sergent rănit uşor. Doi din cei greu răniţi, între cari locotenentul Lalicì au murit.

În aceeaşi ḑi la Planic dela acelaşi reg. un mort şi un respândit.

In 17 Ian. la Biela-Rudina şi la Planic spre meaḑă ḑi dela Corito în lupta ce a avut o jumĕtate de batalion din reg. Schmerling Nr. 67 trimis pentru proviantarea localităţii Corito, au remas patru morţi, doi greu răniţi şi trei răniţi uşor.

În aceeeaşi ḑi la isvoarele Trebieniţei dela reg. 67, trei au rĕmes morţi; un rănit uşor şi un respândit.

În 19 Ian. la Trnoviţa-Cania şi Dubrava coloana loc. colon. Landwehr voind sĕ provianteze Corito, în mergerea în colo a perdut dela batal. 20 de vênători un mort, trei răniţi uşor.

În 20 Ianuarie la Preceava aceeaşi coloană în întoarcere a avut dela comp. 2 a reg. 11 de inf. un rănit greu şi unul uşor.

În 23 Ianuarie la Polie, meaḑă-ḑi-rĕsărit dela Conîiţa, a avnt reg. de inf. Nr. 1 un rănit greu.

În noaptea dela 25 spre 26 Ianuarie în lupta de lûngă dealul Vrbaţ, meaḑăḑi-rĕsărit dela Conîiţa, reg. de inf, Nr. 9 au avut trei răniţi greu şi unul uşor.

Cu totul 10 morţi 13 răniţi greu şi 10 răniţi uşor.

Soldaţii cari se respândesc dela trupă se pot considera de morţi, de oare ce insurgenţii nu ţin prinşi, ci după ce cad în mânile lor ii masacrează în modul cel mai barbar.

Remarcabil este numerul morţilor în raport cu cei răniţi. Împregiurarea aceasta se esplică din feliul luptei şi al terenului. Insurgenţii de regulă asteaptă trupele în posiţiuni adăpostite şi din ascunsurile lor trimit între şirurile soldaţilor plumbii lor ucidĕtori. Însurgenţii fiind din copilărie deprinşi cu armele sûnt şi ochitori buni şi arare ori se întêmplă sĕ greşească ţinta ce o iau la ochiu.

În 28 Ianuarie n. s'au publicat alte liste oficiale despre perderi între Drina şi Narenta în ţinutul Zagoriei.

Insurgenţii, precum se vede din miscările lor din ḑilele mai din coace au sucursuri, pentrucă devin în fie care ḑi mai îrdresneţi. Ei nu se mai mulţămesc cu asteptarea trupelor, ci se nisuesc a cucerì puncte strategice şi a întrerupe comunicaţiunea între trupele austro-ungurescì.

Din dieta Ungariei.

În şedinţa de Vineri a dietei discutânduse asupra „fondului de disposiţiune de 200.000 fl.“ desbaterea a luat formele şi proporţiunile unei discusiuni aprige contra naţionalităţilor nemaghiare. Obiectul atacurilor veemente au fost de astădată Sasii. În cele următoare reproducem aceasta desbatere caracteristică şi instructivă.

Deputatul Otto Herman atrage atenţiunea guvernului asupra agitaţiunei ce s'a început în Germania contra Maghiarilor anumit din partea „Schulverein“ului organisat în Berlin cu tendenţa pronunciată de a apĕra pe Germani contra prigonirilor, la care sûnt espuşi. Agitaţiunea s'a manifestat în societate, presă şi prin broşuri. Agitaţiunea e cu atât mai remarcabilă cu cât ea e spriginită şi de bărbaţi cu renume scientific, cari au subscris proclamaţiunea numitei reuniuni.

Mişcarea e îndreptată direct contra naţiunei ungare şi noi, cari în aceasta privinţă ne aflăm pe terenul ecuităţii, dreptăţii şi al legei trebuie sĕ facem ceva contra acestei agitaţiuni, (Aprobări în stânga estremă) pentrucă de va succede acestei agitaţiuni pregătite de mână lungă a'şi câştiga presa cea mare din Germania şi a spune ḑi de ḑi naţiunei germane că Germanii din Ungaria sûnt prigoniţi ca jidovii în Kiew — noi trebuie sĕ lucrăm. Astept dela ministrul president că va folosì influenţa sa asupra afacerilor străine vestită de atâtea ori pentru a arĕta rĕul acesta. (Aprobări în stânga estremă). Sûnt în Ungaria vro câţiva scriitori cu consciinţă de datorinţa lor cari şi-au ridicat glasul, dar cum vom înforma străinătatea noi Ungurii cu unele broşuri ce apar în 500-600 esemplare faţă cu foile germane ce apar în milioane de esemplare?

Fiemi permis nu numai a constata această mişcare, ci a areta şi mijloacele şi isvoarele ei, aşa precum se pot afla nu numai în Ungaria ci şi în sinul legislaţiunei ungurescì însaşi. Am veḑut in timpul rĕsboiului francez-german, că mulţi Sasi din Transilvania au abḑis de indigenatul lor unguresc, considerându-se de membri ai marelui popor german şi luând parte la festivitatea de victorie în Berlin. Şi acolo ei au ḑis naţiunei mame: Tu ai trântit pe Francia la pămênt, noi asteptăm acum ca sĕ ne scapi de tirănia Ungariei. Şi atunci s'a întêmplat că un bărbat care aḑi e membru în corpul legiuitor unguresc, vestise în Ungaria şi în străinătate prin foi, că el se desbracă de uniforma de honved aflându-o necompatibilă cu germanismul.

Ad. Zay: Cine a fost acela?

O. Hermann: Guido de Bausznern! (Mişcări, Sgomot.)

Şi agitaţiunile s'au continuat sistematic, dar nu în modul ce-l reclamă simţul de dreptate dela un om de altă convingere, ca folosindu-se adecă de ocasiune sĕ-şi aducă gravamenul seu înaintea legislaţiunei unguresci şi sĕ ceară dela dinsa remediarea reului, cea ce ar şi afla, ci ei fac togmai contrariul, atăcându-ne pe furiş. Căci este un fapt necontestabil, 'că cartea de curênd apărută a învĕţatului Heintze nu numai publică date ce şi le poate procura ori ce învĕţat ci şi date de acele ce numai în coridoarele dietei se pot culege şi acele nu provin din discusiuni publice ci din convorbiri private. Cumcă aceasta ar fi o procedere loiala, eu din partemi contestez în mod categoric. (Aplause vii în stânga estremă.)

Şi în aceasta casă şede un bărbat maghiarofag care are o foie.. (Strigări: Cine este acela? (Dl dep. Dr. Wolff, redactorul dela „Tageblatt“ din Sibiiu Mişcări sgomot).

Aceasta este un fapt cunoscut. Eu am asteptat dela dênsul ca în discusiunea bugetară când i se dă fie căruia ocasiune a'şi aduce gravamenele sale sĕ se fi ridicat cu bărbăţiă şi se fi ḑis: „Legislativă ungurească, noi fii naţionalităţii unguresci-săsesci sûntem subjugaţi de Maghiari şi aceasta vĕ o dovedesc“. O asemenea procedere mi-ar fi mai esplicabilă; dar ca acei ce au chemarea de a înforma pe bărbaţii de sciinţă despre adevĕr sĕ-i amăgească, acest lucru după părerea mea nu mai poate fi tolerat. (Adevĕrat este! din stânga estremă).

Din aceasta carte se vede întreaga miserie de care suferim. De vom merge înapoi pănă la anii şaseḑeci vom vedè că şi pe atunci se aflau oameni nu numai între sasi, cari în faptă scriau articuli culpabili contra naţiunei unguresci şi astfel de oameni mai sûnt şi astăḑi; sûnt profesori pe catedră cari au profesiunea de a dovedì necontenit şovinismul ce-l arată Maghiarii cătră Saşi; (Aşa e!) lor le este încredinţată crescerea tinerimei unguresci şi acei ce mănâncă aici păne ungurească folosesc ori ce ocasiune pentru a denunţa naţiunea ungurească înaintea străinătăţii (Aşa e! adevĕrat!); ei vin în Ungaria şi vor se aplice aici mĕsura absolută adusă din Germania precând ori ce om cu minte care cunoasce istoria trebuie se scie că istoria culturei unguresci nu poate fi mĕsurată cu un mĕsurător absolut străin ci numai cu al sĕu propriu. (Vivate vii şi îndelungate).

În fine oratorul provoacă pe guvern ca sĕ lămurească starea adeverată a lucrului cu auctoritatea de care dispune ori ce guvern, şi sĕ pună capet scandalului înscenat de Germani pe faţă contra Ungariei. (Vivate vii)

Dr. C. Wolff: N'am asteptat ca neînsemnata mea persoană sĕ fie amestecată de d. antevorbitor în această causă. Dar fiind că aceasta s'a întemplat me vĕd silit a respinge categorice atacul îndreptat asupra mea. (O voce din stânga estremă: Pe ce basă? Se auḑim!) Nu sciu ce feliu de scrisori îmi impută dl. antevorbitoriu. Cu Heintze nu stau nici într'o legătură. Pănă când dl antevorbitor nu va specifica împutările şi acusările sale, eu me simt în neplăcuta posiţiune de a sta faţă cu un atac nedeterminat şi de ocamdată trebue sĕ resping simplu toate împutările şi atacurile. Un lucru nu-l tăgăduesc şi acesta e că ţin cu credinţă la naţionalitatea mea şi-mi ţin de datorinţă sântă a servì naţiunei mele după modestele mele facultăţi. Abia cred că se va afla un Ungur adeverat care stimându-şi naţionalitatea se-mi ia aceasta în nume de reu. (Strigări: Nu de aceasta este vorbă.)

Iosif Gull: Am ascultat espunerile dlui Herman cu surprindere şi regrete. Cum se vede stânga estremă are lipsă de o mică cunună de laur şi unde se poate câstiga aceasta mai uşor decât dintr'un atac contra naţionalităţilor, cu deosebire contra Sasilor din Transilvania. (Strigări din stânga: Ah! Sirmanii!)

Deputatul Herman provoacă pe ministrul president ca se lucre pentru a se nimicì activitatea unor jurnale, scrisori volante şi a unei societăţi din Germania. Numai pentru această provocare nu mĕ vedeam îndemnat a lua cuvêntul, dl deputat însĕ afirmă că faptele produse sûnt fără temeiu şi dênsul atacă o parte dintre cetăţenii statului, la care aparţin şi eu, cu nesce acusări ce nu le pot trece cu vederea. Şi fiindcă „marea furiosă 'şi cere victima“, eu m'am hotărît a sărì într'ênsa.

Premit că nu sûnt ingagiat cu persoana mea în nici o direcţiune. N'am scris nici am dispus sĕ se scrie vre unul dintre articulii din cestiune. N'am nici cunoscinţă ca alt cineva din Ungaria sĕ fi făcut aceasta, căci nimenea nu mi-a comunicat intenţiunea sa în această privinţa. (Îlaritate) În starea de aḑi a librărielor şi a comunicaţiunei ori care se poate înforma uşor. Dealtmintrea este lucru firesc şi vrednic de recunoscinţă, că marea naţiune germană a început a se ocupa în detaiu şi ajutorând de soartea acelor Germani. . . .

Em. Szalay (întrerupând.): Ce le pasă lor? (Mişcări.)

Ios. Gull (continuând): Aceasta voiu dovedio mai târḑiu. Cum am ḑis, a început a se ocupa cu soartea acelor Germani cari locuesc nu numai aici în Ungaria ci pretutindenea în lume. Dl dep. Herman se pare că află aceste fapte nebasate. Judecata sa e scurtă, dar fără temeiu. Pot fi divergenţe în opiniuni cu privire la conclusiuni, dar faptele înseşi sûnt adevĕrate. (Mişcări.)

Sau doară nu este adevĕrat că legea despre naţionalităţi nu se esecută în nici o direcţiune? (Strigări vii: Nu, nu este adevĕrat!) Nu este adevĕrat, că chiar şi în acele comitate unde poporaţiunea ungară nu e în maioritate, administraţiunea se află aproape esclusiv în mâni unguresci? (Strigări vii: Se fie ea oare în mânile celor ce nu sciu unguresce?) Nu este oare adevĕrat că administraţiunea şi faţă cu privaţii se aplică numai în limba ungurească, pardon în limba statului? (Aşa trebue!) Nu este oare adevĕrat că şi pe terenul justiţiei chiar în acele ţinuturi unde abia esìstă vre un ungur de nascere sûnt aplicaţi mai numai Unguri de nascere? (Aprobări) Şi nu'i trece nici unuia prin minte a amintì măcar că acesti funcţionari denumiţi trebuie se priceapă limba acelor naţiuni în al căror mijloc lucra. (Strigări: Aceasta nu este adevĕrat!) Nu au fost siliţi cetăţenii de stat de limbă nemaghiară sĕ-'şi instrueze copii în limba maghiară chiar şi în acele institute ce le susţin ele pănă, şi în scoala poporală? (Strigări: Aşa trebue se fie!)

Nu-ia venit nimenui aminte a silì pe cetăţenii de stat de limba ungurească se înveţe în scoalele susţinute de dênşii şi limba acelor poporaţiuni ce locuiesc acolo. (Strigări: Este oare limba sasilor limba statului?) Nu este oare adevĕrat că ministrul de instrucţiune nu a validitat încă nicăiri legea ce-'l obligă de a se îngrigì, ca în institutele de stat pănă în sus la academie cetăţenii de stat de limbă nemaghiară se se poată cualifica în limba lor maternă? Nu voiu intra mai departe în detaiuri, am amintit destule lucruri pentru a proba că cetăţenii de stat nemaghiari nu se pot ţinè egal îndreptăţiţi şi aceasta e o vătămare simţită pentru dênşii. Şi nu trebuie sĕ ne mirăm, dacă Sasii din Transilvania simt această vătămare cu mai mare vioiciune pentru că ei au venit ca oaspeţi în aceasta ţeară, dar ei au fost chiemaţi şi drepturile lor au fost confirmate prin diplome şi legi fundamentale (Strigări din stânga estremă: Cine le face ceva rĕu?) şi fiindcă acum se vĕd desamăgiţi sau înşelaţi. (Sgomot mare, strigări: La ordine!)

Presidentul mustră pe orator pentru acestea din urmă espresiune.

Ios. Gull (continuând) Deci fie, dar noi ne am vĕḑut amăgiţi în sperantele noastre. (Strigări: Aceasta e alt ceva!) Şi spre ce scop se fac toate aceste? Nu mai cu scopul de a maghiariza poporaţiunea întreagă şi acest ucru nu se poate contesta după afirmaţiunile ce le am auḑit în ḑilele acestea aici.

Guvernul a fost învinovăţit că nu a lucrat de ajuns în aceasta direcţiune, cu toate că ministrul president a declarat că fără centralisarea administraţiunei, maghiarisarea e cu neputinţă. Eu aflu lucru natural şi just, ca cineva sĕ facă tot ce se poate pentru a consolida şi conserva naţiunea sa proprie, dar cele ce se fac în această direcţiune în ţeara noastră de vro câţi-va ani merg prea departe; în societate şi în stat nu se mai întreabă: ce e corespondĕtor? ci: Prin ce se poate promova mai bine msghiarisarea? (Strigări în stânga estremă: Aşa se cade.)

Aceasta nu e spre folosul nici a naţiunei ungare însaşi pentru că naţiunea domnitoare propagă doue macsime în ţeară. Cea dintâiu e: Cine are puterea are şi dreptul de a desbrăca pe alţii de naţionalitatea lor; a doua maximă e: Nu mai e ruşine când pentru a ocolì neplăcerile sau a câstiga favoruri omul se lapedă de naţiunalitatea sa proprie adecă tradează pe mama sa. (O voce din stânga estremă: Ungaria e mama!)

Aud întrebând: Pentru ce se înteresează auctorul german, societatea germană de toate aceste? Nu voiu se reflectez la acele casuri repetate, în cari bărbaţi de stat străini s'au ocupat mai cu efect şi cu alte mijloace de afacerile publice ale Ungariei. Va fi de ajuns a indica activitatea reuniunei Sct. Ladislau care între altele are şi scopul a conserva naţionalitatea şi religiunea Maghiarilor. Ciangăi; va fi de ajunsa, indica o biserică cu vaḑă în Ungaria, care quasi în mod oficios a colectat bani pentru acelaşi scop.

Ce s'ar fi întêmplat dacă într'o ţeară vecină la vro doue milioane de Unguri ar trăì în starea în care se află Germanii din Ungaria? Nu s'ar fi înterpelat ministrul presid. de vro câte-va ori: că are de cuget — şi în câte minute-a lucra ca sĕ se conserve naţionalitatea acestor fraţi unguri asupriţi?

Încă vro câte-va cuvinte despre agitatorii săsesci. Se ḑice că sasii din Transilvania s'ar fi împăcat de mult cu situaţiunea, dacă nu ar fi fost agitaţi de unii particulari. (Aşa e!)

Atât e adevĕrat, că poporul săsesc e iubitor de pace şi s'ar bucura, putênd face pace pe deplin cu fraţii Unguri, dar şi ei urmând esemplul părinţilor lor ţin cu credinţă la naţionalitatea lor; pentru aceasta nu e de lipsă a-i agita. O agitaţiune însĕ enecesară după părerea mea mai cu seamă în această casă şi de această agitaţiune voiu se mĕ fac eu ântâiu vinovat declarând cu sinceritate că şi eu ţin cu credinţă la naţionalitatea mea şi sûnt gata ori şi unde şi faţă cu ori şi cine a o afirma şi apĕra pe cale legală. (Aprobări).

Voiesc a agita şi contra falsei idei, că adecă Ungaria nu ar putè fi fericită, dacă toţi ceilalţi cetăţeni nemaghiari ai statului nu se vor face fără veste Maghiari încarnaţi. (Strigări: Aceasta n'am pretins!) Ar fi mai bine a linistì pe aceşti cetăţeni, şi atunci nu va fi lipsă a cheltui vre-un cruceriu în direcţiunea aceasta sau a învoca activitatea ministrului presid. Deocamdată — nu pot primì fondul de disposiţiune.

O Herman rectificând-se ḑice că nu a contestat dreptul de esistenţă al naţionalităţilor, nici a provocat pe guvern sau pe alt cineva a nimicì reuniunile scolastice, ci se paraliseze în cercul seu de activitate numai activitatea acestor reuniuni şi sĕ informeze naţiunea germană despre adevĕrata stare a lucrurilor.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraş 14|26 Ian. Dnule Redactor! Acum este timpul şi nu va trece mult, când tot românul din Austro-Ungaria va adora cu pietate pe un Andreiu Şaguna. Nu va trece mult până când în 30 Noemvre şi 16 Iunie va esclama fie-care: O! Andreiu unde eşti, unde sûnt faptele tale! De acest simţ pătrunsă şi tinerimea dela şcoala gr. or. din Făgăraş a săvêrşit în presara sf. Andreiu prin o producţiune de declamaţiune şi cântări, o serbare şi adorare a lui Andreiu. Cu aceasta ocasiune mulţi credincioşi de ai noştri au dat dovadă, că ei nu-numai 'l adorează, ci caută ca zidirea mânilor lui sĕ nu se distrugă, ci tot mai mult sĕ se întărească — adecă au contribuit cu dinariul sĕu după putere în folosul scoalei, — Zidire de a lui Şaguna. Pentru însemnătatea ḑilei şi pentru cugetul lor cel sfânt, cum şi pentru indemn de imitare sĕ publică cu numele aceşti binefăcători: Petru Popescu, protp. 2 fl., Luisa Făgărăşan 70 cr. Sofia Golian 20 cr. Maria Aiser 50 cr. Georgiu Aiser 50 cr. D-na St. Pop 2 fl., Ioan Ciora 50 cr. Const. Cîntar 50 cr. Georgiu Păcală 20 cr. Ioan Aron 30 cr. Daniil Grămoiu 40 cr. Nicolae Cip 2. fl. Ald. Meţian 50 cr; suma fl. 10. 30. Tuturor acestora credincioşi li se aduce cea mai mare mulţumită din partea scoalei şi în speţial Rev. domn protop. Petru Popescu, care ca un adevărat director scolar şl harnic cârmaciu a condus toate la scopul şi resultatul dorit.

Nicolau Aron.

Varietăţi.

* (Istoria regimentului de inf, F. W. L. Mare duce de Baden Nr. 50 dela întemeerea lui până la 1881, lucrată după archivul c. r. de resboiu şi după alte isvoare autentice, cu ilustraţiuni. Biblioteca ofiecerilor acestui regiment învită la prenumeraţiunea acestui op cu următoarele reflesiuni:

„În conformitate cu demnitatea trecutului acestui regiment (până la 1850 regimentul II român de graniţă cu reşedinţa statului major în Năsăud. Red. „T. R.“) nu s'a cruţat nici o osteneală şi cheltuială ca opul sĕ fie pe cât se poate bogat şi clar eară pentru poporaţiunea originei sale foarte atrăgătoriu şi înteresant.

„Conduşi de ideea că istoria unui regiment are se fie o cronică credincioasă şi adevĕrată a familiei celei mari a regimentului în care sĕ se eterniseze activitatea glorioasă a singuraticilor, mai departe se fie înţeleasă de toţi desvoltarea succesivă a organisaţiunei, armărei, a ecuipărei, a adjustărei şi a altor referenţe, autorii si-au dat silinţa a da o icoană istorică cât se poate de credincioasă si de vastă a luptelor si faptelor regimentului.

„Opul a apărut deja. Listele de prenumeraţiune sûnt a se adresa la comanda de reservă a regimentului Nr. 50 la Alba-Iulia“.

Opul acesta trebue sĕ fie interesant şi aşteptăm mai mult decât cu curiositate se fim în posiţiune de al cunoasce. Costă 5 fl. v. a.

* (Necrolog.) Cruda şi nemiloasa moarte ear' răpì pre un brav păstoriu sufletesc din mijlocul nostru. Părintele capelan *Iulian Onciu* numai e cu noi, căci Luni în 11 Ian. a, c. la 11 oare noaptea în etate de 41 ani, după o fericită căsătorie de 16 uni, şi în al 13-lea an al păstoriei sale, împărtăşit fiind cu sânta cuminecătură, şi-au dat blândul sĕu suflet în mânile creatorelui, lăsând în cel mai profund doliu, pre mult iubita sa soţie cu cinci prunci minoreni; precum şi pre iubiţii sĕi părinţi, soacră, frate, soră, neamuri şi pre fiii sĕi sufletesci. — Actul funebral fu sĕvêrşit de 8 preoţi şi 3 învĕţători, apoi după finea ceremoniilor, părintele Ioan Popoviciu din Satul-nou cetì o cuvêntare ocasională, ear' la cimiteriu părintele capelan Ioanichiu Neagoe, din Petruvăsila rostì un discurs funebral, cari amêndouĕ stoarseră lacrămi din ochii tuturor triştilor ascultători. Mângăind pre cei orfani, reposatului sĕ'i ḑicem: Fie'i ţerîna uşoară şi memoria binecuvêntată.

* (Bandiţi politicoşi): În „Resb.“ W. cetim despre o tâlhărie comisă asupra lui Costache Urlăţen în districtul (României) Prahova care ar fi destul de comică dacă n'ar avè şi partea sa tragică.

Eată cum relatează despre întêmplarea aceasta ḑisa foaiei după „Democratul“:

Luni la 4 curent, 20 de indiviḑi bine îmbrăcaţi cu masca la ochi în patru trăsuri trase de câte patru cai frumoşi pela oarele 6 şi jumĕtate seara se presentă la domiciliul dlui Costache Urlăţeanu, dela via dsale din deal Valea Orli plasa Podgoriei. Petruspreḑece din acesti mosafiri remân în curte cu însărcinarea de a lega pe toţi servitorii dlui Urlăţeanu şi restul de şese s'au dus sus spre a aduce stăpânului casei felicitările lor de sfintele serbători.

D. Urlăţeanu sn afla la masă.

Ooaspeţii presentânduse în casă, se adresară astfel:

— La mulţi ani şi vĕ sărutăm mânile cocoane Costache — şi după o pausă, scurt, adauseră;

Ea veḑi de noi şi ne dă ceva de cheltuială.,..

D. Urlăţeanu vĕḑênd cu ce fel de mosafiri are a face tot scurt le rĕspunse:

— Băeţi vĕ dau tot ce am, dar cu condiţiune sĕ'mi cruţaţi viaţa.

Bandiţii promiseră pe onoarea lor că nu se vor atinge de nici un firicel de pĕr din capul lui coconu Costache.

D. Urlăţeanu merge la cassa de bani şi le dă tot ce avea, adecă vreo 18.000 franci.

După ce politicoşii hoţi s'au asigurat că li s'a dat toţi banii din casă într'un chip şi mai politicos 'şi au luat ḑiua bună dela cel jefuit sărutândui chiar mânile.

Bandiţii încă au avut grijă a lua la braţ pe d. Urlăţeanu spre a-i conduce până la poartă. Aci, din nou, nouĕ îmbrăţişări şi sărutări de mâni din partea tâlharilor, rugându-se nocturnii neguţători de d. Urlăţeanu, să-i scuze că, dacă au fost siliţi al vizita noaptea, aceasta au făcut'o fiind-că au întârḑiat venind foarte de de parte pe drum, de la Bucuresci.

După un ultim sărutat de mâni, banda s'a suit în trăsuri şi s'a făcut nevĕḑută; iar d-nu Costache Urlăţeanu a rĕmas cu 17 bani în buzunar, pe cari, în casă chiar, a voit a-i da şi pe acestia jefuitorilor, spre a se ţinè de cuvênt că toţi banii îi va da, pe cari 'i are în casă; hoţii însĕ au refuzat a-i lua şi pe acestia, ḑicênd că trebuie sĕ rĕmâie de prăsilă lui coconu Costache.

Parchetul nu scim ce disposiţiuni va fi luat pentru dovedirea acestor cutezători bandiţi; administraţiunea înse, după cât ne-am informat, se află în urmărirea lor.

Loterie.

Din 28 Ianuarie 1882.

Viena:	**44**	**89**	**30**	**52**	**13**
Timişoara:	**65**	**72**	**6**	**47**	**68**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Ianuarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.25	116.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	87.25	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	108.50	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	92.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	128.50	129.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.50	97.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.50	93.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95 —	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	95.—	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94 50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	94.50	95.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.30	72.25
Datorie de stat în argint	74 80	73.25
Renta de aur austriacă	91.50	91.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	811.—	810.—
Acţiuni de credit austr.	275 25	277.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	267.50	265.—
Sorţi unguresci cu premii	112.—	112.—
Sorţi de regularea Tisei	107.50	107.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.61
Napoleon	9.53	9.53
100 marce nemţesci	58.55	58.60
London (pe poliţa de trei luni)	119.60	119.65

Nr. 6968—1882 civ. [11] 1—3

EDICT.

În causa de segregarea păşunei comune din Vecerdea terminul pentru începerca lucrărilor pregătitoaro şi în deosebi pentru regularea represeutanţii, alegerea îngineriului funcţionător şi pentru pregătirea preliminariului de spese se statoresce pe **29 Martie anul 1882 la 9 oare an. m.** în comuna Vecerdea la antistia comunală, la care se citează prin edict cei interesaţi.

Elisabetopole, 20 Ianuarie 1882.
În numele tribunalului reg.
(L. S.)
Kelemen m. p.,
jude esmis.

Nr. U. 100/1882. [12] 1—3

Publicare de licitaţiune.

În 24 Februarie 1882 st. n. (12 Februarie 1882 st. v.) se va licita public în oficiul central al universităţii săsesci din piaţa mare Nr. 15 dimineaţa dela 9 până la 12 oare, arêndarea următorilor munţi de păşune pe restimp de doi ani, va se ḑică pe 1882 şi 1883 şi adecă:

Nrul curent	Situaţiunea muntelui	Numirea	Mărimen suprafcţei		Preţul de esclamare	
			Jug.	stângini	fl.	cr.
1	Tâlmaciu	Cornu Pleschii	712	—	181	—
2		Nogovanu mare Nogovanu mic	1327	—	850 840	— —
3		Conţu mare Conţu mic	2245	—	771 875	— —

Fie care doritoriu are la începutul licitaţiunei adepune în bani gata un vadiu de 10 percente dela preţul de esclamare în mânile comisiunei de licitaţiune, care după terminarea licitaţiunei, se înapoează acelor ce n'au obţinut arênda; acelor însĕ cari au obţinut arênda, li se socotesce în plata arenḑei, după ce au depus cauţiunea contractuală.

Condiţiunile mai de aproape ale arêndărei se pot vedè şi înainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al Universităţii săsesci.

Sibiiu 21 Ianuarie 1882,

Dela oficiul central al Universităţii săsesci.

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 8. Sibiiu, Joi 21 Ianuarie (2 Februarie) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cine ar avè dreptul sĕ aleagă pe învĕţători?*)

O întrebare demulţi discutată e aceasta, dar e rĕu aplicată mai pretutindinea, chiar şi la noi — Românii. Întrebarea că cine sĕ aleagă pe învĕţători nu este o cestiune aşa ne'nsemnată, ca sĕ o privim numai printre degete, mai cu seamă acum, când pentru noi situaţiunea în Ungaria este destul de gravă. Şi dacă examinăm situaţiunea scoalelor poporale cu o atenţiune mai mare, atunci ne putem convinge, că organisaţiunea acestora e destul de bună, dar cu atât mai rĕu şi neconscienţios sĕ esercitează aplicarea regulamentelor în organisarea prescrisă de legile noastre constituţionali. Aceasta bătae de joc a legilor sĕ practisează nu numai la noi Românii, ci şi la alte popoare din Ungaria, mai ales acolo unde este vorba de un progres naţional. Constituţiunile bisericilor noastre sunt destul de bune: cu deosebire Românii orientali din Ungaria sĕ bucură de drepturile cele mai constituţionali, în ceea ce privesce organisaţiunea şi administraţiunea bisericei şi a şcoalelor. Tractatul meu aci sĕ referesce la afacerile scolare, şi anume la alegerea învĕţătorilor poporali, deci numai despre aceasta vreau sĕ vorbesc.

Scim bine că învĕţătorii se aleg de popor, şi în contra acestui drept al poporului, nu cred sĕ fie un suflet de Român, care sĕ rĕdice protest. Dar cui sĕ-i şi treacă prin minte a denega poporului un drept aşa sânt, chiar astăḑi, când toate popoarele din lume se silesc a se folosì de toate drepturile libertăţii. Acela care va cuteza a stirbì numai ceva din drepturile de libertate a le poporului, va fi condamnat şi ignorat de toţi aceia, cari pre tind a ḑice, că judecă cu mintea sănĕtoasă.

Astăḑi în seclul al XIX. toţi aşa cugetăm. Şi aşa e şi bine.

Dar eacă o suprindere! Eu nu mĕ pot împăca nici decum cu dreptul poporului nostru de a alege pe învĕţători, şi acest drept de libertate nu-l pot aproba nici decum. Nu putem aproba acest drept al poporului pentru aceea, căci poporul când sĕ folosesce de acest drept, arareori cugetă la scopurile noastre de înaintare în cultură, ci numai la interese personali, şi aşa educaţiunea tinerimei de multe ori cade în mânile unor indiviḑi, care nci pre departe nu merită a purta numele de „învĕţător.“ Alegerile de învĕţâtori în multe locuri sûnt un act de licitaţiune minuendă, unde poporul sĕ întrece a boteza de „dascăl“ pe acel concurent, care promite a servì cu un salariu de tot bagatel; precând cei demni de aceasta funcţiune sûnt şiliţi a pribegì cu buzele umflate de ici colo, până ce trecându-le voia de dăscălie trebuie sĕ apuce pe altă carieră, la care în început chiar aşa de mare cunoscinţă au, pre cum au la educaţiune şi instrucţiune acei domni înveţători cusalariu de 50 — 100 fl., cari afară de az-buchile bĕtrânilor şi de vorbirea pe „slovă“ mai sciu sbiera şi în biserică — al nouelea glas acărui invenţiune lor o şi detorim, — apoi din când în când mai norocesc acestia poporul cu cetania de căzanie. Vai de poporul care îşi pune încrederea sa în astfeliu de indiviḑi.

Dar înzadar vei spune poporului necult, că atari indiviḑi numai nefericesc pe bieţii copii, cărora asceptăm sĕ li se dee o educaţiune raţională. Poporul necult maltratat de giurstările perverse ale situaţiunei sale, nu cugetă la alta, decât sĕ scape de multele dări, ear acolo unde e vorba de binele public pentru un ciocan de rachiu îşi vinde sufletul.

Câte şi mai câte escese sĕ întêmplă la alegerile de învĕţători, — ca si la alte alegeri, — despre care nu e de lipsă a se face acì amintire, căci sciu că fie cine a putut face destul de tristă esperienţă la alegerile, unde poporul are ocasiune a sĕ folosi de dreptul seu electoral.

Dar sĕ nn cugete nimenea, că fac aceasta observare numai pentru scoalele confesionale. Aşa ceva s'au întêmplat chiar şi la scoalele comunale — în comitatul Hunedoarei, unde de multe ori am avut ocasiune a vedé, că în comună pur românească, comitetul scolastic constătătoriu numai din membrii români. işi au ales de învĕţător pe un astfel de individ, care sau puţin conoscea limba română—de propunere, sau nici decât. Poftim progres dela o aşa scoală!

Pentru poporul necult nu e bun acest drept de alegere; el nu scie cine am fost, cine sûntem şi ce trebue sĕ fim. Poporul numai la ḑiua de astăḑi cugetă, dar de următori puţin 'i pasă, şi aşa uşor sĕ lasă a fi amăgit de ori şi cine. Unui popor care nu e de ajuns civilisat nu i se pot concede toate drepturile de libertate, ci aceste cad mai mult în competenţa puterei supreme care are chiemarea de a conduce poporul, mai ales atunci când poporul nu e în stare a se conduce pre sine insuşi. Când poporul ar fi de ajuns civilisat, atunci am face cel mai neertat pĕcat, dacă l'am lipsì de toate drepturile lui.

Alegerea de învĕţători este o cestiune cu mult mai importantă, ca ori şi ce alegere de deputaţi, pentru că în mâna învĕţătoriului zace tot viitoriul naţiunei, şi fericirea fiecărui om pământean depinde aproape numai dela cultura ce a reversato asupra lui educaţiunea scoalei. Şi aceasta nu e glumă, scoala are mare înfluentă la formarea caracterului individual.

Dar se lăsăm acestea. După ce scim că poporul necult este espus la nenumerate întrige şi amăgiri faţă cu alegerile învĕţătorilor sei, trebue sĕ cugetăm serios că în aşa împregiurări critice, cine sĕ aibă dreptul a alege pe învĕţătorii poporali? Nimenea altul decât consistoriele bisericesci, în cari ne putem pune toată încrederea că vor denumì la fiesce care scoală confensională învĕţători apţi şi bine cualificaţi. Dela consistorii bisericesci putem ascepta fără nici o presupunere, ca staţiunile învĕţătoresci sĕ fie complinite cu învĕţători, cari cunosc bine chemarea lor şi cari vor desvolta o activitate neobosită, atât în educaţiunea şi instrucţiunea tinerimei, cât şi în toate causele de luptă naţională.

Cu învĕţători slabi, lipsiţi atât de conoscinţele pedagogice cât şi de alte calităţi culturale — nu vom putè sĕ ne ajungem scopul nici odată deoarece atari indiviḑi nu numai că nu pot contribuì cu nimica la înaintarea civilisaţiunei poporului dar ce e mai mult acestia împedecă foarte mult civilisaţiunea poporului, servind poporului cu esemple rele şi arĕtând prin aceasta că scoala pentru poporul necult este o instituţiune de cultură zadarnică şi dăunoasă.

Decât se avem atari scoale cu atari învĕţatori mai bine nici decât. Decât se finim un lucru numai de jumĕtate mai bine sĕ nu 'l începem. Unde nu se pot înfiinţa scoale corespunḑĕtoare acolo nici se nu ne ostenim cu aşa ceva.

Şi poporul are drept când îşi face o rea închipuire despre folosul scoalei căci într'adevĕr scoala cu învĕţător slab mai mult strică decât folosesce. Cum e învĕţătoriul aşa e şi scoala.

Aşa dar nefiind poporul în stare a urma o adevĕrată procedură la alegerea învĕţătorilor sĕi, atunci nu trebuie sĕ'l încredinţăm cu folosirea acestui drept prin care se aruncă şi mai afund în întunerecul progresului cultural.

Cu tot dreptul putem pretinde, ca învĕţătorii sĕ fie denumiţi de consistoriele bisericesci, cari vor lua asupra-le toată responsabilitatea pentru o astfel de procedură, şi atunci nu ne vom putè plânge că avem mulţi învĕţători slabi. E lucru natural însĕ ca acesti învĕţători denumiţi de consistoare sĕ fie deajuns cualificaţi şi bine salarisaţi. Astăḑi sunt foarte rĕu salarisaţi învĕţătorii şi o ameliorare a salarelor învĕţătoresci ar avé loc mai pretutindenea. Dar despre aceasta încă voiu vorbi de altadată.

P. Stoica.

---

*) Publicăm acest articol ca o părere, despre care încape discusiune atât pro cât şi contra. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 20 Ianuarie.

Sesiunea delegaţiunilor e obiectul cel mai important ce ocupă în moment lumea politică din monarchia noastră. Comisiunea delegaţiunei ungguresci a ţinut la 31 Ianuarie o şedinţă, în care s'a discutat creditul estraordinar de 8 milioane; referentul a recomandat votarea creditului cerut, ear ministrul comun de finanţe Slavy a promis că va convoca de nou delegaţiunile, dacă s'ar mai cere vre un credit mai considerabil, apoi a declarat că s'au luat toate prec auţiunile pentru a împedeca estinderea insurecţiunei spre Bosnia.

Ministrul de esterne Kálnoky atribue causa rescoalei agitatorilor de profesiune cari s'au întâlnit înainte de aceasta cu 6 ani în peninsula întreagă a Balcanilor. Fiind respinşi şi împrăsciaţi în urma ocupaţiunei, ei s'au reîntors din toate direcţiunle la vatra insurecţiunei. Încât pentru atitudinea Rusiei faţă cu revoluţiunea, ministrul s'a esprimat că e convins despre iubirea de pace a împĕratului şi cabinetului rusesc, ale căror simţeminte loiale către imperiul austro-ungar sûnt necontestabile. Scirile despre curentele ostile sau neamicabile ce se ḑice că s'au observat în cercurile mai înalte ale Rusiei, sûnt eronate. Atitudinea Rusiei e corectă şi corespunde voinţei ţarului care doresce a remânè în relaţiuni bune cu noi.

Raporturile monarchiei cu Turcia sûnt din cele mai bune; prejudeţele şi temerile Turciei cu privire la înaintarea pretinsă a Austriei spre Salonic sûnt delăturate şi aceasta se dovedesce prin promisiunea categorică a Sultanului de a primì juncţiunea ferată spre Salonic. Atitudinea Porţii dovedesce şi astăḑi aceeaşi încredere arĕtată deja. Şi principii din Serbia şi Muntenegru au dat doveḑi despre atitudine corectă şi loială.

Aceste asigurări, primite cu aplause din partea comisiunei, sûnt liniştitoare. Numai viitoriul va arĕta, dacă calculii ministrului sûnt esacţi.

Ca ilustraţiune la declaraţiunile făcute de ministrul de esterne în comisiunea delegaţiunei unguresci cu privire la atitudinea Rusiei e de remarcat discursul generalului rusesc Scobelef ţinut la un banchet. Generalul a ḑis între altele: „La marea adriatică togma se luptă un popor pentru credinţă şi independenţă“ şi apoi a terminat cu cuvintele: „Nu pot sfêrşì dlor, mi se stringe inima de durere. „O mângăere mare e şi remâne credinţa în puterea şi în misiunea istorică a Rusiei.“

Dela teatrul insurecţiunei se comunică următoarele date oficiale: Generalul Czveits a făcut la 26 Ianuarie o recunoascere din Mostar spre Zimje cu douĕ batalioane de infanterie, precând în acelaşi timp un batalion de vênători plecând din Nevinsie îndeplinea acelaşi scop lûngă Glavaticevo. În 27 Ianuarie s'a întêmplat o luptă de o jumĕtate oară cu 1000 de insurgenţi pe ţermurele drept al Narentei. Insurgenţii s'au retras pe linia întreagă. Trupele au petrecut noaptea în posiţiunile lor şi în 28 Ian. s'au reîntors la Mostar şi Nevesinie neavênd intenţiunea de a urmărì mai departe pe insurgenţi. Perderi au fost: un locotenente sup. mort, doi soldaţi răniţi greu, trei răniţi uşor. În 31 Ianuarie cam 40 de insurgenţi fură respinşi după o luptă fără perderi pe înălţimile dela Svorcan (lângă Corito) spre graniţa Muntenegrului. —

Ministeriul cel nou francez s'a format deja şi e compus din următorii bărbaţi: Freycinet, presidiu şi esterne, Say finance. Ferry, instrucţiune, Goblet interne, Humbert justiţiă, Billot resboiu, Jauréguiberry marină, Varroy, lucrări publice, Tirard agricultură, Cochery comunicaţiune.

Denumirea lui Say la ministeriul de finance a făcut o bună impresiune asupra bursei şi asupra cercurilor financiare.

Noul cabinet va întimpina opoşiţiune energică din partea lui Gambetta în camera deputaţilor.

Din dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ministrul president C. Tisza: Voiu vorbì la obiect pe scurt şi cu sânge rece cum cere un asemenea obiect. Observ mai ântâiu că întrucât votarea fondului de dispoşiţiune de regulă e privită ca cestiune de încredere eu mĕ bucur foarte că dl deputat nu mi-a votat fondul şi-l rog ca se nu aibă încredere în mine. (Ilaritate şi strigări: „éljen“)

Încât pentru meritul obiectului dl deputat Herman a adus în discusiune o scrisoare volantă apărută în Germania atrăgêndu-mi atenţiunea asupra împregiurării, că guvernul are datorinţa a paralisa acea scrisoare. Eu ḑic şi de astădată că mi-ar fi ruşine, dacă aşi avè lipsă sĕ fiu reflectat din partea dlui deputat Herman, că adecă guvernul sĕ'şi facă datorinţa. (Aplause). Este datorinţa guvernului a lucra ca cercurile guvernamentale şi printrênsele naţiunile sĕ fie lămurite despre aceea ce este adevĕrat şi neadeverat din acele afirmaţiuni, şi cutez a afirma, că acele cercuri sûnt departe de a crede fie şi numai a mia parte din cele cuprinse în asemenea pamflete.

A doua problemă a guvernului este a lucra, ca sĕ dispună desluşirea adevĕratei stări a lucrurilor în foile străine şi eu cred că cine urmăresce cu atenţiune foile străine nu va putè ḑice că nu s'a făcut nimic şi în privinţa aceasta; eu nu ḑic, că aceasta s'a făcut direct de către guvern, dar guvernul s'a îngrigit ca cercurile respective sĕ fie informate.

Dealtmintrenea nu pot a nu reflecta cu unele cuvinte la cele ce s'au ḑis aici.

Nu se poate tăgăduì că o parte dintre Sasii din Transilvania respândesc prin foile lor nisce idei ce se află în contraḑicere cu realitatea. (Aşa e!) Nu se poate tăgăduì nici aceea, că eu am cercat sĕ proced pe cale legală contra acelor articuli, dar juriul a achitat pe acusaţi pentru articulii inimici patriei. (Adeverat este!) Deci nu este o omisiune din parte-mi dacă se întêmplă asemenea lucruri fără a fi pedepsite, pentru că au trebuit sĕ remân între marginele legei.

Repet, într'adevĕr sĕ respândesc astfel de sciri şi în faptă e de regretat, că bărbaţi însemnaţi şi renumiţi se află subscrişi pe unele scripte ce respândesc mai departe acele neadevĕruri. Faţă cu aceste lucruri nu esistă alt espedient decât desluşirea. Şi eu sûnt convins, că acei bărbaţi cari au subscris acele scrisori, după ce vor primì desluşirea — aceasta firesce nu se poate face în vr'o câte-va ḑile, fiind că se cere timp — se vor destace de către acei ce i-au sedus.

Fără de a întra în detaiurile acestor scrisori şi cărţi, îmi iau voia a observa că acela ce a scris cartea, e un învĕţat într'adever renumit şi-a înscris numele, a espus relaţiunile imparţiale cu o temeinciie şi iubire de adevĕr, cum o vedem la francezul, care ne povestea că magnaţii unguri din Budapesta merg la balurile mascate în gală ungurească şi că în Füred luna nu apune nici odată, (Ilaritate.)

Dl deputat amintesce acea ce face reuniunea Sct. Ladislau în interesul Ciangăilor. Aceasta nu împoartă nimic; dl. deputat ar putè face asemĕnare între ambele lucruri numai atunci când ar dovedì, că acea societate voiesce a agita pe Maghiarii Ciangăi acolo şi pe noi aici contra poporaţiunei de acolo, dar aceasta dovadă nu-i va succede. (Adevĕrat! Aşa este!)

Dl deputat ne reflectează la aceea ce s'ar întêmpla în aceasta casă când ar esista undeva într'alt stat douĕ milioane de Maghiari. Mai ântâiu, dle deputat, în Transilvania nu esistă douĕ milioane de Sasi, (Ilaritate, adevĕrat este!) şi eu accentuez aceasta cu intenţiune pentrucă Ungaria într'adevĕr are într'alte părţi cetăţeni germâni cu credinţă către naţiunea lor, cari cu toate acestea sûnt patrioţi unguri buni. (Adevĕrat este! Aşa e!) Şi nu numai că nu sûnt douĕ milioane de Sasi, (Strigări: Har domnului că nu sûnt atâţa!) dar har dlui că nu toţi sûnt aliaţii tendenţelor îndreptate contra statului unguresc cum ar voì mulţi a-i înfăţişa. (Aşa e! Adevĕrat e!)

Dl deputat se plânge de asuprire, amintesce vechile privilegiuri şi ḑice că noi voim ca nimenea se nu'şi mai vorbească limba sa maternă. Cumcă s'au făcut în ţeară asemenea afirmaţiuni sporadice cu graiul sau în scris aceasta nu o stiu dar cumcă în Ungaria nu esistă nici o partidă care se fi înscris acest scop pe drapelul seu, aceasta o sciu. (Aşa e! Adevĕrat e!) Dar este ceva ce noi toţi am înscris pe stindardele noastre şi aceea e: Fiecare sĕ-şi cultive naţionalitatea sa după plac, e însĕ şi îndatorat a recunoasce statul unguresc *qua talis* şi a'şi împlinì datorinţele sale către stat. (Aprobări sgomotoase.)

On. Casă! Cât de puţin şovinism este în Ungaria, aceasta se poate dovedì numai prin aceea, că tocma în timpul când se înscenase aceasta agitaţiune şi aceste acusări nefundate contra naţiunei unguresci nici legislativa ungurească, nici guvernul unguresc, nici confesiunea ce consistă, am putè ḑice mai numai din Maghiari nu s'au abătut dela calea corectă de a dispune învĕţarea obligată a limbei germane în scoalele de mijloc. (Adevĕrat! Aşa e!)

Deci a mai vorbì de şovinism, de asuprirea limbei germane, aceasta nu poate se aibă nici aparenţa adevĕrului. (Adevĕrat! aşa e!)

Trebuie se mai observ în mod categoric — domnii deputaţi se pot provoca la trecut, se studieze însĕ şi istoria Sasilor şi a celorlalţi conaţionali ai acestora şi vor vedè că printre înrudiţii lor nu este nici măcar un fragment care se fie avut atâtea drepturi şi libertăţi câte au avut Sasii din Transilvania. (Adevĕrat! aşa e!) Recunoscinţa nu e însuşire politică, (Strigări: Nu e o însuşire a Sasilor!) dar nici nu o cere nimenea dela dênşii, putem însĕ se cerem dela dênşii simţul de ecuitate şi dreptate. (Aşa e!)

Şi dacă vor vedè acea ce este iertat aici în Ungaria seminţiei săsesci asuprite şi prigonite, dacă vor vedè, ce este iertat Polonilor în Posen, ce este iertat Francezilor în Alsaţia Lotaringia (Aprobări sgomotoase) apoi cerce a schimba soartea lor cu a acelora! (Aplause vii prelungite.)

Em. Ivánka povestesce că a călătorit la Dortmund la adunarea generală a reuniunei Gustav Adolf, pentru a mulţămì pentru simpatia acesteia către biserica evangelică din Ungaria. La un prânḑ amicabil, ḑice oratorul, s'a aretat, la ce asupriri sûnt espuşi Germanii din Ungaria. În loc de a respunde m'am adresat către un German de faţă care locuise 17 ani în Orşova (către fiul presidentului judecătoresc din Dortmund) cu numele Brand şi i-am ḑis sĕ respundă la această învinovăţire. Şi acesta nu scia se spună destule laude despre libertăţile acordate. În fine oratorul termină cu observarea că ar trebuì sĕ se încuviinţeze des esprimata rogare a Evangelicilor din Transilvania de a li se permite sĕ se încorporeze la superintendenţa de dincolo de Tisa. (Aprobări.)

Bl. Orban arată că Sasii nu sûnt aşa numeroşi cum ḑic ei, numĕrul lor e abia 120,000. În trecut ei au avut mai multe drepturi decât sarcini. În rĕsboaie nu-i au putut întrebuinţa nimenea pentru lipsa lor de curagiu. (Ilaritate în stinga estremă.) Sasii sûnt pe cale de a se stinge, causele sùnt cunoscute. Dealtmintrenea nemulţemirea între dînşii nu e aşa mare, ea e alimentată numai de unii vênători de funcţiuni. Ungurii ce locuesc printre dînşii sûnt torturaţi în modul estrem. Şi jargonul ce-l vorbesc nici nu e german, ei mai ales cei din depărtare nici nu se pot înţelege între sine şi trebue se recurgă la limba română, dacă voiesc sĕ se înţeleagă. Ei se provoacă la privilegii muceḑite, pe basa acestora ar puté sĕ ceară şi Secuii prerogative, dar Secuii au renunţat la privilegii. În fine oratorul roagă guvernul se lucre cu toate mijloacele ca se se lămurească opiniunea publică indusă în eroare.

Des. Szilagyi declară că dînsul ca oposiţional nu votează fondul de dispoşiţiune. Încât pentru cestiunea pusă pe tapet e de părere, că ori cine doresce consolidarea Ungariei trebue sĕ se silească a paralisa escarea frecărilor între naţionalităţi. Lui Gull i observă oratorul, că i ar fi părut mai bine, dacă acest representant al Sasilor s'ar fi arĕtat mai puţin martir şi mai mult obiectiv. Nu a fost de lipsă sĕ ne facă declaraţiunea, că dînsul ţine la naţionalitatea sa şi se ne facă a crede că la noi s'ar cere mare curagiu pentru a face o asemenea declaraţiune. (Aprobări vii.) Se nu creadă însĕ că a sărit într'un abis deschis. (Aprobări vii.) Faţă cu calumniile îngrămădite în foile esterne oratorul ar fi aşteptat ca Gull prelûngă declaraţiunea, că ţine la naţionalitatea sa sĕ fi declarat, că simte şi ca cetăţean de stat al Ungariei. Punctul de vedere principal e: a cere şi a deştepta încredere.

Cei ce se provoacă la reuniunea Sct. Ladislau uită, că spriginul din partea Schulvereinului are un ascuţiş politic, el se dă conaţionalilor asupriţi. Contra insinuaţiunilor ridicate asupra noastră esistă numai un simţ: respingere necondiţionată. (Aplause sgomotoase.) Nici într'un stat nu li s'au dat naţionalităţilor astfeliu de drepturi ca în Ungaria. Aceasta s'a făcut cu presupunerea, că ele nu vor făurì arme contra noastră. Fie care cetăţean al acestei ţĕri trebue sĕ stăruiască — şi Sasii ca fii şi cetăţeni ai acestei ţĕri poate că sûnt în stare a face — a lămurì opiniunea publică de acasă şi din străinătate.

(Va urma.)

Ordonanţa în parlamentul din Berlin.

Fiindcă se aştepta, ca în şedinţa de la 12 Ian. a Reichstagului sĕ se ia în discuţiune manifestul regal, de aceea înainte de deschiderea şedinţei s'au umplut toate tribunele. Mai toată diplomaţia a fost de faţă.

La a treia lectură a bugetului a luat cuvêntul deputatul Hänel şi a criticat vehement ordonanţa sau manifestul regal. Acest manifest, a ḑis Hänel, a produs o sensaţie generală. Este contra constituţiei de a pune persoana regelui în desbatere politică în discuţiuni parlamentare şi nu e în regulă, ca ministrii sĕ se puie în dosul persoanei regelui; prin acea ordonanţă regală este făcut responsabil pentru toate şi cade responsabilitatea ministrilor. Prin aceasta'se pun stavile întregei discuţiuni politice în representaţiunea naţională; aceasta trebuie sĕ ducă la o crisă; sau regatul sau constituţia cată sĕ se surpe. Acum crede cineva că 'şi arată credinţa către rege ḑicênd: „Nu sûnt alt-ceva decât fidelul servitor al regelui.“ Posiţia regelui este, că aprobă ori ce mĕsură numai cu reservă de a i se putè arĕta ceva mai bun. Puterea regelui stă mai pe sus de partide. Demnitatea regelui nu poate fi transmisă nici asupra celui mai înalt funcţionar. În împregiurări critice se poate întêmpla ca regele sĕ fie chiemat sĕ pronunţe cuvêntul mântuitor: „Voiu sĕ trăesc în pace cu poporul meu!“ (Foarte bine! stânga.) Ce privesce posiţia funcţionariului în alegeri, observaţiunile manifestului stau în contraḑicere diametrală cu vorbele de mai nainte a le lui Bismarck. Rog sĕ mi se esplice, ce gândesce guvernul asupra vorbelor din manifest, cari impun funcţionarilor datoria sĕ represinte la alegeri politica guvernului; nici un funcţionar n'are dreptul sĕ abuseze de postul sĕu spre a produce un anume resultat în alegeri; e imposibil a ţinè pe funcţionar străin de ori ce agitare. Limitele agitaţiunei electorale sûnt trase prin datorie, impusă funcţionarilor din oficiul lor. Regret apariţiunea ăcestui manifest şi vĕd în el mai mult un pericol, decât o îmbunătăţire a posiţiunei imperiale în Germania şi Prusia. Tradiţia glorioasă a dinastiei Hohenzollern n'a prins rĕdăcini aşa solide pretutindeni în Germania şi cu deosebire în provinciile nouĕ prusiene, ca în vechia Prusie. Dar prin asemenea manifesturi nu'şi crează cineva dragoste. (Aplause vii la stânga.)

Principele Bismark se ridică spre a respunde lui Hänel. În timpul vorbirei se arată foarte agitat. De mai multeori 'şi părăsesce locul şi se duce la tribună. Eu susţin manifestul — ḑice Bismark — în calitateă mea de ministru preşedinte prusian. Manifestul nu crează de loc un drept nou. Dacă manifestul sĕ pune în legătură cu crearea unui conflict, apoi aceasta e un pium desiderium. Guvernul nu vrea conflicte, ci pace cu poporul. Nu citaţi foi vieneze plătite de francezi ce împrăştie aceste sciri de spre conflicte. La noi trebue în fine combătută legenda constituţională ca şi cum regele prusian ar guverna în sensul lui „regner“ şi nu în sensul lui „gouverner.“ Mai e şi un alt drept afară de cel scris prusian. Însuşi Momsen a vorbit despre teroarea „absolutismului ministerial faţă cu regalitatea-umbră. „Noţiunile de intendenţă constituţională“ sûnt învechite. Persoana regelui e înviolabilă şi totuşi se vorbesce fără respect despre regele. (Voci: Nu e adevĕrat!)

Bismarck (continuând:) Virchow a făcut'o întrun discurs al sĕu. Eu sûnt responsabil pentru toate actele regelui, pe cari le-am contrasemnat sau nu. Nu înţelĕg, cum în actele guvernamentale se poate pune cu subscrierea accentul principal asupra responsabilitâţei ministrului. Totul se face de însuşi regele; ministrii redactează numai ce a ordonat regele, dar ei nu guvernă. Tradiţia prusiană corespunde aici întocmai dispoşiţiilor constituţiei prusiane. Un rege prusian nu domnesce de plăcere, ci de datoria sa de regent. Regele hotăresce cum au sĕ votese împuterniciţii prusieni în consiliul federal şi ce atitudine sĕ aibă în Landtagul prusian. Eu n'am ordonat nimic colegilor mei din minister, ci numai regele. Cui avem sĕ mulţumim posiţia noastră actuală în lume? Numai regelui. Daca era sĕ fie după voinţa majorităţei parlamentare în timpul conflictului, mai întâiu n'am fi avut o armată organisată. Ministrii de mai nainte n'au sciut nici atâta, că unitatea Germaniei poate fi creată numai cu o armată mare şi tare supt comanda regelui Prusiei.

Când Prusia sa dus la Olmütz ministrul de rĕsboiu de atunci al Prusiei a ḑis; „Nu putem oprì pe Austria de a nu lua Berlinul: lăsaţi armele şi sĕ nu mai fie rĕrboiu!“ Dacă regele n'ar fi făcut o politică a sa proprie, făcênd o politică parlamentară, atunci la 1863 supt conducerea vice-presidentului Camerei Behrendt am fi intervenit pentru insurecţiunea polonă şi contra Rusiei. Parlamentelor le place sĕ atace pe guvern acolo unde e sgomot şi rĕscoală, càci aceasta desteaptă simpatii. În cestiunea Schleswig-Holstein de la 1864, parlamentul a făcut oposiţie numai pentru că isbutisem sĕ câştigăm pe Austria pentru coaliţie. Dacă în această cestiune eram sĕ ascultăm de parlament, şi astăḑi am şedea încă în uliţa Eschenheim. Acest mare fapt l'a îndeplinit numai regele cu propria sa politică. Când în cestiunea Schleswig-Holstein n'am voit se proced destul de repede regele 'mi-a adresat întrebarea: „Nu eşti German?“ Regele 'şi schimba ministerele, pănă ce 'şi realisa voinţa regală, urmărind o politică naţională. Tot-deauna a fost vorba numai de acţiuni regale şi nu parlamentare. Preopinantul nare reminiscenţe prusiane din tinereţe; făcênd cunoscinţă mai de aproape cu monarchii nostrii, veḑi că sûnt mai mult, de cum credeai. (Bravo! la dreapta.) (întorcêndu-se spre partida progresistă:) D-v nu doriţi a venì în raporturi mai directe cu regele (contraḑiceri vii în stânga;) sûnteţi în stare sĕ puneţi alt-ceva în locul elementului monarchic indispensabil? N'aveţi ce pune în locui ce 'mi mai poţi da şi tu calicule? Voiţi sĕ sdrobiţi şi sĕ sfăşiaţi regalitatea şi prin aceasta ne aruncaţi în chaos. Regele are dreptul sĕ guverneze şi aceasta nu permite sĕ i se ia prin restricţiunea constituţiunei.

În alegeri intoxicarea politică nici nu e posibilă, dacă nu va mai fi privit ministrul, ci împĕratul şi regele ca responsabil pentru toate mĕsurile. Mi s'a imputat, că sûnt laş şi mĕ acoper cu scutul regelui. Se înşală cine crede, că mĕ supĕr de vre o vorbire din parlament şi de aceea nu'mi fac datoria de soldat spre a cruţa pe regele de neplăceri. Aceste atacuri parlamentare nu sûnt tocmai aşa periculoase. Cine cutează a îmi imputa că sûnt laş? În timpul conflictului am fost ameninţat cu puşcăria şi cu confişcarea averei. Neadevĕrul imputărei de laşitate (întors spre stânga) caută sĕ facă a vi-se roşì fruntea! Douĕḑeci de ani am stat pe zid luptând pentru regele meu şi d-v. mĕ acusaţi că sûnt laş! acesta e un neadevĕr! (Violente întreruperi la stânga: Richter şi Hänel strigă: Nimeni n'a ḑis'o! E un neadevĕr!) Bismarck, roşu de mănie, se duce la tribună şi strigă: „Cu toate acestea aţi ḑis'o“ (strigăte: Nu, nu; Bismarck se întoarce la loc şi strigă, adresându-se stângei:) Mulţămiţi lui Dumneḑeu că e aşa! (apoi continuă:) Dacă regele m'ar licenţia, m'aşi duce bucuros pentru tot deauna! În privinţa declaraţiilor manifestului asupra funcţionarilor în alegeri, n'am de gând sĕ restring libertatea în alegeri, dar funcţionarii au datoria sĕ apere guvernul de minciuni şi calomnii. Funcţionarii îşi pot arĕta vederile lor în alegeri dar sûnt obligaţi sĕ nu permită desfigurarea actelor guvernului. Regele e decis sĕ 'şi îndeplinească, ca şi predecesorii sei datoria de regent ca păzitor al drepturilor poporului, iar eu nu voiu fi tutorele regelui, ci fidelul seu servitor.

Hänel replică: Cancelarul a ḑis, că 'i-aş fi făcut imputarea de laşitate personală. Aceste vorbe nu le pot taxa, decât ca fiind luate din vênt şi resărite din fantasia cancelariului. Cancelarul s'a folosit de acest pasagiu, numai spre a da ocasie la scene pasionate.

Bismarck: M'am esprimat numai curat nemţesce, d. Hänel vrea acum sĕ nege prin întorsături retorice. Este oare o insultă mai mare de cât imputarea de laşitate în serviţ? Sûnt deprins aici cu insultele, dar insulta lui Hänel e incalificabilă.

În 13 Ianuarie s'a continuat desbaterea asupra ordonanţei regale în Reichstag.

Lasker a pus întrebarea: Ce l'a făcut eri pe principele Bismark sĕ vorbească cu atâta pasiune? Este — ḑice Lasker — aceeaşi metodă pe care Bismarck a întrebuinţat'o în timpul conflictului. Bismarck ne impută, că am fi împedecat unirea germană. Această imputare e cu totul fără temei. La 1846 liberalii au proclamat programa naţională realisată mai târḑiu de Bismarck, Din contră guvernul conservator a împedicat îndeplinirea acelei programe. În cestiunea Schleswig Holstein nimeni n'a putut sci, că Austria va fi scoasă diplomaticesce din ducatele Elbei. Cancelarul ar fi putut face oare unitatea imperiului german, dacă la 1870 această cerinţă nu s'ar fi pus cu entusiasm în toate statele de sud? Cată se protestez că cineva vrea sĕ considere credinţa către rege ca un monopol al câtor-va persoane din guvern şi dintre conservatori. Acesta e un neadevĕr şi o aroganţă. (Nelinişte) Aceste cuvinte le-a introdus în desbatere însuşi cancelarul. Este o legendă a cancelarului, că parlamentul ar voì sĕ deposedeze pe rege şi apoi eri cancelarul n'a spus decât legende despre partidele liberale. Cancelarul a umilit Reichstagul, vorbind de pudoare şi neadevĕruri. Ce va ḑice străinĕtatea despre o asemenea tratare a Reichstagului? Bismarck a făcut alusie la desbinarea din Reichstag cu un fel de sarcasm. Aceasta va fi o lecţiune pentru popor. Atunci şi Bismark va avea respect de majoritatea Reichstagului. Deputaţii liberali sûnt descrişi înaintea poporului ca duşmani ai regelui. Dacă guvernul nu vrea sĕ reeunoască expresiunea voinţei poporului care ne-a ales, de ce nu recurge la disolvarea Reichstagului?

Manifestul regal a creat numai conflicte noue intre rege şi popor. Dar e un triumf al desbaterei, că manifestul a fost condamnat.

Ministrul **Puttkamer**: Nu poate cineva sta cu sânge rece, când 'i se impută că se ascunde la spatele regelui. Cancelariul a protestat şi deputatul Hänel 'şi-a modificat deja espresiunile, Firesce: Sifecistii, nega.

În privinţa participărei funcţionarilor la alegeri, ministrul aderă, cam cu sfială, la interpelarea dată de Bismarck. Deci el bate în retragere revocându'şi declaraţia dată mai înainte. Puttkamer urmează: Guvernul e mulţămit cu mersul sesiunei Reichstagului. Ea chiar a repurtat o victorie strălucită în cestiunea Hamburgului. Nu e vorba de nici un conflict; aşa ceva scornesc numai corespondenţii amăgiţi. Manifestul vrea numai sĕ indice limite precise, pănă unde ajung drepturile regale şi monarchice. Tocmai manifestul a spus, că drepturile representaţiunei naţionale trebuesc apĕrate. Liberalii ḑic, că se vĕd acum pretutindeni nori negrii de reacţiune. Dar se zăresc alţi nori pe orizontul european. (Auḑi! Auḑi! Oho!) Da. Mulţi nu vĕd aceasta; când însĕ aceşti nori se vor descărca, atunci poporul german va recunoasce, că e apĕrat de monarchia prusiană.

Windthorst combate aspru pe Bismarck, fără a 'l numì, şi arată, că espunerea de ieri a istoriei prusiene până la 1866 inclusiv va fi de un mare preţ pentru istoriograful viitor. Dar aici în Reichstag nu şed numai prusieni puri, ci şi Germani. Aceşti germani ar putea opune cu totul o altă istorie celei desfăşurate ieri. Nu vor protesta oare vechii prusieni, dacă germanii vor propune istoria după cum o înţeleg ei? A fost puţin tact, de a provoca vrajbă prin atari reminiscenţe.

Hänel declară, că n'a revocat nimic. El 'şi menţine cuvintele de ieri, căci a spus un adevĕr obiectiv, că ministrii refusă responsabilitatea şi se-pun supt scutul regelui neresponsabil. El n'a pomenit numele cancelariului. Ministrul Puttkamer a unit un neadevĕr obiectiv cu o insinuare nedeamnă, ḑicênd că el (Hänel) 'şi-ar fi retras cuvintele: acesta e un abus.

Ministrul Puttkamer rĕspunde cam moale, că e datoria sa sĕ respingă cuvintele lui Hänel.

După o polemică a lui Virchov contra cancelariului, desbaterea s'a închis.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sebeş în 27 Ianuarie 1882. (V.) Trebile aici din ḑi în ḑi se desvoaltă tot mai nesuferibile, tot mai asiatice.

Afacerea comisiunei scoalei industriare încă nici nu s'a limpeḑit, nici n'ajuns încă pre basa legală; de oare-ce Universitatea fondului regiu a hotărît mai nainte una, şi deci s'a făcut mai târḑiu alta, de tot contrară; de oare-ce aceasta încă nici nu'i aprobată, nici hotărîrea universităţii nu'i reasumată, nici schimbată.

Însĕ poate că toate aceste nu numĕră nimica, pentrucă vedem că acum aici cu voinţa şi ajutoriul de mai sus toate sûnt cu putinţă.

Destul, că cu toate aceste, partea comisiunei, ce a remas (Rumpf-commission) fără nici o sfială, fără nici o indreptăţire, fără nici un statut a mers pe calea apucată mai departe.

Manipulaţiunea venitelor din averi publice (1000 fl. dela Universitate 200 fl, dela comuna Sebeş, şi 200 fl. v. a. din cassa scaunală a Sebeşului), precum şi spesele scoalei industriale de aici dela început încoace se purta, conform legii, prin cassa orăşenească de aici.

Astăḑi comisiunea s'a apucat şi-a dat toată aceasta manipulaţiune unei persoane private, unui membru din comisiune, şi încă fără nici o condiţiune, fără nici o mărginire.

Minunat!

Oficiul de notariu pănă acuma îl purta un membru al comisiunei. Astăḑi însĕ comisiunea s'a pus şi pe calapodul apucat a investit cu acest oficiu pe un dascăl dela scoala evangelică.

Pentru ca şi această instituţiune publică, comuna susţinută din averea tuturora, se fie deplin evangelică nu lipsesce alta, decât numai încă ca comisiunea în frunte cu oficiul central al universităţii se depună omagiele la picioarele poate că a cutărui superintendent.

Pre unii dintre instructorii vechi cu decrete dela acea scoală industrială astădată 'i au eschis simplaminte fără ai mai încunosciinţa din motiv că n'au cualificaţiune, de şi au absolvit universităţi din Pesta şi Cluj, şi pentru că sûnt funcţionari publici.

Această eschidere a poruncit-o dl comes. Scim şi aceasta din ce motiv.

Însĕ dreptul şi iubitoriul de pace domnu comes scie, că Albert Leonhardt senator magistratual aici, curatorul besericei evangelice de aici, notariul consistoriului cercual evangelic de aici, şi încă şi dorere, conducătoriul ca din nuori, al oficiului comunale de aici — este *dascăl* (de scoatere de ochi) de limba maghiară la scoala evangelică de aici cu 400 fl. v. a. leafă anuală; că prelegerile le ţine prompt şi regulat în oarele oficiului seu, Marţa şi Vinerea de la 3—4 după prânz; şi că tot în oarele oficioase plinesce şi ḑile întregi în loc şi pre la parochiele evangelice dinpregiuru chiămarea sa ca notariu al consistoriului cercuale, că mai departe registrantul şi protocolistul Krauss este şi notariu la reuniunea de păstrare şi imprumuturi evangelică de aici, care oficiu îl plinesce tot de una pentru leafă fixă în fiăcare Mercurea şi Sâmbăt'a după ameaḑa şi în schimb apoi archivele şi registrele magistratuali, şi mai ales cele orfanali sĕ bucură de cea mai brilantă confusiă şi negliginţa. Dl comes aceste nu le opresce, tace. Va sci de ce, însĕ şi noi scim de ce.

În 25 Ianuarie a fost adunarea representanţei. Însĕ senatorul Leonhardt Albert, pre care, durere şi astăḑi îl vedem confusând vreau se ḑic conducênd acea adunare în omnipotenţa sa n'a aflat vrednic nici a pomenì de dimisionarea unor membri din comisiunea scolei industriare cu atât mai puţin de alegerea în locul lor.

Bag seama i mai place a fi în fruntea lucrurilor neîntrege. După cum stau lucrurile apoi nici nu sciu când va avè pofta de a completa acea comisiune ciungă.

Aceste le recomandăm deosebitei atenţiuni a dlui comes; numai puţin cele premerse pre cum şi cele ce negreşit va urma încă.

Din acest motiv neam bucura foarte dacă ar urmărì cu viuă atenţiune ce se comunică publicului de prin aceste părţi pentrucă sunt curaratul adevĕr.

Se cetească şi se judece însĕ fără parţialitate pentrucă nu ne spăriem de nici una.

Nimic nu ţine cât lumea, numai adevĕrul şi dreptatea; nici nu'i tot aur ce sclipesce; iar ur'a este cel mai periculos, cel mai rĕu svătuitoriu.

Preste tot însĕ cerem, ca un adeverat dignitariu se lucre şi se sacrifice numai pentru binele statului, care constà în dreapta cârmuire şi în împăciuirea cetaţenilor.

Varietăţi.

* (**Ajutoare pentru meseriaşi.**) Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români, cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărier, cordoner, clopotar, compactor, croitor şi brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subrcrisul comitet pănă la 30 Martie 1882 provĕḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatĕa de 14 ani;
2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.
3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor alăsa copilul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.
4. Un esemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriele de mai sus din care sĕ vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin o lună de ḑile.

Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi Sodalilor români meseriaşi.

Braşov 15/27 Ian. 1882.

B. Baiulescu. m. p. *I. Bozocean.* m. p.
pres. not.

* Sub comitetul despărţemêntului XII al Asociaţiunei se adresează către inteligenţa din acel despărţemênt cu apelul următoriu:

„Recunoscut fiind acel adever, cumcă fie care naţiune, ori care popor numai prin promovarea literaturei sale naţionale, prin înaintarea în sciinţă, în arte şi in industriă poate ajunge la dorita bunăstare culturală şi materială, la înflorire şi la culme; pre basa asestui adevĕr nesuesce şi *„Asociaţiunea transilvană pentru litera-*

tura şi cultura poporului român" a-şi resolva problema ce şi-a impus, care numai prin întrunirea şi asociarea poterilor spirituali şi materiali a tuturor adepţilor sei, — cari trebue se fie toţi fii naţiunei române — se poate efeptui!

Spre ajungerea acestor mărețe scopuri a emis subscrisul snb comitet apelul seu de sub Nr. 8 din anul trecut cătră întreaga inteligenţă din acest despărţemênt, pentru imbrăţoşarea mai cu căldură în numer mai însemnat a scopurilor asociaţiunei — făcêndu-se membrii ordinari eventual ajutători, care trebue cu dorere sĕ anunciăm — nau produs pănă acuma resultatul dorit pentru asociaţiune, de oare ce numai puţini membrii s'au inscris!

Reînoind apelul nostru supraamintit; pe basa recercărei onorabilului comitet central dela Sibiiu de sub Nrul 361. 1881, ne împlinim o plăcută datorinţă, învitându-vĕ de nou cu insistinţă şi stimă frăţească, sĕ binevoiţi a conlucra din resputeri şi inomise în cercul activităţii d-veastre spre înmulţirea membrilor asociaţiunei: ordinari, cari au a solvì câte 5 fl. şi ajutători, cari au a solvì câte 1 fl. v. a. premergênd d-voastră în frunte cu esemplul, ţinêndu-vĕ de detorinţă şi onoare naţiunală, cât mai curênd a trimite taxele anuali încasate şi dela alţi membrii noi acestui subcomitet cu atât mai vêrtos căci membrii ordinari se recompensează cu foia Asociaţiunei „Transilvania", şi fiindcă sûntem în posiţiune plăcută a vĕ avisà că dorinţa noastră cea mai ferbinte se va realisa. Adunarea generală a Asociaţiunei trans. din anul acesta se va ţinea în luna lui August aici în Deej.

Acum, ori nici odată! se ne facem cu toţii datorinţa naţională pre deplin.

Primire mai deamnă nu putem pregătí areopagului culturei noastre naţionale, decât făcêndu-ne cu toţii membrii.

Din şedinţa subcomitetului despărţĕmêntului XII. al Asociaţiunei.

Deej 25 Ianuariu 1882.

Gabriel Man, director. *Petru Mureşan*, srcretariu

* (Necrolog.) Alexie Oniţ jude reg., Dionisie Oniţ, Gliceria Oniţ (căs. Pipoş) şi Maria Oniţ, ca copii, — mai departe Terezia Katana (căs. Oniţ), ca noră şi Basiliu Pipoş ca ginere, precum nepoţii şi numĕroasele rudenii aduc cu inimă frântă de durere la cunoscinţă, că neuitata lor mamă, soacră, respective iubită bunică şi rudeniă: vĕd. după *Ioane Oniţ* născ. *Maria Trandafir*, a reposat în Domnul la 17/29 a lunei curente după primirea sântei cuminecături în etate de 80 ani, în urma unui morb îndelungat de slăbiciunile bătrêneţelor. Remăşiţele pămêntesci ale repausatei se vor astruca la 19/31 Ianuarie 9 oare ant. merid. după ritul gr. or. în cintirimul gr. or. sêrbesc din Seghedin.

Fiei ţerêna uşoară!

Seghedin în 17/29 Ianuarie 1882.

* (Necrolog) Ioan Văteşan paroch gr. or. ca soţ in numele sĕu, fiilor Ioan preot la Căpêlna inferioră şi fica Elisaveta şi în numele tuturor celorlalte rudenii, fraţi şi surori, unchi şi mătuşe, cu inima în frântă cuprinsi de cea mai mare durere, anuncie trista scire despre moartea mult iubitei sale consoaţe *Elisaveta* Vătĕşan nescută Brenduş după nu morb de 2 sĕptămâni de vĕrsat în etate de 41 ani după o fericită căsătoriă de 25 ani. Cu cele sufletesci împărtăşită în 26 Decemvre la 12 oare noaptea sau mutat la cele eterne lăsând pe ai sei in grele suspinuri şi amintiri bune din partea tnturor concetăţenilor de aicea. În 28 Decemvre sau astrucat în Cimiteriul local.

* (Afacerea cu Grecii din Braşov) cetim în „Gaz. Transilv." următoarele: Lădile de bani dela biserica „grecească" au fost transportate Joi cu escortă din cancelaria bisericei la d-nul föispan, preşedintele comisiunei administrative instituite de cătră d. ministru. Acest fapt caracterisează destul de bine noua fasă în care a întrat procesul secular bisericesc al Românilor cu Grecii. Nu înţelegem de ce nu s'a făcut aceasta transferare cu patru ḑile înainte, când d. vice-span din causa opposiţiunei curatorilor „greci" a fost silit se recuire chiar gendarmeria. De atunci încă d-nii curători refusară categoric de a preda cheile casselor de fer şi dacă a fost de lipsă transportarea lor apoi trebuia sĕ se facă încă de Sâmbătă. Prima visită a d-lui vice-span a fost acompaniată şi de unele momente dramatice. Aşa ni se spune, că unul dintre d-nii „Greci" 'l-a întimpinat cu cuvintele patetice: „Numai peste trupurile noastre veţi putè ajunge la cassa bisericei!"

Se vede că aceasta eroică declarare a făcut oarecare impresiune asupra d-lui vice-span, căci după ce, cu ajutoriul gendarmilor a depărtat de lûngă cassă trupurile revoltate ale cinstiţilor curatori „Greci", puind sigilul pe ea, sa abătut totuşi dela intenţiunea de a-o transporta, ca „sĕ nu mai facă svon" şi numai la cererea d lor „Greci" a pus pe un poliţist sĕ pădască la uşa cancelariei. După patru ḑile înse sa gândit altfel, cum vĕḑurăm „Grecii" rĕmâind din parte-le consecuenţi în refusul lor de a preda cheile. Dram'a însĕ şi-ar' ajunge culmea, dacă după vreo doue septămâni, după ce vor sosì cheile de la Wertheim, cu care sĕ se poată deschide cassa sar găsì întrênsa numai nesce documente vechi şi cărţi de rugăciune de la muntele Atos!

Posta din urmă.

Dela Berlin se telegrafează că „Nord deutsche Allg. Ztg." reproduce la loc distins o conversaţiune dintre doamna Adam (Iulieta Lambert) şi Acsacoff despre posibilitatea unui resboiu germano-francez.

Doamna Novicoff publică în „Contemporary Review" un articul despre crisa serbească cu ocasiunea destituirei Metropoltului Mihail din Belgrad. Articulul est o erupţiune turbată contra Austro-Ungariei. Este un semn al situaţiunei când o agentă notorică a Rusiei scrie astfeliu contra Austro-Ungariei.

Despre discursul lui Scobelef, după o telegramă dela Berlin la „P. Ll.", care este îndreptat provocator în contra Austro-Ungariei şi Prusiei observă „Kreutzzeitung" cu locurile politice ale discursului vor fi obiect de esplicaţiuni. „Kreuzzeitung" se mira foarte mult de un astfeliu de discurs dela un general în activitate.

„N. fr. Pr." anunţă că discursul lui Scobelef dela banchet a cuprins şi pasagiul, că Rusia mai are cu Austria şi o răfuială veche de răfuit. La ce Acsacof a reflectat că discursul acesta va afla resunet la marea adriatică, la marea neagră şi pe câmpiile Bosniei.

Lista

Domnilor contribuenţi pentru balul dat în favorul esposiţiunei române ţinute în Sibiiu în August 1881.

I. Prin Dl Dionisiu Roman, v.-notariu colectant în Mediaş. Dela dd-nii: Dionisiu Chendi, adm. protopop 1 fl., Ioane Bozoşan, paroch gr. ort. 1 fl., Ioane Dorca, paroch gr. ort. 50 cr., Simion Ianculescu, notariu, 50 cr., Artimon Blăjan, paroch gr. cat., 50 cr., George Langa, econom, 30 cr., suma 3 fl, 80 cr.

II. Dr. Aureliu Maniu, advocat în Oraviţa, 5 fl. suma 5 fl.

III. Dr. Aureliu Kisbach, medic colectant în Câmpeni. Michail Andreica, proprietariu, 1 fl., Morcan Teodor, jude comunal, 1 fl., Iosif Vassiiu, jude comunal, 8 fl., I, Nicola, preot, 1 fl., Nic. Candrea, not. 1 fl., Dumitru Todea, jude comunal, 1 fl., Sebastian Hendel, 1 fl., Ioane Birlea, 1 fl., Const. Cathisicla, paroch, 1 fl., Ioan Todoa, not. 1 fl., Sim. Marcu, propr. 1 fl., Dr. Aureliu Kisbach, medic, 1 fl. = 12 fl.

IV. Patriciu Dragalina, prof. colectant în Caransebeş, dela dd-nii: Ioane Popasu, episcop, 10 fl., Almajanul, generariu 5 fl., Sebeşanul, vice-colonel, 2 fl., Fil. Musta, protosing. 2 fl., Iuliu Puşcariu, v.-notariu, 1 fl., Vas. Mândreanu, prof. 1 fl., St. Velovan, prof. 1 fl., Gavrilă Zavoian, căp. de pol. 1 fl., I. I. 50 cr., Ioan Bartolomei, secret. 1 fl., Ilie Curescu, locot. pens. 1 fl., Aureliu Maniu, cant. 1 fl., Filip Adam, refer. 1 fl., Georgiu Dic, cont. 1 fl., Lad. Bordaş, adv. 1 fl., Ioan Nemoian, prof. 1 fl., Patriciu Dragalina, prof. 1 fl., Ioan Peţa, comers. 1 fl. = 32 fl. 50 cr.

V. Marcu Moldovan, notariu colectant în Petrila, dela dd-nii Marcu Moldovan, not. 5 fl., Stefan Radic, vice prot. 3 fl., Brendusce Avram, 1 fl., Petru Paraschiv, jude com. 2 fl., Ioan Stef. Preda, teol. abs. 1 fl., Petru Stef. Preda, invĕţ. 1 fl., Dumitru Birău, par. 1 fl., Avram Stanca, paroch, 1 fl. = 15 fl.

VI. Stefan Albu prof. colectant în Brad, dela dd-nii: Simeon Ardeu, paroch, 1 fl., Iuliu I. Roşca, publ. Bucuresci, 1 fl., I. Petrişor, acs. 1 fl., I. Lusfu, plug. 2 fl., Amalia Albu, 1 fl. = 6 fl.

VII. Georgiu Fogaraşi, colectant în Lipova, dela dd-nii: Georgiu Fogaraşi, 2 fl., N. Şerban şi fiul, 1 fl., Borbola, adv. 1 fl., I. Ţerean, protop. 1 fl., Gr. M. Marinescu, propr. 1 fl., Ioan Ardelean, jurist 50 cr., Stef. Drasca, comers, 1 fl., Daniil P. Simion, comers, 1 fl., George Cojocariu, comers, 1 fl., Atanasiu Poppi, 1 fl., Lazar Ciceiu, comers, 1 fl. = 11 fl. 50 cr.

VIII. Nicolau Zigrea, advocat, colectant în Oradea-mare, dela dd nii. Popa dela Toia sup. 2 fl., Demet. Moga, notariu 2 fl., Ieroteiu Beleş, protosing. 7 fl., N. N. 1 fl., Simion Bica, protop. 2 fl., Teod. Filip, adm. prot. 5 fl., I. Vesa, paroch, 2 fl., Pavel Moga, paroch 1 fl., Ilie Lungu, 2 fl., Petru Suciu, asesor, 2 fl., Maria Suciu n. Boczkó, 2 fl., Lucreţia Suciu, 1 fl., Nic. Briciu, preot, 1 fl., Teodor Popp, 1 fl., Ioane Popp, 1 fl., N. N. 1 fl., I. Poienariu, jun. ofic. 1 fl., Ponoran, 1 fl., Toma Păcală, paroch, 1 fl., Silviu Rezeiu, secret. 1 fl., Nicolau Zigrea, adv. 5 fl. = 42 fl.,

IX. Corneliu Cioran, chef de bancă, colectant în Brăila, dela dd-nii: N. Neamţu. ing. Bucuresci, 15 franci., Corneliu Cioran, Brăila, 10 franci, G. G. Erimie, propr. 20 franci, V. P. Sas, propr. 20 franci, A. I. Eremie, propr. 10 franci, Dr. Ioan Arsenie, med. 10 franci, Dtru Eremie propri. 10 franci, I. Mândrovicean, funct. 5 franci. G. Avesalom funcţ. 5 franci = 105 franci 48 fl 56 cr.

X. Ioane Droc, adm. prot. colectant în Mercurea, dela dd-nii: Ioane Droc, adm. prot. 5 fl., Dr. Muntean, medic, 1 fl., Ioan Măcelariu, proprietariu mare, 3 fl., Nicolau de Popp, pretor, 5 fl., Basil Greavu, subjude, 2 fl., Dr. C. Albu, advocat, 1 fl., George Popp, com. 1 fl. = 18 fl. Suma totală 194 fl. 36 cr. Adecă una sută nouĕḑaci şi patru de floreni şi 36 cr. v. a. această sumă precum şi superplusul de 549 fl. 44 cr. cu totul deci 743 fl. 80 cr. — venit curat, sau predat comitetului central al esposiţiunei române spre ulterioara afacere.

Subscrisul comitet îsi ţine de sacra datorinţă a esprima totodată mulţămita sa publică atât domnilor colectanţi precum şi domnilor contribuitori.

Sibiiu în 30 Ianuarie 1882.

Comitetul arangiatoriu:

E. Măcelariu m. p., pres. Dr, *N. Olariu* m. p., cassariu.

Loterie.

Din 1 Februarie 1882.

Brünn: 23 68 48 90 64

Bursa de Viena şi Pesta

Din 31 Ianuarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.—	117.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.75	83.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.50	98.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	128.—	128.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.—	97.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	94.50	93.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.—	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	95.—	94.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.35	96 50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.50	72.25
Datorie de stat în argint . . .	74.50	73.25
Renta de aur austriacă	92.50	91.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	—.—	810.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	815.—	810.—
Acţiuni de credit austr. . . .	275.25	277.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	267.50	265.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	112.—	112.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	107.50	107.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.61
Na oleon	9.54	9.53
100 marce nemţesci	58.55	98.50
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.80	119.51

Nr. U. 100/1882. [12] 2—3

Publicare de licitaţiune.

În 24 Februarie 1882 st. n. (12 Februarie 1882 st. v.) se va licita public în oficiul central al universităţii săsesci din piaţa mare Nr. 15 dimineaţa dela 9 pănă la 12 oare, arêndarea următorilor munţi de păşune pe restimp de doi ani, va se ḑică pe 1882 şi 1883 şi adecă:

Nrul curent	Situaţiunea muntelui	Numirea	Mărimen suprafcţei		Preţul de esclamare	
			Jug.	stângini	fl.	cr.
1	Tălmaciu	Cornu Pleschii	712	—	181	—
2		Nogovanu mare . . .	1327	—	850	—
		Nogovanu mic			840	—
3		Conţu mare .	2245	—	771	—
		Conţu mic .			875	—

Fie care doritoriu are la începutul licitaţiunei adepune în bani gata un vadiu de 10 percente dela preţul de esclamare în mânile comisiunei de licitaţiune, care după terminarea licitaţiunei, se înapoează acelor ce n'au obţinut arênda; acelor însĕ cari au obţinut arênda, li se socotesce în plata arenḑei, după ce au depus cauţiunea contractuală.

Condiţiunile mai de aproape ale arêndărei se pot vedè şi înainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al Universităţii săsesci.

Sibiiu 21 Ianuarie 1882,

Dela oficiul central al Universităţii săsesci.

Nr. 27—1882. civ. [10] 3—3

Publicaţiune!

Stefan Csiki, posesor în Zageru şi soţii lui, înaintând contra întregului posesorat de acolo petiţiune pentru concesiunea regulărei hotarului, s'a pus ca termin de pertractare ḑiua dela 10 Martie 1882 la 10 oare înainte de ameaḑi în comuna Zageru în casa comunală, la care pertractare pe calea publicaţiunei sĕ învită toţii interesaţii cu acea observare, că părţile absente se privesc că consimt cu regularea.

Din şedinţa tribunaluiui reg. din Elisabetopole ţinută la 10 Ianuarie 1882.

Nagy m. p., pres. **Butal** m. p., notariu.

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 9. Sibiiu, Sâmbătă 23 Ianuarie (4 Februarie) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 4[illegible].
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Ianuarie.

Activitatea delegaţiunilor n'a eşit încă din ângustul cerc al comisiunilor. Dar şi în comisiuni, discusiunea e foarte vie şi caracteristică. Delegaţii opoziţionali folosesc ocasiunea pentru a arĕta cât de prevĕḑĕtoare a fost oposiţiunea când a combătut politica de ocupaţiune. Desastrele vin se confirme politica greşită a guvernului. Atacurile s'au îndreptat şi asupra contelui Andrássy care fiind de faţă a declarat că ia toată respunderea pentru politica de ocupaţiune. Fostul ministru de esterne cu cunoscuta sa politică din „cas în cas“ a făcut între altele şi declaraţiunea, că dacă Austro-Ungaria nu ocupa Bosnia şi Erţegovina mişcarea panslavistică în peninsula balcanică ar fi luat dimensiuni funeste, care provocau nesmintit ruina completă a imperiului otoman. Şi Andrássy împărtăşesce părerea că statele din vecinătate observă o atitudine corectă şi nu pot fi învinovăţite de complicitate. Dintraltele discusiunea în ambe delegaţiunile se învêrtesce prelûngă informări administrative asupra insurecţiunei. Partea politică a discusiunei e reservată şedinţelor plenare.

Tendenţele de maghiarisare devin tot mai cunoscute în străinătate. Înzădar se încearcă Maghiarii a le ascunde sub masca liberalismului. Până acum am auḑit mai cu samă numai verdictele foilor independente din Germania în privinţa maghiarisării. Acum vine şi organul dlui Bismarck „Nord. All. Ztg.“ şi constată că într'adevĕr Germanii din Ungaria sûnt asupriţi şi prigoniţi pentru limba şi naţionalitatea lor. Această asuprire, ḑice organul numit, e un fapt necontestabil. Între altele „N. All. Ztg.“ se provoacă şi la proiectul despre scoalele medie. Acest proiect devenind lege va maghiarisa cu desevêrşire popoarĕle nemaghiare din Ungaria. Acesta este verdictul unui organ oficios din Germania.

Se vede că organele din străinătate sûnt foarte bine informate despre adevĕrata stare a lucrurilor din Ungaria, stare, ce nu se mai poate ascunde cu ajutoriul fondului de dispoziţiune.

Ameninţarea lui Scobeleff cu socoteala cea vechie cu Austro-Ungaria este până acum, cel puţin în ḑiare, încă tot la ordinea ḑilei. O corespondenţă de la Petersburg a foaiei „Schlesische Zeitung“, în care se ḑice că generalul este luat serios numai în resboiu şi scirea încă ne constatată ce o aduce o telegramă dela Petersburg, că Scobeleff ar fi primit un concediu ne cerut pentru străinătate slăbesc în câtva efectul retoricei generalului rusesc. Cu toate aceste avem de a face cu un simptom care, combinat cu mulţimea „voluntarilor“ rusesci ce căletoresc spre peninsula Balcanilor; cu atitudinea oposiţiunei din scupşcina serbească, spriginită, de „Krachul“ din Paris, în care sûnt ingagiate şi sorţile de stat serbesci; cu un consiliu de voevoḑi în Cetinie, care a hotărât a se adresa către Englitera, Francia şi Italia în favorul unei autonomii pentru Bosnia şi Erţegovina, este şi remâne remarcabil.

Despre Rusia, care trece de autorul intelectual al insurecţiunei, mai circulează prin foi o versiune caracteristică. D-na Novikoff, o agentă notorică a Rusiei, declară într'o corespondenţă publicată în „Tribune“ că Rusia deocamdată nu are de cuget a ataca direct monarchia habsburgică, pentrucă deoparte se teme de Germania, de altă parte ea însaşi e prea slabă, ear Francia e un factor nesigur, deci nu rĕmâne alt espedient decât a aprinde orientul pe cale indirectă prin agenţi, fără de a compromite pe Rusia în mod oficial.

În urmă apoi sĕ se întrunească un congres, care convingêndu-se că Austro-Ungaria nu-şi poate împlinì misiunea, se dea provinciele ocupate Serbiei şi sĕ facă un stat mare sêrbesc.

În Serbia oposiţiunea desvoaltă o activitate mare pentru a delătura dela cârmă pe guvernul actual care gravitează spre Austria. În Scupcina sêrbească s'au auḑit unele voci aspre contra Austro-Ungariei şi manifestări pentru Rusia. Oposiţiunea a declarat că nu va lua parte la predarea adresei. Iritaţiunea din Scupcină a început a se straplânta în toate straturile poporaţiunei şi se aşteaptă evenimente grave.

Rescoala.

Sciri oficiale spun că insurgenţii, grămădinduse în Crblĭina făceau nesigură comunicaţiunea între Seraievo şi Focea. Comanda generală din Seraievo a trimis pe colonelul Hotze cu o trupă corespunḑĕtoare, care în 29 Ian. n. a ocupat aşeḑĕtura Rogoy dela Trnova.

La 10 oare o luptă scurtă cu 100 de insurgenţi. Aceştia fură alungaţi şi s'au retras până la Dobropolie. E constatat că mulţimea insurgenţilor se află în Crblĭina.

Coloana lui Hotze a petrecut noaptea pe aşeḑĕtura Rogoy.

Căpitanul dela statul major Stefan Babici şi căpitanul Tichy sûnt greu răniţi; afară de acestia un infanterist mort şi unul rănit.

Insurgenţii au avut o perdere de cinci oameni.

Coloana lui Hotze cooperează acum cu garnizoana din Focea.

Altă scire dela Bilec anunţă:

Regimentul Schmerling după lupte de 4 ḑile cu succes, dela 17 până la 20 Ianuarie, au curăţit ţinutul dintre Bilec şi Trebinie de insurgenţi. Regimentul Schmerling întreg cu statul sĕu major se află în Bilec. Perderile acestui regiment preste tot sûnt până acum şase morţi şi sase răniţi.

Scobeleff contra Austriei.

Discursul resboinic şi revoltător ţinut de generalul Scobeleff la banchet s'a terminat cu următoarele pasage de încuragiare pentru insurgenţii din Erţegovina:

„În sfêrşit am se vĕ mai adresez vr'o câte-va cuvinte; ve rog însĕ se-mi permiteţi a lua în locul unui păhar de vin un păhar de apă şi se-mi fiţi martori, că nici eu nici alt cine-va dintre noi n'a vorbit, şi n'a putut sĕ vorbească sub influenţa unei iritaţiuni anormale.

„Trăim într'un timp, când chiar şi secretele de cabinet cu greu se mai pot păstra. Dar aceea ce se petrece într'o adunare cum e şi cea de faţă, ajunge în publicitate sau într'un feliu sau într'altul şi de aceea precauţiunea nu e de prisos.

„Esperienţa ce am făcut în anii din urmă ne a învĕţat că în casul când un Rus din întêmplare vine la [illegible] aparţine unui popor mare şi puternic, sau în casul, şi aceasta e un lucru teribil, când acelaşi Rus se gândesce, că el formează o familie mare cu seminţiile slave, care acum sûnt asuprite şi strimtorate, într'un asemenea cas se aud în mijlocul cunoscuţilor nostri neconaţionali „de a casă“ şi din străinătate voci de nedumerire şi mustrare şi aceştia domni cred, că un asemenea Rus nu se află în relaţiuni normale, ci sub influenţa unor bacanalii. Din causa aceasta sĕ-mi permiteţi sĕ înlocuesc păharul de vin cu un păhar de apă.

Într'adevĕr este o aparenţă de tot straniă pentru ce societatea noastră şi unii indiviḑi sûnt copleşiţi de o memorabilă sfială când

---

FOIŢA.

Literatura română şi străinătatea.*)

I.

În timpul din urmă mişcarea politică şi literară a României începe a fi un obiect de mai mare luare aminte pentru Europa apuseană.

Vitejia armatei noastre în rĕsboiul de preste Dunăre a fost o surprindere pentru opinia publică a Europei, care până atunci era deprinsă a-şi dobândì cunoscinţele sale despre noi mai ales prin corespondenţii de ḑiare. Astăḑi oamenii luminaţi din străinătate par a simţì, că în privinţa întregei vieţi a poporului român a fost prea puţin şi prea rĕu informaţi şi se întorc cu oare care curiositate spre cunoascerea unei naţiuni, ce şi-a arĕtat o valoare mai mare decât i se presupunea.

Se înţelege, că o parte a acestui interes s'a îndreptat şi spre literatura română ca spre manifestarea cea mai directă a chiar firei poporului. Însĕ, din necunoscinţa limbei, interesul ar fi rĕmas zadarnic, dacă cel puţin în Germania, nu s'ar fi aflat publicate tocmai în timpul din urmă un şir de traduceri a multora din poesiile şi novelele, care au caracterisat literatura română din ḑilele noastre. Dar aşa, întâlnindu-se şi interesul şi mijlocul de a l multămì, s'a putut produce în Germania o întreagă mişcare de critică literară relativă la viaţa noastră intelectuală, cel puţin la acea parte a ei, care se găsesce esprimată în forma poetică.

„Convorbirile“ se cred chiemate a da seamă cetitorilor lor despre acest fapt de oare care însĕmnătate. Vorbind însĕ de traducerile cele nouĕ, ni se impune datoria de a reamintì împreună cu ele lucrările mai vechi ale dlui W. de Kotzebue, care pe timpul publicării lor nu a avut poate resunetul meritat din causa lipsei de interes, ce ne întimpina pe atunci în Germania, dar care astăḑi sûnt chiemate a lua locul ce'l merită atât în judecata străinilor, cât şi în recunoscinţa noastră.

Cărţile germane, despre a căror primire ne propunem astfel a face o scurtă dare de samă, sûnt următoarele:

1. Carmen Sylva şi Mite Kremnitz: Rumänische Dichtungen. (1 vol. în 12° de VIII+214 pag. Lipsca 1881 la Wilhelm Friedrich).
2. D-na Mite Kremnitz: Rumänische Skizzen. Eingeleitet und übersetzt (1 vol. în 12° de XXII+232 pag. Bucuresci, 1877, la Socec.)
3. Aceeaşi: Neue rumänische Skizzen (1 vol. în 8° de VIII+161 pag. Lipsca, 1880 la W. Friedrich).
4. W. von Kotzebue: Rumänische Volkspoesie (1 vol. în 16° de XVI+178 pag. Berlin, 1857 la Decker).
5. Acelaşi: Aus der Moldau. Bilder und Skizzen. (1 volum în 12° de 140 pagini, Lipsca 1860 la Carl B. Lorck.)
6. Acelaşi: Laskar Vioresku. (1 vol. în 8° de 307 pag. Lipsca 1863 la Voigt & Günther.)

Trecem cu vederea, ca fiind mai în afară de obiectul acestui articul, traducerile dlui Theochar Alexi (Rumänische Kunstdichtungen, Kronstadt 1880), precum şi publicările novelistice din viaţa societăţii române de Karl Emil Franzos, de George Allan *(Aus der rumänischen Gesellschaft* Leipzig, 1882, o parte apărută şi în revista din Berlin *Nord und Süd* dela August 1880), de M. Brociner *(Aus zwei Zonen. Rumänische Kulturbilder.* Bremen 1880), etc.

Dar şi în darea de seamă asupra cărţilor enumĕrate mai sus ne vom mărginì a reproduce pe scurt opiniunile criticilor germani asupra lor, fiind aici vorba — nu de pĕrerea noastră, ci de efectul produs asupra publicului străin prin literatura română ajunsă la cunoscinţa lui. Numai în privinţa scrierilor. d-lui Kotzebue ne vom permite a spune şi părerea noastră, fiindcă numai putem controla opiniunile presei din timpul publicării lor.

Cel mai mare resunet din acele 6 publicări îl are în momentul de faţă cea insemnată în rêndul dintâiu: Poesii române, traduse de Carmen Sylva şi publicate de d-na Mite Kremnitz, care le-a înavuţit şi cu traduceri de ale sale. După o dedicare „la atingem această cestiune, care i se pare inimei fie cărui Rus atât de legitimă şi ca resultat al istoriei noastre milenare.

---

*) „Convorbiri literare.“

Causele acestei aparenţe sûnt foarte multe.

Dar nu aici este locul a le atinge. Causa principală trebue căutată în trista desbinare ce esistă între o parte cunoscută a societăţii noastre între aşa numita inteligenţă şi între poporul rusesc. Dlor, de căte ori înălţatul domnitor al acestei ţări s'a adresat cătră poporul seu, poporul rusesc totdeuna s'a arĕtat la înălţimea chiemării sale şi demn de problema politică momentană. Nu totdeauna s'a întêmplat aceasta cu inteligenţa; şi dacă a făcut cineva vr'odată faliment înaintea împĕratului, aceasta e inteligenţa. Eu sûnt de părere, că această aparenţă se poate esplica pe deplin: *„Europeismul“ cosmopolitic* nu dă nici un isvor de forţă şi putere şi poate fi privit numai ca semn de slăbiciune. În afară de popor nu poate fi putere şi inteligenţa representă o putere numai în legătură cu poporul. Astăḑi în ḑiua de aniversare a asaltului dela Gök-Tepe ne aducem aminte de cameraḑii căḑuţi şi fără veste ne surprinde un simţ bun, sânt. Unul dintre cei mai buni mareşali din timpul lui Napoleon ḑicea, că în resboiu totdeauna cad unii şi aceiaşi. Inima mea de soldat şi esperienţa ce am făcut nu de mult mĕ fac se simt că aici sûnt într'uniţi togmai aceia de cari vorbesce marşalul. Din acest motiv şi soldaţii vor înţelege cuvintele mele numai ca soldaţi şi anumit în sensul că acele cuvinte n'au de a face nimic cu politica“.

Generalul aduce aminte în nisce espresiuni adânc simţite, că la marea adriatică togma se luptă o poporaţiune pentru credinţă şi independenţă şi apoi termină:

„Nu pot sfêrşì dlor. Mi se stringe inima de dorere. O mare mangâere e şi remâne credinţa în puterea şi misiunea istorică a Rusiei.“

Demisia ministrului Gambetta.

Împregiurul palatului Bourbon s'au adunat mulţi curioşi şi coridoarele cu tribunele erau pline de lume. În logea diplomatică a venit ambasadorul german prinţul Hohenlohe ambasadorul spaniol ducele Fernando-Nunez şi trimisul Americei de Nord, Morton. În toate cercurile domnia o mare nesiguranţă asupra crisei. Încă la începutul şedinţei se ḑicea, că Gambetta a reuşit eri şi astăḑi sĕ câştige în partei pe câţi-va deputaţi. La 2 oare Brisson a deschis şedinţa, pe când în sală domnia o mare agitaţie. Pe banca ministerială erau Gambetta, Cazot şi Campenon. La ordinea ḑilei era proiectul de lege pentru o revisiune limitată a constituţiei.

Dreyfous (oportunist) luând cuvêntul a ḑis: Mai întâiu este a se resolva cestiunea pentru limitarea revisiune şi apoi se va decide asupra punctelor din constituţie, ce vor fi modificate. Comisiunea n'a decis nimic în această cestiune şi nu s'a declarat nici pentru o revisiune limitată nici nelimitată ci a ales un sistem mixt. Apoi oratorul caută sĕ probeze, că congresul nu e suveran, căci n'are dreptul sĕ'şi fixeze sediul. Ambele Camere trebue sĕ fie înţelese, când e a se convoca congresul poate discuta numai asupra unei programe prealabil stabilită. Oratorul se teme, că Senatul nu se va duce în congres dacă ar fi vorba de o nelimitată modificare a constituţiei, dar nici nu voiesce ca guvernului sĕ i se dea o împuternicire mărginită şi încheie ḑicênd, că modificarea sĕ se facă cât mai scurtă şi mai eficace.

Legrand (stânga) vorbesce pentru revisiune, dar contra scrutinului cu liste. Legea electorală pentru Senat sĕ se înlăture din constituţie (Se observă o mare inpacienţă în Cameră.) Legrand îndeamnă pe Gambetta sĕ renunţe la scrutinul cu liste. El ar putea face această concesiune majorităţei, care l-a desemnat de ministru şi cu toate numirile regretabile şi întârḑierea reformelor nu i a făcut oposiţie.

Lockroy (stânga estremă) combate proiectul guvernului şi propunerea comisiunei, susţinênd că aceasta a adus contraḑiceri în cestiune. Lockroy imputâ comisiunei că a părăsit suveranitatea congresului şi caută sĕ probeze, că ea n'are dreptul sĕ mărginească puterile congresului. Oratorul doresce ca Franţa sĕ se folosească de momentul, când trăesce în pace cu toate puterile, spre a 'şi modifica constituţia şi mai ales a înlăturat dreptul de disolvare şi Senatul, care nu representă nimic. — E timpul sĕ se modifice constituţia al cărei vrăjmaş este şi preşedintele Republicei, (mişcare).

Preşedintele Brisson invită pe orator sĕ nu atribue preşedintelui Republicei asemenea sentimente. Lockroy rĕspunde, că a făcut alusiune numai la celebrul amandament al lui Grévy şi la votul sĕu contra actualei constituiţii. Oratorul doresce ca adunarea sĕ se pronunţe asupra cuprinsului dreptului ce are congresul. Favre propune un amandament, ca sĕ se amâne până la 1885 esecutarea modificărilor constituţiei cu privire la scrutinul cu liste; el pledeasă pentru proiectul guvernului.

Se închide desbaterea generală. Camera trece la desbaterea proiectului pe articole. Barodet (stânga estremă) propune un amandament, cerênd completa revisiune a constiţiunei, care e necesară pentru că modul cum se aleg senatorii este o violare a dreptului universal de vot şi pentru că preşedintelui Republicei i s'au dat aproape puteri regală cea-ce ar fi periculos dacă preşedinţa ar cădea în mâni mai puţin curate. De acì resultă că congresului trebue lăsată o libertate deplină.

Amandamentul se respinge. Gambetta se urcă la tribună. (Mişcare generală). El declară, că înainte de a vorbì de cestiunea sulevată de comisiune, va discuta toată importanţa acestui act. El combate hotărîrile comisiei ca periculoase, căci ţeara vrea revisiunea limitată şi nu îşi poate espune linişteа întêmplărilor unei revisiuni nelimitate. Respingênd acusările ce i sau adresat, arată, că congresul ar comite un act ilegal, dacă ar înlătura condiţiunile acordului prealabil a celor doue Camere.

Gambetta ḑice că scrutinul cu liste lărgind basa electorală, este mijlocul de a împedeca puterea personală şi a face sĕ triumfe voinţa ţerei, deci nu e vorbă de dictatură. Scrutinul cu liste a ocupat pururea primul rang în reformele liberale, puterea personală a restabilit tot-deauna scrutinul după arondismente. Gambetta protestează contra ideei de disolvare a Camerei şi cere autorisarea de a presenta congresului scrutinul cu liste. Toate reformele sûnt pregătite: legea maghistraturei, a armatei, asupra societăţilor financiare: spre a le realisa, este necesar de a modifica legislaţiunea electorală. Gambetta încheie: Trecutul meu e cunoscut, dar de asupra tuturor dorinţelor se află viitorul patriei„ (aplause.)

Raportorul comisiunei, Andrieux, apĕră decisiunile comisiei.

Gambetta cere să se votese asupra ultimului paragraf al proiectului comisiei, rugând să 'l respingă. Dar Camera 'l adoptă cu 282 contra 227 voturi,

Gambetta declară că guvernul, consideră acest vot ca o aprobare a revisiunei nelimitate şi că în aceste condiţiuni cabinetul nu mai poate lua parte la desbateri.

Apoi Camera a adoptat primul paragraf al proiectului comisiei, care exclude scrutinul cu liste. Întregul proiect s'a adoptat cu 262 contra 91 voturi.

Înainte de aceasta Camera respinsese cu 305 contra 117 voturi proiectul guvernului în privinţa admiterei scrutinului cu liste.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 4/16 Ian. 1882. Adunarea generală a „Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi s'a ţinut Duminecă în 3/15 Ian. a. c.

La aceasta adunare au luat parte la 70 persoane între cari doi preoţi, un advocat, doi profesori, patru neguţători, 16 măestri,“ 30 sodali şi 15 membri din popor.

Preşedintele în cuvêntarea sa de deschidere a rostit între altele:

On. Domni! V'am învitat pe ḑiua de astăḑi la adunarea generală a Asociaţiunei noastre, pentruca sĕ vedeţi ce s'a lucrat de Comitetul ales de D-Voastră în decursul anului trecut şi sĕ ne sfătuim la olaltă cum trebue sĕ lucrăm ca în anul ce se începe sĕ avem resultate şi mai mari.

Domnilor! Ḑi de ḑi sĕ întăresce convingerea că scopul Asociaţiunei noastre este foarte folositor. Ḑi de ḑi cresce convingerea şi între Români, că naţiunile mici cari au început a se cultiva în acest secul sûnt într'un resboiu continuu pe terenul industriei cu naţiunele mai culte, şi de vor lăsa ca acestea se le ocupe terenul ele mai curênd sau mai tărḑiu vor venì cucerite. Mulţi dintre agricultorii români din Transilvania şi Ungaria, perḑênd moşioara părintească au ajuns la trista stare de proletari. Şi în această luptă pentru esistenţă publicul român dovedesce puţină interesare. Această împregiurare tristă nu ni o putem esplica altfel decât din greutăţile cele multe ce ne apasă pre toate terenele. Am slăbit, sûntem indiferenţi cel puţin pe oare care timp pentru întreprinderi naţionale.

Asociaţiunea noastră o am înfiinţat'o într'o epocă grea, de aceea ea a suferit mult din causa neînteresului unei părţi mari din publicul nostru; de aceea şi resultatele noastre nu sûnt tocmai conforme asteptărilor ce le am avut la înfiinţarea ei. Cu toate acestea, ceea ce am făcut este destul de satisfacĕtor faţă cu greutăţile pedecile şi sacrificiele ce le am adus.

Domnilor! Serbăm aḑi a 10 aniversare dela constituirea Asociaţiunei noastre. Această serbare este destul de însemnată pentru o Asociaţiune, care deşi urmăresce un scop folositor de multeori din causa lipsei de zel şi interes a fost ameninţată în esistenţa ei. Tocmai din acest motiv de o parte, dealta parte voind sĕ demonstrăm cu acte oficioase resultatele dobândite; voind sĕ convingem astfel publicul român că munca şi sacrificele noastre nu sûnt zadarnice; voind sĕ câştigăm spriginitori noi pentru lucrarea noastră şi sĕ stărnim de nou interesul publicului român, comitetul a publicat o dare de samă despre activitatea Asociaţiunei noastre, despre resultatele dobândite în decursul celor 10 ani; a espus tot de odată un conspect statistic despre numerul învĕţăceilor, numele sodalilor eşiţi supt auspiciele Asociaţiunei ca măiestri. Tot de odată a aretat şi vederile comitetului despre lupta între industria mică şi între cea mare. Acest raport va servì tot de odată şi ca memoriu din care veţi vedè istoricul fundării Asociaţiunei noastre.

Din raportul special anual cel va ceti Dl. Notar veţi avè apoi ocasiune a vĕ orienta şi în privinţa activităţii ce a desvoltat comitetul în anul trecut. Lucrăm de ḑece ani şi încă nu sûntem departe de început. Aceasta

---

patria mea“ *(an meine Heimath)* de Carmen Sylva şi o scurtă notiţă literară a editoarei, cartea cuprinde 36 de poesii traduse de Carmen Sylva şi 27 de d-na Kremnitz. Din poesiile traduse, cele mai multe sunt de Alecsandri şi Eminescu, celelalte de Bolintineanu, Iacob Negruzzi şi Şerbănescu. Se scie astăḑi, şi prin urmare nu comitem nici o indiscreţie spunênd-o şi noi, că sub pseudonimul Carmen Sylva se ascunde, adică nu se mai ascunde, însaşi Regina României Elisabeta, născută Princesa de Vied. Poate această ilustră provenienţă a cărţii a contribuit şi ea la impresia produsă in Germania şi a făcut o aşa de respândită, încât in momentul de faţă, puţine luni după publicarea întâiei ediţii se pregătesce ediţia a doua. Casa Princiară de Vied este bine însemnată în memoira Germanilor şi nu pentru întâia dată se întâlnesce un representant al ei în sfera literaturei germane. Cu atât mai mare recunoştinţă trebue să avem noi Românii pentru Regina, al cărui renume şi ale cărei lucrări au contribuit a ne face mai bine cunoscuţi şi mai bine judecaţi în Germania şi Austria.

De altminteri, oprindu-ne dela ori ce esprimare a părerii noastre proprie asupra traducerilor publicate, ne mărginim a resuma aici glasurile criticei germane.

Literarische Beilage der Montags-Revue din 21 Martie 1881, după o introducere asupra timpurilor mai vechi, vorbesce despre literatura română de astăḑi şi ḑice:

> România poate privì cu mulţumire şi cu mândrie la crescerea sănătoasă şi puternică a literaturei sale naţionale, care în poesia lirică a ajuns aproape la înălţimea celor mai frumoase produceri ale acestui gen literar la celelalte popoare.

Urmează o laudă entusiastă a reginei traducĕtoare, care este însaşi

> o poetă germană de cel mai mare talent

şi care prin traducerile de faţă

> a adăugat o frunză nouă la laurul de glorie, care va încununa odinioară opera sa poetică.

Vine apoi o laudă a lui Alecsandri,

> cel mai mare şi mai iubit poet al României, căruia isvorul poesiei lirice îi curge nesecat,

şi reproducerea poesiilor sale „Stelele“ (doină) şi „Fântâna“ în traducerea Reginei.

> După Alecsandri trece de cel mai însemnat poet M. Eminescu, representantul pesimismului. Însĕ multe din cântecele sale sûnt lipsite de claritate şi de precisiune Câte-va poesii lirice ale acestui autor le cunoascem de mai nainte din Gegenwart (vol. XIV Nr. 29. vol. XV Nr. 17). În totalitate spiritul sĕu se arată înrudit cu al lui Leopardi.

Se reproduce după aceasta, în traducerea „măeastră“ a reginei, „crăeasa din poveşti“ de Eminescu. Articolul urmează:

> Un poet de talent este Iacob Negruzzi, ale cărui poesii plac prin simplicitatea lor naturală.

Se vorbesce apoi despre „probele frumoase“ de poesii ale lui Şerbănescu, se reproduce „Sărutarea“ lui şi se amintesc „admirabilele“ trei balade de Bolintineanu.

(Va urma.)

nu ne descuragează de loc. Scopul nostru a fost de a demonstra că şi cu mijloace foarte mici se pot realisa resultate frumoase. Numerii din raportul nostru probează aceasta până la evidenţă. Dacă însĕ s'ar fi împlinit asteptările ce le am avut la înfiinţarea Asociaţiunei, dacă ar fi participat în genere toţi Românii ca membrii fundatori sau ordinari ori sprigrinitori ai Asociaţiunei.

Programa noastră este lungă şi cea-ce am făcut până acum este, că am convins o parte mare din publicul român că este necesariu se-şi aplice fii la meserii, că am ajutat vre o 323 copii români parte sĕraci, parte orfani, ca se înveţe câte o meserie în timpul cel mai scurt; ear atreia parte din acestea i am ajutat a putea fi declaraţi sodali, aşi câştiga pânea într'un mod onest a avea o muncă mai bine plătită, am format din ei tineri cu o cultură socială cetăţenească am sprijinit pre unii din sodali aşi deschide firmă şi lucrătorie proprie. Celelalte puncte din programă adecă: a plasa sute de inveţăcei, ai instruí mai perfect; a forma fondul necesariu a trimite pe toţi sodalii în streinĕtate spre ase perfecţiona şi astfel a crea măiestri iscusiţi, cari se întreacă pre streini etc. etc. avem încă ale esecuta. Spre aceasta se cer ateliere şi scoli de meserii, că numai acestea pot forma aḑi măiestri iscusiţi, cari se ţie concurenţă cu cei ce vin din ţerile culte. A ajunge la acestea se cere voinţă şi hotărîre de a lucra a înmulţi membrii Asociaţiunei şi a jertfi cu toţii pentru realisarea scopului ce urmăresce aceasta Asociaţiune. Aceasta este ce vĕ rugăm şi ce cerem dela D-Voastră.

Vĕ mulţemesc D-lor, că v'aţi presentat şi la aceasta ocasiune în numer atât de frumos şi vĕ rog se pertractaţi agendele cu tot interesul. Cu acestea declar adunarea generală de deschisă.

La ordine sa pus cetirea rapoartelor comitetului, cassariului şi a comisiuuei despre esaminarea socotelelor şi a cassei. Comisiunea recomăndă acestea rapoarte şi propunerile comitetului şi adunarea le primesce. Din rapoarte s'a vĕḑut că s'au aşeḑat în 10 ani 323 copii la diferite meserii; că s'au ajutat în toţi anii parte mare din învĕţăcei cu vestminte şi la casuri de boală s'au plătit spesele spitalului: astfel în anul 1881 s'au plătit 86 fl. pentru 11 învĕţăcei bolnavi; sau instruit pentru cultura lor necesariă în 4. despărţĕminte dumineca şi seara preste septămână.

Fondul asociaţiunei representă suma de 2395 fl. 21 cr. elocaţi în poliţe cu doi garanţi în obligăţii întabulate şi la cassele de depuneri. Interesele ce le poate da acest fond sûnt din nesce mijloace ne însemnate pentru scopul şi trebuinţele neaperate ale asociaţiunei. Său ales o comisiune pentru înscrierea membrilor, care a raportat că său înscris 6 membri. Sau pertractat propunerile comitetului. La cea dintâi; a se ruga D-nii protopopi din loc a recomanda sinoadelor parochiale sĕ sprijinească aceasta asociaţiune, un membru a făcut propunere a stărui sĕ se întroducă un disc în bisericì pentru acest scop. Aceasta propunere s'a primit cu observarea că mai întâiu sĕ se recerce autorităţile mai înalte bisericesci. Andona, propunerea: sĕ se aducă mulţămită on. sinod şi on. comitet parochial dela sf. Nicolae pentru ajutorul dat, încă s'a primit. A treea propunere ca sĕ se cerce mijloace a se trimite sodali amĕsurat art. lit. *d.* din „Statute“ în streinĕtate încă s'a primit.

O suprindere au fost pentru membrii declaraţiunea de demisionare a preşedintelui, cassarului şi a altor membrii şi alegerea altora în locul Domnialor. Declaraţia presidentului cuprindea motivul: că publicul român din Braşov nu se interesează de scopul acestei Asociaţiuni, dovadă numĕrul membrilor 84 şi împuţinarea lor, participarea pentru astfel de adunări. Cu toate acestea demisia nu s'a primit.

Întru adevĕr este ceva neesplicabil, că toţi vaeră poporul de jos din Braşov, toţi vĕd cum emigrează din lipsa de hrană, toţi vĕd cum se înmulţesc streinii cu meseriile şi mulţi s'au esprimat că în ḑece ani dacă nu se va slobozì lâna, poporul va scădè pe jumĕtate, căci o parte se topesce şi alta se uscă, ne mai avênd mijloace de traiu, din 18 fabrici de lână mai sûnt trei; din ḑeci de mii de strae cari le fabricau femeile române abia de mai fabrică a patra parte şi vechiul meşteşug de a face gaitane a încetat. Deci sûnt avisaţi numai la meserii şi specule mici, ori la proletariat. Alţii sûnt chemaţi ai scăpa de acest rĕu din urmă şi nu Asociaţiunea aceasta, ea le stă numai la îndemână şi a şi aşeḑat 71 învĕţăcei, a scos 49 sodali şi a ajutat de easă 7 măestri dintre fii acestui popor. Oare nu s'ar fi putut face înḑecit acest spor? Ba foarte uşor, dacă sar' fi considerat propunerile Asociaţiunei.

În adunare s'a pertractat cu mult interes — prin dnii Ioan Lenger, adv. şi Stefan Iosif, director — cestiunea instrucţiunei învĕţăceilor în scoală seara peste sĕptămână, când măestru nu lasă pe învĕţăcei, în urma cărei s'a şi luat conclus a fi siliţi se cerceteze scoala.

S'a discutat mijloace pentru spalatul învĕţăceilor şi bugetul; asemenea s'au premiat unele manufacturi espuse de învĕţăceì la adunarea generală şi în urmă s'a ales o comisiune de trei membrii pentru verificarea protocolului. După aceasta preşedintele mulţămind membrilor pentru zelul arĕtat la pertractare declară adunarea generală de închisă.

g.

Varietăţi.

* (Denumire.) Ministrul de justiţiă r. ung. a denumit de medic judecătoresc în cercul tribunalului reg. Sibiiu, pe Dr. Henric König, medic practic în Sibiiu.

* (Serata cu danţ) se va arangia în Sebeş 11 Februariu 1882 st. n. în sala la „Leul de aur“ spre înfiinţarea unui fond pentru „ajutorirea scolarilor sĕraci.“ Începutul la 8 oare sa ra. Preţul întrărei de persoană 1 fi. v. a. de familie 2 fl. v. a. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita prin ḑiuaristică.

* (Pregătiri de emigrare.) Din Vinga i se scrie ḑiarului „Tem. Ztg.“ următoarele: În unele comune bulgare din pregiurul nostru, anumit în Beşineu, Bogartelek etc. se pregătesc mai mult de 300 familii sĕ emigreze la primăvara viitoare în Bulgaria. Numai din comuna primă vor pleca 200, ear' din Bogartelek 50 familii. Notariul din această comună din urmă s'a adresat principelui din Bulgaria cu întrebarea, dacă guvernul bulgar poate se dea emigranţilor pământ din domeniurile statului, secretariul principelui 'i-a rĕspuns că guvernul bulgar nu le poate da deocamdată bunuri din domeniurile statului, fiindcă cestiunea proprietăţilor foste turcesci nu e încă regulată, dar până la regularea cestiunei, şi aceasta va urma în timpul cel mai apropiat, emigranţii vor fi aşeḑaţi pe bunuri private ca arêndaşi, cum s'au dispus şi în privinţa emigranţilor de până acum, cărora le merge foarte bine. În principatul Bulgariei se află stabilite mai bine de 400 familii bulgare din Ungaria de sud şi scrisorile acestora către rudeniile de aici au dat un nou impuls de emigrare.

Metropolitul grecesc din Varna, Cyrillos, e pus în prinsoare fiind acusat de crima de lesa Majestate.

* (Mort de palpitaţiune.) Michail Ilyes, un ţeran bogat din secuime, luânduşi remas buu dela fiul seu, care era chiemat la regiment, fu lovit de palpitaţiune şi-şi dede îndată sufletul. Fiul nenorocitului părinte avea sĕ-şi serbeze în septămâna viitoare cununia.

* (Club comercial maghiar în Oedenburg.) În acest oraş s'a stabilit de curênd un club cu scopul de a da comercianţilor, cari nu sciu unguresce, ocasiune sĕ-şi însuşească limba maghiară, a destepta simţul de comunitate naţională, a promova cultura generală maghiară şi a validita limba statului. Spre acest scop se vor deschide în lunile de earnă cursuri de limba maghiară, se va da instrucţiune în contabilitate, corespondenţă şi în dreptul cambial şi se vor ţinè şi prelegeri publice. Dintre cele 7 firme mai însemnate ale acestui oraş nu a primit nici una onoarea de a fi presidentul clubului, cu toate stăruinţele comitetului. Mai ḑică acum corifeii maghiari, că în Ungaria nu se maghiarisează.

* (Ucidere) Un hebeuc din Gilău a ucis pe morariul de acolo, lovinvindu-l cu o peatră în cap, din causă că morariul îl şicanase cu hebeucia.

* (Surpare de teatru.) În cetatea Gallicano în Italia de sus s'a spart cu ocasiunea unei representaţiuni, padimentul teatrului şi mai mulţi ca 100 de spectatori au căḑut într'o pivniţă afundă. Mai mulţi s'au rănit greu, ear partea cea mai mare a scăpat cu răniri uşoare.

* (Voluntari rusesci,) Călători cari au venit din Odesa la Bucuresci spun, că în cetăţile rusesci se recrutează voluntari contr'a Austriei. Acestora li se dă ca arvună 200 ruble şi se trimit câte o sută deodată la locul destinaţiunei.

* (Garibaldi) se află rĕu bolnav. Starea lui însuflă medicilor îngrigiri mari, slăbiciunea a ajuns la un grad mare. Medicul Tomasi a propus transportarea generalului într'o vilă mai înaltă, fiind că vila, în care locuesce Garibaldi e prea aproape de mare. Renumitul patriot al Spaniei Castelar s'a informat de repeţite ori pe cale telegrafică despre starea generalului.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 3 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.40	118.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.—	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	108.50	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.25	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	129.50	130.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	96.—	97.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	94.25	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.—	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	94.—	96.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	98.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.10	73.60
Datorie de stat în argint	75.30	75.—
Renta de aur austriacă	93.10	92.25
Sorţi de stat dela 1860	130.—	—.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	836.—	815.—
Acţiuni de credit austr.	287.—	284.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.50	280.50
Sorţi unguresci cu premii	114.25	114.—
Sorţi de regularea Tisei	109.75	108.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.61
Na oleon	9.55	9.55
100 marce nemţesci	58.65	58.60
London (pe poliţa de trei luni)	119.30	119.80

ad: Nr. 434—1881. [13] 1—2

CONCURS.

De oare ce la terminul prim din 31 Octomvre nu s'a presentat nici o cerere pentru stipendiile amintite sub p. III în concursul publicat sub Nr. 291—1881:

Se escrie de nou concurs pentru 2 stipendii de câta 100 fl. v. a. destinate a se da la 2 elevi aleşi cu preferire din munţii apuseni ai Transilvaniei şi anume din teritoriul în care o parte a poporaţiunei se ocupă cu confecţionarea vaselor de lemn, spre a se perfecţiona în acea profesiune la vre un institut sau corporaţiune, sau în ramurile speciale de aceeaşi natură precum e: facerea de buţi mari, confecţionarea de cruci şi colonade, învĕlişe de case după sisteme moderne, ori şi strungăria.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ'şi trìmită suplicele lor la subsemnatul comitet până în 15 Februarie 1882 c. n. însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copiă legalisată.
2. Atestat scolastic cel puţin din a IV clasă normală, dovedind totodată şi cunoascerea elementelor de desemn.
3. Atestat de serăcie sau de orfan.
4. Atestat dela medicul cercual despre starea fisică-puternică şi deplin sănătoasă.
5. Adeverinţă, că se află de present învĕţând vre-una din meseriile ce lucră în lemn şi declararea, că s'a hotărît a se perfecţiona întrênsa, legându-se totodată a presenta tot la 6 luni atestat dela institut sau dela corporaţiunea respectivă despre activitatea şi portarea morală.

Din şedinţa comitetului Acociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în 15 Noemvre 1881.

Iacob Bologa m. p.,
v.-preşedinte.

Dr. **D. P. Barcianu** m. p.,
secretariu al II-lea.

Nr. U. 100/1882. [12] 3—3

Publicare de licitaţiune.

În 24 Februarie 1882 st. n. (12 Februarie 1882 st. v.) se va licita public în oficiul central al universităţii săsesci din piaţa mare Nr. 15 dimineaţa dela 9 până la 12 oare, arêndarea următorilor munţi de păşune pe restimp de doi ani, va se ḑică pe 1882 şi 1883 şi adecă:

Nrul curent	Situaţiunea muntelui	Numirea	Mărimen suprafcţei		Preţul de esclamare	
			Jug.	stângini	fl.	cr.
1	Tâlmaciu	Cornu Pleschii	712	—	181	—
2		Nogovanu mare	1327	—	850	—
		Nogovanu mic			840	—
3		Conţu mare	2245	—	771	—
		Conţu mic			875	—

Fie care doritoriu are la începutul licitaţiunei adepune în bani gata un vadiu de 10 percente dela preţul de esclamare în mânile comisiunei de licitaţiune, care după terminarea licitaţiunei, se înapoează acelor ce n'au obţinut arênda; acelor însĕ cari au obţinut arênda, li se socotesce în plata arenḑei, după ce au depus cauţiunea contractuală.

Condiţiunile mai de aproape ale arêndărei se pot vedè şi înainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al Universităţii săsesci.

Sibiiu 21 Ianuarie 1882,

Dela oficiul central al Universităţii săsesci.

Nr. 6968—1882 civ. [11] 2—3

EDICT.

În causa de segregarea păşunei comune din Vecerdea terminul pentru începerca lucrărilor pregătitoaro şi în deosebi pentru regularea represeutanţii, alegerea ingineriului funcţionător şi pentru pregătirea preliminariului de spese se statoresce pe **29 Martie anul 1882 la 9 oare an. m.** în comuna Vecerdea la antistia comunală, la care se citează prin edict cei nteresaţi.

Elisabetopole, 20 Ianuarie 1882.
În numele tribunalului reg.

(L. S.)

Kelemen m. p.,
jude esmis.

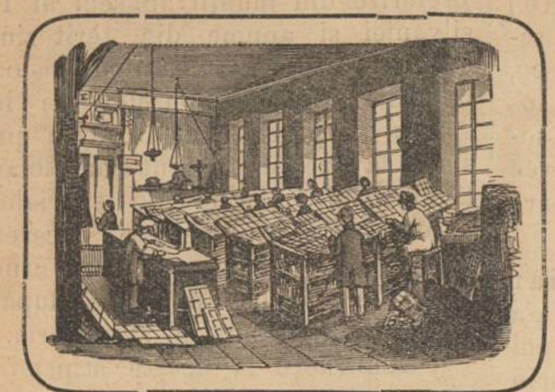

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ

în Sibiiu

Strada măcelarilor Nr. 47.

se recomândă *domnilor editori și autori de cărți* prin cea mai *esactă efeptuire a lucrărilor tipografice de tot felul* și cu cele mai moderate prețuri.

Tot-odată se recomândă **cărțile bisericesci** și **scolare**, apărute până acum în editura tipografiei archidiecesane, și **tipăriturile pentru deosebite matricule parochiali și estrase din acestea**, precum urmează specificate în următoriul

CATALOG:

Cărți bisericesci.

Acaftist bogat, nelegat	fl. 1.50
„ „ legat	„ 2.—
„ „ fin legat	„ 3.50
Acaftist mic, nelegat	„ —.50
„ „ legat	„ —.68
Apostol, nelegat	„ 4.—
„ legat	„ 5.—
„ fin legat	„ 12.—
Biblia ilustrată, Test. vechiu și nou neleg.	„ 10.—
„ „ „ „ „ „ legată	„ 15.—
Chiriacodromion, nelegat	„ 10.—
„ legat	„ 12.—
Evangelia, nelegată	„ 8.—
„ legată	„ 12.—
„ legată fin	„ 18.—
Hirotonier pentru sf. de preoți	„ 2.—
Icoana Înmormêntării D-lui, pe hârtie	„ —.50
„ „ „ pe pânză	„ 2.50
„ **Evangeliștilor**	„ —.50
„ **a 3 Ierarchĭ**	„ —.30
Molitvelnic complet bogat, nelegat	„ 4.30
„ „ „ legat	„ 5.—
„ „ „ legat fin	„ 5.50
Octoich mare, nelegat	„ 17.—
„ „ legat	„ 20.—
„ **mic,** legat	„ —.75
„ „ nelegat	„ —.70
Orologion (Cĭaslov), nelegat	„ —.60
„ „ legat	„ —.75
Proscomedia Altariului	fl. —.25
Penticostariu, nelegat	„ 8.—
„ legat	„ 10.—
Psaltire bogată, nelegată	„ 3.—
„ „ legată	„ 4.—
Rênduiala la sfințirea bisericei, neleg.	„ 2.—
„ „ „ „ legată	„ 2.50
„ „ „ **de Epp.** neleg.	„ 5.—
Rugăcĭune pentru cel mai mare	„ —.25
Testamentul nou, nelegat	„ 1.—
Tâlcul Evangeliilor, nelegat	„ 1.—
„ „ legat.	„ 1.50
Triodul cu strajnicul, nelegat	„ 20.—
„ „ „ legat	„ 25.—

Cărți literarie.

Antorismos, sau Deslușire comp. broș.	„ —.50
„ în limba nemțească broș.	„ —.50
Biografia „Șaguna“ de N. Popea broș.	„ 2.50
„ „ „ „ „ legată	„ 3.—
„ „ „ „ „ leg. fin	„ 3.50
Biografia fericitei Macrine, broș.	„ —.20
Calendariu, pe anul 1882 broș.	„ —.30
„ „ „ „ nelegat	„ —.23
Comentariu, de I. Pușcariu, T. I—II. nel.	„ 2.—
Contra-Critică, de N. Popea, broș.	„ —.40
Cuvênt. comis. scol., din aniĭ 1863/4, broș.	„ —.60
Disertațiune, de G. Bellissimus, broș.	„ —.20
Enchiridion, adecă carte manuală de Canoaue, broș.	„ 4.—
Escelenția Sa metropolitul Andreiu Bar. de Șaguna, (Necrolog) de N. Popea, broș.	„ —.20
Instrucțiune, pentru învĕțători, din 1862 broș.	„ —.20
„ „ „ „ 1865 „	„ —.20
„ „ „ „ 1869 „	„ —.20
„ „ directori, broș.	„ —.30
Istoria Bisericească politico-naț. de N. Tincu Velia, nel.	„ 1.—
Învĕțătorul și poporul, de Marienescu, leg.	„ .50
Liturgia, pe Note	„ 2.50
Proiect pentru organisarea trebilor bisericești și scolare, 1864	„ —.50
Promemorie despre dreptul istoric, din 1849, nel.	„ —.20
Promemoria, germână din 1850, neleg.	fl. —.20
Polemia contra Heliade, leg.	„ —.50
Predigten zur jährlichen Gedächtnissfeier, 1856	„ —.60
Rapoarte, protopopesci	„ —.50
Scrisori apologetice, din 1867, broșur.	„ —.50
Sunete și resunete, de Z. Boiu, broșur.	„ —.60
Scrierea S. Ioan gură de aur, broșur.	„ —.50
„ „ „ „ legat	„ —.25
Vocabulariu rom.-germ., neleg.	„ —.70
„ „ legat	„ —.80

Acte oficioase.

Acte oficioase, priv. la înființarea Mitrop. gr. or. din Trania, Ungaria și Bănat, broș.	fl. —.50
Protocolul congresului, din 1863 broșur.	„ —.70
Protocolul congresului din 1868 „	fl. 1.50
„ „ „ 1870 „	„ 1.—
„ „ „ 1873 „	„ —.40
„ „ „ 1874 „	„ —.50
„ „ „ 1878 „	„ —.50
Protocolul sinodului, din 1864 broșur.	„ 1.—
„ „ „ 1870, 1871 și 1872 à	„ —.50
„ „ „ 1873	„ —.60
„ „ „ 1874	„ 1.—
„ „ „ 1875	„ —.50
„ „ „ 1876	„ —.60
„ „ „ 1877	„ —.70
„ „ „ 1878, 1879, 1880 à	„ —.50
„ „ „ 1881	„ —60
Regulament pentru parochii	„ —.10
„ „ **organisarea învĕțămêntului**	„ —.10
„ **în cause matrimoniali**	„ —.20
Statutul organic, broș.	„ —.25

Cărți scolare.

ABCdariu, de Zach. Boiu, dupa ortografia fonetică nel.	fl. —.20
„ „ „ „ „ „ „ leg.	„ —.24
Aritmetică, de Roman, cu cifre neleg.	„ —.18
Bucoavnă, nelegată	„ —.16
„ legată	„ —.20
Cartea I. de cetire, de Zach. Boiu nel.	fl. —.30
„ „ „ „ „ „ „ leg.	„ —.40
„ II. „ „ „ „ „ nel.	„ —.25
„ „ „ „ „ „ „ leg.	„ —.30
Catechism bogat, nelegat	„ —.40
„ „ legat	„ —.50
„ **mic,** nelegat	„ —.16
„ „ legat	„ —.20
Compendiu de Dreptul canononic, de Șaguna, nel.	„ 3.—
„ „ „ „ în limba nemț. nel.	„ 3.—
Dreptul Canonic mic, nelegat	„ 1.—
Drepturile și datorințele civile, nelegate	„ —.16
„ „ „ „ legate	„ —.20
Elemente de Geografie, de Boiu, neleg.	„ —.25
„ „ „ „ „ legată	„ —.30
„ „ Istoria patriotică nelegată	„ —.25
„ „ „ „ legată	„ —.30
„ „ Istoria naturei și fisică, nel.	„ —.25
„ „ „ „ „ „ leg.	„ —.30
Genesa Evangelielor, de S. Popescu, broș.	„ .80
Geografia, de Roman, nelegată	„ —.60
„ „ „ legată	„ —.75
Gramatica rom., de S. P. Barcĭan, nel.	„ —.40
„ „ „ „ „ „ leg.	„ —.50
„ „ de Mihĕlțan p. cl. II. leg.	„ —.10
„ „ „ „ „ cl. III. leg.	„ —.16
„ „ „ „ „ cl. IV. leg	„ —.24
Istoria Biblică, cu litere, nelegată	„ —.20
„ „ „ „ legată	„ —.25
„ **Austriei,** nelegată	„ —.30
„ „ legată	„ —.40
„ **Bisericească,** rom. de Șaguna, nel.	„ 3.—
„ „ în limba nemț., nel.	„ 1.—
Limba Maternă, de Dr. Il. Pușcariu, nel.	„ —.30
„ „ „ „ „ leg.	„ —.40
Literele mobile, (pe hârtie groasă) pentru mașina de cetire, 73 bucăți	„ 1.50
Manuducere, la ABCd. de Z. Boiu, nel.	„ —.20
„ „ „ „ „ „ leg.	„ —.24
Mărturisirea ortodocsă, neleg.	„ 1.—
„ „ leg.	„ 1.20
Pastorala nouă, broș.	„ 1.50
Pomăritul, de D. Comșa, broș.	fl. 1.—
Româna, de Bellisimus, leg.	„ —.20
Teologia Dogmatică, neleg.	„ 1.—
„ „ legată	„ 1.50
„ **Morală** neleg.	„ 1.50
„ „ legată	„ 2.—
„ **Pastorală,** veche, nelegată	„ 1.—

Tipărituri.

Budgetul, coala	fl. —.03
Cartea de evidență, coala	„ —.03
„ „ „ 40 coale legate	„ 2.10
Contul capitalelor active, coala	„ —.03
Contracte pentru învĕțători	„ —.10
Conspecte protopopesci pentru noucununați	„ —.05
Conspect despre comunele matre și filie, coala	„ —.03
Conspect despre visitarea scoalelor „	„ —.03
Conspect despre catechisațiune „	„ —.03
Conspect despre catechisațiunea ținută cu tinerii dela institute de altă confesiune, coala	„ —.03
Conspecte scolare, învĕțătorești, coala	„ —.06
Conspecte pentru protopresbiteri, I, II, III, IV, coala	„ —.06
Estrase, din protocoalele botezaților	fl. —.10
„ „ „ cununaților	„ —.01
„ „ „ morților	„ —.01
Inventarie pentru averea bis.	„ —.10
Jurnal de cassa, coala	„ —.03
„ „ „ 25 coale legate	„ 1.65
„ „ „ 30 coale legate	„ 1.80
Obligațiuni coala	„ —.01
Portretul Șaguna	„ 1.—
Portretul Miron Romanul	„ 1.20
Protocolul bunei învoiri, coala	„ —.06
„ „ „ 50 coale, leg.	„ 4.—
„ **parochial,** coala	„ —.06
„ „ 50 coale leg.	„ 4.50
„ **botezaților,** coala	„ —.06
„ „ 50 coale leg.	„ 4.50
„ **cununaților,** coala	„ —.06
„ „ 50 coale leg.	„ 4.50
„ **morților,** coala	„ —.06
Protocolul morților 50 coale leg.	fl. 4.50
„ **protopopiatelor,** coala	„ —.06
Protocol de esibite, coala	„ —.03
„ „ „ 30 coale legat	„ 1.80
„ „ „ 50 „ „	„ 2.55
Registrul botezaților, pentru milit. coala	„ —.05
„ **cununaților,** „ „ „	„ —.05
„ **morților,** „ „ „	„ —.05
Regulament pentru administr. averilor bisericesci broș.	„ —.20
Sumariu	„ —.06
Specificații, coala	„ —.05
Tâlcul visurilor, legat	„ —.25
„ „ nelegat	„ —.20
Testimonii scolastice	„ —.05

În comisiune se aflâ:

Abcdar maghiar-român, de N. Putnoky, leg.	fl. —.20
A doua carte de lectură, de I. Popescu, leg.	„ —.70
Anghira Creștină, s. Cuvênt. funebrale de Tit V. Gheaja, br.	„ 1.50
Amicul poporului, calendar pe 1882, de V. Roman, broș.	„ —.50
Aritmetica, de P. Dima, broș.	„ —.32
„ de D. Dogariu cu Nrii 1—100	„ —.25
„ „ „ „ „ „ 1—1000	„ —.35
„ „ „ „ „ „ 1—100,000	„ —.35
Aritmetica, de Ioan Dariu, pentru anii din urmă ai scoalelor primare	„ —.45
Ântâia carte de lectură, de I. Popescu, leg.	„ —.25
Balade, de At. M. Marienescu, broș.	„ 1.05
Botanica, de B. Nanian, broș.	„ —.85
Bradi și putregai, de N. D. Xenopol	„ 1.20
Colinde, de At. M. Marienescu, broș.	„ 1.10
Carte de grădini, de Dr. P. Vasiciu, leg,	„ —.50
Catechism Antropologic și a sănătății, de Dr. P. Vasiciu, legate ambe à	„ —.50
Compendiu de pedagogie, de I. Popescu leg.	„ 1.—
Comput în scoala poporală, de I. Popescu leg.	„ 1.20
Conductor, la aplicarea ântâiei carte de lect. de I. Popescu, br.	„ —.10
Catechism, de M. Toma, prelucrat de S. Popescu, legat	„ —.30
Dare de samă despre Șaguna, de Slavici	„ —.20
Despot Vodă, de V. Alecsandri, broșur.	„ 2.|
Ecuivalent, de G. Pop	fl. —.20
Educațiunea de scoală și casă, de M. Velcean, broșur.	„ —.36
Geografia Ungariei, de Dr. N. Pop, broș.	„ —.30
„ de Ceontea, broș.	„ 1.50
Isagogiă, de Dr. Il. Pușcariu. broșur.	„ 1.50
Istoria naturală, de Dr. D. P. Barcianu	„ —.50
Istoria Ungariei, de Dr. N. Pop, broș.	„ —.25
Instrucțiune la tractarea cărților scolastice de V. Petri, br.	„ —.40
Istoria Rom. sub Mihaiu Vodă Viteazul de N. Bălcescu, br.	„ 2.—
Legendar, de V. Petri, leg.	„ —.45
La Alma, (Povesci) de Conștanța de Dunca-Schiau	„ —.50
Legendar maghiar-român, de N. Putnoky leg.	„ —.30
Manuducere la Abcdariul maghiar-român	„ —.06
„ „ Legendariul maghiar-român	„ —.12
Macroviotica, T. I—II, de P. Vasiciu, nel.	„ 1.50
Mapa Europei, 140 cm. lată și 120 m. înaltă	„ 5.50
Mineralogia, de B. Nanian, broș.	„ —.85
Nou Abcdar românesc, de V. Petri, leg.	„ —.25
Plan de învĕțămênt, pentru scoalele popor. din Ungaria în sensul art. de lege 38 din 1868 de V. Petri, broșur.	„ —.20
Principii de pedagogie, de Dr. Il. Pușcariu, br.	„ 1.—
ΠΝΕΥΜΑ de S. Popescu	„ 1.50
Poesii, de A. Mureșan, broșurate	„ 1.50
„ „ „ „ legate	„ 2.—
„ „ „ „ fin legate	„ 2.50
Psichologia empirică, de Ioan Popescu, broș.	„ 2.—
Semiglobурile	„ 4.50
Scoala română, din anul 1877 și 1878 broș.	„ 5.—
Steaua Magilor, sau cânt. la nașt. d-nului Iisus Christos, de At. M. Marienescu, broșur.	„ —.25
Studiu din economia națională, de P. Petrescu, broș.	„ —.40
Vechia metropolie, de Nicolau Popea	„ 1.50
Zoologia, de Gregorie Stefănescu, broș.	„ 1.—

☞ La comande, cari se trimit cu posta de mesagerie, se adauge pe lîngă prețul cărților 10 cr. pentru pachetare; ear' pentru cele cari se trimit înfășurate cruciș câte 5 cr. ☜

Redactor respundĕtor Nicolau Cristea

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10. Sibiiu, Marți 26 Ianuarie (7 Februarie) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4015/1881 Plen.

Cercularîu

cătră clerul și poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Sighișoarei.

Onorabilul protopresbiter al Vostru, Zacharia Boiu, după serviție aproape de 60 de ani prestate în via Domnului, a cerut și solicitat de repețite ori, ca din considerare la neajunsurile, ce provin din adêncile lui bětrânețe, sě fie absolvat dela oficiul protopresbiteral, care l'a portat dela anul 1845, la început ca administrator protopresbiteral, ear' mai apoi și până în ḑiua de astăḑi ca protopresbiter actual al tractului Sighișoarei.

Aprețiând după vrednicie cererea aceasta renoită și mai de curênd, nu mi-a rěmas altă, decât ca pre numitul onorabil protopresbiter al Vostru, pe lûngă esprimarea recunoscinței preameritate din partea 'jurisdicțiunei archidiecesane pentru servițiele lui credincioase, cari într'un șir așa lung de ani, cu purtare esemplară și cu succese bune le-a prestat sântei noastre biserici, sě'l absolv pentru tot restul vieții sale dela oficiul protopresbiteral, susținêndu-i prerogativa: ca până când va fi în vieață, sě aibă locul de onoare în fruntea tuturor corporațiunilor bisericesci din același tract la dreapta președintelui ordinariu, rěmăind și mai departe în folosirea beneficiului parochiei din Sighișoara între condițiunile speciali de până acum.

În urmarea acestora venind în vacanță postul de protopresbiter al tractului Sighișoara, și trebuind a se face provisiune pentru conducerea trebilor protopresbiterale până la îndeplinirea prin alegerea normală a postului vacant, — am aflat de bine a denumì în mod provisoriu de administrator protopresbiteral al tractului Sighișoarei pre administratorul parochial din Sighișoara, cucernicul presbiter Demetriu Moldovan, ca pre unul, care și până acum a fost ajutoriu emeritatului protopresbiter în funcțiunile lui, și care întrunesce trebuincioasele puteri fisice și intelectuali pentru purtarea acestei sarcini; îndreptățindu-l totdeodată și la folosirea beneficiilor împreunate cu oficiul protopresbiteral, cu escepțiunea parochiei protopresbiterale, carea rămâne ocupată în modul de până acum.

Despre acestea schimbări în conducerea oficiului protopresbiteral al tractului Sighișoarei, vin a Vě înscința pre voi toți, iubit cler și popor din același tract, cu acea archipăstorească îndrumare: ca reservând emeritatului Vostru protopresbiter, onorabilulului Zaharia Boiu si pe viitoriu onorurile personali ce-i compet, de aici înainte până la alte disposițiuni ce vor urma în calea legală, pre numitul administrator protopresbiteral cucernicul presbiter Demetriu Moldovan, sě'l recunoasceți de atare, sě'i dați cuvenita onoare și ascultare, și în toate trebile ce privesc oficiul protopresbiteral cătră același administrator protopresbiteral se Vě întoarceți; împărtěșindu-vě din partemi tuturor binecuvêntarea archipastorală!

Sibiu din Ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 18 Ianuarie, 1882'

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Asta tot e prea mult.

Sibiiu, 25 Ianuarie.

Cutezanța împreunată cu obrăsnicia merg foarte departe. Șovinismul unguresc nu se mai opresce numai la mijloacele sterpirei naționalităților. Proiecte lucii și sclipicioase de legi, prin care are sě se furișeze maghiarizarea nu mai mulțămesc pe domnii șoviniști. Ca și bețivii pătimași trebuie se aibă ceva ce nu numai întărită dară și sgărie. După ce au călărit când în buestru când în fuga mare calul gravitărei în afară etc; după ce au cercat și mijlocul de suspectare cu „profanarea flamurei maghiare“, mai remăsese un mijloc de acusare încă neprobat contra Românilor: al trădărei de patrie prin arme furișate în biserică și în casa unui preot pentrn vre-o rebeliune (!!!).. Dar eată că cine a început minciunile dela A ajunge și la Z., căci în aceste timpuri turburate se găsesce între domnii maghiari un nesocotit, ca se nu ḑicem mai mult, care telegrafează dela Brașov la „Ellenzék“ în Cluj și la „Egyetértés“ în Budapesta, că în Brașov *într'o biserică română și la un preot românesc s'au descoperit lăḑi cu arme*“ că „*cercetarea curge*“ și în sfârșit „*agenți rusesci se preumblă prin Brașov.*“

O calumnie mai reutăcioasă aruncată cu atâta nesocotință asupra Românilor nici că se mai poate. Infernalitatea ascunsă în calumnioasa denunciare întrece tot posibilul în genul acesta.

Este adevěrat că nu mai departe decât a doua ḑi „Ellenzék“ calcă pe calea rușinoasă de a se desminți el însuși pe sine. O încurcă mai dintâiu cu aceea, că corespondentul i-a promis detaiuri, adauge însě că alt corespondent a încunosciințat redacțiunea despre aceea, că scirea cu armele este *fără temeiu*, eară comitele suprem din Brașov „clarifică“, în același timp, că *scirea despre arme și despre agenți rusesci este* **cu totul neîntemeiată** și în *interesul adevěrului* și a'l *liniscei locuitorimei* recearcă publicarea rectificărei.

Se poate că și „Egyetértés“ se va „rectifica“. Minciuna reutăcioasă insě a trecut și în alte ḑiare, cari stau în legătură cu birouri telegrafice. Toată ḑiaristica europeană și poate și mai departe este în posesiunea unui neadevěr mare, destinat a compromite biserica și naționalitatea românească. Ba ce e mai mult, o „laudabilă“ foaie guvernamentală „Magyar Polgár“ este atât de „afabilă“ încât nu numai ia act despre afacere, ci a adus-o în legătură cu „conjurațiunea Românilor“ din primăvara anului trecut, adecă, cu conferența electorală din Maiu, ear alta „B. H.“ scrie un articul de fond plin de „grațiosității.“

Ei bine, cu toate că respectăm legile țěrei și contribuim cu avere și cu sânge la susținerea monarchiei și cu toate că dintre noi nu s'a găsit nici când vreun Kossuth s'au Klapka, care se ridice flamura revoluțiunei contra monarchiei, ne-am dedat a auḑì dela șovinisti că nu sûntem patrioți buni, pentrucă ținem la limba și naționalitatea noastră: ne-am dedat a fi porecliți de conjurați și câte alte, fiindcă avem și noi păreri politice; însě ca aceia cari și-au bătut joc în modul cel mai frivol, nu mai de mult decât în vara trecută, de armata comună a monarchiei se arunce poporului celui mai dinastic nisce însinuări ca cele de mai sus — asta tot e prè mult.

Vor domnii șoviniști se paraliseze simțemintele dinastice a le poporului român? și ce scop ar avè cu aceasta?

Mărturisim că nu mai putem înțelege ce vor concetățenii maghiari cu șovinismul lor unanim. Ḑicem unanim, pentrucă într'un lucru se unesc [illegible] înstrăina cu puterea toate naționalitățile nemaghiare dela adeveratul patriotism. Ei, prin monopolisarea limbei, a administrațiunei și a părerilor politice, ḑicênd că numai dênșii pot fi în Ungaria buni patrioți, nu se poate altcum, nasc amărăciune în inimile acelor ce politicesce se věd proscriși, din simpla causă, că au și ei părerile lor politice. Mai vine acum că avênd puterea în mâna lor mai vor a și desonora pe acei ce nu sûnt de o părere cu dênșii. Cred dênsii că în chipul acesta se consolidează un stat sau o monarchie?

Ce mai vorbesc dênșii de ruble, de agenți și emisari străini? când ei fac cu atâta stăruință servițiele cele mai mari ori și cui altuia numai monarchiei și statului nostru nu!

FOIȚA.

Literatura română și străinătatea.*)

I.

(Urmare.)

Cu aceeași recunoascere a valoarei poesiei române și a meritului traducětoarelor se esprimă „*Magdeburgische Zeitung*“ din 18 August 1881; cu laudă, dar cu mai multă reservă, „*St. Petersburger Zeitung*“ din 27 Iulie 1881; cu admirare pentru regina traducětoare, dar cu puțină cunoscință de causă, o notiță din „*Neue freie Presse*“ dela 1 Martie 1881; cu multă căldură un articol din *revista internațională*, asemenea dela 1 Martie, reprodus în resumat în „Binele public“ și „Telegraful român“

În fine ca sě lăsăm la o parte pe celelalte, „Neue preussische (Kreuz) Zeitung“ (Nr. 22 1881) ḑice între altele:

Poeții traduși ne conduc într'o lume particulară. Pare-c'ar fi un věl ușor care este aruncat peste toate aceste cântece; de abia se ivesce o isbucnire mai vie a bucuriei; iubirea înflăcărată a patriei este însě o temă adese ori tratată. Considerând aplecarea musei române spre tristeță, nu este de mirat că a produs și un representat al pesimismului, M. Eminescu, ale cărui poesii sûnt în colecția de față cele mai însemnate lûngă acele ale lui Alecsandri, poetul de predilecție al patriei sale.

Trecênd la a doua și a treia din cărțile enuměrate mai sus, vedem în *Schițele române*, întroduse și traduse de d-na Kremnitz, o ochire asupra literaturei române dată sub formă de prefață; apoi urmează traduse: Crucea din Sat și Popa Tanda, de Slavici; Popa Gavriil și Cocoana Nastasica, de I. Negruzzi; Mihnea cel rěu, de Odobescu; povestea Doi feți cu stea în frunte, după redacțiunea lui Slavici, și Șanta, de N. Gane.

Nouěle schițe române, publicate de aceeași autoară, cuprind traducerea a două novele de Slavici: „Gura Satului și „Budulea Taichii,“ a două novele de Gane: Andrei Florea Curcanul și Sfântul Andrei, și a unei copii de pe natură de I. Negruzzi: Ioniță Cocovei. Din aceste traduceri, „Gura satului“ apăruse mai nainte cu ilustrațiuni în revista *Ilustrirte Welt* (Hallberger), Nr. 22 și 23 din 1879, ear „Andrei Florea Curcanul“ în revista *Nord und Süd* (red. Paul Lindau), numěrul dela Decemvre 1879.

Resumând aici unele din părerile criticei germane asupra acestor lucrări, lăsăm la o parte notițele, dealtminteri toate favorabile, publicate în unele organe de mai puțină însemnătate pentru opiniunea literară în Germania; precum sûnt Europa, (Nr. 12 din 1881.) „Wiener Allgemeine Zeitung“ (Nr. 233 din 1880), „Berliner Fremdenblatt“ (Nr. 207 din 1880) etc., precum și critica d-lui Remy din „Vossische Zeitung“, reprodusă în întregul ei în „Convorbirile“ dela 1 Ianuarie 1878.

În „Blätter für literarische Unterhaltung“ Nr. 40 din 1880 cetim:

Rumanische Skizzen etc. Aceste novele țěrănesci, povești și istorioare pline de atracție și scrise cu inimă, sûnt întroduse din partea traducětoarei prin o ochire asupra desvoltării literaturei române. Primele patru novele de Slavici și Negruzzi sûnt bogate în observări fine, toate plìne de un humor adevěrat, însuflețite de o veselie aleasă, și se citesc în traducere ca nesce lucrări de mare însemnătate. Unele aměnunte; d. e. cum fie care din cei doi amanți, Bujor și Ileana, stăpâniți de patimă, părăsesc noaptea repaosul lor, cum fata se duce la mamă încă neînduplecată a iubitului ei, Bujor în aceeași intenție la tata Ilenei; apoi metoda popei Tanda, care dintr'un sat căḑut în miserie, (Sărăcenii) face mai ântâiu prin predică apoi prin batjocură, apoi prin mustrare și în fine prin un admirabil model de muncă, un sat plin de bogăție, merită cea mai mare laudă și sûnt demne de punctul de vedere al unei înalte culturi. Plină de měduvă este narațiunea „Mihnea cel rěu,“ e foarte placută povestea „Doi feți cu stea în frunte“, care în parte aduce aminte de poveștile germane, și interesantă novela „Șanta“. Cartea întreagă stă cu mult deasupra literaturei de romane obicînuite și novelele țěrănesci ale lui I. Negruzzi și Slavici se pot pune alăturea cu ale lui Auerbach.

---

*) „Convorbiri literare.“

Judecata minţii sănătoase, conform cărei toţi cetăţenii unui stat trebuie sĕ-şi aibă mulţămirea, aşa ne spune noue şi aşa trebue se spună ori şi cui, că o procedură cum este a şovinismului maghiar este mai rea de cât otrava care disoalve organisme.

Este timpul de tot suprem, ca domniile lor domnii şovinisti sĕ se abată odată pentru tot deauna dela practica distrugătoare de până acum, căci ḑeu, nu scim al cui cap s'ar sdrobì mai reu când am avè nenorocirea ca, după multe sgudueli nesocotite cum le comit dênşii în fie care ḑi, se caḑă ceea ce esistă astăḑi.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Ianuarie.

Delegaţiunile, ne spun telegramele sosite eri şi aḑi dela Viena, au votat creditul de opt milioane şi cu aceasta s'a şi terminat sesiunea estraordinară, în care au fost intrunite.

Din desbaterile delegaţiunilor în general şi în special se vede, că de pe băncile ministeriale se asigură, că scirile despre dimensiunile rescoalei sûnt esagerate şi că rescoala nu are se mai ţină mult. Asigurările aceste linistitoare par a se confirma prin altă scire despre buna primire ce a avut L. M. C. bar. Iovanovici în călĕtoria sa din ḑilele aceste la Mostar. Aci si în toate locurile pe unde a trecut generalul a fost întîmpinat cu asigurarea poporaţiunei de toate confesiunile despre credinţă şi supunere cătră împĕratul.

Presa oposiţională ungurească se vede a fi de altă părere. Ea ḑice că descoperirile oficiale nu ascund posibilitatea, că mişcările dela meaḑă ḑi sûnt numai întroducerea unui resboiu nou resăritean, în care monarchia nostră va avè rolul de căpetenie.

Scobeleff se ḑice că a plecat la Paris cu concediu involuntariu. „Pol. Cor.“ de alta parte constată însĕ, pe cale inderectă (din Berlin), că însărcinatul cu afacerile esterne rusesci a esprimat oficiului austro-ungare de esterne părerea de rĕu pentru toastul lui Scobeleff.

Scirea aceasta îmbucurătoare pentru toţi câţi iubesc pacea s'a turburat prin purtarea fără tact a ambasadorului austro-unguresc dela Paris, contele de Beust. Se scrie adecă la „Kőln. Ztg“ că diplomatul nostru comunică într'un mod demonstrativ cu dna Adam, cunoscută de antigermană şi care nu de mult a fost la Petersburg în afaceri de resbunare pentru resboiul din 1870-1871). Într'o adunare a unei asociaţiuni literare contele Beust sĕ fie ḑis între altele: „Sufletul meu e recunoscătoriu, inima mea e franceză.“ În Berlin, la aliatul monarchiei cel mai puternic, purtarea contelui a făcut rea impresiune.

Din provinciile dela marea baltică se anunţă persecuţiuni pornite contra Nemţilor din partea Ruşilor.

Rescoala.

Din un buletin oficial dela 2 Februarie aflăm că la 1 Februarie generalul bar. Iovanovici a telegrafat noaptea la 10 oare 45 minute:

30 Ianuarie, după ameaḑi. Dela $1^1/_2$ oare o luptă neînsemnată la Corito în contra unei bande de insurgenţi de 150 inşi, cari fură împinşi dincolo de fruntăria muntenegreană. Pe partea noastră nici o perdere, pe partea contrariului nu se scie dacă sûnt perderi.

30 Ianuarie. Aḑi după ameaḑi o bandă cam de 200 a năvălit între Grab şi Crusevice asupra animalelor încărcate cu proviant ale unui întreprinḑĕtoriu privat şi au luat, după cum se ḑice, patru capete. Năvălirea aceasta insurgenţii au spriginit o de către Mocrinie cu un despărţĕmênt lateral. Aici însĕ o companie dela reg. de infanterie 22 şi postul de gendarmerie au atacat pe insurgenţi şi i-au mânat spre Drostier. Din partea noastră nici o perdere; dela insurgenţi 1 mort şi 3 răniţi.

30 Ianuarie. Pela 1 oară după ameaḑi au plecat dela Iagodişte 400 până în 500 de insurgenţi spre Crusevice, localitate ocupată de compania a treia a reg. de inf. Nr. 16. Compania a păşit ofensiv, ear altă companie care se afla în Nrbanie şi un post de gendarmerie înmulţit au fost îndreptaţi în dosul insurgenţilor. După o luptă de trei oare insurgenţii au fugit preste Iagodişte spre Cameno. Perderea noastră 1 mort şi un rănit uşor. Insurgenţii, se ḑice, că a perdut 9 morţi, pe cari i-au dus cu sine. Atitudinea trupei foarte bună.

În 3 Februarie n. s'a publicat alt buletin oficial, conform cărui comanda generală raportează din 2 Febr. n. la 7 oare seara:

Coloana col. Hotze, cum s'a raportat, şi-a asigurat aşeḑătura dela Rogoy şi a constatat că grosul insurgenţilor este în Crblina. Coloana a vrut sĕ încungiure posiţiunea (insurgenţilor) greu de atacat în frunte şi înainte de toate sĕ între în legături cu garnisoana din Focea cu care căutase şi aflase contactul. Sosind în Varoş colonelul Hotze a aflat că grămădirea cea mai mare de insurgenţi este în spaţiul Mreziţa-Susiesno. La localitatea aceasta din urmă şi la Locve şi Brod, care erau ocupate de despărţeminte de asigurare pentru garnisoana din Focea, sau întêmplat ciocniri mai neînsemnate între despărţĕminte şi insurgenţi.

Împregiurarea aceasta a întărit pe colonelul Hotze în propusul sĕu de a asigura Focea, acest punct important, care eventual putè fi ameninţat şi apoi a'şi îndrepta atenţiunea asupra liniei Drina. De aceea a prolungit marşul preste Mreziţa-Usticolina şi alungând pe insurgenţi în 1 şi 2 l. c. a ajuus la Focea. Căpitanul Tichy dela reg. de inf. 75 a murit în urma ranei ce o primise în pept.

Până aci buletinul. „D. Ztg.“ comentând adauge:

Spre a putè judeca bine însemnătatea evoluţiunilor despre care vorbesce buletinul trebuie sĕ ne închipuim care a fost anumit scopul espediţiunei colonelului Hotze. Acesta fu trimis dela Seraevo cu o trupă mai mare ca se alunge insurgenţii cari se aşeḑaseră spre apus dela drumul între Seraevo şi Focea şi îl şi ameninţau. În acelaşi timp s'a trimis dela Focea un despărţemênt de trupe ca se esopereze cu colonelul Hotze. Buletinul oficial anunţă acum că colonelul Hotze, după ce a aflat despre o grămădire mai mare de insurgenţi în ţinutul Mreziţa-Susiesno, s'a lăsat de planul de a scoate cu totul pe insurgenţi din posiţiunile lor şi s'a retras nu la Seraievo ci la Focea. Aceasta i s'a pàrut a fi de lipsă, fiind ameninţarea Focei şi a liniei Drina cu putinţă. Este cunoscut că insurgenţii odată s'au şi încercat în apropiarea dela Focea a trece pe rîpa dreaptă a Drinei pentru a tăia comunicaţiunea trupelor dislocate în ţinutul Limului cu Bosnia. Periculul acesta este după sosirea coloanei col. Hotze în Focea cel puţin momentan, delăturat. Firesce nu trebuie scăpat din vedere că intenţiunea de a scoate pe insurgenţi din ţinutul Crblĭinei de unde ameninţă drumul dintre Seraievo şi Focea, deocamdată a remas neesecutată.

Ca adaus comanda generală din Seraievo telegrafează în 2 Februarie n. perderile trupelor în 31 Ianuarie la Brod şi la Mreziţa cari peste tot sûnt: 1 mort 5 răniţi greu şi 1 rănit uşor.

În legătură cu cele mai sus inregistrăm că pe când in delegaţiuni bărbaţi de stat austro-unguresci asigură în toate chipurile că rescoala nu e influenţată din afară de nimenea „Köln. Ztg.“ foaie bine acreditată constată că din cercurile panslave dela Moscva au plecat spre ţinuturile resculate până acum preste doue milioane de ruble Alte sciri telegrafice a le biroului de corespondenţă spun că dela Odesa pleaăc voluntari, tunuri, pusci şi lăḑi cu pulvere. Aceste toate la Varna se descarcă pe uscat şi cu drumul de fer vin la Rusciuc. De aici află calea mai departe spre ţintă lor ulterioară.

Dela dieta Ungariei.

(Urmare din Nr. 8.)

Adolf Zay: On. Casă! Din decursul de până acum al desbaterei bugetarie abia se putea presimţì că sala şedinţelor ne va înfăţişa particulara şi interesanta icoană de astăḑi: Acei ce cu puţine oare mai nainte se certau cu înverşunare între sine, astăḑi îi vedem îmbrăţişindu-se unii cu alţii. C. Tisza în braţele aceluiaşi Blasius Orban, care acum vr'o câte-va ḑile îl înjura de atâte ori în tonul profeţilor din testamentul vechiu — Oto Hermann în braţele lui Em. Ivánka care decurênd îl înferase pe dînsul împreună cu partida sa cu stigma de „revoluţionar“. Într'adevĕr ei s'ar putè felicita împrumutat cu cuvintele poetului H. Heine:

„Selten habt Ihr mich verstanden
Selten nur verstand ich Euch —
Doch wenn wir im . . Chauvinismus uns faden
Da verstanden wir uns gleich.“

(Strigări din stânga estremă: citează unguresce — nu nemţesce (nix daitsch)!)

Durere în nobila luptă de emulaţiune, de aḑi pentru un laur atât de eftin a creḑut şi amicul meu D. Szilágyi că trebue sĕ ia şi dînsul o stâlpare de laur — nu'l voiu întreba cu ce preţ. Fie-mi însĕ permis a mĕ ocupa mai ântâiu cu dînsul. Mai ântâiu dsa a reflectat pe dd. Wolff şi Gull, că acestia nu au avut nici o lipsă a declara aici în mod ostentativ, că vor se remână Sasi, pentrucă în ḑiua de astăḑi nici Saşii, nici alţi Nemaghiari nu sûnt atacaţi în naţionalitatea lor. Ve rog de iertare, dar nu scie oare dl deputat că în timpul mai nou esistă în Ungaria numeroase reuniuni de maghiarizare, cu scopul pronunţat pe faţă în statutele lor de a despoia pe cetăţenii nemaghiari ai acestei patrie de numele lor, de limba lor maternă, de consciinţa lor naţională întreagă şi guvernul unguresc 'şi uită de sfânta datorinţă — de a fi mai presus de curentele luptei de rassă — atât de mult încât aprobează statutele acestor reuniuni ce subminā pacea internă şi consolidarea statului, că prin urmare autorisează cu putere ministerială acest resboiu civil nesângeros, dar cu atât mai periculos, declarat Nemaghiarilor? Nu scie oare d. deputat, că un cerc administrativ întreg, comitatul Şaroşului, a înscris pe drapelul seu într'un mod cu totul oficial tendenţa: de a întinde Maghiarismul „cel puţin“ până la marginile geografice ale Ungariei, va se ḑică a face sĕ disparā de pe faţa pământului două treimi din poporaţiunea acestei ţĕri ca naţiune — şi că acel comitat a mers în sântul (?) seu zel până a oferì Împĕratului Austriei şi Regelui Ungariei patronatul asupra acestei reuniuni atât de patriotice şi cu atâta prudenţă de stat! Nu încape nici o îndoială asupra modului, cum ar fi primită la locurile decidĕtoare o atare insinuaţiune şi eu nu me îndoesc nici pe un moment că ce feliu de svat ar fi trebuit se dea în această privinţă dl ministru president. Dar cu toate aceste dl deputat va trebuì sĕ conceadă că faţă cu astfel de simptome, curente şi „goane“ se cere oare care curagiu a declara în aceastā casă, care aḑi e atât de parţială şi pătimaşe: Eu ţin cu credinţă la naţiunea mea. Câţi dintre membrii nemaghiar

---

Din aceeaşi revistă, pag. 137 şi 138 din 1881.

Neue rumänische Skizzen, etc.

> Traducĕtoarea, urmăresce scopul de a câştiga câţiva noi amici pentru literatura română. Nu toate novelele vor contribuì la aceasta. Unele din ele sûnt prea neînsemnate în cupriusul lor, sau ca novela populară din Transilvenia „Budulea Taichii, de o nesuferită lungime. Însĕ cele două novele puse cu drept cuvênt în fruntea cărţii „Gura Satului“ de Slavici şi „Andrei Florea“ de Gane, produc din contră un efect mai mare decât îl aşteaptâ traducĕtoarea: ele ne pun în stare sè privim foarte deaproape în viăţa ţĕranului român, adecă mai a naţiunii române întregi; ne arată omul din popor în pacĭnica idilă sătească şi în vêrtegiul bătăliei, şi ne dovedesc în mod evident, că ultimele fapte resboinice ale Românilor au deşteptat simţemântul naţional al acestui popor, despre care până acum abia se făcea amintire, şi au deşteptat totdeodată o puternică lucrare literară.

Urmează apoi o analisă a cuprinsului celor două novele de Slavici şi Gane, cu relevarea textuală a unor pasage marcante.

Magazin für die Literatur des Auslandes (Nr. 22, 1878) într'o întinsă dare de seamă, scrisă cu o vie simpatie pentru obiectul traducerilor d-nei Kremnitz, ḑice între altele;

> Cartea produce un interes călduros pentru poporul român . . . Figurile sânt atât de vii şi zugrăvite cu un realism atât de palpabil, încât nu ne putem îndoì, ca ele au fost luate din viaţa adevĕrată. . . . Ori cât de deosebită ar fi materia şi concepţia acestor novele, în o privinţă le este tuturora întipărită marca unei literaturi tinere, care inaintează cu multă pază . . . pe o cale puţin bătută. In toate lipseşte elementul, în care literatură Europei cu civilisaţia veche îşi află în ḑiua de astăḑi punctul de gravitare: analisa psihologică. Această lipsa devine aici, după materie tratată când un defect când un merit. Idila „La crucea din sat“ de I Slavici nu are în simplicitatea ei naturală şi în descripţia ei puternică trebuinţă de o desvoltare psichologică. Aceşti oameni simpli nu reflectează asupra faptelor lor, care sunt spontanee ca ei înşii, ci stau înaintea noastră aşa cum au fost scoşi din viaţă . . . . . Schiţa lui Slavici este, prin privirea ei clară asupra vieţii ţeranului român, cea mai remarcabilă şi cea mai originală dintre toate . . . . Chiar şi mici lucruri esterioare, cum sunt d. e. numele de femei pline de dulceaţa vocaleler, ne ating în mod plăcut . . . . Cele două shiţe de I Negruzzi: „Popa Gavril“ şi „Cucoana Nastasica“ întrec aceasta noveletă simplă în ceea ce priveşte măiestria descripţiei, dar nu le este atât de hotărît imprimat spiritul specific românesc. Popa Gavril e o mică capodoperă de humor, are însă o trăsĕtura predominat rusească, care în „Cocoana Nastasica“ ese şi mai mult la iveală . . . Autorul işi desemnează micul tablou cu atâta precisie şi cu atâta siguranţă realistică încât par'că avem înaintea noastră o schiţă a marelui descriitor al moravurilor ruseşti, numai cu mai puţină psihologie de cum obicinueşte Turgeneff . . . . . In Popa Tanda de I Slavici, şi in Şanta de Gane, se dă însă pe faţă lipsa unei concepţiuni mai adânci. .

(Va urma.)

ai acestei case cutează a face aceasta. Dl deputat împută amicilor mei că a fost „superfluu“, a declara că ţin la naţionalitatea lor, mie însě mi se pare de altă parte că e de prisos a constata, după cum cere dl deputat, că ei sûnt şi vor sě remână cetăţenii acestui stat — pentrucă aceasta sě află scris cu litere lapidare în fruntea programei, pe a cărei basă au fost aleşi deputaţi. Sě'mi numească dl deputat un unic fapt, prin care ambii mei amici şi Saşii independenţi au arětat în genere că ei nu se simţesc ca cetăţeni ai acestui stat — afară numai dacă cineva va afirma că conservarea cu credinţă a naţionalităţii e necompatibilă cu indigenatul unguresc. Pot se asigur pe on. Casă, că noi nu avem sau nu am avut legături politice cu străinătatea, că noi nu am conspirat nici cu Italia şi Francia, nici cu Prusia în anul 1866 contra acestui stat şi contra dinastiei. (Nelinisce.)

A mai fost în discursul dlui deputat un moment de tot simpatic pentru mine, acel pasagiu, în care dînsul respunde la declaraţiunea nu prea politică a dlui ministru president. Acesta a ḑis amicului meu Gull, că se bucură, că nu are încredere întrênsul şi va fi mândru, dacă nu va avè nici odată. La această declaraţiune replică cu drept cuvênt dl Szilagyi, că din contră e de dorit a se restabilì înţelegerea şi încrederea între guvernul unguresc şi naţiunea săsească prin împrumutată şi loială respectare a legilor şi a constituţiunei. Eu din parte-mi pot se asigur pe amicul meu, că noi totdeuna am fost şi sûntem gata a face aceasta şi politica săsească, al cărei purtătoriu nepretenţios sûnt şi eu, nu a părăsit nici când terenul dreptului de stat unguresc, pentru că puterea şi încrederea noastră îşi are rădecinele sale togmai în drept şi în lege.

Cred că această declaraţiune e cunoscută on. Case pentru că togmai eu am constatat cu ocasiunea unei asemenea desbateri agitate că cuvintele poetului maghiar: „Aici trebue sě trăesci, aici trebue se mori“ sûnt ḑise şi pentru noi Sasii. Permiteţi-mi a mai adauge, că noi ţinem la aceasta ţeară udată şi cu sângele părinţilor noştri, cu toate fibrele fiinţei noastre, deşi la noi nu se pot aplica celelalte cuvinte ale poetului: „Căci despărtându-te de aici nu vei afla alt loc în lumea întreagă.“ Dacă seminţia Maghiarilor — o mână de oameni în marea imensă a popoarelor — apĕră în aceasta ţeară nu numai un stat, ci nuda sa esistenţă şi unicul petec de pământ ce i-a mai rĕmas în lumea largă, — apoi patriotismul seu se întemeiază numai pe instinctul elementar al conservărei proprie şi este un product forţat al situaţiunei critice şi isolate, în care se află această seminţie — eu sciu sě respectez şi acest patriotism. Dar dacă Sasul — care nu e togmai de tot isolat în Europa — ţine cu credinţă la această ţeară, voind a apĕra şi ocrotì acest stat şi a'i da vitalitate, apoi acest interes isvorît din partea morală a voinţei proprie, aceasta credinţă nepretinsă de egoismul de rasă ce o au Sasii către stat, credinţă adevĕrată şi nefalsificată, nu va sta doară pe o treaptă mai inferioară a valoarei etice, decât patriotismul instinctiv de conservare proprie al Maghiarilor. (Mişcări, sgomot.) Domnii sě-se cugete la aceasta, înainte de a ne mai dăscălì despre patriotism.

Dar dl Szilágyi crede că mişcarea actuală din Germania, cu care dînsul ne identifică pe noi Sasii, subminează rădecinile statului unguresc. Cum poate ḑice, un om de altfel cu cugetare logică, asemenea lucruri! Despre partea noastră la mişcarea din Germania voiu vorbì mai târḑiu. Acum voiu sě întreb numai pe amicul meu, cum a putut dînsul cetì aceste tendenţe destructive din statutele „reuniunei scolastice germane“ atât de greu bănuite din partea sa? Ve rog nu căutaţi cu ori ce preţ fantome în ameaḑa mare! Toată crima reuniunei scolastice germane este: că provoacă la spriginirea scoalelor germane din Ungaria, prin urmare la promovarea de scopuri culturale, care, firesce nu spre înălţarea reputaţiunei statului unguresc — sûnt negligeate ba mai mult decât negligate din partea ministrului de culte unguresc. (Contraḑiceri vii şi sgomot). Deci după părerea mea aceasta nu e alt ceva decât aceea ce face aici reuniunea Sct. Ladislau. (Contraḑiceri). Nu veţi contesta doară aceea ce ve voiu dovedì negru pe alb.

După memoriul autentic, distribuit aici, al reuniunei Sct. Ladislau presidentul acesteia Dr. Laurenţiu Schlauch a ḑis în cuvêntul seu de deschidere dela 27 Septemvre 1881 din cuvênt în cuvênt: „noi ajutorăm de ani pe Maghiarii catolici din Bucovina şi România pentruca sě nu-şi peardă credinţa şi naţionalitatea lor . . . noi susţinem şi spriginim scoli — firesce maghiare — în Brăila şi Belgrad, etc.“ Deci dlor, *quod uni aequum alteri justum.* (Strigări vii din ambele părţi ale casei: „Ba nu!“) Cred că pot se afirm cu cutezare faţă cu colegul meu Szilágyi, şi aceea că a spriginì scoale nu însamnă a submina rădecinele statului unguresc, căci dênsul nu va voì sě afirme, că scoala germână e periculoasă pentru statul unguresc, aşa cum se arată acesta acum.

(Va urma.)

(Proiectul pentru scoalele medie) este combătut mai din toate părţile. După informaţiuni neîndoiase toate trei diecesele din metropolia gr. or. româna din Transilvania şi Ungaria protestează contra proiectului. De astădată identic şi nu colectiv.

După noi forma, în împregiurările în care ne aflăm şi după esperienţele din trecut, nu este de cea mai mare importanţă. Căpetenia lucrului e a nu consimţi tăcênd, cu un proiect care e mai absolutistic decât absolutismul, e destinat a desrădăcina legile sancţionate anterioare privitoare la autonomia bisericei române şi la *puţintica* „egala îndredtăţire a naţionalităţilor“, şi în fine mai e destinat a scoate din usul literar limbile patriei, care am ajuns aşa departe de sûnt de concetăţenii maghiari tratate de limbi *străine.*

Cât despre archidiecesă auḑim că a stabilit actul respectiv care se va înainta parlamentului. Principiul conducĕtoriu, pe cât am putut afla este apărarea autonomiei bisericei noastre naţionale. Sperăm că actul acesta care interesează pe public se va publica la timpul seu. Tot aşa sperăm că se vor publica şi cele ale dieceselor Aradului şi Caransebeşului.

Din ḑiarele maghiare vedem că în contra proiectului se ridică şi romano catolicii din Transilvania şi în fine şi biserica ung. calvină.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 16/28 Ian. 1882. Continuând din Nrul trecut adaugem:

Acum ar' trebuì se fac observaţiunile ce mi le-am plănuit când am luat condeiul in mână. Dar' mai întâiu se deschidem puţin „Raportu l“ tipărit „despre activitatea associaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi (Braşov; tipografia Alecsi; 1882)“ şi sě vedem, care a fost soartea acestei associaţiuni dela înfiinţarea ei până astăḑi? — Înainte de toate se vedem cum s'a născut şi cum a fost întêmpinată în primele ḑile această „Cenuşiotcă“ a associaţiunilor noastre?... Era anul 1869. La stăruinţa părintelui B. Baiulescu mai mulţi vrednici bărbaţi cu durere de inimă pentru înaintarea Românilor se adunară la olaltă şi se întrebară: cum s'ar putè lăţi mai lesne meseriile între ai noştri? Toţi respunseră: prin înfiinţarea unei Reuniuni care se adune cât mai mulţi ucenici şi se sprijinească cât mai mulţi sodali şi măiestri. Dar' lucru naibei! — Ceea ce se primesce cu entusiasm de o adunare de tot numeroasă, nu se esecută de nimenea. Nu se descuragează cei cu iniţiativa, ci fac statutele şi în 30 Maiu 1870 le presentă părintescului guvern unguresc. De patru ori respinge aceasta înaltă autoritate, cu care ne a miluit D-ḑeu de un şir de ani, de când mergem tot mai spre rîpă de patru ori modifică proiectul presentat şi numai a cincea oară se îndură domnii dela Buda-Pesta sě întărească înfiinţarea unei societăţii de meseriaşi nemaghiari şi prin urmare (după cum cred dênşii) duşmani statului.

Ei bine, se trece şi acest purgatoriu, şi acuma săriţi Români din toate părţile şi ajutaţi-ve meseşugarii! . . . Ţi-ai găsit! De nu era societatea „Transilvania“ din Bucuresci care sě dea o subvenţiune anuală de 532 fl., de nu era biserica s. Nicolae din Scheiu, care se dea pe tot anul un ajutor de câte 100 fl. de nu era dl. comerciant din loco D. Eremias, care se îmbrace în decurs de doi ani câte 10 copii sěraci, din venitul celor 2395 fl. încasaţi până acum cu o nespusă greutate nu sciu ḑeu ce se putea face. Ḑece, doueḑeci de oameni nu pot susţinea o astfeliu de întreprindere! Miile trebue se pună umerul!

Acum alte belele!

Oamenii noştrii dau binelui cu piciorul, căci nu se pot învoì nici-decum cu idea că copiii lor se stè câte trei, patru ani la un măiestru fără nici o plată: . . . şi dacă totuşi cu voiă fără voiă se înduplecă a'şi aduce puişorii la oraş nu voesc ferita D-ḑeu! se le mai de vre-o cămaşe ceva. La mester sûnt, mesterul se-i imbrace! . . . fie părinţii ucenicilor cât de cu dare de mână. Şi cu toate acestea, mulţămită stăruinţiei de fer a bărbaţilor din comitet şi cu deosebire a bravului president, associaţiunea pentru spriginirea meseriaşilor români nu s'a desfiinţat, ci din potrivă, a înaintat. Trei sute duoeḑeci şi trei de tineri au întrat la meseşug prin ajutorul ei; 110 sodali şi 21 maiestrii au eşit sub auspiciile ei. Pe lûngă acestea sodalii români din Braşov au fost în stare a se constituì într'o societate musicală şi de lectură, care de bună samă va contribuì mult la cultivarea lor.

În deosebi, dacă s'ar interesa cine-va despre specialităţile celor-ce au îmbrăţişat meseriile şi despre locul nascerii lor, i aş reproduce următoarele date din „Raport“:

Dintre cei 323 tineri cari au fost aşeḑaţi la meserii din 1871—1881... 14 s'au aplicat la lăcătăriă, 29 la mesariă, 23 la croitoriă, 13 la rotariă, 48 la păpucăriă 72 la cismăriă 10 la zidăriă, la curelăriă, 41 la cojocăriă 16 la cioraperie 14 la faurăriă, 6 la tipografiă, 3 la litografiiă, 2 la tinicheriă, 4 la maşinariă, 6 la lemnăriă, 20 la negoţ. După locul nascerei acesti tineri sûnt: 71 din Braşov, 26 din comitatul Braşovului, 10 din cercul Branului; 32 din comitatul Făgăraraşului 10 din comitatul Trei-scaunelor, 36 din com. Sighişoarei, 32 din Saschis (în aceasta comună a făcut mare propagandă zelosul paroch G. Şoneriu) 35 din comunele: Paloş, Bertan, Daia, Gisera, Bundorf şi Muchendorf, 25 din comunele: Archit'a Zoltan, Nadăş, Coveş, Haşfaleu, 15 din Blaj şi com. Aiudului; 30 din părţile Albei Iulie, Abrud, Deva, Uioara, Făget şi Mureş Oşorheiu. Din cei 110 sodali eşiţi sub auspiciile associaţiunei au remas în Transilvania şi Ungaria 87 (46 se află în Braşov) 22 au trecut în România, 1 în Turcia.

Pentru instruirea scolastică a tinerilor din cestiune corpul profesoral dela scoalele medii române din loc a deschis un curs gratuit de Duminecă compus din trei despărţeminte. De present înveţăceii dela meserii sûnt primiţi în scoala gremiului comercianţilor români din Braşov şi numai cei cari nu sciu nici cetì, nici scrie, primesc lecţii dela un profesor gimnasial.

Eată ce a lucrat asociaţiunea în decurs de ḑece ani..! Consideraţi acum atât împregiurările cât şi resultatele şi vedeţi cât de mari au trebuit se fie jertfele ce le-au adus cei din fruntea întreprinderei despre care e vorba. Hei, se fi fost la înălţimea lor atât cei cu dare de mână cât şi cei ce au în adevĕr mare lipsă ca se înveţe vre un meseşiug, ce nu se putè face! Aici nu putem ḑice, că cei dela conducere au fost de vină, căci am grăì un mare neadevĕr. Noi înşi-ne am fost de vină, noi publicul cel mare. Cei cu dare de mână nu s'au gândit cu seriositate la însemnătatea clasei de mijloc, la însemnătatea meseriaşilor, şi n'au dat obolul ce trebuiau sě'l dea. Sătenii şi orăşenii noştri mai scăpĕtaţi au întârḑiat a'şi aduce copiii la meseşug şi în chipul acesta a le da în mână cea mai sigura pâne. E drept, că sûntem încărcaţi cu feliu de feliu de contribuiri pentru feliu de fel de scopuri naţionale şi filantropice, dar mai ântei trebue se ne aperăm de unde bate vêntul mai tare; trebue sě ajutăm unde este lipsă mai mare. E drept că omul nostru din popor nu are in toate atâta iscusinţă ca sě deosibească binele de rĕu, dar preoţii nostri ce treabă au*)? Ei trebue sě îndemne şi se încurageze mereu cu fapta şi cuvêntul. Facă astfel şi fie siguri, că din toate părţile vor auḑí numai laude. Facă astfeliu sě fie siguri că multe generaţiuni viitoare îi vor binecuvênta.

Ei bine va ḑice cineva; ce ne tot spui dta că ai nostri nu se aplică la meserii, când ai vĕḑut că la esposiţia din Sibiiu erau şi mese, şi dulapuri, şi pantaloni, şi papuci, şi oale, şi ciubere şi curele şi pĕlării şi altele şi altele lucrate de măiestrii de ai nostri? Sě nu ne iuţim prea tare, ci sě considerăm în ce proporţiune stau meseşugarii ce-'i avem cu cele trei milioane de Români din Austro-Ungaria . . . pare-mise că va trebuì se ne întoarcem la vorba celuia: „Cu un picior de rac tot sĕrac.“ Unde sûntem şi unde ar trebuì se fim!

Dar aşa! va ḑice altul. Nu răbdăm noi destule nĕcasuri ca plugari şi ca păstori; ce sě ne mai chinuim şi ca meseriaşi?.. Nu veḑi d-ta cum trăiesc şi meseriaşii din ḑiua de aḑi? O ḑi au de lucru şi ḑece nu! — Nu este aşa! Plugarul şi păstorul este legat de locul nascerei şi este nemijlocit supus la toate eventualităţile ce vin preste cuibul părinţilor sĕi. De-i merge rĕu în locul în care s'a pomenit, sě prăpădesce cu desĕvârşire. Trecerea într'alte locuri mai adăpostite este împreunată cu mari greutăţi. Alta e cu meşteşugarul. Dacă vede, că nu-i merge bine în Braşov, se duce la Sibiiu, dacă nu face treabă nici aici, mai cearcă şi în Arad, dacă se convinge, că sub coroana S-tului Stefan nu mai e de traiu, iute îşi ia acul şi degetariul, sau sula şi calapoadele şi tunde-o spre România, sau Bulgaria. De! ce se facă omul? se adăpostesce unde-i vìne mai bine!.. În ori ce loc se va adeveri ḑicătoarea, că meşteşugul e plugul de aur Nu! aceste nu sûnt conşideraţiuni care se ne poată opri în drum. Nu ne vom abate de loc din calea arĕtată de vrednicii conducĕtori ai associaţiunei; vom îndeplini ce am trecut cu vederea pĕna acum; vom îndeplini; ìi vom sprijini din toatn puterile. Cel-ce nu ar face aşa, ar dovedi că nu este pe deplin pĕtruns de binele neamului meu.

---

*) Seraci preoţi, de bună şi vor aduce aminte de ḑicala: „Unde'i greu Acolo's eu; Unde'i bine nu'i de mine“. Red.

Nu pot încheia fără se citez partea ultimă din întroducerea „Raportnlui“ în care se ating vre-o câte-va puncte vrednice de toată atenţiunea:

„Esta un fapt,“ ḑice raportorul, „ce nu se mai poate astăḑi de loc contesta, că industria cea mare prin producţiunea sa, ce este aproape sĕ întreacă consumul general, a adus tuturor meseriilor nisce lovituri atât de puternice, încât un mare numĕr din ele abia mai poate duce o esistenţă slabă şi de tot şovăindă. Aceasta se întêmplă pretutindinea şi trebuie sĕ se întêmple, de oare-ce meseriile pe terenul pe care se puseră faţă cu industria mare nu putea nici de cât sĕ susţină lupta contra groasnicei concurenţe a acestei: din causă, că mâna omului este cu mult mai slabă, în comparaţiune cu puterea maşinelor, decât ca ea în aceasta luptă inegală se nu fie învinsă în cele din urmă. Îndată ce meseriile s'au pus sĕ ţină lupta de concurenţă cu industria cea mare pe terenul eftinătăţii productelor, resultatul acestei lupte era uşor de prevĕḑut: în locul prim trebuie sĕ sufere în favoarea eftinătăţii soliditatea productului, eară după aceasta bunul gust, frumseţa şi caliatea lui. Ceea ce sa întêmplat cu toţi meseriaşii în genere sĕ întêmplă şi cu meseriaşii români. Acestia avênd în vedere concurenţa, ce le face industria cu productele sale mai eftine, dară mai puţin solide, au trebuit sĕ încerce si dênşii a produce lucruri tot atât de eftine, ceea-ce firesce nu s'a putut decât în detrimentul solidităţii. Astfel credem a nu greşì de loc susţinênd, că noi Românii astăḑi nu posedem, nici un ram de meserii cu care ne-am putea mândrí.

Lucrul stând astfel de sine ni se pune întrebarea: Ce este de făcut? Sĕ încrucişăm mânile şi sĕ privim cu nepăsare, cum pier meseriaşii şi meseriile române aşa ḑicênd încă înainte de a se nasce şi se lăsăm ca industria cea mare sĕ omoară de tot meseriile cele mici? De sigur, că nu! Dar încă odata cum o putem face aceasta? Soluţiunea acestei grele probleme nu credem, că se poate afla decât în părăsirea călei greşite, pe care au apucat meseriile şi în luarea unei direcţiuni cu totul noue! Meseriile, fiind cu totul în imposibilitate de a susţinè luptà cu industria pe terenul eftinătăţii trebue sĕ caute a da productelor lor o altă insuşire care sĕ le procure o superioritate nedisputată asupra productelor aceleia, trebue ca mâna omului se fie dirigiată de cap, mintea inteligentă sĕ conducă munca, cu un cuvênt trebuie ca arta sĕ vină în ajutorul meseriei şi sĕ o schimbe cu totul, prefăcênduo în meserie de artă (artistică). Singurul mijloc de scăpare, ce îl mai pot afla meseriile este numai în o intimă alianţă cu arta: cu cât va fi mai strînsă aceasta alianţă, cu atât va dobândì productul individului o superioritate mai încontestabilă asupra productului maşinelor.

Numai când aceasta alianţă între meseriă şi artă va devenì un fapt complinit, când inteligenţa va conduce mâna lucrătoriului, când meseriaşul va devenì uu artist în meseria sa, când productul mânilor sale prin soliditatea, frumseţia şi bunul sĕu gust va devenì superior productului maşinelor: numai atunci vom avè măiestri în meserii, păn atunci vom avea numai nisce maşini veţuitoare. Mijloacele cele mai nimerite pentru a ajunge la acest scop nu pot fi aflate decât în atelierele şi şcoalele de meserii şi în museele industriale, ce s'ar putea întocmì pe lângă acestea scoale, pentru că, prin observarea şi studiarea obiectelor de artă espuse în ele din partea învĕţăceilor şi chiar a măestrilor, sĕ se poată desvolta inteligenţa şi forma, gustul frumosului.

Aceasta reformă a meseriilor a început deja în ţĕrile cele mai civilisate ale occidentului şi a produs resultatele cele mai ne asteptate. Ea nu va întârḑia se înceapă şi la noi. Pentru îndeplinirea ei însĕ forţele unei Asociaţiuni ca a noastră sûnt cu totul ne putincioase; statul care are datorinţa de a aplanà şi delăturà toate pedecile prosperităţii tuturor cetăţenilor, care îi supoartă greutăţile, va trebuì el sĕ vină sĕ înlesnească aceasta reformă....?

Dacă căutăm în specie causele, care impedecă prosperarea şi înaintarea meseriaşilor români în mijlocul nostru le găsim pe acestea nu atât în concurenţa industriei mari, cât mai mult în puţinul consum, ce află productele meseriilor la publicul românescu, care şi astăḑi pare a se afla încă sub cătuşile învechitelor prejudiţii că lucrul eşit din mâna străinului tot este mai bun, decât cel eşit din mâna românului. Aceasta este o eroare dintre cele mai mari, deoarece la noi nici meseriaşii de alt neam nu se afla pe o treaptă mai înaltă decât cei români, nici în ceea ce se atinge de soliditatea productelor lor nici în ceeace privesce frumseţa şi bunul gust al acestora. Aceasta este după părerea noastră causa de căpetenià că meseriaşii români în Braşov nu pot de loc da înainte.

Nu ne trece nici prin gând a susţinè că meseriaşii români ei înşişi n'ar purta nici o vină pentru reaua situaţiune în care se află. Din contră nu ne sfiim a le spune că ei par a perde prea uşor din vedere că „timpul este bani.“ Ei trebue se sciă, că o ḑi petrecută în nelucrare este deja o perdere care de cele mai multe ori nu se mai poate repara. Nu ne îndoim, că din momentul în care meseriaşul român se va convinge că prin o muncă şi o sirguinţă perseverantă şi neîntreruptă va putè invinge ori ce neajunsuri, şi din momentul în care 'şi va permite numai acele cheltueli şi distracţiuni, ce sûnt compatibile cu modestele condiţiuni de câstig ale meseriei sale, atunci situaţiunea precarià de astăḑi va înceta de sine şi poate că atunci şi spriginul din partea publicului românesc va fi mai puternic decât păn aci...“ *y.*

Varietăţi.

*(Bal costumat (Calicot.) se va arangia din partea Reuniunei femeilor române din Sibiiu la 15 Februarie st. n. 1882 în sala otelului „Împĕratul Romanilor“ în favoarea înfiinţâudei scoale române de fete. Preţul unei bilet de întrare: 1 fl· 50. (pentru membri de familie pănă la 3 persoane 3 fl., de acolo în sus câte 50 cr, de persoană). Logea mare 6 fl. logea mică 4 fl. Contribuiri preste preţul de întrare se primesc cu mulţumită, şi se vor cuita prin ḑiare. Bilete de întrare se pot nu mai căpĕta pe lângă aretarea învitărei, Marţi la 14 Februarie 10—12 oare a. m. şi dela 3—5 oare d. m. la „Împĕratul Romanilor“ odaia Nr. 1 şi în seara balului la cassă.

* (Bal) se va ţinè Sâmbătă în 11 Febr. st. n. a. c. în Blaju „Otelul Naţionale“ întru folosul „fondului pentru ajutorarea studenţilor lipsiţi în cas de morb“. Preţul întrărei pentru familie 2 fl. v. a. pentru persoană 1 fl v. a. Oferte marinimoase se primesc cu mulţĕmită. Începutul la 7 oare seara.

* (Concert) Înpreunat cu bal se va arangia în favorul soţiătâţi de Lectură „Iulia“ a junimei române dela universitatea Francisc Iosif I. din Cluj la 16 Faur st. n. 1882 în sala redutei urbane. Începutul la 7½ oare sar'a. Comitetul arangiator: Alecsandru Dragoşi' preşedinte; Alecsaudru Ciaclan, Dumitru Ciuta, Octavius A Cotoţ, Aureliu Marincaş, August A. Nicoară, Pompiliu Pipoş, Constantin Pop, Emiliu Pop, Laurenţiu Pop, Romulus Preşa, Nestor Vararean. Preţul unui bilet de întrare; 1 fl. 50 de persoana, 3 fi. de familià de doi membri, ear ceialalţi de fiecarele câte 1 fl.; un bilet de fereastă 2 fl. de galeria 1 fl. Bilete se pot procura pre lungă arĕtarea învitărei la 15 şi 16-lea Faur în localul societatei Iulia strada (bel-szénuscza Nro 6) dela 10—1 şi 2—4 oare, precum şi în seara concertului la cassa. Între pausa cea mare vor presenta p. o. public 12 juni în costume naţionali, jocuri istorice „Romanul şi Batut'a“. Ori-ce contribuiri marinimoase se vor cuita cu mulţămită, pre cale ḑiuaristică.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Februarie n. 1882.

Buda: 9 49 77 1 60

Bursa de Viena şi Pesta

Din 4 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.75	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.—	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.—	130.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.—	97.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	96.—	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	95.75	96.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	98.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	84.90	74.80
Datorie de stat în argint	76.30	76.—
Renta de aur austriacă	94.10	76.—
Sorţi de stat dela 1860	131.—	—.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	825.—
Acţiuni de credit austr.	314.25	315.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	808.—	308.—
Sorţi unguresci cu premii	116.25	119.—
Sorţi de regularea Tisei	109.20	111.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.62
Na oleon	9.56½	9.55
100 marce nemţesci	58.60	58.60
London (pe poliţa de trei luni)	120.25	120.20

ad: Nr. 434—1881. [13] 2—2

CONCURS.

De oare-ce la terminul prim din 31 Octomvre nu s'a presentat nici o cerere pentru stipendiile amintite sub p. III în concursul publicat sub Nr. 291—1881:

Se escrie de nou concurs pentru 2 stipendii de câta 100 fl. v. a. destinate a se da la 2 elevi aleşi cu preferire din munţii apuseni ai Transilvaniei şi anume din teritoriul în care o parte a poporaţiunei se ocupă cu confecţionarea vaselor de lemn, spre a se perfecţiona în acea profesiune la vre un institut sau corporaţiune, sau în ramurile speciale de aceeaşi natură precum e: facerea de buţi mari, confecţionarea de cruci şi colonade, învĕlişe de case după sisteme moderne, ori şi strungăria.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ'şi trìmită suplicele lor la subsemnatul comitet până în 15 Februarie 1882 c. n. însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copiă legalisată.
2. Atestat scolastic cel puţin din a IV clasă normală, dovedind totodată şi cunoascerea elementelor de desemn.
3. Atestat de serăcie sau de orfan.
4. Atestat dela medicul cercual despre starea fisică-puternică şi deplin sănătoasă.
5. Adeverinţă, că se află de present învĕţând vre-una din meseriile ce lucră în lemn şi declararea, că s'a hotărît a se perfecţiona întrênsa, legându-se totodată a presenta tot la 6 luni atestat dela institut sau dela corporaţiunea respectivă despre activitatea şi portarea morală.

Din şedinţa comitetului Acociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în 15 Noemvre 1881.

Iacob Bologa m. p.,
v.-preşedinte.
Dr. **D. P. Barcianu** m. p.,
secretariu al II-lea.

Anunciu.

Petru Dragan, croitoriu cu firmă proprie, strada **Cisnădiei Nr. 32,** se recomandă p. t. public cu lucru prompt pe lûngă preţuri moderate. Preoţimei române se recomandă deosebit pentru reverenḑi. [15] 1—1

[1] 3—3

Câstig real

fară de capital şi fără risic se oferă pentru persoane inteligente şi onorabile din ori ce clasă. Ofertele sûnt a se adresa la **J. Löwinger**, Budapesta Gisela platz Nr. 3. etagiul I.

Sorburi (pumpe) de vin

de cea mai bună construcţiune, distinse la congresul vinţelerilor dela Viena cu premiul de stat şi cu un premiu în aur pentru lucru solid dimpreună cu toate apertinenţele, tulumbe veritabile americane pe lûngă garanţie de doi ani, pipe-Masenx, caneluri duple, caneluri frânte, ventiluri de transituri şi tot felul de lucruri din metal la **Francisc Syrowy** *Viena*, Cerc. III. Fasengassen Nr. 18, în casa proprie. [102] 12—12

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Objectele care nu convin se schimbă. [157] 19—30

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11. Sibiiu, Joi 28 Ianuarie (9 Februarie) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Cine ar avè dreptul sĕ aleagă pe învĕţători?“*)

Sub acest titlu am fost surprins a cetì în fruntea numĕrului 8 al „T. R.“ a. c. un articol semnat de *P. Stoica.*

Publicarea acestui articol în „Telegr. rom.“ şi tocmai în locul articolilor de fond nu o pot atribuì decât unui — voiu ḑice — prea mare zel de a urmărì principiul: respect şi imparţialitate faţă cu opiniunile contrare. Căci eu sûnt încredinţat că cele cuprinse în articolul menţinat sûnt contrarie vederilor onor. Redacţiuni.

Dl P. Stoica spre a putè face nesce conclusiuni primejdioase îşi descarcă întregul sĕu pesimism asupra bietului nostru popor. Eată ce ḑice Dsa în reasumat: Poporul românesc este necult, nu'şi cunoasce interesul, ba mai mult: *„unde e vorba de binele public pentru un ciocan de rachiu îşi vinde sufletul.“* De acì apoi nu e mirare că fiind aşa de incorigibil corupt, poporul abusează de dreptul sĕu la alegerea de învĕţători. El face trafic cu posturile învĕţătoresci, alegênd pe aceia cari promit a funcţiona cu salariu mai mic, cari n'au nici o cualificaţiune, şi *„cari afară de az-buchile bĕtrânilor şi de vorbirea pe „slovă“ mai sciu sbiera în biserică — al nouĕlea glas — apoi din când în când mai norocesc aceştia poporul cu cetania de căzanie.“* Urmarea este că pre când indiviḑii fără de cualificaţiune se aleg şi aplică ca învĕţători *„cei demni de această funcţiune sûnt siliţi a pribegì cu buzele umflate de ici colo, până ce trecêndu-le voia de dăscălie trebue sĕ apuce pe altă carieră.“* În consecenţă esclamă Dsa: *„De cât sĕ avem atari* scoale, *cu atari învĕţători, mai bine nici de cât.“*

Basat pe aceste premise, Dsa conchide, că în interesul poporului trebue luat dela acesta dreptul de alegere a învĕţătorilor, ear învĕţătorii sĕ fie denumiţi de Consistoriile *bisericesci*, căci *„atunci nu ne vom mai putè plânge că avem învĕţători slabi . . . şi o ameliorare a salarielor învĕţătoresci ar avè loc mai pretotindenea.“*

Spre a combate conclusiunile Dlui Stocia între alte impregiurări ar fi de ajuns sĕ-i citez cuvintele Dsale din acelaş articol. Dsa însuşi se condamnă, poate fără sĕ scie, scriind: *„Scim bine că învĕţătorii se aleg de popor, şi în contra acestui drept al poporului nu cred sĕ fie un suflet de Român, care sĕ ridice protest. Dar cui sĕ-i şi treacă prin minte a denega poporulni un drept aşa sânt, chiar astăḑi, când toate popoarele din lume se silesc a se folosì de toate dreptnrile libertăţei. Acela care va cuteza a stirbì numai ceva din drepturile de libertate ale poporului, va fi condamnat şi ignorat de toţi aceia, cari pretind a ḑice că judecă cu mintea sănătoasă.“* Aceste proprii cuvinte ale Domnului Stoica, ar fi de ajuns spre a'i combate afirmaţiunile, — dacă aceea ce a scris Dsa s'ar fi publicat în alt ḑiariu nu în Teleg. rom. sau dacă în Telegr. rom. nui s'ar fi dat ponderositatea cei i s'a dat.*) Dându-i se însĕ însemnetatea cei s'a dat, cestiunea sulevată de dl. *Stoica* ia un caracter mult mai serios de cât sĕ ne putem mulţumi numai cu propria Dsale contradicţiune.

În menţionatul arcticol se alarmează lumea cu neadevĕruri şi însinuaţiuni faţă cu poporul românesc ca întreg innegrindul în aşa termini precum n'a cutezat sĕ'l innegrească nici un vrăşmaş al acestui bun popor.

Însinuările Dlui Stoica tare cred involuntare trebuesc reduse la adevĕrata lor valoare.

Admit că şi între Români se vor afla indiviḑi cari în totala lor depravaţiune *sĕ'şi vêndă sufletul pentru un ciocan de rachiu*, dar din casuri singuratice esceptionale nu poate nime conchide totala demoralisaţinne a poporului nostru, care până acum a fost privit ca model de religiositate şi moralitate. Cel puţin religiositatea şi moralitatea, sfinţenia jurămîntului până acum nu i a denegat-o nici cei mai neîmpăcaţi duşmani. A trebuit sĕ vină dl. *Stoica* şi sĕ arunce în faţa poporului insulta citată.

Ce privesce *alegerile de învĕţători* în materie şi formă dsa vorbesce ca şi despre moralul poporului românesc în totală necunoscinţă de lucru.

Constatez că *alegeri de învĕţători necualificaţi nu se pot face, pentru că în concurenţă nu se admit de cât indiviḑi cualificaţi.* Ear asupra celor admişi ca declaraţi „cualificaţi“ în puterea esamenului de cualificaţiune, nu Dl. *Stoica* are sĕ'şi esprime verdictul. S'au esprimat deja aceia cari i-au esaminat şi-i au proveḑut cu Testimonii de cualificaţiune prescrise de lege. *Alegeri* de învĕţători necualificaţi repet *nu pot avè loc.* Prin urmare alarma Dsale este pleavă în vênt. — Specule şi scăriri de salarii nu se pot întêmpla. Dacă Dsa totuşi are cunoscinţă de vre un cas, ar fi deobligat pe Consistoriul archidiecesan dacă 'l aducea la cunoscinţă.*) Nu este însĕ Dsa, precum nu e nime altul în drept, ca din vre un cas singuratic despre care auctorităţile competente n'au cunoscinţă, se facă regulă generală şi apoi sĕ o trimbiţe prin ḑiaristică.

Este adeverat că obvin casuri, si încă nu din vina poporului nenorocit, unde din causa salariilor prea mici nu concurg învĕţători cu prescrisa cualificaţiune. În atari casuri însĕ chiar sĕ voiască poporul a face abus de dreptul sĕu de alegere, îi este absolut imposibil. Accentuez că îi este absolut imposibil, pentru că în atari casuri alegere nu are loc. Staţiunile învĕţătoresci în casuri de acestea se ocupă nu prin alegere, ci prin denumire. Anume: Oficiul protopresbiteral, dacă cumva are la dispoşiţiune mai mulţi indiviḑi, asterne Consistoriului lista acestora împreună cu documentele lor despre cualificaţiunea lor relativă, ca Consistoriul sĕ denumească pe vre unul în mod provisoric de „învĕţătoriu suplent, — dacă însĕ Oficiul ppresb. nu are de cât pe unul, îl recomândă Consistoriului spre denumire. — Astfel de scoale, — ca între parantese fie ḑis — se înţelege că nu pot fi la nivelul dorit, dar pentru aceea nu le putem cassa. De căt nimic, mai bine ceva, căci: „e rău cu rĕu, dar e mai rĕu fără de rĕu.“

Aceasta este starea lucrului cu respect la alegerile de învĕţători, espusă nu după fantasie, ci după acte. Prin urmare insinuările dlui Stoica cu respect la sĕvîrşirea alegerilor de învĕţători remân însinuările.

Cestiunea cu *dreptul de alegere al poporului* sau simpla *denumire din partea consistoriului,* ete har Domnului deslegată cu desevîrşire. Acì nu încape discusiune. Ne aflăm în faţa legei, în faţa Statutului organic. După acest Statut *poporul are sĕ aleagă pe învĕţători* (confer Stat. org. §. 7, pt 2. § 13, § 23 pt 6. § 33 pt 3. § 124.) Cel ce combate acest drept, combate Statutul organic. Şi eu me simt dator a protesta în contra ori cărei încercări de a ataca Statutul organic, vină acele încercări de sus sau de jos.

Tocmai fiind că sûnt şi eu asesor în senatul scolar al consistoriului nostru me simt dator a face aceasta şi a declara — fiind încredinţat că într'unesc consimţemêntul colegilor mei, cel puţin a celor numiţi *„tineri“* — că consistoriul se va ferì ca de foc a consimţì sĕ se violeze dreptul poporului de a alege pe învĕţătorii sei, — chiar şi când n'ar fi în joc Statutul organic.

Dar în acest cas Statutul organic este amerinţat şi prin Statutul organic de esistenţa şi aşa precară a scoalelor noastre.

Sĕ se ia dreptul de alegere al poporului, şi în loc ce sĕ se pună? Sĕ denumească Consistoriul?! Dar spart odată zidul, nu va fi uşor a cucerì şi sfărîma fortăreaţa şi aşa continuu bombardată?*)

---

*) Dăm loc acestui articol spre scopul lămurirei objectului. Red.

*) Habent sua tata . . . Red.

*) Nu se ţine de consistoriul archidiecesan. Red.

*) Dela o discusiune în ḑiare până la spargerea zidului este o *bună* distanţă. Red.

FOIŢA.

Literatura română şi străinătatea.*)

II.

(Urmare.)

În „Gegenwart“ (Nr. 34, 1879) cetim despre aceleaşi traduceri între altele:

Valoarea principală a acestor povestiri stă în înfăţişarea plină de căldură a vieţii poporale române. S'a făcut atât abus de vorba cronică despre „naţionalităţile cele interesante.„ Însă viaţa populară română e într'adevĕr interesantă şi nu merită ironie. Ea posede o comoară de cântece populare, de care nu are sĕ-i fie ruşine (a fost dintr'untâiu adunatĕ de Alecsandri), are proverbe pline de înţelepciune. Între povestirile ce ni le comunică Kremnitz, aşi vrea sĕ relev mai ales două: Popa Gavril de Negruzzi şi Popa Tanda de Slavici, două portrete de preoţi ortodocşi dela sat, zugrăvite cu mare claritate, o imagine luminoasă şi imagine întunecată din istoria lor. Cea din urmă, de Slavici, este un mărgăritar al cărţii chiar din punct de vedere al operei de artă în sine, făcênd abstracţiune dela valoarea ei pentru istoria culturei. . .

Urmează apoi o analisă făcută cu deamĕnuntul asupra cuprinsului novelelor Popa Gavril şi Popa Tanda.

Renumitul etnograf şi linguist Lorenz Diefenbach ḑice în *Völkerkunde Osteuropas,* vol. II pag. 187 asupra aceloraşi scrieri:

Cele două novele sătene de Slavici (Crucea din sat şi Popa Tanda) stau pe aceeaşi treaptă cu cele mai bune novele germane de felul lor. Istoria lui Gane (Şanta) e mişcătoare, ear povestea (*Doi* feţi cu stea'n frunte) o minune . . .

În fine cetim în *„über Land und Meer“*, (Nr. 3 din 1879—1880:

Ni se dă în Rumänische Skizzen (etc.), o carte, care ne aduce un întreg şir de figuri populare de tot interesul luate din viaţa Românilor. Literatura novelistică română e încă foarte tineră, dar din alegerea, ce traducĕtoarea ne oferă aici, facem cunoscinţă cu producţiunile unor poeţi, care merită toată considerarea şi ale căror opere, prin vioiciunea stilului lor, prin originalitatea concepţiunilor şi prin plasticitatea figurilor merită sĕ fie puse alătorea cu multe producte ale naţiunilor ajunse la o înaltă desvoltare literară. Înainte de toate, ne presintă Negruzzi şi Slavici în schiţele lor de caracter opere de o adevĕrată perfecţinne. Schiţa despre „Popa Gavril“ îndreptarea lui, „Popa Tanda,“ descrierea celor două bĕtrâne din „Cocoana Nastasica,“ care încearcă în zadar a păḑì o copilă tênĕră şi frumoasă, ajung în ceea ce privesce fineţa desenului pe Turgenew. Traducerea trebue sĕ fie perfectă, de oare ce schiţele sĕ cetesc ca nisce originale germane, şi păstrează cu toate aceste tot farmecul producerilor străine.

Luând cunoştinţă de aceste aprecieri ale criticei germane, mulţi cetitori vor constata poate cu părere de rĕu, că scrierile unor autori de ai nostri, pe care străinătatea îi înalţă alăturea cu Turgenew şi cu Auerbach, sunt încă puţin cunoscute şi par a fi puţin preţuite în patria lor proprie.

Dar aceasta să o spunem mai încet şi numai între noi, ca sĕ nu ne audă străinii. Ear până când vor ajunge şi străinii a ne auḑì şi a ne înţelege în chiar limba noastră, sĕ sperăm că ne vom fi îndreptat şi vom fi eşit din nepăsarea în care ne aflăm astăḑi.

Nn putem încheia un articol despre literatura româna în Germania, fără a vorbí cu recunoştinţă de lucrările mai vechi ale d-lui de Kotzebue. Dacă în rêndurile următoare încercăm a ne îndeplinì această datorie, sperăm totdeodată, că favorea ce au găsit-o în literatura germană ultimele traduceri, se va resfrânge şi asupra scrierilor d-lui Kotzebue şi va redeştepta în conştiinţa publicului cetitor de astăḑi aducere aminte a acestui cunoscĕtor şi prietin de frunte al poporului român.

Locul cel d'intâi, atât în privinţa chronologică, cât şi în privinşa meritului, il ocupă traducerea poesiilor române de d-nul Kotzebue în „Romänische Volkspoesie“ de la 1857. Cartea, dedicată d-lui Alecsandri, cuprinde între altele Mioriţa, Toma Alimoş, Meşterul Manole, Blăstemul, Movila lui Burcel, Îuşiră-te Mărgărite, şi ca apen-

---

*) „Convorbiri literare.“

Admitênd că regimul ar lua de bani buni cele susţinute de Dl **Stoica** şi prin o trăsetură de condeiu de o cam dată ar transpune Consistoriilor dreptul de denumire *) oare Cosistoriile ar putè îmbunătăţi salariile învĕţătoresci? dispun ele de punga poporului? Oare de altă parte nu s'ar afla şi atunci oameni, cari se susţină că trebile merg rĕu, că consistoriile abusează de dreptul lor, precum susţine astăḑi dl Stoica că abusează poporul?! Şi oare n'ar fi mai uşor atunci ca sĕ se facă al doilea pas; sĕ se ia dela consistorii dreptul de denumire şi sĕ se dee inspectorilor scolari regesci?

Cei ce doresc se vadă făcênduse pasul al doilea, n'au decât sĕ dee mâna cu faimosul nostru csrespondent dela „Pester Lloyd“ şi sĕ sprigînească pe regim ca sĕ facă pasul prim. Sciu că dl **Stoica** aceacsta nu o va face, deşi îl cunosc numai după articolul din cestiune.

Simeon Popescu.

---

*) Nu guvernul e chiemat spre acest sfêrşit. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 Ianuarie.

„Transilvania în pericul“ este întitulat articulul foaei „Budapesti Hirlap“ scris cu privire la telegrama cea faimoasă cu lăḑile de arme în biserica română şi în casa unui preot român din Braşov, cari lăḑi, după cum se scie, esistă numai în creerii corespondentelui foilor „Egyetértés“ şi „Ellenzék“. Foaia „patriotică“, după ce trece în revistă pe emisarii rusesci esistenţi în imagiunea autorului articulului şi dă din politica mai înaltă, o lecţiune „nemulţămtorilor“ Români tăbăresce cu o suprindere prefăcută asupra bisericei române în „sinul“ cărei se „comit“ astfeliu de lucruri ce învoalvă trădarea. (!!!)

Din **Galiţia** au sosit în ḑilele din urmă sciri, cari faţă cu raporturile dintre **Austria** şi **Rusia** sûnt de un interes estraordinar. Un numĕr însemnat de **conducĕtori rutenesci** fu arestat pentru **agitaţiuni rusofile**. Se vorbesce că în hârtiele secuestrate s'au aflat că sûnt compromişi profesori, funcţionari publici până şi militari de naţionalitate rutenească. Ar fi de dorit, ḑice o foaie vieneză, ca afacerea aceasta regretabile sĕ treacă cât mai în grabă prin o cercetare judecătorească, pentru ca sĕ se clarifice întru cât învinuiţii sûnt vinovaţi şi întru cât din învinuiri este de a se pune în socoteala şovinismului polon, care este deprins a **vedè în fie care Rutean un agent rusesc.**

În altă foaie vieneză cetim:

În momentul de faţă absorb arestările din **Galiţia** o parte mare din atenţiunea publică. Eară se anunţă că pentru propagandă rusească sau arestat şi **doi profesori dela gimnasiul rutean** din **Leopole** (Lemberg), **Saveţchi** şi **Şarchieviçi**. „Rcuniunea Caţcovschi“ pentru respândirea culturei între poporul dela ţeară, fiind privită de centrul propagandei, va fi disolvată. Drept motiv al arestărei deja anunţate a deputatului la senatul imperial Ioan **Naumovici** se spune a fi, mai cu seamă, că în urma stăruinţelor acestuia, comuna ruteană **Huilce** a voit sĕ treacă dela credinţa greco-catolică la cea ortodocsă. De altmintrea comuna a fost abătută dela intenţiunea aceasta şi numai oameni singurateci a trecut la ortodocsie, între cari şi fiiul celui mai sus numit, medicul Dr. Nicolae **Naumovici**. Acesta a arĕtat trecerea sa în scris cercului politic cărui aparţine. În scrisoarea sa ḑice între alte: „Mĕ întorc în sinul acelei biserici, care este biserica naţiunei mele.“ Desvoltarea acestei afaceri este cu atâta mai stêrnitoare de interes cu cât într'ênsa se întâlnesc consideraţiuni, cari întrunesc politică esternă cu cea internă şi cari astăḑi sûnt de mare importanţă.

Foile maghiare încă aduc sciri de feliul celor de mai sus. După aceste poliţia ar fi pus mâna pe un plan de rescoală, ai cărei conducĕtori se arestează unul după altul in **Lemberg**, **Colomea**, **Cernăuţi** şi **Zbaraz**. Tot după acele, autorul principal al agitaţiunei ar fi consiliariul aulic **Dobrzansky**, un proprietariu din Zemplin (Ungaria de Nord), care ḑi de ḑi întrunia pe agitatorii mai însemnaţi la serate cu tee. Fiica lui Dobrzansky a recrutat conjuraţi din şirurile junilor dela universitate, eară Dobrzansky, tatăl, ar fi împărţit între profesorii şi ḑiaristii ruteni subvenţiuni dela comitetul panslavist din Moscva.

Adaugem după foile vieneze, că deputaţii ruteni din senatul imperial sûnt decişi a interpela pe guvernul cislaitan în privinţa arestărilor. Interpelaţiunile aceste negreşit vor revĕrsa lumină asupra afacerei neaşteptate.

Întinderea rescoalei din părţile de ameaḑă ḑi până aproape de **Focea** pune pe gânduri, din causă că oraşelul acesta e aproape de Serbia. Cum stau înse lucrurile aici se scrie următoarele:

„Cestiunea orientului earăşi se presentează pentru a fi deslegată şi de astădată „definitiv“. Aşa se pronunţă toate foile asupra mişcărei revoluţionare din Bosnia, afară de tăcuta foaie oficială „Srbski novine“. Presa sêrbească întreagă este de acord întru a combate pe Austro-Ungaria în peninsula Balcanilor şi salută cu bucurie şi vivacitate rescoala din provinciile ocupate. Presa are şi în Serbia mare influenţă, de unde urmează că în poporaţiunea sêrbească se provoacă şi nutresce un stimul, care numai prietinesc pentru Austro-Ungaria nu se poate numì. „Videlo“, organul oficios al ministeriului Piroşanaţ a trecut şi el în tabăra Serbiei mari, cu acea deosebire, că nu pretinde pe faţă anecsarea Bosniei la Serbia, ci încetarea ocupaţiunei austro-ungurresci în Bosnia şi Erţegovina. Ḑiarele liberalilor, radicalilor şi democraţilor „Srbska Nezavisnost“ „Samo-uprava“ şi „Narodno Oslobodjenje“ o dau pe o coardă mai întinsă contra Austro-Ungariei. Aceste pretind ca Serbia sĕ se razime, fără nici o reservă ,de Rusia şi se facă politică hotărîtă în înţelesul unirei tuturor Slavilor de sud. „Narodno Oslobodjenje“ pretinde deja înmulţirea armatei, ca Serbia sĕ fie în stare aşi face în mod îndestulitoriu datoria.“

„Das Deutsche Tageblatt“ din Berlin publică o corespondenţă al cărei cuprins este că în sferele oficiului de esterne din Viena se ia în consideraţiune şi eventualitatea de a pedepsì pe Serbia şi Muntenegru, dacă ar lua o atitudine favoritoare rescoalei din Erţegovina. Călĕtoria contelui **Wolkenstein** la Berlin n'ar avè alt scop decât se sondeze la unele dintre puteri, cum ar fi primite astfeliu de hotărîri a le guvernului austro-ungurese.

Din **Rusia** se raportează la „Pesti Napló“ despre însemnate grămădiri de trupe în Polonia rusească, în Podolia şi în Basarabia. Între oficerii rusesci se susţine că rĕsboiul este neîncungiurat. „Noi trebue sĕ sfêrşim aceea ce s'a început la 1877“ se vorbesce în de obşte între dênşii.

Generalul **Scobeleff** primesce din toate părţile salutări pentru discursul sĕu.

Cunoscutul panslavist **Katkoff** fu denumit în ḑilele acestea consiliar intim al ţarului. Denumirea aceasta ilustrează situaţiunea. Mai mult însĕ un articul scris de acest consiliar întim în „Mosc. Wiedomosti“, în care trătând rescoala din Erţegovina scrie că presa rusească „n'are nici un motiv de a ascunde în care parte sûnt simpatiile ei.“

O telegramă la „P. Ll.“ anunţă dela Bucuresci că cunoscutul general **Fadeieff** se află în Bulgaria şi că în Vinerea trecută au trecut pe la Reni în Bulgaria 140 de voluntari rusesci proveḑuţi din destul cu bani. Ţinta lor este Bosnia. Altă telegramă la „Bohemia“ din Praga anunţă din **Rusciuc**, că pe acolo au trecut în ḑilele din urmă mulţi oficieri şi soldaţi rusesci îmbrăcaţi în haine civile. Rusiă cu toate aceste prin organul „Golos“ laudă discursul contelui **Kalnoky** în delegaţiuni şi asigură că Rusia va fi numai privitoare la drama ce se desfăşură acum pe peninsula Balcanilor. — De altă parte se asigură, tot din cercurile oficiale rusesci, că lui **Scobeleff**, pentru discursul cel nechibzuit în contra Austro-Ungariei, i s'a dat nu numai concediu involuntariu, după cum se scriea mai nainte, ci demisiunea.

Toate ḑiarele din **Bucuresci** cari poartă datul de Marţi dovedesc, care după posiţiunea lor, interes pentru Românii din Bănat cari fură siliţi a se întoarce înapoi.

După multe sciri despre constituirea ministeriului în urma retragerei lui **Rosetti** aflăm din „Românul“ de Marţi că ministeriul este compus astfeliu:

I. C. **Brătian** de interne, generalul **Angelescu** de resboiu, George **Lecca** de finance, G. **Chiţu** de justiţie, **Stătescu** de esterne, **Dabijă** de lucrări publice şi A. **Ureche** de culte si instrucţiune publică.

Rescoala.

Cea mai importantă scire din părţile resculate este cea dela 4 Febr. n. din care se vede că insurgenţii în ḑiua aceea s'au încercat a pâşì **ofensiv**. Comanda generală din **Seraevo** comunică despre evenimentul acesta prin o telegramă dela 5 Febr. n. următoarelele: „După cum s'a raportat deja grămădirea însurgenţilor spre Focea a determinat pe colonelul Hotze a 'şi îndrepta înainte de toate atenţiunea asupra punctului acestuia. Scirile sosite mai nainte la comanda generală despre intenţiunea insurgenţilor de a ameninţa Focea a determinat-o pe aceea a lăsa colonelului mână liberă în acţiune. Scirile despre ameninţarea punctului Focea s'au constatat.

În 1 Februarie n. insurgenţii au început a părăsì rîpa stângă a Drinei la nordvestul Focei şi a se întrunì în ţinutul **Trentiste-Bastaci**.

În 2 Febr. n. patroale din garnisoana dela Focea au constatat un sucurs însemnat de insurgenţi dincolo de Drina. În aceeaşi ḑi ai nostri au ocupat **Susiesno** fără luptă.

În 3 Februarie n. înaintează trupe spre caraula Humici, **Bastaci** şi **Brod**, care au dat preste grămeḑi mai mari de insurgenţi, care după o luptă vehementă cu foc au fost respinse. În ḑiua aceasta a sosit generalmajorul Obadici la Focea.

În 4 Februarie n. **insurgenţii în numer considerabil au atacat de o parte Susiesno şi de alta caraula Humici, dar au fost respinşi energic în amendoue punctele.** Şi atacul vehement asupra **Brodului** a fost respins cu desevêrşire, cu toate că inimicul se apropiase **la distanţă de cinci ḑeci de paşi.**

Perderile sûnt până una alta numai sumariu constatate şi adecă: patru morţi, patrusprăḑece răniţi greu şi trei răniţi uşor.

Perderile insurgenţilor însĕ sûnt cu mult mai considerabile.

Dintr'o epistolă privată dela **Seraievo** cu datul 30 Ianuarie n. aflăm:

„Astăḑi au sosit răniţii cei dintâiu în Seraievo, între cari şi trei oficieri. Noi sûntem închişi aici cu ziduri chinezesci şi nu scim nimica din lumea din afară. În toate se păstrează secretul. Seara se aud de multe ori puşcături, însĕ ce se întêmplă nu ne este cunoscut.“

Dela Meteovici se scrie la „Narodni List“ că în sĕptămâna trecută s'au **restabilit comunicaţiunea comercială** cu Erţegovina. Aceeaşi foaie spune că în Erţegovina se organisează gloate de voluntari pentru combaterea insurgenţilor. Gloatele de voluntari capătă pusci din depositele militare. (Numai de nu s'ar duce voluntarii cu pusci cu tot la insurgenţi. Red.)

Dela dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ad. *Zay* continuând: Deputatul col. şi-a pronunţat — nu fără iritaţiune — verdictul seu şi asupra articulului încriminat de deput. Herman, asupra broşurei dlui profesor Heinze, care în ochii mei e foarte **vrednică de recunoscinţă**. De sine se înţelege că despre opul unui ilustru profesor de drept nu vreau sĕ întru în esplicaţiuni cu dd. Herman şi Orban şi cu alţi domni de soiul lor, dar colegului meu dlui Szilágyi trebuie sĕ-i ḑic: dînsul cel puţin nu trebuia sĕ judece despre acest op, **fără de a-l fi avut**

---

dice duoĕ poesii de Conachi şi câte una de Constantin Negruzzi, Sion şi Creţeanu. Poesiile populare sunt urmate de note esplicative. Traducerea d-nului Kotzebue este din cele mai bune, şi cel ce cunoşte amĕndouĕ limbile remâne surprins de arta cu care traducĕtorul a ştiut să reproducă într'o limbă aşa de heterogenă, precum este cea germană, o parte esenţială a farmecului poesiei populare române.

Meritul d-lui Kotzebue este cu atât mai mare, cu cât însaşi literatura germană nu i oferea prea multe esemple de traduceri bune. Este curios a vedè tocmai în Germania disproporţia între calitatea şi cantitatea traducerilor ce se publică. Decând cu *Stimmen der Voelcker in Liedern* ale bĕtrânului Herder— a trecut aproape un secul de atunci— Germani s'au arătat a fi naţiunea, care se interesează mai mult de spiritul literar al altor popoare. Suma de traduceri ce ce apar în Germania franţuzeşce, englezşce, italieneşce etc., este foarte mare şi întrece singură toate traducerile făcute în celelalte limbi, afară însă de literatura ştiinţifică, in care Franţa de cât va timp încoace urmăreşce cu mare silinţă producerile străine. Dar obiceiul Germanilor de a traduce romanurile, dramele şi poesiile altor popoare, nu pare a le fi întărit şi arta de a traduce, şi uşurinţa, greutatea stilului şi nepriceperea multor traduceri germane a ajuns a fi un fel de calamitate literară încontra căreia de alminteri se ridică astăḑi cu energie însaşi critica germană. Nu este chiemarea noastră de a întra aici în amĕnunte; am atins acest punct numai pentrn a ne putè bucura cu atât mai mult de traducerea d-lui Kotzebue, care se înalţă cu mult de asupra celor mai multe lucrări de felul ei. Cine a putut traduce d. e. pe Toma Alimoş precum se vede tradus în pag. 15—20 din cartea d-lui Kotzebue, merită epitetul de a fi un traducĕtor din cei mai de frunte şi de model, ce vedem că i se dă in prefaţă la *Rumänische Skizzen* şi la *Romänische Dichtungen.*

(Va urma.)

vre-odată în mână. Îl rog sĕ ceteascā acel op în momente mai liniştite — căci e scris şi pentru dsa — şi se va convinge, că autorul în lucrarea sa a căutat cu sîrguinţă şi conscienţiositate numai adevĕrul şi a spus numai adevĕrul. Eu cred că togma adevĕrul este aceea ce a făcut astădi pe onor. Casă aşa susceptibilă (Mişcări)

Colegul meu a susţinut mai pe larg tesa, cu care eu în principiu sûnt pedeplin de acord: că este adecă o ruşine pentru un stat când un stat străin se amestacă în afacerile lui interne. Foarte bine! Eu cred înse că această ruşine lovesce pe aceia, cari prin fapte sau omisiuni au provocat din vina lor necesitatea unui astfel de amestec! Şi aici trebuie sĕ accentuez că Ungaria se află într'o stare ce insuflă temeri pentrucă la cârma afacerilor şi opiniunei publice nu se află elementele cele mai sobrie, mature şi conscienţioase; bărbaţii cei mai chiemaţi de a conduce statul, naţiunea, opiniunea publică se retrag dela viaţa publică, lăsând impulsul la mişcările publice unor elemente adeseori foarte problematice, fiind pasivi faţă cu opiniunea publică şi în parte cu presa, ba chiar descuragiaţi şi supuşi. Această unică împregiurare e deja o nenorocire pentru Ungaria şi se va resbuna mai mult în viitor. Judecaţi şi cumpăniţi dlor, unde vom trebuì sĕ ajungem, dacă la cârma statului unei naţiuni nu se află oamenii înţelepţi ci numai nisce capete înferbêntate, lărmuitori şi speculanţi! Acei ce sufere ca astfel de fiinţe problematice sĕ smulgă la sine conducerea presei, societăţii, reuniunilor şi a tuturor mişcărilor politice şi acei ce fiind chiemaţi în prima linie, ba îndatoraţi chiar a conduce, nu iau cârma în mână, sûnt responsabili, dacă corabia ia un curs ruşinos. Fiţi convinşi, când statul, viaţa sa politică şi opiniunea publică se va afla în mânile bărbaţilor sei celor mai buni, el nu va ajunge în starea de a suferì ruşinea unui amestec străin. Ear' dacă într'un stat lucrurile merg astfel ca la noi când cu demonstraţiunile softalelor şi mai mult când cu cestiunea teatrului german guvernul cochetând cu ambele părţi închide ochii amêndoi, ear' elementele oneste se retrag fiind desgustate sau intimidate şi dau curs liber viforului public — într'un asemenea cas urmează cu necesitate umilirea ce o merită o astfeliu de purtare copilărească, pentrucă în familia statelor europene un stat, care nu poate asigura prin sine cetăţenilor sei drepturile şi ordinea, un stat care calcă în picioareprincipiile civilisaţiunei apusene, un asemenea stat vine sub curatelă —. Turcia a şi făcut aceasta esperienţă. — Se ne ferească ceriul şi înţelepciunea bărbaţilor nostri de stat — şi aici apelez în prima linie la amicul meu— de o asemenea soarte, de o asemenea ruşine.

On. Casă! Sperez, că colegul meu Szilagyi va contribuì şi dinsul din partea sa, ca astfel de stări ruşinoase de anarchie şi de retorsiune ce provoacă neapărat anarchia sĕ se delăture în viitoriu. Nimenea nu se va bucura mai sincer de aceasta decât mine. Dealtmintrea amêndoi vom mai afla încă timp şi ocasiune de ajuns a ne lămurì pe deplin în acest punct şi asupra bunelor consilii ce ni le dede astădi, şi aceasta se va poté face în afară de parlament cu mai puţină patimă decât aici. Un lucru însĕ trebue discutat aici în public: svatul, sĕ venim cu gravamenele noastre înaintea casei representative şi prin aceasta înaintea străinătăţii. Acest sfat a fost mai mult dialectic decât sincer. Oare noi Sasii nu am venit cu fiecare din gravamenele noastre mai întâiu înaintea ministeriului şi după ce acesta ne a respins totdeauna, înaintea casei representative a Ungariei? Nu sûnt oare pline diarele acestei case de plânsorile noastre pentru vătămările de lege comise de guvern şi nu am remas mai totdeauna isolaţi cu plânsorile noastre pentru dreptate? Oare nu cugetă fie care dintre dvoastre: Sirmanii poate că au drept — numai dacă nu ar fi Sasi. Căci Mosliminul trebue, ear raialei nu-i este iertat sĕ aibă drept — în Turcia. N'am aretat şi n'am dovedit eu însumi înainte cu vro câte-va septămâni în desbaterea asupra adresei punct de de punct unele vătămări din legea de naţionalităţi — şi ce folos am avut?!

Dacă ecoul unor astfel de stări şi discusiuni parlamentare străbate şi în străinătate, aceasta este un corolar firesc al viuei comunicaţiuni moderne şi pe terenul publicisticei, care nu poate fi mortificată pe un timp îndelungat — cu toate că dv. declaraţi că aceasta mortificare ar fi consultă şi necesară.

Dealmintrenea amicul meu însuşi a presupus că guvernul s'a făcut vinovat de abusuri şi volnicii faţă cu noi, şi ne a asigurat serbătoresce, că faţă cu aceste abusuri şi volnicii dinsul va fi un credincios păditor al legei. Cumcă a fost şi până acum — despre aceasta nu-l voiu întreba acum — dar în viitor voiu fi adeseori silit a-l lua de cuvênt. Eu din parte-mi îl asigur cu toată positivitatea şi sinceritatea ce e îndatinat a le vedè la mine, că nemulţĕmirea şi oposiţiunea Sasilor 'şi au temeiul în faptul, că guvernul actual nu esecută cu consciinţă şi loialitate legile statului. De va fi sĕ vină un timp când guvernul va observa cu credinţă şi onestitate legile acestui stat, în deosebi şi legile cardinale dela 1868 ce ne asigură starea de drept şi desvoltarea culturală, — noi Sasii, în acelaşi moment, vom înceta cu oposiţiunea şi vom sprigini un astfeliu de guvern desinteresaţi şi neclătiţi. Deci la provocarea: „încredere pentru încredere trebue sĕ respund: „încredere pentru fidelitatea legei."

Recunoscênd bunavoinţa ce colegul meu a arĕtato astădi Sasilor, permiteţi-mi se-mi iau dela dînsul pentru astădi diua bună cu o sinceră dorinţă. Dl deputat umblă între doue abisuri, între nerespectarea legei şi volniciile cabinetul Tisza deoparte şi între descreeratul şovinism al elementelor estreme de altă parte. — Ca amic i doresc ca în strălucita sa carieră viitoare sĕ nu meargă spre nici unul dintre aceste doue abisuri: — căci ambele ar fi mormêntul mărimei sale. —

Care este în faptă punctul de mânecare al desbaterei de adi? Cum s'a întĕmplat ca iritaţiunea sĕ fie astădi atât de mare si patima atât de desfrênată? Cine a esaminat în decursul desbaterei bugetare dispositiunea acestei case, acela într'adevĕr nu a potut afla într'ênsa o presimţire sau o precondiţiune pentru vitorul ce s'a descărcat din stânga estremă. Din contră, dispositiunea ce a domnit aici asupra acestei cestiuni atât de agitate, a fost pacînică şi placabilă. Eu cel puţin am avut o plăcere audind de vr'o câte-va dile pe cel mai competent orator al partidei guvernamentale declarând aici, că dorinţa patriotului trebue sĕ fie, ca toţi cetăţenii acestei patrie fără deosebire de naţionalitate sĕ lucre împreună la binele şi prosperarea statului. Şi eu simţiam trebuinţa de a crede în sinceritatea acestei dorinţe, care întimpinase un ecou şi în partea estremă a acestei case. Căci din acea parte s'a ridicat dl Albert Kiss, un deputat foarte stimat pentru onestitatea sa, şi a declarat: „Nu e înţelepţesce a lua nemaghiarilor în nume de rĕu, dacă ei ţin cu credinţă la naţionalitatea lor, această tenacitate în credinţă e în ochii mei mai preţioasă decât cosmopolitismul speculativ al unor oameni, cari îşi schimbă naţionalitatea ca haina după proverbul *ubi bene ibi patria* — şi iritaţiunea nemaghiarilor e provocată numai prin vătĕmările de drept şi prin politica cea rea a guvernului."

Atât de placabile, atât de binevoitoare sunau cu puţine dile mai înainte vocile aici din dreapta şi din stânga — şi unde stăm astădi?! Dl Otto Herman a provocat din chiar senin un viscol, o goană contra Germanilor. Cine şi ce i-at dat impusuls, dreptul la aceasta?! Nici titlul bugetar din discusiune nici causa la care a indicat dênsul. Dl Herman amintesce ca prima *crimen laesae nationis* reuniunea scolastică germână care cutează a susţinè în Ungaria pentru copii germâni scoli germane.

On. Casă a avut deja ocasiune a se convinge din espunerile mele de până acum, că a voì un asemenea lucru nu e pĕcat şi că reuniunea Sct. Ladislau din această ţeară are aceleşi intenţiuni faţă cu Maghiarii locuitori în străinătate, fără că cineva se vină în estas pentru aceasta. Şi cine e de vină că s'a înfiinţat reuniunea scolastică germână cu problema aceasta? Cred că nimenea altul decât — guvernul ungurese care faţă cu Germanii din Ungaria nu-şi împlinesce datorinţele sale culturale. Ministrul unguresc pentru culte şi instrucţiune, Aug. de Trefort, care după principiul statului ar avè datorinţa sĕ promoveze nu numai cultura Maghiarilor ci şi desvoltarea în cultură a tuturor celorlalte naţiuni din ţeara aceasta şi unde e lipsă se o ajutora şi cu mijloace dela stat (contradiceri sgomotoase) — dl ministru de instrucţiune, dic, comunică cu voia bună în al 10. raport al seu presentat astă toamnă că în cei 10 ani din urmă numĕrul scoalelor poporale germâne din norocire a scădut cu 365 (strigări: Aşa trebue!) De acì se vede apriat şi incontestabil ce a făcut guvernul Ungariei în anii din urmă pentru scoalele celor 2 milioane de cetăţeni germani ai statului. Strigările dv. dlor aruncă o drastică lumină asupra simţemintelor cu care se întimpină aici germanismul! (Mişcări). Dl ministru merge şi mai departe în raportul seu şi ne comunică, că în capitala Budapesta, care în ciuda tuturor manevrelor practicate la numĕrarea din urmă a poporaţiunei totuşi numeră 120,000 germani (prin urmare o terţialitate completă a poporaţiunei) nu esistă nici măcar una scoală poporală germană, ear' numerul scoalelor mixte cu limba maghiară-germână a scădut la 6. (Strigări vii: Aşa trebue!, jos cu ele!) De tot pe placul dv. dl ministru adauge: Acesta e un „merit" al capitalei, care 'şi asigură recunoscinţă din partea naţiunei."

Prin aceasta dl ministru de instrucţiune a părăsit terenul ce i l'a desemnat legea de naţionalităţi, constituţiunea şi istoria acestui stat şi a trecut în şirurile şoviniştilor. Dacă în urma acestui raport al dlui ministru ar mai fi cineva, care sĕ se poată îndoì de îndreptăţirea la esistenţă şi de necesitatea reuniunei scolastice germâne, aceluia, dlor, i-aţi luat adi legătura şi aţi făcut sĕ'i cadă soldii de pe ochi prin aceste enunciaţiuni ale d-v. (Strigări sgomotoase: Nu mai continua e destul!) Aţi fi meritat mai mult — dar în interesul propriu al d-v. voiesc numai a vĕ atrage atenţiunea asupra împregiurării că nu e corespundĕtor pentru d-v. a mĕ face sĕ tac prin sgomote, căci astfel s'ar potè dice despre d-v.: că aţi primit cele mai rele denunciări asupra germanismului ca o adevĕrată desfătare a audului dar cuvintele de apĕrare le aţi înnecat in sgomote. (Mişcări. Se audim! sĕ audim!)

Al doilea motiv al urgiei şi urei, căror dl Hermann le a dat frêu liber: este broşura profesorului Heinze, „*Hungarica*, un script de acusare." Aceasta e o vătămare de moarte a naţiunei maghiare — dice dl Hermann. Cum aşa? Care faptă dintre cele amintite întrênsa nu este adevĕrată? Dl Hermann nici n'a cercat sĕ arete măcar cu un unic citat, că acusa nu este motivată. Eu i-aşi recomanda sĕ se gândească asupra tesei: A înjura nu însamnă încă a combate! Heinze prin opul sĕu vĕ pune dinaintea ochilor o oglindă; este oare dênsul de vină, dacă icoana dintrênsa nu vĕ place nici d v.?!

Dar cum vine dl. Herman de 'şi descarcă indignaţiunea sa asupra scoalelor germane şi asupra criticei germâne pe capetele noastre, ale Sasilor?! Dl. deputat crede că faptele şi datele, la care se provoacă reuniunea scolastică germână şi profesorul Heinze, s'au putut culege numai din dietă — şi această împregiurare earăşi îl umple de mânie patriotică. Voiu se'-i cred bucuros, că dinsului şi multor patrioţi de calibrul lui le ar fi un lucru foarte binevenit când Europa nu ar audì nimic despre cele ce se petrec în această casă şi în această ţeară, pentruca dênşii sĕ-şi poată sevêrşì opera lor obscură la întunerec; (Mişcare mare.) Pricep mânia dinsului când se vede desamăgit în această speranţă şi vede velul ridicându-se de pe unele fapte eroice. Pot însĕ se-l asigur: Europa cultă are dreptul şi datorinţa ca sĕ aibă cunoscinţă despre cele ce se scriu în foile dv., despre cele ce se vorbesc în această casă şi despre cele ce se fac în această ţeară. Şi aici începe vina şi maliţia noastră, a Sasilor. (Sĕ audim! Sĕ audim!) Vina noastră consistă în următoarele: Dacă dv. în foile dv. bună oară în „Függetlenség" şi "Ellenzék" ba şi în „Ellenőr" şi „Pesti Naplo" scrieţi nisce lucruri curioase sau le vestiţi aici în casă în speranţa că acele vor remânè „între noi," fiindcă în străinătate şi aşa nu scie nimenea unguresce, (Contradiceri sgomot) dvoastră ve vedeţi de odată isbiţi de o desamăgire dureroasă când observaţi că „Siebb. d. Tageblatt" şi-a făcut de datorinţă publicistică a presenta Europei civilisate tălmăciţi pe nemţesce acesti copii ai spiritului dv. Înţeleg că aceasta trebue sĕ ve doară si sĕ ve necăjească şi de aceea sciu se apreciez dispositia de adi a dv. Eu ve dau însĕ un recept de vindecare — faceţi ca astfel de „denunţări" sĕ devină în viitor imposibile prin aceea că nu mai scrieţi astfel de lucruri, nu mai ţineţi astfel de discursuri, nu mai sevêrşiţi astfel de fapte (Mişcări.)

On. casă! Într'o foiă din Cluj, în „Magyar Polgár," care se scie că este organul familiei Tisza, un jurnalist nu de toate dilele, ci un membru foarte ilustru din aristocraţia maghiară, un conte maghiar şi „legislator născut" scrie, că aici în Ungaria — şi acum ve rog de iertare, dacă, trebuie sĕ citez nisce espresiuni, ce nu sûnt absolut permise între oameni de omenie (presidentul: nu te aşi svătuì) — citez din cuvênt în cuvênt: că aici în Ungaria Germanul e păduche, păduche de părete, filoxera — dacă un magnat maghiar scrie astfel de lucruri în „Magy. Polgár", atunci dv. aveţi într'adevĕr cuvinte sĕ vĕ ruşinaţi până în suflet, când astfel de vorbe, astfel de simţeminte nu se perd aici între cei patru păreţi avitici, ci pĕtrund la urechile lumei civilisate. Eu însĕ vĕ dojenesc, aveţi grige, ca naţiunei maghiare se nu i se mai dea un astfel de atestat de moralitate. (Mişcări. Strigări; Nu noi am scris acelea!) Poate fi, dar togma aceea e lucru straniu la „fraţii nostri maghiari" că ei decâteori aruncă din tabera lor pietri asupra noastră, dic de regulă: nu noi am făcut aceasta, ci unii particulari, cu cari noi nu ne identificăm. Dar dorere dv. aveţi foarte mulţi părticulari de acestia în mijlocul dv. — şi desavuarea necurmată din partea dv. sau are valoarea tesei *si fecisti nega,* sau dacă, nu ea e dovada cea mai lămurită pentru afirmaţiunea mea de mai înainte, că în opiniunea publică a dv. nu vorbesc oamenii înţelepţi şi culţi ai dv., ci numai şoviniştii şi cei necultivaţi, cărora fără a vĕ gena le daţi frêu liber, tăgăduiţi însĕ ori ce solidaritate cu dênşii, când e vorba de responsabilitate. (Sgomot, contradiceri).

Dl Otto Herman a aflat de bine a învinovăţì pe colegul meu Carol Wolff, redactorul dela „Sieb. d. Tgbl.", organ atât de periculos pentru „*in*discreţiunea" sa, că-'şi caută pânea de toate dilele în agitaţiuni. Cum vine dl Hermann la idea că cineva îşi poate face din agitaţiuni o meserie, pentru câştigarea pânei de toate dilele? Vorbesce el oare din propria sa esperinţă?! El este colaborator primar la una dintre cele mai estreme foi ale dv., la „Függetlenség" — şi oare „Függetl." nu agitează?! (Mişcări, contradiceri în stânga estrema). Încât pentru amicul meu Wolff constat încă odată: Unicul pĕcat, firesce periculos, al jurnalului „Sieb. d. Tagebl." este acela că are mulţi cetitori şi în străinătate şi prin aceasta se află în posiţiune de a traduce în limba germână lucrurile ce le scrieţi, vorbiţi şi faceţi dv. şi smulgêndu-le prin aceasta din întunerecul sorgintei le aduce la lumina literaturei universale şi le dă în judecata Europei civilisate. Acesta e pĕcatul ce l'a comis amicul meu până acum; — sperez că nu se va lăsa sĕ fie terorisat de eroii dilei de adi, ci le va reproduce cu fidelitate şi în viitor cetitorilor sei, cetitorilor jurnalului seu „S. d. T." din ţeară şi din străinătate. (Sgomot strigări: „Nu mai continua!")

Prin aceasta v'am descoperit isvorul principal al profesorului Heinze — celelalte isvoare ale dînsului le numesce el însuşi cu conscienţiositatea învĕţatului germân în întroducerea şi în notele cărţii sale. Vĕ rog numai sĕ vedeţi şi sĕ ve convingeţi, că el a lucrat cu un frumos aparat şi numesce pentru fie care afirmaţiune a sa îndată şi isvorul şi aduce şi dovedi.

După acestea las pe ori care om luminat sĕ judece cum stă lucrul cu „ne mai pomenitul scandal", ce ni l'a presentat aici astădi dl Otto Hermann şi ce nas are dl Herman când şi dînsul se plânge de scandale.

Căci cine este omul, care sbiară astădi după poliţia statului şi provoacă pe ministrul president sĕ folosească fondul de dispoşiţiune şi întregul aparat oficial şi oficios de presă pentru a turbura în străinătate reflecsul faptelor dv.?! Cine este acel om? Aduceţi-ve aminte de revoltele crâncene din anul 1879, care au costat vieţi de oameni şi în urmă au fost sugrumate cu baionete şi gloanţe, revolte, ce s'au escat aici în capitală punêndu-se în mişcare din strada Hatvan; cine a fost atunci în fruntea revoltătorilor? Dl Otto Hermann. Şi când dl ministru president l'a reflectat aici în dietă, că aceea ce a făcut e un scandal şi un lucru necompatibil cu chiemarea de deputat, domnul representant Hermann i a strigat „Asta nu-i nimic; când voiu crede că a sosit diua sĕ facem revoluţiune voiu sci sĕ recurg cu totul la alte mijloce. (Sgomot.) Bărbatul care se pare că voiesce a pune în lucrare planurile sale sociale revoluţionare prin petroleu şi dinamit — astădi amicul şi aliatul lui Col. Tisza — acelaşi Otto Herman sbiară astădi după poliţia de stat! — Eu cred că şi aceasta împregiurare va fi de ajuns pentru a caracterisa şi condemna goana contra germanilor împreună cu autorii şi cu complicii ei! (Va urma.)

Varietăţi.

* (*Academia Română.*)În şedinţa de Luni 25 l. c. a Academiei d. Tocilescu a fost însărcinat de Academiă ca sĕ presinte un memoriu asupra unui rhiton (corn de beut) de argint ce s'a descoperit la Poroiana lùngă Turnu Severin.

Astă-di vor incepe desbaterile asupra portretului lui Stefan cel Mare.

Pe lùngă portretul de pe patrafirul dela Dobroveţ, descoperit după cum am anunţat de d. Tocilescu, d. Bucevski a adus alte trei copii, după portretele marale ale lui Stefan cel Mare, aflate la Voroneţ (Bucovina), la Sf. Nicolae din Iaşi şi la Homor (Bucovina.)

* (Meteor.) Aici în Sibiiiu dar mai bine în părţile Bistriţei s'a vedut în 3 Februarie n. pe la 4 oare după ameadi un meteor frumos despre care se scrie dela Beşinău la „S. d. T." detaiuri interesante.

Posta din urmă.

„Presse" din Vieua află că îndată ce a fost cunoscut discursul lui Scobeleff în Berlin, ambasadorul german din Petersburg a fost însărcinat a cere desluşiri despre natură discursului. Însărcinatul cu afacerile esterne rusesci de Giers inse a respuns că n'are cunoscinţa despre discursul lui Scobeleff, din care împregiurare discursul a apărut a fi fost rostit pe socoteala generalului Scobeloff. Însĕ după ce mai multe diare din Petersburg şi Moscva, cu aer panslavistic, au publicat articuli anti-austriaci, Bismarck a însărcinat de nou pe ambasadorul german a cere desluşiri. Ambasadorul satisfăcênd însărcinărei sale a adaus că dacă ar eşì la lumină, că de Giers tolerează astfel de articuli, ar venì în posiţiunea de a insinua ţarului revocarea s'a dela Petersburg. Căci este autorisat a declara că Germania identifică interesele sale cu ale Austro-Ungariei.

Loterie.

Mercuri în 8 Februarie n. 1882.

Sibiiu: 37 82 73 34 9

Bursa de Viena şi Pesta

Din 7 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.75	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	98.50	98.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	128.50	131.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.—	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95 75	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.—	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.50	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	97.50	96.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	97.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.75	74.—
Datorie de stat în argint . . .	75.50	75.50
Renta de aur austriacă	93.50	93.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	—.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	809.—	825.—
Acţiuni de credit austr. . . .	296.50	315.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	286.50	299.—
Sorţi ungurescì cu premii . . .	114.50	116.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.—	109.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	99 30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.64
Na oleon	9.54	9.56
100 marce nemţesci	58 58	58.50
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.20	120.—

Nr. 90. [16] 1—3

CONCURS.

Pentru reîntregirea postului de director la institutul de agronomie din Mediaş, devenit vacant prin depărtarea directorului de până acum, se escrie concurs până la 28 Februarie 1882 12 oare am.

Leafa şi emolumentele împreunate cu acest post sûnt următoarele:

1. Leafă ordinară pe an 1200 fl., adecă douĕspredece sute fl. v. a.
2. Adaus de funcţiune pe an 200 fl. adecă doue sute fl. v. a.
3. Bani de cortel pe an 200 fl., adecă doue sute fl. v. a.
4. Folosirea unui loc de grădină de 800 ☐° pentru trebuinţele proprie.
5. Drept la primirea unei pensiuni în mesura următoare: 3/8 din leafă după un serviţiu promt de dece ani; de acì înainte după fie care *quinqueniu* trecut mai mult cu 1/8 din leafă şi după un timp de serviţiu de 35 ani leafa întreagă.

Directorului şi Universităţii i se reservă anunţiare de o jumetate de an, care însĕ pentru aceasta din urmă se restringe la primii doi ani de serviţiu.

Concurenţii la acest post au sĕ-şi trimeaţă petiţiunile lor, cu documentele despre cualificaţiunea lor de specialişti, despre absolvarea cursului de studii la o academie agronomică, apoi despre resultatele de până acum în specialitatea acestei instrucţiuni, cel mult până la terminul stabilit mai sus la oficiul central subscris.

Sibiiu 30 Ianuarie 1882.

Dela oficiul central al Universităţii săsesci.

---

ad: Nr. 434—1881. [13] 3—3

CONCURS.

De oare-ce la terminul prim din 31 Octomvre nu s'a presentat nici o cerere pentru stipendiile amintite sub p. III în concursul publicat sub Nr. 291—1881:

Se escrie de nou concurs pentru 2 stipendii de câta 100 fl. v. a. destinate a se da la 2 elevi aleşi cu preferire din munţii apuseni ai Transilvaniei şi anume din teritoriul în care o parte a poporaţiunei se ocupă cu confecţionarea vaselor de lemn, spre a se perfecţiona în acea profesiune la vre un institut sau corporaţiune, sau în ramurile speciale de aceeaşi natură precum e: facerea de buţi mari, confecţionarea de cruci şi colonade, învĕlişe de case după sisteme moderne, ori şi strungăria.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ'şi trìmită suplicele lor la subsemnatul comitet până în 15 Februarie 1882 c. n. însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copiă legalisată.
2. Atestat scolastic cel puţin din a IV clasă normală, dovedind totodată şi cunoascerea elementelor de desemn.
3. Atestat de serăcie sau de orfan.
4. Atestat dela medicul cercual despre starea fisică-puternică şi deplin sănătoasă.
5. Adeverinţă, că se află de present învĕţând vre una din meseriile ce lucră în lemn şi declararea, că s'a hotărît a se perfecţiona întrênsa, legându-se totodată a presenta tot la 6 luni atestat dela institut sau dela corporaţiunea respectivă despre activitatea şi portarea morală.

Din şedinţa comitetului Acociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în 15 Noemvre 1881.

Iacob Bologa m. p.,
v.-preşedinte.
Dr. **D. P. Barcianu** m. p.,
secretariu al II-lea.

Insciinţare. [17] 1—2

În 17 Februarie 1882 la 10 oare a. m. se va ţinè în edificiul **„Albinei" institut de credit şi de economii în Sibiiu** strada *Baier Nr. 1,* licitarea obiectelor rĕmase cu ocasiunea edificărilor de adaptare, precum: trepte, scânduri, bârne, uşi, ferestrii, jalusii, table de parchet, cuptoare şi diferite obiecte de fer etc.

Consemnarea dataiată a acelor obiecte şi preţurile lor, precum şi celelalte condiţiuni de licitaţiune se pot vedea în biroul subscrisei Direcţiuni în fie care di dela 10—12 oare a. m.

Sibiiu, 4 Februarie 1882.

Direcţiunea „Albinei" institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Nr. 4400—1881 civ. [18] 1—3

EDICT.

In privinţa pertractărei cererei comunei Surduc prin comunitatea urbarială de mai nainte ca actoră contra bar. Wesselényi Bela şi bar. Leo Iozsika, ineţi privitoare la segregarea pădurilor şi câmpului de păşune se determină diua de 14 Martie 1882 înainte de ameadi la 9 oare, la care pertractare prin aceasta sûnt învitaţi cei interesaţi a se presenta.

Interesaţilor li se aduce la cunoscinţă că esemplariul cel dintâiu al cererei înaintate şi reţinut se poate vedè la tribunalul subscris, eară al doilea esemplariu la primăria comunală din Surduc.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 30 Octomvre 1881.

Nr. 6968—1882 civ. [11] 3—3

EDICT.

În causa de segregarea păşunei comune din Vecerdea terminul pentru începerca lucrărilor pregătitoare şi în deosebi pentru regularea represeutanţii, alegerea îngineriului funcţionâtor şi pentru pregătirea preliminariului de spese se statoresce pe **29 Martie anul 1882 la 9 oare an. m.** în comuna Vecerdea la antistia comunală, la care se citează prin edict cei înteresaţi.

Elisabetopole, 20 Ianuarie 1882.
În numele tribunalului reg.
(L. S.)
Kelemen m. p.,
jude esmis.

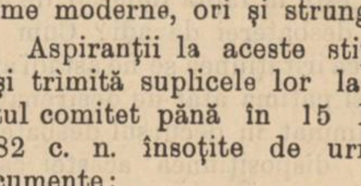

[14] PENTRU POSESORI DE ŢIGLĂRII 1—6

recomând maşinile mele de mână, cai şi vapor pentru a fabrica cu ele eftin tot feliul de **cărămidi, ţigle, scocuri** etc. cu deosebire

teascurile de mână continuu lucrătoare,

care faţă cu alte metode de fabricaţiune ofer avantagele cele mai însemnate şi cruţările cele mai mari. Aceste au lipsă a fi servite de doi oameni spre a produce **4000 de pietri frumoase** şi se potrivesc deosebit la **tescuirea de lespedi** pentru **trotoare** şi **coridoare,** la **tescuirea de pietri nealterabile în foc** de **pietri din năsip din var şi cement,** la **cărămidi de sgură** etc. precum şi la retescuirea pietrilor de jumĕtate uscate în aer şi căror li se deduse formă.

Prospecte gratis.

Ludovic Jäger, fabricant de maşine în **Ehrenfeld-Köln a/Rh.**

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariu l tipografiei archidiecesane.

Nr. 12. Sibiiu, Sâmbătă 30 Ianuarie (11 Februarie) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelariilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3593/1881. Scol.

Cercularium

cătră tóte oficiile protoprebiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul ddto 19 Novembre 1881 Nr. 29953 a enunciat: că acei elevi ai scoalelor medii (gimnasii și scoli reale), cari în decursul anului scolastic nu capĕtă clasificare dela preotul lor din studiul religiunei și moralului, se vor privì de eșiți din scólă; ér' aceia cari la finea anului scolastic nu capĕtă astfel de clasificare, nu se vor promová în anul următoriu la clasa superióră.

Pertru a prevení astfel de urmări rele pentru elevii nostri, cari cercetéză scólele medii de stat séu de alte confesiuni, se pune în strênsă detorință caticheților nostri aplicați la aceleași institute: ca pentru fiesce care din elevii, cărora le propun studiul obligat al religiunei și moralului, sĕ transpună deadreptul la directorul institutului respectiv clasificarea, respective calculii din acelaș studiu al religiunei și moralului, cu finea fiescecărui trieriu al anului scolastic și anume: pentru trieriul I până la 15 Decembre, pentru al II-a cu o sĕptĕmână înainte de Dumineca floriilor, ér' pentru al III-ea până la 15 Iuniu, totdéuna după calendariul nou.

Oficiile protopresbiterale sûnt însărcinate a publicá în tracturile lor ordinațiunea acésta spre scirea și acomodarea tuturor celor interesați, ér' mai ales a caticheților însărcinați cu catichisarea studenților nostri grecoorientali dela următórele institute de stat, respective de alte confesiuni, anume:

1. Sibiiu, gimnasiu superior de stat, apoi gimnasiu superior și scólă reală superióră de confesiunea evangelică-augustană.

2. Blașiu, (la protopresb. Mercurei) gimnasiu superior greco-catolic.

3. Sebeșiu, gimnasiu infer. de confes. evang. augustană.

4. Deva, scoală reală de stat cu VIII clase,

5. Alba-Iulia, gimnasiu și liceu romano-catolic.

6. Aiud, (la protopr. Albei-Iulie) gimnasiu superior de confes. evang. reformată.

7. Turda, gimnasiu mare al unitarilor.

8. Clușiu, gimnasiu super. rom. catol., altul de confesiunea evang. reformată, și scóla mare a unitarilor.

9. Șimleu, (Szilágy-Somlyó, la protopresb. Ungurașului), gimnasiu începătoriu rom.-catolic.

10. Gherla, (la protopr. Deșiului) gimnasiu armeno-catolic.

11. Năsăud (la protopr. Bistriței) gimn. super. greco-catolic.

12. Bistrița, gimn. superior și scólă reală infer., ambele de confes. evang. augustană.

13. Reghin, gimnasiu infer. de confes. evang. augustană.

14. M. Oșorheiu, gimn. rom. catolic și altul de cenfes. evang. reformată.

15. Medias, gimnas. super. de confes. evang. augustană.

16. Elisabetopole (la protopres. Mediaș) gimn. rom. catolic.

17. Odorheiu (la protopr. Sighișórei) gimn. super. rom. catolic, altul de confes. evang. augustană și scóla reală de stat cu VIII clase.

18. Cristur (la proropresb. Sighișórei) gimnasiul unitarilor.

19. Sighișóra, gimn. superior și scólă reală infer. de confes. evang. augustană.

20. Brașov, gimnasiu superior rom. cat. apoi gimnasiu super. și scólă reală infer. de confes. evang. augustană.

Se înțelege de sine: că și la gimnasiile nóstre confesionali din Brașov și Brad sûnt de a se observá în tótă vigórea lor normativele, ce privesc propunerea studiului obligat al religiunei și moralului și calculii din aceleași studii pentru studenții de ori ce confesiune; drept acea ordinațiunea presentă e de a se comunicá pe calea protopresbiterală și direcțiunilor acestor gimnasii, spre scire și acomodare.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ținută la 12 Ianuariu, 1882.

Miron Romanul m. p.
archiepiscop.

Nr. 3715: 1881. Pres.

Simțindu-se trebuința unui indice al legilor Ungariei mai ales dela anul 1847/8 încoaciă, inaltul ministeriu reg. ung. de interne a însărcinat pre judele dela tabla regească din Budapesta, *Aloisiu Knorr*, cu compunerea unui astfel de indice, care apoi aprobat de acelaș înalt ministeriu, a și apărut în librăria lui Otton Nágel jun. în Budapesta, de unde se poate procura cu prețul normal de 4 fl. pentru un esemplariu broșurat, ear' pentru cel în compactură de lucs cu prețul de 5 fl. v. a.

Pentru oficiile și funcționarii, cari în sensul art. de lege 53 din 1880 [illegible] nile de legi, este acordat favorul de ași putè procura amintitul indice cu prețul moderat de 3 fl. 60 cr. pentru un esemplariu broșurat seau cu 4 fl. 50 cr. pentru un esemplariu de lucs; însĕ cu acestea prețuri se poate procura indicile esclusiv numai dela „Redacțiunea magazinului de legi regnicolari“ (Országos törvénytár szerkesztösége) in Budapesta, bazarul Franciscanilor, trimițînduse acolo prețul anticipative, spre care scop se recomândă asemnațiunile postali.

În urma emisului înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică din 25 Novembre 1881 Nr. pres. 1469 se atrage atențiunea oficiilor noastre bisericesci la atinsul indice, care se recomândă deosebi și prin acea, căci el este redactat în rênd alfabetic (se înțelege în limba maghiară) și este un repertoriu bun pentru toate legile, ce sûnt în vigoare, începênd dela anul 1847/8 până la anul 1880.

Sibiiu, 26 Ianuariu, 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu 29 Ianuarie.

Se poate că undeva în alte părți se esiste în realitate, dar totuși teoretică, ideea de panslavism, se poate mai departe se esiste ideea de pangermanism, se poate în sfêrșit că sûnt oameni frementați și de ideea de panromanism.

Sûnt multe feliuri de oameni pe lumea aceasta și fiindcă ideile se nasc în capetele oamenilor, nu e vorbă, și ideile lor pot fi de multe feliuri.

Oare nu'și băteau capul și Grecii, încă pe când Turcul sta cu amêndouĕ picioarele pe capetele și grumadii lor, sĕ facă din peninsula Balcanilor întreagă, dimpreună cu țĕrile române dela Dunăre, o Grecie mare? Aceasta era nu ideea, ci mai vîrtos *visul* panelenismului.

mai departe. După nisuințele maghiare de pe la anii treiḑeci încoacĕ, cu deosebire dela 1847—1848 și 1849, cu o întrerupere de vre o cincisprĕḑece ani, s'a desvoltat binișor și ideea de panmaghiarism. Firesce nu în o întindere preste toată fața pămêntului, nici preste a Europei măcar, dar preste teritoriul dintre Adriatica și Marea neagră; în timpul mai din urmă (Semn că potopul poftei de maghiarizare, deșì mare încă și umflat, a început a scădè.) s'a țermurit între cercul Carpaților și Adriatica.

Visuri și ear visuri! Națiunile remân ceea ce sûnt îndată ce au putere de vieață.

Poftele de cuceriri sûnt legate, putem ḑice, totdeauna de condițiunea

---

FOIȚA.

Literatura română și străinătatea.*)

II.

(Urmare.)

Celelalte două cărți ale d-lui Kotzebue es din cadrul articolului de fața, nefiind traduceri din românește, ci lucrări originale ale autorului. Însĕ materia acestor lucrări este luată din viața Românilor moldoveni și este tractată cu atâta cunostință de causă, cu atâta iubire a Românilor încât ne înfățișează despre țeara noastră deacum 30 de ani o icoană credincioasă care trebue sĕ contribue și ea a ne face mai bine înțelesi și mai bine veḑuți în străinătate. Noi ne vom îngrigì ca aceste scrieri ale dlui Kotzebue sĕ fie traduse în românesce, căci dacă ele pot fi interesante pentru Germani, vor fi de sigur cu atât mai interesante și mai prețioase pentru Români, cărora le înfățișează oglinda unor vremi pentru totdeauna trecute.

Bilder und Skizzen aus der Moldau ne dau următoarele „copii de pe natură“ din societatea noastră dintre 1852 și 1856: o vênătoare în Moldova; mănăstirea Tomnatică (Vĕraticul); băile dela Slănic; o istorie țĕrenească; o visitare a bălciului sau a „iarmarocului“ din Folticeni. Toate sûnt scrise cu vioiciune, cu îngrigire pentru amĕnuntele împregiurărilor reale și pe lûngă unele mustrări meritate, cu bunăvoință pentru noi. Numai douĕḑeci și cinci de ani au trecut dela epoca descrisă acolo, și de abia ne mai putem recunoasce în schițele dlui Kotzebue. Viața boererească din povestirea dela început s'a schimbat astăḑi pretutindeni, a treia a călugărițelor, de care se plânge autorul cu drept cuvênt (fetele de boer duse cu sila la călugărie), a dispărut asemenea din mănăstirile noastre, băile dela Slănic s'au reformat și „iarmarocul“ dela Folticeni a încetat de mult a mai fi ceea ce era pe atunci. Numai țĕranul român în bine și în rĕu și frumseța naturei au rĕmas neschimbate și sûnt încă elementul statornic în marea mișcare a țĕrii românesci.

Pe o scară mai întinsă ne dă și romanul Lascar Viorescu o descriere a vieții noastre sociale din generațiunea trecută, adecă de pe la 1851, și ne înfățișează tocmai transițiunea dela obiceiurile cele vechi spre spiritul cel nou al generațiunii după 1848. Contrastul între junele Lascar și bĕtrânul Ienachi insuflețesce întreaga lucrare, și mai ales figura lui Ienachi este o creațiune ce poate sta alăturea cu cele mai însemnate produceri ale romanului modern.

Încheiând aici darea noastră de seamă, nu ne putem oprì dela încercarea de a ne esplica favoarea neașteptată ce au găsit-o, mai ales în Germania literatura poetică a unui popor, care până atunci fusese întimpinat sau cu nepăsare sau cu antipatie.

Ceea ce a trebuit sĕ placă străinilor în poesiile lui Alecsandri, Bolintineanu, Eminescu și Șerbănescu și în novelele lui Slavici, Negruzzi și Gane, este pe lûngă mĕsura lor estetică, originalitatea lor națională. Toți autorii acestia, părăsind oarba imitare a concepțiunilor străine, s'au inspirat de viața proprie a poporului lor și 'ne-au înfățișat ceea ce este, ceea ce gândesce și ceea ce simte Românul în partea cea mei aleasă a firii lui etnice. Acest element original al materiei, în forma estetică a artei universale, păstrând însĕ și în această formă ca o rĕmășiță din parfumul recoritor al pămêntului sĕu primitiv, a trebuit sĕ încânte pe tot omul luminat și sĕ atragă simpatica lui luare aminte asupra poporului nostru. Căci ori ce individualitate de popor își are valoarea ei absolută, și îndată ce este esprimată în puternica formă a frumosului, întimpină un resunet de iubire în restul omenirii ca o parte integrantă a ei.

La această causă generală sĕ mai adauge în deosebi pentru novelele lui Slavici, Gane și Negruzzi întêmplarea favorabilă, că ele se găsesc în armonie in privința obiectelor ce ni le înfățișiază și care sunt mai ales figuri tipice din popor, cu un întreg curent al gustului estetic în Europa, curent pe care noi il credem foarte sănătos vitalităţii cuceritoriului şi cuceritului. Şi e trist când se întâlnesc într'un proces de cucerire două popoare cu putere egală de viaţă, pentrucă se macină unul pe altul pentru al treilea. Dar şi mai trist este când îngâmfarea ia minţile unuia, făcêndul sĕ se creadă că este mai durabil ca altele de lângă sine le împedecă pe aceste cu esperimentele sale în desvoltarea lor firească.

---

*) „Convorbiri literare.“

Între popoarele cele mari din Europa Ruşii şi Germanii se pare că ar avè oameni stăruitori pentru o cucerire întinsă. Viitoriul însĕ va arăta acelor ce plămădesc idei de panslavism şi pangermanism, că pe lumea aceasta sûnt margini firesci feliurite, preste cari nu se poate trece. Vor trebuì adecă sĕ se convingă despre sine înşişi că *ultra posse nemo*. . . *potest.*

Pănă atunci aceia şi acestia au câte o împregiurare escusătoare pe partea lor. Sûnt răpiţi unii de întinderea cea mare a viţei lor eară alţii de vasta lor cultură.

Altfel stau lucrurile în monarchia noastră, în carea s'au întâlnit toate trei viţele cele mari din Europa şi între ele au luat o mână de oameni de viţă cu totul străină, pe Maghiari.

În monarchia noastră sûnt împărţite sorţile de aşa, încât în armonie frăţească fiecare fracţiune din viţele ce sûnt într'unite într'o comuniune pot sĕ se desvoalte şi prospereze una lângă alta. Din contră, îndată ce ar începe una sau alta se absoarbă pe celelalte, provoacă numai turburări şi frecări, cari ţin în loc şi pe unii şi pe alţii şi în cele din urmă ar da prilegiu viţelor mari din vecinătate sĕ se amestece în afacerile noastre.

Causă destulă de a fi noi în contra tendenţelor de cucerire, vină acele din ori care parte. [illegible] vor ţinea la ideа de a maghiariza tot ce se află între limitele Ungariei, comit numai o nebunie. Ei n'au pe partea lor nici un titlu de escusare pentru visurile lor.

Căci, ce privesce pe Români, dacă sûnt Maghiarii oameni cu judecată sănătoasă, au avut ocasiune sĕ se convingă că sûnt un popor care nu s'a putut mistuì de nici o viţă de când au fost deslipiţi de trupul care ii a transplantat aici şi nu vor fi Maghiarii aceia, în care sĕ se mistue un popor ce a dovedit atâta putere de viaţă.

Ei vor scì, ca şi noi, că pedeci în cursul desvoltărei lor s'au putut pune. Însĕ care au fost efectul pedecilor? Îi a ţinut în loc. Mai mult, îi bolnăvise aşa ḑicênd de moarte, încât nu mai departe decât pe la sfêrşitul seculului trecut şi pănă în mijlocul celui de faţă părea, că au ajuns a li se mai ţinè numai luminarea.

A fost însĕ de ajuns un vênt călduţ de libertate din apusul Europei, pentru ca poporul care trăgea de moarte sĕ prindă puteri încât earăşi se numere între naţiunile cele vii; încât afără de monarchie se constitue un regat mic, dar respectabil, şi în monarchie o naţionalitate, care nu mai poate fi ignorată.

Încercările din anii dela dualism în coace de a ne reduce pe noi Românii la nimica, sûnt, după noi, încercări nerumegate. Ciuha panslavismului înse pentru Români este cu totul o nebunie ridiculă de oare ce Românii cu astfeliu de lucru nu au absolut nimic comun. De aceea când vedem că sûnt între Maghiari oameni naivi, cari cred că punênd ciuha panslavismului şi în capul Românilor, vor folosì cel puţin lor ceva, nu scim se ridem de uşurinţa lor sau sĕ plângem de mila lor.

Dacă i-ar privì numai pe ei, noi am ride; dar fiindcă stricăciunea întrebuinţărei feliului acestuia de spaimă ne privesce şi pe noi, privesce şi pe alţii, cari nu aparţin viţei maghiare, privesce în sfêrşit comuniunea politică, sub carea credeam că sĕ aflăm fiecare un adăpost sigur şi mulţămitoriu — sûntem puşi pe gânduri că unde au se ese lucrurile în urma sgomotului de trâmbiţe din care resuna: „panslavism.“

Şi dacă aplică Maghiarii ciuha la Slavii din monarchie este o nebunie. Căci ce fac dênşii cu aceasta? Punênd dênşii panmaghiarismul cu toate [illegible] a cuvêntului ominos deschid cale la dorinţe necunoscute, dar pe care auḑindule în toată ḑiua, Slavii încep a crede că la toată întêmplarea va fi mai bine împlininduse acele dorinţe, de care asupritorii lor se tem aşa de tare.

Maghiarii înse n'au început bine cu ciuha panslavismului şi şi-au sculat „pangermanismul“ în capetele lor. Şi cu acesta, credem că se vor fi convins, că nu e de glumă. Ferberea de astăḑi de care e coprinsă toată Germania, din causa asuprirei germanismului în Ungaria este cu mult mai ponderoasă de cât panslavismul închipuit între Români şi cel semănat, sau cel puţin cultivat tot de Maghiari între Slavi.

Nebunia politică cu panmaghiarismul, deşi mărginit la ţerile coroanei unguresci (Noi facem abstracţiune de la alte visuri cu Ciangăii şi cu limba maghiară în Bucuresci trâmbiţată de Vandory mai anii trecuţi cu multă satisfacţiune), a început a trezì din somn şi cercuri de mare importanţă din Viena.

După cum stau lucrurile în monarchia noastră, temerea noastră nu poate fi aşa mare nici de panslavism, nici de pangermanism, pre cum avem cuvênt de a ne teme de pannebunismul maghiar, care a îmbucat o bucătură prea mare în zelul seu de maghiarisare, o bucătură, care nu periclită numai fălcile care nu o pot sdrumica, ci la timpul cel mai nepotrivit maturesce disarmonia internă a monarchiei austro ungurescі.

Atâta esperienţă avem noi încât se scim că predicăm surḑilor. Ne facem însĕ datoria. Poate că în oara a douaspreḑecea, căci a unspreḑecea a sunat de mult, şi vin şi domnia lor în ori.

Dacă nu, lumea şi împĕrăţia sĕ scie, precum şi scie, că respunderea, în nici un cas, nu poate cădè şi asupra Românilor.

Dar noi avem speranţă că în monarchie mai esistă destule elemente de conservare şi acele îi vor îndupleca şi pe domnii Maghiari a'şi întinde altfeliu coardele.

Cu chipul acesta sperăm a fi feriţi de panslavism, de pangermanism şi vom scăpa şi de negura pannebunismului.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Ianuarie.

Şi Ungaria îşi are panslavistii sei. Dela Panciova s'a telegrafat la foile din Budapesta: „Renumiţii agitatori panslavişti Costa Popovici din Belgrad şi Lazar Crstici din Cumanova sûnt arestaţi aici.. Ei călĕtoriau dela Varşovia preste Chichinda mare la Belgrad. Cercetarea urmează sub conducerea căpitanului cetăţii Wittigschlager. Hârtiile arestaţilor sûnt secuestrate.“

În Galiţia arestările numai au sfêrşit. În 8 Febr. n. fu arestat profesorul dela Gimnasiul nemţesc din Lemberg Zharschi şi preotul dela mănăstirea greco-catolică Szpryn. S'a călcat încăperile de lângă biserica ruteană a Stului George. Mai multe reuniuni şi asile de studenţi s'au disolvat de autorităţile publice pentru cuvêntul de agitaţiuni rusofile. „Kőln. Ztg.“ observă la arestările din Galiţia că dacă guvernul austriac vrea serios se curme agitaţiunea panslavistică ar face foarte bine dacă şi-ar îndrepta atenţiunea asupra uneltirilor din Praga. Acolo este vatra agitaţiunilor panslaviste şi a le Ruşilor, nu însĕ în Galiţia, unde, precum se vede, poate pentru liniscirea unor cercuri superioare se caută a se pune ceva în revaşul Rutenilor.

„Kreuz Ztg.“ într'un articul interesant se ocupă cu discursul lui Scobeleff declarând limbagiul generalului de ne mai auḑit faţă cu state amice. Limbagiul generalului, ḑice foaia citată, vatămă respectele cele mai obicînuite ale bunei cuviinţe şi este demn de un căpitan de bande revoluţionare. Limbagiul acesta nu poate fi trecut cu vederea, de oare ce în Rusia esistă o partidă, carea preabucoros ar vedè pe Scobeleff president în fruntea viitoarei „republice rusesci.“ Ignatieff se vede că prin favorirea astorfeliu de lucruri voiesce se umple pausa ce i s'a impus pe terenul politicei esterne. Fie care bărbat de stat rusesc trebue sĕ scie, că încercările de a transplânta panslavismul în afară trebue sĕ se paraliseze de inoportunitatea politică şi de iubirea de pace a lui Alecsandru III. Dacă acest din urmă sufere încă şovinismul ministrilor şi generalilor sĕi nu este de a i se lua în nume de rĕu, fiind că este încungiurat de conjuraţiuni. Dacă starea aceasta de lucruri nu s'ar schimba, credem, ḑice „Kr. Ztg“, că acei chemaţi nu vor scăpa din vedere momentul de a fi, când se va cere, la postul lor. — „Kr. Ztg“ se vede că urmăresce scopul de a suspecta înaintea ţarului nu numai pe Scobeleff, dară şi pe Ignatieff şi a mijlocì căderea acestor inimici ai Germaniei.

„N. Allg. Ztg,“ avênd în vedere o corespondenţă din Berlin trimisă la „Golos“, în care se trata de un plan ce l'ar fi avut Bismarck pentru primĕvara anului 1881, de a lua Germania dela Rusia: Polonia, Libau şi Riga, plan pe care întrevederea dela Danzig l'ar fi nimicit, reflectează: Cu satisfacţiunea cea mai sinceră am luat notiţă acum de curênd despre limbagiul cel pacînic, de care se servesce „Goloş“; de aceea ne surprinde oarecum când vedem, că acelaşi a întrat pe terenul unei politice fantastice. Ne mărginim a constata fapta aceasta, fără a o supune criticei.

Despre principele Muntenegrului au cerculat în ḑilele din urmă feliu de feliu de sciri, pănă şi scirea că i-a fost atacată viaţa. Într'o telegramă dela 9 Februarie se ḑice că a primit în audienţă pe un corifeu de ai oposiţiunei Popovici şi l'ar fi trimis cu o misiune secretă la Nicsici. Principele petrece în Antivari.

Dela Belgrad se telegrafează că catastrofa financială din Paris a sguduit foarte tare posiţiunea ministeriului şi oposiţiunea contribue, ca asigurările liniscitoare ale ministeriului despre urmările catastrofei, înaintea poporului se nu afle creḑĕmênt.

„Neue freie Presse“ care se ocupă mai des de cestiunea dunăreană, revenind asupra'i în numĕrul dela 5 Februarie, anunţă următoarele:

Scirea cum că Austria a luat în consideraţiune propunerea delegatului francez în comisiunea dunăreană, dl Camille Barrére, pentru resolvarea cestiunii dunărene, şi că astfel a primit-o în principiu, a provocat o adevĕrată grindină de desminţiri oficioase. Astăḑi, dintr'un isvor foarte bine informat, ni se confirmă esactitatea scirei dată de noi altă dată. Actualmente sĕ urmează între cabinetele interesante nisce vii negociări asupra propunerii dlui Barrére şi trebuesc stabilite maì ales nesce amĕnunte asupră'i. Astfel s'a propus ca durata mandatului delegatului comisiunii dunărene internaţionale trimis în comisiunea micstă, sĕ fie ficsată la un an, pe când de altă parte a fost presentată o propunere de a trimite pentru fie care sesiune un nou delegat. Se mai negociază încă şi asupra cestiuuii dacă puterile representate în comisiunea dunăreană internaţională trebue sĕ fie chemate după alfabet sau trase la sorţi spre a'şi trimite delegaţii lor în comisiunea micstă, precum şi asupra altor puncte. Îndată ce se va ajunge la o înţelegere asupra acestei cestiuni, la ceea ce se asceaptă pănă în primăvară, Dl Barrére va aduce propunerea sa în sesiunea comisiunii dunărene internaţională, care va avea loc în Maiu şi ea va fi resolvată atunci şi în mod formal. Fiind că Austria nu mai stăruesce de mult încă asupra votului preponderant, apoi sĕ speră că se va ajunge la înţelegerea dorită atât de mult din toate părţile, *deşì România nu pare dispusă până acum a primì propuncrea dlui Barrére.*

— Ḑiarele germane atrag atenţiunea guvernului asupra călĕtoriilor de recunoascere ce oficierii francezi întreprind dela o vreme încoace prin districtele germane limitrofe. Încă din Noemvre 1880 generalul Miribel şi căpitanul Pistor, într'o călĕtorie de şese oare, ar fi recunoscut împregiurimele localităţii Hechstheim, şi acum căpitanul Pistor s'a dus în Decemvre 1881 cu un pretins deputat dl Gaston Marquiset la proprietatea tatălui căpitanului, care se află lângă Bergzabern şi de acolo a făcut escursiuni. „Kölnische Zeitung“ găsesce regretabil faptul că din nesce asemenea lucruri, care se repetă la intervale regulate, trebue sĕ se deducă că prin cercurile militare superioare franceze — căci generalul Miribel este şeful statului major — pacea cu Germania nu este considerată decât ca o pausă şi că cei de acolo par a se pregătì regulat sĕ ridice din nou perdeaua care a căḑut în 1871, în urma unui act atât de sângeros.

Rescoala.

Comanda generală din Serievo raportează în 8 Februarie n. despre vre-o trei perderi de răniţi greu şi un rănit uşor.

De unde va fi avênd „Egyetértés“ scirea despre conducerea rescoalei în Erţegovina, are ea sĕ respudă. Aflăm însĕ dintr'o telegramă

şi în urma căruia romanurile ţerănesci şi în genere descrierile tipice au ajuns a fi cele mai preţuite producerі ale literaturei de novelişti.

Poate nu sĕ va găsì că facem un lucru nepotrivit, dacă, pornind dela novelele noastre populare, ne oprim ceva mai mult asupra unei discuţiuni estetice, care sĕ află în legătură aşa de strinsă cu mişcarea noastră literară.

Cetirea unor romanuri şi novele ca *Lascar Vioresku* de Kotzebue, ca *Buna pescuire* a spaniolului Alarcon (veḑi „Convorbirile“ dela 1 Ianuarie 1881), ca *Rabbiata* lui Heyse, ca *Gura Satului* de Slavici, *Amintirile din copilărie* de Creangă, *la mare au diable* şi *petite Fadette* de George Sand, *Blocus* de Evckmann-Chatrian, *Memoriile unui vĕnătoriu* şi *Nov* de Turgenew, *Norocul în Roaring-Camp* de Bret Harte, veḑi „Convorbirile“ dela 1 Ianuarie 1874) şi mai pre sus de toate *Ut mine Stromtid* de Fritz Reuter, ne a întărit în convingerea, că se poate formula dea dreptul un nou principiu estetic în privinţa romanului modern în deosebire de tragedie.

(Va urma.)

a acelei foi, că din operaţiunile insurgenţilor de până acum se vede, că conducerea este în mâni destere de militari. Trupele noastre până acum încă nu s'au demis la ofensivă, ci s'au ţermurit pe lûngă restabilirea ordinei şi sondarea puterei insurgenţilor,

Altă telegramă din acelaşi isvor vrea se scie că insurgenţii ar fi ocupat Coiniţa, un punct strategic, între Seraievo si Mostar. Altă scire, care earăşi trebuie luată cu toată reserva spune îngrădindu-se cu sciri din foi esterne, că dintre soldaţii nostri desertează mulţi la insurgenţi.

„Bud. Cor“ are sciri din Erţegovina şi Dalmaţia că rescoala nu se întinde mai departe şi e speranţă că în scurt timp se va restabilì pacea.

Primejduirea monarchiei
prin
Şovinismul maghiar.

Gazeta vieneză „*Vaterland*“ scrie în Nr. 35 din 4 l. c. n. între altele, ce se refer la şovinismul maghiar, şi aceste:

„...nu se poate tăgăduì că *naţionalităţile nemaghiare* trăiesc într'o situaţie nu chiar plăcută. Legea pentru naţionalităţi — şi aşa omeopatică — precum şi alte legiuiri, cari sunt favorabile pentru nemaghiari, sau au remas neexecutate, sau sûnt mereu atacate. Producem numai unele. Legea pentru scoalele poporale din 1868 prescrie fără escepţie, că fiecare copil sĕ primească în şcoala poporală instrucţia în limba maternă. Numerarea din urmă a populaţiunei cu toate prescrierile a arĕtat în Budapesta 120,000 Nemţi, 21,500 Slovaci şi 1750 Serbo-Croaţi; dar' unde sûnt scoalele poporale comunale în Budapesta cu limba de instrucţie nemţească, slovacă sau serbo-croată? Ele nu esista. Mai departe! După legea pentru naţionalităţi statul sĕ înflinţeze din *mijloacele statului* pentru Nemaghiarii cari locuesc compact, *scoli medie în limba respectivă a poporului.* Sĕ ni se arete însĕ un singur gimnasiu sau o singură scoală reală, o scoală civilă sau un seminar de învĕţători, ce ar fi susţinut de către stat pentru nemaghiari! Judecătoriile de instanţă primă sĕ primească hărtii în ori ce limbă din ţeară; care tribunal observă prescriptul acesta?

„Şi astfel am mai putè presenta multe alte gravamine întemeiate a nemaghiarilor, pentru a dovedì existenţa unui şovinism prigonitor, care a isbutit a 'şi căştiga înrîurinţă însemnată la regim, în parlament şi în presă şi căruia trebuie sĕ slugească şi bărbaţii conducĕtori, adese ori în contra înţelegerei mai bune. Acestui şovinism este a se atribuì legea de vexaţiune cu întroducerea limbei maghiare în toate scoalele poporale, din el resare şi partea aspră a proiectului de lege de faţă pentru scoalele medie, dela el se trage agitaţiunea scârboasă împrotiva numelor familiare nemaghiare, pe care a favorisat-o guvernul şi prin aceea, că a scădut timbrul pentru maghiarisarea numelui dela 5 fl. la 50 cr.

„Din punctul de privire mai înalt al *monarchiei* şi al intereselor *europene*, învrăjbirea aceasta confesională şi naţională tot mai mare în Ungaria, învrăjbire ce'şi aruncă valurile sale într'un chip critic deja dincolo de barierile roşii-albe-verdi, apare ca o primejdie ameninţătoare; căci ea nu numai paralisează cele mai bune puteri, sau le nimicesce chiar, ea nu numai face rĕsboiul mic permanent în sinul populaţiunei şi măresce nemulţămirea şi amărăciunea tot mai tare, ci ea ameninţă şi puterea întreagă a *monarchiei*, care de sigur trebuie sĕ supoarte suferinţe, dacă prin învrăjbirile şi sumuţările neîncetate o parte mare a poporului pentru devotamentul şi interesul pentru monarchia aceasta. Cât timp oare va mai fi suferită agitaţia aceasta a învrăjbitorilor confesionali şi naţionali?“

Dela dieta Ungariei.

(Urmare.)

Şi dl. ministru presid. a credut că oficiul i demandă sĕ ia parte la desbaterea de adi. Dsa a respins imputarea deputatui Herman, că nu folosesce adecă destul de bine fondul de dispositiune şi presa oficioasă pentru „informarea“ străinătăţii (Srigări din dreapta: Nu voim sĕ mai ascultăm e destul!) şi a declarat că dsa face numai atât cât poate. Una i-o cred pe cuvênt, căci sûnt convins: de astădi înainte şi în urma desbaterei de adi ministrul president va pune în mişcare mai mult ca până acum fondul de dispositiune, biroul de presă din Viena şi cum se vede din declaraţiunea sa, şi alte mijloace ale poliţiei secrete de stat, pentru a înfăţişa toate în sensul seu şi pentru a suprima rapoartele asupra lucrurilor ce l'ar putè compromite. Trebue însĕ sĕ-l reflectez că în timpul din urmă s'au schimbat şansele pentru dinsul: străinătatea nu va mai suferì cu atâta răbdare şi indulgenţă ca până acum ca sĕ-i se arunce pulbere în ochi, şi în deosebi Germania a perdut ori ce încredere în credibilitatea informaţiunilor şi rapoartelor oficioase şi bărbaţii dela presa germână vor căuta în comunicatele oficioase din Pesta şi Viena adevĕrul numai printre şiruri — mai ales decând li au cădut soldii de pe ochi în urma prea grosolanelor amăgiri.

Dl ministru president a indigitat mai departe că dsa şi până acum faţă cu aceste „agitaţiuni periculoase săsesci“ nu s'a mulţemit numai cu mijloacele fondului de dispositiune şi ale biroului de presă, ci a dat pe „Tageblatt“ înaintea juriului, dar juriul din Sibiiu a fost atât de nepatriotic şi a achitat „Tageblatt-ul.“ Deci dacă dl ministru numesce juriul din Sibiiu nepatriotic pentru cuvêntul, că acesta nu a putut afla „o înaltă trădare oribilă“ în critica ce a făcuto „Tageblatt“ asupra teoriei de minoritate, aplicate de dl. ministru la universitatea naţiunei săsesci, teorie într'adevĕr fără părerche în lume — cum va numì dênsul verdictele jurilor din Caşovia, Cluj şi Budapesta, care nu au putut afla ceva culpabil în insultele atât de desfrênate ce s'au aruncat asupra armatei şi a legămêntului de stat. Dl. ministru sĕ aibă curagiul a cualifica mai întâiu patriotismul acestor verdicte şi numai după aceasta sĕ dea jurilor din Sibiiu o lecţiune despre respectarea legei şi despre datorinţa de cetăţean!

Dl ministru president a mai aflat de bine a indigita, că Sasii n'au lipsă sĕ se plângă pentru modul cum au fost tractaţi, dinşii sĕ privească numai în ce mod a pus imperiul (german) mâna pe „Alsaţia-Lorena“ şi cum e tractată poporaţiunea franceză de acolo. Mulţemesc dlui ministru president, pentru că a fost atât de diplomatic de a făcut ca şef al guvernului unguresc o astfel de critică politicei imperiului vecin, care se află în relaţiuni atât de amicabile cu monarchia noastră! Cel puţin se vor învĕţa oamenii a se cunoasce mai bine. Voiu da însĕ dlui ministru şi în acest punct respunsul ce i se cuvine. Noi Sasii nu am fost cuceriţi sau recuceriţi nici când de Maghiari, ci sûntem dela imigrarea noastră în vîrtutea tractatelor un *membrum sacrae coronae*, un membru al imperiului; noi Sasii nu am fost maghiari niciodată şi de aceea nici nu avem lipsă sĕ fim revindecaţi semintiei dv. Acea ce s'a întêmplat cu Alsaţia-Lorena şi ce se întêmplă în ţerile imperiale, a fost şi este — dl ministru president o scie foarte bine — o *restitutio in integrum*, aceasta se întêmplă *secundum jus postliminii.* Amêndoaue ţerile şi poporaţiunea lor — înainte de a fi răpite de Francia — au aparţinut imperiului german, poporului german. A le recucerì şi a le reda imperiului şi naţiunei mame, aceasta afost nu numai un drept ci şi o datorinţă sântă pentru Germanià şì poporul german. Cumcă dl ministru nu a privit cu ochi buni aceasta recucerire — e un lucru de credut, căci e cunoscută în de ajuns atitudinea organelor sale „Ellenőr“ şi „Magyar Polgár“ din 1870! Voiu însĕ sĕ-l reflectez, că dsa faţă cu Germania condamnă togma aceea ce dînsul a făcut însuşi sau a contribuit sĕ se facă în sudul monarchiei. Căci ce însamnă ocupaţiunea şi anectarea Bosniei şi Erţegovinei, la care dl ministru president contra voinţii naţiunei sale a avut un rol atât de eminent? Dl ministru a dis însuşi în această casă în motivele sale asupra ocupaţiunei: jurămêntul de încoronare îndatoresce pe Regele unguresc că îndată ce va fi cu putinţă se recucerească şi se reîncorporeze cu statul toate acele ţeri care au aparţinut odinioară Coroanei ungurescì. Deci dacă aceasta este o datorinţă a Regelui unguresc şi dacă dl ministru ca sĕ împlinească acea datorinţă relativ la Bosnia şi Erţegovina a sprijinit cu succes pe Regele Ungariei şi Împĕratul Austriei, atunci pentru ce se turbură dsa în sufletul seu vĕdênd că Împĕratul Germaniei împlinesce aceeaşi datorinţă de revindecaţiune relativ la Alsaţia şi Lorena? (Strigări: Nu-l lăsăm se mai vorbească.)

Presidentul Pechy întreabă casa, dacă nu e la timp ca oratorul sĕ revină la obiect? Alex. Csanady strigă presidentului sĕ nu vateme libertatea cuvêntului. La dorinţa casei presidentul provoacă pe orator sĕ rĕmână la obiect.

Zay replică că nu a vorbit decât despre acele obiecte care au fost sulevate de antevorbitori, şi asteaptă de la presidiu că va fi atât de ecuistabil încât sĕ l asculte cu atât mai vîrtos cu cât trebuie se respingă injuriele grosolane ale dlor Herman şi Orban.

După acest intermezo Zay continuă: Nu la ordinea dilei ci despre un obiect cu totul străin au vorbit deputaţii Ivánka şi Orban ambii domni — dealtmintrea contrari neîmpăcaţi — sau unit de astădată în nobila stăruinţă de a însinua Sasilor cele mai revoltătoare asupriri comise contra Maghiarilor Ciangăi cari locuiesc la marginea comitatului Braşov. Cu deosebire dl Ivanka, care reflectează aşa bucuros la banii reuniunei germane Gustav Adolf, a voit chiar sĕ tragă la respundere pe guvern, pentru că nu „eliberează pe luteranii Ciango Maghiari de tirănia bisericei săsesci“. Dînsului şi colegilor sĕi de principiu sĕ le servească spre sciinţă aceea ce dl ministru de culte a luat de mult la cunoscinţă: că adecă a noaua adunare provincială a bisericei luterane din Transilvania în anul 1879 a declarat Ciangăilor: dacă voiţi sĕ vĕ smulgeţi cu ori ce preţ din legămêntul acestei biserici nu ve opresce nimenea, uşa e deschisă“. Ei înse totuşi au preferat a rĕmânè şi cumcă ei cutoate că sûnt sumutaţi de bunii lor prieteni contra noastră — totuşi se mai simţesc ca membri ai biserici noastre, aceasta se dovedesce prin faptul, că preoţii lor maghiari se adresează către superintendentul săsesc pentru încassarea competenţelor pe care credincioşii lor încăpăţinaţi nu voiesc sa le plătească şi că în timpul mai nou doue comune de ale Ciangăilor au intentat la superintendentul săsesc procese disciplinare contra preoţilor lor, între acestia se află şi acela, care pentru nesăturata sa ambiţiune a fost causa întregei agitaţiuni de deslipire şi a gravamenelor. Dealtmintrea de asuprire nu este nici vorbă; Ciangăii ev. lut. au şi esercită toate drepturile ce le au membrii bisercei luterane, serviţiul ddeesc şi administraţiunea bisericei se face în limba maternă, în cea maghiară, şi statutul constituţional al bisericei ev. lut. s'a edat din oficiu şi în limba maghiără.

Cu totul neadeverate sûnt şi afirmaţiunile dlui Orban despre asuprirea Nesasilor pe teritoriele de administraţiune săsesci — dealtmintrea pe aceste teritorie administraţiunea, durere, se află, cum se scie, în mâni străine, în mânile unor Maghiari importaţi aşa că la porunca comitelui suprem maghiar şi a ministrului sĕ fac toate ear fără aprobarea şi porunca lor chiar nimic. Şi fostii iobagi de pe bunurile domeniale săsesci, situate pe teritoriul comitatelor vechi, au fost tractaţi de dece ori mai bine decât cei de pe bunurile nobililor maghiari, — dovadă prosperarea materială şi cultura relativă a Românilor şi Maghiarilor aşedaţi pe teritoriul nostru.

Dar pentru ce sĕ facem dlui Bl. Orban onoarea de a fi combătut în mod serios? Cine nu s'a sfiit a dice că Sasii nu au luat nici odată parte ca combatanţi în luptele vechi ale Transilvaniei, fiind că sûnt laşi şi au tulit-o la fugă tot deauna dinaintea duşmanului — aceluia i spun franc şi neted în faţă, că vorbesce cu intenţiune un neadevĕr. Aduceţi-ve aminte dlor de bataia de pe câmpul pânei din anul 1479, despre care istoricii maghiari spun, că togma Sasii, sub conducerea eroicului primariu şi jude reg. Georg Hecht, au oprit, *in prima linea pugnantes* năvala primă a Turcilor şi au murit cu miile moarte de eroi pentru patrie. Aduceţive aminte de luptele eroice ale Sasilor din anul 1490 când dênşi singuri tot, sub conducerea lui Hecht, în pasul dela Turnul roşu, au oprit şi nimicit o armată turcească! Aduceţi-ve aminte de dilele dela Varna, în câmpul mirlei şi de toate celelalte — dorere prea multe — dile de luptă ale Transilvaniei, care sûnt tot atâte dile de onoare şi glorie pentru poporul săsesc — şi veţi trebuì sĕ declaraţi dv. înşive că dl. Blasiu Orban, care a cutezat a falsifica astfel istoria, nu merită nici un respuns sau contestare la celelalte calumnii ale sale. Voiu numai sĕ observ doue lucruri: ântâiu, că togma vitezii patrioţi ai dlui Bl. Orban şi-au contractat în dietele transilvane dreptul ca la apropierea duşmanului sĕ le fie permis a se refugia după zidurile cetăţilor săsesci, şi că Regii Ungariei şi principii Transilvaniei au cerut şi au împrumutat arcuri şi săgeţi, lănci şi spade, ba în timpul mai din urmă şi tunuri dela „neresboinicii“ Sasi; a doua: că admonestaţiunea ce ni o adresează că: timpul privilegielor a trecut — se pare cam curioasă în gura unui om, care împreună cu mulţi colegi de principii de ai sei ocupă scaunul aici în dietă numai pe basa privilegiului electoral al nobilimei maghiare opincare. Listele electorale oficiale arată apriat că togma dintre acei Secui eroici, cari după disa dlui Orban „ţin pas cu postulatele spiritului timpului“ mai mult decât 4/5 sûnt înscrişi în liste numai pe basa unui vechiu privilegiu nobilitar şi în majoritatea lor precumpenitoare nu sciu nici scrie nici cetì, aşa că d. e. Oláhfalu care trimite un deputat propriu nu are decât 17 alegĕtori conscrişi pe basa censului, — ceilalţi sûnt privilegiaţi! Şi dacă în cele din urmă dl Orban provocându-se la conaţionalii sei ne strigă nouĕ Sasilor: sĕ progresăm şi noi ca dînşii în cultura apuseană, atunci poate că togma acest occident luminat va esclama: *„Risum teneatis amici!“* (Sgomot.)

Voiu resuma: Dvoastră năvăliţi asupra noastră a Sasilor pentru acusările, ce se ridică contra dv. în Germania. Sau că aceste acuse sûnt motivate — şi atunci căiţi-ve şi reparaţi nedreptatea — sau acelea sûnt nefundate — şi atunci combateţile. Ambele (alterative) ar fi demne de dv., espectoraţiunile de astăḑi nu au fost demne! (Mişcări.)

Încât pentru fondul de dispositiune ce se află în desbatere, eu în această privinţă am şi aḑi tot aceleşi vederi ce le am desvoltat în anul 1875 în această casă; fiind că dl ministru ne a declarat special aḑi, cum se va întrebuinţa acest post bugetar în timpul cel mai apropiat şi în deosebi fiind că d-sa voiesce ca votarea acestui post sa fie considerată drept vot de încredere, eu voiu vota contra fondului de dispoziţiune. (Va urma.)

Varietăţi.

* **„Panslavisti“ în Dobra!?!** Ni se scrie că eri între oarele 5—6 dimineaţa o patrolă de gendarmi a luat pe eclisieriul bisericei gr. or. române din Dobra din asternut i a ordonat se descuie biserica, unde a căutat prin toate unghiurile, în altariu, dulapuri, chiar şi în turn şi în podul bisericei. — Corespondentul nu ne spune dacă s'a găsit sau nu vre un „panslavist“, de cei cari sboară numai noaptea. De aceia se cam ţin prin podurile bisericilor, fără deosebire de confesiune.

*(Bal Poporal,) se va aran-gia în Dej pe 5 Febr. a. c. în localitatea cismăriei. Preţul de întrare peutru familie 1 fl., de persoană 50 cr. Contribuiri marinimoase în favorul bisericei edificânde sĕ primesc cu mulţămită şi împreună cu ori ce solviri preste preţul de intrare se vor cuita pe cale ḑiuaristică.

* (Meteor.) Dr. Ant. Koch a adus dela Giulatelnic, unde se dusese anume în urma căderei meteorului, o bucată d meteor de o greutate de şepte ḑeci de punţi şi o sută de bucăţi mai mici de petri de meteor.

* (Cutremur de pămênt.) Ni se scrie dela Mărişel (comit. Clujului) că în 22 Ianuarie a. c. pe la $4^{1}|_{2}$ oare d. a. s'au simţit cutremur.

* (Ḑiarele din România) Nu scim cărei impregiurări este a se atribuì că de acolo, de un timp încoace ḑiarele ne vin neregulat. Aşa d. e. într'o ḑi primim doue poste, într'una, nimica, apoi ear primim într'alta numai o postă, întreagă seu în parte şi aşa mai departe.

* (Guvernul rusesc are lipsă de chinin). Dela London a telegrafat la „Egyetértés“ un anume Diossy, patriot ungur, că guvernul rusesc a întrebat la comercianţi londonezi, dacă în termin de 6 septămâni i pot trimite 9000 de chilo chinin. În resboiul din urmă armata rusească a consumat aceeaşi porţiune.

* (Concentrări rusesci.) „Gazeta Narodova“ afirmă, că dealungul fruntariilor galiţiane dela Podwolczyka până la Zalesczynski sûnt concentrate masse mari de miliţie rusească.

* (Jesuitul şi Evreul) Când în anul trecut Jesuiţii începură a perde terenul în Francia şi când congregaţiunile ne autorisate furră desfiinţate de guvern, un nou plan de campanie fu adoptat de către discipulii lui Loyola.

Ei voiră sĕ domine societatea prin forţa capitalului.

Ast fel se constituì o societate sub titlul de „Union Generale,“ şi cu un capital nominal de 100,000,000 franci.

Consiliul de administraţiune fu următorul.

Preşedinte: dl. Eugeniu Bontoux.

Vice-preşedinte: dl. Leon Riant.

Membrii: d-nii Marchis de Baneville, Marchisul de Biencourt, A dela Bouillerie, prinţul Broglie Charles Cambon, Alfons Desgeorge, Hilpolite Gauthier, A. Gautray, A. Harel, Vicontele de Mayol de Luppe, Contele Eugeniu Mehus, de Montgolfier, Laurenţiu Quisard, Ricard Vacheron, Jules Rastand Contele Rozan F. Serirer-Mildon, Eugeniu Vasllot, Contele Ch. de Villermont.

Director: dl. I. Féder.

Scopul de căpetenie al acestei asociaţiuni, compusă din persoane foarte marcante ale partitului clerical fu de a doborî mai întâiu pe Rotschild.

Jesuitul şi Evreul se găsiră dar faţă în faţă.

Cu toate contorsiunile Jesuiţilor evreul Rotchild ştiù sĕ ţese atât de bine pânza împrejurul Uniunei generale în cât o reduse la desperata stare de a da faliment.

Se ḑice că causa acestei bancrute ar fi ruptura relaţiunilor cu Länderbankul din Viena care n'a voit sĕ se verse Uniunei cele 17 milioane franci cu care trebuia sĕ facă faţă plăţilor de efectuat la 31 Ianuarie. Casa de bani a societăţei se găsì goală. Pe când preşedintele consiliului de administraţie spunea că societatea are un beneficiu de 57 milioane, ancheta constată un deficit de 96 milioane.

Faptul prin urmare este destul de fraudulos, căci se constată în mod netăgăduit că cele 100,000,000 n'au esistat de cât în imaginaţiunea societarilor.

Mai trebuie sĕ adaugem, că această societate a operat mai ales asupra ţĕranilor şi a micilor capitalişti cari, graţie influinţei popilor de prin sate, depuneau micele lor economii la Union generale.

Această populaţiune a fost cu desăvârşire sărăcită prin înghiţirea capitalurilor depuse. În evul mediu, Jesuiţii lucrau cu inchisiţiunea, astăḑi ei voesc sĕ subjuge societatea prin capitaluri căci au înţeles că un nou stăpân domnesce: capitalul.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.75	117.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	99.30	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	128.50	1.0.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	96.50	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	99.50	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.50	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.—	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane.	97.50	96.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.75	73.—
Datorie de stat în argint . . .	74.75	75.50
Renta de aur austriacă	91.50	93.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	—.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	811.—	815.—
Acţiuni de credit austr. . . .	283.25	282.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	273.—	299.—
Sorţi ungurescì cu premii . . .	111.—	116.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	107.90	109.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.62
Na oleon.	9.54½	9.55
100 marce nemţesci	58 5)	58.60
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.15	120.25

Nr. 388—1882 sz. b. [20] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de notariu comunal în comuna mare Gurarîului — Pretura Săliştei — se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 1 Martie 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

salariu anual 400 fl., adjut 100 fl. cuartir natural şi 12 orgii de lemne de foc pentru cuartir şi cancelarie, eventual relutul de cuartir şi lemne în bani gata; 10 fl. pentru lumini, precum şi tacsele prescrise pentru lucruri private.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a trimite rugările lor instruite în sensul art. de lege XVIII ex 1871 până la 1 Martie a. c. st. n. la Pretorele cercului în Sălişte.

Cunoscinţa limbei statului e condiţiune.

Sălişte în 8 Faur 1882.

Pretorele cercului.

Nr. 90. [16] 2—3

CONCURS.

Pentru reîntregirea postului de director la institutul de agronomie din Mediaş, devenit vacant prin depărtarea directorului de până acum, se escrie concurs până la 28 Februarie 1882 12 oare am.

Leafa şi emolumentele împreunate cu acest post sûnt următoarele:

1. Leafă ordinară pe an 1200 fl., adecă douĕspreḑece sute fl. v. a.

2. Adaus de funcţiune pe an 200 fl. adecă doue sute fl. v. a.

3. Bani de cortel pe an 200 fl., adecă doue sute fl. v. a.

4. Folosirea unui loc de grădină de 800 □° pentru trebuinţele proprie.

5. Drept la primirea unei pensiuni în mesura următoare: 3/8 din leafă după un serviţiu promt de ḑece ani; de acì înainte după fie care *quinqueniu* trecut mai mult cu 1/8 din leafă şi după un timp de serviţiu de 35 ani leafa întreagă.

Directorului şi Universităţii i se reservă anunţiare de o jumetate de an, care însĕ pentru aceasta din urmă se restringe la primii doi ani de serviţiu.

Concurenţii la acest post au sĕ-şi trimeaţă petiţiunile lor, cu documentele despre cualificaţiunea lor de specialişti, despre absolvarea cursului de studii la o academie agronomică, apoi despre resultatele de până acum în specialitatea acestei instrucţiuni, cel mult până la terminul stabilit mai su la oficiul central subscris.

Sibiiu 30 Ianuarie 1882.

Dela oficiul central al Universităţii săsesci.

Însciinţare. [17] 2—2

În 17 Februarie 1882 la 10 oare a. m se va ţinè în edificiul **„Albinei“ institut de credit şi de economii în Sibiiu** strada *Baier Nr. 1,* licitarea obiectelor rĕmase cu ocasiunea edificărilor de adaptare, precum: trepte, scânduri, bârne, uşi, ferestrii, jalusii, table de parchet, cuptoare şi diferite obiecte de fer etc.

Consemnarea dataiată a acelor obiecte şi preţurile lor, precum şi celelalte cond ţiuni de licitaţiune se pot vedea în birou subscrisei Direcţiuni în fie care ḑi dela 10—12 oare a. m.

Sibiiu, 4 Februarie 1882.

Direcţiunea „Albinei“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Nr. 6432—1881 civ. (19) 1—3

EDICT.

Din partea subscrisului jude esmis se aduce la cunoscinţă publică că în causa de comasare generală a hotarului comunei Felacul săsesc ḑiua pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anume pentru regularea repre sentanţii, alegerea ingineriului funcţionătoriu şi pregătirea preliminariului de spese s'a statorit **pe 15 Martie 1882** şi eventual ḑilele următoare, totdeauna la 8 oare an. am. în comuna Felacul săsesc la faţa locului.

Deci provoc pe toţi aceia cari sûnt interesaţi în această causă de comassare a hotarului sub titlul de proprietari, ca sĕ se înfăţişeze la pertractarea de mai sus cu atât mai sigur, cu cât neînfăţişarea lor nici nu va împedeca cursul pertractării nici nu va putè servì de motiv pentru un remediu legal.

Dela judele eemis din partea tribunalului reg. din Dej.

Dej în 30 Noemvre 1881.

(L. S.)

Ladislau Hosszu m. p.,
jude la trib. reg.

Nr. 4400—1881 civ. [18] 2—3

EDICT.

In privinţa pertractărei cererei comunei Surduc prin comunitatea urbarială de mai nainte ca actoră contra bar. Wesselényi Bela şi bar. Leo Iozsika, încţi privitoare la segregarea pădurilor şi câmpului de păşune se determină ḑiua de 14 Martie 1882 înainte de ameaḑi la 9 oare, la care pertractare prin aceasta sûnt învitaţi cei interesaţi a se presenta.

Interesaţilor li se aduce la cunoscinţă că esemplariul cel dintâiu al cererei înaintate şi reţinut se poate vedè la tribunalul subscris, eară al doilea esemplariu la primăria comunală din Surduc.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 30 Octomvre 1881.

Zambach şi Gavora,
în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.
Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec.
Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.
Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [157] 20—30

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 13. Sibiiu, Marţi 2/14 Februarie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 1 Februarie.

„Az oláhok mozognak“ (Românii se mişcă) cetim într'o foaie maghiară. Onorabila foaie spune apoi de mai multe într'uniri a le Românilor din diverse părţi ale ţerei. Cu denunciările aceste coincid şi lăḑile cu arme în bisericile române la Braşov, călcările bisericilor române la Dobra şi după cum auḑim şi la Covasna. Poate că călcări de aceste se vor mai fi întêmplat şi în alte părţi, dar nu ni s'a raportat despre ele.

Acum ce privesce întrunirile noi ne esplicăm lucrul aşa. În archidiecesa gr. or. română cu prima Ianuarie s'a pus în lucrare arondarea cea noauă a protopresbiteratelor şi cu aceasta coincide şi reorganizarea sinoadelor şi comitetelor protopresbiterale. Aceste însĕ se fac pe basa cercularielor consistoriale, care fiind publicate trebuie se fie cunoscute publicului întreg din ţeară, prin urmare ar trebuì, cel puţin, publiciştii maghiari, se scie ce feliu de într'uniri au Românii gr. orientali. Datoria publiciştilor maghiari ar fi ca în înţelesul acesta se lumineze pe publicul lor şi se nu'şi facă vênt şi spaima de unde n'au se'şi facă. Ei ar face un serviţiu cu deosebire publicului lor respândit printre Români şi ar face şi ţerei, cruţându-o de o parte de spaimă ce o respândesc între Maghiari preste tot şi de întăritarea Românilor, cari sûnt prin astfeliu de faime în socoteala loialităţii lor atinşi în modul cel mai neplăcut. Cu focul nu e bine a se juca nimenea nici odată şi mai ales acum când spiritele prin evenimentele din afară sûnt dispuse a lua multe de bani buni, cari nu sûnt decât producte ale fantasiei.

Noi ne ferim a cualifica aparaţiunile aceste de o consciinţă rea din partea Maghiarilor, pentru pĕcatele comise faţă cu Românii în timpul când acestia cu drept cuvênt asceptau dela concetăţenii lor, cu puterea în mână, o tratare mai bună, care sĕ i convingă despre bunele lor intenţiuni.

Dar dacă ar fi aceasta motivul carei face se plăsmuiască vesti despre Români, cari n'au nimic de a face cu realitatea, apoi atitudinea începută în foile maghiare o găsim cu atât mai condamnabilă şi din punctul nostru şi din punctul lor de vedere.

Alta, cu totul alta ar fi modalitatea, de a'şi liniscì consciinţa, dar nu a adauge la rĕu alt rĕu.

Nu vĕd ei ce furtună li se pregătesce din Germania? Nu bâjbăe ḑiarele lor în acelaşi timp de furtuna dela meaḑăḑi şi de alta dela meaḑănoapte? Şi cred ei că furtunile acestea se vor îmblânḑì cu nisce născociri, cari n'au nici o însemnetate, fiind stîrnite şi inventate numai de nisce oameni poate iubitori de sensaţiuni?

La objectul acesta noi neam dat de multe ori părerile noastre şi repeţim şi de astădată că lucrul principal ar fi, a ferì cu ori ce preţ neînţelegerile şi vrajba din mijlocul poporaţiunilor din monarchie.

Asteptând o îndreptare în privinţa aceasta, credem că atât foile cât şi publicul maghiar se vor ferì din

toriu de scornituri, fie acele din rea voinţă a unora, fie din rea consciinţă a altora,

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Februarie.

În şedinţa casei deputaţilor Ungariei dela 10 Februarie n. era sĕ se aducă un conclus favorabil pentru funcţionarii dela justiţie. Însĕ funcţionarii dimpreună cu dl ministru de justiţie *propun*, eară dl ministru president şi cu majoritatea *dispune* şi aşa funcţionarii dela justiţie sĕ se roage lui Dḑeu sĕ'i ţină încă mulţi ani, ca se ajungă şi ei timpurile cele mai „favorabile“, în care se vor realiza „dreptele“ lor pretensiuni.

„N. Allg. Ztg. desminte într'un ton categoric scirile ce le lansase în public „Presse“ din Viena, privitoare la discursul lui Scobeleff, la atitudinea ambasadorului german şi la grămădirea de trupe rusesci dea lungul graniţei galiţiane. În acelaşi timp însĕ „Tribune“ din Berlin publică o corespondenţă dela un corespoedent al seu, care s'a dovedit în mai multe rênduri că este bine informat — că în cercurile normative ale Rusiei, panslavismul a ajuns cu desevêrşire dea supra şi că acţiunea este lucru hotărît.

În Rusia mai asteaptă (oameni din cercurile normative) numai momentul când Austria va călca pe teritoriul Muntenegrului ca se arunce masca. Partida acţiunei calculează, că la eventualitatea unui resboiu cu Austria, Gambetta numai decât are se înlocuiască pe Freycinet şi prin aceasta se lege mânile Germaniei. Gambetta stă în corespondenţă neîntreruptă cu conducĕtorii panslavismului, cari se întind până în apropiarea tronului. Corespondentul signalisează şi agitaţiuni slavice în Banat(?) şi românesci în Transilvania (?)

Rescoala.

Comanda generală din Seraievo raportează în 9 Februarie n.:

După sciri conglăsuitoare Zagoria, va se ḑică, valea superioară a Narentei are a se considera şi acum de locul principal al rescoalei. Doue grupe sunt mai cu samă care au oare care însemnătate: Banda lui Tungus şi a lui Salcoforte, cam de câte 200 oameni la hanul Zimie, la Glavaticevo şi Bielemici. Grosul cam de 1200 oameni este la Uloc.

Banda lui Covacevici cu grosul de 500 până la 600 oameni, care era îndreptată spre Focea se întăresce din cas în cas prin sucursuri.

Banda din Crblĭina, care se compunea din 200 până la 300 de oameni capătă sucurs din ţinutul Focei spre care, înainte de marşul coloanei Hotze, era îndreptat curentul principal al resculaţilor. Se vede că bandele, după ce s'au paralisat planurile lor asupra Focei, au început a se reconcentra în Crblĭina.

Comanda raportează în aceeaşi ḑi pe la 9 oare seara:

Şesul dela Zimie este ocupat de 300 până la 400 resculaţi, după cum se ḑice, sub conducerea lui Tungus. S'au luat mĕsuri corespunḑĕtoare. La Gaţco, Corito, Plana şi Fatniţa Beliani s'au observat bande şi mai mari de insurgenţi.

Aḑi dimineaţă au ocupat trupele Ledenice, fiind spriginite prin câştigarea şesului Ubalacĭ-Velieselo şi cooperând şi marina de resboiu. Batal. 3 de venători a pus în fugă pe insurgenţii, cari ocupau şesul şi caraula Ledenice. Perderea: 1 mort 5 răniţi. Dela Nevesinie se anunţă rănirea unui infanterist dela regim. de inf. Nr. 71 şi o ciocnire de patrole aproape de Iasena.

După „Narod List“ din Zara în 11 l. c. n. au fost bătuţi Crivoscliianii la Castelnuovo

értés“ că a fost pensionat pertru slavofilism (?)

Divisiunea a 18 de trupe de infanterie din Mostar raportează în 10 Fevruarie n. la 1 oară d. a., că o companie dela batal. al 9 de vênĕtori ca asistenţă lûngă gendarmerie a urmărit în 9 l. c. pe insurgenţi, pentru că răpiseră dela cantinor treisprăḑece animale încărcate cu proviant. Pe drumul la Bratcovici au dat preste 50 de insurgenţi din banda lui Covacevici. Insurgenţii, cari perdură doi morţi fugiră preste fruntărie. Din partea noastră un vênătoriu rănit greu.

Din Cattaro raportează L. M. C. Iovanovici pe larg despre lupta dela Ledenice şi laudă bravura trupelor pe uscat, care au avut se în-

---

FOIŢA.

Literatura română şi străinătatea.*)

III.

(Urmare.)

Sĕ scie, şi acest punct se află studiat în multe tractate de estetică, şi formulat şi de Goethe, că în tragedie caracterul principal este mai ântâiu de toate activ, este isvorul propriu al faptelor sale, prin care se înlănţuesce catastrofa finală, şi în această activitate problema tragică este cu atât mai clară şi cu atât mai măreaţă, cu cât persoana principală este mai puternică, mai puţin strimtorată prin mărginirea împregiurărilor şi prin urmare mai liberă a lucra după firea sa individuală. De aceea subiectele tragediei sûnt mai ales regii şi eroii, în genere un tip de o puternică individualitate, dar fără nici o mărginire naţională şi afară de ori ce idee tipică de clasă.

În roman şi în novelă din contră persoana principală este în esenţa pasivă şi, departe de a stăpânì la început împregiurările, este ea stăpânită şi bântuită de ele şi trece prin conflicte tocmai din causa întêmplărilor din afară. Deaceea, susţinem acum noi, subiectul propriu al romanului este viaţa specific naţională, şi persoanele principale trebuie sĕ fie tipurile unor clase întregi, mai ales a ţĕranului şi a claselor de jos. Căci o figură din popor este de la inceput pusă sub stăpânirea împregiurărilor ca sub o fatalitate, ea poate fi pasivă fără a fi slabă, fiindcă înfăţişează în sine toată puterea impersonală a tradiţiunii de clasă, şi totdeodată esprimarea simţirilor şi pasiunilor ei poate fi mai clară, fiind mai primitiv firească şi mai puţin meşteşugită prin nivelarea culturei mai înalte.

Deaceea şi vedem, că romanul poporan se poate înălţa la o culme de emoţiune ce-l pune alăturea ca adânca mişcare a tragediei, la care nu ajung romanurile din societatea de cultură cosmopolită, şi scene ca aceea, în care Havermann din *Ut mine Stromtid* părăseşte cu o acţiune violentă pe stăpânul sĕu Axel, sau în care Miron din „Gurasatului“, despărţindu-se de Marta, îşi frânge fluerul de genunchi şi pleacă din sat, sau în care bĕtrânul Ienachi din Lascar Viorescu nu ştie sĕ ḑică soţiei sale dinaintea iconiţei Maicìi Domnului decât simplele cuvinte „nu mĕ parăsì“, sûnt de o putere mişcătoare de gradul cel mai înalt şi pun efectul românului în linie paralelă cu cel formulate de Aristotel pentru tragedie: de a produce adecă, deşteptând cutremurul de frică şi de compătimire în auḑitoriu, o catarsis, o înălţare şi purificare a acestor pasiuni. Dar pe când eroul tragic ca tip individual poate esista în toate ţĕrile (Hamlet nu e specific danez, Antigone nu e greacă, Faust nu e german, Misantropul nu e francez), eroul romantic este mai bine caracterizat prin tipul sĕu năţional, cu care nu poate esista decât într'un anume popor şi întro anume ţară (Haverman e specific german, Miron român, Fadette francesă, Stumpy californian); şi pe când eroul tragediei, impins de puternica sa personalitate, îşi crează insuşi prin simţirile şi faptele sale conflictul imprejurărilor şi o catastrofă în acţiune, eroul romanului se află de mai nainte pus într'un mod fatal în limitele de clasă şi în limitele de naţionalitate, şi evoluţiunea lui stă în lupta de suferinţă cu aceste limite spre o catastrofă în simţimênt. În această evoluţiune eroul romantic se înalţă din strimtoarea timpului şi a spaţiului spre o simţire universal-omenească şi catastrofa lui psichologică samenă cu momentul, în care un riu, ţinut până atunci în ângustimea ţermurilor, se varsă deodată în oceanul nesfirşit.

Teoria romanului espusă aici, ca toate teoriile estetice, nu vrea sĕ fie o formulare absolută; în deosebi nu vrea sĕ condamne romanurile moderne care nu ar fi o representare a figurilor tipice dintr'un popor dat, şi sĕ recunoască esclusiv numai romanurile poporane. Nici tragedia nu este esclusiv mărginită la regi şi la eroi, ci ecsistă şi tragediile aşa numite burgese, precum e „Cabala şi Amorul“ de Schiller.

Dar ceea ce voim sĕ ḑicem este că precum tragedia, prin chiar natura vingă greutăţi mari de teren. Între cei răniţi greu 1 căpitan; uşor 1. locotenent. Alte perderi 1 vânĕtoriu mort, şepte răniţi. Dintre infanteriştii dela reg. de inf 14 şi 43, 1 mort şi 7 răniţi uşor.

---

*) „Convorbiri literare.“

Dela comanda generale din Seraievo se dă un raport din 10 l. c. 9 oare seara:

Coloanele de reounoascere trimise dela Focea în 9 l. c. spre recunoascere sau ciocnit cu insurgenţii. Coloana din douĕ batalioane şi douĕ tunuri au dat la Susiesno preste vre-o 200 insurgenţi şi i-a împrăsciat. Alt batalion cu douĕ tunuri au împrăsciat după o luptă cerbicoasă de o jumetate de oară o bandă de vre-o 200 insurgenţi la Soia-Han. Un rănit.

Presa ung. despre atitudinea Rusiei.

„P. Ll.“ după ce face alusiune la discursul generalului Scobeleff şi la părerile de rèu esprimate de Giers continuă:

Deşì avem înaintea noastră sfatul ministrului de esterne comitele Kalnoky, că nu trebuie sĕ se acorde dispoziţiunilor amicale s'au ne amicale ce se observă prin unele cercuri rusesci o mare însemnătate decât atitudinei foarte corecte ce politica rusă observă faţă cu noi după voinţa Ţarului, deşì ţinem bine minte aceste cuvinte şi cu toată bună voinţa ce d. de Giers a arĕtat cu ocasiunea afacerei Skobeleff, totuşi nu putem trece cu vederea peste ostilii şi ne amicii curenţi ce se arata acum mai mult ca ori când faţă cu monarchia noastră. Împărtăşim cu totul vederea comitelui Kalnoky că acum, mai mult ca altă dată nu trebuie sĕ ne îndoim de sincera amoare de pace a Ţarului şi a consiliarilor sĕi, mai ales că Rusia este preocupată astăḍi cu totul de ce- [illegible] Dar numai puţin nimerită ne pare observaţiunea dlui *Szilágyi*, că, în nesce asemenea mişcări poporale, politica neoficială, poate fi de o mai mare greutate decât cea oficială, de vreme ce factorii oficiali sûnt schimbători şi trecători, pe când cei durabili şi coutinui sûnt cei ne oficiali.

Din toate relaţiunile primite până acum se vede că insurecţiunea din Erţegovina a produs în Rusia o mare ferbere. Nici numai era trebuinţă de discursul generalului Skobeleff s'au de articulii ostili monarchiei noastre din *Nowoje Wremja* spre a lămuri aceste fapte. De asemenea nu voim a mai vorbi de comitetele panslaviste, a căror activitate este foarte împrăstiată şi întinsă nici nu voim se mai amintim despre apariţiunea în curênd a unei programe panslaviste prin care se va arăta Europei că Austro-Ungaria a fost incapabilă se îndeplinească sarcina pe care ia dat'o Congresul dela Barlin spre a pacĭfica Bosnia şi Erţegovina şi că de aceea trebuie luat mandatul european dela această monarchie şi dat principatului Serbiei. Acestea sùnt fantasii, estravagante care nu pot avea nici o urmare practică.

Mai serios ar trebuì luată scirea, dacă se va confirma, că comitetele panslaviste au început acum sĕ organiseze Bulgaria spre a opera de acolo către vestul peninsulei balcanice. Se poate ca pentru moment Rusia oficială sĕ fie cu totul străină de această mişcare, dar este o cestiune de timp dacă va fi dispusă sĕ nu ţină nici o samă de dênsa atunci când se va termina organisarea şi deci va fi în stare sĕ respingă resultatele agitaţiunii, o cestiune care nu trebuie perdută din vedere, deşì nimeni nu este astăḍi în stare a da un rĕspuns sigur.

Nici nu credem în scirile ce sosesc despre mişcări neobicĭnuite de trupe în Basarabia rusească care au produs chiar în Petersburg o oare care îngrigire; dar agîtaţiunea din Bulgaria, deşì poate sĕ fie numai consecinţa ear nu causa insurecţiunii din Bosnia şi Erţegovina, este un fapt de care trebuie sĕ se ţină seamă.

Dela dieta Ungariei.

(Încheere.)

După Adolf Zay ia cuvèntul Alex. Almássy, care cetesce unele pasage din broşura lui Heinze şi anume pasagiul acesta: „Poate că în Transilvania nu esistă nici un Ungur, care se nu fie gata a subscrie sentenţa de moarte a Sasilor“. Oratorul crede că [illegible] de lucruri, nu poate trece de om cult, dacă crede cele ce le ḍic Sasii.

Ad. Lazar ḍice că dacă Sasilor nu le place idea de stat unguresc sĕ iese din Ungaria şi sĕ-şi caute altă patrie.

Regret, că dl deputat crede, că guvernul pentru o astfel de acţiune nu dispune decât de biroul de presă, dsa crede, că noi vorbind despre o acţiune a guvernului nu am potut avè alt ceva în gând. Acesta e lucrul prim ce aveam de a rectifica.

Ministrul president *Tisza*: On. Casă! Şi eu respectez pacienţa obosită a Casei şi nu voiu se ve mai ostenesc, dar s'au ḍis aici unele lucruri care poate că în sgomotul cel mare nu au fost înţelese trebue însĕ rectificate ca se nu apără că spiritul care străbate mai cu samă discursul lui Zay, şi afirmaţiunile dînsului nu ar fi combătute.

Un lucru important pentru străinătate la care voiu se me provoc este afirmaţiunea deput. (Zay) că eu şi dl. Hermann am vorbit despre biroul oficios de presă şi despre acţiune ce avea se fie inscenată prin acest birou. Nici dl. Hermann nici eu nu am amintit nici cu un cuvênt biroul de presă. (Aşa e!)

Dl deputat a înfăţişat lucrul astfel — şi dînsul va esploata acest mod de a vedea şi în foile germane esterne, cu toate că nu dînsul însuşi va scrie rapoartele — (Ilaritate viuă, strigări: Dar totuşi el le va scrie!), dl deputat, ḍic, a înfăţişat lucrul astfel, ca şi când eu aşi fi amintit Alsaţia şi Lorena pentru a critica sau pentru a-mi da o judecată asupra politicei ce a ocupat aceste provincii. Despre asemenea lucruri eu nu am vorbit nimic, ci am ḍis numai, că dl deputat voiesce a pune într'o paralelă procederea practicată acolo contra naţionalităţilor ce nu vorbesc limba statului cu procederea astăḍi la ooi.

Al treilea lucru ce nu'l pot rĕtăcea este, că dl deputat a aflat de bine sĕ atace actul ministrului, prin care i se esprimă capitalei recunoscinţa pentru hotărîrea de a introduce în scoalele sale poporale limba maghiară ca limbă de instrucţiune.

Dl deputat a vorbit contra reuniunilor ce se înfiinţează pe terenul curat social pentru respândirea culturei maghiare; în acelaşi moment dînsul cere ca se li se permită streinilor sĕ răspândească aici cultura germână. Sĕ i se permită străinului — fiind că e german — aici în Ungaria mai mult, decât Maghiarului în propria sa ţeară. (Aprobări sgomotoase)

Deci dacă eu în urma acestor vederi n'am cerut nu cer şi nu astept dela acesti domni nici o încredere, vĕ rog ca sĕ nu priviţi în această împregiurare un lucru de desaprobat. Eu doresc şi aştept ce e drept dela Sasii din Transilvania încredere pentru mine sau pentru ori care alt guvern unguresc dar mai întâiu Sasii trebue se alunge din mijlocul lor pe aceia cari sunt ostili ideei de stat unguresc. (Vivate însufleţite şi aplause în casa întreagă.)

Şi vĕ voiu spune încă una. Domnii deputaţi ne au povestit ce simplu şi nenvinovat lucru e această proclamaţiune a reuniunei scolastice. Onorată Casa, pentru a cunoasce tendenţa acestor domni va fi bine sĕ ascultăm aceea ce dînşii cred că e un lucru atât de nevinovat. Intr'un pasagiu proclamaţiunea ḍice: „Mai întâiu au lipsă de ajuloriul nostru Germanii din Ungaria şi Transilvania“. (Ilaritate) Şi pentru-ce? Pentrucă: „Numerul scoalelor poporale germane scade din an în an.“

Oare guvernul sau legislativa au suprimat măcar una scoală? Nu. Deci aceea ce se ḍice acì sau este o acusă fără temeiu sau dacă numĕrul scoalelor într'adevĕr scade, asupra acestei împregiurări nu se poate ridica nici o acusă, pentrucă aparenţa aceasta e o consecuenţă a desvoltării vieţii naţionale, de acì însĕ nu se poate formula aici la noi în ţeară nici o crimă contra cuiva. (Aplause.)

Al dcilea lucru înfricoşat şi strigător la ceriu este: „Nu mai esistă nici o universitate germână în Ungaria!“ (Mare ilaritate). Dlor oare putem învinovăţì naţiunea maghiară cu şovinism, cu asuprirea Germanilor pentru cuvêntul, ca „nu mai esistă nici o universitate germână în Ungaria?“ (Ilaritate viuă şi aplause). Este oare problema naţiunei maghiare a înfiinţa cu banii sei o universitate pentru celle 40 milioane de Germâni, cari sûnt mai avuţi? (Aplause sgomotoase). Ve rog dlor, nu ve compromiteţi înşivĕ într'un astfel de mod! (Aplause prelungite).

Şi care este conclusiunea? „A sprigini pe Germanii din Ungaria şi Transilvania faţă cu aceste stări revoltătoare, este datorinţă germână“. Va se ḍică în Ungaria sûnt „stări revoltătoare faţă cu Germanii“.

On. Casă nu vreau sĕ suspiţionez căci nu sciu positiv — credeţime că dacă aşi sci, v'aşi spune şi poate aşi mai face şi alt ceva — nu vreau sĕ suspectez, ḍic, că cine sûnt acei ce respândesc asemenea lucruri despre Ungaria; dar eu ḍic că cei ce împrăscie astfel de sciri sau afirmă în urma absurdelor lor pretensiuni, că elementul german e prigonit în Ungaria, sûnt rei patrioţi, (aprobări vii), ear' cei ce aproaba asemenea lucruri, nu sûnt patrioţi togma prea buni. (Aprobări sgomotoase).

Dl deputat, care a vorbit şi despre achitarea juriului, ḍice: când juriul din ţeara noastră în asemenea casuri pregnante a achitat pe cineva, mai ales când era vorba de ministrul comun de resboiu, atunci ministrul president nu a luat cuvêntul.

Şi aici se vede tendenţa ce o are dl. deputat, dar basa afirmaţiunei sale nu corespunde adevĕrului, pentru că eu m'am pronunciat asupra unui asemenea cas într'o desbatere cam înverşunată şi când se încheiase discusiunea dl. deputat ca apĕrator al judecătoriei de presă care nu a fost vătămată din partea mea, ca aperator al libertăţii de presă ce n'a fost atăcată din partea mea, de semenea ca advocatul unor idei liberale avotat contra mea. (Aplause vii) Deci tendenţa sa este învederată dar şi aici lipsesce basa şi într'adevĕr îmi vine a crede că dl. deputat a fost prea convins, că nu-l ascultă şi nu-l înţelege nimenea de a spus astfel de lucruri. (Ilaritate viuă.)

Deci să nu se mire dl deputat, că noi toţi, cari în multe lucruri avem păreri diametral opuse şi ne întimpinăm unii pe alţii prea fără cruţare totuşi sûntem de acelaşi simţ: Ungaria este a Maghiarılor şi nu poate fi decât un stat maghiar (Aplause generale.)

După aceasta se primesce fondul de dispoziţiune.

Scrisori din Basarabia.

(Corespondenţă particulară a „TELEGRAFULUI“).

Chişineu, 20 Ianuarie.

Eri s'a întêmplat un scaldal mare; l'aşi trece sub tăcere dacă n'ar fi un fapt, care caracterisează foarte mult societatea rusă din oraşul nostru.

Am avut un bal eri seară la clubul nostru din grădina publică. Directorul clubului băgà de samă, chiar la începutul balului, că căpitanul Techvinsky, din garnisoană, se cam clătina şi se lega într'un mod scandalos de domnişoarele presente la bal. El chiamă pe amicul lui Bachus la o parte şi 'i recomândă de a părăsì sala. Căpitanul însĕ 'i rĕspunse la această propunere cu insulte şi se îndreptà spre un grup de doamne. Atunci vĕḍênd că lucrul se va finí printr'un scandal, directorul s'a adresat către oficerii presenţi şi'i îndemnà sĕ înfluenţeze pe lûngĕ tovarăşul lor beat spre a părăsì balul. Unii din oficeri primiră propunerea şi începură a ruga pe căpitanul lor de a pleca acasă, însĕ căpitanul le respunse prìu lovituri de pumn, unul a căpătat chiar o palmă aşa de bine nimerită că picà jos. Damele fugiră spre cabinetele de toaletă, directorul, vĕḍênd că cu vorbele nu mai face nimic, ordonà de a da afară pe căpitanul cu sila, însĕ trei servitori abia isbutiră sĕ'l scoaţă din sală, findcă căpitanul sĕ acăţà de grilajul scărei şi se ţinea ţapăn; atunci toţi s'au adresat la d. G... rugându-l sĕ puie în acţiune forţa sa atletică şi sĕ scoaţă afară pe d. căpitan. D. G... 'l luà în braţe şi'l trântì într'o birje. Astfel dar balul scăpa de accst beţiv. Toţi creḍură că în fine au scăpat şi se puseră pe petrecere.

---

ei, a fost silită sĕ-şi ia mai ales regii şi eroii drept persoane principale, tot aşa românul este şi va fi din ce în ce mai mult silit a-şi căuta elementul sĕu propriu în tipurile mărginite ale unei anume clase sociale dintr'un anume popor, de regulă ale claselor de jos. Căci mai ales tipul poporan este nemeşteşugit şi se impune cu realitatea unui product al naturei primitive. Figurile romantice din societatea înaltă sûnt resultate ale convenţiunii; simţirile lor sunt în mare parte meşteşugite prin modĕ şi trecĕtoare ca şi moda. Conflictele de salon ale domnilor şi doamnelor lui Octave Feuillet vor fi tot aşa de sarbede şi fără interes peste o sută de ani, precum sunt astăḍi Pamela şi Clarissa lui Richardson de acum o sută de ani, pe când Sancho Pasna şi Vicarul de Wakefield trăesc din viaţa vecinică a omenirii.

Însaşi firea omenirii şi nu moda convenţională este objectul artei novelistice; de aceea tipul poporan este materialul ei, şi nu figura din salon.

Tot aşa statua frumoasă înfăţişează conturele tipice ale omului, fie nude, fie astfel învĕlite încât linia lor se apare cu claritate. Venus dela Milo este jumĕtate nudă, Pudiciţia din Vatican este în stolă transparentă; ear statua unei femei îmbrăcate după cea din urmă modă dela Paris ar fi o caricatură,

Dar lăsând chiar la o parte teoria romanului esplicată mai sus, un lucru rĕmâne sigur: că romanurile poporane de felul celor citate în articolul de faţă, sûnt primite astăḍi cu o deosebită favoare în lumea apuseană şi că a fost prin urmare o coincidenţă fericită, ca literatura noastră mai nouĕ se poată da cetitorilor străini tocmai nisce probe alese din acest gen.

Noi Românii însĕ trebue sĕ ne bucurăm, vĕḍênd, că după ce mai multe generaţiuni ale tinerimii noastre au primit atâtea idei de sciinţă şi atâtea simţiri de artă din străinătate, a sosit timpul ca şi noi se putem respuude ceva înnapoi, şi că tênĕra literatură română a fost în stare sĕ dea bĕtrânei Europe prilegiul unei emoţiuni estetice din chiar isvorul cel curat al vieţii sale poporale.

(Va urma.) *T. Maiorescu.*

Dar vai! comandantul companiei nu'şi rĕcorise sĕ vede capul turburat de bĕuturile spiritoase şi plecà direct spre casarmă unde ordonà a bate toba dând alarmă. Soldaţii eşiră din casarmă, căpitanul 'i conduse spre edificiul clubului şi sosind pe 'strada Moscawska 'i înşiră în faţa ferestrelor clubului.

— Încărcaţi! tună vocea căpitanului.

Soldaţii încărcară.

— Ochiţi spre ferestre! Vociferă căpitanul.

Norocul a fost că oficerii, cari auḑiră tobele, eşiră din club şi vĕḑênd ce se petrece strigară:

— Nu daţi, nu daţi, soldaţi. Veţi respunde cu capetele voastre dacă veţi da.

Atunci unul din sergenţi, pricepêud că căpitanul este beat comandă: puscile la umĕr! Marş la casarmă. Soldaţii esecutară ordonanţa şi defilară în faţa căpitanului, care devenì furios şi strigă cu glasul înnăbuşit de furie.

— Sergent te voiu puşca; tu vei înţelege pe cine eştí dator sĕ asculţi!

Închipuiţi-vĕ acum spaima celor presenţi la bal, când scirea despre cele petrecute afară se respândì în sală. Guvernul a fost avisat la moment şi ordonà arestarea căpitanului. Sĕ ḑice că acest domn va primì o pedeapsă ecemplară.

Dar cu toate acestea trebuie sĕ o mărturisesc că pedepsirea căpitanului nu mĕ liniştesce de loc. El nu este causa ci resultanta unei cause... Nu voiu sĕ fac morala povestei, cred că cetitorul o va fi înţeles fără mine.

Dela Chişineu sĕ trecem la Reni; dela un scandal la altul. Alaltăeri mi se comunicà că un vapor al companiei Lloyd trăgênd la Reni au fost visitat de către gendarmii ruşi; toate unghiurile vasului fură perchisiţionate. Bieţii pasageri, înspăimêntaţi sĕ stringeau unii spre alţii. Căpitanul vasului un ungur frumos, întreabă pe oficeriul de gendarmi, present la perchisiţie, ce causă a împins poliţia locală de a visita într'un mod atâi de riguros vaporul sĕu.

— Am fost avisaţi că pe vaporul acesta se află printre voiagiori, un condamnat politic evadat.

— Dar de unde se'l ieu eu, domunle, pe un asemenea pasager?

— Din Pesta; tinerul vine din Geneva şi se îndreaptă spre Odesa.

— Eu, domnule, nu viu din Pesta şi nu merg spre Odesa.

— Cum aşa; Apoi sĕ vede că am greşit, mi s'a ḑis că vaporul dvoastră vine din Pesta şi pleacă spre Odesa.

Un *qui pro quo* a finit conversaţiunea şi vaporul după o întârḑiare de 3 oare 'şi reluà calea sa obicĭnuită.

Eată douĕ tablouri din viaţa noastră socială... Vê place? Vai şi amar de noi sermanii! Sûntem amărîţi cu anarchia, ce domnesce în acest imperiu. Ah! Dacă această biată Basarabie n'ar fi fost legată de trupul bolnav al imperiului rus, n'aşi ḑice nimic, fiindcă nu m'aşi interesa de viaţa acestui colos decât dintr'un punct de vedere cu totul superficial; dar nu este aşa, frumoasa patrie se află legatè printr'un fapt cinic, comis de inamicii poporului român la 1812 şi la 1880, cu un lănţ de robie la imperiul Moscovit.. şi libertatea şi independenţa pentru dênsa nu vor rĕsari decât atunci când se va sdrobi despotismul la acest imperiu.

Basarab.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Comitatul Hunedoarei *) 28 Ian. 1882.

Cuget bun şi inimă curată!

Urmărind cu atenţiune cele ce sĕ scriu de un timp încoace în preţuitul ḑiariu „Telegraful Roman", am observat, că multe lucruri şi materii sĕ desbat în el; eară un obiect, care altă dată forma obiectul principal al ḑiarului — politica — înţeleg politica noastră domestică naţională, prea puţin sau de loc nu se atinge. Eram dedaţi a vedea „Telegraful Roman" luptând pentru o ideiă — ideia participărei Românilor la politică — că sa evit terminul „activitate", căci, când sĕ pronunciă cuvêntul activitate, 'şi aduce aminte omul îndată şi de celalalt termin corelat al nefericitei „pasivităţi".

„Telegraful Roman" cu bărbăţiă a apĕrat şi susţinut pe aceea în decurs de un deceniu şi mai bine în contra unui torente — aşi putè ḑice, vehement al „pasivităţii". Sĕ'mi ierte dl Redactor al „Telegraful Roman", dacă ating prin aceste rênduri nisce coarde simţibile pentru Dsa; Cu risicul ai face chiar o neplăcere voiu totuşi sĕ'mi dau părerea ce ţin eu despre păruta schimbare a „Telegrafului Roman". Că domnii dela „Tel. Roman" sĕ se fi prefăcut deodată din Pauli în Sauli sau vice versa, mi se pare un lucru preste putinţă, căci o credinţă politică profesată atâta timp şi cu atâta tenacitate — precum a fost a dlui Redactor a „Telegrafului Roman" pentru participarea politică a Românilor n'au putut fi productul momentului, ci al unei profunde şi îndelungate meditaţiuni; prin urmare n'a putut fi supusă unei schimbări atât de repentine. Eu unul care am participat la conferenţa politică din Sibiiu, aşa ţin, că argumentele, ce sau adus acolo, n'au fost cu nimic mai tari ca acele, cari cu sânge mai rece sau scris prin ḑiarele românesci în decurs de 10 ani; prin urmare nu pot crede, că dl Redactor al „Telegrafului Roman" acì sĕ fi primit botezul „pasivităţii". Acum mĕ mărginesc a spune, ce nu cred, şi cu altă ocasiune îmi voiu lua voiă a spune ce cred în privinţa aceasta. Nu mĕ estind de astă-dată mai departe, căci nu voiesc a turbura apa nimerui. Dară un lucru modest tot cred, sĕ'l pot face — fără a aduce cuiva vre o stricăciune.

Precum omul sĕrac merge în holdă pe urma secĕrătorilor bărbaţi, ca se adune spice călcate în picioare, aşa mĕ voiu încerca şi eu a culege şi aduna un mic mănunchiu de spice din holda naţională pe urma secerătorilor politici români; o fac aceasta chiar cu risicul de a fi sburăturit cu bruşi.

Sĕ nu se creaḑă din vreo parte că conclusele conferenţei politice române din anul trecut ar fi ţinta acestor şiruri. —

Conclusele sĕ fie concluse! — chiar dacă nu se esecută s'au nu voesce nimenea ale esecuta. Punctul de mânecare sûnt de astădată nesce idei ce le-a stêrnit în mine ţinuta unor ḑiare române. Am în vedere de astădată ţinuta „Gazesei Transilvaniei."

Acest ḑiar toldeauna a strigat cât i-a luat gura fără sĕ fi rumegat din destul acelea ce lea presentat publicului,

Fosta un timp şi paremisĕ că nu de mult, când a susţinut acest ḑiar ideia, că naţiunea română a ajuns la atâta maturitate, că „bărbaţii naţionali" sĕ se pună la conducerea cârmei naţionale eară archierei sĕ se dea la o parte, căci naţiunea nu mai este minorenă, ci este pe picioare proprii etc. etc. etc. cari nu mai este de lipsă a le repeţi căci sûnt sciute de toţi.

Tot „Gazeta Transilvaniei" vine acum când vede că pericolul este suprem şi că „bărbaţii naţionali" nu pot face şi ajuta nimic şi căută scăpare la biserică şi la archierei; nu-i roagă, nu-i poftesce, ci se crede îndreptăţită a-i dojenì şi mâna de din derept. Numerii din urmă ai Gazetei ne dau probe despre ţinuta neloială a unui ḑiar. Ba că a auḑit.... ba că i-a spus cineva... că Mitropolitul din Sibiiu.. că Consistoriul din Sibiiu a făcut asta şi n'a făcut aceea, că doarme că s'a trezit târḑiu cu facerea unei representaţiuni la Majestatea-Sa.... etc. Un lucru trebuie sĕ scie „Gazeta Transilvaniei că Metropolitul şi Consistoriul din Sibiiu în causa scolara — şi despre aceasta este vorba aci — şi au cunoscut tot deauna chemarea şi şi-o a şi împlinit şi n'a asceptat sĕ vină Gazeta din Braşov sĕ înveţe pe Metropolit şi Consistor, ce sĕ facă.

În anul 1879 Sibiiul a mers cu memorandul la Majestatea Sa în causa învĕţământului limbei maghiare în scoalele confesionale. Sibiiul şi de astădată, cu ocasiunea presentărei proiectului de lege pentru scoăle medie pe masa dietei, va sci — fără dăscălitura Gazetei sĕ'şi facă datorinţa. Gazeta mai are şi în alte părţi de îndreptat câte ceva, numai se caute a'şi arunca ochii neînpaianginiţi şi în alte părţi, de unde tot atâta s'ar putea face, cât şi dela Sibiiu!

Dară ce folos, că ţinta de lovituri nedrepte a Gazetei este Sibiiul! Noi intrebăm însĕ pe Gazeta, sĕ ne spună, unde rĕmân bărbaţii naţionali!? Gazeta în nrul ei 11 din 27 Ianuarie a. c., după ce'şi bagă mânile până în cote în oala, care nu ferbe pentru ea în oala Consistoriului din Sibiiu, — dăscălindu-l pe acesta şi pe Metropolit, eată cum sĕ esprimă:

> Asceptăm sĕ vedem ce mĕsuri va lua şi Consistoriul dela Blaj, care acum pare a fi amorţit cu totul, pre când odinioară era în fruntea mişcărei. După ce vor fi vorbit autorităţile superioare bisericesci, va venì şi rêndul naţiunei române a se pronuncia. Pentru ea nu poate fi nici odată prea târḑiu a'şi apĕra drepturile limba şi cultura strămoşască.

Frumoase vorbe îndrugate în şir frumos una după alta; numai că Gazeta a uitat un lucru real sĕ ne spună; a uitat sĕ ne spună, că în împregiurările de astăḑi, dacă va scoate afară pre biserici, asupra cărora 'şi dă înainte verdictul, unde mai rĕmâne naţiunea?! — aceea naţiune a Gazetei de ce mai asceaptă, căci rêndul i-a venit şi dacă nu sûnt mulţămiţi cu bisericele, apoi naţiunea sĕ'şi facă datorinţa cu o oară mai înainte. Naţiunea Gazetei doarme în pasivitate şi dl Redactor al Gazetei nu voiesce, sĕ o trezască din somn. Eată ce mai sĕ ḑice în citatul articul:

> „Sĕ nu se creadă cumva, că ne contraḑicem, de oare ce mai deunăḑi am fost arĕtat ca un incovenient, că subcomisiunea dietală n'a învitat şi pe Metropoliţii nostri la consultările ei. Noi am constatat numai faptul ignorărei confesiunelor noastre, ca un semn trist pentru atitudinea lor generală, dar n'am ḑis că ar fi urmat, sĕ ia parte la acele consultări, dela cari nu se putea ascepta nice un resultat favorabil. După cum ni se spune nici chiar Consistoriul evangelic dela Sibiiu nu voiesce, sĕ rĕmână în tractaţie cu aceea subcomisiune."

Va sĕ ḑică Gazeta şi cu capra şi cu varza! Mai voiesce cineva o mai mare „Scylla şi Charibde", ce pune Gazeta în facia Consistorielor şi archiereilor nostri! Cuvintele mai sus citate în traducerea românească atâta însemnează: Voi bisericilor cu Metropoliţi să faceţi, şĕ mântuiţi scoalele şi autonomia bisericilor, dar sĕ nu stirbiţi ceva din „pasivitate". Şi ca sĕ dea o aparinţă de ponderositate ideii tractate cu dinstincţiuni atâta de fine, voiesce sĕ ne facă, sĕ credem, că şi Sasii sûnt pasivisti! Deci mai putem sĕ ne îndoim în seriositatea cuvintelor citate mai sus: „sĕ nu creada ciniva, că ne contraḑicem etc.„!! Gazeta poftesce de la public, sĕ nu creaḑă aceea-ce vede cu ochii, ci aceea-ce ne spune ea!

Vorbind ceva şi despre impresiunea generală, ce o face Gazeta Transilvaniei cu astfel de apostrofări, sau după-cum sĕ esprimă ea, cu astfel de „îmboldituri", nu potem sĕ nu facem o asemănare, ori cât de trivială s'ar părea. Gazeta sĕ poartă ca şi un ţĕran bădăran, care avênd în jug 2 boi — toată averea lui — pentru lenea lui dă cu biciul tot în boul de „cea", nu pentru-că nu ar trage aprope de doauĕ-ori ca cel de „haiţ" ci pentru-că i este mai „îndemână"!

Am băgat de samă că Gazeta ţine Sibiiul într'o evidenţă aşa ḑicênd de scurt, măcar-că Sibiul în timpuri grele, ca cele de astăḑi şi a împlinit detorinţa sa. Eată dară că Gazeta este şi nejustă. Ea ca sĕ presenteze Sibiiul într'o coloare nefavorabilă, nu sĕ sfiesce a afirma şi nisce neadevĕruri, că a trebuit „îmboldituri" din afară, ca sĕ facă ceva. — Am observat la Gazetă şi vênarea după mărirea deşeartă voind aşi însuşì — cu drept şi fără drept — că dela ea a ieşit toate ideile cele bune şi precând ceilalţi dorm, ea priveghiază. Până şi pe „Telegraful Rom." după câte am observat sĕ simte chiemată a-l admonia.

Ei bine când şovinismul devine sistem la un ḑiar, ce pretinde pentru sine a fi cel mai naţional, atunci detorinţa publicului este al aduce la trezvie şi cunoascerea erorilor sale. Asceptăm dela ḑiarele românesci cuget bun şi inimă curată! †.

Varietăţi.

* (Militaria.) Domnii Lazar Popa preot gr. or. şi Simeon Luca preot gr. cat. din archidiecesa Transilvaniei sûnt denumiţi capelani militari de clasa II în reservă.

* (Schimbare în garnisoane.) O bataliune din regim. de infanterie 50 se strămută temporar la Cluj, precând cele trei companii detaşate în Sas-Sebeş vor merge ca suplement în Alba Iulia.

* Circulara ministrului unguresc de interne în causa emigranţilor bănăţeni de dto. 27 Decemvre 1881 Nr, 62,259 adresată către comitatele Alba de jos, Arad, Bistriţa-Năseud, Bihor, Braşov, Făgăraş, Uniadoara, Têrnava mică, Cluj, Caraş-Severin, Maramurĕş, Sabolciu, Satu-mare, Sibiiu, Selagiu Solnoc-Doboca, Timiş, Turda-Arieş. Torontal sună aşa:

„În decursul lunei trecute 140 de familii de limba română de pe teritoriul comitatelor Timiş şi Torontal au călĕtorit sub pretest de a căuta muncă pe la Orşova în România, — adevĕratul scop al călĕtoriei însĕ nu a fost căutarea de muncă, pentrucă sosind la Bucuresci sau rugat de ministrul de interne român prin o deputaţiune, ca se le dea voiă, de a se domicila în Dobrogea. Din partea ocârmuirei române nedându-se concesiunea de domicilare, toţi emigranţii au fost siliţi a călĕtorì îndărept în patria lor. — În 15 l. c. au sosit emigranţii în cea mai mare miserie la staţiunea drumului de fer al Orşovei, de unde în urma îngrigirei ocârmuirei maghiare provĕḑuţi cu nutremênt intervenind deregătoriile toti sau transpus la locuinţele lor."

„Menţionaţii locuitori au fost sedusi de un individ anume Popoviciu şi amăgiţi la emigrarea, din care au trebuit sĕ se întoarcă earăşi în astfel de miserie şi lipsă. Ministrul de esterne român în urma acestei emigrări în masă, sa adresat către legaţiunea austro-ungară din Bucuresci, arătând, că regimul român nu se află în posiţiunea, de a putea concede străinilor domicilarea în Dobrogea şi de a provedea pe emigraţi cu pămâuturi, şi roagă de a dispune că, locuitorii de limba română ai Ungariei sĕ se facă atenţi la aceasta.

---

*) Am dat loc acestei corespondenţe, cu care nu putem consimţi întru toate. Până vom putè revenì asupra celor cuprinse întrênsa, în cât ne privesce, credem că publicul asemănânduo cu împregiurările actuale va apreţia însuşi ce este acceptabil dintrênsa Red.

Considerând aşadară că domiciliarea în Dobrogia şi preste tot în România nu se concede de loc, şi că emigranţii sûnt espuşi acolo celei mai mari miserie şi în specie avênd în vedere că pacînicii locuitori nu pornesc din propriea intenţiune, ci sûnt înşelaţi de agenţi anumiţi, de a-şi părăsì patria şi de a şi căuta asilul în locuri străine şi necunoscute; ve provoc ca despre cele espuse în ordinaţiunea aceasta se încunosciinţaţi pe toţi locuitorii comitatului, se îndrumaţi pre pretorii de cerc, ca sĕ vestească aceasta din comună în comună şi primarilor, cari stau în mai deaproape atingere cu locuitorii, sĕ le demânde, ca sĕ se îngrigească, ca fiecare om se afle, ce soarte aşteaptă pe emigranţi şi se ferească pe locuitori de astfel de agenţi, cari prin seduceri reuvoitoare îi espun celei mai mari miserie aducêndui la sapă de lemn. Asupra agenţilor sĕ se esercite cea mai ageră inspecţiune şi sĕ se proceadă contra lor pe basa legii în vigoare cât mai aspru. Despre ducerea în deplinire a acostei ordinaţiuni astept report.

* (Industria naţională.) Cetim în „Resboiul“ (Weis) din Bucuresci: „Comisiunea instituită pentru încuragiarea industriei noastre casnice a comandat mai multe modeluri de resboaie în Englitera, Belgia şi Transilvania. Aceste rĕsboaie au sosit şi funcţionează deja în Asilul Elena Doamna. O şcoală normală pentru ţĕsut se ḑice că se va înfiinţa în curênd, pentru ca ţĕrancele sĕ înveţe a lucra cu rĕsboaie perfecţionate. Cum vedem, iniţiativa luată de grăţioasa noastră Suverană începe sĕ-şi producă roadele“.

* (Evreii emigrează din România.) „Poşta“, din Galaţi, află că comitetul central instituit în Galaţi pentru emigrarea evreilor din ţeară a deschis subscrìpţiuni în toate oraşele pentru acest scop. Guvernul a dat ordine că taxa pe căile noastre ferate se se reducă pe jumĕrate pentru cei ce voiesc a pleca.

* (Emisari rusesci,) Din Chichinda mare se telegrafează la „Bud. Hirl.“ că acolo s'a arestat la 10 cur. un emisar rusesc, cu numele Petrovici. La dinsul s'au aflat scrisori revoluţionare. Arestatul a mărturisit că vine din Russia. Cercetarea o conduce pretorul de acolo.

* (Negură în London.) Capitala Angliei e învĕlită într'o negură deasă mai bine de trei septămâni. Sâmbetă negura a ajuns la culminaţiune şi la 5 oare d. am. s'a făcut atât de groasă, încât nu-ţi vedeai mâna. Ḑiua întreagă au ars lumine de gaz şi electricitate, dar felinarele din strade ardeau atât de posomorît sau lumina era atât de copleşită de negură, încât nu poteai vedea nici la distanţă de un pas. În urma acestei negure comunicaţiunea pe strade şi riuri s'au sistat mai de tot ear trenurile au comunicat cu cea mai mare precauţiune şi foarte neregulat. Aceasta negură colosală a pricinuit multe nenorociri, unele persoane au căḑut în Tamisa şi s'au înecat altele au ajuns pe sub roatele carelor şi s'au vătămat. Teatrele au fost goale. O tăcere adûncă domnia seara în stradele atât de cercetate şi vii ale Londonului.

Posta din urmă.

Ḑiarele maghiare miroasă neîncetat după agitatori între Români. — Unele dintre foile maghiare reproduc planuri despre schimbări mari politice plănuite de Bismarck sau Ignatief.

Insurgenţii din valea Zelazniţa partea superioară, au căpătat în noaptea dela 9 Febr. n. sucursuri mari din Trascavicea-Planina cu deosebire din pasul Bratlo. În 10 Febr. n. dimineaţa pe la 6 ½ oare s'au coborit bande mari de pe înălţimile sud-vestice spre Trnova. Dela Trnova au eşit batal. 1. dela reg. 51*) şi o companie dela reg. 62. Lupta care s'a încins îndată, a ţinut până la 1 ½ oare după ameaḑi, care s'a sfêrşit cu fuga insurgenţilor spre Trascaviţa-Planina. Insurgenţii au lăsat în urma lor 20 morţi, între cari doi locuitori din Têrnova; pe răniţii lor, de două ori câţi morţi, i au dus cu sine. Perderile noastre: 4 răniţi greu, un subofficer mort. Atitudinea trupei escelentă.

---

*) Mai cu samă români din ţinutul Clujului.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Navigaţia sub-marină.

Invenţia Teodorescu.

Problema navigaţiunei sub-marine e una din cele mai îndrăsneţe, căci luptă cu un element puternic şi teribile în mişcarea sa, apa, care înghite tot ce nu e născut în poalele sale.

E un semn strălucitor despre facilitatea concepţiunii neamului român, că tocmai pe acest câmp plin de dificultăţi, sau găsit doi tineri Români care cu micele lor mijloace au reînceput acele încercări îndrăsneţe, de a silì apa, pe base scientifice, sĕ primească în sinul ei la ori ce profunditate un bastiment dirigeat de mâni umane, şi sĕ fiă înfrântă după placul unei fiinţe care până acum sĕ încredinţa numai cu sfială suprafeţei sale înşelătoare. Precum Franklin prin paratonerele sale a învins groazele fulgerului aşa va învinge descoperirea navigărei sub-marine pericolile mării furtunoase. Căci coamele undelor spumante, biciuite de suflarea orcanelor, nu ating aduncimile în care se pot mişca bastimentele sub-marine după cum susţin inventatorii. Dorim din inimă ca compatrioţii nostri se resolve această problemă, ca invenţiunea lor sĕ se dovedească practică.

Trajan şi August Teodorescu fii preotului de la biserica Mavromul din Galaţi, nutreau din prima lor copilărie idea d'a deslega problema navigăţiunii supt-marine; tatăl lor, unul dintr'acei preoţi care înţeleg chiămarea omenirei, nu putea resista rugămintelor fiilor sei, de a le da educaţiunea necesară spre a putea ajunge la scopul lor propus, Cu jertfirea micelor sale mijloace a trămis pe cel mai mare dintre fii (August) la Zurich, spre a studia mechanica, ear pe cel mai mic (Trajan) în Francia spre a învĕţa arta construcţiunilor de mare.

După câţi-va ani, ambii fraţi părăsiră Francia şi Elveţia, spre a se regăsì în Bavaria la Munich, cu scopul de a continua acolo, în vestita scoală politechnică, cursurile lor, în practică.

Pentru viitorii constructori de nave supt-marine, Munichul era un pămênt clasic. Acolo lucrase Wilhelm Bauer, celebrul ingeniar naval tot la deslegarea secretului şi isbutise a profunda la o adûncime oare care vasul contribuit de el.

Locul unde a vieţuit un spirit bun şi mare, e consacrat pentru eternitate, ḑicea Schiller.

Tot pe marginile încântătoare a lacului Starhemberg, în al cărui mijloc se înalţă insula roselor, ca un vis de flori, unde începuse Wilhelm Bauer esperimentele sale, cerca Trajan Theodorescu de a afunda şi rădica vasul cel mic, modelul care 'l construise cu ajutorul fratelui sĕu, la adûncimele dorite.

Principiile care le stabilise Wilhelm Băuer şi alţi esperimentatori cu o jumĕtate de secol mai înainte erau punturile de pornire al încercărilor tinerilor nostri compatrioţi. Causele neisbândii predecesorilor, tema lor principală de studiu, recunoscêndu-le le-au evitat, şi precum ni se asigură, a isbutit a le înlătura.

Causa neisbândei lui Bauer era încapacitatea bastimentului seu dea-şi schimba posiţiunea supt apă; prima încercare dea se coborî mai spre adunc avuse resultatul turtirei. Păreţii nu putură resista coloanei de apă care apăsa deasupră-le. Puterea motrice nu era suficientă: mânile oamenilor trebuiau sĕ misce helicea. Alte construcţiuni de asemenea natură făcute în Francia nu puteau sĕ 'şi ţie echilibrul necesariu în apă; aşeḑândule se rostogoleau la fundul mărei.

Armonisarea proporţiunilor dinamice, cu presiunea la care se espune agilitatea necesară spre a ţine bastimentul în acele sfere care corespund cu posibilitatea resistenţei, facilitatea da ecvilibra şi manevra bastimentul la ori-ce profunditate, prin aplicaţiunea de mechanisme ingenioase, motori care nu pun esistinţa echipagiului în pericol, sûnt după inventatori, avantagele, virtuţile invenţiunei lor.

Adeverisevor la prima încercare în mare după cum s'au convins la manevrarea cu micul model care l-au distrus ca sĕ nu'şi trădeḑe secretul, atunci se deschide acestor bărbaţi ingenioşi un viitor strălucit.

Guvernul nostru împins deaceste consideraţiuni, a procurat fraţilor Theodorescu mijloacele necesare spre a merge în Anglia ca sĕ'şi breveteze invenţiunea; 'i-a recomandat representantului seu la Londra spre a le fi utile unde va putea şi într'un timp foarte scurt vom auḑi dacă paşii lor a fost coronaţi cu succes.

In ultimele scrisori care le avem dela dênşii din Londra (16) 28 Ianuarie ne ḑic:

„Încât privesce afacerile noastre
„de brevetare ele nu stau rĕu. Am
„făcut deja demarşele necesare pentru
„obţinere de patente în Anglia pre-
„cum şi în alte 13 ţĕri, şi sperăm că
„vom reuşi peste curênd.“

Ḑiarele englese şi specialminte „The Daily Telegraph“ în numĕrul sĕu dela 25 Ianuariu vorbesce despre sosirea lor în capitala Engliterii. Acest articol a fost deja reprodus de alte ḑiare din localitate. Detailurile care se reproduc însĕ, nu pot fi esacte, căci afară de comisiunea technică care a fost însărcinată de guvernul nostru spre a esamina proiectul, şi ai cărei membri sûnt legaţi, cu parola de onoare de a păstra secretul, nu cunoasce nimeni basele construcţiunei.

Vorba e de argint, tăcerea de aur ḑice provevbul, şi proverbele sûnt înţelepciunea naţiunilor. Aceasta o cunosc tinerii nostri compatrioţi, cărora le dorim din parte-ne toată isbânda.

Fie esemplul lor un stimul pentru tinerimea noastră de a se ocupa cu aceea afecţiune de care o inimă română e capabilă, de studiu şi de desvoltarea capacităţilor intelectuale, spre a devenì membri utili patriei şi omenirei.

„Românul“. *I. L. Herter.*

Loterie.

Mercuri în 11 Februarie n. 1882.

Viena:	88	32	44	25	59
Timişoara:	74	19	14	90	66

Bursa de Viena şi Pesta

Din 11 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.75	117.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.—	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	107.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.25	130.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	96.25	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.50	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.—	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.75	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.75	73.50
Datorie de stat în argint . . .	75.—	75.50
Renta de aur austriacă	91.95	92.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.25	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	811.—	815.—
Acţiuni de credit austr. . . .	285.50	286.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	276.—	276.50
Sorţi ungurescі cu premii . . .	113.—	113.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	107.75	109.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.62
Napoleon	9.54 ½	9.55
100 marce nemţesci	58.50	58.45
London (pe poliţa de trei luni) .	120.—	120.—

Publicare de licitaţiune.

Pentru liferarea de 1024 metri cubici de lemne de ars la institutul reg. ung. de alienaţi, şi anume pe timpul dela 1882 până 1883 sĕ escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale din 7 Februarie 1882 Nr. 6378 un non concurs.

Oferte în scris — cu timbru de 50 cr., conţenênd 200 fl. vadiu, şi sigilate — pentru aceasta liferare au a se preda la subsemnata Direcţiune până în 2 Martie a. c. st. n. la 11 oare ante-ameaḑi; şi în acelea trebue descris lungimea şi grosimea lemnelor oferite, asemenea si aceea că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, cari nu corespund publicării, ori cari sosesc întârḑiate nu se vor lua în considerare.

Sibiiu 12 Februarie 1882.

Direcţiunea Institutului reg. ung. pentru alienaţi.
[21] 1—3

Nr. 6432—1881 civ. (19) 2—3

EDICT.

Din partea subscrisului jude esmis se aduce la cunoscinţă publică că în causa de comasare generală a hotarului comunei Felacul săsesc ḑiua pentru inceperea lucrărilor pregătitoare şi anume pentru regularea repre sentanţii, alegerea ingineriului funcţionătoriu şi pregătirea preliminariului de spese s'a statorit **pe 15 Martie 1882** şi eventual ḑilele următoare, totdeauna la 8 oare an. am. în comuna Felacul săsesc la faţa locului.

Deci provoc pe toţi aceia cari sûnt interesaţi în această causă de comassare a hotarului sub titlul de proprietari, ca sĕ se înfăţişeze la pertractarea de mai sus cu atât mai sigur, cu cât neînfăţişarea lor nici nu va împedeca cursul pertractării nici nu va putè servì de motiv pentru un remediu legal.

Dela judele eemis din partea tribunalului reg. din Dej.

Dej în 30 Noemvre 1881.

(L. S.)

Ladislau Hosszu m. p.,
jude la trib. reg.

Nr. 4400—1881 civ. [18] 3—3

EDICT.

In privinţa pertractărei cererei comunei Surduc prin comunitatea urbarială de mai nainte ca actoră contra bar. Wesselényi Bela şi bar. Leo Iozsika, incţi privitoare la segregarea pădurilor şi câmpului de păşune se determină ḑiua de 14 Martie 1882 înainte de ameaḑi la 9 oare, la care pertractare prin aceasta sûnt învitaţi cei interesaţi a se presenta.

Interesaţilor li se aduce la cunoscinţă că esemplariul cel dintâiu al cererei înaintate şi reţinut se poate vedè la tribunalul subscris, eară al doilea esemplariu la primăria comunală din Surduc.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 30 Octomvre 1881.

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea
Editura şi tipariul tipografiei arcbidiecesane.

Nr. 14. Sibiiu, Joi 4/16 Februarie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 3 Februarie.

După scirile din urmă proiectul pentru scoalele medie se află într'un stadiu nu tocmai favorabil.

La prima auḑire s'ar părea lucru paradocs, cum un proiect, care în urma urmelor, este un pas înainte către ţinta cea mult dorită a compatrioţilor maghiari — către maghiarizare, sĕ vină într'o posiţiune şieşi nefavorabilă.

Adevĕrat este că proiectul este îndreptat contra naţionalităţilor nemaghiare şi vatămă autonomia bisericilor autonome. Însĕ noi scim că de câte ori a mai fost vorba de vătămări de aceste, compatrioţii nostri şi-au făcut urechia toacă, au pus la o parte certele lor din familie şi dacă au fost vorba de a salva ideea maghiarisărei au votat bărbătesce cu toţii, fără de aşi mai bate capul cu naţionalităţi şi cu biserici autonome.

Sĕ se fie pogorît peste aceiaşi oameni astăḑi alt spirit mai blând, mai drept şi mai ecuitabil? Sĕ'şi aducă aminte togmai acum cu ocasiunea acestui proiect, că făcênd lege din trênsul, trec chiar preste legile făcute de ei şi sancţionate de monarchul nostru al tuturor?

Aceasta ar fi şi pentru noi o nouă minune. Şi noi cu toate protestele câte s'au ivit până acum şi câte se vor mai ivì, remânem a susţinè că minune este, că proiectul a început sĕ se clătine.

Dela clătinare însĕ până la căderea proiectului este o distanţă considerabilă şi făcĕtorii nostri de legi vor scì sĕ'l străcure prin toate stâncile câte i se ivesc în cale, numai ca se implinească un lucru plăcut înaintea şovinìsmului nemărginit.

Atragem dar atenţiunea acelor ce urmăresc desbaterile subcomisiunei dietale şi protestele ce se înaintează cu privire la proiectul din cestiune, sĕ nu creadă că s'au încheiat actele proiectului şi sĕ nu creaḑă că în curênd se va pune la archiv.

Tot ce este posibil, după aparenţele de până acum, ar fi o amânare, pentruca ceea ce nu s'a făcut până acum sĕ se îndeplinească decursiv, de altă dată.

Dl ministru, când a făcut proiectul, se vede că a avut eventualităţile aceste in vedere dar a fost uitat şi două lucruri: a uitat de confesiunile autonome din Ungaria, cari în puterea autonomiei garantate prin legi, votate de legislaţiune şi sancţionate de monarch, au dreptul de a susţinè şi administra scoalele lor medie, pe lûngă suprema inspecţiune din partea statului, şi a uitat că la compunerea unui proiect de feliul acestuia se cere şi părerea bărbaţilor de specialitate.

În privinţa cea dintâiu, căci aceasta ne privesce biserica gr. or. română, a fost ignorată cu **totul**. Causa acestei ignorări nu ni este cunoscută. Poate că este de ajuns că este română şi gr. or. tot odată, ca în ochii dlui ministru sĕ nu mai aibă nici o trecere. Poate că a presupus, că dacă a isbutit cu proiectul pentru scoalele poporale, pe lûngă toate protestele cu acea ocasiune, acum e drumul liber şi poate face şi drege, fără de a mai reflecta şi la o biserică deja odată nebăgată în samă.

Dacă este înţelepţesce a ignora, preste tot, o biserică de 2 milioane de suflete: nu voim se judecăm. Dar a se ignora, şi încă din partea unui ministru, drepturile ce se derivă din legile prin care s'a garantat bisericei noastre esistenţa ei în toate direcţiunile, aceasta ni s'ar părè că nu este lucru de tote ḑilele.

De unde urmează, că organele bisericilor române se fie cu toată energia întru a'şi apĕra earăşi cu toată energia terenul ce l'a dat legislaţiunea însaşi în anul 1868 şi se nu sufere ca de pe un teren sigur se fie tĕrite pe un teren pus la discreţiunea unui ministru.

Sĕ nu ne se ducă alarma ce se dă din partea bisericei reformate calvine, nici acelei romano-catolice, care din urmă nu vor cere alta de cât un capitul pentru sine în proiect. Aceste se pot în cele din urmă uşor împăca, prin vre-un compromis, pentrucă scopul maghiarisărei nu le jignesce, ci în acela, afară de biserica luterană săsască, se întâlnesc cu toatele.

Sĕ folosim bine toate mijloacele legale, pentruca tot ce facem sĕ fie în **adevĕratul** interes al patriei.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Februarie.

În casa deputaţilor Ungariei se desbate bugetul cultelor şi instrucţiunei. „Budapesti Hirlap" anunţase în foaia de luni nisce scandale cari însĕ până acum nu s'au ivit. Otto Hermann, este adevĕrat, a făcut unele „descoperiri" însĕ n'a provocat încă scandale.

Ḑiarele cechice din **Cislaitania** sûnt pline de bucurie că în senatul imperial s'a votat o hotărîre, conform cărei limba cechică este la universitatea din Praga întru toate pusă pe aceeaşi treaptă cu limba germană.

Foaia oficială a publicat sancţionarea hotărîrei delegaţiunilor, care privesce votarea creditului estraordinariu de opt milioane floreni pentru trebuinţa armatei.

Ofensiva trupelor noastre, ḑice „D. Ztg.", contra resculaţilor s'au început pe toată linia. Acum nu se mai fac recunoasceri cari sĕ se termine cu întoarcerea trupelor de unde au plecat. Buletinul dela 1/13 Februarie anunţă un şir de ciocniri, care sûnt resultatele procederei ofensive a trupelor. Resculaţii n'au putut ţinea nicăiri pept cu trupele şi după un foc, mai lung sau mai scurt din pusci, resculaţii au fost alungaţi. Concludênd însĕ din aceasta că rescoala se va termina în curênd, conclusiunea n'ar corespunde adeveratei stări a lucrurilor. Resculaţiii nu s'au putut ţinea nici în faţa Turcilor. Cu toate aceste vre-o câteva mii de voluntari au dat şac relativ unui însemnat contingent de trupe turcesesci, înainte de a întra Muntenegru şi Serbia în luptă. Nu trebue scăpat din vedere, că terenul în partea de meaḑă ḑi a Erţegovinei este foarte potrivit pentru resboiul in mic şi pe lûngă acesta mai vine în socoteală şi vecinătatea Muntenegrului. Înainte de a se deslega în mod favorabil pentru noi cestiunea cordonului despre fruntaria muntenegreană, nu poate avè nici un efect anunţata strimtorare ca întro căldare a rescultaţilor.

Un corespondent al foaiei „D. Ztg" scrie dela **Risano** între multe detaiuri despre rescoala din părţile Dalmaţiei şi Erţegovinei şi aceste:

„Afară de proclamaţiunea cunoscută a insurgenţilor cerculează alta nouă, carea după *impress* ar trebuì sĕ fie tipărită în **Roma**; literile cìrilice înse îndigită spre **Belgrad**, pe când cea dintâiu a fost făcută în Cetinie. Nu mai este nici o îndoială despre aceea că nu insurgenţii sûnt autorii proclamaţiunei. Aceasta vorbesce de luptă pe viaţă şi pe moarte, de unirea cu Serbia şi Muntenegru şi pentru Austria într'un mod vătămătoriu, care nu se poate reproduce, în fine predică tendenţe de o Serbie mare. Mie mi se pare că proclamaţiunile aceste le respândesce comitetul de acţiune al panslavistilor şi că comitetul are oamenii sei de încredere în porturile Dalmaţiei de meaḑă ḑi. Se vorbesce şi de a treia proclamaţiune a insurgenţilor, până acum înse n'am putut pune mâna pe nici un esemplar.

„Budapester Correspondenz" a primit dela **Belgrad** dintr'o parte increḑută împărtăşiri, cari înfăţişează situaţiunea din **Serbia** de **foarte periculoasă**, de oare ce acum numai încape îndoială, că Serbia prin bancruta „Uniunei generale" a avut pagube foarte însemnate şi că opositiunea **esploatează** impregiurarea aceasta în modul cel mai **neţermurit**.

Altă foaie viineză scrie: În **Serbia** şi în **Muntenegru** au început

FOIŢA.

Îngropat de viu*)

Toate ḑiarele din Statele-Unite, din Englitera, Francia şi din lumea întreagă o vorbit de postul doctorului Tanner. Acest erou al cumpătărei a câştigat prinsoarea sa şi celelalte; dar se ḑicea cu această ocasiune, că cu tot sgomotul ce au făcut ḑiarele de această abţinere de hrană, faptul nu este aşa de estraordinar pe cât se pretinde.

Se povestesc casuri mult mai curioase şi mai surprinḑĕtoare.

La începutul fie cărei erni, liliecii, dihorii, maimuţele şi urşii se închid în găuri şi caverne şi trăiesc acolo toată earna fără se mănânce.

Sĕ ḑice că se hrănesc acolo înlăuntru cu provisii strânse din timpii cei buni ai anului.

Un ḑiar din cele mai autorisate din Englitera publică nesce amĕnunte foarte curioase asupra unei esperienţe periculoase şi teribilă ce un preot musulman a făcut de două ori asupra lui, cu deplină isbândă şi fără ca sănĕtatea sĕ i se vatĕme câtuşi de puţin.

Esperienţa a avut loc în 1868 la Lahora, în faţa lui Rujeet-Sing. Acest monarch a fost cel mai ne adormit şi cel mai neîmpăcat duşman al dominaţiunei englezesci în urma morţei lui Tippo-Sahib, şi sĕ scie că a resistat foarte mult şì cu o energie de necreḑut în contra năvălitorilor ţĕrei sale natale.

I se vorbise acestui suveran de un Mollah (preot musulman) care se bucura de o mare reputaţiune de bine făcĕtor în munţii Penjab. Poporul îl socoteau de sfânt, pentrucă se îngropase de viu şi 'i asigurase că nu'l vor găsì mort când îl vor desgropa peste două luni.

Runjeet-Sing ordonă sĕ i se aducă acest preot la Lahora şi'l întrebà dacă faptul e adevĕrat. Rĕspunḑêndu-i-se afirmativ, suveranul declară că este imposibil şi că s'a întrebuinţat din parte-i viclenie şi înşelăciune. Preotul replicà astfel:

— Nu minţ; voiesc sĕ dau regelui o probă de adevĕrul ce spun şi sûnt gata a reînnoì, în faţa lui, aceeaşi esperienţă cu toate precauţiunile ce va voì sĕ ia, numai şi numai sĕ se asigure că nu este înşelăciune.

Acestea ḑise, se pune la disposiţiunea stăpânitorului sĕu.

A doua ḑi chiar, îngropăciunea se făcu într'o mică clădire isolată, aflată în grădina palatului, în presenţa lui Runjeet-Sing, a mai multor generali şi a unui mare numĕr de curteni de ai sĕi.

Femeile haremului ceruseră şi dobândiseră voia de a fi faţă la această îngropăciune curioasă Cu obrazele acoperite de vĕluri sĕ grămădiră la o mică distanţă de groapă.

Preotul facu o scurtă cină 'şi făcu închinăciunile şi recità rugăciuni. Arătă la alţi trei preoţi îngrijirile ce trebuiau luate, când după 60 ḑile corpul seu îngropat va fi espus la aer şi la lumină.

Aceste făcute se desbrăcà şi se învelì în vată înmuiată în ceară. Pe urmă 'l cusură cu multă bagare de samă într'o învelitoare de lână.

Îl băgară în sfârşit într'o cutie de lemn de cedru legată cu cercuri de fier şi închisă cu lăcate ale căror chiei fură date regelui.

Cutia fu aşeḑată în groapă şi acoperită cu tot pămêntul ce 'l scoseseră la săpatul ei.

În fine, pentru mai multă siguranţă, se aruncă pămênt şi pe deasupra porţii grădiniţii unde se afla depus preotul şi pe care acum o şi zidiseră.

Regele ordonà afară de aceasta, a se construì o împrejmuire de peatră şi stabilì un post de soldaţi compus de patru sentinele care se schimbau în toate ḑilele, cu ordinul a nu lăsa pe nimeni sĕ se apropie şi a păzi groapa în timp de două luni cât se hotărîse.

Runjeet-Sing se duse în persoană de mai multe ori sĕ observe locurile. La împlinirea celor 60 de ḑile se procede la deschiderea groapei, fiind faţă toţi oamenii curţii generali oficerii şi curtenii, printre al căror numĕr se lucrurile a se desvolta într'un mod de tot caracteristic. Audim că oficierii serbesci, cari se află înscrişi la şcoala de resboiu din Viena, au primit ordin dela Belgrad a'şi întrerupe cursurile şi a se întoarce numai de cât a casa la regimentele lor. Mesura aceasta suprindětoare, care seamĕnă mult cu o pregătire de rĕsboiu, se dice că este motivată cu frica guvernului de o suprindere dìn partea lui Ristici şi a oamenilor lui. Deci guvernul ia mĕsuri militare spre a se apăra. Dacă se poate considera motivul acesta de motiv plausibil, atunci în Serbia stau foarte rĕu lucrurile şi stă şi mai rĕu treaba cu garanţia pentru susţinerea ordinei.

---

*) Din „Binele public."

Şi Muntenegru ia mĕsuri, cari Austriei nui pot fi plăcute. Principele Nicolae a venit pe o di la Cetinie, spre a da ministrilor sei „instrucţiuni nouĕ.“ Foaia oficială „Glas Crnagorţa“ declară că Muntenegru va observa neutralitatea cea mai strictă, până când va observa şi Austria regulele principale internaţionale. De acì se vede că principele Nicolae a început a vorbì condiţionat şi este foarte semneficativ, că principele, cum se vedè din un raport în „Glas,“ a dispus şi ajutoare pentru Crivoscianii fugari. Dinte pentru dinte! Principele se poate provoca la marinimositatea, care Austria a esercitat-o trei ani faţa cu fugarii din Erţegovina. Cabinetul din Viena va face bine a urmărì cu atenţiune îndoită evenimentele din Belgrad şi Cetinie.

„Morning Post“ are din Paris scirea că pe contele Beust îl va înlocuì în postul seu de ambasador pe lûngă republica franceză, bar. Bruck. Principele Bismarck — se dice în scire — până acum înainte cu câteva septămâni vedea pe Beust mai bucuros în Paris decât în Viena [illegible] a Francesilor după vederile cancelariului, avea bărbatul Saxoniei de stat de odinioară cea mai bună ocasiune de a folosì timpul cu composiţiuni de valsuri fără ca se conspire contra Germaniei. De când însĕ Gambetta a venit la ministeriu toată situaţiunea s'a schimbat. Cancelariul german a avut motive pipăite de a sci că la diverse ocasiuni Gambetta, atât ca deputat cât şi ca president al camerei, a discutat cu Beust afacerile esterne şi că amêndoi consimţiau pe deplin. Lui Gambetta i plăcu foarte mult planul de predilecţiune al contelui Beust de o alianţă franceso-ruso-austriacă contra Germaniei şi actul lui cel dintâiu ca ministru a contribuit foarte mult se mărească prepusul lui Bismarck. Gambetta n'a putut face ceva mai potrivit, prin ce sĕ provoace atenţiunea principelui decât a designa pe fostul seu ministru de esterne în Tours şi Bordeaux, contele Chodordy, a cărui depeşe despre atrocităţile Germanilor în timpul acela au făcut în Francia mare impresiune ,— ambasador francez la Petersburg. Denumirea aceasta a deşteptat simptoamele unei înţelegeri francezo-rusesci şi au reinviat speranţele şi dorinţele Francezilor. Gambetta a cădut şi nu este posabil că firele odată prinse, Freycinet le va toarce mai departe; principele Bismarck însĕ se vede că a ajuns la conclusiunea, că contele Beust a sistat compunerea valsurilor şi începe a devenì periculos. De aceea este foarte probabil că contele Beust va fi revocat şi înlocuit cu baronul Bruck.

Descoperirile lui Kossuth.

I.

În curênd va aparè tomul al treilea din memoriele lui Kossuth, care va aduce descoperiri foarte interesante despre activitatea emigraţiunei maghiare după rĕsboiul din anul 1859. „Pesti Napló“ a comunicat deja unele probe din aceste memorii, din care se vede că pe la sfêrşitul anului 1860 ne aflam tare aproape de o nouă revoluţiune maghiară, bine pregătită. Vom comunica cetitorilor nostri aceste probe, ele cuprind o interesantă parte a istoriei şi aruncă o drastică lumină şi asupra presentului. În secţiunile publicate se discută mai ântâiu lucrările prealabile pentru emiterea unor nouĕ note Kossuthiane, care trebuiau puse în circulaţiune la isbucnirea revoluţiunei, după aceasta urmează o interesantă epistolă a lui Kossuth către Cavour comunicată printr'o scrisoare a lui Pulszky către Kossuth. Un deosebit interes are epistola lui Kossuth către Cavour; această epistolă arată ce influenţă a avut în Ungaria diploma din Octomvre care deduse mişcării revoluţionare o nouă armă în mână, ne arată mai departe necsul, în care se afla restauraţiunea funcţiunilor comitatense din anul 1860 cu mişcarea revoluţionară, şi ne dă nesce descoperiri interesante despre preparativele deja înaintate cu privire la organisarea unei armate revoluţionare.

Pentru orientarea acolora dintre cetitorii nostri cari nu cunosc cele doue tomuri dintâiu ale memorielor lui Kossuth, premitem pe scurt, că guvernul Sardiniei, încuragiat fiind prin succesele anului 1859 ce se datoriau armelor franceze, şi prin ne mai pomenita uşorătate, cu care i succese lui Garibaldi în primăvara anului 1860 a pune capet oconomiei prilostite a Burbonilor în Sicilia şi Neapole, era hotărît a ataca Austria în primăvara anului 1861, spre a câştiga şi Veneţia pentru unitatea Italiei. Un aliat nu de despreţuit pentru aceste planuri ale Sardiniei era emigraţiunea ungurească, cu care Cavour făcuse în Septembre 1860 învoirea, ca la isbucnirea resboiului revoluţiunea maghiară sĕ atace în acelaşi timp pe Austria din dos.

Încât pentru emiterea banilor maghiari de hârtie Kossuth scrie:

„La resboiu se cer numai trei lucruri: bani, bani şi banì“, dicea rĕsboinicul şi marele Rege al Prussiei, şi încât pentru sine el în faptă potea se afirme aceasta întradevĕr cu drept cuvênt fiind că el putea se dispună după plac de sângele poporului seu disciplinat milităresce. Dar sentenţa atinsă care e străbătută şi de un element foarte despotic nu se poate aplica la toate resboaele; în generalitatea sa sentenţa e adevĕrată numai în casul dacă o vom modifica aşa: că fără bani nu se poate purta resboiu. Prelûngă uriaşa desvoltare a puterilor, cu care se apĕrà în anul 1848/49 naţiunea maghiară asupra căreia năvălisĕ pe furiş propria sa potestate guvernamentală, se mai cerea şi alt ceva prelûngă bani, ceva, ce nu se poate cumpĕra sau suplinì cu bani: un patriotism înflăcărat care se străbată inima şi spiritul întregei naţiuni. Cu toate aceste nu încape îndoială că fără de acele note maghiare braţele corpului naţional străbătut de focul iubirei de patrie şi libertate erau paralisate şi fiindcă sermanul Dusek, care pe nedrept a fost denunţat nu se mai află în viaţă, poate că numai eu mai sciu pe deplin ce teribile osteneli şi chinuri, ce lupte ce încordare preste măsură a puterilor era de lipsă în Dobriţin pentru a [illegible] în număr de ajuns acea vargă magică, „*nervus rerum gerendarum*“ de pre o di sau de pre o oară pe alta pentru ca motorul poterei în lupta de libertate ce ni s'a impus se nu se oprească din lipsa de material de inflăcărare.

„Când noi in anul 1860 de o parte prin favorabila desvoltare a relaţiunilor esterne, de altă parte însĕ prin hotărirea unanimă a naţiunei maghiare ne aflam puşi înaintea perspectivei de a relua lupta pentru libertatea maghiară, ni se părea după amarĕle esperienţe din trecut a fi de datorinţa noastră se ne îngrigim sĕ putem pune în casul când se începea resboiul asteptat, la dispositiunea naţiunei cam 30—40 milioane de florini bani gata de hârtie, fiindcă nu încăpea nici o îndoială că naţiunea desfăşurând de nou steagul luptei de independenţă, trebuia sĕ-şi ia refugiul la emisiunea de bani de hârtie şi aceasta nu numai pentru scopurile resboiului, ci la început chiar şi pentru acoperirea speselor de administraţiune. La aceste se mai adaugea şi considerarea, că terorismului austriac ce învinsese cu ajutorul armelor rusesci i succese, ce e drept, atât prin mincinoasa promisiune a rescumpĕrării cât şi prin intimidări silnice a pune mâna pe partea cea mai mare a banilor maghiari de hârtie emişi în anul 1848/49, dar cu toate pretestele şi cu tot terorismul tot mai remăsese la popor o mulţime însĕmnată. Deci noi am aflat a fi consult sĕ se dea naţiunei posibilitatea a preschimba biletele de bani mai vechi ce se mai aflau încă în mânile locuitorilor cu note noue ce trebuiau emise la începutul resboiului.

„Deci procurarea provisiunei de bani de hârtie formase unul dintre punctele principale şi în convenţiunea încheiată cu guvernul din Turin. Guvernul promisese spre acest sfêrşit o anticipaţiune de 200,000 fl. şi pe basa acestei promisiuni problema de a face aceşti bani de hârtie căduse în sarcina mea.

„Prelûngă liferaţiunea de arme ce aveau sĕ vină preste orient, facerea banilor de hârtie era cea mai neapĕrată problemă a noastră, pentrucă nu e în stare nici o energie a improvisa asemenea lucruri, fiindcă munca materială cere mult timp. Deci îndată ce me intorsesem din Turin la London, me apucai de lucru. Amintindumi greutăţile ce în anul 1849 proveniau din împregiurarea, că nu puteam ţinè pas cu trebuinţa de note de o sumă nominală mai mică, trebuinţă ce cresceа din di în di, pentru a plătì soldul armatei, şi fiindcă în Alföldul unguresc era cu neputinţă sĕ ne procurăm presse de bani în numĕrul recerut, eu me hotărisem ca deocamdată sĕ facem numai note de unul, doi şi cinci fiorini.

„În timpul esiliului meu îmi stabilisem principiul se respectez totdeauna legile acelei ţĕri, unde ca espatriat aflasem un asil, din acest motiv, înainte de a me apuca de lucru, am consultat pe cei mai eminenţi jurisconsulţi ai Angliei, dacă îmi este iertat a face acea ce aveam de cuget? Toţi fără escepţiune, îmi declarară, că planul meu nu se află de loc în contradicere cu legile engleze. Liniştit fiind me apucai de esecutare şi testul fu stabilit în modul următor:

Unu (doi, cinci) florini.

Această notă se primesce la toate cassele maghiare de stat şi pu-

---

găsea şi căpitanul engles Osborn precum şi cei trei preoţi. Acestia din urmă presidau la desgropare şi trebuiau sĕ primească corpul confratelui lor în momentul când 'l vor scoate din cutie.

Regele deschise lăcatele şi desfăcu verigele de fier. Se ridică capul şi luând corpul 'l puserĕ pe un asternut acoperit cu un covor.

Figura acestui om era palidă, dar ne schimbată, membrele reci. Preoţii 'i scoaserĕ vata din gură, din nări şi din urechi; 'i puserĕ în mai multe rênduri pâne caldă pe cap şi i frecară cu putere cu apă aproape fiartă braţele, încheieturile şi picioarele, până ce le aduserĕ în stare de a se putea îndoì şi dobândì căldură naturală.

Inima mai întâiu şi pe urmă pulsul începură a bate: culorile 'i reveniră în obraz, şi preotul, care şeduse 60 de dile nemâncat, ne bĕut, fără aer, deschise ochii şi ridicându se pe jumĕtate, privì pe Runjeet-Sing şi cu o voce liniscită pronuncie aceste vorbe.

— Rege! minţit'am şi credi tu acum că ţi-am spus adevĕrul?

Regele lăsà capul în jos şi după ce 'şi puse mâna la inimă, o întinse preotului şi ordonă a'l duce la monastirea sea; 'l dăruì cu un lanţ de mărgăritare pe care l'a luat dela gâtul seu 'l încărcă de onoruri; şi'l chemă foarte adesea la curte pentru al consulta în ocasiuni dificile.

Rujeet - Sing nu înceată de a vorbì de această întêmplare estraordinară, şi a o istorisì dlui Walliam Mackarghty, general în armata engleză, în misiune pe lûngă dênsul.... voì sĕ'i presinte în persoană pe eroul acestui fapt, chiemândul la dênsul. Soldatul diplomat nu putù ascunde un suris de neîncredere, şi preotul pricepênd înţelesul acestui suris, strigă de odată:

— Rege! nu am voit sĕ te las se dici că minţeam şi, mai cu samă a te lăsa sĕ o credi. Mai mult, nu voiu ca acest străin sĕ creadă că tu n'ai spus adevĕrul. Sûnt gata a i da probă netăgăduită de esactitatea faptului şi a îl pune astfel în posiţiune a o afirma compatrioţilor sĕi.

Câte-va dile în urmă esperienţa fu repetată în acelaşi loc, cu acelaşi formalităţi şi cu aceleaşi îngrigiri. Când regele propuse sĕ lase cheile cosciugului în păstrare generalului englez, preotul se opuse.

— Am avut şi am încredere în regele meu, dise el; dar pot avea încredere în acela care s'a îndoit de mine şi de domnul şi stăpânul meu?

Îl puserĕ dar în groapa sa şi în cosciug liniscit şi cu sânge rece. Ear' după 60 de dile fu scos asemenea, fără cel mai mic semn de suferinţă sau de schimbare, faţă fiind: regele, curtea şi representantul englez care iscălì procesul-verbal. De astădată Runjeet-Sing dresă un act autentic care fu publicat în tot cuprinsul sĕu în „Gazetta Bombajului“.

Preotul trăì încă câte-va luni, devenì şeful ordinului din care făcea parte, şi murì respectat de toti mai nainte de a cădea stăpânul sĕu.

Istorisirea acestei îndoite fapte a fost publicată în toate diarele de atunci, fără a da nascere la vr'o desminţire sau la vr'o contradicţiune, atât era de credută. A fost reprodusă şi de „Daily Telegraph“.

Ori cum ar fi, nici postul celor 40 de dile al doctorului Tanner, căruià i se da apă ori de câte ori cerea, păzit de 5—6 confraţi de ai sei diua şi noaptea, nici înmormêntarea de 60 de dile a preotului, sub regatul lui Runjeet-Sing, n'a isbutit a face ca sciinţa medicală se meargă înainte cu un pas.

Umanitatea n'a tras nici un folos din aceste douĕ esperienţe.

Sûnt în contradicţiune flagrantă cu toate condiţiunile de viaţă şi esistenţă ordinară, contrarii asemenea şi cu legile naturei.

Aceasta esplică şi mai lesne somnul ernatic al liliecilor, maimuţelor şi al urşilor, cum şi a broascelor crăpate.

În fine nu se poate esplica mai bine de cât dicênd că este efectul produs de magnetism şi hipnotism.

Este ciudat, foarte ciudat, sĕ vedi toate acestea şi sĕ nu poţi sĕ le esplici.

blice, în valoare de unu (doi, cinci) florini, socotinduse trei doi ḑeceri într'un florin, şi este garantată în deplina sa valoare nominală din partea statului.

În numele naţiunei:

Ludovic Kossuth.

„Valoarea notei era arĕtată şi în toate limbele nemaghiare usitate în ţeară.

„Tractatul s'a încheiat cu Wilhelm Day şi fiii, o firmă ilustră din London.

„Sub presiunea multelor greutăţi ce împedecau esecutarea, am adresat la 3 Octomvre lui Pulszky următoarele şiruri:

„Afacerea bancnotelor ne aduce, fiindcă acum ne apucăm de esecutarea practică, mii de greutăţi mĕrunte, care abia sûntem în stare a le învinge, de oare ce este consult, ca manipulaţiunea întreagă sĕ se ţină în secret atât pentru scopul ce-l urmărim cât şi pentru cuvêntul, că guvernul englez înclină spre spionagiu — contele Cavour a făcut deja o esperienţă neplăcută în privinţa aceasta. Combinaţiunea tipariului pe lespeḑi de aramă cu gravura în oţel cere tipariu duplu şi fiindcă aceasta sporesce spesele şi provoacă neapĕrat iniţiarea a mai multora în acest secret, — şi aceasta e un lucru periculos — eu m'am hotărît pentru machinografie, care e mai greu de imitat şi dă mai multă siguranţă. Confecţionarea hărtiei (cu semnul de apă: *resurgo)* şi gravura în oţel le am îngrigit cu toată siguranţa ce o poate da precauţiunea omenească. Greutatea principală o face tipariul, pentrucă trebue sĕ lucre cinciḑeci de prese ca sĕ se poată face într'o septămână 1 milion de bucăţi de bancnote, prin urmare la 7 milioane bucăţi 7 septămâni şi pentru 28 milioane 28 septămâni, afară de timpul ce se cere pentru gravura în lespedea de oţel, penru traducţiunea acesteia pe lespeḑile de aramă şi pentru confecţionarea hărtiei. Ar trebuì sĕ luăm mai multe prese, dar de ne vom urca cu numĕrul acestora numai până la 50, ne va fi cu neputinţă sĕ păstrăm secretul. Ar fi foarte de dorit, daca tipărirea s'ar potè efectuì sau întreagă sau cel puţin pentru una dintre cele trei sorţi în Italia. Este aceasta cu putinţă? Esistă în Turin sau în oraşul artelor Florenţa tipografii acomodate (institute de lespeḑi de aramă, nu tipariu de cărţi) şi este aplecat guvernul a ne sta într'ajutoriu? Te rog, informează-te. Hârtia şi gravura în oţel (şi lespeḑile de aramă, dacă şi aceste nu se vor potè procura acolo) vi se vor trimite de aici. Dacă aceasta nu va fi cu putinţă, eu într'adevĕr nu sciu, cum vom potè evita aici sgomotul".

„La aceasta epistolă Pulszky a respuns la 9 Octobre.

„El îmi scrie, că contele Cavour doresce în mod categoric ca tipărirea notelor sĕ se facă în Anglia, numai în casul, dacă ar fi neapĕrat de lipsă, ca una parte sĕ se tipărească în Italia, contele e gata a dispune tipărirea în tipografia statului însĕ numai pentru casul estrem.

„Cu acesta am trebuit se mĕ mulţemesc."

„Kossuth arată apoi nenumĕratele fatalităţi neînţelegeri şi greutăţi ce trebuiau învinse până ce i-a succes a primì dela guvernul din Turin cele 200,000 frc. promişi pentru acoperirea speselor de tipariu El tipărise 16 milioane de note à 1 fl., 3. 5 milioane à 2 fl. şi 2.5 milioane à 5 fl. va sĕ ḑică peste tot note în valoarea nominală de 35.5 milioane de florini şi la aceste note s'au recerut 4375 risme de hârtia = 2 milioane de coale. În decursul acestor transacţiuni s'a vĕḑut câ la guvernul din Turin domnia o disordine şi confusiune nu mică. În aceasta privinţă Kossuth face observaţiunea: „Amintesc aceasta ca un esemplu instructiv că forma guvernului ministerial nu eschide de loc „şlendrianul" birocratic. Forma ce a luat o guvernul ministerial pe continent ne îndreptăţesce a afirma, că ea în fond nu e decât un absolutism mascat, destinat a da „politicei de cabinet" o formă constituţională. Încât pentru adminìstraţiune lucrurile sûnt cum au mai fost numai „firma" s'a scimbat. Deosebirea consistă numai într'aceea că spesele sûnt neasemĕnat mai mari."

La 15 Octomvre Pulsky făcu următoriul raport:

Înainte de aceasta cu trei sĕptĕmâni negociând cu comandantul Benzi (plenipotenţiatul guvernului din Turin) i-am cetit aceste puncte din instrucţiunea mea care regulau raportul meu către dênsul şi din care se vedea, că în contul nostru s'au deschis următoarele credite:

1. 100,000 franci pentru trimiterea de agenţi şi curieri, spre a se ţinè neîntreruptă comunicaţiunea cu ţeara (Ungaria) şi spre a se acoperì diversele spese ce reclamă activitatea noastră. Din suma aceasta 45,000 fr. se solvesc în Paris, 10,000 frc. mi s'a dat mie cu îndatorirea de a da socoteală despre ei, ear 45,000 frc. aveau sĕ ni se pună la disposiţiune mai târḑiu.

2. Alţi 100,000 frc. aveau sĕ mi se înmanueze cât mai curênd, pentru a se trimite comitetului central din Ungaria, fiind destinaţi a se întrebuinţa pentru pregătirea organisaţiunei militare, şi pentru stabilirea unei înţelegeri cu corifeii naţionalitatăţilor. După planul dela început aceasta sumă avea sĕ o aducă Cerruti în Ungaria, dar fiind că într'aceea până la espedarea acestei sume se aflase aici ocasiune sigură, ea avea sĕ fie pusă la disposiţiunea noastră.

3. 300,000 franci, de solvit în London, pentru facerea notelor de bani unguresci.

Toate aceste fură recunoscute de Benzi ca esacte. Fiindcă într'aceea sosise aici contele Iulius K. pentru a primì suma de 100,000 franci destinaţî pentru patrie eu rugai pe Benzi sĕ-mi solveze această sumă la moment fiind că mai înainte îl reflectasem necontenit sĕ o ţină gata.

Atunci Benzi deodată îmi face descoperirea frapantă, că e o eroare la mijloc, căci aceste 100,000 de franci s'au atribuit din eroare la creditul oriental al lui Cerruti şi fiindcă acum contele Cavour e pe deplin cuprins cu desbaterea de anectare în parlament, este cu neputinţă a delătura la moment aceste greutăţi. Deci dênsul trebue sĕ ne declare cu perplesitate că afară de cele 200,000 franci destinaţi pentru afacerea bancnotelor dênsul nu vĕ poate pune la disposiţiune nici un cruceriu.

Mĕ aflam într'o fatală situaţiune. Fiindcă contele Iulius K. nu potea se mai aştepte şi fiindcă atât presidentul direcţiunei cât şi Ladislau Teleki (membru în direcţiune) solicitau necurmat trimiterea fără întârḑiere a celor 100.000 franci, eu cumpĕnind gravele consecuenţe ce puteau sĕ urmeze din neîmplinirea promisiunei date deja de comitetul central în Ungaria, mĕ decisei sĕ recerc cu risicul propriu pe Benzi sĕ-mi solveze la moment aici în Turin jumĕtate din creditul London şi sĕ trimiţă bancariului Croskey în London numai jumĕtate.

„Aşa s'a şi întêmplat. La 13. am predat contelui K. 100,000 franci în aur *), ear în London s'a asignat numai jumĕtate din creditul recerut (100,000 franci.)

„Ladislau Teleky a nimerit-o binişor când într'o epistolă a sa scrisă în Decemvre 1859 făcuse observarea: „În Ungaria şi aḑi mai are valoare tesa: *vitam et sanguinem, sed avenam non* (viaţă şi sânge dăm dar ovĕs nu.)

Amicii nostri din patrie asteptau ca noi sĕ procurăm spesele şi pentru activitatea ce trebuia desvoltată acasă. Aceasta a fost o problemă cam gingaşe. Italienii, cari au fost bărbaţi destul de devotaţi pentru a contribuì din propria lor putere recerutul oves „*avena*" spre a'şi scutura jugul străin prin conspiraţiuni ce au durat generaţiuni întregi, nu prea înţelegeau acest „*sed avenam non*" al Maghiarilor. Noi încă am făcut tot ce s'a potut şi fiind că comitetul central din patrie era deja însciinţat, că i-am esoperat pentru acoperirea speselor de organisaţiune şi transacţiune 100,000 franci în aur, noi cu greu puteam conta în patrie la o activitate care se corespunḑă combinaţiunilor noastre, dacă nu ne ţineam promisiunea.

„Procederea lui Pulszky fu deci pe deplin aprobată din partea noastră, dar aceasta confusiune, care abia în Decemvre se potù repara, îmi pricinuì nespuse osteneli şi pierdere de vreme. Notele în cele din urmă tot venără sub tipar pe la începutul lui Decemvre, dar aceasta întârḑiere încă a fost o ansă, că s'a născut acel proces, care la timpul seu a făcut atâta sgomot şi care ne duse provisiunea de note în cuptoarele bancei engleze."

(Va urma.)

Rusia şi Rĕscoala.

Ḑiariului „Köln. Ztg." i s'a făcut dela Petersburg împărtăşirile următoare foarte caracteristice faţă cu „atitudinea loială" a Rusiei în afacerea rescoalei dela meaḑă ḑi a monarchiei:

„Minuni se întêmplă în Rusia. Petrile încep sĕ vorbească, foile oficiale încep de un timp încoace a se ocupa cu politica esternă! Mai ântâiu a năvălit asupra Germaniei foaia oficială a marinei „Mosagerul de Kronstadt" cu un articul, în care după ce samănă discordie, ameninţă cu fortăreţe şi năi ferecate. În ḑilele din urmă îşi înalţă vocea chiar şi monitoriul imperial şi cântă cântece politice. Monitoriul guvernului redactat în ministeriul de interne, nu se gândia înainte de aceasta se ţină raportori politici, căci activitatea lui negândită se mărginia numai prelûngă a servì guvernului de organ al afacerilor interne. Această creatură aparentă se deşteaptă acum spre groaza noastră a tuturor ca se ocupe cu viaţa politică şi fapta cea dintâiu a esistenţei sale celei nouĕ este că fără nici o reservă îşi îndreaptă atenţiunea asupra „Slavilor apăsaţi" şi mergênd mână în mână cu acestia ameninţă pe Austria. Raportorul monitoriului din Cetinie, vre o persoană ascunsă, declară, că Muntenegrului nu i poate plăcè sĕ'l încungiure Austria de toate părţile cu trupe. Este foarte caracteristic când foaia cea mai oficială din lume se servesce de un limbagiu ca acesta, după ce a vorbit Scobeleff şi Atcasoff şi după ce s'a apreţiat impresiunea produsă de astfel de espectoraţiuni în Europa. Foaia oficială în casul cel mai favorabil se face prin aceasta vinovată, cel puţin, de spriginul moral al rescoalei şi articulul nu va contribuì puţin la sgândărirea urei Slavilor contra Austriei. Contele Ignatieff declară înaintea fie cărui dacă vrea sĕ'l asculte, că el se interesează numai de politica internă, cea esternă pe dênsul nu'l privesce de loc. Cum se potrivesce aceasta? Dacă se arată disonanţe între Austria-Germania şi Rusia se ḑice în de obsce: aceasta vine dela presă şi dela oameni, căror le place se strice armonia între Rusia şi vecinul lor apusan. După cuvintele cele pline de încredere ale lui Kálnoky omul este nevoit a lua turburarea armoniei din partea „Pravitelstvenni-Vestnicului" că este fără de margini lipsită de tact sau foarte potrivită de a pune pe gânduri. Ne aducem aminte cum fu întrodus resboiul oriental, cum oameni au împins lucrurile la resboiu, ce rol au jucat trimişii rusesci, cum a isbucnit treptat rescoala în Erţegovina, Bosnia şi Bulgaria, apoi resboiul cu „staturile de sub protecţiunea" turcească şi cum în cele din urmă a întrevenit Rusia, după ce a creḑut pe Turcia destul de slăbită; pentrucă, după sciri dela Constantinopole, atunci trebuiau numai vre o câteva brigade pentru de a alunga pe omul bolnav în Asia. Este uşor de a recunoasce asemenarea cea mare între evenimentele de atunci şi de astăḑi. Poate că Rusia nu are de cuget a trage sabia, îngreuează însĕ Austriei prin uneltiri de tot feliul opera de restabilirea păcei în provinciile ocupate, ba chiar şi în provinciile slavo-austriace se simte sistema de agitare a panslavistilor. Cine a adunat atâta materie de fermentaţiune în Serbia şi Belgrad, va dovedì mai târḑiu istoria. Indigită acum la moment numai la vaetele din Moscva cu privire la apăsarea Slavilor de sud, la agitaţiunea cea vie pentru fraţii slavi şi la dorinţa cea de atâtea ori esprimată a conducĕtorilor panslavisti, ca Rusia sĕ grăbească într'ajutoriul apĕsaţilor: „căci liberalilor cari sfătuesc a nu grăbì cu ajotoriul, fie care cuvênt trebue se le mâne roşaţa ruşinei pe frunte". Nu este o caracteristică a timpului că Katkoff consiliariul intim denumit de curênd are se urmeze bar. Nicolai în ministeriul de instrucţiune? „Köln. Ztg.", a publicat mai deuneḑile scirea că Giers se ia locul lui Saburoff în Berlin şi Lobanoff-Rostovski, ambasadorul din London se între în locul lui Giers în ministeriul de esterne. Atunci s'a ţinut scirea aceasta nedeamnă de credinţă, dară mai nedeamnă de credinţă este scirea despre denumirea lui Katkoff ministru de culte şi instrucţiune publică? Avem un ministeriu Ignatieff, un Scobeleff care zângăne cu sabia, un monitoriu politisătoriu, un Katkoff denumit consiliar intim şi poate şi ministru de culte şi instrucţiune. Nu putem crede că Giers o va mai putè duce mult în societatea aceasta.

După aceasta amintesce de admoniţiunea lui „Golos" ḑiariului celui mai iubitoriu de pace şi arată cum patrioţii la 1876 au tras pe ministrii Milutin şi Reutern în curentul resboiului.

„Tribunei" din Berlin i se scrie dela Petersburg:

„Partida panslavistă desvoltă o activitate mare; în Odessa, Kiev, Moscva şi în alte părţi s'au organisat comitete pentru înarmarea voluntarilor — cari se meargă în ajutoriul resculaţilor din peninsula Balcanilor; lipsa cea mare şi puţinul câştig sûnt foarte favorabile pentru acuirarea de voluntari şi presa, afară de unele escepţiuni, face tot ce poate pentru ca se agite poporul."

După ce arată „Tribune" mijloacele care se iau într'ajutoriul agitaţiunei, inchee: „Dacă ar succede planul, ar putè se înduplece şi pe ţarul Alexandru III ca, cel mult după încoronarea sa în Kremlul Moscvei, se devină instrument al panslavistilor acăror acsiomă este: Calea la Constantinopole duce peste Viena.“

---

*) 100,000 franci în aur trag 23 kilogr (preste 67 punţi). Atâţi bani de metal nu obicînuesce a duce cu sine nici un călător, chiar dacă ar fi un om atât de bogat cum a fost acela, care luase asupra sa transportarea acestei sume. În tot Turinul nu era cu putinţă a aduna suma corespunḑetoare în bancnote austriace. Eu cred că şi aḑi abia s'ar potè aduna a douaḑecea parte. Contele K. a esoperat pe cale preschimbarea şi pentru a nu destepta suspecţiune, s'a întors acasă pe un lung ocol. Cu toate aceste nu i-a fost cu putinţă a scăpa de neplăceri.

Varietăţi.

* (În afacerea scoalelor medie) aflăm că consistoriul archidiecesan in plen. a votat în şedinţa sa din urmă representaţiunea prin care sĕ protestează în contra proiectului dlui ministru de instrucţiune publică. La dorinţa consistorielor dela Caransebeş şi dela Arad însĕ, ca sĕ se înainteze una representaţiune din partea întregei metropolii, representaţiunea de mai sus s'a transpus metropolitului ca material cu scop de a fi întrebuinţat în representaţiunea comună a bisericei române gr. or. din Transilvania şi Ungaria. Publicarea representaţiunei-material, precum şi adevĕrată representrţiune va urma.

* (Esamen) se va ţinè Sâmbătă în 6/18 l. c. cu elevii şi elevele dela scoala noastră gr. or. din Sibiiu cetate, la care sûnt prin aceasta toţi p. t. DD. membri ai comitetului parochial poftiţi a participa.

* (Bal) Suboficerii-dela regimentul c. r, de infanterie F. W. Mare duce de Mecklemberg Strelitz Nr. 31 arangează seara, în 8|20 Februarie, bal în sala dela „Împăratul Romanilor“.

* (Regina Elisabeta a României.) Precum se scrie lui „P. Ll.“ din Bucuresci, înalta doamnă deja de mai multe sĕptĕmâni sufere tare de o boală de ureche, ce pricinuesce temeri serioase. Pururea gata, a uşora nenorocire străină mângăind şi ajutorând, dar nededată, a pretinde dela cei ce o încungiură o îngrigire deosebită pentru buna aflare a persoanei proprie, femeia generoasă, a cărei îngrigire pentru răniţii rĕsboiului ultim ruso-turcesc va remânè în veci neuitată, a fost dat la început numai puţină atenţie unei inflamaţiuni, ce se desvolta în urechia stângă. Rĕul luà însĕ pe neaşteptate astfel de dimensiuni, încât prin estensiunea desvoltării abscesului nu era ameninţat numai organul auḑului, ci era de temut că inflamaţia se va estinde asupra creerilor şi peliţelor crerilor. În urma acestei stări critice a bolnavei deja înainte cu mai multe ḑile s'a ordonat, ca varda palatului sĕ ocupe postul sĕu fără musică, şi s'a chemat renumitul specialist pentru boale de organul auḑului, profesorul Lucae din Berlin. Acesta a sosit deja în Bucurosci pentru a putè da după o cercetare amenunţită — paţientei încredinţate sciinţei sale medicale asigurarea liniştitoare, că putinţa a auḑului organului bolnăvit abia se va putè scăpa, dar că pentru o respândire a inflamaţiunei preste părţile învecinate ale crerilor deocamdată nu e primejdie. La poporaţiune scirea despre îmbolnăvirea critică a înaltei doamne a produs o impresie adûncă.

„Ellenzék“ spune, că în comitatul Torontalului se distribuie scripte rusesci, agitătoare şi trădătoare de patrie. — E de observat, că „Ellenzék“ are puţin noroc cu feliul acesta de sciri, şi aşa nu vom greşi daeă vom pune şi pe aceasta între „raţele“ cele grase, care le presentează numita foaie publicului ca dar de cărnelegi.

* (Cestiunea Dunărei). Cogălnicianu a publicat în 1 Februarie o broşură care cuprinde multe acte cu privire la cestiunea Dunărei.

* (Şele). Dela Wels se telegrafează că colonelul românesc şi director al arsenalului Dimitrescu Moican, la însĕrcinarea guvernului românesc, a încheiat contract de liferaţiune cu fabrica de armaturi a „fraţilor Brauz“ din Schöndorf la Boklabrück, în puterea căruia în timpul cel mai seurt fabrica are se lifereze un numĕr mare de şele pentru cavalerie şi trenuri.

* (Ḑiarele din România) nu neau venit de loc în septămâna aceasta. Se vede ca dd redactori s'a pus pe — serbători.

* (Oficieri rusesci), spun telegramele biroului de corespondenţă, trec pe la Bucuresci în numĕr mare spre Bulgaria.

* (Generalul Skobeleff.) — Un corespondent a lui „Köln. Ztg.“ care era corespondent militar în vremea rĕsboiului din 1877, narează, că vĕḑênd cu ocasia acestui rĕsboiu pe generalul Skobeleff espunêndu-se de repeţite-ori, chiar şi fără motiv, prea tare focului intreţinut de Turci, ḑisese odată:

— Escelenţă, aveţi de grijă, că odată o sĕ vĕ omoare. De ce vĕ espuneţi atât de tare focului chiar când nu e trebuinţă?

— Ce credeţi, rĕspunse Scobeleff, că 'mi fac o plăcere din a lăsă pe Turci sĕ tragă asupra mea? Nu sûnt atât de nebunatic. Stiu însĕ ce fac! Cei mri mĕ urăsc şi mĕ pismuesc pentru isbânḑile mele şi de ar putea m'ar da bucuros la o parte. — Trebue semi creez un scut contra acestei primejdii şi aceasta o pot face numai fanatisând atât de tare divisia mea, în cât sĕ 'mi scoată când i oiu ḑice şi pe dracu din Iad şi sĕ naibă pentru asta nici măcar trebuinţă de mine.

Corespondentul spune, că el întrevĕḑuse încă de atunci ambiţia cea mare a acestui general. Scobeleff se asociază aḑi prin faimosul sĕu discurs — partidei slavice, de sigur cu convingerea, că viitorul e în Rusia al acestei partide şi că numai prin ea îşi va putea realisa marile planuri ce are.

* (Desastrul de bursă, din Francia). — Vestea despre falimentul „Uniunii Generale“ din Paris a fost urmată de alte vesti din Francia, deopotrivă sensaţionale. Ḑiarele franceze anunţă, că directorul băncei de Lyon şi Loire, d. Savary, a dispărut. Unii ḑic, că spre a scăpa de arestul ce'l ameninţă; alţii afirmă că ar fi făcut delapidări şi asta ar fi causa. — În Lyon consternarea e mare. — În palatul legitimistilor din Paris încă e mare durerea. Aristocraţia de sânge a încetat sĕ mai dea sĕrbări de carneval. — Unele din marile familii au perdut bani mulţii cu căderea „Uniunei generale,“ altele sunt inrudite de-aproape cu membrii arestaţi a-i direcţiunei. — Cel mai vrednc eee plâns e în tot casul directorul, Eugnl Bontoux. După ce fusese arestat, id cerù sĕ fie dus înaintea ministrului de finance spre a protesta contra acestei mĕsuri. Consternarea lui a fost mare, când i sa spus, că togmai ministrul a ordonat sĕ'l aresteze. — Supus unui interogatoriu Bontoux a cerut sĕ fie pus în libertate, pe lângă cauţiune. Cererea i sa respins. Aceasta la amărât rĕu. El a strigat cu indignaţiune, că un Bontoux nu trebuie tratat ca un criminal de rînd. — În afêrşit i sa dat voie, din causa stărei din ce în ce mai îngrijitoare în care se găsia sĕ'şi visiteze, întovărăşit de doi oameni ai poliţiei otelul de pe piaţa Vêndome. — Scena ce sa petrecut în familia lui a fost sfăşietoare. — Bontoux sa întors în trăsură sfărămat, cu ochii roşii de plâns. — Aspect vrednic de milă.

* (Resultatele impuţinării vinului în Francia) — D. Aurelian narează în „Revista Ştiinţifică.“ Impuţinarea vinului din causa floxerei face pe Francezi sĕ caute a'şi procura această beutură prin tot felul de mijloace. Între altele, ḑiarele agricole ne arată că un agronom din departamentul Ardennes ar fi reuşit să fabriceze vin din sfelce roşi. Că va fi fabricat o zeamă oare carel roşcată, se poate, însă nu cred că se poate asemăna vinul de sfeclă cu adevĕratul vin. Agronomul ar fi tractat sfecla roşie după cum se tractează strugurii la cules. De oare-ce sfecla cuprinde zachăr care prin fermentaţiune se preface în alcool, este foarte firesc ca procedând ast-fel agronomul francez sĕ fi dobândit un lichid fermentat care sĕ se poată bea; dar nu putem crede că produsul acesta sĕ poată înlocuì vinul.

Lista

contribuirilor mărinimoase în favoarea subscrisei, dela următorii pl. tit. Domni:

P. Cosma 1 fl., Elia Măcelaria 2 fl, Dr. Nemeş 1 fl., A. Lebu 1 fl., Dr. Puşcariu 1 fl., Bologa 1 fl., Ladai 1 fl., Bechnitz 1 fl., I. Hannia 1 fl., V. Roman 1 fl., I. Popescu 1 fl., N. Cristea 1 fl., Harşan 1 fl., C. Stezar 1 fl., A. N. G. 1 fl., G. Mateiu 1 fl., N. Popea 1 fl., A. B. 50 cr., Corneliu Tobias 2 fl. — total 20 fl. 50 cr.

Pentru cari, esprim tuturor mărinimoşilor domni contribuitori cea mai profundă mulţămită a mea.

Sibiiu, 7 Februarie n. 1882.

Francisca Teocu.

Bibliografie.

Slavici Ioan *Novele din popor*. Bucuresci, 1881. Preţul 4 lei broş. 6 lei leg. eleg.

Macedonski Al. A. Poesii. Ediţiunea a doua. Bucuresci 1882.

Noua bibliotecă română. Colecţiunea de novele şi romanuri.

Seria I. Broşura 8. Braşov, 1882.

Demetrian Apostol C. *Manualul bursei* sau *Călăuza agentului de schimb*. Bucuresci 1882.

Mocean D. *Scoală de patinagiu.* Bucuresci 1882.

Statistica din România. Comerciul exterior, import şi export pe anul 1876 Bucuresci 1881.

Loterie.

Mercuri în 15 Februarie n. 1882.

Brünn: 58 89 41 82 17

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.80	117.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.25	88.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	107.—	107.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.—	131.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.25	96.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.50	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	96.—	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	93.75	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.80	74.—
Datorie de stat în argint	75.30	75.50
Renta de aur austriacă	92.30	92.25
Sorţi de stat dela 1860	129.—	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	811.—	810.—
Acţiuni de credit austr.	290.75	295.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	281.—	290.—
Sorţi unguresci cu premii	113.25	114.50
Sorţi de regularea Tisei	107.25	108.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.53	9.52
100 marce nemţesci	58.50	58.55
London (pe poliţa de trei luni)	120.—	120.—

Nr. 388—1882 sz. b. [20] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de notariu comunal în comuna mare Gurarîului — Pretura Săliştei — se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 1 Martie 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

salariu anual 400 fl., adjut 100 fl. cuartir natural şi 12 orgii de lemne de foc pentru cuartir şi cancelarie, eventual relutul de cuartir şi lemne în bani gata; 10 fl. pentru lumini, precum şi tacsele prescrise pentru lucruri private.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a trimite rugările lor instruite în sensul art. de lege XVIII ex 1871 până la 1 Martie a. c. st. n. la Pretorele cercului în Sălişte.

Cunoscinţa limbei statului e condiţiune.

Sălişte în 8 Faur 1882.

Pretorele cercului.

Nr. 90. [16] 3—3

CONCURS.

Pentru reîntregirea postului de director la institutul de agronomie din Mediaş, devenit vacant prin depărtarea directorului de până acum, se escrie concurs până la 28 Februarie 1882 12 oare am.

Leafa şi emolumentele împreunate cu acest post sûnt următoarele:

1. Leafă ordinară pe an 1200 fl., adecă douĕspreḑece sute fl. v. a.

2. Adaus de funcţiune pe an 200 fl. adecă doue sute fl. v. a.

3. Bani de cortel pe an 200 fl., adecă doue sute fl. v. a.

4. Folosirea unui loc de grădină de 800 □° pentru trebuinţele proprie.

5. Drept la primirea unei pensiuni în mesura următoare: 3/8 din leafă după un serviţiu promt de ḑece ani; de acì înainte după fie care *quinqueniu* trecut mai mult cu 1/8 din leafá şi după un timp de serviţiu de 35 ani leafa întreagă.

Directorului şi Universităţii i se reservă anunţiare de o jumetate de an, care însĕ pentru aceasta din urmă se restringe la primii doi ani de serviţiu.

Concurenţii la acest post au sĕ-şi trimeaţă petiţiunile lor, cu documentele despre cualificaţiunea lor de specialişti, despre absolvarea cursului de studii la o academie agronomică, apoi despre resultatele de până acum în specialitatea acestei instrucţiuni, cel mult până la terminul stabilist mai su la oficiul central subscris.

Sibiiu 30 Ianuarie 1882.

Dela oficiul central al Universităţii săsesci.

Publicare de licitaţiune.

Pentru liferarea de 1024 metri cubici de lemne de ars la institutul reg. ung. de alienaţi, şi anume pe timpul dela 1882 până 1883 sĕ escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale din 7 Februarie 1882 Nr. 6378 un non concurs.

Oferte în scris — cu timbru de 50 cr., conţenênd 200 fl. vadiu, şi sigilate — pentru aceasta liferare au a se preda la subsemnata Direcţiune până în 2 Martie a. c. st. n. la 11 oare ante-ameaḑi; şi în acelea trebue descris lungimea şi grosimea lemnelor oferite, asemenea si aceea că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, cari nu corespund publicării, ori cari sosesc întârḑiate nu se vor lua în considerare.

Sibiiu 12 Februarie 1882.

Direcţiunea Institutului reg. ung. pentru alienaţi.

[21] 2—3

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15. Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Februarie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Februarie.

Ḑiarele unguresci nu încetează de a „descoperì“ emisari şi agitatori de tot soiul şi când autorităţile caută mai cu deamĕruntul sĕ-i afle, se vede că toată treaba e spaimă goală.

Nici ḑiarele polone nu credem că remân înapoia sororilor lor unguresci. Sfara ce se făcù cu Rutenii din Galiţia pare că încă are sĕ ese la o nimica. O comună, sau poate mai multe comune, voiau sĕ treacă dela greco-catolicism la ortodocsie. Deci fiindcă Ruşii sûnt ortodocşi, Rutenii, cari voiau sĕ treacă la ortodocsie trebuia sĕ fie cel puţin „rusofili“, dacă nu panslavişti. Pentru caracterisarea afacerei alarmătoare din Galiţia amintim o unică împregiurare din ascultările unui învinuit principal, a consiliariului de curte Dobrzansky. Acesta, spune „Egyetértés“, că şi-a început rĕspunsul la cea dintâi ascultare, esprimânduşi mirarea, cum, acelaşi guvern, care la distins pentru principiile sale politice, vine astăḑi se ’l aresteze din aceeaşi causă, ădecă pentru aceleşi vederi şi principii politice. Într’aceea cercetările nu sûnt terminate. Vom mai astepta. Din tonul presei care făcea larma cea mai mare la început însĕ se vede că n’are se ese nimica din toată afacerea.

În Crivoscia se aşteaptă în ḑilele mai de aproape nisce lupte serioase. Din scirile telegrafice care spun că Covacevici şi Bucalovici s’au dus în Bocche sĕ dea ajutoriu insurgenţilor, se vede câtă însĕmnătate se atribue în tabera resculaţilor posiţiunilor ocupate de ei. Firesce, Crivoscia abia are o intindere de vr’o câte-va miluri cuadrate, dar fiind că rescoala s’a escat aici, înfrângerea Crivoscianilor ar fi un eveniment, al cărui efect deprimător ar atinge mişcarea întreagă. De aci se esplică încordările ce le fac şefii insurecţiunei pentru a da piept aici cu trupele noastre. Loc. Mareşal Iovanovici a îndreptat către trupe un ordin, în care între altele se ḑice:

„Problema, cu care sûnt încredinţat în Erţegovina, e foarte grea. Proporţiunile ce a luat rĕscoala şi puţinele trupe ce avem, ne silesc deocamdată a astepta sporirea trupelor şi sosirea primăverei. După aceasta ne vom ocupa cu energie de înfrângerea resculaţilor. Toate întreprinderile trebuie sevârşite totdeauna cu putere suficientă pentru a garanta succesul. Faţă cu un duşman care năvălesce asupra noastră cu trupe puţine din locuri ascunse unde stă la pândă, alegênd terenul cel mai greu, cu un duşman care e dedat a trimbiţa succesele cele mai mici ca nisce învingeri mari, trebuie sĕ ne silim a-i tăia ori ce ocasiune pentru asemenea năvăliri. Pretind dela toate trupele energie fără cruţare, constanţă şi precauţiune în luptă, dar sĕ cruţaţi această ţeară, care şi aşa e seracă în resurse, căci cu o procedere necruţătoare ne vom despoia pe noi înşine.“

„National Zeitung“, vorbind despre împregiurarea când principele Nichita ar trebuì sĕ’şi aleagă între poporul sĕu şi Austria scrie următoarele:

În Muntenegru se ating foarte de aproape posiţiunile Austriei şi Rusiei, şi acolo ar putè sĕ se adune în tot momentul o materie pentru conflicte. Principele Nichita tot mai lucrează, ca, prin toate sforţările, se resiste la siluirile hordelor sale de rĕsboinici şi se manţină neutralitatea; aşa pare cel puţin pe din afară. Totuşi nu mai încape nici o îndoială că principele muntenegrean, nevoit sĕ’şi aleagă între a fi contra Austro-Ungariei şi a se lăsa sĕ fie gonit şi părăsit de supuşii sei, va preferì sĕ fie contra Austro-Ungariei; mai ales că principele Muntenegrului este sigur, în toate împregiurările, de un sprijin din partea Rusiei, dacă va remânea credincios supuşilor sei. Rusia mănţine cu o îndărătnicie ne mai pomenită posiţiunea sea din Muntenegru şi, în momentul când d. Katkoff este numit consiliar de Stat şi generalul Scobeleff ţine discursul sĕu, ea este negreşit mai dispusă ca ori când se smulgă această protecţiune din mânile Austriei. Speranţă pentru o resolvare favorabilă a afacerii erţegovinene se află acum mai ales în repeḑiciunea şi energia acţiunii austriace. Până acum armata austriacă se află numai în stare de pregătire şi de aceea numai de aci înainte trebuie se asceptăm faptele.

Rescoala.

Raportul oficial din Seraievo din 14 Februarie se ocupă mai cu samă cu disposiţiuni pentru de a se asigura trupele contra resculaţilor.

„Narodni List“ din Zara scrie: In cercul Trebiniei s’a format o bandă de insurgenţi. Resculaţii dela Simniţa silesc satele Dicliţane şi Sceniţane sĕ se alăture lângă dênşii. Cu o trupă neînsemnată s’ar putè nimicì banda aceasta, care neliniscesce ţinutul pe ripa dreaptă a Trebniţei. Este de temut că banda aceasta îşi va întinde patrulările sale până în satele dalmatine.

După acelaşi ḑiariu aflăm, că Covacevici a alergat în ajutoriul Crivoscianilor. Şi insurgenţii din Zubci şi Sutorina, Priebor şi Corienice se adună la Vratilo spre a se opune avansului trupelor. În locul amintit în urmă sûnt la vre o 600 resculaţi. Trupele proced cu multă grije întărinduşi posiţiunile ocupate. — În Cattaro se aud puşcături de tunuri îndreptate contra insurgenţilor, cari se retrag pe înălţimile dela Velievci şi cu toate că vĕd taberile noastre nu cutează a se apropia de ele. Trupa n’are până acum decât 4 morţi şi 18 răniţi. Perderile insurgenţilor se socotesc a fi preste 200.

Descoperirile lui Kossuth.

II.

Ultima epistolă a lui Pulszky comunicată de noi era datată din 15 Octomvre 1860. Cinci ḑile mai târḑiu a apărut — diploma din Octomvre! Din epistola următoare a lui Kossuth către Cavour se vede ce efect au avut concesiunile făcute în aceea diplomă asupra conducĕtorilor mişcării maghiare şi asupra Ungariei.

London în 22 Noembre 1860.

„Opiniunea mea personală despre efectul concesiunilor am dispus sĕ se comunice Escelenţiei Vs.; V’am făcut totodată şi promisiunea că’mi voiu procura informaţiuni esacte din patrie şi fără de a mĕ lăsa a fi influenţat de dorinţele mele personale, cum se şi cuvine unui om onest, vĕ voiu comunica, dle conte, tot ce voiu afla, şi voiu raporta numai fapte necontestabile. Acum sûnt în posiţiuue a’mi împlinì promisiunea, şi aceasta o fac cu bucurie şi satisfacţiune.

„M’am silit a-mi câştiga nesce raportori imparţiali. Am cerut serviţiele amicabile ce mi s’au îmbiat de bună voie din partea a patru Englezi; doi dintre acestia sûnt membri ai parlamentului (unul aparţine partidului torist) amêndoi sûnt cunoscuţi şi iniciaţi în cercurile societăţii mai „înalte“ a Ungariei; al treilea e un comerciant din London, care are conecsiuni comerciale în Pesta; al patrulea e un preot protestant, care vorbesce nemţesce. Nici unul dintre acesti domni nu scie de misiunea celorlalţi trei şi fie care dintre dînşii mi-a dat cuvêntul, că va fi un observator imparţial, fără de a face sĕ se simţă conecsiunea lor cu mine nici pe departe.

Raporturile lor arată un acord minunat şi ne dau siguranţa că majoritatea preponderantă a naţiunei (99 între o sută cum se esprimă conservatorii vechi) resping în mod absolut şi cu o hotărire ce eschide ori ce discusiune ori ce idee de negoţiare

---

FOIŢA.

Cugetările unei regine.

Întroducere de dl. Louis Ulbach (*Nouvelle Revue*).*)

Regina era în costum naţional când am salutat-o. Numai pe acela îl poartă la Sinaia; ea ’l a pus la modă. Pentru ori care altă femeiă s’ar ḑice că îl poartă din cochetăriă, atât de bine o prinde, atât îi împodobesce caracterul; în realitate însĕ ia îl poartă de datoria sa de suverană, şi pentru a încuragia industria naţională. Domnişoarele ei de onoare îl poartă cu mai puţină intenţiune politică, şi este o visiune straniă în farmecul ei, această tineră curte femenină, cu vestminte cusute, aurite, înfluturate, cu bani de aur şi cu vĕl pe cap vorbind şi cugetând în limba franceză, când te aştepţi la o ciripire orientală.

Regina este înaltă, bine făcută. Ochii sĕi sûnt albastrii, cam slabi, ei caută de aproape privirile, spre a prinde mai repede cugetarea. Când scii că au plâns mult, găsesci azurul lor adûnc şi fulgerul lor mişcă în tocmai ca o cugetare eroică. Sprincenele, fin arcuite, au o estremă mobilitate; gura, corectă, este deprinsă cu surisul şi lasă a se vedè dinţii albi, bine aliniaţi; pĕrul castaniu, belşugat, este adesea nedisciplinat; mâna-i este frumoasă, condeiul nu o îngreuiază; piciorul, ager la umblet, este cambrat şi cu aceste în întregul ei este mai frumuşică decât frumoasă, mai graţioasă decât frumuşică. Pe această scînteiere a inteligenţei, a bunătăţei, a onestităţei, care merge înaintea visitatorilor pentru a le ridica sfiiala şi a i face a vorbì îndată este farmecul, ceaţa modestiei o mirare ingenuă de a respunde la titlul de Maiestate, o uitare a rangului, care arată mai bine toată această lucire învĕluind-o şi care încurcă mai mult pe cei pe cari voesce a’i primì bine.

Sciam că regina ascunde în inimă-i un doliu neconsolabil, şi că mama, acum fără copii, îşi hrănesce durerea prin nesfêrşita-i îngrìgire pentru sêrmanii orfani. Fu oare numai ideea acestui doliu, sau nedreapta bănuială a vre-unei alte nostalgii, care îmi aduse aminte versurile suspinate de Maria de Neuburg, în Ruy-Blas?

„Căci nu sûnt încă, eu care me tem de toţi acesti mari, în buna-mi Germanie, cu bunii mei părinţi! Cum alergam cu sora-mea în erburi! Şi apoi sătenii treceau însărcinaţi cu snopi şi ne încărcam cu ei!... Ce plăcut era...“

Dacă regina României nu-şi regretă patria schimbată, şi-aduce cel puţin aminte cu o fragedă melancolie de *buna’i Germanie, de bunii sei părinţi şi de snopii ce a purtat.*

Se scie că este născută principesă de Wied. Dar în acest dulce principat pe când primia, supt direcţiunea unei mame inteligente şi atente, cea mai deplină instrucţiune, ea trăì liberă, pe câmp în natură. Ea era vioiciunea, veselia, adesea silită, a unui interior pe care boala îl întuneca. Principele tatăl sĕu a murit de pept; cel mai tênĕr din fraţii sĕi, care ar fi trebuit sĕi fie tovarăşul jocurilor, lânceḑia lûngă dânsa până ce murì. Ea învĕţa a căuta, a mângăia pe bolnavi, înainte de a fi suferit prin ea însĕ-şi. Principesa de Wied clădise o fermă, unde viza de a închide, de a cresce şi a însănĕtoşì copilul bolnav.

Cei doi juni principi şi sora lor îşi petreceau timpul lucrând pămêntul, şi frumoasa regină, a cărei fotografie se vede pretutindeni la Bucuresci în costum de săteană română ţinênd o furcă şi torcând, ar fi putut fi representată, la vêrsta de doi-spre ḑece ani, culegênd cartofi, porumb, sau mulgênd vacile.

Torcĕtoarea română ’şi aduce aminte de tinera fermieră: Ea iubesce natura cu pasiune; o cunoasce, o descrie; nimeni dar nu se va mira de a găsì în cugetările ei asupra lumei sau asupra curţii, impresiuni culese la ţeară sau aduse dela păsĕrărie.

Această poftă câmpenească într’o inteligenţă atât de rafinată, această sciinţă a satului într’o principesă care scie toate limbile, şi care a sciut mai întâiu limbile vechi, până a nu învĕţa cu Austria, ori cum ar fi condiţiunile. Naţiunea voesce a rumpe cu Austria odată pentru totdeuna şi cu ori ce preţ. Ea îi aşteaptă eliberarea dela Italia. Raportorii mei au fost surprinşi de siguranţa, cu care fie care aşteaptă, ca eu sĕ me întorc în scurt timp cu ajutor din Italia acasă. Despre acest ajutor liberalii ḑic: „E sigur că acela se va da, asupra acestui lucru nu încape nici o îndoială“, acei ce aparţin partidei moderate ḑic: „Durere trebue se asteptăm;“ massele cred instinctiv şi atât de firm, încât nimic nu-le poate sgudui în această credinţă. Oamenii cred că e un lucru de tot firesce că aḑi mâne vor primì proclamaţiunea mea la arme şi declară că nici unul nu va lipsì când e vorba de a sta umĕr la umĕr; pentrucă ei sciu că în momentul ce naţiunea va fi chiemată la arme de mine şi consoţii mei speranţa în succes e asigurată.

---

* Din „Românul‘.

„Dacă doriţi, dle conte, ve pot servì cu amenunte interesante.

„Încât pentru diploma din 20 Octomvre, raportorii mei au aflat, că oamenii sau că vorbesc cu dispreţ despre ea, ca despre o nenorocită comedie, sau că declară: „fiind că (diploma) ne dă o armă a mână trebue se ne folosim de ea.!“

„Atât despre opiniunea publică în genere şi anume după rapoartele conglăsuitoare dela nisce observatori cu totul imparţiali.

„Dealtă parte — şi aceasta e un lucru de o însemnătate mai mare — noi am provocat comitetul central din ţeară, care are în Ungaria toate firele mişcărei în mânile sale, sĕ trimiţă pe unul dintre membrii sĕi şi anumit pe unul dintre acei bărbaţi, cari sûnt destinaţi a ocupa un post de comandant în lupta revoluţionară. Respectivul avea sĕ ne dea un raport detaiat despre tot ce a făcut comitetul deja şi despre cele ce avea de cuget se mai facă, întru cât s'a esecutat instrucţiunile noastre cu un cuvênt despre tot ce se întêmplă în Ungaria.

„Trimisul a sosit în ţeară, s'au ţinut convorbiri şi pe basa acestui raport autentic, aşi potè ḑice oficial, îmi iau voiă a ve comunica Escelenţiei Voastre cum stăm noi în Ungaria.

„În Ungaria acţiunea se operează acum în doaue direcţiuni: pe calea oposiţiunei legale şi a organisaţiunei secrete.

„I. Încât pentru calea oposiţiunei legale, se făcuse la început sub primele impresiuni ale diplomei din Octombre, planul ca nici unul dintre amicii nostri politici sĕ nu primească vre-o funcţiune şi se i se pună cabinetului din Viena ca pedecă acea *vis inertiae* ce e inerentă resistenţei pasive.

„Dar cumpĕnindu-se lucrul mai de aproape oamenii veniră la convingerea că ar fi un câştig necalculabil pentru mişcarea revoluţionară, dacă funcţionarii austriaci vor fi respinşi de pe arena publică, dacă în locul lor ar venì amicii nostri politici, şi în deosebi, dacă oficiele comitatense şi totdeodată poliţia şi posibilitatea de a refusa contribuţiunile se vor afla în mânile lor. S'a hotărît deci a se pune în lucrare reconstrucţiunea comitatelor şi anume aşa ca în sensul legei sĕ se convoace congregaţiunile comitatense, cum au esistat în anul 1848. Comisiunile comitatense din anul 1849 aveau sĕ se institue de nou, lacunele escate prin moarte sĕ se suplinească prin patrioţi resoluţi şi credincioşi şi în acelaşi mod sĕ se ocupe funcţiunile comitatense. Contra acestei (reforme) nici guvernul din Viena nu putea face vre o obiecţiune fără a se da pe sine însuşi de minciună.

Deci din douĕ lucruri unul se va face ex necesitate s'au că guvernul din Viena va împedeca acest plan cu forţa — şi atunci întreaga clădire a aşa numitelor concesiuni va cădè dintr'o lovitură, perfidia Austriei se va demasca de nou şi mişcarea va cresce în proporţiunile lavinelor, s'au Austria nu va cuteza a ne pune pedeci şi atunci terentul pentru consoţii nostri remâne liber. Nu trebuie se vĕ esplic mai de aprope dle conte, însemnătatea acestui moment.

Dar ca opiniunea publică a Europei sĕ nu înţeleagă fals dimensiunile restauraţiunei comitatense, cele dìntâi discusiuni comitatense folosindu-se de străvechiul lor drept constituţional vor declara, că diploma din Octomvre se află în contraḑicere cu legile şi cu constituţiunea, că reînfiinţarea cancelariei aulice şi a locotenenţiei, care au fost cassate prin legile din anul 1848 sancţionate de Regele, e nelegală, că prin urmare aceste autorităţi nu esistă şi nu pot esercita nici o potestate oficială şi fiind că dreptul de a vota dările şi recruţii i se cuvine dietei, funcţionarii comitatensi nu numai se fie opriţi a conlurca la încassarea dărilor şi la recrutare, ordinate într'un mod arbitrar, ci sĕ li se impună stricta datorinţă de a scutì poporul de toate impositele de feliul acesta.

„Afară de aceasta mai esistă intenţiunea de a se lua hotărîrea într'o conferenţă sau în dietă (dacă aceasta se va întrunì), ca sĕ nu se voteze contribuţiune nici un cruceriu şi sĕ nu se încuviinţeze asentarea nici măcar a unuì recrut pănă nu se va restabilì constituţiunea pe basa legislaţiunei din anul 1848 în cuprinsul seu întreg subînţelegêndu-se aici ministeriul unguresc independent, în deosebi portfoiul ministrului de finanţe şi de resboiu, pănă nu se vor depărta toate elementele străine ale trupelor din ţeară şi pănă nu se vor disloca regimentele unguresci în patria lor.

„Escelenţia Voastră ve veţi aduce aminte, că casa Austriei, înainte de a se hotărî a concede naţiunei aceste drepturi constituţionale, era gata, călcânduşi cuvêntul a ne ataca cu putere armată, a ne arunca patria într'o mare de flacări şi sânge şi a ne trimite pe cap 200,000 Ruşi de cari se îngrigise mai dinainte.

„Aceasta e programa oposiţiunei legale, la care s'a alipit după toate formele şi partida moderată liberală condusă de Deak şi Eötvös (fostii mei colegi în ministeriu.)

„II. Încât pentru organisarea revoluţiunei am trimis în Septemvre convenţiunea stabilită între noi comitetului central care conduce mişcarea în patrie, provocându l se pună numai decât în lucrare organisaţiunea tactică a revoluţiunei şi ţeara e împărţită deja după corpurile de armată, divisiuni şi brigade, comandanţii corpurilor nu numai sûnt denumiţi, ci aflându-se la posturile ce li s'au dat lucră deja din toate puterile şi recrutările pentru armata revoluţionară naţională se fac pretotindenea cu energie şi discreţiune la sfêrşitul acestui an mi se va trimite ordre de bataille pentru oastea întreagă. Prelûngă această organisaţiune tactică s'au făcut dispoziţiuni şi pentru armarea gloatelor. Planul strategic al campaniei s'a stabilit în toate detaiurile şi în conformitate cu basa adoptată de Escelenţia Voastră, aprobată de consiliul de ministri şi confirmată de Regele. Afară de aceasta s'au iniţiat unele raporturi de concesiunei cu armata austriacă şi s'a organisat însemnatul serviţiu al esploratorilor. Mai departe fie care comitat a primît câte un comisar suprem politic, care va avé chiemarea a se îngrigì de instituirea de organe revoluţionare subalterne în fie care cetate şi în fie care sat. Lista comisarilor se află în mâna mea şi vĕd figurênd într'ânsa numele cele mai populare din ţeară, între acestia mulţi dintre cei mai bogaţi magnaţi.

Generalul Vetter, pe care l'am încredinţat cu elaborarea planurilor tactice şi a instrucţiunilor destinate pentru comandanţii supremi din patrie a fost de faţă la consfătuirile ţinute în solul din Ungaria deci el e în stare a da Escelenţii Tale deslușirile dorite. De aceea am şi aflat consult lucru sĕ-l încredinţez cu predarea acestei scrisori.

„Deci eu sûnt acum în posiţiunea de a putè da nu numai în numele meu propriu sau al direcţiunei sau al emigraţiunei, ci de a dreptul în numele şi la mandatul respicat al naţiunei asigurarea sĕrbătorească, că Regele Victor Emanuil poate comta la Ungaria. Dacă Majestatea Sa va emite proclamaţiunea la arme pe basa stabilită în Septemvre, se va vedè ce e în stare sĕ facă naţiunea maghiară.

„Am se mai adaug la cele ḑise că naţiunea mea prin comitetul central a aprobat tot ce eu împreună cu soţii mei din direcţiune am propus Escelenţiei Vs. Naţiunea esprimă Dtale, dle conte, şi prin Dta Regelui mulţemita sa pentrucă s'au primit aceste propuneri; ea comptează cu încredere nemărginită la ajutoriul promis, care în acord cu părerile mele îl crede neaperat de lipsă pentru începerea revoluţiunei. Naţiunea mi-a impus în sfârşit datorinţa a te asigura pe dta, dle conte şi prin dta pe Regele despre supunerea cu credinţă şi despre eterna recunoscinţă a Ungariei.

„Cu aceste dle conte, eu mi-am făcut raportul despre starea lucrurilor în Ungaria. Acum însĕ am de împlinit o serioasă datorinţă cătră patria mea.

„Solul patrioţilor ungari după ce primì instrucţiunile mele, 'mi adresă următoarele cuvinte:

„Sunt însărcinat a ve declara în numele comitetului central: naţiunea comptează că direcţiunea naţională maghiară care lucră sub presidenţa Dtale întorcêndu-se în ţeară va lua asupra s'a guvernul provisoriu al ţĕrei şi pănă atunci disposiţiunile Dtale se vor esecuta cu fidelitate. Încreḑêndu-ne în circumspecţiunea Dtale noi şi cu noi lamura naţiunei nu am esitat a ne pune în joc viaţa, averea, fericirea familielor noastre şi ce e mai mult decât acestea, viitoriul patriei noastre. Noi ne am pus într'o situaţiune care e imposibil sĕ ţină mult. O organisaţiune revoluţionară atât de estinsă nu se poate susţinè sub nici o impregiurare vreme îndelungată fără de a i se da de urmă şi descoperirea cea mai neînsemnată ar da carneficiului un seceriş mănos. La începutul cele mai deaproape primăveri trebue sĕ se

---

limba francesă, la Paris, la cursurile abatelui Gautier, nu este cea mai mică atracţiune a acestei fisionomii.

În francheţa sa, caracterul ei a păstrat ceva din această savoare câmpeană. Copila era rebelă: femeia are o voinţă nestrămutată. Când era de cinci ani, părinţii voiră s'o facă se poseze pentru un portret; toate raţiunile fură zadarnice, pentru a o face sĕ stea liniscită. A trebuit sĕ s'astepte voinţa ei. Când se otărî a sta nemişcată luptà atâta cu ea însĕ-şi încât căḑu leşinată.

În acel timp, şi mai în urmă, visul ei fu sĕ devie institutoare. Am auḑit-o ḑicênd că are vocaţiunea de a instruì. În adevĕr ea învaţă pe tron, prin esemplele ce dă.

Într'o ḑi, era de ḑece ani, se descepta cu o dorinţă iresistabilă de a înlocuì preumblarea de dimineaţă prin visitarea scoalei dela Rodenbach. Mama trecênd prin camera copiilor, copila Elisabeta îi cerù voia de a se duce sĕ înveţe cu fetele arêndaşului. Principesa de Wied nu auḑise cererea şi tăcù; dar fiica sa luà tăcerea mamei sale drept permisiune, şi alergà la fermă. Scolăriţele erau pe cale; mica principesă le întâlnì în cale.

Învĕţătoriul măgulit, dar nu prea surprins, admise pe această nouĕ scolăriţă la onorurile lecţiunei. Era o lecţie de cânt. Mica principesă, care nu cuteza se cânte prea tare în mijlocul familiei sale bolnave îşi lărgi plămânii în scoală şi-'şi dete toată vocea astfel încât o altă ne mai putênd îndura acel cănt atât de puternic şi poate şi geloasă, îi pusĕ îndată mâna pe gură, scandalisând astfel toată clasa.

După câteva momente unul din vênătorii castelului trimis după mica cântăreaţă, venì sĕ o reclame pentru a o conduce la arest.

Aceasta încercare de libertate îi aduse o lecţiune de captivitate. Astăḑi regina numai cântă; o mână nevĕḑută, nepipăibilă se pune uneori pe gura ei spre a oprì adevĕrul gata se strige. Atunci ea aleargă la albumul ei şi ascunde acolo ceea ce nu poate spune tare.

Această educaţiune bine dirigiată, această viaţă în familie, care serba pe câmp şi se întrista în casă, această putere de instinct şi de voinţă pe care doliuri necontenite o măria supunêndu-o apoi mai târḑiu călĕtoriei în diferite părţi ale Europei însoţită de mătuşa sa marea ducesă Elena de Rusia, profesori învĕţaţi, cetiri judecioase esplică acest gust literar, această vigoare de cugetare care se condensează astăḑi în cugetări voiu adauga această deprindere de muncă care face că Regina întrece pe Rege, se desteaptă în ḑiori, îşi reaprìnde lampa stinsă cea din urmă, şi 'şi-a tors furca când toată lumea doarme încă.

Nu este oare ciudat de notat, a avut ca institutoare principală pe dra Lavater strănepoata vestitului fisiognomist? Nu datoresce însĕ sciinţa de observare tradiţiunilor aduse de guvernanta ei. Dacă ar trebuî se găsesc o înriurire otărîtoare a vocaţiunei sale a'şi căuta-o mai bine în familia sa.

Bunică-sa, principesa Ludovica de Wied, era poetă; moşul sĕu avea un frate pictor, şi un altul, principele Maximilian, călĕtor şi naturalist celebru tatăl sĕu a scris cărţi de filosofie.

Dar ce a făcut-o mai cu seamă poet este durerea.

Pănă la moartea copiliţei, nu se scia că regina sĕ fie scris in versuri, în limba germană, sĕu în cea franceză. Taina ei i-a scăpat prin ultimele sfişieri ale inimei sale.

Ne putênd sfirşi portretul, care cere a fi de mai multe ori prelucrat mĕ mărginesc în a schiţa trăsurile mari şi atingătoare ale fisionomiei, spunênd cum ea apărù pentru prima oară principelui Carol de Hohenzollern.

Această întelnire se făcù la Berlin în timpul unei şederi de câte-va luni a principesei Elisabeta împreună cu juna comtesa Maria de Flandra, astăḑi cumnata ei.

Ea cobora, cu obicinuita-i vioiciune, scara cea mare a castelului. Fugea de urit? simţia recrescrêndu-i aripele din viaţa i liberă dela Neuwied? ea, sbura, aluneca, scapă douĕ-trei trepte şi s'ar fi omorit sĕu rănit, dacă junele pună capet acestei situaţiuni sau într'un fel sau întraltul. Dta poţi sĕ asiguri pe contele Cavour că Ungaria va împlinì tot ce Dta ai promis în numele naţiunei. De altă parte însĕ şi noi voim sĕ fim asiguraţi că resboiul va isbucnì de bună seamă în primăvară şi că noi putem compta cu deplină siguranţă în ajutoriul promis. Esti dta în posiţiune a ne da în această privinţă o asigurare hotărîtă. ?

„Eu am dat la aceasta declaraţiune următoriul respuns: „Eu am raportat în patrie cu fidelitate tot ce s'a stabilit între noi şi guvernul Regelui în Septemvre. Vĕ este cunoscut tuturor că contele Cavour ne a asigurat în scris, că consiliul ministerial a acceptat convenţiunea şi Regele a confirmat această asigurare din partea contelui Cavour cu cuvintele: „eu aprobez şi acceptez tot ce aţi stabilit dvoastre cu contele Cavour. Vĕ puteţi încrede în cuvêntul meu. Spune naţiunei Dtale că eu nu o voiu înşela nici odată.“ Dacă situaţiunea s'ar fi schimbat de atunci, contele Cavour de sigur m'ar fi însciinţat despre aceasta. Nici el nici Regele nu vor voì sĕ se joace numai cu nenorocita noastră patrie.

„Dorinţa Dv. e justă; o voiu propune contelui. El nu va refusa rĕspunsul categoric; dacă va refusa, şi acest refus va fi un rĕspuns, şi noi îl vom înţelege şi ne vom conforma astfel. În timp de 14 ḑile veţi primì însciinţarea în patrie.“

Deci te rog pentru hotărîre, Escelenţiă, te rog avênd în vedere nenorocirea ce atêrnă amerinţând deasupra patriei mele. Ce sĕ rĕspund patrioţilor mei?

„Se ivesc semne ce me pun pe gânduri. Solia ce a primit'o representantul nostru din Turin ca respuns la comunicatul meu din 22 Octomvre dela secretariul Escelenţiei Tale, greutăţile ce ni s'au făcut în afacerea cu legiunea şi cu spesele bancnotelor, sûnt aparenţe neliniscitoare, a căror gravitate se sporesce într'o mĕsură mare prin aceea, că idea de a cumpĕra Veneţia (prin Italia) e pusă la ordinea ḑilei nu numai aici în London, în oficiul estern, ci chiar şi în foile din Turin.

„Eu cred că ideea aceasta nu e populară în Italia; sûnt de părere că contrastele de interese dintre Italia şi Austria nu se pot neteḑì printr'o cumpĕrare; am convicţiunea că valoarea tractatelor între state se mesură după gradul puterei şi al interesului. Cumperarea Veneţiei departe de a garanta liniscea şi siguranţa Italiei, va da numai Austriei ocasiunea, a'şi regula încâtva finanţele şi aşi reculege puterile, pentru a se resbuna asupra Italiei şi un pretest pentru această resbunare nu va fi cu greu de aflat. Eu ḑic deci, că nu esistă decât o singură cale, pentru a ne asigura contra simţemintelor ostile ale Casei Austria, adecă, a delătura această Casă, frângêndu-i-se puterea cu ajutoriul Ungariei.

„Dacă cumperarea totuşi s'ar realisa, noi Maghiarii am deplânge cu dorere naufragiul speranţelor noastre, dar la un gravamen nu avem drept. Presupunênd, că Escelenţia Voastră veţi avè bunătatea a ne însciinţa despre schimbarea situaţiunei, — pentruca patria mea se nu se legene în speranţe deşerte şi se devină prada unei nenorociri neprecalculabile.

„Te rog Escelenţă pe tot ce e sacru unui patriot, te rog cu mânile ridicate: Spune-mi ce se respund naţiunei mele?

„Solul patrioţilor ungari m'a însciinţat şi despre aceea, că pe la sfêrşitul anului vor mai avè încă lipsă de vro 150,000 frci, pentru a susţinè organisaţiunea militară; mai departe, dacă resboiul ar isbucnì, eu sĕ le dau suma la mână cu o lună mai înainte de isbucnire, această sumă se cere pe basa ordinei de bataie *(ordre de bataille)* pentru a aprovisiona armata regulară în cele 15 ḑile dintâiu ale revoluţiunei şi pentru a-i da soldul; altmintrea va fi cu neputinţă a susţinè ordinea şi disciplina, şi esistă temerea că ici colea mişcarea va degenera dacă nu în jăfuiri totuşi în pressiuni. Aceasta încă a fost una dintre consideraţiunile ce le am avut în vedere când am luat în preliminariul nostru contractarea unui împrumut de 10 milioane franci pentru acoperirea primelor spese ale campaniei.

Kossuth.“

Doamna Adam şi Acsacoff.

Aceste persoane cunoscute acum destul de bine în lumea politică, cetim în „Telegraphul“ că au avnt o conservaţiune care a fost publicată şi în alte ḑiare europene.

Eată ce cetim în „Telegraphul“:

În Golos, în Nowoje Wremja în Russ, pretutindeni găsim suposiţiuni vagi, cari ne dau a crede că biata ḑiaristică rusă tot mai crede încă că Ţarul se va hotărî a da imperiului o Constituţie cel puţin în ḑiua încoronărei sale. Este drept că aceste suposiţiuni, cu cât ne apropiăm de ḑiua ficsată poutru încoronare, devin din ce în ce mai vagi şi mai efemere. Ba chiar din contră totul ne dovedesce că partitul anti-constituţional se întăresce impregiurul Ţarului, care fiind întemniţat, ca sĕ ḑic aşa, în castelul sĕu dela Gatcina, 'şi perde cu desăvêrşire ori ce idee despre trebuinţele societăţei ruse.

Aşa de esemplu, că caracteristica impotenţei mintale a oamenilor, cari în momentul de faţă sûnt mari şi tari pe acì, cari propag ideile declarate de un adevĕr netăgăduit şi contra cărora ori ce critică este mai mult decât aspru pedepsită, vĕ aduc aici convorbirea vestitei doamnei Adam cu nu mai puţin celebrul Ivan Serghievici Acsacoff, părintele şi şeful suprem şi infalibil al panslaviştilor. Această convorbire pe care ne o dede o a treia persoană, presentă la întrevederea doamnei Adam cu Aksacoff, anume dl Malcianoff, fostul redactor al ḑiarului revoluţionar din Geneva „Nabat“, actualminte omul salariat de domnul Ignatieff.

D-na Adam s'a recomandat dlui Acsacoff într'un mod foarte curagios, ea s'a ḑis a fi *francesă slavofilă.*

— Noi, a ḑis ea, avem cu ruşii multe lucruri, care se seamănă: Francia are peste 10,000,000 de proprietari fonciari, Rusia are peste 60 milioane; voi căutaţi formele de guvernare cele mai populare, noi ca şi voi, căutăm a ne organisa după dorinţele poporului francez.

S'a vorbit după aceasta de Rusia, de toate particularităţile ei, atât de interesante pentru o europeană.

— Da, ḑised-na Adam, lăsând la o parte evenimentele triste din anii din urmă, lăsând la o parte comentariile rĕu voitoare ale acestor evenimente, Rusia totuşi remâne un magnet atrăgător pentru popoarĕle europene. Privirile societăţei civilisate din occident sûnt îndreptate spre acest mare imperiu, toate mişcările sociale, cari se fac — mărimea colosală a teritorului şi numĕrul locuitorilor — fără voia noastră atrag asupra Rusiei atenţiunea noastră, cugetarea Europei întregi.

Naturalmente că după o asemenea întroducţiune, Ivan Aksakoff a fost forţat sĕ înceapă a vorbì despre cele ce se petrec în momentul de faţă. Eată pasagiul cel mai straniu din discursul lung al panslavistului:

— Regele Franciei, împĕratul ei, a ḑis Aksakoff, n'a fost în decursul istoriei acestei ţĕri decât *le premier gentilhomme* pentru nobilii Franciei, ei se făleau cu acest titlu, şi tocmai acest titlu îi a decoronat în ochii poporului, care pretutindeni nu este alt-ceva decât antitesa socială a nobilimei... Ţarul nostru nu este un nobil ci o persoană care nu aparţine nici uneia din clasele ce compun poporul întreg al imperiului, ţarul nostru este o legătură temeinică între nobili şi popor, un advocat, un apĕrator al poporului faţă cu aristocraţia... Constituţia voastră, care lega şi limita prin urmare puterea regelui, la noi n'ar fi fost altceva decât limitarea, slăbirea puterei de apĕrare a poporului faţă cu nobilii — prin urmare înţelegeţi bine că constituţiunea pentru Rusia este şi va fi un ce anti-popolar; poporul va protesta contra unui act atât de nedrept.

Doamna Adam ascultă cu mare băgare de samă; însĕ nu sciu dacă va fi înţeles. Logica bisantină a panslavistului de la Moscva sĕ arată într'un mod aşa de bizar, că d-na din Paris n'avea alt-ceva sĕ facă de cât a da din cap.

— Unde, unde, striga Aksakoff emoţionat, unde putem noi Ruşii, sĕ găsim un model de constituţie bună pentru popoarele noastre? A copia pe cea din Englitera?

— Fereasca Dumneḑeu! respunse doamna Adam, ferească Dumneḑeu de a imita această ţeară, al cărei popor nu are nici o proprietate, unde întregul teritor aparţine unei mii sau două de aristocraţi...

— A lua de model pe Germania, unde parlamentarismul nu este altceva de cât un şir de conflicturi fără finit?

— Naturalmente că nu.

— A transcrie constituţia Franciei?

— Oh! elle est en état de revision!

— A inventa una nouă? Dar atunci cine ne poate garanta că mâne nu se va găsì un om care ne va inventa o alta şi mai bună, poimâne va venì ear alt om şi ne va propune o a treia şi aşa până în infinit? Unde şi când ne vom putea găsi repaus şi odichnă?

Cu aceasta se finesc citaţiunile din convorbirea doamnei Adam cu Aksakoff. Cred că este destul; vedeţi dar până la ce grad sûnt conservatori aceşti oameni, cari compun elita societăţei ruse de aḑi. Prin urmare nu vĕ miraţi dacă sûnt aici oameni cari desper şi nu cred ca această ţeară sĕ'şi poată crea un viitor senin o cale sigură spre progres. De doamna Adam nu mĕ mir, acest diplomat cu rochie 'şi a jucat rolul sĕu cu multă dibăcie, şi amintirea despre cele 10 milioane de proprietari din Francia, ne dă o ideie completă asupra cunoscinţelor şi opiniunilor acestei amice intime a ḑeului frances căḑut nu de mult din înălţimile puterei esecutive.

Apel,

către membrii onorari, fundatori emeritaţi şi ordinari ai societăţii „România Jună.“

În preseara ḑilei de Paşti din anul 1881 societatea academică „România-Jună“ a implinit al ḑecelea an al esistinţii sale. Societatea a sĕrbat jubileul sĕu de un deceniu prin o şedinţă festivă şi ca o dulce amintire a acestei ḑile însemnate a decis a sĕ întroduce un album, care sĕ cuprindă portretele tuturor membrilor din deceniul espirat: onorari, fundatori, emeritaţi şi ordinari.

„România Jună“ e mândră de a putè numĕra între membrii sĕi onorari pe cei mai fruntaşi şi binemeritaţi bărbaţi ai neamului nostru; ea numĕră de membrì fundatori pe mai mulţi bărbaţi distinşi şi marinimoşi; ear foştii ei membri ordinari ocupă în viaţa publică locuri distinse şi onorifice. Actualii membri ordinari doresc din adûncul inimei, sĕ aibă înaintea ochilor chipurile acestor bărbaţi, chipuri măreţe, care arată într'un mod viu cum omul prin muncă neobosită şi statorniciă, prin abnegaţiă şi iubire de naţie şi patrie poate sĕ devină folositor statului, neamului, familiei şi lui însuşi; — doresc, sĕ aibă înaintea ochilor chipurile bravilor lor antecesori, cari prin zĕl neobosit, prin jertfe nenumĕrate şi abnegaţiĕ au isbutit, sĕ lase următorilor o moştenire atât de preţioasă cum e „România-Jună.“ Tipurile lor ne vor îmbărbăta la activitate comună, ca „uniţi în cugete, uniţi în simţiri“, sĕ tindem a duce la îndeplinire măreţele scopuri, ce le are „România-Jună“ şi sĕ predăm urmaşilor nostri strămoşasca moştenire tot aşa de măreaţă cum am primit-o.

Până acum numai o parte din acelea chipuri împodobesce albumul nostru, pentru aceea comitetul societăţii roagă pe toţi membrii „României-June“: onorari, fundatori, emeritaţi şi ordinari, sĕ binevoiască a ne trimite fotografiile Dlor, ca sĕ putem îndeplinì dorinţa actualilor membrii ordinari.

Albumul din cestie va fi pentru noi şi generaţiile, ce vor urma în ceasuri de bucurie obiect de nobilă petrecere, ear in vreme de griji şi nevoi chipurile lui ne vor însufla curagiu şi nĕdejde; căci umbrele strămoşilor sunt pentru nepoţi sfinte şi ivirea lor e privită de dênşii ca o solie dumnelească, care le vesteşce, că nu sûnt părăsiţi şi că spiritele puternicilor strămoşi priveghiază asupra lor.

Acestea sûnt motivele. care ne-au îndemnat, sĕ întroducem numitul album şi ne place a ne măguli cu nădejdea, că în scurtă vreme vom vedea realisată această dorinţă, ce atât de mult ne preocupă sufletul.

Adresa societăţii: VIII Lange Gasse 4.

Viena, în Februarie 1882,

Pentru comitet;

Emilian Popovici vice-president. *I T. Mera* secretar.

Varietăţi.

* (Balul Calicot), de Mercuri seara care pe lângă petrecere fără lucs costisitoriu, mai are şi scopul frumos dea sporì fondul destinat pentru înfiinţarea unei scoale de fetiţe, — n'a avut în anul acesta norocul din anul trecut. Cetitorii înse nu se sparie nici se compătimească, căci balul a fost destul de inimat. Părechi de jucători şi jucătoare au fost mai puţine ca anul trecut, au fost însĕ destule pentru de a se începe o horă „mare şi frumoasă“, jucată după „hora Severinului“, esecutată foarte bine de musica regimentului c. r. de infanterie Nr. 31, care în tot decursul balului s'a distins prin precisiunea şi *animo* cu care a esecutat piesele programei; au fost destule

---

principe Carol, care suia scara, n'ar fi primit-o în braţele lui.

Ea trebuia să mai cadă încă în braţele lui, în 1868, dar, deastadată, pentru totd'auna. Principele şi-a adusaminte de frumoasa sburdalnică şi, prin prin scrisorile surorei sale, îi cunoscea meritele; o ceru în căsătoriă. Această însoţire, care are farmecul ei românesc, are şi un colţişor de ambiţiune.

Tênĕra principesa Elisabeta când i se vorbia de măritiş când toţi luptau în contra gustului cam sĕlbatec ce părea că are pentru celibat, rĕspundea adesea:

— Nu voi primì sĕ fiu regină de cât în România.

Principele, care nu era âncă rege îi prinsă cuvêntul şi ea fericirea-i aduse.

(Va urma.)

ca la „Romana“ şi Quadrille“ se formeze câte doue coloane, care au ocupat tocmai bine spaţioasa sală dela „Împeratul Romanilor.“ Jucătorii cari au participat credem că în inimilê lor se vor fi bucurat, că pot juca mai comod ca de altă dată; că la jocurile rotunde nu erau nevoiţi a se isbì păreche de păreche. Fiindcă sûntem la jocuri trebue se amintim că „Romana“ cea dintâiu s'a jucat de astădată mai precis. În privinţa aceasta avem dară se înregistrăm un progres. Prin aceasta însĕ n'am vrut se ḑicem că s'a ajuns punctul de perfecţiune. Asupra privitorilor, mai cu seamă a celor cari nu cunosc jocurile române, jocul face impresiune plăcută şi am auḑit chiar şi esprimânduse unii că jocul acesta este un joc elegant şi „salonfähig“, Şi ca compliment, măgulirea este justificată şi trebue sĕ îmbărbăteze pe cei competenţi a se nisuì ca sĕ'l pună în saloanele, cel puţin, unde se intrunesc Români la petreceri, alăturea şi nu inapoia cuadrilului. Ardeleana, — era după pausă, — n'a numerat jucători numeroşi, a fost însĕ jucată chiar şi de jucători şi jucătoare neromâne. Jocul acesta ar merita mai multă atenţiune, vrem se ḑicem, că ar trebuì regulat. Când părechile ar conglăsuì şi mai bine atât cu musica cât şi între sine, jocul ar fi mai impunĕtoriu.

Între oaspeţi au fost înalta generalitate de aici, oficieri din statul major şi alţi oficieri subalterni, funcţionari civili etc. într'un numer măgulitoriu pentru balul-calicot.

Decoraţiunea salei a fost splendidă.

Costumele jucătoarelor au fost astădată albastre. Sûnt gusturi între gusturi. După părerea noastră coloarea n'a fost tocmai nimerită.

Regina balului? Ne rugăm a fi dispensaţi de respuns. Recunoascem că sûntem monarchişti în principiu, la bal însĕ ne mai place republicanismul şi în republica balului nostru au toate jucătoarele perspectiva a fi regine. Nu erau senatorii Romei antice toţi regi?

* (La Serata cu danţ) ţinută în 11 Faur a. c. în Sebeş spre înfiinţarea unui fond cu scopul de a ajuta scolari seraci au incurs 144 fl. 50 cr. v. a. şi sau spesat 116 fl. 87 cr. v. a. deci venitul curat până acum este 26 fl. 63 cr. v. a., care s'a şi transpus spre scopul amintit în administraţiunea comitetului bisericei gr. or de aici.

Dintre contribuenţi au solvit preste preţ dintre neparticipanţi la Serata, Domnii: Simeon Blasiu, supratenente ces. reg. în Orestie 9 fl. v. a. Din loc, domnii Georgiu Anghial, consilar aulic în pensiune 4 fl. Heinrich Bayersdorf 2 fl., Albert Leonhardt 2 fl., Ioan Piso, senator 1 fl. Gregoriu Forro, cojocariu 1 fl, eară dintre partecipanţi domnii: Teodor Colbasi, proprietar în Cutu 3 fl. din loc domnii Ioan Oniţ, comerciant 3 fl. Aron Bihoy, ces. reg. major 2 fl., Ioan Muntean, advocat 2 fl., Ernst Mărginean, capitan ces. reg., Carl Leonhardt jun. Nicolau Beu, I. Zöld, M. Balog câte 1 fl. Constandin Colbaşi proprietariu în Spring, I. Muntean notar cercual în Sĕsciori, Geras. Carpenişan, notar în Balomir câte 1 fl.

Comitetul esprimă mulţămita sa tuturor contribuenţilor pentru spriginirea nobilului scop.

* (Emigraţie din Ungaria.) Din Comitatul Sepuşului (Ungaria nordică) în a. 1881 după date oficiale au emigrat la America numai puţin decât 1627 (1154 bărbaţi şi 473 femei) şi după cererile de pasporturi emigraţia pare a lua în anul acesta dimensiuni încă şi mai mari.

* (Din Seceleul de lûngă Sălişte) primim o epistolă, din care ne informăm despre unele întêmplări, cari — adeverindu-se şi numai în parte — sûnt de natură, a revolta simţul de umanitate şi dreptate pentru purtarea judelui comunal din Săcel şi a protectorului sĕu a *solgăbirăului* din Sălişte. Judele comunal Bucur Rĕspop a maltractat, se ḑice adecă în epistolă, pe parochul comunal Ioan Platoşiu, în chipul cel mai neomenos, bătêndu-l, ba smulgêndu-i barba şi călcându-'l chiar cu picioarele — tocmai atunci când părintele Platoşiu în ajunul Stlui Botez cu crucea se urcà în casa judelui, pentru a o sfinţì. Causa? Preotul a voit sĕ între în casă şi învĕţătorul pe lûngă crâsnic, după obiceiul îndatinat, ear judele s'aînvoit cu — pumnul! Poporul iritat era pe acì sĕ se arunce asupra judelui, şi numai intervenţiunei preotului a avut de a mulţămì, că a rĕmas judele teafĕr. Acesta a fost rolul judelui Rĕspop. Vine acum *solgăbirăul* Ilariu Muciu, la care judele a fost pârît de către Seceleni încă în 14 Decemvrie 1881. Dl *solgăbirău* abia pe 19 Ianuarie a. c. a chemat pârîtorii în cancelaria comunală din Săcel. Părintele Platoşiu, cerênd a fi şi dlui ascultat a fost acuma tractat de *solgăbirăul* Muciu în chipul următoriu: „Ce vreai popo? Nu scii că te-am pedepsit cu 100 fl., acuma însĕ te voiu pedepsì cu 200 fl.! *Hallb rechts marsch!*“ Şi deschiḑênd uşa 'l-a prins pe preotul de spate şi 'l-a aruncat afară din cancelarie, fiind dl *solgăbirău* Muciu spriginit de pumnii „judelui“ Rĕspop. Mai urmară apoi vreocâteva înjurături gentile la adresa poporului întărîtat, care întrase în cancelarie după alungarea brutală a preotului. De acì apoi un şir de „neînţelegeri“, — la cari odată s'a ivit şi revolverul în mâna „judelui“, — între judele Rĕspop de o parte şi Seceleni, preotul şi în sfêrşit notariul comunal de altă parte, căci la arestarea acestuia a eşit treaba la urmă, după ce mai nainte s'au fost arestat prin gendarmi — se înţelege la porunca dlui *solgăbirău* Muciu — mai mulţi Săceleni. Causa se află acum parte la Vice-comitele comitatului Sibiiu, şi parte — după informaţiunile noastre — la judecătoria cercuală din Săliste. Aşteptăm sĕ se facă deplină lumină în afacerea Săcelului.

* (Mulţămită publică.) Subscrisul comitet arangiatoriu vine prin aceasta a aduce cea mai cordială mulţămită acelor bine voitori cari au participat la petrecerea arangiată în comuna Mogogea, în favorul bis. şi a scoalei din loc ţinută în 23 Ianuarie 1882 seara şi au bine-voit a contribuì pentru ajungerea scopului, cu deosebire ne esprimăm mulţămită faţă cu cei de confesiune şi naţionalitate străină, că au fost aşa de buni de au binevoit a participa la această petrecere.

Conspect

despre contribuitorii, care au binevoit a contribuí la balul ţinut în parochia gr. or. Mogogea (Kollomezo) în 23 Ianuarie 1882 în favoarea scoalei noastre confesionale şi a sf. biserici.

Dela D nii: Georgiu Cupşa paroch gr., or. cu familia, 2 fl., Ioan Şovrea, administrator protopopesc Trtlui cet. de peatră (Kövàr) 2 fl., Samuil Cupşa, protopresbiter Tr. Slnocului, 1 fl., Elias Czentea, paroch gr. cat. în Chînesci, 1 fl., Teodor Şovrea, învĕţătoriu în Mogogea, 1 fl., Gavriil Şleamn notariu cercual în Mogogea cu familia, 1 fl., Vaida Imre, 50 cr., Beniamin Borodi, învĕţătoriu în Corabie, 50 cr., Roth Bernárd, traficant israelit (croitoriu) în M. Lápos 1 fl., Smil Iczig Samuel, croitoriu (szabo) Israelit din M.p Láos, 60 cr., Németh Sándor, curator reformat în Damăcuseni (Domokos) 1 fl., Kollosi Kajtán, meseriaş reformat din Oláh Lápos 1 fl., Bogdan Costan, paricliseriu din Corabie, 50 cr., Bozsor Ioan, cantor din Corabie, 50 cr., Arsente Ciceu, epitrop în Mogogea cu familia, 1 fl., Vasilie Susan, 50 cr., Georgiu Zobu cu familia, 1 fl., Ioan Marciş, cu familia, 1 fl., Ioan Bnzura l. Grigoric cu familia 1 fl., Simion Tirila, 50 cr., Papp Lájos, adjunct de notariu, 50 cr., Petru Cupşa, 50 cr., Petru Marciş cu familia, 1 fl., Ioan Cupşa, cu familia, 1 fl., Vasilie Petre, 50 cr., Georgie Sárto cu familia, 1 fl., Ioan Mann, jude comunal, Pojana porcului (Disnopatoka) cu familia, 1 fl., Anna Sleam, 50 cr., Vasilie Sarto, 1 fl., Petru Marciş cu familia, 1 fl., Andreiu Popp cu familia 1 fl., Bányás Bogdán cu famìlia, 1 fl., Simion Snson, 50 cr., Grigore Cupşa cu familia, 1 fl., Maria Cupşa, 50 cr., Ilie Marciş cu familia, 1 fl., Petru Buzura, 40 cr., Vasilie Buzura, 1 fl., Suma 34 fl.

Comitetul arangiatoriu gr. or.
Mogogea în 23|1 1882.

Membrii arangiatori:

Georgiu Cupşa *Arsente Ciceu*
preşedinte,
Teodor Şovrea.

* (Oficieri rusesci) trec spre Bosnia şi Erţegovina, după cum asigură foile din Budapesta, — neîntrerupt. Despre un colonel rusesc Tronşinschi spun că Sâmbăta s'a întors dela Vidin şi Rusciuc la Bucuresci, noaptea a asistat la o şedinţă panslavistă, în care a cetit o epistolă a lui Corsacof, ce provoacă la „lucru patriotic“. — Mai departe s'au cetit epistole dela Novisad, Agram şi Belgrad. Duminecă dimineaţa la 6 oare Troşinski a plecat în Rusciuc.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 16 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.—	117.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.75	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	107.50	107.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	130.75	130.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.75	96.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.75	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.—	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.—	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane.	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.65	74.50
Datorie de stat în argint . . .	76.—	76.—
Renta de aur austriacă	92.30	92.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	118.25	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	814.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	262.75	303.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	346.75	297.—
Sorţi ungurescì cu premii . . .	114.—	114.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	108,75	108.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon.	9.51½	9.51
100 marce nemţesci	58.45	58.45
London (pe poliţa de trei luni) .	120.—	120.—

Nr. 388—1882 sz. b. [20] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de notariu comunal în comuna mare Gurarîului — Pretura Săliştei — se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 1 Martie 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

salariu anual 400 fl., adjut 100 fl. cuartir natural şi 12 orgii de lemne de foc pentru cuartir şi cancelarie, eventual relutul de cuartir şi lemne în bani gata; 10 fl. pentru lumini, precum şi tacsele prescrise pentru lucruri private.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a trimite rugările lor instruite în sensul art. de lege XVIII ex 1871 până la 1 Martie a. c. st. n. la Pretorele cercului în Sălişte.

Cunoscinţa limbei statului e condiţiune.

Sălişte în 8 Faur 1882.

Pretorele cercului.

Publicare de licitaţiune.

Pentru liferarea de 1024 metri cubici de lemne de ars la institutul reg. ung. de alienaţi, şi anume pe timpul dela 1882 până 1883 sĕ escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale din 7 Februarie 1882 Nr. 6378 un non concurs.

Oferte în scris — cu timbru de 50 cr., conţenênd 200 fl. vadiu, şi sigilate — pentru aceasta liferare au a se preda la subsemnata Direcţiune până în 2 Martie a. c. st. n. la 11 oare ante-ameaḑi; şi în acelea trebue descris lungimea şi grosimea lemnelor oferite, asemenea si aceea că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, cari nu corespund publicării, ori cari sosesc întârḑiate nu se vor lua în considerare.

Sibiiu 12 Februarie 1882.

Direcţiunea Institutului reg. ung. pentru alienaţi.
[21] 3—3

Nr. 6432—1881 civ. (19) 3—3

EDICT.

Din partea subscrisului jude esmis se aduce la cunoscinţă publică că în causa de comasare generală a hotarului comunei Felacul săsesc ḑiua pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anume pentru regularea representanţii, alegerea ingineriului funcţionătoriu şi pregătirea preliminariului de spese s'a statorit **pe 15 Martie 1882** şi eventual ḑilele următoare, totdeauna la 8 oare an. am. în comuna Felacul săsesc la faţa locului.

Deci provoc pe toţi aceia cari sûnt interesaţi în această causă de comassare a hotarului sub titlul de proprietari, ca sĕ se înfăţişeze la pertractarea de mai sus cu atât mai sigur, cu cât neînfăţişarea lor nici nu va împedeca cursul pertractării nici nu va putè servì de motiv pentru un remediu legal.

Dela judele eemis din partea tribunalului reg. din Dej.

Dej în 30 Noemvre 1881.

(L. S.)
Ladislau Hosszu m. p.,
jude la trib. reg.

Zambach şi Gavora,
în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.
Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec.
Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.
Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [157] 21—30

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 16. Sibiiu, Marți 9/21 Februarie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 8 Februarie.

Orizontul politic este deja acoperit cu nori încărcați de fulgere, cari se descarcă, aproape de doue luni de ḑile, în sudvestul monarchiei.

Relativ ar fi puține jertfele ce le cere rescoala din Dalmația și Erțegovina. Este vorba numai de o rescoală a unor oameni, precum se vede din proclamațiunea lor, cari se cred asupriți. Ei au înscenat ceva ce neliniscesce, un resboiu a purta în toată forma nu ei sûnt chemați și în stare. Însĕ dacă atențiunea noastră nu remâne ațintită numai asupra acelei părți, ne vom convinge, că norii cei grei, se ridică din altă parte.

Diverse telegrame ne spun demult că mulțime de Ruși și oficieri rusesci trec preste Rusciuc către părțile resculate. Prin aceasta vrea sĕ se indice, ca rescoala din Dalmația și Erțegovina își are rădăcinile mai departe decât în stâncile cele goale în care se află resculații și că este numai introducerea unui resboiu în toată forma. Dar și banii de cari dispune poporațiunea cea seracă resculată, cetim în ḑiarele cele mari, că ar fi de o provenientă, care arată că isvorul mișcărei trebue sĕ fie în alt loc și nu numai în Crivoscia și Erțegovina.

Mai bătătoare la ochi decât toate aceste este pentru ori cine atitudinea generalului rusesc Scobeleff. Acesta, după ce a alarmat odată lumea cu „păharul de apă,“ la banchetul în care s'a serbat victoria lui asupra Techintilor în Asia, înainte cu un an, alarmează de nou lumea cu un discurs adresat junilor sêrbi din Paris, cari l'au salutat prin o deputațiune. Generalul spune sus și tare că inimicii Slavismului sûnt „Nemții“ și că nu va trece mult și între Slavi și Nemți va trebuì sĕ decidă lupta cea lungă si sângeroasă, dar care după cum speră dênsul se va termina cu victoria Slavilor.

Discursurile lui Scobeleff sûnt de natură privată, însĕ în gura unui general rusesc ele au o însemnătate care trece preste cercul privat, mai ales când se scie că acum de curênd generalul a fost distins de țarul rusesc, dând unei corăbii mari numele generalului.

Norii cei mai grei, se vede din semnele aceste, se ridică dar din Nordostul Europei.

Făr de a ne face proroci, cum și când vor revĕrsa acei nori năpăstile lor și asupra cui, un lucru este clar, că monarchia noastră nu va remânè neangagiată în lupta de care vorbesce generalul rusesc.

Poate că dincolo de Laita oamenii situațiunei au prevĕḑut aceasta mai de mult și de aceea au dat politicei lor interne o direcțiune mai mulcomitoare pentru elementele diverse ce se află și acolo. Bărbații de stat de acolo vor fi cugetat că crisa ce are se vină preste monarchie se afle diversele naționalități împăcate și gata a se jertfi pentru comuniunea în care trăesc.

Timpul nu putem sci cât e de lung și cât este de scurt până la sosirea acelei crise. Relațiunile oficiale se asigură că sunt între monarchia noastră și cea rusască încă bune. Asigurările de feliul acesta, nu odată, s'au dovedit cu puțin temeiu și ele si acum pot fi, dacă esist cumva încă, în impregiurările descrise de o autoritate rusască cum este Scobeleff, de o durată foarte scurtă. Dar bărbații politici cu frênele guvernului în mâni din jumetatea noastră a monarchiei fac ceva pentru îmbărbătarea la patriotism? Fac; căci ne fac proiecte de legi care se revoalte inimile oamenilor celor mai pacinici și le însoțesc de desprețul cel mai necualificabil, nici întrebând măcar pre naționalitățile nemaghiere dacă au și ele de ḑis ceva la acele proiecte. Ba oamenii acelor ce sunt stapânitori ai situațiunei se desfatează tocmai acum întru a însinua patrioților probați lucruri, prin cari vor sĕ'i stigmatiseze de trădători.

În fața evenimentelor cari vedem că se prepară în și fața tratamentului de care avem parte, sûntem însutit datori de a fi destepți privighitori asupra noastră. Numai așa cu privighiare deșteaptă și trează ne vom strecura întregi printre evenimente grele. În deosebi sĕ ne depriudem a face deosebire între proroci adevĕrați și proroci mincinoși. Despre aceasta înse de altădată.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Februarie.

Desbaterea bugetului in casa deputaților din Viena a fost foarte vie. Cechii și Nemții cu deosebire și-au ținut prelegeri împrumutate despre patriotism, cari, pe ici pe colea, mai că era sĕ dea afară din marginile limbagiului parlamentariu. În lupta aceasta înfocată contele Taaffe a păstrat o atitudine, care se poate în parte vedè și din discursul ce reproducem mai la vale și din laudatoriul ce îl dă foaia bismarkiană „Nord. Allgemeine Zeitung“ din Berlin. Foaia aceasta în revista sa îndigită la atitudinea de bărbat de stat a lui Taaffe, care a pășit contra nemoderațiunilor, de care s'au făcut vinovați atât cei din dreapta cât și cei din stânga prin slavism respective germanism esagerat, declarândule simplu, dar nimerit, că Austria nu trebue se fie nici esclusiv slavică, nici esclusiv nemțească, ci numai Austrie. — Nu credem că ne va fi scăpat din vedere, vre-un astfeliu de laudatoriu dat și dlui Tisza, care cu ocasiunea desbaterei fondului de disposițiune a fost așa de afabil încât a declarat că Ungaria e numai a Maghiarilor.

În cursul discuținei bugetului, comitele Taaffe, presidentul consiliului, rĕspunḑênd discursurilor deputaților din oposițiune, manține că rĕspunsul sĕu la interpelarea privitoare la escesele cari au avut loc în Boemia a fost basat pe sentințele date de tribunale și pe rapoartele adresate de autoritățile locale:

„Guvernul, adauge el, nu caută forța sa în separațiunea estremă, ci în unirea diferitelor popoare ale monarchiei. Însĕși stânga nu ia în serios aserțiunea unuia din membrii sĕi că guvernul voesce sĕ facă din Austria un stat slav, și că guvernul crede că Austria este un stat german; căci Austria este Austria; Austria este o reuniune de diferite naționalități, dar bucurêndu-sĕ toate de aceleași drepturi, care drepturi nu sûnt limitate de cât prin exigențele unei vieți politice comune. Nemulțămirea Boemiei n'a fost provocată de regimul actual; este resultatul multor lucruri ce sau făcut sau s'a comis de a se face mai nainte. Se ḑice că deputații din stânga trebuie se respingă bugetul ca germani și ca austriaci; eu cred că îl pot respinge poate ca germani, dar nu ca austriaci.“

Comitele Taffe termină opunêndu-se cu energie la asertiunea înaintată cum că se ascunde la spatele coroanei; din contră el se pune înaintea coroanei pentru a protege drepturile sale contra ori cui ar îndrăsnì se le atace.

Dr. Dunajewski, ministru de finance, ia apoi cuvêntul pentru a respinge atacurile oposițiunei cu ocasiunea bugetului; regretă că lupta între partide este continuă și discuția însoțită de cuvinte înjurioase ceea-ce face imposibilă ori-ce înțelegere. Termină ḑicênd că guvernul va rĕmânè cu toată oposițiunea violentă și injustă a stângei.

Generalul Scobeff a primit în 17 Februarie n. o deputațiune de Sêrbi din acei ce petrec în Paris. După „France“ Scobeleff ar fi ḑis cu ocasiunea aceea între alte: „Este de lipsă ca sĕ vĕ spun și sĕ vĕ mărturisesc, pentru ce Rusia nu se află totde-una la înălțimea misiunei datorințelor sale patriotice în genere și ale rolei sale slavice în special: pentrucă în lăuntru și în afară sûntem dominați de influențe străine. Noi a

FOIȚA.

Cugetările unei regine.

Introducere de dl. Louis Ulbach (*Nouvelle Revue*).*)

(Încheere.)

II.

Îmi rĕmâne sĕ esplic cum sûnt editorul cugetărilor ce urmează:

Auḑisem despre poesiile d nei Carmen Sylva, și cum esprimam părerea mea de rĕu că nu le pot înțelege, cineva din cei din giurul Reginei, îmi ḑise:

Maiestatea Sa scrie tot așa de bine franțozesce, cere sĕ'ți arete albumul!

Făcui cererea. A trebuit sĕ stăruesc ca sĕ înduplec o modestie care mult se 'mpotrivì. Eram otărît a găsì escelent aceea ce mi se va da se citesc; însĕ îndată ce cetì în o pagină sau douĕ, mirarea și admirarea fură atât de sincere, încât le tradusei prin mărturirea primelor mele resoluțiuni de lingușitor, și prin propunerea, mai deamnă de Regină, de a'mi permite critica.

Această permisiune 'mi fu dată. Primii la Paris o copie a manuscrisului. Ce am criticat? Nimic, mai nimic. Am cerut mai bine voia de a culege din acel belșug spre a'mi îngreuia publicarea. Am fost surprins, și cetitorul va fi ca și mine de sensul esact al cuvintelor. Când mi s'a întêmplat de a propune o schimbare, din causă de germanism, am întimpinat o așa greutatate ca sĕ găsesc o espresiune care sĕ strîngă mai deaproape cugetarea, încât m'am referit totdeauna la Regina și cuvêntul esact, de preferit, 'mi-a fost trămisă din România, pe când îl căutam în zadar aici.

Am așeḑat în mod sistematic cugetările rĕsipite. N'am dat toate variantele care s'au presentat în imaginațiunea autorului, dar n'am corectat nimic, n'am schimbat nimic. Este testul original, sincer, autentic al unei opere remarcabile sub mai multe puncte de vedere, pe care îl presint cetitoriului francez.

Nu prea ne plac în Francia culegerile de cugetări; poate de aceea avem multe. Această culegere va învinge prejudecată. Ea se poate compara, nu numai cu cărțile despre care am vorbit la început, dar cu maximele cele mai ilustre. Ea poate susținè comparațiunea. Cetitorul este prevestit de originalitatea, de familiaritatea precum și de cutezarea ce va găsì. Ori ce cugetare omenească care se afirmă, este o rescoală latentă în contra unei ortodoxie. Însĕși sfioasa d-na Swetchine când marivaudează asupra credinței sale o face eretică, și găsesc că este o cugetare sacrilegă, spre esemplu de a ḑice despre minuni: „Sûnt lovituri de stat ale lui D-ḑeu.“ Dacă D-ḑeu face lovituri de stat, el violează Constituțiunea sea

Lamartine a ḑis într'un vers frumos:

A merge singur eliberează; a cugeta singur divinisează!

A se divinisa, este a se face familiar cu Ḑeii în funcțiune.

O altă imputare sĕ poate face cugetărilor celor mai noue; este că ele au une-ori un aer de rudenie cu cugetări vechi cari par a fi strămoașele lor.

Însĕ cum sĕ cauți adevĕrul sau contrariul lui, fără a te întâlnì cu alți căutători? De vreme ce am împrumutat comparațiuni dela d-na Swetchine voiu urma.

Ea s'a întâlnit cu Proudhon în modul cel mai vĕdit. Acesta a scris unde-va: „Revoluțiunile nu-și ating scopul de cât întrecêndu-l.“

D-na Swetchine ḑice:

„Caracterele pasionate nu-și ating scopul de cât după ce lau întrecut.“

Aceea-și ideie, aceea-și espresiune. Acusa-vom oare pe Proudhon c'a luat din sacul d-nei Swetchine?

Ore evlavioasa a căutat în busunarul filosofului necredincios? Nu.

Regina României, întâlnindu-se cu La Rochefoucauld, La Bruyère și câțiva alții, se o lăudăm, fără a ne mira. Pecasă la noi nu sûntem a casă, străinul este pretutindinea, el îşi vâră mâna in toate. Noi sûntem jertfele înşelate ale politicei sale, jertfele intrigelor sale, sclavii puterii sale. Cum se chiamă acest străin, acest invadator, acest intrigant, acest inimic periculos pentru Ruşi şi pentru Slavi? Îl voi numì, este urḑitoriul impulsiunei spre orient, îl cunoasceţi, este Neamţul. Repet şi vě rog nu uitaţi Neamţul este inimicul. Lupta dintre Nemţi şi Slavi, care nu se va putè încungiura, este chiar foarte aproape, ea va fi lungă sângeroasă şi înfiorătoare, se va sfêrşi însě cu victoria Slavilor. Voi vreţi sě sciţi de ce se ve ţineţi, pentrucă deja curge sânge slavic. Ve spun numai atât, că dacă s'ar atinge state protegiate de tratate europene, ei bine, atunci nu vě veţi bate singuri. Ve mulţămesc încă odată şi la revedere pe câmpul de luptă contra inimicului comun."

---

*) Din „Românul‘.

„D. Ztg." observă cu ironie, că ţarul Rusiei, după discursul acesta va mai boteza o corabie pe numele lui Scobeleff. Pentru completarea tabloului situaţiunei aceeaşi foaie mai adauge o împěrtăşire a „Berl. Tagblatt", că dela Petersburg s'ar fi făcut întrebarea la Viena, dacă acì ar fi plăcută denumirea lui Ignatieff ministru de esterne, cu care ocasiune s'au mai dat încă odată asigurări despre iubirea de pace a ţarului. La întrebarea aceasta dela Viena s'a dat rěspunsul, că la casul când Ignatieff ar devenì ministru rusesc, de esterne Kálnoky se va retrage şi i va urma Andrássy. — *Se non e vero* . . . . .

Germania în faţa acestor alarme stă foarte calmă. „Nat. Ztg." ḑice că dintr'o parte oare care s'au făcut încercări a scoate presa germană din flegmă. Aceasta şi alte foi germane însě sûnt de părere că sentinela trebue se păstreze sânge rece. Abia acum vine „Post" una din argatele cancelariului de fer, cu un articul posomorît: „Panslavistii şi Ruşii," în care espune cum, încet cu încetul, opiniunile în Rusia se îndreaptă în contra Germaniei.

Dela rescoală nu sûnt sciri mai însemnate.

Discursul

comitelui Taaffe rostit în „Reichsrath" la 15 l. c.

Ministrul president comite Taaffe: „Înaltă Cameră! Mě simt necesitat a lua cuvêntul, spre a rěspunde la unele espectorări. Guvernul trebue sě sufere mult, dar toate au marginile lor... Stima ce-o am înaintea camerei mě constrânge a lua cuvêntul. S'a ḑis că rěspunsul meu la interpelarea lui Klier, privitoare la escesele (cari s'au petrecut în Boemia) a fost o batjocurire a camerei. (Strigări în stânga: Aşa e!) Aceasta asertiune trebue sě o resping, din douě privinţe. Mai ântâiu o spun cu cuget bun, că guvernul e departe de a avè o asemenea intenţiune. Şi cât pentru obiect, judece on. cameră, dacă rěspunsul basat pe sentenţe date de tribunale imp., din cari fie care cuvênt este dovedit prin acte îl poate privì ca o batjocorire. (Mare sgomot) Mai departe s'a ḑis, că aserţiunea făcută încealaltă cameră, dovedesce sau o mare cutezare sau lipsă de pricepere. Nu dovedesce nici una nici alta, ci ceea ce arată este consecenţa. (Ilaritate şi sgomot în stânga) . . . Cu consecenţa se poate face mult. Unii au rîs că guvernul încă tot nu e înţeles asupra scopului împăcărei. Aceasta i se îngreuează foarte dacă dintr'o parte anumită se caută unirea şi împăcarea numai într'o estremă desbinare. Eu caut înţelegerea şi împăcarea în unirea diferitelor popoarě ale monarchiei."

„S'a mai ḑis că maioritatea şi guvernul ar avè de scop a face din Austria un stat slav, respective cehu. Ce se atinge de guvern, căci în numele partidei nu sûnt îndreptăţit a vorbi (mare ilaritate în stânga, emoţiune în dreapta) — partida ve va respunde credu — eu nu voi spune multe. Am convingerea, că domnii din partea stângă a camerei nu cred în interiorul lor, că guvernul actual voiesce sě facă din Austria un stat cehic (Voci în stânga: ba da!) tocmai aşa de puţin, precum nu cred, că guvernul voiesce se facă din Austria un stat german. (Aplause în dreapta. Mare sgomot în stânga). Austria este Austria, un loc de reunire pentru toate popoarele, unde sub sceptrul Austriei se pot bucura de drepturile lor, cari drepturi nu sunt mărginite decât de cerinţele vieţiei lor politice comune. (Aplause sgomotoase îndelungate în dreapta.)

Dacă s'a vorbit de amărăciunea ce domnesce în Boemia apoi nu voiesc sě ḑic că ea nu ar esista de loc; dar a ascrie aceasta pretinsă nemulţămire numai regimentului actual, nu mi se pare drept; ea este resultatul mai multor fapte şi omisiuni ale guvernelor anterioare. (Aplause în dreapta.) S'a ḑis mai departe, că partîda stêngei poate se refuse liniscită ministeriului votarea bugetului. Conced că aceasta o pot face ca Germani, nu însě ca Austriaci. (Aplause sgomotoase în dreapta. Oho! în stânga. Voci: Retrageţi cuvêntul: La ordine!)

S'a ḑis şi aceea, că ministrul president se ascunde în dosul portofoliului şi a firmei. Trebuie sě combat aceasta cu cea mai mare decisiune (cu voce tare.) Mě voi pune de va fi de lipsă înaintea portofoliului şi dacă e vorba de dreptul Coroanei nu astept până ce este lovit, căci îmi ţin de cea mai mare datorie a apera dreptul coroanei (strigând tare spre stânga) la ori ce ocasiune contra ori şi cui fie atacul pe faţă s'au ascuns o voi apěra până ce va mai curge o picătură de sânge în vinele mele şi până ce voi mai resufla. Aceasta asigurare rog pe onor. cameră sě o primească dela mine (Aplause frenetice în dreapta, Reprobări şuerături în stânga.)

Descoperirile lui Kossuth.

III.

La scrisoarea lui Kossuth ddto. 22 Noemvre 1860 comunicată în numěrul nostru trecut ministrul president al Sardiniei contele Cavour a dat respunsul seu verbal lui Francisc Pulszky care se afla în Turin. Pulszky a raportat lui Kossuth în London următoarele:

„Cavour m'a chiemat aḑi dimineaţă la 7 oare la sine. „Am cetit scrisoarea," îmi ḑise contele, „scrie-i: Posiţiunea noastră politică reciprocă nu s'a schimbat dela Septemvre încoace. Intenţiunile noastre sûnt tot aceleşi ca şi atunci. Situaţiunea însě s'a alterat în mai multe puncte secundare. Atunci credeam că afacerile neapolitane se vor resolvì până la sfirşitul lui Octomvre şi noi vom putè organisa o armată neapolitană până în primăvară. Dar ne am înşelat. Ne aflăm acum pe la capetul lunei lui Noemvre şi Regele din Neapole ţine încă şi acum Gaeta ocupată. Bunacuviinţă ne opresce a organisa contra Regelui soldaţii, cari ia jurat credinţă, mai ales în timpul când Regele se află în ţeară; dacă am face aceasta, am sguduì cu desevêrşire morala care şi aşa e foarte slăbită, în punctul jurămêntului şi al credinţii. Ne am înşelat şi în privinţa trupelor neapolitane. Aceşti soldaţi nu sciu nici sě se bată nici sě facă revoluţiune; un recrut din provinciele superioare e mai bun de cât un soldat care a servit cinci ani în provinciele de jos. Deci n'am speranţă, că ne va succede până în primăvară a organisa o armată fie şi numai de 50,000 pentru ciocnirea a doua; pentru prima ciocnire acesti soldaţi nu sûnt destoinici. În provinciele superioare am îndoit recrutarea, asentăm doue clase de etate deodată, trebuie însě sě concediăm pe toţi acei cari şi au împlinit serviţiul, prin urmare ne este cu neputinţă a sporì armata în mesura de lipsă. Garda naţională mobilisată de altă parte face 40.000 soldaţi, cari pot fi întrebuinţaţi foarte bine pentru a doua ciocnire. Ne am înşelat mai departe şi în privinţa voluntarilor. Acestia ce e drept au fost în stare sě învingă un corp atât de degenerat cum era armata neapolitană în cea mai mare parte a sa. Garibaldi însě nu au fost în stare sě ia cu dînşii Capua sau sě ţină Cajazzo. Contra quadrilaterului fortificat nu i putem întrebuinţa. Garibaldi e neaperat de lipsă, pentrucă dinsul singur semnifică o potere, el va putè opera numai în dosul Austriacilor sau în Dalmaţia. El nu are talent de organisare: în timp de cinci luni nu a fost în stare sě organiseze un singur batalion. Deci lucrul stă astfeliu: Noi sûntem destul de tari peutru a ne potè apěra şi acum contra Austriei, dar pentru a lua poate noi înşine ofensiva la aceasta nu vom fi pe deplin pregătiţi nici în Martie. Mi ar plăcè, dacă dieta Ungariei s'ar afla în sesiune la terminul acesta sau şi mai târḑiu, la începutul resboiului şi dacă ea faţă cu guvernul austriac s'ar pune într'o astfel de oposiţie, încât Dvoastre sě câstigaţi prin aceasta spriginul moral al străinătăţii, căci dacă aceasta ar aproba rescularea, dvoastre n'aţi avè sě ve temeţi de loc de o intervenţiune din partea Russiei. De acest pericul (de intervenţiunea rusească) ve poate apěra mai bine Francia. Sě fiu bine înţeles: noi voim resboiul unguresc, din consciinţă şi din toate poterile, dar dacă ne va oprì Francia nu vom potè face nimic. Ar fi deci foarte bine, dacă contele Teleki din Paris (sau altul dintre oamenii dv. ce-i aveţi acolo) ar susţinè simpatiile Împěratului pentru Ungaria. Dta scii, cât de cu greu este a afla voinţa împěratului; eu cred însě că opiniunea despre dvoastre e astăḑi în Paris, dacă nu mai bună, cel puţin nu mai rea decât în Septembre; cred că simpatiile pentru dvoastră sûnt mai mari. Dealtmintrea aceasta e treaba dvoastră; eu din parte-mi voiu face ce voiu putè — Legiunea ungurească o ţinem; ba o vom sporí, aceasta însě trebuie sě se facă în tăcere. De o legiune dintre străini nu poate fi vorbă. Pe Englezi trebue sě-i trimitem acasă: *ce sont des chénapans*, adevěrată lepădătură a poporului englez. Trebue sě îndepărtăm toate elementele revoluţionare polone, germane şi franceze. Legiunea nu o putem disloca în apropierea litoralului adriatic, căci aceasta ar bate la ochi. Dar îndată ce va sosì timpul ea va înăinta în tăcere spre Adria în timp de patru ḑile. Eri am dat ordinul, ca toţi desertorii sě se trimiţă la Neapole. Elementul de voluntari voim sě'l folosim, un comitet după feliul celui Bertanic, nu vom permite. Deci te rog a comunica lui Türr că ori ce organisaţiune de soiul acesta nu se poate face decât cu scirea guvernului. Vom contribuì şi noi, dar contra ori şi cărei organisaţiuni de corpuri de voluntari făcută fără permisiunea noastră vom întrevenì cu toată asprimea guvernului. — Încât pentru Veneţia nici noi n'am făcut altora, nici alţii nu ne au făcut nouě propositiuni, nici direct nici indirect. Dvoastră sciţi atât cât şi mine despre acest lucru, nici cu un grăunte mai puţin; věd din jurnale, că guvernul englez doresce vênḑarea (Veneţiei) şi stăruesce a o realisa însuşi. În mod oficial nu s'a făcut în această causă nici un pas. Încât pentru mine eu sûnt contra. Şi din motivele politicei interne doresc rěsboiul contra Austriei, căci fără de acest rěsboiu Sudul s'ar contopì mai greu cu Nordul. Nu cred nici aceea că vênḑarea ar fi posibilă acum. Austriacii nici nu se vor învoì la aceasta, ei întăresc necontenit forticaţiunile şi trimit arme şi trupe în Veneţia. Ei nu au cuget de vênḑare. În aceasta privinţă n'aveţi sě ve temeţi de nimic. Dealtmintrea sě fiu bine înţeles: dacă într'adevěr i va succede diplomaţiei ceea ce eu nu cred — sě înduplece pe Austria la vênḑare, eu de facto nu voiu potè respinge propositiunea. Până acum nu s'a făcut nici un pas şi nu cred că se va face. Ba dacă în timp de cinci ani nu ajungem la rěsboiu, atunci cred însumi că celelalte provincie austriace vor silí pe guvern la vênḑare; între împregiurările actuale, când rěsboiul e neevitabil, nu se va alege nimic din vênḑare.

Scriei toate aceste lui Kossuth, scriei, că situaţiunea nu s'a schimbat, sě ţină în vedere Parisul şi că poate avé încredere în noi. Adio monsignore Pulszky!

Acest monolog — eu adecă abia poteam ḑice ici colea câte o vorbă, mai ales pentru a accentua că atenţiunea noastră principală a fost şi este a procede în conţelegere cu guvernul regal — a ţinut trei pătrare de oară. Cred că nu am lăsat nici o idee principală din cuvintele sale.

Mâne voiu vorbì cu Benzi, cred că cele 45,000 frc. vor fi la disposiţiune, dar celelalte 45,000 de sigur că nu."

Manifestul Crivoscianilor.

Comitetul central al insurgenţilor, cetim în „P. Ll.", a emis un manifest, din care se vede cât de amăgite sûnt persoanele de influenţă din armată, care se încred atât de mult în prietinia Rusiei şi în neutralitatea statelor slave din vecinătatea noastră. Rebelii sûnt convinşi că Rusia, Serbia şi Muntenegru le vor venì într'ajutoriu.

Insurgenţii din Crivoscia şi Erţegovina au instituit un guvern provisoriu sub voivodul din Muntenegru Lazar Focia şi fie care bandă de insurgenţi are un steag de batalion muntenegrean ce poartă vechia coroană a lui Duşan. Proclamaţiunea îndreptată către toţi locuitorii din Bocche de Cattaro, Erţegovina şi Bosnia este următoarea:

„În numele atotputernicului Ddeu!

Mare Doamne al dreptăţii, ajută-ne noue!

---

ricolul şi gloria cugetărilpr celor frumoase este de a semena între ele.

Dar ceea ce îi este personal, ceea ce dă un caracter deosebit şi mişcător cugetărilor ei, este stăruinţa sa de a analisa, de a definì nenorocirea, suferinţa, de a judeca regalitatea, de a mărturisì, revoltele şi resemnările sale de mamă fară copii, de regină fără moştenitor.

În aceste subiecte gingaşe pentru dênsa, nu este nici una din cugetările iei cari, chiari atunci când nu te isbesce de la început, sě nu merite a fi recitită şi meditată.

Voiu ḑice în sfirşit, ca sě mě resum, că dacă în locul numelui unei femei, al unei regine, aşi pune o semnătură necunoscută, anonimă, sub aceste citaţiuni, ele tot ar isbì şi poate şi mai mult, prin individualitatea lor. S'ar simţi şi mai tare că este în acest scriitor aceasta raritate: un cugetător, o fiinţă, cine-va în fine!

Louis Ulbach.

Puternice corpuri de trupe imperiale vin asupra noastră în Crivoscia şi Erţegovina. Lumea întreagă îşi aţintesce ochii asupra stâncelor şi munţilor nostri şi vrea sĕ afle causele acestei mari concentrări militare. Nu este nimenea, care sĕ nu cunoască causele cruḑimilor din anul 1869. Locţiitoriul Wagner ni se presentase pentru a ne impune miliţia teritorială (Landwehr). Noi i-am ḑis: Permite-ne sĕ ne aruncăm la picioarele puternicului Împĕrat şi sĕ'l rogăm ca sĕ'şi îndrepte privirile de misericordie asupra miseriei noastre. Wagner ne a refusat şi ne-a aruncat o armată asupra capului.

În toamna trecută venì locţiitoriul Rodich, tot cu scopul de a ne impune miliţia teritorială; şi de astădată l'am rogat sĕ ne aştepte, şi l'am provocat sĕ ne împărtăşească motivele acestei mesuri şi se ne lămurească, fiindcă noi nu putem primì de loc miliţia teritorială pentru raporturile noastre economice şi de traiu. Locţiitoriul Rodich se învoì cu pretensiunile noastre, dar guvernul din Viena le respinse. Pentru ultima oară ne a poruncit locţiitoriul baronul Rodich prin profesorul Risto Covacevici sĕ primim miliţia teritorială, dar noi i-am declarat într'un mod categoric că ne vom opune recrutării pentru miliţia teritorială şi vom prinde armele contra încercării de a ne silì la serviţiul militar, şi vom lupta până la moarte. Noi am cucerit ţeara dela Turci, Republica veneţiană ne a respectat drepturile şi Austro-Ungaria ne a confirmat privilegiele prin pacea dela Knezlac.

Locuitorii din cetăţi s'au supus la serviţiul miliţiei teritoriale, ei au scoli şi institute de cultură şi guvernul a făcut ceva pentru dînşii. Daţine mai ântâiu isvoară de cultură şi de câştig şi vom fi gata a ne jertfì sângele şi viaţa contra ori şi cărui duşman.

Aşteptând respunsul dela profesorul Covacevici eată că ne venì scirea despre sosirea episcopului nostru Ieronim Petronovici, care primise ordinul dela generalul Rodich de a ne îndupleca la serviţiul militar. Oare cine a făcut pe destituitul baron Rodich sĕ creadă, că această interventiune va fi mai cu succes decât a profesorului Covacevici, care voia a'şi câştiga uşor orduri şi bani. Noi luasem hotărîrea într'o adunare a închide bisericile, a delătura pe episcopul şi de aceea am şi respins cu indignatiune pe episcopul Petronovici, pentrucă acesta primind misiunea zadarnică nu a respectat nici drepturile noastre istorice, nici stăruinţele noastre naţionale, ci a îmbiat poporului nostru serviţiele sale de Iudă pentru denumirea unui patriarch sêrbesc. Când vlădica Petronovici însoţit de trădătoriul Andro Giurcovici a călcat pe teritoriul nostru, el fu silit a se reîntoarce la Risano. Căpitanul Andro Giurcovici pentru trădarea sa fu denumit la intrevenirea locţiitoriului baron Rodich căpitan la societatea Lloyd, subvenţionată de Austro-Ungaria.

In urma atitudinei noastre faţă cu vlădica Petronovici s'a hotărit în ministeriul din Viena nimicirea noastră; din acest motiv Rodich fu dimisionat şi contra noastră se trimise jovialul baron Iovanovici, care în anul 1869 când cu a doua espediţiune contra noastră fusese greu rănit de puşcile şi iataganele noastre. Stâncile şi neînvingibile spelunce ale munţilor nostre earăşî îl vor vedè ca comandant suprem al trupelor austriace, dar domnul baron şi locţiitor al Dalmaţiei sĕ'şi tragă sama, că de va cădè în mânile noastre, nu va mai vedè soarele, ci-şi va afla mormentul printre stânci.

Baronul Iovanovici a hotărît sĕ ne nimicească pe noi şi pe aliaţii nostri din Erţegovina şi Bosnia cu brutala forţă militară a unui stat mare şi sĕ ne sileascĕ a resigna la stăruinţele noastre de libertate. Noi sûntem firm hotărîţi a ne apera contra ori şi cărei înaintări a trupelor. În casul, dacă toţi am cădè pe câmpul de luptă ne vor resbuna fraţii nostri din Muntenegru, Erţegovina, Bosnia, Serbia, şi Serbia veche şi statele balcanice împreună cu marele imperiu al tuturor Russilor îşi vor mĕsura forţele lor militare si naţionale cu trupele noastre austro-ungare. Noi singuri nu ne putem mesura nici cu armele, nici cu armata austro-ungară-germană, dar Dḑeul dreptăţii este cu noi, statele naţionale simpatisează cu dreapta noastră causă, toate popoarele iubitoare de libertate ne vor sprig inì moralicesce şi materialicesce. Naţiunea engleză în frunte cu marele liberal şi bărbat de stat Gladstone e pentru eliberarea tuturor popoarelor din Balcani de domnia străină şi brutală. Împăratul Alexandru III şi primul sĕu consiliar, autorul păcii dela San-Stefano, generalul Ignatiev, sûnt foarte binevoitori luptei noastre de libertate. Principele Nichita din Muntenegru, sub a cărui comandă supremă am luptat trei ani contra Turcilor, e câştigat pentru spriginul şi ajutoriul militar.

Noi declarăm: Iovanovici! sângele ce se va vărsa pentru consolidarea drepturilor noastre şi pentru definitiva eliberare a tuturor Sêrbilor, va cădè asupra capului tĕu şi a celor ce te au trimis în aceasta luptă desperată. Fraţilor din Bosnia, Erţegovina, Dalmaţia, Serbia, Muntenegru şi Serbia veche! Curagiu şi constanţă, urmaţine pe noi locuitorii munţilor din Crivoscia şi Erţegovina de sud, pentru a apĕra drepturile naţionale! Salutare fraţilor de la Neva şi marea neagră! Salutare Bulgarilor, Sêrbilor, Ruşilor şi tuturor Slavilor! În numele Atot-puternicului! Dḑeule al dreptăţii, Tu ne vei conserva.

În Crivoscia, în ḑiua Sct. Sava, 14/28 Ianuarie 1882.

Comitetul central al insurgenţilor pentru Crivoscia, Erţegovina şi Bosnia."

Scrisori din Rusia.

(Corespondenţă particulară a „TELEGRAFULUI".)

S. Petersburg 24 Ianuarie 1882.

Pe masa mea de lucru, înaintea ochilor mei, am ultimul numer al teribulului ḑiar, clandestin „Narodnaja Volia" Vi îl trimit în plic cu această corespondenţă, este o raritate bibliografică, pentru a'l căpăta este de trebuinţă, mare dibăcie şi mult noroc. Cunosc aici oameni cari plătesc 25—50 de ruble în hârtie pentru a primì un singur numĕr din acest ḑiar clandestin. Aşa dar veţi avea un ḑiar care costă peste o 100 de lei fie-care numĕr.

Articolul de fond este tipărit cu petit şi eată cum conchide redacţiunea teribilului ḑiar al nihiliştilor:

„Suntem siguri că partitul nostru „va remânè fidel ţintei sale, şi aceasta „până ce o va atinge. Principiul nostru în momentul de faţă este şi va „remânè acelaşi, adecă a lucra într'un aşa mod, ca cataclisma sĕ vie „cât se poate mai curênd, pentru a „doborî actualul guvern şi a remite „puterea în mâinele poporului desrobit „seau, ce este acelaş lucru, în mânele „represtanţilor sĕi revoluţionari."

Aceste cuvinte, rostite pentru prima oară întru'n mod cu totul franc au făcut se ḑice, pe guvernul rusesc sĕ se puie la lucru cu o energie şi mai mare. Am auḑit în persoană dela un domn, care are relaţiuni foarte intime cu generalul Casloff urmĕtoarele cuvinte semnificative:

— Spiritul şi aerul ultimului numĕr al „Narodnaja Volia" este foarte îngrijitor: guvernul crede că partitul nihilist 'şi a găsit mulţi proseliţi printre armată şi tocmai această isbândă i dictează simţimêntul de încredere în viitor, pe care până acum nu'l dedea pe faţă într'un mod aşa de vĕdit. Este sigur că nihiliştii 'şi au găsit în fine un sprijin puternic.

Dar sĕ lăsăm opiniunile particulare la o parte şi sĕ asvârlim o ochire generală asupra imperiului

În adevĕr situaţiunea interioară a Rusiei din ce în ce devine mai periculoasă şi aducêndu-ne aminte despre antecedentele revoluţiuni din 1789 ne pare că revoluţiunea mare a Rusiei a şi început sĕ easă pe scena istoriei. Dintr'o parte ţĕrănimea şi lucrătorii de prin oraşele imensului imperiu sĕ agită şi ferberea care s'a început la Odessa contra Evreilor şi contra poliţiei şi la Moscova contra administraţiunei locale nu sĕ potolesce, ci din contră sĕ accentuează şi creste din ce în ce mai mult. Sûnt sutimi de sate în sudul Rusiei, compuse de colonişti germani cari şi ei în fine au luat parte activă la mişcarea generală în provinciele baltice, până acum liniştite, rescoala ţĕrănească a distrus şi distruge cu furie castelele şi casele boerimei indigene eară în centrul imperiului ţĕranii ard stogurile cu grâu şi fên, remase din anul trecut ale proprietarilor; în guvernamentul Tula şi Orel ard mereu casele boierimei de prin sate. Pretutindeni poporul ḑice că turburările din anul trecut n'au fost de cât începutul şi că la primăvară va fi un resbel mare care va costa mult sânge.

Da, guvernul Rusesc are mult de lucru, stagnaţiunea obicînuită a dispărut şi o agitaţiune febrilă sgudue poporaţiunile imperiului. Guvernatorii, ispravnicii, stanovii etc. nu fac alt ceva de cât a mai aţiţa această agitaţie. Guvernul central crează comisiuni peste comisiuni, ḑicênd că pregăteşte reforme mari, pentru a venì în ajutorul poporului muncitor; dar până acum nimic nu satisface aşteptările mulţimei. Pentru a înlesni ţĕrănimea rusă, care moare de miserie şi foamete cronică, guvernul a scăḑut birul cu o rublă pe cap, plătibil de către ţĕrani pentru rescumpărarea pămênturilor date dela 1861 prin ukasul de emancipare; însĕ această înlesnire este prea mică şi poporul credênd în fine că i se va da ceva mai mult, nu voesce sĕ 'şi pearḑă ilusiunile.

Boerimea de prin provincii, ne fiind atât de oarbă, cum este guvernul se adună şi cere imperios convocarea unui sobor, compus din delegaţii de zemstvo; acest sobor 'şi cere drepturile legiuitoare şi prin prerogativile cerute, ne aminteşte les Etats généraux din Francia. Vĕ dau aici o singură citaţiune din petiţia trimisă Ţarului de către zemstvo guvernămêntului Carcoff şi iscălită de notabilităţile acestei provincii. Limbagiul curagios al acestei petiţiuni a fost pedepsit prin esilarea celor iscăliţi:

„Sărăcia generală a tuturor cla„selor societăţei; distribuţiunea nele„gală a sarcinelor cătră stat, care fac „imposibilă acumulaţiunea unei averi „pentru clasele muncitoare; lipsa li„mitei între drepturile guvernului şi „ale poporului; formalismul guverna„mental care ucide ori ce iniţiativă „socială; nivelul foarte jos al instruc„ţiunei poporale; un chaos oribil al „ideilor asupra drepturilor proprietă„ţei, care cuprinde toate clasele so„cietăţei, şi aceasta în mare parte din „causa lipsei de morală a persoanelor „înalte, cari ţin frênele cârmuirei pro„vinciale; în fine, neputinţa de a dis„cuta liber opiniunile diverse ce per„curg straturile sociale — toate ace„stea sus-enumĕrate, Hosudarul nostru, „a produs o aşa de mare nesiguranţă „în sinul societăţei ruse, că corentul „regulat al vieţei sociale a devenit „aproape imposibil şi viitorul ne în„grozeşte într'un mod oribil... Tur„burarea generală a spiritelor s'a dat „deja pe faţă prin rescoalele contra „Evreimei; ţĕrănimea de prin satele „guvernamentului Carcoff, aşteaptă cu „încrederea bizară la o împărţire „generală a pămênturilor *(ciorni pere„diel)* şi aceasta, graţie unor sgomote, „cari se respândesc prin înseşi ţĕranii „dela un capĕt al imperiului până la „altul.

Semstvo din Carcoff termină prin cererea de a ordona convocarea unui *Zemsky Sobor.*

Cetiţi, dacă nu aţi cetit cartea lui *Taine*: *„Les orgines dela France contemporaine"* şi veţi fi suprinşi de identitatea evenimentelor anterioare revoluţiunei dela 1789 cu acele ce se petrec înaintea noastră în momentul de faţă aci. Acolo spiritul revoluţionar, (filosofia seculului XVIII. Voltaire şi Rousseau) a creat — a născut această burgesime sublimă plină de vigoare de energie care a fost călăusa revoluţiunei, aci spiritul revoluţionar contemporan (teoriele sociale şi politice Karl Marx, Bacunine, Tschernischesky etc.) a creat şi el avangarda s'a care prin organul clandestinu al nihilistilor prîn vocea oamenilor din *Zemstvo* proclamă sus şi tare că oara reînvierei a sosit.

Petiţiunile representanţilor burgesiani din provincii nu sûnt altceva de cât sunetul funebru al clopotelor la înmormêntarea absolutismului. Ţarul ar fi foarte cu minte sĕ cedeze până ce nu'i va venì în gând poporului se ea Bastilia rusească, fortăreaţa Petropavlowska ceea ce se va întêmpla pe neasceptate într'o bună dimineaţă; atunci de sigur că cerinţele limitate şi foarte modeste de aḑi se vor preschimba într'un ce cu totul alt şi cine poate sĕ ḑică ce va venì în locul guvernamentului absolutist al ţarilor, dacă revoluţiunea rusă 'şi va desfăşura aripele sale pentru a sbura pe viitoriul necunoscut.

Varietăţi.

* (Dar împĕrătesc.) Foaia oficială publică că Maj. Sa, din cutia sa privată, a dăruit pentru serăcimea din comitatul Torontalului 10,000 fl. şi pentru cea din comit. Timişului 4000 fl.

* (Personalia.) Escel. Sa generalul de artilerie (Feldzeugmeister) Ferdinand Bauer, comandantul militariu de aici este ridicat la rangul de baron, în puterea ordinului coroanei de fer clasa II ce'l posede deja de mai nainte.

* (Denumire.) Direcţiunea regim. u. de finance a denumit practicantul de perceptorat Daniil Gramoiu de oficial de perceptorat clasa a şeasa.

* (Moarte.) Comerciantul de aici D. Demian a rĕposat alaltăeri noaptea în urma unei boale scurte dar grele, lăsând în jelea cea mai adûncă pre soţie, copii şi rudenii.

* *(„Rumäniche Märchen.")* Subt acest titlu a eşit de curênd o colecţie foarte frumoasă de poveşti românesci în traducţie germană. Aceasta, eşită fiind din peana cunoscutei traducĕtoare virtuoase Mite Kremnitz, nu poate fi decât escelentă. Ori care din cele 20 povesti presentate în tomul elegant, ce'l avem înaintea noastră, justifică părerea noastră foarte favorabilă despre publicaţia cumnatei filoromâne alui Titu Maiorescu, a cărui fiică Livia se onorează de autoarea cu dedicaţia opului. Cartea frumoasă (296 pagini) editată în Lipsia la Wilhelm Friedrich are o scădere: e cam scumpă, preţul de 5 marce (ca 3 fl. v. a.) pentru o publicaţie ca aceasta fiind cam însemnat.

* *(„Rumunische Untersuchungen.")* Vestitul slavist Dr. Francisc Miklosich continuă cercetările sale despre limba română cu un zel foarte laudabil. Tocmai am primit în ediţie separată din

tomul XXXII al memoriilor clasei filosofice-istorice a Academiei imperiale Vieneze: *Macedo rumunische Sprachdenkmäler*, cuprindênd partea românească din *Πρωτοπειρία* lui Th. A. Kavalliotis din anul 1770 și partea românească-grecească din *Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία* de Daniil din anul 1802..

Publicația aceasta este foarte prețioasă, și autorul ei merită recunoscință cu atât mai mare, cu cât îngrigirea lui cu deosebire și pentru exactitatea reproducției a fost exemplară. Tot acest academic vienez publică în „Sitzungsberichte" der phil. histor. Classe (tom. XCIX, fasc. 1) o continuare din „*Beiträge zur Lautlehre der rumunischen Dialekte. Vocalismus II*“ Noi am primit-o și pe aceasta în ediție separată și ne grăbim a o recomanda cu tot adinsul tuturor celor ce se ocupă cu studium limbei noastre materne.

* (Stațiunea „Șibot“) a liniei drumului de fer transilvan, în urma unei dispozițiuni ministeriale, va purta de ici în colo numele oficial „Alkenyér.“ Era de lipsă dispozițiunea aceasta, căci altcum se prăpădea țeara.

* (Vênătoare oficială) cetim că s'a ordonat pe hotarele comunelor Romoșel, Căstău, Cugirul-vechiu, Cugirul-nou și Sebeșel, unde lupii și alte răpitoare faceau stricăciuni mari între oi, boi. etc.

* (Incendiu dintr'un meteor.) În Bia, comitatul Têrnavei mici a căḑut în 4 Februarie n. o bucată de meteor pe un coperiș de paie, care îndată a și luat foc.

* (Încoronarea țarului rusesc Alesandru III. „Mesagerul guvernului tipăresce aproape în fie care din numerile sale câteva amĕnunte despre pregătirile ce se fac pentru încoronarea din Moscva. Comandele sûnt făcute pentru prima Maiu. Următoarele linii pe cari le estrag din numĕrul monitoriului de aḑi vĕ poate da o idee despre splendoarea și lucsul cu care actualul împĕrat are de gând sĕ se încoroneze; eacă acele rênduri.

„Ministeriul curței imperiale, învită pe dnii fabricanți de hamuri pentru cai sê se presente în cancelaria ministeriului pentru a lua comanda de hamuri ce se vor întrebuința pentru echipagele procesiunei de încoronare. Numĕrul hamurilor trebuincioase este de 6000, adecă pentru o mie cinci sute de trăsuri fie care fiind trasă de patru cai. Podoabele pentru aceste hamuri și desemnul lor se pot vedea în cancelaria curței imperiale.“

Așa dar închîpuițivĕ acum o procesiune de 1,500 trăsuri fie care fiind trasă de patru cai și vĕ veți face o mică ideiă despre ceea ce va fi aceactă încoronare a autocratului Rusiei... Toată Rusia, dela Oceanul de pace până la Nimen, și dela Marea Neagră până la Marea înghețată, vor trimite pe representanții sei la această serbare. A! bieții raportori, corespondenți, etc, vor avea cel puțin în decurs de vr'o trei sĕptămâni, material pentru scrierile lor... Un lucru, numai unul singur..: sĕ treacă această serbare în linșite și sĕ nu se mai întêmple ceva care sĕ micșoreze splendoarea acestei sĕrbători. Din „Tel.“

* (La ce se mai pot întrebuința locomotivele.) Dela Alexandrovna de lângă fruntaria ruso-polonă se scrie ḑiarului „Times“: Din întêmplare s'a descoperit că locomotivele trenurilor accelerate au despărțeminte secrete, care se foloseau spre scopuri de contrabandă. Numai într'unul s'au găsit 1,231 punți țigări de cele fine, o mulțime de stofe scumpe de mătasă și dentele. În urma descoperirei se arestară mai mulți indiviḑi. Este de mirat că — după cum s'a dovedit — conductorul mașinei n'a avut nici o cunoscință despre tot lucrul.

* (Un polițaiu păcălit.) Într'unul din orașele României mulți d-ni erau la chief. Între dênșii se găsea și polițaiul.

După ce mai multe sticle fură deșertate, unuia din comeseni îi venì poftă se mănânce friptură de curcan, și căḑu în spinarea polițaiul, ca, usând de autoritatea lui netăgăduită sĕ facă tot posibilul pentru a găsì la oara aceea — căci erau 2 oare din noapte — un curcan.

Polițaiul se gândì, se resgândì, până ce în fine trimise ca sĕ'i chieme pe unul dintre cei mai renumiți pungași din oraș.

— Scii de ce te-am chemat, întreabă polițaiul pe pungaș, după ce acesta apărù.

— Daca îmi vei spune, voi sci, rĕspunse pungașul.

— Sĕ'mi scoți din pământ, din earbă verde, un curcan.

— Vai de mine cocoane, dar de unde sĕ-l scot eu la ceasurile acestea?

— Nu sciu, sĕ'mi aduci curcanul și pace.

Bietul pungaș sĕ resemnà și eșì pentru de a împlinì porunca ce i-se dase. Peste o jumĕtate de oară apărù cu un curcan în brațe, pentru care polițaiul i dete, după promisiunea pe care 'i-o dase, 4 lei. bacșiș.

A doua-ḑi dimineața, când polițaiul ajunse a casă, fu condamnat sĕ asculte, următoarea întêmpinare a soției sale;

— Bravo! bun polițaiu mai ești, dacă pungașii îndrăsnesc sĕ între chiar în curte la tine și sĕ fure. Închipuește-ți că astă noapte mi-sa furat cel mai frumos curcan.

Tablou ! ! !

* (Transfusiunea sângelui). Printre operațiunile medico-chirurgicale din cele mai curioase, de sigur sûnt puține ca aceea a transfusiunei sângelui. Prin ajutorul sângelui infusat s'a vĕḑut revenind la vieață anemici în gradul cel mai mare. Aceasta s'a observat și constatat ḑilele trecute la Paris.

O precupeață de paseri fiind atinsă de anemie dela o nascere din cele mai grele, în care a perdut mult sânge, din ḑi în ḑi slăbia astfel încât numai dădea nici o speranță de vieață. Toate remediurile se încercaseră, dar în zadar. Rĕmăsese o singură speranță: a recurge la transfusiunea sângelui.

Un lucrător voinic sĕ oferì ca sĕ i-se ea sânge din braț și operațiunea se făcù. Acum precupeața este afară de ori ce pericol și merge din ḑi în ḑi mai bine.

Pe lângă aceasta mai este ceva vrednic de observat: lucrătoriul dela care se luà sânge, o oară după această periculoasă operațiune putù sĕ'și reînceapă munca sa ḑilnică.

Posta din urmă.

După o pausă de trei sĕptĕmâni insurgenții au început a da semne nouĕ de viață în ținutului Coritului. În 17 Februarie n. trupele au avut o luptă crâncenă cu insurgenții. În ḑiua aceea între Corito și Gațco s'a restaurat linia telegrafului, care insurgenții o rupseră cu o ḑi mai nainte. O companie dela reg. de inf. 67 avea se apere lucrările. Pe la ameaḑi insurgenții, vre-o 300 până în 400 au suprins compania la Coliba-Glava. Compania s'a apărat bărbătesce în contra inimicului superior cu numĕrul până când atrăgênd focul de pusci atențiunea garnisoanelor din apropiare s'a trimis într'ajutoriu o companie și jumĕtate de vênători dela Gațco și o companie de infanterie dela Corito. Îndată ce au început trupele aceste a lua parte la luptă insurgenții au început a se retrage, trecênd granița în teritoriul Muntenegrului. Perderile trupei: un mort și un rănit greu. Muntenegru are cordon la graniță, dar cu tot cordonul insurgenții întră și easă din Muntenegru după plac. — Telegraful este restabilit și între Bilek și Gațco

Altă scire anunță o ciocnire la Ledenițe, în care resculații au perdut 120 morți și trupele 4 morți, 2 răniți greu și 10 răniți ușor.

Oficial. În cercurile Gațco, Coniița, Nevesinie, Stolaț, Zubci, se repețesc năvălirile tălhăresci. În 18 l. c. st. n. au eșit din Focea colonelul Zambauer cu trei batalioane și douĕ tunuri preste Cerni Vrh și colonelul Hotze preste Sas. La Cruscița coloana lui Zambauer s'a întâlnit cu insurgenții și îi a împrăsciat în grabă. Cruscița din a cărei case insurgenții au pușcat asupra trupelor, e arsă în cea mai mare parte. Perderi: patru soldați, răniți. Insurgenții: 5 morți și 7 prinși.

„Românul“ din Bucuresci ḑice: Guvernul va aduce în camerĕ cât mai curênd un proiect privitoriu la împărțirea armatei în patru corpuri mari, fie care din douĕ divisiuni și patru brigade.

Contribuiri

preste prețul de întrare, la balul calicot, arangiat prin reunianea femeilor române din Sibiiu, la 15 Febr. a. c. în favoarea înființândei scoale române de fete:

Dela Esc. Sa Metropolitul M. Romanul 14 fl., dd: br. David Urs de Margineni col. ces. reg. în pens. 8 fl. 50 cr., A. Greceanu propr. 6 fl. 48 cr., Nicanor Frateș, protosincel 5 fl., Victor Sill, adv. 4 fl., Aug. Láday, jude la Curie în pens. 3 fl. 50 cr., I. Tr. Hamrodi, comerc. 3 fl. 50 cr., D-na Constanța de Dunca Schiau 3 fl., Dd. Visarion Roman, director la Albina, N. N. Dr. Aurel Brote, director la Transilvania, Dr. D. Răcuciu, adv., Hugo Lüdeke, comerc. și Stefan Kast, preot luter. în Gușterița câte 2 fl., Colonel ces. reg. Gecz 1 fl. 50 cr., I. Bucician, Dr. Calefariu, medic în Săliște și Ioan de Preda, adv. câte 1 fl., B. P. Andr. Domanovszky, prof., Paul Fășie, jude reg. cerc, în Vașcău, Lud. Binder, conduc. de tipogr., George Barițiu, redact. și contele Lazar, propr. câte 50 cr. În total 68 fl. 48 cr., din ce prin aceasta se cuitează cu mulțămită.

Sibiiu, 20 Febr. 1882.

Comitetul arangiatoriu.

Economic.

Sibiiu, 10 Februarie n. Pro hectolitră: grâu fl. 8.40—9.20; grâu sĕcăreț fl. 7.20—8; sĕcară 4.80—5.20; Orz fl. —.—.—.—; Ovĕs fl. 2.90—3.30; Cucuruz fl. 4.60—5.—; Mălaiu fl 4—5; Cartofi fl. 12.—14 Semênță de cânepă fl. 9—10; Mazere 10—11; Linte fl. 12—14; Fasole fl. 5—7; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 15.; Slănină fl. 70—75 Unsoare de porc fl. 70—72; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 32—35; Sĕu de luminări fl. 43—45; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 52—53; Săpun fl. 28—32 fên pro 50 chilo fl. 1.30—1.70: Cânepă fl pro 50 chilo 25—30. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl 3 75; Spirt pro grad 35—38 cr. pro chilo: carne de vită 46—48 cr.: Carne de vițel 38—50 cr. carne de porc 40—44 cr.; carne de berbec; 24—26 cr. oauĕ 10 de 35 cr.

Mediaș, 9 Februarie n. Prohectolitră grâu; 7.—8.—; Grâu sĕcăreț fl. 6—.6.50; Sĕcară fl. 5.—5.50; Ovĕs fl.. 2.70—3; cucuruz fl. 4.80—5.50; Sĕmânță de cânepă fl. 7.—7.50; Fasole 6.50--7: mazere fl. —; Cartofi fl. 2.—2.50; Fên fl 1.40—1.70; cel vechiu; cel nou fl. —-- Cânepa fl. 30—33 Slănină; 50—60. fl. pro 100 chilo unsoare de porc fl. —70; Sĕu de luminări fl. —; Spirt pro grad 10. ½ cr. carne de vită pro chilo 44 cr carne de porc 36--40 cr. carne de vițĕl 40--44 cr.; carne de berbece —.— cr.; oauĕ 6 de 10 cr. Têrgul au fost rĕu cerceta. Timpul senin și rece.

Loterie.

Mercuri în 18 Februarie n. 1882.

Buda: **40 18 54 2 57**

Bursa de Viena și Pesta

Din 18 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.10	117.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.—	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	107.50	107.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	130.50	130.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	95.50	96.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.50	94.50
Obligațiuni urbariale temeșiane .	95.—	95.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	94.—	94.—
Obligațiuni urbariale transilvane .	95.—	96.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.95	74.75
Datorie de stat în argint . . .	75.30	76.—
Renta de aur austriacă	91.45	92.—
Sorți de stat dela 1860 . .	127.75	128.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	811.—	810.—
Acțiuni de credit austr. . . .	294.50	294.25
Acțiuni de bancă de credit ung.	285.50	297.—
Sorți unguresci cu premii . . .	113.50	114.50
Sorți de regularea Tisei . . .	108.—	108.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.62
Napoleon	9.52	9.52
100 marce nemțesci	58.50	58.50
London (pe polița de trei luni) ·	120.15	120.10

„ALBINA“ Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Domnii acționari ai **„Institutului de credit și de economii „ALBINA“** se învită prin aceasta, în vêrtutea § 19 al statutelor societăței la

a IX-a adunare generală ordinară

care se va ținè la Sibiiu în **24 Martie 1882** stilul nou înainte de ameaḑi la 10 oare în casa institutului (*strada Baier Nr. 1.*)

Obiecte

1. Raportul anual al Direcțiunei, bilanțul anului 1881, și raportul comitetului de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea marcelor de presență.
5. Alegerea unui membru în consiliul de direcțiune în sensul § 36 din statute.
6. Alegerea comitetului de revisiune.

Domnii acționari, cari în sensul §§. 22, 23, și 24 din statutele societății voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotenți, sûnt rugați, a-'și depune la casa institutului acțiunile lor și eventual doveḑile de plenipotență cel mult până în **21 Martie 1882** stilul nou după ameaḑi la 6 oare.

Sibiiu, 15 Februarie 1882.

[22] 1—3 **Direcțiunea institutului.**

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17. Sibiiu, Joi 11/23 Februarie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Februarie.

În Ungaria încă tot se mai găsesc panslaviști. La ḑiariul „Fűggetlenség“ se raportează dela Muncaciu că procurorul de stat a primit însărcinarea de a urmărì judecătoresce pe preotul gr. cat. rutean Rakovsky ca participant la agitațiuni panslaviste și agent al Rutenilor din Ungaria superioară. Resultatul urmărirei, se ḑice, că a fost că s'au aflat la preot patru epistole și broșuri, cari dovedesc că Rakovszky sta în legătură cu Dobrzansky și alți Ruteni. Rakovszky care se bucură de respectul general este deocamdată pe picior liber; el înse, se ḑice, că și-a perdut urma și pe lângă toate cercetările după dênsul nu s'a putut afla unde este.

Discursul din urmă a lui Scobeleff a făcut mare svon în lume; ḑiaristica europeană întreagă se ocupă cu discursul. În toate ḑilele primesce generalul câte un numěr considerabil de corespondenți dela diverse ḑiare, căror le dă deslușiri despre cuvêntarea lui, după cum este și naționalitatea cărei aparține corespondentul. Coresp. dela „Köln. Ztg.“ spune, că înaintea lui, Scobeleff a moderat discursul, ḑicênd că foile l'au esagerat și i-a pus în gură mai mult decât a ḑis dênsul. Interesant este a scì că și coresp. dela „Budapesti Hirlap“ a fost primit de generalul rusesc. Cătră acesta ar fi ḑis între alte: „Slavii își vor căpăta libertatea și fără ajutoriul Rusiei. Aceasta se vede în Erțegovina. Austria va fi silită a'i da autonomie.“ Vorbind despre Maghiari Scobeleff a ḑis: „Maghiarii sûnt o națiune cutezătoare și cavalerească, dar ei nu pot uita anul 1849; acum însě sûnt alte timpuri; atunci a guvernat țarul Nicolae, acum însě Alexandru III. Libertatea Slavilor nu amenință Ungaria, ci este un contrapond contra germanisațiunei și asigură libertatea Ungariei. Finii, rudeniile voastre, continuă generalul, n'au causă de a se plânge de rusificare.“ Cu toate acestea „Standard“ are sciri dela Berlin că împěratul Wilhelm este foarte indignat de discursul lui Scobeleff și a dat instrucțiuni ambasadorului seu Schweinitz ca sě facă cunoscută indignarea sa guvernului rusesc.

„N. Allg. Ztg.“ ḑice, că presa a învrednicit pronunciamentele lui Scobeleff cu o atențiune, care trece preste ori ce importanță politică. Vitejia generalului încă nu este motiv îndestulitoriu pentru a atribuì mai multă ponderositate vederilor sale politice decât vederilor fie cărui oficier. Ceea ce privesce partea militară și insemnătatea simptomatică a împregiurărilor, în care se află armata rusească, despre acestea va vorbì „N. All. Ztg.“ numai după ce va cunoasce judecata cercurilor civile si militare asupra atitudinei generalului.

O telegramă dela Paris din 20 Februarie asigură că generalul Scobeleff a păsărit capitala Franciei, pentruca prin aceasta sě pună capet vorbelor, la care a dat prilegiu discursul seu.

Dela Bucuresci se telegrafează că toate scirile foilor budapestane despre trecerea de voluntari rusesci prin Bulgaria, ca sě dea ajutoriu resculaților din Erțegovina sûnt numai scornituri (?). Din contră se constatează că dela Rusciuc și Lompalanka se organisează o mișcare panslavistă în Macedonia.

Din Francia aduc ḑiarele scirea, că guvernul se ocupă cu toată graba de o reorganisare nouă a armatei. La aceste se mai adauge ca simptom al situațiunei, că Gambetta și a întrerupt escursiunile sale în străinătate și s'a întors la Paris. Cu aceste mai e a se aduce în legătură, că foaia gambettistă „Paris“ a devenit preste noapte favorabilă jesuiților, dominicanilor și barnabiților. Drogostea aceasta clericală nu se poate esplica de cât ca o mesură care se paraliseze politica bismarckiană față cu Vaticanul.

Rescoala.

În lipsa de date positive despre rěscoală foile se ocupă cu comentare, care nu liniscesc de loc. Așa o foaie vieneză ocupându-se cu buletinul despre ciocnirea trupelor cu insurgenții la Priedor ḑice, că nu găsesce pe cartă alt Priedor decât în nordostul Bosniei pe linia drumului de fer Banialuca-Novi. Dacă buletinul vorbesce despre acest Priedor, scirea ar fi de mare importanță. Ea ar dovedì că rěscoala se întinde deja și în nordvestul Bosniei, in ținutul, care, în campania ocupațiunei, a dat mult de lucru trupelor noastre. Într'aceea, ḑice foaia vieneză, se poate ca se mai află vre-un loc în Erțegovina, care poartă numele acesta, în apropiarea cărui a avut loc întâlnirea de care se face amintire în buletin.

Ori cum va fi, „Egyetértés“ povestia în unul din numerii sěi mai proaspeți despre un eveniment caracteristic, care dacă s'ar adeverì, ar fi un semn că Bosnia încă este subminată de agitațiunile elementelor revoluționare. Cerându-se de la un punct oarecare despre meaḑă-ḑi dela Seraievo ajutoriu, îndată ce au plecat trupele a isbucnit foc pe una din înălțimile din apropiere. Era pe lă opt oare seara, și așa focul lumina ținutul pe o distanță însemnată. Făcênduse cercetări, nu s'a putut afla alta decât că multe lemne grămădite preste olaltă au luat foc și ard. Cine au fost acei ce au grămădit lemnele și leau dat foc nu s'a putut afla.

Dela Zara se telegrafează în 20 Febr., că insurgenții dela Vratco s'au unit cu Crivoscianii pentru a încerca un atac desperat asupra trupelor. Inșurgenții au aprins focuri în diverse locuri, ca se abată atențiunea trupelor. Majorul Calivoda a sciut, într'un mod foarte ingenios, paralisa încercarea insurgenților. Cu ocasiunea aceasta au remas cinci Crivosciani morți. „Narodni List“ afirmă, că trupele vor mai amâna ofensiva decíḑětoare până se vor întărì bine în posițiunile ocupate și vor mai căpăta sucursuri.

Interpelațiunea lui Otto Herman în cestiunea agitațiunilor germane.

În 15 Februarie deputatul Otto Hermann a îndreptat cătră ministrul president și cătră întreg guvernul unguresc o interpelațiune cu privire la mișcarea din Germania în favorul Germanilor din Austro-Ungaria. Nobilul deputat nu s'a mulțămit cu resultatul desbaterei ce s'a provocat tot la inițiativa sa la 27 Ianuarie asupra acestei teme ci a sulevat de nou cestiunea agitațiunilor germane. Interpelațiunea sa a fost însoțită de următoarele motive:

On. Casă! (Sě auḑim!) Nu încape îndoială că stimații membri ai acestei case își vor mai aduce bine aminte de desbaterea inițiată de mine cu ocasiunea discusiunei asupra bugetului ministrului president, desbatere, ce privia mișcările înscenate în Germania contra națiunei unguresci și în deosebi contra naționalității maghiare. (Se auḑim!)

Este adeverat, că în decursul desbaterei am auḑit din gura dlui ministru president nisce enunciațiuni foarte categorice, dar de altă parte nu încape îndoială, că din enunciațiunile dlui prim ministru s'a constatat numai un singur lucru, că adecă Ungaria e o țeară maghiară, că numai maghiară poate sě fie și sě remână. Casa a primit cu însuflețire generală această enunciațiune. Dar eu voiam atunci nu numai sě constatez, dacă noi Maghiarii voim a permite ca cineva sě se îndoească asupra maghiarismului Ungariei, ci voiam mai bine

---

FOIȚA.

Literatura română și străinătatea*)

(Urmare.)

II.

În partea dintâiu a cercetării de față (v. „Convorbirile“ dela 1 Ianuarie) am făcut o dare de samă asupra primirii, ce au aflat-o în Germania traducerile unora din poesiile și novelele române.

Vĕḑênd favoarea, de care s'au bucurat în străinătate aceste probe ale literaturei noastre, nu ne putem ascunde părerea de rěu, că numai prin poesii și prin novele ne-am manifestat viața intelectuală și că nu am avut și nu avem din toată viața noastră publică de vre-o treiḑeci de ani încoace aproape nici o lucrare pe care sě o fi putut arěta oamenilor luminați din Europa ca o dovadă a activității noastre scientifice.

Lucrul merită de sigur cea mai serioasă luare aminte, și, întrodus precum este astăḑi Regatul României în familia cea mare a Europei apusene, el are și datoria de a se întreba, care este partea de cultură și suma de adevěruri scientifice, cu care contribue la comoara generală a cunoscințelor omenesci.

Două lucruri așteaptă străinii și sûnt în drept de a aștepta dela sciința română: istoria patriei noastre și cercetarea limbei noastre materne.

Cum respundem noi le acestea așteptări?

Sciința istoriei este aproape părăsită în generațiunea română de astăḑi. După nisce începuturi, care promiteau ceva, după Șincai, Petru Maior și Magazinul Istoric de Bălcescu și Laurian, după publicarea Letopiseților de D. M. Cogălniceanu, lucrarea noastră a amorțit cu desěvêrșire pe acest teren.

Lumina erau în drept sě o aștepte Românii dela cele două Universități, înființate în orașele lor de căpetenie, în Bucuresci și în Iași. Din nefericire profesorii de Istorie dela aceste institute de cultură ale țěrii nu s'au arătat la înălțimea chiemării lor. Avem un profesor titular de Istoria Universală la universitatea din Bucuresci, unul la Universitatea din Iași, un profesor titular de Istoria Română la Bucuresci, unul la Iași. Acești profesori, puși de atâția ani în fruntea studiilor celor mai importante pentru natiunea română, n'au făcut, toți patru împreună, aproape nimic pentru înaintarea sciinței ce o profesează. Nici un studiu prin archive, nici o publicare de documente, nici o monografie de oare care valoare asupra vre-uneia din multele părți obscure sau controversate ale trecutului nostru, necum o istorie întreagă — nimic, absolut nimic. Și astfel vedem, că Universitățile române, în cei douězeci de ani ai esistenței lor, nu au produs nici un singur scriitor istoric, și că înșelate au fost așteptările țěrii în privința acelor bărbați, cărora le încredințase căutarea și înaintarea celei mai prețioase sciințe a ei.

Spre umilirea noastră, istoria română nu se poate încă astăḑi cunoasce decât din lucrările străinilor și tot la Engel, ba chiar și la Rősler și la Jung cu neajunsurile lor, trebue sě se adreseze, cine vrea sě scie ceva despre trecutnl nostru.

Dar dacă cele două Universități din Bucuresci și din Iași, nu au produs nimic trebue sě amintim, că în afară de cercurile lor, s'au arětat unele lucrări române, care dau cel puțin elemente de ajutor pentru studiul istoriei. Câteva cercetări archeologice ale dlui Odobescu (pentru a nu vorbì de reposatul Bolliac, care nu scia, ce e sciința), câte-va notițe numismatice ale d-lui Dimitrie Sturdza își au valoarea lor pentru aceasta.

De însemnătate ar fi însě mai ales publicările de documente, întreprinse de unii și de alții, dacă meritul celor mai multe nu ar fi așa de redus prin lipsa lor de sistemă și une ori chiar prin lipsa de seriositate. Fără îndoială, ori ce document autentic privitor la istoria română are prețul sěu, fie că este adevěrat și trebuesce prisĕ sciu şi eram curios a scì, dacă dl. ministru president cunoasce aceste agitaţiuni şi dacă dênsul cunoscêndule are de cuget a face paşii necesari pentru a le împedeca şi dacă voiesce a ne încunosciința că ce feliu de paşi va face? Patimele sûnt agitate şi noi avem dreptul sĕ scim cu ce mijloace, pe ce cale se silesce dl. ministru president a apĕra interesele Ungariei?

---

*) Din Convorbiri Lit.

Eu onor casă, atunci nu cunosceam aşa profund acele agitaţiuni, cum le cunosc acum. Nici nu aveam trebuinţă a-mi procura datele necesare; căci informaţiunile ce mi le procurasem dela un amic erau nimic prelângă acele ce mi le trimisese un anonim în nesce epistole murdare.

Eram curios, a sci care este adevĕratul scop al acestor agitaţiuni din Germania, căci nimenea nu se îndoia că acele agitaţiuni ce se desfăşurau înaintea publicităţii, nu-şi aretaseră până aci adevĕratele intenţiuni. Noi nu ne aflasem îndemnaţi a cetì statutele acestei reuniuni, pentrucă dacă reuniunea era umanitară sau de binefacere, cum e reuniunea Gustav Adolf, care abstrăgênd dela punctul de vedere al naţionalităţii dă ajutor unde află de lipsă în interesul binefacerei, fără de a urmărì scopuri laterale, noi nu aveam temeiu sĕ presupunem intenţiuni rele. Dar eu am vedut că inscenatorii acestei mişcări acentuează necontenit, că ascuţişul acestei mişcări nu e îndreptat absolut contra Ungariei, ci mişcarea se face în interesul Germanilor s'au voesce se aducă la valoare naţionalitatea germană în interesul germanismului în tot locul pe faţa pământului pe unde se află Germani. Dar toate aceste sûnt numai aparenţe, căci eu voiu constata că ori vom lua în considerare presa germană de di — fie şi organul cel mai mic — s'au foile de distracţiune ce se redigează în Germania pentru familii, foi [illegible] care se scie ce influenţă mare au în Germania asupra societăţii s'au în sfîrşit foile mari politice, —toate aceste agîtează tot deauna şi întrun mod esclusiv contra Ungariei, şi-'şi îndreaptă mişcarea contra Ungariei.

Pentru a delătura ori ce îndoială în această privinţă eată aici o foaie mică: „Neueste Nachrichten“, care e respândită cu deosebire printre profesionişti şi comercianţi; aceasta foaie dice apriat: „Faţă cu amintitele fapte şi cu privire la starea revoltătoare, în care trăiesc Germanii mai ales cei din Ungaria şi Transilvania.“

Aceasta e una enunciaţiune.

Foaia „Daheim“, care are chiemarea, a face familielor distracţiune, aduce un articul din peana lui Richard Andree, într'un ton şi direcţiune ce sûnt în deajuns caracteristice, dacă voiu cita dintrênsa numai două cuvinte ce privesce limba maghiară, eată cuvintele. „Dar acelui idiom înrudit cu limbele oardelor mongolice din interiorul Asiei, i-au lipsit noţiunile technice necesare.“

Eată onor. Casă, aceasta este espresiunea tipărită a temeiniciei germane („a német Gründlichkeit-nak, nyomtatott kifejezése“) — (Ilaritate.)

Aici e jurnalul „Badiche Landeszeitung,“ care provoacă întreaga societate germână sĕ spriginească pe Sasii din Transilvania şi ne recomandă broşura ce poartă titlul: „Der Sprach und Völkerkamf in Ungarn“ de Ludolf, broşura cuprinde numai înjurii şi maculări. Dar nici aceasta nu e de ajuns, căci în dиua de adi se imparte în Germania din oraş şi în oraş, dela Berlin, pe toate stradele gratuit aşa numitul „Flugblatt dem Deutschthum zum Schutz und Trutz.“

Cele două broşuri apărute până acum, ce le am primit dela un amic, provin dela acei ce au fundat reuniunea scolastică germână şi cari sûnt funcţionarii acesteia. Primul articul l'a scris acelaşi Wattenbach, care e totodată membru în comitet; scrisoarea volantă caracterisează pe deplin tendenţa acestei mişcări.

Se-mi permită, onor. Casă a cita în limba germână un pasagiu din aceasta scrisoare volantă ce se ocupă cu aceasta mişcare dar vĕ voiu da şi traducţiunea verbală (Sĕ audim!) Primul numĕr isbucnesce pe pagina 19 în următoarele cuvinte care esprimă pe deplin adevĕrata tendenţă a mişcărei:

„Hindern wollen wir zunächst, dass die Deutschen im Auslande um ihres Deutschthumswillen verfolgt werden. Der Kampf zur Erhaltung deutschen Volksthums wollen wir organisiren. Nicht ruhen und rasten wollen wir, als bis wir das ganze deutsche Volk für diesen Kampf gewonnen haben. Wohl wissen wir, dass dieser Kampf weder mit Volksbibliotheken, noch von der Rednerbühne aus, noch durch Vereine und Versammlungen beendet werden wird, wohl sind wir uns bewust, dass mächtigere Leidenschaften als bisher wachgerufen werden müssen, um den Kampf erfolgreich zu füren, wohl wissen wir, dass die Entscheidung desselben auf ganz anderem Gebiete und nicht in unserer Hand liegt — unsere Aufgabe möge es aber sein, die Principien dieses Kampfes im deutschen Volke zu beleben und dieses auf die Entscheidung vorzubereiten. Möchte die Stunde bald kommen, in welcher das ganze Volk aufsteht wie ein Mann und durch den Machtspruch: „Es ist genug!“ den Verfolgungen der Deutschen in Ungarn-Oesterreich ein Ziel gesetzt werde!“ *)

Cred, onor. Casă, că aceasta este o adeverată declarare de resboiu, că aici se face o provocare directă la intervenţiunea armată, la o decidere prin arme.

Dar afară de această scrisoare volantă, ce ne poate servì de mare învĕţătură, se mai află dinaintea noastră raportul anual al reuniunei. Aici se vorbesce fugitiv despre prigonirile Germanilor în Bohemia, cu deosebire însĕ despre lucrurile ce se întêmplă în Ungaria.

Pe ce base se fac agitaţiunile, aceasta se esprimă destul de respicat în unele şiruri ale „raportului anual“, unde Maghiarii sûnt invinovăţiţi, că în Ungaria nu înaintează nici un om, care are nume german, că un astfel de individ nu ocupă posturi nici la academie nici la universitate. Recomand aceasta în deosebi atenţiunei dlui deputat Steinacker, ca folosinduse de concesiunile sale se dea de scire Germanilor, că actualul ministru de justiţie în Ungaria se chiamă Pauler, un nume, care într'adevĕr nu a venit cu Arpad în ţeară; şi deputatul din cercul al doilea electoral al oraşului Seghedin se chiamă *plane* Herman, şi aceasta împregiurare nu împedecă nici pe unul nici pe celalalt a lua parte energică la viaţa publică.

Trebue a se contesta, că domnii Germani, cari îşi dau atâta osteneală a aţiţa ura, şi-au putut lua informaţiunile din Ungaria. Eu afirm categoric că este absolut cu neputinţă, ca nisce oameni, cari sûnt ocupaţi în Germania cu chiemarea lor publică, cari figurează ca învĕţaţi germani, sĕ afle timp şi ocasiune pentru a aduna aparatul de date, ce'l aflăm de esemplu numai pe o singură pagină în „Flugblatt“, unde din incidentul resboiului francez german prelûngă enunciaţiunile lui „Pester Lloyd“ se citează în traducţiune verbală şi enunciaţiunile respective din „Ellenör“, „Hon“, „Pesti Napló“ ect. Ba mai mult! Din „raportul anual“ se vede apriat, că propaganda nu e organisată numai în Germania, ci mai esistă şi agitaţiuni de emisari. Cu privire la organisaţiunea reuniunei scolastice din Viena e constatat, că s'au trimis la Viena bărbaţi cu scopul acesta. Dintr'un comunicat al raportului anual sub titlul: *„Impresiuni de călĕtorie din Ungaria şi Transilvania* şi din alţi articuli se vede, că din marea Germanie se trimit bărbaţi în Transilvania printre săsime, pentru a întreţinè o legătură strinsă.

Pentru a se convinge on. Casă, că aceasta mişcare îşi îndreaptă ascuţişul esclusiv contra Ungariei, eată aici primul titlul de pe pagina primă din „Flugblatt:“ „Der Vernichtungskampf der Magyaren gegen die Deutschen în Ungarn.“ (Lupta de stêrpire a Maghiarilor contra Germanilor din Ungaria.)

Articulul, prin care naţiunea germană sĕ provoacă a se pregătì ca eventual sĕ prindă armele, de asemenea se află în broşura aceasta Primul articul l'a scris profesorul Wattenbach, care e tot odată membru în comitet.

Titlurile broşurei a doua sûnt: „Die Wahrheit în Ungarn (Adevĕrul în Ungaria,) „Das Programm der Magearisirungs-Vereine“ (Programa reuniunilor de maghiarisare) — traduse din cuvênt în cuvênt din „Egyetértés“ „Der neueste Gesetzentwurf über Gymnasial-Unterricht“ (Noul proiect de lege despre instrucţiunea gimnasială.)

Aceste broşuri nu cuprind absolut altceva decât aţiţarea acelei uri, care e îndreptată contra Ungariei. Într'o scrisoare adresată mie se dă espresiune convingerei că mişcarea inaugurată va cucerí din ce în ce mai mult teren, că în sfârşit va sosì timpul deciderei şi resultatul mişcării va fi, că această mişcare va esercita o presiune puternică asupra politicei germane. Toate aceste sùnt de ajuns pentru a definì natura mişcării.

După cum am înţeles, acesti domni cred, că aici e vorba de un raport cum e acela dintre guvernul Angliei, naţiunea engleză şi sudiţii sĕi, în vêrtutea căruia Anglia e în stare, sĕ poarte un rĕsboiu pentru vătămarea unui sudit al sĕu. Acest raport nu esistă între Germania şi locuitorii germani din Ungaria. Eu cred că această e o ingerenţă din cele mai categorice în afacerile interne ale naţiunei. Dând espresiune acestei convicţiuni îmi iau voia a îndrepta către guvernul unguresc întreg următoarea.

Interpelaţiune:

Are guvernul cunoscinţă că:

1. aşa numitul „Deutsche Schulverein“, fundat sub presidiul Dr. Falkenstein, a cărui comitet directiv funcţionează în Berlin şi consistă din următorii bărbaţi şi anume: Arndt, secretar comercial intim; Dr. Bach, director, G. Bleibtreu, Dr. Bolze, profesor; Georg de Bunsen, Gneist, Goldschmidt, profesor, Hardt, Hartmann, profesor; Heese consiliar; Friedr. Kapp; Kaufmann, consiliar; Pfleiderer, profesor; cu presidenţa compusă din: Dr. Böckh, Dr. Formeng, G. Kolb, Dr. Bernard, Dr. Wattenbach, profesor; Dr. Zupitza, profesor; Brunner, profesor; Iannasch, — prin scrisori volante ce apar în imperiul german continuando şi numerotate sub titlul „Flugblatt dem Deutschthum zum Schutz und Trutz“ agitează pe faţă contra naţiunei maghiare?

2. că numita scrisoare volantă cuprinde în primul sĕu numĕr pe pag. 19 următoarele cuvinte:

„Mai întâiu voim a împedeca ca Germanii sĕ nu mai fie prigoniţi în străinătate pentru germanismul lor. Voim a organisa lupta pentru conservarea naţiunei germane. Nu vom odichnì până ce nu ne va succede a câştiga întreg poporul german pentru aceasta luptă. Bine scim noi, că această luptă nu se va termina nici prin biblioteci populare, nici de la tribuna oratorică, nici prin reuniuni si adunări, bine scim noi, că trebuie a se destepta patimi mai puternice decât cele de până acum, pentru a purta lupta cu succes, bine scim noi, că deciderea acestei lupte se află cu totul pe alt teren şi nu în mânile noastre, — dar problema noastră sĕ fie, a însufleţì poporul german pentru principiele acestei lupte şi a'l pregătì pentru decidere. De ar sosí curênd oara, în care întreg poporul sĕ se ridice întreg ca un om şi prin verdictul suveran: „E de ajuns!“ se pună capet la prigonirile Germanilor din Ungaria-Austria!“

că Reuniunea chiamă naţiunea germână la arme contra naţiunei maghiare?

---

*) Traducţiunea acestui pasagiu a se vedè mai la vale în testul interpelaţiunei.

---

mit ca temeiu pentru cele ce spune, fie că este esact şi trebuesce combătut. Dar când este vorba de o anume publicare de documente, precum sûnt cele încercate la noi, atunci sûnt de păzit oare care regule, fără a căror păzire publicarea îşi perde cea mai mare parte a folosului ei. Dacă ni se înfăţişează d. e. o publicare de documente din vre o archivă sau bibliotecă străină, această publicare trebue, pe lûngă esactitatea ei, sĕ îndeplinească neapĕrat o condiţiune esenţială: sĕ fie completă, sau completă în înţelesul cel larg de a ne da toate documentele din acea archivă privitoare la Români, sau cel puţin completă în înţelesul de a ne da toate documentele principale privitoare la cutare epocă sau la cutare obiect special din istoria română. În amêndouĕ casurile ea aduce istoricului folosul: de a-i cruţa osteneala propriei sale cercetări asupra aceluiaş obiect în aceeaşi archivă.

Lucrul este elementar şi nici merită sĕ fie relevat aici, dacă nu-l vedeam trecut cu vederea de câţi-va „istorici“ de ai nostri şi de opiniunea multor tineri asupra lor.

Aşa d. e. noi credem „Tesaurul de monumente istorice pentru România„ început de Papiu Ilarian şi întrerupt după vre'o câţiva ani, o întreprindere cu desăvârşire greşită în concepţiune şi în esecutare. Ce înţeles poate sĕ aibă d. e. retipărirea tratatului latinesc al archiepiscopului Verancius *De apparatu Ioannis regis contra Solimanum* (1536—1538 din *Monumenta Hungariae Historica* (1857) şi traducerea lui în românesce? Nici *Monumenta Hurgariae Historica* nu sûnt o carte rară, nici limba latină nu este o limbă care va putè fi necunoscută unui viitor istoriograf român.

Dar şi la cărţile mai rare precum este rĕsboiul lui Ioan Vodă de Gorecki, Istoria turburărilor Moldovei de Baret (Joppecourt) şi alte curiosităţi publicate ăşa pe sărite în Tesaurul lui Papiu, noi nu vedem folosul în raport cu mijloacele intelectuale şi materiale întrebuinţate pentru traducerea şi respândirea lor. Memoriile lui Joppecourt Baret sûnt tipărite în franţuzeşte la 1620, se află menţionate în lexiconul cel voluminos al lui Feder, citate în Haner şi chiar în Engel. Cartea sĕ găseşte în bibliotecele dela Paris, Petersburg, Odessa, Braşov. Ea nu este una din acele scrieri de valoare universală, care ar merita sĕ fie traduse şi s'ar putè respândì pintre cetitorii români de toate clasele; ea este o carte interesantă numai pentru istorici. Apoi îşi poate închipuì cineva astădi un istoriograf român, care sĕ nu cunoască limba franceză nici măcar cât răposatul Papiu, ci sĕ aibă trebuinţă de traducerea acestuia pentru a înţelege pe Baret?

Tesaurul lui Papiu este plin de asemenea lucrări zadarnice, şi toată publicarea sub un aer de „profundă eruditiune,“ este foarte puţin serioasă. Ear de „Istoria Românilor din Dacia superioare“ nici nu putem vorbì aici: ea este o scriere tendenţioasă, de sigur patriotică, poate şi politică, dar numai istorică nu.

(Va urma.)

3. că această scrisoare volantă nu numai că îşi îndreaptă ascuţişul seu esclusiv contra naţiunei maghiare, dar din raportul „Shulvereinului“ pro 1881 se vede prelûngă esclusivitatea pronunciată şi aceea, că între părţile Transilvaniei locuite de Sasi şi între membrii reuniunei germane esistă o legătură susţinută de emisari?

Dacă guvernul nu are cunoscinţă despre aceasta: are de cuget a-'şi procura informaţiuni pe cale oficială, a procede conform resultatului şi a raporta casei despre acest resultat?

Înainte de a încheia cuvêntul ca unul ce mě cobor dintr'o familie din Sěpuş declar în modul cel mai categoric şi solemn că trebue sě resping acele ce rěspândesc acesti domni prin scrierile volante despre perirea şi sugrumarea germanismului din Sěpuş şi Bacîca. Căci lucrul stă astfel că acela ce se coboară dintr'o familie din Sepuş, poate fi după nume german, ear după nascere maghiar şi încât pentru simţemêntul patriotic poate da lecţiuni acolo unde se agitează contra Ungariei sub mască în loc de a spune pe faţă şi cu bărbăţie aceea ce voiesc. (Aprobări generale.)

La aceasta interpelaţiune ministrul president Coloman Tisza a dat în şedinţa camerei dela 20 Februarie următoriul rěspuns:

Guvernul are cunoscinţă despre aceste agitaţiuni, căci s'au comunicat prin presă; nu are însě sciri oficiale, pentrucă aceste lucrări sûnt de natură privată, ear' nu oficială. În asemenea casuri nu se pot nici cere nici da deslușiri, căci aceasta ar fi o îngerinţă în afacerile unui stat străin.

Problema guvernului şi a noastră a tuturor este a urma o politică care ne îndreptăţesce a face tot ce reclamă statul în afacerile sale interne, adecă a crea pentru fii ţerei astfel de legi ce sûnt neapěrat de lipsă pentru stat. Vom sprigini toate naţionalităţile în stăruinţele ce nu sûnt contrare condiţiunilor vieţii de stat.

Altă problemă a noastră va fi a lămurì pe aceia cari au fost seduşi de o fracţiune cu un zel demn de o causă mai bună. Voim a-i lămuri nu prin polemice uricioase, ci prin descoperirea adevěrului. Resultatul va fi, că maî mulţi dintre bărbaţii distinşi amăgiţi se vor întoarce cu dispreţ de către seducători.

Astfel de agitaţiuni reutăcioase contra Ungariei nu sûnt nouě, ele n'au avut nici un resultat, pentrucă politica ungurească a mers pe calea bătută de a nu se intimida şi a nu se lăsa sê fie răpită.

Fără birouri de presă şi fonduri de dispoziţiune mai sûnt mijloace pentru a lămurì lucrul, de oparte publicitatea, de altă parte raportul amicabil între organele guvernamentale ale statelor.

Repet că tot ce se face acolo e activitate privată. Se poate că esistă oameni cari şi-au făcut o chiemare din a turbura bunele relaţiuni dintre cercurile decidětoare ale monarchiei austro-ungare şi ale puternicului imperiu, — dar eu sûnt convins, că acele agitaţiuni nu vor avè resultat nici la noi nici în Germania. Raporturile amicabile ale Germaniei şi ale bărbatului seu de stat cu noi nu sûnt neînsemnate mai ales între impregiurările de aḑi.

Încât pentru raportarea despre resultatul paşilor de întreprins, respund că acest raport se vede din înseşi faptele guvernului. —

Otto Hermann e mulţămit cu rěspunsul ministrului, crede însě că mişcarea din Germania e mai periculoasă pentru Ungaria decât *Italia irredenta* pentru Austria. Schulvereinul e o reuniune naţională şi în sensul statutelor are de cuget a se amesteca în afacerile interne ale statelor străine. Creditul şi simpatiile Germaniei către noi au mai slăbit dela goană încoace mai ales în cercurile învěţaţilor. Rectorii universităţilor germane s'au unit contra noastră şi influenţa lor asupra tinerimei se va vedè cât mai curênd.

Nu vreau ca sě prindem armele contra Germaniei şi se rupem raporturile amicabile, voiesc numai a atrage atenţiunea ministrului asupra împregiurării, că reuniunea scolastică germană îşi procură datele din Ungaria. Broşura lui Heinţze se provoacă apriat la Schwicker pentru a dovedì „şovinismul necruţător al Maghiarilor.“

Deci ar fi de lipsă sě se ia měsuri pentru informarea presei străine.

Varietăţi.

* (Reuniunea femeilor române din Sibiiu.) În sensul §. 13 din statute se convoacă prin aceasta a doua adunare generală ordinară a *„Reuniunei femeilor române din Sibiiu“* pe ḑiua de marţi, 28 Februarie 1882 stil. nou după ameaḑi la 4 oare în localul „Asociaţiunei transilvane“ din Sibiiu (strada Cisnădiei Nr. 7,) la care onorabilii membrii ai reuniunei sûnt rugaţi a participa.

Sibiiu 18 Februarie 1882.

Maria Cosma m. p.,
presidenta reuniunei.

*(Denumire. În comitatul Solnoc-Doboca s'a denumit inspector de scoale provisor Fr. Halász adj. inspect. de scoale din comitatul Vasvár.

*(Comitetul administrativ) al comitatului Sibiiului a fost în 8/20 l. c. într'unit în şedinţă, în care inspectorul de dare şi-a dat raportul seu despre starea dărei în luna trecută. Resultatul încassărei dărilor, se ḑice, că preste tot este favorabil. S'a încassat din dările diverse; 899.053 fl. 83 cr. Restanţele sûnt: 79,310 fl. 43 ½ cr.

*(Serata Reuniunei femeilor române din Braşov) arangiată Dumineca trecută în sala hotelului Nr. 1 a succes în toate privinţele. Producţiunea musicală ce a premers danţului a satisfăcut cât se pote de bine aşteptările cunoscătorilor de musică. Splendoarea seratei a culminat în spectaclul feeric cel ofereau frumoasele costume naţionale, în cari s'au presentat mai toate damele jucătoare în numěr de vre o sută. Porturile române de pretutindeni erau representate. Petrecerea a fost foarte viuă şi veselă.

„G. Tr.“

* (Balul junimei române din Pesta.) Ni se scrie dela Pesta: Balul junimei române din Budapesta se va ţinè în 18 Februarie n. în hotelul „Europa.“ Din jocurile sociali române sau ţinut douě probe, la cari au luat parte vre o 60—70 părechi. Patronesa balului d-na Gall a surprins comitetul arangiatoriu cu un steag frumos, coloare azuriă albastră, cu litere de aur şi monogram (B. R.) roşu care va fâlfâì pe strada Vaţului la hotel Naţional, unde se află cancelaria comitetului arangiatoriu. Balul se va da în favorul societăţii de lectură „Petru Maior“.

* (Statua lui Lazar.) Comitetul însărcinat cu stringerea fondurilor pentru statua lui Lazar a ţinut ḑice „B. P.“ o şedinţă, Duminecă la ministerul cultelor. A decis a se face mai mare acest comitet prin noui membri cari se activeze lucrul. Există deja un fond de 22 mii lei pentru statuă, mai trebuesc 8 mii lei, ceea ce negreşit în curênd capitala e de sperat, se va vedè împodobită şi cu efigia neperitoare a inveţătoriului Lazar.

* (Mulţămită publică.) Reuniunea femeilor române din Zernesci şi giur, — basată pe statute şi pe pracsa făcută, ca fondul sěu mai mult se poate înmulţì prin arangiarea unor petreceri în favorul aceleia, — a arangiat şi în anul acesta un bal în 17/29 Ianuariu. Resultatul acestui bal a fost foarte îmbucurătoriu în toate privinţele. Balul fu cercetat de un public destul de mare, ca fie căruia sě i se pară sala prea mică.

Nu mai puţin mare a fost şi venitul aceluia faţă de cercul în care se află reuniunea. De aproape şi de departe grabiră mulţi de a ajuta cu dinarul lor scopul cel sublim ce'l are această reuniune.

Venitul acestui bal, după subtragerea speselor, este de 141 fl. 59 cr.

În urma acestui venit frumos, comitetul reuniunei nu poate de a întrelăsa datoria cea sântă ce o are faţă de stimaţii contribuenţi, aducêndu-le cea mai mare mulţămită în genere tuturor şi în speciă Clarisimului D. Ilarion Puşcariu protosincel şi ases. cons. precum şi M. St. D. Ioan Turcu pres. la sedria orf. pentru bună-voinţa şi zelul ce l'au arětat faţă de colectele făcute.

Lista generoşilor contribuenţi din Zernesci.

Dela dd-nii: Nicolau Garoiu, adv. 5 fl., Trajan Meţian, preot 5 fl., Nic. Penciu, jude reg. 3 fl., Ioan Meţian, adv. 3 fl., Weber, director de fabr. 3 fl., Ioan Dan, preot 2 fl., Ioan Molnar, canc. 2 fl., Vart. Bude, inv. dir. 1 fl., Nicod. Dan, înv. 1 fl., d-şoara Atanasia H. Petru, inv. 1 fl., Bratu Tipeiu, 1 fl., Nicolau Cintea, med. 1 fl.. Nic. Guguian v.-not 1 fl., Ioan Jaja 1 fl., Ioan Gogonea 1 fl., Andreiu Coleş teol. abs. 1 fl., Stan Coleş 1 fl., Constantin Ioanoviciu 1 fl., Constantin Ioanoviciu jun. 1 fl., Dumitru Ioanoviciu 1 fl., Stanciu Garoiu, diurn. 1 fl., Stan Coleş 1 fl., M. Haitzman 1 fl., Szabó, supravig. de fin. 2 fl., Schuh 1 fl., Deutsch 1 fl., Ioan C. Baiu 1 fl., Ioan Giurgiu 1 floren, Stefan Garoiu 1 floren, Ioan Gârniţă 1 fl., Ioan Toma 1 fl., Iarca Şona 1 fl., Andrei Şenchea 1 fl., Nicol. Dărdăicea 1 fl., Andrei A Dan 1 fl., Gidofalvi A. 1 fl.. Herman Zapp 1 fl., Ioan Comşa, com. 1 fl., Nicol. Grozea 1 fl., Nicol. Pană înv. 1 fl., Nicol· St. Pană 1 fl., Stefan Meţian 1 fl., Teodor Sperkez 1 fl., Taflan 1 fl., Stefan Bulmez 1 fl., Nicol. Gâţeiu 1 fl., Radu Meţian 1 fl., Îoan Strevoiu 1 fl., Stan Strevoiu 1 fl., Ioan Cosma 1 fl., Ioan Strevoin inv. 1 fl., N. N. 1 fl.,

Din Tohanul vechiu:

Dela dd-nii: Ioan Vlad v-not. 2 fl., Spiridon Bobinca Prim. 1 fl., Anton Bobinca 1 fl,

Din Bran:

Dela dd nii: Ioan Raţ not. 3 fl., Ioan Turcea pret. 2 fl., George Ernescu 1 fl., Ioan Moşoiu paroch 1 fl.. Alex. Runcean inv. 1 fl. 50 cr,, N. N. 1 fl.,

Din Poiana Mărului:

Dela dd-nii: George Puşcariu preot. 1 fl., Teodosiu Puşcariu inv 1 fl.,

Din Răşnov:

Dela dd-nii: Dum. Ghianţu 3 fl., Worell medic. 2 fl., George Proca inv. 2 fl.,

Din Cristian:

Dela dd nii Knapp medic 5 fl., Kauntz căpitan 3 fl., Standler veterin 1 fl., Ebersberg locot. 2. fl., Nagy locot. 2. fl, Szongoth sublocot, 2 fl.,

Din Braşov:

Dela dd-nii: Dumitru Eremias, comerc. 4 fl., Nicol. Strevoiu, adv 1 fl., Ioan Lenger, adv. 1 fl., George Popp comers. 2 fl., Ioan Muntean 1 fl., Ioan Dobrean, prof. 1 fl., Folyovits, comerc. 1 fl.,

Din Făgăraş, prin dl. colectant, Ioan Turcu:

Dela dd-nii Gramoiu, v comite 1 fl., Ioan Turcu 1 fl., Aldulea Meţian, not orf. 1 fl., Laurian Negrea, asses· 1 fl., Const. Popp v-not. I cott. 1 fl., Andreiu Hintz, birtaş. 1., Alexandru Negrea, subloc. 1 fl., Ioan Halmagi, subloc. 1 fl., Alex. Pocol, canc. 1 fl., Ioan Florea, asses. 1 fl., Iuliu Benedek, Ilariu Duvleac advocat 1 florin Efren. Paudrea revis. 1 florin, Petru Popescu, protopresbiter 1 florin, Samuil Ganea, notariu Pojorta 2 florin, Valeriu Negrea, par. Pcjorta 1 fl., Ioan Guşeilă prim. Pojorta 1 fl., Dionise Trombitaş, inv. Pojorta 50 cr., George Gavriilă not. Iaş 1 fl., Ioan Hasiu în Breaza 1 fl., Iosif Grecu, primariu Breaza 1 fl., Georgiu Ganea prim. Lisa 1 fl., Ioan M. Popp com. Lisa 1 fl., Ioan Cepeş Lisa 1 fl., Iosif Poparadu Lisa 20 cr. Iacob Popeneciu Făgăraş 60 cr., Ioan Apati Recea 80 cr. George Poparad Recea 50 cr., Daniil Şerban not. Voila 1 fl., Vasile Popp prim. Voila 30 cr. Ioan Sin prim. Ditrîf 20 cr., George Nemeş prim. Dejani 50 cr., George Boer Cuciulata 1 fl., Avram Canczurea Beclean 50 cr.

Din Sibiiu prin Claris D. Ilarion Puşcariu ca colectante:

Dela dd.-ni Ilarion Puşcariu protosing. şi ass. 2 fl, 60 cr., Moise Lazar ases. cons. 1 fl, Parteniu Cosma adv. 1 fl., Ioan Popescu Prof. sem. 1 fl., N. Frateş secr. arhid 1 fl., Dr. Ioan Moga medic 1 fl., Ioan de Preda adv. 1 fl., Petra Petrescu 1 fl., Romul Petric 50 cr., N. N. 60 cr., N N. 30 cr.,

Din Arad Ilustritatea Sa Dl. Ioan Meţian epp. 5 fl.,

Din Odobesci (România.)

Domnii Ioan Meţian şi Trajan Meţian medici 20 franci.

Din Ţînţari D. Eftimie Popoviciu paroh 3 fl.,

Din Covasna D. Nicolau Comşa paroh 1 fl.,

Zernesti în 3/15 Faur 1882.

Pentru comitetul reuniunei

I. Strevoiu,
notariu.

* (Timpul.) Alaltăeri după ameaḑi termometrul arăta 12° căldură. Eri noapte un vênt orcanic, şi eri dimineaţă 4° frig. A şi nins ceva însě foarte puţin. Preste tot Sibiiul a avut puţină zăpadă în iarna aceasta.

* „În săptămâna aceasta cetim în „Frat. italo-rom.“ avù loc la Galaţi inaugurarea scoalei fiilor de marină.

„Am constatat cu mare plăcere că în această nouă instituţiune s'a întrodus ca obligatoare limba italiană.

„Ar fi destul de bine ca d. V. A. Urechiă, care a arătat tot d'auna cel mai viu interes pentru progresul instrucţiunei publice, sě bine-voească a adopta înţelepta hotărîre a colegului sěu dela resbel pentru toate scolile din ţeară.“

* (Un bancher generos.) „Liberalul“ din Iaşi află că d. bancher I. Neuschotz, cunoscut pentru actele sale filantropice a făcut o nouă donaţiune de bani destinaţi pentru binefacere în sumă de 50 mii franci. După cât ni se spune aceasta sumă se repartisează astfel: 25 mii franci reuniunei damelor române; 8 mii spitalului israelit; 8 mii scoalei de băeţi israelite din strada Başota; 4 mii scoalei de fete israelite; 5 mii la douě scolae din Têrgul Cucului şi 4 mii orfelinatului fundat de d-sa. Puind această sumă lângă cele date anterior de d-sa, cifra ofrandelor făcute într'un scurt timp de d. bancher Neuschotz se urcă la o sumă de aproape 200 mii franci. Sě scie că cifrele sûnt elocuente şi prin urmare găsim de prisos a mai face apreciările noastre asupra lor. Asemenea acte laudabile făcú multă onoare d-lui bancher I. Neuschotz şi ele ar trebuì sě găsască cât mai mulţi imitatori prin lumea de finance a oraşului nostru.

* Călătorie cu balonul din Francia în Englitera). — „Pall Mall Gazette“ vestesce că colonelul Brine, din geniu, 'şi-a terminat aproape propriele preparative, pentru călătoria ce are de gând a face cu balonul, de la Canterburg în Francia la 14 Februarie.

Atronantul care trebuie sĕ întovărăşească pe colonelul Brine, cere ca călătoria sĕ fie amânată pănă la 5 Martie, epoca lunei pline, când se va putea spera un timp mai luminat; dar colonelul nu voesce sĕ bage în samă acele obiecţiuni ci însistă a pleca la data menţionată, bine înţeles, dacă vêntul va fi favorabil.

* (Ascensiune pe Mont Blanc.) — Domnul Carny de Cuningham, din Edinburg (Scoţia), urmat de cei 4 conducĕtori ai sĕi Leon şi Josef Simond, Eduard Cupelin şi Ambrogio Dossonnet, au plecat dela Chamounix, luni 23 Ianuarie, pentru a face ocolul muntelui Blanc prin Courmaycur şi coasta Gigantelui; ei au ajuns la coasta Gigantelui, Sâmbăta trecută şi au plecat din nou dela Camounix duminecă de dimineaţă la 7 oare, către Grands-Mulets, nnde au ajuns la 4 oare sara.

A doua ḑi au pornit de la Grands-Mulets către vîrful muntelui Blanc, unde au ajuns la 2½ după ameaḑi, după ce trecuseră periculoasa trecere a Corridorelui. Au stat în vêrf aproape un pătrar de oară, timpul necesariu pentru a aşeḑà o bandieră şi a bè câte un păhăruţ de cognac. Detunaţiunea tunurilor dela Chamounix făcù cunoscută sosirea lor în vêrf, şi Chamounix le făcù o primire sĕrbătorească la întoarcere.

Aceasta e a doaua oară când o asemenea ascensiune are loc în timpul ernei. Pentru prima oară a fost d-na Charlet Strafon care a pus piciorul în vêrful gigantelui Alpilor la 24 Ianuarie 1876.

* (Într'o menagerie.) Ḑiarul „Le Progres dela Câte d'Or“ narează istoria unui copil care avú riscul, de a fi sfăşiat la Precysous-Thil de leoaica unei menagerii.

Directorul menageriei arăta publicului fiarele sale.

Iucinta reservată spectatorilor era despărţită de cuscile animalelor printr'un lanţ întins la 60 centimetri dela pămênt şi la 1 metru 50 departe de animale; doi păḑitori şi gendarmi supraveghiau representaţiunea.

De o dată spectatorii sûnt umpluţi de groază la vederea unei leoaice care ridică şi atrage la sine un copil pe care 'l înhăţase cu ghiarele sale.

Gendarmul Biliardey apucă imediat corpul copilaşului şi încearcă a'l scăpa din strînsoarea bestiei; zadarnice sforţări! capul copilaşului e închis puternic între zabrelele coliviei şi prin urmare ar încerca pericolul de a'l decapita.

Curagiosul gendarm cruţă un moment. Cu tot pericolul la care se espune, întroduce braţul în colivie prinde labele leoaicei, reuşesce a libera pe copil şi'l scapă dela o moarte sigură. Copilaşul nu avù de cât nisce răni uşoare, dar gendarmului trebuì sĕ'i se amputeze mâna făcută numai bucăţi de către bestia infuriată.

* (Fotografia istantaneă.) Găsim în „Jurnalul de Bruxelles“ cele ce urmează:

Fotografia istantaneă a permis a se face în Englitera nesce esperienţe foarte curioase: aşa de esemplu s'a luat imaginea unui tren tocmai în momentul cel mai repede al cursei sale, şi acea imagine dă o adevĕrată sensaţiune de ameţeală. Dar probă mai curioasă de aceea ce se făcù la Universitatea din Cambridge, se încercà a'şi da compt de sensaţiunile ce trebuia sĕ încerce un animal ucis prin esplosiunea pulberei.

Pentru acest scop sĕ ficsà un cartuş de dinamită pe fruntea unui asin şi se îndrepţà obiectivul către victimă; un acelaşi curent electric aprindea cartuşul şi descoperea placa.

Imaginea e foarte curioasă; capul victimei e în bucăţi; perii de pe tot corpul sûnt sbêrliţi şi picioarele sĕ îndoesc către pămênt.

Savanţii medici chiemaţi a'şi da părerea asupra resultatului acelei esperienţe pretinseră că (subiectul) finţa trebuia sĕ încerce înainte de a murì o spaimă violentă şi o dorinţă de a fugì pe care neapĕrat nu o poate realisa.

* (Boalele epidemice.) În 8 şi 9 Febr. st. n. s'au constatat în Făgăraş earăşi 9 casuri de versat şi 7 de scarlatină. — Precum ne spun foile din Cluj în comuna Cianul mare de campiă o boală difteritică seceră multe vieţi. Într'o lună au căḑut victima epidemiei mai mult dacât 40 de copii. Lipsa de ajutoriu medical se simte tare.

* Cetim în „Telegraful„ Aḑi dimineaţă au trecut din Rusia spre Giurgiu 6 ofiţeri ruşi care merg în Erţegovina.

Între dânşi am observat pe ofiţerul Babarachin, actualmente în serviciul Bulgariei.

Aceşti ofiiţeri sunt din statul major.

* (Culmea avariţiei.) — D-na I. are un coş cu fructe, care împodobea masa tot sesonul; el este însĕ atât de sus pus în cât nimeni nu se poate atinge; ast-fel că stăpâna era destul de linişţită, când într'o ḑi un mare autor dramatic isbutì — cine scie cum! — sĕ ia din coş o pară care într'o clipă o şi tăia în douĕ.

Doamna avară leşinà.

— Ce este? întrebà Dumas fiiul.

— Nimic rĕspunse stăpânul casei: o vechiă amică care ne părăsesce!

* (Mania de a fura.) „L'Intransigeant“ ne spune că la Paris multe d ne din societate bună şi cu avere au mania de a fura din magasinurile pe unde se duc. Pentru aceste fiinţe furtul este mai mult decât o plăcere este un obiceiu o trebuinţă,

Acum de curênd unul din tribunalele Franciei condamnă pentru acest fapt pe socia unui diplomat străin. Ear mai în ḑilele trecute s'au arestat succesiv 11 persoane prinse în flagrant delict în aceeaşi prăvălie de pe strada Strasburg. Toate aceeste persoane aparţineau unor familii cunoscute. Impregiurarea că ele au fost prinse în aceeaşi ḑi şi în acelaşi magasin lasă sĕ se bănuiescă că ele formau o societate. Făcênduse perchisiţiune la domiciliurile lor s'a găsit o mare cantitate de mărfuri cu eticheta şi preţul chiar cum era în magasin.

Aceste d-ne au fost duse provisoriu în patru trăsuri la poliţie.

„Dacă, ḑice cu drept cuvênt ḑiarul francez ar fi fost nesce femei din popor, cari în culmea miseriei ar fi furat ca sĕ trăiască, de sigur că ar fi fost cu totul altfel, Eacă cum toţi sûnt egali înaintea legii!“

*(Contra-bandişti prinşi de tălhari.) Un ḑiar italian povesteşte următoatrea istorie de contrabandisti:

La frontiera despre Austria, contra-banda se face foarte adeseori şi cu mare uşurinţă.

În noaptea de 20 sau 21 Ianuarie nişte contrabandişti italieni încărcaţi cu zăhar, sare şi tutun credeau că pot trece fără nici o grije. Deodată, ei se găsesc în faţa a trei impiegaţi de vamă carii 'i somară sĕ lase jos marfa ce aveau cu ei. Spăimântaţi, ei lăsară să cadă coletele şi fugiră cât puteau de tare. Dar impiegaţii se feriră d'a i urmărì. Ei nu căutară de cât sĕ se asigure de pradă; căci în adevĕr ei nu erau impiegaţi vamali, dar nişte îndiviḑi dela Chiopri şi carii s'au învestit cu uniformă, pentru a spăimănta pe contrabandieri şi ale lua marfa lor. Aceşti trei falşi impiegaţi vamali au fost la rêndul lor descoperiţi, arestaţi şi conduşi la penitenciarul dela Cormons.

Posta din urmă.

„Mesagerul guvernului“ din Petersburg păşesce în contra faimelor neliniscitoare ivite în urma discursului lui Scobeleff în Paris, care fiind de natură privată nu poate schimba bunele relaţiuni dintre staturile vecine. „Journal de St. Petersburg“ reproduce comunicatul din „Mesager“ fără comentariu. Ḑiarele neoficioase rusesci păstrează încât privesce discursul tăcere aduncă. Discursul, spune o tel. dela Bucuresci, se va tipărì separat şi se va împărţì în toate ţerile sudslavice.

Economic.

Făgăraş, 17 Februarie n. Pro. hectolitră Grâu 8,50—9.50.; grâu sĕcăreţ fl. 7—7.50; sĕcară fl. 4.60—5.20; orḑ 4—4.50; ovĕs fl. 3—3.10; cucuruz fl. 4.10—4.20; (vechiu) fl.; mălaiu 8 fl.; Semânţă de cânepă fl. 10—11.; mazere fl. 6—7; linte fl. 10—11; fasole fl. 4.—5..; cartofi (vechi) cu fl. 1.60—2.50; (noi). per litră ——— pro cr. 100 chilo: Slănină fl. 72—80; sĕu brut fl. 38—40; sĕu de luminări fl. ———; unsoarea 60—80; cânepă fl. 36—40; sĕmênţă de in fl. — săpun fl. 27.; fên fl. 1.80—2·50; spirt pro grad cr· 10—12½; pro chilo: carne de vită 44 cr. carne de viţĕl 36— cr.; carne de porc —44 cr. carne de miel unul cu fl 3.—4.50; oauĕ 5 de 10 cr. Târgul de astăḑi n'a fost prea cercetat.

Mediaş, 16 Februarie n. Prohectolitră grâu; 7.—8.—; Grâu sĕcăreţ fl. 6—.7; Sĕcară fl. 5.—5.50; Ovĕs fl.. 2.80—3.30; cucuruz fl. 4.75—5; Sĕmânţă de cânepă fl. 6.—7.; Fasole 5.50--6: mazere fl. —; Cartofi fl. 2.—2.50; Fên fl 1.40—1.70; cel vechiu; cel nou fl. —-- Cânepa fl. 30—33 Slănină; 60—65. fl. pro 100 chilo unsoare de porc fl. —70; Sĕu de luminări fl. —; Spirt pro grad 10. ½ cr. carne de vită pro chilo 44 cr carne de porc 40--48 cr. carne de viţĕl 40--50 cr.; carne de berbece —.— cr.; oauĕ 5 de 10 cr. Têrgul au fost rĕu cercetat, preţul fructelor sĕ rădică. Timpul neguros şi friguros.

Loterie.

Mercuri în 22 Februarie n. 1882.

Sibiiu: 49 65 83 45 48

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.15	118.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.50	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	107.50	107.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	92.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	130.75	131.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.25	96.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.50	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95.50	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.—	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	95.—	46.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.05	74.—
Datorie de stat în argint . . .	75.45	75 25
Renta de aur austriacă	91.70	91.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	128.50	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	815.—	810.—
Acţiuni de credit austr. . . .	298.25	296 75
Acţiuni de bancă de credit ung.	289.—	288.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	113.50	113.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.25	108.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.62
Na oleon.	9.52	9.52
100 marce nemţesci	58.60	58.55
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.15	119.90

Nr. 43—1882 civ. (23) 1—3

EDICT.

Asupra acţiunei dată de proprietariul Andreiu Liess et cons. din Ibisdorf contra tuturor proprietarilor tot de acolo pentru permisibilitatea comassărei hotarului comunei Ibisdorf ḑiua de pertractare s'a statorit pe **28 Martie la 10 oare an. am.** în comuna Ibisdorf la cancelaria comunală, la care sĕ citează toţi proprietarii interesaţi cu acea observare, că partidele care nu se vor înfĕţişa vor fi considerate ca învoindu-se cu comassarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 10 Ianuarie 1882.

(L. S.)

Ludovic Nagy m. p., president. **Butak** m. p., notariu.

[14] PENTRU POSESORI DE ŢIGLĂRII 2—6

recomând maşinile mele de mână, cai şi vapor pentru a fabrica cu ele eftin tot feliul de **cărămiḑi, ţigle, scocuri** etc. cu deosebire

teascurile de mână continuu lucrătoare,

care faţă cu alte metode de fabricaţiune ofer avantagele cele mai însemnate şi cruţările cele mai mari. Aceste au lipsă a fi servite de doi oameni spre a prodəən **4000 de pietri frumoase** şi se potrivesc deosebit la **tescuirea de lespeḑi** pentru **trotoare** şi **coridoare,** la **tescuirea de pietri nealterabile în foc** de **pietri din năsip din var şi cement,** la **cărămiḑi de sgură** etc. precum şi la retescuirea pietrilor de jumĕtate uscate în aer şi căror li se deduse formă.

Prospecte gratis.

Ludovic Jäger, fabricant de maşine în Ehrenfeld-Köln a/Rh.

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi uteza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, liti-ere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Obiectele care nu convin se schimbă. [157] 22—30

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18. Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Februarie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 41.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 12 Februarie.

Din ḑi în ḑi situaţiunea pentru Românii din monarchie devine mai grea. O noutate veche aceasta de un şir lung, de ani încoace, şi cu toate aceste destul de nouă ca se revenim asupra ei. Însuşirea noutăţii însĕ vine de acolo, că cu cât înaintăm în timp se sporesc şi greutăţile situaţiunei.

Greutatea aceasta este simţită de toţi Românii. Tăcerea care acopere ca o negură deasă poporul nostru, intreruptă numai când şi când de câte un strigăt de nemulţămire, este dovada cea mai invederată, ce povară trebue se zacă pe inimile mulţimei. În legătură cu aceasta sûnt de a se aduce şi strigătele, a une-ori pline de împutări reciproce, chiar şi unde nu's la locul lor.

Un popor necăjit, e ca şi un individ necăjit, nu caută tot-de-una după adevĕrata causă a necasului seu, îşi varsă focul pe acela, de care dă cu ochii mai ântâiu.

Procedura aceasta poate fi escusabilă în anumite casuri şi la anumiţi indiviḑi; nici odată însĕ la o naţiune sau la un popor, care trebue se ţină trecutul în evidenţă clară, neturburată de amărăciunile momentane, căci numai aşa 'şi poate păstra vederea clară a presentului şi numai aşa e în stare a face combinaţiuni adevĕrate pentru viitoriu.

Cetitorii nostri îşi vor aduce aminte de o corespondenţă, publicată d. e. în foaia noastră în care ni se împută, dacă nu tocmai pe faţă, dar indirect, că ne am făcut apostaţi dela principiul pe care l'am apărat dela început, dela principiul *activităţii* pe terenul politic. Luăm acest esemplu dintre alte multe, pentrucă ne este cel mai aproape şi va fi mai proaspet şi în memoria cetitorilor.

Eată un cas concret de necas, care nesciut încă ilustrează situaţiunea.

N'am putut suprima un suris când am cetit corespondenţa, şi cu toate că se rĕstia aşa de tare asupra noastră noi am publicat-o, ca se avem înregistrat cu unul mai mult astfeliu de specimene, resultate de necasul general de care sûntem cuprinşi cu toţii.

Remânênd la acest esemplu deocamdată ne ḑicem, că erupţiunea necasului în forma aceasta, cel puţin nu este la timpul sĕu. Căci de o parte, după ce au trecut alegerile la dietă, alegerile de care în prima linie este legată *activitatea* din cestiune, ce putem noi sĕ facem astăḑi. pentru ca sĕ i dăm activităţei espresiunea dorită în corespondenţă? Stăruim înse de altă parte, fiind tocmai la timp, pentru representaţiuneă contra unui proiect de lege, de care presupunem că ne va fi stricăcios, dacă va devenì lege în forma care se presentă. Şi dacă s'ar ivì alt proiect, sau ori ce altă disposiţiune, care ni sar părè asupritoare nu o vom trece cu vederea. Mai mult însĕ, în direcţiunea activităţii de feliul acesta de o cam dată n'avem ce face.

Căci a ne pune sĕ lăudăm actele guvernului actual şi când ne asupresc, credem, ba sûntem convinşi, că nu pretinde nici dl corespondent însuşi. Identificarea activităţii cu guvernul n'a fost nici odată în programa noastră, pe cât timp vedem că nici batĕr legea de naţionalităţi, unicul dar al sistemei actuale, din considerante de a maghiariza tot ce respiră în Ungaria, — nu se respectează.

Se combatem pasivitatea, ni şe va ḑice. Se privim numai bine şi cu deamĕruntul, şi dacă înţelegem bine cursul lucrurilor ne vom convinge, că ea se combate pe sine însaşi şi, dacă dl corespondent necăjit a urmărit cu atenţiune ce s'a petrecut în adunarea din primăvara anului trecut, a putut sĕ se convingă că moralicesce pasivitatea a fost de atunci deja combătută. Numai oportunitatea a mai remas singurul fir de care s'a mai aninat. Votul conferenţei de astă primăvară de a se trimite un memorand la dietă, paralisat în urmă, după cum se scie, de însuşi raportoriul, încă era un feliu de activitate.

A ne ocupa astăḑi cu astfeliu de cestiune, ar fi însĕ mai mult decât un cas de neoportunitate. Ar fi a arunca mĕrul de ceartă în sinul unei poporaţiuni, pândite ca un vênat din toate părţile.

Reflectări de aceste am avè sĕ mai facem multe şi pe terenul politic şi pe alte terenuri, pentru că în starea sufletească în care ne aflăm, simptome de feliul celui citat sûnt multe.

Va fi de ajuns dacă am constatat şi prin un cas concret această stare de lucruri, nefavorabilă pentru noi, ca se ajungem mai departe la conclusiunea, că trebuie se ne îmbărbătăm şi se părăsim împutările unii altora şi sĕ ne concentrăm toate puterile intelectuale pentru a ne smulge din lângeḑimea ce ne prinde în braţele ei reci, ca se ne stringă tot mai cu putere. Altfeliu, în vuetul care se măresce acum din afară, de întrece pe cel dinlăuntru, lângeḑimea ne poate transpune într'un parocsism ce duce la aiurări. Şi aceste pot fi mai periculoase chiar şi decât stagnaţiunea de până acì.

„Rusia se reculege“, era devisa diplomatului celui mai însemnat rusesc, după desastrul, care se sfêrşise cu căderea Sebastopolei. „Sĕ ne reculegem“, trebue sĕ fie şi devisa Românilor în aceste timpuri grele, când pe lûngă aceea că ne vedem şi părăsiţi şi asupriţi din toate părţile, ne vedem părăsiţi şi de noi înşine.

O reprivire scurtă, numai asupra unui an de ḑile şi ne va învĕţa, că ori cât de măreaţă a fost într'unirea representanţilor alegĕtorilor nostri din luna lui Maiu a anului trecut, noi n'am făcut de atunci nici un pas înainte.

Care poate fi secretul acestui fenomen?

Ni se pare că noi Românii din părţile transilvănene şi ungurene încă nu sûntem destul de reculeşi, destul de consolidaţi pentru viaţa intelectuală politică chiar şi ceealaltă, ca se pulseze de o potrivă şi fără întrerupere în corpul naţiunei noastre.

Reculegerea noastră în prima linie ar fi ca sĕ căutăm o modalitate, prin care, fără de a ne atinge de ordinea legală din stat, sĕ ne putem simţì în tot momentul un popor, o naţionalitate întreagă dar nu, afară de anumite casuri, risipiţi în atâtea case câte sûnt locuite de Români în lungul şi în latul ţĕrei.

Partea aceea a poporului nostru, pe care o deosebim prin cuvêntul *inteligenţă*, sĕ nu se intereseze mai numai în mod negativ, de lucrurile cari privesc pe poporul român, ci se pună mâna pe lucru, de câte ori vede vre o asuprire, fie în comune, fie în comitate, fie în ţeara întreagă şi sĕ apere cât poate. La toată întêmplarea sĕ fie mai comunicativă, informând publicul român, şi pe celalalt public, prin foile remâne, cari îi stau la disposiţiune. Avem puţine foi noi Românii, dar şi acele abia ca de minune primesc când şi când informaţiuni despre câte un lucru, poate mai neînsemnat decât multe alte cari isbesc, în mic şi în mare, viaţa naţionalităţii noastre.

Inteligenţa, mai de parte, sĕ caute a familiariza poporul cu lectura, care sĕ'l ţină în curent despre cele ce se întêmplă în ţeară şi în lume şi sĕ'l ferească de a devenì prada acelor ce 'l intimidează cu feliu de feliu de scornituri, cu scop ca sĕ'l abată dela interesele cari i condiţionează esistenţa.

Se va părea multor că aceste ce ḑicem noi sûnt lucruri de toate ḑilele şi sciute. Adaugem, că, pe lûngă că sûnt sciute, ele mai sûnt indispensabile în sinul unui popor ca sĕ şi facă datoria dacă voiesce sĕ'şi păstreze aceea ce numim putere de viaţă.

Trebuie se ne împretinim cu ideea de a clădi dela temelie în sus, spre coperiş, ca clădirea sĕ aibă soliditatea recerută pentru a ne scuti sub, şi întrênsa la timp de nevoie.

FOIŢA.

Literatura română şi străinătatea *)

(Urmare.)

II.

Şi mai puţin serioase sûnt indeletnicirile dlui Esarcu cu de ale Istoriei. D sa a „descoperit“ deodată în câte-va oraşe italiane, în Veneţia, în Florenţa etc., documente istorice, le-a „desgropat“ din archive, a „scuturat pulberea lor de mai multe ori seculară“ şi a pus de i-a copiat câte-va şi le-a tipărit în România. (Documente istorice, descoperite de C. Esarcu, Bucuresci, 1878, o broşură de 38 pagine.)

Aceste „descoperiri“ din Italia au aprins în d. Esarcu, după cum ne mărturisesce (pag. 7), „o adevĕrată pasiune“, şi au dat „spiritului“ d-sale „o impulsiune iresiistibilă către cercetările istorice.“

Dacă pasiunile dlui Esarcu se deşteaptă aşa de uşor, ne cerem voie a-i recomânda mai ântâiu de toate... archivele statului din Bucuresci. Aici sûnt în adevĕr multe documente de „desgropat“ şi ne e teamă, că ele vor da şi prilegiul de a „scutura pulberea de mai multe ori seculară“ de pe ele, pe când archivele străine mai bine aşeḑate şi mai mult întrebuinţate, se ţin de regulă şi mai curat, şi n'ai decât sĕ te adresezi la directorii lor, pentru a „descoperì“ cele mai multe acte relative la România fără nici o muncă.

În afară de ori ce comparare mai însemnată este „Archiva istorică a României“, a cărei publicare o începuse d. Hasdeu la 1865. În trei părţi sau două tomuri apărute, ea cuprinde documente române şi „neromâne“, mai ales slavone, din archiva statului, din archiva municipală şi alte archive din Lemberg, din acta Tomiciana, din alte publicări rusesci, etc. D. Hasdeu dă adese ori tecstul original slavon, dă totdeauna traducerea română, însoţesce actele de observări foarte viu scrise, ne espune în introducere nesce principii de publicare şi „regule de clasificaţiune“ foarte bune, precum în genere d. Hasdeu poate pĕcătuí une ori prin a esagerà importanţa lucrurilor, ce nu prea au importanţă, dar nu pĕcătuesce nici odată prin a nu releva importanţa întreprinderilor d-sale.

Dar ce folos! De abia pricepuse publicul a se încălḑì la lumina „Archivei“, de abia cetitorii mai critici erau dispuşi a se bucurà de cunoscinţele împărtăşite dintr'o limbă aşa de puţin cunoscută Românilor, precum este cea slavonă, şi a uita neajunsurile publicării, lipsa ei de sistemă în privinţa completării vre-unui şir de documente, lipsa de registre, pe care d. Hasdeu le promitea în broşuri separate „astfel încât broşurele pe ḑece ani (!) sĕ formeze un tom“: când deodată toată „Archiva“ încetà a mai apărè, fiind suprimată, după cum ne spune d. Hasdeu într'o notă maliţioasă, „din ordinul d-lui ministru de instrucţiune publică C. A. Rosetti“ (1867).

De atunci dl Hasdeu a mai publicat câte-va părţi dintr'o „Istorie critică a Românilor“ cu multe lucruri frumoase pe copertă şi cu multe ipotese nedovedite în tecst, a ajuns chiar a fi mai mulţi ani de-a rêndul şi este şi astăḑi director al Archivelor Statului din Bucuresci. Însĕ nervul d-sale istoric pare a fi amorţit: d-sa face acum linguistică, şi cu Archiva istorică şi cu istoria critică s'a întâmplat ceeace s'a întâmplat cu multe alte întreprinderi literare ale d-sale: au promis foarte mult şi au ţinut foarte puţin.

Singura publicare istorică de o valoare netăgăduită, completă în felul ei, folositoare pentru istoriografii viitori, întru cât îi scuteşte de munca de ai mai cerceta ei înşii Archivele din Viena, este culegerea de documente a lui Eudoxie Hurmuzachi. Dacă nu se poate recunoaşte acelaş merit insuşi tecstului istoric compus de Hurmuzachi şi dacă nici nu ar fi drept de a face pe reposatul autor întru toate respunḑĕtor de fragmentele publicate după manuscriptul sĕu postum, tocmai fiind că lucrarea a fost întreruptă prin moartea lui: nu putem

---

*) Din Convorbiri Lit.

Astăḑi sĕ nu ne mai plângem numai asupra vitregităţii timpurilor, ci se lucrăm din toate puterile, dar cu toţii ca sĕ delăturăm toate vitregităţile.

Când închipul arătat vom sta într'o legătură sufletească toţi cu toţii din Transilvania, din Banat, din Ungaria, cu alte cuvinte, toţi din toate părţile; când aspiraţiunile noastre vor prinde rĕdăcini adânci în popor, atunci ori ce înjurie, cât de mică, ce ni s'ar face din vre-o parte, ar resuna, la moment, dela o margine până la ceealaltă a românimei noastre. Noi toţi am sci totdeauna de necasurile, ca şi de bucuriile noatrre şi ne am simţì mai învederat de cum se întêmplă astăḑi, un trup şi un suflet, la rĕu precum şi la bine.

Acesata n'ar fi nici de cum lucru puţin. Aşa se încheagă popoarele, care vor sĕ trăiască în lume. Contrarii nostri ne-ar băga mai mult în samă, ne-ar respecta, ba în cele din urmă ar căuta chiar şi spriginul nostru.

Nu prin vorbe mari, la anumite ocasiuni, se fac naţiunile şi popoarele, ci prin muncă neobosită, dar tot odată şi oare-cum organisată şi tot odată şi prin puţină resignaţiune la comoditate şi interese de tot particulare.

Maghiarii, ca se nu mergem mai departe, un popor relatîv mic, respândit printre Români, Slavi şi Nemţi aşa au urmat şi aşa urmează şi mai favorindui şi împregiurările, au ajuns acolo unde i vedem că sunt.

Ei fac prea mult pentru asigurarea esistenţii lor, noi facem prea pntin.

Se-i imităm dar în ceea ce este bine, dar se ne ferim de slăbiclunile lor faţă cu vecinii nostri de ori ce naţionalitate.

Consolidândune în chipul acesta vom căuta cu mult mai linisciţi în viitoriu, pentru că nu am aterna dela graţia combinaţiunilor străine, ci dela puterea de viaţă a noastră.

Aceasta ar fi primul pas, dar care daca 'l vom face odată în modul cel mai corect: toate celelalte ni se vor adauge.

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Februarie.

Creditul estraordinariu pentru suprimarea rescoalei (pe partea Ungariei se vine 2512000 fl.) s'a desbătut şi în şedinţele casei deputaţilor Ungariei dela 20 şi 22 şi 23 Februarie. Comisiunea financială a propus simplu primirea sumei în buget. Oposiţiunea a fost contra votărei sumei cerute şi a pretins ca Austro-Ungaria se părăsească provinciiele ocupate. Contele Hunyady, spriginind propunerea comisiunei ḑise, că ideea ocupaţiunei este o tradiţiune veche ungurească, căci precum Transilvania este o posiţiune strategică foarte însemnată în faţa Rusiei, tot aşa este şi cu provinciile ocupate. „Tunurile de pe stâncile Erţegovinei ne pun în stare de a ḑice în viitoriu: „*Trema Byzantii*“, domnească acolo semiluna sau crucea îndoită.

Min. pres. Tisza apĕrênd proectul contra oposiţiunei închee în ḑiua primă a desbaterei cu cuvintele „că resculaţii la toată întêmplarea trebue sĕ se plece înaintea armelor austro-ungurescI.“

Încheerea desbaterei încă nu ne stă la disposiţiune.

Ḑiarele liberale germane ţin un limbagiu foarte aspru faţă cu Rusia şi sûnt de părere ca mişcarea panslavistă sĕ fie urmărită cu o atenţiune plină de neîncredere. Sĕ pare că scirea, cum că generalul Skobeleff n'a fost trimis la Paris spre pedeapsă ci că 'şi avea de mai multe sĕptămâni concediul în posunar, deci n'a suferit nici un fel de imputare din causa discursului sĕu, a aţiţat din nou susceptibilitatea germanilor. La această aţiţare a mai adus negreşit şi scirea venită din Petersburg cum că posiţiunea d-lui de Giers devine din ce în ce mai nesigură. În această privinţă găsim următoarea relaţiune în „Neue freie Presse“ dela 17 Februarie.

Scena violentă ce a avut, loc între comitele Ignatieff şi d. de Giers, a provenit, după cum se poate vedè din espunerea pe care am primit'o asupra acestui incident, din causa discuţiunii a cestiunii privitoare la posiţiunea Rusiei faţă cu insurecţiunea din Erţegovina. D. Giers ar fi pretins sĕ se ia mĕsuri energice, contra protegerii atât pe faţă cât şi într'ascuns a insurecţiunii, pe când comitele Ignatieff a fost de părere că este de datorie sacră a Rusiei de a da principatelor sugrumate ori-ce ajutor moral putincios. El ar fi strigat apoi cu un ton din ce în ce mai violent: „Ar fi a nega într'un chip laş misiunea istorică a Rusiei, dacă imperiul „ţarilor ar lăsa în pradă poporaţiunile de aceiaşi origine, dacă ar lipsi de ori-ce sprijin pe principii strânşi da gât şi 'i ar lăsa la „bunul plac al Austriei.“ Nu ne îndoim nici de cum de simţĕmintele de inamicie ale comitelui Ignatieff faţă cu Austria. Din contră scim foarte bine la ce avem a ne aşcepta din partea acestui bărbat de Stat. În fond luat, el este în tot de acord cu generalul Skobeleff. Nu de geaba a ordonat ţarul ca cele doue vapoare de fer destinate peutru marea Caspică sĕ poarte numele de „Geog-Tepe“ şi „generalul Skobeleff“ Aceasta nu seamănă cu o disgraţie. În ori-ce cas aci se vede o aspră rĕsbunare a partitului militar şi panslavist contra d-lui de Giers care, în relaţiunile sale diplomatice a desaprobat foarte mult pe generalul Skobeleff şi discursul sĕu.

De altă parte ḑiarul „il Bersagliere“ voesce a scì despre nisce negociări diplomatice ce s'ar fi urmat între Austro-Ungaria şi Germania şi care ar fi avut de scop de a face un demers colectiv pe lûngă cabinetul din Petersburg în privinţa atitudinei Rusiei faţă cu evenimentele din Bosnia şi Erţegovina. Dar principele de Bismarck a ḑis că un asemenea demers, cel puţin pentru moment ar fi un mijloc prea drastic şi a sfătuit pe cabinetul vienez de a apucà acum pe calea unor representări amicale, spre a face pe Rusia sĕ pună cât mai repede un capĕt agitaţiunilor societăţilor slave.

În Bordighera, unde d. Gambetta a stat câte-va ḑile, a primit şi pe un redactor al ḑiarului „Capitan Francasa,“ cu care a vorbit despre diferite cestiuni politice. D. Gambetta laudă memoria lui Victor Emanuel şi ḑice că Italia este fericită, de vreme ce ea sub monarchie, sĕ bucură de mai multă libertate de cât Francia republicană. D. Gambetta vorbì într'un chip foarte amical şi despre d. Freycinet şi colegii sĕi şi declară că 'l va susţine din toate puterile, de vreme ce pune interesele ţĕrii mai pre sus de toate cele-lalte. În acelaşi timp însĕ d. Gambetta îşi esprimă temerea că d. Freycinet, din nenorocire nu va reuşi sĕ esecute toate acele reforme care sûnt pretinse de mărirea şi prosperitatea Franciei, pentru aceasta nu vor fi însĕ vinovate de cât alegerile pe arondisment, care silesc pe deputaţi a ţinè samă de interesele bisericei. D. Gambetta 'şi termină întrevorbirea sea cu aceste cuvinte: „Acţiunea începută de „d. Roustan a fost nedibace. În urma „înfrângerii ce a suferit noi trebuia, „dacă voiam sĕ nu discredităm agenţii, sĕ'l trimitem înapoi în Tunis. „Acum însĕ se va regula totul şi Italia nu va mai fi multă vreme mĕniată.“

Ministeriul sêrbesc a ameninţat pe emigranţii erţegovinezi cari iau parte la rescoală, cu subtragerea subvenţiunei. Emigranţii în urma aceasta s'au adresat cătră amicii lor panslavişti Ristici, metropolitul Michail şi cătră ministrul resident rusesc Persiani pentru svat şi ajutoriu. Dl. Persiani a asigurat pe Peco Pavlovici, că dacă Serbia va sista subvenţiunea emigranţilor, aceasta se va suplinì din partea Rusiei. Rusia va ajutora totdeauna pe eroii Erţegovinei şi nu va permite ca anteluptătorii libertăţii Slavilor din Balcani sĕ ajungă în lipsă. E de remarcat comunicatul, că principele Donducoff-Korsacoff va sosì în Belgrad cu o misiune dela Petersburg. Şi consulul general rusesc Hitrovo*) din Sofia, care a ţinut decurênd un discurs fulminant contra Austriei şi a tuturor popoarelor neslave din Balcani, desvoaltă o considerabilă activitate agitatorică. Dar Rusia e şi remâne loială.

O depeşe din Paris la „Kölnichse Ztg.“ ḑice că Scobeleff inmediat după sosirea sa a avut o convorbire cu Gambetta. Se ḑice că Gambetta a întărit pe Scobeleff în intenţiunea sa de a face în timpul petrecerei în Paris o demonstraţiune antigermană şi sĕ glorifice cu această ocasiune o alianţă a Rusiei cu Francia. În convorbirile sale cu Sêrbii Scobeleff nu s'a esprimat aşa asupra Germaniei, dar nu şi-a putut ascunde mánia sa contra Austriei. Asupra diplomaţilor Scobeleff s'a esprimat cu despreţ, numai faţă cu Bismarck a aretat oare care respect, ḑicênd, că acesta spune pe faţă cum spunea Cromwell acea ce voiesce şi duce şi în deplinire voinţa sa.

În organul bonapartist „Pays“ redactorul Paul Cassagnac comunică faima, că generalul Scobeleff şi-a căutat un domiciliu linistit la ţeară, pentru a ocolì pe raportorii jurnalelor care l'au necăjit cu sgomotele despre espectoraţiunile din urmă şi pentru a se ascunde într'un incognito strict.

„Aceasta e un lucru frumos“, continuă Cassagnac, „dar era şi mai bine, dacă Scobeleff nu primia pe studenţii sêrbesci şi dacă nu-i imputernicia a rĕspândì sgomotele de rĕsboiu. Generalul nu trebue sĕ se mire, căci s'a făcut atât svon cu numele sĕu. Personalitatea sa e cunoscută de toţi şi dênsul trebuia sĕ-şi impună oare care reservă, cu atât mai vêrtos cu cât întreagă Francia are firma voinţă de a ţinè pacea şi a evita resboiul cu ori ce preţ, afară de casul când onoarea naţională ne ar silì la un rĕsboiu. Cuvintele generalului atribue Franciei un rol activ în lupta naţională dintre Rusia şi Germania. De sigur, noi nu iubim pe Germania, dorim însĕ ca se mai treacă multă vreme până ce Francia sĕ se vaḑa în faţa învingĕtoriului dela 1870. Republica a sfăşiat armata şi a stins iubirea de patrie în inimi aşa încât ne-am arunca în braţele unei nenorociri din cele mai mari dacă am fi aşa de nebuni încât sĕ întreprindem o campanie. Aceasta ar fi sfêrşitul sfêrşitului. Ar trebuì deci sĕ ocolim ori ce iritaţiune ce ar linguşì „şovinismul nostru care e aproape a se stînge.“

---

*) A se vedè mai la vale.

---

găsì din contră destule cuvinte de laudă pentru culegerea documentelor. Mai multe ḑecimi de ani de muncă conştiincioasă au pus pe Hurmuzachi în stare, a deschide scriitorilor români o adevĕrată comoară pentru istoria ţĕrii şi a lăsà tot de odată urmaşilor sĕi o operă desevĕrşită, un model pentru lucrările în felul ei. La privirea acestei culegeri dobândim dreaptă mĕsură pentru meritul compilărilor din Archivele întreprinse de alţii, şi tinerimii române trebue sĕ'i arătăm pe Hurmuzachi, dacă vrea sĕ înţeleagă, ce însemnează ca cercetători de archive, Papiu, Hasdeu, necum Esarcu.

Dar Hurmuzachi a murit, culegerea lui de documente este o condiţiune pentru scrierea Istoriei dar nu este însĕşi Istoria, şi pe tot câmpul literaturei române nu mai vedem deocamdată decât un singur autor, care ne-a dat dreptul de a aştepta ceva dela d-sa pentru istoriografia română: D. Grigorie Tocilescu. Cartea d-sale Dacia înainte de Romani“ (594 pag. „ 8^0 mare, 4 harte şi 38 stampe litogr., Bucureşti 1880,) are meritul de a cuprinde într'un mod aproape complet datele cunoscute asupra obiectului ce-l tratează, şi deşì d-sa nu ajunge adeseori la un resultat precis al cercetărilor şi pĕcătueşte prea des prin aparenţele erudiţiunii, fără a avè totdeauna realitatea ei folositoare, totuşi lucrarea publicată este un început de valoare, şi cine a cetit fie numai paginile 559—574, unde d. Tocilescu face critica părerilor d-lor Hasdeu şi Boliac asupra alfabetului dacic, sau importantul capitol XII (p. 412—554) despre monumentele Daciei, va recunoasce in d-sa un autor de merit, care are destulă metodă şi destulă erudiţiune pentru a putè fi un scriitor de istorie.

Aceste merite, dacă sûnt reale în d. Tocilescu, nu pot fi micşurate prin alţii Critica violentă şi personală, ce d. Hasdeu a publicat-o în primăvara anului trecut, („Binele Public“, Martie 1881) în contra şcolariului sĕu, în contra singurului şi unicului sĕu scolar, despre care încă la 1878 (Cuvinte din bĕtrâni, I, pag. 315) ḑicea, că este un june amic, ale cărui cercetări sûnt „totdeauna solide“, va fi pentru d. Tocilescu (ba poate si pentru d. Hasdeu) o lecţiune de mare folos şi-l va face sĕ-şi îndrepteze mai curênd greşelele ce şi le-a însuşit tocmai în scoala magistrului: incoherenţa părerilor, publicarea pripită a unor cercetări fără resultat şi mai ales imbrobodirea cu aparenţele deşerte ale erudiţiunii.

Cu aceste notiţe critice am încheiat inventariul sĕrăciei noastre istorice, şi dacă ne mai cerem voe a-i adauge câteva rânduri de anexă, în care sĕ vorbim despre o carte a d-lui Slavici, este pe de-o parte materia acestei cărţi ce ne îndeamnă, ear pe de alta legătura ei cu obiectul întregului articol de faţă. Deşi, precum am vĕḑut mai sus, nu putem arĕta învĕţătorilor străini, afară de cartea domnului Tocilescu şi de notiţele d-lor Odobescu şi Sturdza, nici o cercetare istorică în literatura română mai nouă care sĕ aibă o adevĕrată valoare şi de care sĕ se poată folosì sciinţa în genere, le putem arĕta cel puţin un Român, care din contră a scris în limba străină o carte bună despre naţiunea sa. Într'o lucrare colectivă în limba germană asupra entnografiei şi istoriei culturei popoarelor din Austro-Ungaria întreprinsă sub auspicele baronului Helfert din Viena şi încredinţată unor învêţaţi ca Schwicker, Hunfalvy, Egper şi alţii, au apărut volumul al şeselea sub titulă:

DIE RUMAENEN
(*in Uugarn, Siebenbuergen und der Bukowina*
von
Ioan Slavici.
1 vol. in 8^0 236 p. Vienna şi Teschen, ediţ. lui Karol Prohaska 1881).

Lucrarea germană a d-lui Slavici este de mare interes şi a început a atrage luarea aminte a Germaniei asupră i (veḑi dările de samă în „Augsb. Allgem. Zeit.“ din Iulie 1881, în „Ausland“ Nr. 39/1881, în „Globus“ Nr, 17 din 1881 etc.) Scrisă într'o limbă destul de bună, cartea, dacă nu cuprinde multă sciinţă istorică sau etnografică, are cel puţin meritul de a fi întemeiată pe o intuiţiune originală a

Şi foile republicane se esprimă în cea mai mare parte a lor în sensul păcii.

Foile slave din Austria nu mai încetează a vestì gloria lui Scobeleff şi a'i cânta laudele pe toate coardele. „Slovenski Narod" din Laibach esprimă nisce dorinţe ferbinţi pentru „causa sacră" ce o apěră Crivoscianii resculaţi, Erţegovinii şi Bosniacii. Aceste dorinţe le însoţesce „Narodni Listy" cu un imn asupra „eroului" Scobeleff. Acest organ însĕ a fost confiscat în urma prea drasticelor enunciaţiuni în favorul slavismului.

În contrast cu aceste espectoraţiuni slavofile „Wehr Zeit." scrie despre Scobeleff:

„Discursurile lui Scobeleff ne anunţă cea mai apriată şi mai energică duşmănie a armatei rusesci contra armatei noastre; de acum înainte nu mai încape nici o îndoială, că în Rusia un resboiu contra monarchiei noastre va trece de cea mai populară întreprindere ce se poate cugeta. Rusia se află într'o stare, din care obicînuita înţelepciune de stat nu cunoasce alt mijloc de scăpare mai bun decât un resboiu estern, deci posibilitatea, ba am putè ḑice probalitatea a unui conflict cu Rusia nu se mai poate ascunde.... Armatele Austriei au luptat în decursul veacului actual contra celor mai multe state europene; Rusia este unica dintre puterile însemnate continentale, contra căreia armatele austriace au combătut numai una dată şi atunci încă de silă şi ascultând de o voinţă străină. Astăḑi ne aflăm în faţa posibilităţi de a termina pentru prima dată un conflict serios cu Rusia şi cel mai eroic general rusesc este acela care ne vestesce apropierea certei. Nu ne temem de aceasta eventualitate. Noi voim o înţelegere onestă şi intimă cu acei ce prin graiul prea onorabilului general sûnt declaraţi ca cei mai înverşunaţi inimici ai nostri. Dorim înţelegerea din toată inima, nu ne vom teme însĕ nici de contrariul. Sûntem departe de ori ce sanguinism febril, dar ne putem încrede în munca neobosită şi onestă continuată de 15 ani, putem ascepta sĕ eşim cu cele mai bune speranţe şi cu toată încrederea şi din această luptă atât de grea."

Aceste espectoraţiuni ale foaiei de specialitate militare merită oare care interes, pentrucă numitul organ se află în oare cari raporturi de intimitate cu cercurile deciḑĕtoare ale armatei.

Le „Français" despre rescoală.

Ca sĕ se vadă cum cugetă străinătatea despre rescoala din sud-vestul monarchiei reproducem după „Romanul" articulul din ḑiarul „Français".

Eată ce ḑice acel ḑiar:

Monarchia austro-ungară e din nou ameninţată cu o insurecţiune, care tinde sĕ se lăţească preste întreaga Erţegovină. Generalul Iovanovici este însărcinat sĕ dirigeze operaţiunile militare; talentul despre care a dat doveḑi în campania Erţegovinei în August 1878, îl însemna din nou pentru această misiune. Cătră mare, insurgenţii sûnt blocaţi de escadra austriacă ce staţionează în gurile dela Cattaro. Delagaţiunile austro-ungare au votat ḑilele acestea în unanimitate, un credit de opt milioane florini pentru cele dintâiu cheltueli ale espediţiunei şi ele sûnt otărîte a nu cruţa nici un sacrificiu, căci este vorba de a împedeca ca cestiunea orientului sĕ se ivească din nou în peninsula Balcanilor, ceea ce ar compromite opera pacificării, care părea asigurată prin tratatul dela Berlin Pentru Austro-Ungaria, această insurecţiune are o gravitate esceptionale. Monarchia numĕră 17 milioane de Slavi şi la cea dintâiu lovitură de foc trasă pentru causa neatârnărei, toţi Slavii dela Nord şi dela Sud sûnt îngrijaţi şi încuragiază din toate puterile încordările a acelora din fraţii lor, care se luptă pentru „marea ideiă." În discusiunea care a avut loc în sinul delegaţiunii austriace, un orator a declarat „că nu se va scì nici odată causele adevĕrate ale insurecţiunei, fiind-că împiegaţii bosniaci nu vor avè nici odată curagiul sĕ spună adevĕrul şi sĕ se învinovăţească pe ei înşişi. Această insinuaţiune nu pare a fi întemeiată.

Găsim espunerea completă a originei rescoalei, într'o scrisoare, pe care ne o comunică d. Eduard Marbeau, autorul unui studiu asupra Bosniei şi Erţegovinei, şi pe care a primit-o de pe teatrul chiar al insurecţiunei:

Insurgenţii ocupă acum districtele Nevesinje, Gacko, Bilek şi Focea, adecă toată regiunea Erţegovinei care se mărginesce cu Muntenegrul, şi care se întinde dela bucile dela Cattaro, până la munţii ce se mărginesc cu Seraievo. Poporaţiunea acestor regiuni aparţine în mare maioritate religinnii grecesci. Acesti locuitori de munte au luat o parte activă la insurecţiunea din 1860 în contra Turcilor; învinşi în 1862, ei s'au resculat din nou în 1875. Pentru un moment ei au creḑut că visurile lor se vor îndeplinì; tratatul de San-Stefano declarase anesarea lor la Muntenegru, ei scăpau astfel de dominaţiunea turcească pentru a fi reuniţi cu marea familie slavă, şi erau sĕ facă parte dintr'un popor independinte de aceeaşi religiune ca şi dênşii şi cu care avusese în tot-dea-una o comunitate de moravuri, de obiceiuri, de datine, de interese economice şi de aspiraţiuni naţionale.

Tratatul de Berlin schimbă toate acestea. Erţegovinenii fură nevoiţi sĕ veaḑă ţeara lor ocupată milităresce de către Austriaci şi sĕ primească o administraţiune cu totul modernă, a căreia scop vĕdit era o anecsiune curêndă. Îngrijiţi mai cu samă cu alungarea Turcilor, duşmanul ereditar, ei creḑuse că resistenţa cu armele opusă de musulmani luărei în posesiune a Erţegovinei de către armata austro-ungară, era sĕ îndeplinească ruina vechilor lor stăpâni, care trebuiau sĕ fie alungaţi pentru tot-dea-una. Ei erau deci sĕ remână singuri în ţeară, din coloni erau sĕ devină proprietari şi erau s'a stepte o ocasiune pertru a-şi redobândì întreaga lor neatîrnare. Lucrul se petrecù alt-fel. Administraţia austro-ungară avea drept misiune sĕ pacifice aceste regiuni; ea înscrise amnistia şi toleranţa în capul programului sĕu şi vĕḑênd că va găsì printre musulmani un punt de sprigin mai sigur de cât în elementul slav, a căruia scop era anecsarea la Muntenegru, ea s'a arătat cruţătoare faţă cu dênşii şi căută chiar ai manţine în ţeară. Drepturile proprietarilor musulmani, care erau contestate de un mare numĕr de ani, fură recunoscute, titlurile fură regulate şi colonii crestini fură siliţi sĕ le plătească regulat datoriele lor.

Aceste mĕsuri ridicară cele mai vii protestări din partea Grecilor ortodocsi care vedeau risipirea tuturor visurilor lor, şi în aceste spirite în care ura prinde rădĕcini puternice începù sĕ încolţască ideia resbunării în contra nouilor stăpâni ai ţĕrii. Acei cari cunosc antipatia adâncă a tuturor slavilor ortodocsi în contra şvabilor (Austriacii catolici), vor înţelege că rĕscoala ce sĕ produce astă-ḑi, nu era deja de cât o cestiune de timp. Erţegovinenii au temperamentul meridional, ei sûnt înfocaţi, esaltaţi şi alcătuesc în pripă bande gata de luptă. Le place mai bine sĕ alerge prin munţi şi sĕ trăiasca din hoţii de cât se lucreze pămênturile sterpe şi stâncoase pe care locuiesc. Nu trebuie sĕ te astepţi că asemenea oameni sĕ se învoiască a da boierului turc a treia parte din recoltă, nici a plătì dijma şi darea personală pe venit.

Poate că cu timpul s'ar fi îmbunătăţit soartea lor, dar guvernul austriac pusese ca principiu, că provinciele ocupate trebuiau sĕ se susţină ele singure, şi pentru a face faţă chieltuelilor trebuitoare din causa reorganisărei complete a unei ţĕri fără drumuri şi fără scoale, trebuia neapĕrat ca agenţii fiscului sĕ pună o mare severitate în perceperea impositelor. Numeroasele esecuţiuni la cari au fost nevoiţi sĕ proceadă în 1880 asupra contribuabililor îndĕrĕtnici, a mărit numĕrul nemulţămiţilor. Ce câştigase deci creştinii prin plăcerea guvernorilor turcesci? Lipsea numai un agitator pentru a rĕscula pe ţĕrani. Covacevici apărù.

Prin nenumĕrate crime şi hoţii, Stoian Covacevici isbutì sĕ-şi facă o legendă. La popoarele asuprite de mult timp, este destul ca nisce oameni de feliul sĕu se atace pe stăpânii ţĕrii, pentru a fi priviţi îndată ca eroi. Trebuia sĕ se cumpere serviciile sale pentru a asigura pacea; a fost lăsat însĕ sĕ cutreiere munţii. În luna lui Iuliu trecut, el întrunì câţi-va haiduci şi surprinse un post austriac. Îndată ce această veste fu cunoscută, toţi nemulţămiţii alergară. Guvernul nu se îngrijì de loc de acest incident şi, urmărind lucrarea sa de asimilare a provinciilor ocupate, el creḑù momentul propice pentrn a aplica legea recrutărei.

Sub dominaţiunea turcească, crestinii erau escluşi dela serviţiul militar; curtea din Viena creḑu că apelul va fi pentru dênşii proba emancipărei lor; cât despre musulmani, care în toate timpurile fusese soldaţi, ei nu puteau sĕ se împotrivească din momentul când Sultanul nu opunea un veto al sĕu. Această mĕsură fu otărîtă în Noemvre; în acela-şi timp guvernul încerca aplicarea ei în sudul Dalmaţiei la Crivosciani, care de doi-spre-ḑece ani nu manifestau nici o dispoşiţiune duşmană administraţiunii austriace. Guvernul încercà mari decepţiuni. Aceste poporaţiuni rebele oricărei organisări militare moderne, fură miscate; Crivoscanii refusară d'a se supune. Curtea din Viena nu vĕḑu într'aceasta de cât o împotrivire trecĕtoare şi creḑu că, îndată ce topirea zăpeḑii va face drumurile practicabile, va fi d'ajuns a îndeplinì un act de energie pentru a împedeca turburările, care avură loc pentru acelea-şi motive în 1869; dar se găsì faţă cu acelea-şi greutăţi şi în Erţegovina. Musulmanii care n'au perdut nimic din fanatismul lor sĕlbătec, protestează şi crestinii ortodocşi nu lipsesc d'a-i încuragia; din partea lor, Slavii ortodocsi din Mostar, se opun într'un mod formal recrutării. Covacevici, care stă la pândă, reapare, cutreeră munţii, organisează bandele sale, întrerupe comunicările, surprinde posturile de gendarmi, atacă patrulele. Ne-mulţămiţii se adună, însurgenţii formează deja o mică armată şi curtea din Viena nu a revenit încă din prima ei surprindere când a vĕḑut că toate districtele din Erţegovina orientală şi meredionnală sunt sub arme.

Din toate aceste reese că nu trebuie cercetat în câte-va detalii de administraţiune locală, causele insurecţiunii. Singura imputare ce sĕ poate face admistraţiunei civile şi militare este că a contrariat adese ori obiceiurile locale şi că nu a stabilit un sistem în destul de simplu şi de economic. Greşala principală a fost că s'a favorisat prea pe faţă partida musulmană ceea ce trebuia neapărat se escite duşmănia Slavilor ortodocşi, şi mai cu samă că s'a încercat de a aplica legea recrutărei la un popor care suporta deja cu greutate sarcinele financiare. Nu s'a luat seamă că aceste provincii ţin mai mult decât la orice la vechile lor obiceiuri şi că era periculos de a voì se le civiliseze cu deasila. La contactul Europei occidentale aceste poporaţiuni au vĕḑut toate interesele lor ameninţate, comerciul local a fost ruinat într'o clipă prin concurenţa străină, micele industrii indigene au căḑut şi drept culme a nenorocirii, Ovreii din Ungaria au nĕvălit la ei, au acaparat cele mai mici resurse ale ţeranilor şi au corupt moravurile publice şi private.

Se întreabă prin Europa care e partea de respundere ce se cuvine Rusiei în această crisă. Până acum nimic nu ne face se presupunem că diplomaţia rusească ar fi contribuit a 'i da nascere, dar dacă 'ţi amintesci rolul comitetelor slave ale Rusiei în insurecţiunile precedente, totul te face se creḑi că ele au lucrat şi acum ca şi în trecut. Cât despre atitudinea Muntenegrului, principele mănţine cu o lealitate perfectă cea mai strictă neutralitate, căci numai e în faţa guvernului turcesc în contra căruia trebuia mai înainte sĕ se apere singur dar ori şi ce ar face el nu va putè împedeca pe poporul seu se facă pe sub ascuns causă comună cu insurgenţii din Erţegovina.

---

obiectului ei. Deprins precum era d. Slavici cu viaţa poporului român, observator sigur, consciincios la lucru, d-sa a dat mai ales prin espunerile sale asupra situaţiunii geografice, asupra religiunii şi asupra particularităţilor naţionale o icoană credincioasă a culturei noastre de peste Carpaţi şi Molna, cu atât mai înteresantă, cu cât este desbrăcată de ori ce pedantism pretenţios şi însufleţită oarecum de însaşi pulsarea vieţii reale a poporului

⁂

Sĕ trecem acum la celalalt obiect al activităţii scientifice pe care suntem datori a-l esamina de câte ori ne gândim la punctul de vedere, din care sĕ privească Europa progresul vieţii intelectuale în România.

A doua întrebare ce se pune sciinţei române cu drept cuvênt are de obiect limba noastră maternă. Care sûnt elementele ei constitutive? Care este evoluţiunea ei istorică? În ce stă geniul ei individual?

Din norocire starea noastră intelectuală este pe cale de a se îndrepta în această privinţă şi pe cât ni se pare începe a se revĕrsa lumina ḑilei în întunerecul de până acum. După ce cu *Tentamen criticum* al bĕtrânului Laurian şi cu Dicţionarul Academic ne înfundasem întro potică fără eşire, ne întoarcem astăḑi pe calea cea adevĕrată şi poate că aici sciinţa română va fi în stare a aduce cel dintâiu folos adevĕrat sciinţei generale. Câteva monografii de merit publicate în „Convorbiri" de dnii Lambrior, Burla şi Tiktin cercetările dlui Lambrior în revista franceză Romania, studiele dlui Gaster ne deschid o perspectivă mai sigură în viitorul acestei ramure a sciinţei în România. Preţioasa Crestomatia s'au Analecte literare de Ciparaiu asemenea este de amintit aici.

(Va urma.)

---

* (Un surdo mut vindecat.) Jurnalele din Neapole anunţă vindecarea completă a unui om născut surdo-mut. Acesta a fost vindecat de profesorul Giampetro prin o metodă de nou inventată. Se ḑice că alţi patru pacienţi sûnt pe cale de a se vindeca.

În resumat insurecţiunea este mai gravă decât se crede prin Europa şi dacă monarchia austro-ungară nu isbutesce sĕ o năbuşească printrun act de energie, ea poate sĕ se întindă în întreaga provincie.

Discursul

lui Hitrowo cătră o deputaţiune slavă din Sofia.

În şedinţa de Marţi, ḑice „.T.“, a camerei României deputaţilor d. Pantazi Ghica a întrebat pe dl ministru de esterne ce crede sĕ facă guvernul faţă cu discursul dlui Hitrowo, consulul general al Rusiei, ţinut la Sofia cătră o delegaţiune slavă, şi publicat în „Berliner Tagblatt.“

Dl ministru de esterne a declarat ceea ce trebue sĕ declare un ministru liberal şi patriot; ministrul a ḑis: că „România e ţeara Românilor şi că toţi vom sci sĕ ne facem datoria când drepturile şi independenţa noastră vor fi atacate.“

Aḑi dăm aici articolul din „Berliner Tagblatt“ pe basa cărui a fost întemeiată interpelaţiunea. Îl dăm după cum îl găsim în articolul menţionat:

„Unul din amicii nostri ne comunică o corespondenţă din Bucuresci, care a apărut în cunoscutul ḑiar ungurese „Egyetértés“, şi care cu toată importanţa şi caracterul de sensaţie, n'a fost până acum relevată nici de ḑiarele din Viena, nici de cele din Berlin. Corespondenţa aceasta conţine descrierea retragerei cu facle, dată în onoarea principelui Alecsandru cu ocasinnea deschiderei parlamentului bulgar, ordonată de către comisariul princiar general (mai mult însĕ rus). Această serbare a dovedit încă odată faptul că poporul bulgar consideră pe consulul general rus d. Hitrowo mult mai pre sus decât pe însuşi principele Alecsandru şi că asemenea aramata bulgară onorează mult mai mult pe agentul diplomatic al Rusiei decât pe principele Bulgariei. D. Hitrowo disciplul înţelept al principelui Dondukoff-Corsacoff, în momentul de faţă este şi şeful real al partidului panslavist, care domnesce acum în Bulgaria, el este unul din oamenii cei mai puternici ai acestui partid. Toate acestea sûnt de mult deja cunoscute şi cu toate acestea d. Hitrowo represeută şi acum imperiul rus pe lûngă guvernul bulgar. După această întroducere corespondentul ḑiariului unguresc descrie următoarea demonstraţiune esecutată de către d. Hitrowo, după care discursul generalului Scobeleff rĕmâne cu desăvêrşire inofensiv şi neremarcabil, şi se poate chiar ḑice că discursul rostit de d. Hitrowo nu este decât urmarea discursului generalului rus, care fiind cam timid, n'a îndrăsnit sĕ espuie limpede ideile sale cele mai intime. Corespondentul dându-ne resumatul discursului rostit se basează pe mărturisirea corespondentelui englez şi advocatul James Pyke, care şi el a fost present la manifestaţiunea făcută.

Sâmbătă, la 27 Ianuarie, s'a presentat la consulatul rus din Sofla o deputaţiune panslavistă, compusă din 15 membrii, cerêndu i consiliu privitor la purtarea ce trebue sĕ manifeste această societate faţă cu evenimentele din Bosnia şi Erţegovina. Oratorul deputaţiunei a fost colonelul rus d. Grusoff. D. consul general Hitrowo rĕspunse în urmatoriul mod:

— Nu băgaţi de seamă de loc la toate cele spuse de ḑiarele din Berlin, Petersburg, Viena şi Pesta. Ḑilele Austro-Ungariei sûnt deja numĕrate. Sau nu vedeţi voi că calea ferată dela Odesa-Reni este acoperită de soldaţii ruşi; încă un pas şi noi vom fi eară în România, carene aparţine nouĕ. (?) Ultima oară a sunat pentru Austro Ungaria şi această ţeara trebue sĕ dispară pentru totdeauna de pe carta Europei;*) dar sûnt oameni cu o inimă timidă, ca nu cum-va Germania sĕ ia apĕrarea Austriei; această frică este nelogică, fiind că Germania are destul de lucru a casă şi n'a nebunit încă pentru a'şi sacrifica interesele sale pentru o ţeară străină. Cu Austria vom isprăvì maĭ curênd, decât cu Turcia chiar, findcă dacă vom compara pe Turcia cu un leu puternic, Austria nu este decât un purece (!!! Red. „T. R.“) lipsit de sânge. Propagaţi pretutindeni unde sună limba slavă, că Rusia sĕ ridică spre a manţinè popoarĕle slave subjugate de străini, propoveduiţi popoarĕlor slave că blăstĕmat este acel dintre slavi, care 'şi va cruţa viaţa în momentul suprem care a sunat. Pe mine însuşi puteţi compta, findcă unul ca mine vĕ aparţine şi vĕ voi aparţiné cu corp şi suflet...“

Aproape douĕ ceasuri a petrecut această deputaţiune la consulul rus; Luni când agenţii diplomatici din Sofia aflară despre cele petrecute Sâmbătă, interpelară pe dl Hitrowo, cerêndu-i esplicaţiune. Dl consul rus rĕspunse că în adevĕr el a primit o deputaţiune din partea unor cetăţeni, care 'i cerură sprigin în afacerea căilor ferate bulgare. Cu această ocasiune dl Hitrowo declară că este foarte mulţămit de ocasiunea care i se presentă prin această interpelare de a'şi manifesta simtimentele sale respectuoase privitoare la Austro-Ungaria, al căruia admirator credincios este el.

Cetind aceste ultime linii care din cetitorii nostri nu'şi va aduce aminte de celebrul proverb francez despre diplomaţii ruşi: *grattez le diplomate russe et vous trouverez le tartar!*

Aceeaşi duplicitate, acelaşi spirit de vulpe...

---

*) Dar voinicos mai e dl. consul. A uitat de când, fără de Români, compatrioţii dsale n'au putut lua Plevna.! Red.

Varietăţi.

* Ecselenţa Sa I. P. S. D. Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul a plecat a seară cu trenul accelerat la Budapesta în afacerile fundaţiunei Gojdu.

* (Biserica stei Sofie în pericol.) Aja Sofia, cea mai renumită dintre cele trei sute de moschee ale Constantinopolei, e aproape a se dĕrima. Scirea despre acest pericul a provocat pe ţermurii Bosforului o adevĕrată panică, pentrucă o tradiţiune veche spune că surparea Ajei Sofie va fi signalul pentru împărţirea Turciei. Sub regimul lui Abdul Medşid vechia biserică a stei Sofie din timpul lui Iustinian s'a restaurat sub conducerea architectului italian Fossati cu spese mari. Terminându se lucrările sultanul Albdul Nedşid a consacrat moschea restaurată într'un mod solemn la 19 Iulie 1849. De atunci au trecut mai mult de 30 ani şi soliditatea marei cupole, ce acopere mai de tot minunatul monument al architecturei bizantine, o cupolă fără părecbe în lume, earăşi însuflă temeri serioase. O comisiune compusă din cei mai eminenţi architecţi ai Constantinopolei cecetând biserica cu deameruntul a substernut un raport detaiat ministrului pentru clădirile religioase Subhi paşa. Acest raport constată că Aja Sofia se poate dĕrîma în tot momentul şi dacă surparea s'ar întêmpla ḑiua când de regulă mii de credincioşi se roagă întrênsa, o catastrofă teribilă ar fi urmarea neevitabilă a surpărei. Se prepară cu toată seriositatea o reparatură a edificiului monumental. În interiorul seu moschea e bine conservată.

* (Omor.) Trei poplăceni a omorît pe un pădurariu din Turnişor cu securile. Criminalii se află prinşi la judecată şi unul dintre dênşii a mărturisit fapta cu toate circumstanţele ei.

* (Foc.) În comuna Scorei (comitatul Făgăraşului) s'a escat în noaptea din 21 spre 22 luna cur. un foc, care în urma unui vênt aspru a prefăcut în cenuşe 100 case, dintre care numai o parte mică a fost asigurată.

* (Parlamentul saxon şi vrăbiile) Şedinţa dela 1 Februarie a Camerei saxoane va remânè nemuritoare în analele parlamentarismului. O discuţie lungă şi furtunoasă sĕ încinse în protiva... vrăbielor. Deputatul Richter cerù urgenţa pentru o propunere a sa de a se ridica interdicţia pusă pe omorirea vrabiilor. Aceste paseri s'au înmulţit de când cu interdicţia — ḑicea el — atât de tare încât aduc pagube considerabile agriculturei şi horticulturei. Poporul saxon trebuie pus din nou în drept de a se apĕra de acest duşman.. Urgenţa fu votată. — Atunci se ridică un alt deputat d. Uhleman, care cerù aceeaşi procedură în contra.. cioarelor. Presidentul nu'l lasă însă sĕ sfêrşiască, declarând că de astă dată parlamentul saxon trebuie se — şi concentreze toate forţele sale în contra vrăbiilor. Observaţiunea aceasta fu primită cu aplause şi proectul de lege antivrăbiesc fu trimis în secţiuni unde sĕ va discuta de urgenţă.

* (Averea preşedintelui Garfield.) După cum s'a constatat în urmă, asasinatul preşedinte Garfield n'a fost aşa sĕrac cum se creḑuse. Afară de o casă frumoasă în Washington şi o moşie la Menton în statul Ohio, el a mai lăsat în bani gata 550000 franci. Vĕduva sa va avea o avere de vr'o trei milioane franci, socotind darurile primite, precum şi leafa preşedintelui pe un an, în cât sĕ poate crede că nu i se va mai oferì nici o pensie.

* (O mireasă bogată.) Din Petersburg sĕ anunţă, că cea mai avută moştenitoare a Rusiei, princesa Zenaide Iussupoff, s'a logodit cu comitele Sumarakow. Princesa Zenaide aduce viitorului seu bărbat, care şi el este unul din cei mai avuţi nobili ruşi, o zestre de ḑece milioane ruble, afară de giuvaericale şi alte obiecte cari reprezintă o valoare de vre'o două milioane ruble. Fusese vorba odată, ca princesa sĕ se căsătorească cu prinţul Alecsandru al Bulgariei, dar planul n'a reuşit.

* (Proces pentru un nume de roman). — D. Zola, faimosul scriitor realist, întrebuinţează în romanul ce publică actualmente, intitulat „Pot Bouille“ şi un nume de advocat, Duverdy. — Acest nume se găsesce însă aḑi în Paris şi anume tot la un advocat. Ba advocatul locuia în aceeaşi casă şi stradă, unde Zola şi'l puse pe Duverdy al sĕu. Şi în sfârşit inrudirea dintre tipul real şi tipul din carte evidentă. — De aceea d. Duverdy a acţionat pe d. Zola ca sĕ schimbe numele din roman şi a câştigat procesul până acuma în douĕ instanţe. — Curtea de apel considerând că fie-ce om are drept sĕ'şi apere numele considerând că numele d-lui Duverdy devine de ris prin descripţiile ce se leagă de el în cartea d-lui Zola, condamnă pe Zola sĕ plătească cheltuelile procesului, sĕ steargă numele de Duverdy din roman şi pentru fie-care scăpare din vedere sĕ fie amendat cu o sută de franci.

* (Pistolul şi Puşca.) Înainte de desrobirea Ţiganilor, (în România) îi perise din casă unui boer un ceas de argint. El chiamă pe vătav şi îi ḑice:

— Adună pe toţi ţiganii acuma numai decât sub ceardacul meu despre grădină şi încarcă un pistol, pentru ca sĕ'i faci pe fie-care sĕ jure şi sĕ sărute pistolul încărcat; ear' cel care nu va face acest jurămînt, sĕ'l dai deoparte sub pază bună că mi s'a furat un ceasornic.

— Îndată, coconule.

Ese vătavul şi face cum i s'a ḑis; ear' un Ţigan strigă:

— Coconaşule, logofete vataje, sĕ fie puşca hincărcată de şepte-ḑeci dă mii dă ori, o sarut, ḑĕu c'o sarut, ear' gângania dă pistol — nu!

— Tu dară ai furat ceasornicul boerului?

— Aoleu! Păzesce Doamne!

— Te păzesce pănă te nimereşce. Mai bine spune drept.....

— Daca sărut puşca, sa fie încarcata cât casa, de!

— Sărută dar pistolul.

— Ba pistolul nu'l sărut, se mĕ pui... pă foc macar!

— Da de ce, Ţigane?

— Şi înca mai hintrebi, logefete vataje, cocone hispravnice? Da nu îl veḑi cât e de scurt? Că n'apuci sĕ te atingi dă el, şi a şi eşit gloanţele; ear puşca saraca mai trăesci o ḑi hintreagă pân sĕ dea dintr'ênsa cât a hinghiţit.

Posta din urmă.

Din ţĕrile resculate, oficiale şi neoficiale, raporturile spun numai de ciocniri fără de importanţă şi în care perderea e numai praful şi gloanţele. —„Egyétértes“ spune că Liubobratici i a adresat dela Belgrad un manifest, prin care admonează pe Maghiari sĕ se ferească de a ajuta suprimarea resculărei; situaţiunea resculaţilor este indentică cu a Maghiarilor în 1848.

Scobeleff este chemat la Petersburg, spre ce sfêrşit, nu se scie.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 23 Februarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.15	118.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.50	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	107.50	107.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	92.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	130.75	131.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	96.25	96.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94 50	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95.50	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.—	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	95.—	46.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97 25
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.05	74.—
Datorie de stat în argint . . .	75.45	75.25
Renta de aur austriacă	91.70	91.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	128.50	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	815.—	810.—
Acţiuni de credit austr. . . .	298.25	296.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	289.–	288.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	113.50	113.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.25	108.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.62
Na oleon	9.53	9.52
100 marce nemţesci	58.60	58.55
London (pe poliţa de trei luni) .	120.15	119.90

Nr. 70. [24] 1—3

EDICT.

George Grosu născut în România în comuna Corneş de religiunea greco-orientală, cununat la 20 Februarie 1872 în comuna Tălmăcel, comitatul Sibiiului, cu Paraschiva n. Barb din acum numita comună, carele aproape de 10 ani au părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie susnumită, sĕ citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfăţişeze la subsemnatul scaun ppresbiteral, ca for matrimonial de ântâia instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de către soţia sa.

Sibiiu 10 Februarie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr.-oriental al tractului Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 19. Sibiiu, Marți 16/28 Februarie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 577 Plen.

Cerculariu consistorial

către toate oficiele protopresbiterale din archidiecesă.

De órece cu Dumineca Tomei a acestui an încétă mandatul deputaților sinodului archidiecesan din periodul ultim de 3 ani, — cu observarea celor prescrise în statutul organic §§. 88, 90 și 140 și pe basa instrucțiunilor decretate de sinodul archidiecesan sub Nr. 35/1878, se ordinéză alegeri nouĕ de membri la sinodul archidiecesan pe un period nou de trei ani, adecă pe timpul ***dela Dumineca Tomei a anului 1882 până la Dumineca Tomei a anului 1885,*** spre care scop se publică următórele dispositiuni:

În general:

1. Deși după întroducerea arondării nouĕ a protopresbiteratelor în archidiecesă ar urma de sine, ca și cercurile electorale pentru deputații la sinodul archidiecesan sĕ se conformeze arondării noue, prin urmare sĕ se formeze de nou, — totuși, dupăce sinodul archidiecesan din anul 1871 și-a reservat sieși a face o nouă arondare a cercurilor pe basa arondării nouĕ a protopresbiteratelor, — și de astădată se dispune alegerea deputaților după împărțirea de mai nainte a archidiecesei, avênd — de sine înțelegêndu-se — a se alege în fiecare din cele 20 cercuri electorale câte 3 deputați, și adecă unul din cler și câte doi mireni.

2. În fiesce-care cerc electoral sûnt denumiți câte doi comisari consistoriali, unul din cler, care va conduce alegerea deputatului clerical, ear' altul mirén, care va conduce scrutinarea alegerii deputaților mireni. Conspectul cercurilor electorali cu anumirea locurilor centrali și a comisarilor consistoriali pentru singuraticele cercuri se alătură sub ·/. *A.*

3. La cas când vre-un comisariu consistorial preoțesc sau mirén s'ar afla impedecat în ori ce mod dela împlinirea misiunei sale, acela va face grabnică arĕtare la consistoriul archidiecesan, ér de cum-va consistoriul nu ar fi putut face vre-o dispositiune pentru alt comisariu până la ḑiua alegerii, respective a scrutiniului, séu când împedecarea comisariului s'ar iví numai în momentul suprem, chiar la alegere, ori sub scrutinarea actului: în aceste casuri membrii colegiului electoral preoțesc, respective ai scrutiniului, sûnt autorisați a-și alege un suplinte al comisariului consistorial, carele va îndeplinì agendele acestuia.

4. Comisariul consistorial clerical, dacă află că e luat în combinare de a fi ales de deputat în cercul, pentru care e denumit, are se renuncie la misiunea de comisariu, séu sĕ se subtragă din combinare.

În special:

I. Alegerea deputaților clericali.

5. Pentru fie-care cerc electoral ca ḑi de alegere a deputatului din cler, se statoresce ḑiua de ***Joi în 4 Martiu vechiu*** a. c.

6. La acésta ḑi alegătorii clericali, adecă preoții și diaconii din respectivul cerc electoral clerical, se vor aduná în localitatea desemnată prin comisariul consistorial, și ací sub președința comisariului vor începe lucrările la 11 oare inainte de ameaḑi, și adecă mai nainte de toate se va esaminá lista alegătorilor, pre carea protopresbiterul eventualminte protopresbiterii tracturilor, din cari se compune cercul electoral, vor avé a o presenta comisariului nainte de actul alegerii, — se va îndrepta și statorí aceea; apoi se vor alege doi bărbați de încredere și un notariu dintre alegători, și așa constituindu-se alegătorii în un colegiu electoral, vor păşí numai decât, sau după o eventuală consultare, la alegere, carea se va continua fără întrerumpere și se va finí încă în aceeași ḑi. Alegerea deputatului se va face de regulă prin votare publică, sau la cererea unei terțialități a alegătorilor presenți, prin ședule, adeca secretă. Aclamațiunea nu este permisă.

7. Ordinea votărei va fi astfeliu, că comisariul va strigá pre alegători după nume, precum sûnt ei consemnați în listă, ca fie-care sĕ'și dée votul seu pentru o persónă din cler, seau în cas de votare secretă, sĕ pună în urnă o ședulă, în carea va fi scris numele unei persóne clericale.

În cas când alegătoriul nu ar cunoasce întreg numele candidatului, va fi de ajuns, dacă el va numí seau va scrie în ședulă numele de familiă, caracterul și locuința aceluia, când apoi identitatea persónei nu va puté fi dubiósă.

Notariul colegiului, sub controla bărbaților de încredere va înscrie în protocolul de alegere, în prima rubrică numele votantelui, și de alăturea acestuia în a doua rubrică numele candidatului, ér' în cas de votare secretă numai numele votanților pe rond, după cum va striga comisariul, și vor dá ședulele în urnă.

Numele candidatului, pentru care se votéză e de a se scrie întreg așa, precum el se esprimă de către votanți, și semne în loc de nume nu sûnt iertate.

Alegătoriul 'și va dá votul seu liber pentru un preot sau diacon, carele se bucură de dreptul de alegere în archidiecesă.

După terminarea votărei cu alegătorii presenți, se va astepta încă $^1/_2$ óră, după carea numai decât se va încheia votisarea.

Alegătorii, cari se vor presentá succesive, mai nainte de încheierea votărei, vor puté da votul lor, ér' mai târḑiu nu.

Încheierea votărei se va notá îndată la protocol cu óra, în care s'a făcut aceasta.

8. După încheierea actului de votare biuroul colegiului va numera voturile, ear' în cas de votare secretă ședulele, comparând numerul lor cu al votanților; apoi aflându-se tóte acestea în ordine, după sumarea voturilor, respective după sevêrșirea scrutiniului, acel candidat, care a întrunit maioritatea voturilor, se va proclamá prin comisariu de ales deputat al cercului respectiv clerical.

În cas când voturile vor fi egale, va decide sórtea, care se va efeptuì de loc.

9. Despre întreg actul și decursul alegerei se va lua protocol, lângă care se vor lega ședulele de votisare numerisate, tragêndu-se prin acelea și prin o foaie a protocolului un fir de ață, ale cărei capete se vor sigila cu sigilul bisericei séu al unui bărbat de încredere și apoi se va încheia protocolul și se va subscrie de către comisariu, bărbații de încredere și notariu.

Asemenea se va pregătì și subcrie credențiónalul, în care se va constata pe scurt, că cutare este ales de deputat al cercului respectiv clerical pentru sinodul archidiecesan; apoi se va admanua sau trimite alesului deputat pe calea cea mai sigură și fără amânare, sub responsabilitatea comisariului.

10. Comisariul consistorial cel mult în a doua ḑi va asterne la consistoriul archidiecesan cu o scurtă comitivă protocolul de alegere cu toate aclusele sale, la care se va adauge și lista alegătorilor.

II. Alegerea deputaților mireni.

11. Pentru alegerea deputaților mireni la sinodul archidiecesan în fiecare comună bisericească se va întruní sinodul parochial estraordinariu ***pe ḑiua de 28 Februariu*** sau cel mult Dumineca în ***7 Martiu vechiu*** a. c. Ḑiua pentru ținerea unui astfeliu de sinod o va defige numai decât respectivul oficiu parochial și o va publica în biserică cu 8 ḑile mai nainte, adecă

FOIȚA.

Literatura română şi străinătatea *)

(Încheere.)

II.

Dar mai nainte şi mai presus de aceste lucrări încă prea fragmentare sûntem datori a pune studiile d-lui Hasdeu asupra limbii române vorbite în secului al 16 apărute în 1878 şi 1880 sub titula „Cuvente den bĕtrêni“, 2 volume, cu un suplement la vol. I şi cu o primă fascioară al unui al treilea volum, publicată în 1881. Cu cât cele mai multe din lucrările de mai nainte ale dlui Hasdeu nu puteau sĕ întimpine decât neîncredere din partea unui cetitor serios, cu atât mai mult trebue sĕ ne bucurăm, când vedem pe dl Hasdeu, ajuns astăḑi într'o vĕrstă mai matură, că s'a arĕtat în stare de a îndeplinì cerinţele unei adevĕrate sciinţe şi că via d sale inteligenţă, ajutată de o mare putere, de o memorie însemnată şi de o mare putere de lucru — însuşiri ce nu i s'au tăgăduit nici odată — au putut sĕ se concentreze până la o perfectă pĕtrundere a materiei şi sĕ câştige aceea stăruinţă conscienţioasă în urmărirea unei probleme, fără de care nu se poate aştepta nici un resultat din munca scienţifică.

Cele patru volume din cartea despre care vorbim, nu ne par a avè o egală valoare. Aşa suplementul la tomul I arată încă unele din relele deprinder ale d-lui Hasdeu de mai nainte: violenţa dusă până la injurii încontra celor ce-l ating (aici în contra d-lui Cihac) şi o nepotrivită amestecare a personaltăţii în materie ştiinţifică. Pe de altă parte fascioara I din tomul III, cu principiile de linguistică în genere, dovedeşte, cât de greu îi este unui autodidact ca d. Hasdeu a se deprinde cu mănuirea noţiunilor abstracte, ce pare a-i fi lipsit în tinereţe. Alăturea cu paragrafe scrise lămurit, unele chiar ingenioase precum este § 19 despre limba în circulaţiune, dăm de paragrafe pripite, a căror confusiune nu se poate acoperì prin tonul apodictic, în care expun cuprinsul lor.

Dar tomul I şi mai ales tomul II ne par mai pre sus de ori ce laudă. Lucrate cu o silinţă de model, consolidate prin îmbrăţişarea celui mai întins câmp de cercetări, luminate prin argumentări ingenioase şi înfrumuseţate printr'un stil foarte viu: observările dlui Hasdeu cuprinse în notele tomului I, Glosariul dsale de cuvinte române intercalate în documente slavice, dar mai ales, „ochirea asupra cărţilor poporane“ şi monografiile asupra baladei „Cucul şi Turturica“ şi asupra povestei numerelor din tomul II, fac din această operă a dlui Hasdeu o carte de mare folos pentru sciinţă în genere şi o adevĕrată podoabă a încercărilor sciinţifice la Români.

Fie că dl Hasdeu, ajuns astăḑi la înălţimea sciinţii şi vĕḑênd luarea aminte şi laudele Europei culte, cu drept cuvênt atrase asuprăşi (Schuchardt, Gubernatis în Nuova Antologia 1878 Gustav Meyer în Augsb. „Allgem, Zeit.“ Nr. 42 din 1879, etc.) sĕ-şi aducă aminte, că *noblesse oblige,* şi, părăsind violenţele personale din publicările de mai înainte şi descurcêndu-se mai curênd din „principiile“ generale de liguistică, sĕ ne dea însfârşit din comoara cunosciinţelor sale opera cea adevĕrat însemnată şi adevĕrat năţională, ce dintre toţi Românii de astăḑi, numai dsa ne o poate da: Istoria limbii române:

Ca un anex la ochirea de mai sus asupra sciinţii limbistice în România, trebue sĕ menţionăm şi aici cartea unui român scrisă într'o limbă străină asupra acestei materii, o carte distinsă prin sufragiile institutului de Francia, apreţiată în deosebite moduri de critică sciiţifică străină dar consultată de toţi cei ce se ocupă de obiectul ei ca o lucrare fundamentală. Vorbim de

Dicţionaire d'Etymologie dacoromane. Par A. de Chihac.
Vol. 1. Eléments latins (1870)
Vol. 2. Elements slaves, maghiars, etc.
(1879).

Nu putem numì pe d-lul Cihac, fără a-i mulţămì pentru marele serviciu adus literaturei române prin aceste

---

*) Din Convorbiri Lit.

„reuniunea Kaczkowsky“ şi reuniunea „Orosvită“. Acestea douĕ reuniuni se silesc a promova cultura poporului prin edarea de cărţi şi scrieri cu cuprins moral, religios şi de folos comun şi afară de aceasta „reuniunea Kaczcovsky“ şi a pus problema ca prin fundarea de butici în sate şi opide sĕ oprească poporul a cerceta în masse oraşele; prin aceasta poporul de la ţeară se deprinde a folosì timpul pentru lucru.

În 8 Februarie anul trecut când poporul nostru rutean dela ţeară alesese în cercul electoral rural pentru comuna Stanislau pe un Rutean contra candidatului polon, ca deputat la dieta Galiţiei, foia polonă „Gazeta Narodova“ într'un articul fulminant dela 20 Februarie anul trecut a atribuit această cădere a candidatului polon numai lucrărei folositoare a noastre în favorul poporaţiunei rurale. Şi aceasta foie aretând cu cifre, câte reuniuni de cultură şi lectură am fundat noi pe sama poporului, câte mii de broşuri se respândesc printre popor, esclamă din cuvênt în cuvênt: „Vedeţi, aveţi cifre înaintea Voastră, pure cifre, care dau un testimoniu despre progresul agitaţiunei. Astfel prelucră şi cultivă dinşii — adecă Rutenii — pămêntul nu pentru sine, ci pentru centralistii germani şi pentru Ruşi. (Ilaritate viuă în stânga.) A fost de lipsă ca actualul locţiitor al Galiţiei sĕ întrevină cu energie pentru a calma capetele înfierbêntate, prin aceasta se înţelege de sine locţiitoriul şi-a atras mânia acestor lărmuitori.

Aceasta clică, care a purtat contra noastră, a Rutenilor, un resboiu de stêrpire, ne mai aduse în timpul mai recent şi jesuiţi asupra capului, pe aşa numiţii resoluţionişti, aceştia fără a fi înşişi Ruteni, au venit în anul trecut în mijlocul nostru, pentru a funda esclusiv pe sama tinerimei rutene un internat, şi au vestit prin proclamaţiunile lor tipărite *urbi et orbi*, că au venit la noi pentru a instrua pe Ruteni în credinţa către prea înaltul tron şi alipirea de scaunul papal. E trist lucru, că dieta a votat acestui institut o subvenţiune de 10,000 fl, cu toate că fondul ţĕrei noastre arată un deficit.

Deci unde se află criteriul criminal în trecerea intenţionată a comunei la biserica greco-orientală? Unde este factul înaltei trădări în sensul §. 58 lit. c) (cod. austr.)? Nu sûnt destule naţiuni în Austria, care se ţin de biserica greco-orientală, de es. în Bucovina. Şi cu toate aceste nu a cutezat încă nimenea, a acusa de crima de înaltă trădare pe acesti Ruteni din Bucovina pentru cuvêntul, că se ţin de biserica greco-orientală. Înţeleg că această trecere era foarte neplăcută Polonilor. S'au relevat cu această ocasiune numele tuturor acelor persoane, pe cari (Polonii) ar dorì se le vadă închise în temniţă, s'au numit reuniuni rutene, a căror desfiinţare şi suprimare le convine foarte bine Polonilor şi scopul acestor mârşave denunciaţiuni cari în presa polonă a ajuns a fi cap de operă, e învederat: el este tot-deuna acelaşi, a face capital politic din acest eveniment.

Noi Rutenii, cari am arĕtat atâte dovedi despre stravechia noastră credinţă şi alipire către Imperatul şi către imperiu, chiar şi în împregiurările cele mai grele, noi cari mulţemim tot ce avem, numai Austriei şi Domnitorilor ei, noi, cari în anul 1880 aducêndu-ne cu recunoscinţă aminte de împĕratul Iosif care ne a întemeiat o esistenţă deamnă de oameni, i am serbat festivitatea seculară a suirei sale pe tron (bravo! bravo! din stânga); noi, cari serbăm ori ce eveniment în familia imperială ca festivitate familiară, — noi, dlor, nu potem cresce în mijlocul nostru trădători contra statului austriac. (Foarte bine! din stânga.) Dar nu trebue sĕ prejudecăm activitatea tribunalelor, cum am ḑis deja. Se întêmplă la noi în ţeară nisce lucruri, care neaperat trebue delăturate în interesul ordinei legale, în interesul justiţiei. Astăḑi douedeci de ḑile după primele arestări tot nu se scie încă ce li se imputăînfaptă arestaţilor fiind că afacerea nu a trecut încă din stadiul cercetării prealabile luaţi sama dlor şi veţi vedè, în ce mod revoltător prelucră toate foile polone ce apar în ţeară, opiniunea publică contra arestaţilor, ba chiar contra întregei naţiuni rutene.

Oratorul arată apoi că cercetarea criminală în casul de faţă s'a încredinţat unor persoane care nu sciu limba ruteană: prin aceasta nu se promovează cercetarea. Dar chiar dacă unul sau altul ar fi comis ceva, motivul nu trebue căutat în agitaţiuni panslaviste sau rusofile ci numai în asuprirea naţiunei rutene, care e dat înapoi într'un mod de necreḑut pe toate terenurile. Voiu amintì numai un esemplu: nu avem decât un singur gimnasiu superior cu limba de instrucţiune ruteană pentru toată Galiţia rĕsăriteană, toate celelalte gimnasii sûnt polone şi nu avem nici astăḑi în Lemberg o scoală poporală cu limba de instrucţiune ruteană, cu toate că Rutenii intentaseră un proces din aceasta causă la tribunalul imperial, proces ce în urmă a reuşit în favorul lor. Şi dacă le şi succede Rutenilor a ajunge la maioritate într'una sau într'alta comună în consiliul cercual, totuşi constituirea acestuia se zedărnicesce mai totdeauna. Aceste sûnt acuisiţiunile Rutenilor din era de împăcare şi înţelegere.

În urmă oratorul roagă ministeriul a judeca în sine dacă se mai poate susţinè timp îndelungat o asemenea stare?

Varietăţi.

* *(Bibliografie).* A eşit de sub tipariu cărticică foarte instructivă; „Metodica specială a studiului *religiunei* în scoalele poporale de Simeon Popescu. Sibiiu, Tipariul tipografiei archidiecesane.“ —

— „Din Basnele de aur a le popoarelor germane o mică culegere tradusă de Cati Pişca 1882“ (preţul 1 leu.) Editura S. Samitca Craiova.

* (O masă din vremea lui Francisc Rácoczi II.) O foaie ungurească spune că o familie de ţĕran ruteană din Pudpolocz (comitatul Bereg) se află în posesiunea unei mese mari din lemn de stejar, pe care a scris Racoczi II o noapte întreagă în timpul când fugise. Numele lui se află încă gravat în această masă veche. În anul 1849 i s'au oferit proprietariului 1000 fl., dar acesta nu voì sĕ dea masa fiindcă ea era cum ḑicea ţereanul un bun preservativ pentru a depărta reul dela casă. Astăḑi nu mai trăesce din aceasta familie decât o veduvă bĕtrână şi seracă, care e reu strimtorată de creditori usurari. E posibil ca relicuia sĕ se vêndă prin licitaţiune şi sĕ se peardă.

* (Ludovic Kossuth) a terminat tomul al treilea din memoriele sale. Pachetul din urmă a sosit deja la Pesta. Foile unguresci spun că marele op nu l'a ostenit pe autor. Kossuth caută adi la faţă mai sănetos ca la inceput. După ce a terminat a ḑis, că o mare sarcină i-au căḑut de pe umerii sĕi bĕtrâni. Kossuth e astăḑi de 76-77 ani.

* (O convorbire între doi metafisici). — În o ḑi doi metafisici vorbesc despre sfârşitul lumei, ca şi cum aceasta ar depinde de voinţa lor.

— E bine, ḑise unul din ei, lumea se sfârşesce, şi apoi?

— Apoi.... apoi.... mĕ retrag la ţară, fericit că nu voiu mai auḑì vorbindu-se de lume.

Posta din urmă.

„P. Ll.“ a primit eri o telegramă dela Bucuresci, care neputêndu-o espeda dea dreptul a trimis-o *per estafete* până la Braşov. Tecstul telegramei este retradus următoriul:

Direcţiunea căilor ferate Predeal este avisată a ţinè la disposiţiunea ministeriului de resboiu parcul de trenuri întreg. „Romanul“ şi „Monitorul“ oficial publică concurse de liferaţiuni *nelimitate de orz, oves şi fên* pentru administraţiunea armatei române.

Loterie.

Sâmbătă în 25 Februarie 1882.

Viena:	75	6	78	13	17
Timişonra;	1	42	58	76	55

Bursa de Viena şi Pesta

Din 25 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.40	117.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	87.50	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	106.—	106.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	91.75	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	130.25	129.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.—	96.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.25	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	95.50	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.—	94.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	95.—	46.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.55	73.50
Datorie de stat în argint	74.50	74 25
Renta de aur austriacă	92.—	91.50
Sorţi de stat dela 1860	127.50	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	817.—	810.—
Acţiuni de credit austr.	294 25	296.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	288.—	288.50
Sorţi unguresci cu premii	111.50	113.—
Sorţi de regularea Tisei	107.50	107.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.62
Na oleon	9.56	9.54
100 marce nemţesci	58 90	48.84
London (pe poliţa de trei luni)	120.60	120.40

Nr. 4. [25] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de capelani în comuna Sălişte pe lûngă neputincioşii parochi Nicolae Moga şi Onisifor Borcea se escrie prin aceasta concurs până la 12 Martie a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sûnt jumĕtate din toate venitele stolari regulate ale unei parochii de classa a II-a.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au sĕ'şi aştearnă petiţiunile lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului provisor pentru regularea parochiilor la Oficiul protopresbiteral al tractului Săliştei în Sibiiu.

Sălişte în 12/24 Februariu 1882.
Comitetul parochilal.

Macsim m. p.
pres. com. par.

Ioan Popa m. p.
not. com. par.

Nr. 521 [26] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa III Galaţi în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs, până la 20 Martie a. c.

Emolumentele sunt:

1.) Casa parochială cu două odăi, şură şi un grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2.) Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ de un car de fên, a unui loc de arătură şi păşunat, de 2 jugere numit, „lunca morii“

3.) Câte una ferdălă de cucuruz de 16 copuri sfêrmit — seau 11 cupe de grâu dela 140 de case.

4.) Venitele stolare sistemisate, care toate apropie la suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a şi subscerne petiţiunile înstruite, conform Stat. org. şi Regulamentului congr. la subscrisul oficiu protopretbiteratul.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or, al Abrudului,

Abrud în 8 Februarie 1882

În contelegere cu Comitetul parochial din Galaţ,

Ioan Gall m. p.,
protopresbiter.

Nr. 43—1882 civ. (23) 2—3

EDICT.

Asupra acţiunei dată de proprietariul Andreiu Liess et cons. din Ibisdorf contra tuturor proprietarilor tot de acolo pentru permisibilitatea comassărei hotarului comunei Ibisdorf ḑiua de pertractare s'a statorit pe **28 Martie la 10 oare an. am.** în comuna Ibisdorf la cancelaria comunală, la care sĕ citează toţi proprietarii interesaţi cu acea observare, că partidele care nu se vor înfăţişa vor fi considerate ca învoindu-se cu comassarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 10 Ianuarie 1882.

(L. S.)

Ludovic Nagy m. p.,
president.

Butak m. p.,
notariu.

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Domnii acţionari ai **„Institutului de credit şi de economii „ALBINA“** se învită prin aceasta, în vêrtutea § 19 al statutelor societăţei la

a IX-a adunare generală ordinară

care se va ţinè la Sibiiu în **24 Martie 1882** stilul nou înainte de ameaḑi la 10 oare în casa institutului (*strada Baier Nr. 1.*)

Obiecte

1. Raportul anual al Direcţiunei, bilanţul anului 1881, şi raportul comitetului de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă.
5. Alegerea unui membru în consiliul de direcţiune în sensul § 36 din statute.
6. Alegerea comitetului de revisiune.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23, şi 24 din statutele societăţii voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotenţi, sûnt rugaţi, a-'şi depune la casa institutului acţiunile lor şi eventual doveḑile de plenipotenţă cel mult până în **21 Martie 1882** stilul nou după ameaḑi la 6 oare.

Sibiiu, 15 Februarie 1882.

[22] 2 3

Direcţiunea institutului.

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 20. Sibiiu, Joi 18 Februarie (2 Martie) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 4".
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Februarie.

Casa deputaţilor Ungariei, ajungênd la desbaterea bugetului ministerului de comunicaţiune a intrat într'o fasă nouă — de rufărie nespălată. Dep. Rohonczy a venit în şedinţa dela 27 Febr. n. cu un proiect de resoluţiune, prin care cere emiterea unei comisiuni parlamentare, care se esamineze abusurile comise de ministeriul de comunicaţiune cu deosebire în afacerea regulărei Tisei. Proiectul de resoluţiune fu însoţit de un discurs lung şi vehement al deputatului Rohonczy.

O telegramă de eri, dela Viena, ne anunţă, că pentru iubitorii de cafea şi pentru cei ce lucrează noaptea la lumină de petroleu s'au încheiat actele într'un mod neplăcut. Casa de sus a senatului imperial, dela care se aştepta că va respinge legea prin care se urcă vama pe cafea şi pe petroleu, a votat-o ca şi casa deputaţilor. Prin urmare acesti doi articuli pot numai pe lûngă greutatea unei vămi mari întra în monarchie. Firesce, că vama au să o plătească, în cele din urmă, consumatorii. Acestia se pot aşa dară bucura că au de a suporta cu o sarcină mai mult.

Skobeleff, care a făcut multă sfară în lume cu „elocuenţa“ sa, şi despre a cărui discursuri unele ḑiare afirmă că ar fi fost mai nainte revěḑute în Petersburg, este chiemat la Petersburg spre *audiendum verbum imperatoris.* Unele foi sciu deja că generalul este internat la un bun al seu. Despre celalalt „orator,“ despre Hitrovo, încă nu se scrie dacă este chemat din postul sĕu, sau dacă i s'a dat cel puţin o dojană. Oficioasele noastre se multămesc de-o-camdată şi cu chiemarea lui Scobeleff; cer însĕ ca guvernul austro-unguresc se facă paşii de lipsă la Petersburg, pentruca se dispară toate îndoelile despre atitudinea politică a Rusiei.

Caracteristică este scirea încă ne constatată, că Giers ar fi demisionat şi înlocuit de gen. Ignatieff în ministeriul afacerilor esterne ale Rusiei.

Germania, respective guvernul ei, fără mare şi mult sgomot, urmăresce toţi paşii Rusiei cu multă luare a minte. Ea priveghiază şi asupra mişcărei trupelor rusesci din părţile apusene ale Rusiei şi are deja informaţiuni despre dislocarea lor. Prin diversele organe publicitate, Germania face pe Rusia se înţeleagă, că este gata pentru toate eventualităţile. Ba „Berliner Tageblatt“ pune Rusiei în perspectivă, că dacă Aastro-Ungaria n'ar fi în stare a suprinde rĕscoala şi la eventualitatea unui resboiu cu Rusia n'ăr fi în stare a da României mână de ajutoriu contra acesteia, va întinde celei dintâiu mâna preste capul Austro-Ungariei şi Ruşii vor avé norocirea a face cunoscinţă cu trupele Germaniei pe şesurile românesci.

Dela Bucuresci sĕ telegrafează, că acolo a sosit un representant al stabilimentului Krupp în afaceri de liferaţiuni de tunuri. După „Egyetértés“ guvernul românesc ar fi cumpărat 5000 (? R.) de cai pantru artilerie.

Din senatul imperial.

În numĕrul nostru trecut am împărtăşit cetitorilor nostri discursul unui deputat rutean, care s'a plâns în senatul imperial al Austriei asupra asupririlor ce au sĕ sufere Rutenii dela Poloni. Partida polonă a senatului imperial simţinduse lovită de atacurile Ruteanului nu a voit a-i remânè datoare cu respunsul. Deputatul Hausner, un orator dealtmintrea bine vĕḑut, s'a însărcinat a respunde la atacurile Rutenilor. Pentru a aretà antagonismul dintre Poloni şi Ruteni vom comunica în trăsĕturi principale discursul deputatului Hausner.

Oratorul arĕtând că Galiţia prin regulamentul electoral a remas înapoia celorlalte provincii imperiale din apus, continuă:

Raportul nostru faţă cu un regulament electoral, care formează o majoritate şi minoritate cu totul meşteşugită în defavorul Polonilor, este o dovadă puternică despre progresul ce l'am făcut în anii din urmă în credinţa către imperiu. Aceasta mĕ face se mĕ ocup cu discursul deputatului Kulaczkovski, în care s'a ḑis că patriotismul austriac e foarte tiner. Se poate, dar e adevĕr, că dela emanarea ordinaţiunei, care a redat limbei polone drepturile sale naturale, consciinţa de stat austriacă, alipirea de imperiu s'a desvoltat liber. Ordinaţiunea servesce spre onoare Coroanei, ministeriului şi noue.

Dl deputat rutean nu a făcut mare serviţiu causei ce o apĕră, modul seu de procedere e fără tact. Citatele sale din foile polone au făcut asupra mea efectul contrar. E ciudată mai cu samă imputarea ce s'a făcut jurnalului din Cracovia „Reforma.“ Acest organ ḑice despre unii dintre acusaţii de frunte, despre consiliarul aulic Dobrzansky, că acesta a fost rusofil şi în timpurile mai vechi în Ungaria. Numitul deputat vede aici un articul de agitaţiune şi o calumnie.

Voiu cita şi eu unele pasage. În "Slovo“ se ḑicea în anul 1866 că Rutenii sûnt Ruşi adevĕraţi. Într'adevĕr me atinge greu părerea nevinovată a dlui Kulaczkowsky asupra unor lu-, cruri. Aşa de es. dsa nu a aflat cuvinte destule de uimire pentru faptul că unii consiliari aulici şi cavaleri pot fi tradători presumptivi. Dar nu a învĕţat oare dl deputat din istoria mai nouă a Austriei, că chiar şi trădători condemnaţi la moarte pot fi ministri presidenţi şi comandatori ai crucei mari?

Nu pot trece cu vederea momentele ce dau acestui discurs un caracter regretabil: tonul suspectător şi intărîtător, în care se espun raporturile din Galiţia. E vechiul cântec despre Polonii stăpânitori cari sûnt resfăţaţi, sumeţi şi preferiţi; şi despre Rutenii asupriţi şi terorisaţi. Reserva esterioară ce şi-au împus-o Polonii aici în senat au făcut pe Ruteni cutezători şi e pericol că acusările lor vor afla creḑĕmênt. Mĕ vĕd deci nevoit a lua cuvêntul.

Naţiunea ruteană, care prin limbă şi cultură e inferioară naţiunei sorore polone este mulţămită şi mlădioasă, respectează auctoritatea, ospitalitatea şi religiositatea; prin aceste însuşiri ale sale şi prin talentele sale ea se bucură pe deplin de simpatiile noastre. Raporturile între Poloni şi Ruteni sûnt pacinice, ba amicabile şi intime. Teatrul rutean e subvenţionat în fie care an de dietă şi e cercetat şi de publicul polon. Aceeaşi subvenţiune se dă şi cărţilor şi scrierilor poporale rutene. Paterul Naumovicz a ḑis, cu oare care fală, că Rutenii nu au nobilime. Este însĕ o nobilime ruteană, dar această nobilime prin limba şi obiceiurile sale s'au apropiat de nobilimea polonă astfel, încât partida nu-o mai numeră la naţiunea ruteană. Lipsirea acestei clase sociale însĕ nu e spre paguba Rutenilor, precum nu e la Elveţiani şi la Sêrbi. Dar Rutenii n'au nici clasă de mijloc, burgesie, şi această lipsă are însemnătate gravă pentru naţionalitatea şi viitoriul lor. Căci ori şi care Rutean cu ceva cultură e silit a se alătura sau la cultura polonă sau la cea rusească. Calea primă şi au ales-o mulţi bărbaţi ruteni de talent şi aceasta le servesce spre folos şi onoare.

A doua cale şi au ales-o o partidă activă unanimă, bine disciplinată, prin urmare puternică, care se numesce după patronul bisericei metropolitane greco-orientale din Lemberg în genere partida sântului George. Acest rutenism era representat în sesiunea trecută de 15 şi acum de 2 membri. Această partidă a urmărit cu statornicie, energie şi cutezare din ce în ce mai mare dela anul 1847 până în ḑiua de aḑi acelaşi scop

FOIŢA.

Balul românesc din Budapesta.

— în 18 Februariu. —

(Corespondenţă orig. a „Tel. Rom.)

Budapesta, 20 Febr. 1882.

Balul junimei române este un eveniment însemnat în sesonul carnevalului din capitala Ungariei, de aceea îmi iau voia a vĕ comunica amenuntele acestei petreceri prea interesante. Scopul balului a fost ajutorarea societăţii de lectură „Petru Maior“ a junimei universitari române. Comitetul arangiator n'a lăsat nimic, ca petrecerea sĕ fie pre cât de bine succeasă, pre atât de splendidă. Renumele bun al balului român din anii trecuţi încă erà o garanţă pentru succesul deplin; însĕ comitetul avea şi multe greutăţi de învins, aceste cu tot dreptul le-a delăturat, şi i-a succes a arangia o petrecere adevĕrat de elită.

Patronesele distinse ale balului au contribuit din partea lor la reuşită, parte prin publicul elegant ce l'a atras la această petrecere, parte prin zelul desvoltat în vinderea biletelor. Cu consideraţiune la publicul străin, care în tot anul a arĕtat mult interes pentru petrecerile românesci, comitetul arangiatoriu a aflat de bine a rogà de patronese două ilustre dame, una din societatea română pe d-na Catarina Gall, şi cealaltă din societatea aristocratică maghiară, pe d-na Elena Tissa născ. contesa Degenfeld-Schomberg, care însĕ dintr'un incident de doliu familiar nu s'a putut presenta la bal, şi astfel fu substituită de contesa Livia Zichy.

D-na patronesă Catarina Gall a surprins comitetul cu un steag frumos combinat în colori naţionale, care cinci ḑile înainte de bal a fâlfăit înaintea hotelului naţional, unde se afla cancelaria comitetului.

La 9½ oare seara sosì d-na patronesă română la hotelul „Europa“, a cărui saloane erau împodobite cu flori şi plante meridionali; la scară fu primită de comitetul întreg, la intrarea în sală musica militară a reg. de inf. Kusseivich intonà „Marşul lui Mihaiu Eroul“! Înainte de ḑece oare fu primită şi patronesa maghiară şi condusă la locul ei de onoare în sunetele unui marş unguresc.

Precis la 10 oare sĕ începe balul cu „Ardeleana.“ Preşedintele balului, dl Victoriu Missiciu cu d-ra patronesă Charlotte Zichy jocară ca prima păreche, după ei se înşirară multe alte părechi vre o 50—60 la numĕr, frumseţe adevĕrate din sexul gentil române şi maghiare. Pre când se continua cu „Csardas“ întră în sală oaspele cel mai iubit al capitalei, ilustrul artist Michail Munkacsy cu soţia sa amabilă (o franceză din Lorena), care se întreţin foarte plăcut cu doamnele patronese şi cu notabilităţile ce erau de faţă în numĕr însemnat. La primul „Cuadril“ d-nul Munkacsy danţà cu d-na patronesă Livia Zichy, vis-à-vis contele Eugen Zichy cu d-na patronesă Gall.

Pentru plăcerea dlui artist Munkácsy, carele se interesa mult de jocurile românesci, ordinea de danţ fu schimbată, urmà numai decât „Romana“, acest danţ iubit şi plăcut de salon, arangiat de junele Emiliu Bardoşi; ear după o „polca francesă“ urmară jocurile istorice-naţionale „Căluşeriul“ şi „Bătuta“

Junele vĕtav, stud. med. Iacob Maior întră în sală cu şese tineri Români, verḑi ca bradul, îmbrăcaţi în vestminte naţionali, cu căciulă de curcani, cu camaşa albă înpestrită, cu suman cusut cu fire de aur, cu opinci şi zurgălae la sunetul „marşului Michaiu Eroul“, şi în mijlocul atenţiunei viue şi interesului general începù a juca „Căluşeriul“, prin care secerară aplause îndelung repeţite, în urma cărora continuă cu „Bătuta“. Artistul Munkácsy erà care aplaudà mai mult, admirà costumul pictoresc naţional şi jocul eroic al tinerilor români, şi-a esprimat plăcerea deosebită de danţurile române şi a mulţămit comitetului arangiator de bună primire ce i- au făcut.

După pausă danţul s'a început earăşi cu „Ardeleana“, sub care apropierea şi contopirea cu Rusia prin limbă, literatură, datini, religiune şi ideile politice. Dar aceea ce la început putea se treacă de o orbire şi rătăcire a devenit în curgerea vremii, mai cu samă dela anul 1861, un pecat de moarte comis contra naţiunei proprie; pentrucă în acelaşi an, în care Austria constituţională le dede Rutenilor deplina autonomie a comunei şi conservarea limbei materne în scoalele populare, la judecătorii şi în representanţa ţĕrei, în acelaşi an s'a iniţiat în Rusia contra mlădioasei şi inofensivei naţiuni surori o luptă de nimicire, o operă de distrugere atât de spurcată şi abnormă, cum nu s'a mai vĕḑut încă în seculul al nouĕsprăḑecelea. (Aplause în dreapta).

Sirmanul şi nenorocitul popor fără cultură îşi aperà limba într'un mod slab. Atăcându-i-se însĕ credinţa părinţilor sei, poporul s'a apĕrat cu un curagiu estrem şi dela incendiurile lui Nero şi dela rugurile încuisiţiunei spaniole nu au mai străbătut la ceriu sfăşietoarele ţipete de oameni torturaţi de moarte pentru religiunea lor, cum s'a întêmplat atunci. Eu însumi am vĕḑut cu inima sdrobită şi cu ochii în lacrimi, cum se alunga sirmanul popor cu patul puscii şi cu bastoane dela uşile bisericilor. Partida Sctului George nu a protestat contra martiriului concetăţenilor sei din Rusia, ci şi-a dat tot concursul pentru desevêrşirea acestui martiriu şi ne au prins fiori vĕḑênd cum preoţii îşi părăsesc comunele ce li s'au încredinţat, cum îşi reneagă credinţa, cum ajung în Rusia la funcţiuni înalte şi cum promovează şi dênşii prelûngă cnută şismatisarea şi rusificarea concetăţenilor lor. Dar prelûngă această procedere neiertată partida Sctului George, ca conducătoarea poporului ce i s'a încredinţat a mai comis şi alte pĕcate, a infiltrat otrava agitaţiunei rusesci în toţi porii popoarĕlor, a scăpat din vedere interesele materiale ale poporului, a promovat usura şi miseria, şi partida, care la toată ocasiunea blastemă stările constituţionale ce dedură Rutenilor impulsul pentru a se afirma ca indepenţi, această partidă era aliata partidei constituţionale. Ea a fost escamotată contra noastră şi numită în batjocură constituţională. Posibilitatea acestor lucruri e consecuenţa confuselor raporturi parlamentare şi informarea slabă a presei noastre de ḑi.

Poporul însĕ începù cu încetul a pierde încrederea către conducĕtorii sĕi şi deja la alegerile din 1876 pentru dieta Galiţiei fu părăsit când unul când altul. Dar abia alegerea din anul 1876 a fost o adevĕrată judecată a lui Dḑeu pentru partida Stului George, care afară de doi membri fu măturată de pe aceste bance şi acest desastru fără păreche nu se poate atribuì nici neîmplinirei datorinţei din partea funcţionarilor austriaci nici coruptibilităţii şi volniciilor polone.

In urmă ve declar: Eu cred, că apelul la ideile Mariei Teresiei nu e togma serios. Cele ce se doresc astăḑi nu sûnt toate idei de ale împĕratului Iosif II. Este una idee singură: centralismul germanisator, căci celelalte idei ale lui Iosif II sau sûnt realisate de mult sau asigurate: libertatea consciinţii, egalitatea confesiunilor, emanciparea ţeranilor. Deci mai este numai unica idee a germanisării ce voiţi a o introduce. Nu voiu vorbì despre germanisaţiune din punct de vedere al dreptăţii, al simţemêntului, dar nici ca Polon. Mai este un mic unghiu în Austria, undo germanisarea se continuă cu tărie, acel unghiu e Tirolul de sud. Acolo statul dă în fie care an o sumă mare pentru scoalele poporale germane pe teritoriul limbei italiane. Mai fie care încercare de a sista mica stare de asediu asupra limbei, s'a nenorocit şi deputatul Plener isbucnese în bucurie la ori ce ocasiune veḑênd că guvernul se raḑimă cel puţin acolo pe elementul german. Acest element german are 10,000 suflete faţă cu 530,000 suflete străini. Aceasta este profunda idee de stat ce ni se presentă serios şi cu aplomb, şi aceasta pentru că durere se mai aplică încă într'un unghiu, ba se mai recomândă şi pentru Carintia. Aceasta este sistema îmbucurătoare, care venind partida constituţională la putere s'ar respândì în Austria întreagă, semenând pretutindenea miseria nemărginită şi provocând o adevĕrată reacţiune. Şi fiind că guvernul actual ne scutesce de o asemenea catastrofă eu cu toate că am unele neḑumeriri voiu vota tot ce e neaperat de lipsă pentru consistenţa guvernului actual.

Rusia şi sorţii unui rĕsboiu.

Generalul Gurco, scrie „Aleg.“, a fost numit ḑilele aceste guvernator general la Odesa. Această numire ar avè o gravitate deosebită. Eată cum o esplică corespondentul din Petersburg a ḑiarului „Bohemia“:

Chiemarea lui Gurco în postul de guvernator general al Rusiei de meazăḑì ne face fără voe sĕ credem, că din aceea parte se ridică pe orisont punctele cele negre şi că guvernul vrea sĕ'şi facă preparativele din bună vreme.

„În Bulgaria se desfăşură actualmente o mişcare care e urmărită aici cu mare atenţiune. Partidele par fi a lăsat la o parte urile reciproce şi vor sĕ se transforme într'o mare partidă naţională.

„Cumcă se prevede isbucnirea unor oare cari evenimente în orient, dovedesce şi suspensiunea încheerei tractatului comercial între Rusia şi Bulgaria.

Pe lûngă acestea aflu dintr'o parte vrednică de credinţă, că mari mişcări de trupe se fac în ţinutul Elisabetogradului, de unde s'au trimis mai multe regimente spre Chişinău; de asemenea s'au dislocat mai multe detaşamente de Cazaci pe linia ferată Bender-Reni, spre a ajuta pe ingineri la restaurarea cât mai grabnică a acestei linii.

„Din toate acestea puteţi vedè, că guvernul nostru ia toate mĕsurile spre a nu se lăsa sĕ fie suprins de evenimentele aşteptate pentru primăvară. Se vorbesce şi de încheerea unui tractat secret între Rusia şi România, dar eu nu am motive de a da creḑĕmênt acestui sgomot, care mi se pare mai mult un *pium desiderium.* Chiemarea lui Gurco în postul sĕu dela Odessa nu s'a făcut, fiţi siguri, decât în vederea unor încurcături serioase“.

Interesant este un articol al ḑiarului „Die Post“ despre Rusia. — Vorbind de situaţia internă a marelui imperiu, „Die Post“ o găsesce bolnăvicioasă. — O partidă caută mântuirea în reforme violente; acestia sunt nihiliştii. Cealaltă partidă, numită naţională, o caută în resboaie, în victorii. Această partidă e aḑi la putere. „Die Post“ ḑice dară: „a ascepta şi a se reculege este datorìa poporului german.“

Asupra cestiunei Slave.

— Ministrul bulgar Vulcovici, cetim în „Tel.“, care se află acum în Viena din causa Conferenţei de patru, pentru regularea cestiunii legării căilor ferate din Austria, Turcia, Serbia şi Bulgaria, a primit în ḑilele aceste pe corespondentele vienes al ḑiarului „Standard“, cu care a avut o interesantă întrevorbire asupra cestiunei slave. Acest corespondent povestesce între altele următoarele:

Am profitat de ocasiune spre a tîrî conversaţiunea asupra cuvintelor ḑise de generalul Skobeleff şi a agitaţiunii panslaviste în genere. Dl Vulcovici îmi respunse: „Nu cred că din această aşa numită mişcare panslavistă va eşi ceva serios. De asemenea nu cred că trebuie se provoace o îngrigire aşa mare discursul generalului Skobeleff. Ceea ce voesce lumea panslavistă, este pacaa. Este adevĕrat că panslavistii desfăşură acum o foarte mare activitate în Rusia, si că dl Aksakoff esercită o mare influenţă mai ales în politica din întru a Rusei. Nu'i este înse permis a face oposiţiune politicei esterioare a guvernului rus.

„Pot sĕ ve asigur, întemeindu-me pe cea mai sigură autoritate, că Ţarul şi ministrii sĕi doresc mai înainte de toate mănţinerea păcii, şi în aceasta nu sûnt de cât ecoul dorinţei celei mai adânc simţită a marei mase a poporului rus. Este foarte adevĕrat că în Moscva, de nisce persoane fără nici o respundere, a fost ridicat strigătul de resboiu. Esplicaţiunea faptului este, că nihilistii au făcut pe popor se creadă că Austria şi Germania fac în adevĕr pregătiri pentru un resboiu cu Rusia şi că meditează a năvălì într'o bună dimineaţă în Rusia. Sciu că panslaviştii găsesc în aceste poveşti, puse cu mare îngrigire în cerculaţiune în Rusia, un pretest pentru propria lor agitaţiune anti germană şi antiaustriacă. Dacă s'ar efectua o năvălire în Rusia, apoi aceasta va fi negreşit în stare sĕ se apere; dar îi lipsesc atât mijloacele cât si dorinţa pentru un resboiu ofensiv, şi de alt-mintrea un asemenea resboiu nu este putincios dacă guvernul nu'l doresce şi nu'l voesce.

„Aţi pomenit de 1875. Dar uitaţi deosebirea dintre starea lucrurilor de atunci şi cea de acum. Resboiul cu Turcia fu otărît de guvern în înţelegere cu stipulaţiuni bine cunoscute care fuseseră aprobate de cele-l-alte guverne. Afară de acestea Rusia se bucurase de ani mulţi de pace, pe când acum sângerează încă rănile pe care le a primit în ultimul resboiu. Poporul este sărăcit şi starea financiară foarte rea, fără a mai vorbì de mişcările revoluţionare şi agrarii care turbură liniscea ei din întru. Dorinţa de pace este la Slavii din peninsula balcanică cu mult mai adâncă de cât la Ruşi. În statele balcanice este cu totul peste putinţă un resboiu agresiv, căci ţĕranii de acolo au căpătat tot ce au dorit. Singura lor dorinţă este acum de a'şi reclădì casele dărîmate şi a se bucura de nouele lor drepturi şi de prosperitatea lor. În Serbia, de esemplu, au fost distruse pe timpul ultimului resboiu şese sute de localităţi, dintre care nici una n'a fost reconstruită. Ţeranii de pe acolo trăiesc în colibe, pe când oraşele din ţeară sûnt sĕrăcite cu speculaţiuni de bursă, şi mai ales prin ultimele falimente mari. Chiar dacă ar fi resturnat actualul minister sêrb, cel care 'i va urma nu va cuteza sĕ facă resboiu. Vrednic de observat este că poporaţiunea de prin toate Statele balcanice este pătrunsă de firma credinţa, că nici o putere nu va cuteza a le ataca independinţa, fără ca toată Europa sĕ nu intervină în favoarea lor. Pe scurt spus, ast-fel încheià d. Vulcovici, eu nu cred că va avea loc un resboiu rus sau o mişcare generală slavă, şi nu ḑic ast-fel numai pentru anul acesta ci şi pentru un curs îndelung de ani.

Epistola lui Dragomanow.

Unei foi bucurescene i se trimite următoarea epistolă:

Toţi privesc cu mare îngrigire şi cu mult interes mişcarea şi ferberea care se face în lumea slavă. Sûnt indicii că în fine această rasă s'a pus şi ea pe lucru. Ferberea în unele locuri se dă pe faţă printr'o rescoelă cu armele în mâni în contra cotropitorilor străini; în alte locuri prin lupta energică pentru drepturile naţionale, călcate în picioare, pentrru fisonomia individuală a naţiunei, prin forţa brutală estropiate şi batjocurite, iar în altele printr'o compătimire viuă

---

animitatea petrecerii a fost la culme; după o a doua „Romana“, a urmat un „Cotillon“ preainteresant, arangiat cu multă isteţime de vice-preşedinţii comitetului, dnii Virgiliu Bogdan şi Alesandru Duma.

Ordinele de danţ a damelor, care representau o suvenire plăcută, erau lucrate in colori naţionali.

D-nele patronese au căpetat ordine de danţ în format mai mare, în aceleaşi colori, şi împodobite cu ornamente familiare în aur şi argint.

Dintre notabilităţile presente însemnăm pe ambii preşedinţi ai corpurilor legiuitoare, Judex Curiae George Mailath şi Toma Péchy, ministrii br. Kemény şi Bedekovits, cont. Iuliu Andrássy, generalii Stef. Türr, Ed. Graeff, Richard Gelits, primariul capitalei Carol Ráth, consulii francez şi otoman, vece-consulul român d-nul Cimbru, cont. Eug. Zichy, cont. Alb. Apponyi, cont. Col. Almássy, cont. Szechényi, cont. Theod. Andrássy, cont. Iuliu Andrássy jun., cont. Bela Keglevich, br. Szentkereszty; George, Alesandru şi Eugen Mocioni de Foen, Dr. Iosif Gall, Ioan cav. de Puşcariu, Ioan Faur, Dr. Ath. Marienescu, Ioan Poruţ, Vic. Babeş, E. Mancilovici, I. Stoiacicovici, deputaţii Fr. Harkány, Lad. Szalay, George Serbu, I. Gödl, Dr. Svetozar Miletici; profesorii universitari Desideriu Szilágy, Michail Herczegh, Nicolau Marian jud. reg. din K. Kanizsa, etc.

În suita patroneselor am vĕḑut pe d-na br. Szentkereszty născ. Florescu, cont. Vict. Károlyi, cont L. Zichy, cu fiica s'a Ilma, d-nele Puşcariu, Vornica, Babeş, Pop.

Dintre damele, care au format frumoasa cunună a danţatoarelor amintim pe d-nele: Aurelia Dumitreanu născ. Vornica, Alesandrina Liuba născ. Babeş, Haris, Bulyovsky, Velcov, d-nele Valeria Poruţ; Catinca Puşcariu, Emilia Haţeganu, Isabela Manoilovici, Zora Iosici din Chichinda, Olga Stoiacicovici, Milena Miletici din Neoplanta, Maria Gödl, Sofia Paicici din Adony, Leona Loy, Silvia Pop, Lila Stoicovici din Zombor, Iulia Velcov, Elena Gerendai, Elena Németh, Elena Röck (nepoata lui Munkácsy), Irina Riskó, Etelca Vargici, Iulia Barta, Hilda Schwicker, Nelli şi Maria Naszluházt, Iozefa Novák, Ludovica Nagy, Vuici şi altele multe a căror nume nu le-am put afla.

Venitul curat încă va fi considerabil.

Cu un cuvênt junimea română de aici poate fi cu tot dreptul făloasă, că a sciut într'unì la balul seu o societate atât de splendidă şi numeroasă.

— *d.*

---

* (Accident pe tren.) Dintr'uu cupeu al trenului de persoane budapestan a căḑut în ḑilele trecute un copil, fără de a i sĕ întêmpla nici cea mai mică nenorocire. Uşa au fost deschisă de un pasager şi neînchiḑêndu-se bine copilul îndată ce s'a răḑimat de ea a căḑut afară din cupeu.

a slavilor în general pentru evenimentele dureroase prin care trece lupta slavă.

Mişcarea aceasta nu este limitată numai în cercul popoarelor, cari nu de mult au eşit de sub jugul otoman, ci îmbrăţişează lumea slavă întreagă. În Rasia despotică chiar, încatenată şi înferată cu un lanţ greu la tronul autocratului din Moscva, acolo chiar se mişcă întreaga masă a popoarelor slave şi un simţĕmênt de compătimire pentru cei cari sufer în peninsula Balcanică, în Galiţia, în Ungaria a cuprins pe toţi. Această mişcare, întru câtva artificială de sigur este îndreptată fatalmente spre elaborarea unor forme de organisaţiune socială cu desevârşire altele de cât cele sub care trăesce lumea slavă în momentul de faţă. Ce formă politică şi socială va fi inaugurată de această rasă, abia născută pentru progres şi civilisaţiune — este greu de ḑis, dar caracterul naţional al slavilor ne dă probe palpabile cu trecutul şi tendenţele actuale ale popoarelor slave, este numai şi numai federalismul, spre care tinde toată mişcarea........

Nu este tocmai departe acel timp când în Austro-Ungaria popoarele slave abia îndrĕsneau sĕ respire, atunci toate sforţările lor nu tindeau la altceva de cât a garanta limba lor maternă si tipul lor slav spre a nu perì cu desăvârşire de pe carta entnografică a Europei. Acum este alt-cevă. Mişcarea slavă merge crescendo şi popoarele slave de sub domnia Habsburgilor 'şi-au căpĕtat drepturile politice, dacă nu egăle cu toate celelalte naţiuni ale imperiului, apoi, de sigur mai multe de cât cele de care sĕ folosescu popoarele slave de sub domnia Romanovilor. Slavii din imperiul Austro-Ungar nu numai 'şi au păstrat trăsurile lor naţionale, dar au dobândit într'u câtva o autonomie administrativă, au drept de aşi esprima dorinţele lor prin presă şi întruniri publice şi ce este şi mai mult au chiar representanţii lor în parlamentul imperiului. . . . Aceste câte-va cuvinte sûnt destule pentru a arĕta întru cât s'au schimbat situaţiunile. . . .

Dar trebuie să ne felicităm, privind cu fericire, cum a deviat redesteptarea popoarelor slave de pe calea îndicată de bieţii panslavişti din Moscva. Cu întristare, cu lacrimile chiar în ochi se vede d. Acsacoff *et tuti quanti*, că aspiraţiunile popoarelor slave nu sunt şi nu vor fi ruse. Panslavismul de care se teme Europa, a murit de mult deja; Bacunin, Herzen şi alţii îi au citit condamnaţiunea la moarte, însurgenţii poloni dela 1863 an esecutat'o şi acest panslavism sĕ află îngropat sub zidurile Varşoviei. . .

El nu va reinvia; panslavismnl de care are frică Europa adecă cu alte cuvinte reuniunea tuturor popoarelor slave sub domnia Rusiei numai este de cât o chimeră a unor oameni ca ţarul sau ca curtesanii sĕi, ca Ignatieff, Scobeleff etc. .... Slavii nu voiesc de cât autonomia lor propie şi federaţiunea gintei slave.....

Un regat nou jidovesc.

În „L'independance roumaine“ ce apare în Bucuresci cetim:

Jidovii şi-au pus în gând, se ḑice, sĕ ne părăsească. Ei s'au decis a merge şi a se stabilì în Palestina, unde vor se reintemeize regatul Ierusalimului. De astădată s'ar părè ca în realitate sûnt resoluţi a duce în îndeplinire această frumoasă decisiune, căci eată în ce termini o anunţă organul lor însuşi, „*Aperatoriul*“ de Bucuresci:

> Ideea de a colonisa Palestina a început a prinde rădăcină în inimile Israeliţilor din ţeară. Jidovii din toate clasele sociale s'au asociat cu plăcere la ideea aceasta norocoasă. Aşa suntem informaţi că dd. I. Neuschotz şi Lathringer au promis concursul lor pentru aceasta causă sacră.
>
> La Iaşi a avut loc o reuniune în Dumineca trecută, la care au luat parte dintre Israeliţi cei mai considerabili. La reuniunea aceasta s'a hotărît a se grămădì capitaluri, cu care se vină într'ajutoriul jidovilor seraci, cari vor se emigreze. S'a ales un comitet ecsecutiv (urmează numele persoanelor care constitue comitetul.)

Numai sĕ se ia mĕsuri ca toţi jidovii, cari au eşit odată din ţeară se nu se mai poată întoarce,

Noi, ḑice „L'independance roum.“ poftim comitetului acestuia cel mai mare succes şi suntem de părerea că guvernul din parteşi încă va venì într'aajutoriul tuturor jidovilor emigranţi. Sĕ-i transpoarte gratuit până la frontieră şi se le înlesnească eşirea dândule toate onorurile, cari li se cuvin....

„Apĕrătorul“ anunţă între alte că la Iaşi s'a format o societate de o sută de familii, cari s'au decis a emigra toate în Palestina cu scop de a se consacra agriculturei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sebeş în 24 Februarie 1882.

(V.) În ḑiariul „S. D. Tageblatt“ din Sibiiu am cetit decursul pertractărei finale, ţinută in 18 Februarie în procesul de calumniare Hoszu contra Singer.

La cele publicate avem unele observări, însĕ nu cu scopul de a critisa sentinţa tribunalului, nici de a prejudeca, ci numai pentru mai buna pricepere a acestui proces odios.

Singer este comptabil orăşenesc aici şi nu a imputat, ci a acusat în toată forma şi de odată la comitele suprem, la inspectorul de dare, şi la Magistratul de aici, pre sub inspectorul de dare reg. din Sibiiu Hosszu, că acesta: cu intenţiune şi spre dauna erariului a falsificat tabelele de contribuţiune de aici. Inspectorul de dare Ludvig numai de cât s'a apucat însuşi de cercetarea detaiată, şi la aflat pre subinspectorul Hoszu de tot nevinovat.

Pre basa aceasta Hoszu apoi, respective procurorul de stat, a intentat contra lui Singer proces pentru calumnie.

Din pertractarea finală s'a veḑut că cuvêntul „interţiune“ sa esplicat cu „consciinţă;“ cuvêntul „falsificare“ cu „incorectitate“ şi cuvêntul „tabele de dare“ cu „registre.“

În urmă Singer în şedinţa publică s'a rugat de ertare de Hoszu, ia dechiarat că tot deauna l-a ţinut de un om de omenie, şi că fu sedus de alţii.

Tribunalul apoi la achitat pre Singer pentru că a lipsit intenţiunea de a calumnia.

Procurorul de stat însĕ a insinuat recurs contra acestei sentenţe.

Trebue se observ că acest recurs merge la tabla reg. în M. Vásárhely spre decidere, care for însuşi a recunoscut, că acusa lui Singer conţine calumniare, pre care basă sa şi pornit apoi procesul întreg.

Ce va mai fi vom vedè; vom ascepta sfêrşitul procesului, pentru care se interesează toţi plătitorii de dare din acest comitat, precum şi aceia, cari până acum nici cu temeiu n'au cutezat sĕ-şi ridice ochii asupra inspectoratului de dare.

Cât pentru curagiosul Singer ajungă a amintì, că pre lângă 600 fl. leafă neavênd aici ce lucra, i s'a dat conscrierea dării de venit, şi a lucrat aşa de neesact în cât inspectoratul a trimes un amploiat al sĕu se direagă fuşeraiul lui Singer, causându-ne spese 40 fl.

Illegalul preşedinte interimal al magistratului Leonhart Albert iute a plătit acei bani din punga oraşului. şi nu din acelui vinovat; iară representanţa oraşului despre aceasta nici până acuma nu scie nimica.

Magistratul a remonstrat şi a protestat contra acestei illegalităţi şi abusări presidiale, înse înzadar.

Acestui presidiu illegal interimal nui pasă nici de mama pădurii, pentru că scie pre Buhuhu la spatele sale.

Vom vedè până când.

Cale mai interesante vor urma.

Afurisitul şerpe ce'n sin 'l-am desgheţaţ
Drept semn de rĕsplătire, la moarte m'a muşcat.

Săcel, 8 Februarie 1882. Mulţi dintre românii nostri, cărora le oferă împregiurările de faţă posiţii onorifice şi favorabile în stat şi societăţi, datoresc aceste favoruri, mare parte, — mai cu seamă circonstanţiei, că aparţin la naţiunea genetică română; după aceea fraţilor lor români, cari s'au întrepus pentru ei, ca sĕ se sue pe scara de onoare, pe carea stau astăḑi, şi fraţilor lor români, compatrioţi ai comunelor natali românesci, cari 'şi-au tras bucătura dela gură şi o au oferit-o acestora, sĕ se poată susţinea la scoală şi sĕ ese din ei bărbaţi înţelepţi, învĕţaţi şi procopsiţi, pe lûngă ale căror lumini se poată merge la trebuinţa pe calea cea dreaptă şi potrivită, spre a nu cădè şi rĕtăcì în cursele viclene ale duşmanilor, de cari au fost şi sûnt sătui.

Sûnt unii dintr'acesti Români — deveniţi adevărat inteligenţi — cari 'şi aduc cu bucurie aminte de aceste binefaceri ale fraţilor lor, şi'şi iubesc şi preţuesc naţiunea lor şi simt o deosebită plăcere, când vin în posiţie de a putè fi recunoscĕtori faţă cu neamul lor; ajută cât şi unde pot cu fapta şi cu cuvêntul, învĕţând pe fraţii lor şi dojenindu-i sĕ se păzască de curse şi sĕ umble în nĕcasurile şi neajunsurile lor, pe căile cele adevĕrate şi cele mai potrivite; — sûnt însĕ earăşi unii, cari abia au apucat sĕ pună piciorul pe un cuiu al scării de domnie şi au şi început a privì cu dispreţ la cel ce poartă opiniunea românească şi la tot românul, carele nu simpatisează cu cugetele reservate şi cu tendenţele ascunse ale lor. —

Acesti Români, uitând uşor, cine au fost ei mai eri alaltăeri şi neplăcêndu-le a'şi pune întrebarea, că cine sûnt ei chiar şi astăḑi? — nu ţin nici cât e mai puţin socoteală de timpurile, prin cari sĕ strămut neamul lor, nici de dărăbuţul de timp de când au început acest neam a reînvia şi el moraliceşte, nu vor sĕ înţeleagă nici de aceea, că lucrurile trebuesc potrivite cum sûnt şi cum ni se presentează ele, nu cum ar trebuì sĕ corespunḑă gărgăunilor, capriţiilor şi pasiunilor domnieilor; — în capul lor şi în simţurile lor sĕ incrucişează numai planuri şi năzuinţă cum ar trebuì sĕ într'unească lucrurile, ca sĕ treacă numai dênşii de vĕḑuţi, numai ei ocrotiţi, numai ei sĕ devină puternici, numai ei avuţi, numai ei sĕ aibă trecere, ear cei de un neam cu ei, apoi biserica lor, scoalele lor, instituţiunile acestora şi cu un cuvênt interesele principali naţionale sĕ se jignească şi prăpădească din ceas, — pre ei puţin îi doare, căci odată ajunşi pe scara puterii, sĕ pricep în modul cel mai viclean sĕ sue cuiele acesteia până chiar şi în păturile cele mai sus ale omnipotenţei actuale şi aici svêrcolindu-se în chipul cel mai servil, prin denunciările schimonosite ale lucrurilor, amăgesc pre cei mai mari şi câştigă har şi încredere înaintea lor şi prin aceasta posiţie întărită în funcţiunea lor. —

Înzestraţi cu acest duh de putere lumească, acesti *homines novi*, cârtesc asupra ori şi cărui lucru care provine dela vre un Român; iau în batjocură ori şi care mişcare de vieaţă românească; 'şi bat joc în modul cel mai cinic şi greţos de tot ce e românesc: de biserică, de scoală, de orênduelile acestora, de representanţa acestora, şi cu un cuvênt de întreg neamul lor, omorînd pe sub ascuns prin denciaţiuni false grămadă de oameni de omenie şi aducêndu-i în primejdie de vieaţă şi de numele lor cel bun. —

Un esemplar de român de *quasi* pânza acestora se află şi în cercul pretorial al Săliştei. Acesta punêndu'şi credinţa în duchul puterii, nu s'a ruşinat nici de sine, nici de oameni, nici de mai marii sĕi şi nu ia fost teamă nici chiar de Dumnezeu a înfunda într'a 8 şi 9 Ianuarie a. c. st. v. în temniţa din Sălişte dela pretură, şi a pune la opreală o grămadă de Români, dintre cei mai de frunte din comuna Săcel dimpreună cu preot şi învĕţător şi cu notar cu tot, făra nici cea mai mică ansă, şi fără nici cel mai mic temeiu, după cum pot dovedì toţi oamenii, câţi au fost în ḑiua de 7 Ianuarie a. c. la cancelaria comunală în Săcel.

Tot ce a putut sĕ'l îndemne pe acest om „modern,“ a fost că s'a mâniat pe preotul I. Platoş, căci a cutezat acesta sĕ se plângă înaintea „Măriei Sale,“ că primariul carele se trage tot din Rĕşinari ca şi dl pretor, — 'l-ar fi asceptat şi rugat la poartă în ajunul bobotezei, sĕ vină în întru la dênsul şi sĕ boteze fără dascăl, şi copii numai cu crisnicul, şi că dênsul ascultându'l şi mergênd cu crisnicul drăguţul de primariu din dragostea cătră cele bisericesci şi moral religioase, — nici încoace nici în colo, ci după întrarea preotului în casă, l'a luat pe acesta de cap şi de barbă, 'l-a trântit la pămênt, la posodit cu picioarele, i-a rupt şi epitrafirul şi l'a aruncat apoi ca pe un tălhariu pe trepte afară astfel încât bietul preot a gândit, că atâta e de dênsul. Plângêndu-se astfel acest preot înaintea dlui solgăbirău, s'a rugat în termini frumoşi totodată de dênsul sĕ facă bine se primească lûngă celelalte 9 puncte de gravamine contra primariului şi pe al sĕu al 10-lea şi sĕ destitue pe primar, dacă face lucruri de d'ald'astea.

Dl subocârmuitor n'a voit sĕ înţeleagă pe preot şi preotul, insistând în necasul lui pe lûngă cererea sa, obladuitoriul scaunului Săliştei, s'a îndurat, îndemnat de o tactică deosebită în feliul sĕu, şi sculându-se de pe scaun a pus dimpreună cu primariul mânile pe bietul preot în faţa a o mulţime de oameni şi l'a aruncat în mod violent pe uşa cancelariei afară din casă astfel încât preotului i se duse tot pĕrul, preste obraz ear căciula i sărise din mâni, şi după aceea dândsolgăbirăul dracului cancelaria şi pe oemeni cu protocol cu tot au eşit şi s'a dus la Sălişte.

Noaptea între 8 spre 9 Ianuarie se pomenesc toţi cei ce ridicase gravamen contra primariului la dl pretor, cu gendarmii la uşe şi se pomenesce şi preotul.

Îi iau gendarmii pe toţi vr'o 8—10 inşi şi îi duc la primariul şi i ţin aici până dimineaţa; deaici 'i aruncă gendarmii cu mânile în feară şi escortează dimpreună cu preotul la porunca dlui pretor la Săliste şi acì 'i închide într'o temniţă, carea o servit până mai alaltăeri de grajd de vite.

Cu acestea nu ia fost însĕ destul acestui pretor; în 10 Ianuarie trimite gendarmii şi după în învĕţătoriul şi după subnotariul cercual şi 'i escortează şi pe acestia subt baionete la dînsul şi 'i ţine şi pe acestia la opreală până în 10 Ianuarie seara, de unde 'i predete ear' cu escoarta în mânile judecătoriei aretândui pre toţi pentru comiterea crimei de resculare (revoluţie.)

Ne am dedat în tot feliul de nepăstuiri făcute nouĕ în trecut şi şi de present pe ne drept, le am suferit şi le suferim pe toate în speranţă că doar doar va sosì şi pentru noi, un timp mai bun, sau cel puţin obladuitori mai buni, mai înţelepţi şi mai drepţi şi am pus de gând că toate se le suferim şi se ne asceptăm la multe altele alte încă, căci „alios vidi ventos aliasque procellas“ şi tot nu ne am stins.

La una însĕ totuşi nu ne am asceptat dela dl. pretor al Săliştei şi aceasta e, că dacă n'a ştiut cruţa pe ceialalţi 8—10 inşi dintre fruntaşii poporului din Săcel, atunci se fie cruţat cel puţin starea şi tagma preoţească a preotului din această comună. Acest cocunaş puternic, se fie cruţat pe invĕţătoriul şi pe subnotariul. A trimite însĕ la preot gendarmii pe la meḑul nopţii şi al ridica din pat, ear' la învĕţător ḑiua în spre ameaḑi în scoală şi a luà subt baionete pe învĕţător de dinaintea copiilor, ear' pe preot şi pe notariu înaitea unui numeros popor strîns de minune pe strade, şi ai escorta ca pe nisce făcători de rele la Sălişte şi ai închide într'un grajd de vite şi ţinè la opreala 2 ḑile şi o noapte fără se fie cercetat nici cât e negru subt unghie după faptele lor şi fără sĕ fie luat nici un protocolaş de 3 rênduri cu ei; mai departe a pune prin denunţiaţiuni false pe întregul dicasteriu dela comitat în mişcare în timpul de astăḑi că Săcelenii s'au resculat şi au făcut revoluţie şi a requirà pe lûngă toate astea şi o esecuţie militară de o companie de cătane drept pedeapsă pe capul oamenilor, şi aşa seraci de numai dumneḑeu 'i stie, acum în mijlocul ernii când sirmauul Român abia e în stare dea câştiga o bucătură de pâne pentru sine şi copilaşii sei, la astea nu ne am asceptat dela dl. pretor al Săliştei şi mai cu seamă nu pentru aceea, pentru că nu neam putut închipuì că Dsa ar fi predomnit de atâta dragoste faţă de consateanul seu, de Bucur Respop din Reşinari, în cât se lovească pentru acest primariu în onoarea atâtor oamenii pe cari i a închis fără vină.

Dar ear' se ḑicem, poate că şi procederea dlui în chipul sus aretat 'şi a avut planul seu bine cagetat, — căci când e vorba de a face vêrva şi a se presenta domnului pretor în faţa lumii în ce are, atunci cugetă matematicesce că ce are sĕ se întemple căci ce e şi a fost mai binevenit pentru dênsul decât episoda aceasta cu Săcelenii, ca se scoată ochii la cei de prin sferele mai înalte, cât de energic şi activ şi circumspect poate fi la vremea sa pretorul din Săliste şi ce serviţii, sigure şi grabnice poate oferì obladuitoriul cercului Sălistei, al celui mai pacinic care poate este în toată Austro-Ungaria. —

Dar fie ori cum ar fi Românii nostrii ajunşi la domnie, dacă vor purcede toţi astfeliu, faţă cu ceialalţi Români, pe cari au fost fericiţi că au ajuns sei oblăduiască şi guverneze, atunci cei oblăduiţi şi o cărmuiţi în chipul acesta uşor işi formează judecata „că decât sĕ aibi domni de român mai bine se vină un ungur sau un sas!“ Şi aceasta nu fără temeiu pentrucă acestia pe lûngă sciinţă şi crescere mai au şi inimă de nu de român, cum se vede că e a rarului nostru esemplar de Român, cel puţin de om.

Am scris acestea dnule redactor şi am scris atât ca se numai fim nevoiţi a respunde poate la reflectările, celor ce vor pune întregul aparat oficial, spre a se limpeḑì de şi credem şi sûntem convinşi că limpeḑirea va vorbì în partea noastră acelor vătămaţi.

Varietăţi.

* (Representanţa comitatului Sibiului este convocată pe 7 Martie n. în sesiunea estraordinară în sala dela „împĕratul Romanilor“ Obiectele de desbatere sunt 18 la numer.

* (Moarte) Dela Budapesta ni se scrie: Flore Varga adv., fost deputat dietal, apoi jude reg. cercual în Szolnok şi deputat la congresul naţ. bis., după un morb îndelungat şi greu a reposat în Bpesta, unde venise sĕ se lecuiască — în 23 Febr. a. 1882 în etate de 56 de ani. — Fiei ţerîna uşoară!

* (Mulţămită publică.) Din Stupini (Braşov) primim o corespondenţă mai lungă care fără a se perde ceva din însemnătatea obiectului ce cuprinde o reducem la următoriul conclus luat de comitetul parochial de acolo. Eată conclusul: Considerând că biserica noastră gr. or. din Stupini dispune în realitate de un fond care însĕ deocamdată nu este destul de de a intimpina şi acoperì enormele spese ce s'ar cere la eventuala edificare a unei case parochiale din peatră; luând în vedere pe lûngă aceea impregiurările fatale în cari se află poporul nostru miser şi impilat la pămênt prin dările cele multe şi grele, prin anii cei rĕi, precum şi prin alte greutăţi abia suportabile ale timpului cari împregiurări nu permit poporului nostru a contribuì decât un ofert foarte mic şi neînsemnat pentru sprigiuirea scopului indigitat, toate acestea cumpănindule şi bine chibzuindule comitetul parochial în şedinţa menţionată vede cu durere cumcă dela biserică şi prin biserică şi comună nu se poate ajuta şi îndeplinì mai în grabă scopul intenţionat şi prin urmare realisarea lui ar remânea deocamdată un *pium desiderium*, de aceea comitetul s'a vĕḑut necesitat, — prelûngă prealabila invoire a oficiului ppresbiteral concernent, a împlora ajutorul binevoitorilor crestini din tract. Braşovului I. Comitetul parochial rom. gr. or. din Stupini 'şi ţine de cea mai scumpă datorinţă a aduce prin subscrişii, via şi călduroasa mulţămită acelor stim. domni din Braşov, cari prin generoasele Dlor ofrande nu pregetară a ajuta scopul aci desmenţionat; Acei stimaţi şi generoşi domni sûnt următorii: Reverendiss. D. Iosif Barac prot. 10 fl. v. a. Revrendiss. D. Ioan Petric prot. 2 fl. D. Const. Steriu 20 fl. D. Diamandi Manole 20 fl. D. George Popp 10 fl. D. Dumitru Eremias 10 fl D. Mich. Dsanly 10 fl. D. V Stănescu 5 fl. Domnii Orghidan et Furnică 1 fl. D. Florea Iernea 1 fl. Parochul nostru local D. Ioan Maximilian 50 fl. Suma contribuirilor benevole 144 fl. v. a. (Colecta se va mai urma) Primiti Stim.

fosti colectanţi:

Iosif Maximilian învĕţător. *Nicolau Bârsan* epitrop.

* (Defraudare.) La oficiul depositelor din Timişoara sa constatat o defraudare de 10,602 fl. 97 cr. Defraudantul Covacevici este arestat.

* (Despre „*Deutscher Schulverein*“.) În foi berlineze şi în alte foi germane se află următoarele:

„Deutscher Schulverein,“ care s'a format pentru spriginirea scoalelor germane asuprite din Ungaria şi care între membrii sei are un numer însemnat de eruditi germani, parte foarte renumiţi, în curênd va eşi cu o declaraţie amenunţită şi va dovedì, că afirmaţia ministrului unguresc Tisza, după care raporturile factice în privirea scoalelor germane din Ungaria n'ar da prilegiu la nici o plângere şi după care cele produse de „Deutscher Schulverein“ ar fi exagerate, această afirmaţie e dată de gol prin fapte. Causa lui „Deutscher Schulverein“ se aproabă tot mai mult în întreaga Germanie. — Ce norocoşi sûnt Nemţii! Ei, cari relativ au fost în trecut mai favoriţi de cât Românii, ei, cari în Transilvania, ca părtaşi la „*unio trium naţionum*“ şi-au asigurat bisericile şi scoalele cu averi însemnate, sporite în timpul mai dincoace: astăḑi, nu sunt numai tânguiţi, dar li se mai adauge şi spriginul material. Noi, căror în trecut ni se luà tot, pănă la sufletul din oase, n'avem pe nimenea nici bater pentruca sĕ se gândească şi de noi.

* (O bandă de falsificatori monetari) s'a arestat la 22 Februarie în comuna Ocia comitatul Pesta. Banda s'a descoperit prin orbul zel, cu care un membru făcuse propagandă pentru causa sa în capitală. Acest membru, cu numele Veniamin Szabo, care fusese aplicat de probă ca constabler la poliţia din capitală a povestit colegului seu Iuliu Glatz, că dînsul împreună cu doi fraţi ai sei bat monetă în comuna Ocia şi le ar plăcè foarte, dacă şi Glatz s'ar învoì a pune monetele în circulaţiune; aceasta ar fi o daraveră foarte profitabilă şi un isvor de imbogăţire. Glatz se învoì la aparenţă, în faptă însĕ el făcù fără amânare aretarea la inspectorul suprem al trupelor poliţiane, dl. de Bornemisza. Acesta a arestat îndată pe Szabó şi la 23 Februarie a plecat la Ocia însoţit de funcţionariul poliţian Barczy şi de mai mulţi policisti îmbrăcaţi în vestminte civile, pentru de a prinde şi pe ceilalţi complici din bandă. Espediţiunea sosind seara la 6 oare în Ocia se duse îndată în casa fraţilor Szabo, arestà pe acestia şi pe faurul Rieger. Arestaţii fură escortaţi în capitală, funcţionariul Barczy, a remas în faţa locului pentru a afla uneltele falsificatorilor de bani. Cercetările au avut numai un succes parţial, fiindcă s'a aflat numai aparatul cu care se bătuseră bucăţile de 25 cruceri. Aparatul era ascuns în zidul dela boltitura pivniţii. Cercetarea judecătorească s'a început.

Loterie.

Mercuri în 1 Martie n. 1882.

Brün: **26 23 65 72 44**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Februarie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.90	117.80
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.15	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	107.—	106.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	92.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	130.50	130.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	97.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.75	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95.—	95.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.—	93.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .	94.75	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.—	74.—
Datorie de stat în argint . . .	75.05	75.—
Renta de aur austriacă	92.40	92.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	127.50	127.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	818.—	814.—
Acţiuni de credit austr. . . .	299.—	299.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	242.50	292.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	113.55	113.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.—	103.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.61
Napoleon	9.52	9.52
100 marce nemţesci	58.75	58.70
London (pe poliţa de trei luni) .	120.40	120.20

CONCURS. [29] 1—3

Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante două ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români, cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărier, cordoner, clopotar, compactor, croitor, şi brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 30 Martie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani;
2. Atestat de şcoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.
3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.
4. Un esemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin o lună de ḑile.

Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi Sodalilor români meseriaşi.

Braşov 15/27 Ian. 1882.

B. Baiulescu. m. p., pres. **I. Bozocean** m. p., not.

Nr. 4. [25] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de capelani în comuna Sălişte pe lûngă neputinciosii parochi Nicolae Moga şi Onisifor Borcea se escrie prin aceasta concurs pănă la 12 Martie a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acel ste posturi sûnt jumĕtate din toate venitele stolari regulate ale unei parochii de classa a II-a.

Doritorii de a ocupa vre unu din aceste posturi au sĕ'şi aştearnă petiţiunile lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului provisor pentru regularea parochiilor la Oficiul protopresbiteral al tractului Sălişţei în Sibiiu.

Sălişte în 12/24 Februariu 1882.

Comitetul parochilal.

Macsim m. p., pres. com. par. **Ioan Popa** m. p. not. com. par.

Nr. 70. [24] 2—3

EDICT.

George Grosu născut în România în comuna Corneş de religiunea greco-orientală, cununat la 20 Februarie 1872 în comuna Tălmăcel, comitatul Sibiiului, cu Paraschiva n. Bar[illegible] din acum numita comună, carele aproape de 10 ani au părăsit cu necredinţa pe legiuita lui soţie susnumită, sĕ citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfăţişeze la subsemnatul scaun ppresbiteral, ca for matrimonial de ântâia instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de cătră soţia sa.

Sibiiu 10 Februarie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr.-oriental al tractului Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Nr. 246. [27] 1—3

EDICT.

Ana Thomi din Herman, în protopresbiteratul al II-a al Braşovului, carele înainte cu doi ani părăsì cu nrcredinţă pre legiuitul ei bărbat Nicolau Pintoc tot de acolo, fără a se tai ubicaţiunea ei, secitează prin aceasta, că în termin de un an, dela prima, publicare în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze la subscrisul for matrimonial de prima inştanţă, căci la din contră se va decide causa şi în absenţiaei.

Braşov în 15 Ianuarie, 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. al II. al Braşovului.

Ioan Petric m. p., protopresbiter.

Ne. 186: 1881 [27] 1—3

EDICT.

Oprea Motroanea, de religiunea greco-orientală din Poplaca, comitatul Sibiiului carele cu necredinţă a părăsit de 10 ani pre legiuita lui soţie Ana n. Ioan Mărişiu, tot de acolo, fără a se sci ubicaţiunea lui, prin aceasta se provoacă ca în termin de trei luni de la prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul scaun protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instantă, căci la din contră şi în absenţia sa se va pertracta şi decide procesul intentat contra-i de către soţia sa.

Sibiiu, 12 Ianuarie, 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. ai tractului Stbiiului ca formatrimonial de I instanţă.

Nr. 43—1882 civ. (23) 3—3

EDICT.

Asupra acţiunei dată de proprietariul Andreiu Liess et cons. din Ibisdorf contra tuturor proprietarilor tot de acolo pentru permisibilitatea comassărei hotarului comunei Ibisdorf ḑiua de pertractare s'a statorit pe **28 Martie la 10 oare an. am.** în comuna Ibisdorf la cancelaria comunală, la care sĕ citează toţi proprietarii interesaţi cu acea observare, că partidele care nu se vor înfăţişa vor fi considerate ca învoindu-se cu comassarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 10 Ianuarie 1882.

(L. S.)

Ludovic Nagy m. p., president. **Butak** m. p., notariu.

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21. Sibiiu, Sâmbătă 20 Februarie (4 Martie) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Februarie.

De unde 'şi vor fi avênd informaţiunile unele ḑiare maghiare din oposiţiune — nu tocmai fruntea dintrênsele — nu scim, destul că aceste în ḑilele cele din urmă ale lunei trecute şi în cele dintâiu ale lunei curente după stilul nou, erau pline de minuni. Ne spuneau de alianţă între România şi Rusia pe preţul Bucovinei şi eventual al Transilvaniei în schimb cu Dobrogea. Ne mai spuneau că împĕratul Austro-Ungariei era sĕ plece la o vênătoare, dară primind la gară, în momentul când era se plece, ba se suise şi în vagon, o telegramă, împĕratul s'a întors numai decât a casă. Mai târḑiu aceleşi ḑiare au sciut şi cuprinsul telegramei: era togmai vorba despre afurisita de alianţă, de care vorbirăm mai sus.

„Ellenzék“ din causa „alianţei,“ se află motivată a ţinè României, într'un articul de fond, o prelegere gratuită despre politica cea greşită a diplomaţiei române, arătândui cu deamăruntul toate desavantagele unei alianţe cu Rusia.

Nu suntem în „plăcuta“ posiţiune de a sci, ca „Budapesti Hirlap,“ despre 150 de lăḑi cu arme care era se vină din România pentru Braşov, Sibiiu şi Caransebeş, nici n'avem scire despre alianţa României cu Rusia şi n'am cetit nici telegrama împĕratului, care l'ar fi impedecat dela vênătoare; dar fiind că n'am cetit într'alte ḑiare serioase, fie oposiţionale, fie neoposiţionale, din Budapesta s'au din Viena nimic despre scirile aceste „importante“, credem că vor fi numai nisce mistificaţiuni. În credinţa aceasta ne întăresce şi impregiurarea că şi scirea reprodusă şi de noi din „P. Ll.“ despre parcurile liniei calei ferate Predeal s'a demințit.

Cu toate aceste a fi deplin linisciţi, nu se poate. Este ce este în atmosfera politică a Europei, însĕ precum ni se pare cu totul în altă formă de cum sciu povestì „a tot sciutoarele“ foi maghiare de care mai sus făcurăm amintire.

O foaie vienesă, bine acreditată la publicul cetitoriu, combătênd optimismul oficial care transpiră prin unele foi ce au legături cu oficiul de esterne din Viena, susţine că un an încă poate vom avè pace. Ignatieff, Scobeleff şi toţi cum îi mai chiamă au desfăşurat cestiunea orientală în Crivoscia, şi Erţegovina şi cu atâta se vor mulţămì de o cam dată. Restul e al viitoriului. Cu alte cuvinte, conflictul între Rusia şi Austro-Ungaria trebue se ajungă la o încăerătură. Cum se va descăiera aceasta — earăşi este o cestiune a viitoriului.

Este caracteristic în ḑiua de astăḑi că „N. Allg. Ztg.“, o foaie despre care sĕ ḑice că e inspirată din biroul lui Bismarck, reproduce în mod ostentativ din foile maghiare articuli publicaţi în foile maghiare despre referinţe rusesci şi în legătură cu discursurile lui Scobeleff.

Foile din Viena sûnt nemulţămite cu neutralitatea Muntenegrului, va se ḑică, cu modalitatea cum micul principat observă neutralitatea. Insurgenţii, impută foile, intră şi es din Muntenegru după plac şi trebuinţa lor. Cordonul muntenegrean nu le pune în cale nici o pedecă. Ba, după o scire mai nouă, insurgenţii sub firmă de Muntenegreni, vin la Cattaro, încarcă pe sute de cai victualii şi a nume că se duc cu ele în Muntenegru, le duc la vetrele rescoalei.

Dela Bucuresci se scrie lui „P. Ll.“ că în ministeriul de resboiu domnesce o activitate estraordinară. Abstracţine făcênd dela suplinirile cele multe cu deosebire la tren şi cavalerie, este bătătoare la ochi, graba cu care se lucră pentru înfiinţarea divisiunilor celor nouĕ spre completarea celor patru corpuri de armată. „P. Ll.“ se întreabă pentru ce înmulţirea aceasta costătoare tocma în timpul de faţă? Un lucru este sigur, ḑice „P. Ll.“, România nu întârḑie cu nimic spre a fi înarmată pe deplin pentru momentul când ar bate oara decidĕtoare.

Rescoala.

Din puţinele sciri cari se strecoară dela câmpul de luptă din părţile resculate s'ar vedè că toate întreprinderile trupelor de până acì au fost numai întreprinderi pregătitoare. Cel din urmă raport oficial dela 2 Martie n. spune că la 27 Februarie coloana generalului Zveici a ocupat Ulocul. Colona în 26 Februarie n. se urcase, după un marş anevoios de şese oare, pe Morinie Planina. La cătunul Paşina Livada a alungat 100 resculaţi şi după ameaḑi, ajungênd în apropiere de patru chilometri de Uloc, a dat de bande mari de resculaţi cari ţineau ocupate înălţimile. Inainte de toate a trebuit luată înălţimea care formează cheia la Uloc, ceea ce până la 7½ oare seara s'a şi întêmplat. Inimicul bătut cu desĕvârşire a fugit în toate părţile, lăsând mai mulţi morţi; pe mulţi morţi şi răniţi ia tîrît cu sine. Dimineaţa în 27 Februarie s'a început atacul asupra localităţii Uloc. Pe la ameaḑi era înfrântă şi cea din urmă resistenţă în mijlocul localităţii. Insurgenţii sûnt alungaţi şi de pe ripa dreaptă a Narentei. Este prins Beg Iazici, un turburătoriu de frunte cu ocasiunea unui atac de mai nainte asupra postului de gendarmerie din Uloc, şi dus la Nevesinie. Insurgenţii, crestini şi turci au fost 800 până 1000. Colona Seculici a plecat se curăţe valea superioară a Narentei. Atitudinea trupelor a fost cea mai laudabilă.

Raportul tace despre perderile trupelor. Aceste vor urma, de sigur, a se publica mai târḑiu.

Din dieta Ungariei.

La 27 Februarie n. dieta Ungariei a început desbaterea asupra bugetului ministeriului de comunicaţiune. Îndată după ce raportorul sfêrşì cuvêntul seu, prin care recomanda primirea bugetului, deputatul Rohonczy se urcă la tribună şi ţine un discurs lung, care nu e nici mai mult nici mai puţin decât un act de acusări grave contra acestui ministeriu. Efectul discursului a fost penibil —. Vom face sĕ urmeze discursul ce descopere o mulţime de abusuri comise de funcţionarii ministeriului de comunicaţiune.

Gedeon *Rohonczy*: În discusiunea bugetară generală am luat cuvêntul pentru a indica abusurile comise de ḑeci de ani la regularea Tisei, pentru a acusa pe unul dintre funcţionarii ministeriului de comunicaţiune şi împreună cu dinsul şi pe alte organe din secţiunile acestui ministeriu, necunoscute până acum, organe ce sûnt complice cu anteprenorul. Din acest motiv am respins bugetul şi ve declar că-l resping şi acum, pentrucă 'mi pricep misiunea ce am ca mandatar şi pentrucă interesul de esistenţă al unei poporaţiuni dintr'un ţinut al ţerei ce se luptă cu lipsa estremă pretinde sĕ lucru aşa. Numai o tempestate ce curăţă aerul ne mai poate da ajutoriu. Ve fac aceasta declaraţiune în urmă din motivul, că sunt convins de esactitatea acelor abusuri: aceasta convicţiune a mea e basată pe prorile unor bărbaţi acreditaţi; şi declaraţiunile date de atunci încoace de bună voie din partea mai multor bărbaţi onorabili de stat şi datele ce mi s'au trimis m'au întărit şi mai mult în aceasta convicţiune.

Condus de aceste împregiurări 'mi propusesem un scop; e posibil, că s'a creḑut că am comis o inconsecuenţă când păşisem de curênd în această afacere, dar aceasta inconsecuenţă a fost numai la aparenţă şi ve asigur că eu dacă 'mi propun un scop, stăruesc din toate puterile ca sĕ'l şi realisez chiar cu risicul de a fi învinovăţit că scornesc acuse false, cum mi s'a şi întêmplat deja cu fostul ministru de comunicaţiune Lud. Tisza — regret că nu e de faţă — care, fiind că mĕ provocasem în cuvêntul din urmă la dînsul, mi-a adeverit ce e drept afirmaţiunile, dar în urmă a declarat că nu poate decât sĕ compătimească pe aceia cari suspecţionează pe alţii fără de a putè dovedì acusările lor. Dacă dl. deputat L. Tisza e convins într'adevĕr atât de tare despre netemeinicia învinuirilor mele, atunci pentru ce arată dsa în Seghedin faţă cu firma Deutsch şi Haas, care dealtmintrea primesce toate liferaţiunile din ministeriul de comunicaţiune, o precauţiune atât de bătătoare la ochi, încât crede a fi consult sĕ eschidă firma numită dela toate liferaţiunile?

Fostul ministru de comunicaţiune poate sĕ-şi pună mâna pe inimă pentru amicul seu, secretariul de stat şi pentru ceilalţi funcţionari din acest ministeriu, afirmaţiunile mele pot fi sucite, cum s'a făcut deja, se pot scrie broşuri despre mine — pot fi şi mândru, când astfel de oameni scriu astfel despre mine — acei ce se cred loviţi pot ţinè conferenţe, pot lua concluse, pot sĕ-mi respingă afirmaţiunile, cum au făcut inginerii fluviali din Seghedin: pe mine însĕ nu me va intimida nimenea ci me voiu espune totdeauna la condamnarea provisoră, ba voiu face aceasta pe basa esperienţelor mele şi a convicţiunii mele celei mai curate.

N'am căutat nici când în viaţă scandalele: dar soartea este care împarte rolele. Sciu prea bine că este o ruşine pentru o naţiune a'şi spăla rufele sale murdare înaintea lumei. Dar nimenea nu-'mi va putè face împutări pentru această procedere. Am cercat toate mijloacele, dar în urmă m'am convins, că apelarea la sinceritatea şi conscienţiositatea parlamentului e unica cale ce duce la scop. Această afacere e un cuib de vespi, în care nici ministrul president nu'şi poate băga mâna nudă cu toate că dînsul, cum sciu din esperienţă, e însufleţit de cea mai mare bună voinţă. Nici dl ministru president, nici ministri singuratici, nici guvernul întreg, ba nici autorităţile judecătoresci nu mai sûnt în stare a curăţì ministeriul comunicaţiunei de corupţiune. Aceasta e o problemă, care numai prin o lege separată poate fi resolvită.

Acesta e motivul ce mĕ îndeamnă a repeta necurmat atacurile contra ministeriului de comunicaţiune.

În discursul meu ţinut de curênd încredere în domnul ministru president şi în guvern; dacă n'ar fi asta, nu aşi întreprinde atacurile de pe bancele partidei guvernamentale. Domnul ministru president a putut vedè şi atunci, că eu, cu toate că numi-am subordinat convicţiunea la disciplina de partidă, totuşi fiind asigurat din partea dsale, că va ordina cercetarea cea mai aspră, îndată ce-i va venì la cunoscinţă un cas concret, în urma acestei enunciaţiunei nu am înaintat proectul meu de resoluţiune. Dl ministru president, conform promisiunei sale, s'a aretat gata şi de atunci încoace a ordina cercetarea pe basa datelor şi scrisorilor ce se află în posesiunea mea. Eu cred că dl ministru president nu-mi va lua în nume de rĕu sinceritatea — se poate ca doi oameni sĕ voiască acelaşi lucru şi totuşi încât pentru esecutarea intenţiunilor lor sĕ fie de păreri diferite.

Dl ministru president crede, că va fi de ajuns instituirea unei anchete de cercetare compusă din judecători sau din funcţionari şi bărbaţi de specialitate. În principiu dl ministru president are dreptate. Dar scopul meu nu este atât pedepsirea celor vinovaţi — căci ce interes am eu, dacă vinovaţii sûnt bogaţi sau sĕraci, dacă se închid sau se lasă se fugă — ci scopul meu e mai mult acela, ca ei sĕ fie depărtaţi cât mai curênd din posturile ce le ocupă încă şi unde ei poate că şi în venitor vor face abusuri. Dela ultima mea enunciare avênd timp a me cugeta, ve declar, că nu pot primì cercetarea ce dl ministru president ne-a pus'o în perspectivă. Datele şi acusele mele sûnt îndreptate contra funcţionarilor, contra unor organe singuratice ale birocraţiei. O comisiune disciplinară compusă din funcţionari de stat subalterni contra unor funcţionari de stat mai înalţi, cari se află încă în serviţiu, după părerea mea nu e competentă, nu e corespunḑĕtoare, pentrucă dl ministru president nu ar putè conduce în persoană cercetarea, dînsul nici n'are timp. Nu pot accepta nici cercetarea judecătorească.

Oratorul arată unele casuri din Anglia, în cari s'au esmis comisiuni parlamentare pentru cercetarea abusurilor. Între alte şi casul următor: În 8 Iuniu 1868 s'a întêmplat lucrul următor: Secretariul de stat în ministeriul de interne, care era presidentul comisiunei de atunci, nu voia sĕ substearnă parlamentului depunerile martorilor, cu un cuvênt el nu voia se pună pe masa camerei raportul comisiunei esmisă pentru cercetarea poliţiei din capitală, pentrucă martorii au depus numai pe basa asigurării, că depunerile lor nu se vor da publicităţii. La altă ocasiune secretariul de resboiu nu voì se substearnă raportul comisiunei, pentru că acesta cuprindea nesce lucruri, care nu era bine ale publica.

Aceasta s'a întêmplat în Anglia şi comisiunile de cercetare parlamentare nu au avut nici odată colorit de partidă, trebue sĕ repet, că comisiunile de cercetare nici nu trebue se aibă colorit de partidă nici odată, ci trebuie a stăruì ca pre cât se poate elementele ce domnesc în parlament sĕ fie pe deplin representate şi în comisiuni şi nu trebuie eschise dintrênsele nici elementele cunoscute ca estreme. Şi dacă grvernul şi maioritatea partidei sale, la care aparţin şi eu va considera cestiunea din punct de vedere al intereselor ţĕrei, eu, cred, că în urma plânsorilor ce se aud în ţeara întreagă, în urma enunciaţiunilor şi acusărilor, dar mai cu samă din consideraţiune că dela aceasta lucrare atârnă cestiunea de esistenţă a unui teritoriu ruinat deja pănă acum — propunerea mea va fi primită.

Pot sĕ concurgă nisce impregiurări astfel ca doveḑile sĕ se întoarcă contra organelor subalterne, care s'au [illegible], precând datele şi dovedile ce se referesc tocma la vinovaţii principali, poate că nu corespund cu asprimea legei şi vinovaţii principali, cu toate că lumea îi arată cu degetul, totuşi sĕ scape din mânile judecătoriei. În casul acesta nu se va ajunge scopul şi ar putè fi judecaţi şi pedepsiţi acusatorii. O comisiune parlamentară însĕ, care, după cum scie fiesce cine, procede şi judecă după consciinţă şi convicţiune, pe basa drepturilor ce i se transmit, va potè procede mai uşor şi la cercetare. Căci întâiu, ori şi care patriot onorabil se va grăbì a se pronuncia asupra abusurilor ce i sûnt cunoscute; a doaua complicii de silă şi acei ce au comis corupţiuni pentru a'şi validita drepturile lor vor avè curagiul a se pronuncia înaintea unei comisiuni parlamentare, precând înaintea unei judecătorii ordinare nu vor cuteza sĕ facă. Ba o comisiune parlamentară poate sĕ ia în considerare unele împregiurări cu privire la caracterul şi viaţa anterioară a martorilor, la gruparea de *corpora delicti*, care înaintea judecătoriilor ordinare nu au trecere. Pe scurt, comisiunea parlamentară e mai uşor în stare a demasca pe aceia, pe cari judecătoria ordinară abia i poate înţelege.

Aceste scrisori şi enunciaţiuni, deşi vin din cele mai diferite ţinuturi ale ţerei, se leagă într'un mod bătător la ochi, de una şi aceaşi persoană şi sûnt pentru ori cine dovedi despre o înţelegere cu anteprenorul principal şi cu înşelăciunile şi presiunile ce provin de aci. Vinovaţii nu au luat act notarial despre abusurile lor şi codul penal în vigoare nu e croit atât pentru eruarea şi condamnarea criminalilor mari ci mai mult pentru hoţi şi înşelători prinşi în faptă. Judecătorii judecă mai mult strict după litera legei decât după conciinţă; adecă după depunerile conglăsuitoare a unui numĕr hotărit de martori, care uşor pot fi nimicite de un advocat inventios prin o pledare abilă.

Mi voiu lua voia a marca cu unele esemple deosebirea ce esistă între o comisiune parlamentară şi între judecătoria ordinară. Sĕ presupunem de esemplu că municipiul dispune străpungerea legitimă a unei stavile ce opresce ape închise, căci nestrăpungêndu-se stavila interesanţii respectivi prin aceasta nu numai ar fi păgubiţi într'un mod considerabil ci s'ar şi ruina; vecinul mai practic însĕ sciind, că apa închisă în urma acestei străpungeri legitime va trebuì sĕ treacă preste posesiunea sa, trimite se dicem 200 galbini unui funcţionar mai înalt, dela al cărui cuvênt atârnă străpungerea sau nestrăpungerea stavilei: şi în urma greutăţii galbinilor străpungerea stavilei se opresce de către ministeriu. (Mişcări în stânga.)

Sau pentru a produce alt esemplu, un întreprinḑĕtor onest, care şi-a terminat lucrarea obţinută dela ministeriul de comunicaţiune, cere dela ministeriu banii ce i se cuvin. Din oare care motive, sĕ presupunem de esemplu motivul că a cutezat a da la o parte prin ofertul seu mai eftin pe stăpânul tuturor întreprinderilor ministeriali, acest întreprinḑĕtor onest voind sĕ'şi capete banii, din lipsă, ba şi la svatul practic al altora rischează 2000 fl pentru acelaşi funcţionar. (Strigări din stânga estremă: Cine e acel funcţionar?) Vĕ rog se mĕ ascultaţi. Prin intervenţiunea amicabilă a unei rudenii a respectivului funcţionar — cât onorar a căpătat acest funcţionar? de stat nu sciu — destul că plătindu-se onorariul de mai sus pretensiunea fu licuidată de loc. (Sgomot. Mişcări în stânga.)

Cine credeţi dv. că sûnt vinovaţii? Se ḑice că mai sûnt şi alte casuri de aceaşi natură, adecă mai multe esemple. Fiindcă pentru fiecare cas sin[illegible], presupunend că acestă ar cuteza sĕ depună înaintea judecătoriei, cine l'ar condamna la judecătorie, dacă lucrul ar ajunge acolo?

Sau un ingineriu onest, care e funcţionar de stat, a fost esmis pentru a colauda un lucru de draguagiu (Baggern) îndeplinit de Deutsch. Observ că nu voiu folosì altă numire, pentrucă circa de 30 ani nu mai îndeplinesce pe Dunăre şi Tisa alt cineva asemenea lucrări decât Deutsch şi cu mamelucii sei. Ingineriul respectiv, care s'a convins că nu s'a lucrat printre pichetele directive, lăsându-se neatinse părţile intercalate sau aşa numitele „bârne“, precând la lucrări de draguagiu (curăţiri de nisip) plata după fundul de desubt mesurat printre pichetele directive se dă pentru alvia întreagă; aceasta vatemă conciinţa ingineriului esmis, a funcţionariului sau a representantului seu.

Ar trebuì deci sĕ facă raport despre aceasta, dar la un semn mai înalt trebue sĕ tacă sau dacă nu tace la semnul celor mai înalţi trebue sĕ tacă din motivul că cunoasce nenumerate esemple despre delăturarea acelor ingineri, cari nu au tăcut Acest ingineriu ar tăcè şi înaintea judecătorii, căci s'a făcut complice şi fără voie. Dar nu va tăcè înaintea unei anchete parlamentare, căci aci îşi va vedè consciinţa linistită. (Aşa e! din stânga estemă.)

Ce va fi, când se va constata înaintea anchetei parlamentare, cum se dresează simplul muncitor în a se face înşelător, căci altfel nu capetă de lucru, cum trebue sĕ tragă sfoara printre pichetele directive aşa ca ingineriul care şede în luntre sĕ poată lua mijlocul alviei ca basă în mapă. (Sĕ auḑim! sĕ auḑim! din stânga estremă). Sau cum se dresează lucrătoriul ataşat pre lûngă ingineriu şi plătit de acesta ca sĕ arete, dacă e de lipsă, că a ajuns cu ruda în fundul fluviului. Sau poate că se va constata, cum corăbiile, care la lucruri de draguagiu se plătesc după cuprinsul cubic, la întreprinḑĕtoriul Deutsch au un cuprins încă o dată atât de mare decum era mai înainte în mânile unui întreprinḑĕtor onest, care lucra pentru cetatea Budapesta. (Strigări în stânga: Aceasta e minunat!)

Sau ni se va rĕspunde, că nu se scie că firma Haas şi Deutsch e una şi aceeaşi, adecă că Haas e şeful acelei firme. Nu e oare acelaşi om, care în era lui Bach fusese condamnat şi închis pentru înşelăciuni şi căruia guvernul nu era iertat sĕ-i mai predea lucru? Acest adevĕr nu se va putè tăgăduì, căci din întêmplare înainte de 1 sau 2 ani s'a confiscat din partea ministeriului de finanţe aceea carte a firmei Haas, care se referesce la raportul cu Deutsch şi cu cumnată-sa; aceasta carte s'a predat mai târḑiu ministeriului de comunicaţiune, dar lucrul a remas mort. Eu am dat în urma acestei afaceri şi sciu, cât de departe a înaintat; ba vĕ pot numì şi doi consiliari de secţiune, — celelalte le va constata cercetarea. (Aprobări în stânga. estremă. Sĕ auḑim!)

(Va urma.)

Scobeleff către coresp. lui „Daily News.“

Ca se cunoascem dacă Scobeleff a vorbit în Petersburg şi Paris în nisce momente nepriveghiate sau chibzuind bine ce vorbesce, reproducem conversaţiunea următoare după o telegramă din London dela 21 Febr.:

Corespondentul din Paris al ḑiariului „Daily News“ a avut alaltăeri o întrevorbire cu generalul Scobeleff, din care par interesante următoarele observaţiuni, despre care corespondentul declară espresamente că generalul Scobeleff le a recitit şi a constatat [illegible] a încinge furtuna, ci voesc a o înlătura, şi aceasta nu se poate face decât printr'un limbagiu franc. Când ḑic că esistă un fapt neplăcut, apoi nu sûnt responsabil pentru esistenţa lui; acest fapt este neînlăturabilitatea unui resboiu mare, dacă austriacii vor continua cu năbuşirea slavilor din Bosnia şi Erţegovina. Urăsc rĕsboiul, pe cinstea mea, 'mi e groază de el. Douĕḑeci şi una de mii de oameni au căḑut sub comanda mea într'o campanie, şi tot ceea ce este desgustător, crud şi demn de ură în arta militară, le-am aflat. Deci scopul meu este ca prin adevĕr, sĕ dobândesc acele resultate pe care compatrioţii mei cred că le vor putè dobândì prin rĕsboiu şi pentru a căror dobândire ei vor începe rĕsboiul; dacă diplomaţii voesc a'şi închide ochii în faţa faptelor, atunci nu se va putè câştiga nimic prin aşa numita discreţiune diplomatică. Cei doi mari măestri ai diplomaţiei au fost Cromwell şi principele de Bismarck, şi acestia au vorbit în totdeauna cu francheţa oamenilor practici, cari sciau ce voiau, şi înţelegeau cum o puteau dobândì.“ — „Şi ce doresce Rusia?“ întreabă corespondentul. Scobeleff rĕspunse: „Nimic pentru ea însĕ-şi; sûntem un popor de idealişti; şûntem capabili de un mare entusiasm şi ne este drag chiar sacrificiul; totuşi vedem pe fraţii nostri strînşi de gât de Austro-Ungaria, care voiesce sĕ transforme prima sa întrare în Bosnia într'o viitoare dominaţiune a tuturor slavilor din peninsula balcanică. Cu toate acestea Austriei nu i s'a dat decât supravegherea asupra celor douĕ provincii slave; ea n'are acolo nici un drept nici de a luà recruţi nici de se amesteca în relaţiunile de religiune ale poporului. Austria a instituit acolo o propagandă clericală, primind acolo cu braţe deschise pe jesuiţii isgoniţi din Francia; ea îmbracă pe acestia ca popi greci, cari sĕ facă pe ţĕrani sĕ se lapede de religinnea lor. Nimic nu cste mai sigur adause generalul, decât faptul că toată Rusia se va unì pentru a combate clericalismul militar al austriacilor în acele provincii. Şi moto Rusiei acolo va fi *handsoff* (jos mânile). Rusia a aderat la pacea dela Berlin deşì n'a găsit-o bună, totuşi ea trebuie sĕ apere de opresiune pe Slavii despre Sud de Dunăre. A fi liberat de Mahomed spre a fi dominat de sântul imperiu roman, este un ce insuportabil. Slavii nu vor suferì una ca aceasta, şi această otărîre trebuie sĕ fie adusă la cunoscinţa diplomaţilor, cari voiesc în totdeauna a nu cunoasce adevĕrul pentru ca se înlăture resboiul.“ Generalul Scobeleff declară apoi că n'are nici o misiune dela nimeni; el a venit din propriul sĕu îndemn spre a aţiţa vestul contra Austriei clericale şi spre a se înlătura neînţelegeri care ar consta în aceea, că s'ar crede că emanciparea slavă ar conduce la dominaţiunea rusască. El asigură însĕ, că cu cât slavii dela marea Adriatică vor fi mai liberi, cu atât mai mare va fi deosebirea lor de Ruşi. În cursul întrevorbirii generalul nu arĕtă o deosebită ură contra Germaniei, ci numai un adûnc disgust din causa nepăsării guvernului german faţă cu nerespectarea tratatului dela Berlin de către Austria. Germania sĕ nu se înşele asupra pretinsei slăbiciuni a Rusiei din causa ultimului résboiu; Rusia numĕră 80 milioane locuitori, şi nemulţămirea ivită din causa înjumătăţirei resultatelor campaniei balcanice va fi vindecată printr'o nouĕ campanie pentru liberarea slavilor sugrumaţi. Afară de acestea Germania nu poate sĕ atace pe Rusia, fără a se espune ea însĕ-şi unui atac francez.

Comentariul discursurilor lui Scobeleff nil dă „National Zeitung“ care ḑice între altele:

Limbagiul pe care 'l ţine generalul rus este acela al rĕscoalei şi al rĕsboiului civil. „Dacă rusul voiesce în propria sa casă, sĕ scape de german, apoi generalul Scobeleff ḑice, cu vorbe destul de aspre, că aceasta nu se poate face decât cu sabia în mână“ — nici nu poate sĕ fie un apel mai tare la putere şi la vĕrsare de sânge. Nu cum va voesce generalul Scobeleff sĕ facă pe germanii din provinciile baltice, din Riga şi Petersburg sĕ'i facă a sărì peste sabia sa cu care a în[illegible]? Nici odată n'a fost mai despreţuită autoritatea Ţarilor în Rusia decât cum a despreţuit-o generalul Scobeleff prin discursul sĕu. Au fost acolo în secolul trecut generali, cari au pus şi au resturnat regenţi; dar nu cutezară a luà Ostermanul şi Munihul de esemplu decât sub domnia femeilor, desì chiar şi acestea sciură a depărta pe generalii cari treceau peste ori ce margini.

Adevĕrul este că pe deasupra capului ţarului şi al guvernului sĕu strigătul de resboiu al generalului Skobeleff cade şi asupra germanilor. „Inamicul nostru este germanul“, strigă generalul; ar fi putut prea bine striga şi: inamicul nostru este cultura. Brutalitatea şi îngâmfarea barbarismului n'ar fi putut sĕ fie mai bine esprimate ca în aceste cuvinte; cu toate acestea ele ne par mai mult ridicole de cât înspăimântătoare. Se pare că generalul Skobeleff prea îşi-a bătut capul cu hordele de Kirghisi; acest general, care na dat încă dovedi că este în stare sĕ comande un corp de armată, ameninţă douĕ din cele dântâiu puteri militare ale Europei — aceasta este o curată nebunie. Am auḑit adese ori din guri panslaviste aceea-ce spune şi genaralul Skobeleff lumii, că lupta între slavi şi teutoni va fi lungă, sângeroasă şi îngrozitoare. Acestea sûnt vorbe late. Noi nu ameninţăm pe nimeni din Europa, dar nici n'avem vre un cuvênt dea ne teme de cine-va, şi suntem destul de tari în cât se îngenunchem chiar şi voinţele cele mai rele. Discursurile generalului Skobeleff fac asupra Europei impresinnea ca cum sar propune ca general al revoluţiunii rusesci şi sûntem curioşi de a vedè cum va fi primit în Rusia acest nou *pronunciamento*. Dacă guvernul rus nu va fi destul de tare ca sĕ împedece pe un general în activitate de a mai ţinè asemenea discursuri revoluţiouare, atunci Europa va înceta în curênd de a mai ţinè seamă de el. Ori ce cas însĕ, Austria ar face bine sĕ îngrigească a isprăvì mai iute cu insurgenţii ei.

La Nr. **577.** Plen.

În legătură cu circulariul publicat în Nr. 19 publicăm și următoriul CONSPECT al cercurilor electorale ale archidiecesei transilvane pentru alegerea deputaților la sinodul eparchial, cu anumirea locurilor centrale și a comisarilor consistoriali.

Nrul	Numele	Locul central de alegere și de scrutiniu	Tracturile protopresbiterali, din cari se compune cercul	Comisariu consistorial	
cercului				preoțesc	mirén
I.	**Sibiiu**		Fostul prot. al Sibiiului II. și al Mercurei (partea din fostul comitat)	**Moise Lazar,** protopresbiter	**Iacob Bologa,** consil. aulic.
II.	**Săliște**		*a)* Gremiul consistoriului archidiecesan. *b)* Fostul prot. al Sibiiului I. și al Mercurei (partea din fostul scaun)	Dr. **Ilarion Pușcariu,** protosincel.	**Eliă Măcelariu,** cons. gubern.
III.	**Sebeș**		Fostul protopresbiterat al Sas-Sebeșului	**Ioan Tipeiu,** protopresb.	**Ioan Paraschiv,** subjude reg.
IV.	**Orăștie**	**Deva**	Fostul protopresbiterat al Orăștiei și al Devei	**Nicolau Popoviciu,** protopresb.	**Alecsiu Olariu,** advocat.
V.	**Hațeg**		Fostul protopresbiterat al Hațegului	**Ioan Rațiu,** protopresb.	**Sava Borha,** advocat.
VI.	**Ilia**		Fostul protopresbiterat al Dobrei și al Iliei	**Ioan Papiu,** protopresb.	**Lazar Pipoș,** jude singul.
VII.	**Zarand**	**Brad**	Fostul protopresbiterat al Zarandului	**Georgiu Părău,** adm. prot.	**Simeon Piso,** pretore.
VIII.	**Giógiu**	**Hondol**	Fostul protopresbiterat al Giógiului I și II	**Vasiliu Pipoș,** protopresb.	**Georgiu Secula,** advocat.
IX.	**Alba-Iulia**		Fostul protopresbiterat al Albei-Iuliei și Mureșului	**Ales. Tordășan,** protopresb.	**Nicolau Gaitan,** advocat.
X.	**Abrud**		Fostul protopresbiterat al Zlatnei super. și infer.	**Ioan Gall,** protopresb.	**Michail Andreica,** posesor.
XI.	**Turda**		Fostul protopresbiterat al Turdei inf., al Secului și Lupșei	**Simion Pop Moldovan,** protopresb.	**Ioan Filipescul,** percept. reg.
XII.	**Cluș**		Fostul protopresbiterat al Clușului și Ungurașului	**Petru Roșca,** protopresb.	**Vasiliu Almășan,** advocat.
XIII.	**Solnoc**	**Deș**	Fostul protopresbiterat al Solnocului I și II și al Chiórului	**Samuil Cupșa,** protopresb.	**Gregoriu Pletos,** profesor gim.
XIV.	**Bistrița**	**Galați**	Fostul protopresbiter. al Bistriței și al Turdei sup.	**Galacteon Șagău,** protopr.	**Pavel Beșa,** profesor și catichet.
XV.	**Têrnava**	**Bachnea**	Fostul protopresbiter. al M.-Oșorheiului, Têrnavei super. și infer.	**Ioan Almășan,** protopresb.	**Servian Popoviciu Barcianu,** jude la tabla reg.
XVI.	**Sighișóra**		Fostul protopresbiter. al Sighișórei, Mediașului și Cohalmului	**Zaharia Boiu,** protopresb.	**Ioan Pinciu,** jude la trib. reg.
XVII.	**Vălcele**	**Brașov**	Fostul protopresb. al Trei-scaunelor, Heghigului și al Branului	**Ioan Petric,** protopresb.	**Iosif Pușcariu,** advocat.
XVIII.	**Brașov**		Fostul protopresbit. al Brașovului I. și II.	**Iosif Barac,** protopresb.	**Stefan Iosif,** dir. gimnas.
XIX.	**Făgăraș**		Fostul protopresbiter. al Făgărașului I. și II.	**Petru Popescu,** protopresb.	**Nicolau Cipu,** perceptor comitatens.
XX.	**Agnita**		Fostul protopresbit. al Nocrichiului și al Paloșului	**Grigoriu Maier,** adm. protopresb.	Dr. **Nicolau Olariu,** advocat.

Sibiiu, 10 Februariu, 1882

Nicolau Popea m. p.,
Archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Scrisori din Rusia.

(Corespondență particulară a „TELEGRAFULUI“*).)

S. Petersburg 7 Februarie 1882.

Panslaviștii fac un sgomot infernal, bat toba prin toată țeara și agită societatea într'un mod bătător la ochi. Ḑiarele reacționare ca *Russi*, *Moscovschie Wiedomosti*, ear au început a intonà vechiul cântec rus despre „soarta istorică a Rusiei.“

Ce va eșì din toate acestea? A! Evenimentele din anii trecuți ne dau putința de a pipăì puțin acest viitor, care ca tot deauna nu este decât resultatul logic al faptelor care se petrec înaintea noastră.

Sĕ ne aducem dar aminte despre cele petrecute pe la 1876 și 1877. Ce analogie bătătoare la ochi! Atunci ca și astăḑi, totul s'a clocit și s'a pregătit la Moscva; atunci ca și acum, Rusia n'a fost de loc pregătită pentru un resbel cu Turcia; atunci ca și acum, financele țĕrei au fost într'o stare deplorabilă; arimata și intendența, într'un chaos imposibil și forțele militare ale imperiului n'avură măcar nici un cap capabil spre a conduce campania la un bine. Generali, ca Skobeleff, Gurko, Dragomiroff etc. n'au fost și nu sûnt decât generali de atac și nici decum strategici și oameni de sciință militară; unul singur, și acesta generalul Totleben, este omul care umple golul în această privință, dar acest general a îmbătrânit de atunci și 'și-a perdut cu desăvêrșire energia sea de altă dată, usuându-și forțele sale de pe urmă în activitatea polițienească la care la pus reposatul împĕrat.

Vĕ aduceți de sigur aminte cum pela 1876 corentul panslavist crescea mereu, avênd puntul seu de plecare rĕscoala din Erțegovina. Pe antunci ca și acum, guvernul rus și sferele guvernamentale din Petersburg, nu se gândeau de la resboiu, bătrânul cancelar Gorceacoff din contra a fost într'un mod energic, contra rĕsboiului, și aceasta din cuasa combinațiunilor înțelepte ale oamenilor ca Jomini și Hamburger. Dar panslaviștii lucra cu o activitate infernală, societatea rusă agitată de dênșii se trezì și, încetul cu încetul, guvernul, pentru a rĕspunde cel puțin pe față aspirațiunelor popoarelor slave din imperiu, începu a mobilisa armata. Dar cu ce scop? „Cu singurul scop de a face o presiune morală asupra Turciei,“ cum a esplicat atunci mobilisarea fostul ministru de rĕsboiu. Dar' naturalmente, că ministrul și guvernul însuși au greșit: mobilisarea armatei și corentul simpatielor panslaviste au avut ca resultat unu efect cu desăvêrșire politic și Turcia îl primì ca provocare.

Da, toate aceste n'au fost de cât etapuri spre resboiu; cu toate că interesele particulare ale Rusiei cereau imperios pacea și activitatea regenerătoare internă.

Așa dar pentru a nu mai înșira tot trecutul pe care 'l cunoasceți tot așa de bine ca și mine conchid — că contra dorințelor guvernului rusesc agitațiunea panslavistă a adus Rusia la resbel. Cum sa făcut aceasta! O cunoasceți — un discurs al domnului Aksacoff, un discurs al d-lui Katcoff, nisce articole de prin ḑiare, eată cu ce sa început campania de la 1877.

Tot același lucru se petrece și în momentul de față. Moscva împrăscie prin imperiul întreg nisce manifeste rĕsboinice; acelora din centrul panslavismului, se dau baluri și prânḑuri la care se rostesc discursuri amenințĕtoare, se aduce aminte planul lui Petru cel mare și sĕ asvêrle mănușa Europei germane. Cine scie, poate mâne vom auḑì, ca și la 1876, că un Cernaieff, un Fadeieff strînge împregiurul lor pe voluntari pentru a pleca spre Muntenegru și Erțegovina.

---

*) Din Bucuresci.

Este adevĕrat că discursul lui Scobeleff 'l privesce personal, fiind-că acest general a luat chiar responsabilitatea celor ḑise pe sama sa proprie, dar tot asemenea este adevĕrat că generalul Scobeleff este amicul intim al lui Ignatieff, că d. Ignatieff în momentul de faţă este tare şi mare — şi că într'un stat ca Rusia resboiul depinde nu de hotărirea unui parlament care se cumpăneascâ mult starea gencrală a ţerei înainte de a lua o resoluţiune atât de gravă. În Rusia, acest imperiu autocrat toată viaţa politică stă în mâna unui autocrat, care se află încungiurat de cătră un cerc restrîns de curtisani.

Dela ei depinde totul, fiindcă ei sûnt stat, sûnt alfa şi omega vieţei politice a imperiului. Aşa dar discursul lui Scobeleff, discursurile oamenilor creaţi de d. Ignatieff şi cari lucreză în momentul de faţă la Constantinopole, Filipopole, Sofia, Cetinie şi Belgrad sûnt inspiraţi şi nu fac de cât ceea ce sĕ ḑice din Petersburg.

Agitaţiunea panslavistă în interiorul imperiului cresce pe fie care ḑi la Odesa, Chieff, Carcoff, Moscva sûnt stabilite comitete pentru strângerea ofrandelor, cari se trimit direct la Sofia şi Cetinie. Ofrande sûnt făcute nu numai cu bani ci şi cu arme şi muniţiuni. Ḑiarul din Odesa „Noworosiisky Telelegraf“ a deschis o subscripţie în folosul familielor resculaţilor din Erţegovina şi în fie care numĕr al acestui ḑiar panslavist, care a pregătit mult tulburările anti-semitice din sudul Rusiei găsim coloane întregi de subscripţiuni vĕrsate la redacţiunea ḑiarului,

Aşa dar conchid, că cu toate contra, esistă după părerea mea cu toată starea mai mult decât miserabilă în care se afiă Rusia, totuşi este foarte probabil că combinaţiunele oamenilor de pace se vor risipì în pulbere şi cine mai scie dacă chiar la primăvară nu vom avè un resboiu la Balcani, care pentru această dată de sigur că va degenera într'un resboiu european, fiindcă inamicul actual al Rusiei nu mai este Turcia, ci Austria şi Germania.

Vom vedea. Până atunci sûnt înse nevoit a finì corespondenţa mea prin acest adevĕr, întemeeat pe analisa faptelor, cari se petrec aici, şi la care sûnt martor ocular: Rusia se află în ajunul unui 89 al seu; rĕsboiul, dacă el va avè loc, nu va face decât sĕ grăbească crisa.

Z.

Varietăţi.

* Escelenţa Sa Î. P. S. Domnul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul sosesce astăḑi a casă cu trenul accelerat dela Budapesta.

* (Atentat asupra reginei Engliterei.) Un individ îmbrăcat reu a tras alaltăeri cu un pistol asupra reginei în momentul când era sĕ se sue în trăsură. Regina venea dela London la Windsor. Atentatul fu comis în gară. Puşcătura n'a vătămat pe nimenea. Atentatorul e prins — Poate că asta a fost şi dorinţa lui. —

* (A ars în Sadu.) De acolo ni se scrie: În noaptea din 16 spre 17 Februarie st. v. pre la oarele 11 a erupt focul în comuna noastră şi în timp de douĕ oare a prefăcuţ în cenuşe 7 şuri şi douĕ case lăsând pe bietele 7 familii în timp de iarnă în starea cea mai deplorabilă şi deamnă de compătimit. Cum s'a escat focul nu se scie apriat, dară el s'a arătat mai ântâiu întro şură. Localisarea şi în urmă suprimarea focului se poate atribuì energicei întreveniri a unor locuitori cari erau mai îndepărtaţi cu locuinţele lor. Dintre familiile arse după cum sunt informat numai una şi-a asigurat clădirile economice. Pentru ajutorarea celor dearşi îndată s'a instituit un comitet din trei indiviḑi în persoanele par. I. Popovici notariul comunal, C. Popovici şi primariul Ioan Roman.

* (Vama cea nouă) dela 24 la 40 fl în aur pent. 100 chil. cafea întrodusă dela 1 Martie n. pentru monarchia întreagă, a turburat cercurile comerciale. Preţurile, articulului acestuia negreşit au trebuit se se urce. Urcarea preţurilor însĕ au causat-o şi vestea despre vama cea nouă, într'atât, că comercianţii „en gros“, dar chiar şi detalisti, îndată ce au aflat despre legea ce are a se vota au dat ordini grabnice de cumpĕrare în toate părţile ca sĕ'şi poată trece marfa preste graniţă încă înainte de 1 Martie n. În urma ordinilor numĕroase şi pentru cuantităţi mari vênḑătorii din toate pieţele cari vênd „en gros“ au suit preţurile cafelei şi aşa şi cafeaua care a întrat imediat înainte de Martie are sĕ fie mai scumpă. Publicul aşa dar este împovărat de lege încă înainte de a întra aceasta în vigoare. Statul însĕ va avè, calculând după vama cea nouă şi după părerile specialistilor, o pagubă de sute de mii de florini dacă nu milioane, şi prin legea din cestiune statul tocmai vrea sĕ facă câştig.

* (Nume maghiarizate) se plublică în foaia oficiale „Budapesti Közlöny“ de multe ori. Luăm notiţă de astădată numai ca sĕ nu uităm ca maşina maghiarisărei nu doarme. După buletinul cel din urmă dela 28 Februarie n. în Ungaria numele slave s'au împuţinat cu 5 şi cele nemţesci cu 9, ceea ce dă un + de 14 nume maghiare.

* (Reuniunea Carpaţilor), cetim într'o foaie nemţească de aici, s'a sporit cu o secţiune nouă din Năsăud.

* *„Felvidéki magyar nemzeti egyesület* (Reuniune naţională maghiară pentru ţeara superioară) s'a înfiinţat în Pojon cu scop de a sporì Maghiarii în comitatele Pojonului Neutrei, Trencinului, Arvei, Turoţului, Lipotului, Solului, Neogradului, Hontului şi Barşului. Reuniunea e spriginită de deputaţii dietali din acele ţinuturi avênd în frunte pe deputatul Em. Kalman.

* (Meteorologic.) Budapesta 1 Martie n. Preste tot se aşteaptă timp schimbăcios şi noros cu sedimente (sedimente sûnt: ploaie, ninsoare, rouă) locale şi temperatură coborîtoare.

— 2 Martie n. Şi mai departe e a se aştepta timp schimbăcios noros cu sedimente locale.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Martie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.10	117.80
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	87.—	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	86.30	106.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	131.05	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	89.—	130.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	107.—	97.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	93.—	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	95.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	93.75
Obligaţiuni urbariale transilvane.	95.50	94.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	95.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	95.—	74.—
Datorie de stat în argint . . .	97.—	75.—
Renta de aur austriacă	97.27	92.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	116.—	127.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	108.75	814.—
Acţiuni de credit austr. . . .	299.—	299.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	242.50	292.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	113.55	113.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.—	108.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.54
Na oleon.	9.51½	9.51
100 marce nemţesci	58.75	58.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.40	120.20

Nr. 521 [26] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa III Galaţi în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs, pănă la 20 Martie a. c.

Emolumentele sunt:

1.) Casa parochială cu două odăi, şură şi un grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2.) Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ de un car de fên, a unui loc de arătură şi păşunat, de 2 jugere numit, „lunca morii“

3.)Câte una ferdălă de cucuruz de 16 copuri sfêrmit — seau 11 cupe de grâu dela 140 de case.

4.) Venitele stolare sistemisate, care toate apropie la suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a şi subscerne petiţiunile înstruite, conform Stat. org. şi Regulamentului congr. la subscrisul oficiu protopretbiteratul.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or, al Abrudului,

Abrud în 8 Februarie 1882

În contelegere cu Comitetul parochial din Galaţ,

Ioan Gall m. p.,
protopresbiter.

CONCURS. [29] 2—3

Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români, cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărier, cordoner, clopotar, compactor, croitor, şi brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 30 Martie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani;

2. Atestat de şcoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin o lună de ḑile.

Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi Sodalilor români meseriaşi.

Braşov 15/27 Ian. 1882.

B. Baiulescu. m. p., pres. **I. Bozocean** m. p., not.

Nr. 4. [25] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de capelani în comuna Sălişte pe lûngă neputincioşii parochi Nicolae Moga şi Onisifor Borcea se escrie prin aceasta concurs până la 12 Martie a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acelste posturi sûnt jumĕtate din toate venitele stolari regulate ale unei parochii de classa a II-a.

Doritorii de a ocupa vre unu din aceste posturi au sĕ'şi aştearnă petiţiunile lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului provisor pentru regularea parochiilor la Oficiul protopresbiteral al tractului Săliştei în Sibiiu.

Sălişte în 12/24 Februariu 1882.

Comitetul parochilal.

Macsim m. p., pres. com. par. **Ioan Popa** m. p., not. com. par.

Nr. 70. [24] 3—3

EDICT.

George Grosu născut în România în comuna Corneş de religiunea greco-orientală, cununat la 20 Februarie 1872 în comuna Tălmăcel, comitatul Sibiiului, cu Paraschiva n. Barb din acum numita comună, carele aproape de 10 ani au părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie susnumită, sĕ citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfăţişeze la subsemnatul scaun ppresbiteral, ca for matrimonial de ântâia instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de cătră soţia sa.

Sibiiu 10 Februarie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr.-oriental al tractului Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ne. 186: 1881 [27] 2—3

EDICT.

Oprea Motroanea, de religiunea greco-orientală din Poplaca, comitatul Sibiiului carele cu necredinţă a părăsit de 10 ani pre legiuita lui soţie Ana n. Ioan Mărişiu, tot de acolo, fără a se sci ubicaţiunea lui, prin aceasta se provoacă ca în termin de trei luni de la prima publicure a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul scaun protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instantă, căci la din contră şi în absenţia sa se va pertracta şi decide procesul intentat contra-i de către soţia sa.

Sibiiu, 12 Ianuarie, 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. ai tractului Sibiiului ca formatrimonial de I instanţă.

Zambach și Gavora,
în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.
Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci
de rit catolic și grec.
Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.
Steaguri de societăţi și pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [157] 23—30

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 22. Sibiiu, Marți 23 Februarie (7 Martie) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La representațiunea consistoriului în causa proiectului de lege pentru scoalele medie.

Scim că publicul asceaptă cu nerăbdare sĕ cunoască ce a făcut biserica gr. or. română din Transilvania și Ungaria în afacerea proiectului privitoriu la scoalele medie. Nerăbdărei acestei i s'a dat espresiune și în diaristica noastră.

Sûntem în posițiune de a publica astădi proiectul consistoriului archidiecesan de representațiune, care după ce diecesele Caransebeșului și Aradului, resp. consistoriele lor s'au hotărît a nu face representațiuni identice, ci împreună cu archidiecesa una colectivă, prin conclus consistorial s'a decis a se înainta la Metropolie ca material pentru o representațiune.

După publicarea aceasta va urma representațiunea însași*) înaintată, pre cât scim, de Escel. Sa Archieppul și Metropolitul casei deputaților Ungariei.

Eată dar tecstul proiectului consistoriului archidiecesan:

Nr. 482. Plen.

Mărită casă a representanților țerei!

Proiectul de lege despre învĕțămêntul din gimnasii și scoalele reale substernut dietei din partea înaltului regim la 6 Octomvre 1881, manifestă pe de o parte neîncredere neîntemeiată față cu confesiunile din patrie, și conține pe de altă parte disposițiuni cari îngreuează și împedecă administrarea, desvoltarea și progresul învĕțămêntului în scoalele medie. Proiectul jignesce, mai departe drepturile fundamentale ale bisericei orientale-ortodocse române, a principiului și a legilor sancționate despre egala îndreptățire a confesiunilor și naționalităților din patriă, încât subscrisul consistoriu al archidiecesei orientale-ortodocse române din Transilvania crede a împlinì una dintre cele mai sânte detorințe către biserică și patrie, dacă, folosindu-se de dreptul de petiționare, atrage, barem pe această cale, în mod sincer și loial, atențiunea Măritei Case asupra periculilor și tristelor consecențe, ce o lege, votată după tenoarea și spiritul acelui proiect, ar aduce cu sine atât pentru progresul general al culturei în patrie, cât și pentru liniscea sufletească a credincioșilor bisericei noastre.

Întemeiatele noastre îngrigiri în direcțiunile acestea ne permitem ale înșira în următoarele:

În modul cel mai dureros ne-a atins pre noi și va neliniscì fără îndoială pe credincioșii bisericei noastre mai nainte de toate împregiurarea, că pe când proiectul înaltului regim acoardă numai decât § 1. înaltului ministeriu pe lûngă dreptul de suprema inspecțiune (pct. 2.) și dreptul de disposițiune asupra scoalelor medie ale confesiunilor (alin. ult.); pe atunci biserica noastră nici de astădată nu s'a aflat deamnă de a fi ascultată, alăturea cu celelalte biserici ale patriei: despre aptitudinea. oportunitatea acelui proiect față cu propriele sale scoale medie.

Desconsiderarea aceasta, de sigur nemeritată și neprovocată de biserica noastră a trezit în noi temerea, că în cercurile înaltului regim al țerei ar esistă vederi, după cari biserica noastră națională nu ar mai avè lipsă nice barem de a-și apĕra pe cale legală proprietatea și interesele de viață.

Cu toate că credincioșii acestei biserici sûnt petrunși de consciința destul de întemeiată, pe fapte necontestabile, că ei nu numai că supoartă în mesură egală cu ceilalți fiii ai patriei toate greutățile statului, dară și în privința promovărei culturei morale și intelectuale față cu puterile lor, supoartă o parte considerabilă a sarcinei pretinse de acea promovare.

E faptă necontestabilă că confesiunea noastră după grele apăsări seculare, odată întrodusă în rêndul celorlalte confesiuni din patriă, și după ce prin legislațiunea patriei i s'a garantat și bisericei noastre autonomia (Art. IX: 1868) și egala îndreptățire cu celelalte biserici ale patriei (Art. XLIII: 1868 § 14): însuflețită de sublimul principiu al libertății confesionale și al egalei îndreptățiri, n'a scăpat din vedere nici pe un moment chemarea sublimă a bisericei naționale de a se îngrigì de cultura națională a credincioșilor sĕi. În mânia tuturor greutăților și a sărĕciei materiale. urmate din suferințele seculare, biserica ortodocsă-română și-a creat în scurtul spațiu de trei decenii un numer considerabil de institute de cultură de toate categoriile. Ea a jertfit bucuroasă din denarii sei spre scopul înființărei de institute pentru cultura intelectuală a credincioșilor sĕi, pentrucă legile patriei sancționate și întărite prin jurămêntul Monarchului i permit „a conduce și regula între marginile legilor țĕrei independent și prin organele sale proprii“ învĕțămêntul în spiritul și directiunea culturei naționale (Art. IX: 1868 § 2).

Față cu aceasta proiectul de lege ministerial tinde la crearea unei situațiuni cu totul străine și contrarie confesiunilor. Înființarea de scoale nouĕ medie sĕ face dependentă dela împlinirea unui șir de condițiuni, aproape cu neputință de împlinit; în privința scoalelor medie confesionale deja esistente sĕ intenționează a detrage confesiunilor facultatea și posibilitatea a le conduce și regula în spiritul aședĕmintelor garantate de stat bisericei naționale, lăsândulise numai detorința de a purta sarcinele materiale pentru susținerea acelora.

În sensul și direcțiunea aceasta proiectul ministerial avisează și pentru viitoriu pe confesiuni în ce privesce înființarea și susținerea de scoale medii la „puterile sale proprii“ (§ 72), le detrage însĕ cu o neîncredere vătĕmătoare dreptul de a recurge în cas de neajunsuri la caritatea creștinească a fraților de aceeași credință (§. 73.) Neîncrederea aceasta din partea înaltului regim față cu confesiunile provoacă tot aceeași neîncredere din partea acestora față cu intențiunile înaltului regim. Escepțiunea, ce sĕ face cu ordinele monachale ale confesiunei romano-catolice, desceaptă temerea, că privilegiile seculilor trecuți, abolite prin legislațiunea patriei (Art. XLIII din 1868, §. 1), reînviază de nou; că principiul de egală îndreptățire a confesiunilor și naționalităților e numai umbră și legile sancționate, cari garantează acest principiu, au sĕ devină literă moartă.

Ca recompensă pentru inicvitatea acelei prohibițiuni se pune în vedere confesiunilor ajutorirea unor scoale medie confesionale din partea erariului statului; însĕ numai ale acelora, a căror susținere i se va părea oportună înaltului regim din punct de vedere local și de altă natură — nedefinită prin lege. Dar și aceasta numai cu prețul, ca la atari scoale confesiunea sĕ abdică în parte, sau cu totul, dela caracterul confesional al acestora, și [illegible]sul scoalelor devenite în chipul acesta neconfesionale (§. 86).

Disposițiunile aceste ale proiectului ministerial, ce pot ele fi alta, decât crearea posibilității de a deposeda pe unele confesiuni din scoalele lor medie și a le tăia calea pentru înființarea mai departe de atari scoale? Nu e aceasta aproape egal cu sterpirea învĕțămêntului național, cu condamnarea unei părți a civilor patriei la întunerecul nesciinței, prelûngă preferința și protegiarea altora în tot același învĕțămênt confesional — ?

Atari perspective anevoie vor putè însufleți pe creștinii nostri la jertfe noue pentru înființarea de școale medie și susținerea celor ce le au. După cum caută și află ei în biserica na-

---

*) Noué ne a venit aceasta din urmă numai Sâmbătă înainte de ameadi cu posta dela Budapesta, în tecstul maghiar.

FOIȚA.

O biografie neterminată.

Românul nu pere.

Tinĕrul P. O. născut în 1855, — fiu a unui învĕțătoriu român sĕrac, cum sûnt toți învĕțătorii nostri. — În casa părintească au căpĕtat crescerea, cum ar trebuì sĕ-și crească toți învĕțătorii, copiii sĕi. — În scoala părintelui sĕu a învĕțat iubirea părinților a dulcei sale mame, și prin aceasta a-și iubì limba, națiunea și patria.

Absolvênd scoala părintelui seu, s'a simțit chemat spre a continua învĕțătura și așa a mers la cetate. Aici, primadată a învĕțat a se lupta cu lipsele. Ca copil a trebuit sĕ se îngrigiască pentru susținerea sa, căci dela părintele sĕu, care mai susține acasă o familie grea, foarte puțin avè de asteptat. Ajungênd gimnasisti s'a întins prilegiu la un câștig mai multișor; așa și imparția puținul seu câstig cât din când în când mai ajutora și pe părintele seu.

Dar timpul trece, părinții îmbătrînesc, și dorea sĕ-și veadă fiul aședat. Deci lu sfătuiră ca după absolvarea celor VI clase gim. în 1874 se pășească la teologie. Acì fu primit, dar sub acea condiție, ca înscrierea lui la teologie trebue sĕ fie aplacidată, de consistoriul plenariu, — căci pe atunci esistă o lege care dispunea că tinerii din comitatul *A.* se primesc la teologie numai cu VIII clase. După ce și a întrerupt studiul gimnasial, și a ascultat teologia o jumătate de an, fu încunoscințat că este sters din numerul clericilor. Acum ce se facă? la mijlocul anului scolariu, nu se putè inscrie în clasa în care se putè înscrie la începutul anului. Își căută dar altă ocupațiune, i se oferì un post de „conducătoriu de peană“ la tribunalul criminal din orașul *A.* Acì a remas până la finea anului 1875 când fu inrolat la miliție.

Despre conduita lui ca funcționariu acì citez un pasagiu din testimoniul ce l-a obținut: „ügyeséggel párosult szorgalmat hivatalban, shivatalon kivül példás erkölcsi magaviseletet tanusitott“ (în oficiu a dovedit diligență împreunată cu desteritate, eară afară de oficiu purtare morală esemplară) etc. —

La miliție, scim că nu este deosebire între cel ce s'a născut în mănuși seu în opincă. — Dar tinerul nostru s'a distins însuși pe sine prin diligență și istețimea sa, căci nu peste mult fuse înaintat dela recrut până la rangul cel mai înalt de subofícier, apoi fu comandat în cancelaria auditorială, la tribunalul criminal militar, unde, ca conducătoriu de cancelarie și translator, a sciut se 'și câstige iubirea superiorilor sei. Acì, de și sub regulamentul militar strict, s'a simțit prima și doar ultima data indestulit. — Veniturile (gagele) sale erau pentru dênsul îndestulitoare pentru de-a'și acoperì necesitățile. Ce putea pune la o parte, trămitea spre ajutorare părintelui sĕu, căruntului învĕțătoriu — Dar spiritul sĕu nu putea privì starea aceasta de ținta sa, nu se putea împăca cu hotarul înaintărei. — El vedea că nu putè fi auditor, că nu are VIII clase, nu are sciința de drepturi și astfeliu nu putea înainta mai departe. Cere dar sfatul superiorilor sei, ce se facă, spre a putea înainta. Acestia încă nu-i pot da alt sfat decât se mai studieze gimnasiul, care acum de 6 ani l'a întrerupt, și drepturile apoi poate că va ajunge la ceva. „O mare sarcină“ și cugeta el. — „O doamne! de ce me ai trimis sĕrac pe lume.“ — Dar ear se îmbărbăta „Ce nu poate omul face? — „Tot este cu putință numai curagiu și voie,“ și s'a decis. — În câte-va dile și-a înaintat demisiunea dela postul sĕu militariu. — Superiorii lui l'au concediat cu lacrămi în ochi când și-a luat diua bună dela dênșii, eară principalul sĕu i-a adresat cuvintele:

„Wenn ich Sie nochmals wiedersehe, so wünsche ich das Sie sich als mein Collega vorstellen“. (Când te voiu revedè poftesc ca dta sĕ te presentezi ca colega meu.)

Fie acì permis a cita câte-va rênduri din atestatul obținut dela acest oficiu: — „Hat sich durch Amtsverschwregenheit, Fleiss, Pflichttreue, und Ehrlichkeit ausgezeichnet.“ (S'a distins prin ţională basa pentru esistenţa confesiunei lor, astfeliu voiesc ca scoalele înfiinţate şi susţinute de biserica naţională se conserve individualitatea confesiunei. Ingagiarea acestor scoale în serviţiul sistemului de desnaţionalisare, ne temem, că creştinii nostri o vor privì de o mĕsură aptă de ai nimicì prin mijloacele proprii.

Proiectul ministerial în dispositiunile sale referitoare la organisarea şi administraţiunea scoalelor medie confesionale manifestă aceeaşi neîncredere nemărginită faţă cu confesiunile şi în urma acesteia aceeaşi intenţiune de a reduce până la umbră drepturile acestora, cari parte urmeaza de sine din conceptul autonomiei bisericelor, parte sûnt garantate prin legi sancţionate (Art. IX: 1868, § 3. Art XLIII: 1868, § 14).

Dreptul înaltului regim al statului de a pretinde dela cofesiuni ca scoalele lor medie se fie astfeliu organisate încât însuşirea sciinţelor umanitare sĕ fie posibilă în aceeaşi mĕsură şi cu aceeaşi înlesnire ca în institutele statului, e un eflus natural al dreptului ce compete Coroanei de supremă inspecţiune; cuprinde însĕ după modestele noastre păreri, tot o dată şi macsimul facultăţii de ingerinţă a regimului statului în afacerile scoalelor medie înfiinţate şi susţinute de bisericele autonome. Orice trecere preste limitele aceste conţine o jignire a autonomiei bisericelor şi manifestă tendenţe eterogene de acelea ce trebue sĕ aibă un regim patriotic în privinţa culturei intelectuale a civilor de stat.

Prin prescriptele proiectului ministerial referitoare la organisarea esternă a scoalelor medie confesionale cuprinse în §§ 31 şi 34 e esauriat, după modestele noastre păreri, dreptul da supra-inspecţiune al Coroanei în-direcţiunea aceasta. A subordina confesiunile unei formale inspecţiuni poliţiane cu aplicarea sistemului [illegible] relativi foarte scurţi(§ 93) e desigur o trecere preste conceptul dreptului de suprema înspecţie, e crearea posibilităţii de a delătura acelea scoale, cari „din considerante locali şi de altă natură“ nu convin înaltului regim al ţĕrei.

Aceeaşi restringere a autonomiei bisericilor şi tot această subordinare unei formale tutele ministeriale conţin dispoziţiunile proiectului în privinţa organisărei interne a le scoalelor medie confesionale. Şi aici ar fi, după modesta noastră părere, deplin esauriat dreptul de suprema inspecţiune al statului prin defigerea obiectelor de învĕţămênt obligate, al numĕrului sarelor, a duratei semestrelor; prin defigerea unei mĕsuri minimale, în care e de a se învĕţa fiecare obiect şi în fine dispositiunea ca de profesori sĕ se poată aplica numai indivişi pe deplin cualificaţi în obiectele, ce au a le propune.

Proiectul ministerial însĕ trece preste marginea conceptului de su premă inspeţiunare şi vatemă nunumai autonomia, dară şi interesele vitale a le confesiunilor, dacă la enumerarea studiilor obligate trece cu vederea studiul limbei de propunere (§. 4 şi 6.). Pentru bisericile naţionale, cari susţin cu mari jertfe scoale medie, nu poate fi atât de indiferentă limba maternă, încât sĕ se poată mulţămì cu propunerea ei ca studiu neobligat şi afară de oarele regulate a învĕţământului (§ 9); şi de sigur e o vĕtĕmare a intereselor lor vitale dacă faţă cu această dispositiune se prescrie numerul macsimal al oarelor, ce se pot pretinde dela profesori şi se pot prescrie scolarilor (§ 24, 78.) Dacă înaltul regim al statului află corespunḑĕtoriu intereselor statului că pentru limba acestuia ca studiu obligat sĕ se provèdă uu numer destul de mare de oare dintre cele limitate prin proiect pentru deplina însuşire a ei, şi merge întru neîncrederea sa faţă cu confesiunile până la pretenţiunea de a i se substerne spre controlare planul de împărţire al oarelor „în mod prealabil“ (§ 79): confesiunile de sigur pot pretinde ca întru interesul biserecei lor naţionale între studiile obligate şi în numerul macsimal al oarelor sĕ se lase loc potrivit şi pentru limba lor maternă în scoalele susţinute din sudoarea lor proprie. Altcum, după situaţiunea, ce ar crea o lege de spiritul şi cuprinsul proiectului ministerial s'ar părea, că înaltul regim intenţionează a îngagia scoalele confesiunilor la strivirea intereselor vitale ale acestor confesiuni, în serviţiul desnaţionalisărei introduse deja în toţi ramii administraţiunei publice. Temerea de o situaţiune că aceasta ar prinde rădecină la credincioşii nostri cu atât mai vêrtos, cu cât şi alte dispositiuni ale proiectului ministerial indigitează aceeaşi intenţiune. Astfeliu § 38 ḑice, că testimoniile de maturitate au de a se estrada, pe lângă ignorarea limbei de propunere, numai în limba maghiară; § 7, cumcă limba esamenelor de cualificaţiune pentru profesori e cea maghiară; § 2, în urma căruia fie care profesor, fie el pregătit pentru ori-ce studiu, are a depune esamen şi din limba şi literatura maghiară dinpreună cu istoria literaturei până la cunoscinţa opurilor mai eminente a literaţilor mai de frunte; şi în fine § 60 în care se cere sĕ arate candidatul de profesură prin esamen că şi-a însuşit limba maghiară în direcţiunea gramaticală şi literară până la gradul de a putè propune.

Bisericile, decând esistă au susţinut scoale şi au îngrigit pentru instruirea intelectuale a credincioşilor sei; totdeauna însĕ cu scopul de a salva prin acestea individualitatea lor confesională şi naţională. A constrânge confesiunile la direcţiune contrariă, ar însemna a pretinde dela acestea ca sĕ se sinucidă prin mijloacele lor proprii.

Abstrăgênd dela aceea că influinţa confesiunilor asupra scoalelor lor medie se reduce prin proiectul ministerial espres la facultatea de a administra averea, din care susţin acelea scoale de a aplica şi a salarisa pe profesori, şi de a esercita disciplina (§ 74); şi abstragênd şi dela aceea, că proiectul chiar şi facultăţile acestea le reduce la forme simple (§§ 87 alin. ult. 84 în legătură cu 70, 93 alin. ult. 80) se mai reduc toate drepturile administrative ale acelora până la nimicirea totală a autonomiei lor în afacerile scoalelor medie. Astfeliu nu sufere îndoială că dreptul de a deţĕrmurì estensiunea şi mesura cunoscinţelor, ce au a se câstiga în decursul studiilor din singuratecele obiecte obligate în scoalele medie compete acelora, cari au înfiinţat şi susţin pe spesele sale acele scoale. Ei cunosc mai bine interesele lor confesionale, prin urmare ear numai ei pot stătorì proporţiunea în estensiunea studiilor adusă în conglăsuire cu interesele lor confesionale. De regulă susţin confesiunile scoale medii pentru a cresce în ele fiitorii sei preoţi. Pregătirea acestora pentru ascultarea studiilor teologice va recere de sigur altă mĕsură în obiectele filologice (d. e. limba ebraică, greacă s. a.) şi istorie, decât cum se pot împărţi acelea pentru gimnasiile fără de confesiune ale statului. Şi totuşi acoardă proectul dreptul acelei deţermuriri ministrului de culte şi instrucţiunei publică (§ 77), lăsând confesiunilor numai facultatea de a stătorì între marginele trase deja de dênsul, sistemul şi planul învĕţămêntului precum şi manualele de scoală. Dar şi aceste cu restricţiunile, că ori ce schimbare în sistemul de învĕţămênt sĕ se notifice ministrului (§ 87 c) ear manualele de scoală până chiar şi manuscriptele sĕ se substearnă aceluia spre censurare (megbirálás § 87 d.)

Dacă se va considera mai departe că şi în celelalte afaceri administrative, în cari proiectul ministerial lasă la aparenţă oare care cerc de activitate bisericelor autonome, se constring autorităţile acestora a arăta, substerne şi raporta înaltului ministeriu toate minuţiosităţile: împărţirea oarelor în clase, dispositiunile luate pentru esamene, instrucţiune pentru comisarii de esamene, numele acestora până şi casurile de dispensaţiuni neînsemnate şi motivele acestora (§ 83), va fi destul de clară intenţiunea proiectului de a deposeda pe confesiuni din toate drepturile naturale ce le compet şi a supune scoalele în mod indirect dispositiunei înaltului regim al statului.

Intenţiunea proectului ministerial de a detrage confesiunilor toate drepturile ce le compet şi cari le garantează legile patriei astăḑi în vigoare, s'au cel puţin ale paralisa astfel încât esercitarea lor se devină aproape imposibilă, se vede mai clar în dispositiunile în privinţa cualificărei profesorilor. Sub condiţiunea că profesori trebuie sĕ se aplice numai indiviḑi, cari au depus esamenul de profesură şi posed atare diplomă, proiectul permite confesiunilor a'şi alege ele pe profesorii lor. Dacă restricţiunea s'ar mărginì la atâta de sigur că ar fi justă nu numai din punctul de vedere al unei corecte conduceri a învĕţămêntului, ci ar corespunde şi eshauria pe deplin dreptul de suprema inspecţiune al Coroanei. Departe preste limitele acestuia trec însĕ restricţiunile proiectului ministerial şi conţin în privinţa modului şi a posibilităţii depunerei acelui esamen instrucţiuni a căror împlinire sau e imposibilă pentru confesiuni, cum e înfiinţarea preparandiei de profesori (§ 68), — sau aduc cu sine călcarea autonomiei bisericilor şi îngreunează preste mĕsură desvoltarea şi progresul învĕţămêntului confesional.

După dispositiunile proiectului se pot admite la depunerea acelui esamen — afară de cei preparaţi în preparandii de profesori — numai candidaţii, cari vor fi studiat obiectele lor speciale, apoi pedagogia şi didactica, logica, psichologia şi istoria filosofiei în restimp de cel putin 4 ani la universitate, şi se vor legitima că au folosit încă un an spre perfecţionarea lor teoretică sau spre perfecţionarea lor în pracsa profesorală. Atâta credem că ar fi garanţie destulă pentru o pregătire fundamentală a profesorilor şi totodată destulă îngreunare a confesiunilor, cari în general dispun despre mijloace modeste pentru salarisarea corespunḑĕtoare a unui atare studiu al profesorilor sĕi. Restricţiunea mai departe a proiectului: că candidatul prelûngă cele de mai sus sĕ fie studiat şi filologia maghiară (§. 58, p. 2, a), neputêndu-o aproba din puuct de vedere didactic faţă cu scoalele medie cu limba de propunere nemaghiară, trebuie se fie o mĕsură politică cu oare care scop ocult, care de sigur nu cade în sfera promovărei învĕţămêntului public, şi cu atâta mai puţin în sfera de interese vitale ale confesiunilor nemaghiare. În legătură cu aceasta şi tot de aceea natură este dispositiunea proiectului, că din cei 4 ani de studiu unul sĕ se facă necondiţionat la vre o universitate din patrie. Sciinţele sûnt fără îndoială mai progresate la naţiunile, cari lucră de seculi la desvoltarea acelora. A lega însuşirea sciinţelor de anumite oraşe ale patriei, a un feliu de barieră prin care sĕ închide sciinţelor calea de a întra în patrie noastră.

Asemenea îngreunătoare, apte de a însuflà neîncredere şi umilitoare chiar pentru confesiuni sûnt dispositiunile proiectului în privinţa modului cum au profesorii de a se declara de cualificaţi pentru posturi de profesură. Se permite confesiunilor a'şi esamina profesorii prin comisiunile lor proprii — însĕ cu participarea a unui sau doi comisari ministeriali (§. 70), şi (afară de casuri escepţionale admisibile în termin de 5 ani dela promulgare) esclusiv în limba maghiară (§. 71); în fine cu condiţiuuea ca limba şi literatura maghiară neapărat sĕ figureze între obiectele esamenului. Abstrăgênd dela punctul de vedere scienţific şi didactic această octroare a limbei de esamen se presentă ca un mijloc eficace pentru a eschide pe candidaţii confesionali dela profesură, pentrucă spre a'şi putè procura cunoscinţa şi desteritatea în limba esamenului în gradul necesariu, candidatul nemaghiar de nascere va trebuì sĕ folosească cea mai mare parte a timpului şi a puterei sale spre scopul acesta, şi va trebuì, — ceea ce jignesce şi punctul de vedere sciintific — se postpună obiectele speciale de profesură.

Din punctul de vedere a drepturilor fundamentale ale biserecilor însĕ aceasta sforţare a limbei devine o deposedare în toată forma, o nimicire a principiului despre egala îndreptăţire, proclamat sus şi tare în patria noastră şi garantat prin legi sancţionate. Nu va putè trage nime la îndoială că esaminarea profesorilor confesionali, pentru scoale confesionale,

---

păstrarea secretului oficial, diligenţă şi credinţă către oficiu.)

A repăşit aşa dar dela miliţie sĕ-'şi continue studiul.

Puţinelul capital ce şi l'a fost păstrat ca militariu, i-a oferit puţine mijloace spre a se susţinè în oraş unde dela amicii lui vechi şi-a acuirat câte un manual de studiu — şi după întrerupere de 6 ani începu ear se înveţe *sinus cosinus*, *α ω* — *lego* etc. şi din Martie până în Septemvre a anului 1880 susţinêndu-se prin condiţiuni au studiat şi în Septemvre a făcut esamen din VII şi VIII clasă şi a obţinut bacalaureatul fu declarat, matur.

Cu mare bucurie că a învins, îndată sa înscris la facultatea juridică în B. P. — Dar cu ce speranţă? Cu proverbiul sĕu „Bun e D-ḑeu“. A probat deci aşi câştiga subsistenţa în P. — Aci însĕ nu avea pe nime, nu aflà o inimă îndurătoare, unde condiţiile sûnt deja nainte prenumerate de acea mulţime de tineri adunaţi la universitate. Amici lui vechi, conscolarii lui au fost deja în funcţunii sau altcum căpătuiţi. După o luptă de vreo câteva sepfămêni cu lipsele fu silit a se retrage din capitală la provinţie.

Dela părinţi scia că nu are a ascepta nimica. Dela străini cu atât mai puţin. Căror le enera lipsele si ţinta sa, mai tare s'ar fi îngropat decât ajutorat. Deci către cine s'a întors? S'a întors către naţiune. Şi de aceasta fu după putinţă sprigìnit. Pentru ca sĕ se susţină i s'a dat un post de învĕţător la inst. pedag. teolog. naţional şi confesional din oraşul A, ear în timpul liber de scriitor, speditor postal mai că nu chiar şi curăţitor de cancelarie. Şi pentru toate aceste un salariu anual de 300 fl.

---

* (Teafru de diletanţi în Braşov). O trupă de diletanţi români din Braşov, cetim în „Familia“, va represinta de curênd în sala gimnasiului de acolo operata „Craiu nou“, de dl V. Alecsandri, pentru iare dl Ciprian Pornmbescu a scris o musică frumoasă şi naţională; precum şi comedia „Rĕmăşagul“, tot de dl V. Alecsandri. Aceasta interesentă represintaţiune se va ţinea la 12 martie st. n.

şi prin comisiune confesională e oafacere internă a concernentei confesiuni faţă cu legile positive astădi în vigoare nu va trage nime la îndoială că limba oficială în afacerile interne ale bisericilor recunoscute de stat e limba lor naţională, care drept sânt şi natural s'a recunoscut, respectat şi garantat totdeauna prin legislaţiunea patriei. Dispoziţiunea de sub cestiune e dară o desconsiderare apertă a acestui drept, o abrogare manifestă a legilor cari 'l garantează. Numai la casul dacă ar fi posibil a presupune că înaltul regim ar fi fost condus la compunerea proiectului din cestiune de alte considerante, ce nu cad togmai în sfera promovărei învĕţemêntului public, s'ar putè afla raţiunea acestei disposiţiuni, prin care pregătesce calea pentru delăturarea totală a limbelor nemaghiare din patrie ca limbi de învĕţămênt în scoalele medie. Temerea aceasta trebue însĕ, avem drept sĕ o depărtăm dela noi pe cât timp avem consciinţa că trăim într'un stat constituţional, într'un stat de drept al civilisatei Europe, în care bisericile, vechile drepturi şi libertăţi ale acestora stau sub neatingibilul scut al Preînaltului jurămênt al Regelui Apostolic.

Cu cea mai profundă durere vedem că neîncrederea înaltului regim faţă cu bisericile şi naţionalităţile a ajuns la punctul de culminaţiune în disposiţiunile § lui 91 din proiectul ministerial. Se crează prin acesta posibilitatea de a se atinge pe cale politică şi de drepturile private ale bisericilor; de a li se altera dreptul de disposiţiune cu averea, din care susţin scoalele sale medie. „Dacă regimul ar observa la vreo scoală medie defecte morali ori direcţiune contrarie statului, şi prin auctorităţile competente ale scoalei nu sar putè ajunge vindecarea din rădăcina a rĕului! ministrul poate întrevenì prin organele sale şi poate pedepsì nu numai pe persoanele culpabile, ci şi institutul cu închidere, şi biserica din a cărei avere s'a susţinut, prin ridicarea din dreptul liberei disposiţiuni cu averea proprie.

Se poate oare presupune, că oare care biserecă se nu poată, sau se nu voească a delătura atari defecte chiar în interesul ei bine priceput? — Biserica are în princip aceeaşi sublimă chemare ca şi statul: de a cresce civi morali îndestraţi cu vîrtuţile crestinesci, între cari supunerea faţă de stăpênire şi iubirea de patrie ocupă locul de frunte, ce lise cuvine. Tot aceasta credem că e şi problema statului în ce privesce educaţiunea civilor sei şi pe cât timp statul nu se va abate dela această problemă, bisericile crestine cu atât mai puţin vor putè trece cu vederea direcţiuni sau curente contrarii statului. Astfeliu disposiţiunile acestui § nu se pot privì decât de o umilire a confesiunilor, de o indirectă neîncredere, care le vatămă în ohii lumei prestigiul în modul cel mai dureros.

Faţă cu acestea biserica noastră nutresce consciinţa liniscită că pe cât i a permis puterile sale ea totdeauna a ţinut cont de interesele statului. Astfeliu a îngrigit şi până acum ca limba oficială a statului sĕ se propună în scoalele medie ce le susţine în mod esact şi fundamental şi nice odată nu a dat prilegiu înaltului regim aşi esprime neîndestulirea sa în direcţiunea aceasta sau în oareşi care alta.

În urma acestora subscrisul consistoriu îşi permite a ruga cu profund respect pe Mărita Casă a representanţilor ţĕrei, ca în considerarea gravamenelor noastre mai sus înşirate se binevoiască a restituì proiectul dela 6 Octomvre 1881 al înaltului ministeriu de culte şi instrucţ. publică cu îndrumarea ca ascultând şi pre representanţii bisericei noastre sĕ'l modifice într'acolo, ca autonomia bisericei noastre naţionale se nu sufere stirbire, ear' legile sancţionate ale patriei referitore la egala îndreptăţire a confesiunilor şi naţionalităţilor din patrie se remână nealterate.

Din şedinţa plenariă a consistoriului archidiecesan greco-oriental.

Sibiiu, 1-a Februariu, 1882.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Februarie.

Majoritatea casei deputaţilor Ungariei a votat trecerea la ordinea dilei preste proiectele de resoluţiuni cari cereau enquetă parlamentară pentru incorectităţile din sinul ministeriului de comunicaţiune. Diarele oposiţiunei maghiare se plâng asupra acestei votări şi dic că era mai bine dacă prin enquetă se mulcomiau spiritele şi se stergea şi umbra cea din urmă de bănueală.

Casa deputaţilor senatului imperial desbate bugetul de douĕsprĕdece dile şi n'a terminat încă. În decursul desbaterilor a esploadat şi acolo multe bombe între oposiţiunea germană şi guvern, lûngă care militează Cechii, Slovenii şi Polonii galiţiani. Cu toate aceste semne de pace între partidele de acolo nu se zăresc. Germanii austriaci sûnt neobosiţi în lupta oposiţională. Foile partidei în comentarele de cari se folosesc spre a lumina punctul lor de vedere, pun guvernului austriac în perspectivă eventualitatea, că pentru persecuţiunile Nemţilor în Austro-Ungaria, aliatul cel mai puternic, Germania, va părăsì pe cea dintâiu în faţa unei coaliţiuni între Rusia, Serbia, Muntenegru şi Italia. — Sĕ fie aceasta numai o înspăimêntare dictată de simţ de partidă?

Iritaţiunea între foile din Germania şi din Rusia s'a domolit. Ţarul Alexandru s'a grăbit a liniscì pe împĕratul Wilhelm faţă cu discursurile lui Scobeleff prin o scrisoare trimisă cu un curier estraordinariu la Berlin. Diarele rusesci însĕ nu înceată de a scrie în ton iritat contra Austro-Ungariei. Ele vorbesc despre „*atrocităţi austriace* în Bosnia“ şi că Austro-Ungaria împedecă restaurarea păcei (!!) De altă parte ideile panslaviste cuprind teren tot mai mare în diaristica din Petersburg.

Scobeleff în trecerea sa prin Varşovia a beut în sănătatea Polonilor. — La universitatea din Varşovia s'a creat o catedră de limba şi literatura polonă.

Dela Belgrad se telegreafează că principele Milan fu astădi **proclamat de rege.**

— Roma ear se află agitată; călugării francesi cari avură o audenţă particulară la Lon XIII propagă *urbi et orbi* că papa este hotărît a părăsì sfânta cetate. Aristocraţia locală din contra declară că papa nu s'a hotătărît până acum, dar că, totul este gata pentru plecare. Chiar ceremonialul pentru această circumstanţă se află regulat. Inventariul archivelor, obiectelor de artă, relicuelor preţioase şi a bogăţielor cari sûnt adunate în Vatican şi basilica sf. Petru este deja dresat şi copia după acest document a şi fost remisă tuturor ambasadorilor acreditaţi pe lûngă sf. scaun.

Ce va face diplomaţia în casul când Leon XIII va pleca?

Cestiunea a fost pusă net şi diplomaţii au şi respuns că vor pleca cu toţii acolo unde se va duce papa. *Ubi Petrus, ibi Ecclesia!*

Dar dacă la această cestiune a fost dat un respuns aşa de lămurit, apoi la cestiunea pusă de cătră papa; ce se va face Vaticanul şi basilica în casul când papa va pleca? — respunsul este foarte vag; se dice că representanţii ar fi declarat că aceasta stă în mânile guvernului Italiei.

Din dieta Ungariei.

(Urmare.)

Rohonczy (continuând): Onorată Casă! Nu pretindeţi dela mine sĕ ies la lumină cu toate datele mele. Dvoastră şi aşa nu sûnteţi judecători; eu stăruesc pentru esmiterea unei comisiuni parlamentare, ca sĕ pot arĕta datele şi dovedile ce le am. (Aprobări viuĕ în stânga estremă). Doresc esmiterea unei comisiuni în prima linie din motivul, căci doresc ca sĕ se pedepsească sau demisioneze culpabilii matadori, ear nu cei nevinovaţi, doresc esmiterea şi din alt motiv: pentrucă nu voiesc ca acei onorabili patrioţi, cari şi-au ţinut de datorinţă a-mi aduce la cunoscinţă din îndemn propriu aceste abusuri, sĕ fie espuşi la unele neplăceri ce sûnt de prevĕdut, şi în urmă doresc esmiterea din motivul, căci nu voiesc a da din mâna mea arma cea cu douĕ tăişuri, până ce nu voiu afla braţul, despre care pot fi convins, că va lovì cu ea într'adevĕr pe aceia, asupra cărora a fost ridicată, şi nu va lăsa ca sabia sĕ cadă asupra mea. (Aprobări în stânga.)

Dacă secretariul de stat atacat de mine şi colegii sĕi vor simţì că acusările mele nu se vor adeverì, dacă se cunosc că sûnt onesti şi nevinovaţi, atunci tocmai cercetarea, ce o solicitez eu, le va potè da cea mai frumoasă satisfacţiune. (Aşa e! din stânga estremă), aşa că în faptă ei şi nu noi ar trebuì sĕ cerem aceasta cercetare. Pentru guvern însĕ esmiterea unei comisiuni parlamentare cercetătoare nu e compromitere sau un vot de neîncredere, nu pentrucă aceasta propunere s'a făcut din partea unui membru din partida guvernamentală (Aprobări în stânga), care în casul dacă propunerea i s'ar primì, va avè încredere deplină în guvern. Între procederea aceasta şi între procederea ministrului president, care ceruse odată în calitatea sa de şef al oposiţiunei cercetarea contra guvernului de atunci, nu este nici o deosebire.

Nu e compromiţetoare cercetarea pentru guvern nici din motivul, căci fiesce cine scie că abusurile ce se întêmplă în ministeriul de comunicaţiune îşi au sorgintea lor în era lui Bach, au trecut aşa dicênd ca o mostenire dela un guvern la altul. Deci trebue a i se atribuì guvernului actual ca merit, dacă va începe cu purificarea şi guvernul va avè o satisfacţiune faţă cu mine, dacă acusările mele se vor dovedì ca calumnii. (Vii aprobări în stânga). După părerea mea însĕ dl ministru president nu trebuia sĕ treacă cu vederea o împregiurare principală şi gravă, (Sĕ audim! din stânga estremă), înainte de a decide asupra propunerei mele. Ori şi care ar fi ministeriul, în care se fac abusuri, sĕ presupunem că sûnt mituiri, aceste sûnt spre paguba ţĕrei în proporţiunea, în care ele micşorează venitele statului. La abusurile ministeriului de comunicaţiune nu suma coruptibilităţii sau câştigul întreprindĕtoriului sau a funcţionariului e perderea principală, ci paguba reală, necalculabilă o va afla d-nul ministru president, dacă va arunca o privire asupra ţerei de jos (Alföld).

Aceasta mĕ silesce se mĕ lupt până la estrem, până ce se va purifica acest ministeriu. Voiu lupta însĕ şi pentru aceea, căci e cunoscut, că ruinarea acelei părţi a ţerei nu este o consecuenţă din sistema rea de regulare, sau din lipsa de bărbati de specialitate harnici, abili şi cu caracter, căci nu este adevĕrat, precum se vestesce, că eroarea se află în sistemă sau că nu avem ingineri onesti şi abili, ci Ţeara de jos s'a ruinat, pentru că decând s'a început regularea Tisei până în diua de adi, mintea, sciinţa, onoarea, cu un cuvênt esecutarea logică a sistemei stabilite şi acceptate a fost subordinată abusurilor şi înşelăciunilor blăstemate, a fost copleşită de acestea. (Aşa e! din stânga estremă; mişcări în dreaptă).

Contra acestui rĕu înzadar şi-au ridicat cuvêntul bărbaţii de specialitate şi inginerii, în zadar au scris cărţi. Cel mult ei au fost delăturaţi stabilinduse prin aceasta un esemplu de întimidare pentru ceilalţi, ca meseria sĕ se poată continua. (Sgomot mare în dreapta. Sĕ audim! Sĕ audim!)

Sciţi dvoastră pentru ce s'au început regularea Tisei, străpungerile, ce au costat ţerei milioane şi care a aruncat în miserie o parte a ţerei în partea din sus? Nu din prostie şi ignoranţă, ci pentrucă întreprindetorii, cari atunci au fost tot aceiaşi ca şi cei de adi, jucau cu funcţionarii mai înalţi de stat acelaşi joc ca şi astădi, esoperând în interesul lor propriu, ca regularea sĕ se înceapă din sus, pentrucă pămêntul pe acolo era nisipos, apa avea căderi mai repedi aşa încât întreprindetorii au aplicat pe baggeri la lucru numai *proforma* ear statul le a plătit de dece ori mai mult decât lucrau.

Ei sciau foarte bine că în partea de jos a ţĕrei (în Alföld) pămêntul e lutos şi se ţine de olaltă şi apa are căderi mai mici şi străpungerile începute acolo probabil nu s'ar fi format dela sine, aşa încât nu poteau sĕ înşele atât ca în părţile de sus ale Tisei.

Şi acum când în urmă prin pagube ne am făcut mai cuminţi, voim a repara erorile după ascultarea opiniunei esperţilor străini. Seghedinul e pustiit, ţeara jertfesce milioane, parlamentul le votează şi apoi aceste milioane earăşi sĕ prădează.

Noi ca interesanţi, cari cunoascem abusurile ce ne ruinează, cari vedem poporaţiunea luptându-se cu miseria, cari vedem mueri cu copii torturaţi de foame în braţele lor — noi sĕ mai suferim şi sĕ tăcem, până ce vom schimba prosperitatea de mai înainte cu sapa de lemn şi aceasta din vina unor funcţionari? (Mişcări în dreapta.) Aşa e, dle ministru president, în zadar clătini din cap! (Aplause vii în stânga, mişcări în dreapta.)

Deci nu vĕ mirareţi, dacă între interesanţi se află unul, care în numele celorlalţi se coboară în arenă, pentru a lupta cu trup şi cu suflet pentru drept. (Vivate vii în stânga.)

E trist, onorată Casă, dacă nu e de ajuns a indica abusurile; dacă in loc ca mii de bărbaţi sĕ-şi dea mâna pentru a desarma corupţiunea, care umblă deja cu capul prea pre sus, dacă dic, afară de unii patrioţi mai curagioşi, ceilalţi îşi pun mânile în sin, bucurânduse numai într'ascuns şi asteptând un resultat cum cred ei problematic.

Nu bărbaţii corupţiunei sûnt periculoşi prosperităţii naţionale, ci mai mult aceia, cari cu tot caracterul lor nepătat, din pudoare falsă sau dintr'o esagerată bunătate sau credibilitate, sau în urmă de frică mai prefer a tăcè decât se fie scuturaţi din indiferentismul de toate dilele.

Ba sûnt şi de aceia, cari sûnt mai aplecaţi a le sărì într'ajutor, precând din contră ei ar trebuì sĕ contribue în prima linie la demascarea lor. (Aprobări în stânga estremă.) Şi o parte a presei de omenie apreţiază aceasta cestiune — durere din punct de vedere de partidă şi prelucră opiniunea publică în sensul acesta.

Dealtmintrea lucre fiesce care după cum crede că e bine. Vinovaţii pot sĕ folosească toate mijloacele de care dispun: eu declar din capul locului, că nu voiu cruţa pe nimenea fie şi fratele meu, numiţi-mĕ demon crud, voiu suferì şi aceasta, cu toate că în inima mea nu va potea căuta nimenea; da, da, voiu procede cu cruḑime demonică pentru a demasca pe culpabilii cari au păgubit naţiunea.

Căci vĕd, că din vina acestora se ruinează togma aceia, a căror strămoşi au aperat cu armele aceasta patrie în decurs de una mie de ani: înţeleg nobilimea şi poporaţiunea agricolă dela ţeară. Dacă vom da averea naţională în mânile acelora, cari ne ruinează în modul acesta, eu nu sciu cum vor mai apera dinşii patria, când li se va cere poterea braţelor; poate cel mult în modul acela, că vor vinde patria mai scump de cum o cumpĕră astăḑi. Nu ve mirareţi de iritaţiunea mea estraordinară: încrederea înşelată, o lungă esperienţă şi convicţiune ce m'a învĕţat pe mine care sûnt numai de jumĕtate orb, sĕ vĕd, vatemarea simţului, şi impregiurarea că s'a întrebuinţat contra mea cea mai afurisită şi mai ignobilă armă a corupţiunei într'un timp când nici nu păşisăm bine pe arena de luptă: toate acestea mi-au agerit oţelul şi mai tare şi acesta va lovì, de ar şi voi sĕ-l oprească sute de braţe.

Mĕ provoc la simţul de datorinţă şi la patriotismul Dvoastră, daţi la o parte ori ce consideraţiune de partidă „persoane şi principii când e vorba de cnoarea naţiunei de esistenţa unui ţinut al ţĕrei (vii aprobări în stânga estremă) şi înpreunaţi-ve pentru a demasca pe culpabili cari păgubesc naţiunea cum vi se şi cuvine ca representanţi ai poporului şi ca patrioţi daţi ocasiunea ca cei nevinovaţi sĕ se desfacă decătră cei culpabili şi se remână curaţi.

În urmă oratorul substerne un proiect de resoluţiune subscris numai din partea sa, prin care cere emiterea unei enchete parlamentare compusă din 15 membri care se cerceteze abusurile comise la regularea Tiszei ce o conduce ministeriul de comunicaţiune.

Considerênd gravitatea cercetării şi greutăţile împreunate cu agendele ei encheta se fie investită pe basa unei legei *ad hoc* cu următoarele atribute:

1. Se poată cita pe ori şi cine;
2. Se poată jura martori şi pe individiii ce-i va asculta,
3. Se poate absolvì de pedeapsă pe autorii corupţiunilor şi pe alţi complici mai mici, dacă se vor însinua de bună voie şi vor depune cu sinceritate;
4. Se facă raport casei după terminarea cercetării.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Istoria regimentului c. r. (român) al 50-lea de linie). Istoria începe de la anul 1762, când se înfiinţaşe regimentul şi când era compus din grăniţeri. — Această calitate şi a păstrat'o până în anul 1852, nefiind reservat numai la apărarea graniţelor ci luând parte la resboaiele cele mai depărtate ale monarchiei austriace. — Dela anul 1852 regimentul a trecut la linie, continuând a semenea, în toate luptele, a fi fidel glorioaselor sale tradiţii.

Un esemplar din istoria regimentului fiind trimis mareşalului Albrecht, supremul comandant al armatei austro-ung. acesta a trimes comandantului de regiment o scrisoare care s'a cetit companiilor în limba românească. — Publicăm tecstul acestei scrisori. — El este cu o dovadă mai mult — dată de unul din membri familiei Habsburgilor asupra vitejiei şi lealităţei elementului românesc.

Eată tecstul.

Ordin de ḑi pentru regimentul nr. 50.

Esemplarul transmis Mie din istoria regimentului l'am primit, şi mĕ bucur, că multele documente de fidelitate, devotament şi bravură ale acestui regiment viteaz, se transmit posterităţei.

Mai vârtos 'mi revoc în memorie fidelitatea nestrămutată a acestui regiment grăniţĕresc păstrată în anii 1848—49, între cele mai grele împregiurări.

Cu fală îmi aduc aminte de faptele îndeplinite sub ochii mei de cătră acest regiment viteaz la Custozza în 1866. Spiritul cel bun al regimentului 'mi este garanţia, că el şi în viitor va rĕmânè tot-deauna credincios istoriei sale. Domnul colonel este invitat a esprima corpului de oficieri mulţămita mea pentru exemplarul trimis, asigurândul, că eu acestui prea credincios regiment i poftesc până la finea vieţei mele tot binele.

* (Comisiunea) însărcinată cu clasificarea cailor pentru armată au început în ḑilele aceste lucrările sale în toate părţile ţerei.

* „Kelet“ organul guvernamental din Cluj dela 11 Martie n. încolo apare sub altă firmă „Kolozsvári Közlöny“ în format mai mare, redactat însĕ de redactorul de astăḑi al lui „Kelet.“

* (Alarmă de foc.) Duminecă după ameaḑi am fost alarmaţi. Causa alarmărei a fost că în Dumbrava Sibiiului s'a fos aprins frunḑele uscate căḑute din arbori. Focul fu stins îndată.

* (Comuna Betlean) din comitatul Solnoc-Dobâca a căpătat conecsiune de a ţinè în anul acesta têrgul de ţeară în 26 şi 27 Martiu în loc de 9 şi 10 Aprile.

* (Mulţămită publică) Dela Zerneşti ni se scrie: În legătură cu mulţămita publicată în Nr. 17 al stimatului jurnal, ce'l redigeţi, 'mi permit a ve roga, ca sĕ daţi loc spre publicare şi următoriul amandament: Dela înfiinţarea reuniunei femeilor române din loc şi giur, câţiva membri ai inteleginţei din Bărlad (România) au arĕtat o deosebită generositate prin ofertele făcute în tot anul. Peste asteptarea noastră ne surprinseră însĕ tot acei st. Domni şi în anul acesta cu un ofert foarte frumos de 70 franci, Acesti prea generoşi contribuenţi cărora reuniunea nu le poate mulţămi din destul sûnt: D-nii George Ghimbaşan profes. ca colectant 15 franci Ioan Popscu director, 10 fr. Stroe Belloescu, 10 fr. Stefan Neagoe, 10 fr. Emil Bruchner, 10 fr. Pan. Chenciu 5 fr. George Albu 5 fr. Lasca Hărgescu 5 fr.

Precum şi Reverendis. D. protopres. Ioan Tipei din Sebeş 2, fl.

Dee-ne Dḑeu mulţi bărbaţi nutriţi de astfeliu de simţeminte nobile şi atunci putem fi siguri că scopul reunilor 'şi va avea resultatul dorit!

Zerneşti în 17/2 1882

pentru reuniune
I. Strevoiu.
not.

* (Misiunea germână,) care se află actualmente în Constantinopole şi care întorcându-se va trece prin Bucuresci unde se va opri câte-va ḑile este asceptată pe astăḑi. Colonelul Costafor, este însărcinat a primì la frontieră misiunea germană.

* (Serviciul postal pentru Dobrogea) nu se va mai face, asigură „Tel.“ cu vapoarele austriace, ci cu vaporul „Aurora“ pus la dispositia administraţiunei postelor de o companie română de navigaţie, care 'şi are reşedinţa la Galaţi.

* (Foaie antisemetică) a apărut în London sub titlul „Christian and Iew“ („creştin şi jidov.“)

Mai nou.

Telegramele sosite eri la foile de aici despre proclamarea regelui sêrbesc spun:

Principele fu proclamat rege de **scupştină.** Scupştina *toată* s'a dus la principele, pentru ca sĕ i împărtăşească voinţa poporului. Principele a rĕspuns că este gata a împlinì voia poporului.

— Pe lûngă recepţiune pompoasă trimisul austro-ungurosc a adus *regelui sêrbesc* gratulările *monarchului austro-unguresc.* Şi trimisul turcesc a gratulat regelui sêrbesc. Miliţia a jurat credinţa.

— În camera din Bucuresci a cerut guvernul pentru trebuinţele armatei patru milioane.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Martie n. 1882.

Buda: **20 86 72 27 32**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 4 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.80	118.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.—	89.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	86.30	107.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	1 7.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	94.—	131.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	132.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.50	95.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.25	95.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95 50	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	99.25	95.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	97.—	74.—
Datorie de stat în argint . . .	75.—	75.—
Renta de aur austriacă	76.—	92.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	93.45	128.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	818.—	818.—
Acţiuni de credit austr. . . .	307.—	307.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	306.—	307.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.—	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.—	109.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.62
Napoleon	$9.52^{5}/_{10}$	9.52
100 marce nemţesci	58.75	58.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.40	120.40

Nr. 521 [26] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa III Galaţi în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs, până la 20 Martie a. c.

Emolumentele sunt:

1.) Casa parochială cu două odăi, şură şi un grajd, la care mai aparţine şi o grădină de un car de cucuruz.

2.) Folosirea cimiteriului, a unui fênaţ de un car de fên, a unui loc de arătură şi păşunat, de 2 jugere numit, „lunca morii“

3.) Câte una ferdălă de cucuruz de 16 copuri sfêrmit — seau 11 cupe de grâu dela 140 de case.

4.) Venitele stolare sistemisate, care toate apropie la suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie, au de a-şi subscerne petiţiunile înstruite, conform Stat. org. şi Regulamentului congr. la subscrisul oficiu protopretbiteratul.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or, al Abrudului,

Abrud în 8 Februarie 1882
În contelegere cu Comitetul parochial din Galaţ,

Ioan Gall m. p.,
protopresbiter.

Nr. 246. [27] 2—3

EDICT.

Ana Thomi din Herman, în protopresbiteratul al II-a al Braşovului, carele înainte cu doi ani părăsì cu nrcredinţă pre legiuitul ei bărbat Nicolau Pintoc tot de acolo, fără a se tai ubicaţiunea ei, seciteazā prin aceasta, că în termin de un an, dela prima, publicare în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze la subscrisul for matrimonial de prima inştanţă, căci la din contră se va decide causa şi în absenţiaei.

Braşov în 15 Ianuarie, 1882
Scaunul protopresbiteral gr. or. al II. al Braşovului.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Ne. 186: 1881 [27] 3—3

EDICT.

Oprea Motroanea, de religiunea greco-orientală din Poplaca, comitatul Sibiiului carele cu necredinţă a părăsit de 10 ani pre legiuita lui soţie Ana n. Ioan Mărişiu, tot de acolo, fără a se sci ubicaţiunea lui, prin aceasta se provoacă ca în termin de trei luni de la prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul scaun protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instantă, căci la din contră şi în absenţia sa se va pertracta şi decide procesul intentat contra-i de către soţia sa.

Sibiiu, 12 Ianuarie, 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. ai tractului Sibiiului ca formatrimonial de I instanţă.

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Domnii acţionari ai **„Institutului de credit şi de economii „ALBINA“** se învită prin aceasta, în vêrtutea § 19 al statutelor societăţei la

a IX-a adunare generală ordinară

care se va ţinè la Sibiiu în **24 Martie 1882** stilul nou înainte de ameaḑi la 10 oare în casa institutului (*strada Baier Nr. 1.*)

Obiecte

1. Raportul anual al Direcţiunei, bilanţul anului 1881, şi raportul comitetului de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă.
5. Alegerea unui membru în consiliul de direcţiune în sensul § 36 din statute.
6. Alegerea comitetului de revisiune.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23, şi 24 din statutele societăţii voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotenţi, sûnt rugaţi, a-'şi depune la casa institutului acţiunile lor şi eventual doveḑile de plenipotenţă cel mult până în **21 Martie 1882** stilul nou după ameaḑi la 6 oare.

Sibiiu, 15 Februarie 1882.

[22] 3-3

Direcţiunea institutului.

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23. Sibiiu, Joi 25 Februarie (9 Martie) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Februarie.

Evenimentul cel mai nou, care interesează în momentul de față lumea politică mai mult, este proclamarea principelui Milan de rege și a Serbiei de regat. Foile maghiare preste tot manifestară la prima veste o receală demonstrativă față cu proclamarea serbească. Numai a doua ḑi s'au mai încălḑit ceva; mai cu samă cele din stânga. „P. Naplo.“ vede în evenimentul acesta un semn resboinic. Atrage dar atențiunea guvernului central austro-ungurese asupra noului regat și propune aceluia sĕ caute ca Austro-Ungaria sĕ dispună în Belgrad și nu Rusia. „P. Ll.“ ḑice în foaia de luni seara, că evenimentul proclămărei n'a suprins pe nimenea. El era de preveḑut decând s'a proclamat România de regat. Întrebarea e numai, dacă momentul proclămărei a fost bine ales. Apreciarea aceasta însĕ o încrede „P Ll.“ principelui Milan și ministrilor lui (În adevĕr mare grație!). „P. Ll.“ nu e atins de loc de pesimismul lui „P. N.“ Din contră vede în proclamare o espresiune a individualității și autonomiei politice sêrbesci și o garanție contra nisuințelor panslavismului de a absorbì toate neamurile slavice. În foaia de Marți dimineața „P. Ll.“ ḑice că pentru Austro-Ungaria este irelevant dacă are un principat sau regat în vecinătatea ei, numai sĕ'și împlinească datorințele internaționale.

„D. Ztg.“ din Viena, ocupânduse cu evenimentul acesta și cualificandul de o cataplasmă pe ranele causate Serbiei de bancruta Bontoux, așteaptă dela Serbia, ca și dela România, se fie cu minte și sĕ se părăsească de visurile de a unì pe toți Sêrbii și pe toți Românii sub sceptrurile lor. Le amenință amêndurora, dacă ar abate politica regatelor lor în alte curenturi, cu periclitarea coroanelor proaspet făurite.

Dela Belgrad aflăm că proclamarea s'a făcut în unanimitate. În aceeași ḑi proclamarea s'a notificat puterilor celor mari, la Constantinopole și la Bucuresci prin trimișii acreditați; la alte curți notificarea se va face prin misiuni estraordinare. Recunoascerea noului regat se asteaptă din toate părțile. Cât privesce pe Austro-Ungaria, întêmpinarea călduroasă a proclamărei din partea semi-oficialei „Wiener Abendpost“, nu lasă îndoială, că va fi cea dintâiu, care se va grăbì a recunoasce regatul cel nou.

Un emis al principelui publicat în foaia oficială anunță, că proclamarea votată de scupștina sêrbească e deja sancționată și principele se va numì de aci încolo regele Milan Obrenovici I eară succesorul va purta titlul de „Înălțime regală“.

În cercurile normative ale Berlinului discursul lui Scobeleff din Varșovia a provocat de nou indignațiune. „Nordeutsche Allg. Ztg.“, în termini foarte aspri, declară că purtarea generalului pentru ori ce om cu judecată nu poate însemna altceva decât apropiata posibilitate a unui rĕsboiu mare. Și presa liberală esprimă pe față și fără reservă neîncredere în politica împĕrăției rusesci. „V. Ztg.“ d. e. ḑice, că țarul, dacă mai dispune în adevĕr de putere, nu ar trebui sĕ sufere nepedepsit un esces ca cel sĕvêrșit de Scobeleff pe pămênt rusesc. Într'aceea se anunță dela Petersburg, că generalul chiemat a casă, Ignatieff, Vorontoff-Dașcoff și Bunge au primit ordin de a se înfățișa înaintea împĕratului la audiență, ceea ce ar însemna mai mult a consiliu decât a predică dojenitoare. În ministeriul de rĕsboiu se lucră din toate puterile, de o parte la planuri pentru fortificarea fruntăriilor chinezesci, pentru că sĕ presupune că China are de gând sĕ întreprinḑă o campanie de resbunare, de altă parte la sporirea statului efectiv al regimentelor de cavalerie, dela patru la șease escadroane de fiecare regiment. Statul major general a primit ordin strict de a fi gata cu planul de mobilisare încă în Martie, care de altmintrea are a fi gata numai în luna lui Maiu. Puterea nordică se pregătesce așa dară pentru toate eventualitățile.

Generalul Scobeleff n'a apucat sĕ ajungă la Petersburg și „Novoie Vremia“ se grăbesce a 'l lua sub aripelei protectoare. Trebuie sĕ nu uităm, ḑice organul panslavist, ce a făcut generalul Scobeleff ca soldat în peninsula balcanică și Asia centrală. Toți aceia care 'i fac o imputare din cuvintele rostite la Paris, sĕ nu peardă din vedere trecutul lui și sĕ țină samă că Scobeleff este cel mai popular general al Rusiei, că succesele dobândite de dênsul până acum, îl îndreptățesc a se ocupa de soluțiunea celor mai mari și dificile probleme ale viitoriului. Acest semn, făcut oarecum cu parul, este la adresa Țarului, cărui i se esplică destul de lămurit, că chiar autocratul tuturor Rușilor ar trebuì sĕ considere pe generalul Scobeleff de inviolabil. Mai însemnează încă că comitele Ignatieff, va face și va reuși ca eroul de la Geok-Tepe, sĕ fie neatins.

Poate chiar pentru aceasta a publicat monitorul guvernului un comunicat desmințênd că „Novoie-Vremia“ ar fi organul oficios al comitelui Ignatieff.

Adevĕrul este că în Rusia, toate ḑiarele sûnt oficioase și trebue se joace după fluerul ministrului de interne.

Un alt articol din „Nevoie Vremia“ discută proiectul pentru formarea unui sta compunêndu-se din Serbia, Bulgaria și Bosnia sub dinastia unei secundogenituri austriace și sub suzeranitatea Austriei. Numita foaie nu se poate hotărî a crede, că principile Alecsandru ar abḑice de bună voie în favoarea unei secundogenituri austriace, și de aceea propune fondarea unei confederațiuni balcanice sub egemonia principelui Nikita al Montenegrului. În aceasta federațiune sĕ între Bosnia și Erțegovina, conservând fie-care stat autonomia administrativă, pe când armata, politica esternă și afacerile politico-cormerciale sĕ fie lăsate adminìstrațiunii centrale pentru conducerea căreia principele Nikita sĕ fie ajutat de un parlament central. Planul nu e rĕu pentru formarea unei satrapii rusesci în peninsula balcanică.

Sub titlu: *Din Basarabia*, „Posta“ scrie:

„Căutând a ne informa și noi asupra diferitelor sciri rĕsboinice ce circulă prin ḑiare eată scirile ce ni comunică de corespondentul nostru din Reni cu data de 18 Februarie, pe care avem tot dreptul ale crede ca foarte positive:

„Linia drumului de fer Bender-Reni, care era deteriorată se reparează cu mare grabă, făcêndu-se multe îmbunătățiri, mai cu seamă în garele de la Bender și Reni.

„La această reparație lucrează soldați din corpul de sapori sub conducerea oficerilor de geniu.

„Prin Reni au trecut astăḑi, sosind cu trenul de aḑi dimineață patru oficeri rusi și trei iuncheri (cadeți) îmbrăcați civil; un iuncheri era îmbrăcat în uniformă militară, îndreptânduse spre Galați. Intențiunea le era de a merge spre Rusciuc cu vaporul austriac de Sâmbătă s'au cu trenul dela Giurgiu.

„Comercianții din Reni sûnt ca siguri de sosirea oștirilor în vara aceasta; de aceea și făcu provisii de tot ce place oștirei mai cu deosebire. . . “

Rescoala în Tunis își ridică capul de nou, ca sê se dea de lucru Francesilor.

Rescoala.

Scirile din părțile resculate sûnt foarte de puțină însemnătate. Trupele se ocupă mai mult cu fortificarea posițiunilor ocupate, cu lucrări pentru a'și asigura comodități mai bune de încuartirare și cu regularea comunicațiunei între posițiunile ocupate. —

FOIȚA.

O biografie neterminată.

Românul nu pere.

(Încheere.)

Tinĕrul dedat, cu luptele, sciind a împărțì puținul — au primit aceste cu mulțămită, a aprețuit acest post și și-a împlinit chiemarea cu ambițiune nobilă, și a fost mândru că poate arĕta în scoală progres cu învĕțăceii, ear afacerile cancelariale le îndeplinia cu promptitudine Capii cancelariei nu'i putea da atât de lucru ca se rĕmână restanțe de pe o ḑi pe alta.

Petrecênd așa ḑiua cu afacerile postulu seu, îi rĕmânea nopțile pentru studiat. Din când în când dacă putea economisa ceva din salariul seu, folosea câte o serbătoare spre a călătorì la B. P. la facultate, unde obținea atestate de colloquii, — și așa ia succes a apărè ca frequentator regulat. Profesorii universității îl cunoascea ca diligent.

Durere însĕ, că această conduită nobilă, această diligență de fer ce îi promitea tinĕrului nostru un viitoriu era un ghimpe în ochii unor tineri conducĕtori ai cancelariei, cari se cugetă a fi trămișii națiunei române de luminători, de coducători și de dătători de ton.

Cu cât își dete tinĕrul nostru mai multă silință spre împlinirea afacerilor oficioase, tinerii tribuni 'l apasă cu atât mai tare. Cu cât avea tinĕrul mai multă ambițiune pentru succesele secerate ca învĕțătoriu, ca scriitoriu, ca jurist, cu atât mai tare îl dejose la servițe ordinare, dar tinĕrul aceste le împlinea cu mare linisce și devotament, ḑicêndu-și în sine proverbiul neuitat: „Bun e D-ḑeu.“

Dar invidia, acea patimă urîcioasă care mult este causa decăderei noastre, invidia tinerilor se irită tot mai tare, din ce vedea că se înalță energiosul lor supus. Tinĕrul brav, desconsideră însĕ toate greutățile și obstaculele ce i se grămădia; împlinia ori ce ordin cu promptitudine. Scia ce este ordinea, cunoascea prea bine subordinațiunea militară, deci se supunea. Unica împregiurare îl durea însĕ, și aceasta era. aducêndu-și aminte că la toate funcțiunile între streini au sciut sĕ'și atragă simpatia, iubirea superiorilor sei, — și acum la o funcțiune constituțională națională, unde superiorii inmediați sûnt tineri, așa ḑicênd de același rang, apoi Români, numai acestora nu le poate atrage simpatia.

Se încuragia deci de nou, li căciulia și li cumănăcea, dar toate înzadar. Tinerii îl vedea totdeauna de un ghimpe în ochii lor. Prin multe fatalități, și dejosiri — au suportat oficiul un an.

În scoală a făcut esamenele cu învĕțăceii cu laudă, comisiunea esaminătoare a fost prea mulțumită, constatând progres din obiectele propuse, din obiectele cari durere puțin se aprețuesc în institutele noastre. Timpul liber de vacanțe l-a folosit pentru preparare strictă din studiile juridice și în 9 Sept. 1881 a depus esamenul fundamental cu laudă înaintea comisiunei censuratore, și primì promovare cu votul unanim al acelei comisiuni.

Cine va putè descrie acum bucuria tinĕrului nostru vĕḑênduse cu un an mai nainte, mai aproape de scurtarea suferințelor.

Înscris de nou în al 2-lea an juridic, după ce corpul profesoral, în considerațiunea diliginției desvoltate, a studiului profund a acestui tinĕr ia conces ascultarea prelegerilor gratuit, ia ertat întregul didactru, sĕ se întoarcă în patrie, se și începură de nou luptele pentru esistență. Dar aici ce se veḑi? Invidia uricioasă, jalusia pentru progresul dovedit, au subminat în întunerec. Au informat forurile mai înalte prin . . . . și li-a succes. Tinĕrul se rentoarce sĕ-și ocupe postul de an și acum: Auḑi-lume! S'a decis că dacă e jurist în *B. P.* nu poate fi învĕțătoriu la

Ploile torenţiale pricinuiesc cu deosebire insurgenţilor fatalităţi mari încât sûnt siliţi a sista ostilităţile. Trupele n'au se sufere pentrucă în cele mai multe casuri sûnt aşeḑate sub acoperişe bune. — În Vinerea trecută a fost o mică încăierătură la podul dela Ljuta. Resculaţii atacară o coloană de transport la podul dela Ljuta. Resculaţii fură alungaţi preste fruntăriile muntenegrene. — În Cattaro şi Mula s'a ivit vĕrsatul cel negru.

Din dieta Ungariei.

(Urmare.)

După Rohonczy ia cuvêntul J. Horvath (membru în comisiunea pentru regularea Tisei), care într'un discurs detaiat se încearcă a combate descoperirile lui Rohonczy, ḑicênd că lucrările de regulare s'au dat firmei Haas şi Deutsch pe an şi mai lesne, ear lucrările de curăţirea nisipului s'au lăsat societăţii de clădiri din Viena, fiindcă ofertul acesteia a fost mai eftin.

Ged. Rohonczy (în cestiune personală): Eu nu am amintit numele dlui deputat Iuliu Horvath şi dênsul totuşi s'a aflat îndemnat a lua cuvêntul, ca şi când ar fi fost atacat din partea mea. Aceasta nu poate fi decât o neînţelegere.

Juliu *Horvath*: Nu!

G. *Rohonczy*: Atunci nu înţeleg pentru ce dl deputat a apĕrat pe secretariul de stat. Nu sciu, dacă dsa e cumva candidat pentru oficiul de secretar de stat în ministeriul de comunicaţiune. (Ilaritate în stânga şi în stânga estremă). Poate că d-sa are date, dar încât pentru merit, încât adecă pentru manipulaţiune, nu sciu, dacă lucrul stă astfel, cum ḑice dsa, şi meritul e lucrul principal. Pentru a lă- [illegible] Casă şi pentru a liniscì şi pe dl deputat, care se vede vătĕmat în onoarea sa, trebue sĕ amintesc, că am primit o epistolă anonimă, în care s'au numit douĕ firme ca unele ce au cunoscinţă despre nisce abusuri comise de dl Horvath. N'am atribuit nici o însemnătate acestei scrisori anonime — aceasta nu e obiceiul meu — dar fiindcă sûnt provocate douĕ firme, am căutat pe una dintre aceste firme şi am şi făcut întrebare la dênsa. Respectivul — dl Schiller — nu mi-a rĕspuns multe; el a cam şuvăit şi apoi mi-a ḑis, că în dimineaţa următoare îmi va spune toate. Dar nu şi-a ţinut cuvêntul şi eu nu m'am mai interesat de afacere.

Secretariul de stat *Hieronymi*: Declar înainte de toate că primesc din parte-mi proiectul de resoluţiune propus de dl. Rohonczy (Aplause generale) fiindcă e în interesul meu a-l primì când activitatea mea în gremiul ministeriului de comunicaţiune e supusă la o esaminare publică (aplause), căci prin trênsul scap de sarcina de a mi se atribuì mie tot ce e reu în ministeriul de comunicaţiune. Încât pentru acusările dlui Rohonczy, anumit încât aceste acusări privesc lucrările din valea Tisei şi abusurile comise acolo, declar că am la mână un conspect al licuidaturei, care dovedesce că dela anul 1867, decând esistă ministeriul, lucrările de străpungere s'au sevêrşit pe basa a trei contracte diferite, fie care contract arată o reducţiune a preţului, şi anume după contractul prim preţul fie cărui metru cubic de străpungere era 1 fl. 24 cr.; după contractul al doilea 91 cr. şi după al treilea 73 cr. Rohonczy a ḑis că calamităţile la Tisa de jos provin de acolo, că era mai comod pentru întreprinḑetori a începe lucrările de regulare în partea din sus a fluviului decât in partea din jos a Tisei. Contra acestei presupuneri datele oficiale arată că dela anii 1870 s'au dat numai nisce lucrări neînsemnate în partea din sus a Tisei. Încât pentru învinuirea că lucrările s'au dat esclusiv firmei Deutsch amintesc că la ultima escriere publică de liferaţiune au încurs următoarele oferte: Societatea de clădiri din Viena cu un rabat de 10%., Luczenbacher cu 25%, Deutsch cu 15% şi Eduard Schaar cu 18%. Şi dacă e adeverat, că Schaar şi Deutsch sûnt identici, despre ce însĕ nu sûnt convins, totuşi nu se poate afirma că societatea de clădiri din Viena şi Luczenbacher representă una şi aceeaşi firmă, că prin urmare concurenţa nu a fost sinceră. Rohonczy a mai ḑis că de câte ori e vorba de lucrările de draguagiu, nu poate fi vorba de alt cineva decât de firma Deutsch pentru că această firmă esecută de 30 ani aceste lucrări. Primul tractat de draguagiu însĕ s'a încheiat în Ungaria la anul 1866 cu Mansion, lucrările din anii 1866—1876 cu societatea generală austriacă de clădiri, tractatul ulterior s'a încheiat cu aceeaşi societate, apoi a venit la rând întreprinḑetoriul Aron Muttermann, în anul 1875 earăşi societatea din Viena şi Iosif Deutsch a obţinut lucrările numai una dată. S'au încheiat 6 contracte cu privire la lucrările de curăţirea nisipului pe Dunăre şi dintre aceste numai unul cu Deutsch, care abia esecută a doueḑecea parte a tuturor lucrărilor. Comisiunea parlamentară e ceva ce nu va esistă nici odată. Dacă cineva are cunoscinţă despre un abus şi nu are curagiul moral a-l spune pe faţă, ci substitue în locul seu comisiunea parlamentară, aceasta nu e o procedere corectă. (Aplause în dreaptă, mişcări în stânga estremă.)

Insinuaţiunea, că cu deosebire eu aşi fi înduplecat pe unul dintre organele ministeriului de comunicaţiune a favorisa pe un întreprinḑĕtor, e o calumnie, care nu o pot stigmatisa de ajuns. Căci dacă a fost cineva în ministeriu, care s'a nesuit a promova reputaţiunea statului inginerilor, mai cu samă prin acea ca sĕ manipuleze cu mâni curate în lucrurile ce privesc afacerile ţĕrei, apoi acela am fost eu. Şi pentru aceasta domnul Rohonczy îmi însinuă fără nici un motiv că am voit sĕ înduplec organele subalterne a favorisa pe întreprinḑĕtori; a nu areta pentru aceasta însinuaţiune nici un nume nici un dat, e un feliu greu de calumnie. Dl deputat Rohonczy sĕ spună, cine este acela pe care l'am încredinţat cu favorisarea întreprinḑĕtorilor, dacă scie şi dacă esistă o astfel de persoană.

Cele ce le produce dl Rohonczy: cum s'a încordat sfoara printre pichetele directive, cum s'a mĕsurat adêncimea, cum s'au comis prin aceasta abusurile ce le aduce în combinaţiune cu persoana mea — sûnt nisce lucruri ridicole. Cine scie cum se fac mĕsurările, nu va cere dela mine, ca eu sĕ sciu de aici din Budapesta, ce pichete se vor folosì la străpungeri. E ridicul aceasta. (Aprobări în dreapta). Dacă dl Rohonczy scie, că unul dintre organele noastre comite abusuri, ori unde, şi dacă dînsul îl va arata ministeriului, fie aşigurat dsa, că cestiunea se va cerceta din temeiu şi dacă se va constata că s'a comis un abus, că mĕsurarea nu s'a făcut esact, respectivul va fi pedepsit într'un mod esemplar.

Dl Rohonczy a amintit ca esemplu, că un oare care proprietar a trimis pentru străpungerea unei stavile ce opresce ape închise suma de 200 galbini şi că un intreprinḑĕtor onest pentru a'şi căpeta banii, a dat la o rudenie a unui funcţionar de stat 2,000 fl. Dl deputat amintesce aceasta ca esemplu, şi dacă 'mi aduc aminte, el nu a ḑis că acei 200 de galbini sau 2000 fl erau destinaţi pentru mine, presupun însĕ, că aceasta a fost tendenţa cuvintelor sale. Faţă cu această tendenţă declar categoric că aceasta este o calumnie; nu cunosc alt termin.

Eu cred că una dintre problemele principale ale parlamentului e controlarea administraţiunei şi pentru ca parlamentul sĕ poată învestì funcţiunea de controlor, care e al treilea avantagiu mare al regimului parlamentar, e neapĕrat de lipsă ca deputaţii când le vin la cunoscinţă unele abusuri şi necorectităţi comise în administraţiune sĕ cerce a le vindeca. Ar fi o greşală foarte mare când am voì sĕ restringem acest drept al parlamentului şi al singuraticilor sei membrii într'una sau alta direcţiune, din motivul, că aceasta ar fi în unele casuri particulare un lucru necomod pentru unele persoane particulare. Recunosc acest drept pentru fie care deputat; când înse se produc suspecţionări generale, care lovesc o clasă întreagă şi un ram întreg al administraţiunei, când dl Rohonczy ḑice, că cu prea puţine esceptiuni întreg ministeriul de comunicaţiune e corupt, când dsa, cu toate că însuşi nu scie, îmi împută lucruri, ce se pot comite numai atunci când întreg ministeriul dela cel dintâiu până la cel din urmă e corupt; când dl deputat se ascunde la spatele unor date ce nu voiesce a le areta sub pretestul, că ele sûnt o sabie cu douĕ tăişuri, dar de altă parte tot dsa declară că înaintea unei comisiuni parlamentare le va arĕta, eu considerând că esmiterea unei anchete parlamentare e problematică, ḑic că a face asemenea suspecţionări e o procedere ce nu corespunde interesului comun. (Aprobări în dreapta).

Rog pe onorata Casă încă odată. ca sau sĕ esmită ancheta parlamentară, prin care se va constata cine e vinovat şi cine nu, că s'au făcut sau nu abusuri sau dacă ancheta nu se va esmite, atunci sĕ protesteze contra acestor suspecţionări generale. (Aprobări în dreapta.)

Ministrul president *Tisza*: Mĕ voiu pronunţa pe scurt, fiind că am fost apostrofat direct, ca sĕ nu se ḑică că guvernul a tăcut. Nu sciu, dacă am clătinat din cap, când m'a apostrofat dl Rohonczy, cred însĕ că până acum nu le-a fost oprit nici deputaţilor nici ministrilor a'şi mişca capul. De ce natură a fost afirmaţiunea dlui Rohonczy pronunciată în momentul când am clătinat din cap, aceasta s'a ilustrat de atunci cu date şi cifre.

În afacerea iniţiată de dl Rohonczy va decide casa şi cred că ea va lua o hotărîre dreaptă. Nu dorinţele respectivului, ci numai interesele parlamentarismului şi esenţa afacerei ne va servì ca directivă. E lucru firesc şi corect, ca deputatul care fu atacat sĕ primească de bună voie cercetarea, dar nu dînsul este chemat a judeca că trebue sĕ se facă cercetarea sau ba. (Aplause în dreapta) Nu contestez casei dreptul de a esmite anchete, în Anglia însĕ aceasta se face numai când acusarea e atât de grea încât ar putè sĕ provoace din partea casei un blam sau o condamnare, sau când opiniunea publică întreagă e neliniscită. Învinuirea din cestiune nu e aşa gravă şi dacă am esmite ancheta, camera ar venì uşor în posiţiunea de a'şi pierde tot timpul cu cercetări. Încât pentru a doaua cualificaţiune, însuşi dl Rohonczy a ḑis că opiniunea publică a remas liniştită. Dacă în urma ori cărei învinuiri am esmite o comisiune ce s'ar alege din justiţie?

Dl deputat a ḑis, că va presenta datele sale comisiunei, dacă respectivii vor fi asiguraţi că remân nepedepsiţi. Va se ḑică un individ, care sĕ poată vorbì numai dacă faptele sale vor remânè nepedepsite, prin urmare un individ, al cărui simţ moral nu poate fi prea fin, pentrucă a comis ceva culpabil, — sĕ fie admis ca acusator şi martor? Eu cred că comisiunea nu va face aceasta, nici va judeca pe un om onest pentru un astfeliu de individ. (Aplause vii în dreapta.) Acì nu e motiv pentru a lua causa din mânile judelui ordinar. Dl deputat se pare a crede, că comisiunea ar avè sĕ proceadă aşa cum făcea odinioară judecătoria secretă din Veneţia, pentru ca denunciantul sĕ remână neatacat. Cu acest lucru eu unul nu mĕ învoiesc. Şi oare opiniunea publică liniscise-va prin aceasta, putè-va comisiunea sĕ erueze pe această cale culpabilitatea vinovatului şi neculpabilitatea nevinovatului? (Aplause vii în dreapta). O asemenea mesură ar aduce şi pe cei cincispreḑece membrii în suspecţiune.

Csanády (întrerupênd): Pentru ce te temi?

Ministrul president *Tisza*: Nu acela se teme, care doresce descoperirea erorilor, dacă sûnt erori, ci acela care nu cutează a descoperì pe faţă acele erori.

Dacă ar fi funcţionari de aceia, cari au fost dimisionaţi, pentrucă nu au voit sĕ esecute îndrumări neîncuviinţate de superioriorii lor, ei nu ar fi tăcut până acum. Dacă însĕ sûnt funcţionari sau alţi, cari au conoscinţă despre abusuri sĕ vină şi sĕ se însinue, îi provoc pe faţă şi dacă se va constata pe calea ordinară că au spus adevĕrul, unul ca acela nu va primì pedeapsă ci remuneraţiune. (Vii aplause în dreapta).

---

institutul român. Acesta au fost atestatul dela superiorii români pentru acest tiner, care a dovedit energie esemplara în oficiul seu, care au desvoltat rara diligenţă pentru de a se cualifica şi a înainta, ca sĕ poată fi când-va un membru folositoriu al naţiunei. Când străinii, adecă corpul profesoral din *B. P.* 'i uşorează inaintarea, atunci unii din sinul nostru 'l condamnă la perire. „Dar bunui Dḑeu“ îşi ḑice tinerul şi cu aceste merse la *P.* sĕ asculte prelegerile, fără nici un ajutoriu fără nici o speranţă sĕ trăeaccă în capitală.

Ca sĕ nu fie pe stradă, societatea junimei române din capitală i a oferit localitatea sa modestă un cuartir, ca se nu peară de foame, societatea universităţii maghiare i-a oferit prânḑ. Astfeliu studiează acel tinĕr persecutat de soarte, şi dacă convini cu acest tinĕr şi'l întrebi de stare, 'ţi rĕspunde voios „Bun este Dumneḑeu, am prânḑ am cuartir şi aşa am de toate.“ Dar sĕ ne întrebăm noi acum, de sûnt aceste destule pentru subsistenţa unui om: — sûnt acestea îndestulitoare ca un tinĕr sĕ-şi poată păstra sănătatea, sĕ-şi poată susţinea esistenţa sĕ poată face progres?.....

I. C.

(Întrerupem aici această biografie ce ni a venit dela o persoană stimabilă şi care este biografie multor bărbaţi şi tineri români. O întrerupem cu speranţa în proverbiul, ca sĕi ḑicem şi noi aşa: „Bun e Dḑeu!“ cum a ajutat multora i va ajuta şi respectivului; sĕ nu despereze. Tot ce ar fi sĕ mai ḑicem ar fi, Bunul Dḑeu sĕ dea ca urmaşii nostrii sĕ aibă ocasiune de a îndeplinì cu mândrie, această biografie întreruptă, putêndu-o pune de model multora şi cu deosebire acelora, cari din causa îndestulirei uită de datorinţele lor către sine, către părinţii lor şi către poporul din care au eşit. Încheem această scurtă observare a noastră cu: *Per aspera ad astra!* Red.

G. *Rohonczy*: Fiind că am declarat la începutul cuvêntului meu că deocamdată voiu primì respingerile eventuale sûnt silit sě sufer şi învinuirea de calumnie. Am fost preparat la aceea ce credeam de datorinţă a declara.

Cu aceste şedinţa sgomotoasă dela 27 Februar s'a închis, dar nu s'a încheeat în această ḑi afacerea penibilă de corupţiune sulevată ds deputatul Rohonczy.

(Va urma.)

Adunarea generală estraordinară a comitatului Sibiiului.

Sibiiu, 7 Martie 1882.

Astăḑi comitatul nostru a ţinut o dunare generală estraordinară, care abia a durat o oară.

Momente mai interesante numai ouë au fost, provocate de dl Cosma. elelalte obiecte toate s'au resolvit ră nici o desbatere.

Nainte de ordinea ḑilei a interpelat dl Cosma pe dl vice-comite că:

1. Din ce causă nu s'a îndeplinit încă prin alegere, conform legei, postul de primariu din oraşul Sas Sebeş, devenit vacant prin abḑicerea dlui Dr. Păcurariu încă în Noemvre 1880?

2. Are de cuget dl vice-comite sě efectuească fără întârḑiare îndeplinirea prin alegere a postului din cestiune?

Dl vice-comite respunde: că la început n'a dispus numai decât alegerea, pentrucă fostul primariu dl Păcurariu avea o apelată neresolvită încă pe la ministeriu, deci în interesul fostului primariu a asceptat resultatul acelei apelate, — după aceea s'au încurcat trebile pe la Sas-Sebeş astfeliu încât 4 din funcţionarii principali ai cetăţii au devenit sub cercetare disciplinară. Fiindcă acestia toţi erau cualificaţi pentru postul de primariu, dar pe cât timp stau sub cercetare disciplinară trebuiau sě fie eschişi dela concurs, — în interesul lor a fost necesitat sě amâne alegerea. Acum însě procesul disciplinariu s'a terminat, şi în timpul cel mai scurt se va efectuì alegerea.

Înterpelantul este mulţămit cu partea ultimă a rěspunsului, nu este însě de feliu mulţămit cu motivele amânărei.

Împregiurarea, că fostul primariu ca advocat, apelase decisiunea camerei advocaţiale, prin care i se pusese alternativa ca: sau sě fie advccat în Sibiiu sau primariu în Sebeş, dar deodată nu poate sě fie şi funcţionariu public şi advocat — n'a putut fi motiv pentru suspendarea legei, carea este atât de decisivă în privinţa, ca cetăţile cu magistrat organisat sě fie conduse de funcţionariu anume ales, încât chiar când este necesitate de substituire interimală, şi aceea trebue sě se facă prin alegere, — ear' împregiurarea, că sub conducerea remasă după depărtarea fostului primariu conform statutelor acelui oraş, numai de aḑi pe mâne, până la reîntoarcerea lui, s'au încurcat iţele, încât toţi funcţionarii de frunte cu conducětoriu cu tot au devenit sub cercetare disciplinară, chiar aceea dovedesce că conducerea a fost lăsată în mâni imbecile, şi că dacă se esecuta legile la timpul seu se încungiura această compromisiune.

În speranţă deci, că alegerea, conform promisiunei, se va efectuì fără întârḑiare, de astă dată ia spre sciinţă respunsul.

La posiţiunea 12. „Propunerea vice-comitelui pentru aplicarea a doi diurnisti permanenţi la scaunul orfanal“ — ni se înfăţişă un tablou interesant, şi se făcură din partea comitelui suprem nisce descoperiri surprinḑětoare atât pentru cuprinsul cât şi pentru nedelicateţa lor faţă cu vice-comitele, pe care noi îl sciam până astăḑi că este creatura şi protegiatul comitelui suprem, ear' astăḑi însuşi comitele supr. ca din senin publică în auḑiul tuturor, că între dênşii au ajuns lucrul până la a se denuncia unul pe altul, punêndu-ne în vedere, în cel mai scurt timp, o adunare estraordinară, negreşit pentru substituirea vice-comitelui, pe care el a propus şi speră ca ministrul sě-l pună sub cercetarea disciplinară şi sě-l suspendă.

Înteresantul incident a decurs în modul următoriu:

Preşedintele: Vě rog sě luaţi dela ordinea ḑilei obiectul acesta şi sě-l reservaţi pentru procsima adunare generală estraordinară, care sper că se va convoca cel mult peste 8 ḑile, căci în cestiunea aceasta este divergenţă între mine şi între dl vice-comite. Lucrul este naintea ministrului şi sûnt sigur că în cel mai scurt timp se va resolvì, deci sě nu se aducă vr'un conclus, care eventual ar altera dispoşiţiunile mai înalte.

Cosma: Înţelegênd din cuvintele dlui comite suprem, că între dênsul şi dl vice-comite este divergenţă de păreri în privinţa acestei cestiuni, şi că lucrul este la ministeriu pentru decidere, chiar pentru aceasta aflu necesară pertractarea obiectului, căci dacă se va dovedì că propunerea dlui vice comite este în interesul administraţiunei comitatului, conclusul de astăḑi poate sě contribuie la resolvirea corectă a cestiunei prin ministeriu.

Preşedintele: Repet domnilor, că în cel mai scurt timp se va convoca o adunare estraordinară, când apoi, dacă va fi de lipsă, se poate desbate şi această cestiune, căci este posibil ca cestiunea sě se resoalve la ministeriu prin suspenderea vice-comitelui şi punerea lui sub cercetare disciplinară. Eu sûnt contra sistemisărei a doi diurnisti la scaunul orfanal, căci nu este lipsă de ei.

Cosma: Şi eu sum de părere că nu este lipsă de ei şi în această privinţă am şi o propunere.

Preşedintele: Sě auḑim propunerea!

Cosma: Nu o pot face, dacă nu se pune cestiunea la ordinea ḑilei.

Preşedintele: Aşa dară sě se cetească raportul vice-comitelui.

Se cetesce.

Cosma: Cine cunoasce mulţimea afacerilor impuse scaunului orfanal prin art. 20 din 1877 trebuie sě recunoască că pentru prelucrarea acelora nu pot fi de ajuns puterile aplicate la scaunul orfanal înainte de punerea în viaţă a numitei legi. Sciu şi din pracsa mea ca advocat, că la scaunul orfanal merg lucrurile foarte împedecate din lipsa puterilor scripturistice, şi în parte şi de concept; cu toate acestea însě eu aflu destule puteri de lucru în biuroul comitatului, cari aplicate bine şi la destinaţiunea lor fac superfluă sistemisarea a doi diurnişti permanenţi la scaunul orfanal.

Protonotariul onorariu şi vice-notariul I. dl Szőcs Sándor, şi cancelistul Finger Iósef sûnt subtraşi din serviţiul comitatului, pentru care sûnt salarisaţi, şi contra legei şi statutelor comitatului sûnt aplicaţi în calitate necunoscută nouě în biuroul presidial al dlui comite suprem, de care nici în lege, nici în statut nu se face nici o amintire.

Ca sě se suplinească lacuna provenită la concept prin depărtarea dlui vice-notariu I. Szöcs, s'a substras un cancelist dela chiemarea sa şi s'a aplicat la concept.

Avem deci doi cancelisti subtraşi dela chiemarea lor, cari aplicaţi conform legei pot îndeplinì afacerile scripturistice la scaunul orfanal.

Din aceste consideranţe fac următoarea propunere:

„Considerând că după §§ 4. şi 5. ai statutului comitatens şi 59. Art. 42 1870 notarii municipiului sûnt „referenţii şi actuarii“ oficiului municipal, şi numai actele „căpetate dela vice comitele“ sûnt datori a le resolve, — ear cancelistii tot după acel statut comitatens, numai acele lucruri scripturistice sûnt datori a le face, cari „li se încredinţează din partea directorului de cancelarie;“

„considerând că cu abatere dela aceste legi şi statute dl. vice-notariu I şi protonotariu on. Szöcs Sándor şi cancelistul Finger Iosef s'au subtras dela chiemarea lor legală şi s'au aplicat în cancelaria comitelui suprem, neprevěḑută nici în lege nici în statute;

„considerând mai departe că spre suplinirea lacunei devenite în ramul de concept prin subtragerea de acolo a protonotariului on. Szöcs Sándor, se aplică de concipist un cancelist, care prin aceasta asemene se subtrage dela destinaţiunea sa;

„şi considerând în fine, că în urma acestora, la scaunul orfanal, din lipsa puterilor suficiente, atât în ramul de concept, cât şi în afacerile scripturistice, s'au îngrămădit o mulţime de restanţe:

„în loc de a se sistemisa două posturi de diurnisti permanenţi, se îndrumă vice-comitele, ca în puterea dreptului şi datorinţei sale, sě aplice pe dl vice-notariu I. şi protonotariu on. Szöcs Sándor conform chiemărei sale la ramul de concept a;l comitatului, ear' pe cancelistul aplicat de concipist şi pe cancelistul Finger Jósef reţinut în cancelaria comitelui suprem, sě'i dee la dispoşiţiunea preşedintelui sedriei orfanale“.

Preşedintele: Vedeţi dnilor, că cestiunea are se ia dimensiuni mari, pentru cari nu este potrivit momentul present, deci repet rogarea ca sě se ia dela ordinea ḑilei.

Klein: Pe mine de loc nu me alterează conflictul ce, precum vedem subversează între conducătorii comitatului, acesta e treaba Dlor, — dar propunerea dlui antevorbitoriu o consider de cu mult mai ponderoasă decât sě o putem resolvì numai după o auḑire; deci pentruca aceea sě se poată aprecia după ponderositatea ei, propun ca sě se transpună la comitetul permanent cu indrumarea ca studiându-o din toate punctele de vedere sě raporteze asupra ei procsimei adunări generale, fie acea ordinară, care încă nu poate fi departe sau estraordinară.

Cosma: Dacă on. adunare generală e de părere că are lipsă sě se mai studieze causa şi prin comitetul permanent eu in interesul causei aderez la propunerea dlui antevorbitoriu.

Preşedintele: Aşa dară nefiind nimene în contra propunerei dlui Klein aceasta se dechiară de primită.

Cele lalte obiecte s'au resolvit fără desbatere conform propunerilor comitetului permanent, şi adunarea s'a încheiat la 11 oare.

Dl comite suprem, când, după declararea dlui Cosma, că este de acord cu dênsul în privinţa nesubversărei necesităţii de a se sistemiza posturi nouě de diurnişti — s'a grăbit a cere şi a pune cestiunea la ordinea ḑilei, credem că nu s'a asceptat la aplicarea acelor mijloace, cari le-a propus dl Cosma; sûntem convinşi însě, că comitetul permanent, chiar şi în casul, dacă ar insista la propunerea sa de mai nainte, de a sistemiza încă două posturi de diurnişti permanenţi, nu poate decât sě recomânde spre primire propunerea dlui Cosma, căci aceasta nu intenţionează alt ceva decât esecutarea legei în favoarea municipiului.

Sûntem curioşi cum se va limpeḑì situaţiunea cu conflictul dintre comitele suprem şi vice-comitele? carele nu putem crede sě'şi aibă isvorul numai în neînsemnatul incident, pentru doi diurnişti, reclamaţi de repeţite ori prin conclusele adunărilor generale din trecut.

Cine scie unde va crepa!? ce feliu de schimbări la faţă vom mai vedè în viaţa acestui municipiu dedat cu lucruri anormale!? *rap.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sân-Giorz 17 Februarie. Onorate Domnule Redactor! Constituirea noului protopresbiterat al Treiscaunelor s'a pus în lucrare în sensul ordinăciunei Consistoriului archidiecesan plen. Nr. 3818 şi 3917/1881. Spre care scop ne am întrunit în 16 Faur st. v. în S. Sz. Giorz sub presidiul Părintelui Adm. protopresbiteral Spiridon Dimian. După cuvêntul de deschidere Păr. Adm. ppesc suspende şedinţa pe 15 minute spre a se consulta colegiul despre cei ce sûnt a se alege membri în sinodul protopresbiteral. După alegere am mers la prânḑ la parochul local Alecsiu Popoviciu, unde ne învitase. În decursul prânḑului dl Părinte Administrator ne spune simţemêntul de buna venire esprimat de un cetăţan din Sân-giorz pre care enarânduni'l ni-a spus, că venind spre biserica română unde ne întrunisem, unu formă de domn ḑice cătră altul: „Ce plăcere a'şi avea eu a vedè barem 50 preoţi români spânḑuraţi (őtven oláh papot felakasztva) Firesce pentru noi cei din săcuime nu facură mare impresiune cuvintele dlui Administrator, căci sûntem dedaţi cu astfel de insulte. Nu ca sě scăpăm de insulte, căci de acele nu vom scăpa până vom trăi între maghiari, dar din alte consideraţiuni mai înalte, reşedinţa scaunului protopopesc ar fi cu mult mai bine în Elöpatak. Ar fi foarte bine, dacă Măritul congres, respective Sinod archidiecesan în privinţa aceasta ar cere consimţemêntul Sinodului protopresbiteral. X

Din Secuimea Treiscaunelor 17 Febr. Dle Redactor! Nu arareori sě întêmplă, nenorociri căşunate de elemente naturale într'o parte sau alta a ţěrei, prin grindină, ape şi altele. Şi cei ce au avut nenorocirea de a suporta nenorociri de aceste au fost compătimiţi, ba au alergat întru ajutoriul lor, după putinţă. Îmi vine a crede că anevoie s'ar putè escita, o astfel de compătimire cătră acei nefericiţi, cari nu elementele naturale le-au căşunat pagube şi iau adus la sapă de lemn: ci aplicarea rea a legilor constituţionale, de care ne bucurăm astăḑi.

Ca sě nu fiu prea molestătoriu prin o întroducere mai lungă îmi permit a descrie un cas concret.

În Mikoujfalu, in comitatul Treiscaunelor (Háromszék), locuitorii acestei comune înainte de anul 1848 erau întru toate tractaţi ca jobagi, făceau tot acele servicii şi suportau tot acelea sarcini faţă cu proprietarii. Venind anul 1848 dênşii 'şi věrsară sângele sub stindardul portat de Kossuth.

După anul revoluţiunei Micouifălenii remân tot jobagi: căci au fost botezaţi de tacsalisti şi mai pe urmă de colonişti (telepitvényesek). Aşa acesti nenorociţi nu se putură bucura de razele libertăţii ci numai în suportarea sarcinilor Statului.

Dela anul 1853 necontenit au trebuit sĕ se judece cu posesorii. Cam 43 familii vĕḍênd că procesele îndelungate le consuma bani fără nici un resultat, au păşit la învoiala cu Contesa Rozalia Miko, ca proprietăreasă şi au încheiat contract cu fiesce care oferinduse fiesce căruia, moşia ce o posede, drept de pădurit de 2 ori pe sĕptămână până la segregarea pădurei şi atunci fiesce care va primì câte 9 juguri de pădure şi dreptul de păşunit pe întreg teritoriul ce l-au folosit până acum. Aceste contracte fură încheiate la anul 1862.

Îndată după încheierea contractelor creditorii contesei, cer dela judecătoriă sistarea, de a plătì oamenii datoriile în mâna contesei până la terminarea procesului intentat de creditori, cari erau câtă frunză şi earbă. Vine anul 1872 şi contesa, sau mai bine ḍis căpăii dênsei, se încearcă a nimicì prin judecătorie contractul încheat cu beţii oameni. Contractul însĕ remâne în vigoare.

În anul 1876 într'o bună dimineaţă, sĕ anină un avis pe uşa cancelariei comunale: „că astăzi la 9 oare se va vinde prin licitaţie, datoria ce lor 43 familii rescumpĕrate. La oara citată sosesc doi advocaţi şi vreo doi domni, în frunte cu esecutorul şi se vinde prin licitaţie cu 1200 fl. v. a. o datorie de 9000 fl. v. a. Datoria o cumperară cei doi advocaţi.

Bieţii oameni la întâia provocare, care din ce au avut şi-au plătit preţul rescumpărărei, care figura dela 500 fl. — 300 fl. de persoană. Cei mai sĕraci fură daţi în judecată, şi judecătoria le-au execvat ce au avut şi au plătit datoria întreagă cu spesele procesuale cu tot. Bieţii oameni remaseră lipiţi de seraci, dar cel puţin le-au remas moşiile rescumpĕrate, aveau pădure şi păşunit.

Dar lucrul nu este încă terminat.

Vine anul 1880 şi se vinde prin altă licitaţie pădurea contesei Rozalia Miko cu 40 miì florini v. a. şi o cumpĕră dl advocat din Cluj Ferenci (acum deputat dietal), pe seama dlui Korbuly Bogdan tot din Cluj. În scurt timp devine acest din urmă proprietariul pădurei, şi pune păzitori de pădure din alt sat. Firesce prin o astfeliu de grijă prevaricaţiile au ajuns la culme, căci nu numai sătenii prevaricau, ci şi din comunele vecine veneau in pădurea noastră.

Luni în 9 Februariu a. c. au venit dnul advocat Ferenczi nu dela Cluj dar dela Budapesta. Scopul venirei l'am primit prin o publicaţie dela vice comitele că dela întrarea în posesiune a dlui Korbuly Bogdan nimenui nui este permis nici a întra în pădure, nici a păşuni. Acei ce ar cuteza a călca acest ordin vor fi pedepsiţi ca prevaricanţi. În aceaşi ḍi sosesce şi dl Szolgăbirău, şi începe cu pedepsirea prevaricatorilor luând de persoană dela 70 fl. v. a. — 20 fl. cel puţin. Soartea aceasta lovesce şi pe cei rescumperaţi fiind şi ei trataţi de prevaricatori. S'au pedepsit cu totul 154 oameni.

Rescumperaţii sûnt acum ca trăsniţi din senin, dar lor la lovitura de moarte, li se spune li se dă mângăerea că n'au drept nici la pădurit, findcă în cărţile funduare n'au fost însemnate pretensiile lor. Advocaţii lor cari le-au mâncat banii ḍic, că procesul îl pot câştiga faţă cu Miko Rozalia, dar faţă cu Korbuly nici odată. (Contesa Rozalia este cerşitoare trăesce din mila altora în Debreţin).

Hotarul întreg nu produce atâtea bucate câte se consumă în comună pe lângă toate că aici nu se lasă ogor ci în tot anul locurile se seamână — şi jumĕtate hotarul este a duor proprietari, firesce locurile cele mai bune. Ale singuraticilor sûnt dealurile şi rîpele. Din aceste nu poate sĕ se susţină o comună de preste 1,200 suflete. Isvoarĕle de venit erau pădluritul şi economia de vite, din aceste plătiau darea şi aruncul comunal, căci comunal nu este nimic prin urmare nici venit.

Eată dară comuna nimicită, nu prin elemente naturali, ci prin aplicarea rea a legilor. Seghedinul a fost înundat şi lumea credea că este sters de pe faţa pămêntului, dar' locuiitorii Seghedinului în comparaţia cu Mikoujfaleni n'au suferit nici pe jumĕtate, căci bani şi multe obiecte preţioase şi le-au putu scăpa, ear' isvoarĕle de venit nu li s'au secat întru nimic. Ear' Mikoujfalenii de bani au fost despoiaţi, prin rescumperare şi procese şi mai pe urmă isvoarele de venit li s'au secat cu desevêrşire prin Sentinţa Înaltei curii reg.

Nu sciu ce au fost locuiitorii comunei acesteia, de ce categorie s'au ţinut, în timpul jobăgimei, fostau tacsalisti sau coloni (telepitvényerdi), dar acum sciu că sub constituţionalism sûnt *Sărăcie lucie* (üres hurka és űres tarisnya.) pot sĕ se folosească de remediul dreptului de ..... cerşit.

A. C.

Scrisori din Macedonia.

Corespondenţă particulară a „TELEGRAFULUI“)

Monastir, Februarie 1882,

În repedea mea trecere prin cele mai multe oraşe şi orăşele ale Macedoniei, am putut sĕ'mi formez convingerea că scoalele române sûnt încă departe de a ajunge la starea dorită de toţi Românii adevĕraţi.

Pentru astăḍi am se vĕ vorbesc puţin despre scoalele din Monastir.

După câte am aflat, se ḍice că entusiasmul Românilor de aci ar fi scăḍut, graţie relei chibsuinţe a institutorului român care n'a sciut sĕ profite de primul avênt al locuitorilor cari au îmbrăţişat cu multĕ căldură drapelul naţional şi au alergat a'şi da copii la scoală.

Astăḍi în scoala comunală nu sûnt decât 20 de elevi şi în gimnasiul din Bitolia clasa I 12 elevi şi în clasa II 6, astfel că numĕrul tuturor elevilor este de 37—40.

Ar trebuì ca tinerii cari sĕ prepar în Bucuresci pentru cariera profesorală sĕ'şi dea bine seama de însemnata sarcină ce 'şi eau, căci aci nu este vorbă numai de o catedră pe care au se ocupe, aci nu este vorba de câteva oare pe cari au se le întrebuinţeze pentru a învĕţă ca limba românească sĕ fie cetită şi scrisă.

Nu.

Este vorba de redesceptarea unui popor şi de infiltrarea în vinele Macedonenilor a unui sânge vificator şi sănătos, care sĕ dea unui întreg popor consciiuţa de sineşi si se aprindă schinteia electrică, stinsă încă de mult timp.

Tinerii cari vin din România, crescuţi şi educaţi într'o atmosferă sănătoasă şi la lumina soarelui libertăţei trebuie sĕ scie că venind în Macedonia nu vor fi numai institutori de catedră ci apostoli ai redesceptărei naţionale.

Cu acest prilegiu trebuie sĕ vĕ mai comunic, dle directore, că am auḍit pe aci ḍicêndu-se că unii din tinerii Macedoneni cari urmează studiele în Buccuresci ar fi învĕţând la facultatea de drept, în loc se urmeze cursurile facultăţilor, de sciinţe, litere sau medecină, de unde ar putea câstiga un capital de cunoscinţe, foarte potrivite cu misiunea pe care o vor avea acasă la dênşii.

De sigur că acei tineri de şi sunt puţini la numĕr au intenţiunea de a rĕmânè în România Liberă, îndată după terminarea studiilor, de oare-ce viaţa din Macedonia li se pare prea aspră şi prea ghimpoasă, faţa cu viaţa plină de plăceri a Bucurescilor unde vor putea trăì cu o muncă relativ mult mai mică mai ales ca viitori advocaţi.

Sunt sigur că d-lu ministru al înstrueţiunei nu cunoasce aceste lucruri, d-lui care se întereseasă de mersul scoalelor din Macedonia, şi că va opri cu o oară mai înainte o asemenea stare anormală, silind pe aceia cari trăiesc în Bucuresci cu burse dela Stat, ca se urmeze cursuri cari vor putea aduce vre-un folos Macedoniei.

Aflăm iarăşi că unii din profesorii dela gimnasi, toţi tinerì cu inimă românească şi cu conşciinţă deplină a misiunei lor, au avut sĕ suporte lupte foarte mari până a putè sĕ pue mâna pe localul necesar, şi totuşi cestîunea nu este resolvată, de oarece autorităţile turcesci sunt prea indolente şi lipsite de înteligenţă.

Speranţa însă este că lucrul sĕ va svârşì cu bine şi că deşteptarea începută va urma fără preget, până când un nou soare va luci de asupra Macedoniei şi o nouă situaţiune îi va fi creată.

Până atuncì la lucru, cu patriotsim şi cu prudenţă.

La revedere. *Pegas*

Posta din urmă.

Un corespondent dela Viena al „Allg. Ztg“ din Augsburg spune că în contra dorinţei bar. Iovanovici L. M. C. operaţiunile în Erţegovina vor trebuì sĕ se înceapă cât mai în grabă, cu toate ploile şi bora. „Jertfele vor fi mai mari, dar trebue — ca eventual se nu trebue a se aduce şi mai mari“, ḍice corespondentul; mai sûnt şi „consideraţiuni de o politică mui înaltă“. — Aşa dar timpul face presiune fiind că e scurt.

— Preste Berlin a sosit scirea la Budapesta, că ministrul president rusesc din Belgrad Persani la însărcinarea guvernului rusesc şi-a dat toată silinţa se împedece proclamarea regatului Serbiei ḍicênd că nu este oportună, înse n'a fost spriginit de colegii sĕi.

— „Kölnische Ztg.“ spune că la gara din Petersburg, Scobeleff a fost primit de vre-o cinciḍeci de oficeri şi vre o câteva sute de oameni. Când s'a arătat generalul, au început cu toţii a striga „hurra“ şi salutau cu căciulile. Mulţimea a năvălit asupra lui Scobeleff şi între strigăte a căror vuiet crescea, fu îmbrăţişat de mulţi. „Huralele“ au încetat abia după ce trăsura s'a depărtat cu Scobeleff spre cetate. Afirmaţiunea lui „Golos“ că Scobeleff e antipatic la Ruşi este o făţărie.

— Dela Petersburg se telegrafează că ţarul a felicitat părechia regală sêrbească prin legaţiunea rusească din Belgrad.

Varietăţi.

* Marţi dimineaţa am primit următoriul:

(Necrolog.) Plini de durere aducem la cunoscinţă trista scire, cum că iubitul nostru colleg res. amic

Nicolae Marcu,

ascultător de drept la academia m. reg. din Sibiiu,

a repausat în în 21 Februarie (5 Martie) la 3 oare p. m. în etate de 23 ani după un morb greu (tiphus) de două sĕptĕmâni.

Rĕmăşiţele pământesci ale neuitatului defunct — speranţa doioşilor sĕi părinţi, model de modestia şi de toţi iubit — sĕ vor petrece din spitalul civil în 23 Februarie (7 Martie) la 3 oare după ameaḍi în cimiteriul din suburbiul Iosefin, unde binecuvêntându-se după ritul gr. or. se vor aşeḍa spre repausul etern.

Ascultătorii de drept dela academia m. reg. din Sibiiu.

La înmormêntarea junelui repausat cu doi preoţi, un diacon, cu corul compus din elevii institutului ped. teol. Andreian şi musica civilă (colegii purtau facle), au luat parte afară de jalnicii părinţi corpul profesorilor academici reg. ung. şi un public numĕros şi distins. La mormênt un profesor şi un colegă, au rostit discursuri funebre. Fie'i ţĕrina uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Necrolog.) Josif Crişan preot gr. or. în Boian, ca soţ în numele seu al fiicelor Victoria şi Eugenia, al soacrei sale, resp. mamei Veronica Cheţanoviciu, şi în numele tuturor rudeniilor: părinţi, fraţi, surori, unchi şi mătuşe, cu inima sfâşiată de durere anuncie trista scire despre moartea mult iubitei sale consoaţe *Veronica Crişan* născ *Cheţanoviciu*, carea după un morb îndelungat de plumâni, în etate de 32 ani, după o fericită căsătorie de 13 ani, cu cele sufleţesci împărtăşită, în 14 Februarie a. c. v. la 9 oare dimineaţa s'a mutat la cele eterne, lăsând pe ai sei în grele suspinuri. Remăşiţele pămêntesci ale scumpei defuncte sau depus spre eternul repaus în 16/28 Februarie a. c. la 2 oare post-merid. în cimiteriul bisericei gr. or. din Boian.

* (Reuniunea sodalilor români din Sibiiu) pe lângă un numĕr frumos de 43 sodali şi măestri şi-a ţinut Duminecă în 14 Februarie v. adunarea sa generală, alegêndu'şi cu unanimitate de preşedinte pe Rvrds. D. Nicolau Cristea, ear' de vice-preşedinte pe dl Nicolau Simtion, conducătoriu de maşină. Membrii în comitet s'au ales cu aclamaţiune dd. S. Balteş, pantofariu, G. Bogorin, cismariu, Fl. Cruciţa, croitor, D. Copăcean, pielariu. Membrii suplenţi dd. St. Vladu, cismariu, I. Avrigiau, cismariu, N. Bordea, aismariu, George Mera, pantofariu. Notariu Andreiu Balteş, tipograf; cassier Ioan Popa-Necşa, tipogra; controlor Nicolau Joandrea, tipo graf; bibliotecariu Vasile Ardelean mĕsariu.

* (Drum de fer între Paris şi New-York). — A face drumul de la New-York la Paris cu calea ferată în cinci ḍile şi jumĕtate, şi drumul pe uscat sĕ nu fie de cât o dată întrerupt prin o trecere de mare în timp de 2 oare, eată proiectul cel mai recent imaginat de inginerii americani. Linia plecând dela New-York străbate Canada, Nouă Georgie şi Alaska până la capul prinţului de Galles, de unde călĕtorii vor fi transportaţi cu vaporul la capul de Est pe partea asiatică opusă strîmtorii de Behring, şi la o distanţă de aproape 40 mile de estremitatea occidentală nordică a continentului american. Dela capul de Est drumul de fer proiectat ar ave sĕ traverseze pe teritoriul rus până la încrucişarea cu răţeaua drumurilor de fer siberiane. care corespund deja prin Moscova şi Petersburg cu capitalele europene.

S'a făcut socoteală că distanţa întră New-York şi Parìs ar putea fi făcută pe drumul acesta în 130 oare vă sê ḍică cu ceva mai puţin de cât cum este necesar ca sĕ ajungă cine-va dela New-York la San-Francisco, şi transportul ar costa cam 750 ranci de persoană.

* (Meteorologic.) Preste tot se asteaptă timp cu soare, schimbat cu nuoreli şi fără diferenţe mari în temperatură.

Loterie.

Mercuri în 8 Martie n. 1882.

Sibiiu: 66 82 47 25 79

Bursa de Viena şi Pesta

Din 7 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.80	119.10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.30	84.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.—	107.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	31.50	132.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.25	95.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.50	98.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	96.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḍecimei de vin	73.35	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.20	75.25
Datorie de stat în argint . . .	76.20	76.25
Renta de aur austriacă	93.95	93.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	128.75	128.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	818.—	818.—
Acţiuni de credit austr. . . .	307.40	317.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	314.50	315.15
Sorţi unguresci cu premii . . .	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.—	110.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.61
Napoleon	9.50$^5/_{10}$	9.51
100 marce nemţesci	58.75	58.65
London (pe poliţa de trei luni) .	120.40	120.40

Redactor respunḍĕtor Nicolau Cristea

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 24. Sibiiu, Sâmbătă 27 Februarie (11 Martie) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 26 Februarie.

Sûntem în plăcuta posiţiune de a putè comunica în tecst autentic românesc representaţiunea bisericei gr. or. române din Metropolia noastră, înaintată dietei Ungariei de Preasânţitul Archiepp şi Metropolit.

Prin aceasta împlinim o dorinţă justă a publicului nostru, care a asteptat această comunicare, şi care va fi în stare a'şi face o judecată dreaptă despre acest pas, şi care în urmă credem că va rectifica unele păreri ivite pe ici pe colea, până când publicul era avisat numai la estrase (din representaţiune) de prin foile străine.

Din partene dorim ca pasul acesta sĕ fie încununat de un succes mai bun, de cum au fost paşii făcuţi în causa introducerei limbei maghiare în scoalele populare.

Representaţiunea

înaintată casei representanţilor Ungariei de Escel. Sa Preasânţitul Archiepp şi Metropolit **Miron Romanul** *în numele bisericei greco-orientale române din Transilvania şi Ungaria.*

Nr. 19. M.

Preaonorabilă casă representativă!

Biserica greco-orientală română din Ungaria şi Transilvania, carea între împregiurări vitrige a fost espusă seculi întregi la grele suferinţie, îndată ce din părintésca îngrigire a preainaltei case domnitóre şi din bunăvoinţa legislaţiunei fu primită în rendul bisericilor şi confesiunilor libere şi egal indreptăţite din patriă, — conform sublimei sale misiuni şi luat între primele sale îngrigiri: a imbrăţişia în propia sa sferă de activitate educăţiunea poporului, şi a inlesnì după putinţiă credinţioşilor sei, cari nisuesc la cultură mai înaltă, calea către sciinţe.

Pe când de o parte biserica acésta privesce cu bucuriă sufletéscă şi cu incordat dor de progres la resultatele produse pe terenul cultural, cari în proporţiune cu mărginitele ei poteri materiali se pot ḑice că sunt indestulitoare: pe atunci de altă parte vine deprimătoare pentru credincioşii acestei biserici şi stêrnesce şi în autorităţile ei superiori ingrigiri indreptăţite acea impregiurare, că regimul statului a asternut preaonorabilei case representative un astfel de proiect pentru regularea instrucţiunei la gimnasii şi la scólele reali, care tinde a scirbí în mod simţitoriu autonomia bisericii greco-orientali române, — basa esistinţiei sale, — şi a lăsa în mare parte desconsiderate interesele culturali ale acestei biserici.

Când în urma reclamelor inteţitóre din partea tuturor eparchielor, 'mi iéu voiă din posiţiunea mea oficială a presenta preaonorabilei case representative ingrigirile acestea ale bisericii greco-orientali române, fac mai ânteiu, pentru a marca posiţiunea bisericii mele, acea observare: că biserica greco-orientală română, după desvoltarea ei canonică şi după disposiţiunile clare ale legilor cardinali ce sunt în vigoare, cuprinde loc în rêndul bisericilor autonome din patriă, şi ca atare este îndreptăţită între marginile legilor ţerii a conduce şi regula independent afacerile sale nunumai celea strıns bisericesci, ci totodată şi celea scolastice şi fundaţionali, şi a le administra şi direge acelea indepedent prin organele sale proprii, remăind neatins dreptul de suprema inspecţiune al statului.

Biserica greco-orientală română, sciind că chiămarea legislaţiunei nu este a restringe séu chiar a detrage drepturile date şi asecurate prin lege, ci mai vertos a le estinde tot mai tare, conform justelor pretensiuni ce se desvóltă, — esperiéză cu nedumerire indreptăţită: că mai ales pe terenul instrucţiunei publice s'au introdus deja astfel de instituţiuni regnicolari, cari cu abatere dela legile cardinali făcute pentru asecurarea confesiunilor şi a naţionalităţilor din patriă, sgudue autonomia bisericii şi în viéţia practică innapoiéză interesele ei culturali; ér in amintitul proiect de lege vede un paşiu nou în acea direcţiune, carea resturnênd in celea din urmă cu totul autonomia bisericéscă, póte periclitá chiar şi esistinţa bisericii inseşi.

Consciă de posiţiunea sa autonomă şi de drepturile ei ce curg din acea, biserica greco-orientală română organisată în mod legal pe basa principiului de naţionalitate, nu póte fi indiferentă, décă credinţioşii sei invaţă şi se cultivesc în astfel de institute, unde spiritul religios nu se respândesce in direcţiunea şi mesura recerută, séu unde consciinţa naţională — basa intregului nostru organism, — nu se cultivă de ajuns; ba din contră, biserica acésta chiar pentru acea caută cu ingrigire specială a 'şi ridicá scoli populari şi institute superiori cu propriul seu caracter confesional, şi cele esistinte a şi le instruá în mod corespunḑetoriu: pentrucă lipsa acestora din punct de vedere al intereselor ei confesionali şi în parte al celor naţionali, nu o pot supliní deajuns nici institutele de stat, nici celea de alte confesiuni.

Dar precum de o parte biserica greco-orientală română ţine mult la interesele religióse şi naţionali ale credincioşilor sei: chiar aşa de altă parte 'şi indréptă totdéuna ingrigirea intr'acolo, ca atinsele interese vitali ale sale sĕ le ţină în cea mai strênsă legătură cu interesele statului, şi în special sĕ înrădĕcineze adênc in inimele tinerimei sale studióse patriotismul — suprema vîrtute cetăţĕnéscă — dorind astfel a cresce statului cetăţeni credincioşi şi folositori. Aşa dar alipirea firmă a autorităţilor şi a credincioşilor bisericii greco-orientali române către religiunea şi naţionalitatea lor, şi îngrigirea lor din adins de acestea, nu poate fi esceptionată din punctul de vedere al intereselor de stat şi anume al patriotismului, fără numai décă s'ar ridicá la valóre ca principiu de stat teoria: că într'un stat presce tot nu este permis a se suferí mai multe religiuni séu mai multe naţionalităţi; cea ce înse la noi, între specialele nóstre relaţiuni, nu se póte susţiné.

Durere! când amintitul proiect de lege vrea cumva sĕ smulgă din mânile confesiunilor autonome instrucţiunea scólelor medii; când pentru limba maghiară, ca limbă oficială a statului, vrea sĕ ocupe teren la toate institutele de învĕţămênt preste marginile îndreptăţirei şi cu restringerea celor-lalte limbi ale patriei, şi când acela vrea sĕ estindă dreptul de dispunere al regimului, aprópe nemărginit, şi asupra scólelor medii confesionali: se vede, că prin acestea proiectul voiesce sĕ facă serviţe nu chiar desvoltării în direcţiunea naturală a poporaţiunei din patriă de diferite religiuni şi naţionalităţi, nici intereselor ei pentru o cultură temeinică: ci mai vertos acelui fatal curent politic, care purceḑind din o cuprindere greşită a relaţiunilor şi a intereselor vitali ale patriei, 'şi a luat de scop magiarisarea popórelor nemagiare din patriă.

Adeverat, că proiectul din cestiune tinde a regula trebile instrucţiunei pentru tóte confesiunile în uniformitate, şi abstrăgênd dela o mică esceptiune, nu face osebire între confesiunile din patriă cunoscute după naţionalitatea lor de magiare séu nemagiare, cea ce la aparinţă trece de argument în contra cuprinderii de mai sus; ei! dar chiar acest colorit, adecă conservarea egalităţii de drept a confesiunilor, face sĕ apară şi mai bine punctul cardinal al proiectului, care combinând tóte, se vede pus pe acea: ca magiarisarea compatrioţilor de naţionalitate nemagiară sĕ se ducă în deplinire fie chiar şi cu preţiul autonomiei tuturor confesiunilor, supunênd pe credincioşii bisericilor de naţionalitate nemaghiară la un astfel de sistem de instrucţiune publică, care sĕ-i silésca a-şi neglige propria lor limbă maternă şi prin acésta sĕ-i tragă în calea maghiarisarii, pe când în cele-lalte e tréba regimului, a aplicá faţă de singuraticele confesiuni, după propriele sale vederi, gradurile de rigòre séu de favor, ce i stau în putere.

Cumcă tótă intenţiunea proiectului de lege din cestiune se unesce în acest punct de mânecare, se vede apriat din disposiţiunile cuprinse în acelaşi, după cari mai ântêiu în tóte gimnasiile şi scólele reali de stat, ce se vor infiinţa de nou, limba de propunere nu póte fi alta, de cât numai cea magiară (§. 39), apoi limba singuraticelor ţinuturi, déca ea nu e cea magiară, la tóte gimnasiile şi scólele reali, prin urmare şi la celea confesionali se póte propune numai ca studiu estraordinariu, ascultătorilor benevoli, şi încă astfel, că corpul profesoral póte eventual opri pre singuraticii interesaţi dela inveţarea ei (§§. 9. 78), fiind ministrului reservat a statori dimensiunea studiilor obligate eventual aşa, ca propunerea sistematică a limbelor provinciali sĕ devină înposibilă (§. 77); pe când legea cardinală despre egala indreptăţire a naţionalităţilor, anume Art. XLIV. §. 17 şi 18 din 1868. asecură limbilor nemagiare din patriă un teren mai larg de cultivire şi pune deosebi în vedere îngrigirea statului, ca „cetăţenii patriei, de ori-ce naţionalitate, cari conlocucsc în masse mai mari, sĕ se pótă cultiva în apropierea ţinutului locuit de ei, în limba lor maternă, până acolo, unde se începe cultura mai înaltă academică.“

O trăsură caracteristică a atinsului proiect de lege este: că el pune cumva sub pază poliţială tótă mişcarea confesiunilor în trebile scolari, prin ce voiesce a inarticula în legile patriei neîncrederea esprimată pe faţă în motivarea ministerială către cei de naţionalitate nemaghiară; pe când confesiunile, şi între acestea şi biserica greco-orientală română precum au făcut în trecut mari serviţie ţerii prin îngrigirea scólelor sale, aşa şi în viitoriu tot numai statului voiesc în urma urmelor a sacrá întreg resultatul interesării şi al ostenelelor sale sumptuóse în partea învĕţămêntului; aşa dar neîncrederea ce respiră din acest proiect de lege, şi ţinerea în acest mod a confesiunilor de naţionalitate nemaghiară sub ochi poliţiali, décă pondul principal nu se pune pe magiarisare, nu numai că nu are temeiu, ci fiindcă neîncederea după natura ei produce neîncredere reciprocă, póte fi şi stricăcioasă pentru interesele mai înalte ale statului, mai vêrtos între referinţele politice de astăḑi, nu de tot consolidate, după a cărora cumpenire matură ar trebuí sĕ se cultive cu totadinsul în sinul popórelor patriei de diferite religiuni şi naţionalităţi, alipirea consciă către statul bine compact, adecă patriotismul, prin respectarea tuturor pretensiunilor juste şi ecuitabili.

Astfel de neîncredere s'a esprimat deja faţă de biserica greco-orientală română şi prin acea, că pe când la compunerea acestui proiect de lege şi mai apoi la petractarea lui începută deja în subcomisiunea de instrucţiiune publică a casei representative, celealalte biserici, învitate deadreptul spre acest scop, au potut încurge, respective încurg în faptă prin representanţii şi bărbaţii lor de specialitate: pe atunci biserica greco-orientală română din patriă, carea numeră aprópe dóuă milioane de suflete, neamintind pre cea sêrbească, la pregătirile acestui obiect însemnat şi de mare importanţă s'a delăturat cu totul. Nu voesc a priví acésta ca o espresiune de ură séu chiar de dispreţiu. însĕ la tótă întêmplarea acésta e o astfel de procedură, carea nici cu egala îndreptăţire de stat a confesiunilor, nici cu relaţiunile proprie ale bisericei greco-orientali române, dar nici cu tactul bun nu se póte motiva.

Biserica greco-orientală română, privind tréba învĕţămêntului din punctul de vedere al statului, nu póte avé şi nici nu are nimic încontră, ca legislaţiunea sĕ determine minimul studiilor obligate, cari sĕ se propună în scólele medie, şi preste tot sĕ indegeteze esenţa instrucţiunei publice; de asemene nu are nimic în contră nici la acea, ca regimul statului, în puterea dreptului de supremă inspecţiune, sĕ controleze în mod convenabil posiţiei confesiunilor, intocmirea corespunḑĕtóre a institutelor de învĕţămênt confesionali, precum şi resultatele invĕţămêntului; când însĕ proiectul de lege din cestiune intenţionéză a transpune în competinţa regimului de stat partea cea mai mare din acele drepturi şi agende în sfera scólelor medie, cari până acum le esercia, respective le provedea independent însĕşi confesiunile autonome, mai atrăgênd în parte şi cualificarea profesorilor: in contra acesteia biserica greco-orientală română e silită în interesul autonomiei sale asecurate prin lege, a 'şi ridica vocea sus şi tare, cu atâta mai vêrtos: căci când acéstă biserică doresce a 'şi regulá liber tóte afacerile învĕţămêntului în sfera autonomiei sale, ea nu vrea sĕ se ascundă nici dinaintea intereselor statului, nici a recerinţelor unei adeverate cultivări stienţifice; din contră, punênd ea mare pond pe avantagele unui sistem de învĕţămênt cât se póte uniform, precum si până acum la intocmirea institutelor sale de învĕţămênt a fost cu atenţiune la interesele statului şi la sistemele de învĕţămênt întroduse la alte institute de aceaşi categoriă: aşa şi în viitoriu avênd acestea în vedere, voesce a emulá — în ce privesce resultatele instrucţiunei în scólele medie — atât cu institutele medie ale statului, cât şi cu celea ale altor confesiuni, dorind totodată a asigurá prin acésta institutelor sale şi dreptul de publicitate.

Abea póte fi îndoială, că décă în afacerile scólelor medie ale confesiunilor s'ar da regimului de stat acel drept de ingerinţă inmediată şi de dispunere aproape nemărginită, pe care proiectul de lege intenţionéză a'l estinde şi statorì până la cele mai neînsemnate minuţiosităţi, — pe cât timp la noi sustă nefericita discordiă naţională, a cărei esistinţă nu se póte negá, şi carea foarte viu se manifestează în asuprirea celor mai slabi, — urmările triste ale amintitului drept de ingerinţă şi de dispunere vor lovì mai cu sémă bisericile de naţionalitate nemagiară, urmări, pe cari afară de vecsaţiunile şi de alte neplăceri ce pot întreveni, ni le pregătesce însuşi proiectul de lege ca o sabiă a lui Damocle, când pune în vedere lipsirea scólelor medie confesionale de dreptul de publicitate, eventual închiderea acelora şi — aşa ḑicênd — confiscarea averilor lor; spre ce se pot cualifica de motive suficiente nu numai unele defecte neînsemnate în arangiamênt, ci la urmă chiar' şi zelul confesiunilor pentru propria lor conservare.

Proiectul de lege, în urma motivării ministeriale, presupune despre institutele confesionale de învĕţămênt, că acestea pot deschide teren la rele morali şi direcţiuni contrarii statului, cari în cele din urmă numai prin închiderea provisoriă séu definitivă a institutelor s'ar puté vindecá radical. Ce privesce biserica greco-orientală română şi institutele ei, provocându-mĕ la credinţa acestei biserici documentată în toţi timpii către tron şi stat, şi la loialitatea, ce n'a părăsit-o nici odată, trebuie sĕ protestez în contra presupunerei de mai sus cu acea observare: că décă în adevĕr ar' obvenì la institutele vre-unei biserici astfeliu de rele morali séu nisuinţe contrarie statului, în contra cărora ar trebuí sĕ se aplice remediile şi represaliile prevĕḑute în proiectul de lege: atunci nu numai ar trebuí închise definitiv cu putere guvernială astfelu de institute, ci ar trebuí totodată delăturate şi respectivele autorităţi bisericesci superióre, cari nu pot séu nu vreau a vindecá astfel de rele; dar fiindcă aşa ceva nu se póte presupune despre nici o confesiune din patriă, această disposiţiune rigorósă a proiectului, transpusă în lege, ar presentá referinţele nóstre interne într'o colóre, carea nici decât nu corespunde adevĕrului.

Pe terenul legislaţiunei mai noue este o apariţiune caracteristică acea disposiţiune a proiectului de lege, după care gimnasiele şi scólele reale confesionale, şi preste tot confesiunile şi bisericile nu pot nici cere nici primì ajutóre şi sprigin material dela statele din afară, şi dela domnitorii séu regimele acelora. Precum această disposiţiune, după cum e sciut, s'a desvoltat ca material la un proiect de lege, dintr'un cas obvenit la un gimnasiu greco-oriental român: aşa e afară de îndoială, că ascuţitul ei este îndreptat cu deosebire contra învĕţămêntului bisericei greco-orientale române; pentrucă pot fi casuri singuratice, şi se pot desvolta din când în când astfel de relaţiuni, cari din punct de vedere al intereselor mai înalte de stat îndreptăţesc pre regim la astfel de mĕsuri: dar' a le transpune acelea din cadrele dreptului internaţional într'o lege de instrucţiune publică, şi tot atunci a face escepţiune în favorul ordurilor monachali ale unei religiuni, carea de secoli s'a împărtăşit în abundanţă de tóte favorurile: acésta este signalul acelei intenţiuni: ca bisericei greco-orientale române, carea de secoli a fost espusă la lipse deprimătóre, sĕ i se ia toată posibilitatea, de a puté ţiné concurinţă în treaba înfiinţării şi instruării institutelor de învĕţămênt cu celelalte confesiuni, cari parte âncă dela opera cea mare a intemeerii patriei se bucură de abundantele donaţiuni ale statului, parte mai târḑiu, însĕ totuşi în secolii trecuţi şi au eluptat o astfeliu de posiţiune în stat, carea le a făcut posibilă desvoltarea şi starea favorabilă materială, în carea se află; pe când biserica greco-orientală română, carea mult mai târḑiu s'a eliberat, şi carea din cause colegate cu tristul ei trecut a remas şi materialmente îndĕrĕt, ce privesce îngrigirea institutelor sale de învĕţămênt, fiind lipsită de ori ce ajutoriu din partea statului, e avisată esclusiv la dinarii sei proprii.

Biserica greco-orientală română, credinciósă şi devotată statului, totdeauna a respectat legile şi conform acestora limbile oficiale ale statului, şi în special pune mare pond pe acea, ca tinerimea, ce se pregătesce pentru sciinţele mai înalte, se înveţe cu temeiu limba magiara, nu numai pentrucă acésta în timpul mai nou a devenit limbă oficială de stat, ci şi pentrucă între impregiurările nóstre limba magiară este un factor insemnat pentru cultivarea sciinţifică; însĕ acele disposiţiuni ale proiectului de lege: ca testimoniile de maturitate in institutele confesionale cu limba de propunere nemagiară, sĕ nu se estradée în limba de propunere a institutului, ci în cea magiară (§§. 38. 89), apoi ca rigorósele candidaţilor la profesură sĕ se facă asemenea în limba magiară (§§. 69. 71), şi ca preste tot sĕ se pretindă dela fie-care profesor confesional, fără privire la specialitatea lui, ca sĕ cunóscă limba şi literatura magiară, cursul desvoltării acesteia şi opurile scriitorilor mai însemnaţi magiari (§§. 60. 62. şi 69): tóte acestea sunt pretensiuni trecute preste scopul propriu al instrucţiunei publice, cari nunumai taie în drepturile de autonomiă ale bisericei, ci încă şi ingreuiéză fórte mult cualificarea profesorilor confesionali, şi dovedesc, că la studiarea disposiţiunilor luate în proiectul de lege în favorul limbei magiare, s'a perdut din vedere aceea: că şi în causă de limbă ori ce pretensiune esagerată póte produce resens şi póte zădărnici şi cea mai bună intenţiune, că dară prin aplicarea unei astfeliu de sile limba maghiară póte numai sĕ pérdă din puterea sa atractivă, în loc ca sĕ se facă plăcută în cercuri cât mai estinse şi astfeliu sĕ 'şi asigure generalisarea ce se póte ajunge treptat, precum acésta între alte impregiurări mai că i succese limbei germâne, carea e mai depărtată de noi.

Pe când de o parte proiectul de lege de sub întrebare îmbrăţişeze limba maghiară cu cea mai călduroasă îngrigire şi îi dă avantage ce trec preste îndreptăţire: pe atunci de altă parte el eschide mai de tot posibilitatea, ca în rêndul tinerimei bisericilor de naţionalitate nemagiară scolarii greco-orientali români, şi cu deosebire aceia, cari se pregătesc pentru cariera preoţéscă séu învĕţătoréscă, sĕ poată învĕţa din temeiu propria lor limbă maternă, carea conform legilor din vigóre şi după prescriptele statutului organic al bisericei greco-orientale române provĕḑut cu preaînaltă sancţionare, în administrarea internă şi mare parte şi în corespondenţe cu autorităţile, e singura limbă oficială a bisericei; apoi preste tóte acestea scólele medie de naţionalitatea română se aduc prin proiectul de lege în acel contrast: că limba lor de propunere póte fi cea română (§. 79.), dar' şi în acest cas însaşi limba română se póte învĕţa numai ca studiu estraordinariu, în óre estraordinare (§§. 4. 5. 6. 7. 9. 77. 78.)

Faţă cu un proiect de lege, care — după cum e şi cel de sub întrebare — periclitéză caracterul naţional al bisericilor de limbă nemagiară, trebue sè se ia cu deosebire în băgare de sémă o împregiurare faptică, cu carea cercurile agitătóre şi celea deciḑĕtóre — aşa se vede — nu sûnt aplecate a-'şi trage séma, şi această împregiurare este: că în tóte clasele naţionalităţilor compacte nemagiare din patriă în aşa grad este desvoltată consciinţa naţionalităţii sale proprii, încât acésta nu se mai póte sugruma, aplicese în contră-i ori ce sistem séu ori ce mĕsuri. O consciinţă este acésta, carea — ca bună óră şi la naţionalitatea magiară — fiind nutrită prin stima de sine, se raḑimă pe base morali, şi din aceste base 'şi ia putere şi pentru apărarea sa. — Ori ce încercare aşa dară, carea tinde la suprimarea consciinţei de naţionalitate, prelàngă acea, că vatĕmă interesele bisericilor naţionali, póte totdeodată cresce până la o greşélă politică, carea pentru liniscea internă a cetăţenilor şi deopotrivă pentru interesele mai înalte ale statului póte sĕ nască urmări dăunóse, ale cărora delăturare posibilă este o detoriă de consciinţă pentru fie-care patriot.

Şi togma pentrucă aşa este, şi pentrucă biserica greco-orientală română în credinţa şi alipirea sa, care nime nu i-o póte trage la îndoială, voiesce sĕ fie totdéuna statului spre servire şi se adoperă a promová din tóte puterile interesele statului aduse în consonanţă cu ale sale proprii, — 'şi ia voiă, pentru apĕrarea intereselor sale vitali, a înfăţişá în cele de mai sus întemeiatele sale îngrigiri cu privire la proiectul de lege pentru instrucţiunea în gimnasii şi scólele reali, şi prin umilita mea representaţiune presentă a se apropiá de preaonorabila casă representativă cu acea rugare: ca luând de basă principiele cardinali, cari singure pot asecurá tăria, puterea şi prosperarea statului, adecă sublimele principii de libertate, egalitate şi frăţietate, cari eschid ori-ce supremaţiă fie religionară fie naţională, — sĕ binevoéscă înainte de a pertractá în special amintitul proiect de lege pentru gimnasii şi pentru scólele reali, a'l înapoiá domnului ministru de culte şî instrucţiune publică cu acea indrumare: ca sĕ-'l aducă în consonanţă cu legile cardinali ale patriei cari asigură autonomia confesiunilor şi drepturile naţionalităţilor, şi astfeliu prelucrat cu ascultarea confesiunilor şi între acelea şi cu a bisericei greco-orientale române, sĕ 'l aştérnă într'o redactare nouă.

Cuvintele mele de încheere le cuprind în acea ferbinte rugăţiune: ca atotputernicul îngrigitoriu al singuraticilor şi al popórelor, spiritul păcei şi al dreptăţii, sĕ se pogóră preste bărbaţii, cari conduc destinele naţiunei, sĕ-i lumineze, şi sĕ ia în scutul seu scumpa nóstră patriă, Ungaria!

Sibiiu, 8/20 Februariu, 1882.

În numele bisericei greco-orientale române din Ungaria şi Transilvania:

Miron Romanul m. p.
archiepiscop şi metropolit.

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Februarie.

Desbaterea bugetului Ungariei s'a sfêrşit cu a 46 şedinţă în casa deputaţilor. Sfêrşitul l'a făcut bugetul ministeriului de honveḑi, cu puţină şi scurtă desbatere. În desbaterea aceasta scurtă deputatul Lits din stânga estremă a trebuit totuşi sĕ se espectoreze în vre o câţi-va termini drastici. El s'a plâns asupra posiţiunei armatei honveḑilor, care după dênsul nu e alt ceva decât o parte întregitoare a armatei comune: honveḑimea este încredinţată bărbaţilor în a căror suflet constituţiunea ungurească nu poate prinde rădăcini nici odată. Honveḑii cei vechi denumiţi oficieri au fost delăturaţi şi înlocuiţi cu oficieri din armata comună, cari nu sciu limba maghiară şi nu sûnt cetăţeni unguri. În mânile acestora honveḑii nu mai sûnt o garanţie a constituţiunei, pentru că ei nu sûnt honveḑi ci mercenari (simbiaşi) cari nu servesc patriei, ci acelora, cari îi plătesc mai bine. Tot după Lits honveḑii nu sûnt altă decât o trupă de guerilă, căci le lipsesc oficierii. După ce Lits recomândă crearea unei artilerii, crearea de trupe tehnice anumit pentru honveḑime, ca Ungaria se poată avĕ o adeverată falangă de o ½ milion de combatanţi etc, casa trece la ordinea ḑilêi şi votează bugetul propus de guvern.

Aceasta e pe scurt istoria acestui buget din casa deputaţilor Ungariei. În presa oposiţională înse au avut afacerea aceasta un resunet mai lung. Unele foi oposiţionale cer armată maghiară, cu alte cuvinte, maghiarisarea armatei, încât aceasta se recrutează din Ungaria. Dar nici că se poate altmintrea de oarece între 13 milioane locuitori ai Ungariei sunt şi 4—5 milioane de Maghiari!

Foi cechice se folosesc de ocasiune şi discutênd proclamarea regatului Serbiei ḑic, că proclamarea aceasta n'au Serbii de a o mulţămì „Nemţilor“ ci Ruşilor.

Îndrăsneala aceasta a foilor cari representă majoritatea senatului imperial din Viena, indignează pa Nemţii austriaci şi, la rêndul lor, nu înceată acestia de a prorocì Austriei că în momentul deciḑĕtoriu intre Rusia şi Austria aceasta din urmă va remânè isolată.

După o depeşe trimisă dela Viena la „Kölnische Ztg.“, cercurile normative din Viena nu sûnt de loc neliniscite de sgomotele câte se fac despre un resboiu apropiat. Germania, Austria, Italia şi Turcia nu voiesc resboiul şi în contra puterei într'unite a acestora Panslavistii nu sûnt în stare a face nimica. Germania — a ḑis un bărbat de stat din Viena — a împedecat în deceniul acesta de doueori resboiul. Şi de astădată îl va împedeca şi încă cu putere şi siguritate şi mai mare. I s'ar atribuì lui Scobeleff şi soţilor lui o influenţă prea mare dacă ar presupune cineva că ei vor fi în stare a îndupleca pe ţarul sau pe Rusia a se arunca în aventùri resboinice contra Germaniei, sau contra aliaţilor sau amicilor ei. Înlăturarea crisei care au mai ameninţat odată în Serbia este identică cu înlăturarea celei din urmă temeri de o încurcătură mai mare. Aceasta cu atât mai mult, cu cât rescoala din Erţegovina a început a apune şi preste puţin va fi suprimată cu totul. —

Bine ar fi când faptele ar san ţiona vederile acestea optimistice a le bărbaţilor de stat din Viena.

În timpul mai nou se vorbesce earăşi de cestiunea dunăreană. După o telegramă dela Bucuresci din 9 Martie n. „Românul“ se esprimă contra unei politice separatistice în cestiunea aceasta; declarênd că deslegarea se poate numai prin o înţelegere a puterilor cari au subscris tratatul de Berlin.

Regatul Serbiei e recunoscut de toate puterile.

Rescoala.

Dela Risano s'a telegrafat în 9 Martie n. lui „P. Ll.“ următoareale:

De alaltă eri şepte coloane din divisiunile Winterhalder şi Kober au început marşurile de avans în interiorul Crivosciei. Coloanele au avut numai încăierături mici cu avantgardele contrare, care au şi fost respinse pe toate punctele. Eri au ajuns coloanele la locurile de tabară, conform dispoşiţiunilor ce aveau. Aḑi dimineaţă baronul Iovanovici, care se afla până acum cu statul sĕu major în (vaporul) „Andreas Hofer“, în sinul dela Risano, s'a suit în persoană pe înălţimile dela Ledeniţe Alaltăeri noapte şi în parte şi eri trupele au suferit în tabără de torenţi de ploaie şi de borre viforoase. Aḑi e soare şi timp liniscit.. Tocmai acum la 8 oare dimineaţa, pe când arunc şirurile aceste pe hârtie, se începe lupta. Bubuitul tunurilor resună de pe înălţimile dela Grebeni.

Dela Cattaro se telegrafează la „Egyetértés“ în 10 Martie n. că trupele noastre ocopând Poliţe şi Morinie au fost atacate pe platourile dela Ubli. Năile marinei de resboiu au spriginit cu tunurile lor trupele care se urcau pe înălţimi. Platoul, Ubli şi satele din vecicinătate sûnt în mânile trupelor.

Din telegramele aceaste se vede că se adeveresce scirea ce am impărtĕşit mai nainte, că bar. Iovanovici are ordin a suprima rescoala cât mai în grabă.

Din dieta Ungariei.

(Încheere)

Georg Széll cere printr'un proiect de resoluţiune esmiterea unei comisiuni, care sĕ cerceteze erorile comise la regularea Tisei.

Em. Szalay constată că invinuirile de corupţiune contra ministeriului de comicaţiune circulează de multă vreme; ministrul president ar trebnì se fie surd şi orb, dacă nu vede şi nu aude, cum s'au rĕspândit aceste faime în opiniunea publică. Nu este chiemarea unui deputat a păşì cu plânsori şi date concrete. Aceasta e treaba judecătorilor. Spriginesce propunerea lui Rohonczy.

G. Baross respinge învinuirea, că partida guvernamentală ar fi hotărât ca secretariul de stat Hieronymi sĕ ceară esmiterea unei comisiuni judiţiare parlamentare, ear partida sĕ respingă aceasta cerere. Oratorul constată, că ţeara întreagă a votat cu oare care însufleţire spesele pentru regularea Tisei. Încât pentru propunerea lui Rohanczy, nu o poate primì din motive meritorice şi formale; pentrucă deoparte descoperirile propunetoriului nu pot fi substrat pentru o cercetare parlamentară, de altă parte însĕ propunerea în pracsă e neesecutabilă. Corpul leguitor nu poate sancţiona o scutire de pedeapsă pentru cei vinovaţi.

În urmă cratorul substerne un proiect de resoluţiune motivat şi subscris de 54 deputaţi, prin care cere trecerea la ordinea ḑilei preste propunerea lui Rohonczy.

Pázmándy vrea sĕ dovedească că anchetele parlamentare de obiceiu se esmit nu pe basa probelor, ci pe temeiul momentelor de suspecţiune. Un asemenea cas ne presentă afacecerea lui Cissey din Paris. Ancheta parlamentară n'are sĕ fie tribunal, ci trebue sĕ erueze numai pe vinovaţi şi apoi sĕ-i predea judecătoriei. Oratorul voind a fi lămurit pe deplin propune esmiterea unei comisiuni miste de 15 membri, care sĕ asculte pe acusatori sĕ cearnă actele şi sĕ-şi dea opiniunea, dacă e motiv pentru emiterea unei comisiuni parlamentare sau ba.

Ministrul de comunicaţiune P. *Ordody:* Descoperirile lui Rohonczy m'au atins într'un mod penibil, nu pentrucă acele ar fi îndreptate contra mea, ci pentrucă Rohonczy a păşit cu nesce acusări ce nu voesce s'au nu poate ale dovedì. El lovesce unele persoane, cari nu se pot apĕra.

Dacă dînsul n'are încredere în guvern şi nu voesce nici procedura judecătorească din motivul că probele sale sûnt nesuficiente, atunci a greşit păşind cu asemenea acusări. Cum va despăgubì dênsul persoanele învinovăţite pentru vătămarea ce le o face, dacă la urma urmelor se va constata că sûnt nevinovate?

Încât pentru funcţionariul de stat, despre care dl Rohonczy ḑice că a primit 200 de galbini pentrucă a oprit străpungerea unei stavile, care putea sĕ scape un ţinut întreg de inundare, întreb: cine a fost acel funcţionar de stat şi cine l'a mituit? Pentru ce nu-l numesce dl Rohonczy?

Cine este celalalt funcţionar, care a primit cele 2000 fl? (Strigări în stânga estremă: Vĕ va pune dl Rohonczy!) Numească-i şi vĕ asigur că se va face tot ce cere legea şi dreptatea.

Cine este în fine acel inginer onest, despre care dl Rohonczy ḑice că nu a voit sĕ facă a suprarevisiune cu care fusese încredinţat pentru cuvêntul că nu aflase aceasta o fi compatibil cu consciinţa sa?

Eu cer date concrete şi dându-mi-se îmi voiu ţiné de strictă datorinţă a ordina cercetarea şi a procede cu toată asprimea.

Încât pentru regularea Tisei, dl Rohonczy se pare că vrea sĕ atribuìe toată vina numai ministeriului ungurese. Se scie însĕ că regularea s'a început înainte de anul 1867, se scie mai departe cum, a lucrat guvernul absolutistic, deci pentru lucruri petrecute înainte de a venì noi la cârmă nu poate fi acusat ministeriul de comunicaţiune unguresc. Prelûngă aceasta la regularea Tisei a funcţionat şi comisariatul regesc, care a condus afacerea întreagă şi care ar trebuì tras la respundere în prima linie pentru erorile comise.

Nu pot comsimţì cu proectul de resoluţiune presentat de dl Rohonczy pentrucă acela restoarnă ori ce principiu constituţional. Afacerea e de natură curat judecătorească şi este un principiu în ori ce stat de drept, prin urmare şi în Ungaria, că nimenea nu poate fi judecat decât de judele sĕu ordinar şi după prescriptele legei. Proiectul atins contestează acest drept, de aceea uu-l pot primì.

Nu pot adopta nici moţiunea dlui Pazmandy, pentrucă nu corespunde nici parlamentarismului nici esigenţelor administraţiunei. Din aceste motive ve recomând propunerea lui Baross, pe care o primesc.

În cursul desbaterei au mai luat şi alţi oratori cuvêntul, însĕ fără de a mai desvolta momente noue. Deci vom termina observând, că proiectul lui Rohonczy s'a respins şi s'a primit trecerea la ordinea ḑiḷei peeste interesantul cas, care a făcut o impresiune penibilă nu numai în corpul legislator, ci şi în opiniunea publică.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

> „Nimenea nu poate fi spre mai mare folos al patriei, ca şi cei ce instruează tinerimea.“

Lissa, 23 Februarie 1882. În 5 Februarie a. c st. v. am fost într'uniţi în adunarea generală învĕţătorii români gr or. din „Ţara Oltului“ — în Făgăraş. Şedinţele s'au ţinut în scoala rom. gr. or., adunarea a fost bine cercetată, mulţi au participat şi din învĕţătorii dela scoalele grăniţeresci din giur, ba şi preoţi, între cari bucurie mare ne-au făcut presenţa veteranul şi Reverendis. domn Petru Popescu protopresb. Făgăraşului, despre a cărui zel nimenea nu se mai îndoesce, cât de mult a stăruit la conchemarea acestei adunări.

S'au ţinut 2 şedinţe sub presidiul dlui V. Grama paroch, — în care s'a desbătut şi votat statutele Reuniunii — şi fiind tare scurt în aceste şire — amintesc numai aceea, că înainte cu 15 ani a mai esistat o atare reuniune a învĕţătorilor care a apus în curênd, — prin 1869 s'a format de nou sub numele „George Lazar“ dar de atunci nici un semn de viaţă, — acum însĕ pentru a 3 oară apare sub numele de „Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din Ţara Oltului.“ îi urez însĕ mulţi ani fericiţi spre binele şi promovarea intereselor scolastice. O dorinţă ferbinte mĕ nutresce, că statutele ce cred a fi deja asternute Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, vor fi proveḑute, cât mai curând cu clausula de întărire, ca astfel până încă nu se finesce aunl scolastic curent, se ne putem vedea întruniţi de nou în o adunare generală şi constituì difinitiv pe basa statutelor, căci multe sûnt de lucru şi lăsate toate, până la întărirea lor.

E timpul, ca toţi se lucrăm, şi atât mai mult, cei ce sûnt chemaţi anume pentru înaintarea culturei şi învĕţămêntului poporal. E timpul ca întrunirile învĕţătorilor în Reuniuni se fie cât mai dese pentru a ne putea comunica ideile unul altuia, şi în modul acesta mai uşor vom putè delătura rĕul pe de acest teren — avênd în tot deauna în vedere folosul cel putem presta patriei ai cărei fii sûntem.

Satul Nou din Banat 23 Februarie. Representanţa comunală de aici Români şi Sêrbi), la propunerea celor de sus, a primit în una din ḑilele aceste cu „unanimitat“ proiectul pentru înfiinţarea unei scoale de stat nemţască — ungurească, în care vor avea sĕ înveţe copiii clasele superioare a le scoalei poporale. Aceasta scoală de o nouă invenţiune e privită ca un *deus ex machina* de Sătenii-Noi faţă cu scoala comunală (din fosta graniţă românească sêrbească cu 5 învĕţători români şi 1 sêrbesc.)

Curiositatea noastră e cu atât mai mare, cu cât vedem că Românii şi Serbii de aici au mare dorinţă de o scoală, în care copii sĕ nu poată învĕţa limba mamei. Guvernul ar face mai bine când ar înfiinţa scoale în cele 300 comune din ţară, cari cunosc scoala numai din poveste; — firesce că cu învĕţători de naţionalitatea învĕţătorilor, cari pe lângă propoveduirea limbei unguresci se cultiveze limba naţională a locuitorilor respectivi. Scoală nemţască-ungurească de stat intro comună unde nu sûnt Nemţi şi Unguri, nusciu ce însemnătate are.

Oare de ce nu poate avè loc o scoală cu limba română în locul celei nemţesci. Învĕţătoriul de stat care va va venì aici, dacă nu va cunoasce limba maternă a copiilor, în loc de a putè învĕţa pe copii limba ungureasc şi nemţască, de sigur va învĕţa el românesce dela copii.

Până unde vor mai ajunge speculaţiunile?!

Mai nou.

Dela Budapesta se telegrafează:

Ministrul de justiţie a declarat eri în casa deputaţilor, că proiectul de lege privitoriu la „Săcele“ se va modifica corespunḑetoriu raporturilor schimbate Ministrul president Tisza a declarat că deocamdată este cu neputinţă scoaterea acestor comune (a Săcelelor) din comitatul Braşovului. Afacerea însĕ merită a fi considerată, şi la noaua arondare a comitatelor va fi luată în băgare de seamă.

Varietăţi.

* (Esamene de cualificaţiune). Eri şi alaltăeri s'au ţinut esamenele de cualificaţiune, prevĕḑute în regulament, cu candidaţii de preoţie şi de învĕţători. Candidaţi de preoţie au fost 13 şi de învĕţători 24. Aflăm cu plăcere că din respunsurile candidaţilor preste tot se vede un progres îmbucurătoriu; în special aflăm că candidaţii de învĕţători au dovedit prin respunsurile lor că se îndeletnicesc în lectura de scrieri pedagogice.

* (Adunarea estraordinară a comitatului Sibiiului*) de Marţi a resolvat toate obiectele puse la ordinea ḑilei fără multă desbatere. Între aceste avem de însemnat aprobarea bugetelor comunelor Sibiiului, Sas Sebeşului, Sebeşului, Tiliscei etc; a regulărei archivului Scaunului Mercurei de odinioară; înfiinţarea unei apotece în Avrig.— Puţină desbatere a fost când venì la rênd propunerea vice comitelui, prin care se cere statorirea duor posturi de diurnisti lângă sedria orfanală, care propunere însĕ s'a relegat la adunarea ordinară. Cu ocasiunea „desbaterei“ acestui punct, adunarea şi auditoriul a aflat din propunereă dlui comite suprem că între acesta şi vice comitele esistă diferenţe, asupra căror va decide ministeriul.

Se vorbesce că nu va trece mult şi că representaţa comitatului Sibiiului se va întrunì în altă şedinţă estra ordinară.

* (A ars) eri după ameaḑi pe la $3^1/_2$ oare şura lui Ioan Imbĕruş din têrgul de vite de aici. Fiind şi vênt, flacările au cuprins în grabă mulţimea de fên şi paie din şură. Grabnica şi îndemânitic întrevenire a pompeierilor au ţermurit focul încât nici locuinţa din apropiere n'a suferit nimic. Şura a fost asigurată.

* (Rĕsboaie de ţĕsut pânḑă) „În baracele ridicate la Cotroceni, în timpul campaniei din urmă pentru îngrigirea rănîţilor, sau înstalat 14 rĕsboaie perfecţionate pentru ţĕsutul pânzei. Fetele de la asil sub conducerea a bune măiestre aduse din Transilvania, desvoaltă o activitate neobosită şi pricepută, ḑice „Bin. Publ.“ Femeile de prin pregiur aleargă cu mulţimea se vaḑă lucrând acestea rĕsboaie ce nu distrug, ci crează. Mini-

nistrul de rĕsboiu a comandat facerea a 1,500 metri de pânză. De sigur că şi celelalte administraţiuni şi stabilimente publice, cum şi particularii se vor grăbì sĕ facă comande la atelierul şi şcoala de ţĕsut, înfiinţate la Cotroceni spre a se realisa minunata idee a M. S. Reginei ca pânza necesară sĕ se facă în ţară şi de cătră mânele femeilor române mestere încă în aceasta artă“

---

*) Remasă din nrul trecut şi primită pontru unele amenuate cari au lipsit din raportul publicat.

Red.

* (Legarea Rommânei cu Dobrogea printro cale ferată.) Ideea pentru legarea României cu Dobrogea printr'o cale ferată s'a redesteptat în fine şi în sinul Parlamentului, român şi astăḑi formează orginea ḑilei. În sesiunea ordinară din anul espirat, guvernul român depusese un proiect delege pentru construcţiunea linii Bucuresci-Cernavoda şi Buzeu-Cernavoda. Cea dintâia avênd de scop de a prelungì linia Verciorova-Bucuresci pănă la Marea Neagră linia de nord: Iţcani-Roman-Buzeu prin Slobodia la portul Constanţa. Desbaterile generale asupra acestui proiect sau întrerupt şi au stat în suspensiune pănă la 17 Iunie 1881, când punendu-se din nou în desbaterea Camerei, s'a făcut o propunere în formă de amandament. Acea propunere cerea: 1. Sĕ se autoriseze, guvernul a incepe când va crede oportun lucrările călei ferate Bucuresci-Cernavoda prin doue secţiuni, una dela Bucuresci-Oboru la Călăraşi. 2. Sĕ se facă studii asupra liniilor Faurei-Slobozia şi Mizil-Urziceni- Slobozia. 3. Sĕ se autoriseze guvernul a luà cu împrumutare dela cassa de depuneri sumele necesare pentru aceste lucrări cu 5 procente. În cursul discuţiunei, d. Vulturescu cerênd suspendarea discuţiunii pănă la terminarea studiilor şi puindu-se la vot, s'a admis. În primele ḑile ale lui Ianuarie espirat, d-nii deputaţi Michail Cogălniceanu şi Basile Maniu, cerênd dela guvern, ca se hotărască o ḑi pentru punerea în desbatere a proiectului de lege ce ne preocupă aci, şi acest'a respunḑênd că el este deja la ordinea ḑilei. Comitetul delegaţilor s'a întrunit imediat şi discutând din nou oare care puncte, a aprobat proiectul şi a numit pe d. Basile Maniu raportor. Desbaterea generală este la ordinea ḑilei în Cameră. Nu trebue sĕ se uite — ḑice “Curieriul Financiar“ — că, prin construirea acestor douĕ ramure de căi ferate se va asigura un trafic bogat liniilor noastre, legând ţeara cu un port la Marea Neagră ce se numesce Constanţa şi care ar' garanta nu numai esportul nostru dar şi transitul pe căile noastre ferate, avantage considerabile şi positive cari pot înfrunta cu succes orice concurenţe şi atrage pe la noi comerţiul înternaţional.

* (Meteorologic) Dela Budapesta se telegrafează Temperatura devine din ḑi mai caldă. Timpul cu soare se schimbă cu timp noros şi în unele părţi cu căte o ploiţă.

Colectă.

D-nele Zimca Pandrea şi Sora Turcu au colectat în favoarea *Reuniunei fem. rom. gr: or:* din Făgăraş şi giur dela:

Dna Maria Raţ din Btan 2 fl. Susana Turcea 2 fl. Emlia Chiorniţa din Cnciulata 2 fl Elisabeta Comaniciu Veneţia inf. 2 fl. Kelemen Agnes, Veneţia inf. 1 fl. Maria Modorcea, Veneţia inf. 1 fl. Elena Văsile Pop, Veneţia inf. 1 fl. Rachira N. Boer Veneţia inf. 1 fl. Maria N. Popa Veneţia inf. 1 fl. Sidoria Ansibel, Veneţia inf. 1 fl. Moritz Apfelbaum, Veneţia inf. 1. George Stoica Veneţia înf. 50 cr. Samuilă Popeneciu Veneţia inf. 20 cr. Părintele George comaniciu Ven. inf. 5 fl. Dl Ilie Bozian, din Bucuresci dela dna Viţia Bozian 6 fl. dna Ana M. Vulcanescu. Buc. 3 fl. dna Elena P. Boer, 3 fl. Zoea G. Pop. Buc. 3 fl. Profira G. Teodor tot din Buc. 5 fl. Dra Silvia Cip, din Făgăraş a colectat din comuna Voila 3 fl. 90 cr. 12 coţi pănză 5 ferdele de bucate.

Atanasie Popescu
preşedinte

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Martie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.50	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.20	89.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.50	131.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.25	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.25	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.50	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.95	75.—
Datorie de stat în argint . . .	75.85	76.—
Renta de aur austriacă	93.70	93.75
Sorţi de stat dela 1860 . .	128.25	128.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	820.—	825.—
Acţiuni de credit austr. . . .	314.—	314.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	311.50	312.—
Sorţi ungurescı cu premii . . .	116.50	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.50	109.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.60
Napoleon	9.52 5/10	9.50
100 marce nemţesci	58.75	58.50
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.50	120.65

Nr. 85. [31] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III, Hădăreu, protopresbiteratul Lupşei, se escrie al treilea concurs cu terminul pănă în 27 Martie a. c. v.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică de 4 jug. 300□° arătoriu şi fânaţ;
2. O grădină de cucuruz;
3. Foliosirea cimiteriului;
4. Dela fie care casă câte 10 litre de bucate;
5. Ca relut de cuartir 32 fl. v. a. pănă se vor găta casele parochiale, şi
6. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial din 1880 dela 140 case. —

Doritorii de a ocupa această parochie au de aşi substerne petiţiunile lor instruite în sensul „Statutului organic“ şi al „Regulamentului“ pentru parochii la acest oficiu.

Offenbaia în 20 Faur 1882 v.

Pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protpresb.

CONCURS. [29] 3—3

Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români, cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărier, cordoner, clopotar, compactor, croitor, şi brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet pănă la 30 Martie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani;

2. Atestat de şcoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin o lună de ḑile.

Comitetul Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi Sodalilor români meseriaşi.

Braşov 15/27 Ian. 1882.

B. Baiulescu. m. p., pres. **I. Bozocean** m. p., not.

Nr. 111. [30] 1—3

EDICT.

Eugeniu Temistocle născut în Odorheiu, fost locuitoriu în Braşov, a părăsit cu necredinţă mai de şese ani de ḑile pe legiuita sa soţie Maria născută Ioan Belu locuitoare în Braşov, ca fugariu pentru defraudări, fără de a se scì locul unde se află şi de mai trăesce, — este prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Măritului Consistoriu archidiecesan dto 15 Ianuarie a. c. Nr. 3069, 1881 citat, ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra-i de soţia lui.

Braşov, 20 Februarie 1882.

Forul matrimonial gr. or. al tractului protopresbiteral I. al Braşovului.

Nr. 246. [27] 3—3

EDICT.

Ana Thomi din Herman, în protopresbiteratul al II-a al Braşovului, carele înainte cu doi ani părăsì cu nrcredinţă pre legiuitul ei bărbat Nicolau Pintoc tot de acolo, fără a se tai ubicaţiunea ei, secitează prin aceasta, că în termin de un an, dela prima, publicare în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze la subscrisul for matrimonial de prima inştanţă, căci la din contră se va decide causa şi în absenţiaei.

Braşov în 15 Ianuarie, 1882
Scaunul protopresbiteral gr. or. al II. al Braşovului.

Ioan Petric m. p.,
protopresbıter.

---

25 szám. 1882 [32] 1—3

Árverési hirdetmèny.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirrè teszi, hogy a Hosszuaszói kir. járásbiróság 183 számu végzése által N.-Szebeni „Albina“ takarék és hitél intézet végrehajtató javára Szépmezei Pähl Mátyás és társa ellen 200 frt. tőke, ennek 1878 évi October hó 13 napjától számitandó 6% kamatai és eddig ősszesen 49 frt. 15 2/3 kr. perköltség követelés erejéig el rendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag le foglalt és 518 frt. 10 krra becsűlt és pediglen Rőkerth Jánosnak: 4 jùh, 2 lószekér. 1 ökörszekér, 8 szekér széna, többféle házibutor, 1 pár lóhám, '2 cézetes cerefokad, 1 palinkafőzőüst, 2 nagy cserefakád, Klóp Mátyásnak: 1 pár ökörtinó áros, Pähl Mátyásnak: 1 tehénből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 25 1882 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a hely szinén, vagyis alperesek lakásában leendő eszközlésére 1883 -i év Marczius hó 17 -ik napjának dél elöt 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX. t. cz. 107 § a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hosszoszón 1882 -ik évi Marczius hó 5 napján.

Láng Robert, m. p.,
kir. birósági végrehajtó.

Nr; 928 1882 [33] 1—3

EDICT.

În urma cererei de comassare proprietarului Nagy Miklos din Dej **se ficsează ḑiua de pertractare pe 27 Aprilie 1882 la 9 oare ante am** la faţa locului în oraşul Dejului la causa oraşului spre acel scop, ca în sensul art. 36 din instrucţiunea înaltului ministeriu de justiţie sĕ se erueze prin ascultarea partidelor, că esistă condiţiunile de ordinarea comassărei generale a hotarului?

La această pertractare se citează toate partidele interesate, cari sûnt interesate prin titlul de proprietate, a se înfăţişa, cu aceea observare, că un esemplar al cererei se poate vedè aici la tribunal pănă la ḑiua de pertractare — şi că partidele carì nu se vor înfăţişa se vor considera ca învoinduse cu comassarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 25 Februarie 1882.

Josif Keul m. p., presid. **Szoboszlay** m. p., notar

Nr. 1064 civ. 1882. [24] 1—3

EDICT.

Prin aceasta aduc la cunoscinţă că în causa de comassare generală în comuna Bobohalma terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anumit: pentru regularea representanţii, alegerea ingineriului şi pentru pregătirea preliminariului de spese s'a statorit pe **ḑiua de 13 Aprilie la 9 oare an. am.** la faţa locului.

La care sûnt citaţi toţi cei interesaţi cu acea observare, că neînfăţişarea lor nu va împiedeca ţinerea pertractării.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 26 Februarie 1882.

(L. S.)

Nicolau Székely m. p.,
jude pertractătoriu

Nr. 258 1882 [35] 1—3

EDICT.

Subscrisul jude esms de tribunal reg. din Dej aduce la cunoscinţă că în causa de comasarea hotarului comunei Sân-Jude (Szent-Egyed) terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anumit pentru regularea represen tanţii, alegerea ingineriului, pregătirea preliminariului de spese s'a ficsat **pe 3 Iuniu 1882 la 10 oare an. am. în comun** San-Jude.

Deci provoc pe toţi proprietarii funduari a se înfăţişa la pertactare cu atât mai sigur cu cât neînfăţişarea lor nu va împiedeca cursul pertractării, nici va puté servì de 'motiv pentru vreun remediu procesual.

In numele tribunalului reg.

Dej 24 Ianuarie 1882.

Ladislau Hosszu m. p.
jude pertractător al tribun. reg.

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Objectele care nu convin se schimbă. [157] 24—30

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 25. Sibiiu, Marţi 2/14 Martie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 1 Martie.

Cartea stă deschisă înaintea publicului în privinţa paşilor făcuţi din partea bisericei gr. orientale române în afacerea *scoalelor medie.*

Cine va apreţuì lucrul fără leac de părtinire, obiectiv, din actele procederei în afacerea aceasta, se va convinge, că partea leului este a archidiecesei, a consistoriului acesteia cu Archiepiscopul şi Metropolitul în frunte.

Însĕ din partea aceasta *noi* nu vrem se scoatem capital de laudă pentru nimenea.

Sûnt considerante, pe cari nu le esplicăm mai de aproape şi nu ni se şede nouĕ ale esplica; dar nici nu avem lipsă de aşa ceva, pentrucă faptele vorbesc destul de lămurit. Ne mulţămim cu constatarea, că, încât privesce partea *morală*, a afacerei, ori cine ar fi fost urḑitorii şi esecutorii ei, biserica gr. or. română *întreagă*, din Transilvania şi Ungaria, a raportat o victorie strălucită. Ceealaltă parte, după împregiurările actuale, nu mai este în sfera puterii noastre, ci în a ministeriului şi maiorităţii parlamentului Ungariei.

Considerantele la care făcurăm alusiune însĕ nu ne pot împedeca de a nu amintì unele păreri ale presei române preste tot, într'ucât aceea s'a pronunţat asupra representaţiunei bisericei gr. or. române, în afacerea scoalelor medie. Abstrăgênd dela unele foiţe cari, astăḑi sûnt în stare sĕ laude, ridicând pe cineva până la ceriu şi mâne sĕ tragă pe acel cineva până în noroiu, avem sĕ spunem cu satisfacţiune, că foi serioase din România, discutând afacerea încă pe când avè numai estrasele din foile străine înaintea sa, s'au pronunţat favorabil representaţiunei. Amintirea aceasta o facem numai pentruca şi ai nostri, cari sûnt ori şi cum interesaţi în causă, sĕ se convingă din vocile nepărtinitoare despre succesul moral atins mai sus.

După această scurtă revistă însĕ trebuie sĕ întoarcem privirea asupra părţii celei şi mai importante a afacerei, pentrucă are mai mult sĕ contribuie la soartea ulterioară a representaţiunei. Cu toate că aceasta a fost cât se poate de modestă şi de loială; cu toate că nici nu numĕră toate gravaminele din proiectul consistoriului archidiecesan: foi maghiare, cari stau aproape de guvernul unguresc, află că representaţiunea cuprinde *esageraţiuni*, ba chiar şi *înclinări ostile statului.*

Se înţelege că organele guvernului, cari fac astfeliu de judecată sûnt preocupate de zel iperbolic şi aşa câte cuvinte spun în direcţiunea aceasta spun şi atâtea neadevĕruri. În spusele lor însĕ întâlnim acea importanţă negativă, că dintrênsele transpiră, că în cercurile guvernului încă tot mai esistă părerea greşită, că popoarele Ungariei nu sûnt de alt ceva pe lume decât pentruca din ele sĕ se creeze Maghiari.

Guvernul, respective ministrul, auḑim, că a luat dela comisiunea parlamentară proiectul cu toate părerile, spre al studia de nou. Aceasta ni s'ar părè, că e un semn bun. Părerile guvernului însĕ care transpiră prin articulii foilor sale, ne aduc aminte, că proiectul se poate întoarce în casa deputaţilor într'o formă, nouă însĕ poate şi mai asupritoare şi cu vreo câteva frase frumoase pentru ochii străinătăţii, care nu cunoasce împregiurările noastre.

Cine va vrea sĕ se convingă şi mai bine despre verosimilitatea supoşiţiunilor noastre, ceteascā şi corespondenţa dela Caransebeş, ce o publicăm mai la vale şi nu ne îndoim că va fi de acord cu noi.

Foile guvernamentale de care amintirăm, de pe acum caută a face cetitorilor lor plausibilă ideea, că naţionalităţile şi confesiunile nemaghiare sûnt un domeniu de esploatat în folosul maghiarisărei. Ear noaue ne spun apriat că la legile de mai nainte nu avem se ne provocăm, de oare ce acestea se abroagă prin cele posterioare. Cu alte cuvinte, foile guvernului ne fac ilusoriu terenul pe care ni'l dă legislaţiunea statului, căci după dînsele, adecă după foile guvernamentale, legile aduse de parlament sûnt numai *usque ad bene placitum* majorităţii eventuale parlamentare; nu înse pentru a garanta drepturi sigure poporaţiunilor locuitoare pe teritoriul coroanei ungaresci în sensul recerinţelor şi trebuinţelor poporaţiunilor.

Dacă în adevĕr parlamentul unguresc s'ar pune pe terenul indicat de iperzelul unor fanatici în şovinism, am ajunge foarte departe. Atunci într'o formă modernă ar fi sancţionată puterea, care poate desconsidera ori ce drept. Cei ce propagă însĕ doctrine de aceste credem că nici n'au cugetat la consecuenţele ulterioare ale invĕţăturilor lor.

Vor face bine Românii se şi le noteze bine aceste doctrine şi sĕ se convingă, cât de departe stăm de sfêrşitul luptei. Şi dacă am raportat acum o victorie strălucită morală, sĕ ne cugetăm din bună vreme la raportarea altor victorii pe terenul legal constituţiunal cu resultate practice.

Ceea ce n'am făcut până acum, ori din care cause, sĕ facem de aici încolo. Pentrucă Românii, de ori care confesiune, pe lûngă apărarea autonomiei bisericilor lor au se nu peardă din vedere că sûnt şi cetăţeni ai statului şi ca atari au nu numai datorii dar şi pretensiuni la beneficiele cu care ori ce stat este datoriu cătra cetăţenii sĕi.

În partea resăriteană a Ungariei proprie şi în Transilvania d. e. sûnt teritorii, întinse locuite aproape numai de Români. Sûnt însĕ în aceste teritorii afară de cele confesionale, institute cari sĕ se îngrigiaească de cultura acestor poporaţiuni? Nici unul. Avem gimnasii de stat maghiare în mijlocul Românilor, avem preparandii de învĕţători şi învĕţătoare maghiare în mijlocul Românilor, avem scoale reale mághiare de asemenea în mijlocul Românilor, susţinute de stat cu banii nostri, cu asudoarea noastră.

Dacă oamenii guvernului sûnt aşa de nemodeşti de vor se ne dispute şi dreptul de a cruţa pe stat cu spesele pentru creşterea tinerimei noastre, ar fi cu o slăbiciune mai mult când am mai privì indiferenţi, cum se pregătesc aceeaşi oameni se făurească arme contra noastră chiar şi din bunăvoinţa noastră.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Martie

În prima linie ḑiarele, într'o dispoşiţiune veselă, se ocupă cu bravura trupelor în Crivoscia. Nu vĕd însĕ prin supunerea Crivosciei stinsă resculàrea şi în Erţegovina, unde se poate întinde încă luni întregi. Momentul cel mai critic însĕ este acum Muntenegru, unde au fugit mulţi Crivosciani şi unde fug şi Erţegovinii când numai au ce se face. Păşiva Austro-Ungaria mai energic faţă cu Muntenegru pentru al silì sĕ respecteze neutralitatea mai prompt ca până acum? Eată o întrebare de care se leagă a doua: că o atitudine mai severă faţă cu Muntenegru nu va provoca un conflict cu protectorul din Petersburg?

Mai multe ḑiare au anunţat, că o întrunire nouĕ a delegaţiunilor este aproape. Scirea aceasta a făcut mare sensaţiune la bursă. „W. Abendpost“ a păşit, a bună seamă spre a liniscì spiritele, cu un dementă foarte energic şi hotărît contra acestei sciri. „P. Ll.“ care în Ungaria are acelaşi rol ca al ḑiarului de seară din Viena, în Cislaitania, ḑice, că o întru'nire a delegatiunilor nu e imposibilă.

Misiunea germână, trimisă la Constantinopole spre a duce Sultanului asigurările de prietinie ale împĕratului Wilhelm şi ordinul sĕu cel mai înalt, a părăsit capitala turcească spre a se întoarce acasă. — „Pester Lloyd“ se declară bine informat asupra resultatelor dobândite de misiune.

El ne spune, că Sultanul şi consiliarii sĕi au rĕmas atât de convinşi de bunele intenţii ale Germaniei, încât misiunea se întoarce acasă cu încredinţarea, că pe viitoriu Poarta ve întreţinea totdeauna cele mai strînsa

---

FOIŢA.

Metamorfozare de nume.

Cetitorii nostri nu se vor supĕra de aceasta nomenclatură nouă, căci în lumea de aḑi civilisaţiunea întru atâta s'a desvoltat, încât sûnt şi de acei oameni civilisaţi, cari sciu metamorfoza numele acelor indiviḑi, pe cari soartea i-a dăruit cu un nume jidanonemţesc, românesc sau slavic.

Astăḑi de voesci sĕ te areţi „bun patriot,“ nu trebuie sĕ faci alta, decât sĕ-ţi puni în coada numelui un *y* tradiţional sau un *i* modern, şi atunci fii sigur că ajungi în „raiu“ mai nainte de a murì.

Un *escu*, un *ean* sau un *ici* în coada numelui poate sĕ te împingă la o mulţime de nefericiri — fără de voie; ba câte odată poţi sĕ ajungi şi la „umbră“.

Şi aceasta stare de lucruri nu e vre o curiositate pentru noi cari trăim în „ţeara urşilor“.

De vei merge în Francia, Germania, Anglia, în America sau în ori ce colţ de lume, te vei putè convinge că nici Stephenson nici Thomas Edison nu a fost în stare a inventa vreo maşină pentru franţuzirea sau germanisarea numelor, — pre când „patrioţii“ nostri, — Ungurii, au fost atât de geniali, încât, fără multă batere de cap, au inventat o reuniune pentru maghiarisarea numelor, care pentru taxa de 50 cr. te poate face un „bun patriot.“

Numai 50 cruceri şi un nume patriotic — bună şi eftină speculaţie.

*

Rubrica „magyarosodás,“ „magyarositás,“ „névváltoztatás“ şi „Namensveränderung“ joacă o rolă principală în jurnalele ungurescì; de unde se poate uşor vedè că tendenţele „patrioţilor“ nostri în această cestiune sûnt un mijloc de viaţă pentru ei.

Pentru „patrioţii“ nostri ca sĕ poată cucerì lumea întreagă nu e de lipsă decât a face din Fischer, Klette, Karl, Gold, Zimmermann, Wolf, Petrovici, etc. câte un Halász. Keleti, Károlyi, Arany, Ács, Farkas, Petöffy etc. şi atunci numai încape îndoială că acestia au fost din moşi strămoşii lor Unguri — törzsgyökeres magyarok.

Mulţămită sorţii noastre, că noi Românii abia avem ici colo câte un Croitoriu, fiu de Popă sau Roşu, cari s'au metamorfozat în Szabó, Papffy şi Veress.

Ne place când vre o mamă face din numele de botez a fiului sĕu Niculae: Niculiţă, Culiţă, Liţă, Culiciu, Culă, Lic, Lae, Lăiţă, Luţ etc. dar ne tortureazā mult datiua unor zeloşi patrioţi, cari ne strămută conumele, precum Popa: Papp, Cocoşan: Kakassányi, Silvăşan: Silvásy, Cristurean: Keresztury, Barbu: Szakáll, Moldovan: Moldoványi, Buzdugan: Buzogányi, şi altele fără numĕr.

*

— Domnule! — frumos nume unguresc ai şi totuşi nu vorbesci bine unguresce, ḑisei amploiatului Aranyos din X.

— Dar cum voiu sci? căci nu sûnt Ungur.....

— Ah! Dta nu esti Ungur? — Asta nu se poate.

— Sûnt Israelit, dar dl preşedinte n'a voit a mĕ protege colo sus pentru câscigarea acestui post, până ce nu mĕ lăpĕdai de numele meu Goldstein şi mĕ făcui Aranyos.

Bun esemplu de speculaţie; — dar se mai vedem unul de altă categorie.

— Cum e numele tĕu cel adevĕrat, amice? — întreabă advocatul Y. pe preşedintele scaunului orfanal din Z.

— Bucuros îţi voiu spune amice, replică preşedintele. Numele meu e Neica — curat românesc. Dar sĕ'ţi spun istoria întreagă de ciungăririle metamorfosările numelui meu şi atunci nu vei mai fi curios.

Când eram copil — continuă preşedintele — şi studiam la scoala română din B. ciparistii îmi tăeară o literă din coada numelui şi cârpiră în locui un a cu apostrof. din B. merseì în S. la scoala statului unde legături cu imperiul german și că Sultanul va asculta, în ori ce afacere politică însemnată, sfaturile principelui Bismarck, numai din causă că aceste sfaturi sûnt „desinteresate.“ — Un tractat de alianță, ḑice „Pester Lloyd“, nu s'a făcut. — Noi credem că ce s'a făcut e mai mult decât o alianță: e o subordonare a Turciei la voința Germaniei. — Iată cum un diplomat turcesc esplică învoirea Sultanului la o astfel de punere la cale:

Țeara noastră n'are încă nici un trecut în concertul națiunilor civilisate și pentru aceasta mai are încă trebuință câtva timp de câte un sfat înțelept. Sfătuitorii nostrii nu trebue sě caute însě a se preface în epitropi, cari nu au în vedere decât esclusiv interesele lor. Aceasta a înțeles-o bine principele Bismarck. El a věḑut că așa numiții prietini ai nostri căutau sě ne impue planuri pe cari nu le putè primì nici o țeară independentă, îngrigită de viitorul ei, și el a înțeles și avantagiul ce ar resulta pentru Germania din prietenia cordială a unui popor viteaz, care este totdeauna gata sě'și verse sângele pentru sfintele sale drepturi. Astfel de prietinie nu *numai că oferă un câmp întins pentru desvoltarea comerciului și industriei* germane dar e și o garanție mai mult pentru unitatea Germaniei și pentru pacea europeană.“

Și Turcii ḑic cu toate aceste, că prietenia principelului Bismark este desinteresată! — Dar nu věd ei, acea ce'și schimbă nu este de cât *epitropul, esploatatorul.* Germania este substituită statelor apusene tot în rolul acestora.

„Pester Lloyd“ ne mai spune, că din misiunea germană la Constatinopole a resultat un mare folos și pentru Austro-Ungaria — Sultanul s'a obligat sě înrîurească asupra musulmanilor din Bosnia și Erțegovina, ca sě nu ia parte la insurecțiune. Ei au însărcinat încă pe Derviș pașa, comandantul trupelor turcesci din Albania, sě pue un cordon de-a lungul fruntariilor bosnice spre a împedeca trecerea de Albanezi în partea insurgenților.

Ce ḑic oare Rusia și Francia la aceste achisițiuni ale Germaniei?

Rescoala.

Crivoscia este supusă, ne spun telegramele ḑiarelor budapestane și vieneze.

Dela *Crkvice* în *Crivoscia* s'a telegrafat în 10 Martie n. la 2 oare după ameaḑi. (Telegrama s'a trimis prin curier până la *Risano*): Este o oară deja de când flamura neagră-galbină fâlfăe deasupra fortului *Dragali.* Resistența Crivoscianilor, după o luptă bravuroasă de trei ḑile este înfrântă cu totul. Ciopoarěle bătute fug la Grahova și pe Nenovopolie; numai în strimtoarea dela *Lugoglava,* unde minatori rusesci au așeḑat un sistem de mine și le au și aprins, se mai luptă un batalion al regimentului 14 de inf. și o baterie de munte cu rěmășițele cele din urmă ale contrariului, dar asupra sfêrșitului luptei nu mai încape îndoială, acum după ce celelalte coloane degagiate și victorioase pe toate punctele aleargă într'ajutoriul batalionului. Bucuria trupelor de victorie este estraordinară. Ceea ce au prestat în 8 și 9 Martie regimentul belovarean Nr. 16. cel litoral Nr. 22 și cel caransebeșan (români) Nr. 43 în marșuri preste stânci de munte neospitale și lipsite de cărări și preste nemărginite ghețării și zăpeḑi, aparține în istoria resboaielor, celor mai admirabile marșuri forțate și se pot pune alăturea cu trecerea din urmă a Rușilor în timp de iarnă preste munții Balcanilor. Batalioanele divisiunei *Kober*, cari au trecut preste uriașa *Oriensca-Locva* prin zăpadă de un stângin si 16 oare neîntrerupt au mers și s'au luptat, s'au acoperit cu glorie nemuritoare. Prestațiunei celei escelente în marșuri a tuturor celor 7 coloane e a se atribuì perderile cele caracteristice prin numerul cel restrins, la o laltă cam 25 morți și răniți. Insurgenții se věḑură din toate părțile încungiurați s'au luați din coaste și prin aceasta scoși din posițiunile lor fără de luptă îndelungată. Trupele au trecut preste toate culmile munților în front, se poate ḑice în linie desfășurată de bătaie, fără privire la abisuri și prăpăstii. Conceptul impracticabilității (sau neputinții de a străbate un loc) pentru trupele aceste nu mai esistă. Numai preste *Orianca-Locva* precum și preste creasta stâncei *Bela-Greda,* care era foarte ninsă și numai a rare ori călcată de picior omenesc, batalioanele au trebuit se treacă dessirate, om după om, balanțând, ca caprele, și apoi a se coborì săniiș în aduncime de pe culmile ghețarilor acoperiți cu zăpada. Până și animalele de bagagiu au refusat serviciul în încordările aceste forțate. Unul dela reg. 16 a căḑut în prăpastie cu tunurile, cu bagagiul și cu încărcătura, altul și a frânt picioarele și a trebuit sě'l împusce. S'a dovedit că este absolută neputință de a trece baterii și coloana de proviant preste aceasta și preste ghiețării, trupa însě a mers mai departe și așa a apărut pe neașteptate și suprinḑěnd la punctele predomnitoare, unde resculații nu o au așteptat nici decum. Împregiurarea aceasta singură a adus pe inimic din capul locului în confusiune. În Crivoscia lupta este acum terminată și acum se mai tratează numai de mesurile prin care sě se asigure succesul. Până una alta observăm că Crivoscia trebue șě fie ocupată milităresce cu trupe multe. Ḑiua operațiunile erau favorite de timpul cel mai frumos, cu atât mai mult aveau trupele sě sufere noaptea, de oare ce îndată după apusul soarelui începeau vênturile borale și soldații n'aveau nici corturi, nici țoale, ci numai ce purtau pe trupul lor; coloanelor de animale de bagagiu le era cu neputință a se mișca din loc pe liniile marșurilor descrise. Baronul Iovanoviciu se întoarce astăḑi cu statul major la Risano.

Din *Erțegovina* se telegrafează despre unele lupte neînsemnate din 8 Martie n. la Gorazda și despre negocieri de supunere din partea insurgenților cu comanda din stațiunea Coniița.

Voci despre representațiuni.

Cetim în „Timpul“:

Un proiect de lege depus în Camera Ungariei avea de țintă a introduce in scoalele secundare ale confesiunilor — deci și in acele ale biserici române — limba de propunere maghiară. Invederat că scopul acestei legi era de a maghiariza cu totul învěțămêntul secundar și de-a pune limba națională a populațiunilor (pe cea româna bunăoară) în linia a doua a unui obiect abia tratat în mod estraordinar și cât se poate mai pe deasupra.

În afacerea acestui proiect privitor la scoalele secundare, I. P. SS. Miron Romanul Archiepiscop și Metropolit al Românilor rěsăriteni din Ardeal și Țeara-ungurească, a adresat Camerei ungare un memoriu, din care „Pesther-Loyd“ estrage următoarele:

(urmează o parte din tecst:)

Felicităm pe I. P. S. S. pentru acest ton demn și energic față cu încercările pe cât de puerile, pe atât de neputincioase ale fraților Maghiari, de a cufunda într'o singură apă de botez elemente etnice, egale la numěr și cel puțin egale în cultură cu elementul maghiar însuși. Ceea ce am avea de observat fraților maghiari este, că, dacă elementul lor etnic ar fi avut o putere înnăscută și firească de asimilare, această maghiarisare atât de mult dorită, s'ar fi întêmplat fără nici o îndoială cu sute de ani înainte. Dacă, dela anul 1000 după Christos până în ḑiua de astăḑi, n'au putut s'o facă — în curs de nouě sute de ani aproape, cu toate sângeroasele încercări ale Regilor, de a topì într'o religie și într'o limbă toate naționalitățile — vor face-o astăḑi în chiar epoca naționalităților, vor face-o astăḑi amenințând cu pumnul cele trei mari grupuri etnice ale Europei, latini, germani și slavi, a căror creațiune este Europa însěși cu toată cultura și civilisația ei? Ori cât de mari oameni ar fi Maghiarii — și de sigur vom fi cei din urmă de-a nu recunoaște calitățile acestui popor, în inima sa drept și generos — față cu marea mișcare națională a secolului nostru, ne e permis sě ne îndoim în mod absolut de succesul tendințelor de maghiarizare și — precum ori-ce acțiune trezesce reacțiunea — Maghiarii ni se pare că nu fac,în aceste momente de cumpěnă pentru Europa, decâtași crea pericole de prisos acolo unde ele nu existaseră și-a ignora pericolele adevěrate, cari vin cu totul din altă parte.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Caransebeș, 25 Februarie 1882. (Gimnasiul din Caransebeș.)

Decisul celor 72 (nu 80) comune din fostul comitat al Severinului, prin care se obligă a da din interesele fondurilor grănițăresci 5°|₀ pentru înfințarea și susținerea unui gimnasiu complet în Caransebeș, comunicat în corespondența din 25 Dec. a. tr. a fost luat la cunoscință din partea congregațiunei comitatului Caraș-Severin.

Tocmai ne bucuram de procedura cea corectă a congregațiunii, când eată că inspectorul scol. Francisc Suttag ne turbură această bucurie prin recursul îndreptat contra conclusului comitatens.

Protestul acesta ne-a dovedit din nou, că organele guvernului nostru pare că sûnt plătite anume de o mână neveḑută, că sě ne înstrăineze de poporul maghiar, cu care sûntem avisați de soarte a trăì ca frații.

După ce am înghițit și nodul acesta, mai mulți bărbați îngrigiți de soartea acelor grănițeri, cari cu arma în mână în tot locul au fost gata sě-și jertfească și vieața pentru tron și patrie, acelor grănițeri, cari la glasul Majestății Sale și-au lăsat părinții, femeile și copiii lor flămânḑi, procurêndu-și însiși vestmintele trebuincioase în bătaie — de acì s'au format fondurile grănițăresci — s'au într'unit într'o conferență și au ales o deputațiune, care sě întrevină atât la Ministrul președinte, cât și la Ministrul instrucțiunii publice.

În 22 Februarie n. la 11 oare înainte de ameaḑi a fost primită deputațiunea de Ministrul de instrucțiune Trefort iar după ameaḑi la 5 oare de ministrul președinte Tisza.

Ambilor Ministri li s'a înmanuat următoarea:

*Representațiune.**)

Înalte Ministeriu etc.!

Cu resoluțiunea majestatică din 18 Maiu 1873 s'a otărît înființarea unui gimnasiu superior de stat în Caransebeș, avisându se ministrul de culte și instrucțiune publică a aduce în deplinire această prea înaltă otărîre.

Starea nefavorabilă financiară însě a țěrii a împedecat crearea acestui gimnasiu de stat în Caransebeș, ne putêndu-se vota în dietă spesele pentru înființarea și susținerea lui.

Prin rescriptul majestatic susláudat și prin intimatul ministerial ddto 27 Maiu 1873 Nr. 13676 este constatată lipsa unui gimnasiu superior în Caransebeș.

Nici că putea fi altcum. Căci sub durata graniței statul s'a îngrigit pentru institute de învěțămênt pe teritorul destul de întins — 61 de mile ☐ cu 100,000 de locuitori — al fostului

---

d-nii profesori avură bunavoință a-mi srie numele: Nyejka, după filologia cea mai nouă a lui Toldy Mersei la scoala poliglotilor din D., unde fiecare d. profesor prefăcu din Neica cel original câte o anagramă tătărească. Acele fură compuse așa: Neika, Nejka Nyeìca, Nyeika, Nyeyka, Neyka, Nyeyca, Neyca, Nyejca etc.

— Ah! esclamă advocatul, și tu ai suferit se facă ei asta?

— Protestele mele au fost numai oleu aruncat în foc. Dar încă și mai mult. Când petiționai după un post în Banat, i-mi veni decretul adresat pe numele *Neicov*, de unde apoi mai pe toate actele oficioase figura acest nume câte odată schimbat în Nejkov și Neykow. La un banchet rědică un Sêrb pocalul în sănětatea mea botezěndu-mě Neicovici și toți strigară ca dintr'o gură; *jivio Neicovici.*

— Hahaha! — rîse cu hohot advocatul, te mai făcură încă și Herțegovț.

—Așa a fost — continuă președintele. Negustătoriul *Würstenschlager* la care soția mea făcea destule mosterii pe credit, îmi trimise pe poștă o epistolă cu conto, pe a cărei cuvertă era numele meu scris: Nejkoff. Nici un cuvênt nu am grăit până nu alergai la cuptoriu și aruncai și epistolă și conto în foc, nu cumva sě vadă compatrioții nostri acest nume și sě mě denuncie de „panslavist.“

— Oh pěcătosul de jidan! — adause advocatul plin de uimire, privind pe parchetul mesei, pe care președintele scrisese mai mult de o duzină de nume, cari toate făceau pe *Neica* cel românesc.

*

La ce va mai fi de lipsă societatea de maghiarizare? De altmintrelea poate sě fie și aceasta de trebuință pentru cei ce privesc patriotismul în implerea buzunarelor.

Ce ar face patrioții nostri Unguri, când Francezii ar înființa o societate pentru franțuzirea numelor și ar face din Andrási: Andrieux, Munkacsy: Moncacheaux. Ujfalvi: Ouifoilvuis, Huszár: Chevalier și din Éber: Eubert.

Sau dacă Nemților le ar succede a face din Csukássi: Dorscher, Keményi: Stärcker, Ujfalvi: Neudorfer, etc.

Ba încă mai mare curiositate ar putè face Românii, romanizând pe Molnár: Morariu, Lonyai: Lunescul, Berényi: Berian, Dessewffy: Degetariu, Tisza:*) Tibiscul.

Ori când Sêrbii ar schimba următoarele nume: Jánossy: Iovanovici, Mailáth:**) Miletici, Paulay: Pavlovici, Fekete: Țrnogovțchi, Németh: Nemaț.

Sûntem convinși că „patrioții“ nostri s'ar supěra mult de o așa propagandă.

P. S.

---

*) Celelalte ḑiare române sûnt rugate a publica în coloanele lor această representațiune.

*) În Transilvania sûnt mulți Români, țerani, cari poartă numele de *Tisa*; deci acest nume n'are lipsă de romanizare, căci este deja românesc. Red.

**) Și numele *Mailat* este foarte respândit printre Românii din Transilvania. Red.

regiment romano-banatic Nr. 13 întreţinênd pe spesele statului în Caransebeş o scoală medie militară bine organisată, carea a corespuns pe deplin relaţiunilor de atunci şi din carea au eşit o mulţime de bărbaţi harnici, cari au corespuns întru toate recerinţelor de atunci, atât ca militari faţă cu statul, cât şi ca administratori faţă cu regimentul; asemenea şi în celelalte ramuri avênd fiecarele ocasiune de a-şi câstiga în acest institut cunoscinţele necesari, care se pot câştiga într'o şcoală medie.

Dela desfiinţarea acestei scoale medie poporaţiunea de aici a fost lipsită de un mijloc cultural, şi aceasta lipsă a fost pentru poporaţiune cu atât mai apăsătoare, căci starea materială a poporaţiunii nu ia conces ca sĕ'şi poată trimite pruncii la alte institute medii, unde susţinerea pruncilor ar fi constat de 3—5 ori mai mult decât în Caransebeş.

Lipsa aceasta a unei scoale medie în Caransebeş o simţim şi până acum în mare mĕsură, căci inteligenţa în ţinutul nostru decresce rapid, aşa d. e. din causa aceasta nu putem avea contingentul necesariu cu pregătirea recerută de lege pentru statul învĕţătoresc şi preoţesc, suntem siliţi a ne recruta până şi notarii comunali de prin vecini; ear alţi deregători mai mari din sinul nostru nu avem.

Aceste consideraţiuni destul de triste pentru ţinutul nostru au făcut ca noi inşine sĕ ne îngrigim de crearea unui gimnasiu superior în Caransebeş, ca astfel scăderea, ce o are poporaţiunea din lipsa unei scoale medii sĕ înceteze.

Drept aceea partea cea mai mare a comunelor din fostul regiment romano-banatic Nr 13 au otărît prin representaţiunile lor legale ca din interesele fondului grăniţăresc de crescere şi de cultură şi a fondului general grăniţăresc de avere sĕ dea 5% respective 3% pentru înfiinţarea şi susţinerea unui gimnasiu superior în Caransabeş.

Comunele au subscernut aceste otărîri ale lor municipiului spre aprobare.

Eară municipiul în congregaţiunea generală ţinută in 16 Ianuarie a. c. şi ḑilele următoare pertractând această causă din consideraţiune:

1. că în înţelesul §-lui 6 al rescriptului maestatic din 9 Iunie 1872 înarticulat în legea ţĕrii prin art. de lege XXVII din 1873 fondul grăniţăresc de crescere şi de cultură, precum şi fondul general grănţăresc de avere se administrează de comune, care sûnt îndreptăţite în propriul cerc de activitate a dispune cu interesele acestor fonduri spre scopuri de crescere umanitare şi economice-naţionale;

2. că comunele în înţelesul legii memorate au avut deplin drept a dispune de interese spre înfiinţarea unui gimnasiu complet în Caransebeş;

3. că comitatul ca for de controlă faţă de comune, numai decisiuni în contrarietate cu legea le poate desaproba şi nimici: au luat decisiunile comunelor aduse în causa memorată spre sciinţă.

În contra acestei decisiuni a congregaţiunii generale representantele comitatens Francisc Suttag, carele e totdeodată şi inspector reg. de scoale a recurs la Escelenţa Sa dl Ministru de interne cerênd nulificarea decisiunilor aduse de comune şi luate la cunosciinţă din partea municipiului, din motiv că în comunele respective învĕţătorii dela scoalele poporale nu ar fi salarisaţi destul de bine.

Nu înţelegem această procedură a dlui inspector scolar carele tocmai după posiţia s'a, ar fi dator a face tot ce e posibil pentru înfiinţarea de institute culturale, dar nu ale împedeca înfiinţarea lor; căci este evident cumcă prin neaplacidarea decisiunilor comunale învĕţătorii poporali nu se salariseazâ mai bine, de oare ce salarisarea insuficientă a numiţilor învĕţători îşi are causa în aceea tristă împregiurare că în fostul comitat al Severinului nu s'a pus încă în lucrare § 82 al Regulamentului scolar din 1877.

Afară de aceasta în cele mai multe comune sûnt fonduri scolare speciale, menite pentru îmbunătăţirea salariilor învĕţătoresci, ale căror venite însĕ nu se folesesc conform meniţiunii lor.

În fine înfiinţarea de scoale medii dìn venitele numitelor fonduri nu este nimic nou, căci toate scoalele medii din fostul confiniu militar s'au înfiinţat din aceste fonduri.

Noi nu ne îndoim, că înaltul Ministeriu de interne va aproba decisiunile comunelor aduse pe basa legală sub formele legale şi că prin urmare va respinge recursul nemotivat al representantelui comitatens şi inspectorului scolar regesc Francisc Suttag.

Cu toate acestea noi cei subscrişi am venit în persoană, ca sĕ ve rugăm pe Escelenţa Voastră, ca luând în consideraţiune cele espuse sĕ ne dai mână de ajutor pentru ca sĕ ne împlinim lipsa atât de simţită pentru înfiinţarea unui gimnasiu superior în Caransebeş.

Ce se atinge de mijloacele ce ne stau nouĕ la dispositiune pentru acoperirea speselor împreunate cu înfiinţarea acestui gimnasiu avem onoare a ve aduce la cunoscintă urmtoarele:

Spesle aproximative ale gimnsiului sûnt:

Un director cu salariu anual de 1,200 fl.; pentru cuartir 200 fl., pauşale 200 fl., la olaltă	1,600 fl.
Şese profesori cu salariu anual de câte 1,000 . . .	6,000 fl.
Şese prefesori cu câte 800 fl.	4,800 fl.
Bani de cortele pentru 12 profesori câte 150 fl. .	1,800 fl.
Un pedel cu salariu şi cortel natural de	360 fl.
Pentru încălḑit, luminaţie etc.	600 fl
Pentru bibliotecă, museu	640 fl.
Suma .	15,800 fl.

Acoperirea aproximativă:

1. Din venitele fondului grăniţăresc de crescere şi de cultură, apoi din ale fondului general grăniţeresc de avere de circa 250,000 fl. a 5%	12,500 fl.
2. Din venitele fondului neîmpărţit al scoalei militare şi reale de circa 30,000 fl, a 5%	1,500 fl.
3. Dela comunitatea de avere	2,000 fl.
4. Diecesa gr. or. a Caransebeşului	1,500 fl.
5. Din fundaţiunea Haţegană de 500 fl. à 5% .	25 fl.
Suma .	17.525 fl.

Pe lângă aceasta comunele mai au şi edificiul recerut, corespunḑĕtor şi menit anume pentru o scoală medie aşa încât pentru înlocarea gimnasiului proiectat este pe deplin îngrigită.

Din acestea este evident, că avem şi mijloacele materiale pentru susţinerea unui gimnasiu complet cu 8 clase, care mijloace, la cas de lipsă, se pot mărì.

Prin urmare rugarea noastră atât din punct de vedere legal, cât şi material, este pe deplin intemeiată.

După toate acestea subscrişii venim cu tot respectul a ne repeţi rugarea, ca Escelenţa Voastră sĕ binevoiţi a ne da puternicul sucurs moral, ca întreprinderea noastră salutară şi neapărat de lipsă pentru poporaţiunea din fostul regiment romano-banatic Nr. 13 sĕ o putem cât mai curênd realisa.

Caransebeş 18 Februarie 1882.

Traian Doda m. p. *Filaret Musta* m. p. *Ioan Bartolomeiu* m. p. *Iosif Seracin* m. p. *George Baiaşiu* m. p. *Const. Niagul* m. p.

La deputaţiunea aceasta s'au mai alăturat dnii deputaţi dietali Dr. Gal, Al. Roman şi G. Serb.

Deputaţiunea a fost primită la ambii ministri, cu deosebire însĕ la Ministrul preşedinte Tisza cât se poate de călduros.

Justa cerere a bravilor grăniceri cred că se va împlinì şi dacă mai esistă o picătură de dreptate şi de resonament în statutul nostru cu 1 Septemvre a. c. vom deschide doritul gimnasiu.

Se auḑim de bine!

Academia română.

Raportul anual al secretarului general la deschiderea sesiunii din 1882.

I. În conformitate cu art. 12 din regulamentul nostru general, am onoare a presenta Domniei-voastre, raportul meu cu arĕtarea pre scurt a lucrărilor urmate în cursul anului încetat academic.

Mai nainte de toate Secretarul general 'şi împlinesce datoria tristă de a aminti D-voastre perderea unuia dintre cei mai muncitori bărbaţi de sciinţă, a colegului nostru D. Dr. *Vasiciu.* În numele Academiei, Delegaţiunea a comunicat familiei regretatului coleg, condoleanţele sale, şi îndată ce veţi fi dat neîndoioasă D-voastră aprobare, portretul lui va lua locul ce i se cuvine în galeria Academiei, alăturea cu ale neuitaţilor *Laurian* şi *Hodoş*, aşeḑate aci de curênd, cei mai recenţi premergetori lui Vasiciu în calea eternităţii. Cum nu vom voì sĕ revedem şi sĕ salutăm cu iubire şi recunoscinţă chipurile scumpe nouă ale acelora mai dinainte plecaţi din sinul României, pe acea cale fără întoarcere? Aşa salutat-a Academia, în trecutul an, pre neuitatul sĕu preşedinte I. Eliade *Rădulescu* la picioarele statuei ce i-a rădicat recunoscinţa ţerei. Dl. membru V. Maniu, la ocasiunea solemnei desvĕliri a acestei statue a dus umbrei marelui literator graiu dela inima vechilor sei colegi.

Ca şi dl. *Maniu* în Bucuresci, în Transilvania dl. G. *Bariţ* salută în numele Academiei, la desvelirea sea solemnă, chipul de marmoră al altui coleg neuitat, al lui Papiu *Ilarian*, aşeḑat pe colţul de pământ în care repaosă rĕmăşiţele lui mortale.

Fie Domnilor membrii ca sĕ putem ne întârḑiat saluta alăturea cu aceste meritate statue, colo, la întrarea noastră în această incintă, statuele tuturor acelora, cari au precedat pre toţi acesti bărbaţi, în opera mare a regenerării noastre naţionale!

II. Activitatea de peste an a Academiei se manifestă prin 40 şedinţe, ţinute cum se constată prin atâte procese-verbale ale lor.

Din aceste şedinţe mai multe, şi pe lûngă aceste şi trei estraordinare, fură necesitate de desbaterile, cari putem ḑice, că au interesat înteaga românime, asupra comunicaţiunii atât de importante a P. S. Episcop *Melchisedec* despre adevĕratul potret al lui Stefan cel Mare, după o miniatură, ce descoperì în Evangeliarul dela Homor din Bucovina.

Academia, la propunerea secţiunilor istorice şi literare, a aflat util a votă de urgenţă o misiune la Cernăuţi, trămiţênd pe Dl. *N. Densuşian* membrul seu corespondente, pentru a mijlocì comunicaţiunea pe puţin timp la Academiă a preţiosului Evangeliar dela Homor. Avem de a mulţămi P. S. Mitropolit al Bucovine pentru primirea rugăciunii Academiei. Ministerul Cultelor a pus de asemenea la dispoziţiunea noastră unele odoare mănăstiresci, şi mai ales abilul penel al meritosului artist român dl. *Bucevski*, carele a decopiat mai multe portrete murali şi inscripţiuni din Bucovina şi dela St. Nicolae din Iaşi, — portrete şi inscripţiuni cari ornează acum galeria noastră şi fură proprii a oferì preţioase elemente la interesantele desbateri cari se agitară în Academiă cu ocasiunea, atât a memoriului mai sus citat al P. S. Melchisedec, cât şi a unei alte comunicări, — relativă la aceeaşi materiă — a colegului nostru dl. *N. Ionescu*, despre portretele domnesci, ce dlui descoperì în Iaşi la St. Nicolae cel mare. Asemene elemente multiple aduse în desbatere, şi mai cu seamă epatrafirul din muzeu comunicat de dl. membru corespondente *Tocilescu* a înlesnit soluţiunea cea mai deplină cestiunii în desbatere. Este de dorit acum, ca Academia sĕ dispună de mijloace pentru a publica diversele Evangeliare Stefaniane şi reproducerea portretelor şi a operelor de artă, de natură a aretă lumii române că Stefan nu scia numai mânuì o spadă vitează în profitul ţĕrei sale, ci era şi un ilustru protector al artelor puse în serviţiul altarelor.

III. Venind la ordinea imprimatelor esecutate în acest an, amintesc d-voastre, că s'a împărţit tomul II. seria II, secţiunea II, *Discursuri şi memorie*, din Analele Academiei, iar tomul al III-lea (secţiunea I), va fi gata şi se va distribuì peste puţine ḑile. Asemenea din Analele Academiei, secţiunea observaţiunilor meteorologice pe anii 1879 şi 1880, s'au tipărit până acum observaţiunile făcute la Brăila şi acele din Iaşi. De îndată ce vor fi tipărite şi cele dela scaola de Agricultură din Bucuresci, se vor pune toate în usul publicului.

Tomul III secţiunea II (memorii) este sub presă. Din operile lui Demetrie Cantemir. „Istoria ieroglifică“ este tipărită sub îngrigirea dlui *Odobescu.* Ea nu s'a dat în publicitate din causă că învĕţatul nostru coleg voesce se o însoţească de o precuvêntare esplicativă şi de un glosar.

Dnul Odobescu a tipărit asemenea „Pravila cea mică“ dela Gavora (1640). Nici aceasta nu a putut fi dată în usul publicului, nefiind terminat de dl Odobescu studiul limbistic ce crede indispensabile pentru frasele, cuvenitele şi observaţiunile slavone din tecst.

Manuscriptul lui *Udriste Năsturel* (viaţa sfinţilor părinţi Varlaam şi Ioasaf) a început a se tipărì cu tecst cirilic şi transcripţiune, dar nu putem spera că dl Odobescu care s'a însărcinat cu această lucrare, sĕ o poată duce la capĕt neîntârḑiat. Nu ne îndoim că dacă perdem prin întârḑiere, vom fi recompensaţi prin modul cum d. Odobescu va realisa esecuţiunea deplină a lucrării ce a primit se facă.

Tot numai precuvêutarea lipsesce la scrierea Principelui D. Cantemir „*Vita Constantini Cantemirii*“. Această operă este tipărită prin dl Odobescu şi va fi dată publicităţii de îndată ce D-lui va trimite prefaţa cu care doresce se o însoţească. D-voastră veţi avè însĕ a decide, dacă în decursul noului an academic nu ar fi bine sĕ se imprime această operă şi în traducţiune românească, cum s'a făcut şi cu „Descriptio Moldaviae“.

Comentariile şi glosariul „Psaltirei lui Coressi“ constituind tomul al II-lea al publicării, cu care este însărcinat colegul nostru D *Hasdeu*, sûnt, după arătarea D-sale în curs de publicare. D-lui vĕ va spune, la timp, pe când speră a ne putè da această operă.

Din *Documentele Hurmuzachi* s'au tipărit din tom. IV 79 coale şi din fragmente 3 coale.

IV. La concursurile pentru cele mai bune cărţi tipărite în decursul anului espirat, s'au presentat ḑece autori cu scrieri din direcţiunea literară, şi scientifică. Operele acestea s'au trimis în cercetarea comisiunilor respective. Asupra raporturilor acestor comisiuni vom avè, Domnilor, a decide despre premiile Lazăr şi Năsturel Herescu, do 5,000 şi de 4,000 lei.

Pentru premiul destinat unei disertaţiuni asupra *„Ţĕranului român,“ a* întrat în terminul legale, un manuscris, carele şi acesta s'a dat în cercetare cemisiunii respective.

Asupra celorlalte materii pentru care Academia a deschis concursuri, nu s'au presentat nici un concurent. Vom avè deci, domnilor, a lua o nouĕ decisiune asupra următoarelor disertaţiuni şi traducţiuni:

1. Descrierea completă sub raportul fisic şi economic a unui judeţ. (Premiul Năsturel, de 5000 lei).

2. Despre suficsul licuid (l. r.) şi suficsul gutural (k. g.) în limba română.

3. Despre activitatea literară şi pedagogică a lui Ioan Eliade Rădulescu în raport cu epoca anterioară, adecă cu finele secolului al XVIII, cu eruditţii din Blaj şi cu Văcărescii.

4. Traducţiunea din Amian Marcelin, destinată a se premia din fondul Zappa.

V. Academia va asculta în sesiunea aceasta discursul de recepţiune al D-lor S. Fl. *Marian*, *Negruzzi* şi At. *Marienescu* D. Marian a şi comunicat discursul sĕu asupra unei materii cu totul noue şi plină de interes: „Chromatica Română“. Cu respunsul a fost însărcinat D. Hasdeu. Se asteaptă acum si discursul de recepţiune din partea D-lor Negruzzi şi Marienescu.

VI. Comisiunii pentru esplorarea Dobrogei sau pus la disposiţiune spesele otărâte. Când timpul va permite D-lor membrii a o întreprinde vor realisa însĕrcinarea, ce au primit dela D-voastră, în interesul sciinţei şi a înavuţirii colecţiunilor noastre.

VII. Aceste colecţiuni sau mai înavuţit şi de estimp. D-lu D. *Sturdza* cu neobosire înmulţesce preţiosa colocţiune numismatică română.

Biblioteca s'a adaos prin donaţiuni şi prin cumpĕrări în marginile creditorilor ce aţi bine-voit a acorda prin buget. Preţioase cărţi şi manuscripte ni-au fost oferite, de D-nii Odobescu, Alecsandri, Adroian, Ministerul cultelor şi instr. publice, Sturdza, Urechiă, etc. Numĕroase opere ni-au întrat di relaţiunile sporite ale Academiei cu diverse societăţi învĕţate, cu cari am schimbat publicaţiunile noastre. Din aceste vom cita pre Academia de instrupţiuni şi bele litere din Paris, acea de Lincei din Roma, acea din Stocholm, acea din Barcelona, acea de sciinţe din Paris, din Copenhaga, Observătoarele din Petersburg Brusela, Viena, Fiume, Craiovia, München, Londra, Richemond, Buda-Pesta, etc.

Colecţiunea documentelor ia proporţiuni îmbăcurătoare. Din Veneţia ne au sosit preţioase caete de copie, continuând, cu spese foarte reduse, lucrarea începută de colegul nostru D. N. *Creţulescu.*

Asemenea colecţiunea de documente s'a adaos prin mai multe donaţiuni întrate, din cari doue documente oferite de M. S. Regele, despre relaţiunile lui Stefan cel mare cu estremul Orient, şi altele dela d-nul Sturdza Dela d-na Elisa Sturdza s'a primit un dar nu mai puţin preţios: Dosarul lucrărilor Comitetului unirii, din Moldova, care dosar a rĕmas dela fratele Doamnei Sturdza, reposatul regretat bun şi învĕţat român, dl. Const, Hurmuzachi, membru influinte al mişcărei unioniste din 1856.

VIII. În urma acestei înmulţiri a colecţiunilor noastre era o necesitate neevitabilă adăogirea mobilelor de conservare. Graţia crediselor acordate de d-voastră această necesitate a fost pe cât posibil îndestulată prin cenfecţionarea a patru dulapuri noauĕ. Această adăogire de mobiliar va face şi mai simţită imposibilitatea Academiei dea mai remâne pe mult timp în localui ce ocupă astăḑi. Cestiunea construcţiunii de local proopriu se impune Academiei, ca o condiţiune sine qua non de viaţă şi de desvoltare.

IX. Casierul-comptabil va presenta (conform alin. 3 de la art. 12) darea sa de samă anuală. Aci Secretariatul dvoastră general va consemna numai donaţiunea făcută Academiei prin augustele mâni ale M. S. Regelui, de către d-nii fraţii Daniel. Acestia au donat 15000 lei în 30 de obligaţiuni de stat cu 6$^0/_0$, arĕtând dorinţa, câ venitul acestui fond se serve le înavuţirea colecţiunilor privitoare la istoria patriiei: chrisoave, documente, cărţi vechi, monete romănesci, manuscrise, etc, Această donaţiune a şi fost primită de Delegaţiunea Academiei cu învoirea statului român, în puterea condusului d-voastre di 23 Martie 1881.

Cu cât asemenea donaţiuni se vor îmmulţì, repĕţim cu atât mai urgentă va devenì pentru Academiă strămutarea sa în local propriu. Ţara care a simţit necesitatea creaţiunii acestui paladiu al limbei şi istoriei sale, refusare-ar oare se înlesnească Academiei construcţiunea palatului seu? Eu nu cred după cele ce deja a făcut pentru aceasta înaltă instrucţiune naţională, şi cu această speranţă în inimă, termin raportul meu dorind ca el sĕ fie cel mult penultimul, ce voi fi avut a face către d-voastvă. în acest local.

Secretarul general: *V. A. Ureche.*

Varietăţi.

* (Urcarea vămilor.) Articlul de lege III din anul 1882 privitoriu la aruncările provisorie ce sûnt a se incassa cu unele vămi fiinanciale.

Spre asigurarea § 1. venitului ce resultă din cele mai de căpetenia vămuri financiale stabilite în proiectul de lege, privitoriu la noua tarifă vamălâ austro-maghiară cu prima Martie 1882 se vor incassa la vămuirea importului de pe mărfurile din tarifa vamală întrată în vigoare în urma articlului de lege XXI ex 1878. înşirate sub 2. a şi b, 4. b, 5. şi 21. b. următoarele aruncuri:

de pe 100 chilogr. cafea brută 16 fl.
„ „ „ cafea arsă 20 fl.
„ „ „ stafide 6 fl.
„ „ „ ciaiu 50 fl.
„ „ „ vinuri de şampania 30 fl.

§. 2.

Încassarea acestor aruncuri de vamă (§ 1.) încetă după trei luni dela întrarea lor în vigoare, dacă nu cumva s'ar stabilì mai nainte o nouĕ tarifă vamală pentru mărfurile supuse acelor aruncuri.

§. 3.

Cu ducerea în deplinire a acestei legi este însărcinat ministrul de finance şi cel de agricultură, îndustriă şi comerciu.

* (Miroslav Hubmayer.) Unul din şefii principali ai insurecţiunei Erţegovinene dela 1875 a fost d. Miroslav Hubmayer, — Slav austriac. D. Miroslav Hubmayer se găsesce actualmente în Bucuresci. — „Peter Lloyd primise, sûnt câteva ḑile, o telegramă în care se spunea că d. Hubmayer, sătul de viaţa de propogandist s'ar fi decis sĕ o rupă cu trecutul, se cează ertarea autorităţilor austriace şi sĕ se reîntoarcă acasă. Se adauge încă că dsa fusese şi la librariul Veis spre ai cere intervenţia în această afacere. — Miroslav Hubmayer desminte această scire printro scrisoare trimisă lui „P. Lloyd“ în care ḑice.

„Onorabilă redacţiune! În Nr 59 a lui „Pester Lloyd“ dela 28 Februarie am găsit sub rubrica „telegrame“ o scire din Bucuresci care mĕ face se vĕ dau următoarea declarare, pe care vĕ rog se o publicaţi.

„Scirea că sûnt în Bucuresci, că sûnt tipograf şi că am fost mai înainte în Laibach este adevĕrată. Neadeverat este însĕ că aşi fi fost la tipograful de aici Veis spe ai cere intervenţia în favoarea mea pe lûngă trimisul austro-ungar Nu sûnt în posiţia de a avea trebuinţă de o astfel de intervenţie şi afară de acea sûnt obcinuit sĕ merg totdeauna singur pe căile mele. — Conform acestui principiu am refusat şi o ofertă de acest fel ce mi se făcuse de o persoană ce stă în conecsiuni cu consulatul austro-ungar. Vorbele ce mi se atribuesc trebuie sĕ le declar de nesce scorniturі reutăcioase. Mărturisesc cu sinceritate că n'am stimă pentru Ruşii, cărora le lipsesce adevĕratul patriotism şi sentimentul nobilitator al libertăţei; acelaşi sentiment de dispreţ îl am insĕ şi pentru oamenii de aceeaşi categorie din toate cele lalte natiuni. — Se mai ḑice in telegrama menţionată: că maşi căi de ceea ce am făcut până acum — din nenorocire foarte putin, dar nu din vina mea — nu'mi poate părea rĕu din simplu motiv că n'a fost nimic rĕu nedrept şi deoare ce, mobilul lucrărilor mele n'a fost nici odată egoismul.“

* (Un indemnatic cavaler de industrie.) Acum trei luni se presentase la directorul construcţiilor din Paris un domn, cu o imbrăcăminte aleasă, care se da de austriac, spunè că a fost vicepreşedinte al camerei Comerciale din Viena, redactor-şef al unui mare ziar vienez etc.... El făcù d-lui Alphand, directorul, complimentele cele mai măgulitoare pentru frumoasele şi folositoarele intocmiri a le capitalei Franceze, adăugea însĕ, că numĕrul cel mare de.... guzgani întunecă întru câtva aceasta icoană strălucită. — Străinul spuse că vine din America sudică unde descoperise o iarbă, care poate aduce moartea tuturor guzganilor din lume. Dl. Alphand nu i-ar permite oare o încercare în cloacele Parisului? Directorul se învoì şi când subalternii sĕi i anunţară că d. Limer — astfel se numia streinul — produce o adevĕrată pustiire în poporul guzganilor de pe lûngă Morgue, i dădu un certificat că în adevĕr posedă numita iarbă. — Cu această hârtie străinul se duse la o firmă mare din strada Montholon şi i propuse învoială, conform căreia pentru un avans de 50,000 fl. el i va da din buruiana sud-americană o cantitate atât de mare, în cât sĕ poată omorî cu ea pe toţi guzganii din Europa. Firma primì propunerea şi dând dlui Limer afară de cele 50,000 franci şi alte sume considerabile, pe cari promise a le înapoia după sosirea corăbiei brasiliene. — Corabia însĕ nu mai sosì. Firma începù sĕ bănuiască, dar d. Limer dispăruse.

Mai nou.

În momentul când era se punem numerul acesta în presa primim dela *Caransebeş*, dela o prea stimabilă persoană, încunosciinţarea că Magistratul cetăţii *Caransebeşului* a primit dela colonelul Kraft, comandatul regim. de inf. 43, telegrama următoare datată din *Risauo*, 11 Martie 4 oare 15 m. d. am:

„Fiii cercului de întregirea armatei, Caransebeş, cu ocasiunea ocupărei Crivosciei s'au adeverit că sûnt soldaţi model şi grandioşi în învingerea greutăţilor. Împărtĕşesc aceasta în urma împuternicirei ce am dela comanda divisiunei a 47 de trupe. Perderile puţine până la disparenţă. Me rog pentru publicare mai departe. Noroc şi fericire celor căror aparţin acesti soldaţi bravi!

Kraft m. p.,
colonel.

Delegaţiunile se vor într'unì pela mijlocul lui Aprile. După foi semi-oficiale creditul care s'ar cere dela delegaţiuni ar fi deocamdată *numai douesprăḑece milioane.*

Loterie.

Sâmbătă în 8 Martie n. 1882.

Viena:	**31**	**37**	**66**	**82**	**6**
Timişoara:	**85**	**18**	**84**	**20**	**27**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 11 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.—	118 30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.80	89.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.—	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.5)	131.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămĕntului	98.30	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.25	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.50	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.25	96.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.75	74.75
Datorie de stat în argint . . .	75.45	75.75
Renta de aur austriacă	93.55	93.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	128.05	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	819.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	309.80	311.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	309.25	310.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	116.50	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.—	109.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.61
Napoleon	$9.53^1/_2$	9.52
100 marce nemţesci	58.85	58.75
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.60	120.65

25 szám. 1882 [32] 1—3

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Hosszuaszói kir. járásbiróság 183 számu végzése által N.-Szebeni „Albina“ takarék és hitélintézet végrehajtató javára Szépmezei Pähl Mátyás és társai ellen 200 frt. tőke, ennek 1878 évi October hó 13 napjától számitandó 6$^0/_0$ kamatai és eddig összesen 49 frt. $15^2/_3$ kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 518 frt. 10 krra becsült és pediglen Rőkerth Jánosnak: 4 júh, 2 lószekér. 1 ökörszekér, 8 szekér széna, többféle házibutor, 1 pár lóhám, 2 cézetes cserefakád, 1 palinkafőzőüst, 2 nagy cserefakád, Klöss Mátyásnak: 1 pár ökörtinó 2 éves, Pähl Mátyásnak: 1 tehénból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 25/1882 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a hely szinén, vagyis alperesek lakásában leendő eszközlésére 1882-ik év Márczius hó 17-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX. t. cz. 107 § a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 § ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hosszuaszón 1882 -ik évi Marczius hó 5 napján.

Láng Robert, m. p.,
kir. birósági végrehajtó.

Redactor respunḑĕtor Nicolau Cristea — Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 26. Sibiiu, Joi 4/16 Martie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 3 Martie.

Daco-românii, acei Daco-români persiflați de atâtea ori în diaristica „esclusiv“ „patriotică“, au adaus cu o cunună de lauri resboinici mai mult pentru patria comună a Austro-Ungariei. *Caransebeșenii* pot fi mândri că de astădată dintre Românii Austro-Ungariei *lor* li s'a venit earăși a obține lauri pentru virtutea militară. Ḑicem *earăși*, pentrucă nu este ântâiași dată că acesti fii ai Bănatului s'au distins prin curagiu și tenacitate pe câmpul de onoare. Ḑicem de *astădată*, căci care regiment român din armata austro ungurească, ori în ce condițiuni ar fi fost regimentul, nu a avut ocasiune sě esceleze pe câmpul onorofic al luptelor sângeroase?

Dacă Românului nu i ar fi remas alte virtuți dela străbunii sěi, temuți odinioară de toată lumea cunoscută, aceasta unică i a remas, că se scie jertfì pentru patrie chiar și când aceasta nu ține socoteală adevěrată de jertfele lui, scie sě caute cu îndrăsneală în ochii morții, înfățișeze moartea cât de înfiorătoare. Ori prin câte străformări au trecut diversele regimente recrutate dintre Români, ei au remas unii și aceiași. Comandanții din vechime și din timpurile noastre au recunoscut, fără deosebire, virtutea resboinică a Românului.

În câmpiile Italiei, Austriei, Germaniei și Franciei în față cu *Bunăparte* cel bătrân; în câmpiile Italiei cu *Bunăparte* cel tiněr și cu Victor Emanuel; în resboiul civil din Ungaria; cu un cuvênt, ori unde au cerut lipsa și necasul, Românii în regimente de linie, în regimente de graniță și chiar ca gloate au fost unii și aceiași. Armele lor au fost totdeauna purtate de brațe cari n'au suferit nici chiar în desastre și înfrângeri pata rușinei. Bârsanul, Olteanul, Hațeganul, Hunidoreanul, Moțul, Lăpușanul, Borgouanul, Someșanul, Câmpeanul, Bănățanul, Crișanul, Bihoreanul și Maramureșanul etc. toți sûnt buni luptători și credincioși simțementului lor de credință, când e vorba de împěrat, de tron și de patrie.

„*Suirea* (pe munții stancoși) *s'a început dimineața în 8 Martie* — ḑice corespondentul unei foi vieneze —; *am vĕḑut regimentul de infanterie 43 (Alemann), suindu-se de la Morinie cu o precisiune, ca și când ar fi un esercițiu pe locul de paradă, cu toate că munții înclină aproape perpendiculari spre mare.*“

Aceasta este introducerea, și fiind că și în casul present s'a adeverit ḑicerea: „ḑiua bună se cunoasce de dimineața“ sfêrșitul întreprinderei uriașe de a căuta și învinge pe inimic prin și preste munți neumblați, l'am vĕḑut în cel mai frumos atestat, dat de colonelul *Kraft* soldaților, *fiilor* Caransebeșeni; pentrucă nu e puțin lucru când un comandant ḑice despre dênșii că sûnt *model* de soldați și sûnt *grandioși* în învingerea greutăților.

Eată dar cine sûnt *Daco-românii* cei cualificați de atâtea ori, pe nedrept, și în modul cel mai nerușinat de periculoși întregității statului. Eată cum sciu ei sě resplătească calumniile cari se aruncă de atâtea ori cu prisos asuprăle.

Când scriem noi șirurile aceste, smulgênd o pagină din analele cele frumoase ale vîrtuții militare române, ar crede cineva că este numai amorul propriu de a ne lăuda noi Românii pre noi înșine. Cât pentru laudă ea nu purcede dela noi. Sûnt numai vre o câte-va ḑile când cel mai mare beliduce actual austro-unguresc, unul dintre cei mai ilustri membrii ai casei domnitoare, într'un ordin de ḑi, au revěrsat laude asupra regimentului de infanterie Nr. 50, odinioară al II regiment român de graniță din Nausăudeni și Borgouani, eară acum din Moții munților apusani ai *Iancului.* Nu noi am lăudat mai ântâiu pe „leii“ dela Solferino și Custozza. Și acum n'am făcut alta decât am pus înaintea cetitorilor ce ḑice corespondentul impațial al unei foi vieneze și colonelul Kraft, care de sigur nu poate fi în prepus că este un daco-românist. Că putem, ba sûntem în drept, a ne mândrì cu faptele fiilor, poporului nostru, oameni nepreocupați nu ne pot lua în nume de rěu, de oare ce prin aceasta nu facem alta decât că manifestăm o bucurie justificată prin faptele și vîrtutea fiilor poporului nostru, recunoscută de oamenii cei mai imparțiali, care sûnt fructul adevěrat al dispozițiunei firesci a poporului român.

În cele din urmă noi nu vrem prin șirurile aceste nici sě ne lăudăm nici se măgulim amorul nostru propriu.

Constatând adevěruri neresturnabile și constatate mai nainte de noi de oameni cari nu pot avè nimica comun cu amorul nostru propriu, ținem că ar fi la locul sěu sě derivăm din acele învěțături folositoare în special pentru noi și pentru causa comună a patriei cărei aparținem.

Departe de noi de a ne amesteca în aprețiarea diplomatică s'au militară a luptelor din Crivoscia și Erțegovina, departe de noi de a aprecia dacă bravura care nea dat prilegiu la scrierea acestui articul aduce și foloase practice pentru monarchie: ne îndreptăm privirea asupra unui fenomen care ni se pare de tot enigmatic. Fenomenul acesta e, că poporul român care dă brațele cele mai viguroase și inimile cele mai pline de credință pentru causa comună a monarchiei, este totodată poporul cel mai nebăgat în seamă, bă adese ori calumniat ca *ostil* aceleiași monarchii, pentru care a věrsat relativ cel mai mult sânge.

Cum sě ne esplicăm acest fenomen care în sine se presentează ca o contradicțiune?

A fost decând e lumea, și va fi și de aci încolo, că laurii câstigați pe câmpul de luptă remân fără efect pentru poporul din care au eșit luptătorii, dacă acestia n'au avut a casă diplomați îndemânatici, cari se scie esploata la timp victoriile purtătorilor de arme.

Polonii sûnt un popor viteaz recunoscut. Cu toată vitejia lor ei sûnt un popor dismembrat și numai în monarchia noastră au ajuns, prin împregiurări neatêrnătoare de ei, la oare care însemnătate. Neunirea, întrigile interne au zădărnicit vitejia lor.

Fiii poporului nostru încă fac minuni de vitejie pe cănpul de luptă, ori unde li se deschide acest câmp.

În timpurile cele de tot vitrege, la cari de bună seamă vom fi contribuit și noi, e lucru firesc că sângele se împrăscia pentru noi în deșert ori și pe care câmp de luptă. Eram condamnați atunci numai la o soarte mai modernă de gladiatori. Acum însě de când soartea ni s'a îndreptat cel puțin într,atâta, în cât avem și oameni cu carte mai multă în mijlocul nostru, scim noi folosì mai bine sacrificiele noastre?

Când stăm și meditām serios și sincer, respunsul la aceasta întrebare ne bagă fiori în trup, mai îngrozitoare decât și icoana cea mai îngrozitoare a resboiului celui mai înfricoșat.

Câte slăbiciuni, câte uneltiri, câte pasiuni și alte de feliul acestora nu bătucesc pămêntul cel stropit cu sânge încât după toate jertfele poporului nostru abia resare ici și colo câte o tufă șubredă și neroditoare.

Este adeverat că la această înfățișare posomorită contribue mult și influența străină. Înse oare nu e datoria fie cărui Român cu carte, care ar trebuì se represente „diplomația“ neamului nostru, ca cu aceeași tărie și virtute, cu care combate soldatul, fiul poporului, pe inimicul ce i se pune în cale, se combată slăbiciunile și toate celelalte cum le mai chiamă?

Liberi de slăbiciuni, de pasiuni de clicării, ochii inteligenții, și prin aceasta ai poporului român, limpezi află de sigur momentele când și cum se întrevină pentru interesele generale și speciale ale poporului.

FOIȚA.

O foaie pedagogică nu avem!

Așa e, — nu avem nici una, astăḑi — când în toată lumea civilisată așa ceva nu poate lipsì din mâna nici unui educătoriu.

Vre o trei mii de scoale românesci cu un numěr și mai mare de învěțători fără nici o foaie pedagogică de specialitate în limba română.

Aceasta tristă stare pentru învěțătorii nostrii e deamnă de compătimit, mai ales acum când vedem că foile pedagogice dispar una după alta. Scim cu toții causa acestor întêmplări, și nu ne rěmâne alta de făcut, decât a cugeta mai serios la înființarea unui organ pedagogic de publicitate, care sě nu lipsească din mâna nici unui învěțătoriu român; căci numai așa vor putè fi învěțătorii nostri în curent cu reformele cele mai nouě, cari se întroduc în educațiunea și îsntrucțiunea tinerimei neîntrerupt.

Mijlocul cel mai dintâiu, prin care un învěțătoriu își poate înmulțì cunoscințele sale pedagogice, este o foaie pedagogică de specialitate. O foaie pedagogică este chiemată a arěta progresul făcut în educațiune și instrucțiune, punênd în ochii învěțătorilor principiile cele mai nouě pedagogice și nězuind a da educațiunei și instrucțiunei poporale direcțiunea cea mai bună. Caracterul educătoriu al fiesce cărei scoale depinde în partea cea mai mare dela învěțătoriu, carele încă trebuie se primească înstrucțiunile necesare dela organele pedapogice conducětoare, dacă voesce a fi în unitate cu acei cari urmează principiile de educațiune adoptate în timpul de față. Un jurnal pedagogic este chemat în locul prim a face învěțătorilor raporturi și instrcțiuni despre toate mișcările de educațiune, ca acestia se scie cu siguritate ce posiție se ocupe față cu întroducerea unei noue reforme scolare. Ori ce întrebare pedagogică are loc de discusiune mai ântâiu în foi pedagogice. Afară de aceste multe alte datorințe mai au foile pedagogice.

Foi de aceasta specialitate ne lipsesc nouě Românilor de dincoace. De și sě discută multe cause scolare în alte foi române, totuși aceasta procedură nu e suficientă pentru întreg corpul învěțătoresc român; ci dorința tuturor învěțătorilor este a posede o foaie pedagogică de specialitate, din care se scie toți cele de sciut.

Aparența unei foi pedagogice române ar trebuì sě se realiseze cât mai curênd. Mě tem însě că și alta nouă foaie pedagogică va ajunge pe urma celor de până aci; deci avem lipsă ca se fim cu mult mai circumspecți la înfiiințarea unei foi pedagogice.

O noauă foaie pedagogică română, dacă vrea sě-și asigure existența, considerênd bine situațiunea scoaleler și învěțătorilor români, ar avé sě observeze următoarele:

a) Fiindcă o parte mare a învěțătorilor nu prea prenuměră foi politicei, beletristice etc; așa au lipsă de o foaie pedagogică, care se apară în toată septămâna conținênd nu numai articuli pedagogici-didactice, ci și întêmplările septămânei pe scurt și la înțeles.

b) Foaia va urmărì pe terenul scolastic o politică națională, departe fiind de ori ce amestec, care ar putè vătěma interesul confesiunilor.

c) De oarece mulți învěțători nu se abonează mai mulți decât la aceasta foaie, atunci foaia va deschide o rubrică, în care se vor publica și articuli scientifici-literari de interes cultural.

d) Tot în acest organ sě vor pune la critică toate cărțile didactice de nou apărute, pentru ca învěțătorii sě cunoască partea bună sau rea a acestora și se scie cari au meritul de a se folosì.

e) Mai în fiecare numěr se va publica o revistă despre jurnalele pedagogice din patrie și străinătate.

Spațiul unui articul nu ne permite a ne intinde mai departe asupra acestei părți a temei noastre de astădi. Atingem și partea aceasta numai pentruca se dăm materie de cugetat a celor chemați, ca sě se intereseze cu mai multă inimă și tărie de afaceri, destinate a oprì odată risipa de capitalul cel mai scump fără de a aduce folosul firesc.

Când ar vedè compatrioții noștri, că liberi de ori ce slăbiciune urmărim cu energie interesele noastre, folosind cu scumpătate toate momentele cari suntem în drept a le folosì, ar respecta mai mult sacrificiile noastre și nu ne ar mai striga, înfundați de ris, mai în aceleși mominte, când fii nostri sângerează si pentru dênșii, că suntem inimici ai statului și ai ordinei.

Caransebeșenii pot fi linisciți în consciința lor că ei în același timp se luptă și pe terenul intelectual, când primesc scirea despre gloria fiiilor lor.

De ar afla atitudinea lor imitători statornici în toate părțile locuite de Români, nu este îndoială, că laurii fiilor lor vor înverdì spre a umbrì pe toți de o potrivă, pe consângenii și neconsângenii lor.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Martie

Dela casa deputaților *Ungariei* nu avem de inregistrat ceva mai important decât că s'a votat darea pe petroleu.

În 13 l. c. după ameadi spune o telegramă dela *Budapesta* că sub presidiul împeratului s'a ținut un consiliu de ministrii în care s'a decis într'unirea delegațiunilor după pasci. Suma care are a se cere dela delegațiuni încă nu e statorită.

Crivoscia încă nu e cu *totul* supusă, după cum arată telegramele din urmă, și în Erțegovina durează încă rescoala, și cu toate aceste sûnt semne că ne aflăm la alt stadiu nou al lucrurilor. *Muntenegru*, se anunță dela *Cattaro*, s'a hotărît se *mobiliseze.* Pretecstul mobilisărei este mulțimea de fugari din Crivoscia și Erțegovina ce se grămădesc pe teritoriul muntenegrean. Unele diare sě tem de o cestiune a fugarilor din care s'ar putè nasce un conflict și afacerea bosniacă-erțegovină ar putè întra într'un stadiu internațional.

Ristici, ministrul-president sêrbesc de mai nainte, s'a esprimat în fața unui raportor la „Budapesti Hirlap“ că nu vaerta nici odată Austro-Ungariei că a împedecat anecsarea Bosniei și Erțegovinei la Serbia.

Scobeleff este internat în Vilna dice „Kr. Ztg“ din Berlin. „D Ztg“ din Viena însě reflectează că nu este nici un semn, care sě constate scirea aceasta sau că Rusia ar fi hotărîtă, cel puțin, *pro formă* a da satisfacțiune vecinilor sei vătămați: „Internatul“ de altă parte se află într'o dispoziţiune foarte bună. El sperează a se vedè cât mai curênd cu amicii sei pe câmpul de bătaie!

Situațiunea internă a Rusiei.

Din Petersburg i se comunică diariului „Köln. Ztg.“ unele lucruri cari ne arată situațiunea internă a marelui imperiu slav într'o lumină foarte posomorîtă.

Eată cum se esprimă corespondentul:

Țarul, care voia sě țină frênele strêns în mâni, șede în Gacina, închis între ziduri și palisade, soldați și sergenți. Primul și marele avênt pentru a organisa de nou statul suveran al Rușilor s'a debelat, s'au pus toate în mișcare, pentru a face lucruri mari și nu s'au făcut nimic, oamenii earăși se află în rcidivă. O completă apatie către lucrurile statului domnesce în Gacina, unde se află împěratul rusesc. Țarul își apără viața, taie lemne, face esercitii gimnastice cu Woronzoff, prinde noaptea pesci și nu se interesează mai de loc de alte lucruri. Vorba e numai că cine are destulă influență pentru a ajunge la putere. Ignatiev nu e simpatic țarului pentru caracterul sěu și acesta ar vrea bucuros sě se scape de dênsul, dar n'are pe cine sě pună în locul lui. Pobiedonoczew, Woronzoff, nu sûnt oameni pentru a guverna, ci numai prietini buni. Acsacoff, Katcoff însě, spriginiți fiind de Pobiedonoczev, de princesa Obolenscki și de alții s'au aședat bine în grația țarului și sustin pe Ignatiev, cu toate că o numeroasă partidă din Petesrburg lucra în septămânile din urmă cu toate puterile pentru a resturna pe Ignatiev. Aceasta partidă din Petersburg se compune mai cu samă din vechii contrari ai slavistilor din Moscva și „Germanii“ din Petersburg se află adi earăși față în față cu Slavistii din Moscva. Dar Acsakoff i-au întrecut foarte pe contrari, stăruința lui de căpetenie e a promova consciința națională în popor și mijlocul pentru acest scop e agitarea contra tuturor străinilor, între cari socotesce și pe nihilisti. Marea reformă internă vreau sě o pregătească prin consolidarea consciinții străvechi slavo-țarice a Rusiei. Deci se fac agitațiuni contra Austriei, care togma ia la goană pe Slavii de sud contra Germaniei, care prin sute de mii de fii ai sei restringe vieața vechie rusească, ce se resfață în comerciu și industrie, în ministerii și la curte. Scobeleff e un partisan de tot nepolitic, dar pătimaș al acestor Slavi. Acsacoff, Ignatiev, Scobelef representà o potere foarte respectabilă și se folosesc de aceasta, pentru a desтepta poporul rusesc chiar și cu periculul unui resboiu nenorocit ca sě realiseze visat al unui imperiu slav liber, adecă scutit de ori ce inriurință străină, autochton, neeuropeic dar decidetor în Europa. Dînșii nu mai întreabă după urmările trecătoare ce le au asemenea întreprinderi. Tot una le este, ori au ori nu au, ori înving sau vor fi învinși, ori 'și vor ruina finanțele și economia ori ba, ori vor pierde provinciele dela fruntariale țěrei ori ba. Scopul lor e, a se smulge dintre oamenii europeni și a se scăpa de noțiunile europene, chiar și dacă ar perì toată cultura europeană a Rusiei. Această coalițiune stă la spatele generalului Scobeleff, deci discursurile acestui general își au însemnătatea lor și e puțină mângăiere pentru Europa dacă ea crede, că cuvintele generalului nu esprimă opiniunea guvernului rusesc. Căci pentru a spune pe scurt: noi astădi nu avem un guvern, ci doue guverne rusesci. Dl Giers poate se afirme în organele sale, că ne putem încrede în simțemintele pacînice și amicabile esprimate în manifestul țarului din Aprilie 1881 și la întrevederea dela Dantzig: în inima sa însě el va suspina pentru nestatornicia lucrurilor și pentru puțina putere, ce i-a mai remas. Giers însemnează astădi ceva mai puțin decât contele Ignatiev și poate mai puțin decât generalul Scobeleff. Discursurile lui Scobeleff sûnt îndreptate atât contra d-lui Giers și a cancelariei sale, contra politicei esterne a Rusiei, cât și contra Germaniei. Giers trebuie sě se apere și contra lui Scobeleff și nu poate garanta că politica Rusiei va urma fie și numai o septămână cursul ce-l doresce el. Cele doue guverne se combat: ce dice s'au ce face guvernul oficial, se contestează s'au se influențează de guvernul oficios. Și guvernul oficios e mai tare fiind că are mai multă influență în Gacina. Dacă nu va succede a smulge pe țarul din letargie, generalul Scobeleff poate că va triumfa. Fără îndoeală țeara merge spre anarchie, aceasta începe a se observa deja în provincii prin descompunerea întregei organisațiuni de stat. Se recer puteri uriașe pentru a întimpina aceasta distragere. Avem un țar cu caracter bun dar fără de asemenea puteri. O de ar vedè odată cei din Germania, că dela resărit se apropie o crisă cumplită! De ar părăsì vechia frasă, că un asemenea imperiu mare numai cu greu se clătină din temelii! El se clătină deja!

O revistă de diare.

„Volnoje Slovo“, diar liberal rus care apare odată pe sěptěmână în Geneva, a început o campanie foarte aspră și violentă contra sforțărilor dlor Katkoff, Aksakoff și consorții, se încearcă în zadar sě readucă la vechiul moscovitism poporațiunea rusească care a început sě fie deamnă de libertate. Politica comitelui Ignatieff țintesce la înrădăcinarea despotismului oriental în Rusia, dar acesta nu este, după cum dice „Volnoje Slovo“ nici creștinesc, nici național rusesc. Ori ce progres în Rusia este pretins prin stabilirea egalității, a autonomiei comunelor, departamentelor și provincielor și a unei adunări generale de delegați din toate părțile imperiului. Diarele slavofile oficioase și semi-oficioase se încearcă a înferbântà spiritele pentru Bosnia și Erțegovina, numai și numai spre a le distrage dela cestiunile interne. Dar popoarěle din peninsula balcanică, dice citatul diar liberal, n'au nici o încredere în guvernul rus, care, atât în întru cât și în afară urmează aceeași politică de năpăstuire, care a dat Bosnia pe mâna austriacilor, ear Bulgarilor le-a acordat ântâiu o constituțiune spre a ajuta apoi pe principele de Battemberg ca sě le-o ea înapoi. Până când Rusia nu se va dovedì liberală în întru, poporațiunea nu'i va sprigini politica ei din afară, de vreme ce scie că ea nu representă nici în întru nici în afară interesele țěrii.

Nici odată n'a judecat un diar rus mai bine politica rusească. Purtarea guvernului din Petersburg a fost în toți timpii foarte interesată față cu popoarěle cele mici, și de aceea acum Statele din peninsula balcanică numai au nici o încredere în el.

— În presa germană și rusă urmează mereu discuțiunea asupra posibilității și probabilității unui resboiu între Rusia și Germania. Diarul „Moskowskija Wjedomosti“ încheiă cu următoarele cuvinte un articol asupra acestui subiect:

„Nu avem trebuință a dorì rěsboiul, dar nu se poate esclude pentru mai curênd sau mai târdiu o asemenea eventualitate. Nici mărturisirea unei asemenea posibilități, nici pregătirea cu încetul pentru un asemenea cas conduc de sine-și la resboiu. Cu totul altfel însě se stabilesc relațiunile când o parte impută celeilalte când aceasta vorbesce despre ceea ce face aceea parte: când în fine voesce a tăgăduì celeilalte dreptul de a dice și de a face ca și dênsa și urmăresce cu gelosie mișcarea fie cărui soldat, observă ori ce piatră ce se aședà pentru întărirea cetăților vecinului și vede în această oare care provocare.

„Deutsche Heereszeitung,“ care apare în Berlin, se ocupă de aceeași cestiune. Mai ântâiu arată într'un lung articol marile foloase ce atitudinea militară a Prusiei a adus în acest secol Rusiei, și apoi adauge:

Dar nici semnele cele mai diferite, nici încordarea plină de pericole din 1879, nici nihilismul și momentele desbinării Statului, nici crima din 1881 nu putea sě distrugă cu totul dragostea cu care o parte din oficierii nostri, cu o înděrătnicie adervěrat germană, țineau la amicia rusească, dovedind această dragoste prin vorbe și scrieri, prin interesul ce arětau armatei rusesci. Discursurile generalului Scobeleff au nimicit-o cu totul.

Se poate dice că și discursurile generalului Scobeleff au înăsprit relațiunile dintre Germania ~~și Ru~~sia, dar nu este mai puțin adevěrat că principele de Bismarck a dat cea dintâiu lovitură amiciei seculare din aceste douě State, prin sfărâmarea tratatului dela San Stefano.

— „Times“ primesce din Constantinopole o scire, cu data de 28

---

f) Statute, circulare, discursuri și corespondențe de interes particular nu se vor publica în cuprinsul lor întreg, ci numai în estras de câteva șire.

g) În rubrica varietăți se vor publica tot feliul de noutăți de interes social-cultural.

h) Prenumerațiunea sě se poată face pe lună, triluniu, jumětate de an și pe anul întreg. Aceasta împărțeală de abonament e de dorit mai cu seamă pentru ca și cei mai sěraci încă sě se aboneze la foaie; apoi e sciut că acestia mai bucuros solvesc în mai multe rate un abonament mai mare, decât o dată sau de doauě ori un abonament mai mic.

i) Numerii sě apară regulat, așa încât nici o întârdiere de o di sě nu se întêmple. E sciut că o întârdiere cât de mică face asupra abonenților o rea impresiune și de acì se nasc urmări regretabile.

k) Căpeteniile scolare vor îngrijì ca foaia sě fie prenuměrată de fiescecare învěțătoriu; ear aceia cari vor fi prenumerat, vor fi siliți pe cale oficioasă a 'și face aceasta datorință.

Aceste ar fi punctele principali, după cari ar trebuì sě se redacteze o foaie pedagogică română, care la noi ar corespunde mai mult cu spiritul timpului present. Când bunăstarea scoalelor și a învěțătorilor va fi mai favorabilă, atunci se vor putè înființa și alte foi pedagogice periodice de cuprins mult mai serios.

Destul că lipsa unei foi pedagogice române o simt toți învěțătorii, și pentru înființarea aceleia ar fi de dorit, ca cei chiemați sě facă pașii necesari cât mai curând, căci amênarea acestei întreprinderi ar da motiv atât Neromânilor cât și unor Români, a crede că interesul național al activității noastre scolare e în decădință.

Bucuria tuturor va fi mare când aceasta cestiune va fi obiect de discusiune și din alte părți, ca cu atât mai curênd și mai bine sě se ajungă scopul.

Sa audim de bine!*)

P. Stoica.

---

*) Nu putem avè nimic de dis contra dorinței esprimate în articulul de mai sus. Unica observare însě sě ne fie permisă. Observarea că pentru susținerea unei foi pedagogice se cere sě fie și cine se scrie intrênsa. Diarele de care dispune publicul român, pe cât scim, nu refusă publicarea de articuli scintifici, prin urmare și din specialitatea pedagogiei. Dar acele diare pot constata că un prea le îmbuldesc scrierile speciale scientifice, cu toate că coloanele lor stau deschise și pentru feliul acesta de scriere. În fine cât privesce partea bănească, diarele noastre nu sunt așa de scumpe încât o foaie specială pedagogică sě poată apărè pe lângă un preț care sě se deosebească tare de prețul foilor esistente și se ofere cetitorilor ei o ușurătate mare în privința aceasta. Practici se fim și ne vom ajunge scopul-și fără formalități multe. Red.

Februarie, în care se dice că prin cercurile oficiale se aşteaptă organisarea unei rescoale în Macedonia şi că de aceea se fac pregătiri pentru sporirea forţelor turcesci în această provincie. Unul sau doi din agitatori se află în acest moment în Constantinopole şi declară numai că s'a format deja un guvern provisoriu, dar şi că ei sûnt membrii ai acelui guvern. Totuşi raporturile lor asupra mişcării trădează că ea nu poate sĕ aibă un caracter tocmai serios, de vreme ce emisarii vorbesc despre crearea unei Mocedonii independente sau cel puţin autonomă, o idee care este ridicolă, fiindcă Macedonia, printre poporaţiunea ei, nu numĕră mai puţin ca cinci naţionalităţi — Turci, Bulgari, Albanesi, Greci şl Kutzovlahi — dintre care fie care urmăresce o ţintă politică, care nu se împacă de loc cu aceea a celorlalte. Vrăjmăşia dintre Greci şi Bulgari este prea mare în Macedonia, pentruca vre o mişcare revoluţionară în aceea provincie sĕ ia necesarmente mai dinainte caracterul unei mişcări panslaviste sau panelenice.

— Diarele panslaviste nu încetează d'a se ocupa de discursurile pronunciate de generalul Scobeleff. Astfel „Nowoje Vremja“ scrie următoarele:

Ar face bine Austria sĕ pună un termin pentru ocupaţiune, căci şi ocupaţiunea Rusiei a fost tot temporală. Noi nu suntem lacheii nici ai Germaniei, nici ai Europei şi preferim a ne perde cu toţi de cât a devenì lacheii sau sclavii Germanilor.

„Petersburgija Wjedomosti“ găsesce de cuviinţă a scrie urmĕtoarele în aceaişi privinţă:

„Cu ce răbdare trebue sĕ ne inarmăm, ce curagiu trebue sĕ avem spre a ne mĕsura cu bubele vieţei noastre sociale, cu încercaţii nostri binefăcĕtori şi epitropi — Germanii . . . Nu putem dar de cât sĕ aderăm la cele dise de generalul Skobeleff, că nu putem scăpa de ei de cât prin forţa consciinţei naţionale şi cu sabia în mână. Interesele noastre politice, economice şi sociale sûnt cu totul coprinse de ţĕsătura germană de păianjen. Sferturi întregi de secoli făcură Germanii negoţ ca la ei a casă, ei semenară sus civilisaţiunea germană şi jos nihilismul.

În fine „Moskowski Telegraph“ dice că discursul generalului Scobeleff nu cuprinde nimic estraordinar, nimic blamabil. El a esprimat numai aceea ce simte şi ceea ce nu spun încă milioane.

Unde se va oprì această campanie, vom vedea în curênd. „Tel.“

Serbia Regat.

Eată discursul preşedintelui Scupcinei în şedinţa dela 22 Februarie 1882:

„Cetăţeni,! deputaţi! Insufleţit de sentimentele unei datorii înalte, vĕ adresez o cuvêntare, ce poate deştepta în Serbia numai bucurie şi aprobare. Convins de patriotismul dv., nu me îndoiesc de loc, că toţi vom fi însufleţiţi de acelaşi sentiment, când e vorba ca representaţiunea naţională sĕ facă un pas de o însemnătate istorică şi sĕ îndeplinească un act spre mărirea şi înălţarea gloriei şi onoarei patriei. Atâţia secoli poporul nostru a luptat pentru ideea fundărei unui stat independent cu terenul cel nefavorabil, acolo, unde se întâlneşce Orientul cu Occidentul, încordându'şi toate puterile! După o cădere glorioasă, după încercări eroice dar zadarnice, această idee s'a manifestat din nou, când eroul dela Takova, intemeetorul libertăţei serbe, Milloş Obrenovici I. a desfăşurat stindardul pe ruinile Ziceei regale (mănăstirea de incoronare a regilor serbi) recucerite cu preţiosul sânge al fiilor patriei, când deasupra mormêntului lui Nemanea şi deasupra oaselor primului rege uns în Studeniţa (mănăstirea de înmormântare) baladele naţionale cântau numele domnitorului sêrb al Serbiei independente. Dela pacea din Adrianopol, unde Serbia fu recunoscută de un principat semi-independent, ea s'a silit necontenit, păstrându'şi, şi cultivânduşi, virtuţile rĕsboinice inăscute, sĕ 'şi câştige simpatiile Europei civilisate, Serbia şi-a arĕtat indestul iubirea pentru cultură, progres şi ordine; ea doreşte se devie un demn membru al marei familii europene. Are dorinţă sĕ îşi recâstige bunul poporului serb perdut în nenorocire şi sĕ 'şi manifeste dovada pe faţă despre aptitudinea sa pentru o vieaţă de stat.

În toate ramurile vieţei de stat, în cult, înstrucţie, justiţie, politică, pe teren ştiinţific militar şi economic, Serbia a arĕtat un viguros avênt, un progres incontestabil. Afară de tractatul intonţional, prin care s'a recunoscut indepedenţa şi autonomia Serbiei, convenţiunile încheeate direct de Serbia cu alte puteri, au înlăturat remăşiţele capitulaţiunilor streine, martori vorbitori ai vasaiităţei noastre de odinioară, ai servitutei noastre. Dacă deci în principatul dabea semiindepedent deja acum 50 de ani s'a ivit idea fundărei unui stat serb, apoi Serbia indepedentă a presentului este o reinoire de fapt a Serbiei independente din trecutul ei vechiu istoric. Desvoltarea patriei, prin domnia patriotică înţeleaptă a casei noastre domnitoare Obrenovici şi urmată cu stăruinţă şi cn o ăbnegaţiune mărinimoasă a naţiunei devotate dinastiei, ne îndeamnă astădi iresistibil, sĕ'i dăm o expresiune vizibilă, conformă cu succesele de până acum ale istoriei noi şi demne de gloria celei vechi. Serbia indepedentă a secolilor trecuţi nu s'a numit principat, ci regat.

Datoria ta este, adunare naţională corpul legiuitor al principatului independent, sĕ ridici vocea, spre a concilia astfel vorba cu fapta, după cum cere pornirea impacientă a tuturor inimelor patriotice, după cum reclamă moştenirea străbunilor noştri, după cum prescrie strict nemuritoarea tradiţie naţională, impunêndu-ne ca o datorie. Datoria ta, adunare naţională, este sĕ ridici vocea, ca în nou născutul principat al Serbiei sĕ se reînoiască regatul, demnitatea regală. Convins, că toţi o veţi primi unanim, cu un entusiasm demn de Serbia, fac propunerea: „Ca adunarea naţională sĕ adreseze prinţului rugăciuuea, sĕ binevoiască, după dorinţa poporului, sĕ acepte demnitatea de rege, proclamând Serbia de regat.

Astădi când ne aflăm deja în punctul unde în mijlocul entusiasmului natiunei succesorul lui Obrenovici de Tacova reedifică tronul regal a lui Nemanea, noi esclamăm unanim: Trăească Maj. Sa primul rege al Serbiei noi, Milan I. M. Obrenovici! Trăească Maj. Sa regina serbă Natalia!

Trăiască Alteţa Sa regală principele de coroană Alexandru!“

Proclamaţia regală sună:

Iubitul meu popor! În urma decisiunei unanime a representaţilor tĕi, în urma decisinei, ce este espresiunea vointei tale, a sufletului, a gândirilor, a dorinţelor tale, am fost astădi proclamat de rege. Cu diua de adi primesc coroana ereditară regală, pe care miai oferito prin representanţii tĕi, avênd firma voinţă, sĕmi sacrific toată viaţa ţie, fericirei şi viitoriului tĕu, avênd vointa firmă, ca sĕ te conduc pururea pe calea onoarei şi a dreptăţei, pe calea pe care tu cu înţelepciunea şi patriotismul teu, vei asigura şi întemea libertatea şi independenţa ta, pe calea pe care vei sta în faţa Europei pururea ca un factor al progresului, al ordinei şi păcei, căscigênduţi un nou esemplu de glorie. — Prin acest act cursul politicei este îndestul încoronat, politica creată într'o jumĕtate de secol în jurul steagului de Tacova al lui Obrenovici prin sacrificiile străbunilor tĕi şi prin ale tale însuşi, politica ce a condus scumpa noastră patrie la liberare aceea, ce s'a creat cu multă greutate, ce a desceptat în Europa cea mai mare simpatie şi ajutor puternic pentru patria noastră, prin care sûntem obligaţi la o recunoscinţă eternă, ce s'a creat prin silinţele tuturor generaţiilor Serbiei, aceasta şi-a primit astădi prin Adunarea naţională, espresinnea atât de mult dorită şi care nea fost dictată de trecutul nostru, de trecutul care e în conformitate cu presentul nostru şi care totdeauna va fi o garanţie si înviolabilă pentru viitorul nostru.

Iubitul meu popor! Încheind adi perioada principatului, sĕ ne aducem aminte mai întâiu de nemuritorul liberator şi erou de Takova, de prinţul Miloş Obrenovici I. sĕ ne înclinăm în faţa cununei de martir a cavalarescului şi neuitatului prinţ Mihail Obrenovici III. Sĕ dorim pace eternă tuturor sufletelor, cari au contribuit, ca regatul Serbiei, rĕsturnat mai mult prin desbinarea propriei, de cât prin puterea streină, sĕ reînvieze şi se între în rândul regatelor Europei prin resoluţiunĕa Scupcinei. Cu inceperea perioadei noi în istoria Serbiei, noi reinoìm ţie iubitul nostru popor, nobilele noastre sentimente pentru tine. Pentru abnegaţiunea şi iubirea ta de patrie, cari ne-au făcut drumul spre posiţia noastră de astădi. Doresc ca patriotismul sĕ se mărească în fie-care cu diua de adi şi sĕ gasească ecou în sufletul seu. Doreosc, ca osteneala fie-cărui, care contribue pe căi diverse la binele şi progrsul ţĕrei, sĕ fie reîntărită şi încoronată cu noue suecese. Numele cel nou sĕ se consacre cu o desvoltare şi mai viguroasă a vîrtuţilor civice, a iubirei către legislaţiune, a progresului, libertăţei şi ordinei. — În ele şi numai în ele tânarul regat va afla apărarea, ce 'l va duce la un viitor mare. Acea forţă entusiastă ce a păstrat cinci-sute de ani aproape tradiţiunea despre demnitatea regală serbă, acea forţă a vorbit adi prin organul adunărei naţionale, astădi resună strigătele de veselie dela Timok până la Drina, dela Belgrad până la Vrenea. Şi în această bucurie te salută, iubitul meu popor primul tĕu rege al Serbiei celei noi.

Cel a tot puternic, a cărui provedinţă a apĕrat şi protejat până acum scumpa Noastră Serbie, sĕ priveasca cu înaltul sĕu ochiu asupra consciinţei noastre celei noi, binecuvêntând'o cu a tot puternica sa dreaptă.

Belgrad, 22 Februarie 1885.

Regele Serbiei Milan I.

Varietăţi.

* (Postal). Postul de magistru poştal în Galgeu (Galgó) comitatul Dobâca e de ocupat. Condiţiunile sûnt: încheerea contractului şi depunerea unei cauţiuni de 100 fl. în bani gata. Emolumentele: 200 fl leafă anuală, 40 fl. pausal de caucelarie şi 1200 fl. pauşal de espeditură. Terminul pentru petiţiunile concurenţilor: trei septămâni.

* (Postal) Dela 16 cur. se va introduce la staţiunea drumului de fer Caţa un oficiu postal, care se va pune în legătură cu trenurile de persoane Nro. 204 resp. 203 ce comunică între Cluj Braşov şi Braşov Cluj, prin postele mobile Nro. XXXI. -- de cercul acestui oficiu postal se ţin comunele Caţa şi Paloş.

Dela diua de mai sus se primesc şi se estradează la acest oficiu postal epistole şi pachete; cu recepise postală se primesc pachete interne în valoare până la 200 fl. ear pachete esterne până lu 200 fl. (Germania, Luxenburg, Helgoland, Elveţia). Se primesc şi solvesc asignaţiuni postale până ia 200 fl. pentru Austro-Ungaria, Germania, Helgoland, Elveţia, Francia, Algeria, Italia, Ţerile de jos, Belgiu, statele unite ale Americei.

* (Postal) Dela 16 cur. se va întroduce îu comuna Muşna situată pe teritoriul comitatului Cetăţii de baltă un oficiu postal nou, care va sta în legătură cu posta dintre Mediaş-Făgăraş şi Făgăraş Mediaş, prin curieri postali.

De acest cerc postal se ţin comunele: Muşna. Niemiş, Morisdorf Martfăleu, Mardoş, Alma săsească şi Zalatna.

Se primesc şi se estradează la acest oficiu dela diua de mai sus epistole şi pachete interne la 75 fl. (pentru Germania, Helgoland, Elveţia). Asignate postale se primesc până la 200 fl. pentru Austro-Ungaria, Germania, Helgoland, Francia, Algeria, Luxenburg, Italia Elveţia, Belgiu, Ţerile de jos şi statele unite ale americei de nord.

* (Necrolog.) Dela Verşeţ ni se comunică următoriul anunciu funebru:

„Subscrişii cu inimă înfrântă de durere încunosciinţează, că mult iubitul lor fiiu, frate, ginere şi cumnat

Ioan Becineaga.

advocat în Verşeţ,

după un morb greu au repausat în Domnul în 1/13 Martie a. c. dimineaţa la 7¹|₄ oare în etate de 35 ani.

Remăşitele pămêntesci ale defunctului se vor aşieza spre eternul repaus în 2/14 Martie la 3 oare după ameadădi în cimiteriul gr. or. din Verşeţi.

Verşeţ 1/13 Martie 1882.

George Becineaga, Iconia Becineaga, părinţi, Alecsandru Becineaga, Petru Becineaga, MariaBecineaga, fraţi, Sofia Pascu soacră, Valeria Pascu cumnată.

Fie-i ţierina uşoară şi memoria eternă!

* (Necrolog) Sofia Popoviciu n. Paladiu în numele ei şi a filor sei Nicolau, preot gr. cath. în Folea (Banat) a soţiei acestuia Maria Dionisiu sub-notariu în Almaşu-mare a ficei Elisabeta, şi numeroselor rudenii, anuncia cu inima frântă de dorere, ca mult iubitul ei consoţ, respective tată şi socru *Petru Popoviciu* preot gr. cath. şi asesor la S. scaun consistoriale al Lugoşului, în Cib în 10 Martie st. n. 1882 au repausat în domnul de un greu morb de aprindere de plumâni în etate de 58 ani.

În repausatul familia şi a perdut radimul, biserica un devotat sacerdote, şi naţiunea un credincioş fiu.

Fie-i ţerina uşoară şi memoria eternă!

* (Cea mai veche insripţiune latină.) În luna Aprile anul trecut, s'a descoperit întrun mormênt antic, situat în valea care desparte Quirinalul de Viminal, un vas care poartă o inscripţiune arhaică.

D. Michel Breal s'a insărcinat cu cetirea acectei inscripţiuni şi a presentat tecstul şi traducerea la Academia inscripţiunilor, observând că tecstul este cel mai vechi ce a remas dela Latini.

Eacă tecstul aşa cum este scris pe vas:

Joveis at deivos qoi medmitat nei ted endo eosmiu irco sied; ast ted nois io peto ites iai pacari vois. Dzenos med feked en manom einom, Dzenoi ne med malo statod.

Eacă acum traducerea în limba latină clasică:

Jupiter aut quicunque deus qui me recipiat, ne in tuas manus, peccatorum *causa iste veniat. at; tu velis hoc dono, his precibus pacari a nobis. Lzenos me obtulit in bonam partem, Dzeno igitur ne veniam in malam partem!*

Este vasul care vorbesce şi se roagă în numele lui Dzenos:

„O tu, Joie sau ori-care alt Ḑeu căruia voi fi oferit, ca acela (repausatul) sĕ nu cadă în mânile tale din pricina pĕcatelor sale, însĕ lasă-te a fi înduplecat prin acest dar şi prin aceste rugăciuni ce ţi le adresăm. Dzenos m'a oferit pentru binele sĕu, sĕ nu fiu pentru rĕul lui!“

Data inscripţiunei trebuie ficsată în timpul lui Appius Claudius, pe la începutul secolului al cincilea înainte de era noastră.

* (Un duel ciudat) s'a petrecut în Oradea mare din causa unei vătămări de onoare. Secundanţii au stabilit şi duelanţii au primit duelul în modul următoriu: S'au aruncat într'un păhar două gloanţe, cine va scoate glonţul negru, trebue sĕ postească doue septămâni cu pâne şi apă controlat de secundanţii contrariului. Duelantul care a tras glonţul negru, togma trăiesce după dieta dictată. Grea pedeapsă pentru un om deprins cu mâncare bună.

* (Escusat) unui orator dintre roşii estremi i se imputase o „defraudare“ vechie, de care îşi uitaseră mai toţi contimpuranii. Adunarea agitândse foarte tare pentru aceasta calitate morală a oratoriului cere esplicaţiuni. „Cetăţenilor,“ respunse cu îngâmfare oratorul, „cetăţeanul, care togma me întrerupse în discursul meu, are dreptate pe deplin! Am fost condamnat odată pentru un asemenea delict la temniţă (Mare iritaţiune în adunare), dar cetăţenilor mei“, continuă oratorul, fără a mai ţinè samă de contestările ascultătorilor, „un cuvênt va fi de ajuns pentru a mĕ justifica: Aceasta s'a întêmplat în timpul imperiului!“ Efectul a fost: Aplause frenetice şi un entusiasm nemărginit. Oratorul fu purtat prin sală în triumf — în curênd va fi şi deputat.

* (Omor pentru 8 florini.) Un locuitor din comuna Cic. Sct. Simon întorcêndu-se acasă dela têrgul din S Martin fu omorît de un tovarăş tot din acea comună. Ucigaşul îl însoţise pe drum, simţind că tovareşul seu are bani la sine, năvălì iute asupra lui, îl omoară şi-i ia cei 8 fl. cei mai remaseră dela têrg.

* Cetim într'o carte persană: Acela care nu are avere nu are credit. Acela care nu are copii nu are putere. Acela care nu are rude, nu are sprigin; însĕ acela care nu are nimic din toate aceste trăesce fără grige.

* (Omor.) Din Lugoş se scrie: Doi ţereni au asasinat o familie întreagă. Gendarmeria a arestat deja pe criminali.

* (Inaugurarea lucrărilor cheiului Turnu-Măgurele.) Cetim în „Românul“ Ḑiua de 22 Februarie a fost o adevĕrată ḑi de serbătoare pentru oraşul Turnu Măgurele. Baterea primului par al cheului ce se construesce în acest port, transportase tot oraşul la Dunăre. La 2 oare după ameaḑi începù serbarea prin oficiarea unui serviciu divin de către preoţii din oraş. D. ministru al lucrărilor publice, colonel Dabija, care manifestase de a asista la inaugurarea lucrărilor acestui cheu, nu putè se vină şi însarcinà pe d. prefect Chiriţescu ca sĕ'l represente. După terminarea oficiului divin, se rostiră mai multe discursuri: unul din partea consiliului comunale, cetit de dl consiliar Dr. G. Econom; un altul din partea comitetului permanente al judeţului şi cel de al treilea din partea inginerului diriginte al lucrărilor d. G. Panait. Representantele guvernului, dl perfect Chiriţescu, respuuse la aceste discursuri, arĕtând că dacă se realisează această lucrare de o importanţă vitală pentru portul Turnu-Măgurele meritul revine cetăţianilor cari prin încrederea ce i-au arĕtat necontenit, l'au încuragiat ca se stărue pentru realisarea acelei dorinţe. S'au făcut urări pentru Maiestăţile Lor Regele şi Regina pentru guvern şi pentru prefectul districtului. După terminarea discursurilor se servì şampanie şi după ridicarea întâiului toast, începu baterea parului în interiorul căruia se depuse actul de fondaţiune tipărit pe pergament. Musica oraşului cânta în tot cursul serbărei. Urările oratorilor respundeau aclamaţiunile asistenţelor de al căror sgomot resuna toată valea Dunării. Pela oarele 3½ serbarea se terminase, însĕ mulţimea remase încă până spre seară. La oara 7½, o deputaţiune a cetăţenilor venì la locuinţa dlui prefect, cu musica în frunte ca sĕ'l felicite. D. prefect le mulţămì, făcênd cele mai călduroase urări pentru prosperitatea portului şi a oraşului.

* Dela începutul lumei continuă lupta între bine şi rĕu şi nici până astăḑi nu s'a decis cearta. Pentru ce? Ceriul fără îndoială, are dreptate în partea sa dar iadul are cei mai mulţi advocaţi.

Loterie.

Mercuri în 8 Martie n. 1882.

Sibiiu: 24 30 64 3 90

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.50	118.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.25	89.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.30	131.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.75	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.25	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.25	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.25	96.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.80	74.75
Datorie de stat în argint . . .	75.60	75.75
Renta de aur austriacă	93.25	93.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	128.75	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	818.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	308.50	311.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	312.—	312.—
Sorţi ungureşci cu premii . . .	117.—	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.50	109.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.61
Na oleon	9.54	9.53
100 marce nemţesci	58.85	58.80
London (pe poliţa de trei luni) .	120.70	120.65

Nr. 76.—1882. [36] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea învĕţătorească din Dumbravă (Ligeth), se escrie pentru ocuparea definitivă a acestei staţiuni învĕţătoresci, concurs cu termin de 30 ḑile dela 1-a publicare.

Emolumentele:

1. Salariul anual banesc în sumă de 100 fl. v. a. din repartiţiune.
2. Două jugere de pămênt arător.
3. Cuartir liber. Acesta însĕ numai după ce se va finì edificarea scoalei, carea e în curgere. Până atunci însuşi învĕţătoriul 'şi va procura cuartirul.

Petenţii au a'şi îndrepta cererile, instruite conform statutului organic la subscrisul în Idicel, poşta ultimă: Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului ca inspector scol. distr.

Idicel, 22 Februarie 1882.

În conţelegere cu resp. comitet parochial.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter:

Nr. 85. [31] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III, Hădăreu, protopresbiteratul Lupşei, se escrie al treilea concurs cu terminul până în 27 Martie a. c. v.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică de 4 jug. 300□° arătoriu şi fânaţ;
2. O grădină de cucuruz;
3. Foliosirea cimiteriului;
4. Dela fie care casă câte 10 litre de bucate;
5. Ca relut de cuartir 32 fl. v. a. până se vor găta casele parochiale, şi
6. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial din 1880 dela 140 case. —

Doritorii de a ocupa această parochie au de aşi substerne petiţiunile lor instruite în sensul „Statutului organic“ şi al „Regulamentului“ pentru parochii la acest oficiu.

Offenbaia în 20 Faur 1882 v.

Pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protpresb.

Nr; 928 1882 [33] 2—3

EDICT.

În urma cererei de comassare proprietarului Nagy Miklos din Dej **se ficsează ḑiua de pertractare pe 27 Aprilie 1882 la 9 oare ante am** la faţa locului în oraşul Dejului la causa oraşului spre acel scop, ca în sensul art. 36 din instrucţiunea înaltului ministeriu de justiţie sĕ se erueze prin ascultarea partidelor, că esistă condiţiunile de ordinarea comassărei generale a hotarului?

La această pertractare se citează toate partidele interesate, cari sûnt interesate prin titlul de proprietate, a se înfăţişa, cu aceea observare, că un esemplar al cererei se poate vedè aici la tribunal până la ḑiua de pertractare — şi că partidele carì nu se vor înfăţişa se vor considera ca învoinduse cu comassarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 25 Februarie 1882.

Josif Keul m. p. presid. **Szoboszlay** m. p. notar

Nr. 258 1882 [35] 2—3

EDICT.

Subscrisul jude esmis de tribunal reg. din Dej aduce la cunoscinţă că în causa de comasarea hotarului comunei Sân-Jude (Szent-Egyed) terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anumit pentru regularea representanţii, alegerea ingineriului, pregătirea preliminariului de spese s'a ficsat **pe 3 Iuniu 1882 la 10 oare an. am în comua Sân-Jude**.

Deci provoc pe toţi proprietarii funduari a se înfăţişa la pertactare cu atât mai sigur cu cât neînfăţişarea lor nu va împiedeca cursul pertractării, nici va putè servì de motiv pentru vreun remediu procesual.

In numele tribunalului reg.
Dej 24 Ianuarie 1882.

Ladislau Hosszu m. p.
jude pertractător al tribun. reg.

Nr. 1064 civ. 1882. [24] 2—3

EDICT.

Prin aceasta aduc la cunoscinţă că în causa de comassare generală în comuna Bobohalma terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anumit: pentru regularea representanţii, alegerea ingineriului şi pentru pregătirea preliminariului de spese s'a statorit pe **ḑiua de 13 Aprilie la 9 oare an. am.** la faţa locului.

La care sûnt citaţi toţi cei interesaţi cu acea observare, că neînfăţişarea lor nu va împiedeca ţinerea pertractării.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 26 Februarie 1882.

(L. S.)

Nicolau Székely m. p.,
jude pertractătoriu

Bilanţul anual

[36] 1—1

din 31 Decemvre 1881

al Institutului de credit şi de economii „Albina“.

Active:

		fl. cr.
Cassa în numerariu		48,933.63
Monetă		15,623.89
Cambie de bancă .		672,450.06
Cambie şi obligaţiuni dela reuniuni de credit		26,858.35
Împrumuturi pe hipotece		446,191.33
Credite ficse . . .		46,905.53
Avansuri pe efecte publice		7,546.—
Realităţi	55,249.43	
după amortisare de	1,000.—	54,249.43
Realităţi vêndute .		9,730.96
Efecte publice după specificaţiune . .		199,472.45
Efectele fondului de garanţiă ale scrisurilor fonciare după specificaţiune . .		208,303.30
Efectele fondului de pensiuni al funcţionarilor institutului		2,069.—
Mobiliar	2,228.74	
după amortisare de	222.87	2,005.87
Diverse conturi debitoare		94,892.10
		1.835,231.90

Passive:

		fl. cr.
Capital social 3,000 acţiuni à fl. 100 anume: 1,000 acţiuni	100,000	
2,000 acţiuni ca fond de garanţiă al scrisurilor fonciare .	200,000	300,000.—
Fondul de reservă al acţionarilor . .		27,304.26
Depuneri pentru fructificare		1.010,754.21
Scrisuri fonciari în circulaţiune . . .	400,700	
Scrisuri fonciari eşite la sorţi	9,400	410,100.—
Fondul de garanţă al reuniunilor . .		18,700.74
Fondul de reservă . al reuniunilor . .		144.26
Fondul de garanţă al împrumuturilor hipotecari . . .		689.68
Fondul de pensiuni al funcţionarilor .		2,626.17
Dividende neridicate		1,979.—
Interese anticipate pro 1882		14,798.73
Diverse conduri creditoare.		1,237.76
Profit curat		46,897.09
		1.835,231.90

Sibiiu, în 31 Decemvre 1881.

Iosif Sterca Şuluţ m. p., membru de direcţiune. **Gregoriu Mateiu** m. p., membru de direcţiune. **Visarion Roman** m p., director esecutiv. **Romul Petric** m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l'am găsit în consonanţă cu aceleş şi esact.

Sibiiu, în 14 Martie 1882.

Comitetul de revisiune.

Dr. Aurel Brote m. p. **Ioan Creţu** m. p. **Mihail Kabdebo** m. p.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 27. Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Martie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 5 Martie.

Este un semn de bun augur când vedem că faptele de valoare nu trec aşa nebăgate în samă pe dinaintea Românilor. Este un semn bun, care ne încredinţează că dorinţele noastre esprimate în numerul trecut încep sĕ se realiseze. Nu numai foile române, dar şi foile neromâne, netărbăcite de şovinismul la modă între „patrioţii“ Ungariei şi Transilvaniei se deşteaptă, şi nu numai se deşteaptă, dară spun pe faţă că Românul austro-unguresc şi dacă nu consimte cu „patrioţii“, este buni cetăţean şi dovedesce buna sa cetăţenie prin fapte eroice.

Spunem drept, că limbagiul acesta în ḑiare neromâne ne suprinde. Nu pentru aceea ne suprinde că cunosc şi neromânii patriotismul cel curat al Românilor, pentrucă noi scieam de mult că neromânii în inima lor nu se mai îndoiesc de virtuţile noastre cetăţenesci; dar ne suprinde că au ajuns sĕ nu'l mai ţină ascuns cu cinismul îndatinat, pentru specule politice şi pentru ca se aibă tot-de-una un pretecst la disposiţiune, cu care sĕ-'şi justifice influenţa apăsătoare asupra noastră.

Va ḑice în sfârşit şi mulţimea „patriotică“: „*mea culpa*“ şi se va întoarce ca pecătosul petruns de o mai bună consciinţă? om vedè; se vor abate dela propagarea apăsărei şi calumniărei Românilor? earăşi vom vedè. Dacă o vor face, o vor face pentru binele lor, al nostru şi al patriei comune; nu o vor face... noue ne remâne inima liniscită de a ne fi făcut tot-deauna datoria şi ca consecenţă a acesteia, speranţa cea firmă că dreptatea, de şi mâi târḑiu, trebuie sĕ învingă. „*Cel ce rabdă până în sfêrşit se va mântuì,*“ ḑice religiunea noastra şi ḑicerea aceasta sântă a început încet, încet ase împlinì pentru noi.

Spre a da publicului nostru şi dovada la cele ḑise mai sus, dăm loc aici următoarei corespondenţe:

Caransebeş, în 3 Martie 1882. *(Vîrtutea ostaşilor români. O telegramă. Foile străine. Observări:)* Dle Redactor! Lăţindu-se ca fulgerul din un unghiu al monarchiei până la celalalt vestea despre succesul armelor austriace la sugrumarea insurecţiunei Crivoscianilor, — a sosit şi la noi o telegramă, în carea sĕ constatează chiar de comandant bravura şi vîrtutea ostaşilor români. Vĕ este cunoscut că între cei angagiaţi a se lupta contra insurgenţilor a fost şi regim. 43 Allemann, care se compune din feciori bănăţeni toţi neaoşi români şi chiar despre acesti români tractează telegrama amintită carea a fost trimisă magistratului orăşenesc de aici, la autorisarea comandei militare.*)

Publicând telegrama aceasta foaia din Timişoara „Südung. Bote“ în N-rul 41 din 14 Martie scrie următoarele: „Nu avem a adauge nici un cuvênt la această recunoscinţă. Numai acelui simţĕmênt am mai voì se dăm espresiune: că în aceşti luptători bravi, cari cu baionetele şi gloanţele lor au ajutat a sparge murul panslavismului, ce voia se încungiure trupul patriei noastre, putem saluta pre amicii de o părere cu noi. Ei sûnt tot aceia, cari a casă în alt mod luptă cu noi pentru bunăstarea şi onoarea patriei; şi că ei lupta numai pentru aceasta idee, dovedesce curagiul lor eroic cu care şi au pus viaţa în joc pentru salutea patriei. Acestia sûnt tot acei oameni, cari aici în patrie sûnt denunciaţi ca inimici ai ei, pentru-că pretind ca amploiaţii se fie oameni oneşti şi fiindcă cer ca legea se fie lege chiar şi dacă aceasta ar fi sĕ se aplice în Caraş-Severin.

„Întru adevĕr calumniele ce s'au aruncat în faţa fiilor cercului de întregire a Caransebeşului în privinţa politică, n'au putut fi respinse în un mod mai strălucit decât prin ţinuta lor la nimicirea insurecţiunei din Crivoscia. Oameni, cari se luptă în acest mod pentru interesele patriei ca Caraş-Severinenii ḑeu nu mai pot fi patrioţi rĕi, — şi cine va mai afirma aceasta: este un miserabil fie el cine va fi.

„Strigăm deci din adâncul inimei: trăiască regimentul din Caransebeş! Atotputernicul D-ḑeu sĕ-l scutecscă, păzească şi curênd sĕ'l aducă acasă la caminul familiar, la neveste şi copii şi la [illegible] şi până de binecuvêntare şi de aici încolo.“

Aşa dará încă un act de recunoscinţă, un act despre credinţa şi vîrtutea ostaşului român pentru patrie şi tron; un act remarcabil şi despre aceea că românul se respingă calumniele, denunciările şi altele de natura acestora într'un mod demn numai de el. Şi acum sĕ-mi permit câteva observări! Cum se remunerează părinţii acelor fii românii din Caraş-Severin de părinţii patriei, pentru servitiul ce l'au făcut ei la rondul lor şi'l prestează astăḑi fiii lor între împregiurări totdeauna mai grele? Se fie oare dreaptă mĕsură aceea că părinţii — ca drept resplată — în zelul lor de a'şi edifica un gimnasiu pe munca lor dreaptă şi câştigată cu cruntă sudoare se îndure astăḑi atâtea dificultăţi? Sĕ fie oare dreaptă procedura aceea ca dorul şi tendenţa românului bănăţan de a se lumina, de a învĕţa carte ca aşa încă şi mai mari servitii se aducă patriei, — sĕ fie timbrate de un rĕu patriotism? Cei ce au urechi de auḑit se audă! *u.*

---

*) A se vedè Nr. 25 „Mai nou“. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Martie

Dieta **Croaţiei** este deschisă de vreo câteva ḑile. În 2|14 Martie presidentul dietei **Crestici** raportând despre întrate a raportat şi despre primirea deputaţiunei, care a substernut Regelui adresa dietei. Atunci deputatul **Starcevici** întrerumpênd a strigat: „Este adevĕrat că adresa s'a substernut Regelui în traducţiune nemţească? Este dieta aceasta dietă nemţească? (Turburare) — **Presidentul** (sună clopoţelul) „La o întrebare ca aceasta nu voiu respunde“. — Starcevici (vehement:) „Ai transpus Dta în adevĕr o adresă nemţească? Eu te ascult.“ Presidentul care necontenit sună clopoţelul, declară că va respunde la toate întrebările după cetirea întratelor. Sĕ cetesce apoi rescriptul regesc privitoriu la alegerea membrilor, patru la numĕr, în deputaţiunea regnicolară pentru **afacerea fiumană**. Rescriptul se dă unei comisiuni de cinci spre raportare. După aceste şi după unele observări ale altui deputat stanevician, **Starcevici** repetează întrebarea sa de mai nainte şi dacă este adeverat că deputaţiunea acestei, „aşa numite înalte case“ a substernut Regelui o adresă tradusă nemţesce. Presidentul recearcă pe deputat a 'şi alege mai bine cuvintele şi a respecta demnitatea casei. — **Starcevici** (între sunetele clopoţelului şi larma deputaţilor, întors către presidentul casei) Dta ai fost la Budapesta şi la Viena, dar nu te ai întors mai cuminte de acasă. În aceasta înaltă casă se fac **tâlhării**. (Aplause pe galeria studenţilor.) — Presidentul: „La ordine!“ — **Starcevici**: Şi eu totuşi sciu că în casa aceasta s'a tratat o adresă nemţească. Dta ai auḑit cum a caracterisat Scobeleff naţiunea şi limba aceasta! — Presidentul **Crestici** respunde că adresa s'a făcut în limba **croată** şi aşa s'a nemţească s'a decis numai pentru cei din giurul monarchului spre informaţiune. De altmintrea scim cu toţii că în Viena nu se vorbesce croăţesce. — **Starcevici** (întrerăpênd strigă): Dar a scoate dări de per noi sciu! — Cu aceste se încheie incidentul şi se aleg comisiunile pentru înarticularea şi provincialisarea graniţei.

„Polit. corr.“ şi „P. Ll.“ afirmă că nu este adevĕrată scirea despre mobilisarea armatei muntenegrene.

Corespondentele din Viena al ḑiarului „Standard“ ḑice:

Numai puţine persoane au avut cunoscinţă de marele pericol, în care s'a aflat pacea europeană, şi nu de atunci de când discursurile generalului Scobeleff au provocat o indignare generală în Germania şi Austro-Ungaria, ci cu mult mai înainte când nici nu era vorba despre aceste discursuri. Acest moment în adevĕr critic nu atinge întru nimic pe Germania şi cestiunea era numai pe Rusia şi Austro-Ungaria. Ea a fost aţîţată prin agitaţiunea panslavistă şi spriginul ce aceasta da insurecţiunii din Sud. Se întêmplă într'o ḑi că consulul general din Ragusa şi Cetinje, consiliarul de stat Ionin, fu încunosciinţat de mareşalul Iovanovici că el, feldmareşalul, are depline puteri de a aplica legile militare asupra ori-căruia fără escepţiune, care ar da ajutor insurecţiunii şi că puţin îi pasă de inconvenienţele diplomatice ce ar putè se resulte de acì, dacă niscare-va amici ai consulului general, cari vin în toate ḑilele pela el, ar fi arestaţi şi împuşcaţi poate. D. Ionin înţelese acest avis şi pleacă la Antivari unde se afla supt jurisdicţiunea muntenegreană.

Dar nu mult după aceasta el avu din nou ocasiunea sĕ afle că sau trebuiau sĕ renunţe la multe din cunoscinţele de mai înainte sau trebuia sĕ se ascepte la consecenţe pe care voì a le înlătura. Într'o ḑi soldaţii austriaci prinseră un trămis care ducea către capii insurgenţilor trei scrisori cu bani din Antivari. În urma unei esaminări a scrisorilor în cuartierul general, colonelul Thömmel, ambasadorele austriac din Cetinje, declară priucipelui Nikita, că, dacă el, principele nu are puterea de a pune capăt spriginului ce străinii cari trăiesc în Antivari dau insurgenţilor, atunci comandantele suprem al trupelor austriace va fi nevoit sĕ'l ajute, ca sĕ'şi îndeplinească îndatoririle lui internaţionale. De atunci încoace nu s'a mai auḑit nimic despre manoperile consulului general Ionin... Mai târḑiu sĕ iviră însĕ semne că agitaţiunea începe a se întărì în Serbia şi fiindcă acolo nu era un Iovanovici, ea avea numai o mai mare însemnătate. Sûnt în posiţiune a vĕ asigura că atunci sĕ declară lămurit cercurilor din Peterburg că, dacă agitaţiunile din Serbia nu vor înceta, ele vor putea conduce la lucruri serioase. În acelaşi timp contractatori cunoscuţi de ai armatei alergau în toate părţile spre a stringe provisiuni pentru ori ce cas, ear între Viena, Berlin şi Roma urmară vii negocieri diplomatice. Se dădură [illegible] vre o influinţă puternică, căci ferberea se potoli în curênd spre marea decepţiune a partitei militare influente din Viena, care crede că s'a perdut cea mai bună ocasiune pentru resolvarea unei cestiuni, care tot va trebuì sĕ fie resolvată odată, o ocasiune, care nu va putè fi uşor regăsită, de vremê ce Rusia nu numai că este mai slabă de cum a fost vre-o dată dela resboiul din Crimea, dar încă este şi isolată, pe când Austro-Ungaria putea fi sigură că, şi dacă nu va avea pe Italia pe partea iei, dar nu o va avea în contră. —

Scobeleff poate că nu se mai arată (?) curând pe scenă. Rolul lui ca orator poate că s'a terminat. Cu toate aceste sĕ nu creada cineva că este în fundat unde-va la „umbră.“ El a luat parte la botezul fiicei celei mai din urmă a ţarului şi se ḑice că se va duce în **Minsc** spre a'şi lua comanda ce i s'a dat. În locul lui se arată însĕ acum **Cernaieff**, cunoscut de pe timpul resboiului serbo-turcesc. La dorinţa lui a avut o convorbire cu un corespondent al ḑiariului „Times“ şi convorbirea aceasta a trimis'o (Cernaieff) apoi la „Novoie vremia.“ Corespondentul l'a întrebat: „Ce cugeţi dta despre rescoala din Erţegovina?“ „Noi simpatisăm cu înrudiţii nostri, a respuns generalul, şi le poftim din inimă succes deplin, de o camdată însĕ nu avem de gând a ataca tratatul nouĕ neplăcut dela Berlin.“ — „Nici eu nu simpatisez cu Austria“ adause corespondentul. — „Cred,“ a respus Cernaieff, „că în Europa nu poate nici un om simpatisa cu Austria, de oare ce rolul ei este terminat încă de când Turcia a încetat de a mai amenința Europa.“ Corespondentul a întrebat mai departe că n'ar fi bine ca Englitera sĕ'şi redice vocea în favorul resculaţilor. Cernaieff respunde la aceasta că în casul acesta şi Rusia s'ar alătura de sigur lângă protestul contra. . . . . . austriace.“ Aşa vorbesee un general rusesc despre o putere „amică“. De altmintrea vorbele aceste sûnt marfă eftină pentru iubitorii de sensaţiuni.

O visită la Ristici.

Un corespondent al ḑiarului „Budapesti Hirlap“ avênd la 13 Martie o întrevedere cu şeful partidei liberale al Serbiei, dl Ristici, dă în numitul organ următoriul resumat al ideilor desvoltate de cunoscutul bărbat de stat sêrbesc asupra situaţinei:

Dl Ristici, şeful partidei liberale sêrbesci m'a deobligat prin afabilitatea, cu care m'a primit în locuinţa sa astăḑi la 13 Martie an. am. Discusiunea între noi a ţinut o oară întreagă, dela 10 până la 11 oare şi s'a estins asupra tuturor cestiunilor care pot fi de însemnătate politică în acest moment.

Despre proclamarea regatului dl Ristici s'a pronunciat în multe privinţe cu totul altfeliu decât partisanii sei, cu cari am vorbit ieri. El nu dificultează împregiurarea, căci s'au grăbit cu proclamarea regatului, ci deasproabă întârḑiarea. Dacă era el ministru astă primăvară, îndată după proclamarea regatului român făcea acest pas. A fost pagubă, ḑise el, că s'a asceptat atâta vreme. Demnitatea Serbiei şi rolul ce trebuie sĕ'l joace ea în orient au pretins deopotrivă ca ea sĕ fie ridicată fără întârḑiare la acelaşi rang cu România. El a înţeles necesitatea de a ridica rangul deja în timpul când era ministru, el a şi pipăit la marile puteri şi a întimpinat pretutindenea o primire favorabilă, — numai cabinetul din Viena s'a codit. „Împregiurările ce au întrevenit au zădărnicit, atunci [illegible], aceasta [illegible] primit şi acum ca ori ce Sêrb cu bucurie, pentrucă toţi înţeleg necesitatea lui: părerile divergează una de alta numai cu privire la alegerea timpului.

Căci Rusia a întârḑiat cu recunoascerea regatului, această împregiurare nu e în ochii lui Ristici decât o simplă formalitate. Guvernul din Belgrad a însciinţat pe legatul rusesc mai târḑiu decât pe representanţii celorlalte puteri, de aceea nunţiul cabinetului din Petersburg nu a putut sosì în acelaşi timp cu al celorlalte puteri. Cercurile guvernamentale rusesci au primit fără îndoială ridicarea rangului în mod favorabil. Deja în anul trecut, când Milan fusese în Petersburg, Giers a adus în discusiune planul regatului pronunciânduse astfeliu asupra lui: „Dacă dvoastră voiţi sĕ faceţi din principat un regat, noi vom saluta acest fapt cu bucurie şi nu ve vom pune piedeci.“

Asupra *panslavismului* dl Ristici s'a pronunciat astfel: „Panslavismul e un ideal literar, care poate că se va realisa numai într'un viitor mai depărtat. E un nonsens a voì unirea tuturor Slavilor faţă cu Europa. Despre panslavism în acest sens nu poate fi nici vorbă în Serbia.

Cu totul altfel stăm — ḑise Ristici — cu *simpatiile rusesci.* Ristici a mărturisit pe faţă, că Sêrbii sûnt siliţi a adera la Rusia, *sûnt siliţi* a ţinè cu *Rusia*, pentrucă pot sĕ mulţemească *tot ce au* Rusiei. *Austro-Ungaria nu a dat până acum nici un semn, nici o dovadă despre bunăvoinţa* sa. Odată a fost în stare a face aceasta — cu ocasiunea resboiului rusesc-turcesc, dar şi atunci nu a făcut, precând Rusia în acel resboiu a adus colosale jertfe în bani şi sânge numai pentru a scăpa pe Serbia din ghiarĕle Turciei. A venit congresul din Berlin; Austro-Ungaria numai cu un cuvênt putea se deoblige pe Serbia pentru totdeuna, trebuia numai sĕ propună în congres, *ca Serbia* sĕ *primească Bosnia şi Erţegovina.* Aceasta ar fi fost în interesul Austro-Ungariei, pentru că aceste două ţeri, care acum mistue poterea monarchiei, ar fi dat destul de lucru Serbiei pe vr'o 50—100 ani. În loc de a face aceasta, Austro-Ungaria a ocupat ea însaşi aceste ţĕri, dela cari *Serbia şi Muntenegrul nu vor potè abḑice nici odată.*

Serbia trebuie sĕ se ocupe acum cu reforme interne, ca sĕ câştige puteri nouĕ. De aceea ea e cu totul neutrală faţă cu *rescoala din Dalmaţia.* Nu pentru că guvernul a oprit colectările, ci pentru că fie care simte instinctiv, că e lipsă de pace. *Dar mai curênd sau mai târḑiu va sosì timpul, când Bosnia şi Erţegovina vor aluneca din mânile Austro-Ungariei pentru a se alipì la Serbia.* Desvoltarea fireascâ a lucrurilor va aduce aceasta cu sine. Serbia e cu totul avisată la peninsula balcanică, airea ea n'are nici lucru, nici rol, — de aceea întinderea Serbiei în Balcani nu se poate oprì.

„Dacă voiţi sĕ ne câştigaţi simpatiile, aderinţa — esclamă Ristici — aceasta o puteţi face uşor: *daţi-ne Bosnia şi Erţegovina*, cu aceasta vom fi cuitaţi. Nici Austria, nici Ungaria nu va avè noroc pe ţermurele dincoace de Dunăre şi Sava. Istoria arată, că aceste întreprinderi din partea dvoastre n'au reuşit nici odată şi în viitor încă nu va fi altfel. Aceste păreri le mărturisesc nu numai eu şi amicii mei politici, ci aceste dorinţe le nutresc din adûncul inimei şi *bărbaţii dela guvern*, cari acum la aparenţă lucră din toate puterile în interesul Austriei! [illegible] va fi în mânile dvoastre, *între noi nu se va putè consolida prietinia.* Dar cu toate acestea e fără temeiu presupunerea şi e ridicul a crede, că în Serbia cineva voesce a se încăera cu Austria. Aceasta ar fi o mare greşală, pentru că noi scim, că dvoastră ne puteţi sfêrma. Noi pricepem, că avem lipsă a trăì în bune relaţiuni cu domniavoastră.“

Aci dl. Ristici trecênd deodată la *Sêrbii din Ungaria* continuă: „Nici nu pricep, cum s'a putut nasce acea credinţă falsă, că noi avem ură contra dvoastră şi agităm pe Sêrbii de dincolo de Dunăre? Precum dvoastră nu aveţi ce căuta dincoace de Dunăre, aşa scim si noi bine, că ar fi a ne ruina, dacă am gravita spre ţermurele de dincolo de Dunăre. Sêrbii din Bacica nu sûnt atât de funesti, cum cugetă mulţi. Ei sûnt convinşi cu toţii, că nu se vor putè împreuna nici când cu Serbia, şi anume pentru aceea, căci *noi nu avem trebuinţă de dînşii.*“ Dl. Ristici se părea că pune un deosebit pond pe aceasta împregiurare şi s'a ocupat mai mult timp cu aceasta cestiune. A reflectat a doua oară, că Sêrbii din Ungaria nu doresc alta decât conservarea naţionalităţii lor, de aceea ne recomândă sĕ tractăm mai cu cruţare pe Sêrbii nostri sĕ nu-i atingem pentru nisce lucruri, cum e de es. denumirea metropolitului-patriarch.

După acestea discusiunea noastră s'a apropiat de sfêrşit, d-nul Ristici şi-a reasumat părerile sale asupra situaţiunei în următoarele cuvinte: Situaţiunea e aşa: Dvoastră nisuiţive a fi fericiţi dincolo, noi ne vom nisuì a fi fericiţi dincoace, nici unul sĕ nu poftească a se amesteca în sfera naturală de potere a celuilalt şi rivalitatea fie permisă numai pe terenul economiei. Aceasta e cea mai nobilă concurenţă şi de aceasta nu ne vom isola nici noi — din acest motiv am încheiat contracte comerciale cu dvoastrĕ, am construit drumuri de fer şi realisăm juncţiunile ferate cu dumniavoastră. Eu nu am fost nici odată inamicul tractatului comercial dintre Austro-Ungaria şi Serbia şi ar fi o mare rătăcire a deduce din trăgănarea discusiunilor un simţemênt de duşmănie. Credeme — termină Ristici — toate câte le am ḑis, sûnt sincera mea convicţiune şi m'aşi bucura foarte, dacă aşi putè convinge şi pe compatrioţii Dtale despre aceasta.“

Cu acestea întrevorbirea noastră s'a terminat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sebeş, în 14 Martie n. 1882.*) De ce te temi nu scapi. Îndelungatul regim interimal ilegal în 12 Martie a. c. a încetat, s'a sfêrşit deocamdată, însĕ foarte nearmonios şi cu un resultat ce este în stare a turbura în seclul present pre un caracter de bărbat de onoare şi demnitate.

Vice-comitele nisuind a fi drept şi nevoind a lăsa şi mai departe acest oraş fără căpetenie legală, d'abia a resbit sĕ dispună ocuparea postului de primariu aici devenit vacant prin abdicaţiunea dlui advocat Dr. Stefan Păcurar.

Treaba acestei ocupări se desvoltà astfel, încât dispoṣiţiunea vicecomiţială, cunoscută aici nu mai în 9 Martie a. c. a surprins şi a pus în uimire pre toţi fără osebire, şi pre aceia cari mai sperau şi cari nu mai sperau, că se va ocupa acest post pe timpul până în 1 Septemvre 1883.

Vice-comitele în 9 Martie a dispus că în 12 Martie adecă Dumineca la [illegible] oare representanţa urbană va avè sĕ aleagă pe primariul, de oare ce dl Dr. Stefan Păcurariu a abḑis. De sine se înţelege, că partidele numai decât s'au apucat de conferinţe şi consultări.

Representanţa urbană constă din 27 membri aleşi de maioritatea alegĕtorilor, adecă de români; apoi din 4 virilisti români şi 4 români funcţionari, la olaltă 35. Apoi din 23 virilisti şi funcţionari sasi şi din 3 virilisti jidani, la olaltă 26. Minoritatea cunoscênd solidaritatea românilor, dovedită de atâtea ori, a avut speranţă numai în unele conexiuni catilinare, întreţinute, cu nesce miserabile esistenţe pĕtrunse numai de interese egoistice şi materiale; esistenţe ticăloase, cari pentru scumpul lor ego sûnt în stare ori când a sacrifica pre D-ḑeu ca Juda cel fără de lege.

Maioritatea a ţinut târḑiu seara în 11 Martie consultarea sa, la care numai 3 membri n'au putut participa, la alegere însĕ au fost de faţă.

Propunerea pentru solidaritate necondiţionată la votarea nominală a fost sprigiṇită de 23 membri, ceea ce s'a enunciat şi de conclus.

Membrul Danil David, docent la scoala rom. gr. or. de aici, a făcut contra propunere, ca mai ântâiu sĕ se scie persoanele, adecă candidaţii, şi numai după aceea sĕ se voteze asupra solidarităţii, motivând că el vrea sĕ scie persoana, dacă merită sau ba, ca sĕ fie pentru ea solidar.

Această propunere au sprigiṇit-o numai şepte inşi, între cari mai cu seamă Ioan Piso, funcţionar comunal, Aviam David, paroch gr. or. Danil Chirca, unchiul propunĕtoriului şi Petru Tecău consângean cu Piso din şepte chiseliţe, însĕ ambii îngrigitori de hotar, servitori pendenţi în serviţiu de Piso.

Venind apoi la designarea candidatului preponderanta maioritate din votanţi cu graiul viu s'a declarat pentru senatorul Dr. Pompiliu Isac; eară o minoritate dispărutoare s'a pronunciat pentru căpitanul orăşenesc Ioan Piso.

Conferenţa celor competenţi şi chiemaţi deci a hotărît că partida are sĕ voteze solidar pentru candidatul Dr. Isac.

La ḑiua alegerii din partida română au dat votul 33, (doi: Anghel şi Deac au absentat). Din partida neromână au votat 18 sasi şi doi jidani deci 20. Ear 6 au absentat.

Candidaţi au fost Dr. Isac prin 10 români. A. Leonhardt şi Ioan Piso candidaţi separat tot prin unii şi aceiaşi 10 sasi.

La 11 oare resultatul scrutiniului a fost: 27 voturi pentru Albert Leonhardt, 23 voturi pentru Dr. Isac, 2 voturi pentru Ioan Piso şi 1 vot (nevalid) pentru Anton Csillanyi.

Vice-comitele publicând resultatul numai de cât a jurat pre cel ales şi l'a introdus în oficiu.

Aşa s'a întêmplat şi din toate aceste toată litera este adevĕr.

Pre cât de neasceptat a fost acest resultat pentru minoritate, cu atât mai surprinḑĕtor a fost pentru maioritate.

Dacă cineva cu nici un preţ n'a voit sĕ fie solidar, nu avea sĕ ia parte nici la consultări. Însĕ dacă a luat parte ca om de omenie avea sĕ se supună şi sĕ lucre în sensul conclusului.

Dar se vede, că unii, mai ales aceia, cari din încrederea partidei, a poporului lor au câscigat pânea şi esistenţa lor toată, au aflat de mai bine, de mai corespunḑătoriu a-'şi batjocurì partida, poporul; a preferì interesele private intereselor comune şi ale jertfi aceste ambiţiunii, vanităţii şi nesaţiului personale; pre scurt a se face nemulţămitori şi vênḑĕtori sângelui propriu.

Ce merită astfel de Herostraţi, va sci judeca fie-care om nestricat încă.

Contrarii asemenea cunosc caracterul învingerii lor, şi nici nu fac nici sgomot nici paradă.

Actul alegerii în sine se va ataca prin recurs, de o parte pentru că sûnt motive esenţiale, de altă parte pentru a dechiara că 4000 de Români nu sûnt învoiţi şi nu sûnt îndestuliţi cu aceasta şi cu o astfeliu de alegere.

În fine trebuie sĕ mărturisesc încă, că poporul întreg departe este de vreo desperare sau debelăsare; ci tocmai contrariul. Însĕ este astfel indignat şi scârbit, în cât unanim şi din tot sufletul *orbi et urbi* condamnă şi afurisesce pre cei uitaţi de Dumneḑeu, pre cei cari i-au tradat în mod aşa infam şi clandestin.

Aceasta mişcare iritată a poporului sănĕtos încă de aici sĕ nu suprindă pre nime, dacă va cugeta, că cu câtă luptă, osteneală şi jertfă i a succes între aceste împregiurări vitrege a-şi elupta aici posiţiunea şi starea ce i se cuvine după drept şi lege, şi vĕḑênduse acum tradat de cine nici n'a cutezat a crede. Nu-i scim încă pre vênḑători, i vom afla însĕ pentru ca sĕ'i dăm în judecata lumii, sĕ le punem ferul pe frunte, pentru ca şi feara cea mai sĕlbatecă sĕ'i încungiure, sĕ se ferească şi de resuflarea lor pestilenţială acum şi totdea-

---

*) Publicăm corespondenţa aşa după cum ni s'a trimis şi regretăm şi noi că Sebeşenii români n'au fost solidari. Însĕ din corespondenţă şi cum ni se mai spune şi din alte părţi ni se pare că solidaritatea s'a făcut imposibilă prin pretensiunea unei părţi, care a stăruit morţiş pe lûngă propusul ce şi l'a fost formulat prealabil şi făra de al descoperì, a pretins pentru el solidaritatea. Nu jurăm că aşa a fost, dar aşa ni se pare. Dacă vom fi luminaţi asupra adevĕratei stări a lucrului mai bine — ne va părè bine. Dar de a fost aşa, apoi în viitoriu sĕ se scie fraţii din Sebeş că solidaritatea nu se poate decât prin *sinceritate* reciprocă. Red.

una; dar poftindu-le tot odată viaţă lungă pentruca stricăcioasele urmări ce s'ar nasce din mârşiavul lor fapt, sě'i mustre, sě'i roadă la consciinţă, dacă mai au, sě cunoască mărimea sacrilegiului, a atentatului comis asupra dulcei lor mame, pentru ca sě servească de esemplu timpurilor viitoare.

Sălciva 4 Februarie 1882. (Sinodul ppresbiteral al tractului Lupşii.) În sgomotul luptelor mari ce agitează lumea de astăḑi foile publice nu se ocupă mai de loc sau foarte puţin cu lucruri mai měrunte, cu toate că în sinul naţiunei şi bisericei noastre se întêmplă unele lucruri, care merită a eşì în publicitate, pentrucă sûnt de interes pentru o considerabilă parte a publicului nostru. Vreau sě amintesc sinoadele protopresbiterale, despre a căror activitate atât de puţine sciri străbat în public, în cât omul, care nu are alte isvoarě de informaţiune de cât ḑiaristica e ispitit a crede că aceste corporaţiuni representative ale bisericei noastre gr. or. nu desvoaltă nici o activitate mai intensivă. Şi totuşi multe şi momentoase lucruri sûnt încredinţate sinoadelor ppopesci. Comunicarea reciprocă a acestor lucruri în public ne ar face sě vedem, cum stăm cu biserica, această veche columnă a naţionalităţii noastre în trecut, cum stăm cu scoalele, acesti factori puternici pentru garantarea limbei şi naţionalităţii noastre în viitor. Prin aceasta am învěţa unii dela altii şi am contribuì la prosperarea noastră generală.

Premiţênd aceste îmi iau voia a descrie decursul sinodului ppresbiteral al tractului Lupşii, ţinut la 2 şi 3 Faur în Ofenbaia.

În 2 Faur sinodul pp. după sevêrşirea servitului Dumneḑeesc celebrat de adm. dl protopresbiteral Danciu cu asistenţa a doi preoţi şi după chiemarea sântului duch s'a deschis în edificiul scoalei de cătră presidiu cu o cuvêntare, prin care se arată însemnătatea activităţii sinodale. Între altele cuvêntul presidial a amintit cu veneraţiune meritele întemeetoriului constituţiunei noastre bisericesci, a neuitatului Metropolit Andreiu Şaguna, care cu rară abnegaţiune a jertfit o viaţă întreagă pentru a pune bisericei sale temelii solide pentru toate veacurile şi a-i garanta desvoltarea liberă prin instituţiuni bune şi salutare.

După constituire presidiul raportează sinodului despre noua arondare a ppresbiteratelor. Se ia spre plăcută sciinţă împărtăşirea, că tractul nostru nu s'a cassat prin arondare, ci din contră s'a mai sporit cu 5 comune. E un lucru firesc că arondarea comunelor nu se poate esecuta în pracsă, cum se doresce, de aceea me mărginesc a constata simplu afiliarea celor 5 comune, cu toate că după relaţiunile teritoriale s'au făcut unele obiectări în sinod cu privire la arondarea unor comune.

Raportul presidiului despre starea ppresbiteratului cuprinde cinci părţi. Partea I se ocupă cu starea bisericelor şi a altor edificii bisericesci. După acest raport în tract sûnt 26 biserici, fără de bisericile parochiilor anectate, 10 biserici sûnt zidite din material solid, ear' celelalte sûnt de lemn: case parochiale sûnt 10. În legătură cu acest punct membrul sin. Manciu, propune a se alege o comisiune, care sě se însărcineze a studia şi a raporta sinodului viitor despre modul, cum s'ar putè zidì resp. cumpera o casă protopresbiterală, fiind că tractul n'are asemenea edificiu. Propunerea s'a primit.*)

Partea a doua a raportului se ocupă cu starea scoalelor. Toate comunele au scoale, afară de douě comune bisericesci afiliate la comuna politică, — scoli mixte sûnt trei. Dintre scoli 8 sûnt prověḑute cu toate recuisitele de învěţământ, 8 în parte, ear' restul mai slab proveḑut. Averea şi venitele scoalelor computându-se şi aruncurile se urcă la suma de 14,938 fl. Edificiile representă o valoare de 7,860 fl., pământurile 1,200 fl., fondurile scolare 2,390 fl., mobilele de scoală 908 fl., venitele fondurilor 170 fl., aruncurile 2,410 fl.

Numerul elevilor obligaţi a cerceta scoala pro 1880/1 au fost: dela 6—12 ani copii 507, copile 411, la olaltă 916; dela 13—15 ani copii 244, copile 196, la olaltă 440; în sumă totală dela 6—12 ani 1358, dintre cari în faptă au cercetat scoala 390 copii, 207 copile, laolaltă 597; dela 13—15 ani copii 124, copile 36, la olaltă 160, suma totală dela 6—15 ani=755. Faţă cu anul trecut se constată un crescěmênt 113 elevi.

Causa acestei frecuenţe slabe sûnt de o parte părinţii, cari nefiind pe deplin luminaţi despre folosul instrucţiunei nu-şi trimit copiii la scoală, de altă parte posiţia topografică a unor comune, cari sûnt risipite printre văi şi dealuri, îngreunează cercetarea scoalei. Mai este şi o altă causă, dealtmintrea cunoscută pretotindenea, adecă lipsa de ajutoriu din partea organelor politice. În unele comune poartă vina chiar şi oficiele parochiale. Relativ la acest punct membrul Gidrai recomândă ppresbiterului ca pe venitor sě pedepsească pe preoţii negligenţi.

Progresul învěţământului în genere a fost puţin mulţemitor, ceea ce se esplică prin împregiurarea, că din lipsa unor salare mai bune (acestea variază dela 60—250) nu avem învěţători mai cualificaţi.*)

La acest punct al raportului deput. Sava interpelează presidiul, dacă are cunoscinţă că scoala din Lupşa e dată în chirie unui Evreu, care vinde acolo beuturi spirituoase şi dacă are, luato mesurile de lipsă pentru a sterge aceasta anomalie? Presidiul respunde, că comuna ce e drept a dat o parte a scoalei în chirie unui evreu, dar nu pentru a vinde întrânsa beuturi ci ca odae privată. Dealtmintrea preşidiul ca inspector de scoale a făcut cele de lipsă pentru a delătura această anomalie. Causa e pendentă la Consistoriu **)

A treia parte a raportului arată, că în tract sûnt 27 parochii, 24 matre şi 3 filii, cu o populaţiune de 13,107 suflete. Poporul s'a sporit în 1881 cu 620 suflete; 24 parochii au parochi, 3 sûnt vacante. Se specifică la acest punct şi casurile de nascere şi moarte.

La partea a patra a raportului, care se ocupă cu conducerea afacerilor oficioase parochiale, membrul Manciu propune, ca scaunul pp. sě proceadă cu asprime contra preoţilor, cari nu-şi împlinesc datorinţele

Partea a 5. a raportului arată starea esibitelor şi resoluţiunilor.

După cetirea raportului referentul comisiunei esmise în anul trecut pentru a elabora un „Regulament despre fondul ppresbiteral,“ dl. Cioranu cetesce proiectul, asupra căruia se desvoaltă o viuă discusiune ce dovedesce interes pentru prosperitatea publică. Fondul se va înfiinţa din următoarele venite: fiecare preot solvesce 1 fl. pe an, beneficiaţii subvenţiunei de stat 5%, învěţătorii ½%, bisericile câte 2 fl. Din acest fond se vor remunera preoţii şi învěţătorii meritaţi.

Cu acestea s'a închieiat şedinţa. Presidiul a dat un prânḑ comun, la care firesce n'au lipsit toastele obicînuite.

În şedinţa adoua s'a cetit şi aprobat raportul şi preliminariul bugetar al Epitropiei.

În legătură cu un conclus din anul trecut, prin care se hotărîse, ca din banii de pedepse sě se procure cărţi pentru bibliotecele scolastice, se îndrumează presidiul a constata la procsima adunare, întru cât acest conclus s'a esecutat.

În urmă terminându-se toate lucrările sinodale, Presidiul mulţemesce membrilor pentru interesul şi zelul ce l'au dovedit la pertractarea agendelor şi le doresce călătorie fericită.

Membrul Sava respunde cu cuvinte bine simţite Presidiului mulţěmindu-i ferbinte pentru conducerea energică şi înţeleaptă a tractului, pentru silinţele ce le a pus spre a obţinè resultatele îmbucurătoare ce sě věd deja şi provoacă în fine pe toţi la o conlucrare armonică întru promovarea binelui bisericei şi şcoalei.

E.

Scrisori din Basarabia.

(Corespondenţă particulară a „TELEGRAFULUI“.)

Chişineu, 20 Februarie.

Ḑiarul archireacţionar din sudul Rusiei „Novorosiisky Telegraf“ a tipărit ḑilele din urmă o lungă, foarte lungă corespondenţă din Bucuresci, plină de înjurii şi calumnii. Ḑiarul dv. este cel mai batjocorit. A! se vede că nu tocmai după gustul ruşilor sûnt articolele dv., fiindcă turbarea e mare şi înjuriile curg în abundanţă. Naturalminte, că nu vě voiu transmite toate cele tipărite în acest ḑiar; dacă corespondentul rus din Bucuresci, din calea Victoriei, ar fi adus nisce fapte, dacă el ar fi tradus şi citat nisce articole tipărite în ḑiarul dv., atunci da, s'ar fi putut releva şi polemica cu acest ḑiar, dar la insulte se rěspunde numai prin insulte, sau nu se rěspunde de loc. Cred că veţi lua această din urmă atitudine, fiind mai convenabilă, mai nobilă.

Fiind aşa trec la ceea ce ne interesează pe noi — basarabenii. În prima linie trebuie sě vorbesc despre o nouă societate care s'a constituit la noi şi care asceaptă acum numai autorisaţiunea şi spriginul material al guvernului pentru a începe activitatea sa, societatea aceasta 'şi-a luat numele de: *Societatea desvoltării viniculturei din Basarabia.* Iniţiatorul acestei societăţi este d. Doriso, care a tipărit deja câte-va broşuri în privinţa viniculturei şi în Ianuarie trecut a trămis *societăţei propăşirei industriei ruse* o dare de samă amenunţită în privinţa comerciului cu vin din Basarabia. În această dare de samă d. Doriso, după ce arată cu cifre starea de decadenţă a viniculturei basarabiene, după ce declară că cantitatea şi calitatea vinurilor noastre scade din an în an şi că chiar vinicultorii români de frunte ca, Alesandru Ralea-Arbore, ca Cotrutz, ca Ziloti etc sûnt în momentul de faţă într'o stare de a nu mai putè produce ceea-ce a făcut renumele lor, sûnt acum ḑece ani; d. Doriso declară franc că sprijinul şi ajutorul eficacie din partea guvernului este singurul mijloc de a scăpa această ramură de avuţie a Basarabiei. Aḑi societatea propăşirei industriei ruse a rěspuns societăţei noastre printr'o scrisoare adresată d-lui Doriso, preşedintele ei, rugându'l sě trămită cât de curînd la adresa societăţei un concept de programă şi un proiect de lege, capabile a redica şi apěra vinicultura basarabiană. Imediat după primirea acestei scrisori, societatea noastră s'a şi întrunit şi în momentul de faţă lucrează cu mare activitate pentru a satisface cerinţelor societăţei ruse, care este singură capabilă a ne da o protecţiune în această privinţă.

Lucrul de căpetenie pentru vinicultorii nostri este crearea unei instituţiuni de credit, şi cererea culminantă care o facem, adresându-ne la guvernul rus constă în dobândirea unui sprigin puternic şi unui stabiliment de credit pentru a putè concura cu vinurile străine, care ne fac o concurenţă oribilă. Societatea noastră basarabiană a hotărît de a începe falsificarea, s'au mai bine ḑis, prefacerea vinului basarabian în vinuri în butelie, dândule diferite numiri şi clasificându-le în diferite calităţi, tocmai aşa cum aceasta se practică în străinătate. Ţinta şi tendenţa acestei concurenţe este a nimicì importaţiunea vinurilor străine, cel puţin în sudul Rusiei, înlocuindule cu vinurile noastre basarabiene şi cari se fac în Crimea.

Aşa dar sûntem pe cale a putè face ceva, pentru a scăpa din completa peire o ramură esenţială a avuţiei noastre naţionale. Rusia nu are vin de loc, consumaţiunea ei în această ramură este foarte restrînsă, rusul nu este obicînuit cu vin şi se mulţămesc cu rachiuri şi spirtoase, dar în sudul Rusiei aceste beuturi, fiind primejdioase sěnătăţei poporului şi acesta din causa climatului, încetul cu încetul încep a se înlocuì cu vinurile noastre şi cela din Crimea, aşa că, rădicând producţiunea noastră, noi vom găsì de sigur un debuşeu foarte larg pentru produsele noastre, fără a fi supuşi la tacse de vamă.

Fiind cu această cestiune sě trec la alta, tot ţinêndumě în regiunea cestiunilor economice. În anotimpul de iarnă care sě finesce, am suferit oribil de lupi. Nici-odată, chiar bětrânii nu 'şi amintesc despre o aşa mare mulţime de lupi care s'a ivit acum. Turmele noastre din Budjeac au suferit oribil, şi guvernul rus a luat în fine în vedere acest rěu de care sufere ţara. Ordinul guvernului publicat aḑi dovedesce că se va face ceva pentru a ne scăpa de aceste fiare sělbatice, acest ordin ordonă ca sě se facă un vênat în regulă contra lupilor. Statistica parţială din ţînuturile Chişineu, Bender şi Hotin ne declară că în decursul anului 1881 s'au mâncat de cătră lupi 217 vite cornute, 63 cai, 6789 de oi şi 1422 de porci. Aceste cifre, de sigur aproximative, vě dau o idee despre flagelul care ne perde.

Un lucru însě. Am auḑit că oamenii ca Stojanowsky, colonelul Cesvinecoff şi dl. Vartic sûnt însěrcinaţi cu organisarea vênatului; aceasta ne cam întristează. Acesti oameni nu sûnt tocmai bine-věḑuţi pe la noi, şi se ḑice că sumele pe cari *Zemstwo* le va vota pentru stêrpirea lupilor pot fi în mare pericol de a nu venì la destinaţia lor.

Basarab.

Varietăţi.

* (Alegeri) la *sinodul archidiecesan* în cercul cl. al *Sibiiului* s'a ales P. Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolae Popea; în cercul cl. al *Sălistei* P. ases. cons. Moise Lazar; în cercul *Vălcelelor* (Braşov) P. Protosincel şi ases. cons. Dr. Il. Puşcariu; în cercul cl al *Abrudului* P. Protosincel şi secret. cons. Nicanor Frateş; în cercul cl. al *Sighişoarei* P. ases. cons. Zacharia Boiu; în cercul cl. al *Bistriţei* P. profesor de teol. Simeon Popescu; în cercul cl. al *Făgăraşului* P. Prot. Petru Popescu.

---

*) Propunerile de sine se înţelege s'au făcut după cetirea raportului, amintesc însă propunerea la acest loc pentrucă am aflat a fi corespunḑetor sě o aduc în nemijlocită legătură cu obiectul raportului.

*) Cu toate aceste trebue a se constata că în tractul Lupşii s'a făcut progrese şi pe acest teren mai ales decând se află la cârmă Adm. ppresbiteral actual. În mai multe comune sau făcut scoli corespunḑetoare, s'au înbunătăţit salariele. Chiar în anul acesta s'au esscris 4 concurse pentru învěţător cu salarie dela 200—250 fl. C.

**) Comuna Lupşa a zidit o scolă cu un etagiu. În etagiu se ţine scoala, ear partea de desubt a scoalei sě dă cu chirie pentru a aduce ceva venit. C.

* Candidaţi la episcopii sêrbesci.) „Ung. Post“ anunţă căla congresul ce se va într'unì în Aprilie la Carloviţ se vor propune de episcopi fiitori ai Neoplantei şi Timişoarei, archidiaconul Radici şi archimandritul Petrovici.

*(Morţii şi răniţii regimentului br. Alleman Nr. 43 din luptele dela 9, 10 şi 11 Mart. n. sûnt: mort:) infanteristul Şindiler; uşor răniţi: gefreiterul Dumitru Jurca şi infanteristul George Avramescu.

* (Matriculele purtate de bisereci nu sûnt bune.) Deputatul Körössy, dealtmintrea şi profesor de academie, a descoperit că statul şi nu biserica se poarte matriculele, pentrucă *„statul* trebuie se aibă evidenţă despre toţi câţi se nasc şi câţi *nu* se nasc.“ Este adevĕrat că biserica n'a înmatriculat pre cei cari *nu* se nasc nici odată.

* (Înţelepciune şi promitudine administrativă.) Pretura din Făgăraş provoacă la Nr. 1579—1882 din *13 Martie* a. c. pe notariul din Berivoii mari, sĕ ordine primariului din Sebeş, sĕ înfunde şanţurile unui drum în *13 Faur* a. c. şi sĕ raporteze pănă în *14 Faur* a. c. la *ameaḑi*, pe lûngă pedeapsa de 25 fl. v. a. căci la din contră va eşì cel mult în *16 Faur* a. c. comisiune pe spesele primariului? Pagubă că n'a pus pretorul la disposişiunea notariului gendarmi sĕ prinḑă pe pribegitul de Faur, care în noaptea dela 28 a lunei trecute a pribegit fără pasaport în eternitate.

*(Sinucidere pentru o palmă.) Învĕţăcelul unui comerciant din Timişoara, un băiat de altmintrea brav şi de treabă, a căpĕtat în ḑilele trecute dela principalul seu o palmă pentru că comisese o greşală grea. Nenorocitul băiat superându-se foarte tare pentru aceasta disciplinare s'a împuşcat cu un revolver prin cap. După câte-va minute şi-a dat sufletul.

* (Un ucigaş surdo-mut.) Din Pecica se scrie: Înainte cu doi ani un ţeran bogat, cu numele Kuruczi a togmit servitor pe un flăcău cu numele Andreiu Fiutu. După vro-câteva ḑile sluga a dispărut şi cu dânsul deodată douĕḑeci de capete de porci în preţ de 400 fl. Hoţul şi complicele sĕu fură eruaţi şi cel dintâiu fu condamnat la temniţă de 2, ear cel din urmă la un an. După ce complicele lui Fiutu îşi luase pedeapsa şi se reîntoarse, el admona pe Kuruczi sĕ se păḑească, căci sluga sa de odinioară i-a jurat resbunare. În urma acestei admonări familia lui Kuruczi era tare îngrigiată decând Fiutu se reîntoarse din temniţă. Cu deosebire un fiu surdo-mut al lui Kuruczi sta formal la pândă pentru Fiutu. Surdo-mutul vĕḑu în septămâna trecută pe servitoriul de odinioară al tată-seu plimbânduse pe dinaintea maierului lor, trase cu puşca cu doue ţevii de doue ori asupra lui Fiutu fără al nimerì, după aceasta servitoriul ţintì cu un revolver cu 6 focuri asupra surdomutului. Acesta înse sare ca o mîţă asupra lui Fiutu, ismulge revolverul din mână şi-i trage patru gloanţe prin trup. Prima puşcătură a surdomutului străbatu fruntea contrariului şi-l ucise. După sevêrşirea faptei fiul surdomut venì acasă şi apoi plecà cu un car la locul, unde se întêmplase omorul; puse cadavrul pe car şi-l duse în drumul ţerei, unde fu aflat mai târḑiu. Recercările gendarmeriei au descoperit pe ucigaş, care şi acum cu toate că s'a întrodus cercetarea contra lui, totuşi se află pe picior liber.

* (Academie de sciinţă turcească.) Se anunţă din Constantinopole, că ministrul de instrucţiune turcesc togma vrea sĕ convoace o corporaţiune de învĕţaţi şi scriitori, care se formeze simburele unei viitoare academii otomane de sciinţe. Numai sĕ nu fie prea târḑiu!

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.50	118.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.10	87.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.50	131.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	96.75	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95.50	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.—	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.25	96.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.70	74.50
Datorie de stat în argint . . .	75.60	75.40
Renta de aur austriacă	93.40	93.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	128.75	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	819.—	815.—
Acţiuni de credit austr. . . .	305.25	309.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.—	307.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	115.50	116.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.25	108.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Na oleon	$9.53^{1}/_{2}$	9.53
100 marce nemţesci	58.85	58.80
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.65	120.75

Nr. 76.—1882. [36] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea învĕţătorească din Dumbravă (Ligeth), se escrie pentru ocuparea definitivă a acestei staţiuni învĕţătoresci, concurs cu termin de 30 ḑile dela 1-a publicare.

Emolumentele:

1. Salariul anual banesc în sumă de 100 fl. v. a. din repartiţiune.
2. Douĕ jugere de pămênt arător.
3. Cuartir liber. Acesta însĕ numai după ce se va finì edificarea scoalei, carea e în curgere. Pănă atunci însuşi învĕţătoriul 'şi va procura cuartirul.

Petenţii au a'şi îndrepta cererile, instruite conform statutului organic la subscrisul în Idicel, poşta ultimă: Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului ca inspector scol. distr.

Idicel, 22 Februarie 1882.

În conţelegere cu resp. comitet parochial.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter:

Nr. 85. [31] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III, Hădăreu, protopresbiteratul Lupşei, se escrie al treilea concurs cu terminul pănă în 27 Martie a. c. v.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică de 4 jug. 300☐° arătoriu şi fânaţ;
2. O grădină de cucuruz;
3. Foliosirea cimiteriului;
4. Dela fie care casă câte 10 litre de bucate;
5. Ca relut de cuartir 32 fl. v. a. pănă se vor găta casele parochiale, şi
6. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial din 1880 dela 140 case. —

Doritorii de a ocupa această parochie au de aşi substerne petiţiunile lor instruite în sensul „Statutului organic“ şi al „Regulamentului“ pentru parochii la acest oficiu.

Offenbaia în 20 Faur 1882 v.
Pentru comitetul parochial.
Ioan Danciu m. p.,
adm. protpresb.

Nr. 258 1882 [35] 3—3

EDICT.

Subscrisul jude esmis de tribunal reg. din Dej aduce la cunoscinţă că în causa de comasarea hotarului comunei Sân-Jude (Szent-Egyed) terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anumit pentru regularea representanţii, alegerea ingineriului, pregătirea preliminariului de spese s'a ficsat **pe 3 Iuniu 1882 la 10 oare an. am în comua Sân-Jude.**

Deci provoc pe toţi proprietarii funduari a se înfăţişa la pertactare cu atât mai sigur cu cât neînfăţişarea lor nu va împiedeca cursul pertractării, nici va puté servì de 'motiv pentru vreun remediu procesual.

In numele tribunalului reg.
Dej 24 Ianuarie 1882.

Ladislau Hosszu m. p.
jude pertractător al tribun. reg.

Nr. 1064 civ. 1882. [24] 3—3

EDICT.

Prin aceasta aduc la cunoscinţă că în causa de comassare generală în comuna Bobohalma terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare şi anumit: pentru regularea representanţii, alegerea ingineriului şi pentru pregătirea preliminariului de spese s'a statorit pe **ḑiua de 13 Aprilie la 9 oare an. am.** la faţa locului.

La care sûnt citaţi toţi cei interesaţi cu acea observare, că neînfăţişarea lor nu va împiedeca ţinerea pertractării.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 26 Februarie 1882.

(L. S.)
Nicolau Székely m. p.,
jude pertractătoriu

Nr; 928 1882 [33] 3—3

EDICT.

În urma cererei de comassare proprietarului Nagy Miklos din Dej **se ficsează ḑiua de pertractare pe 27 Aprilie 1882 la 9 oare ante am** la faţa locului în oraşul Dejului la causa oraşului spre acel scop, ca în sensul art. 36 din instrucţiunea înaltului ministeriu de justiţie sĕ se erueze prin ascultarea partidelor, că esistă condiţiunile de ordinarea comassărei generale a hotarului?

La această pertractare se citează toate partidele interesate, cari sûnt interesate prin titlul de proprietate, a se înfăţişa, cu aceea observare, că un esemplar al cererei se poate vedè aici la tribunal pănă la ḑiua de pertractare — şi că partidele cari nu se vor înfăţişa se vor considera ca învoinduse cu comassarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 25 Februarie 1882.

Josif Keul m. p. **Szoboszlay** m. p.
presid. notar

Banca generală de asiguraţiune mutuală „TRANSILVANIA“

A XIII-lea adunare generală ordinară

va avè loc **Dumineca în 2 Aprilie c. n.** la 3 oare după prânḑ în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sûnt:

1. Darea de samă despre afacerile anului 1881.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligaţiuni ale fondului de întemeiare.

Sibiiu în 9 Martie 1882.

[36] 1—2 **Consiliul administrativ.**

[14] **PENTRU POSESORI DE ŢIGLĂRII** 3—6

recomând maşinile mele de mână, cai şi vapor pentru a fabrica cu ele eftin tot feliul de **cărămiḑi, ţigle, scocuri** etc. cu deosebire

teascurile de mână continuu lucrătoare,

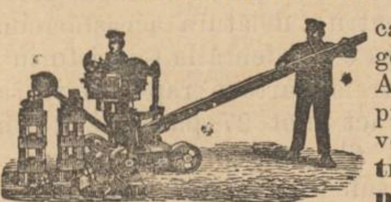

care faţă cu alte metode de fabricaţiune ofer avantagele cele mai însemnate şi cruţările cele mai mari. Aceste au lipsă a fi servite de doi oameni spre a prodŭn **4000 de pietri frumoase** şi se potrivesc deosebit la **tescuirea de lespeḑi** pentru **trotoare** şi **coridoare,** la **tescuirea de pietri nealterabile în foc** de **pietri din năsip din var şi cement,** la **cărămiḑi de sgură** etc. precum şi la retescuirea pietrilor de jumĕtate uscate în aer şi căror li se deduse formă.

Prospecte gratis.

Ludovic Jäger, fabricant de maşine în **Ehrenfeld-Köln a/Rh.**

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec.

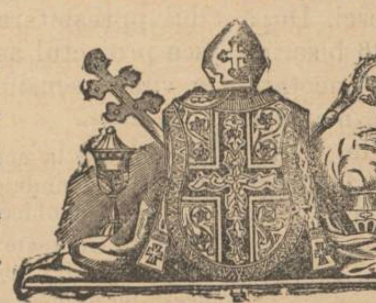

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [157] 25—30

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane, *Nr. 28.* Sibiiu, Marți 9/21 Martie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelariilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 8 Martie.

Când unui judecat la moarte în loc de a i se da cinci ḑile de viață până la esecuțiune, — oare amelioreazăi-se soartea, dacă i se mai dau și alte cinci ḑile, ca sĕ se facă ḑece ḑile?

Cetim că dl ministru Trefort, proiectul de lege pentru scoalele medie, luat dela comisiune sĕ'l mai „studieze," l'a întors comisiunei cu „ameliorațiuni." Între aceste cea mai considerabilă, este conform cărei candidaților nemaghiari de profesură li se lasă un timp de ḑece în loc de cinci ani, în care își pot face esamenele de cualificațiune și într'altă limbă, va se ḑică, nu în cea maghiară. Cu alte cuvinte prolungire de termin, dar nu lăsare sau restituire în drept.

Din aceasta se poate vedè cât de „pĕtrunși" sûnt domnii cari ne guvernează de simțul constituționalismului și cât de îngrabă „satisfac" ori cărei cereri ce se ivesce din partea cetățenilor, mai ales dacă cetățenii nu sûnt maghiari.

Cine au cetit cu luare aminte representațiunile românesci și săsesci, trebue sĕ se mire de grăbnicia dlui ministru cu care a „studiat" și „îndreptat" sau „ameliorat" proiectul. A trăì cu cinci ani mai mult decât a voit la început ministrul se mai trăim, ca nemaghiari, tot e mare grație sub ceriul roșu-alb-verde.

De altmintrea ce ne mirăm noi de asemenea lucruri când ele sûnt atât de obicĭnuite? Ar fi trebuit se ne mirăm când s'ar fi întêmplat contrariul, adecă când dl. ministru ar fi ținut seamă de representațiunile confesiunilor nemaghiare și ar fi căutat un mod prin care sĕ le mulcomească definitiv.

Soartea proiectului, nu ne mai îndoim, este hotărîtă. Comisiunea, în care s'a și luat proiectul la desbatere conține prea puține elemente, care sûnt înclinate a considera pretensiunile depuse în diversele representațiuni. Dela comisiune va trece în casa deputaților și ce soarte îl așteaptă acolo earăși n'avem sĕ ne facem multe și mari ilusiuni, căci scim de ce majoritate credincioasă dispune guvernul.

Am fi ajuns dară, mai îngrabă de cum ne închipuiam, acolo unde în nrul 25 al nostru, la acest loc, presupuneam că vom ajunge și așa trebue sĕ ne cugetăm fără multă întârḑiare la lupte nouĕ cu care sûntem datori esistenței noastre.

Este trist, foarte trist, când în patria, carea ar fi datoare sĕ se îngrijească de toate înlesnirile, prin care fiii ei sĕ se poată desvolta intelectual, vine togmai guvernul cu proiecte provocătoare de neliniștiri și nedumeriri și în privința aceasta.

Înse dacă suntem așa de nenorociți, încât ni se face silă a ne lupta în modul acesta nefiresc pentru cultura intelectuală, se primim lupta, armele nile dă legislațiunea statului în mână și nu ni se poate pe dreptate face imputare de neloialitate, dacă ne vom folosi de ele.

Energie dar, în loc de desperare, și pentru a ne împlini cel puțin datoria. Calea care ne stă încă deschisă o scim cu toții.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Martie

Din ḑiarele ungurescì aflăm că are sĕ vină pe tapet o cestiune arḑĕtoare, cestiunea fiumană. În Budapesta se provoacă oamenii la lege, conform cărei cetatea marină și portul Fiumei aparține Ungariei, până când Croații pretind cetatea și ținutul ei nemijlocit pentru Croația. „Hon" doresce deslegarea acestei cestiuni, nu crede însĕ în posibilitatea unei înțelegeri cu Croații.

Scirea despre mobilisarea Muntenegrenilor fu desmințită de oficioasele noastre. Ea reapare însĕ de nou în formă de corespondențe private dela Cattaro, în care se spune că la toată întêmplarea Muntenegru se îngrigesce de cuantități mari de victualii și că se pregătesce a trimite oameni înarmați la graniță pentru a întărì cordoanele despre Crivoscia și Erțegovina. Se mai vorbia și de nisce reclame din partea Muntenegrului pentru niscari boambe cari au căḑut și crepat pe teritoriul muntenegrean.

Se susține că contele Hoyos, trimisul Austro-Ungariei din Bucuresci, va fi denumit șef de secțiune în ministeriul de esterne în locul contelui Wolkenstein, care este denumit ambasador la Petersburg.

Dar dacă din partea aceasta încă nu ar fi materie destulă pentru vreo temere de apropiate complicațiuni, altă scire a apărut, care poate da nascere unui conflict serios. Se ḑice că Turcia ar fi gata a cede Austro-Ungariei Bosnia și Erțegovina cu totul numai Austro-Ungaria sĕi stea apoi într'ajutoriu la ocuparea pasurilor din munții Balcanilor. Dacă Austro-Ungaria va consimți cu propunerea Porții și aceasta s'ar încerca a ocupa pasurile balcanice, Rusia ar privì mĕsura aceasta turcească de *casus belli* și resboiul ar fi înevitabil.

Dela Belgrad sĕ scrie că în ședința dela 5/17 Martie 51 deputați ai Scupștinei au declarat că părăsesc Scupștina resignând dela mandatul lor. După ce s'a depărtat cei 51 deputați, un daputat socialist a cerut disolverea scupștinei, fiindcă numai este capabilă de concluse. Vice-presidentul a propus sĕ fie împuternicit presidentul scupștinei a declara pe cei ce au părăsit sala lipsiți de mandat și a escrie alegeri noue pentru cercurile vacante. După aceasta alți șese deputați liberali au declarat că și ei renunță la mandat. Alegeri nouĕ au a se escrie dară pentrn 57 locuri vacante și scupștina până una altă are se între în vacanțe. — Causa acestei manopere este, că guvernul sêrbesc n'a respuns la întrebările puse încă Mercuri de opozițiune, cum stau lucrurile cu afacerea financială Bontoux. Se presupune că în afacerea resignărei la mandate este amestecat Ristici exministrul president. Lumea caută cu neastêmper la campania cea nouă electorală, în care se va trata, mijlocit de esistența guvernului actual sêrbesc.

Presa germană este din ḑi în ḑi mai ostilă Rusiei.

În Francia a început de câteva ḑile un vêntuleț politic, care se pare a fi îndreptat in contra ministeriului păcei Freycinet. Gambettistii încep a descoperì scăderile acestui ministeriu, ceea ce însemnează că pregătesc calea unui cabinet de acțiune.

Dela Caransebeș.

Cu posta de astăḑi am primit următoarele:

Gratulațiuni la bravura regimentului caransebeșian Nr. 43 și respunsul colonelului acestui regiment aproape esclusiv român.

Herrn Oberst Kraft. Risano.

„Freudeerfüllt stimme auch ich in „dem tausendfachen Rufe der Krassó-„Szörényer Bevölkerung: Ein herzliches „Hoch unserm brawen Hausregimente „und dem erprobten Commandanten und „Officieren desselben. Gottes Segen walte „auf seine künftigen Thaten und Unternehmungen, dessen Allmacht beschirme und beschütze es. Auf ein „baldiges freudiges Wiedersehen. Popasu, Caransebischer Bischof."

Respunsul:

„Hochwürdigsten Bischof Popasu „Caransebesch. Crkvice 17 März 1882. „Im Feldlager bei Crkvice Han und „umliegenden mächtigen Bergen wurde „heute vom Offiziers-Corps und dem „gesammten Regimente ein dreimaliges „donnerndes Hoch dem hochverehrten „geistlichen Fürsten für die innige „Theilnahme an unsern Erlebnissen „ausgebracht mit dem Wunsche: der

---

FOIȚA.

Crima din Giurgiu.

Mercuri în 3 ale lunei acesteia s'a pertractat la curtea cu jurați din Bucuresci una din cestiunile cele mai înfiorătoare. Întreaga opiniune publică din România se alarmase de casul ce avea se vină înaintea acestui for judecătoresc și toți așteptau cu nerăbdare sĕ vadă ce se va hotărî. Grozavă este sentența ce se pronunciă, dar crima pedepsită este revoltătoare chiar și pentru omul cel mai indiferent. Urmările unei cresceri neîngrigite și ale unei vieți desfrênate se ridică până la cel din urmă grad ce și'l poate cine-va închipuì. Eată cum espune „Dreptul" faptul din cestiune la a cărui cetire ori ce pept simțitor trebue sĕ se cutremure.

În ḑiua dela 14 Septemvre trecut, între 5 și 6 oare după ameaḑi, Ioan Dimitrescu, aflându-se la Otelul de Europa din Giurgiu, unde 'și luă de obiceiu cafeaua, sĕ simte apucat deodată de nisce colice violente și de o necesitate iresistibilă de vĕrsatură. Galben la față, șovaind pe picioare, el sĕ scoală dela masa unde ședea și pornesce spre casă. Pe drum însĕ amețeala e atât de puternică încât e nevoit sĕ se raḑime de nesce uluci în stradă unde varsă de mai multe ori. Cu chin, cu vai ajunge în fine la locuința lui, și imediat se așeḑă în pat, căci șuferințele deveniseră cumplite. Toată noaptea nenorocitul grefier, ca sĕ'și alineze durerile, bea ceaiuri de leuștean, de cimbru și alte doctorii de casă, fără sĕ poată stinge setea grozavă ce'l consumă. Spre ḑiuă, vĕḑênd că cârceii dela stomach sĕ înmulțesc simțind, că puterile 'l părăsesc cu desĕvêrșire, el trimite după doctorul Aldescu. Omul sciinței vine îndată, inspectează pe bolnav, declară, că nu e nici un pericul și prescrie chin în și câte-va calmante.

Rĕul, cu toate acestea făcea progrese visibili, căci nenorocitul funcționar începuse sĕ peardă simțirea. Câți-va amici și cunoscuți, cari veniseră sĕ'l vadă, remaseră spăimêntați de schimbarea ce se operase într'ênsul într'un interval atât de scurt. Ei nu'l mai recunosceau.

Vĕḑênd, că medicamentele doctorului Aldescu nu produc nici un efect și rĕul sĕ agravează din ce în ce mai mult, fratele bolnavului provoacă atunci un consult medical. Doctorii locului se adună, esaminează pe pacient declară cu gravitate, că boala este un colapsus general, prescriu câte-va escitante și promit a revenì.... Când se întorc, bietul bolnav „'și lĕpădase potcoavele," după cum sĕ esprime scepticismul popular....

Imediat sgomotul acestei morți grabnice sĕ respândesce în oraș și rumoarea publică începe sĕ acuse pe soția, a cărei conduită destrăbălată numai era un misteriu pentru nimeni. Scrisori anonime parvin Parquetului: cuvêntul de „otrăvire" sboară din gură în gură; fratele mortului însuși declară ori cui voiesce sĕ'l asculte, că moartea nu e naturală și că asasinul este cumnatăsa chiar.

Procurorul local, desceptat de aceste sgomote, începe îndată investigațiunile, adună oamenii sciinței și procede la autopsia cadavrului. Analisa chemică constată atunci în intestinele mortului o enormă cantitate de acid arsenic. Îndoială ne mai putênd esista în privința felului morței, representantul legei își începe instrucțiunea, și eată resultatul cercetărilor sale:

În ḑiua de 14 Septemvre — serbătoarea Crucei — Dimitrescu ḑisese soției sale sĕ gătească „de post". Leanca servitoarea casei întrebată de magistrat, declară, că vĕḑuse pe cocoana-s'a intrând în pivniță cu un castron de fasole, din care apoi mâncaso mortul.

Vĕḑênd că stăpâna-s'a nu se atinge de bucate, Leanca o întrebase: Ce, d-ta nu mănânci? Am găsit un gândac în fasole, și îmi e scârbă, respunse acusata. Îndată după aceea îi reco-

„Allgütige beschütze und erhalte zum
„allgemeinen Wohle lange den hoch-
„würdigsten edlen Herrn.
Für das 43-ste Linien
Infanterie-Regiment.
Kraft Oberst.“

Rumânesce:

Domnului colonel Kraft. Risano.

Emoţionat de bucuriă me alătur şi eu la urările miilor de locuitori din comitatul Caraş-Severin: Un cordial „sĕ traiască“ bravului nostru regiment teritorial, comandantelui şi oficierilor probaţi ai aceluiaşi. Binecuvêntarea lui Dumneḑeu planeze asupra faptelor şi intreprinderilor viitoare ale regimentului, atotputernicia sa scutească-l şi proteagă-l. La revedere voioasă cât mai curênd. **Popasu**, episcopul Caransebeşului.

Respunsul:

Preasânţitului Episcop Popasu în Caransebeş. Crkvice 17 Martie 1882. In tabera castrensa la Crkvice Han şi între munţii cei grandioşi din pregiur a urat corpul oficierilor şi întregul regiment un „sĕ trăiască“ întreit resunătoriu prea venerabilului principe bisericesc pentru cordiala simpatiă la întâmplămintele noastre poftind: Preabunul Dumneḑeu se Vĕ proteagă şi susţină încă mulţi ani pentru binele comun.

În numele reg. de infanterie Nr. 43.

Kraft m. p.,
colonel.

Tractatul Germaniei cu Turcia.

Sub titlul acesta „Poporul“ din **Bucuresci** comunică unele lucruri, cari merită a lua notiţă de ele, în timpul probabilităţilor.

Eată ce ḑice „Poporul“:

„Capul misiunii germane, care a mers la Constantinopole, sub pretecstul că duce Sultanului ordinul prusian în schimbul înaltului ordin ce Sultanul i-a conferit Împĕratului Wilhelm; prineipele de Radziwil cu suita sa, a fost în Bucuresci de alaltăeri seara până aḑi dimineaţă, când a pornit cu trenul spre Vêrciorova, spre a se întoarce la Berlin.

Trecerea sa prin Bucuresci ni se asigură că a fost cu intenţiune. Înaltul misionar a avut însărcinare şi pe lângă regele Carol din partea stăpânului situaţiunii.

Sĕ susţine că prin mijlocul misiunilor dela Constantinopole, la Berlin şi dela Berlin la Constantinopole, s'a stabilit înţelegerea definitivă ce se proiectase numai prin ambasadorii ordinari ai Germaniei şi Turciei în prevederea complicaţiunilor viitoare.

Astfel Turcia intră în alianţă ofensivă şi defensivă cu Austro-Germania, în contra Rusiei, Franciei şi aliatelor lor. Noi şi cu Sêrbii sûntem destinaţi a servì drept sateliţi ai acestor trei puteri aliate.

Principele Radziwil a avut a comunica aici procedura hotărîtă definitiv la Constatinopole şi punctele principali din tractatul de alianţă care s'a schimbat între Germania şi Turcia.

Comunicarea s'a făcut în secret numai regelui Carol; dar obiectul ei aflat dela Constantinopol ne a fost împărtăsit şi nouă.

Deci, afle lectorii jurnalului „Poporul“ că conflictul nu se mai asteaptă a fi provocat de către Rusia da dreptul, sau prin uneltele ei; ci-l va provaca chiar Turcia, mergênd sĕ ocupe Balcanii după dreptul ce-i recunoasce tractatul din Berlin în oarecari casuri.

Ocuparea Balcanilor însemnează venirea în contact direct a Turcilor cu Ruşii, căci este sigur că trupele turcesci, uşor resboite şi numĕroase, au se măture guvernul actual Bulgar şi sĕ dispună chiar dinnou de această ţeară; şi apoi e şi mai sigur că, odată nimicită plăpânda fiică a victoriilor rusesci din 1878—1879, vor fi primite aceste trupe turcesci sĕ-şi dea mâna cu trupele Române spre a combate impreună pe Ruşi.

Turcia pe dealtă parte 'şi a luat misiunea de a încurăgia şi reaprinde din nou rescoala arabă contra Franciei, ocupând şi Tripolis.

Statul Român este chiemat a combate ca doritor de neutralitate.

Se va ḑice Ruşilor, când se vor pune în mişcare spre a merge prin România contra Turcilor resvrătitori:

„Noi nu voim decat linisce; vom sta dar neutri. Deci cătaţi-ve alt loc de trecere, de oare ce pe aici nu puteţi trece de cât preste noi.“

Şi fiindcă Ruşii n'au sĕ remână cu gura căscată la acest discurs, ci au sĕ caute a mătura şi ei locul dinainte-le, eată un pretext pentru Austria spre a alerga în adjutorul Românilor, sau mai bine a Neutralităţii. De acì are sĕ nască conflictul şi sĕ decidă armele.

Ni s'ar putea spune ce va folosì Statul acesta pus ast-fel în conflict cu o putere orthodoxă şi unit cu papistaşii, cari, drept arvună de simţimênte bine-voitoare pentru noi, caută sĕ ne iea ceea ce avem mai bun şi mai folositor comerciului nostru, Dunărea?

Noi credem că Românii, luând act de aceste desvĕluiri ce ne grăbim a le face la timp, vor lucra ast-fel ca sângele fraţilor noştri sĕ nu se mai verse şi de astă dată „pentru Regele Prusiei“ şi pentru tirana seculară a României, Austro-Ungaria.“

„Poporul“ uită un lucru, că cuvioşii nostri fraţi ortodocşi pe lângă tóată ortodoxia lor au luat o Basarabie pentru că Românii leau ajutat a bate pe Turci în Bulgaria şi cea mare Basarabie o ţin pentrucă au luat-o. Dar ce ḑicem că o ţin! — o *rusifică.*

Din tomul III al memorielor lui Kossuth.

Quisquis patriam carosque
penates quaerit, ense petat.

I.

Atunci şi acum.

În ḑilele trecute a eşit de sub tipariu şi al treilea tom din memoriele lui Kossuth. Acest tom cuprinde cea din urmă fasă a activităţii emigraţiunei ungurescì, epoca speranţelor şi amăgirilor. Kossuth ne istorisesce, cum planurile emigranţilor maghiari se nimicesc unul după altul. În London se intentează capului emigraţiunei, adecă lui Kossuth, proces pentru notele de bancă, acestea se confiscă, ear de altă parte constelaţiunea cea nouă politică zădărnicesce planul de resboiu combinat cu Italia şi cu principatele dela Dunăre, Serbia şi România. În Ungaria spiritele intră într'o fasă nouă prin **diploma din Octomvre.**

De astădată reproducem din partea ce se ocupă cu consecuenţele diplomei din Octomvre:

Pre când noi, ḑice Kossuth, pregătiam aici în străinătate ajutoriul, raḑimul şi mijloacele, pentru ca sĕ putem prinde armele cu perspectiva succesului în interesul patriei: Împĕratul Francisc Iosif emise acasă în patrie diploma din 20 Octomvre „pe basa sancţiunei pragmatice şi din plenitudinea potestăţii sale“, şi comandantul ţĕrei dl Benedek aduse aceasta la cunoscinţă cu declaraţiunea că „dorinţele ţĕrei sûnt implinite, restaurarea constituţiunilor legale şi constituţionale ale ţĕrei sûnt ordinate.“

Într'o ţeară sûnt oameni de multe feliuri. Au putut fi şi au şi fost oameni de aceia, cari erau gata sĕ accepteze şi carta octroata din plenitudinea de potestate, cu toate că nu erau aşa mulţi la numĕr, ca aceia cari acum nu cutează sĕ facă nici o oposiţiune, deşì critică tot ce se voiesce la „prea înaltele“ locuri — nu cutează a se opune nici la cucerirea Bosniei — nu cutează a „insista“ la nimic, cu toate că au jurat, că nu se vor abate dela aceea ce s'a hotărît la preaînaltul loc, nu insistă nici la banca naţională! Aceasta se esplică prin împregiurarea, că aşa numita viaţă constituţională din Ungaria nu află nici o garanţie în instituţiuni; unica garanţie e voinţa personală, care cu o neţermurită putere dispune după voie şi plac de o armată smulsă pe deplin din legămintele civile şi numită „comună“, cu toate că nu e comună ci armată curat imperială (armata mea!!). Acela care are în mânile sale o astfel de putere, a cărei ascultare necondiţionată e asigurată prin construcţiunea sa, e stăpân nemărginit al situaţiunei. Ear formalitatea constituţională îşi are pentru mulţi „comoditatea“ sa; acestia se înfioară la ideea, că această comoditate li se poate turbura, dacă ei — ori voesc cei de sus ori ba — vor cere dela voinţa poporului un pond deciḑĕtor; deci ei conced. Ei seamănă cu acel serman dobitoc din fabulă, care dus fiind la banca de tăiere se mângăe ḑicênduşi: „Cel mai cu minte îngădue“. O astfel de stare constituţională negarantată e absolutismul cel mai comod, cum a scris îngeniosul Cormenin în epistola sa fictivă adresată în numele Regelui francez Ludovic XVIII cătră Regele din Spania. Ei nu cutează a refusa banii şi militarii pretinşi pentru „armata mea“. Şi cum se şi cuteze, când li se trântesce în urechi puternicul argument al „siguranţii statului“? Aceasta e de ajuns potestăţii, căci prin acest mijloc domnia politicei de cabinet în sfera tuturor funcţiunilor de stat mai înalte e asigurată; în talmeş-balmeşul afacerilor casnice li se permite a se desfăta la aşa numita autonomie. Şi pentru ce nu? *Praetor minima non curat:* sĕ se realiseze numai aceea ce este „o recerinţă a unităţii imperiale care e mai presus de ori ce lucru“ şi sĕ se realiseze aceea ce diploma din 20 Octomvre esprima în modul următor: „în urma concentrării potestăţilor de stat, devenită făptă în toate ţerile continentului european (adecă în Rusia, Francia, şi Prusia, dar nu şi în Anglia constituţională,) s'a aretat şi în patria noastră necesitatea (??) concentrării tuturor problemelor de stat! Aceasta concentrare a potestăţilor şi funcţiunilor înalte de stat într'adevĕr s'a realisat ca „pedeapsă pentru Ungaria şi ca esemplu de intimidare pentru alţii“ nu prin pactul dela 1867, ci prin vênḑarea independenţii Ungariei. Deosebirea între pactul dualistic şi între diploma din Octomvre este numai aceea, că reversurile şi coadele fracului au primit altă croitură, dar „fracul“ a remas tot acelaşi.

Şi efectul permisei bucurii la talmeş-balmeşul afacerilor casnice asupra spiritului comun se aseamănă cu efectul opiului asupra omului: el este adormitător. În anul 1860 lucrul nu sta astfel. Atunci parola naţiunei deştepte era: „frângere, dar nu supunere;“ acum parola celor adormitaţi e: „Ne supunem la poruncă.“ Şi de acestia sûnt mulţi şi ei cu plecăciunile lor compun

---

mândă se arunce negreşit ce mai remăsese în farfuriă.

De altă parte, aceeaşi servitoare declară, că a doua ḑi chiar, între oarele 4—5 de dimineaţa, deşteptată din somn, ca se pună o oală la foc, ar fi vĕḑut pe deasupra apei, care nu începuse încă se clocotească, un fel de **praf galben**, asupra căruia atrasese atenţiunea lui George Dimitrescu, fratele stăpânului ei.

Diferite alte indice de felul acesta, unite cu afirmaţiunile categorice ale acestei femei şi ale lui Dimitrescu, deciseră pe parquet se ordone arestarea culpabilei.

Lucru straniu, relevat de instrucţiune şi care constitue o trăsură caracteristică de moravuri: abia nenorocitul grefier îşi dase sufletul şi nevasta recomândă servitoarei se deretece mai iute, fiind că au se pornească invitaţii“..

Dacă trecem la moralitatea acusatei, ea era deplorabilă. Toţi martorii ascultaţi sûnt unanimi a recunoasce că această femee era o adevĕrată Mesalină a Giurgiului.

Câţi aveau nădragi
Toţi îi erau dragi...

Însuşi medicul casei a afirmat că pe când Dimitrescu trăgea se moară, ea cocheta, glumiea şi ridea „Am fost suprins de aceasta atitudine“ a adaugat el. Actul de acusaţiune aruncă un vel de pudoare asupra nenumeratelor ei aventure amoroase.

Cea de a duoa crimă de care acusata va avea se respundă înaintea juraţilor este relativă la omorul fiicei sale chiar.

Îndată după moartea lui Dimitrescu, Giurgiuvenii au început se o acuse şi despre moartea copilei sale Elisa, în vêrstă de 7 ani, dispăruta în 1880, în aceleaşi anormale împregiurări ca tatal seu. Parquetul a procedat la eshumaţiunea cadavrului, pe care 'l a găsit intact, de şi era îngropat de mai bine de un an, — lucru straniu! — viermii erau morţi şi petrificaţi. Aici asemenea s'au găsit urme de arsenic.

Se pare aceasta copilă de o inteligenţă precoce, făcea deliciul tatălului ei. Afecţiunea lui fiind împărtăşită de fia s'a aceasta i relata regulat toate demersurile mamei sale. Ca sĕ se desbăreze de acest paznic mai încomod şi mai vigilant decât cerberul antic, instrucţiunea acusă pe mama culpabilă că ar' fi întrebuinţat aceleaşi mijloace ca în privinţa barbatului ei. Copila a fost apucată pe neasteptate de versături şi de dureri la stomach, cari în doue ḑile au băgat'o în pământ. Medicii au declarat şi atunci unul că maladiă a fost o meningită, altul că copila a murit de scarlatină...

Relativ la aceasta moarte grabnică, Alecsandrina Dimitrescu a aruncat o acusaţiune teribilă: ea a susţinut, că bărbatul seu ar' fi atentat la pudoarea fiei sale, pe care a veḑut'o murind fără se verse vre-o lacrimă... Remuscarea consciinţiei l'ar fi adus apoi la mormênt.

O astfeliu de cestiune avênd sĕ se ea la desbatere era natural, că sala tribunalului sĕ fie indesuită cu feliu de feliu de oameni din toate clasele societăţii. D. Cir Econom ocupa scaunul presidial ear' dl. I. Dendrino, procuror general, ocupa fotoliul ministeriului public. Apĕrători sûnt d-nii G. Cantili, A. Vlădescu, C. Arion, Paladi şi Teodorean. Juriul se compune din 11 membri ordinari şi 2 suplenti. Acusata se întroduce. Ea are — după cum descrie „Bin. Publ.“ — o statură de mijloc; e slabă şi în înfăţişiarea ei se simte ceva pasionată şi decisă. Nasul lung şi întors foarte puţin în sus. Buzele groase potrivit şi rumene — voluptoase. Barbia scoasă înainte, făcênd cu buzai inferioară un semicerc de nedespreţuit în nuri unei femei. Nările puţin imflate, se ridică din când în când, ca un semn netăgăduit al unor mişcări interne. Ochi negri şi uḑi de lacrime — sincere poate. Peliţia feţei pişcată, dar rumenă. Apĕrătorii caută se amâne pertractarea, dar' nu isbutesc. Se cetesce punerea în acusare şi raportul de acusare. În timpul cetirei acusata păstrează o podin Ungaria rugul, pe care prima tempestate va arde vulturul austriac.

Gugulirile Mariei Tersiei au stricat naţionalităţii ungurescі mai mult decât volniciile lui Josif II. Aşa i merge Ungurului şi cu constituţionalismul. Volniciile dela 1849—1860 l'au desceptat; constituţionalismul din 1867 l'au adormitat. Se va mai treḑì oare?

De aci vine, că numĕrul acelora, cari erau aplecaţi a primì diploma din Octomvre era foarte mic, atât de mic încât Francisc Deak, care ales fiind deputat în Martie următoriu declarase în mod precis, că „independenţa ţerei nu trebuie jertfită cu nici un preţ, căci aceasta ar fi o sinucidere naţională“ şi în memorabila sa propunere dela 13 Martie luà ca punct de mânecare acel adevĕr necontestabil, că „autonomia şi independenţa legală a ţĕrei e condiţiunea fundamentală a esistenţii naţionale,“ încât Francisc Deak, ḑic, a cualificat diploma din Octomvre asupra acestei autonomii şi independenţe dând espresiune simţului public al naţiunei prin următoarele cuvinte de aur: „credem necesar a declara serbătoresce că noi (representanţii naţiunei ungare) nu putem jertfì autonomia constituţională şi independenţa legală garantată prin tractate fundamentale de stat, prin legi, diplome inaugurale şi jurăminte de încoronare pentru nici o consideraţiune sau alte interese, şi noi ţinem la aceasta ca la o condiţiune fundamentală a esistenţii noastre naţionale:“ deci pe Deak nu l'a costat în anul 1865 decât un discurs improvisat pentru a vêntura mica partidă veche conservativă numită austro-ungară, care cocheta cu diploma din Octomvre.

Cine ar fi creḑut, că diploma din Octomvre se va dovedì a fi un ou atât de miraculos, din care (e cunoscut, de ce paseri e încălḑit) incubaţiunea de opt ani a clocit dualismul din anul 1867.

Dar şi numele acesta e numai o ficţiune.

II Scopul concesiunilor din Octomvre.

Dar motivul nascerei diplomei din Octomvre se ţine cu totul de altă ordine de idei.

Împĕratul Austriei a emis diploma la 20 Octomvre şi la 21 a călătorit la Varşovia pentru a încerca restaurarea „sântei“ alianţe austro-pruso-rusesci şi a suprima spiritul revoluţionar.

Diploma din Octomvre a stat într'un necs causal cu călătoria la Varşovia.

Aceasta însemna resboiu revoluţiunei, înainte de toate resboiu Italiei reînviate!

Diploma era se fie o mreje pentru Ungaria ce fierbea, ca sĕ remână în linisce şi se nu dea mâna cu Italia, când aceasta ar fi atacată din partea Austriei, ear întrevederea dela Varşovia era calculată pe intervenţiune la casul când Ungaria nu s'ar prinde în mreje. La un asemenea cas Rusia avea sĕ ocupe Ungaria, Prussia Bohemia, Bavaria, care totdeauna s'a aretat accesibilă pentru sânta alianţă, Tirolul, ca Austria sĕ se poată arunca cu toată poterea sa asupra Italiei, care se afla în dureri de nascere, şi care avea în Neapolea mai mult un isvor de slăbiciune decât de potere. Ce e drept regele era închis în Gaeta, dar dînsul se ţinea tare acolo; nu era o problemă uşoară a lua Gaeta şi a şilì pe Regele din Neapole la o capitulaţiune, precând el vestea cu tărie, că nu permite o intervenţiune esternă în Italia, întrevenind însuşi „puţin“ prin acea că a trimis o flotă în apele gaetanice şi comandantul acestei flote admiralul **Tinan** comunicà admiralului **Persano** în mod oficial, că Francia nu va permite nici odată ca Piemontul sĕ asediaze Gaeta şi din partea marină; zidurile Gaetei pot fi sfârmate de pe uscat dar o blocadă de pe apă nu e permisă. Prin aceasta idea unei blocade era eschisă. Aceasta politică a lui Napoleon pare a fi capriţioasă; se pare că el a luat sub scutul seu pe Regele Neapolei contra lui Victor Emanuel cam aşa cum făcuse acel grec din Ungaria, care strigă amicului seu: „üsd agyun, de ne nagyun“ (Creapă-i capul, numai nu tare)! Acest capriţiu se espilcă prin aceea, că Napoleon care nu era amicul unităţii italiane spera că, dacă se va trăgăna asediarea Gaetei şi Regele nu ar devenì „emigrant“, atunci se va poté plămădi ceva ce samĕnă a congres european, din care sĕ iese, nu o Italie unită, ci o Italie îmbucăţită în patru părţi. Aceasta idee s'a zădărnicit prin Anglia.

Cavour, care sperase că va putè dispune în primăvară de o armată de 250,000 soldaţi, nu avea decât 100—120,000 soldaţi şi dintre acestia 50,000 erau ocupaţi la Neapole.

Trebuie sĕ concedem că stând astfel lucrurile Cavour avea temeiu sĕ ascepte cu temere un atac ce amerinţa din partea Austriei, dacă cumva concesiunile octroate ar amăgì pe Unguri.

Şi nu se poate contesta, că în aceste concesiuni se cuprindeau detaliuri, care provocară în viaţa naţiunei ungare o schimbare cam asemenea cu aceea ce produc când deschide cineva uşa coliviei de fer înaintea leului prins; deschiḑĕtura firesce nu duce afară în libertate, ci într'o colivie mai largă, mai veselă dintr'o grădină, care e isolată de câmpul libertăţii prin ziduri înalte Deci nu e mirare, dacă se ivìră în străinătate îndoeli, dacă sîrmanul şi chinuitul leu unguresc nu va fi totuşi aplecat a vedè în această grădină mai largă, mai veselă un paradis faţă cu ângusta colivie de fer?

(Va urma.)

---

siţiune umilită. Pare-că se gândesce adênc. După un scurt repaus se face interogatoriul acusatei şi al martorilor, apoi procurorul şi desfăşura acusaţiunea care este sdrobitoare. Dintre apĕrători vorbesc d-nii Vlădescu şi Cantili. După 15 oare de desbatere juriul se retrage.

Deliberaţiunile durează preste un ceas şi în urma lor juraţii atestează, că Alecsandrina Dimitrescu 'şi-a omorît atât soţul, cât şi copila. Curtea condamnă pe acusata la **muncă silnică pe vieaţă**; la 1350 lei cheltueli făcute cu procesul şi la 5,000 lei despăgubire soacrei sale. Grozavă sentenţă, dar' fapta şi mai grozavă! Condamnata leşină. I se dă odicolon; este condusa într'o odae deosebită şi publicul se retrage sub impresiune de tot dureroasă. Fie, ca se nu ni se mai dea ocasiune a raporta nici când cetitorilor sei lucruri aşa de înfiorătoare!

„G. Tr.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din comitatul Hunedoarei, 5 Martie. *(Revoluţie românească.)* De când din părţile resculate s'a umplut atmosfera cu miros de prav de puşcă, o parte dintre Germanii şi Maghiarii de pe teritoriul comt. Hunedorei, de cei cu musca pe căciulă, nu mai încap în frac şi atilă de frica unei rescoale. Ei nu mai sciu ce fac, ba i-a cuprins un parocsism aproape desperat. Tot substratul conversaţiunilor lor îl formează astăḑi pe stradele şi în otelele coloniei dela Pischi: rescularea Românilor, cari, după opiniunea lor zăpăcită au sĕ fie ajutaţi de Ruşi (!!) Temerea aceasta febrilă, pe lângă toată asigurarea că: „unde vorbesc doi sau trei în numele meu“ — al ordinilor superioare, — a prins rădăcini atât de adânci, încât încercările de-ai convinge despre morbul lor nu mai au nici un efect. Spiritele iritate nu se mai pot cu nimic mulcomi, fiind că convicţiunea lor e: conspiraţiune! conspiraţiune! — În urmarea acestora nălucirea nebuncască a străbătut atât de departe, de numai ved înaintea ochilor decât: lance, Român şi ḑece Căsaci!

E curios a cunoasce isvorul din care deduc acesti estasiaţi temerea nefundată şi ridiculoasă. Românii când vor sĕ mai împrăscie — sĕ înţelege cu reservă, — o părticică din grămada cu năcazuri şi greutăţi sĕ mai demit, pe lângă toată primitivitatea lor, la unele glume sarcastice, mai aruncă, cu deosebire când în societate cu ei sĕ aflà câte un străin, cărui după esterior, superior lor, — i cunosc defectele şi temperamentul, câte o glumă. — Nu de mult vreo câţi-va oameni se întâlniră înaintea curţii unui faur şi ca se şi petreacă se puseră pe povesti. Între acestia din întâmplare se afla şi un maghiar. Un român glumeţ care scia cât de tare se poate întinde coarda iritabilului maghiar întreabă, voind totodată a da petrecerei un avênt mai mare, pre faur, Ioane! Când gaţi lăncile?*) Întrebarea aceasta îl electrisă pe Maghiar prin toate vinele. Nu trecu mult şi Maghiarul şi dispăru. Probabil că inconvenientul acesta a produs frică şi temere; dar oamenii de cultură şi civilisaţie, dacă voiesc a evita a se face ridiculi sĕ calculeze cu sânge mai rece şi mai cu flegmă. Ei, dar ce se veḑi? Divulgându-se gluma, cei alarmaţi de ea ţin morţiş că are sĕ erumpă ceva. — E ridiculos, când unei glume pronunciate aşa în vênt, de un om care nu ţine seamă de ce vorbesce, i se dă o importanţă atât de mare. Aceasta şi încă una din cârciumă a unui în *dulce jubilo* au început a fi ilustrate cu o mulţime de invenţiuni, care de care mai cutezate, în urma cărora superiorii coîonişti, oameni dealtmintrilea de bun sfat şi intiligenţi, era fără ca sĕ caute după adeveratul sorginte, pe acì sĕ recuire miliţie pentru asiguranţă. În astfel de împregiurări preotul local fu provocat a îndruma pre presumtivii resculători la ordine, şi o ordine mai bună, decum sĕ află la poporul liniscit din acestea părţi, numai are păreche.

Ca apendice la celea premerse mai indigit un cas, unic în feliul seu. Despre locuitorii din comuna **Tompa**, tot în comitatul Hunedorei, se susţine că ar fi primit dela Ruşi pusci (!!) Şi aceasta e de creḑut, pentrucă procurarea acelora s'a putut fără dificultăţi mari esopera prin navigaţiunea de pe fluviul Streiu, care stă în legătură cu Rusia!!! — Aici fac sĕ urmeze cuvintele unui locuitoriu din numita comună, pe cari încă i-a suprins faima aceea nebună. „Stiu eu, ḑise locuitoriul, că de vor venì perchisitori mai ântâiu caută în grămada cu pae şi apoi bine ar şi face, că tot aveam de gând sĕ o mut, dar aşa las, se o mute ei!

Varietăţi.

* Maj. Sa Împĕrăteasa şi Regina **Elisabeta** a sosit din călĕtoria în **Englitera** Vineri în 5/17 Martie la Viena în cea mai deplină senătate. Maj. Sa împĕratul, principele de coroană **Rudolf** şi princesa de coroană **Stefania** au asteptat pe Maj. Sa împĕrăteasa şi regina la gară. Revederea a fost foarte cordială.

* **Alegeri la sinodul archidiecesan** (Continuare din Nr. 27). În cercul cl. al *Agnitei* s'a ales P. ases. cons. Nicolae **Cristea**; în cercul cl. al *Braşovului* P Prot. Iosif **Barac**; în cercul cl. al Albei Iulie P. Prot. Alesandru **Turdăşan**; în cercul cl, al *Orăştiei* P. Prot. Nicolae **Popoviciu**; în cercul cl. al *Iliei* P. Paroch Romul de **Crainic**; în cercul cl. al *Turdei* P. Titu V. **Gheaja**; în cercul cl. al *Zarandului* P. Adm. prot. George **Părău**; în cercul cl. al *Clujului* P. Prot. Vasile **Roşescu**; în cercul cl. al *Solnocului* P. Prot. Samuil **Cupşa**; în cercul cl. al *Haţegului* P. Prot. Ioan **Raţ**; în cercul cl. al *Sebeşului* P. Protop. Ioan **Tipeiu**; în cercul cl. al *Têrnavei* P. Adm. prot. Daniil **Tamaşi**.

* (**Statute aprobate.**) Ministeriul reg. ung. de interne a aprobat sub Nr. 14,389 statutele reuniunei femeilor române din **Abrud** şi giur; asemenea sub Nr. 14,409 ale reuniunei pompierilor voluntari din **Sălişte**.

* (**Împĕratul Germaniei**) *Wilhelm* alunecând Vineri la eşirea din Academie a capătat o contusiune la cot.

* (**Regina României**) este pe deplin restabilită — ḑice ultimul buletin — neavênd trebuinţă decât numai de repaus pentru cât-va timp. Publicaţiunea buletinilor a încetat dela 3/15 Martie.

* (**Românul: bun soldat!**) Era într'un oraş, cetim în „Gaz. Trans.“, din sudul Ungariei când la o masă ce s'a dat în onoarea Archiducelui-maresial Albrecht, care venise sĕ inspecteze trupele venì vorb'a de bravura ce au dovedit'-o trupele, române la Griviţa. Archiducele ḑise, că pe dînsul aceasta atitudine nu îl suprinde de loc, căci trebuia se admită că şi „Românii de dincolo vor fi tot aşa de buni soldaţi ca şi Românii nostri.“ La aceasta i-a respuns unul din mesenii români: — „Românii nostri datoresc multă recunoscinţă Înălţimei Voastre pentru frumosul testimoniu ce aţi binevoit a li-'lda.“ — „Românii nu 'mi datoresc mie nimic,“ replică Archiducele, „dar eu le datoresc lor multă recunoscinţă căci dacă nu erau Românii la Custozza nu sciu ḑeu cum s'ar fi decis sorţii resbelului...“

* (**Convocare.**) P. T. membrii Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din ţeara Bârsei sânt prin aceasta invitaţi a lua parte la adunarea generală estraordinară care se va ţinè la Braşov în 19 Martie a. c. la gimnasiul român. Obiectul de pertractat este intercalarea unor puncte noue în statute. Şedinţa adunărei se va începe precis la 9 oare a. m. când se va cetì şi apelul nominal. Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din ţara Bârsei ţinută la Braşov în 5 Martie 1882.

St. Iosif, pres. *I. Aron,* secr.

* (**V. Alecsandri**) se află în Bucuresci de câte-va ḑile, scrie „Pop.“ S'a vorbit mult despre intenţiunea s'a de a pleca pentru mai mult timp în străinătate. Pare însĕ că dl Alecsandri n'are scopul unei călĕtorii prea îndelungate. Iubitul bard dela Miricesci va face credem numai o escursiune, şi aceasta cu scopul de a merge la Montpellier, faimoasa localitate de unde i s'au trimis din mijlocul luminaţilor fii ai muselor de pretutindeni laurii talentului seu admirat de către toţi. D. Alecsendri profită de împregiurarea, că anul acesta este adunarea plenară a tuturor membrilor ce compun societatea literară din Montpellier, spre a face cunoscinţă, cu ilustrii sei colegi şi concurenţi. Pe la începutul lui Maiu, după stilul nou, bardul român va trebuì sĕ se afle la Montpellier.

---

*) Glumele de feliul acesta, ori cât de nevinovate sânt în sine, nu sânt, mai cu samă în timpuri ca cele de faţă, nici decum la locul lor. Red.

* (Dela Oreștie) se scrie, că acolo au fost convocați de nou 600 de oameni de ai regimentului de infanterie Nr. 64, pentru ca se plece la câmpul rescoalei din Erțegovina, unde deja de mai nainte se află regimentul. Unul dintre reserviștii convocați s'a presentat la comanda de reservă cu un copil mic în brațe și cu unul ce 'l ducea de mână. Comandantul întreabă pe reservist, ce are sĕ ḑică presentarea aceasta ciudată. La care întrebare reservistul a respuns: „Muierea mi a murit, rudenii căror se le încredințez copiii n'am. Cemi remâne altă decât se iau copiii cu mine în campanie.“ S'a cercetat numai de cât și aflânduse adevĕrată situațiunea așa cum o a espus reservistul, fu concediat la moment.

* (Legătură directă între Sibiu și Brașov! De mult a fost asceptată legătura aceasta, care are se mântuie pe călĕtorii dela Sibiiu la Brașov și *vice-versa*, de *purgatoriul nocturn* dela Copșa. Se ḑice că dela 15 Maiu n. a. c. între Sibiiu și Copșa, afară de cele douĕ trenuri de până acum, va mai comunica și al treilea. Acest din urmă va pleca dela Sibiiu cam la oara 7 dimineața pentru ca călĕtorii (după asteptare de 1¼ oară) se poată călĕtorì la 10 oare cu trenul accelerat, care va venì dela Brașov spre Cluj, eară cu cel (accelerat) ce va venì dela Cluj spre Brașov. Mai departe dela Copșa va pleca la Sibiiu cam pela 7 oare seara un tren care va sta în legătură cu trenul accelerat ce vine dela Brașov cu direcțiunea spre Budapesta. Sosirea acestui tren la Sibiiu va sosì seara pela 8 s'au 9 oare.

* (Comunicațiune postală cu România prin Turnul-roșu.) „S. d. Tageblatt“ de aici are sciri că guvernul reg. ung. a încuviințat, ca comunicațiunea de până acum de patru ori pe sĕptămână cu cariola sĕ se prefacă în comunicațiune ḑilnică și dacă s'ar învoì și guvernul reg. român, a pune la disposițuunea magistrilor postali subvențiuni corespunḑĕtoare și pentru transport de persoane. Din partea guvernului nostru reg. ung. s'au și făcut pașii de lipsă în privința aceasta. Dl director al postelor Francisc Follert are mari merite la înlesnirile aceste de comunicațiune și industriașii din Sibiiu îi sûnt mulțămitori și recunoscători pentru activitatea sa estraordinară și dovedită, în privința sus indicatei înlesniri de comunicațiune.

* Corteșiri pentru ocuparea unei parochii.) Din protopresbiteratul Gio-agiului I ni se scrie, că după reposarea parochului din Boiu, de care au remas doue fetițe, pe care un unchiu le a luat la sine ca se le dea crescere și le pune sĕ i păḑească porcii — s'au arătat vre-o câțiva candidați, cari se recomandă plătind vin și vinars poporului. Aceiași ar fi depus și cauțiuni de câte 70 fl. și au promis că vor venì preoți gata cât mai curênd; unui fruntașiu ar fi dat doi porci cinste. Prin „daruri“ de feliul acesta poporul s'ar fi dedat cu candidații pe cari vor se'i aibă în numer cât de mare. Causa, fiind cele de mai sus adevĕrate, ar fi învederată. Corespondența mai înșiră și alte întemplări, cari indigită fapte scandaloase în care sûnt amestecați și cărciumari jidani. Așa spune cor. că jidanul a luat unui candidat surtucul din spate, pentru ca sĕ 'și asigure prețul vinarsului beut pe socoteala on. candidat. Altul a vêndut o vacă, pentru ca se aibă bani de corteșit cu vinars. Ne-am ferit a numì persoanele compromise până vom avé date și mai sigure. Atragem însĕ atențiunea dlui ppresbiter concernent asupra acestor relatate, cari dacă vor fi numai în parte răḑimate pe adevĕr, sûnt scandaloase sĕ fie cu privighiare și sĕ delăture asemenea necuviințe, ear pe cei vinovați, dacă nu va fi făcut cumva până acum se i arate unde se cuvine.

* (Ḑece condamnați la morte.) Cetim în „Rappel“: În Rusia sau condamnat la moarte 8 bărbați și 2 femei. Sa făcut apel la Victor Hugo. Este unul din apelurile la cari nici odată n'a lipsit a respunde autorul „Celei din urmă ḑile a unui condamnat.“ A scris imediat rêndurile următoare: Se petrec fapte foarte ciudate. Dospotismul și nihilismul 'și urmează lupta. Resboiu sfruntat al rĕului inpotriva rĕului, duelul întunecimilor. Din când încând o esplosie spinteca această obscuritate; apare o clipă de lumină, și se face o ḑi ca noaptea. Este grozav. Civilisațiunea trebuie se intervină. În ceasul de față, eată ce se vede: Un întunerec nemărginit, în mijlocul acestei umbre, ḑece creaturi omenesci, din cari doue femei, doue femei, sûnt însemnate pentru moarte. Și alte ḑiece sûnt date ocnei rusesci, Siberiei. Pentru ce. Pentru ce aceasta spênzurătoare? Pentru ce aceasta întemnițare? Mai mulți oameni sau adunat la un loc. S'au declarat tribunal înalt. Cine asistă la siedințele sale? Nimeni. Public era. Nu. Cine da samă? Nimeni. Nu erau ḑiare. Dar cine vorbia. Nu se scie. Dar advocați. Dar ce codu se cita? Nici un codu. Pe ce lege se basa? Pe toate și pe nici una. Și ce a eșit de aci? Ḑece condamnați la moarte. Și cei lalți? Se 'și ia sama guvernul rusesc. Este guvernul regulat; nu are sĕ se teamă de nimic din partea unui guvern regulat; nu are sĕ se teamă de nimic din partea unei armate, de nimic din partea unei puteri corecte, de nimic din partea unei forțe politice. Are sĕ se teamă de ori ce din partea ântâiului venit a unui trecător, a unei voci oare-care. Grația! O voce oare-care, este nimeni, este nemărginitul anonim. Vocea aceasta va fi auḑită de toți; ea va ḑice: Grație! Eu strig grație în umbră. Grația de jos, este grația de sus. Ceru împĕratului grația pentru popor; ear de nu, cer lui D ḑeu grația pentru împeratu.

Victor Hugo.

*(Inconvenientele beției.) Vĕduva Babois, respectabilă bĕtrână de șapte-ḑeci de ani, a reclamat parchetului din Paris că un oare-care Pochin, surprinḑênd'o noaptea pe o stradă singuratică, a voit sĕ'i fure portofelul din busunar. Pentru acest fapt, Pochin este dat în judecata tribunalului corecțional. Esplicațiunile lui înaintea magistraților difer cu totul de a le bĕtrânei.

Închipuiți-vĕ, domnule președinte, rĕspunde el la întrebarea cei face, că era noapte și eu beusem un cinzec de prisos... Dumneaei (arată pe reclamată) mergea dinaintea mea și mi se părea că are o talie cum multe tinere ḑeu! ar dorì se aibă...

Vĕduva Babois (încântată): Cât despre talia mea, slavă Domnului! sciu multe cucoane cari...

Președintele, întrerupêndu'o: Mĕ rog, lasăți talia la o parte, și spunemi cum s'au petrecut lucrurile.

Vĕduva Babois, supărată: Vream sĕ vĕ spui că dumnealui (aretând pe prevenit) nu'i ardea tocmai de talia mea, ci mai mult de portofelul din busunar.

Acuma ca se înțelegeți lucrurile, trebue sĕ ve mărturisesc că teatrul este viața mea. Pe când trăia reposatul — Dumneḑeu sĕ'l erte! — nu'mi scăpa nici o piesă nevĕḑută. Ah! domnilor judecători, tot-dea-una îl plâng de mi se usucă ochii de lacrime, căci mai bine sĕ mor de cât sĕ nu mĕ mai duc la teatru...

Președintele: Ci lasă teatrul la o parte, și povestesce-ne întêmplarea.

Vĕduva Babois: Așa dar, după ce sermanul bărbatu meu a închis ochii, am fost nevoită se mĕ duc singură la teatru, mai cu seamă când se da vre o piesă de rîs, căci aceasta mĕ parigorisesce...

Președintele: În fine te întorceai dela teatru?

Vĕduva Babois: Da, pe la unu după meḑul nopții. De odată aud pe la spatele meu ḑicândumi: „Domnișoară, poftesci un păhar de bere?“ Mĕ întorc repede și 'i rĕspund: Veḑiți de drum domnule!“ „Ah! ce talie frumoasă ai cocoană! adaugă el luândumĕ în brațe și căutând am scotoci bozunarele. Atunci încep se strig „Ajutor! Hoții!“ Lumea se adună și doi sergenți pun mâna pe pun.. (oprindu-se) pe dumnealui.

Președintele către prevenit: Ei bine ce ai de ḑis în contra acestor fapte?

Pochin: Rog pe dumnieaei sĕ spue dacă nu eram cu chief. . .

Vĕduva Babois. Da eu de unde sciu?

Pochin, cu persuasiune: Ḑeu eram beat! Dela beție, omul nu prea scie ce face... Vĕḑênd talia dumneaei prin întunerec, m'am gândit sĕ'i declar amor și...

Președintele: Spune mai bine adevĕrat; ce tot unbli cu minciuni?

Pochin: Eu minciuni? Ferească Dumneḑeu! se vede că nu voiți se mĕ credeți, fiindcă cucoana e bătrână. Însĕ noaptea nu prea se bagă de seamă. Acum că mĕ uit la Dumneaei cu ochi limpeḑi, 'mi ḑic eu: Da bine, nătărăule, trebuia sĕ fii orb sĕ faci curte acestei momii.

Vĕduva Babois, furioasă: Ce nerușinat!

Pochin: Pardon, cocoană sĕ nu vĕ fie cu supărare dacă vorbesc astfel. Adevĕrul e că sunteți foarte cum se cade; însĕ numai un Robinson în insula lui ar mai putè sĕ se gândească la dragoste cu dta...

Tribunalul îl condamnă la șese luni închisoare.

Pochin: Eacă așa! Dracu m'a pus sĕ fac curte unei bĕtrâne?... Cu o tineră scăpam poate mai eftin....

„Dreptul“

* (Un archiepiscop șef de gardă.) În orașul Scutari, din Albania, domnesce o stare de lucruri în adevĕr romantică. Câte-va sute de tălhari și de pungași se plimbă nesupĕrați pe ulițí și-'și fac trebile tot atât de nesupĕrați, — pentru simplul motiv, că cele câte-va mii de soldați turci și cele câte-va ḑeci de polițai nu vreau sĕ'și facă datoria de oare ce nu li s'a plătit leafa rĕmasă în restanță de treisprĕḑece luni de ḑile. Fiindcă archiepiscopul grec e cel mai bogat om al orașului, atentatele hoților se îndreptează cu deosebire în contra lui. Sf. Sa a cerut de repețite ori guvernatorului sĕ'l apere. Acesta însĕ i-a rĕspuns însĕ că n'are cu ce. Atunci archiepiscopul a alergat la un mijloc cu totul particular. Și-a făcut din seminariștii sei o gardă i a înarmat cu pusci și i pune sĕ stea în fie care noapte de pază împregiurul palatului sĕu. Din când în când Sf. Sa easă noaptea în persoană, cu un revolvĕr în mână, spre a se asigura dacă garnisoana sa improvisată își face datoria.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Martie n. 1882.

Buda: **90 57 28 89 6**

Bursa de Viena și Pesta

Din 18 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.70	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.—	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.25	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.—	131.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.75	97.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.—	96.25
Obligațiuni urbariale temeșiane .	95 50	96.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	95.—	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane .	96.25	96.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.80	74.75
Datorie de stat în argint . . .	75.65	75.50
Renta de aur austriacă	93.30	93.50
Sorți de stat dela 1860 . .	128.75	128·—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	820.—	815.—
Acțiuni de credit austr. . . .	309.40	309.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	307.—	307.50
Sorți ungurescí cu premii . . .	116.25	116.—
Sorți de regularea Tisei . . .	109.75	109.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Na oleon	9.54	9.53
100 marce nemțesci	58.80	58.75
London (pe polița de trei luni) ·	120.50	120.50

Nr. 76.—1882. [36] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă stațiunea învĕțătorească din Dumbravă (Ligeth), se escrie pentru ocuparea definitivă a acestei stațiuni învĕțătoresci, concurs cu termin de 30 ḑile dela 1-a publicare.

Emolumentele:

1. Salariul anual banesc în sumă de 100 fl. v. a. din repartițiune.
2. Douĕ jugere de pământ arător.
3. Cuartir liber. Acesta însĕ numai după ce se va finì edificarea scoalei, carea e în curgere. Până atunci insuși învĕțătoriul 'și va procura cuartirul.

Petenții au a'și îndrepta cererile, instruite conform statutului organic la subscrisul în Idicel, poșta ultimă: Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului ca inspector scol. distr.

Idicel, 22 Februarie 1882.

În conțelegere cu resp. comitet parochial.

Galaction Șagău m. p.,
protopresbiter:

Banca generală de asigurațiune mutuală „TRANSILVANIA“

A XIII-lea adunare generală ordinară

va avè loc **Dumінecă în 2 Aprilie c. n.** la 3 oare după prânḑ în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sûnt:

1. Darea de samă despre afacerile anului 1881.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligațiuni ale fondului de întemeiare.

Sibiiu în 9 Martie 1882.

[36] 2—2

Consiliul administrativ.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 29. Sibiiu, Joi 11/23 Martie 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Martie

În Panciova şi Timişoara încep Nemţii a se pronunţa contra „Schul-vereinului“ din Germania. Ce roduri vor coace aceste enunciaţiuni este greu a spune de pe acum..

Am arĕtat în numĕrul nostru de ieri, ḑice „Telegraful“ din Bucuresci reproducênd un articol după „P. Ll“ îngrigirile ce noua atitudine a Muntenegrului a început se descepte prin presa austro-maghiară. Adevĕrul este că mobilisarea armatei muntenegrene nu este togmai un fapt de care nu ar trebuì sĕ se ţină seamă, mai ales în momentul de faţă. De aceea şi presa austro-maghiară nu încetează de a se ocupa de acest fapt, şi astăḑi găsim în „Deutsche Zeitung“ nesce apreciări care ne dau o idee despre efectul ce el a produs prin presa din Viena şi pe care le reproducem aci, de şi „Corespondenţa politică“ desminte scirea din nou. Acest ḑiar scrie următoarele:

„O scire importantă ne vine din Cattaro. Ea ne spune că Muntenegru a hotărît sĕ'şi cheme sub drapel oamenii în stare de a purta arma. Această mĕsură este motivată prin faptul, că Muntenegrul voesce a trage un cordon puternic şi spre aceasta are trebuinţă de mulţi soldaţi. Totuşi trebuie se pară ciudat că cei din Cetinie, tocmai acum când rescoala din Crivoscia este învinsă, şi când rescoala din Erţegovina e aproape de a se stînge simt trebuinţă de a întărì cordonul dela fruntării, pe când mai nainte, când insurecţiunea era în toată puterea ei şi când o închidere a fruntariilor muntenegrene, 'i-ar fi pus cea mai mare pedecă, cordonul dela fruntării era un lucru peste putinţă. Noi nu credem negreşit că Muntenegrul mobilisează în scopul de a recuceri Crivoscia. Dar chemarea în Muntenegru a tuturor oamenilor în stare de a purta arma ar fi în ori ce cas, chiar dacă ea n'ar avea de scop decât formarea unui cordon de fruntării, un eveniment căruia nu i se poate tăgădui un caracter serios mai ales dacă el e pus în legătură cu alte împregiurări din aceste din urmă ḑile. La acestea trebuie sĕ numĕrăm faptul, că toate localităţile atât din Crivoscia cât şi din Erţegovina care au fost ocupate de trupele noastre, au fost găsite golite de poporaţiune care fugise în Muntenegru. În curênd principatul va avea a da ospitalitate la mii de fugari pe teritoriul sĕu. Scopul ce sĕ urmăresce printr'aceasta este foarte lămurit.

„Se va crea o cestiune a fugarilor, asemenea cu aceea care esista în anul 1876 pe timpul rĕscoalei contra Turciei şi care a procurat unul din motivele care au împins pe puteri la intervenirea diplomatică din Constantinopole. Cu chipul acesta insurecţiunea erţegovineană va fi desbrăcată de carecterul ei intern austriac şi va fi ridicată la rangul unei încurcături internaţionale. Planul este limpede şi vĕdit. Dar situaţiunea este astăḑi cu totul alta de cât acum şese ani şi, de şi nu ne îndoim de bună voinţa a comitelui Ignatieff de a face din afacerea insurgenţilor erţegovineni o cestiune europeană, totuşi voinţei i lipsesce putinţa de a o realisa. Căci numai cu Muntenegru ca aliat, cei din Petersburg nu se vor încerca a începe o încăerare cu Austria şi Germania.“

La aceste reflectează citata foaie într'un mod care ne suprinde, scriind următoarele linii:

„Dar este oare „Deutsche Zeitung sigură de Germania? Aceasta este o cestiune asupra căreia esistă o mare îndoială, căci pe cât se ḑice, tratatul de alianţă prevede că Germania nu va venì în ajutorul Austriei sau vice versa, de cât numai atunci când una din aceste două puteri s'ar afla faţă în faţă cu două puteri mari. De aceea nu credem că Germania ar alerga în ajutorul Austriei când aceasta s'ar afla într'o încăerare numai cu Rusia ajutată de poporaţiunile slave din toate părţile.“

Lûngă reflecsiunile foaiei bucurescene înregistrăm o voce panslavistă. Ḑiariul „Russ“, organul lui Acsacoff ocupându-se cu Austro-Uugaria într'un articul de fond, între alte scrie şi aceste:

„..... Austria la cea dintâiu privire apare un conglomerat de cele mai diverse neamuri. Ar fi însĕ fals dacă ar gândì cineva, că organisaţiunea guvernului ei este numai un mechanism politic, aşeḑat în viaţa diverselor popoară spre a le susţinè la olaltă şi care influenţează numai pe din afară viaţa lor organică; nu, organismul acesta mai are încă o însuşire istorică, care însĕ este o idee vie — catolicismul. Dintre neamurile slavice a le Austriei numai Polonii sûnt absorbiţi de catolicism şi prin acesta deosebiţi de familia cea mare slavică. La Cechi tradiţiunile hussitice sûnt în vie memorie până în ḑiua de astăḑi. În păturile inferioare ale poporului la Croaţi, Slovaci şi Sloveni se mai susţin tradiţiunile credinţei celei „vechi“ (ale ortodocsiei) şi la toţi acestia interesele naţionale sûnt mai pre sus de interesele religioase. Sêrbii din Bănat şi din confiniul militariu, care acum ca şi mai nainte sûnt separaţi (?) de ortodocsie; lûngă acestia vin a fi aduşi nenorociţii Ruşi din Galiţia, încă de pe timpul dominaţiunei polone făcuţi cu puterea, dacă nu catolici, cel puţin uniţi; şi Ruşii din Ungaria băgaţi cu sila în ḑilele Mariei Teresie, în unaţie, care unaţie însĕ în popor n'a putut prinde rĕdăcini ....“

Foaia rusească vede în nisuinţele de catolisare unica „misiune“ a Austriei şi află că aceasta este isvorul nesecat al mişcărilor şi agitaţiunilor internaţionale, care sûnt în stare a provoca conflicte sângeroase. În sfêrşit „Russ“ speră că Europa, mulţămita iniţiativei lui Gladstone, va întrevenì... Va sĕ ḑică după „Russ“ Austria este iepurele, care ameninţă pacea Europei. Aceaşi foaie scie spune că raporturile între Germania şi Rusia nu insuflă nici o temere de resboiu, pentrucă — şi pe împregiurarea aceasta pune accent deosebit — între aceste două state nu esistă momente de rivalitate, nici pe terenul geografic, nici pe cel etnografic, cu atât mai puţin pe cel politic.

„Nevoie Vremia“, foaia lui Ignatieff, într'un numĕr mai recent ḑice că deocamdată un resboiu şi numai cu Austria nu e oportun.

Reproducem din „Poporul“ articulii următori cari pentru situaţiunea politică de astăḑi au un interes deosebit.

Nemţii şi Rusia.

E interesant a constata că, prin familie nerusesci singurele cari formează o bandă a parte, adecă care se isolează de societatea rusească proprie ḑisă, sûnt acele cari aparţin provincielor supuse Rusiei.

În această categorie, în cea dintâiu linie sûnt Nemţii din provinciele Balticei, cari sûnt cei mai numĕroşi şi mai influenţi. Odată, acesti locuitori ai Livoniei, Esthoniei, Curlandei nu se deosebia de feliu de Nemţii emigraţi din Germania. Pentru dênşii asemenea, regula cea mai absolută care domina era ca, dela a doua, şi prea adese chiar dela ântâia generaţie devenea naţionali Ruşi. Ei nu se deosebia de ceilalţi ruşi decât prin îndoita particularitate, că une-ori vorbeau a casă nemţesce şi că adese-ori mergeau la biserica luterană. Ei erau mai numĕroşi decât alţi străini şi se găseau prin toate clasele societăţii; ei juca un oare care rol nu numai la curte, în minister şi armată, dar chiar în lumea sciiţifică sub titlul de doctori şi profesori, în comerciu şi în industrie; dar toate acestea trecură nevĕḑute pe câtă vreme ei rĕmăsese confundaţi cu Nemţii veniţi din Germania propriu ḑişi. Această stare de lucruri se modifică în ultimii timpi. Dela propaganda greacă religioasă din 1840, care determină pe o mare parte din populaţiunea Livoniei a abjura religiunea ţĕrei lor, şi că astfel după cum s'au vĕḑut de atunci, aceasta nu era decât preludiul unui nou atac dirigeat în contra caracterului nemţesc şi contra situaţiei istorice a provincielor Balticei, Livonienii, Esthonienii, Curlande din clasa înaltă care trăiau la Petersburg, se considera ca o grupă de populaţiune distinctă de Ruşi şi Nemţi rusesci.

Pe când Nemţii emigraţi din străinătate n'au nici un motiv de a adopta în privinţa Rusiei şi a instituţiunilor rusesci o atitudine de reservă bănuitoare şi de a lua loc în conflictele partidelor politice, Nemţii livonieni din reşedinţă, se consideră ca nisce representanţi ai unor interese particulare, pe cari le apĕră cu o pasiune şi cu interes crescênd. Cea mai mare parte de emigraţi din acele provincii cari se află în serviciul statului, fie în administraţie sau în armată, mai ales cei din noua generaţiune, voesc sĕ fie deosebiţi de aşa ḑişii Nemţi rusesci, cari adese sûnt ostili instituţiunilor Baltice, manifestând în privinţa junii Rusii democratice o ostilitate puţin ascunsă şi ţine de câte ori au ocasie, a revindeca caracterul istoric al patriei lor.

Dela începutul periodei decianale dela 1860—1870, un antagonism violent domnesce între Ruşi şi Nemţi, antagonism care nu contribue puţin a despera şi învenina lupta începută pentru revindecarea naţionalităţei provincielor Balticei. În aceste condiţiuni, nu rar sĕ se dea mâna şi se ajute sub ori ce formă. Se poate ḑice chiar că în cea mai mare parte a casurilor, toţi Nemţii fără distinţiune de origine şi din ce State sûnt, fac împreună causa comună. E adevĕrat că în aceşti din urmă ani esistând deferinţe interioare în elementul german sau acusat puţin în comptul intereselor comune. Supuşii noului imperiu german au convicţiunea de a fi cetăţenii unui stat puternic, şi că nu se mai mulţămesc de rolul cari 'i condamnă a nu fi decât nesce buruieni ale pămêntului slav. . . . .

. . . .

Un Rus.

Următoriul pasagiu estras dintr'un volum publicat la Dentu de către dl Tissot, espune foarte clar atitudinea presei rusesci în privinţa Germanilor:

Presa rusească şi Nemţii.

În ajunul resboiului din 1870—1871 antipatia contra Nemţilor devine din ce în ce mai manifestă şi generală. Pentru a ne putè da compt, nu avem decât se aruncăm o ochire asupra celor mai influente jurnale din acea epocă, precum „Gazetta de Moscua“, proprietatea universităţii din Moscua, dirigeată de către Katkow: „Gazetta Rusească din Petersburg“, (proprietatea academiei imperiale de sciinţe,) dirigeată de dl Karche; „Vocea“ dirigeată de d. Kreiewski; „Gazetta Bursei“ dirigeată de dl Turbinkow şi „Lumea Rusă,“ dirigeată de funcţionarii nemulţămiţi cari numĕră printre ei pe generalul Fadeieff.

Cele câteva pagine ce vom consacra la manifestaţiunile acestor jurnale, nu vor fi cele mai puţin interesante din studiul nostru.

La începutul anului 1870, dl Katkow publică câteva articole în favorul regelui Hanovrei. D. de Schweinitz, ambasadorul nemţesc la Petersburg, întreba pe d. Katkow, dacă „Gazetta de Moscua“ n'ar putè se insereze în corpul jurnalului articole ce i s'ar trimite din Berlin, şi care ar conţine informaţiuni importante. D. Katkow refusa net. Mai mult, el publică o serie de orticole (15 şi 28 Decemvre 1869; 11 Ianuarie 1870) în cari el denuncia aceasta tentativă şi blamă această procedură de a falsifica opiniunea publică. Cea mai mare parte din jurnale aprobă conduita dlui Katkow. „Golos“ în numĕrul seu dela 22 Decemvre ḑice: „E o greşală „a considera Rusia ca o aliată a Prusiei; cabinetul Ţarului e neutru; „noul ambasador frances, Generalul „Fleury, va ajuuge chiar a o lipi de „Francia. E adevĕrat că Ţarul oferì „şefului Confederaţiunei Germaniei de „Nord ordinul Sf. George, dar acesta „e un fapt cu totul personal, cel mult „militar, acesta nu e un fapt politic“.

Pe atunci apăru o broşură: *Inpasul oriental.* În ea era desvoltată ideea că Rusia n'ar fi în stare se tranşeze cestiunea orientului decât prin ajutoriul Franciei. „Gazetta de Mosoova“ salută această broşură, (18 şi 20 Februarie) ca preludiu al alianţei franco-rusească. „Gazetta Bursei“ (16 şi 22 Februarie) se pronuncia în acelaş sens; ea ḑicea că prima anecsiune ce îşi permite Prusia, ar rupe într'un mod definitiv alianţa Rusiei cu acest stat. „Golos spriginind cu energie opiniunile enunciate în broşura ce am menţionat şi acest jurnal adauge că Rusia singură ar putè protegea Germania de sud contra violenţelor prusiene.

La 5 Martie, acelaşi jurnal conjura pe Francia dea nu pune pe Rusia în numĕrul prietinilor detestabilei politice bismarkiene. „Gazeta Bursei“ afirmă că amiciţia în curţile din Berlin şi Petersburg era o amiciţie tot atât de afectată ca şi ura Rusiei contra Austro-Ungariei ale cărei sentimente erau atât de antibismarciene.

Broşura generalului Fadeieff: „*Forţele militare ale Rusiei*“ avu un mare resunet şi un imens succes de sigur din causa marei uri cu care vorbia contra Prusiei.

Ministrul de resboiu d. Miliutin, şi adversarul seu, şi principele Bariatowski, inspiratorul broşurei, nici o dată n'a făcut un secret din preferinţa lor pentru instituţiunile francese.

Pe timpul declaraţiunei de resboiu toate jurnalele arborară drapelul frances şi era fideli, fără a se ocupa de atitudinea guvernului lor. „Gazeta Bursei declară că o victorie a nemţilor deveniţi aroganţi, nu servia nici decum intereselor rusesci, „Gazeta de Moskowa deplânge (21 Iulie) isolarea Franciei; ea cere într'un mod categoric ca cabinetul rusesc sĕ evite chiar aparenţa unui sprijin dat Prusiei; şi se nu împedece de loc acţiunea Austro-Ungariei. După articolele prusofile ale lui *Times* acelaşi jurnal ḑicea (21 Iulie) că „indentitatea intereselor germane şi engleze erau mai dinainte „stabilite, şi că Rusia se va lăsa a fi „dusă la sinucidere, puindu-se în partea Prusiei.“

La 1 August, jurnalul d-lui Katkow, constată cu regret că Francia nu mai pune compt pe Austria. *Golos* „scrie în 2 August: „D. Bismarck se „căsnesce de geaba d'a imputa Fran„ciei, proiectele sale contra Belgiului; „nu e nici decum Francia, ci..... „*marelui ducat al Hessei, Nassau, Sles*„*vig-Holstein*“ caută dea convota Bel„giul. Prusia face totul pentru a în„curca Rusia cu Francia şi pentru a „întărîta bănuelile Rusiei contra flotei „francese trămisă în marea Baltică. „Dar la Petersburg se vede îndestul „că rusofilismul prusian nu e de cât „un act de tartuferie. „Se poate pre„vedè, ḑicea „Gazeta de Petersburg“ „din 22 Iulie, că dacă Germania re„mâne „victorioasă,“ viitoriul res„boiu, cel cu Turcia, pentru libe„rarea fraţilor sei slavi, va vedea „pe învingătorii de aḑi alăturea cu „inamicii Rusiei.“

„Gazeta de Moskva“ repetă fără încetare, că perfidul Albion era aliat într'un mod secret cu Prusia; că Rusia ar trebuì sĕ se păḑească de cursa întinsă de Germania bine armată, Franciei care nu se gândea la nimic (31 August.) — Rusia care se găsea deja într'o depedenţă ruşinoasă faţă cu Germania; rusificarea Linoviei, Esthoniei şi Curlandei a fost oprită de Bismarck (2 Septemvre.)

„Victoria armelor nemţesci, — „ḑicea *Golos* în August, — va fi fu„nestă pentru Germania întreagă, căci „causa Prusiei e aceea „*junkertumului*“ „al militarismului brutal. E adevĕrat, — „urmează acest jurnal — că dinastia „prusiană, mai ales bătrânul care se „află în capul ei, are simpatii şi me„rite mai multe de cât Napoleon III, „dar în viitorul resboiu, nu va fi nici „decum de regulat o cestiune între „duoĕ dinastii, ci va fi cestiunea d'o „luptă a duoe rase; rasa slavă şi rasa germană.

V. Tissot.

Din tomul III al memorielor lui Kossuth.

Quisquis patriam carosque penates quaerit, ense petat.

II.

Atunci şi acum.

(Încheere.)

Unspreḑece ani au purtat în Ungaria un potop de călăi veniţi în ţeară din străinătate, sau nisce renegaţi mai rĕi decât aceştia chiverniseală nemţească: Ungurul dacă avea se facă o plânsoare, primea hotărîrea în limba nemţească, dacă avea un proces, i se trânteau legi nemţesci în cap; Ungaria a fost o provincie austriacă, administrată nemţesce, guvernată nemţesce, chinuită şi maltratată. Diploma din Octomvre, restitue limba ungară la toate diregătoriile administrative şi tribunalele în drepturile sale naturale.

În timp de unspreḑece ani de amărăciune nu esistase în Ungaria nici o viaţă publică. Simţul naţional atât de viu la poporul maghiar nu se putea esprima decât în privirile crunte ale ochilor sau în şoptiri înverşunate în întunerecul chilielor închise cu grige. Ţeara era un mare cintirim, un loc de înmormêntare pentru cei morţi de vii, în a cărui tăcere mortuară se mişcau numai conspiratorii; cine nu conspira astepta scârşnind în tăcere din dinţi aurora reînvierei.

Acum vine diploma din Octomvre şi reactivează instituţiunile constituţionale ale ţĕrei; salele de discusiune ale paladiului vieţii naţionale, a instituţiunei comitatense se redeschiseră; cuvêntul liber se aude de nou în străvechile bastiuni ale libertăţii ungurescì, în locurile de plantaţiune ale patriotismului şi virtuţii cetăţenesci; Ungurul a început a se simţì ca cum se simte un om care iasă la aer liber dintr'o pivniţă plină de gazuri înăduşitoare: el resuflà şi sorbì aerul cu plumâni lărgite şi cu pept sufulcat, din greu.

Şi apoi i se mai promisese şi dieta. Diploma regală şi încoronarea se puseseră în perspectivă apropiată şi dl Benedek îşi luà ḑiua bună dela „iubita sa patrie“ din reşedinţa sa ca comandant al ţĕrei cu proclamaţiunea, că acum „constituţiunea ungurească e restaurată, dorinţele naţiunei sûnt împlinite.“

Aceasta firesce era numai amăgire. Constituţiunea aceasta nu era constituţiunea ungurească; peatra fundamentală a acestei constituţiuni poartă inscripţiunea: Ungaria trebue sĕ fie un stat liber şi independent, care cu privire la întreaga sa sistemă de guvernare, subînţelegênd aici resboiul şi finanţele, trebue sĕ aibă consistenţa sa propriă, independentă, separată cu totul de imperiul austriac şi nesupusă la amestecul nici unui popor sau ţĕri străine; dar constituţiunea octroată de diploma din Octomvre încorporà Ungaria în monarchia unitară austriacă; ea concese Ungariei autonomie, dar numai în sfera afacerilor provinciale şi acì încă numai cu condiţiunea, ca Ungaria încât pentru toate afacerile de stat, începênd de sus dela încuviinţarea dărilor, a recruţilor, dela stabilirea modalităţii cu privire la obligămêntul militar până în jos la afacerile postale, de telegrafe şi drumuri de fer sĕ fie degradată într'o provincie a monarchiei austriace şi sĕ fie dependentă de senatul imperial şi de ministeriul cesaro-austriac. Cu un cuvênt: diploma din Octomvre nu a fost o apropiere de dreptul istoric, ci o înstrăinare dela acest drept, nu concesiune, ci un pumnal, sĕ o spunem cu cuvintele cele mai cruţătoare: a fost un blid de linte, pe care afurisita pretensiune a „unităţii imperiale“ îl dede naţiunei cu cugetul reservat, că naţiunea, înfrântă fiind de secăturile unei domnii teroristice de 11 ani, se va areta destul de laşe ca sĕ-l pimească drept schimb pentru sânta moştenire a străvechilor sale drepturi.

Dar străinii neversaţi în dreptul de stat unguresc, ori cât de ageri erau ei dealtmintrenea, totuşi de zarea luminei din front nu puteau vedea întunerecul din fund; de aceea ei credeau lucru posibil, că în cumpĕna hotărîrei naţiunei ungurescì pondul celor date va precumpănì pe cele reţinute sau chiar furate.

În urma acestei îndoieli ivite Pulszky făcù la 25 Octomvre aretarea, că concesiunile ungurescì au făcut mare impresiune la guvernul din Turin. S'au înspăimântat. Şi impresiunea cea rea a mers atât de departe încât în momantul cànd Pulszky solicitase achitarea speselor pentru fabricaţiunea de note de bancă ungurescì ni se promise plătirea, dar plenipotenţiatul lui Cavour (Berzi) însoţì promisiunea cu observarea: „Noi poate că ne ostenim în zedar, căci Ungurii vor fi satisfăcuţi.“

Cumcă Austria umbla cu gândul unui atac asupra Italiei, despre aceasta Cavour era de deplin convins. El era pe părerea că concesiunile făcute Ungariei sûnt o pregătire calculată cu isteţime pentru a realisa atacul intenţionat: o intenţiune aceasta, care servea de aşa şi propunerei relative la întrevederea din Varşovia. Mai erau însĕ şi alte sinptome ce indicau aceasta intenţiune. Un asemenea presemn era împregiurarea, că jurnalele ungurescì şi austriace pe la sfârşitul lui Septembre, va se ḑică intr'un timp, când discusiunile despre întrevedere se continuau încă, vestiau apropierea unei recrutări în nisce proporţiuni cum nu s'a mai pomenit; se ḑicea că se vor chiema cinci clate de etate şi într'adevĕr „Wiener Zeitung“ publicà în Octobre un decret ce provoacă autorităţile sĕ ia disposiţiuni ca completarea armatei pro 1861 sĕ se poată esecuta încă în anul 1861. Alt simptom mai era, că trupele imperiale din Veneţia se înmulţiseră considerabil. Aceasta concentrare de trupe a dat ânsă şi la schimbarea de note diplomatice. Austria firesce contesta ori ce intenţiune de resboiu, unde numai isbutia cu tăgăduirea se desvinovăţia cu aceea că se restringe a înarma pentru toate casurile de apĕrare; firesce aceasta era numai o fabulă, pentru-că ea putea se scie prea bine, că Victor Emanuil ocupat fiind cu Neapolea, nu va atăca în anul 1860 Dealtmintrenea şi raporturile comitetelor revoluţiouare din Veneţia despre înmulţirea trupelor risipiau ori ce îndoială. Cavour se plânse lui Pulszky, că nu este în stare a'şi procura informaţiuni sigure despre adevĕrata forţă a trupelor austriace concentrate în Veneţia, pentrucă Veneţianii în faptă vedeau mai mulţi Austriaci de câţi se aflau acolo. Poate că într'adevĕr a fost aşa, cu necurmatele mişcări şi translocaţiuni ale trupelor o astfeliu de amăgire într'adevĕr nu era eschisă. Nu încăpea îndoială, că se duceau necurmat trupe în Veneţia care şi aşa era des ocupată La toate aceste simptoame s'au mai adaus şi denumirea m. Benedek, care în acel timp trecea de cel mai capabil beliduce austriac, ca „comandant de armată şi general comandant pentru regatul Lombardia-Veneţia, de asemenea şi pentru Carintia, Stiria, Tirol şi teritoriul litoral“ — şi denumirea aceasta a urmat togma în 20 Octomvre, prin urmare în ḑiua când se dedură Ungariei concesiunile. Concentrarea acestor comande în mâna unui beliduce şi cu deosebire în mâna lui Benedek şi coinciderea acestui eveniment cu întrevederea dela Varşovia şi cu concesiunile făcute Ungariei: toate acestea Cavour le considera de picătura care făcea sĕ se verse păharul plin deja. În convingerea aceasta el trimise comandantului flotei neapolitane, admiralului Persano, care mai târḑiu avu o soarte atât de tragică, „următoarea telegramă:

Ţine flota gata de plecare spre marea adriatică şi dispune o recrutare forţată de matrozi în porturile neapolitane. Dacă legea neapolitană nu pedepsesce cu moarte deserţiunea în timp de rĕsboiu, publică o ordinaţiune în acest înţeles şi împuşcă pe ori ce desertor. Timpul de a se lua mĕsuri mari a sosit. Spune lui Garibaldi, că de vom fi atacaţi din partea Austriei, eu îl voiu provoca în numele Italiei, sĕ se îmbarce cu cele douĕ divisiuni, pentru a lua parte la luptă aici la Mincio. Trimite-mi la ori ce cas pe Türr, ca dênsul se poată influinţa asupra Ungurilor.

Cavour scrise şi Regelui, svătuindu-l se părăsească la moment provinciile de sud şi sĕ se pună în fruntea armatei.

În aceeaşi ḑi (22 Octomvre) el adresà şi principelui Napoleon o scisoare, prin care-i comunică, că (Italienii) sûnt gata a resista cu energie unui atac din partea Austriei, numai cât dînşii nu sciu, din care parte se va face atacul. Ar fi avantagios pentru dînşii, dacă vor fi atacaţi din spre partea principatelor. De aceea recearcă pe principele a intrevenì la împĕratul (Napoleon) ca Francia sĕ dea Austriei sĕ priceapă că la casul unui atac asupra Piemontului Lombardia sĕ remână neatinsă.

Această situaţiune încordată în care invasiunea francesă se asteapta în tot minutul, a durat numai vro câteva ḑile.

Jurnalele franceze inspirate vesteau ca un *factum*, că cabinetul din Viena a trimis pe baronul Hübner cu o misiune în formă de ultimat la principele Metternich în Paris, prin care principele se avisase a da de scire lui Napoleon că Austria e hotărîtă a paralisa planurile regelui Victor Emanuil ce ţinteau la unitatea italiană, prin o procedere ofensivă; i s'a mai impus principelui şi datorinţa a se informa esact, dacă în casul acesta intenţiunea lui Napoleon este ca se dea earăşi ajutoriu Piemontului şi dacă este aşa, ce ar trebuì sĕ facă Austria pentru a îndupleca pe Neapoleon sĕ se abată dela această intenţiune.

Cumcă aceste destăinuiri nu erau neîntemeiate, aceasta se adeveresce şi din o epistolă a contelui Cavour către generalul Lamarmora, datată din 20 Octomvre. În epistolă Cavour scrie:

„Am aflat dela Paris, că împĕratul primesce astăḑi pe principele Metternich, care va presenta ultimatul austriac. Dacă lucrul e astfel, resboiul e sigur, pentrucă mi se pare imposibil lucru ca Francia sĕ se supună amerinţărilor austriace. La tot casul aceasta întrevorbire va decide, dacă me vor lăsa în pace sau va fi resboiu“.

Descoperirile foilor inspirate din Paris mai cuprindeau şi aceea, că Austria va aştepta cu esecutarea atacului proiectat până ce se vor pronuncia ţarul şi guvernul prusesc din Varşovia asupra afacerilor din peninsula italiană. Cumcă ofensiva proiectată, ba decisă, trebuia suspendată până la sfêrşitul întrevederei din Varşovia, e lucru firesc, pentrucă Împĕratul Francisc Iosif a plecat direct la Varşovia numai din motivul, ca „sĕ-şi asigure o nouă alianţă sântă“ contra revoluţiunei.

Dar acest plan, în care cei din Viena se încreduseră atât de mult, se nimicì prin privirile posomorîte ale lui Napoleon şi prin puternicul cuvênt al Angliei. *Rendez-vous-ul* din Varşovia nu numai că nu a realisat dorul Austriei, ci din contră aceasta a mai primit şi avisul dela ţarul tuturor Ruşilor, că Austria va face bine, dacă va remânè pe pace.

De altă parte Cavour, care nu doria alta decât ca Împĕratul Franciei sĕ garanteze integritatea Lombardiei, primì la scrisoarea sa adresată principelui Napoleon respunsul, că Împĕratul a făcut mai mult, „Austria s'a ingagiat a nu atăca Piemontul.“

Deci norul acesta de tempestate trecu. Cavour se simţì deja în primele ḑile ale lui Noemvre asigurat că până în primăvară patria sa nu va fi atacată. Până atunci, credea dênsul, Gaeta va fi cucerită, regele din Neapole va devenì fugar din ţeară şi cu aceasta împreunarea Neapolei cu Italia de nord şi de sud va fi faptă împlinită, care trebuie se măture cestiunea de pe tapetul cunctaţiunilor diplomatice. Prin o astfel de regulare a afacerei Neapolea, care acum absorbia puterea trebuia se devină un isvor de putere. Cavour calcula, că Italia va fi în stare sĕ înmulţească până primăvară forţa sa militară normală cu 60,000 soldaţi, cu care avea se înceapă resboiul pentru eliberarea Veneţiei; atunci Italia avea sĕ arunce Austriei mănuşa în faţă, chiar şi „dacă prin vecsaţiuni ar duce lucrurile atât de departe încât însăşi Austria se înceapă resboiul.“

O scrisoare a representantului nostru din Paris de dto 4 Novembre cuprinde următoarele.

„Un mare serviţiu ni s'a făcut prin aceea că i s'au legat Austriei mânile ca până la primăvară se nu poată ataca. Austria nu poate decât se devină tot mai slabă; finanţele ei încurcate prin permanenţa armatei sale pe picior de rĕsboiu, trebuia sĕ devină şi mai încurcate; trupele sale, care îi consumă creţarii din urmă, le va cuprinde demoralisarea; Italia însĕ se va întărì asemenea unui om tiner si viguros din ḑi în di şi până la primăvară vom fi şi noi gata. Aicî (în Paris) oamenii sûnt pregătiţi pentru eventualitatea că în primăvară puterea împreunată a Italiei şi Ungariei va sdrobí pe Austria.“ *Est coeca futuri mens hominum fati.* Mulţi nori, de care noi nici nu am visat, s'au conglomerat pe orizonnul nostru până la aceea primăvară care era steaua speranţelor noastre. Nu se poate însĕ ḑice că până la începutul luì Novembre vederile representantului nostru din Paris (colonelul Nic. Kiss) nu erau îndreptăţite.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sebeş în 9 Martie v. 1882. Dle Redactor! În numerul 27 al „Telegrafului Roman“ la corespondenţa din Sebeş privitoare la alegerea primariului, observaţi în notă, că după cum sûnteţi de o parte încunosciinţiaţi, solidaritatea s'a făcut imposibilă, findcă unii a stăruit morţis pre lûngă un propus ce şi la fost formulat prealabil, şi de carele ceia-lalţi nu au avut nice o cunoscinţă; Doriţi însĕ în observare ca se fiţi deplin luminaţi asupra adeverului. Deci ca nice Dvoastră, nice On. public cetitor se nu fie de o părere greşită, voiu cerca după părerea mea a ve face deplina lumină în acesta cestiune.

Îndată după abḑicerea primariului Dr. Păcurariu, Românii au început a se interesa, ca sĕ se facă alegere pentru primariat. Chiar şi în representanţa orăşenaescă sa adus conclus, ca sĕ se roage locurile competinţi a dispune alegerea primariului.

Odată cu aceasta cestiune a venit pre tapet cestiunea persoanei; cine se fie primariu? Unii ḑiceau Piso, alţii şi anume cei mai mulţi ḑiceau Dr. Isac.

Dl. Piso însĕ dela un temp a început cu tot feliul de presiuni d. e. ca dacă nu se va alege el atunci mai bine trece cu oamenii lui şi voteză cu Sasii; Oamenii lui sûnt: Avram David paroch, Danil David învĕţ. Danil Chirca provisor, şi Petru Tecău.

Şi alte multe de feliul acesta, că dacă nu va fi el primariu atunci se va întâmpla cutare şi cutare lucru, adecă o mulţime de ameninţări aşa ḑicênd.

Cestiunea primariatului însĕ s'a fost mai uitat, presupunênduse, ca aşa va remânea până la implinirea periodului de 6 ani în 1883 Aug. adecă substitiure illegală.

Pentru aceea Ordinul vice-comitelui de a se alege primariu în 12 Martie, comunicat numai cu 3 ḑile înainte în adevĕr a surprins şi a frapat pre mulţi.

Acum se începe în toată puterea cestiunea persoanei primariului, înţeleg între Români.

Oamenii lui Piso cu nici un preţ nu concedeau că primariu poate fi altul afără de Piso. Aducêndui ca merite pracsa de 13 ani. — Cei lalţi ḑiceau ori care din doi, numai Român sĕ fie. Şi anume acela pentru care e opiniunea publică, pentru care e maioritatea. Opiniunea publică a fost tot deauna contra lui Piso. Şi majoritatea pre lûngă acestea, cum foarte bine a observat unul, nouĕ ne trebue un primariu, carele se nu ne ducă la blam, la ruşine, şi carele se scie representa interesele comunali, şi nouĕ sĕ ne fie fală cu el şi nu se depindă şi de frunză. Nu voesc se întru mai departe îu meritele unuia şi a altuia, dacă va fi de lipsă însĕ, o voiu face-o la timpul seu.

O împregiurare a venit întraceia de a ajutat dlui Piso la realisarea scopului seu în detrimentul seu. Şi anume: Omul seu Danil David a fost învĕţătoriu de limba română la gimnasiul săsesc, de unde avea salariu 200 fl. v. a. anual.

Sasii însĕ după cum am auḑit vorbinduse, fiindcă David nu făcea nice un sporiu, nice un esamen, a escris concurs pentru acest post ḑicênd: mai bine dăm acelea 200 fl., unui Sas decât unui Român. Concursul espira, dacă nu me înşel tocmai pre timpul alegerei de primariu. În dimineaţa alegerei de primariu veḑui pre Dl. Piso umblând până în ḑiua prin cetate intrând pre la câte un Jidov, ori ce mai sciu eu.

Tot asemenea veḑui şi pre Dl. Danil David vorbind cu Preotul săsesc şi cu alţi Sasi.

De aici apoi unii oameni rei ḑic: Că fiind că D. David, deşi s'a escris concurs pentru postul de limba română la gimnasiul săsesc, totuşi e învĕţătoriu acolo şi aḑi, trebue că ia părut reu de 200 fl. v. a. şi i sa dat cel mai nimerit prilegiu, pentru ale mai putea căpăta câtva timp.

Cred On. Redacţiune, că din cele espuse până acì ve veţi fi luminat de ajuns*) pentru a putè vedea cine a fost causa căderei Românilor.

Această cădere a Românilor şi în unicul oraş românesc în Ungaria deşi în mare majoritate 35 Români 26 străini, a adus Românilor sebeşiani nu numai un blam, ci şi daune enorme, care nu aflu cu cale ale espune aici.

De aceia apoi nu e mirare dacă poporul auḑind, că Românii au căḑut şi din causa cui, era pe acì se treacă marginile răbdărei. S'a aflat însĕ oameni cari îi-a mulcomit, şi cari în loc de resplată s'a vĕḑut arătaţi şi traşi la judecată de cătră dl Piso ca dir. de Poliţie.

Ba a mers aşa de departe încât în a doua acusă criminală, dl Piso, a ḑis: pe subscrisul pe respunderea dlui numai decât sĕ-l aresteze, eară despre toate urmările ce vor fi se respundă dnii I. Tipeiu şi Paraschiv.

Urmare la toate deocamdată nu e decât, dispreţ total faţă cu oamenii aceia, ce au tradat interesele noastre. Şi pot fi securi că din încrederea poporului nu vor mai dispune de interesele lui.

Eu unul doresc, ca acest cas se nu aibă urmările atât de rele cât le poate avea, căci atunci va fi foarte mare respunderea acelor ce l'au făcut.

Am ḑis adevĕrul.

Zevedeiu Mureşan.

Varietăţi.

* (Alegeri la sinodul archidiecesan (continuare din Nr. 28). În cercul cl. al *Hondolului* P. Protos. Nicanor Frateş*). În cercul mirenesc al *Sibiiului* s'au ales: Iacob Bologa consil., Ioan de Preda adv.; în cercul *Sălişteì*: Ilie Măcelariu cons., Dr. Nicolae Olariu advocat; în cercul *Sebeşului*: Dr Nicolae Maier prof., Dr. D. P. Barcianu prof.; în cercul *Sighişoarei*: Constantin Stezar cap. în pens. şi Zacharie Puşcariu funcţionar, în cercul *Vălcelelor*: Ioan cav. de Puşcariu septemvir, Dr. N. Pop prof. gim; în cercul *Albei-Iulie*: Nicolae Gaetan adv, Rubin Patiţa adv.; în cercul *Agnitei*: Ioan Zaharia v.-notar jud., Livie Bran de Lemeni vice pretor; în cercul Braşovului: Diamandi Manole comerciant, Ioan Popea profesor gimnasial.

* O jertfă a iperzelului în maghiarisare. Directorul gimnasiului de stat din Fiume Dr. Zaffery este pus în disponibilitate, pentrucă la ocasiune s'a esprimat prea pe faţă şi fără tact asupra nisuinţelor sale de a maghiarisa cetatea Fiume. Ministrul reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, „ca se nu se amărască amiciţia italiană-maghiară, la propunerea podestei (primariului) Ciotta“, a dispus disponibilisarea numitului director.

* (Clădiri noue se vor ridica în interiorul Bucurescilor,) între cari: o staţiune mare în centrul cetăţii (lûngă Cismigiu pe bulevardul cel nou); palatul justiţiei; palatul camerei şi senatului. Academia, biblioteca şi archivele; doue licee, ḑece scoli şi columna Traiană.

* (Drumuri de fer noue în România.) Guvernul român a presentat Camerei deputaţilor feliurite proiecte de legi pentru constructinnea liniilor ferate următoare; Titu-Tergovişte, Râmnicul Vălcei-Peatra-Corabia cu o ramificaţiune la Ocnele mari; Folticeni-Dolhasca; Peatra-Bacău; Bărlad-Vasluiu şi Huşi Docolina. Proiectele aceste au fost primite de cameră cu aplause prelungite. În curênd se va vota şi o linie ferată Bucuresci Cernavodă. Linia aceasta e preste 250 chilometri de lungă şi va lega Dobrogea de România cu un pod grandios preste Dunăre. — Senatul a votat proiectul de lege pentru rescumpărarea liniei ferate Cernavoda-Constanţa cu preţul de 16,800,000 franci.

* Marţi, în 1 Martie cu ocasiunea aniversării nascerei Regelui Italiei Umbert, la legaţiunea italiană din Bucuresci, a avut loc un banchet oficial şi seara a avut loc primirea.

* (Despre inele.) Obiceiul inelelor se găsesce la cea mai depărtată anticitate, şi e cu totul ne sciută cine le a înventat mai nainte de a face us de dênsele.

Sĕ pare însĕ că Egiptenii au fost cei cari le au purtat cei dintâiu; căci istoria lui Iosif în Egipt e primul loc unde se găsesce menţiune despre inele căci ḑice: „Faraonul îşi scoase inelul din mână şil pusĕ în mâna lui Iosif“ şi e de notat că îl vedem fiind chiar de atunci simbolul puterei. Mult timp avea sĕ rămâe Grecilor necunoscut usul inelului, şi aceasta o deduce Pliniu naturalistul din aceea că nu a vĕḑut nici odată făcêndu-se menţiune nici în Iliada nici în Odisea, cu toate că Omer obicînuesce a observa cu băgare de seamă şi a numì în special fie care parte ce compunea podoaba atât a bărbaţilor cât şi a femeilor.

Noi vedem inelul întrebuinţat ca pecetiă pentru prima oară în istorie, la Sazatel care sigilă decretul de moarte contra lui Naboth cu inelul regelui. — Curţiu ne spune că Alexandru 'şi sigilă scrisorile pentru Europa cu propriul sĕu inel, şi pe acelea pentru Asia cu inelul lui Dariu.

Odată ce Romanii adoptară usul inelului, îl supuseră la oare cari legi ficse. — Numai acei senatori cari fuseseră ambasadori, şi acei generali cărora li se decretase onoarea triumfului puteau purta un inel de aur în ḑilele de solemnitate, de fer în celelalte.

Mai târziu se acordă dreptul de a purta inel tuturor senatorilor şi tututuror cavalerilor: cel de aur devine semnul distinctiv al ordinei cavalerilor, plebeienii 'l aveau de argint, ear sclavii de fier.

La început nu se purta decât un inel dar cu întroducerea lucsului în în Roma, încep a se purta unul în fie care deget, ba chiar la fie care falangă.

Aveau inel de earnă, inel de vară; avură în fine pentru ori ce săptămână. — Lucrul fu întins la excesul cel mai mare de Eliogabal, care nu purta un inel mai mult de cât o dată, după cum nu purta mai mult de cât o dată nici chiar cioarecii.

Cât pentru chipul de a purta inele, el a fost foarte deosebit, şi după diferitele naţiuni, Evreii 'l purtau în dreapta, Romanii la mâna şi în degetul care le plăcea mai mult şi numai în timpurile cele din urmă se încep a se adauge pietre la inele, şi a se purta esclusiv numai în mâna stângă până într'atât în cât s'ar fi părut ridicol a'l purta în mâna dreaptă. Grecii purtară tot deauna inelul în al patrulea deget de la mâna stângă, pentru motivul, ḑice Aulu Geliu, că în acest deget sĕ află un nerv care merge drept la inimă. Poate că pentru acelaşi motiv, şi în ḑilele noastre, la căsătorii, se pune inelul nupţial în acelaş deget.

Usul acestui inel nupţial fu general la Ovrei şi la Romani, şi se pare că a trecut şi la crestini chiar din primii secoli, de oare ce găsirăm menţiuni făcute chiar în Sertallian.

Învitare de prenumeraţiune
la
„Scoala Practică“.
Magazin de lecţiuni şi materii pentru instrucţiunea primară.
De
Vasile Petri.

Apare la prima fie cărei luni în numere de câte 2 coale, şi costă pe an 3 fl. plătiţi înainte. Abonamentele sĕ fac la. Redacţiunea „Scoalei Practice“ în Năsĕud (Nassód, Transilvania.)

Veḑênd, că astăḑi învĕţătorii a trei milioane de Români din Austro-Ungaria nu mai au nici un organ de specialitatea lor, apunênd una după alta amândoue foile pedagogice, cari

---

*) Cam slăbuţ; argumentele tocmai pe unde ar trebuì se fie mai tari contra Piso şi David sunt şovăitoare şi pretecstoase. Red.

*) Duplu. Red.

mai apăreau în timpul din urmă — „Scoala Română“ si „Foaia Scolastică“ dela Blaş — m'am hotărît, la insistările unor amici zeloşi de înflorirea scoalelor noastre, a reapuca de nou condeiul de redactor, spre a împlè după potinţă, acest gol, pe cât de ruşinos, pe atât de vătĕmător pentru învĕţătorimea română de dincoace de Carpaţi.

Luând hotărîrea aceasta, am căutat a 'mi da samă de neajunsurile scoalelor noastre şi de modul, cum ele ar putè fi întîmpinate mai cu succes, şi mam convins, că sub împregiurările actuale nu aşi putè face un mai bun serviţiu causei scolare, decât a scoate la lumină un ḑiar, care lăsând la o parte tractatele teoretice, pentru cari mulţi din învĕţătorii noştri au arătat până acum puţin interes, unii chiar şi puţină precepere, sĕ se ocupe singur numai cu partea practică a instrucţiunei, cu arta de a preda materiile de învĕţământ după principii metodice,

Mi-am ḑis adecă, că deşi scoalele primare sûnt institute de crescere, totuşi mijlocul principal pentru atingerea acestui scop, preocupaţiunea ḑilnică a învĕţătorilor, este instrucţiunea. Numai instrucţiunea face, ca educaţiunea se fie mai mult decât o simplă deprindere, se fie o desvoltare, o crescere din lăuntru în afară.

Sufletul instrucţiunei însă este *metodul*. Instrucţiunea metodică sau răţională luminează mintea, încălḑesce inima, întăresce voia, înalţă fruntea scolariului; lipsită de metod, ea îngreună numai memoria, tâmpesce şi umilesce. Învĕţătoriul fără metod, nesciind de unde se apuce lucrul, se bate ca pescele pe uscat, fără se poată face ceva spor; în urmă desperează sau devine cu totul nepăsător de chiemarea sa ; scolarii sei orbecând, se disgustă şi dînşii, pierd credinţa în propriile lor puteri şi caută a părăsì scoala, unde pe ei nu-i aşteaptă decât trudă şi necaz. Din contră învĕţătorul măiestru în ale metodului numai se joacă cu instrucţiunea, procede sigur căci cunoasce bine calea progresului, nu face multă vorbă, fiind că tot cuvêntul e cumpănit şi la locul seu, şi chiar puţină învĕţătură se aibă, el scie din puţin so dee aproape tot cât are; discipulii sei învaţă cu drag, pentru că înţeleg învĕţătura, tocmai pentru aceea se desvoaltă şi înaintează veḑênd cu ochii; ei nu fug de scoală pentru că cunosc folos dela ea, şi se poate spera, că păşind în viaţă, vor ocupa cu demnitate şi inteleginţă posiţiunile, în cari vor intra.

Metodul este în stare a face minuni chiar. Au nu scim cu toţii, că discipline din cele mai grele, cum sûnt d. e. fisica, gramatica, frângerile decimale, proporţiunile etc., cari mai înainte se învĕţau numai în gimnasii, astăḑi se propun cu bun succes şi fără nici o greutate până şi în sccalele elementare. Acest succes este a se atribuì singur numai metodului basat pe psichologie. De aici dictul celebrului pedagog Diesterweg, că „puterea învĕţătorului este metodul seu.“ Metodul face pe învĕţător, şi învĕţătorul face scoala.

Şi cum stăm noi Românii în privinţa aceasta? O spun pe faţă, căci nu-mi plac amăgirile de sine: avem puţini învĕţători despre cari s'ar putè ḑice cu drept cuvênt, că sûnt măiestrii în ale metodului. Un numĕr considerabil de învĕţători actuali n'au făcut nici când vre-un curs de pedagogie, ear între cei eşiţi din preperandii mulţi sûnt chiemaţi, dar puţini aleşi. Lucrul de altmintrea se esplică de sine. Preparandiile noastre nu au lângă sine scoale de model, în cari elevii preparandiali sĕ se poată deprinde cu praxa scolară, şi unde esistă vre-o scoală de model, ea nu prea este model de scoală. Afară de aceasta profesorii preparandiali, nu se aleg tot-deauna şi pretutindinea cu privire la cualificaţiunea lor pedagogică, ci din alte consideraţiuni. Sûnt între ei şi de aceia cari în viaţa lor n'au vădut o scoală de model, prin urmare nici idee nu au despre ceea ce poate presta aşa o scoală; sûnt alţii cari nici când nu şi-au dat samă de organismul scoalelor primare, de întogmirea lor internăşi esternă.

Eacă cum se face, că avem mulţi dascăli, buni de a „dăscălì“, va se ḑică maltracta junimea, şi puţini învĕţători, cari se o lumineze, se o crească. Ne lipsesce în mare parte abilitatea metodică.

În priviuţa aceasta am creḑut, că aşi putè aduce oare care folos scoaleleor noastre, şi în credinţa aceasta am înfiinţat.

„Scoala Practică“,

în care se vor publica:

1. Lecţiuni practice din toate obiectele de învĕţămènt, esecutate deplin sau numai schiţate.

2. Materii didactice înfăţişând numai resultatele instrucţiunei din scoală.

3. Sciri scolare de interes practic.

4. Informaţiuni pentru învĕţători la interpelaţiunile, ce ni se vor face de către lectori în cause scolare şi personale.

5. Recensiuni de scrieri pedagogice.

Lecţiunile vor ocupa cea mai mare parte din spaţul foii, şi spre a fi înţelese de către toţi, vor fi însoţite, unde va fi de lipsă, de observări didactice şi psichologice.

Pentru ca însĕ lecţiunile se corespundă, după cuprins şi formă, adevĕratelor trebuinţe ale scoalei, am compus un

Plan de lecţiuni

pentru scoalele elementare, întocmit pe 30 de sĕptĕmâni, în care se specifică pensurile din fie care obiect de învĕţământ, pentru fie care sĕptĕmână de scoală. Acest plan de lecţiuni, care se poate considera ca un comentar la planurile de învĕţământ ţinute în termini generali, se va publica şi el succesiv în „Scoala Practică“, începênd îndată din numĕrul prim.

Astfel, alăturea cu partea formală, va fi considerată şi partea materială a instrucţiunei.

Vin deci a deschide prenumĕraţiune la „Scoala Practică“, în speranţă, că învĕţătorii nostri cu inimă către chiemarea lor, se vor grăbì a susţinè acest unic organ pedagogic, ce apare în Austro-Ungaria şi care este menit a le înlesnì atât de mult lucrul lor din scoală.

Apelez cu deosebire la vechii mei amici, disciputi şi cunoscuţi, se nu pregete a propaga în cercurile lor scirea despre noua mea întreprindere şi a lucra pentru reuşita ei.

Nu m'am asociat de astădată cu nime la lucru, pentrucă voiesc a fi mai liber în redactarea foii şi pentrucă ca profesor în pensiune, cred a putè publica câte două coale pe lună chiar şi când aşi rĕmânè avisat singur numai la condeiul meu; cu toate aceste primesc cu plăcere ori ce concurs binevoitor, drept dovadă despre interesul învĕţătorilor pentru instrucţiunea publică.

Ântâiul numĕr va apărè la 1 Aprilie vechiu; şi fiindcă sûnt hotărît, în urma esperienţelor de mai nainte, a nu tipărì decât un mic numĕr de esemplare de reservă, cu atât mai vîrtos, cu cât numerele sûnt de câte două coale, de aceea rog pre cei ce doresc a se prenumĕra la „Scoala Practică,“ se binevoiască, în însuşi interesul lor, a trimite costul abonamentului cât mai îngrabă, şi mult până la Dumineca Floriilor; altcum nu le pot garanta numerele dela început.

Terminând declar, că ori care sĕ fie numĕrul prenumĕranţilor, foaia va apărè cel puţin un an întreg, îmi place însĕ a crede, că ea se va susţinè şi mai departe, fiindcă atinge o lipsă din cele mai simţite la noi, — altmintrea zeu! am trebuì sĕ desperăm de învĕţătorii nostri. —

Salutare colegială şi sĕ ne vedem cât mai numĕroşi în „Scoala Practică.“

Năsĕud, 1/13 Mărţişor 1882.

Vasile Petri.

Loterie.

Mercuri în 22 Martie n. 1882.

Sibiiu: 74 58 3 57 78

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.70	118.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.25	88.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.75	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.—	132.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.–	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95.50	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.50	96.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.—	—.—
Obiigaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.90	75.—
Datorie de stat în argint . . .	75.85	75.50
Renta de aur austriacă	93.10	93.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.50	128·—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	810.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	315.40	315.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.—	307.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	117.50	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.—	110.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Na oleon	9.53	9.53
100 marce nemţesci	58.75	58.75
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.45	120.50

ad. Nr. 65. [39] 1—3

CONCURS.

Venind în vacanţă 6 din stipendiile acordate la învĕţăcei de meserii în anul 1879 se scrie prin aceasta de nou concurs la şese stipendii de câte 25 fl. v. a. pe an, pentru tineri români, cari voesc a învĕţa una din următoarele meserii: rotăria, dulgheria (lemnăria, bărdăşia) faurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, palarieria, curelaria s'au şelaria.

Cererile au se fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez, din care sĕ se vadă, că concurentul este de nascere Român şi că are cel puţin vêrsta de 14 ani.

2. Atestat scolastic, din care sĕ se poată vedè, că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria şi se cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară, precum maghiară s'au germână.

3. Revers dela părinţi s'au tutori prin care acestia se deobligă, că vor lăsa pre fii lor se înveţe meseria, la care se aplică, până când vor eşì sodali cu atestat în regulă.

4. Un esemplar din Contractul ce părintele s'au tutorul concurentului va încheia cu măiestrul, la care învĕţăcelul întră la meseria ce şi-a ales.

Cererile astfel instruite sûnt a se înainta subsemnatului comitet până în 1 Maiu st. n. a. c.

Din şedinţa comitetului „Asociaţiunei Transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“, ţinută la Sibiiu în 7 Martie n. 1882.

Iacob Bologa m/p., Dr. **D. P. Barcianu** m/p.,
secretar al II-lea

Scrisuri fonciare de 6%

ale Institutului de credit și de economii „Albina“ în Sibiiu.

Fiindcă acest institut acoardă împruturile sale hipotecare în scrisuri fonciare numai până la cel mult o **terţialitate** a valoarei hipotecelor, acele scrisuri oferă o siguranţă **mai mare decât pupilară** și sûnt prin urmare foarte acomodate pentru fructificare de capitale, sûnt notate la bursa din Budapesta și aduc 6% interese. Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru în 1 Aprilie și 1 Octomvre a fie cărui an la cassa institutului în Sibiiu și la firmele numite mai jos. Scrisurile fonciare sĕ rescumpĕră în întreaga lor valoare nominală în cel mult 20 ani prin tragere la sorţi în tot anul în luna lui Septemvre. Se găsesc de vênḑare în cursul ḑilei la cassa institutului în **Sibiiu,** la „Banca comercială pestană ungară“ în **Budapesta,** la Dl bancar P. I. Kabdebo în **Sibiiu** și la Dl Ioan Dușoiu comerciante în **Brașov.**

Sibiiu, 20 Martie 1882.

[40] 1—3 Direcţiunea institutului „Albina“.

[41] 1

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumseţate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure și a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ și medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 30. Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Martie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 12 Martie.

Eri şi astăḍi a cerculat o listă printre cetăţenii de aici, cari sûnt totodată şi membrii ai representanţii comitatului. În frontespiciul listei se spunea într'un ton cam provocătoriu scopul listei. Se ḍicea că lista este un „conspect al acelor individḍi, cari pe lûngă contra-cuietanţă au plătit 1 fl. pentru un monument al „martirilor“ (Blutzeugen) din 1848 şi al acelor (individḍi), cari au refusat acceptarea“, de bună seamă a cuietanţei.

Precum nu sciam noi din aceste ce am reprodus, nu vor sci nici cetitorii nostri, despre ce „martiri“ era vorba. *Martiri* din timpurile de tristă aducere aminte avem şi noi, vre-o patruḍeci de mii. Din cuietanţiile, redigiate în limba oficială a statului, se vĕḍu însĕ lămurit, că vorba este, nu de martirii nostri, ci de „martirii“ dela Arad, cari fură esecutaţi de tribunalul militar c. r. austriac de acolo, căci resvrĕtiseră contra tronului.

Pre noi, cari am fost tot-de-una şi sûntem cu tronul, nu ne pot privì martirii rătăcirei, cu toate că regretăm ca oameni soartea cea tristă acelor rătăciţi.

Dar faţă cu reminiscenţele trecutului este cuviincios a fi omul cât se poate de obiectiv. Obiectivitatea ce ne impunem nu este o reciprocitate faţă cu cea a foilor maghiare, fiindcă aceste numai obiective nu sûnt când este vorba de amorul propriu al naţionalităţii lor.

Au trecut preste treḍeci de ani dela timpurile de cari trebue se ne aducem aminte numai în parte cu bucurie şi în o parte bunicică cu întristare. Cu bucurie că, ori şi cum, timpurile acelea au dat nascere, unei cunoscinţe mai lămurite a vieţei naţionalităţilor din monarchie; cu întristare, pentrucă acea cunoscinţă am trebuit se o plătim atât de scump cu sânge vĕrsat, cu sate şi cetăţi arse şi cu finanţe ruinate. Şovinismul lui Kossuth şi a aderenţilor lui, a asurḍit vocea moderaţiunei şi a dreptăţii şi a făcut, ca pănă şi un Szechènyi, patriot glorificat mai târḍiu de Maghiari, sĕ nu fie băgat în samă. Pentru a sătura vanitatea acelor ce credeau sĕ facă din Ungaria o Maghiarie, a adus în fine şi pe Ruşi în ţeară şi resultatul, în cele din urmă, a fost un absolutism pentru toţi.

Aceasta a fost sfêrşitul acelei mişcări costătoare de vieţi omenesci din amendouĕ părţile şi ruinătoare pentru toţi.

Ḍiarele maghiare, îmbătate de şovinism, acum după ce se vĕd Maghiarii puşi în fruntea trebilor Ungariei, la ori ce ocasiune, când vorbesc despre anii din 1848 şi 1849, înfăţişează pre Români de spriginitori ai reacţiunei şi de mercenari ai suprimerei libertăţii. Ele se fac aşi uita de terorismul, care 'şi puse în cap sĕ nimicească toate naţionalităţile, prin urmare, ele nu vor se scie că Românii atunci s'au luptat pentru tron şi patrie şi pentru conservarea naţionalităţii lor în monarchiă, pe carea proclamarea din Aprilie 1849 o declarase sdrobită.

Uitarea foilor unguresci merge mai departe. Ele vor sĕ facă *tabula rasa* cu toate câte s'au petrecut în monarchie pănă la dualism şi chiar şi la înfiinţarea dualismului, revindecând starea actuală din monarchie numai mişcărilor din 1848 şi 1849.

Pe basa aceasta, care este în contraḍicere completă cu faptele aparţinetoare deja istoriei, foile maghiare predică pănă şi dĕrîmarea monumentelor ridicate în memoria celor căḍuţi ca luptători pentru suprimarea revoluţiunei. Pe basa aceasta ei ridică şi vor se mai ridice monumente în diverse colţuri ale patriei pentru cei ce s'au distins contra armelor împĕrătesci s'au au fost victime în resboiul civil contra armelor împĕratesci.

La locul acesta, cu altă ocasiune, am arĕtat că *est modus în rebus* şi pentru aceasta, însĕ pe alte base. Am arĕtat cum monarchii, care au purtat rĕsboaie îndelungate unele cu altele sciu sĕ se într'unească chiar spre a glorifica memoria celor căḍuţi în lupte şi am indigitat la Austria şi Italia.

Ei, dar publicistica maghiară la atâta gentilomie nu e în stare sĕ se înalţe. Uitând de diploma împĕrătească din octomvre 1860, care a delăturat absolutismul spre a deschide porţile constituţionalismului în monarchia întreagă; uitând ce împregiurări au făcut posibil dualismul, tăbăresce asupra naţionalităţilor nemaghiare şi predicând tot feliul de modalităţi cum se le maghiarisaze, vrea a se pune în posesiunea întreagă a timpurilor teroristice, cari au adus mare nenorocire preste patrie.

Şi acum după toate aceste mai vin aceiaşi oameni, inspiraţi de şovinismul presei lor, cu pretensiunea se ridicăm monumente acelora, cari ni-au silit a lua în mână armele de apărare.

Nu vĕd oamenii politici ai Maghiarilor ce nori se scoală din diverse părţi, ameninţând patria noastră şi a lor? Nu sciu ei că evinimente ca cele ce se prepară nu se delătură prin şi cu aroganţa care vatămă şi respinge?

Unirea este puterea, însĕ unirea se face, dacă nu prin prevenire, cel puţin este posibilă pe lûngă o procedere mai conciliantă, care, durere, oamenilor politici maghiari le lipsesce cu totul.

Este un *imperativ* indispensabil de a face sĕ se vindece ranele din trecut în interesul tuturor; ranele însĕ nu se vindecă nici cu esilarea limbei noastre din oficii, din scoalele de tot feliul şi cu atât mai puţin prin desconsinderarea simţemintelor, cum d. e. dovedesce şi procederea cu monumentele.

Regretăm că prin astfel de provocări sûntem constrinşi a vorbì despre lucruri cari pot produce susceptibilităţi de şi nejustificate. Însĕ acei ce pun la cale colecte în modul arĕtat, ar trebuì se cugete că şi alţii au tradiţiuni, memorie, simţemênt şi judecată.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Martie

Proiectui de lege privitoriu la scoalele medie a fost respins în comisiunea casei deputaţilor Ungariei cu 7 contra 5 voturi.

Despre întâlnirea monarchului nostru cu cel al Italiei eară au început a se scrie în mai multe ḍiare. După scirile aceste întâlnirea ar avè loc în Roma.

Ḍiarul „Neue freie Presse“ scrie: „Comitele Wolkenstein se află în present la Paris, spre a negoţia cu guvernul francez asupra modalităţilor de esecutare a propunerei lui Barrère avênd de scop resolvarea cestiunei dunărene.

Propunerea n'a prevenit din iniţiativa guvernului francez şi de aceea promisiunile de pănă acì în privinţa ei nu puteau fi decât oficioase. Austro-Ungaria n'a admis această propunere decât cu condiţiunea de a se stabilì mai ântâiu modalităţile ei şi după ce declarase Englitera că o primesce. Cestiunea de a scì este acum, dacă guvernul francez îşi apropriază această propunere a comisarului sĕu din comisiunea dunăreană, şi are se o presinte oficial prin delegatul sĕu în sesiunea viitoare a comisiunei internaţionale dela Dunăre. Se crede că Englitera sau Germania va pune în deliberare propunerea lui Barrère în urma amendamentelor ce i se vor face, dacă Francia nu va mai voì se osusţie.“

Un corespondent din Viena al ḍiarului Bohemia, care 'şi ia informaţiunile din cercuri diplomatice, discută situaţiunea politică observând între altele şi următoarele:

„La încrucişarea planurilor panslavistice s'a lucrat din partea Germaniei tot aşa de concentric, după cum din partea panslaviştilor se lucrase centrifugal.

„Panslaviştii au lucrat în Belgrad, Bucuresci, Cetinie, Sofia şi Constantinopole, şi chiar negocierile rusesci cu vaticanul n'ar fi avut alt scop de cât concursul curiei de a câstiga pe Poloni în favoarea Rusiei. Germania din partei procedă concentric, semnalează toate cestiunile eventuale, precum mişcarea Venḍilor din Lausitz, ocuparea pasurilor din Balcani etc, spre a respinge tentativele care ar putea turbura pe Austria.“

În cercurile politice din Paris domină încertitudine mare asupra resultatului ce 'l vor da alegerile pentru comisiunea bugetară.

Cu toate acestea părerea generală este că bugetul nu va trece în forma sea actuală. Ministerul se silesce ca sĕ despartă de buget cestiunea căilor ferate. În ori-ce cas lupta are sĕ fie vehementă şi dacă se va alege în comisiune o majoritate de adversari ai bugetului, soartea actualului minister este hotărâtă, chiar când n'ar avè loc de cât o singură desbatere asupra bugetului. Freycinet numai de nevoe se declară solidar cu ministrul de finanţe; căci el e de părere că ministru de finanţe ar putea cădea, fără ca se atragă după sine în această cădere întregul minister.

Lumea financiară ar considera căderea lui Leon Say ca o agravare a situaţiunei financiare.

Dela o vreme încoace, ḍiarele rusesci au încetat de a mai ataca pe Germania şi se ţin numai de Austria. „Gazeta de Petersburg“ (germană) se plânge pe toate tonurile şi se sforţează a arĕta că nimeni nu va reuşi a despărţì pe Germania de Austria. Ea scrie între altele:

Presa noastră slavo-filo începe a-şi modera tonul, spiritele înfierbântate se domolesc puţin câte puţin şi dacă, din când în când, mai lasă sĕ se audă câte un strigăt şovinist, apoi el este în totdeauna împresurat de asigurări de pace, pe care le putem privì ca spuse cu toată seriositatea. Aţiţătorii naţionali n'au a otărî ei despre pace sau resboiu, şi sciu foarte bine că strigătul lor n'are nici un efect, şi că cu vremea el va devenì ridicol. Articoli de felul acelora pe cari îi publică ḍiarul Russ, organul dlui Aksakoff, spre a despărţì pe Germania de Austria, trebue priviţi numai ca manopere spre a'şi ascunde retragerea. Asemenea articoli nu pot se mai neliniştească astăḍi. Avem pacea şi o manţinem. De altmintreli este vrednică de cea mai mare mirare naivitatea politicilor din Petersburg. Cine nu este lămurit încă nici astăḍi, că Germania nu poate fi despărţită de Austria mai ales în toate cestiunile orientale, apoi acela trebuie se fi dormit în acesti din urmă ani. Ori-cine atinge astăḍi pe Austria, acela are a numĕra şi pe Germania de protivnic. Poate că aceasta nu este un ce mai plăcut, dar este clar şi neîndoios pentru ori-cine voiesce sĕ vaḍă şi dacă s'a ajuns meritul este în special al panslaviştilor. A măguli dar pe Germania nu este de nici un folos pentru acela care sgărie în acelaşi timp pe Austria.

Din senatul imperial austriac.

În senatul imperial s'a discutat şi votat o lege electorală, care reduce censul la 5 florin v. a. În decursul discusiunei partidele s'au combătut una pe alta într'un ton înverşunat, care e destul de caracteristic pentru starea, în care se află astăḍi cele doue partide mari ce şi dispută domnia politică în Austria. Din discusiunea asupra legei electorale vom reproduce unele momente interesante din şedinţa dela 20 Martie, care a provocat nisce scene furtunoase.

După oratorul general al minorităţii ia cuvêntul pentru propunerea majorităţii contele Hohenwarth, care îşi îndreaptă săgeţile oratorice cu deosebire asupra şefului partidei liberale Dr. Herbst. I-a succes dlui Herbst, ḍise Hohenwarth, a imprima desbaterei earăşi un oare care caracter iritat şi dênsul s'a produs cu o astfel de abundanţă de afirmaţiuni ironice şi în parte neadevĕrate, (Foarte bine! în dreapta; contraḍiceri în stânga), încât este aproape imposibil a le lăsa nerectificate. (Bravo! în dreapta.) Eu pănă acum nu am respuns nici măcar cu un cuvênt la necurmatele provocaţiuni ce s'au aruncat asupra guvernului şi majorităţi sale dela începutul sesiunei din partea opoşiţiunei; deci sĕ-mi fie permis, a areta odată şi oposiţiunei oglinda activităţii sale proprii. (Bravo! în dreapta.) Poate că e mai bine de un an de când oposiţiunea a serbat a 60 aniversară a ilustrului seu şef, cu această ocasiune jubilarul partidei a stabilit următoarele cuvinte ale marelui părinte bisericesc ca programă pentru partida sa:

„In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.“ „Caritas“ — bunăvoinţă, cu aceasta aveau sĕ se intimpine colegii unii cu alţii, ei nu trebue sĕ suspecteze simţemintele, ci sĕ respecteze opiniunea liberă a fie căruia“. Ve mărturisesc că asupra mea aceste cuvinte eşite din gura unui astfeliu de om au făcut o puternică impresiune. Cine are onoare a cunoasce pe deputatul comunelor rurale din Teschen, pe dl Herbst, cum îl cunosc eu de un şir de ani, acela scie, că dênsul în cariera sa lungă şi abundantă în fapte a arĕtat ori ce, numai una nu, adecă bunăvoinţă faţă cu opiniunea altora! (Foarte bine! bravo! în dreapta.) Deci trebuia sĕ-mi ḑic: nu programa trecutului sĕu a fost aceea, la care s'a provocat dênsul cu această ocasiune atât de festivă pentru dênsul, ci programa viitoriului, pe care şeful partidei stânge o vestise pentru sine şi partida sa. (Bravo! în dreapta.) Eu însĕ am asceptat pănă acum înzadar realisarea acestei programe şi esperienţa unui an întreg mi-a dat mai mult convingerea că aceasta frumoasă programă nu a fost alt ceva decât o frasă frumoasă. (Bravo! în dreapta.) Cetiţi tot ce s'a vorbit în decursul acestui an în adunările alegătorilor, ale partidei şi în aşa numitele sesiuni de partidă; aduceţi-vĕ aminte de toate discursurile ce le am auḑit aici, şi abia veţi afla întrênsele altceva decât calumniări şi suspecţionări asupra guvernului şi majorităţii sale (Oho! din stânga, bravo! din dreapta.) Nu se mai combate opiniunea contrariului, nu motivele ce se produc, ci oposiţiunea se aruncă cu toate puterile asupra persoanei contrariului, ori că acesta şede pe aceste bance sau în acele fotoliuri. (Bravo! din dreapta.) Da, dacă aceasta este bunăvoinţa ce ni s'a pus în perspectivă în acele programe frumoase, dacă astfel se respectează opiniunea contrariului, atunci eu nu mai înţeleg limba mea maternă germână. (Bravo! din dreapta) În Noemvre când se deschiseră uşile acestei sale, acea programă frumoasă era deja uitată şi stânga împreunată înscrisese pe stindardul seu altă programă: nu programa buneivoinţe, ci programa patimei, o programă, care nu e absolut deamnă de o partidă mare, căreia nu i lipsesce nici talentul nici rutina parlamentară pentru a da valoare opiniunei sale şi în minoritate (Contraḑiceri din stânga bravo! din dreapta), pentrucă acea programă împinge partida, poate contra convicţiunei sale mai bune (contraḑiceri în stânga) cu necesitate imperativă pe calea calumniărilor, suspecţionărilor şi trăgănarilor!“

Aceste cuvinte pronunciate de contele Hohenwarth au provocat o scenă furtunoasă. Precând partida dreaptă isbucnesce în aplause frenetice bătênd din pălmi, se aud din stânga din toate părţile strigări de indignaţiune. Dr Herbst iritat în gradul suprem se adresează presidentului cu cuvintele: Dle president! Ţine-se aceasta de obiect? Tomasciuc, Suesz şi alţii strigă: La ordine! Aceasta e un ce ne mai pomenit! Părăsim sala! Un numĕr de deputaţi părăsesce în faptă sala, Herbst şi partea cea mai mare remân în sală. Sgomotul ţine încă; presidentul sună clopoţelul de repeţite ori. Un deputat din dreapta strigă: „Dvoastră nu puteţi asculta adevevul!“

În urmă sgomotul se potolesce şi oratorul poate sĕ-şi continue discursul. Dinsul polimisează contra lui Herbst, care a espus cele întâmplate în comisiune într'un mod neadeverat schimonosindule cu intenţiune. Dacă cestiunea dreptului electoral al alegătorilor cu censul de 5 fl. nu a cuprins în raportul comisiunei decât o jumetate de pagină, aceasta s'a făcut pentru cuvêntul, că aceste propuneri nu au fost combătute din nici o parte. Propunerile relative la marii proprietari din Bohemia au fost însĕ atacate cu înverşunare şi din acest motiv referentul a dedicat acestor propuneri un spaţiu mai mare, deci consecuenţele ce le derivă Dr. Herbst de aci, nu sûnt decât nisce eftine suspecţionări. (Aplause în dreapta, contraḑiceri sgomotoase din stânga şi strigări: Aceasta e un lucru ne mai pomenit!) Tot atât de puţin motivate sûnt imputările, că majoritatea voiesce a decreta cu intenţiune o lege neclară, pentrucă ea nu a adus nici o resoluţiune despre computarea aruncurilor. Aceasta înse s'a făcut din motivul, căci legea de faţă se va aplica abia după trei ani la alegerile cele noue şi până atunci după asigurările ministrului de finanţe se va esecuta reforma dării de câştig şi de venit, va se ḑică un arunc nici că va mai esista. (Sĕ auḑim! din dreapta.) Togma din timpul, când domnul Herbst făcea în aceasta casă senin şi ploaie (ilaritate în dreapta) sûnt mai multe legi, care în interpretarea lor practică a dat prilegiu la mai multe si diverse îndoieli. (Aplause în dreapta.) Voiu amintì numai legea despre representanţa imperială şi §.-ul 12 din legea fundamentală de stat despre drepturile generale ale cetăţenilor statului, paragraf, pe care dl Herbst şi cu dânsul un lung şir de eminenţi juristi cu tot studiul lor de 15 ani încă tot nu-l înţeleg. (Ilaritate în dreapta.) Cine participă la asemenea legi în calitate de autor, ar trebuì sĕ cumpĕnească bine, înainte de a face altora imputare, că legile redactate de dênşii sufere de neprecisiune. (Aplause vii în dreapta şi batere din pălmi).

Încât pentru propunerile minorităţii: noi credem, că momentul, în care am fost siliţi a impune şi claselor mai serace din popor de a contribuì şi dînsele la acoperirea trebuinţelor de stat, ni-a impus şi datorinţa de a le concede şi lor o înriurinţă asupra folosirei banilor statului şi din acest motiv noi cu consimţementul guvernului am propus estinderea dreptului electoral asupra tuturor, cari plătesc pe an o dare directă de 5 florini Ce a făcut acum onorabila oposiţiune? A primì simplu propunerea aceasta e contra programei, a o respinge simplu, nu le e permis din alte motive, care nu e de lipsă a le desfăşura aici mai pre larg (ilaritate); a o trăgăna încă nu le era posibil. Deci ce mai era de făcut? Trebuia a se suspecta în motivele sale propunerile majorităţii ce nu se mai puteau delătura (Dr. Herbst întrerupe: Earăşi suspectarea! Strigări din dreapta: Linisce!), trebuia cualificate ca nesuficiente în consecuenţele lor şi dacă se putea trebuiau chiar întrecute. Aceste propuneri şi-au primit nenorocita espresiune în propunerile minorităţii. Dacă deputatul din Wiener Josefstadt sau vecinul seu din aceasta casă, deputatul cercului al V. al Vienei ar afla propunerile noastre nesuficiente şi ar face propuneri mai estinse, într'aceasta eu nu aşi vedè decât espresiunea unei convingeri ce o respectez. (Contraḑiceri vii în stânga. Deputatul Herbst esclamă: Ah, apoi am isprăvit de tot!) Dar dacă aceasta încercare emană dela nisce bărbaţi, cari au creat toate acele nedreptăţi de care vorbesce raportorul minorităţii, cari au coroborat de nou acele nedreptăţi în 1873, cari în tot timpul nu au dat nici o ascultare gravamenelor şi plânsorilor făcute; dacă aceasta încercare emană dela bărbaţii, cari abia în toamna penultimă au declarat alegĕtorilor lor, că partida nu cugetă de loc la modificarea regulamentului electoral, fiindcă nu poate comite o sinucidere, — atunci o astfel de încercare trebuie se producă cu totul alt simţ, pentru care îmi lipsesce espresiunea parlamentară. (Aplause în dreapta). Ar fi un cap de operă din partea oposiţiunei a face din cetatea Viena obiect de agraţiare pentru sine. Dacă e vorba de a repara nedreptatea ce s'a făcut acestei cetăţi, care e cetatea natală a mea şi a multor deputaţi din ambele părţi ale casei, cetate, unde mulţi şi-au ales din buna voie domiciliul lor, cetate, în care noi toţi privim capitala imperiului întreg (Aplause în dreapta), atunci nu avem lipsă de tiradele deputatului Suesz, cu atât mai puţin de maliţioasele cuvinte ale raportorului minorităţii. (Aplause în dreapta). Dar cu toate acestea propunerile făcute cu privire la locurile pretoriale sûnt foarte nenorocite, pentrucă nu au ca basă un principiu unitar, pentru că ele în loc ca se delăture defectele şi erorile, ageresc din nou contrastele. Dacă oposiţiunea va vrea sĕ se apuce de nou de muncă şi se meargă împreună cu noi la revisiunea legei electorale şi dacă s'ar constata că s'a făcut nedreptate cetăţii Viena, noi vom fi cei dintâiu gata a repara aceasta nedreptate (Aplause în dreapta), cu atât mai vêrtos cu cât noi nu vom astepta ca se fim siliţi de minoritatea contrară la o asemenea remedură. (Aplause sgomotoase din dreapta)

(Va urma.)

Representaţiunea

capitolului metropolitan greco-catolic din Blaj adresată cătră dieta ungurească, contra proiectului de lege a reformei gimnasielor şi a scoalelor reale.

Inaltă şi prea stimată cameră a deputaţilor!

„Proiectul de lege relativ la instrucţiunea gimnasială şi cea din scoalele reale, care a fost depus spre desbatere pe masa prea stimatei camere a deputaţilor este foarte periculos şi pentru biserica catolică de ritul grecesc; de oare ce el după forma şi aparenţa esterioară se împarte în toate acele categorii şi grupări caracteristice, conform cărora au esistat în realitate până acuma acele iustitute de învĕţământ şi poate vor putè esista şi pe viitoriu, cel puţin considerate din punctul de vedere al înfiinţărei lor; totuşi dacă se va considera spiritul proiectului de lege, se pare că acela pentru viitoriu voiesce a da instrucţiunei o altă direcţiune decât cea de până acum şi conducerei aceleia o altă directivă, condus fiind de două idei principale, care realisate sûnt în stare ca cu timpul pe terenul instrucţiunei scoalelor medie sĕ ridice ori-ce categorie şi deosebire şi a face acele institute de învĕţământ, chiar fiind confesionale şi de origine naţională diferită, uniforme şi relativ la instrucţiune numai cu o singură limbă.

„Una din ideile principale sĕ esprimă în tendenţa, prin care guvernul instrucţiunei sub titlul „supraveghierei statului“, ar putè prin organele sale lucra într'acolo, de a supune toate scoalele medie ale ţĕrei şi chiar acele ale corporaţiunilor confesionale, influenţei sale directe şi a le face dependente de aceea în mod definitiv.

„Cine cetesce proiectul de lege nepreocupat şi cu atenţiune pĕtrunḑĕtoare, poate sĕ se convingă prea uşor despre adevĕrul acestei aserţiuni; pentru că sau va lua în considerare acele principii ce se referesc la organisaţiunea scoalelor medie confesionale şi tractarea lor, ori va percurge acele disposiţiuni cari mărginesc planurile lor, de învĕţământ şi manualele lor; apoi poate sĕ vadă în mod clar, că acest proiect de lege desconsideră cu o mare uşurinţă acea independenţă a corporaţiunilor confesionale, care le compete acestora ca corporaţiuni independente faţă cu propriele lor biserici şi scoale, ce sûnt condiţiunile de esistenţă a lor ca corporaţinni confesionale în mod firesc şi care faţă ce biserica catolică dela înfiinţarea ei a fost recunoscută în decurs de secoli şi că autonomia lor a cărei chiemare este a conservà institutele de învĕţământ al confesiunilor ca propriele lor creaţiuni şi propriele lor instituţiuni, sub conducerea şi esclusiva lor disposiţiune, în mare parte este stirbită şi aproape făcută ilusorică.

„Aşa proiectul de lege din cestiune permite, ba chiar ordonă ca guvernul instrucţiunei prin propriele sale organe se poată esercita asupra tuturor manifestaţiunilor de vieaţă, de caracter public al scoalelor medie ce sûnt ale corporaţiunilor confesionale, o astfeliu de influenţă, ca activitatea instructivă a acestor instituţiuni sĕ fie arĕtată în fie care direcţiune şi aproape la fie care pas ministrului de culte şi instrucţiune; dară acesta se fie şi autorisat a conlucra chiar la actele cele mai triviale ale acestor scoale, prin proprii sĕi comisari şi directori de instrucţiune; ba chiar posibilitatea esistenţei mai departe sau desfiinţarea acestor scoli se face dependentă în mare parte dela judecata, dela părerea discreţionară, pentru a nu ḑice dela bunul plac al organelor de stat pentru instrucţiune.

„Toate acestea însĕ se află în contraḑicere cu declaraţiunile mai multor documente şi tractate internaţionale, precum şi cu cuprinsul tractatului dela Viena ddto 28 Iuniu 1866 prin care s'au statorit relaţiunile de atuncea ale Transilvaniei cu Austria şi cu Ungaria. Acest document ḑice în punctul 6 următoarele: *„Nec allaborabit Sua Meajstas in templorum, scholarum, parochiarum proventuumque et bonorum eorum ocupatione.“*

„Pentru ca însĕ aceasta schimbare care pentru instituţiunile de inveţământ ale corporaţiunilor confesionale poate se aibă urmări fatale, se poată fi considerate de inatacabile din punct de vedere legal, realisarea ei se încearcă sub scutul dreptului de supraveghiare a poterei statului; dară aceasta se intenţionează în aşia mesură, că ea cu drept cuvênt se poate numì mai bine tutelă de cât supraveghiare; şi pusă în pracsă pe o scară atât de intinsă, precum se propune, ar trada faţă cu corporaţiunile confesionale suspiţiunea unei mari neîncrederi.

„În timp ce în modul acesta proiectul de lege pe deoparte presupune despre corporaţiunile confesionale, că ele nu sûnt în stare a îngriji în mod corespunḑetoriu de scoale, de a ficsa cuprinsul şi mesura cunoscinţelor ce sûnt a se trage din partea ministrului de instrucţine; de altă parte mai presupune despre ele încă şi aceea, că ele nu sûnt în stare a înfiinţa institute de învĕţământ dotate cu puteri profesorale în de ajuns calificate şi speciale, dacă acele nu vor fi cultivate în preparandiile de profesori ce sûnt a se înfiinţa, conform disposiţiunilor proiectului de lege.

„Ce chiemare ar avea pentru confesiuni şi în ce mesură ar promova progresul lor în cultură înfiinţiarea şi organisarea corespunḑetoare a acelor preparandii profesorale, aceasta şi o poate ori-cine închipui, dacă va luà în considerare, că înfiinţarea şi întreţinerea unei asemenea instituţiuni ar consuma cel puţin o a treia parte din mijloacele de care dispun confesiunile din propria lor putere pentru intreţienearea institutelor lor de inveţământ şi din care unele pot seşi câstige acele mijloace numai pre lûngă mari restringeri.

„Dară mărginirea autonomiei confesiunilor îşi ajunge ea oare finea cu acestea disposiţiuni ale proiectului de lege? Încă nu! De oare ce şi în comisiunile ce sûnt a se înfiinţa pentru calificarea candidaţilor de profesură, ce absolvează numita preparandiă confesională pentru profesori, ministrul de culte trimite câte doi membrii esaminători şi îndreptăţiţi la vot, afară de aceasta acele esamene ale candidaţilor de profesură nu se pot face de cât numai în presenţa şi conlucrarea a unui sau doi comisari esmişi din partea ministrului de culte, şi tot aşa succesul final al activităţii lor la esaminele de maturitate pănă atuncea sûnt dubioase, până ce nu vine critica esaminătoare şi sentinţa aprobătoare a organelor de instrucţiune ale statului.

„Acum se ne fie permis a întreba: este cu putinţă a nu se oprì în faţa unor asemenea apariţiuni? şi în faţa unei critice aşa de înjositoare a capabilităţei scientifice a institutelor de învĕţământ ale confesiunilor şi a bisericilor respective, ce sûnt susţinĕtoarele lor! în faţa criticei asupra acelor biserici, care în decurs de secole au dat atâtea probe strălucite a capabilităţei lor pentru învĕţământ şi al familisărei lor speciale, şi care precum mai înainte a cultivat aproape singure educaţiunea şi sciinţele, când statului nici prin minte nu-i trecè a scoate la lumină aceste comori ale omenimei, — aşa au dat instrucţiune şi educaţiune la partea cea mai mare a actualilor înţelepţi bărbaţi de stat şi zeloşi legiuitori! şi totuşi acelea în secolul present al desteptărei, a cărei parte bună în mare mĕsură este a se mulţămì lor, se nu fie în stare fără ajutoriul organelor de instrucţiune ale statului, a se ridica la nivelul culturei moderne raţionale? (Va urma.)

Scriitorii Nemţi şi Ruşii.

„Această luptă cu condeiul se urmează încă şi aḑi cu înverşunare între aceste douĕ popoarĕ. „Gazeta de Petersburg“ merge pănă a trata pe femeile germane de . . . .“

„Noi acestia, nemţii, nu trebue sĕ uităm un minut, ḑice d. Franz von Löher, că nu sûntem mai iubiţi la Petersburg decât la Copenhaga şi la Paris.“

Care sûnt consecinţele de tras din această antipatie şi din această animositate crescênd între Rusia şi Germania?

Aici cedem locul din nou cuvêntului neamţului Franz von Löher, care a prevĕḑut această cestiune şi care, în opera sa de trei volume asupra destinelor Rusiei, publicată de curênd, a rĕspuns dând studielor sale conclusiunea următoare:

„Germania, devenită aliată intimă a Austriei, e destul de tare şi puternică pentru a ţinè în frêu pe Rusia şi a se opune politicei sale şi proiectelor sale militare în occident.

„Pe câtă vreme cabinetul din Viena şi din Berlin au fost despărţite prin antagonismul lor şi se supuneau unor interese diferite, Rusia a avut pasurile ei libere, ea a putut lucra după placul ei, şi a spera hegemonia universală. Voiagiul d. de Bismarck la Viena în 1879 a schimbat din fericire această situaţie; şi strigătul de bucurie ce eşì atunci din pieptul nemţilor, a probat că de o grea peatră se simţeau ei scăpaţi.

„Reconciliarea Germaniei cu Austria, era reconciliarea a doi fraţi — cei doi copii ale aceeaşi mame din care unul a remas se trăească în casa părintească pe care a reclădit'o, pe când cel-alt 'şi-a mărit domenul în vecinătate.“

„Alianţa ce există între ei nu seamănă cu aceea care unesce douĕ popoare străine, ci o înţelegere naturală, o legătură între douĕ rase cari au aceeaşi origine, acelaşi sânge, cari vorbesc aceeaşi limbă care a adoptat aceeaşi civilisaţie. Din Dunăre pănă în câmpiele ungare, nici o diferenţă în ţară sau în popor.

„Pentru ce ultima campanie din orient a fost de un aşa mic profit pentru Rusia? Find-că Germania şi Austria erau unite. Şi aceasta din urmă putere a putut lua Bosnia; se ea de sub nasul Rusiei o provincie turcă, tot fiindcă Germania şi Austria mergeau mână în mână.“

„Dupa ce isprăvesce mijloacele financiare şi militare ale Rusiei, d. Franz von Lőher examină şansele alianţei cari mai remân acestei genante vecine.

„Alianţa americană, ḑice el, a dispărut ca o beşică. De altminterea un resboiu al Rusiei contra Engliterii ar fi după expresiunile dlui de Bismarck, o luptă între un urs şi o balenă.

„Din partea Franciei, orisontul e mai roşiu. Îndată ce sentinela Rusă ar eşi din gheretă şi va striga la arme! 'şi închipuesc la Moskva că francesii vor alerga îndată. Fără îndoială Francia nu poate perde o ocasie de-a şi lua revansa, căci în urma acelor care învinsese pe aceasta va merge Rusia.

„E realitate — cine ar putea tăgăduì —? rana arḑĕtoare de care sufere ea e ataşată la coastele Franciei care 'şi roade frêul, care se sbuciumă de dorinţa de a ne aplica pedeapsa talionului.

„Ruşii nu sper numai de a obţiné cu oameni şi cu arme ci şi cu bani. Lăsată la singurele ei mijloace, Rusia nu ar putea suporta lupta şi cheltuelile unui mare resboiu. Asupra acestei cestiuni financiare, ar fi poate greu de a se înţelege, şi aceasta cu atât mai mult cu cât francezii nu arată o mare grabă a se alia cu Ruşii. Daca resboiul ar isbucnì între Germania şi Francia, vom vedea Republica arătându-se foarte arḑĕtoare pentru ţarism; dar francezii nu sûnt în ajunul de a se asvĕrlì într'o nouă aventură, ei sûnt prea bogaţi, au prea mare îndestulare, orăşeanul ca şi ţĕranul n'au de loc poftă de a expune averea şi dulcea lui linisce şanselor şi hasardului unui resboiu. Şi apoi în Francia toţi doresc a 'şi da mai întâi sama de progresele făcute în armată. Aşa un mic resboiu, fără mare pericol va fi primit cu bucurie de către poporul francez.

„Dar pe cât timp Germania şi Austria vor rĕmânea unite şi vor vrea pacea, nici un rĕsboiu nu e posibil în Europa, cu toate că noul imperiu German este încongiurat de inamici“.

Cu toate acestea posibilitatea unui conflict cu Rusia e aşa de bine acceptată de opinia publică a Germaniei, încât d. Franz v. Lőher discută în sapiente şi lungi pagini, şi arată sanşele militare strategice ale celor doi beligeranţi:

„Ruşii, ḑice el, cred că vor învinge îndată o armată de invasiă germană, adoptând tactica care le-a reuşit pe timpul lui Napoleon I. Vor deşerta locurile, se vor retrage în imensele lor câmpii unde trupele inamice nu vor găsi nici hrană nici adăpost. Oare resboiul Crimei nu a arătat că Rusia poate fi învinsă la graniţa ei? Dela Posen la Varşovia şi din Galiţia la Kiew, distanţa e aproape egală. Are se fie destul Germaniei de a ocupa Polonia şi Austria de a lua „pămênturile negre“, pe când flota aliată va întra în marea Baltică şi marea Neagră, spre a tăia Ruşilor ori ce comunicaţii cu Europa, şi a o separa de grănarele Ukraniei şi ale Crimei cari procur productele restului imperiului. Năvălitorii vor căuta asemenea de a se face indată stăpâni pe o linie de drum de fer; la nevoie chiar, ei vor scì sĕ construească una; şi nu vor înainta în mijlocul ţerei de cât când 'şi vor fi asigurat aprovisionarea şi retragerea lor“.

Şi închipuindu-şi victoria armelor nemţesci, d. Franz Löher scrie:

„Sĕ se gândească cine va la căderea acestui imperiu barbar şi colosal! Îndată civilisaţia Europeană va pĕtrunde în acele intinse câmpii selbatice, colonisându le şi dându-le culturei. Învingerea ruşilor va fi soluţiunea cestiunii slave; şi spre o evitare a ori ce ciocnire viitoare între aceste douĕ rase, vom fi obligaţi a pune o stavilă între Rusia de o parte şi Germania şi Austria de alta. Vom restabilì regatul Poloniei la nord-est, şi la sud-est vom forma un alt Stat din provinciele mici ruse. Căderea colosului moskovit va înăbuşì toate veleităţile de emancipare slavilor din Germania şi Austria, care vor primì a fi guvernaţi într'un mod care, satisfăcêndu-i pe ei, ne va satisface şi pe noi înşine.“

Von Löher.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Gio-agiul inferior, în 5 Martie 1882. Dle Redactor! Sâmbătă în 27 Februarie st. v. dnul procuror dela tribunalul din Deva Simeon Horvath, venind în comuna Gio-agiu, comitatul Unedoarei; după ce au luat cu sine gendarmi, întreg personalul dela judecătoria din loc, — şi ca actul ce avea sĕ'l servească sĕ nu fie cumva lipsit de adevĕrata coloare ungurescă, au luat şi un pandur, îmbrăcat în vestminte de pe timpul credincioşilor lui Kossuth.

Cu aceasta suită tărcată plecă dl procuror spre casa pacînicului şi onestului nostru preot Luca Boteanu se caute la dênsul, puşci, proclamaţii şi bani rusesci. Bietul preot surprins, vĕḑênd că întră în curtea sa atâtea persoane înarmate şi neobicînuite de ai călca casa le au eşit în cale ca sĕi întimpine, dar acesti d-ni aplecaţi mai mult a terorisa nu l'au lăsat multe sĕ vorbească, ci l'au poftit dênşii în casă, unde l'au provocat sĕ dea de bună voie proclamaţiele ce se află la dênsul şi care i s'ar fi dat de oareşi cine —? şi prelûngă toată asigurarea din partea bietului preot, că nu are şi n'a căpătat dela nime astfeliu de lucruri, — nu i s'au dat creḑĕmênt pănă ce cercetându-i casa şi toate hârtiele; spre mâchnirea însinuătorilor neruşinaţi însĕ n'au aflat nimica compromiţetoriu.

Spre caracterisarea delicateţei cu care s'au sĕvêrşit această cercetare de casă servească faptul, că o biată copilă abia de 5 ani, bolnavă de friguri, n'au lăsat-o sĕ între în casă, şi au fost silită desculţă a sta afară mai mult de o oară cât au durat cercetarea.

De acì, ca nu cumva sĕ rĕmână în această comună vre un Român cunoscătoriu de carte necompromitat înaintea poporului sau dus şi la edificiul scoalei în locuinţa învĕţătoriului care nefiind acasă, ci era dus la Orăştie, i-au desfăcut uşa, dar acì încă au aflat în loc de proclamaţii numai trenţe (obieli.)

Cu atâta numai ţara ungurească însĕ n'au fost în esistenţa ei asigurată — sau dus de acì şi la locuinţa judelui comunal Iosif Boteanu, unde asemenea n'au aflat ce doria dl procuror, sĕ poate că ar mai fi umblat cu „hainalul,“ cine scie pe la cine încă, dacă nu osteneau şi nu'i lovea foamea.

Trista situaţiune pentu Domnii jidano-magiari, sau magiaro-jidani, când au ajuns se 'şi asigure şi întărească domnia lor prin astfel de terorisări, insinuări false, şi prin încercarea de a compromite pe alte naţiuni, — când consciinţa lor i face se tremure şi sĕ se teamă de pedeapsa pecatelor de care se fac vinovaţi în toată ḑiua faţă de celelalte naţionalităţi din aceasta patriă comună.

Nu le este destul că Românul le dă bani, le dă sângele lui, mai voesc se'i mai ie şi ultimul tesaur ce'l mai are „numele cel bun“ voind al timbra înaintea lumei de rebel şi nepatriot — aceasta nu o vor putea face şi nu o vor ajunge nice odată. X.

Varietăţi.

* (**Alegeri la sinodul archidiecesan** (continuare din Nr. 29.) În cercul *Tĕrnavei*: Anania **Trâmbiţaş** ases. cons., Eugen **Brote** ases. cons.; în cercul *Făgăraşului*: Ioan **Duvlea** adv., Nicolae **Cipu** perceptor comitatens; în cercul *Iliei*: Dr. Lazar **Petco** adv., Alexie **Olariu** advocat; în cercul *Gio-agiului*: D. **Comşa** prof., Sabin **Piso** adv.; în cercul *Haţegului*: Parteniu **Cosma** adv., George **Dănilă** primariu; în cercul *Abrudului*: Simeon **Demian** adv., Gerasim **Candrea** adv.

* (**Episcopul romano-catolic**) din Alba-Iulia Michail **Fogarasy** a murit alaltaieri după ameaḑi la 2½ oare.

* (**Sĕrbarea ḑilei nascerei.**) Împĕratul Germaniei **Wilhelm** a serbat în 22 Martie n. a **optḑeci şi cincia** aniversare dela nascerea sa.

* (**Necrolog.**) Dela **Odorheiu** primim următoriul anunciu funebru: **Cornelia Surdu** născută **Deac** în numele seu şi al fiilor sei **Alesandru**, **Cornelia**, **Emiliu** şi **Letiţia**, apoi a părinţilor, şi surorilor sale, a cumnaţilor şi a numeroaselor rudenii, cu inimă înfrântă de durere face cunoscut cumcă iubitul seu consoarte *Alecsandru Surdu* jude regiu la tribunalul regescu din Székely-Udvarhely după un morb repentin de plumâni în etate de 45 ani, eară a fericitei sale căsătorii în al 10-lea an a adormit în domnul în 16 Martie st. n. a. c

În defunctul, jalnica s'a familia a perdut totul, naţiunea română pe unul dintre cei mai adicti fii la bine şi la reu, patria pe un patriot zelos, eară **Corpul judecătoresc** pe un esemplariu în diligenţă, perseveranţă, iubire de dreptate, de incoruptibilitate, şi care în administrarea justiţiei la toţi deopotrivă şi afla cea mai mare fericire, spre cari ajunge conprobarea ca şi morbul ce i-a stins vieaţa la mijlocul etăţei şi la contras în funcţiune judecătorească ca jude investigătoriu.

Stima generală fără deosebire de naţionalitate 'l concomita până dincolo de mormênt.

Osemintele defunctului se vor astruca în 18 Martie a. c. la 4 oare d. a. în Cimeteriul local greco-catolic după ritul orientale.

Fiei ţerêna uşoară şi memoria binecuvântată!

* (**Foc.**) Despre o mare nenorocire prin foc primirăm Joi după încheerea nrului din aceea ḑi următoarea corespondenţă: Onorate Dle Redactor! Astăḑi la 22/10 Martie a. c. a erupt în comuna noastră un foc teribil pe la 1 oară după ameaḑi — cu repeḑiunea fulgerului, a prefăcut la moment peste 50 case şi şuri etc. în cenuşe, bucate şi vite, aşa încât oamenii aflători parte mare la câmp când ajunse acasă nu au mai aflat nimica. — Dauna e grozavă şi deocamdată nu se poate constata. Unii dintre cei arşi au fost cercetaţi de acest element al nenorocirei acum a 4 oară. Ajutoriu grabnic este o detorinţă creştinească. Noi vom face posibilul; rugăm însĕ pe On. Redacţiune se binevoiască a colecta în favorul celor nenorociţi, spre ale alina în parte durerile de perderea cea mare. Bravele comune

ecine inteligenţa din Sĕlişte cu popor cu toţii, pompierii din Cristian, Gălesenii, Orlăţenii, Sibierenii, şi Cacovenii au sărit în ajutoriu grabnic de au localisat focul. — Încă odată ajutoriu grabnic — căci nenorociţii sûnt oameni seraci parte mare. —

Săcel 22/10 Martie 1882.

Primăria comunală.

Din isvor privat aflăm detaiuri cari nu micşorează întru nimic nenorocirea comunei curat române. Sûnt 49 de familii cercate de nenorocire, dintre care 37 au perdut şi case şi clădiri economice cu ce au fost într'ênsele, eară 12 numai clădirile economice. Redacţiunea este gata de a primì oferte binevoitoare în favorul nenorociţilor pentru care vom deschide o listă care se va publica.

* (Duel.) În Cluj, spune „Ellenzék“ au duelat cu săbii un locotenent dela honveḑi cu un locotenent din armata comună. Cest din urmă fu rănit greu la cap.

* (Lupi.) Dela Sălaşul superior, în valea Haţegului ni se scrie: în 9 Martie v. Lupii umblă prin sate şi acum cu toate că e primăvară. Astăḑi la 1 oară după ameaḑi par. Z. Muntean venind dela Mălăieşti a întâlnit în drum un lup. Strigând pe M. după lup acesta a luat-o spre Sălaşul superior, de unde o mulţime de oameni l'a alungat înapoi, Din întêmplare s'a întâlnit lupul cu George Gruiţă din Păroşi. Acesta s'a apărat cu pălăria, care lupul ia luat-o în gură şi a dus-o mai mulţi paşi cu sine. Lupul întâlnind şi trecênd printre oameni fără arme, a scăpat sănătos.

* (Meteorologic.) Dela Budapesta se telegrafează în 23 Martie n. că în jumĕtatea rĕsăriteană e de asteptat pe lûngă temperatură scăḑută timp cu soare, schimbânduse cu timp noros şi cu ploaie.

* (Jidovii nu mai pot fi farmacisti (apotecari) în Rusia.) „Herold“ anunţă: În puterea unui esmis al ministeriului de interne din Petersburg, toţi proprietarii de farmacii (apotece), Jidovi fiind, trebuie sĕ'şi vêndă farmaciile la nejidovi, eară administratorii jidovi de farmacii trebue sĕ dea administraţiunea din mână numai decât.

* (O chartă ingenioasă.) Învĕţământul intuitiv este fără îndoială cel mai bun dintre toate, căci rareori uită cineva aceea ce a vĕḑut bine.

Un institutor public dela Saint-Annne (Marsilia) a făcut o chartă a Franciei destul de curiosă, în o parte a curţei scoalei. Pe o suprafaţă cam de 28 metri pătraţi el a făcut această chartă. Pentruca acest mic lucru sĕ poată resista ploilor, ridicăturile au fost făcute din materii tari, bine bătute. Basinele principale sûnt încungiurate de câte o ridicătură representând munţii. El a semănat iarbă pentru a ficsa pămêntul. Un teren mult mai jos formează oceanul Atlantic, Marea Mediterană etc.; astfel că dacă plouĕ sĕ vĕd marginele Franciei udate de mare. Pădurile Alpilor şi Vosgilor, etc. ele sûnt representate prin ramuri mici verzi de cedru. Principalele sûnt indicate prin sirme. Oraşele principale sûnt arĕtate prin drapele mici de diferite înălţimi după importanţa oraşelor. Eată un esemplu escelent de urmat.

* (Remediu contra arsurilor). — Se ḑice că cel mai bun mijloc în contra arsurilor ar consista în întreţinerea morcovului ras şi pus pe rană. Se pare că morcovul produce o uşurare imediată şi o vindecare repede; cu toate acestea, dacă arsura este adâncă, este mai bine sĕ se consulte un medic.

* (Cum se fac ouĕle ca se rĕmâe tari sau moi.) — Ca sĕ putem ajunge singur la acest resultat ne servim de un termometru. Dacă punem un ou în apă încălḑită la 60 R şi aşteptăm pană când termometrul arată 70 R, atunci atât albuşul cât şi gălbenuşul oului rĕmân moi. Dacă se lasă oul în apă pănă când termomentrul arată 73 R, atunci albuşul se întăresce, ear gălbenuşul este încă moale. La 75 R, atât albuşul cât si gălbenuşul se învêrtoşază.

* (Mijloace în contra tăciunelui la ovĕs şi la orz.) Raportul anual al societăţii centrale de agricultură din Silesia conţine următoarele în privinţa tăciunelui: Faţă cu impregiurarea că tăciunele se ivesce uneori în orz şi în ovĕs pe întinderi foarte mari, prof. Dr. Iulius Kuhn recomândă că sĕmênţa de orz şi de ovĕs sĕ se moaie într'o soluţiune de *acid sulfuric*, când se bănuiesce că sĕmênţa este infectată de această boală. Sĕmênţa se moaie în timp de 10 oare într'un amestec de 1 parte *acid sulfuric* ordinar şi 15 părţi de apă. Muiarea semênţei în acest amestec n'are nici o influenţă vătĕmătoare asupra facultăţei germinative a orzului şi ovĕsului însĕ distruge porii de tăciune, pe când muiarea sĕmênţei în o disoluţiune de piatră vênătă (sulfat de cupru), după cum se practică pentru grâu fără a'l vătĕma, este vĕtĕmătoare pentru orz şi ovĕs.

* (Cleiu de orez.) Acest cleiu este unul din acelea care poate avea aplicaţiuni numĕroase într'un menagiu: preparaţiunea sa este din cele mai uşoare şi mai economice. Pentru a'l prepara nu avem lipsă de cât de făină de orez Când nu avem făină putem pisa s'au măcina puţin orez, îl cernem şi din făina eşită facem cleiul. Peste făină turnăm apă rece pănă când se formează un fel de ciorbă limpede aproape fluidă şi pe urmă se ferbe încet la foc pănă se prinde ca piftia. Cleiul astfel preparat, are o coloare albă frumoasă, ear' prin uscare devine transparent. Puterea cu care lipesce el, este atât de mare încât hărtiile lipite nu se pot desface fără sĕ se rupă.

* (Cum se înacresce varza.) Varsa acră este una din cele mai bune legume, şi trebue sĕ ne mirăm că nu este mai mult rĕspândită. Între alte multe moduri de preparaţiune, eată încă unul:

După ce s'a curăţit verzele bine de foile de afară, sĕ se taie în făşii subţiri cu maşina sau cu un cuţit mare, pe urmă sĕ se îndese întrr'o tocitoare, fără nici un miros rĕu şi bine spălată cu leşie şi apă curată, strate aternative de sare şi varză. Stratele de sare sĕ fie groase de un centimetru iar cele de varză de 10 centimetri. Operaţiunea se incepe şi se sfârşesce cu un strat de sare. Pentru stratele de varză se pun câteva boabe de coriandru, de enupere, cimbru şi mărar.

După ce s'a umplut tocitoarea se pune deasupra verzei un disc rotund de scânduri deasupra căruia se aşează petri (bolovani.) După câteva ḑile, se stabileşte o fermentaţiune foarte activă, în timpul căreia trebue scoase în fie care ḑi apa care se adună la suprafaţă. După ce a încetat fermentaţia se reînoesce stratul de sare de deasupra şi pe urmă se astupă tocitoarea. Varza acră este un nutriment foarte sănĕtos şi ar fi de dorit sĕ se respândească mai mult. Căpitanul Koch n'a atribuit la altceva, de cât verzei acre de care se aprovisionase, posibilitatea voiagiului circum-navigaţiuni de trei ani, fără ca unul singur din oamenii sĕi sĕ se bolnăvească. În adevĕr, oamenii la ţară nu şi dau nici ostenealǎ de a'şi procura lucrurile de prima necesitate, şi aceasta ar fi foarte uşor. „E. Rur.“

Bursa de Viena şi Pesta

Din 23 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.80	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.75	88.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108 50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.75	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.—	132.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	95 50	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane.	96.25	96.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.85	74.75
Datorie de stat în argint . . .	75.75	75.75
Renta de aur austriacă	92.95	92.75
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.75	129·—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	820.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	313.70	314.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	309.—	309.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	109.30	109.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Na oleon	9.53	9.54
100 marce nemţesci	58.70	58.75
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.30	120.45

ad. Nr. 65. [39] 2—3

CONCURS.

Venind în vacanţă 6 din stipendiile acordate la învĕţăcei de meserii în anul 1879 se scrie prin aceasta de nou concurs la şese stipendii de câte 25 fl. v. a. pe an, pentru tineri români, cari voesc a învĕţa una din următoarele meserii: rotăria, dulgheria (lemnăria, bărdăşia) faurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, palarieria, curelaria s'au şelaria.

Cererile au se fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez, din care sĕ se vadă, că concurentul este de nascere Român şi că are cel puţin vêrsta de 14 ani

2. Atestat scolastic, din care sĕ se poată vedè, că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria şi se cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară, precum maghiară s'au germână.

3. Revers dela părinţi s'au tutori prin care acestia se deobligă, că vor lăsa pre fii lor se înveţe meseria, la care se aplică, pănă când vor eşì sodali cu atestat în regulă.

4. Un esemplar din Contractul ce părintele s'au tutorul concurentului va încheia cu măiestrul, la care învĕţăcelul întră la meseria ce şi-a ales.

Cererile astfel instruite sûnt a se înainta subsemnatului comitet pănă în 1 Maiu st. n. a. c.

Din şedinţa comitetului „Asociaţiunei Transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“, ţinută la Sibiu în 7 Martie n. 1882.

Iacob Bologa m/p., Dr. **D. P. Barcianu** m/p.,
secretar al II-lea

[41] 2

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de pĕrete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. O roloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Objectele care nu convin se schimbă. [157] 26—30

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 31. Sibiiu, Marţi 16/28 Martie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelariilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 15 Martie.

Desbaterea bugetului în casa deputaţilor Ungariei este un caleidoscop, în care apar, aşa ḑicênd, toate cestiunile interne şi esterne, îmediat şi mediat legate de interesele Ungariei. Preste una din aceste noi am trecut din obiceiu la ordinea ḑilei, pentrucă, de şi privesce şi pe Românii din Ungaria şi Transilvania, după împregiurările actuale, este pusă de aşa încât nu ne dă mâna a ne ocupa cu succes cu dênsa. Aceasta este cestiunea armatei.

Vedem însë in presa oposiţională ungurească, că cu ocasiunea desbaterei bugetului puterei armate s'a făcut multă vorbă şi se mai face încă. S'a făcut vorbă de „nenorocirea“ Maghiarilor, cari dau sânge şi bani şi ei tot n'au armată, pentrucă armata comună nu este a lor, ci a celor din Viena; că comanda acelei armate e într'o limbă străină de cea maghiară; că oficierii sûnt în cea mai mare parte străini şi nu pricep, nu vorbesc ungurescе; că honveḑimea însaşi e subordinată în timp de resboiu ministeriului de resboiu din Viena şi că oficierii honveḑimei de naţionalitate maghiară sûnt siliţi a eşì din trupa aceasta, ca se facă loc „străinilor“ ce vin din armata comună şi că prin procedura aceasta honveḑimea se înstrăinează de simţemintele patriotice etc. etc.

În faţa atâtor gravamene, din care se vede că firul roşu al tuturor este separarea completă a armatei după paradigma dualistică personală şi maghiarizarea ei, nu putem sĕ nu ne îndreptăm şi noi atenţiunea asupra acestui institut, la a cărei sporire dăm şi noi bani şi un contingent, care nu stă departe de cifra de o sută de mii, şi care contingent, după cum am avut ocasiune a vedé de atâtea ori, nu poartă arme ca sĕ se fudulească cu ele. Îndreptarea atenţiunei noastre este cu atât mai la loc cu cât din cuvintele ministrului president unguresc s'a putut auḑì în decursul desbaterei din cestiune, că numai de-ocamdată au se remână lucrurile aşa cum sûnt, ceea ce nu esclude, că în viitoriu are se fie altmintrea.

Tendenţa de maghiarizare se vede dară pe toată linia şi aceasta este ce trebuie în prima linie se ne neliniştească.

Din nisuinţele ḑiaristilor, din enunciaţiunile ministrilor la toate ocasiunile, se vede că vieţei noastre naţionale, şubreḑită aşa cum este, încep a i se pune termini hotărîţi şi nehotărîţi, va se ḑică, avem cuvênt de a fi nedumeriţi.

Pentrucă tendenţa aceasta în consecuenţele ei ulterioare merge şi mai departe. Tendenţa aceasta alterează dreptul public chiar din temeliile lui de astăḑi într'o direcţiune, care este identică cu îndoelnicul necunoscut.

Românii, este lucru prea cunoscut, că au protestat când era ca monarchia sĕ se pună pe basele de astăḑi, cerênd ca se fie şi ei mai ântâiu ascultaţi într'un mod demn atât după numĕrul lor cât şi după dreptul public în desvoltarea lui până la timpul când era ca transiţiunea sĕ se facă. Protestul lor a fost nebăgat în seamă. Lucrurile s'au desvoltat de atunci încoace aşa cum s'au desvoltat, — aşa ḑicênd preste Români.

Şi după starea lucrurilor în desvoltarea ei până astăḑi vedem pericul pentru naţionalitatea, care locuesce compact şesurile dintre Tisa şi munţii apuseni, cari deosebesc Ungaria proprie de Transilvania şi care locuesce aproape Transilvania întreagă. Pericului ar fi însë cu atât mai mare când, după tendenţa a o samă de Maghiari, Ungaria ar vrea sĕ se separeze cu totul de jumĕtatea apusană a monarchiei. Căci separarea abia s'ar putè fără derimarea monarchiei şi atunci ce ar face Ungaria între o Germanie şi între o Rusie, cari „iubesc“ Ungaria de o potrivă, fără de aliaţi pe tot rotogolul pămêntului.

Precum vedem şi fără tendenţa de maghiarisare direcţiunea politică a politicilor Maghiari învoalvă pericul; cu aceasta însë periculul se înăspresce, pentru că şi dacă nu near fi teamă că o mână de maghiari cu proiectele şi întreprinderile lor nemature ne vor absorbì cu totul, temerea nu este neîntemeiată, că nisuinţa aceasta ne împedecă în cultură şi de altă parte provoacă resimţĕminte, care cu greu se poate calcula unde se vor oprì.

Dar Maghiarii ne vor respunde, că n'avem de gând se mergem aşa departe.

Ei bine, noi sĕ fim aşa de buni şi sĕ le credem, pe lângă toate semnele care contraḑic presupunerei noastre. Se credem că vor susţinerea monarchiei aşa cum este astăḑi. Atunci însë trebue se întrebăm pentru ce atâta larmă, că n'au armată?

Contingentul cel dau Maghiarii armatei comune nu e cu mult mai mare decât al Românilor. Se pretindă şi acestia ceva extra? Românii sûnt de doue ori aşa de îngreuiaţi ca Maghiarii; se înceapă şi ei a se plânge, că na'u armată şi că li şi înstrăinează elementul din armată şi chiar şi din honveḑime?

Nu cunoascem prăctica în cele a le resboiului şi a le tacticei, însë şi ca neesperţi, când e vorba de comandă credem că într'o armată comună comanda trebue se fie uniformă. Mergem mai departe şi ţinem că puterea armată dintr'o monarchie trebue sĕ aibă întreagă comandă uniformă.

Abstracţie făcênd dela limba administraţiunei, nu este pentru Românii cari ḑece ani de ḑile abia îşi însuşesc terminii nemţesci de comandă o greutate, că în doi ani cât stau după ce es din armată în cadrele honveḑimei, sĕ înveţe alţi termini de comandă, în limba maghiară?... ca se nu mai vorbim şi de practibilitatea aceasta limbistică într'o campanie.

După vederile noastre şi concesiunea care s'a făcut honveḑimei prin legea armatei în privinţa limbei este un prisos de bunĕtate; de oare ce prisosul acesta nu mai atunci ar avè înţeles, când cei din regimentele numite „unguresci“ ar fi toţi Maghiari; ceea ce în realitate nu sûnt.

Deci văierările maghiare asupra nedreptăţii ce li se face în privinţa armatei n'au loc, nu dintr'unul, ci din mai multe puncte de vedere.

Într'un punct am consimţi cu dênşii, însе numai principial, căci formal diferim ca ceriul de pămênt: în punctul că trupa sĕ aibă oficieri pe cât se poate de naţionalitatea din care se compune. În privinţa aceasta ministeriul de resboiu ar trebuì sĕ deschidă de o potrivă tuturor naţionalităţilor o cale cât de largă de a 'şi cualifica tineri pentru cariera militară.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Martie

Tragicul proiectului ministerial privitoriu la scoalele medie are şi partea sa comică. Foile maghiare şi maghiaroane sûnt pline de indignaţiune şi dau espresiune indignaţiunei lor în articuli lungi căci a fost respins proiectul în comisiune. Indignaţiunea o credem sinceră la o parte a presei maghiare; ni se pare afectată la ceealaltă parte, la a cărei spate stă majoritatea cea gata a vota ori ce i propune guvernul. De esplicaţiuni mai pe larg cerem a fi dispensaţi. Comicul însë nu culminează în împregiurarea aceasta, ci în alta. În împregiurarea când vedem în castrele „noastre“ foiţe, cari n'au prea ḑis nimica până când proiectul era în putere, cum vin şi ţin cel puţin: isonul la prohodul proiectului. Leul e mort şi acum au şi iepurii se ḑică un cuvênt.

Marele Duce rusesc Vladimir dimpreună cu soţia au sosit eri la Viena. Împĕratul au întêmpinat pe oaspeţii rusesci la gară.

La ocasiunea aniversărei a 85-a a împĕratului Germaniei Wilhelm, ţarul Rusiei a într'unit la un prânḑ festiv autorităţi militare şi diplomatice şi a purtat un toast pentru iubitul seu amic şi aliat, pentru împ. Wilhelm. „Invalidul rusesc“ constată entusiasmul cu care oficierii armatei rusesci a primit toastul, ce testează amiciţia între Germania şi Rusia.

Împĕratul Wilhelm a mulţămit foarte cordial ţarului pentru toast.

Ideia de a convoca un congres, pentru regularea afacerilor bosnicoerţegovinene, care a fost aruncată în public mai întâiu de „Times“ şi apoi de „Naţional Zeitung“ din Berlin şi care a fost în urmă înmormêntată de acelea ḑiare, reapare acum într'o corespondenţă din Viena a ḑiarului ceh „Politik“ scris în limba germană. Englitera şi Rusia, ḑice ḑiarul ceh, ar fi deja înţelese în această privinţă, ear Francia ar fi deja câştigată. Austria, din contră, combate ideea unui Congres şi se sforţează mai mult a dobândì cele doue provincii dela Turcia pe calea unei cedări de bunăvoie. Prin cercurile politice din Viena — după cum ne spune „Neue freie Presse,“ — se împrăştiase ḑilele acestea chiar sgomotul că Congresului i-se va pune întrebarea, dacă avênd în vedere resultatele dobândite până acum de ocupaţiune, n'ar fi bine sĕ i se pună un termin. „Fremden-Blatt,“ care se ocupă de relaţiunea publicată de ḑiarul „Politik“, face următoarele observaţiiuni „De şi nu ne îndoim de bunele re„laţiuni dintre ḑiarul „Politic“ şi „cercurile din Moscva, totuşi nu „putem crede câtuşi de puţin scrie„rile lui despre planurile angl-oruse. „Cât pentru intenţiunile Austro„Ungariei, apoi nu putem de cât repeta „că cercurile noastre conducĕtoare „nu consideră actualul moment ca opor„tun de a aţiţa vre-o schimbare în posi„ţiunea Bosniei şi Erţegovinei“. Cât pentru scirea publicată de ḑiarul „Politik“, ḑice „Neue freie Prese“, apoi ea pare destinată numai a încurăgea pe insurgenţii în continuarea mişcării lor. Cu toate acestea panslaviştii şi amicii lor se înşeală când cred că vor putè dobândì ceva chiar când s'ar amesteca încă pe atâtea puteri şi ar recunoasce trebuinţa unui Congres. Dacă Austria nu va adera la el, apoi Congresul nu se va într'unì, şi este aproape sigur că nu se va putè dobândì nici o dată consimţementul Germaniei şi al Austriei pentru aşa ceva.

Presa rusă şi-a mai domolit glasul cu Germania, dar în schimb, ea şi l'a înăsprit faţă cu Austro-Ungaria. „Golos“ mai ales, s'a arĕtat foarte supĕrat mai ḑilele trecute că comitele Wolkestein, noul ambasador al Austro-Ungariei la Petersburg, mai înainte de a se duce la destinaţia sea a trecut prin Berlin. „Pester Lloyd“ se arată foarte înfuriat de această observaţiune a ḑiarului „Golos“ şi îi rĕspunde în următorii termeni cari nu pot fi numiţi numai violenţi:

Neruşinarea foilor rusesci în limbagiul lor faţă cu Austro-Ungaria este întrecută numai de prostia lor. Obicĭnuită cu vrăşmăşiile Turcilor şi ale Tekinzilor, presa Ignatieff-Scobeleff nu este în stare cel puţin în formele esterioare, se fie în relaţiuni cum trebuie cu protivnicii europeni. Espresiunile obicĭnuite de Tătari remân cu mult mai napoi decât brutalitatea simţemintelor. Unul din aceste ḑiare — şi acesta este dintre cele mai moderate — formulează condiţiuni pe care trebuie sĕ le îndeplinească Austro-Ungaria spre a fi menagiată de Rusia, ca cum ar fi vorba de una din satrapiile rusesci din peninsula balcanică, care nu pot se esiste decât din graţia Rusiei. Astfel dar, cei din Petesburg par a crede în adevĕr că Austro-Ungaria se va lăsa sĕ fie influenţată vreo dată în acţiunile ei prin atitudinea Rusiei. Ceea ce Austro-Ungaria face s'au amână, ea face s'au amână după cum îi dictează interesele ei, dar fără a ţinè câtuşi de puţin seamă de disposiţiunile s'au dorinţele Rusiei, şi foile din Petersburg pot fi convinse că ministrul de esterne din Austro-Ungaria, caro s'ar pune direct s'au indirect sub influenţa politicii rusesci, n'ar mai putè administra nici de aḑi până mâne departamentul sĕu, fiindcă ar fi aruncat îndată de acolo de opiniunea publică predomnitoare. Toate ameninţările foilor rusesci sûnt cu totul lipsite de bun simţ. Nimeni din Austro-Ungaria nu evaluează mai mult decât trebuie adevĕrata putere a monarchiei; dar nimeni din Austro-Ungaria nu este cuprins de teamă de Rusia. De altmintrea sûnt destul de evaluate atât forţele militare cât şi altele ale imensului imperiu slav şi se scie că, făcênduse inimicul unei puteri europene, nu poate sě se vatăme decât pe sine. Cu toate aceste este mai mult ca sigur că nici un politic serios din monarchie nu doresce o ciocnire cu Rusia; cu atât mai mult nu, cu cât pentru moment nu esistă nici un motiv urgent; dar tot aşa de sigur este însě că nici un politic serios din monarchie nu se teme întratât încât se permită Rusiei o agresiune în faptă.

Dacă: mai curênd s'au mai târḑiu nu vom fi scutiţi de neînţelegeri cu această putere, apoi de sigur că nu vom avè a ne teme tocmai de Rusia, astfel precum este astăḑi constituită. Astfel va trebuì ca cei din Petesburg sě se obicînuească de a trăì în înţelegere cu Austro-Ungaria, chiar când politica acesteia ar fi îndreptată nu tocmai după gustul Ruşilor, mai cu seamă însě vor trebuì se înţeleagă, că nici ademenirile, nici ameninţările Rusiei nu vor fi în stare se sgudue alianţa Austro-Ungariei cu Germania, aceasta este lucrul constatat în mijlocul împregiurărilor schimbătoare, şi cine va voì sě răfuiască cu una din cele douě puteri, va trebuì se o răfuiască cu amêndouě. De aceea este chiar absurd că organul contelui Ignatieff găsesce în faptul că comitele Wolkenstein s'a dus la Petesburg prin Berlin, preteste nouě spre a face representări Austro-Ungariei. Contele Wolkenstein n'are instrucţiuni de luat de la Berlin, direcţiunea pentru atitudinea sa resultă destul de lămurit din întreaga politică a monarchiei, care în comunitate cu Germania are neapărat una din posiţiunile sale cele mai tari, şi tocmai pentru aceasta că nu poate sě fie moderată după ori ce împregiurare ḑilnică.

Din senatul imperial austriac.

(Încheere.)

Presidentul **Smolka** declară că nu poate împlinì provocarea oposiţiunei de a chiema pe oratorul Hohenwarth la ordine. S'au auḑit ce e drept cuvinte înverşunate în decursul desbaterei agitate, se poate că oratorul nu a fost destul de precaut în alegerea cuvintelor, dar cu toate aceste dênsul nu s'a folosit de nici o espresie neparlamentară. (Bravo! din dreapta, nelinisce în stânga.)

Dr. **Herbst** ḑice că 'i este cu greu a păstra sânge rece, după atâtea suspectări eftine, dar partida constituţională se învaţă mereu cu asemenea imputări şi poporul scie ce trebue sě cugete despre asemenea lucruri. Pe mine, ḑice oratorul, acele imputări mě lasă indiferent. Discursul dlui Hohenwarth, fiind gata de o vreme îndelungată, poate fi pronunciat şi la altă ocasiune. Noi nu sûntem aici pentru a asculta fără veste discursuri vătěmătoare pregătite din alte timpuri. Minorităţii i se îngreunează din ce în ce mai mult împlinirea datorinţii, de a persevera până în sfârşit în această casă. Discursul contelui Hohenwarth n'are alt scop decât a da curs liber vechei uri şi urgii contra unor persoane, pe cari nici capul nu le doare pentru asemenea lucruri. Deci eu nu aflu de lipsă a rěspunde la discursul contelui.

În urmă Herbst rectifică unele inesactităţi de cifre ce le făcuse deput. **Rieger**.

Rieger observă: Dacă m'am înşelat în unele cifre, aceasta a fost o eroare **fără voie**. Despre aceea ce este o eroare **cu intenţiune**, dl Herbst a primit astădi dela contele Hohenwarth o **lecţiune**. (Întrerumperi sgomotoase şi sgomote; strigări din stânga: Oho! pfui! La ordine!)

Dr. **Herbst**: Încât pentru lecţiunea ce se pretinde că mi-a dat dl conte Hohenwarth, neputênd primì altă satisfacţiune, mě provoc la judecata dreaptă şi imparţială a acelora cari au avut ocasiune a'şi forma o părere despre cele ce s'au petrecut aici astăḑi. (Aplause frenetice şi prelungite în stânga şi pe galerii. Strigări din dreapta: Galeriele deşertate!)

Presidentul: admonează galeriele sě fie în linişte, căci repetându-se sgomotul, va fi silit a dispune sě se deşerteze.

Deputatul **Siegl**: Fiindcă aḑi e ḑiua suspecţionărilor, îmi iau voia a face arětarea, că după sfêrşitul discursului lui Hohenwarth s'au aplaudat în galerii.

Presidentul: Nu am auḑit, deci trebuia se mi se aducă la cunoscinţă.

Dep. **Suesz**: Mi permit a adresa presidiului întrebarea, dacă în această casă afară de presidentul mai are cineva drept a da lecţiuni deputaţilor?

Presidentul: Eu cred, că intenţiunea cuvêntului nu a fost aşa rea. (Contraḑiceri vii în stânga şi ilaritate). A da lecţiuni e sinonim cu a învěţa pe cineva şi apoi nu e vătămătoriu lucru a da cuiva învěţătură. (Esclamări din stânga: Foarte obiectiv!)

După aceste a urmat la ordine votarea nominală. Înainte de a se cetì lista nominală presidiul a cetit o scrisoare a baronului **Walterkirchen** prin care acesta declară că 'şi depune mandatul ca deputat la senatul imperial. (Mişcări generale.)

Motivul abḑicerei, cum se ḑice ar fi acela, că baronul nu află compatibil cu convingerea sa a vota contra trecerei la desbaterea specială asupra propunerilor majorităţii. Baronul a voit sě voteze contra împărţirei proprietăţii mari în doue, dar nu şi contra estinderei dreptului electoral şi asupra acelor contribuabili cari solvesc o dare directă de 5 florini.

Din aceleşi motive deputaţii Wurmbrand, Zsok şi Posch au insinuat eşirea lor din partida stângei împreunate.

În urmă **reforma electorală** s'a primit ca basă la desbaterea specială cu 178 contra 118 voturi.

Ni se trimite spre publicare următoriul

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

Precuvêntare

şi motive la proiectul de regulament al consistoriului metropolitan.

Doisprěḑece ani sûnt de când s'a întrodus statutul organic al bisericei române gr.-orientale, — şi el încă nu a produs acele resultate, ce se asceptau pentru o bună administrare a trebilor bisericesci.

Pentru esecutarea principielor staverite în statutul organic în prima linie e chiămat consistoriul metropolitan, care ales încă dela a. 1870, şi întregit din când în când la casurile speciale de vacanţă funcţionează — sau mai bine ḑicênd — ar trebuì sě funcţioneze până în ḑiua de astăḑi, şi totuşi nu vedem dela dênsul mai nice o activitate.

Când se adună congresul naţional bisericesc nu află pregătirile de lipsă pentru aducerea hotărîrilor, ce se recer spre a se pune în lucrare statutul organic în toate direcţiunile lui, şi spre a îndrepta defectele, ce se ivesc mai în toate părţile constitutive ale bisericei.

De abia se aşterne când şi când câte un proiect de regulamente şi instrucţiuni pregătite de sinoadele eparchiale şi adoptate în pripă mare pentru Congres. — Rapoartele anuale, şi datele statistice de abia se improvisează în preseara sau în decursul sesiunei congresuale, — şi acestea — ce rapoarte? ce date statistice? — De a scoate apoi din acestea — cu studiu şi precugetare profundă conclusiunile pentru ameliorarea defectelor administrative, ce se reflectează în oglinda datelor adunate, — nici vorbă! —

Şi dacă cu ocasiunea ţinerei congresului la câte trei ani o dată vini în necesitate de a întreba: că unde e causa acestor scăderi? apoi ori esci suspicionat şi reînproşcat, că vreai numai sě faci vraşbă în biserică, ori apoi — în cel mai bun cas — primesci rěspunsuri ca acelea, care le am cetit cu toţii şi într'o corespondenţă lungă a unui organ jurnalistic din centrul ţěrei, — care avênd trecere în toată lumea esternă e destul de apt a ne tinde rufele la lumina publicităţii celei mari.

Din acestea aflăm, că trebile noastre bisericesci de aceea merg aşa de rěu, pentru că metropolitul n'are oameni harnici la disposiţiune; — că cei ce sûnt, nu lucră; — că nu sciu lucra; — că nu sciu unguresce; — că archidiecesanii sûnt malcontenţi, separatistici, vreau sě'şi facă un archiereu vicariu cu scop de a mărginì activitatea archiepiscopului lor etc; — că diecesanii ceil'alţi — unii vreau — alţii nu vreau se împartă fondurile comune; — ci unii vreau, alţii nu vreau se înmulţască eparchiele, sau nu primesc proiectele pentru arondare, şi altele asemenea, ca se devină în fine la conclusiune, că statutul organic nu e bun, şi că de aceea ministrul cultelor sě denumească un ortodocs român de amploiat în ministeriul sěu, — eară metropolitul se aibă „mână liběră“!

Fiind toate aceste insinuări destul de grave, şi acum — mulţămită publicităţii cei mari, sau mai bine ḑicênd mulţămită corespondentului ei — destul de lăţite, decât — după cum mai bine a'şi fi preferit — sě le mai putem retăcè: — sě căutăm mai ântâiu, încât sûnt ele adevěrate, şi încât se pot emenda; — pentrucă rěul — dacă, esistă, — trebuie cu ori ce preţ sanat.

Noi aşa scim, că Metrepolitul cunoasce bine trebile administrative ale bisericei, şi pentru esecutarea agendelor centrale bisericeşci scolare şi fundaţionale are pe lûngă sine într'ajutoriu mai ântâiu un consistoriu metropolitan stătătoriu din şese asesori bisericesci, şese scolari şi şese epitropeşti, şi pe câte toţi atâţi suplenţi — toţi aleşi din sinul celor mai distinşi şi apţi bărbaţi ai provinciei noastre metropolitane, cu cari se administrezi nu o provinţie metropolitană, dar o întreagă biserică ecumenică. Afară de aceea el are o cancelarie metropolitană statătoare din bărbaţi manipulanţi aleşi după dorinţa sea, ori denumiţi deadreptul de dinsul după plac şi trebuinţă. Din acestia cei mai mulţi au o pracsă veche în concept şi manipulaţiune, ear' ceilalţi sûnt iniţiaţi şi practisaţi în afacerile lor de însuşi Metropolitul. Apoi cu toate că — după cum scim — până acuma limba oficială în cancelaria metropolitană e cea română, dacă totuşi într'un an, vine vre un cas — doue, unde trebue sě se facă şi rapoarte sau traduceri ungurescí, sau note nemţesci, oficialii metropolitani cunosc pe lûngă limba română perfect ori şi cea maghiară, ori şi cea germână, ori chiar şi ambele acestea — aşa ca pe lûngă o împărţire corespunḑětoare a lucrului, imputarea că unul sau altul e mai puţin versat în limba maghiară sau cea germână — nu se poate lua de scusă pentru stagnarea administraţiunii, centrale bisericesci, mai cu samă dacă vedem, că şi espediţiunile românesci zac adeseori câte doi — trei ani nemişcate.

Dacă oficialii bisericesci nu sciu lucra, ei sě se înveţe a lucra. Dacă nu cunosc limba maghiară şi e de lipsă ca se o înveţe, se li sě dea ocasiune ca se o învěţe, sě se trimită la institute maghiare, unde o pot înveţa pre deplin. Dacă nu vor însě sě o înveţe, nici se lucre, sě li se dea drumul, şi sě se înlocuiască cu alţii pre deplin apţi. Acì i dăm Metropolitului „**mână liberă**,“ — de sus până jos, — la metropoliă ca şi la eparchiă.

Ce se atinge în special de archidiecesani, — de atâtea ori apostrofaţi — apoi — după cum i cunoascem noi, consistorialiştii fiind toţi bărbaţi academici, bine versaţi în administraţiune, şi bine (? R.) salarisaţi, ei 'şi vor împlinì chiămarea lor conscienţios, eară încât nu şar deplinì datorinţele lor „mâna liberă“ a archiepiscopului lor va scì se afle corectivele corespunḑětoare.

De altcum fiind aicì vorba de administraţiunea centrale metropolitană, ei nici nu pot fi traşi în cestiunea afacerilor acestora, şi cu atât mai puţin a se învinuì pentru convingerile lor mai puţin sau mai mult autonomistice sau centralistice.

Constituţiunea bisericei noastre, cel puţin în cestiunile singuratecelor părţi constitutive a le ei mult — puţin admite şi teren de natură autonomistică sau particulare, — dovadă despre aceasta — între alte multe — e şi aceea, că diecesele celelalte se bucură şi se folosesc de dreptul particular şi esclusiv de aşi alege pre archiereii sei, şi pre vicarii estranei fără ingerinţa celorlalte diecese etc.

Deci — dacă şi archidiecesanii, cari se bucurau odinioara de acest drept — pe când celelalte diecese nu-l aveau, acum când acestea l'au, eară ei nu'l mai au, nisuesc la revindicarea unei asemene îndreptăţiri, cel puţin în forma modestă a unui vicariu archiereu, o fac aceasta din emulaţiunea cea nobilă de a avea şi ei, ce au celelalte eparchii surori, — o fac din datorinţa cea sfântă de a fi şi ei representaţi cu un archiereu în congres, în consistoriul metropolitan, şi în sinodul archieresc, unde fie care eparchiă e representată mai ântâiu prin metropolitul comun, ales de toţi, apoi afară de acesta fie care diecesă e representată prin archiereul seu ales în particular, ear' archidiecesa nu are atare archiereu, prin urmare unde diecesele se bucură de un vot mai mult, ear' archidiecesa numai de eventualul vot al preşedintelui, care vot e şi al dieceselor, ear' specialminte în sinodul archieresc votează numai episcopii diecesani, unde dacă acestia au decis unanim metropolitul încă nu mai poate vota, ci numai enuncie ce au hotărît diecesele fără archidiecesă.

Alt cum cestiunea, privitoare la dorinţa archidicesanilor de aşi recăstiga dreptul perdut, fie în ori ce formă, stă la ordinea ḑilei în congres mai mult la iniţiativa mitropolitului dată în scris şi motivată mai cu samă din punctul de vedere al necesităţii, adecă cu aceea că el fiind prea tare cuprins cu trebile metropolitane are neapărat de lipsa, sě aibă pe lûngă sine un vicariu archiereu pentru substituirile necesarie în afacerile archidiecesane.

Din aceasta se vede că cestiunea nu e separatistică, nici personale, ci o trebuinţă reală, care nu are de a face nimica cu cestiunea administraţiunei centrale metropolitane, sau dacă are ceva cu această apoi nu poate fi alta, decât ce a motivat metropolitul adecă înlesnirea ei.

N'a avut aşa dară nimenea causă de a se împedeca de cestiunea archiereului vicariu, ca se escuse prin aceea scăderile administraţiunei centrale, cestiunea aceea e de sine stătătoare şi dacă nu s'a putut resolvì, acum se va resolvì altădată, dacă nu prin noi — prin următorii nostri, când nimenea nu o va mai privì de personală, nici anticanonică, şi nici în contra statutului organic, o vor resolvì, că cestiunea e dreaptă, şi dreptul apěrat nu se prescrie nice odată; — până atunci vom fi în asteptare, şi în răbdare — numai administraţiunea bisericească sě se îndrepteze, pentru că aici nu încape răbdare.

Tocmai aşa de puţin, ca şi cestiunea archidiecesană, importa la impedecarea administraţiunei centrale, şi cestiunea despărţirei fondurilor comune ale diecesanilor. — Ori se impart ele acum ori mai târḑiu, ori de feliu nu, n'au nice de a promova nici de a impedeca administraţiunea centrală.

Şi această cestiune, ca şi cestiunea îmulţirei eparchielor, şi ca ori ce altă cestiune a bisericei a venit înaintea congresului numai pentru că e cestiune, şi pentruca congresul de aceea se adună ca se deslege şi se aplaneze atari cestiuni. Dacă nu s'a putut deslega până acum causa ear' nu e alta, decât ca şi la celelalte adecă aceea, că consistoriul metropolitan încă n'a făcut pregătirile necesarie pentru de a se putè hotărì în congres.

De alt-fel ori cum şi ori când se vor resolvì aceste cestiuni, dacă nu vom sana rěul unde într'adevěr esistă tot acolo vom fi cu administraţiunea centrală bisericească, unde sûntem astăḑi.

Acest rěu nu se poate căuta nici în statutul organic.

Statutul organic e un act, ce cuprinde în sine numai principiile generale, după cari are a se administra biserica; şi aceste principii se află la toată biserica constituţională — fie ea de ori ce confesiune. — Prin urmare ce e bun ori şi unde, nu se poate ḑice că la noi e rěu, — cu atât mai puţin se poate afirma, că biserica noastră nu s'ar putè administra după acest statut. Sterge acest statut organic, şi'l înlocuesce cu „mână liběră“ — sau cu alte cuvinte mai chiare — cu absolutismul clerical, dacă nu se va esecuta nici acesta cum se cade vom devenì cu administraţiunea bisericei şi mai rěu — după cum stăm astăḑi, pentrucă acum — cum sûntem — biserica — cel puţin mai poate striga şi reclama în contra defectelor şi abusurilor, şi chiar şi suprainspecţiunea statului se poate mai lămurit înforma despre starea lucrului dela representanţa bisericei, decât dela informaţiunile unui împiegat ministerial — fie şi român — după chipul şi asemenarea corespondentului dela „P. Ll.“

Ce e drept — avem mare lipsă, ca biserica noastră sě fie representată prin oficiali din sinul ei prin toate dicasteriele, şi cu deosebire în ministeriul cultelor, dar cu toate acestea doară nu vom aştepta, că ce n'a făcut administraţiunea constituţională bisericească până acum, sě isprăvească un referinte ministerial!! — Dacă nu se va îndrepta rěul prin însuşi organele bisericesci, apoi rěu de noi.

Din aceste toate sě vede lămurit, că toate acele căutări de noduri în papură, — după cum le cetim prin jurnale şi le auḑim adeseori şi în cercurile noastre, — nu pot avè valoarea, ca ele sě treacă de cause serioase şi scuse pentru defectele, ce sě ivesc în administraţiunea bisericei noastre, — şi cu atât mai puţin accentuarea malcontentismului, ce se imputa archidiecesanilor sau altora — din causa alegerilor de archierei, mai de ḑece ani absolete.

Noi aşa cunoascem lucrul, că dacă archidiecesanii au avut alte păreri la acele alegeri, acelea a purces din convicţiuni momentane, ce au espirat cu enunciarea faptelor împlinite, şi ei nu au mai avut alta de a face, decât ce au făcut şi fac şi acum, adecă datorinţă constituţională de a se grupa cu toată inima pe lângă noii lor păstori sufletesci, a-i sprigini din toate puterile în noua lor chiemare, şi a căuta de a li susţinè vaza şi autoritatea, ce se cere, ca sě representeze bine biserica, şi sě o administreze cum se cade. — Toate acestea le au împlinit archidiecesanii cu deplină resignaţiune, şi încrederea aceea, ce merită întimpinarea reciprocei încrederi. — Ear dacă totuşi s'ar mai afla vre un malcontent al acestor vechi dureri, ceea ce nu putem presupune, apoi cum vin archidiecesanii la aceea, că ei se poarte vina pentru faptele sau cugetele unuia sau altui particulariu? — şi cum vine consistoriul metropolitan eşit într'o homogenitate absolută din maioritatea congresului, ca chiemat se conducă administrarea bisericei, sě se vaete acum, că el e impotent faţă de un atare malcontentism?

Dacă totuşi poate fi vorba de un malcontentism, apoi acesta nu poate fi altul, decât malcontentismul, care nu e acum al archidiecesanilor, dară şi al diecesanilor adecă malcontentismul general, că trebile noastre bisericesci — nu merg bine!

În congresul trecut — fiind vorba de indreptarea rěului s'a aflat numai un membru congresual, şi acesta un membru foarte competinte, care a nimerit cuiul tocmai în cap, spunênd espres, că toate defectele în administraţiunea centrală provin de acolo, că consistoriul metropolitan nu esistă, decât numai pe hârtiă, adecă că el nu e organisat.

(Va urma.)

Representaţiunea

capitolului metropolitan greco-catolic din Blaj adresată cătră dieta ungurească, contra proiectului de lege, a reformei gimnasielor şi a scoalelor reale.

(Încheere.)

Dar ce e mai consternătoriu decât aceste, şi unic în genul seu, este aceea, că în sensul acestui proiect de lege regimul instrucţiunei publice voiesce a se amesteca şi în cadrul religiunei şi moralei, ce sûnt a se propune în scoalele medie ale confesiunilor; regimul statului voiesce a se amesteca în afacerile învěţământului religiunei şi moralei într'un stat, al cărui principiu mărturisit pre faţă este „neconfesionalitatea!“ curioasa judecată! Afară de aceea şi disciplina urgente în scoalele confesionale pare a se esceptiona, ca şi când conducătorii scoalelor confesionale, cari în partea cea mai mare sûnt capii bisericesci ai lor, nu ar fi capaci sau nu ar voì a împlinì cu mână sigură aceasta una dintre celea mai preţioase detorinţe ale oficiului sěu; de aceea se dispune, ca vindecarea radicală a „relelor morale“ *(erkölcsi bajok)* după cum se esprimă proiectul, sě se efectuească prin cercetare făcută de cătră organele scolastice ale statului, respective de cele esmise de ministrul instrucţiunei publice.

De cum va proiectul ar fi fost cu atenţiune cuvenită la esperienţa de toate ḑilele faţă de acelea, ce se întêmplă în privinţa aceasta şi în scoalele fără confesiune, şi ar fi tras paralela şi ar fi făcut o mică comparaţiune între resultatele acele, cari se rămuresc din partea institutelor confesionale şi dintr'a celor fără confesiune, dispunerile referitoare la morală, mai că le-ar fi întocmit almintrelea sau chiar întors, şi nu precum le vedem făcute în cadrul proiectului.

În adevěr trebue [sě mărturisim că din partene nu putem afla nici o causă pentru presupuneri de acele, de cari proiectul de pre tapet scoate la lumină, poate şi fără voie; şi aşa prin acele presupuneri mai mult sě crează numai pretest, ca sě se poată pune în lucrare stirbirea drepturilor esistente naturale, legale şi istorice ale confesiunilor faţă de scoalele proprie, şi restrîngerea esercițiului acestor drepturi.

A doua ideă fundamentală ce latiteză în proiectul presente ţintesce într'acolo, ca şi scoalele medie ale naţionalităţilor locuitoare în ţeară pe încetul şi pe ne-simţite se primească limba statului de limba vehiculariă de instrucţiune, pentru ca aşa cu timp şi ele sě se transformeze în institute cu limba statului şi se încete a fi institute de altă limbă sau de naţionalitate diferită.

Fiinţa acestei idei fundamentale, se desvălesce prin toate acelea dispuseţiuni legibili în proiect, cari de o parte regulează învěţarea limbei de stat, mesura cunoascerei aceleia şi ţinerea esamenelor rigoroase, ce sûnt a se depune dintr'ênsa; ear' de altă parte tractează despre compunerea comisiunilor aparătoare la rigoroasele pentru cualificarea profesorilor şi funcţionarea acelora ordinare numai în limba statului. Dela observarea dispunerei acestei din urmă nu poate scutì alta decât un favor escepţional basat pe considerarea împregiurărilor, — carele însě nu se poate estinde mai încolo de 5 ani şi, şi acesta încă numai în tip de frăţiă.

Ce înţeles poate avè o atare dispunere? În puterea căreia candidaţii de profesură, cari se pregătesc pentru scoale medie, a căror limbă nu este limba statului se fie obligaţi a depune rigorosul de profesură eschisiv în limba statului încă şi în casul când cursul de cualificare pentru profesură îl a terminat la un institut cualificatoriu propriu al naţionalităţei şi confesiunei sale?

Sensul dispuseţiunei acestia cu atât mai puţin se poate pricepe, şi raţiunea ei cu atât mai anevoie se poate petrunde cu cât necsul logic între dênsele e mai puţin. După modesta nostră cuprindere, înţelesul acestei dispuneri împreună cu acelorlalte amintite mai sus, singură numai a doua ideă fundamentale amintită mai sus e în stare de a ni'l desluşì.

Însě aceaste cu respect la Transilvania nu se pot împăca cu art. de lege 55 adus în dieta Transilvană dela 1790/1 şi sanţionat, carele cuprinde şi următoarele: „*Benigne annuente Sua Majestate, communi statuum voto statutum est: ut liberum sit singularum quatuor religionum Ecclesiis ..... ubicumque .... sacra saedes turres atque scholas absque ullo impedimento extrui facere, prout vigore praesentis articuli singularum religionum status asicurantur, quod in moderno .... actu possessorum, ac in futurum exstruendorum templorum, collegiorum et gymnasiorum usu nunquam turbabuntur.*“ *)

Acum dacă ponderăm afacerea aceasta cu cumpăna dreptăţii aflăm ca proiectul de sub discusiune nunumai este în conflict cu articlul regnicolariu adus la 1868 în obiectul egalei îndreptăţiri a naţionalităţilor, eară cu destingere se impotrivesce cu §§ 14, 17 şi 26 ai aceluia, dară afară de aceea pre calea esperienţiei de toate ḑilele ne putem convinge încă şi despre alte două lucruri, şi anume:

Ântâiu despre acel fenomen, că ideа de naţionalitate şi convicţiunea născută din îmbrăţişarea conscià a ei astăḑi este în Europa unul dintre cei mai puternici motori spirituali; ea pune în mişcare inimile, aţîţă spiritele şi le ocupă foarte viu; şi

a doua că a impedeca pre terenul culturei această idee şi espresiunea convicţiunei născute din trînsa, sau a o restringe cât de puţin, ar fi în contra apriatei dispuneri a §-fului 17 din legea despre naţionalităţi, care între altele ḑice: „Scopul cel mai înalt fiind şi pentru stat a se îngrijì despre aceea ca cetăţenii conveţuitori ai patriei de ori ce naţionalitate sě se poată cultiva în limba lor maternă întru toate până acolo unde se începe cultura academică mai înaltă.

Afară de aceea ori ce improtivire pre calea culturei naţionale, e în stare de a amărì spiritele, ma şi ale aţîţa; ear' apesarea faptică — unde se întempla — de comun produce şi discordii nu de puţină însemnătate.

Şi toate aceste precum e sciut, se întêmplă din causa aceea că fie cine preţuesce naţionalitatea s'a, şi o privesce de un tesaur preţios, fie care 'şi iubesce naţiunea ear' aceasta la noi la Români cu atât capetă pont mai mare, cu cât, că limba naţionalităţei sau a poporului e şi limba bisericei noastre; şi de aceea ori cine e convins că încetarea limbei ar' trage după sine şi apunerea bisericei noastre.

Deci la Români limba naţionalităţii şi în interesul bisericei se consideră de un tesaur de mare preţ; şi ca condiţiune de vieaţă a bisericei recunoasce ori cine şi necesitatea ca nunumai studiele bisericesci, ci şi învěţăturile cualificărei pregătitoare, carea se face în scoalele medie sě se propună în limba naţionalităţei.

Dintr'a ceste sě vede, că pre când la alte popoarě şi naţiuni limba naţională este de preţ mare numai în interesul poporului şi a naţiunei ca atare; la noi ea este de moment foarte mare şi în interesul bisericei.

Deci dacă popoarěle şi naţiunile cele mai culte — precum în patria noastră dulce maghiarii — aduc tribut foarte mare naţionalităţei a cărei spresiune de frunte e însě-şi limba i sânţesc mai mult şi sacrifică toate, şi se afirmă, că toate aceste sûnt în ordine şi la locul sěu: poate-se imputa altora? dacă şi dênsele, deşi nu stau pe aceea treaptă de cultură 'şi preţuesc şi iubesc naţionalitatea, şi nu sûnt aplecate a se despărţì de cătră ea; ci sûnt gata şi însě'şi limba, spresiunea ei a o urmărì cu atenţiune viuă totdeauna şi pre tot locul, unde, şi când e vorba de ea, a o îmbrăţoşa, şi la cas când s'ar despreţuì, s'au chiar s'ar pune în periclu, a o scutì pre calea sa cu toate mijloacele legale şi a o apěra.

Întru adevěr se pare, că în ḑilele noastre pre terenul naţionalităţilor numai aşa se poate prevenì ori ce amărăciune a spiritelor, numai aşa se poate liniscì atenţiunea publică jaluză, numai aşa se poate întărì armonia binecuvêntatei convieţuiri pacifice, carea este cea mai ferbinte dorinţă a noastră a tuturor, armonia coherenţei şi al colucrării, dacă pre terenul acela dreptatea umblă mână în mână cu ecuitatea şi justiţia distributivă cu adevěrata amoare a deaproapelui, după care dacă se dă fie cărui, ce este al sěu, şi nice unul nu e scurtat întru aceea ce i se cuvine şi în puterea dreptului naturală; ângerul păcei sânte de sigur petrece între dênşii, şi întăresce concordia neconturbată, cărei nunumai 'i dă statoria neschimbată, dară şi asigurează pentru toate timpurile.

Deci după cele ḑise fiind chiară împregiurarea, că proiectul din cestiune adoptează principii, şi pune în prospect dispoṣiţiuni de acele, cari nu pot fi aduse în consonanţă nici cu interesele bine înţelese ale instituţiunei, nici cu dreptatea şi cuveninţa, nici cu justiţia distributivă, consistoriul archidiecesan subscris cu onoare aşterne aceea cerere cătră prea onorata Casă representativă regnicolară, ca sě binevoească a delătura proiectul din cestiune şi a refusa pertractarea meritoare a lui. Între altele pe lûngă o alutare patriotică rĕmânem.

---

*) Cu învoirea graţioasă a Majestatei sale staturile cu vot comun deciseră: ca Ecclesielor fie cărei dintre cele 4 religiuni se le fie iertat a zidì fără nici o pedecă, ori unde biserici, turnuri şi scoale, — precum în puterea articlului presinte staturile fie cărei religiuni se asecurează, că nici odată nu vor fi turburate în usul bisericilor, colegielor şi gimnasielor, cari le posed acum şi cari le vor ridica în viitoriu.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan gr. c. ţinută la Blaj în 3 Februarie 1882.

Dr. *Ioan Vancea* m. p.,
archiepp. şi metropolit.

Simeon Pop Mateiu m. p.,
protonotariu consistorial.

Varietăţi.

* (Alegeri la sinodul archidiecesan. (Continuare din nr. 30) În cercul *Turdei*: Iosif Puşcariu adv. Artemie Feneşan prof, gimn. în cercul *Orestiei-Devei* Dr Ioan Pop medic Daniil David înv. in cercul *Clujului* Vasilie Almăşan adv., Petru Nemeş not. public; în cercul *Solnocului* Dr. Ioan Borcia, Ioan Cipu concip. financial.

* (Cu privire la listele despre cari amintirăm în primul nostru articul din n-rul 30 că au cerculat pela membrii representanţei comitatului spre scopul contribuirei de 1 fl. pentru un monument al martirilor din 1848 din Arad, aflăm că un membru de frunte român al representanţei comitatului a înapoit cuitanţia despre 1 fl cu următoarea preanimerită observare: „Pietatea către victimele funestei revoluţiuni sĕ o cultivăm în inimile noastre. Îstoria imparţială este deajuns pentru o tristă revocare în memorie. În aceea îşi poate afla tot însul pre ai sei. Nu am poftă de a concurge la spesele prodigue ale monumentului intenţionat. Vai cât de imbecil criteriu al simţemintelor patriotice este contribuirea ce se cere.*) Me rog a se retrimite la locul seu recunoscinţa oficială scrisă pe numele meu“.

* (Lista pentru Săcelenii arşi*) şi raportul adunărei generale a „Albinei, precum şi alte sûntem siliţi a le amâna pe nrul de Joi

* (Alarmă de foc.) Duminică seara nemijlocit înainte de 10 oare se auḑiră pe stradele Sibiului signale de trimbiţe cari vestiau foc. Din norocire după vênturi orcanice de mai multe ḑile timpul era foarte liniscit. Focul aşa dar care îsbucnise în suburbiul de jos dela Poarta Ognei, a fost în grabă suprimat.

*(Sub pretecstul că sûnt arşi) sĕ arată pe stradele Sibiului poate şi în alte părţi mulţi îndiviḑi mai cu samă Ţigani, cari cer milă. Publicul dar cu de osebire organele poliţiane ar trebuì se nu scape din vedere că sunt şi indiviḑi de soiul acesta, cari fac abus de nenorocirirea adeveraţilor nenorociţi şi se i deosebească cerêndule documentele de legitimaţiune.

* (Un ingineriu român prisonier la Unguri.) „Resboiul W. *) primesce dela o persoană demnă de toată credinţa, din T. Jiului, următoarea scire dată ca positivă:

La 7 ale curentei, d. Ionescu, inginerul-şef al judeţului Gorj, a plecat împreună cu conductorul liniei Bumbesci-Petroşani, cu capul de zidari, cu un picher şi cu doi minari, pentru ca sĕ studieze această linie. — Ajungênd la graniţă, a trebuit vrênd ne vrênd sĕ meargă pană în Petroşani ca sĕ doarmă. A doua ḑi au stat acolo spre a se odihnì, şi pentru că la 9 ale curentei trebuia sĕ se întoarcă înapoi, ca sĕ nu fie superaţi de jandarmi s'au prezentat autorităţei locale ca s'o înscìinţeze, cu toate că tot personalul ce însoţia pe d. Ionescu este cunoscut de toţi locuitorii Petroşanilor şi chiar de autorităţile de acolo.

Domnul Solga-Biro cum se numesce în partea locului capul autorităţei administrative, un fel de subprefect, spuse întâiu d-lor Ionescu că poate fi sigur că niminea nu'l va supera; mai târḑiu însĕ, adecă tot în ḑiua de 8 la oarele 7 seara, acel Solga-Biro însoţit de trei gendarmi bine armaţi, vine şi i declară că are ordin dela prefectul din Deva sĕi sigileze ori-ce hârtie ce va găsì la dênsul şi că nici d-sa (Ionescu) nici cei cari 'l însoţesc nu pot pleca, pănă la al doilea ordin!

Pe cât se vede, autorităţile de acolo cred că au a face cu vre un colonel de stat major, care a venit sĕ ridice vre un plan strategic.

Această impregiurare s'a telegrafiat prefectului din Gorj; dar nu se scie ce o fi făcut, căci d. Ionescu continuă a fi secuestrat la Petroşani împreună cu cei lalţi.

Cu această ocasie, vĕ însciinţez că în acest moment Petroşanii este bântuit de o epidemie groasnică de vĕrsat negru care seceră pe fie care ḑi mulţime de oameni, fără ca guvernul nostru sĕ ia vr'o precauţiune pentru ca această epidemie sĕ nu fie întrodusă şi în ţeară.

* (Mulţămită publică.) Subsemnaţii, venim cu profunda stimă, a esprime cea mai profundă mulţămită P. T. Doamne şi Domni, cari au binevoit a contribuì în favorul blbliotecei gimnasiului român din Brad, şi în favorul blbliotecei „subreuniunei“ înveţătorilor români din Zarand, cu ocasiunea balului român arangiat 30 Ianuarie st. v. 1882, şi anume: Georgiu Părĕu adm. ppres cu 3 fl. Teodor Pop adv. 5 fl. Petru. Truţia adv. 4 fl. Brady Lipoth subpr. 3. fl. Luca George 3 fl. S. Borlea adv. Emanuel Klein, Jul'a George, Pataky Iános, Simeon Piso, Porsch Iozsef, Pietsch Antal, Împĕratu George, Rosalia Kugel, Dirina Mihaiu, Brady Albert, Kovács Iulia, Secărian George, Irodenca Ladislau, Hargescheimer Lajos, Vilmos Sandor toţi a familie câte 2 floreni. Karácsony Sandor, Zeyh Árpád, Vasiliu Tomuţa, notariu a personă câte 2 fl. v. a. I. Cuitian, I. Luca, Nic. Obedĕu, C. Costinu prof. Dercsénz Iozsef, Dna L. Pop, Feier Aron, Olariu Nicolae, a familiă câte 1 60 cr. Bogdan Candinu a familia 1 fl. 80 cr. Lazar Comşa par., Victor Pataky a fam. 1 fl. 50 cr. Simeon Bacilla paroch în Ormindea a fam. 1 fl. Zoe Mihelţan protoppesa, Estıra Francu, St. Socaciu, I. Costea, Kristovits, M. Domokos, Ioan Stănilă paroch, S. Ardeu par. Dirina George, I. Rusu, G. Românu paroch, Ioan Câmpeanu, Nistor Fugata, L. Perianu N. Bedea, Szabo Dénes Dane Ilka, Konya Denes, Basiliu Demian, G. Ignaton, Irina Socaciu, Bogdan Teodor, Szöcs Lajos, Kádár, Lázár Laszlo, L. Zaharie par. T. Perianu, G. Bogdan, Păcurariu paroch, G. Danilă Golcea Lecreţia, Nicolau Fugata notariu, I- Roman par. I. Irimie par. Simeon Groza par. Silviu Bolfa, Nicol. Henţiu not. Paul Stoica, Bela Caroly, Gall Marton, Botta Petru, Deutsch Ignatz, câte 1 fl. v. a. St. Haragusiu 50 cr. N· Mateiu 20 cr. I. Comşa 50 cr. Coposu 50 cr. Marcu Avram 50 cr. Bocan G. 50 cr. Ioan Parva 30 cr. N. Becsa 50. Adamovics 50. cr.

Prin dnul notariu Vasiliu Tomuţa din Ribiţa sîb colectat dela următorii P. T. Domni:

Petru Vlad 1 fl. Dumitru Niţă 20 cr., I. Olariu 20 cr., Nic. Comşa 20 cr., Ar. Comşa 20 cr., Adam Epure 20 cr., Nic. Dusian 40 cr., Nic Obedeu 30 cr., Ioan Los 1 fl., Cornelia Cosma 2 fl., T Huţu 20 cr.

Toţi din comuna Ribiţa

Urs Cirica 50 cr., Petru Dobarcan 10 cr., I. Indrei 10 cr., Nic Dreghiciu 20 cr., Petru Visa 10 cr., I. Isan 30 cr., G Lupu 10 cr., F. Filip 10 cr., P., Miheţ 20 cr., V. Davîd 10 cr., P. Lup 20 cr., G. Routa 20 cr., G. Dobarcan 50rc., Laped. Dobêrcan 20 cr., N. David 10 cr., N. Faur 20 cr., Nic. Routa 10 cr., Vas. Routa 10 cr., P. Routa 30 cr., I. Simeon 40 cr., Aug. Dobârcan 20 cr., Petru Faur 30 cr., M. Dobârcan 20 cr., Toader David 30 cr., Pet. Dobârcan 20 cr., Pet. Iasan busnea 50 cr., I. Lup 30 cr., G. David 20 cr., L. David 30 cr., Teod. Zeri 1 fl., Nic. Miheţ 30 cr., I. Dobârcan 10 cr., P. Visa 10 cr.,

Toţi din comuna Iuncu.

Const. Michaescu 20 cr., G. Dan 20 cr., Pet. Iazan 30 cr., Pascu Dan 20 cr., Sol. Trifa 20 cr., Sol Iancu 10 cr., I. Dan 10 cr., Niculae Iancr 20 cr., Ad. Clesiu 30 cr., N Cleşiu 30 cr., A. Iezan 20 cr., Petru Iancu 10 cr., I. Trifa 20 cr., P. Dan 10 cr., N. Cleşiu I. Iancu 10 cr,, Nic. Tomuşu 20 cr., Florea Popa 10., Nicolae Trifa 10 cr., Sim. Trifa 20 cr., I, Cleşiu 10 cr., M. Miohaescu 10 cr.,

Toţi din comuna Ribiţiora.

Preste tot prin zelul laudabil a domnului Vasiliu Tomuţa notariu, s'a colectat dela economii din comunele sus numite 18 fl. v. a.

Venitul întreg brutto a fost 137 fl. 60 cr.

Spesele au fost 42 fl. 75 cr.

Venitul netto 94 fl. 85 cr.

Bradu în 18 Martie n. 1882.

Ioan Germanu, *Anania S Hodoş*,
pres. subr. înveţ. secretariu.

Loterie.

Vineri în 24 Martie n. 1882.

Viena: 15 83 33 72 9
Timişoara: 43 85 58 39 49

Bursa de Viena şi Pesta

Din 24 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.25	118.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.30	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.75	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.75	133.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.—	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane.	96.25	96.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.80	74.75
Datorie de stat în argint . . .	75.70	75.75
Renta de aur austriacă	92.75	92.75
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.—	129·—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	819.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	313 10	314 50
Acţiuni de bancă de credit ung.	308.75	309.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	117.—	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.90	109.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Na oleon.	9.53	9.53
100 marce nemţesci	58.70	58.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.30	120.50

ad. Nr. 65. [39] 3—3

CONCURS.

Venind în vacanţă 6 din stipendiile acordate la învĕţăcei de meserii în anul 1879 se scrie prin aceasta de nou concurs la şese stipendii de câte 25 fl. v. a. pe an, pentru tineri români, cari voesc a învĕţa una din următoarele meserii: rotăria, dulgheria (lemnăria, bărdăşia) faurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, palarieria, curelaria s'au şelaria.

Cererile au se fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez, din care sĕ se vadă, că concurentul este de nascere Român şi că are cel puţin vêrsta de 14 ani

2. Atestat scolastic, din care sĕ se poată vedè, că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria şi se cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară, precum maghiară s'au germână.

3. Revers dela părinţi s'au tutori prin care acestia se deobligă, că vor lăsa pre fii lor se înveţe meseria, la care se aplică, pănă când vor eşì sodali cu atestat în regulă.

4. Un esemplar din Contractul ce părintele s'au tutorul concurentului va încheia cu măiestrul, la care învĕţăcelul întră la meseria ce şi-a ales.

Cererile astfel instruite sûnt a se înainta subsemnatului comitet pănă în 1 Maiu st. n. a. c.

Din şedinţa comitetului „Asociaţiunei Transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“, ţinută la Sibiiu în 7 Martie n. 1882.

Iacob Bologa m/p., Dr. **D. P. Barcianu** m/p.,
secretar al II-lea

---

*) Pănă atunci rugăm pe cei ce mai vor se participa eu oferte benevole să se însinn la Redacţiune.

*)Alusiune la cuvintele îngimfate din apel, unde sĕ face provocore la simţemintele patriotice (hazafiui érzelmekre.)

*) A început a ne venì earăşi după o pausă îndelungată.

[41] 3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate preţul.**

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 32. Sibiiu, Joi 18/30 Martie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Martie

Delegaţiunile sûnt convocate pe 15 Aprile n. la Viena.

Desbaterea proiectului despre puterea armată în casa deputaţilor Ungariei este terminată şi votată şi chiemarea clasei a patra de etate.

„P. Ll.“ şi alte ḑiare unguresci sûnt foarte neplăcut cuprinse de o corespondenţă în „Allg. Ztg“ din Angsburg. Corespondenţa cade ca o bombă în mijlocul bucuriei pentru manifestaţiunile Nemţilor din Panciova, Timişoara şi alte părţi ale Ungariei. „Cine trăiesce aici, ḑice „corespondenţa (din Ungaria, publi„cată în Allg. Ztg)“, aude şi cetesce, „ḑi de ḑi, erupţiunile urei contra Ger„maniei, călduroasa veneraţiune a „lui Gambetta, cochetarea cu toţi „matadorii panslavistilor, acum cu Ig„natieff, care într'un memorand ar „fi răpit de entusiasm pentru o Unga„rie independentă, acum cu Scobeleff „care s'ar fi esprimat cătră un in„terviev că, admiră „cavalereasca „naţiune maghiară“ cu Liwbibra„tici, Ristici şi cu alţii şi cine „consideră că partida independenţilor „cuprinde aproape toată viţa maghiară, „până când deputaţii majorităţii sûnt „aleşi cu sprigin guvernamental în cer„curi nemaghiare: *acela nu se poate „desbără de grigea că în momentul deci„ḑĕtor nu vom găsì pe Austro-Ungaria „pe partea Germaniei, sau o vom găsì „clătinându-se de influenţe contraḑicĕ„toare şi neharnică de a participa cu „efect la cooperaţiune.*“

Cu tot nĕcasul lui „P. Ll.“ şi colegilor sei, corespondenţa nimeresce cuiul în cap, că politicii maghiari n'au o atitudine hotărîtă în politica din afară cum e cea din lăuntru cu maghiarizarea naţionalităţilor. Ei creḑênduse ca atari putere mare, spun neîncetat, „că noi vom“ face asta, că „noi vrem“ ceea în Europa, ca şi cum Europa ar atêrna numai dela dênşii. Prin aceasta ni se pare că toate naţiunile mari şi mici din Europa săturându-se de mândria cea stearpă de fapte folositoare în lăuntru şi de o atitudine hotărîtă în afară se înstrăinează nu numai de Maghiari ci şi de monarchia Austro-Ungară. Corespondenţa de mai sus ni se înfăţişează ca o perspectivă pentru o apropiată abḑicere a alianţei germane, pe care s'a zidit toată politica orientală a monarchiei dela cel din urmă resboiu oriental încoace.

Până când între monarchii Germaniei şi Rusiei se schimbă telegramele cele mai cordiale; până când marele duce rusesc Vladimir este oaspele curţei din Viena şi petrecerea sa în Viena se aduce în combinaţiuni politice — vin din Rusia scirile cele mai serioase. „Post“ din Berlin observă la scirile despre nisuinţele ţarului rusesc de a întreţinè relaţiuni amicabile cu monarchiile vecine, că la curtea din Petersburg se petrec lucruri ca pe timpul lui Ludovic al XVI în Francia. Guvernul caută a întreţinè relaţiuni bune cu guvernele străine eară girondistii întrigau şi forţau resboiul. Şi „D. Ztg“ din Viena află că împregiurările din Petersburg seamănă cu cele dela curtea Burbonilor din Paris înainte de revoluţiunea cea mare.

Gazeta germână din Braşov „Kronstädter Zeitung“ şi „Gazeta Transilvaniei“

asupra representaţiunei bisericesci greco-orientale române din Ungaria şi Transilvania în causa proiectului de lege pentru scoalele medie.

„Kronstädter Zeitung“ din 8 Martie a. c. în revista sa politică ḑice:

„Archiepiscopul-Metropolit din Sibiiu Miron Romanul a substernut dietei ungare un memorand, prin care în numele bisericei greco-ortodocse române din Ungaria şi Transilvania se pronunciă în modul cel mai resolut şi aspru contra tendenţelor de maghiarisare din proiectul de lege pentru scoalele medie. Constructiunile finale ale memorandului sûnt:

„Cercurile deciḑĕtoare par la asternerea acestui proiect de lege a nu 'si fi tras seama cu acea impregiurare faptică, că în toate clasele naţionalităţilor compacte nemaghiare din patriă cunosciinţa naţionalităţii sale proprii atâta e de desvoltată încât acesta nu se mai poate sugruma, aplicese în contră-i ori ce sistem sau ori ce mĕsuri. Aceasta consciinţă se raḑimă pe base morale, şi din aceste base 'şi ia putere şi pentru apărarea sa. Ori ce încercare dar carea tinde la suprimarea consciinţei de naţionalitate, poate se crească până la o greşală politică, carea pentru liniscea internă a cetăţenilor şi deopotrivă pentru interesele mai înalte ale statului poate se aibă urmări dăunoase.

„Gazeta Transilvaniei“ tot din Braşov şi tot cu datul 8 Martie reproduce părerea jurnalului maghiar oficios „Hon“ asupra representaţiunei din cestiune. Din reproducere estragem următoarele:

„Această representaţiune — scrie „Hon“ — abstrăgênd dela esageraţiunile ei şi dela îngrigirile nebasate ce le esprimă ici şi colo, este cu mult mai obiectivă şi mai moderată decât memorialele Sasilor şi a Archiepiscopatului greco-cat. dela Blaj, cari resping proiectul de lege în total, „en bloc.“ Memorialul Metropolitului Miron Romanul recunoasce dreptul de inspecţiune al statului şi e numai contra estinderei prea mare a acestui drept, precum o voesce proiectul de lege; representaţiunea se pronunţă în mod simpatic şi asupra limbei oficiale a statului....

După aceste „G. Tr.“ ḑice:

Aceasta este părerea generală a lui „Hon“ despre representaţiunea Metropolitului Romanul. Noi suprimăm deocamdată durerea ce-o simţim pentru laudele ce il e face din causa că ar' fi recunoscut dreptul de amestec al guvernului unguresc în afacerile bisericei române gr. or. Asteptăm se vedem cum este formulată representaţiunea dela început până la sfêrşit. Deocamdată însĕ nu ne putem reţienè de a cita acì Art. I din disposiţiunile generale ale „Statutului organic“ al bisericei greco-orientale române din Ungaria şi Transilvania“ care sună aşa:

„I. Biserica gr. or. română din Unga„ria şi „Transilvania, ca biserică auto„nomă, după dreptul ei canonic, garantat, „şi prin art. de lege al IX din anul 1868 — „pre lûngă susţinerea în întregitate a drep„tului de suprema inspecţiune al Majes„tăţii Sale, îşi regulează, administrează „şi conduce independent afacerile sale „bisericesci, scolare şi fundaţionale în toate părţile şi factorii ei constitutivi, după forma „representativă...“

Cât pentru simpathia, ce ar' dovedi'o representaţiunea Metropolitului Romanul pentru limba oficială a statului, apoi paragraful penultim 175 al statutului organic ḑice: „Limba oficială în toate trebile bisericesci, scolare şi fundaţionale, atât în întru, cât şi înafară ... este cea română.“

Astăḑi aflarăm, că s'au trămis deja pe la fruntaşii din Metropoliă representaţiunea memorată, tipărită (negreşit pe spesele Metropoliei) în limba maghiară, fără ca se 'i se alăture măcar o traducere românească. Se fie oare aceasta o noauă dovadă de „simpathie pentru limb'a oficială a statului?“

Faţă de asemeni stranie porniri numai ştim ce se credem — ne stă mintea în loc!

În Nr. dela 12 Martie n. „G. Tr.“ începênd publicarea proiectului de representaţiune face următoarea întroducere:

Cetitorii nostri sciu că înainte cu câtva timp consistoriul archidiecesan gr. or. a ţinut şedinţă şi a hotărit a face o representaţiune la dietă contra proiectului dlui Trefort şi a provoca şi pe celelalte diecese se facă representaţiuni identice. Dela Arad şi Caransebeş însĕ s'a cerut a se face o representaţiune colectivă a întregei Metropolii. Urmarea naturală era ca sĕ se convoace consistoriul metropolitan. Aceasta însĕ nu s'a făcut ci representaţiunea din cestiune a consistoriului archidiecesan s'a predat simplu Metropolitului ca se lucre Esc. Sa o representaţiune pentru toată Metropolia.

Urmarea acestei procederi, care numai constituţională nu se poate numì, este că Representaţiunea înaintată dietei de către Esc. Sa Metropolitul difere în unele puncte esenţiali de vederile consistoriului archidiecesan şi aceasta, precum ne a fost semnalatat'o organul oficios unguresc „Hon“ în defavoarea aperarei dreptului nestirbit de autonomiă bisericei. Din causa aceasta aflăm de bine a publica mai ântâiu după „Telegr. Roman“ proiectul de representaţiune al consistoriului archidiecesan gr. or.

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

Precuvêntare

şi motive la proiectul de regulament al consistoriului metropolitan.

(Urmare.)

Dar şi acest membru a retăcut causa cea esenţială, pentru ce consistoriul metropolitan esistă numai după nume, nu şi în faptă? — pentru ce nu s'a pus el în activitatea, la care e chiemat? şi cum de nu s'au aflat între cei 21 membri consistoriali măcar unul, care se insiste din toate puterile la aceea, că mai nainte de toate consistoriul sĕ se constitue şi sĕ se întocmească aşa, ca se corespundă gravei sale responsabilităţi. Cum de 21 membri consistoriali, tot bărbaţi distinşi şi cu bună reputaţiune insistă de 12 ani într'o pasivitate apatică faţă de imperativa necesitate, ca sĕ se caute şi sĕ se afle o instituire la consistoriul metropolitan mai practică, mai sprintenă şi mai corespunḑĕtoare scopului.

Ce folos dacă singuratecele roate a unui mechanism cât de imposant, compus din metalul cel mai renumit, zac disparate şi aruncate în toate laturile fără plan de combinaţiune, fără de a fi puse în lucrare, — fără focul, care sĕ le dea aborul vieţii, — şi fără directivele spre scopul esistenţei sale? —

Ce e drept — consistoriul metropolitan a improvisat în sesiunea penultimă a congresului oare care regulament pentru afacerile sale interne — dar şi acesta — ce regulament?... La prima vedere congresul s'a convins despre aceea, ce în cei trei ani mai departe espiraţi s'a dovedit pre deplin, că un ce imperfect ca acela nu poate da vieaţă consistoriului, şi de aceea fu îndrumat se presenteze altul mai corespunḑĕtoriu atât în privinţa materiei cât şi a formei.

Această îndrumare făcêndu-se la propunerea mea, consistoriul m'a onorat cu provocarea, ca sĕ'mi dau părerea: în ce chip aşi crede, că s'ar putè îndrepta lucrul? şi eu cu bucurie am prins ocasiunea de a elabora şi presenta proiectul de faţă.

Principiele ce le am desvoltat în acest proiect sûnt aceleaşi norme generali, ce regulează afacerile interne la ori ce organ central de executivă, fie acela civil, militar sau bisericesc — administrativ sau judecătoresc; — numai că eu le am acomodat trebuinţelor şi împregiurărilor noastre speciale. —

M'am convins adecă mai ântâiu că aparatul consistoriului metropolitan încă nu e întocmit aşa, ca sĕ poată forma un organ executiv, şi al doilea că până acum nu are o instrucţiune precisă, după care sĕ se îndrepteze afacerile sale interne.

De aceea am împărţit proiectul în două părţi, adecă prima parte despre întocmirea internă a consistoriului metropolitan, şi a doua despre ordinea afacerilor sale, — la care apoi am adaus şi o a treia parte despre disposiţiunile transitorie.

I. Ce se ţine acum în special de prima parte, este constatat, că ori ce organ al executivei centrale trebue sĕ fie de composiţiune dicasterială, — pe când consistoriul nostru metropolitan, în loc sĕ se întocmească pe sine aşa, a luat o direcţiune parlamentară, s'a făcut pe sine un Congres în miniatură, o congregaţiune marcală antemarţială. Haid sĕ mergem cu toţii la marcal, sĕ înjurăm odată bine pe föişpanul — sau sĕ strigăm: aşa e Măria ta!! — apoi sĕ mergem buni şi rĕi, mameluci sau răsvrătitori la masă la el, sĕ mâncăm odată bine şi se bem în sănătatea lui — apoi nepustindu-l ear'— sĕ ne ducem fie care la ale sale.!!

Şi întru adevĕr ce face şi Consistoriul nostru metropolitan? El se adună odată — cel mult de douĕ ori pe an, dela apus şi dela rĕsărit, dela meaḑă-ḑi şi dela meaḑă-noapte, din depărtări de sute de miluri, — ei! şi ce fac membrii adunaţi? mai ântâiu se întreabă unul pe altul, că e ceva de lucru? — şi dacă prind o piesă douĕ rĕtăcită — Dḑeu scie de unde, şi de când? sau dacă e de elaborat vre un proiect la ordinul congresului, ori de a esecuta vre un conclus al acestuia, — consistoriul esmite din sinul sĕu o comisiune, comisiunea o subcomisiune, subcomisiunea un referent, care stând apoi pe gâtul metropolitului vre o sĕptĕmână-douĕ sub cuvênt, că-i trebue una, că i trebue alta, că trebue sĕ ceară date dela organele inferioare, — că până atunci nu poate lucra nimica, — şi în fine după mare trudă şi chinuri, se adună ceil'alţi membri, — cari au perdut într'aceea timpul şi diurnele prin oteluri, fără de nici un lucru, — la o şedinţă, unde se hotăresce în sfêrşit, ca se hotărească altă dată, Dḑeu scie — când se vor mai aduna! —

Dacă totuşi pentru decor — au elaborat vre-o piesă-doue, şi le lasă acì, ducêndu-se toţi acasă ca făina orbului, — apoi tu Metropolitule veḑi ce vei face cu ele? —

Metropolitul vĕḑênd, că lucrările lăsate ori nu sûnt de treabă, ori nu le poate cetì, ori din altă causă nu le poate espeda, ne ajungêndu-i timpul ale face însuşi pe toate le lasă se zacă până se adună, ear' consistoriul, sau până când inevitabilul referent chiemat sau nechiemat vine din marea depărtare, ca sĕ'i spună, că ce păcatele a lucrat! sau mai bine ḑicênd — ce a voit sĕ lucre!

Întreb eu acum: este asta o întocmire de esecutivă centrală a unei provincie metropolitane de un milion şi jumĕtate de credincioşi? Şi sûnt ostenelile, sûnt spesele de călĕtorie a unui aşa mare aparat cum e consistoriul metropolitan demne de un resultat aşa de puţin? sau că cu acelea s'ar putè face o întocmeală mai potrivită?

Respunsul ni'l dă primul capitlu al proiectului present. — In special:

1. Organul centrale esecutiv — dacă e ca sĕ corespundă chiemării sale — trebue se fie un organ stabil şi permanente în activitatea sa, care se lucre şi se privegheze ḑiua şi noaptea nu numai asupra trebilor sale centrale, dar şi asupra tuturor părţilor constitutive şi subordinate ale bisericei în toate direcţiunile, şi se servească acestora de model a unei activităţi neîntrerupte şi neobosite.

Aceasta se poate ajunge numai aşa, dacă fie-care secţiune principală a trebilor metropolitane, precum e cea bisericească, cea scolară şi cea epitropească va avè câte un referent stabil, cu locuinţa în Sibiiu şi salarisaţi cum se cuvine.

Acestia sĕ lucre în continuu, sĕ espedeze îndată toate curenţiele, şi se prepare toate referatele şi proiectele aşa, ca pre când se adună consistoriul metropolitan se le afle gata, ca se le poată delibera îndată, şi hotărì în merit.

2. Apoi ce lipsă are esecutiva, ca pentru fie-care causă, adese ori foarte bagatelă, sĕ se adune întreg aparatul consistorial?

Ce ar face curia judecătorească cu 60 de membrii, şi ministeriele cu atâţi consiliari, secretari şi concipisti, dacă pentru fie-care causă s'ar aduna se delibereze cu toţii? — Toate acestea se decid în senate sau secţiuni speciali în numele curiei respective a ministeriului — fără se ia parte la ele tot personalul.

Înseşi agendele aşa numite plenarie se decid în senate ḑise plenarie dar restrinse la un personal anumit.

Deci împărţirea lucrului după natura lui şi după o serie sistematică a personalului — cu circumscripţiunea cercului de activitate a fie-cărui factor, precum şi o substituţiune corespunḑĕtoare la casuri de împedecare a avut în vedere capitlul al doilea din proiectul nostru, ca mechanismul se nu se poată opăcì nici odată.

3. Consistoriul metropolitan ar remânè o masă crudă, dacă nu ar avè la dispoşiţiunea sa şi organele aşa numite ajutătoare.

Când vedem, că Metropolitul însuşi trebuie se protocoleze, se rubriceze, se caligrafeze, se colaţioneze, sĕ cuverteze, se poarte jurnalele de percepţiune şi controlă, se contabiliteze, etc. etc. — apoi unde îi remâne timpul şi atenţiunea pentru priveghierea asupra întregei provincie metropolitane, şi se le vadă toate cu ochii de vultur, — apoi se dea parola de comandă pentru toate grupele trupei sale cele estinse?

Deci pentru întocmirea cea corespunḑĕtoare a organelor ajutătoare sĕ îngrigesce capitlul nostru al treilea.

4. Nu e destul ca se avem personal deplin la aparatul esecutivei noastre centrale, ci e de lipsă mai iminentă, ca fie-care oficial sĕ fie deplin cualificat în chiemarea sa, şi ca fie-care după cualificaţiune sĕ fie pus la locul seu.

Ce ar fi de fabrica aceea, unde faurul ar apuca se cioplească lemne, — lemnariul s'ar pune la zid, — zidariul se croiască haine etc.?

Şi într'adevĕr, dacă vedem în organismul nostru esecutiv — de esemplu — bărbaţi cari toată viaţa lor şi o a consacrat numai studielor bisericesci sau scolare, fără se fi venit vreodată în posiţiuni de a vinde sau cumpĕra măcar piper de un cruceriu, şi fără sĕ fi avut ocasiune de a vedè măcar la cel mai inferior precupeţi cum duce conto-curentele şi celelalte cărţi de contabilitate comerciale, sau oficiale, — se însărcinează cu referada şi conducerea trebilor economice sau aşa numite epitropale din întreaga provincie metropolitană sau din o întreagă diecesă eparchială, — pe când pe de altă parte bărbaţi, cari au administrat averi şi moşii intinse, au purtat jurnale de economie, au manipulat cu capitale, au făcut controla şi bilanţele economiei sale, — s'ar pune în fruntea trebilor scolastice — fără se fi avut avut ocasiune în viaţa lor, ca se ia la mână vre-o carte pedagogică, fără se fi fost vreodată profesor sau director la vre un institut de învĕţământ, sau măcar vre un dascăl sătesc. Pentru evitarea unor astfel de inconveniente ne este capitlul al patrulea al proiectului nostru.

5. Dar am pus acum bărbaţi destui la disposiţiune, îi am ales după o cualificaţiune bine esaminată, îi am aşeḑat pe fie-care la locul seu, îi am dotat din resputerile noastre —, ce folos — dacă nu-'şi vor împlinì datorinţele lor? Ce folos, d. e. dacă un domn referente — marele consiliar metropolitan va umbla tot anul pe la sinoadele şi consistoriele diecesane şi nediecesane, pe la delegaţiuni, comisiuni şi subcomisiuni, pela academie, şi asociaţiuni, pela conferenţe naţionali, pela societăţi de speculaţii şi pela alte escursiuni numite şi nenumite — cu dìurne şi fără diurne? — Ce folos, dacă alt domn referinte se va alege de deputat dietal — şi va petrece tot anul la otelul „Cornul de vênat“ în Budapesta? Ce folos, dacă un al treilea domn referent va întemeia un ḑiuariu propriu; sau se va angagia ca colaborator sau corespondent, — bunăoară ca corespondentele trebilor noastre la „P. L.“ — la toate jurnalele din lume, — sau se va însărcina cu administrarea la douĕ trei protopopiate, — ca se nu le mai remână timp de aşi vedè de referata resortului seu? —

Deci nu motivăm mai departe capitlul al cincilea — ci mai amintim numai atâta, că legea disciplinară, ce e pusă în vedere la capitlul acesta, trebue sĕ fie cât mai draconică, şi încă o lege disciplinară pentru toţi.

6. Dar la instituirea de bărbaţi de specialitate, cu oficiu permanent şi cu sabia disciplinară a lui Damocles deasupra capului, — la localităţile şi recuisitele unui oficiu central bisericesc, bine organisat — după cum se pune acì în vedere — trebuesc şi mijloacele necesarie. — De unde sĕ le luăm? — — De unde?

Vi spun eu acì şi mai franc, decât a putut întra între cadrele codificate ale capitlului al 6-a.

Eată mai ântâiu avem un buget anual pentru consistoriul metropolitan, care şi altcum se chieltuesce.

Congresul adunat la câte trei ani odată costă din causa nepregătirei lucrurilor cu 8—10 ḑile mai mult, fiind însĕ pregătite — duse după cum intenţionează acest proiect, se poate cruţa 2—3000 fl. pe an.

Cu acestea toate se poate acoperì dotarea referenţilor şi a cancelariei metropolitane — de nu îndată, dela început împĕrătesce — totuşi binişor.

Dacă mai departe am aduce la metropolie toate fondurile comune metropoliei — precum e fundaţiunea lui Gozsdu şi a lui Dona, fondul pentru episcopiele înfiinţânde; şi dacă voiţi ca sĕ nu se mai certe Aradanii cu Caransebeşenii — chiar şi fondurile comune ale acestora, a căror administraţiune a latere costă acum la 5—6000 fl. pe an, mai adauge apoi şi fondul general de pensiune, fondul matrimonial, — fondul general al metropoliei, şi fondul congresului etc., — apoi numai din o fracţiune percentuale s'ar putè susţinè oficiele de casă şi de contabilitate.

Sĕ ne mai aducem aminte, că la congresul din a. 1868 s'a fost proiectat o cassă centrală metropolitană de depuneri şi economii pentru toate părţile constitutive ale metropoliei noastre. Oamenii nostri — ce e drept — au prins ideea, — dar în loc sĕ o realiseze la metropolie, o a realisat'o alăturea cu metropolia, ridicând acolo viţelul de aur, care li împarte dividende. — Cu aceste dividende am fi putut ridica o metropolie mai pompoasă decât templul lui Solomon. — Dacă până acum nu am făcut, se o facem de acì înainte, sĕ realisăm ce am ḑis se facem la a. 1868.

Apoi fondul nostru metropolitan încă cresce din an în an; — creştinii nostri contribuesc bucuros, unde biserica are lipsă, şi unde vĕd necesităţi reali.

Vom începe cu moderaţiune şi vom progresa până la perfecţiune.

Voinţă tare şi energie firmă, muncă şi ordine, disciplină şi încredere multă, şi cu ajutoriul lui Dḑeu se pot face toate.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sebeş, în 25 Martie 1882. Dle Redactor! Regret că am întârḑiat a Vĕ pune sub ochi şi un *„audiatur et altera pars“* ca cu atât mai bine sĕ puteţi petrunde în adevĕrul celor întêmplâte, dar nu mi-am adus aminte că tocmai dascălul Zevedeiu Mureşan din Ohaba, ginerele sorei dlui Dr. Păcurariu şi argatul supus al dlui Balomiri sĕ se grăbească a Vĕ lumina şi încă aşa de cumplit încât se nu sciţi încotro se daţi.

Deci ca On. public sĕ nu fie sedus, în interesul adevĕrului şi al dreptăţii mĕ vĕd necesitat a refera cu toată obectivitatea despre antecedenţiile şi decursul alegerei de primariu în Sebeş.

E vorba de trădare şi de neobservarea solidarităţii din partea unor Românì; dar cine a atacat solidaritatea şi de astădată, cine şi cum s'a folosit de ea şi mai nainte spre scopurile sale proprii şi din a căror guri înfectabile — când interesele lor personale, ale vreunei rudenie s'au ale unora din stăpânii cei mari veniau la mijloc — resunau la urechile oamenilor de omenie ca o ironie amară şi profanare cuvintele „în numele Românilor din Sebeş etc.“ vor arĕta cele următoare:

Aici însĕ mi se îmbie necesitatea a face mai nainte de toate o revistă scurtă asupra deceniului trecut. —

Era în an. 1872 când Românii pe aici — din motive, cari pre atunci 'şi aveau înţelesul lor — se hotărîseră a alege deputat la Dieta din B-Pesta pre un om al guvernului şi la recomandarea unui ilustru (? R.) bărbat de ai nostrii ne unirăm în B. care după aceea devenì şi ministru. Trecuse acum ḑile la mijloc, cu toate eram gata şi venì ḑiua alegerei. Ce a visat preşedintele clubului nostru preste noaptea din urmă, s'au ce n'a visat? destul că o oară înaintea alegerei se convoacă în ruptul capului o conferenţă şi urmarea a fost că în locul lui B. am ales pre M. B. care după aceea se esprimase către un Sebeşan în Pesta: „dacă m'aţi ales v'am plătit, ce mai aveţi cu mine?“ — Plătit sau n'au plătit, cui şi cât, aceea n'a fost pentru nasul nostru — a celor mai tineri — ca sĕ scim.

Aceasta fu adecă consecuenţa „solidarităţei.“

Vine anul 1875. Noi din cercul electoral al cetăţei Sebeş hotărîsem bine, rĕu, cu unanimitate pasivitatea şi speram că întru asemenea vor face şi fraţii nostri din scaunul Sebeşului şi poate ne şi ascultau dacă un Domn dintre cei de frunte din Sebeş n'ar fi eşit de dimineaţă pre „podul cel mare“ în calea alegătorilor din scaun şi nu i-ar fi cumpărat pe acestia cu ...... vorbe frumoase ca se aleagă pe K. B. ceea ce se şi întêmplă. Acest Domn cu câteva ḑile mai nainte primise cu entusiasm pasivitatea şi solidaritatea. —

Aceasta ear fu „solidaritate.“

Cu ocasiunea organisărei din 1877 noi Românii hotărîsem se punem în lista noastră de candidare între senatori şi un Sas şi anume pe Ferdinand Sander, om consciinţios, diligent şi — după cum se vorbea — mai puţin periculos Românilor. — În ḑiua organisărei resp. a alegerei funcţionarilor (mai era numai 5 minute până la transpunerea listei de candidare:), earăşi dl Balomiri ne adună în fuga mare ca se scoatem iute pre Sander din listă şi se punem pe dl Leonhardt Albert.

Domnul Piso fu cel din urmă care se apropià gâfâind, de locul conferenţei. Dl Balomiri cum îl vede pe fereastă i-esă pre stradă înainte şi ḑice: „se scii că în locul lui Sander am pus pe Leonhardt, şi dacă nu vĕ veţi învoì cu acesta, apoi eu (dênsul era propus pentru postul de primar) mĕ retrag cu totul, apoi faceţi ce sciţi,“ — Dl Piso i respunde: „ bun timp ai ales dle pentru apucătura D-Tale, pentrucă acum chiar cu H...... de ai venì înainte, noi ca se nu periclităm totul nu'ţi mai putem face oposiţiune.“

Va se ḑică aceasta încă fu „solidaritate“. —

Ar urma acum o alegere de deputat din 1878, dar despre aceasta de o cam dată tac şi rog şi pre dl. notariu public Drăgan sĕ tacă şi el sĕ nu se prea grăbească, că mai avem noi timp de publicare. —

În anul 1880 aveam sĕ alegem doi deputaţi la congregaţiunea comitatensă în Sibiiu; Românii in conferinţă hotărîseră că unul din acesti deputati sĕ fie dl. advocat Muntean; dar ce se întêmplă? Domnul Dregan (nepotul dlui Balomiri:) în calitatea sa de preşedinte la actul alegerei află cu cale a schimba mai multe şeduli de a le alegătorilor, dândule acestora în mână altele de ale D sale, cari le avea gata. Urmarea fu că dl. advocat Muntean căḑu.

Adecă aceasta ear a fost „solidaritate“.

Aş mai avea de înşirat încă o mulţime de astfeliu de „solidarităţi“, dar ca se nu abusez de pacienţa on. public cetitoriu, le las pre de altă dată. —

Mai observând numai că după urmata pensiunare a dlui Balomiri, Domnul Piso a greşit foarte tare că — spre nefericirea dênsului si a noastră — s'a retras în favorul dlui Dr. Păcurar, poate însĕ că şi dênsul atât de puţin l'a cunoscut ca şi noi. —

Deci la obiect!

După ce dl Dr. Păcurar la finea lunei lui Septembre 1880 abḑice de primărie, apăru în 6 Octombre ear în Sebeş, rĕdica încă odată cu nedreptul dela cassa orăşană leafa de 100 fl. pre luna lui Octomvre inainte (care ar trebuì se o restitue comunei) substituì în locul seu pre dl Leonhard, apoi se mutà cu totul la Sibiiu.

Abstrag dela aceea că şi substituirea primariului după drept şi lege i-sar fi competat dlui Piso ca director poliţian, ci constat numai că dênsului ca bărbat cu deplină cualificaţiune, ca oficiant de 15 ani în serviţiu, ca cel mai înaintat în rang şi vêrstă între toţi oficianţii politici de român de aici şi ca unui Român care încă 'şi are meritele sale şi anume cu mult mai numeroase şi mai însemnate decât a unui flăcău fantastic şi sumeţ, care nici nu vrea sĕ'şi facă treabă cu poporul, — i sar fi cuvenit cu tot dreptul postul de primariu; dar de o parte machinaţiunile dlui Balomiri şi a rudeniilor lui pentru ca nu cumva sei sece viţa de pe tronul primăriei din Sebeş, eăr de altă parte ura personală şi simţiul de resbunare alor doi domni inimici de moarte a familiei preotului Avram David, cu cari cest din urmă trăesce, şi pentru că trăesce Piso în relaţiuni amicabile, i-a făcut şi substituirea cu neputinţă. —

Domnul Balomiri cu mult timp înainte de alegerea primariului a chemat pre toţi membrii plugari din comunitate, câte unul şi mai mulţi la olaltă, la sine şi în tot feliul (: unii sûnt detoraşi :) s'a încercat ai persuada ca la alegerea de primariu se dea votul nepotului sĕu Pompiliu Isac, care cu ocasiunea organisărei din 1877, ca băiat de 23 ani venise aici prin influinţa unchiu-seu deodată în post de proto-notariu magistratual şi pre care vĕru-seu Dr. Păcurar în calitatea sa de primariu 'l înaintase — aşa ḑicênd — cu forţa la rang de senator. —

Sosind dl Vicecomite Senor aici în 8 Martie a. c. după ameaḑi — — după cum sciam mai nainte, numai pentru asentarea ce avea sĕ se întêmple în 9, 10 şi 11 Martie a. c. — a dispus în ḑiua următoare, că dominecă în 12 Martie a. c. la 8 oare dimineaţa, sĕ se concheme Comunitatea spre a'şi alege pre primariul. —

Nu pot afirma cu siguritate cu sau fără intenţiune tocmai acest timp s'a destinat pentru alegerea de primariu, pe când dl Piso era atât de ocupat cu asentarea, încât nu se putea mişca nicăirea, pre de altă parte însĕ argaţii dlui Balomiri umblau vênând după voturi pentru Isac. —

Sâmbătă în 11 Martie furăm avisaţi că în aceeaşi ḑi la 5 oare după ameaḑi se va ţinea o conferenţă în scoala gr. or. spre a se consulta cei îndreptăţiţi la alegerea de primariu în care persoană se 'şi întrunească voturile. —

Pre la 6 oare o încăpere a scoalei era îndesuită. O mulţime de cei nechemaţi, rudenii şi argaţi de ai lui Balomiri, se aşeḑaseră printre membrii comunităţii spre ai cosorî că „sĕ nu ţină cu Piso“. — După deschiderea conferinţei de protop. Tipeiu, şi după mai multă vorbire de solidaritate, dl Danil David observă că dênsul încă e pentru sus-ţinerea solidarităţei; ar dorì însĕ sĕ scie cine sûnt persoanele de candidat ca aşa se scie şi pentru cine se fie solidariu (avênd de cuget a venì apoi cu propunerea ca unul sĕ se retragă în favorul celuilalt, ca sĕ se evite toată diferenţa) dar nici că sa băgat în seamă observarea dlui David. Membrii plugari nu ḑiceau nimic ci ascultau numai cum se ceartă domnii. — Acum se face din partea partidei lui Isac propunerea ca sĕ se facă alegerea de probă şi anume „cu graiul“. — Un alt vorbitoriu din partida lui Piso acceptà această propunere însĕ cu schimbarea că alegerea de probă sĕ se facă secret cu şieduli iar nu „cu graiul“, pentrucă se vĕḑuse numai decât că unde merge intenţiunea lui Balomiri şi a marelui epitrop Paraschiv, şi adecă se vaḑă ei oare datoraşii şi cumpĕraţii lui Balomiri precum şi detoraşii bisericei aveavor cutezanţă a vota în faţa lor pentru Piso. —

Înzadar strigară din mai multe părţi că votarea „cu graiul“ nu e liberă, ci năduşitoare de convingere şi că nu voiesc se le controleze voturile lor nime, — căci lui Balomiri şi Paraschiv le succese prin forţă şi presiune aşi câştiga în conferenţă o majoritate mică pentru propunerea lor. Atunci chiar cumnatul lui Balomiri, dl protopop Ioan Deac, cel mai respectabil, onest, popular şi iubit bărbat în întreaga inteligenţă de aici, ridicându-se de pre scaun esclamă:

„Domnilor dacă D Vobstră astfeliu purcedeţi apoi eu nu vĕ stau „bun pentru resultatul de mâne.“ —

Se începu deci votarea „cu graiul“ Din 29 membrii — 11 inşi — între care protop. Deac, advocaţii Bojiţa şi Munteanu, casariul Cărpenişan, preotul David, învĕţătoriul David etc. — n'au voit se voteze de loc, iar dintre ceilalţi 18, au votat 14 pentru Isac şi 4 pentru Piso; va se ḑică din 29 inşi numai 14 au votat pentru Isac iar 15 nu. Mai luând că cel puţin 5 voturi numai de frica lui Balomiri şi a lui Paraschiv s'au dat lui Isacu, apoi lesne se poate convinge ori şi cine pe care parte a fost majoritatea.

După conferinţă ne duserăm mai mulţi la dl Piso a casă şi împărtăşindui decursul cel minunat al conferinţei lam întrebat că ce este acum de făcut faţă cu astfeliu de ticăloşie? Dînsul a rĕspuns că încât e pentru persoana sa, o astfeliu de solidaritate nu'l poate deobliga şi că dênsul nici nu va direge nici nu va strica cu votul sĕu. —

În ḑiua următoare se începù alegerea. Sasii cari aveau 22 voturi au candidat pre Leonhard şi pe Piso, iar o parte din Români pe Isacu. —

Scrutiniul a arătat următoriul resultat; Leonhard 27 voturi. Isacu 23 voturi, Piso 2 voturi şi Anton Csikany 1 vot. —

Ilustritatea Sa Domnul consiliariu Anghel şi dl protopop Deac cu nici un preţ n'au voit se dea votul lui Isac, ci a preferit a rămâne a casă; pretorul Savu, care n'a luat parte la conferinţă şi căruia încă i-venea lucrul rìdiculos că Isac sĕ se facă primariu, nu se scie cui a dat votul.

Se mai vorbesce că dl comerciante Creţioescu (nepot din frate alui Balomiri) a dat votul socrului seu Csikany. —

Luni în 13 Martie seara s'a adunăt o conferenţă secretă în scoală. La aceasta au luat parte greco-orientalii; Tipeiu, Paraschiv şi Lazar, apoi greco-catolicii: Balomiri, Dregan şi Isac şi romano-catolicul Barcsán Iános. Pre *minorum gentium* nu'l mai pomenesc.

În aceasta conferenţă s'a hotărît între altele că Comitetul parochial greco-oriental se fie încunosciinţat în scris despre vênḑĕtorii Românilor: Piso, A. David, D. David şi D. Chirca. În dumineca următoare convoacă dl Tipeiu comitetul parochial şi — uitânduşi de „statutul organic“, de chiemarea şi datorinţa sa, lucinduì înaintea ochilor numai dorinţa de resbunare ca se pună sub picioare pre Piso şi familia David, aduc numita scriptă la cunoscinţa comitetului şi o supune pertractărei. Ce au produs apoi aceasta 'şi poate închipuì ori şi cine; atâta însĕ cu dorere contastez că i-a succes cuiva a arunca mĕrul de ceartă şi în biserică şi în scoala noastră, care a isbucnit în toate părţile. —

Dar într'aceea ce s'a întâmplat? Lictorii lui Sulla străbătură cu furie toate stradele locuite de Români, resvrĕteau şi iritau pre popor în contra „vĕnḑĕtorilor Românilor.“ Puseră placate de batjocură pre păreţi, ba dl Piso primì şi o epistolă nihilistă cu amenințări de moarte. —

Creḑ dle Redactor că nu veţi mai fi la îndoeală despre persoana care la toate acestea singura poartă vina. —

De altmintrelea am promisiunea că după sântele pasci o peană mai decsteră decât a mea va descoperì lucruri foarte interesante, după cari apoi cred că publicul român 'şi va cunoasce şi mai bine oamenii.*)

Adunarea generală

a „Institutului de credit şi de economii Albina“ din Sibiiu dela 24 Martie 1882.

Adunarea generlă a „institutului de credit şi de economii „Albina“ din Sibiiu dela 24 Martie 1882.

Preşedintele societăţii Domnul Iacob Bologa deschide adunarea la 10 oare înainte de ameaḑi, constată presenţa a 28 acţionari, cari represintă 139 voturi, cum şi că sunt depuse cu totul pentru participare la aceasta adunare 439 acţiuni; denumesce în sensul §.25 din statute pe DD. George Foica şi Visarion Roman de notari, ear de scrutători pe DD. Paul Dunca şi Constantin Stezar, şi dechiară adunarea, în sensul §. 26 din statute, de constituită.

Conform publicaţiunei de convocare ddto 15 Februarie 1882, preşedintele pune la ordinea ḑilei raportul anual al Direcţiunei. Directorul esecutiv D. Visarion Roman dă cetire acelui raport în următorul cuprins:

Domnilor acţionari! Vĕ salutăm cu bucuriă produsă de acele momente ale ḑilei, care ridică importanţa adunărei presente preste a tuturor adunărilor noastre generale din trecut.

Douĕ mai cu samă sunt acele momente.

1. În aceasta lună încheiăm un ḑeceniu din vieaţa înstitutului nostru.

2. Bilanţul, ce vĕ presentăm astăḑi, represintă venitul cel mai mare dintre toate bilanţurile anilor trecuţi.

Ḑece ani nu sunt un period lung in viaţa unui înstitut, — găsim cu toate aceste necesar, a ne permite la această epocă câteva observări retrospective.

Începutul de lucrare la infinţarea înstitutului nostru datează încă din anul 1869. Resultatul mai de aproape al acelei lucrări a fost că în anul 1870 s'a înfiinţat un „Comitet pentru fondarea înstitutului de credit şi de economii „Albina“, compus din dni: Alecsandru Mocsonyi, Antoniu Mocsonyi, Timoteu Cipariu, David baron Urs de Mărgineni, Iacob Bologa, Ioan Hania şi Visarion Roman.

În luna Octomvre 1870 acest comitet a presentat ministeriului un proiect de statute pentru aprobare, care după multă stăruinţă a comitetului, a şi urmat cu preaînalta resoluţiune din 14 Iunie 1871, comunicată comitetului prin ordinaţiunea ministeriului ung. reg. de agricultură, industrie şi comerciu ddto 20 Iunie 1871 Nr. 6727. În luna Iuliu aceluiaşi an comitetul a publicat programul institutului şi apelul pentru subscripţiunea capitalului social de fl. 300,000, compus de 3000 acţiuni à fl. 100.

Fiindcă până la terminul ficsat pentru încheerea subscripţiunei, 10 Octomvre 1871, sĕ subscriseră numai 1836 acţiuni, comitetul a mai prelungit terminul de subscriere până la 30 Noemvre aceluiaşi an.

Ca sĕ asigure însĕ la tot casul reeşirea subscripţiunei până la aceea ḑi, comitetul în şedinţa sa din 15 Octomvre 1871 sub Nr. 33 a luat următoarea conclusiune:

Pentru casul, când nici până la 30 Noemvre a. c. nu s'ar subscrie toate 3000 acţiunile institutului nostru, membrii acestui comitet primesc obligământul, de a mai subscrie atunci fie carele încă atâtea acţiuni, câte au subscris până astăḑi, ear restul îl vor primì în părţi egale Domnii Antoniu şi Alesandru Mocsonyi, pentruca în acest mod cu espirarea terminului al doilea de subscriere, capitalul de acţiuni recerut în § 7 al statutelor institutului, sĕ fie la tot casul întreg subscris.“

Până la al doilea termin însĕ resultatul subscripţiunei publice a fost 3242 acţiuni, fără a se numĕra aici subscrierile urmate peste terminul de 30 Noemvre 1871, care nu s'au considerat. A trebuit deci, a face reducere de 242 subscrieri.

După ce din capitalul subscris acţionarii plătiseră prescrisele 30%, la 14 Martie 1872, s'a ţinut adunarea generală constituantă, carea a primit statutele de ale sale, a aprobat toate lucrurile comitetului din trecut, a constatat averea societăţii cu acea ḑi în suma de fl, 90,492, a dat comitetului absolutoriul şi a proces la constituire, alegêndu'şi primul consiliu de administraţiune. Deci cu ḑiua din 14 Martie 1872 „Institutul de credit şi de economii „Albina“ a ajuns la înfiinţare în formă şi în faptă.

Comitetul fundatorilor şi-a vĕḑut în acea ḑi realisată nobila intenţiune: de a fi înfiinţat la Românii din Austro-Ungaria prima instituţiune de credit.

Ne ţinem de datorie, a aminti şi la aceasta ocasiune, că Domnii Alecsandru şi Antoniu Mocsonyi au merite însemnate la înfiinţarea şi consolidarea acestui institut. Ei sûnt şi cei mai mari doi acţionari ai institutului.

La 10 Aprile 1872 institutul şi-a început activitatea cu următoarele operaţiuni: escompt de cambie, reuniuni de credit, depuneri spre fructificare, împrumuturi pe efecte şi afaceri de comisiune.

Vĕrsământul întregului capital de acţiuni s'a realisat în luna Februariu 1874.

Cu finea anului 1874 reuniunile de credit, din causa tristelor esperienţe făcute în doi ani, s'au desfiinţat cu totul.

În cursul anului 1874 şi-a deschis şi ramul împrumuturilor hipotecare.

În anul 1875 institutul a acuirat prin cumpărare casa, în care ne aflăm.

In adunarea generală din 28 Martie 1876, statutele societăţi s'au luat la revisiune şi s'au modificat conform legii nouĕ comerciale şi esperienţelor de până atunci.

În anul 1877 s'a întrodus operaţiunea creditelor ficse cu siguranţă hipotecară.

Până în anul 1878 s'a amortisat întreg contul speselor cu fondarea institutului în sumă de fl. 12,050 40 cr.

În anul 1879 s'a început cu bun succes emisiunea de scrisori fonciare ale institutului.

În anul 1880 s'a înfiinţat fondul de pensiuni pentru funcţionarii institutului.

Pentru scopuri de binefacere s'au distribuit până astăḑi cu totul fl. 5247 67 cr.

În general, putem afirma, că dacă în împregiuurările noastre a fost greu, a se înfiinţa la noi un institut ca „Albina“ aducerea lui la desvoltarea îmbucurătoare de astăḑi, a fost o problemă încă mult mai grea.

---

*) Trist! trist! de trei ori trist! când într'o municipalitate majoritatea română se zădărnicesce prin sine însăşi. Cei culpabili vor fi responsabili! Red.

După un şir de ani de rea recoltă, în 1873, adecă în al doilea an dela înfiinţarea institutului, a erupt crisa cea mare sciută, care a sguduit adânc referinţele economice ale monarchiei. Către aceste s'au adaus mari şi numĕroase alte greutăţi provenite din natura referinţelor noastre. Cu toate aceste institutul „Albina“ în 10 ani trecuţi nici când n'a dat îndĕrăpt, ci a progresat şi s'a desvoltat din an în an, încât putem ḑice, că este astăḑi întreprinderea cea mai reeşită la Românii din Austro-Ungaria.

Conspectul anecsat sub A. dă o fidelă icoană a progresului societăţii noastre în ḑeceniul trecut. Eată aici unele comparaţiuni.

În anul 1872			
Revirementul cassei . .	fl.	755,000.42	cr.
Depuneri spre fructificare	fl.	26,173.87	cr.
Escompt de cambie . .	„	48,206 12	„
Efecte publice	„	10,332.72	„
Imprumuturi hipotecare	„	—.—	„
Scrisuri fonciare . . .	„	—.—	„
Venitnl brut	„	18,951.62	„
Fondul de reservă . .	„	4.264.20	„
Suma activelor . . .	„	383,809.97	„
Dividenda acţionarilor .	„	6.44%	„

În anul 1881			
Revirementul cassei .	fl.	5.448,466.81	cr.
Depuneri spre fructificare	„	1.010,754.21	„
Escompt de cambie .	„	672,450.06	„
Efecte pnblice . . .	„	199,472,45	„
Imprumuturi htpotecare	„	446,191,33	„
Scrisuri fonciare . .	„	410,100—	„
Venitul brut . . .	„	133.437.05	„
Fondul de reservă .	„	27.304 26	„
Suma activelor . . .	„	1.835,231,90	„
Dividenda acţionarilor	„	10%	„

Fructificarea medie a capitalului de acţiuni în timpul celor 10 ani trecuţi este de 8 $^{9}/_{10}$%.

Sĕ revenim, după această mică escursiune. la afacerile ḑilei. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Br. *George Hurmuzachi*) una din columnele românismului din Bucovina, a încetat din vieaţă. Anunciul de doliu al familiei reposatului sună astfel: „Baronul George Hurmuzachi, deputat în senatul imperial din Viena preşedinte al societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina etc. după un morb îndelungat a adormit în Domnul în 1/13 Martie 1882 la 11 oare de noapte, în etate de 65 ani după ce mai înainte primì sântele taine. Serviţiul funebral s'a serbat Joi în 4/16 Martie a. c. la 9 oare înainte de ameaḑi în biserica catedrală din Cernăuţi; după carele a urmat petrecerea resturilor mortale la cimiterul gr. or. de aici, Aducem aceasta tristă întêmplare la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor. Cernăuţi, din 2/14 Martie 1882. Stefania br. Hormuzachi noră dr. Iancu caval. Zotta ginere, Natalia br Hurmuzachi cumnată, Eufrosina br. Hurmuzachi soţie, Eudoxie br. Hurmuzachi fiu, Nicolae br. Hurmuzachi frate, Eufrosina de Petrino, Elisa Sturdza surori, Petre de Petrino cumnat.“

* (Părăstas,) s'a celebrat din partea elevilor din institutul „Andreian“ la 13 a. l. curg., pentru fericitul tiner Ican Micu. cleric, gr. or. Ca preoţi au funcţionat dl. Zaharia Boiu, asesor consist. şi dl Dimitriu Cunţan profes. sem. Simţĕmintelor de condolinţă frăţască, a dat jalnică espresiune unu dintre foşt lui conscolari, prin rostirea unui discurs panegiric asupra scurtei vieţi a decedatului.

Onoratul corp profesoral dimpreună cu fostii lui colegi au fost adênc miscaţi şi in lacrĕmi de durere işi esprimau condolinţa pentru perderea unui june în primăvara vieţii sale.

Cn mare durere îl deplângem, căci era un june iubit de toţi, şi un june, dela care eram îndreptăţiţi se aşteptăm multe bune .Fie în veci pomenirea binecuventată!

În numelele colegilor,
Vasile Bologa,
cl. a. III

* (Statute aprobate.) Ministrul reg. ung. de agricultură, industrie şi comerciu a prevĕḑut cu clausula aprobătoare sub Nr. 9905 a. c. statutele asociaţinnei (române) cojocarilor, têmplarilor (mĕsarilor), faurilor, zidarilor, păpucarilor. cismarilor, pelarilor, pânzarilor, curelarilor şi rotarilor din *Sălişte*; eară sub Nr. 10720 a postovarilor (Sasi) din *Cisnădie.*

* (Festivitate.) Sâmbătă după ameaḑi la 3 oare s'a celebrat aici punerea petrei fundamentale a orfanotrofiului evangelic-luteran, împreunat cu o capelă ce se ridică pe „Soldiş“ în prejma parcului. Cu tot timpul noros şi volburos din aceea după ameaḑi a asistat mult public la solemnitate. Parochul Müller, se ḑice că a rostit la ocasiunea aceasta un discurs frumos care la cererea multor membrii ai parochiei evangelice se va tipărì separat.

* (Convocare) Domnii membrii ai comitetului reuniunei învĕţătorilor rom gr. or. cu reşedinţa în S. Sebeş, precum şi membrii diferitelor comisiuni alese în adunarea generală a reuniunei ţinută în A. Iulie pentru censurarea diferitelor obiecte de învĕţămênt, sûnt prin acest convocaţi la şedinţă, ce sĕ va ţinè în 1 Aprilie st. v. a. c. în localul scoalei rom. din S. Sebeş, la 10 oare a. m.

S.-Sebeş în 16 Martie 1882:

Z. Murĕşan,
v.-pres. reuniunei.

* (Universitatea din Cernăuţi.) Ḑilele acestea a apărut programa universităţii din Cernăuţi pentru semestrul de vară (1 Martie — 1 August 1882); afară de cursurile dela facultatea teologică, care se predau mai toate în limba română, mai vedem însemnat şi la facultatea filosofică următorul curs în limba română: „Istoria limbei şi literaturei românesci până la anul 1821, de profesorul Ioan G. Sbiera. În semestrul de earnă 1881—82, universitatea a numĕrat preste tot 264 auditori, dintre cari 70 la teologie, 131 la drept, 59 la facultatea filosofică şi 14 auditori la farmacie. După naţionalitate au fost Români 97, Germani 95, Ruteni 45, Polonezi 26, Cehi 1.

* (Roman nou.) Dela Bucuresci vine scirea că regina Elisabeta lucră la un roman care va purta titlul „O rugăciune“. Opul va apărè în acelaşi timp în limba germană şi română.

* (Conchiemare.) Conform §-fului 30 din „Statute“ prin aceasta se conchiamă adunarea generală a Reuniunei învĕţătorilor rom. cofes. gr. or. din diecesa Aradului, pe 1/13 Aprilie (Joi după ss. pasci) a. c. în Arad.

Obiectele:

1. Deschiderea
2. Rapoartele oficialilor
3. Revisiunea statutelor, adecă modificarea §§-lor 10. 14. 38. 39. s. a.
4. Cetirea disertaţiunelor, ce se vor presenta.
5Defigerea locului pentru viitoarea adunare.
6. Propuneri şi moţiuni diverse.

Adunarea generală se va deschide precisu la 10. oare, ear' comitetul se va intruni mai timpuriu la 8 oare dimineaţa.—

Siedinţele se vor ţine in sal'a cea mare a institutului pedagogico-teologic.

Arad în 9/21 Martie 1882.

Dr. *Georgiu Popa* m. p.,
preşedinte
Ioan Tuducescu m. p.,
secretariu.
Demetriu Roman m. p.,
secretariu.

* (Academia română) a ţinut Sâmbătă şedinţă publică. D. Dimitrie Sturza a cetit o lucrare de Carmen Sylva, şi d. Simion Fl. Marian discursul seu de recepţiune despre Chromatica poporului român, la care a rĕspuns d. Hijdău.

* (Statua lui Stefan cel Mare.) „Curierul Balasah“ este positiv imformat că această statuă este aproape gata. Cel mult în Aprilie ea va fi adusă la Iaşi de însuşi sculptorul d. Fremier. Statua este în bronz; soclul în grănit de Jură. Marimea ei este ca aceea a lui Henric IV din Paris. În total transportată în Iaşi şi aşeḑată statua va costa 139,000 fr. Ast-fel mai remâne în cassa comitetului o economie de 4000 fr. Sa numit o comisiune de cinci membri cu însărcinare de a alege locul unde va trebuì sĕ se aşeze statua. Putem încredinţa pe cititorii nostri că barba eroului, care au dat loc la desbateri furtunoase în sînul Academiei române, va fi respectată. Pentru ca sĕ o radă şi sĕ modifice atitudinea marelui Voivod d. Fremier ceruse 48,000 de franci.

* (Secetă mare) domnesce în România. Agricultorii caută cu îngrigire la timpul viitoarelor recolte.

Loterie.

Vineri în 24 Martie n. 1882.

Brünn: **23 21 84 36 40**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Martie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.60	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89 40	89.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.50	132.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.—	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96 25	96.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane.	96.25	96.5)
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.25	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.15	75.25
Datorie de stat în argint . . .	75 90	76.—
Renta de aur austriacă	93.10	93.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.50	129·—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	819.—	819.—
Acţiuni de credit austr. . . .	320.25	320.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	315.50	315.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.20	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.50	109.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.62
Na oleon.	9.53	9.53
100 marce nemţesci	58.70	58.65
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.2)	120 65

Nr. 43. [42] 1—3

CONCURS.

În urma înaltului rescript consistorial din 31 Decemvre 1881 nr 3832 B. se deschide a doua-oară concurs pentru întregirea postului de paroch gr. or. încomuna Bârsău tractul Gioagului I. cu termin până la 31 Martie 1882.

Emolumentele sûnt: casa parochială cu grădină de legumi şi folosinţa cimiteriului. Dela 117 familii câte una ierdelă de cucuruz sfêrmat şi stola usuată, care toate laolaltă computate în bani dau un venit anual de 376 fl 60 cr v. a.

Suplicele concursuale înstruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parohii, sûnt a se adresa până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol 17 Februarie, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Pipoş m. p.

Nr· 111. [30] 1—3

EDICT.

Eugeniu Temistocle născut în Odorheiu, fost locuitoriu în Braşov, a părăsit cu necredinţă mai de şese ani de ḑile pe legiuita sa soţie Maria născută Ioan Belu locuitoare în Braşov, ca fugariu pentru defraudări, fără de a se scì locul unde se află şi de mai trăesce, — este prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Măritului Consistoriu archidiecesan dto 15 Ianuarie a. c. Nr. 3069, 1881 citat, ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra-i de soţia lui.

Braşov, 20 Februarie 1882.

Forul matrimonial gr. or. al tractului protopresbiteral I. al Braşovului.

Nr. 1414 civ. 1882 [33] 1—3

EDICT

În causa pendentă de comassare a oraşului **Făgăraş** se statoresce ca terminul pentru îndeplinirea preţiurei şi classificărei şi prealibil pentru alegerea esperţilor pe ḑiua **de 10 Maiu 1882 la 9 oare ar am.** faţa locului la casa magistratului orăşenesc din Făgăraş la care se citează prin aceasta toţi proprietarii.

În numele tribunalului reg. din Braşov judele esmis.

Braşov în 8 Martie 1882.

Alexandru Onaciu m. p.,
jude reg. de tribunal.

Nr 774 civ. 1882. [44] 1—3

EDICT.

În causa comunei Tonácz pcto segregarea pădurei şi a păsuniţului întrând în valoare sentenţa adusă în cestiunea de permisibilitate, terminul de petractare pentru începerea lucrărilor pregătitoare se statoresce **pe 5 Maiu 1882 şi ḑilele următoare,** la care se citează a se înfăţişa cei interesaţi, căci la din contră vor avè a suferì urmările legale.

Dej în 18 Februarie 1882.

(L. S.)

Antonie Veszprimi m. p.,
judele petractator.

Zambach şi Gavora,
în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.
Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec.
Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.
Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [157] 27—30

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 33. Sibiiu, Sâmbătă 20 Martie (1 Aprile) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 4.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 19 Martie.

Nenorocirile prin foc se repețesc de atâtea ori, ba une-ori pare că sûnt contagioase. Abia se publică unele, abia se deschide câte o colectă spre alinarea suferințelor celor loviți de soarte prin focul pustiitoriu, când alte suferințe urmează mai bogate în nenorociri, încât desperează și inima cea mai generoasă în fața abisului ce se deschide ca un iad, în care bâjbăe victimele.

Este o neiertată și neescusabilă negligență din partea multora, că nu'și asigură clădirile la institute de asecurare. Este mai departe un pĕcat mare, că într'o țeară, unde este prisos de material solid, și locuințe și clădiri economice sûnt, mai cu samă la oamenii nostri, construite din material espus arderei până în fața pământului. Audind și cetind despre desele focuri și despre pagubele cele mari ale unui popor în parte mare sărac, pârlit și de alte nenorociri din trecut, sĕ nu simțim o mâhnire și mai mare, când vedem că nu se gândesce mai dinainte și la nenorociri de felul acesta și nu le previne prin clădiri din material solid și prin asigurare?

Însĕ cu sfaturi bune, după ce a fost cine-va pârlit de foc, puțin putem ajuta. Celor nenorociți, dacă e ca sĕ nu fie osândiți la traista de cerșitori, le trebuie, ca sĕ'și poată începe din nou economia, mai mult decât sfaturi bune.

Ajutoriu le trebuie la astfeliu de oameni. În dilele noastre vedem că s'a făcut obiceiu, ca cei cruțați de nenorocire, prin colecte sĕ le sară, cu mult, puținul ce se îndură, într'ajutoriu și a'i smulge din posițiunea ce le a creat un moment de nenorocire.

Cumpănind însĕ desele nenorociri și combinândule cu greutățile vieții din dilele noastre, ajutoriul ce se poate da nenorociților dela particulari așa este de neînsemnat încât dispare ca o picătură de apă în văpaia ce a mistuit averile la deci și sute de familii.

Contribuabilii sûnt îngreuiați cu o sarcină sau cu unele sarcini mai mult și cei cercați de soarte poate nici pentru un moment scutiți de lipsele cele mai neaperate; ajutați, ca sĕ fie în stare așì îndeplinì datorințele ca familisti și cu cetățeni ai statului — nici pe departe.

Cine sĕ le dea dară un ajutoriu mai eficace, un ajutoriu mai fecund, ca nenorociții se vină earăși în posițiune de a fi aceea ce au fost înainte de nenorocire?

Eată o întrebare, al cărei respuns încă nu l'am vĕdut deslegat nicăirea.

Statul modern se gândesce la tot feliul de contribuțiuni. Acuși va fi și aerul ce'l respirăm supus contribuțiunei după metrul cubic. Pentru ce? Pentru că trăim în stat și pentru ca sĕ'l putem apăra de invasiuni esterne și de disordine internă tot noi cu brațele noastre.

Dar întrebăm mai departe satisface statul față cu contribuabilii sei prin aceste din destul datorințelor sale? Nu este chemarea lui ca și la ocasiunea de nenorociri ca cele prin foc, prin apă sĕ vină cetățenilor sei într'ajutoriu?

„Aceste sûnt particularități cu care statul nu se poate ocupa și așa, dacă particularii din mijloace particulare nu pot sĕ ajute, statul n'are de a se ocupa cu dênsele.“

Poate că formal, adecă după formele adoptate până acum în staturi, sĕ fie așa. Dacă însĕ ne dăm silința a petrunde mai adûnc în esența datorințelor reciproce dintre stat și cetățenii sei ni s'ar părè că și nenorocirile prin elemente sûnt nisce disordini, cari cu cât sûnt mai în grabă reparate, cu atât mai curênd este restabilit și statul în pretensiunile sale față cu cetățenii sei.

Noi vedem că staturile au fonduri de disposițiune. Spre ce scop sûnt aceste fonduri? Ca se prevină prin mijlocul presei plătite unor pericoli închipuiți. Se formeze opiniunea publică în lăuntru și în afară favorabil intențiunilor guvernanților; pentru ca sĕ 'și asigure linisce în lăuntru și pace afară și mai cu seamă ca sĕ se asigure pe sine în administrațiunea în fruntea cărei se află guvernanții.

Ei bine, dacă se poate dice că este rațiune de ajutoriu disponibil unde rațiunea dice că sûnt alte mijloace pentru susținerea liniștei: bunăstarea particularilors indepensabili pentru stat, sĕ nu fie deamnă de a fi considerată?

Când ar fi ca sĕ alegem între acei ce pentru stat cu facerea opiniunei publice de multe ori sûnt numai nesce sarcini nefolositoare, între acei ce sub cuvênt că promovează liniscea internă și esternă, măgulesc și lingușesc în folosul pungei lor de tot particulare și de altă parte între acei ce ca cetățeni totdeauna sûnt gata a jertfì și a se jertfì: am preferì pe cei din urmă și i am afla, dacă nu mai mult, dar cel puțin egal demni cu cei dintâiu de a se bucura de ajutoriu din fondurile de disposițiune ale statului.

În casuri de nenorociri cum sûnt cele causate prin foc, prin apă, etc. noi am crede că organele administrative ar fi în prima linie datoare sĕ recomande vistieriei statului pre astfeliu de nenorociți ca sĕ le vină într'ajutoriu.

Ni s'ar putè objecta însĕ, că procedura aceasta ar favorì negrigia particularilor și acestia rădimați pe ajutoriul statului, nu s'ar ferì din destul de nenorociri.

Statul are mijloace destule, prin care se deosebească pre cei ce merită compătimirea și ajutoriul lui. Ba ar putè merge mai departe ar putè ca ajutoarele sĕ fie date ca un împrumut, care cu timpul earăși sĕ se verse în vistieria statului.

Nu scim întru cât va afla resunet această modestă părere a noastră, dar avem convingerea, că ea nu este în detrimentul nimenui și ne-ar părè bine când s'ar lua în considerațiune de locurile competente, cu atât mai vêrtos, cu cât prin aceasta nu facem politică nici de partidă, nici de naționalități, ci o politică care după convingerea noastră este cea mai patriotică.

Căci ce vrem noi? Vrem ca patria sĕ fie ferită de plaga cea mai rea, de plaga pauperismului și a proletariatului.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Martie

De un timp încoace diarele din capitala Ungariei aduc rapoarte despre ședințe din dieta Croației. La ocasiune am reprodus și noi unul din aceste specimene. Spațiul ângust al coloanelor noastre nu ne permite a fi în curent cu reproducțiunile. Putem însĕ asigura că discusiunea în dieta croată curge după același calapod și opposițiunea croată se folosesce de toate ocasiunile pentru a'și vĕrsa focul necasului asupra Ungariei, care „apasă“ Croația,

Dela Viena vine scirea, că suma ce se va cere dela delegațiunile într'unite la 15 Aprile n. în sesiune estraordinară nu va fi de cincideci de milioane. La toată întêmplarea suma ce se va cere va trece preste dece milioane. O foaie vieneză observă sarcastic, că creditul ce se va cere, se va mișca între dece și cincideci de milioane; este dar și pentru pesimisti și pentru optimisti un câmp destul de larg, de temere și speranță.

Privitoriu la situațiunea esternă scirile sûnt foarte rari și sarbede. După foile cele de oare care importanță din monarchie trăim în pacea cea mai adûncă. Rescoala din Dalmația și Erțegovina este în doagele din urmă, după diarele ce ne stau la disposițiune, cu toate că ici și colo se mai arată câte o bandă de insurgenți. Așa în 27 l. c. st. n. la Horoviț lângă Ciainița au fost vedetele res-

---

FOIȚA.

O călătorie pedestru, durmind.

E realitate, nu scornitură.

Un pic de *drumografie* impreunată cu o *visiografie* voiu enara acum.

Timpul, când s'a întêmplat aceasta nu'l voi spune, pentruca cei tineri sĕ nu dică, că această întêmplare e veche, ear cetitorii bĕtrâni se nu dică că e nouă.

Atâta însĕ voiu putè spune că s'a întêmplat vara pe la sfirșit și toamna pe la început. Cuprins de patima drumomaniei, mĕ hotărîi a face o călĕtorie, nu de comoditate, ci de sport, și încă *per pedes apostolorum*, sau mai bine dis pe picioarele mele proprii.

Călĕtoria voiam sĕ o fac dela Ormindea până la Mĕrul Lupului.

Bună distanță.

Ormindea e în capetul Ungariei, Mĕrul Lupului e în capetul României și amêndouĕ sûnt în lăuntrul Ardealului, în unul și același comitat.

Plecai înainte de răsăritul soarelui și ajunsei la Deva după rĕsăritul lui. Adecă am plecat de noapte.

În Deva întêlnii încă doi soți pătimași de sportmanie. Cu acestia mĕ hotărîi a face o escursiune la pasul dela Vulcan.

Pregătirile de călĕtorie se făcură. Fie care își trase în picioare păpuci cu talpă groasă, îmbrăcarăm vestminte de călĕtorie, cari diua se ne scutească de căldură ear noaptea de frig.

Bâta în mână și la drum. Câte spese de călĕtorie am avut, nu e lipsă sĕ o spun, chiar de ar fi fost și doi bani în trei pungi.

Programa de călĕtorie era scurtă, vom merge la dreapta și vom întoarce la stânga.

Scopul călĕtoriei noastre nu era împreunat nici cu observări de mamelucologie, nici cu studii de cortegografie, ci simplu de a cunoasce de astădată o parte din teritoriul comitatului Hunedoarei de sub domnia lui Réthy *et consortes*. Studii ca cele dintâiu convin numai cavalerilor din Budapesta.

*

Hunedoara, Hațegul toate remaseră înderĕptul nostru și nu peste mult ajunserăm dela văi și dealuri în munți. Dealul Babei fu trecut de noi ușor; căci peste acest munte calea trece prin pădure, unde umbra era așa de deasă încât o puteai tăia cu cuțitul. Apa recoritoare din isvoarele de munte nu o așì fi schimbat nici odată cu berea cea lăudată din restaurațiunile Sibiiului. Prin pădure vedeam ici colo câte o căsuță și câte o bisericuță.

Ajunserăm la Vulcan. Merserăm și la Mĕrul Lupului, apoi prin Petroșeni, cercetarăm Cetatea Boli și întoarserăm spre Hațeg, nelăsând necercetat nimic ce era mai de însemnat prin comunele cari ne cădeau în cale. Notițe încă făcurăm, pe cari dacă le ar fi făcut dl Tocilescu sau Odobescu, de sigur ar avè valoare pentru toți.

Am ajuns la Hațeg și o luarăm la stânga pe Streiu, după programă. Până ce visitarăm cetatea Orlei soarele era după deal și noaptea deasupra noastră. Cuartir pe noapte nu era ca în palmă, căci ospĕtăriile jidane de pe Streiu nu sûnt pentru călĕtori, apoi nici în sate nu aveam cunoscuți. Pe creștinul Ioan Cula din Măceu atunci încă nu-l cunosceam.

Prin urmare cu toate că eram osteniți de lunga călĕtorie, totuși trebuea sĕ ne continuăm calea până la Deva și încă pedestru. Dar era lună ca diua și nouĕ nu mult ne păsa de astă cale, căci eram tineri și o noapte fără somn o puteam suporta ușor.

*

Cum fu, cum nu, pe mine totuși me ajunse somnul. Dar mergeam. Consoții mei încă pâșiau pe lângă mine, însĕ cam strîmbați de picioare și cucuind de oboseală.

Dar mergeam.

pinse de 200 de insurgenţi. Cu ocasiunea aceasta a remas mort 1 oficier, răniţi doi soldaţi; insurgenţii au avut morţi 7 şi răniţi 15.

Din foile străine se vede că situaţiunea tot nu e aşa de limpede precum o descriu o seamă de foi din monarchie. „National Ztg.“ din Berlin deneagă petrecerei marelui-duce Vladimir în Viena ori ce misiune politică; de altă parte se aşteaptă dela ţarul Alecsandru o politică dilatorică, prin care panslavismuluì i s'ar lua puterea, prin urmare ar câştiga şi şansele de pace.

Din provinciile baltice se signalisează prigoniri panslavistice în dreptate contra Nemţilor.

După „Polit. Corr.“ România că semn de amiciţie către Serbia a ridicat rangul ministrului resident L. Catargiu la acel al unui legat (trimis). Desbaterea bugetului României se începe înainte de pasci.

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

Precuvêntare

şi motive la proiectul de regulament al consistoriului metropolitan.

(Urmare.)

II. A doua parte a proiectului nostru regulează în capitulele ulteriori: eshibiţiunea, — pregătirea referatelor, — consultarea în şedinţele consistoriale, espeditura şi registratura metropolitană, — după normele usitate la toate dicasteriele centrali, acomodându-le numai deosebitelor noastre trebuinţe şi împregiurări, pentru delăturarea defectelor ivite până acum mai cu seamă la pregătirea, revisiunea şi espedarea pieselor; — staverind tot deodată şi corectivele de lipsă, ca se numai zacă actele cu lunile şi cu anii întregi pela referenţi, pe la presidiu sau în speditură, — şi ca actele sě nu se mai scoată din registratură prin ori ce referent voiageriu — fără sě le mai dai de urmă.

Rogu-vě, ce ar face d. e. curia, unde dela fie care din cei 60 de referenţi trec prin şedinţe câte 500—1000 de procese pe an, dacă nu le ar lucra îndată ce sosesc, şi nu le ar refera pe rênd la cea mai de aproape şedinţă? — Şi ce ar face presidentul, care subscrie pe toată ḑiua câte 300—500 sentinţe, dacă ar ţinè actele la sine sub cuvênt ca se le mai cetească şi el odată din fir în pěr — după ce au trecut odată prin senat?

Într'adevěr, o motivare mai departe a celor cuprinse în capitulele din partea a II-a a proiectului present, ar fi numai repeţire de prisos.

III. Am adaus în partea a treia şi ultima acele dispositiuni transitorie, ce le am creḑut de lipsă la acest organism sě se pună în lucrare numai succesiv, şi aměsurat de o parte lucrului, eară de altă parte mijloacelor, ce ne stau la dispositiune.

Adevěrat, că până acum au întrat la consistoriul metropolitan numai puţine eshibiţiuni, pentru care aparatul, ce vrea acest proiect sě-l pună în lucrare, s'ar părè pentru primul moment prea mare.

Dar dacă referenţii respectivi vor desvolta o activitate nu numai în urma eshibitelor întrate ci şi a concluselor şi mandatelor congresuali; — dacă ei adunând toate datele statistice, şi toate informaţiunile despre cele ce se petrec şi cum se petrec în toate părţile constitutive ale bisericei, dacă vor lua iniţiativa pentru delăturarea defectelor şi pentru îndreptarea lucrurilor, dacă vor lucra şi dacă vor esmite instrucţiunile necesarie, nu numai se vor înmulţì eshibitele şi celelalte agende, dar vor şi face, ca consistoriul nostru metropolitan sě nu devină, după cum se văeta un ḑiariu al nostru — numai un biurou statistic, ci un sorgente adevěrat pentru înaintarea şi progresarea trebilor noastre bisericesci.

Mai înainte de a încheia, mě aflu îndemnat de a mai face şi urmatoarele reflecsiuni:

Este adevěrat, că eu am substernut proiectul acesta consistoriului metropolitan numai în preseara congresului trecut, şi de aceea — mărturisesc, că şi eu am căḑut în pěcatul modernisat la noi „prea târḑiu“! — De aceea el a fost şi pentru consistoriu „prea târḑiu“!

De abia a putut unul — doi sě arunce ochii cu grabă peste el —, cealaltă lume nu'l cunoasce. — Cu toate acestea s'a ridicat îndată glasuri în contra lui — tocmai din partea celor ce nice nu l'a věḑut! —

Unii ḑiceau, că eu nu am fost însărcinat cu elaborarea unui proiect formal, ci numai cu darea unei opiniuni în forma de raport. — Acestora li respund, că eată acum li am făcut pe lûngă proiect acì şi raportul dorit.

Alţii — cari încă nu'l cetise — se temeau, că proiectul cuprinde tendenţe centralistice. Pe acestia i întreb eu: cum vin eu, — care eram de atâtea ori apostrofat de cap al autonomiştilor —, sě trec acum la onoarea centralistică? — Se vede aşa dară, că adevěrul trebue căutat undeva mai la mijloc, — şi rěspund acì numai atâta, că dacă avem un organ central al metropoliei noastre, apoi trebue întocmit aşa, ca se corespundă chiămării sale centrale, — pentru că aşa — cum e el până acum — nu e nici centralistic nici autonomistic, ci e — cum a ḑis deputatul sus anumit — numai pe hârtie — ca racii din poveste.

Alţii mai ocoşi — sciu înainte, fără sě'l fi cetit, că proiectul acesta cuprinde dispositiuni în contra statutului organic, sau cel puţin de acelea, cari nu se află în acel statut.

Mărturisesc, că dacă nu aveam statutul organic în stricta vedere, poate aflam o întocmire şi mai simplificată a organului central al metropoliei noastre. Dar tocmai că am fost constrîns, sě mě ţin între marginile acestui statut organic, am dat în esecutarea principielor sale acea interpretare şi direcţiune, care nu numai nu stă în nici o contraḑicere cu spiritul lui, ci tocmai aceea, ce o a intenţionat dela început, ca legea sě devină vieaţă. — Ear dacă am adaus ceva, ce nu se cuprinde apriat în statutul organic, am pus'o tocmai pentru că acolo lipsesce, — şi lipsesce pentru că a fost reservată pentru regulamentele şi instituţiunile de esecutare, şi tocmai aceasta intenţionează proiectul de faţă. — Au nu cuprinde şi regulamentul provisoriu al consistoriului metropolitan dispositiuni, ce nu sûnt scrise în statut?

În fine se vor afla unii cu musca pe căciulă, cari vor găsì, că unele dispositiuni nu convin cu interesele positiunei ce o are, — vor afla, că cutare paragraf e făcut numai pentru el, — că are intenţiunea de a strimtorì largitudinea liberei mişcări de până acum etc. etc. — Rogu-i pe acestia se creadă şi dacă nu cred ceteascá, că toate oficiele din lume, fie militare, civile sau bisericesci, fie mari şi mici, au cele mai rigoroase reguli, şi cea mai strictă disciplină, la care trebue sě se supună mare şi mic, principi, conţi şi cetăţeni, ministri, generali şi gregari, — şi nimenui nu-i vine sě ḑică, că cutare paragraf al regulamentelor lor e prea strict, sau e făcut numai pentru el. — Cel ce e mai înaintat, cel ce e mai diligent şi harnic, i place regula şi disciplina rigoroasă mai bine. Pentru ce sě fim noi mai cruţaţi — acolo unde fie care particulariu e datoriu a se jertfì pentru totul.

Mai sûnt unii între noi şi de aceia, cari dacă nu află punctul deasupra lui i — tocmai la locul sěu — dacă află vre un cuvênt ori nu destul de bine ales, ori nu tocmai la locul seu sintactic, — dacă un paragraf ar fi trebuit rangiat ori mai nainte ori mai înděrěpt, — apoi tot proiectul nu plătesce o ceapă degerată, şi în urma urmelor unii se mai uită şi la aceea, că *non quid sed quis?* —

Eaca aşa dară, nu pentrucă doară m'aşi teme, că va umbla şi proiectul meu ca proiectul pentru procedura matrimonială, care perdut fiind dacă nu se afla prin numerii „Telegr. Roman“ — poate nici astăḑi nu am avè o atare procedură; — ci tocmai pentrucă nice eu nu mě ţin de cel mai iscusit între fraţi, dau proiectul meu publicităţii, ca sě'l dejudece din toate punctele de vedere materiale şi formale, în firma convingere, că ce nu a putut unul face perfect, — cu puterile unite ale tuturora mai lesne se va putè îndrepta.

Dacă aşa îndreptându-se se va primì, ne vom bucura, şi dacă va afla altul ceva şi mai bun, voiu fi pre deplin îndemnisat.

De făcut însě trebue sě se facă, că aşa, cum am fost până acum, n'a fost bine.

Dixi et salvavi animam meam.

1882.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 27 Martie n. 1882. D-nule Redactor! Nu v'am mai scris nimica de când cu arderea teatrului de pe Ring de aici Semn că de atunci încoace nu s'a mai întêmplat lucruri, cari ar interesa de aproape pe cetitorii „Telegrafului Român.“

Până acuma mai aveam materie, împărtăşindu-vě una alta din viaţa noastră de pe aici, sau din păţeniile societăţii „România Jună“. Mai era în alţi ani nobila ambiţiune în junimea de aici, că la iniţiativa societăţii „R. J.“ se aranja balul român, care cu drept cuvênt s'a numit principalul isvor de venit al „României June.“ Eu încă susţin, asemenea cu premergětorii nostri şi diametrul opus cu oblânduitorii nostri actuali, că viaţa societăţii e legată de esistenţa şi reuşitul balului român de aici.

Consecuent ḑic deci: Balul român a căḑut cu cinste, societatea încă nu mai are multe. Oare va cădea şi ea cu cinste? Şi nu vom putè da samă înaintea premergătorilor nostri, înaintea întemeitorilor ei, înaintea publicului român, care crede că pentru junimea română din Viena esistenţa unei societăţi e încă de lipsă?

Cei chiemaţi îşi vor pune asemenea întrebări şi tot ei vor rěspunde în puterea oficiului şi a detorinţei lor.

De astădată vě voi face Dle redactor un necrolog. Nu al societăţii

---

Eu aveam mare dorinţă de a posede nisce ripi ca sě sbor deodată la Deva. Eram om, nu eram pasere şi aşa aripi nu aveam. Dar totusi fu bine, o maşină de sburat îmi fu la disposiţie, care sěmăna mult cu cea dela exposiţia de astă vară din Sibiiu. Folosind această maşină mě şi înălţai în sus. Ceriul era strălucit, luna veselă, stelele luminate şi eu sburam prin atmosferă ca un vulture, rědicândumě din ce în ce mai sus, până când de odată mě şi trezii între stele. Privii la ele şi unele erau de tot luminoase, altele întunecate. Pe acestea din urmă le adunam şi le aruncam preste capetele unor domni din Budapesta, şi câte o dată — din greşală — loviam şi pe unii din Bucurerci. Luna nu era departe, privii la ea şi věḑui şi acolo câteva gongule mişcătoare, pe cari le lăsai în pace cugetând că vor fi nihilistii, pe cari Ţarul cel alb i-a agraţiat la vreo întrevenire a bětrânului Victor Hugo. Sudori ferbinţi curgeau pe faţa mea, însě oboseala nu mě împedeca întru nimic şi furia mea crescu, încât cu o groasnică lovitură frânsei coada unui comet, cu care ca cu o sabie străpungeam pe toţi asupritorii poporului.

Eram tare înfocat.

Dar deodată aud: prrrr — şi observai că un braţ al maşinei mele s'a rupt. Eram în periclu. Aţă sě-l leg nu aveam, cum făcură Sibienii cu cea dela exposiţie. Braţul maşinei era frânt, şi eu me aflam în doaga morţii, când mě věḑui căḑênd cu iuţeala unei săgeţi între pěcătoşii pămêntului — fără voinţă. Nu am mai sciut de mine şi ultimele cuvinte ce le am ḑis au fost: Adio lume!

*

În acest moment de perire simţii doue braţe puternice, cari mě prinseră de mâni. Nimic alta nu poate se fie — cugetai, — decât că cutare demon din Tartar m'a îmbrăţişat. Fiori de spaimă mě cuprinseră. Deschisei ochii se věd cine e acel demon puternic, care îşi va resbuna asupra mea pentru faptele mele între stele. Dar ce sě veḑi? unul dintre cameraḑii mei, mě ţine în braţele sale, pecând celălalt ridea cu hohot.

— Ce e? întrebai.

— Cum mergi frate, îmi ḑise cameradul meu, nu veḑi tu pe unde e calea bună; te ai împedecat de o peatră şi ai fi sărutat pămêntul, dacă nu te sprigineam eu în braţe.

Privii mai bine în giurul meu şi venindu-mi în fire mě convinsei că toate sunt pe cale bună, numai cât am durmit mergând pe cale, ear' călětoria mea la stele au fost numai un vis amăgitoriu.

După ce spusei şi cameraḑilor mei călětoria mea aventurioasă la stele, întrebai pe acestia, dacă sub durata visului meu au observat ei ceva în paşii mei, la ce îmi rěrpunseră, că lor încă li se închideau ochii şi numai în momentul din urmă băgară de samă că eu cam păşesc „trei înainte, doi înapoi“.

Aşa dară am durmit mergând pe drum, şi durmind am călětorit mai mult de doue sate. (Noi atunci nu měsuram distanţa călětoriei cu chilometrul, ci cu satele.)

*

Dar acum sě fac o tacmeală, şi încă cu publicul cetitoriu. Presupun că se vor afla mulţi care nu-mi vor crede povestea. Nu mě supěr. Atât însě pretind cu tot dreptul, că cel puţin aceea se mi se creadă, că am durmit călětorind pe picioare, ear cu creḑemêntul visului fie cine îmi poate remânea încă datoriu.

Cu multe argumente nu-mi pot întărì pretensiunea. Sciu câ Poplăcenii cari merg pe picioare numai până la Sibiiu, nu vor fi durmind pe cale, dar se poate că vre un Moţ cu ciubere va fi păţit şi aceasta.

Aşa e; până e omul tiněr multe i dau de cap. Călětorìi pe jos şi alte întreprinderi obositoare le suferiam cu plăcere odată, dar acum pot şi eu cânta cu Şvabii din Bănat:

Schen is do Iogend,
Se kommt neht mehr, etc.

P. S.

„R J.“ Spre aceasta nu sum şi nu voesc sĕ fiu chiemat. Voiu face necrologul unui suflet românesc, care de mulţi ani trăise aici în Viena, şi nu spre ocara neamului seu. Acesta era măestrul George **Rogojan** din Baia mare, vĕrsătoriu şi auritoriu. Măestria 'şi o pricepea cu iscusinţa proprie românului. Cercetătorii esposiţiei naţionale de astă vară din Sibiiu 'şi vor mai aduce aminte de frumoasa cruce aurită, espusă de păr. Protopresbiter Sava Popoviciu, aurită de reposatul Rogojan. Asemenea de cele doue sfesnice şi cadre de fotografii espuse sub firma rĕposatului.

Entusiasmat de succesele esposiţiei române şi doritoriu de a se face şi mai folositoriu neamului seu, rĕposatul Rogojan şi a fost propus că în primăvara aceasta se va muta la Sibiiu, ca acolo, în centrul românilor neîndreptăţiţi, se propage măestria sa. Soartea însĕ a voit altfel.

Amenunte din viaţa lui Rogojan s'a născut în 1836 în Baia mare din părinţi români de religia gr. cat. În 1868 s'a căsătorit aici în Viena cu Maria Bachmaier din Austria inf. Spre caracterisarea lui va servì dacă voiu amintì că cununia s'a sevêrşit de cătră domnul Dr. Grigorie Silaşi, care pre atunci era subprefect la colegiul St. Barbara de aici. După el au remas trei orfani. Trei orfani în grija bunului Dumneḑeu!

Pentru Rogojan erau 2 ḑile de adevĕrată bucurie în an. Şi acestea erau crăciunul şi paştile. Atunci mergea el la capela militară şi cânta românesce din dragul inimei sale.

Rogojan a murit la 4/16 Martie a. c. în boală de plumâni.

Ca meseriaş în Viena vorbia puţin românesce. În cele din urmă 48 de oare ale vieţei sale n'a mai putut scoate nime altă vorbă din gura lui decât numai vorbă românească. Vorbia singur românesce, şi vorbia necontenit. Cei din pregiurul lui credeau că el şi a perdut presenţa. Nu a fost însĕ aşa. În oarele din urmă a chemat la patul lui pe Par. Sava Popoviciu. Sĕ fii vĕḑut bucuria bietului Rogojan. Nu se mai sătura de a vorbì. Şi la admoniarea Păr. Sava, ca sĕ se cruţe căci e slab, şi prea multă vorbire i strică, a respuns: „Lasă părinte, căci şi aşa puţin mi-a fost dat sĕ vorbesc românesce.“

Pre mine acest moment din viaţa rĕposatului m'a frapat. L'am pus aici pe hărtie şi Vĕ rog dle Redactor sĕ-l recomandaţi şi din partea D-Voastre atenţiunei dlui ministru de culte unguresc.

Înmormêntarea s'a făcut de preotul gr. cat. rutean dela biserica St. Barbara din loc. Cu un mormênt mai mult, şi cu un suflet bun mai puţin. El a răbdat multe, căci şi el a fost român.

Cu o cale se Vĕ scriu şi unele din viaţa noastră. Trăim singuratici, fără a scì unul de altul. Aşa între noi aici; aşa cu fraţii nostrii universitari din Budapesta, Cluj, şi Cernăuţi. Unora mai idealisti le a fost trăsnit astăvară prin cap, se formeze o Reuniune a tuturor academiştilor din monarchie. Înaltul guvern nu ne a permis realisarea acestei idei. Se vede că guvernul ne-a înţeles mai bine decât noi inşine, sau nu ne-a cunoscut destul de bine. Junimea germână în toată Europa e organisată sistematic. Nu e mişcare în viaţa naţiunei, ca ea sĕ nu se manifesteze. Cum stăm însĕ noi, ce facem noi, chiar şi în criticele momente de faţă? Ce crescere cu scop căpătăm noi, cu ce cunoscinţă de noi inşine păşim în viaţă? Când vom eşi oare din perioada esperimentelor?

Olteanul.

De lûngă Panciova, 14 Martie a. c. În 11 a. l. c. Reuniunea filială panciovană a învĕţătorilor sud-ungarici ţinu în Panciova o adunare sub presidiul învĕţătoriului din Franzfeld, I. Karner *(Aristides Epigon)*, unde, s'a discutat multe lucruri interesante. S'a luat la desbatere causa învĕţătorilor din graniţă, căror până acum nu li s'a asigurat nici o pensiune şi se decise ca această reuniune filială sĕ facă paşii necessari în astă privinţă la locurile competente. După o scurtă desbatere adunarea s'a pronunţat contra caselor de păstrare în scoală. Tot în aceasta adunare se aleasă o comisiune pentru revisiunea manualelor de învĕţămênt a limbei ungurescì, eventualmente pentru compunerea unei cărţi de lectură unguresci, pe basa căreia sĕ se propună limba ungurească în scoalele de ori-ce confesiune şi naţionalitate. Din fie-care naţionalitate s'a ales câte un membru în această comisiune; (dintre Români e I. Moldovan, învĕţător în Satul-Nou). Vom vedè ce ispravă va face reuniunea cu acea carte de lectură.

Între obiectele discusiunei despre cuincuenale, înscrierea copiilor la scoală, scoale de repetiţiune şi altele, e mai interesantă decisiunea adunării, prin care declară „Deutscher Schulvereinului“ din Germania, că rĕspunsul public ce s'a dat la vorbirea ţinută în 12 Februarie a. c. de ministrul Tisza în dieta ţerei, este numai o calumnie, deoarece Nemţii din Banat sunt şi vor remâné Nemţi ungureni cu simţeminte patriotice; căci nici scoalele nemţeşti nici cele românesci sau serbesci nu sunt apăsate; şi ori ce ajutor şi amestec străin îl resping cu sumeţie, căci nu au lipsă de aşa ceva.

Adunarea generală

a „Institutului de credit şi de economii Albina“ din Sibiiu dela 24 Martie 1882.

(Încheere.)

Resultatul final al gestiunei anului 1881 este, precum am amintit mai sus şi după cum probează următoarea detaliare, — foarte satisfăcător.

I. Depunerile.

Cu finea anului 1880 erau la institut 764 depuneri în sumă de 762,549 fl. 55 cr.

în decursul anului 1881 s'au mai făcut 431 depuneri în sumă de 748,634 fl. 62 cr.

Deci starea totală a depunerilor în 1881 a fost de 1195 depuneri în sumă de 1.511,184 fl. 17 cr.

din aceste s'au ridicat în decursul anului 236 depuneri în sumă de 500,429 fl. 96 cr.

remânênd starea lor cu 31 Decemvre 1881 de 959 depuneri în sumă de 1.010,754 fl. 21 cr.

cu fl. 248,204 66 cr. mai mare, ca în precedentele an 1880.

În aceste frumoase cifre se manifestă de ajuns încrederea crescêndă a publicului cătră institutul nostru.

II. Escomptul de cambie

Starea portfoiului cu finea anului 1880 era de 2392 cambie în valoare de 624,793 fl. 93 cr.

în cursul anului 1881 sa'u escomptat 4573 cambie în valoare de 1.374,944 fl. 09 cr.

Deci starea totală a porfoiului în 1881 a fost de 6965 cambie în valoare de 1,999,738 fl. 02 cr.

din aceste au eşit in decursul anului 4526 cambie în valoare de 1.327,287 fl. 96 cr.

remânênd starea portfoiului cu finea anului 1881 de 2439 cambie în valoarea de 672,450 fl. 06 cr.

sau cu fl. 47,656 13 cr. mai mare ca anul trecut.

Suma dubioaselor amortisate în bilanţ din portfoiul de schimburi este de fl. 4045 94 cr.

III. Creditul hipotecar.

Împrumuturile hipot. au stat la finea anului 1880 din 260 obligaţiuni în sumă de 217,520 fl. 32 cr.

în decursul anului 1881 sau mai acordat. 212 împrumuturi în sumă de 240,691 fl.

prin urmare starea lor totală în 1881 a fost de 472 împrumuturi în sumă de 458,211 fl. 32 cr.

în decursul anului s'au achitat 16 împrumuturi în sumă de 12,019 fl. 99 cr.

remânênd cu 31. Decemvre 1881 456 împrumuturi în sumă de 446,191 fl. 33 cr. cu fl. 228,671 fl. 01 cr. mai mare ca anul trecut.

Constatăm cu bucurie, că scrisurile fonciare ale institutului nostru sûnt din ce în ce mai mult căutate.

IV. Creditele ficse.

au stat cu finea anului 1880 din 172 împrumuturi în sumă de 67,895 fl. 76 cr.

în decursul anului 1881 s'au mai acordat 15 împrumuturi în sumă 6,943, fl. — cr.

prin urmare starea lor totală în 1881 a fost de 187 împrumuturi în sumă de 74,838 fl. 76 cr.

în decursul anului sau restituit 24 împrumuturi în sumă de 27,933 fl. 23 cr.

remânênd cu 31 Decemvre 1881 163 împrumuturi în sumă de 46,905 fl. 53 cr.

faţă de anul precedent o reducere de 20,990 fl. 23 cr.

V. Reuniunile de credit.

se presintă în cifra de 26,858 fl. 35 cr. cu reducere în decursul anului de 3,268 fl. 97 cr. ear' fondul de garanţie al acestor reuniuni împreună cu interesele lui e de 18,700 fl. 74 cr.

Revirementul cassei de preste an a fost întrate 2.730,729 fl. 53 cr.

eşite 2.717,737 fl. 28 cr.

Total 5.448,466 fl. 81 cr.

cu 556,184 fl. 29 cr. mai mare ca anul trecut.

În toţi ramii de operaţiune s'au acordat de institut în cursul anului 1881—4827 împrumutui în sumă de 1.632,688 fl. 09 cr.

După toate aceste bilanţul anului 1881 este urmatorul (se cetesce.)

Suma activelor institutului este deci cu 496,432 fl. 83 mai mare ca a anului premergător.

Subtragênd din venitul brut al anului de	fl. 133,437 05
totalul eşirilor cu . .	fl. 86.539 96
resultă un profit curat de	46,897 09 cr.

În sensul § 62 din statute propunem următoarea distribuire a acestui profit:

5% dividendă după capitalul de acţiuni		fl. 15,000 —
din restul de . . .		fl. 31,897 09
15% ca dotaţiune a fondului de reservă . . . fl.	4,784 56	
tantieme pentru consilierii de direcţiune, directorul esecutiv şi oficialii societăţii. fl.	5,103 53	
3% pentru scopuri de binefacere fl.	956 91	fl. 10,845 —
	din restul de	fl. 21,052 09

propunem a se da

supradividendă fl.	15,000 —	
la fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului fl.	1,500 —	
pentru formarea unei reserve speciale pentru diferinţe de curs la efecte . fl.	4,552 09	fl. 21,052,09

În sensul acestei împărţiri propunem ca dividenda anului 1881 sĕ se ficseze cu 10% adecă cu 10 fl. de una acţiune.

Deşi dividenda remâne tot ca în anul trecut, adaosele la reserve însĕ sûnt mai mari acum ca ori când altă dată.

Fondul de reservă al acţionarilor cu dotaţiunea de astăḑi a ajuns la cifra de 32,088 fl. 82 cr.

Prin tragere la sorţi în sensul § 36 din statute a eşit din consiliu Direcţiunei Dl. Iacob Bologa, al cărui loc vine a se întregì astăḑi prin alegere. Întregirea numai de unul se face, fiindcă anul trecut eşiseră trei din Direcţiune şi trebue a se restabili ordinea prescrisă în statute.

Asemene espiră astăḑi mandatul de trei ani al comitetului de revisiune. Veţi binevoi a face şi alegerea acestuia.

Se dă apoi cetire următoriului raport al comitetului de supraveghiare:

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de revisiune, esaminând conform §§ 57 şi 58 din statute, contul profitului şi perderilor, precum şi bilanţul institutului de credit şi de economii „Albina“ pentru anul 1881 a aflat toate posiţiunile în deplină consonanţă cu registrele respective, purtate cu toată esactitatea.

Ne luăm dar voia, a Vĕ propune a aproba comptul anual pro 1881 şi a da direcţiunei absolutoriul.

În privinţa împărţirei profitului curat suntem de acord cu propunerea Direcţiunei de a se împărţi conform § 62 din statute (urmează proiectul de distribuire ca mai sus)

Tot cu această oacasiune ne luăm voia a Vĕ raporta că fondul de garanţie pentru emiterea scrisurilor fonciare, care se pretinde de articolul de lege XXXVI (§ 4.) din a 1876 e format după toate recerinţele legii şi este elocat în efecte publice.

Sibiiu în 14 Martie 1882.

Comitetul de revisiune al institutului de credit şi de economii „Albina.“

A. Brote m. p. **Michael Kabdebo** m. p. **Ioan Creţu** m. p.

Adunarea generală:

a) ia spre plăcută sciinţă raportul anual al Direcţiiunei;

b) aproabă compturile şi bilanţul anului 1881;

c) dă Direcţiunei institutului şi Comitetului de supraveghiare absolutoriul pe timpul anului 1881.

d) adoaptă propunerile Direcţiunei din raportul ei anual despre distribuirea profitului de fl. 46,897 fl. 09 cr. în sensul § 62 din statute şi ficsează dividenda anului 1881 cu 10% prin urmare cuponul al nouelea dela acţiunile institutului scăḑĕtor la 1 Iuliu 1882 se va rescumpĕra cu 10 fl.

Suma de 956 fl. 91 cr. resultă din bilanţ în sensul § 62 lit. *e)* din statute, pentru scopuri de binefacere, se distribue precum urmează:

1. Contribuire la coperirea speselor eposiţiunei din Sibiiu dela 27 August 1881. 200 fl.

2. Reuniunei învĕţătorilor români din Ungaria şi Banat 100 fl.

3. Reuniunei femeilor române din Sibiiu 50 fl.

4. Reuniunei femeilor române din Abrud 50 fl.

5. Reuniunei femeilor române din Selăgiu 50 fl.

6. Ambelor reuniuni a femeilor române din Făgăraş câte 25 fl. 50 fl.

7. Reuniunei sodalilor români din Cluj 50 fl.

8. Reuniunei „crucea roşie“ a femeilor din Ungaria 50 fl.

9. Reuniunei din Budapesta pentru îngrigirea bolnavilor şi îngroparea morţilor, numită a Baronului Baldácsy 50 fl.

10. Nenorociţilor prin foc din comuna Scorei fl. 30. —

11. Reuniunei pentru ajutorarea tinerimei dela academia de drepturi din Sibiiu 25 fl.

12. Reuniunei pentru ajutorarea tinerimei dela gimnasiul de stat din Sibiiu 25 fl.

13 Soţietăţi pompierilor din Sibiiu 25 fl.

14 Reuniunei pentru înfrumuseţarea oraşului Sibiiu 25 fl. —

15. Spitalului Francisc Josefian din Sibiiu 50 fl. —

16. Ajutor soţiei nenorocitului servitor al institutului Iacob Popa 50 fl.

15 Veduvei nenorocite Ana Opriş din Sibiiu 25 fl.

18. Fondului Sĕracilor oraşului Sibiiu 51 fl. 91 cr.

Preţul marcelor de presenţă pentru anul 1882 se ficsează cu 4 florini.

In consiliul Direcţiunei sé realege D. Iacob Bologa, ear în comitetul de revisiune se aleg: DD August Senor vice-comite al comitatului Sibiiu, Antoniu Schiau fiscal al domenielor de stat, Dr. Aureliu Brote Director la bancă, Corneliu Tobias Protonotar al comitatului Sibiiu şi Michail Kabdebo bancar în Sibiu.

Cu aceasta adunare se încheie.

Varietăți.

* (Alegeri la sinodul archidiecesan) (Continuare din Nr. 31.) În cercul *Bistriței*: Dr. D. P. Barcian*) prof. Nicolau Petra-Petrescu funcț. la inst. „Albina.“

* (Necrolog.) Dela Câmpeni primim următoriul anunț trist: Maria Palade născută Corcheș în numele sĕu și al fiului seu Patriciu, apoi a părintelui sĕu, fraților sĕi și cumnaților, și numĕroaselor rudenii, cu inima înfrântă de durere face cunoscut, că iubitul sĕu consoarte *Ioan Palade*, învĕțătoriu primariu la scoala gr. or. normală din Câmpeni, după un morb scurt de 3 ḑile, a adormit în domnul în 14 Martie a. c. În defunctul jalnica sa familie a perdut totul, națiunea română pe unul dintre cei mai resoluți fii ai sĕi, patria pe un patriot zelos, eară corpul didactic pe un esemplariu de diligență, perseveranță, iubire de progres — stima generală fără deosebire de naționalitate ’l comită până dincolo de mormênt. Osemintele defunctului s’au astrucat în 28 Martie a. c. st. n. la 4 oare d. m. în cimiteriul local gr. or., pontificând părintele protopop din Abrud Ioan Gal, încungiurat de 6 preoți, parte foști colegi ai defunctului, cari au venit se conducă esamenele semestrale ce tocmai pe 16 Martie a. c. au fost a se ținè, atât pentru osteneală cât și pentru cuvêntul funebru la mormênt i sûntem datori părintelui protopop cu recunoscință. Fie’i reposatului țĕrêna ușoară și memoria binecuvêntată! X.

* (Avis.**)) Piesele musicale în editura societăți academice „*România jună*“ din Viena: „Camelii“ vals de C. G. Porumbescu (1 fl. 2 fl. 20 cent) „Zina Dunării“ polca mazurca de același (50 cr.-1 fl. 10 cent) și „Fleur roumaine“ polca franc. de Eduard Strauss (72 cr.), toate compuse pentru pian, se vor vinde de aici încolo cu scăḑemênt de 30% din prețurile indicate. Acei care doresc se aibă aceste piese, binevoiască a se adresa către comitetul societății VIII Lange Gasse 4.

* (Despre un foc teribil) ni se scrie dela Țințari (comună curat română) în țeara Bârsei, care în 12/25 l. c. dela 2 până la 4 oare dăpă ameaḑi a pustiit 60 până la 70 de case și alte clădiri economice și vre-o opt capete de vite ce se aflau legate de iesle în grajduri. Bieții oameni atinși de nenorocirea focului au remas nap, în sensul cel mai riguros al cuvêntului, căci din nenorocire n’a fost nici unul asigurat, eară vêntul bătea cu atâta furie încât ori ce încercare de a țermurì focul o lua în bătaie de joc. Paguba causată de foc se urcă la 20,000 fl. v. a.

* (Declarațiune.) Ni se trimite spre publicare declarațiunea luată într’o adunare numeroasă din Sebeș. Eată-o: „Fața de alegerea primariului acestui oraș, sevĕrșită în 12 Martie n. 1882 declarăm prin aceasta: Că s’a săvêrșit contra voinței și asceptărei noastre: Că resultatul de loc nu ne mulțămesce; Și că acel resultat nou, nefavorabil s’a efeptuit prin desertarea unora în castrele contrari cari din încrederea noastra ocupă în representanța orașului loc și oficiu.

Acesti desertori, cunoscuți aḑi tuturor nu mai pot representa voia noastră, nu mai posed încrederea noastră, și ori ce mai lucră în viitor nu mai lucră în numele nostru; Aprobăm prin aceasta pre deplin și provocarea adresată lor de a abḑice din representanța orașului; Și față de acei desertori ne esprimăm cea mai profundă părere de rĕu și indignațiune.

Din adunarea poporului ținută în S. Sebeș în 14/26 Martie 1882.

I. Tipeiu. președ. *Zevedeiu Murĕșan.* notariu.“

Afacerea ce privesce obiectul declarațiunei de mai sus, credem că e destul de cunoscută publicului și așa am crede că pentru publibul cetitoriu este de ajuns cu cât scie, ca sĕ ’și poată face judecata asupra decursului întreg al afacerei. Noi cu toate că regretăm mult desbinarea Românilor din Sebeș, nu împărtĕșim declararea de „desertori“ a celor ce au avut altă părere în privința candidatului la primărie. Astfeliu de proscripțiune miroasă a terorism. Și dacă terorismul este urît când vine din partea străinilor, este și mai urît, înfățișezese în ori ce formă, când vine dela oamenii nostri.

* (Rectificare.) Ni se trimite spre publicare următoarele: În Nr 28 al „Tel. Rom.“ sub titlul „Corteșiri pentru ocuparea unei parochii“ au apărut o corespondență, a cărei corespondent afirmă cumcă cele 2 fetițe ale reposatului paroch din Boiu ar păzì porcii unchiului lor, care le-au luat la sine spre a le da crescere. Fostul paroch în Boiu înainte de moartea sa cu aproape 2 ani, ca și alți mulți locuitori de acolo, chiar asupra serbătorilor învierii Domnului din acel an, a fost nenorocit prin un foc de noaptea care i-a făcut toată averea sa în cenușă, în urma acestui incendiu fiind lipsit atât de nutremênt pentru subsistența sa și a familiei sale, cât și de alte mijloace bănesci pentru procurarea materialului necesariu spre edificarea de nou a locuinței și edificielor sale au fost necesitat a împrumuta o sumă de bani cu interese dela un institut public, precum și dela alți privați, cari însĕ ne mai ajungênd ca se’i poată solvì au remas sarcina pe umerii unchiului fetițelor, care au și solvit deja partea cea mai mare a datoriilor, precum și darea reg. după pămênturi și alte spese au mai avut, cari însĕ sûnt de prisos ale înșira. Făcênd dar aceasta unchiul fetițelor le-au asigurat cel puțin viitoriul, scăpândule cel puțin moșioara părintească de esecutorii, de cari de sigur ar fi fost cercetată; ear încât pentru crescerea acelora nedispunênd unchiul lor de mijloace cari se recer pentru o crescere mai estinsă ear de altă parte sciind că acum e lumea materialismului, și că cu creșcerea numai, fără alte mijloace materiali în fine tot erau avisate la economia pămêntului s’au mărginit ale da crescerea ce și o însușiseră dala părinți adecă: în cetire, scriere, spre care scop le-au dat la scoala populară pe care o au cercetat și o cercetează cea mai mică fetiță și acum, ale instrua în economia de casă și câmp, după, și cu care au sĕsi câscige pânea de toate ḑilele, a sădì în ele simțul religios spre a fi oneste si cu frica lui D-ḑeu și în fine făcênd acestea toate după poterile intelectuale și mijloacele sale modeste crede a fi făcut destul. Ear cumcă ar păzì fetițele reposatului paroch din Boiu porcii unchiului lor, aceea resping cu indignațiune și o dechiar de o calumnie batjocoritoare deamna de persoana celui ce o au fabricat. Încât pentru mulții candidați ce s’ar fi ivit în respectiva parochie, despre cauțiunile depuse acolo, despre porcii dați fruntașiului, despre surtucul luat de jidan din spatele candidatului și în fine despre vaca vêndută: neavênd nici o cunoscință și neînteresândumĕ de asemenea fícțiuni, din partemi fie odichnite și ertate în capul scornitoriului lor.

Unchiul fetițelor.

* „Românul“ de eri publică în frunte: „Pentru incendiații din țeară. D. Tit Maiorescu, în urma invațiunei comitetului general al Presei va ținè Duminecă, 21 Martie la oarele 2 p. m. o conferență în sala Ateneului în folosul incendiaților din țeară. D. Maiorescu va vorbì despre Magnetismul animal. Prețul întrărei: Locul I, 10 lei; locul II, 5 lei. Biletele sĕ găsesc la magazinul dluì C. Gebaur și la librăria Graeve.

* (Ploaie.) Dela Bucuresci s’a telegrafat la „P. Ll.“ în 29 Martie n: În România a ploat douesprăḑece oare.

* (Zăpadă.) În părțile de sus ale Moldovei cetim că a nins atât de mult încât a fost întreruptă comunicațiunea pe liniile ferate.

---

*) Duplu. Red.

**) Onoratele Rndacțiuni ale ḑiarelor române sunt rugate a lua în mod binevoitor notiță despre aceasta.

Posta din urmă.

Sub „Cestiunea Dunării“ cetim în Românul de eri:

În „Neue freie Presse“ găsim următoarea telegramă din Roma cu data de 27 Martie:

„Corespondintele d-v. află, în privința cestiunii dunărene, că propunerea Barrère a fost primită de Austria, Germania și în cele din urmă și de Italia, dar că este ne esactă scirea cum că comisiunea se va intrunì la 1 Aprile în Galați, de vreme ce Rusia, Englitera și România nu s’au pronunțat încă asupra acestei cestiuni“.

Noi, ḑice „Rom.“ pe cât scim, putem spune că România s’a pronunțat deja, mănținêndu-și drepturile iei.

„N. fr. Presse“ spune că un renumit corespondent la mai multe foi engleze a avut o întâlnire cu Ignatieff. Acesta a declarat că tratatul din Berlin este *greșit*, prin urmare reu și nu poate ținè mult; la aceasta însĕ Europa este de vină și nu Rusia. Austro-Ungaria a avut misiunea în Bosnia și Erțegovina de a restaura pacea, ea însĕ a început resboiu și a frânt tratatul berlinez; dar asta e treaba Europei de a o descurca cu Austro-Ungaria, nu a Rusiei. Ignatieff nu pricepe pentruce presa europeană impută Rusiei că a sedus pe Austria se între în Bosnia, ca sĕ’i mâne pe Slavi în brațe; nu Rusia, ci altul a făcut aceasta, ca se slăbească pe Austro Ungaria.

Bursa de Viena și Pesta

Din 30 Martie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.70	118.72
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.90	98.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.75	132.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	97.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.25	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .	96.—	96.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	95.50	95.50
Obligațiuni urbariale transilvane .	96 25	96.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.25	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.55	75.40
Datorie de stat în argint . . .	76.20	76.10
Renta de aur austriacă	93.45	93.25
Sorți de stat dela 1860 . .	129.40	129·—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	819.—	820.—
Acțiuni de credit austr. . . .	326.—	320.25
Acțiuni de bancă de credit ung.	320.25	315.50
Sorți ungurescі cu premii . . .	118.—	118.—
Sorți de regularea Tisei	109.50	109.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.61
Na oleon	9.52	9.58
100 marce nemțesci	58.60	88.6)
London (pe polița de trei luni) ·	120.—	120.20

Nr. 43. [42] 2—3

CONCURS.

În urma înaltului rescript consistorial din 31 Decemvre 1881 nr 3832 B. se deschide a doua-oară concurs pentru întregirea postului de paroch gr. or. încomuna Bârsău tractul Gioagului I. cu termin până la 31 Martie 1882.

Emolumentele sûnt: casa parochială cu grădină de legnmi și folosința cimiteriului. Dela 117 familii câte una ierdelă de cucurus sfêrmat și stola usuată, care toate laolaltă computate în bani dau un venit anual de 376 fl 60 cr v. a.

Suplicele concursuale înstruite conform statutului organic și regulamentului pentru parohii, sûnt a se adresa până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol 17 Februarie, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Pipoș m. p.

Nr. 363. [45] 1—3

Publicare de licitațiune.

Pentru **liferarea de 952 metrii cubici de lemne de ars** pentru Institutul reg. ung. pentru alienați în Sibiiu și anume pentru timpul dela 1882 până la 1883 se escrie în înțelesul înaltei ordinațiuni ministeriale din 18 Martie a. c. Nr. 13,490 un nou concurs.

Oferte — scrise, provĕḑute cu timbru de 50 cr. conținênd 200 fl. v. a. vadiu, și sigilate — pentru aceasta liferare au a se înainta la subsemnata Direcțiune până în **22 Aprile anului curgĕtoriu la 11 ante ameḑi.** În ele trebuie sĕ fie descrisă lungimea și grosimea lemnelor oferite, asemenea aceea: că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, și pentru cât cel de stejariu.

Oferte, cari nu corespund acestei publicări, ori cari sosesc întârḑiate nu se vor lua în considerare.

Sibiiu în 28 Martie 1882.

Direcțiunea institutului reg. ung. pentru alienați.

Nr· 111. [30] 2—3

EDICT.

Eugeniu Temistocle născut în Odorheiu, fost locuitoriu în Brașov, a părăsit cu necredință mai de șese ani de ḑile pe legiuita sa soție Maria născută Ioan Belu locuitoare în Brașov, ca fugariu pentru defraudări, fără de a se scì locul unde se află și de mai trăesce, — este prin aceasta cu scirea și încuviințarea Măritului Consistoriu archidiecesan dto 15 Ianuarie a. c. Nr. 3069, 1881 citat, ca în termin de trei luni*) dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupra-i de soția lui.

Brașov, 20 Februarie 1882.

Forul matrimonial gr. or. al tractului protopresbiteral I. al Brașovului.

---

*) Din eroare s’a pus în Nr. trecut șese, ceea ce prin aceasta se îndreaptă.

Nr. 1414 civ. 1882 [33] 2—3

EDICT

În causa pendentă de comassare a orașului **Făgăraș** se statoresce ca terminul pentru îndeplinirea prețiurei și classificărei și prealibil pentru alegerea esperților pe ḑiua **de 10 Maiu 1882 la 9 oare an. am.** fața locului la casa magistratului orășenesc din Făgăraș la care se citează prin aceasta toți proprietarii.

În numele tribunalului reg. din Brașov judele esmis.

Brașov în 8 Martie 1882.

Alexandru Onaciu m. p.,
jude reg. de tribunal.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 34. Sibiiu, Marţi 23 Martie (4 Aprile) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 4?.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 4?.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Martie

De mai multe ḑile întâlnim în ḑiarele budapestane şi din provincie scirea despre o mică modificare a ministeriului unguresc. Se ḑice, că bar. Orczy, ministru *a latere* este designat pentru postul de ambasador în locul dlui Beust. În lipsa unui candidat, „Alföld" spune, că ministrul president Tisza a dat cu privirea un ocol prin ţeară după un candidat în locul br. Orczy şi ar fi pus ochii pe familia Károlyi. După ce a primit mai multe corfe dela membrii acestei familie, glumeţul ḑiariu spune, că ar fi auḑit de un Károlyi, care la o vênătoare cu împĕratul ar fi sciut face glume, cari au plăcut împĕratului. Motiv de ajuns de a se adresa către acest Károlyi, ca sĕ primească portfoiul din cestiune. Dar, în sfêrşit şi glumeţul candidat a refusat. După atâtea vorbe vin oficioasele şi spun şi ele la rêndul lor, că din toate câte s'au scris despre modificarea ministeriului şi despre chemarea lui Beust dela Paris, nu e nici un cuvênt adevĕrat. Ministeriul remâne cum a mai fost.

Ḑiare ungurescí, guvernamentale şi de a le opoşiţiunei moderate sûnt foarte indignate de purtarea parlamentară din dieta Croaţiei. După aceste Croaţii nu mai sûnt vrednici de nici o concesiune.

Acum ceva din străinătate, ce ne privesce. Lumea străină se vede că se ocupă cu afacerile noastre mai mult decât ne ocupăm noi înşine. Şi pănă când noi nu scim nimica, cine şi cum se ocupă cu afacerile noastre, conpatrioţii nostri maghiari sûnt peste tot locul la îndemână pentru „corectarea" opiniunei publice, care se face în străinătate despre noi. Pentru a avè o idee despre ce se poate întêmpla în străinătate despre noi şi despre ce noi cei cari trăim ca „în sinul lui Mohamed," nu scim nimica, reproducem din o corespondenţă a „Telegrafului" nin Bucuresci, datată din Neapolĕ în 25 Martie estrasul următoriu:

„Mulţi domni ḑiaristi din Occident tratează, spinoasa chestiune a Orientului; dintre acestia, însĕ onorabilul deputat Medoro Savini arată profunde cunoscinţe despre starea lucrurilor din astă parte a Europei, lucru care de multe ori, provoacă supĕrări maghiare şi respunsuri aşa de.... de conforme cu adevĕrul!

„Mai ḑilele trecute apărù un articol de fond în ḑiarul „Roma," subscris de Savini, în care se descrie cu adeveratele colori starea popoarelor din imperiul Austriac. Se ḑicea, între altele, că Austria de aḑi este tot Austria veche care 'şi măresce patrimoniul prin meritişuri că Românii, Slavii, Polonii, Sasii, ect., sûnt asupriţi într'un mod barbar de către Unguri şi Nemţi.

După câte va ḑile dela apariţiunea acestui articol, acelaş ḑiar publică scrisoarea ungurului Leopold Ovary, cu reserva de a respunde în numĕrul viitor.

„Acest Ovary combate din puteri scrisele lui Savini, debitându-ne povesti care ar provoca rîsul în ţeara noastră. Cu o neruşinare în adevĕr maghiară el ne spune:

„Este o Austro-Ungariă conglomerată de naţiuni diverse, este adevĕrat; *ele însĕ se bucură de cea mai mare libertate constituţională, fără ca o rasă predominantă oare care sĕ se impună uneia sau alteia dintre naţiuni. Nemţii remân nemţi, Boemii remân boemi, Românii remân români... etc.*"

Şi mai departe, vorbind de nemulţumirile din Transilvania, continuă:

„ca fruct al politicei Austriace de usurpaţiune, dl Savini descopere nemulţămirea ce, după dsa, ar fi adânc provocată în Transilvania. Dar, pentru Dumneḑeu, ce are a face Austria aici?

Transilvania nu aparţine Austriei, dar este o provincie ungurească, şi eu ca ungur, simt datoria de a contraḑice formalmente aserţiunea dlui Savini în privinţa pretinsei nemulţumiri. *În Transilvania* sûnt trei naţionalităţi: *Ungurii care formează rasa predominantă prin numĕr, inteligunţă şi cens* (ce mare neruşinare); Românii, *în mare parte coloni*, care profesând religiunea greacă, *cu liberul ei cult se bucură de o quasi-autonomiă naţională; et nunc venio ad fortissimum virum*: Nemţii-sassoniii (saşii).

„Acesti Nemţi-saxoni au sciut în decursul seculilor sĕ 'şi păstreze independenţa lor, şi nemulţămirea de care vorbesce d-lui Savini, provine de la aceea că, *Ungurii şi Români nu voesc sĕ fie atât de imbecili a se germanisa şi absorbi de către o mână de Saşi, care tendenţă în van sĕ se impună în magistratură şi în scoale.*

„Ungaria este, apoi, înainte de toate ungurească, şi nu poate după gustul unor *coloni* sĕ se despoaie de acest caracter al sĕu, ori se permiţă esistenţa unui stat în stat".

„Ca se mai spun lectorilor d-voastră, continuă „Telegr," că toată scrisoarea lui Ovary este plină de minciunile cele mai grosolane, este inutil, când au dinaintea lor ḑisele care privesc pe Români.

Numai către occidentali ar putè se spună ungurul Ovary, că Românii se bucură de o mare libertate constituţională, că nemulţămirea din Transilvania este provocată de tendenţa Sasilor de a germanisa pe Unguri şi Români, că Transilvănenii sûnt coloni veniţi în acest pământ ţeara Romanismului."

În fine cu toate că noi nu sûntem în Aprile, dar o seamă însemnată de oameni trăesce în luna aceasta, reproducem şi una din glumele aprilane. Eatăo:

„În *Lega dela democrazia* se publică programa popoarelor iridente (Italia, Români, Slavonia, Ungaria şi Grecia) subscrisă de Garibaldi. Basa programei este disolvarea imperiului austriac şi turc-european pentru ca sĕ se dea: Italiei ţerile „Retiche şi Giuliche;" României, Banatul, Transilvania şi Bucovina; la o nouĕ mare confederaţiune, Ungaria, Boemia, Moravia, Stiria, Croaţia, Bosnia, Erţegovina, Serbia şi Muntenegrul; Germaniei valea Salzei, al doilea basin al Inului şi archiducatul Austriei; Greciei, Archipelaghul, ear restul sĕ se împartă tot între România şi Grecia."

Şi ţiganul a ḑis când a veḑut iepurele, că 'l va prinde şi 'l va duce la naşu-seu şi naşul i va da o purcea şi aceea va făta şepte etc, etc. pănă se va face bogat... Dela *Lega della Democrazia* pănă la puterile mari europene e o distanţă bunicică şi aceste din urmă au cu totul alt metru şi alte foarfeci, după care şi cu care croiesc staturile Europei.

În Palermo au decurs festivităţi în amintirea *Vesperei siciliane.* Cu toate că festivităţile aceste aduc aminte de scuturarea jugului francez de sub dinastia Aujou, lucruri depărtate în evul meḑ, Sicilianii s'au purtat aşa, ca sĕ nu dea prilegiu Francesilor la mâchniri. Consulul francez din Palermo a arborat flamura franceză şi a luat însuşi parte la festivităţi.

În Odessa fu împuşcat pe un bulevant generalul Strenilkof, comandat de guvern sĕ privigheze procesele politice.

În locul lui Hoyos vine la Bucuresci bar. Meyer, fost în misiuni didlomatice la Whasington şi Constantinopole.

Proiectul despre scoalele medie în comisiunea pentru instrucţiune.

Publicul scie deja că proiectul de lege despre scoalele medie care avea tendenţa învederată de a maghiarisa scoalele secundare nemaghiare, a căḑut în primul stadiu

---

FOIŢA.

† Br. George Hormuzachi.

În numerul trecut înregistrarăm scirea tristă despre încetarea din vieaţă a unui mare fiiu al Bucovinei, a baronului George Hormuzachi.

Cu ocasiunea aceasta voim se remprospetăm memoria acestui bărbat, publicându-i nisce schiţe biografice.

Cel ce se ocupă cu starea culturală şi publico-politică a Românilor din Bucovina, acela va găsì în mica falangă a bărbaţilor cari au luptat şi sacrificat pentru conservarea şi înaintarea elementului românesc de acolo, numele Hormuzachi figurând pretotindene în toate mişcămintele de progres.

Familia Hormuzacheşcilor mai ales este acea familie, care prin membrii ei: Eudocsiu, George şi Alesandru au condus pe Românii bucovineni în toate silinţele lor spre propăşire în causele politice, bisericesci, literarie şi sociale. Aceasta familie nemuritoare inspirase şi laureatului nostru poet Andrei Mureşan oda sublimă: „De n'a perit Românul", care a devenit o mângăiere şi o încuragiare naţională pentru toţi Românii.

Aceasta familie se trage după mamă din familia Movilescilor, din care au eşit odinioară nu numai domnitori vestiţi în Moldova, ci şi capi ai bisericei resăritene. Domnitorii Moldovei din familia Movilă au fost următorii: Jeremia Movilă 1595—1607; Simeon Movilă 1607—1609; Constantin Movilă 1609—1610; Gavril Movilă 1618—1619; Moise Movilă 1630—1631. Ear' cap bisericesc din aceasta familie domnitoare a fost renumitul Petru Movilă, archiepiscopul Chievului, carele a pus temelia la academiile teologice din Rusia şi carele pela anul 1642 singur a mântuit biserica resăriteană ortodocsă de eresul calvinesc.

Depositară atâtor însuşiri nobile, aceasta familie şi-a împărţit fiii în tustrele provinciile române miaḑănopţiale, în Basarabia, Bucovina şi Moldova, ca aşa se deştepte pretotindine spiritul vieţii naţionale cel amorţit în fatalităţile timpurilor trecute. Aşa, ea a fost care a avut curagiul sĕ dea în mai multe rênduri petiţiuni la împĕratul, ca drepturile Bucovinei sĕ se păstreze întocmai după patentul Domnului Moldovei Grigorie Ghica, în cari drepturi s'a aflat ea, când a venit sub Austria, la anul 1775. Eudocsiu Hormuzachi, vornic mare, părintele familiei, a primit în casa sa cu braţe deschise pe toţi Românii; în această familie se desbăteau pururea cele mai vitale interese ale naţiunii române; toate iniţiativele se făceau de acolo, căci acolo era isvorul. Drept resultat al acestora a fost despărţirea Bucovinei de Galiţia şi înfiinţarea catedrei pentru limba şi literatura română la gimnasiul superior din Cernăuţi. Spre a da un avênt mai mare asigurării drepturilor politice, doi fii ai acestei familii: George şi Alesandru fondară ḑiarul „Bucovina", în limba română şi cea germână, dar ḑiarul acesta nu peste mult încetă nu înceta însĕ nici o dată spiritul ager al acestei ilustre familii.

Br. George Hormuzachi s'a născut la 1818 în satul romantic Cernăuca. Studiile gimnasiale le facu în Cernăuţi, studià cursul de drepturi la universitatea din Viena şi intrà în serviciu de stat, din care după doi ani eşì, spre a se dedica cu totul causei naţionale.

În absolutism George Hormuzachi se retrase pe un timp dela viaţă politică, ocupându-se co studii literare şi conducând aspirările junilor prtrioţi formaţi prin invĕţatul profesor Pumnul, a cărui chiemare la catedra limbei române, precum şi înfiinţarea acestei catedre la gimnasiul din Cernăuţi, tot e lucrarea Hormuzacheşcilor.

Re'nviând viaţa constituţională, capitala Bucovinei, Cernăuţi, şi-aduse aminte de tribunul Bucovinei din 1848 şi alese pe George Hurmuzachi în dieta ţĕrii, precum şi în consiliul comunal.

Înfiinţându-se Societatea pentru literatura şi cultura poporului român în Bucovina, fu ales preşedinte al aceşteia, în care calitate funcţionà cu zel pănă la moartea sa plânsă de tot Românul adevĕrat.

În etern amintirea lui!

„Familia." *I. H.*

al discusiunei, în comisiunea pentru instrucţiune a dietei. O sumă de factori însemnaţi au contribuit ca acest proiect periculos sĕ se delăture deocamdată: protestele unanime şi energice date din partea confesiunilor din Ungaria, care toate s'au întrunit deastădată în stăruinţa de a cere delăturarea. Alt factor grav a fost aceea putere latentă, care a abătut în mai multe rênduri consecuenţele funeste ale şovinismului înferbêntat.

Proiectul nereuşind în comisiune a perdut din interesul actualităţii, dar cu toate aceste nu va fi un lucru de prisos a ne înfăţişa fasele ce le-a străbătut în comisiune şi de aceea vom da pe scurt momentele mai principale din desbaterea comisiunei de instrucţiune.

Desbaterea în comisiune s'a deschis prin cuvêntul ministrului de instrucţiune *Trefort*, care mânecând dela stăruinţele fostului ministru de instrucţiune bar. Eötvös se încearcă a dovedì comisiunei, că proiectul de lege nu voiesce a vătăma libertatea învĕţămêntului. Municipiele, confesiunile, corporaţiunile şi particularii, ḑice ministrul, au drept se susţină scoalele esistente şi se înfiinţeze scoale nouĕ, de aceea proiectul nu vorbesce de un monopol al instrucţiunei nici de omnipotenţa statului în afacerea scoalelor secundare, nu se află întrânsul nici o asuprire a unei limbi s'au naţionalităţi, libertatea însĕ trebuie atârnată de unele condiţiuni, care asigură interesele statului.

Deci de unde vin plânsorile şi gravaminele contra proiectului şi sûnt acestea întemeiate?

Toată urgia şi mânia este îndreptată contra § 71 care pretinde că candidaţii de profesură trebue sĕ depună esamenul în limba maghiară. Pentru cei ce sciu unguresce această împregiurare nu e un gravamen şi de aceea ministrul cere imputernicirea de a dispensa pe un şir de ani pe cei ce nu sciu unguresce de datorinţa de a depune esamenul în limba maghiară, prin urmare şi acest gravamen e lipsit de substrat.

Proectul s'a motivat prin aceea, că statul unguresc nu poate suferì astfel de scoale, ai căror profesori nu sciu ungurESCE, pentru că acestia după esperienţa de până acum sûnt inimici ideei de stat unguresc şi cresc numai duşmani pentru această idee. Fiind acest motiv adeverat, eu l'am întrodus în proiect.

În urmă ministrul se roagă de comisiune sĕ discuteze proiectul în mod serios, obiectiv, *sine ira et studio.*

G. *Szatmáry**) atinge mai întâiu partea proiectului ce privesce statul. Ideea directivă, ḑice, e aceea: Supremul organ este statul; dela esistenţa organismului statului atêrnă celelalte organisme, deci trebue sĕ i se dea statului toate mijloacele ca sĕ-şi poată apĕra interesele şi sĕ-şi poată realisa sublimele sale scopuri etc. Aceasta trebuie sĕ se facă cu deosebire pe terenul instrucţiunei. Pe scurt: Dreptul statului, de a conduce şi dispune de scoli, sau a le supraveghia şi controla, derivă de sine din instinctul statului de a se conserva. Perseveranţa, cu care confesiunile ţin la autonomia scoalelor lor, datează din timpul când între altele mai avea valoare şi devisa: *„Scola est atrium ecclesiae"*.

Confesiunile se provoacă la nisce legi, care le asigură autonomia scoalelor. Este însĕ un principiu statornic, că legea are valoare număi până ce nu e derogată sau ştearsă prin altă lege. Cine poate contesta legislaţiunei acest drept? Legislativa ungurească a sters instituţiuni cardinale din vechia constituţiune a Ungariei, de es. demnitatea palatinală, prerogativele nobilimei etc. Şi statul sĕ nu poată oare regula raportul seu cu scoalele confesionale? Toate sĕ supun la postulatele spiritului timpului numai scoala confesională sĕ remână un petrificat? Ideea statului unguresc se află în apunere, legile aduse dela 1868 în privinţa instrucţiunei par a fi tare înfluinţate de ideile naţionalităţilor, confesiunilor şi a juḑilor de tablă. Acesti trei factori au contribuìt până acum la căderea acestui proiect de lege şi aceasta stare e ruşinătoare pentru Ungaria.

Ad. *Zay*: Proiectul e neacceptabil mai întâiu din motive special pedagogice, pentru că e un operat nematur şi nelămurit. Cestiunea raportului organic dintre gimnasiu şi scoala reală şi scoala mai înaltă nu e resolvită nici în ministeriul de instrucţiune. Dela 1869 ministeriul a elaborat patru proiecte de organisarea scoalelor secundare, unul mai variat şi mai fără basă decât celalalt şi astăḑi lucrul a ajuns acolo, că în deosebi cu privire la scoala reală domnesce cea mai mare confusiune; după multe esperimentări ministrul a cerut în proiectul din anul 1880 pentru scoala reală ca limba latină se fie obiect de instrucţiune ordinar; în proiectul din anul 1881 a sters cu totul limba latină pentru a o vêrì earăşi ca obiect estraordinar în proectul de faţă cu unele modificaţiuni. În această muncă de cârpaciu dl ministru a mai surprins lumea cu un nou obiect obligat pentru scoalele reale: cu economia natională. Anchete neterminate încă — arată că cercurile deciḑĕtoare nu sûnt lămurite încă nici asupra punctului, dacă scoala reală are sĕ dea o cualificaţiune în sine desĕvêrşită, poate chiar şi o cualificaţiune de specialitate, s'au dacă ea trebuie se dea numai pregătirea pentru scolile mai înalte realistice dacă numai scoala reală s'au şi gimnasiul are aceasta destinaţiune"?

Ministeriul e desavuat cu totul de către bărbaţii de specialitate şi cu privire la destinaţiunea şi cuprinsul esamenului de maturitate. De acì resultă, că condiţiunìle prealabile pentru o deslegare corectă a cestiunei scoalelor secundare lipsesc deocamdată chiar în ministeriu, acesta ar face mai bine, dacă după o cumpănire matură ar întroduce mai întâiu o sistemă corectă de instrucţiune la institutele ce sunt subordinate conducerei sale şi statul sĕ nu maltrateze cu esprìmentele sale efemere institutele în parte foarte corect organisate ale confesiunilor, înainte de a se fi convins despre valoarea şi trebnicia inovaţiunilor sale.

Nu pot primì proiectul pentrucă el voiesce a stabilì şi un tutorat necompatibil cu cele mai cardinale legi ale ţĕrei asupra scolilor confesionale şi prin aceasta el vatămă autonomia confesională.

Statul modern al Ungariei s'a abătut dela tradiţiunile unui Szecheny, Deak şi de aceea şi ideile desfăşurate de antevorbitor încă sûnt un simtom de decadenţă.

Confesiunile Ungariei, aceste corporaţiuni de sine stătătoare, au dovedit totdeuna că sûnt capabile şi voiesc se promoveze cultura credincioşilor lor. Ele sûnt cele mai vechi, mai devotate şi mai consciinţioase conservatoare a scoalelor. Ar fi un mare pericol a încredinţa prosperitatea materială şi şpirituală a ţĕrei unui singur factor, adecă statului, căci ce s'ar alege de ţeară, dacă potestatea de stat şi-ar uita de datorinţele sale şi dacă ar ajunge într'un stadiu de corupţiune?

Scoalele confesionale sûnt resultatul unei desvoltări de mai multe veacuri. Autonomia legală a confesiunilor din Transilvania e mai largă decât cea din Ungaria. Articulul 43 din 1868 dă confesiunilor transilvane dreptul „de a nu fi conturbate din partea statului în normarea şi regularea „colegielor şi gimnasielor," deşi dreptul de suprema inspecţiune s'ar restringe la supraveghierea fundaţiunilor pie. Dar cu toate acestea bisericile din Transilvania au progresat cu timpul şi în cercul lor de activitate ţin bucuros seamă de dorinţele guvernului când e vorba de adevĕratele interese ale instrucţiunei ear nu de esperimentări efemere. Contra unei ingerenţe volnice însĕ trebuie sĕ se apere cu scutul autonomiei lor întemeiate pe legi fundamentale. Şi toate bisericele din Transilvania au făcut aceasta în petiţiunile lor. Dar proiectul nu e acceptabil nici din punct de vedere al autonomiei ungurene, pentrucă el, cum se vede şi din memorandele luteranilor şi reformaţilor din Ungaria, cere pentru stat mai mult decât normarea materialului de instrucţiune şi decât suprema inspecţiune.

Dar şi din punct de vedere al păcei interne şi a liniscei cetăţenilor nemaghiari proiectul însuflă mari temeri, pentrucă vatemă egala îndreptăţire a naţionalităţilor garantată prin lege Cu deosebire dispoziţiunile ce privesc limba esamenelor învĕţătorilor şi limba instrucţiunei se află în contraḑicere cu spiritul legei citate şi cu testul §. 17. Toate disposiţiunile proiectului în privinţa limbei au provocat o nelinisce ba o înverşunare atât de adûncă, încât e datorinţă patriotică, a delătura acest proiect: acest pericul pentru pacea internă şi pentru consolidarea statului — *„ad conciliandam perpetuam fratcrni a moris et fiduciae harmoniam stabiliendam que per hoc publicam patriae tranquilitatem"*.

Din aceste motive Zay declară, că trebue sĕ respingă proiectul *în general*, şi propune: Comisiunea sĕ nu primească proiectul ca basă la desbaterea specială şi sĕ nu-l recomande casei spre discusiune.

(Va urma.)

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

(Urmare.)

Regulament

pentru afacerile consistoriului metropolitan al bisericei ort. române din Ungaria şi Transilvania.

Întroducere.

§. 1. Regulamentul acesta cuprinde directivele referitoare mai ântâiu la întocmirea internă a consistoriului metropolitan, apoi la ordinea, după care se îndeplinesc afacerile lui, și în fine la dispoziţiunile transitorie.

Partea I.

Despre întocmirea internă a consistoriului metropolitan. —

§. 2. Întocmirea internă a consistoriului metropolitan are privire: 1. la chiemarea și constituirea consistoriului metropolitan; 2. la competenţa lui; — 3. la oficiele ajutătoare; — 4) la cualificaţiunea și aplicarea personalului; — 5, la datorinţele și drepturile persoanelor aplicate; — și 6. la mijloacele de susținere.

Capitlul I.

Chiămarea și constituirea consistoriului metropolitan și a singuratecelor senate.

§. 3. Consistoriul metropolitan — în vîrtutea statutului organic — e organul suprem administrativ și judiciariu în toate afacerile competente — bisericesci, scolari și fundaţionale pentru întreaga provincie metropolitană. — Conform acestor afaceri consistoriul metropolitan lucră în ședinţe plenarie sau mixte, și în trei senate specilae, adecă: bisericesc, scolariu și epitropesc, eară decisiunile sale atât cele din plen, cât și cele din senatele speciali le emite sub numirea sa generală de „Consistoriul metropolitan."

§. 4. Consistoriul metropolitan constă:

1. din metropolitul;
2. din episcopii sufragani;
3. din asesorii ori suplenţii acestora;

Prelûngă acestia consistoriul metropolitan are și un secretariu consistorial, și oficiele ajutătoare cu oficialii și servitorii de lipsă.

§. 5. Metropolitul şi episcopii întră în consistoriu îndată ce și-au început funcţiunea lor ca atari; — eară asesorii, suplenţii, secretariul și ceilalţi oficiali salarisaţi şi onorari sau titulari, precum și servitorii întră în activitatea lor îndată ce — încunosciinţaţi fiind prin decret din partea presidiului despre alegerea și respective întărirea sau denumirea lor, — au depus în ședinţa consistorială cea mai de aproape jurămêntul despre împlinirea acurată a chiămărei lor.

§. 6. Președintele natural al consistoriului metropolitan atât pentru ședinţele plenarie cât şi pentru senatele speciale de regulă este metropolitul; în vacanţă, absenţă sau împedecarea acestuia presidiul se suplinesce prin cel mai vechiu din episcopii presenţi, și în lipsa acestora prin cel mai înaintat funcţionariu dintre asesorii clericali. În senatul scolariu şi epitropesc cerênd trebuinţa presidiul se poate concrede celui mai bĕtrân și dintre asesorii mireni.

§. 7. Pentru suplinirea asesorilor consistoriali — la cas de lipsă — sûnt chiămaţi asesorii suplenţi — eară pentru suplinirea secretariului consistorial presidiul designează pre unul sau mai mulţi din personalul aplicat pe lûngă oficiele ajutătoare, pe care i va afla mai apţi spre aceea.

§. 8. Activitatea consistoriului metropolitan ca organ executiv a provinciei metropolitane trebue sĕ fie continuă și permanente. De oare ce însĕ ședinţele consistoriali se ţin numai în intervale periodice, spre susţinerea continuităţii și a permanenţei oficiale în toate afacerile consistoriali, se va alege din sinul fie cărui senat special câte un referent cari dimpreună cu secretariul consistorial și cu oficiele ajutătoare sub presidiul metropolitului vor forma oficiul stabil al provinciei metropolitane, care pe timpul când nu e adunat consistoriul metropolitan va funcţiona în numele acestuia în continuitate neîntreruptă amĕsurat cercului de activitate precisat și concreḑut lui pe basa delegaţiunei.

§. 9. Ședinţele consistoriului metropolitan sûnt ori ordinarie ori estraordinarie.

§. 10. Şedinţele ordinarie atât plenarie cât și a senatelor speciali sûnt periodice, și membri designaţi la acelea se adună în numĕrul și ordinea prescrisă și la timpul ficsat fără învitare specială.

§. 11. Şedinţele ordinarie ale consistoriului plenariu sau micst se compun din metropolitul, din cei doi episcopi sufragani, din cei trei referenţi ai senatelor, și din cei trei asesori mai bĕtrâni a diferitelor senate, apoi din secretariul consistorial ca notariu al ședinţei, se înţelege de sine că la cas de împedecare au se urmeze substituţiunile în ordinea prescrisă.

Acest senat plenariu se adună numai odată pe an și anume la 25

---

*) Ar fi sĕ fie român! Red.

Septemvre, când mai ântâiu hotăresce asupra tuturor cestiunilor principiale, organisătoare și administrative, — și dacă în anul urmatoriu e de a se convoca congresul face pregătirile necesarie pentru acela; — eară după ce finesce cu toate acestea se împarte în senate speciali, și cu ajutoriul celorlalți asesori și suplenți din loc constituindu se sub conducerea președinților de senat designați spre aceea prin presidiu din sinul consistoriului după ordinea ierarchică, pertractează și causele pendenți ale singuratecelor senate speciali.

În anul când se ține congres, ședința plenarie a consistoriului metropolitan remâne în permanență la dispositiunea congresului până la încheierea acestuia, după care face îndată dispositiunile necesarie pentru promta și neînpedecata esecutare a concluselor congresuali.

§. 12. Ședințele ordinarie ale singuratecelor senate se țin în toată luna odată și anume în toată Lunia ce urmează după 1-a — începênd dela 10 oare antemeridiane, și durează până se finesc toate afacerile puse la ordinea ḑilei. — Esceptiune dela această regulă face numai în următóarele casuri:

a) dacă Luni după 1-a e sěrbătoare, ședințele se încep în ḑiua următoare;

b) în luna lui Ianuariu ședințele se încep după botezul domnului;

c) dacă ḑiua de luni după 1-a cade între Dumineca florielor și Dumineca slăbănogului, ședința ordinarie se amână până Luni după prima lunei următoare. Mai departe.

d) Aceste ședințe ordinarie lunare se compun din președintele, din cei trei referenți stabili și din alți trei asesori ori suplenți designați pe rênd spre a lua parte,

e) Senatul așa compus pertractează mai ântâiu cestiunile de natură mixtă, apoi cele scolastice și cele epitropesci, și în fine după eșirea asesorilor mireni și suplinirea lor prin asesori ori suplenți bisericesci din loc — toate cestiunile pendente ce se țin de senatul bisericesc.

§. 13. Ședințele ordinarie atât ale plenului cât și ale singuratecelor senate nu se convoacă anumit, ci consistoriul plenariu anual adunat la 25 Septemvre compune pentru întreg anul următoriu începênd dela 1-a Ianuarie până la finea lui Decemvre o listă de serie, în care se ficsează ḑiua ședințelor ordinarie și membri, cari au sě ia parte la acelea pe rênd din sinul asesorilor și suplenților din loc și din afară, și această listă se publică în jurnalul oficios al bisericei și se comunică și separat cu fie care membru, ca se scie înainte pe ce ḑi e chiemat în decursul anului întreg, datoriu fiind a se înfățișa fără ulterioară convocare, sau în cas de împedecare a înocunosciința presidiul cel puțin cu 3 ḑile mai înainte de ședințe, ca se poată face dispositiunea pentru suplinire.

§. 14. La capacitatea de a putè aduce concluse valide a ședințelor ordinarie se recere, ca atât la senatele micste, cât și la cele speciali se fie de față cel puțin doi membri a respectivului senat, afară de președinte, care adnumĕră totdeauna la senatul, ce s'a constituit.

§. 15. Consistoriul plenariu se poate aduna și estraordinarmente în următoarele casuri:

a) la casul reposărei metropolitului.

b) la casul unui periclu iminente pentru întregitatea, autonomia și prosperitatea bisericei.

În ambele casuri consistoriul plenariu se convoacă prin presidiu sau substitutul natural al acestuia din inițiativa lui sau la casul al doilea și la cererea a 9 membri consistoriali.

La acest consistoriu plenariu estraordinariu se chiamă toți asesorii ordinari prin convocătoarie adresate fie căruia în scris cu 8 ḑile, sau pe cale telegrafică cu 3 ḑile mai înainte.

Îndată ce s'au adunat cel puțin 9 membri cu presidiul 10 consistoriul plenariu estraordinariu e capace de concluse, și se poate dechiara pe sine în permanență până la delăturarea, causei pentru care s'a adunat.

§. 16. Senatele speciali încă se pot convoca estraordinarmente, când vre o causă concretă recere resolvirea ei îndată fără a se putè amâna până la proxima ședință ordinară.

În casul acesta la inițiativa presidiului sau a referentelui respectiv, presidiul adună în trebi de natura micstă pre lângă cei trei referenți încă câte un asesor sau suplent din fie care senat, dintre cei ce se află în loc; — în trebi scolastice și epitropesci însě pe lîngă cei trei referenți încă un asesor sau suplent din respectivul senat; — eară în trebi curat bisericesci pre lîngă referentul bisericesc încă cinci asesori clericali din cei ce se află în loc sau în apropiere, — cu cari ținênd ședințe decide mai ântâiu asupra urgenții, eară dacă se primesce aceasta, asupra meritului, — la din contră neprimindu-se urgența, cestiunea meritale se releagă la proxima ședință ordinară.

§. 17. Toate celelalte afaceri, ce nu sûnt reservate pentru ședințele consistoriali, le provede referenții senatelor în toată ḑiua promt și curent sub revisiunea presidiului, — eară încât acelea sûnt de natură mixtă au sě le pertracteze referenții în conferințele, ce le țin ei între sine în toată Sâmbăta la 10 oare antemeridiane; sau atingênd obiectul resortul numai a doi referenți, prin comunicarea actului între acestia.

În cas de absență sau altă împedecare mai îndelungată referenții sě substitue unii pre alții amĕsurat îndrumărei presidiului, eară cel bisericesc se substitue numai prin un asesor clerical.

§. 18. Consistoriul metropolitan va avè localitățile sale proprie atât pentru ședințele consistoriali, cât și pentru referenții permanenți, apoi pentru cancelaria de manipulațiune și pentru oficiul de cassă și de contabilitate cu requisitele necesarie.

§. 19. Sigilul consistoriului metropolitan atât pentru presidiu, cât și pentru cancelaria metropolitană va purta următoarele embleme și circumscripțiuni (urmează descrierea).

II. Capitlu.

Despre competența și cercul de activitate a consistoriului metropolitan.

§. 20. Metropolitul e capul bisericei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, și oficiul lui ca atare se referesce ori la competința sa personală, ori la cea legată cu presidiul consistoriului metropolitan.

Pentru afacerile sale presidiali va purta cu ajutoriul unui secretariu presidiale o cancelarie presidială cu protocol, expeditură și registratură reservată.

Cu afacerile secretariului presidiale metropolitul poate încredința pe secretariul consistorial, sau după încrederea sa pre alt individ din sinul celor aplicați la cancelaria metropolitană.

§. 21. Competința personală a Metropolitului în cestiuni spirituale se regulează prin Regulamentul pentru afacerile sinodului archieresc, prin urmare el e datoriu.

a) a convoca și ținè sinodul archieresc în tot anul, cel puțin odată, a stabilì în acest sinod regulamentul acestor afaceri și ale esecuta;

b) a representa biserica metropolitană în afară cu demnitate și amesurat Can. și a statutului organic.

c) a priveghia asupra unității și întregității dogmatice și rituale, precum și asupra religiosității, moralității, a ordinei și păcei între credincioșii din întreaga provinciă metropolitană;

d) a visita din timp în timp episcopiele sufragane din punctul de vedere canonic și a lua mesurile necesarie pentru delăturarea abusurilor;

e) a ierta pe calea grației pe cei osindiți prin disciplina bisericească sau a li micșora pedepsele, — însě numai dacă aceasta nu stă în contraḑicere cu acele sentințe ale judecătorielor de stat, prin care se suspendează temporan capacitatea de oficiu și de eserciarea drepturilor politice.

§. 22. De competința metropolitului în calitatea sa de președinte natural al consistoriului metropolitan se ține:

a) a convoca congresul național bisericesc ordinariu la timpul prescris, ear' cel estra-ordinariu la cas de necesitate, — a presidea acestuia, și ai esecuta conclusele amesurat statutului organic și a celorlalte hotărîri congresuale.

b) a convoca ședințele ordinare și estra-ordinare a Consistoriului metropolitan, și a priveghia ca cele ordinarie sě se țină regulat; a preside și a conduce toate aceste ședințe, și pentru casul de împedecare a designa pe substitutul seu și pe presidenții senatelor speciali după ordinea ierarchică, — și a preveghia pentru esecutarea promtă a decisiunilor consistoriali;

c) a revida conclusele ședințelor și espedițiunile curente, și ale subscrie amesurat dispositiunilor din partea II a acestui regulament;

d) a întărì pre asesorii bisericesci, și a emite decretele de alegere a tuturor asesorilor aleși de congres și a personalului ales de consistoriu;

e) a denumì personalul cancelariei metropolitane;

f) a lua jurămêntul oficios dela întregul personal aplicat la consistoriul metropolitan, — în ședința plenară sau mixtă;

g) a suspenda provisormente personalul subaltern în casurile disciplinare.

§. 23. Fie-care senat consistorial decide în afacerile competinței sale independente unul de altul sub titlu general de consistoriu metropolitan. Această independență se manifestează în aceea:

a) că fie-care senat are protocolul seu de esibite, de espeditură și registratură separate unul de altul;

b) că fie-care senat poartă procesul seu verbal sub titula s'a specială și separat de ale celorlalte;

c) că fie-care senat special trebue representat prin membrii sei speciali cel puțin în numerul prescris în §. 14;

d) că conclusele sale sûnt finali, și nu se pot altera decât pe calea nulității.

§. 24. De competința consistoriului plenariu extra-ordinariu se ține:

a) regularea remasului repausatului metropolit, încât acesta se referesce la întreaga provinciă metropolitană;

b) pregătirea pentru convocarea congresului electoral și predarea cancelariei metropolitane la noul metropolit;

c) luarea mesurilor necesarie la cas de periclu pentru intregitatea, autonomia și prosperitatea bisericei. —

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din trei scaune, în Martie 1882. Arta șovinismului maghiar în schimonosirea adeverului.

Mult Onorate Dle Redactor! Arondarea protopresbiteratului Trei-scaunelor și ținerea sinodului ppresbiteral în opidiul S. Sztgyőrgy, ca centru designat, a desteptat o atențiune neobicînuită până acì la concetățenii nostrii maghiari, față de desvoltarea noastră bisericească, ba a dat chiar și materiă de scris jurnalului comitatens, atât în privința fiitorilor candidați pentru postul de ppresbiter cât și a obiectelor pertractate, cu deosebire în sinodul ordinar.

Sě vede că „marii nostrii patrioți“ decând am început a forma și noi un corp mai compact în comitatul de asemenea arondat, sě ocupă cu mai mare înteres de noi și publică combinațiunile cele mai libere ca un ce complinit Ar trebuì sě ne îngămfăm noi de altcum în naivitatea noastră, pentru atențiunea ce ni se dă chiar de jurnalistica streină, odată pentrucă sinoadele noastre iau un caracter mai înteresant numai când se întâmplă oare care alegeri, pe de altă parte ḑiarul din cestiune voesce a sci lucruri despre care mai nici nu avem conoscință. Așa mai deună-ḑile „Nemere“ scrisese, că alegerea de protopresbiter între cele doue partide puternice a lui Coltofean și Moga, va avea loc în 4 Martie a. c. pecând din parte mai interesată s'a publicat *„urbi et orbi“* că intregirea definitivă sě va mai amăna încă 10 ani. O mare încuragiare pentru aceia, cari, în urma schimbărilor actuale, ar fi pomenit despre încetarea provisoriului!?

Dar sě revin la punctul de mânecare ca, nu cumva răpit și eu de cugetări sě me abat prea departe, fără a putea reduce proprietatea la substratul seu. Mai de curênd mia venit a mână Nr. 22 din 16 Martie al ḑiarului „Nemere“ și comunicările redactorului ma pus oare cum în uimire, pentru schimonosirea adevĕrului în privința obiectelor pertractate în auḑul seu în ședința sinodului ppresb. din 2/14 l. c. S'au că dl redactor nu înțelege bine românesce, deși mai în toți numerii face revistă asupra ḑiarelor române, pe care le dăscălesce după calapodul seu, s'au că cu intențiune a schimbat ințelesul scurtei desbateri, ca se dovedească și cu aceasta ocasiune, prin noi inșine că numai sub egida guvernului ne ținem asigurate înteresele naționali-confesionale. — *Tertium non datur.* În acel ḑiar se face amintire despre sinodul bine cercetat al preoților gr. or. în care preotul Coltofean a cetit raportul sěu (?) lung, despre visitarea scoalelor. Raportul, ce-i drept, a fost destul de lung, ca operat al Păr. președinte adm. ppresb. care dacă ar corespunde întru toate realității, n'ar înfățișa tocmai rěu sporul obținut în deosebitele scoale cu ocasiunea esamenelor ținênde „în spe“.

Dar sě vedem ce ḑice mai departe „Nemere“ despre sinodul ppresbiteral? „În legătură cu raportul“ continuă citata foaie „a rădicat cuvênt vehement preotul din Elöpatak Moga, contra stărei celei lăncede în care se află scoalele confesionale gr. or. accentuând că copii români numai acolo capĕtă instrucțiune legală, unde, — ca și în Elöpatak — sě instruiază la olaltă cu copii maghiari și unde nemijlocita înspecțiune a statului, asigură și pe seama lor înteresele confesionale. E bine venită atare declarațiune în lumea „Gazetară“ de astăḑi“ (Iól esik az ily nyilatkozat a mai „Gazetás“ világban.) Sě lăsăm acuma pe „Nemere„ încurcată cu „Gazeta Transilvaniei“, căci aceasta se va sci răfui cu dênsa și să vedem cum cea dintâiu a sciut sě întoarcă cuvintele Par .Moga astfel, încât a putut scoate plămădeala de mai sus.

E drept că Par. Moga, a reflectat după cetirea raportului scolar, că Ven. Consistoriu ar face bine dacă ar îndrepta o mai mare atențiune asupra scoalelor din secuime, ajutândule și materialicesce, spre a nu devenì comunale, dar din cuvintele sale nici decât n'a putut eși frasele de mai sus, puțin lingușitoare pentru noi, a foaiei „Nemere“. Din contră, preotul Moga a adus la cunoscința sinodului urmarea nelegală dela scoala comunală din Budila, unde copii români gr. or., deși representă o mare parte din suma scolarilor, nu învață a ceti și scrie limba maternă, — și a propus sĕ fie recercat dl inspector reg. de scoale, ca pe viitor sĕ dispună delăturarea acestor scăderi. Cine ar puputea acum deduce din aceste cuvinte că Par. Moga ar fi pledat pentru scoalele comunale, care singure ar da instrucțiunea cea mai corespundetoare, asigurând și interesele confesionale pe sama copiilor nostrii, ce ar învĕța la olaltă cu copii maghiari? Aci se poate vedè manevra șovinistilor nostri, carii, oricum neam văera asupra neajunsurilor, ce caută sĕ le întîmpinăm din partea lor, strigă în gura mare că noi inșine le reclamăm intervențiunea și scutul, căci nu mai așa ne vedem asigurate interesele naționale bisericesci. Că întru cât le succede astor fel de gazetari a convinge în aceasta privință pe conaționalii lor, — căci cred că acestea nu sĕ scriu la adresa noastră las sĕ le servească resultatul obținut spre bucuria și mângăierea lor.

Dar să nu abusez de ospitalitatea On. Redacțiuni, comunicândui lucruri particulare din patria noastră. Cred însă că și din nesocotita Sĕcuime se pot înregistra din când-în când unele întêmplâri, care scot la iveală și esistența elementului românesc, ce are încă destulă putere de viață spre a merita o soarte mai bună. *Nemo.*

Varietăți.

* **Bibliografic.** „*Beitrag zur Geschichte der Kirchen-Union der Romänen in Siebenbürgen unter Leopold I. Inaugural-Dissertation zur Erlangung der philosophischen Doctorwürde an der Universität Leipzig von Johannes Crisian. Hermannstadt. Druck der Archidiöcesan-Druckerei 1882*“ este o broșură de 71 pagine cu o prefață de autorul. Recomândăm publicului această mică operă, care cuprinde mult în puținele sale pagini, despre evenimentul care a hotărît soartea Românilor din Ungaria și Transilvania pentru un secul și jumĕtate dacă nu mai mult. Autorul după ce arată cum unația s'a făcut pe sub ascuns între metropolitul Atanasie și vre o câți-va protopopi, și între trei iesuiți, și i dovedesce particularitatea, mai arată că de cele *patru* puncte, afară de iesuiți, n'a sciut nimenea nimica chiar nici la anul 1739, și că particularii s'au unit numai într'*un* punct: primatul Papei, ca se „nu strice voia împĕratului.“

* (Proiectul a murit trăiască proiectul). Aflăm ca dl ministru Trefort își retrage proiectul privitoriu la scoalele medie din casa deputaților, ca sĕ vină cu el modificat în sesiunea următoare.

* (Scire plăcută.) Domnul Ioan Cornea, ingener de direcțiune la linia căilor ferate a societății Arad-Kőrősvőlgy a obținut la polytechnicul din Budapesta diploma de censură din spețialitățile: Matematica, geometria și geodesia superioară, impreunată cu astronomia.

Gratulăm tinerelui nostru și ne bucurăm din inimă de succesele secerate, cu atât mai tare căci precum sûntem informați este cel dintâiu tinĕr român, care a obținut la polytechnicul în B. Pesta diploma de această censură.

* (Au murit în Budapesta: *Iustin Popfiu,* paroch și Prot. gr. or. de Leta-mare în diecesa Orădii-mari, la 27 Martie, în anul al 41-lea al vieții sale. Reposatul și-a început cariera frumos, talentul sĕu eminent i promitea un viitor strălucit. Născut la 23 Nov. 1841 în comuna Dijer al comitatului Biharia după terminarea cursului gimnasial în Oradea-mare, făcù studiile teologice aici și in Viena. Hirotonit în 1863; fu aplicat ântâiu în cancelăria guvernului diecesan, apoi fu numit profesor de religiunea gr. c. și de limba și literatura-română la gimnasiul de aici, mai târdiu și vice-rector în seminariul de băeți. Ca orator bisericesc își câștigà renume. Fondà și o întreprindere de cuvêntări bisericesci, sub titlul „Amvonul“, care însĕ apărù numai un an. În anii de mai nainte ocupându-se și cu poesia, și au publicat lucrările pe acest teren în o culegere, adăugândui și un tratat relativ la istoria literaturei, sub titlu: „Poesie și prosă“. La începutul anului 1880 se mută din Oradea-mare la Leta-mare, unde funcționà ca paroch și protopop până la moartea sa. La începutul anului trecut mai renvià „Amvonul“, dar de asta-dată întreprinderea trăì și mai scurt timp. Încât scim el a lăsat după sine mai multe scrieri. Moartea i-a fost grabnică și neașteptată. A bolit numai trei dile. Înmormêntarea se făcù în 29 Martie. pontificând Rds. D. canonic Dr. Augustin Lauran, asistat de 16 preoți, și fiind de față un public foarte numeros, Clerul diecesan i va ridica monument la mormênt. „Fam.“

Contribuirile pentru „Reuniunea femeilor române din Sibiiu.“

Prin dl. colectante Basil Greavu din Mercurea, dela D-dni Ioan Droc administrator protopopesc 1 fl. Ioan Macelariu proprietar 2 fl. Demetriu Măcelariu propriet. 1 fl. Basil Greavu subjude reg. 1 fl. Dr. Albu medic 1 fl. George Pop comerciante 1 fl. Ioan Măcelariu notariu 1 fl. Ioan Orestian primar 50 cr. Nicolae Toporcean, paroch 40 cr. Demetrie Orestean docente 20 cr. Ioan Kinda econom 20 cr. Nicolae Staneze econom 20 cr. Ioan Prodan econom 50 cr. Dumitru Sinfana econom 50 cr. Constantin Branga econom 50 cr. Nicolae Petia econom 50 cr. Ioan Radu econom 50 cr. Ioan Hendarean econom 50 cr. Nicolau Ciugurdean notariu 2 fl. Nicolau Hociota econom 50 cr. Samoilă Vasu colector 1 fl. Ioan Alămorean de Alâmor paroch gr. or. 1 fl. Ioan Hulpuș 1 fl. Nicolae Zeberan jude 50 cr. Nicolae Hudițan primariu 1 fl. Nicolae Aleman paroch 50 cr. Iacob Aleman econom 20 cr. N. Schiau notariu 50 cr. Iacob Greavu propriet. 1 fl. N. Isac preot 40 Ioan Cărata colector 20 cr. Un Crestin 20 cr. Vasilie Hudițan econom 30 cr. Ioan Greavu învĕțat; 40 cr. Vasile Rentea comerciante 40 cr. Ioan Muntean învĕțător 30 cr. Ioan Oprean econom 20 cr. Elia Pop notar 1 fl. Ioan Fulea primariu 1 fl. Ioan Muțu casariu 50 cr. Comșa Mitrea comers 50 cr. Moise Muțiu jurat 20 cr. George Reu preot 50 cr. Ios. Solomon 50. cr. Niculae Tanase econom 50 cr. Niculae Bergsizan econom 20 cr. Ilie Stănilă econom 20 cr. Simeon Muntean econom 30 cr. Niculae Micu econom 10 cr. Niculae Branea econom 30 cr. Ilie Senchea econom 20 cr. Precup Reu subprimar 20 cr. Dem. Nedela econom 50 cr. Ioan Iridon econom 30 cr. Ioan Crăciun paroch 50 cr. Elena de Popp 2 fl. Maria de Popp 1 fl. G. Muntean. econom 50 cr. D. Muntean 1 fl. Ioan Streulea notar 1 fl. Ioan Bestiu prim. 50 cr. Ioan Moga paroch 50 cr. Ioan Florian paroch. 50 cr. George Beu notar 1 fl. Michaile Beju primar 50 cr. comuna Rod 1 fl. total 41 fl. 30. cr.

Prin dl Colectant D. Avram Tincu advocat în Orescie dela DD. D. Avram Tincu adv, 20 fl. Ioan Mihaiu proprietar în Orăscie 2 fl. doamna Anastasia de Orbonaș 2 fl. N. Popoviciu protopresb, 2 fl. d-șoara Sofia Muntean 2 fl. Maria Vințan 2 fl. Irimie Boca 2. fl. Nicolae Trif 2 fl. D-na Maria Baciu 2 fl. Sofia Dorner 2 fl. — în total 38 fl.

Prin D. colectantă Iulia Ranta în Bistriță dela D-nii Eufrosina Marginean 1 fl. Teresia Crăciun 1 fl. Iulia Ranta 2 fl. Ida Pavel 1 fl. Maria Beșan 1 fl. Iulia Szilasi 1 fl. Amalia Chimbulea 1 fl. Maria P. Bota 1 fl. Rosa Munster 50 cr. Mathilde Pop 1 fl. Maria de franc 1 fl. Teodosia Vararean 1 fl. Danilă Lica advocat 2 fl. Gabriele Man adv. 2 Anton Georgiu ases. orf. 1 fl. în total 17 fl. 50 cr.

Prin dl. Ioan Măcelariu notar în Apoldu infer. dela D-dnii Nicolae Topercean paroch 2 fl. Ioan Orestean primar 2 fl. Ioan Măcelariu notar 2 fl. Ioan Canda arêndator 2 fl. Moise Beu 2. fl. Todor Dragomir 2 fl. Ioan Lazar 2 fl. în total 14 fl.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 1 Aprilie 1882.

Buda: **34 87 17 58 24**

Bursa de Viena și Pesta

Din 1 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	118.75	118.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.—	98.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.50	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.25	133.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.25	97.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.25	96.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .	96 —	96.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	96.—	95.50
Obligațiuni urbariale transilvane .	96 25	96.05
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96 25	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.90	76.—
Datorie de stat în argint . . .	76.55	76 50
Renta de aur austriacă	93.20	93.75
Sorți de stat dela 1860 . .	129.50	129·25
Acțiuni de bancă austro-ung. .	823.—	820.—
Acțiuni de credit austr. . . .	329 —	329.40
Acțiuni de bancă de credit ung.	323.75	324.50
Sorți ungurescì cu premii . . .	117.75	118.—
Sorți de regularea Tisei . . .	109.80	110.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.60
Na oleon	9.49	9.5 ½
100 marce nemțesci	58 60	58.55
London (pe polița de trei luni) ·	119.80	118.70

Nr. 43. [42] 3—3

CONCURS.

În urma înaltului rescript consistorial din 31 Decemvre 1881 nr 3832 B. se deschide a *doua-oară* concurs pentru întregirea postului de paroch gr. or. în comuna Bârsău tractul Gioagului I. cu termin până la 31 Martie 1882.

Emolumentele sûnt: casa parochială cu grădină de legumi și folosința cimiteriului. Dela 117 familii câte una ferdelă de cucuruz sfêrmat și stola usuată, care toate laolaltă computate în bani dau un venit anual de 376 fl 60 cr v. a.

Suplicele concursuale instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol 17 Februarie, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Pipoș m. p.

Nr. 363. [45] 2—3

Publicare de licitațiune.

Pentru **liferarea de 952 metrii cubici de lemne de ars** pentru Institutul reg. ung. pentru alienați în Sibiiu și anume pentru timpul dela 1882 până la 1883 se escrie în înțelesul înaltei ordinațiuni ministeriale din 18 Martie a. c. Nr. 13,490 un nou concurs.

Oferte — scrise, provĕdute cu timbru de 50 cr. conținênd 200 fl. v. a. vadiu, și sigilate — pentru aceasta liferare au a se înainta la subsemnata Direcțiune până în **22 Aprile anului curgĕtoriu la 11 ante amedi.** În ele trebuie sĕ fie descrisă lungimea și grosimea lemnelor oferite, asemenea aceea: că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, și pentru cât cel de stejariu.

Oferte, cari nu corespund acestei publicări, ori cari sosesc întârdiate nu se vor lua în considerare.

Sibiiu în 28 Martie 1882.

Direcțiunea institutului reg. ung. pentru alienați.

Nr. 111. [30] 3—3

EDICT.

Eugeniu Temistocle născut în Odorheiu, fost locuitoriu în Brașov, a părăsit cu necredință mai de șese ani de dile pe legiuita sa soție Maria născută Ioan Belu locuitoare în Brașov, ca fugariu pentru defraudări, fără de a se scì locul unde se află și de mai trăesce, — este prin aceasta cu scirea și încuviințarea Măritului Consistoriu archidiecesan dto 15 Ianuarie a. c. Nr. 3069, 1881 citat, ca în termin de trei luni*) dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupra-i de soția lui.

Brașov, 20 Februarie 1882.

Forul matrimonial gr. or. al tractului protopresbiteral I. al Brașovului.

---

*) Din eroare s'a pus în Nr. trecut șese, ceea ce prin aceasta se îndreaptă.

Nr. 1414 civ. 1882 [33] 3—3

EDICT

În causa pendentă de comassare a orașului **Făgăraș** se statoresce ca terminul pentru îndeplinirea prețiurei și classificărei și prealibil pentru alegerea esperților pe diua **de 10 Maiu 1882 la 9 oare an. am.** fața locului la casa magistratului orășenesc din Făgăraș la care se citează prin aceasta toți proprietarii.

În numele tribunalului reg. din Brașov judele esmis.

Brașov în 8 Martie 1882.

Alexandru Onaciu m. p.,
jude reg. de tribunal.

Nr 774 civ. 1882. [44] 2—3

EDICT.

În causa comunei Tonácz pcto segregarea pădurei și a păsunițului întrând în valoare sentența adusă în cestiunea de permisibilitate, terminul de petractare pentru începerea lucrărilor pregătitoare se statoresce **pe 5 Maiu 1882 și dilele următoare,** la care se citează a se înfățișa cei interesați, căci la din contră vor avè a suferì urmările legale.

Dej în 18 Februarie 1882.

(L. S.)

Antonie Veszprimi m. p.,
judele petractator.

Turnătoare de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea. precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanță pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, fer turnat și făurit; astfeliu construite, că după ce sûnt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic și mai adânc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer făurit pentru clopote solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru orologe și toace din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și prompt se recomandă

Antonie Novotny.

[46] 1—6 Timișoara, Fabrică.

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 35. Sibiiu, Joi 25 Martie (6 Aprile) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1100. Pres.

MIRON,

prin îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericii ortodocse în Transilvania, şi metropolit al românilor 'greco-orientali din Ungaria şi Transilvania,

Iubitului cler şi popor al archidiecesei Noastre transilvane; iubiţilor şi onorabililor deputaţi aleşi pentru sinodul archidiecesan: Dar şi milă dela Dumneḑeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 şi 90 din statutul organic, convocăm, şi prin acestea dechiarăm de convocat sinodul ordinariu al archidiecesei Noastre transilvane la biserica catedrală din cetatea Sibiiu, pe **Dumineca Tomei,** adecă pe **4 Aprile vechiu** a. c. la 9 oare înainte de ameaḑi, în carea ḑi după terminarea ritualelor bisericesci va urma deschiderea sinodului în localităţile seminariului archidiecesan, şi numai decât se vor începe lucrările sinodali conform regulamentului afacerilor interne.

De altmintre împărtăşim tuturor binecuvêntare archipăstorească!

Sibiiu, la 24 Martiu, anul Domnului 1882.

Mai sus numitul archiepiscop.

Miron Romanul m. p.

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Martie

Fiindcă spaţiul coloanelor nu ne permite a discuta astăḑi mai pe larg o cestiune de mare importanţă ne mărginim a atrage atenţiunea cetitorilor asupra unei petiţiuni de mai la vale. **Petiţiunea** adresată ministrului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică din partea **Devenilor** are în vedere o catedră la scoala reală de stat din Deva Pretensiunea patenţilor este foarte justă şi noi o am sprigınit şi cu altă ocasiune. Cugetând dela cea dintâiu ocasiune încoace mai mult asupra objectului cuprins în petiţiune am ajuns la resultatul, că pretensiunea petenţilor e — prea modestă. În petiţiune este vorba nnmai de o catedră de limba română, pe când după raportul numeric al poporaţiunei din comitatul Hunedoarei, care este locuit mai numai de Români, şi în puterea §. 17 din art. XLIV de lege din 1868, statul este obligat a *„purt a grije"*, ca Românii din acel ţinut *„sĕ se poată perfecţiona în limba lor maternă . . . până acolo, unde se începe cultivarea mai înaltă academică."* Prin urmare, petenţii, pe basa legei în vigoare, sûnt în drept a pretinde ca institutele de stat din Deva sĕ se propună toate numai în limba română. Nu va plăcè aceasta nici dnului Rethi şi poate nici dlui ministru Trefort. Dar când place ceva legei votate de dietă şi sancţionate de monarch, n'ar trebuì sĕ'şi bată nimenea capul cu ce place particularilor, chiar şi când particularii sûnt investiţi cu funcţiuni de stat. Am repetat şi repetăm, că Românii trebuie se fie mai desgheţaţi şi mai energici când e vorba de pretensiuni juste şi basate în lege şi se nu sĕ uite în gura unor obraznici, cari nesocotind legile, pe cari ḑic că le pun în lucrare, le fac ilusorii pentru scopuri fantastice. Ḑicala: *„Obrasnicul mâncă prasnicul"* se facem ca, odată pentru totdeauna, se ese din curs faţă cu dreptul ce ni'l dau legile statului.

Întâlnirea monarchului nostru cu al Italiei a început de nou a fi obiect de discuţiune în ḑiare. Greutatea cea mai mare ce întimpină întâlnirea acum ar fi locul, unde sĕ se întâlnească monarchii. În timpul mai din urmă era vorba de Roma. Acì însĕ face greutăţi curia Papei. Fi-va numai greutatea aceasta sau mai sûnt şi altele, e greu de a spune În ḑiua de astăḑi sûnt o mulţime de sciri contraḑicĕtoare în privinţa constelaţiunilor celor noue încât par a fi întradins emise în public, ca sĕ'l facă confus sĕ nu mai scie ce sĕ aleagă dintr'ênsele.

Un resumat interesant din scirile cele mai din urmă despre constelaţiuni şi alianţe noue cu totul opuse programei „ligei dimocratice" italiane, dar şi între sine, găsim într'o revistă a unei foi germane de aici. „O foaie sêrbească, ce e drept oposiţională — se ḑice în revistă — scie de o convenţiune militară ~~încheeată~~ între Austro-Ungaria şi Serbia. În puterea convenţiunei acesteia Serbia ar primì dela Austro-Ungaria teritoriul dintre Bosna şi Drina, pe când Austro-Ungaria, în schimb, ar avè dreptul de garnisoane în Belgrad şi Nissa (Niş). Împĕratul şi regele Francisc Iosif va fi comandantul suprem al armatei sêrbesci şi va avè dreptul de a denumì oficieri sêrbesci dela divisionari în sus. „Memorial diplomatique" din Paris publică un proiect, după care ar avè sĕ se întâlnească cei trei împĕraţii, la care întâlnire însĕ vor avè se ia parte şi suveranii Italiei, României şi Serbiei. Altă foaie spune de alianţe fabricate de principele Bismarck contra Rusiei. Locul dintâiu în alianţele aceste îl iau: Germania şi Austro-Ungaria, însĕ şi Svedia şi România fac pregătiri militare pentru scopul de a lua în posesiune câte o bucată din ţerile rusesci. Lui Bismarck i ar plăcè se vadă Svedia întărindu-se, căci este putere protestantă, şi protege bucuros România, care cugetă la reocuparea Basarabiei. Afară de aceste, la cas de resboiu, ar merge şi Serbia şi Turcia contra Rusiei. Turcia ar reocupa, la o astfeliu de ocasiune, teritoriile sale de mai nainte de lûngă Marea-neagră. Perspectiva aceasta favorabilă a făcut pe Turcia aşa de iubitoare de resboiu, încât în direcţiunea aceasta abia mai e în stare a 'şi înfrêna zelul. *Summa summarum* principele Bismarck a pregătit cât se poate de bine toate pentru un resboiu agresiv contra Rusiei, numai nu poate câştiga şi pe împĕratul Wilhelm pentru planul seu. În chipul acesta pacea prorocită neîntrerupt de ḑiarele oficioase va fi până una alţa susţinută".

Dela Belgrad are „Allg. Ztg" din Augsburg o corespondenţă care merită atenţiunea ori cărui om şi care ilustrează raportul dintre Austro-Ungaria şi Rusia. Autorul esprimă temerea, că ministeriul Pirocinaţ nu se va mai putè ţine mult în fruntea trebilor „Prilegiul cel mai neînsemnat — scrie corespondentul — poate resturna cabinetul actual şi poatn nimicì şi influenţa Austriei în Serbia. Dacă vrea Austria se aibă o influenţă durabilă trebue sĕ se pună în legătură cu elementele naţionale serbesci. Firesce, că atunci toată politica orientală trebue acomodată astfeliu. Austria ar trebuì se 'şi facă elementul sêrbesc din Bosnia şi Erţegovina mai adict. Aceasta însĕ numai aşa se poate ajunge, dacă se va părăsì de tratamentul cel ostil al Serbilor şi dacă ar înceta de a protegia pe minoritatea disparentă a catolicilor faţă cu imposanta majoritate a greco-ortodocşilor. Până când Austria nu inaugurează în Bosnia şi Erţegovina o politică mai amicabilă Serbismului, în zadar va umbla după influenţe în Serbia, pentrucă fiecărui ministeriu serbesc i se va imputa tratamentul de astăḑi al Serbilor în Bosnia şi Erţegovina".

Corespondetul din Brusella scrie la „St. James-Gazette": „Un bărbat de stat, care în puterea posiţiunei sale trebue sĕ fie bine informat, a întărit scirea corespondentului dsale din Colonia, că statul major general al Germaniei lucră în ministeriul de resboiu ḑiua şi noaptea. Ordinul de mobilisarea armatei este gata şi se poate espeda în tot momentul. Se vorbesce că din vistieria de resboiu dela Spandau s'au luat o sută de milioane mărci". Scirea aceasta din urmă ḑice „D. Ztg." abia se va putè susţinè ca adevĕrată, dară abstragênd dela dênsa, nu încape nici o îndoială, că statul major general german desvoaltă în anul acesta o sirguinţă estraordinară. În Berlin cred oamenii în asigurările rusesci de pace şi — se pregătesc.

Proiectul despre scoalele medie în comisiunea pentru instrucţiune.

(Urmare.)

Gavr. *Baross* cetescesce declaraţiunea directorului de scoale Antoniu Berecz, care îşi esprimă dorinţa ferbinte de a vedè cât mai în grabă proiectul acceptat, pentru a combate afirmaţiunea că proiectul nu e recomândat cu căldură de nici un bărbat de scoală.

Iac *Miehl*: Gratulez ministrului, căci voesce a delătura defectele din instrucţiunea secundară prin lege, dar pe mine ca catolic acest proiect nu me mulţemesce, pentrucă acesta nu cuprinde remarcarea precisă a caracterului scoalelor susţinute din fondurile de studii şi totuşi ministrul s'a pronunţat în casa representanţilor cu privire la drepturile bisericei catolice. Ve rog deci a precisa apriat caracterul acestor scoale chiar şi din consideraţiune către conservarea dreptului suprem de patronat reg. apostolic şi a liniscì prin aceasta confesiunea catolică. Aceasta nu va fi un prejudeţ pentru cercetarea naturei fondurilor şi fundaţiunilor, pentrucă fondurile necontestabil catolice sûnt suficiente pentru susţinerea acestor scoale. Ve rog mai departe pentru instituirea unei noue *commissio studiorum.* Dar şi biserica catolică trebue sĕ aibă o înriurinţă asupra scoalelor sale, încât pentru detaliuri me învoesc bucuros cu statul. Aştept numai o declaraţiune din partea ministrului în această privinţă, căci eù atêrn adoptarea proiectului dela aceasta declaraţiune.

G. *Baross* observă că prima dorinţă a oratorului se referesce la detaliuri, a doua însĕ se ţine de o comisiune deosebită. Ambele dorinţe nu se ţin de discusiunea generală.

Ministrul *Trefort* observă, că atitudinea sa cu privire la fonduri e dictată de o resoluţiune adusă de casa representativă; încât pentru remarcarea caracterului catolic al acelor scoale ministrul nu are nimic de ḑis, dacă comisiunea va lua o asemenea hotarîre.

Guido de *Baussnern*: Momentul principal atât din punct de vedere confesional cât şi naţional pentru mine sûnt acei paragrafi din proiect, cari se referesc la cualificaţiunea învĕţătorilor, şi fiindcă ministrul de instrucţiune susţine esenţa acelor paragrafi, eu trebue se resping proectul de scoalele secundare în tot cuprinsul seu.

Este adeverat, proiectul recunoasce în principiu dreptul confesiunilor de a'şi cualifica învĕţători, dar esercitarea acestui drept este atêrnată de infiinţarea unor institute de cualificare pentru învĕţătorii dela scoalele secundare, prin urmare de o condiţiune, care de o parte nu a esistat până acum, ear' de altă parte împlinirea acelei condiţiuni este şi o imposibilitate absolută nu numai pentru Sasii din Transilvania ci şi pentru celelalte confesiuni, aşa încât în pracsă proiectul în analisa din urmă nu e decât o desevêrşită confiscaţiune *de facto* a dreptului de cualificarea învĕţătorilor ce-l au confesiunile respective, va sĕ ḑică e confiscarea acelui drept cardinal, cu care este împreunată esistenţa sau căderea autonomiei scolastice a confesiunilor. Aceasta e cel puţin pentru confesiunile din Transilvania o vătămare cu atât mai grea a drepturilor şi legilor esistente, cu cât unul din punctele principale ale legei de uniune adecă § 14 din această lege garantează apriat susţinerea întactă a legilor religionare transilvane şi în virtutea acestei legi suprema inspecţiune a statului e mărginită numai la administrarea fundaţiunilor pie ale confesiunilor transilvane. La aceasta se mai adauge şi disposiţiunea din proectul de lege care stabilesce că limba pentru esamenele de cualificarea tuturor învĕţătorilor trebue sĕ fie cea maghiară. Aceasta disposiţiune este o evidentă nedreptate, fiind că silesce pe candidaţii de profesură Sasi a se cualifica numai la universităţile din patrie în limba maghiară şi a remânè astfel depărtaţi de universităţile esterne cu toate că proiectul permite apriat cualificarea învĕţătorilor la universităţi esterne; dealtă parte dispoziţiunea atinsă se află în contradicere cu întreg spiritul legei de naţionalităţi.

Scopul acestei disposiţiuni se poate deduce din §. 39 al proiectului de lege, care dice, că limba scoalelor secundare de stat ce se vor înfiinţa de nou nu poate fi decât cea magiară; prin aceasta earăşi se sterge simplu unul dintre punctele principale a legei de naţionalităţi, care impune ministrului de instrucţiune datorinţa a se îngrigì în institutele de învĕţământ de stat ca cetăţenii statului de ori ce naţionalitate sĕ se poată cualifica în limba lor maternă până la punctul, unde începe cualificarea academică. Deci disposiţiunea proiectului de lege, ce privesce limba esamenelor de cualificaţiune pentru învĕţători nu poate avè alt scop decât a face pe învĕţătorii dela scoalele secundare de limbă nemaghiară sĕ-şi însuşească limba maghiară astfeliu ca ei mai curênd sau mai târdiu se fie în stare a propune în scoalele secundare ori ce obiect în limba maghiară. Obţinêndu-se acest resultat nu va mai fi de lipsă decât o novelă cu doi paragrafi scurţi pentru ca limba deintsrucţiune la toate scoalele secundare din partrie se fie cea maghiară.

Eu sûnt convins că aceasta tendenţă nu este intenţiunea ministrului de instrucţiune, este însĕ scopul curentului şovinistic care durere domnesce în ţeara noastră.

Ce influenţă puternică esercită acest curent asupra guvernului, aceasta se adeveresce prin faptul, că în proectul de lege penultim, în cel dela 19 Martie 1880, *lipsesc* toate disposiţiunile, care me tac se resping proiectul *present* al ministrului în tot cuprinsul *seu*. A da mână de ajutoriu la aducerea unei legi, care în *faptă* e de o astfeliu de natură încât mai curênd sau mai târdiu sĕ poată fi întrebuinţată ca mijloc, *pentru a nimici cu desevêrşire scoalele secundare săsesci din Transilvania şi prin aceasta pe cele din urmă scoli secundare germane* — aceasta eu unul nu pot se o fac nici odată, nu pot se o fac fiind că sûnt *german şi ţin neclintit la germanism*, nu pot sĕ o *fac însĕ nici ca patriot unguresc*, pentrucă sûnt convins, că *ori ce act, care se comite contra culturei germane în Ungaria, păgubesce interesele bine înţelcse ale patriei şi statului unguresc.*

Aşa numita concesiune de 5 sau 10 ani ce se mai face învĕţătorilor, nu are nici o valoare positivă şi nu merită nici a fi discutată.

Din aceste şi alte consideraţiuni Baussnern respinge proiectul şi declară, că *nu va lua de loc parte activă la desbaterea specială*. Domnii din comisiune se proceadă cu înţelepciune, — dar eu, dice Baussnern terminând, trebuie sĕ declar în numele meu şi al colegilor mei odată pentru totdeauna: *De nobis sine nobis!* (Va urma.)

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

Regulament

pentru afacerile consistoriului metropolitan al bisericei ort. române din Ungaria şi Transilvania.

(Urmare.)

§. 25. De competinţa consistoriului plenariu ordinariu (anuale) se ţine:

a) a lua mĕsurile necesarie pentru susţinerea drepturilor constituţionale a le întregei biserice;

b) a face pregătirile necesarie pentru convocarea congresului ordinariu pe anul următoriu, eventualminte pentru convocarea lui estraordinarmente;

c) a esecuta conclusele congresuale;

d) a priveghia asupra averei şi fondurile metropolitane sau comune mai multor diecese;

e) a statorì bugetul metropolitan şi a censura socotelile şi inventariele pentru congses;

f) a statorì toate acele rapoarte, date statistice, proiecte de statute şi regulamente, ce vin a se substerne congresului;

g) a emana instituţiunile pe basa concluselor congresuale;

h) a decide asupra tuturor causelor apelate dela consistoarele plenare ale dieceselor:

i) a decide asupra tuturor cestiunilor principiale privitoare la interpretarea şi aplicarea concluselor congresuale;

k) a decide asupra cestiunilor între diferitele senate ale consistoriului metropolitan;

l) a decide asupra cererilor de delegaţiunea altui consistoriu eparchial.

m) a emite comisiuni investigătoare asupra irregularităţilor dela consistoarele eparchiali;

n) a decide toate causele disciplinari ale personalului propriu subaltern, şi cele apelate dela consistoarele eparchiali;

o) a pertracta toate rescriptele şi ordinaţiunile autorităţilor mai înalte de stat, privitoare la drepturile bisericesci şi la suprainspecţiunea coroanei;

p) a înlocuì toate acele comisiuni congresuale ce nu şi-au isprăvit operatele sale până la închiderea congresului şi a finalisa agendele lor. Esceptiune se face dela aceasta numai în privinţa acelor comisiuni congresuale, ce se esmit pentru cercetarea irregularităţilor la consistoriul metropolitan;

q) a pertracta plânsorile de nulitate în contra decisiunilór senatelor consistoriale pentru neobservarea competinţei sau a încompatibilităţii;

r) a alege pre secretariul consistorial, pre fiscal consistorial, pe defensorul matrimonial, pre perceptorul şi controlorul dela cassa metropolitană.

§. 26. De competinţă senatului strîns bisericesc se ţine:

a) a dispune în ultima instanţă, a dejudeca toate cestiunile contraverse în trebile spirituale ale preoţimei şi credincioşilor înăintate pe calea apelaţiunei sau recursului;

b) a decide în ultima instanţă causele matrimoniale;

c) a esmite instrucţiunile necesarie pentru uniformitatea rituală, şi ceremonială, pentru cualificarea, înaintarea şi purtarea preoţilor, diaconilor şi cantorilor precum şi a catecheţilor; pentru întocmirea corespundetoare a bisericelor, a seminarielor, a cărţilor rituale şi catechetice; pentru conformarea în causele de trecere dela şi la altă confesiune; pentru purtarea matriculelor; şi alte asemenea, — toate acestea între marginele canoanelor bisericesci, a statutului organic şi a celorlalte regulamente congresuale; eară încât acestea ar lipsì — a face proiectele necesarie şi ale substerne congresului respective sinodului archieresc, — spre aprobare;

d) a aduna în tot anul datele statistice şi respective a pretinde întregirea lor dela consistoarele eparchiale în privinţa conscrierei credincioşilor din întreaga provincie metropolitană, — a crescerei şi decrescerei precum şi a trecerilor confesionale; a divorţielor, a concubinatelor şi a causelor lor; a percentualită ţilorde nascere, căsătorie şi mortalitate; — a numĕrului parochiilor matere şi filiale, a parochilor, capelanilor, diaconilor şi cantorilor, apoi a călugărilor, — şì a dotaţiunei lor; a numĕrului bisericelor şi caselor parochiale, a stărei şi lipsei acestora; — a averei mobile şi immobile a comunelor bisericesci; a repartiţiunilor anuali pentru susţinerea tuturor acestora; a fundaţiunilor şi a stipendiilor, — şi toate acestea ale substerne prin consistoriul plenariu la cunoscinţa congresului dimpreună cu rapoartele deslucitoare şi propunerile necesarie; — tot asemenea are acest senat:

e) a supraveghia asupra tuturor trebilor de credinţă, de taine, de predicaţiuni, de locurile sfinte, de îngropaţiuni, de cântări şi de alte ceremonii, — şi a esopera înlăturarea abusurilor, — şi a superstiţiunilor;

f) a revidè conclusele sinoadelor eparchiali în cestinnile bisericesci, şi a face propunerile necesarie pentru complanarea diferinţelor şi întroducerea uniformităţii în toate eparchiile.

§. 27. De competinţa senatului scolariu se ţine:

a) a decide în ultima instanţă toate causele apelate în trebile scolastice;

b) a emite instrucţiunile necesarie pentru înaintarea învĕţămêntului, pentru întocmirea uniformă şi susţinerea corespundĕtoare a scoalelor inferioare şi superioare, a institutelor pedagogice, a convictelor şi a altor asemenea întocmiri pentru crescerea credincioşilor; — pentru întocmirea şi procurarea cărţilor scolastice, şi a celorlalte recuisite de scoală; — pentru deoblegamentul scolariu, pentru cercetarea scoalelor, pentru esaminarea şi cualificarea scolarilor, şi alte asemenea afaceri, ce taie în sfera învĕţămêntului amĕsurat îndrumărilor congresuale;

c) a aduna în tot anul dela consistoarele eparchiale datele statistice despre numĕrul tinerilor deobligaţi la scoală, despre numĕrul frecuentanţilor şi absentanţilor; mai departe despre aceea, că câţi studiează pre la scolile confesionale şi câţi pre la altele? câţi se află pre la institutele mai înalte proprie ori străine? câţi teologi, filosofi, juristi, technici etc.? câţi stipendişti din mijloacele proprie ale bisericei, şi câţi din cele străine? câte scoli parochiale, normale, gimnasiale, comerciale se află în întreaga provincie metropolitană? Cum sûnt dotate? ce avere mobile şi imobile au? ce repartiţiuni pentru susţinerea acestora? ce progres ori regres percentual se manifestează la învĕţământ, şi din ce causă? — toate acestea are senatul scolariu ale aduna, şi ale orênduì în conspecte sistematice şi ale substerne congresului cu rapoartele anuale dimpreună cu proiectele necesarie pentru regularea tuturor acestor afaceri.

d) a revidè conclusele sinoadelor eparchiali şi a face propunerile necesare la congres pentru aducerea uniformităţii în toate acele trebi scolastice, unde se observează divergenţe în procederea diferitelor autorităţi eparchiale.

§. 28. De competinţa senatului epitropesc se ţine:

a) a administra averea proprie metropolitană, a supraveghia cassa metropolitană şi ai da asignaţiunile necesarie pentru percepte şi erogaţiuni, a pregătì bugetele, inventariele şi socotelile despre acestea.

b) a supraveghia asupra tuturor afacerilor de contabilitatea metropolitană, de trebile fiscale, technice şi economice ale metropoliei;

c) a decide în ultima instanţă toate cestiunile economice, ce au sosit pe calea apelaţiunei dela consistoarele eparchiali ca senate epitropesci:

d) a aduna dela consistoarele eparchiali toate datele statistice ale averilor şi fondurilor bisericesci scolare şi fundaţionale din întreaga provincie metropolitană, şi combinândule în conspecte sumare ale substerne congresului dimpreună cu rapoartele şi proiectele sale.;

e) pe basa observaţiunilor sale a emite îndrumările de lipsă pentru regulata administrare a averilor şi fondurilor, pentru conforma pregătire a inventarelor, socotelilor şi bugetelor anuali, pentru precisa censurare şi controlă a acestora — pentru regulata încassare a venitelor, şi estradarea erogandelor; pentru asigurarea capitalelor, garantarea arêndelor şi a chiriilor dela realităţile bisericesci din întreaga provincie metropolitană;

f) a priveghia, ca edificiele bisericesci, precum sûnt bisericele, casele parochiale şi alte asemenea sĕ se zidescă după planuri solide, economice şi corespundĕtoare scopului.

§. 29. În cât afacerile, ce cad în competinţa vre unui senat special ar atinge şi resortul altui senat, afacerea are a se comunica — mai nainte de decidere — şi cu acesta, şi în cas de controversă între aceste senate, a se relega la senatul micst.

§. 30. De competenţa şedinţelor estraordinare (sĕptĕmânare) ale singuratecelor senate sĕ ţin toate acele afaceri urgente, ce sûnt specificate la competinţa fie cărui senat ordinariu (şi lunariu) şi nu se pot amâna până la într'unirea acestora.

§. 31. De agendele Referenţilor consistoriali se ţine:

a) concipiarea tuturor expediţiunilor de natură curentă, precum sûnt rapoartele, corespondenţele, requisiţiunile şi ordinaţiunile pregătitoare, ce nu sûnt reservate pentru şedinţele consistoriale;

b) pregătirea referatelor pentru şedinţele consistoriale, şi pledarea lor acolo;

c) censurarea şi verificarea proceselor verbali sau a protocoalelor şedinţelor consistoriale — purtate de notarii şedinţelor;

d) elaborarea expediţiunilor asupra concluselor consistoriale;

e) suprarevisiunea expediţiunilor purisate şi subscrierea lor ca referinte;

f) împlinirea comisiunilor emanate din presidiu sau din şedinţe;

g) iniţiarea şi elaborarea afacerilor enumerate în §. 104, 105 partea II.

§. 32. Datorinţa celorlalţi asesori şi suplenţi e a se presenta şi a asista la şedinţele consistoriali după seria şi timpul prefict, sau amesurat învitărilor estraordinarie, — apoi a consulta şi vota asupra referatelor pregătite de referenţi, — şi în cas de lipsă neapărată a substituì pe referenţii ordinari, şi a primì comisiunile, ce nu s'ar putè concrede referenţilor ordinari, — toate acestea amesurat ordinilor presidiale sau consistoriale.

§. 34. De agendele Secretariului consistorial se ţine:

a) a purta protocoalele sau procesele verbali în şedinţele consistoriale, — sau încât ar fi împedecat la aceasta a grigì din timp, ca presidiul se substitue notari pentru fie-care senat;

b) a refera acelea afaceri, ce i se concrede din însărcinare speciale atât în presidiu, cât şi în senate, — unde dacă e ales de asesor suplent are vot decisiv, altcum numai informativ;

c) a traduce toate acele representaţiuni, rapoarte, protocoale sau alte asemenea acte, ce vin a se subşterne regimului de stat în limba maghiară, sau sûnt de a se comunica cu autorităţile militari, sau cele din afară în limba germană;

d) a duce direcţiunea cancelariei metropolitane.

(Va urma.)

A doua representaţiune.

a Românilor din Deva şi respective din comitatul Uniadorei adresată ministrului de culte şi iustruc. publ. în causa înfiinţărei catedrei de limba şi literatura română la scoalele reale din Deva.

Escelenţa Voastră, Domnule Ministru!

La 24 Octomvre 1881 mai mulţi inteligenţi Români din Deva şi giur, şi au fost luat voia a adresa o petiţiune către Escelenţia Voastră, ca la suprema inspecţiune scolare din ţeara întreagă, rogânduve se binevoiţi a dispune „sistemisarea catedrei de limba „şi literatura română la scoalele reale „din Deva, obligătoare cel puţin pen„tru Români cu oare îndestulitoare şi „cu un profesor odinariu salarisat şi „provedut cu toate emolumentele ne„cesarie, asemenea cu ceialalţi profe„sori ordinari dela aceasta scoală; şi „tot odată, pentru propunerea acestui „studiu a numì pe un astfeliu de in„divid, carele în limba şi literatura „română se aibă deplină cualificaţiune.“

Precând noi subscrietorii acelei petiţiuni subscrişi şi acilea aderam şi perseveram la aceea cerere a noastră, noi ceialalţi subscrişi la aceasta representare, aflând despre petiţiunea mai sus memorată, venim uniţi cu iniciatorii din prima petiţiune, a declara respectuos Escellenţiei Voastre, completa noastră aderinţă la paşii de mai sus făcuţi de fraţii nostrii conaţionali; şi aşa uniţi întru a cere ameliorarea starei actuale a cestiunei sulevate, unificândune causa în general şi în special, Ve rogăm cu devoţiune, ca se binevoiţi a privì şi a primì acesta înaintare cumulativă de întocma interesaţi, ca sĕ se vadă, că spre ţînta ajungerei imbunănătăţirii stărei culturale, nu este nepăsătoriu pentru noi toţi, deslegarea acestei cestiuni în înţelesul cel mai larg al obligamentului instrucţiunei publice, în toate direcţiunile limitate de lege; deci cu toţii aflând resultatul petiţiunei mai sus memorate, depus în intimatul Escelenţiei Voastre, dela 27 Noemvrie 1881 Nr. 35.327, venit la cunoscinţa noastră prin comunicarea, ce a făcut-o Ilustritatea sa Domnul comite suprem al comitatului Hunedoarei: mărturisim că ni a făcut o penibilă impresiune, conţinând acela următoarele: „Ca ele„vilor de naţionalitate română dela „scoala reală din Deva, sĕ se facă po„sibilă înveţarea limbei şi literaturei „române, este deja dispus prin ordi„naţiunea predecesorului Escelenţiei „Voastre, emanată în anul 1871 Nr. „24752; şi cumcă causa, că prelege„rile din limba română dela anul 1876|7 încoace nu s'au continuat: „nu este nici guvernul nici directora„tul acelui institut, ci împregiurarea că „nu s'au însinuat nici un elev pentru „ascultarea acestui studiu estraordi„nariu; făcândunise tot odată promi„siunea, că de loc ce se vor presenta „cel puţin 10 elevi, se va dispune ca „prelegerile de limba română impăr„ţite, ca şi mai nainte în doue cursuri „câte cu 2 oare pe septemână sĕ se „reînceapă earăşi în modul de până „acum.“

Aceasta înaltă resolutiune însĕ, nu numai nu nea putut mulţămì, căci prin ea este respinsă cererea noastră, vedênd cât de vitreg suntem tractaţi, din contră, mai mult ne a umplut inimele de întristare şi decepţiune; ceea ce ne îndeamnă ca cu devoţiune se resuscităm cererea noastră amplificată în speranţă firmă, că Escelenţia Voastră la prima noastră petiţiune aţi primit informare greşită asupra faptului; deci acea informaţiune greşită voind noi a o rectifica şi emenda, credem că vom putea lămuri cestiunea astfel în cât Escelenţia Voastră veţi binevoì a retracta memorata dispoziţiune, a da ascultare presentei reclamaţiuni rectificătoare şi a ordona efeptuirea petitului nostru mai sus citat.

Motivele pe cari basăm noaua noastră întîmpinare, sûnt cele următoare:

Înaltul ministeriu de cult şi instrucţiunea publică, negresit pĕtruns de interesul bine priceput al statului, şi convins fiind, că un stat poliglot precum este al nostru, numai atunci poate conta cu siguritate la o consolidare şi prosperare generală dacă naţionalităţile, din cari este el compus, în toate direcţiunile şi prin urmare şi în cea a instrucţiunei publice, vor fi egal îndreptăţite, încă la anul 1869 a stabilit planul de învĕţământ pentru scoalele reale din toată ţeara; în acest plan obiectele ordinare de învĕţământ sûnt: *a*, Religiunea *b*, Limba maghiară *c*, Limba germană *d*, Una altă limba din patrie, după recerinţele provinciei respective *e*, Limba francesă etc.

Noi aşa credem, că sub „altă limbă din patrie“ indicată la punctul d.), considerând împregiurările şi cerinţele acestui comitat, în care dintre 258,584 locuitori peste 230,000 sûntem Români, nu se poate înţelege altă, decât cea română; causa însă, că pentru limba şi literatura română, încă cu ocasiunea înfiinţărei, acelui institut de învĕţământ, n'a fost sistemisată o catedră ordinară, şi că aceea n'a fost propusă ca studiu obligătoriu: după convicţiunea noastră nu se poate nici cerca nici afla, în lipsa de elevi, sau ascultători, — fiind şi în anul curent numai Români înscrişi preste 30 inşi; ci aceea cu mai mult cuvênt sar putea afla în nepăsarea organelor dispunătoare, cari omiţênd nepăsĕtoriu esecutarea memoratului plan de învĕţământ au lăsat ca studiul limbei române, se fie dela acele scoale cu desĕvârşire eliminat, şi scos dintre studiele obligate.

Astfel ordinaţiunea citată a predecesorului Escelenţiei voastre, precum am dovedit, n'a putut arĕta un resultat făvorabil şi îndestulitoriu, în acest respect, şi cu atât mai puţin se poate ascepta vreun resultat în viitoriu, de oarece însu-şi corpul profesoral dela aceste scoale, în programa sa de pe anul scolastic 1878/9 se plânge în contra indiferentismului şi indolenţei dovedite de elevi în privinţa cercetărei studielor neobligate (pagina 17),

Escelenţia Voastră cu toate aceste, aţi binevoit a ne avisa la fatala ordinaţiune dela 4 Octomvre 1871. Nr. 24752, emanată numai după deschiderea numitului institut, şi în carea nu se dice nici mai mult nici mai pucin decât că: „propunerea limbei române“ „se concede, dar“ condiţionat, adecă eschisiv, numai „pentru acei elevi sĕ fie obligătoare, ai căror părinţi sau tutori, cu ocasiunea înscrierei o vor pofti cu toată resoluţiunea“.

Va se dică: un studiu de atâta importanţă, precum este pentru noi limba maternă, a preponderantei maiorităţi din acest comitat, se lasă la buna chipsuire a părinţilor, tutorilor şi la discreţiunea elevilor chiar, cari în frageta lor etate de 10-17 ani, nu pot fi aşa de luminaţi şi desvoltaţi, încât ei înşii se-şi poată determina cariera viitoriului şi desemna cu resoluţiune studiele, de cari vor avè folos practic.

Ci, că noi, şi putem afirma cu toată positivitatea, tot restul inteligenţei române din acest comitat, — n'am reclamat încă dela început, în contra acelei ordinaţiuni, causa a fost, încrederea ce am avut în suprema inspecţiune scolară, socotind că înalt aceea-şi, convingându-se de nepracticabilitatea dispoziţiunilor făcute, pe lângă revocarea lor, din propriul seu indemn, sub sarcina datorinţei sale legale de a esecuta legea, şi a satisface justele pretensiuni ale tutuor de o potrivă: va sistemisa catedra de sub întrebare in un mod practic, adecă: ca studiu obligat, cu profesor deplin qualificat, ceea ce însĕ nu numai nu s'a făcut, ci din contră, tot prin regretabilele dispoziţiuni ale organelor de instrucţiune a ajuns în deplorabilul stadiu, în carele se află astădi.

Dar sĕ ne fie permis a mărturisì şi mai franc.

Causa principală şi unică, că limba română astădi absolut nu se propune, şi că ea dela acel institut este de tot proscrisă, se ivesce în aceea batjocuritoare dispoziţiune, că propunerea acelui studiu a fost încredinţată astorfel de docenţi, cari în cunoscinţa limbei şi literaturei române erau inferiori elevilor chiar; şi cari în loc se fie atras pe tinerime la studiarea limbei române, mai mult a înstreinat'o.

Ceea ce este până la evidenţă dovedită cu faptul, că până când au fost aplicaţi institutori de naţionalitate română, cari însuşi iubeau limba, acel studiu era cercetat de toţi elevii români, şi de o mare parte din cei de altă naţionalitate; şi că numai de când au fost instituiţi docenţi necunoscători de limba română, au încetat elevii de a mai frecuenta acel studiu, nevoind a fi batjocuriti chiar în limba lor maternă, şi neputênd învĕţa, dela cei ce înşi-şi nu sciau.

A aduce şi alt esemplu mai marcat credem a fi de prisos.

Dar abstracţiune făcênd dela toate aceste, chiar şi în casul, dacă propunerea limbei române nu s'ar fi întrerupt nici pentru un moment; noi nici atunci n'am putè fi mulţămiţi cu dispoziţiunile făcute în acest respect; de oarece noi tot deauna am cerut şi cerem şi acum, că limba şi literatura română se fie sistemisată şi întrodusă ca studiu obligătoriu, propus de un profesor ordinariu cum se cade; că-ci altfeliu nu se va putea corespunde dispoziţiunilor legei, cari ordoană ca toţi individii, sĕ se perfecţioneze în limba lor maternă, (art. de lege XLIV din 1868 §. 17.) şi că guvernul este îndatorat a înfiinţa la scoalele medie (secundare) pentru fiecare naţionalitate catedră de limbă şi literatură. (§. 18.)

Mânecând din aceste premise, cu durere trebue se afirmăm, că suprema inspecţiune, era prea rĕu informată despre starea lucrului şi dispoziţiunilor legei, când a binevoit a emite vĕtămătoarele dispoziţiuni memorate.

Noi sûntem deplini convinşi, şi aceasta a noastră o cnvicţiune nu o veţi putè reproba nici Escelenţia Voastră, cumcă în casul, dacă suprema inspecţiune scolară ar fi aflat ori pe care cale, — chiar şi numai via brevi, — că în oare care institut de învĕţământ, mai cu samă, dacă acela ar fi fost înfiinţat prin contribuiri de ale poporului unguresc, — limba maghiară este batjocorită şi proscrisă, precum este cea română la scoalele reale din Deva, cari, precum am aretat în prima noastră petiţiune, au fost întemeiată şi susţinută în mare parte prin contribuiri şi ajutoare de ale românilor: numai decât ar fi fost luate cele mai aspre şi severe meritate mĕsuri, pentru delăturarea acelui inconvenient, şi respectivii causători ar fi devenit esemplificativ reprobaţi; aşa dară şi noi Românii din această ţeară, cari contribuim, cu bani şi sânge, la susţinerea şi apĕrarea statului asemenea cu celelalte naţionalităţi, ne simţim îndreptăţiţi a cere şi pretinde chiar, ca se ne bucurăm în acea proporţiune şi de beneficiele aceluia; că-ci numai astfeliu poate avè un inţeles real sublimul concept de: „egala îndreptăţire.“

Ecselenţă!

În petiţiunea noastră de mai nainte in adins ne-am reţinut de a aduce şi alte argumente mai convingĕtoare şi mai numeroase, în spriginirea causei de sub întrebare, credênd, a fi prea deajuns, dacă vom semnala pe scurt faptul, că limba română, dela scoalele reale din Deva, este cu deservirşire eliminată; şi nu putem presupune că Ecselenţia Voastră, convingêndu-se despre adevĕrul acestei afirmaţiuni a noastre veţi putea trece cu neatenţiune preste aceasta causă, de importanţă atât de vitală pentru noi şi pentru ţeară chiar.

Am credut suficient, sĕ aducem la cunoscinţa supremei inspecţiuni un fapt carele stă în pregnantă contradicţiune cu dispoziţiunile luate de legea despre egala îndreptătire a naţionalităţilor; avênd deplină speranţă, că puterea esecutivă a statului, conform conceptului constituţional aflând faptul va lua fără amânare mĕsurile trebuincioase, pentru a se apleca legea cu esactitate; şi aceasta o sperăm cu atât mai vîrtos, fiind-că noi n'am făcut şi nici acum nu facem o pretensiune contrarie dispoziţiunilor legei şi cu atât mai puţin contrarie dreptului etern al naturei.

Şi sĕ ne fie permis, Escelenţă, a ne declara cu toată francheţa, că noi absolutamente nu ne am aşteptat, nu ne am putut aştepta la un astfeliu de fatal rĕspuns, pentru limba noastră maternă, precum este întimatul Escelenţiei Voastre.

Că-ci limba pentru o naţiune este ceea ce este spiritul pentru un corp; o naţiune fără limbă, precum un corp fără spiritul vivificătoriu: sûnt cadavre; prin urmare noi sûntem indatoraţi, a ne iubì şi conserva limba cu toată căldura şi a nisuì la cultivarea ei; dar tot atunci sûntem în drept a pretinde cu toată resoluţiunea, că aceasta iubire şi nisuinţă, se ni-se respecte şi din partea puterei esecutive a statului, la acărui susţinere şi apĕrare, precum am atins, concurgem şi noi cu bani şi sânge în egală proporţiune cu celelalte naţionalităţi conlocuitoare.

Nu putem încheia aceasta representaţiune, fără ca sĕ reînprospetăm împregiurarea, că noi în des memorata noastră petiţiune anterioară, ca se facilităm sistemisarea catedrei cestiunate, am fost cu considerare chiar şi la economisarea cu bugetul statutui, cerênd ca cu ocasiunea suplinirei catedrei de limba germană, carea pe acel têmp era în vacanţă, sĕ se numească un astfel de individ bine cualificat, carele se fie în stare a propune cu succes atât studiul limbei germane, cât şi cel al limbei şi literaturei române.

Ceea ce însĕ asemenea a rĕmas fără efect şi resultat practic.

Drept aceea basaţi pe motivele mai sus îndicate şi contând la simţul de dreptare al Ecselenţiei Vostre, de nou venim cu tot respectul a înaita următoarea rogare:

Ecselenţia Voastră sĕ binevoiţi a ordona cu posibilă urgenţă sistemarea catedrei de limba şi literaura română la scoalele reale din Deva, ca studiu obligator pentru toţi elevii, cari frecuentează acele scoale, sau cel puţin pentru elevii români, astfel încât în decursul celor 8 ani, sĕ se propună şi termine gramatica, stilistica poetica şi literatura limbei române, şi a numì un profesor român deplin cualificat; eară pentru a se putè satisface tuturor cerinţelor în acest respect, a dispune propunerea limbei române cel puţin în 18 oare pe septemână: anumit în 1-a şi a 2-a clasă câte 3 oare, eară în celelalte 6 clase câte 2 oare pe septemână. (Limba maghiară la acel institut se propune în 28 oare pe septĕmână). În firmă speranţă, că prea justa noastră cerere nu va fi şi de astădată refusată — asigurând pe

Ecselenţia Vostră despre respectul înalt, ce ve conservăm, sûntem.

Deva în 3 Martie 1882.

Ai Ecselenţiei Vostre
cu deplin respect:
(Urmează 333 de subscrieri)

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) Subscrisa Primariă 'şi implinesce una dintre cele mai frumoase detorinţe esprimênd pe această cale cea mai profundă mulţumire şi recunoscinţă atât in numele seu cât şi al familiilor nenorocite prin incendiul din 28 Faur, 1882, pentru grabnicul şi generosul ajutoriu primit şi distribuit acelora şi anume:

Dela Pre onoratul Domn Advocat, şi proprietatiu de fabrică în Sadu Victor Sill 20 fl.

Dela patriotul nostru Reverendisimul Domn Protopresbiter în armata c. r. din garnisona Vienei Sava Popoviciu 10 fl. preste tot 30 fl v. a.

Sadu în 3 Aprile 1882.

Primaria comunală

Ioan Roman, jude. *Constatin Popoviciu*, notariu.

* (Foc în Reciul din apropierea *Mercurei*.) Sâmbăta trecută focul ajutat de vênt mare a mistuit la vreo 50 de clădiri economice cuvitele cele mici şi cu găini, gâsce, raţe etc. cu tot. — Nu e destulă miserie în ţeară, trebuie sĕ mai vină şi incendiurile sĕ pustiască şi se serăcească.

* (Maghiarisarea mormintelor) nu este decisă, dar a propus'o un membru al unei comisiuni însĕrcinate cu elaborarea statutelor pentru regularea cimeteriului din Budapesta. Directorul cimeteriului a mai lăsat din preţ şi în ordonanţele sale, neautorisate de nimenea, a dispus că numai mormintele din frunte sĕ poarte inscripţiunì maghiare. Magistratul a îndrumat la ordine pe director. Începutul înse e destul de bun şi în direcţiunea aceasta.

* (Patroana nenorociţilor prin incendiu.) Cetim în „Resboiul“ M. S. Regina a bine-voit să adreseze d-lui C. A. Rosetti, preḑidentul comitetului general a presei pentru ajutoriul incendiaţilor, o scrisoare prin care oferă generosul şi puternicul sĕu sprijin pentru succesul acestui opere de binefacere a presei.

Comitetul general al presei s'a adunat a seara, în localul „Curieriului financiar, după convocarea presidentului sĕu care avea sĕ i facă o comunicare importantă. D. C. A. Rosetti a făcut cunoscut că M. S. Regina a bine-voit sĕ ofere presei înaltul sĕu concurs şi a dat citire scrisorei ce Augusta noastră suverană i-a adresat. Comitetul a hotărît sĕ puie aceasta operă de bine-facere subt patronagiul M. S. Reginei şi a însărcinat pe prezidentul sĕu sĕ mulţumească Reginei pentru acest puternic ajutor.

Tot deo-dată comitetul a hotărît ca biletele de loterie sĕ fie colorate cafeniu, spre a nu se confunda de către oamenii simpli cu biletele ipotecare.

Întrunirea viitoare s'a fixat Joi, 25 curent, la 3 oare după ameaḑi.

* Cetim în „Resb.:“

† *Constantin Bosianu*, fost ministru preşedinte, vice-preşedinte, al senatului României profesor şi decan al facultăţei de drept din Bucuresci, a încetat din viaţă, eri (în 21 Martie) dimineaţă, după o lûngă şi o dureroasă boală. Moartea acestui venerabil şi distins cetăţean este o dureroasă perdere pentru ţeară.

„Constantin Bosianu a fost un tip pentru România, — a ḑis primul-ministru în Cameră. Se nu uite Românii că el ca advocat şi-păstrat în totdeauna caracterul de magistrat (aplause) În toate împregiurările cele grele. a fost împăciuitor între partide, făcend cu aceasta cel mai mare bine naţiunei române“ (aplause prelungite.)

„C. Bosian a fost ḑice d. N. Ionescu — cel mai distins dintre profesorii facultăţei de drept (aplause) cel mai constant între lîberali (aplause), cel mai sincer între democraţi“ (aplause)

Fericită să-i fie memoria! . . . Să dea Dumneḑeu sĕ fiĕ în ţeara aceasta mulţi români cari să'l imiteze.

Camera a hotărît sĕ asiste în corpore la înmormântarea ilustrului bărbat, şi a votat în unanimitate un credit de 4000 lei pentru chieltuelile îngropăciunei în socoteala statului.

Ceremonia funebră va avea loc mâne, 23 curent, oara 1 p. m. la biserica Sărindar, de unde cortegiul va pornì cimitirul Şerban-Vodă.

* (Regina Margherita şi eticheta curţei.) „Pungolo“ povestesce, că în ḑiua anului nou trecut, s'a dus ca de obiceiu, corpul diplomatic cu damele sale spre felicitare în Quirinal. De o parte steteau d-nii, de alta damele, pe când părechea regală mergea împregiur. De odată regina Margherita se opresce, face semn damei de onoare, marchisa Montereno, sĕ se apropie şi'i şoptesce ceva la ureche. Aceasta se întoarce apoi către ambasadorul german de lûngă dênsa, baronul Keudell şi'i şoptesce de asemenea ceva. Lumea era curioasă. Prin sală începu se vorbească lumea, că regele Umberto a declarat rĕsboiu împĕratului german prin gura plăcută a soţiei sale

Dar baronul Keudell zimbea vorbind cu dama de onoare, apoi alergà la soţia ambasadorului belgian şi luându o la o parte, 'i ḑice cu o voce ce cam tremură: „Doamnă, am o solie către d-v. Regina a observat, că şlepul rochiei d-v. n'are lungimea prescrisă de eticheta Curţei.“ Dama era aproape sĕ leşine. Dar ea venindu'şi în fire, declară solemn abasadorului, că încă în acea ḑi va convinge pe Regina, că con sciinţa sa este curată de ori-ce crimă contra etichetei Curţei. Îndată ce s'a împrăşciat lumea, dama ceru foarfeci, îşi tăe şlepul, care o costasă 10,000 franci şi o trimise damei de curte spre a se convinge de lungimea ei conformă etichetei.

Ast fel Europa a scăpat de urmările unui conflict italiano-belgian.

* (Premiul Năsturel.) „Gazete de Roum“ spune că Academia română a hotărit, cu 17 voturi contra 3, ca premiul *Năsturel* sĕ se dea d-lui R. P. Stefanelli din Cernăuţi pentru scrierea s'a în 3 volume, *Catichelic.*

* (Bugetele României) s'a votat mai toate. În şedinţa de eri Camera a aprobat mai fără nici o discuţiune bugetul ministrului de interne, al celui de externe şi al consiliului de ministri. La bugetul internelor, d. P. Ghica propusese desfinţarea tuturor suprefecţilor, dar Camera n'a primit.

Posta din urmă.

Dela Odessa s'a telegrafat că ucigaşii lui Strelnicoff sûnt prinşi, se chiamă: Cossogovski şi Stepanov, au fost judecaţi la moarte şi luni fură şi spênḑuraţi.

Colectă.

Pentru cei arşi în *Săcel* au întrat la Redacţiunea acestei foi dela:

Esc. Sa P. Archiepp. şi Metropolit Miron Romanul 10 fl., P. Archireu şi vicariu archieppesc Nicolae Popea 3 fl., Dr. Nicolae Maier prof. 3 fl., Elie Măcelariu cons. guvern. 3 fl., P. Protos. Dr. Ilarie Puşcariu 1 fl., An. Trambiţas as. con. 1 fl., Dr. Ioan Moga medic 3 fl., Ioan Bechnitz ases. cons. 1 fl., Nicolae Cristea 1 fl., Zacharie Boiu ases. cons. 1 fl., Ioan Popescu prof. 1 fl., Partenie Cosma adv. 1 fl., Iosit Şuluţ jud. reg. 1 fl., V. Roman director 1 fl.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 5 Aprilie 1882.

Sibiiu: **69 55 66 45 31**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 4 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	188.70	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.25	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.75	108 50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.25	133.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.25	96.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96 50	96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96.25	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.25	96.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.—	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.90	75.75
Datorie de stat în argint . . .	76 55	76 25
Renta de aur austriacă	98.—	93.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.25	129·50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	818.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	328.70	328.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	311.25	311.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	118 50	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.75	109.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.60
Na oleon	9.42	9.49
100 marce nemţesci	58 60	58.55
London (pe poliţa de trei luni) .	119.70	119.75

Nr. 42. [47] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de capelan lûngă neputinciosul paroch din comuna Rod-protopresbiteratul Mercurei, Ioan Florian, se deschide concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitul anual pentru capelan este 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'şi adreseze petiţiunile lor instruate conform legilor în vigoare oficiului protopresbiteral al Mercurei.

Din şedinţa comitetului parochial a comunei Rod, ţinută la 27 anuariu 1882.

Ioan Droc m. p., adm. prot. ca preşed. **Ioan Genie** m. p, notariu.

Nr 774 civ. 1882. [44] 3-3

EDICT.

În causa comunei Tonácz pcto segregarea pădurei şi a păsuniţului întrând în valoare sentenţa adusă în cestiunea de permisibilitate, terminul de petractare pentru începerea lucrărilor pregătitoare se statoresce **pe 5 Maiu 1882 şi ḑilele următoare,** la care se citează a se înfăţişa cei interesaţi, căci la din contră vor avè a suferì urmările legale.

Dej în 18 Februarie 1882.

(L. S.)

Antonie Veszprimi m. p.,
judele petractator.

Nr. 363. [45] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru **liferarea de 952 metrii cubici de lemne de ars** pentru Institutul reg. ung. pentru alienaţi în Sibiiu şi anume pentru timpul dela 1882 pănă la 1883 se escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale din 18 Martie a. c. Nr. 13,490 un nou concurs.

Oferte — scrise, provĕḑute cu timbru de 50 cr. conţinênd 200 fl. v. a. vadiu, şi sigilate — pentru aceasta liferare au a se înainta la subsemnata Direcţiune pănă în **22 Aprile anului curgĕtoriu la 11 ante ameḑi.** În ele trebuie sĕ fie descrisă lungimea şi grosimea lemnelor oferite, asemenea aceea: că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, cari nu corespund acestei publicări, ori cari sosesc întârḑiate nu se vor lua în considerare.

Sibiiu în 28 Martie 1882.

Direcţiunea institutului reg. ung. pentru alienaţi.

[14] PENTRU POSESORI DE ŢIGLĂRII 4—6

recomând maşinile mele de mână, cai şi vapor pentru a fabrica cu ele eftin tot feliul de **cărămiḑi, ţigle, scocuri** etc. cu deosebire

teascurile de mână continuu lucrătoare,

care faţă cu alte metode de fabricaţiune ofer avantagele cele mai însemnate şi cruţările cele mai mari. Aceste au lipsă a fi servite de doi oameni spre a prodoon **4000 de pietri frumoase** şi se potrivesc deosebit la **tescuirea de lespeḑi** pentru **trotoare** şi **coridoare,** la **tescuirea de pietri nealterabile în foc** de **pietri din năsip din var şi cement,** la **cărămiḑi de sgură** etc. precum şi la retescuirea pietrilor de jumĕtate uscate în aer şi căror li se deduse formă.

Prospecte gratis.

Ludovic Jäger, fabricant de maşine în Ehrenfeld-Köln a/Rh.

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Objectele care nu convin se schimbă. [157] 28—30

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 36. Sibiiu, Sâmbătă 27 Martie (8 Aprile) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântelor Sĕrbători ale Pascilor Nr. cel mai de aproape va apărè Joi 1 Aprile.

Sibiiu 26 Martie.

Oul roşu de pasci este pentru noi Românii din ţĕrile coroanei unguresci destul de întunecat, ca sĕ samĕne cu unul negru. Afară de consciinţa că neamul nostru îşi împlinesce conscienţios şi cu resignaţiune deplină datorinţa faţă cu statul nu mai avem nimic ce am putè presenta publicului nostru ca lucru îmbucurătoriu de pasci. Şi durere şi din datorinţa aceasta caută sĕ facem o mică subtracţiune. Anul trecut aveam cel puţin speranţa într'unirei alegĕtorilor nostri din Transilvania, Banat şi Ungaria. Astăḑi, fără se mai învinovăţim pe cineva, trebue se constatăm că sûntem lipsiţi şi de o astfeliu de speranţă. Fiii poporului aşa cum es din popor sûnt mai presus de aceia cari se numesc „inteligenţa poporului“ nostru. Aceia au făcut bravuri admirabile pe câmpul de luptă departe de vetrele părinţesci între stâncile Crivosciei, ceea ce ne-au înveselit. Acesti din urmă ne-au lăsat cu speranţa nerealisată. Nici dieta Ungariei, nici lumea, afară din cercul nostru mărginit, nu ne cunoasce păsurile noastre politice, după cum speram sĕ le cunoască.

O dată s'au treḑit şi înteligenţa poporului nostru în sfera bisericească cu ocasiunea proiectului privitoriu la scoalele medie. Avem ce e drept, cuvênt a ne bucura de aceasta. Dar bucuria ni se tempereazâ mult când vedem că activitatea, care ar trebuì sĕ fie un lanţ nesfêrşit, în faţa atâtor fatalităţi ce ameninţă cu stingerea vieţei noastre naţionale, este aşa de rapsodică, încât apare numai ca nisce fragmente stoarse de neapărata necesitate.

Înteresul de starea instrucţiunei afară de cercul autonomiei bisericesci, vedem că încă au aflat oameni cu simţ şi cu interes naţional şi patriotic tot odată. Dovada este petiţiunea Devenilor, respective a înteligenţei din comitatul Hunedoarei. Dar şi aici stăm în faţa unei activităţi isolate. Unde sûnt Românii din celelalte părţi transilvane şi ungurene, acoperite de mulţimea milioanelor de Români? care încă ar avè se reclame drepturi călcate în picoare, pentrucă nu numai cei din comitatul Hunedoarei sunt nedreptăţiţi.

Noi, cum am ḑis, dăm tot ce ne cere statul, dar statul nu ne dă mai nimic. Ci statul susţine academii naţionale maghiare, universităţi maghiare, teatruri naţionale maghiare, înfrumseţează capitala din care voiecce sĕ facă, după mĕsurile mai recente, o capitală curat maghiară, susţine gimnasii, scoale reale, preparandii etc. etc. tot naţionale maghiare în centrurile Românilor. Şi Românii tac la toate acestea; ba câte odată se mai vaieră în câte un articul, revistă şi câte o corespondenţă la câte o foaie, cari resună ca şi *glasul celui ce strigă în pustie* şi apoi — ear tăcere adâncă!

Pe terenul administraţiunei nu sûntem mai bine. Limba naţională, înţelegem a noastră română, este mai cu totul esilată. Am vrea şi ar fi interesant sĕ scim în câte comitate locuite de majorităţi românesci limba protocolară este cea română, conform legei de naţionalităţi?

Prea ne-am dedat la *pasivitate* şi aceasta nu este bine între împregiurările cele mai favorabile, cu atât mai puţin este bine în împregiurările în care se caută în toate modurile de a ni se răpì viaţa naţională.

Neam mărginit şi ne mărginim la viaţa publică-politică, nu pentrucă cu celelalte ramuri ale vieţei unui popor am fi mulţămiţi de plin. Ne am mărginit numai ca se nu înmulţim prea tare durerile tocmai în momentele când ar fi se ne bucurăm. Destul va fi, credem, cu aceste, ca se avem idee despre situaţiunea noastră întreagă.

Dar dacă avem tabloul acest negru dinaintea noastră, am dorì se deducem odată din el aceea ce ne este folositoriu. Tocmai în ḑilele aceste am avut, ca crestini, cea mai bună ocasiune a vedè cum prin luptă şi suferinţe se ajunge la fericirea cea neperitoare. De suferinţe nu trebuie se ne mai îngrigim, căci le avem cu prisos. Lupta ne lipsesce, ca se scăpăm de suferinţe.

Sĕ ne treḑim din letargia ce ne-a cuprins şi se ne gândim de lupta cu bărbăţie pentru a ocupa în rêndul concetăţenilor statului locul ce ni se cuvine. Se căutăm ca nu numai ca creştini, dar şi ca cetăţeni ai statului se putem ḑice odată: *„Aceasta este ḑiua care a făcut Domnul ca se ne bucurăm şi sĕ ne veselim întrînsa!*

Proiectul despre scoalele medie în comisiunea pentru instrucţiune.

(Încheere)

Ministrul *Trefort:* Protestez contra insinuaţiunei, că guvernul ar avè de scop cu paragraful ce privesce limba sĕ maghiariseze scoalele secundare nemaghiare ce mai esistă încă. De asemenea declar, că nici eu nici guvernul nu sûntem contrari culturei germane. Toată politica mea de până acum, cu deosebire însĕ faptul, că, în ciuda multor atacuri obicînuesc, a vorbì nemţesce cu alegĕtorii cercului meu, dovedesce netemeinicia afirmaţiunei dlui Baussnern în această privinţă.

Baussnern (în cestiune personală): Constat că în cuvêntul meu am esprimat convicţiunea, că ministrul nu are intenţiunea astăḑi a maghiarisa cu forţa cele 15 scoale secundare nemaghiare ce mai esistă încă, dar indigitând faptul că guvernul, durere, *nu* este în stare a resista actualului curent şovinistic am dat espresiune temerilor mele în aceasta privinţă cu privire la *viitoriu.*

P. *Hoffmann*: Sûnt îngrigiat de soartea acestui proiect; s'a accentuat în aceasta comisiune o sumă de motive şi înterese, dar numai una voce s'a auḑit în interesul statului şi al culturei maghiare. Eu voesc asigurarea statului şi a puterei naţionalităţii maghiare. Proiectul de făţă nu face cât ar trebuì în direcţiunea aceasta. Pentruca legea, sub presiunea acestei lupte de interese, sĕ nu semnifice în loc de progres regres, va fi mai bine sĕ nu se facă. Deci aceasta parte a proiectului mai bine ar fi sĕ nu sĕ discuteze. Guvernul în sfera sa de activitate poate îndrepta multe în partea didactică, poate de es. sĕ sistemiseze esamene de primire pentru institutele mai înalte. Din aceste consideraţiuni nu primesc proiectul, ci recomând comisiunei sĕ raporteze casei în acest înţeles şi se propună ca ministrul sĕ încerce vindecarea defectelor şi abusurilor esistente pe calea ordinaţiunilor între marginile legilor. La o eventuală desbatere specială declar că voiu lua parte.

Sig. *Bubics*: Eu aflu legea necesară din punct de vedere al chiemării culturale ce o are statul ung. Catolicii nu cer nici putere nici prerogative, cer însĕ aceea ce s'a dat protestanţilor. Aceasta nu atinge dreptul de suprema inspecţiune. Fiind liniştit din partea ministrului de culte, accептez proiectul de basă la desbaterea specială.

M. Dimitrievici (sêrb): Cercetând am aflat, că bisericele 'şi împlinesc datorinţa pe terenul instrucţiunei, care în ţeara noastră nu poate fi despărţită de biserică. Mi-ar fi plăcut, dacă ministrul ar fi încercat mai ântâiu un compromis prealabil cu confesiunile, cum s'a făcut, şi anume cu succes, în timpul lui Eötvös. Nu mĕ pot învoì cu restricţiunile cele multe ce le propune proiectul. Se ignorează meritele istorice ale tuturor confesiunilor. Biserica sêrbească are numai un gimnasiu în Neoplanta şi acesta încă e ameninţat prin aceea, că guvernul a înfiinţat acolo un gimnasiu concurent cu caracter catolic maghiar, aşa că două gimnasii în acelaşi loc nu pot esista

---

FOIŢA.

Barba lui Stefan.*)

Cu sau fără bărbă? *that is the question.* Rare ori a putut pricinuì acest apendice masculin al unui om atât sgomot cât s'a iscat acum de curênd cu ocasia descoperirei portretului lui Stefan cel Mare la Cernăuţi, de către P. S. S. părintele Melchisedec. Publicul, ḑiarele sau ocupat cu grije de această cestiune şi discuţia a pătruns chiar în sînul Academiei, care nu a întârḑiat a se împărţi în două tabere: barbişti şi anti-barbişti. Cât-va timp lupta a părut neotărîtă şi lumea începuse sĕ se teamă că vom avea doi Stefani, unul cu barbă, altul fără barbă, ceea ce ar fi fost cam supărător.

Din fericire însĕ lucrurile s'au împăcat şi savantul corp s'a pronunţat în unanimitate pentru un Stefan fără barbă. A mai remas un singur academician recalcitrant care nu admite pe Stefan fără barbă de cât cu oare care reserve. Aceste reserve însĕ ne par a fi foarte slabe, dacă am fi se judecăm după otărîrea academicianului de aşi rade propria sea barbă, pe jumetate, ne mai lăsând de cât un mic barbişon, care de sigur va dispărea cu cele din urmă reserve.

Eată cum stă cestiunea după discuţiile care au urmat în Academie:

Până acum nu s'a aflat de cât un potret al lui Stefan cel Mare, acel de la biserica din Rădăuţi, descoperit şi vulgarisat de betrânul Asachi. Acest portret însĕ, în care Stefan este înfăţişat cu o figură care ne aduce aminte de acea a lui Crist, şi cu barbă de şi s'a respândit şi a prins rădecini în închipuirea poporului, nu a putut sĕ nu lase mari îndoeli oamenilor cu judecată, care cu greu puteau sĕ însoţească această figură de sânt cu ideea unui Stefan resboinic, ast-fel cum e descris în croinici:

„Era acest Stefan-Vodă om nu
„mare la stat, mânios şi de grabă
„versa sânge nevinovat; de multe ori
„la ospeţe omora fără judeţ. Era în-
„treg la minte, nelenevos şi lucrul
„sĕu scia sĕ-l acopere; şi unde nu
„cugetai acolo 'l aflai. La lucruri de
„resboae meşter, unde era nevoe în-
„suşi se vâră ca vĕḑêndu-l ai sĕi se
„nu îndĕrĕpteze, şi pentru aceea rari
„resboae de nu biruia. Aşişderea şi
„undel biruiau alţii nu perdea nădejdea,
„că sciinduse căḑut jos se rădica de
„asupra biruitorilor.“

Un asemene caracter numai la figura aceluia nu ne ar face sĕ gândim, care a ḑis oamenilor: „Sĕ nu „staţi împotrivă celui reu, ci de te va „lovi cine-va peste faţa obrazului ceea „dreaptă, întoarcei lui şi pe ceealaltă.“

Acum s'a şi demonstrat că portretul descoperit de Asachi este de o dată cu mult mai posterioară lui Stefan; de sigur a fost făcut de vre un pictor, care necunoscênd adevĕrata-i figură i-a împrumutat pe aceea cu care era mai deprins şi'i venia mai uşor bisericesce.

P. S. S părintele Melchisedec făcênd o călĕtorie la Cernăuţi, a dat de un Evangeliar dela Homor cu un portret al lui Stafan cel Mare cu totul deosebit de al lui Asachi; Domnul Moldovan este înfăţişat fără barbă, cu o faţă grăsulie de răzeş bogat. Ferecătura evangheliarului este din timpul lui Stefan-Vodă, dovadă inscripţiunea; înainte de sinaxar se află o pagină cu inscripţiune din care se vede că evangeliul a fost scris de ieromanahul Nicodim din Homor la 1473, dată care amintesce, ca şi inscripţiunea, o epocă însemnată din istoria marelui domn; numele de rege al Moldo-Vlahiei din inscripţiune demonstră că evangheliul este după ce Stefan a bătut pe Radu-Vodă şi a luat pe fica lui de Soţie. Evangeliul este ferecat cu vre-o 4 ani mai apoi după scriere, pe la 1477; la începutul Evangheliului sûnt două foi albe apoi urmează inscripţiunea dela George Stefan, arĕtând că Evangelia a fost răpită de Cazaci şi că venind el cu armată dela Racoţi, supt conducerea lui Kemeni Iános, acesta a reluat-o dela Cazaci împreună cu alte spolii, iar el, Kemeni Iános a reînapoiat o mănăstirei Homor la 1657. La pag.

---

*) Din „Românul.“ Am împrumutat acest articul cum l'am aflat în „R.“ pentru momentele istorico-scientifice. Red.

unul lângă altul. Proiectul ignorează şi naţionalităţile nemaghiare, cutoate că acestora ar trebuì se li se dea condiţiunile de desvoltare — din punct de vedere al culturei. Din aceste motive nu primesc proiectul.

Ministrul *Trefort* observă că la proiectul pentru scoalele poporale s'a observat aceeaşi procedere ca şi la proiectul de faţă. Postulatele ecuitabile ale naţionalităţilor s'au satisfăcut.

V *Mico*: Judecând proiectul din punct de vedere al statului, regret că confesiunile vĕd în stat un duşman al lor. Ele se provoacă la legi vechi, acestea însĕ nu au regulat dreptul de suprema inspecţiune, deci acest drept trebuie regulat acum. Crearea unei legi pentru scoalele secundare e neapĕrat de lipsă din consideraţiuni culturale, progresul însĕ atârnă numai dela garantarea perfectă a dreptului de supremă inspecţiune.

Recunosc şi doresc sĕ fie respectate drepturile confesiunilor, nu voiesc însĕ ca printr'ênsele sĕ se paraliseze dreptul şi influenţa statului. Interese grave cer conservarea şi consolidarea acestui drept pentru stat. Ori ce lege nouă trebuie sĕ semnifice un progres şi fiind că proiectul de faţă asigură drepturile statului cum se cade, fără de a vătăma confesiunile şi naţionalităţile, eu îl primesc ca basă la desbaterea specială.

Alb. *Kovacs* Resping proiectul, dacă ministrul nu mĕ va liniscì în privinţa autonomiei protestante, care e periclitată.

L. *Hegedűs* ḑice că institutele reformate au făcut naţiunei maghiare mari serviţii, dar ministrul le tractează astăḑì ca pe nisce locuri de cultivarea maghiarilor. În fine respinge proiectul.

In urmă proiectul de lege fu respins cu 7 contra 5 voturi şi după multă vorbă fu însărcinat Kovacs cu referata.

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan al bis. gr. or. române din Ungaria şi Transilvania.

elaborat de I. Cav. de Puşcariu,
deputat congresual.

(Urmare.)

III. Capitlu.

Oficiele ajutătoare ale consistoriului metropolitan.

§. 34. De oficiele ajutătoare ale consistoriului metropolitan se ţine: Cancelaria de manipulaţiune, — oficiul de cassă, — contabilitatea — fiscalul, — defensorul matrimonial, — medicul şi technicul metropolitan.

§. 35. Cancelaria de manipulaţiune stă sub direcţiunea secretariului metropolitan, căruia i substau: un eshibitor, un espeditor şi un archivar, apoi unul sau mai mulţi cancelişti şi practicanţi cu sau fără adjut, toţi cu locuinţa în Sibiiu.

La cas de împedecare pre directorul 'l substitue cel mai înaintat între manipulanţi, şi substituţiunile acestora le regulează presidiul, eară pentru trebuinţele momentane — directorul cancelariei.

§. 36. Localităţile şi mobiliele, recuisitele şi materialele cancelariali se procură amĕsurat bugetului prin directorul de cancelarie în conţelegere cu presidiul. Directorul poartă socoteala despre trebuinţele cancelariale din anticipaţiunile ce le asignează senatul epitropesc la cassa metropolitană pe lûngă dare de seamă. Formulariele şi blancuetele de manipulaţiune precum şi sigilele şi stampiliele necesarie le staveresce presidiul în conţelegere cu referenţii şi cu directorul de canclelarie, — prin instrucţiuni speciale.

§. 37. Oficiul de cassa metropolitană se provede prin un cassariu şi un controlor ambii salarisaţi şi stabili cu locuinţa în Sibiiu. Spre ajutoriu în oficiul de cassă, se dau — dacă e de lipsă — practicanţi cu sau fără adjut. La cas de împedecare substituţiunile pentru cassariu şi controlor le face presidiul dintre asesorii epitropesci.

Cassa metropolitană va fi aşeḑată în local sigur în contra focului şi a spargerei, — va fi provĕḑută cu două scrine de fer aşa numită cassa wertheimiane, — una principală pentru păstrarea fondurilor, şi alta manuală pentru sumele curente.

Dela aceste casse cheile de controlă se vor păstra una la cassariul — alta la controlorul, eară a treia cheie dela cassa principală se va păstra la un asesor epitropesc designat spre aceea.

Oficiul de casă stă imediat sub ordinele senatului epitropesc ca oficiu de asignaţiune, şi are de a esecuta percepţiunile şi erogaţiunile numai pe basa asignaţiunilor periodice sau esmise din cas în cas, eară până la sosirea acestor asignaţiuni ori ce percepţiune se manipulează ca deposit.

O instrucţiune specială pentru manipulaţiunea de cassă, elaborată de senatul epitropesc în conţelegere cu cassariul şi controlorul, şi încuviinţată de consistoriul metropolitan plenariu, va regala mai de aproape afacerile cassei metropolitane, şi va staverì formularele şi blancuetele necesarie.

§. 38. Pentru purtarea contabilităţii metropolitane se institue un esactorat, ce se conduce de un esactor stabil şi salarisat cu locuinţa în Sibiiu. Acestui esactor i se va da într'ajutoriu după trebuinţă practicanţi şi succesive oficialii de lipsă.

Esactoratul stă sub imediata disposiţiune a senatului epitropesc, eară substituţiunile la cas de împedecare a personalului esactoral se fac prin presidiu.

Datorinţa acestui esactorat e de a purta controla asupra fondurilor metopolitane, a fundaţiunei lui Gozsdu şi Dona, a fondurilor comune mai multor eparchii, a depositelor metropolitane, şi a altor asemenea averi, ce stau sub îngrigirea metropolitană.

În regulă el contează ori ce percepţiune şi erogaţiune a cassei metropolitane şi revede socotelile şi jurnalele acestia din punctul de vedere al esactităţii.

El dă părerea în privinţa întroducerei unei controle esactorale pre la toate eparchiile şi comunele bisericesci, — şi la recuisiţiunea consistoriului dă opiniunea sa ca pricepătorii de lucru în causele apelate de natură contabilă.

O instrucţiune specială staverită de senatul epitropesc în conţelegere cu esactorul, şi încuviinţat de consistoriul plenariu va regula mai cu deamĕruntul afacerile contabilităţii metropolitane, şi va staverì formularele şi blancuetele de lipsă.

§. 39. Pentru apĕrarea drepturilor primite şi pentru purtarea proceselor civile proprii ale metropoliei, apoi pentru darea de opiniuni juridice în causele apelate — dacă s'ar recere, — şi în fine pentru acusările în causele disciplinare la forul metropolitan, e chiemat fiscalul metropolitan. — Oficiul acestuia e onorariu şi spesele lui se rebonifică pe basa spensarielor liquidate de senatul epitropesc.

O instrucţiune specială staverită de acest senat în conţelegere cu fiscalul şi încuviinţată de consistoriul plenariu va regula mai dintâiu afacerile fiscale.

§. 40. Pentru apĕrarea matrimoniului în causele apelate la consistoriul metropolitan sûnt chiemaţi defensorii matrimoniali metropolitani. Oficiul acestora e onorariu şi pentru defensele lor primesc tacsele prescrise din fondul matrimonial.

O instrucţiune specială staverită de senatul bisericesc şi încuviinţată de consistoriul plenariu va regula afacerile defensorilor matrimoniali.

§. 41. Pentru darea de păreri medicale în causele pertractânde de consistoriul metropolitan se denumesce un medic metropolitan onorariu. Asemenea şi pentru darea de opiniuni technice în causele pendente la metropolie, precum e în afacerile ce ating zidirile bisericesci, economia pĕmênturilor, a pădurilor şi a altor asemenea proprietăţi bisericesci, dacă se recere, este chiemat un technic metropolitan onorariu.

§. 42. Persoanele aplicate la oficiele ajutătoare ale metropoliei atât salarisate, càt şi onorare sau titulare, pot fi aleş şi de asesori suplenţi, ca sĕ fie la îndemână pentru substituţiuni; nu pot însĕ vota asupra causelor, ce ating imediat opiniunile sau lucrările eşite din oficiul sĕu special. — (§...)

IV. Capitlu.

Despre cualificaţiunea şi aplicarea personalului dela consistoriul metropolitan şi dela oficiele ajutătoare.

§. 43. Metropolitul şi episcopii, cari se aleg după ordinea stabilită în statutul organic, întră în consistoriul metropolitan în vîrtutea posiţiunei lor îndată ce şi-au început funcţiunea ca atari.

Un regulament special, ce se va staverì de sinodul archiereilor în conţelegere cu congresul naţional bisericesc va regula recerinţele de cualificaţiune pentru cei alegiveri la demnitatea de archiereu în sensul canoanelor şi a trebuinţelor moderne.

Tot acel regulament va regula şi cualificaţiunea şi chiemarea persoanelor la gradele ierarchice de archimandriţi, protosinceli ş. c. l.

§. 44. Asesorii consistoriali atât ordinari, cât şi suplenţi se aleg de congresul naţional bisericesc din sinul bărbaţilor distinşi, din cler şi mireni (st. org. 159:) şi trebue sĕ fie binecualificaţi şi meritaţi pe terenul chiemărei lor (st. or. 117).

În deosebi sĕ recere:

1. Că referenţii bisericesci sĕ fie licenţiaţi pe lûngă studiile teologice încă de o facultate superioară — filosofică sau juridică, — şi că după o pracsă cel puţin de trei ani la vre un consistoriu, sĕ fie depus şi esamenul practic despre administraţiunea bisericească.

2. Că referentul scolariu sĕ fie licenţiat pe lângă studiile superioare pedagogice încă de o facultate filosofică sau juridică, — sĕ fie avut o pracsă cel puţin de trei ani ca profesor sau învĕţătoriu, şi sĕ fi depus esamenul practic despre administraţiunea scolastică cu privire la biserica noastră.

3. Referentul epitropesc sĕ fie pe lûngă absolvarea studiilor juri-

---

4—7 Evangeliul lui Matei, pe contrapagină esistă o inscripţiune, aceea dela Petru Rareş, care a dat ocasiune d-lui Hasdeu sĕ ridice o objecţiune; În această inscripţiune, între altele, „se ḑice că: Şi când sa întâmplat Pe„tru Voevod sĕ iasă din cetate s'a dus „în ţeara Ungurcască în cetatea sa Ci„ceul şi a aflat acest tetravangel acolo „şi l'a luat la sine, şi în mânele sale „şi l'a ţinut cu sine cât a vieţuit în „cetatea Ciceiului şi când s'a dus în „ţeara turcească iarăşi l'a luat cu sine „şi în Ţarigrad şi acolo fiind a ţinut „sfânta Evangelie în mânile sale...."

Pagina a opta este albă şi pe contra pagină se află iluminaţiunea evangelistului. Esistă în fruntea fie căreia din cele patru rînduri de evangelii câte trei ilustraţiuni analoge celei dela pagina a opta. Iluminaţiuni se mai găsesc litere mari, frontispicii şi unele ornamente atât în cursul operei cât şi la sinaxar. Înainte de stâlpii evangeliilor este ilustraţiunea cea interesantă: Maica Domnului şeḑênd pe tron cu Crist în braţe, ea arată cu mâna jos unde se vede un Domn cu coroană şi cu clamidă, oferind Maicei Domnului evangeliarul, la dreapta este lăsat un loc alb şi arăbescurile din dreapta parte lipsesc ne fiind dată de cât coloarea cea roşie. D. Hasdeu a susţinut că portretul acesta de domn este al lui Petru Rareş pe temeiul inscripţiunei în care se ḑice că Petru Rareş a ţinut *în mânile sale* evangeliarul şi fiind că în manuscriptele din evul mediu cel ce donează o carte unei biserici nu era zugravit la sfârşitul cărţii ci în capul ei, apoi i se părea că esistă o deosebire în modul cum sûnt zugrăviţi evangelistii şi cum e zugrăvită figura Domnului, care e lucrată cu mai multă artă.

S'au mai descoperit în urmă încă vre-o câteva portrete ale lui Stefan cel-Mare, foarte asemănĕtoare acelui din evangeliarul dela Homor şi earăşi fără barbă. Portretul dela Sf. Nicolae din Iaşi poate se nu fie din timpul lui Stefan, dar aceasta nu împiedecă ca portretul se fie al seu, făcăt după vre-un prototip, bună-oară cel dela Homor, care a servit pentru toate cele-lalte. Sa mai găsit un portret al lui Stefan, asemenea celui dela Homor, pe un epitaf dela mănăstirea Putna şi în sfârşit unul descoperit de domnul Tocilescu, pe un patrafir dela Dobrovăţ.

Toate aceste portrete descoperite în urmă, neîntăresc ideea că portretul din evangheliar este a lui Stefan ear nu a lui Petru Rareş. Argumentul că nu tot acelaş artist a zugrăvit icoana lui Stefan şi evangelistii, nu este in destul de resistent. Îmi închipuiesc, ḑice d. T. Maiorescu că pentru scrierea angheliarului s'a cerut un timp de câţiva ani, nu se poate dar că în acest timp murind primul iluminator, un altul sĕ'i continue opera? Şi apoi obiectul principal al icoanei sĕ afle darea de Petru Rareş, a uni lucru care nú era al seu? Acest moment material al dărei putea el se împingă pe iluminatorul evangheliarului de a zugrăvì pe Petru Rareş restitutorul ear nu pe Stefan Vodă, primul donator? În această icoană, ne spune d. Chiţu, eu vĕd o ofrandă ear nu o restituire. Pentru această restituire era de ajuns inscripţiunea dela Petru Rareş. Încă un argument dacă evangheliarul în starea în care-l vedem era redat mănăstirei de către Petru Rareş, urma ca în desemnul acestei cărţi din mânile Domnitorului sĕ ne presente aspectul estern al acestui evangheliar, din contra, în icoană se vede o carte încă neferecată şi altfel ornamentată, e probabil că este tocmai aspectul evangheliarului înainte de ferecare, căci aceasta ferecare s'a făcut patru ani mai târḑiu va se ḑica personagiul care dona cartea din icoană nu putea fi Petru Rareş, ci Stefan cel Mare.

Cel mai puternic argument al dlui Hăsdeu, anume că portretul lui Stefan, dacă e al sĕu trebuie se figureze la începutul cărţii ear nu la fine, a găsit următoriul respuns din partea d-lui N. Ionescu: când a avut P. Rareş în mână evangeliarul, cele trei foi albe dela început erau libere pe ambele feţe şi dacă P. Rareş el copilul lui Stefan, ar fi vrut sĕ'şi pună în fruntea cărţii portretul seu, acolo era locul cel mai bun şi nu pe pagina verso din cele din urmă foi ale cărţei. Mai conform cu sentimentele dice — versat şi în trebile de contabilitate, şi după o pracsă cel puţin de trei ani sĕ fi depus esamenul practic despre administraţiunea economică a bisericei noastre.

4. La alegerea referenţilor se va lua respect la aceste recerinţe, şi încât nu le vor avè, li se va pune condiţiune şi termin pentru suplinirea acelora.

5. La alegerea celorlalţi asesori onorari şi suplenţi se va lua în băgare de seamă, ca ei sĕ fie cât mai bine versaţi în resortul senatului pentru care sûnt chiemaţi, şi anume cei bisericesci sĕ sĕ aleagă din cei mai vechi şi mai înaintaţi în rangul ierarchic, — cei scolari din cei mai practisaţi pe terenul scolastic, — eară cei epitropesci din cei mai practici pe terenul economic.

Afară de aceea la alegerea asesorilor sĕ se ia în considerare, ca fie care eparchie sĕ fie representată, eară la alegerea suplenţilor, ca cea mai mare parte din ei se fie locuitori în Sibiiu sau cât mai aproape. La alegerea asesorilor şi suplenţilor bisericesci precum şi a referenţilor speciali se recere întărirea metropolitului.

§. 45. Secretariul consistorial se alege prin consistoriul plenariu din sinul acelor bărbaţi cualificaţi pentru posturile mai înalte bisericesci, cari pe lûngă absolvarea studielor teologice e licenţiat încă de o facultate academică, juridică sau filosofică, — au cunoscinţa deplină a limbilor patriei, şi după o praxă cel puţin de trei ani la vre un consistoriu atât în manipulaţiune cât şi în concept a depus esamenul practic din toate ramurile administraţiunei bisericesci.

§. 46. Cassariul şi controlorul dela oficiul de cassă metropolitan se aleg prin consistoriul metropolitan din sinul acelor bărbaţi ortodocşi români, cari după o praxă cel puţin de trei ani la vre un oficiu de cassă, a depus esamenul practic despre manipulaţiunea de cassă în toate ramurile ei. — Tot asemenea se alege şi exactorul dintre acei bărbaţi români ortodocşi, cări avênd o praxă cel puţin de trei ani la vre un oficiu esactoral va depune esamenul practic despre contabilitatea în administraţiunea bisericească.

§. 47. Protocolistul, espeditorul şi archivariul metropolitan se denumesc de metropolitul pe calea înaintărei graduate din sinul acelor tineri practicanţi ai metropoliei, cari absoluţi fiind din sciinţele teologice şi juridice sau filosofice au servit cel puţin trei ani la vre un consistoriu bisericesc, eară cancelîştii şi practicanţii din sinul stipendistilor bisericesci absoluţi din studiele teologice şi juridice sau filosofice cu dreptul de înaintare în statul concretal, preferindu-se numai cei ce au obţinut şi diploma de doctor în vre o facultate.

§. 48. Fiscalulul se alege prin consistoriul metropolitan din sinul acelor advocaţi români ortodocşi, cari au cancelaria advocaţială bine întocmită în Sibiiu, ear' defensorii matrimoniali se aleg de senatul bisericesc din sinul bărbaţilor români ortodocşi locuitori în Sibiiu, cari pe lûngă absolvarea sciinţelor teologice şi juridice au depus la vre un consistoriu esamenul practic pentru defensiunea matrimoniale.

Pentru substituţiuni în afară presidiul poate denumì fiscali şi defensori matrimoniali metropolitani titulari şí dintre bărbaţii locuitori afară de Sibiiu, dacă au recerinţele prescrise.

§. 49. Medicii şi technicii titulari metropolitani se denumesc de presidiu din bărbaţii, cari au cualificaţiunea recerută, dacă se află în Sibiiu din acestia, ear' în cât nu se află acì, din apropiere.

§. 50. Pentru posturile salarisate dela consistoriul metropolitan şi dela oficiele ajutătoare, dacă e de lipsă, se poate escrie şi concurs cel puţin cu 30 ḑile înainte de alegere sau denumire.

(Va urma.)

Posta din urmă.

În Viena se arată simptome antisemitice, despre care unele foi ḑic că n'au nici o însemnetate, dar cu toate aceste le discută pe larg. În fruntea agitaţiunei este cunoscutul germanofil Schönerer, cărui „P. Ll.“ i împută un cult esagerat faţă cu Bismarck.

Starea sănătăţii împĕratului Germaniei, spune „Presse“, cu toate buletinele contrare, însuflă îngrigire. Medicii recomandă cruţare şi strămutare grabnică la Wiesbaden.

Un coresp. scriind la „Times“ despre încercările Rusiei de a se alia cu Francia, spune că Scobeleff a fost trimis la Paris se sondeze terenul însĕ cu toate aceste Ignatieff n'a fost hotărît la resboiu; pentrucă el scie că Germania, printr'un marş cutezat, în 48 de oare, poate tăia Polonia congresuală de către Rusia şi poate încuia toate garnizoanele rusesci din trênsa. Ignatieff a voit numai se sparie pe Germania ca sĕ se întoarcă la alianţa triplă.

Varietăţi.

* (Denumire.) Jeronim Uieţ preot gr. or. în archidiecesă este denumit capelan militariu cl. 2. în reserva; asemenea Alecsandru Viciu p. gr. cat. în arhidiecesă; Ioan Cupşa pr. gr. cat. în în diecesa Gherlei.

* (Eşire). Dr Ioan Negoe, la cerere, a eşit din complecsul armatei unde era medic superior în reservă.

* (Feriile) pe sfintele serbători ale învierii Domnului, pentru elevii din institutul „Andreian“ — afară de clericii an. al III — sau început Joi în 25 a lunei curente şi vor ţinè până la Dumineca Mironosiţelor adecă până la 11 Aprilie a. c. v. inclusiv.

* (Scrisoarea Reginei române către preşedintele comitetului general al Presei din Bucuresci.) În legătură cu varietatea din Nr. trecut „Patroana etc.“ publicăm scrisoarea în adever interesantă. Eată-o:

Domnule Rosetti! Abia eşiţi din greutăţile ernei, şi atunci când ni era permis sĕ aşteptăm că cu întoarcerea primăverei, veselia şi speranţa vor înverḑi în inimi ca pe frumoasele noastre, câmpii eată că noue nenorociri veniră sĕ bântue în mai multe locuri pe fraţii noştri. Focul, groaznicul element care primejdueşte vieaţa, mistueşte într'o clipă avutul bogatului şi în sudoare muncitul avut al sĕracului, focul ajutat de uscăciunea şi seceta ultimelor luni, a făcut multe şi nefericite victime în oraşele şi têrgurile ţĕrii. Nenorocirea este mare, dar trebue sĕ credem că, dacă Dumnezeu nu voeşte sĕ contenească nevoile şi întêmplările grele cari vin asupra omului, dênsul nu voeşte asemenea sĕ contenească vreodată în sufletul nostru mila, compătimirea şi devotamentul către semenii noştri, şi pune însĕşi nenorocirea, ca obărşia dulcelui şi recoritorului isvor al carităţii. Dovadă este graba ce s'a pus şi de astă dată spre a se da ajutor celor încercaţi de foc şi atât în capitală cât şi în provincii. Comitetele se formeaze mijloace, se caute apeluri, se facă spre a se aduce uşurare. Presa credincioasă misiunei ei de făclie a luminei şi de îndemnătoare la fapte bune, s'a pus, că în totdeauna şi acum, în capul mişcării. Nu mĕ îndoesc dar de succesul ce vor obţine atâtea nobili silinţe şi cât pentru mine voiu fi fericită a pune tot concursul meu la dispoziţiunea iniţiatorilor acestei opere de binefacere.

Primeşte, domnule Rosetti, încredinţarea stimei ce 'ţi păstrez.

Elisaveta.

* (*Am ajuns în corn de capră.*) În nrul 20 a foaiei noastre am publicat o corespendenţă scrisă cu cunoscinţă *clară* de causă şi totodată şi cu inima unui creştin scârbit de un *scandal* comis de un nesocotit, fie şi jude măcar, asupra unui preot în *funcţiune* cu *epatrafirul*, semnul puterei de legare şi deslegare, de grumaḑi şi cu crucea lui Chs în mână. Fiindcă în corespondenţă dl *Szolga-birĕu* Ilarie Muciu, ca pretins protector al dlui jude bătătoriu de preoţi încă şi-a avut partea, s'a fi supărat. Dacă ar fi numai cu atâta, dar după ce cel cu pricina ne „festeleste“, cum ni se spune, într'o foaie, care cu toate că e sprigINită şi binecuvêntată de foaia diecesană a episcopiei Aradului, este murdară şi scârnavă până la greaţă, ne trimite şi o corespondenţă cu doveḑi *ilustrate*. Se nu rîdă nimenea. Ilustraţiunile sûnt la sfârşitul corespondenţei în şireag, ca la comanda nevĕḑută a dlui Szolgăbirĕu. Deci eată aici cornul de capră şi începem corespondenţa:

„În Nru 20 al „Telegrafului Român“ din anul curent a apărut o corespondenţă sau mai bine ḑis un pamflet monstruos, în care se atacă pretorul cercului Sălişte dl Ilariu Muciu Ureche în un mod atât de brutal, încât subsemnaţii nu putem sĕ nu reflectăm faţă de aceea corespondenţă mincinoasă şi tendenţioasă, rugând pe on. Redacţiune se dea loc acestui rĕspuns în coloanele ḑiarului „Telegraful român.“

„.. Căci, ḑice un poet german, unde lipsesc conceptele se presentă la timp potrivit un cuvênt.“ Aici on. cetitori vor vedea că nici cuvinte potrivite nu se presentează. Ce deosebire între pretinsul „pamflet“ şi rĕspuns.

Et nunc venio ad.....

„Nu ne mirăm de miserabilul (???) d. corespondent, carele convins de neadevĕrul asertelor sale nici nu a cutezat a'şi subscrie faimosul nume, dar ne mirăm cum de domnul Redactor *Cristea*, pe carele noi îl cunoascem de un bărbat cu o judecată sănătoasă şi cu o logică serioasă şi care cunoasce pe dl pretor Muciu din fapte positive şi din acte, — cum de dsa a putut da loc în coloanele ḑiarului oficios (?) al bisericei gr. or. unui astfeliu de pamflet eşit drept product miserabil din peana unui om răutăcios, fără pic de observare.“

Ei bine, observarea noastră ni-am făcut-o aḑi în fruntea acestei notiţe.

„Noi nu sûntem dedaţi se lăsăm ca minciuna se triumfează, ear adevĕrul sĕ fie persecutat şi energia folosită în favorul comunelor noastre sĕ fie privită ca răutate şi din causa că aceasta, apoi şi din causa că noi cunoascem mai bine pe dl pretor şi de sigur sûntem mai competenţi a ne pronunţa asupra faptelor lui, decât un corespondent anonim şi mincinos, etc. etc.“ în tonul acesta, vrênd sĕ arete că di Szolgăbirĕu este activ, energic, este şi naţional, căci a fost la îngropăciunea Arch. şi Metropol. Şaguna la care a arangiat un conduct, a fost la esposiţie şi la alte petreceri naţionale şi în sfârşit e un funcţionariu harnic. După care vin subscrierile unor primari şi notari din cercul dlui Muciu.

Despre activitatea etc. dlui Muciu în total n'a fost vorba în corespondenţa din Nr. 20, ci despre casul cu preotul batjocurit; *that is the question*. La aceasta trebuia şi onorabilii subscriitori sĕ respundă în „vîrtuosul“ respuns . . . . . Căci astfel, credem că nu mai aveau lipsă de lungi esplicaţiuni. — Era mai bine, credem, sĕ ni se spună că preotul Platoş n'a fost bătut şi n'a fost dus, el şi învĕţătoriul Radu, cu gendarmii la Sălişte şi atunci ne dam — legaţi.

*(Mitropolitul Primat din Bucuresci a învitat, ḑice „Gazette de Roum“., pe archimandritul Călinescu din Bucovina ca sĕ ia parte la sfinţirea sf. mir, Joi, în septămâna patimilor.

* (Preşedintele camerei.) din Wasington d. Kaifer, nu mai permite deputaţilor să şi restauratese forţele cu câte un pahar de vîn etc. în timpul şedinţelor. O foae din Pittburg voind, se vede, a consola pe representanţii poporului ḑice: „Nu vor muri ei de sete; acum îşi vor lua cu ei în buzunar sticla cu rachiu, poate în forma unui nerghelele. Ţeava de gumi se poate ascunde lesne pe supt degete. Prefăcêndu se că 'şi curăţă dinţii cu scobitoarea, în realitate vor suge la *Wuppdichh*“ — Sĕ pare că cei din Pittburg sciu ce se petrece în capitol.

*(Oscire neadevĕrată. „Gazette de Roumanie“ anunţă în numerul de aḑi că la Varna s'a ivit casuri de colera printe pelerinii veniţi dela Mecca dintre cari trei au şi murit. Aflăm ḑice „Resboiul“, că aceasta scire nu este exactă, căci cei trei pelerini n'au murit de coleră, ci de oboseala drumulului.

* (Condamnaţi ruşi călătorind pe viscol.) Orice călătorie mai lûngă este impreunată cu multe greutăţi si chiar pericole, dar cine e silit sĕ căletorească prin orientul depărtat al Siberiei şi în fine ajunge la ţinta dorită acela se poate felicita; că a putut învinge atâtea neajunsuri şi că a scăpat cu vieaţă. Suferinţele şi pericolele, la cari e espus cineva în pustiurile Siberiei sûnt multiple şi teribile. De şosele nu poate fi vorba; urmele carelor le acopere adeseori ză-

---

pioase ale lui Stefan este punerea portretului sĕu propriu în urma celor 4 evangelisti, el care după bătaia dela Podu-Nalt, a ordonat ca nimeni sĕ nu'i atribuie dênsului victoria, ci lui Dumneḑeu.

Anti-barbistii au la urma urmelor argumentul cel mai puternic din toate, concordanţa între portretele dela Homor, Iaşi, de pe aer şi de pe patrafirul dela Dobrovăţ.

Întru cât privesce portretul de pe aerul dela Putna, eacă ce ḑice pictorul bucovinean Epaminoda Bucevschi: „cusătură, de şi primitivă, totuşi din ea „se vede cum că eroul nostru nici când „n'a purtat barbă, ci a fost chiar şi „la bêtrâneţă cu barba rasă, faţa i-a „fost plină şi părul blond.“

Aceea ce coroborează autenticitatea acestui chip, este portretul mural dela Iaşi; trăsurile sûnt aceleaşi ca şi din evangeliar, ochi deschişi, sprincenele urcate, nasul coroet şi nările umflate, faţa bucălată.

Eacĕ nisce trăsuri fisiognomice care ne par a fi în deplin acord cu cele spuse de Grigorie Ureche în: Domnii ţĕrei Moldovei şi viaţa lor.

Aşa dar cestiunea sciintifică e de deplin lămurită. Până şi cel mai aprig barbist din Academie, domnu Hasdĕu în urma probelor ce i s'au adus, a sfêrşit a recunosce că portretul din tetravangel este în adevĕr al lui Stefan Cel Mare ear' nu al lui Petru Rareş.

Avem deci adevĕratul portret al lui Stevan Cel Mare, al celui mai mare Domn al Moldovei, însă fără barbă.

Mulţi îşi vor fi închipuind că cestiunea aceasta a barbei este indiferenţă. fiă că ne-am pronunţa pentru portretul dela Rădăuţi, fiă că am admite pe cel dela Homor. Vai! nu e astfel, cestiunea sciintifică e legată de o altă de aceeaşi însemnătate, care turbură mintea a o mulţime de crestini şi care a dat nascere la discuţiuni tot atât de înfocate în sinul unei alte Adunări.

N. Xenop

pada, în cât călĕtorul rătăcesce perdut prin bărăganul de zăpadă şi dacă nu pere de foame sau ger, apoi cu greu scapă de lupii cei numeroşi.

Dacă cineva, care dispune de mijoace întâmpină atâtea greutăţi călĕtorind prin Siberia, cu atât mai mult sûnt de plâns cei condamnaţi de despotismul rusesc sĕ meargă în Siberia spre a muncì în minele de plumb. Nenorocitele victime ale tiraniei rusesci mănate de cnuta cazacului, deabia străbat înainte prin zăpada cea mare. Soldaţii cu inima impetrită, cărora sûnt încredinţaţi acei sermani, nu simt nici o milă cu cel care cade în drum, sdrobit de obosealǎ şi de ger.

Adeseori moartea e o mântuire pentru asemenea nefericiţi.

* (O americană). — Din Paris sĕ scrie: „Doamna Makay, soţia unui Krösus american, aruncă în dreapta şi în stânga comorile de argint din Nevada. Mai în ḑilele trecute a expus în salonul ei tabloul zugrăvit de Meissonier, ce costă 100,000 franci. Pentru viitoarea esposiţiune artistică, Bonnat va face portretul acestei americane. Spre acest scop doamna Makay va îmbrăca faimoasa rochie, dată odinioară împĕrătesei Eugenia de oraşul Paris şi pe care Americana a cumpĕrat'o acum cu 100,000 franci. La dentelele acestei rochii de mătase albă s'a lucrat 14 ani de ḑile.“

* (La confederazione latina). Con sede in campidoglio Abonamentul pe un an pentru Europa fr. (10) Direcţiunea şi Administraţiunea via del bufalo, 138, Roma.

Avis important „Confederaţiunea latină“ care se pulica în Macerata de către dl Bruto Amante, decorat cu ordin de ofiţer al „Stelei Romăniei“ de către M. S.Regele Carol, va relua acum publicaţiunea sa la Roma, într'un mod regulat şi mai frecuent, ceea ce nu s'a putut face în acel mic centru.

„Confederaţiunea lătină“ are de a propaga uniunea federativă a naţiunilor latine (Italia, Francia, Spania, România, Belgiu, Portugalia) cu singurul scop de apărare şi pentru a putea contrabalanţa influenţele politice şi de asorbire ale panslavismului şi ale pangermanismului.

România care în confederaţiunea latină în timp de trei luni, a ocupat un loc principal, va ocupa acum un loc cât se poate mai important în coloanele noului ḑiaru, de oare-ce simţim datoria, de a strînge cât se poate mai mult legăturile intre România specialmente şi Italia, pentru comunitatea de origine, reciproca simpatie a popoarelor şi comunele aspiraţiuni de naţionalitate. Noi nu putem de cât a mulţămi Românilor de sprigìnul ce ne-a dat în trecut, şi sperăm că îl vom avea şi mai mare pe viitor, şi cu atât mai mult vom face tot posibilul ca ḑiarul nostru periodic, sĕ fie demn de sprijinul, publicaţiunei sale sĕptămânale (va apare în fie-care Duminecă) şi făcută din *Roma*, reşedinţa naturală a unei propagande care'şi propune echilibrul raselor, întemeiat numai pe o garanţă sigură de pace şi de desvoltare pacifică şi progresivă a popoarelor latine.

Director al ḑiarului va fi comandorul *Enrico Amante*, *Senator al regatului Italiei*, vechiu filolatin şi filoromân, care de mai mult de 40 ani propagă ideia unei confederaţiuni latine.

Ḑiarul va publica articoli politici şi articoli literari: va căuta nu numai unirea politică a popoarelor de aceeaşi rasă, dar încă şi unirea morală indicând lucrările mai importante în literatură şi în arte, cari se vor publica în ţĕrile latine. Pentru acest sfârşit ne vom procura corespondenţe din Păris, Bucurusci, Madrid, Lisbona, Bruxelles, etc. şi vom fi recunoscători de sprijinul pe care publiciştii de idei filo-române, vor binevoì a da ḑiarului nostru.

Vom fi recunoscători ḑiarelor române care vor avea bunăvoinţă a reproduce întocmai, în coloanele lor, presentul manifest, şi acelora cari vor bine-voì de a face scimbul cu ḑiarele lor.

„Confederaţiunea latină“ se va publica la Roma, în fiecare Dumineca,

Primul numer, în mod esceptional va apare la 21 Aprilie viitor, *aniversrea nascerei Romei, leagănul naţionalităţei romane*, care împlinesce 2634 ani dela fundaţiunea ei.

Preţul abonamentului pe un an este de *lei ḑece* (10).

A se adresa cu scrisori, mandate postali sau cu ori-ce alte publicaţiuni la adresa următoare:

Direzione della Confederazione Latina
Via del Bufalo, Nr. 138.
Roma.

* **Pentru cei arşi din Săcel** au mai întrat 20 fl. Continuarea listei în numĕrul cel mai de aproape.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 6 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.65	118.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.50	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	108.75	108.57
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.—	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.25	133.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	96.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96 50	96.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96.50	96.25
Obligaţiuni urbariale transilvane.	96.25	96.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	96.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	99.—	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.90	75.90
Datorie de stat în argint . . .	76.65	76 50
Renta de aur austriacă	93.30	93.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.25	129·50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	820.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	320.50	320.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	313.50	313.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	118 60	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.60	109.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.60
Na oleon.	9.50	9.48
100 marce nemţesci	58.65	58.60
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.70	119.80

Nr. 126. [48] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de a III a clasă din Barcea mică protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu terminul pănă la 30 Aprilie st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele cele mai necesarie la economia de câmp şi grădina de legume.
2. În naturale, dela 68 numeri de case câte o ferdelă de cucuruz sfârmit şi stola usuată.
3. Porţiunea canonică preste 7 jugere pămênt parte arător, parte fênaţ, toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de aproape 260 fl.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avè a-'şi adresa suplicile de concurs instruite în sensul „Statutului organic“ şi al „Regulamentului“ congresual dela 1878 pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat

Deva în 10 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteaal al Devei
Ioan Papiu m. p.,
protopresb.

Nr. 49. [49] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de a III-a clasă din Bastea cu filia Holdea ppresbiteratul Dobrei se escrie prin aceasta concurs cu terminul pănă la 30 Aprilie st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică 14 jugere 57☐° parte arătoriu parte fênaţ.
2. În naturale dela 94 nrii de case, câte 2 mesuri de cucuruz nesfârmit şi stola usuată, toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de aproape 400 fl.

Cei ce doresc a ocupa acest post de paroch au sĕ'şi adreseze suplicile de concurs instruite în sensul „Statutului organic“ şi a „Regulamentului“ congresual dela 1878 pentru parochii la subscrisul pănă la terminul de mai sus.

Deva 10 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresb.

Nr. 39. [51] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Bandul de Câmpie în ppresbiteratul Mureş-Oşorheiului se deschide concurs întru înţelesul laudatei ordinaţiuni consistoriale din 31 Decemvre 1881 Nr. 3800 pănă inclusive 30 Aprilie 1882 v.

Emolumentele sûnt:

1. casă parochială cu grădină în preţ de 35 fl.
2. Folosirea cimiteriului 30 fl.
3. 27 jugere de pămênt clasa II, III şi IV 135 fl.
4. Dela 120 familii câte o merţă veche de bucate, din care $1/3$ compete cantorelui 80 fl.
5. Câte o ḑi de lucru 48 fl.
6. Venitul competinte de crăcĭmărit şi al unei fundaţiuni 17 fl.
7. Venitele stolari 64 fl. —

Suma 409 fl.

Doritorii de a ocupa această parochiă au de a-'şi substerne petiţiunile lor instruite conform „Statutului organic şi „Regulamentului“ congresual la subscrisul oficiu protopresbiteral al Mureş-Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial.

M.-Oşorheiu 22 Martiu 1882.

Parteniu Trombiţaş m. p,.
protopresb.

Nr. 80. [50] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III Nadaştia protopresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 31 Decemvre 1881 Nr 3400.

Emolumentele sûnt.

1. Folosirea cimiteriului, care după foaia catastrală are o estindere de 1 juger 500☐° cu un venit anual de 20 fl.
2. Venitele stolari preste tot computate 100 fl.
3. Dela 68 familii câte una ḑi de lucru amĕsurat stării parochienilor: cu carul cu plugul s'au cu palmele, cari dau un venit anual în sumă de 54 fl.
4. Dela 68 familii câte douĕ mĕsuri de cucuruz nesfărmit cari dau un venit anual în sumă de 60 fl.

Suma totală 234 fl.

Doritori de a ocupa această parochie au de a 'şi aşterne petiţiunile instruite conform disposiţiunilor statutului organic şi a regulamentului congresual la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la 25 Aprilie a. c.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiului II în Secărămb la 1 Martiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial din Nadastia.

Sabin Piso
protopresb.

Nr. 42. [47] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de capelan lûngă neputinciosul paroch din comuna Rod, protopresbiteratul Mercurei, Ioan Florian, se deschide concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitul anual pentru capelan este 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'şi adreseze petiţiunile lor instruate conform legilor în vigoare oficiului protopresbiteral al Mercurei.

Din şedinţa comitetului parochial a comunei Rod, ţinută la 27 anuariu 1882.

Ioan Droc m. p., adm. prot. ca preşed.
Ioan Genie m. p, notariu.

---

[52] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 37. Sibiiu, Joi 1|13 Aprile 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

P. T. DD. cari vor a înnoì abonamentul pe un ¼ de an şi acei ce vor se aboneze de nou sûnt rugaţi a grăbì, ca administraţiunea sĕ se poată orienta cu nrul ediţiunei. Condiţiunile în fruntea foaei.

Un articul „La adresa sinoadelor eparchiale“ din lipsa de spaţiu şi sosind ceva cam târḑiu am fost siliţi a'l amâna pe nrul procsim.

Revista politică.

Sibiiu, în 31 Martie

Eri avea sĕ sosească min. pres. Tisza la Viena ca sĕ ia parte la conferenţele ministeriale comune, în care sĕ se statorească definitiv propunerile ce sûnt a se înainta delegaţiunilor. Creditul ce se va cere, ḑic organele oficioase, va fi 25 până la 30 milioane. Delegaţiunilor li se va presenta un memorand despre situaţiunea din provinciile ocupate.

Dela Petersburg vine scirea oficială că Gorciacoff (de 84 de ani) s'a retras definitiv dela postul de cancelar şi în locul lui fu denumit ca ministru al afacerilor esterne Giers. Denumirea aceasta, unele ḑiare, o consideră ca semn de pace. „P. Ll.“ care în un articlul prim de duminecă înfăţişează situaţiunea pacinică a Europei într'un mod foarte problematic, purceḑênd dela tema că Austro-Ungaria trebue sĕ se ciocnească cu Rusia — ḑice că denumirea lui Giers este numai un provisoriu şi Ignatieff n'are decât sĕ mai fie în aşteptare. Pentru întărirea presupunerei sale „P. Ll.“ împărtăsesce scirea, că ţarul a luat ca educator pentru clironomul seu pe cunoscutul panslavist Catcoff. La aceste adaugem, după „D. Ztg.“ din Viena, că ţarul în acelaşi timp, în care a denumit pe Giers ministru de esterne, a dispus instituirea unui comitet, cărui i s'au încredinţat lucrările de întărirea fruntariilor apusene. Între membrii acestui comitet se află şi generalul Obruceff, care la 1879 a fost însărcinat cu misiunea de a arangia un plan de resboiu ruso-francez contra Germaniei şi Austro Ungariei.

Încoronarea ţarului s'a amânat, spune „V. Z.“, din causa că s'a descoperit că nihiliştii şi-au ales de vatra lucrărilor lor cetatea de încoronare Moscva. Ţarul şi familia lui este atât de consternat de descoperirile din urmă încât la pasci n'a primit pe nimenea la sine.

Contele Hoyos, fostul trimis austro-unguresc la Bucuresci, a fost primit luni de regele Carol al României în audienţă de ḑiua bună. Audienţa a ţinut o oară. Bălăceanu s'a întors în 7 Aprilie n. la postul seu la Viena.

Rescoala.

Luptele din provinciele revoltate au venit acum în stadiul de a fi definitiv decise. După nisce pregătiri serioase comandantul trupelor imperiale a făcut un atac combinat asupra insurgenţilor, care s'a terminat aproape cu totala nimicire a acestora. Acum când campania e mai terminată, vom da o schiţă despre ultimele lupte decisive după un corespondent, care a fost martor ocular al operaţiunilor din urmă:

Crivoscia, ḑice corespondentul, e curăţită. Divisiunea Winterhalder, fiind sprigintă din Erţegovina de divisiunea Kober sub comanda colonelului Hranilovici de Cvetlici străbătênd cu noroc în ḑilele dela 3—5 Aprile partea nordostică a Crivosciei, care era ocupată de insurgenţi, a alungat pe insurgenţi din toate unghiurile, a ocupat posiţiuni noue în Pazua şi în alte puncte, lărgind astfel sfera de putere a armelor imperiale până în apropiarea graniţelor muntenegrene. Coloanele noastre, care foarte adese ori au întimpinat o resistenţă aprigă, au ocupat Pazua, Lizacul, Macia-Planina, Bielamora întreagă, dealurile din şesul dela Dragali şi însuşi acest şes în toată întinderea sa. Insurgenţii respinşi din Bielamora s'au încercat a resista în casele diverselor sate, mai cu samă în Dragali. Prin aceasta trupele fură silite a aprinde toate satele, pentru a împiedeca ori ce altă resistenţă din partea insurgenţilor. Neînsemnatele pierderi ale trupelor sûnt a se atribuì conducerei de tot abile şi eminentului plan al operaţiunilor. Până acum (6 Aprile) nu avem de înregistrat nici un mort, ci numai 9 răniţi — între cari unii sûnt greu răniţi. Aceşti răniţi sûnt dela bataliunea 24 de vênători (Boemia) şi dela regimentul al 14. (Austria de sus); la celelalte trupe, de es. la regimentul din Caransebeş, ránirile au fost atât de uşoare, încât soldaţii după legarea ranelor au putut se revină la trupă. Perderile contrarilor nu s'au putut constata esact nici de astă dată, pentrucă insurgenţii trăgeau dintr'o depărtare foarte mare şi se retrăgeau la apropiarea trupelor noastre la 5-600 paşi. S'au aflat totuşi la 5 Aprile trei insurgenţi morţi. Insurgenţii duceau pe răniţii lor îndată cu sine. Cele mai crâncene şi lungi lupte s'au întêmplat la eşirea defileului dela Lupoglava. Pe Vercianic şi Percinagora în partea sudostică dela căldarea Dragalului, Crivoscianii ridicaseră nisce baterii puternice de piatră. Trupele străbătênd trei ḑile aceste părţi s'au urcat pe nisce munţi înalţi şi pustii, unde până acum nu au mai călcat picior de trupă şi unde nu se află nici locuinţe omenesci. Ele au trecut pela posturile cordonului muntenegrean, cari, fiindcă esteriorul lor abia se deosebesce de al Crivoscianilor, strigau soldaţilor nostri: „Cordo,“ ca se nu tragă asupra lor din eroare. Posturile aceste au făcut trupelor noastre când au trecut pe acolo onoruri militare. Ba în unele puncte posturile cordonului muntenegrean strigară trupelor noastre: *Zivili bratci!* Lupta cea mai viuă s'au întêmplat la 5 Aprile pe dealurile din înaltul şes Dragal. Cele două tunuri aşeḑate pe Veliki-Zagvozdac, unde se afla şi generalul Winterhalder, care cu o ḑi mai înainte dirigease operaţiunile dela Macia Planina, împreună cu statul seu major, trăgeau cu efect asupra unei cete de insurgenţi ce se încuibase dealungul înălţimilor deasupra lui Cerni Nugle. La ameaḑi întrevenì o pausă scurtă în urma unei aprige tempestăţi. După ce fu străbătut întreg teritoriul nordic al Crivosciei unele despărţeminte de trupe remaseră la unele puncte ce trebuiau ocupate timp mai îndelungat, ear' grosul armatei fu comandat sĕ între s'au în Crcvice sau în Han şi Cercovaţ. Abia se depărtaseră trupele, şipe înălţimeleostice ale şesului Dragal şi apoi şi pe şes însuşi se iviră earăşi diverse grupe de Crivosciani. Ele de bună samă trecuseră, fără a putè fi controlate sau împiedecate, graniţa şi după plecarea trupelor earăşi se reîntoarseră. Preste tot şi la toate punctele numĕrul insurgenţilor ce s'au opus trupelor nu e mai mare ca 400, dovadă, că cetele de ajutor ale lui Trifko Vulcalovici îndată după desastrele ultime au trecut în Erţegovina şi că mulţi Crivosciani se află acum în Muntenegru. Clădirea călilor, fortificaţiunile şi locuinţele în Crivoscia fac progrese însemnate, cu toate că transportarea materialelor de clădire pe munţi e împreunată cu mari spese şi greutăţi. Serpentinele spre Greben, fortificările dela Greben şi Ledenice sûnt bune. Caraula în passul Bratlo e gata. În curênd se va construì un drum dela Castelnuovo până la Bratlo. Oficiul telegrafic de postă şi de câmp funcţionează. Până la mijlocul acestei luni se vor construi 10 barace de lemn la Crcvice pentru internarea trupelor, se va sparge şi o spelună naturală în stâncă, pentru a construì o cisternă cu un spaţiu de 264,000 litre.

FOIŢA.

Înmormêntarea Baronului Georghiu Hurmuzachi

Fundator şi President al „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina“, ablegat la senatul imperial vienez, proprietar mare etc. etc. *)

(rĕpausat în Cernăuţi în 1/13 Martie a. c. în etate de 65 ani).

În numĕrul precedent al „Aurorei române“ din 1 Martie a. c. aduserăm la cunoscinţa prea stimaţilor nostri cetitori dureroasa şi mult întristătoarea veste despre repausarea Baronului George Hurmuzachi, fundator şi preşedinte al „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina.“ — Perdere naţională nereparabilă, care nu se poate descrie, ci numai simţì de către fie care român adevĕrat, şi ales de către românii bucovineni, căci şi nobila patriotica familie Hurmuzachi a fost pentru biserica şi populaţiunea noastră bucovineană „un al doilea adevĕrat ânger păzitoriu!“ Şi istoricul viitoriu al culturei şi desvoltărei noastre naţionale, ba mai mult a Bucovinei chiar, — va trebuì sĕ atribue acestei familii o însemnată parte din ea.

Baronul George Hurmuzachi pătimia deja de vre o doi ani încoace şi puterile fisice îl părăsiau veḑênd, aşa încât aceasta mare perdere se ascepta din ḑi în ḑi şi nu surprinse pe nimenea. Îndată însĕ ce ajunse ea la cunoscinţa onoratului public, se şi grăbiră amicii şi cunoscuţii stimători, precum şi corporaţiuni întregi a esprima condolenţa lor consângenilor întristaţi, ales mult stimabilei doamne baronese vĕduve, Eufrosina Hurmuzachi.

Comitetul „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina“ condus de vice-preşedintele Societăţii, Preacuvioşia Sa Părintele Archimandrit Miron M. Calinescu, depuse a doua ḑi pe racla neuitatului lor preşedinte o cunună frumoasă de laur verde, de care atârnau două panglice mari în colorile ţĕrii şi ale Societăţii literare, ce purtau inscripţiunea în aur: „Neuitatului şi mult meritosului Fundator şi Preşedinte“ — „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina“, şi esprimă apoi mult stimabilei d-ne baronese şi celorlalţi consângeni condolenţa întregei „Societăţi literare“ vĕduvite prin repausarea baronului. Astfeliu făcură şi alte persoane şi corporaţiuni, precum Societatea „Armonia“, Societatea academică „Junimea“ etc. etc. dovedind marile şi multele simpatii, ce le avea repausatul Baron în sinul ţerei şi al societăţii noastre, pe când preuţimea noastră din Cernăuţi se perândă făcênd rugăciuni lûngă Repausat; ear' prea onoratul corp profesoral al gimnasiului gr. or. din Suceava adresă „Comitetului Societăţii vĕduvite“ următoarea telegramă de condolenţă: „Prea onorabila „Societate pentru cultura şi literatura română în Bucovina“ bine-voească a lua la cunoscinţă espresiunea simţemintelor de durere de care sûntem petrunşi din causa perderei Bărbatului celebru şi ne uitat al ţĕrii şi naţiunii, Domnul Baron Gheorgiu Hurmuzachi.“ Corpul profesoral al gimnasiului din Suceava.

Asemenea în ḑiua înmormêntării, Joi în 16 Martie st n. se grăbiră toţi Cernăuţenii a'i face Repăusatului ultimele onoruri, începênd dela Preşedintele Ţerii Baronul Alesani, Domnul de Klimesch, primariul Capitalei, şi alte autorităţi civile, militare şi scolastice în frunte cu şefii lor, până la cel mai simplu cetăţean, căruia nu'i remase necunoscută activitatea binefăcătoare a repausatului Baron şi nobilu lui caracter.

Ales Prea Sânţia Sa Părintele Archiepiscop şi Metropolit Dr. Silvestru Morariu dempreună cu prea venerabilul sĕu cler a voit şi a sciut a'i areta bunului patriot şi creştin şi mult meritatului anteluptătoriu al Autonomiei bisericei noastre Recunoscinţa, Stima şi Iubirea aceasteia pornind cu procesiunea bisericească dela sânta Catedrală către locuinţa Repausatului, unde se afla publicul adunat, binecuvêntă acolo pre Repausat şi 'l pornì apoi cu rugăciunile îndătinate către Biserica Catedrală dar' nu pe trăsura

---

*) „Aurora română“.

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan al bis. gr. or. române din Ungaria și Transilvania.

elaborat de I. Cav. de Pușcariu, deputat congresual.

(Urmare.)

V. Capitlu.

Despre datorințele și drepturile persoanelor oficiali aplicate la consistoriul metropolitan și la oficiele lui ajutătoare.

§. 51. Datorințele și drepturile persoanelor aplicate la consistoriul metropolitan și la oficiele lui ajutătoare se referesc ori în general la toți, ori numai la cei salarisați, ori apoi numai la cei onorari și titulari, — și încât acelea nu sûnt regulate în celelalte capitle ale acestui regulament, se subsumă la cele următoare:

§. 52. Fie care persoană aplicată la consistoriul metropolitan și la oficiele lui ajutătoare e datoare a depune jurămêntul oficios (st. org. 120), și a împlinì serviţiul sĕu oficial după prescrisele statutare și regulamentare cu rêvnă și diligență, conscienţios și fără părtinire; a se purta atât în oficiu cât și în viaţa socială așa, ca se dea esemplu viu despre acurateță în oficiu, și sĕ fie far luminător al moralității, religiosității și onestității.

§. 53. Oficialilor metropolitani este interḑis a avè atari ocupaţiuni laterali, ce i împedecă dela serviţiul lor regulat, sau sûnt incompatibile cu posiţiunea lor oficială. — Nu li este iertat a purta agenţie sau corespondențe despre afacerile oficiale ale consistoriului metropolitan. Nu le este iertat a lua daruri sau alte favoruri dela partide în afacerile oficiului lor.

§. 54. În deosebi referenţilor consistoriali și celorlalţi oficiali salarisaţi este oprit a fi totdeodată:

1. În alt oficiu salarisat bisericesc sau civil;

2. Nu pot fi deputat dietal sau a vre unui sinod eparchial, și nice membru a vre unui consistoriu eparchial, precum nice membru a vre unei delegaţiuni sau misiuni, ce cere absența lor mai îndelungată dela oficiu.

3. Nu pot fi proprietariu, redactor sau colaborator a vre unui jurnal periodic.

4. Nu pot fi totdeodată nice profesor, protopop actual sau paroch.

5. Nu pot purta nici o neguțătorie, industrie sau altă asemenea ocupaţiune, ce'i împedecă dela împlinirea regulată a oficiului lor.

§. 55. Oficialii metropolitani sûnt datori a ţinè secretul oficial. În deosebi nu li iertat a'și descoperì părerea asupra aceea, că cum are a se resolvì causa înainte de a fi decisă, și nu e permis a descoperì sau critisa părerile și voturile, ce s'au dat la deliberarea obiectului, și la deciderea lui.

§. 56. Presidentelui, referenţilor, asesorilor sau suplenţilor, și notariului de ședință nu li iertat a participa la deliberarea și deciderea causelor în următoarele casuri:

1. În causele sale proprii, sau în celea, dela cari au sĕ aștepte vre o daună sau folos.

2. În causele soţiei sale, a pruncilor sau părinţilor, și a rudeniilor de sânge până la al șeaselea grad sau de cuscrie până la a patra spiță.

3. În causa părinţilor și copiilor adoptivi, precum și a celor ce stau sub tutoratul sau curatela lor.

4. În causele, în cari au pășit ca martor, plenipotenţiat, mijlocitor, sau ca pricepătoriu de lucru.

5. În acele cause apelate la a căror decidere în instanțele inferiori a luat parte.

§. 57. Presidiul va împărţì referatele între cei trei referenţi ordinari după specialitatea senatului, de care se ţin, eară directorul de cancelarie va împărţì agendele de manipulaţiune amesurat între personalul manipulant asemenea chiemărei lor speciali, — însĕ totuși așa ca fie care sĕ fie într'asemenea mĕsură ocupat.

Fie care oficial e datoriu a deplinì agendele lui asignate, — și nu e iertat a le recusa afară de casurile de incompatibilitate.

Asesorii onorari, suplenţii, și oficialii onorari și titulari sûnt datori a se înfățișa la ședințele prefixe, respective a'și da operatele cerute la timpul prescris.

§. 58. Referenţii ordinari, secretariul consistorial și oficialii salarisaţi de pre la oficiele ajutătoare sûnt datori în toate ḑilele de lucru a se înfățișa și a lucra în cancelaria metropolitană respective în cancelariele oficielor ajutătoare dela 9 oare antemeridiane până la 1 oară după ameaḑi și dela 4 oare până la 6 oare postmeridiane, — eară Dumineca și în ḑilele de serbătoare, — dacă afacerile urgente nu pretind mai mult, exibitorul, perceptorul și controlorul se presentează la 11 oare antemeridiane numai pentru protocolarea pieselor, și depunerea banilor sosiţi pe poștă.

§. 59. Fie care referent și oficial salarisat e datoriu a purta preste tot anul un jurnal particulariu de funcţiune, în care se însemneze, ce a lucrat în fie care ḑi. Din aceste jurnale directorul de cancelarie va face o tabelă statistică, din care sĕ se vadă diligența fie căruia, lipsa de puteri ajutătoare, sau superfluitatea postului, — și aceste date consistoriul metropolitan le va substerne congresului cu propunerile corespunḑĕtoare.

§. 60. Fie care oficial consistorial are dreptul de a fi concediat din serviţiu pe șease sĕptĕmâni în fie care an. — Timpul concediului și'l alege fie care după trebuință, totuși cu aceea restringere, ca deodată sĕ nu fie mai mult ca jumĕtate din fie care specialitate concediaţi. Presidiul va da aceste concedii ţinêndule în evidență prin un jurnal special purtat de secretariu, și va grigì, ca ele sĕ decurgă dnpă ordinea însinuărilor, și se decurgă amĕsurat admisibilităţii oficiali.

Preste șease sĕptĕmâni se poate da concediu numai la casul neapĕratei trebuințe documentate prin acte credibile. În casul acesta presidiul poate da concediu estraordinariu până la 14 ḑile, — eară pe mai mult numai consistoriul metropolitan.

Absenţiele peste șease luni, dacă provin din boală, condiţionează quiescența sau pensionarea, ear din alte cause sistarea salariului sau demisionarea timporană sau definitivă.

§. 61. Fie care oficial salarisat, care a servit câte cinci ani în vre un post la consistoriul metropolitan, fără sĕ fi înaintat în salariu, și fără sĕ fi fost în acei cinci ani dejudecat pe calea disciplinară la vre o pedeapsă prescrisă, are dreptul de a cere la fie care cinci ani mărirea plăţii cu Quinquenarie 10%, despre care judecă consistoriul metropolitan plenariu.

§. 62. Fie care oficial salarisat dela consistoriul metropolitan e datoriu a contribuì la fondul de pensiune cel puţin 1% din salariul sĕu, care se va detrage regulat de càte ori scoate plata, — are însĕ dreptul sĕ contribue și mai mult — dară nu preste 10%.

Din acest fond va participa el — la cas de neputință cu pensiune regulată pentru sine, — și la casul morţii sale va trage vĕduva și copiii lui provisiune, toate în proporţiunea anilor de serviţiu și a percentelor, ce a contribuit la fondul de pensiune.

Asesorii și suplenţii nesalarisaţi precum și ceilalţi oficiali onorari și titulari au asemenea dreptul a participa la beneficiele acestui fond, dacă se vor deobliga și vor împlinì regulat solvirea unui equivalent percentual.

Un regulament special va stabilì normele pentru crearea unui fond de pensiune general pentru întreaga metropolie.

§. 63. Nice un oficial dela consistoriul metropolitan, fie el aplicat prin alegere, sau denumire, nu se poate amova din postul sĕu, decât pe calea înaintărei, sau a cercetărei și sentinţei disciplinare.

§. 64. Sub cercetare disciplinară cade fie care oficial dela consistoriul metropolitan (înţelegênduse de sine că și cei dela oficiele ajutătoare și titulare) în următoarele casuri:

1. Pentru neîmplinirea serviţiului;

2. Pentru călcarea celorlalte datorințe oficioase;

3. Pentru purtarea imorală sau scandaloasă;

4. Pentru corupţiuni, mituire sau estorsiune;

5. Pentru casul dacă a fost dejudecat prin judeţele de stat la vre o pedeapsă împreunată cu perderea oficiului.

§. 65. Pedepsele disciplinarie sûnt:

a) admoniţiunea;

b) înfruntarea;

c) pedepsele în bani prin detragere din salariu;

d) suspenderea temporană dela oficiu și dela exerciarea drepturilor bisericesci;

e) dimisiunea totală din oficiu;

Un regulament special cu valoare pentru toate persoanele oficioase bisericesci din întreaga provincie metropolitană va regula mai de aproape toate casurile de disciplină, pedepsele, forurile de judecată, procedură, executarea sentinţelor aduse, și celelalte consecuențe împreunate cu acelea:

Până atunci disciplina asupra persoanelor oficioase singulare dela consistoriul metropolitan și dela oficiele ajutătoare ale acestuia o eserciază în prima instanță metropolitul, în a doua instanță consistoriul metropolitan, și în a treia instanță congresul naţional bisericesc prin un senat exmis ad hoc stătătoriu din 12 persoane sub presidiul unui episcop. — Dísciplina asupra întregului consistoriu metropolitan, precum și asupra episcopilor și a metropolitului o exerciază în prima și ultima instanță congresul naţional bisericesc prelûngă previa însciinţare despre conclusul de intentare, precum și prelûngă posterioara arĕtare despre resultat către Majestatea sa Regele prin ministeriul de culte r. unguresc.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Romān“.

Sĕliste în ḑiua de Bunavestire. Dle Redactor! În unul din numerii trecuţi ai „Telegrafului Roman“ am cetit îmbucurătoarea scire, că în. ministeriu reg. ung. a întărit Statutele Reuniunei Sodalilor din Sĕliște. Astăḑi în ḑiua de Bunavestire am și avut fericirea de a asista la prima ședință constitutivă a acestor bravi meseriași — neaoși Români, cari întruniţi preste 30 la numĕr în o sală a scoalei au ţinut prima ședință.

Îţi sălta inima de bucurie, cum ḑice Sĕlișteanul, iţi era mai mare dragul a te uita la ei, cum în cea mai bună înţelegere sub presidiul vicepretorului din loc desbăteau asupra obiectelor, cari erau puse la ordinea ḑilei. După cetirea statutelor provĕḑute cu clausula necesară a urmat constituirea, care a decurs în mod solid ceea ce servesce spre lauda meseriașilor nostri. De conducĕtor al Reuniunei au ales pre Dl Dr. Ioane Borcia.

Numai cu vre-o câte-va ḑile înainte de Bunavestire s'a înfiinţat și o societate de Pompieri, care până de presinte se apropie de o sută, sperăm însĕ că vom ajunge și a doua sută sub conducerea dlui Ioane Macsim, jude reg. în Săliste. Toate acestea ne promit un viitoriu plin de activitate, care condusă de bună înţelegere va face ca Sălistea atât ca comună bisericească cât și politică sĕ înainteze cu pași gigantici.

Mulţi dintre acești tineri, cari fac parte din acestea societăţi, s'au ocupat încă de mult cu idei de asociare; multă osteneală însĕ i au costat până abia în ḑilele din urmă, i au îmbucurat Înalt. Ministeriu cu retrimiterea Statutelor întărite. Destul că Sfintele Pasci vor afla în Săliste douĕ societăţi adecă: a Pompierilor și Sodalilor.

Deci nu avem decât sĕ dorim bravilor Sălisteni cât și societăţilor lor, viaţă îndelungată și curagiu spre asemenea întreprinderi demne de imitat. Prin aceste fapte mărețe au dovedit că sûnt pĕtrunși de cuvintele laureatului poet: „Unde'i unul nu'i putere, La nevoi și la durere; Unde's doi puterea cresce,“ pe cari de atâtea ori le-au cântat încă ca băeţi de scoală.

Priviţi fruntașilor Sălisteni drept present de Pasci frumoasele Voastre societăţi! De-e Dumneḑeu, ca precum Christos a înviat din morţi așa sĕ reînvie în fii Vostrii simţul strămoșesc, sacrificându-se pentru biserică și naţiune; căci numai în chipul acesta

---

funebrală, ci dus fiind de teologii universității noastre Francisco-Iosefine.

Aici pontifică Înalt Prea Sânţia Sa Părintele Archiepiscop și Metropolit, asistat fiind de Înalt Preacuvioșiile Lor Părinţii Archimandriţi: Arcadiu, Veniamin și Miron, precum și de mai mulţi consiliari consistoriali, profesori dela facultatea teologică și catecheţi-profesori dela scoalele mijlocie ale capitalei, dimpreună cu doi Archidiaconi, eară corul seminariul condus de alumnul Vasilovschi cântă excepţionalmente foarte bine.

Aici doria, doria din inimă Înalt Prea Sânţia Sa Părintele Archiepiscop și Metropolit sĕ'i ḑică Însu-și prea nobilului Seu Amic, Coleg și Compatriot ultimul remas bun! Dar simţemintele de sinceră stimă și adâncă Recunoscință nutrite tot-de-una pentru nobilul Repausat, dar durerea pentru perderea lui învinseră petrunḑêndul prea mult, și Înalt Prea-Sânţia Sa se vĕḑu silit contra dorinţei, contra programei stabilite al onora pre preacuvioșia Sa Părintele Archimandrit M. Calinesu cu ţinerea cuvântării din partea bisericească! Astfeliu devenì, că aceasta nu se ţinù, conform programei, în Catedrală, ci se amână până la mormênt unde'și și împlinì Preacuvioșia Sa Părintele Archimandrit Calinescu datoria în modu-i îndatinat, în mod excelent, arĕtând, înșirând și ilustrând cu îndatinata-i căldură și elocuență, meritele cele mari și multe ale prea nobilului Repausat; ca patriot, ca cetăţean, ca creștin și ca om în genere, cu deosebire pentru Bucovina! — Aretând nespusa perdere, ce am încercat prin repausarea neuitatului Baron George Hurmuzachi!

(Va urma.)

---

*(Minune călindarică). Unele ḑiare vieneze și Budapestane se miră de întâlnirea paștilor crestinesci și adaug că aceasta se întêmplă foarte rar. Eruditii în sciința călindarelor au perdut din vedere că întâlnirea nu e tocmai așa rară.

vom putè ḑice, că avem viaţă, — viitor*).

Sălciva în 26 Martie 1882. De când au întrat în vieaţă stat. org., alegerile de deputaţi sinodali au fost tot-deauna privite cu un viu interes şi de laici dar mai vêrtos de preoţi, şi am observat că la toate adunările electorali preoţimea sĕ aduna in numĕr considerabil, cu o mică escepţiune, aşa ḑicênd mai toată, şi decând am avut onoare a asista la alegerea de deput clerical în cercul Turḑii am fost pătruns de oare care bucurie vĕḑênd că preoţimea noastră pe lûngă toate neajunsurile ce le îndură totuşi nu-şi uită şi de datorinţele sale, — ca aceea ce este în prima linie chiemată a sădì în inimile poporului nostru dreptul şi datorinţa ce'i dă constituţionalismul bisericei noastre.

Acum însă la alegerea de deputat clerical ţinută la 4 Martie v. am observat că preoţimea acestui cerc electoral al Turḑii a arătat un indiferentism foarte bătătoriu la ochi, căci din 3 protopresbiterete abia au luat parte 31 preoţi (!) şi anume din fostul protopresbiterat al Secului 1, din protopresbiteratul Turḑii 11 (!?) ear din a Lupşii 19, în cât privesce fostul protopresbiterat al Secului nu mĕ mir, căci pre lûngă departarea cea mare, sûnt şi foarte puţini la numer (abia vre-o 6 preoţi.) Ce m'au pus mai mult în mirare au fost protopresbiteratul Turḑii, căci din acest cerc, deşì toate parochiile sûnt situate în jurul acestui oraş, totuşi au luat parte abia jumĕtate din preoţime, si şi acesta afară de protopresbiterul şi doară de unul încă, toţi s'au presentat fără reverenḑi (!??) ba nici în cabat lung ci în vestminte scurte ca ori ce sătean, de nici nu i'aşi fi cunoscut că sûnt preoţi, de nu'i vedeam că şi dânşii se presentează cu votul lor la masa presidială, — şi dacă dênşii la astfeliu de ocasiuni solemne se presintă în astfeliu de vestminte, ce costum vor purta în afaceri private 'şi poate închipuì ori cine. —

Esceptiune însă a făcut preoţimea din tractul Lupşii, căci aceasta afară doară de 2 toţi s'au presentat în reverenḑi şi după cum mi-a spus adm. protopresb, din întreg tractul numai 2 au absentat, ceea ce servesce spre onoarea conducătoriului şi a preoţimei tractuale, carea după cum se vede, e conscie de chemarea sa şi că n'a pregetat a veni din atâta departare spre aşi înplini oficiul cel ocupă — Acestea încât privesce preoţimea. — Ce privesce alegerea, aceasta a decurs fără mare sgomot căci, retragênduse P. protpop. Moldovan, de şi erau doauĕ partide în urmă însĕ după renunciarea par. adm. ppresbit. Danciu, — au întrunit unanimitatea voturilor par. T. V. Giaja din Gherla, — carele pentru primadată păşiesce pre arena bisericei noastre în calitatea aceasta, şi cunoscêndu-i voinţa şi însusirile nobile ,mi place a crede că tot deauna va fi la locul ce i sĕ cuvine lucrând impreună cu ceialalţi deputaţi, la ridicarea bisericei noastre. *E.*

Scrisori din Basarabia.

Corespondenţă particulară a „TELEGRAFULUI“.

Chişineu, 8 Martie.

Societatea noastră se află în mare agitaţie, din causa scirei de sensaţiune că ḑilele acestea chiar va scsì generalul Gurco cu nesce oficieri din statul major pentru a studia Basarabia dela nord din punctul de vedere al strategiei militare. O mişcare de armată, care se va face în luna Aprilie, se pregătesce chiar de acum, aşa de esemplu, se vorbesce că divisia de infanterie numită Volnski se va muta din actuala ei reşidinţă în districtele Hotin, Bălţi şi Orhei, cu reşedinţa statului major la Hotin. Ce vrea sĕ ḑică această visită neasceptată a eroului dela Şipca?

O înţelegeţi fără ca se vĕ dau esplicaţiuni, aşi traduce şi v'aşi face cunoscut despre cele scrise în această privinţă de către presa rusească din Odesa, dar fiind-că cele scrise nu sûnt interesante şi puţin înţeligibile — nu o fac. Este mai mult de cât evident că presa a primit un avis categoric de a nu vorbì despre aceasta.

Agitaţiunea creată de sosirea generalului guvernor din Odesa nu este tocmai unica causă care preocupă societatea noastră — mişcarea israelită, care s'a început eri, surprinde pe toţi fiindcă se consideră ca un avertisment faţă cu viitorul apropiat. Ovreimea din sudul Rusiei se aşteaptă la un măcel adevĕrat; sûnt familii întregi cari îşi desfac averea lor totală pentru a putè emigra cât de curênd. Unii se duc în Austria, alţii pleacă spre America, ear' alţii sau în Palestina sau îşi iau lumea în cap, declarând că pentru dênşii *ubi bene, ibi patria.* A! mĕ cam tem de România, ca nu cum-va sĕ se oprească tocmai acolo marea parte de această emigraţiune forţată. Partea femeiască, copii ovreesci sûnt vrednici de plâns, fiindcă tocmai pentru dênşii primejdia este mare. Ovreii din Rusia declar că sûnt siguri că o revoluţiune mare va isbucnì în imperiu şi că valurile poporului resculat înainte de toate se vor revărsa asupra lor. Ei nu cred de loc în forţele guvernului, declarând, că şi el îi va sacrifica, fiind bucuros încă de a scăpa cu atât. Această mişcare din sudul Rusiei a atins şi pe ovreimea din Basarabia.

— Dar voi de ce vĕ temeţi? Nu sûnteţi ca se ḑic aşa în Rusia, sûnteţi printre români? întrebam eu ḑilele acestea pe rabinul Blumenfeld de aici.

— Apoi veḑi mata, noi sûntem siguri că în fine şi moldovenii vor perde în cele din urmă răbdarea.

Eată dar părerea ovreilor, despre starea în care se află imperiul întreg.

Este evident că emigrarea evreilor din Basarabia, dacă însĕ ea va fi un ce serios, n'ar ocasiona o mare înlesnire. Pentru a vĕ da o idee despre situaţiunea socială a acestui element străin faţă cu poporul român din Basarabia, vĕ dau aci numai câteva cifre privitoare la districtul Chişinĕu. În momentul de faţă districtul nostru numĕră în sinul populaţiunii sale 81,475 ovrei. Şi cu ḑece ani în urmă n'a fost decât 35,624. Aşa că dela 1852 această poporaţiune a crescut cu 130% pe când poporaţiunea indigenă nu s'a urcat decât cu 25%. Este natural însĕ că crescerea poporaţiunii ovreesci se face prin mijlocul emigraţiunii. De unde ne vine ea? — Din sudul Rusiei şi din Austria prin Bucovina.

Din totalul de 81,475 ovrei 22% se ocup cu cârciumăritul, 23% cu micul comerciu, 13% cu meseriele şi 2% cu agricultura. Aşa dar avem 60% bine stabilite şi cunoscute, restul de 40% nu se scie cu ce se ocupă.

Adăogaţi dar aceste 40% la 22% + 23% şi veţi avè 85% la sută care nu produc nimic şi pentru cari trebuie se muncească ţĕrănimea noastră. Este prea mult, este teribil!...

V'am scris deja că oraşul Bălţi a fost aproape distrus, ancheta a stabilit actualmente, că acest incendiu a fost ocasionat prin nebăgarea de seamă a unei familii ovreesci, care pregătinduse de pasci, făcea la cosonaci ovreesci. Din causa unui foc s'a aprins hornul şi fiind un vênt tare elementul distrugător din casă în casă a distrus trei părţi din oraş. Casele cele mari ale dlui Calmatsky sûnt distruse cu desevêrşire. Vre o mie de familii au remas fără adăpost; administraţiunea locală s'a şi adresat către guvernator, cerêndui se intervie; dar ce va face dl guvernator? — Se va adresa către societate de sigur pentru a o ruga de a organisa ceva pentru cei în nenorocire, însĕ societatea lipsită de ori-ce iniţiativă, desobicînuită a se amesteca în ori-ce lucru nu va putè corespunde întru nimic în acest cas ca şi în altele.

Un ucas imperial a acordat poporaţiunei ruse din sudul Basarabiei, adecă din districtele Akerman, Sorochi Bender, Ismail şi Cahul, dreptul de a 'şi construi biserici şi de a chema pe credincioşi prin sunetul clopotelor. Această permisiune vĕ pare poate surprinḑĕtoare, dar veţi înţelege totul când vĕ voiu spune că poporaţiunea rusă din Basarabia aparţine sectei *Rascolnici* care până acum nu numai că n'avea drept a'şi construì biserici, dar ce este şi mai grav ei sunt persecutaţi întrun mod foarte crud de guvernul rus. Actualul imperat a hotărît sĕ înceteze cu acest sistem de a propaga ortodoxia şi a dat în fine supuşilor sei *rascolnici* din întregul imperiu, dreptul de a 'şi construi biserici şi a suna clopotele. Rascolnicii sûnţ în culmea fericirei, cei din Ismail au şi otărât sĕ construească imediat o biserică şi o clopotniţă. Se mai aude că acest ukas ar fi decis pe ruşii din Dobrogea ca sĕ se permute în Basarabia dar că guvernul rus a dat un ordin sever ambasadei sale din Bucuresci ca sĕ stimuleze din toate puterile asupra poporaţiunei ruse din Dobrogea ca sĕ nu părăsească această parte a României ci, din contră a sprijinì crescerea elementului slav din Dobrogea. *Basarab.*

Varietăţi.

* (Alegerile la sinodul archidiecesan.) (Încheere din Nr. 33) In cercul *Zarandului* sûnt aleşi: Petru Truţa adv. şi Petru Gligor esecutor.

* (Denumiri). Philippovici, general de artilerie din Viena, este denumit comandant în Praga şi gen. de artilerie Bauer din Sibiiu, comandant în Viena. L. M. C. bar. Appel, comandant în Timişoara, comandant în Sibiiu.

* (Serbarea pascilor.) Cu toată zăpada de pe coperişe, cernută sâmbătă noaptea spre Duminecă „Învierea“ o am putut serba ca şi de altă dată afară de biserică. Pe la 4 oare dimineaţa, luna era earăşi în dreptul de a ilumina noaptea şi era acompaniată de vêrfurile raḑelor soarelui care încă era în apropiare. Peste ḑi vênt rece. Ceremoniele au decurs sub pontificarea prea s. P. Archiepiscop şi Metropolit după obiceiu. Corul „reuniunei de cântări“ s'a distins în ḑiua dintâi; şi mai mult în ḑiua a doua de pasci.

R. Catolicii au serbat „Învierea“ ca totdea-una, Sâmbătă seara cu pompa militară obicînuită. Ca companie de onoare a funcţionat una aleasă din Streliţenii de aici, comandată de dl căpitan Iacob Bacea. Comandantul şi compania a corespuns problemei sale prin o laudabilă precisiune. După defilare, mergênd compania spre casarmă, musica militară întonà marşul „Deşteaptăte române.“

* (Postal). S'a deschis în 11 Aprile n. un oficiu nou postal la Loamnăş (Ladamos) pe linia Sibiiu Copşa-mică. De cercul staţiunei acesteia se ţin comunele: Loamnăşul, Armenii, Alămorul şi Şoroştinul. — De asemenea s'a deschis o staţiune nouă postală în Mănăsturul unguresc, care comunică de trei ori pe septĕmână cu Huiedinul (Banfi-Hunyad). De cercul staţiunei acesteia se ţin comunele: Mănăsturul unguresc, Dretea, Vălcău, Giurcuţa, Finciu şi Călăţel.

* „Societatea de lectură“ a tinerimei studioase dela institutul pedag. teolog din Arad va ţinè Şedinţă Publică în ḑiua de Dumineca Tomei (4/16 Aprilie 1882) în sala institutului pedagogico-teologic după programa următoare:

1. „*Cuvênt de deschidere*“, rostit de conducătoriul societăţii prof. Teodor Ceontea.
2. „*Desteaptăte Române*“, cuartet esecutat de corul vocal sub conducerea prof. de musică Hendel.
3. „*Oda statuei lui Mihaiu Viteazul*“, poesie de V. Alecsandri, declamată de Ioan Hadan teol. curs. III,
4. „*Hora Severinului*“, piesa esecutată de corul instrumental sub conducerea lui Virgiliu Papp teolog curs. II.
5. „*Misiunea preotului român*“, disertaţiune de Ioan Hamsea teol. curs III.
6. „*Cântecul străinătăţii*“, duet esecutat de Georgiu Draga teol. curs. II. şi Traian Pacu prep. curs. III.
7. „*Cum stăm?*“ poesie de Iulian Grozescu declamată de Terenţiu Non teol. curs. I.
8. „*Elisabeta Doamna*“ cuartet esecutat de corul vocal.
9. „*Doue pagini de aur din istoria poporului român*“, disertaţiune de Ioan M. Evuţian teol. curs. III.
10. „*Ardeleana*“ esecutată de corul instrumental.
11 „*Balcescu murind*“ solo, esecutat de Ilia Baia teol. curs. III.
12 „*Sila*“, poesie de C. Boliac declamată de Ioan Moldovan teol. curs. II.
13 „*Soldatul român*“, esecutat de corul instrumental.
14 „ *Cuvênt de inchidere*“, rostit de conducătoriul societăţii.

Din încrederea societăţii:

Liviu Beldea, secretariu.
Ioan M. Evuţian, vice-preşedinte.

NB. Ofertele marinimoase, în favorul bibliotecei societăţii, vor fi primite cu mulţămită, şi se vor cuita pe cale publică prin cassariul societăţii dnul Ioan Trailescu, teolog de cursul II.

* „Magyar Polgár,“ ne spune „Gazeta Tr.“ se plânge că Maghiarii s'ar bucură de progresul învĕţământului românesc şi l'ar înainta din toate puterile, dar Românii nu spriginesc guvernul în zelul acesta. Ei bine, facă guvernul scoale românesci elementare normale şi gimnasii de stat în Sibiiu, în Cluj, în Deva, Arad, Timişoara şi în alte centre potrivite şi se vadă, dacă Românii vor protesta în contra lor şi vor umbla se le zadarnicească?!

* (Maghiarisare.) În foaia de seară dela 3 Aprile n. „Pesti Napló“ se publică următoriul comunicat: „În Muraköz progresează maghiarisarea foarte frumos. La Tüske-Szt-György în Muraköz copiii Croaţilor învaţă în scoală unguresce cu succes laudabil. În biserică cântă acestia cântece bisericesci maghiare. Parochul George Berek are mari merite pe terenul maghiarisărei.“ „P. Hirlap“ scriea pela 22 Ianuarie n. despre Nemţii din Ungaria: „Cei mai mulţi locuesc din colo de Dunăre 541,681 la numĕr; însĕ Nemţii de dincolo de Dunăre fiindcă trăiesc printre Maghiari, mâne poimâne nu vor mai înţelege limba Germaniei; cu atât mai puţin vor ţinè ceva de scrierile cari ţintesc la *eliberarea* germanismului. Aceeaşi se poate ḑice de Nemţii cari locuiesc între Dunăre şi Tisa 361,942 de suflete. Ceilalţi 365,000, cari locuiesc între Dunăre, Tisa şi Murĕş, aflânduse în antagonism cu poporaţiunea sêrbească şi română, ţin cu mult mai tare la ideea de stat unguresc.“

* (Din causa vĕrsatului) s'a sistat instrucţiunea în scoalele din Hunedoara, din comunele depe Streiu şi cele despre meaḑăḑi dela Deva.

* (Ulpia traiană începe a se desgropa) Cetim că ministrul reg. ung. de culte şi instrucţiune publică a autorisat reuniunea istorică-archeologică din comitatul Hunedoarei (reuniunea e maghiară) se des-

groape amfiteatrul dela Grădiste (unde a fost Sarmizegetusa şi mai târḑiu Ulpia traiană) şi templul lui Mitra, punênd la dispoşiţiunea reuniunei 500 fl. Conducerea lucrărilor, care se vor începe în primăvara aceasta este încredinţaţă archeologului Dr. C. Torma. Cu lucrurile prealabile este încredinţat vice-preş. reuniunei Dr. Solyom-Fekete. — Prin asociaţiunea de idei ne vine aminte ca şi „Asociaţiunea noastră trannă“ are secţiune istorică.

---

*) Corespondenţa aceasta o am primit numai Sâmbătă dimineaţa şi nu o am mai putut publica în nrul precedent pentru care se vede a fi fost destinată. Red.

* (Încendiile de păduri au fost în primăvara aceasta atât de numeroase de nici nu le mai scim de capet, Cel din urmă, în 6 şi 7 Aprile nou, a fost în munţi Huedinului lângă Criş.

* (Victimă flacărilor) a căḑut un agricultor tinĕr din Sulighet cu ocasiunea unui incendiu. Tot atunci au ars şi mai multe vite.

* (Reuniune noauă) este în înfiinţare aici în Sibiiu. Scopul acestei reuniuni este întroducerea salutatului militar şì la civili, delăturând luarea pelăriei din cap. Ca motiv pentru înovaţiunea aceasta se aduce de „S. d. Tageblatt“, care raportează despre înfiinţarea reuniunei, reumatismele şi pleşugirile ce şi le atrag mulţi prin desele descoperiri a le capului. Un motiv şi mai ponderos însĕ este trăinicia mai mare a pĕlăriilor. Pĕlărierii vor protesta de sigur în contra înovaţiunei.

* (Trandafir de aur.) Se scrie din Roma: Ca de obiceiu, dumineca trecută Papa a sfinţit trandafirul de aur, ce în fie care an se trimite, drept dar de Paşti, unei principese catolice. Numele ei este încă un secret oficial al Vaticanului, dar se vorbeşte, că acest dar papal 'l va primì princesa de coroană a Austriei, Stefania.

* (O soacră în ladă) O foae din Timişoara narează următoarea istorioară: Un locuitoriu din suburbiul Fabrik care posedă o nevastă tineră, în urma diferitelor învrăjbiri ale soacrei sale a jurat că dacă o va mai găsi în casă, o va arunca pe scară în jos. Într'o ḑi se întêmplă, că omul venì acasă tocmai pe când soacra earăşi se află la taifas cu fica ei, fiind vorba de sigur tot de pielea lui. Nevasta temênduse de violenţa bărbatului, ascunse pe bĕtrâna într'o ladă, ce stetea în bucătărie. Apoi pleacă liniştită cu soţul într'o restauraţie, la un păhar de bere. Servitoarea care nu stia nimic de preţiosul conţinut al lăḑii puse pe ea o piuliţă mare şi plecà şi ea încuind uşa.

Bĕtrâna ne mai auḑind pe nimeni în casă, voì se easă din ladă, dar toate silinţele ei fură în zadar. Ea începù sĕ strige din toate puterile însĕ nimeni n'o auḑea pănă ce se intoarse servitoarea care auḑind atâtă sgomot în lada cea pururea tăcută, se sparie ast-el în cât se puse şi ea pe strigăte de ajutor! hoţi! şi alarmà pe toţi vecinii. Lumea alergà, deschise lada şi veḑênd pe bĕtrâna deabia respirând de mânie şi oboseală se puse pe rîs. Acum venì rândul soacrei sĕ se jure, că nu va mai călca în casa fiicei sale.

Contribuiri pentru Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Colectanţi prin D-dnii Agapia Droc soţiă de administrator protopopesc şi Iustina Greavu soţiă de subjude reg. în Mercurea dela D. D. Iustina Greavu 2 fl. Irina Măcelariu 20 fl. Eufrosina Măcelariu 2 fl. Agapia Droc 2 fl. Ioan Droc 2 fl. Victoria Albu 2 fl. Susana Pop 2 fl. Matilda Muntean 2 fl. Ana Muntean 2. fl. în total 36 fl.

„Prin Dl. Ioachim Muntean paroch gr. or. în Gurariului dela D. Ioachim Muntean 2 fl. d-na Maria Ioachim Muntean 2 fl. în total 4. fl.

„Prin dl. Hilariu Duvlea advocat în Făgăraş dela D. D Elisabeta P. Pop 20 fl. Luisa Gramoiu 2 fl. Zinca Roman 2 fl. Zinca Pandrea 2 fl. Elena Bunea 2 fl. Sara Turcu 2 fl. Iacob Popenciu 2 fl. Ilariu Duvlea 20 fl. în total 52 fl.

Prin d-na Ida Csato soţia de advocat în Blaj dela N. N. 10 T. C. 5 fl. N. N. 3 fl., I. Moldovan 5 fl. Antoniu Vestemean 3 fl. 1. Antonelii 3 fl. I. Fekete Negruţiu 3. Elia Vlassa 3 fl. L. Leontean 1. fl. S. P. Mateiu 1. Maria Tipograf 2 fl. B. Turcu 2 fl. Ida Csato 2 fl. în total 43 fl.

„Prin dl Mateiu Voilean stu. jurist în Viena dela Sava Popovici 5 fl. Albini Septimi 1 fl. Braescu F. George 1 fl. Bratean Dtru 1 fl. Chircu Alecsandru 1 fl. Cupşa Aurel 1 fl. Dobreanu Gavriil 1 fl. Făgărăşan Dionisie 1. fl. Gribovici Eugen 1 fl. Ghergel B. Ilie 1 fl. Mera T. Iuliu 1 fl. Moldovan Silvestru 1 fl. N. N. Onciul Gregorie 1 fl., Panţu C. Ioan 1 fl., Paul S. Ioan 1 fl. Petrovici Stefan 1 fl. Pop Alecsandru 1 fl., Pop George 1 fl., Pop Alesandru 1 fl., Pop Simeon 1 fl., Popovici Emilian 1 fl., Pruncul Vetariu 1 fl., Roman Corneliu 1 fl., Sotir Vladimir 1 fl. Stefan Dumitru 1 fl., Voilean Mateiu 1 fl., Vulcan Chlril 1 fl., Zotta Eugen 2 fl., total 34 fl.,

Collectaţi prin dna Maria B. Biju proprietereasa din Caransebeş dela D.: D. N. N. 10 fl., Ecatarina Peţa 2 fl., Silvia Cimponeriu 2 fl., Mapia Biju 2 fl., Mariţa Biju 2 fl., Iulie Brancovits 2 fl., Eufrosina Catruse 2 fl., T. Brancovsci 2 fl. Alesandrina Adam 2 fl., Minodora Mân, drean 2 fl., Helena Popovici 2., Maria Ghidiu 2 fl., Heleno Dimitrievici 1., maria Uscatu 1 fl., Maria Curescă 1., Mali Dascăl 1., Neonilă Belcota 1 fl., Căluşerii din Caransebeş 1 fl., vatavul căluşerilor 1 fl., Maria Roman 1 fl., Sidonie Balan 50 cr., Maria Băiaş 50 cr., Ana Vulcan 2 fl., Ana Ferenczi 1 fl., Iosefina Zsivan 1,, fl., Emilia Bartolomeiu 2 fl., Maria Brija 1 fl., Rosine Topal 1 fl., Ana Popoviciu 1 fl., Maria Buru 1 fl., Iuliana Toma 1 fl., Maria Palco 1 fl., Corneliu Stanciovici 2 fl., Berta Serafinesco 2 fl., Luise Tömes 1 fl., Elena Petrescu 1 fl., Maria Müller 2 fl.; Maria Balan 50 cr. M. B., Beju 2 fl., în total — 63 fl. 50 cr.

Prin dna Sofia Beleş din Totvaradia dala Sofia Beleş 2 fl., Sidonia Ardelean 2 fl. Iliana Dan 1 fl. Iohana Popoviciu 1 fl., în total: 6 fl., —

Dela dl Ioan Saleo locotenente în pensiune în Mercurea — 2 fl.,

Dela dna Mina Vlangali socia de perceptor vamal., 10 fl.,

Sibiiu 30 Martie 1882

Comitetul Reuniunei.

Loterie.

Sâmbătă în 8 Aprilie 1882.

Viena: 75 15 58 41 19
Timişoara: 25 42 40 1 55

Mercuri, 12 Aprilie n. 1882.

Brünn: 84 87 43 29 12

Bursa de Viena şi Pesta

Din 11 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.20	119.15
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.—	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.50	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	133.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.50	96.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.75	96.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96.25	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.75	96.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.45	76.75
Datorie de stat în argint . . .	77.10	77.75
Renta de aur austriacă	93.70	93.75
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.90	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	821.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	327.90	328.30
Acţiuni de bancă de credit ung.	322.—	321.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	119.—	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.10	110.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.61
Na oleon.	9.50	9.49
100 marce nemţesci	58.65	58.60
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.95	119.80

Nr. 126. [48] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de a III-a clasă din Barcea mică protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu terminul pănă la 30 Aprilie st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele cele mai necesarie la economia de câmp şi grădina de legume.

2. În naturale, dela 68 numeri de case câte o ferdelă de cucuruz sfârmit şi stola usuată.

3. Porţiunea ccnonică preste 7 jugere pămênt parte arător, parte fênaţ, toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de aproape 260 fl.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avè a-'şi adresa suplicile de concurs instruite în sensul „Statutului organic“ şi al „Regulamentului“ congresual dela 1878 pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat.

Deva în 10 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteaal al Devei

Ioan Papiu m. p.,
protopresb.

Nr. 49. [49] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de a III-a clasă din Bastea cu filia Holdea ppresbiteratul Dobrei se escrie prin aceasta concurs cu terminul pănă la 30 Aprilie st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică 14 jugere 57□° parte arătoriu parte fênaţ.

2. În naturale dela 94 nrii de case, câte 2 mesuri de cucuruz nesfârmit şi stola usuată, toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de aproape 400 fl.

Cei ce doresc a ocupa acest post de paroch au sĕ'şi adreseze suplicile de concurs instruite în sensul „Statutului organic“ şi a „Regulamentului“ congresual dela 1878 pentru parochii la subscrisul pănă la terminul de mai sus.

Deva 10 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresb.

Nr. 39. [51] 2--3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Bandul de Câmpie în ppresbiteratul Mureş-Oşorheiului se deschide concurs întru înţelesul laudatei ordinaţiuni consistoriale din 31 Decemvre 1881 Nr. 3800 pănă inclusive 30 Aprilie 1882 v.

Emolumentele sûnt:

1. casă parochială cu grădină în preţ de 35 fl.

2. Folosirea cimiteriului 30 fl.

3. 27 jugere de pămênt clasa II, III şi IV 135 fl.

4. Dela 120 familii câte o merţă veche de bucate, din care $^1/_3$ compete cantorelui 80 fl.

5. Câte o ḑi de lucru 48 fl.

6. Venitul competinte de crâcĭmărit şi al unei fundaţiuni 17 fl.

7. Venitele stolari 64 fl. —

Suma 409 fl.

Doritorii de a ocupa această parochiă au de a-'şi substerne petiţiunile lor instruite conform „Statutului organic şi „Regulamentului“ congresual la subscrisul oficiu protopresbiteral al Mureş-Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial.

M.-Oşorheiu 22 Martiu 1882.

Parteniu Trombiţaş m. p.,
protopresb.

Nr. 42. [47] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de capelan lûngă neputinciosul paroch din comuna Rod, protopresbiteratul Mercurei, Ioan Florian, se deschide concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitul anual pentru capelan este 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'şi adreseze petiţiunile lor instruate conform legilor în vigoare oficiului protopresbiteral al Mercurei.

Din şedinţa comitetului parochial a comunei Rod, ţinută la 27 anuariu 1882.

Ioan Droc m. p., adm. prot. ca preşed. **Ioan Genie** m. p., notariu.

---

[52] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintaiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 38. Sibiiu, Sâmbătă 3|15 Aprile 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La adresa sinoadelor eparchiale.

Vieaţa constituţională a bisericei noastre pretinde mari sacrificii dela poporul credincios. Pracsa de 14 ani pe terenul constituţional bisericesc ni dă dovada că sinoadele eparchiale şi congresul naţional bisericesc constau sume enorme, căci ele nu sûnt în proporţiune nici cu starea materială a poporului român gr. or. nici cu venitele bisericei noastre. Este deci o lipsă neîncungiurabilă ca cei chiemaţi adecă deputaţii sinoadelor eparchiale şi deputaţii congresuali se caute şi se afle mijloacele cele mai apte spre încungiurarea, sau cel puţin spre micşorarea multelor spese împreunate cu funcţiunarea acestor înalte organe bisericesci, căci la din contră dacă nu se va ţinè cont de starea materială a poporului credincios şi nu se vor împuţina spesele numitelor corporaţiuni constituţionale este temere că spesele sinodale şi congresuale cari şi până astăḑi ni arată o povară impunătoare vor trebuì sĕ se încasseze cu forţa pe cale esecuţională, ori că vor trebuì sĕ se atace capitalele peste tot neînsemnate — ale bisericelor noastre.

Nu putem presupune că s'ar' afla cineva dintre iubitorii vieţei noastre constituţionale care cu inimă bună şi cu consciinţă liniscită ar recomanda încasarea speselor pe calea esecuţiunei, căci urmările procedurei esecuţionale ar fi numai spre dauna cea mai mare a bisericei noastre, aceasta ar fi *„medicina peior morbo,“* căci prin ea uşor s'ar pune la întrebare chiar şi constituţiunea noastră bisericească.

Nu încape îndoială că cel mai simplu mod pentru de a scăpa de spesele cele multe ale sinodalităţii noastre ar fi stergerea diurnelor şi a speselor de călĕtorie întocmai ca în sinoadele bisericelor reformate, unde toţi deputaţii conventelor servesc gratuit bisericei. Dar acest sistem nu se poate aplica de ocamdată la noi din singurul motiv căci partea cea mai mare a inteligintei noastre din carea se recrutează deputaţii, în genere este seracă şi nu poate aduce sacrificiu material cu scăderea şi atacarea propielor interese, deci este de lipsă a se căuta alte mijloace spre uşurarea sarcinelor poporului credincios.

Spre ajungerea acestui scop, prin care uşor s'ar putè satisface dorinţelor opiniunei publice ni luăm voie a recomanda un mod practic şi acceptabil şi adecă *strămutarea regulamentului privitoriu la procedura de verificare a membrilor dificultaţi.*

Praxa de 14 ani ni-a dat doveḑi îndestulitoare, că verificarea deputaţilor dificultaţi absoarbe tot-deauna mult timp în şedinţele sinodale, ceea ce consta o sumă considerabilă. Verificările durează adeseori o septămână întreagă, şi dacă luăm de basa socotelei noastre numai 5 ḑile de desbatere publică şi presupunem, că la şedinţele sinodale iau parte numai 50 deputaţi: verificarea constă poporului pe fiecare ḑi 200 fl. pe 5 ḑile 1000 fl., prin urmare în trei diecese constă 3000 fl. Dacă mai adaugem acum şi verificarea în şedinţele congresului, la care iau parte cel puţin 75 deputaţi à 4 fl. se spesează: 1500 fl. Va sĕ ḑică; verificările alegerilor dificultate constau poporului nostru în fiecare ciclu de trei ani cel puţin 4500 fl., prin urmare: în patru cicluri ale vieţei noastre constituţionale bisericesci am perdut cu verificările circa 18,000 fl. adecă *optsprăḑece mii de florini* numai în capital, dar apoi interesele?

Toate aceste spese uşor se pot cruţa îndată ce se va accepta ideea noastră, ca adecă: deputaţii dificultaţi sĕ nu se mai verifice prin întregul sinod (congres) în siedinţa plennară ci verificarea definitivă sĕ se concreadă comisiunei verificătoare, fără ca cestiunea verificării se mai vină la desbatere în sinod (congres), — avênd această comisiune numai a relaţiona simplu sinodului că pre respectivul deputat dificultat l'a verificat, ori nu l'a verificat.

Prin o astfel de simplificare a procedurei de verificare negreşit s'ar cruţa mult timp, s'ar micşora spesele, sinoadele ar fi cruţate de desbaterile iritate personale, şi nici pe un moment n'ar fi împedecate în pertractarea causelor meritoare.

Temerile, că aceasta comisiune înzestrată cu potestatea sinodului (congres) va abusa cu încrederea şi cu potestatea primită, că va servì intereselor de partide, ori că va fi condusă de respecte personale, — prea uşor se pot delătura, şi spre acest scop ni se îmbie o garanţă atât de puternică, carea de multeori nu ni-o poate da nici chiar întreaga corporaţiune sinodală. Şi adecă:

a) sĕ se facă dispositia în regulament ca membrii comisiunei verificătoare sĕ se aleagă prin tragerea sorţilor dintre deputaţii legitimaţi susţinêndu-se în cas de lipsă proporţiunea fundamentală de una şi două terţialităţi între preoţi şi mireni. Membrii comisiunei verificătoare deci n'ar fi efluenţa unei sau altei partide, precum aceasta d. e. se întêmplă astăḑi, unde maioritatea ca partidă îşi asigură maioritatea sa şi în aceasta comisiune.

b) membrii comisiunei se jure pe consciinţa şi onorabilitatea lor în şedinţa plenară, publică, că în toate causele concrete de verificare vor judeca drept conform prescriselor statutului organic, şi instrucţiunilor emise pentru alegere, — că în dejudecarea causelor de verificare nu vor fi conduşi nici de ură nici de favorisare, nici de respecte personale ori interese de partidă.

c) deputaţii dificultaţi, precum şi alegătorii reclamanţi sĕ aibă drept a-'şi apĕra punctul de mânecare ori în persoană ori prin un deputat sinodal deja verificat şi provĕḑut cu plenipotenţă formală.

Această procedură se observă şi în parlamentul Ungariei, şi pracsa a dovedit, că aceasta procedură este cu mult mai bună decât cea de mai nainte, când despre deputaţii dificultaţi decidea întregul parlament.

Dar afară de aceasta ni se îmbie o altă şi negreşit mai bună procedură carea, se basează pe instituţiunea juriului.

Şi după acest sistem membrii comisiunei verificătoare ar fi a se alege prin tragerea sorţilor dintre deputaţii deja legitimaţi, dênşii asemenea ar jura înaintea întregului sinod şi în urmă aperările reciproce încă ar fi admisibile, dar compunerea comisiunei carea este chiemată a dejudeca definitiv casul concret ar diferì de procedura parlamentului Ungariei şi adecă:

1. Comisiunea verificătoare ar fi sĕ se aleaga prin soarte în numĕr mai mare d. e. de 18 dintre cari 6 ar fi preoţi şi 12 mireni.

2. deputatul dificultat, precum şi cercul respectiv electoral are drept de a reiepta din cei 18 membri câte 2. preoţi şi câte 4 mireni prin urmare s'ar scoate din comisiunea de 18 membri 4 preoţi şi opt mireni cu totul deci 12 şi aşa ar remânè ca judecători în comisiunea verificătoare 6 membri (2 preoţi şi 4 mireni.)

3. ca însĕ numĕrul judecătorilor sĕ nu fie cu păreche şi sĕ se poată aduce judecata prin vot de maioritate: este de lipsă sĕ se aleagă un preşedinte definitiv prin întregul sinod, care se conducă pertractarea comisiunei verificătoare. Preşedinte poate fi altcum şi preşedintele natural al sinodului, ori se poate alege chiar de cei 6 membri ai comisiunei dintre membrii reieptaţi, ori din sinul lor propriu, dar în casul din urmă preşedintele n'ar avè drept de votare fiindcă fără dênsul mai sûnt 5 membri cari pot aduce sentenţa cu vot de maioritate.

4. în cas, dacă deputatul dificultat ori alegătorii reclamanţi, ori ambele părţi n'ar face întrebuinţare de dreptul lor de reieptare: atunci ex officio ar fi de a se scoate prin soarte

FOIŢA.

Înmormêntarea
Baronului Georghiu Hurmuzachi

Fundator şi President al „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina“, ablegat la senatul imperial vienez, proprietar mare etc. etc. *)

(Încheere)

După aceste rostì Secretariul „Societăţii literare“, profesorul Ioan I. Bumbac următoarea cuvêntare:

„Fraţilor, surorilor, amicilor şi voi toţi ceialalţi prea onoraţi stimători presenţi ai repausatului!

Chiar în acest moment a'ţi auḑit laudele şi meritele cele mari şi multe ale prea nobilului repausat, — le a'ţi auḑit rostindu-le înşirându-le, şi ilustrându-le din partea maicei biserici prin rostul viu şi eloquent al unui apostol şi ministru al altariului, — a'ţi auḑit binecuvêntarea dată activităţii reprusatului nostru frate, — a'ţi vĕḑut cununa de laude cu care s'a încoronat ea!

Acum Fraţilor, vine se vorbească prin mine „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina“, carea a perḑut în repausatul pre nobilul sĕu fundatoriu şi preşedinte!

Dar după cele ḑise şi recunoscute de către maica biserică prin rostul viu şi eloquent al unui apostol şi ministru al altariului, — ce mi-a mai remas de ḑis? — Puţin! foarte puţin. Şi apoi chiar dacă ar mai fi şi remas puterea-şi *eu* oare să le descriu după adevĕrata lor valoare? O nu! Spre aceasta sûnt prea mic şi prea slab. Însă nici nu mai este de trebuinţă a mai descrie şi înşira meritele cele multe şi nepreţuite ale nobilului repausat, căci ele-'s cunoscute şi recunoscute de toţi, până chiar şi de însuşi Maiestatea Sa, prea bunul nostru împĕrat. Martur este întreaga Bucovină, care plânge! Martor însă-şi prea înalta împărăţie Habsburgică, care, remânênd credincioasă datinei Habsburgilor, — a sciut preţuì atât prea nobila descedenţă a Hurmuzăchenilor consângeni cu ilustri Movilesci cât şi vêrtuţile şi meritele lor cetăţenesci-patriotice din trecut şi present!

Ferice de acel, popor carele are astfel de fii ca fraţii Hurmuzachi, ce au fost o întreagă „pleiadă de luceferi“ pentru ţeara noastră, — şi ast-fel de Capi, — astfel de monarchi în fruntea sa, cum sûnt glorioşii Habsburgi!

În acest moment dar de despărţire, în acest moment, când prea nobilul repausat se retrage din activitate la locul de repaus, nu'mi mai remâne mie alta de ḑis, de cât se esprim cu ce ochi şi cu ce simţeminte privesce aceasta despărţire şi nespusă perdere adûnc întristata „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina“ — cea mai iubită şi mai căutată fiică a prea nobilului repausat! Îmi mai remâne numai se spun: de'l crede ea de acum înainte pre neuitatul sĕu fundator şi preşedinte „de mort s'au ba?!“

Şi adresândume direct la tine prea nobile repausate, la tine părinte Gheorghie Hormuzachi; — Îţi declar: „Cumcă mult iubita ta fiică „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina“ — nu crede, nu poate crede că ai murit! Tu te ai retras numai din activitate la locul de rĕpaus, obosit fiind de atâta osteneală, — resultat firesc al unei activităţi neadormite! Te-ai retras numai spre a te convinge, — de independenta activitate şi procedură a mult iubitei tale fice, — „încât te-a înţeles, te-a priceput ea şi până la ce maturitate a ajuns! Aceste sûnt de aḑi înainte privirile şi simţemintele ficei tale, — aceasta-i e de aḑi înainte credinţa „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina.“ Şi acum fraţilor, daţi-mi încă voiă sĕ vĕ arĕt, cumcă aceasta este în adevĕr şi credinţa poporului nostru român — sĕ vĕ dovedesc, că părintele nostru Georghiu Hurmuzachi n'a murit şi nici nu va murì vre-o-dată!

Şi aceasta, fraţilor, nu'mi cade greu, pentru că poporul nostru român din comisiune: 4. preoţi şi 8 mireni, încât ca judecători sĕ rĕmână numai 2 preoţi şi 4 mireni, cărora li se dă un preşedinte de al şeptelea precum se ḑise mai sus, „ori că preşedintele ales dintre cei 6 n'ar avea drept de votare.

---

*) „Aurora română“.

5. reieptarea şi constituirea ar trebuì sĕ se efeptuească de nou în sinul comisiunei de 18 la fiecare cas de verificare.

Tot aceasta procedură s'ar putea observa şi la congres, cu singura modificare, că avênd în aceasta comisiune sĕ fie representate trei diecese: numĕrul comisiunei alese prin tragerea sorţilor s'ar urca la 27. şi adecă: 9. preoţi (câte 3 din toată diecesa) şi 18 mireni. Din ambele părţi s'ar reiepta câte 3 preoţi (la olaltă 6) şi câte 6 mireni (la olaltă 12.) şi ar remânè ca judecători în comisiune: 3 preoţi şi 6 mireni.

Dar în urmă noi credem, că precum în alte comisiuni, aşa si în comisiunea verificătoare nu este chiar lipsă neîncungiurabilă de-a se observa cu toată scrupulositatea aceasta terţialitate între preoţi şi mireni.

Aceste idei, realisate şi precisate în regulament credem că ar fi practice şi salutare, prin ce negreşit mult s'ar micşora sarcinele poporului credincios şi sinoadele noastre încă ar putè lucra cu mai mult succes ca până acuma. Ar fi însă de lipsă, ca îndată la început fie care sinod sĕ esmită o comisiune spre elaborarea procedurei de verificare şi acceptânduse propunerea: alegerile dificultate s'ar putea dejudeca după noul sistem, şi dacă nu: atunci 'şi va aduce în viitor fructele sale cele bune.[*]

Mich Besanu.

Revista politică.

Sibiiu, în 2 Aprile

De doue ḑile în diverse variaţiuni ḑiarele ne aduc sciri de conferenţele ministeriale comune pentru scopul de a statori definitiv proiectul creditului estraordinariu. După scirile acelor ḑiare negreşit se vor într'unì mâne delegaţiunile. Mărimea sumei care o va cere guvernul central încă nu se scie positiv. Împregiurarea înse că se poartă grige de pe acum de spesele de pe anul întreg deschide calea la presupunerile cele mai potenţate, cari probabil că de realitate nu vor fi tocmai departe.

„Budap. Corr." are deja sciri despre unele detaiuri, cari au premers conferenţelor. Tot dintrênsa aflăm că conferenţele se ţin sub presidenţa împĕratului şi că se pune în perspectivă altă sesiune de delegaţiuni în Noemvre sau pe la mijlocul lui Octomvre, care fiind ordinarăse va întrunì în Budapesta. Precum se vede ministrul de resboiu are încă în decursul anului se mai facă propuneri representanţilor monarchiei, propuneri, în urma căror sĕ se voteze milioane după milioane. Dacă toate aceste vor fi numai pentru Crivoscia şi Erţegovina, apoi putem ḑice, că *scumpe* ţeri are monarchia la meaḑă ḑi.

„Provinzial-Correspondenz" ḑiariu semioficial din Berlin face sensaţiune cu un articlu despre graba cancelariului cu punerea în lucrare a reformelor. Principele Bismarck, ḑice o foaie vienesă, scie că amânarea de un an poate avè drept urmare amânarea definitivă a reformelor sale. Descoperirea aceasta misterioasă nu este tocmai plină de mângăiere, pentru că dintrînsa s'ar vedè, că anul 1883 nu va avè timp de lucruri reformătoare.

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan al bis. gr. or. române din Ungaria şi Transilvania.

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

(Urmare.)

VI. Capitlu.

Despre recerinţele şi mijloacele pentru susţinerea consistoriului metropolitan şi a oficielor ajutătoare.

§. 66. Pentru susţinerea şi representarea cu demnitate a presidiului metropolitan se dă metropolitului pe lângă beneficiele ce le trage el ca archiepiscop încă un pauşal de ..... fl. pe an din cassa metropolitană în rate lunarie anticipative cu îndatorire de a suporta din aceasta şi spesele cancelariei sale presidiale şi plata secretariului seu presidial.

§. 67. Fie-care din acei trei referenţi permanenţi, adecă ai senatului bisericesc scolar şi epitropesc primesce câte o retribuţiune fixă anuală în rate lunarie anticipative, şi anume cel bisericesc 1800 fl., cel scolar 1600 fl., cel epitropesc 1400 fl., dinpreună cu un relut pentru cuartir de 10°/0, — şi quinquenarie de 10°/0.

§. 68. Ceilalţi asesori onorari şi suplenţi, fiscalul şi defensorul matrimonial, când iau parte la şedinţele consistoriale, dacă sûnt din loc primesc o taxă de presenţă à 2 fl. eară dacă sûnt chiemaţi din afară li se resplătesce espensariul de călĕtorie cu classa II pe calea ferată sau 50 cr. vectura pe mil şi câte 4 fl. diurn pe ḑi.

Medicul şi technicul primesc onorare pentru operatele lor amĕsurat liquidărei consistoriale.

§. 69. Secretariul consistorial tot deodată şi în qualitate de director al cancelariei consistoriale primesce un salariu anual de 1200 fl., Exhibitorul 600 fl., Expeditorul 700 fl., Archivariul 800 fl., Controlorul cassei 900 fl., Cassariul şi exactorul câte 1000 fl., un cancelist cu 500 fl., altul cu 400 fl., doi practicanţi cu câte 300 fl. adjut şi doi servitori de cancelarie cu câte 250 fl., la toţi 10°/0 din salariu ca adaus pentru cuartir, — precum şi quinquenarie de 10°|0.

Toate acestea se plătesc în rate lunarie anticipative, eară taxele şi diurnele de călĕtorie decursiv după liquidare.

§. 70. Pentru procurarea materialelor de cancelarie, ce sûnt supuse mistuirei, precum sûnt lemnele, lumina, papirul etc. se dă la mâna directorului de cancelarie o sumă pauşală, pe lûngă darea de socoteală, eară recuisitele inventariale se procură amĕsurat preliminarielor, şi se plătesc toate din bugetul consistorial.

§. 71. Afară de spesele exactoratului, ce se acopere din o percentualitate proporţionată a fondurilor, ce stau sub revisiunea lui, toate celelalte recerinţe specificate în acest capitlu se plătesc din cassa metropolitană pe basa asignaţiunilor senatului epitropesc şi între marginile bugetului votat de congres.

§. 72. Toate recerinţele pecuniare ale consistoriului metropolitan şi a oficielor ajutătoare se acopere din fondul general metropolitan, sau din fondurile speciale menite pentru acea, pre cum va fi fondul consistorial, fondul matrimonial, fondul de pensiune etc. pe cât adecă vor fi acestea îndatorite a contribuì cu vre o percentualitate. Eară încât bugetul nu se va acoperì din acestea toate, restul se va arunca în sarcina eparchielor, cari le va vota prin sinoadele eparchielor în bugetul lor sub rubrica: Ajutoare pentru trebuinţele metropolitane.

Partea a II-a.

Despre ordinea afacerilor la consistoriul metropolitan.

§. 73. Dispoşiţiunile în privinţa ordinei şi a modului de pertractare al afacerilor consistoriale se referesc la oficiul de exhibiţiune, la referate, la şedinţe, la expeditură şi la archiv.

VII. Capitlu.

Oficiul de exhibiţiune.

§. 74. Consistoriul metropolitan are pentru fie-care senat deosebite protocoale de exhibiţiune, şi anume pentru senatul bisericesc, altul pentru cel scolariu, altul pentru cel epitropesc şi în fine unul pentru cel plenariu sau mixt.

§. 75. Protocolul exhibitelor se provede cu datul ḑilei, şi cuprinde următoarele rubrici: numĕrul curent şi numele referentelui (cu litera iniţiale), partida sau oficiul dela care a incurs actul cu numĕrul şi datul acestuia, — cuprinsul pe scurt al obiectului, numĕrul conex al ante actului, datul resolvirei, signatura registraturei.

§. 76, Protocolul are sĕ stea deschis în ḑilele de lucru dela 9 până la 12 oare înainte, şi dela 3 până la 5 oare după ameaḑi; eară în dumineci şi serbători numai înainte de ameaḑi dela 11 până la 12 oare.

§. 77. Ori şi cine are dreptul de a preda cererile şi arĕtările sale îndreptate în scris către consistoriul metropolitan de-adreptul la protocolul exhibitelor în oarele prescrise, şi protocolistul e datoriu la cererea respectivului se dea o blanquetă de exhibiţiune cu însemnarea numĕrului sub care s'a împrotocolat.

§. 78. Toate piesele îndreptate către consistoriul metropolitan, ce sosesc pe postă sau de-adreptul dela vre-un oficiu local sigilate le primesce directorul cancelariei sau substitutul sĕu pre lângă adeverire în jurnalul de predare.

Directorul sau substitutul sĕu le deschide înaintea protocolistului exhibitor, tăind cuverta fără vătĕmarea sigilului, şi predă actele protocolistului spre exhibiţiune în respectivul protocol, eară cuvertele le păstrează trei luni de ḑile într'un dulap întocmit spre aceea.

§. 79. Dacă vre-un atare act sosesce la adresa metropolitului şi se ţine de afacerile sale presidiale, îl predă secretariului sĕu presidial spre a'l induce în protocol presidial de exbiţiune, — eară dacă se ţine de competinţa consistoriului metropolitan, îl predă directorului cancelariei consistoriale spre exhibiţiune în respectivul resort.

§. 80. În privinţa pieselor impovărate cu bani, cu papire de valoare sau alte asemenea obiecte de preţ se observează următoarele:

a) De regulă ori ce bani, hârtii de valoare sau asemenea obiecte de

---

[*] Apreţiăm intenţiunea cea bună a dlui autor, însĕ esperienţa ne-a învĕţat, că unde lipsesce bunavoinţă purceḑĕtoare din principiile eterne ale moralităţii, cele mai bune regulamente se fac ilusorii. Părerea noastră ar fi, că preste tot lucrările sinodale s'ar putè scurta, dacă membri corporaţiunilor bisericesci, fără a sporì multă vorbă zadarnică, se vor ţinè strins de aşeḑămintele bisericei noastre. Am dorì însĕ ca acei ce vin la sinoade şi la congrese sĕ le şi cunoască. Red.

---

crede în nemurirea fie-cărui român la loc, — fie-cărui om de omenie, — şi pentru aceasta nici nu ḑice despre un atare, c'a murit, ci numai că a repausat adecă s'a retras din activitate la locul de rĕpaus, iară secriul sau racla pentru repausat o numesce el sălaş, şi groapa locaş! negândind nici măcar un singur moment, cumcă repausatul ar fi mort, ci considerândul de viu şi pregătindu'i sălaş şi o locuinţă. — Adecă: în tocma cum crede şi marele popor german, însĕ numai despre „un singur" bărbat al sĕu — despre împĕratul „Frideric Barbarossa".

Şi oare de unde se viă aceasta credinţă a poporului nostru?

Din închipuirea ce-o are el despre Dumneḑeire, despre relaţiunea sa către ea şi despre sine însuşi ca unul ce este zidit după chipul şi asemănarea lui Dumneḑeu.

Eată ce ḑice el în una din rugăciunile sale: . . . „Dătătoriule de viaţă, vină şi te sălăşluiasce întru noi! . . . Va se ḑică el se socoate de un ce, în carele poate sĕ locuească chiar însaşi Dumneḑeirea cea fără început şi sfârşit, — se socoate şi pre sine fără sfârşit absolut, eară încetarea din viaţă: e simplă şi firească retragere la locul de repaus dupa activitate ostenitoare. Şi în-adevĕr, de s'ar fi perdut toate doctrinele bisericesci despre nemurirea sufletului, de s'ar fi perdut întregul glosariu al limbei noastre, şi de ar fi remas numai singur cuvêntul „repaus" în înţelesul de astă-ḑi, aplicat la fenomenul încetărei din viaţa aceasta, noi am trebuì din el singur se conchidem, cum că poporul român a creḑut în nemurirea sufletului, ba până şi în cea a trupului!

Şi tot din aceasta vedem, cumcă şi ḑisele laureatului Rege al poesii române, — ale lui V. Alexaudri în minunatul sĕu poem epic, numit „Sentinela română", — videm cumcă respingerea cu indignaţiune a ideii de moarte nu este numai o simplă exaltaţiune poetică, ci că călăreţul român a fost deplin îndreptăţit a'i respunde vulturului îngrijat de soartea lui:

„Eu sĕ mor!
Eu! nici o dată!
Vi-o lume încruntată,
Viă valuri mari de foc, . .
Nici că m'or clintì din loc!
Tot ce'i verde s'a usca!
Riurile vor seca,
Şi pustiul tot mereu
S'a lăţi'npregiurul meu.
Dar eu vecînic în picioare
Pintre valuri arḑĕtoare,
Pintre oardele avare, . . .
M'oiu lupta lupta-voiu foarte
Făr' a fi atins de moarte,
Căci român sum în putere
Şi românu'n veci nu pere!"

Aşa crede poporul nostru român!

Şi pe aceasta basată nici „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina" nu voesce sĕ creada, cumcă un Gheorghiu Hurmuzachi, fundatorul şi părintele ei a murit, sau c'ar putea pentru ea se moară vre-o dată! Nu, el n'a murit, ci obosit de atâta activitate neadormită, s'a retras numai la locul de repaus, îndemnându-ne de acolo cu multele esemple ce ni lea lăsat drept îndreptariu în feliurite întreprinderi naţionale, culturale şi patriotice, şi asceptând dela noi ingrigirea şi iubirea fiicei sale: a „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina — cu aceiaşi sinceritate şi abnegaţiune cu carea a iubit-o şi el atât pre ea cât şi pre noi".

Dar poate fraţilor se fim îngrigiţi de sufletul lui şi de respunsul, ce'l va da acesta prea dreptului judecătoriu când îi va cere seamă despre activitatea desvoltată pe această lume?

Nu! Nici de aceasta se nu ne îngrigim! Căci laureatul Rege al poesiii române a stors ceriul prin divinaţiune şi acest secret. Nu vĕ îngrigiţi, căci repausatul Gheorghiu Hurmuzachi va respunde cu cuget curat şi liniscit, va respunde dimpreună cu neuitatul sĕu părinte, dimpreună cu fraţii sĕi: cu marele Constantin, cu prea eruditul Eudoxiu şi cu divinul Alecu, — va respunde dimpreună cu întreaga ginte latină:

„Doamne în lume cât am stat
Pre tine te-am representat",

căci tu şi numai tu esci isvorul adevĕrului, al dreptăţii, al bunului şi al preţ, ce sûnt a sĕ trimite consistoriului metropolitan, trebue adresate pe postă sau predate de-adreptul la cassa metropolitană — făcêndu-se totdeodată arĕtare în scris şi către consistoriu.

Cassa metropolitană le primesce pe lûngă adeverirea totdeodată a cassariului şi controlorului, şi le trece — dacă are previa asignaţiune — în respectivul jurnal de percepţiune, eară dacă nu are asignaţiune, le induce deocamdată în jurnalul de deposite, şi după ce sosesce asignaţiunea dela senatul epitropesc le scoate din deposit şi le petrece în respectivul jurnal de percepţiune.

b) Dacă toate şi atari bani, papire de valoare sau alte obiecte preţioase sosesc deadreptul la consistoriul metropolitan ca acluse la actele trimise pe postă sau dela vre un oficiu local sub cuvertă, directorul cancelariei lasă mai ântâiu a se însemna pe cuverta nedesigilată numĕrul protocolului de exbiţiune, sub care are a intra, apoi aşa o duce la cassa metropolitană, şi deschiḑêndu-o acolo în presenţa cassariului şi controlorului numĕră şi predă acestora banii, hârtiile de valoare sau preţioasele, — acestea le induce în respectivul jurnal de percepţiune sau de deposit punênd totdeodată clausula de primire pe piesa, cu care a sosit. Pe aceasta aşa clausulată o duce directorul cu sine dimpreună cu cuverta la protocolul de exhibiţiune spre ulterioara afacere.

c) Dacă banii sau numitele obiecte de valoare au sosit la adresa mitropolitului, şi acesta află, că nu se ţin de competinţa sa presidială, le predă dimpreună cu actul şi cu cuverta, sub care a fost, directorului spre a urma după prescriptele punctului precedent.

d) Partidele, ce au se dea bani sau alte obiecte de valoare pentru consistoriul metropolitan sau pentru fondurile, ce stau sub administraţiunea acestuia, le predă deadreptul la cassa metropolitană, de unde primesce certificarea de primire însemnată de cassariu şi controlor, după cum aduce cu sine trebuinţa, ori pe actul ce are al preda la exhibiţiune, ori pe o blancuetă, ce o păstrează la sine.

e) Cu finea fie cărei luni cassa metropolitană şi exhibitorul face fie care din partea sa câte un conspect despre banii şi obiectele de valoare, şi le trimite la referentul epitropesc spre revisiune şi controlare.

§. 81. Ori ce piesă incursă direct sau indirect la protocolul de exhibite se petrece în acesta în ordinea, după care a sosit. — După oara de încheiere nu se poate petrece în protocolul de exhibiţiune nice o hârtie.

Piesele, ce sosesc după încheierea protocolului de exhibiţiune se improtocolează în ḑiua următoare.

§. 82. La exhibiţiune protocolistul mai ântâiu pune pe actul întrat clausula de presentare cu ḑiua luna şi anul, apoi sub acestea numĕrul curent al exhibiţiunei; după aceea cercetează şi numĕră aclusele adnumĕrându-le cu cerusă vênătă şi însemnând pe actul principal numĕrul câte se află, eară aflând că lipsesce vre una, notează aceasta pe exhibit.

§. 83. Deodată cu protocolarea exhibitului acesta se trece şi în Indicele alfabetic atât după numirea partidelor cât şi a obiectului. Dacă objectul acesta a mai ocurs odată la consistoriu, se însemnează la locurile indicate numai numĕrul cel nou al exhibitului, eară dacă obiectul e nou, capĕtă şi indicele alfabetic indicare nouă, şi pe piesă se însemnează novum.

Dacă exhibitul are ante acte, le cere dela registratură, şi'l instruează cu acestea, însemnând pe actul nou numerii ante actelor ridicate la acesta, şi însemnează şi în protocolul exhibitelor procsimul numĕr adnex.

§. 84. În privinţa hârtiilor supuse timbrului protocolistul exhibitor are sĕ urmeze după prescriptele legilor de timbru.

§. 85. După instruirea completă a actului protocolistul îl petrece în ternionul referentelui respectiv şi'l trimite acestuia pe lângă adeverire de admanuare cu punerea datului de primire — şi anume actele, ce se ţin de senatul bisericesc se predau referentelui ordinariu bisericesc, cele ce se ţin de senatul scolariu referentelui acestuia, cele epitropesci referentelui epitropesc, eară actele de natură mixtă sau de senatul plenariu, le aşterne presidiului sau în cas de împedecare substitutului sĕu ad hoc, şi în lipsa acestuia — secretariului consistorial, cari ori le împarte între cei trei referenţi după natura prevalentă a cuprinsului, sau o asignează referentelui celui mai puţin ocupat, sau se lasă secretariului se o refereze el.

Asignarea aceasta a referentelui se induce atàt în ternionul lui, cât şi la protocolul de exhibiţiune.

§. 86. Presidiului nu i este iertat a oprì la sine nice un act îndreptat către consistoriul metropolitan, ci e datoriu a'l preda respectivului referent în termin de 24 oare.

Dacă aceasta nu s'ar întêmpla protocolistul exhibitoriu are se însemneze aceasta în protocolul de exhibiţiune şi în conspectul exhibitelor, ce are sĕ'l presenteze la fie care şedinţă consistorială.

§. 87. După încheierea protocolului de exhibiţiune protocolistul îl subscrie şi'l presentează presidiului sau substitutului seu designat ad hoc spre revisiune şi vidimare, — după aceea 'l duce eară în cancelarie la locul sĕu fără sĕ'l fi lăsat din mână.

§. 88. După resolvirea actului fie aceasta pe calea curentă sau prin şedinţă, protocolistul induce datul resolvirei pe basa blanquetelor, ce i sosesc despre numerii resolviţi.

§. 89. Protocolistul de exhibiţiune e datoriu a face în toată Sâmbăta după ameaḑi un conspect în două exemplare blanquetate despre numerii, ce se află neresolviţi în fie care resort de referată, şi un exemplariu îl substerne presidiului, eară altul proximei şedinţe ce o ţine respectivul senat.

§. 90. La finea anului coalele protocoalelor de exhibiţiune se leagă şi se păstrează la locurile destinate.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Dela Societatea Academică „Romania Jună“ în Viena ni se trimite spre publicare următoarele:

Viena, 13 Aprile 1882. Domnule Redactor! În numĕrul 33 al „Telegrafului român“ au apărut o corespondenţă d'aci cu datul 27 Martie st. n. semnată „Olteanul“

Începutul privesce societatea academică „România Jună“ şi balul român.

Societatea crede de datorinţa sa a da următoarea declaraţie, pe care vĕ rugăm Domnule Redactor, în interesul adevĕrului a o publica în cel mai de aproape numĕr al stimatului jurnal, ce'l redigeţi.

Deşi balul român în anul trecut au avut un strălucit succes moral, venitul material au fost mult prea mic, decât sĕ poate asigura vitoriul societăţi cel puţin pentru un an. Spesele pentru un bal în „Musikvereinssale“ sûnt prea mari pentru noi. — Aceasta a fost raţiunea pentru care a conclus pe comitetul arangietor, constituit din iniţativa comitetului actual al societăţii, la ideia, de-a readuce balul în acest an în localul, unde ne obicinuisem a-l da mai nainte — în sala dela „Grand-Hotel“. — Aci era garanţă, că vom avea resultat moral şi material. Înpregiurările însă, că această sală în acest an nu a fost disponibilă pentru baluri, a făcut balul nostru, de astă-dată, şi spĕrăm, că numaì de astă dătă, „imposibil“ pe lângă toate „silinţele“, ce societatea şi comitetul şi le a dat. Căci e bine constatat, societatea era „decisă“ a da bal, şi comitetul încă dela începutul activităţii sale a fost convins de necesitatea lui şi i-a dat o deosebită atenţie. O altă sală, afară de cea dela Grand-Hôtel, unde s'ar fi putut arangia balul român fără a-i compromite numele câştigat în decurs de mai mulţi ani, de present în Viena nu sĕ află. A fost deci mai mult, decât o „nobilă ambiţie“ — s'a lucrat sub impulsul ei. Dacă resultat n'am avut vina nu e a societăţii nici a comitetului, care s'a silit a urma premergătorilor şi care a fost şi e convins că esistenţa societăţii e condiţionată încă în cea mai mare parte de balul român.

Adevĕr e că lipsa balului se simte, cu toate aceste însĕ „România-Jună“ are putere de viaţă şi va avea. Ea va esista până când onoratul public nu o va lipsì de generosul ei concurs, la care acum mai mult, decât ori-când sûntem avisaţi şi la care apelăm. —

Aceste date am voit a le face cunoscute onoratului public, dechiarând totodată, că cu Dl „Oltean“ nu vom intra în nici o corespondenţă. —

Mulţămindu-vĕ pentru ospitalitatea ce şi de astă-dată ne-aţi dat, vĕ rogăm Domnule Redactor a primì încredinţarea deosebitei noastre stime şi consideraţiuni, ce vĕ păstrăm.

În numele societăţii.

Emilian Popovici, vice-pres. *Eugeniu Zotta,* secretar.

Varietăţi.

* (Necrolog.) *Simeon Balomirianu,* fost jude regesc al scaunului Sebeşului, fost deputat în dietele Transilvaniei şi Ungariei, Membru fundator al Asociaţiunei Transilvane pentru liter. rom. şi cultura popor. rom. în al 74 lea an al vieţei sale, în al 38-lea al fericitei căsătorii, după un morb mai îndelungat Marti în 11 Aprile 1882 st. n. la 6 ½ oare seara şi a dat sufletul în mâinile Creatorului.

Îmormêntarea se va face Joi în 13/1 Aprile 1882 la 3 oare după ameaḑă-ḑi. Osemintele se vor depune în cripta familiară din cimitiriul gr. cat. din Sebeş

Dat în Sebeş 12 Aprile 1882 st. n. Zinca Balomirianu, născută Isac socie. Mina măritată Pĕcurariu, Leontina măritată Roman, fiice, — Leontina Elena Păcurariu nepoată, Alecsandru Roman, profes. Deput, în Budapesta, Dr. Stefan Păcurariu adv. în Sibiiu, gineri, Ana Balomirianu, vĕd. Rain; Elisabeta Balomirianu, ved. Isac, surori. Dr. Aureliu Isac adv. în Cluj, Dr. Pompiliu Isac senator mag-urb. în Sebeş, nepoţi.

* (Mulţămită publică: Subscrisa primărie comunală 'şi împlinesce una din cele mai frumoase detorinţe esprimând prin aceasta cea mai profundă

Frumosului, şi noi ca Români numai pre acesta l'am cultivat!“ *)

Dar tu iubite părinte repausat, fundator şi preşedinte al Societăţii noastre tu te vei mira poate, că nu auḑi în aceste momente cuvintele, rostul cel viu şi eloquent al substitutului tĕu devotat causei noastre întocma ca şi tine, şi carele s'a bucurat prin toată petrecerea ta aici la noi de deplina ta încredere, iubire şi stimă, — Te vei mira poate, că nu auḑi vocea lui Calinescu! Vei fi asceptând se auḑi versul lui Sbiera, şi încă atâtor alţi adepţi ai causelor noastre naţionale, cari au compus falanga condusă de tine cu atâta succes, cu care ai câştigat pentru patria noastră, pentru limba şi legea noastră — pentru numele român un triumf atât de frumos, de v'aţi făcut nemuritori; — te vei mira poate ,cum de vin sĕ'ţi vorbesc eu cel mai tiner şi mai debil dintre ei şi me vei întreba: „Cum? ei m'au uitat, m'au părăsit pe mine şi causa noastră atât de iute“ — apoi află iubite Părinte, că ei petrunşi de greutatea momentului, consciuţi de marea lor detorie, ce o au faţă de iubita ta fiică, — de „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina,“ s'au înţepenit în postul părăsit de Tine, s'au prefăcut în stânci mute dar formidabile în giurul temeliei institutului naţional al patriei noastre, pentru ca se nu pată nici o scădere! — Nu iubite Părinte, nici ei, nici alţii, nici nime dintre noi, cari purtăm numele de român şi în care bate încă o inimă românească, nu te va uita, nu te va putea uita nici o dată!

Pausează deci în pace şi linesce, ear' ţerâna fieţi uşoară!“

Cu aceasta se inchează ceremoniile la mormênt. Dar' şi reîntoarcerea dela mormênt o sciu preface Înalt P. S. S. Părintele Archiepiscop şi Metropolit în un act de deosebită Stimă şi Recunoscinţă către prea nobilul Repăusat: „întorcându-se excepţionalmente dimpreună cu toţi ceia-lalţi preoţi pontificanţi, „în ornate“ până la sânta Catedrală, cu deosebire numai că nu mai mult pe jos, ca către mormênt, ci în trăsuri.

Români!

Ast feliu înmormêntară Bucovinenii pre Baronul George Hurmuzachi!

Însĕ memoria lui şi a celorlalţi fraţi repăusaţi, tot aşa de meritoşi, ca şi el, cum s'ar putè oare onora şi perpetua mai potrivit de către „Românii bucovineni“ de către „toţi Românii“ în genere?

Fără indoeală că prin imitarea nobilelor exemple, ce ni li au dat prin toată vieaţa lor, dar apoi, după modesta părere a subscrisei Redacţiuni şi prin ceva mai concret, prin un „Monument demn de meritele lor şi de Românimea recunoscătoare“ prin o fundaţiune întitulată.

„Fundaţiunea Hurmuzăchenilor.“

Spre acest scop deschide Redacţiunea „Aurorei române“ o listă de cotribuire, făcênd însĕ-şi modestul început cu 10 fl. v. a. şi adresând Românilor următoriul.

Apel

„Fraţi Români din patru ung hiuri!“
Eată timpul aḑi sosit,
Unde *Meritul, Virtutea,* .....
Pretind *„Dreptul cuvenit!“*
Grăbiţi deci a aretare
Lumei şi lui Dumneḑeu,
„Cumcă le sciţi şi stimare,
Faceţi „Fapt“ proiectul meu!
Redacţiunea „Aurorei Române.

---

*) Aici trebue sĕ facem cunoscut prea onoraţilor nostri cetitori, cumcă pasagiul ce urmează mai de parte, — cumcă încheearea cuvêntării acesteia nu s'a putut ţinea la mormênt în forma dată aici, adecă cum era plănuită de către orator, ci „mai scurtată şi modificată“ fiindu-că Preacuvioşia Sa Părintele Archimandrit Miron M. Calinescu sĕ veḑu silit a vorbì, deşi declarase în sinul Comitetului, cumcă nu va vorbi în nici un cas şi deşi nu însciinţase de feliu pre orator despre schimbarea programei în cestiune. —

mulţumire şi recunoscinţă în numele nenorocitelor familii prin încendiul întêmplat la 22 Martie a. c. pentru grabnicul ajutoriu primit şi distribuit prin înfluinţa şi staruinţa Domnului Pretor cer. Ilariu Muciu precum şi a Domnilor Notari şi primari din acest cerc, şi anume:

I. Dela particulari din comuna Cacova 33 fl. v. a.

Dela particulari din Sălişte şi Orlat sau împărţit prin Domnul Pretor cerc. la faţa locului nenorociţilor 150 ferdele de cucuruz şi grâu precum şi haine, fasole, cartofi şi în bani gata 88 fl 34 cr. v. austr.

Săcel 10 Aprile 1882.

Bucur Respop, jude. *N. Platoş*, notariu.

* (Nenorocire) În Năsĕud a cădut un morar când voia sĕ abată apa dela roatele morei, în canal şi a ajuns sub roate. Pe sub roata primă s'a străcurat norocos, dar roata a doua s'a oprit pe dînsul şi sirmanul muria dacă nu alergau la moment nisce oameni ca sĕ-l scape. Nenorocitul, care e tată a 6 copii, e vătămat greu la braţul şi la piciorul stâng.

* (Circus Krembser.) Representaţiunile în circus se vor începe aici în Sibiiu astădi.

* (Foc) În Ocna de lûngă Sibiiu s'a escat Marţa trecută după am. între oarele 1 şi 2 din neprecauţiune un foc, care ajutorat fiind de un vênt aprig au prefăcut în cenuşe 25—28 case. Localisarea focului a fost imposibilă. Au ars şi trei capete de vite.

* (Foc.) În Cluj a ars la 10 Aprilie n. într'o strada (Kajanto) douĕ case şi douĕ şuri. Au perit şi unele capete de vite. În aceeaşi di a ars şi în Kézdi-Vásárhely. — Incendiurile cum se vede sûnt la ordinea dilei.

Îndreptare. În corespondenţa din Sălisce publicată în nr. trecut din eroare se dice: „Reuniunea sodalilor"; nomenclatura cea adevĕrată a reuniunei din cestiune este: „Reuniunea meseriaşilor".

Colectă.

Pentru cei arşi în *Săcel* au intrat la Redacţiunea acestei foi dela:

(Continuare din Nr. 35.)

N. P. P. 50 cr., R. B. 50 cr., Dr. Ioan Pop 1 fl., Lud. Binder 1 fl., C. Bugarski 1 fl., Bas. Harşan 1 fl., I. Hania 1 fl., D. Cunţan 1 fl., Dr. Păcurar 2 fl., Atanasiu Bechnitz 1 fl., Moise Lazar 1 fl., I. de Preda 1 fl., Grigorie Mateiu 2 fl., I. Keil 1 fl., Dr. I. Borcia 2 fl., I. Bologa 2 fl., Dr. Răcuciu 1 fl., Eugen Brote 1 fl.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 13 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.35	119.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	31.25	91.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	100.—	100.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.50	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	133.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.15	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.50	96.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	96.75	96.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96.25	95.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	97.—	96.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.50	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.25	76.35
Datorie de stat în argint	76.95	77.—
Renta de aur austriacă	94.—	93.75
Sorţi de stat dela 1860	129.80	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	820.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	330.40	330.40
Acţiuni de bancă de credit ung.	322.—	324.50
Sorţi unguresci cu premii	117.75	118.75
Sorţi de regularea Tisei	110.50	111.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.61
Na oleon	9.50	9.50
100 marce nemţesci	58.70	58.65
London (pe poliţa de trei luni)	120.10	119.90

Nr. 44. [52] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III.-a Murĕş-Cheţei, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu terminul până în 23 Aprile a. c. v.

Emolumentele sûnt

Stola usuată a epitrafirului.

Porţiunea canonică 22 jugĕre, arători şi fânaţ.

Casa parochială lipsesce, preotului locuinţă i se va închiria până când comuna bis. va reedifica casa propriă.

Dela 50 familii câte una litră cucuruz cu grăunţ. Şi tot dela acele 50 familii câte o di de lucru cu intertenţiunea preotului.

Doritorii de a ocupa această parochie au de a şi substerne petiţiunile lor în sensul „Statutului Organic" instruite, la subscrisul până la terminul suprapus în aceiaşi di se va sĕvârşi şi alegerea.

Agârbiciu, 19 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial:

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

[52] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA"

în Sibiiu.

Comptul încheiat al şecţiunei I-o pro 1881.

Venituri:	fl. cr.
Fondul de premii din anul 1881	3,445.20
Premii după detragerea stornilor	73,421.23
Tacse „ „ „	5,753.07
Provisiuni	3,529.01
Vinituri diverse	370.87
	86,519.38

Eşiri:		fl. cr.
Premii pentru reasigurare		54,211.24
Salare, spese, timbre, tipărituri, spese de călătorie, dare etc.		12,749.39
Amortisare din mobilii	fl. 163.99 cr.	
Amortisare de spesele de întemeiare	„ 828.28 „	
Amortisare din pretensiuni dubioase	„ 186.56 „	1,179.83
Interese după obligaţiunile fondului de întemeiare		3,467.50
Reservă de premii		3,812.35
Daune plătite	fl. 64,802.82 cr.	
detragênd partea resigurată	„ 54,406.72 „	10,396.10
Reserva pentru daune pendente		202.80
Profit pro 1881		501.17
		86,519.38

Comptul încheiat al secţiunei II-o pro 1881.

Venituri:	fl. cr.
Fondul de premii din anul 1880	124,189.79
Transportul premielor	7,317.99
Premii după detragerea stornilor	77,592.53
Tacse după detragerea stornilor	3,133.08
Casuri de moarte insinuate ex 1880	3,200.—
Tacse de administrare dela tontine, arvune precludate etc.	1,734.16
Interese şi venite dela casa proprie etc.	6,657.21
Câştig la effecte	3,481.75
	227,306.51

Eşiri:		fl. cr.
Sume asigurate plătite	fl. 30,808.90 cr.	
Reservă pentru casuri de moarte insinuate	„ 2,650.— „	
Sume pentru zestre asigurate plătite	„ 1,500.— „	
Plătiri pentru tontine contra asigurate	„ 205.— „	35,163.90
Premii de reasigurare		2,004.74
Provisiune de acuisiţiune	fl. 675.81 cr.	
Amortisare din provisiunea capitalisată	„ 3,568.80 „	4,244.61
Provisiune de incassare		2,253.66
Salare, spese, timbre, tipărituri, dare, spese de călătorie etc.		27,732.58
Poliţe rescumpĕrate		3,269.88
Premii rebonificate		52,51
Amortisare din mobilii	fl. 164.— cr.	
Amortisare din spesele de întemeiare	„ 1,128.28 „	
Amortisare de pretensiuni dubioase	„ 373.14 „	1,665.42
Onorare medicale		2,240.78
Interese după obligaţiunile fondului de întemeiare		3,467.50
Fondul de premii pro 1882	fl. 137,013.36 cr.	
Transport de premii pro 1882	„ 7,400.86 „	144,414.22
Profit pro 1881		706.71
		227,306.51

Bilanţ în 31 Decembre 1881.

Active:			fl. cr.
Oblgaţiuni needate			170,800.—
fl. 28,000 renta în bancnote	à fl. 77.35	fl. 22,276.80	
„ 21,000 prior. ale I drum de fer transilvan	à fl. 92.—	fl. 19,320.—	
„ 5,000 acţii ale I drum de f. trans.	à „ 169.75	„ 4,243.75	
„ 7,650 obligăţii rurale transilvane	à „ 99.75	„ 7,630.88	
„ 6,900 losuri pentru regul. Dunării	à „ 117.75	„ 8,124.75	
„ 3,000 acţii ale drumului de f. nordică	„ 257.—	„ 7,710.—	
„ 6,000 înscrise dela instit. fonciar din Sibiiu	à „ 101.—	„ 6,060.—	
„ 200 inscrise dela banca austro-ung.	à „ 101.25	„ 202.50	
„ 3,000 losuri de stat $1860^1/_1$	à „ 132.35	„ 3,967.50	
„ 1,200 losuri de stat $1860^1/_5$	à „ 135.25	„ 1,623.—	
„ 900 priorităţi ale drumului de fer Lemberg-Cernăuţi I emis.	à „ 94.—	„ 846.—	
„ 700 renta în argint	à „ 78.35	„ 548.45	
„ 300 losuri de stat 1864 $^1/_5$	à „ 173.—	„ 519.—	
„ 300 losuri pentru regularea Tissei	à „ 112.20	„ 336.60	
„ 200 obligaţiuni rustic. galiţiane	à „ 103.50	„ 207.—	
„ 100 losuri de stat reg. mag.	à „ 122.25	„ 122.25	83,738.48
Portofoiu de cambii			3,170.88
Împrumuturi pe effecte			8,678.85
Împrumuturi pe poliţe			32,242.42
Împrumuturi pe poliţe de tontine			3,515.—
Pretensiuni la agenturi			39,716.74
Anticipaţiuni la inspectori etc.			4,851.05
Debitori diversi			32,620.11
Mobilii, table firmale şi tăbliţe			9,629.49
Spesele de întemeiare			20,609.20
Provisiuni capitalisate			56,036.53
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5.			42,000.—
Cassa			1,420.12
			509,028.87

Passive:		fl. cr.
Fondul de intemeiare	fl. 300,000.—	
subtragêndu-se amortisarea	„ 3,500.—	296,500.—
Fondul de premii sect. I		3,812.35
Fondul de premii sect. II	fl. 137,013.36	
Transportul premielor sect. II	„ 7,400.86	144,414.22
Reservă pentru casuri de moarte insinuate		2,650.—
„ „ daune de incendiu insinuate		202.80
Fondul de reservă pentru tontine		42,271.99
Interese neridicate		2,155.25
Ipoteca pe realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5		11,000.—
Fonduri de profit reservate din a. 1879 şi 1880		2,181.23
Fondul de garanţe sect. I		694.95
Fondul de garanţie sect. II		1,938.20
Profit sect. I pro 1881		501.17
Profit sect. II pro 1881		706.71
		509,028.87

Wilhelm Bruckner m. p. Dr. **A. Brote** m. p.

Conturile de sus şi bilanţul sau aflat în consonanţă cu registrele respective.

Sibiiu, în 20 Martie 1882.

[53] 1—1

Comitetul de reviune:

Josif Schuster m. p., consiliar de fin. în pensiune.
Georg Mike m. p., director la direcţiunea fin.
Dr. *Ioan Nemes* m. p., advocat.

Redactor rĕspundĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39. Sibiiu, Marți 6|18 Aprile 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 4'.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntare

de deschidere rostită de Escel. S. Preas. P. Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul în cea dintâiu ședință a sinodului archidiecesan din 4/16 Aprilie a. c.

Prea stimaților domni, Iubiților frați, Iubiților fii sufletesci! În vieața noastră publică bisericească regulată prin statutul organic, întrăm astăḑi cu ajutoriul lui Dumneḑeu în periodul al cincilea al sinoadelor archidiecesane.

Domniile Voastre sûnteți aceia, pre cari încrederea clerului și a poporului archidiecesan v'a ales, pentruca în noul period de trei ani sĕ representați în sinoadele noastre archidiecesane vointa clerului și a poporului în ce privesce interesele bisericesci scolari și fundaționali ale archidiecesei întregi.

Precât a fost tot deauna și este și acum recunoscută necesitatea de a se susținè cea mai bună armonie între cler și popor, între ierarchia canonică și între organele create prin statutul organic: pre atâta trebue se fie recunoscută și importanța chemărei Domniilor Voastre.

Gradul de cultură al inteligenței noastre clericale și mirenesci 'mi dă toată garanța despre aceea că domniile Voastre în chemarea importantă ce o aveți ca representanți ai clerului și poporului archidiecesan veți urma direcțiunea care convine așeḑămintelor canonice și intereselor speciali ale archidiecesei noastre.

Mĕ pun cu totul pe această garanță cu atât mai vêrtos: pentrucă vedem și simțim toți, că în situațiunea de astăḑi avem a folosì toată energia, dar și toate precauțiunile, pentru a ne conserva nealterate basele, pe cari e clădit întregul nostru organism bisericesc.

Spiritul cel adevĕrat al bisericei noastre ortodocse, simțul religios, caritatea creștinească, devotamentul pentru binele public, voia tare și resolută spre cele bune, — toate acestea nu trite și astădată ne vor conduce în calea salutară și ne vor ferì de ori ce alunecare, care ar' putè altera caracterul bisericesc al comunităților noastre.

În această credință vĕ salut Preastimaților Domni, Iubiților frați și fii sufletesci din toată inima, și cu aceasta dechiar deschisă sesiunea anuală a sinodului nostru archidiecesan pentru anul curent 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sinodul archidiecesan.

Ședința I (4 Aprile.)

După servițiul divin al Stei liturgii și a chemărei S. Spirit în biserica gr. or. din cetate, sub pontificarea Escel. Sale P. Archiepp și Metropolit cu asistență numeroasă, la 11½ oare înainte de ameaḑi se deschide sinodul cu cuvêntarea publicată în fruntea foaiei.

Urmează constituirea biroului provizor, designând se notari: Tit. Gheaja, R. Crainic, Dr. N. Olariu, David, Petrescu și Liviu de Lemeni.

Declarându-se sinodul deschis deputații presentează credenționalele. In conformitate cu regulamentul afacerilor interne deputații presenți se împart în patru secțiuni egale cu scop de a revedè actele electorale și ale presenta sinodului pe lângă declararea dacă deputații respectivi se pot considera de verificați.

Cu aceste ședința s'a încheat ḑeciḑênduse cea următoare pe ḑiua de mâne la 10 oare a. m.

Astăḑi după ameaḑi și mâne până la oara indicată vor lucra secțiunile.

Șed. II. 5 Aprilie.

Verificânduse protocolul ședinței precedente P. Archim. și Vicariul Nicolau Popea raportează că secțiunea verif. constituinduse l'a ales de president și pe Dr. Olariu de raportor, și că secțiunea terminânduși lucrarea e în stare a raporta.

Dr. Olariu ocupânduși locul și raportând sinodul declară de verificați: pe Romul de Crainic, George Părĕu, Nic. Frateș, Dr. L. Petco, D. Comșa, Petru Truța. P. Gligor. Rub. Patița, N. Gaetan.

Sabin Piso și Al. Olariu nepresentânduși credinționalele actele dênsilor se transpun comis. verificătoare ce se va alege după constituirea sinodului.

Pres. secțiunei II N. Gaetanu, raportor D. Comșa. Acesta raportând sinodul declară verificați pe Titu V. Gheaja, Sim. Popescu, Artemie Feneșan, Dr. I. Borcia. Fiind proteste contra alegerilor lui Dr. D. P. Barcian N. Petrescu, An. Trâmbitaș și Eugen Brote actele electorale ale acestora se îndreaptă la comisiunea verificătoare.

Pres. secțiunei III Dr. I. Borcia, raportor Titu V. Gheaja. Acest din urmă raportând sinod. declară verificați pe Dr. Il. Pușcariu, N. Cristea, Const. Stezar, Zach. Pușcariu, Dr. N. Pop, I. cav. de Pușcariu, D. Manole Ioan Zaharie, Liviu Bran de Lemeni. — Actele electorale ale deput. Zach. Boiu, Iosif Barac, I. Popea, N. Cip ne avênd acestia presentate credenționalele; de asemenea actul electoral al dlui Petru Popescu contra cărui este un protest se îndreaptă la comisiunea verificătoare.

Pres. secțiunei IV Dr. Il. Pușcariu, raportor Liviu de Lemeni. Acest din urmă raportând sinodul declară de verificați pe Nicolae Popea Archim. și vicariu archiepiscopesc, Moise Lazar, Iacob Bologa, I. de, Preda, D. David, Parteniu Cosma. — Actele electorale ale dep. Ioan. Raț, Dr. Ioan Pop, Ioan Dănilă ne fiind presentate credenționalele; de asemenea ale dep. Elie Măcelariu, Dr. N. Olariu, Dr. N. Maier, Dr. D. P. Barcian contra căror sûnt proteste se îndreaptă la comisiunea verificătoare.

Nefiind de ajuns numerul membrilor verificați pentru constituirea sinodului ședința se suspende și secțiunile se retrag spre a esamina actele electorale ale deputaților dela cari succesiv au întrat credenționalele.

După redeschiderea ședinței se verifică încă următoarii:

Ioan Raț, Iosif Barac, Z. Boiu, Sam. Cupșa, N. Lazar, G. Dănilă, Al. Olariu, Ios. Pușcariu, Ioan Popea, Petru Nemeș, în urma cărei verificări se arată că numĕrul deputaților verificați se urcă la 38 și că sinodul e capabil a se constituì. Urmează la ordinea ḑilei constituirea sinodului

Dep. Cosma cere suspenderea de nou a ședinței pentru combinarea celor alegenḑi în birou și în comisiunea verificătoare, fiind de părere că alte comisiuni de o camdată sĕ nu se aleagă cu atât mai vêrtos, că lucrările ce ar compete dejudecărei unei sau altei comisiuni, încă nu se pot împărțì, neputêndu-se presenta aḑi în totalitatea lor.

Dep. Cristea e în contra precisărei objectului de discusiune înainte de timpul suspensiunei ședinței. Dacă se vor potè face combinațiuni și în privința alegêndelor comisiuni sinodali în timpul cât ședința va fi suspensă, sĕ se facă, căci se va face câștig de timp.

Fără a se aduce în cestiunea aceasta vre un conclus normativ se suspende ședința pe 5—6 minute și după redeschidere propune presidiul, conform conțelegerei, de membri ai biroului pe Domnii:

N. Frateș, R. Crainic, Dr. N. Olariu, D. David, G. Danilă dintre cari dn. Frateș sĕ fie Notariu general.

De membrii ai comisiunei verificătoare se propun domnii:

Protopr. I. Raț. adm. protopr. Părĕu, Rubin Patița, Petru Nemeș și P. Truța.

La propunerea deputatului Dr. I. Borcea se notifică la protocol stergerea din șirul comisiunilor sinodale a comisiunei pentru propuneri fiind că s'a vĕḑut că obiectele acestei co-

FOIȚA.

Serbarea din grădina Cismegiu

În ḑilele de 29 și 30 Martie)*

Rêndueala grădinei

Rênduiala grădinei a fost încredințată unui comitet avênd de președinte pe d. C. Man.

La întrarea din spre Bulevard, găsim mai ântâiu o panoramă, al căreia câstig se împarte pe din douĕ cu comitetul de ajutoare al incendiaților din Moldova.

Pe movila din stânga, este construit un elegant chioșc destinat a primì pe M. P. Regele și pe membrii comitetului. De-asupra chioșcului este instalat un soare electric, care comunică cu o mașină electrică, sistem Rumcorf, de o foarte mare forță.

Plecând înainte dela pavilionul regal, pe dreapta și pe stânga s'au construit 14 chioșcuri elegant decorate, în cari se vînd diferite articole. Bufetul este împărțit în douĕ: tombola și restaurantul Hugues.

La cea-laltă estremitate a aleului și în fața pavilionului regal, este teatrul d-lui Ionescu; cafe chantant, circ în miniatură etc. Câștigul pe din două cu comitetul de caritate.

În mijlocul lacului pe basinul principal se înalță Insula fortunată frumos decorată cu braḑi și steaguri și pe de-asupra învĕlită cu pânză. În fața insulei este construită o terață învelită, reservată membrilor din comitet pentru a privì la întrecerile cu luntrile și la mișcările gimnastice de sărituri peste lac ale d-lui Velescu. De giur împregiurul lacului, sûnt construite estrade pentru același sfârșit. Întrarea 2 lei. Pe ici, pe colea sûnt construite scaune pe marginea lacului: intrarea 50 bani. În mijlocul lacului se înalță mai multe piramide de care sûnt acățate candele multicolore spre a servì la iluminațiune.

Chioșcurile.

Cel dântêiu chioșc la stânga are drept firmă „La pipa consolatoare“ și într'ânsul se vinde tutun.

Aci vênd doamnele Șiaicariu, Râmnicean etc.

Al doilea chioșc conține tot tutun și este ținut de d-na E. Lahovary

Al treilea chioșc și cel mai elegant, este al d-nei P. Grădișteanu avênd drept firmă: „La o floare între flori.“ Aci se vênd flori.

D-na Grădișteanu, asistată de dl. Grădișteanu și M. Văcărescu într'un constum de toată eleganța purtând o pălărie, care se pierde sub flori, vinde necurmat buchete a un franc, unul sticle cu parfum.

După chioșcul florilor, vine bufetul. Prima parte este reservată tombolei. Aci mai multe d-ne în constum național, între cari distingem pe d-nele. D. A. Laurian, Năcescu, Lamotescu, etc învêrtesc neîncetat niște roate pline cu bilete. Doamnele sûnt asistate de mai mulți juni magistrați precum d-ni Năcescu, Atanasovici etc.

În cealaltă parte este restaurantul Hugues.

Al patrulea chioșc este al princesei Bibescu. Firma chioșcului este: „Ḑică lumea ori cei place binele eu tot l-oiu face.“

În acest chioșc se vênd diferite articole de modă. D-na Bibescu stă naintea unei mese din fund, purtând o pălărie tocă cu pene, ear' în față fiica sea, frumoasă] ca o închipuire, purtând o rochiă albastră de mătase și pe cap o pălărie de paie cu bordurile largi.

În fața acestui chioșc staționează necurmat o mulțime imensă, mai mult pentru a privì finețea chipului frumoasei negustorițe, de cât pentru a cumpăra ceva.

Am căscat și eu gura acolo, nu e vorbă.

O mulțime de tineri sûnt atașați la acest chioșc d-nii Tătăran, Calerghi, locot. Văcărescu, Bălean, Davila etc.

---

*) În România s'a întreprins pentru nenorociții prin incendiuri, afară de colecte și loterii de stat și petreceri în capitală. Articulul ce 'l împrumutăm dintr'o foaie bucureșteană ne înfățișează petrecerile din a două și a treia ḑi de pasci.

misiuni coincid în sfera obiectelor celorlalte comisiuni.

Preste propunerea dep. D. Manole: ca sĕ se aleagă cel puţin una din comisiunile sinodali ca sĕ se poată apuca încă aḑi de lucru şi sinodul se nu vină în împasul a sta pe loc şi a nu avè obiecte de pertractare se trece la ordinea ḑilei. După cum stau aḑi lucrurile ori care comisiune s'ar alege activitatea şi ar putè-o începe numai mâne după ameaḑi — deci se amână alegerea până pe şedinţa viitoare ca şi acei deputaţi sĕ se poată aduce în combinaţiune cari aḑi încă nu sûnt verificaţi.

Se cere concediu şi se dă:

DD. Ios. Puşcariu pe timp nedeterminat. I. cav. de Puşcariu pentru sesiunea de faţa; Dr. D. P. Barcian pe 5 ḑile; Alecsiu Olariu pe 3 ḑile ear' în privinţa dep. cler. N. Popoviciu, a cărui credenţional nu e la actul de alegere, se pretinde însĕ a fi presentat cererea de concediu se releagă pe şedinţa viitoare. . . Cu acestea şedinţa se închide anunţându se cea procsimă pe Marţi la 9 oare antem. La ordinea ḑilei va fi raportul comisiunei verificacătoare şi alegerea comisiunlor. —

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Aprile

Evenimentul mai nou în politica noastră internă e întrunirea delegaţiunilor în Viena. Se cer credite nouĕ pentru provinciele resculate şi delegaţiunile s'au întrunit la 15 Aprilie n. pentru a le vota. Guvernul pretinde un credit de 23,733,000 flor. pe timpul până la Octomvrie an. c., va sĕ ḑică nu se poate prevedè încă cât va fi suma totală ce trebue votată pentru acuisiţiunea problematică a Bosniei şi Erţegovinei. O mângâere totuşi li se dă delegaţilor: provinciele ocupate se vor incorpora în imperiul austro-ungar„ anecsarea e dară numai o cestiune de timp, după cum se vede din cuvêntările presidiale de deschidere. Comisiunile delegaţiunilor se ocupă acum cu discutarea meritorică a proiectelor de credit substernute de guvernul comun. —

În cestiunea Dunărei „Pol Cor.“ aduce scirea dela Paris, că cabinetul francez a însărcinat pe representantul Franciei în comisiunea dunăreană, pe dl Barrére, ca în cea mai deaproape sesiune estraordinară a acestei comisiuni se formuleze propunerea sa mijlocitoare cu privire la organisarea comisiunei micste, în mod oficial. Cabinetul francez crede că propunerea va fi spriginită de toate puterile europene.

Pressa europeană se ocupă şi acum cu activitatea politică din trecut a principelui Gorciacoff. Cele mai deciḑĕtoare foi convin în părerea că politica panslavistă, al cărei representant energic fusese cancelariul demisionat, a suferit un desastru. De-i numirea lui Giers e o satisfacţiune rară pentru principele Bismarck.

Alte sciri mai importante nu sûnt de înregistrat din politica esternă.

Din archivul secret al guvernului rusesc.

Sub titlul acesta a apărut în Lipsca o scriere de tot interesantă. Acest op nu cuprinde decât *istoria unor hoţii comise de funcţionarii rusesci în decursul unui deceniu.* Autorul anonim a avut ocasiune a privì în raporturile seccrete ce le au făcut Împĕratului Alexandru II controlorii imperiali sau generali în deceniul din urmă.

Din aceasta scriere se vede că corupţiunea s'a înrădăcinat afund în societatea rusească şi a cuprins togma pe acei factori, cari sûnt chiemaţi în prima linie a premerge mul ţimei cu esemplu bun.

Vom cita unele date din capitlul întitulat „feliurimi“:

Impositele asupra beuturilor, ḑice un controlor imperial în raportul seu pro 1876, nu mai dau venitele de mai înainte. Mĕsurile pentru a restringe beţia au micşorat venitele acestea, dar nu a micşorat numĕrul beutorilor. Restricţiunile asupra comerciului cu spirituoase au sporit vênḑările într'ascuns şi în deosebi înşelăciunile din partea producenţilor de spirtuoase. Din acest motiv dispoşiţiunile guvernului ar trebuì îndreptate în viitor numai contra beţiei, dar nu şi contra comerciului cu spirtuoase.

Raportul aduce şi unele casuri concrete despre aceste înşelăciuni. În anul 1875 s'a vêndut în ferbătoarea Slobodki 49.139° de spirt, dar aceasta vênḑare nu s'a întrodus în cărţi — funcţionarii n'au observat (?) înşelăciunea grosolană. Cercetarea contra călcătoriului de lege s'a întrodus numai din iniţiativă controlei imperiale. Controlorul mai înşiră vr'ocâteva casuri, din care se vede, că funcţionarii acciselor lucră pe sub ascuns mână în mână cu comercianţii de spirtuose şi că abusurile sûnt impertinente şi ne mai pomenite.

Altă causă pentru scăderea venitelor statului rusesc sûnt enormele restanţe de dare, cari în anul 1876 s'au urcat în 42 guvernamente la o sumă mai mare de 29 şi în anul 1877 la $30^1/_2$ milioane. Nici renitenţa poporului, nici lipsa de zel la perceptori ci numai absoluta neputinţă a poporului de a mai plătì dările sûnt causele acestui scăḑĕmânt. Recoalte slabe, perirea vitelor, focuri şi în unele părţi nesuportabila sarcină a dărilor au provocat micşorarea venitelor. Mai cu samă îndatoririle ce le au luat ţĕrenii asupra lor la desfiinţarea iobăgiei sûnt sarcina cea mai grea.

Una dintre causele considarabilelor restanţe de dare în guvernamentele Siberiei este împregiurarea particulară şi interesantă că acolo pre lûngă dările legale se mai încasează şi nisce dări obscure, adecă nelegale pentru poliţia locală şi cercuală. Aceste dări se urcă în Siberia orientală la suma de 700,000 ruble pe an şi au preferinţă faţă cu dările legale, încasându-se cu toată asprimea şi fără amânare în suma deplină. Apoi vin dările legale. De aici provin apoi restanţele, căci poporul nu voiesce a plătì de doue ori, şi poliţia fiind satisfăcută cu dările „obscure“ numai are temeiu a procede cu rigoare — pentrucă ţarul e departe.

Controlorul spune că ţarul la cetirea acestor descoperiri mari s'a mâniat astfel încât cu mâna sa a scris pe marginea raportului: „E de lipsă sĕ se ia mĕsuri ca aceste percepţiuni de dări ilegale sĕ se steargă la moment“, dar poporul Sibiriei se teme mai tare de poliţie decât de mânia ţarului — şi lucrurile remân cum au mai fost

Un scăḑĕmênt se constată şi la venitele din băile statului, care se esploatează într'un mod de tot nefavorabil pentru cassa statului; deaceea se hotărîse încă de mult timp ca aceste băi sĕ se dea în posesiunea privaţilor şi Împĕratul adause la o margine a raportului, „doresc foarte“ ca acest plan sĕ se esecute în anul 1873 sau în cel următor.

Ministrul domenielor de stat Waluiew comunicânduise acest plan declară că minele nu se pot vinde nici din motive curat economice; capitalistii Rusiei nu-şi vor vĕrsa capitalele în întreprinderi serioase şi împreunate cu spese mari, cum e esploatarea minelor, care prelûngă aceasta dau venite foarte târḑii. Controlorul imperial nu s'a lămurit din aceste motive cu toate că a avut mai multe esplicaţiuni cu ministrul domenielor, căci în anul următor îşi dă părerea că cu toţi scrupulii ministrului domenielor totuşi va fi cu putinţă prelûngă „o n. stăruinţă firmă şi statornică spre realisarea scopului designat de Majestatea sa“ a pune 'n lucrare planul de mai sus. „Eu sperez“, adauge Împĕratul tuturor Ruşilor cu gura de jumĕtate.

Această slăbiciune bate la ochi cu atât mai tare cu cât considerabilele scăderi de venite în despărţământul montan (în anul 1876 de es. venitele au fost 8.440,000 ruble, adecă cu 2,219.000 ruble mai puţin decât s'au preliminat) provin dela minele statului. Cu toate că preliminarele în despărţementul montan au de a se constata ca false, ele totuşi sûnt apĕrate cu multă cerbicie în consiliul imperial. Motivele acestor erori sûnt o contabilitate destrăbălată. În minele dela Olonez controla imperială a descoperit pro anii 1875 şi 1876 nici mai mult nici măi puţin decât 1500 erori diverse care representă o valoare de 315.000 ruble.

Se vorbesce că multe scăderi s'ar fi mai îndreptat de atunci încoace, dar vênḑarea păgubitoarelor băi de stat stă locului; unde s'au vêndut ceva, cassa statului a suferit pagube mari; o aparenţă foarte obiciuuită în Rusia — pentrucă funcţionarii respectivi nu silesc pe cumpărători a împlini prompt condiţiunile contractuale care şi aşa sûnt nefavoritoare statului. Astfel sau vêndut la o submisiune în anul 1875 cercul montan Boyoslovski consiliarului de stat Başmacoff cu 2 mil. şi 50 mii, cu condiţiunea ca se pletească $^1/_5$. din această sumă în ḑiua când contractul va deveni perfect, ear' restul în 37 ani, ear' mobiliarul sĕ'l primească după preliminariul de spese al ministrului preste domeniuri şi se-l plătească în termin de 3 ani.

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan al bis. gr. or. române din Ungaria şi Transilvania.

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

(Urmare.)

VIII. Capitlu.

Despre Referată.

§. 91. Fie care referent primesce actele oficioase pe lûngă un ternion ce se poartă în douĕ exemplare, dintre cari unul se păstrează la protocolistul, celalalt la referentul.

Ternionul cuprinde numĕrul curent al sĕu, numĕrul exhibitului, — obiectul pe scurt, ḑiua când s'a predat referentelui cu loc pentru subscrierea acestuia, ḑiua resolvirei în şedinţă sau afară de şedinţă.

Protocolistul induce piesa îndată cu exhibiţiunea ei şi în ternion, şi instruită cum se cuvine o trimite referentelui, care adeverind primirea o induce şi în exemplarul ternionului sĕu în aceeaşi ordine, eară exemplarul cu care a sosit actul îl remite îndată la protocolul de exhibiţiune.

Al cincelea chioşc este ţinut de d-na Catargiu şi poartă firma: „Bucuria copiilor, odihna părinţilor“; aci se vênd jucării.

Al şeselea chioşc este ţinut de d-nele Rasty şi Niculescu, avênd firma „Chiar şi ce e rar trece la cântar.“

Al şeptelea chioşc este ţinut de d-nele Gr. Alexandrescu, Moruzi, Scarlat, Ferekide etc. sub firma: „Articole franţuzeşti făcute în Bucureşti.“

În al optulea chioşcu se vinde ţuică şi cornuri. Aci vinde d-na Darvary, etc.

Primul chioşc pe stânga are firma: „Oue roşii, cumpăraţi că nu se sparge.“ Aci după cum arată firma se vindea ouĕ roşii.

Al doilea chioşc este ţinut de d-na şi d-ra Creţean sub firma; „Portocale-Turtă dulce, cine ia nu se mai duce.“

Chioşcul al treilea este ţinut de d-nele: Roseti şi Simonidi. Firma chioşcului este: „Câmpul alb, oile negre, cine le vede nu le crede, cine le paşte le cunoasce.“

D-na L. Rosetti are un constum de tot şicul. Pe cap purta un fel de bonetă albă, avênd în faţă înscripţia: Voeşte şi vei putea ear' în spate: Lumineazăte şi vei fi. Pe foaia din faţă a rochiei era imprimată pagina ântêia a Românului, ear' pe poalele rochiei, imprimate în caractere mari, titlurile tuturor ḑiarelor redactate de d-l. C. A Rosetti.

D-na S. Rosetti purta la gât o panglică albastră de mătasă pe care era imprimate numele tuturor ḑiarelor care au participat la serbare.

Al patrulea chioşc avea firma; *„Aci se vinde tinereţe şi articole de frumuseţe“* şi era ţinut de domnele D. Ionnescu, Lampert etc., asistate de d-nii C. Isvoran şi D. Ionescu.

Al cincilea chioşc era ţinut de d-nele G. Ionescu şi Bucholtzer. În ambele aceste 2 din urmă chioşcuri se vinde articole de lux.

Al şaselea chioşc servea drept cîrciumă, unde vindeau 5 domnişoare în haine ţĕrănesci. Lângă baracă cântă un tacâm de lăutări ear' o mulţime de tineri, cu câte o sticlă de ţuică în mână trăgeu de mânecă pe toţi trecĕtorii pentru a 'i face sĕ contribue la alinarea suferinḑilor dela Fălciu, Lespezile etc. Ciocanul de ţuică costă 50 bani.

O mulţime compactă staţiona înaintea acestui chioşc şi sticluţele de ţuică se deşertau cu o iuţeală nespusă.

Al şeptelea chioşc din dreapta avea firma *Bektemis de Găeşti.* Aci vindeau d-nele Fălcoian, Beller, asistate de d-nii Fălcoian, Beller etc.

Toate chioşcurile au stat deshise în amêndouĕ ḑilele până la 7 oare seara.

Aspectul pe aleul principal era din cele mai frumoase, format prin varietatea costumelor, mulţimea care se înghesuia pe imensa cărare precum şi sgomotul asurzitor, produs de către strigători de pe la chioşcuri, care îndemnau publicul sĕ le facă alişveriş.

Pe lac.

Timpul fiind cam posomorit în ḑiua dântiu am sosit cam târḑiu astfel că d-lu Velescu s'a achitat de însărcinarea luată, că în tot-d'auna cu deplin succes, ecsecutând diferite sărituri, de pe un trapez pe altul.

Pe marginea lacului era o prăjină în vêrful căreia erau acăţate mai multe obiecte: cel care ar fi putut sĕ se urce era stăpânul lor. După mai multe încercări zadarnice ale unora din public, un pompieriu îmbrăcat civil, câştigă isbânda.

În ḑiua de 30 Martie, timpul fiind destul de frumos, de şi cam rĕcoare întrecerele cu bărcile începură la 2 ore şi jumĕtate.

Înainte de a se da semnalul unul din concurenţi, d-l Kirilov, voind sĕ sară din barcă' i scapă piciorul în apă. D-sa scăpă cu o bună udătură.

Mai puţin norocos fu însă d-lu Duca, directorul scoalei de poduri şi şosele care se plimba cu luntrea pe lac. Deodată luntrea îşi perdu echilibrul şi d-lu Duca cade în mijlocul lacului, ear' pălăria-cilindru îi sboară din cap. O parte din privitori doritori de asemenea accidente începură a ride şi a striga; bravo! ear' naufra-

§. 92. Presidiul are dreptul și datorința a revide ori și când ternioonele referenților, a inteți referarea actelor restante, a cere deslușiri despre causele, ce împedecă referarea.

Dacă presidiul observă, că vre un referent nu e destul de ocupat, asignează acestuia obiectele de natură mixtă, îl însărcinează cu coreferata obiectelor mai însemnate, sau cu alte substituțiuni, unde sĕ cere ajutoriu. Dar actul dat odată unui referent nu se mai poate lua dela el pănă la resolvire — afară de casurile încompatibilităţii, a împedecărei legale, sau pe calea disciplinară în cas de negligență.

§. 93. Referentul îndată după primirea actelor în referată, le examinează mai ântâiu, dacă sûnt deplin instruite, și aflând de lipsă, cere anteactele respective din registratură cu blanquete întocmite spre aceea, ori le cere dela respectivul oficiu prin requisițiune curentă.

§. 94. Dacă actul e deplin instruit, referentele — cetindul cu deamăruntul, pregătesce referata pe coala blanquetată spre scopul acela; pe coloana stângă a acesteia induce extractul despre cuprinsul lucrului, eară pe coloana din dreapta pune opiniunea sa cu conceptul de expedițiune. Dacă referata stă din coale mai multe referentul le coase la olaltă și capetele firelor le sigilează cu sigilul sĕu propriu.

§. 95. Dacă referentul observă că vre un act nu se ține de resortul, în care s'a împrotocolat, îl tractează ca o curență provĕḑêndul cu clausula de transpunere îl trimite la protocolul de exhibițiune, unde capĕtă numĕr nou în respectivul resort, eară numĕrul cel vechiu se trece ca resolvit.

§. 96. Referentul e datoriu a lucra piesele împărțite lui în ordinea chronologică a numerilor de exhibițiune — dând preferință numai celor urgente.

§. 97. Între obiectele urgente se numĕră:

a) cele cu termine iminente;

b) cele ce se intețesc dela autoritățile esterne;

c) cele ce se întețesc dela consistoarele eparchiale cu motiv de periclitare a causei;

d) asignațiunile de cassă;

e) toate acele obiectĕ, a căror grabnică resolvire o pretind normativele speciale.

§. 98. Piesele elaborate le imparte referentul după natura lucrului în categoria curențielor, și a celor ce vin a se pertracta în ședințele consistoriale.

§. 99. Între curenție se numĕră afacerile pure formale precum sûnt: Corespondențele pentru instruirea actelor, deslușirile ce decurg între consistoriu și oficiele externe, sau cu cele interne din provința noastră metropolitană; asignările ordinarie de cassă prevĕḑute în buget, și toate acele resolviri transitorie și incidentale, ce nu preocupă decisiunea meritală reservată pentru ședințele consistoriale.

§. 100. Curențiele resolvite le induce referentul într'o blanquetă, ce cuprinde numerii resolviți, datul resolvirei, subsrierea referentului, și locul pentru subscrierea revisiunei presidiale, și dimpreună cu aceasta le substerne presidiului spre revisiune și aprobare.

§. 101. Dacă presidiul află vre una din aceste curenție că are trebuință de a se pertracta în ședință, o înapoează referentelui cu această clausulare și sterge numĕrul respectiv din blanquete, eară celelalte curenție aprobândule le trimite dimpreună cu blanqueta la directorul cancelariei. Acesta predă blanqueta de resolvire protocolistului spre a induce numĕrii resolviți în respectiva rubrică a protocolului de exhibițiune, eară actele le predă în expeditură.

102. Toate afacerile meritorie, ce sûnt reservate pentru ședințele consistoriali, după ce le a pregătit referentul pentru referată, le induce în blanqueta de însinuare pentru proxima ședință, pe care o predă presidiului cel puțin cu 24 oare înainte de convenirea acestei ședințe, eară referatele pregătite dimpreună cu actele respective le trimite sau le aduce referentele deadreptul în ședință.

§. 103. Referentul e datoriu a concipia proiectele de sentințe chiar și precis, într'un stil simplu și înțeligiver, — eară motivele basate pe canoanele bisericesci și pre legile și instituțiunile constituționale ale provinției noastre metropolitane.

Asemenea și proiectele de celelalte expedițiuni sĕ fie întocmite așa, ca sĕ se poată din cuvênt în cuvênt descrie în expeditură.

În fine referentul sĕ facă clausulă de îndrumare pentru eypeditură, că câte expedițiuni și pentru cine sĕ se facă; precum și ce acluse sĕ se alăture la piesa expedândă, și ce acte sĕ rĕmână pentru registratură.

§. 104. Referenții sûnt datori a lucra nu numai piesele, ce le vin lor dela protocolul de exhibițiune, ci după elaborarea acestora ei au sĕ ia inițiativa spre a pregătì toate acele proiecte de statute, regulamente, instrucțiuni și ordinațiuni, ce sûnt enumĕrate la competința diferitelor senate consistoriale și sûnt de lipsă pentru executarea statutului organic și a celorlalte concluse congresuali în toate direcțiunile, pentru darea unei îndreptări corespunḑĕtoare a afacerilor bisericesci din întreaga provinția metropolitană, pentru aducerea în conformitate și regularitate a administrațiunei bisericesci la toate părțile ei constitutive, și în toate resorturile competinții sale.

§. 105. În special referenții sûnt datori a face din timp în timp câte o revistă asupra tuturor hotărîrilor congresuali și constatând acele părți ale acestora ce nu sûnt de fel, sau nu pe deplin, sau rĕu executate, a face propunerile și proiectele pentru îndeplinire; — mai departe a revedè conclusele diferitelor sinoade eparchiali și comparândule una cu alta a face propunerile și proiectele pentru egalisarea sau suplinirea acelora, în fine dacă ori din ce incindent observează că în vre o parte a provinției metropolitane se arată vre un regres, a aduce aceasta la cunoscința consistoriului metropolitan și a congresului național bisericesc cu propunerile și proiectele pregătite.

Despre toate aceste propuneri și proiecte eșite din inițiativa referentelui se face o comemorațiune oficioasă, ce capĕtă numĕr la protocolul de exhibițiune.

§. 106. Dacă vre un referent de senat la pregătirea referatei sale observă, că obiectul atinge și resortul altui senat, comunică actul cu opiniunea sa și celuialalt referent cu clausula requisitoare sĕ'și dea și el opiniunea sa.

Acesta ori însemnează pe act clausula de coinvoire, ori 'și face observarea contrarie motivată, și'i retrimite actul cu aceasta.

În cas de diferință obiectul sĕ refeream în senat mixt.

§. 107. Și presidiul are dreptul în cause mai importante a rênduì coreferenți, cărora referentul ordinariu, după ce a pregătit referata, li o împărtășesce dimpreună cu actele spre a'și face observațiunile sale, și a i le remite spre ulterioara afacere.

§. 108. Dacă objectul referatei sĕ referesce la vre o asignațiune de cassă, opiniunea referentelui, înainte de a o duce în ședință sau de a o espeda afară de ședință, o comunică exactoratului spre contarea asignațiunei în ințelesul prescriptelor de contabilitate. Dacă exactorul dificultează asignațiunea, aceasta se pertractează în ședință, alt-cum pune clausula de învoire pe act și'l retrimite referentelui spre ulterioara afacere.

§. 109. Dacă referentul află de lipsă sĕ asculte opiniunea pricepătorilor de lucru, precum e a fiscalului, a medicului sau a technicului metropolitan etc. comunică actul mai ântâiu cu acestia spre a'și da părerea. Diferința între aceste opiniuni și între părerea referentelui vine a se decide în ședința consistorială.

§. 110. Precum referentul primesce actele numai prelûngă adeverire în jurnalul de inmanuare, așa și el e datoriu a da actele din mână numai prelûngă asemenea adeverire de predare.

§. 111. Referenții sûnt în prima linie respunḑĕtori pentru promta, continuă și neîntrerupta pertratare și resolvire a tuturor afacerilor metropolitane.

(Va urma.)

Ciangăii din Moldova.

„Gazeta de Băcău“ ne dă asupra ciangăilor din Moldova și a propagandei ungurescі ce sĕ face între ei, nesce relațiuni — Iată-le:

Ḑiarele românesci de peste Carpați, conțin în coloanele lor mai multe observațiuni făcute asupra tedențelor ungurescі de-a considera pe Ciangăii din România, ca supuși ai lor și ai cultiva în dorințele lor. Aceste tendențe, ne spun ziarele surori, sau rădicat în dieta Ungariei, căutând a sĕ pune fonduri în acest scop.

Este prea adevĕrat, că județul Bacău mai mult decât jumĕtate e ocupat de sate cu Ciangăi. Ei sûnt foarte numeroși și au peste 12 parochii cu o vechie episcopie; asemenea și cea mai mare parte din județul Roman. Colonisarea acestora datează de secoli în Moldova; ei 'și au în multe locuri pământul și moșiile lor, sûnt răzași, după cum nește hrisoave aflate la Valea-Mare și Faraoni atestă că Ciangăilor de acolo li s'a dat pămênturi încă de pe timpul lui Stefan cel mare.

Pănă la 1866, Ungurii, cari fac astăzi atâta sgomot de consângenii lor emigrați, nici se gândeau la acesti Ciangăi; odată însĕ ce au eșit deasupra, ei încep a se gândi și aici. Pentru ce? pentru că soartea acestora ar fi mai proastă decât în Ungaria? Nu! Ci pentru interesele lor meschine.

A zis foarte bine „România Liberă“ prin peana unui sciitor al ei, vorbind de această cestiune, că nu doare inima pe deputații unguri de Săcuii lor din Moldova, nu este aceasta „motivul care 'i face de a se ocupa se ei.“ Scopul și durerea lor este mai adâncă.

Ei lucrează din toate puterile de a înlătura pe „preoții catolici italienì și a i înlocuì prin preoți unguri fanatici, ca se aibă misiunea de a face politică ungurească.“ Noi care sûntem din localitate, care privim lucrurile de aproape afirmăm că tot adevĕrul conțin reflecsiunile citate. Afirmăm asemenea, că în realisarea acestor dorințe ungurescі de a tulbura pacea noastră și de a tulbura și pe Ciangăi, contribue foarte mult și guvernul țerei ce se succedează, prin nepăsarea și neatențiunea ce pune la desvoltarea propagandelor periculoase al trufașilor Unguri.

Dela 1866 și pănă astăḑi, timp de 16 ani, cei din Ungaria au lucrat cu toate puterile de a îndepărta preoții italieni și astăḑi abea la 12 parochii mai găsesci 3 sau 4 preoți italieni. Preoții unguri, conform instrucțiunilor lor au înrădăcinat și înrădăcinează în această populațiune toate ideile contrarie Românilor, îi indeamnă chear la nesupunere contra instituțiunilor țerei. Școalele înființate în aceste sate, s'au perdut, nu esistă. Nici administrația, nici revizorii școlari, nici nimenea din cei competenți, nu vor se întrebe pentru ce școalele române din aceste sate nu au școlari?

Primarii fiind aleși din ei, preoții îi sfătuesc a nu trimite copii la scoală căci lor le trebue carte ungurească. În Faraoani, la 1872, fiind un primar

---

giatul înnotă pe spate pentru a ajunge la mal.

În sfêrșit fu scos pe uscat.

La prima alergare au participat d-nii D. Butculescu, Tătăranu, Kirilov și Băleanu.

Bărcele plecau de lângă terața reservată comitetului, făcênd de două ori giurul lacului și cel care ar fi ieșit cel dîntâiu la punctul de unde plecase, trebuia sĕ fi premiat.

După ântâiul ocol d-lu Băleanu renunță la luptă, ear' domnul Tătăranu, remase mult în urmă.

Dl Kirilov sosì cel dintâiu, cu mult înaintea dlui D. Butculescu, și primi premiul din mâna princesei Bibescu.

La a doua întrecere au participat dl Butculescu, un marinar, un civil și trei elevi din scoala militară. De astădată ocolul lacului trebuea făcut numai odată.

Premiul l'a câștigat marinarul, urmat de aproape de către unul din elevii scoalei militare.

După aceste douĕ întreceri dl Velescu esecută mai multe dificile săritiri pe douĕ trapezuri, în aplausele spectatorilor.

A treia întrecere, numită întrecerea ouĕlor pentrucă fie care concurent purta pe cap câte un enorm ou colorat, s'a sfârșit cu victoria dlui Stănciulescu.

Visita M. S. Regelui.

În amândouĕ ḑilele, la 29 și 30 M. S. Regele, însoțit de adjutantul Vlădoian, visită serbătoarea.

În ḑiua dintâiu M. S. se oprì la toate chioșcurile și cumpără dela fiecare câteceva, întreținêndu-se în mod binevoitoriu cu toate d-nele patronese.

Dl C. Manu, președintele rînduielei din Cismegiu, însoția pe M. S. Regele, dândui esplicațiuni în privința tuturor detaliurilor.

La chioșcul princesei Bibescu, M. S. s'a oprit mai mult timp, convorbind cu dnele din întru.

A doua ḑi, 30 Martie M. S. Regele visită din nou grădina se opri înaintea mai multor chioșcuri pentru a convorbì cu dnele, convorbì earăși mai mult timp cu dnele Bibescu și după o jumĕtate de oară de ședere eși din grădină.

Câteva amănunte.

După unele apreciări, căci adevĕrul nu se poate încă ști, întrările se evaluiază între 30 și 35 mii franci; în ori ce cas trebuie se fie aproape aceasta, căci mulțimea, mai ales în ḑiua a doua era destul de mare.

Am auḑit că chioșcul: La pipa consalotoare ar fi produs 5000 de franci.

În sfârșitul ḑilei a doua, chioșcul cârciumă a rĕmas deschis mai târḑiu de cât toate celelalte astfel că mai multe lucruri remase nevêndute au fost scoase la mezat.

O portocală s'a adjudecat și pus din nou în vênḑare de 14 ori, fiind cumpărată de mai multe ori de către dnii Suțu, major Algiu, căpitan Perticaru, Halfon, Cerkez etc.

Tombola de asemenea a rĕmas deschisă pănă aproape de meḑul nopței și cumpĕrătorii veneau mereu.

Iluminațiunea a fost mai reușită ca altă dată și lacul mai ales avea un aspect minunat.

Focurile de artificii însĕ au fost mai slabe.

Român

care îndemna pe părinţi a'şi da copii la scoală, a fost condamnat de pe amvon în biserică de cătră preot. Pe de altă parte cărţi unguresci se înpărt copiilor şi'i învăţa dascălii bisericilor. *Astăḑi ducêndu-se cineva în nnele din aceste sate va găsi tineri de 18 şi 20 ani cari nu sciu un cuvênt românesce, femeile mai cu seamă în genere nu sciu.*

Merg şi mai departe aceşti preoţi vor se ungurească totul până chiar şî localităţile: aşa în satul Cleja, descoperindu-se un isvor de apă mireală, preotul i-a şi dat numele de Kossuth.

Aceea ce fac astă-ḑi pe faţă îngâmfaţii maghiari dela Pesta, puind fonduri pentru scopurile lor în ţeară la noi, făceau pe sub ascuns de mult timp. Guvernele noastre nici se gândească la efectele unor aşa tendenţe.

Varietăţi.

* (Dela esposiţiunea română) din anul trecut. După informaţiune positivă aflăm că comitetul esposiţiunei este în stadiul de a distribuì medaliele şi diplomele destinate pentru esponenţi. Medaliile sûnt de aur (una), de argint şi de bronz; diplomele sûnt de onoare, de recunoscinţă, de aducere aminte şi pe lûngă medalii. Medalia poartă pe avers inscripţiunea: *„Esposiţiunei română Sibiiu 1881“* într'o cunună de lauri. Pe revers: figura Minervei stând, cu lance şi scut în dreapta; în mâna stângă ţine o coroană de lauri ear la piciorul stâng jos buha.

Ḑiua distribuirei se va publica.

* (Mulţămită publică.) Reuniunea pompierilor voluntari din Sălişte exprimă prin aceasta onor. bance de assicuraţiune „Transilvania“ din Sibiiu pentru darul de 40 fl. v. a. care l'a făcut în favoarea acestei reuniuni, deosebita şi viia sa mulţumită.

Sălişte 1/13 Aprilie 1882

Maxim.
comand. pompierilor.

* (Necrolog.) George Cantor econom în numele sĕu şi al fiilor şi ficei sale: George învĕţ. Doroteiu, David, Nicodim, Ioan, Ana aduce mulţămită tuturor celor ce au binevoit a participa în 4 Aprile la petrecerea ultimă la cele eterne a soţiei rep. mamei lor *Viroana*, care după un morb abia de 5 ḑile în 2/4 la ½12 oare a. m. şia dat sufletul fiind proveḑută cu s. taine, în mânile creatoriului.

Loterie.

Sâmbătă în 15 Aprilie 1882.

Buda: 71 84 32 68 39

Bursa de Viena şi Pesta

Din 15 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.75	119 35
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	100.50	100.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95 80	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.25	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	96.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98 50	96.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	96.25
Obligaţiuni urbariale transilvane .	99.—	97.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96 50	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76 ⅞
Datorie de stat în argint . . .	77.50	77.25
Renta de aur austriacă	94.40	94.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.25	1[illegible]0.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	822.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	339 20	336.20
Acţiuni de bancă de credit ung.	328.25	328.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	—.—	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.75	111.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.62
Na oleon	9.52	9 25
100 marce nemţesci	58.75	58.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.10	120.10

Nr. 49. [49] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de a III-a clasă din Bastea cu filia Holdea ppresbiteratul Dobrei se escrie prin aceasta concurs cu terminul pănă la 30 Aprilie st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică 14 jugere 57□° parte arătoriu parte fênaţ.
2. În naturale dela 94 nrii de case, câte 2 mesuri de cucuruz nesfârmit şi stola usuată, toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de aproape 400 fl.

Cei ce doresc a ocupa acest post de paroch au sĕ'şi adreseze suplicile de concurs instruite în sensul „Statutului organic“ şi a „Regulamentului“ congresual dela 1878 pentru parochii la subscrisul pănă la terminul de mai sus.

Deva 10 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu m. p.,
protopresb.

Nr. 39. [51] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Bandul de Câmpie în ppresbiteratul Mureş-Oşorheiului se deschide concurs întru înţelesul laudatei ordinaţiuni consistoriale din 31 Decemvre 1881 Nr. 3800 pănă inclusive 30 Aprilie 1882 v.

Emolumentele sûnt:

1. casă parochială cu grădină în preţ de 35 fl.
2. Folosirea cimiteriului 30 fl.
3. 27 jugere de pământ clasa II, III şi IV 135 fl.
4. Dela 120 familii câte o merţă veche de bucate, din care ⅓ compete cantorelui 80 fl.
5. Câte o ḑi de lucru 48 fl.
6. Venitul competinte de crăcimărit şi al unei fundaţiuni 17 fl.
7. Venitele stolari 64 fl. —

Suma 409 fl.

Doritorii de a ocupa această parochiă au de a-'şi substerne petiţiunile lor instruite conform „Statutului organic şi „Regulamentului“ congresual la subscrisul oficiu protopresbiteral al Mureş-Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial.

M.-Oşorheiu 22 Martiu 1882.

Parteniu Trombiţaş m. p,.
protopresb.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

În sensul conclusului Adunării generale a acţionarilor institutului din 24 Martie a. c. al 9 cupon dela acţiunile institutului esigibil la 1 Iuliu 1882, se va rescumpĕra cu începere dela numita ḑi la cassa institutului în Sibiiu cu **ḑece fl.** Acelaşi se rescumpĕră şi pănă atunci ori-când pre-lângă subtragerea intereselor de 6% pentru timpul pănă la 1 Iuliu 1882.

Sibiiu, 1 Aprilie 1882. [58] 1—2

Direcţiunea institutului.

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5%** interese, ear sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai nainte cu **6%** interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului şi înceată cu ḑiua premergĕtoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile.

La 1 Ianuariu şi la 1 Iuliu a fie-căruí an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. În atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pe lângă comunicarea adresei deponentului sĕ resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 15 Aprilie 1882. (57) 1—4

„Albina“ institut de credit şi de economii.

Szám. 634 tkvi 1882. [56] 1—1

Árverési hirdetmény.

A Szász-Sebesi kir. Járásbiroság mint tkvi hatoság részeröl közhirré tétetik, hogy Sz. piáni Savu Anna lui Simion végrehajtatonak odavalo Savu Nicula Simion végrehajtást szenvedett elleni 108 frt. o. é. töke; 15 f. krban megállapitott eddigi per és végrehajtási 7 frt. 60 krban jelen kérés költségek behajtására a Szász-piáni 152-ik számu tjben A + 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 12. 13. 14. rend 331. 332. 984. 1204/2. 1205. 1206. 1491. 1554. 1864. 1865/1. 2483. 2679. 3178. 3627/1 és 3699/1 hr. sz. a. meghatározott arányban közös fekvöségekböl végrehajtást szenvedett tulajdonául illetö biroilag 364 frt. 22 kra becsült 2/3—ad rész jutalékára a kért árverés az 1881 évi LV-ik t. cz. 147. §-hoz képest az emlitett tjkbeni feljegyzése mellett ezennel elrendeltetik. —

Az emlitett ingatlanokboli 2/3-ad része az 1882-évi Iunius hó 19-ik napján d. e. orakor egyetlen határidöben Szász-pianon a község házánal megtartandó nyilvános árverésen következö feltételek alatt eladatni fog u. m.

1-or kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul a kitüzött napon az eladándo fekvörész el fog adatni. —

2-or Arverezni kivánók a végrehajtato kivételével tartoznak az ingatlan becsárának 10% százalékát vagy is 36 frt. 42 kr. bánat pénzül kész pénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni, valamint az árverési feltételeket és az árverés megkezdése elött aláirni. —

3-or vevö köteles a vételárt két egyenlö részletben és pedig az elsöt az árverés napjától számitando 30. nap alatt és a másodikat 60. nap alatt, a 6% kamatokkal együtt a Gyulafehérvári tek. m. kir. ado mint letéti pénztárnál lefizetni. — A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámitatni. —

Az árverési feltételek a rendes hivatalos orák alatt ezen kir. Járásbiroság mint tkvi hatoságnál megtekinthetök. —

A sz. sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatosága 1882. Martzuis hó 22-ik.

(P. H.) **Gyirkonyi** s. k.
kir. járósbiró.

Sz. 635 tkvi 1882. [54] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A szász sebesi kir. Járásbiroság mint tkvi hatoság részéröl közhirré tétetik hogy sz. sebesi ügyvéd Muntean János végrehajtatonak, deali Csoka Ioana l. Iuon végrehajtást szenvedö elleni 70 frt. o. é. töke s ennek 1875 évi October 30-tól November 11-ik járó 30% azon innen 6% kamatai, 17 frt 5. krban megállapitott; 7 frt 60 krban törvényesitett jelen árverési kérési és még ezutáni költségek behajtására alperesi Deali Csoka Ioana lui Iuonnak a deali 53-ik sz. tjkben A + 1—21 rend 95. 96, 1115. 1413. 1622. 1814. 1947. 2037. 2150. 2151. 2208. 2979 *a*), 3057. 3109 3266 *b*), 3305. 3404. 3406. 3484. 3639. 4086. 4138 és 4217 hr. sz. a. *biroilag 855 frt 33 kra* v. é. becsült ingatlanaira a kèrt arverés az 1881 evi LX t. cz. 147 §-a,hoz képest elrendeltetik és az emlitett tjkben feljegyeztetik. —

A fennti ingatlanok az 1882 évi Junius 16-ik d. e. 9, orakor mint egyedüli határidöben Dealon a községi házánál megtartandó nyilvános árverésen következö feltételek alatt eladatni fognak u. m.

1-őr kikiáltási ár a fennebbi fekvők becsára melyen alul is a kitűzött napon az eladando fekvök el fognak adatni. —

2-or Arverezni kivánók a végrehajtato kivételével tartoznak az ingatlan becsárának 10% kát vagy is 85 frt 53 kr. készpénzben vagy ovadékképes papirban — bánat pénzül a kiküldöt kezébe letenni és az árverési feltételeket az arverés megkezdése elött aláirni. —

3 or vevö köteles a vételárt két egyenlö részletben és pedig az elsö részletet az árverés napjától számitando 30 nap alatt a másodikat 60 nap alatt a 6% kamatokkal együtt a Gyulafehérvári tek. m. kir. Ado mint biroi letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpenz az utolsó részletbe fog beszámittatni. —

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalos orák alatt ezen kir. Járásbiroság mint tkvi hatoságnál megtekinthetök.

A sz. sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatosága 1882. Martzius 28-ik án.

(P. H.) **Gyirkonyi** s. k.
kir. járósbiró.

Sz. 632 tkvi 1882. [55) 1—1

Árverési-hirdetmény!

Alulirt kir. Járásbiroság mint tkvi hatoság részéröl közhirré tétetik, hogy szász sebesi lakos Weber Károly végrehajtatónak, ugyancsak sz. sebesi Popa Vasilie lui Simeon Csoka végrehajtást szenvedö elleni, 19 frt 50 kr o. é. töke ennek 1877-évi October hó 25-töl jaro 6% kamatai 17 frt 65 krban megállapitott eddigi, 7 frt 60 krban jelenlegi és a még felmerülhető, végrehajtási költségeknek béhajtására végrehajtást szenvedett sz: sebesi I-sö rész 397. sz. tjkben A + 1. 2. 4, 5. rend most már kizárolagos birtokára a kért árverés az emlitett tjkbenì feljegyzése mellett az 1881 evi LX t. cz. 147 § a értelmében elrendeltetik.

Az emlitett becsült ingatlan rész az 1882-évi Junius hó 16-án d. e. 9. orakor egyetlen határidöben a kebli hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen következő megállapitott feltételek alatt eladatni fog u. m:

1-ör kikiáltási ár a fennebbi fekvök becsára melyen alul is a kitüzött napon az eladandó fekvő rész el fog adatni. —

2-or Arverezni kivánók a végrehajtato kivételével tartoznak az ingatlan becsárának 10% százalékát készpénzben vagy ovadék képes papirban a kiküldött kezéhez letenni, és az árverési feltételeket az árverés megkezdése elött alá irni. —

3-or. Vevö köteles a vételárt két egyenlö részletben és pedig az elsöt az àrverés napjától számitandó 30 nap alatt a másadikat 60 nap alatt a 6% kal együtt a Gy.-fehérvári tek. m. kir. Ado mint biroi letéti pénztárnál lefizetni. A bánat pénz az utolsó részletbe fog beszámittatni. —

Az árverés feltételek több pontjai, a rendes hiv. orák alatt ezen kir. Járásbiroság mint tkvi hatoságnál megtekinthetök —

A Sz-Szebesi kr. Járásbiroság tkvi hatosága 1882 Martius 28 án.

(P. H.) **Gyirkonyi** s. k.
kir. jórásbiró.

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Objectele care nu convin se schimbă. [157] 29—30

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40. Sibiiu, Joi 8|20 Aprile 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 47.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Ședința III. (6 Aprile)

După cetirea și autenticarea protocolului ședinței premergătoare presidiul presentează credințiionalele deputaților cler: Ales. Tordoșan, Vas. Roșeșcu și N. Popoviciu și a dep. mir. V. Almășan, I. Duvlea și N. Cip, precum și justificarea în scris despre lipsa credențiionalului dep. m. Sabin Piso; toate se transpun comisiunei verificătoare.

Presidiul presentează mai departe:

1. Raportul general al consistoriului archidiecesan plenar, care se transpune comisiunei organisătoare;

2. Un act dela Metropolie, în care se întregesce un punct din raportul general al consistoriului archid., și care se dă tot comisiunei organisătoare.

3. Raportul consistoriului archid. ca senat strins bisericesc, care se deleagă comisiunei bisericesci.

4. Raportul consistoriului archid. ca senat scolar — se dă comisiunei scolare —;

5. Raportul cons. archid. ca senat epitropesc și rațiociniul acestui senat — ambele se dau comisiunei financiare —;

6 Budgetul cassei archid., — se transpune comisiunei budgetare:

7 Un raport special al senatului epitropesc cu un plan în privința zidirei unui seminar și a unei sale acomodate pentru diferitele ședințe ale corporațiunilor bis., care se transpune comisiunei organisăteare.

8 Rugarea instruată de consistoriul archid. a comitetului bisericei cu chramul: „Schimbarea la față", din cetate în Sibiiu pentru acordarea unui ajutor în bani de 400 fl, spre susținerea unui chor — se dă comisiunei financiare.

9 Rugarea pentru concedii pe 5 ḑile a deput. din cl. I. Gall și a dep. m. Gerasim Candrea din cause oficioase și familiari, ceea ce se acordă;

10 Rugarea pentru concediu a dep. m. I. Popea — se acordă; în legătură cu aceasta, dep. I. Popea arătând motivul absentărei sale cere dela sinod a se lua mĕsurile necesari ca direcțiunea scoalelor noastre din Brașov se nu facă greutăți profesorilor gimn., cari ca deputați sinodali vor a'și împlinì datorințele în direcțiunea aceasta, cu atât mai vêrtos că motivul eforiei, adecă că prin depărtarea amintiților profesori ar suferì învĕțământul nu e basat. În ce privesce partea II-a a rugărei de față se transpune comisiunei organisătoare;

11. Petițiunile mai multor comune bis. privitoare la arondarea protopresbiteratelor și anume:

a) a com. bis. Țênțari se fie arondată la Brașov;

b) Sona — la Făgăraș;

c) Hepria — la Alba-Iulia;

d) Batrîna — la Dobra;

e) Glâmboaca — la Avrig;

f) a representanței tractului protopresbiteral al Avrigului, a se pune reședința protopresbiterală a acestui tract în com. bis. Vistea inf.

g) a com. bis. Vistea sup. sĕ se arondeze la Făgăraș;

h) Laslĕul rom. se vină la M. Oșorheiu;

i) Tecsești la Alba-Iulia;

k) a representațiunei protopresbiteratului Branului — spre a se întregì cât mai curênd acest protopresbiterat;

l) a com. bis. Alămor sĕ se arondeze la protopresb. Sibiiu ori Mercurea;

m) a com. bis. Vistea inf. ca la cas ce nu s'ar pune acolo reședința protopr. a Avrigului sĕ se ordoneze la Făgăraș;

n) a com bis. Limba care se cere la Alba-Iulia;

o) Drăguș — se cere la Făgăraș;

p) Șaldorf — la Sibiiu; și

q) Hașag — la Sibiiu.

Toate petițiunile dela punctul 11 se predau comisiunei organisătoare

Se presentează:

1. Plânsoarea comitetului parochial din Orĕștie asupra consistoriului archidiecesan, care amână cercetarea disciplinară în contra învĕțătoriului din Orĕștie N. Herlea, se dă comisiunei scolare;

2. Rogarea mai multor poporeni din Ilia murĕșană pentru întregirea parochiei, se dă comisiunei bisericesci;

3. Rogarea pentru ajutoriu:

a) a preotului I. Giurca;

b) a preotului I. Ioanoviciu;

c) a sinodului protopresb. al Hațegului;

d) a comunei bisericesci M. Oarba;

e) a protopresbiterului P. Trombițaș pentru regularea în rate treilunare a subvențiunei sale;

f) a comunei bisericesci Mediaș;

g) a comunei bisericesci din Deva;

h) a parochului I. Gall;

i) a preotesei vĕduve I. Fodorean.

Petițiunile dela *a)* pănă la *i)* se transpun comisiunei petiționare.

La ordinea ḑilei vine raportul comisiunei verificătoare. Raportor dep. Rubin Patița.

1. Actul de alegere din cercul II mir. al Sĕliscei fiind până la o arătare în formă de protest subscrisă de doi bărbați de încredere din com. bis. Topârcea aparținătoare la acest cerc, că s'ar fi impus alegerea dep. Dr. N. Olariu și Elie Măcellariu, în bună ordine se propune verificarea dep. Dr. N. Olariu și Elie Măcelariu cu atât mai vertos că actul remâne nealterat chiar și dacă se face abstragere dela protocolul comunei Topârcea. Se verifică.

2. La propunerea comisiunei se verifică actul de alegere din cercul III mir. cu deputatul Dr. N. Maier și Dr. P. Barcian, cu toate că e dificultat. Protestul resp arĕtarea lui I. Piso, cand. de deputat sinodal, că o comună a concurat la alegerea numită fără a fi primit circulariul cons. și protocolul aclus la acel protocol ceea-ce nu s'ar fi putut întêmpla nici de cum pe calea legei — nealterând abstragerea dela comuna indicată (Inuri) și respective dela cele 104 voturi date din aceea comună — actul alegerei — nu se ia în considerare.

Cu privire la actul de alegere din cercul XIX cl. (al Făgărașului) după deslușirile date de comisariul cons. de scrutiniu și acum deputat sinodal din numitul cerc se trece preste propunerea comisiunei de a esmite o comisiune din sinul sinodului, care se facă cercetare în privința decurgerei acelei alegeri și se primesce și verifică dep. ales, protopresbiterul Făgărașului P. Popescu. Din discusiunea lûngă, ce s'a încins în acest punct starea lucrului se vede a fi următoarea:

Cercul XIX bis. ca și cel actual politic de acolo a fost espus în trecut la anumite cercări de corupțiune prin bani, o procedură la care a împins pre unul sau pe altul dintre candidații la acest cerc ambițiunea personală. O parte considerabilă — nemulțămită și indignată de astfel de necuviință se decise a salva cel puțin în cele bisericesci onoarea acestui cerc și rogă pre protopresbiterul P. Popescu, care abḑisese anii trecuți de onorifica sarcină de deputat, a primì fiind ales earăși mandatul.

O parte mai mică din alegĕtori pușì, precum se pare, la cale, — ceru votare secretă, care dorință, fiind spriginită de o terțialitate a alegĕtorilor presenți, comisariulu consist. ca conducĕtorul scrutiniului ar fi trebuit se o considere în sensul regulamentului pentru alegeri. În protestul alăturat la act se arată că comisariul nu ar fi considerat o atare cerere ci ar fi ordinat în mod absolutistic votare nominală.

Aceasta i-ar fi venit — ḑice protestul — la socoteală comisariului respectiv, căci votarea nominală asigura șefului acelui tract mai ușor reușirea de deputat — vĕḑêndu se alegĕtorii necesitați de frică de bună voie, a îi da voturile dênsului voind a remânè prietinii cesarului.

Dep. P. Popescu recunoasce că s'ar fi esprimat dorința de votare secretă cerênd însĕ dênsul ca comisariu ca doritorii se purceadă conform legei dându-și o atare dorință spriginită de o terțialitate a alegĕtorilor în scris; nu i s'a presentat însĕ nici un script și așa privind dorința auḑită mai mult numai de o espresiune personală a dat curs liber votărei nominale. Altul e motivul nemulțămirei; protestătorii au stat în soldul unui dintre candidații de deputați și e evident că ce i-a putut silì a cere votare secretă. Vorbitoriul crede a fi urmat calea legei și lasă în apreciarea sinodului a pune sau nu pond pe ḑisele protestului din cestiune.

Comisiunea verificătoare se crede în drept a propune cercetarea în causa acestei alegeri, căci prin procedura comisariului s'ar fi alterat libertatea dreptului de alegere a celor chiemați.

Dep. Dr. I. Borcia: O cercetare disciplinară în causa aceasta ar fi împreunată cu spese, un resultat moral însĕ nu ar obținè. N'avem motive a trage la îndoeală informațiunile protopresbiterului P. Popescu nici chiar față de provocarea protestătorilor la anumiți martori spre întărirea aserțiunei lor. Dacă cu toată dorința s'a trecut preste cererea întroducerei votărei secrete s'a urmat numai amĕsurat cererei majorității absolute a alegătorilor, căci scrutiniul arată că a votat din 33 alegători 28.

Din motivul acesta propune verificarea dep. cl. P. Popescu și abstragerea dela cercetarea pretinsă de comisiunea verificătoare.

Dep. Z. Boiu sprijinesce propunerea făcută de dep. Dr. I. Borcia. Dacă numerul doritorilor de a se introduce votare secretă ar fi format o terțialitate a alegătorilor, a cărei vot trebue conform regulamentului respectată protestul alăturat nu ar fi subscris numai de doi preoți ci toți 12 despre cari protestul pretinde că ar fi dorit votarea secretă s'ar fi subscris. Chiar incidentul că în loc sĕ se recruteze martorii, la cari se provoacă protestatorii din cei 12 preoți s'a ales din publicul care a fost present la alegere arată că protestul nu e basat.

Dep P. Cosma e pentru propunerea comisiunei. Din act se vede a se fi întâmplat unele lucruri, cari te îndreptățesc a presupune că alegerea n'a decurs în toată ordinea. Unul din bărbații de încredere abḑice, alții se retrag dela alegere: semn că protestul nu e neîndreptățit.

Dep. Dr. Petco cere cercetare, căci însuși Protopresbiterul P. Popescu ca comisariu e acusat și ar fi și în interesul aceluia a se face cercetare și a se deslușì starea lucrului.

Deput. D. Manole e în contra propunerei comisiunei. Nu vede nici o prescurtare în dreptul alegătorilor prin pasul, care l'a urmat comisariul. Dacă alegătorii n'au avut curagiu se subscrie protestul, ba precum se vede dacă chiar și pretinsa terțialitate a venit și s'a folosit de dreptul de alegere chiar și prin votarea secretă se vede apriat că motivul protestului nu e atâta pretinsa prescurtare în drept ci mai mult buzunariul, care — nesucceḑênd asteptările puse în o votare secretă, a remas goale.

După încheerea desbaterei se puse la vot propunerile făcute și se primì cu mare majoritate propunerea dep. Dr. I. Borcia — de a se verifica alesul dep. P. Popescu.

Comisiunea verif. propune și sinodul verifică:

Actul de alegere din cercul IX cl. cu dep. Ales. Tordoșan, din cercul XII cl. Vas. Roșescu, din cercul XV cl. D. de Tamaș din cercul XII mir. V. Almășan, din cercul XIX mir. Il. Duvlea.

La ordinea ḑilei urmează alegerea comisiunilor sinodale. După redeschiderea ședinței ridicate pe 5 minute se aleg la propunerea presidiului a Păr. Archim. și Vicariu archieppesc Nicolau Popea*) de membri ai comisiunilor precum urmează:

a) În comisiunea financiară:

DD. Archim. N. Popea, Ales. Tordoșan, S. Cupșa, din cler, Dr. Petco, D. Manole, Z. Pușcariu, R. Patița și Sabin Piso dintre mireni;

---

*) Escel. Sa P. Archiepiscopp se retrasese încă de mai nainte din ședința.
Rap.

b) În comisiunea scolară:

DD. Dr. I. Puşcariu, Z. Boiu, Vas. Roşescu din cler. Dr. N. Pop, Dr. D. P. Bărcian, E. Măcelariu, A. Feneşan şi P. Nemeş din mireni;

c) În comisiunea bisericească:

DD. Ios. Barac, Tit Gheaja, I. Gall din cler. N. Gaetan I Duvlea, G. Candrea, C. Stezar şi P. Truţa din mireni;

d) În comisiunea organisătoare:

DD. N. Cristea, Sim. Popescu, şi D. de Tamaş din cler, Iacob Bologa, Dr. N. Maier, P. Cosma, Dr. Borcia, Dem. Comşa şi I. de Preda din mireni;

e) În comisiunea petiţionară:

DD. Moise Lazar, Nicol. Lazar din cler, A. Olariu, E. Brote, Petra Petrescu şì Demian din mireni;

f) În comis. budgetară:

DD. Petru Popescu din cler, şi Ioan Zacharie şi Liviu Bran de Lemenyi.

Primindu-se propunerea împreunată cu prospectul a câştiga în timp a dep. Diamandi Manole, de a continua cu referada comisiunei verificătoare îndată ce retrăgêndu-se aceea şi-ar finì raportul, eară procsima şedinţă se o ţină sinodul poimâne Joi, ca astfel Mercuri se aibă timp a studia actele ce li s'a dat — se suspinde şedinţa pe câte-va minute. După redeschidere comisiunea verificătoare propune şi sinodul verifică pe aleşii dep. Petra-Petrescu, Dr. D. Barcianu din cercul Bistriţei; N. Popoviciu, Dr. I. Pop din Orĕştie, S. Piso din Gioagiu, Ananie Trombiţaş şi Eugen Brote din Mureş-Oşorheiu.

Şedinţa procsimă se anunţă pe Joi la 9 oare a. m.

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Aprile

Proiectele guvernului comun substernute delegaţiunei nu au eşit din stadiul discusiunei prealabile în comisiuni şi de acea nu avem de a înregistra vre-o enunciaţiune mai remarcabilă. În genere proiectul guvernului nu întimpină greutăţi mari nici în delegaţiunea ungurească, cu toate că delegaţii unguresci sûnt mai susceptibili cu deosebire în punctul provincielor ocupate. Ministrul de esterne contele Kálnoki a făcut unele declaraţiuni linistitoare în comisiunea de patru a delegaţiunei unguresci. Ministrul a ḑis că atitudinea Serbiei şi Muntenegrului e foarte corectă, urme de agitaţiune rusească nu s'au arĕtat nicăriri. De asemenea nu s'au ivit nici alte agitaţiuni străine. Raporturile monarchiei cu celelalte puteri sûnt din cele mai bune şi e speranţă întemeiată că intimitatea va dura şi mai departe, dacă nu vor întrevenì incidente neprevĕḑute. Scopul guvernului încât pentru raportul viitor al ţerilor ocupate e tot cel stabilit când cu ocupaţiunea, adecă a lega tot mai tare aceste ţeri de monarchie şi a convinge poporaţiunea că prosperarea sa materială şi morală atêrnă numai dela legătura lor cu Austria. — Se vede şi din aceste declaraţiuni că sûntem în stadiul de prepararea anecsiunei Bosniei si Erţegovinei!

Din Petersburg se respândesce scirea, că posiţiunea ministrului Ignatiev e subminată din mai multe părţi. Demisionarea lui Ignatiev trece înaintea multora de un fapt probabil, care va urma într'un timp apropiat. Se vorbesce că actualul ministru de interne se va duce ca ambasador la Paris — un lucru greu de creḑut, pentru că aceasta nu ar însemna o retragere ci togma promovarea mai efectivă a intenţiunilor panslaviste.

Relaţiunile dintre Francia şi Italia se pare că vor sĕ vină într'un stadiu mai amicabil. Se vorbesce, că postul vacant de ambasador la Paris se va ocupa sau cu cav. Nigra sau cu Cairoli. Acest din urmă ar fi mai preferit în cercurile guvernului francez. În acelaşi timp se va întregì şi postul de consul italian în Tunis.

Negoţările dintre poarta otomană şi guvernul rusesc cu privire la desdaunarea de resboiu s'au întrerupt. Un arangiament între ambele puteri nu s'a putut realisa; prin aceasta relaţiunile dintre Rusia şi Turcia au ajuns într'o fasă nouă şi remarcabilă. Representantul Russiei Novicoff a plecat din Constantinopole. Lucrul are însemnatate politică, fără ca în momentul de faţă sĕ putem stabilì consecuenţele.

Din Alexandria se telegrafează, că trei năi engleze staţionează în marea roşie dinainte de Moca. E temere de o anecsiune. Cine cunoasce pe Englezi, va afla că temerile de anectare sûnt întemeiate. Englezii se pricep de minune în arta de a'şi anecta colonii.

Cabinetul de Petersburg a întrebat confidenţial pe guvernul sêrb, pentru cari motive membrii familiei regale şi ai ministeriului nau fost faţă la parastasul ţinut în biserica mitropolitană din Belgrad în memoria impĕratului Alecsandră II? Respunsul a fost, că cu arangarea acestei solemnităţi s'a fost plănuit o demonstraţie ostilă contra regelui şi a guvernului căci nici Curtea, nici cabinetul nau primit invitări şi celebrarerea serviciului divin s'a făcut de către fostul mitropolit Mihail. Prin cercurile bine informate din capitală sêrbă se crede în urmă acestora că d. Persiani, care pleacă la Petersburg spre a da lămuriri asupra cazului şi a'şi justifica conduita, nici nu se va mai întoarce la postul sĕu din Belgrad. —

Delegaţiunile.

Delegaţiunile austro-ungare sûnt întrunite în sesiune estraordinară. Li s'au presentat proiectele guvernului comun despre creditele ce se cer pentru Erţegovina şi Bosnia. Delegaţiunile, cari aḑi nu mai sûnt alt ceva decât nisce maşini de votare, vor vota creditele cerute, pentrucă aşa cere integritatea monarchiei. *Sic volo, sic jubeo,* şi delegaţiunele n'au ce face decât sĕ se supună necesităţii imperative.

Discursurile presidiale de deschidere, în deosebi discursul presidentului delegaţiunei austriace, a cav. Schmerling cuprinde o programă formală despre afacerile Bosniei. Dl. president a aretat în liniamente marcate direcţiunea ce trebue sĕ o urmărească politica austriacă în provinciele ocupate; cuvêntul presidentului e o cheie pentru politica viitoare a monarchiei cu privire la provinciele ocupate şi de acea îl vom comunica publicului.

Dl. Schmerling a ḑis în cuvêntul seu de deschidere: Majestate Sa s'a îndurat a convoca delegaţiunea senatului imperial de nou în sesiune estraordinară; sûntem siguri că delegaţiunea va avè sĕ se ocupe cu încuviinţarea mijloacelor ce le cere rescoala din sudul monarchiei, rescoală, care ne a impus necesitatea de a ne îngrigì timp îndelungat de liniscea acestui teritoriu. Speranţa esprimată de mine în şedinţa din urmă a sesiunei estraordinare din Februare a. c. că va succede adecă guvernului a îndeplinì opera de pacificare în provinciele resculate s'a realisat în faptă; cu toate că ici colea mai inbucnesc unele flacări insurecţionale mici totuşi putem fi linisciţi, pentrucă în genere rescoala e terminată. Avem sĕ mulţemim aceasta circumspectei conduceri a comandanţilor nostri şi eminentei vitegii a fraţilor noştri austriaci, cari şi de astădată au avut ocasiune a 'şi afirma virtutea militară în modul cel mai strălucit. (Aplause vii.) Vitejie, devotament necondiţionat pentru chiemarea lor, abnegaţiune de sine în suportarea neobicînuitelor greutăţi, cari abia îşi află păreche în istoria rĕsboaielor, aceste sûnt vîrtuţile ce le au arĕtat bravele trupe. (Aplause vii.) Trupele detaşate spre sud au şi fost petrunse de spiritul cel mai nobil al cameraderiei de arme, de a corespunde misiunei ce li s'a încredinţat. Putem constata în deosebi că regimentul dalmatin Weber, cu toate că în sesiunea ultimă se esprimase dorinţa ca se fie dispensat de problema de a rădica armele contra „fraţilor," totuşi, după cum spun buletinele, a participat în acelaşi mod la acţiune, şi a dovedit, că nu cunoasce „fraţi" când e vorba de a combate trădători înalţi. (Strigări: foarte bine!)

Armata austriacă va proba că va fi totdeuna aşa. Cu credinţă către principele ţerei şi cu alipire către flamurile lor trupele austriace totdeuna, în victorie şi în ḑile de nenorocire s'au distins cu onoare. Urmând pacificarea acestor teritorii prin sabie, guvernul are datorinţa a se îngrigì ca asemenea evenimente sĕ nu se mai repeteze; ca sĕ fim cruţaţi, a mai subtrage un mare numĕr de bărbati bravi dela chiemarea lor pentru a întărì armata. Guvernul imperial va fi recunoscut, că în aceste teritorii, la aceste seminţii se poate întrebuinţa numai seriositatea şi un oarecare grad de asprime şi că acele instituţiuni ce sûnt necesare în ţerile civilisate, acolo în multe privinţe încă nu sûnt la locul lor. Guvernul va mai scì că în aceste teritorie esistă unele dorinţe ce asteaptă a fi împlinite şi va fi chiemarea guvernului a lămurì cu deosebire raporturile între guvernul austriac şi turcesc în aceste teritorii.

Astfel, cred, că ne va succede a aduce cu timpul acele ţeri la o stare normală şi a incorpora acele teritorii în statul austriac. Ori ce silinţe de feliul acesta vor fi sprigìnite din partea delegaţiunei.

După aceste cuvinte presidentul declară şedinţa delegaţiunei deschisă şi învită pe guvern a'şi presenta proiectele.

Cuvêntul de deschidere al presidentului delegaţiunei unguresci, archpp. Haynald nu cuprinde alte momente mai însemnate decât frasele obicînuite la asemenea ocasiuni.

După deschiderea sesiunei a urmat presentarea şi discutarea proiectelor substernute de guvern.

Cestiunea Dunărei.

Foile austro-ungare în urma scirilor dela Paris prevĕd un triumf pentru Austro-Ungaria în cestiunea Dunării şi vorbesc într'un ton amerinţător faţă cu România. „Romanul" respunde la aceste amerinţări ale presei austro-unagare într'un limbagiu respicat şi lămurit, accentuând că România nu se va abate dela atitudinea ce a precisato deja cuvêntul de tron din toamna trecută.

După aceasta „Românul" continuând adresează pressei austro-ungare următoarele cuvinte semnificative:

„În ce privesce ameninţările, ce necurmat ne fac organele de publicitate ale Austro-Ungariei, noi respundem, acum ca totdeauna, că le citim cu mare părere de reu. Puternicii nostri vecini, caută sĕ se fi convins că dorinţa cea mai mare a Romanilor este de a fi în cele mai bune şi mai sincere relaţiuni cu toate naţionalităţile, mari şi mici. Ca Români voesc din inimă pacea, şi la cas de resbel dorescu şi voiesc se remână pe deplin neutri. Pentru ce dar ḑiarele austro-ungare ne acusa necurmat de fapte cari sciu bine că nu sûnt ale noastre? Pentru ce necurmat ne ameninţă? Acusările cele nedrepte dovedesc totdeauna că cel mai tare, sciind bine că nedreapta este cererea lui, voiesce se sperie pe cel mai slab, pentru a'l silì sĕ se supue prin frica. N'ar fi oare în interesul acestui mare imperiu se înceteze cu nedreptelei acusări şi cu nedemnele de dênsul ameninţări?

„Dacă marele imperiu nu voesce se distruga Statul român n'are trebuinţă nici s'acuze nici s'ameninţe căci el scie bine că Statul acesta doresce şi este dator se dorească se fie cu dreptate şi iubire susţinut şi de Austro-Ungaria şi de Rusia şi de toate puterile mari şi mici. Dacă este otărît sĕ'l distruga, şi dacă crede că trebue şi că poate se-l distruga nu este oare din toate puncturile de privire mai demn pentru un mare imperiu se proceadă pe faţă?

„Românii au dovedit, că sûnt leali, Românii au dovedit, că cu nici un preţu nu se vênd, şi că de nici o ameninţare şi de nici o lovire nu se sparie. Cu istoria în mână dar' Românii au ḑis şi ḑic Austro Ungariei şi tuturor puterilor: Voiţi se ne ucideţi? Daţi în noi cu arma brutala, dar' leală, dar nu speraţi că de frica ne vom ucide înşine. Voiţi se ne cuceriţi? După părerea noastră voue înşi-ve ve faceţi reu; dar' în fine, procedeţi cum veţi voì; nu ne faceţi însĕ insultă gratuită — care revoltă şi pe cel mai nemernic de a spera, că ne vom lupta fie măcar ca furnica pentrucă ca onoare şi cu glorie se cădem. Şi nu astăḑi va mai putè crede cineva, că mai este vr'o naţiune care se nu scie că şeḑênd cu arma în mână 'şi asigură pentru mâne re'nvierea."

Acest ton categoric nu-i convine presei austro-ungare. „Neue fr. Presse" s'a şi grăbit a respunde „Românului". Ea ḑice:

„Scirea, că negoţierile din Paris ale comitelui Wolkenstein cu d. Barrère au avut un resultat favorabil şi că guvernul francez în curênd va eşì în public oficial cu conoscuta propunere, ni se pare că li s'a urcat în cap Românilor. Cel puţin aceasta o putem ḑice de redactorii „Românului" căci numita foaie se sbate ca un smintit. Ea publică un articol, pe care l'am înţelege, dacă s'ar fi format o coaliţie europeană spre a răpì României îndependenţa şi a'i impune vechea dependenţă de Poartă. Când patria se află într'o posiţie desperată, când poporului nu î mai rĕmâne alt-ceva de făcut, decât sau sĕ se supuiă cu ruşine jugului strein, sau sĕ moară cu arma în mână, atunci o foaie poate vorbì astfel cum o face „Românul." Când însă nu e vorba de alt ceva, decât de înstruirea unei comisiuni mixte pentru elaborarea şi supravegherea regulamentului pentru navigaţie pe Dunărea inferioară atunci un asemenea esces de patos este cel puţin foarte de prisos. Singur cuvêntul: comisiune exclude ori-ce element tragic şi „Românul", care face gălăgie când tocmai nu e timpul, ne aduce aminte de omul, care în casa sa sbeară şi strigă, ameninţênd că se va impuşca, pentru că medicul i-a prescris sĕ înghiţă un hap amar.

„Foaia din Bucuresci asigură, că România nu va comite o sinucidere. Aşa dar primirea propunerei lui Barrère, prin care votul decisiv în cestiuni controversate se dă delegatului comisiunei dunărene europene, este pentru fantasia aprinsă a Românilor atât cât o sinucidere. Ciudat mod de a vedè. Nici chiar adoptarea ante-proiectului austriac n'ar fi atins independenţa politică şi demnitatea naţională a României, nici în Anglia chiar cererea Austriei de a avè preşedinţa şi votul preponderant în comisia mixtă nu s'a găsit că ar fi nedreaptă sau că ar viola tînĕra independenţă a Românilor. Acum regretăm că Austria a lăsat în cestiunea dunăreană atât de mult din primitivele sale pretenţii, în cât mai că nu îi a rĕmas decât preşedinţa. Avantagiul, că Austria, pentru un timp oare-care, poate avè doi representanţi în comisia mixtă şi România 'l va câştiga mai târḑiu şi apoi Dunărea inferioară, al cărei mal sudic este sêrbesc şi bulgar, nu aparţine numai României!

„Dacă am voì sĕ luăm în serios articolul „Românului,“ am trebuì se concidem din el, că Românii ar avè eroica intenţie, se opună la trebuinţă o resistenţă înarmată instituirei comisiunei mixte şi de oare ce este de prevĕḑut că propunerea franceză va fi acceptată de toate puterile, ar trebuì sĕ mai deducem, că cei din Bucuresci vor rĕspunde declarând rĕsboiu Europei. Aceasta negreşit că ar fi o tentativă de sinucidere; dar sĕ nu ne fie grige, că guvernul român o va comite. „Românul“ asigură, că Românii nu se vor lăsa sĕ fi vênduţi sau întimidaţi cu nici un preţ. Dar nu li se cere nici una, nici alta. Dela ei se asteaptă numai, că vor fi aşa de cu minte, ca în fine sĕ înţeleagă, că nu numai ei singuri pot decide asupra condiţiilor de navigare pe un fluviu, care pentru ei, deşi au câştigat Dobrogea, este numai un rîu de graniţă.

„Dacă „Românul“ se plânge contra acusărilor şi ameninţările unor foi austriace faţă cu România, el întru atât are dreptate, că unele organe oficioaşe, mai ales ungare, 'şi-au vĕrsat focul cam prea energic pentru atitudinea guvernului din Bucuresci în cestiunea dunăreană. Dar o foaie care ea însaşi se perde într'o violenţă aşa de inutilă, n'ar trebuì tocmai sĕ se mire, că şi altora li se isprăvesce răbdarea. E destul de neplăcut, că cererile primitive ale Austriei, spriji nite de alte douĕ mari puteri, au fost înlăturate prin resistenţa României şi că bunăvoinţa amicală a guvernului austriac, cu care a recunoscut erigerea la regat a României este aşa de reu rĕsplătită. Dacă se vĕd cuvinte aspre în organele austriace ele sûnt urmarea naturală a cerbicei, cu care România paralizează dorinţiele Austriei. Idea de a face, prin ameninţarea unei ocupări înarmate, pe România sĕ cedeze, nu s'a desbătut la noi nici-odată serios. Cine-va nu se bate pentru o comisie şi guvernul austriac dă mai curênd cestiunei dunărene o importanţă prea mică decât prea mare. El negocează, 'şi scade pretenţiile, arată toată bunăvoinţa de a se înţelege cu toată lumea; cei din Bucuresci însă copiază pe Papa, persistând cu încăpăţinare asupra unui infalibil *non possumus* — până în momentul, când în faţa voinţii marilor puteri totuşi va ceda, pentru-că nu va putè face alt-fel.

„Noi sûntem departe de a ameninţa pe România, mai curênd fiind dispuşi a îndrepta amărăciunea contra politicei austriace, ce n'a sciut sĕ prevadă lucrurile mai bine. De sigur că pentru comitele Andrassy n'ar fi fost o osteneală supra umană sĕ câştige, la congresul din Berlin, o stilisare mai clară şi mai practică pentru art. 55 al tratatului de pace. Douĕ rînduri ar fi fost de ajuns. Dacă în art. 55 ar sta expres, că navigarea pe Dunărea inferioară sĕ fie supraveghiată de o comisie mixtă, în care ar trebuì sĕ fie representate Austria şi statele riverane, atunci România n'ar avè nici un pretext de a face oposiţie contra comisiunei mixte. Comitele Andrassy ar fi obţinut fără mare dificultate introducerea acestui adaus întextul tratatului de pace, însĕ el poate a creḑut că cestiunea Dunărei nici nu merită o atenţiune specială. El 'şi-a concentrat toate puterile sĕ obţiă mandatul pentru ocuparea Bosniei. Aceasta după opinia sa era o politică mare. Cestiunea dunăreană a considerat'o de un ce prea subordinat, decât sĕ se ocupe cu amănuntele ei. A încheea o conventie comercială cu România, fără se întrebe pe Poarta atunci înse suzerană, i s'a părut o măestrie diplomatică, dar nu s'a gândit şĕ puie un zăvor resistenţei României contra apĕrărei intereselor austriace pe Dunâre. Articolul mai recent al „Românului“ reamintesce earăşi foarte viu pĕcatele de omisiune ale politicei esterne a Austriei şi de aceea nu'l putem cetì cu aceeaşi ilaritate curată, pe care de sigur o va produce în alţii, cari nu sûnt interesaţi.“

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan al bis. gr. or. române din Ungaria și Transilvania.

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

(Urmare.)

IX. Capitlu.

Depre şedinţele consistoriale.

§. 112. La ḑiua şi oara prefixă adunându-se preşedintele, referenţii şi ceilalţi asesori consistoriali dimpreună cu notariul şedinţei, preşedintele constată mai ântâiu specialitatea şi capacitatea senatului spre a aduce concluse valide, — dechiară şedinţa de deschisă, şi priveghiând pentru demnitatea acesteia susţine liniştea, ordinea, şi cursul regulat al pertractărilor, consultărilor şi decisiunilor, apoi fiind toate afacerile puse la ordinea ḑilei încheiă şedinţa, ori întrerumpêndu-o la oara determinată anunţă continuarea ei la ḑiua şi oara anumită.

Dacă preşedintele natural sau substitutul sĕu din ori ce causă, ar fi împedecat se cuprindă presidiul şedinţei, aceasta nu poate împedeca cursul trebilor, ci asesorul cel mai înaintat, dacă nu referează el însuşi, ocupă locul presidentelui şi îngrigind pentru întregirea senatului cu suplenţii ce stau îndemână pentru atari eventualităţi, conduce şedinţa. Dacă însĕ sub durata şedinţei s'ar înfăţişa preşedintele ordinariu, acesta îşi ocupă locul presidial, eară suplentul devenit prin aceea supranumĕrariu — se depărtează.

§. 113. Mai înainte de toate la ordinea pertractării se pun conspectele protocolistului, a expeditorului şi a registratorului despre numerii restanţiali neresolviţi, neespediaţi sau neajunşi la registratură, şi constatându-se deslucirile justificătoare se trec pe scurt la protocolul şedinţei, eară în privinţa celor nejustificate se iau concluse pentru prima oară de ursoriu, pentru a doua oară de admoniţiune cu termin preclusiv, eară pentru a treia oară de cercetare disciplinară; în casul acesta conclusul consistorial se comunică în extras protocolar cu fiscalul consistorial spre intentarea procesului disciplinariu.

§. 114. În al doilea rênd vin a se publica legile, statutele, regulamentele, ordinaţiunile, rescriptele sau alte asemenea acte menite numai pentru publicare, — constatându-se această publicare în protocolul şedinţei cu acel adaus, ca — cerênd aşa trebuinţă — acele sĕ se comunice şi cu ceilalţi asesori, eventualmente sĕ se tipărească în jurnalul oficios al metropoliei, sau sĕ se litografeze pentru toţi asesorii şi consistoarele eparchiale.

Dacă însĕ atari acte ar conţinè dispoziţiuni, cari recer o pertractare meritorie, şi şedinţa senatului adunat ar afla, că aceasta trece peste competinţa lui, releagă pertractarea lor la senatul plenariu.

§. 115. În al treilea rênd vin a se pertracta obiectele cele aşa numite urgente, cari nu se pot amâna la rêndul chronologic al obiectelor insinuate. În casul acesta şedinţa decide mai ântâiu cestiunea urgenţei, apoĭ amĕsurat resultatului întră în pertractarea meritorie, sau o releagă la rêndul chronologic.

§. 116. În fine la ordinea pertractărilor vin objectele insinuate de referenţi după rêndul chronologic al numerilor de exhibiţiune.

§. 117. La consultarea obiectelor referentele cetesce mai ântâiu extractul despre starea lucrului, apoi opiniunea sa.

La objectele simple se poate face referată şi oral, eară în cestiuni mai însemnate şi în causele procesuale sûnt a se cetì şi pasagele dătătoare de mĕsură ale alegaţiunilor, şi ale documentelor.

§. 118. Nu e iertat nici presidiului nici altui membru al şedinţei se întrerumpă pe referentul în pledarea sa pănă o finesce, nice de a preocupa cu opiniunea sa pănă înainte de a sosì rêndul la el.

§. 119. Dacă presidiul observă, că referentele se abate dela obiect, sau nu ţine ordinea necesară în predarea lui, are dreptul se aducă pertractarea în ordinea cuvenită, — asemenea face şi cu ceilalţi asesori la discuţiunea lor, dacă ceialalţi asesori nu au cuprins starea lucrului cum se cade, au dreptul a cere deslucirile necesarie eventualmente a cere cetirea în extens a respectivului act dătătoriu de mĕsură. —

§. 120. După încheierea referateĭ presidiul provoacă pe votanţii începênd dela cel mai bĕtrân în rang, sĕ'şi dea opiniunea şi votul sĕu asupra referatei. Dacă referata are şi un coreferente, acesta 'şi dă părerea sa îndată după referent.

§. 121. Preşedintele nu poate restringe libertatea de opiniune nice a face presiune asupra acesteia, — are însĕ dreptul de a grigì, ca consultarea se nu ia o dimensiune fără de scop, dar nice sĕ se precipiteze în dauna causei.

§. 122. Însĕ dacă causa e aşa de complicată încât votanţii pentru primul moment nu şi-au putut forma o opiniune precisă şi odihnitoare — presidiul înainte de enunţarea conclusului, reasumă încă odată starea lucrului, şi cere din nou părerea votanţilor.

§. 123. În causele matrimoniale şi disciplinarie, după referată şi mai nainte de a trece la consultare se ascultă — în cele dintâiu şi defensorul matrimonial, în ceste lalte fiscalul acusătoriu, şi în ambele casuri, dacă partidele au pre apĕrătorii sĕi de faţă, se ascultă şi observările acestora până la replicare şi duplicare, eară după eşirea acestora din şedinţă se trece la consultare şi votare, eară sentinţa se publică îndată înaintea partidelor chiemaţi spre aceea în sala de consultare.

§. 124. În causele unde se cere opiniunea pricepĕtorilor de lucru, aceasta de regulă se dă în scris, dacă însĕ şedinţa consistorială ar afla de lipsă se mai asculte pre atari pricepători de lucru şi oralmente — dacă ei se află în loc, o poate face în durata şedinţei, însĕ conclusul înaintea acestora nu se publică.

§. 125. Dacă şedinţa află că actul nu e complet pentru deciderea lui în merit poate hotărí întregirea şi amânarea decisiunei meritale pănă după întregire.

§. 126. Pănă nu se enunţă conclusul fie care votant are dreptul a'şi schimba sau a modifica opiniunea sa, eară după enunţarea conclusului numai e iertată nice o discusiune cu atâta mai puţin vre o critică asupra conclusului adus.

§. 127. Preşedintele de regulă nu votează, ci e datoriu a enunţa conclusul după opiniunea maiorităţii absolute a votanţilor, eară în casul dacă nu s'ar fi putut forma o maioritate absolută a voturilor, conclusul e de a se enuncia în sensul dispoziţiunilor următoare:

a) dacă voturile s'au împărţit în douĕ părţi, asemenea, preşedintele enunciă conclusul după aceea părere, la care se alătură şi el;

b) dacă o părere a întrunit jumătate din voturi, eară cealaltă jumĕtate a voturilor e împărţită în mai multe opiniuni, preşedintele are dreptul a se alătura pe lûngă opiniunea ce a întrunit jumĕtatea de voturi, — şi enuncie conclusul după această opiniune;

c) eară dacă preşedintele nu ar consimţì cu aceasta părere, sau dacă voturile ar fi împărţite între mai multe păreri aşa, încât fie care dintre aceste diverse păreri ar avè în contra sa mai mult decât jumĕtatea tuturor voturilor împărţite, atunci preşedintele împarte obiectul în mai multe cestiuni speciale şi puncte preconsultative formale şi meritale, şi aducêndule la vot mai ântâiu pe cele formale sau mai îndepărtate, provocă pe votanţii, a căror opiniune mai departată a căḑut sĕ se alăture la una din cele ce urmează, şi continuând aşa pănă s'a întrunit cel puţin jumĕtate din voturi, enuciă conclusul după opiniunea ce a căpătat jumĕtate sau mai multe voturi.

d) dacă nici aşa nu s'ar întrunì o jumĕtate din voturi, atunci preşedintele mai trage doi votanţi dintre suplenţii disponibili şi în senatul aşa întărit, purcede în sensul celor prescrise mai sus pănă se poate aduce conclusul cu maioritatea recerută.

§. 128. Conclusele aduse în causele apelate matrimoniali şi disciplinari, îndată ce s'au enunciat şi publicat trec îndată în putere de lege, şi nu e permis a se mai reasuma sau a se împedeca esecuţiunea lor.

Eară în afacerile de natură publică administrativă sau organisătoare a bisericei, dacă presidiul crede, că prin conclusul adus se vatămă prescriptele canonice sau legile de stat, are dreptul a suspinde conclusul maiorităţii, şi a relega cestiunea la un senat înmulţit cu doi sau patru membrii în termin de 30 ḑile. — Dacă în acest termin preşedintele nu ar convoca senatul înmulţit şi nu ar resuma cestiunea acolo, conclusul adus de mai nainte întră în valoare, şi nu se mai poate reasuma, — remânênd responsabilitatea ulterioarei afaceri pe presidiu.

§. 129. Dacă se primesce propunerea referentelui cu vre-o modificare sau adaus acestea se coreg sau se adaugă de însuşi referentele îndată pe concept; — eară dacă s'a primit vre-o modificare esenţiale sau o contra propunere, la care referentele nu poate accede, aceasta se formulează de către contra propunătoriu în scris şi se trece atât la protocol, cât şi pe coala de referată prin notariul şedinţei pe lûngă vidimarea propunătoriului şi a referentelui pe coala de referată. —

§. 130. Votările de regulă se fac oralminte, eară alegerile prin şedule secrete; — excepţionalmente, dacă maioritatea senatului află de lipsă, votările se pot face şi prin bile albe şi negre.

§. 131. Despre fie-care şedinţă notariul acestia poartă protocol sau proces verbal pe coalele blanquetate spre acel scop. Acestea cuprind sau se împlinesc în ele: însemnarea senatului, a ḑilei, a preşedintelui, a asesorilor votanţi şi a notariului şedinţei; după aceea se induce pe columna stîngă, referentul, numerul exhibitului, şi cuprinsul pe scurt al obiectului pus la ordinea ḑilei; eară pe columna din dreapta se induce propunerea referintelui şi părerile votanţilor, şi în fine decisiunea enunciată de preşedintele. — Dacă se primesce propunerea referentelui cu unanimitate, e destul a se amintì aceasta pe scurt în procesul verbal; — eară dacă sûnt contra propuneri, acestea se trec la protocolul procesului verbal aşa, după cum le formulează contra propunătoriul şi se amintesce care votant la care propunere s'a alăturat, şi în fine care propunere s'a redicat la conclus?

§. 132. După încheierea şedinţei şi notariul îndată isprăvesce şi încheie procesul verbal, şi subscriindul în partea dreaptă îl predă referentelui dinpreună cu toate actele referate.

Referentul revidează actele, face expediţiunile amesurat concluselor, subscrie procesul verbal în partea stîngă, şi-l trimite dimpreună cu actele la preşedintele care a condus şedinţa spre suprarevisiune.

Acesta supra revĕḑêndule subscrie procesul verbal în mijloc sub subscrierile notariului şi a referentelui, aprobează expediţiunile prin clausula de expediatur, şi le predă toate directorelui cancelariei pentru expeditură. —

Prin aceasta se consideră şi procesul verbal de verificat.

§. 133. Dacă între presidiu, referente şi notariu se arată vre-o diferinţă în privinţa procesului verbal, presidiul chiamă la sine pre referinte, pre notariu, şi dacă e de lipsă şi pre votanţii, cari se mai află în loc şi caută a aplana diferinţa, alt cum verificarea protocolului se face după părerea maiorităţii acestor verificanţi.

În tot casul procesul verbal şi revisiunea actelor referate trebue finalisat atât din partea referentelui cât şi a presedintelui şedinţei în termin de 48 oare. —

§. 134. Procesele verbali la finea anului se leagă în volume după specialitatea senatelor, şi se păstrează în registratură la locul destinat.

§. 135. Notariul şedinţei pe lûngă procesul verbal face în duplu şi o consemnaţiune blanquetată despre numerii exhibitelor ce s'au resolvit în şedinţă, şi un exemplariu îl trimite la protocolul exhibitelor spre a induce piesele resolvite în respectiva rubrică a protocolului de exhibiţiune eară celalalt exemplariu se trimite dinpreună cu actele revĕḑute la expeditură, spre a le trece în protocolul expediţiunei, şi a le ţinè în evidenţă pănă la predarea actelor la registratură.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) Subsemnatul în numele comitetului parochial din comuna bisericească Vinerea vin cu permisiunea On. Redacţiuni a înregistra un nou dar în favorul bisericei noastre din loc, făcut din partea unui marinimos creştin. Stimabilul dn Ioan Mihu a înzestrat s. biserică cu două prapore în preţ de 150 fl. v. a. Şi acest dar generos nu este singurul indemn, ce ne deobligă moralmente prea plăcut ai aduce în semn de recunoscinţă aceasta a noastră profundă mulţămită publică. Respectabilul dăruitor, decând se bucură comuna al avè în sinul ei a fost şi este pururea dedicat binelui comun atât în sfera politică cât şi bisericească, cu sfatul şi cu fapta conduce naia comunei înţelepţesce spre înflorirea şi prosperarea ei material şi spiritualmente. Nu voim a călca principiul moral: „se nu scie stânga ce face drepta ta“ şi a abusa de modestia donătoriului; căci face binele numai pentrucă e bine. Voim totuş a arĕta binefăcătoriului nostru că scim preţuì binefacerile şi 'i sûntem recunoscători. Implorăm graţia cerescului binefăcătoriu a ne susţinè încă mult pe zelosul nostru conducător în mijlocul nostru spre binele comunei! — Comuna politică vede întrênsul pe cel mai brav cetăţean, cea bisericească pe cel mai evlavios creştin. Acest model de bărbat interesat pentru comuna s'a aibă în fiecare comună imitători!!

Vinerea, în 2 Aprile 1882.

Daniil Pĕcurar m. p.,
paroch gr. or.

*(D. conte Hoyos.) mai nainte de a pleca din Bucuresci, a dăruit clubului austro-ungar portretul M. S. Împĕratului Austro-Ungariei lucrat de pictorul Angeli. Cu aceasta ocasiune comitetul coloniei austro-ungare a rugat pe d. conte Hoyos sĕ primească titlul de cel dîntâiu membru onorific al clubului.

* (Din Dobrogea:) „Poşta“ e informată că dl. I. Bănescu, inspectorul antichităţilor din Dobrogea, a trimis musĕului din Bucuresci mai multe pietre cu inscripţiuni, datând din timpurile cele mai antice, găsite prin împrejurimile Hirşovei. Cu această ocasiune dl inspector a făcut o mare achiziţiune prin descoperirea unei mici statuete de bronz, representând pe Cupidon, care s'a conservat într'o stare foarte bună, afară de aripele care sûnt rupte şi picioarele în jos de glesne. Aceasta statuetă va fi trimisă muzĕului din Bucuresci. Ea a fost descoperită în apropiere de comuna Topal, plasa Hârşova, de către un locuitor din acea comună.

* (Un diamant rar.) D. B. Wright din London a ajuns în posesia unui inel, care în timp de secoli a stat în tesaurul domnitorilor din Hindostan. Inelul conţine un rar diamant, care e gravat şi a cărui lucrare pare a fi durat mulţi ani. Se ḑice că gravura este lucrarea unui artist persian şi represintă un monogram, care în litere îmbinate conţine două vorbe arabe: „O Ali.“ Lucrarea pare a se fi esecutat pela 1200 înainte de Christos.

* (Icoanele sfinte şi Evreii în Rusia.) „Golos“ spune că archiepiscopul din Chişineu (Basarabia), constatând că în cuprinsul eparchiei sale Evreii fac comerciul sfintelor icoane, a ridicat cestiunea de a sci, dacă un asemenea comerciu ar putè sĕ fie tolerat.

Camera de finanţe din Basarabia, consultată în această cestiune, a declarat că nici o lege nu opresce pe israeliţi a vinde icoane şi cruci, înainte ca aceaste obiecte se primească binecuvêntarea sfinţirei bisericesci. Cât privesce vinderea aceloraşi obiecte, deja sfinţite, ea este interḑisă nu numai Evreilor, dar chiar şi crestinilor.

Consistoriul eparchial, din partea sa însă a esprimat opinia că comerciul articolelor ce sûnt obiectul veneraţiunei creştinilor, produce o impresie penibilă asupra acestor din urmă, dacă acest comerciu e făcut de Evrei şi în genere de necreştini.

Intemeeat pe aceasta declaraţie a consistorului, archiepiscopul de Kişineu a cerut a se interḑice comerciul icoanelor sfinte Evreilor şi tuturor necreştinilor.

O cerere identică a fost adresată Sinodului din Petersburg şi de metropolitul de Kiev.

Intervenirile ambilor prelaţi au fost supuse miniştrilor, de interne şi finanţe. Cel întâiu a declarat că comerciul obiectelor cultului creştin făcut de un neguţător ce nu aparţine religiunei creştine trebue numai decât sĕ atingă pe un creştin ortodocx, şi că interḑicerea acestui comerciu e absolut necesară.

Ministru finanţelor a declarat că nu pune obstacole la interḑicerea solicitată.

În urma acestor declaraţii procurorul general a sf. Sinod a cerut consiliului imperial sĕ facă o lege prin care se interḑice necreştinilor în general vinderea sfintelor icoane şi a tuturor obiectelor cultului crestin.

* (Gambetta însurat.) „Figaro“ publică o hazlie notiţă despre o căsătorie a d-lui Gambetta, pe care singur a născocit'o.

Marele republican ar fi luat de nevastă pe contesa Ritta Raviolini, ultimul vlastar al marei familii veneţiane Dandolo.

La cununia religioasă, pe care dl Gambetta n'a primit o decât cu condiţia, ca sĕ nu auḑă vre-odată ceva despre ea... — dl Paul Bert, au fost de faţă d-nii Depretis, Ugelino dela Gerardesca, contele Gabrielli San Malatto, Nicottera şi Garibaldi. — Mireasa are 40 de ani.

E brunetă, trupoasă şi vorbesce bine franţuzesce. Are o avere de 50 milioane şi câte-va vii din celebrul Lacrima Cristi. Posedă şi a treia parte din ḑiarele italienesci.

Fiind că e soră de lapte cu regele Humbert, acesta a trimis la cununie următoarea telegramă:

„*Sono felice di matrimonio che voi avete aparetarsi con signor Gambetta. No piu d'Alpe Francia e Italia sono sorelle.*

Umberto.

Loterie.

Mercuri în 19 Aprilie 1882.

Sibiiu: **22 64 89 70 38**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 18 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.80	119.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.60	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.25	—.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.50	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	96.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	96.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	96.25
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98.—	97.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	$76.^{7}/_{8}$
Datorie de stat în argint . . .	77.65	77.25
Renta de aur austriacă	94.60	94.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	345.25	350.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	328.25	82[illegible].—
Sorţi ungurescì cu premii . . .	118.—	119.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.75	111.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.61
Na oleon	9.51	9.51
100 marce nemţesci	58.70	58.65
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.—	119.85

Nr. 44. [52] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III.-a Murĕş-Cheţei, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu terminul pănă în 23 Aprile a. c. v.

Emolumentele sûnt

Stola usuată a epitrafirului.

Porţiunea canonică 22 jugĕre, arători şi fânaţ.

Casa parochială lipsesce, preotului locuinţă i se va închiria pănă când comuna bis. va reedifica casa propriă.

Dela 50 familii câte una litră cucuruz cu grăunţ. Şi tot dela acele 50 familii câte o ḑi de lucru cu intertenţiunea preotului.

Doritorii de a ocupa această parochie au de a şi substerne petiţiunile lor în sensul „Statutului Organic“ instruite, la subscrisul pănă la terminul suprapus în aceiaşi ḑi se va sĕvârşì şi alegerea.

Agârbiciu, 19 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial:

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 80. [50] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III Nadaştia protopresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 31 Decemvre 1881 Nr 3400.

Emolumentele sûnt.

1. Folosirea cimiteriului, care după foaia catastrală are o estindere de 1 juger 500□° cu un venit anual de 20 fl.
2. Venitele stolari preste tot computate 100 fl.
3. Dela 68 familii câte una ḑi de lucru amĕsurat stării parochienilor: cu carul cu plugul s'au cu palmele, cari dau un venit anual în sumă de 54 fl.
4. Dela 68 familii câte două mĕsuri de cucuruz nesfărmit cari dau un venit anual în sumă de 60 fl.

Suma totală 234 fl.

Doritori de a ocupa această parochie au de a 'şi aşterne petiţiunile instruite conform disposiţiunilor statutului organic şi a regulamentului congresual la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la 25 Aprilie a. c.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiului II în Secărămb la 1 Martiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial
din Nadastia.

Sabin Piso
protopresb.

Nr. 126. [48] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de a III-a clasă din Barcea mică protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu terminul pănă la 30 Aprilie st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele cele mai necesarie la economia de câmp şi grădina de legume.
2. În naturale, dela 68 numeri de case câte o ferdelă de cucuruz sfârmit şi stola usuată.
3. Porţiunea canonică preste 7 jugere pământ parte arător, parte fênaţ, toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de aproape 260 fl.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avè a-'şi adresa suplicile de concurs instruite în sensul „Statutului organic“ şi al „Regulamentului“ congresual dela 1878 pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat.

Deva în 10 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteaal al Devei

Ioan Papiu m. p.,
protopresb.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

În sensul conclusului Adunării generale a acţionarilor institutului din 24 Martie a. c. al 9 cupon dela acţiunile institutului esigibil la 1 Iuliu 1882, se va rescumpĕra cu începere dela numita ḑi la cassa institutului în Sibiiu cu **ḑece fl.** Acelaşi se rescumpĕră şi pănă atunci ori-când prelângă subtragerea intereselor de 6% pentru timpul pănă la 1 Iuliu 1882.

Sibiiu, 1 Aprilie 1882. [58] 2—2

Direcţiunea institutului.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 41. Sibiiu, Sâmbătă 10|22 Aprile 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Ședința IV. (7 Aprile)

Se cetesce protocolul ședinței premergĕtoare și se verifică.

Presidiul aduce la cunoscința sinodului, că fiind cam morbos e silit a încredința conducerea ședinței presente Par. Archimandrit și Vicariu archiepiscopesc, Nicolau Popea, care 'și ocupă locul presidial.

Sĕ presentează:

Credințiοnalele dep. I. Gall, N. Cipu și G. Candrea — se dau comisiunei verificătoare.

Cererea de concediu a deput. N. Cipu, I. Cipu și Dr. P. Barcian; celor doi din urmă li-se acoardă concediul cerut, resolvirea cererei dep. N. Cipu se amână pănă ce va fi verificareat.

Raportul consistoriului archid. ca senat scolar privitor la învĕțămêntul din scoalele populare — se dă comisiunei scol.

Cererea Ministeriului de culte și instrucțiune publică ca consistoriul archid. se-și revoace dispositiunile făcute în causa înființărei fondului de pensiune pentru învĕțători; precum și hârtia aceluiași ministeriu, în care cere a se propune limba maghiară și ascultătorilor de teologie ca fiitorilor învĕțători — se dau tot comisiunei scolare:

Cartea intitulată: „Elemente de istoria naturală“ de Dr. D. P. Barcian, prof. seminarial — se predă com. scol.

Raportul presidiului a Escel. Sale Par. Archiepiscop și Metropolit referitoriu la fundațiunea Șaguniană — se predă comisiunei financiare;

Cererea comitetului par. din filia Hoghilag: de a fi încorporată și pe viitoriu protopresbiteratului Sighișoarei — comisiunei org.

Cererea preotului din Vurpĕr Stanca: a remânè și pe viitoriu la protopresb. Sebeșului, — se substerne comis. org.

Mai mulți parochiani din Sâniacob cer a fi încorporată această comună la protopresb. Têrnavei — comisiunei org.

Rugarea deput. R. Patița făcută în numele eredilor după reposatul protopresb. Patița a se asemna pe basa unui concl. sinodal din 1880 vĕduvei protopreotese, Sofia Patița, un ajutor de 200 fl. — se dă comis petiționare —

Cererea comunei par. Corunca pentru un ajutor — comis. petiționare —.

Rugarea paroch din Rachis, I. Andreiu, pentru un ajutoriu — comis. petiționare —;

Cererea comunei par. Galeș presentată de deput. Dr. N. Olariu, ca se i se dea un capelan, — comis. petiționare.

Înainte de a trece la ordinea ḑilei se cetesc propunerile înaintate presidiului de dep. Vas. Roșescu, N. Lazar și An. Trombitaș.

V. Roșescu, avênd în vedere trista stare materială a celor mai mulți preoți din archidiecesă și cu deosebire miseria, în care ajunge familia unui preot după moartea acestuia — precum și dispositiunile sinodali anterioare făcute în cestiunea înființărei unui fond de pensiune pentru preoți și remășițele acelora și dorind a reîmprospeta ideea aceasta sublimă urzită de spiritul creator a Marelui Andreiu, considerând mai departe că prelûngă toată împortanța acestei idei totuși nu e sigur de s'a făcut ceva pentru realisarea ei, considerând că realisarea acestei idei, barem și numai în parte, ar pune capet plângerilor îndreptățite, ce resună de la un unghiu al archidiecesei până la celalalt propune:

Sinodul se concludă:

I, *a)* că, deoarece din 1864 s'a reținut câte 10% din ajutoriul de stat pe sama înființărei unui fond de pensiune pentru preoții și protopresbiterii din Archidiecesă, sĕ se erueze și raporteze detaiat câtă sumă a încurs spre scopul amintit din anul 1864 până la 1881;

b) Suma aceasta unde s'a depus spre fruptificare.

II. Protopresbiterii și preoții sĕ contribue pentru ameliorarea fondului de pensiune, de aci înainte câte 10% din venitele lor anuali, ceea-ce va avè a se condiționa și în concursele, ce se escriu cu ocasiunea întregirei parochiilor, ear' fondul sĕ poarte numele: „Fondul de pensiune a preoților din archidiecesă;“

III. Din acest fond sĕ se întrebuințeze pentru pensionare ½ din interesele ce le aduce, ear' cealaltă ½ sĕ se adaugă la capital; după ce va ajunge capitalul la 100,000 se pot împărți spre scopul ce-'l are fondul și mai mult de ½ din interese ear' după ce va ajunge capitalul la 1 milion sĕ se întrebuințeze toate venitele spre scopul arĕtat.

IV. Consistoriul archid. se pregătească și astearnă la procsima sesiune sinodală spre ulterioară decisiune un regulament referitoriu la acest fond de pensiune.

Escel. S. constată că conținênd propunerea lucruri de diferită natură acelea sĕ se separeze, ear' propunerile făcute pe basa unei asemenea separări, sĕ se presenteze de nou sinodului, după cum e formulată aḑi propunerea te pune în împasul a nu sci cărei-a din comisiunile sinodali sĕ o predai — fiind în parte de natură financiară ear în alta de natură organisătoare.

Dep. Cosma în calitate de raportor a-l comisiunei organisătoare constată, că afacerea de care se ocupă propunerea deputatului V. Roșescu e provĕḑută în raportul gen. al consistoriului archid Comis. respectivă avênd a raporta la timpul sĕu între altele și despre starea lucrului cu înființarea fondului de pens. i va da ocasiune deputatului propunător a-și da opiniunile sale în cestiunea aceasta. Propunătorul ar face deci bine sĕ-și revoace propunerea până când se va pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei org.

Dep. Roșescu: Causa e atât de momentoasă încât nu vĕd motivată pretensiunea de a-mi retrage propunerea din causa lungimei aceleia; sĕ se dee deci uneia din comisiunile alese.

Dep. C. Stezar e de părere că, de oare ce în propunere se cere în linia primă rațiociniu despre o sumă încursă la consistoriu, va fi bine a se preda comisiunei financiare.

Dep. E. Brote: Sujetul propunerei e de natură financiară atât cu privire la rațiociniul ce se cere cât și cu modul propus de înființare și manipulare a fondului de pensiune. — Sĕ se dee deci propunerea ca de sine stătătoare comisiunei financiare.

Punêndu-se cestiunea la vot, majoritatea se alătură pe lûngă propunerea de a se da propunerea făcută de dep. V. Roșescu comisiunei organizătoare spre studiare.

Propunerea deput. N. Lazar: Considerând starea miseră a preoților nostri, care nu stă în nici o proporțiune cu posiția lor onorifică.

Considerând că din causa punerei în lucrare a dispositiunilor luate de consistoriul archid. referitoriu la dotarea parochilor, remân multe parochii ani întregi neîntregite spre dauna credincioșilor nostri și în defavorul bisericei noastre; considerând mai departe că regularea dotațiunei într'un mod mai ecuitabil ca cel usitat până adum ar fi chiemat a ușura de o parte sarcina serăciei preoților nostri ear' de altă parte ar evita causa nedumeririlor ce se nasc în urma dispositiilor ce se iau aḑi pentru îmbunătățirea stărei preoțior:

Consistoriul se elaboreze un plan de dotațiune a preoților în archidiecesă avênd a împărțì parochiele în 4 categorii. — Se dă comisiunei bisericesci.

Dep. A. Trombițaș face trei propuneri, reservându-și motivarea acelora până la timpul, când vor fi puse la ordinea ḑilei. Propunerile sûnt următoarele:

a) din fondul seminarial Andreian sĕ se designeze suma de 1,200 fl. pe seama a 20 stipendii pentru tineri, cari vor a-și procura cunoscințele necesari pentru învĕțători în institutul nostru pedagogic Andreian, avênd a servì după absolvare ca învĕțători 10 ani în archidiecesă.

b) Considerând că învĕțători definitivi pot fi numai acei indivizi cari 'și-au făcut pe lûngă absolvarea studiilor pedagogice și esamenul de cualificațiune și că e în deosebitul interes al învĕțământului de a avè pretutindeni învĕțători definitivi ba sûntem chiar recercați de organele administrative a ne nizui în direcțiunea aceasta. Considerând că în restanță cu esamenele de cualificațiune cei mai mulți învĕțători rĕmân din causă că n'au mijloacele necesare de a venì la timpul prescris spre depunerea esamenelor:

Consistoriul sĕ se însărcineze a provoca pre toți învĕțătorii, cari încă n'au făcut esamenul de cualificațiune al face nesmintit după espirarea anului scolastic curent și a se îngriji pentru spese de călătorie pentru toți învĕțătorii seraci, cari au o leafă mai mică de 200 fl. v. a.

c) Fiindcă în protopresbiteratele Solnocului II și a Geoagiului s'a admoniat din partea organelor administrative 27 de comune, în cari sau lipsesc cu totul scoalele sau se află în starea cea mai tristă — consistoriul sĕ se însarcineze a-și trage informațiuni despre starea lucrului și date statistice sigure în ceea ce privesce lipsa de scoale bune și aflând că serăcia nu le permite comunelor resp. a susținè învĕțători și scoală — consistoriul se pregătească un preliminar de spese corespunḑĕtor din fundațiunea Șaguniană și sĕ pună în stare corespunḑătoare scoalele din acele comune.

Toate 3 propunerile de sus se predau comisiunei scolare.

Dep. R Patița face următoarea interpelațiune:

Avutau și are consistoriul archidiecesan scire despre abusurile comise cu instituirea de învĕțători în comunele bis. Vidra de jos și Ponorel din protopresbiteratul Câmpenilor? Dacă a avut și are cunoscință despre acele făcutau cercetarea cuviincioasă? și dispusau pedepsirea celor vinovați?

După informările date de deputatul interpelator starea lucrului e cam următoarea:

Devenind în vacanță stațiunile învĕțătoresci din numitele comune și făcêndu-se dispositiunile prescrise pentru întregirea lor — vre o 9 inși au competat spre a fi aleși de învĕțători. Cu deosebire întrevenirei Protopresbiterului I. Gall e a se atribuì, dacă din competenții acestia s'au conferit posturile de învĕțători din cestiune pe lûngă toate că sûnt relativ foarte bine dotate celor mai nevrednici indiviḑi. Aleșii trași fiind, în deosebite rênduri în cercetări disciplinare și chiar criminale, fiind pedepsiți de organele competente — poporul scie întêmplarea aceasta regretabilă și scandalisându-se se plânge în toate părțile despre procedura protopresbiterului și mai vêrtos fiind că prin preferirea indiviḑilor suspicioși s'a închis calea altor indiviḑi apți și învestiți cu cele mai frumoase cunoscințe pedagogice. Despre casul acesta se află urmă atât în jurnalele noastre cât și în actele organelor politice administrative, care din urmă nu încetă a reîmprospeta poporului cu toată ocasiunea pasul greșit ce s'a făcut la inițiativa protopopului cu conivența și conlucrarea parochienilor din comunele Vidra de jos și Ponorel.

Presidiul promite a respunde în procsima ședință la interpelațiunea dep. R. Patița.

Se pune la ordinea ḑilei continuarea raportului comisiunei verificătoare. Raportorul dep. R. Patița arată, că fiind actele alegerei deput. mir. I. Cipu din cercul Solnoc și a alegerei dep. mir. G. Candrea și Demian din cercul Abrud în bună ordine comisiunea propune verificarea lor — Se primesce —

Dep. Dr. Petco arată că i s'a încredințat fiind și dênsul membru al comisiunei verificătoare actul de alegere din cercul clerical al Abrudului spre referare și că în ședința procsimă va fi gata a venì cu referada și propunerea eventuală a comisiunei din care face parte — Se i-a spre sciință.

Urmează la ordinea ḑilei comisiunea organizătoare.

Raportorul, dep. P. Cosma: În decursul ḑilei de eri (7 Aprilie) s'a într'unit comisiunea şi i-a succes a supera câteva dintre actele ce i s'au încreḑut spre studiare. O motivare ce ar avè doar' sĕ premeargă referadei şi-o reservă precând se va lua punct de punct la discusiune. Ca sĕ nu se peardă mult timp raportorul crede a face bine espunênd propunerile ce le a făcut comisiunea referitoriu la actele ce i-a fost posibil a le studia.

Cu privire la împărţirea ajutoriului de stat*) — o cestiune, care a format precum scie dênsul, mai în toate sesiunile sinodali de până acum object de discusiune, propunerea comisiunei merge într'acolo:

Consistoriul archidiecesan sĕ elaboreze până la sesiunea viitoare un statut detaiat, pe basa căruia va avè a se efectui pe viitoriu împărţirea. O observare strictă a normelor ce s'ar statorì în un astfel de statut ar delătura nedumeririle şi ar pune capet nemulţumirilor, ce se esprimă din toate părţile cu privire la modul de împărţire usuat până aḑi.

Consistoriul archidiecesan sĕ se însărcineze a dispune arondarea definitivă şi întregirea protopresbiteratelor vacante în prima linie însĕ întregirea protopresbiteratului Sălistei şi Sibiiului aretându-se în acestea doue protopresbiterate concreḑute din necesitate conducerei, unui asesor consistorial lipsa cea mai simţită de întregire.

Referitoriu la conclusul sinodal despre înfiinţarea unui fond de pensiune pentru preoţii din archidiecesă consistoriul archidiecesan va avè sĕ elaboreze un regulament. De şi comisiunea crede că compunerea unui astfel de regulament e împreunată cu greutăţi totuşi nu vede astfel de pedeci cari ar face pe viitor imposibilă elaborarea unui astfel de regulament. Sinodul se însărcineze pe consistoriul archidiecesan de nou ca până la sesiunea viitoare se astearnă sinodului un astfel de regulament.

Paşii făcuţi de consistoriul archidiecesan în causa gimnasiului nostru mare din Braşov sinodul îi ia spre plăcută sciinţă ear raportul consistoriului se alătură la protocolul sinodului.

Urmează desbaterea asupra propunerilor comisiunei.

Ad. 1. Referitoriu la împărţirea ajutoriului de stat:

Escel. Sa Păr. Archiepiscop şi Metropolit recomândă observarea modalităţei usuată până acum la distribuirea ajutoriului. Împregiurările şi buna chipsuială pretind aceasta. Nedumeririle şi nemulţămirile, cari se ivesc faţă cu modul de distribuire nu vor înceta nici când, chiar nici în casul când am fi puşi în plăcuta posiţiune de a vedè împărtăşiţi din acest ajutor pe toţi preoţii din archidiecesă, căci chiar şi atuncea ar pretinde unul şi altul a fi mai serac decât alţii şi a merita deci o sumă mai considerabilă din ajutor.

Dep. S. Demian spriginesce propunerea comisiunei. Un regulament, care ar face evidente principiile după cari se efectuiesce distribuirea e de neapărată lipsă — aceasta o pretind chiar împregiurările şi starea lucrurilor de aḑi. Sĕ se facă deci un regulament şi sĕ se astearnă la sesiunea viitoare sinodului spre apreciare şi ulterioară afacere.

Dep. N. Gaetan nu vede lipsa arḑêndă a unui regulament ca cel propus. Un elaborat ca cel propus ar fi chiemat a mai lărgì încă dreptul ce şi l'a reservat în cestiunea distribuirei de ajutoriu in ministeriu de culte, un drept, care precum se vede, e cel din prima linie în causa de sub întrebare, pe când dreptul ce voim a-l norma e un drept numai de a doua mână.

Deput. N. Cristea, deşi face parte din comisiune, recomândă susţinerea usului de până acum. Normele, ce s'ar aduce, fie ele cât de detaiate şi observându-se cât de strict, nu ar putè mulţămì pre deplin aşteptările tuturor. Aşteptările sûnt de multe feliuri şi sĕ nu ne mirăm — dacă consistoriul avênd motiv a împărtăşì pe un preot, alţii nu vĕd îndreptăţirea şi ponderositatea acestui motiv. Bine că serăcia e unul dintre normativele principale, pe a caror basă se efectuesce distribuirea — mai vine însĕ a se lua în considerare şi alţi factori: purtările, meritele unui sau a altui preot etc. — ceea ce consistoriul, ca cel ce 'şi cunoasce pe subalternii sei scie mai bine a o cumpănì. E în contra propunerei comisiunei.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 7 Aprile

Nu s'au aşeḑat încă valurile agitaţiunei contra „Schulvereinului" şi eată că reapare altă cestiune complicată pentru a pune de nou spiritele în ferbere: cestiunea fiumană. Nu e departe înapoia noastră timpul, când această cestiune deduse un impuls puternic la nisce demonstraţiuni sgomotoase între Maghiari şi Croaţi, cari îşi dispută cu multă înverşunare dreptul de proprietate asupra teritoriului fiuman. Acum cestiunea a trecut din strade în corpurile representative cari sûnt chiemate a da o soluţiune validă şi definitivă acestei cestiuni importante. Dieta Croaţiei a luat o atitudine categorică în cestiunea Fiumei; în urma unor discusiuni sgomotoase s'a încheiat un compromis între guvern şi opoşiţiune, stabilindu-se ca dieta sĕ ceară încorporarea teritoriului fiuman în statul Croaţiei.

Această pretensiune categorică a făcut mult sânge rĕu în pressa din Budapesta, care e dedată a tracta cu dispreţiu ori ce manifestaţiune ce nu încape în planurile viitoarei domnii universale a Maghiarilor. Discusiunea în comisiunile regnicolare ce se vor întrunì în timpul cel mai apropiat va fi pre cât de vehementă pe atât de zedarnică în resultate.

Prin foi circulează o scire, care, dacă va fi adevĕrată, ne deschide trista perspectivă de a vedè earăşi scene sgomotoase în parlamentul Ungariei. Se vorbesce adecă că deputaţii sêrbi vor interpela pe guvern despre denumirea patriarchului Anghelici şi în acelaşi timp se va adresa şi guvernului croat o interpelaţiune în cestiunea denumirei patriarchului; cu aceasta ocasiune deputaţii sêrbi vor suleva în dieta Ungariei şi cestiunea scoalelor elementare şi secundare din punct de vedere al naţionalităţii şi în fine vor cere lărgirea legei de naţionalităţi. —

În Austria se mai pregătesce o reformă la legea electorală pentru senatul imperial. Reforma privesce alegerile din cetăţi, camerele comerciale şi din comunele rurale. Iniţiatorul reformelor electorale, dep. Zeithammer, a ḑis într'o adunare către alegătorii sĕi între altele, că vor trebuì sĕ se facă atâtea legi electorale până ce se va obţinè dreptul complet.

Oare sĕ nu fie cu putinţă ca aceste legi salutare sĕ aibă o înriurinţă şi asupra legilor electorale din Ungaria?

În „Politik" din Praga se publică un articul, în care organul cechic pledează pentru o alianţă intimă între Cechi şi Maghiari. Poporul cechic, ḑice „Politik", e o necesitate atât de gravă încât dacă acela nu ar esista ar trebuì creat.

Delegaţiunile continuă cu discutarea proectelor de credit. Comisiunea financiară a delegaţiunei austriace a primit deja proiectul guvernului şi a formulat raportul pentru şedinţa plenară.

În cestiunea Dunărei „Pol. Cor." aduce scirea că delegatul Franciei în cestiunea internaţională a Dunărei, dl Barrère, care petrece de vreo câteva ḑile în London pentru a negoţia cu lordul Granville asupra proectului de organisare pentru comisiunea micstă, a obţinut consimţemêntul guvernului englez la acest proiect. —

La bursa din Viena se respândise ieri faima că principele Bismarck şi-a dat demisiunea. Faima însĕ e lipsită de ori ce adevĕr.

Scirea despre demisionarea lui Ignatiev se vede că a fost mai mult o dorinţă din partea celor ce ar vrea bucuros se vadă pe Ignatiev înstrăinat dela activitatea sa politică. „Nord" o foaie bine informată desminte scirea de demisiune.

Cestiunea Dunărei.

În numĕrul trecut am comunicat enunciaţiunile pecât de patriotice pe atât de lămurite ale organului guvernamental din Bucuresci „Românul" în cestiunea Dunărei.. În acelalaşi ton pregnant si categoric respunde şi organul conservativ „Timpul" la aserţiunile lui „Pester Lloyd":

„Austro-Ungaria nu are în apele Dunării de jos nici un drept, absolut nici unul, de cât doar acela pe care 'l are China şi Japonia şi ori ce altă putere de pe glob: dreptul liberei navigaţiuni. Interese va fi avênd, nu tăgăduim, dar drepturi nu are şi o dovadă că nu le are e că umblă după ele cu luminarea şi poate că va găsi din nou ceea ce caută: pricina şi cearta. Şi sperăm că nici nu le va avea, până când Austro-Ungaria se va sili din resputeri se rĕmâe strĕină poporului românesc, până ce acest popor nu va avè dincolo de munţi un teren public de desvoltare cum 'l au celelalte. Până ce d-nii Maghiari vor pretinde a 'l maghiarisa cu de a sila, ḑece milioane de guri şi ḑece milioane de inimi vor striga în contra Austro-Ungariei, căci politicesce putem fi despărţiţi, dar unitatea noastră de rassă şi de limbă e o realitate atât de mare şi de energică, încât nici ignoranţa, nici sila n'o pot tăgăduì. Ei, se nu fi trăit Mateiu Basarabu, nici Teofan al Ardealului nici Varlaam al Moldovei, se nu fi fost suta a şeptespräḑecea cu eroii şi cugetătorii ei, vĕ puteaţi bate joc de noi încă mult timp, dar astăḑi nu se mai poate. Aḑi limba este una dela Satmar până în cetatea-Alba de lângă Nistru dela Hotin până în graniţa militară, aḑi datina e una, rassa e una şi etnologic e unul şi acelaşi popor, care nu mai doarme somnul pămêntului şi al veacurilor.

„..... Încă din suta a treispreḑecea poporul românesc avea ţinuturile lui proprii, legea lui proprie — antiquam et aprobatam legem — principii proprii, autorităţile proprie elective, fără nici un amestec din partea coroanei unguresci. Era un neam de ostaşi, oameni de arme, un popor aliat Maghiarilor; nu supus lor, atât de puţin supus, încât notarul regelui Bela nu se sfiesce a'şi încuscrì pe cei întâi regi de rassa arpadiană cu fiicele Domnilor români, anteriori înfiinţării statelor dunărene. Notarul poate fi apocrif, poate fi dintr'un veac mai târḑiu, dar psichologic şi pentru respectul ce 'l are pentru poporul nostru e de sigur o probă, când lasă sĕ resară chiar dinastia cea mai veche maghiară din leagănul unei mume române. Dar s'au întins Românii, dar' au cuprins ţinuturi, în cari nu fuseseră, dar dintr'un mic neam de ostaşi au devenit un mare neam de agricultori? Afacerea lor. S'au întins prin dreptul cel mai sfânt din toate, prin dreptul muncii. Cu munca şi au reocupat pămêntul strămoşesc şi prin colţurile, unde întraseră străinii, cu munca 'l va şi ţinè. Dacă iobăgia a esistat, ea a fost un contract de muncă seculară şi această muncă seculară a cucerit Ardealul.

„Aţi condamnat părţi întregi ale poporului nostru la iobagia repetând asuprăi blăstemul ce Dumneḑeu l'au rostit asupra lui Adam: În sudoarea frunţii tale îţi vei câstiga hrana de toate ḑilele. Dar rasa de stăpânitori fino-tartari a uitat că Dumneḑeu nu poate blăstema, că blăstemul biblic a fost o binecuvêntare, căci în acea muncă era viitoriul poporului românesc, în aceea muncă numerului mare, sănetate extrictabila a sufletului şi a trupului lui. Prin muncă şi-a cucerit ţinuturile, prin muncă a ajuns a se cunoaste pe sine însuşi, prin muncă a ajuns acolo, încât 'i e ruşine şi silă de a devenì Maghiar.

„Dacă dar din realitatea, că existe negoţ austriac pe Dunărea de jos esistă pentrucă am îngăduit se existe, poate resulta ceva, din realitatea şi mai mare ca o jumetate a poporului românesc trăesce în statul Habsburgilor — pe cari Dumneḑeu se i aibă în sfânta sa pază — resultă în mod legitim asteptarea ca se ne vedem respectată limbă, datina, individualitatea noastră etnică, bunurile consciinţei noastre. Pacea naţională caută sĕ precedeze pacea economică. Când poporul românesc va avè in monarchie drepturi egale cu cele ce le au Croaţii, Polonii, Cehii, Austro-Ungaria va înceta de a fi un stat străin pentru noi şi puţin ne va păsa, dacă productele Ardealului românesc ar' inunda pieţele noastre ori viceversa. Poporul românesc, politicesce despărţit sub doi monarchi, ar forma duoe zone deosebite de producţiune şi de schimb şi nu ne îndoim că Român cu Român s'ar înţelege şi că nici odată n'ar mai fi vorba de conflicte economice nici de aversiuni politice între monarchia habsburgică şi statul latin de lûngă Dunăre..."

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan al bis. gr. or. române din Ungaria şi Transilvania.

elaborat de I. Cav. de Puşcariu, deputat congresual.

(Urmare şi fine.)

X. Capitlu.

Despre espediţiune.

§. 136. Toate actele ce sosesc la expeditură, le primesce expeditorul pre lûngă adeverire, şi le trece în protocolul seu de expediţiune.

Acest protocol cuprinde următoarele rubrici:

a) numĕrul curent al protocolului de expediţiune;

b) numĕrul de exhibiţiune al actului;

c) ḑiua întrărei la expeditură;

d) oficiul sau persoana către care e îndreptată expediţiunea;

e) ḑiua expedărei cu adeverirea primirei, sau indicarea jurnalului de postă sau a coalei de admanuare;

f) ḑiua predărei actului la registratură cu adeverirea registrantului archivariu.

§. 137. Pentru acurata îndeplinire a expediţiunilor îngrigesce expeditorul sub priveghierea directorului de cancelariă.

---

*) Ajutorul de stat s'a împărţit până acum de consistoriul archidiecesan statorinduse în şedinţă plenară lista acelor preoţi cari se împărtăşiau din acest ajutoriu, făcênd abstragere dela aceea parte din ajutor, asupra cărei-a şi a reservat până în anul curent esclusive Ministeriul de culte dreptul de dispunere. Rap.

Expeditorul îndată după primirea actului de expediţiune însemnează atât pe referată cât şi în protocolul expediturei ḑiua sosirei în expeditură apoi împarte conceptele spre purisare. — Cele însemnate ca urgente se puriseazǎ mai ântâiu, apoi celelalte în ordinea chronologică. La purisarea actelor este îndatorit tot personalul de manipulaţiune, prin urmare dacă nu ajung spre aceea canceliştii şi practicanţii, trebue sě puriseze şi protocolistul, expeditorul şi registratorul.

§. 138. Expediţiunile se scriu curat, frumos şi după formele prescrise; rapoartele pe o coală întreagă înfrântă în jumětate, din care pe cea dreaptă vine textul purisat, eară pe cea stângă rěmasă albă se însemnează citatele, eară pe partea dreaptă din afară titulatura, rubrul şi numěrul acluselor: — notele, requisiţiunile şi ordinele se scriu pe extens, — eară sentinţele se înfrâng în formă de decrete.

§. 139. După purisare expediţiunile se colaţionează cu conceptul original prin expeditorul cu ajutoriul mundantelui sau a altui oficial de manipulaţiune, — şi dacă se află în ordine spre dovadă se notează atât pe concept la locul destinat ḑiua şi numele mundantelui şi a colaţionantelui, cât şi pre actul purisat la un unghiu de desupt iniţialele numelor lor.

§. 140. Expediţiunile mundate şi colaţionate le duce la oarele prescrise mai ântâi la referentele spre subscriere în partea dreaptă ceva mai jos, apoi la presidiu, care le subscrie în partea stângă ceva mai sus.

Referentul cu subscrierea sa garantează pentru identitatea conclusului şi a cuprinsului expediţiunei, eară subscrierea presidiului dă autenticitatea actului, şi nu e respunḑětor pentru conclusul adus sub alt preşedinte sau în contra opiniunei sale.

Sentinţele şi documentele consistoriali se prověd şi cu sigilul oficios, eară la celelalte se sigilează numai cuverta pe împachetare.

Expediţiunile presidiale se subscriu numai de presidiu.

§. 141. Atât referentul cât şi presidiul sûnt datori a subscrie actele îndată ce li se presentează prin expeditor; a lăsa actele la referintele sau la preşedintele spre subscriere mai târḑie nu este iertat, — ci la cas de împedecare momentană le ia cu sine în expedit, şi le presentează din nou spre subscriere. Dacă nici atunci nu ar putè exopera subscrierea, se consideră atât preşedintele cât şi referintele ca împedecaţi pe timp mai îndelungat, şi expeditorul e datoriu a presenta actele spre subscriere la sustituţii lor designaţi spre acea prin consistoriul metrepolitan în şedinţa lui plenarie anuală; — în casul acesta subscrierea se face sub formula: la împedecarea preşedintelui sau a referentelui ordinariu.

§. 142. Dacă ori presidiul ori referentele ar avè vre o causă gravă pentru denegarea subscrierei, aceasta se însemnează pe concept, şi este de aplanat în cea mai de aproape şedinţă consistorială, unde se hotăresce asupra causei fără a se altera conclusul de mai nainte.

§. 143. După subscrierea actului — expeditorul aclude toate actele ce merg cu piesa subscrisă, şi dacă sûnt mai numěroase se însemneză într'o blanquetă de rotul, în care se bag actele acluse, şi dimpreună cu aceasta se pachetează, se cuvertează şi sě sigilează după cuviinţă, apoi pachetul sě trece cu numěrul sub care sě expedează, în jurnalul de postă sau în coala de admanuare, şi sě trimit la locul destinat însemnêndu-se toate acestea şi în protocolul expediturei.

Dacă e a se aclude vre un obiect de valoare depus la casa metropolitană, sau bani, ce nu s'ar putè expeda dela cassă prin asignaţiune postală, atunci se îndrumează cassa a expeda acel obiect la adresa indicată, eară dacă e neapěrat de lipsă ca sě se acludă la actul de expediat, expeditorul merge cu actul la cassa metropolitană, unde se pachetează în presenţa cassariului şi a controlorului pe lângă adeverire aměsurat instrucţiunilor de cassă.

§. 144. Conceptele şi actele ce rěmân la consistoriu expeditorul le predă la mâna registratorului pe lângă adeverire spre ulterioara afacere.

§. 145. La finea fie cărei sěptěmâni expeditorul face o consemnaţiune despre numerii restanţi, în douě esemplare pe blanquete întocmite spre acea şi trimite unul la presidiu, eară celalalt exemplariu îl presintă la procsima şedinţă consistorială spre afacerea prevěḑută în §.

XI. Capitlu.

Despre registratură şi archiv.

§. 146. Actele consistoriali, încât nu vin a se expeda, sûnt a se aşeḑa şi păstra în registratura consistoriului metropolitan.

§. 147. Registratura se împarte după protocoalele exhibitelor anume: *a)* în secţiunea bisericească, *b)* în cea scolară, *c)* în cea epitropească, şi *d)* în cea mixtă sau plenară. Actele ce se ţin de un obiect formează un rotul, şi rotul se adună în fascicli, şi se signează cu numeri romani şi arabi după ani.

§. 148. Protocolul de registratură a fie cărei secţiuni cuprinde următoarele rubrici:

a) numerii curenţi ai exhibiţiunei, *b)* ḑiua sosirei în registratură; *c)* rotulul şi fasciclul în care s'a aşeḑat actul *d)* numěrul la care, şi ḑiua în care s'a scos actul din registratură.

§. 149. Îndată ce sosesce actul din expeditură la registratură se induce în protocolul registraturei, şi după ce aceasta sě însemnează atât în protocol cât şi pe act, acesta se aşaḑă la locul sěu. Eară când se scoate din registratură vre un act, se însemnează în protocolul registraturei în rubrica ultimă.

§. 150. Rotulii sûnt a se aduna în fascicli uşori de ridicat, pachetaţi între douě table de hârtie groasă, cari se leagă cu sfoara sau se string cu catarame. Pe tabla primă a fasciclului se însemnează secţiunea, rotulul fasciclul şi anul cu litere iniţiali şi cu numerii romani şi arabici.

Normalele, ordinaţiunile şi legile primesc fascicli deosebiţi.

§. 151. Actele din registratură nu se pot da decât referenţilor ca ante acte spre instruirea referatei, — ear partidelor se pot da copii oficioase numai la cerere în scris, şi numai aměsurat conclusului adus asupra acesteia.

§. 152. Şi referenţilor se estradau actele din registratură numai pe lângă blanquete subsrise de ei, cari se aşaḑă în locul actului până resosesce. Tot asemenea face şi presidiul când are lipsă de vre un act din registratură. Registratorul ţinêndule acestea în evidenţă are sě ceară la timpul sěu actele înděrěpt, — fiind el rěspunḑětoriu pentru tot actul.

§. 153. Registratorul duce şi un scontro de terminele, ce sûnt indicate pe act, şi e datoriu la expirarea terminului a face o comemoraţiune oficioasă la protocolul exhibitelor, unde primesce numěr nou şi se trimite refentelui spre ulterioara afacere.

§. 154. Registratorul e datoriu la finea fie cărei sěptěmâni a face o consemnaţiune blanquetată în duplu, despre numerii exhibitelor mai vechi de 15 ḑile, cari n'au sosit la registratură, spre a se presenta presidiului şi proximei şedinţe consistoriale spre afacerea prevěḑută în §....

§. 155. Registratorul poartă pe lângă registratură şi evidenţa requisitelor cancelariale într'un inventariu permanent, grigesce de biblioteca metropolitană ţinênd toate cărţile şi manuscrisele în continuu consemnate şi de toate celelalte obiecte, ce se ţin de archivul metropolitan.

Cu finea fie cărui an presentează conspectele acestora cu raport despre starea şi lipsele acelora.

Partea III.

XII. Capitlu.

Dispoșiţiuni transitorie.

§. 156. Acest regulament se va întroduce pe basa conclusului congresual din a. 1878 Nr. 184 şi a regulamentului provisoriu al consistoriului metropolitan §. 14, în acele părţi ale lui, cari nu stau în contraḑicere cu acel regulament provisoriu, îndată prin presidiu, ear' după revisiunea lui, în congresul naţional bisericesc va servì de normă stabilă, şi se va întroduce succesiv şi în partea lui organisătoare amesurat trebuinţelor şi a mijloacelor bugetare.

§. 157. La întroducerea noului organism al consistoriului metropolitan se va lua în vedere succesivă următoarele îndreptări:

a) referata senatului bisericesc se va putè deocamdată concrede unui asesor sau suplent consistorial bisericesc, care e tot deodată asesor salarisat la consistoriul archidiecesan, şi se poate, provisiormente dispensa cel puţin în parte de afacerile la consistoriul archidiecesan;

b) referata senatului scolariu se poate concrede provisormente secretariului consistorial metropolitan;

c) referata epitropească se poate concrede actuariului metropolitan;

d) referata consistoriului plenariu se poate concrede unuia din referenţii preamintiţi;

e) agendele protocolistului exhibitoriu se pot acumula cu agendele registraturei, şi cancelistul poate provedè şi trebile expediturei — toţi sub direcţiunea secretariului consistorial;

f) trebile de cassa metropolitană se pot concrede deocamdată cassariului şi controlorului archidiecesan, sau pe lûngă unul din acestia se poate aplica un asesor epitropesc de controlor cu o remuneraţiune modestă anuală;

g) exactorul metropolitan poate deocamdată se fie tot deodată şi exactor al fondurilor archidiecesane;

h) asemenea şi localităţile cancelariei metropolitane se vor căuta a se aşeḑa în edificiele archidiecesane, — şi recerinţele pecuniare precum şi salariele personalului se vor întocmì şi înbunătăţii numai amesurat puterilor bugetare.

§. 158. Pentru personalul deja aplicat la consistoriul metropolitan, dacă nu va avè qualificaţiunea recerută în acest regulament, se va pune un termin amesurat, până când sě şi le câştige; — ear' pe viitoriu nu se va aplica nice un oficial metropolitan fără de a avè recerinţele prescrise.

§. 159. Formulariele şi blanquetele prescrise în acest regulament le întocmesce presidiul în conţelegere cu referenţii şi cu capii oficielor ajutătoare.

§. 160. Acest regulament se poate modifica şi intregì numai din cas în cas prin congresul naţional bisericesc.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraş, în 4 Aprilie 1882 s. v. Sinodalitate! Iată un ce pentru care s'a luptat binemeritaţii bărbaţi ai bisericei noastre cu atâtea něcasuri şi pedeci, până ce şi-au ajuns scopul. — Sinodalitatea şi autonomia bisericei e câştigată, se vedem dară cum se folosesc credincioşi nostri de aceste drepturi atât de scumpe pentru biserica noastră româna gr. or.

Voesc se vorbesc de něcasurile noastre, despre sinodul nostru protopresbiteral al Făgăraşului. — În urma circularului venerabilului consistoriu archidiecesan, privitoriu la noua constituire a sinoadelor protopresbiterali, sau ţînut şi în acest protopresbiterat, putem ḑice orfan, s'a ţinut alegeri de membri la feliu de feliu de sinoade parochiale din acest protopresbiterat şi Marţi a 3 ḑi de pasci în 30 Marţie a. c. s. v. au fost conchiemaţi şi membrii noului Sinod ppresbiteral de dl. Protopresbiter Petru Popescu la 1-a şedinţă în localul scoalei noastre confesionale în Făgăraş spre verificarea membrilor şi constituire.

După obicînuita deschidere a sinogului dl. protopresbiter de cetire imparţelei cei noue a cercurilor electorale din acest protopretbiterat, şi pune la ordinea ḑilei verificaraa membrilor. —

Fiind şedinţa binişor cercetată cam de vro 25 indiviḑi, asteptam cu plăcere, că acuma vom putea lucra cu resultat, sperând că vor fi toate lucrurile în ordine, de şi trecut ne dedase a nu conta mult la aşa ceva.

Speranţa curênd au dispărut, căci ce sě veḑi... dl protopresbiter arată tot deodată şi aceea împregiurare, ca protocolul despre alegerea membrilor clericali de si a fost la d-nia sa totuşi lipsesce cu totul, nu e dênsul de vină, de oare ce nu scie ce s'a făcut cu el, căci de vreo câteva ḑile l'au căutat prin toate chârtiile — protocoalele şi unghiurile, înse în dar, căci nu se găsesce. —

Asemenea nu scie, că venita sau n'au venit din toate cercurile electorali protocoalele de alegere, căci n'a avût timp sě le censureze.... se vede însě totuşi după pipăite că tare puţine a venit, şi cumcă care a venit, se nu cugete cineva că s'ar fi substernut după prescrise, adecă sub cuverte şi sighilate, ci aşa desbrăcate cum sûnt... Apoi despre scrutiniul prescris pentru cercurile electorali constătătoare din mai multe comune, nice vorbă sě fie.

Stând lucrul astfel, s'a propus, şi sinodul a decis, ca sě se amâne şedinţa de verificare şi constituire până ce domnul protopresbiter va satisface prescriselor circulariului suscitat; şi ne va putea substerne toate actele în ordine.

După care apoi membri măchniţi s'au înprăştiat care în cătrău, věḑind că şi-au perdut timpul, şi s'au spesat în zadar, fiind de vină numai aceia în a cărora mâni debile este pusă conducerea sêrmanului nostru protopresbiterat.

Astfeliu stăm noi! şi dorim cu toţi din inima că dacă nu cei chemaţi pe acest pământ, apoi provedinţia divină sě se îndure a ne venì în ajutor sě nu mai stăm mult aşa.

*Un membru care a fost present.**)

Varietăţi.

* (*Himen.*) Dl prof. la seminariul Andreian de aici, Dr. D. P. Barcianu şi D-şoara Silvia n. Olteanu din Craiova, şi-au celebrat Duminică în 4 Aprile a. c. cununiile dlor în Craiova.

* (Postal). S'a escris concurs pentru trei posturi de servitori la oficiul de poştă în cercul Sibiului. Cauţiunea 100 fl, leafa 300 fl. pe an, 60 fl. bani de cortel şi uniformă în natură. Terminul doue septămâni.

* (Postal). S'a deschis concurs pentru trei posturi de practicanţi ofi-

ciali încercul Sibiului. Cauţiunea 300 fl., leafa anuală 600 fl. şi 100 bani de cortel, respective 300 fl. accesorii pe an.

---

*) Fiind recercaţi a publica corespondenţa aceasta pe responsabilitatea dlui trimiţetoriu, în interesul public nu i'am denegat publicarea. Nu luăm însě şi responsabilitatea despre cuprinsul corespondenţei asuprăne. Red.

* (Necrolog.) Subscrişii cu inima sfăşiată de durere aducem la cunoscinţa rudeniilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a preascumpei soţii mamă, bunică şi soră

Maria Bobeş născ. **Imbĕruş,**

carea în al 44-lea an al vieţii sale şi al 28-lea al fericitei sale căsătorii, după un morb scurt între chinuri grele 'şi au încheiat viaţa sa jelită de nemângăiata şi numĕroasa sa familiă, Sâmbătă, 3/15 Aprilie a. c. la 10 oare seara.

Remăşiţele pămêntesci ale reposatei în Domnul se vor aşeḑa spre vecînica odîchnă Marţi 6/18 Aprile a. c. la 3 oare d. m. în cimiteriul parochial gr. or. din Sibiiu suburbiul inferior.

Sibiiu, în 4/16 Aprile 1882.

Georgiu Bobes, soţ. Georgiu, Maria căsăt. Chidu, Elena căsăt. Ciorugă, Nicolau, Paraschiva, Alecsandru, Elisabeta, Octavian fii. Ioan, Eva căsăt. Vestemean fraţ. Iulian, Elisabeta, nepoţi. Georgiu Chidu, Moise Ciorugă, gineri. Maria Bobeş născ. Macelariu, noră. Nicolau Vestemian, Maria Imbĕruş, născ. Bulea, Bucur Mateiu, Ana căsăt. Mafteiu, cumnaţi.

* (Un fapt trist). Resultatele recrutărei din anul acesta în părţile Clujului fac pe „Ellenzèck“ sĕ esclame cu durere: „Noi degenerăm!“ Din cei 681 de feciori ai comitatului Cluj s'au asentat numai 79. Aceasta constată o degenerare învederată.

* (Încendiu) Dela Alpret ni se scrie că în Vinerea patimilor noaptea s'a esact încendiu înfricoşat, care a prefăcut în scrum şi cenuşe clădirile de locuinţe şi economice a şepte familii, căror nu le au rĕmas nici vestmintele, afară de ce din întêmplare au fost pe dênşi. Între cei mai tare păgubiţi este şi parochul gr. or. Vasilie Gogu, în casa cărui au ars şi pânile de pasci şi ereḑii după reposatul paroch Petru Danciu. Acestora le au ars şi mai multe dobitoace. Posiţiunea celor atinşi de nenorocirea aceasta e cea mai tristă şi ar merità ajutoriul creştinesc al deaproapelui.

* (Licitaţiune). În 24 cur. anainte de ameaḑi la 10 oare se vor esarenda prin licitaţiune în cancelaria economatului orăşenesc ierburile din parcurile oraşului.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Primatul papal.

Abstracţiune facênd dela creştinism, nici un aşeḑămênt n'a avut înriurinţe atât de puternice asupra popoarĕlor europene, ca aşeḑămêntul Primatului papal. Înriurinţa acestui aşeḑămênt au simţit-o şi o simţesc şi astăḑi şi Românii, cu deosebire din Austro-Uugaria — fără deosebire de confesiune — poate în mai mare mĕsură decât multe alte popoarĕ. Urmarea cea mai naturală este că trebue sĕ fie de un interes deosebit pentru fie care Român, ca sĕ cunoască fiinţa acestui magic aşeḑămênt, carele, prin forţele sale tăinuite şi fâţişe, de veacuri influenţează atât de puternic desvoltarea noastră naţională.

Este adevĕrat că asupra acestui aşeḑămênt s'a scris mult, foarte mult. Cred însĕ a putè susţinè cu drept cuvênt că scriitorii, cari s'au ocupat cu materia din cestiune, aproape fără escepţiune au făcut nedreptate Primatului popal. Causa este, că, scriind din punct de mânecare confesional, au fost preocupaţi.

Scriitorii *greci* descriu şi combat primatul papal în mare parte mai mult din simţemêntul invidiei. Ei, în maioritatea lor precumpănitoare, descriu şi combat Primatul popal roman cu intenţiunea reservată de a'l substituì prin un Primat grecesc în Constantinopol. Planul grecesc ni'l dau pe faţă, afară de tendenţele vedite din ainte de Fotie, apoi renumita scriitoare Ana Comnena (Alexias. ed. Paris, I. 31 D.), Nilus Doxopatrius (în Stephan. Monach, Varia sacra, Lugd. 1694, I, 240. 245) ş. a. în timpul mai nou Zampelios în scrierea sa *Ἄσματα δημοτικὰ τῆς Ἑλλάδος*, Atena 1853. — *Ruşii* nu stau în dărĕptul Grecilor. Ei combat îndreptăţirea Primatului papal din punct de vedere dogmatic dorindu-i grabnica cădere (Wladimir Guetêe, Papalitatea schismatică etc. Trad. de Iosif Eppul Dunărei de jos, Bucureşti 1881), spre a'l substituì prin cultul Ţarilor. Cât de departe a ajuns cultul ţarismului în ortodocsa Rusie se lămuresce din următoarele:

Catechismul rusesc oficial (de Philaret, Paris 1851) despre datorinţele ortodocşilor către Imperatul Ruşilor învaţă între altele:

„Întrebarea 3: Dupa învĕţătura „Religiunei ce datorinţe au supuşii „către autocratul tuturor Ruşilor? „Respuns: Adoraţiune, supunere, as„cultare, credinţă... în sfîrşit tot ce se „cuprinde în aceste două vorbe: ado„raţiune şi credinţă. Întreb. 4: Cum „trebue sĕ adorăm pe Autocratul? „Respuns: Prin toate mijloacele de cari „omul se poate folosì: prin vorbe, prin „semne, lucrări şi întreprinderi, în „sfîrşit în internul inimei noastre. „Întreb. 17: Cari sûnt motivele supra„naturale? Respuns: Înainte de toate „acestea: Autocratul este emanaţiu„nea lui Dḑeu; el este locoţii„toriul şi ministrul lui Dḑeu. „Nesupunerea faţă cu aucto„ritatea lui este o directă ne„supunere faţă cu voinţa dde„ească, din carea emanează toată „puterea.“ Şi, cumcă acest cult are în vedere partea religioasă-dogmatică ni o dovedesce atât cartea legilor „Svod,“ în care, Art. 42, Imperatul este declarat: „supremul apărătoriu şi susţinĕtoriu al dogmelor şi a întregei ordine din s. biserică“, cât şi prin următoriul fapt: În anul 1861 Episcopul din Voronedş se adresà Împĕratului Alecsandru II cu rugarea: sĕ canoniseze de Sfînt pe Episcopul Tikhon din Voronedş, mort în 13 August 1783. Alecsandru II însărcinà pe Metropolitul din Chiev cu cercetarea în causă. Acesta a constatat conservarea intactă a cadavrului şi 48 de minuni, ce s'ar fi sĕvîrşit la invocarea lui, apoi despre aceste a făcut raport la sinod. Sinodul dto 25 Maiu a înaintat Împĕratului rugarea de cuprinsul: „Maiestatea sa „*sĕ declare de Sfînt pe repausatul Tikhon,* „fostul Episcop în Voronedş, „şi *remăşiţele pămêntesci sĕ le declare de* „*moaşte sfinte;* sĕ dispună ca aceste „moaşte sĕ se transporteze în cate„drală, şi sĕ se espună la un loc po„trivit pentru închinarea credincioşi„lor; sĕ conceadă ca, până se va al„cătuì un ritual special pentru Sfîn„tul, sĕ se poată folosì în rugăciune „ritualul menit pentru Episcopi, şi „pomenirea lui sĕ se facă în 13 Au„gust; sĕ determine o serbătoare pen„tru festiva transportare a Sfîntului, „şi sĕ conceadă Sinodului ca sĕ aducă „acest eveniment la cunoscinţa po„porului“. — *Reformaţii* şi *Protestanţii* nu se pot ridica preste certele dogmatice cu biserica apuseană, din sinul căreia au eşit, şi mânecând de acì descriu şi combat Primatul papal. În sfîrşit *Apusenii,* mândri de aşeḑămêntul ce'l au, şi, nevoind a cede nimic din terenul ocupat, nu este mirare că scriu pro domo.

În noianul scrierilor ce tractează acest obiect este preste putinţă a ne lămurì asupra a două întrebări esenţiale: 1. Care este provenienţa şi temelia Primatului papal? şi 2. Ce merite sau demerite are el pentru creştinism? Căci numai fiind în chiar cu aceste întrebări îl putem apreţia cu deplină dreptate, şi de aci ne putem întocmì conduita faţa cu nisuinţele şi aspiraţiunile lui.

Aceste întrebări, cari trebue sĕ preocupe serios pe fie care Român cărturariu, scriitoriul acestor rênduri — ridicându-se peste preocupaţiunile confesionale — s'a încercat a le respunde în scrierea ce tocmai a eşit de sub presă: „*Desvoltarea Primatului papal şi influenţa lui asupra creştinătăţei*“ *)

În această scriere în partea I, supunêndu-se criticei teoriile despre provenienţa Primatului papal, şi dovedindu-se a fi false, se arată care este adevĕrata provenienţă a acestui Primat. Apoi se espune desvoltarea naturală istorică a Primatului până pe vremea lui Fotie şi influenţa lui asupra creştinismului. În partea II se tractează despre desvoltarea Primatului papal dela desbinarea bisericelor până în ḑilele noastre şi influenţa lui asupra creştinismului.

Simeon Popescu,
profesor de teologie.

---

*) Scrierea se poate procura dela autor şi librăria tipografiei archidiecesane din Sibiiu cu preţul 1 fl. 25 cr. + portul postal 5 cr.

Bursa de Viena şi Pesta
Din 20 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.75	119.85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.75	91.80
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	—.—	96.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.—	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	98.—	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	98.—	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	—.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.50	76.55
Datorie de stat în argint	77.25	77.35
Renta de aur austriacă	94.—	94.45
Sorţi de stat dela 1860	129.50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	828.—
Acţiuni de credit austr.	343.—	344.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	339.—	341.—
Sorţi unguresci cu premii	118.—	117.50
Sorţi de regularea Tisei	111.—	111.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.63
Na oleon	9.52	9.52
100 marce nemţesci	58.70	58.75
London (pe poliţa de trei luni)	120.15	120.05

Nr. 44. [52] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III.-a Murĕş-Cheţei, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu terminul până în 23 Aprile a. c. v.

Emolumentele sûnt

Stola usuată a epitrafirului.

Porţiunea canonică 22 jugĕre, arători şi fânaţ.

Casa parochială lipsesce, preotului locuinţă i se va închiria până când comuna bis. va reedifica casa propriă.

Dela 50 familii câte una litră cucuruz cu grăunţ. Şi tot dela acele 50 familii câte o ḑi de lucru cu intertenţiunea preotului.

Doritorii de a ocupa această parochie au de a şi substerne petiţiunile lor în sensul „Statutului Organic“ instruite, la subscrisul până la terminul suprapus în aceiaşi ḑi se va sĕvârşì şi alegerea.

Agârbiciu, 19 Martie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial:

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 80. [50] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III Nadaştia protopresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 31 Decemvre 1881 Nr 3400.

Emolumentele sûnt.

1. Folosirea cimiteriului, care după foaia catastrală are o estindere de 1 juger 500□° cu un venit anual de 20 fl.

2. Venitele stolari preste tot computate 100 fl.

3. Dela 68 familii câte una ḑi de lucru amĕsurat stării parochienilor: cu carul cu plugul s'au cu palmele, cari dau un venit anual în sumă de 54 fl.

4. Dela 68 familii câte două mĕsuri de cucuruz nesfărmit cari dau un venit anual în sumă de 60 fl.

Suma totală 234 fl.

Doritori de a ocupa această parochie au de a 'şi aşterne petiţiunile instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi a regulamentului congresual la subscrisul oficiu protopresbiteral până la 25 Aprilie a. c.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiului II în Secărămb la 1 Martiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial
din Nadastia.

Sabin Piso
protopresb.

Al doilea termin de licitare

al părţilor din moşiile lui Carol Morscher este următoriul:

În **26 Aprile la Buja,** în **27 Aprile la Gelceu,** în **28 Aprile la Şoala** şi în **29 Aprile la Migindale.** — Vadiu este 5% din valoare taxate. [60] 1

Nr. 497.—1882 civ. (59) 1—3

EDICT

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în causa de segregarea păşunitului din Ernea săseacă terminul se ficsează pe ḑiua de **1 Maiu 1882 la 10 oare an. am.** în comuna Ernea la casa judelui comunal; la care se citează toţi cei interesaţi.

Tribunalul reg. din Elisabetopole 13 Aprilie 1882.

(L. S.)

Géza Háptány m. p.,
jud. esmis de tribunal.

Nr. 257—1882. civ. [61] 1—3

EDICT.

Din partea judelui esmis de tribunalul r. din Dej se aduce la cunoscinţă publică, că în causa de commassarea hotarului comunei **Ghinghelag** terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare, anume pentru regularea representanţii, stabilirea preliminariului de spese s'a ficsat pe ḑiua de **26 Maiu 1882 la 9 oare an. am.** în comuna Ghinghelag.

Deci se provoacă prin aceasta toţi aceia, cari sûnt interesaţi aceasta causă de commassare sub titlul de proprietari ca se se înfăţişeze cu atât mai vêrtos la această pertractare, cu cât neînfăţişarea lor nici va putè se împedece pertractarea nici va servi drept motiv pentru un remediu legal.

Dej în 21 Ianuarie 1882.

Ladislau Hosszu m. p.,
jude reg. de trib. ca jude pertract.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 42. Sibiiu, Marți 13|25 Aprile 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Ședința IV. (8 Aprile)

(Urmare.)

Dep. Dr. N. Pop susține propunerea comisiunei. Nedumeririle și nemulțumirile, ce se aud ḑi de ḑi, deșì poate aici în centrul archidiecesei nu, dar în provincie, dovedesc lipsa unei schimbări relative la modalitatea distribuirei ajutoriului de stat. Aducênduse un normativ, după care sě se urmeze la împărțire, se vor cionta nemulțămirile și consistoriul însuși va fi scos din perplesitățile, în cari îl aduce în tot anul cestiunea de față.

Dep. I. de Preda asemenea e pentru propunerea comisiunei. Un regulament detaiat, ce e drept, ar fi cu greu a se aduce, ba nici n'ar fi cu scop. Altfel stă lucrul, când e vorba de crearea unor normative. Acestea, ca completări pentru normativele cuprinse în înaltul rescript împěrătesc, ar înlesnì observarea unei modalități, care ar mulțămì pre toți.

Dr. L. Petco nu poate sprigini propunerea comisiunei. Motivele aduse pentru propunerea aceasta pretind o schimbare a modalităței usuate pănă acum. Un espedient ar fi poate ca afară de Sibiiu, nimenea altul sě nu fie împărtășit din ajutoriul de stat, fără numai aceia, cari vor fi recomandați de sinodul protopresbiteral concernent.

Neprimindu-se propunerea dep. E. Brote pentru încheierea discusiunei în punctul acesta, se continuă.

Dep. I. Bologa încă e pentru propunerea comisiunei. Actele așternute comisiunei arată învederat, că ajutoriul de stat nu s'a împărțit conform principiilor statorite în rescriptul imperial. Ca modalitatea, după care sě se sěvêrșească împărțirea, sě fie conformă principiilor esprese în sus lăudatul rescript de o parte, ear de altă parte sě se împace toate nedumeririle din afară, recomândă facerea unui regulament.

Dep. Rațiu: Nu e pentru prima oară, că obiectul de față se află în sinodul nostru sub discusiune. Cu afacerea aceasta stă lucrul ca și cu multe alte afaceri, în privința cărora, privindu-le din depărtare, se aduc disposițiuni și concluse, dela cari creḑi cădepinde definitiva lor decidere s'au regulare, cari însě de fapt le lasă tot în acel stadiu, în care le am aflat înainte de a ne pronunța asupra lor. Nu mě mir de nemulțămirile ce se ridică față cu distribuirea ajutoriului, căci acelea zac în natura lucrului. Mě mir însě de aceia, cari cred, că normativele ori regulamentele ce s'ar aduce, ar fi în stare a pune capět nemulțămirilor. După esperiența ce am avut ocasiune a face în punctul acesta îmi permit a susținè, că ori ce regulament ce s'ar compune, fie acela cât de precis și detaiat, ar fi zadarnic și n'ar astupa gurile, cari esprimă nemulțumire, nu s'ar întêmpla aceasta, precum bine s'au accentuat din oarecare parte, nici chiar atuncea, când am fi puși în plăcuta posițiune de a vedè împărtășiți pe toți preoții din archidecesă.

Un regulament cât de detaiat tot lasă, și trebue se lase mână liberă justelor vederi ale Ven. Consistoriu, căruia trebue sě se concreadă distribuirea. Vor fi oare, întreb acum, toți mulțămiți, dacă vederile acelea nu vor fi și nu vor putè fi întru toate în conformitate cu asteptările tuturor? Dar admitem că s'ar putè se constrîngem, despre ceea ce însě în interesul causei mě îndoesc, pre consistoriu a observa strict litera unui regulament eventual, oare fire-ar delăturate atuncea nemulțămirile? și oare avem cât de mică garanție că un regulament ne-ar scoate din impasul, în care ne aflăm? Eu mě îndoesc. Dar sě ḑicem că e mai consult a se împărtășì numai acei preoți, pre cari îi va recomanda comitetul sau sinodul protopresbiteral — oare ne-am ajuns scopul ce trebue sě'l urmărim? Nu! Căci atât membrii uneia cât și aceleilalte corporațiuni s'ar recomanda reciproc unul pe altul, — căci lipsă au toți de parale, și așa tot consistoriului i-ar rěmânea a se pronunța în cele din urmă în causă — împărtășind după buna chibsuială pre unii numai din cei recomandați; și apoi nu e oare evident că și nemulțămirilor s'a lăsat teren! Sě se observe deci modalitatea usitată.

Dep. T. Gheaja susține propunerea comisiunei din motivul că chiar și după abstragerea tuturor isvoarělor de nedumeriri, modalitatea de aḑi încă tot resultă ca causă principală a nedumeririlor și nemulțămirilor, ce se aud.

Dep. D. Manole: Cestiunea în forma cum s'a presentat și s'a pus sub discusiune a consumat timp mai mult decât trebuia. Întrebarea cui și prin cine sě se împartă ajutoriul e o cestiune secundară. Ar fi de dorit sě se pună cestiunea în princip la ordinea ḑilei, dênsul trăesce în firma convicțiune că Românii ortodocși, ca fii pururea credincioși Inaltului tron și ca patrioți loiali și gata a'și jertfi, oricând ar cere trebuința, sângele și averea pentru patrie și stat, merită cu privire la numerul și starea lor materială o consideratiune mai mare la împărtașiri de cum e ajutoriul de stat. Ar fi de dorit ca representațiunea projectată într'una din sesiunile sinodali trecute se nu se peardă din vedere.

Presidiul arată că deșì până aḑi nu s'a putut face pași hotărâtori în causa aceasta din mai multe considerante — lucrul totuși nu s'a dat uitărei. La ocasiune binevenită nu va întârḑia a face și dispunecele de lipsă în privința projectărei, de care a făcut dep. D. Manole amintire. În aceea-ce privesce lucrul, așa cum se află el acum în desbatere, nu vede nici dênsul lipsa unui regulament.

Dep. P. Nemeș nu poate pǎrtini propunerea comisiunei. Un regulament ar fi fără scop chiar și în casul când s'ar constata anumit lipsa vreunui pas în cestiunea aceasta. E de ajuns ca sinodul sě-și esprime față cu consistoriul în general dorința de a face acela tot posibilul spre delăturarea nedumeririlor și nemulțămirilor ce se ivesc.

Dep. Patița sprijinesce propunerea comisiunei. Când s'ar aduce normele, după cari sě se efectuească distribuirea s'ar evita nedumeririle, căci împărtășirea s'ar face cel puțin pe basa egală. Altfel o se vedem și de acì înainte cum unii din preoții din Archidiecesă se împărtășesc în continnu ear' alții, cari poate au lipsă mai mare, nici într'un an.

Punêndu-se cestiunea la vot, se primesce propunerea comisiunei, prin care se dă consistoriului însărcinarea a elabora și a așterne spre ulterioară afacere în sesiunea viitoare un proiect de regulament referitoriu la modalitatea de împărțire a ajutorului de stat.

Referitoriu la propunerea a doua a comisiunei organisătoare, care cere ca întregirea protopresbiteratelor sě se pună cât mai curênd în lucrare pe rênd, începênd în prima linie cu întregirea protopresbiteratelor Sibiiu și Sěliște, ca a unora, în cari se simte mai tare necesitatea unei mâni conducětoare, agere, presidiul cere, a nu lega mânile consistoriului cu pretensiunea de a începe întregirea cu protopresbiteratele Sibiiu și Sěliște. Causa s'a pus deja la ordinea ḑilei în consistoriu. S'ar potè ușor întêmpla sě se ivească afară de numitele ppresbiterate necesitate și mai arḑêndă de întregire. Legând pe consistoriu a începe anumit cu cele doue protopresbiterate, acela ar fi silit a jertfì interesul cel mai amenințat, voind a lucra conform conclusului sinodal.

Dr. Petco: Lipsa e asemenea de mare în toate protopresbiteratele neîntregite. E de părere a hotărî numai în princip punerea în lucrare a întregirei ppresbiteratelor, înceapă se aceea ori cu care se va începe. Dar ca totuși sě se evite o trăgănare prea îndelungată, sě se pună un termin, *ad quem*, și anume sě se ḑică ca până în anul viitoriu 1883 sě fie toate protopresbiteratele vacante întregite.

Dep. Z. Boiu: Buba rěului îi se pare a nu se fi nimerit de comisiune. S'ar comite o greșală, dacă s'ar primì propunerea comisiunei, în care se accentuează în deosebi necesitatea numai a acestor două protopresbiterate. Sûnt altele, în cari lipsa de întregire e mult mai simțită decât în cele accentuate în propunere, bună oară, Dejul, Ilia, Zlatnele, Branul și Dobra. Aici atât interesul nostru cât și trebuințele de toate ḑilele a celor ce aparțin la acestea ppresbiterate pretind întregirea fără amânare.

Dep. D Manole: Eu am dechiarat în toate ședințele că sum franc și îmi spun opiniunile mele fără reservele ce mi le ar putè impune considerațiuni personale. Când cere onoarea și interesul bisericei sě mi dau părerea mea în o cestiune, atuncea o fac se sciu că *nu* mulțemesce persoanele, cari sûnt în joc. Cu persoanele n'am nimic, lucrul, causa me interesează. Când era vorba despre incompatibilitatea postului de profesor cu postul de protopresbiter eu am fost care a pus alternativa actualului director și profesor seminarial I. Hannia și I. Popescu a se dechiara sau pentru una sau pentru alta. Ambii au preferit a remânè profesori și a abḑice de protopresbiterate. Și acum o ḑic. A fi asesor consistorial și administrator a două tracte protopresbiterale e necuviincios. Din motivul acesta cred că a accentuat comisiunea în propunerea sa, necesitatea întregirei în prima linie a protopresbiteratelor Sibiiu și Sěliste, a căror conducere e încredințată unui asesor consistorial, care ca atare avênd lucru destul, nu-i permite nici timpul și de multe ori nici posițiunea a satisface întru toate chiemărei sale în direcțiunea aceasta. Spriginesc propunerea comisiunei.

Dep. Patița pǎrtinesce propunerea comisiunei cu aceea că pe lûngă cele doue protopresbiterate, al Sibiiului și al Sělistei sě se ia în prima linie în considerare la întregire și protopresbiteratele: Câmpeni și Ilia, cari toate sě se aducă în ordine până la finea anului 1882.

Dep. Gligorie n'are nimic contră, ar cere numai a se lua tot în prima linie în considerare și întregirea protopresbiteratului *Zarandului*. Aceasta o pretinde interesul gimnasiului nostru din Brad.

Dep. Gaetan e de părere a se încredința afacerea aceasta consistoriului, care va avè a raporta în sesiunea viitoare despre cele dispuse.

Dep. P. Cosma ca raportorul comisiunei arată că motivul ce a îndemnat pre comisiune a face propunerea de sus a fost ca se numai aibă lumea ansă a vorbì că chiar în centru se întêmplă lucruri, că se i-au două protopresb. din mânile a doi oameni și amêndoue se pun în mâna unui om și nota bene a unui asesor consistorial.

Presidiul protestează, că s'ar fi făcut aceasta din speculă. Necesitate foarte mare a îndemnat pe consistoriu sě proceadă astfel. —

Se aud voci aprobătoare și neaprobătoare din dreapta și stânga — Vorbesc mai mulți deodată.

Dep. D. Manole (în cestiune personală): Înalt Presidiu și Mărit sinod! Věd că cu toate asigurările date din parte-mi totuși sûnt învinovățit, că mě ating de persoane. Jur cu mâna pe S. evangelie că n'am avut nici o intențiune personală. Aceea însă îmi va concede-o fie care, că nime, nici chiar Escelenția sa nu poate presupune că ar fi infalibil.

Presidiul dechiară că nu a presupus infalibilitate — dar de oare-ce aduse cu sine necesitatea se purceadă astfel, n'a avut în cătrău.

Punêndu-se cestiunea la vot se primesce propunerea comisiunei.

Urmează a treia propunere a comisiunei organisătoare referitoare la înființarea unui fond de pensiune pentru preoții din archidiecesă proiectată prin un conclus adus în sesiunile sinodali trecute. Propunerea: Comisiunea recunoasce greutățile împreunate cu elaborarea unui regulament privitoriu la înființarea unui astfel de fond, cu toate acestea Consistoriul sě fie însărcinat a presenta în sesiunea viitoare un astfel de regulament.

La recomandarea presidiului sinodul primesce propunerea comisiunei.

A 4-a propunere a comisiunei organisătoare privesce representațiunea Consistoriului către dieta Ungariei în causa proiectului de lege provitoriu la întroducerea limbei maghiare în scoalele populare.

Comisiunea propune a se lua Representațiunea făcută spre plăcută sciință, căci ea mulțămesce pre deplin asteptările. Are înse a adauge, că de oare-ce s'a cam întârḑiat înaintarea representațiunei, eară jurnalistica a făcut multă larmă, în urma carei-a vor fi încă mulți și aḑi de aceia cari n'au cunoscință despre pașii făcuți și și dacă au cred cel puțin că acesti pași s'ar fi făcut numai la indemnul jurnalisticei — representațiunea sĕ se acludă la protocol. Consistoriul se vede a fi făcut pașii necesari înainte de a se ventila cestiunea în jurnalistică și interesul nostru pretinde, ca aceasta sĕ se scie.

Dep. Dr. I. Pușcariu propune a se lua simplu spre sciință.

Dr. N. Pop sprijinesce propunerea comisiunei ca sĕ nu se pară că organele noastre competente fac pașii de lipsă numai la provocarea altora.

Punêndu-se la vot se primesce propunerea comisiunei.

Urmează la ordinea ḑilei raportul aceleași comisiuni (org.) referitoriu la representațiunea consistoriului archid. făcută față cu proiectul de lege în privința întroducerei limbei maghiare în scoalele medii. Raportorul comisiunei a fost dep I. de Preda.

Consistoriul archidiecesan a făcut de timpuriu pregătirile de lipsă în afacerea aceasta. În urma hărtiei pres. dto 8 Febr. a. c. consistoriul a făcut pasul cel dintâiu făcênd cestiunea obiect de desbatere în consistoriul plenar. Într'aceea a întrat adresele dieceselor sufragane cu rugarea ca sĕ se facă de aici din centrul Metropoliei în cestiunea aceasta pașii necesari pentru întreaga și în numele întregei metropolii. Din considerarea acestei rugări s'a făcut representațiunea cunoscută. În vederea acestora comisiunea propune: Sinodul se ia spre plăcuta sciință pașii facuți în favorul și spre salvarea causei bisericesci în numele românilor de religiunea ortodocsă orientală, se declare representațiunea făcută de a sa, care sĕ se aclude la protocol. — Se primesce.

Dep. D. Manole propune ca sinodul, cu ocasiunea aceasta, sĕ-'și arete mulțămirea sa față cu capul bisericei noastre prin un „sĕ trăească“ — „Sĕ trăească“.

Raportul aceleași comisiuni pe basa unui plan presentat de senatul epitropesc al consistoriului archidiecesan referitoriu la adaptarea seminariului Andreian și ridicarea unei sale pentru ședințele corporațiunilor bisericesci. Raportor e dep. Comșa.

Încă în sinodul din anul 1880 s'a fost decis a se face cele de lipsă pentru lărgirea și adaptarea seminariului nostru. Pe basa conclusului de atuncea senatul epitropesc a presentat cu ocasiunea aceasta un plan, conform căruia ar avè sĕ se facă următoarele schimbări: sĕ se reguleze dândui-se o formă corespunḑĕtoare — frontispiciul seminariului luându-se în combinare și casa din dreapta seminariului, care asemenea e a archidiecesei. Cu ajutoriul acestei nouĕ adaptări sĕ se supraedifice preste sala de care dispunem astăḑi încă un cat lărgindu-se cu noua acuisițiune ca sala sĕ cuprindă astfel jos vre o 600 persoane, eară în galeriile din catul ântâi vre o 250 persoane. Atât în dreapta cât și în stânga seminariului sĕ se supraedifice încât sĕ se aducă edificiul seminarial într'un cuadrat proporționat. Noua adaptare ar costa vre o 55 până 56 de mii, cari însĕ s'ar putè prelimina fără a se ataca fondul seminariului de unde ar tribuì sĕ se speseze. S'ar face adecă un împrumut dela celelalte fonduri, care în restimp de 15 ani s'ar replătì comod prin amortisațiune. Comisiunea află că cestiunea încă nu e coaptă de ajuns. Chiar și în sinul ei s'au aflat mai multe păreri. Unii din membrii au primit propunerea senatului epitropesc cu aceea ca consistoriul sĕ se și apuce de lucru. Alții susțin, că cestiunea seminariului e legată strîns de cestiunea bisericei catedrale și a unei reședințe mai corespunḑĕtoare, ca cea actuală, de aceea pretind ca sĕ mai așteptăm până vom afla aici în cetate un loc, care se întrunească toate edificiile numite.

Ear alții pretind, că grădina archidiecesei din strada Scheviz, numită „gerliziană“ ar fi acomodată a se ridica în ea seminariul, ca cu timpul sĕ vină acolo și catedrala și reședință. În maioritatea sa comisiunea s'a decis pentru propunerea: planul înaintat sinodului sĕ se dea consistoriului înapoi cu aceea ca până la sesiunea viitoare sĕ-l completeze și studieze de o parte, ear de altă parte sĕ dispună în decursul anului lucrarea unui plan de edificare a Seminariului și în grădina gerlițiană sau în ceea a archiepiscopiei din strada morii, unde ar avè apoi a se aduce la timpul sèu în legătură și ridicarea bisericei catedrale și a reședinței. Planurile aceste sĕ le compareze și sĕ le aștearnă apoi pe lûngă propuneri meritorice sinodului archidiecesan în sesiunea viitoare.

Dep. D. Manole. În principiu vede fie care necesitatea unei nouĕ adaptări. Comisiunea ne-a pus numai douĕ alternative, aceasta e greșit. Adaptarea seminariului actual în modul cum s'a propus e fără scop, căci nu corespunde așteptărilor higienice. Locul pentru întroducerea cuadratului projectat e prea îngust astfel că parterul va fi întunecos și nesănĕtos. Eară ca în grădina gerlițiană sĕ se facă adaptarea e de o parte neconsult, de altă parte ar costa milioane, cari de le-am avè ne-ar pune în posițiune a putè întocmì cele de lipsă și aici în cetate. Ar fi a se studia mai bine lucrul și a se face încercarea ca sĕ nu se restrîngă locul de edificare și adaptare numai la localul actual și cel din nemijlocită apropiere, căci acela nu e de ajuns.

Dep. Cosma. Sĕ nu preocupăm cestiunea. Lăsăm sĕ se facă planul apoi se va vedè, dacă trebue milioane ori ba?

Dep. Dr. I. Borcea. Planul nu a fost pertractat în consistoriu. Deci sĕ se dea consistoriului spre studiare, care va avè a face până la sesiunea viitoare și un espensariu detaiat. Sĕ se separeze cestiunea reședinței și a bisericei catedrale de a seminariului și se ținem în vedere deocamdată numai cestiunea seminariului.

Dep. N. Cristea. Ven. Sinod nu va lua în nume de rĕu, dacă atunci, când e vorba de o causă așa momentuoasă, comisiunea organisătoare vine cu mai multe propuneri. Sûnt și eu representantele uneia din propunerile ce s'au făcut. După ce am ascultat cu atențiune lunga și ponderoasa discusiune, am vĕḑut că adaptarea seminariului care de mai multe părți s'a recunoscut că e foarte urgentă se leagă de obiecte, cari aparțin viitoriului, în deosebi de edificarea unei noue reședințe și a bisericei catedrale. Față de lipsa arḑêndă a unui seminariu în condițiuni igienice nu e nici decât bine și consult a lega cestiunile acestea una de alta. De se și ḑice că seminariul se poate face deocamdată separat ear numai locul unde se face se fie astfel ales ca la timpul sĕu sĕ poată întra acolo și eventuala reședință și biserică catedrală, totuși decidênd lucrul acesta în forma aceasta am face un pas greșit. Acum ni se pare lucrul bun și acceptabil, peste 20—30 ani, când adecă ar permite poate împregiurările sĕ ne estindem și asupra celor douĕ cestiuni din urmă, s'ar putè întêmpla ca acest loc sĕ numai convină și ca noi aḑi așadară prin conclusul nostru sĕ facem un lucru nepractic și împreunat cu spese zadarnice. Lipsa de o adaptare a Seminariului, este încă lipsă foarte mare. Casa aceasta a seminariului o avem, putem dispune și de cea din apropiere și ca se nu facem un lucru nepractic, și de a treia casă, care încă formează averea archidiecesei. Astfel am putè avè un edificiu corespunḑĕtor igienei, am putè avè lumină destulă și în curte un spațiu, în care ar putè fi o fântână în mijloc, verdeață și arbori cari se fie nu numai igienici dar și pentru ochi ceva frumos. Dacă ar fi ca la timpul sĕu sĕ apară consult ridicarea și combinarea unui astfel de edificiu în apropierea nemijlocită a bisericei catedrale și a reședinței și locul unde îl facem aḑi sĕ ne ajungă a face aceasta, edificiul ce l-am face acum nu ne-ar remânè în pagubă. N'avem scoale normale, nici gimnasiu, decum o Universitate, aici în loc. Dee Dḑeu sĕ vedem ca edificiul, ce'l proiectăm aḑi la timpul sĕu se fie localul unei universități române, provĕḑute cu toți pionerii unei adevĕrate culturi. Sĕ nu ne uităm deci la 2—3 mii! Sûnt de părere: planul ce ni s'a propus sĕ se dee consistoriului spre studiare, care completânduse sĕ-l și pună în lucrare.

Dep. P. Cosma cere încheerea desbaterei. Nu se primesce.

Dep. E. Brote espune genesa cestiunei de sub discusiune. Încă la anul 1874 s'a fost însărcinat consistoriul a face planul pentru ridicarea unei fațade la edificiul seminarial, care se poarte insigniile Marelui Andreiu Șaguna. Consistoriul a făcut la timpul seu planul, cu a cărui facere fu încredințat, însĕ sĕ făcú întraceea o nouă acuisițiune de case în apropiere. Sinodul acum a ḑis: se schimbă cestiunea, sĕ asteptăm cu îndeplinirea fatadei. Sinodul din 1879 a dat consistoriului o altă însărcinare. Acesta se facă un plan referitoriu la construirea unei sale mari de ședințe. În sesiunea din 1880 i se dedù un ursoriu în privința aceasta. Luând acum în urma ursoriului consistoriul lucrul în mână, i se păru fără cale numai clădirea unei sale arĕtându-se lipsa neîncungiurată de o adaptare în toată forma. Date statistice avênd puține în cestiunea aceasta din urmă lucrul nu l'a putut studia cum se cuvine, înaintă deci de ocamdată numai un plan încă ne studiat cum s'ar fi cuvenit. Dacă se va încredința afacerea consistoriului până la sesiunea viitoare se va așterne de sigur un plan și propunerile corespunḑĕtoare meritorice, pe basa cărora sinodul va putè luà un conclus hotărâtor.

Fără reședință și Catedrală putem fi încă, nu însĕ și fără seminar. Facerea a 3 planuri după cum o pretinde comisiunea e fără scop și împreunată cu spese zadarnice. Sĕ se concreadă afacerea consistoriului care studiând lucrul în sesiunea viitoare se vină cu propuneri meritorice.

Dep. Damian sprijinesce propunerea dep. Brote. Asemene dep. D. Manole poftind ca la facerea planului sĕ se i-a în combinare și casa a 3 din apropiere.

Rap. Comșa vrea se arete că între propunerea comisiunei și a dep. Brote nu ar fi deosebire. Și comiunea despărțesce cestiunea catedralei și a reședinței de cestiunea seminariului.

Punêndu-se la vot se primesce propunerea făcută de dep. E. Brote. Afacerea se concrede consistoriului. Acesta va căuta se amplifice planul acum numai schițat, aducênd în combinare și a 3-a casă din apropierea Seminariului, pe care apoi studiândul îl va asterne, pe lângă propuneri meritorice, sinodului în sesiunea viitoare. Cu acestea se încheie ședința de Joi la ½3 oare. Ședința următoare se anunță pe Vineri la 9 oare.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Aprile

Comisiunea delegațiunei unguresci a redus creditul cerut de guvern la suma de 21,700,000. Prelûngă această reducere comisiunea protestează contra întroducerei unei administrațiuni militare în provinciele ocupate, enunciând, că nu se va afla nici odată vre-o delegațiune ungurească, care se aprobeze un asemenea pas. Aceasta atitudine a comisiunei unguresci va face necesară votarea comună a ambelor delegațiuni.

Dieta Croației a ales membrii în deputațiunea regnicolară. Membrii aleși representă principiul, că Fiumea și cercul Fiumei împreună cu portul sûnt părți integrante a regatului treiunit.. Sûnt puține prospecte pentru o difinitivă resolvare a cestiunei fiumane.

Insurecțiunea din Crivoscia nu s'a potolit încă. Ici colea tot se mai ivesc bande de Crivosciani, cari continuă lupta cu trupele noastre, însĕ fără succes.

În Rusia se plănuesc de nou atentate contra Împeratului. În Mosсva s'a descoperit cu ocasiunea revisiunei Kremlului o mină de dinamit ascunsă într'un ambit zidit. Poliția secretă din Berlin a avisat curtea imperială din Gacina sĕ fie cu luarea aminte, căci din Geneva au sosit sciri grave despre planurile nihiliștilor. Unii vor sĕ ucidă pe Împĕratul prin otrăvirea rufelor, ear' alții prin nisce acuri otrăvite. S'a vorbit și de înădușire prin vapor de cărbuni. — Împĕratul e tare îngrigiat de viața sa — dar de întroducerea unei constituțiuni totuși nu vrea sĕ scie.

În Francia s'a încins o dispută aspră și înverșunată între Gambetiști și Antigambetiști. Gambetta se află în fața unei coalițiuni ascunse, în faptă toți se tem de Gambetta.

Pronunciamentul Sasilor din Brașov.

Alegătorii sasi din Brașov întrunindu-se pentru a 'și mărca atitudinea față cu „Schulvereinul“ din Germania a adus cu unanimitate resoluțiune, care în pasagiele sale mai remarcabile sună astfeliu:

„În statul unguresc se luptă pentru domnie din timpurile cele mai vechi doue principii de căpetenie: principiul lui Stefan cel Mare și al rebelului .Aba, spiritul statului și dreptului european și spiritul dominarei tiranice a unui neam asupra celor lalte neamuri. Aceste principii au purtat dușmănia din generațiune în generațiune ca noaptea și ḑiua, ca Baldur și Loki. — Și timpul de față stă sub domnia lor, sufere prin lupta lor. În sgomotul și luptele ce au dat statului unguresc o nouă formă, spiritul lui Aba triumfă prin Kossuth asupra celui ce susținea tradițiunile marelui Stefan, asupra lui Szechenyi, și aceasta triumfare — fu căderea națiunei maghiare; numai spiritul lui Stefan fu în stare se ridice earăși și sĕ dea o nouă viață acestei națiuni prin Deak. Barbații din 1861 și 1865/8 simțiră adunc acest lucru și declarară serbătoresce: nu supremația unui neam asupra colorlalte neamuri, ci numai egala îndreptățire națională și toleranța poate fi temelia noului edificiu.

Acest spirit a fost sancționat — deșì nu destul de clar și în tot cuprinsul sĕu — prin legile din 1868. El fu respectat câtă vreme domnì în Ungaria caracterul lui Deak; când cumpăna se plecà spre partea lui Aba, lui Kossuth, el fu scos din vaoare, falsificat, luat în bataie de joc. Astăḑi s'a perdut earăşi în Ungaria respectul pentru dreptul de esistenţă al cetĕţenilor nemaghiari. Din unitatea statului, în care pot încape toate naţionalităţile în pace şi în strînsă legătură prin mijlocul unei administraţiuni drepte binevoitoare şi oneste voesc se facă o unitate de rassă în stat, care are singurul scop de a contopì sau a stêrpì pe toţi locuitorii nemaghiari."

Nu maioritat eanaţiunei maghiare, ḑice mai departe resoluţiunea, se luptă pentru acest principiu, caută se vêneze suflete „perdute" ci numai nesce elemente dubii, cari se silesc sĕ 'şi câstige merite pentru patrie. Dar durere! nici factorii oficiali ai statutului nu au putut se resiste acestui curent, ci au adus atât faţă de scoală cât şi faţă de celelalte instituţiuni fel de fel de disposiţii, cari „nu sûnt nici decum pĕtrunse de spiritul lui Deak". Acest curent sdrobitor s'a îndreptat în prima liniă asupra cetăţenilor germani, cari au avut a suferì mult cu deosebire dela „marele" an 1870, dela reînvierea imperiului german din partea acelora, cari ḑiceau „Victoriile Franciei sûnt victoriile noastre."

Suferinţele Nemţilor din Ungaria nu puteau se remână necunoscute imperiului, „care astăḑi este recunoscut de cel mai bun prietin, de prietenul neaperat de lipsă Austro-Ungariei." Se redicară voci în Germania pentru elementul, care lega Ungaria cu Europa, se înfiinţa „reuniunea pentru spriginirea scoalelor germane" care este tot atât de puţin contrară dreptului gintilor ca şi reuniunile: Gustav Adolf şi St. Ladislau. Dar' aceste simpatii fură primite ca duşmane statului şi aceia cari au susţinut totdeauna vechia idee constitutiva de stat a marelui Stefan, cari au susţinut totdeauna adeveratul principiu de esistenţă al Ungariei, fură consideraţi de pericoloşi pentru statul unguresc. S'au aflat între Nemţii de sub soroana stului Stefan şi astfel de oameni, cari fără se înţeleagă de ce e vorba 'şi au vêndut umbra ca şi „Peter Schlemiehl" când au auḑit „că se tradează Ungaria şi au declarat, că ei nu 'şi ved periclitată naţionalitatea la care nu ţin de loc." Sasii din Ţara Bârsei nu se ţin de categoria aceasta. Ei pretind că legea de naţionalitate sĕ se respecteze, ca o normă sântă şi neatingibila a vieţei de stat: declară, că în aceasta lege şi în celelalte legi ale statului unguresc îşi basează dreptul de susţinere şi desvoltare a naţionalităţii germane şi 'l pretinde cu toată energia şi că la încercările de maghiarisare, prin cari se calcă principiul istoric şi legile positive ale statului, apoi principiele de drept şi cuviinţă în administraţiune privesc cu îngreţoşare, ear' la victimele ei cu dispreţ şi compătimire; ţin ca întrevenirea Schulverein-ului german, care se nisuesce a întinde ajutoare materiale scoalelor germane din Ungaria, este pe deplin compatibilă cu legile internaţionale şi ale patriei şi saluta aceasta nisuinţă ca motivată prin regresul scoalelor germane în Ungaria şi ca o manisfestaţiune a spiritului fraternităţii, care merită numai recunoascere şi mulţămire. În sferşit îşi esprimă speranţa, că odată prin acest chaos al intoleranţiei naţionale din Ungaria va străbate earăşi soarele înţelepciunei de stat al prudenţii şi al lealităţii, care a fundat şi a conservat până acuma Ungaria.

Demnitatea statului învĕţătoresc şi cestiunea scoalelor din archidiecesă.

Dle Redactor! Chiemarea învĕţătoriului aduce cu sine ca se dea toată atenţiunea cuvenită cestiunilor momentuoase ale presentului şi viitoriului şi apoi cu o energie cuvenită sĕ întrevină pentru interesele comilitonilor sei, fără privire la interesele proprii, căci numai aşa vom obţinè resultate frumoase pentru binele public.

Cu toate astea rare ori vedem pre fraţii colegi luànd peana în mână şi sărinduşi în ajutoriul lor propriu. Ici colea câte o corespondenţă după cum i plenesce unuia sau altuia în cap, că ar fi mai bine se alegem alţii sĕ denumim pre învăţători atât e totul, ce a transpirat mai în urmă prin foile noastre cu referinţă la învĕţătorii nostrii.

Cestiunea cea mai vitală carea o părăsesce nu va se o atingă nimenea.

Nu sciu cărei împregiurări se atribuiu eu aceasta îndolenţă? Trecutul ce e drept a lasat urme afunde în educaţiunea noastră şi palpitele temerei nea îmbrăcat în haina celui slab şi apăsat — de unde au urmat prea firesce o mulţime de prejudeţii, superstiţiuni prefaceri şi ce mai sciu eu câte defecte, a căror delăturare grabnică se recere dela ori ce om şi în prima liniă dela învĕţători.

Învĕţătoriul nostru trebuie se fie franc şi astfel descoperind lipsele nĕcasurile, neajunsurile lui şi va ajuta el în prima linie şi apoi va ajuta şi D-ḑeu. A ascunde relele, care bântuie pre învĕţatori înseamnă ale da nutremênt şi ale lăsa se prindă rădăcini puternice pe cari mai târḑiu anevoie le va delătura.

Lumea de astăḑi pretinde dela învĕţători lucruri mari şi cu drept căci influenţează asupra scoalei, şi prin ea asupra familiei, statului, bisericei!

Ce membrii va avea familia română ori cetăţeni biserica şi statul, dacă învĕţătoriul nu va corespunde însuşirilor esterne şi interne cerute dela el? Cele esterne privesc corpul şi în genere purtarea socială a lui, cele interne îl privesc pe învĕţătoriu din punct de vedere intelectual şi moral. O scoală al cărei conducătoriu nu va corespunde în parte acestor postulate prefer se o avem închisă, pentrucă sporiul făcut în ea va fi aproape egal zero. — O frecuenţă de 5—6 ani în lunile de earnă atâta e totul ce prestează un astfeliu de om, pentru de a fura lui Dḑeu timpul şi comunei bisericesci ori politice banii, ca din 40—60 de elevi 2—3 sĕ ceteească ceva unul se declameze, altul se cânte ceva la esamen, ca toamna după culesul cucuruzului; se înceapă ear de unde a lăsat la sĕmĕnat, pentru ca drepţi se fim — în cele mai multe locuri aşa se întêmplă. Este devină la starea aceasta învĕţătoriul?

Nu şi de trei ori nu! Vina o poartă organele administrative, cari nu îngrigesc de îmbunĕtăţirea salarelor învăţătoresci şi aplicarea de oameni harnici. Îmbunătăţirea salarelor ne va crea un stat stabil învĕţătoresc, ear statul quo ne va duce starea scoalelor la era ante de 1848 şi învĕţătorii vor fi şi remânè învĕţători numai până nu vor avè un alt post mai rentabil, — şi ocupaţiunea lor va fi economiă de câmp, negoţ arênḑi şi altele, cari numai spre în florirea învĕţămêntului nu vor servi.

'Mi va reflecta cineva, cumcă de unde se salarisăm pre învĕţători?

Stante pede i voiu rĕspunde: Voiesce şi vei putea". De unde salarisează comunele pe notari cu 400 fl. plus venitele, de unde pe preoţi, cari încă nu am vĕḑut pe nimenea dintre inteligenţa sătească sĕ'şi părăsască cariera din lipsă de resistenţă afară de învĕţători şi încă durere, cei mai buni — aceia cari ar fi putut face serviţii bune scoalei române, scriu ca notari ori cancelisti pela diferite dicasterii, pentrucă biserica şi organele ei i-a abandonat cu totul. O au făcut ei aceasta de sătui? ori de soartea le era de invidiat? Poftiţi esemple? Nu cred, că sciu, că mulţi dintre onoraţii lectori ai „Tel. Rom." vor putea enumĕra destule esemplare abandonate şi bătute de Dḑeu. Prosperarea înflorirea şi bunăstarea scoalelor noastre şi prin ele a poporului nostru atêrnă dela crearea unui stat stabil şi permanent învĕţătoresc, cu salare sistemisate, cari sĕ se urce până la sumă de un minimum 600 fl. v. a. după 10 ani de serviţ la scoalele capitale, eară la cele sătesci de 300 fl. v. a. un postulat dela a cărui împlinire sau neînplinire atêrnă autoriul scoalelor noastre. Învĕţătoriul are lipsă de lectură, de foi periodice, de conveniri sociale de escursiuni prin diferite ţinuturi ba chiar şi ţĕri straine, spre a putea fi la înălţimea chiemărei sale. — Oare din valoare din 80—300 fl. ḑicem 400 fl. în cele mai bune casuri poate el sĕ satisfacă acestor postulate — şi apoi mai vine la mijloc şi temerea că i se va strimba odată nasul cutărui membru de influenţă şi va fi pus ad-acta fără ca să'i sară cineva într'ajutoriu. Acestea grave momente vor aduce cu sine eşirea unuia după celalt din amarul stat al învĕţătorilor tractaţi ici colea de organe comunale întocmai ca şi păzitorii de vite sau alţi slujbaşi sătesci cu cuvinte: Eu te am ales, eu îţi plătesc, eu am sĕ te dau jos. Poftim posiţie solidă! —

Cum a fost şi cum e astăḑi e reu şi aşa nu e iertat se mai fie de aceasta ar trebuì se ne îngrigim în prima linie. Învăţătorii ambulanţi şi învăţătorii cari servesc numerând ḑilele până espiră anul ca se poată concurge la o parochie nu fac nici un serviţ scoalei române. Învăţătoriul trebue se fie stabil, membru la diferite societăţi în comună dar nu scris pe hârthie, cum sûnt membrii Reuniunilor noastre învăţătoresci membrii activi, se premeargă cu esemplu la înfiinţarea de biblioteci, Reuniuni de pompieri etc. etc. şi dacă va fi serac lipsit şi aproape proletariu numai cu ce pe dânsul nu va fi în stare sefacă nimic, vorba movent exempla trahunt la el vor fi litere moarte.

Asiguraţi pentru Dḑeu, esistinţă şi viitoriul învăţătorilor păn nu e târziu şi cestiunea aceasta nu o lăsaţi pe mâna comitetelor parochiale, în cari durere figurează de multe ori oameni cari nau vĕḑut scoala, ear' cei cari au veḑuto nui doare de ea, ci o regulaţi prin un statut ori regulament, căci la din contră reul va cresce tot spre dauna noastră.

Regulamentul s'ar putè pune în lucrare cu prima Septemvre 1882 cel puţin la scoalele capit cari după întogmirea lor actuală unele sûnt mai rele ca cele săsesci, din desele schimbări ale învĕţătorilor, din experimentările cele multe, din grămădirea de material netrebnic şi alte, cari cred, că ale amintì numai *per tangentem* ar afla pe mulţi cu musca pe căciula lor proprie.

Recomând din inimă curată aceasta cestiune serioasă bărbaţilor nostrii de scoală spre a fi pusă la ordinea ḑilei în sesiunea presentă a sinodului nostru archidiecesan, în *eventum* pertractată cât mai curênd de Veneratul senat scolar. *)

Nicolau Ivan.

Varietăţi.

* (Necrolog.) Iosefa Fogaraşiu născută Nemeşiu ca socie, nuliu Fogaraşiu şi Verginia Olaru născută Fogaraşiu, ca fii, Cristina Bogdan născută Fogaraşiu, ca soră, Iosif Olariu, ca ginere şi Ana Fogaraşiu născută Ekert ca noră, în numele lor, şi precum a nepoţilor de după fii: Iuliu şi Ana Fogaraşiu Eugeniu, Adrian, şi Iuliu Olariu, de după fraţi Sidonia şi Vergiliu Fogaraşiu şi George Bogdan precum şi a numeroşilor consângeni, aduc la cunoscinţă ştirea tristă şi dureroasă despre trecerea din viaţă la cele eterne a mult iubitului lor soţ, tată, frate socru şi unchiu *Petru Fogaraşiu*, notariu cercual a Zamului, fost deputat la congresul naţional bisericesc, dela 1862 representante în congregaţiunea comitatensă a cotului Hunedorii şi membru al Asociaţiunei Transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, întêmplată la 20/8 Apr. 1882 dim. la 3 oare, în al 53-lea an al etăţii şi al 33-lea a fericitei căsăţorii, după un morb îndelungat. Înmormântarea se va întâmpla Sâmbătă la 22/10 Aprilie 1882 la 3 oare după ameaḑi în Zam după ritul gr. or. Fiei ţĕrâna uşoară!

* (Convocare.) În sensul §-lui 18 din Statute, se convoacă prin aceasta adunarea genarală a Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud sat şi jur, pentru constituirea sa definitivă pe ḑiua de duminecă în 7 Maiu 1882 s. n. după ameaḑi la 3 oare, în locuinţa subscrisei, la care sûnt poftiţi a se presenta onorabilele membre, şi membrii ai reuniunei cât şi alţi binevoitori, şi doritori a înaintărei culturei poporului român.

Abrud în 21 April 1882.

Anna Gall.
pres. provisora

* (Proces de presă.) Sâmbătă s'a pertractat înaintea juriului din Sibiiu procesul de presă intentat de procurorul de stat de aici contra lui I. Gött din Braşov, proprietar al jurnalului „Kronstädter Zeitung," pentru un articul publicat la 28 Ianuare an. cur. în acest jurnal sub titlul „drept şi lege." Autorul articului s'a afirmat a fi însusi proprietariul jurnalului. Ca acusator a figurat la pertractare Tribus, ear ca apĕrător deputatul Braşovului Ad. Zay.

În urmă juriul a achitat pe acusat. —

* (Banchet de despărţire.) În onoarea Escelenţiei Sale, a generalului de artilerie bar Ferd. Bauer s'a ţinut Sâmbătă în sala dela „Împĕratul Romanilor" un banchet la care au luat parte un numĕr însemnat de oficeri dela toate trupele staţionate în Transilvania.

* (Restanţe de dare în comitatul Temişului.) Dările restante directe în acest comitat se urcă la considerabila sumă de 3.368.095 fl. 29 cr. Comisiunea administrativă a însărcinat pe pretori şi pre primari ca se proceadă cu energie la încassarea dărilor fiindcă timpul luîcrului a avut şi po porului i s'a dat ocasiunea de a câştiga bani.

* (Vênḑare de domenie de ale statului.) Un proect al ministeriului de finaţe, distribuit în ḑilele trecute, cuprinde toate acele bunuri de stat şi valoarea lor, cari sûnt designate a se vinde în decursul anului 1882. Venitul ce se asceaptă dela aceste vênḑări e preliminat cu 10 milioane. Printre domeniurile de vênḑare figurează mai multe complecsuri de pe teritoriul direcţiunei domeniale din Budapesta în valoare mai bine de 3 milioane pe teritoriul Timişoarei aproape 400 obiecte în preţ de 6 milioane, pe teritoriul Seghedinului mai mult de 600 imobilie, în preţ de 6 milioane; pe teritoriul Zomborului aproape 200 obiecte în preţ de 13 milioane. Afară de acestea sûnt designate a se vinde 610 diferite licenţie de cârciumărit şi regalii cu clădirile aparţinĕtoare în preţ de aproape 10 milioane.

* (Un vênĕtor de musce.) Pentru esposiţiunea de sport din Berlin se aşteaptă din America un artist puşcaş care întrece pe d. Carver şi pe d. Paine. Specialitatea sa este împuş-

carea muscelor. El împuşcă dintr'un pistol, prea delicat construit, cu boabe de muştar după musce şi le nimeresce cu o siguranţă înfalibilă atât când stau cât şi în sbor. D. Robinson, acesta e numele virtusului, a fost admirat în Cinţinati. Acolo a împuşcat de pe nasul unui domn bĕtrân, care dormea 27 musce la o distanţă de 13 paşi fără ca bĕtrênul sĕ se deştepte. La toate 27 muscele bobul de mustar le trecuse prin mijlocul capului!

---

*) Pentru Nr. trecut a sosit prea târḑiu. Red.

* (Trăsnet.) In 19 curent. s'au descărcat asupra Clujului o tempestate grea; fulgerul a lovit în casa baronului Kemény şi între altele şi în cancelaria poliţiei, unde a nimicit apăratul telegrafic aşeḑat acolo pentru designalisarea focului. În casa economului G. Horvath fulgerul a lovit pe servitoarea Kati Kis, o fată în vêrstă de 14 ani, care a murit la moment. La braţul drept şi la piciorul stâng s'au vĕḑut rane mici. Focul escat în casă fu stîns îndată.

* (Charles Darwin) celebrul scrutător al naturei a repausat la 20 Aprile n. în London în etate de 73 a.

* („Albina“ Institut de credit şi de economii.) Situaţiunea sumară din 31 Martie 1882.

Active.	Suma fl. cr.		Schimbări din starea dela 31 Decemvre 1882.
Numerar . . .	46,050.—	—	2,883.63
Monetă . . .	5,927.42	—	9,696.47
Cambii . . .	655,914.01	—	16,536.05
Cambii şi obligaţiuni dela reuniunile de credit	26,471.88	—	386.47
Împrumuturi pe hipotece . . .	509,364.42	+	63,173.09
Creditele ficse .	51,157.59	+	4,252.06
Împrumuturi pe efecte	8,033.—	+	487.—
Efectele fondului de garanţă ale scrisurilor fonciare	196,189.10	—	12,114.20
Efectele fondului de pensiuni . .	4,352.90	+	2,283.90
Efecte proprii . .	136,014.85	—	41,534.40
Realităţi . . .	75,642.88	+	21,393.45
Realităţi vêndute .	9,458.96	—	272.—
Alte active . .	151,147.57	+	8,267.22
	1.875,724.58		
Passive:			
Capital social .			
1,000 acţiuni 100,000			
2,000 acţiuni ca fond de garanţă al scrisurilor fonciare 200,000	300,000.—	—	
Fondul general de reservă . .	32,088.82	+	4,784.56
Depuneri pentru fructificare . .	913,070.32	—	97,683.89
Scrisuri fonciare în circulaţiune 467,300.—		+	66,600.—
Scrisuri fonciare eşite la sorţi . 9,400,—	476,700.—		
Fondurile de garanţă ale reuniunilor . . .	16,090.95	—	65.10
Fondurile de reservă ale reuniunilor	144.26	—	—.—
Fondul de garanţă al creditelor hipotecare . . .	654.50	—	2.60
Fond. de pensiuni al founoţionarilor	4,376.56	+	1,750.93
Alte passive şi saldo	132,299.17	—	100,125.80
	1,875,724.58		

Sibiiu, 31 Martie 1882.

Direcţiunea.

* (Tutunul e vătămător.) La cererea guvernului academia franceză de medicină 'şi-a dat avisul seu motivat despre relele efecte ale tutunului asupra fumătorilor. Prefesorul Lagneau constată în acest avis, că tutunul conţine 2.29 până la 7.96 procente nicotină, una din cele mai tari otrăvuri. Aceasta nu poate fi decât numai vĕtămătoare sănetăţei. Efectul tutunului e îndoit; prin scuipatul înghiţit asupra organelor digestive şi prin fumul aspirat asupra plămânilor. Părţile constitutive ale fumului escită organele digestive şi fumătorii mari nu se privează bucuros de acest escitant. Dar din aceasta continuă iritare se desvoltă cu timpul o atonie a intestinelor ce se manifestă prin indispoziţiuni dispeptice flatulenţa etc. Prin organele respirătorie fumul de tutun produce turburării în nervii pectorali mai ales o formă de astmă cu bătae de inimă şi câte odată crampe în piept. Efectul vătămător al tutunului nu se mărginesce numai la aceste organe, ci cuprinde întreg sistemul nervos. Urmările sûnt diferite după predisposiţia individului: unora le tremură musculatura; alţii au convulsiuni epileptice sau chiar o paralisie generală şi apoi sufer şi facultăţile intelectuale, mai ales memoria. În genere fumătorii sûnt mai indolenţi şi distraşi. Toţi oculiştii sciu, că mai toţi cari fumează prea mult sufer de ochi. Conclusiunile avisului, adoptate de academie sună astfel: 1. că este în interesul sănĕtăţei publice sĕ se facă cunoscute relele urmări ale fumatului: 2. că aceste urmări rele sûnt constatate astăḑi în mod sciinţific printr'o mulţime de fapte şi deducţiuni.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Aprilie 1882.

Viena: **36 68 17 28 11**
Timişoara: **87 85 32 45 38**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 22 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.75	119.85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	91.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	134.—	95.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.—	99.20
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane.	98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	—.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.30
Datorie de stat în argint . . .	77.25	77.25
Renta de aur austriacă	94.—	93.90
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	822.—
Acţiuni de credit austr. . . .	339.—	336.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	825.—	822.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.25	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.75	110.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.63
Na oleon.	9.52	9.52
100 marce nemţesci	58.70	58.75
London (pe poliţa de trei luni) .	120.05	120.20

Nr. 135 [64] 1—3

EDICT.

Dimitrie Dimitrie Rusu din Purcereni comitatul Braşovului a părăsit cu necredinţă mai de şease ani de ḑile pre legiuita sa soţie Susana nata Vlad Pitiş tot din Porcăreni, fără de a se sci locul unde se află şi de mai trăesce este prin aceasta cu scirea şi încuviinţat măritului consistoriu archidiecesan dto 11 Martie anul curent Nr. 3086/1881 B. citat, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta, şi decide procesul divorţial intentat asupra'i de soţia lui.

Braşov, 26 Martie 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului I al Braşovului ca for matrimonial de I-ma instanţă.

Nr. 104. [63] 1—3

EDICT

Ioan George Moroie din Mociul inferior comitatul Făgăraşului a părăsit cu necredinţă mai de trei ani de ḑile pe legiuita lui soţie Ana nată Ioan Darie tot din Mociul inferior fără de a se sci locul unde se află şi de mai trăiesce este prin aceasta citat cu scirea şi încuviinţarea măritului consistoriu archidiecesan dto 11 Martie a. c. Nr. 3811/1881 B. ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra'i de soţia lui.

Braşov, 26 Martie 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Branului, ca for matrimonial de I-ma instanţă.

Nr. 139 1882 [62] 1—3

EDICT.

Maria născută Tănase, de religiunea gr. or. din Poplaca, comitatul Sibiiului, carea cu necredinţă de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei bărbat Coman Bârza, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se provoacă ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfăţişeze înaintea subsemnului scaun ppresbiteral ca formatrimonial de prima instanţă, cari la din contra şi înabsenţia ei se va decide procesul intentat contrai de către bărbatul ei.

Sibiiu 12 Ian. 1882

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tract. Sibiiului, ca for matrimonia de I. instanţă.

Nr. 497.—1882 civ. (59) 2—3

EDICT

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în causa de segregarea păşunitului din Ernea săseacă terminul se ficsează pe ḑiua de **1 Maiu 1882 la 10 oare an. am.** în comuna Ernea la casa judelui comunal; la care se citează toţi cei interesaţi.

Tribunalul reg. din Elisabetopole 13 Aprilie 1882.

(L. S.)

Géza Háptány m. p.,
jud. esmis de tribunal.

Nr. 257—1882. civ. [61] 2—3

EDICT.

Din partea judelui esmis de tribunalul r. din Dej se aduce la cunoscinţă publică, că în causa de commassarea hotarului comunei **Ghinghelag** terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare, anume pentru regularea representanţii, stabilirea preliminariului de spese s'a ficsat pe ḑiua de **26 Maiu 1882 la 9 oare an. am.** în comuna Ghinghelag.

Deci se provoacă prin aceasta toţi aceia, cari sûnt interesaţi aceasta causă de commassare sub titlul de proprietari ca se se înfăţişeze cu atât mai vêrtos la această pertractare, cu cât neînfăţişarea lor nici va putè se împedece pertractarea nici va servi drept motiv pentru un remediu legal.

Dej în 21 Ianuarie 1882.

Ladislau Hosszu m, p.
jude reg. de trib. ca jude pertract

Pentru sesonul de vară.

Au sosit din **Viena** la subscriscrisele **pălării** din cele mai alese pentru **doamne** şi **copii;** ne rugăm pentru sucursul binevoitor al publicului. Comande din afară se efectuesc prompt.

Sibiiu 22 Aprilie 1882.

Sororile Wegmuth.
Strada Cisnădiei *Nr. 25.* Etagiul I.)
[63] 1—3

Al doilea termin de licitare

al părţilor din moşiile lui Carol Morscher este următoriul:

În **26 Aprile la Bia,** în **27 Aprile la Gelceu,** în **28 Aprile la Şoala** şi în **29 Aprile la Migindale.** — Vadiu este 5% din valoare taxate. [60] 2

Turnătoare de clopote şi de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţă pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, fer turnat şi făurit; astfeliu construite, că după ce sûnt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic şi mai adûnc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer făurit pentru clopote solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru oroloage şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pe lûngă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid şi promopt se recomandă

Antonie Novotny.
[49] 2—6 Timişoara, Fabrică.

Zambach şi Gavora,

în Budapesta strada Vaţului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, litiere, cădelniţe, pacificale, candele, policandre, ripide, chivot, Evangelie, etc.

Steaguri de societăţi şi pentru manufacturiste.
Comandele se esecutează prompt
Objectele care nu convin se schimbă. [157] 29—30

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 43. Sibiiu, Joi 15|27 Aprile 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa V. (9 Aprile)

Se cetesce şi verifică protocolul şedinţei premergătoare.

Presidiul presentează sinodului raportul fiscalului consistorial despre procesele purtate, care se dă comisiunei financiare; apoi dă desluşiri la interpelaţiunea dep. Patiţa privitoare la intregirea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci Vidra de jos şi Ponorel, în urma cărora dep. Patiţa fiind nemulţămit, îşi reservă dreptul a face la timpul seu propuneri meritorice.

Dep. T. Gheaja interpelează pe presidiu: cum vine de parochia Lancrăm vĕduvită acum de 4 ani de ḑile, încă nici aḑi, deşì s'a efectuit alegerea de preot, nu e întregită? Şi are de cuget a o întregì?

Propunerea dep. P. Nemeş privitoare la unele aditamente în regulamentul afacerilor interne ale consistoriului plenariu se transpune spre studiare comisiunei organisătoare.

Urmează la ordinea ḑilei continuarea raportului comisiunei, verificătoare. Raportorul comisiunei deput. Dr. Petcu în numele comisiunei propune verificarea dep. cler. I. Gall, ales în cercul Abrudului. — Se primesce.

Urmează raportul comisiunei organisătoare prin raportorul seu, dep. Simion Popescu.

Referitoriu la cererea profesorului din Braşov I. Popea, ales deputat sinodal, de a se dispune, ca Eforia scoalelor din Braşov sĕ nu facă greutăţi profesorilor dela aceste scoli, dacă vor fi aleşi deputaţi sinodali, întru împlinirea datorinţelor în direcţiunea aceasta, comisiunea propune a se îndrepta cel nedreptăţit la forul competent.

Dintre profesorii gimnasiului nostru mare din Braşov trei au primit mandat de deputat sinodal, între acestia şi prof. I. Popea.

Doi dintre mandatari au primit concediul cerut, la al treilea i s'a denegat, de acì cererea de sus.

Un concediu de 8 ḑile e îndreptăţită a da direcţiunea, pe un timp mai lung de 8 ḑile Eforia; concediul de 3—4 sĕptămâni îl poate acorda numai consistoriul archidiecesan. În privinţa concediului profesorilor aleşii deputaţi sinodali are a decide eforia.

Într'una din sesiunile trecute denegând eforia concediul cerut de unul din profesorii aleşi deputaţi sinodali şi venind causa la consistoriul archidiecesan, acesta s'a vĕḑut îndemnat a decide, că la doi din profesorii aleşi de deputaţi se poate da concediul cerut, căci aceştia pot fi supliniţi şi astfel învĕţămêntul nu pătimesce. Pe basa acestei decisiuni consist. venì în faţa sesiunei presente eforia şi decise a da concediul cerut numai la 2 din cei 3 mandatari.

În urma unei desbateri mai lungi se primì propunerea dep. Dr. N. Pop: ca sĕ se îndrepte causa la consistoriul archidiecesan.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei bisericesci. Raportorul, dep. P. Truţa, dă cetire raportului în general cu observarea că în sinul comisiunei s'au ivit doue păreri: una spriginită de majoritate, merge într'acolo, ca sĕ se ia raportul în desbatere specială, şi alta a minorităţii membrilor din comisiune, care află raportul consistoriului bis. manc şi că nu merită a fi supus unei desbateri speciale.

Dep. P. Nemeş propune a se amâna referada asupra raportului consist. bisericesc.

Presidiul e în contra amânărei. Dacă sûnt mancităţi în raport sĕ se spună dea-dreptul. Se pune deci la ordinea ḑilei.

Din raportul consistorial se vede, că senatul strîns bisericesc a ţinut în decursul anului 42 şedinţe resolvind 1829 acte, parte în şedinţă, parte afară de şedinţă, parte pe cale presidială.

Datele de sus se iau spre sciinţă cu aceea observare ca pe viitoriu sĕ se specifice mai de aproape: câte din actele resolvate s'au decis pe o cale şi câte pe ceealaltă cale.

Se vede mai departe din raportul numit, că multe din conspectele statistice recerute lipsesc, şi nu sûnt acluse la raport — lipsesc chiar şi acte la cari se provoacă raportul.

Dep. Trombiţaş e de părere că partea aceasta a raportului comisiunei dimpreună cu propunerea acesteia sĕ se lase afară şi organele negligente sĕ se tragă în cercetare disciplinară.

Dep. N. Olariu: Consistoriul sĕ se îndrumeze a-şi câştiga conspectele, cari lipsesc şi astfel, completându-şi raportul, sĕ'l aştearnă încă odată

Dep. Duvlea: Îndată după ce s'a aşternut raportul din cestiune comisiunei, aceasta s'a putut convinge de sûnt acluse toate actele referitoare la el ori ba? Au vĕḑut că nu sûnt acluse toate, avea datorinţă a şi le procura înainte de a ne venì cu referada. Nu era lucru mare, dacă se ducea referintele comisiunei în cancelaria archid. şi cerea sĕ i se dea unul sau altul din actele, la cari se provoacă raportul. Procedura aceasta l'ar fi pus în stare a putè venì cu o propunere meritorie, şi noi nu perdeam atât timp.

Dep. Gaetan: Aşa e! Referintele era dator a căuta actele la cari se provoacă raportul.

Dep. Z. Boiu: Eroarea nu consistă atât în actele, la cari se provoacă raportul, cari însĕ din oare-care împregiurare nu s'au aclus la acela decât în lipsa de conspectele încă neasternute de unii din administratorii protopresbiterali.

La propunerea dep. D. Comşa, de a lăsa în suspens partea aceasta a referadei până se va întregì raportul cu adaugerea actelor, cari nu s'au aclus, se trece la alt punct al referadei comisiunei.

Cause matrimoniale s'au pertractat în anul espirat 134. Comisiunea propune a se îndruma pe viitoriu consistoriul sĕ arete şi numĕrul restanţelor atât al actelor întrate în anii trecuţi, cât şi a celor întrate în decursul anului decurs.

Dep. Dr. N. Olariu: E de dorit a sci cum stăm cu causele matrimoniale peste tot, de aceea sĕ se îndrumeze consistoriul a aşterne pe viitoriu un conspect detaiat în privinţa aceasta.

Dep. Comşa: De oare ce sûnt şi cause de acele, cari deşì resolvate, totuşi rĕmân ne espedate — ar dorì ca astfel de acte resp. numĕrul lor sĕ se însemne în eventualul conspect în rubrica „neespedate.“

Dr. Borcia: Sĕ se constate mai ântâiu, că oare sûnt restanţe la consistoriu ori ba? în casul din urmă sĕ se steargă punctul acesta din propunerea comisiunei.

Dep. Damian: Vina, că sûnt o sumă de restanţe, nu se poate imputa direct consistoriului ca for de II-a instanţă. Multe din causele matrimoniale se vor trăgăna până ce ajung la consistoriu pe la forul de instanţa I-a.

E deci neapĕrat de lipsă a însărcina şi pe forul de I-a instanţă sĕ aştearnă în tot anul câte un conspect detaiat despre aceea: câte acte s'au resolvit în decursul anului, câte restanţe sûnt din anii trecuţi şi din cel încheiat, câte întrate sûnt în anul acesta şi în ce stadiu se află acelea?

Presidul: Eu mi-am însemnat cele ḑise de domnul dep. Damian şi chiar aşi dorì sĕ se întêmple aşa cum doresce densul. Voiu dispune observarea celor dorite. De altcum propunerea comisiunei ar fi bine sĕ se întregească cu aditamentul d. dep. Damian, aceasta ne-ar duce la scop.

Dep. Damian: Avem interes a sci stadiul în care se află causele noastre matrimoniale, şi a avè o controlă în acelea; conspectul ne ar chiarifica şi despre motivele şi causele de despărţirea, ce se recuiră de una şi de cealaltă parte. Se primesce propunerea comisiunei cu adausul dep. Damian.

Un alt punct al referadei arată, că drept tacse pentru causele matrimoniale a întrat 115 fl. cari s'au manipulat casei archidiecesane. Dela litiganţi seraci sau nu s'a luat nici o tacsă sau s'a pretins numai jumătate din tacsa ordinară de 15 fl. Se ia spre sciinţă.

Se ia mai departe spre sciinţă, că titulo amende şi alte canone a întrat la consistoriu suma de 165 fl.

Secţiunea teologică dela Institutul ped-teol. Andreian a fost frecuentată în decursul anului scol. 1880/81 de 67 elevi (în anul I. a fost 21, în al II 13 şi în al III 33) parte gimnasişti absoluţi, parte cu câte 6 clase gimnasiale, parte şi cu pregătire mai puţină; cesti din urmă frecuentează cursul estraordinariu, înstituit în mod provisoriu pentru unele parochii serace din Archidiecesă, cari nu dispun de mijloacele recerute de a putè crea o dotaţiune corespunḑĕtoare preotului lor. La punctul acesta comisiunea propune a se luà datele consistoriului spre sciinţă cu observarea, că pe viitoriu consistoriul sĕ pregătească conform unui conclus sinodal din 1879 un raport detaiat în privinţa pregătirei ascultătorilor de studiile teologice.

Dep. Comşa: Sĕ se însărcineze consistoriul a ţinè în evidenţă atât numerul parochiilor vacante cât şi a candidaţilor de preoţi, ca astfel sĕ se cam scie cât de mare se fie frecuenţa acestei secţiuni. Împrejurarea aceasta ne-ar scoate şi din gălăgiile, cari se pregătesc consistoriului prin suma cea mare de competenţi la una şi aceeaşi parochie.

Presidiul: Nu strică o astfel de consemnare şi ar fi consult a se face.

Dep. E. Brote: Sum în contra unei astfel de însărcinări. Sĕ ne tragem bine sama şi se studiăm mai bine pretensiunile ce le facem, ca se nu ne pomenim mai târḑiu că am decis ceva ce e provĕḑut în conclusele noastre anterioare ori că cele decise sûnt fără scop. Consistoriul trebue se scie după esamenele de cualificaţiune cari s'au făcut, câţi candidaţi de preoţie sunt? Aceasta ni-o poate şi numai comunica dar se'l însărcinăm cu pretensiuni ca cele ridicate de dep. Comşa nu ne duce la nici un scop.

Dep. Cosma: Reul, ce se arată ici colè cu ocasiunea întregirei parochiilor vacante, nu se va putè vindeca prin astfel de însărcinări. O constatare a numerului candidaţilor de preoţie va fi si foarte cu greu de esoperat. Mulţi din cei ce au absolvat teologia aḑi sûnt advocaţi, amploiaţi etc. Causa rĕului jace în împregiurarea că se primesc o mulţime de tineri cu puţine pregătiri. Aceasta sĕ se evite, şi la concurs sĕ se admită numai acei competenţi, cari au cualificaţiunea recerută.

Dep. N. Cristea: Nu sciu la moment, dacă s'au adus un conclus ori s'au vorbit numai, esistă însă pe cât sciu dispoşiţiuni, ca toţi clericii absoluţi sĕ se ţină în evidenţă. Încât pentru tinerii cu puţine pregătiri, cari se primesc în cursul estraordinar, earăşi nu poate urma consistoriul altfel decât aşa precum urmează. Sinodul a înfiinţat cursul estraordinariu; consistoriul trebue se urmeze întocma şi nu se poate abate dela conclusul sinodal în direcţiunea aceasta.

În comune, unde se „ivesc gălăgii“, consistoriul face destul, dacă escrie de douĕ ori şi de trei-ori concurs. Propunerea ce s'a făcut e deci de prisos. Dacă am sta se facem legi pentru toate amenuntele afacerilor noastre, n'am mai găta nici odată.

Dep. Patiţa: Nemulţumirile vin de acolo că se primesc din câte o comună 2—3 tineri la teologie. Sĕ nu se primească nimenea fără recomandarea protopresbiterului concernent, care va fi responsabil pentru neajunsurile ce s'ar nasce din întêmplări ca cele aduse înainte.

Se primesce propunerea comisiunei cu amendamentul dep. Comşa.

La esamenul de cualificaţiune s'a supus, parte la 25 Februarie, parte la 25 August, parte şi la alte termine cu totul 38 candidaţi. Între altele a prestat şi profesorul seminarial Simeon Popescu esamenul profesoral cu distincţiune. Se ia spre sciinţă. Tot asemenea se ia spre sciinţă şi împregiurarea că treceri religioase, dela religiunea noastră la alta şi viceversa, nu s'au întêmplat.

Peste propunerea dep. Comşa de a se însemna pe viitoriu şi numĕrul acelora cari s'au respins la esamenele de cualificaţiune, se trece la ordinea ḑilei.

Procese disciplinare au fost în curgere 10, dintre cari unele s'au decis altele se află încă sub pertractare. Se ia spre sciinţă cu aceea observare, ca consistoriul sĕ aibă pe viitoriu îndatorirea a substerne sinodului un conspect tabelar despre procesele disciplinare întrate, decise şi pendente.

Din parochiile vacante a rĕmas ne'întregite 105, din causă că comunele respective nici la provocări repetiţe n'au înbunătaţit soartea preotului. Acestea sunt parochii sĕrace cu o dotaţiune atât de mică, încât eventualul paroch ar putè subsiste acolo numai dacă ar avè şi moşia sa proprie. Comisiunea propune:

Întregirea efectuită sĕ se ia spre sciinţă, ear relativ la cele 105 comune neîntregite consistoriul sĕ ia toate mĕsurile de lipsă pentru întregirea lor, avênd a raporta sinodului procsim despre cele dispuse.

Dep. E. Brote: Nu vĕd lipsa unei însărcinări, căci chiar raportul ne arată că consistoriul a dispus cele de lipsă.

Presidiul — A ḑice numai simplu se ia spre sciinţă nu e de ajuns, căci precum se vede e vorba despre un numĕr considerabil de comune, în cari pe basa dispoşiţiunilor esistente nu s'a putut ajunge nici un resultat.

Dep. Cosma: Nu e de ajuns a ḑice numai „sĕ se ia toate mĕsurile necesari" ci trebue spus anumit, ce mĕsuri sĕ se ia spre delăturarea reului. Parochiilor cari nu vor se înbunătăţească starea preotului sĕ se detragă dreptul de alegere, trimiţêndu-le un administrator provisoric. Vacante nu le poţi lăsa, căci îţi fac turburări şi necasuri.

Dep. Vas. Roşescu: Ceea ce propune d. dep. Cosma ar fi în contra regulamentului. În înţelesul acestuia o comună bis. se poate afilia, dreptul de alegere însĕ nu i se poate detrage. Sĕ se încerce o îmbunătăţire a sorţii preoţilor în astfel de comune din fondurile noastre archidiecesane.

Dep. Dr. N. Pop: Nu mĕ învoiesc cu propunerea d. dep. Cosma, ca în unele comune din cause că s'au ivit certe şi neînţelegeri, sĕ se pună administratori, căci prin astfel de mĕsuri am crea casuri de precedenţă şi am lăsa uşă deschisă la abusuri şi acolo unde aḑi nu sûnt.

Presidiul: Dacă s'ar face administratori chirotoniţi, după ce ar urma întregirea definitivă s'ar putè întêmpla se remână pe stradă.

Dep. Crainic: Chiar în comune, unde preoţii au proprietate, se fac cele mai multe abusuri. Multe abusuri s'ar curma ţinênduse în evidenţă cualificaţiunea preoţilor.

Se primesce propunerea comisiunei şi cu aceasta se închee şedinţa a V. anunţânduse cea procsimă pe Sâmbătă în 10 Aprilie la 9 oare.

Publicăm din cele ce s'au petrecut de Dumineca încoace în sinodul archidiecesan, pentru importanţa lor afară de şirul raportului trei acte despre care vom vorbì în rapoarte la rêndul seu: o interpelaţiune, un rĕspuns şi o propunere. Interpelaţiunea a făcut-o Diamandi Manole în şedinţa de Duminecă, respunsul s'a dat în ḑiua următoare şi propunerea s'a făcut Mercuri.

Interpelaţiune.

1. Are Escelenţia Sa cunoscinţă că în Nrii. 294. 303. 332. şi 346 ai ḑiarului „Pester Lloyd" din 1881 au apărut un şir de corespondenţe, datate din Sibiiu, în cari se ţintesce a resturna constituţiunea bisericei noastre basate pe legi sancionate, şi se provoacă guvernul: se ia aspră ingerenţă în aceasta biserică, sĕ nimicească autonomia ei şi se o reducă la absolutismul ierarchic; — în cari corespondenţe: se suspicionează biserica noastră şi organele ei de *crimen laesae Majestatis* susţinênd că: „de oare ce guvernul „nu inspecţionează din destul biserica „prin comisari, organele ei, sub masca „autonomiei, pot urmărì interese inimice statului; de unde „urmează că corporaţiunile aceste de sus până jos fac tot „mai multe escesuri, ear singuraticele organe comit astfel de „abusuri în oficiu, încât ar fi pĕcat ale mai retăcè" — în cari corespondenţe se ḑice mai departe că: „afacerile bisericesci stagnează pentru necapacitatea şi trândăvia funcţionarilor, şi că însuşi „Archiepul şi Metropolitul, întrebat fiind ar fi mărturisit, că „rĕul provine de acolo că nici „un funcţionar consistorial nu „are capacitatea recerută şi „cunoscinţa limbei maghiare, „prescrisă de Statutul organic, „din care causă Archieppul şi Metropolitul ar fi împedecat în lucrările sale" — în cari corespondenţe mai departe: organismul bisericei noastre se numesce „putred" şi „nesĕnătos" şi cu privire la proiectul elaborat de Aepp. şi Metropolitul nostru înfiinţarea celor două Episcopii, se susţine că: „tocmai aceia, cari au dat lui Şaguna epitetul de „Marele Andreiu" cu scop ca se facă pe următoriul lui cât mai „mic", au fost contrarii cei mai aprigi ai proiectului, şi aceştia, adecă Archidiecesanii cari sûnt conduşi de spirit separatistic, cari ţintesc a-şi crea o stare escepţională neatêrnată de Archiepiscop şi influenţa statului şi a avè mână liberă în Archidiecesa Transilvană — au propus ridicarea Vicariului la rang de Archiereu, din causă că s'a ales de Archiepiscop Miron Romanul sub influenţa guvernului";" — în cari corespondenţe în fine se afirmă că: „şi ceilalţi Episcopi din Arad şi Caransebeş nu simt şi nu lucrează decât în consonanţă cu Archidiecesanii" — şi că „toţi au tendenţe egoistice, nutresc visuri efemere, fac intrigi etc. etc?"

2. Dacă Escelenţia Sa are cunoscinţă despre aceste atacuri asupra bisericei noastre şi suspiţionări a organelor şi funcţionarilor ei: ce paşi a întreprins în calitatea Sa de cap al bisericei spre a se desminţì acele neadevĕruri?

3. Dacă astfel de paşi nu s'au întreprins:

a) nu cumva consimte, Escelenţia Sa cu acele corespondenţe?

b) şi dacă consimte adevĕrat este că corporaţiunile noastre bisericesci de sus până jos fac escesuri şi că singuraticele organe comit abusuri în oficiu?

c) adevĕrat este, că nici un funcţionar dela Consistoriul nostru nu are capacitatea recerută, şi că aceasta fi mărturisito însuşi Escelenţia Sa?

d) este convingerea Escelenţiei Sale că organismul bisericei noastre ar fi putred şi nesĕnătos? şi dacă „da" pe ce se basează aceea convingere?

c) nu cumva se simte şi Esc. Sa instigat a crede sau a presupune că: Archidiecesanii ar ţintì a 'şi crea o stare escepţională neatârnată de archiepiscop şi de influinţa statului şi că acestia impreună cu Episcopii sufragani, ar nutrì visuri efemere şi dacă s'ar simţi motivat la aceasta cari ar fi motivele Escelenţiei Sale?

11 Aprile 1882.

Diamandi Manole m. p.,
deputat sinodal.

Respuns

la interpelaţiunea dlui deputat sinodal Diamandi Manole.

La pt. 1. — În general am cunoscinţă despre articolii ḑiarului „Pester Lloyd" provocaţi de interpelantele; în special însĕ nu cred că estrasul din acei articoli, cuprins în interpelaţiune, ar fi întru toate esact, pentrucă eu nu'mi aduc aminte, sĕ se fi suspicionat biserica noastră în acei articoli de *crimen laesae Majestatis*, cum ḑice interpelantele, nici sĕ se fi afirmat, că cunoscinţa limbei maghiare pentru — funcţionarii nostri consistoriali ar fi prescrisă în Statutul organic.

La pt. 2. — Din întreg cuprinsul articolilor din cestiune am aflat ridicându-se pe de asupra intenţiunea autorului lor de a provoca ingerinţa regimului în afacerile noastre interne bisericesci, ceea ce pre mine m'a indignat foarte, sciind, că dacă şi sûnt unele defecte în vieaţa organismului nostru bisericesc, acele se pot îndrepta în sinul bisericei, fără ori ce ingerinţă din afară, care ar deroga autonomiei noastre bisericesci. Am şi fost resolut la dorinţa consistoriului archidiecesan a rectifica în acelaşi ḑiariu recensiunile din atinşii articoli; însĕ în privinţa stilisării nu m'am putut înţelege la timpul sĕu cu o anumită comisiune consistorială; ear mai apoi au întrevenit unele lucrări de mare importanţă şi urgenţă pentru archidiecesă, precum esecutarea arondărei protopresbiteratelor, reconstituirea corporaţiunilor inferioare bisericesci pe un period nou, studiarea proiectului de lege pentru scoalele medii, şi altele cari mi-a ocupat toată atenţiunea şi tot timpul, aşa încât n'am mai putut revenì la atinşii articoli de ḑiare într'un timp, în care încă nu ar fi fost târḑiu ai rectifica.

La pt. 3. *a)* — Vederile mele în objectul articolilor din cestiune în liniamentele generali le-am comunicat la timpul sĕu comisiunei consistoriali şi chiar din comunicarea lor a urmat, că în comisiunea consistorială nu aveam o basă de conţelegere asupra stilisării unui act de rectificare. Sûnt în provocaţii articoli unele asertiuni, în a cărora analisare eu în interesul păcii şi a consolidărei noastre bisericesci de astădată nu voesc sĕ întru, şi tot din acest motiv încă nu aflu sosit timpul pentru a descoperì esperinţele, ce le am despre întregul nostru organism bisericesc; a putut însĕ afla ori şi cine din toate dechiaraţiunile mele ocasionali şi din tot tactul urmat de mine: că eu chiar cu multă abnegaţiune m'am silit totdeauna, ca instituţiunile noastre bisericesci basate în statutul organic, sĕ se întrupeze în biserică, şi sĕ producă resultate salutarii.

La pt. 3. *b)* — N'am esperiat, nici nu mi s'a făcut vre-o arătare sau măcar indigitare: că corporaţiunile noastre bisericesci de sus până jos ar face escesuri şi că singuraticele organe ar comite abusuri în oficiu. De ar fi fost numai astfel de insinuări obiectul articulilor din cestiune, rectificarea ar fi putut urma în curênd; dar într'o legătură cu alte aserţiuni din acei articoli a remas şi această parte fără rectificare.

La pt. 3. *c)* — Nu voesc a mĕ pronunţa asupra capacităţii funcţionarilor nostri consistoriali mai ales în momentul când pertractăm aici în Sinod rapoartele anuali ale consistoriului archidiecesan, care ele înseşi sûnt dovadă despre capacitatea funcţionarilor consistoriali; observ însĕ: că în cestiunea aceasta, când va fi la timp mĕ voiu pronunţa, nu pentru a da seamă nimĕnui despre acea ce eu nu am afirmat. Ori ce critică ar face cine-va instituţiunilor noastre bisericesci în modul cel mai eclatant se poate combate ea şi se poate resturna prin fapte şi resultate în viaţa noastră bisericească, dacă este putred sau din contră vigoros organismul bisericei noastre creat prin Statutul organic, se va vedè din resultate. Discordia dintre noi ar fi vermele cel mai periculos, care roade pomul vieţii noastre bisericesci, — chiar la rădĕcină şi l'ar face sĕ putreḑească. Se ne ferim de discordiă!

Este cu totul treaba consciinţei mele şi a oficiului meu archipăstoresc: cum cunosc eu pre archidiecesanii mei, ce-mi convine şi ce nu din direcţiunile ce le urmează ei. Când voiu avè motive şi va fi la timp voiu face us de esperinţele mele şi cu această parte, dar numai la locul competent. Până atunci sĕ conlucrăm cu toţii la acea: ca în sinul bisericei şi între organele ei sĕ se conserve pacea, care este una din primele condiţiuni ale prosperării!

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Propunere.

Din respunsul Escel. Sale se constată:

1. Că Escelenţia Sa are cunoscinţă despre articolii ḑiarului „Pest. Llyd" provocaţi de mine în interpelaţiunea mea din 11 ale curentei şi că din întreg cuprinsul articulilor Escel. Sa a aflat ridicându-se pe deasupra intenţiunea autorului lor de a provoca ingerinţa regimului în afacerile noastre bisericesci, ceea ce pe Escel Ta te-a indignat.

2 că Esc. Sa a fost şi resolut la dorinţa consistoriului archidiecesan a rectifica recensiunile din atinşii articoli, înse parte diferinţele de păreri între Esc. Ta şi între o anumită comisiune consistorială, parte lipsa de timp a împedecat acea rectificare.

3. că deşi Esc. Ta ai comunicat comisiunei consistoriale vederile Esc. Tale asupra unor aserţiuni din articulii provocaţi, totuşi nu afli sosit timpul în interesul păcii şi a consolidării noastre bisericesci pentru a descoperì esperienţele ce le ai Esc. Ta despre întreg organismul nostru bisericesc; nici asupra capabilităţii funcţionarilor consistoriali nu afli timpul sosit pentru a supune observările Esc. Tale apreciărei organelor competente; nici asupra stărei sănĕtăţii organismului bisericei, dacă este putred sau vigoros, Esc. Ta nu afli bine a Te pronunţa în mod positiv, accentuând că discordia ar fi inimicul cel mai mare al organismului nostru bisericesc, în fine declari a nu avè motive nici a fi la timp a face us de esperienţele despre direcţiunile ce urmează archidiecesanii, apostrofându-ne ca toţi sĕ lucrăm la aceea ca în sinul bisericei şi între organele ei sĕ se conserve pacea, care este una din primele condiţiuni ale prosperărei.

Avênd în vedere, că sinodul archidiecesan trebue se nisuiască cu toate mijloacele legale la consolidarea bisericei noastre şi la o regulată funcţionare a organismului bisericesc;

Avênd în vedere că sinodul arch. numai atunci va fi pus în posiţiune a urmărì cu succes aceste scopuri, dacă va avè cunoscinţă despre toţi factorii şi despre toate împrejurările cari impedecă consolidarea bisericei şi regulata funcţionare a organismului bisericesc; avênd în vedere că Esc. Sa în respunsul din cestiune află de bine a nu comunica sinodului arch. nici vederile sale despre unele cestiuni bisericesci foarte însĕmnate, nici esperienţele sale despre întreg organismul bisericei, nici observările sale despre capabilitatea funcţionarilor consistoriali, nici părerile sale despre direcţiunea archidiecesană:

am onoarea a face următoriul proiect de conclus:

Chiar în interesul păcei şi a consolidărei bisericesci, şi ca sĕ dispară ori ce discordie din sinul bisericei — sinodul arch. îşi esprimă dorinţa ca:

Esc. Sa sĕ'şi descopere cu cea mai mare francheţă toate vederile, părerile, observările şi esperienţele Sale despre toate afacerile bisericei noastre şi cu deosebire despre cele din cestiune, căci sinodul numai astfel va fi pus în posiţiune a cunoasce şi a delătura eventualele pedeci ce s'ar opune regulatei funcţionări a organismului bisericesc, şi ar putè stêrpì din rădĕcină rĕul, care ar putè periclita prosperarea bisericei noastre.

14 Aprilie 1882.

Diamandi Manole m. p.,

Revista politică.

Sibiiu, în 14 Aprile

Delegaţiunea ungurească a primit în şedinţă plenară propunerea comisiunei de patru de a sterge din creditul cerut de guvern 2,700,000 fl. şi această hotărîre a delegaţiunei ungurescì s'a comunicat delegaţiunei austriace prin un nunţiu. S'au ţinut mai multe şedinţe asupra acestor nunţiuri, fără de a se obţinè vre un resultat. Deci cestiunea creditului se va supune unei votări comune. Mai multe foi din Viena spun că în cele din urmă se va primì propunerea comisiunei din delegaţiunea ungurească, fiindcă mai mulţi delegaţi austriaci din partida liberală sûnt gata a sprigini propunerea de a se sterge suma, de care e vorba.

Comisiunea europeană a Dunărei, după informaţiunile V. Covurluiului, 'şi va deschide sesiunea sa ordinară în ḑiua de 10 Maiu stil nou, la Galaţi.

Prigonirile Jidovilor din Russia au luat nisce proporţiuni ne mai pomenite. Din sudul Russiei Jidovii au început sĕ emigreze în masse. În Berlin s'a întrunit o conferenţă de representanţi de ai „Alianţei Israelite“, pentru a venì prigoniţilor într'ajutor. O icoană despre aceste goane ni se înfăţişează prin următoarele sciri din Cracovia:

„Israeliţii sosiţi aici din Kiew povestesc despre persecuţiile revoltătoare contra ovreilor în Rusia de sud. S'a întèmplat că şi leuze au fost tirite din paturi şi aruncate în uliţă; multe au murit dintrênsele. Cetele jefuitoare strigau: „moarte ovreilor!“ şi mergênd din sat în sat indemnau la jaf susţiind că au primit voe din Petersburg. Autorităţile comunale nu fac nimic şi buletinele lor despre intervenirea energică a oştirei sûnt un neadevĕr, cele mai de multe ori. Se susţine, că comandanţii militari ar fi declarat că nu pot face nimic fără o imputernicire din Petersburg. Turburările continuă. — Direcţia liniilor ferate ruse de sud s'a silit a face sĕ se retragă ordinul pentru espulsiunea ovreilor din serviciu, dar fără folos; ovreii caută sĕ părăsească Kievul cel mult într'un an de ḑile.

Din Berlin se anunţă tot în privinţa ovreilor: „Întrunirea anunţată a notabilităţilor locale pentru înlesnirea emigrărei ovreilor din Rusia s'a ţinut în ospelul comunal. Preşedintele, consilierul Lesse, a comunicat, că deja se află în Brody un membru al alianţei israelite pentru primirea şi ajutorarea fugarilor. Deputatul Bunsen a lăudat procederea comitetului şi a ḑis: Nu putem protesta în public ca în Anglia, căci pururea ne am ruşina de anul 1881. Ruşii poate sunt mai rei, dar noi am început. Deputatul Lasker a declarat că maltratarea ovreilor ruşi trebue sĕ se fi iniţiat în mod oficios, căci tocmai în ţinuturile persecuţiilor locuitorii sûnt blânḑi. Forkenbek a închis adunarea invitând pe toţi sĕ contribue. S'au subscris sume considerabile.

Viaţa ţarului se află în mare pericul: nihiliştii lucră ca sobolii într'ascuns pentru a îndupleca prin ameninţări şi violenţe pe Imperatul Rusiei sĕ dea constituţiune. Foile din Berlin se ocupă mereu cu descoperirea planurilor infernale ce le născocesc inventioşii nihilisti.

„Berliner Tagblatt“ citează sgomotele de prin cercurile din Petersburg. În ḑilele Pascilor Ţarul a găsit pe masa de lucru, în Gacina, o epistolă a comitetului nihilist, în care i se mulţămesce pentru graciarea celor nouĕ nihilişti, apoi desvoaltă adevĕratul motiv al epistolei: nexplicabila şi periculoasa întârḑiere a Ţarului de a da libertăţile cerute. În epistolă se ḑice: „Comitetul executiv află, că încoronarea, ce era fixată pentru August are sĕ fie amânată din causa nihiliştilor. Însĕ comitetul care la urcarea pe tron a Ţarului a pus un termin până la întroducerea reformelor, prelungesce terminul până la incoronarea din August. Până atunci Ţarul poate fi sigur contra oricărui atentat. Dacă înse încoronarea nu va aduce libertăţile cerute, atunci Ţarul e condamnat sĕ moară.“

Aceasta e decisiunea comitetului, de esecutarea căreia nu'l poate scăpa nimic, continuă a spune epistola. Drept probă, că nu sûnt vorbe goale, s'au indicat lucruri din camerile de dormit şi de lucru, unde sûnt boambele explosive, neîncărcate, căci au sĕ arate acum numai puterea comitetului. Aceste lucruri s'au cercetat imediat şi se susţine că s'au găsit într'adevĕr între cărţi doue maşine infernale.

În Irlandia nu mai încetă omorurile agrarie. În ḑilele trecute s'au aflat aruncat în drumul ţerei cadavrul unui esecutor, cu capul sdrobit de tot. Acest esecutor al lordului Leconfield înmanuase mai multor arendaşi mandate de esmisiune. Toţi cer mĕsuri energice contra crimelor agrare.

Situaţiunea în Egypte foarte posomorită; chedivul nu are nici o autoritate. Poarta otomană cere prin representanţii sei dela puterile europene destituirea chedivului şi înlocuirea lui cu un prinţ care sĕ fie în stare a restabilì ordinea şi autoritatea. — În Tripolis se pregătesce o cruciadă contra francezilor.

Declararea Sasilor din Sibiiu

votată cu unanimitate în adunarea electorală dela 16 Aprilie.

Provocaţi fiind prin atacurile asupra fidelităţii noastre către stat, ce se repet în foi şi în adunări publice tot mai des şi cu mare vehemenţă, şi sûnt echoul acelor neauḑite atacuri, la care naţionalitatea săsească a fost espusă de curênd în dietă, alegătorii dietali germani dela Sibiiu fac front în contra lor, pentrucă la toate celelalte imputări, ce le face nesciinţa sau inimiciţa naţionalităţii lor, sĕ nu adaugă încă şi imputarea lasităţii.

Într'un stat monarchic fidelitatea către stat se manifestă, credem noi, în douĕ direcţiuni principale: în fidelitatea către domnitoriul legitim şi casa lui, şi în respectul către legi. Ungaria şi Transilvania au avut din vechime constituţiuni monarchice. Fidelitatea Sasilor către domnitoriul legitim şi casa lui este un capitul în istoria lor, la care pot privì cu mândrie. Respectul către lege este într'un stat monarchic totdeauna şi o espresiune a fidelităţii către Principe, fără a cărui voinţă nu se poate crea nici o lege. Acest respect însĕ, nu eschide nici convicţiunea, că o lege anumită este stricăcioasă binelui statului, nici nisuinţa leală de a o schimba şi în toate statele constituţionale se împart cetăţenii în douĕ mari tabere, dintre cari una este mai iute gata pentru schimbări decât cealaltă.

Naţiunea săsească în Transilvania avea mai mult a pierde, decât a câsciga din aceste schimbări în vieaţa statului, pentrucă totdeauna o parte a poporaţiunei a nesuit a face pe cealaltă de instrument al domnirei sale. Simţul naţional desvoltat de sute de ani pentru Sasi, cari la chiemarea regilor Unguri au venit şi au prefăcut prin munca lor o pustietate într'o ţeară cultivată, pe care a apĕrat-o pentru sine şi pentru coroană în contra multor inimici, era un lucru tocmai aşa de natural, ca şi la Secui, cari păzeau fruntăria rĕsăriteană a ţĕrei, precum o păzeau Sasii pe cea din sud şi nord. Spre a nu lăsa, ca deosebirea de rase se aducă stricăciune statului, dreptul de stat ardelean a fost întemeiat până la 1838 pe egala îndreptăţire a celor trei naţiuni privilegiate (nobilii Unguri, Secuii şi Sasii) la 1863 însĕ, ascultând cerinţele timpului, a cedat locul egalei îndreptăţiri a celor trei naţionalităţi principale ale ţĕrii: Maghiari Sasi şi Români.

Patru ani mai târḑiu le a succes Maghiarilor în unire cu conaţionalii lor din Ungaria, favorisaţi de evenimentele anului 1866, de a dobêndì dela coroană aşa numitul pact dualist şi tot odată şi uniunea mai strînsă a Ardealului cu Ungaria. Resistenţa atât a Sasilor cât şi a Românilor în contra acestei uniuni aparţine istoriei; actele dietale dela Cluj şi dela Pesta conţin documentele asupra motivelor acestei resistenţe şi tot odată asigurările, cari s'au făcut din ambele părţi (Coroana şi Maghiari) naţionalităţilor nemaghiare şi în privinţa asigurării esistenţei lor naţionale în ţerile acum unite. Când regele a invitat şi pe Sasi prin rescriptul dela 25 Decemvre 1865, de a trimite representanţii lor la dieta de încoronare, nu făcù aceasta fără a reînprospeta acele asigurări şi discursul tronului dela 14 Decemvre 1865 a provocat corpurile legiuitoare ungare, a împlinì parola dată.

Nimenea nu poate se nege, că Articulii de lege XLIII şi XLIV din 1868 — acela tractând „despre regularea detailată a uniunei Ungariei cu Ardealul“, acesta „despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor — avea se fie împlinirea acestor asigurări ce s'au dat naţionalităţilor nemaghiare ale Ungariei de către coroana şi staturile ţĕrei şi de către conducĕtorii cei mai de frunte ai Maghiarilor. Dar nici aceea nu o poate nega nimenea, că din toate disposiţiunile acestor douĕ legi fundamentale de stat, cari au putut se servească Sasilor măcar în cât-va spre liniştire în privinţa propriei naţionalităţi, nu a remas de atunci vre-una care se nu fi fost sau resturnată prin legi aduse mai târḑiu sau periclitată prin proiecte de lege.

Decând regele a jurat pe noua constituţiune a Ungariei, de care se ţine acum după dreptul public şi Ardealul şi în presenţa deputaţilor ei Sasii au stat în oposiţiune leală faţă de mai multe proiecte de lege dar n'au întreprins nici în întru, nici în afară nimic, ce ar putè se treacă de ostil statului sau constituţiei, s'au de o aţiţare a statelor străine în contra propriului stat s'au a domnitoriului şi ce ar putè fi privit prin urmare ca o infidelitate.

Dacă guvernul sau corpurile legiuitoare ale patriei ar fi remas faţă de naţionalităţile nemaghiare fidele acelui spirit, ce'l esprimă actele dela 1867 şi 1868, spiritului lui Francisc Deak, care încă la 1872 şi-a precisat programa sa în dietă în cuvintele neuitate: „dacă voim se câscigăm naţionalităţile nemaghiare, nu trebue se voim a le maghiarisa, ci trebue se le facem plăcute giurstările din Ungaria“: — atunci chiar şi aceea oposiţiune care nu zace în natura naţionalităţii săsesci, nu s'ar fi manifestat de loc sau mai puţin aspru, şi conaţionalii nostri din afară ar fi avut mai puţin causa, de a se îngrigì, că în Ungaria şi în Ardeal, în contra literei legilor fundamentale ce îi scuteau, Germanii prin administraţiunea şi societatea maghiară şi prin cererea necontenită a amendurora, ca maioritatea parlamentului se „coreagă“ acele legi, au fost împinşi întro posiţiune care nu lea mai lăsat altă alegere, decât sau a se maghiarisa pe deplin până şi schimbânduşi numele de familie, venerat de ori ce om de onoare, sau a încărca asupra'şi nenumĕrate suspiţionări ale simţului lor patriotic, ceea ce nu poate se'i fie indiferent nimenui şi nu putea se împace pe nimenea cu starea actuală.

Esperinţiele acele n'au trebuit oare se destepte în conaţionali un simţ amar şi sĕ'i facă se întrebe, de ce se întêmplă aceste neajunse Germanilor atât în Austria cât şi în Ungaria tocmai într'un moment, când amiciţia austro-germană a luat în faţa lumei un caracter intim ca nici odată asigurând pacea Europei?

De ḑece ani luptăm noi Sasii, în Ardeal cu perseveranţă, dar leal, numai şi numai pentru esecutarea legilor în spiritul în care au fost aduse contra acelora, cari le-au adus şi le-au creḑut de lipsa pentru binele tuturor ceteţenilor patriei, pe când acuma nu sciu cum se le modifice mai curênd. Aceasta credinţă către lege ni se impută ca o inimiciţiă contra statului, ca şi când amiciţia către stat ar consta numai din schimbarea continuă a legilor după curentul momentan ce se manifestă în viaţa popoarelor şi a partidelor!

Abia a fost asigurat legea de uniune dela 1868 în § 10 şi 11 condiţiunile esistenţei politice şi pe viitor a naţionalităţii săsesci în Ardeal, când eată, că a şi venit legea comunală şi municipală şi cea ce se ţinea de amândoue (Art. de lege XII. şi XXXIII. din 1876) şi a cassat acea esistenţă politică până la cele din urmă remăşiţe miserabile. Aceea'şi lege de uniune §. 14, abia a fost îngrădit cu noue garanţii autonomia bisericelor ardelene când deja s'a început asaltul asupra lor, care 'şi serba primele victorii în art. de lege XXVIII. din 1876 asupra autorităţilor scoalelor poporale şi în art. de lege XVIII din 1879 asupra instrucţiunei limbei maghiare în scoalele poporale şi stăruesce de mulţi ani pe lûngă fie-care ministeriu ca se serbeze noue victorii cu proiectul de lege pentru scoalele medie.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Caransebeş, 10 Aprile 1882. (Sinodul eparchial din Caransebeş) Aruncând o privire asupra sinodului diecesii Caransebeşului din anul acesta fiind drepţi în judecată trebue sĕ constatăm o presiune ne mai pomenită atât la alegeri, cât şi sub durata sinodului din partea unei prea cuvioase persoane aspirătoare poate la conducerea diecesii. Rĕul, care în anul trecut se părea a începe a se dalătura în anul acesta şi-a arătat de nou faţa şi cu consciinţă împăcată pot ḑice în nisce vesminte şi mai posomorîte. Minoritatea de odinioară ajunsă astăḑi la putere nu mai are înaintea ochilor nici o consideraţiune. Tot ce nu se închină prea cuviosului nu e bun. Barbaţii cei mai harnici, cei mai devotaţi causelor noastre sûnt despreţuiţi, ba chiar luaţi în rîs.

Cei ce sciu sĕ se linguşească şi sĕ sărute tălpile cutărui prea cuvios, aibă ei vr'un merit nu aibă, aibă toate doagele sau n'aibă sûnt recomandaţi în tot locul, fără sĕ cugete recomandatorul, că recomandaţiunile lui şi până acuma numai blam şi perdere de mii de fiorini au adus diecesii noastre.

Barbaţi ca Alesandru Mocioni, T. Haţeg, C. Rădulescu Budinţian floarea sinodului nostru sûnt trecuţi cu vederea. Pentru ce? Pentrucă acestia nu fac închinăciuni prea cuviosului.

Urmările vor fi, că bărbaţii mai de frunte din diecesă se vor desgusta şi sub împrejurările actuale trebue sĕ se desguste, fiecare îşi va căuta liniscea recerută, pentrucă numai poate suferì a fi rânjit din partea cutăruia, se vor retrage dela adunările noastre bisericesci şi astfel vom fi lipsiţi chiar de puterile acelea, de care avem cea mai mare lipsă.

De unica persoană mĕ doare inima pentrucă am început sĕ o iubesc de mic copil, o cunosc mai de aproape, 'i cunosc zelul cel fără păreche de a-şi vedè biserica şi naţiunea tare şi mare care sciu positiv, că nici când n'a îngerat alegerile şi care la toate acestea poate numai într'atâta poartă vina că se lasă prea mult a fi informat şi condus de o persoană, acărei manieri de sigur în timpul cel mai scurt va aduce după sine perderea terenului câştigat.

Clubul, după cum sum foarte bine informat e aproape a se disolva. Acestea mi-am ţinut de datorinţă ale aduce la cunoscinţa on. public în speranţă că prea cuviosul va medita mai serios asupra stării actuale şi asupra urmărilor şi se va lăsa de apucăturile acelea copilăresci care nu pot sĕ aducă nici un folos bisericii şi naţiunii noastre.

Cu altă ocasiune mai multe.

Unul care e în stare a-şi da şi vieaţa pentru dreptate.

Sadu în 12 Aprilie 1882 st. v. Domnule Redactor! Anul 1882 pare a fi anul incendielor. Abia apare câte un numĕr al preţuitului ḑiuariu ce redigeţi, în care sĕ nu se facă publicului conoscut, că în cutare şi cutare loc a ars atâta şi atâta; ba eu presupun că nu despre toate incendiele se fac arătări în ḑiuare. Nici nu uitaseră locuitorii din comuna noastră spaima ce i a cuprins incendiul din 16/28 Februariu a. c. după cum ve raportasem, şi iată că mĕ aflu earăşi în neplăcuta posiţiune a vĕ anuncia că în 4 spre 5 Aprilie în meḑiul nopţi furĕm de nou cercetaţi de acest oaspe înfricoşat. Şi de astădata ca şi în rêndul trecut focul a prefăcut sălaşele a trei locuitori in cenuşă, lăsândui pre acestia în starea cea mai deamnă de compătimit.

Nu esagerez, Domnule Redactor, dacă ḑic, că de astădată din causa vêntului vehement ce domnia chiar pre têmpul când s'a escat focul, întreagă comuna noastră ar fi devenit o ruină, dacă nu s'ar fi îndurat Atotpotentele D-ḑeu, carele dirige toate, aşi face milă cu noi, dând vêntului altă direcţiune. — Se ḑice însĕ: ajutăţi şi 'ţi va ajuta Dumneḑeu! De acest adevĕr a fost pătrunşi locuitorii din comună, avênd în frunte pre nou infiinţată societate de pompieri, căci toţi membrii acestei societăţi adevĕrat umanitare până la unul, în frunte cu bravul lor conducător, notariul local, cu risicul averei lor proprie, au alergat la faţa locului şi prin rara şi esemplara lor energie au devenit stăpâni preste foc.

Închieiu Domnule Redactor cu dorinţami, ca venitoriul se mĕ pună în posiţiune a ţi raporta despre întêmplămente din comuna noastră, însĕ nu de natura celor de sus.

Ioan Popovici,
preot.

Academia Română.

(Sesiunea ordinară din Februarie şi Martie 1882.)

Sesiunea academie română a început în anul acesta la 23 Februarie şi s'a sfârşit în ḑiua de 26 Martie — a ţinut prin urmare mai mult decât obicinuit, deşì au fost mai puţin bogată în lucrări comune decât alte sesiuni anterioare, în deosebi decât sesiunea din 1881, când Academia a statornicit cele de pe urmă regule în privinţa ortografiei române. Ḑicem cele de pe urmă regule, fiindcă până astăḑi ele au remas neschimbate, aşa nedesevêrşite precum sûnt. Academia a gândit că numai prin o învoială ce s'ar face între deosebitele sisteme sar putè ajunge deocamdată la un resultat practic. Şi în adevĕr, atât din Transilvania cât şi din Bucovina mai multe corpuri de învĕţători şi mai mulţi particulari cu autoritate care odinioară urmau alte sisteme, au dat adhesiunea lor la regulele ortografice primite de Academie, numai pentru a ajunge la unitate. Toată lumea e cam obosită de cestiunea ortografiei şi însăşi Academia în sesiunea aceasta au amânat pentru alte timpuri o propunere de revisuire ce făcuse unul din membrii ei, D. Quintescu.

După statutele sale Academia ş'a reînoit biuroul în anul acesta: În locul dlui Ioan Ghica, representantul României la Londra, Academia a ales president pe d. Dimitrie Sturza, ear' vice-presidenţi a reales pe dnii T. Maiorescu şi P. Aurelian; al treilea vice-president a fost numit Episcopul Melchisedec în locul dlui Dimitrie Sturza. Însemnata sarcină a secretariatului general este încredinţată, încă din anul 1881, dlui V. A Ureche ministru al cultelor şi instrucţiunei publice.

Unul din membrii activi din secţiunea sciinţifică d. Vasici, murind în cursul anului 1881, Academia a ales în locui pe d. Florian Porcius, învĕţat român din Transilvania, care s'a deosebit prin studiele sale sciinţifice mai ales prin o foarte bună scriere despre botanică, compusă în limba latină. S'a ales apoi membru onorar D. Torma, profesor la Universitatea din Pesta care se deosebeşte prin scrierile sale istorice şi lucru rar printre Unguri prin nepărtinirea sciinţifică cu care cercetează istoria Românilor. În sfêrşit sau ales mai mulţi membrii corespondenţii dintre scriitorii români cei mai cunoscuţi şi dintre autorii străini care au făcut studii asupra Românilor sau asupra ţĕrei noastre. Membrii corespondenţi nou numiţi sûnt d-nii Kanitz Ianca, Goldiş, A. Vizanti, precum şi cunoscuţii colaboratori ai revistei noastre d-nii N. Gane, I. Slavici şi A Lambrior.

Academia a împărţit de astădată două premii. Întâiul „pentru cea mai bună carte română apărută în cursul anului“ s'a dat părintelui Stefanelli profesor la Universitatea din Cernăuţi pentru Catechetica sa cuprinsă în trei mari volue în 8%. Este de însemnat că din toate cărţile cere s'au presentat, comisiunea premielor a ales o carte de teologie, vrênd de sigur sĕ încurageze această sciinţă cam neingrigită până astăḑi la Români. Împrejurarea că premiatul este Român din Bucovina a făcut un foarte bun efect. Se vede că îngrijirea ce se areta dincoace de Molna la înfiinţarea Universităţii din Cernăuţi nu era pe deplin îndreptăţită, de vreme ce de pe acum a dat ocasiunea la câţiva Români sĕ se deosebească ca profesori şi ca scriitori. Al doilea premiu, mai de mult publicat de Academie pentru scrierea cea mai bună cu titlul „Ţeranul român“ s'a dat manuscriptului, descoperit în urmă a fi al d-lui Tocilescu, cunoscutul autor al scrierii „Dacia înainte de Români.“ Această scriere va fi tipărită pe socoteala Academiei şi în curênd meritele ei vor putè fi judecate şi de publicul cetitor.

Ḑilele cele mai interesante ale unei sesiuni sûnt negreşit acele în care se cetesc în şedinţe publice — adese ori sub preşedinţa Regelui — disertaţii literare, istorie, sciintifice compuse de membrii Academiei căci ocupaţiunile de curată administraţie precum budget, luări de socoteli, revisuiri de bibliotecă, de documente, corespondenţă, primiri şi trimiteri de cărţi, alegeri de cărţi, alegeri de comisiuni, numiri de funcţionari, etc. etc. sûnt de un interes foarte secundar pentru public. În anul acesta s'au cetit următoarele scrieri.

1. Puiu, de Carmen Silva (Regina Elisabeta) trad. şi cetită de Sturza.
2. Despre scrierile lui Constantin Negruzi de Alecsandri.
3. Biografia lui Dionisie episcop de Buzeu de Melchisedek.
4. Cercetări asupra mineralelor din masivul cristalin dela Broşteni de Poni.
5. Memoria asupra monumentului lui Papiu Ilarian de Bariţ.
6. Chromatica poporului Român, discurs de primire de Marian.
7. Respuns la acest discurs de B. P. Hasdeu.
8. Despre geografia botanică şi despre vegetaţiunea Dobrogei de Brândză.
9. Despre mişcarea istorică şi literatura privitoare la Români, din ţară şi din streinătate de Maniu.
10. Consideraţiuni la studiul experimental al mişcării apei în canale şi la constituţiunea intimă a fluidelor de Haret.
11. Notiţă biografică a reposatului academic Andrei Mocioni de Babeş.

Dintre aceste câte-va au fost înteresante şi au dat dovadă că se şi lucreaḑă ceva în Academie. Dar atâta nu ajunge. În urma ficsărei ortografiei, sarcina pe care Academia şi-a îndeplinit-o întru cât-va, datoria de căpetenie ei este de a fixa limba prin pulicarea unui dicţionar al limbei române. Aceasta îndatorire este ceva mai greu de îndeplinit. După stearpa şi zadarnica încercare făcută chiar la înfiinţarea societăţii, astăḑi când societatea academică s'a schimbat în Academie, autoritate recunoscută a statului, această înălţare în rang o îndatoreşte la muncă mai mare şi ar trebuì pusă măcar temelia unei atât de însemnate lucrări. Cu toate aceste, după experinţa făcută, o mare sfială domnesce în Academie în astă privinţă o neîncredere care pare a dovedì că timpul unui dicţionar al Academiei n'a venit încă. „Conv. lit“

Varietăţi.

* (Serenadă.) Musica regimentului de infanterie Nr. 31 a făcut alaltă eri seara Escelenţiei Sale domnului comandant militar, general de cavalerie, baron Appel o serenadă.

* (Poştal.) S'a escris concurs pentru un magistru postal în Mică sasa, comitatul Têrnavei mici cu terminul de trei septămâni. Emolumentele sûnt: 140 fl. leafă anuală, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 400 fl. pauşal de espediţiune. Condiţiunile: Contract oficial şi o cauţiune de 100 fl., în bani gata.

* (Mulţămită publică.) Societatea pompierilor din Sĕlisce esprimă prin aceasta domnului Dr. medic. Petru Cioran din Braşov pentru darul de 15 fl. v. a. făcut societăţii susnumite cea mai vie a sa recunoscinţă.

Sĕlişte 12/24 Aprilie 1882.

Ioan Maxim m. p.
comandantul pompierilor.

* (Foc.) În Porcesti s'a escat la 21 Aprilie un foc, care ajutat de un vênt cu volbură a prefăcut in timp de 1½ oara 18 case şi 21 zidiri economice în cenuşe. Focul s'a localisat prin sucursul mai multor oameni, cari au alergat din Sebeşul inferior şi din Boiţa. Din acesta comună din urmă a alergat într'ajutor dl Stanciu Coca cu doue tulumbe şi cu mai mulţi oameni. Miseria e mare — asigurat nu a fost nimenea.

Loterie.

Mercuri în 26 Aprilie 1882.

Brünn: **69 45 23 81 48**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 25 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.75	119.90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.—	91.20
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	—.—	95.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.—	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98.25	98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	—.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.25	76.55
Datorie de stat în argint . . .	77.25	74 20
Renta de aur austriacă	94.—	93.90
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	823.—
Acţiuni de credit austr. . . .	341.40	341.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	336.50	822.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.25	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.75	110.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.62
Na oleon	9.53	9.53½
100 marce nemţesci	58.70	58.75
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.20	120.15

Nr. 497.—1882 civ. (59) 3—3

EDICT

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în causa de segregarea păşunitului din Ernea săseacă terminul se ficsează pe ḑiua de **1 Maiu 1882 la 10 oare an. am.** în comuna Ernea la casa judelui comunal; la care se citează toţi cei interesaţi.

Tribunalul reg. din Elisabetopole 13 Aprilie 1882.

(L. S.)

Géza Háptány m. p.,
jud. esmis de tribunal.

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5%** interese, ear sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai nainte cu **6%** interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului şi înceată cu ḑiua premergĕtoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile.

La 1 Ianuariu şi la 1 Iuliu a fie-căruí an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se însemnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. În atare cas restituirea depunerei urmeadză upă aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pe lângă comunicarea adresei deponentului sĕ resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 15 Aprilie 1882. (57) 2—4

„Albina“ institut de credit şi de economii.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 44. Sibiiu, Sâmbătă 17|29 Aprile 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 16 Aprile.

Sinodul archidiecesan s'a terminat eri înainte de patru oare după ameaḑi (ședința declarată în permanență s'a început la 9 oare dimineața.) Deputații în mare parte au plecat a seară și vor mai pleca și astăḑi.

Dar nu aceasta este lucrul de căpetenie care va interesa pe cetitori. Lucrul de căpetenie este progresul care l'a făcut acest sinod din urmă.

Omul este odată așa făcut, ca se nu fie îndestulit nici odată. Sûnt rari „filosofii“, cari se mulțămesc cu cât și cu ce au. Încât am putut afla noi, vederile deputaților din sesiunea presentă, preste tot, sûnt împărțite. Unii sûnt mulțămiți, alții nemulțămiți. Unii ḑic că sesiunea din anul acesta față cu sesiunile de mai nainte este un progres, căci în timp relativ scurt s'a lucrat mai mult ca de altă dată. Alții eară ḑic, că multe din vorbirile lungi, la lucruri mai de puțină însemnătate unde puteau fi mai scurte, prin ce se cruța sume de bani.

De astădată sûntem aplecați a da drept și unora și altora; însĕ dacă ar fi sĕ ne decidem pe lûngă una dintre părerile atinse noi ne am alătura lûngă cei mulțămiți. Pentrucă și noi credem că sinodul de astădată a fost mai sprinten și atât în ședințe cât și în secțiuni a lucrat cu mai mult interes și mai cu sporiu decât în alte sesiuni. Semn că cu cât înaintăm cu timpul, membrii, chiar și cei noi, de cari de astădată au fost în numer considerabil, curênd se orientează în aparatul cel dela natura sa greoiu al parlamentarismului.

Că până l'a prefecta perfecțiune mai este, asta nu va pune pe nimenea în mirare. Sûnt parlamente vechi, cu tradițiuni și practice seculare și tot mai au scăderi, dar apoi un sinod în condițiuni așa de reduse cum este al nostru.

Răbdare și zel către afacerile bisericesci și va sosì și timpul când agendele sinodale vor curge și mai neted și mai în grabă; înainte de toate însĕ încrederea împrumutată ne va apropia și mai mult de ținta spre care trebue se nisuească ori care membru al bisericei noastre. Dacă încrederea împrumutată ar lipsì cumva de o parte sau de alta, sau de amendoue, se vor găsì și oameni, cari în imaginațiunea lor vor lua lucruri închipuite de reale și până sĕ se lumineaze, totdeauna vor avè lipsă de timp mai îndelungat și de probe mai multe, decât dacă prin încredere ar privì lucrurile cum sûnt.

Și în privința aceasta noi avem bune speranțe în viitoriu.

Fiindcă, pe cât ne permit împregiurările noastre, raportăm pre larg despre toate câte s'au petrecut în sinod, în meritul lucrurilor nu intrăm, ca sĕ nu prejudecăm apreciărei publicului cetitoriu. Un moment însĕ nu'l putem lăsa neamintit. Momentul acesta este al respunsului presidiului sinodal la interpelațiunea deputatului Diamandi Manole. Este diplomatic respunsul, nu negăm, dar și mai mult ne-a mulțămit deslușirile presidiale, care au însoțit respunsul, căci aceste au luat o greutate mare de pre pepturile unora, din acei căror le au fost cunoscute corespondențele publicate în toamna trecută în „P. Ll“. Deslușirile au dat o desmințire categorică corespondențelor, mai eclatantă decât sute de refrângeri ḑiaristice.

Sinodul archidiecesan.

Ședința VI. (9 Aprile)

Sĕ cetesce și verifică protocolul ședinței premergĕtoare. La ordinea ḑilei urmează continuarea raportului comisiunei bisericesci prin raportorul acelei-a, dep. P. Truța. Ceea-ce privesce arondarea protopresbiteratelor și stadiul în care se află aceea dela anul 1881 încoace și în deosebi întregirea posturilor de protopresbiteri comisiunea propune, sĕ se i-a spre sciință ca unele ce s'au resolvat sub un alt numĕr al agendelor acestui sinod, unde fu vorba și de ajutorul de stat.

La raportul consistoriului referitoriu la ajutoarele date din fundațiunea Șaguniană fără a avè vre o cunoscință despre faptul acesta propune comisiunea: sinodul i-a cu părere de rĕu la cunoscință întêmplarea aceasta și îndrumează pe consistoriu a'și câsciga nesmintit cunoscințele de lipsă despre starea fondurilor preste tot și în special a fundațiunei Șaguniane.

Dep. Comșa cere informațiuni, cum se poate, ca consistoriul se poată raporta sinodului detaiat starea fundațiunei Șaguniane.

Presidiul: Nu e normat că oare consistoriul ori comisiunea fundațiunei acesteia are sĕ raporteze despre starea aceleia. Ar fi neapĕrat de lipsă propunerea unui regulament, care sĕ reguleze afacerea aceasta.

Dep. V. Roșescu. Din actul fundațional sciu că îndată ce va ajunge capitalul fundațiunei la suma de 100,000 împregiurarea aceasta trebue sĕ se aducă la cunoscința clerului și a poporului nostru credincios prin un deosebit circulariu. Întreb acum, după ce sciu că capitalul a ajuns la suma numită și după ce vĕd că e vorba de ajutoare date din fundațiune, ceea ce înainte de a ajunge capitalul la suma indicată nu s'ar fi putut întêmpla, urmatus'au în înțelesul dispozițiunilor testamentari! Adususau la cunoscința clerului și a poporului?

Presidiul. Cestiunea va venì de nou pe tapet atunci când comisiunea financiară va presenta un act presidial, ce a incurs la comisiunea aceasta mai târḑiu. Cred că va fi consult a ne reserva eventualele propuneri până pe atunci. Încât pentru întrebările domnului dep. Roșescu respund că comisiunea, ca una ce nu se poate pune în directă legătură cu clerul și poporul nostru, nu s'a credut îndreptățită a satisface ea din parteși dispozițiunilor testamentare, despre care vorbesce d. deputat, și cari se află în adevĕr provĕḑută în testament.

Dep. Eug. Brote: Așa cum ni se presentă propunerea comisiunei, după deslușirile ce ni sau dat, nu o mai putem primì, așì dorì sĕ se ḑică astfel: Stând punctul acesta în legătură cu un act ce s'a presentat mai târḑiu comisiunei financiare, precum arată informările date de presidiu, se va pertracta și decide la timpul sĕu. Sĕ primesce.

Un alt punct din raportul consistorial care tractează în termini scurți și cestiunea vicariatului archiepiscopesc, ne spune numai simplu că cestiunea aceasta se află încă tot în stadiul vechiu. Comisiunea nepricepênd raportul în punctul acesta din causă că e de tot scurt stilisat, nu a putut întra în desbatere specială asupra lui.

Dep. Cosma: propune a se lua spre sciință.

Dep. N. Popea: Și cestiunea aceasta e una dintre acele multe cestiuni însemnate, cari s'au ventilat de repețite ori în sesiunile noastre sinodali. Fiind-că mĕ privesce și pe mine causa, n'am luat până astăḑi nici odată cuvêntul întru apĕrarea ei, ca se nu mi se facă imputare, că așì vorbì *pro domo*, ba am ținut chiar de necuviincios a o face.

Și dacă nu aș vedè că o cestiune atât de momentoasă ca aceasta nu se tractează cu seriositatea recerută, și că în modul acesta se vatămă vaḑa și interesul bisericei noastre, eu și aḑi așì tăcea. Dar în meritul causei nici nu voiu se vorbesc, aceasta privesce pe biserică și vaḑa aceleia; aceea trebuie sĕ se intereseze de lucrul acesta, căci pe ea o privesce de aproape. Observ numai și aceasta, în interesul adevĕrului istoric, că causa aceasta nu s'a forțat deodată doară, nu domnilor, ci ea s'a sulevat atât în sinoadele noastre cât și în congrese sub doi metropoliți ai nostrii, sub Marele nostru Archiereu reposatul metropolit Andreiu bar. de Șaguna și sub cel actual, Escelenția Sa Miron Romanul. Cel dintâiu s'a dechiarat în proiectul de statutul organic în punctul acesta, cel de al II-lea într'o hârtie presidială și într'una oficială către sinodul archidiecesan. Totul ce așì putè ḑice în causă sĕ reduce la aceea că o causă așa serioasă și însemnată dacă este sĕ se tracteze apoi sĕ se tracteze conform momentuosității ei, altcum mai bine ar fi fost sĕ nu se amintească despre ea nimic. Acestea le ḑic din respectul adevĕrului istoric. Cestiunea se împarte în două părți una e: vicariul Archiereu, și alta e vicariul archiepiscopesc. În anul trecut nu sciu cum și nici n'am potut pricepe, s'a adus in legătura vicariatul archiepiscopesc cu cestiunea vicariului Archiereu. (O voce: Susceptibilități..) s'a ḑis că vicariatul nu e definitiv, că vicariul e dat Metropolitului ad personam, că e ca frunza pe apă... Nego et pernego că lucrul ar sta astfel și la aceasta ne îndreptățesce legea noastră fundamentală și regulamentele. În special §. 118 din statul organic sună: „Episcopul respective Archiepiscopul diecesan ca președinte ordinariu al întregului consistoriu poate denumi dintre asesorii de tagmă preoțească un locțiitor (vicariu) al sĕu, care în cas de absența Episcopului, respective a Archiepiscopului sĕ-l suplinească în ducerea presidiului, eară în cas de moarte sĕ conducă împreună cu Consistoriul afacerile bisericesci în eparchie preste tot, până la alegerea noului episcop“.

Cei ce susțin, că Vicariul ar fi dat Metropolitului ad personam, se raḑimă pe cuvintele: „până la alegerea noului episcop“ din acest paragraf. Asta e greșala domnilor, și aceia sûnt în rĕtăcire, căci cuvintele de sus reflectează la un cas special și nu la cestiunea vicariului ca atare. Moartea archiereului aduce cu sine o stare escepțională, în care toate afacerile Archiepiscopului resp. Episcopului, afară de cele archieresci, sĕ concred conducerei vicariului. Perind după re'ntregire starea esceptională sĕ reduc toate la starea lor cepțiode mai nainte astfel și conducerea esnală a Vicariului în toate afacerile episcopesci resp. archiepiscopesci se reduce numai la anumite afaceri și anume: a suplini pe Archiereu în cas de absență etc. E evident deci că cu încetarea stărei esceptionale nu încetă și lipsa unui vicariu.

Dacă n'ar fi fost lipsă de vicariu, nici nu s'ar fi denumit.

Dacă vicariul ar fi dat persoanei episcopului atunci murind episcopul ar înceta și funcțiunea vicariului și n'ar fi fost lipsă sĕ se ḑică anume în §. citat „că poate denumì (Episcopul) din tagma preoțască un locțiitor (Vicariu) al seu. Ne fiind al persoanei, vicariul este al oficiului. Despre adevĕrul acesta ne asigurează legile positive. Consistoriul nostru are o istorie lungă și mare care e indicată de ajuns și în actele sinoadelor noastre în special în punctul 15 și 16 actele sinodului din anul 1870. La punctele acestea presidiul aduce la cunoscința sinodului că a esoperat în fine și îi a succes a fi îndreptățit se denumească, pe basa Stat. org. un vicariu și 4 asesori ordinari. Înainte pretindea regimul ca pe cei patru asesori el sĕ'i întărească ear' pe vicariu tot el sĕ'l denumească. Șaguna odată cu capul nu s'a putut învoì cu pretensiunea aceasta și s'au pus cu toate puterile a o nimicì; ba nu nu s'a învoit chiar nici la măgulitoarea concesiune ce i făcù regimul de atunci, învoindu-se ca până va trăì Șaguna sĕ nu se amestece în denumirea vicariului.

Astfel prin lupte continue îi succese în fine a ajunge ca în sesiunea sinodului din 1870 la pt. 50 și 77 se poată pune la ordinea ḑilei alegerea senatului bisericesc și a denumì apoi pe vicariu. În 1878 și 1879 devenind doue din posturile de asesori din senatul bisericesc în vacanță, sĕ întregiră, conform legei, prin alegere. Vicariului denumit îi a dat Șaguna decret de locțiitor și față de incompatibilitatea posturilor la provocat a se lepăda de toate celelalte posturi cărei provocări a și urmat.

După cele ḑise cred că starea lucrului nu se mai poate pune la îndoială și că e timpul a fi chiarificați odată în afacerea aceasta.

Presidiul: Basă la cestiunea de față e propunerea comisiunei bisericesci. Însă mai de aproape la aceasta ia dat comisiunei prilegiu împregiurarea, că din raport nu se vede lămurit de e vorbă de vicariul archiereu sau de vicariul archiepiscopesc. Trebue sĕ ne chiarificăm ce e drept făță cu aceste douĕ cestiuni. Ce privesce cestiunea vicariului cu rang de archiereu, aceasta e încă pendentă nu însĕ delăturată dela ordinea ḑilei; firul acesteia n'a încetat a se continua. Cât pentru cealaltă nu m'am grăbit a o decide prin un act separat, căci n'am vĕḑut necesitate. Relațiunile între mine și vicariu a fost de așa încât n'am simțit nici o lipsă a dispune ceva separat în direcțiunea aceasta. Tot asemenea nu mi-a dat ansă nici corelațiunile dintre mine și vicariu la facerea unui pas decidĕtor în afacerea aceasta.

Părerile mele despre posițiunea vicariului sûnt pre deplin cunoscute cred Ven. sinod din dechiarările mele făcute în sinoadele și congresele noastre și nu vĕd lipsa a le mai espune aici. Nu sciu cine ar putè susține că Vicariul ar fi un object de delăturat. Sĕ luăm deci la cunoscință punctul acesta din raport. Starea sănĕtății nu mĕ iartă sĕ vorbesc mai multe în afacerea aceasta.

Dep. N. Popea: Cele ce le-am adus eu înainte sûnt numai deslușiri. Aceasta o repet încă odată. În meritul lucrului nu voiu și nam voit sĕ întru.

Presididiul: Dorința ca vicariul sĕ fie stabil e justă. Lipsă e sĕ fie așa. Cestiunea e coaptă în convingerea mea.

Dep. N. Cristea: Propunerea comisiunei referitoare la punctul din întrebare nu o pot primì. Deși a venit consistoriul în privința aceasta cu un raport scurt, părerea mea e, că împregiurarea aceasta n'a împedecat pe comisiune a ne venì aici cu o propunere meritoare. Basă la aceasta afla destulă în ante acte. Acestea îi oferea material destul. Dacă am lua punctul acesta dela ordinea ḑilei până ce comisiunea ar studia causa din ante-acte, aceea ar putè venì încă sub decursul sesiunei presente cu o propunere precisă. Propun deci sĕ se ia punctul acesta dela ordinea ḑilei ca comisiunea se aibă timp a studia ante actele și a ne venì la timpul seu cu o propunere meritorie.

Presidiul: N'ași avea nimic în contra propunerei făcută de domnul antevorbitor, aceea poate ar înlesnì deslegarea cestiunei acesteia. Însă voind a regula aici în sinod afacerea aceasta, am întra într'un lucru ce privesce la biserica întreagă. De astădată deci ași fi de părere sĕ luăm afacerea spre sciință.

Dep. Duvlea. Mie mi se pare că dorința domnului dep. N. Cristea e prea mare când cere ca comisiunea se studieze ante actele privitoare la vicariat. Consistoriul avè sĕ se prepare actele și sĕ ne vină cu o propunere în privința aceasta. Trece preste stera de activitate a comisiunei dar nici nu e posibil a întra comisiunea în studiarea anteactelor unui cas, ce i se așterne de sinod.

Dep. Truța: Am se observ domnului dep. Cristea, că actul acesta a dat în comisiune ansă unei discusiuni mai lungi de o oară. Am sciut, că causa vicariului cu rang de archiereu e pendentă și dată Escelenției Sale ca se o facă obiect de pertractare în sinodul episcopesc. Scim și aceea, că în anul trecut s'a adus o decisiune în causa aceasta în senatul bisericesc. Această însĕ încă nu ni-a putut pune în posiție a venì cu o propunere meritorie în cestiune.

Dep. Cristea: Mi s'a reflectat (întrerumpere).

Dep. P. Nemeș (la regulament) Unul și același deput. nu poate vorbì mai de multe ori la un obiect, ași doiì sĕ se observe aceasta.

Dep. N. Cristea: Ca propunĕtor mi-e permis a-mi apĕra propunerea.. Mi s'a reflectat, că comisiunea a studiat causa și după ante acte. Atuncea mĕ mir că comisiunea n'a venit cu altă propunere ci numai cu aceea: sĕ se îndrumeze consistoriul a studia și prepara mai bine causa aceasta. Eu m'ași fi mulțumit sĕ se fi ḑis din partea comisiunei; sĕ se ia spre sciință. Ceea ce s'a ajuns în congresul de astă toamnă în causa aceasta, ar fi pus de altcum comisiunea în stare a venì cu o propunere ori și numai cu dorința: ca afacerea aceasta sĕ se termine odată și ca referințele între vicariu și presidiul ordinariu sĕ se chiarifice?

Presidiul: Sĕ se ia spre sciință.

Dep. Cosma: Când am propus sĕ se ia spre sciință punctul acesta din raport am avut în vedere sĕ se delăture afacerea aceasta respective sĕ se ocolească întrarea în meritul ei.

Dep. E. Brote: Par. Cristea și-a redus propunerea sa la o dorință, care s'ar putè îmbina foarte bine cu propunerea făcută de Domnul Cosma. În casul acesta ar trebuì se sune propunerea: se ea spre sciință cu aceea că atât una cât și cealaltă afacere sĕ se finaliseze cât mai curênd.

Dep. Z. Boiu: După deslușirile date de presidiu cred că putem trece peste afacerea aceasta cu primirea propunerei făcute de domnul Cosma și a amedamentului d. dep. Cristea. Se primesce.

Urmează la ordinea ḑilei cestiunea cu comuna Secătură. La anul 1880 trecênd o parte din creștinii noștri diu comuna Sĕcătură la biserica gr. cat. la inițiativa și cu spriginul atât a organelor bisericei numite cât și a organelor politice administrative a trecut și realitățile bis. și a scoalei noastre de acolo în posesiunea acelei biserici. Oficiul protopresbiteral din tractul de care se ține comuna Sĕcătură a relatat de timpuriu consistoriului nostru despre starea lucrului în această comună, cerênd a i se da înviațiunile și spriginul de lipsă spre delăturarea periculului ce ne amenință acolo, arĕtênd, că o parte considerabilă din parochieni a rĕmas credincioși bisericei lor genuine.

Nici în urma repețitelor relatări și cereri însĕ n'a făcut consistoriul nici un pas în causa aceasta. De aici a urmat apoi, că partea trecută s'a adunat și dechiarat că consimte sĕ treacă și realitățile ce le a posedat biserica noastră în comuna numită în proprietatea și prosesiunea bisericei unite. Pe basa acestei dechiarări a urmat pe calea sa întabularea realităților bisericei noastre orientale pe numele bisericei unite. Fiscalul nostru a făcut pașii de lipsă pentru nimicirea întabulărei făcute însĕ în zadar. Ministru a dechiarat, că trecerea fiind legală ear' întabularea efeptuită pe basa unei dechiarațiuni făcute din partea comunei bis. Secătura, sentența adusă în privința întabulărei nu se poate altera. În urma acesteia fiscalul nostru a arĕtat consistoriului că acum nu remâne alta decât de o parte a începe proces ordinar în fruntea aceasta ear' de altă parte a cere dela ministru informațiune: cum interpretează acela §. 27 din an 1848 pe basa căruia sa poate intenta procesul ordinar.

La cererea fiscalului consistoriul încă nici până aḑi n'a decis nimic.

Causa însĕ mai are și o altă parte. Îndată la cea dintâiu relație a administratorului nostru protopopesc Vicariul archiepiscopesc a făcut o representațiune către ministru, a comunicat-o cu Escelența Sa și înconțelegere cu acesta a dispus sĕ se traducă în limba maghiară ca apoi sĕ se poată așterne la locul mai înalt. Traducerea făcută a luat'o Escelența Sa spre corectare și ulterioară afacere. De atuncea a remas lucrul ne urmărit. În fața acestora comisiunea se vede îndemnată a face propunerea; sinodul archidiecesan ia cu părere de rĕu la cunoscință starea lucrului cu Secătura, și îndrumează pe Consistoriu a dispune intentarea unui proces ordinariu, ca sĕ se nimicească actul de întabulare...

Presidiul: Me simt îndemnat a da unele deslușiri în causa aceasta. E adevĕrat că s'a relatat din partea administratorelui protop. însĕ după ce am întrat mai afund în cestiune am vĕḑut că aceea e foarte mancă și e de lipsă înainte de a face representațiune către ministru a sci starea lucrului cea adeverată. Asta e causa întârḑierei cu representațiunea. Constat numai că din întârḑierea aceasta n'a urmat nici o scădere pentru biserica noastră din Secătura. Pașii de lipsă în privința nimicirei întabulărei se pot face și independent de representațiune.

Dep. Cosma: Tot în stadiul în care ni se presentă causa aḑi au fost aceea și în anul trecut. Trebuia sĕ se înceapă proces ordinar și pe calea aceasta se poate face foarte mult. Anul trecut s'a dat îndrumarea aceasta Consistoriului — trebuia sĕ se urmeze. Acum o facem de nou: sĕ se înceapă proces ordinar.

Presidiul: Nu mi aduc aminte de o astfel de îndrumare, se poate sĕ se fi enunțat în absența mea.

Dep. Patița: Cestiunea e că s'a vătĕmat de o parte dreptul bisericei ear de altă parte proprietatea bisericei. Avem deci douĕ părți de urmărit.

Dep. E. Brote: (la regulament) După raportul comisiunei n'am avè substrat la o desbatere meritorie în causa de față. Sĕ se însărcineze comisiunea a face o compunere specială a însărcinărilor date consistoriului, apoi așa preparat sĕ vină earăși înaintea sinodului cu punctul acesta din raportul consistoriului bisericesc.

La deslușirile date de referintele comisiunei dep. E. Brote 'și retrage propunerea cerênd sĕ se vorbească în special asupra punctelor din raport.

Dep. Demian: Sĕ se ia la cunoscință dechiararea consistoriului: că va face cei va fi cu putință în cestiunea aceasta cu adausul că se însărcineze consistoriul pe fiscalul seu a intenta proces.

Dep. D. Manole: Cestiunea are doue părți: de drept și partea morală. În partea primă nu se amestecă. La partea a doua observă că cu părere de rĕu trebue se recunoască că nu se poate convinge din acte cine poartă vina la starea în care se află causa de față: adm. protopopesc, seau organele mai înalte. Sĕ se dea deci actul — nefiind complet comisuinei înapoi care în conțelegere cu Consistoriul se caute a afla starea lucrului cea adeverată și a-l asterne apoi earăși sinodului.

Dep. de Preda: În propunerea comisiunei ocură cuvintele, sĕ ia cu părere de reu la cunoștință.

Dacă sĕ întrebuințează cuvintele acestea s'ar putè presupune ușor că în causa de față nu s'a făcut nimic. Din deslușirile primite de înaltul presidiu vedem însĕ că totuși s'a făcut ceva, deci n'avem motiv a ḑice în general, că „sĕ i-a cu părere de rĕu la cunoscință". Ḑic unii din domnii jurisconsulți: sĕ se înceapă proces civil, eu mărturisesc că până nu cunosc împregiurările în detaiu, nu pot consimțì cu părerea aceasta. — S'au făcut pași în causă? atuncea cuvintele de sus se pot lăsa afară, și sĕ se îndrepte numai consistoriul a continua pașii începuți.

Dep. E. Brote: ține causă de foarte interesantă. Informațiunea ce o are dênsul nu e basată pe acte ci pe fapte. Lucrul pe cum se presentă nu e destul de specificat. Sĕ se studieze lucrul din acte ca sĕ se vadă apriat unde e vina, ca astfel de lucruri sĕ se omită pe viitoriu. Sĕ se însărcineze comisiunea a mai studia lucru și a venì apoi cu un raport mai detaiat.

Dep. Cosma. Tot ce sciu în causa aceasta, o sciu din informațiuni și nu din acte, sĕ se primească deci propunerea făcută de ante vorbitoriul.

După-ce justifică raportorul comisiunei îndreptățirea cuvintelor „cu părere de rĕu se i-a la cunoscință" se pune la vot cestiune și se primesce propunerea dep. D. Manole, care cere deslușiri în cea-ce privesce vina din care a ajuns causa în stadiul, în care se află.

(Va urma.)

Publicăm de nou aceste acte din causa regretabilă că în Nrul trecut, la punerea în pagini, s'a omis unele pasage și pe lûngă aceasta s'au mai străcurat și unele erori.

Interpelațiune.

1. Are Escelența Sa cunoscință că în Nrii. 294. 303. 332. și 346 ai ḑiarului „Pester Lloyd" din 1881 au apărut un șir de corespondențe, datate din Sibiiu, în cari se țintesce a resturna constituțiunea bisericei noastre basate pe legi sancionate, și se provoacă guvernul: se ia aspră ingerență în aceasta biserică, sĕ nimicească autonomia ei și se o reducă la absolutismul ierarchic; — în cari corespondențe: se suspicionează biserica noastră și organele ei de *crimen laesae Majestatis* susținênd că: „de oare ce guvernul „nu inspecționează din destul biserica „prin comisari, organele ei, sub masca „autonomiei, pot ușor urmărì „interese inimice statului; de „unde urmează că corporațiunile „aceste de sus până jos fac tot „mai multe escesuri, ear singu„raticele organe comit astfel de „abusuri în oficiu, încât ar fi pĕ„cat ale mai retăcè" — în cari corespondențe se ḑice mai departe că: „afacerile bisericesci stagnează pen„tru necapacitatea și trândă„via funcționarilor, și că însuși „Archieppul și Metropolitul, în„trebat fiind ar fi mărturisit, că „rĕul provine de acolo că nici „un funcționar consistorial nu „are capacitatea recerută și „cunoscința limbei maghiare, „prescrisă de Statutul organic, „din care causă Archieppul și Me„tropolitul ar fi împedecat în lucră„rile sale" — în cari corespondențe mai departe: organismul bisericei noastre se numesce „putred" și „nesĕnătos" și cu privire la proiectul elaborat de Aepp. și Metropolitul pentru înființarea celor douĕ Episcopii, se susține că: „tocmai aceia, cari au dat lui Șaguna epitetul de „Marele Andreiu" cu scop ca se facă pe următoriul lui cât mai „mic", au fost contrarii cei mai aprigi ai proiectului, și aceștia, adecă Archidiecesanii, cari sûnt conduși de spirit separatistic, cari țintesc a-și crea o stare escepțională neatêrnată de Archiepiscop și influența statului și a avè mână liberă în Archidiecesa Transilvană — au propus ridicarea Vicariului la rang de Archiereu, din causă că s'a ales de Archiepiscop Miron Romanul sub influența guvernului";" — în cari corespondențe în fine se afirmă că: „și ceilalți doi Episcopi din Arad și Caransebeș nu simt și nu lucrează decât în consonanță cu Archidiecesanii" — și că „toți au tendențe egoistice, nutresc visuri efemere, fac intrigi etc. etc?"

2. Dacă Escelenția Sa are cunoscință despre aceste atacuri asupra bisericei noastre și suspiționări a organelor și funcționarilor ei: ce pași a întreprins în calitatea Sa de cap al bisericei spre a se desmințì acele neadevĕruri?

3. Dacă astfel de pași nu s'au întreprins:

a) nu cumva consimte, Escelenția Sa cu acele corespondențe?

b) şi dacă consimte adevĕrat este că corporaţiunile noastre bisericesci de sus până jos fac escesuri şi că singuraticele organe comit abusuri în oficiu?

c) adevĕrat este, că nici un funcţionar dela Consistoriul nostru nu are capacitatea recerută, şi că aceasta ar fi mărturisit-o însuşi Escelenţia Sa?

d) este convingerea Escelenţiei Sale că organismul bisericei noastre ar fi putred şi nesănătos? şi dacă „da“, pe ce se basează aceea convingere?

e) nu cumva se simte şi Esc. Sa motivat a crede sau a presupune că: Archidiecesanii ar ţintì a ’şi crea o stare escepţională neatêrnată de archiepiscop şi de influinţa statului, şi că acestia impreună cu Episcopii sufragani, ar nutrì visuri efemere şi dacă s’ar simţi motivat la aceasta, cari ar fi motivele Escelenţiei Sale?

11 Aprile 1882.

Diamandi Manole m. p.,
deputat sinodal.

Respuns

la interpelaţiunea dlui deputat sinodal Diamandi Manole.

La pt. 1. — În general am cunoscinţă despre articolii diarului „Pester Lloyd“ provocaţi de interpelantele; în special însĕ nu cred că estrasul din acei articoli, cuprins în interpelaţiune, ar fi întru toate esact, pentrucă eu nu’mi aduc aminte, sĕ se fi suspicionat biserica noastră în acei articoli de *crimen laesae Majestatis*, cum dice interpelantele, nici sĕ se fi afirmat, că cunoscinţa limbei maghiare pentru funcţionarii nostri consistoriali ar fi prescrisă în Statutul organic.

La pt. 2. — Din întreg cuprinsul articolilor din cestiune am aflat ridicându-se pe de asupra intenţiunea autorului lor de a provoca ingerinţa regimului în afacerile noastre interne bisericesci, ceea ce pre mine m’a indignat foarte, sciind, că dacă şi sûnt unele defecte în vieaţa organismului nostru bisericesc, acele se pot îndrepta în sinul bisericei, fără ori ce ingerinţă din afară, care ar deroga autonomiei noastre bisericesci. Am şi fost resolut la dorinţa consistoriului archidiecesan a rectifica în acelaşi diariu recensiunile din atinşii articoli; însĕ în privinţa stilisării nu m’am putut înţelege la timpul sĕu cu o anumită comisiune consistorială; ear mai apoi au întrevenit unele lucrări de mare importanţă şi urgenţă pentru archidiecesă, precum: esecutarea arondărei protopresbiteratelor, reconstituirea corporaţiunilor inferioare bisericesci pe un period nou, studiarea proiectului de lege pentru scoalele medii, şi altele, cari mi-a ocupat toată atenţiunea şi tot timpul aşa, încât n’am mai putut revenì la atinşii articoli de diare într’un timp, în care încă nu ar fi fost târdiu ai rectifica.

La pt. 3. *a)* — Vederile mele în obiectul articolilor din cestiune în liniamentele generali le-am comunicat la timpul sĕu comisiunei consistoriali, şi chiar din comunicarea lor a urmat, că în comisiunea consistorială nu aveam o basă de conţelegere asupra stilisării unui act de rectificare. Sûnt în provocaţii articoli unele asertiuni, în a cărora analisare eu în interesul păcii şi a consolidărei noastre bisericesci de astădată nu voesc sĕ întru, şi tot din acest motiv încă nu aflu sosit timpul pentru a descoperì esperienţele, ce le am despre întregul nostru organism bisericesc; a putut însĕ afla ori şi cine din toate dechiaraţiunile mele ocasionali şi din tot tactul urmat de mine: că eu chiar cu multă abnegaţiune m’am silit totdeauna, ca instituţiunile noastre bisericesci basate în statutul organic, sĕ se întrupeze în biserică, şi sĕ producă resultate sautarii.

La pt. 3. *b)* — N’am esperiat, nici nu mi s’a făcut vre-o arătare sau măcar indigitare: că corporaţiunile noastre bisericesci de sus până jos ar face escesuri şi că singuraticele organe ar comite abusuri în oficiu. De ar fi fost numai astfel de insinuări obiectul articulilor din cestiune, rectificarea ar fi putut urma în curênd; dar într’o legătură cu alte asertiuni din acei articoli a remas şi această parte fără rectificare.

La pt. 3. *c)* — Nu voesc a mĕ pronunţa asupra capacităţii funcţionarilor nostri consistoriali, mai ales în momentele, când pertractăm aici în Sinod rapoartele anuali ale consistoriului archidiecesan, care ele înseşi sûnt dovadă despre capacitatea funcţionarilor consistoriali; observ însĕ: că în cestiunea aceasta, când va fi la timp mĕ voiu pronunţa, nu pentru a da material la diare, ci pentru a supune observările mele apreţiărei organelor competinte bisericesci; până atunci voiu continua a face cele posibili, că organismul nostru bisericesc sĕ se perfecţioneze din ce în ce. La cuvintele ultime din acest punct observ: că n’am făcut actul de indiscreţiune de a face atare mărturise la locuri necompetente.

La pt. 3. *d)* — Nu mĕ simt detoriu a da seamă nimĕnui despre aceea ce eu nu am afirmat. Ori-ce critică ar face cine-va instituţiunilor noastre bisericesci, în modul cel mai eclatant se poate combate ea şi se poate resturna prin fapte şi resultate în viaţa noastră bisericească. Dacă este putred sau din contră vigoros organismul bisericei noastre creat prin Statutul organic, se va vedè din resultate. Discordia dintre noi ar fi vermele cel mai periculos, care ar roade pomul vieţii noastre bisericesci chiar la rădĕcină şi l’ar face sĕ putredească. Sĕ ne ferim de discordiă!

La pt. 3. *e)* — Este cu totul treaba consciinţei mele şi a oficiului meu archipăstoresc: cum cunosc eu pre archidiecesanii mei, ce-mi convine şi ce nu din direcţiunile ce le urmează ei. Când voiu avè motive şi va fi la timp, voiu face us de esperinţele mele şi în această parte, dar numai la locul competent. Până atunci sĕ conlucrăm cu toţii la aceea: ca în sinul bisericei şi între organele ei sĕ se conserve pacea, care este una din primele condiţiuni ale prosperării!

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Propunere.

Din respunsul Escel. Sale se constată:

1. Că Escelenţia Sa are cunoscinţă despre articolii diarului „Pest. Llyd“ provocaţi de mine în interpelaţiunea mea din 11 ale curentei şi că din întreg cuprinsul articulilor Escel. Sa a aflat ridicându-se pe deasupra intenţiunea autorului lor de a provoca ingerinţa regimului în afacerile noastre bisericesci, ceea ce pe Escel Ta te-a indignat.

2 că Esc. Sa a fost şi resolut la dorinţa consistoriului archidiecesan a rectifica recensiunile din atinşii articoli, înse parte diferinţele de păreri între Esc. Ta şi între o anumită comisiune consistorială, parte lipsa de timp a împedecat acea rectificare.

3. că deşì Esc. Ta ai comunicat comisiunei consistoriale vederile Esc. Tale asupra unor asertiuni din articulii provocaţi, totuşi nu afli sosit timpul în interesul păcii şi a consolidării noastre bisericesci pentru a descoperì esperienţele ce le ai Esc. Ta despre întreg organismul nostru bisericesc; nici asupra capabilităţii funcţionarilor consistoriali nu afli timpul sosit pentru a supune observările Esc. Tale apreciărei organelor competente; nici asupra stărei sănĕtăţii organismului bisericei, dacă este putred sau vigoros, Esc. Ta nu afli bine a Te pronunţa în mod positiv, accentuând că discordia ar fi inimicul cel mai mare al organismului nostru bisericesc, în fine declari a nu avè motive nici a fi la timp a face us de esperienţele despre direcţiunile ce urmează archidiecesanii, apostrofându ne că toţi sĕ lucrăm la aceea ca în sinul bisericei şi între organele ei sĕ se conserve pacea, care este una din primele condiţiuni ale prosperărei.

Avênd în vedere, că sinodul archidiecesan trebue se nisuiască cu toate mijloacele legale la consolidarea bisericei noastre şi la o regulată funcţionare a organismului bisericesc;

Avênd în vedere că sinodul arch. numai atunci va fi pus în posiţiune a urmărì cu succes aceste scopuri, dacă va avè cunoscinţă despre toţi factorii şi despre toate împregiurările cari impedecă consolidarea bisericei şi regulata funcţionare a organismului bisericesc; avênd în vedere că Esc. Sa în respunsul din cestiune află de bine a nu comunica sinodului arch. nici vederile sale despre unele cestiuni bisericesci foarte însĕmnate, nici esperienţele sale despre întreg organismul bisericei, nici observările sale despre capabilitatea funcţionarilor consistoriali, nici părerile sale despre direcţiunea archidiecesanilor:

am onoarea a face următoriul proiect de conclus:

Chiar în interesul păcei şi a consolidărei bisericesci, şi ca sĕ dispară ori ce discordie din sinul bisericei — sinodul arch. îşi esprimă dorinţa ca: Esc. Sa sĕ’şi descopere cu cea mai mare francheţă toate vederile, părerile, observările şi esperienţele Sale despre toate afacerile bisericei noastre şi cu deosebire despre cele din cestiune, căci sinodul numai astfel va fi pus în posiţiune a cunoasce şi a delătura eventualele pedeci ce s’ar opune regulatei funcţionări a organismului bisericesc, şi ar putè stêrpì din rădĕcină rĕul, care ar putè periclita prosperarea bisericei noastre.

14 Aprilie 1882.

Diamandi Manole m. p.

Declararea Sasilor din Sibiiu

votată cu unanimitate în adunarea electorală dela 16 Aprilie.

(Încheere.)

Legea de naţionalitate dela 1868 nu dă limbilor nemaghiare pe lûngă limba statului egala îndreptăţire ce o indică titula ei, dar’ totuşi le mai dă un loc şi în comerciul oficial al autorităţilor. În praxă acest loc a fost redus la cercul familiei, al bisericei şi al scoalelor ei: representarea înaintea judecătoriei şi aperarea acusatului este admisă numai în limba statului, sentinţele se aduc numai în această limbă; prescrierea dărilor, precum şi toate publicaţiunile judecătoresci se fac numai în limba statului; chiar şi ordinea de di a adunărilor comitatense în cercuri aproape cu desevârşire germane şi românesci, nu se împărtăşesce în altă limbă, — în contra legei.

Gravaminele la guvern şi la dietă au adus cu sine numai o procedere şi mai înăsprită a amploiaţilor zeloşi în serviţiu. Altfeliu un corp representativ municipal sau comunal cărora legea le dă autonomiă, nu i s’ar fi impus de vice comite „alesul“ unei minorităţi cu totul neînsemnate, nici dispuseţiunea garantată de lege (art. 12 1876) privitoare la o avere corporativâ nu s’ar fi esplicat prin pracsa guvernului aşa, că asupra acestei averi sĕ nu mai dispună proprietariul legiuit ci esclusiv numai organele guvernului, cărora nu le compete decât „supraveghiarea.“ Şi tocmai de aceea ne opunem şi proiectului de lege din urmă privitoriu la scoalele medie, pentrucă earăşi în contra cuprinsului clar al legei, tinde a alunga limba germână din toate gimnasiele germane nu din causa falsă respăndită, că înveţarea limbei statului ar’ pretinde-o căci aceasta şi noi o ţinem de necesară şi în fapt am întrodus’o în toate scoalele noastre mai înalte de mulţi ani ca obiect obligat, şi nu din causă că guvernul se capete dreptul de suprainspecţiune asupra scoalelor noastre, pe care noi nici odată nu i l’am contestat.

Este aşa lucru de mirare aceasta oposiţiune, că se fie îndreptăţiţi ai stigmatisa de nemulţumitori pe Sasii din Transilvania, dacă faţă cu cele ce li se întêmplă nu tac, ci vorbesc şi se plâng se roagă şi admoniază pretutindenea, unde nici legea naturei, nici acea a statului, nu opresce în diua de astădi pe asuprit de a vorbì. Ori că numai nouĕ se nu ne fie permis, ceea ce spiritul veacului nostru permite fiecărei naţionalităţi ceea ce naţionalitatea, care politicesce predomnesce în propria noastră patrie ’şi a conces şi ’şi concede însĕşi pretutindeni pe unde în statele vecine se află oare-cari membri ai propriului lor popor, susţinênduşi cu mare greu naţionalitatea?

Şi dacă acest simţ nu se manifestă de către toţi Germanii în Ungaria cu aceeaşi vioiciune, ca din partea noastră, este aceasta o minune? Conaţionalii în Ungaria proprie au o altă istoriă decât Sasii în Ardeal; de când au emigrat în Ungaria ei n’au fost despărţiţi s’au numai pe scurt timp au fost despărţiţi de regat, şi astfel s’au împărtăşit în fapt şi în mĕsură însemnată de toate bunătăţile de care se poate bucura un popor într’un stat mare şi puternic căruia îi aparţine, şi dacă drept mulţămită pentru acestea se cere dela ei, ca sĕ-şi sacrifice naţionalitatea în sensul strict al cuvêntului, atunci vadă ei cum se vor împăca cu aceasta pretensiune în inima şi în consciinţa lor. Dacă însĕ li se face aceeaşi pretensiune şi Sasilor, imediat după ce li s’a asecurat prin contracte şi legi tocmai contrariul, şi după ce abia au fost în posiţiune, ca, după o despărţire de mai multe sute de ani, sĕ se dedea ear’ cu nisce relaţiuni politice de tot noue şi grele; s’au dacă şi acesta nu li se cere pe faţă, însĕ se întêmplă tot posibilul spre a face sĕ se împlinească; dacă li se întêmplă toate acestea Sasilor, fiind tractaţi ca nisce străini toleraţi în ţeară, în aceea ţeară, care a câştigat’o cu sudoarea lor şi au aperat’o cu sângele şi cu averea lor în contra multor inimici seculari, fără de a se gândì şi mărturisì, măcar din dragul ecuităţii, că Ungaria în timp de preste 300 de ani n’a adus pentru aceasta ţeară şi pentru poporaţiunea ei nemaghiară nici un fel de jertfă, şi că cultura ei, încât esiste adi, este în toată privinţa o cultură propriă: — atunci am crede, că n’ar trebuì se fie privit de un lucru atât de condemnabil, dacă decişi fiind a ţinè tare la naţionalitatea noastră germană, ne purtăm numai cu o încredere foarte precautǎ faţă de ori ce proiect de lege nou, dedaţi a respecta legile deja esistente, ce le aflăm în condicele patriei, ca aduse pentru scutul naţionalităţii noastre.

Şi dacă în situaţiunea aceasta impusă noue ne bucurăm, când întimpinăm şi simpatiile conaţionalilor afară de marginile acestui stat, ai căruia cetăţeni sûntem şi voim sĕ rĕmânem, asteptând ca sĕ pună un cuvênt bun pentru noi la aceia, în a cărora mână este puterea asupra noastră; atunci, deoare-ce espresiunea acestor simpatii nu trece marginile ce le stabilesce dreptul internaţional, nu vedem nici în aceasta nimic, ce ar îndreptăţi în fapt pe careva a ne condamna pe noi sau pe conaţionalii nostrii, precum fac aceia, cari votează adi resoluţiuni în contra Schulvereinului german, cu provocare, la patriotismul lor unguresc, ce este mare parte încă foarte tinĕr.

Reasumăm cele ḑise în următoarea declaraţiune:

Protestăm în contra ori căreia suspiţionări a fidelităţii noastre către stat şi respingem cu indignare ori ce încercare de a ne presenta pe noi şi în genere pe Sasii din Transilvania ca inimici ai statului unguresc. Fidelitatea noastră aparţine legilor statului şi domnitoriului sĕu legitim, ear' iubirea noastră patriei.

Dar noi, cari sûntem cetăţeni ai Ungariei şi voim se rĕmânem Germani, respingem cu aceea 'şi hotărîre şi acele nisuinţe, ce se ivesc acuma pretutindeni şi devin din ce în ce tot mai nedrepte şi mai neruşinate, voind a judeca consciinţa oamenilor, cari desconsiderând legi fundamentale în vigoare ale acestui stat, nu voiesc a vedé în aperarea propriei naţionalităţi, în cât nu este maghiară, şi în leala stăruire de a susţinè condiţiunile esistenţei acestei individualităţi şi a culturei sale în aceasta ţară, nu voesc, ḑicem se vaḑă alta, decât espresiunea inimiciţiei în contra statului unguresc sau în contra concetăţenilor de altă limbă şi prin o asemenea necunoascere şi caluminiare causează însişi patriei rane grele şi împiedecă şi ameninţă pacea şi liniscea dintre locuitorii ţerei de diferite limbi.

Noi dorim din inimă aceasta pace şi salutea pentru toţi, ce se poate afla numai într'însa. Pacea şi salutea ţĕrii însĕ nu se conturbă nici prin atitudinea deputaţilor nostri dietali în aceasta causă cărora le esprimăm cu bucurie la aceasta ocasiune aprobarea noastră recunoscĕtoare, nici prin intenţiunea Schulvereinului german în Berlin, esprimată în statutele sale, că pe Germanii din afară de imperiul german sĕ-i conserve Germanismului de oare ce el (Schulvereinul) astă conservare nicăiri nu o doresce altfel, decât numai în fidelitate către statul căruia aparţin; de aceea regretăm faptele, care au causat declaraţiunile sale, — dar espresiunea simpatiilor sale nu o putem primì decât numai cu mulţumire.

În ţeara noastră va fi buna înţelegere şi binecuvêntarea, dacă aceia, cărora li s'a dat pe mână puterea, se vor crede îndatoraţi, de a o şi întrebuinţa spre scutul acelor legi şi dispositiuni legale, ce le-a creat numai de curênd înţelepciunea legislatorilor, pentrucă în ţeara unde după voinţa provedinţei trăesce mai mult decât o ginte, fie care gintă sĕ-şi conserve aceasta individualitate şi totuşi se poată iubì ţeara, ear în toţi se descepte şi se susţină nestins un simţ de comuniune şi consciinţa datoriei la comuna lucrare pentru bunăstarea comună.

Aceste idei susţin fie care stat, şi dovedit este, că ele au conservat în trecut şi statul unguresc. Noi, cari credem încă în viitorul lui şi în viitorul nostru întrînsul, nu perdem speranţa, că ele 'şi vor redobândì valoarea de mai înainte."

Revista politică.

Sibiiu, în 14 Aprile

Delegaţiunea ungurească a învins la votarea comună a creditului pentru Bosnia. Urmarea votărei este demisionarea ministrului comun de finance Slavy. Ḑiarele oposiţionale maghiare declară votarea comună egală cu intrarea Ungariei în Reichsrath.

În dieta Croaţiei, Vas. Gyurgyevics interpelează în numele deputaţilor de naţionalitatea serbească în causa denumirei metropolitului (patriarch) Angyelilics.

După o telegramă dela Bucuresci guvernul de acì n'are încă nici o cunoscinţă oficială despre proiectul Barrère în cestiunea Dunărei. Toate scirile de până acum despre hotărîrea guvernului în cestiunea aceasta sûnt numai scorniturì. „Românul", publicând un articul din „P. Ll." privitoriu la această cestiune ḑice că ḑiariştii din Budapesta îşi dau osteneala de a dovedì „cât de neîntemeiate sûnt temerile Românilor în cestiunea Dunărei?

Varietăţi.

Îndreptare. La pagina 174 Nr. present, coloana a doua, şirul 4 sûnt a se adauge cuvintele: „*La representaţiunea Esc. Sale archiepiscopului în afacerea aceasta, d. ministru a aprobat trecerile, respingênd cererea consistoriului de a se esmite comisiune micstă pentru constatarea illegalităţilor, cu cari s'au făcut acele treceri*"; ear' după cuvêntul: „atuncea": „*purtându-sę proces pentru averea bisericei din cestiune*"; apoi după cuvintele: „a rĕmas lucrul": „*ca la timpul seu sĕ fie mai departe*" (urmărit)".

* (Sinodul archidiecesan) s'a terminat Joi după ameḑi aproape de patru oare. Deputaţii au plecat Joi seara. Vineri seara, aşa încât numai cari au afaceri private au mai remas. Protocoalele şedinţelor din urmă s'au autenticat eri în presenţa mai multor deputaţi.

* (Mandate postale între România şi Austro-Ungaria). Dela 1 Maiu stilul nou, direcţiunea generală a postelor aduce la cunoscinţa publică, că se începe un serviţiu pentru schimbul mandatelor (assignaţiunilor), postale şi între România cu Austro-Ungaria. Acest serviţiu se face în aceleaşi condiţiuni ca şi pentru celelalte ţĕri, şi anume: suma trebue depusă la biuroul postal în aur; maximul sumei de trimis prin mandatele postale e de 500 lei. Ear' taxa ce se percepe e următoarea: pentru mandatele până la 50 lei, 50 bani; pentru mandatele mai mari de 50 lei se plătesce 25 bani, pentru fie care 25 lei sau fracţiune de 25 lei sĕ plătesce 15 bani. Se vor emite asemenea mandate postale internaţionale de birourile oraşelor de reşedinţă ale prefecturilor, plus Sinaia, Campina şi Sulina. Biurourile postale austro-ungare pot plătì şi emite mandate postale internaţionale din şi pentru România.

* (Fortună.) Aḑi noapte s'a descărcat pe Sibiiu o fortună cu fulgere şi tunete ca în puterea verei Tunetele, trei după olaltă, urmară în intervaluri mici. Dacă au făcut şi vre-o stricăciune nu se scie. Ploaia credem că a fost mănoasa.

* (Oltenii în Iaşi.) Cetim în „Curierul Balasan": Cu trenul de Mercuri, la oara 1 după ameaḑi, au sosit la Iaşi 35 Olteni, dintre cari duoi au venit chiar cu familiele lor. Conducătorul lor se numesce Marin Calin. Ni se spune, că acesti Olteni au venit din Bucuresci in urma îndemnului ce li s'a făcut de aici. Aflăm, că în curênd vor mai sosì vre o sută de familii. Scopul venirei acestor Olteni este de a lua din mâna străinilor comerciul cel mic. Ei au fost primiţi la clubul comercial. Cunoscênd rara activitate a acestor oameni, sûntem siguri, că nu vor fi lipsiţi de spriginul Românilor pentru ca se poată concura pe traficanţii străini.

* (Industria casnică în Românie), Comisiunea pentru susţinerea şi încugiurarea industriei casnice a hotărît, scrie „R. W." că imediat sĕ se proceadă la înfiinţarea unei scoli normale de ţesut, în condiţiuni de a produce învĕţători şi învĕţătoare pentru scolile de ţesut, ce se von înfiinţa în fie-care comună prin concursul comitetelor industriali. Comisiunea s'a pronunţiat asemenea asupra instrumentelor şi maşinelor trebuincioase pentru instalarea acestei scoli, făcend şi un divis pe suma de lei 70,000, pentru care d. ministru de lucrări publice va face sĕ se deschidă creditul necesar. Se scie, că 12 resboaie, aduse din Belgia funcţionează deja la Asilul Elena Doamna.

* (O streină misterioasă.) Acum câte-va ḑile a fost oprită la Orşova o damă tineră şi foarte elegantă, venind din România. Ea n'a avut sĕ presinte decât bilet de legitimare din anul trecut, în care se spunea că e servitoare. Născêndu-se bănueli, 'i s'a cercetat bagajul şi într'un cufer sau găsit giuvaericale de o valoare fabuloasă. Fiind întrebată de unde le are, ea a povestit un Roman întreg: că e din Ungaria: a fost în America de nord, în Brasilia, apoi în Anglia şi Franţa. În Paris a fost amanta unui duce, care i-a dat aceste obiecte. Streina e deţinută în arest, până se va primì un respuns din Paris, spre a se vedea cum stau lucrurile acestei femei.

* (O serbare originală.) Bogatul marchis de Bute, unul din cei mai mari proprietari funcţiari din Scoţia, a celebrat ḑilele din urmă ḑiua nascerei unicului sĕu fiu într'un mod foarte original. El a învitat la ceaiu, cafea şi ciocolată peste 20,000 de copii din toată plasa în care se află castelul familiei sale. Părinţii şi servitorii cari au asistat la această serbare numai ei singuri au consumat peste 10,000 kilog. de prăjituri. Masa, care era pusă pentru acest dejun la aer curat avea o lungime de 7 kilometri.

Biata societate, dintr'o parte pot esista marchisi cari sûnt capabili a cheltui asemenea sume de bani, pe când din alta miserie consumă poporaţiunea muncitoare a oraşului Londra.

* (Studenţii din America) fac câte o glumă boacană ca şi cei dela noi, dar Americanii pedepsesc altfel, după cum ne spune o foaie din New-York. Patru studenţi dela academia din Waronsta au creḑut şi ei că execută un ce prea de spirit, ridicând într'o noapte poarta dela casa unui cetăţean spre a'şi face foc cu ea. Lucrul se descoperì şi cei patru tovarăşi fură puşi în alternativă: sau sĕ fie espulşi din scoală, sau sĕ se supue unei pedepse ce va pronunţa asupra lor cetăţeanul păgubaş. Ei aleseră această din urmă pedeapsă. Severul judecător 'i comandă sĕ tae patru stângini de lemne şi materialul sĕ'l care în casa unei vĕduve serace. Pe lûngă aceasta ei au trebuit sĕ'şi facă această lucrare într'un loc deschis, pe când un tacâm de lăutari le cânta ariile cele mai frumoase americane, ear lumea grămădită împregiurul lor nu'i slăbia cu aplausele şi încurăgiările ei ironice.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 27 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.75	119.80
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.25	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.56
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	—.—	95.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.—	99.20
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98.25	98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	—.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.55
Datorie de stat în argint . . .	77.25	77.45
Renta de aur austriacă	94.—	94.15
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.50	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	825.—	343.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	342.80	117.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	339.—	330.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	117.25	110.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.62
Napoleon	9.53½	9.54
100 marce nemţesci	58.75	58.75
London (pe poliţa de trei luni) .	120.10	120.15

Nr. 104. [63] 2—3

EDICT

Ioan George Moroie din Mociul inferior comitatul Făgăraşului a părăsit cu necredinţă de trei ani de ḑile pe legiuita lui soţie Ana nată Ioan Darie tot din Mociul inferior fără de a se sci locul unde se află şi de mai trăiesce este prin aceasta citat cu scirea şi încuviinţarea măritului consistoriu archidiecesan dto 11 Martie a. c. Nr. 3811/1881 B. ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra'i de soţia lui.

Braşov, 26 Martie 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Branului, ca for matrimonial de 1-ma instanţă.

Nr. 139 1882 [62] 2—3

EDICT.

Maria născută Tănase, de religiunea greco orientală din Poplaca, comitatul Sibiiului, carea de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei bărbat Coman Bârza, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se provoacă ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfăţişeze înaintea subsemnului scaun ppresbiteral ca formatrimonial de prima instanţă, cari la din contra şi înabsenţia ei se va decide procesul intentat contrai de către bărbatul ei.

Sibiiu 12 Ian. 1882

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tract. Sibiiului, ca for matrimonia de I. instanţă.

Nr. 135 [64] 2—3

EDICT.

Dimitrie Dimitrie Rusu din Purcereni comitatul Braşovului a părăsit cu necredinţă mai de şease ani de ḑile pre legiuita sa soţie Susana nata Vlad Pitiş tot din Porcăreni, fără de a se sci locul unde se află şi de mai trăesce este prin aceasta cu scirea şi încuviinţat măritului consistoriu archidiecesan dto 11 Martie anul curent Nr. 3086/1881 B. citat, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta, şi decide procesul divorţial intentat asupra'i de soţia lui.

Braşov, 26 Martie 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului I al Braşovului ca for matrimonial de I-ma instanţă.

Nr. 257—1882. civ. [61] 3—3

EDICT.

Din partea judelui esmis de tribunalul r. din Dej se aduce la cunoscinţă publică, că în causa de commassarea hotarului comunei **Ghinghelag** terminul pentru începerea lucrărilor pregătitoare, anume pentru regularea representanţii, stabilirea preliminariului de spese s'a ficsat pe ḑiua de **26 Maiu 1882 la 9 oare an. am.** în comuna Ghinghelag.

Deci se provoacă prin aceasta toţi aceia, cari sûnt interesaţi aceasta causă de commassare sub titlul de proprietari ca se se înfăţişeze cu atât mai vêrtos la această pertractare, cu cât neînfăţişarea lor nici va putè se împedece pertractarea nici va servi drept motiv pentru un remediu legal.

Dej în 21 Ianuarie 1882.

Ladislau Hosszu m, p.
jude reg. de trib. ca jude pertract.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 45. Sibiiu, Marți 20 Aprile (2 Maiu) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelariilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Ședința VI. (10 Aprile)

Un alt punct al referadei privesce cestiunea de controversă dintre protopresbiterul fost și directorul seminarial I. Hania de o parte și parochul din Gurariului I. Muntean dealtă parte. Dintre conclusele sinodului din anul trecut a rĕmas neesecutat cercetarea disciplinară în care erau a se lua numiții doi domni, cari ca fețe bis. în loc sĕ-și caute dreptul în calea sa: a jurisdicțiunei bis. îl căutară prin proces de presă intentat foaiei „Tel. Rom.“, nu tocmai în folosul bisericei noastre.*) Comisiunea la punctul acesta propune și sinodul primesce: a se însărcina consistoriul de nou cu esecutarea conclusului sinodal din anul trecut.

Referitoriu la petițiunea mai multor parochieni din Ilia, în care cer a se întregì cât mai în grabă postul de paroch devenit de mult în vacanță, comisiunea propune: sĕ se transpună petițiunea consistoriului cu însărcinarea a o resolvì întregind cât mai în grabă postul vacant.

Presidiul trage atențiunea sinodului asupra împregiurărei că parochia din cestiune e locul de reședință a fiitoriului protopresbiter al Iliei și că astfel nu se va putè întregì până nu se va întregì și postul de protopresbiter.

Dep. Dr. N. Pop: În înțelesul unui conclus al congresului, care dispune, că acele comune cari sûnt desemnate de centre ale protopresbiteratelor, sĕ se întregească numai cu ocasiunea întregirei protopresbiteratelor respective face un aditament la propunerea comisiunei în sensul acesta.

Dep. C. Stezar: Lipsa de întregire în comuna Ilia e simțită, disposițiunile congresuale de altă parte încă trebue respectate — singurul espedient ar fi, ca îndată după întregirea protopresbiteratelor Sibiiului și Săliștei se urmeze întregirea protopresbiteratului Iliei. Se primesce propunerea comisiunei cu aditamentul făcut de dep. Dr. N. Pop.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare. Raportorul comisiunei Dr. N. Pop.

Raportul consistoriului archid. ca senat scolar, fiind tipărit și distribuit de timpuriu deputaților sinodali sĕ privesce de cetit.

Raportul senatului scolar constă din 3 părți. Partea întâia tractează despre activitatea senatului, a doua despre învĕțământul public și starea institutelor de învĕțămênt din archidiecesă și a treia despre împregiurările nefavorabile progresuli în învĕțămêntul popular. În totalitatea sa acest raport represintă o icoană clară despre agendele senatului scolar și se primesce de basă la desbaterea specială.

Față cu cele ḑise la punctul 5 al raportului scolar, că „organele noastre administrative subalterne în unele părți (mai ales însĕ în 4 protopresbiterate) sĕ arată cu totul streine de către causa invĕțământului popular,“ comisiunea propune că sĕ se întroducă cercetarea disciplinară în contra organelor negligente.

Dep. P. Cosma cere, ca referintele scolar, fiind că e chiar de față, sĕ spună: cari sûnt acele 4 protopresbiterate, în cari organele administrative nu-și îndeplinesc datorințele.

Dep. A. Trombitaș (Ref. scolar) regretă, că neavênd la îndemână actele referitoare, nu poate satisface dorinței domnului deputat Cosma; insistând însĕ cest din urmă pe lângă dorința sa, spriginită de mai mulți deputați, referintele spune că cele 4 protopresbiterate sûnt: 1.-a Paloșului, 2-a Secului, 3-a Turdei inferioare și a 4-a Solnocului II. Sĕ primesce propunerea comisiunei.

La puntul 6 în care se arată că consistoriul a luat disposițiuni de a se înființa în toate cercurile archidiecesei „reuniuni de învĕțători“ comisiunea propune: Reuniunile sĕ 'și țină ședințele la timpul și locul când și unde se vor defige și ședințele conferințelor învĕțătoresci; ear din banii dela titlul „ajutoare pentru scoală și învĕțători, provĕḑut în buget, din cari se fac ajutoare pentru astfel de învĕțători, cari se disting prin elaborate pe terenul pedagogic cu ocasiunea ședințelor conferinței și a reuniunei învĕțătoresci, sĕ nu se împărtășească acei învĕțători, cari nu vor participa la ședințe.

Dep. A Trombitaș arată că partea a II-a prepunerei s'a observat și până acum de consistoriu.

Dep. Simeon Popescu e în contra propunerei comisiunei în ceea ce privesce într'unirea timpului și a locului ședințelor conferențelor, învĕțătoresci cu a ședințelor reuniunilor. Conferențele se țin de regulă în timpul feriilor. Reuniunile nu-și pot țină totdeauna pe timpul acesta ședințele avênd aceste de multe ori scopul a se țină prelegeri practice de model cu copiii din scoală, ceea-ce nu s'ar putè ajunge în ferii.

Dep. Dr. I. Puscariu. Motivul principal, care a condus pre comisiune a face propunerea de mai sus a fost dotațiunea însuficientă a învĕțătorilor nostri, care nu le permite acestor-a a participa aḑi la conferință mâne la ședințele Reuniunei. Conferințele sûnt proveḑute în statutul org., au titlul de drept de esistență, nu însĕ-cel puțin până acum și reuniunile. Deci a aflat comisiunea de bine și oportun a combina pe cea dintâiu cu cea de a doua.

Presidiul observă, că fiind conferințele învĕțătoresci provĕḑute în statutul organic ele fac parte din organismul bisericei noastre și nu se pot conforma cu Reuniunile, cari nu-s provĕḑute în statut.

Dep. D. Comșa. În raportul comisiunei nu e destul de lămurită causa neparticipărei învĕțătorilor la conferențe. Nici a treia parte de învĕțători nu o vedem a fi cercetat conferențele. Bine că se ḑice că lipsa de bani reține pe învĕțători dela participare. În circulariul convocător al consistoriului însă am vĕḑut că se promit celor ce ar cerceta conferențele diurne, și și așa lipsa la părere n'ar fi causă suficientă. Cu toate aceste lucrul tot stă așa cum îl descrie raportul, vina însĕ este acolo, că protopresbiterii și presbiterii nostrii nu fac aproape nimic pentru înlesnirea învĕțătorilor în direcțiunea aceasta. Diurne se pun în perspectivă, de fapt însĕ nu se dau. Când s'ar face aceea ce cu drept cuvênt se promite atunci ar cerceta învĕțătorii atât conferențele cât și Reuniunile și n'ar fi lipsă ale combina.

Dep. Feneșan: Motivul combinărei reuniunilor cu conferențele este că: din punct de vedere al învĕțămêntului ar fi consult ca conferențele sĕ se prefacă în Reuniuni. Prin combinarea aceasta sĕ se pregătească calea din care s'ar vedè la timpul seu că e bine ca conferențele sĕ fie prefăcute în reuniuni.

Dep. Dr. Pușcariu: Comisiunea n'a priceput nici decât ca sĕ se delăture conferențele. În propunere nu se țintesce nici decum o fusiune sau identificare a conferențelor cu reuniunile.

Dep. Gheaja face propunerea: ca reuniunile sĕ țină cont de întrunirile conferențelor.

După ce vorbesc mai mulți la cestiunea aceasta se pune la vot și se primesce propunerea dep. Gheaja.

Asemenea se primesce partea a doua a propunerei comisiunei.

Tot la punctul acesta mai are comisiunea o propunere: a nu se împărtășì acele organe ale noastre din ajutorul de stat, cari nu-și împlinesc datorințele cu consciențiositate ba a se trage în cercetare disciplinară.

Cu ducerea îndeplinire a acestui conclus sĕ se însĕrcineze consistoriul.

Dep. D. Manole: Se nu tot dăm însărcinări consistoriului. Ajunge dacă ne esprimăm dorința ca astfel de oameni sĕ nu se împărtășească. Dreptul a trage în cercetare disciplinară pe cei ce nu-'și împlinesc datorința e asemenea al consistoriului.

Dep. Sim. Popescu: Sĕ se accentueze anume că toți aceia cari nu-'și împlinesc datorințele se fie puși sub cercetare disciplinară. Numai o procedură energică ne poate asigura progresul.

Se primesce în fine propunerea dep. P. Cosma: se rĕmână punctul acesta cu totul afară din raport și sĕ nu se facă nici o provisiune în privința aceasta, concreḑênd afacerea consistoriului.

La datele statistice din partea II a raportului scolar comisiunea propune că de oare ce încep și la noi a sĕ separa din ce în ce scoalele de fetițe de cele de băeți sĕ raporteze consitoriul pe viitoriu despre scoliile acestea separat. Se primesce.

La punctul 9 din partea a II-a referitoriu la datele despre catichisațiune comisiunea propune: consistoriul sĕ se îngrijească, ca nu numai în scolele medii, ci și în cele primare sĕ se provadă catichisarea.

Dep. A. Trombitaș. În raportul consistoriului nu s'a potut lua mai mult decât i s'a relatat acestuia.

Dep. Patița: E de dorit că catichisarea sĕ se facă și în faptă; dar fără remunerare nici se va face nici va putea pretinde cine-va sĕ se facă. Ar trebuì sĕ ne îngrigim de remunerațiuni pentru catecheți. Lipsă de catecheți avem destulă, mai simțită în Aiud și în Blaj pe lûngă scoalele din locurile acestea.

Dr. Petco: Terenul religios e unicul, care e chiemat a ne reserva ereditățile strămoșesci. Sĕ ne îngrigim de el, ca barem acolo unde toate puterile sûnt îndreptate în contra noastră biserica se poată întra la mijloc.

Dep. N. Popea: Esistă un conclus din anii trecuți, care prescrie a se împărtășì toți catecheții din ajutoriul de stat, ceea ce sĕ și întêmplă.

În fine punêndu-se cestiunea la vot, sĕ primesce propunerea comisiunei: consistoriul sĕ insiste pe lûngă așeḑarea de catecheți la toate scoalele primare unde sûnt și elevi de religiunea noastră, cu adausul dep. Patița: catecheții sĕ fie după putință și remunerați.

Față de micimea salariilor învĕțătoresci o împregiurare care nu-numai împedecă sucrescența în statul învĕțătoresc, ci tot odată apasă greu învĕțămêntul popular, comisiunea recomândă sinodului a dispune ca în comunele cu dotațiuni slabe învĕțătoresci sĕ se solvească cele 5% după darea directă conform art. de lege 38 din anul 1868. Sĕ primesce.

Comisiunea în general observă cu regret că consistoriul n'a satisfăcut disposițiunilor esistente visitând vre un asesor consistorial sau și referintele scolar scoalele noastre din Archidiecesă și propune a se însărcina consistoriul sĕ o facă pe viitor.

D. A. Trombitaș. Ne fiind cuvêntul „regret“ basat și pre deplin motivat e de părere a se sterge.

Dep. Diamandi Manole: Sĕ pare că unul din motivele, ce a condus pe consistoriu a nu face și în direcțiunea aceasta cele de lipsă e crutarea cea prea mare a banilor de cari dispunem. Cruțarea e bună, nu e însĕ totdeauna folositoare. Noi trebue sĕ ne nizuim a ne câștiga în prima linie un capital cultural; acesta ne garantează esistența. Sĕ dăm deci spre scopuri culturale posibilul nostru, căci ni se va întoarce la timpul seu îndoit.

Dep. Patița. Am ḑis-o și cu altă ocasiune, că nu e de ajuns *un* referent, resp. inspector scolar pentru supraveghierea învĕțămêntului, de oare-ce unul nu poate ajunge preste tot locul de unde apoi urmează, că chiar acolo unde e necesitatea mai mare lipsesce intrevenirea inspectorului nostru la timp. Sĕ se institue în 4 părți ale archidiecesei câte un subinspector de o cam dată ne remunerat și provĕḑut numai în casuri de intrevenire cu diurne și spese de călĕtorie.

Presidiul arată, că primindu-se propunerea dep. Patița s'ar crea un organism nou în biserica noastră neprovĕḑut în Statutul organic.

Dep. Dr. Pop. Visitarea se poate face și fără reflectarea tot numai la oameni din centru, din Sibiiu. Sûnt asesori consistoriali în afară; acestora încă se pot încredința visitațiunile, și astfel n'am avè lipsă a instituì subinspectori.

Punêndu-se cestiunea la vot sĕ primesce propunerea comisiunei fără adausul „cu regret.“

---

*) Din informațiuni private noi scim că consistoriul din parteși a rênduit comisiune învestigatoare. R.

Din motivul că în multe părți ale archidiecesei se prefac scoalele noastre confesionale în scoale comunale sĕ atrage atențiunea consistoriului asupră acelor părți; și fiindcă 7 scoale din protopresbiteratul Heghigului prefăcute în scoale comunale s'ar putè rescumpĕra cu o sumă de 500 fl. co misiunea propune a se vota suma aceasta pentru scoalele serace.

Dr. Petco: Sĕ recâștigăm un lucru cu bani nu mi s'ar părè chiar potrivit. Sciu din esperiență că din astfel de casuri s'a născut între consistoriul nostru și între organele statului conflicte, precum în comitatul Hunedioarei. Conflicte de aceste aduc mai multă stricăciune ca folos. N'ași fi de părere a se da îndemnitatea cerută consistoriului.

Dep. E. Brote: Sum contra propunerei comisiunei deșì nu din motivul și vederile antevorbitoriului. Comisiunea cere 500 fl. pentru recâștigarea unor scoale periclitate. Consistoriului îi stau la disposițiune 2 mii de fl. votate de sinod și fiindcă nu arată că nu i-ar fi de ajuns suma aceasta, eu ași ḑice: consistoriul din banii ce-i are la disposițiune sĕ facă posibilul pentru recâștigarea scoalelor acelora.

Dep. Diam. Manole: Ar fi de prisos se mai votăm suma cerută de 500 fl., căci am votat la timpul sĕu suma ce am creḑut că e de lipsă spre ajungerea scopurilor noastre. Și împregiurarea aceasta arată sgârcenia noastră. Consistoriul din suma ce a avut la disposițiune trebuia sĕ caute a delătura la timp pericolul, ce amenință scoalele noastre din Heghig. (Întrerumpere: Consistoriul n'a sciut de el) Rĕu destul! Apoi ce consistoriu e acela care nu scie ce se întêmplă în afară. Propun sĕ se i-a cu regret la cunoscință, că consistoriul n'a făcut posibilul spre delăturarea rĕului și din banii ce-i avè la disposițiune, și sĕ se însărcineze de nou a face cele de lipsă.

Dep. N. Cristea: A sĕ luà mĕsurile de lipsă ca scoalele noastre sĕ nu devină scoale comunale asta o aprob, nu pot aproba însĕ mĕsurile ce le pretinde propunerea comisiunei. Ași dorì ca punctul acesta din propunere sĕ se steargă.

Se primesce deci: din motiv că scoale confesionale se prefac în scoale comunale sĕ se atragă atențiunea consistoriului asupra scoalelor acelora.

Cu aceste se încheie ședința a VI anunțându-se cea următoare pe Duminecă în 11 Aprilie la 11 oare.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Aprile

Demisiunea lui Szlavy a provocat o literatură întreagă, se înțelege ḑiaristică. Cestiunea demisionărei acesteia dela început n'a fost privită de cestiune personală, ci cestiune de principiu și cu deosebire în Ungaria s'a alarmat presa tuturor partidelor ca de un eveniment care amenință sistemul politic de astăḑi.

De unde deduc foile ungurescì amenințarea sistemului? Din presupunerea aproape unanimă că în cercurile normative din Viena partida militară ar fi isbutit ași însușì rolul prim și că partida aceasta vrea sĕ organiseze provinciile ocupate milităresce, creând în Bosnia și Erțegovina o nouă graniță militară, după chipul și asemenarea celei disolvate. Ḑiarele ungurescì considerând noua graniță militară *in spe* de un punct archimedic, care eventual s'ar putè întrebuința în contra Ungariei în favorul unei *Gesammtmonarchie*, perhorescează din toate puterile ideea aceasta și pune în perspectivă oposițiunea până la estrem a tuturor partidelor parlamentare din Ungaria.

Modul de procedere este încă care nu lasă ca partidele parlamentare ungurescì sĕ fie unite. Unele încuviințând retragerea sau demisionarea lui Szlavy, recomândă lui Tisza sĕ stea la postul sĕu și de pe terenul parlamentariu ce-l are se facă front tentațiunilor ce vor emana dela partida militară, chiar și când Ungaria nu ar fi spriginită de Cislaitania. Atitudinea aceasta o recomândă foile guvernamentale. Oposițiunea încuviințează și ea retragerea sau demisionare lui Szlavy. Pretinde însĕ sĕ se retragă și Tisza și așa sĕ se încerce oposițiunea ung. până la estrem.

În ce sĕ se cuprindă oposițiunea? ne spune „P. Ll.“: întru a pretinde ca Austro-Ungaria sĕ evacueze provinciile ocupate.

„Narodni Listy“ din Praga scrie: Retragerea lui Szlavy este signalul conflictului cu Ungaria. Stăm înaintea unei gâcituri noue și nimenea nu scie ce va propune acest sfinx al situaținei politice. Până acum totdeauna a fost așa, că fie care cestiune de feliul acesta a fost resolvită în favorul Ungariei. — Dacă resolvirea conflictului va fi și de astădată favorabilă Ungariei, nu poate sci nimenea. Causele care vorbesc contra, sûnt interesele comerciale politice ale Cislaitaniei și Germaniei. Aceste sûnt atât de importante încât a recede dela dênsele față cu Ungaria este imposibil. Și dacă totuși Ungaria ar cerca sĕ paraliseze direcțiunea politică austro germână în orient, s'ar apuca de o luptă foarte grea și fără de perspectivă de vre un resultat.

Caracteristic este că contele Desewffy, căpitanul districtual din Seraievo, fu tocmai acum ridicat din post și înlocuit de secretariul guvernial Cuculievici.

În același timp când planează cestiunea demisionărei lui Szlavy încărcată cu urmări cari aḑi nu se pot calcula, „Wiener Allg. Ztg.“ publică o declarațiune a lui Fischhof, unul dintre veteranii austriaci ai mișcărilor din 1848. Declarațiunea aceasta nepuțâdu-o publica astăḑi, *doar* o vom putè publica în alt numĕr. Ea are în timpul de față însemnătate deosebită, odată că din ea transpiră o voință serioasă de a face plăcută esistența naționalităților în Austria și de alta, cè declarațiunea se publică într'un organ cum este „W. Allg. Ztg.“

Dieta Ungariei s'a redeschis în 29 Aprile n. pentruca se lucre până pela mijlocul lunei când se va închide sesiunea presentă.

Dela Bucurescì s'a telegrafat la „N. fr. Pr.“ ca în 15/27 Aprile trimisul francez a transpus ministrului român de esterne proiectul Barrère în cestiunea dunăreană. În cercurile politice se privesce proiectul ca neacceptabil pentru România. Indignațiunea generală este îndreptată acum mai mult în contra Franciei. În 17 l. c. avè sĕ se desbată proiectul într'un consiliu de ministri.

În 15/27 l. c. s'a deschis parlamentul Germaniei fără multe ceremonii. Dl Böttcher a cetit cuvêntul de tron, care este foarte conciliant și arată că coroana voiesce sĕ încungiure conflictul în cestiunea monopolului tabacului. Încât pentru pacea europeană cuvêntul de tron este foarte cu precauțiune, așa încât resultatul celor ḑise în cuvêntul de tron se poate resuma în cuvintele, că de nu se va turbura lumea din vre o parte, vom avè pace.

În Rusia țarul se pregătesce de încoronare. Sûnt invitați până acum principele de coroană al Germaniei, Regele Svediei, al Daniei, României, Greciei, Serbiei și alți principi. Într'aceea prigonirile Jidovilor sûnt mari și guvernul rusesc nu face nimica spre ai apăra, eară unde organele guvernului întrevin, sosesc totdeuna prea târḑiu.

Cu toată iubirea netăgăduită ḑice „Alegătoriul“ de care regele Umberto se bucură înaintea poporului sĕu, — ideile republicane frĕmênta multe din provinciile Italiei și au prins pe alocurea rădăcină adêncă. Din provincia Romagna se scrie bunăoară ḑiarului „Opinione:“

„Aproape în toate comunele provinciei noastre esistă secte sau societăți internaționale și republicane, în cari se inrolează băeți de câte 15—16 ani, se inspiră de principiele lor, se inficiază cu teorii revoluționare și distructoare și se transformă astfel în rĕi cetățeni.

„În mai multe orașe și localități esistă un așeḑêmânt, care poartă toate semnele unei instituții publice, îngăduită de guvern și căreia pe airea primăriile ei dau gratis localități, în cari sĕ 'și ție adunările. Aceasta e „Scoala Mazzini.“ În aceste scoale profesori cunoscuți predică despre drepturile cetățeanului,“ atacă cu violență instituțiunile esistente, apun că monarchia a ajuns la punctul de a spune în mod pacînic și promit poporațiunii neștiutoare și uimite o nouă eră de libertate socială, triumful claselor desmoștenite, un viitor de pace și prosperitate, întocmai ca și când Italia s'ar găsi în rĕsboiu și sclăvie.

„La aceste conferențe asistă în totdeauna câte un representat al forței publice, care nu grăesce nici odată un cuvênt de desaprobare pentru aceste întreprinderi, astfel încât poporul a ajuns la convingerea, că guvernul este neputincios și că numai e în stare sĕ mantină respectul de el și respectul de legi.“

„Ba în Romagna au ajuns lucrurile deja atât de departe, încât nu se mai simt sigure nici organele forței publice. Ḑilele acestea au fost omorîți doi gendarmi, fără sĕ se poată da de urma omorîtorilor. Acest omor pare a fi numai un reînceput al crimelor ce se sevêrșiau câți-va ani înainte sistematic, contra suprefecților, judecătorilor etc.“ — Astfel, până și ḑiare din stânga cer guvernului sĕ ia mĕsuri energice spre a pune odată capĕt acestor escese și a reîntemeia autoritatea statului, colo unde doctrine perverse au isbutit sĕ o clătine într'un grad atât de primejdios!

Cine n'a vĕḑut granițele resăritene ale Franciei dela 1870 nu le mai recunoasce astăḑi. Astfel s'a schimbat fața acelor încântătoare posiții ce se întind de a lungul riurilor Mosel și Meusa. Uriașele fortificații esecutate de corpul de geniu frances, le-a dat un caracter cu totul altul.

Pădurile și viile cari impenau colinele cele mai înalte, sûnt tăiate. În locul lor astăḑi nu se zăresc decât șanțuri retranșate și parapete. Punctele cele mai importante, pe lângă cari sûnt grupate toate cele alalte fortificări, sûnt orașele Toul și Verdun. — Orașul Toul cu cele șiase forturi a devenit fortăreața cea mai puternică a Franciei din spre Germania este un centru de arme care poate rivalisa cu Strasburg și Metz. El dominează toată valea Moselei și calea ce duce dela Paris la Strasburg.

Al doilea punct de căpetenie, Verdun, are șepte forturi puternice. Fortificațiunile a la Vauban cari îl impresuraseră până la 1870 și cari îl putuseră atunci atât de puțin apera, încât ulanii prusiani se putuseră arunca încă în prima noapte până lă porțile orașului și se bată la ele — sûnt distruse și înlocuite cu întăriri moderne. Fortul cel mai înalt dela Verdun se găsesce pe o colină înaltă de 347 metri. Tot aceasta dominează valea Meusei și drumurile de fer ce duc spre Metz.

Între Verdum și Toul, și afară de ele sûnt construite la distanțe potrivite alte forturi și toate sûnt legate între sine sau prin drumuri de fer sau prin șosele militare. Călĕtorind prin aceste ținuturi creḑi că te găsesci întrun lagăr întărit.

Un resboiu ofensiv al Franciei în contra Germaniei nu se scie ce resultat ar putea avè. În defensivă ea este însĕ atât de fortificată, încât poate ascepta cu linisce și siguranță ori-ce atac al inimicului de peste Vosgi.

La cestiunea dunăreană.

Privitoriu la cestiunea aceasta „Romanul“ de Sâmbătă dă următoarea revistă de ḑiare:

„Agenția Havas“ ne-a comunicat mai în ḑilele trecute următoriul estras dintr'un articol al foii „Journal de St. Petersbourg“ în privința propunerii Barrière:

Această propunere însemnează negreșit un pas mai mult pe calea înțelegerii amicale, și putem sĕ ne felicităm că puterile au întrat pe această cale. Trebuie însĕ ca acum ea sĕ fie esaminată din punctul de vedere al drepturilor și intereselor Statelor țĕrmurene, care nu pot fi espuse sĕ sufere din causa înțelegerii europene, la care au făcut apel spre a protege.

După ce „Neue freie Presse“, reproduce aceste rênduri, adauge apoi următoarele:

Am spus deja că aceste cuvinte par a fi dictate de sforțarea Rusiei dea se arĕta earăși ca protectoare a Statelor țĕrmurene. De fapt, aflăm că Rusia ar fi făcênd mină de a se pune față cu proiectul Barrière, în punctul de vedere al României și se sprijine cererea acesteia, ca fie-care Stat țĕrmurean sĕ numească, pe întinderea lui, pe funcționarii însărcinați cu esecutarea regulamentelor. Trebue sĕ asceptăm însĕ spre a vedea dacă Rusia voesce a face acestă reservă chiar în respunsul pe care 'l va da la comunicarea propunerii Barrère; eventual se poate ascepta cu îngrigire dacă ea se va supuue maiorităţii din comisiunea dunăreană.

„Kreuzzeitung“, vorbind despre legătura ce se crede că ar fi esistând între atacurile violinți ale ḑiarelor române contra arangiamentului în cestiunea dunăreană și cuvintele cu multe înțelesuri scrise de „Journal de St. Petersburg“ asupra propunerii Barrère, ḑice că numai atunci se va putea spune cu otărîre dacă esistă sau nu o legătură, când se vor cunoasce intențiunile ambelor părți. „Totuși, adauge „Kreuzzeitung“, nu se poate tăgăduì că mulți, cari la numirea dlui Giers priveau relațiunile ca foarte pacinice, au început acum sĕ se arete din nou îngrigiați, poate și din causa că se asceptau la o mulțime de schimbări în persoane, schimbări care nu erau poate justificate.“

În fine o telegramă din Berlin, cu data de 25 Aprile și publicată de „Neue freie Presse“, anunță următoarele:

În privința cestiunii dunărene se vorbesce din isvor sigur, că Rusia a dorit la început sĕ fie representată în comisiunea Statelor țĕrmurene. Se crede însĕ că în cele din urmă ea tot nu se va despărțì de Europa.

Tot în privința cestiunii dunărene se scrie următoarele din Berlin, cu data de 22 Aprile cătră „l' Independence belge“:

Acum poate sĕ-și dea cineva samă despre versiunile contradictorii, provocate în aceste ḑile din urmă de cestiunea dunării. „Jurnalul de St. Petersburg“ sosit astăḑi la Berlin, conține o notă oficioasă, îndreptată în special contra, Memorialului diplomatica din Paris, după care toate puterile ar fi aderat deja la propunerea francesă. Ḑiarul rus ḑice că această informațiune este prea grăbită față cu realitatea, căci guvernele n'au primit încă comunicarea oficială despre propunerea francesă, și n'a putut sĕ se pronunțe încă în această privință.

Scirile dintr'o bună sorginte pe cari am putut sĕ le culeg aici, nu fac sĕ se presente în adevĕr de cât numai o aderare în principiu a propunerei de care este vorba, ceea ce nu înlătură oare care schimbări ce sûnt a se discuta în urmă.

În ceea ce privesce comunicarea propunerii, se crede că ambasadorii puterilor de la Paris au încunosciinţat pe guvernele lor respective despre această propunere, într'un mod oficios şi confidenţial. Comunicarea oficială din partea guvernului frances se asceaptă în fiecare ḑi.

Sus ḑisa notă oficioasă rusă, transmisă de telegraf a dat nascere la sgomotul că Rusia ar voì se combată înfinţarea unei comisiuni riverane micste — a cărei supraveghere ar trebuì sĕ se eserciteze dela Porţile-de-fer până la Galaţi — pentru a înlocuì cu o comisiune riverană propriu ḑisă, în care se între şi Rusia ca una ce are interese la Dunărea-de-jos. Este îndoeală însĕ că d: de Giers se voiască a inaugura esecutarea programei sale pacifice printr'o asemenea opoziţiune, care ar putè se destepte aceeaşi mişcare în România.

Se poate crede că în comisiunea europeană, se va discuta şi adopta mai ântâiu prelungirea propriului sĕu mandat care espiră anul viitor, apoi propunerea francesă privitoare la comisiunea riverană micstă. Am veḑut confirmânduse că într'unirea comisiunei europene este amânată până la 10 Maiu. Până atunci guvernele vor căuta, fără îndoeală sĕ se înţeleagă între ele şi cu România.

Amicii Românilor.

Sub titlul acesta aflăm în „Râmnicul“ următoarele:

În numĕrul ḑiarului „societăţi voluntarilor dela 1870 — 1871“ ce ne a sosit astăḑi Mercuri, găsim admisiunea, ca membri perpetuali a DD. Alex. A. Plagino, C. I. Ghika, Lăpuşneanu şi majorul A. Amasescu şi fiind că vorbim de această societate de ajutor mutual ce cuprinde în sinul ei — grupul României — o mulţime de Români distinşi din societate, avênd ca preşedinte de onoare pe concetăţeanul nostru d-nu C. C. Datculescu, credem că facem plăcere lectorilor nostri, reproducênd un articol, relativ la România, pe care 'l găsim în numerul de care am vorbit mai sus, atrăgênd atenţiunea asupra lui, fiind făcut de un amic al causei noastre...

Dl Farcy este foarte cunoscut pentru marele interes şi iubirea ce are pentru România. Simpatia ce arată pentru această ţeară a orientului, 'i-au câştigat stima şi recunoscinţa coloniei române, stabilită în Paris şi care e destul de numĕroasă; de aceea e foarte natural a vedea în sala din Bulevardul Capucinilor, un numĕr mare de străini aplaudând cu entusiasm discursurile pline de convicţiune şi de inimă, a conferenţiarului.

Un lucru pe care începênd, dl Camille Farcy îl deplânge, este îngratitudinea Francesului, care fiind în peregrinaţii în ţĕri străine, nu scie sĕ respunḑă la cordiala ospitalitate ce i se dă, nici nu vrea sĕ bage în seamă, toate probele de amicie ce i sĕ prodigă lui, şi patriei sale. Se poate da un esemplu de aceasta considerând aceea ce se face chiar şi către România. Eată un stat ḑice dl Farcy, a cărui aspiraţiune sûnt cu totul franceze; care a împrumutat Franciei constituţiuuele, obiceiurile, moravurile şi chiar modurile sale de administraţiune; eată o ţeară, care în fie care an, ne trimite copii sĕi şi ne încredinţeaza instrucţiunea, educaţiunea, şi formarea lor, eată o naţiune care în nici o circonstanţă. n'a perdut ocasiunea de a da probe de interesul cel mai viu: sĕ'şi amintească fie care ceea ce s'a petrecut în 1870, când era resboiul cu Prusia. Ei bine! cine se ocupă acì cu România, cine se arată către dênsa cu recunoscinţă, cine e simţitor la probele de simpatie ce dă? Şi cu toate acestea, este vr'un stat mai demn de a atrage privirile mai mult chiar de a escita admiraţiunea?

Sûnt cinciḑeci ani abia, putem sĕ luăm de martor pe mareşalul de Moltke, şi sĕ cităm relaţtunile ce ne dă din unul din voiajurile sale, România era o ţeară puţin civilisată, astăḑi este singura parte a orientului care posedă bine civilisaţiunea. Sĕ se compare cu dênsa Bulgaria şi Serbia! Bucurescii au stabilimente de primul ordin pe care Parisul cu drept, ar putè sĕ le invidieze şi care nu sûnt înferioare nici hotelurilor celor mai lucsoase, nici cafenelelor celor mai renumite. Stradele acestui oraş sûnt largi şi bine ţinute. Aerul poate circula liber, ceea ce se numesce civilisaţiunea modernă, în un cuvênt, curge în mare curent. Această civilisaţiune aşa de rapidă, aşa de minunată, cine a făcut o sĕ se nască cine i-a dat avêntul?

Dl Camille Farcy, a indicat-o foarte bine în frumoasa sa conferenţă: este suflarea de patriotism arḑĕtor, care animă acest popol generos.

Nici o naţiune nu posedă mai mult amorul de patrie, care sĕ găseşte în totul la dênsa. Poeţii sĕ'i escaltă, îl celebrează în verşurile cele mai frumoase, în care forţa şi energia 'l dispută sentimentului. Aceste aspiraţiuni către tot ce e frumos, către tot ce e nobil şi mare, au atras România către Francia, şi au escitat admiraţiunea pentru ţeara noastră.

Aceasta opiniune a d-lui de Farcy, este dreaptă şi adevĕrată. Am putut constata făptul înşine, e acum cât-va timp, în un voiaj ce am făcut atunci, în Austria şi Ungaria; o întîmplare fericită ne dădu ca companion de drum dela Viena până la Paris un tiner Român, acompaniat de nevasta sa, care venea acì spre a'şi termina studiele sale de drept ce le avea începute, şi pentru a 'şi căpăta titlul.

A spune, frumoasele sentimente ce fură exprimate de acel tiner în cele trei-ḑeci şi şase ore ce am petrecut împreună; a spune toate probele de ataşament pentru patria sa gândirile bine-voitoare ce ne ecsprima pentru Francia, ar fi cu totul imposibil. Eram emoţionaţi, ascultând acele cuvinte aşa de frumoase, atât de delicat şi cu pasiune exprimate, şi am conservat cel mai dulce şi plăcut suvenir.

Dl. Farcy a trecut iute în vedere instituţiunile Franciei, El, ne a arătat acest Stat împrumuţând legile sale Codului Napoleon, al nostru şi conservând redacţia sa primitivă, — în România s'a manţinut titlu de divorţ — regulând organisaţiunea actuală, — există acolo o armată teritorială, care servesce patria sa la patru septămâni una avênd o funcţionare administrativă, în totul conformă acelei ce noi am adoptat imitîndune până şi în clasificaţiunea drumurilor şi căilor şi în serviciul seu de poduri şi şosele: în un cuvânt a întrodus în obiceiurile sale personale, toate moravurile francese.

Apoi, Dl. Farcy, a făcut sĕ reeasă injustiţia puterilor care au semnat în ceea ce priveşte România, tratatul dela Berlin, acel tratat în adever a schimbat cu totul rolurile, dând celor învinşi avantagiurile pe care învingătorii singuri, au dreptul de a le avea.

Ast-fel România, s'a vĕḑut deposedată de Basarabia, ne primind ca compensatie decât Dobrogea, pămêntul cel mai sterp, cel mai ingrat, şi cel mai barbar, a cărei populaţiune, în mare parte streini i scotocesc mii de griji şi necazuri. România a protestat contra acestei nedreptăţi? Ea a primit'o cu curagiu! s'a pus pe lucru, şi a întreprins de a civilisa acea localitate ce i s'a dat. Astăḑi, ea continuă cu activitate datoria ce a început, şi pe care o urmează fără întrerupere.

Dl. Farcy ne mai arată încă terminând, sub diferite chipuri, proprii a o face sĕ valoreze, această naţiune, pe care vrea s'o faca a fi stimată şi iubită de auḑitorii sei. Conferenţa sa este salutată cu aplause intusiaste, şi obţine cel mai legitim succes.

Varietăţi.

* (Statua redeşteptătorului Românismului.) George Lazar cetim în ḑiarele din România, s'a hotărît să se ridice. Guvernul a înscris în Buget jumĕtate banii trebuincioşi, cealaltă sumă se va aduna prin subscripţiuni.

* (Himen). Duminecă au celebrat în biserica de aici din cetate cununiile dle lor dl Pavel Faşie jude reg. ung. în comitatul Bihorului cu d-ra Catarina Roman din Medieşi. Celebrarea şi festivităţile ospĕţului au fost splendide.

* (Personalia.) Mercuri după ameaḑi d. baron de Mayer, trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al impĕratului rege austro ungar, a fost primit de M. S. Regele în audienţă oficială.

D. Mayr a remis Regelui României scrisorile sale acreditive.

* (Mulţămită publică.) Ni se trimite spre publicare: Mult Stimatul Domn Michail Orbonaş advocatul fostilor coloni din comuna G. Hodac în procesul ce l'au portat în un şir lung de ani cu Erariul regesc din Gurghiu în causa segregărei de păşuni şi păduri după finirea acelui proces cu resultat favoritoriu pentru fostii coloni, Duminecă în 23 Aprilie a. c. venind în comună spre a se conţelege despre competenţele advocaţiali ce sûnt a i se solvì în causa amentită pre carea cu multe fatigii şi cu mare interes a apărat, — din competenţiele advocaţiali reduse la rogarea fostilor coloni la una sumă destul de modestă a avut generositatea de a dona în favoarea scoalelor române confesionale gr. or. şi gr. cat. din loc câte 100 fl. v. a. la olaltă adecă frumoasa sumă de 200 fl. v. a.

Pentru acest sacrificiu binevenit şi bineprimit pre altariul culturei naţionale, pentru aceasta nobilă faptă îndeplinită spre promovarea causei scolare confesionale, ce reclamă ajutoriul posibil dela toţi fii devotaţi ai naţiunei, subscrişii în numele comitetelor scolarie de ambe confesiunile precum şi în numele întregei comune G. Hodac ne tienem de prea plăcută datorinţă prin aceasta a esprima şi aduce generosului, binefăcătoriu cea mai cordială şi călduroasă mulţumită publică.

G. Hodac în 28 Aprile 1882.

Iosif Brancovean m. p.,
protop. on. şi adm. parochial.
Alecsandru Ternavean m. p.,
preot gr. cat. în Hodoc.

* (O crimă misterioasă pe Dunăre.) Ni se comunică din Bulgaria că în apropiere de Siştov, pe malul Dunărei, s'a descoperit, adus şi depus pe nisìpul malurilor de valurile rîului un cadavru, ale cărui picioare şi mâni sûnt legate cu frînghia. Cadavrul care de sigur a stat în apă vro 10 ḑile se află în stare de descompunere, hainele cu care este îmbrăcat se compune dintr'o redingotă ungurească, din pantaloni de postav albastru, vîrîţi în cisme mari ungurescì, în busunariul stâng al vestei s'a găsit un ciasornic de argint atîrnat de un lanţ veneţian de aur, în redingotă s'a mai găsit un portofoliu cu trei bancnote austro-ungare, una în valoare de 10 fl. şi alta in valoare de 5 fl. Cadavrul are înfăţişare de om tinĕr ca de vr'o 25 ani, pe têmpla stângă în apropiere de ochiu sĕ află o rană foarte superificală însĕ, după opinia doctorului local nu putea se ocasioneze moartea. Fringhiele însĕ cu care erau legate picioarele şi mânile cadavrului denotă cu evidenţă o crimă, care de sigur că nu se va putea descoperì fiind că cadavrul a călătorit mare cale şi cine scie de unde a sosit tocmai aproape de Şistov.

* (Esposiţiune.) În Roma se pregătesce pentru acest an o esposiţiune internaţională. Şi fiindcă vorbim de esposiţini vom semnala după „le Journal d'agriculture pratique“ de la 13 Aprilie că din Maiu până în Octomvre anul viitor, va avè locul la Amsterdam o esposiţiune de produsuri coloniale şi de toate obiectele de esportaţiune generală. Se va primì obiectele de artă, animalele, florile, fructele şi toate lucrurile de industrie din toată lumea.

* Ḑiarele din Bucuresci dau noutatea sosirei în România prin Iuniu, principele de Gales, mostenitoriul Engliterei.

* Conferinţa d-lui Titu Maiorescu în folosul incendiaţilor din România scoţênduse cheltuelile, a produs suma de 1272 lei.

* (Comisiunea pentru încuragiarea industriei casnice naţionale în România.) Se vor instala, scrie „Alegătorul“, pe la chinoviile de ambe sexe, în trei regiuni ale ţĕrei: România mare, Moldova şi România mică, câte şease stabilimente, ca şcoale normale industriale pentru desvoltarea si fabricarea ţesĕturilor, impletiturilor şi resuciturilor; ear' la asilul Elena un stabiliment complet în care sĕ se înveţe fabricarea tuturor acestora.

Pentru început, spre a se putea esercita un control mai serios şi mai bine calculat, se va face instalarea la monăstirile cele mai apropiate de Bucuresci, începênd de o cam dată cu industria ţesăturilor, împletiturilor, torsăturilor şi resuciturilor precum urmează:

1. La Ghighiu se va înfiinţa o fabrică pentru materiile de lănĕrie groasă pentcu populaţia rurală, abagerie, pături plocate şi altele.

2. La Căldăruşani o fabrică pentru postavuri groase, care sĕ alimentre armata; gardele, chinoviile şi cele lalte corpuri civile.

3. La Cernica o fabrică de postavuri şi diferite materii supţiri de lână pentru îmbrăcămintea mai elegantă barbătească a tuturor claselor.

4. La Pasărea o fabrică de diferite materii subţiri de lănuri pentru îmbrăcămintea femeiască.

5. La Ţigănesci o fabrică de pânzărie groasă şi subţire de cânepă pentru îmbrăcămintea şi alimentarea tuturor necesariilor ori-căror corpuri militare, civile în parte, şi tuturor familiilor în genere.

6 La Ciorogărla o fabrică de mătăsuri pentru ţĕsături, torsături şi împletituri.

7. La Asilul Elena se va învĕţa fabricaţiunea tuturor materiilor conţinute în cele şase articole de mai sus.

Afară de acestea la unul din penitenciare, pe lângă fabricarea numai a pânzelor groase, se vor mai fabrica şi toate obiectele impletite, toarse şi resucite.

Acestea stabilimenta, servind ca modele, după dînsele se vor înfiinţa tot atâtea în Moldova, tot atâtea în România mică şi chiar Dobrogea, toate tot cu această destinaţiă.

Treptat, după localităţi, se vor înfiinţa stabilimente îndustriale şi pe la cele-lalte chinovii de ambe sexe ale ţĕrii pentru altă natură de îndustrii.

Mitropolitanele şi Episcopatele, constituite în societăţi de economie industrială, vor avea în reşedinţa lor pe lângă seminarie şi ateliare industriale, începênd dela materia primă şi mergênd până la cea mai perfectă stare de confecţiune a tuturor obiectelor ce se pot fabrica ori manufactura de materie primă avênd şi câte un atelier de pălării.

În aceleaşi condiţiuni se vor desvolta şi scoalele normale de ambele secse.

Tinctureria (boiangeria) prefecţionată trebuie şi dênsa să joace unul din rolurile principale.

* În Francia pe când guvernul republican se întăresce pre când diferitele nuanţe de intransigenţi se organisează, bonapartistii odinioară aşa de puternici se retrag se desbină şi stau neuniţi. Astfel actualmente cetind jurnalele lor Le „Pays“, le „Petit caporal“ şi le „Napoleon“ nu veḑi decât o ceartă, o îmvălmăşală ce nu o mai pricepi. Unii voesc pe Victor împěrat, altul pe tatăseu Jerome şi nici unii nu se gândesc la vorbele lui Napoleon al III-lea cele avem în memoria şi care sûnt acestea:

Mergênd (Regilor) în capul ideilor secolului vostru, aceste idei vě urmăresce şi vě susţin.

Mergênd în urma lor ele vě tîrâsc.

Mergênd în potriva lor, ele vě rěstoarnă.

Academia română.

Insciinţare.

După decisiunile luate de Academia română, în sesiunile de până la anul 1882, concursele propuse de Academiă sûnt cele următoare:

I. *Premiul Năsturel-Herescu* de 4,000 lei Seria *B)*, se va decerne în cursul sesiunii generale din Martie — Aprilie 1883, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de ori-ce natură, care sa va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie până *la* 31 Decemvre 1882.

II. *Premiul statului Heliade-Rădulescu* de 5,000 lei se va decerne în cursul sesiunii generale din Martie, Aprile 1883, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut literar, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvre 1882.

NB. Concurenţii la acestea premii vor binevoì a trimite la cancelaria Academiei române în Bucuresci — Palatul universităţii — operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp acì însemnate, în câte douĕ-spre-ḑece exemplare, până la 31 Decemvre 1882.

III. *Marele premiu Năsturel-Herescu* din Seria *B)*, în sumă 12,000 lei, se va decerne în cursul sesiunii generale din Martie, Aprile 1885, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1881 până la 31 Decemvre 1884.

NB. În privinţa premiilor *„Năsturel Herescu“* de sub Nr. I şi III, se pun în cunosciinţa publicului următoarele dispoziţiuni din codicilele reposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu:

„*B. Premie pentru opere publicate.*

„În tot anul Societatea Academică Română va avea a premia, din „veniturile fondului „Năsturel“ o carte „tipărită originală în limba română, „care se va socotì de către Societate „ca cea mai bună publicaţiune apărută „în cursul anului.

„Aceste premie vor fi de doue „specie:

„1. În trei ani consecutivi, de a „rêndul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei. No. 4000 L „n. *minimum*, la cea mai bună carte „apărută în cursul anului espirat;

„2. Iară în al patrulea an, se va „decerne câte un premiu fix de lei „12,000, carele se va numì *Marele* „*premiu Nuturel*, operei, care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie „ce va fi apărut în cursul celor patru „ani precedenţi. Acest premiu nu se „va decerne unei lucrări, care va fi „obţinut deja unul dintre premiele „anuale, de cât defalcând dintrânsul „valoarea premiului precedent.

„Operele care se vor recompensa „cu această a doua serie de premie, „vor tracta cu preferinţă despre materiele următoare:

„*a.* Scrieri serioase de istoria şi „sciinţele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria „ţěrilor române:

„*b.* Scrieri de Religiunea ortodoxă, „de Morală practică şi de Filosofie;

„*c.* Scrieri de Scinţe politice şi de Economia socială;

„*d.* Tractate originali despre Sciinţe esacte;

„*e.* Scrieri enciclopedice, precum Dicţionare de istoriă şi geografiie în „cari sě între şi istoria şi geografia „României; Dicţionare generale sau „parţiale de sciinţe esacte, de arţi şi „miserii de administraţia şi jurisprudeţă şi alte asemeni lucrări utile şi bine întocmite;

„*f.* Cărţi didactice de o valoare „însemnată ca metod şi ca cuprins;

„*g.* Dicţionare limbistice în limba „românească, mai ales pentru limbele „antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscriţă, ebraică, arabă, turcă, slovana vechie, şi altele:

„*h.* Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valoare serioasă, adecă relative la arţile plastice, architectură „pictură, gravură şi chiar opore musicale serioase, pe cari acestea toate „Societatea Academică română le va „apreţia atunci când ’şi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materielor de Bele-Arţi;

„*i.* Scrieri de pură literatură „română, în prosă şi în verşuri, precum poeme, drame şi comedii serioase, — mai ales subiecte naţionale „— şi orice alte opere de inaltă literatură. Acestora mai cu samă aşi „dori sě se acorde *Marele*, *„Premiu* „*Năsturel*“, când vor fi judecate ca „având uu merit cu totul superior, spre „a se da ast-fel o încuragiare mai puternică desvoltării literaturei naţionale.“

La acestea se mai adaug următoarele dispoziţiuni luate de Societatea Academică:

1. La concursurile acestor premii se pot presenta şi opuri preînnoite în nouě ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în vieaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi străine sûnt escluse dela concurs; se va face însě esceptiune pentru acele traducţiuni de pe opuri străine clasice, cari:

a) sau prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în verşuri românesci, vor constituì adevěrate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anexarea de elucidări şi de note sciinţifice, cu totul proprie traducětorului, ’şi vor fi însuşit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale sau cu cele tipărite în iniţiativa şi cu spesele ei, nu pot întra la concurs pentru premiele Năsturel din seria B.

4. Premiele Năsturel dìn seria B, se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului, cu condiţiune însě ca această parte sě fie de valoarea şi de întinderea unui volum şi nu de ale unei simple făscioare, (minimum 40 pag. format în 8⁰, garmond.)

5. Premiarea unei părţi a unui opt la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi a aceluiaşi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor putè fi admise la concursul cărţilor tipărite, ear’ autorii lor, spre a primì premiele acordate, vor trebuì se justifice proprietatea lor.

IV. *Premiul Năsturel*, Seria A. de 5,000 de lei, se va acorda în sesiunea generală a anului 1883 celei mai bune disertaţiuni în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria tipografiei la Români.“

Întinderea lucrării va fi de 15—20 coale de tipar, în 8⁰ ordinar cu litere *cicero*. Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decemvre 1882.

V. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală a anului 1883 celei mai bune disertaţiuni scrisă în limba română asupra următorului subiect:

Studiul asupra agriculturei, industriei şi comerciului în România“.

Lucrarea va trata despre starea actuală a acestor trei ramure de producţiune şi despre mijloacele de ale ameliora. O ochire asupra istoriei economice a României în seculii 17, 18 şi 19 va precede acestui studiu. Studiul va fi făcut din punctul de vedere economic şi technic. Manuscrisul trebuie se cuprinḑă materiă pentru cel puţin 300—400 pagine de tipar în 8⁰ *garmond*. Terminul presentării manuscriselor la conrurs va fi până la 31 Decemvre 1882.

VI. *Premiul Alecsandru Ioan Cuza* de 4,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din primăvara anului 1883, celei mai bune disertaţiuni în limba română asupra următoriului subiect.

„Istoria Românilor în Dacia Traiană dela Aurelian pără la fundarea principatelor Moldova şi Ţeara-Românească“.

Întinderea operatului va fi de 20 coale de tipar în 4⁰ mic sau 8⁰ ordinar, cu litere *cicero*. Terminul presentării manuscriselor va fi 31 Decemvre 1882.

Manuscrisele relative la premiele sub Nrii IV, V şi VI se vor presenta anonime, purtând o devisă care va fi reprodusa pe un plic sigilat conţinêd numele concurentelui.

Academia ’şi reservă dreptul de a tipărì în publicaţiunile sale disertaţiunea ce se va premia.

VII. *Premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învěţământului public*, în sumă de lei 1,500, se va decerne în sesiunea generală din primăveara anului 1883, celei mai bune cărţi didactice în limba română din câte se vor fi tipărit cu începere dela 1 Iulie 1879 până la 31 Decemvre 1882. Această dată este şi terminul estrem al depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs.

Loterie.

Sâmbătă 29 Aprilie n. 1882.

Budapesta: 27 48 47 19 43

Bursa de Viena şi Pesta

Din 27 Aprilie 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.75	119.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.25	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	—.—	95.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.50
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pământului	99.25	99.40
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	97.75	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane.	98.25	98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.80
Datorie de stat în argint . . .	77.25	77.50
Renta de aur austriacă	94.—	96.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	826.—
Acţiuni de credit austr. . . .	825.—	347.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	348.20	117.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	343.—	330.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	117,25	111.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9.54	9.54
100 marce nemţesci	58.70	58.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.10	120.50

Nr. 104 [63] 3—3

EDICT

Ioan George Moroie din Mociul inferior comitatul Făgăraşului a părăsit cu necredinţă de trei ani de ḑile pe legiuita lui soţie Ana nată Ioan Darie tot din Mociul inferior fără de a se sci locul unde se află şi de mai trăiesce este prin aceasta citat cu scirea şi încuviinţarea măritului consistoriu archidiecesan dto 11 Martie a. c. Nr. 3811/1881 B. ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra’i de soţia lui.

Braşov, 26 Martie 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Branului, ca for matrimonial de 1-ma instanţă.

Nr. 139 1882 [62] 3—3

EDICT.

Maria născută Tănase, de religiunea greco orientală din Poplaca, comitatul Sibiiului, carea de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei bărbat Coman Bârza, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se provoacă ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sě se înfăţişeze înaintea subsemnului scaun ppresbiteral ca formatrimonial de prima instanţă, cari la din contra şi înabsenţia ei se va decide procesul intentat contrai de către bărbatul ei.

Sibiiu 12 Ian. 1882

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tract. Sibiiului, ca for matrimonia de I. instanţă.

Nr. 135 [64] 3—3

EDICT.

Dimitrie Dimitrie Rusu din Purcereni comitatul Braşovului a părăsit cu necredinţă mai de şease ani de ḑile pre legiuita sa soţie Susana nata Vlad Pitiş tot din Porcăreni, fără de a se sci locul unde se află şi de mai trăesce este prin aceasta cu scirea şi încuviinţat măritului consistoriu archidiecesan dto 11 Martie anul curent Nr. 3086/1881 B. citat, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta, şi decide procesul divorţial intentat asupra’i de soţia lui.

Braşov, 26 Martie 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului 1 al Braşovului ca for matrimonial de 1-ma instanţă.

Pentru sesonul de vară.

Au sosit din **Viena** la subscriscrisele **pălării** din cele mai alese pentru **doamne** şi **copii;** ne rugăm pentru sucursul binevoitor al publicului. Comande din afară se efectuesc prompt.

Sibiiu 22 Aprilie 1882.

Sororile Wegmuth.

Strada Cisnădiei *Nr. 25.* Etagiul I.)

[63] 2—2

Redactor rěspunḑětor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46. Sibiiu, Joi 22 Aprile (4 Maiu) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 47.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa VII. (11 Aprile)

Se cetesce protocolul şedinţei premergătoare şi se verifică pe lângă unele îndreptări propuse şi acceptate în ceea ce privesce forma.

Înainte de a pâşi la ordinea ḑilei sĕ dă voie dep. Diamandi Manole a da cetire unei interpelaţiuni adresate presidiului. Întroducerea, ce interpelantele a premis interpelaţiunei sale e următoarea: Am dechiarat şi cu această ocasiune că pe mine persoane nu mĕ preocupă şi de aceea mĕ şi ridic ori când a'şi vedè atacată vaḑa şi autonomia bisericei mele, sĕ sciu bine, că lucru în contra chiar celor mai de aproape prietini şi rudenii. Motivul acesta mĕ îndreptăţesce sĕ fac următoarea interpelaţiune: (urmează cetirea interpelaţiunei în cuprinsul cum o cunoascem din ḑiarul acesta Nr. 44.)

Presidiul: Aşi fi în stare sĕ respund încă în şedinţa de aḑi la toate punctele din interpelaţiunea d. dep. D. Manole, dar ca sĕ se poată lua la protocol respunsul ce-l voiu da îmi reserv dreptul a respunde în şedinţa procsimă.

Dep. Dr. N. Pop, face propunerea că până atunci până când se primesc la cursul clerical din Seminariul Andreian studenţi cu VI. clase gimnasiale, o dispoşiţiune provisorică, care în curênd va avè sau a se schimba sau a se declara de definitivă, sĕ se primească şi studenţii absolvenţi de scoalele comerciale din Braşov. La scoalele numite sĕ primesc numai acei tineri, ce au percurs cu succes patru clase gimnasiale sau trei classe reale. Cursul acestor scoale e de trei ani. Crescerea ce o capetă tinerii în scoalele acestea ar pretinde aceeaşi considerare care sĕ dă absolventelui de a VII clasă gimnasială. Propunerea dep. Pop sĕ transpune comisiunei scolare.

Urmează o altă propunere a dep. I. Zacharie:

Din considerare că toate s'au scumpit în timpul din urmă, şi că deputaţii estranei mai aduc pe lângă alte şi jertfa a chieltuì mult peste diurnul ce'l capătă, din considerare, că acesta atât e de mic încât nu corespunde cu vaḑa şi demnitatea representanţilor bisericei noastre:

Sinodul sĕ concludă a se face în punctul duirnelor abatere dela §. 25 din regulamentul pentru afacerile interne, carele statoresce diurnele deputaţilor cu 3 fl. resp. a se modifica acest §. şi pe basa acestei modificări a statorì diurnul pentru deputaţii din loc şi de aici înainte cu 3 fl., ear pentru cei esterni cu 4 fl. v. a.

Propunĕtorul cere, a se privì propunerea sa de urgentă şi a se pune numai decât la ordinea ḑilei, ceea-ce se şi primesce.

O altă propunere a dep. R. Patiţa mai urmează înainte de a trece la ordinea ḑilei. Cu sesiunea presentă sĕ începe un period nou. Şi de astădată au a se reconstituì, conform stat. org. cele două senate, cel scolar i cel epitropesc şi a se alege un referent scolar salarisat. Fiindcă timpul e cam înaintat şi pe mulţi din deputaţii esterni i rechiamă acasă agendele ocupaţiunilor lor ḑilnice sĕ se pună în şedinţa de mâne (luni, 12 Aprile) la ordinea ḑilei alegerile, ca sĕ se poată folosi de dreptul de alegere deputaţii toţi. Lăsânduse alegerile pe şedinţa din urmă, vor fi alegătorii numai deputaţii sibieni.

Presidiul: Se nu precipităm cestiunea alegerilor, ca se nu preocupăm cestiunile, cari aşteaptă a fi resolvite. Mai sûnt încă referade din comisiuni, cari trebue sĕ vină la ordinea ḑilei, până atunci se amânăm alegerile.

Sĕ nasce o discusiune la care iau parte mai toţi deputaţii şi în urma cărei-a propunerea dep. Patiţa se declară de urgentă şi se decide a se pune în şedinţa de faţă la ordinea ḑilei.

Se pâşesce acum la ordinea ḑilei aducênd pe tapet propunerea făcută de dep. Zacharie în cestiunea diurnelor. Propunĕtorul mai adauge la motivarea propunerei sale numai, că nu o ar fi făcut, căci scie cum stăm în punctul banilor, dar impregiurarea a vedè pe deputaţii avisaţi tot la propriul buzunar l'a îndemnat a o face.

Dep. P. Cosma: Eu credeam că propunătoriul ar dorì ca deputaţilor Sibieni sĕ li se detragă diurnele ce le compete prin regulament şi sĕ se dee esternilor; asta o mai înţelegeam, căci puteam cel puţin vorbì asupra unei propuneri stilisate în sensul acela. Asupra propunerei de faţă nu putem vorbì în merit, fiind cestiunea regulată în statutul organic, şi nici nu se poate pune la ordinea ḑilei. Ântâiu trebuie sĕ se modifice regulamentul, ceea ce s'ar putè face numai la cererea a două terţialităţi a deputaţilor şi numai în sesiunea din urmă a periodului acesta de trei ani, de oare ce noi nu ne putem vota noue diurne, putem însĕ vota celor cari vor urma în periodul venitor. Fiind neadmisibilă propunerea sĕ se ia dela ordinea ḑilei.

Presidiul. Propunerea sĕ poate formula în sensul celor ḑise de d. deput. Cosma, şi se poate presenta apoi de nou sinodului spre discutare.

Dr. Petco propune a sĕ da comisiunei budgetare. Sĕ primesce.

Se aduce la desbatere propunerea dep. R Patiţa referitoare la reconstruirea senatelor în conformitate cu prescrisele Statutului organic.

Propunĕtorul îşi motivează propunerea ḑicênd: Sĕ se facă acum alegerile, căci cătră finea sesiunei cei mai multi deputaţi aleargă pe la ale lor şi nu pot concurge şi ei cu votul lor la reconstruirea acelor corporaţiuni, cărora le încredinţăm esecutarea concluselor noastre. Alegerile sûnt de cea mai mare importanţă, de aceea, lăsându-se totdeauna pe urmă, sĕ şi dă ansă la plângeri unui-a şi altui-a dintre deputaţi, cari necesitaţi cătră finea sesiunei a se îndepărta de Sibiiu, sĕ vĕd desbrăcaţi de ocasiunea de a'şi da şi ei consimţemêntul la alegere.

Dep. Diamandi Manole. În multe idei mĕ unesc cu dl dep. Patiţa, în punctul acesta însĕ nici decum. Dacă am primì noi propunerea dênsului ar însemna, că noi nu ne interesăm de nici un lucru aşa de tare ca de alegeri. Eu cred că atât d. Patiţa cât şi ceilalţi dd. deputaţi nu vor decât a'şi da cu cunoscinţă de causă votul la alegere. Aceasta o vom face numai după ce vom fi ascultat şi desbătut rapoartele tuturor senatelor. Din motivul espus sum în contra propunerei dep. Patiţa, în ceea ce privesce ficsarea terminului de alegere a senatelor până când avem a desbate rapoarte consistoriale. Aşi dorì însĕ şi eu, că, îndată ce se vor termina rapoartele, sĕ se pună reconstruirea senatelor la ordinea ḑilei.

Dep. T. Gheaja. Şi în sesiunea presentă s'a accentuat în diferite rênduri, că consistoriul archid. nu a satisfăcut aşteptărilor sinodului într'un punct sau într'altul.

Cine poartă mai multă vină la împregiurarea aceasta decât însuşi sinodul, căci acestui-a 'i compete alegerea, dela dênsul depinde a avè un consistoriu, care se satisfacă asteptările ori a nu avè. Sinodul nu a avut nici o dată ocasiune a pâşi în punctul acesta aşa după cum cere momentuoşitatea lui, căci, lăsânduse alegerea tot pe ḑilele din urmă, cei mai mulţi deputaţi sĕ îndepărtau şi se încredinţa afacerea aceasta mai numai deputaţilor Sibieni. Sûnt pentru propunerea d. dep. Patiţa.

Dep. D. Comşa. Sûnt în contra propunerei deputatului Patiţa chiar din incidentul îndepărtărei membrilor sinodali esterni. Pe mulţi dintre acesti membrii îi ţine în Sibiiu şi astfel la sinod mai numai cestiunea alegerilor. Se sĕvêrşesce alegerea atunci lasă cei mai mulţi deputaţi restul afacerilor sinodale sorţei şi pleacă. Şi care e apoi soartea agendelor restante? Aceea, că se trece fuga peste ele, se aduc concluse nerealisabile, cari pentru a fi nimicite, răpesc mult din timpul cel scump şi totodată mĕsurat al sesiunei viitoare.

Presidiul. Dacă am primì propunerea făcută de D. dep. Patiţa ni s'ar putè face imputarea că ne place a ne mărginì pe lângă cestiuni personale în agendele noastre

Încă în decursul discusiunei îşi revoacă dep. R. Patiţa propunerea, ce o făcuse.

Urmeaḑă la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare. Raportor e dep. A. Trombitaş.

Raportul cosistoriului archidiecesan ca senat epitropesc pe anul 1880/81. De oarece raportul de faţă cuprinde toate momentele mai însemnate şi necesare şi e un esposeu chiar despre averea archidiecesană precum şi despre agendele senatului epitropesc, comisiunea propune, fiind şi tipărit şi împărţit de timpuriu între deputaţi, a se primii de basă pentru desbaterea specială şi a se aclude la protocolul sinodului.

Dep E. Brote e contra în ceea ce privisce acluderea raportului la protocol. Nu s'a aclus nici într'alţi ani; afară de aceea e redigiat raportul de astădată întrun mod şi estensiune neusitată până acum, cari cer a ne mai gândì în punctul acesta.

Dep. Cosma: Atâta e sigur, că raportul nu cuprinde lucruri cari nu le-am putè încredinţa publicităţii. N'ar sci deci cari ar putè fi reservele, din cari ar fi recomandabilă neacluderea raportului la protocol. Este pentru propunerea comisiunei.

Presidiul: Sûnt multe alte lucruri, cu cari nu ar trebuì sĕ eşim în publicitate. Raportul de faţă sigur nu e de felul acelora.

Sĕ nu decidem acum asupra acluderei sau neacluderei, ci se o amânăm până ce vom finì cu desbaterea specială, atunci vom fi mai îndreptăţiţi a ne pronunţa în punctul acesta.

Dep. Diamandi Manole: Eu sum în contra propunerei comisiunei, nu doar din motivul, că raportul ar conţinè lucruri cu cari n'am putè eşì în publicitate, ci fiindcă e fără scop acluderea.

Cuprinsul raportului e o composiţiune de cifre şi ca atare de un interes mai mult special.

Dep. C. Stezar. Raţiociniile din anii trecuţi erau mai generale. Cel de faţă e minuţios şi detaiat. Sûnt întrînsul o sumă de comparaţiuni între gestiunile anului abia espirat şi a anilor trecuţi, este istoricul fondurilor precum şi curgerea contabilităţei introduse în administraţie. Sĕ nu ne pronunţăm acum asupra punctului din urmă din propunerea comisiunei, ci sĕ ni-o reservăm până la curmarea desbaterei speciale.

Se primesce: a se trece la desbaterea specială. Referitoriu la întroducerea în raport, în care se espune cursul afacerilor consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc, numerul pieselor întrate cu 661 (cu 135 mai multe ca în anul anterior), a celor resolvite în şedinţe cu 432, şi pe cale presidială cu 175, a celor neresolvite cu 54, dintre cari cad aproape mai toate în resortul afacerilor esactorale, mai departe numĕrul şedinţelor ţinute preste an 26, comisiunea propune şi sinodul primesce a se lua spre sciinţă.

La punctul 1., sub care, ca ântâiul obiect special al raportului, sĕ substerne conform conclusului sinodal din 1881 Nr. prot. sin. 52, de nou raţiociniul din anul 1880, esaminat şi aflat în toată ordinea şi se cere îndemnisare pentru unele posiţii solvite preste budget, comisiunea propune şi sinodul decide a se da îndemnisarea cerută.

Punctul 2, referitoriu la planul şi preliminariul de spese pentru edificarea unei sale în edificiul seminarial, conform însărcinărei sinodale din 1881 Nr. prot. sin. 40, apoi la raţiociniul tipografiei archidiecesane pro 1879, 1880 şi 1881, se ia spre sciinţă avênd fie care posiţie esibit separat.

Asemene sĕ ia spre sciinţă punctul 3. al ref. la istoricul fondurilor, care din causa greutăţilor cu care e împreunată o astfel de lucrare aḑi când datele de lipsă trebuie adunate din archivele statului şi din alte parţi încă nu s'a potut termina.

Cu privire la punctul 4 din raport, care tractează despre crearea unui fond spre suportarea speselor sinodale şi congresuale, o afacere cu care fu însărcinat consistoriul prin conclusul sin. dela Nr. prot. sin. 36 ex. 1881, comisiunea propune a sĕ primì mesurile ce le recomândă consistoriul, şi a se pune în lucrare înfiinţarea fondului.

La mesurile recomandate adauge comisiunea că pentru de a se ajunge scopul urmărit mai iute şi mai uşor sĕ se continue colectele întroduse pentru acoperirea speselor sinodale şi congresuale.

Dep. Roşescu e în contra punctului din propunerea comisiunei care se referesce la colecte.

Poporul e în stare şi se înspăimântă când îi vine cineva cu colecte. E uşor a prescrie colecte; e însĕ greu a le esecuta. Sĕ se sisteze colectele.

Dep. D Manole. Nu înţeleg pe d antevorbitoriu, când din motivul adus e pentru a se sista colectele. Sûnt, ce e drept, protopresbiterate serace în care se întroduc în zadar colecte, căci totuşi remân fără succes; din motivul acesta însĕ nu e consult a împedeca dela contribuiri pe oamenii din protopresbiteratele cu o stare materială mai favorabilă. Sĕ se susţină disposiţiile referitoare la colecte. Cine vrea şi poate dă, cine nu, nu; silă nu facem!

Presidiul recomândă a se lua punct de punct din propunerea comisiunei la discusiune.

La ordine vine punctul 1 referitoriu la înfiinţarea fondului prin contribuirea de 3% din venitul brut de fie care fond.

Dep. N. Popea recomândă propunerea comisiunei Consistoriul n'a potut afla alt mijloc decât ca sub titlul de „tacse de administraţiune“ sĕ contribuie fie care fond la înfiinţarea fondului proiectat, căci cu colectele într'adevĕr numai putem eşi la cale.

Dep. Cosma încă e pentru propunere. Sûnt o mulţime de fonduri, cari se administrează, fără nici o remuneraţiune, de către organele bisericei noastre, de esemplu „fondul Andronic.“ Asupra tuturor depositelor şi fondurilor de sub administraţiunea archid. sĕ se estindă îndatorirea a contribuì la înfiinţarea fondului sinodal.

Presidiul: Sĕ află în administraţiunea archidiecesană şi fonduri de a le metropoliei. După cele ḑise de d. dep. Cosma ar trebui se contribue şi acestea la înfiinţarea fondului projectat, la ceea-ce însă fără consimţămêntul celorlalte eparchii nu le putem deobliga.

Dep. N. Popea. Dacă vrea Metropolia sĕ i sĕ administreze fondurile la archidiecesă va trebuì sĕ se învoiască şi ea la disposiţiunile ce le luăm, cu atât mai vêrtos că fondul înfiinţând o privesce deaproape şi pe ea, avênd a se acoperì din el şi spesele congresuale.

Ivindu-se păreri în privinţa unor schimbări, ce ar fi a se întroduce în stilisarea propunerei cum se află ea în raport, sĕ constată, că consistoriul nu a facut o propunere, ci mai mult numai a recomandat unele mĕsuri ce ar fi sĕ se ia. Trecêndu se preste aceste şi preste alte objecţiuni secundare sĕ primesc pe rênd toate punctele din propunerea comisiunei afară de adausul făcut de comisiune în ceea ce privesce colectările, care se primesce numai în urma unei discusiuni mai lungi cu adausul că colectele benevole sĕ se continue şi de acì înainte.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 21 Aprile

Începem revista noastră cu o scire regretabilă, care privesce pe o parte din Românii Transilvaniei mai de aproape. Cetim în ḑiarele unguresci despre o alegere supletorie de deputat în cercul Ludoşului murĕşan pentru dieta Ungariei. Resultatul alegerei, cetim tot acolo, este: un deputat guvernamental mai mult, în persoana dlui Emeric Micşa. Până acì ar fi cum ar fi Afacerea are însĕ şi altă lature. Într'o foaie maghiară din Cluj cetim că la alegerea aceasta au concurs Românii din acel cerc. Nu scim dacă este adevĕr ceea ce spune foaia maghiară, dar ori ce om cu simţ de demnitate şi independenţă cetăţenească în opiniunile sale trebue sĕ se mâhnească când vede că la o alegere, la care „banii, trapedele şi violenţa au ajutat reeşitul“; la care „comitatul, solgăbirăii, notarii de cerc, colectorii, juḑii reg., învĕţătorii scoalelor poporale, pompierii din Ludoşul murĕşan şi un numĕr oare care de cai din stava candidatului — au fost puşi în mişcare“, — au participat Românii după cum ḑice foaia („Ellenzék“) maghiară ca cei mai buni mameluci.

Accentuăm încă odată că până nu ne vor venì informaţiuni din părţile locului ţinem că foaia din Cluj, ca foaie de partidă, va fi esagerat lucrul. Cu toate aceste ne temem că poporul nostru este lăsat de inteligenţa sa în mâna sorţii, ca sĕ'l esploateze cine poate mai ântêiu pune mâna pe dênsul. Ar fi trist când ar fi adevĕrat ceea ce ḑice mai departe numita foaie, că poporul nu mai voiesce se asculte de inteligenţa română. Împregiurarea aceasta ar signalisa un pericul şi ne ar spune respicat că e timpul suprem de a eşì din starea amorţită în care ne aflăm.

Inteligenţa noastră, dacă astfeliu stau lucrurile, va avè o grea problemă de deslegat la fiitoarele alegeri, însĕ ca se o poată deslega într'un sens adevĕrat şi folositoriu şi Românilor şi ţerei, de pre acum trebuie sĕ se pună pe lucru. Sĕ fie activă în sensul cel mai larg, dar legal, al cuvêntului, ca sĕ merite nu numai atenţiunea, dar şi spriginul elementelor, cari sûnt în stare de a sprigini atât din lăuntru cât şi din afară de patrie. Nu e de ajuns ca se avem numai pretensiuni juste şi aspiraţiuni pacînice, ci se le scim prin activitatea noastră câştiga şi trecerea cuvenită acolo unde se cuvine.

Ideea militarisărei provincielor ocupate încă n'a încetat de a nelinisci cu deosebire în Ungaria. Oficioasele din Viena, cu tactica lor obicînuită, vĕḑênd turburarea ce a produs scirea aceasta n'au întârḑiat a desminţì, ḑicênd că la militarisarea Bosniei şi Erţegovinei nici nu s'a cugetat nimenea. Vine însĕ „Vaterland“, care representă vederile cercurilor normative şi înalte din Viena şi desminte desminţirea oficioaselor ḑicênd, că scopul ocupaţiunei încă nu este împlinit, din contră partea care privesce monarchia întreagă este cu totul paralisată. Împlinirea lui însĕ este indispensabilă, căci altmintrea opera întreagă şi dacă nu va fi supusă îndoielei — pentrucă până când Austria esistă aceasta e cu neputinţă — ar fi însĕ de un preţ îndoelnic pentru amêndoue părţile. După ce se provoacă la casul de precedenţă care a dat resultate bune, şi după ce presupune că punênd monarchia mână pe astfeliu de precedenţe, cum face bună oară Englitera, patria-mamă a constituţionalismului, soţii imperiali de dincolo de Laita (Ungaria) nu se vor supĕra, — „Vaterland“ continuă:

„Fără îndoială pentru monarchia noastră este cel mai analog cas de precedenţă militarisarea. Şi nu numai pentru monarchia noastră: din vechime Romanii esperţi în rĕsboaie şi următorii lor, Francii, pentru apĕrarea marginilor imperiului contra vecinilor jumĕtate selbateci au aflat mijlocul cel mai simplu şi cel mai eftin coloniile organisate milităresce.“ „Graniţa noastră militară nu numai că a corespuns foarte bine şi într'un mod notoric scopului general pentru care a fost instituită, ci până la disolverea ei era o icoană de o economie relativ înfloritoare şi de o ordine fericitoare; care deosebia foarte favorabil părţile despre meaḑă-noapte de sub administraţiunea civilă.

Mai departe „Vaterland“ ḑice că dacă begii nu fură deposedaţi îndată la începutul ocupaţiunei, ca în Serbia şi Montenegru, trebuie se li se dea odată pentru totdeauna o rebonificare, cu care dacă vor voì, sĕ se poată duce în Asia spre a se aşeza acolo. Cât pentru ceilalţi, sûnt un element destul de potrivit pentru crearea unei graniţe militare şi întrucât nu ar fi, domeniile de stat şi ale moşeelor sûnt destul de întinse pentru a aşeḑa colonisti întrînsele, cari se supun condiţiunilor militarisărei. Acesti colonisti ar fi buni pentru de a ţinè în frêu pe indigeni. „Vaterland“ nu vrea se scie de loc de casul că Austria se mai părăsească oare când proviinciile ocupate. Pentru evitarea rescoalelor cronice crede că este neapărat de lipsă militarisarea provinciilor ocupate, ear' până la consolidarea militarisărei crede că acolo sĕ aibă Austria o trupă aleasă de soldaţi de specialitate, după modelul legiunei străine francese.

Dela Carloviţ s'a telegrafat la „Egyetértés,“ că guvernul nu permite întrunirea congresului bisericei serbesci. Causa? Se vede că nu o cunoasce nici corespondentul numitei foi.

Rescoala din Erţegovina şi Crivoscia încă nu este suprimată cu totul. În 29 Aprile n. pe şesul dela Dragali s'au luptat batalionul 2. din regimentul Nr. 43 (Caransebeş) şi batal. 1. din regimentul vênătorilor tiroleni, dela care din urmă un soldat fu rănit uşor. Buletine de aceste au mai apărut prin ḑiare.

Biroul telegrafic a respândit eri scirea că prim ministrul din Bucuresci a demisìonat în urma atitudinei senatului în cestiunea tocmelilor agricole. Scirea este a se primì cu reservă. „Românul“ de Marţi ḑice cu privire la pretinsa crisă ministerială:

„Ministeriul perdut-a maioritatea în Senat?

Eacă întrebarea, eacă şi faptul.

La proiectul de lege pentru tocmelele agricole patru din cinci delegaţi ai secţiunilor au fost aleşi din minoritatea Senatului“.

„Auḑirăm pe mulţi senatori ḑicênd că cu precugetare au făcut ca comisiunea delegaţilor sĕ fie compusă de patru membrii ai minorităţei.

Au creḑut că este bine, ne ḑiseră ei, sĕ lăsăm maioritatea în comisìune celor cari combat acest proiect, pentru ca naţiunea se poată vedè şi mai lămurit ura ce au pretinşii conservatori pentru sătian şi prin urmare rĕul ce ei au făcut tot-dea-una proprietarilor puindu-i în antagonism cu dreptatea, făcêndui sĕ fie în fapt împedecătorii adevĕratei propăşiri a avuţiei publice.

Aceasta opiniune, aceasta tactică a membrilor maiorităţii Senatului este greşită după noi.

Ei afirmă că în şedinţele publice proiectul de lege venit dela Cameră va trece cu mare maioritate.“

Şi mai la vale:

„Totuşi ministeriul a fost şi este pus în faţa minorităţii, devenită maioritate în această comisiune. Ni se spune că d. prim-ministru este de această părere şi că ar fi dechiarat că îndată ce Senatul va vota proiectul de lege în cestiune îl va readuce la Cameră şi cu dênsul Îşi va depune demisiunea“.

„Cu toate acestea închee „Românul“ credem că d. prim-ministru se va mărginì în protestarea ce-a făcut. A arĕta greşalele ce s'a făcut, este datoria şefului unei partite; a merge însĕ mai departe este prea mult.

D. Ioan Bratianu nu stă la guvern de plăcere ci de datorie. Sĕ sfîrşiască dar ceea-ce a început a face pentru desrobirea sătenilor;

sĕ supună Camerelor cestiunea Dunărei sĕ propue la timp reforma legii electorale, şi apoi sĕ ne referim cu toţii la naţiune că dînsa sĕ otărască în a ei suveranitate, ceea ce va găsi că este bine sĕ facă.“

Unirea latină.

Am vestit la ocasiune că în Bucuresci apare „Fraternitatea italoromână“. În ḑilele din urmă aceasta s'a prefăcut în „Frăţia română-italiană“ În cele ce urmează dăm un specimen de articuli cum se scriu în acea foaie. Sûnt scrişi articulii de bărbaţi cu inimă şi deşì au un aer idealistic, asemănânduí cu realitatea prosaică, fiindcă îndemnul din care purced este civilisaţiunea, reproducem unul ca sĕ vaḑă şi cetitorii noştri ce se scrie în ḑiaristica din afară de limitele ţĕrei noastre. Nu se vor realisa ideile propagate în foaia română italiană aḑi sau mâne, nici în forma cum se propun; de aceasta vor îngrigì oamenii conduşi de interesele lor particulare. Ele sûnt însĕ un indemn de a cugeta despre modul cum cugetă oameni, cari nu aparţin modului nostru de a vedè lucrurile din lumea politică, adecă cum se presentă lucrurile în realitate.

Eată ce se ḑice în articulul din foaia citată de sub titlul de mai sus:

„*Panslavism şi Pangermanism.*

Cine a ḑis *Roma* a ḑis *Amor!*

Cine arborează bandiera frăţiei popoarĕlor latine îndeamnă la reînvierea mărirei romane aureolată de civisaţiunea modernă, şi anunţă cultura civilisătoare tuturor popoarĕlor pămêntului. Pot sĕ se nĕcăjească ori cât vor poftì raţionaliştii ori cărui popor din Europa; sterila lor svêrcolire va deschide mormêntul partidelor lor, pentru a scoate din ele naţiunile formate pe rudeniile marelor rasse şi a le lăsa libĕr drumul de a se constituì pe basele ce cer cataclismele istorice.

Trei rasse, sûnt astăḑi ursite a'şi împărţì Europa; trei rasse, al căror unitarism s'au federalism dete nascere panlatinismului, pangermanismului şi panslavismului.

Prin furtunoase schimbări, despoţii învestiţi cu un ibrid caracter pontifical şi germanismului şi slavismul sĕ întăriră urieşe la Sadova şi la Plevna, la Sedan şi la Şipca...... Cu toate acestea nici din Sedan, nici din Şipca nu'şi ia sborul un teutonic sau mongolic spirit civilisător al istoriei.

Acolo palpită într'una singură inimile celto latine, acolo vorbesce numele munţilor în cealaltă ţeară, al cărei teritoriu e numai Balac.*)

Şi deşì dela Atlantica până la Nipru sună puternic încă tradiţiunea latină, fie în isroria politică sau în cea religioasă şi literară; cu toate acestea marele loc roman la care se unesc cele trei mari continente, nu numai de către Anglo-saxonism, dar şi de teutonism şi încă şi cu mai multă încăpăţinare de către slavism, e ameninţat în esenţa sa de arcă sfântă a civilisaţiunei universale. Sĕ dea deci mâna popoarĕlor d'impregiur, dar acea mână care ajută expansiunea, nu acea care rĕstoarnă dreptul unei rasse de a se întărì farul cel mai luminător al progresului uman.

În fine, după cum în vieaţa popoarĕlor, ca şi în aceea a indiviḑilor, esistenţa lor se întăresce în propagandă şi ese afară la luptă, pentru dreptul instinctiv de conversaţiune, marea rassă este şi trebue sĕ fie rassă tovareşe de luptă a rassei latine, pentru îndeplinirea materială a Statelor Unite ale Europei slavă şi rassa teutonică.

---

*) Pentru cine nu cunoasce originea cuvêntului Balcan vine dela Balac şi aceste dela Bala, care în limbele ironice însemnează înalt. Daca locuitorii de dincoace şi de dincolo de munţi au fost o dată numiţi Valachi, ear' nu Balachi, greşala ar fi numai a corupţiunei grece care face din B un V.

Şi de ce ar trebuì se fie altfel? Noi voim ca Unirea latină sĕ aibă misiunea de progres, de libertate de civilisaţiune, pace. Voim ca Unirea sĕ se opună la invaḑiunea celor alte rase mai mult cu armele respectului reciproc, cu armele inteligenţei şi inimei decât cu ale resboiului. Unirea latină voesce nu numai echilibriul raselor, dar şi înfrăţirea lor, cooperaţiunea lor pentru a da bĕtrânei şi ostenitei Europei liberul schimb al ideelor, progresul sciinţelor aproape, pacea; pace care permite desvoltarea comerciului, a bunei stări şi a tuturor darurilor preţioase ale civilisaţiunei.

Deşerte ar fi însĕ sforţările apostolilor latinismului, dacă basele dreptului sĕu istoric nu ar fi asigurate în mod sciinţific de ori cine recunoasce mărirea apostolatului. -- Latinismul nu trăesce numai în acele centre de eternă transformaţiune fisiologică naţională, cari în virtutea emigraţiunilor sûnt principalele dintre statele latine, dar trăesce încă sănĕtos şi cu o puternică robustiune de membri în munţi. Alpii, Apinenii, Balcanii, Carpaţii cu năpraznicele lor zăgazuri au resistat ciocanului barbarilor asupra civilisaţiunei şi au perpetuat ecoul unei măriri care a fost şi pe care ne grăbim a o face sĕ easă în splendoarei de mai nainte.

Scoborândune în glorioasa luptă în care nemuritorul Bolivar şi scumpul şi respectatul nostru Vegezzi-Ruscalla fură ameninţaţi şi de pericole şi de dureri şi de chinuri de martiri, se va întêmpla sĕ găsim inimici acolo unde socoteam a găsì aliaţi, vom fi întristaţi de certe şi poate de calumnii.

Aceasta însĕ nu ne va oprì în drumul nostru iubirea steagului nostru ne va susţinè; vom cădè poate — depărtezese funesta prevestire, dar vom cădè ca Ferrucio, invocând pacea şi gloria popoarelor latine,

Constantinopole.

B. Ferrari.

Banchetul Lordului-Major dela Mansion-House.

„Românul“ estrage din „Times,“ ḑiar din Londra, următorul articol:

„Seara trecută, lordul Mayor (aldermanul Ellis) şi mayoressa, soţia sa, urmând vechiul obiceiu au dat un banchet de gală în hala egypténă dela Mansion-House. Oaspeţii, în numĕr de aproape 300 printre cari ministrul român şi principe Ioan Ghica, însărcinatul de afaceri chinez (Fung Yee) lord şi lady Thurlow este Lordul Mayor propunênd un toast în sănetatea miniştrilor şi represintanţilor străini în această ţeară, ḑise că dacă este un lucru cu care Anglia poate sĕ se mândrească este plăcerea ce o simte de a ajuta pe naţiunile tinere care se ridică, în progresele şi în păsurile lor şi, cu ocasiunea presenţei ministrului român aici în astă seară, el propuse de a'l felicita din inima şi a'l asigura despre simţimintele cele mai amicale ale poporului engles. România, care acum este o ţeară mare, fertilă şi prosperă, este guvernată mai în tocmai ca noi de către un rege şi de către o adunare representativă; ea posedă câmpii întinse şi un pămênt din cele mai fertile, care produce cerealele cele mai minunate; afară de acesta are minerale şi alte bogăţii, care în timpul de faţă nu sûnt încă desvoltate pe deplin, dar' care, nu mai încape îndoială, vor fi în curênd de mare folos pentru progresul material al acestei naţiuni.

Ministrul român (principele Ghica), care a fost viu aplaudat şi care s'a esprimat în limba francesă a ḑis adresânduse către lordul Mayor şi către asistenţi: — Permiteţimi mai întâi de toate, sĕ esprim sincerile mele mulţămiri Right Hon lordului Mayor pentru onorul ce a avut bunătatea sămi facă închinându-mi un toast. Sûnt fericit şi mândru de a primì espresiunile simpatiei pe care magistratul suprem al acestei urbe a aretat-o către representantul României. Nu pentru prima oară ţeara mea este obiectul simpatiei şi a bunei voinţe a Angliei. Românii 'şi aduc aminte cu un sentiment de gratitudine că într'o epocă importantă a istoriei lor, când la congresul dela Paris Europa doria sĕ dea o constituţie României, lordul Clarendon, de ilustră memorie, representantul Marei Britanii, această ţeară a libertăţei, a fost acela care a propus de a consulta dorinţele şi nevoile poporului român. Mulţămită acestei libertăţi, care a fost lăsată României pentru a se organisa ea însa'şi, în acord cu trebuinţele sale ea a fost în stare de a înainta repede pe calea progresului şi a civilisaţiei şi de a obţinea neatârnarea ei de o dată cu posiţiunea pe care o ocupă astăḑi în Europa. În momentul de faţă, o altă cestiune însemnată şi vitală pentru ţeara mea, preocupă Europa — me refer la regulamente pentru navigarea Dunării. Românii sperează din nou în spriginul Angliei, care s'a pus în tot-deauna în fruntea tuturor mişcărilor ce au avut de obiect libertarea comercială, căci cea mai mare dorinţă a ţerei mele este ca acel mare fluviu, care e cel mai avantagios mijloc de comunicare între Rĕsărit şi Apus, sĕ remână deschis, liber, pentru toate vasele fără nici o deosebire şi ca obstacolele care mai esistă pe unele locuri sĕ dispară cu totul. Dar mĕ opresc, de teamă de a nu vĕ răpì prea mult timp, şi reînnoesc lordului Mayor espresiunea gratitudinei pentru măgulitoarea distincţiune cu care m'a onorat“.

Din România.

Ar fi ocupaţiune interesantă şi tot odată instructivă când am putè urmărì pas de pas în coloanele noastre activitatea ce o desăoaltă România, pe toate terenurile şi în toate direcţiunile. Ar fi pentru noi cei din monarchia austro ungurească poate deprimătoriu când am vedè distanţa cu care fraţii de peste Carpaţi, pre cari noi i am „redeşteptat“, au apucat înaintea noastră pe calea progresului; dar de altă parte ar fi şi îndemnătoriu când am scì că ei afară de că se află în condiţiuni mai bune, nu aşteaptă nici mană din ceriu, nici porumbi fripţi în gură ci muncesc şi sĕ svêrcolesc ca albinele în şi împregiurul unei coşniţe.

Ceea ce ne atrage mai mult atenţiunea este activitatea lor politică, care într'un pătrariu de secul, din doue principate, în faptă tributare Porţii şi sub protecţiunea rusească, au sciut sĕ se înalţe la un regat respectat şi stimat de Europa întreagă. Nici în privinţa aceasta nu-i putem urmări pas de pas în coloanele noastre. Dispunem de prea ânguste coloane şi de prea puţine puteri spre sfârşitul acesta. De un timp încoace cetim multe şi lungi tratate despre *electivitatea magistraţilor*. Poate că intenţiunea acestei nisuinţe sĕ fie bună. Practică însĕ nu ni se pare nici decum şi noi cari sûntem mai mult privitori ai desvoltărei de dincolo am regretat mult că desbaterile asupra acestei cestiuni au răpit timp puterilor, cari puteau fi cu alte afaceri folositoare patriei lor. Ca se scurtăm vorba în cestiunea electivităţii magistraţilor s'au început a se ţinè şi conferenţe. Partida conservătoare şi-a într'unit la 11 Aprile representanţii din toate părţile şi a discutat cestiunea împreunată şi cu alte cestiuni mai mult sau mai puţin de aceeaşi natură cu cea a electivităţi magistraţilor.

Pentruca se nu scăpăm momentul acesteia bater, reproducem unul dintre discursurile din acea într'unire a dlui Titu Maiorescu aşa cum îl aflăm în ḑiarul „Timpul“ de Marţi (20 Aprile).

Întrunirea publică

dela 11 Aprilie 1882, ţinută în sala „Herdan.“ Discursul d-lui Maiorescu.

Dl Maiorescu. D-lor! comitetul conservator liberal din Iaşi a rĕspuns la apelul ce 'l-a făcut comitetul din Bucuresci, şi ne a delegat pe dl Teodor Rosetti şi pe mine ca sĕ'i representăm în adunarea de astă-seară. În această calitate sûnt dator sĕ vorbesc, în numele comitenţilor mei, câte-va cuvinte. Apelul care ni s'a adresat ni s'a adresat mai ales pentru douĕ întrebări, pe care cu drept cuvênt, comitetul din Bucuresci le crede foarte însemnate şi în privinţa cărora este momentul venit ca întreaga ţeară legală, alegĕtori şi aleşi, sĕ'şi formeze opiniunea.

Cum sciţi Dlor, este în desbaterea camerei propus un proiect pentru a se alege magistraţi pentru corpuri politice şi este un alt proiect propus, ca în privinţa alegerilor la consiliul judeţean sĕ nu se mai păzească deosebirile colegielor prevĕḑute în constituţie ci sĕ se introducă aşa numitul vot s'au sufragiu universal, adecă întreaga mulţime după cap sĕ aleagă.

Dlor, aceste douĕ proiecte de a se face alegerea chiar a magistraţilor prin corpuri politice, nu sûnt născocite acì la noi în ţeară, ci sûnt imitate din alte ţĕri; unul din Francia şi altul din America republicană.

Eu am cetit în gazete ḑilele trecute o scire curioasă din Amerca. Trebuie se sciţi mai ântâiu, că Americanii 'şi-au întemeeat puterea statului lor, mai ales prin aceea, că au primit din ţĕrile lumei pe toţi emigraţii. Acolo au venit capete agere şi braţe de lucru şi au făcut un stat foarte puternic. Aşa dar libera întroducere a tuturor elementelor muncitoare în America era legea formărei acestei ţĕri şi dreptul de naturalisare era dat în mare grabă pentru toţi străinii aşeḑaţi în Statele-Unite. Cu toate acestea, când a început se între Chinezi în prea mare numĕr în America, veţi fi cetit că luna trecută congresul din Washington s'a pus în mişcare şi a votat o lege ca se oprească pentru câtă-va vreme cu desevêrşire întrarea Chinezilor în America.

De acolo trebuie sĕ ne ḑicem noi că Americanii sûnt oameni foarte practici.

Pentru ei principiile generale, precum este şi dreptul de liberă întrare şi aşezare în Statele Unite, sûnt foarte bune până când le sûnt de folos pentru statul lor. Dar când sûnt stricăcioase le aruncă la o parte şi îşi votează legi pentru trebuinţele reale ale ţĕrii, fără a se mai întreba de principiile teoretice.

Aşa şi noi dlor, dacă imităm de la Americani electivitatea politică a magistraţilor sĕ imităm mai bine şi mai ântâiu simţul lor practic.

Apoi, practic vorbind, domnilor, starea noastră nu se potrivesce cu legile ce se propune. Eată pentru ce, între altele: Noi am întrodus de câtă-va vreme încoace o sumă de legi în mare parte bune, cu scop de a ne apropia de starea statelor mai înaintate din Europa, de a ne arĕta ca o ginte Latină cu chiemare de cultură în Orient. Această concepţiune însĕ, se înţelege, că n'a eşit din mintea poporului de jos spre în sus, căci ţĕranul în trecut sub domnia Fanarioţilor era prea împilat pentru a ajunge la asemenea gânduri politice. Mişcarea aceasta s'a făcut de câţi-va bărbaţi luminaţi ai ţĕrii cărora toţi trebue sĕ le fim recunoscĕtori ori din care partidă politică ar fi. Însĕ greutatea situaţiunei este acum aceasta: Legile cele nouĕ le am întrodus, însĕ ţĕranul nu este încă pregătit pentru a suporta toată şarcina bănească şi sufletească, ce'i s'a adus prin aceste instituţii nouĕ, şi toate silinţele noastre trebue sĕ fie acum de a'l ridica, de a'l deştepta din somnul trecutului, aşa încât sĕ'l facem şi mai bogat decât este şi mai sănĕtos decât este, şi mai luminat, prin scoală şi biserică, decât este.

Val-vĕrtejul alegerilor politice însĕ nu este un mijloc nemerit pentru o asemenea desteptare. Căci alegerile încurcă pe ţeran mai mult decât îl folosesc, ba 'l fac adeseori şi corupt şi prea şiret. Dacă ne am întreba spre pildă, dela 1857 până acum, de când datăm vremea cea nouă a noastră, cum stă ţĕranul? vom găsì că în foarte puţin este imbunătăţit. Căci d-lor pentru ţĕran cestiunea practică este mai întâi aceasta: S'a sporit populaţiunea întreagă a ţĕrei româncsci? al doilea: este ţĕranul aḑi mai sănătos şi mai bogat ca înainte? Are scoli şi biserici mai bune la sat decât le avea atunci? Dacă după ştiinţa d-v. precum este şi ştiinţa mea, veţi trebui sĕ respundeţi, din nenorocire, la mai toate aceste întrebări, nu; dacă veţi găsì că nu s'a sporit numĕrul ţĕranilor români, — dacă s'a sporit ceva, s'a sporit din nenorocire mai ales în partea de dincolo de Milkov, elementul străin; dacă veţi găsì că nu este biserica din sat, la 1882, mai bine frecuentată şi întreţinută decât era la 1857; dacă veţi găsì că învĕţământul elementar între ţĕrani nu este mai mare decât era înainte sub Eforia veche, şi dacă veţi găsì că şi modul lui de a face agricultura şi modul lui de a se hrănì, de a se îmbrăca, de a'şi căuta sănĕtatea nu s'a îndreptat; atunci trebue sĕ ḑiceţi, împreună cu mine: nu pot lăsa ţĕranului, pe care trebue încă sĕ'l ridicăm ca sĕ înţeleagă ce este biserica, ce este scoala, ce este hrana bună, nu pot lăsa lui care nu înţelege încă acestea; nu pot lăsa acestui element încă nepregătit sĕ aibă mai multă acţiune politică decât are astăḑi. Dacă nu înţelege propria lui hrană, propria lui şcoală, şi biserică, dacă nu înţelege destul de bine propria lui agricultură, cum sĕ înţeleagă ceea ce trebue districtului şi cum sĕ aleagă membri consiliului de district? (aplause.)

'Mi aduc aminte că la 1875 când era d. g. Florescu ministru de resbel, cu ocasiunea recrutaţiei, s'a făcut o ridicare statistică, ca sĕ se vază câţi din tineri ce vin la miliţie ştiu sĕ scrie şi sĕ citească şi s'a găsit numai 6 la sută din tineri. Aceştia sûnt floarea satului, oameni de 20, 21, 23, 25 de ani. Dacă între bărbaţi de această vârsta sĕ găsea numai 6 sută care ar fi procentul ce ne ar înfăţişa dacă am lua pe toţi bĕtrânii, femeile şi copii? Am ajunge la 2 la sută. Când se găseşte numai 2% care ştiu sĕ citească şi se scrie, ce administraţie politică sĕ faci în această ţeară? Ce sĕ'i spui omului acestuia, cu ce mijloc sĕ'i spui, sĕ'i făci circulări, sĕ'i trimiţi jurnale? Este cu neputinţă.

A da astăzi soartea ţĕrii pe mână votului universal, însemnează a da pe ignoranţii pe mâna sireţilor.

Câteva cuvinte acum despre electivitatea magistraturei, aşa cum o propune maioritatea Comisiei Camerei adecă electivitatea politică.

Valahia şi Moldova au fost din vechime ţĕri monarchice, care au avut un Principe în capul lor; nu au fost ţĕri republicane. N'au fost ţĕri republicane căci bine simţeam noi că, înglobaţi între puteri mari, între Rusia de o parte, Turcia şi Austria de alta, ne trebuia un cap, o mână de oameni conducĕtori aleşi de el şi nu puteam lăsa starea ţĕrei la agitările lesne de influenţat ale mulţimei. Nu este esemplu în lume ca se poată trăi o republică mică alături de state mari, când acestea vor se o cutropească. De aceea a fost monarchie tot deauna în această ţeară.

Apoi, D lor, Monarchia nu merge cu magistratură aleasă în modul cum se propune. Şi eată de ce nu merge.

Dacă ai un monarch, trebuie sĕ aibă voie sĕ numească şi sĕ schimbe după convingerea lui. Corpurile Legiuitoare când fac o lege, o supun iscăliturei Regelui, Regele poate sĕ ḑică n'o iscălesc, şi atunci nu esistă legea; aceasta însemnează anarchie. Dar când este o vacanţă de membru de Tribunal, de un tribunal întreg, de o curte întreagă şi când alegătorii aleg te miri pe cine? poate pe un om de nimic, ce face Regele! Refusă? Dar ce face Tribunalul atunci?

Nu functionează? Asceaptă mechanismul complicat al alegerilor celor nouĕ? Şi pănă atunci procesele, testamentele, interesele minorilori rĕmân în părăsire? Nu se poate. În fapt, Regele este silit sĕ confirme ori ce alegere. Însĕ nu este putinţă ca sĕ ai monarchie cu votul legat al regelui şi silindu-l sĕ aprobe pe acela, pe care l'a ales mulţimea. Ceea ce nu sĕ vede în această formă este direct o pregătire republicană. Şi cum sciţi capul partidului care este aḑi la guvern, un om foarte dibaciu, inteliginte, cu multă energie şi dela a cărui energie şi talent putem sĕ învĕţăm ceva, dar pentru a le întrebuinţa mai bine; Domnul C. A. Rosetti a ḑis în Camerĕ, că d-sa este pentru republică, că primesce pe M. S Regele, fiind că nu'i împedecă ideile d-sale, dar că aşteaptă că copiii d-sale sĕ facă republica. Frumoasă republică ar mai fi şi aceasta! (aplause, ilaritate.)

Noi d-lor cari nu voim republică şi cari credem că copiii nostri vor întărì monarchia ce a fost din vechime, de când se pomenesce această ţeară; noi, cari voim ca regele sĕ nu fie în această ţeară numai un instrument ocult pentru realisarea republicei (aplause), noi, cari credem că ar fi o primejdie pentru existenţa ţerei când ne-ar lipsì acest scut; noi trebuie, cred, sĕ ne declarăm energic şi prin toate mijloacele legale în contra ori căror incercări de a se resturna temelia existentă a statului noştru prin întroducerea electivităţei magistraţilor şi prin votul universal la consiliile judeţene, ceeace ar fi întroducerea piezişă a ideilor republicei.

Cred, d-lor, că în această cugetare ne vom uni mai mulţi, poate toţi cari sûntem aci presenţi, şi cred că o mulţime pe care am redat'o în acest înţeles şi pe care unul din membrii comitetului o va ceti, va găsi unanima d-voastră aprobare.

D-lor, sûntem siguri, şi d-v. toţi fiţi siguri, că ceea ce este bine şi salutar pentru ţeară trebue sĕ triumfe pănă în sfêrşit. Prin urmare, sĕ păstrăm neclintit curagiul nostru şi s'avem răbdare căci numai astfel oposiţiunea va fi, de acum înainte, mai încoronată de succes de cum a fost păn'acum (aplause).

Varietăţi.

* Furnisor de curte.) D-nul Vasilie Petruţ, pantofariu din Sibiiu, aflăm că a primit *brevetul* de furnisor de curte al Regelui României.

* (Mulţămită publică) Subscrisa în numele „Reuniunei femeilor române“ pentru înfiinţarea unei scoale de fetiţe române în Abrud, prin aceasta am onoare a aduce onorabilului domn Alesandru Danciu proprietariu în B-Cerbu şi directore al societăţii minerarie „Concordia“, sincera şi călduroasă mulţămita publică, pentru viul interes, şi concursul binevoitoriu, faţă de tênĕra noastră reuniune, manifestat cu toată ocasiunea, şi între altele prin scriptul seu ddto 27 Decembre 1881, prin care ni-aduce la cunoscinţă, că dsa în 15 Faur 1870 ca fost casariu al comitetului de lectură, au primit 45 fl v. a. ce au resultat ca venit dintr'un concert ţinut în casina română din Abrud spre manipulare, şi d-sa elocând această sumă la mai mulţi indiviḑi, pănă la prima Octombre 1882 are reuniunea femeilor a primì frumoasa sumă de 200 fl. v. a. elocaţi în loc sigur, despre care sumă a şi depus la subscrisa una obligaţiune autentică.

Abrud în 30 Aprile 1882.

Ana Gall,
pres. interimală.

* (Muţămită publică.) Subscrisa primind în 19/4 a. c. dela mâna onorabilelui domn Alesandru Filip advocat în Abrud una sumă de 50 fl v. a. acordaţi pentru reuniunea noastră de către onorabilul Institut de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu prin aceasta mi ţin de o plăcuta datorinţă în numele reuniunei femeilor române pentru infiinţarea unei scoale de fetiţe română în Abrud a aduce mulţămita publică sincera şi călduroasa onorabilelui institut „Albina“ pentru generoasa patrocinare oftăndui şi preventoriu progresul dorit.

Abrud în 30 April 1882.

Ana Gall
pres. interimală.

* (Denumire) În locul rĕposatului episcop rom. cat. Fogarasy fu denumit archiereul titular Dr. Lőnhart. În 28 Aprile st, n. întorcânduse denumitul dela Viena, unde a fost pentru depunerea jurămêtului, fu primit în Alba-Iulia, locul residentei, cu mare pompă.

* (Din causa vĕrsatului epidemic) în comitatul Hunedoarei sau închis de nou mai multe scoale elementare.

* (De ale têrgului). Nu e vorbă, unde se adună mulţime de oameni ca la têrg nu se poate ca sĕ nu se întêmple şi lucruri regretabile. Mai ales într'un timp când têrguitul din lipsa de bani ocupă prea puţini oameni. Lucrurile regretabile însĕ ar fi ca poliţia sĕ le împedece sau cel puţin, dacă se întêmplă ici colo câte ceva, sĕ nu provoace tocmai dînsa scandalul. Eri dimineaţă în têrgul dela casarma mare, căruţa unui ţeran sas trece preste o română. Caii porniserĕ ceva mai iute, dar nu sĕ spăriarĕ, căci după catastrofă caii au mers în pas şi stăpânul căruţei a remas nejignit de poliţie; poate că n'a fost, ca în de obşte oameni de ai poliţiei pe unde e mulţime de oamenii. Aseară un Sălistean, ni se spune că umbla se ia un bilet de întrare în circ. Ce se va fi întêmplat, ce nu, destul că poliţia în loc de a potrivi ca culpabilul, dacă a fost culpabil, sĕ fie transportat fără sgomot la locul destinat, a făcut din arestare un adevĕrat scandal, la care s'a adunat o lume de oameni. Aceste sûnt doue casuri dintr'o ḑi .... Nu scim lipsesce poliţiei noastre energia ori capabilitatea, la toată întêmplarea ceva îi lipsesce şi ar fi timpul se părăsească odată Şlendrianul cel vechiu.

* (Condamnat). „Hunyad“ ne spune că neguţătoriul A. Antoni din Orĕstie este condamnat la o pedeapsă de 70 fl. pentrucă s'a espectorat necuviincios asupra coroanei unguresci. Procurorul de stat şi condamnatul au însinuat apelaţiune.

* *„Desvoltarea Primatului papal şi influenţa lui asupra creştinătăţii. Cercetări istorice“* este opul cel mai nou şi înteresant al dlui Simeon Popescu, profesor de teologie în Sibiiu. Tema tratată pe 10 coale octav mare de autor este un studiu profund răḑimat pe s. scriptură pe scrierile ss. PP., pe documente şi opuri istorice de renume. Din aceste puţine momente atinse credem că şi publicul cetitoriu va fi de acord cu noi când ḑicem, că o recomandaţiune specială e de prisos. Pretul 1 fl. 25 cr.

* *(„Scoala practică“)* anunciată şi de noi a apărut deja în 1/13 Aprilie a. c. douĕ coale în format octav mic, foarte potrivit de a se lega carte la sfêrşitul anului. Tipariul este foarte frumos, cum ne-am obicinuit de un timp încoace al vedè la toate tipăriturile câte apar în tipografia noastră archidiecesană. Afară de învitarea la prenumĕraţiune, cunoscută, Nr. 1 cuprinde: *Plan de lecţiuni pentru scoalele elementare românesci* de *V. Petri; Grădina scoalei. Lecţiuni practice din învĕţămêntul intuitiv; Limba română în scoalele elementare, tratată din bucăţi de cetire; Raport despre visitarea unei scoale în Mărţişor a. c. Anunciu; Bibliografie; Posta redacţiunei.* — Toate materiile sûnt tratate cu cunoscinţă clară de lucru şi într'o limbă adevĕrat românească. Recomândăm deci întreprinderea în interesul instrucţiunei.

„Profetul Jŏ'ĕl“ tradus şi esplicat după tecstul masoretic de Emilian Wojuki Dr. in teologie şi prefect la Seminariul clerical ort. or. din Cernăuţi. Tip. în Viena în tipografia statului, editura autorului. Recomandând această carte teologilor şi acelor ce se ocupă cu studiul biblic, observăm că cunoscinţa limbilor orientale vechi va trebuì de aci înainte sĕ nu mai fie o *terra incognita* pentru cei ce se interesează serios de cunoscinţa testamentului vechiu. Dovada o avem dinaintea ochilor şi în cartea ce ne stă înainte, care recurge la limbile originale a le s. scripturi

Loterie.

Mercuri 4 Maiu n. 1882.

Sibiiu: **18 64 80 66 77**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119 85	119 65
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.50	95.80
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.25	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	97.25	98.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98.25	98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	—.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.65	76.50
Datorie de stat în argint	77.55	77.25
Renta de aur austriacă	94.40	94.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.—	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	825.—
Acţiuni de credit austr. . . .	825.—	343.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.25	117.25
Sorţi unguresci cu premii . . .	339.75	330.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	117.20	111.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.62
Na oleon.	9.54	9.54
100 marce nemţesci	58.75	58.65
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.10	120.—

Nr. 72. [66] 1—3

CONCURS.

În urma rescriptului consistorial din 5 Noemvre 1881 Nr. 3178 B. pentru ocuparea staţiunei parochiale gr. or. Porcurea de classa a III-a tractul Gioagiului I. se deschide concurs cu termin pănă la 20 Maiu a. c.

Emolumentele sûnt:

Dela 87 familii câte una ferdelă de cucuruz sfirmat, câte o ḑi de clacă şi stola usuată, care la olaltă computate în bani dau un venit anual de 168 fl. 30 cr. v. a.

Suplicele concursuale instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa pănă la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol, 3 Aprilie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresb.

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5%** interese, ear sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai nainte cu **5½%** interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului şi încetă cu ḑiua premergĕtoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile.

La 1 Ianuariu şi la 1 Iuliu a fie-căruí an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. În atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pe lângă comunicarea adresei deponentului sĕ resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 15 Aprilie 1882. (57) 2—4

„Albina“ institut de credit şi de economii.

[14] **PENTRU POSESORI DE ŢIGLĂRII** 5—6

recomând maşinile mele de mână, cai şi vapor pentru a fabrica cu ele eftin tot feliul de **cărămiḑi, ţigle, scocuri** etc. cu deosebire

teascurile de mână continuu lucrătoare,

care faţă cu alte metode de fabricaţiune ofer avantagele cele mai însemnate şi cruţările cele mai mari. Aceste au lipsă a fi servite de doi oameni spre a prodoon **4000 de pietri frumoase** şi se potrivesc deosebit la **tescuirea de lespeḑi** pentru **trotoare** şi **coridoare, la tescuirea de pietri nealterabile în foc** de **pietri din năsip din var şi cement,** la **cărămiḑi de sgură** etc. precum şi la retescuirea pietrilor de jumĕtate uscate în aer şi căror li se deduse formă.

Prospecte gratis.

Ludovic Jäger, fabricant de maşine în Ehrenfeld-Köln a/Rh.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47. Sibiiu, Sâmbătă 24 Aprile (6 Maiu) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 4'.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.**

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa VII. (11 Aprile)

(Urmare.)

La punctul 5 din raportul senatului epitropesc sĕ tractează despre resultatul conscrierei familielor din archidiecesă spre scopul regulărei încassarei tacsei sidocsiale prin organele statului pentru a nu se mai arĕta deficite la stat pre cari a trebuit şi trebue sĕ le re bonifice archidiecesa.

Luând de basă numerul familielor de 158,016, deşi aceasta numĕrare nu are toate atribuţiunile esactităţii, computându-se de familie a 5 cr., dacă s'ar încassa regulat tacsa sidocsială prin organele statului, ar resulta o sumă de 7900 fl, 80 cr., prin urmare un dificit anual până la 8000 fl. numai de 99 fl. 20., ceea-ce nu ar fi simţibil pentru archidiecesă şi dacă trebue sĕ-l rebonifice statului. Deci consistoriul archid. deocamdată s'a mărginit a face representaţiune către înaltul ministeriu, rogândul a dispune la organele sale încassarea mai regulată a tacsei sidocsiale, pentru a scutì biserica noastră pe viitoriu de refundarea unor sume, ce taie în ḑeci mii de floreni.

Faţă de cele ḑise la punctul acesta al raportului, comisiunea propune: Sĕ se însărcineze consistoriul cu punerea în lucrare a unei noue şi mai corecte conscripţiuni, ca sĕ se poată regula o dată definitiv cestiunea sidocsială.

Dep. D. Manole. Cestiunea de faţă e una dintre cele mai importante şi taie afund în vieaţa noastră naţională bisericească. Spre scopul deslegărei cestiunei s'a dispus anumit conscripţiunea familielor române gr. ort. Resultatul s'a aretat în repeţite rênduri precar şi îndoelnic. Aşi dorì se fim clarificaţi din partea consistoriului, cum de conscrierea e atât de mancă? La cas când vina la astfel de mancităţi o poartă Protopresbiterii nostri consistoriul făcè bine sĕ i a mĕsurile de lipsă faţă cu organele acestea întroducênd chiar şi cercetarea disciplinară. Îmi permit a face la locul acesta următoarea propunere concretă: Consistoriul sĕ aviseze pre Protopresbiteri şi Presbiteri, că, dacă nu-şi vor împlinì datorinţa în direcţiunea aceasta, se vor da sub cercetare disciplinară.

Dep. V. Roşescu. Aşi dorì sĕ am în cestiunea tacselor sidocsiale unele deslușiri. Esistă faptic doue moduri de încassare a tacselor sidocsiale? ori sĕ încasează numai prin organele statului? Eu am dat în unele locuri de o încassare efeptuită separat de încassarea făcută prin organele statului, şi am constatat, că modul acesta de încassare e rĕu şi dă ansă la turburări în popor.

Presidiul. Precât scim noi, încassarea tacselor sidocsiale o fac preste tot locul perceptoratele ordinare ale statului deodată cu încassarea celeilalte dări. Casuri ca cele amintite de d. dep. Roşescu nu ne sûnt cunoscute. Când ni se vor aduce la cunoscinţă astfel de casuri nu vom întârḑia a lua mĕsurile de lipsă spre delăturarea lor.

Dep. Dr. N. Pop. Eu sûnt în contra propunerei comisiunei. De două ori s'a impus consistoriului însărcinări de felul celei de acum fără a obţinè resultatul dorit. Tot asemenea se va întêmpla şi de astădată.

În presara întregirei protopresbiteratelor, organele cărora s'a încredinţat administrarea provisorică a vacantelor protopresbiterate 'şi împlinesc precum am vĕḑut şi din alte evenimente datorinţele numai pe jumĕtate. Acei-a, cari au înaintat cu altă ocasiune rapoarte false în direcţiunea aceasta nu o se facă mai bine nici în casul unei noue însărcinări. Sûnt de părere: sĕ se amâne esecutarea unei noue conscrieri până ce se va termina întregirea protopresbiteratelor. Atuncea vom fi îndreptăţiţi a pretinde esactitatea recerută în culegerea datelor de lipsă.

Dep. Z. Boiu: Consimt că datele statistice trebuie se fie cât se poate mai esacte. Nu consimt însĕ cu propunerea comisiunei, de a se însărcina spre scopul acesta consistoriul de nou cu esecutarea unei conscrieri. Modalitatea aceasta ar putè alarma şi ar putè întroduce în sinul poporului nostru temeri, că noua conscriere are scopul de a-i mărì dările şi aşa destul de apăsătoare. Nu încape nici o îndoială că o astfel de întêmplare ar fi în detrimentul nostru. Deci se nu se facă prea mare publicitate cu lucrul acesta. Sĕ se relege causa la consistoriu, acesta o va esecuta la timpul oportun.

Dep. P. Nemeş: Sciu din pracsă cum purcede regimul în astfel de casuri. Dacă vom fi noi în stare a-i dovedì, că, efeptuinduse regulat încassarea, trebuie se încurgă 8000 fl., suma recerută de tacse sidocsiale, regimul pe viitoriu nu va mai refunda archidiecesa. Sĕ se rectifice deci conscripţiunea ca se ne câscigăm o basă, pe care se ne punem, voind a evita refundările.

Presidiul: Consistoriul a satisfăcut şi va satisface şi pe viitoriu datorinţei sale în direcţiunea aceasta. Încât nu s'a putut erua o conscriere cu toate atribuţiunile esactităţii nu poartă consistoriul vina, ci organele de jos. Aproape a se întregì ppresbiteratele şi cu esecutarea conclusului referitoriu la arondarea acelora, multe organe, nesigure de posiţiunea lor, parte şi din supĕrare, că după arondare s'au descărcat de sarcina ce li s'a fost dat, n'au satisfăcut, precum s'a întêmplat şi în alte afaceri, datorinţei lor. Aceasta se va curma prin întregirea ce se va efeptuì cât mai curênd.

Dep. T. Gheaja: Voiu se dau unele deslușiri. Administratorii protopresbiterali trecuţi cu vederea după arondarea ppresbiteratelor şi-a terminat activitatea ca atari de odată cu efeptuirea arondărei — astfel dela începutul anului curent. Raportarea în causa conscrierei efeptuite dela anul nou încoace nu mai căde în datorinţa administratorilor remaşi afară după arondare. Nu sĕ pote ḑice aşa dară din supĕrare n'ar fi relatat esact administratorii protopopesci, căci aceia cari poate ar fi avut causă a se supĕra, n'au avut nici dreptul dar nici datorinţa a raporta în afacerea aceasta.

Dep. Dr. Puşcariu: Ceea ce a fost mai esenţial şi principal s'a îndeplinit de consistoriu facênd o representaţiune în causa aceasta la înaltul regim. Sĕ luăm de o cam dată spre sciinţă cele ce s'au făcut. Resultatul representaţiunei va indica paşii ce vor fi a se întreprinde pe viitoriu în afacerea aceasta. Vĕḑêndu-se lipsa de o nouĕ conscriere atunci consistoriul o va esecuta fără amênare.

Punêndu-se cestiunea la vot, punctul 5 din raportul consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc se ia spre sciinţă.

La punctul 6 al raportului consistorial se astern: inventariul general al fondurilor archidiecesane cu 31 Decemvre 1881, provĕḑut cu inventariile speciale; raţiociniul general al fondurilor archidiecesane pentru periodul din 1 Ianuarie 1881 până 31 Decemvre 1881, provĕḑut cu contul perderilor şi a profitului ale deosebitelor fonduri şi inventariul depositelor cu 31 Decemvre 1881.

Conform inventariului general averea archidiecesei, compusă din deosebitele ei fonduri, a ajuns cu finea anului 1881 la suma de 1,322,135 fl. 75 cr. fiind crescămêntul efectiv, care se capitalisează cu finea anului 1881, suma de 53,472 fl. $29\,^1/_2$ cr. La acest crescămênt se mai adauge suma de 4,161 fl. 11 cr. transpusă de Escelenţa Sa Înalt Prea Sânţitul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul sub numirea de fondul Rudolfin. Suma cheltuelilor în anul 1881 este 38,654 fl. $77\,^1/_2$ cr.

Trecêndu-se cu cheltuelile preste budgetul votat pe anul 1881 se cere îndemnisare pentru posiţiunile trecute.

FOIŢA.

Scrisoare din „Ceea-lume.“

Comunicată de P. S.

Paradis în 1 Aprilie 1882.

Domnilor pămênteni! Sĕ nu vĕ pună în mirare scrisoarea mea de aici. De multă vreme m'am despărţit de viaţa lumelnică şi am păşit la cea vremelnică, dar o duc bine şi aici. Sûnt internat în Hotel „Trilopeţi,“ etagiul I, Nr. 999 şi trăiesc cu colegii mei în armonia cea mai mare. Dar numĕrul celor cari ajung aici e foarte mic, şi precum în Ungaria nu poate ajunge omul la blidul cu plăcinte fără protecţie, aşa şi aici numai cu protecţie pot sĕ se bucure de viaţa din „Ceea-lume.“ Pe mine m'au protegiat cei ce au sosit înaintea mea aici, fiind foarte mult spriginit pentru faptele mele pe pămênt. Călĕtoria până aici e lunga şi împreunată cu multe greutăţi, căci anteposturile dela graniţă din „Ceea-lume“ nu primesc dela nimenea nici un bacşis, ci numai cu pasporturi legitime poate cineva trece, dar şi în atare cas, are omul lipsă de câte o carte de călĕtorie din care sĕ studieze toate potecile, ca nu cumva se rĕtăcească şi se apuce în mânile demonilor din Tartar. Până am fost pe pămênt am studiat toate cărţile de această specialitate, începênd cu Stanley şi finind cu Reisehandbuch für Siebenbürgen de Bielz; — însĕ vĕ mărturisesc cu toată sinceritatea, că acestea nu mi-au folosit nimica, ci toată scăparea mea a fost în Epistolia căḑută din ceriu pe care am studiat-o din doscă în doscă. Aşa dară cea mai bună carte de călĕtorie — Reisehandbuch — pentru „Ceea-lume“ cu Tartar cu tot — e Epistolia. Din aceasta poate tot omul sĕ cunoască locurile cele rele, de cari apoi sĕ se ferească.

Dar sĕ vĕ spun cum judecăm noi aici pre cei pămênteni.

Noi iubim pe toţi pămêntenii fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, dar faptele lor nu le putem aproba totdeuna, căci vedem că toate naţionalităţile de pre pămênt sĕ luptă pentru viaţă şi viitoriu, fără se scie dacă calea pe care apucă nu e totdeauna adeverată. Ungurii sûnt foarte activi pentru existenţa lor, dar politica lor e rătăcită şi dacă vor mai lucra mult aşa, atunci ei însişi şi-au tăiat creanga de sub picioare.

Românii — cei din România lucră mai înţelepţesce, cei din Austro-Ungaria sûnt prea desbinaţi şi prea somnuroşi. Eu încă am fost Român ardelean pe pămênt (în „Ceea-lume“ nu e vorbă de naţionalitate) şi aici încă mĕ interesez mai mult de viaţa acelora. Cu durere trebue sĕ privesc la Români, cum le lipsesce lor concordia şi energia; cum sûnt ei de indiferenţi faţă de apăsările unor oameni capriţioşi, şi numai atunci îi vĕd insuflaţi de ideea resistenţei, când îi arde la degete. De multe ori am observat că Românii austro-ungureni au început câte o activitate naţională fără a o fi continuat şi finit bine. Acesti Români lucră câte o dată în unire pe deoparte, ear pe de altă lature sĕ luptă unul cu altul, şi aceasta o fac ei mai vêrtos pentru că aproape fie care îşi consideră interesele sale personale mai presus de cele comune.

Congrese, sinoade, conferenţe politice şi alte societăţi pentru înaintarea culturală a poporului au lucrat mult dar au isprăvit cam puţin. Însĕ nu trebue sĕ desperaţi, căci odată sĕ vor trezi şi Românii din letargia lor politico-naţională şi vor triumfa ... Steaua Românilor a resărit şi nu preste mult veţi vedea-o strălucind. Voia lor sĕ va împlinì numai sĕ păşiască cu o energie mai mare contra tuturor relelor.

Multe v'aş mai spune vouĕ Românilor, dar sciu că voi nu aveţi libertate a sci toate, prin urmare mai bine voiu tăcè.

Când va mai sosì aici vre un „mort viu“ de a lui Edgar Poe, atunci vĕ voiu mai trimite câte o scrisoare ca şi aceasta.

Vĕ făc cunoscut vouĕ pămêntenilor că numai în ḑilele trecute am vĕḑut aci pe Longfellow şi l'am auḑit de multe ori strigând: *excelsior.* Aceasta sĕ fie şi devisa voastră. Cu A. Papiu Ilarian încă am conve-

Comisiunea propune: a se lua punctul acesta din raportul consistorial spre sciinţă şi a se da îndemnisarea cerută.

Dep. R. **Patiţa**: Între posiţiunile pentru care se cere îndemnisare se află una sub numirea: Remuneraţiunea fiscalului cu 391 fl. 66 cr. Eu sciu că fiscalul consistorial 'şi are salariul seu votat în budget, nu pricep cum vine se i se dè o remuneraţiune neprovĕḑută în budget, cel puţin nu vĕd motivată o astfel de remuneraţiune (Voci: aici nu e vorbă de fiscalul consistorial ci de fiscalul **fundaţiunei Şaguniane**.)

Dep. **Patiţa**: Ei bine! Fundaţiunea Şaguniană a întrat în viaţă numai în anul trecut, pănă atuncea nu s'a lucrat nimic, deci nici nu poate pretinde fiscalul aceleia vre o remuneraţiune. Basată în testamentul fundatorelui nu e. Sûnt în contra îndemnisărei în punctul acesta.

Presidiul: Actul presidial aşternut de curênd comisiunei financiare în cestiunea aceasta va rectifica trecerea peste budget în punctul acesta. Cererea de îndemnisare pentru posiţiunea aceasta sĕ rĕmână în suspens pănă când va venì pe tapet actul presidial.

Se primesce propunerea comisiunei cu aceea că enunţarea sinodului în privinţa posiţiunei dela titlul: Remuneraţiunea fiscalului cu 391 fl. 66 cr. sĕ se amâne pănă ce va venì la ordinea ḑilei actul de curênd aşternut comisiunei financiare.

Punctul 7 al raportului unde se ḑice, că esaminându-se prin o comisiune edificiile, grădinile, biblioteca archidiecesană, fundul instruct etc. sau aflat toate în bună ordine, şi că în special încât privesce biblioteca archiepiscopiei s'au luat mesuri de Escelenţia Sa Înalt Presânţitul archiepiscop şi metropolit. ca ea sĕ fie aşeḑată la un loc corespunḑĕtor şi ordinată în mod sistematic, acest punct se ia spre sciinţă.

Asemenea se ia spre sciinţă punctul 8 din raportul referitoriu la afacerile esactorali. Sĕ vede din cele ḑise la acest loc, că revisiunea inventariilor cu 31 Decemvre 1880 şi a budgetelor pe 1881 este terminată. Cu totul s'a supus unei revisiuni riguroase 796 inventare şi tot atâtea budgete. 147 comune n'au trimis inventariile şi budgetele: Pedecile la punerea în lucrare a regulamentului pentru administarea şi controla averilor bisericesci din archidiecesă a fost, ḑice raportul, mari şi multe, însĕ avem temeiu a presupune, că în curênd se va întroduce cel puţin în partea cea mai mare a archidiecesei o administraţiune şi controlă şi mai regulată a averei bisericesci.

Terminêndu-se refarada comisiunei financiare cu acceptarea: a se da absolutoriul cerut despre raciociniul averei archidiecesane pe anul 1881, şi fiind timpul tare înaintat (3 ¼ d. a.) şedinţa se închee anunţându-se cea procsima pe luni 12 Aprile la 9 oare a. m.

Revista politică.

Sibiiu, în 23 Aprile

Demisionarea ministrului comun de finance **Szlavy** încă şi acum mai are resunetele ei puternice. „Ellenőr" foaia ce stă mai aproape de ministru-president Tisza regretă retragerea lui Szlavy din doue cause. Odată pentru-că de acì înainte se va simţì lipsa unei prea stimate individualităţi unguresci în cercurile deciḑĕtoare ale monarchiei. De altă parte pentrucă anevoie se va găsì o persoană, care se poată ocupa acest post, cum l'a ocupat Slavy, care avè darul de a se orienta în situaţiunile cele mai complicate. „Ellenör" este de părere că crisa provocată de demisionarea lui Slavy va fi de o durată mai lungă, căci toate combinaţiunile de pănă acì sûnt numai combinaţiuni şi alt ceva nimic. Numai după ce Maj. Sa va fi venit la Budapesta (ceea ce s'a şi făcut) şi va fi petrecut mai multe ḑile acì, se va putè sci ceva positiv despre următoriul demisionatului ministru. Este de dorit ca postul ministrului comun de finance se'l ocupe un bărbat de stat unguresc. Dacă nu s'ar afla însĕ nici unul, ceea ce după „Ell." ar fi foarte regretabil, următoriul lui Slavy se bage bine de seamă la toate miscările ce le va face şi din motivul pentrucă ar avè se conducă afacerile provinciilor ocupate în urma lui Szlavy.

Cuvintele cele din urmă ale citatei foi cuprind o ameninţare ascunsă. Este întrebarea dacă în Viena se va lua notiţă serioasă de dênsa. Dacă se va adeverì scirea ḑiariului „N. fr. Presse" că contele **Coronini** are se fie următoriul lui **Szlavy**, s'ar părea că în Viena nu se mai prea ţine socoteală de ameninţările lui „Ellenör."

În presupunerea aceasta neîntàresc cuvintele cu care „N. fr. Pr." comentează scirea sa, scriind că nu ia responsabilitatea autenticităţei scirei, pentrucă în Ungaria astfel de denumire ar atinge foarte neplăcut şi ar fi foarte potrivită a provoca neîncredere în planurile guvernului în ceea ce privesce Bosnia. Nu numai pentru că Coronini nu este Ungur şi pentru că prin denumirea lui s'ar face spărtură în tradiţiunea că în guvernul comun cel puţin un membru trebuie se fie Ungur, ci şi pentrucă Coronini în anii trecuţi s'a espectorat în mai multe rênduri cu totul contra formei dualistice a imperiului.

Un corespondent din Viena a telegrafat Mercuri la „P. Ll." că candidatura contelui Coronini e a se lua serios din momentul când între bărbaţii de stat ai Ungariei nu se va afla un candidat potrivit pentru postul de ministru comun de finance.

„P. Naplo" află că în timpul cel mai de aproape se va presenta clubului liberal al dietei o declaraţiune, conform cărei toate datele în cunoscuta afacere *Rohonczy - Hieronymi* se vor areta că au fost neîntemeiate.

Telegramele ce au sosit eri dela **Agram** ne spun în stilul lor laconic că dieta a votat înarticularea legei privitoare la încorporarea graniţei militare. Cetim însĕ în diverse ḑiare, că desbaterea încorporărei a produs floricele retorice, cari în dieta Ungariei şi preste tot în Ungaria nu vor fi bine primite. D. **Starcsevics**, cetim că ar fi ḑis între alte în decursul desbaterei din cestiune: „În numele lui Dḑeu şi al Fiiului sĕu a Mântuitoriului protestez ca graniţa sĕ nu se dea pe mâna **revoluţionarilor** dela 1848." Aplausele care au urmat acestei floricele retorice ne dau norma despre dragostea reciprocă dintre Croaţia şi Ungaria. Dl min. pres. Tisza promisese la timpul sĕu că va scì pedepsì pe „resvretitori." Vom vede ce fapte vor urma acum cuvintelor.

După ce se anunţase în ḑilele trecute că toate puterile aderează la proiectul **Barrère**, între care şi Rusia, vine „Polit. Corr." şi ḑice că cabinetul din Petersburg nici n'a aderat nici l'a proiect, nici nu l-a refusat, ci fiindui cu totuln nou îl va supune unui studiu serios. Cu toate aceste în cercurile politice franceze nu se îndoiesc oamenii că şi representantul Rusiei va primì instrucţiuni pentru aderarea la proiect.

Dela **Bucuresci** sĕ scrie la „P. Ll." o corespondenţă datată din 28 Aprile. După corespondenţa aceasta, ceea ce înainte cu o lună nu era de creḑut, s'a întêmplat. Cogălniceanu, cel mai înverşunat contrariu al min. pres. Brătianu în cestiunea dunăreană — s'a împăcat cu acest din urmă. Corespondentul află deslegarea acestei gâcituri în împregiurarea că Cogălniceanu întreţine relaţiuni bune cu guvernul rusesc şi în împregiurarea că C. A. Rosetti caută a face posibilă mergerea oposiţiunei mână în mână cu partida guvernului contra pretensiunilor austro-ungare în cestiunea dunăreană. Coresp. e de credinţă că în Petersburg sûnt aplecaţi a da ascultare pretensiunilor României, părăsite de Francia şi Englitera, şi că România îşi întemeează speranţele sale pe un articul al ḑiariului „Journal de St. Peterbourg" care arată bunăvoinţă cătră interesele staturilor ţermurene. În fine coresp. atrage atenţiunea guvernului din Viena asupra suprinderilor ce i s'ar pregăti în comisiunea dunăreană.

Cestiunea dunăreană.

Propunerea Barrère.

Art. 1. Esecutarea regulamentului de faţă este pusă sub autoritatea unei comisiuni numită comisiunea mixtă a Dunării, în care Austro-Ungaria, Bulgaria, România şi Serbia vor fi fie care representate de un delegat. Preşedinţa acestei comisiuni va aparţinè delegatului Austro-Ungariei.

Un membru al comisiunei europene a Dunării, desemnat pentru o periodă de 6 luni, după ordinea alfabetică a puterilor, va lua parte la lucrările comisiunii mixte şi se va bucura, în timpul acestei participări, de toate drepturile ce au membrii permanenţi. — Când ordinul alfabetic va fi desemnat pe delegatul uneia din puterile representate în cele două comisiuni, puterea astfel desemnată va fi representată în comisiunea mixtă de doi delegaţi, dintre care fie-care va dispune de un vot.

Pentru ca membrul comisiunii europene, desemnat de ordinea alfabetică, sĕ fiă în stare de a lua parte la deliberările comisiunei mixte, aceasta îi va trimite programa lucrărilor seale cu o lună înaintea deschiderii fie-cărei sesiuni.

Comisiunea europeana când va crede folositor, va putea cere Comisiuni micste, prin miḑlocirea delegatului sĕu sciinţele de care ar avea nevoie în privinţa acelor din otăririle Comisiunii micste care ar privi libertatea navigării.

Art. 2, Puterile Comisiunii micste vor avea o durată egală cu ale Comisiunei europene a Dunării, şi această Comisiune micstă va primi, de va fi nevoie, modificările ce ar fi de trebuinţe a se întroduce în constituirea şi în puterile ei, supt reserva co-esistenţei celor două Comisiuni.

Art. 3 Comisiunea micstă va ţine în fiă-care an două sesiuni ordinare care vor fi ficsate ast-fel în cât sĕ se înlăture într'unirea odată a comisiunii micste şi a comisiunei europeane.

Otăririle vor fi luate cu majoritate de voturi.

Ea singură îşi va redacta regulamentul interior pentru ordinea lucrărilor sele precum şi instrucţiunile speciale către agenţii sĕi, în vederea aplicării regulamentului de faţă, afară de punctele pentru acăror soluţiune regulamentul de faţă a statuat singur. Comisiunea, în prima sea sesiune, va procede la numirea agenţilor desemnaţi la articolul 5 subt numerii 1, 2 şi 4.

Totuşi, regulamentul interior şi instrucţiunile cu un caracter generale şi regulamentar, precum sûnt acelea despre care se vorbesce în art. 9 al Actului public dela 2 Noemvre 1865 privitor la navigaţiunea dela gurile Dunării, vor fi comunicate mai întâi comisiunii europeane, şi nu vor fi aplicate decât după ce aceasta comisiune le va fi găsit conforme cu principiele care au servit de basă regulamentului de faţă.

Art. 4. Chieltuelile de administraţiune vor fi în sarcina Statelor representate în comisiunea micstă. Ele vor contribui la cheltuieli în proporţiunea următoare: Austro-Ungaria şi România pentru patru ḑecimi şi Bulgaria şi Sêrbia fiă-care pentru o ḑecime.

La a doua într'unire ordinară, comisiunea micstă îşi va stabilì bugetul pentru anul viitor.

Contribuţiunile Statelor se vor face din nainte pentru fiă-care semestru. Amendele percepute pentru contraveniri la regulamentul de faţă se vor vĕrsa în casa comisiunei micste pentru a fi întrebuinţate la necesităţile serviciului.

Art. 5. Agenţii aci arĕtaţi vor funcţiona, fie-care în resortul care i va fi desemnat, supt ordinile comisiunii micste, adecă:

1. Un inspector;
2. Supt-inspectori:
3. Căpitani de porturi atât întru cât acţiunea lor se va esercita pe calea fluvială;
4. Un secretar şi agenţi subalterni.

Art. 6 Agenţi desemnaţi în articolul precedent vor fi luaţi dintre persoanele competente; ei vor fi numiţi şi retribuiţi după cum urmează:

Inspectorul va fi numit şi retribuit de comisiunea micstă, precum asemenea şi secretarul şi agenţii subalterni.

Supt-inspectorii vor fi asemenea numiţi şi retribuiţi de comisiunea micstă; ei vor fi aleşi de dânsa din trei candidaţi care i vor fi presentaţi de fie care din Statele riverane pentru secţiunile fluviale respective.

Căpitani de porturi vor fi numiţi şi retribuiţi de Statele riverane respective, cari vor face cunoscut comisiunii micste despre numirea acestor agenţi sau înlocuirea lor.

Art. 7. Inspectorul este chemat a veghia pe cale administrativă la stricta observare a disposiţiunilor regulamentului de faţă şi a pune uniformitate în aplicarea lui.

În această privire, el este considerat superiorul direct al supt-inspectorilor şi căpitanilor de port.

Art. 8. Dunărea, între Porţile de fer şi Galaţi, va fi împărţită în patru secţiuni de inspecţiune, dintre cari:

Cea dântêiu se va întinde dela Porţile de fer pănă la gura Timocului (aproape cinci chilometri.)

A doua, dela gura Timocului pănă la Nicopoli inclusiv (aproape 240 chilometri.)

A treia dela Nicopoli la Silistra inclusiv (213 chilometri.)

Şi a patra, dela Silistra la Galaţi esclusiv (224 chilometri.)

Secţiunile vor fi supraveghiate:

Întâia, de un supt inspector numit după propunerea Serbiei — A treia, de un supt înspector numit după propunerea Bulgariei.

A doua şi a patra, fie-care de către un supt inspector numiţi după propunerea României.

Reşedinţa fie căruia din acesti agenţi va fi ficsată în urmă de comisiunea micstă.

Art. 9 Statele riverane vor da comisiunii micste şi agenţilor sĕi concursul de care ea ar putea sĕ aibă trebuinţă pentru împlinirea misiunei sale.

Art. 10. Porturile sau schelele situate în percursul fie-cărei secţiuni fluviale şi pentru care statele ţĕrmurene vor fi instituit căpitani de port în conformitate cu disposiţiunile regulamentului de faţă, nu vor fi cuprinse în resortul supt-inspectorelui secţiunii. Porturile sau schelele vor fi puse supt supraveghiarea căpitanilor de port, care vor depinde dea dreptul de inspector

---

nit şi mi-a spus că de ar fi între pămênteni ar putè descoperi încă multe mii de dcumente istorice. Dar acum e târḑiu. Laurian ar fi în stare — când ar fi pe pămênt — sĕ scrie istoria critică a literaturei române şi altele cu cea mai mare uşurinţă.

Dar moartea, — moartea crudelă l'au despărţit pentru tot deauna de pămênteni.

Din viaţa noastră de aici multe aşi putè sĕ vĕ comunic, însĕ „mortul viu" căruia îi dau această scrisoare pentru ai mijloci comunicarea se grăbesce a ajunge ear între pământeni.

Sciu că mulţi dintre voi vor venì aici însĕ cei ce voiesc a ajunge în acest loc, nu trebuie se cetească opurile lui Büchner, a lui Darwin şi a altora de feliul acesta. Pentru aderenţii acelora nu e destinat acest loc.

Dar eacă .... curierul meu se grăbesce .... încheiu scrisoarea!

Teofil Filantropul.

și vor fi ținuți de a urma instrucțiunile sale pentru tot ce va privì acțiunea lor pe calea fluvială

Se înțelege prin numirea de port, în sensul regulamentului de față, ori-ce parte a rîului cuprinsă între două linii drepte, perpendiculare pe țĕrm, și care vor pleca dela limitele din sus și din jos ale diferitelor porturi și se vor prelungi până la Talveg.

Dacă țĕrmul opus aparține aceluiași Stat, portul cuprinde și partea rîului situată dincolo de Talveg. Între cele două linii prelungite până la ḑisul țĕrm afară de casul când ar esista pe acest țĕrm în aceleași ape, un port sau schelă care sĕ aibă un căpitan de port.

Bastimentele în navigațiune și care străbat apele unui port fără sĕ se oprească, nu sûnt supuse la jurisdicțiunea căpitanilor de port inspectorele și subinspectorii singuri sûnt competenți în privința acestor bastimente.

Art. 11. Atribuțiunile speciale ale poliției judiciare a rîului vor fi esercitate de supt inspectori și de căpitanii de porturi, de fie-care în domeniul seu de supraveghiare, și apelurile se vor supune comisiuni micste, care va judeca în ultima instanță.

Art. 12 Comisiunea micstă 'și va avea reședința la Giurgiu.

Cestiunea Dunărei și demisiunea lui d. Brătian în „Timpul."

Merită o cestiune care agită Europa de ani încoace a o cunoasce din toate părțile încât ne stă în putință. Am reprodus de atâtea ori păreri din presa budapestană, vieneză și bucuresceană. De presa bucuresceană ne vom folosì și de astădată în cestiunea dunăreană, împrumutând un articul cătrănit din „Timpul", care combină cestiunea dunăreană într'un mod cu mult mai înpungătoriu decum sûntem obicînuiți dela numitul ḑiar — cu demisiunea lui Brătianu.

Eată ce ḑice articulul:

„De alaltă eri s'a rĕspândit sgomotul că d. Ioan Brătianu ar fi dat demisiunea sa și a cabinetului. Dacă i-ar fi abătut a face una ca aceasta ca din senin, precum 'i abate uneori, lucrul n'ar avea însemnătate specială. Vr'o ceartă cu majoritatea, observații supĕrăcioase asupra relei purtări a partidulului, puțin sânge rĕu și după aceea ear' tovărășie, ar fi seria de fenomene pe cari am aștepta sĕ se desfășure dinainte-ne, pentru a se încheia cu reîmpăcarea deplină în sinul marei tagme patriotice.

Dar lucrul are un cusur.

În adevĕr încă dela 12 ale lunei curente ministrul de externe a fost prevenit din partea ambasadei austriace, că proiectul Barrère, privitor la regularea cestiunii Dunării, s'a și espediat din Paris ambasadei franceze din București și că aceasta e însărcinată de a comunica proiectul, numai decât după sosirei, guvernului român.

Proiectul Barrère se află așa dar deja în mânile guvernului și sub ochii parlamentului nostru, în mijlocul căror nu va întârḑia a produce o intensivă piroteală.

În ce consistă acest proiect în forma sa cea din urmă?

El cuprinde în 12 paragrafi dispozițiile generale pentru supraveghiarea navigațiunii din cari estragem următoarele amănunte:

Art. 1 al proiectului stipulează că, pentru supraveghiarea navigațiunii între punctele mai sus arĕtate, se institue o Comisiune micstă (neprevĕḑută în Tratatul dela Berlin, ba chiar contrară dispositiunilor lui,) în care Comisie delegatul Austriei va avea presidiul permanent, ear' celelalte trei state țĕrmurene (Serbia, Bulgaria și România) vor fi representate fie-care prin câte un delegat.

Art. 2 prevede că, pentru a se evita paritatea eventuală de voturi, Comisiunea europeană va trimite în fie care sesiune, adecă din șase în șase luni, un delegat al ei în comisiunea mixtă. Trimiterea acestui delegat se va face în ordine alfabetică, deci în chipul următor: *Allemâgne, Autriche, France, Grande Betragne, Italie, Roumanie, Russie, Turquie.* Propunerea Angliei de a acorda delegatului comisiunei europene dreptul de apel, nu s'au trecut în propunerea franceză; representantul comisiunei dunărene rĕmâne însĕ liber de a cere instrucțiuni dela Galați.

Art. 3 stipulează că delegatul al cincilea, fiind trimis în comisiunea mixtă din mijlocul celei europene, cea dintâiu nu poate esista fără cea din urmă, deci se admite o conecsitate oare care între amândouĕ comisiunile.

Celelalte paragrafe ale proiectului tractează despre esecutarea amănuntelor technice și a regulamentului de navigațiune, și au fost copiate, cu mici modificări, din anteproiectul austriac. Cestiunea duratei comisiunei mixte nu e prevĕḑută în proiect, dar fiindcă în comisiunea dela Galați, sûnt representate opt puteri și fiindcă fie care din ele are a'și trimite delegatul pe rênd pe câte o sesiune, adecă pe câte șase luni, durata e ficsată prin chiar această rotațiune pe patru ani cel puțin. Guvernul francez însĕ, precum și câte-va alte cabinete, doresc ca fie care din puteri sĕ vină măcar de două ori la rênd, încât mandatul comisiunei mixte ar avea atunci o durată de opt ani.

Această perândare — *le roulement des puissances,* ḑice proiectul — se va regula încolo de către chiar comisiunea europeană.

În ori ce cas însĕ în anul întâiu Germania și Austria *Allemagne et Autriche* sûnt chemate a-și trimite representanții în Comisia mixtă. ceeace constitue un mare avantaj pentru Austria, de vreme ce în anul întâi se numesc toți funcționarii și se vor face oarecare modificări regulamentului. Așa dar în anul întâiu, Germania și Austria avênd doue voturi în comisia mixtă, 'și vor putea impune influența.

Proiectul a fost comunicat deja tuturor puterilor, dar nici una din ele n'a respuns păn'acuma, încât e probabil ca Comisia din Galați sĕ nu poată începe în luna aceasta deja activitatea ei.

Propunerea pe care o reproducem mai la vale*) *in extenso,* a fost comunicată de doue ori până acum și în într'uniri la cari au luat parte senatorii și deputații. Ea e însoțită de o somațiune oare-cum de a respunde numai decât în termin de ḑece ḑile. Față cu ea d. Brătianu repetă jocul sĕu vechiu și, în loc de a fi president de consiliu, d-sa sĕ gerează în president de republică. Care e opinia d-voastră, 'i întreabă pe toți pe rênd, ca și când adunările ar sci pe ce ne putem sprijini, ca și când ele ar fi în curentul tratărilor diplomatice, ca și când în fine adunările ar fi respunḑĕtoare de atitudinea șovăitoare a d-lui Brătianu sau a d-lui Boerescu în cestiunea aceasta.

Care e opinia d-tale d-le ministru president? caută sĕ întrebe țeara întreagă, care e soluțiunea a cărei responsabilitate o iei d-ta? Nu descoperi parlament și țeara întreagă înaintea săgeților străinătății, ci ia odată respunderea unei propuneri positive, căci nu o manieră, ci șase și mai multe sûnt pentru a garanta cu toată invederarea libertatea Dunării, fără preponderanță Austriacă. Această evasivitate, această sfială de-a lua asuprăți responsibilitatea unei propuneri, această manieră de a te ascunde după spatele Parlamentului, când cestiunea e pendentă, și a venì apoi c'un *fait accompli,* pe care el sĕ fie silit a'l inregistra, dovedește că vei fi avênd o soluțiune preconcepută, pe care-o vei realisa, în ciuda formalității goale a consultării parlamentului. Pentru realisarea soluțiunii preconcepute dispui de culisele retragerii aparente. Aparente ḑicem, pentrucă demisia ar însemna că vrei sĕ aduci în locuiț'i pe cine'ți place și 'ți convine d-tale pentru a realisa soluțiunea ce o ai în *petto.*

Eată dar care e însemnătatea actuală a sgomotului respândit. Nu putem crede în seriositatea retragerii d-lui Bratianu. Aceste demisiuni și remisiuni nu sûnt decât mijloace de presiune asupra partidului pentru a obține dela el ori-ce ar voi. Ne am deprins atât de mult cu falsele eșiri ale cancelariului nostru, încât în calculul politic această mărime a equațiunii nu ne mai este necunoscută. Ceea-ce se poate dar întêmpla e ca d. Brătianu sĕ se retragă în adevĕr, ci numai spre a se întoarce cu una din persoanele cari, pentru gloria de a fi ministrii fac bucuros ori ce deviație dela consequență, fie în ce-i priveste pe ei fie în ce privește țeara. Astfel bunăoara prințul Dumitru Ghica, presidentul tip, president în toate și pretutindenea s'a ales senator cu majoritatea dovedită conservătoare din colegiul I de Ilfov, a trecut în partea guvernului și s'a lăsat ales president al Senatului roșu, fără umbră de scrupul măcar dacă această schimbare la față se și aprobă de alegătorii sei conservători. Tot d-sa credem că nu ar avea asemenea nici un scrupul de a da spriginul seu și a dlui Boerescu pentru a înlesni d lui Brătianu posiția sa la darea concesiilor mai sus citate către Austria.

Adevĕrat că aceste concesii: comisiunea micstă neprevĕḑută în tratatul dela Berlin, ba chiar contrarie lui, presidența permanentă etc., se vor face unei puteri a cărei țintă constantă pare a fi călcarea în picioare a poporului românesc. Dar ce stie și ce înțelege principele în chestie de asemenea lucruri ce înțelege de luptele acelor pe cari în naiva sa ignoranță îi confunda odinioară într'o apă cu creștinii toți, cu bulgarii bună oara ori cu alții, și cu toate acestea o singură neomenie de dincolo ar fi de ajuns a atinge spiritul cel mai liniscit al unui popor care are demnitate și consciință de sine însuși. Astfel d. e. în colțul de nord-vest al Transilvaniei ministrul unguresc a făcut mai multor ținuturi românesci ceea ce n'ar fi îndrăsnit a face nici un trib de negri, de sigur nu unei comunități israelite măcar, le-a numit cu dea sila și fără se întrebe pe nimenea, un episcop, care vrea se introducă liturghia latină în biserică și limba ungurească pe amvon. Acest episcop al Gherlei, deși atârnă în mod ierarchic de metropolitul Albei-Iulii, în trei ani de când e numit, n'a îndrăsnit măcar a da ochii cu șeful sĕu bisericesc ci persistă a remânea agentul ocult și introdus pe furiș al unui ministru de culte de altă lege și de altă limbă. Ei bine, o asemenea neomenie nu se întêmplă nici unei confesii afară de Români. Nici Evreilor nu li se comandează rabinii, nici unor triburi selbatice nu li se comandează în afaceri de religie și de consciință un agent al guvernului unguresc care sĕ-i dreseze, numai Românilor li se contestă până și libertatea consciinței. Și aceasta este puterea europeană, pentru care, dela Români tocmai se cer concesii pe Dunăre.

Dar ce-i doare capul pe cei din Bucuresci de asemenea lucruri? D. Brătianu își va face seria sa de false eșiri pentru a înlesnì facerea de concesii către o putere, care până acum nici nu încearcă a respecta individualitatea națională și consciința religioasă a unei jumĕtăți a poporului românesc, ba nici nu vrea măcar sĕ respecteze drepturi câștigate și sancționate de suveranul acelor țĕri. Avem de a face dincolo cu o lipsă de o pudoare publică, cu călcarea unor drepturi atât de positive, atât de mult esercitate și atât de întemeiate, încât nici un despot măcar nu le-ar putea ignora în chipul în care o face guvernamentul inept și mărginit al Maghiarilor. Și oare de toate acestea sĕ nu se țină seamă la noi, când e vorba, nu de a recunoasce drepturi Austro-Ungariei pe Dunăre, de vreme ce n'are nici unul, dar încă de a i se acorda favoruri și preponderanță în apele noastre și pe țĕrmurii noștri, bine înțeles în detrimentul suveranității statului român? Dar destul ne desprețuesce dincolo, destul tratează peste picior o jumĕtate a poporului nostru în țeara lui proprie și strămoșească — sĕ ne mai pue piciorul în piept și dincoace, sĕ aibă satisfacțiunea de a trata întreg poporul românesc în chipul în care a fost călcat palidul Stătescu?

Eată ce găsim de cuviință a-i observa d-lui Brăteanu în evoluțiunea ce o încearcă către concesii. Teamă ne e că nu face decât a căuta ocasie ca sĕ dea o flangrantă desmințire aureolei de mare naționalist, pe care crede a o avea."

Statutele

pompierilor voluntari din Săliște.

§. 1. Scopul pompierilor voluntari e de a oferì ajutoriu regulat la pericul de foc.

§. 2. La casuri de incendiu pompierii sûnt subordinați poliției locali, adecă antistelui sau locțiitoriului seu, în ceea ce privesce însĕ afacerile lor technice sûnt pe deplin independenți.

§. 3. Pompierii se impart în membrii ordinari și estraordinari, relativ la cei din urmă dau deslușire disposițiile §-lui 28.

§. 4. Membrii ordinari se supun unei organisațiuni formali și unei uniforme simple de a purta o capină de servițiu și o panclică de braț la eserciții și casuri de incendiu.

§. 5. Pompierii se împart între sine:

a) în bârcători (suitori).

b) tulumbași

c) cărători de apă

d) signalisători și

e) păzitori.

§. 6. Ca condiție spre a putea fi primit între pompieri sĕ recere:

1. caracter nepătat
2. vârstă de 17 ani și
3. hărnicie trupească

§. 7. Voind oare cine sĕ între în societatea pompierilor se va însinua la președintele sau vătaful societății, respective la subvătaful. Primirea între pompieri urmează în ședința publică a comitetului și cel ce se primesce face promisie sĕrbătorească, că va păzì cu scumpătate îndatoririle prescrise de statute.

Despre primire sau neprimire decide în prima linie comitetul și acesta nu este datoriu de a'și desvălì motivele, dacă a recusat pe cineva (§. 18).

Întrarea în societate se face pe un an de ḑile dela ḑiua întrării; înainte de espirarea anului poate eșì din reuniune cel ce a întrat numai dacă își schimbă locul locuinței, dacă devine bolnav și neputincios, sau dacă se face vinovat de vre o faptă penibilă, carea îl face necapabil de a fi membrul acestei reuniuni.

§. 8. Fie carele, care întră de nou primesce un bilet de primire apoi statutele și regulamentul de servițiu gratis.

Capina și panclica de braț o capĕtă dela comună numai aceia, cari n'au de loc mijloace, spre a și le procura.

§. 9. Membrii reuniunii pompierilor voluntari au dreptul și datorința de a scăpa oameni și proprietate din foc și de a îngrigì de afacerea stinsului.

§. 10. Fiesce-care membru al pompierilor se deobligă în genere a împlinì cu scumpĕtate datorințele luate asupră'și și în deosebi a păzì punctuos instrucția de servițiu.

§. 11. Cel-ce se face vinovat de călcarea îndatoririlor luate asupră'și se va trage la aspră rĕspundere conform regulamentului de serviţiu.

---

*) La noi s'a pus mai sus. R.

§. 12. Pompierii, cari se vor dosî în servíţiu sau se vor vădî de neascultători, sau se vor purta neonest se vor elimina din reuniunea pompierilor.

§. 13. Spre a putea acoperì chieltuelile împreunate cu scopul reuniunei se formează o cassă a ei.

§. 14. Venitele acestei casse se formează:

a) din daruri benevole dela deregĕtorii,

b) dela alte reuniuni de pompieri,

c) din contribuţiunile membrilor estraordinari şi

d) din daruri dela asecuranţe de foc.

§. 15. Pompierii stau sub conducerea unui comitet compus:

a) dintr'un preşedinte sau vătaf,

b) dintr'un subpreşedinte sau subvătaf,

c) dintr'un cassieriu,

d) dintr'un controlor, carele va purta totodată şi afacerile notariatului,

e) dintr'un inspector al căreturilor pompierilor,

f) din 6 vătafi şi tot atâţa subvătafl de pâlcuri (despărţăminte).

§. 16. Chargele dela *a, e,* se aleg de toţi pompierii, în adunare generală, vătafii de pâlcuri sau roate de despărţămintele respective ale pompierilor. Toate aceste alegeri se fac la anul şi în adunarea generală a reuniunei.

§. 17. Toate afacerile reuniunei le conduce comitetul şi toate chieltuelile reuniunei se fac cu aprobarea lui.

La casuri de lipsă neîncungiurabilă va fi vătaful resp. subvătaful autorisat de a face erogaţiuni pănă la suma de 50 fl., e datoriu însĕ de a face cunoscut astfeliu de erogaţiuni comitetului şi de a cere ratificarea lor.

§. 18. Comitetul supraveghiază păzirea cu acurateţă a statutelor şi împlinirea lor, — ţine şedinţele de regulă în mod public şi e capace de conclus numai dacă vor fi cel puţin 5 membrii de faţă.

Protocolul şedinţelor se va verifica la începutul fie cărei şedinţe şi se va subscrie de preşedintele şi de notariul, drept semn de verificare. Contra concluselor comitetului le stă în drept celor ce se vor simţî agravaţi de a reclama la adunarea generală.

§. 19. Preşedintele sau vătaful resp. vice-preşedintele conduce şedinţele comitetului cât şi ale adunării generale a reuniunei, asignează plătirile, subscrie asignaţiile şi represintă preste tot reuniunea în afară. Dênsul conduce şi agendele technice ale reuniunei şi dênsului îi sûnt subordinate în serviţiu toate chargele.

§. 20. Notariul are datorinţa de a conduce protocolul şedinţelor comitetului sau ale adunărilor generale a reuniunei şi peste tot de a îngrigì de lucrările în scris ale reuniunei.

§. 21. Cassariul e datoriu de a induce în registru regulat de comptabilitate toate venitele şi erogatele şi de a face comitetului la fie care pătrar de an la 1 Ianuariu, 1 Aprile, 1 Iuliu şi 1 Octombre raport despre starea cassei şi în fine a'şi da socoteala regulată înaintea adunărei generale în tot anul în luna lui Ianuariu.

§. 22. Controlorul controlează pe cassieriu în toată manipulaţia cassei, cercetează de se duc registrele cassei în regulă sau nu şi raportează despre defectele manipulaţiei la comitet.

§. 23. Inspectorul recuisitelor pompierilor are îndatorirea de a lua în primire toate recuisitele pompierilor uniformale şi hainele, a face raport despre starea şi însuşirea lor la comitet şi a ţinea inventariul reuniunei în evidenţă regulată.

Numai dênsul e autorisat de a împărţi la timpul cuvenit recuisitele reuniunei.

De starea în rênduială bună a maşinilor de stins va îngrigì inspectorul recuisitelor ajutat de vătafii de pâlcuri şi de tulumbaşi.

Acestia vor îngrigì ca maşinele sĕ se cureţă totdeauna după incendiu cum se cuvine, ear maţele sĕ se spele curat şi sĕ se usce.

§. 24. Conducerea altor afaceri o primesc asupră'şi vătafii de pâlcuri şi despre aceasta hotăresce comitetul.

§. 25. În tot anul se va ţinea în luna lui Ianuariu o adunare generală în carea îşi va da comitetul socoteală despre starea şi prestaţiunile reuniunei pompierilor din anul trecut.

În adunarea generală se pot face propuneri pentru schimbarea statutelor şi a regulamentului de serviţiu, aceste propuneri se subştern comitetului şi acesta le vestesce membrilor reuniunei cu 8 ḑile mai înainte de ţinerea adunării generale.

Acestea propuneri se vor lua în desbatere numai atunci, dacă vor fi însinuate în scris cu 8 ḑile mai înainte de terminul şedinţei adunării generali la comitet şi vor fi apreciate, cel puţin de $^1/_4$ parte din membrii ordinari.

§. 26. Conchiemarea adunărei generale se face de comitet şi dênsul va conchiema totdeauna o astfeliu de adunare, dacă aceasta o va pretinde a $^1/_4$ parte din membrii ordinari, la cas de a nu se presenta a $^1/_3$ parte dintre acesti membri atunci vor decide cei presenţi.

Adunarea generală e capace de conclus îndată ce e de faţă a $^1/_4$-a parte dintre membrii ordinari.

La începutul şedinţei se verifică mai ântâiu protocolul şedinţei ultime şi se subscrie drept semn de verificare de o comisiune verificătoare esmisă ad hoc de adunarea generală.

§. 27. În lunile de earnă cel puţin va ţinea comitetul din 5 în 5 sĕptĕmâni adunări generale, în cari se va desbate despre desbateri de ale reuniunei şi se vor ţinea prelegeri relative la destoinicia (desteritatea) în stînsul de foc. Pe lûngă acestea se pot face la astfeliu de adunări şi întregiri de alegeri.

§. 28. Membrii estraordinari se primesc de comitet si plătesc la cassa reuniuni în tot anul 2 fl. ca tacsă.

§. 29. Despre disolvarea reuniunei decid $^2/_3$ părţi din membrii adunării generale, conchiemate anume spre acest scop. Toate conclusele referitoare ln schimbarea statutelor, la disolvarea reuniunei şi la disposiţiile asupra averii ei, sĕ se substearnă înainte de executarea lor Înaltului Ministeriu regesc de interne.

Banii, cari se vor afla în cassă precum şi recuisitele de stins şi scăpat se vor preda la disolvarea reuniunei oficiului comunal, ca representant al comunei Sălişte spre conservarea lor pentru acel cas, când ar reînvia reuniunea, sau spre a refuì cu preţul lor datoriile închieate de reuniune.

§. 30. La cas când s'ar abate reuniunea dela scopurile şi procederile desemnate în aceste statute, respective ar trece preste cercul afacerilor sale, atunci guvernului regesc îi va sta în drept întru cât s'ar periclita continuarea afacerilor ei îi va sta în drept de a o suspenda la moment, pe temeiul resultatului eşit din cercetarea întrodusă în mod prescris, sau de a o îndatora şi indruma în eventum la observarea punctuoasă a statutelor pe lûngă ameninţarea cu disolvarea ei.

Sălişte 12 Ianuariu 1882.

Ioan Maxim m. p., preşedinte ad interim.
Nicolau Ivan m. p., secretariu.

Varietăţi.

* Maiestatea Sa împ. şi regele a plecat dela Viena Joi dimineaţa la 5 oare şi 55 minute cu tren separat la Budapesta. — În una din serile cele mai de aproape se va da o serată în castelul regal.

* (Denumire.) Ministrul reg. ung. de justiţie a denumit pe concipistul bar. Sig. Szent-kereszty jun. secretariu presidial la tabla reg. din M Vasárhely.

* (Scire personală.) Cetim în „G. Tr.“: Ni se scrie că P. S. S. păr. episcop al Aradului Ioan Meţianu a sosit Luni la Zernesci, unde va petrece vre-o douĕ septămâni.

* (Învitare.) Reuniunea română de cântări va arangia Joi în 11 Maiu n. o escursiune în Dumbrava Sibiiului, cu care ocasiune chorul va esecuta mai multe piese muzicale. — Toţi O. membri activi şi ajutători, precum şi alţi binevoitori ai reuniunei sûnt învitaţi a participa.

Întâlnirea se va face în pavilonul din Dumbravă la 3. oare d. a. Producţiunea musicală va avè loc la 4 oare; după ea urmează joc.

Sibiiu în 5 Mai n. 1882.

Comitetul.

* (Banca şi zarafia) lui Michail Gianli din Braşov a însinuat în 2 Maiu n. concurs; pasivele se ḑice că ar fi circa 60,000 fl.

* (Valoarea probabilă a sorţilor turcesci.) În anul 1870 guvernul turc a esmis 1.980,000 sorţi de câte 400 franci şi pentru acest împrumut, ce era sĕ se stingă în 104 ani cu 3 procente, se fixase o anuitate de 28 milioane franci.

Au trecut acum 12 ani dela emiterea sorţilor; în acest timp s'au tras 27,000 sorţi, deci la finitul lui 1881 mai erau încă 1.953,000 şi acestea au sĕ se stingă în cei 92 ani viitori.

La procente cu greu se mai poate gândì cine-va; guvernul turc e de abia în stare sĕ plătească câştigurile sorţilor şi posesorii au sĕ se mulţămească cu atâta. Astfel de ex. guvernul turc are sĕ rescumpere 2,650 sorţi în 1882 cu 4.540,000 fr. — 2,850 sorţi în 1883 cu 4.620,000 fr. — 2,850 sorţi în 1884 cu 4 620.000 fr. — 2,950 sorţi în 1885 cu 4,660,000 fr. —3000 sorţi în 1886 cu 4.700,000 fr. ect.

Dacă socotim cu modul acesta sumele ce are sĕ plătească guvernul otoman în cei 92 anii şi calculând valoarea actuală a tutulor plătilor, luând de basă numai 5 procente pe an, apoi valoarea medie a unei sorţi turcesci este de 63.39 fr. Dacă Turcia plătesce pentru sorţi numai 60, 70, sau 80 procente, atunci aceste sorţi mai valorează 38, 03, 44, 37 sau, 50, 71 franci.

* (Porci suterani). — Nu de mult în oraşul Bingen din Germania au fost puşi doi lucrători sĕ direagă un canal suteran. Deodată deteră preste doi porci graşi în canal. Veninduşi în fire din mirarea ce'i cuprinsese la început, lucrătorii se puseră pe goană şi alergară după porcii, cari fugeau prin canal înainte. Venind în ajutor alţi câţi-va oameni porcii fură goniţi afară din canal pe malul Rinului, unde în curênd se grămădì multă lume, întrebându-se cum vor fi ajuns animalele sub pămênt. În fine se lămurì lucrul. Înainte cu vreo 6 luni periseră doi porci dintr'o vilă apropiată. Se vede că au fost căzut în canal, unde s'au hrănit cu lepădăturile de acolo şi cu cloţanii, pe cari iau stins cu totul.

Din nenorocire această vênătoare avu un trist epilog. Proprietariul vilei nu voì sĕ recunoască porcii de ai sei si astfel fură vênduţi măcelarilor. Banii obţinuţi fură daţi cassei săracilor. Porcii însĕ nu fură căutaţi de medici şi deci nu se observà, că erau plini de trichină. Multe persoane se bolnăviră greu; unele sûnt în pericol de moarte. Graţie numai silinţelor energice ala medicilor conscienţioşi, până acum nu s'a întêmplat încă nici un cas de moarte. Carnea ce s'a mai găsit nevêndută, a fost secuestrată de poliţie.

* (Taxa unui medic.) — O foaie din Paris conţine următoarea anecdotă asupra unui medic cunoscut, întemeetorul unei noi secte între discipulii lui Esculap, ale cărui vizite sunt pe cât de curioase, pe atât de scumpe: Într'o ḑi doctorul primesce vizita unui lord englez foarte avut, care venise anume din Anglia ca să'l consulte. Medicul îl ficsează, îl pipăe pe ici colea şi în fine îi pune un flacon sub nas ḑicênd: „Miroasă!“ Lordul miroasă. — „Aşa, acum eşti vindecat“ — Englezul ramâne foarte mirat, totuşi întreabă liniscit: Ce sùnt dator? — O mie de franci. Pacientul scoate un bilet de o mie franci, 'l pune sub nasul doctorului ḑicând: Miroasă! — Aşa acum eşti plătit, şi lordul pleacă cu multă demnitate.

* („Te sărut de o mie de ori“ n'a remas de astădată numai o vorbă goală, după cum povestesce o foaie germână: „Nu de mult se făcu în Kelkheim o prinsoare curioasă, ce era se aibă un sfêrşit reu. Întro societate de bărbaţi şi femei venì vorba despre sărutări. Un domn întreabă câte sărutări s'ar putea da într'un timp oare care. După ce se deteră diferite păreri în privinţa aceasta, un tiner ḑise că în timp de ḑece oare va schimba ḑece mii de sărutări cu logodnica sa şi propuse o premiare de 500 franci. El puse condiţia, că după fie care jumĕtate oară se guste ceva. Prinsoarea se făcu şi îndată se începu dulcea muncă, ce se părea aşa de uşoară. În oara primă se schimbară 2000 sărutări, în a doua 1000, în a treia 750, apoi puterile îi părăsiră. Tênărul căpătă cârcei în buze şi leşină; logodnica sa îşi perdu şi ea consciinţa, se bolnăvì din acea seară şi de abia s'a putut face mai bine după câteva ḑile Şi mirele a suferit mai mult timp, şi cununia lor s'a amênat cu un an întreg.“

Bursa de Viena şi Pesta

Din 4 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119 65	119.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91 40	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.80	95.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.25	95.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.50	98.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98 50	98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98.—	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	97.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.60	76.50
Datorie de stat în argint . . .	77.50	77.25
Renta de aur austriacă	94.65	94.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825 —	825.—
Acţiuni de credit austr. . . .	342 60	337.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	339.—	344.25
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	111.10	111.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.62
Na oleon	9.53	9.53
100 marce nemţesci	58.65	58.65
London (pe poliţa de trei luni) .	120.—	120.—

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii.

Publicaţiune

în sensul articlului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. *Suma scrisurilor fonciari* puse în circulaţiune face cu ḑiua de 30 Aprile 1882 . . . . fl. 471,200.—

2. *Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecari* cari servesc de coperirea acestor scrisuri fonciari sûnt de . . . . fl. 477,306.60

3. *Valoarea hipotecelor* luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecari e de . . . fl. 2,099,457.44

4. În sensul §. 97 din statute *fondul special* pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de fl. 216,519.82, acesta e indus în cont separat şi este în escompt de schimburi şi în effecte publice.

Sibiiu, 1 Maiu 1882.

[67] 1—1 **Direcţiunea.**

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 48. Sibiiu, Marţi 27 Aprile (9 Maiu) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa VIII. (12 Aprile)

La ordinea ḑilei e respunsul Escelenţiei Sale a Preasânţitului archie piscop şi metropolit, Miron Romanul, ca presidiul natural al afacerilor noastre bisericesci, la interpelaţiunea făcută de dep. Diamandi Manole.

Atât interpelaţiunea cât şi respunsul sûnt publicate în întreg cuprinsul lor în Nr. 44 al acestui diariu,, de aceea trecem preste punctul acesta cu atragerea atenţiunei on. public cetitoriu asupra numĕrului numit al Tel. Rom.

După cetirea respunsului din partea presidiului cere cuvêntul dep. Diamandi Manole, care, deşì cam indispus, fiind la ordinea ḑilei o cestiune suscitată de dânsul, totuşi nu lipsì dela şedinţă.

Dep. Diamandi Manole: Cu o parte a respunsului me dechiar mulţămit, cu cele mai multe însĕ nu. Îmi reserv dreptul a face propunere la timpul sĕu în afacerea aceasta.

Presidiul: ar fi bine ca atât respunsul, ce l'am dat la interpelaţiune, cât şi dechiaraţiunile d. dep. Diamandi Manole sĕ se ia spre sciinţă.

Se primesce.

Dep. D Comşa avênd în vedere, că după dispoşiţiunile luate de sinod au a se întregì protopresbiteratele vacante, a căror numĕr e destul de considerabil, şi din consideraţiune că cualificaţiunea ce ar trebuì sĕ se ceară dela competenţii eventuali nu e prescrisă şi precisată aşa încât uşor s'ar putè nasce îndoeli şi încurcături la alegeri propune: a se aduce un normativ referitoriu la cualificaţiunea concurenţilor la protopresbiterate; propunerea sĕ predă comisiunei organisătoare.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare. Punctul întâi tractează despre hărtia presidială întrată mai târḑiu la comisiune drept raport al comisiunei administrative a fundaţiunei *„Şaguniană“*. Hârtia numită dă desluşiri privitoare la procedura adminisrărei, şi la împărţirea ajutoarelor pe la bisericele serace din archidiecesă. Ea conţine şi o dare de samă despre unele dispoşiţiuni noue cu privire la mĕsurile ce vor avè a sĕ lua pe viitoriu la împărţirea ajutoarelor, la salarisarea membrilor din comisiunea administeativă cu ocasiunea tinerei şedinţelor, avênd a se da membrilor Sibieni câte 3 fl. ear celor esterni câte 5 fl. pe ḑi, remuneraţiunea speselor de călĕtorie inclusive.

La acestea comisiunea propune primirea raportului presidial de basă a desbaterei speciale cu aceea observare, că pe viitoriu sĕ vină comisiunea administrativă cu raportul seu pe calea sa normală adecă prin consistoriu.

Dep. E Brote. Raportul privitoriu la agendele comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguniane precum vedem, e făcut din presidiu. Cari vor fi motivele, din cari s'au urmat astfel? Nu sciu! Sum şi eu de părere că de astădată sĕ trecem preste modul de purcedere, după care a urmat comisiunea administrativă şi sĕ primim spre desbatere specială îndrumând pe comisiunea administrativă, ca pe viitoriu sĕ şi înainteze raportul seu sinodului pe calea prescrisă.

Presidiul. În dispoşiţiunile testamentari nu se află normat, ca comisiunea sĕ vină cu raportul seu înaintea sinodului, preste tot în privinţa raportărei nu sĕ ḑice nimic. Eu încă am făcut aceea ce am făcut mai mult la îndemnul propriu din simţ şi consideraţiune cătră lucru. De altcum precum se va hotărì în viitoriu aşa se va urma din partea comisiunei.

Dep. N. Frateş. Deoare ce în testament nu e normat în ce fel şi pe ce cale sĕ raporteze comisiunea administrativă despre agendele sale punctul din referada comisiunei financiare, în care se cere ca comisiunea administrativă se urmeze pe viitoriu la înaintarea raportului calea normală, se remână afară.

Dep. T. Gheaja sprijinesce propunerea dep. N. Frateş.

Dep Zech. Boiu. Astăḑi pentru prima dată sĕ pune la ordinea ḑilei raportul despre agendele administrărei unei fundaţiuni nobile. Ajungând fundaţiunea Şagunaiană suma menită, ea s'a pus în lucrare şi pe multe biserici vedem deja bucurându-se de binefacerile ei. E un moment de mare solemnitate acesta, în care pentru primadată începem a primì în samă raportul: întru cât o nobilă instituţiune, ca aceasta, s'a ajuns într'un restimp anumit scopul urmărit. Însemnătatea momentului acestui-a atâta e de mare încât ar pretinde se nu trecem la locul acesta numai cu darea şi luarea de seamă, ci se dăm de nou espresiune profundei noastre recunoscinţe ce o pastrăm şi nutrim neuitatului fundator.

Presidiul. În inima fie cărui archidiecesan sĕ nutresce simţul de recunoscinţă faţă de bunul meu antecesor de pie memorie. Şi noi ca cea mai înaltă corporaţiune din archidiecesă în care a păstorit fundatorul sĕ-i ḑicem şi cu ocasiunea aceasta: sĕ-i fie memoria neuitată şi Dḑeu sĕ-l odichnească. Se primesce.

Punctul din raportul presidial referitoriu la începerea activităţii şi a constituirei comisiunei administrative sĕ i-a spre sciinţă.

La cererea comisiunei administrative de a se prelimina în budgetul fundaţiunei Şaguniane o posiţiune nouĕ de 200 fl. pentru spese de cancelarie şi diurne, comisiunea financiară propune: a nu se lua în considerare această cerere. Fundaţiunea Şaguniană e pusă numai de curênd în lucrare ear budgetul e votat deja din anii trecuţi. A espirat un timp încă cu mult prea scurt decât ca sĕ se fi potut adeverì necesitatea preliminărei cerute.

Presidiul recomândă cererea comisiunei administrative. Ce e just şi cuviincios nu se poate respinge. Nu se poate pretinde dela membrii esterni a se ostenì, de câte ori e lipsă, încoace la Sibiiu în treaba aceasta, fără nici o remunerare nici chiar a speselor de călĕtorie.

Dep. Cosma sprijinesce cererea comisiunei administrative şi face contrapropunere la propunerea comis. financiare.

Dep. Z. Boiu: Desluşiri s'au dat destul din cari resultă necesitatea votărei sumei cerute de comisiunea administrativă. O altă împregiurare am numai se ating! Se ḑice, că comisiunea s'ar fi întrunit numai în anul acesta; aceasta nu e corect. Ea s'a întrunit încă din anul 1873/4 începênd. Faţă de membrii esterni, cari n'au pregetat a se presenta cu toată ocasiunea, când au fost chiemaţi, datorim cu recunoscinţă, şi apoi e oare atât de mare sumuliţa de 200 fl. încât se ne gândim mult până o votăm, atuncea când ne împlinim prin votare totodată şi o datorinţă faţă de membrii esterni.

Dep. E. Brote: Comisiunea administrativă sĕ ocupă cu elaborarea unui regulament al afacerilor sale interne. Se amênăm cestiunea votărei sumei cerute până se va termina acel regulament?

Patiţa: Încă nici nu scim bine ce lucră comisiunea administrativă. Atâta am vĕḑut că nici conclusele sinodului nu le observă şi nu le împlinesce; din contra a făcut lucruri neaprobate de sinod. Eu aşi trage-o la respundere cum de a făcut spese peste suma preliminată de budget.

Dep. N. Popea. Şi eu ḑic, că suma cerută de comisiunea administrativă nu e mare. Nu e mare şi însemnată însĕ pentru membrii din comisiune. Altfel stă lucrul privindul din altă parte. Din venit se împărtăşesc bisericile şi scoalele noastre sĕrace. Faţă de acestea, cari ar fi prescurtate cu suma cerută în ajutorul ce l'ar primì, faţă de acestea e mare şi însemnată suma de 200 fl. şi apoi oare nu s'ar detrage aceste 200 fl. din ajutoarele votate bisericelor şi scoalelor serace? Mai toţi membrii esterni ai comisiunei se află în stare bună materială, spesele cancelariei abia se urcă la câţi-va fiorini, mai vine încă împregiurarea că chiar fondatorele îi roagă că la inceput se nu aştepte nici o remuneraţiune. Din aceste considerări sûnt în contra cererei comisiunei administrative până ce se va elabora regulamentul pentru afacerile interne ale comisiunei.

La propunerea dep. N. Gaetan se primesce încheerea desbaterei. Urmează vorbirile dep. încă însinuaţi la cuvênt.

Dep. Dr. Pop. Cele mai multe lucruri la noi se trăgănează din causă că pretindem deciderea lor fără se ne îngrijim şi de remunerarea acelora, cari au a decide. O am face însĕ dacă s'ar potè peste tot locul. Fiind că în toate afacerile noastre nu putem instituì oameni pe lûngă remuneraţiuni apoi se dăm recompensări cel puţin acolo unde putem sĕ o facem. De natura din urmă e şi casul de faţă. Se nu facem esces în economie, căci poate mai mult ne stricăm decât dobândim disgustând pe oameni. Eu sûnt pentru votarea sumei cerute de comisiunea administrativă.

Referentele comisiunei financiare susţine propunerea comisiunei din care face parte. Lipsă mai inteţitoare de ajutorare au scoalele noastre serace. Membrii esterni nu sûnt nici unul avisaţi la remuneraţiunea ce se cere. Scoalele ne căpătând ajutor pot fi: periclitate....

Presidiul recomandă încă odată a se precumpănì bine lucrul, ca se nu se disguste membrii din comisiune.

Punêndu-se la vot se primesce contrapropunerea dep. Cosma, votându-se comisiunei administrative pentru scopul numit suma de 200 fl.

La cererea comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguniane: a se încuviinţa o sumă drept remuneraţiune fiscalului numitei fundaţiuni, comisiunea financiară propune: a nu se vota suma cerută.

Dep. P. Cosma cere a se vota prin sinod suma cerută cu atâta mai vêrtos, că în testamentul fundatorelui s'a făcut provisiune în punctul acesta.

Dep. Dr. Petcu E adevĕrat, că în testament e provĕḑut ca în cas de lipsă sĕ se dea remuneraţiune fiscalului instituit pe lûngă comisiunea administrativă. Până aḑi încă nu s'a ivit casul de lipsă, căci comisiunea şi-a început activitatea sa numai bine de curênd. Şi apoi ce are a se înţelege sub casul de lipsă provĕḑut în testament. Eu cred că interpretarea punctului acestui-a nu e grea. Da! atuncea sĕ se dea remuneraţiune fiscalului, ḑice cu alte cuvinte testamentul, când va fi sĕvârşit acesta lucruri prin cari s'a înaintat interesul fundaţiunei. Până acum nu s'a întêmplat şi nici nu au avut lipsă a se întêmpla astfel de lucruri. Resultă de sine, că cererea comisiunei adminstrative nu corespunde cu spiritul testamentului şi că, ca atare, nu se poate încuviinţa. Sûnt pentru propunerea comisiunei financiare.

Dep. Gaetan. Trebue sĕ votăm suma cerută pentru remunerarea fiscalului. Ce mai faceţi atâta vorbă! Propun încheerea desbaterei.

Dep. R. Patiţa. Fiscalul nu şi-a împlinit chiemarea sa, motiv destul sĕ nu i se voteze remuneraţiune. Sûnt pentru propunerea comisiunei financiare.

Presidiul. Fiscalul şi-a împlinit datorinţele sale. Imputare în direcţiunea aceasta nu i se poate face. Ori-ce i-au încredinţat comisiunea administrativă au dus în îndeplinire. Motivul adus de d. antevorbitoriu nu poate fi deciḑĕtoriu.

Dep. Demian: Testamentul provede remuneraţiunea fiscalului. Sinodul e chemat în prima linie a esecuta dispoşiţiunile provĕḑute în testament, de aceea nici nu poate face alta decât se voteze remuneraţiunea cerută.

La propunerea dep. T. Gheaja se primesce încheerea desbaterei, fiind însinuat la cuvênt încă numai dep. Dr. N. Pop.

Dep Dr. Pop: Fiscalul e în drept a pretinde se fie remunerat. Basa pe care se pune el e basă legală. Testamentul îl îndreptăţesce a fi remunerat Sûnt pentru încuviinţarea sumei cerute.

Punêndu-se cestiunea la vot, se primesce propunerea d. dep. P. Cosma: sĕ se voteze din partea sinodului suma cerută spre scopul remunerărei fiscalului.

Referitoriu la punctul acela din raportul presidial, care tractează despre suma împărţită scoalelor serace din archidiecesă comisiunea financiară recomândă: Comisiunea administrativă se însercinează a'şi cere pe viitoriu în punctul acesta informaţiuni dela consistoriul archidiecesan, ca senat scolar. Acesta scie mai bine, cari scoale din archidiecesă au mai mare lipsă de ajutor. Şi scopul nostru e se ajutăm pe cele mai lipsite.

Dep. Z. Boiu: Punctul acesta al referadei sě se ea simplu spre sciinţă. Comisiunea administrativă nici până acum n'a urmat altfel. Ea nu decide decât asupra acelor posiţiuni cari i se substerne de Ven. Consistoriu.

Dep. V. Roşescu cere deluşire cum de comunei Topliţa i s'a dat 2000 fl. altor comune poate mai rěu situate cu mult mai puţin?; şi se dechiară mulţămit spuindu-se, că suma de 2000 fl. o a dat comunei numite Escelenţia Sa Înalt Preasânţitul archiepiscop şi metropolit.

Dep. I. de Preda recomandă a se modifica propunerea comisinei financiare înlocuind covintele „sě însărcinează“ cu „sě invită“.

Dep. N. Popea. Nu e nici decât de prisos propunerea comisiunei financiare. Ba e chiar de lipsă a se face astfel de disposiţiune ca se nu se mai întêmple ce s'a întêmplat ca douě comune se fie împărtăşite de odată cu douě ajutoare, cu unul dela consistoriu şi cu altul din partea comisiunei administrative.

Se pune întrebarea la vot şi se primesce propunerea comisiunei financiare.

Punctul în care se arată că comisiunea administrativă a ficsat diurne pentru membrii sěi şi pe anul viitoriu şi sě cere a sě prelimina în budget se primesce, trecându-se preste propunerea dep. Dr. *Petcu*: de a se da diurne numai membrilor esterni nu însě şi celor cu locuinţa în Sibiiu.

După ce s'a desbătut astfel raportul punct de punct se primesce propunerea dep. P. Cosma: a se aclude la protocolul sinodului şi raportul acesta, fiind cel dintâi act despre fundaţiunea Şagunaiană după punerea ei în lucrare.

Urmează la ordinea ḑilei raportul consistoriului despre raţiociniile tipografiei archidiecesane pe anul 1879.

Comisiunea financiară propune a se lua raportul comisiunei administrative a tipografiei în care se află şi raţiociniul pe anul 1881, de basă la desbatere specială; ear' cu privire la raţiociniul de pe anul 1879 prohibitat în anul trecut din lipsa unor formalităţi, cari astăḑi sûnt în ordine, a se da comisiunei administrative a tipografiei absolutoriul.

Se primesce propunerea comisiunei.

Referitoriu la inventariul despre starea averei tipografiei la finea anului 1881 comisiunea propune: sě se însărcineze consistoriul a îndruma pe comisiunea adiministrativă sě aştearnă pe viitoriu conform regulamentului separat un budget al tipografiei şi altul al fondului tipografiei.

Dep. Z. Boiu cere desluşire cu privire la împregiurarea, că ajutoriul menit pentru věduvele — preotese sěrace nu s'a împărţit în anul trecut.

Presidiul arată că nu s'a făcut încă, dar nu e târḑiu şi se va face cât mai curênd. Dep. Z. Boiu sě dechiară nemulţămit.

Dep. Cosma. Aş dorì sě sciu ce venit are fondul tipografiei peste tot? desluşirile cari mi sau dat în punctul acesta nu mau putut chìarifica. Raportul încă ne lasă la îndoeală în privinţa aceasta.

Dep Dr. Petcu. Mărturisesc că objectul în adevěr nu e destul de lămurit. Propun deci ridicarea acelui-a dela ordinea ḑilei spre a se pune după prânḑ pe tapet.

Dep. Dr. Pop consimte cu luarea objectului dela ordinea ḑilei dar nu şi cu aceea, ca sě se ţină şi după prânḑ şedinţă. E de ajuns dacă şedem acì dela 9 până la 2 oare; după prânḑ sûntem obosiţi.

Dep. Dr. I. Puscariu. Mě mir de domnii deputaţi cari susţin, că ar fi încurcat objectul de sub discusiune. În înţelesul testamentului se împarte nu numai o parte din venitul tipografiei ci şi din venitul fondului tipografic. Considerarea acestei împregiurări face sě dispară îndoelile. Un alt isvor de încurcături sûnt cărţile vechi primite în inventariu despre cari însě în realitate nu se află basă spre a potè constata aḑi la cât s'a suit atunci spesele tipăririi lor; despre acestea comisiunea administrativă nici nu poate respunde. Aici zace greşala ce dă ansă la încurcături care de aici înainte nu va mai obvenì de oare ce s'a început a se petrece lucrurile tipografiei în ordinea cea mai esactă. Sě se lase deci toată afacerea la buna chibzuealǎ a comisiunei administrative, şi avem motiv a crede, că încurcări nu o sě mai ocure.

D. E. Brote De mult e tot în decurgere acest lucru; s'a tot dat spre comptare dar tot aşa s'a reprimit. Cât pentru anii, despre cari nu avem date şi urme sigure n'avem de cât se consimţim cu cele ḑise de d. dep. Dr. I. Puşcariu cu atât mai vêrtos că dela anul 1879 sûnt toate în ordine şi fiindcă din raport sě poate convinge ori şi cine pe deplin despre starea lucrului, aflu de bine se nu se iee acela dela ordinea ḑilei.

Se primesce propunerea comisiunei a se face un budget separat al tipografiei şi altul al fondului.

Separarea tipografiei de localul de vênḑare sě ea spre plăcută sciinţa, şi se decide a se aclude şi acest raport la protocol.

La hărtia comitetului parochial din cetatea Sibiiului instruată de consistoriul archidiecesan, în care se cere încuviinţarea unui ajutor de 400 fl. pentru susţinerea unui chor la biserica de acolo, care de ocamdată face şi serviţiile bisericei catedrale, comisiunea propnne: încuviinţare provisorică. Se primesce.

La ordinea ḑilei urmează raportul comisiunei scolare.

Referitoriu la propunerea făcută de dep. A. Trombiţaş: a se vota din fondul seminarial suma de 1200 fl., din care sě se înfiinţeze stipendii pentru pedagogi, comisiunea propune a nu se încnviinţa. Se primesce propunerea comisiunei.

La o altă propunere a dep. A. Trombiţaş: că sě se însărcineze consistoriul a provoca pre toţi învěţătorii cari nu au depus încă esamenul de cualificaţiune, sě-l depună până la oare care termin cu risicul de a fi amovaţi din post, ertând în cas de lipsă tacsele pentru esamen, ba acoperind candidaţilor chiar şi spesele de călătorie, propune comisiunea: Consistoriul sě provoace pe toţi câţi sûnt în restanţă cu esamenul de cualificaţiune învěţătoresc a corespunde legei. Ertarea de tacse şi eventualele diurne formează o cestiune ce se ţine de afacerile consistoriului. Se primesce.

Urmează o a treia propunere a dep. A. Trombiţaş: sě se însărcineze consistoriul a se îngrigì despre cele 27 scoale din archidiecesă, cari sûnt ameninţate, şi a le pune în stare bună. Comisiunea propune: Fiind şi aceasta o afacere ce se ţine de competenţa consistoriului archid. şi fiind vorba în alt loc despre ea: sě se considere de resolvită prin unul din conclusele sinodului actual, prin care se recomândă scoalele ameninţate deosebitei atenţiuni a consistoriului. Se primesce.

La cererea comitetului parochial din Orăştie: de a se îndruma consistoriul sě decidă cât mai ingrabă procesul disciplinar intentat în contra învěţătoriului de acolo Herlea, comisiunea propune: a se însărcina consistoriul se decidă procesul amintit pâna la finea anului curgětor scol.

Dep. Dr. med. Pop: Starea lucrului e de natura aceea, încât o trăgănare a procesului împedecă cursul regulat al învěţămêntului. E neîncungiurat de lipsă a se decide până la finea anului scol. curg.

Dep. A. Olariu*) aproabă momentuositatea lucrului. Se primesce propunerea comisiunei.

Fiind timpul înaintat ($^3/_4$3 oare d. a.) şedinţa se redică anunţându se cea procsimă pe Marţi în 13 Aprilie la 9 oare a. m.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Aprile

În privinţa denumirei ministrului comun de finance încă n'a urmat nimic definitiv.

Mijlocul lui Maiu se apropie. Recrutarea în Bosnia şi Erţegovina are sě se înceapă. Dar lucru ciudat că în ţinuturile pricinaşe, unde rescoala se credea cu totul suprimată şi pacea cu totul restaurată, se ivesc semne foarte pipăite de rescoală nouă, aşa încât ceea ce se ivesce seaměnă mult cu o continuare a celor petrecute. Toată deosebirea stă într'aceea, că rescoala a isbucnit în una din acele părţi ale Bocchei, unde în decursul rescoalei din urmă a fost linisce. Telegrame trimise la foi vieneze anunţă că locuitorii din Pobori în districtul Budua au cerut sistarea recrutarei şi ducerea gendarmilor dela dênşii şi după ce cererea lor a remas nesatisfăcută, s'au concentrat în munţi s'au luptat cu trupele cari fură trimise în urma lor şi apoi au trecut în Muntenegru.

„N. fr. Pr.“ spune în privinţa aceasta: Luni în 1 Maiu au venit cam la vre o 50 de ţerani din Poborii superiori la Poborii inferiori, cu scop de a masacra postul de gendarmi de 6 oameni şi în chipul acesta a începe revoluţiunea în Budua. Ţeranii din Poborii inferiori s'au împrotivit şi au declarat că vor întrebuinţa forţă îndată ce se va face cel mai mic atac.

Făcênduse declaraţiunea cu toată seriositatea şi vědênd insurecţioniştii nesuccesul întreprinderii lor s'au retras în munţii dela Poborii superiori. Venind lucrul la cunoscinţa autorităţilor, locţiitoriul a dispus ca din Castelnuovo sě meargă sub comanda maiorului Calivodă compania a doua şi a patra dela bat. 3 de vênători. Pe un vas cu tunuri, „Grille“, trupele au ajuns la Cattaro. După repaus de douě oare au plecat trupele. Ajungênd la fortul Trimta trupa a apucat la stânga, au mers dealungul fruntăriei muntenegrene pe înălţimile dela Poborii superiori. După o cale de 6 oare cu foarte mari greutăţi au ajuns la Colozun, care este spre meaḑă-noapte dela Pobori. Majorul Calivoda a comandat compania a doua, căpitanul Tresser, sě suie pe înăţimile Colozunului. Pe la 9 oare seara compania a ajuns, a fost primită din apropiarea cea mai apropiată cu salve de pusci. După o luptă scurtă inimicul s'a retras. Acţiunea s'a sfêrşit pela meḑul nopţii. Restul nopţii trupele l'au petrecut pe înălţimile ocupate. În revěrsatul ḑilei un despărţămênt de 42 gendarmi conduşi de căpitanul Pancovici dela Budua la Pobori a ţinut pe inimic la spate şi l'a respins. Marţi a sosit în Risano o jumětate de baterie, Mercuri a plecat o coloană cu provisiuni însoţită de compania a treia dela 1 bat. al regimentului Aleman, cu escortă sub capitanul Babici, care a ajuns dela Goli şi veli Vrh la Cattaro dealungul drumlui principal spre Pobori. Lupta a ţinut Mercuri toată ḑiua. Insurgenţii ne mai putênd continua lupta au trecut preste fruntării, unde au fost desarmaţi de cordonul muntenegrean. Acţiunea au costat vre o câţiva morţi şi răniţi dintre Poboreni.

O foaie viencză este de părerea că nu e cu putinţă ca sě nu fie amestecată în rescoala aceasta înfluinţă străină. Semioficialei „Prager Abendblatt“ i se scrie din Castelnuovo: Cu ocasiunea ciocnirilor din urmă s'a observat că între resculaţi sûnt şi Italieni şi Germani, sau că sûnt indiviḑi cari vorbesc una sau altă din limbile acestor naţiuni. În mai multe rênduri s'au auḑit clar şi limpede cum insurgenţii în posiţiunile lor strigau unii la alţii italienesce sau nemţesce şi conversând între dînşii în una sau alta din limbile aceste. Mai e de însemnat că dela isbucnirea rescoalei încoace în Bocca şi cu deosebire în Castelnuovo cerculează monete străine în cuantităţi mari. Presupunerea dar nu este neîntemeiată că insurecţiunnea e spriginită din afară.

La curtea rusească domnesce şi acum frica de nihilism. Aceasta face ca ţarul şi acum se fie considerat de prinsul din Gacina. „St. James Gazette“ din London are o corespondenţă dela Petersburg, conform cărei aici s'ar fi făcut abatere dela încoronarea publică a ţarului. Vorba este că încoronarea se se facă în tăcere in mănăstirea Lavra. Aceeaşi foaie spune că relaţiunile dintre ţarul rusesc şi împěratul Germaniei sûnt mai bune; cancelariul Germaniei însě şi bărbaţii de stat ai Germaniei cântă cu neîncredere asupra evenimentelor pe cât timp Ignatieff stă în fruntea afacerilor.

În casa de jos a Engliterei Gladstone a surprins lumea cu un discurs, prin care a desfăşurat pe larg [illegible] pe guvern se 'şi schimbe politica faţă cu Irii, sě elibereze pe Parnell capul ligei irice din închisoare şi se proceadă la pacificarea locuitorilor neliniseiţi. Târḑiu dura Irii tot au perspectiva de a scăpa din starea lor cea abnormă.

Mişcarea irlandesă ḑice „Aleg.“ se poate considera ca întrată în o nouă fasă: în fasa împăcărei.

D. Gladstone, încredinţat că cu rěul nu va putea decât agrava situaţia irlandesă şi înfluenţat afară de aceasta de elementele radicale ale cabînetului seu, precum Chamberlain şi Bright, a pus în libertate pe toţi ligiştii arestaţi, după ce le va fi dobândit, fără îndoeală, asigurarea, că vor contribuì la calmarea poporului. Unele ḑiare işi arată îndoeala, dacă d. Parnell şi cei lalţi şefi eliberaţi vor avea atâta putere asupra Irlandesilor. Îndoeala aceasta nu e până acum cu nimic motivată.

Concesiunile făcute de d. Gladstone Irlandiei, au provocat de alt-fel o crisă vie în cabinet. Elementele mai conservătoare dintrênsul sûnt hotărîte sě dimisioneze. D. Forster, primul secretar al Irlandei, le-a premers deja cu esemplul. Cabinetul se va completa atunci de oameni de ideile lui Chamberlain şi Bright şi va fi de aci înainte în realitate cabinet liberal.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Satul nou, 24 Aprilie 1882. *(La cestiunea alegerilor de învěţători).* Era pe acì se dau uitării observările dlui S. Popescu din Nr. 11 al „T. R.“ prin cari sě silesce a combate aserţiunile mele din Nr. 8 al „T. R.“, însě nu pot trece cu vederea argumentele dsale.

D-sa mě învinovăţesce că „am alarmat lumea cu neadevěruri faţă cu poporul românesc, ca întreg înnegrindul în aşa termini precum n'a cutezat sĕ'l înnegrească nici un vrăşmaş." Apoi tot în ton provocătoriu mĕ „înnegresce" înaintea lumei că eu „spre a putè face nisce conclusiuni primejdioase" îmi descarc tot „pessimismul asupra bietului popor român, pe care l'am dechiarat de necult şi corupt, vorbind despre alegerile de învĕţători în materie şi formă şi despre moralul poporului românesc în totală necunoscinţă de lucru."

---

*) În rapoartele anterioare s'au schimbat uneori. A. cu Dr. N. Olariu. R.

Sĕ vede că dl Simeon Popescu cunoasce situaţiunea scoalelor numai după „acte" consistoriale, ear după realitate foarte puţin, căci atunci nu ar ḑice că poporul nu poate abusa de drepturile sale la alegerile de învĕţători, fiindcă după Statutul Organic numai învĕţători cualificaţi sĕ pot alege.

În faptă vedem un numĕr considerabil de învĕţători necualificaţi, sau dacă sûnt şi cualificaţi atunci numai pe hârtie ori mai mult în altă specialitate. Asupra acestora putem sĕ ne esprimăm „verdictul" înaintea tuturor, căci acestia nu pot sĕ corespundă nici odată chiemării lor învĕţătoresci, cărora şi nu numai că le lipsesc cunoscinţele necesare unui învĕţătoriu, dar nici nu sĕ silesc a şi le câştiga pe acelea, servind astfel numai spre compromiterea celor ce i-au aplicat. Numĕrul învĕţătorilor cari pot sĕ dovedească deplină cualificaţiune, este prea mic. Apoi de multe ori vedem învĕţători buni în staţiuni slabe şi învĕţători slabi în staţiuni bune. Aceasta nu e dreptate.

Poporul cel necult amăgit de particulari la alegerile de învĕţători, îşi dă votul pentru astfel de indiviḑi, pe cari poporul nepricepĕtoriu l'a cualificat după gâtlej, ori după glas şi pungă, dar de cualificaţiunea adevĕrată atunci nu e vorbă. Interesele unor particulari triumfează asupra intereselor generali a unei naţionalităţi întregi.

Protecţiunile şi corteşirile dejoşitoare au loc în cele mai multe locuri. Aceste sûnt fapte despre cari nimenea nu poate avé vre-o îndoială. Poporul serac şi necult — sedus de cei culţi — face totul numai se poată fi uşurat de contribuţiunea scolară, socotind că numai acela va fi învĕţătoriu destul de „învĕţat", care scie se strige mai tare în biserică şi nu cere multă plată, ear de învĕţătoriu „învĕţat" care sĕ fie bine plătit nu e de lipsă, căci din copii lor nu se vor face popi, apoi cine vrea sĕ-şi facă copilul popă, sĕ'l trimită la oraş. Aşa cugetă poporul necult şi atunci alegerea de multeori sĕ decide în favorul vre-unui individ, care a învĕţat carte pănă la glesne.

Poporul necult poate abusa de drepturile sale, fără sĕ scie că prin aceasta sĕ întârḑie fericirea noastră naţională.

Întrebăm dar că în atari împregiurări cine sĕ aleagă pe învĕţători? Dacă îi va alege poporul, nu e bine; dacă îi va denumì consistoriul — încă nu e bine. În casul prim poporul poate abusa de dreptul seu, în casul al doilea consistoriul ar răpì dreptul poporului. Una din aceste căli însĕ trebue sĕ urmăm, căci alta nu esistă — *non datur tertium.* Considerând bine situaţiunea Românilor în Ungaria din toate punctele de vedere, ajungem la acel resultat că fiind învĕţătorii români denumiţi deadreptul dela consistoriu, poporul de rênd nu va putè abusa de dreptul seu, ear învĕţătorii nu vor mai fi prigoniţi de unii oameni, cari după ce au ales pe învĕţătoriu pentru scoală, aşteaptă dela acesta sĕ le fie şi slugă plecată ca un pĕcurariu plătit.

De multe ori am avut ocasiune a mĕ convinge, că învĕţătoriului vrea sĕ-i porunceasca şi cel mai de pre urmă din sat ḑicênd: eu 'l-am ales, eu'l plătesc şi aceea trebue sĕ facă ce eu vreau." La multe neplăceri e expus învĕţătoriul nu numai din partea celor neculţi, ci şi din partea unor capriţioşi cu capul mare, cari propun şi dispun după plac. Aceste încă nu sûnt casuri singuratece.

Pe popor nu'l putem trage la respundere dacă şi-a ales învĕţători slabi, ci auctorităţile scolare şi în casul acesta încă e responsabil consistoriul. Când consistoriul ar denumì pe învĕţători, atunci acesta ia asupra-şi toată responsabilitatea înaintea întregei naţiuni şi de oarece în consistoriu nu sĕ pot face abusuri, atât învĕţătorii, cât şi poporul vor fi îndestuliţi şi naţiunea întreagă va păşi mai curênd pe calea cea dreaptă. Soartea viitoriului nostru naţional depinde în mare parte dela scoală şi învĕţători, deci pentru acestia trebue mai mult sĕ ne luptăm.

În principiu nu sûnt contrariu dreptului poporului de a alege pe învĕţători însĕ n'a sosit încă timpul de a da acestuia acest drept, căci partea necultă a poporului nu poate resiste amăgirilor unor oameni interesaţi de aceasta causă şi vedem ca la alegerile de învĕţători clasa de jos a poporului decide -- spre dauna întregei naţiuni.

Pănă ce va sci întreg poporul sĕ se folosească de acest drept, trebue sĕ mai curgă încă multă apă pe Dunăre.

Dl. Simeon Popescu vrea se apere Statutul Organic contra celor scrise de mine în Nr. 8 al „Tel. Rom." Şi a făcut datorinţa. Intenţiunea mea n'a fost a ataca Statutul Organic, care încă e op omenesc şi se mai poate întregì, cu atât mai vêrtos căci şi paragrafii lui nu sĕ prea esecutează.

Cât privesce numirea de popor necult atât acì cât şi articolul menţionat, înţeleg clasa aceea a poporului, care e lipsită de cultura recerută aşa numita prostime; prin urmare nici Dl S. Popescu, nici altul nu mĕ poate învinuì cu aceea, că eu înţeleg aici poporul întreg, căci nici Românii nu stau mai departe de civilisaţiunea europeană ca alte popoară din Occident.

De vre-un corespondent făimos a unei foi jidane nu ne vom teme, nici guvernul unguresc nu poate sĕ ne răpească drepturile noastre constituţionali bisericesci, — drepturi pe cari le am câscigat cu sângele poporului nostru şi pe cari trebuie sĕ le apĕrăm şi de acum înainte cu o energie şi mai mare. Nu ni e frică. *Wer sich von Funken fürchtet, der gibt keinen Schmied ab* — ḑice Neamţul.

Scoală şi ear' scoală este pentru Români calea mântuirii şi dacă vom îngrigì ca scoalele noastre se fie bine organisate fără amestecul Ungurimei, atunci nu ne putem teme că acestia ne vor pune sub călcâiu.

De starea învĕţătorilor poporali trebuie sĕ ne îngrigim cu toată seriositatea şi sĕ-i scoatem din ghiarele poporului necult, pe care îl amăgesc duşmanii nostri şi alte lipitori setoase de domnire, sau altcum ḑis, se răpim dreptul de alegerea învĕţătorilor dela aceia care nu'l sciu folosì în interesul binelui public.

Pot ḑice că de un şir îndelungat de ani studiez scăderile poporului de diferite naţionalităţi din ţeară, şi între altele am ajuns la convincţiune, că în împregiurările de faţă denumirea învĕţătorilor din partea autorităţilor superioare scolare are cele mai multe avantage pe lûngă o alegere din partea poporului.

Afirm acestea după deplină „cunoscinţă de lucru" şi nu cred a fi cineva îndreptăţit a ḑice că vorbesc neadevĕr".

P. Stoica.

Varietăţi.

* (Camera advocaţilor din Alba-Iulia) publică ca Ioachim Fulea advocat strămutânduşi domiciliul dela Deva la Sebeş, este sters din lista acestei camere, de asemenea este sters din lista acestei camere adv. George Raţ care s'a strămutat dela Aiud la Turda.

* (Maial.) Scolarii dela scoalele ev. lut. de aici au avut eri maial în Dumbrava Sibiiului.

* (Necrolog.) Clericul absolut *Michail Parhon* din Cetatea de baltă, carele dela începutul anului scol. 1881/2 a funcţionat cu mult zel şi diliginţă ca învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Rĕşinari, după un morb greu, abia în al 27-lea an al vieţii, a trecut la cele eterne în 26 Aprilie v. a. c. la 7 oare a. m. Ceea ce, în numele nemângăiaţilor părinţi şi soră ai reposatului, se aduce la cunoscinţa tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor lui. Rĕmăşiţele pământesci se vor depune Mercuri în 28 l. c. la 2 oare d. a. în cimiteriul bisericei din Rĕşinari. Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

Rĕşinari în 26 Aprile 1882.

Corpul învĕţătoresc.

* (Ucidere.) Ni sĕ scrie din Braşov că: învĕţăcelul rotar, Teleki Gábor, făcu cunoscut căpitanului cetăţii, că pe drumul cătră Zizini lûngă rîu a dat de un cadavru bărbătesc. Cătră seară organele poliţienesci veniră la faţa locului şi de oare ce comisiunea judiciară nu se putea întrunì în aceeaşi ḑi, cadavrul rĕmase pănă a doua ḑi în îngrigirea poliţiştilor. A doua ḑi, după ce din pasportul milităresc care se afla la dênsul s'a aflat că ucisul e din Măieruş, husar în reservă şi că se numesce Böite István, fu adus în spitalul civil de acì. A treia ḑi organele poliţiei prinseră pe ucigătorul Imre Samu din Odorheiu, îl presentară la căpitanul cetăţii şi de acì la tribunalul regesc. Sĕ istorisesce, că motivul care l'a îndemnat sĕ facă o astfel de faptă, a fost rĕsbunarea, că adecă el, ar fi găsit pe ucisul noaptea târḑiu la nevasta sa în casă. Ucisul, sĕ ḑice, că după ce a căpătat o lovitură cu securea în cap, ar fi sărit pre fereastră, şi că fugind pe drumul cătră Zizini a căḑut jertfă adêncei răni care o căpătase.

* (Studenţi panslavisti relegaţi.) În foaia oficială s'a publicat următoriul circular dat în partea ministeriului de instrucţiune: „Pe basa sentinţelor aduse de direcţiunile colegiilor evangelice din Pojon şi Eperies: din causă că au participat la o reuniune secretă cu tendenţe panslaviste s'au eleminat definitiv din toate institutele de învĕţământ din patrie următorii scolari din Gimnasiul Evangelic din Pojon: Petru Marcoviţchi VII gimn; Teodor Cutac VII g; Stefan Dacsner VI g; Sigismund Paulini-Toth VI g; şi Desideriu Bodiţchi VI g; mai departe din cursul de preparandie evangelică din Eperies următorii învĕţăcei: Mateiu Cundrath; Daniil Migra şi Aurel Sţtic din c. III; Daniil Bodiţchi, Ioan Filipta, şi Iuliu Tsorna din c. II în fine August Marşal, ascultător de drept în a. I; cu acel adaus, că dacă vre-unuia dintre ei iar succede sĕ capete vre o diplomă sau alt testimoniu de învĕţători dela vreun institut esterne, aceea diplomă s'au testimoniu sĕ se considere în ţeara noastră de nevalabilă."

* (Un conte bosniac) Se scrie din Seraievo la „Presse" că Mahomet Beg Capetanovici, unul dintre cei mai vĕḑuţi Begi şi proprietari de pământ bosniaci, care era tot odată şi consilier la guvernul din Seraievo, a înaintat Maj. Sale o rugare foarte interesantă. El adecă cere dela împĕratul ca sĕ-i sancţioneze originea sa de nobil bosniac erţegovinean pe basa documentelor celor vechi care le păstrează încă; sĕ-i dea diploma de nobil austriac sau unguresc sub titula de „Conte de Vitinschi". Familia lui Capetanovici care de origine era din Erţ govina însĕ are proprietăţi întinse în Bosnia, a jucat un rol însemnat în istoria acestei ţĕri înainte de venirea Turcilor. Dupăcum ni sĕ spune aceastā rugare a Begului Mahomet Capetanovici, care şi din punct de vedere politic merită atenţiune, a făcut pe Majestatea sĕ se intereseze de cestiune.

*Un jidan ca mulţi alţii). Jidanul se arfimă tot d'a-una ca Jidan şi în nenorociri. Cu ocasiunea procesului pentru Ring-theater, care sĕ urmează actualmente la Viena, e ascultat între alţii ca martor şi zaraful Bernhard Kohn Jidan. După ce'şi espune întêmplarea sa,cu ocasiunea încendiului, Jid. spune că cere 10,000 fl despăgubire, fiindcă s'a sgăriat la o mână şi nu se putu vindeca 2 sĕptămâni. După trei vorbe o coboară la 5000 şi acum se naşce între dênsul şi preşedinte următoriul înteresant dialog:

Preş. Ḑiceţi că vaţi sgăriat la mână, cu ocasiuea eşirei din teatru?

Jid. Da mam fost *rănit.*

Preş. Cât va costat doctorul, care va tratat?

Jid. Nimic.

Preş. Şi tratamentul?

Jid. Tot nimic.

Preş. Şi cât aţi perdut nepotênd lucra?

Jid. Eu am, domnule preşedinte un venit anual de 3000 fl.

Preş. Atunci sĕ calculăm cât sĕ poate mai pe sus, şi sĕ ḑicem că câştigi pe ḑi câte 10 fl. Aceasta face pe doue septămâni 140 de fi. Pentru ce ceri dar restul sumei pănă la 5000?

Jid. Ântâiu pentru frică, domnule preşedinte, a doua pentru spaimă şi a treia mi-am perdut şi pălăria (Ilaritate şi murmure).

Preş. Aşa dară cereţi 5000 de fl. despăgubire pentru spaimă şi frică?

Jid. Mi sau sforticat hainele, mai ales jacheta.

Presidentul întreabă pe acusaţi, dacă au sĕ obiecteze ceva contra acestei sume; acusaţii respund, că cred de prisos sĕ mai ḑică ceva.

* (Din praxa unui medic). Medicul: „Acum îţi prescriu o medicină din care ai sĕ iai în fie care oară câte o lingură de masă plină; totodată însĕ îţi atrag atenţiunea sĕ fi cât se poate mai cu mare acurateţă şi exactitate în împlinirea ordinului meu." Dacă stă lucrul astfel te rog, domnule Doctor sĕ-mi prescrii totodată şi un orologiu şi o lingură de masă."

* (O socoteală). — Judele local: „Pentru scandalul, care l-ai făcut pe uliţă, ai Dta se plătești 1 fl. pentru sticlele, care le-ai spart 15 cr., că ai insultat pe poliţistii 3 fl. — cu totul, cu totul ai sĕ plătesti în sumă rotundă 4 fl. 15 cr. — Studentul pune 5 fl. pe masă. — Judele local: De aci mai capeţi 85 cr. ... O doamne (după ce se caută prin buzunare) şi n'am nici chiar 85 cr. — Ştii ceva? Mai lipeşte-i vr'o câteva palme haiducului de lângă dta, şi atunci face tocmai 5 fl. — apoi poţi sĕ mergi sănĕtos."

* (O crimă oribilă în Constanţa.) Cetim în „Vocea Covurluiului" dela 21 curent, următoarele:

„În privinţa crimei din Constanţa .... ni se scrie din acel oraş următoarele amĕnunte cu data de 17 curent:

„Farmacistul Groper avea în serviciul sĕu un Arab. Eri dimineaţă arabul fu socotit după cererea sa, însă pănă când 'şi va găsì un alt stăpân, remase tot la dl Groper, care tot eri plecă cu trenul dela 3½ la Medjidia pentru afacerile sale.

„Aḑi dimineaţă fratele dlui Groper, care rĕmăsese acăsă, vĕḑênd că oarele sûnt 9 şi că cumnată sa ca nici-o-dată nu se sculase încă, întră încetişor în odaia ei, se apropiă de dênsa, îi ascultă respiraţiunea şi rădicând plapoma, vëḑu un cadavru scăldat în sânge. Era moartă.

„Se constată apoi că victima fusese ucisă prin strangulaţiune şi străpunsă cu cuţitul. Se bănuì ca autor acestei crime servitoriul arab care dispăruse. Poliţia se puse în urmărirea lui, pe care îl găsì după o căutare de 3 oare într'un vapor engles, care de 2 ḑile încarcă popuşoi în port.

„Arabul comiţênd crima, merse dimineaţa la port, şi punându-se într'o barcă cu 11 lucrători, se duse şi el la vapor ca lucrător, însĕ îndată ce sĕ sui se făcu nevĕḑut, fără al observa cineva.

„Pela oarele 12 poliţia 'l găsì la vapor ascuns întrun hambar cu păpuşoi. Scoţindul de acolo, se vĕḑu stropit de sânge; i se făcu perchisiţiune şi se găsì la el 40 napoleoni, un ciasornic de aur,un medalion şi posa victimei sale, pe care el o luase poate în scop de a o arĕta coreligionarilor sĕi ca semn de bravură şi isteţime.

Academia română.

În ḑilele aceste am primit dela Academia română procesele verbale. Sûnt multe lucruri foarte interesante întrênsele şi de aceea, deşì acum mai târḑiu, le reproducem, pentrucă sûnt astfel că nu'şi perd valoarea nici odată.

Proces-verbal Nr. 45.

Sedinţa estra-ordinară, ţinută în ḑiua de 24 Ianuarie, 1882.

Membrii presenţi: Hasdĕu B. P., Chintescu N., Ionescu N., Sturdza D. A., Urechiă V. A., Fălcoianu St., Felix I., Stefănescu Gr.

Sub-preşedinţa dlui Sturdza.

Şedinţa sĕ deschide la 3 oare.

D. secretar general Urechiă presintă Academiei pe D. Bucewschy; artist-pictor, care a binevoit a aduce Academiei copiele de portrete de Domni, făcute în Bucovina şi Iaşi, şi proprii de a servì Academiei la desbaterile sale asupra portretului lui Stefan cel Mare.

D. Bucewschy, la învitarea Academiei, binevoesce a da următoarele informaţiuni:

Portretele lui Stefan-Vodă, dela Voroneţ, dela St. Ilie, dela Parhauţi şi dela Suceava, sûnt toate fără barbă. D. Bucewschy presintă portretele copiate la Voroneţ. Unul singur are puţină barbă, deşí abia însemnată. Că este tot al lui Stefan probează inscripţiunile bisericei. D. Bucewschy arată Academiei portrotele copiate la St. Nicolae din Iaşi. Aceste portrete dlui le crede făcute sub Duca-Vodă, pe când cel dela Voroneţ este cel mai vechiu portret al lui Stefan-Voda. Portretul dela St. Dumitru are inscripţie dela Petru Rareş. La Voroneţ esistă un pridvor adaus de metropolitul Grigorie. Acì în pridvor esistă portretul acestui vechiu metropolit şi D. Bucewschy a adus o copie foarte frumoasă care o depune la esaminarea Academiei. D. Bucewschy a adus şi o copie după portretul lui Petru Rareş, din Homor. Deci tesa dlui Hasdĕu că pe evanghieliarul dela Homor nu este portretul lui Stefăn-Vodă, ci a lui Petru Rareş nu se mai poate susţinè, nesemĕnênd portretul din evangeliar cu cel adevĕrat al lui Petru Rareş din biserica dela Homor.

D. V. A. Urechiă din portretele de la S. Nicolae din Iaşi, sĕ vede că acela pe care onor. D. N. Ionescu, 'l luase drept portretul lui Stefan-Vodă, este al lui Bogdan, şi că cel spânatec dela dreapta lui Bogdan este Stefan-Vodă. Numele de Stefan însĕ a dispărut din causă că s'a făcut o uşă care pe planul vechiu al bisericei nu era.

D. Tocilescu supune Academiei patrafirul aflat în musĕu şi adus acì acum 5 ani dela Dobrevĕţ. Asemenea depune la privirea Academiei şi un epitaf dela aceeaşi monastire. A dat de ei cu ocasiunea fotografarei unor odăjdii pentru D. Lecomte architectul restaurator al curţei de Argeş. Pe patrafir este portretul cusut al lui Stefan-Vodă şi al Doamnei Maria. Acesta seamĕnă mult cu cel din evangelierul dela Homor. Este fără barbă, blond cu faţa bucălată. Portretele murale rĕmân în critica Academiei pe al doilea plan: ele au putut fi restaurate şi deci schimbate; nu aşa cu cele cusute pe odajdii din chiar timpul lui Ştefan-Vodă. Cerceteze-se modul cum sûnt brodate toate odăjdiile acestea şi fie cine se va convinge de sincronisticitatea lor şi de valoarea lor ca documente istorice.

D. Urechiă. Mereu s'a obiectat aducêndu-se înainte portretul lui Ştefan cel Mare dela Rădăuţi. D Hăsdeu a argumentat cu el. D. Bucewschy nu poate a ne da informaţiuni despre acest portret, după care D. Hasdeu a şi dăruit o copie museului nostru?

D. Bucewschi însuşi a făcut copia D-lui Hasdeu, însărcinat de D. Hurmuzachi din Cernăuţi. Pe atunci eram foarte tiner. Mai apoi am mers la Rĕdăuţi earăşi şi voind sĕ mĕ încredinţez dacă portretul dis al lui Stefan era o pictură veche, am aflat că a fost zugrăvit de un biet zugrav care şi aḑi trăesce doară la Seret. Aceasta am verificat: ştergênd o parte din pictura nouă am aflat că o fi fost odineoară un portret al lui Stĕfan-Vodă acolo. Dar numai rĕmasese din el decât o bucată de frunte şi coroana Zugravul dela Seret l'a închipuit cum a creḑut! (ilaritate.)

D. B. P. Hasdeu reamintesce cursul desbaterilor dela originea lor şi după ce face status causae arată că acum cestiunea a făcut un pas decisiv. D-lui se felicită că a facut oposiţiunea tesei susţinută de Academie pe temeiul evangelierului dela Homor. Eată acum avem numeroase documente nuoi ceea ce probează adevĕrul acelei definiţiuni alui Carmen Sylva că „o critică bravă este o biciuire care te face sĕ te arunciînainte...“ Dintre toate aceste documente patrafirul dela Dobrovĕţ este cel mai isbitor. Cu el lumina se face aḑi aproape deplin. D. Haşdeu amintesce cele ḑise în şedinţa dela 28 Noemvre D-lu cerea sĕ se aducă aerul dela Putna; acesta nu s'a putut avea, dar avem ceva şi mai de valoare în patrafir. Las la o parte reproducerile d-lui Bucewschy; patrafirul n'are din nenorocire dată, dar mai multe împregiurări concurg sĕ probeze că el este dela Stefan-cel Mare: I, Dobrovĕţul e zidit de Stefan-cel-Mare; II eată tot de acolo un epitaf cu data sigură de 1496, şi carele se vede făcut de aceleaşi măini cari au făcut patrafirul: III dacă nu este Stefan-cel-Mare care Ştefan poate fi? Se fie Stefăniţă-Vodă fiul lui Bogdan? Şi acesta avu o Marie de nevastă şi cum patrafirul n'are dată, s'ar putea bănui că este dela el. Însĕ cronicarii spun că Stefăniţă seamănă întru toate cu Stefan-Vodă unchiul sĕu. Deci chiar de ar fi sĕ ḑicem că pe patrafir este portretul lui Stefăniţă Vodă tot am avea un portret indirect, cel mai apropiat al lui Stefan-Vodă; IV, apoi Stefăniţă se urcă pe tron la 18 ani (Acta Tomiciana) şi domnesce pănă la 27. Era deci om foarte tiner. Apoi pe patrafir numai avem un om numai de această vêrstă deci nu este chipul unui bĕtrân. Deci urmează că pe patrafir este portretul lui Stefan-cel-Mare. Comparândul cu cel din evangelier 'l aflam identic. Deci şi acolo e portretul lui Stefan-cel-Mare.

D. Hasdĕu mai arată că remân însĕ neînlăturate mai multe din argumentele aduse de d-lui despre evangelierul dela Homor. D-lui tot crede că portretul e mai în urmă făcut de cât cele-alte ilustraţiuni. Colorile sûnt diferite. Apoi nu i s'a rĕspuns de ce portretul este la finea cărţei şi neterminat la oparte. D. Hasdĕu conchide că portretul din evangelier este, da, al lui Stefan-cel-Mare dar este esecutat mai târḑiu, după dăruirea evengeliarului de vre un călugăr. D. Hasdeu termină ḑicênd: „după cum pănă aci portretul lui Stefan-cel-Mare era portretul cu barbă, de asemenea de acì înainte, cel fără barbă remâne portretul lui pănă la probă plausibilă contrarie. Mĕ unesc pe deplin deci cu pĕrerea că Stefan-cel-Mare este representat în evangeliarul dela Homor în concordanţă cu patrafirul dela Dobrovĕţ.

D. N. Ionescu Onorile şedinţei sûnt ale D-lui Hasdĕu căci, cu imparţialitate, a a recunoscut faţă cu probele aduse temeinicia convincţiunei noastre. D. Bucewschy acum sĕ fie rugat a ridica şi cele mai mici bănueli ale D-lui Hasdĕu relative la miniatura din evangelier. Spune-ne D. Bucewchy de este întemeiată arătarea D-lui Hasdĕu despre diferinţa de colori în miniatura lui Ştefan Vodă şi ale apostolilor.

(Va urma.)

Posta din urmă.

La partea din urmă a revistei politice din nrul present suplinim: Telegrame din Dublin cu data 7 Maiu n. spun că în 6 Maiu n. seara nou numitul secretariu de stat pentru Irlanda, br. **Cavendish** şi subsecretariul de stat **Burke** au fost împuşcaţi în parcul „Phoenix“. Ucigătorii nu sûnt arestaţi. — Alte telegrame spun că numiţii funcţionari s'au aflat scăldaţi în sânge şi răniţi de pumnale. Motivul uciderei e politic. — Se crede în probabilitatea retragerei lui Gladstone.

— Publicarea amnestiei în Erţegovina a făcut impresiune bună însĕ nu asupra tuturor părţilor resculate. Luptele mai nouĕ dovedesc aceasta.

— Guvernul României încungiură ori ce declaraţiune hotărîtă în privinţa proiectului Barrère, pretecstând că mai sûnt după părerea României unele puncte ale proiectului de îndreptat.

— Din Bulgaria signalisează ḑiarele agitaţiuni rusesci şi pun de nou în perspectivă eventualitatea unei revoluţiuni bulgare. (În absenţa principelui. Principele e la Petersburg).

Loterie.

Sâmbătă 6 Maiu n. 1882.

Viena:	45	49	52	84	28
Timişoara:	49	35	9	39	24

Bursa de Viena şi Pesta

Din 6 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119 80	119.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91 30	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.75	95 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134 25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98 75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.75	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	97.75	98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.75	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	97.75	97.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.65	76.50
Datorie de stat în argint	77.50	77.25
Renta de aur austriacă	94.60	94.25
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	828.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	342.60	337.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	339.25	339.25
Sorţi unguresci cu premii	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei	111.25	111.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.62
Na oleon	9.54	9.53
100 marce nemţesci	58.70	58.65
London (pe poliţa de trei luni)	119.75	119.90

Nr. 72. [66] 2—3

CONCURS.

În urma rescriptului consistorial din 5 Noemvre 1881 Nr. 3178 B. pentru ocuparea staţiunei parochiale gr. or. Porcurea de classa a III-a tractul Gioagiului I. se deschide concurs cu termin pănă la 20 Maiu a. c.

Emolumentele sûnt:

Dela 87 familii câte una ferdelă de cucuruz sfirmat, câte o ḑi de clacă şi stola usuată, care la olaltă computate în bani dau un venit anual de 168 fl. 30 cr. v. a.

Suplicele concursuale instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa pănă la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol, 3 Aprilie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresb.

Publicaţiune!

Subscrisa promite aceluia care va descoperì tribunalului pre **făptuitoriul** omorului lui **Mariţiu Knöpfler** din *Mândra* ai plătì în bani gata ca premiu numai decât **200 fl. (douĕ sute** de florini) valuta austriacă.

Vĕduva Fanni Knöpfler
[71] 1—3 **născ. Fleissig.**

Nr. 2139 civ. 1882. [68] 1—3

Publicaţiune.

Prin aceasta aduc la cunoscinţă, că în causa comasărei hotarului comunei **Beşinĕu** *(Buzás - Besenyö)*, pentru **începerea lucrărilor pregătitoare** şi cu deosebire pentru regularea representanţei, alegerea ingineriului şi preliminarea speselor, am ficsat ḑiua de **6 Iunie 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în faţa locului.

La ce trag atenţiunea celor interesaţi cu adausul că absenţa dênşilor **nu** va împedeca procederea.

In numele tribunalului reg. din Elisabetopole 1 Maiu 1882.

(L. S.) **Székely Miklos** m. p.,
jude esmis.

Nr. 1426 civ. 1882. [69] 1—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea petiţiunei înaintate în privinţa **regulărei** pădurilor comunale nedivisibile de pe hotarul **Dejului** se ficsează **ḑiua de 30 Iunie 1882 la 9 oare a. m.** în despărţămêntul urbarial al acestui tribunal, unde sûnt invitaţi a se înfăţişa toţi cei interesaţi de obiect cu adausul, că pănă la ḑiua ficsată petiţiunea se poate vedè în registratura tribunalului şi că pentru acei cari nu se vor înfăţişa se va denumì un juriscurator şi astfel va avè loc pertractarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 5 Aprilie 1882.

Nr. 1909 civ. 1882 [70] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul subscris aduce la cunoscinţă publică, că cerênd contele **Arpad Bethlen** din *Fachnea* **comasarea** hotarului comunal al **Laslĕului săsesc** şi **Laslĕului românesc** se ficsează ḑiua de pertractare pe **13 Iunie 1882 la 9 oare dimineaţa** în comuna **Laslĕul săsesc,** casa comunală, la care pertractare cei interesaţi se invită pe lûngă observarea, că cei absenţi se consideră ca învoiţi cu comasarea. Pertractarea o conduce *Székely Miklos* judele esmis.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 1 Maiu 1882.

(L. S.)

Nagy m p., preşed. **Dr. Jszekutz** m. p., notariu.

Vĕduva Anton Drexler,

recomandă şi mai departe p. t. public depositul de mobile şi tapiserie din strada Cisnădiei Nr. 7, cunoscut sub firma

„Anton Drexler“

care încredinţată şi de acì încolo conducerei dnului **Nicolae Marcu**, tapesier, va conţinè şi în viitoriu cel mai bogat asortiment de tot feliul de mobile pe lûngă preţurile cele mai eftine, şi va efectuì promt şi eftin toate lucrurile de tapiserie. [72] 1—3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49. Sibiiu, Joi 29 Aprile (11 Maiu) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa (IX) 13 Aprile)

Se cetesce şi se verifică protocolul şedinţei premergătoare.

Dep. D. Comşa interpelează pe presidiu: Cum vine de se chirotonesc preoţi şi diaconi fără sĕ aibă parochii, în cari sĕ fie aleşi?

Presidiul: Chirotonind fără a reflecta că respectivii au parochii ori n'au, me folosesc de dreptul ce-l are Archiereul. De alt cum pentru trebuinţele archidiecesei am fost necesitat sĕ chirotonesc preoţi şi diaconi.

Dep. P. Cosma: Considerând că d. secretariu al fundaţiunei Şaguniane a renunţat la competinţele sale până la 315 fl. fac propunerea: sĕ-i se esprime recunoscinţa pentru actul acesta generos.

Presidiul: Comisiunea a luat act de faptul acesta în protocolul seu ca de un act de generositate.

În urmarea acestei desluşiri dep. P. Cosma îşi revoacă propunerea.

Dep. P. Cosma ca raportor: Comis. organisătoare i s'a asternut spre studiare propunerea dep. V. Roşescu referitoare la înfiinţarea fondului de pensiune pentru preoţii şi protopresbiterii din archidiecesă. Propunerea constă din mai multe părţi. Una din părţile acestea şi anume punctul I din propunere, în care se cere desluşire: că ce s'a făcut cu cele 10%, cari s'au detras până la anul 1875 pe seama unui fond de pensiune ce ar fi a se înfiinţa, şi că unde se administrează aceia e de natură financiară şi ar fi bine sĕ se dea comisiunei financiare. Referitoriu la celelalte puncte (II, III, IV, V, VI,) comisiunea organisătoare e gata a'şi face propunerile sale.

În punctele II — VI. ale propunerei e espusă modalitatea, după care crede propunĕtorul că ar trebui sĕ se urmeze la înfiinţarea unui fond de pensiune pentru preoţi, fiindcă întrebarea aceasta s'a resolvat prin un alt conclus al sinodului actual, în care se însărcinează consistoriul archidiecesan cu elaborarea unui regulament în privinţa înfiinţărei unui fond de pensiune, comisiunea propune a se transpune partea aceasta a propunerei dep. V. Roşescu consistoriului spre ulterioară afacere. Se primesce propunerea comisiunei relativ la punctele II—VI ale comisiunei financiare.

Urmează la ordinea ḑilei referada comisiunei scolare. Referentul comisiunei. dep. Dr. N. Pop. Comisiunea scolară are onoare a se presenta cu o recensiune asupra unui regulament pentru scoalele noastre primare populare din archidiecesă. E de cea mai mare însemnătate cestiunea aceasta, care a avut şi ea soartea sa. Încă din anul 1870 aflăm urme referitoare la luarea de dispoşiţiuni spre elaborarea unui regulament. În anul 1880 s'a presentat sinodului un project de regulament care project se află apt a se lua de basă la desbaterea specială Din motive nu apte a fi luate în considerare se luà însĕ dela ordinea ḑilei projectul presentat. Se promulgase tocmai legea pentru introducerea limbei maghiare în scoalele populare, care dispoşiţiune nu se luase în projectul presentat în considerare. Projectul ce ni se presintă aḑi e emendat şi prelucrat, ţinĕnd cont de toate dispoşiţiunile de stat referitoare la scoalele populare, şi se poate lua de basă la desbaterea specială. spre a arĕta însemnătatea unui astfel de regulament ne mărginim la un singur cas. Reuniunea învĕţătorilor din Braşov, care numĕră în sinul sĕu pre cei mai harnici învĕţători din archidiecesă a făcut de repetiţe ori mare plânsoare simţind lipsa unui regulament. Dacă partea aceasta a invĕţătorilor nostri reclamă spre orientarea sa necesitatea unui regulament cu cât mai mult o vor reclama-o celelalte părţi. Sĕ vedem acum întru cât corespunde acest regulament necesităţei ce se reclamă! Cercetând şi studiind comisiunea projectul, ce i s'a aşternut, a aflat că, în partea formală el ţine cont de toate dispoşiţiunile ce privesc scoalele populare; şi că în partea didactică ţine samă de toate objectele de învĕţământ în mod corespunḑĕtor; asemenea consideră toate casurile eventuale, care ar reclama introducerea cercetărei disciplinare. Aptitudinea acestui project sĕ constată şi din considerarea punctului, care a adus până acum pe învĕţătorii nostri în multe şi mari perplesităţi. Referinţele organelor noastre bisericesci cu organele streine, de stat, sûnt aici bine precisate. Aceesta şi era o necesitate absolută. Din motivele înşirate comisiunea se simte îndreptăţită a recomanda proiectul presentat ca basă pentru desbaterea specială.

Pentru înlesnirea desbaterei premit, că multe schimbări nu s'au făcut şi şi cele făcute sunt formale.

Schimbări esenţiale a făcut comisiunea numai douĕ.

Dep. N. Popea: Voiu a da o mică desluşire! Mulţi dintre domnii deputaţi se vor fi împedecat creḑĕnd că projectul presentat nu ese din consistoriu, de oare-ce nu poartă subscrierea presidentului. În şedinţa consistorială s'a pertractat însĕ cestiunea şi numai din greşala au rĕmas o subscriere afară.

Dep. A. Trombiţas: Greşala s'a întêmplat la tipărire. Eu am avut a face corectura, şi fiindcă acum sub decursul acestei sesiuni se tipărì partea din urmă, din nebăgare de samă, fiind cuprins şi cu alte afaceri sinodale, am trecut la corectură cu vederea lipsa subscrierei presidiului.

Dep. Dr. D. P. Barcianu: Eu cred că o cestiune ca aceasta formală e mică şi ca atare nedeamnă de oposiţiune, deci nici nu voiu sĕ usez de ea în privinţa aceasta cu toate că chiar pe mine me privesce foarte de aproape.

Eu am fost autorul projectului de regulament, care s'a luat dela ordinea ḑilei. Motivul, care mĕ îndeamnă a vorbì în cestiunea aceasta e altul. Acum un an mi se ḑisese, că projectul făcut de mine a trebuit sĕ se iee dela ordinea ḑilei fiindcă cuprinde multe lucruri contrare dispoşiţiunilor congresuale. Comparând projectul de faţă cu cel luat dela ordinea ḑilei, din motiv destul de ponderos, afli, că e tot cel vechiu, cel luat dela ordinea ḑilei cu unele schimbări de termini si de construcţiuni. În esenţă nu s'a făcut nici o schimbare, afară că sĕ ţine cont şi de dispoşiţiunea legei referitoare la introducerea limbei maghiare în scoalele populare, care lege însĕ se promulgase după ce s'a fost aşternut proiectul cel vechiu consistoriului.

Ar mai fi încă o mică schimbare în ceea-ce privesce invăţĕmântul intuitiv. În projectul cel vechiu se privesce învĕţământul intuitiv ca un object de învĕţămênt de sine stătător. Părerile pedagogilor au fost şi în parte sûnt şi aḑi încă împărţite în punctul acesta. Mai multă popularitate a câştigat de un timp în coace vederea aceea, ca învĕţamêntul intuitiv sĕ fie numai un principiu, conform cărui a sĕ se îndeplinească învĕţămêntul în scoalele primare. *) În sensul acestor vederi m'am fost apucat şi eu a îndrepta proiectul cel vechiu.

Deosebirea între proiectul cel vechiu şi cel nou e aşa dară numai formală, în esenţă nu s'a schimbat nimica în cel nou. Dacă proiectul

---

*) Ca obiect de învĕţământ separat se tractează învĕţămêntul intuitiv în clasa I. cu începătorii.. Cunoscinţele, ce le aduc copii din casa părintească sûnt puţine şi în cele mai multe casuri nesigure, nechiare şi necorecte. Chiarificarea cunoscinţelor aduse în scoală şi înmulţirea acelor-a se face prin esercitiile intuitive. Materialul pentru esercitiile acestea se i-a din împregiurimea copiilor. Dela clasa I-a în sus învĕţĕmêntul intuitiv încetă a mai fi object de învĕţămênt şi e numai principiu conform căruia au a se propune toate obiectele de învĕţămênt. Object separat în adevĕratul înţeles al cuvêntului nu formează învăţământul intuitiv nici în clasa I; şi aşa e numai basă pentru iniţiarea copiilor în scriere şi cetire.

FOIŢA.

Charles Darwin.

Charles Robert Darwin, s'a născut în 12 Fevruarie 1809 în Shrewsbury. Tatăl sĕu, un medic, se ocupase puţin cu sciinţele naturale. Bunul sĕu însĕ, Erasmus Darwin, genialul medic şi poet, a fost unul dintre corifei pe terenul atât de modificat de nepotul sĕu.

Charles Darwin primì prima sa educaţie în Shrewsbury, unde visità scoala 7 ani, până la 1825. În etate de 16 ani se inscrise la universitatea din Edinburg şi doi ani în urmă merse la Cambridge, unde studià Botanica şi Geologia. În 1831 luà acì primul grad academic.

Viaţa în colegii şi universitate îi displăcu lui Darwin, după propria-i mărturisire, dar cu atât mai mult iubea sportul şi vênătoarea, umblând şi scrutând natura.

La anul 1831 în 27 Decemvre, plecà el cu căpitanul Fitzroy, într'o espediţie scientifică, în care îşi desvoltà toate poterile şi facultăţile lui de ager cercetătoriu. El visità insulele promontoriului verde, America sudică, insulele falcandice, archipelul Galapagos, Otaheiti, Australia, Noazelanda, Vandiemen, Mauricius, St. Helena, Azorele etc. Pretutindeni îşi făcu observaţiuni, făcea escursiuni în interiorul acelor ţĕri şi insule lăţinduşi orizontul seu spiritual în toate direcţiunile.

În anul 1833, Darwin se afla în America sudică. Acì, în apropiere de Montevideo, descoperì el scheletul unui Armadil fosil, observà marea asemănare cu armadilii mici ce trăesc încă şi acum în America sudică. Îndată se născu întrênsul cugetul că aceea asemănare frapantă trebue esplicată prin o legătură de înrudire resp. moscenire. Esistă deci o continuitate de producţiune între speciele existente şi cele ce au dispărut de mult; diferitele schimbări însĕ au fost causa care face că fauna existenţă aḑi diferă în anumite puncte ale organisaţiei de restrăbunii ei. Tot aceasta există şi în privinţa plantelor de odinioară şi celor de acum. Această idee fundamentală o concepù Darwin în 1833. Eată cum se esprimă el însuşi într'o scrisoare către un amic despre data nascerei teoriei sale: „Scumpul meu Domn! Când eram pe bordul corăbiei şi făceam marea mea călătorie, credeam în durabilitatea specielor, dar pe cât 'mi aduc aminte, chiar de a atunci aveam nisce îndoeli. După reîntoarcerea mea în anul 1836 'mi-am pregătit notiţele spre publicaţiă, şi cu această ocasiune am băgat de samă câte fapte tind la originea comună (common descent.) În urma acestei observaţiuni am întrodus într'o carte de notiţe tot ce se referea la această cestiune. Cred însĕ că a mai durat doi până la trei ani până ce m'am convins pe deplin, că speciele sûnt schimbăcioase.“

Acestea sûnt propriele vorbe ale lui Darwin. Cititorul se poate convinge din acestea că teoria selecţiunei nu este numai o idee fugitivă, care s'a ivit într'o bună dimineaţă în capul tinĕrului naturalist ci că aci e vorba de resultatul unei cugetări îndelungate.

După întoarcere în London Darwin 'şi regulà colecţiunea abundantă şi 'şi redigià notiţele sale. După trei ani plecà la unchiul sĕu Iosiah Wedgwood şi se cununà în 1839 cu verişoara sa Ema Wedgwood. Din această căsătorie resultară 5 băeţi şi 2 fete.

Dela anul 1842, Darwin trăì în retragere completă la moşia sa Dowa în comitatul Kent. De aci eşiră grandioasele opuri, cari duseră numele autorului pe tot globul terestru. Cel mai important şi mai cetit op al lui Darwin este fără îndoială cel apărut în 1859 pentru prima oară, despre originea specielor. Acest op în 1872 s'a tipărit englezesce în a şeşea ediţie, aşa că acum sûnt rĕspândite în Marea Britanie vre o 50,000 exemplare. Afară de câte-va tratate mici, rĕsvechiu a fost în contradicere cu unele dispoziţiuni congresuale şi astfel neapt a forma basă la desbaterea specială, atuncea şi acest proiect nou, care consună cu cel vechiu, până la unele schimbări în formă ar trebuì luat dela ordinea dilei. Cu toate acestea eu încă sûnt pentru primirea lui de basă la desbaterea specială. M'am simţit dator cu cele dise ca sĕ-mi salvez consciinţa de autor al projectului celui vechiu, şi sĕ se scie starea lucrului ca sĕ nu fie în rĕtăcire opiniunea publică. Îmi reserv dreptul de a propune la locul seu, după ce se va primì proiectul presentat de basă la desbaterea specială, unele modificări.

Presidiul: Proiectul cel vechiu nu s'a luat dela ordinea dilei din motivul, ca sĕ se facă oposiţiune autorului lui. Îmi aduc bine aminte ce s'a fost dis atunci, când s'a luat proiectul cel vechiu dela ordinea dilei: fiind că în regulamentul ce ni s'a presentat nu se ţine cont de toate disposiţiunile statului referitoare la scoalele primare sĕ se reaştearnă consistoriului spre rectificare. Atâta s'a dis atunci şi nu fără cuvênt, căci disposiţiunea referitoare la introducerea limbei maghiare în scoalele populare nu era considerată.

Se află şi în proiectul de faţă un loc, cu care nu pot fi de acord, e împărţirea elevilor *nu* după clase ci după anii de scoală.

Dep. N. **Popea**: Vor mai fi încă şi alte puncte în regulamentul presentat, cu cari nu vor putè consimţì toţi domnii deputaţi. Împregiurarea aceasta nu poate fi motiv de ajuns pentru ridicarea lui dela ordinea dilei.

Dep. **Trombìţaş**: Chiar şi în disposiţiunile aduse de stat încă se întrebuinţează numirile folosite în proiectul de faţă. Numirea „classă“ însemnează despărţământ sau şi curs anual.

Dep. Sim. **Popescu**: Şi în anul trecut s'a fost dis ca sĕ se primească proiectul presentat de basă la desbaterea specială. În decursul discusiunei însĕ s'a ridicat dela ordinea dilei. Proiectul de faţă e identic cu cel din anul trecut, primindu'l deci de basă la desbaterea specială n'am purcede în conformitate cu conclusul sinodal din anul trecut.

Dr. N. **Pop**: Voiu se respund la cuvintele Înaltului presidiu. Împărţirea e ca şi în cel dintâiu plan de învĕţământ. S'au întrodus numiri, în celalalt, ceea ce însĕ nu alterează înţelesul acestuia de loc.

Presidiul: Una aşi dorì se sciu: Sûnt provĕdute clasele paralele?

Dep. A. **Trombiţaş**: Este o disposiţiune, în care se face provisiune în privinţa aceasta. Acolo unde trece numerul elevilor preste numerul prescris în lege, este a se instituì o clasă nouă. (Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Aprile

Contele **Kálnoky** fiind chemat, a venit in 7 Maiu n. la Budapesta pentru ca sĕ'şi descopere împĕratului şi regelui părerea în privinţa denumirei ministrului comun de finance. Precum se vede negoţiările merg într'acolo ca portfoiul acesta sĕ se încredinţeze lui Ludovic **Tisza**, fratelui ministrului president Col. Tisza. În privinţa aceasta s'a telegrafat dela Seghedin diarului „Egyetértés“ următoarele:

„Din isvor demn de credinţă aflu că Lud. Tisza, comisariul regesc plecânduse înaintea pretensiunilor situaţiunei este gata a primì postul de ministru comun de finance. Provisoriu portfoiul acesta se va încrede lui Bela **Orczy** până când adecă Lud. **Tisza** va fi aproape de sfêrşitul reconstrucţiunei Seghedinului. În urma acestora Lud. Tisza s'a dus la Budapesta spre a fi primit în audienţă la regele.

Dela **Viena** anunţă diarele o crisă ministerială. Se scrie că contele Coronini are sĕ fie urmĕtoriul lui Taaffe. De o camdată ni se pare că avem de a face numai cu sciri de alarmă.

Regele **Serbiei**, care călĕtoresce prin regatul sĕu avea sĕ se întâlnească cu representantul austro-ung. generalul **David** în cetatea mărginaşe Usiţa. Cetăţenii de acolo însĕ au ridicat o poartă triumfală cu inscripţiunile: „Bosnia şi Erţegovina trebuie se fie ale noastre“ de altă parte „Aceasta e calea Ta către Bosnia.“ Aflând regele despre aceste s'a întors din drum şi la rugarea ce i adresà o deputaţiune a merge la Usiţa se dice că a respuns: „De altă dată după ce ne vom fi independenţi.“

Cestiunea **dunăreană** pare că are se între într'un stadiu nou. „Rom“ propune în locul proiectului Barrère o propunere a bar. Haymerle din şedinţa a doua a congresului din Berlin, conform cărei Dunărea sĕ se considere de fluviu european. Poate că în sensul acesta va fi propunerea României signalisată prin telegraf şi care o va presenta representantul român comisiunei dunărene.

Uciderea din **Dublin** este foarte regretată din toate părţile chiar şi de conducĕtorii Irilor.

Atentatul din Dublin.

Capitala Irlandiei a fost la 6 Maiu spectacolul unei crime înfricoşate; noul secretariu de stat pentru Irlandia, lordul **Cavendish** şi adlatul seu **Bourke** fură ucişi într'un mod cumplit. Judecând din depeşele sosite până acum asupra acestui omor, între atentatori şi între victimele lor s'a încins o luptă formală, care s'a sfêrşit cu moartea nenorociţilor funcţionari de stat. Ei s'au apĕrat cu curagiul desperărei, dar înzadar. Cum se vede, crima s'a plănuit şi esecutat cu mare cutezare Atentatoii au avut, după esemplul nihilistilor rusesci, la disposiţiune complici şi după sevêrşirea crimei cumplite ei, probabil ajutaţi de complicii lor, părăsiră neconturbaţi parcurile dinaintea residenţii viceregelui, unde se aflară mai târdiu cadavrele mutilate ale ambilor secretari de stat. Evenimentul sângeros e lămurit prin consecuenţele sale însĕşi. Irlandezii au asteptat ca în locul lui Forster, care se retrăsese mai de una di, sĕ fie chiemat un amic pronunciat al lor, bună oară Chamberlain, şi denumirea lordului Cavendish i-a lovit cu un duş rece. Cavendish e fratele lui Hartington şi Gladstone l'a ales de succesorul lui Forster pentru a da oareşi cum vighilor moderaţi o garanţie că nu se va întinde prea departe cu concesiunile faţă cu Irii. Acum acest garant a plătit cu viaţa sa ministeriul seu de trei dile şi cestiunea Irlandei amerinţă a lua o faţă de tot tragică tocma în momentul decidĕtor când Gladstone voia sĕ'şi deschidă acţiunea pentru împăcare.

Această faptă va fi o grea lovitură nu pentru Englezi ci pentru Iri însişi, căci speranţele acestora se vĕd nimicite pe timp îndelungat. Gladstone incepuse prin a da corifeilor ligei închişi libertatea necondiţionată şi el avea planul se pună în lucrare pre cât se va putè propunerile de împăcare ale lui Parnell, Dillon şi O'Kelly. Guvernul era gata a face concesiuni radicale. Restanţele de arêndă era se li se ierte arendaşilor în cea mai mare parte; numai a treia parte trebuia sĕ mai plătească debitorii, pre când statul voia se ia o terţialitate asupra sa şi proprietarii aveau se resigneze la terţialitatea ultimă. Toate acestea erau numai nesce mĕsuri pregătitoare, la care avea sĕ se adaugă o rescumpĕrare sistematică a pământului în stil mare. Suma de bani ce se recere pentru aceste reforme agrare plănuite variează între 150 şi 200 milioane punţi sterling şi Gladstone nu s'ar fi spăimêntat a impune poporului englez aceste jertfe materiale atât de grele. Nu se poate constata apriat, dacă prim-ministrul Angliei ar fi şi esecutat aceste planuri cutezate ale sale, e însĕ probabil, pentrucă Gladstone a dat adeseori dovedi despre magica influenţă ce scie se eserciteze asupra partidei sale şi despre energia sa pătimaşe cu care merge pe calea ce i se pare adevĕrată.

Acum însĕ toate planurile sale sûnt nimicite. Nu numai partida toristilor, ci şi fracţiunea întreagă a vighilor moderaţi — în frunte cu lordul Hartington, fratele ucisului Cavendish — va declara că faţă cu crudimele sângeroase din Dublin politica de concesiuni va trebuì sĕ-i apară poporului englez ca o laşitate fără păreche. Parlamentul va cere forţă de fer contra rebeliunei latente din Irlandia şi telegraful signalisează deja faima, că noul vice-rege din Irlandia, Carl of **Spencer**, care avea sĕ deschidă calea împăcărei cu renitentul popor, şi-a dat demisiunea în mânile cabinetului. Dilele cele mai deaproape vor areta, dacă **Gladstone mai dispune încă de majoritatea parlamentului**, dacă legislatorii Angliei nu au venit cumva preste noapte la convicţiunea, că acum un guvern toristic ar fi la locul seu, pentru a resista cu asprime stărilor caotice din Irlandia. Un lucru e dovedit, că Gladstone nu e în stare a ţinè în frêu pe Parneliţii ce şi ia ales pentru a împăca diferitele secte de conjuratori. Conducătorii moderaţi ai ligei irlandeze se pare că au perdut partea cea mai mare a înfluenţii lor asupra poporului, elementele estreme au smuls frênele la sine şi Parnell nu mai e „regele neîncoronat al Irlandiei,“ cum a dis cu ironie amară Forster in şedinţa de Joi a parlamentului.

Situaţiunea întreagă învoalvă pentru Gladstone necesitatea tristă de a abdice de toate planurile sale de reforme şi sau sĕ se retragă sau sĕ pună Irlandia întreagă sub **dreptul marţial**. Gladstone a avut intenţiuni foarte nobile pentru binele Irlandiei, dar acelea au suferit prin crimele din urmă un naufragiu desevêrşit.

O voce liberală din Cislaitania.

Pre când la noi în Ungaria centralismul maghiar trage ultimele consecuenţe ale domniei de rassă, în Austria se sporesce din ce în ce mai tare numĕrul acelor bărbaţi, cari au firma convicţiune că statul austro-ungar ca stat poliglot nu poate avè o esistenţă solidă de cât pe basa egalei îndreptăţiri a tuturor naţiunilor ce compun acest stat. Nu ne îndoim, că această convicţiune ce resultă din adevĕrata cunoascere a condiţiunilor vieţii de stat va prinde rădecini şi în Uugaria. Maghiarii vor trebuì sĕ priceapă odată că idea unui stat pur maghiar e o chimeră.

Dar sĕ nu ne abatem dela obiect, e vorba de o enunciaţiune remarcabilă, ce o cetirăm în dilele trecute într'o foaie din Viena, de enunciaţiunea cunoscutului bărbat liberal Dr. **Fischhof**, care nu s'a sfiit nici odată a spune respicat şi lămurit părerile sale. Tonul acestei enunciaţiuni e cu totul altul de cum sûntem obicînuiţi a-'l audi di de di din gura falsilor patrioţi din tabera Herbst et consortes. După cum se vede, în Austria germanii cei nepreocupaţi încep a se cugeta serios la viitoriul statului şi e o adevĕrată bucurie pentru naţiunile din Austria, când idea de înfrăţire începe a prinde rădăcini şi la Germani, cari nu se pot uşor desface de unele predilecţiuni naţionale esagerate.

Eată cum stabilesce Dr. Fischhof atitudinea adevĕrată a Germanilor din Austria faţă cu celelalte naţionalităţi, într'o epistolă adresată la „W all. Z.:“

„Dle Redactor! Dela conciliantul articul de Crăciun ce-l publicase Etienne puţin timp înainte de a trece din viaţă, nu s'a mai ivit o asemenea manifestaţiune în jurnalele partidei liberale, a căror disposiţie e consecuent intransigentă. Cu atât mai vesel m'a surprins tonul conciliant şi cuprinsul articulului de fond din numĕrul dela 19 Aprilie al foaei Dtale. Este oare aceasta enunciaţiune numai espresiunea modului dtale de a vedè? Ai vorbit Dta numai în numele sau în sensul partidei Dtale sau cel puţin al unui fragment din această partidă? Eu nu sciu. O dogenire spre împăcare se afla ce e drept în situaţiunea partidei constituţionale, şi aşa dorinţa de a audì cel puţin în cercurile publicistice ale partidei şi alte glasuri de împăcare, poate că nu e un *pium desiderium*; patriotică e fără îndoială aceasta dorinţă. *Idea de pactare numai astfeliu va avè şanse de succes, dacă va fi cultivată în sinul partidei liberale. Mâna unui ministru, fie ea cât de abilă, nu va putè realisa împăcarea între partidele ce se află în ceartă, câtă vreme va lipsì conditio sine qua non, aplecarea spre împăcare la partida, care nu are sĕ pretindă ci se facă concesiuni.* Din cuvêntul de adio al baronului de Walterskirchen resuflă conciliabilitate. Remânè va nobilul şi genialul representant al Stiriei isolat? Timp mai îndelungat nu! Evenimentele parlamentare din timpul mai nou ce e drept nu sûnt de natură a descuragia partida constituţională, pentrucă însemnătatea Germanilor nu se poate sterge prin voturi, ele sûnt însĕ cu totul de natură a-i face tredi. Şi pre cât de regretabilă ar fi descuragiarea pre atât de îmbucurătoare ar fi tredirea, *pentrucă patima nu conduce ci seduce; şi ea ne a şi sedus la unele lucruri care nu au adus Germanilor austriaci nici renume nici folos.*

Am vorbit despre evenimentele ultime din parlament, dar nu numai lucrurile ce s'au petrecut de un timp încoace în monarchie ci şi cele întêmplate în afară de monarchie ne dogenesc a esamina serios situaţiunea şi tot ce pretinde ea. Espectoraţiunile unui aprig general rusesc, ce respândiseră o nelinisce preste Europa întreagă, earăşi ne-au înfăţişat ochilor nostri în mod viu pericolul, cu care panslavismul ne ameninţă necontenit, au trebuit se ne impună din ce în ce mai mult convicţiunea, că moscovitul, pururea destept şi pururea pânditor, îşi întemeează toate speranţele sale pe desbinările noastre naţionale, îşi zidesce toate planurile sale pe încurcătu-

---

pândite prin foi literare, Charles Darwin, în decursul celor din urmă 10 ani, a publicat următoarele opuri mari: „Despre originea naturală a omului“ (1872); „Despre espresia emoţiunei la om, şi la animale“ (1872); „Plantele ce mănâncă insecte“ (1875); „Încrucişarea şi fecundaţiunea plantelor“ (1876); „Despre formarea pământului vegetativ prin activitatea vermilor“ (1881).

Considerând că Darvin din a. 1840 era bolnăvicios, că multe dile nu putea lucra din causa slăbiciunei corpului, productivitatea spirituală, după cum a desvoltat'o el, trebue se o numim miraculoasă. Ar fi miraculoasă şi pentru un om robust. Agerimea sa spirituală a mers mână în mână cu bunătatea inimei şi cu modestia sa.

Acest bărbat celebru, acest naturalist mare a părăsit această viaţă atât de obositoare şi atât de scumpă lui, în 7 Aprilie anul curent. Onoare amintirei lui!

rile noastre interne. Mulţi publicisti şi oratori parlamentari afirmă ce e drept că Austria va putè se paraliseze stăruinţele panslavismului numai astfel, dacă va imprima vieţii sale de stat un caracter esclusiv german. Este oare corectă această afirmaţiune? Aceea spre ce nesuiesce panslavismul e domnia sau cel puţin protectoratul. Slavilor orientali asupra tuturor Slavilor din apus şi dela meaḑă ḑi, prin urmare şi asupra celor douĕḑeci de milioane de Slavi ai monarchiei noastre. Şi aceea ce ni s'a recomandat ca mijloc paliativ este, sĕ preferim interesele naţionale ale Germanilor austriaci din punct de vedere al statului, sĕ se respecteze esclusiv sau cel puţin în mod precumpĕnitor opiniunea publică a Germanilor din Austria, va se ḑică nisuinţele naţionale şi simţemintele seminţiilor noastre slave sĕ nu se ia în consideraţiune sau de loc sau numai într'un mod neînsemnat, opiniunea lor publică se nu influenţeze asupra politicei noastre interne şi esterne. Nu însamnă aceasta, a face prin desconsiderare pe Slavii nostri malcontenţi şi a'i duce într'o ispită cu totul periculoasă, când Rusia ca protectorul naţionalităţilor ca eliberatorul lor va începe vreodată dintr'o situaţiune umilitoare un resboiu asupra noastră? Ni se respunde că ar fi tradare de sine când Germanul şi-ar jertfì rolul de conducător, problema sa culturală şi misiunea civilisătoare a limbei sale în imperiul dela Dunăre.

Dar nu de jertfirea misiunei e vorba, ci de o *alegere nouă a mijloacelor*, cu care se împlinesce misiunea, de o alegere corespunḑetoare ideilor actuale. *Germanul din Austria poate sĕ 'şi împlinească chiemarea sau prin forţă sau prin viclenie sau prin o prevenire prudentă şi binevoitoare.* Pentru a aplica forţa i lipsesce prevalenţa numerică în afară şi acum şi în sinul parlamentului. Viclenia e o armă pe care Germanul nu o scie învêrtì; Slavul îl întrece cu viclenia. Deci nu e decât bunăvoinţa care condusă fiind de prudenţă e în stare a'i restabilì şi asigura în mod durabil influenţa. *Germanisarea e neesecutabilă pentru ideile de naţionalitate care predomină timpul nostru, mai departe pentru articulul 19 din constituţiune şi* pentru sumuţările întregei lumi slave propagate de diplomaţia rusească într'ascuns ear de demagogia rusească pe faţă. *A concede pretensiunilor naţionale numai pe jumătate*, e ca ori ce *lucru neperfect un ceva ce însuflă temeri mai mult decât un refus complet.* Apetitul nu trebue aţiţat, dacă nu voesci a l satisface. Deci e consult *a da prin o lege asupra limbei* tot ce e compatibil cu esigenţele neaperate ale statului şi a precisa esact tot ce se promite în articulul 19 al constituţiunei noastre, pentrucă ţermurirea precisă servesce spre asigurarea ori şi cărei posesiuni şi a ori şi cărui drept şi în Austria nu e de asigurat nici un drept astfel cum este acela care trebue se pună capĕt celor mai periculoase certe, certelor pentru limbă.

Ni se pune întrebarea, cum sĕ-şi împlinească limba germană misiunea sa culturală între asemenea împregiurări? *Sĕ înfluinţeze în mod civilisatoric, nu prin delăturarea sau schimonosirea celorlalte idiome, ci promovând desvoltarea sa.* Precum limbile culturei moderne s'au ridicat cu ajutoriul limbelor clasice, aşa şi idiomele slave sĕ se ridice cu ajutoriul limbei germane. Limba noastră maternă, impunêndu-se naţionalităţilor prin legislaţiune şi administraţiune, va devenì, cum ne învaţă esperienţa, păharul, din care contrarii naţionali vor da ḑi de ḑi beuturi din cele mai otrăvite; presentându-le-o însĕ în mod amicabil, ea va fi păharul, al cărui cuprins va recorì şi însufleţì pe aceste naţionalităţi şi va consolida şi pe Germani. Limba franceză a ajuns la însemnătate universală, fără de a apĕsa şi împedeca în desvoltare alte idiome, şi limba naţiunei cugetătorilor sĕ nu fie în stare a fi prin sine însaşi pentru popoarële Austriace aceea ce limba franceză e pentru oamenii culţi ai tuturor naţiunilor civilisate? Sĕ aibă ea oare lipsă de presiuni urgisite, ea, care nu prin înrîurinţă volnică din partea statului, ci prin neînvinsa forţă a împregiurărilor dispune de un puternic teritoriu în legislaţiune şi administraţiune ca de un domeniu al sĕu, ea, care e urgisită chiar din partea şovinistilor naţionali numai ca limba de instrucţiune în scoală dar nu ca obiect de învĕţământ, ea, care e singură în stare în patria noastră cea mare a mijlocì comunicaţiunea spirituală, socială şi economică între cetăţenii statului de diverse limbi şi conecsul oficial între autorităţile imperiului şi provincielor? Înverşunanatul Scobeleff a aruncat Germanilor imputarea ce învoalvă un omagiu că ei, cu toate că sûnt puţini la numĕr, au prevalenţă în puternica şi mândra Rusie naţională; şi noi cei din Austria sĕ fim descuragiaţi? *Eu accentuez că însufleţirea celorlalte limbi din patrie ne întăresce şi pe noi Germanii, pentrucă cu cât se desvoaltă mai veselă specia propria naţională, cu cât mai bogată va fi proprietatea limbistică a Slavilor nostri cu atât mai sigur ei vor resista la amăgirile dlor Acsakoff şi Katcoff*, al căror scop final e încorporarea tuturor conaţionalilor în trupul moscovit. Da, esistă numai un stat în Europa, care poate sĕ se opună acestei nesuinţe şi sĕ abată pericolele, cu care amerinţă Europa, şi acest stat e Austrìa. Ea le va abate însĕ numai aşa dacă va opune nesănătosului şi umflatului panslavism particularismul slav, care convine seminţielor singuratice şi prelûngă o conducere înţeleaptă nu vatemă pe nimenea în Europa. Eu am dovedit deja prin scrierea mea despre problemele monarchiei noastre că nu înrudirea mai depărtată, nu unitatea de rassă, ci unitatea naţională e un ciment pentru stat, pentru că rassa este numai ultima linie de retragere pentru un popor greu strâmtorat, pentru un popor sĕrăcit şi degenerat naţionalicesce. Posesiunile cele mari politice şi limbistice ale singuratecelor popoară germane şi romanice strivesc cu totul ideea pangermanismului şi panromanismului. Cumcă poate se fie şi numai vorbă de panslavism, aceasta dovedesce serăcia limbistică şi politică a seminţiilor slave, cu toate că ele jertfesc foarte puţin, când vor se aducă drept sacrificiu pentru unitatea de rassă proprietatea lor limbistică şi politică. A delătura aceasta lipsă, a îmbogăţì pe Slavii nostri în privinţa limbistică şi politică, înseamnă a prinde panslavismul de rădecină; pentrucă numai cel lipsit de posesiune se face fugar; ear posesorul e un bărbat cu domiciliu.

„Prin urmare“, ne vor ḑice cei ce ne batjocoresc, „Neamţul trebue se lase la o parte cu totul scutirea naţionalităţii sale proprii din pură dragoste cătră celelalte popoare, cu care vieţuesce împreună.

Fără îndoială e datorinţa lui a grigì de scutinţa şi raḑimul naţionalităţii sale proprie. Dar Germanul aflat a el oare scutinţa sa acolo unde a căutat-o? E probat oare raḑimul în a cărui soliditate a pus aşa mare încredere? Cumcă paragrafii regulamentelor electorale sûnt nisce columne foarte putrede, aceasta a esperiat-o în deajuns; dar câtă vreme Germanul se va basa pe punctul de greutate al destoinicei sale, el va avea o basă solidă şi sigură, şi nu are lipsă de asemenea raḑim, presupunênd, că la destoinicia sa se va mai adauge facultatea de acomodare, care, avênd în vedere ţinta sa cea mare, se conformează cu postulatele împregiurărilor, şi acea prudenţă, fără care nici o acţiune politică gravă nu se poate esecuta cu succes. Germanul nu are lipsă decât de egala îndreptăţire legală. Dacă se va fi îngrigit de aceasta, valoarea superioară i este asigurată. El n'are lipsă de piedestal, de preferinţă, căci printre cei de o categorie cel superior e şi cel mai respectat. Deci tot ce trebue sĕ facă Germanul e: sĕ împedece ca maioritatea brutală la oare care punct sau în oare care moment sĕ nu-i amerinţe posiţiunea egală. *De aceea eu am pledat totdeauna pentru o lege asupra limbei, care sĕ pună scutul minorităţii naţionale în mânile ei înseşi* . . Eu cred că votul curiat ce l'am recomandat pentru resolvirea cestiunilor de limbă e cel mai eficace mijloc de scutire pentru toţi, pentru Slavi şi Germani, când se vor afla în minoritate; pentrucă o asemenea dispoziţiune a făcut posibilă odinioară când cu încurcăturile bisericesci conveţuirea celor desbinaţi prin cearta confesională. Asemenea consciinţii religioase trebuie scutită în statul de naţionalităţi consciinţa naţională de o vătămare prin resoluţiuni de ale majorităţilor, mai ales în timpul nostru când individul nostru naţional continuă lupta începută în veacul trecut de individul personal. Precum s'a luptat individul personal contra prerogativelor staturilor şi ordinilor, aşa se luptă individul naţional contra prerogativelor naţionale, şi sĕ ne ferim în lupta de aḑi ca şi în cea de odinioară a validita sângele albastru ca titlu de drept pentru preferire; pentrucă mai înverşunătoare decât însaşi nedreptatea e insulta şi batjocura.

Germanul se nu se pună mai pe sus de alţii, ci sĕ se pună în fruntea lor şi se-i premeargă. Dacă nesce bărbaţi ca Herbst, Suesz, Plener, Sturm etc. se punea la începutul activităţii lor parlamentare înaintea partisanilor lor în parlament cu cuvintele: „Noi sûntem cei mai ageri, cei mai elocuenţi, cei mai esperţi, cei şi mai sirguitori între Dvoastre, deci trebuie se vĕ fim conducĕtori!“ — prin aceste cuvinte ei într'adevĕr nu provocau subordinare ci numai nedumerirea partidei. Ca oameni înţelepţi însĕ dênsii n'au vorbit aşa. Ei s'au pus la lucru, s'au arĕtat a fi cei mai ageri, mai elocuenţi, mai esperţi, mai sêrguitori şi conducerea li s'a dat de sine. De ar imita Germanii austriaci esemplul ce l'au dat politicii lor eminenţi în sinul partidei şi resultatul va fi acelaşi.

Am potè privì ca o întêmplare norocoasă împregiurarea, că în timpul cel mai apropiat vor venì în parlament cestiuni, la a căror discutare şi resolvire partidele nu se vor grupa după naţionalitate ci după principiu si după interese. Bărbaţi cari puţin înainte de aceasta aruncau cele mai ascuţite săgeţi unii asupra altora, vor lupta acì umĕr la umĕr. Se poate că ambele părţi vor folosì apropierea momentană pentru a afla puncte de atingere şi împreunare durabile. A fi intransigent ar însemna a lua o culpă grea asupra sa, dacă o transacţiune norocoasă nu ar avè un succes mai mic decât delăturarea certei pentru limbă, împreunarea liberalilor tuturor naţionalităţilor noastre, gruparea partidelor pe basa unor programe politice şi economice şi prin aceasta însufleţirea constituţionalismului, însănătoşarea vieţii noastre publice secate şi cualificarea monarchiei pentru împlinirea misiunei ce ia desemnato situaţiunea şi istoria, misiune, a cărei înaltă însemnătate nu o ignorează nici una dintre naţionalităţile noastre.

Epistola mea care fu mai lungă decât s'ar fi cuvenit e gata. Ţi-am scris numai privat, aceasta o fac însĕ nu pentrucă că cele ce le cuprinde epistola ar avè sĕ se sfiească de publicitate, ci pentrucă în vêrsta înaintată şi în starea solitară în care mĕ aflu mai că mi-a trecut voia de a eşì la publicitate.

Primesce, dle Redactor, espresiunea deosebitei consideraţiuni ce-ţi păstrez.

Dr. *Fischhoff.*

Varietăţi.

* *(Reuniunea sodalilor români din Sibiiu)* se va într'unì Dumineca seara în 2/14 Maiu în grădina „Flora“ la o petrecere socială cu cântări şi declamaţiuni şi în urmă şi cu joc. La această petrecere *comitetul* reuniunei invită pre toţi membrii, spriginitorii şi binevoitorii reuniunei, pe calea aceasta, fără de a mai face invitări deosebite.

* (Schimbări în cursul trenurilor.) — Dela 15 a le curentei st. n. vor circula 3 trenuri între Sibiiu şi Copşa:

Între Copşa şi Sibiiu: *a)* Trenul mixt Nr. 1812: va pleca dela Copşa dimineaţa la 3 oare şi 19 minute — va sosì la Sibiiu la 5 oare şi 47 minute dimineaţa. — *b)* Trenul de persoane Nr. 1802: va pleca dela Copşa la 11 oare şi 10 minute după ameaḑi, va sosì la Sibiiu la 1 oară şi 41 minute după ameaḑi *c)* Trenul de persoane Nr. 1804: va pleca, dela Copşa la 6 oare şi 41 minute seara şi va sosì la Sibiiu seara la 8 oare şi 48 minute.

Între Sibiiu şi Copşa: *a)* Trenul de persoane Nr. 1803: va pleca dela Sibiiu dimineaţa la 7 oare şi 36 minute — va ajunge la Copşa la 9 oare şi 28 minute înainte de ameaḑi. *b)* Trenul de persoane Nr. 1801 va pleca dela Sibiiu la 3 oare şi 58 minute va ajunge la Copşa la 5 oare şi 50 minute după ameaḑi. *c)* Trenul mixt Nr. 1811: va pleca dela Sibiiu la 10 oare seara — şi va ajunge la Copşa la 12 oare şi 14 minute din noapte.

* (Foc.) Ni se asigură că Luni seara a ars in Amnaş.

* **(Provocare.)** Subscrişii în numele societăţii „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, conform decisiunei societăţii noastre, provocăm pre toţi acei p. t. dni, cari datoresc societăţei „Petru Maior“ atât cu tacse de membri restanţiale, cât şi cu alte sume, se binevoiască a-'şi satisface datorinţei D-lor cel mult până în 4 Iunie st. n. a. c. pentrucă în casul contrariu societatea este decisă a lua alte mesuri pentru încassarea pretensiunilor sale.

Totodată cu această ocasiune rugăm pe acei p. t. dni, cari au cunoscinţă despre Societatea junilor din *Kecskemét* ca se aibă bunĕtate a ne informa, că oare mai esistă respectiva societate, sau ba; şi dacă nu, atunci unde se află averea ei, fiind-că conform unui act care-l avem la mână, societatea „Petru Maior“ e aleasă de erede, în casul desfiinţărei acelei societăţi.

După acestea asecurându-Vĕ on. Dle Redactor, despre stima şi recunoscinţa ce Ve-o păstrăm, sûntem cu deosebită stimă.

În numele societăţii „Petru Maior“

Georgiu Ilea, secret., ca vpr. subst.
Demetriu Horvát, cassariul soc.

* *(Noua bibliotecă română.)* Jurnal beletristic-literar. Apare în 1 şi 15 a fie cărei luni în cuart mare cu învelitoare ilustrată, Un nr. 30 cr. Abonament pe an 7 fl. şi 3 fl 60 pe semestru. Editura şi redacţiunea dlui Teochar Alexi în Braşov. Cuprinsul Nr. 1: *Ciocoii*, (roman istoric;) *Iacob Negruzzi*, (schiţă biografică); *Amor* (poesie). *Noţiuni de estetică*; *Sgârcitul*, comedie în 5 acte de Molière, tradusă de Virgiliu Popescu; *Influenţa mamei şi a educătoriului de profesiune în educaţiunea copilului*, studiu social pedagogic de I. Dariu; *Varietăţi*. Noua biblioteca promite şi ilustraţiuni. O recomândăm pulicului cetitoriu.

* (*„Biblioteca literară“.*) Patru Novele de *Carmen Sylva*, *Alarcon*, *Bret-Harte* şi din *chinesesce*, traduse în

limba română de *Titu Maiorescu* 1882 Editura librăriei *Samitca* Craiova, preţul 1 leu, cu o scurtă prefaţă de Titu Maiorescu — are scopul de a respândì lectura sănătoasă şi a pune stavilă romanurilor, care corup gustul de cetire.

* (Timpul.) După călduri tropice avem de eri după ameaḑi ploaie rece.

* (Foc în Craiova.) Din o telegramă a ḑiuariului „D. Ztg.“ aflăm că în 8 Maiu n. un foc înfricoşat a ars mai toată Craiova.

Academia română.

Proces-verbal Nr. 45.

Sedinţa estra-ordinară, ţinută în ḑiua de 24 Ianuarie, 1882.

(Urmare.)

D. Bucewschy crede aceste ilustraţiuni din acelaşi timp, dar daca evangelierul ar fi de faţă l'ar mai examina.

D. Ionescu. Locul rĕmas deşert în miniatura este tot atât de mare ca cel ocupat de portret. Era poate lăsat pentru o nouă figură.

D. Hasdeu. Positiv.

D. N. Ionescu. Şi marginea este neterminată. Tocmai Stefan cel Mare dela 1468—1473 este vĕduv (evangelierul are inscripţiunea că s'a făcut la 1473.) La 14 Septemvre 1482, aduce pe Maria de Magop de soţie. La 1473 ia captivă pe soţia lui Radu, pe Domniţa Maria. În vara anului 1475, ḑice Urechiă, Stefan a întrat cu alaiu la Suceava. Nu putem admite că era destinat acest loc liber din miniatură pentru alt portret de cât al Doamnei. Se vede că pictorul neputênd pune pe Maria de Magop repudiată, a lăsat locul liber. Pe patrafir figurează însĕ Maria, deci patrafirul este după 1473.

D. Urechiă. Oare nu putea sĕ fie lăsat locul liber pentru o inscripţiune, cum vedem în icoana lui Ognados dux Valachial?

D. Ionescu susţine că a trebuit sĕ fi fost lăsat pentru portret.

D. Stefănescu. Evangeliarul era o carte grea şi Stefan de avea s'o ţie singur nu era se fie zugrăvit ţinênd-o de un capăt ceea ce era imposibil. Se vede că de celalalt colţ era sĕ o ţină Doamna după ce era se fie zugrăvită în locul remas liber.

D. Sturdza recapitulează mersul desbaterilor. Portretul dela Rădăuţi este înlăturat cu desĕvêrşire din desbatere. Acel portret era o lucrare modernă, se vede dela început, după pictură. Aceasta am ḑis încă când am presentat Academiei memoriul meu despre portretele domnesci, adecă pe când noi nu ne ocupam de adevĕratul portret al lui Stefan cel mare.

Al 2-lea portret, cel dela Iaşi, este dela Duca-Vodă, ne a probat aceasta D. Bucewschy.

D. Bucewschy. Şi litopisiţele probează aceasta.

D. Sturdza. Al 3-lea constatăm asemĕnarea portretului din evangeliarul cu acel după patrafir şi aerul dela Putna după copia dlui Bucewschy. În toate Stefan are figura bucălată şi numai cu mustaţă.

Al 4 lea. Portretul dela Voroneţ nu mi se pare a fi a lui Stefan cel mare. Poate sĕ fi fost a lui Stefăniţă-Vodă.

Mai avem un portret a lui Petru Rareş care după felul picturei mi se pare din acelaşi timp cu portretul metropotitului Grigore dela Voroneţ, deci foarte vechiu; deci până la proba contrarie, adevĕratul portret a lui Petru Rareş. Eată cum o descoperire aduce pe alta. Ce urmează de acì? Că trebue ca investigaţiunile sĕ fie multiple. D. Sturdza roagă dar pe D. Urechiă, ca ministru, se aducă în cercetarea Academiei încă câte-va documente: tetravangelul dela Slatine cu două sau trei cărţi de rugăciuni ilustrate aflate tot acolo şi două aere cari au inscripţii şi date încă necetite de nimeni.

D. Sturdza adaugă că D. Bucewschy pleacă aḑi la Viena şi deci nu se poate face nimica, dar D. Bucewschy sĕ ne revină curênd sĕ ne dea sfat cui sĕ dăm pentru decopiarea esactă evangeliarul dela Homor şi cu cine sĕ pregătim imprimarea opului. D. Sturdza n'a mers însuşi la fotograf că nu se pricepe sĕ'i esplice treaba ce are a face. D. Bucewschy ar face lucrul direct şi fără fotografie. D. Sturdza cere ca pentru tipărirea aceasta şi a tuturor tetravangeliilor noastre sĕ nu se dea guvernul îndĕrĕpt, sĕ acorde Academiei 50,000 lei. Tot ce s'a făcut până aḑi este numai pe cale indirectă. Sĕ ceară D. Urechiă fără sfială 100,000 lei dela colegii sĕi, că este un escedent de 7·000,000. Sĕ ridicăm lui Stefan cel mare pe lângă monumentul dela Iaşi, un alt monument, reproducênd toată opera artistică a timpului seu. Cunoascem pe Stefan cel mare ca rĕsboinic; sĕ'l arĕtăm şi Domn protector al artei. Când vom avè bani, vom putè face investigaţiuni pe la monastiri. D. Bucewschy a găsit aerul dela Putna în o başcă: aşa va fi şi la noi. Bani, fără 100,000 nu putem face nimic.

D. Sturdza cere ca cu ocasiunea mergerei la Viena a d-lui Bucewschy, sĕ fie însărcinat: I a pregătì copia esactă pentru tipărire dupăă evangeliarul dela Homor şi după celalalt evangeliar tot dela Stefan cel mare, dela musĕul din Viena.

D. V. A. Urechiă venind la cestiunea portretului arată că, după dlui este mare asemĕnare intre portretul lui Stefan cel mare dela St. Nicolae din Iaşi, şi cel după patrafir. D. Urechiă crede că, înainte de zugrăvirea Sântului Nicolae din Iaşi de către Duca-Vodă, cetitorul bisericei. Acel portret a putut fi restaurat în timpul când cronicele ne spun că Duca-Vodă a pus sĕ se zugrăvească biserica până la ferestre. Ne arată aceasta cele 2 feluri de inscripţiuni, unele mai vechi în limba slavă şi altele mai nouĕ în limba greacă? E pĕcat că încă nu s'a descifrat inscripţiunea greacă căci ea poate ne-ar da dorita esplicaţiune.

D. N. Ionescu. Descoperirea dela St. Nicolae ne pune în faţa mai multor probleme generale în cercetările istorice: 1, când fură făcute problemele murale ale lui Stefan fără barbă şi când cele cu barbă? Când portretul care seamĕnă unui Christ a înlocuit pe acel de maniera primă? Socot că pentru a rĕspunde la problemă ar trebuì sĕ întindem cercetările noastre la bisericele restaurate de Petru Rareş: sûnt 7 ori 8 pe cari ḑic cronicele, Rareş pe unele le a isprăvit şi pe altele numai le-a restaurat. S'ar cădö sĕ începem cu monastirea domnească a lui Petru Rareş, cu Probata.

(Va urma.)

Bursa de Vieua şi Pesta

Din 9 Maiu n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	119 95	119.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 95	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	143.25	143.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	91.25	91.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	110.75	110.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	95.75	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	98 —	98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.—	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	97.75	97.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.75	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.65	76.50
Datorie de stat în argint	77 50	77.25
Renta de aur austriacă	94.60	94.25
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	828.—	820.—
Acţiuni de credit austr.	342 60	337.50
Acţiuni de bancă de credit-ung.	339.25	339 25
Sorţi ungurescì cu premii	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei	111.25	111.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.62
Na oleon	9.53$^1/_2$	9.53
100 marce nemţesci	58.65	58.65
London (pe poliţa de trei luni)	119.95	119.95

Nr. 72. [66] 3—3

CONCURS.

În urma rescriptului consistorial din 5 Noemvre 1881 Nr. 3178 B. pentru ocuparea staţiunei parochiale gr. or. Porcurea de classa a III-a tractul Gioagiului I. se deschide concurs cu termin până la 20 Maiu a. c.

Emolumentele sûnt:

Dela 87 familii câte una ferdelă de cucuruz sfirmat, câte o ḑi de clacă şi stola usuată, care la olaltă computate în bani dau un venit anual de 168 fl. 30 cr. v. a.

Suplicele concursuale instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol, 3 Aprilie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresb.

Publicaţiune!

Subscrisa promite aceluia care va descoperì tribunalului pre **făptuitoriul** omorului lui **Mauriţiu Knöpfler** din *Mândra* ai plătì în bani gata ca premiu numai decât **200 fl. (două sute** de florini) valuta austriacă.

Vĕduva Fanni Knöpfler
[71] 2—3 născ. Fleissig.

Nr. 2139 civ. 1882. [68] 2—3

Publicaţiune.

Prin aceasta aduc la cunoscinţă, că în causa comasărei hotarului comunei **Beşinĕu** *(Buzás - Besenyö)*, pentru **începerea lucrărilor pregătitoare** şi cu deosebire pentru regularea representanţei, alegerea inginerului şi preliminarea speselor, am ficsat ḑiua de **6 Iunie 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în faţa locului.

La ce trag atenţiunea celor interesaţi cu adausul că absenţa dênşilor **nu** va împedeca procederea.

In numele tribunalului reg. din Elisabetopole 1 Maiu 1882.

(L. S.) **Székely Miklos** m. p.,
jude esmis.

Nr. 1426 civ. 1882. [69] 2—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea petiţiunei înaintate în privinţa **regulărei** pădurilor comunale nedivisibile de pe hotarul **Dejului** se ficsează **ḑiua de 30 Iunie 1882 la 9 oare a. m.** în despărţământul urbarial al acestui tribunal, unde sûnt invitaţi a se înfăţişa toţi cei interesaţi de obiect cu adausul, că până la ḑiua ficsată petiţiunea se poate vedè în registratura tribunalului şi că pentru acei cari nu se vor înfăţişa se va denumì un juriscurator şi astfel va avè loc pertractarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 5 Aprilie 1882.

Nr. 1909 civ. 1882 [70] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul subscris aduce la cunoscinţă publică, că cerênd contele **Arpad Bethlen** din *Fachnea* **comasarea** hotarului comunal al **Laslĕului săsesc** şi **Laslĕului românesc** se ficsează ḑiua de pertractare pe **13 Iunie 1882 la 9 oare dimineaţa** în comuna **Laslĕul săsesc,** casa comunală, la care pertractare cei interesaţi se învită pe lângă observarea, că cei absenţi se consideră ca învoiţi cu comasarea. Pertractarea o conduce *Székely Miklos* judele esmis.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 1 Maiu 1882.

(L. S.)

Nagy m. p., preşed. **Dr. Jszekutz** m. p., notariu.

[73] 1—3

Demn de atenţiune!

Epilepsie. Cei ce sufere de cârcei (sgârciuri) şi de nervi, toţi câţi se intereasează de boalele aceste **şi caută ajutoriu sigur,** sĕ'şi procure cu încredere broşura dlui **Dr. Boas.**

Se procură gratis şi franco prin

Dr. Boas,
Paris, Avenue Klébler, 10.
Champs-Elysées.

Lui Béla Parlaghi mai nainte firma Brachfeld et Wellisch München, acum, Paris Avenue Wagram, 29, i am **subtras şi oprit** espedarea broşurilor mele.

Vĕduva Anton Drexler,

recomandă şi mai departe p. t. public depositul de mobile şi tapiserie din strada Cisnădiei Nr. 7, cunoscut sub firma

„Anton Drexler“

care încredinţată şi de acì încolo conducerei dnului **Nicolae Marcu**, tapesier, va conţinè şi în viitoriu cel mai bogat asortiment de tot feliul de mobile pe lângă preţurile cele mai eftine, şi va efectuì promt şi eftin toate lucrurile de tapiserie. [72] 2—3

[74] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 50. Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Maiu 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Ședința (IX) 13 Aprile)

(Urmare.)

Dep. D. Manole. Regulamentul, ce voim al aduce, e mai mult o dispozițiune provisorică, și ca atare va avè a se modifica pe basa esperințelor ce se vor câștiga după ce va fi pus în lucrare. Propun a se primì projectul presentat atât în general cât și în special.

Dep. Dr. N. Pop. Pentru orien-orientare ar fi doară bine se espun modificările propuse de comisiune căci acestea privesc regulamentul în general. După discutarea asupra modificărilor propuse, se poate enunța sinodul de e aplecat sau nu a primì projectul presentat spre desbatere specială.

Modificări esențiale propune comisiunea numai singur doaue.

În ceeace privesce titlul projectului presentat: „Normativ scolariu pentru archidiecesa română orientală-ortodocsă a Transilvaniei“ sě se schimbe cu: „Regulament pentru scoalele poporale din archidiecesa română greco, orientală a Transilvaniei“.

Dep. A. Trombițaș. În elaboratul vechiu a fost „Proiect de regulament“ ceea-ce în cel nou s'a întocmit cu „Normativ“ și nu fără motiv. Noi nu sûntem destul de scrupuloși în nomenclatura de care ne folosim în trebuințele noastre. Cuvêntul „Normativ“ îndigitează, precum se și cuvine că operatul acesta e întregirea unor lipse constatate într'un alt regulament ajuns la valoare de lege. Deci operatul de față nu poate purta tot aceea numire care o are basa pe care s'a făcut. Din motivul acesta și din considerarea de a nu se confunda operatul de față cu regulamentul adus de congres s'a înlocuit numirea: „Project de Regulament“ cu „Project de Normativ“.

Cuvêntul „scolariu“ věd și eu că nu corespunde, și, în ceea-ce privesce schimbarea lui me conformez propunerei comisiunei.

Presidiul: Numirea „Normativ“ e mai acomodată. Noi nu facem un regulament de sine, ci dăm mai mult o instrucțiune s'au manuducere organelor noastre: cum au a esecuta un regulament general. Sě se ḑică deci: „Normativ pentru scoalele poporale din archidiecesa română greco-orientală a Transilvaniei“.

Dep. N. Popea: Eu sûnt absolut pentru numirea: „ortodocsă română“ și aceasta pentru natura scientifică a lucrului și fiind-că și statutul organic încă poartă numirea aceasta. Biserica din România s'a folosit și se folosesce tot de numirea aceasta, noi firesce ne-am abătut dela ea, scim însě cu toții causa, de ce? Statutul organic a rehabilitat earăși numirea genuină: Statutul organic al bisericei ortodocse române din Transilvania..“ (întrerupere.. propunerea comisiunei e formulată în terminii folosiți și în statutul organic.) Aceasta nu se poate, Domnilor, Ve rog se consultați statutul organic în tecstul original, în edițiunea cea vechie, și veți vedè că am drept.

Dep. Dr. Pop: Comisiunea a avut în vedere numirea din statutul organic în edițiunea cea nouě.

Se primesce ca proiectul presentat se poarte titula: „Normativ pentru scoalele din archidiecesa ortodocsă-română a Transilvaniei“.

A doua schimbare ar fi a se induce la pag. 10 §. 67 a proiectului, modificându-se pasagiul: „Pentru un concediu de 3 ḑile ajunge a se facă o simplă arětare la comitet sau la director; pentru concedii pănă la 14 ḑile se cere conclus formal al comitetului parochial, care va dispune și pentru suplinirea celui concediat s'au prin colegii sěi, s'au pe altă cale“ în pasagiul: „Pentru casuri de urgență poate da directorul local concedii de 5 ḑile“.

Se primesce modificarea propusă.

O altă modificare propune comisiunea la pag. 24 a proiectului. Din §. 94 dela locul citat sě se susțină numai cele 3 șiruri dela început: „Toate scoalele confesionale din archidiecesă stau sub jurisdicțiunea și inspecți- diecesan, respective a sinodului archidiecesan. Restul din §. numit cuprinde un material heterogen căci tractează despre agendele senatului scolariu și în special a referentului scolar, ceea-ce se ține de afacerile interne ale consistoriului, și de aceea se remână afară. Se primesce.

Dep. P. Nemeș: După ce am primit modificările ce ni lea propus comisiunea în ceea ce privesce proiectul în general ar trebuì acum se întrăm în desbatere specială. Eu ași fi de altă părere. Am percurs și eu tot proiectul. Încât sûnt competent a reflecta asupra lui mărturisesc că l'am aflat cu dispozițiunile tuturor legilor atât a statutului cât și cu regulamentul nostru congresual în genere în cea mai esactă conformitate, și de un project, care numai va putè îmbunătăți starea noastră scolară. Și ca se scurtăm desbaterile de o parte, ear de altă parte avênd în vedere că toate lacunele nu le vom putè evita de am fi cât de scrupuloși în desbatere, findcă nu e pus încă în pracsă și nu putem sci toate părțile ce ar fi de a se modifica: ași fi de părere se primim projectul pelângă modificările propuse de comisiune en bloc.

Dep. Dr. Petcu: Sě'l primim așa pe cum e acì pe anul 1882—1883 avênd atuncea a se face eventualele modificări, cari se vor arěta necesare.

Dep. Dr. Pop: Consistoriul archidiecesan e împuternicit a face schimbări arětându-se necesitate. §. 121 din projectul present provede eventualitatea aceasta: „Planul de învěțământ se poate schimba reclamând trebuința din când în când prin consistoriul archidiecesan, avênd a aduce aceste schimbări spre ulterioară aprobare înaintea sinodului.“

Dep. Dr. Barcianu: Pentru de a putè face toate schimbările de lipsă va trebuì sě fie pus proiectul de față vre o 5—10 ani în lucrare. Numai atuncea se vor arěta lacunele ce vor fi de a se delătura. Dacă totuși îmi permit a propune și eu unele modificări o fac mai mult din punct de vedere a pedagogiei moderne §. 86, în care e vorba de salariile învěțătoresci sě se modifice în §. resp. din regulamentul cel vechiu; ear cele ḑise în §§. premergětori despre învěțători sě se ḑică și despre învěțătorese. În capitlul: „Autoritățile scolare“ sě se adaugă la punctul 1. În comitet se pot admite și unul sau doi învěțători ou vot consultativ. Aceasta ar fi chiemată a susținè armonia între organele administrative. La §. 90 sě se ficseze ca oarele de instrucțiune pe sěptěmână pentru fie care învěțător sě fie 30. Și în fine sě se adauge la p. 28 unde e vorba de „esercițiile intuitive“ că acestea nu formează un object separat.

Dep. Z. Boiu (la regulament.) Noi vorbim, precum věd, și în desbatere specială, fără a se fi decis ca se întrăm în o astfel de desbatere. Sûnt de părere sě percurgem §. de §. de a rêndul, ca sě poată venì fie care cu modificările, ce le află de lipsă.

sentat pe lângă modificările propuse de comisiune pe un an, atuncea se vor putè face modificări.

Dep. Sim. Popescu. A primì un regulament ca acesta pe un an numai n'are păreche în lume, și se putè întêmpla numai la noi. Ne costă poate o oară și l'am percurs întreg, dând fie cărui-a ocasiune a'și face reflecsiunile sale. Sě nu ne legăm mânile prin o enunciare pripită ci se observăm modalitatea propusă de d. dep. Z. Boiu.

Punêndu-se cestiunea la vot: se primesca Normativul presentat en bloc pe lângă modificările propuse de comisiunea scolară.

Presidiul. În privința stilistică ar fi a se face unele modificări. „Un“ și „O“ (ein și eine din limba germână) cari věd că ocură atât de des sě se lase afară unde sûnt superflue.

Cartea întitulată: „Elemente din istoria naturală“ de Dr. D. P. Barcian înaintată sinodulului spre aprobare sě recomândă din partea comisiunei atât după forma cât și după cuprinsul ei spre a fi întrodusă ca manual în toate scoalele poporale din archidiecesă. Sě primesce propunerea comisiunei cu aceea, că cartea așternută sinodului spre aprobare se admite în scoalele poporale.

Urmează propunerea făcută de dep. Dr. Pop. a se primì în cursul clerical din seminariul Andreian și tinerii cari au absolvat scoalele comerciale din Brașov.

Scoalele comerciale oferă între alte o cultură generală așa încât absolvenții se pot pune pe aceeași treaptă cu gimnasiastii din clasa a VII. în ceea-ce privesce pregătirea. Pe basa dispozițiunilor aduse de sinod se pot primì la cursul clarical și tineri cari au absolvat numai 6 clase gimnasiale, deci ar fi numai conform cu acestea dispozițiuni primirea absoluților de 3 clase comerciale. Din motivul acesta recomândă comisiunea propunerea dep. Dr Pop.

Dep. T. Gheaja. Canoanele prescriu ca cei ce vor se fie preoți sě aibă chemarea spre preoție. Tinerii cari cercetează scoalele comerciale sě dedau mai mult cu lucruri de speculă, căci aceasta e chemarea acestor scoale. În scoalele comerciale nu sě propun limbile clasice. Dela tinerii cari vin la teologie se cere a sci limba latină și cea greacă, căci în acestea sûnt scrise cele mai multe isvoară a le sciinței teologice. Sum în contra propunerei comisiunei.

Dep. Dr. Pușcariu. D. Antevorbitoriu merge fără îndoeală prea departe, când însinue la nesce tineri pe bancele scoalei simțul de speculă. N'ar strica de alt cum dacă și oamenii nostrii ar fi ceva mai versați în speculă căci aceasta le-ar asigura o stare materială mai mulțămitoare dela care depinde pe cum scim, în mare parte și înaintarea sciinței. Fiind că propunerea comisiunei nu stă în contraḑicere nici cu unul din regulamentele noastre în materia aceasta sûnt pentru primirea ei.

Dep. N. Gaetan: Propunerea comisiunei nu o věd din ḑestul moti-scoalele comerciale ar fi în general cam tot ceea-ce se câștigă în gimnasii. Prin primirea acestei propuneri am straforma dispozițiunile regulamentului, cari țintesc ca cu timpul sě se primească la teologie numai acei tineri cari au absolvat gimnasiul și au făcut esamenul de maturitate. Prin provisiunea propusă de comisiune am face în privința aceasta un pas înapoi și nu înainte.

Dep. Z. Boiu: În regulamentul seminarial se provede că pot fi primiți la teologie și tineri cari absolvează clasele reale, n'ași pricepe de ce se nu se primească acum și tineri cari absolvează scoalele comerciale cu atât mai vêrtos că în scoalele comerciale se primesc numai acei tineri, cari au absolvat 4 clase gimnasiale. Necunoascerea limbilor clasice e o mancitate comună și absolvenților de clasele reale. Ceea ce privesce vocațiunea tinerilor e admis că un tiněr de 15—16 ani nu-și poate judeca vocațiunea sa și așa mulți cercetează scoalele comerciale fără de a avè chemarea spre cariera pentru care se pregătesce. Sûnt pentru propunerea comisiunei.

Dep. P. Cosma: Sûnt contra propunerei comisiunei, căci sûnt convins că numai acei tineri vor venì de la scoalele comerciale la teologie, cari sûnt mai slabi și că atari n'au și nu pot avè speranță a face carieră pe terenul acela. Dacă am face provisiunea propusă de comisiune am crea un loc de mântuință pentru cei slabi ceea ce n'ar redica vaḑa preoției noastre.

Punêndu-se cestiunea la vot se primesce propunerea comisiunei.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericesci, cu privire la însărcinarea primită de a cerceta cu de aměnuntul actele privitoare la comuna Secătură.

După cât se poate judeca starea lucruiui din acte resultă că în prima linie poartă vina la trecerile efectuite preotul din Secătură. Vina la cele ce s'a întêmplat sub decursul timpului zace în negligenţa consistoriului care n'a făcut la timp paşii necesari faţă de protopresbiterul, care încă sĕ vede a fi interesat în causă. La însărcinarea primită din partea sinodului consistoriul n'a satisfăcut precum s'ar fi cuvenit. Sĕ se ia deci spre sciinţă neplăcută starea lucrului cu Secătura şi sĕ se însărcineze de nou consistoriul.

a) sĕ cerceteze: câte familii a mai rĕmas în religiunea strămoşească?;

b) după ce se va constata, că sûnt încă familii greco-orientale sĕ se facă paşii necesari cu privire la recâştigarea realităţilor perdute;

c) pentru retranscrierea realităţilor sĕ se intenteze fără amânare proces de proprietate;

d) în contra preotului Buzura şi a preotului concernent sĕ se întroducă cercetare disciplinară. (Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 30 Aprile

Crisa în ministeriul comun de finance se tragănă mai mult decât se aştepta. După ce s'a scris de candidatura lui Coronini şi Lud. Tisza cu intercisiunea provisorului lui Orczy opiniunea publică a revenit asupra lui Szlavy. S'a susţinut de unele diare că acesta este aplecat a'şi retrage demisiunea, dacă se vor accepta vederile lui după care în viitoriu sĕ se administreze provinciile ocupate. „P. Ll.“ crede că în cercurile normative îşi vor da toată silinţa se induplece pe Szlavy la reprimirea postului sĕu; nu crede însĕ că îl vor putè induplеca, de oare ce nu este vorba de niscari dispoziţiuni personale, ci de [illegible] cunoasce.

„Wehr Ztg“ din Viena mai în dilele din urmă pleda într'un articul în sensul articulului diarului „Vaterland“, amintit şi de noi, pentru militarisarea provinciilor ocupate.

O telegramă dela Budapesta, publicată în „D. Ztg.“ de eri spune că Szlavy a declarat în modul cel mai hotărît toate scirile despre remânerea sa în postul de ministru comun de finance de sciri neadevĕrate, adăugênd că în dilele cele mai de aproape va fi în posiţiune de a transpune conducerea ministeriului comun de finance următoriului seu.

Într'aceea rescoala din provinciile ocupate urmează mai departe. Buletinele oficiale, ce e drept, spun numai de cete mici de insurgenţi cel mult de câte 100 de oameni. Cete mai mari se grămădesc numai spre meadă-noapte de *Zelena Gora* între *Tientista* şi *Trescovaţ-Planina*. Buletinele adaug că s'au luat mĕsuri. De o suprimare definitivă înse se pare că încă e departe de a putè fi vorba.

Cestiunea dunăreană devine tot mai interesantă. În senatul României a respuns ministrul de esterne Stătescu la interpelaţiunea senatorului Grădişteanu, cari sûnt vederile guvernului în privinţa projectului Barrère. Ţeara scie că guvernul consideră poliţia fluvială încopciată de dreptul de suveranitate teritorială. Principiul acesta este confirmat prin mesagiul regal dela 15 Noemvre şi guvernul a pus toate silinţele ca puterile sĕ recunoască României dreptul esclusiv de a esecuta regulamentele navigaţiunei pe teritoriul român, remânênd Europei dreptul de supraveghiare. Ceea ce privesce proiectul lui Barrère, ministrul recunoasce, că este un progres faţă cu *avant-projectul* austro-unguresc acela însĕ nu învoalvă nici o deosebire în privinţa competenţei comisiunei celei noue, pe care şi projectul lui Barrère voiesce sĕ o institue. Projectul acesta e aşa dară în punctul acesta în contradicere cu principiul *esenţial* al programei guvernului român, de unde urmează, că guvernul român în redacţiunea de acum nu poate accepta projectul. Guvernul crede însĕ că dacă comisiunea dunăreană va modifica projectul Barrère astfel ca sĕ se respecteze suveranitatea staturilor ţermurene, îl va putè accepta de basă pentru o înţelegere comună. Fără astfeliu de modificări esenţiale România nu 'l poate primì.

Gradişteanu e de convingerea că dacă guvernul va lua de basă la apărarea intereselor române projectul lui Barrère, se va pune pe un teren, unde ţeara nu i va puté urma. El doresce ca projectul sĕ se delature şi comisiunea dunăreană din Galaţi se revină asupra cestiunei din articulul LV al tratatului din Berlin, basat pe propunerea bar. Haymerle.

La cererea capului oposiţiunei L. Catargiu, ca mai întâiu senatul se cunoască fasele diplomatice prin care au trecut cestiunea, senatul trece în şedinţă secretă.

„P. Ll.“ dela 10 Maiu n. este foarte agitat din causa cestiunei dunărene şi varsă foc asupra României, „rivala monarchiei noastre“ care împedecă „misiunea culturală a Austro-Ungariei“. Foaia oficioasă ungurească închee cu ameninţarea „că calea misiunei orientale a Austro-Ungariei duce peste Bucureşci“. „Fadaieful“ austro-ungar însĕ ni se pare că nu e superat atât pe renitenţa „vătafului de dorobanţi (Dorobantzen-Häuptling, dice „luminata“ foaie) din Bucuresci“, ci se vede că miroasă ce-va dela Viena ce nu'i place, dar n'are curagiul a o spune pe faţă. Pentrucă mereu face imputări celor dela Viena că prea [illegible] frumos cu România ca se o aibă aliată la eventualitaţi, cari mai curênd sau mai târdiu vor trebuì se urmeze. Aceasta nui place lui „P. Ll.“ nici decum. Causa, cum am dis se feresce a o spune. Nici noi nu o scim. Dar vedem în „Timpul“ din Bucuresci într'un articul de fond discutânduse o modalitate care ar putè împăca pe cei din România, adecă, dacă s'ar modifica situaţiunea politică a Românilor din Transilvania şi Ungaria, în cuadrul statului cum este. „Timpul“ dice ca celor dela Viena le-ar zimbì perspectivă, dar se opun cei din Ungaria. Nu cumva aceasta e buba ce doare pe „P. Ll.„?

Comisiunea dunăreană şi-a început în 10 Maiu n. activitatea. Mai ântêiu comisiunea se ocupă cu afaceri curente. Projectul lui Barrère, se dice că e reservat pentru mai târdiu. Este remarcabil că diarele din Viena susţin că „din partea românească“ se respândesce scirea, că una dintre puterile cele mari are de gând a propune privitoriu la proiectul lui Barrère şi la comisiunea mixtă amânarea şi adecă astfeliu, ca acela sĕ se pună la ordinea dilei numai după ce se va decide, dacă comisiunea dunăreană are sĕ esiste şi mai departe. Diarele vieneze presupun că Rusia ar fi puterea care voiesce sè se arate binevoitoare partidei naţionale din România. Poate că într'o privinţă au dreptate diarele vieneze, de oare ce o telegramă de eri spune că „Journal de St. Petersburg“ susţine că projectul Barrère schimbă arangiamentele internaţionale şi puterile trebuie se discute asupra acestei înpregiurări.

Egiptul este în stare revoluţionară. Ministeriul, cu ocolirea Chedivului şi în contra legii, au convocat camera notabililor sub cuvênt de a regula unele cestiuni în cari difer, chidivul şi ministeriul; în faptă însĕ ca se destitue pe chediv în favorul ministrului Arabi. Sultanul din Constantinopole, ca suzeran, a luat partea chedivului şi a promis a se pune în înţelegere cu puterile europene.

Din dieta Croaţiei.

„Mai bine mai târdiu decât nici odată“. Din floricelele retorice ale parlamentarismului din Agram începuserăm odată a reproduce unele. Alte afaceri ne a făcut se întrerupem reproducţiunea aceasta. Se continuăm astădi pentru ca se nu remână publicului nostru necunoscute mărgăritarele înfricoşate, cari ne pot servì de esemple respingĕtoare.

Baronul Ozsegovics s'a folosit în şedinţa dela 4 Maiu n. a dietei croate de espresiunile, că în timpul mai nou a devenit modă a înfăţişa pe Maghiari ca pe o adevĕrată „spaima copiilor“, de care însĕ numai copiii politici se vor înfricoşa. Atâta a fost de ajuns ca dep. David Starcsevics sĕ strige: „Ce spaima copiilor? Lotri sûnt ei!“ Ozsegovics protestează în contra astor feliu de espresiuni. — Presid. Krestics (sună cu clopoţelul): „Am se propun a se da deputatului Starcsevics o înfruntare“. — Starcsevics: „Primesc cu mulţămită, dela voi aceasta este onoare“. (Sgomot mare şi iritaţiune.) Starcsevics: „Noi apărăm aici dreptul faţă cu lotrii maghiari şi este ruşine pentru voi şi pentru naţiune, dacă vreţi sĕ ne mărginiţi într'aceasta!“ — Presid. sună neîntrerupt cu clopoţelul, Starcsevics însĕ strigă mai tare decât sunetul clopoţelului şi mai tare decât sgomotul care crescea mereu în casa dietei precum şi mai tare ca strigătele ameninţătoare din dreapta. El lovesce cu pumnul în bancă şi în sfêrşit sbiară: „Am drept se şed aici, voi însĕ sûnteţi vênduţi! Este ruşine [illegible] voi, naţiunea abia mai poate resufla“. — Ozsegovics (sbierând şi el): „Ne împlinim o datorinţă patriotică şi nu ne temem, sûntem curagioşi, aceasta am dovedit-o“. — Starcsevics (tot mai turburat): „Nici eu nu me tem. Tatăl meu s'a luptat în bătălie şi eu se me întimidez de cuvinte! (Gesticulând): Sûnteţi lotri, hoţi!

Presidentul sună neîncetat cu clopoţelul şi ameninţă pe Starcsevics cu alte mĕsuri. Acesta respunde strigênd: „Se vină, gendarmii vostri, eu îi astept“. — Deputaţii părăsesc locurile, majoritatea se grupează în giurul guvernului. Către acestia se întoarce acum Starcsevics ameninţând cu pumnii: „Şi cu deosebire dta, d-le Zsivkovics, este ruşine că şedi aici. Dta capeţi 50 fl. pe di, pentrucă vindi averea şi naţiunea; dta nu eşti vrednic nici măcar un florin!“ — Kusevics: „Aceasta este insolenţă, care nu poate fi suferită“. — Josipovics (întors spre Starcsevics): „Dar dta eşti aici în dietă şi nu într'o cărcîmă ţerĕnească!“ — Kamenar (îmbărbătând pe Starcsevics): „Tragei o palmă sĕ'i sboare capul.. !“

Învălmăşeala numai are margini, presidentul părăsesce fotoliul şi întrerupe şedinţa pe 5 minute. Starcsevics cu mânile în şolduri scoate limba de un cot întors spre preşedinte. În fine, se face linisce, casa 'şi reîncepe desbaterea asupra legei de înarticularea încorporărei graniţei, care în cele din urmă se şi primesce. (Deja cunoscută votarea).

Cestiunea Dunăreană.

„Românul“ de Marţi reproduce după „l' Indépendance belge“ dela 3 Maiu următoarea corespondenţă:

Bucuresci, 29 Aprilie.

Cestiunea Dunărei preocupă earăşi în cel mai mare grad opiniunea publică în România, este cu totul de actualitate, căci se aşteaptă a fi discutată în viitoarea sesiune a comisiunei europene care 'şi ţine şedinţele la Galaţi. Cu toate numĕroasele cărţi şi articole de diare cari au fost publicate asupra acestui litigiu, opiniunea publică europeană este încă departe de a'şi putea da o socoteală esactă despre adevĕrata stare a cestiunei şi despre însemnătatea ei. Incidentele diferite cari s'au ivit în Europa în urma tratatului de Berlin au absorbit atenţiunea astfel încât s'a uitat s'au s'a lăsat în al doilea rênd cestiunea Dunărei. Numai astădi, în momentul de a ajunge la o soluţiune începe a se aprecia însemnătatea intereselor angagiate în această afacere.

Astădi lumea începe a înţelege că principiul chiar al libertaţii Dunărei urmat de lupte sângeroase, este repus în cestiune sub forma anodină a unui regulament de navigaţiune.

Este clar că comisiunea micstă, creată de ante-projectul austriac în afară de tractatele esistente, are de scop de a pune Dunărea sub dominaţiunea mai absolută a unei singure puteri.

Prin instituirea acestei comisiuni Austria ajunge scopul ce urmăresce de mult timp cu o stăruinţă fără seamăn, acela de a-şi stabìli dominaţiunea sa pe tot cursul rîului. De aceea ante-proiectul austriac a întâlnit obstacole, şi eacă doi ani de când se discută cestiunea fără se ajungă la vreo înţelegere.

O mulţime de propuneri s'au produs în cursul desbaterilor, dar fără sĕ s'aducă vre o soluţiune. Propunerea actuală la ordinea dilei este, după cum sciţi, datorită iniţiativei delegatului frances, d. Barrère, şi se crede că va servì de basă discusiunei ce va avea loc în sinul comisiunei europene din luna lui Maiu. Presupuneam aici că ori ce soluţiune, propusă de Francia, ar tinde se apĕre principiul libertăţii Dunării sub controlul european; căci istoria contimporană ne arată pe Francia apĕrând cu vigilenţă interesele comerciului occidental în Oriente. Unul din principalele resultate ale bătăliei dela Crimea şi ale tratatului dela Paris, care i-a pus capĕt, a fost a se consfinţì libertatea Dunării şi de a pune navigaţiunea acestui mare rîu sub controlul colectiv al Europei. Tratatul de Berlin n'a făcut decât se reînoească consacraţiunea acestui principiu, dar l'a limitat la Dunărea de jos, scăpând Dunărea austriacă, din sus de Porţile-de-fer, de controlul european. Era un punt câstigat pentru imperiul dualist. Dar aspiraţiunile sale erau mai vaste, şi starea Europei favorisa espansiunea lor. Ocasiunea de aşi întinde dominaţiunea peste cursul inferior al Dunărei, care curge între România şi Bulgaria, era foarte favorabilă pentruca politica austriacă sĕ negligeze de a profita de ea. Ceea ce şi făcu prin ante proiectul de regulamentare şi prin instituirea comisiunei micste, compusă din mici State riverane sub preşedinţa Austriei. Astfel o nouă persoană morală sĕ crea în afară de influinţa celorlalte puteri europeane. Austria devenea arbitrul Dunărei de jos, stabilind odată pentru tot-dea-una şi printr'un act internaţional influinţa sa preponderantă pe Dunărea bulgaro-română.

Nu s'a băgat de samă îndată. Europa era ocupată aiurea, şi comisiunea mixtă a fost admisă ca basă de discusiune, afară însĕ de a regula competenţa, jurisdicţiunea, modul de funcţionare, composiţiunea, raporturile sale cu comisiunea europeană şi alte amĕnunte mai puţin însemnate asupra cărora înţelegerea nu putu sĕ se stabilească.

Pentru a regula toate aceste cestiuni intervine propunerea Barrère. Ea admite instituţiunea comisiunei mixte, dar stabilesce coesistenţa ei cu comisiunea europeană prescriind ca în fie care an un delegat al acestei din urmă comisiuni sĕ fie alipit la comisiunea mixtă; acest delegat sĕ fie desemnat prin ordine alfabetică. Această soluţiune presintă trei neajunsuri mari. Mai ântâiu ea sancţionează esistenţa unei comisiuni neprevĕḑute de tratate şi ne avênd nici o raţiune de a fi, confecţionarea regulamentelor şi supraveghiarea fiind date de tratatul de Berlin comisiunei europene. Cât despre esecuţiune, aceasta aparţine de drept riveranilor ca făcênd parte integrantă din drepturile lor suverane şi teritoriale.

Al doilea neajuns al propunerei Barrère este că dă Austriei şi Germaniei, aliata sa, dreptul de a fi îndoit representată în sinul comisiunei mixte în timpul celor dintâiu doi ani ai esistenţei sale, de oare ce ordinea alfabetică favorisează pe aceste două puteri.

Dar, doi ani de preponderanţă absolutăîn comisiunea mixtă, ar fi de prisos Austriei ca sĕ regulamenteze Dunărea bulgaro-română după propriele sale vederi şi interese.

Al treilea neajuns, este că propunerea Barrère fiind admisă, Bulgaria şi Serbia nu ar putè nici o dată se beneficieze de dreptul dea fi îndoit representate în comisiunea mixtă, de şi sûnt riverane. Căci, nefiind admise în comisiunea europeană, aceste State nu vor putea sĕ alipească un delegat la comisiunea mixtă, şi le va fi prin urmare cu neputinţă de a-şi apăra interesele.

Propunerea Barrère nu ar contribuì aşa dar a apăra înteresele occidentale şi libertatea rîului. Ar face projectul austriac mai primitor în aparenţă, pentru că l'ar face sĕ emaneze dela o putere occidentală pe care o presupui cu grija de a apăra libertatea Dunărei.

Este după cum a ḑis o foaie română, o propunere cu totul austriacă supt o etichetă francesă. Aceasta odată stabilit, se va înţelege uşor resistenţa ce România opune la ori-ce derogaţiune a tratatelor cari garantează libertatea Dunărei. Dela presentarea anteproiectului, delegatul român l'a combătut cu înverşunare; a citat tecstul articolului 55 al tratatului de Berlin şi plecând de acolo, s'a opus la comisiunea mixtă ca derogând dela spiritul şi dela litera ḑisului tratat. Ceea ce reese din protocoalele comisiunei europene.

Atitudinea României nu ar putea aşa dar sĕ fie îndoioasă în această cestiune. Pentru dênsa este o cestiune de esistenţă. Posiţiunea sea geografică 'i impune o politică de ordine şi de pace. Politica sea nu va fi nici o dată agresivă şi chiar atunci când va fi silită de a merge în contra vederilor unor puternici vecini, o va face cu moderaţiune punêndu-se pe terenul dreptului şi probând că nu resistă de cât pentrucă drepturile şi înteresele sale vitale o constrîng sĕ resiste. Ea voiesce sĕ remâie stăpână pe dênsa. Ce ar ḑice Olanda sau Belgiul dacă Germania ar voì sĕ stabilească predominanţa sea absolută asupra cursului inferior al Rinului şi al Escautului şi dacă ar cere sĕ stabilească o comisiune riverană supt preşedinţa sea la Rotterdam sau la Anvers.

Situaţiunea este aceeaşi la Dunărea de jos, din puntul de vedere internaţional, şi este mult mai gravă din puntul de vedere comercial şi politic, căci Dunărea de jos face parte din marea problemă orientală.

Varietăţi.

* (Sciri personală.) Escelenţa Sa, noul comandant militar din Transilvania, Generalul de artilerie: Ioan baron de Appel, însoţit de şeful statului major Colonelul Leopold Gustav şi de şeful artileriei Colonelul Carol Ficher a întrat Sâmbătă seara în Braşov cu scop de a inspecţiona trupele. Afară de acestia s'au dus în Braşov: divisionarul trupelor de infanterie L. M. C. David Gyurits de vitez Socolgrada şi colonelul comandant al regimentului 8. campestru de cavalerie Francisc David de Rhonfeld. În 7 Maiu n a inspecţionat Escelenţa Sa pasul *Branului* şi al *Timişului*. În 8 Maiu n. inspecţionà regimentul 2 de infanterie, după care urmează regimentul 2 de husari şi divisiunea de artilerie.

* (Comitetul administrativ al comitatului Sibiiului) Din raportul din luna lui Aprile, în şedînţa dela 8 Maiu n. pe care l'a presentat D. vice-comite al comitetului administrativ a comitatului Sibiiului, estragem urmatoarele:

Din luna lui Martie au mai rĕmas în restanţă pentru Aprilie 49 de eshibite; în Aprile au incurs 1241. dintre cari 1288 sau resolvat; restanţa pentru luna lui Maiu sĕ urcă la 102 de eshibite. Trangresiuni au incurs 18 şi s'au şi resolvat. Cărţi de vênat sau dat în luna lui Aprile 4.

În locul medicului cercual Dr. Stefan Hannenheim fu denumit din partea Comitului suprem cercul Talmaciului; Dr. Iuliu Bieltz. Licitaţiunile privitoare la 63 de objecte technice pe drumurile comitatului au avut un resultat mulţămitor.

Contingentul recruţilor s'a completat din cei mai tineri asentaţi — cu esceptiunea cercurilor Poiana şi Sălişte. Numĕrul absenţilor dela asentare din fericire a scăḑut foarte tare.

În urma clasificaţiunii de cai ce a avut loc în Aprile s'au aflat într'o comună un cal mucos, 28 de cai râioşi şi un cal, despre care se presupunea că era mucos; cel dintâi murì, ceialţi fură predaţi spre mai departe curare veterinarilor.

Starea sanitară a vitelor cornute a fost eminentă.

Focuri sau întêmplat în 1 Aprile în Reci, în 4 în Corneţĕl, în 21 în Porceşti; dauna totală sĕ urcă la 25,343 fl. Din causa secetii au ars şi multe păduri.

Repararea daunei causate prin foc e în curent.

Liniştea publică fu conturbată numai în Rĕşinari, din causa prevaricaţiunei unei pĕduri sequestrate, fără de a avè alte urmări serioase şi scirea respandită de unele foi locale că gendarmii ar fi fost escortaţi de popor la Reşinari, sĕ basează pe informaţiune neesacte. Gendarmii n'au fost escortaţi la Reşinari ci de bună voia lor s'au dus la faţa locului cu scop de a face arĕtare primăriei despre prevaricaţiunea din cestiune.

* (Postal.) Oficiul postal din Sighişoara, care dela 1 Mai n. a. c. s'a prefăcut într'un oficiu aerarial, fu împuternicit a primì şi solvì pentru obicinuitele asignaţiuni postale până la suma de 1000 fl., şi pentru asignaţiunile postale telegrafice până la suma de 500 floreni, mai departe pentru mijlocirea de asignaţiuni postale până la 500 fl. stând în comunicaţiune cu oficiile postale, împuternicite cu sume mai mari pentru mijlocirea de asignaţiuni postale. Dela posta (principală) din Budapesta şi Viena primesce oficiul postal din Sighişoara asignaţiuni până la suma de 500 fl.

* *(Reuniunea sodalilor români)* îşi va ţinè petrecerea anunţată Joi în sala grădinei „Flora.“ Începutul la 7 oare seara. Aceasta pentru orientarea p. t. dd. cari vor binevoì participa.

* (În favorul reserviştilor) din ţeară, cari au participat la luptele din Bosnia se dă astăḑi în teatrul de aici o producţiune a comediei „Jour fix.“

* *(Bibliografia)* 1. Metodica specială a studiului religiunii în şcoalele poporale, de Simion Popescu, profesor de teologie în Sibiiu, 1882 pag. 74 preţul 40 cr.

Nu putem recomanda indestul tuturor preoţilor şi învĕţătorilor aceasta cărticică. Şi în această noua lucrare, ca şi în Catechismul d-lui Simion Popescu, publicat în anul trecut pĕ lângă o profundă cunoscinţa a materiei ce tratează, găsim şi o admirabilă claritate şi corectitudine atât în espresiune cât şi în espunerea ideilor. Autorul posede într'aceasta o perfectă maestrie.

Scopul ce-şi propune dl Simeon Popescu în această carte, este de a arĕta modul cum trebue sĕ se predea în scoală cu succes studiul religiunii, şi astfel dar atinge o cestiune de cea mai mare importanţă căci este timp în adevĕr sĕ ne ocupăm de această cestiune cu toată seriositatea; este timp sĕ ne deschidem ochii şi sĕ vedem, unde vom ajunge cu modul cum se predă astăḑi prin scoli religiunea. Dacă în programele noastre sau redus şi tot se reduc oarele de studiul religiunii, causa principală este, fără îndoială, că acest studiu, predat cum se predă, n'a produs şi nu produce nici un folos; şi cât de însemnate foloase poate şi trebue se producă!

„Din câte obiecte de învĕţământ câte se propun în scoalele noastre“, observă autorul cu drept cuvênt, „nici unul nu are o însemnătate aşa de înaltă şi o influentă asa de hotărîtoare asupra întregei vieţi ca *Studiul Religiunei*. Dar nici unul din obiectele de învĕţământ nu este aşa de negles, precum obiectul din cestiune. Aproape în toate celelalte obiecte ne am acomodat mai mult sau mai puţin sciinţei Pedagogiei. In ce privesce însĕ religiunea, prelângă toate sforţările pedagogilor practici, stăm pe treapta cea mai primitivă“.

Dacă voim ca învĕţământul religiunii sĕ producă foloasele ce sûntem în drept a ascepta dela el; dacă voim ca studiul religiunii sĕ nu se scoaţă, mâne poimâne, cu totul din programele scoalelor noastre, este neapărată trebuinţa a părăsì cât mai curênd calea de până acum, şi se dăm acestui studiu o direcţiune, care sĕ satisfacă cerinţele pedagogice. Cum am putea face aceasta, ni o arată sus-citata carte, care în 24 paragrafe tratează toate cestiunile relative aci, şi anume: (urmează cuprinsul cărţei).

„Ortodoxul“

* *(Partida maghiară în Braşov.)* În privinţa acestui fenomen în cetatea Braşovului scrie „H. Ztg. de aici că în adunarea numĕroasă din Maiu n. a luat mai multe decisiuni referitoare la constituire. În comitetul esecutiv sau ales: preşedinte: Advocatul Ludovic Harmath, vice-preşedinte inspectorul scolar Francisc Koos, notari advocatul Dr. Ignaţ Weis şi forestierul superior Iuliu Nagy. De basă pentru activitatea partidei s'a pus ideea de stat; deci membrii ai partidei pot fi nu numai Ungurii, născuţi unguri, ci şi Sasi şi Români, cari sûnt recunoscuţi de buni cetăţeni ungureşti. Comitetul esecutiv fu avisat sĕ compună statutele şi se însemneze modalităţile prin care sĕ se întărească ideea de stat şi sĕ se promoveze interesele materiale şi spirituale ale Maghiarilor din Braşov. (Oare naivitate este aceasta? Red.) În fine sĕ declară de necesitate imperativă crearea unui ḑiariu unguresc în Braşov.

* (Alegere supletorie în Dobriţin.) În ḑece Maiu s'a ales deputat la dietă în cercul I electoral al Dobriţinului Col. Thaly (stânga estremă) cu 399 de voturi contra cand. guv. Simonffi cu 190 voturi.

* *(La lotria şi omorul din Mărişel.)* „Ung. Post“ anunţa în 10 Maiu n. că procesul criminal în afacerea dela Mărişel s'a terminat la instanţa primă (la tribunalul din Cluj) judecându-se Ioan Dobra Harhulat la închisoare de treisprăḑece ani ear ceilalţi părtaşi treptat la pedepse mai uşoare. Procurorul a apelat.

* *„Autonomia catolică în Ungaria“* „Hon“ spune că în curênd va apărè o broşură sub titlul de mai sus inspirată de cei mai remarcabili prelaţi rom. cat.

* (Turbare presupusă.) Un câne despre care sĕ presupune că a fost turbat, a muscat la gara de aici pe mai mulţi alţi câni.

* **(N'a ars Craiova.)** Rectificăm după ḑiarele ce ne-au sosit în urmă dela Bucuresci, că deşì a fost incendiu mare, dar graţie conducĕtoriului pompierilor şi energiei acestora, focul a fost localisat la două case din strada Lipscani, ale lui Vrabiescu.

* (Spre ştiinţă.) Pe linia călei ferate române dintre Turnul Severin şi Verciorova s'a surpat un munte. Trenul care mergia dela Bucureşti spre Viena s'a întârḑiat foarte tare; pasagerii trebuiră sĕ se dea jos din el. Mărfurile a trebuit sĕ se transpoarte, dela un tren la altul. De periclitat nu s'a periclitat nimenea.

* (Circulaţiunea la Sulina.) Vasele întrate la Sulina pe Dunăre din Mare, dela 1—15 ale presentei sûnt: 62 deşerte, 19 cu diverse mărfuri, 3 cu var, 6 cu sare, 2 cu peatră, 1 cu cărămidă, 1 cu ciment, 2 cu unt de lemn, 1 cu cărbuni, 1 cu orez şi 4 cu lemne de foc. Cele eşite pentru mare sûnt: 18 cu porumb, 9 cu diverse cereale, 8 cu cherestea, 6 cu orz, 2 cu sĕcară, 5 cu grâu şi 1 cu rapiţă. Din causă că apa este mică vaporul de postă a mesagerilor maritime, numit *Arethuse*, n'a putut a'şi urma percursul sĕu până la Galaţi, ci a rĕmas aici încă din seara de 12 a. c. urmând a face încărcămintele aici. Timpul este prea frumos.

* (Urmările bĕuturilor alcoolice. — Găsim într'o lûngă statistică publicată de Societatea de cumpătare din Liverpool amănunte foarte curioase despre victimile beţiei în diferitele State civilisate.

În Englitera, escesul bĕuturilor omoară în fie care an, în termin de mijloc 50,000 persoane dintre cari 12,000 femei.

Vine apoi Germania. Acì, victimile beţiei sûnt de 40,000 indiviḑi pe an.

În Rusia, numĕrul acestor victime este fle 10,000; în Belgiu, 4,000; în Francia, 1,500.

Naţiunea însĕ unde abusul bĕuturilor alcoolice este mai mare, este America. După statistica doctorului Everest, în Statele Unite, în timp de opt ani, au murit trei sute mii persoane din causa beţiei.

* (Costumul femeilor.) Un meeting al damelor eglese în saloanele lui ladi Haberton, la Londra, s'a ocupat acum în urmă de modificările ce sûnt a se întroduce în costumul secsului frumos.

Maioritatea s'a pronunţat pentru pantaloni astfel după cum se poartă femeile turce.

Ar fi curios de a vedea circulând în stradele Londrei, englese îmbrăcate cu pantaloni, cu galoşi şi umbrele de ploae.

* Un călător, pe care o furtună îl îngheţase de frig, ajunse la un mic hotel dela ţeară, care era aşa de plin de oameni, încât el nu potea a se apropia de foc. Otelier, strigă el, sĕ ducă calului meu, şi cât se poate de iute, un coş de stridii. Calului d-voastră! întrebă cu mirare otelierul; şi credeţi că mânâncă el stridii!

Faceţi aceea ce poruncesc, rĕspunse călĕtorul. La aceste cuvinte, toţi cei de faţă, plini de curiositate sě duc la grajd, ca sě veadă minunea ear' călětorul nostru, se aşedă lângă foc şi se încălzesce. Domnule, dise otelierul, întorcêndu-se cu lumea după el, aş fi pariat pe capul meu, că calul nu le mânâncă....

Atunci, respunse căletorul, trebue sě le mănânc eu.

* Un spaniol, care avea multe nume, ca toti de naţiunea sea, şi de echipagiu o mârţoagă de cal, întră către medul-nopţii într'un sat unde nu era decât un mic otel, în care dorind a petrece noaptea, se apropie şi bătu în poartă.

Otelierul se sculă şi întrebă, cine este? „Este, rěspunse Spaniolul, Don Sanche-Alphonse-Ramire-Juan-Pedro Carlos-Francisque-Dominpue de Rocsas de Stuniga de los Fuentes."

Otelierul, care n'avea decât un pat la dispoziţie, sě duse sě se culce dicând; „că n'are paturi pentru atâta lume" şi nu voi sě'i deschidă poarta.

* (Mort de rachiu). — Cetim în „Imparţialul" din Galaţi: Un fapt regretabil s'a întêmplat sâmbăta 17 curent în strada Bunei-Vestiri. Un om muncitor fiind puţin turmentat de beuturi spirtoase şi gasindu-se în urmă cu 2 prieteni ai sěi, aceştia îndată ce'l věd, 'i propun de a se prinde rěmăşag, dacă poate sě mai bea înca o jumătate oca rachiu. Nenorocitul se înduplecă la aceasta, camaradii şěi şi porunciră cărcîmarului spre a'i da, însě în loc de rachiu să'i dea spirt. Omul bând aproape o litră nu a mai putut bea restul şi lăsând pe cameradii sei se duse acasă, şi în câteva ceasuri au şi fost mort, cu toate ajutorurile medicale ce i se dete. Nu scim, dacă a avut loc vre-o constatare din partea autorităţilor, dar noi am dorì ca contra unor asemenea cărcîmari sě se ia stricte měsuri şi chiar pedeapsă.

Îndreptare. În Nr. ultim pag. 190 şirul 12 de dinjos a se cetì: Dep. Z. Boiu se dechiară *mulţemit* (în loc de nemulţemit).

În Nr. trecut (49), pg. 184 coloana I-a cuprinsul vorbirei dep. Simeon Popescu e a se rectifica în următoarele: „La sinodul 1880 când pentru prima dată s'a presentat acest proiect sub numele de „Regulament," a fost desbătut în general şi s'a primit de basă la desbaterea specială. Desbaterea specială însě din causa scurţimei timpului s'a luat dela ordinea dilei. Conclusul acesta s'a repeţit în anul trecut. Acum proiectul din cestiune se presentează sub o nouă titulă „Normativ". Dacă dară acest Normativ este identic cu Regulamentul menţionat, apoi nu înţeleg pentru ce îl mai desbatem în general, fiind deja primit. Propun deci ca sě nu mai discutăm în general, ci remânênd consecuenţi sě trecem numai decât la desbaterea specială."

Academia română.

Proces-verbal Nr. 45.

Sedinţa estra-ordinară, ţinută în diua de 24 Ianuarie, 1882.

(Urmare.)

La St. Nicolae mai esistă şi alte portrete, precum al Domniţei Nastasia, a lui Duca-Vodă şi Antonie Roset carele a zugrăvit biserica. Se scie că dela Duca-Vodă şi până la Antonin Roset biserica St Nicolae a stat închisă din causă că un muezin a fost cântat din clopotniţă. Duca care o restaurase mai ântâiu şi-a pus portretul lui şi ale familiei la dreapta, adecă că 'şi dă titlul de ctitor. Numai după ce portrete anterioare se vor fi zugrăvit la stânga portretele Stefaniane? Luatu-s'a Duca-Vodă după tradiţiune? Nu sciu. La 1804 Veniamin pune pe un băiat din casă sě zugrăvească deosebit pe pânză portretul lui Stefan Vodă. Această pânză esistă la Metropolia din Iaşi. Se vede dar că pe atunci nu esista încă ca făcut. Ce se mai vede încă? Ca pe la începutul secolului XIX, nu era alt tip tradiţional a lui Stefan-Vodă, decât cel cu pěr blond, faţa bucalată şi ras la barbă, dela St. Nicolae. Apoi se face cafasul. Fiind că aceasta avea sě astupe portretele, se apucă la 1830 sě scoată pe pânză, deosebit, chipurile Stefaniane şi ale famìliei Duca. Acum vine încurcătura: pe pânza dela 1830 numai se reproduce chipul lui cum era şi 'l aflarăm pe muri ci ca la Putna şi pe pânză avem şi pe Maria. Construirea cafasului şi în biserica adaosă de Antonie Roset, a dat nascere şi aici la o altă pânză cu familia lui Antonie Roset. Asemenea protrete murale sûnt importante, pentru ele au trebuit Domnii sě fie posat, căci St. Nicolae era biserică catedrală şi aveau înlesniri de a posa fiind biserica în capitală. Acum portretele Stefaniane sunt ele contimporane cu Stefan ori în adevěr posterioare? Când vom fi esaminat toate portretele murale din bisericele restaurate de Petru Rareş, de sigur vom da de rěspuns bun. Nu este permisă însě ipotesa, până la proba contrarie; că dacă portretele Stefaniane dela St. Nicolae sûnt posterioare Domniei lui, ele au putut fi închipuite după evangeliere şi după brodării după vestminte.

Altă observare, cel dintâiu portret la stânga, la St. Nicolae, e a lui Stefan. Numele lui nu este că a fost stricat pentru a se face uşa, a rěmas numai „Velichie Samoderget." Ce atitudine va fi avut mâna lui Stefan? Bogdan ţine biserica, când noi scim că Stefan a făcut-o. De ce Bogdan ctitor? Avea oare şi Stefan în mână biserica? În ori ce cas, ori după care model va fi fost făcut portretul mural a lui Stefan-Vodă dela St. Nicolae a cel model tradiţional ne face preţioasă şi autentică icoană lui Stefan din Iaşi, şi putem considera acest portret ca din cele mai bune. D. Ionescu, analisează, apoi, mai de aproape asěmănările dintre aceste şi acele din evangelier şi după patrafir şi dela Voroneţ. Cestiunea barbei se reduce la aceasta că, la bětrâneţe zugravii puneau lui Stefan ceva fulgi de barbă, dar atât numai ca sě vadă că era spân.

D. Hasděu crede şi dlui că zugravii au alterat primul tip fără barbă şi că treptat Stefan a devenit cu barbă, sub penelul necredincios al acelor zugravi. În pictură s'a procedat ca în archeologie, în eraldică, unde din 2 coarne şi un cap de bou, cu timpul ajunseră la adevěrate eroglife, la semne cari prin ele singure nu 'ţi-ar spune nimic. Copiatorii au redus sau încărcat portretul, şi din copiatori în copiatori Stefan dela Putna nu a mai fost adevěratul Stefan.

Oara fiind înaintată şedinţa sě ridică la 4 oare p. m.

P. preşedinte, D. Sturdza.

Secretar general, V. A Urechiă.

Proces-verbal Nr. 46.

Şedinţa ordinară din 29 Ianuarie 1882.

Membrii presenţi, Ionescu N., Maniu V., Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Felix I., Stefănescu Gr.

Sub preşedinţa dlui Sturdza.

Şedinţa se deschide la oara 1 jumătate.

Se dă cetire procesului-verbal dela 9 Octomvre, remas neutentificat şi se aproabă.

Reale instituto Lombardo din Milano, arată că a primit volumul II, secţia II, a memorielor Academiei.

Se înregistrează pentru bibliotecă broşura: *Bulletin de la Commission polaire internationale 1-ère livraison.* St. Petersbourg, 1882.

Bureau central météorologique de France anunţă că a primit Analele Academiei pe 1880.

D. Ioan Petrica, advocat în Turda, tramite Academiei un memoriu cu titlu „Analisa cuvintelor, critica şi reformele ortografiei." Se decide a se comunica secţiunei literare.

D. Urechiă, donează pentru biblioteca Academiei, opul „La fonte, le fer, l'acier a l'exposition universelle de Paris de 1878, par M-r Victor Bouchy, Bruxelles 1879."

D. Gr. Stefănescu comunică Academiei depunerea discursului de recepţiune al dlui Marian, despre Cromatica poporului roman. Academia decide că, D. Hasděu va rěspunde dlui Marian în procsima sesiune.

Ne mai fiind nimic la ordinea dilei se ridica şedinţa la oarele 3 p. m.

P. preşedinte, D. Sturdza.

Secretar general, V. A. Urechiă.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta

Din 11 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	119.85	119.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.40	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.75	90.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pământului	98.50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98 25	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.75	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.65	76.50
Datorie de stat în argint . . .	77.50	77.50
Renta de aur austriacă	94.55	94.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.25	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827.—	820.—
Acţiuni de credit austr. . . .	343.75	343.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	339.50	339.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.50	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	111.—	111.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.62
Na oleon	$9.52^1/_2$	9.52
100 marce nemţesci	58.65	58.60
London (pe poliţa de trei luni) .	120.—	120.—

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5%** interese, ear sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai nainte cu **$5^1/_2$%** interese.

Interesele încep cu diua, care urmează după diua depunerei capitalului şi încetă cu diua premergětoare dilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însě, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 dile.

La 1 Ianuariu şi la 1 Iuliu a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în diua depunerei capitalului şi condiţiuní speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. În atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pe lângă comunicarea adresei deponentului sě resolv totdeauna în diua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 15 Aprilie 1882. (57) 3—4

„Albina" institut de credit şi de economii.

Nr. 1426 civ. 1882. [69] 3—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea petiţiunei înaintate în privinţa **regulărei** pădurilor comunale nedivisibile de pe hotarul **Dejului** se ficsează **diua de 30 Iunie 1882 la 9 oare a. m.** în despărţămêntul urbarial al acestui tribunal, unde sûnt învitaţi a se înfăţişa toţi cei interesaţi de obiect cu adausul, că până la diua ficsată petiţiunea se poate vedè în registratura tribunalului şi că pentru acei cari nu se vor înfăţişa se va denumì un juriscurator şi astfel va avè loc pertractarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 5 Aprilie 1882.

[73] 2—3

☞ Demn de atenţiune! ☜

Epilepsie. Cei ce sufere de cârcei (sgărciuri) şi de nervi, toţi câţi se interesează de boalele aceste **şi caută ajutoriu sigur**, sě'şi procure cu încredere broşura dlui **Dr. Boas.**

Se procură gratis şi franco prin

Dr. Boas,

Paris, Avenue Klébler, 10.

Champs-Elysées.

Lui Béla Parlaghi mai nainte firma Brachfeld et Wellisch München, acum, Paris Avenue Wagram, 29, i am **subtras şi oprit** espedarea broşurilor mele.

Nr. 1909 civ. 1882 [70] 3—3

Publicaţiune.

Tribunalul subscris aduce la cunosciuţă publică, că cerênd contele **Arpad Bethlen** din *Lachnea* **comasarea** hotarului comunal al **Laslěului săsesc** şi **Laslěului românesc** se ficsează diua de pertractare pe **13 Iunie 1882 la 9 oare dimineaţa** în comuna **Laslěul săsesc,** casa comunală, la care pertractare cei interesaţi se învită pe lûngă observarea, că cei absenţi se consideră ca învoiţi cu comasarea. Pertractarea o conduce *Székely Miklos* judele esmis.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 1 Maiu 1882.

(L. S.)

Nagy m. p., preşed. — **Dr. Jszekutz** m. p., notariu.

[74] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arětător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capětă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sě nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sě adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage

a

Fabricei de oroloage Fromm.

Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rěspundětor **Nicolau Cristea.** — Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 51. Sibiiu, Marți 4/16 Maiu 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de douě ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 3 Maiu.

Este frumos și folositoriu chiar a arunca privirile noastre asupra trecutului. Pe acesta se basează presentul și pe el sě clădesce mai departe viitoriul. Cine scie cetì cu luare aminte în trecut va învěța când este bine ca oamenii ori cărei acțiuni mai însemnate sě fie mai contemplativi, când activi și când se dea frêu entusiasmului. Este o carte mare și prețioasă trecutul, dar cum am ḑis, trebue sě scie cineva cetì cu luare aminte întrênsa.

De obiceiu privirele noastre în ḑiua aceasta se întorc numai până la evenimentul cel mare național din 1848, când în electrisațiunea în care se sbuciuma aproape Europa întreagă sě o rupă cu trecutul, spre același scop se într'uniră pe câmpul libertății ḑecile de mii de Români.

Este memorabil și mare acest eveniment. El este pentru noi peatra fundamentală pe care s'a început reconstrucțiunea edificiului național, hârbuit și risipit chiar de secolii ce'i premerseră, ḑicem noi, în realitate însě și de lângeḑimea noastră.

Dacă însě la construcțiunea unei națiuni este aplicabilă ḑicerea veche: *Tantae molis erat*.... Cu atât mai vêrtos este aplicabilă la reconstrucțiune și cu deosebire unde este de a se ținè cont de factorii și de impregiurările cele mai varie.

Românii din Transilvania și din Ungaria nu sûnt o naționalitate cu totul isolată. Ei locuiesc într'un stat, în care sûnt și alte naționalități cu tradițiunile și aspirațiunile lor. Ei trebuie dar, când lucră la reconstrucțiunea naționalității sale, se nu peardă din vedere pe acesti confactori cu toate împregiurările legate și atêrnate de acestia.

În timpul cel relativ scurt de treiḑeci și patru de ani vedem pe Români entusiasmați, contemplativi, calculatori buni, dar și rei, cu împregiurările care îi încungiurau și împresurau. În variațiunea aceasta sufletească a poporului nostru vedem născânduse și resultate variate. Cu deosebire din calculii cei greșiți, după noi, dela 1865 încoace vedem drept resultat o situațiune pentru noi, care ne-a redus mai la nimica.

Este dureroasă această recunoscință, dar recunoscința, fie și dureroasă, credem că este mai salutară decât încăpăținarea într'o pornire, care se sfêrșesce cu amorțire totală.

O încercare frumoasă se făcuse în anul trecut de a eși Românii din Transilvania și Ungaria din situațiunea cea precariă în care se află. A trecut anul și resultatul acestei încercări încă nu ne-a dat nimica real. Este calculul rece contemplativ, care a urmat nemijlocit după entusiasmul cel destul de stêmpěrat și moderat al celor doue trei ḑile din Aprilie — Maiu și anul trecut?

Publicul nostru cetitoriu cam scie din unele indigitări făcute în coloanele aceste asupra sorții ce a avut memorandul cu care conferența însărcinase pe comitetul seu, ceea ce ar vedì, că comitetul ca atare n'a fost de tot contemplativ.

Comitetul însě mai bine își va scì chemarea și datorințele sale și de aceea nu aflăm lucru urgent de ai face vre-o recensiune.

Cu totul *altceva* trebue se ne preocupe în momentele când stăm se facem revista unui period trecut, pentru ca se căutăm siguri în viitoriu. Și acest *altceva* ne privesce pe toți Românii dela Carpați păn la Tisza.

Monarchia austro-ungurească se află la respântiile erculane. Ea stă înaintea unui pas deciḑětoriu, care se va decide mâne poimâne în Bosnia și Erțegovina. Aceste doue provincii ocupate sûnt astăḑi limba cumpenei. În care parte se va înclina limba aceasta va și decide, dacă sistemul actual politic este durabil, sau suntem în ajunul unei schimbări politice de cari monarchia noastră a fost atât de bogată dela 1848 încoace.

Ori cum va fi, noi nu punem atâta pondul pe împregiurarea că în care parte va înclina limba cumpenei. Pentru noi e aceeași datorință și dacă va dura sistemul actual și dacă ar fi sě se schimbe. Pentrucă în amêndoue casurile presupunem că a sosit timpul ca naționalitățile se nu mai fie desconsiderate după cum au fost desconsiderate bună oară în Ungaria de vre-o doisprăḑece ani încoace.

Hic Rhodus, hic salta ni se strigă acum și noue Românilor din Transilvania și Ungaria. Este dar datorința noastră sě ne reculegem spre a fi demni de antecesorii noștrii cari au sciut alege timpul pentru entusiasm, pentru calcul cu sânge rece, în toate casurile au sciut pune la o parte declamațiunile sunătoare și goale, și a întra cu energie pentru interesele lor în acțiune.

Sě alegem în grabă, și în chipul acesta vom onora mai corespunḑětoriu pe antecesorii nostri, ne vom onora pe noi și vom pregătì națiunei și patriei totodată un viitoriu mai fericit decât a fost trecutul.

Sinodul archidiecesan.

Ședința (IX) 13 Aprile)

(Urmare.)

Presidiul: Objectul acesta (causa cu comuna Sěcătura) a fost tractat din partea consistoriului după cursul regulat al afacerilor noastre. În urma referadei s'au luat měsurile necesari spre a se face representarea la ministeriu, ceea-ce s'a și efectuit. Conceptul dela representare către ministru, conservat în archiv, dovedesce cele ḑise.

După cursul lucrurilor noastre lucrul s'a petrecut în următoriul modḷ: mi s'a presentat un project de representare în limba română. După îndatinarea noastră trebuia sě se facă o traducere în limba maghiară a representărei ce mi s'a presentat, de aceea am și dispus traducerea aceleia. După ce s'a efectuit traducerea mi s'a înaintat representarea de nou, când? nu-mi mai aduc aminte, și eu m'am pus a esamina, după obiceiul meu toate actele pe basa cărora s'a făcut representarea, ce mi s'a așternut. Făcênd la studiarea actelor îndreptările ce mi s'a părut de lipsă, am ajuns cu revisiunea representărei până la un loc, care mi s'a părut că nu convine cu cele cuprinse în acte, și încă înainte de a termina cu studiarea am pus projectul la o parte și am lucrat o representațiune nouě, pe carea o am și expedat. De aici a venit de s'a presentat actul așa târḑiu. Constat însě, că în restimpul acesta nu s'a întêmplat nimic, căruia s'ar putè atribuì causa rěului; deci n'ar sta nici basa, pe carea s'a pus comisiunea susținênd, că vina la cele ce s'a întêmplat sub decursul timpului în defavorul bisericei noastre din Sěcătura ar zăcea în negligența consistoriului.

Dep. N. Popea: Voiu sě dau și eu unele deslușiri în causa aceasta! Eu încă cunosc causa bine și voiu a constata înainte de toate, că administratorele protopresbiteral nu poartă nici o vină la cele ce s'au întêmplat în defavorul bisericei noastre, de oarece a relaționat la timp despre periculul ce amenința comuna noastră bisericească.

Acum doi ani în preseara sesiunei sinodale ni s'a signalisat prin administratorul protopresbiteral starea lucrului cu Sěcătura. Scindcă toți asesorii consistoriali sunt ocupați cu rapoartele, ce erau sě se aștearnă sinodului, am luat eu însumi la mână causa aceasta věḑend că e tare urgentă, o am studiat și am făcut un concept de representare către ministeriu. Gata cu aceasta am comunicat causa cu Escelența Sa presentând conceptul de representare, care apoi s'a dat spre traducere în limba maghiară. Ce a urmat mai departe e deja cunoscut.

FOIȚA.

Serbările din Cismegiu.

(23, 24 și 25 Aprilie.)

Luptând cu valurile mizeriei și ale foametei, în cari i-a prăvălit fără milă incendiul, strigătile disperate ale nenorociților din Neamțu, Fălciu, și alte părți ale Moldovii, au găsit rěsunete în inimile generoase ale Bucurescenilor. Mai întâiu presa apoi un comitet general de caritate sub presidența prințului Bibescu și acum în urmă un alt comitet preșeḑut de d-na Rosetti, avênd tot concursul presii, au intogmit loterii și serbări spre a da ajutor fraților noștrii prigoniți de soartă.

Se scie în ce chip cele dântâiu douě nězuințe și-au ajuns țělul; sě vorbim acum de cea din urmă.

Cu toată conspirația Soarelui, care și-a reversat asupra atmosferii Bucurescenilor cele mai năbușitoare raze de cari poate dispune în luna Aprile și a S-tului George, care a stat dorobanț la spatele unei însemnate părți din chiriașii Capitalei, Vineri Sâmbătă și Duminecă (23 24 și 25 Aprile,) Caritatea a într'unit totuși destule inimi generoase la petrecerile organizate în grădina Cișmegiului.

Și era frumos Cișmegiul în acele trei ḑile.

Vasta grădină era toată presărată de locașuri de petrecere. Chioscuri de verdeță, împodobite cu flori mișcătoare; magazine cu jucării, alee algeriene, roate cu noroc, teatre, circ, carucele, muzicanți, lăutări, cimpoieri, drum de fer, baloane tot ce poate mira și înveselì mica generație (căci serbarea era pentru copii) îți isbeau vederile la fie ce aruncătură de ochi și te făcea sě admiri opera și stăruința aranjatorilor.

Dar sě ne concentrăm privirile și sě ne uităm dearêndul.

În fruntea aleii principale e chioscul regal frumos împodobit cu verdeață și covoare; în fața lui, la dreapta și la stânga douě spețe de piramide cari seara se transformau în douě mari sentinele de foc. — De o parte și de alta aleea, impodobită cu algeriene, are vre-o 30 de chioscuri, gingașe colibe de ramuri verḑi de brad în cari cu deosebire sexul frumos îndeplinesce rolul de negustorese. Vesele ca păsărelele aurorii de primăvară și îmbătătoare ca parfumatele floricele ale acestui sburdalnic acestui anotimp, ele atrag printr'un suris fermecător și c'o vorbă dulce pe cei ce 'și dase ântâlnire la aceasta serbare a binefacerii.

Cel mai apropiat de chioscul regal e chioscul florilor, piața primăverii al d-nei Nica Grădișteanu totdeauna gingașă și primăvěroasă, ca și florile cu al căror farmec aduna balsamul celor nenorociți. Mai la vale, puțu ca parfumuri, al cărui mechanism e îndeplinit cu o deosebită grație de d-ra Felicia Băicoianu, asistată de d-nii Orășianu și Cosma telegrafiști, cari au desfășurat tot zelul cerut de împrejurări. Caută sě menționăm că un concurs prețios s'a dat sěrbătorii de d. Robescu și funcționarii postali.

În dreapta și stânga se țineau lanț: Magasinul societății. „Tinerimea română,“ pe a cărui firmă citești: poftiți, boeri și cocoane, înghețată și bomboane;

Prăvălia cu surprize, administrată de d-na Budiștean, cu douě țěrăncuțe din asilul „Elena Doamna.“

O prăvălioară cu loterie, a cărei tăblița se pretindea a fi fermecată pentru a produce cu ori-ce preț câștig; tăblița era stăpânită de dd. Năcescu și Mincov.

Lângă movilă, erau roatele norocului învěrtite și aprovisionate cu fel de fel de jucării și bomboane de o lume de gingășii: d-șoarele Năcescu, Durma, Locusteanu, d-na Butculescu cu surorile și d-na căp. Brătianu. Alături o întinsă prăvălie a d-rei Davila și d-nei Racoviță, cu o sucursală în care d-șoarele Racoviță, printr'o rară îndemânare, făceau mult câștig cu vênzarea floricelelor... de porumb. În același rênd, un mare măgăzin de lespeḑi, de rumeoare, mândrulițe și doruri, sub conducerea d-nelor Damé și Polizu. Lûngă acest măgăzin, o cofetărie condusă de d. Dobriceanu, cere

Că s'a întârḑiat lucrul espedându-se representarea numai în 17 Septembre, deşì se signalizase periculul înainte cu şese luni, la ăceasta consistoriul nu poartă nici cea mai mică vină. Negligența, ce se impută consistoriului o resping; din contră, din conceptul meu se vede că tocmai mam interesat de causă.

Dep. P. Truța. Am vĕḑut mai multe referade în causa aceasta de domnii: Dr. Puşcariu şi Dr. I. Borcia.

Dep. Dr. I. Borcia. E adeverat că am referat şi eu în calitate de fiscal consistorial în causa aceasta. Referada mea privesce numai partea averei periclitate a bisericei noastre din Sĕcătură şi de aceea aşi dorì sĕ nu se amestece cu cestiunea trecerilor, care pe mine nu m'a putut privì de loc. ın ceea ce privesce partea averei eu am cerut, în urma procesului decis la tabla regească, dela Ven. Consistoriu: sĕ se întrebe, În. ministeriu cum interpretează § 27. din anul 1848 la care ne-am potè noi provoca, de oare ce §. e manc şi se poate interpreta în diferite moduri. În urma cererei mele n'am primit nici un respuns, deci nu am potut face nimic.

Dep. R. Pațița: Din toate câte am auḑit se dovedesce chiar numai atâta că în causa aceasta însemnată nu s'a făcut aceea, ce trebuia sĕ se facă. Bine! Escelenția Sa ḑice că sa petrecut toate în ordine. Eu nu aşi fi neaplecat a o crede, din acte însĕ nu e evident, că s'ar fi petrecut astfel, neaflându-se nici o urmă că causa ar fi trecut prin consistoriu. Nu s'a făcut nici barem evidența că mai remasau vre un suflet gr. or. în comuna Sĕcătură ori ba? Admitem, că o investigare în toată forma nu s'a potut face atuncea când s'a signalisat periculul, din causă că se grămădise afacerile sinodali, informațiuni cel puțin se puteau trage pe calea administrativă despre aceea: câți au mai remas în comuna periclitată în religiunea străbună? Nu s'a făcut nici aceasta! Se dovedesce deci negligența consistoriului a cărui îndatorire era a o face. Dacă nu vom fi scrupuloşi în cause de acestea, ci le vom lăsa sĕ meargă tot aşa, avem sĕ perdem pe rênd totul.

Dep. Eug. Brote: Atunci când am spriginit propunerea, ca sĕ ni se mai presenteze încă odată causa după ce se va fi studiat din ante-acte, mi-am desfăşurat motivele, cari m'a îndemnat sĕ sprijinesc propunerea. Eu aşceptam un esposè mai clar de cum e acela pe care ni l'a făcut acum comisiunea luând în considerare numai actele mai momentuoase. Cu toate acestea eu sûnt pre deplin lămurit în cestiunea aceasta, deluşindu-mĕ însumi din acte. Cu una nu sûnt în chiar: cine poartă vina la cele ce s'au întêmplat? Punctul acesta îl țin de important; deslegarea lui ne-ar pune în posiție a vedè cum stăm cu corporațiunile noastre administrative.

În 19 Aprilie face cunoscut, precum se vede din acte, admininistratorul ppresbiteral, că atâța parochieni din Secătură au trecut dimpreună cu parochul de acolo la uniți. Arătarea încurge la consistoriu fiind urmată de altele tot în cestiunea aceasta. Consistoriul cu toate acestea până în 17. Septembre nu dispune nimic în causă, şi şi atuncea nu consistoriul propriu. Representațiunea cu datul de sus este din presidiu, şi nu poartă signatura că ar fi trecut prin şedință dar nici nu sciu, când ar fi decis consistoriul ceva în meritul acestei cause.

Acum ori considerăm ori nu de însemnată causa un lucru resultă chiar: starea cea tristă în administrațiunea noastră. Sĕ considerăm numai starea şi nedumerirea administratorului protopresbiteral care aşterne vre-o 9 relații într'o causă urgentă ca cea din Secătură, fără ca consistoriul se facă cât de cât în meritul ei. Cu desluşirile primite în privința celor ce s'ar fi făcut nu pot fi mulțămit. Ear împrejurarea, că un referinte s'ar fi însărcinat cu referarea causei şi că referada aceea ar fi trecut prin anumite fase, nu e constatată prin acte. Eu din partemi n'aş areta consistoriului calea carea ar avè se o urmeze în viitoriu în causa aceasta. Va scì afla acela calea de urmat. Aşi voì numai sĕ se constate, că consistoriul n'a ingerat în causa aceasta cum trebuia se o facă. (Întrerumpere: Dep. Gaetan: Negligința consistoriului e evidentă.) Dep. Brote continue: Punctul din propunerea comisiunei: sĕ se i-a spre neplăcută sciință starea lucrului cu Secătura, ne îngerând consistoriul din destul în causă, îl susțin, ear' punctele celelalte le resping.

Presidiul: Ca sĕ se poată afla aceea ce doreşce d. dep. Brote ar trebuì o cercetare judecătorească formală, căci la moment nu s'ar putè constata.

Dep. D. Manole: După cât cunosc afacerea din acte trebue sĕ constat şi eu, că administratorul protopresbiteral nu poartă nici o vină, căci dela acela a încurs vre-o 9 ori 10 aretări. (Presidiul: toate defectuoase.) Eu nu me ocup cu aceea că sûnt defectuoase ori nu, atuncea când un lucru e evident, când scim că sĕ fac treceri religioase resp. se pregătesc astfel de treceri. La scirea aceasta singură era datorința centrului sĕ trimită de aici din centru ajutoriu administratorului, ceea ce nu s'a făcut. Esistă ce e drept conceptul unei telegrame adresate de către Escelența Sa subprefectului, care însĕ nu s'a espedat, şi conceptul unei representațiuni, care nu s'a aşternut la ministeriu fiind mancă. Atâta e tot ce vedem că s'a făcut în causa aceasta. În şedință consistorială nu s'a pertractat causa. Acì sûnt de fațĕ toate organele noastre, sĕ ne spună de e aşa ori ba, din acte cel puțin nu se vede a fi trecut causa prin consistoriu. Dacă nu s'a ținut deci şedință consistorială în causă, atunci nici n'au putut merge lucrurile în rênduială ceea ce însĕ mai puțin se poate imputa administratorelui protopresbiteral, care aştepta după inviațiune dela consistoriu. Din 19 Aprilie, de când s'a semnalat prin administratorul periculul, până în 17 Septemvre, adecă în restimp de 6 luni de ḑile, nu s'a lucrat nimic în causă, ci s'a dat oamenilor inimici timp spre aşi putè duce îndeplinire planurile lor. În 17 Septemvre s'a espedat o representațiune către ministru şi, şi aceea din presidiu. Fiindcă s'a întârḑiat atâta lucrul, rĕul nu s'a putut oprì, resultă deci o negligență fără a se putè scì cine poartă vina. Sûnt şi eu de părere se trecem preste cele ce le propune comisiunea şi sĕ ne oprim la aceea, că consistoriul n'a lucrat cum s'ar fi cerut. Susțin propunerea dep. Brote.

Presidiul: Representațiunea, ce e drept, s'a espedat târḑiu. Am ḑis însĕ că aceasta n'a causat reul. Vĕd că tot reul, ce a resultat din cestiunea trecerilor sĕ aduce în legătură cu întârḑiarea espedărei representațiunei. Aşi dorì sĕ se spună cari sûnt daunele cari ar fi resultat din întărḑierea aceasta?

Eu din parte-mi susțin că din împrejurarea întârḑierei n'a urmat daune pentru biserica noastră. Dar nici întărḑierea nu s'a făcut fără causă. Toate actele, câte ni sau trimis dela administrătoarele au fost rĕu instruate, pe basa acelora nu s'a potut face o representațiune cuviincioasă.

Dep. Duvlea: N'aş vrea sĕ treacă lucruri adevĕrate de neadevĕrate! M'aş roga sĕ nu se opună de e adeverat că preotul din Secătură, a căpatat din ajutoriul de 50 fl. numai 30 fl. dela administratorul protopresbiteral? Dacă e adevĕrat făcutusau cercetare în privința aceasta? Ori cum ar sta lucrul administratorul încă se vede a fi interesat în causă.

În comuna Sĕcătură a fost vre o 60 familii de ale noastre, 48 fam. au trecut la uniți, pentru cei remaşi făcutusau oare ceva? Nu! Deci şi Metropolitul Vancea a fost sedus cu ajutoriul negligenței noastre a face ce a făcut.

În partea politică a cestiunei încă s'au făcut illegalități, luând pretorele dechiarațiune în privința transcrierei averei numai dela 6 inşi. Nici în punctul acesta nu s'a făcut nici un pas. Se vede că consistoriul nu e fără vină.

Dep. Geaja: Afirmarea, că administratorul n'ar fi de vină la ceea ce s'a întêmplat, nu e corectă. Într'un tract aşa mic cum e acesta trebuia sĕ scie de timpuriu administratorul ce se petrece acolo. Trecerile au trebuit sĕ se petreacă mai de mult de cum a relatat el, căci atuncea se efectuiseră. Cel dintâiu sgomot el nu l'a semnalat poate şi că ce era interesat în cesțiune. Aceasta sĕ vede din cele ḑise de d. dep. Duvlea cât şi din împregiurarea, că deşì a primit dela cantorul din Sĕcătură 20 fl., totuşi nu l'a întrodus în post. La timpul când s'a putut în încurcările aceste representațiunea s'a făcut, deci consistoriul şi presidiul a urmat aceea ce a aflat cu cale.

Dep. P. Cosma: Noi ear' vorbim la formă şi nu în esență. Vină nu are precum se vede nime, căci toți se escusă. Mie mi se pare că nici unul nu-i fără vină, nici Presidiul, nici consistoriul şi nici administratorul ppresbiteral nnmai cu deosebirea, că acesta din urmă poartă o deosebită vină în causa aceasta. Consistoriul trebuia înainte de toate se ia mesuri în contra administratorelui când a venit plânsori în contra lui, şi după aceea se satisfacă cererei juris-consultului în privința averei periclitate. Se dispună consistoriul cele de lipsă.

Dr. Petcu: A afla cine e de vină puțin ne ajută. Se vede că nu Presidiul poartă vina, ci administratorul, care pe lângă aceea că a arĕtat starea lucrului trebuia sĕ-şi facă cele de lipsă şi fără inviațiuni anumite. Toată vina o aflu în jos la oficiul protopresbiteral. Mai mare pond aş pune pe aceea ce se poate încă face. De potut se poate face încă mult spre recâştigarea averei perdute căci pe calea administrativă, nu sûnt terminele peremtorice. Sĕ se transpună toată causa consistoriului sĕ o reasumeze şi pe calea sa se câştige paguba. Esprimarea părerei de reu se remână afară.

Dep. Gaetan: Consistoriul şi-a negles oficiul sĕu. Pe administratorul nu'l țin de vină, consistoriul trebuia se îngereze avênd cunoscință despre starea lucrului, n'a făcut nimic, deci eată negligența. Trebue deci sĕ atragem atențiunea consistoriului asupra împregiurărei acesteia, ca sĕ nu se mai întêmple şi pe viitoriu astfel de lucruri. Sûnt de părere însĕ sĕ se înceapă şi

---

fabrică mereu bomboane şi le vinde supunênd „căs franțuzeşti.“

Peste drum, trei chioscuri cu tombolă, unul lûngă altul. Unul era împodobit cu d-rele Bibescu şi Popovici, al doilea cu d-na Candiano şi d-ra Alexandrina Panteli, al treilea cu d-rele Băicoianu şi Lapati. Obiectele de câştigat erau în dosul acestor chioscuri într'o aripă a restaurantului grădinii.

Aproape de tombole, magazinul cu turtă dulce supraveghiat de d-na Săicar şi dra Farchi. La spatele acestei prăvălii, teatrul Guignol, teatru de păpuş. În rênd cu ea, chioscul apii gasoase şi bună şi dulce şi rece, unde serviciul era făcut cu o îndemnare plină de grații de d-rele Porumbaru şi Constantinescu şi d-na Bucholzer. Mai încolo un magazin cu ghiulele fermecate, sub direcția d-nei Cucu, asistată de mai multe domnişoare. Farmecul acestor ghiulele consta în a doborì nesce păpuşi, aşezate în fundul magazinului. Păpuşa căḑută se muta în posunarul fermecătorului.

Venea apoi chioscul presii, împodobit cu verdeață, scoarțe naționale şi jurnale. De o parte şi alta un teasc în care se tipăria „Foaia Copiilor“. sub privegherea dlui Göbl. În fundul tipografiei era un portret mare al lui Guttenberg, în momentul născocirii literii mobile. În partea cealaltă se vindeau jurnale: „Presa întrunită“ la care au coloborat mai toți ḑiaristii Capitalei, „Foaia copiilor“, „Romanul“ „România Liberă“, „Gazette de Roumanie“; o poesie a M. S. Reginii, şi cărți... — Negustoresele de gazete erau d-nele Laurian, Michăilescu, Grandea şi d-ra Panaitescu. Costumele de fantasie ale gasetăreselor şi viociunea ce domnia în magazin atrăgea cu deosebire pe visitatori. Poesia Reginii şi „Presa întrunită“ s'au căutat mai mult.

În cantina micilor dorobanți, veselele d-şoare Davila, secondate de me lancolice figuri di asilul „Elena Doamna“ vênd pe întrecute țuică şi lapte de migdale.

Vis-a-vis e stațiunea trăsurilor cu capre şi cu bidivii.

În fundul aleii e teatrul clădire remase de comitetul general de caritate. Actorii sûnt copii cei mai mulți din pensionatul dlui Urechiă; spectatorii, oameni de toate vêrstele şi de toate secsurile; representațiile românesci şi franțuzesci, şi se repetau de 6 ori pe ḑi.

*

La începutul aleii din dreapta, între lac şi marginea grădinei, alee mult mai umbroasă decât aleea algeriană, e un pavilon de verdeață, care seamănă foarte mult cu o ciupearcă. Acì e tutungeria gentilei d-ne Săvescu şi d-rei Arion.

Mai înainte spre stânga, pe un mititel deal se ridică falnic o prăvălie întinsă cu tot soiul de păpuşi, ale căror țipete de cea mai bogată nuanță atrag copii şi asurzesc părinții. Acesta e chioscul dn-elor Rosetti şi Petrescu, ajutate de dd. Săvescu, Bibescu, şi Anghelescu.

Lângă chioscul d-nelor Rosetti e gara Fălciu, un local de verdeață, de o imitațiă minutată, tot-deauna plin de călĕtori. Trenul, condus de o maşină a cărei forță motoare, în loc de aburi, e un mititel... măgar, se compune din vre-o 15 vagoane al caror plafond e ceriul şi a căror lungime şi lățime e de un metru şi jumĕtate şi de 70 centimetre; şinele sûnt separate între ele printr'o distanță de vre o 40 centimetre. Până la gara Neamțu, care e aproape de movila din mijlocul grădinei, uriaşul tren trece prin câmpii, păduri şi peste apă. La podul improvizat, pe care călĕtorii drumului de fer trec lacul, sûnt sentinele din corpul micilor dorobanți, cari au indatorirea de-a prevenì şi împiedeca accidentele. Şi în genere, serviciul do pază al întregei grădini a fost încredințat acestor ostaşi în miniatură; ei şi-au împlinit datoria cu sfințenie şi, mulțămită lor, în toate trei ḑilele de sĕrbători, nu am avut a înregistra nici un accident regretabil. Atrăgătoarea d-nă Stolojan îndeplinea funcțiunea de „directoare regală“ a acestei linii ferate. Din când în când d-sa mergea în inspecție dela gara Neamțu la gara Fălciu sau viceversa si atunci, în mijlocul fragedelor proces civil spre a se câştiga cele perdute, şi dacă se va documenta, că s'au făcut proselitism sĕ se ia la respundere şi aceea, cari l'a făcut. Sûnt pentru propunerea comisiunei. Sĕ primesce încheerea desbaterei.

Presidiul: Sĕ redică învinuiri generale, cari privesc cu deosebire consistoriul şi în parte şi pe presidiul. Dacă e vorba sĕ se constateze o negligenţă apoi trebuie sĕ se pună la cale o cercetare pe calea sa cum se cade. La o astfel de cercetare nu poate lipsì un enunciamênt din partea consistoriului. Aşa dară fie ca acum sĕ se provoace Consistoriul se facă un atare enunciamênt, s'au sĕ se însărcineze ca pănă în sesiunea viitoare sĕ rectifice starea lucrului cu privire la trecut. Sinodul va da apoi posibilele indigitări consistoriului: ce are se facă în viitoriu în causa aceasta.

Dep. N. Popea: Se aduc gravamine mari, ca consistoriul ar fi negles causa aceasta. Ajungênd lucrul la atâta doresc şi eu sĕ se constateze unde zace vina. Din raportul comisiunei, fiind neesact, nu se poate constata aceasta. Consitoriul nu se simte vinovat. Ven. Sinod se dispună ca sĕ se lămurească treaba căci după mine nici umbră de vină nu cade asupra consistoriului.

Presidiul: Trebuie se mai observ că nu pot admite nici o învinuire de negligenţă asupra consistoriului.

Punêndu-se cestiunea la vot se primesce propunerea dep Dr. Petcu: a se transpune causa consistoriului fără esprimarea părerei de rĕu, spre a o reasuma, şi pe toată calea a recâştiga cele perdute.

Consistoriul asterne în mod suplinitor prin referentele sĕu, Z. Boiu, datele statistice despre familiile din archidiecesa.

Comisiunea propune: a se reda nefiind complete consistoriului cu aceea îndrumare ca pe viitoriu se fie mai scrupulos întru procurarea de date.

Dep. Dr. Puşcariu: După ce s'a trecut în general peste acest lucru nu aflu la loc observarea comisiunei, ca consistoriul se fie mai scrupulos în procurarea de date. Se nu se facă observarea aceasta la general ci numai la punctul acela la care se referesce asternerea în mod suplinitor.

Dep. Brote: Propun sĕ se ia asternerea simplu spre sciinţă.

Dep. Cosma: Sĕ se redè consistoriului spre completare şi spre a lua mĕsurile necesare disciplinare contra acelor-a, cari nu şi-au împlinit datorinţa în direcţiunea aceasta.

Se primesce propunerea deput. Cosma.

Propunerea dep. N. Lazar în privinţa dotărei preoţilor se predă consistoiului spre studiare.

Cu acestea fiind timpul înaintat sĕ închee şedinţa.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Maiu.

Dela Budapesta ne aduce „Budapesti Hirlap“ scirea interesantă, care numitul ḑiariu afirmă a o fi primit din isvor demn de credinţă, din cercuri cari sûnt aproape de curte.

Contele Iuliu Andrasay fiind primit în septĕmâna trecută de regele în audienţă specială, a mulţămit pentru telegrama de felicitare ce Maj. Sa i adresase cu ocasiunea serbătoarei familiare (căsătoriei ficei sale) de bucurie din ḑilele din urmă. Cu ocasiunea aceasta Maj. Sa ar fi ḑis contelui:

„Poate că timpul nu mai e departe în care eară voiu reflecta la serviţiile dtale active.“

La aceasta a respuns contele Andrassy că dînsul este tot-de-una la dispoşiţiune — înse numai atunci poate calcula la succesul serviţiilor sale, dacă anumite împregiurări se vor schimba esenţial. Aici a accentuat contele cu deosebire politica urmată în Bosnia şi între partidele austriace.

Regele replică aşa: „Asupra modalităţii părerile pot sĕ divergeze, dar ceea ce privesce îngrigirea de împăcarea naţionalităţilor, la aceasta **nu aderez numai eu, ci va adera şi fiiul meu.**“

Parte sub presidiul *Maj. Sale*, parte sub al ministrului de esterne Kálnoky se continuă conferenţele ministeriale la care iau parte afară de ministri comuni, ministrii presidenţi din Viena şi Budapesta şi ministrul de honveḑi. Objectul discusiunei e postul ministrului comun de finance şi referinţele din Bosnia. Objectul acesta e de mare importanţă, pentrucă dela deciderea lui atêrnă forma de stat a monarchiei.

Într'aceea rescoala atât în Crivoscia cât şi în Erţegovina, continuă cu aceeaşi stăruinţă ca şi mai nainte.

Rescoala, dealtmintrea nesângeroasă, din Egipt, spune „N. fr. Pr.“ va silì pe Englitera şi Francia se intrevină cu putere armată. Ce atitudine vor obseıva celelalte puteri europene faţă cu Egiptul nu se scie. Unele ḑiare presupun, că scânteia din Egipt va aprinde un resboiu general.

„Timpul“ şi cestiunea Dnnării.

În Nr. dela 29 Aprilie, „Timpul“ publică în locul prim un articul care mâneca dela tesa: „Nu numai motive politice ne comandă o precauţiune deosebită în cestiunea Dunărei ci şi cause economice şi naţionale“. După ce tractează punctul de vedere economic şi arată că România are dreptul de a-şi regula politica economică cum o crede de cuviinţă, face transiţiunea următoare la punctul de vedere naţional:

„A concede o posiţie preponderantă pe marea arteră de import a Dunării tocmai puterii, care e în stare a paraliza toată activitatea noastră în această direcţie, ar fi cea mai gravă eroare ce am putea-o comite pentru viitoriul nostru. Libertatea de navigaţiune pentru toate puterile neutralisează cel puţin până la un grad oare-care preponderanţa uneia singure dintre ele, şi acest echilibru ne dă libertate de a lua mĕsurile ce le vom crede de cuviinţă, pentru a da viaţă propriei noastre activităţi industriale.

„Acest punct de vedere al absolutei necesităţi de a da desvoltare tuturor facultăţilor poporului nostru propriu, ţinênd piept concurenţei străine, fie prin resboiu de tarife, fie prin alte restricţiuni, s'ar putè modifica, precum am ḑis-o, numai prin o împregiurare care nu atêrnă dela noi prin schimbarea situaţiei politice a poporului românesc din Ardeal şi Ţeara-ungurească.

„Ceea ce ar fi de dorit dar e, ca raporturile între România şi Ardeal sĕ fie cele din trecut. În adevĕr trebuinţele economice ale poporului nostru sûnt unele şi aceleaşi pretutindenea; acelaşi port la Sătmar, ca şi în Moldova. De acì se esplică de ce în toate oraşele din România esistă câte o anume stradă de Braşoveni de oameni ce debitau marfă ardelenească pentru ţeranul român. Articole produse de Români de dincolo, vêndute de negustori români ţĕranilor nostri făcuse din aceste ţĕri douĕ zone deosebite de producţiune ale unui şi aceluiaşi popor. Dacă Ardealul ar avea astăḑi numai atâta autonomie, încât sĕ 'şi poată pune în legături constante producţiunea lui industrială cu cea agricolă dela noi; dacă ţĕranul de dincolo ar fi pus în posiţia de a schimba industria sa de casă pe grâul estui de dincoace, situaţia ar deveni cu totul alta.

„Când raporturile noastre economice ar fi regulate după consideraţia ce am avea-o pentru munca celeilalte jumĕtăţi a poporului românesc.“ Austria ar înceta a fi o putere străină pentru noi, căci am perde teama că despre apus ne-ar ameninţa un pericol naţional. Veleităţi de cucerire nu esistă nici dintr'o parte, nici dintr'alta. Dar ceea ce e legitim în tendenţa noastră e de a vedea emancipându-se pe terenul intelectual ca şi pe cel economic, întreg poporul românesc şi ori cât e despărţit prin politică, istorie şi configuraţia brazdei ce o locuesce, se aibă libertatea de a se desvolta în direcţia ce i-a prescris-o Dumneḑeu, dândui aceeaşi limbă, aceleaşi datine, acelaşi port, aceleaşi trebuinţe fisice si morale cu un cuvênt.

„Poate că spiritelor conducĕtoare din Viena le-ar zimbì o asemenea perspectivă. A ne cucerì prin propria noastra naţionalitate, prin propriul nostru principiu de esistenţă, a face din ţeranul Dunării tributarul ţĕranului din Carpaţi, a stinge veleităţile politice prin satisfacerea instinctului adûnc de desvoltare sădit în poporul nostru, ar fi o idee demnă de omul de stat al unei monarchii poliglote.

„Dar din nenorocire, oricâtă simpatie ar avea pentru o asemenea idee sferele domnitoare din Viena, ea devine neputincioasă faţă cu purtarea consequent fanatică a guvernului maghiar. Singurele douĕ popoare cari sûnt puse de a curmezişul oceanului slav au atâta tact politic încât se urĕsc de moarte şi nu uresce Românul pe Maghiar, ca Maghiarul pe Român. Deşì casurile în care un Român s'ar fi maghiarisat sau un Maghiar s'ar fi romanisat, sûnt estrem de rare, totuşi dnii din Budapesta persistă a crede că ceea ce n'au putut face dela Stefan cel Sfânt încoace, vor putea face acum când spiritul naţional e deştept, acum când rassa lor proprie constitue abia a treia parte din populaţia regatului. În loc de a cerceta cu scumpĕtate natura etnologică a patriei lor şi a se convinge că Ungaria e un stat poliglot, deci trebue tratat ca atare, trebue ca desvoltarea statului sĕ consìste în desvoltarea paralelă a tuturor elementelor sale aliate prin istorie, Maghiarii persistă a impune la ḑece milioane de oameni de alte limbi, altă origine, şi altă lege, preţiosul lor idiom tartaric. Cine cunoasce în mod cât de elementar ce va sĕ ḑică limba, cine scie că ea acopere pe deplin spiritul şi că desvoltarea limbei e chiar desvoltarea inteligenţei, ear această din urmă e laboratorul întregei activităţi musculare şi cerebrale, acela va înţelege că a silì pe un popor sĕ înveţe altă limbă, înseamnă a'l têmpì, a'l face intelectual inept. Arareori se va găsì un stat care sĕ urmărească cu mai multă stăruinţă politica degenerescenţii, decât statul maghiar.

„Această ideocraţie care supune vertebrele şi craniile vii a milioane de oameni sub şurubul unor neroḑii, scornite de căpeţinile . . . . . a unei rase mongolice, cautǎ se înceteze, pentru că o înţelegere temeinică şi pe deapururea cu monarchia vecină sĕ fie cu putinţă. O asemenea înţelegere ar avea însĕ după noi o influenţă determinantă asupra intregei situaţii din Orient şi numai Maghiarii cu impotenta lor sete de absorbire i opun o pedecă constantă. Ei ar bea marea şi totuşi stemachul lor e atât de slab, încât nu sufere nici câteva picături, ci le varsă îndărăpt sub forma pocită de pretinşi maghiari ce vorbesc nemtesce şi pentru cari patria e stomachul.

„Această ideocraţie, această domnie a unor abstracţiuni fără realitate, ar trebuì sĕ facă loc unor vederi mai sănĕtoase, întemeiate pe împărţirea reală şi aievea a populaţiunii după naţionalităţi, din cari fie-care are, în marginile unităţii statului, dreptul de a-şi determina singur viaţa ei intelectuală. O asemenea schimbare de vederi ar însemna şi pentru Români emaniciparea de sub predominaţiunea unei rase radical străine de ei. Monarchia vecină ar înceta a fi faţă cu noi un element de absorbire şi în locul antagonismului de interese politice şi economice, ar începe epoca armoniei acestora.

Varietăţi.

* *(Reuniunea sodalilor români)* din Sibiiu a serbat Dumineca seara petrecerea anunţată. Sala Grădinei „Flora“ a fost prea mică ca se încapă pe toţi membrii şi oaspeţii. Cântările şi declamaţiunile au reeşit foarte bine şi au fost aplaudate. Detaiuri cu altă ocasiune.

* *(Jour fix)* s'a jucat sâmbătă seara spre mulţămirea generală a publicului. Cu părere de reu anunciăm că din causa unui cas de moarte representaţiunea aceleaşi piese ce era se aibă loc Mercuri în 5/17 în favorul reuniunei de infrumseţarea cetăţii s'a abḑis.

* (Maghiarisare de nume.) Mai fie care numĕr al foaei oficiale unguresci „Budapesti Közlöny“ ne dă de scire despre mai puţine s'au mai multe nume maghiarisate. Numĕrul

---

fiinţe radioase de bucuria încântătoriului voiaj, avea aspectul Afroditei în carul ei de flori.

În faţa garei Fălciu, se atindea o lungă berărie, numită a doamnelor, în care d-na Lecă şi d rele Nenovici, ajutate de d. Zane, îţi recoreau sufletul cu bere „subţire“ de Oppler, scuturând cu multă artă busunarul celor ce veneau sĕ se recorească.

Mai în jos, în umbroase stufişuri, un şir de cărciume, cari de cari mai vaste, unde se bea vin la oală, se mâncă cârnaţi şi brânză naţională, în veselele acorduri ale cobzelor ţigănesci În cele-lalte părţi mărginaşe ale grădinii sunt corturi de ale micilor curcani, cantaragii, vĕrtejuri etc.

În mijlocul grădinii, pe vêrful movilii, e misteriosul culcuş al vrăjitoarei din Memfis, care prorocesce viitorul, şi o staţiune telefonică, care se leagă cu alta la poalele movilii.

Aproape de movilă e circul copiilor, unde micii dorobanţi au făcut esercıţii gimnastice, au cântat închor, au declamat poesii, au ţinut discursuri.

Seara iluminaţii splendide, focuri de artificii foarte variate şi un soare electric care lumina *a giorno* aleea algeriană.

Comitetul aranjator al acestor serbări compus din dd. Davila, Butculescu, Minovici, Dim. I. Ghica Gr, Eliad, Scheletti, Săvescu, Criţăşi Montureanu au dreptuul la cele mai mari laude pentru devotamentul şi zelul cu care sau pus în serviciul acestui act de binefacere.

Tot aşa şi doamnele şi domnişoarele cari şi-au sacrificat odihna şi sau expus cu multă bunăvoinţă la neajunsurile unor zile tropicale numai pentru a respunde apelului de a oferi preţiosul lor concurs acestei întreprinderi caritabile.

Recunoscinţa nenorociţilor scăpaţi din ghiarele cele mai crude mizerii, e însĕ cel mai frumos elogiu, cel mai scump dar ce se poate da în schimbul sacrificiilor lor.

O vor avea.

Hormes.

„Alegătorul.“

106 din 9 Mai n. a. c. scrie despre 22 de nume maghiarisate, dintre cari 17 sûnt germane şi 5 slavoane.

* (Încendiul din Craiova) La 26 Aprilie, pe la oara 1 $^1/_2$, isbucnì focul despre strada Cogălniceanului, la cuhnia dela casele d-lui Vrăbiescu, ce sûnt lipite de casele d-lui Alec Aman. Focul a provenit pe cât se scie-dela cuhnia d-lui Cristea Ionovici, care locuia în acele case, unde servitoarele spălase rufe, făcênd focul în curte. Alături, unde făcuseră focul era grămădite mai multe lăḑi de marfă pline cu paie; unde sărind câteva scântee au luat foc paele şi lăḑile, în cât a fost imposibil ale stinge. Focul fiind astfeliu alimentat s'a împărţit ca sĕ ḑicem aşa, în douĕ părţi: una a comunicat la măgăsinul d-lor Pencioiu şi Stănescu care este tot proprietatea d-lui Vrăbiescu, şi care dă în strada Lipscanilor; şi alta a încendiat tot casele dlui Vrăbiescu, de lûngă d. Aman. Ambele case incendiate sûnt ale d-lui Vrăbiescu.

Incendiul era îngrozitor; vêntul sufla puternic şi lua scântei şi cu bucăţi de tăciuni, pe care le arunca, după întêmplare pe strade şi casele vecine. Fumul era aşa de gros ca toată lumea era cu ochii roşii, mai cu osebire, că şi praful ce'l rădică vêntul se amesteca cu fumul. Aşi putea sĕ afirm că toate casele din pregiur erau pline de un fum care înăbuşa pe om. Pompierii au sosit cam târḑiu. Ei n'aveau apă dar odată puşi la lucru, dênşii au manevrat admirabil de bine. Căpitanul lor Mavrodin a dat probe că este un distins pompier. Nimeni nu cred că 'i ar putea contesta acest merit. Îndată a sosit după pompieri toată armata ca şi garda orăşenească. Toţi s'au purtat admirabil de bine; şi fără acesti bravi osteni, Craiova ar fi fost prefăcută într'o flacără fiind că vêntul alimenta puternic focul. Un soldat curcan a căḑut după casă în stradă pe pavagiu, şi i s'a frânt un picior. Până acum n'a murit. Un alt soldat şi-a pârlit faţa şi au mai fost şi alte mici accidente. Prefectul, poliţaiul, Primăria, toţi erau pe picioare, dar nu puteau face nimic fiindcă şi dacă făceau ceva totul 'l făceau armata şi garda. Oare care certuri între funcţionarii civili şi armată s'au întâmplat şi acesta după cum ḑice francesul petru prune.

S'a întâmplat şi trânteli pe care bravii noştri osteni, ar fi putut sĕ le evite în asemenea momente de calamitate publică, ca se nu'i taxeze poporul că au manieri soldatesque. În fine toate acestea nu se bagă în samă în raport cu bravura lor.

Pericolul care amenința Craiova era iminent şi dibăcia pompierilor şi militarilor a covêrşit pot ḑice puterile lor, fiind că au isbutit sĕ concentrese pe ambele strade focul, localisândul. Cea ce a fost de mirat este casa d-lui Aman, care fiind lipită de aceea unde luase întâiu focul, a scăpat cu desevârşire. Bietul om cât era de desolat! Dacă ardea şi acea casă, pe lûngă multele şi precioasele lucruri de artă ce ar fi perdut oraşul nostru (fiind-că d. Aman are multe tablouri de valoare) focul s'ar fi comunicat peste tot oraşul şi têrgul ar fi ars pe douĕ părţi. Numai puţin merită a fi lăudată procedarea cu care s'a localisat focul în strada Lipscani, căci dacă trecea peste calcanul hotelului Aman, nu s'ar fi putut oprì de cât peste piaţa Elca, pela Madona Dudu.

S'a telegrafat la Severin şi Slatina de au sosit pompele şi ele au sosit iute; dar nu era apă. În toate părţile nu se auḑia strigând decât apă! apă! şi vaetele plânsetele comerciantilor, sdrobia inimile cele mai crude. Mărfurile se aruncau din prăvălii în desordine; şi bieţii locuitori din etagiul de sus, din direcţia focului, după strada Lipscanilor 'şi aruncau bagagele lor pe ferestre. Garda naţională pusese sentinele în giur şi nu s'a furat nimic. Aceşti fii ai oraşului nu s'au lăsat a fi mai pre jos de soldaţi. din „Bin. publ.“

Posta din urmă.

Bucuresci, 15 Maiu. Ministrul de esterne Stătescu a declarat în cameră, că România nu recunoasce Europei dreptul de a pune în lucrare regulamente de navigaţiune şi de poliţie fluvială în apele române.

Academia română.

Proces-verbal Nr. 47.

Şedinţa ordinară din 5 Februarie 1882.

(Urmare.)

Membrii presenţi, Hasdĕu B. P, Maiorescu T-, Quintescu N., Sion G., Maniu V.. Melchisedec P. S. S. Episcop, Papadopolu-Calimac Al., Sturdza D. A., Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Fălcoianu St., Felx I., Stefănescu Gr.

Sub preşedinţa dlui Sturdza.

Şedinţa se deschide la oara 1.

D. Cecheti, directorul archivelor Statului din Veneţia, trimite copii după documentele de acolo dela 1563—1634.

Se trimite la secţiunea respectivă.

P. S. Părintele Melchisedec depune „Biografia P. S. S. Dionisie, Episcopul de Buzĕu.“

D-na Cati Pişca, trimite pentru biblioteca Academiei, broşura „Din basmele de aur ale tesaurului popoarĕlor germane. Craiova 1882. Traducţiune de d-na Pişca.“

D. Gr. Stefănescu face Academiei anexata comunicaţiune despre congresul geologic internaţional.

D. Secretar comunică o epistolă anonimă tratând despre o pretinsă inventiune a cârmei balonului.

Se comunică secţiunei respective.

D. Secretar general arată că D. doctor Fĕtu, prin o epistolă, din eroare nesubscrisă, reclamă contra unei aserţiuni că dlui ar fi refusat dlui N. Ionescu de a admite autenticitatea portretului din evangeliarul dela Homor. D. Fĕtu, în adevĕr, după arĕtarea dlui N. Ionescu, n'a avut ocasiune sĕ se rostească despre acest fapt, şi numai din o confusiune de nume, din un lapsus linguae a fost numit în locul altei persoane. Academia deci, aprobă îndreptarea la tipărirea definitivelor procese-verbale.

D. B. P. Hasdĕu, dă lectură părţei I a memoriului dsale, despre manuscriptul evangeliarului român, din British-Museum dela 1574.

D. V. A. Urechiă citesce o parte din darea sa de seamă, despre cronica inedită şi anonimă cu titlul „Istoria jefuitorilor ţĕrei românesci.“

Şedinţa publică se ridică la oarele 4 post-meridiane.

P. preşedinte, D. Sturdza.

Secretar general, V. A. Urechiă.

Proces-verbal Nr. I.

Sedinţa ordinară, din sesiunea generală a anului 1882, ţinută în ḑiua de 23 Februarie, 1882.

Membrii presenţi: Alecsandri V., Caragiani I., Chiţu G., Hasdĕu B. P., Maiorescu T., Negruzzi I., Chintescu N., Sion G., Babeş V., Bariţiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoianu St., Felix I., Stefănescu Gr.

Sub preşedinţa dlui T. Maiorescu.

Şedinţa sĕ deschide la $1^1/_2$ jumĕtate.

D. vice-preşedinte Maiorescu deschide şedinţa esprimând în numele Academiei regretul că D. I. Ghica, preşedintele, nu a putut sĕ se afle la postul sĕu, reţinut în Londra de afacerile înaltei sale demnităţi. D. Maiorescu speră că peste câte-va ḑile precum anunţă gazetele, onor. D. I. Ghica se va fi reîntors între noi.

D. Secretar general V. A. Urechiă dă cetire raportului sĕu despre lucrările Academiei în cursul anului încetat academic în cuprindere:

1. În conformitate cu art. 12 din regulamentul nostru general, am onoare a presenta D-voastră, raportul meu cu arĕtarea pe scurt a lucrărilor urmate în cursul anului încetat academic.

Mai nainte de toate secretariul general îşi împlinesce datoria tristă de a amintì D-voastră perderea unuia dintre cei mai muncitori bărbaţi de sciinţă, a colegului nostru D. Dr. Vasiciu. În numele Academiei, delegaţiunea a comunicat familiei regretatului coleg, condoleanţele sale, şi îndată ce veţi fi dat neîndoioasa D-voastră aprobare, portretul lui va lua locul ce i se cuvine în galeria Academiei, alăturea cu ale neuitaţilor Laurian şi Hodoş, aşeḑate aici de curênd, cei mai recenţi premergători lui Vasiciu în calea eternităţei. Cum nu vom voì sĕ revedem şi se salutăm cu iubire şi recunoscinţă chipurile scumpe nouĕ ale acelora mai dinainte plecaţi din sinul României, pe aceea cale fără întoarcere? Aşa salutat-a Academia, în trecutul an, pre neuitatul sĕu preşedinte I. Eliade Rădulescu, la picioarele statuei ce 'i-a ridicat recunoscinţa ţĕrei. D. membru V. Maniu la ocasiunea solemnei desvĕliri a acestei statue a adus umbrei marelui literator, graiu dela inima vechilor colegi.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă 13 Maiu n. 1882.

Budapesta: **60 33 72 59 52**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 13 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 90	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	98.31	88.25
Renta ung. de hârtie		
Împrumutul drumurilor de fer ung.	87.—	8725.
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	134.10	134.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	91.40	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	111.25	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	95.75	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.—	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .	97.75	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.75	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	99.—	96.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	119.75	$119.^5/_3$
Sorţi de regularea Tisei . . .	—.—	111.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.65	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77.55	77.50
Renta de aur austriacă	94.40	94.15
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	828.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	341.25	340.—
Acţiuni de credit austr. . . .	345.70	34).95
London (pe poliţa de trei luni) .	119.90	120.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	$9.52^1/_2$	9.52
100 marce nemţesci	58.60	58.60

Nr. 47. [75] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei vacante de preot de a III-a clasă în comuna Dăncu-mic, cu aceasta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele sûnt următoare:

1. Casă parochială cu şură şi grădină;
2. 13 jugĕre pămênt şi 365 ☐ stângini pămênt arătoriu şi fênaţ;
3. Dela 140 case, câte una ferdelă vechie de 16 cupe cucuruz cu cocian din care 30 ferdele sûnt ale cantorului;
4. Una ḑi de lucru s'au 40 cr. dela toată casa;
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate aceste aduc un venit anual de circiter 422 fl. v. a.

Cei ce doresc a ocupa acest post de paroch, au sĕ 'şi aştearnă suplicile sale instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului provisoriu congresual din 1878 pentru parochii, — la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei, în mai sus scrisul termin.

Orĕştiă, 4 Aprilie, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 2139 civ. 1882. [68] 3—3

Publicaţiune.

Prin aceasta aduc la cunoscinţă, că în causa comasărei hotarului comunei **Beşinĕu** *(Buzás - Besenyö)*, pentru **începerea lucrărilor pregătitoare** şi cu deosebire pentru regularea representanţei, alegerea ingineriului şi preliminarea speselor, am ficsat ḑiua de **6 Iunie 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în faţa locului.

La ce trag atenţiunea celor interesaţi cu adausul că absenţa dênşilor **nu** va împedeca procederea.

In numele tribunalului reg. din Elisabetopole 1 Maiu 1882.

(L. S.) **Székely Miklos** m. p.,
jude esmis.

Sz. 36. eln. 1882. [77] 1—3

Palyázati hirdetmény.

Vizakna rendezett tanácsu város képviselő testületének 1882-ik év május hava 11-én tartott rendkivüli közgyülesé 58. számu határozata alapján, Vizakna város tanácsánál, halálozás következtében üresedésbe jött 1-sö tanácsnoki, évi 600 frtal javadalmázott állomásra — mely az árvaszéki és katona ügyi elöadoi teendőkkel van egybe kötve, — ezennel pályázat hirdettetik; felhivatnak pályázni kivánok, hogy a magyar német és román nyelvbeli ismereteiket, és az 1877-ik évi XX. t. cz. 180 §. sában megszabott kellékeket beigazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó 1882-ik évi május hava 25-ik napjáig bézárolag alulirt polgármesteri hivatalhoz nyujtsák bé.

A jelzett határ idön tul beérkezendő folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

A választás - viszavonhatatlanul - folyó 1882-ik év Május hó 27-én fog megejtetni-

Vizaknán 1882 május hó 12-én.

Szőcs József m. p.,
polgármester.

Subscrisul a deschis

Cancelarie advocaţială

în S. Sebeş,

ce prin aceasta se aduce la cunoscinţa onoratului public.

Ioachim Fulea,
advocat.

[76] 1—3

Publicaţiune!

Subscrisa promite aceluia care va descoperì tribunalului pre **făptuitoriul** omorului lui **Mauriţiu Knöpfler** din *Mândra* ai plătì în bani gata ca premiu numai decât **200 fl. (douĕ sute** de florini) valuta austriacă.

Vĕduva Fanni Knöpfler
născ. Fleissig.

[71] 3—3

Turnătoare de clopote şi de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţă pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn ,fer turnat şi făurit; astfeliu construite, că după ce sûnt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

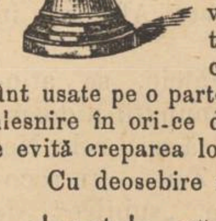

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic şi mai adûnc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer făurit pentru clopote solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru oroloage şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pe lûngă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid şi promopt se recomandă

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

[46] 3—6

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52. Sibiiu, Joi 6/18 Maiu 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa (X) 15 Aprile)

Ne fiind terminat protocolul şedinţei premergêtoare sĕ trece peste verificarea acelui-a la ordinea ¢ilei.

Dep. D. Manole: Înainte de a face propunerea cu care m'am însinuat me simt îndemnat a clarifica aserţiunile mele din interpelaţiunea ce o am adresat Escelenţiei Sale. Eu am constatat acolo că în corespondenţele din „P. Lloyd“ sĕ ¢ice că însuşi Archiepiscopul şi Metropolitul, întrebat fiind ar fi mărturisit, că rĕul provine de acolo că nici un funcţionar consistorial nu are capacitatea recerută şi cunoscinţa limbei maghiare prescrisă de Statutul organic, din care causă Archiepiscopul şi Metropolitul ar fi împedecat în lucrările sale. Escelenţia Sa în respunsul seu ¢ice că nu-şi aduce aminte că sar fi afirmat în corespondenţele din „P. Lloyd“, că cunoscinţa limbei maghiare pentru funcţionarii noştri consistoriali ar fi prescrisă în statutul organic, şi că i se pare a nu fi estrasul din acei articoli întru toate esact. În interpelaţiune nici nu s'a afirmat aceea de ce nu-şi aduce aminte Escelenţia Sa. Statutul organic prescrie că funcţionarii sĕ fie apţi spre ducerea îndeplinire a agendelor împreunate cu postul ce-l ocupă şi se aibă capacitatea recerută. După împărtăşirile lui „P. L.“ Escelenţia Sa însuşi ar fi constatat că funcţionarilor le lipsesce capacitatea recerută — şi că nu posed cunoscinţa limbei maghiare. Toate acestea sûnt cuprinse în „P. Lloyd“ şi me aflu în posiţie a le potè cetì. Deci nu se poate ¢ice că estrasul din articolii din „P. L.“ ar fi ne esact. Repet şi cu ocasiunea aceasta, că pe mine nu m'a condus lucruri personali atunci, când am făcut interpelaţiunea. Binele comun al bisericei mele singur pretinde sĕ fim în clar de are Escelenţia Sa cunoscinţă despre articolii aceia care îl vatĕmă. Singur acest motiv m'a îndemnat sĕ fac interpelaţiunea. După-ce am au¢it respunsul Escelenţiei sale în cestiunea aceasta me vĕd îndemnat a face următoarea propunere: (ve¢i „Telegraful Român“ Nr. 44)

Afară de aceasta mai am şi o altă propunere. Din considerare că, asesorii consistoriali, fiind rĕu salarisaţi, sûnt necesitäţi a mai purta şi alte oficii; considerând că din incompatibilitatea postului de asesor consistorial cu alte posturi, ce s'ar putè enunţa numai pe basa urcărei salariului asesorilor consistoriali, s'ar deschide posturi la cari am putè aplica tinerii nostri cu deosebire pe cari ni-i crescem noi cu stipendii proprie, cari astă¢i sûnt siliţi a părăsì archidiecesa şi a se aplica pe aiurea propun: Consistoriul archidiecesan sĕ se însărcineze a elabora până la sesiunea viitoare un proiect în causa urcărei salariului asesorilor consistoriali.

Propunerea din urmă sĕ transpune la propunerea dep. P. Cosma comisiunei organisătoare, ear cea dintâiu se pune la ordinea ¢ilei.

Presidiul: Aşi roga pe Ven. Sinod sĕ nu sprigineaseă propunerea aceasta a d. dep. D. Manole. Spre a se putè face descoperirile dorite de d. propunĕtor s'ar recere un timp mai îndelungat, ba şi o cercetare specială şi cu de-amĕnuntul şi o strictă tragere de seamă.

După cum au început a merge lucrurile şi a decurge afacerile noastre administrative, sûntem îndreptăţiţi a crede, că n'avem şi nici nu vom avea lipsă de cercetări şi de tragere de seamă. Rog deci pe Ven. Sinod sĕ se îndestulească de astădată cu rĕspunsul ce l'am dat la interpelaţiunea d. dep. D. Manole, altcum mi-e teamă sĕ nu se zădărnicească încercarea de pace ce s'a întreprins.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 5 Maiu.

Casa deputaţilor dietei unguresci desbate acum a treia ¢i afacerea bosniacă, desbătută deja în delegaţiuni. Stânga estremă a intrat în arena luptei cu cestiunea de competenţă. Ea neagă delegaţiunilor dreptul de a'şi însuşi prerogativele legislativei şi pretinde a avè dreptul de a controla şi esamina hotărîrile delegaţiunilor. Stânga estremă deneagă chiar şi dreptul de esistenţă al ministrului comun de finance. Interesant a fost discursul lui Polit în afacerea bosniacă. „P. Ll“ încă o recunoasce aceasta. Acest ¢iar nu poate însĕ a nu'şi ascunde amărăciunea asupra deputatului sêrbesc, apostrofându'l cu unele ironii palide. De altă parte i admiră versatilitatea cu care scie păşì în luptă. De astădată Polit nu se mărginesce la motivul slavic, ci pune interesele ungare în faţă cu cele austriace şi combătênd pe ceste din urmă susţine că se interesează de cele dintâiu şi în chipul acesta de pe terenul unguresc conbate maghiarismul, în casul de faţă politica maghiară orientală.

Diarele din Bucuresci ne aduc cu posta de a¢i resumate despre cele ce s'a petrecut Luni şi Marţi în camera deputaţilor în cestiunea Dunărei. În nrul viitoriu vom împărtăşì şi noi cetitorilor detaiuri, cari vor lumina foarte mult cestiunea. Pentru astă¢i adaugem numai un supliment la enunciaţiunea ministrului Stătescu comunicată în nr. precedent. Stătescu, ¢ice că are informaţiuni, că la Viena sûnt hotărîţi, dacă nu vor isbutì cu projectul Barrère, a revenì la propunerea lui Haymerle.

În Egipt situaţiunea e încă tot nedecisă. Khedivul nu voiesce sĕ resigneze în favorul fiiului seu celui mai tinĕr şi preste tot nu voiesce sĕ scie de camera notabililor convocată fără scirea lui.*)

---

*) Telegrama sosită a¢i spune că diferenţele egiptene s'au delăturat.

Scrisori din Rusia.

Corespondenţă particulară a „TELEGRAFULUI“.*)

St Petersburg, 23 Aprilie.

Testamentul condamnaţilor la moarte. — Ţarul şi încoronarea. — Amenințarea lui Bogdanowici. — Tortura. — Ignatieff şi domnia sa. — Gheşefturile sale personale. — Scandal. — Ovreii şi Ignatieff. — Sgomotul despre o conspiraţiune în armată.

Pe masa mea de lucru am printre materialul adunat pentru această corespondenţă şi testamentele condamnaţilor la moarte din ultimul proces politic. Acestea două documente sûnt tipărite de către redacţia ¢iarului clandestin al revoluţionarilor. Unul din ele este iscălit de tinĕrul Baranicoff şi altul de către Isaieff. Sub iscălituri cetesc data $^{15}/_{11}$ şi cuvintele *patru păreţi ai temniţei.* Cred de cuviinţă a vĕ traduce o parte din acestea documente pentru a vĕ da posibilitatea sĕ judecaţi de ce material sûnt făcute sufletele luptătorilor Ruşi pentru mântuirea patriei lor. Eată testamentul lui Baranicoff în întregul sĕu:

Amici! Încă un singur pas şi voiu fi în mormêntul meu; capacul cosciugului se va închide, şi *finis comediae.* Cu credinţă nestrămutată că am luptat pentru o causă sfîntă, cu convicţiunea neclintită şi cu consciinţa curată mĕ scobor în mormênt. Sciu că mi-am împlinit datoria mea. Dar voi, amici! Voi cari remâneţi, cuirasaţi-vĕ cu curagiul şi cu energia care vĕ trebuiesce; momentul este critic, folosiţi-vĕ de acest moment. Nu uitaţi că puterea guvernului se ra¢imă pe o minoritate care-l va părăsì imediat ce va vedea că totul este pierdut. Majoritatea societăţii ruse este contra sa, ea uresce actualul guvern... O sciţi aceasta cum, o scie însuşi guvernul. Încă o singură sforţare — şi inimicul va fi la picioarele noastre. Atunci vor venì toţi sĕ vĕ glorifice şi sĕ vĕ binecuvinteze. Nu uitaţi când veţi biruì, că noi, tovarăşii voştrii, am murit pentru mântuirea poporului muncitor.

---

*) Din Bucuresci.

FOIŢA.

O epistolă a unui îmblân¢itor de animale.

Paris, 20 Aprilie 1882.

Pentru moment îmblân¢itorii de animale sûnt aici la modă. În circul de ţearnă se produse o domnişoară Nuna Hawa, o francesă cu tot numele ei insular, o persoană minunată, cu membrele sănătoase, cu ochii ver¢ui înfocaţi şi cu un pĕr mare castaniu; în faţa barierei du Trône, într'un loc plin de barace, se arată publicului fraţii Pezon cu 33 de lei; în Folies Bergères se poate vedea o îmblân¢itoare păreche conjugală; în circul Fernando domesticesce un domn Cardono, un englez care a avut, nenorocirea acum patrusprĕ¢ece ¢ile sĕ fie atacat şi muşcat în pulpă de către un animal al sĕu. Astfel cine-va are destulă ocasiune sĕ se delecteze privind pericolele semenilor sĕi. Această modă de domesticirea animalelor face pe un colaborator a lui „Figaro“ sĕ scoată din sertar o veche epistolă, ce a primit'o la 1869 dela Henri Martin, rĕposat în urmă, care, după cum susţine acelaşi colaborator, a fost cel dintâiu, care a început sĕ facă producţiuni în colivia leului. Nu sûnt în posiţie sĕ mĕ conving întru cât e justă această aserţiune, dar în tot casul e interesant a afla, că Henri Martin, despre care Charles Nodier a ¢is odinioară: „În fruntea unei armate el ar fi devenit poate un Bonaparte; întêmplarea a făcut dintr'un om de geniu un posesor de menagerie,“ că acest Henri Martin şi-a petrecut toamna vieţei sale în retragere pacînică aproape de Rotterdam, într'o căsuţă curăţică, încungiurată de flori şi colivii de paseri, pe care, când era vreme frumoasă, o părăsia spre a se duce sĕ prindă pesce cu undiţa.

Epistola în traducere fidelă sună astfel:

...Overşie, 7 Septemvrie 1869.

....Tocmai acum primesc o gazetă, din care vĕd că a murit Luca. De trei¢eci de ani, de când mi-am părăsit leii, ori de câte ori s'a întêmplat o nenorocire unuia, care se produce cu animale, totdeauna s'a scris ceva despre mine şi amicii mei m'au invitat sĕ le povestesc vieaţa mea. Ea e într'adevĕr bogată în întêmplări memorabile.

. . . .

Am lucrat cincisprĕ¢ece ani ca şef de grajd *) am dresat cai, cari trecură prin mâni multe, fără sĕ'i fi putut îmblân¢ì cineva: 'i-am dresat sĕ vie la chiemarea mea şi sĕ'mi poarte traista şi puşca. Le ordonam sĕ se posteze în dosul meu, împuşcam un iepure sau o găinuşă şi ei îndată alergau în galop şi'mi aducea vênatul împuşcat. Apoi am cumpĕrat o parte dintr'o menagerie şi am lucrat opt luni spre a dresa pe un tigru regal. O hienă 'mi aducea mănuşile. Nimeni nu m'a vĕ¢ut vre o dată cu biciuşca în mână. Când ordonam tigrului, leului sau hienei mele sĕ'mi sară pe umĕr, eu încrucişam braţele: ei atunci într'o clipă erau cu labele anterioare pe umĕrul meu; apoi le ordonam sĕ'şi ia labele şi sĕ se culce. Domesticitorii de a¢i cumpĕră din grădina noastră zoologică (Herni Martin a fost director onorar al grădinei zoologice din Rotterdam) sau dintr'o altă grădină mai multe animale diferite, lei, leoaice, hiene, urşi, etc. Ei le pun într'una şi aceeaşi colivie. Animalele spĕriate vĕ¢êndu-se într'un loc cu un leu, caută sĕ se vîre într'un colţ. Atunci vine îmblân¢itorul cu o biciuşcă şi un revolvĕr; el dă în dreapta dă în stânga şi la comanda: staţi! ele sĕ opresc. Dar animalele nu sûnt dresate, cum erau ale mele şi când unul din animale se revoltează, atunci vedeţi resultatul nefericit, cum s'a întêmplat cu finitul tragic a lui Luca.

D-Ta o sĕ'mi rĕspun¢i: „Dar Martine, şi D-Ta erai sĕ fi mâncat! Însĕ acì e o mare deosebire.

Tocmai terminasem cu representaţiunile mele ale leilor din Mysore din teatrul Drury-Lane în Londra. Directorul teatrului, Lorme din

---

*) Henri Martin fugise în etate de ¢ece ani din casa parintească şi întrasă într'un circ, Tatăl sĕu era amic cu Masseana şi în vrea să'l dea în biuroul de întendenţă.

Nu uitaţi aceasta când veţi venì la putere. Triumfaţi dar, şi nu uitaţi că noi am murit pentru mântuirea poporului muncitor.

Baranicoff.

Analisaţi acest limbagiu şi vĕ veţi convinge că ilusiunile partidei revoluţionare nu numai că nu s'au micşorat sub greutatea sacrificielor făcute, sub influinţa teroarei salutare, cum o declar criminaliştii care au înălţat preste toată ţeara eşafoduri şi a spênḑurat peste 63 tineri, floarea şi inteligenţa societăţei ruse, ci din contră a sporit încrederea în triumful inevitabil al revoluţionarilor, cari cred că se apropie în fine momentul când „inimicul va fi la picioarele lor".

Ţarul, se aude, cetesce cel dintâiu, prosa nihiliştilor; imediat ce apare vre-o foaie volantă, vre-un numĕr al teribilului ḑiariu „Narodnaja Wolia", generalul Zuroff în persoană sosesce la palat şi înmână ţarului un numĕr sau un esemplar eşit din atelierul clandestin. Se ḑice că împĕratul numai scie ce se inventeze pentru a mai amâna ḑiua încoronărei, toate mĕsurile, toată rigoarea unei stări de asediu, care se vor desfăşura la Moscva pentru a garanta pacea pe timpul cât vor dura sĕrbătorile încoronărei îi par insuficiente. Terenul pe care se află construit Cremlul, antica citadela a ţarilor din Moscva, este riguros scrutat de ingineri. Sondarea solului a descoperit o mină sub parapetul Sud-Vest al citadelei, dar săparea pământului a dovedit că mina presupusă nu este decât o subterană pâna acum necunoscută şi care, după modul cum sunt zidiţi păreţii subteranei, aparţine secolului XVI. Profesorii de istorie chiemaţi a se pronunţa, au declarat că această zidăriă trebuie sĕ fi fost construită sub ţarul Boris Godunoff. Sgomotul despre descoperirea aceasta a impresionat aşa de tare pe ţar, că el, cum se aude, crede primejdios a se stabilì în palatul Creml pe tot timpul cât va dura încoronarea.

— Cred, ar fi esclamat ţarul, cred că profesorii nu greşesc şi că în adevĕr această subterană a fost construită sub ţarul Boris, însĕ cine îmi poate asigura că nu esistă alte subterane tot aşa de antice, ca şi aceasta descoperită, însĕ care vor servì nihiliştilor pentru proiectele lor infernale.

Membrul proiectului esecutiv, d. Bogdanowici, arestat cum v'am scris în rêndul trecut şi care se presupune a fi omul, care se numia altădată Cobezeff fiind crud torturat în fortăreaţa Petro-Pavlovska, se ḑice că ar fi declarat, că nimic nu va scăpa pe ţar de soartea la care se află condamnat.

— Partidul nostru a ḑis ultimul seu cuvênt, noi cerem dela dela ţarul convocarea imediată a unei convenţiuni, compusă din adevĕraţii representanţi ai popoarelor ce locuesc imperiul rus. Alegerile trebuie sĕ se facă sub scutul deplinei libertăţi a presei, cuvêntului şi într'unirilor publice. Această convenţiune va elabora o constituţiune cu care se va înzestra imperiul. Eată aceasta este ultimul cuvênt, a ḑis d. Bogdanowici calăilor sei. Rugaţi pe ţarul sĕ cedeze, şi imediat partidul revoluţionar va depune armele cu care se luptă acum. Omorurile politice vor înceta imediat, findcă, credeţimĕ, aceste omoruri ne sûnt mult mai repulsive decât guvernului, care s'a obcînuit cu ele. In cas însĕ dacă ţarul nu va consimţì a ceda cerinţei noastre . . . a! domnilor, lupta fratricidă va dura şi prin forţa lucrurilor va suna în fine oara supremă când sângele, nu ca acum, dar cu şiroae va scălda această nenorocită ţeară.

Se aude că bietul Bogdanowici se află espus în momentul de faţă la o tortură inventată de un profesor ilustru din Petersburg. O maşină electrică legată de arestant nu'i dă nici un moment de repaus, la prima încercare a sa de a adormì un curent tare de electricitate îl sguduie şi 'l desteaptă. Cu acest mijloc justiţia (ce ironie) crede posibil a sdrobì energia revoluţionarului şi a'l aduce la o stare de decadenţă morală, când el se va hotărî în fine a vorbì. Se mai vorbesce că corpul bietului arestant este acoperit cu rane, făcut de vergi, knut şi biciu, cu care îl tortură procurorii militari însărcinaţi cu ancheta.

Dar se lăsăm tablourile înfiorătoare ale temniţei unde zac ferecaţi luptătorii pentru libertate, şi sĕ ne îndreptăm spre palaturi, unde trăiesc actualii cârmuitori. Eată de esemplu palatul actualului vizir rusesc — comitele Ignatieff. Pentru a vĕ caracterisa sistemul cu care acest om de stat îşi apără posiţiunea sa foarte nestabilă, vĕ voiu nara un episod foarte recent.

Aţi auḑit de sigur, despre demisiunea domnului Eugène Lamansky, preşedintele băncei de stat şi a monetăriei imperiului rusesc. Eugène Lamansky domnesce în visteria statului aproape de treiḑeci de ani, acest financiar abil s'a dovedit a fi un hoţ mare, care 'şi-a făcut o avere colosală domnind peste toată avuţia monetăriei ruse. Comitele Ignatieff, care este inamicul neîmpăcat al dlui Lamansky, cercetă activitatea acestui din urmă, şi, prin ăjutorul dlui Nabocoff, descoperì că faimosul furt comis în detrimentul Societăţii de credit mutual din Petersburg, s'a comis prin conivenţa şi cu protecţiunea dlui E. Lamansky. Aflând aceasta, comitele Ignatieff plecà la Gacina şi denunţà totul Ţarului.

— Cum voiţi Măjestate, ca justiţia sĕ-şi urmeze calea sa regulată, ca societatea sĕ se liniştească, dăcă etc. etc..

Ţarul, turburat indignat, înspăimântat, ordonà imediat înlăturarea d-lui Lamansky şi darea sa în judecată. Procurorul, aflând că averea totală a fostului preşedinte se urcă la douĕ milioane ruble (de sigur că vre o ḑece sûnt inscrise pe numele soţiei sale), a întrebat pe d. Lamansky cum a făcut această avere?... La această întrebare, cam nedelicată, inculpatul rĕspunse:

— Se vede, d-lor, că nu sûnteţi financiarişti de oarea ce 'mi-aţi pus o cestiune ca aceasta. Sciţi bine că sub preşedinţa mea s'a făcut cutare cantitate de împrumuturi şi s'a pus în circulaţie următorul numĕr de milioane în bilete de bancă, apoi, fiind-că după lege mi se cuvine următorul procent, trebuia se am acum o avere de 10 ori mai mare de cât aceea ce o am în momentul de faţă. Însĕ fiind-că aţi avut nedelicateţa a ridica vĕlul sub care a fost ascunse aceste afaceri foarte delicate, ve voi nara causa care nu'mi a permis sĕ am mai mare avere de cât cea descoperită de anchetă.

Ori ce împrumut aduce un bacşiş oamenilor cari stau la cârma financelor, acest bacşiş mi se cuvinia şi mie, însĕ tot-dea-una am fost nedreptăţit fiind-că bacşişul 'l luau alţii ear nu eu. Aşa de esemplu, pentru împrumutul oriental comitele Ignatieff a primit în persoană toate procentele şi pentru primirea curtagiului s'a şi iscălit pe acel timp la Constantinopole; eu n'am primit de cât chitanţele, care se află printre hârtiele mele şi pe care vi le voi înmânua.

Închipuiţi-vĕ acum tablou când comitele Ignatieff aflase despre deposiţiunea d-lui Lamansky. Îmediat earăşi fuga la Gacino şi alt cântec.

— Majestate, cred imposibil a urmări afacerea lui Lamansky, divulgarea acestei afaceri compromite guvernulu, este mult mai oportun de a lăsa totul, cel puţin pentru un moment oarecare, în suspensiune.

Ţarul convertit şi de astă dată, tot aşa de iute ca şi ântâiu, consimţì, şi actualmente se aude că afacerea, cu anchetă cu tot, s'a pus la dosar fără a lăsa vre-o umbră în dosarele juridice.

Atitudinea ministrului de interne faţă cu turburările israelite este şi mai caracteristică. Dl. Ignatieff primì şi primesce cu mare curtenie deputaţiunile Evreilor. În convorbirile care au avut loc între ministrul şi delegaţi, omul nostru de stat se plângea contra presei, care escită ura, contra nihiliştilor cari aţîţă poporul contra Evrelor, contra societăţei ruse şi declară sus şi tare, că în ceea ce 'l privesce pe dênsul apoi el în toată viaţa sa a fost omul cel mai simpatic pentru rasa ovreească şi că „fiind la Constantinopole a supus operaţiunei, ordonată de Moise pe toţi copii sei, privind'o ca foarte igienică.

Sŭnt sigur că rîdeţi! Însĕ vĕ asigur că ţin aceasta naraţiune dintr'o sorginte foarte competentă... Imediat însĕ ce delegaţiunile ovreiesci plecară încântaţi de primirea călduroasă ce le făcù omul de stat d-l Ignatieff trecu în cabinetul sĕu şi espedă ordinul guvernatorilor (prefecţi) sĕ vegheze asupra aplicărei riguroase a vechei legi, care opresce pe israeliţi sĕ se stabilească în cutare şi cutare regiune a imperiului sĕ se ocupe cu cutare şi cutare meserie, comerciu industrie... Evreii nu înţelegeau înainte de toate nimic din această manieră de a guverna, şi trimiseră ear' delagaţiuni la ministru care le primì şi mai simpatic se ḑice că chiar preşedintele delegaţiunei din Odesa, dl. Grumberg, a fost onorat cu o învitaţie la ciai, care i făcù dl. Ignatieff. La aceasta a doua primire ministrul jură că nu scie nimic din toate cele întêmplate prin provincie, că abusurile sûnt făcute de către prefecţi şi că prin urmare el îi va reprimanda etc. Evreii plecară ear' cu inimile uşurate, şi dl. Ignatieff se ţinea cu mânile de inimă, rîḑênd cu hohot. În fine acum toţi s'au priceput şi au înţeles că comitele Ignatieff glumesce şi petrece.

Lungă însĕ va mai fi petrecerea?! Acì stă cestiunea. Sûnt indicii cari ne denot că mergem cu paşi gigantici spre revoluţiune. Panica cuprinde societatea avută, care pleacă în streinătate, toţi vĕd că cataclismul este inevitabil şi se şoptesce chiar că o conspiraţiune s'ar fi descoperit în armată care se pregătesce a crea un nou 14 Decemvre.

Z.

Varietăţi.

* (Postal.) Următoarele posturi postale fiind vacante sĕ pot ocupa, pe lûngă încheerea unui contract de serviţiu şi depunerea unei cauţiuni în bani gata de 100 fl. *a)* Postul de magistru postal din Feneş (comitatul Clujului) dotat cu un salar anual de 150 fl. şi cu 40 fl. pauşale de cance-

---

Boulogne venì la mine la Calais şi mĕ rugă sĕ dau patru representaţiuni. El vrea sĕ îndoească preţurile locurilor şi sĕ'mi dea jumĕtate din venit. Mai multe persoane 'l însoţeau. M'au rugat atâta, încât în fine am primit. La a treia representaţie am ḑis către madam Martin, sĕ nu se sperie dacă mi se va întêmpla o mică nenorocire: „Ascultă, mi se pare că mâine va merge greu cu leul meu Cobourg. El mĕ privesce cam ciudat". Ea 'mi ḑise: „Atunci fă un anunţ şi schimbă ḑiua representaţiei; nu e mare lucru." Eu rĕspunsei: „Ba nu, că dacă fac aşa ceva odată, atunci voiu căta se fac de câte ori animalele vor avea toane." Într'adevĕr, a doua ḑi Leul de Myssore, în scena unde mĕ ataca Indienii, când chiemai în ajutor pe leul şi leoaica mea, leul nu atacă pe duşmanii mei, ci de deodată se tupilă, înfigêndu'şi ghiarele în parchet. Ochii i se fac de tot înflăcăraţi.

Eram îmbrăcat ca indian; aveam un pumnal la brîu, dar cum am spus nici odată o biciuşcă. Comand leoaicei printr'un semn şĕ se ducă; ea ascultă, însĕ leul (fiind în furii) face o săritură spre mine sĕ mĕ apuce de piept. Eu îi dau un pumn peste bot, frângêndumi inchieetura mânei şi două degete. Fac semn lui Cobourg sĕ se ducă, el se scutură, 'şi ia avênt a două oara şi sare drept asupra mea. Voiu sĕi dau iarăşi o lovitură şi deabea acum observ, că mâna 'mi era frântă... Eu — ca sĕ nu'mi sară în faţă — ca un fulger 'i ofer pulpa superioară. El 'şi înfige dinţii, me ridică în sus şi mĕ ţine în aer ca pisica un şoarece. Eu 'i dau cu mâna dreaptă un al doilea pumn, carnea din pulpă se rupe şi animalul me lasĕ sĕ cad.

Mĕ ridic; mĕ uit împregiur ca o furie, căci prevedeam bine, că 'mi-a venit ceasul din urmă. Nu me puteam pune în apărare pentru a treia oară. Imi ḑiceam: dacă voiu striga toată lumea va fugì; cea mai mare nenorocire se poate întêmpla şi eu nu scap de moartea ce mĕ aşteaptă.

Aşa dar fac gesturi ca un desperat; întorc spatele leului, ca sĕ mĕ poată apuca fără sĕ'mi sfîşie obrazul şi se mĕ poată ucide în ceafă, ca lucrul sĕ se termine odată.

Dar douĕ secunde trec, douĕ secunde, ce mise păreau o eternitate. Mĕ întorc: leul era ca schimbat. El se uită la public, se uită la mine, îi fac semn sĕ se ducă, el pleacă ca şi cum nu s'ar fi întêmplat nimic.

Această întreagă scenă n'a ţinut mai mult ca trei minute şi de abia acum simţii un fel de plăcere ca şi cum m'aş fi renăscut deodată. Luai şalul ce purtam, 'mi înfăşurai mâna, făcui câţiva paşi spre rampă, mĕ inclinai şi ḑisei: „Domnilor şi Doamnelor! Am păţit o mică nenorocire cum aţi vĕḑut, dar sper că mâne s'au poimâne voiu da a patra şi ultima representaţiune anunţată.

Am stat patrusprĕḑece septĕmâni în pat, apoi am dat într'adevĕr a patra representaţie a mea cu acelaşi leu după cum promisesem. Veniseră aşa mulţi streini se mĕ vaḑă, că în Boulogne nu se mai găsea nici o locuinţă. Cobourg lucra ca de ordinar. El a mai lucrat patru ani fără toane.

Dar fiindcă madam Martin se tot temea că mi se poate întêmpla vre o nenorocire am dat colecţia cumnatului meu, care a vênduto la Amsterdam, unde a format începutul admirabilei grădini zoologice de acolo, ce este fără îndoeală una din cele mai frumoase din Europa.

Leul Cobourg mĕ muşcase în timpul împărecherei; atunci toate aceste animale sûnt furioase. Din aceea sară mĕ înarmam că totdeauna. Dacă s'ar mai fi revoltat vre un animal, laşi fi ucis.

Autorităţile din Nateş miau cerut permisiunea, sĕ'mi facă bustul, ca se serve drept vis-a-vis bustului lui Cambronne; ambele le-a esecutat Suc. Pe când se lucra la ele, profesorii mi-au studiat craniul după sistemul lui Gall. Ei au observat că era desvoltată precauţiunea, bună-voinţa şi plăcerea de luptă. De asemenea şi sângele rece. Acesta într'adevĕr nu mi'a lipsit nici odată.

A propos, onorate domnule, s'a ḑis totdeauna, că am dat representaţiile la Porte Saint Martin. E o eroare. A fost în Thatre Naţional al domnului Franconi.

Primiţi, vĕ rog salutările mele.

Henri Martin,
director onorar al grădinei zoologice
din Rotterdam."

larie — *b)* Postul de magistru postal din Sân-Lăslĕul Turdei (comitatul Turdei) dotat cu un salar anual de 120 fl. 40 cr. pauşale de cancelarie şi 200 fl. pauşale de transport.

Concurenţii au sĕ se presinte în decurs de 3 sĕptămâni la direcţiunea postală reg. ungurească din loc.

* (Necrolog.) *Dumitru Russu* c. r. major la gendarmerie în pensiune, posesor al crucei militare pentru merite cu decoraţiunea de rĕsboiu, a medaliei de rĕsboiu, a medaliei de argint pentru vîrtute militară classa I şi al insignielor pentru servicii ca oficier, a reposat în 3/15 Maiu în etatea de 59 ani. Înmormêntarea se face în 5/17 Maiu, la 3 oare după ameaḑi în cimiteriul c. r. militariu.

* **Bibliografie**. *„Biserica ortodoxă română.* Aprilie cuprinde: Misteriul botezului; Separaţiunea definitivă între biserica orientală şi occidentală în timpul patriarchului Cerularie; Oficiele ecclesiastice; Representaţiunea înaintea casei representanţilor Ungariei de Escel. Sa Archieppul şi Metropolitul Miron Romanul în numele bisericei gr. or. române din Transilvania şi Ungaria; Representaţiunea capitolului metropolitan greco-catolic din Blaj etc., Învĕţămêntul secundar în Transilvania; S. Thasci Caecili Cypriani *de dominica oratione;* Sumarel din şedinţa St. Sinod.

— *„Barba lui Stefan cel mare.“* Comedie într'un act de G. Baronzi. Craiova. Editura librăriei Samitca 1882. 50 bani.

— *Regule de Bon-Ton.* (Estragere din deosebite isvoare) de Corneliu Pecurariu, Blaj. Tipografia seminariului gr. cat.

— *„Noua bibliotecă română“*, Colecţiune de Novele şi Romanuri, broşura 12. Braşov. Editura şi tipariul tipografiei Alexi. 1882.

* *(„Scoala Practică“)* Nr. 2 pro Maiu conţine: Plan de lecţiuni pentru scoalele elementare românesci, întogmit pe 30 de septĕmâni. — Grădina scoalei, lecţiuni practice din învĕţămêntul intuitiv; lecţiunea a 2-a: lucrurile din grădină. — Limba română în scoalele elementare, tractată din bucăţi de cetire. — Prima adiţiune cu cifre, lecţiune schiţată pentru primul an de scoale în Mărtişor a. c. — Bibliografie — Erate — Posta redacţiunei. — Prenumeraţiuni se mai primesc, pentru cei lipsiţi cu favorul de a respunde costul abonamentului în 3 rate a 1 fl. dar anticipando.

* (Convocare.) Membrii reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din munţii apuseni, se invita prin aceasta a se întrunì la adunarea generală ordinarie a Reuniunei, care se va ţinè în Abrud, la 17 şi 18 Maiu a. c. st. vechiu.

Abrud, în 30 Apriliu 1882

Ioan Gall, preşedinte.
Solomon Corvin, notariu.

* (Antisemitic.) Dela Német Hidas în comitatul Baranya se scrie la „Függetlenség“ că în comuna numită s'a întêmplat în 10 l. c. n. turburări. Locuitorii cei cu stare de altădată, deducênd serăcia lor dela Jidovii cari sau aşeḑat mai târḑiu acolo, au dat năvală strigând: „Afară cu Jidovii!“ şi „moarte Jidovilor!“ asupra caselor acestora şi una au demolat-o cu totul. Sosind oameni de ai poliţiei şi miliţie au pus stăvilă turburărilor.

* (Sinucidere.) Vasile Biholy c. r. locotenent sup. de artilerie în Cluj s'a împuşcat cu un revolvĕr în pept. Ceva mai înainte şi-a petrecut în locul de tragere la semn cu cameraḑii sĕi în disposiţiunea cea mai bună. Causa sinuciderei este necunoscută.

* (Foc în Poiana porcului.) D. Elie Gherman paroch gr. or. din amintita comună ne scrie următoarele: Duminecă 25 Aprile st. v. pela 12 oare noaptea s'a încins un foc înfricoşat în comuna noastră; casa acoperită cu paie a învĕţătorului gr. or. Nicolau China a ars până în temelie cu tot ce era într'ênsa; afară de aceasta au ars recuisitele, cărţile scoalei şi douĕ grajduri cu găini, gâşte etc. Bietul învĕţător cu familia sa a scăpat numai cu vestmintele ce erau pe dînsul. Focul se încinse şi la alţi 2 vecini cărora asemenea le mistuì focul tot ce au avut remânênd acum fără nici un mijloc de substinţă. Dauna e foarte mare.

* (Foc mare.) În Berlin a isbugnit un foc înfricoşat la 7 oare sara în ḑiua de 12 Maiu n. Măreţul palat al esposiţiunei ighienice în decurs 5 6 oare fu ruinat total. Sburau scântei peste scăntei, tăciuni aprinşi în depărtare nespusă. Întreg Berlinul era alarmat; toţi erau cuprinşi de groază şi nu ştiau ce e de făcut în un cas atât de înspăimêntător. Pompierii şi soldaţii alergau în toate părţile, cei de întêiu se stingă focul, ear ceşti din urmă sĕ liniştească mulţimea, care se afla în mare turburare. Din obiectele unguresci espuse au ars cele trimise din partea ministeriului de instrucţiune, din partea ministeriului de comerciu, din partea institutelor de alienaţi, din Budapesta şi Sibiiu şi altele din partea multor persoane private. Dauna se urcă peste milioane; noroc numai că o parte din ea e asigurată la 10 societăţi de asigurare.

* (Steagul lui Tudor Vladimirescu.) Se ḑice că d. maior Caleţean din Craiova ar fi posedând steagul cu care Tudor Vladimirescu a început revoluţia la anul 1821, şi că l'ar fi oferit guvernului.

„Românul“ află că guvernul a numit o comisiune, în care se află d. Hajdeu şi un delegat al ministerului de resbel, ca sĕ esamineze steagul şi sĕ se pronunţe asupra autenticităţei lui.

* (Bere de pămênt.) Foile americane din Franclin, un oraş în regiunea petroleului din statele unite, spun o istorie curioasă. Pe malul unui pêriu se află un deal, în care s'a găsit petroleu. Mai ales firma Rial şi fiul a descoperit acolo escelente puţuri cu petroleu şi a făcut bani frumoşi, până ce într'o ḑi păru că a secat totul. Firma dete ordin sĕ se sape mai adûnc. Aşa se făcu şi în fine deteră ear' de petroleu. Se observă însĕ un lucru. Lichidul n'avea tocmai coloarea şi mirosul petroleului şi nici nu se aprindea. Un băiat cuteză sĕ gusto şi se vede că i-a plăcut căci ḑicênd: „Ea sĕ mai vedem“ tot beu mai departe, până ce nu'l deteră la o parte camaraḑii sĕi, temêndu-se se nu'şi facă reu; dar şi ei erau curioşi, şi deci se puseră sĕ guste şi bĕura fără sĕ se mai oprească, în cât după un ceas toţi erau beţi pe jos. Vestea se duse în lume, că s'a întîmplat un ce extraordinar la puţul lui Rial. Toţi locuitorii de prin pregiur alergară şi gustară miraculosul petroleu, până ce se ameţiră şi ei căḑênd unul după altul la pămênt. În fine sosì d. Rial cu şeful atelierelor şi rĕmase înmărmurit vĕḑênd atâta lume întinsă pe jos ca moartă. Amploiatul gustă lichidul şi declară că are un gust bun ca de bere. D. Rial trimise sĕ chieme pe d. Grossman berarul, ca se vadă ce este. Berarul venì, gustă şi înţelese. „Pentru Dumneḑeu,“ exclamă dînsul, aceasta e berea mea; aţi sfredelit până în pivniţa mea!“ Într'adevĕr berarul avea dreptate. Cercetându-se în pivniţă, se află, că butea cea colosală de 2000 mii vedre (duple) se golise mai de tot.

Bĕutorii acestui curios petroleu şi-au venit în fire şi acum mai toţi doresc, sĕ li se întêmple cât mai adese-ori asemenea nenorociri.

* (*Iustiţia mulţimii în lumea animalelor.*) Medicul general Dr. Orestein din Atena istorisesce următoarea interesantă întêmplare: „În unghiul nordostic al sinului de mare malienic, se află portul Lamia. Când întrai în acest loc plăcut, destinat de ami fi garnisoană m'a trapat mulţimea de cuiburi de cocostîrci (barze), cari priveau împreună cu cloncaniări locuitorii de pe coperişele caselor şi de pe biserici din cedrii şi platani asupra mea. Într'o ḑi observai, pe când îmi beam cafeaua cete peste cete de cocostîrci cloncăneau într'una foarte tare sburând în toate direcţiunile prin aer. Din când în când se adunau la un loc de unde după o pausă aproape de 5 minute earăşi se despărţiau, spre a continua din nou aerianele lor călĕtorii. Aceste lucruri bătătoare la ochi escitară într'un mod extraordinar curiositatea mea. Eu comunicai mirarea mea vecinului meu dela masă şi aflai spre uimirea mea că nu poate fi vorba de altceva decât de un cas de adulteriu (necredinţa în căsătorie între cocostîrci.) „Bagă de seamă“ mi se ḑise „cestiunea se va termina fără îndoială cu moartea culpabilei muieruşci, care stă colo sus în cuib singură isolată.“ De oare ce eu cunosceam căsătoria monogamică a cocostîrcilor a rîndunelelor etc. tot asemenea cunosceam şi istorisirile, pe care le auḑisem des despre serioasa conservare a credinţei între cocostîrci (credinţă, care nu află creḑĕmênt la nimenea) urmării acum priveliştea cu mult interes. Vecinul meu dela masă spusese adevĕrul. După un cloncănit nou ceva mai lung şi peste mĕsură de tare, sĕ adunără toţi cocostîrcii lûngă cuibul de sus, şi muieruşca vinovată o vĕḑui căḑênd ciupită, sdrobită şi de tot sângerată înaintea ochilor mei pe stradă, şi murì între convulsiuni. Aceasta fu tragicul act final al dramei însemnate ornitologice. Cetele sĕ separară de nou în părechi singuratice şi într'un moment sĕ făcù linisce completă sub bolta albastră a cerului. După părerea tuturor privitorilor, era lucru evident, că într'unirile cetelor cari au premers esecuţiunii au fost tot atâtea şedinţe ale unei curţi judecătoresci, în care s'a decis pedeapsa vinovatei muieruşci. Cât am petrecut eu în Lamia am avut de trei ori ocasiune, a fi martor ocular al acestor îngrigiri de justiţie a cocostîrcilor cari totdeauna s'au finit cu tragicul act descris mai sus.“

* (Aniversarea nascerii lui Mahomet la Cairo (Egipt.) Serbătorile în care turcii celebrează în fie-care an, nascerea profetului, durează ḑece ḑile şi ḑece nopţi. Printre ceremoniile religioase, care au loc la această epocă, este una foarte curioasă, şi pe care eată cum o narează călĕtorul Englez M. Lane.

„Şeicul (bĕtrânul) dervişilor (călugărilor) Saadi'yeh, care este Khatibul (predicatorul) moscheii Hasaney'n terminându'şi rugăciunile de seară, se duse călare dela moscheie păna la locuinţa lui El-Bekri superiorul tutulor ordinilor dervişilor din Egipt.

Acest bĕtrân are un esterior distins, o fisionomie plăcută şi barbă căruntă. Abia eşì el din casă, şi o mulţime de dervişi se grăbiră de a'l urma şi se aşeḑară în urma calului sĕu.

La oare care distanţă de casa lui El-Bekri, procesiunea se oprì. Dervişii şi alţi credincioşi în numĕr de peste 100 se culcară cu faţa la vale, pe pămênt, lipiţi unii lûngă alţii, cu picioarele întinse şi mânile încrucişate sub frunţile lor.

Toţi murmurau cuvêntul, Allah!

Alţi dervişi cu picioarele goale, începură a alerga pe spatele confraţilor lor, bătênd tobele şi strigând: Allah!

Şeicul ordona atunci, sĕ înainteze şi calul sĕu, care, cât va timp, nu voì sĕ se sue pe spinarea celor dântêi dervişi culcaţi. Dar, în fine, forţat, începu a călca preste acest drum viu, fără a se speria, ridicând picioarele foarte sus.

Un strigăt teribil eşi din peptul spectatorilor: Allah, Alah.

Fie-care din cei culcaţi pe pămênt, era lovit de 2 ori, o-dată cu piciorul din nainte, şi a doua oară cu piciorul din napoi. Nici unul nu areta, nici cea mai mică durere. Turcii consideră această ceremonie ca miraculoasă, şi cred că nu se sevêrşesce fără accident decât în virtutea poterii supranaturale, acordată ca privilegiu, Şeicului dervişilor Saadi'yeb. Ei mai cred, că aceia preste care trece Şeicul călare, recitează în mintea lor, o rugaciune misterioasă, care 'i preservă de durere.

Acelaş căletor a vĕḑut repeţindu-se această ceremonie la aniversarea înălţărei Profetului la cer.

De astă-dată, numĕrul dervişilor, culcaţi pe pămênt trecea preste 100. Alţi dervişi, alergară desculţi preste corpurile lor, cu tobe şi cu steaguri.

Şeicul înaintă, călare pe un cal vênĕt. El era îmbrăcat cu o haină albastră deschisa, pe cap cu un turban în forma acelora, pe care numai savanţii le poartă.

El călărì, încet pe spatele dervişilor, îngânând o rugăciune. Doi oameni cu încălţămintele în mână, conduceau calul. De o dată calul se ridică în douĕ picioare, şi lovi mai multe capete. Nici unul dintre acei nenorociţi dervişi, nu'şi aretă durerea sea. Cu cât calul înainta, cu atât în

---

Ceea ce Martin nu spune acì — adauge corespondentul — este modul cum a înblânḑit pe primul tigru şi pe prima hienă.

Cât privesce pe tigru, ia îndreptat mai ântâiu atenţiunea în partea, prin care era se între la el; apoi — înarmat cu un pumnal — năvălea fără veste în colivie. Aci se oprì şi fixă pe tigru, care nu se mişca. Cinci minute tigrul remase imobil, cu ochii îndreptaţi drept la dînsul. Atunci Martin simţì un fior uşor; îndată ce ar fi tremurat era perdut. Deci eşì iute afară. După patrupreḑece ḑile ear deschise uşa. Tigru păru surprins Omul se oprì şi stete de astădată treiḑeci de minute. La a treia visită rĕmase trei carturi de oară. A patra oară tigrul, după ce începuse sĕ tremure, se culcă înaintea acestui pigmeu care 'l brava.

Mai greu a fost cu hiena. Martin avea braţul şi piciorul înfăşurate cu sfori când a întrat; capul şi'l învĕlise în douĕspreḑece batiste. Astfel s'a dus drept la ea şi ea întins braţul anterior. Hiena şi-a înfipt dinţii în braţ. Pe când ea muşca înblânḑitoriul o privea în ochi. Sângele ţisnea din braţ, omul nu se mişca şi animalul îl lăsă. A doua ḑi ia întins piciorul; ea pĕtrunsă sforile cu dinţii, ear ochii cei negrii ai lui Martin îşi aruncau fulgerile în ochii cenuşii ai hienei. Animalul obosì, se pitulă şi mirosì picioarele stăpânului.

— Ei ḑise înblânḑitorul, acum nu e mai mult ca un câne!

Şi apoi trecu la leu.

„Figaro“ mai povestesce multe alte istorii curioase dar noi sĕ ne mulţămim cu o întrebare: Scie cetitorul cât costă un leu? Ba; aşa dar un leu costă între 8000 şi 8500 fr; se cumpĕră la Van Aken în Hollanda care cresce feară selbatice de tot soiul în menageria s'a, şi face negoţ cu ele pretutindeni. Puii de leu sug la căţele, ca se li se mai potolească sângele. Negreşit că nu se poate reuşi pe deplin, ca înfocatul lor sânge de smeu sĕ se prefacă în lapte dulce, căci d. e. şi leul, care a atacat pe Martin, avusese doică o căţea.

„Resboiul (W).“

urma lui, oamenii se sculau iute și se amestecau rîḑênd în mulțimea, care urma pe Șeicul.

Călĕtorul nostru afirmă, că, mai toți acești prosternați înaintea Șeicului, 'și impuneau veselia, cu toate ranele ce căpĕtau, uni la cap alți pre spate sau cu toate durerile ce suferiau, din care causă uni remâneau leșinați.

Meteorologic.

Budapesta, 3/15 Maiu. Peste tot se asteaptă timp noros și cu ploaiă abundantă, pe alocurea tempestate. Linia Carpaților este amenințată cu brumă dacă noaptea va fi senin. --

4/16 Maiu. La meaḑă noapte e de așteptat timp schimbăcios, la meaḑă ḑi mai cu seamă timp turbure cu numĕroase ploi locale și urcarea temperaturei.

Academia română.

Proces-verbal Nr. 47.

Ședința ordinară din 5 Februarie 1882.

(Urmare.)

Ca și D. Maniu în Bucuresci, în Transilvania D. G. Bariți salută în numele Academiei, la desvelirea sa solemnă, chipul de marmoră al altui coleg neuitat, al lui Papiu Ilarian, așeḑat pe colțul de pământ în care repausă rĕmășițile lui mortale.

Fie, D-lor membrii, ca să putem neintârḑiat saluta alăturea cu aceste meritate statue, statuele tuturor acelora cari au precedat pe toți acești barbați, în opera mare a regenerării noastre naționale!

II. Activitatea de peste an a Academiei se manifestă prin 40 ședințe, ținute, cum se constată prin atâtea procese-verbale ale lor.

Din aceste ședințe mai multe, și pe lângă aceste și trei estraordinare, fură necesitate de desbaterile, cari putem ḑice că au înteresat întreaga românime, asupra comunicațiunei atât de importante a P. S. Episcop Melchisedec despre adevĕratul portret al lui Ștefan-cel-Mare, după o miniatură ce descoperì în Evangeliarul dela Homor din Bucovina.

Academia, la propunerea secțiunilor istorice și literare, a aflat util a vota de urgĕnță o misiune la Cernăuți, trămițĕnd pe D. Densușianu, membrul sĕu corespundent, pentru a mijlocì comunicațiunea pe puțin timp a prețiosului Evangeliar dela Homor. Am de a mulțumi P. S. Mitropolit al Bucovinei pentru primirea rugăciunei noastre. Ministrul cultelor a pus de asemenea la disposițiunea noastră unele odoare mănăstiresci, și mai ales abilul penel al meritosului artist român D. Bucefski, carele a decopiat mai multe portrete murali și înscripțiuni din Bucovina și dela St. Nicolae din Iași, portrete și înscripțiuni cari ornează acum galeria noastră și fură proprii a oferì prețioase elemente la înteresantele desbateri cari se agitară in Academie cu ocasiunea, atât a memoriului mai sus citat al P. S. Melchisedec, cât și a unei alte comunicări, relative la aceeași materie, al colegului nostru D. N. Ionescu, despre portrele domnesci, ce D-lui descoperì în Iași la St. Nicolae celmare. Asemenea elemente multiple aduse în desbatere, și mai cu seamă epatrafirul dela monăstirea Dobroveț conservat la muzeu și comunicat de D. membru corespondente Tocilescu, a înlesnit soluțiunea cea mai deplină cestiune în desbatere. Este de dorit acum, ca Academia sa dispună de mijlocele pentru a publica diversele Evangeliare stefaniane și reproducerea portretelor și a operelor de artă, de natura a arĕta lumii române că Ștefan nu scia numai mânuì o spadă vitează în profitul țĕrei sale, ci era și un ilustru protector al artelor puse în servițiul altarelor.

III. Venind la ordinea imprimatelor esecutate în acest an, amintesc D-v. că sa împărțit tomul doi, seria II, sectia II. Discursuri și memorie, din Analele Academiei, iăr tomul al III-lea (secțiunea I), va fi gata și se va distribuì peste puține ḑile. Asemenea din analele Academiei, secțiunea observațiunilor meteorologice pe anii 1879 și 1880, sau tipărit până acum observațiunile făcute la Braila și acele din Iași. De îndată ce vor fi tipărite și cele dela scoala de agricultura din Bucuresci, se vor pune toate în usul publicului.

Tomul III, secțiunea II (memorii) este sub presă. Din operile lui Demetrie Cantemir, „Istoria Ieroglifică“ este tipărită sub îngrijigerea D-lui Odobescu. Ea nu s'a dat în publicitate din causă că învețatul nostru coleg voesce s'o însoțească de o precuvêntare esplicativă și de un glosar. D. Odobescu a tipărìt de asemenea „Pravila cea mică“ de la Govora (1640) Nici aceasta nu a putut fi dată în usul publicului, nefiind terminat de D. Odobescu studiul limbistic, ce crede îndispensabil pentru frasele, cuvintele observațiunile slavone din text.

Manuscriptul lui „Udistre Năsturel, (viață sfinților părinți Varlaam și Ioasaf) a început a sĕ tipărì cu text cirilic și transcripțiune, dar nu putem spera că D. Odobescu, care s'a însărcinat cu această lucrare, sĕ o poată duce la capĕt neîntârḑiat. Nu ne îndoim că dacă perdem prin întârḑiere, vom fi recompensați prin modul cum D. Odobescu va realisa esecuțiunea deplină a lucrărei ce a primit sĕ facă.

Tot numai precuvêntarea lipsesce la scrierea principelui d. Cantemir „Vita Constantini Cantemirii“. Aceasta operă este tipărită prin d. Odobescu și va fi dată publicitații de îndată ce d-luì va trimite prefața cu care doresce s'o însoțească. D-voastră veți avea însă a decide, dacă în decursul noului an academic nu ar fi bine sĕ se imprime aceasta operă și în tradițiune românească, cum s'a făcut și cu „Descriptio Moldaviae.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri 17 Maiu n. 1882.

Sibiiu: **33 7 15 89 73**

Bursa de Viena și Pesta

Din 16 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.90	119.80
Renta de aur ung. de 4%	89.20	88.25
Renta ung. de hârtie		
Împrumutul drumurilor de fer ung.	87.—	87.05
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	134 25	134.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	91.20	91.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	111.—	111.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	95.75	95.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.25
Obligațiuni urbariale temeșiane	97.75	98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.—	97.75
Obligațiuni urbariale transilvane	97.75	97.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.—	97.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	99.—	96.75
Sorți ungurescí cu premii	119.50	119.—
Sorți de regularea Tisei	110.50	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.60
Datorie de stat austr. în argint	77.45	77.50
Renta de aur austriacă	94.45	94.40
Sorți de stat dela 1860	130.75	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	830.—	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	340.25	340.75
Acțiuni de credit austr.	345.25	346.50
London (pe polița de trei luni)	119.90	119.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.62
Napoleon	$9.51^1/_2$	9.52
100 marce nemțesci	58.60	58.55

Nr. 47. [75] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei vacante de preot de a III-a clasă în comuna Dăncu-mic, cu aceasta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele sûnt următoare:

1. Casă parochială cu șură și grădină;
2. 13 jugĕre pămênt și 365 □ stângini pămênt arătoriu și fênaț;
3. Dela 140 case, câte una ferdelă vechie de 16 cupe cucuruz cu cocian din care 30 ferdele sûnt ale cantorului;
4. Una ḑi de lucru s'au 40 cr. dela toată casa;
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate aceste aduc un venit anual de circiter 422 fl. v. a.

Cei ce doresc a ocupa acest post de paroch, au sĕ 'și aștearnă suplicile sale instruite în sensul statutului organic și a regulamentului provisoriu congresual din 1878 pentru parochii, — la oficiul protopresbiteral al Orĕștiei, în mai sus scrisul termin.

Orĕștiă, 4 Aprilie, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 120 1882. [78] 1—3

EDICT.

Bucur Hanciu de religiunea gr. orientală din Săliște, comitatul Sibiiului, carele de mai mulți ani au părăsit cu necredință pre legiuita s'a soție Paraschiva născ. Oprea Herța, tot de acolo, fără a se scì ubicațiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni, dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-a instanță, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupră-i de sotia sa.

Sibiiu, 4 Maiu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliștei, ca for matrimonial de I-a instanță.

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5%** interese, ear sub condițiune a se însciința ridicarea depunerei cu 6 luni mai nainte cu **5½%** interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului și încetă cu ḑiua premergĕtoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puțin 15 ḑile.

La 1 Ianuariu și la 1 Iuliu a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează și se fructifică mai departe.

La dorința deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului și condițiuni speciale de esolvire, care se însemnă în libel și în cartea depunerilor institutului. În atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalități speciale.

Depunerile trimise prin postă pe lângă comunicarea adresei deponentului sĕ resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări și ridicări de capitale.

Sibiiu în 15 Aprilie 1882. (57) 4—4

„Albina“ institut de credit și de economii.

Sz. 36. eln. 1882. [77] 2—3

Palyázati hirdetmény.

Vizakna rendezett tanácsu város képviselö testületének 1882-ik év május hava 11-én tartott rendkivüli közgyülesé 58. számu határozata alapján, Vizakna város tanácsánál, halálozás következtében üresedésbe jött 1-ső tanácsnoki, évi 600 frtal javadalmazott állomásra — mely az árvaszéki és katona ügyi előadoi teendőkkel van egybe kötve, — ezennel pályázat hirdettetik; felhivatnak pályázni kivánok, hogy a magyar német és román nyelvbeli ismereteiket, és az 1877-ik évi XX. t. cz. 180 §. sában megszabott kellékeket beigazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó 1882-ik évi május hava 25-ik napjáig bézárolag alulirt polgármesteri hivatalhoz nyujtsák bé.

A jelzett határ idön tul beérkezendő folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

A választás - viszavonhatatlanul - folyó 1882-ik év Május hó 27-én fog megejtetni.

Vizaknán 1882 május hó 12-én.

Szőcs József m. p.,
polgármester.

Vĕduva Anton Drexler,

recomandă și mai departe p. t. public depositul de mobile și tapiserie din strada Cisnădiei Nr. 7, cunoscut sub firma

„Anton Drexler“

care încredințată și de acì încolo conducerei dnului **Nicolae Marcu**, tapesier, va conținè și în viitoriu cel mai bogat asortiment de tot feliul de mobile pe lângă prețurile cele mai eftine, și va efectuì promt și eftin toate lucrurile de tapiserie. [72] 3—3

Subscrisul a deschis

Cancelarie advocațială

în S. Sebeș,

ce prin aceasta se aduce la cunoscința onoratului public.

Ioachim Fulea,
[76] 2—3 advocat.

[73] 3—3

☞ Demn de atențiune! ☜

Epilepsie. Cei ce sufere de cârcei (sgărciuri) și de nervi, toți câți se interesează de boalele aceste **și caută ajutoriu sigur**, sĕ'și procure cu încredere broșura dlui **Dr. Boas.**

Se procură gratis și franco prin

Dr. Boas,
Paris, Avenue Klébler, 10.
Champs-Elysées.

Lui Béla Parlaghi mai nainte firma Brachfeld et Wellisch München, acum, Paris Avenue Wagram, 29, i am **subtras și oprit** espedarea broșurilor mele.

[74] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și ipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 53. Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Maiu 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Ședința (X) 15 Aprile)

Dep. N. Gaetan sĕ dechiară contra propunerei făcute de dep. D. Manole. Pe funcționarii nostri consistoriali i-a aflat de buni și apți Marele Andreiu; cum putem acum pretinde dela Escelenția Sa sĕ-și esprime judecata asupra lor?

Dep. Dr. Petcu. Atât în respunsul seu cât și cu altĕ ocasiuni am audit pe Escelenția Sa accentuând pacea bisericei pe care o țintesce. Tot aceasta sĕ accentuează și în projectul de regulament a d. dep. D. Manole Respunsul Escelenției Sale sĕ trece la protocol și aceasta ne dă garanță despre conservarea păcei. Sĕ ne mulțămim cu atât și sĕ nu împedecăm bunele intențiuni referitoare la pace căci pe calea păcei ajungem măi departe. Se trecem deci preste propunerea de față.

Dep. P. Cosma. Constituțiunea bisericei noastre atât este de frumoasă încât în adevĕr o pot invidia aceia, cari nu o posed. E frumoasă însĕ numai sciindu-o aprecia, la dincontră nu. Noi, asemenea copiilor, cari nu sciu umbla, fiind restrînși de pe alte terene, ne-am apucat de constituțiunea bisericei noastre, ne-am grămădit cu toții pe terenul ei, unicul pe care ne putem mișca liber. Acestei împregiurări se pot ascrie multele diferințe ce se nasc în detrimentul bisericei noastre. Noi în loc se combatem și se respingem suspinurile din jurnale dovedind malițiositatea acestora prin un curs normal al lucrărilor noastre venim cu astfel de lucruri, ca sĕ n'avem alta de lucru decât sĕ dăm în constituțiunea noastră. Motivul aparenței acestei-a e, precum am dis, de o parte împregiurarea, că suntem restrînși de pe alte terene, ear de altă parte și slăbiciunea noastră, a corporațiunei celei mai înalte, a sinodului. Acestui din urmă e vina, dacă organismul bisericei noastre e putred, căci nu cumpănesce lucrurile. Lucrurile mici le considerăm de mari și ne lăsăm în privința lor în desbateri și discusiuni lungi, dăm făra reservă și cumpet în dreapta și în stânga, dar tot numai în noi, spălându-ne rufele în fața lumei. Eu nu cunosc rele, nici intențiuni rele în administrațiunea noastră, cel puțin nu ni se arată a fi.

Ar fi frumos oare dela noi se scormonim noi înșine bănueli în privința administrațiunei noastre? Se venim noi înșine se stăruim doară, doară s'a afla ceva rĕu de care sĕ ne apucăm și sĕ'-l desgolim? Și ce se țintesce altceva acum decât ca cu tot prețul sĕ se dea la iveală vre un rĕu pe care apoi se'l sbiciuim! Și cine perde prin aceasta? Toți noi, căci dovedim, că nu sûntem demni de o instituțiune așa de frumoasă pe cum o avem. Li sĕ împută articolilor din „P. Lloyd" că pretind ingerența regimului în afacerile bisericei noastre. Pănă atunci, pănă când noi înșine ne vom suspiționa unii pe alții și vom da fără reservă în dreapta și stânga ne va lovì mai tare pre noi înșine o împutare de acelea de care se face articolilor din „Pester Lloyd." Pănă ne vom sci folosì cu demnitate de drepturile cari ne compet n'avem sĕ ne temem de o ingerență din afară. Eu mĕ tem însĕ că, dacă vom purcede așa precum se face încercarea, cu toată neîngerența constituțiunea noanoastră ar devenì înfricoșată încât alții cari o ar cunoasce, chiar oferindu-lise nu o ar primii. Am dis că noi aici în sinod sûntem de vină la tot rĕul ce ar esista. Noi sûntem chemați a delătura neajunsurile, înainte trebuie însĕ se le cunoascem. Ne-am lămurì numai atunci dacă ne-am duce la isvor și am căuta noi înșine cari sûnt acele neajunsuri. În interesul păcei m'ași învoì sĕ se aleagă o anchetă din sinod care sĕ cerceteze starea lucrului în administrațiunea noastră. Mi-e frică numai că nu s'a putè dovedi nimic și ne vom spăla rufele în fața lumei. Sûnt de părere se fim mulțămiți cu respunsul ce ni s'a dat din partea presidiului și se trecem preste propunerea d. dep. D. Manole.

Dep. E. Brote: Din cele ce am audit dicêndu-se spre delăturarea propunerei făcute de dep. D. Manole se vede că propunerea aceasta n'a fost pre deplin înțeleasă. Propunerea e făcută chiar pe basa respunsului presidial. Chiar din respunsul acesta se vede, că ar mai fi multe de dis și propunerea nu pretinde alta decât ca aceea, ce e dis, sĕ se spună. În propunere sĕ dice, că sinodul e gata a primì ori-ce descoperiri, ce ar avè a face presidiul. Unde și când se facă presidiul descoperirile acestea propunerea nu o spune, ci o lasă la bună chibzuealǎ a presidiului. Propunerea nu poate avè deci nici o băuneală; ea nu e alt ceva decât un act de prevenire față cu presidiul. În ea se dice, că sinodul e gata a ajuta pre presidiu în delăturarea eventualelor pedeci ce s'ar opune regulatei funcționări a organismului nostru bisericesc. Dacă Escelenția Sa află, că în sinod nu e nici locul nici timpul potrivit pentru eventualele descoperiri, de acolo încă nu urmează că ar trebuì sĕ trecem preste propunere, ca preste un ce nerealisabil, căci ea nu restringe cestiunea la timp și loc anumit. Se susținem propunerea lăsând la voia Escelenției Sale calea ce va voì se o ia întru deslegarea ei.

Dep. Lemény: Propunerea ar fi atuncea basată când ar fi formulată în sensul celor dise de d. dep. E. Brote. În modul, cum e formulata nu-o putem primì. Atâta poate face sinodul, că dechiară a-i venì Escelenției Sale în ajutoriu îndată ce acesta îl va chiema.

Dep. Dr. D. P. Barcianu: Desbatem o cestiune din sesiunile trecute. Aceasta o sciu membrii cei mai vechi sinodali. Dacă a venit cestiunea aceasta unde e, aceasta nu se poate împuta nici de cum unor-a din membrii sinodali, îndată ce vom recugeta cele petrecute.

Membri cei vechi își vor aduce aminte, că s'au mai ridicat învinuiri asupra consistoriului, că acesta a stăruit sĕ se constate basa acestor învinuiri, cu toate acestea vorbele au remas vorbe. Vorbele acestea însĕ au dat nascere la nedumeriri, și de unde a venit acele vorbe și prin urmare și nedumeririle ce s'au născut față de funcționarii nostri? chiar dela Înaltul Presidiu. Acum se nasce dorința se ni se spună și se aflăm vina și reul pe care apoi sĕ-l delăturăm nu în vrajbă și în ceartă ci în buna armonie; de aceea sûntem noi doară adunați aici ca se ferim organismul bisericei noastre de ori ce rĕu ce s'ar putè încuiba în el, făcĕnd aceasta în liniste și cu îndemnul de a vedè decurgĕnd toate lucrurile noastre în ordinea cuvenită. Dacă ne înferbêntăm cu toții atunci în loc se îndreptăm rĕul îl mărim. Nu e bine se presupunem unul la altul intențiuni rele ci se credem fiecăruia că purcede din motivul curățeniei și a sincerităței și se avem încredere unul într'altul altcum nu ne vom înțelege în veac și lucrurile încă nu vor merge bine. Ca se nu ne spălăm rufele, după cum dice d. dep. Cosma o conced și eu căci e urît. De ălte ori d. Cosma n'a vĕdut lucrurile așa rosa ca adi, îmi pare bine că cel puțin vede și D-sa că lucrurile n'a mers tocmai așa rĕu precum o susținea de alte ori. Noi n'avem în vedere altceva decât vindecarea rĕului, aceasta o pretinde și propunerea dep. D. Manole. Ea nu țintesce nici decât stricarea, ci consolidarea păcei pe basa descoperirei și a vindecărei rĕului ce doară ar esista. Propunerea nu cere sĕ se facă descoperirea aici și acum numai decât, ci numai sĕ se facă odată pur și limpede. Aflând că lucrul stă precum s'ar părè din învinuiri atunci sĕ ne punem în armonie și în linisce sĕ'l vindecăm. Spriginesc propunerea dep. D Manole.

Presidiul: Sĕ'mi spună d. antevorbitoriu și sĕ'mi ajute memoria când ași fi ridicat eu învinuiri asupra funcționarilor?

Dep. Dr. Bărcianu, Datul nu'l voiu putè spune cu securitate. În sesiunea trecută a dis Escelenia Sa, că ar fi unii membri în consistoriu, cari nu'și împlinesc datorințele precum se cuvine.

Presidiul: Eu nu am dis aceasta. S'ar fi putut lua în sensul acesta doară unele declarațiuni de ale mele, ce le-am făcut la diferite ocasiuni. Ca sĕ me fi esprimat însĕ în modul indicat, nu'mi aduc aminte.

Propunerea pentru încheerea desbaterei nu se primesce.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 7 Maiu.

Casa deputaților Ungariei atrage atențiunea generală asupra ei prin discursurile ce urmează unul după altul în cestiunea bosniacă (creditul de pacificațiune.) Guvernul unguresc prin prim-ministrul seu se apară de undele cele mari ale oposițiunei, dar cu toate aceste loviturile din stânga estremă și din partea naționalilor sûnt grele încât abia se pot para. Eőtvös a însinuat vot separat.

Unic în feliul seu a fost discursul lui A. Németh, care acusă pe guvern că părtinesce abusurile pentru ca se'și susțină majoritatea. Németh împrospetează, fără de a ajunge la objectul din desbatere, nisce concesiuni și alte afaceri administrative, din trecutul mai recent care se vede că n'au alt scop decât îngreuiarea posițiunei guvernului, acum când în casa deputaților se desbate una din cele mai delicate cestiuni polititice pentru Ungaria.

În ședința de alaltăeri, ne spune o telegramă, a motivat Szilágyi proiectul seu de resolutiune, ca dieta sĕ denege votarea creditului de pacificare și a provocat guvernul sĕ desfacă prin influența sa ocupațiunea din Bosnia și Erțegovina. Cu alte cuvinte, se lucre într'acolo, ca monarchia sĕ'și retragă trupele din provinciele aceste.

Renumitul deputat dietal de naționalitate sêrb, Dr. Polit, într'o hârtiă adresată redacțiunei lui „Pesti Napló" se pronunciă mai de curênd în cestiunea de naționalitate astfel:

> „Eu cestiunea de naționalitate nici odată nu o am considerat ca o cestiune de stat, ci curat numai ca o cestiune administrativă. Bacica și Banatul nu au de a face nimic cu cestiunea orientală, pentru că acolo elementul sêrbesc e sporadic, și pentru aceea el nu poate avè pretensiune la rolul care cu tot dreptul și'l vindecă elementul sêrbesc în provinciile turcesci. În Dalmația, în confiniul militar și în Sirmiu, unde elementul sêrbesc este compact, se poate constata o cestiune nu într'atâta sêrbească, cât croată, carea va fi de a se deslega între croați și maghiari. Cât pentru cestiunea de naționalitate în Ungaria, eu susțin, că politica de naționalitate a lui Coloman Tisza e o nefericire mare, pentrucă înțelepciuneă unui bărbat de stat nu stă într'aceea, ca sĕ îndestuleze justele lor pretensiuni între cadrele întregității Ungariei și ale supremației îndreptățite a rasei (? Red.) maghiare. Sûnt convins, că de ar mai esista partida vechiă a lui Deák, politica de „sdrobire" față cu naționalitățile nici când nu s'ar fi putut inaugura. Ce privesce în urmă rapoartele noastre cătră Sêrbia, sûnt convins: că dacă între noi și între poporul Sêrbiei nu ar sta la mijloc ca un zid despărțitoriu ocupațiunea, atunci între rasa maghiară și cea sêrbeasca s'ar putè încheia cea mai bună pretinie, carea eu o țin foarte de dorit cu privire la corelațiunile orientale ale patriei noastre."

Cestiunea Dunărei nu emai puțin interesantă în desfășurarea ei mai ales în corpurile legislative române. Începem adi cu publicarea interpelațiunei lui Vernescu și vom continua cu rĕspunsul guvernului. Pănă vom termina cu aceste avem sĕ încunosciințăm publicul cetitor, că „Telegraful" de Joi anunță, pe lûngă reserve, că comisiunea dunăreană a respins projectul lui Barrère. Dacă s'ar adeverì scirea aceasta, ceea ce e anevoie de credut, n'ar avè nici o însemnătate telegrama, care spune după „Polit. Corr.", că Rusia ar fi împuternicit pe delegatul seu se între în desbaterea proiectului.

Discursul

deputatului Mich. Polit ţinut în dieta Ungariei la 15 Maiu n.

Dacă este adevěrat aceea ce se ḑice că evenimentele cele mari îşi proiectează umbrele, apoi putem afirma că întreagă afacerea Bosniei nu e decât precursorul acelei crise mari, ce va urma în momentul când se va decide definitiv cestiunea cea mare a Orientului. Crisa orientală înaintează cu paşi uriaşi. În faţă cu evenimentele orientale ce s'au desvoltat deja şi se vor mai desvolta încă, Ungaria are lipsă de toate puterile sale, pentru a se apěra de o încurcare în acele complicaţiuni.

Când crisa orientală va sguduì raportul reciproc dintre marile puteri europene, Ungaria prin legătura ce ne leagă de Austria va simţì în prima linie aceea sguduire, dacă cum-va nu vom fi mai precauţi. În faţa acestor pericule, în faţa acestei afaceri bosniace fie care Maghiar, fie care fiu credincios al patriei sale poate se pună cu drept cuvênt întrebarea, dacă sensul legăturei ce ne leagă de Austria, adecă sensul pactului public atât de mult lăudat este oare acela, ca Ungaria sě promoveze ambiţiunea de cucerire a Austriei fără de a lua în considerare interesele Ungariei?

Sě nu ne facem ilusiuni! Noi ne aflăm de 6 luni în resboiu şi încă tot nu scim cum stăm cu afacerea insurecţiunei. Scirile sûnt foarte întunecate. Noi nu putem judeca insurecţiunea decât după aparatul ce funcţionează în Bosnia. E lucru ciudat, că o putere mare a fost silită sě pună în mişcare întreg aparatul seu pentru ca sě înfrângă o insurecţiune relativ foarte neînsemnată. Nu numai că s'au mobilisat 70,000 soldaţi ci a trebuit sě întrevină şi flota. Mai ḑi de ḑi putem auḑì că earăşi s'a tras din corăbii asupra insurgenţilor. Eu nu mě îndoiesc că în cele din urmă i va succede marei puteri a înfrânge insurecţiunea, dar unde este garanţia că această insurecţiune nu va isbucnì de nou?

După cât cunosc eu împregiurările şi relaţiunile de acolo, acel popor mai curênd va suferì sě peară, sě fie stêrpit decât sě se supună Austriei.

Al. Csanady (întrerupênd): Bine face! (Mare ilaritate în dreapta.)

Polit (continuând): Dacă politica bosniacă ne a făcut şi ne face sě aducem atâtea jertfe: atunci putem întreba: care este adevěratul scop al acestei politice de ocupaţiune? Aceasta întrebare s'a pus adese ori, dar nu ni s'a dat nici când un respuns adevěrat. (Aşa e! din stânga estremă.)

Eu întreb din nou: este ocupaţiunea o disposiţiune preventivă sau întroducerea unei acţiuni mari? S'a ḑis în delegaţiuni oareşi când, că noi cucerim Bosnia şi Erţegovina pentruca sě apěrăm Croaţia şi Dalmaţia. Dar, dlor, dacă va trebuì sě cucerim ţeri străine de atâtè ori de câte ori trebue sě ne aperăm ţeara, atunci pentruca sě asigurăm Bosnia şi Erţegovina, ar trebuì sě ocupăm Albania şi Macedonia. Mult mě mir cum a putut sě afirme asemenea lucru un bărbat de stat serios, d-voastră cari aţi fost în delegaţiune sciţi cine este acela?

Dar aceasta nu e decât o dovadă, cât de uşoratică a fost politica ce ne a dus în Bosnia şi în Erţegovina. (Adevěrat! Aşa e! din ambele stângi.)

Dacă această ocupaţiune şi întreaga politică bosniacă este întroducerea unei acţiuni mari, atunci pronunţaţi acel cuvênt mare ce joacă pe buzele noastre a tuturor: aceasta este întroducerea la resboiul cu Rusia. Fiind lucrul astfel eu ḑic: dacă monarchia are încredere în sine pentru a se měsura cu Rusia şi dacă Ungaria aproabă această politică, sě nu mai perdem timpul, sě nu mai risipim banii şi sângele nostru, ci sě clarificăm situaţiunea, sě pornim contra Rusiei. Cumcă resboiul cu Rusia totuşi e un lucru cam greu, în privinţa aceasta me provoc la un martor classic, la însuşi dnul ministru president. D sa a ḑis la o ocasiune în delegaţiuni, că nu-i va părè rěu viaţa întreagă, căci a ferit Ungaria de a fi încurcată în rěsboiul din 1877. (Strigări: Aici a ḑis aceasta!) Conced că a ḑis'o aici. Consimt cu dl ministru president şi-mi aduc bine aminte, că în anul 1877, când se discuta aici cestiunea orientală, eu poate prima şi ultima dată mi-am esprimat încrederea către d-sa, pentrucă nu s'a lasat sě fie răpit de curentul şovinistic de atunci.

Dacă lucrul este aşa, dacă un resboiu cu Rusia a fost un lucru serios atunci când Turcul ţinea cu eroism pe Rus legat la Balcani, când Turcia a înfrânt singură deosebitele insurecţiuni în Bosnia şi Erţegovina, când Turcia fiind în putere putea fi aliatul nostru, când în fruntea guvernului din Anglia se afla lordul Beakonsfield, care a urmărit o politică amicabilă faţă cu monarchia nostră, — dacă atunci, ḑic, resboiul cu Rusia a fost un lucru periculos: oare acum fiva acela mai puţin periculos? Acum când Turcia e îmbrâncită, ba aşa ḑicênd nimicită, când din Rumelia şi Bulgaria s'a format un stat nou, când ne aflăm în faţă cu două regate creştinesci noue, când la cârma guvernului din Anglia se află Gladstone, care a strigat „Hand off“, oare acum sě fie mai puţin periculos acel resboiu de cât atunci? Am auḑit ḑicêndu-se că astăḑi situaţiunea ne e mai favorabilă, căci avem un aliat puternic în Germania. În cât pentru aceasta alianţă, s'ar putè face multe observări, pentru că mie mi se pare că aceasta alianţă, acest raport, nu e oareşi cum un raport între doi factori egali, ci din ce în ce se desvoaltă încât pentru Austria într'un raport de vasalitate. Ce feliu de consecuenţe poate se aibă aceasta, nu ve voiu spune în acest moment. Este oare această alianţă, acest raport asfeliu, încât sě nu poată fi sguduit? Ve rog sě ve reamintiţi în ce strinsă amiciţie s'a aflat acest imperiu cu Rusia, că a fost un timp când în Berlin se ḑicea, că interesele Germaniei şi Rusiei la Dunărea de sus şi de jos sûnt identice. Aceasta s'a întêmplat într'un timp când contele Andrassy peregrinase la Petersburg şi Moscva. Eu cred că dacă Rusia ar perde scumpa amiciţie a Germaniei, ea s'ar potè consola, pentrucă îndata ce ar perde-o ar câstiga alianţa Franciei, un resboiu cu Russia însě ar avè nisce consecuenţe nepre-calculabile. Aceasta nu e o întrebare a noastră, ci este întrebarea păcei europene. Şi oare noi sě fim chiemaţi a provoca, un resboiu pentru un „Bischen Erţegovina“? Şi este oare în interesul Ungariei ca sě se încurce într'un resboiu mare pentru Bosnia şi Erţegovina?

Ungaria şi seminţia maghiară s'a opus dintru început totdeuna la aceasta nenorocită procedere şi cu drept cuvênt, pentrucă e ceva teribil ca noi se jertfim milioane pentru această întreprindere când avem lipsă de tot cruceriul şi guvernul nu scie sě ne spună: cu ce scop? Unde ne vom oprì pe acest poverniş? Eu cred că Ungaria în prima linie va potè sě-şi validiteze justele sale interese în orient într'alt mod ear nu prin ocupaţiune. Dacă înţeleg bine adevěrată politică ungurească, aceasta nu poate fi decât următoarea: a ţinè pe Russia în depărtare de penînsula balcanică, a-i paralisa influenţa acolo sau cel puţin a-i opune un contrapond. Acesta a fost scopul politicei noastre. Politica austriacă e tocma contrariul, ea a comis tot ce poate paralisa acest scop. Dacă voim a urma aceasta politică corectă, am trebuì sě urmăm togma esemplul Russiei: am trebuì sě ne câştigăm amiciţia acelor popoarě. (Aprobări din stânga estremă.)

Nu ḑic ca monarchia noastră sě urmeze o politică curat slavă, dar sě nu fie însě duşmanul acelor popoarě, sě nu le estermineze prin sabie şi foc. (Aşa e! din stânga estremă) Monarchia noastră a îngrămădit dela tractatul din Berlin încoace erori peste erori. În congresul dela Berlin după curentul de atunci a dominat ideea principală, că monarchia va fi în stare sě împiedece cu mijloace morale influenţa Russiei în peninsula Balcanilor. Dar am věḑut că congresul din Berlin nu a fost în stare sě împedece organisarea Bulgariei, a Rumeliei orientale şi Bulgarii fură daţi aşa dicênd influenţii rusesci.

Încât pentru Sêrbi — şi aici observ că în peninsula întreagă a Balcanilor nu sûnt decât două trupine slave: cea bulgară şi cea sêrbească — încât pentru Sêrbi, ḑic, a predominat ideea, că acestia vor fi spre ajutoriu Austriei ca se contrabalanţeze cu mijloace morale influenţa rusească. Dar ce a făcut Austria? Îndată ce a ocupat provinciele a luat o atitudine ostilă faţă cu tot ce e sêrbesc. A căutat un raḑim la catolici, a măgulit pe mohamedani, ear pe Sêrbi i-a persecutat într'un mod formal.

În Bosnia însě propriamente nici nu este altă naţionalitate decât cea sêrbească, numai cât aceasta e despărţită în trei confesiuni. Sêrbii mohamedani se numesc cu mândrie Turci, cu toate că nu sciu nici măcar un cuvênt turcesc. Ei vorbesc sêrbesce aşa de curat cum vorbesc bunăoară Sêrbii din Bacîca în Ungaria. Bosniacii catolici sûnt în minoritate. Sêrbii bosniaci se află în majoritate absolută faţă cu catolicii şi mohamedanii. Acesti catolici sûnt urgisiţi de ceilalţi. Şi pe aceasta împregiurare şi-a întemeiat Austria întreaga sa politică orientală. Cât de departe a mers această prigogonire contra elementului sêrbesc, aceasta nu ne o putem nici închipuì şi când ni-o povestesce cineva nu-i credem. Voiu aduce numai un esemplu. Pe timpul domniei turcesci se afla pe scoalele confesiunei sêrbesci inscripţiunea: „scoală sêrbească.“ Administraţiunea austriacă a ţinut acest lucru foarte suspect, precând Turcul nu a aflat nici o suspecţiune într'ênsul. Şi ce face ea acum?

S'au dus cu oare care pompă şi cu asistenţa organelor politice în fie care comună şi au îndepěrtat aceste inscripţiuni, înlocuindule însě cu inscripţiunea: „scoală de confesiunea gr. orientală,“ pentrucă înaintea administraţiunei din Bosnia şi Erţegovina cuvêntul „sêrb“ înseamnă atât cât „felonie“, tradare de Maiestate. Prigonirea Sêrbilor se trage ca un fir roşu preste întreagă administraţiune a Bosniei. Dar ar fi prea mult a arěta toate nebuniele comise de aceasta administraţiune. Este însě o cestiune, care neputênd fi deslegată din partea Austriei a făcut imposibil scopul mărturisit al mandatului din Berlin de a crea acolo o stare regulată şi civilisată. Aceasta e cestiunea agrară.

Îndată după ocupaţiune mi s'a dat ocasiune se vorbesc aici despre cestiunea aceasta şi se o caracterisez în tot cuprinsul sěu. Ca unul ce cunosc aceste rělaţiuni am trebuit sě me mir când fostul ministru de finanţe Iosif Slavy, ḑisese 'n delegaţiuni, că cestiunea agrară nu poate fi causa insurecţiunei, pentrucă asemenea relaţiuni de arêndă esistă şi în Dalmaţia, şi în Bosnia, în Ungaria şi în alte locuri. Este însě o deosebire. În Bosnia aceste relaţiuni s'au întemeiat prin usurpaţiune. Ne ar duce prea departe a arěta detaiurile, voiesc numai se ating aceasta cestiune cu două trei cuvinte, se o ilustrez cu un esemplu scos din raporturile agrarie ale Ungariei. Se presupunem că nobilimea maghiară, proprietarii cei mari, au avut mult pămênt urbarial, dar pămênt alodial foarte puţin sau chiar nimic. Prin resboaie nobilimea a sărăcit.

A asuprì pe iobagi, a altera acest raport nu era iertat; deci ei au silit pe iobagii vecini cu forţă armată, prin contracte fictive, ca pre lûngă un oare care *combinatorium* sě între în raportul de arêndaşi şi atunci ar fi sosit timpul ca erariul sě despăgubească pe adevěratul proprietariu şi ei silesc pe aceşti iobagi de odată la un raport de arêndaşi. Firesce un asemenea lucru în Ungaria nu ne putem închipuì dar în Bosnia şi Erţegovina *de facto* aşa s'a întêmplat, pentrucă un proprietar a fost turc, celalalt a venit acolo şi a silit pe iobagi sě facă contract, i-a dat semênţa, i a zidit casa şi ce e de căpetenie, l'a aperat contra aşa numitului fucara, un fel de nobil care după conceptele din Ungaria seamână cu aceea ce noi numim nobil opincariu.

Aceasta e originea cestiunei agrarie. Amintesc aceste momente numai pentrucă nu este adevěrat că acest raport de arêndă e de natură de drept curat privat, ci pentrucă acela e obiectul dreptului public, prin urmare ar fi foarte cu drept ca în aceste ţeri sě se esecute desdaunarea pămêntului.

Dar dacă noi nu avem bani spre acest scop, se fim sinceri, sě o spunem, sě nu ḑicem că acel raport e îndreptăţit şi că nu trebue esecutată desdaunarea pămêntului, ci se spunem, că nu avem bani. Şi dacă numai aceasta ar fi causa, că adecă nu sûntem în stare a esecuta desdaunarea pămêntului din Bosnia şi Erţegovina, şi aceasta ar fi de ajuns ca sě părăsim acele provincie, pentrucă nu vom voì doară se ţinem aceste ţeri pentru totdeauna în stare de asediu, şi pe câtă vreme cestiunea agrară nu se va resolvì, insurecţiunea nu va înceta, togma cum a fost şi sub Turci.

(Va urma.)

Cestiunea Dunărei în camera României.

Şedinţa Camerei dela 1 Maiu.

Interpelaţiunea lui Vernescu.

G. Vernescu. Dlor deputaţi sě nu aşteptaţi dela mine ca sě fac un discurs cu ocasiunea acestei interpelări; frasele nu trebuie sě aibă loc într'o cestiune aşa de importantă ca aceasta. Şi apoi dlor deputaţi, cestiunea a fost discutată de d-v., este cunoscută de d-v. Aştăḑi este o simplă fasă a cestiunei pe care avem sě o discutăm.

O propunere nouă făcută de către una din puteri este adresată guvernului nostru şi guvernul nostru voesce sě scie care este sentimentul ţěrei în această cestiune.

Dlor, cred că guvernul adresându-se la noi în această împregiurare, îndeplinesce mai mult o formalitate, fiindcă de mult cunoasce care este sentimentul ţěrei în această cestiune, şi chiar dacă ţeara nu s'ar fi manifestat într'un mod positiv, guvernul scie că este datoriu sě apere interesele ţěrei; şi interesele cele mai sfinte în joc sûnt astăḑi. Avem înaintea noastră propunerea Barrère. Nu pot sě'mi ascund sentimentul unei vii întristări când sciu că această propunere vine dela o putere, dela un popor care iubesce poporul român, care a pus mâna la consolidarea naţiunei române. Nu pot dar sě mě opresc de a esprima părerea mea de rěu asupra originei acestei propuneri. Cu toate acestea, dlor, acel popor care ne face astădi prin diplomatul sěu o propunere pe care o cred atingětoare drepturilor noastre suverane, sě fie bine convins, că dacă propunerea nu va fi primită de noi, aceasta nu constitue din partea României o ostilitate. Nu, nici odată România nu va fi ostilă naţiunei generoase, ţěrei nobile, Franciei (aplause prelungite). Dar atunci când este vorba de apěrarea drepturilor noastre, sě ne fie permis sě facem şi noi ca şi dênsa. Ea a dat şi dă pe toată ḑiua esemplul cum trebuie o ţeară să'şi apere drepturile ei, ea ne a arĕtat că ori când, în contra ori cui, cu ori ce preţ, drepturile unei ţĕri trebuie sĕ fie apĕrate (aplause). Vom urma dar pe această cale şi vom face şi noi ca dênsa (aplause prelungite.)

Dlor deputaţi, ce este această propunere? Şi nu voiu întra în detalie, ci mĕ voiu ocupa numai de principiul pe care ea 'l consacră.

Această propunere consacră un principiu, ea ne spune într'un mod positiv şi lămurit, că aplicaţiunea regulamentelor de navigaţiune, de poliţie fluvială, de supraveghiare, se va face de o comisiune mixtă. Eată principiul nefast ce conţine această propunere; principiu care era conţinut şi în anteproiectul austriac. În contra acestui principiu mĕ ridic. Aplicaţiunea regulamentelor de navigaţiune, regulamentelor de poliţie fluvială nu se cuvine unei comisiuni mixte, nu se cuvine şi nu este dată străinilor; această aplicaţiune este a ţĕrei, este un drept suveran al ţĕrei şi ţeara nu poate sĕ abḑică de el. Eată pentru ce combat încă dela început această propunere, şi ori cari ar fi condiţiunile ei este, peste putinţă sĕ adoptăm propunerea, fiindcă este basată pe un principiu care esclude dreptul nostru suveran.

Dlor, această propunere se face în vîrtutea unui tratat, în vîrtutea tratatului dela Berlin.

Este oare esact că prin tratatul dela Berlin ni s'a răpit nouĕ dreptul de a aplica regulamentele pe pământul nostru, în apele noastre? dacă aceasta ar fi aşa, eu nu m'aşi opune la această propunere, dar din norocire pentru noi, tratatul din Berlin n'a mers până acolo; el ne-a luat un drept, dreptul pe care 'l avem ţĕrile riverane de a face singure regulamentele de navigaţiune, de poliţie şi de supraveghiere, şi nu mĕ încerc sĕ revin asupra acestui punct, căci nici nu este putinţă sĕ revin. Dar din norocire pentru noi tratatul de Berlin s'a oprit acì, şi nimeni nu are dreptul, în vîrtutea tratatului de Berlin, sĕ ne ceară mai mult decât ceea ce ne a luat tratatul de Berlin mai cu seamă când este vorba de suveranitate teritorială a ţĕrei, căci nu este mai puţin în joc acì decât acea suveranitate teritorială.

Dlor, sciu că cunoasceţi tratatul dela Berlin, l-aţi cetit de multe ori; dar nu este de prisos, cred, atunci când această cestiune sĕ trateazâ din nou, sĕ se mai ceteascâ acest tratat pentru ca sĕ se împrospâteze în memoria D-voastră conţinutul sĕu.

Art. 55 se ocupă de acest punct; el ḑice:

„Regulamentele de navigaţiune, de poliţie fluvială şi de supraveghiere dela Porţile de Fer până la Galaţi vor fi elaborate de comisiunea europeană asistată de delegaţii statelor riverane şi puse în armonie cu acelea cari au fost făcute sau se vor fi hotărît pentru percursul din jos de Galaţi.“

Aşa dar vedeţi, dlor, că prin acest articol al tratatului dela Berlin nu ni se ia altceva decât această facere a regulamentelor de navigaţiune, de poliţie fluvială şi supraveghiere.

Cum dar comisiunea europeană, care era însărcinată se facă aceste regulamente conform cu tratatul, ne vorbesce astăḑi de o comisiune mixtă compusă de riverani în parte şi intrând întrênsa şi o putere care nu este riverană în acest percurs: Austria şi un delegat din comisiunea europeană. Atribuţiunea ei, a comisiunei europene, era ca se facă regulamentele, ear nu sĕ esecute regulamentele pe pământul şi în apele noastre. În vîrtutea cărui articol din acest tratat comisiunea europeană dispune ca sĕ se formeze o comisiune pentru esecutarea regulamentelor? Este ceva de asemenea natură în tratatul dela Berlin? Am cetit şi rescetit acest tratat şi n'am găsit nimic nicăiri de asemenea natură.

Vedeţi, dlor, care este pretenţiunea. Pretenţiunea este însemnată. Tratatul de Berlin, este adevĕrat, ne a luat dreptul de a face regulamente.

Comisiunea europeană astăḑi lucrând, în vîrtutea acestui tratat, era chiemată a face regulamente cari are sĕ se aplice pe pământul nostru. Că aceste regulamente urmând a fi făcute de acea comisiune, nimeni nu se mai îndoesce că prin aceasta ni se răpesce un drept al nostru; dar cel puţin aceasta s'a esplicat prin aceea că fiind în joc interesul Europei pentru libertatea navigaţiunei pe Dunăre, s'a putut combina un sistem încă dela început, astfel încât regulamentele acestea sĕ fie făcute de toţi cei interesaţi şi sĕ aibă o unitate şi o uniformitate aşa, cum se garanteze libertatea navigaţiunei, care au putut sĕ creaḑă unii că s'ar putea întêmpla sĕ fie pusă în joc de către riverani, fiindcă, deşì riveranii au interes şi ei la libertatea navigaţiunei pe Dunăre, dar ar putea sĕ fie interese ale riveranilor în contradicţiune cu libertate absolută a navigaţiunei şi astfel înţelegem că puterile într'unite la acel congres sĕ se fi ocupat din acest punct de vedere de acei ce ar trebuì sĕ aibă dreptul de a face aceste regulamente. Ceea ce s'a şi făcut. Dar sĕ vină astăḑi comisiunea europeană cu proiecte în cari s'ar stipula că ni se ia şi esecutarea acestor regulamente, drept curat al ţĕrilor riverane, drept suveran al ţĕrilor riverane. Aceasta este peste putinţă; este peste putinţă cel puţin, ca sĕ o primim noi. (Aplause.)

Ni s'a luat cu tratatul dela Berlin ceva. Am tăcut, fiindcă nu puteam vorbì atunci. Nu credem că ni se va lua altceva prin o nouĕ conferenţă sau prin un alt tratat, şi întrebarea ar fi atunci dacă noi am consimţì, căci de astădată nu se va trata fără noi, pentru noi; vom trata noi cu ceilalţi şi cred că în cestiuni de asemenea natură vom scì sĕ ne apĕrăm drepturile noastre şi nimeni nu va putè benevolmente se scrie pe o hârtie răpirea drepturilor suverane ale ţĕrei noastre. (Aplause.)

Din acest punct de vedere, dlor, vedeţi că încă dela început ecartez ori ce observaţiune, ori ce discuţie în privinţa unei cestiuni asupra căreia nu se mai poate revenì. Dar în ceea ce privesce cestiunea care ne preocupă acum, eu ḑic guvernului, a cărui opiniune doresc sĕ o cunosc, 'i ḑic că nu primesc propunerea Barrère, fiindcă în principiul acestei propuneri sûnt călcate drepturile noastre suverane, fiindcă această propunere nu este conformă cu tratatul dela Berlin, fiindcă comisiunea europeană nu poate să facă altceva, în vîrtutea tratatului dela Berlin, decât regulamente de navigaţiune, de poliţie fluvială, de supraveghiere şi nimic mai mult decât atât.

Nu primesc dar această propunere, şi declaraţiune aceasta nu este un *non possumus* acel *non possumus* ne discutat; acel *non possumus* care vine dela o putere supra-naturală. Acest *non possumus* nu este numai al nostru, ci este şi al tratatului din Berlin, şi resultă din discuţiunea acelui tratat, din discuţiunea asupra drepturilor persoanelor cari sûnt însărcinate sĕ facă regulamentele de navigaţiune. Discut dreptul acesta şi spun comisiunei europene cu fruntea în sus că ea nu este însărcinată de tratatul dela Berlin decât sĕ facă regulamentul, nu sĕ facă comisiune mixtă care sĕ aplice pe pământul nostru acel regulament (aplause.)

Am cetit protocoalele comisiunei europene şi am vĕḑut ce s'a ḑis de delegatul nostru în acea comisiune. Nu cred dar că cineva sĕ fi avut curagiul — vorbesc de persoanele oficiale, de persoanele din guvern, — ca sĕ fi concedat ceva din drepturile noastre străinilor pe o altă cale; fiindcă am vĕḑut din acele protocoale că delegatul guvernului nostru n'a concedat aceasta; am vĕḑut că el, când a fost vorba de comisiunea mixtă pentru esecutarea regulamentului unde se întroducea şi un element străin, adecă delegatul Austriei, l'am vĕḑut nu numai că n'a primit această opiniune, dar n'a primit nici sĕ discute o asemenea propunere (aplause.)

Prin urmare, înţelegeţi foarte bine că eu nu pot sĕ'mi închipuesc că purtânduse astfel delegatul guvernului în comisiunea europeană, guvernul a putut, într'un mod regulat, sĕ lucreze altfel cu puterile străine şi în modul cum sĕ ne poată angaja întru ceva; nu cred aceasta, ar fi peste putinţă sĕ creadă cineva un astfeliu de lucru. Şi mai mult de cât atâta, nu cred că ar fi primit această procedură nici puterile străine în parte cu guvernul nostru, aceasta procedere de duplicitate, ca la urechiă sĕ vorbească într'un fel şi delegatul nostru în comisiune sĕ vorbească într'alt fel. Nu cred că puterile europene sĕ primească a se juca un asemenea rol pe care nu'l voiu califica.

D. ministru justiţiei. Făţarnic.

D. G. Vernescu. Făţarnic, ḑice d. ministru.

Aşa dar, cred că cestiunea elaborărei şi aplicărei regulamentului de navigaţiune pe Dunăre astfel cum se propune de d. Barrére, această cestiune este întreagă şi neatinsă. Dar sĕ nu credeţi dv. că merg mai departe; s'au făcut demersuri în privinţa comisiunei mixte sub altă fasă, şi mĕ rădic şi în contra acelor concesiuni, dacă concesiuni s'au putut sé fie făcute; dar în privinţa cestiunei de principiu, că aplicarea regulamentului sĕ se facă de o comisiune mixtă pe pământul nostru, cred că această cestiune este neatinsă şi nu cred că guvernul va primì ceea ce i se cere astăḑi. Chiar dacă aşi face presupunerea inadmisibilă că dv. într'un moment de slăbiciune, aţi ḑice astăḑi guvernului nostru: supunete, dă aceste drepturi străinilor, cred că guvernul ar avea destulă minte şi destul patriotism ca sĕ nu facă aceasta (aplause.)

D-lor am auḑit discutânduse propunerea Barrére, şi pare că unii dintre noi, dacă nu mĕ înşel în discuţiunea publică care a avut loc la Senat, chiar unii din miniştri ar fi avut părerea că poate sĕ între în discuţiune primind ca punct de plecare propunerea Barrére. Ei! aceasta este o părere nefericită! Şi ea ne ar duce unde nu voim noi şi nici nu scim unde am ajunge. În adevĕr, când am primì această propunere ca punct de plecare, am primì principiul, şi care este principiul? Comisiunea mixtă cu Austria pentru esecutarea regulamentului; nimic mai mult, nimic mai puţin. Eată ce am primì de o cam dată când am pleca dela această propunere Barrére. Ori dacă acesta este punctul principal pe care noi nu voim sĕ'l primim cu nici un preţ, afară numai dacă vom voì sĕ renunţăm la drepturile suverane ale acestei ţĕri, ce discuţiune mai poate avea loc cu noi asupra acestei propuneri?

Am auḑit ḑicêndu-se, că dacă puterile ar primì amendamente în această propunere, care amendamente sĕ fie de natură a ne da şi nouĕ în aplicarea regulamentului ceea ce ni se cuvine, propunerea ar putea sĕ fie admisibilă. Vĕ spun drept, d-lor că nu cam înţeleg acest cuvênt. Ce fel? Într'un proiect unde aplicaţiunea regulamentului ni se ia cu desevârşire de strĕini, aţi voì sĕ întroduceţi amendamente cari sĕ ne dea şi nouĕ partea ce ni se cuvine în privinţa aplicaţiunei? Apoi nouĕ ni se cuvine tot. Ce puteţi sĕ daţi d-voastră în privinţa aplicărei regulamentelor pe pământul nostru? Aveţi oare dreptul sĕ faceţi aceasta faţă cu tratatul dela Berlin? Nu. Tratatul dela Berlin esteací şi mai înainte de tratatul dela Berlin este dreptul nostru pe care nu ni l'a atins nimeni. Apoi cum voiţi d-voastră sĕ intraţi în discuţiune asupra aplicărei regulamentului? În privinţa acestei aplicări poate fi cine-va care ar avea dreptul se ne facă parte şi nouĕ şi altei părţi? Aceasta nu este admisibil, aceasta este ceva ermafrodit principiul este rĕu şi de aceia nu putem primì această propunere.

Dlor, s'a mai ḑis că propunerea aceasta ar avea oare-cari avantagie, şi aceasta s'a ḑis avênduse în vedere ante proiectul austriac; ar avea avantagiul în privinţa comisiunei europene chiar, căci această comisiune are puterile sale limitate până la 1883, şi dacă s'ar primì propunerea Barrére ar lega comisiunea mixstă cu comisiunea europeană; ear' dacă nu s'ar primì, s'ar putea întâmpla ca Puterile, învoindu-se pentru prelungirea comisiunei europene, gurele Dunărei dela Galaţi în jos vor rĕmânea în mânile unei puteri care numai bine-voitoare n'ar fi pentru navigaţiunea Dunărei şi atunci periclităm şi noi înteresele noastre pe Dunăre.

Argumentul acesta nu mi se 'pare convingĕtor. Dacă s'a instituit o comisiune europeană la Dunăre, aceasta nu s'a făcut ca sĕ se garanteze interesele noastre pe Dunăre ci tocmai ca sĕ se garanteze înteresele navigaţiunei pentru întreaga Europă, şi nu pentru că am primì noi propunerea Barrére în privinţa comisiunei mixte sau pentru că n'am primì o acele înterese ale Europei s'ar sdruncina şi Europa ar renunţa de acum înainte la libertatea navigaţiunei pe Dunăre. Nici de cum. Şi dacă veţi observa bine ce face propunerea Barrére, veţi vedea că pentru comisiunea europeană se iau mai multe garanţii spre asigurarea Europei în privinţa liberei navigaţiuni pe Dunăre.

Aşa dar, înteresele cele mari la gurele Dunării ale celor-lalte puteri sûnt întemeiate ca şi ale noastre şi poate mai presus decât ale noastre, pe libertatea navigaţiunei, şi prin urmare nu poate fi nici un pericol în această privinţă.

S'a mai ḑis că în propunerea Barrére nu mai esistă votul preponderant. Esistă însĕ ceva mai periculos decât această, există în loc de un vot preponderant în cas de paritate, există posibilitatea ca o putere care n'ar trebuì sĕ fie în comisiunea mixtă sĕ aibă de mai multe ori două voturi; şi nu numai că de mai multe ori ar avea douĕ voturi, dar, după cum e combinată propunerea Barrère, Austria care după ante proiectul avea un vot, şi acela preponderant numai în cas de paritate, ar avea acum dela început douĕ voturi. Şi în adevĕr, în propunerea Barrère se ḑice în mod positiv că se va lua un delegat din comisiunea europeană după ordinea alfabetică a puterilor. După ordinea alfabetică va venì mai întâiu Allemania. Dar poate 'mi veţi ḑice că Allemania nu este Austro-Ungaria şi că prin urmare, aceasta nu va se ḑică nici vot preponderant, nici al doilea vot. Sciu şi eu că Allemania este deosebită de Austro-Ungaria şi ca teritoriu şi politiceste; dar mai sciu un lucru că cetind toate protocoalele încheiate cu ocasiunea tratărei cestiunei Dunărei, am vĕḑut pe Allemania dispusă a lua mai mult decât ceea ce cerea Austro-Ungaria în privinţa înfluenţei ei pe Dunăre.

Nu voiu se cetescu anume toate articolele cari se găsesc în protocoale; dar cine nu este convins de aceasta n'are de cât sĕ 'mi spue că nu este exact ceea ce ḑic eu şi i voiu cetì articolele în care Allemania merge cu pretenţiunile mai departe decât Austro-Ungaria.

Aşa dar după propunerea Barrère, Austro-Ungaria va avea în epoca dântâiu a comisiunei mixte douĕ voturi. Ce se va întêmpla însĕ în epoca de a duoa? După ordinea alfabetică a puterilor, va venì atunci delegatul Austriei.

Aşa dar eată că şi în a doua periodă Austria va avea în comisiunea mixtă douĕ voturi. Dar acì poate mi se va respunde că are sĕ vie Francia şi România, etc. Aceasta însĕ va fi târḑiu, şi până atunci eată ce se va întêmpla: după această propunere Barrére, toate numirile funcţionarilor, toate regulamentele au sĕ fie făcute în epoca dintâiu şi în cea de a doaua; într'un cuvênt toate disposiţiunile au sĕ fie luate în aceste douĕ epoce dântêiu, încât când vor venì delegaţii celor alte puteri se vor găsì în faţă cu nisce fapte împlinite.

Aşa dar d-lor, înţelegeţi foarte bine, propunerea Barrère nu are nici un avantagiu, ci din contră, este mai rea de cât anteproiectul Austriac, şi atacă în mod şi mai violent tratatul dela Berlin.

Dreptul nostru ni s'ar lua prin această propunere nu numai pentru present, dar ni s'ar lua pentru tot deauna, şi această comisiune mixtă ar avea sĕ dureze până atunci până când va venì un cataclism european care sĕ sfărame acest tratat. (Aplause.)

Aşa dar, d-lor, am dreptate sĕ ḑic că propunerea Barrère este mai rea de cât anteproiectul Austriac. Ea mai are şi un alt reu: în ante-proiectul Austriac era dreptul de apel şi prin propunerea Barrère s'a şters acest drept.

Vedeţi dar d-lor, că noi nu ne putem rătăcì până acolo, în cât sĕ ne apropriăm propunerea Barrère pentru că ar avea ceva mai bun, mai avantagios pentru noi, decât a avut ante-proiectul austriac; ea este mult mai vătămătoare dreptului nostru suveran, şi de aceea trebue sĕ respingem această propunere care conţine nisce principii atât de pernicioase intereselor noastre economice, politice, naţionale etc. Eată pentru ce trebue s'o respingem. (Aplause) (Va urma.)

Varietăţi.

* (Comunicaţiune înlesnită.) Cu inceputul ordinei nouĕ de circulare pe liniile ferate ale statului, s'au introdus şi unele schimbări, cari au intrat in vigoare dela 15 Maiu n.

Începênd din amintita ḑi sĕ vênd mai cu seamă bilete pentru dus şi întors (tour şi retour), cari vor avea valoare 10 ḑile: dela Sibiiu la

	II Classă.	III Classă.
Budapesta . .	34.40	24.60
Braşov . . .	11.70	8.40
Cluj	13.—	9.40
M. Vásárheiu .	9.90	7.10
Oradea-mare .	21 60	15.40
Sighişoara . .	5.—	3.60

De deosebită însemnătate sûnt biletele, cari se vor da Dumineca şi sĕrbătoarea, în valoare de 1 singură ḑi, celor ce vor pleca de acì la Ocna: preţul va fi pentru Classa II. 80 cr. Classa III. 50 cr. Cu un astfel de bilet poate cineva sĕ plece cu trenul de dimineaţa, ca cu cel de seara sĕ se poată eară întoarce la Sibiiu.

Biletele de dus şi întors (tour şi retour) privesc toate trenurile, cari transportează persoane, afară de trenurile accelerate.

De asemenea se vor pune la disposiţiune bilete de dus şi întors, pentru cei ce vreau sĕ meargă la băi, şi adecă pentru următoarele staţiuni cu următoarele preţuri:

	II Classă.	III Classă.
Vălcele (Feldioara)	11.10	7.90
Bazna (Mediaş) .	3.10	2.20
Tuşnad (Braşov) .	12.20	8.70
Coritniţa (Rozsahegy)	49.—	33.60
Lucsivna . . .	45.50	31.20
Szliács	39.60	27.90
Parad	33.80	23.80

Aceste bilete pentru băi au valoare din 15 Maiu n. până în 15 Octomvre n. şi trebuesce la reîntorcere sĕ fie proveḑute din partea respectivei direcţiuni a băilor cu sigilul direcţiunei băilor şi cu subscrierea Direcţiunei.

Pentru copii sub 2 ani sĕ cere un bilet întreg; un copil sub 10 ani merge pe classa II cu un bilet de baie de classa III; Copiilor cari merg pe classa III nu li sĕ micşorează preţul călĕtoriei. Un om crescut şi un copil sub 10 ani plătesc în classa III la olaltă un bilet pentru a II classă.

Copii pănă la 3 ani merg gratis.

Pachete pănă la 25 chilograme tot asemenea merg gratis.

* (Himen). Dl. *Iosif Popescu* inginer de mine în România şi Dra *Maria Nasta* au celebrat în 6/18 Maiu a. c. cununiile dlor aici în Sibiiu.

* (Camera advocaţilor din Sibiiu) publică primirea advocatului Ioachim Fulea, domiciliat în Sebes, în lista ei.

* (Mulţămită publică.) Pentru numerosa partecipare la conductul scumpului nostru decedat „Dimitre Russ major în pensiune," esprimăm tuturor mulţămită cordială.

Sibiiu 16 Maiu 1882.

Trista familie.

„*Jour fix*" Piesă aceasta care a fost aplaudată în rêndul trecut, se va representa aḑi de seară in favorul „Reuniunei pentru înfrumseţarea cetăţii" Nobilul motiv credem că va îndemna publicul la concursul cel mai numeros.

* (Sfinţirea unei biserici) Ni sĕ scrie din Bicfaleu despre sfinţirea bisericei de acolo următoarele: „Comuna Bicfalĕu ca filie la Lisnău, aparţine protopresbiteratului II al Braşovului. Toată comuna constă numai din 30 familii româneşti şi 3 — 400 familii ungureşti. Până în ḑilele de faţă bieţii nostri Români n'au avut nici şcoală, nici biserică, şi totuşi şi au conservat în mijlocul unei alte naţiuni streine confesiunea şi naţionalitatea! Ear bucuria lor, cu ocasiunea sfinţirei bisericei pe care au ridicat-o cu multe jertfe e nespusă.

Sfinţirea bisericei sa făcut în modul următor: După serviţiul divin, P. Protopresbitu Ioan Petric ţine o cuvêntare, în care espune însemnătatea bisericei, datoriile creştinului faţă cu biserica şi şcoala; apoi însoţit de 6 cântăreţi conduşi de D. Colceriu, sĕ duse sub un umbrariu verde, unde se dete un prânz public, la care luară parte mai mulţi, fără deosebire de naţionalitate. Interesante sûnt toastele, cari sĕ ridicară la acest prânḑ. Amintind acì toastul cel dintâiu al D. protopresbiter I. Petric, în onoarea Escelenţiei sale Miron Romanul; apoi toastul Judelui comunal în sănĕtatea D. protopresbiter Petric, toastul D. Protopresbiter pentru Titori, în care aduce mulţămită confraţilor Maghiari din comuna noastră, care în semn de iubire către Românii nostrii au donat 200 fl. pentru biserică şi 100 fl. pentru clopote; apoi au mai toastat d. paroch Olariu din Lisnău, lăudând concordia şi blăstămând individul, care şi deneagă naţionalitatea şi cofesiunea sa; D. Olariu îşi închee toastul mulţămind confraţilor maghiari pentru iubirea lor, dovedită prin faptă! Între acestea d. protopop I. Petric se depărtează, lăsând un dulce suvenir nesters în inimile Românilor din Bicfaleu!

După aceea au urmat jocuri chiar în curtea bisericei, între altele nu pot sĕ nu amintesc şi meritul preotesei din Lisnău care singură a mulţămit la prânḑ pe toţi oaspeţii fără deosebire."

În chipul acesta s'a sfinţit biserica noastră din Bicfalĕu, biserică care are sĕ fie scutul şi fortoreaţa Românilor nostri din amintita comună!

* (Foc.) În 8 Maiu n. a ars în Sighişoara şura unui Român în dosul casarmei husarilor, cu grajd cu tot pănă la pămênt.

În 9 Maiu n. în câte-va oare au ars în Lovnic (Cohalm) 68 de gazde, dintre cari la 21 de gazde au ars casele cu tot ce era într'ênsele şi şurile cu bucate. Dauna se ḑice că au fost foarte mare.

* (Duele în perspectivă.) Deputatul croat D. Starcsevics se ḑice — după cum scrie foia „Drau" — că a fost provocat la duel de mai mulţi membrii tineri ai dietei unguresci, din causa recentelor atacuri contra naţiunei unguresci.

* (Românii din Egipt.) „Românul" primesce dela d. L. Lucaci farmacist din Alexandria (Egipt), o scrisoare îndreptată în numele Românilor stabiliţi în Egipt.

După această scrisoare, populaţia română, locuind în Alecsandria numai s'ar ridica la mai mult de 90 familii. Această numeroasă populaţie, neavênd nici un representat al României, se află supt protecţiunea diverselor consulate streine; cea mai mare parte însĕ stă supt legea musulmană a guvernului egiptean. Această stare de lucruri nu poate dura. Guvernul român ar trebuì sĕ înfiinţeze numai de cât un consulat în Egipt, sau cel puţin sĕ numească un consul onorific, care ar grupa supt singur scut atâtea familii românesci.

* (Un servitor credincios glumeţ.) În sâmbăta trecută predete un privat din Cluj servitorului sĕu o bancnotă de 100 fl., ca se o schimbe. Servitoriul însĕ nu se mai întoarse acasă. Dar într'aceea vine un espres la privatul nostru şi i inmanuează o epistolă de următorul cuprins: „Află bunul nostru stăpân, că eu nu pot trăì fără Ilişca mea; din acest motiv ţin cu plăcere la mine suta de florini, ca sĕ-mi încerc norocul; şirurile acestea le puteţi considera ca document, despre datoria cu care me sûnt dator; eu voiu solvì vre-odată banii cu interese cu tot dacă d-voastră nu mĕ veţi părî la tribunal. De altmintrelea mĕ poţi căuta în ţeara canarilor. Concetăţeanul D-voastră V."

Loc deschis*)

Epistolă deschisă.

Onoratei Doamne Anna Gall, presidentă a fondului pentru scoala de fetiţe în Abrud la (Abrudsat).

În Nr. 46 a „Telegrafului Roman" Domniata ai publicat mulţămită publică domnului Alesandru Danciu din Bucium-Cerbu, pentrucă ar fi administrat capitalul adunat dela o petrecere a casinei române din Abrud în folosul scoalei de fetiţe de acolo. Domniata afirmi că numitul domn ar fi fost casariu societăţii de lectură în anul 1870, şi cumcă Domnialui ar fi păstrat aceea sumă, ce acum representă un capital de 200 fl., ba ce este încă şi mai mult cutezi a afirma, că numitul a adus aceasta la cunoscinţa on. Dtale.

Aceasta mulţămită publică cuprinde în sine nesce neadevĕruri prea orzene decât se nu fie descoperit adevĕrata starea lucrului şi mai cu samă pentru aceea, ca on. public se poată vedea că la cât se pot demite oamenii în schimonosiri.

Aşa dar vin on. doamnă a dechiara, cumcă Alesandru Danciu n'a fost nici odată cassariul societăţii de lectură din Abrud, ci în anul 1870 am fost eu. Eu am adunat acei bani şi i-am elocat cu convoirea comitetului la mâna lui Alesandru Danciu, care de bună voiă a promis 25% interese pre an şi mi-a manuat una obligaţiune despre acest împrumut. Încă în anul trecut am trimis prin d. Nicolau Lobontiu din Abrud la mâna onor. Domnieitale acea obligaţiune, şi Domniata cu datul din 6 Iuliu 1881 mi-ai trimis adeverinţă despre primirea acestei obligaţiuni a d. Al. Danciu, şi care adeverinţă şi aḑi se află la mâna mea.

Cine merită mulţămită după părerea greşită, ce o ai? d. Al. Danciu, care 'şi depurează datoria sa, s'au acei bărbaţi cari cu ḑeci de ani se nisueau a da îndemn publicului din Abrud la idea de a înfiinţa o scoală de fetiţe, care nici aḑi nu esistă? Au trecut 11 ani şi cu toate că fondul de scoală s'a înfiinţat, d. Al. Danciu n'a grăbit a-'şi depura datoria sa la acel fond până ce nu-i s'a presentat obligaţiunea, ba a retăcut aceasta, prin urmare îi disput dreptul de a putea primì pentru aceea sumă mulţămita dată de Domniata cu atâta emfasă..

Te fac atentă on. doamnă că pre calea minciunei numai stricări poţi aduce fondului scoalei, şi nici decum nu convine cu posiţiunea onorifică ce o cuprinḑi a te folosi de atari apucături prin ḑiuaristica naţională îmbrăcânduţi favoriţii cu meritele altora.

Este un lucru vătămătoriu şi aceea că Domniata de un an de ḑile ai retăcut primirea obligaţiunei şi în câte cuitări făcute în ḑiaristica naţională până acum, nicăiri nu făcuşi amintire despre acest capital, eară acum la provocarea mea făcută prin parochul din Bucium-Cerb Ioan Todescu. Domniata în forma aceasta schimonosită ai cuitat primirea acelei obligaţiuni.

Pre lângă care sûnt cu cuviincioasa apreţiare al Dtale.

Alba-Iulia 3/15 Maiu 1882.

Rubin Patitia
advocat.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 16 Maiu n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6% . .	119.90	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	89.25	88.25
Renta ung. de hârtie	87.—	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 30	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.30	134.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	91.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.75	111.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.—	95.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	98.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.—	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .	97.50	98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	97.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	119.25	119.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.10	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.60	76.60
Datorie de stat austr. în argint .	77.40	77.50
Renta de aur austriacă	94.40	94.40
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	828.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	330.—	339.—
Acţiuni de credit austr. . . .	344.50	344 10
London (pe poliţa de trei luni) .	119.90	119.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.62
Na oleon	9.51	9.51
100 marce nemţesci	58.60	58.55

Nr. 47. [75] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei vacante de preot de a III-a clasă în comuna Dăncu-mic, cu aceasta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman".

Emolumentele sûnt următoare:

1. Casă parochială cu şură şi grădină;
2. 13 jugĕre pămênt şi 365 ☐ stângini pămênt arătoriu şi fênaţ;
3. Dela 140 case, câte una ferdelă vechie de 16 cupe cucuruz cu cocian din care 30 ferdele sûnt ale cantorului;
4. Una ḑi de lucru s'au 40 cr. dela toată casa;
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate aceste aduc un venit anual de circiter 422 fl. v. a.

Cei ce doresc a ocupa acest post de paroch, au sĕ 'şi aştearnă suplicile sale instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului provisoriu congresual din 1878 pentru parochii, — la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei, în mai sus scrisul termin.

Orĕştiă, 4 Aprilie, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 139 1882. [79] 1—1

Anunciu.

Maria Lungu din comuna Câlnic protopresbiteratul S. Sebeşului, prin sentenţa preaveneratului consistoriu archidiecesan din 1 Aprilie 1882 Nr. 469 B. s'au despărţit de către pribegitul ei bărbat Nicolae Gonciu tot de acì; ceea ce în sensul §. 124 din Regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţă publică.

Sebeş în 30 Aprilie 1882.

Oficiul protopres. gr. res.

Subscrisul a deschis

Cancelarie advocaţială

în S. Sebeş,

ce prin aceasta se aduce la cunoscinţa onoratului public.

Ioachim Fulea,
advocat.

[76] 3—3

---

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta Redacţiunea nu ia responsabilitatea. R.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54. Sibiiu, Marți 11/23 Maiu 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

(Urmare.)

Ședința X (15 Aprile.)

Dep. Dr. N. Pop: Înalt presidiu! Mărit Sinod! Motivele, cari au îndemnat pe d. dep. D. Manole a face interpelațiunea cunoscută, sûnt ceva mai îndepărtate de vederile acestui sinod. Corespondența din „Pester Ll.“ presupune lucruri întêmplate aici în centru, despre care sinodul de față n'are cunosciință și cari au desceptat mari nedumeriri în părțile afară de Sibiiu. De aceea s'a asceptat cu drept cuvênt că s'au sĕ se desavueze articolii compromițĕtori din „Pester Lloyd“ s'au sĕ se justifice starea lucrurilor. Nimic nu s'a făcut în privința aceasta. Atențiunea membrilor din afară a devenit din ce în ce tot mai încordată și s'a născut în toți dorința a sci cum stă lucrul. D. dep. D. Manole a dat prin interpelațiunea s'a numai espresiune unei dorințe generale nutrite și de alți mulți creștini de ai nostri din toate părțile. Valoarea propunerei de sub discusiune o vom putè-o dejudeca numai privinduo de un eflucs natural al dorinței indicate.

La înterpelațiune a urmat respunsul Escelenției Sale. Acesta, precum sciu e făcut cu multe reserve, cari sûnt de natură în loc sĕ delătureze, încă se înmulțească nedumeririle ce s'au ivit. Din motiv, că cestiunea a ajuns prin respunsul Escelenției Sale într'un stadiu nou și că nedumeririle cresc, aflu cu cale și în interesul bisericei noastre sĕ desfășurăm cestiunea după meritul ei și după cum pretinde onoarea și demnitatea noastră. Propunerea de față nu țintesce alta decât o deslegare a cestiunei deamnă de noi. Propunerea aceasta nu s'a desvoltat de ajuns, de aceea nici nu o putem lua dela ordinea ḑilei; trebuie sĕi dăm o cale legală, ca sĕ i se vadă intențiunea cea bună. Modalitatea, că Escelenția Sa sĕ ne facă descoperirile ce le-ar avè aici în sinod nu-mi convine; de făcut sĕ le facă Escelenția sa, nu însă aici în sinod. În privința modalităței mi-ași permite a mĕ pronunța așa: din sinul sinodului sĕ se delege câți-va membrii cari se meargă la Escelenția Sa și într'un cerc mai strîns, sĕ aplaneze lucrul; Pe lûngă acest amendament sûnt pentru propunerea d. dep. D. Manole. Nemulțămirea a luat dimensiuni mari din care causă noi cei din provincie sûntem datori a stăruì pentru lămurirea lucrului.

Dep. Dr. I. Borcia: Voiu fi foarte scurt. Inainte de toate îmi permit a me declara pentru propunerea d. dep. D, Manole. Este greșită părerea, care susține, că corporațiunea cea mai înaltă din archidiecesă, ar fi de vină la cele ce se întêmplă. Părerea aceasta e formulată în sensul corespondenței din „Pester Lloyd“; din ea transpiră sensul corespondinței. Nu noi, ci acei denuncianți, ori-cine ar fi, acei-a au vrut se aducă în fața lumei rufe mânjite, de și nu sunt. Acei-a au voit sĕ nimicească pacea și bunaînțelegere din biserica noastră. În înpregiurarea aceasta zace vina și nu în libertatea bisericei noastre garantată prin constituțiune. Față de acestea s'a făcut cu drept interpelațiunea cunoscută. Dacă respunsul Escelenției Sale era positiv și dacă nu ne-ar fi lăsat prin acela în nedumerire și mai mare, ași înțĕlege sĕ trecem la ordinea ḑilei preste propunerea aceasta. Așa însĕ are propunerea de față sens și intențiunea cea mai bună. Nu sum nici pentru aceea: ca Escelenția Sa se ne faca acum numai decât descoperirile ce le-ar avè de făcut. În privința modalităței fac amendementul: Escelenția Sa sĕ facă descoperirile, ce le-ar avè de făcut, până pe sesiunea viitoare.

Presidiul: Din cele ce s'au dat cu privire la respunsul ce l'am dat la interpelațiunea d. dep. D. Manole s'ar părè a transpira presupunerea, că eu ași fi avut cunoscință despre articolii publicați, încă înainte de publicarea lor. Sĕ poate că respunsul meu, așa precum e stilisat, sĕ îndreptățească la astfel de presupuneri. Spre delăturarea ori-cărui fel de banueli și îndoeli în privința aceasta declar solemnel, că n'am avut nici o cunoscință de articolii din „Pester Lloyd“, că n'am sciut nimic de ei înainte de a apărè și că disaprob cele ḑise în acei articoli. (Voci: Sĕ trăiască!)

Dep. P. Cosma: Cele ce le-au ḑis d. dep. Borcia în motivarea părerei sale sĕ referesc fără îndoială la aceea ce am ḑis eu în cestiunea ce ne preocupă. Eu nu am susținut că constituțiunea noastră, ci noi, cari ne folosim de ea sûntem de vină la cele ce sĕ întêmplă.

Propunerea pentru încheerea desbaterei se primesce avênd drept de vorbit numai acei membrii, cari s'au insinuat înainte de primirea acestei propuneri.

Dep. T. Gheaja: În principiu nui sûnt în contra propunerei d. dep. D. Manole, nu aștept însĕ dela ea resultatul dorit. Causa nedumeririlor esistente o aflu eu în împregiurarea că referințele între presidiu și membrii consistoriului nu sûnt regulate. S'a așternut, precum sciu, un suplement la regulamentul pentru afacerile interne. Eu pun pe acest suplement mare pond, căci cred, că prin acela toate afacerile vor lua altă cale mai mulțămitoare. Precum am așteptat până acum sĕ așteptăm și de acì înainte încă puțin, până se va pune în lucrare regulamentul completat. Sprijinesc propunerea pe lângă amendamentul făcut de d. dep. Dr. I. Borcia.

Dep. A. Trombitaș: În merit s'a discutat cestiunea pro și contra încât puține ar mai fi de ḑis. Un singur moment ar mai fi dară de adaus și acesta e împregiurarea, care me face se iau și eu cuvêntul în cestiunea aceasta. Nu convine, ce e drept, a se aduce aici în sinod vorbe de pe strade. Altfel stă însĕ lucrul cu vorbele esprimate în cercul membrilor sinodali. Atât dignitatea și vaḑa bisericei noastre, cât și a unui-a sau altui-a dintre membrii consistoriali pretinde, ca vorbe esprimate în cercurile normative sĕ se aducă înaintea sinodului. În cercuri sinodale am auḑit esprimându-se, ca articolii din „Pester Lloyd“ ar fi emanat de aici din centru. Aceasta e o învinuire mare asupra consistoriului, ca centru. Spre lămurirea acestei aserțiuni și pentru ca se dăm ocasiune acelor membrii a-se potè dovedì nevinovăția sprijinesc comisiunea propusă de d. dep. Dr. N. Pop.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Maiu.

Desbaterea asupra creditului de pacificațiune în casa deputaților Ungariei nu s'a terminat. În ședința de Vineri min. pres. Tisza a descoperit scopul final al ocupațiunei. Din apocalipsa ministrului s'ar vedè că ocupațiunea este identică cu anecsiunea provinciilor Bosnia și Erțegovina.

Foaia oficială din Seraievo publică statutul despre organisațiunea trupei bosniaco-erțegovine. Asentarea se începe în 24 Maiu n.

Cestiunea dunăreană este strămutată acum din camerile României în sinul comisiunei europene dela Galați. „Polit. Cor.“ anunță că delegatul României, într'una din ședințele din urmă ale comisiunei europene, a propus că vasele staturilor, cari nu sûnt ripene, și cari nu sûnt vase de mare sĕ fie supuse autorităților staturilor ripene și că documentele naționale, care li se da mai nainte de consulii respectivi sĕ nu mai aibă valoare. Propunerea aceasta, ḑice „Polit. Cor.“ este contraḑisă cu deosebire de puterile apusene.

Scirile ḑiarelor vieneze că Cogălniceanu ar avè se între în cabinetul Pomâniei le declară acum aceleși ḑiare ca netemeinice. Sesiunea parlamentară în România este prelungită până la sfêrșitul lunei lui Maiu.

Ḑiua aniversară a încoronărei regelui României se va serba în Bucuresci și în țeară bisericesce și milităresce. Regele a venit anume spre scopul acesta dela Sinaia la Bucuresci.

Principele Bulgariei se află în Petersburg. Mai multe ḑiare respândiră faima că va abḑice și va face loc pe tronul Bulgariei unui principe Danez. O telegramă datată din Petersburg din 20 Maiu înfățișează situațiunea lui Alecsandru de Battenberg pe tronul Bulgariei cu totul altfeliu. Hitrovo, Criloff și alți ruși în funcțiuni rusesci sau bulgare pe teritoriul Bulgariei sûnt în stadiul de a le părăsì. Principele se întoarce la postul seu prin Viena.

Încoronarea țarului Alexandru III, care se ḑice că va fi în 5 Septemvre, s'a amânat de nou.

Discursul

deputatului Mich. Polit ținut în dieta Ungariei la 15 Maiu n.

(Încheere.)

Dar și dintr'alt punct de vedere situațiunea noastră în Bosnia și Erțegovina e un ce teribil. Jucăm un rol teribil față cu Europa, față cu acele popoare și față cu noi inșine. Europa ne-a însărcinat sĕ creăm acolo o stare regulată și civilisată, noi însĕ esterminăm cu sabie și foc acele provincie și esecutăm mandatul european prin sânge și ruine.

E teribilă aceasta situațiune, pentrucă putem ḑice că în timpul cel scurt de când ținem ocupate acele provincie, noi culegem mai multă ură decât a cules Turcul în cinci veacuri. (Ilaritate în stânga estremă.) În Bosnia și Erțegovina nu e astăḑi un stat mai urgisit decât Austro-Ungaria, da, cea mai urgisită monarchie în întreagă peninsula balcanică e monarchia noastră. Și ce e mai trist este, că această ură se ațiță contra Ungariei, contra rassei maghiare. (Așa e! din stânga estremă.) Vĕ întreb, este în interesul Ungariei, al seminției maghiare, ca sĕ se ațițe ura contră ei? Eu am fost și sûnt și astăḑi de opiniunea, că Ungaria, sĕminția maghiară, are un interes eminent la autonomia, independența, libertatea acelor popoare. (Așa e! așa e! din stânga estremă).

S'a ḑis aici adeseori, că noi nu sûntem dușmani acelor popoare, ba dorim libertatea, independența lor, însĕ sub o condițiune: ca ele sĕ nu fie uneltele Rusiei. (Așa e! din dreapta.) Și în legătură cu aceasta însuși dl ministru president a riscat la o ocasiune frasa, că dênsul nu e dușmanul Slavilor, ci al panslavilor. (Așa e! din dreapta.)

Vĕ rog de iertare, sĕ ne lămurim asupra acestui lucru și sĕ nu ne jucăm cu cuvintele. (Sĕ auḑim!) Aceia cari iau Slavilor orientali în nume de reu simpatiile lor rusesci se află în contrast cu sine însiși, se miscă într'un circul vițios. Vĕ rog se cumpeniți bine, pe câtă vreme Slavii orientali sûnt asupriți nu se gândesce nimenea se facă ceva pentru libertatea lor, mai puțin se gândesce Ungaria. Se ḑice, că e foarte bine așa. Dar îndată ce aceste popoare se rescoală și se luptă pentru libertatea lor, se aude devisa că la spatele lor stă Rusul, că ele nu se luptă pentru libertate. Dacă lucrul stă astfel, apoi Slavii orientali, ca se nu mai poată fi acusați de simpatii rusesci, ar fi siliți se rĕmână în sclăvie. Cine se află în stare strîmtorată, nu întreabă, de unde-i vine ajutoriul, ci-l folosesce. Și dacă Slavii se luptă pentru libertatea lor și dacă Rusul le îmbie ajutoriul sĕu, ei sûnt îndreptățiți a se folosì de ajutoriul rusesc. Vĕ voiu spune un esemplu. Dacă Rusii făceau în anul 1849 un *volte face* contra Austriacilor și-i atacau împreună cu Maghiarii, ar fi refusat oare Maghiarii ajutoriul? Eu cred că Ludovic Kossuth l'ar fi primit cu bucurie. (Mișcare.)

Deci se fim justi față cu acele popoarĕ și se nu ḑicem, că de câte ori se rescoală pentru libertatea lor, totdeauna au la spatele lor pe Ruși, ci sĕ ḑicem, că popoarele aceste se luptă pentru libertatea lor. În cele din urmă însĕ eu ḑic, că nouĕ ne poate fi indiferent, ce simpatii au aceste popoarĕ. Pentru noi lucrul principal este ca aceste popoarĕ sĕ formeze prin libertatea și independența lor un oare care zid despărțitor între noi și Rusi. S'ar putè ḑice că acest zid e foarte slab și aceste popoarĕ nu sûnt decât avantgarda Rusiei. Eu vĕ întreb, dlor, ce voiţi sĕ faceţi cu peninsula Balcanilor? Voiţi a crea de nou Turcia? Aceasta e o imposibilitate, Turcia nu va mai reînvia, nu mai e capabilă, şi dacă ar şi fi capabilă, Europa tot astfel ca şi Russia n'ar mai permite reînvierea ei.

Deci este altă combinaţiune? Şi cine poate sĕ'şi închipuiască alta decât crearea de state mici slave neutrale. Aceasta e politica cea corectă. Altă politică nu esistă.

Se ḑice că înfluenţa Rusiei asupra acestor state ar fi foarte mare. Aceasta s'a ḑis şi atunci când Sêrbia şi România erau state vasale. Pe atunci diplomaţia ḑicea că a promova îndependenţa acestor state însamnă a potenţa înfluenţa Rusiei şi ve rog sĕ vĕ reamintiţi ce greutate mare era a capacita diplomaţia ca Turcia sĕ-şi scoaţă sentinelele din cetăţile sêrbesci. Astăḑi într'o noapte, am poate ḑice într'un somn, Europa întreagă a recunoscut regatul serbesc. Şi aceasta e un semn al timpului. Dar nu s'a constatat, că înfluenţa Rusiei s'ar fi potenţat prin aceea că aceste state s'au făcut îndependente, ba din contră, pe câtă vreme aceste state aparţinea Turciei, Rusia totdeauna avea un pretest pentru a se amesteca în afacerile lor interne, astăḑi înfluenţa Rusiei în aceste state e cu mult mai mică. Aceasta e faptă.

Eu cuget că într'aceasta culminează cestiunea Bosniei întreagă. Dacă vom ţinè aceste ţeri ocupate sau le vom anecta, — în casul din urmă firesce avem lipsă de învoirea Europei, — noi vom ţinè cestiunea orientală totdeuna deschisă şi vom da ocasiune Rusiei sĕ ne escamoteze între nisce împregiurări, cari nu vor fi favorabile ci poate togma periculoase pentru noi. (Aşa e! din stânga.)

De vom face însĕ aceste provincie independente, silindune a le da libertatea, atunci va cădè pretestul de ingerenţă pentru Russia. (Aşa e! din stânga.)

Pentru Europa este indiferentă întrebarea, dacă aceste provincie sĕ fie autonome sau independente sau sĕ se încorporeze la Serbia sau la Muntenegru, — pentru noi însĕ aceasta atârnă dela natura raportutui, în care ne aflăm cu Serbia şi cu Muntenegrul, dacă raporturile sûnt buno, apoi şi pentru noi va fi un lucru indiferent, ori se încorporează Bosnia la Sêrbia şi Erţegovina la Muntenegru pentru că ar fi o ruşine a enuncia, că o monarchia compusă din 36 milioane locuitori are sĕ se teamă de înfiinţarea unor state noue în orient cu 3—4 milioane de locuitori.

Ne aflăm cu afacerea întreagă a Bosniei într'o înfundătură şi trebue sĕ ne îngrigim cum sĕ scăpăm dintrênsa.

Şi cu toată posiţiunea noastră în orient, care am putè ḑice că e compromisă prin ocuparea Bosniei şi Erţegovinei, totuşi se mai află bărbaţi de stat cari ḑic, că posiţiunea noastră în orient s'a mai îndreptat. (Ilaritate în stânga.) Indică cu multă bucurie la Serbia ḑicênd că acolo monarchia noastră are influenţă. Sĕ-mi permiteţi d-lor a ve declara că aceasta e o ilusiune şi o rătăcire. Ca sĕ poată fi vorba de înfluenţa noastră în Serbia, monarchia ar trebuì sĕ'şi caute un raḑim la vre o partidă sêrbească, care are rădăcini în ţeară şi în popor; monarchia noastră însĕ'şi caută raḑimul seu la un cabinet, care nu are rădĕcini nici în ţeară nici în popor, cabinet, pe care cea dintâiu suflare îl poate spulbera, precum se va şi întêmpla.

Dar se ḑice, că acest cabinet are majoritate. (Ilaritate viuă şi strigări din stânga: Togma ca şi la noi!) Şi Ristici a avut majoritate pănă în momentul din urmă. Ori şi care guvern cunoasce mijloacele, prin care îşi poate crea o majoritate. (Strigări din stânga estremă: Togma aşa ca şi la noi!) Dar nu e esact nici aceea, că cabinetul actual ar avè majoritatea în Scupcină, pentrucă după constituţiunea sêrbească o terţialitate a representanţii o denumesce principele, ear numĕrul oposiţiunei eşite este mai mare decât al acelor deputaţi aleşi, cari sûnt în Scupcină, deci nu se poate ḑice că cabinetul sêrbesc dispune de o majoritate ca şi ori care guvern.

După cele espuse se poate judeca ce fel de influenţă avem noi în Serbia şi între asemenea împregiurări e lucru firesc, că redicarea Serbiei la regat, care am protegiat'o noi, nu are nici o gravitate, pentrucă în Serbia se scie foarte bine, cum s'a făcut toată istoria, în Serbia regatul fu proclamat cu astfel de iuţală în cât nu s'a asceptat nici festivitatea cea mare naţională, Floriile, ci s'a proclamat mai înainte numai ca se fie un regat sêrbesc. Şi ce a fost causa? În Serbia a întrevenit o crisă mare, nu numai în guvern, ci ea a pĕtruns şi mai departe. Trebuia a se paralisa nenorocita afacere cu Bontoux şi în a doua linie a se abate atenţiunea poporului sêrbesc dela rescoala din Erţegovina; pentru aceasta s'a proclamat regatul; în Belgrad însĕ era mai bine vĕḑut un principe cu Bosnia decât un rege fără Bosnia. (Ilaritate.) — Dar aceasta afacere bosniacă nu numai ne a compromis raporturile esterne, ci are şi o înriurinţă mare asupra afacerilor noastre interne. E un ce teribil, a arunca milioane preste milioane pe fereastră, când nouĕ ne trebuie tot cruceriul, fără ca se scim scopul final. (Aşa e! din stânga estremă.) Şi în delegaţiuni s'a aflat un Ungur energic, care a întrebat pe ministrul de esterne: care e în faptă scopul final al politicei bosniace? La aceasta contele Kalnoky ministrul de esterne a respuns, *ibis redibis non morieris in bello;* a ḑis, că poporaţiunea de acolo are atragere şi simpatie cătră monarchia noastră, dar ministrul n'a avut curagiu se mărturisească că voesce anecsiunea.

Nici a putut se aibă asemenea curagiu, pentrucă e un secret public că cabinetul austriac s'a adresat mai de multe ori cătră marile puteri cu întrebarea, ce ar ḑice acestea când s'ar anecta Bosnia şi Erţegovina? şi totdeauna a primit un respuns negativ. Deci dacă noi am anecta volnicesce Bosnia şi Erţegovina ce ar urma de acì? Sûnt firm convins că acest fapt volnic ar împreuna pe marile puteri europene contra noastră şi într'o bună dimineaţă ne am treḑì cu un ultimat, ce ne ar impune evacuarea provincielor. Da, opiniunea publică a Europei e deja contra noastră. În Europa trece de scandal faptul, că noi în loc de a întroduce acolo o stare regulată şi civilisată conform mandatului ce l'am luat, esterminăm poporaţiunea prin sabie şi foc. Este acesta un scandal public în Europa şi nu ne ar mai trebuì decât se anectăm acele provincie. Consecuenţa ar fi că toate puterile europene s'ar întoarce contra noastră.

Noi ocupăm în Bosnia, Erţegovina şi în Balcani posiţia ce ocupase Turcul. Ne închipuim că contrabalanţăm înfluenţa rusească precând noi am ajuns bine şi frumos la rolul Turcului adecă sĕ provocăm Europa contra noastră. — Guvernul ca sĕ împretinească în câtva naţiunea cu nenorocita afacere a Bosniei joacă rolul de esclusiv representant al magiarismului, păşesce când şi când cu cunoscutai energie contra naţionalităţilor, cu devisa că naţionalităţile trebue „sdrobite.“ (Contraḑiceri din dreapta) Ve rog de ertare, avênd puterea statului în mână e foarte uşor a fi energic contra naţionalităţilor, dar guvernul binevoească a fi energic în Viena. (Aşa e! aşa e! din stânga estremă.) Poftească a fi acolo interpretul opiniunei publice a Ungariei, se spună acolo, că Ungariei nu-i trebue Bosnia (Aşa e! din stânga estremă) sĕ spună că Ungaria nu voesce a'şi aţiţa asupra capului pe acele popoare şi a le suprime libertatea. (Aşa e! din stânga estemă.) Numai din politica urmată de guvern se poate esplica un fapt, care altfel ar fi neesplicabil, un fapt care nu s'a mai întêmplat în istoria Ungariei. Multe guverne a avut Ungaria: cancelaria aulică, locotenenţa, provisoriul, dar aceea ce a născocit guvernul actual faţă cu o confesiune nu s'a mai întêmplat şi aceasta e denumirea patriarchului. (Strigări din dreapta: Ha, ha, a sărit epurele din tufiş.) Lucrul e cu mult mai grav decât sĕ poată fi espus aici numai aşa în treacĕt, va venì însĕ un alt deputat, care cu altă ocasiune va desfăşura aceasta temă, eu nu voiu ḑice decât că toată istoria e un scandal fără părechе şi ce e mai reu, guvernul compromite în rescriptul adresat congresului Coroana însaşi, pentru că ce altă e decât o compromitere a Coroanei, când Coroana ḑice: denumesc pe patriarch, pentrucă alegerea nu a fost unanimă. E lucru cunoscut, că au mai fost patriarchi aleşi cu majoritate de voturi, a fost şi unul, care nu s'a întărit, cu toate că a fost ales cu unanimitate. Deci a ḑice asemenea lucru în rescriptul reg. a juca o comedie cu o confesiune, aceasta procedere nu o pot cualifica altfeliu decât de un adevĕrat scandal.

Dacă ar mai esista în Ungaria adevĕrata fraţietate, atunci nu Sêrbii, ci Maghiarii, Protestanţii ar trebuì sĕ reclameze şi sĕ întrebe, dacă este permis a denumì simplu pe capul bisericei în contra autonomiei garantate de lege, pentru că dacă se poate aici un asemenea lucru, apoi şi superintendentul se poate denumì simplu (Strigări: Oho! acesta e cu totul alt raport!) Al. Csanady (întrerupênd): Are dreptate! (O voce din dreapta: Nu-i invidiez gustul!)

Mich. Polit (continuând): Dar toate aceste le ating numai în treacĕt, lucru principal e, că guvernul seduce opiniunea publică într'un moment când voiesce a masca aceea ce nu poate justifica înaintea opiniunei publice. — Altă faptă de eroism a guvernului e aceea ce a comis nu de mult faţă cu oare cari studenţi şlovaci în Pojon şi Eperjeş (Strigări din dreapta: La obiect!) Acolo nu sûnt prelegeri slovace, deci ce s'a întêmplat? S'au întrunit vr'o câti-va tineri slovaci şi au ţinut prelegeri în limba slovacă. Asta a fost un ce teribil. Direcţiunea i-a îndepărtat din liceu şi dela academie (Aprobări generale).

Apoi a venit ministrul de instrucţiune publică, a cerut actele şi supralicitând a ḑis, nu e de ajuns, că tinerii aceia nu pot sĕ mai cerceteze scoala în Pojon şi Eperjeş, ci el i-a oprit dela toate institutele de învĕţământ unguresci (Aprobări generale şi îndelungate.) Dar ministrul a mai adaus şi acea că nu pot fi aplicaţi nicăiri în Ungaria. (Aprobări generale.) —

Deci. on. Casă, dacă aceasta e atât de corect, apoi d-lui Coloman Tisza îi este permis a face toate, nu trebue decât se fie energic. (Sgomot mare. Mişcări.) — Voiu a trece îndata la alt ceva, unde energia guvernului nu a avut succes, ba pote acea ce a făcut îl face sĕ bănuească. (Strigări din dreapta: Ho! ho!) Aceasta e energia faţă cu Sasii. (Ilaritate mare şi îndelungată.) Ve rog nu luareti lucrul aşa uşor, căci e foarte serios (Ilaritate.) — Când am cetit rĕspunsul ce l'a dat Schulvereinul ministrului president şi am vĕḑut subscrierile îndată am ḑis, e gata cu simpaţiile cătră Maghiari în Germania (Mare ilaritate) şi Germanul nu va mai simpatisa cu Maghiarii. (Strigări: Oare?) — Când ne văerăm noi, Sêrbii, Românii sau Slovacii, aceasta nu s'a observat de nimenea (Mare ilaritate) aceasta văerare n'a lăsat urme în Europa (Strigări din dreapta: Dar în Rusia?) Dar când au început a se văera acesti Sasi (Mare ilaritate) întreaga Germanie a venit în emoţiune (Strigări din dreapta: La obiect!) Nu gândireţi că aceasta e un lucru trecĕtor pentrucă într'adevĕr în Germania, s'a sfêrşit şi cea mai mică simpatie cătră Ungaria şi cătră seminţia maghiară. (Strigări: La object!) Înzadar s'au inscenat meetingurile cele multe contra Schulvereinului, pentrucă aceste nu află creḑĕmênt în Germania. (Mare sgomot.) Ele trec acolo de o absurditate (mare sgomot), căci ce alta ar fi aceea, că Germanii se adună pentru a ḑice: noi ce e drept sûntem Germani, dar nu voim sĕ fim Germani. (Strigări: La obiect! Nu de aceasta e vorba!) E cu totul alt lucru a arĕta aderenţa cătră patrie, alt lucru a spune, că sûntem buni patrioţi, cu toate că ţinem la naţionalitatea noastră, cu toate cà nu sûntem de părerea că maghiarismul este semnul esclusiv al patriotismului. (Strigări: Poftesce a dovedì!)

Amintesc aceste numai în treacĕt pentru a arĕta, în ce mod procede guvenul pentru a împrietinì opiniunea publică cu afacerea bosniacă. El se arată energic faţă cu naţionalităţile (Aprobării vii), dar îndată ce merge în sus la Viena e gata cu vitezia (Aşa e! aşa e! din stânga estremă). Acolo nu cutează a spune, că Ungaria e în contra ocupaţiunei, că majoritatea e meşteşugită, că maioritatea nu voesce ocupaţiunea. (Mare sgomot în dreapta. Aşa e! din stânga estremă). Şi dacă e ceva ce dovedesce că pactul dela 1867 nu are nici o valoare, apoi aceasta e causa cu Bosnia. (Aşa e! din stânga estremă.)

Eu nu aflu mare deosebire, între politica de odinioară şi între cea de acum. Odinioară Hofkriegsrath-ul (consiliul aulic de resboiu) poruncea ca regimentele unguresci sĕ plece în Italia, sĕ şi verse sângele, sĕ sugrume libertatea, dar acolo n'a fost îngagiat nici un interes unguresc. Acum s'a întêmplat o mică schimbare, i se poruncesce d-lui ministru president, ca sĕ substearnă un asemenea proiect de lege şi se-l esecute în Ungaria şi regimentele unguresci sĕ meargă în Erţegovina sĕ sugrume acolo libertatea. Deosebirea e numai aceea, că pe atunci trebuia a se suprime libertatea pe ţermurul drept al Adriei, dar acum trebue a se nimicì libertatea sêrbească pe ţermurul stâng al Adriei; dar precum atunci nu a succes a nimicì libertatea italiană, aşa nu va succede aḑi a nimicì libertatea sêrbească. (Strigări din dreapta: cea bosniacă!) În Bosnia nu esistă altă naţiune decât cea sêrbească (Risete din drepta.) Aceasta e faptă, dacă nu sciţi, n'am ce face!

Trăim nisce ḑile critice, cestiunea orientală înaintează cu paşi gigantici şi oare cum ne va afla crisa cea mare? Voim oare a respândì o ură nestinsă în orientul întreg? voim a suprime libertatea acelor popoare, voim se fim unealtă pentru planurile de cucerire ale Austriei? Eu cred că acest rol nu e glorios, cuget că e un interes eminent maghiar a scăpa cât mai curênd din aceasta situaţiune. Dacă Ungaria are un interes la ocupaţiunea Bosniei, guvernul se ni-o spună. Dacă guvernul ḑice că ocupaţiunea e întroducerea la resboiul cel mare cu Rusia — e bine se purtăm acest resboiu mare cu Rusia. Eu însĕ cred că resboiul cu Rusia e încât pentru Maghiari o armă cu douĕ tăişuri, pentrucă Ungaria va sta rĕu ori va învinge ori va fi învins Rusul, şi poate va sta mai rĕu dacă Rusul va fi învins. Aceasta se pare paradox, dar e un lucru lămurit. Căci de ne vom alia cu Germania — este adecă eschisă împregiurarea că ne vom lupta singuri cu Rusia — dacă vom triumfa alăturea cu Germania asupra Rusiei ar fi o mare ilusiune a cugeta că organisaţiunea actuală a Ungariei ar remânè aşa cum e, ar fi o ilusiune a crede că Germania cea mare şi unită ar părăsì planurile, cu cari Austria germană în curs de veacuri a încurcat pe Maghiari. Deci este o armă cu douĕ tăişuri aceasta şi se nu dorim ca se întrevină aceasta eventualitate. Încât pentru noi Slavii, în cele din urmă, dacă vor şi fi invinşi Slavii, Germanul tot nu va putè absoarbe 80 milioane de Slavi, dar cumcă Maghiarul va putè se esiste faţă cu Germania cea mare, aceasta e mare deosebire. Încât pentru noi Slavii din Ungaria se poate ca în urma unei aşa mari eventualităţi sĕ ajungem la o stare mai bună sau şi la una mai rea. Noi însĕ nu avem dor de o asĕmenea străformare, pentrucă noi ne aducem bine aminte, că strămoşii nostri au fost fericiţi în aceasta patrie. Ne reamintim, cât de fericiţi eram până când domnia de rassă nu a fost ridicată la principiu de stat.

Eu cred că aceasta politică de rassă maghiară nu e fericită. Maghiarul nu are în această lume largă nici fraţi, nici rudenii, nici amici. Deci pentru ce se nu stăruească a câstiga amiciţia acestor popoare, acestor naţionalităţi, cari au trăit cu noi împreună o mie de ani ḑile bune şi rele, cari şi-au jertfit pentru patria aceasta viaţa şi sângele? (Întrerumperi din stânga estremă: În anul 1848!)

Aceasta este adevĕrata politică pentru Ungaria, nu însĕ aceea, ca sĕ se raḑime pe popoarele Austriei. Aici am trebuì se creăm un stat central şi prin aceasta am fi scutiţi contra ori şi cărui pericol. Cum am ḑis, afacerea bosniacă ne a dus într'o înfundătură. E o nenorocire acersta pentru Sêrbi, dar e nenorocire şi pentru Ungaria. (Adevĕrat! aşa e! din stânga estremă.) Ungaria n'are lipsă de Bosnia şi Erţegovina pentrucă Ungaria nu voiesce a cucerì şi sugruma popoarĕ, (Aşa e! Adevĕrat e! din stânga estremă.) şi dacă Austria voesce aceasta, ea nu poate pretinde dela Ungaria, ca aceasta sĕ-i spriginească planurile ei de cucerire.

Astfel am trebuì sĕ ne afirmăm politica noastră orientală, sĕ ne silim a ne câştiga prietinia acelor popoarĕ, sĕ aruncăm în cumpĕnă auctoritatea noastră, ca sĕ le câştigăm libertatea. (Aprobări în stânga estremă.)

Eu voiu cuprinde adevĕrata politică ungurească în douĕ cuvinte: Amiciţie cu popoarĕle orientale; ecuitabilitate, dreptate cătră naţionalităţile de aici. (Aprobări în ambele stângi). Aceasta e adevĕrata politică ungurească şi fiind că proiectul de faţă greşesce în ambele direcţiuni contra interesului Ungariei: eu nu'l pot primì nici din punct de vedere sêrbesc nici din punct de vedere curat maghiar. (Aprobări în ambele stângi.)

Cestiunea Dunărei în camera Românei.

Şedinţa Camerei dela 1 Maiu.

Interpelaţiunea lui Vernescu.

(Încheere.)

Dlor, aşi fi putut sĕ mĕ mărginesc asupra acestor consideraţiuni fără a mai adauge un cuvênt, căci el ar fi de ajuns ca sĕ arate dlor miniştrii că nu ar putea sĕ ne impute că oposiţiunea nu'şi face datoria în cestiuni mari naţionale de a venì sĕ spună ceea ce cugetă, deşi noi am fi fost în drept sĕ cerem ca mai ântâiu guvernul sĕ ne fi arĕtat cugetările sale, ca unul ce este în posiţiune de a cunoasce mai bine cestiunea şi fasele prin care ea a trecut. Dar fiindcă trebuie totdeauna Corpurile legiuitoare sĕ se pronunţe într'o cestiune aşa de însemnată, ca ele sĕ fie cu desăvêrşire luminate, ca guvernul şi ţeara sĕ aibă acelaşi cuget, sĕ aibă aceeaşi linie de conduită, căci este aceeaşi luptă pentru apĕrarea unui drept şi mai cu seamă a drepturilor noastre suverane (aplause), voiu sĕ fie o comunitate de idei, voiu sĕ fie aceeaşi acţiune, căci, fiind aceeaşi acţiune, guvernul va fi mai puternic decât isolat, ori cât de patriot, ori cât de luminat ar fi acel guvern. Aşa doresc se sĕ urmeze în cestiuni naţionale. (Aplause.)

Sûnt multe lucruri cari ne despart, şi unele crează un abis între noi. Dar nu este timpul sĕ licuidâm acum această socoteală cu ocasiunea acestei mari cestiuni. (Aplause.)

O voce. Aşa fac Românii totdeauna.

D. G. Vernescu. Dlor, nu acusaţi pe nimeni, findcă am ascultat douĕ ḑile în senat, şi n'am vĕḑut pe nimeni ca sĕ se dea înapoi dela apĕrarea intereselor ţĕrei. Neînţelegeri, esitaţiuni au venit din partea tuturor, şi din partea guvernului. Nici guvernul nu a spus ce voiesce în cestiuneaaceasta.

D. G. Cantilli. Nu a fost aşa.

D. Ministru de justiţie. A remas istoriă.

D. G. Vernescu. D-v. aprobaţi cuvintele mele că într'o cestiune naţională trebuie ca toţi sĕ luptâm împreună, şi astăḑi, chiar când aşi fi greşit cu toate că eu nu spun decât ceea ce am vĕḑut şi ceea ce am auḑit, dar chiar când a'şi fi greşit în afirmaţiunea mea, d-v. ţineţi sĕ constat că este o deosebire între noi? Apoi nu am vĕḑut aceasta şi protestez că aşi fi ḑis eu că ar fi fost oa-meni cari nu ar fi voit sĕ apere drepturile ţĕrei în Senat.

D. Al. Lahovari. Guvernul n'a apĕrat drepturile ţĕrei. Aceasta o voiu demonstra eu.

D. G. Vernescu. Drepturile ţĕrei s'au apĕrat până acum şi de guvern şi de ţeară (aplause.)

Astăḑi, însĕ, când se votează această cestiune, noi sûntem datori sĕ spunem guvernului cum trebuie sĕ apere aceste interese, sĕ i o spunem într'un mod categoric şi clar, încât sĕ nu fie loc la echivoc, şi dacă guvernul va aluneca pe o altă cale, va sci încă dela început că Adunarea 'l va desaproba (aplause.)

Eată tot ce voiesc sĕ ḑic eu.

Dlor, sĕ nu se ḑică că în tratatul dela Berlin s'au făcut oare cari reserve. Eu am auḑit cu părere de rĕu dela un om oficial că prin tratatul dela Berlin s'au făcut reserve, şi anume prin art. 55.

S'a ḑis că s'ar fi reservat prin art. 55 dreptul comisiunei europene de a face supraveghere pe Dunăre. Şi dlor, trebue sĕ mărturisesc că acest limbagiu l'a ţinut şi delegatul nostru. In comisiunea dunăreană delegatul nostru a făcut o deosebire între aplicaţiunea regulamentelor şi între supraveghere, căci delegatul nostru a ḑis: veţi putea supraveghia; nu puteţi însĕ sĕ formaţi comisiunea mixtă pentru aplicarea regulamentelor.

Eată ce a ḑis delegatul nostru şi eată ce ḑice şi guvernul. Şi acì, dlor, mĕ înscriu şi în contra delegatului şi mai puţin în contra delegatului decât în contra guvernului. El nu a întrat în detalie, nu a spus cum are sĕ facă supraveghere, n'a caracterisat'o şi înţelegeti prea bine că, el vorbind într'un mod vag de supraveghiere, nu a compromis nimic. Aşi fi dorit ca tot acelaşi lucru sĕ se fi făcut şi de cătră guvern; mi se pare însĕ că guvernul n'a urmat tocmai aceea cale.

Dlor, ce se dă prin tratatul de Berlin comisiunei europene? Se dă facerea regulamentelor de navigaţiune, de poliţie fluvială şi de supraveghiere, şi am auḑit ḑicêndu-se că prin aceasta chiar se dă comisiunei europene facerea regulamentelor de supraveghiere, i se confiază supraveghierea.

Această argumentaţiune, nu numai că nu e justă, dar e şi nenorocită, căci pe acest teren s'ar putea merge până la capĕt şi s'ar putea ḑice: dacă s'a confiat comisiunei europene facerea regulamentelor, i s'a confiat şi esecutarea lor, şi aplicarea lor pe Dunăre, ceea ce nu este esact, atât pentru cuvêntul că nu resultă din terminii espreşi ai tratatului dela Berlin, acestea fiind lucruri cari trebuiau anume ḑise, dacă în adevĕr ni se răpia acest drept; cât şi pentru alt cuvênt, pentru că ne vine în ajutoriu protocoalele ca sĕ ne dovedească că aceasta nu s'a ḑis de nimeni la congres. În adevĕr, dlor, ce ḑice la conferinţe cel mai interesat în cestiune? El propune în privinţa supraveghierei ca comisiunea europeană sĕ delege un comisar care sĕ facă supraveghe ea. Va sĕ ḑică a fost departe de a crede că supraveghierea ar fi putut fi dată unei comisiuni mixte, şi aceasta nu resultă câtuşi de puţin din tratat. Ce înseamnă însĕ delegaţiunea pe care o găsim în tratat? Înseamnă într'un mod positiv că atunci nu era vorba de o putere constituită, de o comisiune care sĕ aplice regulamentele pe Dunăre şi se facă supraveghierea, şi se vedea din cuvintele plenipotenţiarului austriac că drepturile noastre de aplicare a regulamentelor rĕmân intacte şi că comisiunea europeană avè sĕ numească un simplu delegat *pour veiller*. Eată tot ce se propunea atunci. Şi ce va se ḑică se veghieze pentru aplicarea regulamentelor? Credeţi că aceasta va sĕ ḑică că aceea comisiune se va pune în raport cu inspectorii, sub-inspectorii, ori căpitanii nostri de porturi şi sĕ le spună cum se aplice regulamentele? Nu. Aceasta însemnează un lucru, ca de departe acel delegat sĕ se uite cum se aplică regulamentele, în tocmai după cum se veghiază ca sĕ se aplice cu scrupulositate tratatele încheate între douĕ puteri de cătră consulii sau miniştrii plenipotenţiari. În loc de aceasta, Austria pusese sĕ se numească din sinul comisiunei europene o comisiune care sĕ veghieze, ca sĕ se pună în raport direct cu agenţii nostri inferiori. Şi înţelegeţi ce va sĕ ḑică aceasta. Când noi am avea se numim pe inspectori, sub-inspectori, ori căpitani de porturi în aceste condiţiuni, nu noi vom face aplicarea regulamentelor, căci aceşti agenţi ai nostri se vor pune în contact direct cu aceea autoritate, lăsându-se la o parte guvernul. Aceea autoritate se'şi facă observaţiunile sale cătră agenţii nostri pentru esecutare, ea se dea direcţiunea, ea se vaḑă dacă este bine sau nu, ea se propună destituirea acestor agenţi.

Înţelegeţi foarte bine, dlor, că o astfel de supraveghiere ar echivala cu aplicarea regulamentelor de alţii pe pămêntul nostru. Aşa dar nu putea sĕ conceadă d. ministru acest drept de supraveghiere printr'o autoritate constituită a aplicărei regulamentelor în ţeara noastră, căci aceea supraveghiere s'ar confunda cu aplicarea regulamentelor chiar, şi de geaba vĕ siliţi se nu primiţi comisiunea, căci în mod tacit regulamentele vor fi aplicate tot de străini, când aceea autoritate constituită se va pune în raport direct cu agenţii nostri inferiori. Şi cu modul acesta vor viola drepturile de suveranitate ale acestei ţĕri.

Dacă guvernul a făcut aceste concesiuni, mi se pare că a greşit. Cred însĕ că guvernul în raporturile sale oficiale cu streinii n'a mers până acolo şi că a vorbit tot ca delegatul nostru din comisiunea europeană, numai de veghiere şi dela aceea veghiere eu nu mĕ dau în laturi, voesc veghierea tuturor, dar se veghieze astfel cum se veghează când se face un tratat între puteri suverane, căci şi noi sûntem o putere suverană şi prin urmare se nu ni se atingă dreptul nostru cu aceea supraveghiere, sĕ nu se institue o autoritate care se ordone agenţilor noştri, (aplause.)

Eată, d-lor, ceea ce nu primim noi şi nu cred că guvernul se fi concedat, căci dacă a concedat, atunci lupta este în formă numai, căci în fond este perdută.

Dar ni se va ḑice: de ce această luptă? Înţelegeţi foarte bine că acei cari sûnt interesaţi, acei cari voesc sĕ aibă preponderenţă absolută asupra Dunărei sĕ nu dorească se aibă nici măcar şicane şi de aceea comisiunea, dacă s'ar crea, fie numită numai pentru supraveghere, este de natură a aduce necontenit conflicte nu numai dela aceea comisiune cu noi, dar chiar şi între toate puterile cari sûnt interesate pentru libertatea navigaţiunei pe Dunăre (aplause.)

Aceste sûnt părerile ce am eu în cestiunea de faţă şi terminând ḑic, că aşi dorì ca şi guvernul, acum cel puţin la sfârşit sĕ ne spună cari sûnt şi părerile sale. Guvernul trebue sĕ le spună, pentru ca sĕ fie liniscit şi despre oposiţiune şi despre majoritate că'l va seconda în luptă pentru respectarea drepturilor ţĕrei. Dar trebue reciprocitate; trebue sĕ vorbească şi guvernul şi sĕ liniştească şi pe oposiţiune, căci dela majoritate are încrederea. Spună dacă este unit cu ţeara în această cestiune, căci aceasta nu e o cestiune din cele ce sĕ tratează pe ascuns şi care dacă se va trata în ḑiua mare se compromite; acì este vorba de respectul drepturilor ţĕrei, şi mi se pare că ţeara aceasta nu va voì se conceadă nimic din drepturile ei. De aceea ḑic că nu este permis guvernului sĕ tacă, sĕ nu ne spună tot şi absolut fără nici o reservă.

Ni s'a mai ḑis că poate sĕ fie şi primejdie în această cestiune, am fost ameninţaţi că se poate că puterile comisiunei europene sĕ se întindă dela Galaţi înainte încă până la Porţile de fer; cu alte cuvinte, că dacă noi am persista a apĕra în totul drepturile noastre fără a face concesiuni, avem sĕ vedem într'un moment dat că, dela gurile Dunărei până la Porţile de fer, principiul suveranităţei pentru România este desfiinţat; căci dv. sciţi că dela Galaţi şi până la gurile Dunărei nu mai este vorba de suveranitatea României; comisiunea europeană lucrează ca suverană.

O ameninţare mai gravă de cât aceasta nu se poate face; dar lucru aşa grav noi scim că nu se poate face cu uşurinţa cu care se ḑice; şi de aceea, pentru că nu voim sĕ sacrificăm drepturile ţĕrei, ar fi în drept puterile sĕ ne ḑică: deşi noi nu am prevĕḑut în tratat aceasta, dar vĕ luăm şi acele drepturi.

Însĕ cum au sĕ ne ia acele drepturi? În comisiunea europeană? D. Barrère şi cei l'alţi ar putea sĕ ne ia acele drepturi? Acestea sûnt glume, şi asemenea glume, nu se pot face cu ţeara. Ori-cât de mici am fi, tot am putea sĕ ne mişcăm şi noi, sĕ protestăm sĕ ne apărăm şi sĕ ne luptăm în contra acelor cari ar voì sĕ ne răpească drepturile noastre (aplause.) Nu este cu putinţă sĕ nu afirmaţi aceasta de cât atunci când aţi crede că această ţară este moartă moralmente. Eu cred că ea se va mişca si nu va lăsa sĕ i se calce nici un drept pe această cale, cu toate că sûnt sigur că nu se va găsì nimeni aşa de nedrept ca se ni le calce.

D-lor, aşi înţelege ca Europa, neavênd încredere la început, sĕ ne ia dreptul de a face regulamentele, cum a şi făcut! aşi mai înţelege chiar ca Europa, veḑênd interesele ei compromise pe Dunăre, sĕ nu se uite la drepturile noastre suverane şi se ne ia şi dreptul care îl avem dela Galaţi până la Porţile de fer. În ce cas însĕ? Atunci când noi n'am aplica cu bună credinţă şi fidelitate regulamentele cari sûnt făcute de comisiunea europeană. Când ne ar fi pus la încercare şi noi am fi compromis aplicarea regulamentelor cu rea credinţă, înţeleg ca interesele europene se primeze drepturile noastre chiar suverane şi sĕ ne despoae Europa de aceste drepturi. Dar încă dela început Europa sĕ ḑică că vrea sĕ ne răpească toate drepturile; aceasta nu se poate.

D-lor deputaţi, termin ḑicênd un singur lucru, ca comisiunea mixtă de care se vorbesce necontenit, nu are nici o raţiune de a fi. Comisiune mixtă pentru ce? Pentru aplicarea regulamentelor? Dar în privinţa aplicărei regulamentelor, tratatul de Berlin ne ḑicênd nimic — şi aceasta este spusă chiar de agentul Austriei, în o altă ocasiune, tratatul neprevĕḑênd nimic, puteţi face altceva de cât cea ce se face în general în casuri de asemenea natură? Care este dreptul ţĕrilor riverane în privinţa aplicărei regulamentelor? Ca fie care ţeară riverană se aplice regulamentele pe teritoriul ei. Acest drept cum se poate schimba? Prin o disposiţiune internaţională. Luatu-s'a o asemene disposiţiune? Nu s'a luat; prin urmare avem dreptul intact de a aplica regulamentul pe pămêntul şi în apele noastre.

Înţeleg d-lor, sĕ se facă regulamentele de cătră riverani între ei, fiind că trebue o uniformitate, trebuie aceleaşi principii; dar când este vorba a aplica nisce regulamente uniforme, nu înţeleg cum m'aşi duce eu sĕ ḑic vecinului meu: vino tu de le aplică la mine şi eu voiu venì sĕ le aplic la tine! Ba încă şi mai mult, sĕ chiem şi un străin care sĕ aplice acele regulamente.

D-lor, comisiunea mixtă este afară din tratatul dela Berlin, afară din drepturile suverane ale fie cărei țĕri, prin urmare de unde am lua-o? S'a ḑis că este vorba de interesul uneia din părți, s'a ḑis că Austria mai cu samă are interes în navigațiunea acestui rîu, fiind că face comerciu întins pe Dunăre. Apoi, d-lor sub cuvêntul acesta ar putea sĕ dispară toate drepturile țĕrilor riverane asupra unui rîu, care ar percurge mai multe state, fiind că ar putea sĕ vie alte puteri precum, Francia, Anglia etc. și pentru cuvêntul de desvoltare a intereselor sale comerciale, sĕ răpească drepturile suverane ale riveranilor. Aceste puteri pot sĕ ḑică: Avem interes sĕ plutim pe Dunăre, prin urmare putem sĕ ne facem stăpâni pe ea. Dar acest drept nu este recunoscut de dreptul internațional, nu este prevĕḑut în tratatul de Berlin și nu înțeleg cum mai poate sĕ fie vorba de o comisiune mixtă chiar în privința riveranilor.

Am terminat, d-lor, ce aveam sĕ ḑic în această cestiune. Remâne ca dv. în înțelepciunea dv, pentru că au fost și pot sĕ fie multe învoeli, justificate până la un punct, sĕ binevoiți ca prin o propunere s'au prin o ordine de ḑi sĕ arĕtați care este chipul dv. de a vedea în această cestiune, în cât mâne, poimâne, sĕ nu se învoace echivocitați asupra cuvintelor cari s'au ḑis; sĕ se scie direcțiunea pe care a dat'o Camera guvernului și sĕ se scie ce cugetă aceasta țeară pentrucă nu este bine că guvernul sĕ fie lăsat singur în față cu streinii într'o cestiune așa de importantă (aplause prelungite.)

Varietăți.

* Escelența Sa Preas. Archiepiscop și Metropolit **Miron Romanul**, după cum sûntem informați, pleacă aḑi la 10 oare de seară la Cosna, în vecinătatea Bucovinei, spre a sânți biserica de acolo.

* (Afaceri bisericesci). Eri s'a într'unit consistoriul archidiecesan în plen. Membrii, ni se spune, realeși și aleși în senatele scolastic și epitropesc au depus jurămêntul. Constituinduse apoi consistoriul în plen a proces la agendele puse la ordinea ḑilei dintre care amintim pe cea privitoare la întregirea posturilor vacante de protopresbiteri. De astădată vor venì la rênd pptele Sibiului, Săliștei, Iliei și al Dejului.

* (Sciri personale) Comandantul militar din Transilvania Generalul de cavalerie baron Appel a sosit în 18 Maiu n. la Cluj cu scop de a inspecționa garnizoana de acolo.

* La cele ce leam scris în foia noastră din 8/20 Maiu v. titlul „comunicațiune înlesnită“ mai adaugem următoarele:

Din 15 Maiu n. sĕ vor da la toate stațiunile mai însemnate a căilor ferate din statul nostru: la calea ferată din Țeara de jos, la cea dintâi cale ferată din Transilvania, la calea ferată din Cașovia — Oderberg și cea dintâi cale ferată din Nordostul Ungariei bilete pentru dus și întors (tour și retour) încât stau respectivele stațiuni în comunicațiune una cu alta. Ce ocol are sĕ facă călătorul depinde dela voia dênsului, și biletele sĕ vor acomoda foarte scăḑute și condițiunile îndecursul călătoriei foarte favorabile. Cu aceste bilete dedus și întors e îndreptățit posesorul a călători cu ori care din acelea trenuri, care au cele 3 clase corespunḑĕtoare (I, II, și III Clasă). Valoarea lor durează 40 ḑile, în care timp călĕtoria se poate continua după plăcere fără întrerupere. Pentru copii nu sĕ micșorează prețurile, și povara liberă e interḑisă. Totuși e permis călătoriului a duce cu sine în cupeu atâta povară, câtă incomodează pe companionii sĕi de drum. Biletul de dus și întors sĕ dă numai pentru o *călĕtorie* în faptă, (dus și întors sĕ înțelege) peste 300 chilometri, totuși poate cine va sĕ călătorească și mai mult sau pe unde au mai umblat sau pe căi laterale pe unde trebue sĕ se ia și acea posibilitate în considerare că de dus și întors biletul sĕ se poată folosì și la întorcere (retour). Aici expunem 2 ture:

1. Sibiiu, Copșa, Cluș, Oradia-mare P. Ládáni, Debrețin, Nyieregyhaza, Szerencs, Mișcolț, Hatvan, Budapesta Szolnok Csaba, Arad, Alba-Iulia, Teiuș Copșa Sibiiu.

II Clasă 37 fl. 80 cr; III classă 19 fl. 10 cr;

2. Sibiiu, Copșa, Teiuș, Alba-Iulia Pișchi, Petroșeni, Pișchi, Arad, Csaba Oradia-mare, Cluși, Copșa, Sibiiu.

II Clasă 27 fl. 30 cr; III classă 19 fl. 10 cr;

Din aceste ecsemple sĕ poate vedea cât de eftine sunt biletele de dus și întors. În modul acesta ni sĕ dă ocasiune a călători cu spese neînsămnate prin ținuturile cele mai frumoase ale Ungariei și a cunoaște ângusta noastră patrie. În ce privesce locul, pe unde vrea să călătorească cineva aceasta se poate aduce la cunoștința cassariului pentru persoane cu câteva ḑile mai nainte.

În fine sĕ face cunoscut, că acum cu trenul de dimineață sĕ vênd bilete de classa I și II pentru stațiunile românești și adecă:

	I. Classă.	II. Classă.
Bucuresci	51 fr 30 cr.	36 fr. 70 cm
Galați .	. 74 „ 20 „	53 „ 90 „
Ploești .	. 44 „ 10 „	31 „ 30 „
Câmpina	. 38 „ 90 „	27 „ 40 „
Brăila .	. 68 „ 45 „	49 „ 55 „
Buzĕu .	. 54 „ 05 „	38 „ 75 „
Sinaia .	. 34 „ 75 „	24 „ 25 „

* (Maial,) se va arangia în favorul societății de lectură „Julia“ de „Junimea Română“ dela universitatea Francisc Iosif I. din Cluj la 25 Maiu st. n. 1882 în grădina „Stadler“. Începutul la 5 oare p. m.

Comitetul arangiator:

Iuliu Herbay, președinte.
Laurentiu Pop, secretariu
Demetriu Ciuta, cassariu.

Alesandru Pop, sen., Nestor Varareanu, Alesandru Pop iun., Actaviu A. Cotuț, August A. Nicoară, Pompeiu German, Constantin Pop, Pompiliu Pipoș, Emiliu Pop, Romul Presia, Gavrile Onișor, Vasiliu Dumbravă.

Prețul întrărei: 1 fl. de persoană, 2 fl. 50 cr. de familie de 3 membrii, ear' pentru ceilalți de fie-care câte 50 cr.

* (Zăpadă) În 17 Maiu n. a nins în Orșova. Și la noi sûnt munții până jos acoperiți cu zăpadă.

Dela Mediaș se scrie că a plouat amestecat cu ninsoare.

În 7 Maiu, ni se scrie, că a nins și la Brașov.

Dela Simon, comuna colectivă Bran (în 8 Maiu 1882) ni se scrie: Joi noaptea spre Vineri în 6 spre 7 l. c. și Vineri în 7 Maiu, a căḑut o zăpadă peste o urmă de mare, care a rupt pomii, sălciile și alți arbori nimicind chiar și legumile. Vineri noaptea spre Sâmbătă, în 7 spre 8 l. c. între tunete și fulgere a ploat toată noaptea. Nu scim ce se va alege în urma acesteia oamenii sûnt îngrigiați.

Îndreptare. În revista politică din nrul trecut în pasagiul tradus din „Pesti Naplò“ s'au strecurat nisce erori foarte regretabile și cari strică tot înțelesul. Așa îndată la început este a se cetì: *Eu cestiunea de naționalitate nici odată nu o am considerat ca o cestiune de stat*, **sau de drept de stat**, ci etc.

În același pasagiu șirul 18 la sfêrșit au remas după cuvêntul „ca“ cuvintele: **„el se amenințe pe naționalități cu „sdrobire“, ci“** etc.

Loterie.

Mercuri 20 Maiu n. 1882.

Viena:	**38**	**41**	**20**	**69**	**36**
Timișoara:	**41**	**90**	**35**	**37**	**84**

Bursa de Viena și Pesta

Din 20 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.70	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	89.15	80.15
Renta ung. de hârtie	87.—	86.90
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	134.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	91.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.80	111.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.75	95.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.50	98.25
Obligațiuni urbariale temeșiane .	98.—	98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane.	97.60	97.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	97.—
Sorți ungurescì cu premii . . .	118.50	118.75
Sorți de regularea Tisei . . .	109.50	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.60	76.60
Datorie de stat austr. în argint .	77.50	77.50
Renta de aur austriacă	94.40	94.40
Sorți de stat dela 1860 . .	131.—	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	828.—	828.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	338.75	338.75
Acțiuni de credit austr. . . .	343.90	343.90
London (pe polița de trei luni) ·	119.90	119.95
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.62
Na oleon.	9.51	9.51
100 marce nemțesci	58.60	58.60

Nr. 103. [83] 1—3

CONCURS.

Conform ordinațiunei consistoriale dto 31 Decemvre 1881 Nr. 3963 referitoare la ocuparea postului de capelan în comuna de clasa III Bulbuc și filia Curpeni se escrie a doua oară concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

Jumătate din venitele parochiali cari computate în bani dau suma de 180 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne petițiunile lor instruite în înțelesul dispozițiunilor statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II până la terminul mai sus însemnat.

Secărâmb 29 Aprilie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial concernente.

Sabin Piso m. p,
protopresbiter.

Nr. 85. [82] 1—3

EDICT.

Ioan Țifrea de religiunea gr. or. din Slimnic, comitatul Sibiiului, carele de trei ani au părăsit cu necredință pre legitima lui soțiă Ana născ. Enciu, tot de acolo, se citează prin aceasta, ca în termin de șese luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfățișeze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contră și în absența dênsului se va decide procesul intentat contra-i de către soția sa.

Sibiiu, 29 Aprile 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanță.

Nr. 120 1882. [78] 2—3

EDICT.

Bucur Hanciu de religiunea gr. orientală din Săliște, comitatul Sibiiului, carele de mai mulți ani au părăsit cu necredință pre legiuita s'a soțiă Paraschiva născ. Oprea Herța, tot de acolo, fără a se scì ubicațiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni, dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-a instanță, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupră-i de sotia sa.

Sibiiu, 4 Maiu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliștei, ca for matrimonial de I-a instanță.

Sz. 4778 tkv. 1882. [80] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Martin Dumitru végrehajtatónak özvegy Ruszu Dumitruné szül. Anna l. Ion Mártin végrehajtást szenvedő ellen 105 frt: 2²/₃ kr. iránti végrehajtási ügyében az özvegy Russu Dumitruné szül. Popa Anna nevére felvett a szelistyei I. rész 990. tjkvben A. + 1—9. r. 2455. 3688. 4504. 5670/2. 5996/1 8361. 9028. 10335. 11673. hr. sz. és a szelistyei II. resz 231. tjkvben A. + 2 r. 938 hrsz. ingatlanokra, valamint az özv. Russu Dumitruné szül. Popa Anna, Bersanu Maria és Niamtiu Maria nevére felvett a szelistyei 2035 tjkvben A. + l. r. 9125. hrsz egész ingatlanra, melyeknek össz becsértéke 601 frt. 50 krt tesz az 1882. évi Iulius hó 29. napján d. r. 9 orakor a szelistyei irodában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak u. m.:

1. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul is az árverésre kitüzött egyenként kikiáltandó birtokok el fognak adatni.

2. Árverezni kivánók a végrehájtató kivételével tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3. Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben, és pedig: az elsőt az árveréstől számitandó 15 nap alatt, a másodikot ugyanazon naptól számitandó 30 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt a helybeli kir. adó mint birói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

4. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez idötöl öt illetik, de a tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

5. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a meg vett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére, az 1881-evi 60 t. cz. 185. §. értelmében vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett ujabb árverés alá bocsáttatni, és az előbbi becsáron alul és eladatni fog.

A nagyszebeni kir. törvenyszék mint telekkönyvi hatóság 1882· majus hó 5 tartott üléséből.

Ormay, elnök.
Mihály, jegyző.

Sz. 36. eln. 1882. [77] 3—3

Palyázati hirdetmény.

Vizakna rendezett tanácsu város képviselő testületének 1882-ik év május hava 11-én tartott rendkivüli közgyülesé 58. számu határozata alapján, Vizakna város tanácsánál, halálozás következtében üresedésbe jött 1-ső tanácsnoki, évi 600 frtal javadalmázott állomásra — mely az árvaszéki és katona ügyi előadói teendőkkel van egybe kötve, — ezennel pályázat hirdettetik; felhivatnak pályázni kivánok, hogy a magyar német és román nyelvbeli ismereteiket, és az 1877-ik évi XX. t. cz. 180 §. sában megszabott kellékeket beigazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó 1882-ik évi május hava 25-ik napjáig bézárolag alulirt polgármesteri hivatalhoz nyujtsák bé.

A jelzett határ idön tul beérkezendő folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

A választás - viszavonhatatlanul - folyó 1882 ik év Május hó 27-én fog megejtetni-

Vizaknán 1882 május hó 12-én.

Szöcs József m. p.,
polgármester.

PROAȘTE DE FOC
și
requisite de stins

de ale firmei **Friedr. Seltenhofer & Sohn** în **Oedenburg**, se recomândă pe lângă condițiunile și prețurile cele mai favorabile prin representanța sa în Transilvania. Se află la

Andreas Rieger,
fabrică și deposit de mașine și requisite agricole, prăvălie de ferării.
Sibiiu.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și ipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 55. Sibiiu, Joi 13/25 Maiu 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Românii din Ungaria.

I.

În timpul de față grasează contradicțiunile și suprinderile politice. În împregiurări de acestea la oameni preocupați de șovinism rațiunea sănĕtoasă nu prea are trecere. Din contră omul care se ține de o programă politică, întemeiată pe ceea ce este real și folositoriu obștei, vine în posițiunea de a se lupta în deșert. Ceea ce combate aḑi trebuie se combată și mâne, de oarece acei ce, stăpâniți de pasiuni șovinistice, s'au pus pe terenul contradicțiunilor și al suprinderilor, nu se sfiesc a ḑice aḑi că albul e negru și mâne că negrul e alb și așa mai departe.

În articuli de ḑiare, în discursuri parlamentare, în broșuri și în alte scrieri politice cetim lucruri, cari descriu situațiunea popoarelor nemaghiare din Ungaria așa de frumos, încât, ți s'ar părè că toată lumea din afară sĕ rêvnească la posițiunea acestor popoare „fericite.“ „Îndreptățite egal“ se bucură toate de acele'și favoruri precum au se poarte și acele'și greutăți. Parlament, ierarchia funcționarilor de jos până sus, bunetățile statului de tot feliul pentru întreprinderi publice și private, garanții pentru instituțiunile publice și private... toate stau deschise și la disposițiunea tuturor.

Nu este aceasta o stare fericită a naționalităților nemaghiare din Ungaria? Ce vor ele mai mult? Și apoi când e vorba și de Români, nu se afla și ei între aceste naționalități „fericite“?

Așa ne cântă la ori ce ocasiune în urechi droaia de ḑiare cu limbă maghiară și nemțească, plătite, și ne plătite ce s'a pus la disposițiunea guvernului unguresc și naționalității unguresci, carea prin o coincidență limbistică este identică cu „națiunea maghiară“ (magyar nemzet.)

Albă ca ḑiua bună, verde ca speranța în bine și roșie ca floarea parfumului este dar situațiunea și posițiunea naționalităților, prin urmare și a Românilor, privite prin prismele colorate ale droaiei pomenite de ḑiare. Naționalii din Ungaria, fie Români, fie Croato-Sêrbi, fie Nemți, fie în sfêrșit ce vor fi, pot ajunge barbați mari de stat, ei pot propune reforme în parlament, se pot înălța pe treptele ierarchice civile și judecătoresci până la ministrii. Numai regi și împerați nu se pot face. Li se înființează universități, gimnasii și alte scoale de tot feliul; li se ridică teatruri din averea publică; li se subvenționează institute de cultură; li se garantează autonomii pentru administrațiuni proprie de biserici, scoale și fonduri.

Dacă ar fi așa!

Însĕ — acest fatal „însĕ“ — cât e de mic la vedere restoarnă și nimicește toate ilusiunile câte le-ar avè. Pentrucă d. e. parlamentul nu esistă, fie cineva patriot cât de mare și bun, pentru acel ce nu scie vorbì perfect limba maghiară; căci este lege că numai limba maghiară esclusiv este limbă parlamentară în Ungaria*) În funcțiuni înalte și inferioare în faptă numai puțini se pot străcura, și acestia mai cu samă dacă au abḑis de simțeminte naționale, sau ceea ce e și mai binevĕḑut, dacă se reneagă cu totul. Un național, prin urmare și un Român, care voiesce se poată dispune de puterile sale sufletesci, în cât i permite ocupațiunea oficială, și pentru poporul seu, este depărtat din oficiu sub un cuvênt sau altul, sau în casul cel mai favorabil, pus sub priveghiarea denunciatorilor și pânditorilor după „ultraisti“, „resvrĕtitori“, „panslavisti“, „dacoromanisti“ și alte „istri“, căci în privința aceasta lexiconul „patriotic“ este bogat în termini. Românul dar, care vrea sĕ se dedice și naționalității sale în ceea ce este legal și patriotic tot odată, trebuie sĕ 'și caute o carieră afară de ierarchia funcționarilor. Va se ḑică nu ministru sau altă funcțiune înaltă; un president de tribunal, un vice comite nu poate un român, care ține la naționalitatea sa, ajunge, afară dacă era cea „fericită“ la găsit în funcțiune și n'a putut fi prin nici o meșteșugire escamotat din funcțiune. Ceea ce se întêmplă cu Românii se înțelege că se întêmplă și cu alții și viceversa. Universități?!? Ni s'a creat una maghiară în Cluj, alta este în Budapesta și are sĕ se mai creeze una în Pojon sau în Seghedin, sĕ înțelege tot maghiară. Și dacă îndrăsnim, bună oară noi Românii, sĕ ne deschidem gura, vorbind de universitate românească, sûntem luați în ris. De cine? De acei ce se laudă în lume că aici în Ungaria fie cine se poate desvolta liber și fără de nici o pedecă. Gimnasii? Scoale reale? comerciale? cu limba națională întemeiate de stat nici pomenire! Trebue sĕ fim buni bucuroși ca guvernul sĕ ne lase în pace în scoalele care ni le ridicăm noi și se nu nile șabloneze ca cele susținute de stat pentru juni maghiari și pentru cari vor sĕ fie maghiari. Sĕ ne pară bine sĕ nu ni se ia și ceea ce ținem cu munca și sudoarea noastră privată estraordinară, pentru ca sĕ se îndrepte în contra desvoltărei culturei noastre naționale. Spre ce sfêrșit au se servească scoalele inferioare este invederat. Sûntem aduși ca se lucrăm cu puterile noastre, pe care statul este departe de ale sprigini, la maghiarisarea generațiunilor viitoare, pentru că cei cari strigă în lume cât de mare e binele și libertatea în Ungaria, sûnt de părere că Ungaria numai atunci va fi mare și tare când va fi locuită numai de Maghiari puri. Teatruri subvenționăm cu toții din punga statului, cu sume colosale pentru Maghiari, căci afară de teatre maghiare în Ungaria nu scim sĕ se bucure vre-o instituțiune de feliul acesta a vre unei din naționalitățile celelalte de subvențiuni dela stat. Reuniunilor noastre cu scop de cultură li se înterḑice dreptul de esposițiune în loc de a fi spriginite din averea comună a statului. În fine în biserică se dă autonomie pentru ca pe calea ordinațiunilor și a legilor nebisericesci sĕ fie reduse; ear prin presa ni se cântă că biserica este sau poate fi vatră de ostilități fața cu statul și cu ideea de stat, pentru că funcționarii bisericesci „nu sciu ungurescе.“ O subvențiune oare care dă statul și bisericilor naționale, ca ecuivalent (?) pentru servițiile care bisericile le aduc statului, dar și aceasta se împută la numeroase ocasiuni, aruncânduse în special noue, că statul sprigginesce cu bani unguresci machinațiuni în contra sea (!!!)

Este palidă coloratura aceasta, dar și dintr'însa se pot vedè contradicțiunile dela noi din țeară.

Se înțelege că la rêndul nostru când vedem aceste contraḑiceri nu putem tăcè. Înse ce ne privesce pe noi Românii terminii în cari ne espectorăm sûnt ângeresci pe lûngă ai oposițiunei maghiare când aceasta vorbesce contra guvernului unguresc, pe lûngă ai foilor unguresci când scriu despre naționalități, despre armata comună etc.

Cu toate aceste se reped ḑiarele amintite la cea mai blândă reflectare asupra noastră și ne ḑic că sûntem „ultraisti“, „nemulțămitori“ și ne îndreaptă se luăm esemple din Germania, din Francia, din Italia și din alte staturi naționale. Ca și când noi la poruncă ar trebuì se primim ce ne spun ḑiarele „infalibile“, în tonul lor de instructori, tot de bani buni și n'am avè nici dreptul ce ni l'a dat Dḑeu ca sĕ reflectăm.

Nu este aceasta suprinḑĕtoriu ca se nu ḑicem indignătoriu pentru ori ce om cu mintea la loc? Ne dau învĕțături frumoase de moderațiune, nouă căror ni s'a luat sub pretecste pompoase totul atunci când se ḑicea că ni s'au dat toate, atunci când la stăruința șoviniștilor sûntem aduși în posițiunea ca din partea unei naționalități sĕ ni se pună secuestru pe toate aspirațiunile ce privesc statul. În adevĕr trebuie sĕ ḑicem că este metod în astfeliu de absurditate, care analisată nu este altceva decât că în Ungaria numai o naționalitate se cuvine se trăiască. Căci așa ni se pare că raționează acei cari ḑic că sûntem ultraiști: „Voi puteți trăì aici cu noi, „puteți fi ca noi: abḑiceți de un puțin lucru, de limba și de naturelul „vostru. Oameni sûntem și noi Ma„ghiarii și dacă vĕ faceți și voi Ma„ghiari tot oameni remâneți. Dar noi „nici nu mergem cu pretensiunile așa „departe. Nu cerem ca la moment se „ve faceți toți Maghiari. Sûntem în„dulgenți. Până una altă până când „se va vota vre-o lege nouă în pri„vința limbei, acasă puteți vorbì cu „muerile și cu copiii vostri limba „voastră; ba chiar și în biserică ve „este permis a ḑice „Tatăl nostru“, „și dacă mai sciți și *alte* rugăciuni, „în limba voastră“.

Dar am ḑis că și noi reflectăm și că avem însușirea aceasta nu sûntem noi de vină, căci Dḑeu ne-a dat-o și nouă, se vede fără respect la naționalitatea noastră.

Poate că din punct de vedere maghiar însușirea de a reflecta și noi este o scădere. Poate că conductorii opiniunei publice cu patentă cred că în Ungaria va fi de ajuns dacă reflectează numai o naționalitate și cei ce se „pocăiesc“ și întră în sinul ei. Reflectarea la celelalte naționalități, deșì încă neoprită prin vre o lege anumită, vor fi creḑênd acei pioneri ai șovinismului, nu este numai de prisos dar și periculoasă pentru întregitatea statului, doar chiar pentru ideea de stat.

În adevĕr teribili politici. Ei se vede că misiunea conducerei politice vor se o aibă în mijlocul unor ființe cari nu reflectează și li e teamă că o singură reflectare nepatentată le va resturna până și ideea de stat.

Deci se nu ne mirăm de alte suprinderi neasteptate, de călcarea bisericilor române, și a locuințelor preoților români în diverse părți ale țĕrei căutênd după arme, proclamări și ruble(!!!), în mijlocul păcei celei mai adûnci.

Ei bine, noi am combătut de ani și combatem abusurditățile aceste dar în deșert. Căci mai eri alaltăeri unele foi maghiare ear' ne fac ultraisti și ne însinuă tendențe ostile atât întregității statului cât și ideei de stat unguresc.

În fața tuturor acestora, precum alte naționalități așa nici noi Românii, nu ne putem pune în ceartă cu Dḑeu de dragul politicilor maghiari pentru că ne-a dat și nouĕ însușirea de a reflecta. Și reflectând, ear nu sûntem noi de vină dacă ajungem la conclusiunea, că noi nu numai că am putè, dar avem și drept de a trăì în stat ca Români chiar și cu risicul de a nu plăcea aceasta politicilor maghiari.

Și dreptul acesta este basat pe raportul numeric, pe istorie și pe lege în fine pe datorința noastră de a contribuì la desvoltarea morală-intelectuală și materială a patriei.

---

*) În Cislaitania sûnt admise toate limbile recunoscute de stat.

Sinodul archidiecesan.

Ședința X (15 Aprile.)

(Urmare.)

Dep. N. **Gaetan**: Ansă la propunerea de sub discusiune au dat articolii publicați în „Pester Lloyd“. Înaltul presidiu a mărturisit cum că are cunoscință despre acei articoli adaugênd că întrebarea aceasta a venit și înaintea consistoriului fără a se putè înțelege însĕ în păreri despre cele ce ar fi de întreprins în contra acelor-a. Respunsul dat de Escelența Sa pe mine m'a mulțămit pe deplin. Dacă s'a simțit vre un membru din consistoriu vătĕmat s'au chiar atacat prin acei articoli trebuia se scrie în contra lor, vaḑa consistoriului plenar nu e atacată deci bine s'a făcut că nu s'a reflectat la cele ḑise în acei articoli. Escelența Sa a avut tot dreptul a nu respunde la enunciațiunile din „Pester Ll.“ și a nu lăsa pe consistoriu se respundă. Dacă ne spun vorbe de pe uliță și din „Calic“ că presidiul e de vină la cele ce se întêmplă acestea nu sûnt dătătoare de mĕsură. Susțin propunerea: pentru trecerea preste propunerea aceasta la ordinea ḑilei.

Dr. **Petcu**: Mărit sinod! Eu cred a fi toți de aceea convingere că d. dep. D. **Manole** atât cu interpelațiunea cât și cu propunerea s'a de față a voit numai se linistească sufletele din afară. Aceasta o dorim și noi cu toții, căci toți consimțim sĕ vedem odată o ordine mulțămitoare în biserica noastră. După deslușirile ce le am primit nu ne rĕmâne alta de făcut decât se ne mulţămim cu respunsul dat de Escelenţa Sa, care încă nu esprimă alta decât dorinţa întru susţinerea şi înaintarea păcei şi a ordinei. S'a făcut deja prea multă vorbă în acest punct, dacă am mai face şi cercetări şi s'ar face şi una s'au altă descoperire am ajunge la aceea ce a ḑis dl Cosma, că neam spăla rufele înaintea lumei. Am afla că suspicionările sûnt în adevĕr îndreptăţite ar fi trist şi reu, am afla din contră că suspicionările nu sûnt îndreptăţite eară ar fi rĕu, căci ni s'ar putè face câte şi mai câte imputări. Esmiterea propusă ar însemna, că noi primim de adevĕrate nedumeririle esistente. Convingerea mea este, că propunerea, fiind trecută la protocol, s'a ajuns scopul de aceea se trecem preste ea.

Presidiul: Va fi cunoscut membrilor sinodali mai vechi, că eu totdeauna m'am conformat dorinţelor sinodului. Mărturisesc, că în casul acesta, când s'ar primì propunerea d. dep. D. **Manole**, n'aşi putè satisface propunerei sinodului, şi aceasta din unele consideraţiuni mai înalte şi chiar din interesul bisericei noastre. M'aşi ruga de măritul sinod sĕ nu mĕ aducă în posiţia neplăcută a nu mĕ putè conforma decisiunilor sinodale. În aceea ce am ḑis la diferite ocasiuni n'am ḑis nici de cum lucruri mari şi nici nu am voit sĕ dau ansă la presupuneri, că aşi avè doară sĕ spun lucruri mari.

Sĕ se caute o altă modalitate spre delăturarea acestei situaţiuni; cea projectată nu ne va duce la scop.

Dep. D. **Manole**: Am auḑit esprimându-se, că cestiunea ce ne preocupă ar fi gingaşă şi delicată. Aceasta o o ḑic şi eu şi de aceea constat, că multe din cele ḑise în acest object sûnt potrivite a îngreuna cestiunea. Dacă aşi mesteca şi eu cestiunea aceasta cu cestiuni mai mici, aşi cădè şi eu în greşala: de ai reduce însemnătatea şi a o face nerealisabilă. Toţi câţi au făcut aditamente la propunerea mea, au dovedit, că nu au priceput cât e de delicată şi gingaşă, ba chiar fină cestiunea de sub discusiune. Propunerea mea e foarte simplă: sinodul îşi esprimă dorinţa, ca Escelenţa Sa cu francheţa unui tată sĕ ne chiarifice starea lucrurilor. Eu n'am indicat timpul, când, şi locul, unde, sĕ o facă aceasta Escelenţa Sa; nici n'am ḑis că ce ar avè sĕ ne respundă. Dacă voim a suleva cestiunea, carea nu se basează nici decât pe şoapte, sĕ o sulevăm bine, într'un mod demn de însemnĕtatea ei. Cestiunea ventilată şi discutată în „Pester Lloyd" nu e personală. În „Pester Lloyd" sûnt atacate instituţiunile şi loialitatea bisericei mele, de aceea nici nu mĕ poate interesa în casul acesta persoana care a scris aceea corespondenţă ci aceea ce s'a scris. Bine a ḑis cine a ḑis, că pela Braşov şi în alte părţi s'au născut multe şi mari nedumeriri din incidentul acelei corespondenţe, nici nu se putè altcum de oare ce articolii din foaia numită sûnt o denunciaţiune de sus pănă jos. Nedumeririle esistente şi îngrigirile în cari m'au pus acele pentru biserica mea mi-au dat ansă la interpelaţiunea ce am făcut. Dacă era respunsul Escelenţiei Sale, dat la interpelatiunea mea, positiv şi fără reserve, atuncea puteam trece preste propunerea aceasta. Din respunsul ce ni s'a dat se vede însĕ, că Escelenţa Sa are dureri pe inimă pe cari nu ni le poate spune. Respectăm reservele Escelenţiei Sale, credem însĕ că ar fi bine ca şi Escelenţa Sa sĕ ne respecteze dorinţele noastre. Escelenţa Sa în credinţa a avè inimici aici şi în afară se poartă cu reserve faţă de dorinţa noastră ca nu cumva se dea ansă la conspirarea acestor inimici cu inimicii nostrii seculari. Conced căinimici de acestia pot se esiste **nu conced însĕ că ar fi astfel de inimici aici la noi în archidiecesă**. Convins de adevĕrul acesta am făcut propunerea de faţă care ne va pune în posiţiune a ne grupa pe lûngă capul nostru bisericesc şi a forma o falangă neinvingibilă faţă cu inimicii, spre a ne apera atât capul bisericei noastre cât şi pe biserica însaşi. Acestea mi-au fost motivele din cari, nemulţămit cu respunsul plin de reserve şi fin al Escelenţei Sale, am purces la propunerea dela ordinea ḑilei. Poate că Escelenţa Sa din consideraţiunea, de a nu se lăsa în personalităţi, tace! Aceasta nu e bine, căci eu cred că dacă simt în corpul meu un rĕu mic şi sciu că prin delăturarea lui încungiur un rĕu mai mare, atuncea îl taiu fără multă reservă. Asemenea ar trebuì se urmeze în casul de faţă şi Escelenţa Sa, şi noi am fi scăpaţi pentru totdeauna de rele mari, delăturând un rĕu mic. Când s'ar primì propunerea mea fără aditamentele propuse, Escelenţa Sa între altele ar face şi un act de o însemnătate deciḑĕtoare. Am spus, ce am avut la inimă. Chiar că ce stimez pe capul bisericei mele, am considerat cestiunea de delicată şi o am tractat într'un mod atât de delicat. Recomând propunerea mea spre primire.

Dep. Dr. N. **Pop**, Dr. I. **Borcia** şi Dr. **Petcu** îşi retrag aditamentele propuse după deslușirile date de dep. D. **Manole**; singur deput. N. **Gaetan** rĕmâne pe lûngă vederile sale.

Punêndu-se cestiunea la vot se primesce **propunerea dep**. D. **Manole**; dep. N. **Gaetan** a remas singur pe lûngă propunerea sa: a sĕ trece simplu la ordinea ḑilei preste propunerea dep. D. **Manole**.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Maiu.

În casa deputaţilor **Ungariei** curge neîntrerupt desbaterea asupra creditului de pacificaţiune. După informaţiunile ce ni le-au adus foile sosite cu posta de astăḑi partida **independenţei** avè se decidă într'o conferenţă dacă este a se lăsa curs liber desbaterilor sau a se cionta desbaterea recedênd cei înscrişi din oposiţiune la cuvênt. Nu scim încă resultatul conferenţei prin urmare nici dacă desbaterile meritorii se vor termina înainte de serbători.

Ministeriul comun de finance este încă vacant. „P. Ll." află că în Viena se vorbesce serios şi esclusiv numai de candidatura lui **Kállay**.

Crisa ministerială din **colo de Laita** ar fi dispărut înainte de a se ivì pe orizontul, de unde sĕ o poată vedè şi cei neiniciaţi în diferenţele partidelor parlamentare cislaitane. Contele **Taaffe**, ne spune „D. Ztg." a făcut pace cu clericalii şi aşa afacerile senatului imperial se vor desfăşura neconturbate mai departe.

Dela **Roma** se scrie că raportul între **Italia** şi **Austro-Germania** este foarte bun. Italia merge cu puterile aceste mână în mână atât în cestiunea **egipteană** cât şi în cea **dunăreană**.

Din scirile mai nouĕ dela **Petersburg** se vede că încoronarea ţarului, dacă se va face în anul acesta, se va face în tăcere şi poatecă nu în Moscva, ci în altă parte. Poliţia se ḑice că nu se încumete a garanta că nihiliştii nu vor înscena vre-o catastrofă când încoronarea ar fi publică.

Toate ḑiarele **bucurescene** de Marţi salută ḑiua dela 10 Maiu ca ḑiua aniversarea dela încoronarea regelui Carol.

Comisiunea dunăreană din **Galaţi**, se ḑicea în ḑilele acestea, că afară de delegatul României va accepta comisiunea micstă în forma propusă de Barrère. Astăḑi cetim că **Anglia** voiesce se facă un amendament, conform cărui **Austro-Ungaria** şi **România**, ca membrii permanenţi din comisiunea micstă se nu funcţioneze tot odată şi ca delegaţi în comisiunea dunăreană (europeană).

„Pester Lloyd" de Duminecă publică următoarea corespondenţă a deputatului Dr. Michail **Polit** adresată redacţiunei acelui ḑiar:

Onorată Redacţiune!

De câte ori cetesc în foile din capitală corespondenţe despre relaţiunile Sêrbilor din sudul Ungariei, totdeauna trebue sĕ regret că publicul unguresc este foarte rĕu informat prin aceste corespondenţe. Trebue sĕ admit, că sau înşişi corespondenţii sûnt rĕu informaţi sau cred că trebue sĕ se acomodeze unui anumit curs pe spesele adevĕrului. Chiar şi corespondenţa de aḑi din **Carloviţ**, care apăru în preţuita D-Voastră foaie, încă nu e scutită de astfel de greşeli. Voiu abstrage dela ceea ce sĕ ḑice despre mine, ca procuror al fondului naţional sêrbesc; eu am desminţit încă odată în preţuita D-voastră foaie fabula despre venitul meu de 10,000 fl. şi pot asigura pe ori şi cine, că eu nu mi-aşi face mare scrupul, dacă chiar mâne ar ocupa un altul postul meu, căci venitul anual de 1000 fl. adecă una mie de floreni, nu stă în nici o proporţiune cu lucrul cel mult, ce îl are cineva ca procuror al fondului naţional sêrbesc. Lucru principal este, că corespondentul instituţiunei **comitetului congresului pune cuţitul în coastă**. Dar, această instituţiune este basată pe statutul sancţionat al congresului din 14 Maiu n. 1875; acest statut congresual 'şi are rĕdăcina mai departe în art. de lege IX: 1868. Totodată sĕ înţelege de sine din acest articul de lege, ca şi din statutul congresual, conservarea dreptului de suprema priveghiare a guvernului unguresc în toată sfera sa. Comitetul congresului de 6 ani încoace de când esistă a dovedit o astfel de conşcienţiositate încât guvernul unguresc putea sĕ fie pe deplin mulţămit, şi eu sûnt convins, că dacă comitetului congresului i s'ar fi putut imputa cea mai neînsemnată greşeală guvernul unguresc la moment l'ar fi disolvat. Dacă D. corespundent al Dvoastre sfătuesce pe guvern se delăture comitetul congresual Sêrbii n'ar fi fost de loc suprinşi de acest sfat.

Îndată după denumirea patriarchului Anghelici am fost eu de părere sĕ se disoalve ele înseşi, atât comitetul congresului cât şi toate autorităţile bisericesci autonoame şi sĕ lase guvernul se facă şi dreaga după pofta inimei în biserica noastră. Dacă **legea** nu ne a putut scutì ca sĕ ni se **denumiască** capul bisericesc cum va scutì legea instituţiunile celelalte ale bisericiei noastre autonoame? Deci ar fi numai consecuent ca patriarchului **octroat** sĕ i urmeze îndată o **constituţiune bisericească octroată**. După denumirea făcută contra legilor a patriarchului nu ne mai poate suprinde pe noi Sêrbii nimic. Nu ne ar causa nimici o surprindere nici chiar casul, când ne ar denumì cineva nouĕ **acatolicilor** pe Cardina'ul **Haynald** sau pe episcopul **Strossmayer** de patriarch.

Pe lângă modesta rugare de a publica aceste şiruri ale mele în preţuita dvoastră foaie, remân cu toată stima.

Budapesta 20 Mai 1882.

Dr. Michael Polit,
dep. dietal.

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile din Cameră dela 1 Maiu.

D. **ministru de esterne**. Dlor înţeleg toate îngrigirile d-v. şi înainte de toate sûnt dator se aduc omagiul mulţămirilor mele dlui Vernescu că a tratat cestiunea într'un mod cu totul obiectiv şi n'a căutat sĕ facă dintr'ênsa o armă de partid (foarte bine.)

Dlor, doriţi sĕ sciţi în noua fasă în care a întrat cestiunea Dunărei, care sûnt vederile guvernului, care are sĕ fie atitudinea sa, ce linie de conduită îşi propune sĕ urmeze. Dorinţa este legitimă. Voiu cauta, dar, a rĕspunde întrebărei d-v. într'un mod clar şi categoric, tot aşa precum a făcut şi onor. d. interpelator, espuind vederile sale.

Dlor, nu v'aţi îndoit nici odată şi un singur minut, cred, că, în această cestiune de care sûnt legate interesele noastre naţionale cele mai însemnate, guvernul n'a avut un singur minut cugetul de a se despărţì de simţemêntul şi vederile naţiunei întregi (aplause.)

Dacă ar fi putut esista vre o îndoială în privinţa aceasta, apoi ea a trebuit sĕ dispară în urma actelor ce s'a comunicat.

Toate instrucţiunile ce am dat agenţilor nostri, toate notele, toate actele emanate din cancelaria ministeriului de esterne prin care s'a tras representanţilor nostri în străinătate linia de conduită ce aveau sĕ urmeze, prin care li s'a indicat limbagiul ce aveau sĕ ţină în această cestiune, sûnt aici pentru ca sĕ mărturisească că noi ne-am ţinut strict de programul ţĕrei, şi că am apĕrat, în marginile lui, drepturile ţĕrei.

D-v. toţi, sau cel puţin aceia din d-v. cari erau presenţi la şedinţa secretă a Senatului, le-au auḑit, au cunoscinţă de dênsele, şi puteţi judeca în cunoscinţă de causă dacă guvernul şi-a făcut datoria în această cestiune, dacă el s'a depărtat cu o singură iotă măcar dela programa naţională şi dela linia de conduită pe care d-v. înşi-vĕ, pe care Corpurile legiuitoare, i-au tras'o în această cestiune (aplause)

Dlor, aţi putut vedea că terenul pe care guvernul încă dela început s'a pus în apĕrarea intereselor şi drepturilor ţĕrei, în această cestiune era de a face o distincţiune esenţială fundamentală, între aceea ce privesce la esecutarea chiar a regulamentelor, la facerea poliţiei fiuviale administrative în apele noastre şi într'aceea ce privesce la supraveghiere.

Cât pentru partea legislativă chiar a operei, aceasta nu era şi nici nu putea fi în discusiune, fiindcă în privinţa aceasta esistă o disposiţiune formală şi categorică a tratatului dela Berlin prin care se spunea cine era însărcinat sĕ facă regulamentele. Aceasta era comisia europeană.

Dlor, în ce s'atinge de primul punct de esecutare, adecă a regulamentelor, nu am pregetat a susţinè în toate ocasiunile şi cu toate argumentele pe cari ni le inspiră cunoscinţele şi patriotismul nostru, că după alcătuirile internaţionale esistente, acest drept nu se poate tăgăduì României şi nu se putea da altora (aplause.)

Cum am avut onoare s'o ḑic şi deună-ḑi în Senat, de aceste drepturi România s'a bucurat totdeauna. Ea le-a avut fără contestare şi înainte de tratatul dela Paris şi dela Berlin, înainte de a devenì Stat independent şi de a întra în concertul Statelor europene. Cum ar putea dar sĕ fie altfel astăḑi când suveranitatea sa s'a întregit, şi aceasta, graţie sacrificiilor şi silinţelor continue a atâtor generaţiuni, astăḑi când coroana regală încinge capul României? (aplause.)

Pentru aceasta ar trebuì sĕ fie o disposiţiune formală şi categorică a tratatului dela Berlin; şi precum a observat'o şi d. Vernescu, asemenea disposiţiune nu esistă nici în tratatul dela Berlin, nici în cel dela Paris din 1856.

Şi sĕ nu ni se ḑică că după art. 55 regulamentele de elaborat pentru partea aceasta a fluviului trebuind sĕ fie în armonie cu cele ce sûnt în vigoare la vale de Galaţi, prin aceasta s'ar înţelege că şi organele ce s'ar crea pentru esecutarea acelor regulamente sĕ fie asemenea cu comisia europeană şi înarmate cu aceleaşi puteri. Dacă acest argument ar fi bun, singura conclusiune ce s'ar putea trage dintr'ênsul ar fi că comisiunea europeană însa-şi ar trebuì sĕ esercite acele puteri, în sus ca şi în jos de Galaţi; şi nimeni nu sciu sĕ fie pretins pănă astăḑi că o asemenea conclusiune ar fi conformă tratatului dela Berlin. Este evident că atuci când congresul a ḑis că regulamentele între Galaţi şi Porţile de Fer sĕ fie cât mai în armonie cu cele din jos de Galaţi, el n'a avut în vedere decât regulile privitoare la navigaţiune, regulile de observat din partea bastimentelor cari fac comerciu pe Dunăre şi diferite sancţiuni sau penalităţi în cas de controversiuni.

Aceste reguli, conţinute în partea A şi B a proiectului de regulament, au şi fost elaborate în sensul indicat de art. 55 şi primite în cea mai mare parte de toţi delegaţii în comisiunea europeană.

Cât pentru organele chiar, cât pentru aparatul administrativ care avea sĕ pue în aplicare acele regule de navigaţiune, dacă ar fi fost în intenţiunea congresului sĕ creeze o autoritate analogă ca ceea ce esistă dela Galaţi în jos şi cu aceleaşi puteri, este evident, dlor, că congresul ar fi spus-o într'un mod formal, căci asemenea lucruri, încă odată, nu se subînţeleg, nu se pot induce prin analogie; ci trebuia sĕ resulte dintr'un tecst positiv, formal, al tratatului.

De altă parte, dlor, esercitiul acestui drept care este inerent suveranităţei teritoriale a Statelor ţĕrmurene, lăsând în mânile României, departe de a fi incompatibilă cu principiul libertăţei celei mai absolute a navigaţiunei şi cu interesele comerciului pe Dunăre, ar fi din contră o garanţie mai mult. Interesul României esercitând acest drept, este sĕ'l întrebuinţeze spre cel mai mare folos al comerciului şi al navigaţiunei pentru ocrotirea şi îndreptăţirea egală a tuturor pavilioanelor.

Din toate aceste puncte de vedere dlor, noi, împreună cu d v., de câte ori am fost chiemaţi sĕ spunem cuvêntul nostru în această cestiune am revendicat menţinerea acestui drept sacru în mânile noastre, ca făcênd parte din suveranitatea noastră teritorială. In privinţa aceasta, dar nu poate se fie deosebire de vederi între unii şi între alţii (aprobări.)

Dlor, ni s'a ḑis: dar cum primiţi dela Galaţi în jos se funcţioneze o instituţiune fluvială care este nu numai o autoritate de supraveghiere, dar şi o autoritate administrativă însărcinată cu poliţia navigaţiunei şi cu aplicarea regulamentelor, ba încă şi alte atribuţiuni escepţionale.

Dlor, este o deosebire mare între una şi alta: gurele Dunărei s'au dat României de Europa, şi i s'au dat în aceste condiţiuni. Ea le a primit astfel cum sûnt, adecă puse sub scutul unei instituţiuni europene, şi foloasele ce România trage din esistenţa şi manţinerea acestei instituţiuni, sub raportul politic şi economic, sûnt atât de mari încât nu pot sĕ stea în balanţă cu micile ştirbituri ce se aduce la esercitiul deplin al suveranităţei noastre teritoriale (aplause.) Şi apoi aceste drepturi la gurele Dunărei sĕ esercitează de Europa întreagă şi în numele unui interes european, ear nu de o singură putere şi în numele intereselor unui singur Stat. Deosebirea dar este mare (aplause.)

Dlor, s'a emis ideea, şi sciu că această idee are partisani distinşi chiar în sinul Parlamentului, că soluţiunea cea mai nimerită ar fi încă de a se întinde puterea şi jurisdicţiunea comisiunei europene dela Galaţi până la Porţile de Fer (mişcări.)

Dlor, nu pot întra în esaminarea avantagielor şi inconvenientelor ce această soluţiune ar putea presenta din punctul de vedere al intereselor noastre generale; ceea-ce este însĕ sigur, este că din punctul de vedere al esercitiului suveranităţei noastre teritoriale, soluţiunea n'ar corespunde la dorinţele unanime esprimate de Corpurile legiuitoare în diferite ocasiuni (aprobări.)

Însĕ ceea ce mĕ autorisa a nu întra în esaminarea acestei combinaţiuni este că nu ne aparţine nouĕ sĕ propunem modificări, şi modificări aşa de importante, în această materie la tratatul dela Berlin. Alţii pot s'o facă. Noi însĕ în toată această campanie care am întreprins-o pentru a apĕra ceea ce credem că este al nostru, ne am pus totdeauna pe terenul drepturilor noastre întemeiate pe dreptul public european.

A cere asemenea modificărei ar fi, dar se ne contraḑicem, şi nu ne convine nouĕ sĕ părăsim acest teren, şi se înlesnim astfel înşine calea acelora cari ar voi sĕ reformeze sau sĕ modifice în acest punct tratatul din Berlin într'un sens favorabil lor şi care nouĕ poate nu ne ar conveni.

Aşa dar, d-lor, în privinţa dreptului de a face poliţia fluvială noi în apele noastre, am fost dela început neclintiţi, în al revendica pentru noi şi am declarat că în privinţa aceasta nu putem face nici o concesiune. (Aplause.)

În ceea-ce s'atinge de supraveghiere în principiu, mi sĕ pare earăşi că sûntem de acord cu toţii. N'am auḑit sĕ se fi ridicat, fie în Senat, fie în Camerĕ, de nicăiri o voce care sĕ nu recunoască Europei dreptul de supraveghiere asupra modului cum Statele ţĕrmurene ar aplica regulamentele elaborate de comisiunea Europeană.

N'aţi primit d-v. toţi, cu cele mai vii aplause, acel pasagiu din mesagiul Regal, prin care formulânduse, în mod precis programul d-voastră în cestia Dunărei se ḑicea:

„Primim regulamentele cele mai severe pentru a garanta libertatea tuturor pavilioanelor; primim supraveghierea cea mai riguroasă în privinţa aplicării acestor regulamente; dar cerem tot o dată ca în apele române ele sĕ fie aplicate de autorităţile române.“

Şi n'aţi consacrat prin voturile dv. unanime acest program rĕspunḑênd la discursul Tronului?

În principiu dar nu poate fi deosebire de vederi nici în privinţa aceasta între d-voastră şi noi.

Însuşi on. d. interpelante, prin cuvintele ce a rostit adinoari, recunoscea că, după tratatul dela Berlin, Europa a înţeles sĕ şi reserve ei supraveghierea, ear nu numai sarcina de a elabora regulamentele de navigaţia pe această parte a fluviului...

D. G. Vernescu. N'am ḑis cceasta

D. Eug. Stătescu, ministru de esterne. Sciu bine că atunci când se discuta rĕspunsul la discursul tronului...

D. G. Vernescu. Nici nu eram aici atunci.

D. Eug. Stătescu, ministru de esterne. Atunci cu ocasiunea vre-unei interpelări sciu că aţi combătut ideea aceasta însĕ astăḑi mi s'a părut că aţi revenit şi aţi admis în principiu supraveghierea din partea Europei.

D. G. Vernescu. Nu m'aţi înţeles bine ce am ḑis.

D. Eug. Stătescu, ministru de esterne. Aşa am înţeles că recunoasceţi Europei un drept de supraveghiere...

O voce. De veghiere.

D. Eug. Stătescu, ministru, de esterne. D lor, eu nu sûnt în stare sĕ înţeleg asemenea suptilităţi, nici nu pot vedea ce deosebire găsiţi d-v. între dreptul de veghiere şi dreptul de supraveghiere.

Ori care ar fi însĕ în privinţa aceasta opiniunea personală a d-lui Vernescu, sûnt dator sĕ constat că marea maioritate a Corpurilor legiutoare a primit această idee şi-a consfinţit-o prin voturile sale, admiţênd punctul de vedere al guvernului în privinţa înţelesului art. 55 din tratatul dela Berlin în ce se atinge de supraveghiere.

Noi, dlor, precum aveam onoarea s'o ḑic începênd, n'am făcut de cât a urma pe această cale; şi până când nu cutare sau cutare representant individuale, ori cât de mare ar fi de altfel autoritatea şi individualitatea sea, până când ḑic în această cestiune nu vor veni Corpurile legiuitoare însĕşi ca sĕ ne tragă o altă linie de conduită şi se ne indice o altă cale, până atunci eu unul nu mĕ cred autorisat sĕ schimb această linia de conduită şi sĕ es din acel program. Când dvoastră laţi schimba voiu vedea ear', dacă vĕ pot urma s'au nu.

Însĕ, dlor, dacă în principiu ideea de supraveghiere este admisă de noi toţi, este cestiunea a se sci în ce mod are sĕ se esercite această supraveghiere şi aci începe partea delicată a cestiunei, căci este mod şi dea esercita supraveghierea, şi modalitatea acestei supraveghieri a dat loc la divergințele cele mai mari în sinul chiar al comisiunei europene.

Suntem ţinuţi sĕ ne esplicăm aḑi şi în privinţa aceasta, căci şi dacă nu ne aţi fi pus d-voastră în întârḑiere prin interpelarea aceasta, ne a pus în întârḑiere Europa prin comunicarea oficială a propunerii francese.

Dlor, în privinţa aceasta punctul de vedere ce am susţinut atât în comisiunea europeană, prin delegatul nostru cât şi dea tunci încoace prin toate depeşele şi instrucţiunile date ministrilor noştri în străinătate, este că după sensul adevĕrat al tratatului dela Berlin, şi după spiritul care a presidat la redacţia art. 55 în sinul congresului, această supraveghiere nu trebue şi nu poate sĕ se esercitеze altfel decât prin organul unui comisar generale, numit de comisiunea europeană.

Ne-am întemeiat, dacă nu pe testul precis şi positiv al tratatului, dar pe protocoalele şi pe lucrările ce au avut loc în sinul congresului. Acest punct reese din propunerea ce a fost admisă în congres de însuşi representantul austro-ungar, şi pe care o cunoasceţi. Dacă aceea propunere n'a fost înserată în tratat nu este fiind-că congresul ar fi respins-o fiindcă conţinea o disposiţie de detaliu de care congresul nu era chiemat sĕ se ocupe. Eată de ce a fost trămisă la comitetul de redacţiune de unde a lăsat apoi actualul art. 55 al tratatului.

D-lor, am fi fost fericiţi dacă puterile ar fi înţeles tot aşa lucrurile cum le înţelegem noi! Astăḑi n'ar esista o cestie a Dunării! Comisia ar fi elaborat regulamentele (partea A şi B.) Ele s'ar fi comunicat Statelor ţĕrmurene cu învitare de a le pune în esecutare şi s'ar fi numit un comisar generale din partea comisiei europene cu însărcinarea sĕ supraveghieze şi se inspecteze în ce mod Statele riverane sĕ achită de datoria lor. La cas de abatere s'ar fi cerut îndreptare pe calea diplomatică. Lucru ar fi fost simplu şi practic tot de o dată, dar din nenorocire Puterile, care au şi ele cuvêntul lor, în această cestiune, care sûnt şi ele un factor, şi un factor puternic în această cestiune, n'au împărtăşit modul nostru de a vedea în această privinţă. Ele au primit ideea unei noue comisiuni, au primit'o toate în unanimitate afară de Statul român, şi o comisiune nu numai de riverani, ci o comisiune micstă şi cu puteri administrative analoage cu acelea ce le esercită comisia europeană dela Galaţi în jos.

Espresiunea de comisiune mixtă a căpătat astfel un sens technic propriu prin care se înţelege nu numai o autoritate compusă de riverani şi de neriverani, dar încă şi o autoritate învestită cu atribuţiuni administrative şi poliţienesci în materie de navigaţiune fluvială, o autoritate cu dreptul de a face poliţia pe această parte a fluviului şi a aplica însĕşi regulamentele.

Dlor. în ceea ce privesce caracterul şi natura acestei autorităţi, în ceea ce privesce puterile şi atribuţiunile ei, noi am declarat într'un mod categoric şi continu că nu primim (aplauase.) Şi d-lor am lipsi nu numai programei noastre, ci am consimţi la alienarea drepturilor noastre incontestabile dacă am primi o asemenea comisiune şi aceasta noi nu o putem! (Aplause.)

În privinţa aceasta punctul nostru de vedere nu s'a schimbat şi nu se va schimba.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Ministrul honveḑilor după cum scrie „Ung. Post“, va presenta un proiect de lege referitor *la ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor rĕmase de soldaţii cari sau au căḑut în rĕsboiu sau au devenit neapţi pentru lucru.* În ce privesce spriginirea familiilor soldaţilor mobilisaţi este deja provĕḑut în articlul de lege IX, 1881 şi prin urmare e lucru cu cale, ca se fie spriginiţi şi aceia a căror unic susţinĕtor din întêmplare sau a murit pe câmpul de resboiu sau a devenit cu totul neapt pentru lucru. Spesele astor fel de ajutorări se vor acoperi din fondul taxelor pentru liberarea de serviţiul militar. Proiectul de lege va fi deocamdetă provisoriu şi pentru un timp determinat până când se va completa pe deplin legea organică, luând în considerare orice ocasiune şi toate soiurile de disposiţiuni de altfel de natură. Acest proiect de lege este în lucrare şi probabil, că va fi presentat casei deputaţilor în sesiunea din toamna viitoare.

* *(S'a deschis)* alaltăeri drumul de fer din tunelele cele noue prin muntele St. Gotthard, care leagă Germania şi Elveţia de o parte cu Italia de altă parte, pe lûngă entusiaste festivităţi. Lungimea liniei drumului de fer între Luzern şi Milano e de 15,000 metri şi trece prin 62 tuneluri, preste 32 poduri, 10 viaducte şi 24 pasage. Vagoanele sûnt luminate cu lumină electrică.

* (Himen). Dl Gerasim Carpenişianu, notariu al comunei Balomir a celebrat cununia cu Domnişoara Maria Mina Almaşian în biserica gr. cat. din Roşia-montană.

* (Societatea limbilor romanice) dela Montpelier a premiat şi anul acesta pe un poet român, d. Naum, pentru nisce poesii traduse cu un talent deosebit în românesce din dialectul provenţal. Obiectul oferit ca premiu este: „Peană de aur împodobită cu briliante.“

* (Scandalul în teatrul din Belgrad). În privinţa unui scandal întêmplat mai ḑilele trecute în Belgrad se scrie următoarele: „Primirea piesei *Rabagas* în repertoriul teatrului naţional de aici, a făcut pe socialişti, ca in ajunul representaţiei sĕ prezinte un protest întendenţei teatrului, adăugênd că dacă se va înscena acea piesă, ei vor face o demostraţie. Veni seara când era sĕ se joce piesa. Teatrul era plin şi regina era asemenea de faţă. Pe la 9 oare se făcu un sgomot în parter; unii strigară: „Afară cu gendarmii şi cu poliţia,“ şi încăerarea se începu. Tot odată se grămădi multă lume şi în faţă teatrului, unde strigătele şi şuerăturile devenira asurḑitoare. Poliţia călare nu putu ţine piept mult timp cu mulţimea, care în cele din urmă puse mâna pe pietrile, destinate ridicărei monumentului pentru prinţul Mihail. Pietrile sburau în toate părţile şi câte-va persoane, greu lovite, căḑură la pămênt. Atunci poliţia făcu uz de arme. Strigând: „Nu cunoascem decât pe Dumneḑeu şi pe regele!“ Gendarmii începură a da în dreapta şi în stânga! un mort şi cincispreḑece răniţi rĕmasără pe loc. Au urmat apoi numeroase arestări. Între cei arestaţi se află şi redactorul foaei umoristice „Cosa“, care e considerat de adevĕratul înstigător al scandalului.“

* (Descoperirea fiinţei tuberculosei.) Se scrie dela Berlin: că de doue septĕmâni sĕ află oamenii care se ocupă cu sciinţele naturale şi cu deosebire cei ce sĕ ocupă cu medicina într'o agitaţiune extraordinară, agitaţiune care se poate observa numai cu ocasiunea unor evenimente mari scientifice. Agitaţiunea aceasta datează de când cu o prelegere, pe care a ţinut-o în 24 Martie n. cunoscutul şi meritatul scrutător pe terenul organismelor microscopice, renumitul Dr. *Robert Koch,* consiliar în corpul sanitar imperial, în societatea fisiologică din Berlin. În această prelegere a constatat amintitul Doctor, că fiinţa tuberculosei are forma unor Bacterii (bacteriile sûnt nesce animale infusorice, cari numai cu ajutorul microscopului celui mai ager se pot vedea.) Eată în câteva cuvinte esenţa acestei desporiri:

Că Tuberculosa este un morb înfectător a devenit de un timp în coace un adevĕr esperiat de mulţi scrutători, un adevĕr necontestabil. Dr. Koch a dat prin o procedură chemică genială, de urma acestor finţe parasite. Bacteriile de curênd descoperite au forma unor beţigaşe. Ele sûnt foarte fine şi un pătrar sau jumĕtate aşa de lungi ca diametrul unui globuleţ de sânge; cele mai mari pot sĕ ajungă şi la lungimea unui diametru întreg. — În toate locurile, unde procesul tuberculosei e proaspet şi sĕ află intr'un progres repede, bacteriile sûnt numeroase aşeḑate ca în neşte grupe mici îndesate una într'alta, adeseori ca neşte pachietuţe, cari se află în interiorul unor celule. Pe lângă acestea mai ocură nenumĕrate baccile (cari ca şi bacteriile sûnt neşte animale infusorice) singuratice, cu deosebire la marginea unor vetre mai mari brânzoase.

Dacă tuberculosa a trecut peste punctul de culminaţiune baccilele devin mai rare, ba cu încetul dispar cu totul. Dar aceasta sĕ întêmplă foarte rar şi poate numai acolo, unde procesul tuberculosei a ajuns în stare liniştită. Numerul animalelor de esperienţa au fost 172 de purcei de India; 32 de iepuri de căsă şi 5 pisici. Împregiurarea, că de-şì Baccilele tubercule sau ivit şi sĕ ivesc foarte regulat, totuşi nu sau aflat (încă păn'acum), Koch esplică că din causa micimei lor extraordinare. (Baccilele sûnt atât de mici, încât fără de a da ansă la anumite reacţiuni în colori, ele scapă din vederea celui mai atent cercetător.) Totuşi spre a documenta, că (ceea ce însĕ nici într'un mod nu s'a documentat) acestea sûnt tot odată causa morbului, au fost de lipsă ca baccilele sĕ fie isolate din corp. Astfel ţinute mai mult timp şi apoi transpunêndule de nou în corpul animalelor sĕ se producă tot acelaş morb al Tuberculosei, care se poate produce prin vaccinaţiune cu materie de tuberculă formată pe calea naturală. Din nenumeratele încercări de vaccinare ale lui Koch cu aceste baccile amintim aci numai unele. Mai întâiu din 6 purcei de India vaccinà el cu baccile la pântece 4, 2 i au lăsat nevaccinaţi spre controlă. La cei dintâiu (vaccinaţi) se prefăcură după 14 ḑile locurile vaccinate într'o ulcerie? (Geschwir). Glandulele inquinate se umflară, animalele slăbiră. După 32 de ḑile murì cel d'itâiu animal ceilalţi fură ucisi. Toate animalele vaccinate erau cuprinse într'un grad foarte mare de tuberculosă, care sĕ lăţise peste splină, peste ficat şi peste plumâni, cele nevaccinate n'aveau nici o urmă de tuberculosă. Iepurii de casă, tot asemenea tractaţi, murîră deja după 18 ḑile, o pisică sdravênă după 19 ḑile. Nici o Tuberculosă spontaneă nici o înfecţiune accindentală nu produce într'un timp atât de scurt o esplosiune aşa de mare de tubercule. Toate aceste fapte concrete îl făcură pe Koch sĕ esprime, că aflatele baccile, nu numai că însoţesc ba chiar causează procesul tuberculosei şi că în ele avem sĕ căutăm propriul venin al tuberculelor. Dar, de unde sĕ-şi aibă începutul aceste parasite? E probabil ca ele sĕ fie de comun înspirate când respirăm aerul, amestecate printre mici cantităţi de praf; In aer vin ele prin vomare, prin scuipatul celui hecticos, materia în care Koch tocmai a aflat aceste baccile. De oare ce şi baccilele uscate după câte va sĕptemâni încă îşi păstrează fructificabilitatea trebue sĕ admitem sputul ftisic uscat pe pămĕnt, pe haine etc. îşi conservă mai mult timp virulenţa sa. E evident, că aceastà descoperire trebue sĕ aibă mare înfluinţă în diagnosă şi în tractarea înfricoşatelor morburi. Prin această descoperire s'a produs întâiaşdată un document puternic despre natură parasitică a unui morb înfectător omenesc, şi chiar acelui mai înfricoşat. În viitor nu vom mai avea de lucru cu un ce nedeterminat, ci cu un parasit pipăibil. Koch vede în creşterea cu încetul, ca şi în repaus, acest parasit prosperă, numai în corpul animalic — un mijloc favorabil pentru stârpirea tuberculosei. Înainte de toate ar trebuì nimicite isvoarele înfectătoare, adecă ar trĕbuì îngrigit mai mult ca pănă acum de desinfecţiunea secreţiunei ftisicilor.

* (O scrînteală parlamentară). O foaie englesă povestesce; „Au fost timpuri, când corpurile noastre legiuitoare dedeau ciudate probe de uşurinţă şi de puţină seriositate. Astfel a trecut odată prin parlamentul britan un bil, în care sĕ prescria, ca suma pedepsei pentru un delict oare care sĕ se numere jumĕtate reginei (adecă fiscului) şi jumĕtate denunţătorului celui vinovat. Negreşit că acì s'a avut în vedere ca pedeapsă o amendă banească. Însă determinarea pedepsei s'a lăsat unui comitet, care a ficsat drept pedeapsă bastonada publică, fără ca sĕ se fi făcută vre-o modificare în bill. Când venì în desbatere primul cas de acest fel şi judecătorul era sĕ pronunţe sentinţa, fu apucat de o adevĕrată spaimă când află, că după lege trebue sĕ se numere reginei Victoria o jumĕtate din bastonada publică. Aparatorul acusatului, care descoperise deja eroarea de lege, ceru cu staruinţă dela judecător sĕ pronunţe sentinţa. Urmarea a fost că acusatul a scăpat şi judecătorul observă în glumă: Mai nimerit era sĕ se înpartă bastonada la membrii ambelor parlamente cari într'un act aşa important au comis o negligenţă atât de mare.

Bibliografic.

Simeon Popescu: Desvoltarea primatului papal şi influinţa lui asupra creştinătăţii. Cercetări istorice. Sibiiu, 1882. Tipografia archidiecesană.

În scurtul timp dela 1880 încoace e acesta al 5-lea op, care are de autor pe d. profesor de teologie, Simeon Popescu. Aşa ḑicênd în fuga mare s'au urmat una pe alta: *Genesa Evangeliilor, 1880; Catechismul, 1880; Πνεῦμα în Nicaeno-Constantinopolitanum 1880* şi, după un scurt repaus abia de un an, *Metodica specială a studiului Religiunei* în scoalele poporale *1882*.

Toate au fost apreciate într'un mod demn de meritul lor afară de: *Πνεῦμα*, opul cel mai însemnat al d. Popescu scris cu multă cunoscinţă de causă. Acestuia alăturea se poate pune şi opul ce a părăsit de curênd presa. Cestiunea, cu care se ocupă, e una dintre cele mai însemnate de pe terenul istoriei bisericesci; deslegarea ei a frământat capetele celor mai distinsi istorici nu numai a unui veac.

Pănă bine de curênd (1865) vedem tractată cestiunea aceasta numai din anumite puncte de vedere, după cum înclinau scriitorii spre rĕsărit ori spre apus. La 1865 aflăm tractând materia aceasta cel dintâiu op*) scris pe lûngă cunoscinţă de causă şi fără reserve şi considerări particularistice.

În opşorul, care ne ocupă mai de aproape, ni se espun, pe basa datelor esistente, fasele prin cari a trecut cestiunea primatului papal în desvoltarea ei, premiţênd cercetarea asupra provenienţei acestei cestiuni.

Nu e o instituţiune dumneḑeiască primatul papal, după cum afirmă papiştii, pentrucă Petru, ne cum se fi fost Primatele Apostolilor şi Episcop pe scaunul papal, dar nici n'a vĕḑut Roma. Activitatea, ce i se ascrie lui Petru, e în faptă a lui Pavel. Isvoarĕle, pe cari se basează aceia, cari pretind, că Petru ar fi întemeitoriul primatului, sûnt nesce fantastice imitaţiuni a faptelor apostolesci, aşa numitele *Clementine*, eşite din sinul sectei ebionitice, care se puse sub firma apostolului Petru spre a putè zădărnicì cu succes resultatul ostenelelor lui Pavel.

Nu e de a se căuta însĕ nici în pofta de domnire a papilor provenienţa primatului, după cum susţin orientalii în scrierile lor polemice, cari combat primatul roman numai pentru aceea, că Papa din Roma nu e Patriarch în Constantinopole. Mai mult temeiu s'ar părè că are în privinţa provenienţei primatului teoria, care susţine, că posiţia geoprafică — politică a Romei ar fi adevĕrata causă a primatului, căci precând în orient sûnt patru patriarchi, în occident este numai unul, cărui-a i se lasă mână liberă în tot occidentul. Posiţia, ce s'a creat prin mutarea reşedinţei la Bizanţ pentru Roma, n'a dat nascere ideei primatului ci i-a dat numai nutremênt.

Isvorul primatului papal e a se căuta în societatea religioasă din Roma. Primatul nu este productul egoismului unui Episcop, ci al însuşi poporului roman, ca o urmare naturală a vederilor şi tendenţelor lui, şi se află în germene deja pe la finea secului prim.

Întregul curs de desvoltare a primatului pănă în secolul al IX-lea îşi are isvorul numai în starea psichică a poporului roman şi grec, căreia îi vin în ajutoriu mutarea reşedinţei imperiale în Bizanţ şi rîvna Cesarilor grecesci de a face teologie şi dogme. Stadiul al II-lea de desvoltare a primatului începe cu încercare de a validita în formă şi faptă primatul pentru orient. Urmarea acestei încercări a fost desbinarea bisericei, la care a contribuit foarte mult şi frigurile corupţiunei dela curtea bizantină.

La scisiunea bisericei apusene Papa n'a mai lucrat ca representant al poporului roman, ci al clerului roman. Caracterul desvoltărei primatului în stadiu acesta e curat politic, dogma e numai o mască. Desvoltarea însaşi se basează, precum în stadiul I. pe Clementine, aşa acum pe falsificatul „Donatio Constantini“ şi „Pseudoisidoriana“. Ideea ce se urmăresce este: domnirea absolută eclesiastică şi lumească, care se desvoaltă în doue direcţiuni: În partea bisericească sună: „Papa este biserica întrupată, adevĕrul absolut întrupat, Dḑeul pământesc în care calitate ori ce susţine dînsul este mai presus de critica omenească: el este infalibil.“ În direcţinnea lumească se susţinem: Papa este singurul stăpânitoriu al lumei. El încredinţează însĕ domnirea lumească — pănă când află consult — Regilor şi împĕraţilor.

În direcţiunea eclesiastică şi-a ajuns desvoltarea primatului papal culmea la 1870. Papa s'a declarat ex cathedra de infalibil. Dar tocmai de odată cu acest câştig 'şi perdù Papismul statul papal şi cu el întreagă basa aspiraţiunilor sale la domnirea lumească.

Influinţa papismului asupra creştinătăţei a fost binefăcatoare câtă vreme Episcopii din Roma şi-au identificat interesele cu ale poporului roman, şi câtă vreme au fost espresiunea vie a acestui popor, căci în timpul acesta au escelat prin virtuţi si activitate. Câtă vreme Episcopii n'au fost espresiunea poporului roman şi şi-au căutat numai de interesele particulare, ei s'au distins prin demoralisaţiune, prin intrigi şi prin crearea de nenorociri pentru creştinătate, din cari şi-au căpătat între alte popoare şi românii partea lor.

Opul e scris cu multă grijă şi într'o limbă frumoasă şi uşoară. Autorul îşi dă silinţa şi îi sucede a fi precis, corect dar şi plăcut şi plin de demnitate. Conclusiunile sûnt clare şi preste tot logice, deşì ici colea se pare a-'l părăsì ochiul istoricului scrutător, care nu te lasă se faci cale lungă, când se cere a într'a d'a dreptul in medias res. Cartea mai are şi acel prestigiu, că fie care secţiune se termină cu un scurt dar precis reasumat al resultatelor obţinute.

De o parte împărţialitatea, cu care e tractată o cestiune atât de delicată, ear de alta împrejurarea, că cartea de faţă e unica în limba română care dă deslușiri chiare atât în cestiune însaşi cât şi în literatura acelei-a, îndreptăţesce a o recomanda cu toată căldura publicului nostru cetitoriu. Şi cu această ocasiune a dovedit tipografia archidiecesană îndreptăţirea de a poté fi recomandată p. t. d. autori români. *C.*

---

*) Pichler A. Geschichte der kirchlichen Trennung zwischen dem Orient und Occident. München 1865. 2 Tom.

Loterie.

Mercuri 24 Maiu n. 1882.

Brünn: 47 52 86 82 40

Bursa de Viena şi Pesta

Din 23 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.85	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	89.20	89.15
Renta ung. de hârtie	86.90	86 90
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 25	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.80	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.—	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97 50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	97.75	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane.	97.70	97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Sorţi ungurescì cu premii . . .	118.25	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.70
Datorie de stat austr. în argint .	77.05	77.50
Renta de aur austriacă	94.20	94.40
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826.—	828.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	338.50	339.—
Acţiuni de credit austr. . . .	334.10	344 50
London (pe poliţa de trei luni) .	119.90	119.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Na oleon.	9.50	9.51
100 marce nemţesci	58.55	58.60

Nr. 103. [83] 2—3

CONCURS.

Conform ordinaţiunei consistoriale dto 31 Decemvre 1881 Nr. 3963 referitoare la ocuparea postului de capelan în comuna de clasa III Bulbuc şi filia Curpeni se escrie a doua oară concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

Jumătate din venitele parochiali cari computate în bani dau suma de 180 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite în înţelesul dispoṣiţiunilor statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II pănă la terminul mai sus însemnat.

Secărâmb 29 Aprilie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concernente.

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 11. [85] 1—3

EDICT.

Stefan Dumitru Dicu, de religiunea gr. orient. din Săcel, comitatul Sibiiului, carele de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Maria n. Dumitru Dic tot de acolo fără a se sci ubicaţiunea lui prin aceasta sĕ citează a sĕ presenta în restêmp de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict înaintea subscrisului for matrimonial în persoană sau prin un plenipotenţat, căci la din contră se va decide procesul urḑit de socie sa încontrai şi în absenţa lui.

Sibiiu 12 Ianuariu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliştei, ca for matrimonial de I instanţă.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 56. Sibiiu, Sâmbătă 15/27 Maiu 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de **două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa ss. serbători Nrul cel mai de aproape va apărè Joi în 20 Maiu (1 Iunie).

Nr. 1792.

Cerculariu

către toate oficiele protopresbiterale, ca inspectorate tractuale de scoale.

Din conspectele statistice pe anul 1881 sě arată că pe lûngă toate ordinaţiunile emanate din partea acestui consistoriu de un şir de ani încoace în cestiunea depunerei esamenelor de cualificaţiune învěţătoresci, numěrul învěţătorilor fără de acel esamen e cu mult mai mare, decât, cum ar corespunde legilor din vigoare şi ar pretinde interesele învěţămêntului public popular. Împregiurarea aceasta a devenit chiar periculoasă pentru însaşi esistenţa scoalelor noastre populari prin aceea, că înaltul regim al ţěrei s'a aflat îndemnat a enuncia: că de aici încolo acele scoale populari confesionale, la cari funcţionează învěţători fără esamen de cualificaţiune sě se privească şi trateze din partea organelor politice ca scoale necorespunḑetoare articulului de lege XXXVIII din anul 1868.

În urma acestor şi în sensul conclusui sinodului archidiecesan din şedinţa dela 12 Aprile a. c. sě ordină precum urmează:

1. Toţi învěţătorii fără atestat de cualificaţiune aplicaţi la scoalele noastre populari dela 5 Decemvre st. n. 1868 până la finea anului scolastic 1881, au a depune cu finea anului curinte scolastic esamenul de cualificaţiune învěţětoresc în seminariul Andreian din Sibiiu.

2. Acei învěţători, cari nu vor corespunde acestei datorinţe, nici vor putea legitima neîmplinirea aceleia prin cause foarte grave documentate cu acte oficiali, se vor privì ca repăşiţi dela postul ce'l ocupă.

3. Pentru ca comunele bisericesci la a căror scoale funcţionează de present învěţători fără esamen de cualificaţiune învěţătoresc, sě aibă timp de ajuns pentru escrierea de concurs şi alegerea de învěţători pe anul viitor scolastic, se defige pentru acest cas special un termin estraordinar pe ḑilele dela 9/21 până la 13/25 Iuniu a. c.

4. Învěţătorii, cari vor documenta sěrăcia lor, vor fi dispensaţi dela solvirea tacsei esaminale; ear' acelora, cari din causa absolutei serăcii nu sunt în stare a suporta spesele de călětorie depunênd cu succes bun esamenul, consistoriul le va încuviinţa după putinţă ajutoare din mijlocele archidiecesane.

5. Cererile pentru admitere la depunerea esamenului sûnt a se aşterne consistoriului *până la 30 Maiu* st. v. şi au sě fie instruite pe lûngă cele prescrise în regulamentul sinodal dela 1873 cu un certificat dela oficiul concerninte parochial, în care sě se arate: *a)* suma salariului anual al învěţătoriului; *b)* numěrul membrilor familiei (a pruncilor) aceluia; *c)* cea mai deaproape staţiune a călei ferate, dela care respectivul învěţătoriu poate pleca spre Sibiiu.

Spre esecutarea acestei ordinaţiuni tit. DTa vei intima în termin de trei ḑile dela primire câte un esemplariu din acest cerculariu învěţătorilor tractuali consemnaţi în conspectul alăturat sub ⁒. şi vei reaşterne încoace în alt termin de 3 ḑile certificatele de primire, ce sě află în formă de cupon la capetul cerculariului.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ţiuntă la 11 Maiu, 1882.

Pentru Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit:

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Românii din Ungaria.

II.

Înainte de a trata cu numeri, premitem, că dintre staturile care sûnt puteri mari şi la care se provoacă cu predilecţiune foile maghiare când scriu despre raporturile interne dintre naţionalităţile Ungariei, ne vom servì de puterea care tratatului nostru este mai puţin favorabilă, de Anglia, sau mai exact, de regatul unit al Britaniei-Mari (Anglia, Scoţia şi Irlanda sa Hibernia). Din atitudinea foilor maghiare, atât în rubricile politice cât şi în partea beletristică, se vede că le place mult a asemena Ungaria cu Britania-Mare. Şi acì rasa de căpetenie e cea engleză, ca şi în Ungaria cea maghiară. Precum în Britania-Mare limba engleză este normativă aşa dar şi în Ungaria trebue sě fie cea maghiară esclusivă.

Facem abstracţiune dela desvoltarea istorică a regatului unit al Britaniei-Mari şi dela împregiurările celelalte ale acestei desvoltări, care, afară de rasele domnitoare, n'au nimic în ce sě se asamene şi luăm numai raportul numeric. In Britania-Mare sûnt 21,830,528 Englezi, 3,925,000 Scoţi şi 6,087,067 Irlandezi.

Raportul numeric este dară 21 faţă cu 9 dacă socotim pe Scoţii cari sûnt engleziţi de osebi, sau 24 faţă cu 6 dacă adaugem pe Scoţi la Englezi; sau vre-o 24 milioane rasă domnitoare şi 6 milioane de Irlandezi, cari se luptă încă pentru a câştiga positiunea egală cu ceilalţi locuitori ai regatului unit.

De Francia, Italia şi chiar de Germania nu poate fi aici vorba, deoarece raporturile numerice ale Francesilor în Francia etc. sûnt atât de copleşitoare faţă cu elementele care nu aparţin rasei domnitoare din acele staturi, încât aceste din urmă dispar tocmai ca cele 20 de mii de Ciangăi între 5 milioane ale României.

După această escursiune scurtă ne întoarcem la noi în — Ungaria.

Las' că la noi în Ungaria Maghiarii nu sûnt promovatorii unui comerciu colosal sau a unei industrii gigantice cu care sě stăpânească piaţele mai de pe întreagă faţa pămêntului; nu au desteritatea de a întemeia, colonii mari în continente îndepărtate; nu au nici o literatură aşa bogată şi o limbă respândită mai mult decât ori care alta din câte se vorbesc pe faţa pămêntului, dar pe lûngă toate aceste Maghiarii mai sûnt foarte inferiori faţă cu numěrul celorlalte naţionalităţi.

La sfêrşitul anului 1880 poporaţiunea Ungariei dimpreună cu Croaţia era 15,695,206 locuitori.

Faţa cu tendenţa de maghiarisare este cu anevoie a spune apriat câţi dintre aceşti locuitori sûnt de cutare sau cutare naţionalitate. Tendenţa maghiarisătoare a contribuit mult la încurcarea raportului numeric între naţionalităţi. Organele însărcinate cu conscripţiunea din urmă (1880) au creḑut că fac un serviţiu patriotic dacă vor întogmì lucrurile astfeliu ca rubrica *Maghiarilor* sě fie cât se poate de favorabilă. Au ciugulit dela toate naţionalităţile, mai mult, mai puţin, în favorul numeric al Maghiarilor, afară de ce s'a putut acuira pe calea maghiarisărei numelor.

Cu toate aceste raportul numeric în ţerile coroanei unguresci după date oficiale ar fi: Maghiari 5,874,500, Români 2,696,000, Croato-Sêrbi 2,496,000, Nemţi 2,068,500, Slovaci 1,848,200 şi Ruteni 460,000.

Rasa domnitoare este dar, cu toate numerările oficiale, mai numai pe jumetate faţă cu ceealaltă poporaţiune. Sûnt deci numai majorităţi şi minorităţi relative în Ungaria şi seculul egalei îndreptăţiri, credem că nu admite pentru nici o majoritate relativă privilegiul de a absorbì minorităţile relative pe cale oficială.

Dacă naţionalităţile stăruesc pe lûngă dreptul lor de esistenţă n'ar trebuì se pună pe nimenea în mirare, dar nici se supere pe nimenea. Firea statului Ungariei este de mai multe naţionalităţi şi dacă este aşa, pentru ce nu ar putè trăì toate împreună precum trăiesc în Elveţia Nemţii, Francesii şi Italianii împreună; precum trăiesc în Belgiu Francesii şi Flandrii împreună?

Încât ne privesce pe noi Românii, apoi ar trebuì se scie conlocuitorii

---

FOIŢA.

†

Vasile Conta.

În ḑiua de 21 Aprile 1882 a murit în Bucuresci Vasile Conta, unul din cei mai activi colaboratori ai „Conv. lit.“ El s'a născut în satul Ghindăoanii din judeţul Neamţul, în 15 Noemvre 1845, a murit prin urmare cu mult înaintea vremii: în vêrsta abia de 37 ani. Viaţa lui Conta a fost îndestul de liniscită. Studiele liceale începute în Iaşi şi, din deosebite împregiurări, lung timp întrerupte le sevêrşì tot în Iaşi. Deosebindu-se foarte mult în clasele superioare ale liceului, o societate privată *(Fětu-Pogor)* ce se instituise anume pentru a trimite pe socoteala sa tineri cu talent în străinătate, dădu o bursă şi lui Conta spre a învěţa comerciul în Belgiu. Dar în curênd el perdu ori ce plăcere pentru aceste studii practice şi se puse sě înveţe jurisprudenţa. Paralel însě cu această sciinţă, ceea ce avea pentru Conta mai multă atracţie erau nouele teorii filosofice ale lui Darwin şi Spencer, de care se ocupa cu deosebită plăcere. Întorcêndu-se în ţeară în anul 1873, cu titlul de doctor în drept, el devenì profesor de drept civil la universitatea din Iaşi, după un strălucit concurs. De atunci el se ocupa cu jurisprudenţa şi cu filosofia şi de sigur mai mult încă cu această din urmă sciinţă, decât cu cea dintâiu, căci scrierile sale juridice au remas toate în stare de proiect, pe când cele filosofice, căpătând o formă definitivă, au fost publicate. V. Conta este autorul *Teoriei fatalismului* („Conv. lit.“ 1877/78 şi 1878/79) al *Teoriei Ondulaţiunii Universale* („C. Lit.“ 1876/77 şi 1877/78) şi al *încercărilor de Matafisică Materialistă*, („C. Lit. 1879/80). Pe această din urmă scriere însě nu a sevêrşit-o. Operele lui Vasile Conta sûnt toate interesante. Adept al teoriilor moderne, el se ţinè de filosofia positivistă şi toate scrierile sale, în care se găsesc şi idei fundamentale originale, sûnt ramure ale trunchiului positivist, în giurul căruia se grupează astăḑi aşa de mulţi discipuli. Stilul lui Conta este limpede, logic, curgětor. Nici o singură frasă de declamaţiune nu se va găsì în cărţile sale. Limba s'a este curată şi, pe cât se poate într'o materie atât de grea, lipsită de neologisme. Cu toate acestea el a fost mai mult apreţuit în străinătate decât în patrie. Despre teoria fatalismului, tradusă de el însuşi în limba franceză şi publicată la Paris, s'au scris numeroase dări de samă în publicaţiunile periodice pentru filosofie din Francia, Belgiu şi Germania şi chiar acei care-l criticau cu mai multă asprime, îl priveau ca pe un autor original ce merită luarea aminte a lumei culte. — Anul 1879, în care trebuia sě se revisuiască articulul din Constituţiunea română relativ la drepturile străinilor şi Evreilor, împinse şi pe Conta în mişcarea politică. Energic protivnic al dării drepturilor la Evrei, el fu ales deputat de oraşul Iaşi şi, abia intrat în adunare, subscrise, împreună cu alţi câţi-va representanţi propunerea dlui N. Blaremberg de a nu se revisuì constituţiunea. Apoi se deosebì prin discursurile ce pronunţă la tribună în cestiunea Evreilor. După ce se sfêrşì această însemnată cestiune, Conta trecu în partidul guvernamental, devenì în curênd ministru al instrucţiunei publice şi presentă un proiect de lege care schimba cu totul basele învěţămêntului public în România. Insě acest proiect, displăcênd representaţiunii naţionale, Conta se retrase din guvern şi fu numit judecătoriu la curtea de casaţie şi justiţie.

Pe când era ministru multele sale ocupaţiuni, nesfîrşitele sbuciumări şi mai ales intrigile care se grămădesc tot-deauna în giurul puterii, aprinseră mai tare boala de piept de care suferea încă din vremea studielor şi anul cel din urmă al lui Conta nu a fost decât o lungă suferinţă. El petrecù o parte din iarnă în Italia, dar se întoarse în primăvara acestui an aşa de slab, încât preste câteva sěptămâni încetă din viaţă.

maghiari că noi sûntem în Ungaria a doua naţionalitate după cea maghiară şi aşa dacă ţinem la dreptul de esistenţă, o facem cu acelaşi drept cu care ţin şi ei la a lor. Pentru aceea însĕ că vrem se remânem ceea ce sûntem, adecă Români, nu ne-au întrecut şi nu ne vor întrece nici odată în patriotism. Ear dacă vre odată am fost în contra lor, nu a fost causa patriotismul cel reu al nostru, ci temerea de periclitarea esistenţei noastre prin rêvna cea mare a lor de a ne desnaţionalisa.

După noi, acei Maghiari, cari lucră cu atâta zel pentru desnaţionalisarea naţionalităţilor, sûnt rĕi politici. Ei ignorează nu numai raportul numeric care este în defavorul politicei de desnaţionalisare, dar perd din vedere şi alte împregiurări, care stau în legătură strênsă cu acel raport. Ei bine, în staturile în care fragmente mai mici îşi perd naţionalitatea, procesul acesta nu se face pe cale oficială, ci se face de sine. Minorităţile de $^1/_3\,^0/_0$ şi $^1/_5\,^0/_0$ caută ele singure asimilarea cu naţionalitatea domnitoare, sau de şi nu o caută, vine ea de sine cu timpul. De altă parte, rasa domtoare în raporturi ca cele atinse sûnt în stare a mistuì fragmentele asimilate. Dar ca o naţionalitate de 5 milioane se asimileze 9 milioane, şi mai ales în împregiurările etnografice şi geografice în care se află naţionalităţile Ungariei, este preste putinţă.

Ar trebuì ca Ungaria, cel puţin 150 de ani, sĕ se închidă cu ziduri chinezesci, prin care sĕ nu poată străbate nici o fiinţă din afară şi chiar şi atunci ar fi o operaţiune cutezată încercarea unei asimilări în dimensiuni aşa de disproporţionate.

Din fericire pentru naţionalităţi şi nefericire pentru ideea nefericită a maghiarisărei, Ungaria nu este nici absolut independentă, de oare ce prin pactul dela 1867 soartea ei este legată de partea cealaltă a monarchiei, care a luat un nume provisoriu *Cislaitania*. Acolo raportul numeric între naţionalităţile diverse măi în aceleşi proporţiuni, este cam acelaşi ca şi în „Translaitania“ noastră. Dar acolo, şi pe aceasta trebue sĕ punem accentul, naţionalităţile sûnt mai mult considerate, cu toate că elementul nemţesc are mai multe şi mai mari titluri de asimilarea altor naţionalităţi. Nemţii sûnt o rasă dintre cele covêrşitoare în Europa, au o cultură superioară chiar şi culturei june unguresci, au o literatură mare, colosală am pute ḑice, şi în Cislaitania are, pe lûngă toate aceste, şi majoritatea relativă. Nemţii însĕ nu fac ceea ce face naţionalitatea maghiară.

Împregiurarea aceasta ar trebuì sĕ şi o noteze bine politicii maghiari şi se ia învĕţătură din trînsa.

Nemţii nu sûnt avisaţi la simpatia naţionalităţilor conlocuitoare precum sûnt Maghiarii. Pe ei îi invită imperiul cel puternic al Germaniei, care când şi-ar deschide braţele ca sĕ'i primească, ar fi în stare fără mari opintiri a mistuì cele 5—6 milioane de Cechi şi Sloveni, cari le-ar sta în cale. Şi vre o 50 milioane de Nemţi n'ar avea tocmai mari greutăţi de a cutropì vre o 5—6 milioane de Slavi.

Din contră Maghiarii sûnt avisaţi la simpatia naţionalităţilor ce i încungiură. 5, se ḑicem 6 milioane de Maghiari, ar trebuì se umble ca cu un ou roşu cu naţionalităţile cei încungioară. Ar trebuì sĕ nu vorbească ca din pod cu naţionalităţile, mai sumeţi decât Englezii cu Irii lor. Se vede că ei nu cunosc nici geografia patriei lor, nici raporturile etnografice din trînsa. Înainte de toate, ce am mai atins, Ungaria nu e cu totul independentă, mai departe nu e nici isolată ca Britania-Mare de mări. În mijlocul câmpului, pe şesuri întinse şi deschise, sûnt la olaltă abia 4 milioane. Dar şi massa aceasta compactă este împestriţată de un milion de Jidovi, Nemţi şi Slavi. În partea apusană sûnt încungiuraţi de Nemţi, cari petrund până în inimă ţerei şi în legătura în care se află cu Nemţii Stiriani şi Austriaci se raḑimă de colosul nemţesc. În partea nordică sûnt încungiuraţi de Nemţi, de Slovaci şi de Ruteni şi în partea de meaḑă ḑi de Jugo-slavi cari sûnt inveciinaţi cu Jugo-slavii peninsulei balcanice. In sfêrşit la resărit sûnt încungiuraţi de Români. Acestia sunt o masă mare între Tisa şi Carpaţi, care cu toate că e împestriţaţi de Maghiari, Sasi şi Jidovi au favorurile că ţin poarta resăriteană a statului în mânile lor, că fortăreaţă naturală din resărit, Transilvania, este locuită în mare majoritate de dênşi şi sûnt aşa ḑicênd în nemijlocita legătură cu milioanele de Români dintre Dunăre, Marea-neagră şi Dnistru.

Momentele aceste geografice şi etnografice sûnt de o importanţă considerabilă politică. Ele demandă politicilor Maghiari, ca prin dragoste se ţină naţionalităţile legate de statul unguresc. Ele pretind ca lucrurile în statul unguresc se fie astfeliu întocmite în cât fie care sĕ'şi găsească mulţămirea şi posibilitatea desvoltărei aici şi nu în altă parte. În deosebi Românilor ar trebuì sĕ le fie cât de prevenitori, pentruca în viitoriu împreună cu acestia sĕ se poată lupta în contra undelor panslavice şi pengermane, care, mai curênd s'au mai târḑiu, vor căuta sĕ se ciocnească pe contul lor şi al nostru.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa X (15 Aprile.)

(Urmare.)

Dep. Comşa: (la regulament.) Mi-se pare, că propunerea primită n'ar avè sens, dacă nu s'ar primì la protocol şi considerările din cari s'a făcut propunerea aceea. Sĕ se ia la protocol propunerea dimpreună cu considerările din cari s'a făcut. Se primesce.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei organisătoare.

Cu privire la intregirea parochiei vacante din Lancrăm, în care după ce s'a efeptuit actul de alegere cei nemulţămiţi cu alegerea au luat recurs la consistoriul metropolitan, comisiunea propune: Consistoriul archidiecesan sĕ însărcinează cu ducerea în deplinire a întregirei începute, findcă causa aceasta e pur administrativă, astfel neapelabilă. Recursul se nu se ia deocamdată în considerare până nu va aduce congresul normative în privinţa apelaţiunilor.

Dep. Cosma: Fiindcă numai congresului îi compete interpretarea statutului organic şi prin urmare şi deciderea de e apelabilă ori nu causa de sub discusiune se trecem la ordinea ḑilei lăsându-se causa la organele competente.

Dep. Gheaja: Nici până acum nu s'au luat în considerare astfel de recursuri, se nu se ia nici cel de faţă ne fiind un normativ special în privinţa aceasta. Sĕ se ducă îndeplinire întregirea parochiei din Lancrăm.

Dep. Dr. Borcia primesce propunerea comisiunei. Atrage atenţiunea sinodului asupra unui conclus congresual, în care se ḑice: că în casuri de acestea sĕ se observe usul de până acum. Sĕ se predè deci actul din partea Archiepiscopului Consistoriului spre hotărire competentă.

Dep. Cosma: Lucrul acesta a venit în sinod în urma unei interpelaţiuni făcute de dep. T. Geaja, astfel nu pe calea sa. Sinodul nu poate intra deci în meritul acestei cause; îşi susţine propunerea.

Se primesce la votare propunerea comisiunei.

Dep. Cosma, I. Bologa şi E. Macelariu însinuă vot separat.

Urmează la ordinea ḑilei referada comisiunei scolare.

O hârtie ministerială cere a se introduce limba maghiară şi în cursul clerical dela seminariul nostru Andreian. Vederile consistoriului nostru în acest punct sûnt: introducerea limbei maghiare e de o parte superfluă de oare ce cei mai mulţi elevi sciu limba aceasta, făcêndu-şi studiile la gimnasii unguresci, de altă parte e imposibilă ne avênd timpul fisic ce se recere spre a fi propusă.

Sĕ primesc vederile consistoriului pe lûngă adausul făcut de d, dep. N. Popea: de a se purcede în punctul acesta în uniformitate cu eparchiile surori.

În ceea ce privesce cestiunea înfiinţărei unui fond de pensiune pentru învĕţători proiectată şi pusă în lucrare de consistoriul nostru, însă alterată prin o hârtie ministerială, în urma cărei-a ministeriul de culte a pus in lucrare înfiinţarea de astfel de fonduri şi pentru învĕţătorii din scoalele poporale confesionale, comisiunea propune: Sĕ se sisteze dispoşiţiunile în punctul acesta deocamdată, până se va vedè ce conclus va aduce congresul în cestiunea aceasta. Se primesce propunerea comisiunei.

Comisiunea organisătoare prin raportorul seu, dep. Dr. I. Borcia presentează un suplement la regulamentul pentrru afacerile interne (v. prot. sinod. din 1878 lit. f, p. 127,) elaborat de dep. P. Nemeş. Din consideraţiuni că fiind toate afacerile archidiecesei concentrate în persoana archiepiscopului ca presidiu acesta are atâta de lucru, încât ar fi numai o uşurare pentru dênsul dacă s'ar defige şi norma precis raportul între presidiul natural şi vicariu. Prin aceea că în anumite casuri, fiind împedecat presidiul, ar convoca şi conduce vicariul şedinţele consistoriului plenar s'ar uşura de o parte sarcina presidiului de altă parte s'ar evita împregiurări prin cari sufer agendele bisericei noastre.

Presidiul: Alterarea drepturilor unui archiereu nu e admisibilă după canoane. În suplementul presentat sĕ arată nisuinţa unei alterări. Dar e şi superfluă o normare în privinţa aceasta; pe altă cale are se urmeze cât de curênd o regulare a afacerilor.

Dep. Borcia: Comisiunea nu voesce nici de cum a altera drepturile archiepiscopului, ea are de scop numai regularea, respective accelerarea afacerilor consistoriale.

Dep. Cosma; Nu consimte în fond cu propunerea comisiunei.

Dep. Cosma În faptă nu e diferinţă între usul de până acum şi între propunerea făcutâ, fiind provĕḑut, că la cas când e împedecat archiereul îl substitue vicariul. Consistoriul nu a arĕtat necesitatea unei schimbări în felul acesta, propunerea e făcută de un membru estern fără sĕ fi obvenit vre-un cas de necesitate. Nefiind deci necesitatea a se aduce dispoşiţiuni de felul acesta sĕ se treacă preste propuneraa aceasta cu atât mai vêrtos, căci ea învoalvă în sine o îngerinţă în oficiul archiereului.

Dep. Dr. Puşcariu: Fiecare doresce regulerea raportului între Archiepiscop şi vicariu. E drept că sunt multe afacerile archiepiscopului, dar archiepiscopul scie numai pe cari le poate îndeplinì şi pe cari nu şi tot dênsul e numai în stare se ḑică: acestea nu le pot efeptuì, sĕ le efeptuească deci vicariul. Spriginesc propunerea d. dep. Cosma.

Dep. P. Nemeş. A putut apărè, ce e drept, cam curios unora, cum eu din Braşov vin a face un regulament în privinţa aceasta. Nu e însă de mirare! Fie-cărui-a este ertat sĕ se intereseze de afacerile noastre bisericesci. Eu interesându-me, am ajuns la unele convingeri, cari m'au necesitat la facerea unor paşi. Dacă am făcut deci suplementul presentat, l'am făcut numai din interesul binelui comun nu însă cu scop: de a detrage din dreptul archiepiscopului. Mĕ bucur auḑind, că pregătirea unui regulament referitoriu la regularea relaţiilor dintre Archiepiscop şi Vicariu, e aproape terminată. Apreţiez şi declaraţiile Escelenţiei sale. Cu toate acestea nu aflu nici un motiv, care m'ar potè îndemna sĕ me abat dela principiile depuse în suplementul presentat.

Dep. D. Comşa: Motivele din cari a purces d. dep. Cosma sunt în contra unei declaraţiuni a Escelenţiei Sale, luată la protocolul din anul trecut. Sĕ se declare Escelenţia Sa: dacă sau regulat afacerile noastre conform promisiunei Sale date în anul trecut. Dacă se va constata din declararea sa şi a d. Vicariu, că s'au urmat în tocmai declaraţiunei enunţiate de Înaltul Presidiu în sesiunea sinodală din anul trecut, atunci sum şi eu pentru luarea objectului acestui-a dela ordinea ḑilei, altcum nu.

Presidiul: E un lucru greu regularea referinţelor noastre. Pracsa şi esperienţa sûnt normative în privinţa aceasta. Din motivele acestea nu s'a putut încă duce în deplinire şi termina regularea dorită.

Dep. N. Popea dă desluşiri despre starea lucrului referitoriu la stadiul, în care se află afacerea aceasta. Încredinţarea cu administrarea afacerilor i-a urmat, ce e drept, nu însĕ în toată forma prin un decret, pre-

---

În anul 1873, când se înturnase în ţară el devenì un membru foarte activ al societăţii literare „Junimea“ din Iaşi, pentru care avusese o simpatie ascunsă încă din vremea când era şcolar la liceul naţional. De pe atunci el trimisese câteva încercări poetice subsemnate cu iniţialele sale şi va fi interesant pentru pubic de a şci că autorul unei poesioare, publicată în anul I al revistei noastre este acelaş Conta care mulţi ani mai târḑiu trebuea sĕ îmbogăţească coloanele Covorbirilor Literare cu teoriile sale filosofice. Poesioara (vol. I. p, 315) este intitulată: Viaţa şi este de sigur caracteristică pentru viitorul autor al Matesificei Materialiste.

Vieaţa.

Simţim timpul cum se scurge
Cum torentu-i pe pământ
Tot restoarnă şi distruge.
Timpul curge
Viaţa fuge,
Şi cu această suspinare
Ne têreşte la mormînt:
O! Nimic! Cât eşti de mare!

Vasile Conta avea o inimă bună şi o faţă plăcută şi blândă care câştiga deîndată simpatia. El era totdeauna vesel şi bine dispus. Nouri nu se grămădeau pe fruntea sa şi rare ori s'ar fi întêmplat ca sĕ refuse o petrecere la care cunoscuţi de ai sĕi îl imbiau. De aceea prietinii sei erau numĕroşi, şi dacă împregiurările nu l'ar fi înpins în mişcarea politică, el poate că nici ar fi avut vre un duşman pe lume; scrierile sale ar fi fost mai numĕroase şi natura sa s'ar fi împrotivit mai mult la boala de pept de care suferia. Amicii sei din Societatea literară „Junimea“ şi în special scriitorul acestor rênduri vor gândì totdeauna cu plăcere la discuţiunile interesante ce se făceau în Societate, când Conta îşi cetea manuscrisele sale şi la oarele plăcute petrecute împreună ani îndelungaţi. Ei vor a vea pururea în memorie chipul blând al simpaticului lor prieten a cărui inimă era aşa de bună, a cărui inteligenţă era aşa de vie şi care a fost ridicat aşa de timpuriu din mijlocul lor.

„Conv. lit.“ *Iacob Negruzzi.*

cum ar fi dorit. Prin urmare nici nu a putut lua responsabilitatea asupră-şi.

Dep. Demian propune: Sinodul, luând spre cunoscinţă declaraţiile date de Înaltul Presidiu, trece preste acest suplement la ordinea ḑilei.

Dep. Dr. Pop e de părere, că luându-se la protocol declaraţiunea presidiului sĕ i se recomânde acestuia spre observare la regularea referinţelor suplementul presentat.

Dep. R Patiţa recomândă o reformă radicală a necsului referinţelor ordinari faţă cu presidiul.

Dep. A. Olariu spriginesce propunerea dep. Dr. Puşcariu şi a dep. Cosma: de a se trece la ordinea ḑilei.

Dep. D. Manole: Şi aceasta e o cestiune delicată. Nime nu va putè face imputare d. dep. P. Nemeş, că nu ar fi făcut suplementul numai din îndemnul: de a vedea odată regulate afacerile noastre. Nu a fost sinod, care sĕ nu fi recunoscut necesitatea a se face ceva şi care se nu fi constatat, că nu merg toate rotiţele aşa precum ar trebuì se meargă. Chiar şi în sesiunea de faţă ne-a venit înainte acte mance; nu scim încătrău sĕ ne întoarcem spre a putè afla desluşirile de lipsă. Toate mancităţile sĕ impută Consistoriului, şi aici fiind subînţeles presidiul, toate se descarcă asupra presidiului. Toate organele sûnt responsabile, în sfera lor şi supuse sinodului. Escelenţa Sa a venit deci pe nedreptul a crede, că s'ar intenţiona a lovì în susceptibilitatea Escelenţei Sale. Îmi ţin de datorinţă al roga pe Escelenţa Sa, ca precum noi ţinem cont de drepturile sale aşa şi dênsul sĕ ţină cont de drepturile noastre. Sĕ reguleze Escelenţa Sa lucrurile astfel ca sĕ nu ne mai dea atâta de lucru cestiunea aceasta. Spre acest scop propun următoarele: Avênd în vedere declaraţiunea Escelenţei Sale din anul trecut, şi auḑind că Escelenţa Sa s'a apucat de lucru în direcţiunea regulărei dorite, sĕ se ia dela ordinea ḑilei suplementul presentat.

Dep. Dr. I. Borcia susţine că nici unul din motivele aduse nu îndreptăţesce pre sinod a lua propunerea dep. P. Nemeş dela ordinea ḑilei. Că propunerea ar fi făcută spre a prescurta drepturile presidiului ordinariu e numai o închipuire. De altă parte chiar presidiul a recunoscut necesitatea unei regulări. Spriginesce propunerea dep. P. Nemeş.

Punêndu-se cestiunea la vot, se primesce propunerea deput. D. Manole.

Cu acestea sĕ închee şedinţa a 10-a anunţându-se cea procsimă pe după ameaḑi la 5 oare.

Şedinţa XI (15 Aprile d. a.)

După verificarea protocolului şedinţei din ḑiua premergĕtoare se pune la ordinea ḑilei referada comisiunei bisericesci.

În una din şedinţele premergĕtoare s'a fost predat comisiunei acesteia spre studiare o propunere a deputatului D. Comşa pentru statorirea unor norme referitoare la cualificaţiunea, ce va avè a se cere dela candidaţii la posturile de protopresbiteri devenite în vacanţă. Comisiunea bisericească presentează în legătură cu propunerea aceasta un regulativ referitoriu la întregirea protopresbiteratelor. În urma unei desbateri speciale, care singură fu obiectul acestei şedinţe, sĕ primì regulativul presentat: avênd a se observa normele statorite la întregirea protopresbiteratelor efectuindă. *)

Şedinţa XII (16 Aprile.)

La ordinea ḑilei sĕ pune restaurarea senatelor, scolariu şi epitropesc, pe perioada următoare de 3 ani.

În senatul scolariu se aleg dnii: Protopresbiterul Gall, Protopr. Papiu şi prof. sem. S Popescu din cler; dintre mireni: Dr. N. Maier, Dr. N. Pop, Stef. Iosif, I. Bechniţ, E. Macelariu şi A. Trombiţaş.

Dr. D. P. Barcianu propune: sĕ se facă o stabilitate în privinţa postului de referinte scolar prin sistemisarea unui post de secretariu permanent pe lûngă senatul scolariu. Îndreptăţirea la un astfel de pas e provĕḑută şi în statutul oganic şi e recomandată şi de însemnătatea agendelor împreunate cu postul de referinte. Eparchiile surori încă au făcut provisiune în direcţiunea aceasta.

Presidiul: Fiindcă s'a primit, înainte de a purcede la alegerea senatului scolar, a se observa o ordine oare care în privinţa alegerilor şi s'a statorit că după ce sĕ va fi întregit acest senat, sĕ se aleagă din sinul lui după usul de pănă acum referintele, propunerea de faţă nu se poate lua în considerare.

Dep. E. Brote: Propunerea tractează numai despre o modalitate pănă acum ne usitată la noi şi ca atare are îndreptăţire a fi pusă la ordinea ḑilei.

Sĕ trece peste propunere, alegêndu-se de referinte scolar fostul referinte A. Trombiţaş.

În senatul epitropesc se aleg: din cler: Protopr. I. Barac, păr. Henteş şi prof. sem. D. Cunţan; dintre mireni: C. Stezar, E. Brote, Dr. I. Nemeş, I. de Preda Dr. N. Olariu şi maj. Stanislau.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătoare asupra reclamărilor comunelor mărginaşe, care se cer a fi strămutate dela un protopresbiterat la altul.

După ce raportorul Nic. Cristea a espus categoriile în care comisiunea a împărţit comunele bis. reclamante, sinodul a decis a se aduna toate reclamările de feliul acesta şi a se decide asupra lor în sesiunea viitoare.

La ordinea ḑilei urmează raportul comisiunei budgetare.

Propunerea deput. Zacharie, acum a comisiunei budgetare, pentru urcarea diurnelor membrilor sinodali esterni la 5 fl. pe ḑi nu se primesce.

Facerea budgetului casei sĕ concrede biroului ear' autenticarea protocoalelor sinodale neverificate unei comisiuni constătătoare din membrii sinodali din loc, cari vor avè a se întrunì în 17 Aprilie d. a. la 4 oare în reşedinţa archiepiscopească.

Presidiul: Am ajuns la încheerea agendelor sinodale. Constat cu plăcere, ca Dvoastră a-ţi desvoltat deosebită înteresare faţă de afacerile noastre bisericesci şi a-ţi dovedit, un tact, care face onoare acestui sinod.

Şi până la revedere. Vĕ mulţămesc de zelul arĕtat şi cu aceasta dechiar sesiunea sinodală de faţă de încheeată.

Dep. D. Manole: Cred că me fac interpretele sinodului când mulţămesc Escelenţiei Sale pentru tactul cu care a condus aceasta sesiune şi când îl asigur, că întreg sinodul e condus numai de onoarea şi demnitatea bisericei. Sĕ trăească Escelenţia Sa!

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Maiu.

Desbaterile în casa deputaţilor Ungariei asupra creditului de pacificaţiune scot la iveală lucruri înteresante. Şi noi Românii ne-am avut partea. Sĕ nu creadă cine-va că dintre deputaţii români, cari s'au străcurat în representanţa ţerei, vre-unul ar fi luat cuvêntul pentru a lumina cestiunea din vre un punct de vedere inrudit cu vederile politice ale Românilor. Nu, aceasta încă n'am cetit că s'ar fi întêmplăt, dar poate că mai poate sĕ se întêmple.

Partea ce ni s'a venit şi nouĕ din aceste desbateri este de o natură indirectă, ca Pilat în credeu. Dep. Ivanka a creat din nou imperiul daco-român, nu deadreptul şi numai pentru „trebuinţele" Românilor, ci pentru Sasi şi adecă, pentru ca Sasii, concedêndule Românii cantoanele lor, se poată primì rolul Nemţilor din Rusia, duşi de dinastia Holstein-Gottorp, pentru organisarea absolutismului nemţesc asupra Moscoviţilor.

Respunḑênd dep. Sibiiului Dr. Wolff lui Ivanka, esprimă temerea, că politica guvernului actual poate sĕ dea nascere împĕrăţiei daco-române, care va înghiţì Transilvania, pre Sasi şi considerabilă parte din rasa maghiară. „Sasii, ḑice oratorul, nu se pot maghiarisa, dar ori şi care încercare de ai slăbì va avè resultatul că vor fi mai curênd romanisaţi. De patrusprĕḑece ani politica aceasta slăbesce neîncetat pe Sasii cari de secoli au fost sentinelele pasurilor suduci ai Transilvaniei *ad retinendam coronam* (contraḑiceri sgomotoase în partea stângă) şi le au apărat, ca şi bravii Secui fruntăriele ostice.

Altă istorie. Dep. Onody istorisesce că la 1 Aprile în anul acesta la Tisza-Eszlar în sinagoga Jidovilor ortodocşi de acolo, hahamul a junghiat o creştină de 14 ani ca se'i întrebuinţeze sângele la coacerea azimelor... şi că afacerea ar fi acum la tribunalul din Nyiregyháza. În ḑiua următoare dep. Istoczy a interpelat pe ministrul president în afacerea aceasta. Ce nici cu gândul n'am gândit, auḑim din parlamentul Ungariei. Atât ministrul de interne cât şi ministrul de justiţie au promis că vor lua mĕsuri ca, dacă faptul se va fi întêmplat, culpabilii sĕ nu scape de pedeapsă meritată.

Contele Beust, ambasadorul austro-ung. la Paris, e pensionat. Următoriul sĕu este contele Wimpffen.

Rescoala din Erţegovina şi Crivoscia încă tot nu s'a potolit de tot. Din când în când câte o bandă de resculaţi de câte 25, 50, şi 100 de oameni neliniscesce trupele noastre.

Dela Seraievo se telegrafează că recrutarea a decurs acolo în ordine esemplară.

Camera României a votat Mercuri cu 60 contra 5 voturi legea prin care se împuternicesce guvernul la licuidarea societăţii drumurilor de fer şi la strămutarea residenţei aceleia la Bucuresci.

Comisiunea dunăreană dela Galaţi a dat de pedeci. Barrère nu şi-a presentat proiectul până la 23 l. c. Causele, se ḑice, că sûnt formale. Este de însemnat că presa franceză a început a fi mai cu atenţiune faţă cu afacerea cuprinsă în proiect de cum era mai nainte.

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile din Cameră dela 1 Maiu.

(Urmare.)

În ce se atinge însĕ de compunerea comisiunei şi de elementele ei constitutive noi ne-am întrebat ce ar trebuì sĕ facem dacă Europa, pentru consideraţiuni de dreptate şi de o ordine superioară, pentru a ajunge sĕ steargă odată şi această cestiune din catalogul cestiunilor, încă pendenţi şi neresolvate ale tratatului dela Berlin, dacă Europa, ḑic, ar primì punctul nostru de vedere şi ar consimţì sĕ reducă comisiunea la rolul şi la atribuţiunile unei simple autorităţi de supraveghiere, ar trebuì sĕ persistăm şi atunci în refusul nostru, şi sĕ ḑicem: *non possumus*?

D. G. Vernescu. Cum sĕ fie?

D. ministru de esterne. Eu pun cestiunea, şi vĕ rog să mi se respundă într'un mod categoric pentru ca sĕ scim şi noi ce avem sĕ facem, căci încă odată s'a scurtat funia la stejar şi trebuie sĕ luăm o hotărîre.

Dlor, înţelegeţi d-voastră bine că atunci, când noua comisiune de instituit între Galaţi şi Porţile fer, ar fi desbrăcată de toate acele puteri şi prerogative cari fac dintrênsa o autoritate esecutivă şi care constituesc o stirbitură la drepturile noastre teritoriale....

D. Al. Lahovari. Nu ar mai avea ce sĕ facă atunci!

D. ministru de esterne. Mĕ iertaţi; vĕ grăbiţi când ḑiceţi' că n'ar mai avea ce se facă. Voiu respunde eu la aceasta. Pentru acum întreb: când s'ar desbrăca comisia de aceste puteri escepţionale, cestiunea compunerei ei, a elementelor ei constitutive şi a modului funcţionărei ei, n'ar perde ea mult din importanţa ei pentru noi? Dacă prin ipotesă poliţia fluvială şi esecutarea regulamentelor, le-am esercita noi prin agenţi numiţi de noi, n'am putea fi mult mai puţin îngrigiaţi în ce sĕ atinge de compunerea comisiei?

De sigur că chiar redusă la rolul de supraveghiere tot nu înţelegem ca comisia sĕ aibă alt caracter decât acela al unei delegaţiuni a comisiei europene, dar în casul acesta ce interes ar mai avea pentru noi modul alcătuirii acestei comisiuni, şi ce inconveniente ar mai presenta presenţa în sinul acelei comisiuni a elementelor neriverane.

În ideea noastră însĕ elementele neriverane nu pot şi nu trebue sĕ participe altfel la lucrările comisiunii, decât cu titlu de delegaţiune din partea comisiunii europene, ear nu jure proprio, în puterea vre unui care le-ar fi propriu, precum era în comisia micstă.

Ei bine, în aceste condiţiuni, ce inconveniente ar mai presenta instituirea unei nouĕ comisiuni dacă tocmai Puterile ar stăruì sĕ mai creeze o nouĕ comisiune şi ar primì punctul nostru de vedere?

D. M. Cogălniceanu. Primiţi comisiunea permanentă?

D. ministru de esterne. Cestiunea de permanenţă, sau că nu este cu totul secundară, şi nu vĕd ce importanţă ataşaţi la acest cuvênt. Singurul lucru la care înţeleg sĕ ţineţi este ca Statele neriverane sĕ fie representate altfel în comisiune, decât ca delegaţiune din partea Europei, si sub acest raport proiectul dlui Barrère mi se pare inacceptabil, căci admite pe Austro-Ungaria în comisiune şi prin delegaţiune (când i va venì rêndul alfabetic) şi în puterea unui drept propriu, ceea ce i constitue o posiţie privilegiată şi i procură de fapt duplu vot.

În ideea noastră Austria participă la comisiune, dar în acelaşi mod şi sub acelaşi titlu ca şi toate celelalte State din comisia europeană.

Dlor, am auḑit esprimându-se ideea că comisiunea de supraveghiere sĕ fie compusă de membrii delegaţi din sinul comisiunei europene, ear riveranii sĕ nu fie representaţi, căci cum au sĕ se supraveghieze riveranii pe ei înşişi? Nu sciu dacă această combinaţiune ar fi o garanţie mai mult pentru înteresele cari nouă ne ţin la inimă. Dar eu cred că dacă e vorba de a se înfiinţa o comisiune de supraveghiere modul cel mai practic spre a satisface toate înteresele, ar fi, că pe lûngă delegaţii Statelor riverane, sĕ se alăture şi doi delegaţi din sinul comisiunei europene pe ordinea alfabetică sau altfel, şi comisiunei astfel constituite ar putea să i se dea dreptul de a numì inspectorul, de a propune lucrările de făcut în interesul desvoltării navigaţiunii şi ameliorării navigabilităţii rîului, şi a o cunoasce ca instanţă de apel de toate litigiurile isvorând din contravenirea la regulament.

Astfel comisiunea ar veghia la stricta observaţiune a regulamentelor, a da instrucţiunile cuvenite diferiţilor agenţi ai poliţii fluviale, ar strînge toate elementele şi şciinţele necesare, pentru a o pune în posiţie sĕ cunoască trebuinţele şi nevoile navigaţiunii şi sĕ propue mĕsurile cuvenite pentru a le da satisfacţiune. În fine, în privinţa aceasta n'am avea nimic de inventat; n'am avea decât sĕ luăm din regulamentele în vigoare pe alte fluviuri convenţionale, atribuţiile ce au comisiile de asemenea natură.

În aceste condiţii comisiunea încă ar fi o instituţiune care pote sĕ aducă mari serviţii intereselor navigaţiunii pe această parte a fluviului; şi nu înţeleg cum d. Lahovari a putut sĕ afirme că desbrăcată de puterile esccepţionale din ante-proiect, comisiunea de supraveghiere n'ar mai avea nimic de făcut.

---

*) Din lipsa de spaţiu sûntem necesitaţi a amâna publicarea regulativului. R.

D-lor, după ce m'am esplicat în ce mod credem că se poată organisa supraveghierea, dacă nu s'ar admite ideea ca sĕ se esercite printr'un simplu comisar numit de comisiunea europeană, viu direct la întrebarea ce ne adresa onor. d. Vernescu, în privinţa liniei de conduită ce ne propunem sĕ păstrăm în noua fasa a cestiunii.

D-sa ne întreabă: ce vom face cu propunerea francesă? Vom respinge-o pur şi simplu, vom accepta-o cum este, sau vom primi-o ca basă de negociări, mărginindune a propune numai amendamente la dênsa? Cât pentru d. Vernescu, singura linie de conduită, care ar fi conformă cu drepturile şi interesele ţĕrii, ar fi respingerea propunerii pur şi simplu, şi refusul de a sta la vorbă sau a intra în desbaterea ei.

Voci. Aşa, foarte bine.

D. ministru de esterne. Este lesne de a ḑice foarte bine, însĕ cestiunea se tratează de doi ani şi mai bine, şi necontenit în timpul acesta ni s'a adresat imputări, că ne ţinem numai pe terenul negaţiunilor şi de idei generale, de formule generale, dar că nu venim cu nici o propunere practică, că n'arătăm prin formule practice ce fel înţelegem sĕ facem a funcţiona dreptul de supraveghiere. Sĕ ne dea voe aceia cari ḑiceau adinerea: „prea bine,“ sĕ le pun această simplă întrebare: cred ei că este bine că mai este posibil astăḑi când sûntem puşi în mod oficial en demeure de a ne rostì şi a spune ce voim, aḑi când cestiunea vine pentru a patra oară înaintea comisiunii europene, este oare dibaciu şi bine, ca sĕ ne presentăm earăşi cu negaţiuni şi cu principii generale, fără sĕ propunem ceva positiv în locul articolilor din proiect, care nu ne plac şi nu le primim?

Nu ne am espune cu această procedere a ni se ḑice că ideile noastre sûnt aşa de puţin aplicabile, încât nu le putem traduce în dispoziţii de regulament, sau că nu scim bine ce voim?

Onor. d Vernescu însĕ se teme că îndată ce vom primì a face amendamente la propunerea francesă, cu aceasta vom compromite tot, căci atunci avem sĕ ajungem pe nesimţite tot la comisia mixtă, vom avè sub o altă formă tot comisiunea mixtă.

Dlor, sĕ ne înţelegem bine. De comisiune mixtă nu mai poate fi vorba, îndată ce prin modificările ce s'ar întroduce în părţile esenţiale ale proiectului, atributele şi puterile comisiunei micste vor fi înlăturate şi va venì altceva în loc.

Eu, precum am ḑis'o şi altă dată, nu ţin atât la eticheta lucrului, cât la lucru chiar, şi dacă eticheta aceasta a devenit odioara şi este o speriătoare atât de mare încât ar fi destul s'o aplice cineva asupra unui lucru chiar bun, pentru ca acel lucru sĕ devie neacceptabil. Ei bine, putem sĕ modificăm eticheta; şi în loc de comisie micstă s'o numim comisie de supraveghiere.

Onor. d. Vernescu, în partea finală a discursului seu, a arĕtat care sûnt cuvintele pentru care d-sa cere sĕ se respingă pur şi simplu propunerea Franciei. Astfel, ḑicea că prin compunerea ei se asigură earăşi o situaţiune preponderantă şi privilegiată unuia din Statele ce compun comisiunea europeană; ne-a uretat că această comisiune, după modelul din ante-proiect, este armată cu toate puterile şi prerogativele, cari cu drept cuvênt pe noi ne îngrigesc. Pentru că, în fine, prevede casul că comisiunea s'ar putea modifica în urmă în compunerea, constituţiunea, şi puterile ei, prin decisiuni ulterioare ce s'ar lua cu simplă maioritate.

Eată, d-lor, atâtea disposiţiuni rele, care îngrijesc şi care nu garantează drepturile noastre nu rĕspund la asceptările noastre. Sûnt de acord cu d. Vernescu; dar ce imposibilitate vedeţi d-voastră ca aceste disposiţiuni sĕ se modifice şi sĕ se înlocuească prin altele pe cale de amendamente? Totul se reduce la o cestiune de metodă şi de procedură. În fond ajungem la acelaşi resultat.

Încă o dată, nu înţeleg ce este această teamă de a ajunge la îmbunĕtăţirea acestei propuneri pe cale de amendamente şi ce vĕ face a crede că îndată ce s'ar propune amendamente, prin această chiar s'ar primì propunerea, cum este cu toate dispoziţiele rele şi vătămătoare ce ea conţine? Recunosc şi eu, d-lor, că mai toate disposiţiunile din această propunere sûnt în contraḑicere cu basele programului nostru. Cred însĕ că ele se pot foarte bine modifica şi ameliora, numai amendamentele noastre sĕ se primească. Ḑic dar încă o dată, că nu este la mijloc de cât o cestiune de metodă şi de procedură, care ne desparte şi nimic mai mult. În fond sûntem de acord.

Singura deosebire este, că d-voastră ḑiceţi: respingerea pură şi simplă, fără sĕ veniţi cu alte propuneri sau disposiţiuni în loc, pe când eu cred, că trebue sĕ ne presintăm c'un contra-proiect în care sĕ înlăturăm toate disposiţiunile rele şi vătămătoare; dar sĕ organisăm, supra-veghierea şi esecutarea pe basele noastre, dar prin disposiţiuni practice.

Într'un mod sau în altul, resultatul este tot acelaşi; însĕ ceea-ce mi se pare că neapărat trebuie sĕ facem, este de a pune un lucru positiv în locul altuia, şi de a arĕta că ideile noastre asupra materiei sûnt susceptibile dea se traduce ìn formule practice, căci altfel am da o probă de neputinţă şi am da dreptul acelora, care ne impută că ne ţinem numai de generalităţi, sĕ ne condamne mai dinainte.

D-lor, cum am avut onoare s'o ḑic la început, noi până acum încă n'am dat instrucţiuni definitive delegatului nostru în privinţa acestui proiect. Luni însĕ sûnt informat că cestiunea vine la ordinea ḑilei şi până atunci trebuie sĕ dăm acele instrucţiuni.

Prin urmare, mai mult de cât ori când simţim trebuinţa ca d-voastră sĕ ve rostiţi, dacă înţelegeţi sĕ ne mai ţinem pe terenul pe care până astăḑi am stat şi pe care am apĕrat drepturile ţĕrei, sau dacă voiţi sĕ schimbaţi şi sĕ părăsiţi acel teren.

Când ne veţi spune aceasta, vom vedea şi noi ce este de făcut. Dacă nu ne va convenì, dacă vom crede în interesul ţĕrei sĕ adoptăm noul mod de vederi al Corpurilor legeiuitoare, atunci nu vĕ vom urma pe acel drum şi ne vom face datoria lăsând locul altora.

Ceea ce voi adauge terminând, este că lucru, grăbesce şi că trebuie sĕ luăm o decisiune c'un minut mai curênd.

Tot odată sûnt dator sĕ declar în Cameră, cum am avut onoare s'o fac şi în Senat, că toate puterile semnatare ale tratatului dela Berlin au aderat deja, fără reserve şi fără restricţiuni, la propunerea francesă. Mai adaug totdeodată că decisiunea noastră este cu dĕsevêrşire liberă şi că nu sûntem de loc angagiaţi în cestiune.

Că cestiunea pentru noi este cu desĕvêrşire întreagă şi sûntem liberi sĕ ne rostim cum vom voì. Însĕ înainte d'a ne rostì într'un fel sau într'alt fel înainte de a lua o linià de conduită, trebuie sĕ ne gândim matur, căci, încă odată, dela linia de conduită ce ne vom trage, dela decisiunea la care ne vom oprì, poate sĕ depindă în mare parte reuşita sau compromiterea chiar a cestiunei şi respunderea va fi a noastră.

Varietăţi.

* Majestatea Sa s'au îndurat prea graţios a denumì pe comitele suprem al Comitatului Braşovului, Juliu Szentivanyi, de president al senatului dela tabla reg. judecătorească din Murĕş-Oşorheiu.

* Din M. Oşorheiu ni se comunică că Escelenţa Sa dl metropolit Miron Romanul sosind acolo în 12/24 Maiu la 7 ½ oare dimineaţa a fost întimpinat sĕrbătoresce la gară din partea preoţimei noastre tractuali, a inteligenţei române şi a capilor municipiului orăşenesc. Vorbiri de bineventare au rostit din partea preoţimei de Ioan Ioanovici, paroch în Corunca, din partea municipiului orăşenesc primariul oraşului Samuil Kovacs, ear din partea inteligenţei române protopresbiterul gr. cat. Vasiliu Hossu. Escelenţa Sa a mulţămit tuturor în cuvinte călduroase. Plecà apoi cu suita sa în oraş, unde luà un dejun la dl asesor de tabla regiă Servian P. Barcianu. Pela 10 oare Es celenţa Sa 'şi continuà călĕtoria sa cătră S.-Reghin.

* (Postal.) Sûnt vacante douĕ posturi de magistru postal cari se pot ocupa pe lûngă încheierea unui contract şi depunerea unei cauţiuni în bani gata de 100 fl., în următoarele comune din Comitatul Szolnok-Doboca:

a) Unguraş, *b)* Cuciulata, *c)* Spelmeţĕu, *d)* Măghiăruşul Şieului.

Posturile de magistru postal în Unguraş, Cuciulata şi Spelmeţĕu sûnt dotate cu 120 fl. salar anual, 40 fl. pauşale de cancelarie şi 300 pauşale de transport; postul din Măghiăruşul Şieului e dotat cu 140 fl. salar anual şi 40 pauşale de cancelarie.

Concurenţii au a sĕ presenta în decurs de 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postală reg. ungurească din Sibiiu.

Posta din urmă.

Din o telegramă dela Ragusa la „N. fr. Pr.“ s'ar vedè ca în Crivoscia rescoala ar fi terminată. În 20, 21 spre 22 au trecut cete mari de insurgenţi pe teritoriu muntenegrean, unde după oare care oposiţie au fost desarmate şi apoi internate.

În *comisiunea instrucţiunei* dela dieta Ungariei a presentat raportorul Kovács un proiect de raport asupra proiectului privitoriu la scoalele secundare în care propune delăturarea proiectului de lege. La stăruinţa ministrului Tréfort nu s'a primit propunerea lui Kovács. Proiectul va venì la toamnă înaintea dietei.

Bursa de Viena şi Pesta
Din 25 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.75	119.60
Renta de aur ung. de 4%	88.85	88.85
Renta ung. de hârtie	86.50	86.55
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.40	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.75	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.20	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	97.75	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Sorţi unguresci cu premii	117.75	118.25
Sorţi de regularea Tisei	109.40	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.40
Datorie de stat austr. în argint	77.05	77.—
Renta de aur austriacă	94.10	94.40
Sorţi de stat dela 1860	130.80	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	828.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	335.50	335.50
Acţiuni de credit austr.	341.60	341.30
London (pe poliţa de trei luni)	11 985	119.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.53
Na oleon	9.50½	9.51
100 marce nemţesci	58.60	58.60

Nr. 85. [82] 2—3

EDICT.

Ioan Ţifrea de religiunea gr. or. din Slimnic, comitatul Sibiiului, carele de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legitima lui soţiă Ana născ. Enciu, tot de acolo, se citează prin aceasta, ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfăţişeze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca for matrimonial de prima instanţă, căci la din contră şi în absenţa dênsului se va decide procesul intentat contra-i de cătră soţia sa.

Sibiiu, 29 Aprile 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nr. 120 1882. [78] 3—3

EDICT.

Bucur Hanciu de religiunea gr. orientală din Sălişte, comitatul Sibiiului, carele de mai mulţi ani au părăsit cu necredinţă pre legiuita s'a soţiă Paraschiva născ. Oprea Herţa, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni, dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-a instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de sotia sa.

Sibiiu, 4 Maiu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliştei, ca for matrimonial de I a instanţă.

[86] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

- 1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.
- 1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**
- 1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**
- 1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**
- 1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal
- 1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**
- 1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.
- 650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.
- 650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.
- 650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 57. Sibiiu, Sâmbătă 20 Maiu (1 Iunie) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Desbaterea creditului de pacificare în dieta Ungariei.

Fiindcă ângustimea coloanelor nu ne permite a reproduce pe larg desbaterea întreagă, care dealtmintrea este prea interesantă ca se fie trecută cu vederea, venim acum, deşì mai târḑiu, şi dăm un estras din trînsa.

Începutul îl face raportul comisiunei. Raportorul maiorităţii Ludovic Lang recomandă în şed. dela 15 Maiu nou proiectul presentat spre primire, şi susţine, că delegaţiunea a fost competentă a vota spesele făcute pentru fortificări, poduri şi repararea stradelor. În ce privesce spesele de resboiu, n'a fost delegaţiunea competentă, ci dieta.

Carl Eötvös, raportorul minorităţii, care presentase vot separat, susţine că delegaţiunea n'a fost competentă, şi că a călcat legea, şi ca atare e culpabilă. El combate aserţiunile lui Lang prin argumentul că ori ce cruceriu spesat, trebue sĕ scie statul pentru ce'l spesează, şi că d. Lang n'a documentat nimic din aceea ce a susţinut. În ce privesce ocuparea mai departe a Bosniei îşi esprimă temerea, că aceasta va costa încă mult pe statul nostru.

După mai multe vorbiri contra competenţei delegaţiunei şi anexării Bosniei, ia cuvêntul Michail Polit, (a cărui cuvêntare am reprodus-o în Nrii 53 şi 54.)

La cuvêntarea acestuia Ministrul preşedinte Tisza cearcă se demonstreze, că cele ḑise de Polit sûnt presupuneri nebasate. El din partea sa nu recunoasce corectitatea progrosticonului lui Polit şi adauge, că unele elemente nu sûnt mulţămite cu politica Ungariei, dar nu numai de acum dela cucerirea Bosniei, ci de când s'a restaurat constituirea Uugariei.

În ce privesce ocuparea Bosniei Tisza e de părere că această ţeară dimpreună cu Erţegovina au aruncat totdeauna scântei; şi că trebue focul sĕ se stingă acum cu desevêrşire.

Ca se nu se întêmple şi cu Ungaria, ca cu Turcia, după cum spunea D. Polit, Ungaria trebue sĕ rĕmână în credinţa vitalităţii sale, pentrucă sĕminţia maghiară numai în ideea statului maghiar poate sĕ'şi afle garanţa.

În şedinţa din 16 Maiu n. rostì deputatul Albert Nemeth o cuvêntare interesantă, în care combate anecsarea Bosniei din motivul că ea stoarce finanţele şi în chipul acesta periclitează esistenţa patriei. „Rescoala din Bosnia nu e încă sugrumată; ea sĕ întăresce sub cenuşe, până ce la ocasiune bună va isbucnì într'un foc mistuitor. Ce a ḑis referentul Lang, continuă D. Nemeth, nu a fost documentat nici pe departe.

În ce privesce politica de pacificare ea nu ne va duce la scop. Guvernul trebuia sĕ presenteze cestiunea monarchului. Preşedintele Tisza aceasta n'a făcut-o. Toate, pentrucă nu sĕ poate observa nici un pas luat de D. Tisza în această afacere, se întêmplă pe dos. La noi drepturile unui deputat sûnt călcate în picioare din causă că avem în fruntea noastră pe un om superb, poftitor de onoare şi îndrăsneţ, care jertfeşte interesul public pentru interesul privat. Un om, care pentru susţinerea partidei sale întrebuinţează mijloace cu totului tot neiertate. Şi ca se vĕ convingeţi despre acest estraordinar parlamentarism ca se demonstrez cele ḑise voiu aduce unele casuri concrete.

Apoi aduce 4 casuri înainte, prin care vrea sa constate mijloacele de care s'a folosit guvernul pentru susţinerea partidei sale şi face următoarea propunere: 1. Sĕ esmită o comisiune, care sĕ cerceteze lucrul cu deamenuntul 2. În comisiune sĕ fie câte 2 deputaţi din fie care partidă 3. Deputatul invinovăţit sĕ dea informaţiuni detailate asupra cestiunei.

M. Preşedinte Tizsa, sĕ scuză, combătând casuri din cele pomenite de D. Nemeth şi afirmând, că două din cele 4 nu cad în resortul sĕu ci a ministrului de finanţe.

Acesta din parte-şi nu află nici o necorectitate în purcederea sa de până acum..

În şedinţa din 17 Maiu.

Deputatul Emeric Naray se pronunţă pentru votul separat al minorităţii; ear' Alesandru Dárday ţine de necesară ocupaţiunea Bosniei şi Erţegovinei, nu este însĕ nici pe departe mulţămit cu administrarea de până acum a acestor provincii, din care causă apelează la ministrul preşedinte Tisza, care va lucra pentru ameliorarea administraţiunei.

După deputatul Dárday luà cuvêntul Desideriu Szilágyi, care în o cuvêntare lungă şi foarte interesantă espuse în mod sistematic părerile sale asupra cestiunilor, în privinţa cărora decurgea desbaterea: Înainte de toate se pronunţă D. Szilágyi contra competinţei delegaţiunei de a vota sume de bani pentru acoperirea diferitelor spese.

După convingerea sa delegaţiunea a trecut preste competenţa sa aşa încât conclusul ei nu mai poate susta într'un stat ca Austro-Ungaria.

Camera era datoare a îngrijì de acoperirea speselor făcute cu ocuparea Bosniei şi Erţegovinei, şi tot camera e chiemată acum a pune margini delegaţiunei în lucrările sale prin aceea, că va denega acoperirea speselor.

De cum-va se primesce proiectul delegaţiunei, se calcă în picioare articulul de lege 12 din 1867, prin care se constată pe deplin, că votarea speselor pentru ridicarea de casarme şi fortificaţiune compete delegaţiunii numai atunci, când acestea se vor face în monarchie; Bosnia însĕ e o ţeară esternă, şi prin urmare ridicarea de casarme şi alte zidiri publice nu compete de loc delegaţiunei. Din cele espuse — continuă dl Szilágy — se vede că delegaţiunea a călcat legea, şi dacă guvernul tot mai susţine contrarul atunci avem la mână un document, că, ḑeu, e imposibil a crea legi într'un stat, unde însuşi guvernul nu le ia în considerare. Această procedură periclitează instituţiunile noastre constituţionale; şi, dacă se observă aşa ceva datoria ori cărui adevĕrat deputat este a stârpì pericului din rădăcină.

După acesta trece D. Szilágyi la politica ocupaţiunei, pe care încă o combate afirmând parte că prin o astfel de politică sĕ sgudue dualismul, parte sĕ slăbesc finanţele.

Caracterul şi posiţiunea populaţiunei din ţĕrile ocupate — ḑice D. Szilágyi e de o astfel de natură încât mijloacele, care le am întrebuinţat pân acum, nici odată nu ne va duce la scop. Nu pentrucă ele nu vor sugruma revoluţiunea, ci din contră o vor învăpăia. După părerea sa cel mai bun mijloc de a ocupa şi a ţinè ocupate provinciile Bosnia şi Erţegovina, ar consta în: a ridica institute de creştere, scoli şi altele, tot atâtea mijloace, prin care s'ar putea schimba mai mult sau mai puţin natura poporaţiunei provinciilor respective. Numai atunci, mai poate încăpè vorbă despre ocupaţiune! Durere însă — Ungaria n'are destui bani spre a ridica astfel de institute a casă în interesul sĕu, unde încă nu sûnt de prisos. Şi apoi — continuă D. Szilágyi, — ce logică ar fi aceea, că ne avênd Ungaria destui bani pentru sine, se dea pentru alte provincii, a căror ocupaţiune şi aşa — după cum s'a putut vedè pân' acum e numai un ideal.

În urma celor premise, deputatul Szilágyi face următoarele 2 propuneri:

1. Bine voiască camera a decide, că proiectul de lege referitor la acoperirea speselor extraordinare a resboiului din 1882, din care o mare parte din suma cuprinsă s'a votat prin delegaţiune pentru ridicarea de edificii publice în ţerile ocupate, după art. de lege 6, 1880 cade în resortul legislativelor din ambele state ale monarchiei în general camera nu-l primeşte. 2. În ce priveşte politica, care până acum a stat sub responsabilitatea şi influenţa guvernului unguresc, camera sĕ pronunţă, că de oare ce această politică contribue la nimicirea dualimilismului, de oare ce stoarce puterea materială a Ungariei şi ameninţă cu zădarnicire regularea finanţelor: guvernul e avisat ca cât mai curênd sĕ afle o cale pe care s'ar putea subtrage din politica ocupaţiunei.

În şedinţa din 19 Maiu deput. Mauriciu Jokai, după ce arată în câte va cuvinte începutul începuturilor resboiului din 1882 combate aserţiunile D. deputat Szilagyi, sĕ pronunţa pentru primirea sumei votate din partea delegaţiunei, esprimându-şi tot odată şi dorinţa, ca guvernul sĕ afle o idee prin care ar putea eşì statul din pericul!

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Maiu.

Ocuparea postului de ministru comun de finanţe este încă o cestiune pendentă. O foaie vieneză afirmând că pe Szlavy la constrîns sĕ dimisioneze „partida militară“, care precumpănesce în toate întrebările ce privesc afacerile provincielor ocupate, îşi pune întrebarea, că va fi în stare, Kallay ca sĕ păşească în contra acelei partide. Cu respunsul la această întrebare foaia vieneză remâne datoare, însĕ şi întrebarea singură este destul de semnificativă.

Rusia lucră la şanţuri în Polonia, Germania îşi fortifică porturile din marea ostică. Deosebit se întăresce cetatea Kiel din Schleswig-Holstein. Întrarea cea ângustă a sinului Kiel este fortificată cu patru forturi. Din partea de către uscat cetatea se transformează în o fortereaţă de dimensiuni mari. Un drum de fer strategic se va clădì dela Rostock până la Stralsund de o lungime de 44 chilometri. Odată aceste toate făcute, litorarul ostic este încins cu o linie de drum de fer şi tunurile cele grele, care au operat într'una din ḑile la Memel, ḑice „Post“ din Berlin, vor tuna într'una din ḑilele mai de aproape, dacă va fi de lipsă, dinaintea Wismarului.

„*Mesagerul istoric*“ rusesc publică în fasciclul sĕu din Aprile sub titlul „Resboiul nostru viitoriu“ o epistolă militară-politică a căpitanului de cavalerie Krestowsky în suita regimentului de ulani varşoviani de gardă. Krestowsky ḑice că Rusia, afară de Muntenegru, nu are alţi aliaţi. El nu ţine compt nici de Francia, carea s'ar putè eventual mulţămì cu Luxemburgul, nici de Slavii din armatele inimice. Acestia s'ar bate cu Rusii ca şi în Erţegovina. Rusia se poate răḑima numai pe puterea poporului sĕu şi pe teritoriul ei sterp şi pe procedura ei probată, nimicind tot în urma armatelor în retragere.

După aceste spunênd că bancherii din afară încă ar avea se sufere mult din causa retragerei în chipul acesta, mai adauge, că Rusia ar organisa guerile mici în dosul armatelor de invasiune. În sfêrşit recomandă Germaniei sĕ se alieze cu „Rusia cea vie“, pentrucă va fi mai priincios pentru dênsa decât dacă se va alia cu puteri de pe patul morţii.

Alegerile suplinitoare în Serbia au dat 45 deputaţi oposiţionali şi numai 5 pentru guvern. „N. fr. Pr.“ susţine că crisa în cabinet este neîncungiurată.

Crisa egipteană care se credea delăturată eară este acută.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Reghinul-săsesc, 26 Maiu 1882.

(Călĕtoria Escel. Sale archieppului şi metropolitului nostru.)

Scirea despre trecerea Escelenţei Sale Dlui Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul prin Reghinul săsesc în călĕtoria ce o face la Cosna pentru sânţirea bisericei de acolo, ne a pus şi pre noi într'o mişcare nouĕ preaplăcută. Au trecut mult timp de când aceste regiuni n'au fost călcate din partea Archiereilor nostri ortodocsi-orientali, şi oamenii din părţile aceste, câţi numai au putut auḑi despre această călĕtorie, au alergat ca se întimpine pre Înaltul prelat bisericesc cu bucurie estraordinară.

Precum sciţi, pre la noi neguţătoria de plute dă mult lucru oamenilor, şi aceea tocmai în ḑilele trecerei Escelenţiei Sale curgea mai cu tărie, pentrucă Dḑeu ne rourasă cu o ploaie bună, ce favorisează transferarea plutelor, de unde toţi bărbaţii — ba încă şi femeile de suflet se afla sburând cu plutele pe apă cătră Lipova, — aşa cât era teamă, că abia se va afla cineva, care se primească pe Înaltul călětoriu, — primindu-se şi aşa acì scirea despre această călětorie, numai cu o ḑi mai înainte. Primirea Escelenţiei Sale în Reghinul săsesc — pre lûngă tot timpul plutăritului şi a celui dc câmp, a fost spre mulţămirea generală. Nu numai civii cei de credinţa noastră ortodocsă au luat parte la sěrbătoarea de întimpinare, ci şi ev. luteranii (sasii) gr. cat. şi catolici prin bărbaţii lor mai distinşi, preoţi şi laici.

Protopresbiterul G. Şagău au trimis pe unul dintre preoţii sěi — Ioan Branea — tocmai la gară în Oşorheiu cu caleasa trasă de 4 cai negrii, anume pentru Escelenţa Sa; ear în Gerneseg pre protopresbiterul onorariu Iosif Brancovan şi advocatul Michail Orbonaş — spre a'l întimpina În comuna învecinată a Reghinului — Petelea — l'au întimpinat călăreţii. — Imediat lûngă Reghin au fost bineventarea sěrbătorească — principală a Escelenţiei Sale. Acì preoţimea ortodocsă-orientală cu mulţimea poporului întimpină pe Escelenţa Sa cu un însufleţit discurs de bineventare, rostit de Protopresbiterul tractual Galation Şagău, la care Escelenţa Sa respunḑênd cu cuvinte călduroase, îndeamnă pe toţi a trăì în frăţietate şi armonie şi a lucra fie care la postul seu pentru binele obstesc. Protopresbiterul gr. cat. M. Crişan, însoţit de preoţimea sa tractuală încă nu au lipsit a bineventa pre Înaltul Prelat, tot acì.

După acestea s'a pornit întreg cortegiul — prin poarta triumfală cu inscripţia „Trăiască Păstoriul care doresce a'şi cerceta turma sa“ — până în otelul oraşului Reghin. Acì — premergênd visitele făcute Escelenţiei Sale din partea autorităţilor: Magistratul, în frunte cu Primariul oraşului (Bürgermeister) Gölner — Judecătoria cu Bar. Conradsheim, — Presbiteriul luteran cu decanul Kinn, cel catolic cu Protopresbiterul Finta, gr. cat. cu Prot. M. Crişan, ortodocs-oriental cu Prot. G. Şagău, şi inteligenţa rom. cu adv. M. Orbonaş — sau dat un banchet (prânḑ) la care au luat parte 40—50 notabilităţi. — Toastele încă n'au lipsit şi de o parte şi de alta. Întrarea Escel. Sale în Reghin au fost ca un triumf. În ḑiua următoare dimineaţa la 7 oare, Escelenţa Sa a plecat cătră Bistriţa.

Din fosta graniţă militară. Onorată Redacţiune! În nrul 8 a preţuitului ḑiuariu, ce redactaţi, au apărut un articlu de fond, subscris de P Stoica referitoriu la alegerile de învěţători, care pre scurt va se ḑică: poporul fiind necult, abusează de dreptul sěu, adecă la alegeri îşi vinde şi sufletul pe un ciocan de rachiu; de aceea ar fi consult, sě i se detragă dreptul de alegere, şi apoi consistoriul deadreptul sě denumească pre învěţători.

La acest articlu au binevoit eruditul profesor S. Popescu a-i respunde tot în coloanele ḑiuarului dvoastră nrul 11, şi cugetam a se fi terminat aceasta cestiune. Dar eată dl S. vine de nou cu o corespondenţă în nrul 48 susţinênd şi mai departe cele ḑise de dsa, şi totodată afirmând că dl S. Popescu cunoasce situaţiunea scoalelor numai „după acte, ear în realitate foarte puţin“.

Nu voiu se mě fac apěrătoriul dlui P. carele la timpul sěu, cred că se va sci justifica înaintea dlui S. şi a publicului cetitoriu, voiu numai a face cunoscut on. cetitori şi opiniunea mea, cu privire la alegerile de învěţători, carele ca unul ce sûnt tot într'un cerc de activitate cu dl S. poate că nu voiu cunoasce situaţiunea scoalelor nu „numai după acte“ ca dl P. din Sibiiu ci şi după realitate.

Aşa dară se încep. Dl S. crede că cu denumirea învěţătorilor din partea consistoriului se vor delătura neplăcerile, cărora e espus învěţătoriul din partea celor neculţi şi a unor capriţioşi cu capul mare. Eu însě cred contrariul, adecă prin o astfel de procedere, nu numai că s'ar delătura neplăcerile ci mai vêrtos se vor înmulţì, de oare ce denumind d. e. consistoriul atare învěţători în vre o staţiune vacantă, „poporul necult“ poate sě nu'l primească de fel, sub pretest, că „noi îl plătim, noi dară trebuie sě'l şi alegem“. Şi nici poate fi altfel. Cine mě poate pe mine silì ca eu se primesc şi se plătesc sluga, (? Red.) carea 'mi va recomandu-o alţii şi nu pre carea o sciu şi o voesc eu; căci preste punga mea eu sûnt stăpân.

Dl S. ḑice: că „poporul necult“ la alegeri abusează de dreptul sěu, dânduşi votul celor cu gâtlegi respective celora cari sciu mai tare striga prin biserică, ear cei cualificaţi sûnt desconsideraţi. — Va se ḑică dl S. timbrează pre cei cu gâtlegi de necualificaţi. Dacă e aşa, atunci spre a avè tot învěţători cualificaţi, nu ne trebuie alta decât sě trimitem fiii noştri în preparandiile de stat, fiindcă acolo nu vor perde timpul întru perfecţionarea gâtlegiului, fără numai întru deplina cualificaţiune.

Dar erte dl S. că — doară — şi dintre cei cu gâtlegi vor fi — poate — vre unii cualificaţi corespunḑênd chiemării lor, de oare ce este sciut, că şi dintre cei cu gâtlegi nu poate competa macar cine, fără numai tiněrii eşiţi din preparandiile cenfesionale, cari încă vor avè vr'un pic de cualificaţiune, ear a pretinde ca toţi se fie asemenea cualificaţi încă nu se poate. Aşa dar' se lăsăm dreptul de alegere „poporului necult“ numai se nu i dăm ocasiune a alege pre cei cu gâtlegi şi necualificaţi, va se ḑică se păzim cu stricteţă §§-ii statut. org. de oare ce, după cum am mai ḑis, abusurile n'ar înceta ci şi mai tare ar cresce.

Aceasta o deduc de acolo; că după cum şi dl S. bine va sci, fiind scoalele noastre din fost. gran. milit. comunale, inspectorii preferează a întărì — în posturile vacante — tiněri eşiţi din preparandiile de stat, după cum d. e. s'au întêmplat în comunele Petruvosila, Usdin, Satul nou ş. a., cari tineri nesciind „striga prin biserici“ firesce nu sûnt bine vězuţi în ochii poporului necult“, căci el nu poate cuprinde cu mintea sa a fi dascăl şi a nu sci cânta.

Dar se vedem mai departe oare denumiţii cualificaţi învěţători, putè vor în adevěr face progres între „poporul necult,“ după cum crede dl S.? N'aşi crede, de oare ce „poporul necult considerându-i ca pre nisce străini, impuşi apoi cătră aceste încă şi fără gâtlegi, nu va înceta a cârtì asupra lor, până când mai pe urmă, vor fi siliţi a se duce de unde au venit, căci a trăì tot în ură cu „poporul necult“ încă nu se poate, fie cineva cât de cualificat, şi aşa consistoriul nu se va ţinè de alta decât numai de denumirea învěţătorilor.

În fine dl S. se vaieră, că protecţiunile şi corteşirile dejositoare au loc în cele mai multe locuri. Dar spună dl S. la ce fel de alegeri, începênd dela cel mai înalt funcţionar de stat până la cel mai de jos păstoriu din sat nu se întrebuinţează în ḑiua de aḑi amintitele protecţiuni şi corteşiri? Alegerea dep. dietalişni e încă în viă memorie, va sci s'au doară va fi auḑit şi dl S. cum promiteau şi unii şi alţii „poporului necult“ câte toate verḑi uscate.

De aceea fie asigurat dl S. că şi aceste vor înceta când dnii dela putere nu le vor mai practica, fiindcă de un timp încoace „poporul necult“ au început în mai multe privinţe a imita pe dnii cei mari.

o. c u.

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile în camera Romăniei, 1 Maiu.

Discursul

lui M. Cogălniceanu

Dlor deputaţi, oara resoluţiunilor virile, oara hotărîrilor bărbătesci a sosit....

Voci: Bravo!

D. M. Cogălniceanu. La această tribună s'a proclamat unirea principatelor la această tribună s'a făcut o Românie, la această tribună s'a proclamat independenţa ţěrei, la această tribună România a încungiurat capul suveranului ei cu coroana Regală (aplause.) Astăḑi se atinge de a sci dacă toate acele voturi însemnează ceva, dacă ele sûnt adevěruri, daca avem consciinţă de ce am făcut, de ce suntem; că adecă o naţiune de sine stătătoare, un stat liber şi independent, un Regat ca toate Regatele europene, adecă în drept de a cere şi de a face ca şi la noi sě se respecte ceea ce se respectă aiurea, adecă suveranitatea noastră plină şi întreagă (aplause preglungite.)

D-lor, 'mi-a fost dat sě iau şi eu parte la genesa acestei cestiuni spinoase ce se numesce cestiunea Dunărei. Opiniunea mea am rostit'o destul de tare; opiniunea mea este hotărîtă despre ceea ce am facut bine şi ceeace am făcut rěu în această cestiune. Astă-ḑi însě nu vine acì omul fost ministru în cabinetul d-lui Brătianu, nici fostul ministru representante al ţěrei la Paris, ci vine dinaintea d-voastră simplul deputat Cogălniceanu, simplul român, sě vorbească împreună cu alţi români, cu d-voastră (aplause.)

Aşa dar vě declar că nu viu acì nici ca sě cer ministeriului se 'mi presinte documentele diplomatice în aceasta cestiune şi numai atunci sě 'mi rostesc opiniunea; nici nu viu sě dau vot de blam ministerului cu încercare ca sě'l restorn, dar nici nu viu sě'i dau vot de încredere, cum s'a fost propus în cealaltă cameră! Viu numai, ca împreună cu ministrii, ca împreună cu d-voastră, sě ne scăpăm ţeara (aplause.)

Am avut onoare, în şedinţele din urmă, sě vě spun că cestiunea Dunărei, întocmai ca şi dogma noastră religioasă, este o unitate şi o trinitate; tot-odată unitatea împărţită în trei hypostasuri, adecă spargerea Porţilor de Fer, actul adiţional regulând condiţiunile funcţionărei comisiunei Europene, pe care l'am şi votat şi cestiunea cea mare ce este astăḑi la ordinea ḑilei şi care este însěşi cestiunea Dunărei, adecă regulamentarea navigaţiunei Dunărei dintre Porţile de fer şi Galaţi.

Porţile de fer mai curênd sau mai târḑiu au sě se spargă.

Comisiunea europeană trăesce şi doresc sě trăiască încă mulţi ani; la gurile Dunărei, ea represintă un interes european şi ca astfel doresc ca România sě continue a fi alipită de acest interes european, pentru ca sě ne sprigine până când vom devenì aşa de tari şi puternici, în cât se putem trăì prin noi înşine, astfel în cât sě nu avem trebuinţă nici chiar de tutela Europei.

Aţi věḑut că în cestiunea Porţilor de Fer nu v'am propus nici o resoluţiune. În privinţa actului adiţional din început l'am votat şi 'mi am permis a ve îndemna de al vota, cu toate că acest act lovesce în drepturile noastre suverane, dar nu voiam sě ni se împute că şi în privinţa atributelor cam usurpătoare ale emisiunei europene, noi ne puneam în stare de rebeliune în contra Europei.

De aceea, cu resignaţiune, am acceptat inspectorii streini în apele noastre am acceptat căpitani de porturi streini la Sulina, am acceptat perceperi de taxe prin casieri şi controlori străini, atâtea jicniri ale suveranităţei noastre, însě le-am primit nevoind în contra noastră sě dăm arme în mână protivnicilor noştri! Însě până aici, în al treilea ipostas al cestiunei Durărei, în pretenţiunea de a ni se răpì Dunărea, şi aceasta în tot percursul seu, nu mai putem da nimic. Aici ni se loveşte într'un mod direct drepturile noastre de suveranitate, aici trebue sě ne opunem, aici trebue se protestăm înaintea Europei că nu mai putem da. Trebue ca Europa sě se convingă că acolo ori unde am putut da am dat; ear acolo unde nu putem da, avem curagiul, avem datoria sě resistăm.

Dlor, soartea celor mici este tot deauna obiectul poftelor celor mari, fie ca individualitate fie ca colectivitate.

Ce este astă-ḑi această cestiune ce ni se impune? La întâia sa vedere s'ar părea fără însemnătate. În fapt însě ea ameninţă însěşi esistenţa noastră ca stat şi ca naţiune. La întâia vedere, ni se areta că comisiunea mixtă n'ar avea alt scop de cât în deafară de poliţiă de a regula afacerile de navigaţiune pe o parte a Dunărei, care este traversată de nisce state tinere neexperimentate care nu înţeleg importanţa cea mare a comerciului european pe acest fluviu, şi care prin urmare merită de al avea în singura sa stăpânire.

În fapt însě nu este aşa; în fapt această cestiune este însuşi lupta cea mare care nu datează de astăḑi, este lupta între douě puteri care sûnt vecine cu noi. Este rivalitatea, este lupta de înfluenţă între Austria şi Rusia asupra peninsulei balcanice. Acesta este adevěrul, aceasta este genesa cestiunei Dunărei care purcede încă dela tratatul din Paris.

Şi care este datoria noastră? Datoria noastră este ca sě oprim cel puţin în otarele noastre această încăerare, această luptă de preponderanţă între aceste douě puteri, căci numai paralisând acest antagonism noi avem raţiune de a fi şi putem fi!

Acesta a fost scopul şi al acelora cari s'au nevoit sě ne facă un stat, sě ne dea o raţiune de a fi. Când la congresul dela Paris, şi în următoarele alcătuiri europene s'au proiectat şi sěvêrşit înfiinţarea României independente, marea cugetare a fost ca sě trăim prin însuşi noi, ca se manţinem pacea la porţile Orientului, în deafară de ori ce înfluenţă esclusivă; căci nu uitaţi, în ḑiua când vom voi noi sě ne aruncăm fie în braţele Austriei, fie ale Rusiei, noi atunci nu vom mai avea raţiune de a fi, şi vom păţì ce şi alte state şi regate au păţit!

Dlor, când aţi refusat sě daţi de bună voe Basarbia, aţi făcut acest refus numai şi numai pentru că acel petec de pămênt era din partea noastră şi ne era prin urmare scumpă? şi ne era dureros sě o dăm? Eu cred că era ceva şi mai mult; am refusat pentru că acel petec de pămênt representa garanţia liberei navigaţiuni a Dunărei şi înlătura înfluenţa preponderantă a Rusiei aşupra marelui nostru fluviu.

Puterile, prin tratatul dela Paris în anul 1856 ne-au dat aceea mică bucăţică de pămênt, nu ca o reparaţiune a strâmbătăţei din 1812, când ni s'a luat Basarabia: nu ni s'a dat pentru ochii noştri cei frumoşi, ci pentru ca sě se garanteze mai bine libertatea navigaţiunei pe Dunăre, sě se pună subt scutul întregei Europe.

Aşa, vě aduceţi aminte că la întâele preliminare pentru precurmarea rěsboiului Crimeei Austria propunea ca sě ni se dea jumětate din Basarabia, începênd dela Hotin şi până la Marea-Neagră.

Rusia întêmpină ḑicênd Europei: voiţi sě ne luaţi Basarabia ca cestiune de drept? Înţeleg atunci sě ne-o luaţi toată, cum a fost mai înainte ca parte a Moldovei! Poate că n'ar fi fost drept se i-o luăm, dar atunci nici altul n'a trebuit sě'i ia înainte de noi o altă parte. Dar věd că nu puneţi înainte cestiunea de drept. Cereţi numai se vě dăm o parte de pămênt ca o garanţie pentru libertatea Dunărei. Primim, dar atunci se vě dau numai aceea bucată de pămênt care este alipit dealungul gurelor Dunărei. În acest simţ, dar, Europa a tras noua linie, luând din Basarabia rusească şi alipind de România o făşie de pământ, începênd dela Cotul Mărei şi mergênd până la Alibei!

Tot în asemenea idee, aceea de a zădărnicì influenţa Rusiei, de a se evita o ciocnire la Dunăre între ambele state, s'a hotărît înfiinţarea comisiunei europene dunărene; proclamându-se neutralitatea Mărei-Negre mărginindu-se Rusia de a avea o flotă de resboiu în Marea-Neagră, s'a voit a se lipsì de sistemul de neutralitate a Mărei-Negre, şi însuşi gurile Dunărei, care se privea ca făcênd parte din navigaţiunea maritimă a mărei, ca făcênd parte din însuşi Marea-Neagră!

În vederea acestui mare scop s'a creat comisiunea europeană, primită de Austria numai şi numai pentrucă contribuia a paralisa influenţa preponderentă a Rusiei atât în Marea-Neagră, cât şi la Dunăre!

Dlor, eu sûnt departe de a arunca cel mai mic blam oamenilor de stat austriaci, cari au întins pretensiunile lor de discuţiune asupra Dunărei noastre.

Fie care cetăţean al unei ţĕri, fie care bărbat public al unui stat, este dator înainte de toate a lucra pentru binele patriei sale pentru mărirea şi sporirea înflorirei ţĕrei sale. Ministrii austro-ungari se silesc a activa propăşirea politică şi economică a Austriei a'i îndoì puterile şi influenţa. Pentru aceea ei merită recunoscinţa concetăţenilor lor, şi însuşi noi românii nu putem sĕ le voim rĕu pentrucă 'şi fac datoria de buni austriaci când ei se silesc a întinde dominaţiunea chiar în detrimentul nostru!

D. G. Sefandache: Nu se admiră o nedreptate.

D. M. Cogălniceanu: Rog pe dnul Sefandache sĕ bine voiască a nu mĕ întrerupe. Au şi noi când am putea n'am face ca Austria! Vĕ rog nu mĕ întrerupeţi nu sûntem aicea se tratăm teoria drepturilor popoarĕlor! Dacă voiţi a mĕ combate dvoastră om de talent, puteţi a vorbì la rêndul d-voastră.

Ei bine, ceea ce fac marii bărbaţi de stat ai Austriei, sûntem datori şi noi mici bărbaţii de stat român a face pentru patria noastră, încă noi trebuie sĕ punem mai mult zel decât ministrii ai marei Austrie întocmai cu moşneanul, micul proprietar 'şi apĕră cu mai multă energie palmacul sĕu de pământ, decât 'şi apĕră marele proprietar o parte din întinsa sa proprietate.

Dlor, Austria dela început a arătat motivele politice cari au îndemnat-o se facă concesiunea de a primì înfiinţarea comisiunei europene la gurele Dunărei!

Aceste motive era că prin această comisiune esceptíonală din regimul creat fluviilor mari, Europa înlătura preponderanţa esclusivă a Rusiei dela gurile Dunărei, ca o consecinţă a neutralităţei Mărei-Negre. Con simţ şi eu, statul cel mai important dintre statele danubiene, ḑicea guvernul austriac, ca se ne lĕpădăm în favoarea Europei de o parte din drepturile ce aparţin statelor riverane, spre a ajunge la paralisarea hegemoniei Rusiei, asupra Mărei-Negre!

Am acì sub ochi o notă foarte importantă a comitelui Beust ministru de afaceri streine al Austriei, adresată către comitele Appony, ambasadorul austriac la Londra, din 19 Ian. 1871, atunci când se trata despre propunerea principelui Gorciacoff, de a se anula mărginirea impusă Rusiei prin tractatul dela Paris, de a nu avea flotă de resboiu în Marea-Neagră, însĕ tot deodată şi despre prelungirea comisiunei europene dela gurile Dunărei? Această notă desvolta pe larg esitaţiunile Austriei de a se menţine şi asupra Dunărei un control european. Eată partea cea mai importantă a notei:

Cependant, pour faire ressortir la nécessité que, si une fois la question dela mer Noire est mise en avant par la Russie, il faudra également traiter des questions de la navigations dans leur ensemble il y a un point de vue plus élévé à placor en tête de toute la discusion, et nous ne devons pas craindre de l'aborder.

Déjà las des preliminaires de la paix de 1856 le gouvernement imperial et royal afin de contribuier pour sa part à atteindre le bût éminent d'un contrôle européen sur le forces navales de la Russie dans la mer No're a consenti non sans quelque repugnance á subir pour son compte ce même contrôle européen sur le Danube.

Le gouvernement impérial et royal a fait le sacrifice que ce fleuve — malgré l'inegalité maequante des conditions phisiques, commerciales et politiqpes des pays qui forment ses rives — fût non seulement rangè au nombre des riviéres conventionelles soumises á un régime uniforme et commun â tous les riverains — mais aussi placé en quelque sorte sous la surveillance de Puissances non-riveraines.

Or, si la dignité d'une grande Puissance est invoqué pour faire cesser, en faveur de la Rusie, le contrôle européen sur la mer Noire, il n'est que juste que le même contrôle vienne à cesser également pour l' Autriche-Hongrie et pour ses co-riveraines sur le Danube etc. etc.

Cum vedeţi, dlor la ori ce ocasiune guvernul austriac voia sĕ se scuture de controlul pe care Europa şi-l'a pĕstrat asupra Dunărei şi în contra sa s'a făcut tratatul dela Londra, care prelungea esistenţa comisiunei europene până la anul 1883, şi ear' după tratatul dela Berlin şi mai nainte prin acelaşi tratat dela Londra, Austria avu grigia de a se face a se prevedea că stă numai în puterea statelor riverane ale Dunărei de a se înţelege asupra condiţiunilor întrunirei comisiunei riverane statornicită prin art. 17 al tratatului de Paris.

Ce era aceea comisiune riverană, după tratatul de Paris? Era o comisiune compusă de toate statele riverane ale Dunărei, carea avea dreptul sĕ facă un regulament privitor la navigatiunea, poliţia etc. a Dunărei însĕ acel regulament trebuia sĕ păstreze principiul libertăţei navigaţiunei Dunărei pe tot percursul ei, şi spre a se putè pune în lucrare, el trebuia sĕ fie aprobat de puterile europene. Eată ceea ce făcea pe Austria sĕ ḑică prin nota comitelui Beust, că Dunărea se pusese sub controlul Europei, aceasta cu desplăcerea Austriei.

Cum sciţi la 1857, abia se subscrisese tratatul de Paris; şi fără încă ca principatele române sĕ fie organisate, sĕ şi înfiinţă comisiunea riverană la Viena. Această comisiune a elaborat actul dela 1858, adecă regulamentul de navigaţiune pentru întreaga Dunăre, pe care Europa întreagă, întrunita în conferenţa dela Paris spre a se rostì asupra organisaţiunei principatelor l'a respins, ca contrariu principiilor de libertate a navigaţiunei proclamate prin tratatul de Paris l'a respins cu deosebire pentru douĕ puncte: ântâiu l'a respins pentrucă am ḑis, actul de la Viena nu cuprindea libertatea de navigaţiune în tot percursul ei, pentru toate paviloanele ci caută se favoriseze pe riverani sub nume de *grand cabotage* şi *petit cabotage*; al doilea pentrucă că acel act ḑicea, că comisiunea riverană avea dreptul fără aprobarea Europei sĕ'şi prefacă regulamentele acelea încuviinţate de Europa.

La conferenţele din Paris, Anglia şi Francia au combătut mai ântâiu acest act tocmai pentru aceste douĕ metehne şi însuşi Austria a fost nevoită a recunoasce că actul de navigaţiune încheiat la Viena şi purcedat dela conferenţa dela Viena, avè aceste douĕ pĕcate. Faptul positiv este că acest act înainte de a se aplica căḑu în Dunăre, unde stătu înnecat douĕḑeci şi doi de ani, pĕnă ce în 1880 reapăru deasupra Dunărei la Galaţi, sub numele de ante-proiect. Acest ante-proiect conţine însĕ anume acedouĕ pĕcate orginale pe cari le-a avut şi actul din 1858. El nu consacră principiul libertăţei de navigaţiune pentru toate paviloanele şi emite earăşi principiul fals cum că regulamentele făcute de comisiunea europeană ar putè mai târḑiu sĕ se prefacă de către o simplă comisiunea mixtă, fără aprobarea acestei comisiune eurăpene. — Acestea ca *prolegomenon*.

Acum venim la cercetarea stărei legale, care astăḑi este în vigoare pentru Dunăre în tot percursul ei. Această stare legală este aceea ficsată de tratatul dela Londra, din 13 Martie 1871. El n'a primit prin tratatul dela Berlin decât parţiale modificări. Cea mai importantă este aceea privitoare la spargerea Porţilor de Fer. Precum v'am arătat în cursul interpelaţiunei mele privitoare la Porţile de Fer, art. 6 din tratatul dela Londra încredinţa spargerea stâncelor puterilor riverane adecă Austriei şi Turciei. Tratatul de Berlin o încredinţează numai Austrei.

Art. 4 al acestui tratat prelungesce durata comisiunei europene până la 1883, Aprilie 24, ear prin art. 5 se ḑicea că puterile riverane se vor înţelege împreună pentru fixarea condiţiunilor rechemarea în vieaţă a comisiunei riverane. Tratatul din Berlin ţine o tăcere absolută asupra acestei cestiuni; însĕ adauge regulamentele de navigaţiune pentru întinderea Dunărei de la Galaţi la Porţile de Fer, se vor elabora de către comisiunea europeană. De acì resultă că starea de lucruri creată de tratatul din Londra a primit prin tratatul dela Berlin 2 modificări: ântâiu, Porţile-de-Fer, cum am ḑis, s'au dat în îndatorirea Austriei ca sĕ le spargă şi al doilea, comisiunea riverană s'a înlăturat într'un mod tacit şi tutela Europei s'a întins până la Porţile-de-Fer.

Cum aţi vĕḑut, dlor Austria totdeauna a căutat ca se devie şi se rĕmână singură stăpână pe Dunăre, ori când i s'a părut momentul oportun a cautat sĕ se sustragă controlului Europei şi a scăpa de comisiunea europeană. Însĕ în conferenţa dela Paris, din 1858 a fost declarat cumcă actul de navigaţiune respins de Europa totuşi se aplicase în susul Dunărei în Bavaria şi Vurtemburg.

La congresul dela Berlin, unde mai mult de cât ori când reapăru rivalitatea şi lupta de preponderanţă în Orient între Austria şi Rusia, guvernul Austriac nu scapă ocasiunea spre a se emancipa de controlul Europei cel puţin pentru o parte a Dunărei adecă Dunărea austro-ungară.

Rusia biruitoare pe câmpurile de rĕsboiu, biruitoare chiar prin tratatul dela San-Stefano, prin combaterea ce Europa făcea acestui tratat, se înfăţişă ca biruită la masa-verde a congresului dela Berlin.

Plenipotenţiarii ruşi îndatoraţi ca cu ori-ce preţ sĕ ţină la retrocedarea Basarabiei, pe care însuşi unii din diplomaţi ruşi o califică ca o simplă cestiune de amor propriu, ca o tocadă a unei auguste persoane, se vĕḑură nevoiţi a o plătì cu concesiuni de o importanţă mult mai mare. Când ei formulară mai înainte cererea despre înapoiarea Basarabiei, li s'a observat din partea Angliei şi Austriei că dacă s'ar înapoia Rusiei Basarabia, s'ar slăbì garanţiile create de congresul din Paris pentru libertatea navigaţiunei pe Dunăre, şi prinţul Gorciacoff respunse: Basarabia pentru Romădia este cestiune de pământ pentru Europa ea nu poate fi de cát o cestiune de apă. Ei bine pentru aceasta din urmă cestiune, adecă pentru asigurarea liberei navigaţiuni a Dunărei, Rusia este gata a da Europei toate garanţiile cari le va voì şi va cere. Aceste garanţii se formulară în sfârşit de Europa în modul următor. Prelungirea în princip a duratei comisiunei europene şi sporirea atribuţiunilor ei, uniformitatea regulamentelor întinse dela Sulina până la Porţile-de-Fer aceasta numai pentru că Porţile de fer nu erau încă stricate şi erau în apropiere de hotarele Austriei; spargerea Porţilor de fer fu încredinţată Austriei. Cum vedeţi spre realisarea în parte a programului seu relativ la Dunăre, Austria 'şi găsì momentul oportun; căci Rusia nu se ocupa atunci de cât ca se grăbească cât mai curênd încheierea congresului dela Berlin. Activitatea sa era sĕ ia Basarabia, Batumul, sĕ se recunoască formarea statului Bulgariei. Austria ast-fel fără luptă căpăta Bosnia şi Erţegovina, înjumĕtăţi sporirile de teritoriu ce tratatul dela San-Stefano dase Muntenegrului şi Serbiei, puse în cercul influenţei sale esclusive. În cât pentru Dunăre, Rusia dase chiar în mânele Austriei condeiul ca sĕ reguleze cum va voi cestiunea. Ast-fel plenipontenţiarii Austriei sustraseră mai întâiu toată Dunărea austro ungară dela supraveghierea Europei, statornicită prin congresul dela Paris. În adevĕr în jos de Porţile de Fer, supraveghierea în teorie a Europei se menţine. Prin aceasta Europa creḑu că cel puţin dealungul Dunărei române se vor înlătura ciocnirile de preponderanţă între Austria şi Rusia; eată ce sa regulat prin tratatul dela Berlin.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (În adunarea generală) a comitatului Sibiiului, care e verosimil că se va ţinè în 13 Iunie n. 1882, aflăm că au sĕ se ocupe vacantele posturi de pretori pentru cercurile Sibiiu şi Nocrich eventual unele posturi de adjuncţi de pretori, apoi postul de medic pentru cercul preturei Cisnădiă cu locuinţa în Tălmaciu. Concurenţii la vre unul din aceste posturi au sĕ'şi substearnă la timp, suplicile instruate Dlui preşedinte al comitetului de candidaţiune.

* (Necrolog). Dela Deva am primit următoriul anunţ de jale: Subscrişii cu inima înfrântă de durere anuncie prin aceasta tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor prea tristă scire despre trecerea la cele eterne a prea iubitei lor fiice, sora şi nepoata *Eugenia Horváth*, repausată în Domnul sâmbătă la 27 ale curentei la 7 oare dimineaţă în etate de 18 ani. Rĕmăşiţele pămentene ale prea iubitei defuncte se vor astruca după ritul gr. or. Luni în 29. l. c. la 4 oare d. a. în cimiteriul gr. or. din loc.

Deva, în 27 Maiu n. 1882.

Simion Horváth procuror de stat r. u. Eufemia Horvát, născuta Lobonţiu, ca părinţi. Camil, Aureliu şi Constanţia ca fraţi şi respective soră. Dr. Demetriu Racuci, advocat şi Josefina Racuciu, născută Lobonţiu, ca unchiu şi mătuşă. Nicolau Lobonţiu, oficial judecătoresc şi Iona Lobonţiu, născută contesa Kun, ca unchi şi mătuşe. Stefan Lobonţiu, ca vĕr.

* Maialul elevilor scoalei capitale române din Orĕscie, care s'a fost anunţat pe ḑiua de 3/15 Maiu, din causa timpului nefavoritor de o parte ear' de alta, dându-se elevilor ferii pe Rusalii, — sĕ amână pe 23 st. v. (I-a Duminecă după Rusalii), la cea ce se atrage atenţiunea Onor. public din loc şi giur.

* Mulţămită publică. Subscrişii pătrunşi de generositatea coloniilor călei ferate Pişchii, esprimă în numele comit. paroch. pentru dăruirea unui clopot de 75 chilo şi a unei toace pe sama bisericei gr. or. din Biscarea, călduroasa lor mulţămită şi recunoscinţă.

Biscarea la 15 Maiu 1882.

Alecsandru Muntean, notariu.
N. Şinca, preşed.

* (Casul dela Tisa-Eszlar.) „P. Ll.“ şi alte ḑiare asupra căror Evreii au influenţă, la doue, trei ḑile după ce Onody şi Istoczy amintiră în casa deputaţilor de dênsul, ḑiceau că fata care se pretindea că a fost junghiată de hahamul evreesc, se află sănătoasă ca servitoare într'un sat vecin. Fata, ḑiceau foile amintite, a fugit de frică pentrucă perduse banii, cari i dedese mamă sa sĕ têrguiască cu ei în Ujfalu. „Ellenzék“ ce ne a sosit astăḑi ḑice într'o telegramă a s'a: „Fiiul cel de 16 ani al hahamului mărturisesce că făptuitorii au tăiat gâtul fetei şi sângele l'au prins într'un vas. Până acum sûnt arestaţi ḑece inşi. La Tisza-Dobo s'a găsit un cadavru de fată fără cap. — În Eger fu arestat hahamul“. „P. Ll.“ de Marţi constată că instrucţiunea asupra acestui fapt s'a început deja în ḑiua în care s'a denunciat (în 13 l. c. n.); că în decursul inchisiţiunei s'au descoperit bănueli agrăvătoare. Pe lûngă toate cercările fata nu s'a putut afla. La tribunal s'a denunciat aflarea cadavrului fetei pretinse omorîte.

* (Cronica judiciară.) Pisica cu nouĕ coḑi. Un oare care Georg Webber se află înaintea Curţei cu ju-

raţi, acusat fiind ca jefuitor. Într'o noapte lovise în cap pe un trecĕtor şi culcându'l la pĕmênt, i-a furat diferite objecte preţioase.

Jaful se pedepsea mai înainte cu moartea, ear astăḑi numai cu închisoare pe mai mulţi ani. S'a observat însĕ, că această pedeapsă n'are efectele dorite; din contră, în timpul din urmă tălhăriile s'au înmulţit considerabil (ca la noi) şi de aceea legea permite o pedeapsă suplimentară, care deşì este trecĕtoare în efectele ei, ca ori ce puniţiune corporală, totuşi inspiră cea mai mare groază tălharilor, pe când închisoarea 'i lasă aproape indiferenţi.

Pedepsirea cu aşa numita pisică cu nouĕ coḑi *(cat-o'-nine-tails)* este într'adevĕr una dintre cele mai teribile; ea sfîşie spetele nenorocitului şi deja la prima lovitură delicuentul se bate în dureri nespuse. Următoarele lovituri aplicate de spetele'i sângeroase 'l fac sĕ'şi schimbe plânsul şi ţipetele într'un adevĕrat urlet de turbare. Din ce în ce puterile 'l părăsesc şi în locul sfîşiitoarelor strigăte de iertare, ce străbat tăcerea fioroasă a închisorei, vine un gemet nearticulat, pecursorul nesimţirei totale ce cuprinde în curênd pe nefericitul individ.

Şi în casul de faţă s'a întrebuinţat acest mijloc de pedeapsă. Sentenţa s'a dat pentru cinci ani închisoare şi 20 lovituri cu pisica cu nouĕ coḑi. Auḑind aceasta condamnatul îngălbenì şi începu se tremure ca varga. „O mylord“, ḑise el către judecător, „graţie! graţie! Voiu sta bucuros cinci ani închis, dar scutiţi-mĕ de pisică...“

— Judecătorul: Jaful d-tale a fost prea insolent.

— Acuzatul: O mylord, mĕ voiu îndrepta, iertare, numai nu pisica, grozava pisică!

— Judecătorul: Sentinţa s'a pronunţat; luaţi pe condamnatul!

— Acusatul (ţiindu se de bancă): Mylord, închideţi-mĕ cât voiţi, dar numai acum, numai de astă-dată lăsaţi pisica; aveţi milă!

— Judecătorul: Nu meriţi milă destul. — Într'acestea aproḑii au pus mâna pe condamnatul, care se smuncea şi dedea din mâni şi din picioare ca un desperat, şi'l tîrăsc pe trepte în jos până în chilia sa. Frica de pisică i dedese puteri de uriaşi şi încă mult timp s'au mai auḑit resunând din coridorul suteran strigătile lui: „O mylord, iertare scutiţi-mĕ de pisică numai de astădată!“

Nu mai cercetăm aici, dacă pedepsele în genere şi teribila pisică în special pot da resultate binefăcĕtoare şi demne de fiinţă omenească!

* (Avertismente anonime). Acum o sĕptĕmână un domn cu un esterior distins dete o epistolă la ambasada germână din Petersburg pentru ambasadorul. La deschiderea acesteia se găsì o epistolă lungă, adresată principelui Bismarck şi care conţinea prea importante revelaţiuni în privinţa încoronărei din Mocsva. Epistola provine dela un German din Moscva şi ḑice că trebuie sĕ se ferească cineva de nihiliştii grămădiţi în Moscva, cari au luat mĕsuri întinse contra vieţei Ţarului şi a persoanelor din jurul lui cu ocasia încoronărei. Autorul dă amenunte precise asupra complotului, accentuând că, între nihilişti sûnt o mulţime de funţionari superiori şi militari despre cari nici prin gând nu îi trece Curţei că aparţin partidei nihiliste. Foaia germână, care publică avisul de mai sus observă, că e greu de hotărit, dacă şi întru cât pot fi adeverate aserţiunile adevĕratului scriitor.

* (Mulţămită publică.) Societatea literară „Petru Maior“ a junimei române B-pestane 'şi ţine de datorinţă a-şi esprima profunda sa mulţămire pentru marinimoasele contribuiri ale acelor P. O. Domni, cari s'au îndurat a-i întinde ajutoriu material şi în anul presinte, precum urmează:

Lista dlui colect. V. Olteanu din Blaj: C. Papfalvi, I. Fekete, I. Antonelli, M. Moldovanu câte 3 fl., Dr. I. Raţ 2 fl., I. Germanu 1 fl., B. Raţ 2 fl., şi Nestor 50 cr., G. Vlassa B. Olteanu câte 1 fl. Suma 18 fl. 50 cr.

Lista dlui colect. M. Kökényesdy din Bárcafalva: M. Kökényesdy, Au. Ivascu, M. Jurla câte 1 fl., I. Marchişu 50 cr., S. Papp 1 fl., E. Kökényesdy 50 cr. Suma 5 fl.

Lista dlui colect. Ieroteu Beleş, protosincel şi vicariu din Oradia-Mare: Ieroteu Beleş 3 fl. Suma 3 fl.

Lista dlui colect. V. Mandrean din Caransebeş: Ilust. Sa I Popasu, Epp 6 fl., T. Doda 5 fl., F. Musta 2 fl., F. Adam 1 fl., N. Mândrean 1 fl. Suma 15. fl.

Lista dlui colect. I. Budinţianu din Bocea m.: I. Budinţianu 3 fl., D. Antonescu 2 fl., 50 cr., I. Marcu 1 fl., Z. Botoş 1 fl., I. Petricu 1 fl., A Costean 1 fl., V. Diaconovicii 1 fl., M. Panajot 1 fl., Suma 11 fl. 50 cr.

Lista dlui colect. D. Roman din Sĕlisce: Ana Roman 2 fl., Suma 2 fl.

Lista dlui colect. P. Miulescu din Biserica albă: F. Bauer. I. Roşu, P. Miulescu câte 1 fl. Suma 3 fl.

Lista Colect. dnei Luisa Sida din Sîria: L. Sida 2 fl., C Aiudanu 2 fl., A Mera, Hofbauer câte 1 fl., D. Gabor 2 fl., S. Ioanoviciu 50cr., I. Szántó 20 cr., Suma 8 fl. 70. cr.

Lista dlui colect. M. Andreica din Topánfalva: I. Poruţ, G. Decianu, P. Ioanette câte 1 fl., G. Candrea 2 fl., I. Todea, G. Morariu câte 50 cr. Suma 6 fl.

Lista dlui colect. Dr. I. Nechita din Zilah: Dr I. Nechita 5 fl., Dr. I. Maniu, V. Pop 1 fl. Suma 7 fl.

Lista dlui colect. Dr. M. Calefariu din Sĕlisce: Dr. M. Calefariu 1 fl. 10 cr., Bucur I. Duma D. Florian P. Comşa câte 50 cr., Acilinescu 40 cr., Suma 3 fl. 50 cr.

Lista dlui colect. V. Bogdan din N. Sz. Miklos: V. Bogdan 10 fl. Suma 10 fl.

Lista dlui colect. V. Alecsandrescu din Varadia: C. Traică 40 cr., Boran, I. Alesandrescu, G. Ţiunea, I. Buzianu, P. Niocu P. Viant, S. Mihailoviciu câte 1 fl., M. Veisberger, Csakay Pál, Kelyenmo, N. Miocu, Korb A. V. Branca. C. Farca V. Alecsandrescu câte 50 cr., P. Fabrian 20 cr., P. Sumanca 40 cr., Suma 13 fl., 50 cr.,

Lista dlui colect. Dr. G. Popoviciu din Kétegyháza: I. Boczkó, Dr. G. Popoviciu, P. Chirilescu câte 1 fl., Minca Chirilescu, I. Ardelean, M. Ardelean câte 50 cr., G. Gross S. Iorianu câte 25 cr. Suma 6 fl.

Lista dlui colect. F. Leuca din Halmagiu: Ars. Tireus 25 cr., S. Ciorogariu 10 cr., I. Feier, P. Micluţa M. Popoviciu, N. Buduganu, L. Juga, F. Leuca câte 20 cr. Suma 1 fl. 55 cr.

Lista dlui colect. A. Erdössy din Ráksa: A. Erdössy 5 fl., I. Szerbáti V. Csora, I. Dunca C. Gogia, A. Hubanu, M. Rednicu I. Popu, G. Csorbay câte 1 fl., A. Brebanu 40 cr., S. Erdössy 30 cr., S. Anderco 40 cr., I. Funcsek 50 cr. ,Suma 14 fl. 60 cr.

Lista dlui colect. D. Negreanu din Beiuş: D. Fekete, Stefanica. V. Ignaţ D. Negreanu câte 1 fl. Suma 4 fl.

Lista dlui colect. E. Trăila din Oraviţa: I. Tămăşel, Dr. A. Maniu câte 3 fl., P. Cimponeriu, A. Popescu, A. Philipoviciu, B. Munteanu, I. Lepa, Novacu, Mangiuca câte 1 fl. Trăilă 2 fl. Suma 15 fl.

Lista dlui colect. I. Pap din Ilba: I. Pap 5 fl. Suma 5 fl..

Listu dlui colect. G. Serb din N. Pel: G. Serb, G.Petroviciu câte 3 fl. V. Avrămuţiu 2 fl., Moca, Gergariu, Crăciunescu, Ardelean câte 1 fl., Raţ 2 fl. Suma 14 fl.

Lista dlui colect. I. Duvlea din Făgăraş: A. Meţianu d-şoara Popescu, dna Roman I. Cepeşu câte 1 fl, I. Duvlea 5 fl., Suma 9 fl.,

Lista dlui colect. V. Borgovan din Gherla Mgnf. Sa. I. Anderco, Prepositu 2 fl. 50 cr., I. Pap 50 cr., Porđea 25 cr., Anton 50 cr., Amicul Familiei 50 cr., Hondorescu 50 cr., Pop 25 cr., Borgovan 50 cr., Suma 5 fl. 50 cr.,

Lista dlui colect. Dr. I. Puşcariu din Sibiiu: Il. Sa N. Popea 5 fl., Dr. I. Puşcariu 3 fl., Frateş, Dr. Moga, Leben Ulain câte 2 fl., Petrescu, Dr. Nemeşu, Dr. Brote câte 1 fl. Suma 19 fl.

Lista dlui colect. Mihuţu din Beiuş: Roman 3 fl., Boiţu, Fasse, Mihuţ câte 1 fl. Suma 6 fl.

Lista dlui colect. S. Popoviciu din Karczag: S Popoviciu 5 fl., Suma 5 fl.

S Poruţu din Timişoara: Barbu, Andreaviciu, Nediciu, Pascu, Ciobanu câte 1 fl., Ursub cu 10 cr., Argane 50 cr., S. 5 fl., 60 cr.,

În fine ne esprimăm cea mai călduroasă mulţămire Il. Sale dlui I. cav. de Puşcariu pentru osteneala, cu care a adunat la sine obolul destinat Soc. noastre.

B-pesta 25 Maiu st. n. 1882.

În numele soc.

Georgiu Alea, sec. ca vpr. subst. *Demetriu Horváth*, cassariul sec.

Loterie.

Mercuri 30 Maiu n. 1882.

Sibiiu: **17 60 63 3 5**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 30 Maiu n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.45	119.50
Renta de aur ung. de 4%	88.50	88.35
Renta ung. de hârtie	86.35	86.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.25	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.30	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.90	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	97.75	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.—	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	99.—	98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.—
Sorţi unguresci cu premii	118.—	117.50
Sorţi de regularea Tisei	109.—	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.40	76.40
Datorie de stat austr. în argint	77.10	77.—
Renta de aur austriacă	94.10	94.—
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	820.—	824.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	331.50	335.50
Acţiuni de credit austr.	336.06	336.20
London (pe poliţa de trei luni)	11 985	119.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Na oleon	$9.50^1/_2$	9.50
100 marce nemţesci	58.50	58.55

Nr. 103. [83] 3—3

CONCURS.

Conform ordinaţiunei consistoriale dto 31 Decemvre 1881 Nr. 3963 referitoare la ocuparea postului de capelan în comuna de clasa III Bulbuc şi filia Curpeni se escrie a doua oară concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

Jumătate din venitele parochiali cari computate în bani dau suma de 180 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite în înţelesul dispoşiţiunilor statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II până la terminul mai sus însemnat.

Secărâmb 29 Aprilie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concernente.

Sabin Piso m. p., protopresbiter.

Nr. 3. [81] 2—3

EDICT.

Andreiu Sĕceleanu din Zăbala în Treiscaunc, care dela 1877 a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Paraschiva lui Ioan Varză tot de acolo şi nu i se scie ubicaţiunea, prin aceasta se citează înaintea subsemnatului for matrimonial a se înfătişa în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă, spre a respunde la acţiunea divorţială a soţiei sale căci la din contră, procesul intentat contra lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui, conform canoanelor S. noastre biserici

Dela scaunul protopresbiteral gr. or. al. Treiscaunelor.

Bretice în 29 Aprilie 1882.

Spiridon Dimian, adm. prot.

[86] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58. Sibiiu, Sâmbătă 22 Maiu (3 Iunie) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Românii din Ungaria.

III.

Mult trebue că și-au bătut capul șoviniștii cari voiesc se escludă naționalitățile nemaghiare din Ungaria dela dreptul de a esiste. Cu datele statistice au vĕḑut dela 1869 că nu vor scoate-o la cale, căci pe lûngă toate meseșugirile trebuia se vadă, că o preponderanță numerică a naționalitățeí maghiare în mesură covêrșitoare e preste putință.

Au căutat deci scăparea la alt mijloc care li se părea a fi mai principios. Și-au gândit, se vede, sĕ pună pe naționalitățile mai însemnate pe un teren dependent dela grația naționalitățeí domnitoare. Spre sfêrșitul acesta Românii au trebuit sĕ fie scoși din continuitatea locuirei lor pe teritoriul cel ocupă și sĕ i readucă prin seculul al 13 și 14 ca servitori, ca păstori nomaḑi, ca parasiți pe lûngă singurii autochtoni maghiari, dândule numai drept de esistență problematică și atêrnătoare de bunăvoința domnilor situațiunei. Într'aceasta au creḑut și cred șovinistii, că au aflat titlul de ai trata cum se vor îndura domniile lor, și cui nu'i place — meargă, cum ḑicea dl Tisza mai anii trecuți, la Bucuresci.

Spre a da ipotesei de ducere și întoarcere a Românilor un lustru de temeinicie, scriitoriul Huntalvy *) a luat în opul seu „Etnografia Ungariei" asupră-și sarcina a „dovedì" cu „istoria în mână", că de Români, pe timpul când s'au așeḑat Maghiarii în părțile locuite de dênșii, nici pomenire n'au fost.

O nedumerire îl cuprinde însĕ pe autorul ipotesei împrumutate dela un antecesor al seu, Roesler, când vede că se cam încurcă cu ipotesa adoptată. Căci când este silit se spună că Românii asupriți în seculul al 15-lea în libertățile lor date de „regii sânți" ai Ungariei, cearcă se ese din încurcătură cu o esclamațiune, din care transpiră necasul omului încurcat, ḑicênd: „Partea aceasta a istoriei este încă acoperită de *întunerece* multe!"

Percurgênd cine-va numai fugitiv opul dlui Hunvalvy pe care are a se întemeia o teorie de drept public, după cum îl poftesc o seamă de Maghiari, trebue se constate că în acel op în toate părțile sale sûnt depuse multe *întunerece*, ca nisce adevĕrate fotografiii ale întunerecilor de care autorul a fost umbrit când l'a scris.

De aceea noi nu ne-am îndoit și nu ne putem îndoì în credința că mai numai în sentența citată a dlui Hunfalvy este tot adevĕrul cât se poate afla în cartea sa.

Și e lucru firesc ca așa sĕ fie.

Când luna se pune între soare și pământ și oprind lumina soarelui pune pămêntul în umbra ei, lumea ḑice că soarele e întunecat. Soarele însĕ, este sciut, că și atunci tot soare remâne. Când nisuința dlui Hunfalvy de a plăcea șovinismului naționalitățeí sale adoptate și pentru prețul acestei plăceri dă o ipotesă plăcută, ca temeiu la o teorie și mai plăcuta pentru un drept public în defavorul unei sau altei naționalități sau a tuturor naționalităților nemaghiare, [illegible] ḑicem, nisuința aceasta se pune între adevĕrul istoric și între dênsul, atunci are drept sĕ esclame că istoria e întunecată, cu toate că adevĕrul istoric tot atât este de puțin întunecat ca și soarele când luna se pune între soare și pământ.

Roesler a pășit cu ipotesa istorică reprodusă de Hunfalvy pentru că a avut un scop, care nici Hunfalvy nici aplaudatorii lui sau nu 'l înțeleg, sau nu vor se'l înțeleagă. Roesler de bună seamă va fi cugetat se surpe continuitatea unei poporațiuni de preste 10 milioane la gurile Dunărei, ca se încurageze pe Maghiari la lupta de sterpire a Românilor. El va fi cugetat că Maghiarii și Românii se vor măcina în lupta aceasta unii pe alții și acei cari vor remânè în urma viguiosității lor din această luptă de măcinare sĕ n'aibă dreptul de autochtonie. Consecențele merg departe și ele își premit murmurul ca tunetul din depărtare. Șovinistii maghiari n'au nici ochi nici simțire pentru așa ceva. Ei îmbătați de succese efemere, s'au pus ca prin renegații lor de astăḑi se lucre la ruinarea de mâne a statului lor. Ei nu vĕd că un stat poliglot între doue colosuri de rase ar asigura și esistența lor pe veacuri înainte, pe când un stat absorbitoriu de naționalități, trebue se provoace resensul și lupta distrugătoăre, care togmai pentru ei este în prima linie periculoasă.

„Etnografia Ungariei" susține că Maghiarii au găsit ținuturile Tisei și Transilvaniei fară stapân și de aceea mai mult le au ocupat de cât le au cucerit. Că Rutenii si ceilalți Slavi afară de Moravi și Sloveni, in părțile apusene a le Ungariei și Românii au venit mai târḑiu în părțile ocupate de Maghiari.

Aici este dar puterea ipotesei maghiare și de aici au se urmeze și întunerecele care nedumeresc pe susținetoriul ipotesei.

Într'un [illegible] se desbatem toate amenuntele unui op de 378 de pagine, octav mare, tipărit mĕrunt (garmond). Punem înse numai decât întrebarea: pe ce se basează ipotesa aceasta? Respuns: Pe nesciința sau tăcerea unui istoric „născut în purpur" (Constantin porfirogenita). Acesta nu pomenesce de altă putere cu care sĕ se fie luptat Maghiarii, de unde dl Hunvaly deduce că în părțile resăritene, dacă nu se face pomenire de nimenea cu cine sĕ se fie luptat Maghiarii la așeḑarea lor in Ungaria și Transilvania de astăḑi, nici nau esistat nimenea.

Ținuturile dela Tisa în coace au fost dară pustietăți și cu toate aceste Maghiarii s'au îmbulḑit preste bieții Moravi și Sloveni în părțile panonice și au așteptat cu locurile „pustii" pe Români, Ruteni, Sêrbi, Sași, și așa mai departe, ca sĕ le dea lor. După astfeliu de afirmațiuni s'ar vedè că Maghiarii au plecat dela Tangat sau Irtiș din Siberia cu gândul generos se țină, și încă locul cel mai bun din țĕrile ce aveau se le ocupe de ambe părțile Dunărei de mijloc, pentru Români cari pe atunci încă nu se hoteriseră se plece din țeara urezului, stafidelor si olivelor spre a se așeḑa în pădurile Carpaților și pe șesurile din giurul acestora.

Se vede că pe atuci nu era dl Tisza în fruntea puterei, ear de altă parte ca dl Tisza n'are puterea celor de atunci, căci de sigur Românii ar fi dincolo de Bosfor și de Dardanele, dacă nu tocmai în țeara făgăduinții, în Palestina.

Este ciudat lucru cum cronicarii cei mai vechi ai Maghiarilor sciu se istorisească despre Români organisați în principate sau ducate încă la venirea Maghiarilor în părțile aceste, pe când după „istoricii" moderni nici picior de Român n'a fost. Este de mirat cum istorici ca Gibbon și Momsen au putut rătăcì și lăsa pe Români sĕ locuească dela Traian în coace până în ḑilele noastre. Dar și mai mi- [illegible] s'au „străcurat" [illegible] „păstori" [illegible] simțite" după sute de ani dela așeḑarea Maghiarilor „când nici pomenire nu mai era de Romanii cei vechi", au avut de bună seamă miros așa de ager încât au ocupat togmai același teritoriu pe care îl avuseră Romanii; că acesti venetici nu au fost absorbiți de naționalitatea care se stabilise deja acì cu seculi înainte, ci ei, „veneticii," într'un timp relativ foarte scurt, abia de o sută de ani, după cum admite și dl Hunfalvy, ba și mai curênd, au absorbit și Cumani și Biseni și Slavi, pănă și pe „Maghiarii din comitatul Hunedoarei", ba desvoaltă atâta putere încât pela începutul sutei a 14 (1303) se găsesce în Maramureș un *duce* anume Nicolae fiiul *comitelui* Ugocei și Mara-

---

*) Hundsdörfer.

FOIȚA.

Congresul literar internațional din Roma.

Ședința de Inaugurare.

Luni la 10 Mai, precum am anunțat deja, a avut loc ședința de inaugurare, la capitoliu, a congresului literar internațional.

Fotoliul presidențial era ocupat de comandorul Paolo Ferrari. La dreapta celebrului autor dramatic se afla ducele Leopold Torlonia, sindicul interimar al Romei și la stânga sa, dl. Louis Ulbach, presidentul comitetului esecutiv al Asociațiunei pentru sesiunea 1881—82.

D. Ferrari a ținut discursul de deschidere prin care urâ bună sosire congresiștilor; acest discurs a fost foarte viu aplaudat. Același suces avu scurta alocuțiune a ducelui Torlonia, care a avut nemerita idee de a trimite o simpatică depeșă poetului Victor Hugo, presidentul de onoare al Asociațiunii literare internaționale.

Representanții diferitelor națiuni (Anglia, Germania, Ispania, România,, Polonia, America de sud etc.) au ținut de asemenea câte un discurs.

Cel mai mare succes în această primă ședință a congresului l'a avut discursul dlui Louis Ulbach.

Acest nume este cunoscut Românilor de aceea credem nemerit a publica în extenso acest discurs.

D. Louis Ulbach cu o voce mișcată, dar foarte clară și distinctă, s'a esprimat în modul următor:

Domnilor și Doamnelor! Mulțămesc ilustrului nostru president, d. Comandor Ferrari, pentru primirea personală ce a făcut Asociațiunei literare internațională și pentru ospitalitatea grandioasă ce ne oferă, în numele Romei și a Italiei.

Scriitorului eminent, autorului dramatic aduc omagiul cordial al scriitorilor tuturor naționalităților, mândrii de a fi primiți la Capitoliu de un confrate care merită a fi încoronat.

Mulțămesc încă într'ênsul delegatului guvernului italian, care s'a grăbit a favorisa opera noastră, a face posibilă și lesnicioasă această întâlnire a tuturor literaturilor în eterna Capitală a spiritelor.

Unul din membrii cei mai venerați de comitetul nostru de onoare, unul din bărbații care, prin sciința și caracterul lor, onorează atât pe Roma cât și pe Italia, d. Senator Comitele Mamiani are drept la partea cea mai mare din recunoscința noastră. Obligațiunile imperioase ale unei vieți consacrate binelui public ne privează de presența sa. Dar, înlocuindul dl. Ferrari ni'l reamintesce și s'ar ofensa de l'am uita.

Mulțămesc în fine municipalitățeí romane a cărei simplă bună voință ar fi fost deja o mărinimiă, municipalitățeí care nu avea de cât sĕ ne primească în mijlocul atâtor capi de opere, și care adaoge la tesaurele artei, istoriei, naturei, tesaurul unei simpatii pe care am venit sĕ o găsim·

Da, domnilor, alegând Roma, pentru a ținea al cincilea al nostru congres, după Paris, Londra, Lisabona Viena, scopul nostru a fost de a face sĕ debordeze de mai sus aceste efusiuni intelectuale care pregătesc altele.

Devoțiunile artistice, marile aspirațiuni literare care pe ori ce călĕtor îl satisfac, intrând în Roma, sunt unul din pretextele și nu unica ambitiune a călĕtoriei noastre.

Nu venim se salutăm, în acest marimimos museu, acea venerațiune transmisă din secol în secol, aceea pietate filială relevată dela primele manifestări ale gândirei și care ne este comună tuturor.

Venim se salutăm mai cu samă în Roma noua vieață care fermentă pe aceste ruini animate, libertatea care pĕtrunde toate domeniurile spiritului.

Ne am ḑis că un popor care 'și reîntineresce destinele sale are bine faceri de auroră, ale cărei tote întreprinderile generoase trebue se profite.

Eată pentru ce am venit atât de departe; eată pentru ce îndrăsnesc sĕ vorbesc.

În adevĕr, ruinele voastre celebre, dacă nu ași vedea de cât pe dînsele, mureşului, şi ţeara e plină de capitani de districte mai mici, poporul rustic se aventase la o stare aproape independentă, plătind unele dări neînsemnate.

Comparând astfel faptele cum le înfăţişează dl Hunfalvy şi cei ce i ţin isonul, adecă şoviniştii de o parte şi cu faptele cum le arată documentele istorice de altă parte, nu putem ajunge decât la bizara conclusiune că Maghiarii, îndată ce s'au aşeḑat în Ungaria au scris diplome pentru Românii pe cari i aşteptau se vină şi lucrul cel dintâiu când au sosit a fost că Românii au şi primit, care posturi de duci, care de comiţi, care de căpitani de districte, Knezi etc. etc.

Dacă se face istorie trecênd preste fapte şi preste resultatele faptelor, se înţelege că trebue sĕ se întunece nu istoria cea adevĕrată, ci cea făcută pentru scopuri de partidă.

Departe de noi de a ignora diligenţa în studiul dlui Hunfalvy spre a glorifica naţionalitatea maghiară. Din contră, noi credem că dacă dl Hunfalvy ar fi vrut, ar fi putut scrie un op care se facă sensaţiune în literatura Europei. Când cine-va însĕ se condamnă *d'a capo* de a produce întunerece istorice, este lucru firesc că trebue sĕ sucească, se dreagă, sĕ ignoreze chiar lucrurile care i stau în calea ţintei sale şi atunci opul devine o făcătură mai slabă de cât un cântec de adormit copii.

Pe noi Românii însĕ nu ne va îmbăta nimenea cu apă rece.

Când sûntem siliţi a ne da samă de antecedenţele noastre, înainte de toate ne vine a trage la îndoială fabula cea atât de cu predilecţiune esploatată de „amicii“ nostri despre evacuarea sau părăsirea Daciei sub împĕratul Aurelian.

Repeţim încă odată că nu putem ca într'un articul sĕ facem recensiuni istorice, însĕ vĕḑênd cât pond se pune scientific, ci politic, vom pune unele date cari nu pot fi trase la îndoială şi de care, cei ce fac politică cu istoria, se feresc sau le „întunecă“. Aceasta o facem ca batĕr cu atâta se întimpinăm neadevĕrurile ce au devenit contagioase.

Dacia, se ḑice de mulţi, că au părăsit-o Romanii la 272 trecênd, cu căţel şi purcel, Dunărea. Anumit pentru ce, nu se spune, fără se ḑice în genere: că Dacia nu se mai putea ţinè din causa invasìunilor gotice. Cetim însĕ că în acelaşi timp isbucnise o revoluţiune în Asia. Aurelian dar au luat legiuni din Dacia şi a plecat cu ele în protiva Partilor. Dacă pe atunci Goţii erau atât de periculoşi, Aurelian nu putè lua trupe din Dacia, ci ar fi apărat-o pănă ar fi învins sau ar fi fost învins. Se vede însĕ că în timpul acela nu era mare pericul din partea aceea. După rĕu-obiceiul trupelor romane, Aurelian n'a ajuns nici se treacă în Asia, pentrucă fu ucis „ἐν τῷ καινῷ φρουριῳ“ (Syncellus, Zonara). Ce s'a făcut cu legiunile nu se spune, însĕ la 276 Marcu Claudiu Tacit le ia eară din Dacia ca sĕ le ducă contra Scytilor în Asia (Katona în Synopsi chronicarum). La 279 împĕratul Probu (după Zosimus) aşijderea în Dacia, se aflà în faţa Getilor şi Bastarnilor care ocupase o parte din Dacia nordostică. Marcu Aurel Caru bate dincolo de Dnistru la 282 pe Sarmaţi. Constantin cel Mare bate (332) pe Goţi pe teritoriu sarmatic (Paulus Diaconus). Împĕratul Valente a trecut Dunărea (Aminianus Marcelinu) ca se pedepsească pe Goţii cari neliniseau pe Romanii din stânga Dunărei. Influenţa romană înceată cu totul numai cu moartea împĕratului Mauriciu la începutul sutei a 7. Ce dară sĕi fie induplecat pe toţi Romanii se fugă din Dacia cu aproape patru seculi înainte?

Istoricii de speculă caută se impună mulţimei cu nume pompoase de popoare barbare, cu regi şi trebi, pe când barbarii erau nisce călători cruḑi în masse şi căutau de o parte sĕ scape de a cei ce împingeau dela spate şi de alta parte sĕ trăiască uşor dela alţii. Cuvêntul „hoţi“ în limba română a remas dela „Goţi“, căror le plăcea de minune a pune mâna pe ce le vedè ochii. Thierry, istoric şi membru al academiei francese, spune că barbarilor le convenia a nu alunga pe locuitorii ţerilor pe unde treceau. Lucru natural. Oameni căror nu le plăcea se lucre, ci se trăiască din prăḑi, le convenia se aibă pe cine se prădeze. Şi cumcă cu vêlfa lor nu era tocmai aşa mare lucru, se vede că barbarii puneau mai puţin preţ pe ei de cât pun roman in Gallia (Aëtius) a întrunit pe toate „maiestăţile“ barbare ale Goţilor apuseni, Francilor şi Saxonilor sub conducerea sa spre a combate banda cea mai înfricoşată de pe timpurile acele, pe a altei „maiestăţi,“ a lui Attila.

Aşa dar într'un timp când prădătorii se împingeau unii pe alţii ca se ajungă la bogătiile împerătiei romane, de ce se fie fugit Romanii din Dacia? Barbarii şi aşa se preumblau pe unde puteau numai străbate şi prin peninsula balcanica, prin Italia, Galia şi Şpania. Ear mai nainte, pănă puterea legiunilor tot mai era in stare sĕ i apere, la ce se fie trecut toată poporaţiunea Daciei in Mezia? Aceasta e aşa de absurd, pentrucă Mezia avea locuitorii sei şi era şi cu mult mai mică de cât Dacia şi pe lûngă toate aceste tot aşa de nescutită de invansiuni. A pretinde aşa dară dela cine-va sĕ creadă invenţiuni istorice cum le inventează tendenţioşii politici este a pretinde sĕ credem şi în povestea despre Secuiu, că adecă ar fi pretins dela un zugrav ca pe o scânduriţă cât palma sĕ'i zugrăvească pe Christos în mărime firească.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 21 Maiu.

Noi am fost pănă acum mai mult contemplatori ai mişcărilor nemţesci şi unguresci pentru şi în contra „Schulvereinului“, cu toate că în mişcările aceste este multă materie instructivă. Mişcările aceste încă nu s'au aşeḑat şi acum cetim despre o mişcare nouă provocată de „Moravska Orlice“ din Brün, care, se ḑice, că ar fi foaia ministrului cislaitan Dr. Prazak. Foaia cechică din Moravia începe acţiunea propunênd Slovacilor din nordul Ungariei a primì limba scrisă a Cechilor. Prin aceasta naţionalitatea cechică ar cresce la respectabila cifră de 7 milione. Spre esecutarea acestui plan citata foie propune a se trimite profesori şi studenţi cechici în Ungaria de nord, cari sĕ propage ideea de a se alătura Slovacii la naţionalinatea Cechilor. Nu scim încă ce resunet va avè apelul din „Moravska Orlice. Caracteristică este la toată întêmplarea şi încercarea aşa cum se presentează acum.

„N. fr. Pr.“ în Nrul seu dela 16/28 Maiu a. c. alarmase lumea cu, nici mai mult nici mai puţin, un *manifest* al *României irredente*, care s'ar fi adresat către toate subcomitetele din România, Transilvania, Banat şi Bucovina şi care este îndreptat contra regelui Carol şi contra Austro-Ungariei. Manifestul pe care nu'l poate reproduce, ḑice „N. fr. Pr.“, s'a tipărit într'o tipografie secretă în Bucuresci. Pe noi nu ne-a suprins denunciaţiunea aseasta, pentrucă tendenţa ei este imprimată mai în tot cuvêntul scirei foaei vieneze. Ḑiare serioase s'au n'au luat notiţă de loc de pretinsul manifest sau numai au înregistrat scirea. Sûnt însĕ ḑiare maghiare care cred că este bine a face capital din trînsa. Ḑiarele din Bucuresci, fără deosebire de partidă, cualifică scirea de o scornitură bădărană a reu-voitorilor Românilor şi „Românul“ adauge, că dacă ar esista un astfel de manifest nu poate fi făcut de cât afară din România şi de streini. „Rom.“ mai întreabă pe „N. fr. Pr.“ se spună cine e subscris în manifest?

Cestiunea dunăreană pare că are se între stadiul trăgănărei. „Aflăm, dice „Vocea Covurluiului“ din Galaţi, că propunerea Barrère neîntr'unind unanimitatea delegaţilor puterilor, comisiunea europeană pare a se arăta neputincioasă de a continua mai departe lucrarea sa şi se ḑice că ar fi decisă a lăsa ca cestiunea se fie tratată între toate guvernele respective.“

Desbaterea creditului de pacificare în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ministrul preşedinte Tisza într'o cuvêntare lungă combate pe dl Szilágyi, care — după cum am arătat mai sus — prin argumente puternice combătu şi competenţa delegaţiunei şi politica ocupaţiunei.

În ce privesce competenţa delegaţiunei ministrul preşedinte Tisza o află de legală, şi din contră nebazat contrarul.

Ce procedură ar fi aceea — întreabă dl Tisza — din partea guvernului, ca sĕ prescrie miliţiei ce fortificaţiuni sĕ facă, s'au ce direcţiuni sĕ ia ca sĕ ajungă la scop?

Ce procedură ar fi aceea, care va împedeca miliţia de a ridica fortificaţiunile necesare în rĕsboiu prin detragerea banilor pentru acoperirea speselor?

Dacă prin urmare delegaţiunea a votat o sumă anumită de bani, aceasta a făcut-o nu afară de, ci în cadrul chiemării sale, pentru ca sĕ nu jignească miliţia în progresele sale. Prin urmare — ḑice dl Tisza — că delegaţiunea este competentă a vota sume de bani pentru acoperirea unor astfel de spese, nu mai încape nici o îndoială.

Încât e pentru politica ocupaţiunei — continuă dl Tisza, — nu avem decât sĕ luăm lucrul, sĕ'l cercetăm dela început cu deamĕruntul.

Eată ce ḑice conclusul contractului dela Berlin: „*Les provinces de Bosnie et d'Herzegovine seront occupées et administrées par l'Autriche Hongrie.*“

Conclusul privesce dară şi partea ocupaţiunei şi a administraţiunei. Dar sĕ vedem acum ce înţelege francesul sub cuvêntul, *occupation* s'au *occupé.* (În stânga: *occupation* e cuvênt latinesc. — Sgomot.) Dacă academia francesă primesce în lexiconul ei şi declară cuvintele „*occupation*“ şi „*occupée*“ de cuvinte francese ne va fi permis şi noue, pănă ce dl dep. va lumina academia francesă, ale considera de cuvinte franceze. (Ilaritate în dreapta.)

'mi ar impune tăcerea. Ce aş putea spune, care sĕ nu se fi spus de o sută de ori? Ce omagiu s'a încercat a aduce care sĕ nu fie mai pre sus de mărturisirile tuturilor geniilor printre toate popoarele?

Acest vis, această dorinţă a Romei care este ca şi condiţiunea chiar a unei iniţiări intelectuale superioară, cine n'a avut-o? Cine nu s'a simţit vesel când a realisat-o?

Aşi tăcea, precum cine-va tace în mijlocul unei mari fericiri, a unui mare estas. Dar surisul oamenilor întimidează mai puţin de cât privirea statuelor.

Voi spune într'un mod simplu şi cordial bărbaţilor din timpul meu, in numele unei asociaţiuni de oameni, cari cugetă ca şi ei asupra necesităţei progresului, asupra drepturilor consciinţei, asupra datorielor libertăţei:

Voiţi sĕ ne ajutaţi spre a distruge ultimele bariere între inteliginţe?

Nu, vom vorbì cu o voce tare despre fraternitatea popoarelor; vom lucra pentru aceasta, înlesnind solidaritatea umană în faţa problemelor comune umanităţei moderne.

Voiţi ca sĕ cetim reciproc cu mai multă înlesnire în cărţile noastre naţionale, pentru ca sĕ cetim mai bine în inimile noastre.

Voiţi d-voastră, scriitori, ḑiarişti, filosofi sĕ faceţi împreună cu noi ca sĕ vindecăm nobila profesiune a literilor de acea improbitate a contrafacerei, a mutilărei, a jafului literar? Voiţi sĕ colaborţi la un fel de museu ambulant ce am dorì sê'l formăm cu scrierile, portretele, suvenirile marilor scriitori din toate ţĕrile şi din toate timpurile? Nu cugetaţi oare, ca şi noi, că este bine de a se familiarisa cu toate gloriele, pentru a adaoge neîncetat la vieaţa meschină, şi de a comunica mai uşor cu geniul a 'şi întărì cine-va raţiunea?

Voiţi sĕ iubiţi mai mult patria d-voastră făcêndu-i o parte mai mare în această federaţiune ideală, care nu derîmă nici o graniţă, dar care pune mai multă încredere de fie care parte?

Eată opera noastră, domnilor. Ea este mare, pentrucă este umană; dar este simplă pentrucă nu cere de cât bună voinţă.

Cei mici găsesc într'însa locul silinţelor lor sub strălucirea celor mai mari. De aceea am îndrăsnit sĕ venim la Roma ca sĕ afirmăm aceasta, noi, simplii ucenici ai literaturei contimporane, la teatru, în romanţuri, în presă, în istorie, fără sĕ fim înfricoşaţi de toate aceste umbre formidabile cari se ridică acì în mijlocul ecoului cuvintelor noastre: fără a fi descuragiaţi prin emoţiunea noastră.

Tocmai acestei emoţiuni noi cerem succesul.

Marele spectacole au puterea marilor cugetări şi le înlocuesc în imaginaţiunile ordinare.

Roma, capitala lumei, este locul cel mai august, şi în acelaş timp cel mai favorabil, pentru o operă internaţională. Inălţimele cari întrec pênă în acest punct toate cele-lalte sunt nisce altaruri neutre în care fie care aduce şi vine sĕ 'şi aprindă lumina sa.

Acì geniul universal tempereazâ toate vanităţile, împacă toate rivalităţile, desteaptă toate îngnoranţele cause a tuturor urelor, şi, ducênd spre o atmosferă radioasă spiritele de rase, de opiniuni, de diferite obiceiuri, trebuie sĕ le confunde, egalisându-le într'un entusiasm comun, pentru tot ce este frumos, pentru tot ce este mare, pentru justiţie, pentru adevĕr, pentru libertate.

Eată cuvintele cari au făcut sĕ se aleagă Roma de congresul dela Viena ca sediu al congresului din 1882.

Nu întreprindem o altă propagandă decât aceea a unei libere ospitalităţi pentru operile literare: n'avem o altă curiositate după aceea a minunilor d-voastră decât aceea a amiciţii d-voastră. Venim din toate ţĕrile, nu vom îngrijì însĕ pe nici una. Avem aci delegaţi ilustrii ai diferitelor guverne. Numĕrăm printre membrii Comitetului nostru de onoare bărbaţi de stat ai tuturor sistemelor liberale, suverani chiar de deosebite nuanţe constituţionale, republicani ai tuturor temperaturilor, soldaţi ai tuturor drapelelor; dar oameni de aceeaşi bună voinţă.

Nu ne vom ocupa acì, precum am făcut şi în alte părţi, decât de cesti-

În privinţa aceasta mai consult va fi, dacă vom căuta în Dicţionarul academiei franceze care se poate că nu pricepe bine franţozesce, (Ilaritate în dreapta.) Şi eată ce are a se înţelege sub *occupation: „occupation signifie l'action, de s'emparer, de se rendre maître demeurer maître d'un pays, d'une place, d'en prendre possession militairement*, sau cu alte cuvinte: Ocupaţiune însemnează a ocupa milităresce o ţeară, a te face stăpân preste ea şi a remânè stăpân. (Sensaţiune). În ce privesce ocupaţiunea după art. de lege XII. 1867 cade cestiunea în resortul delegaţiunei; ear' în ce privesce administraţiunea e normată cestiunea prin articulul de lege VI. 1880.

După acestea ministrul preşedinte declară de falsă interpretarea art. de lege XII din 1867 a d. Szilágyi ear' argumentaţiunea acestuia o asamenă cu un pompos edificiu fără fundament. În fine termină cu cuvintele: că dênsul are în vedere binele statului că apără legea, nu în contra reacţiunilor, care are sĕ urmeze numai târḑiu, ci contra agitaţiunilor, a căror tendenţă este a scoate legea din vigoare.

(Va urma.)

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile în camera României, 1 Maiu.

Discursul

lui M. Cogălniceanu.

(Urmare.)

Vom vedea mai târḑiu cum s'a căutat a se înlătura planurile asigurătoare ale Europei, spre a se substituì preponderanţa Austriei în locul preponderanţei căḑute a Rusiei, şi chiar în locul înfluenţei salutare a Europei! D. Vernescu v'a desvoltat cu multă agerime de spirit consecinţele ce cabinetul din Viena a voit a trage din prescripţiunile tratatului dela Berlin. Faptul positiv este că la congresul dela Berlin, Austria a avut, de mĕ pot exprima aşa, la *haute main* în afacerile Dunărei. După cererea sa s'au înlăturat statele riverane danubiene din josul Porţilor de Fer, dela ori-ce participare la afacerile Dunărei de sus adecă a Dunărei austro-ungare. În adevĕr ea consimţì ca comisiunea europeană sĕ elaboreze regulamentele de poliţie şi de navigaţiune fluvială pentru întinderea Dunărei dela Galaţi până la Porţile de Fer; însĕ cu cugetarea de a dobândì pentru Austria supravegherea executărei acestor regulamente, de nu şi executarea. Acesta este fondul propunerei baronului Haymerle ca veghierea aplicărei acestor regulamente sĕ fie dată unui comisar delegat al comisiunei europene. Acest comisar-delegat avea a se preface într'un inspector general al navigaţiunei Dunărei; astfel supt nume de inspector general se înfăţişă mai întâiu ideea coprinsă în ante-proiect de a se da Austriei preşedinţa comisiunei mixte cu vot preponderant.

Veţi găsì urme despre aceste idei ce pentru întâia dată apăreau la lumina ḑilei, îchiar în protocolul congresului dela Berlin, şi mai ales în corespondenţa, în parte cunoscută, între guvernele dela Pesta şi dela Viena, pentru crearea inspectoratului general al navigaţiunei Dunărei-de-jos, prefăcută apoi în comisiunea mixtă. Dar nu voesc a vĕ răpì timpul dându-vĕ toate amenunţimile acestei afaceri. Însĕ va ajunge a vĕ spune că numai la propunerea de a se încredinţa unui comisar-delegat supraveghierea aplicărei regulamentelor de navigaţiune a Dunărei până la Porţile-de-Fer plenipotenţiarii Austriei găsiră o împotrivire din partea Rusiei, şi apoi din partea congresului întreg. Plenipotenţiarii ruşi ḑiceau: noi cerem Basarabia, nu cerem Dunărea; primim a da toate garanţiile pentru liberarea libertăţei Dunărei, dar nu consimţim că cu această ocasiune acolo unde Rusia 'şi retrage preponderanţa sĕ vină sĕ se substitue o altă înfluenţă esclusivă. Congresul dar a respins propunerea ca supraveghiarea sĕ fie încredinţată unui delegat, presupunĕnd, că acel delegat s'ar cere sĕ fie al Austriei, şi a păstrat această supraveghiere înseşi Europei prin comisiunea europeană! D-lor, au trecut mulţi ani dela încheierea tratatului de Berlin, şi comisiunea europeană 'şi şi reîncepuse folositoarele lucrări fără a se mai vorbì nimic şi în anul întâiu şi în anul al doilea despra acea supraveghiare. De odată cu ocasiunea elaborărei regulamentelor, de-odată apare anteproiectul în care nu se mai înfăţişază ideea supraveghierei ci aceea a înseşi executărei regulamentelor încredinţate unui corp special, unei autorităţi de sine stătătoare, neprevĕḑută de nici un tratat, adecă comisiunea mixtă făcĕnd parte din ea Austria ca stat riveran, Austria ca preşedinte perpetun, Austria cu voce preponderantă. Ea sĕ luăm acum în cercetare acest anteproect, el este însuşi actul făcut la Viena şi respins de Europa la conferenţa de Paris la 1858, de cât că în locul comisiunei riverane compusă de toate statele pe care dela obîrşie le udă Dunărea, comisiunea menţinută prin tratatul dela Londra şi pe care numai prin tăcere doară o înlătură tratatul dela Berlin, în locul ḑic a comisiunei riverane se substitue comisiunea mixtă.

Astfel ante-proectul coprindea aceleaşi pĕcate pe care le avea şi actul încheiat la Viena în 1858.

De aceea cum s'a înfăţişat ante-proiectul în sinul comisiunei europene, aceasta 'l-a şi respins, ântâiu fiindcă delegaţii Bulgariei şi Sêrbiei nu luaseră parte la elaborarea sa, cum o prescrie tratatul dela Berlin. Şi aici este de notat că se făcuse propunerea ca sub-comisiunea însărcinată de a elabora anteproiectul se fie compusă de delegaţi de state neriverane. Că astfel s'a ales delegaţii Italiei, Germaniei şi Austriei, notaţi bine al Austriei. Mai târḑiu însĕ delegatul Austriei neriverane nu numai că a transformat pe Austria în stat riveran, dar încă î-a făcut partea leului acordându-şi şi preşedinţa perpetuă şi vot preponderant! Comisiunea europeană a respins ante-proiectul, mai ântâiu, cum v'am spus, căci n'au participat delegaţii Bulgariei şi Serbiei la elaborarea sa. L-a respins ca contrariu tratatelor dela Paris şi Berlin, fiindcă nu consfinţea principiul libertăţei navigaţiunei Dunărei pentru toate pavilioanele nici până la Porţile de Fer. 'L-a mai respins asemenea fiindcă prescrie că regulamentul făcut de comisiunea europeană putè se fie prefăcut de comisiunea mixtă, fără a mai fi trebuinţă de aprobaţiunea comisiunei europene.

D-lor, eu cred cum că diplomaţia austriacă când a înscris în ante-proiect aceste principii eretice şi care fusese odată respinse de Europa încă în anul 1858, ea le-a pus numai şi numai ca mai târḑiu sĕ fie pusă în posiţiune de a le sacrifica ca concesiuni făcute Europei, şi apoi ca contra-cesiune a dobânoì o contra-cesiune mult mai importantă, adecă înfiinţarea fatalei comisiuni mixte. În adevĕr, dlor, am acì sub ochii mei, depeşa dată de către guvernul Austro-Ungar dlui preşedinte al consiliului, Brătianu, în ḑiua de 12 August 1880. Este foarte important. Sĕ vĕ dau cetire măcar în scurt, despre această cuprindere:

„Les objections principales soulevées par les délégués de France et de Grande Bretagne contre le travail du comitè d'ètude portaient principalment sur trois points:

1. L'absence de dispositions consacrant la liberté du fleuve entre les Portes de Fer et Galatz.

2. L'organisation de la comission mixte sous la presidence de l'Austriche-Hongrie.

3. L'article 124 qui reconnait à la comission le droit de modifier le réglement independamment de la comission européenne. ..

Nous sommes d'àbord prêts à tenir compte du désir exprimé par plusieurs puissances d'insérer dans le réglement la clause de la liberté de la navigation sur la partie du fleuve dont il s'agit et à constater formellement ce postulat de la navigation générale que d'ailleurs nous ètions de tout temps loin de vouloir altérer.

Si autrofois nous nous sommes prononcées contre l'insertion d'une pareille clause dans l'avant projet, c'est que nous croyions que sa place eut été plutôt dans un acte formel que dans un simple règlement.

Nous croyons donc que cette clause pourrait, conformèment au sens de l'art. 15 du traité de Paris de 1866, être redigée comme suit:

La navigation, sur tout le parcours du Danube entre les Portes de fer et Galatz sera entiérement libre et ne pourra sous le ràpport du commerce être enterdite á aucun pavillon.

Nous voulons également déférer au voeu exprimé par la plupart des delégués relativement à l'art. 124 de l'avant-projet, et conformèment au principe qui est généralement admis par la jurisprudence, que l'autorité dont émane une loi soit aussi appelée á adopter l'amendement proposé par les délégués de France et de Grande-Bretagne et au sens duquel les modifications du prèsent règlement donnent lieu avec le concurs de la commission européenne.

Cum vedeţi, d-lor, prin această notă Austria recunoasce singură că comisiunea europeană nu avea chemarea, decât sĕ facă un singur regulament, că ea nu putea chiar sĕ pună în acest regulament un principiu care deja era înscris într'un tratat formal. Dar tot de odată ea recunoasce că aceeaşi comisiune europeană avea dreptul sĕ creeze o autoritate politică cu atribuţiuni largi administrative, judiciare, technice, dând Dunărea unei preponderanţe esclusive, ceeace de trei ori Europa respinsese; căci tot aceasta este comisiunea micstă. Spre a dobândì această mare concesiune cabinetul se pare a face concesiuni. care cum vedeţi, d-lor, sûnt foarte mici, sau chiar de loc nu sûnt concesiuni pentru că singură Austria recunoasce că concesiunea era numai de formă, fiindcă principiul libertăţei de navigaţiunea Dunărei era deja scris în tratatul de Paris. A doua concesiune era foarte naturală s'o facă, fiindcă este sciut în dreptul public că numai autoritatea care face legea, are dreptul de a o interpreta şi de a o modifica. Ei bine, aceste două umbre de concesiuni le califică de importante.

Şi par rapport à ces deux questions *importantes*, urmează nota austriacă, nous pouvons aujourd'hui nous declarer prets à nous ranger aux dèsirs formulés par plusieurs puissances, il est cependant un point dont le maintien nous est un véritable dévoir. C'est la question de *composition et de la présidence dela comission mixte!*

Acì, d-lor ministri, d-lor deputaţi, acì este buba, aci este nodul gordian, acì este toată cestiunea. Voim sau nu voim sĕ avem comisiunea micstă!

Acì Austria ne declară că nu transigează. Prin urmare de geaba ni se mai vorbesce că se poate amenda ori ante-proiectul ori propunerea Barrère care în capul sĕu o menţine; şi aceasta se crează prin simplu regulament al comisiunei europene ce, mai repet, nu poate avea calitatea de cât a aplica Dunărei din sus de Galaţi, regulamentele ce le a făcut pentru Dunărea din jos de acest oraş. Şi ce însemnează această comisiune micstă: este modificarea mai multor tratate, este darea Dunărei români-bulgare în mânile unei dominaţiuni esclusive, ceea-ce n'a voit'o nici tratatul şi conferinţa dela Paris, nici tratatul dela Londra, nici chiar acel dela Berlin; este înlocuirea pe Dunăre a preponderanţei rusesci care numai ecsistă prin preponderanţa esclusivă şi privilegiată a Austriei. În fine, această comisiune micstă, ori cum 'i se va ḑice, este răpirea Dunărei din mâna statelor riverane, România şi Bulgaria.

D-lor deputaţi, este trebuinţă sĕ ne punem a analiza în deamănunt compunerea acestei comisiuni micste? Ni se cere ca ea sĕ fie compusă de delegaţi a trei state riverane, ear Austria, stat neriveran sĕ i fie preşedinte perpetu, şi cu voce preponderantă. D-lor d-v. sciţi că în sistemul parlamentar dacă este o luptă mare, care adesea hotăresce putem cita cestiunea preşedinţei, chiar în corpurile legislative. În regimele cesariane, bună oară, după sistemul lui Napoleon preşedintele se numia de puterea ecsecutivă, şi aceasta avea o înfluenţă foarte mare. Ţeara s'a recreat în parte contra statutului lui 2 Maiu pentru că numirea preşedinţei corpurilor legiuitoare era dată puterei ecsecutive. Nu viu acì sĕ pledez în favoarea împregiurărilor ecstra-ordinare ce au motivat actul dela 2 Maiu. Mĕ mărginesc a cita şi a recunoasce că aceasta era de natură a ridica regimului parlamentar unul din atributele sale cele mai importante.

Aşa dar sĕ venim la timpul actual al unui regim cu totul parlamentar şi ḑic: dacă onor. nostru preşedinte l'am proclama preşedinte pe viaţă, aceasta s'ar putea numì numai o preşedinţie de deferenţă, de onoare fără importanţă politică. Prin însuşi aceastà nu 'i-am conferì drepturi şi puteri întinse? Apoi prin însuşi aceasta, preşedintele n'ar avea dreptul ca sĕ ne chieme când ar voì, ca sĕ ridice şedinţa când ar voì, şi mai mult sau mai puţin n'ar avea înfluenţa nu numai asupra ordinei ḑilei dar chiar asupra hotărîrei afacerilor? (ilaritate.)

Preşedinţia comisiunei micste dată în mâna Austriei nu este dar o preşedinţie dată de deferenţă, fiindcă este imperiu şi celelalte staturi sûnt numai regaturi şi principaturi! Şapoi pentru ce această deferenţă? Apoi, în comisia europeană unde este representată Europa întreagă, preşedinţa trece a tour de rôle la toţi delegaţii astfel, 'mi se pare, anul viitor ea va fi presidată de colonelul Pencovici, care represintă o ţeara ce se declară de necapabilă de a face poliţie pe Dunăre!

D. **Chiţu ministru de justiţie.** A presidat anul trecut.

D. **M. Cogălnicean.** Cu atât mai bine, va sĕ ḑică atestaţi că însăşi comisiunea europeană poate fi presidată de către delegatul României.

Şi prin urmare, colonelul Pencovici, fără a lipsì respectul datorit unui mare imperiu ar putea presida în comisiunea micstă, dacă ar fi se esiste. Dar cel puţin cu consimţimêntul nostru ea nu va avea viaţă! Încă un esemplu. Avem comisiunea fluvială a Prutului din care fac parte Ausria Rusia şi România. Această convenţiune este încheiată când România era încă vasală. Ei bine, preşedinţa acestei comisiuni s'a dat delegatului ţĕrei vasale! Apoi, d-lor, pentru ce în această comisie micstă s'ar privì ca desonoare dacă şi România a tour de role 'i-ar avea preşedinţia. Vedeţi dar, că Austria primesce a face concesiuni pe carele califică de importante, dar ţine la preşedinţie, pentru că preşedinţia nu însemnează numai o simplă cestiune de etichetă dar represintă drepturi şi preponderanţă! D-lor, lăsând la o parte preşedinţa, sĕ vedem dacă tratatul de Berlin dă Serbiei alt drept decât ca delegatul ei sĕ ea parte la facerea regulamentului privitor la navigaţiunea dintre Porţile de Fer şi Galaţi. Serbia este un stat danubian important. Este scăldată de Dunăre, însĕ Dunărea ei este dincolo de Porţile de Fer! Totuşi ea are drept sĕ fie chiemată ca se 'şi ḑică cuvêntul în privinţa navigaţiunei dunărene! Şi odată sparte Porţile de Fer negreşit că va dispare şi regimul îndoit sau mai bine ḑi-

---

uni care ne unesc, lăsând în afară cestinile cari ne separă.

Voiţi d-voastră aceasta confraternitate, domnilor?

Ne aţi arĕtat deja prin primirea d-v. că ne va fi uşor spre a neînţelege.

Veţi fi liberi când vom pleca, ca sĕ ne lăsaţi, sĕ ducem cu noi puţin din amiciţia d-voastră, dar, de aḑi chiar simţim în gratudinea noastră, că vĕ vom lăsa multă din a noastră.

În ceeace priveste asociaţiunea literară internaţională care va face acì cea mai strălucită a ei staţiune, ea va duce cu dênsa o lumină care nu se va mai stinge.

O ideiă care triumfă în Capitoliu rĕmâne istoria d-voastră, şi numai poate sĕ moară.

Asceptând ca cuvêntul nostru de adio sĕ fie o mulţămire pentru succesul ce vi'l vom datora vĕ mulţămesc încă odata pentru dulcea şi mărimoasa primire care ne preḑice acest succes.

Acest discurs a fost foarte viu aplaudat Marea sală a Capitoliului, pusă la disposiţia congresiştilor de municipalitatea din Roma conţinea o asistenţă foarte mare.

când întreit care este făcut Dunărei va trebuì sĕ disparâ, şi astfel şi Dunărea sĕ aibă unul şi acelaşi regim, precum 'l are Rinul şi alte fluvii convenţiale. Însĕ pănă atunci Serbia nu este stat danubian în josul Porţilor de Fer; nu are nici întindere mare de ţĕrmuri, nici interese!

Cum dar se poate primì Serbia într'o comisiune micstă, însărcinată cu administrarea, cu poliţia, cu hotărîrea chiar în conflicte, în cestiunile Dunărei din jos de Porţile de Fer. Şi putem noi sĕ primim aceasta? După tecstul propunerei Barrère ce ni s'a presentat, Serbia ar avea 5 kilometri în jos de Porţile de Fer; România şi Bulgaria au 1400 de kilometri! Lăsând acum preşedinţa Auştriei, cu sau fără voce preponderantă, de o parte, întreb putem noi sĕ primim ca sĕ ne găsim faţă în faţă, Bulgaria şi România avênd 1400 de kilometrii de întindere pe Dunăre, se ne găsim ḑic, faţă în faţă cu douĕ puteri din care una nu are un palmac de ţĕrmuri dunăreane şi alta avênd numai 5 chilometri (aplause). Vĕ fac întrebarea: fie care din d-v. în viaţa d-v privată, în interesele d-v. particulare, aţi primì ca sĕ fiţi majorisaţi sau cel puţin sĕ vĕ puneţi în tovărăşie doi cu doi, din care doi sĕ pue la mijloc 10 mii de galbini ear' ceilalţi doi unul sĕ nu puie un galbin şi altul numai cinci galbini? (ilaritate).

Vedeţi dar prin însuşi aceste anomalii că comisiunea mixtă nu are condiţiuni de a putè fi, de a putè functiona! Şi aceasta a dovedit'o Serbia. Sêrbii sûnt o naţiune foarte pozitivă, ea s'a folosit de împregiurări, ea 'şi-a făcut toate interesele ei, ea a încheeat cu Austria un act de navigaţiune, pentru apele ei; foarte avantagios pentru dênsa! Austria 'i-a făcut mari concesiuni cari nu sciu dacă ni le ar da în urmă. când ar fi sĕ tratăm dela unul la altul.

Dar ca contra-cesiune Serbia 'şi-a unit votul cu acel al Austriei în atacerea Dunărei bulgaro-române, Pentru ce, 'şi-au ḑis ministrii sêrbi, se nu ne punem în ceartă cu Austria pentru puţinele chilometre de Dunăre, ce avem în josul Porţilor de Fer, noi care avem de regulat cu Austria atâtea interese cu mult mai importante; astfel se fim bine încredinţaţi, că Serbia în casul de faţă va vota cu Austria în contra noastră, în contra fraţilor sĕi de dureri şi de suferinţi seculare şi poate şi de interese viitoare! Eu nu critic de loc purtarea nici unui stat independent, fie care stat are politica sa, trasă după interesele sale. Bine a făcut Sêrbia de 'şi-a căutat de interesele ei, fără a se ocupa de interesele noastre; uitând simpatiile noastre seculare pentru dânsa. Dar şi noi acum avem dreptul se ḑicem ce caută Sêrbia în Dunărea noastră bulgaro-română? Cum? Noi sĕ primim ca Sêrbia alături cu Austria sĕ ne majorisese în apele noastre?

Ei, dlor, socotesc că simţemêntul d-voastră şi de patriotism şi de dreptate se revoltă la aceatsă întrebare şi aceasta este încă un motiv puternic, ca se nu primim comisiunea mixtă. Totuşi eu cred că curênd s'au târḑiu, poporul sêrb va vedè că nu este drept, că nu este bine chiar pentru dênsul, că pentru interese speciale, trecătoare, sĕ se plece a se face instrumentul împilărei al fratilor sĕi de religiune, fraţilor sĕi de suferinţi în trecut, şi poate şi fraţilor sĕi de acelaşi viitor (aplause prelungite.)

Cum vedeţi Sêrbia nu are raţiune de a lua parte la comisiunea mixtă. Mai rĕmâne dar Bulgaria şi România. Apoi ce comisiune mixtă se mai poate face! Aflându-ne doi, noi, România cu Bulgaria, ne vom regula afacerile noastre prin frăţeasca înţelegere. Fie care vom remânè stăpânì liberi pe ţermuri, pe apele noastre. şi unde va fi de a se lua disposiţiuni în comun, le vom regula prin tratate fie şi sub privegherea comisiunei europene, dar nu în sinul comisiunei mixte! D. ministru de esterne a ţinut un lung cuvênt, — sûnt multe din aceste cuvinte la cari nu mĕ unesc, — dar a ḑis un cuvênt drept, că nici o putere europeană nu se poate plânge că România a oprimat libertatea navigaţiunei Dunărei; din contra, dacă i se poate imputa ceva este că a înlesnit chiar licenţa pe Dunăre, şi încă aceea licenţă a fost numai în interesul Austriei. Dacă a făcut concesiuni, le-a făcut numai Austriei. Domnii noştri vasali, nesiliţi de nimeni, au dat cei d'intâiu drepturi, privilegiuri, înlesniri, chiar proprietăţi companiei austriace de navigaţiune pe Dunăre. Prin aceasta s'a desvoltat navigaţiunea austriacă în apele noastre, şi astăḑi ca recunoscinţă ni se ḑice: fiindcă vapoarele mele percurg apele voastre, findcă marina mea prosperă pe ţermurile voastre, fiindcă comerciul meu s'a întins în ţĕara voastră, apoi reclam cĕ acolo unde am interese să am şi drepturi, acum voesc sĕ dominez pe aceea apă unde comerciul meu s'a întins, mulţămită vouĕ (aplause).

Eată pentru ce, d-lor, din început şi dela o margine a ţĕrei pănă la cealaltă, s'a ridicat un glas de impotrivire energic şi constant în contra comisiunei mixte, ca contrarie tratatelor dela Paris şi Berlin, ca prin însăşi forţa lucrului neputêndu-se instituì, şi în fine ca contrarie drepturilor şi intereselor nooastre.

Dlor, eu nu voiu se viu înaintea d-voastră nici cu act de acusare, nici voesc măcar se critic faptele guvernului în această cestiune, dar fiindcă d. ministru de esterne, onor. d. Stătessu, a voit sĕ se ferească de a identifica politica guvernului dela ḑiua sosirei d sale la minister cu politlca sa anterioară, ḑicênd: de când am venit cu programa dela 1880, dela Noemvre am avut vederile cutare şi cutare; eu nu pot admite acest mod de vedere al d-sale. D-sa scie bine că încât durează aceeaşi firmă ministerială nu se poate despărţì un mìnistru isolat de politica generală a guvernului din care face parte, însĕ d sa scie apoi foarte bine că în cestiunile internaţionale guvernele sûnt solidare. Nu este tot aşa şi cu ţeara. Întru cât o naţiune aprobă actele guvernului sĕu, ea nu este solidară cu ele. Guvernele pot se facă greşeli, şi acestea sûnt îndatoritoare pentru acelaşi guvern cât el stă la putere! Dar ţeara care nu aprobă, ţeara nu este angegiată în aceste greşeli. Poate un om se cadă în greşală, dar greşala aceea nu cade în sarcina statului pănă când el nu o ratifică! De aceea, sĕ fim cu luare aminte, astăḑi sûntem chiemaţi sĕ ratificăm sau sĕ nu ratificăm ceea ce s'a făcut! (aplause).

D-lor, încă odată declar, nu înţeleg, sĕ fac acusaţiuni, nici chiar bănuieli, dar totuşi trebue sĕ vĕ aret pentru ce d. ministru de esterne în explicările cari ni le-a dat a fost cam ingaimat, pentru că permiteţi sĕ me servesc de o espresiune cam populară: ne da când una caldă când una rece! Aceasta proviue cred că d-sa nu se poate de tot degagia de actele predecesorului sĕu! Mĕ voi esplica, d-lor, v'am ḑis că ţeara nu este angagiată decât când ratifică actele guvernului sĕu. Avem esemplu că deunĕ ḑi în camera Olandei, o ţeară mai bogată, mai prosperă, mai civilizată decât România, dar de o întindere şi importanţă politică mai mică decât România, că această Cameră, ḑic, a respins un tratat formal încheiat între Francia şi guvernul Olandei. Miniştrii şi-au dat demisiunea, dar Olanda a rĕmas liberă de indatoririle luate de ei (aplause).

(Va urma.)

Varietăţi.

* Escelenţia Sa Preasânţitul P. Archiepp. şi Metropolit Miron Romanul a sosit aici din călĕtoria anunciată de noi eri cu trenul de dimineaţă. Sperăm a face cunoscut publicului cetitoriu şi partea încă necunoscută din călĕtoria, despre care aşteptăm raporturi.

* (Postal). Oficiu postal s'a deschis în 1 Iunie a. c. la Basna şi va remânè deschis pentru sesiunea băilor pănă la sfêrşitul lui August. Împreunat cu aceasta este un curs de postă între Basna şi Mediaş. Cursul va fi următoriul: Pleacă dela Basna după ameaḑi la 4 oare, sosesce la Mediaş după ameaḑi la 5 oare. Pleacă dela Mediaş dimineaţa la 6 oare 30 minute; sosesce la Basna la 7 oare 30 minute dimineaţa.

Errata. În numĕrul trecut s'a pus din eroare deasupra titlului ḑiarului *Sâmbătă* în loc de **„Joi“.**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 1 Iunie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.70	119.50
Renta de aur ung. de 4%	88.25	88.15
Renta ung. de hârtie	86.15	86.15
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.—	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.30	96.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane	97.50	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	98.25	98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96.75
Sorţi unguresci cu premii	117.50	117.50
Sorţi de regularea Tisei	108.50	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.20
Datorie de stat austr. în argint	77.05	77.—
Renta de aur austriacă	94.3)	94.—
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	822.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	324.—	324.—
Acţiuni de credit austr.	330.08	330.2)
London (pe poliţa de trei luni)	119.75	119.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Na oleon.	9.50½	9.54
100 marce nemţesci	58.55	58.50

Nr. 142 1882. [87] 1–3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lûngă bătrânul neputincios paroch Nicolau Rădoiu în parochia de clasa a III-a din Vulcan, protopresbiteratul Branului, conform ordinaţiunei consistoriale dto 22 Aprile a. c. Nr. 321 B, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele împreunate cu mai sus numitul post de capelan sunt jumĕtate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl. v. a.

Concurenţii au aşi trimite subsrisului suplicele lor instruate în sensul statului organic şi conform disposiţiunilor sinodului archidiecesan din 1873 pentru regularea parochielor şi a regulamentului congresual pentru parochii.

Braşov, 11 Mai, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac, m. p.,
prot.ca adm. protopresb. al Branului.

Nr. 11. [85] 2—3

EDICT.

Stefan Dumitru Dicu, de religiunea gr. orient. din Săcel, comitatul Sibiiului, carele de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Maria n. Dumitru Dic tot de acolo fără a se sci ubicaţiunea lui prin aceasta sĕ citează a sĕ presenta în restêmp de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict înaintea subscrisului for matrimonial în persoană sau prin un plenipotenţat, căci la din contră se va decide procesul urḑit de socie sa încontrai şi în absenţa lui.

Sibiiu 12 Ianuariu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sălîştei, ca for matrimonial de I instanţă.

Nr. 85. [82] 3—3

EDICT.

Ioan Ţifrea de religiunea gr. or. din Slimnic, comitatul Sibiiului, carele de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legitima lui soţiă Ana născ. Enciu, tot de acolo, se citează prin aceasta, ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se înfăţişeze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca for matrimonial de prima instanţă, căci la din contră şi în absenţa dênsului se va decide procesul intentat contra-i de cătră soţia sa.

Sibiiu, 29 Aprile 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

PROAŞTE DE FOC
şi
requisite de stins

de ale firmei **Friedr. Seltenhofer & Sohn** în **Oedenburg**, se recomândă pe lûngă condiţiunile şi preţurile cele mai favorabile prin representanţa sa în Transilvania. Se află la

Andreas Rieger,
fabrică şi deposit de maşine şi requisite agricole, prăvălie de ferării.
[84] 2—3 **Sibiiu.**

Turnătoare de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţă pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, fer turnat şi făurit; astfeliu construite, că după ce sûnt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic şi mai adûnc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer făurit pentru clopote solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru oroloage şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pe lûngă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid şi promopt se recomandă

Antonie Novotny.
[46] 4—6 Timişoara, Fabrică.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak
conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât ş **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 1—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 59. Sibiiu, Marți 25 Maiu (6 Iunie) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de done ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Desbaterea creditului de pacificare în dieta Ungariei.

(Urmare.)

În ședința din 20 Maiu n. deputatul Emeric Ivanca sĕ pronunță pentru primirea proiectului delegațiunei, mai vêrtos din motiv, că toate cestiunile sulevate în proiect sûnt de natură militară, și ca atari cad în compentența delegațiunei. Ivanka în discursul sĕu atinge și coarda Dacoromâniei.

După ce dep. Halasz vorbì contra primirii proiectului, ear Csiky pentru primire, rorstì d. conte Albert Apponyi o cuvêntare în care combate asertiunile din ședința trecută a d. ministru președinte Tisza.

Mai ântâiu apără în câte-va cuvinte argumentele d. Szilágyi adăugênd, că acesta când a vorbit, a fost în deplină chiaritate cu starea actuală politică. După aceea, precum mai 'nainte d. ministru președinte Tisza, sĕ folosise în esplicarea competenței delegațiunei de dicționarul academic francez, astfel acum d. Apponyi își ia refugiul la dicționarul academic unguresc. Eată ce dice dênsul: Eu am căutat legea privitoare la înarticularea contractului dela Berlin și aflai acolo cuvêntul ocupațiune tradus în unguresce cu cuvêntul „megszállás." Curios de a afla, ce sĕ înțelege în limba ungurească sub acest cuvênt, am resfoit dicționarul academic unguresc, din care m'am convins că „megszállás" are mai multe însemnări cari însĕ nici una nu consună cu sensul cuvêntului ocupațiune din dicționarul academic francez. Cuvêntul *„megszállás"* însemnează remânerea în vre un loc, spre a te susține acolo pentru un timp scurt, înterval mic. Dară „scurt" nu se nimerește cu sistetmul de ocupațiune al d. Ministru președinte. Mai departe asemenea posesiunea unui loc, spre a aședa o fortăreață, o cetate. Însemnarea aceasta sĕ nimeresce mai bine în cestiunea noastră. Mai are și însemnătatea de a colonisa; în fine mai insemnează și aceea că omul e stăpânit de un spirit rĕu sau bun. După cum vedem — continuă D. Apponyi — dicționarul academic francez și cel unguresc sûnt în contradicțiune, opuse și dacă vom recunoasce excursul filologic al D. Ministru președinte atunci ajungem la conclusiunea, că delegațiunea după dicționarul academic francez e competentă în acordarea speselor din cestiune după cel unguresc însă nu (ilaritate în stânga.)

Basa raționamentului D. Ministru Pres., dice Apponyi, este, că noi am primit din Berlin 2 mandate diferite din care emanează 2 serii de conclusiuni.

După acestea espune dep. Apponyi conclusul congresului dela Berlin, adaugênd cà sub acela n'are sĕ se înțeleagă nici de cum altceva, decât numai însărcinarea ce s'a dat Austro Ungariei cu escluderea suveranitătii.

După ce combate prin argumente destul de puternice aserțiunile pentru primirea proiectului recomândă propunerea dep. Szilagyi.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiiu, în 25 Maiu.

Creditul de pacificațiune a trecut și prin casa magnaților. Cumcă casa magnaților l'a aceptat numai poate fi nici o îndoeală. Mai momentos din toată desbaterea în corporațiunea aceasta, a fost registrul învinuirilor adresate de contele Desewffy funcționarilor din Bosnia. Dl. ministru president a pus în perspectivă purificarea materialului de funcționari în Bosnia.

Unele diare împrăsciara scirea că guvernul central va trage un cordon la granițele rusesci în Galiția din causa trecerei în masse a Evreilor alungați din Rusia. O telegramă de eri deminte scirea în ceea ce privesce cordonul; afirmă înse ca regulamentele privitoare la trecerea preste granită se vor observa mai riguros ca în trecut.

Cestiunea dunăreană este dar într'adevĕr amânată. După „Românul" propunerea Barrère este primită în principiu de toți delegații, afară de cel român. Delegatul român a sprigìnit în decursul desbaterei dreptul fie-cărui stat „riveran" de ași denumì funcționarii în porturi și a cerut ca pe inspectorul care va avè sĕ privegheze esecutarea regulamentelor de navigațiune, sĕ'l denumească comisiunea europeană din Galați. Cestiunea se va desbate de acì încolo între puteri pe cale diplomatică. Delegatul Bulgariei a făcut amendamente la proiectul Barrère cam de aceeași natură ca a le delegatului român. Sesiunea comisiunei este încheiată.

Scupstina sêrbească avè sĕ se deschidă astădi. Mai multe diare sûnt de părere că cabinetul actual nu va demisiona.

Cestiunea egipteană se asigură că va ajunge înaintea unei conferențe a puterilor europene.

Dela Paris se telegrafează că conferența este deja primită.

Corespondențe particulare
ale „Telegrafului Român"

Gurariului, 1 Maiu*). (La demnitatea statului învĕțătoresc și cestiunea scoalelor din archidiecesă.) Dle redactor! Sub titlul de sus s'a publicat în „Telegraful Roman" Nr. 42 din est an o corespondență. Autorul ei, dl Nicolau Ivan, diacon și învĕțătoriu la scoalele poporale superioare (capitale) din Săliște, accentuează cu mult accent lipsa unui regulament sau statut, prin care statul învĕțătoresc ar fi sĕ câștige stabilitate, respectul cuvenit și o salarisare corespundĕtoare chiemărei sale.

E laudabil zelul cu care d-sa pledează în favorul învĕțămêntului poporal și îndeosebi a corporațiunei, din carea însuși face parte.

Când ni ar sta la disposiție putința și mijloacele recerute, am comite un pĕcat neertat, nevrênd ale aplica acelea pentru promovarea intereselor de cultură ale poporului și bisericei noastre.

Dar între împregiurările critice, în care ne aflăm, împutarea din amintita corespondință 'mi revoacă în minte anecdota poporală despre bărbatul carele, nebăgând în samă e scusa muierei sale cu lipsa ce domnia în casa lor, pretindea dela ea lucruri îndoit mai mari ca la început.

Este în deobște cunoscută lipsa de care sufere și greutățile publice, sub care geme poporul nostru dela o margine a patriei până la ceealaltă; e sciut că bisericile în cea mai mare parte sûnt atât de serace, în cât abea 'și pot acoperì lipsele cele mai urgente; e constatat pe deplin că comunele politece, cu deosebire unde sûnt compuse din doue sau mai multe confesiuni, fie din neputință, fie din rea voință, nu se prea imbuldesc a ne sărì într'ajutoriu pentru de a ne înlesnì deslegarea problemei: promovarea culturei intelectuale și morale în poporul nostru.

Organele bisericesci, căror pe cât de des, pe atât de cu nedrept li se face împutare de negligență, dispun numai de putere morală, Brachiul autorităților politice parte li se deneagă, parte se aplică dea dreptul în contra noastră. Ași putea servì cu esemple.

De regulamente, statute și decrete nu ducem tocmai lipsă, avem destule.

În timpul relativ scurt dela întroducerea erei constituționale în viața noastră bisericească, atât legislațiunea, cât si organele administrative bisericesci și-au întins activitatea lor aproape în toate direcțiunile posibile. Obiect de solucitudine a fost și scoala.

Stabilitatea statului învĕțătoresc este enunciată prin lege — vedi §. 71 organisarea învĕțămêntului în congresul din 1870!

---

*) Întârdiată din lipsă de spațiu.
Red.

FOIȚA.

„Ai caduti."

În „Alegătoriul" aflăm o corespondență din Italia care ne interesează și pre noi. Ea se ocupă cu deosebire cu monumentul celor căduți în 20 Maiu 1859 între care avem și noi pre ai nostri.

Eată ce dice acea corespondență:

Milano 17|23 Maiu 1882.

Un bun prieten, de loc dela Voghera, îmi facù onoarea a mĕ poftì să merg cu el spre a vedea orășĕlul sĕu, și spre a asista la o sĕrbătoare de o deosebită însĕmnătate pentru acele locuri. — La 20 Maiu 1859 se începuse strălucita campanie a francesilor, în alianță cu puținele trupe ce italienii aveau pe atunci, în contra Austriei, campanie care s'a terminat cu victoria dela Solferino. Această campanie se deschisese la diua numită printr'o luptă aproape de orășelul Voghera. Prin posiția sa naturală acel loc se pare destinat a servì de câmp al luptelor, și istoria le arată abundante din depărtata vechime. Marea vale a Padului, șesul lombard (pianura lombarda), se sfîrșeșce acolo, și cele dintâi rămurele ale Apeninului sûnt o serie de frumoase coline, cari domină departe șesul monoton și atât de minunat cultivat de industrioasele și neobositele mâni ale poporației. Pe una din aceste coline, cale de un ceas dela Voghera, se află sătulețul *Montebello*, aședat într'o minunată posiție. Această localitate înainte cu 23 ani și 5 dile era ocupată de trupele austriace, cari trebuiau respinse printr'un asalt de francesi, căci infanteria italiană nu era de față.

Casă cu casă trebuì a fi luată cu asalt pe rênd; când aceasta s'a îndeplinit, Austriacii, cari voiau a ceda posiția, sau retras la împrejmuirea de zid a cimiterului, aședat pe o extremitate a colinei, singurul punct ce le mai rĕmăsese, care perdêndul după o sângeroasă luptă au fost siliți sĕ se retragă, câți mai puteau, spre a primì mai târdiu ceea-ce făcuse pe mulți din ai lor sĕ rĕmâie pe loc. Morții acelei lupte au fost îngropați în mai multe părți; în anii trecuți însĕ s'a ridicat ideea, acum realisată de a se aduna toate oasele căduților în acea di, și a se îngropa împreună acolo unde s'a terminat bătaia, ridicânduse spre onoarea și pomenirea lor un monument.

La inaugarea acestui monument mĕ chema colegul și amicul din Voghera, a cărui învitare am primit'o cu mulțămire, atât pentru ocasia ce mi se presenta de a vedea o frumoasă parte a Italiei, cât și pentru a asista la această sĕrbătoare, care promitea a fi strălucită.

Monumentul ossariu este un fel de mic templu de peatră albă, fără multe ornamente, dar solid și destul de frumos; deasupra lui o statuă, de o valoare artistică — ce e drept — foarte problematică, represintă victoria întindênd o ramură de laur. Inscripțiunea din fața:

AI CADUTI
IL XX MAGGIO MCCCLIX

în puține vorbe arată destinația monumentului. Sub această inscripție se vĕd în rênd cuvintele: *Austria, Italia, Francia,* representând patriele căduților.

Monumentul s'a ridicat cu banii adunați din subscrierile cetățenilor, din acele locuri mai cu samă cari aveau directe suveniri de luptele rememorate printrênsul. A costat aproape 25,000 franci.

Înaugurarea a fost făcută cu splendoare și nu numai orășenii, dar sătenii din toată împregiurimea au luat parte cu miile.

Regele era representat prin admiralul principe Tomaso duce di Genova. Ministerele, Senatul, Camera, toate 'și trimiseseră representanții lor, lûngă cari se adaugaseră cei din partea locului, comunali județieni, societăți, institute de cultură etc. Pe lûngă cari se vedeau un representant militar al Franciei și unul al Austriei, trimeși de

De asemenea e statorit şi salariul în §. 76 din acel regulament întărit din nou prin congresul naţional bisericesc din an. 1878, conform căruia un învĕţător dela o scoală poporală superioară ar avea se capete salariu de cel puţin 550 fl. Aşa dar aproape atâta, cât pretinde şi dl. corespondent.

Ce mai lipsesce dară? Nimic alta, decât aplicarea în pracsă. La aceasta sûnt chemate conform constituţiunei, comitetele parochiale ca organe subalterne esecutive.

Pentruce nu o fac? Unele din motive, le-am amintit deja mai sus.

Crede dl corespondent că introducênd un fel de absolutism centralistic ar merge treaba mai bine? Mĕ îndoiesc.

E mai uşor a face legi, decât a le esecuta.

Poporul nostru dă cât poate, şi dă bucuros atunci, când este convins, că i se resplătesce. Dar poporul a cam căḑut în desperaţiune. Prin o sufulcare, prin un entusiasm general, nu neg, am putè câstiga oare care îmbunătăţire în favorul scoalei şi a învĕţătorilor.

Cine sĕ'l descepte, sĕ'l însufleţească?

După modesta mea părere, aşi crede a fi datori: preotul şi învĕţătoriul, şi unde permit împregiurările, sĕ se alăture notariul, primariul şi alţi bărbaţi luminaţi şi cu influenţă, cu un cuvênt inteligenţa din comună; căci ea e destinată a se pune în fruntea curentului spre tot ce e bun, nobil şi folositor.

De aici urmează că chiar şi acolo, unde inteligenţa sătească trăiesce în perfectă harmonie — dar casuri negative din nefericire încă sûnt — o parte din problemă totuşi zace pe umerii învĕţătoriului. El prin destoinicia sa, prin cultura sa spirituală şi mai ales morală, cu deosebire însă prin un bun tact şi modestie se captive inimile, se entusiasmeze spiritele în popor, cucerind astfel respectul şi încrederea pentru sine şi pentru corporaţiunea, cărei aparţine.

Dacă e adevĕrată axioma, că învĕţătoriul face sau strică scoala, nu mai puţin adevĕr cuprinde şi tesa: învĕţătoriul harnic creează, învĕţătoriul debil nimicesce salariul.

Dl corespondent face amintire despre notari şi preoţi, care s'ar împărtăşì de salarii bune din alodiile comunale.

În cât i privesce pe cei dintâi e adevĕrată aserţiunea; dar scim şi aceea câte obligăminte li se impun din partea statului care dispune şi de putere esecutivă.

Nu me pot înse din destul mira, cum pot fi aduşi în aceeaşi categorie şi preoţii, la cari suntem obicinuiţi se aplicăm proverbul „unde-i bine, nu-i de mine, unde-i reu, acolo's eu."

Pe cât sciu în tot ţinutul Sibiiului, poate şi în ţeara întreagă, abia vor fi vr'o 3—4 comune românesci de relig. ortodocsă orientală, ai căror preoţi sĕ se împărtăşască cu salarii din alodiul comunal; dar şi acolo din causa că celelalte venite stolare, represintă o sumă mică până la dispărenţă.

Totuşi se atacă şi aceste mici ajutoare.

Ating acest punct înadins numai „persummos apices" fiind convins, că însuşi amicul meu, dl Nic. Ivan, poate constata acest trist, dar necontestabil adevĕr.

Preotului însĕ nu i este permis sĕ se subtragă dela datorinţele ce i le impune societatea, statul, biserica, şi chiar scoala. La toate intreprinderile naţionale, formarea de reuniuni, înfiinţarea de societăţi filantropice şi de cultură, primul apel se face de comun la adresa proţimei, sub cuvênt, că ea conduce poporul. Nesuccesele de asemenea încă se impută per *fas et nefas* preoţimei, atribuindui lipsă de hărnicie, zel şi devotament.

S'a afirmat indirect, că statul preoţesc în respectul material tot e proveḑut relativ mai bine, decât cel învĕţătoresc. Dl. corespondent prin această însinuaţiune pare a reflecta la citatul poetic *„solamen miseris socios habebere malorum."*

Dar deşì în total privit statul preoţesc, nu este tocma de invidiat în cele materiale, totuşi ar fi, pare-mi-se, rĕu, când el n'ar constituì obiect de rêvnire chiar pentru nime.

Legea — stat. org. §. 13 şi regulamentul congres. scol. din 1878 §. 83 şi 85 — pretinde dela preot sĕ fie apt şi pentru chemarea învĕţătorească şi ca director local, se inspecţioneze scoala şi pe învĕţători. De unde urmează că statul învĕţătoresc nu este coordinat ci subordinat statului preoţesc.

Sĕ privim şi la instituţiunile compatrioţilor nostri Sasi. Oare parochiile lor nu formează pre lûngă rang şi un fel de avansament pentru profesorii dela gimnasii chiar? Cât de înapoi stau învĕţătorii cu prebendele lor faţă de dotaţiunile cele mari ale preoţilor, şi totuşi nu i trece nici unuia dintre învĕţători prin cap sĕ se pună în comparaţie sau se combată posiţia celor din urmă!

Harmonia edifică, invidia distruge. Sĕ ne deprindem a judeca lucrurile cu sânge rece şi cu cumpĕt.

După escursiunea, la care mĕ răpì mai mult idealul unui viitoriu mai fericit pentru preoţi şi învĕţători, decât sobrietatea presentelui posomorît, încheiu, esprimênd dorinţa, că lucrând cu puteri unite şi stăruind solidar pentru asigurarea subsistenţei ambelor corporaţiuni, se ajungem a ocupa şi unii şi alţii posiţiunea meritată conform cu ostenelele ce aducem cu toţii la promovarea binelui obştesc.

Ioachim Muntean.

Năsĕud, 2 Iunie st. n. (Escelenţa Sa Păr. Archiepp. şi Metropolit Miron în fostul district a Năsĕudului). Dle redactor! Încă din timpurile vechi ale creştinătăţii a fost obiceiu că toate zidirile noue se fie consacrate din partea preotului mai nainte de a fi locuite. Într'un mod special s'a aplicat acest obiceiu la acele zidiri, despre cari ḑicem, că sûnt lăcuinţa lui Dḑeu, la biserici. Sânţirea bisericei, ca acelei mai de frunte zidiri, s'a reservat celui mai înalt demnitariu bisericesc, archiereului.

În ḑilele mai de aproape am avut fericirea a fi martor la indeplinirea unui atare act. S'a îndeplinit acesta în comuna bisericească gr. or. Cosna din tractul ppresbiterale a Bistriţei; şi s'a îndeplinit prin Escelenţa Sa Păr. Archiepp. şi Metropolit Miron Romanul.

Originea comunităţii Cosna, carea este situată în creerii Carpaţilor nordostici, nu se poate erua cu certitudine. Între riurile Teşna şi Cosna din timpuri vechi s'a aşeḑat o colonia căpătând diplome din partea principilor moldoveni. Aceasta colonia, trăind în libertate, şi după natura locului ocupându-se cu economia vitelor, sa îmmulţit, încât astăḑi numĕră preste 80 familii cu preste 400 suflete. Nu este de mult de când această comunitate s'a organisat politicesce, şi mai puţin de când este organisată bisericesce. Politicesce pe cât a stat districtul Năsĕudului a aparţinut acestui, şi fiindcă din proprietăţile lor contribuesc o parte însemnată în fondurile grăniţăresci, astăḑi au drept grăniţăresc. După desfiinţarea districtului, a remas în comitatul Bistriţa Năsĕud, la cercul administrativ Rodna.

Organisaţiunea bisericească s'a început cu scoala, susţinênd singură un învĕţător, ear' în cele pure bisericesi administrată fiind de către parochul comunităţii învecinate Candreni, pe teritoriul Bucovinei. Aceasta a ţinut până la 1874 când în 15 Octomvre, pentru parochia Cosna a fost chirotonit preot clericul absolut Gregoriu Marica. Acest tinĕr care promitea mult pentru naţiă şi biserică, cu talentul seu a organisat definitiv această parochie. Dar cea de frunte nisuinţă a s'a a fost ca în această comunitate se ridice lui Dumneḑeu casă. Făcênd început acestei lucrări, a continuat-o şi până în 1879 a adus-o aproape de sfârşit, remânênd a sa lucra singur frontariul şi pictura din lăuntru. Însĕ o împregiurare tristă, mai dureroasă însĕ pentru veduva remasă cu trei orfani, curmându-i vieaţa, la subtras dela bucuria de a vedè lucrul început şi sfârşit. Acel lucru cu concursul poporul credincios la continuat şi dus la îndeplinire următoriul seu, parochul Sever Orban.

În anul acesta finită această zidire, după modelul bisericilor bucovinene în forma crucei, Escelenţa Sa Prea sânţitul Archiepp, şi Metropolit Miron, a fost rugat ca se îndeplinească sânţirea. Escelenţa Sa a dat ascultare acestei rugări şi ḑiua Sânţirei a fost hotărîtă pre ḑiua de Rosalii. Pentru îndeplinirea acestui act, Escelenţa Sa însoţit de Păr. protosinceli Dr. Il. Puşcariu şi Nican. Frateş, apoi de diaconii Sim. Popescu şi Ioan Rĕou şi de doi clerici, a plecat dela reşedinţă Marţi în 11/23 Maiu. La Murĕş-Vasarhely a fost întimpinat de preoţimea tractului Murĕş, ear la Reghin de protopresbiterul Galat. Şagău. De venirea Escelenţei Sale înţelegênd inteligenţa română din Bistriţa şi giur, au făcut pregătiri ca primirea Escelenţei Sale sĕ fie pre cât se poate de splendidă. La 13/25 Maiu la marginea tractului ppresbiteral, Escelenţa Sa a fost primit de păr. administr. ppresbiteral I. Buzdug, ear la Sereţel, de una deputaţiune din Bistriţa în frunte cu judele dela tribunal Ioan Mărginean. În Bistriţa, unde Escelenţa Sa era asceptat de o mulţime de inteligenţă română fără deosebire de confesiune, a fost primit de către protopopul gr. catol. al Bistriţei Alesandru Szilasi, la 12½ oare. Acì după ce Escelenţa Sa a primit deputaţiunile diferitelor corporaţiuni, a primit şi o deputaţiune dela Năsĕud, carea a făcut Escelenţei Sale învitaţiunea ca la reîntoarcere sĕ binevoească a onora cu Înalta presenţă şi valea Someşului şi speciale Năsĕudul. După banchetul dat în onoarea Escelenţei Sale din partea inteligenţei române, la 6 oare calea s'a continuat spre Borgău. Când Escelenţa Sa a pus peciorul pe pămêntul grăniţeresc a fost salutat de parochul din Borgo-Prund, Teod. Vraşmaş, în fruntea inteligenţii de pe valea Borgăului. După ce noaptea fu petrecută în casa părintelui Administr. ppresbiterale, Vineri la 14/26 s'a continuat calea. Pe valea Borgăului Escelenţa Sa a fost primit foarte pompos din partea preoţimei şi poporului, — a visitat bisericele şi a luat informaţiuni asupra stărei învĕţămêntului. O deosebită primire, cu poartă triumfală pre care sta scris „Mulţi ani stăpâne" i s'a făcut în Borgo-Prund. Acì ascepta mulţime îndesuită de popor şi între salve de treascuri, Escelenţa Sa a fost salutat în un ton sonor de parochul locului. A visitat biserica, scoala normală şi casa parochială. După ce a primit întimpinările preoţilor şi poporului greco-catolic din Borgo-Tiha şi Borgo-Murĕşieni pe pasul Borgăului şi preste Carpaţi ş'a continuat calea, şi percurgênd o parte a teritoriului bucovinean, la 6¼ oare seara, între trasul clopotelor, condus de un banderiu de călăreţ, Escelenţa Sa a fost primit de poporul parochiei Cosna, condus de parochul local Sever Orban.

Actul sânţirei bisericei după ritualul oriental s'a început Sâmbătă după ameaḑi cu preveghere, s'a continuat Duminecă şi s'a sfêrşit la 1½ oară. La sânţire Escelenţa Sa a fost asistat afară de par. protosinceli încă de 4 preoţi din archidiecesă şi de 2 din Bucovina, — (Dorna şi Dorna Candreni). Cântările au fost esecutate de profesorul şi catichetul gimnasial G. Pletos din Năsĕud, care învitat anume din Bistriţa, a făcut parte din suita Escelenţiei Sale. Biserica este ridicată din lemn, după numĕrul sufletelor, este spacioșă, este bine arangiată, fruntariul este întru toate întogmit după tipic, şi pictura foarte bine esecutată. La acest act s'au adunat o mare mulţime de privitori din toate părţile: din Bucovina, Moldova, din Ardeal (Ilva mare, Rodna, Şanţiu, Sângiorgi, Chintelnic etc). În onoarea Escelenţiei Sale s'a dat din partea populaţiunei din Cosna un banchet în casele parochiale.

În aceeaşi ḑi la 4½ oare s'a început calea şi continuat până la Borgo-Prund unde Escelenţa Sa earăşi a fost primit în un mod strălucit. A primit cuartir în căsile parochului T. Vraşmaş, — opidul a fost seara iluminat.

A doua ḑi de Rusalii, cu o asistenţă numeroasa Escelenţia Sa a severşit sânta liturgia în spacioasa şi pompoasa biserică din B. Prund. Atât acì cât şi în Cosna s'au îndeplinit mai multe hirotoniri şi hirotesiri. Aşa în Cosna a primit diaconatul clericul Vas. Balan şi a fost hirotesit duchovnic

---

la ambasadele de la Roma, lûngă cari sûnt ataşaţi militari. O împregiurare m'a făcut sĕ-mi reamintesc nestatornicia lucrurilor acestei lumi, cum ar ḑice un vechiu al nostru cronicar: era adecă simpatia cu care era vĕḑut austriacul şi receala arătată francezului atât la înaugurarea Ossarului, cât şi seara la banchetul militar din Voghera. Era curios a vedea austriacul vorbind cu căldură de focul sacru ce ḑicea el că a condus oştirile Italiei în luptele pentru a ei îndependenţă şi unitate, foc care — ḑice el — şi acum arde în pepturile lor. De altă parte Francezul, ḑicênd puţine vorbe reci, lăsate sĕ treacă din bună cuviinţă. Ce schimbare de acum 23 ani! Omenimea, se pare, este totdeauna cel puţin 3 din 4 părţi dominată de interesul presentului.

Au luat parte la serbătoare o mulţime de *Reduci delle patrie bataglie* cari au vĕḑut cu ochii lor, fiind înşişi partaşi la luptele alăturea cu Francesii.

Nici unul însĕ nu a arĕtat cel mai mic semn de aducere aminte: cine era inimicul patriei şi cine pentru ea muria, ca aliat şi încă mai mult! A cui este vina pentru această schimbare, eu nu voiu cerceta; faptul însĕ vĕḑêndu-se este de natură a ne pune pe gânduri asupra curioasei volubilităţi a simpatiei popoarĕlor.

M'am întors dela Voghera plin de mulţămire pentru cele ce am vĕḑut şi pentru cordiala ospitalitate cu care acesti buni Italieni septentrionali sciu sĕ primească pe cei ce-i visitează. — Pe drum mĕ gêndiam că poate ca român am asistat la o serbătoare, făcută poate şi pentru vr'unul din acei mulţi români ardeleni, cari fiind soldaţi austriaci, şi-au lăsat oasele pe aici în resboiul din 1859. Poate vor fi de aceea şi la Montebello!

---

* (Cadavru de copil) s'a găsit a doua ḑi de Rusalii pe hotarul Caşvei în cercul Gurghiului, rupt şi spintecat de paseri carnivore. Cadavrul se ḑice că după semne trebuie că a fost espus de septămâni mai naiute.

parochul Sever Orban. În Borgo Prund a primit diaconatul clericul Leon Buzduga fost hirotesit protodiacon Simeon Popescu şi duchovnici: capelanul Sim. Monda şi preotul Pavel Beşa. Escelenţa Sa a adresat o pastorale către poporul adunat şi îndesuit în spacioasa biserică, a cărei obiect au fost cultivarea virtuţilor teologice, a credinţii, nădejdei şi dragostei crestinesci, cari formează tema vieţei noastre crestine.

După prânḑul strălucit în casele par. Vrăşmaş, care s'a aflat întru tote la înălţimea chiamărei sale, şi la care a luat parte preste 40 inteligenţi din valea Borgăului, calea a fost continuată spre Bistriţa, de şi programa era deja făcută, ca preste Sângeorgiu sĕ se atingă valea Someşului, unde pregătirile de primire erau făcute, Marţi a treia ḑi de Rusalii după ce Escelenţa Sa a visitat bisericile din Blaşfaleu super. şi inferior, a binevoit a onora cu presenţa Sa şi Năsĕudul.

La 2 oare Escelenţa după ce la marginea cercului a fost întimpinat de pretorele cercului Nic. Rus sub poarta triumfală la marginea opidului a fost primit de poporul Năsĕudean condus de primariul Iacob Pradan; de acì printre spalierul de studinţi dela toate institutele, condus la cuartirul desemnat în edificiul vicarial. Acì a fost primit de directorul gimnasial Ioan Ciocan cu o cuvêntare, în carea făcênduse istoricul grăniţerismului, s'a aretat şi pus în vedere cumcă acest popor scie onora, preţuì şi venera pre prelaţii sei şi cumcă, conservând simţeminte nestricate românesci, abstrăgênd dela ori ce deosebiri confesionale, are pietate către dênşii. Şi acì Escelenţa Sa a binevoit a primì diferitele corporaţiuni. La 4 oare la banchetul arangiat în onoarea Escelenţiei sale după o programă specială au luat parte mai mult de 60 inteligenţi din loc. S'au ridicat toaste pentru Majestatea sea, din Partea Escelenţiei Sale; pentru Escelenţia Sa de dl. Ioachim Mureşan; pentru Năsăudeni, apoi pentru Episcopatul gr. cat. earaşi de către Escelenţiei Sa, pentru suita Escelenţei Sale de Directorul Ciocan, ear' pentru conlucrarea în armonia şi buna înţelegere a prelaţilor românesci în interesul bisericei, a scoalei şi naţiunei, din partea dlui Dr. C. Moisil.

După prânḑ, Escelenţa Sa a binevoit a visita aşeḑemintele de cultura dela Gimnasiu (cabinetul natural, sala de desemn etc.) a mai visitat şi biserica care acum se zidesce. — La cina dată din partea dlui prof. Dr. C. Moisil, pre lângă Escelenţa Sa şi membrii suitei au fost întrunite numai somităţile. — A doua ḑi Mercuri, Escelenţa Sa, însoţit până în Ciusa de un numer de inteligenţi din Năseud, pre calea către Deesiu, a părăsit Naseudul. La despărţire precum şi preste tot în simpaticele convorbiri, Escelenţa Sa a dat espresiune unei depline satisfacţiuni. — Şi nici că se potea almintrenea, deoare ce primirea făcută a purces singur şi numai din respectul şi pietatea, pre carea poporul românesc din valea Someşului o are către prelaţii românesci. Aceeaşi primire era în pregătire pre întreaga valea Someşului în sus dela Nasĕud, popolaţiunea regreta mult că nu a avut fericirea a da Escelenţei Sale onorul cuvenit.

Pletos.

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile în camera României, 1 Maiu.

Discursul

lui M. Cogălniceanu.

(Urmare.)

Eu nu sûnt de părere sĕ ḑicem ministeriului, cum s'a ḑis în Camera de sus, duceţi-vĕ, depărtaţi-vĕ şi se vină alţii măcar cât va ţinea cestiunea Dunărei, fiindcă aţi făcut greşeli. Eu din contră voiesc sĕ rĕmână ministeriul actual până când va sfîrşì cestiunea Dunărei, ca una ce de el este începută.

O voce. Şi după.

D. M. Cogălniceanu. Dacă vor face bine vor rĕmânea şi după; dar dacă nu vor face bine, sĕ scie că ţeara nu va ratifica actele lor. Şi de aceea, eu de astăḑi vĕ previu, că ţeara nu va ratifica nici un act privitor la Dunăre care ar surpa drepturile ei suverane, chiar această majoritate care o aveţi în Cameră, am firma convicţiune că nu va fi cu d-v. (aplause.)

Dlor, când a venit pentru a doua oară cestiunea înfiinţărei comisiunei mixte în sinul comisiunei europene, sûnt dator se vĕ spun cum că comisarul nostru din început a refusat sĕ audă măcar de această comisiune mixtă.

Dar tot odată avea grije sĕ ḑică: nu angagiez opiniunea guvernului meu, aceasta este opiniunea mea personală!...

D. preşedinte al consiliului. Mĕ ertaţi toţi comisarii ḑiceau: sub reserva aprobărei guvernului lor. Dar nu în această cestiune.

D. M. Cogălniceanu. Sûnt de acord cu d-voastră, comisarii păstrau fiecare libertatea de acţiune a guvernului lor, însĕ nu este de tăgăduit că sĕ scia foarte bine că opiniunea comisarului era în fond şi a guvernului sĕu; dar tot odată 'i lasă şi libertate de a'şi schimba opiniunea.

Era în Martie primit de a se privì comisiunea mixtă ca o emanaţiune a comisiunei europene, unele puteri reclamă dreptul de apel la comisiunea europeană, în contra hotărîrilor comisiunei mixte. Însĕ guvernul austriac ţinênd firm la comisiunea mixtă cum o proiectase, socotind că momentul era oportun pentru a obţinè şi mai mult; nu a primit nici acest chip de vedere al delegatului Angliei mi se pare, întimpinând că nu recunoasce pe comisiunea mixtă ca o delegaţiune sau o emanaţiune a comisiunei europene, ci ca acea comisiune riverană preveḑută prin tratatul dela Paris, prin congresul dela Viena din 1815, cu singura deosebire ca Austria voia bine comisiunea riverană în josul Porţilor de fer, unde deşì nu are ţĕrmuri dar pretinde a lua loc, dar nu primea a se înfiinţa această comisiune şi pentru Dunărea Austro-Ungară, astfel încât ca guvernul Austriac sĕ'şi poată ḑice cuvêntul sĕu în apele noastre, dar nu şi noi Românii în apele sale.

Daţimi voe, dlor sĕ vĕ cetesc un pasagiu din nota circulară a Austriei din 9 Februarie 1881:

„La creation de la commission mixte, n'est du restes pas une idée nouvelle emanée du comité d'étude. Il pouvait et devait s'en tenir aux dispositions analogues du congrés de Vienne et du trai'é de Paris qui avaient indiqué l'établissement de paréilles comission comme le méilleur moyen de sauvegarder des intérêts communs etc.

Şi nota conchide că comisiunea mixtă nu poate sĕ fie o emanaţiune a comisiunei europene, că ar trebuì sĕ aibă voinţa sa proprie, independenţa sa de acţiune.

Vedeţi, dle ministru, că aceste cuvinte ne arată cât de puţină basă are pentru a fi primită şi propunerea Barrère, ce d-v. voiţi sĕ ne faceţi sĕ o primim şi în care mĕ tem că v'aţi încurcat! căci cetită bine propunerea Barrère, esclude dreptul de apel la comisiunea europeană, şi astfel comisiunea mixtă tot rĕmâne ca corp de sine stătător. În loc sĕ ḑiceţi din început că nu puteţi primì o comisiune ori care 'i ar fi fiinţa, ca neprevĕḑută de tractate, d-v. primind propunerea ca punct de tractate, aţi întrat într'un dedal din care ḑic nu sciu cum veţi eşì! căci faptul positiv este că Austria prin nota sa dela 9 Februarie 1881 se opunea la dreptul de apel şi nu recunoscea pe comisiunea mixtă ca o emanaţiune a comisiunei europene, ba nici nu primia propunerea rusască ca durata comisiunei mixte sĕ fie cât durata comisiunei europene! De atunci cabinetul din Viena a mai făcut ceva concesiuni, dar fondul cestiunei cum îl califică prin nota sa din 12/24 August 1880, adecă comisiunea mixtă şi preşedinţa, 'l menţine până astăḑi, şi acest fond 'l găsim şi în propunerea Barrère.

Vedeţi dar, că această comisiune mixtă nu se cere, cum ḑice Românul, pentru florile cucului, că prin urmare această comisiune mixtă este fondul cestiunei, ear nu numai o cestiune de formă, este însuşi cestiunea toată, plină şi întreagă.

Ei bine, onor. D. ministru de esterne, nu cel de acum dar cel de mai nainte, v'a cetit, mi se pare în Senat, corespondenţa care a ţinut în privinţa ante-proiectului şi a comisiunei mixte. În această corespondenţă, d-sa v'a dat cunoscinţă de o notă ce guvernul în ḑiua de 26 Februarie (10 Martie) 1881, adresă representanţilor României în străinĕtate şi prin care le ḑicea sĕ'mi permită d. Stătescu a găsì acì o analogie în nota dlui Boerescu şi între asigurarea d-sale de curênd, că toate puterile au primit o comisiune mixtă, tot precum ne ḑice acum onor. d. ministru de esterne, că toate puterile au primit propunerea Barrère. Sĕ-mi permită, d-sa a cam esita de a crede aceasta.

Eată ce ḑice d. Boerescu în ḑiua de 26 Februarie (10 Martie):

„Toate puterile s'au şi rostit în favoarea creaţiunei comisiunei mixte şi a întrărei Austriei în această comisiune. Şi apoi nota se închee ḑicênd: Astfel fiind, noi am rĕmânea isolaţi dacă am stăruì în opiniunea emisă în sinul comisiunei europene de către delegatul nostru. Sûntem dar în plecare a adera la rêndul nostru, la formarea comisiunei mixte şi a reîntra aşa în acord cu celelalte state.

Dar făcênd această concesiune, ne propunem ca scop esclusiv, de a face indispensabilă esistenţa comisiunei europene, şi de a asigura prin colaboraţiunea sa la afacerile navigaţiunei, garanţia cea mai reală a libertăţei acestei navigaţiuni. Sub aceste condiţiuni concesiunile noastre ar fi mai mult de formă, şi presenţa sa în colaboraţiunea comisiunei europene, ar face imposibilă ori ce influenţă absorbantă a unei singure puteri. Aceasta este în definitiv motivul resistenţei noastre actuale.....

Dacă modificaţiuni în acest sens ar fi introduse în conclusiunile ultimei circulări a cabinetului din Viena, adesiunea noastră la regulamentul de navigaţiune, de poliţie fluvială şi de supraveghiere ar putea fi privită ca dobândită.

Binevoiţi acum a observa că guvernul austriac prin nota sa din 12/24 August 1880 declară că el făcea toate concesiunile, dar că avea de datorie de a ţinea cu unghiile la formarea şi la preşedinţa comisiunei mixte, ca constituind însuşi fondul cestiunei. Ear' d. ministru de esterne al României ḑicea că primirea comisiunei mixte este numai o cestiune de formă.

În adevĕr, după d-sa era o cestiune de formă însĕ în drept forma de mai multe ori, şi în casul de faţă neapĕrat, înghite fondul.

Dlor, acì e toată greutatea şi toată nenorocirea situaţiunei ministerului nostru, dacă nu vom avea curagiul printr'o resoluţiune virilă, bărbătească sĕ scăpăm de dênsa şi pe guvern şi pe ţeară. Discuţiunea între guvernul român şi între cel austriac, era cum aţi vĕḑut în privinţa dreptului de apel cerut de guvernul nostru şi de vot preponderant cerut de cabinetul din Viena.

Onor. d. ministru de esterne ne mai spune cumcă trebue sĕ ne afirmăm; nu putem venì cu negaţiuni continue, trebue sĕ spunem ceea-ce voim. Aceasta d. ministru ne-o spune se vede tocmai spre a ne arĕta că mai acum doi ani, noi am uitat de a ne afirma.

În adevĕr dle ministru, d-voastră aveţi în preţioasa colecţiune a actelor noastre diplomatice, dovada cea mai bună, că Europa necontenit ne ḑicea: nu vĕ ţineţi numai în negaţiuni; afirmaţi-vĕ, spuneţi într'un mod positiv ce voiţi! Ba erau puteri cari mai ḑiceau: recunoascem că România este statul care are întinderea cea mai mare pe Dunăre, că prin urmare interesele României sûnt cele mai în joc, spuneţi-ne dar ce voiţi, şi după aretările voastre, după propunerile voastre, vĕ promitem că Europa va nota cestiunea.

Ei bine noi în urma tuturor acestor îndemnuri, unele mai binevoitoare decât altele, noi nu am respuns nimic, ne am mărginit de a ḑice: nu primim sĕ eşim din tratate.

D. E. Stătescu ministru de esterne. În principii generale ne-am pronunţat.

D. M. Cogălniceanu. Dar onorabile dle ministru şi iubitul meu amic, pentru ce v'aţi ţinut în principii generale, şi aţi aşteptat ca sĕ vĕ vie d. Barrère şi se ve ea apa dela moară?

Dar d-voastră care deşì venit mai târḑiu totuşi representaţi politica ministerului care de 6 ani este în capul ţĕrei, de ce nu aţi făcut acum doi ani ceea ce trebuia sĕ faceţi; de ce necontenit aţi sondat terenul, de ce nu aţi spus limpede şi curat: eată ceea ce nu voim, eată ceea ce voim.

D voastră eri, o recunosc, aţi făcut la Senat, ceea ce trebuia sĕ faceţi de mult; aţi ḑis: nu primim, ca în apele noastre sĕ funcţioneze împiegaţi străini, în apele şi în porturile noastre nu primim ca alţii se facă poliţia şi administraţia, sĕ judece şi se pronunţe hotărîri; nu primim ca în Dunărea noastră esecutarea regulamentelor sĕ se facă de alţii şi sentinţele sĕ se dea în numele comisiunei sau ori cărei alte autorităţi străine!

Cerem ca toţi funcţionarii care fac poliţia pe Dunăre sĕ fie numiţi de noi; cerem ca acesti amploeaţi sĕ fie plătiţi de noi cerem ca administraţia şi poliţia fluvială sĕ fie făcută de noi; cerem ca conflictele sĕ le hotărîm noi; cerem ca sentinţele sĕ se pronunţe de tribunalele noastre şi în numele Regelui nostru (aplause.)

D. ministru de esterne. Unde vedeţi deosebirea?

D. M. Cogălnicean. Dar d-voastră, iubite fost coleg, ḑiceţi: ce sĕ fac cu propunerea Barrère? Şi adaugeţi; nu putem respinge aşa uşoı! Vrem sĕ cerem modificări. O am acì propunerea Barrère.

Şi mai ântâiu sĕ vedem geneza acestei păreri, al căreia autor este un tiner foarte inteligent şi de mare viitor: D. Barrère negreşit întâiu a căutat sĕ apere interesele ţĕrei sale ca francez, şi bine face, dar ca tot francezul eu cred că şi d. Barrère are simpatii pentru români, sĕ vedem dacă el este atât de vinovat făcênd această propunere cel puţin în ideea sa primordială.

Guvernul nostru, este ţinut sĕ lupte mai ales spre a se înlătura vocea preponderantă a Austriei din sînul comisiunei mixte, pe care în principiu o primise. Vorba oamenilor noştri de stat era îndreptată în special asupra acestui cas. Noi nu voim ca Austria sĕ majoriseze. Austria, ḑiceam, 'şi va avea neapĕrat alăturea cu dênsa pe delegatul Sêrbiei, şi dacă ar avea şi votul preponderant, prin însĕşi aceasta şi România şi Bulgaria sûnt majoritate: doi contra trei? Ei bine, atunci în mijlocul acestor preocupaţiuni venì tinerul diplomat francez şi ḑise: Cred a vĕ putea împăca eu printr'o propunere care are sĕ vĕ placă la toţi, şi Austriei şi d-voastră. Nouĕ ne-a ḑis: în locul vocei preponderante a Austriei propun sĕ se substitue un delegat luat din sinul comisiunei europene, acesta, ear' nu şi delegatul austriac va face majoritatea. Negreşit că această idee nouă, trebuia sĕ placă celor cari în comisiunea mixtă sĕ îngrigiau numai de vocea preponderantă. Austria ḑicea ce ne pasă, de delegatul comisiunei europene. În sesiunea dintâiu va fi delegatul Allemaniei, şi în a doua sesiune veţi pune pe propriul nostru delegat; şi în aceste douĕ sesiuni veţi putea cu uşurinţă a vĕ arangia toate trebile.

Nu cred eu că guvernul român a aprobat această ideeă ferească Dumneḑeu. Dar sûnt mulţi cărora li se pare că această combinaţiune este mai bună decât vocea preponderantă. Diplomatul francez era cu atât în drept de a crede că propunerea sa ar putea împăca pe guvernul român, vĕḑênd că trecuse doi ani, fără ca nimeni sĕ nu fi ḑis un cuvênt în contra comisiunei mixte, afară de obiecţiunea între vocea preponderantă. Eată, 'şi-a putut ḑice d. Barrère, că cu acest mod am scăpat România de vocea preponderantă a Austriei.

Astfel apoi d. Barrère a înfăţişat propunerea sa guvernului francez şi a înfăţişat'o ca un mijloc de împăcăciune. Nu cred a face o indiscreţiune dar 'mi aduc aminte din suvenirile mele diplomatice, că cabinetul din Viena de mult stăruia pe lûngă guvernul francez ca el sĕ intervie prin influênţa sa legitimă pe lûngă guvernul din Bucuresci ca sĕ facă se primească propunerile austriace.

Guvernul francez totdeauna 'i riposta: înţelegeţi-ve mai ântâiu cu Anglia, şi după aceea voiu vedea dacă pot sĕ mĕ însărcinez cu rolul de mediator.

Eu şi astăḑi dlor, cred că Francia soldatul lui Dumneḑeu, nu va pune subscrierea sa la un act care ar fi osândirea României (aplause.)

Aceasta este credinţa mea, când dar a primit propunerea Barrère şi că aceasta i se înfăţişa ca un mijloc de împăciuire a României, ministrul francez a putut foarte bine ḑice sĕ încercăm, şi atunci s'a asternut detaliile.

(Va urma.)

Jidanii în Polonia rusească.

E îngrigitoare, scrie „Aleg." pentru starea actuală a energiei şi caracterului polon, impasibilitatea cu care Polonii privesc sporul înfricoşat al Jidanilor în tergurile şi satele lor. — Prin Rusia sudică se găsesc, în raport, cu mult mai puţin Jidani decât în Polonia rusească; cu toate acestea turburările antisemite de pe la Kiev, Balta, etc. nu s'a reprodus nici măcar în miniatură prin Varşovia, Radom, Lublin etc.

Jidanii nu pot, fără îndoială, în destul aprecia această impasibilitate a poporului polones, şi ḑic că polonul este o rassă nobilă şi civilisată şi de aceea nu imitează pe Ruşi. — Acest mod de a vedea le priesce şi de aceea le convine. Cât de colo se vede însĕ, că e greşit şi ipocrit. Bietul ţeran polon, şi pe o treaptă cu el mândrul, dar deşertul proprietar, s'au înămolit până la gât în sfera de interese şi de înrîurire a Jidanilor şi de vreme ce decadenţa materială trage după sine şi pe cea morală, — poporul, care s'a vĕḑut de atâtea ori, luând cu unavênt generos armele în contra asupritorului politic, nu simte astăḑi cea mai mică energie, când e vorba ge a'şi asvêrli de pe cap cutropitorul economic.

Steaua Poloniei e cu desevêrşire întunecată şi nu atât de aripele vulturului muscălesc, cât de pânsa paiangenului israelit. — Soartea ei mustră popoarele cari se găsesc ameninţate de aceeaşi primejdie şi le admonează sĕ ea mĕsuri de apărare din bună vreme, dacă nu vor sĕ se vadă odată reduse la neputinţă de a mai scăpa.

Eată cifrele ce sĕ găsesc în statistica mai nouă a Rusiei, asupra Jidanilor din Polonia rusească s'au aşa ḑisul guvernament al Varşoviei:

Districtul	Varşoviei (*fără capitală*)	78,000	Jidani,
„	Petricau	85,000	„
„	Caliş	66,000	„
„	Chilce	52,000	„
„	Radom	72,000	„
„	Lublin	95,000	„
„	Şedlice	78,000	„
„	Ploţc	49,000	„
„	Lomşa	72,000	„
„	Suvalchi	88,000	„

Suma totală 870,000 Jidani, cu cei din Varşovia (oraş) şi cei scăpaţi de recensemênt, de sigur peste un milion.

După credinţa noastră, aceasta este pedeca reală, care opresce regenerarea Poloniei. Cât de puternică şi de despotică este Rusia, — Polonii dacă ar muncì astăḑi pe sama lor, dacă marea lor proprietate nu s'ar găsì în busunarele usurarilor jidani, dacă în fine ar dispune de o clasă de mijloc naţională, — şi ar păstra şi faţă cu Rusia acea posiţiune autonomă şi chiar domnitoare în sfera ei pe care o au totdeauna popoarele active şi bogate, fie cât de mici, în faţa celor mai puternice popoare cuceritoare. — Dovadă sûnt Nemţii de pe lûngă Marea Ostică, cari, de şi fac abia a patra parte din numĕrul Polonilor, se găsesc însĕ în o stare cu desevêrşire alta decât cei din urmă.

Varietăţi.

* Principele de coroană **Rudolf** şi princesa de coroană **Stefania** vor lua parte la festivităţile botezului nepotului principelui de coroană al Germaniei.

* Escel. Sa dl comandant militar Bar. **Appel** a sosit Sâmbătă dela Viena.

* **Regele Italiei** va fi naş la botezul nepotului principelui de coroană şi strănepotului împĕratului Germaniei prin representanţa ducelui de Aosta.

* **Garibaldi** a murit Vineri seara la 6½ oare în Caprera.

Moartea acestui rar putem ḑice unicului bărbat în feliul seu a pus în mişcare toată ḑiaristica mare europeană. În deosebi însĕ Italianii, consângenii sĕi, dela rege până jos la opincă, toţi participă cu multă durere la durerea familiei care perdu un membru aşa scump al ei, pentrucă şi naţiunea italiană a perdut pe cel mai devotat fiiu al ei. Garibaldi însĕ nu e perdut pentru Italiani. Ei şi cu dênşii toată omenimea îl va avè de model în iubirea de patrie.

* **Cursuri de limba maghiară.** au rênduit ministru de culte şi instrucţiune publică, pentru invĕţători nemaghiari, cari nu sciu s'au sciu puţin unguresce. Cursurile vor fi de 6 septămâni şi se vor ţinè în *Cluj* şi în *Cristurul-secuesc*. Participanţii vor primì şi de astădată diurne dela stat de câte 70 cr.

* (**Maghiarizare.**) „Presburger Zeitung" spune că în 31 Maiu n. a avut loc o adunare generală de învĕţători în Pojon, în care învĕţătorul **Ardenyi** a rostit un discurs, în care a propus înfiinţarea unei reuniuni generale cu scopul de a **respândì limba maghiară** în ţeară.

* (**Cronică judiciară.**) Tribunalul din Budapesta a judecat pe deputaţii dietali Rohonczy şi Varady pentru delictul duelului la arest public de 14 ḑile.

Loterie.

Mercuri 30 Maiu n. 1882.

Viena:	34	69	64	72	49
Timişoara:	73	77	16	74	57

Bursa de Viena şi Pesta

Din 3 Iunie n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119 80	119.60
Renta de aur ung. de 4%	88.—	88.—
Renta ung. de hârtie	86.05	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.90	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.20	96.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.75	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane	97.50	97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96.75
Sorţi unguresci cu premii	117.—	117.50
Sorţi de regularea Tisei	109.75	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.20
Datorie de stat austr. în argint	77.05	77.—
Renta de aur austriacă	94.30	94.20
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	822.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	316.75	316.75
Acţiuni de credit austr.	324.75	324.50
London (pe poliţa de trei luni)	119.75	119.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.52½	9.51
100 marce nemţesci	58.55	58.50

CONCURS. [89] 1—3

Comitetul Asociaţiunei pentru sprigінirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor pălărieri, cordoner, clopotar, compactor, croitor, şi brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 30 Iulie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani;

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin o lună de ḑile.

Comitetul asociaţiunei pentru sprijinirea învăţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

Braşov 18/30 Maiu 1882

B. Baiulescu m. p., preş.   **I. Bozoceanu** m. p., not.

Nr. 142 1882. [87] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lûngă bătrânul neputincios paroch Nicolau Rădoiu în parochia de clasa a III-a din Vulcan, protopresbiteratul Branului, conform ordinaţiunei consistoriale dto 22 Aprile a. c. Nr. 321 B, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele împreunate cu mai sus numitul post de capelan sunt jumĕtate din toate venitele parochiale în sumă de 200 fl. v. a.

Concurenţii au aşi trimite subsrisului suplicele lor instruate în sensul statutului organic şi conform disposiţiunilor sinodului archidiecesan din 1873 pentru regularea parochielor şi a regulamentului congresual pentru parochii.

Braşov, 11 Mai, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adm. protopresb. al Branului.

Nr. 3. [81] 3—3

EDICT.

Andreiu Sĕceleanu din Zăbala în Treiscaune, care dela 1877 a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Paraschiva lui Ioan Varză tot de acolo şi nu i se scie ubicaţiunea, prin aceasta se citează înaintea subsemnatului for matrimonial a se înfăţişa în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă, spre a respunde la acţiunea divorţială a soţiei sale căci la din contră, procesul intentat contra lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui, conform canoanelor S. noastre biserici.

Dela scaunul protopresbiteral gr. or. al. Treiscaunelor.

Breţice în 29 Aprilie 1882.

Spiridon Dimian,
adm. prot.

[86] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

[14] PENTRU POSESORI DE ŢIGLĂRII 6—6

recomând maşinile mele de mână, cai şi vapor pentru a fabrica cu ele eftin tot feliul de cărămiḑi, ţigle, scocuri etc. cu deosebire

teascurile de mână continuu lucrătoare,

care faţă cu alte metode de fabricaţiune ofer avantagele cele mai însemnate şi cruţările cele mai mari. Aceste au lipsă a fi servite de doi oameni spre a prodoon **4000 de pietri frumoase** şi se potrivesc deosebit la **tescuirea de lespeḑi** pentru **trotoare** şi **coridoare**, la **tescuirea de pietri nealterabile în foc de pietri din năsip din var şi cement**, la **cărămiḑi de sgură** etc. precum şi la retescuirea pietrilor de jumĕtate uscate în aer şi căror li se deduse formă.

Prospecte gratis.

Ludovic Jäger, fabricant de maşine în Ehrenfeld-Köln a/Rh.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60. Sibiiu, Joi 27 Maiu (8 Iunie) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Românii din Ungaria.

III.

(Urmare.)

Că Romanii în părţile unde năvăliau barbarii nu au avut viaţă tignită, nu încape îndoială. Resboaiele de atunci erau împreunate cu cruḑimi mai brutale ca în timpul nostru. La năvălirea cea dintâiu locuitorii împĕrăţiei, mai cu samă din cetăţi, se retrăgeau în locuri cari le ofereau siguranţa. Archivele şi cassele publice negreşit că se vor fi luat mĕsuri ca se nu cadă pradă în mânile barbarilor. Aşa ceva se întêmplă chiar şi în ḑilele noastre, când resboaie se poartă între armatele staturilor moderne. Cu deosebire în timpul Hunilor, fuga sau retragerea era foarte obicĭnuită, pentrucă Hunii când încungiurau timp mai îndelungat o cetate şi pe urmă o luau, omorau ce le venia înainte, ardeau şi risipiau cetăţile încât unele dispăreau cu totul de pe faţa pământului şi pentru totdeauna, altele pe timp îndelungat.

Retragerea sau fuga locuitorilor înse nu era identică cu părăsirea generală a provinciilor. Barbarii cum am ḑis erau trecători, împerăţiile lor efemere. Politicii romani de atunci încă nu renunţau aşa lesne la pretensiunile lor asupra provincielor împerăţiei. Lipsesc dară momentele, care se fie înduplecat pe oamenii dedaţi la stabilitate aşi lua pe barbari de model şi a se pornì la călĕtorii în lumea largă.

De altă parte mai este a se cumpănì, că nici în împĕrăţie soartea poporului nu era strălucită. Împêrăţia era în decădere şi poporul, va se ḑică munca şi sudoarea lui, era esploatată de puternicii, cari îşi sciură concentra averi mari în mânile lor. Deci poporul se bucura numai de numele libertăţii în împĕrăţie şi nu perdea mult, mai numai că schimba stăpânii. Esploataţi mai nainte de Romani, acum trebuiau se dea din câstigul după asudoarea lor străinilor. Hyeronim, Priscu şi Salviani toţi trei Romani, constată că Romanii sub barbari se aflau după împregiurări a orea mai bine ca în împĕrăţia romană şi că Romanii nici nu prea aveau mare dorinţă de a fi reîncorporaţi în împerăţie. Trimisul împerătesc din Roma nouă (Constantinopole) Priscu la curtea lui Attila spune, că a dat de un Roman care se află foarte bine între Huni şi ajunsese în mare vază. Acelaşi Priscu mai spune că la curtea lui Attila, Romani se aflau în posiţiuni însemnate şi că şi la mesele lui se auḑia vorbinduse limba romană.

Ne am întinde prea departe când am înşira toate momentele câte sĕ pot înşira încă pentru a arăta că Romanii nu au părăsit Dacia cu uşurinţa cu care i strămută unii scriitori preste Dunăre.

Dl Hunfalvy cred, nu dela sine, ci tot după Roesler, a găsit un moment foarte ponderos contra continuităţii Romanilor în biserica acestora, pentrucă, ḑice „până în suta a 14 nu amintesce nimenea de biserica românească“.

Ne pare rĕu că trebue se ne ţermurim cât se poate şi în ceea ce privesce punctul acesta. Se pare că dl Hunfalvy în privinţa aceasta îşi închipuesce din capul locului o Ungarie convertită pur şi simplu la biserica apusană (romano-catolică.) Desconsideră mai departe antagonismul bisericei apusene contra bisericei ortodocse resăritene şi din premisele aceste face conclusiuni.

Creştinismul au străbătut treptat în împĕrăţia romană. Abia în secolul al 4 îl vedem ajuns a fi recunoscut de stat. Barbarii cei dintâiu cari au năvălit în împĕrăţia romană, Goţii, sûnt însĕ creştini. Crestinismul lor îşi are originea din contactul cu împĕrăţia romană înainte de a se fi arĕtat în Dacia, până când se aflau pe malurile nordice ale mărei negre. Ulfila, de origine din Cappadocia, căḑut în prinsoare cu părinţii sĕi la Goţi pe la anul 258, a fost cel mai de frunte apostol al Goţilor. La început ortodox, mai apoi arian, a întrodus arianismul între Goţi. Un contimporan al sĕu Maximin episcop în părţile dunărene (în Dacia?) este cel dintâiu autor al biografiei lui Ulfila. Semn dară că crestinismul a esistat în Dacia pe atunci. Phylostorgiu atestă mai departe ca Ulfila s'a chirotonit în împĕrăţia romană. Istoria bisericei creştine din timpurile acele ne spune apriat că arianismul s'a respândit în orient foarte tare. Când s'a sterpit arianismul orientul a remas ortodox.

Religiunea care a trebuit se fie mai respândită în părţile aceste a fost la venirea Maghiarilor cea ortodocsă rĕsăriteană. Scirile cele mai vechi atestă aceasta. Însuşi regele Stefan a întemeeat o monastire ortodocsă (Vesprim) în Ungaria. Împregiurarea că regele Stefan a primit şi întrodus ritul latin nu are altă importanţă, decât întroducerea unei novaţiuni pe lûngă a cărei respândire la indemnul papilor au stăruit aşa de mult şi următorii regi ai Ungariei.

Românii aşa dar cari erau crestini după cum atesta şi Iung, provocânduse la, „vita S. Sabae şi Nicetae“ încă din secolul al 3 lea, au trebuit sĕ fie ortodocsi, de oare ce numai cel dintâiu rege ung. au inceput cu întroducerea apusanismului în Ungaria. Dar dl Hunfalvy însuşi nu poate trage la îndoeală biserica otodocsă organisată cu episcopi în 1234, pe care papa Grigorie IX îi numesce „pseudoepiscopi.“ Şi dacă la 1234 biserica ortodocsă era organisată în eppii, aceste nu s'au putut preste noapte şi la o poporaţiune care atunci, după dl Hunfalvy şi profesorul seu Roesler, era pe drum aşa ḑicênd cătră ţinuturile aceste.

Locul unde au residat acesti eppi puţin împoartă. Destul este dacă au esistat. Ear dacă papa poruncesce regelui Bela ca se silească pe Români a se face papisti, de bună seamă au trebuit se fie în Ungaria, unde putè se aibă regele vre-o influinţă asupra lor.

Mai departe nu ne putem întinde căci nu putem face istorie. Este de ajuns înse şi atâta pentru a risipì nedumeririle acelora ce şi în privinţa aceasta vor se ne dispute continuitatea.

Dl Hunfalvy, ca şi formulariul sĕu Roesler, deduce întreruperea esistenţei Romanilor în părţile Daciei şi din împregiurarea, că nu s'au păstrat numiri vechi, pe cum s'au întêmplat în alte părţi. Iung în cartea sa „Römer und Romanen“ arată necunoscinţa sau nesinceritatea istorică a lui Roesler, prin urmare şi a lui Hunfalvy. Iung spune, că o sumă de rîuri au păstrat numirile de cetăţi romane până în ḑiua de astăḑi, care dovedesc, că continuitatea poporaţiunei romane n'a fost întreruptă nici odată. Aşa amintesce de valea Ampoiului, care a păstrat numirea *Ampelum*; Berzava un riu lateral al Timişului, care a păstrat numirea staţiunei *Bersovia*, Cerna al coloniei *Zerna*; „*Samus*“ se chema în timpul Romanilor ţinutul Someşului. Iung mai înşiră şi alte numiri de riuri şi de munţi care aparţin limbei romane şi române.

Încât pentru numirile cetăţilor distruse de barbarii, cari au urmat unii după alţii în intervaluri relativ scurte, în timp de nouĕ seculi, acele nu s'au păstrat după cum se află în itinerarii. La mintea sănătoasă a omului este că între viforuri cari durează nouĕ seculi e greu de a înnoì cetăţi distruse şi preste tot de a zidì cetăţi. Cu toate acestea întrebarea aceasta e cu mult mai grea, decât se poăta fi deslegată prin o simplă negaţiune sau prin afirmaţiunea, că numirile sûnt toate de origine slavonă şi maghiară. Numirile moderne al cetăţilor din părţile fostei Dacie ar merita a fi supuse unui studiu mai profund de cum s'a făcut până acum, dar din partea bărbaţilor noştri. După numirile cetăţilor şi satelor cum sûnt astăḑi şi se vede că cu deosebire cele maghiare sûnt fabricate în mare parte, în ţinuturi locuite de Români, din numirile românesci, unele ca se nu le mai poţi cunoasce

---

FOIŢA.

Generalul Garibaldi.*)

Giuseppe Garibaldi s'a născut la 4 Iulie 1807 în Nizza. Ca fiu al unui marinar, el a întrat de timpuriu în marina Sardiniei, arătând deja pe atunci presenţă de spirit şi prudenţă, o compătimire vie pentru cei mizeri şi persecutaţi, lealitate şi o inimă bărbătească, nobilă şi pe lûngă acestea un fel de plăcere pentru aventuri. De pe la 1831 iniţiat fiind în planurile lui Mazzini şi ale altor patrioţi, pentru liberarea şi unirea Italiei, s'a entusiasmat pentru mişcarea cea nouă. Astfel a luat parte şi la complotul din 1834, ce a avut un finit rĕu prin espediţia lui Mazzini şi deci a trebuit sĕ fugă; la 5 Februarie 1834 a scăpat în Francia. Fiind condamnat la moarte în patrie, duse mai mulţi ani o viaţă nestatornică, a fost un timp oare care în serviţiul beiului de Tunis, apoi la 1846 în serviţiul republicei din America de sud Rio Grande do Sul şi Montevideo, unde cu nave (adunate de dênsul) s'a făcut temut Brasilianilor ca comandant, trecênd printr'o scoală minunată pentru chipul de a purta resboiul, ceea ce a arĕtat mai târḑiu pe uscat în Italia ca şef al vênătorilor

În America s'a căsătorit cu o speniolă Anita, pe care a aflat'o de asemenea înfocată pentru causa sfântă a popoarelor, dar nu sentimentală ci activă în luptă pe Marea deschisă. Deşì numit general la 1846 de către bogatul oraş Montevideo, el refusă acest rang, trăind cu familia sa (Anita îi născuse un fiiu, Menotti) din mica se leafă de soldat, dând chiar şi din aceasta o parte spre a uşora unora nenorocirile rĕsboiului. La isbucnirea mişcărei în Italia prin urcarea pe tron a lui Pius IX, 1847, Garibaldi îşi oferì serviciele nunciului papal din Rio de Ianeiro, dar nu primì respuns din Roma. La 1848 Aprile se înbarcă cu 54 cameraḑi de arme şi după un ecsil de 14 ani venì earăşi în patrie, tocmai când se terminase prima perioadă fericită a resboiului Italiei de sus. El voì se între în serviciul regelui Carol Albert, dar fu respins şi însărcinat prea târḑiu cu formarea unui corp de voluntari de către comitetul de apărare din Milan; după espirarea armistiţiului încheeat între Carol Albert şi Radetzky, el a combătut cu bravură în mai multe locuri cu cei 1500 oameni ai sĕi pe Austriacii superiori la numer, dar în fine a fost silit a se retrage, din faţa vrăşmaşului mai numĕros, pe teritoriul elveţian. Această perseveranţă temerară în mijlocul descuragiărei generale i-a procurat la Italieni o estraordinară popularitate, Sicilienii îl chemară sĕ apere insula contra lui Ferdinand II din Neapole. Dar Garibaldi remase în Toscana, adună acì cete noue şi năvălì în statul papal, însĕ generalul Zucchi îl silì se depuie armele. Fiind că papalitatea îşi probă în curênd incapacitatea de a întra pe o cale liberală, Garibaldi întră în serviciul guvernului provisoriu din Roma, stabilinduşi cartierul general la Macerata apoi la Rieti. Cu o severitate de fer el ţinu disciplina în cetele sale; soţia sa funcţiona ca căpitan şi la retragerea din Roma a dat strălucite probe de curagiu. Fiind ales în parlamentul roman, Garibaldi făcu în prima şedinţă, la 5 Febr. 1849 propunerea pentru proclamarea republicei, dar apoi se întoarse la legiunea sa.

Toate succesele, câstigate de Romani în timpul asediului Romei de către francezi, se datoriau lui Garibaldi; deşì n'a aprobat planul de resboiu al triumvirilor, totuşi în timpul cel mai periculos a dat esemplu de supunere absolută şi a manifestat o rară întrepiditate şi abilitate, sciind a se folosì de împregiurări. La prima înaintare a francezilor 'i-a bătut şi prin apărarea Porţei San Pancrazio a silit pe mareşalul Oudinot sĕ împresoare formal oraşul. Tot aşa s'a distins la atacurile reuşite asupra Neapolitanilor la Palestrina şi Velletri. Când francezii luară oraşul, Garibaldi cu cei 1550 oameni ce 'i mai remăseseră trecu pe teritoriul Neapolei, spre a provoca o rescoală acolo. Soţia sa avè servicii de adjutant. Trupele austriace originea şi ca sĕ se înfăţişeze originale maghiare. Pe împregiurarea aceasta se vede că dl Hunfalvy pune mare pond şi spune de multe ori cu mândrie, că cutare loc în limba maghiară se numesce aşa şi uită, sau ce e mai probabil, nu scie dacă acel cutare loc nu are şi numire românească.

---

*) „Resboiul“

Dar ce au se ḑică lucruri care încă nu sunt din destul studiate faţă cu împregiurări cari dovedesc că în 1164 Românii se aflau în vecinătatea Galiţiei? Aşa dară înainte de terminul ce li'l pune Roesler, şi după el Hunfalvy, ca sĕ se poată „străcură“ preste Dunăre în fosta Dacie.

Împregiurarea dar că sub Aurelian nu s'au dus Romanii din Dacia cu căţel cu purcel preste Dunăre; împregiurarea că până pela începutul secolului al 7. nunumai se găsesc Romani pe teritoriul Daciei, dară şi legăturile politice cu Roma veche sau nouă se întrerup, dar nu se sfârşesc; că în suta a douasprăḑecea Romanii se găsesc vecini cu Galiţia, va sè ḑică în nordul estrem al Daciei, ceea ce n'ar fi cu putinţă, dacă ar fi început a trece Dunărea spre a se aşeḑa numai în suta a treisprăḑecea; împregiurarea ca numirile parte sunt păstrate în limba română şi încât s'ar părè dubioase, nu sunt studiate de ajuns; ne întăresce în continuitatea locuirei Romanilor desvoltaţi(prin asimilarea barbarilor, cari se aşeḑară statornic pe lûngă dênşii) în Români. De unde urmează că cronicarii cei vechi ai Maghiarilor, ori cât sûnt de „poetici“ şi din causa aceasta despreţuiţi de „eruditii“ moderni, înfăţişează venirea Maghiarilor în părţile noastre mai aproape de adevĕr de cât cismarii politici, cari întind biata pele a istoriei pe calapoadele lor politice după fasoane „pragmatice“, fără pic de considerare la adevĕrul istoric.

Maghiarii dar când au venit au găsit pe Români unde sûnt şi astăḑi, în organisme politice şi bisericesci. La presupunerea aceasta ne îndreptăţesce, afară de cele mai sus ḑise, pe lûngă simburele desbrăcat de poesia cronicelor maghiare, şi ceea ce trebuie se admită şi dl Hunfalvy despre *„libertates sanctorum regum“*, acordate Românilor şi mai târḑiu reclamate de aceştia.

Relativ, Maghiarii au fost un popor mai mic ca celelalte popoare barbare. De trei ori scos de pe teritoririele în care s'a aflat, era acum a patra patrie ce şi o căutau. Dl. Hunfalvy dice ca părţile locuite astăḑi de Români în Ungaria proprie şi Transilvania, au fost mai mult ocupate decât cucerite. Cronicariul anonim ne spune de ciocniri cu Românii şi apoi de împăcări şi încumetriri. Din amêndouĕ feliurile de suposiţiuni se vede, că organismele românesci erau atunci viguroase şi Maghiarii cu puterea n'au putut sĕ se facă stăpâni preste ele. De aceea norocul cu sabia l'au căutat Maghiarii mai mult spre apus decât spre resărit. Bătaia ce li au dat'o Nemţii pe câmpia Lechului i a îmblânḑit şi s'au lăsat de cuceriri şi prădări şi s'au gândit la o viaţă pacînică.

Odată puşi pe calea aceasta au început a se organisa ei între sine şi a primì şi organisaţiunile aflate deja.

La mijlocul acesta se vede că s'au vĕḑut regii lor prevĕḑĕtori şi pentru ca se poată mai curênd înfrêna pasiunile cele desfrênate ale elementului aplecat spre o viaţă resboinică şi prădătoare. Astfeliu se poate esplica şi sentenţa celui dintâiu rege: *Regnum unius linguae imbecille et fragile est.*

Din cele ce vor urma vom avè ocasiune se vedem, cum instituţiunile aflate de Maghiari au fost recunoscute şi cum numai treptat s'au delăturat, după ce puterea maghiară au prins rădăcini în fosta Panonie şi cum numai în timpurile mai dincoace au nivelat acele instituţiuni şi pe urmă au trecut şi la nivelarea naţionalităţilor.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Maiu.

Beniamin Kallay este denumit ministru comun de finanţe. Crisa aceasta dară ar fi dusă de pe lume. După unele ḑiare vieneze denumirea aceasta ar însemna învingerea influenţei unguresci şi anecsarea provinciilor ocupate.

„D. Ztg“ aduce într'un articul cu denumirea aceasta clătinarea ministeriului Pirocianaţ din Serbia.

Croaţii fac în Fiume lucruri cari seamănă cu cele de deunăḑi din dieta croată. „Ung. Post“ spune că poporul agitat a năvălit asupra casei unui cetăţean Malle, au spart ferestile şi s'au apucat se spargă şi poarta. Malle au dat mai multe focuri de revolver asupra mulţimei. Vecinii şi gendarmii ce erau acolo au auḑit strigând „omorîţi pe Maghiarul,“ dar n'au dat ajutoriu atacatului şi aşa acesta a trebuit sĕ se apere cu revolverul. Este de temut că provocaţiuni de aceste se vor mai repeta.

Desbaterea creditului de pacificare în dieta Ungariei.

(Urmare.)

În şedinţa din 22 Maiu n. D. Dr. Carol Wolff rostì o cuvêntare lungă şi interesantă. Eată în resumat cuprinsul acesteia: „Domnilor, ḑice D. Wolff, D. dep. Ivanka a întrebat pe Sasi, de le convine Daco-românia pe care a descris-o dênsul cu atâta foc sau ba? Eu voiu fi aşa de liber, şi voiu cerca sĕ respund la întrebare (S'auḑim!).

Domnilor! Noi (sasii) nu suntem nepăsători faţă cu soartea Ungariei (O voce din stânga estremă: Ne putem închipuì!) şi ne interesăm de soartea patriei noastre. Eu din parte-mi mĕ tem, că politica şi administraţiunea internă de acum a Ungariei nu împedecă realisarea concepţiunilor teritoriale a D. Ivanka (Proteste în stânga estremă). Şi nu mĕ pot scutì de acea îngrigire, că tocmai politica aceasta lucră în direcţiunea de a se forma Daco-România, care va înghiţì Transilvania, pe Sasi şi o parte însemnată din rasa maghiară. De 14 ani încoace Sasii, cari au fost, ca şi bravii Sĕcui pe marginele rĕsăritene, totdeauna sentinelă în pasurile de meaḑăḑì ale Transilvaniei ad retinendam coronam (Proteste sgomotoase în stânga estremă) slăbesc. Ei nu pot fi maghiarisaţi (O voce în stânga estremă: vedem!) dar ori ce slăbire a lor, ori ce încercare de ai maghiarisa va avè resultatul, că se vor romanisa mai curênd, întocmai precum este în Ungaria superioară resultatul — slovacisarea. În timpurile acestea critice (O voce în stânga: Unde sûnt?) rasa maghiară stă acum ca Ercule între doue căi: ori joacă *va banque — aut Caesar aut nihil* — care se termină cu nimic; ori îşi asigură domnia peste celelalte naţionalităţi pe basa fraţietăţii şi equităţii.

E lucru foarte natural — continuă D. Wolff, că cestiunea Bosniei sĕ ne facă, sĕ ne întoarcem privirea şi asupra relaţiunilor noastre interne. Ba ne face sĕ ne punem întrebarea: nu cumva ocupaţiunea produce turburare şi nesiguranţă în afacerile noastre interne? Oare nu s'a învoit d. ministru preşedinte cu anexarea Bosniei din acel motiv, ca se nu se mărească Serbia prin anecsarea Bosniei. Nu e lucru consecuent din partea d. preşedinte, care în luna de miere a ministeriului sĕu, anunţase contopirea naţionalităţilor, mai târḑiu sĕ decreteze ocupaţiunea, ca astfel sĕ se striviască capul marelui şerpe slavic, care sĕ zacă în Seraievo? Politica, care faţă cu naţionalităţile din partrie păşesce agresiv, în loc de a fi împăciuitoare, urmează ca şi dincolo de graniţa ţĕrei, sĕ păşească agresiv (Proteste). Şi — continuă d. Wolff, eu am curagiul sĕ afirm că erorile comise în Bosnia nu s'ar fi putut întêmpla, dacă s'ar fi încheiat, şi s'ar fi şi ţinut o pace onorifică între naţionalităţile Ungariei. Aceasta nu s'a întêmplat şi urmarea a fost — Bosnia. Dară de aceasta putea şi poate fi vorba numai atunci, când bărbaţii de stat maghiari vor realisa îndreptăţirea de o protivă a naţionalităţilor — care acum stă numai pe hârtie şi nici acolo complet şi în fine când vor renunţa definitiv dela maghiarisare.

În ce privesce posiţiunea ţĕrilor ocupate d. Wolff e de părere, că Bosnia sau sĕ se predea Serbiei, reservêndu-se Austriei interesele de comerciu, sau sĕ se anexeze amêndouĕ provinciile ocupate în conţelegere cu poarta şi sub scutul confederaţiunei germane. Şi precum a făcut mai nainte Maria Teresia şi Iosif II, aşa şi acum va fi necesitată casa domnitoare, ca sĕ'şi asigureze domnia preste provinciile ocupate, prin colonisarea Bosniei şi Erţegovinei cu colonişti germani. (Strigări: se emigreze Sasii la Bosnia). Însĕ — continuă D. Wolff — pentru colonisare nu e de ajuns numai consimţemêntul guvernului german, ci şi amiciţia poporului german, care însĕ nici odată nu se va câştiga prin maghiarisare. Apoi combate maghiarisarea, ca pe un mijloc care în loc se promoveze binele statului, căşunează inimiciţii între diferite naţionalităţi, cari diferinţe periclitează esistenţa statului.

„Cestiunea de ocupaţiune a Bosniei — continuă D. Wolff, stă în strînsă legătură cu alte 2 cestiuni: cestiunea orientului şi cestiunea naţionalităţilor. Cestiunea orientului nu poate fi deslegată până ce în monarchia noastră nu e deslegată cestiunea naţionalităţilor în sensul dreptăţii. Şi aceasta nu se va întêmpla de sigur cât timp maghiarisarea se identifică, cu ideea de stat. Mai consult ar fi, ca monarchia noastră se încerce a civilisa ţĕrile ocupate Bosnia şi Erţegovina, prin aceea că va face concesiunile necesare locuitorilor ei: va ridica vaḑa bisericei gr. or., va îmbunătăţì starea membrilor acesteia; va regula pe semibarbarul popor prin disciplină militară, va aduce acolo colonisti care sĕ îmbunătăţească starea agricolă a Bosniei şi Erţegovinei, va încetăţenì industriaşi şi va întemeia cetăţi. În acest înţeles — termină d. Wolff, — primesc şi eu proiectul de lege.

După dênsul ia cuvêntul Geza Polony, care resumează pe scurt vorbirea d. Wolff, la care mai adauge, că sistemul present de administrare a făcut posibil ca soldatesca sĕ se îngâmfeze, ca sĕ se amestece în cele mai sfinte drepturi ale naţiunei aşa numitele cercuri, cari stau afară de constituţiune; naţiunea întreagă scie

---

l'au urmărit însĕ, silindul sĕ 'şi licenţieze în San Marino mai pe toţi oamenii. Intenţia sa de a se duce în Veneţia a fost dejucată la Punta Maestra; o flotilă austriacă i s'a pus în cale, luândui mai toate luntrile. El scăpă cu soţia sa şi travestit ca pescar ajunse pe teritoriul 'piemontez dar fără Anita sa, carea murise la Ravenna în aventuroasa fugă, de urmările unei nasceri. Din ordinul guvernului Sardiniei fiind arestat la Chiavari şi adus la Genua, avu se aleagă acì între închisoare şi emigrare. El se decise pentru aceasta din urmă, însĕ Tunisia 'i era închise prin infiuenţa franceză şi apărĕtoriul Romei nu putè călca în Spania; astfel remase ascuns în Tanger, până ce un consul american 'i oferì trecerea în statele unite, pe când amicii îngrijau de copii sĕi. În New-York a lucrat la început într'o fabrică de săpun şi lumînări, apoi a a primit un post de căpitan de vapor şi ca atare a percus Oceanul pacific pană la Kanton. La 1854 s'a întors în Sardinia şi după un an de liniscită viaţă în Nizza s'a stabilit cu familia sa pe mica insulă Caprera, cumpărată de dênsul, unde s'a pus în parte pe agricultură.

De oare ce politica piemontează condusă de Cavour lucra tot mai energic pentru unitatea Italiei libere sub conducerea Sardiniei, Garibaldi intră la 1856 în comitetul naţional italian, a cărui ţintă era unirea Italiei întregi, sub sceptrul casei Savoya. Alianţa Piemontului cu Franţa contra Austriei o recunoscu şi Garibaldi ca cerută de împregiurări; Cavour din parte-i înlătură antipatia lui Napoleon III contra lui Garibaldi şi a voluntarilor sei şi pe respunderea sa puse pe Garibaldi să'şi organizeze în Piemont cetele de pe teritoriul austriac şi din Italia medie. Ca general sardinian Garibaldi trecu peste Ticino cu vênătorii Alpilor la 23 Maiu 1859; el repurtă ore cari succese asupra generalului austriac Urban, însă oştirea principală fiind departe înapoi, el ajunse în strimtoare, din care fu scăpat numai prin sosirea grosului armatei. La Magenta împedecă pe Urban de a venì în dosul aripei stângi franceze. În bătălia dela Solferino Garibaldi stetea la poalele munţilor Tirolului sud vestic.

El împărtăşì mânia naţională contra terminărei subite a rĕsboiului şi deci primì bucuros invitarea din Toscana sĕ organiseze divisia toscană, ce stetea în Romagna cu intenţia de a aduce insurecţia în statul papal şi în Neapole, a proclama şi acì pe Victor Emanuel de rege al Italiei şi apoi fără spriginul francez sĕ meargă a cucerì Veneţia. Dar împregiurările politice nu permiseră guvernului piemontez sĕ 'i dea permisiunea la o asemenea procedere şi deci îi puse stavile prin generalul Fanti, numit comandant suprem în Romagna. Garibaldi, pus în disponibilitate ca general piemontez, se retrase în Caprera. O a doua căsătorie, încheiată de dînsul la 1860 cu o frumoasă milaneză contesa Raimondi, pe care o cunoscuse în timpul campaniei dela lacul Comer, a desfăcut'o încă în ḑiua nunţei, căci el recunoscu, că 'şi-a fost dat mâna unei nedemne.

Fiind ales în parlamentul din Turin, Garibaldi protestă în zadar contra cedărei Savoiei şi Nizzei cătră Franţa şi apoi îşi dete dimisia ca general sardin şi deputat. În curênd se puse în fruntea espediţiei, care plecând din Genua, cu toate obstacolele aşeḑate în cale de guvernul piemontez, se duse în ajutorul insurecţiei din Sicilia. La 11 Maiu 1860, de şi vasele neapolitane îl pêndeau, desbarcă la Marsala şi deja la 14 Mai dispunea de un corp de 4000 oameni.

În aceeaşi ḑi primì prin decret dictatura asupra Siciliei în numele lui Victor Emaneil. După ce respinse, din cinci posiţii bine apărate, pe generalul Landi, care cu 3509 oameni trupe regale stetea la Calatafimi, purtă un timp oare-care rĕsboiul mic şi la 26 Maiu pleacă spre Palermo. Cu toată puterea superioară ce apăra oraşul, el făcù atacul la 27 Maiu şi deja pe la ameaḑi mai mult de jumĕtatea oraşului se afla în mânile sale. La 30 Maiu, generalul neapolitan Lanza îi cerù un armistiţiu, după care apoi la 6 Iunie urmă capitularea trupelor regale. Garibaldi numì un minister şi publică o serie de decrete. Pentru recă în fruntea acestei legi se află Archiducele **Albrecht**, care e periculos pentru constituțiunea și națiunea noastră. (Aprobare în stânga estremă. Strigări în dreapta: la ordine! la ordine!)

Președintele atrage atențiunea d. antevorbitor, că până acum în dietă n'a fost us a se pronunța cineva într'un astfel de mod despre membrii casei regesci. (Aprobare în dreapta; strigări în stânga estremă: aceasta are valoare numai pentru regele).

Polony roagă dieta, că sĕ se îngrigiască de siguranța constituțiunei Această țintă va fi numai atunci ajunsă, când se va lăsa de Bosnia și vor regula finanțele. Sĕ pronunță pentru votul separat a lui Eötvös.

Ferdinand **Eber** primește proiectul comisiunei. E **Szalay** combate politica de până acum a casei habsburgice, aducând citate din un autor germân, din o scriere a lui Iokai, ceea ce face pe Președintele sĕ-l amenințe de mai multe ori, ba la urmă era sĕ-i detragă cuvêntul.

Szalay însĕ se esprimă că el nu polemisează cu ministru președinte Tisza și dupăce prin un alt citat întărește ce a ḑis mai sus, se declară pentru votul separat (Aprobare în stânga estremă.)

Alecsandru **Hegedüs** sĕ pronunță pentru primirea proiectului; ear'

Emeric **Vester** primesce propunerea D. Szilágyi.

Cu discursul acestui deputat sĕ termină ședința din 22 Maiu.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Brașov, 9/21 Maiu 1882.*) „În vremea vechie ceriul era limpede ... soarele strălucia ca un flăcău tinĕr Câmpiile frumoase, împregiurate de munți verḑi, se întindeau mai mult decât poate prinde ochiul,... păduri tinere umbriau dealurile. Turmele sĕ auḑiau mugind de departe... și armăsarii nechezau jucându-se prin răriști. Pe o pajiște verde **Libertatea**, copilă bălăioară cu cosițe lungi și aurite, se juca cu un arc distins. Ferice de oamenii din câmpie, ferice de cei dela munte!“

Așa ne spune Bălcescu în cântarea României. Da, așa era în vremea vechie.

Și astăḑi? Nici ceriul nu e limpede,.. soarele și-a ascuns raḑele. Și le-a ascuns de mila noastră. Câmpiile și astăḑi sûnt frumoase, munții verḑi, și păduri tinere umbresc dealurile. Turmele de oi mugesc pe pămêntul Dobrogei, și armăsarii vor fi nechezênd prin răriștile liberei Românii. Libertatea, amărîta de Libertate zace lănțuită din grația stăpânirei și a providențialilor, cari în numele nației dispun de soartea ei. Vai de oamenii dela munte, vai de cei din câmpie.

Tristă ne e situația, și amarul inimei noastre n'are margini. Și ni e mare amarul, căci adênc este somnul, în care ne-am adêncit sub frumoasele cuvinte de „Passivitate“ și „Neactivitate.“

Un ḑeu, nu sciu de care categorie, destul că un ḑeu a venit și a bucinat: „Pasivitate nație română.“ Și noi toți am primit passivitatea pe toate terenele.

Singuri Brașovenii au spart solidaritatea. Și toți au strigat în gura mare: Brașovul a tradat națiunea.

Brașovenii însĕ și-au urmat calea, Urmarea a fost că Brașovenii au lucrat, și o eclatantă probă a binecuvêntatei lor activități a fost și convenirea colegială a reuniunei române de gimnastică și de cântări din 8/20 Maiu a. c.

Programa a fost următoarea:

1. „În codru“ chor de dame și bărbați, de Mendelssohn.
2. „Bucurii nevinovate“, chor de bărbați, de Spohn.
3. „Souvenir de Haydn“ de Leonand, fantasie pentru violină cu acompaniament de piano.
4. „Hora Sinaiei“ de Ventura, chor de dame și bărbați de C. G. Porumbescu.
5. Arie pentru sopran din „Romeo și Julia“, de Bellini.
6. Chorul Nr. 1 din „Anotimpurile“ de Haydn.
7. „Proba de cântări“, chor de bărbați cu bas-soli de Kuntze.

Esecutarea a fost foarte reușită. Un chor de dame și bărbați ca cel din Brașov înzadar vei căuta în Ardeal.

Trec preste Nr 3. căci despre el voiu vorbì la urmă. Și aceasta o fac din etichetă către coconițe și cocoane.

Frumos a fost esecutat Nr. 1 „În codru“. Nu sciu ce se admiri mai mult talentul dela natură, s'au măestria de a întrebuința talentul ei. Asemenea Nr. 2 „Bucurii nevinovate chor de bărați, sub măeastra conducere domnului prof. Pant. **Dima**.

„Hora Sinaiei“ se recomândă de sine însași. Efectul nu se poate esprima în cuvinte. La aplausele publicului, a trebuit se se repete. E vorba de Horă, și încă de Hora Sinaiei. Multe au contribuit ca efectul sĕ fie așa de mare chorul românesc cântă mai frumos Hora, căci ea ese din inimă. Și publicului 'și manifestă bucuria mai cu entusiasm, căci Hora atinge mai plăcut inima românului. Așa-mi esplic eu entusiasmul produs de Hora sinaiei.

Domnișoara **Roman** este cunoscută publicului român din obiectivele aprețiări ale Gazetei Transilvaniei, făcute cu ocasiunea representărei operettei Craiu nou, în care Domniasa a representat pe Anica. Vocea Domnișoarei Roman e foarte simpatică. O mlădiează după plac, încât îndată observi, că ângerașul, care cu simpaticu-i glas 'ți răpesce simțirile, este tot odată și măestru în aplicarea talentelor sale.

Cele ḑise la Nr. 1 2. sunt a se aplica și la Anotimpurile de sub Nr. 6 al programei.

Proba de cântări a fost minunată. Directorul chorului instruează diferitele voci cu mare diligință și nu trebue se mai spunem că tot odata și cu multe ostenele. Când ar cugeta omul că e gata cu studiarea nu trebue se uite nuanțele, dela cari atârnă mult efectul dorit. Așa se întêmplă și în proba de cântări. Directorul spune chorului cu politeță că **piano** fu prea plin și foarte necioplit. Chorul se supĕră și nu voesce se mai cânte. Atunci directorul le face imputarea, că așa i resplătesce chorul îngrijirea lui cea multă? La chore apoi tenor II cu mult foc începe: chir Director, chir Director noi n'am gândit așa; și cu mare esactitate esecută chorul întreagă piesa, pentru care bunăvoință și Directorul le spune: Ve ert. Ert **bucuros**!

Dar domnii mei era prea mult a se juca cu mine așa.

Domnul Dima cu rolul Domnului „Chir Director“ ca conducător al chorului de bărbați a cântat bas solo. Chorul a fost minunat și unde vine tenor II, cu Chir Director, a produs un efect nespus de mare. E de prisos se mai adaog că și Nr. 7 a mai trebuit repetat.

Mi a venit rêndul se vorbesc ceva despre Nr. 3, al programei. Domnul Dr. **Baiulescu** a fost acompaniat de conducătoriul chorului. Fui fericit se mai afirm încă, că arcul Domnului Baiulescu e fermecat. Afară de Nr. 3 din programă, la repețitele aplause a le publicului, Domnul Baiulescu a mai esecutat unele piese naționale între cari primo-loco fu „Bălcescu murind.“ Efectul a fost mare. Și a trebuit se fie, căci el a fost numai via espresie a simțemintelor produse prin vioara Domnului Baiulescu.

După esecutarea programei a urmat dansul, în sensul programei. Începutul s'a făcut cu „Hora Sinaiei.“

Ca copil mic am crescut la sate. Și ca copil dela sate m'am bucurat de toate avantagele și desvantagele vieții dela sate. Între multe altele, multe mi s'au spus despre fetele de împĕrat, ce le fură smeii, și despre ḑinele ce înșală pe neespertul păstoraș. Prin urmare în privința ḑinelor aveam și eu ca mulți alții o imaginație destul de nețermurită.

Convenirea colegială din Brașov m'a făcut se vĕd pe ḑinele din poveste — în realitate — dansând Hora în sala Hotelului Nr. 1. Și cine va crede că poporul nostru cu respect la ḑinele lui e prea indulgent, meargă în Brașov și acolo va vedea; și dacă se va reîntoarce fără de a fi atins de săgeata lui Amor, atunci nu i vom atribuì cuvintele:

„De acum sapa și lopata.“

Sûnt rari ḑilele de veselie ale românului. Însĕ el când se veselesce, se veselesce din inimă. Petrecerea din Brașov încă au fost animată.

Am auḑit dela mulți ḑicându-se, că Brașovul e cu lipiciu. Cine a ajuns odată în Brașov, cu greu va scăpa fără vre un suvenir. Eu era se nu mai scap. Darear Dumneḑeu sĕ se lipească de toți binefăcotoarea activitate a Brașovenilor, și atunci se va limpeḑì și ceriul, soarele nu-'și va mai ascunde raḑele. Toate vor fi ca în vremea vechie. Libertatea, copilă bălăioară cu cosițe lungi și aurite se va juca cu arcul ei distins și . . . .

„va fi ferice de oamenii din câmpie, ferice de cei dela munte.“

Drumariul.

---

*) Întârḑiată din lipsă de spațiu.
Red.

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile în camera României, 1 Maiu.

Discursul

lui M. Cogălniceanu.

(Urmare și fine.)

Austria, dlor, cum v'am spus și altă dată, ține foarte mult la înființarea comisiunei mixte, fie ea primită cu ori ce modificări, căci această comisiune mixtă nu însemnează nimic mai just, decât asigurarea pentru dênsa pe Dunăre a unei posițiuni escepționale și privilegiate pe care o urmărea dela 1858, și care pururea Europa 'i-a refusat'o până acum: această comisiune mixtă este însăși întinderea preponderanței austro-ungare până la marea neagră; spre a ajunge la aceasta, ați vĕḑut că Austria nu s'a mulțămit a avea la Paris pe contele Beust, diplomatul cel mai încercat și care, în afacerea intereselor încredințate lui, atât era de activ, încât nu permitea consilierilor sĕi de legațiune sĕ meargă la minister, ci se ducea singur, el așa de bĕtrên și de trei patru ori pe sĕptĕmână ca un june de 20 ani, urca cele trei caturi, cari conduc la biourorile ministerului de esterne francez, și a trămis la Paris și pe contele Wolkenstein, care fusese ales de contele Kalnoki ca ambasador pentru Petersburg, și pe care în loc sĕ'l trămită la postul sĕu, l'a trimis la Paris ca sĕ trateze cestiunea. Din acestea numai vedeți câtă importanță pune Austria, încât pe ambasadorul numit la curtea cea mai importantă pentru Austro-Ungaria, a preferit a'l trimite mai ântâiu la Paris unde a șeḑut luni întregi.

În adevĕr, contele Wolkenstein a isbutit așa de mult în misiunea sa de ministru, încât vĕ pot asigura că dacă ași fi pus în alternativa dureroasă de a alege între propunerea Barrère și între ante-proiectul austriac cu restricțiunile făcute de fostul ministru de esterne, eu ași primì de preferînță comisiunea mixtă; pentrucă dacă mi s'ar propune o moarte dată de mulțimea de cuțite, și alta care se mĕ omoare îndată, vĕ mărturisesc curat, că ași primì pe cea din urmă (ilaritate.)

În adevĕr, dlor, comisiunea mixtă cu dreptul de apel este numai o primă instanță și sciți că mulți perd în prima instanță, dar pot câștiga la a doua; dacă însĕ nu am a doua instanță, și perd la prima, am perdut totul. Aceasta este propunerea Barrère, căci ea esclude, nimicesce în fapt dreptul de apel.

Acum vin la propunerea Barrère, în amănuntele ei.

Dlor, d. ministru de esterne ne ḑice sĕ primim propunerea Barrère însĕ cu modificări, dar totuși eu nu cred că se vor primì de Europa modificările propuse de noi.

D. ministru de esterne. Reproduceți inesact.

D. M. **Cogălniceanu**. Propunerea Barrère ḑice așa:

„Comisiunea 'și va redacta regulamentele interioare...... pentru ordinea lucrărilor sale, precum și instrucțiunile speciale către agenții sĕi, în vederea aplicărei regulamentelor etc.“

Comisiunea în prima sa sesiune va proceda la numirea agenților, desemnați în art. 5, adecă inspector, sub-inspector, etc. Dar sĕ mergem mai nainte.

Totuși regulamentul interior și restricțiunile cu un caracter general și regulamentar precum sûnt acele despre care se vorbesce în art. 9 al actului public dela 9 Noemvre 1865, privitor la navigațiunea dela gurile Dunărei, vor fi mai ântâiu comunicate comisiunei europene și nu vor fi aplicate decât, după ce această comisiune se va fi găsit conforme cu principiile cari au servit de basă regulamentelor de față.“

Când cetii dintâiu acest articol, 'mi ḑiceam: într'un chip indirect tot ne este dat drept de apel. Dar ea sĕ vedem art. 9 din actul din 2 Noemvre 1865 la care ne trimite propunerea Barrère.

Ei bine, acest articol esențial nu tratează decât despre numirea funcționarilor comisiunei europene, inspectorul navigațiunei, căpitanul dela portul Sulina, care acum după actul adițional, votat mai alaltăieri, au sĕ se numească de comisiunea europeană.

Așa dar, numai cestiunile cari țin de acest articol sûnt supuse apelului la comisiunea europeană.

Așa dar, dreptul de apel este numai cu numele, numai o ilusiune, afară dacă bună oară vre-o dată comisiunea mixtă, în lipsa delegatului austriac, ar face numirea inspectorului, neplăcută acestui delegat.

Dlor deputați, d. Vernescu a făcut o analisă mai specială, articol cu articol a propunerei Barrère, dar a uitat un lucru. Această propunere ḑice: inspectorul va fi numit de comisiunea mixtă, sub-inspectorii vor fi propuși pe o listă de 3 nume de fie care stat riveran, pentru întinderea sa, și comisiunea mixtă va alege dintre acești trei. Ei bine, ce pĕcat original mai conservă acești sub inspectori?

---

organizarea militară și administrativă a insulei. Apoi, de și prin aceasta ajunse în o posiție fățișă cu Cavour și guvernul piemontez, își păstră dictatura ba chiar dete afară din Sicilia pe împuternicitul lui Cavour; La Farina, la 7 Iulie. La 21 Iulie capitulă cetatea Milasso; La 28 urmă încheerea unui armistițiu între comandantul din Messina și Garibaldi. La 5 August Garibaldi se pregătì sĕ treacă în continent; la 6 publică o proclamație către locuitori; la 9 trimise dincolo 330 voluntari, la 19 desbarcă și el cu 5000 oameni, de și flota neapolitană crucesce în sinul dela Reggio, lua îndată acest oraș, intră deja la 7 Septemvre in Neapole și cu 25,000 voluntari încep la 20 atacul asupra liniei Volturno, ocupată de trupele regale, și de și cu greutate și după o luptă crâncenă, își manținu poziția pe toată linia și la 8 Octomvrie împresură Capua.

(Va urma.)

Afară de acel că numele lor ar figura pe o listă propusă de guvernul sêrb, ori bulgar, ori român, ḑic: ce pĕcat original au ei, pentru ca odată numiţi sĕ nu le păstreze măcar atributele ce le revin după toate organisaţiunile administrative din lume. În adevĕr, în ordinea ierarchică administrativă, noi scim că prefectul de prefect, primarul de subprefect. Ei bine, după propunerea Barrère, căpitanii de porturi nu atêrnă de sub-inspectori, pentrucă sub-inspectorii au avut nenorocirea sĕ figureze pe o listă propusă de puterile riverane, căpitanii de porturi atârnă de inspectori.....

D. ministru de esterne. Nu se poate modifica?

D. M. Cogălniceanu. D. ministru face întreruperea că această mare, mare prescripţiune se poate modifica!... Daţi-'mi voe, sûnt şase oare şi voesc sĕ las şi pe alţii sĕ vorbească, prin urmare, nu pot să pun discuţiunea pe un teren atât de slab. Mĕ ridic mai sus! Defiez pe d. ministru de esterne să'mi dovedească dacă în propunerea Barrère esistă un singur articol, începênd dela 1 şi până la 13, care sĕ poată fi primit de d-sa, sau dacă toate aceste articole modificându se cum trebue, mai poate rĕmâne ceva din propunerea Barrère! Ah! este art. 12 care ḑice că comisiunea mixtă 'şi va avea reşedinţa la Giurgiu. Acest articol, acest singur articol cred că'l vor primì giurgiuvenii (ilaritate). Sfătuesc pe onorabilul meu amic d. Iepurescu, deputat la Giurgiu, sĕ'l primească acesta (ilaritate.)

D. Iepurescu. Primesc.

D. M. Cogălniceanu. Primesci ca deputat de Giurgiu, dar nu ca deputat al României.

D. Iepurescu. Da. Dar ca deputat al României nu.

D. M. Cogalniceanu Apoi d-lor, când toate aceste articole de sus până jos au sĕ fie modificate, va mai rĕmânè vr'un articol la ordinea ḑilei? Cum vedeţi, d-lui însuşi, d. ministru de esterne, cred că a înţeles slăbiciunea tezei d-sale, şi dar sĕ venim cu un contra-proiect.

D. ministru de esterne. Care?

D. Cogalniceanu. Nu este nimeni între noi, cari cunoscênd drepturile şi glasurile ţĕrei, nu este om care, făcênd politică sĕ nu'l poate face, chiar espune. Eată, d-le ministru, să vi'l espun şi eu: Regulamentele de poliţie, de navigaţiune, de supraveghiere se fac de comisiunea europeană, unde figurează delegaţii statelor riverane, prin urmare şi al nostru.

D. ministru de esterne. Cer cuvêntul.

D. M. Cogălniceanu. Numai cereţi cuvêntul până ce voiu presenta contra-proectului meu. Urmez: regulamentele se aplică de guvenul român şi de autorităţile sale, sentinţele se dau de autorităţile române şi se esecută în numele Regelui, asemenea amploiaţii se numesc de guvernul nostru; eată în scurt acest contra proiect. Mai adaug că avem şi vasele noastre pentru facerea poliţiei, cum le-am avut şi mai înainte! În adevĕr, înainte am avut numai caice, acum avem şi vase de rĕsboiu! Aşa dar, nici aici n'avem nevoe de marină străină, cum aţi ḑis dv. chiar, dle ministru, ca şi înainte, în timpul domnitorilor vasali poliţia pe Dunăre se făcea de noi atunci mai slab; acum vom face o într'un chip mai energic. O dată aceasta hotărît, tot noi ne vom ocupa şi de lucrările trebuitoare pe Dunăre pentru a asigura şi înlesnì mai bine navigaţiunea. În adevĕr, Austria are acum dreptul sĕ strice Porţile de Fer; dacă Austria nu le va strica, noi ne vom înţelege cu Serbia, buna noastră vecină, şi cred că ne va fi bună vecină în aceasta, şi cred că vom putea convinge pe Europa la noua conferinţă, că cel puţin, în mai scurt timp de cât Austria, vom putea sparge stâncele danubiene aflate între ţĕrmurile noastre.

D. ministru de lucrări publice ne spunea alaltăeri că nu poate sĕ deschidă, fără înţelegere cu Bulgaria, canalul dela Giurgiu pentrucă ameninţă Rusciucul sĕ remâie fără apă; ei bine, ne vom înţelege cu Bulgaria acolo unde ambele ţĕrmuri ale Dunărei nu vor fi ale noastre: dela Silistra încolo, amândouĕ ţĕrmurile fiind ale noastre nu vom avea a ne înţelege decât cu noi. Vin acum a vorbì în privinţa supravegherei. Am vĕḑut că congresul dela Berlin nu a voit sĕ primească propunerea baronului Haymerle, ca supravegherea aplicărei regulamentelor sĕ fie încredinţată unui singur delegat, ci 'şi a păstrat ea singură acest drept de supraveghere. Ce ḑice tratatul dela Berlin? Ḑice: că regulamentele până la Porţile de Fer se vor pune în armonie cu acelea cari sûnt dela Galaţi la Marea-Neagră. Ei bine, supravegherea şi în sus de Galaţi se va face cum se face în josul Galaţului? Comiiusnea europeană va numì în fiecare an comitele compuse de doi, trei delegaţi şi când va constata abateri, va trata cu noi în mod diplomatic pentru înlăturarea lor (întreruperi.)

Dar nu vĕ place aceasta? Eată pentru ce: pentrucă dv. nu voiţi ca sĕ vĕ puneţi în contraḑicere, nu dic cu angajamentele luate, dar cu adesiunile slabe, dar în realitate date, precum a afirmat şi fostul preşedinte al consiliului, d. Dimitrie Brăteanu, ḑicênd, cumcă notele date de d. Boerescu au putut sĕ facă pe puteri sĕ creaḑă, că sûnt oare-care angajamente luate, că sûnt adesiuni date la înfiinţarea comisiunei mixte şi dv. acum nu voiţi sĕ o rupeţi de odată! Ei bine, luaţi samă că astăḑi aveţi putinţă de a vĕ retrage cuvintele, căci noi vĕ deslegăm (aplause.)

Noi, representaţiunea naţională, nu voim, nu primim comisiunea mixtă supt ori-ce formă d ta ai voì s'o botezi! Astfel, ne ai face a crede că în post nu vrei sĕ mănânci raţa căci este carne, dar că mănânci lişita, care cum ḑic preoţii catolici, este pesce (mare ilaritate.) Ei bine, naţiunea nu primesce nici raţe, nici lişiţe.

Aşi putea vorbì mai multe despre propunerea Barrère, dar cred că v'am arătat destul canavaoa contra-propunerei ce aţi putea presenta. Onor, d. Stătescu este om de sciinţă, este inteligent. D-sa a studiat cestiunea şi va înţelege dar uşor din puţinele mele cuvinte, că d-sa cu inteligenţa d-sale poate sĕ înfăţişeze un contra proiect plin, întreg, ţinênd sama de interesele Europei şi de drepturile noastre suverane, asupra ţĕrmurilor şi apelor noastre. Dar ni se va putea poate opune: dar ce se face cu aceea scrisoare, care fostul ministru a declarat în Senat că a fost un punct de plecare al tratativelor în care se afla la Viena? Ce se face? Proverbul român ḑice; Vodă *va* şi Hâncu *ba*! Ţeara este Hâncu, şi Hâncu nu primesce (aplause prelungite.)

Dlor, voiu sfârşi cum am început. Când în ḑiua de 10 Maiu, acum un an, în mod solemn s'a purtat pe stradele Bucurescilor Coroana României, acea Coroană pe care Regele a fost chemat ca sĕ se rostească, cum ea sĕ fie, şi că el a ḑis sĕ fie făcută din oţelul tunurilor luate la Plevna, şi Regele şi ţeara au înţeles, că în privinţa drepturilor ţerei noastre, Coroana adecă suveranitatea ţĕrei sĕ fie apărată cu o politică de oţel, ear nu de cositor (aplause frenetice.)

Sûnt pericole, au fost pericole pentru ţeara noastră, a fost cestiunea Basarabiei; n'aţi consultat pericolele, când dv. aţi refuzat a o da de bunăvoe. Refusând, am perdut poate pentru un timp amiciţia unei mari puteri.

Acì poate voiu fi calificat de rusofil de către jurnalele austriace, cum de mai mult şi sûnt calificat, când voiu ḑice că Rusia dela Petru-cel-Mare 'şi are pagini frumoase scrise în istoria noastră, şi că dênsa a făcut în multe rênduri mari şi sângeroase sacrificii pentru emanciparea noastră. Noi pentru aceasta purtăm recunoşcinţă, dar aceasta nu ne a oprit şi nu a trebuit sĕ ne oprească când a fost vorba de a ni se lua o parte din pămêntul nostru, de a ne face datoria, şi de a nu'l da de bună voe (aplause.)

Apoi dacă am refuzat sĕ cedăm naţiunei aceleia, care cu sângele ei şi al nostru adesea am covĕrşit apa, care, cum ḑicea d. Lahovari, curge pe Dunăre, cum se poate crede că acum noi putem de bună-voe da chiar Dunărea? Sĕ refusăm dar. Şi tocmai refusând, vom arĕta lumei că regatul român nu poate primì sĕ devie instrumentul nici al preponderanţei rusesci, nici al preponderanţei austriace (aplause.)

La gurile Dunărei nu putem sĕ primim decât preponderanţa europeană, pentrucă numai aşa această preponderanţă va putea fi şi preponderanţă română, şi Dunărea fiind europeană, va putea remânè şi românească (aplause.)

Dlor, sfârşesc, adăogând un singur cuvênt. Cei ce merg la biserică şi ascultă sânta liturghie, aud pe preot rădicând glasul şi ḑicând: sus sĕ avem inima. Cu inima sus dar sĕ tratăm această cestiune (aplause entusiaste şi îndelung repeţite!)

Varietăţi.

* (Reuniunea sodalilor români) din Cluj va arangia Maial în favorul fondului sĕu în 31 Maiu (12 Iunie) în grădina la *„Capul Turcului“* (Török-fö).

* (Vĕrsat). În comuna Şibot grassează între copii dela 1 Maiu a. c. epidemia de vĕrsat. Până acum au murit 35 copii şi sûnt încă o mulţime de copii bolnavi. Ḑi de ḑi se bolnăvesc copii şi cei mai mulţi mor. Nu se poate prevedè încetarea acestui morb epidemic. În comunele vecine nu s'au ivit nici măcar un cas de epidemie.

* (*Lotĕrie de espositiune în Triest.*) 1000 nimeritori - Florini 213,500 Nimeritoriul principal 50,000 fl. O soarte costă 50 cruceri. Pentru primirea traficului de sorţi se poate cine-va îndrepta numai decât la *despărtĕmêntul de Loterie* al esposiţiunei triestine Piazza Grande Nr. 2 în Triest.

Loterie.

Mercuri 7 Iunie n. 1882.

Brünn: **56 57 16 40 26**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 6 Iunie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.75	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	88.30	88.52
Renta ung. de hârtie	86.25	86 40
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.—	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	119.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.—	96.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	97.50	97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	97.50	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96 75
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.—	118.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.40	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.45
Datorie de stat austr. în argint .	77.20	77.45
Renta de aur austriacă	94.4)	94.20
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.20	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	823.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	318.75	317.—
Acţiuni de credit austr. . . .	323.75	325.3
London (pe poliţa de trei luni) .	119.85	120.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Na oleon.	9.52½	9.52
100 marce nemţesci	58.55	58.55

CONCURS. [89] 2—3

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor pălărieri, cordoner, clopotar, compactor, croitor, şi brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 30 Iulie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani;

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin o lună de ḑile.

Comitetul asociaţiunei pentru sprijinirea învăţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

Braşov 18/30 Maiu 1882

B. Baiulescu m. p., preş. **I. Bozoceanu** m. p., not.

Nr. 11. [85] 3—3

EDICT.

Stefan Dumitru Dicu, de religiunea gr. orient. din Săcel, comitatul Sibiiului, carele de trei ani au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Maria n. Dumitru Dic tot de acolo fără a se sci ubicaţiunea lui prin aceasta sĕ citează a sĕ presenta în restêmp de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict înaintea subscrisului for matrimonial în persoană sau prin un plenipotenţat, căci la din contră se va decide procesul urḑit de socie sa încontrai şi în absenţa lui.

Sibiiu 12 Ianuariu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliştei, ca for matrimonial de I instanţă.

Nr. 2568 civ. 1882. [90] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisavetopole aduce la cunoscinţă publică, că asupra admisibilistăţii comasărei generale a hotarului **Ernea săsească** s'a pus termin de pertractare ḑiua dela **16 August 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în **locuinţa judelui** comunal din **Ernea săsească;** pe când sûnt avisaţi toţi posesorii cu adausul, că părţile cari nu se înfăţişează, se consideră ca învoite cu comasarea — şi că esemplariul cel dintâiu de petiţiune se poate vedè la acest tribunal regesc.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 30 Maiu 1882.

(L. S.)

Henter m. p., notar. **Nagy** m. p., presid.

Lotĕrie de esposiţiune în Triest.

1000 nimeritori în preţ de 213,550 de florini.

Nimeritorul principal în aur sau florini bani gata **50,000 fl. v. a.**

Nimeritorul al doilea in aur sau florini bani gata, **20,000 fl. v. a.**

Mai departe nimeritori diversi de câte **10,000,** apoi de câte **5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50** şi **25 florini.**

Fie care soarte costă numai 50 cruceri.

Sorţi se capătă în toate schimbătoriile, traficele c. r. de tabac, colecţiuni de loterii din monarchia austro-ung. şi la *despărţământul de loterie* de esposiţiune triestină (Piazza Grande Nr. 2) în **Triest** la care au a se adresa toate persoanele care vor a se ocupa cu traficul de sorţi. [91] 1—3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 61. Sibiiu, Sâmbătă 29 Maiu (10 Iunie) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Desbaterea creditului de pacificare în dieta Ungariei.

(Încheere.)

În şedinţa din 25 Maiu n. Ministrul de justiţie Dr. **Pauler** accentuează, că începênd dela ultimul deceniu al seculului trecut interesul ecuilibrului european a făcut necesară susţinerea Turciei. Dar resboiul oriental a adus lucrul acolo, încât Turcia sě nu mai poată susta ca mai nainte; şi această împregiurare — ḑice D. Dr. Pauler — impune puterilor europene peste tot, şi în special monarchiei noastre datorinţa, sě îngrigească: ca configuraţiunile ce se fac în peninsula balcanică, sě fie de o astfel de natură, încât pe de o parte populaţiunea de acolo sě aibă mulţămire, pe de altă parte sě nu se pericliteze interesele vitale ale Europei şi mai vêrtos ale monarchiei. Un astfel de mijloc, prin care sě nu se pericliteze interesele monarchiei şi a Europei întregi, este mandatul dela Berlin, cu care a fost însărcinată Austro-Ungaria. Aceasta la rêndul sěu a căutat se împlinească mandatul, a început ocupaţiunea. Spesele, care s'au votat — susţine d. ministru de justiţie, — cad în competenţa delegaţiunei şi prin urmare dênsul sě pronunţă pentru primirea proiectului. (Aplause în dreapta).

Geza **Onody** — din stânga estremă — interpretează conclusul referitor la ocupaţiune al congresului din Berlin astfel: mandatul de ocupaţiune nu e pentru eternitate ci numai pentru un timp scurt, şi eschide şi anexiunea.

„Prusia şi Rusia ne a dat acest mandat nouě, ca sě slăbească puterea monarchiei noastre. În acest sens au lucrat acele elemente cari acum alungă pe Evrei ca sě i gramădiască în Austro-Ungaria. Aceşti Evrei vor comite acì de aceleşi fapte, pentru cari au fost alungaţi din Rusia; şi spre întărirea aserţiunei mele voiu aduce un cas concret care s'a întêmplat în comuna în care locuesc eu şi care trebue sě revolteze toată lumea creştină. După usul religios — eu nu cunosc talmudul.....

Preşedintele atrage atenţiunea D. deputat sě nu sě abată dela obiect; căci Talmudul despre care vorbeste dênsul nu stă în nici o legătură cu Bosnia.

(Aprobare în dreapta, protest în stânga estremă).

Onody: Nu după diferenţa cucuvintelor are se judece cineva că vorbesc eu la obiect, sau ba, ci după nexul intern, care sě află între evenimentul pe care vreau sě-l descriu şi între cestiunea Bosniei.

Preşedintele: sě documenteze D. deputat legătura ce esistă între amintitele cestiuni....

Albert **Nemeth**: în modul acesta nu e posibilă nici o desbatere (larmă.)

Onody. Eu cred că destul de evidentă a fost legătură, când am ḑis că Rusia atât în mandatul ocupaţiunei cât şi în acţiuni antisemitice intenţionează dauna noastră. Acţiunea tinde într'acolo, ca se inundeze Ungaria cu Evrei, ca acì apoi corupţiunea sě ia dimensiuni şi mai mari, ca până acum.

După aceste premise D. dep. Onody descrie evenimentul cu omorirea unei fete creştine de hahamul evreesc descriere, pe care am atins-o noi deja în mai mulţi numeri premergători, apoi trecênd la cestiunea ocupaţiunei sě pronunţă pentru votul separat.

Alexandru **Körösi** — partida guvernamentală — după o lungă polemică contra oposiţionalilor luând în considerare genesa ocupaţiunei recunoasce necesitatea ei. D-sa nu consimte cu anexiunea; sě declară însě pentru primirea proiectului.

Nicolau **Bartha** descriind periculele ocupaţiunei, combate proiectul şi primesce votul separat. (Aprobări şi strigăte de „éljen" în stânga estremă).

A. **Berzeviczy** şi Z. **Mamusich** sě declară pentru proiect; ear I. **Vidlicskay** pentru votul separat.

În şedinţa din 24 Maiu n. Ernst **Mezey** constată, că politica cea vechie a Austriei de a sugruma Ungaria prin germanisare, a făcut loc acum sistemului slavic, care e destinat a nimicì Ungaria. Aceasta însě nu trebue sě se predea însěşi în mâna slavilor. Tocmai aceasta politică este în interesul consideraţiunei dunărene combătute de d. Ivanca.

Ungaria — ḑice Hegedüs — nu e privitorul ci eroul dramei, şi de oare ce până acum în actele de până acì a fost înşelată şi despoiată ar fi o nebunie sě astepte plină de încredere finitul actului al cincilea. Sprginesee votul separat. (Aplause în stânga estremă.)

Geza **Lükö**, Ernst **Mukics** şi August **Kerekes** primesc votul separat a lui Eötvös.

Ludovic **Mocsary**, după ce combate proiectul spriginit de ministrul presedinte cu ajutorul dicţionarului academic francez, şi de ministrul de justiţie în şedinţa trecută, îl respinge; dar tot odată polemisează contra politicei dela curte, cunoscută sub numele de: „politica casei mele". „Bărbaţii — ḑice dênsul — cari şed pe banca guvernului întreţin ţeara în ce privesce resultatul politicei bosniace cu minciuni". (Aplause în stânga estremă, larmă în dreapta.)

Preşedintele condamnă modul de esprimare al vorbitorului.

Csanády (întrerumpênd.)

Aşa, aşa, sě nu ne purtaţi tocma cu minciuni!

Preşedintele: Dl Csanady n'are cuvênt.

Mocsáryi — continuând — regretă politica casei domnitoare, purtarea ministrului de esterne, a ministrului preşedinte, combate ocupaţiunea, care a adus şi aduce atâtea desavantage monarchiei şi se pronunţă pentru propunerea lui Németh şi votul separat a lui Eötvös. (Aprobare în stânga estremă).

August **Pulszky** apěră propunerea lui **Szilágyi** şi polemisează contra intrepretaţiunei, pe care o dase ministrul preşedinte articulului de lege VI. 1880 cu privire la acoperirea administraţiunei bosniace.

Cei din urmă doi vorbitori: **Szabó** şi **Rady** se pronunţă pentru votul separat.

Acum urmează interpelaţiunile:

Victor Istoczy cu privire la omorîrea fetei creştine din partea hahamului evreesc (casul descris de d. dep. Onody) după ce cetesce o epistolă adresată lui, care descrie pe larg evenimentul, mai adauge, că mama ucisei a alergat mai ântâiu la pretorul cercului Dada-superioară din comitatul Szabolciului, care însě o trimise la tribunalul din Nyiregyháza. Acesta o trimise ear înapoi la pretorul şi numai după ce s'au desbătut între tribunal şi pretor vre o câteva septěmâni cestiunea de competenţă, s'a introdus cercetarea.

Pe basa celor espuse face D. dep. Istoczy următoarea interpelare:

1. Are cunoscinţă d. preşedinte, că pretorul cercului Dada-superioară din comitatul Szabolciului, căruia mama fetei creştine îi denunţase casul, în loc de a face cercetare în causă, trimite pe mama la tribunalul din Nyiregyhaza; că acest tribunal a trimis'o ear înapoi la pretorul, şi că pretorul şi tribunalul făcênd din causă întrebare cu totul nemotivată de competenţă, numai după câteva sěptěmâni a ordinat cercetare?

2. Au de gând domnii ministrii sě tragă la respundere pe culpabilele organe cari nu-şi au împlinit datoria?

3 Au de gând mai departe se cerceteze lucrul cu deamenuntul şi sě pedepsiască pe Evreii s'au pe Evreul vinovat?

La această interpelare Ministrul preşedinte după ce îndreaptă unele incorectităţi din espresiunile interpe-

FOIŢA.

Generalul Garibaldi.*)

(Urmare şi fine.)

Însě pe când Garibaldi prin purtarea sa arbitrară pe de o parte apucase a se pune tot mai mult în oposiţie faţă cu guvernul lui Victor Emanuel, pe altă parte nu se putea lipsì de concursul acestuia dacă voia sě învingă pe deplin. Astfel se věḑu silit, când oştirea Sardiniei întră dela nord în teritoriul neapolitan, sě lase acestora continuarea operaţiunilor. După ce la 30 Octomvre a salutat în Sessa pe Victor Emanuel ca pe regele Italiei şi a intrat la 7 Noemvre alături cu dênsul în Neapole, depuse în mânile regelui puterile esercitate de dênsul până acì, şi la 9 Noemvre se îmbarcă pentru Caprera. El refuzase ori-ce recompensă, ori-ce distincţiune; chiar şi puţinii bani de cari avea trebuinţă spre a trece în mica sa proprietate, a fost silit sě'i ia cu împrumutare,

În Octomvre 1861 Garibaldi se ivì fără veste în parlamentul din Turin spre a face reproşuri amare pentru disolvarea corpului de voluntari format de dênsul, pentru chipul cum a fost tratat acel corp şi a propune o înarmare generală a poporului. Dar desbaterile vii escate de acì s'au încheiat prin abilitatea lui Cavour cu o ordine de ḑi evazivă, după care Garibaldi se întoarce imediat la Caprera. Însě el necontenit 'şi urmărì idealul: Liberarea Romei şi erigerea ei la capitala Italiei şi el fu încuragiat în planurile sale prin ministerul Ratazzi, care, de şi în politica sa cu totul dependent de Francia, căuta totuşi sě câştige, în parte'i şi partida de acţiune, în fruntea căriea se afla Garibaldi şi de aceea primì în armată voluntarii lui Garibaldi, cari fuseseră daţi la o parte. Astfel Garibaldi se ivì de odată în Palermo în Iunie 1862, întărîtând pretutindeni ura locuitorilor contra lui Napoleon şi a Papei şi chiemându'i sě plece la Roma. Deşì guvernul se declară categoric contra lui, totuşi el adună în curênd 3000 voluntari şi după ce la 18 August a luat Catania, desbarcă la 25 în Kalabria. Însě acum guvernul, silit de ordinele lui Napoleon, trimise contra lui pe generalul Cialdini şi la 28 August se întêmplă lupta între Garibaldi şi corpul de armată comandat de colonelul Pallavicino la Aspromonte, unde Garibaldi însuşi fu grav rănit. Oamenii lui Garibaldi, care se predaseră, fură earăşi liberaţi; el fu adus pe un vapor la La Spezzia şi de acì în fortul Vorignano pe insula Palmeria. Un decret regal din 5 Oct. dete o amnistie lui Garibaldi şi camaraḑilor sěi, esceptând pe desertorii din armată.

Rana lui Garibaldi, reclamă o operaţie foarte grea, căci glonţul întrase până la os şi se vindecă foarte încet. De abia la 20 Decem. se întoarse în Caprera. Acì trăì în pace până la 1864 când făcu o vizită în Anglia, unde amicii sěi i-au pregătit grandioase ovaţiuni. Garibaldi a tras la ducele de Sutherland, fu serbătorit de toată aristocraţia şi primit chiar de principele de Wales, care i-a rěspuns visita şi a primit dela cetatea Londrei dreptul de cetăţean. De-şì promisese că va vizita şi alte oraşe, totuşi el plecă aşa repede la 22 Aprile, încât opinia publică, cu toată declaraţia lui Gladstone în camera comunelor, rěmase convinsă, ca plecarea subită a lui Garibaldi a fost provocată de guvernul englez.

De acì earăşi rěmase liniscit mai mult timp, cu toate că partida lui Mazzini tot mai căuta sě'l câştige pentru planurile sale. La isbucnirea rěsboiului din 1866 Garibaldi se puse la disposiţia lui Victor Emanuel şi la 6 Maiu fu numit comandant suprem peste 20 batalioane voluntari. La 11 Iunie el venì în Genova şi se duse îndată la Como, unde însě 'şi găsì oamenii foarte defectuos echipaţi şi organisaţi. De aceea nici nu făcu fapte mari. El făcu o mişcare contra corpului austriac din sudul Tirolului dar la 3 Iulie fu bătut la lacul Garda şi silit sě se retragă. Înşelat în aşteptările lantului rĕspunde: că până acum n'au avut cunoscinţă despre lucru, dar împreună cu ceilalţi ministrii va lua mĕsurile necesare pentru cercetarea lucrului.

---

*) „Resboiul"

Ministrul de justiţie respunde în acelaşi sens şi casa deputaţilor ia respunsul D. Tisza spre sciinţă.

Daniil Irányi face umătoarea interpelaţiune.

Din considerare, că în timpul mai recent s'au respândit multe veşti, cari pun în îngrigire pe concetăţenii Evrei, deşi cred, că aceste îngrigiri după lege şi după raţiunea omenească vor fi considerate de nebasate, totuşi nu aflu de prisos, a întreba pe d. Preşedinte: Nu află şi dênsul că e consult, ca concetăţenii nostri amintiţi mai sus, sĕ trăiască în cea mai bună linişte şi siguranţă?

Ministrul preşedinte Tisza declară, că el consideră persecutarea Evreilor ca o pată pe fruntea Europei şi că din când în când lucră spre nimicirea ei. Totuşi e greu, a lua mĕsuri, când agitaţiunile es din parlament, a cărui scop ar trebuì sĕ fie apărarea constituţiunei.

Şedinţa se încheiă.

În şedinţa din 25 Maiu n. ia cuvêntul d. dep. Ludovic Urvary, care combinând vorbirile din şedinţele trecute se pronunţă pentru propunerea lui Szilágyi, în consonanţă cu propunerea stângei estreme de oare-ce amêndouĕ declară, că cea dintâiu şi principală lucrare a noastră este, deşertarea Bosniei. (Aplause în stânga estremă.)

Coloman Törs din considerare că ocupaţiunea Bosniei stoarce finanţele ţĕrei, şi e împreunată cu multe greutăţi, primesce votul separat. (Aprobare în stânga estremă.

Szvetozar Miletici se pronunţă pentru proiect.

Emeric Hodossy primesce propunerea lui Szilágyi.

Otto Herman, Adam Lazar Dionys Pazmandy primesc votul separat.

A. Csanády declară, că el e silit sĕ vorbeaccă în urma neadevĕrurilor rostite din partea referentului. Preşedintele Pechy a observat, că deputaţii sĕ nu se ofenseze riciproc, la ce Csanády strigă că nu se poate pretinde, ca sĕ ascundă adevĕrul!" Eu n'aşi fi vorbit, — ḑice d. Csanády, dacă nu m'ar fi îndemnat vorbirile referentului, care ne-a provocat sĕ spriginim pe Coloman Tisza şi politica omorîtoare de popoarĕ, sugătoare de sânge a acestora. (O voce: ceva nou) Eu mĕ ţin de principiile mele, care tind într'acolo, ca sĕ demascez pe ministru preşedinte Tisza şi sĕ'l presentez în toată goliciunea lui (O voce în stênga estremă: N'ar fi cu cuviinţă; ilaritate.) Continuând Csanády declară că o furtună ar trebuì se sufle coroana împărĕtească a Austriei de pe capul regelui Unguresc, la care cuvinte Pechy preşedintele îi reflectă; „D dep. s'a esprimat de mai multe ori aşa, ceea ce a silit pe preşedintele sĕ i facă observări. Acum fac şi eu observare, nu doară pentrucă cuvintele dênsului ar fi periculoase, ci pentru că sună cam ciudat. — Csanády sprijinesce votul separat.

După o scurtă vorbire a ministrului preşedinte Tisza, acesta declară desbaterea generală de terminată şi curênd după această urmă încheerea sesiunei. (Resultatul e cunoscut).

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Maiu.

Tot mai multă lumină se face. Kallay se ḑice că a primit pe lângă condiţiuni postul de mînistru comun al financelor anstro-ungare. Cea dintâiu condiţiune, ne spune „D. Ztg", este aproape de împlinirea ei. Autorităţile militare au sĕ fie depărtate din administraţiunea Bosniei. În locul generalilor Dahlen şi Iovanovics, cari până acum au esecutat şi n'au esecutat disposiţiunile ministrului comun de finance, are sĕ vină un guvernator civil ales şi propus de dl Kallay. Designat pentru postul acesta responsabil este contele Khevenhüller-Metsch. El cunoasce de aproape referenţele Slavilor de meaḑăḑi; a representat monarchia austr.-ung. în Bulgaria şi în present ocupă postul de consul general în Belgrad. Dl Slavy a încercat de repeţite ori mai nainte, se suplinească pe militarii înalţi în provinciile ocupate cu un cap civil al administraţiunei, dar n'a isbutit şi multe evenimente pe care nu le-a putut împedeca s'au sevêrşit pe la spatele sale şi preste capul sĕu. Dl Kallay vrea se pună pedecă radicală procederei acesteia. Dênsul pleacă în persoană la Budapesta şi după aceea va întreprinde o călĕtorie în Bosnia pentru a cunoasce în faţa locului starea în care se află ţeara. Cercurile competente aşteaptă dela dl Kallay multe în cea ce privesce organisaţiunea Bosniei, de oare ce de ani este un aderent din convingere al ocupaţiunei. — Precum se vede influenţa ungurească a învins şi de astădată în cercurile normatitive influenţa militară.

După scirile din ambe capitalele, mâne are sĕ se termine sesiunea dietei prin un rescript regesc. Delegaţiunile se vor întrunì în jumĕtatea a doua a lunei lui Octomvre la B pesta.

În casa deputaţilor Ungariei s'a votat un proiect de lege pentru înfiinţarea a 120 stipendii pentru juni ung. la institutele comune, în care se cresc fiitorii oficieri.

„Austriaca" este o scriere care a apărut în ḑilele aceste. Scrierea se ocupă cu situaţiunea presentă a monarchiei în sens unitar, pe lângă o legătură strinsă cu Germania.

Invasiunea evreească din Rusia pune pe gânduri pe politicii ungauresci cu toată simpatia purtată la vedere pentru Evrei. Ministrul Tisza a promis într'o conferenţă, că este gata a lua mĕsuri, ca invasiunea sĕ nu jignească liniscea ţĕrei.

Ḑiarele germane sûnt cu mare atenţiune faţă cu mĕsurile rusesci, privitoare la întărirea fruntăriilor rusesci de către Germania. Ele înregistrează toţi paşii guvernului rusesc în privinţa aceasta, cu toate că Rusia cât poate lucră într'ascuns.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român"

Valea-Borgăului, Maiu 1882.

(Momente din călĕtoria Escelenţei Sale Domnului Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul în partea nordică a Transilvaniei.)

Din vechime poporul român a avut pietate şi cinstire deosebită către păstorii sĕi sufletesci. Afară de bunul simţ religios al poporului român — îmi vine a crede, că în impregiurările noastre sociale şi politice a contribuit foarte mult la aceasta şi posiţiunea archiereilor români ca capi naturali ai naţiunei. Cine va voì sĕ scrie istoria Românilor din Austro-Ungaria se va convinge, că archiereii români mai mult sau mai puţin au jucat rolul unor principi naţionali. De aici încrederea cea mare a poporului român în capii sĕi bisericesci. De aici cinstirea cea mare a poporului român către archiereii sĕi! şi fericit acel archiereu, care aceasta ereditate strămoşească o a păstrat curată şi nevătămată şi aşa o predă următorilor sĕi; şi mângăiere pentru popor până ce scie, că în impregiurări grele, ca şi cele de faţă, are totuşi pe cineva, care sĕ se îngrigească şi se cugete şi la el şi sĕ'l apere contra multor înjurii ce le întimpină.

La câtă însufleţire şi entusiasm se poate poporul nostru ridica, când primesce pre archiereul sĕu — am avut o ocasiune a vedè în călĕtoria Escelenţei Sale Preasânţitului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul în părţile noastre şi adecă prin Reghin, Bistriţa şi Borgău până la comuna Coşna, în partea nordică a Transilvaniei spre Bucovina, unde a sânţit o biserică nouă. Poporul din satele pe unde a călĕtorit Escelenţa Sa, încă la anumite depărtări a primit pre Escelenţa Sa cu bucuriă mare în haine de sĕrbătoare, cu banderii de călĕreţi, steaguri şi alte semne de bucurie. În comune sub trasul clopotelor, sunetul treascurilor, preoţimea în haine bisericesci presenta înaltului prelat evangelia spre sărutare, eară poporul cu sutele şi cu miile bărbaţi, femei, bĕtrâni, tineri, copii, copile aruncau cununi şi buchete de flori până ce acopereau trăsura în care călĕtoria. Unde numai era posibil Escelenţa Sa a întrat în biserici, şi aici, eară într'alte locuri în mijlocul uliţii au adresat poporului cuvinte călduroase de mângăiere şi înbărbătare pentru înaintarea causelor bisericesci şi scolare, eară poporul cu lacrămi de bucurie în ochi asculta la cuvintele păstoriului lor sufletesc, aprofundaţi în privirea lui, şi când observau, că scurte sûnt momentele petrecerei lui în mijlocul lor, cu un dor sufletesc sĕ grămădeau la sărutarea mânei — spre a putè pomenì despre acest mare eveniment până ce vor trăì, şi a povestì şi la copii lor.

În Murĕş-Oşorheiu, Reghin şi Bistriţa, a fost întêmpinat Escelenţa Sa de preoţimea tuturor confesiunilor, de jurisdicţiunile politice şi judecătoresci, de primarii oraşelor, cari în tot locul s'au presentat spre a face onorurile Escelenţei Sale, şi a'l bineventa. În Reghin precum şi în Bistriţa s'au ţinut prânḑ comun în onoarea Escelenţei Sale, la care au luat parte fruntaşii tuturor naţionalităţilor şi confesiunilor, şi unde s'au ridicat toaste pentru Escelenţa Sa şi onoraţiori. În deosebi nu pot trece cu tăcerea toastul adus în sânĕtatea Escelenţei Sale Domnului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul din partea veteranului şi venerabilului decan Kinn din Reghin, unde acest bărbat ca unul ce cunoasce istoria desvoltărei bisericei noastre în timpul recent, a făcut cu mult simţ şi o amintire plină de laude pentru fericitul în Domnul archiepiscop şi metropolit Andreiu bar. de Şaguna ca pentru bărbatul cel mai eminent român pentru tron, patriă, biserică şi naţiune.

Cetatea Reghinul săsesc are pentru călĕtor o deosebită putere atrăgĕtoare, atât pentru amabilitatea cetăţenilor fără destingere de naţionalitate şi confesiune, cât şi pentru situaţiunea

---

sale 'şi luà adio la 15 August dela voluntari printr'o proclamaţie şi se întoarse în Caprera.

Perioada de strălucire a lui Garibaldi trecuse; ceea ce a mai făcut de atunci a contribuit puţin la gloria sa, arĕtând numai că îi lipsia înţelegerea şi prudenţa politică precum şi independenţa de judecată. Deşì guvernului lui Victor Emanoel îi erau legate mânile prin convenţia din Septemvre în privinţa unei acţiuni contra Romei totuşi Garibaldi a încercat de capul sĕu sĕ pună mâna pa această cetate. Fiindcă planul sĕu n'a putut rĕmânea ascuns, guvernul puse sĕ'l aresteze la 23 Septemvre 1867 în Asinalungo, de unde fu dus la Caprera.

Într'acestea amicii lui Garibaldi şi mai ales fiul sĕu Menotti cotinuară opera începută, până ce el însuşi isbutì sĕ scape din Caprera, în mod temerar pe o barcă mică, prin mijlocul vapoarĕlor italiene şi se desbarce în statul papal. Garibaldi câştigă acì oare-cari succese mai ales prin victoria sa dela Monte Rotundo. Dar la 30 Octomvre desbarcară douĕ brigade franceze sub generalul Failly la Civitta Vechia şi fiindcă Garibaldi nu depuse armele, deşì guvernul îl somă de repetate ori sĕ facă aceasta şi deşì trupele sale erau compuse numai din tineri, el fu atacat la Mentana de forţele papale şi franceze şi bătut cu totul. Perderea Garibaldianilor fu de 1000 morţi şi răniţi şi 1400 prinsonieri Puşca frnceză Chassepot făcuse minuni. Garibaldi reuşì sĕ scape la început; dar la Figlini căḑu în mânile trupelor lui Victor Emanuel, fu desarmat şi dus în fortul Varignano la Spezzia; la 1867 primise sĕ se întoarcă în Caprera, unde guvernul puse sĕ'l supravegheze bine, mai ales că în Martie 1868 se vorbia earăşi că ar avea de gând sĕ mai plece odată contra Romei. În Octomvre 1868 el 'şi depuse mandatul de deputat italian.

Proclamarea republicei franceze în Septemvre 1870 îi aprinse fanatismul republican aşa tare, încât, însoţit fiind de fii sĕi Menotti şi Ricciotti, se duse la Gambetta în Tours, dela cari primì în Octomvre comanda peste voluntarii din teatrul de rĕsboiu din sud-ost. El începu acì un rĕsboiu de guerrilla, dar nu făcu treburi mari. Francezii nu'l vedeau bucuros, pentrucă fiind duşman neîmpăcat al Papei viola fără consideraţie sentimentele catolice ale poporului dela ţeară. El a avut cartierul general mai întâiu la Dôle, apoi în Dijon, şi în fine la Autun; un atac, n'a isbutit. Şi în operaţiile lui Bourbaki contra corpului generalului Werder, n'a făcut cât se aştepta dela dênsul: el fu amăgit de demonstraţiile brigadei Kettler din faţa lui şi nu caută se împedece marşul lui Manteuffel. Când apoi după frângerea lui Bourbaki, generalul Han Weyhern venì contra lui cu trupe mai numeroase, el plecă din Dijon la 1 Februare 1871. În urma acestui eşec Garibaldi fu foarte rĕu tratat de francezi. El fusese ales în adunarea naţională din Bordeaux, dar ducânduse acolo, fu grămădit cu atâtea insulte, încât 'şi depuse îndată mandatul şi se întoarse la Caprera. Numai la 1875 venì în parlamentul italian. Dotaţiunea votată lui de parlament o refusă la început cu privire la finanţele Italiei, dar o primì mai târḑiu.

Garibaldi a fost de statură mijlocie, robust, cu un cap mare, cu trăsurile feţei pline de espresiune şi energie; barba, ce fusese roşcată, încărunţise. El purta de ordinar cunoscuta blusă şi o pălărie neagră, rotundă. În toată viaţa sa, s'a arĕtat ca un om care e capabil se aducă toate sacrificiele pentru o idee odată concepută. Un entusiasm fantastic pentru causa naţională, energie în esecutarea planurilor sale, prevedere şi abilitate în mişcările militare, curagiu personal, abnegaţiune şi onestitate, au fost virtuţile ce'l distingeau în mod strălucit. Dar îi lipsea apreciarea liniscită a împregiurărilor reale, nu observa ce reclamă situaţia politică, nu avea privire mai adâncă politică, cum s'a dovedit şi la 1870. Între cele mai violente pasiuni ale sale a fost ura contra papalităţei şi a bisericei papale, cărora le atribuie, nu fără cuvênt nenorocirea patriei sale.

Punctul sĕu culminant l'a ajuns Garibaldi la 1860. De atunci n'a mai avut succesele asceptate de el şi de alţii, şi apoi din ce în ce a devenit mai incapabil pentru o acţiune enerromantică a oraşului, care deşì numeră numai vre'o 5000 locuitori totuşi are aproape toate comodităţile şi frumseţile unui oraş mare. Acestei impregiurări se atribue, că Escelenţa Sa şi altcum obosit de drum, a rĕmas preste noapte aici, folosind timpul liber a cerceta locurile mai de însemnătate precum gimnasiul real, apoi promenada cea frumoasă, pe lûngă care curge Murĕşul pe acel timp plin de plute, ce veniau din munţi şi fac multă vioiciune şi bună-stare pentru oraş.

A doua ḑi Joi în 13 Maiu pornind Escelenţa Sa spre Bistriţa a fost întimpinat, bineventat şi însoţit de inteligenţa română de acolo, care sub conducerea domnului jude Mărginean venise în cale, ajunse pela 1½ oară d. a. dimpreună cu ai sei ce'l însoţiau din Sibiiu. Aici fu de nou bineventat şi onorat de toate notabilităţile orăşenesci, cu cari în sala dela otelul „Sahling“ luă prânḑ comun, la care se purtară mai multe toaste în sănĕtatea Escelenţei Sale. Între alte deputaţiuni se presentă aici şi una dela Năsĕud, pentru a bineventa pre înaltul oaspe şi a'l poftì tot odată, că la această ocasiune sĕ cerceteze şi opidul Năsĕud, care în timpul din urmă a devenit prin gimnasiul de bun nume, un focularíu al culturei naţionale. Escelenţa Sa informându-se, că dela Bistriţa până la Năsĕud e cale numai de două oare, promise a satisface dorinţei generale la întoarcerea sa. — Din Bistriţa însoţit Escelenţa Sa de mai multe trăsuri ajunse la 7½ oare seara în Borgău Joseni, unde după visitarea bisericii luând cuartir la administratorul ppresbiteral Ioan Buzdug fu bineventat de preoţimea, diregătoriile civile, corpul învĕţătoresc etc. A doua ḑi (14 Maiu) Vineri însoţit de protosincelul Dr. Ilarion Puşcariu, protosincelul Nicanor Frateş, administratorul protopresbiteral amintit mai sus, profesorul Simeon Popescu şi diaconul Ioan Reou şi alţi preoţi şi clerici, pornì la comuna Coşna, unde avea se îndeplinească actul sânţirei bisericii nouĕ. — Comuna Coşna este cea din urmă comună în archidiecesă pe partea nordică a Transilvaniei. Ea zace isolată de celelalte comune într'o depărtare de 6—7 oare cale cu trăsura dela Borgău. Drumul trece prin păduri frumoase de brad şi se ridică în „Măgura Calului“ la o înălţime de 5000′. Drumul, ce trece până la Coşna în o parte şi pe teritoriul Bucovinei este bun, şi călĕtoriul iubitor de natură este recompensat pentru strapaţe prin frumseţa locului. Până în comuna Coşna trece călĕtoriul prin comuna Poiana Stampii aparţinĕtoare Bucovinei. Când se apropiară trăsurile de Coşna, pe o cale ce acum mergea în jos — un banderiu de călĕreţi se arătară şi însoţiră pre doritul oaspe între jocul falnic al cailor de munte bine hrăniţi. Ajungênd în valea Coşna, unde în dreapta se întinde comuna Candreni aparţinĕtoare Bucovinei, eară în stânga comuna Coşna, zărirăm biserica nouă din Coşna cu turnurile ei (3) acoperite cu tinichea, pre cari soarele îşi aruncă razele sale, spre a o arĕta în toată frumseţa ei. Acì zelosul paroch Sever Orban cu poporul întimpină pre Escelenţa Sa, şi'l petrecură între strigări de bucurie până la cuartirul pregătit în casa parochială.

Comuna Coşna numĕră la 80 familii. Locuitorimea se ocupă cu economia de vite cornute şi se susţine în stare bună din productele sale, provĕḑênd întreg ţinutul Bistriţei cu unt şi lapte. Oamenii sûnt vêrtoşi, nu mari, dară bine legaţi cu pepturile desvoltate, precum îi desvoltă aerul cel dulce de brad. Locuinţele lor sûnt depărtate una de alta, încât teritoriul comunei se estinde pe mai multe miluri. — Îmbrăcămintea lor seamănă preste tot cu acelorlalţi economi de vite români de pe la poalele Carpaţilor, — deşì coşnenii se află în stare mai primitivă. Nici nu este mirare, dacă cugetăm că acesti oameni au fost isolaţi cu desevêrşire şi puţin îngrigiţi cu cele spirituale. E de însemnat adecă, că aici începutul parochiei şi al scoalei se datează numai înainte cu ḑece ani; cu toate acestea sûnt oameni religioşi şi jertfitori pentru biserică, ceea ce s'a vĕḑut mai ales de acolo, că numai de vr'o 8 ani căpĕtând paroch în mijlocul lor, ei au şi zidit una dintre cele mai frumoase biserici. Biserica e zidită în stil bizantin, în formă de cruce, din lemn, precum este datina în Bucovina a se zidì bisericile. — Sub conducerea bună a parochului se poate spera, că comuna va avè în scurt timp şi o scoală corespunḑĕtoare în care privinţă până astăḑi stau mai rĕu — poate fi şi din causa locuinţelor împrăştiate.

În Sâmbăta Rusalilor la timpul obicînuit s'a început serviţiul sânţirei bisericii şi adecă după pregătirea şi întocmirea sântelor moaşte în biserica veche, Preasânţitul metropolit condus în procesiune la biserica nouă, aici se începu serviţiul cu vecernia, litia, utrenia şi priveghiere, eară a doua ḑi condus Preasânţitul metropolit tot în procesiune la biserică, se ţinu sânţirea bisericii după tipic, şi liturghiă, la care în asistenţă numeroasă a participat şi doi preoţi din Bucovina, şi adecă unul din Candreni şi celalalt din Vatra-Dornei. La liturghiă Escelenţa Sa hirotesì pre parochul din loc de duchovnic, eară pe clericul Vasiliu Balan din Blaşfalĕul de sus îl hirotonì de diacon. Mulţime nespusă de popor nu numai din Coşna, dară şi din comunele vecine bucovinene a venit acì la biserică. Biserica relativ destul de mare nu cuprindea nici a ¼ parte din poporul adunat. Pe locul ceva cam înclinat, unde e aşeḑată biserica, erau mii de oameni cu căruţe şi cai de călĕrit ca la un têrg mare de ţeară. Nu e mirare dară, că serviţiul divin început la 8 oare dimineaţa se finì numai pela 2 oare după ameaḑi, căci numai stropirea poporului cu apă sânţită, făcută de Preasânţitul Părinte Metropolit în particular la fie care durat preste 1½ oară. După biserică a urmat prânḑ comun la casa parochului, care măcar că ne aflam în vîrful muntelui, totuşi ar fi făcut onoare şi unui prânḑ în cetate. Meritul, că Escelenţa Sa şi cu suita sa a fost deplin mulţămit şi aici cu ale mâncării, — se cuvine în prima linie doamnei Uşieriu, care n'a pregetat a venì din depărtare cu onoratul ei bărbat, pentru a face comodităţile posibile înaltului oaspe. De faţă a fost şi pretorul cercului, dnul Isipp, care şi a ţinut de datorinţă a însoţì în cercul seu pe Escelenţa Sa. — Poporul adunat parte în case private, parte la mese comune tinse pe pajistea verde între braḑi frumoşi s'a aşeḑat la mâncare. Aici e la modă ca fiecare bărbat şi femee se poarte o traistă cu sine, care e bine făcută de pănură în colori şi de regulă prinsă în cruce de umer cu o curea cu ţinte argintii, pe cari ei le şi lucră. De aceste trăisti nu se deslipesc ei nici în timpul jocului ce se încinse la locul larg între bărbaţi şi femei; în aceste trăisti poartă ei merindea. Jocurile sûnt cam cele obicînuite pe la oierii nostri din părţile Braşovului şi Sibiiului. Bărbaţii toţi poartă pălării pe cap, cameşi lungi, cisme lungi, cei mai mulţi opinci cu nojiţe, cioareci largi, peptare lungi şi desfăcute; eară femeile iie (cămeşi) cusute cu arnici şi mătase pe pept şi pe umeri, pe cap sûnt îmbrobodite cu stergare, eară dela mijloc în jos au înfăşurătoare (fote, ca în ţinutul Branului şi la Câmpul-Lung în România) prinse la mijloc cu brăcele şi brâne mai lătişoare, toate făcute de ele. Mergênd în casa unui locuitoriu în Cosna, am aflat aceeaşi întocmire, care este în deobşte la economii nostri de vite. Femeia ţine cu deosebire mult la aceea, ca se aibă cât mai multe cămeşi pentru sine şi bărbatul ei, — lucrate cu multă îngrijire cu arnici şi mătase. La o singură femeie mai de frunte am vĕḑut până la 30 cămeşi femeesci atêrnate de culme (pe o prăjină, rudă) şi tot atâtea stergare şi stergărele. M'am convins, că femeile sciu sĕ-'şi preţuiască bine munca lor, căci voind ami cumpĕra de suvenire un stergărel întrebai pe femeia, „cât face?“ femeia respunse, că „trei lei“. Eu am scos preţ de 3 lei spre ai plătì şi ami da stergărelul. — „Nu Domnule“! — ḑise femeia, vĕḑênd că eu sûnt om galant — „numai cusutul face trei lei, trebuie se mai dai şi pentru pânză un leu“ „Ei bine, ai aici dară patru lei.“ Vĕḑênd femeea, că eu nu fac têrgul, cum se face têrgul adecă se mai dai şi se mai laşi — ca omul care capĕtă apetitul mâncând, ḑise „dară Domnule leii la noi sûnt floreni, aşa dară 4 floreni sĕ'mi dai pe stergărel“. Atunci observând isteţimea femeii, care căuta mod a nu'şi stirbì seria stergărelelor de pe prăgină, — i am lăsat stergărelul. —

Poporul dela natura lui, ca tot poporul român, şi aici este bun şi curat; comuna are păduri frumoase, deşì a ⅓ parte o a donat pentru gimnasiul din Năsĕud în preţ până la 30 mii florini. Un ce îngrijitoriu rĕmâne însĕ totuşi şi pentru această comună, cangrena generală, ce bântue în deobşte comunele rurale din Bucovina — Jidanii, cari şi-au ţesut firele de paiangin şi aici şi cari prea uşor vor trage la ruină pe aceşti locuitori buni, însĕ lipsiţi până astăḑi de lumina scoalei. Şi de presinte se află acì 3—4 familii, dintre cari unul sĕ fie proprietarul cel mai mare de pământ. Mai înfiorătoriu lucru am vĕḑut însĕ în comuna vecină Vatra Dornei, unde lûngă biserica noastră au format Jidanii un piaţ cu case cu un etagiu. În Caudreni şi Vatra Dornei sûnt bune scoale şi buni învĕţători, dară sistemul de Germani tare se observă şi aici.

Sûnt deja 4 oare d. a.; e timpul a ne întoarce la Borgo-Prund, pentru a pregătì pe a doua ḑi de Rusalii şi acestui popor o ḑi de bucurie, o adevĕrată sĕrbătoare! Patru trăsuri se pun în mişcare din Cosna spre Borgău între entusiasticile urări ale mulţimei şi salvele de treascuri; — şi Escelenţa Sa încă în aceea ḑi seara la 9 oare se află în Borgo-Prund, unde luà cuartir la inteligentul paroch Teodor Vrăşmaş.

Escelenţa Sa, deşì obosit preste mĕsură de strapaţele unui drum îndelungat şi ale înaltului seu oficiu, totuşi a doua ḑi de Rusalii a celebrat în biserica cea mare şi frumoasă din Borgo-Prund, şi după serviţiul divin ţinu către popor un cuvênt archieresc plin de învĕţături folositoare. Ce bucurie şi însufleţire poate produce în popor apariţiunea iubitului lui archiereu, s'a putut vedè şi aici, unde toată poporaţiunea din 7—8 comune din Valea Borgăului era adunată. Ori cât de mare este biserica din Borgo-Prund şi ori cât de îndesată era de popor, totuşi încă şi afară de biserică, cari nu mai încăpeau, erau încă de 3—4 ori aşa de mulţi. Solemnitatea se ridică şi prin hirotesirea de duchovnici a preoţilor Simion Monda şi Pavel Beşa şi a profesorului seminarial Simeon Popescu de protodiacon şi în fine prin hirotosirea clericului Leon Buzdug de diacon. Poporul adunat şi după terminarea serviţului divin sevêrşit cu mare pompă — nu s'a depărtat până la plecarea Escelenţei Sale, şi cu miile încungiurau cuartirul Preasânţitului Metropolit. Parochul Vrăşmaş a întrunit la prânḑul seu în giurul Escelenţei Sale pe fruntaşii şi inteligenţa din Borgău fără distingere de naţionalitate şi confesiune.

Poporul român în Valea Borgăului este dotat dela natură cu frumseţa naturală, bărbaţii şi femeile sûnt robusti şi viguroşi; în aerul şi mişcarea lor, în port şi curăţenia vestmintelor şi în iubirea de regulă se vĕd urmele crescerii militare, precum şi semnele culturei prin scoale bune.

Din Borgo-Prund Escelenţa Sa, Preasânţitul Metropolit încă în aceeaşi ḑi însoţit de inteligenţa din loc cu mai multe trăsuri şi banderiul voinicilor călăreţi, pornì între „vivatele“ mulţimei spre Bistriţa, de unde avè aşi continua călătoria spre Dej. În depărtare de Bistriţa ca de 1¼ oară cercetă comunele Blaşfalĕul de sus şi de jos, locuite de un popor bun şi evlavios, unde aflarăm că parochienii din Blasfaleul de sus în curênd îşi vor ridica o biserică frumoasă pe locul, unde mai înainte era biserica luteranilor, ce s'au stins în comuna aceea.

În inima poporului din Valea Borgăului va remânea nestearsă plăcuta impresiune, ce o a făcut înaltul prelat al bisericei ortodocse române, şi tot sufletul oftează din inimă, ca Dumneḑeu sĕ poarte cu sănĕtate pe Escelenţa Sa în călĕtoria sa, — spre a putè mângăia pre credincioşii bisericii sale în toate părţile archiediecesei.

Unul dela noi.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia română.

Proces-verbal Nr. 47.

Şedinţa ordinară din 5 Fdbruariu 1882.

(Urmare din nrul 52.)

Comentariile şi glosariu „Psaltirei lui Coressi“ constitituind tomul al II-lea al publicărei, cu care este însărcinat colegul nostru d. Hasdeu sûnt, după arĕtarea D-sale, în curs de publicare. D lui vĕ va spune, la timp pe când spera a ne putea da această operă.

Din Documentele Hurmuzachi s'au tipărit din tom. IV 79 coale, şi din Fragmente 3 coale.

IV. La concursurile pentru cele mai bune cărţi tipărite în decursul anului espirat, s'au presentat ḑece autori cu scrier din direcţiunea literară şi scientifică. Operele aceste s'au trămis în cercetarea comisiunilor respective. Asupra raportorilor acestor comisiuni vom avea, D-lor, a decide despre premiele Lazar şi Nasturel-Herescu, de 5000 şi de 4000 lei.

---

gică din causa suferinţelor fizice. În anii 1868—1870 Garibaldi s'a ocupat cu scrierea de romanuri. Tendenţa acestor romanuri (*Clelia ovvero il governo del Monaco*; *Cantoni il volontario*), — este îndreptată foarte aspru contra Romei şi a bisericei catolice.

Pe când se afla ca deputat în Roma, Garibaldi s'a ocupat un timp oare-care cu planuri în privinţa unei grandioase corecţiuni a Tiberului, cari însĕ din causa scumpetei şi a nesigurului succes n'au fost primite de oameni speciali; el se întoarse apoi în Maiu 1876 în insula sa Capera, de unde numai din când în când adresa câte o epistolă în stil lapidar cătră amicii sĕi, spre a 'şi manifesta neschimbatele sale sentimente republicane. Fiii sĕi Menotti şi Ricciotti sûnt de asemenea politici şi membrii ai partidei radicale, dar posed puţine din vîrtuţile părintesci mai ales prodigalitatea lor a silit pe Garibaldi se primească dotaţia naţională de 100,000 lei. Bordone fostul seu şef de stat major, a scris de asemenea o biografie a lui Garibaldi.

Pentru premiul destinat unei disertațiuni asupra „Țĕranului Român“. a întrat în terminul legal, un manuscris carele și aceasta s'a dat în cercetarea comisiunei respective.

Asupra celorlalte materii pentru care Academia a deschis concursuri, nu s'au presentat nici un concurent. Vom avea deci, dlor, a lua nouĕ decisiune asupra următoarelor disertațiuni și traducțiuni:

1. Descrierea completă sub raportul fisic și economic a unui județ.

(Premiul Năsturel, de 5000 lei.)

2. Despre sufixul licuid (l. r.) și sufixul gutural (k. g.) în limba română.

3. Despre activitatea literară și pedagogică a lui Ioan Eliade Rădulescu în raport cu epoca anterioară, adecă cu finele secolului al XVIII, cu eruditii din Blaj și cu Văcărescii.

4. Traducțiunea din Amian Marcelin destinată a se premia din fondul Zappa.

V. Academia va asculta, credem în sesiunea aceasta discursul de recepțiune al dlor S. Fl. Marian, Negruzzi și At. Marienescu. D. Marian a și comunicat discursul sĕu asupra unei materii cu totul nouĕ și plină de interes: „Chromatica Română.“ Cu respunsul a tost însărcinat d. Hasdĕu. Se așteaptă acum și discursul de recepțiune din partea dlor Negruzzi și Marienescu.

VI. Comisiunii pentru esplorarea Dobrogei s'a pus la disposițiune spesele otărîte, când timpul va permite dlor membrii a o întreprinde, vor realisa însărcinarea ce au primit de d-v., în interesul sciinței și a înavuțirii colecțiunilor noastre.

*V*II. Aceste colecțiuni s'au mai sporit și de estimp. D. D. Sturza cu neobosire înmulțesce prețioasa colecțiune numismatică română.

Biblioteca s'a adaos prin donațiuni și prin cumpĕrări în marginele creditelor ce ați binevoit a acorda prin budget. Prețioase cărți și manuscripte ne a fost oferite, de d-nii Odobescu, Alexandri, Adrian, ministerul cultelor și instrucțiunei publice, Sturza, Urechiă, etc. Numĕroase opere ne-a întrat din relațiunile sporite ale Academiei cu diverse societăți învĕțate, cu cari am schimbat publicațiunile noastre. Din acestea vom cita pre Academia de inscripțiuni și bele-litere din Paris, aceea de 'Lincei din Roma, aceea din Stocholm, aceea din Barcelona, aceea de sciințe din Paris, din Copenhaga, observatorele din Petersburg, Brusela, Viena, Fiume, Cracovia, München, Londra, Richemond, Budapesta, etc.

Colecțiunea documentelor ia proporțiuni îmbucurătoare. Din Veneția ne a sosit prețioase caete de copie, continuând, cu spese foarte reduse, lucrarea începută de colegul nostru D. N. Crețulescu·

Asemenea colecțiunea de documente s'a adaos prin mai multe donațiuni întrate din cari nouĕ documente oferite de M. S. Regele, despre relațiunile lui Stefan cel mare cu estremul orient, și altele dela D. D. Sturza. Dela d-na Elisa Sturza s'a primit un dar numai puțin prețios: dosarul lucrărilor comitetului unirii, din Moldova, care dosar a rĕmas dela fratele d-nei Sturza, reposatul regretat bun și învĕțat român, D. Const. Hurmuzachi, membru influente al mișcărei unioniste din 1856.

VIII. În urma acestei înmulțiri a colecțiunilor noastre era o necesitate neevitabilă adăogirea mobilelor de conservare. Grație creditelor acordate de d-voastră aceastӑ necesitate a fost pe cât posibil îndestulată prin confecționarea a patru dulapuri nouĕ. Aceasta adaogire de mobiliar va face și mai simțită imposibilitatea Academiei de a mai remânè mult timp în localul ce ocupă astădi. Cestiunea construcțiunii de local propriu se impune Academiei, ca o condițiune sine qua non de vieață și de desvoltare.

IX. Casieriul-comptabil va presenta (conform alin. 3, dela art. 12) darea sa de seamă anuală. Acì secretariatul d-voastră general va consemna numai donațiunea făcută Academiei prin augustele mâni ale M. S. Regelui, de către d-nii frați Daniel. Aceștia au donat 15,000 lei în 30 obligațiuni de stat cu 6 la sută, arătênd dorința, că venitul ăcestui fond se serve la înavuțirea colecțiunilor privitoare la istoria patriei: chrișoave documente, cărți vechi, monete românesci manuscrise etc. Aceasta donațiune a și fost primită de delegațiunea Academiei cu învoirea Statului român, în puterea conclusului d-voastră din 23 Martie 1881.

Cu cât asemenea donațiuni se vor înmulțì, repețim, cu atât mai mare urgență va devenì pentru Academiă, strămutarea sa în local propriu. Țeara care a simțit necesitate creațiunii acestui paladiu al limbei și istoriei sale, refusat se-ar oare să înlesnească Academiei construcțiunea palatului sĕu? Eu nu cred după cele ce deja a făcut pentru aceasta înaltă instituțiune națională, și cu această speranță în inimă, termin raportul mĕu dorind că el să fie cel mult penultimul ce voi fi avut a face către d-voastră, în acest local.

Secretar general, V. A. Urechia.

Sĕ trămit la bibliotecă fasciculele din „*Atti de la R. Accademia dei Lincei*“ seria III volumul VI, fasciculele 5 și 6.

Se cetesce adresa d-lui Dr. Fetu, anunțând că nu poate de estimp lua parte la desbaterile Academiei.

Sĕ citesce adresa d-lui I. Sbiera, cu aceiași arătare ca mai sus.

Se ia act de ambele declarațiuni.

Cu plăcere ia cunoscință Academia de o altă epistolĕ a d-lui Con. Tim. Cipar, anunțând că se va nevoì a venì la Bucuresci, spre a lua parte la secțiunea generală a Academiei.

Sa ia act de recepisă de primire a Analelor secția II. form. II. secția II. de către K. K. *Centralanstalt für mineralogie und Erdmagnetismus*, din Viena.

D. președinte Maiorescu amintesce Academiei că, după cuprinsul art 27 din regulament, este a se alege o comisiune cu misiune de a esamina și opina asupra lucrurilor făcute de delegațiune în decursul anului.

Se procede la votarea a 3 membri pentru aceasta comisiune și întrun sc:

D. G. Barițiu . . 17 votruri
„ N. Ionescu . . 16 „
„ Dr. Felix . . . . 15 „

Se procede apoi la alegerea comisiunei compturilor și a budgetului și d. președinte proclamă pe:

D. V. Babeșiu . . . 18 voturi
„ Gr. Ștefanescu 17 „
„ Chintescu. . . . . 16 „

D. președinte îndeamnă comisiunile pentru concursurile la premiele Lazar și Năsturel sê se întrunească spre a'și distribuì lucrarea.

D. Chintescu întreabă de va venì d. Poni care este membru în comisiune.

D. Stefănescu, chiar de nu va sosì îndată, i se poate da se cerceteze cartea. „Petroleul“ care între în specialitatea s'a;

D. Urechiă arată dìficultatea cu care se vor putea aduna la ședință, la oara 1 p. m., acei din membrii cari se află și deputați sau senatòri, Dlor cer ca ședințele sĕ se țină ori seara la 8 ori dimineața la 9 oare.

După ore care discu iune, la care i-au parte D-nii V. Alecsandri, Ștefănescu, Hasdău, Negruzzi, Sion, se primesce propunerea Dlui Negruzzi, ca ședințele publice, sĕ se ție tot la oara regulamentară de 1 p. m., ear' cele închise așa:

Luni la 8 oare sara
Marți la 9 oare dimineața.
Mercuri la 8 oare sara,
Joi la 1 oară p. m., și
Sâmbătă la 8 oare seara

D. președinte dă în cunoscința Academiei programa lucrărilor în cuprindere:

1. Raportul anual al secretarului general despre activitatea Academiei și a secțiunilor în decursul anului încetat, (art. 17 statute și art. 12 regulament.)

2 Alegerea comisiunii pentru esaminarea lucrărilor făcute de delegațiune în decursul anului, a comisiunii pentru cercetarea compturilor din anul încetat — și a comisiunii pentru combinarea budgetului pe 1882—1883. (Art. 27 regulament).

3. Alegerea unui membru în secțiunea sciințifică în locul devenit vacant prin decedarea academicului P. Vasiciu. (Art. 22 statute.)

4. Recepțiunea solemnă a noilor membru: Al. Marinescu, Iacob Negruzzi și Simion Florian Marian. (Art. 7 lit. g și art. 25 statute.)

5. Raportul dlui Barițiu despre desvelirea monumentului funerar al lui Papiu, Ilarian (Proces-verbal din 30 Octomvre 1881 Nr. 28.)

6. Raportul comisiunii însărcinate cu cercetarea cărților întrate la concurs pentru premiul Lazar de 5000 lei, și Nasturel Herăscu de 4000 lei.

7. Raportul comisiunii însărcinate cu cercetarea manuscrisului Țeranul român, presentat la concurs pentru premiul Năsturel de 5000 lei.

8. Decisiunea pentru publicarea documentelor istorice într'o edițiune specială. (Proces-verbal din 12 Iunie 1881, Nr. 8.)

9. Decisiunea asupra traducțiunilor din Tit Liviu, făcută de Dnii N. Barbu și Cotov. (Procesul-verbal din 1 Maiu 1881.)

10 Raportul comisiunii însărcinate cu cercetarea lucrărilor delegațiunii în decursul anului 1881—1882 (Art. 27 din regulament.)

11. Raport asupra stării financiare a Academiei (art. 7 lit *l*, statute.)

12. Determinarea subiectelor de pus la concurs pe anii viitori, (art. 7 lit. *a*, statute.)

13. Alegerea comisiunilor pentru cercetarea operatelor ce vor întra la concurs în anul viitor (Art. 7 lit. *e*, statute.)

14. Raportul comisiunii bibliotecei.

15. Alegerea delegațiunii. (Art. 7 lit. *i*, și art. 15 statute.)

16. Înterpretarea art. 35 din regulamentul Academiei. (Procesul-verbal din 19 Iunie 1881.)

17. Propuneri diverse din partea secțiunilor literare, istorice și sciințifice.

18. Eormarea budgetului pe anul 1882—1883 (art. 7 lit. *m* și art. 40 statute.)

19. Raportul secretarului general asupra lucrărilor secțiunei generale (art. 12 regulament.)

Ședința se ridică spre a se lucra în comisiuni la oarele 3 p. m.

Secretar general, V. *A. Urechiă.*

(Va urma.)

CONCURS. [89] 3—3

Comitetul Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor români meseriași din Brașov publică următoriul concurs: Devenind vacante două ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕțăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, mașinist, argăsitor pălărieri, cordoner, clopotar, compactor, croitor, și brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 30 Iulie 1882 provedute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român și că posede etatea de 14 ani;

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale și pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinți sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul sĕ învețe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Brașov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puțin o lună de dile.

Comitetul asociațiunei pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români meseriași.

Brașov 18/30 Maiu 1882

B. Baiulescu m. p., preș.
I. Bozoceanu m p., not.

Nr. 142 1882. [87] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lûngă bătrânul neputincios paroch Nicolau Rădoiu în parochia de clasa a III-a din Vulcan, protopresbiteratul Branului, conform ordinațiunei consistoriale dto 22 Aprile a. c. Nr. 321 B, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele împreunate cu mai sus numitul post de capelan sunt jumĕtate din toate venitele parochiale în sumă de 200 fl. v. a.

Concurenții au ași trimite subsrisului suplicele lor instruate în sensul statutului organic și conform disposițiunilor sinodului archidiecesan din 1873 pentru regularea parochielor și a regulamentului congresual pentru parochii.

Brașov, 11 Mai, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adm. protopresb. al Branului.

Nr. 2568 civ. 1882. [90] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisavetopole aduce la cunoscință publică, că asupra admisibilistății comasărei generale a hotarului **Ernea săsească** s'a pus termin de pertractare diua dela **16 August 1882 la 9 oare înainte de ameadi** în **locuința judelui** comunal din **Ernea săsească;** pe când sûnt avisați toți posesorii cu adausul, că părțile cari nu se înfățișează, se consideră ca învoite cu comasarea — și că esemplariul cel dintâiu de petițiune se poate vedè la acest tribunal regesc.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută în 30 Maiu 1882.

(L. S.)

Henter m. p., notar.
Nagy m. p., presid.

PROAȘTE DE FOC
și
requisite de stins

de ale firmei **Friedr. Seltenhofer & Sohn** în **Oedenburg**, se recomândă pe lûngă condițiunile și prețurile cele mai favorabile prin representanța sa în Transilvania. Se află la

Andreas Rieger,
fabrică și deposit de mașine și requisite agricole, prăvălie de ferării.
[84] 3—3 Sibiiu.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conțin composițiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a bešicei și canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice și umflături ale matricei, curgere, disposițiune la versare de sânge, la amețeli, suirea sângelui către cap și către piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât și **prafurile lui Seidlitz.**

Prețul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Brașov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 2—12

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 62. Sibiiu, Marţi 1/13 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 31 Maiu.

Cadrul unei foi de talia foilor noastre este prea ângust ca se putem urmărì tot ce se petrece astăḑi în lume. Poate că nu numai ângustimea cadrului foaiei este de vină că nu putem fi *a jour* cu toate. Destul că în ceea ce privesce afacerile politice interne abia sau terminat desbatarea creditului de pacificare, şi a urmat altă desbatere „interesantă“. Emigrarea Evreilor în masse din Rusia a provocat un fel de „cestiune evrească“ în casa deputaţilor Ungariei.

Pe cât ne permit condiţiunile în care ne aflăm, vom reproduce şi noi unele din desbaterea aceasta, pentru ca se vedem ca într'o oglindă referinţele în care se afla statul şi societatea din statul nostru.

Incidentul evreesc l'au provocat în prima linie emigrarea în masse a evreilor din Rusia; în a doua linie petiţiunea comitatului Satmarelui, sprigintă şi de alte comitate.

Petiţiunea dovedesce că în Ungaria sûnt temeri de sporirea populaţiunei evreesci. În parlamentul unguresc au dat espresiune cu deosebire dep. Onody, Istoczy şi Em. Szalay acestor temeri. Între Istoczy şi Wahrman, Evreu de origine, a venit treaba din causa acestei desbateri la un conflict, care în sala de lectură a dietei s'a desvoltat în scandal. Deputaţii numiţi s'au certat între sine şi dacă nu întreveniau alţi deputaţi se şi băteau. Cel puţin mâna au ridicat-o unul asupra altuia, aşa spun foile din Budapesta şi pe urmă mai adaug şi posibilitatea unui duel între aceşti doi deputaţi. Înverşunarea esistă aşa dară şi bine ar fi dacă nu s'a transplanta din cercurile parlamentare jos în popor.

Scirile ce ne aduc ḑiarele de joi încoace par a fi încontra părerei esprimate în numerul nostru trecut despre înfluenţa maghiară în cestiunea Bosniei şi Erţegovinei. Oficioasele din Viena înfăţişează situaţiunea ministrului Kallay cam egală cu a antecesorului sĕu Szlavy. Propunerile lui Kallay, ḑice „Fr. Bltt.“ nu sûnt diametral opuse celor ale d-lui Szlavy. Nici administraţiunea civilă nu va fi marçat despărţită de cea militară. Guvernatorului militar i se va da un *adlatus* civil. Cel dintâiu înse va da „mână de ajutor“ celui din urmă. Cu alte cuvinte lucrurile vor remâne cam cum au fost şi mai nainte.

Un semn caracteristic al timpului, şi poate de urmări foarte mari, este evenimentul ce s'a petrecut în ḑilele aceste în Breslau. Dep. senatului imperial Schönerer, cunoscut pentru simpatiile sale cătră imperiul german, a rostit un discurs asupra „reformei economice austro-germane. Ideea fundamentală a discursului este „reuniunea vamală austro-germană.“ Ideea aceasta nu e nouă. Între alţii, ne aducem minte că şi un compatriot de ai nostri, Bausnern s'a ocupat cu dênsa Resultatul punerei în lucrare a acestei idei ar fi, ca producţiunea şi consumţiunea statelor Austro-Ungariei şi Germaniei, se numai fie sub o legislaţiune separată ci sĕ stea, ca un întreg, făţă cu producţiunea şi consumţiunea altor state, sub o legislaţiune comună. O singură linie de vamă, de o întindere imposantă, se încingă aceste doue monarchii. Dacă înţelegem bine înse, tendenţa discursuluî şi a comentatorilor lui, linia are se încingă mai mult decât teritoriul celor doue monarchii. Ea are se încingă şi peninsula balcanică.

Bismarck, se ḑice, că la ocasiune a numit ideea aceasta „ideal“ „Idealul“ se vede că s'a apropiat de stadiul realisărei. O foaie vieneză întreabă, că oare se va afla în Germania şi în Austro Ungaria vre-un German cu mintea sanătoasă, care se aibă lipsă de a fi clarificat asupra detaiurilor foloaselor „idealului“ din cestiune?

Guvernul României, cetim în unele ḑiare române din Bucuresci, ar fii pregătit un contra-proiect Barrère în cestiune dunăreană. Alte ḑiare presupun că cestiunea aceasta este şi remâne dependentă de esistenţa comisiunei europene dunărene şi se va regula într'o conferenţă europeană.

Cestiunea egipteană stăruesc şi puterile Germaniei, Austro-Ungariei, Italiei şi Rusiei pe lûngă Turcia ca sĕ o supună unei conferenţe europene.

Cestiunea evreească în dieta Ungariei.

În şedinţa din 7 Iunie n. venì la ordinea ḑilei raportul comisiunei petiţionare. Venind la desbatere: petiţiunea comitatului Satmarelui (la care au aderat şi următoarele comitate: (Heves, Raab, Somogy, Hajdu, Torontál şi cetatea Szatmárnemeti) privitoare la emigrarea Evreilor ruşi, a fost unica care a trebuit sĕ se desbată mai pe larg. Fiind cestiunea aceasta de interes, o reproducem şi noi pe scurt.

Cuvêntul cel dintâiu îl avù raportorul Comisiunei petiţionare: Dr. Albert Berzeviczy Acesta în cuvêntarea sa arată cuprinsul petiţiunei comitatului Satmarelui. Petiţiunea cere, ḑice D. raportor: 1) Modificaţiunea articulului de lege L: 1879 în vigoarea căruia dreptul de cetăţean sĕ se câştige afară de condiţiunile stabilite prin legi, pe lûngă plătirea unei taxe. 2. sĕ se ia mesuri, ca acela care vrea sĕ se aşeḑe în statul nostru sĕ aibă înainte de toate o subsistenţă asigurată. Comisiunea petiţionară nu ţine realisabilă nici una din cerinţele aceste: cea dintâiu n'are nici un scop şi e de prisos pentrucă din ţeară nu sĕ pot indepărta elementele, care lucră în interesul nostru politic şi social; e de prisos, pentrucă art. de lege L. 1879 e destul de precis în privinţa cestiunei; a doua cerinţă e destul de lămurită în § 8 art. de lege L: 1879 şi în § 5 a art. de lege L: 1876.

Dacă e vorba — continuă dl raportor — ca sĕ se schimbe vre un articul de lege, atunci aceasta nu o putem face numai în urma unui cas singuratic, care încă nici nu s'a întêmplat, — precum este casul cu emigrarea Evreilor ruşi.

De aceea comisiunea petiţionară crede, că cestiunea sĕ se transpună cu totul pe terenul administraţiunei.

Că în privinţa deslegărei acestei cestiuni guvernul nu e togma destul de precis şi clarificat, sĕ esplică din motivul: ântâiu nu se scie că imigrarea va fi în massă; al doilea, pentrucă comisiunea şi-a pus încrederea în guvern, că dacă imigrarea se va întêmpla, acesta va lua mĕsurile cele mai necesare şi nimerite.

Comisiunea mai departe a trebuit sĕ ia în considerare şi impregiurarea, că respectivii alungaţi sûnt nisce nenorociţi, şi prin urmare faţă cu ei trebuie sĕ fim umani; căci ar fi nedemn de un stat cult şi liber, sĕ respingă pe alungaţi într'un stat de unde ei caută se scape.

În fine, observă raportorul, tot periculul, toată causa prin care de un timp încoace sĕ neliniscesce opiniunea publică, sĕ măresce tendenţios, şi nu este rectificată prin faptele constatate până acum.

Pe basa celor premise recomândă D. Berzeviczy casei următoarea propunere:

De oare ce articulul de lege V: 1876 oferă destulă garanţă, ca emigranţii se nu devină molestoşi pentru comune şi de oare ce cestiunea dacă dreptul de descălĕcare are a se regula mai de aproape şi dacă e a se apreţia separat de casul de faţă sau de o eventuală imigrare, casa ţine că dispositiuni anume legislatorice sûnt de prisos. Cu toate aceste guvernului i se atrage atenţiunea asupra mĕsurilor eventual de lipsă: poliţiale si sanitare administrative (aprobare în dreapta).

După raportor luà cuvêntul D. dep. Otto Herman (stânga estremă.) Dînsul combătênd aserţiunile, motivele D. Berzeviczy face următoarea propunere în numele partidei opoziţionale:

1. De oare-ce legile ţĕrii şi statutele comunale referitoare la dreptul de cetăţan şi la descălecare privesc numai casuri normale de mişcări de popoare, aşa dară astfel de casuri cari nu nimicesc într'o mesură mai mare cadrul societăţii, nu periclitează desvolatarea regulată a acestora, dar din contră eventuala invasiune a maselor mari alungate din imperiul rusesc în patria noastră, scutură şi periclitează cercul societăţii atât în privinţa socială, precum şi naţională-economică şi sanitară, invasiunea maselor alungate din Rusia şi fragmentele acestora trebuie necondiţionat impecate.

2. Camera deputaţilor atrage atenţiunea guvernului, ca acesta sĕ folosască înfluinţa sa asupra afacerilor esterne, ca afacerea maselor alungate din Rusia sĕ fie regulată conform principiilor de drept internaţional şi anume în direcţiunea, ca pe de o parte atât repatriarea, cât şi migrarea mai departe şi eventual colonisaţiunea sĕ se facă în sarcina acelei ţeri din care au fost massele silite se emigreze; pe de altă parte însĕ, ca raportul de vecinătate al stateler europene sĕ fie asigurat contra unor astfel de turburări.

Spre acest scop sĕ caute guvernul dimpreună cu celelalte state europene a ajunge la o solidaritate.

3. Casa deputaţilor atrage atenţiunea guvernului, că, întru cât sĕ va constata necesitatea unor mĕsuri legislatorice, sĕ le presenteze casei.

(Urmează subscrierile acelor ce au sprigint propunerea.)

(Va urma.)

Cestiunea egipteană.

Cetim în „Romanul“:

Din toate cestiunile care mişcă lumea politică din Apus, nici una nu este mai interesantă pentru noi decât cestiunea egipteană, căci, după vorba unui ministru englez „Egiptul decât-va timp a devenit punctul cel mai delicat de resolvat al cestiunei Orientelui.

Ne credem dar datori a vorbì aici despre Egipt, reamintind cetitorilor nostri cele petrecute şi arătându-le tot de odată şi cele cari se poate că se vor petrece.

Ei n'au uitat evenimentele din anul trecut. Douĕ mii oficieri licenciaţi şi neavênd cu ce trăì reclamau dela Khediv o îmbunătăţire a soartei lor. Deşì înţelegerea lor cu oficierii din armata activă era vĕdită, nu se făcu dreptate legitimei lor cereri şi la 11 Septemvre st. n. isbucnì aceea rescoală a colonelilor care se termină prin schimbarea ministerului şi convocarea Camerei Notabililor. Şerif-paşa devenì preşedinte al consiliului de ministrii cu Mahmud-Barudi ca ministru de resboiu. După cât-va timp, sufletul rescoalei, Arabibei înlocuì la ministerul de resboiu pe Mahmud-Barudi care luă preşedinţa consiliului.

În această ocasiune se putu constata lipsa absolută de vederi comune şi de otărîre în cele trei puteri interesate:

Turcia, Englitera şi Francia.

Interesele acestor trei puteri este vĕdit.

Turcia nu poate renunţa la suzeranitatea ce esercită asupra Egiptului fără a perde prestigiul sĕu în ochii Musulmanilor.

Pentru Englitera, Egiptul este de un interes politic capital, căci canalul de Suez este drumul direct prin care ea este în comunicare cu Imperiul Indiilor.

Pentru Francia, afară de cestiunea financiară, interesul ce-'l are în Egipt nu poate fi tăgăduit, precum ḑice, cu drept cuvênt, „La République fraçaise“ dela 1 Iunie: Egiptul este, din punctul de vedere geografic, centrul lumii musulmane, podul care unesce pe Turcii din Europa s'au din Asia, şi pe Arabii din Arabia şi Maurii din Africa. Se cadă earăşi Egiptul în mânile Sultanalui, şi valul panislamismului al cărui representante pasionat este Abdul-Hamid, se va întinde îndată asupra Africei întregi. Pustiul intră în fierbere şi năvălesce asupra Tunisiei şi Algeriei.

Dacă la această luptă de interese rivale între popoarĕle cari stau în cele mai cordiale relaţiuni, între popoare aliate, mai adăugăm temerea ce esistă de a se vedea Austria devenind o putere mediterană, vom avea secretul şovăirilor ce le constatăm în politica Puterilor faţă cu cestiunea egipteană.

Puterile interesate şi firesce şi celelalte se mulţămiră mai ântâiu cu declaraţiunile lui Şerif-paşa şi apoi ale cabinetului Mahmud-Barudi şi se păru că toată lumea este convinsă că de aḑi înainte lucrurile vor merge de minune în Egipt.

Lucrurile au mers cum au mers până în Maiu 1882, când afacerea pretinsei conspirări a oficierilor Cerchezi venì sĕ provoace crisa acută de astăḑi.

Consiliul de rĕsboiu condemnase la esil în sudul Sudanului pe patruḑeci din oficierii acusaţi, printre cari fostul ministru de rĕsboiu Osman-Refki şi Ratib-paşa, cari au urmat pe fostul Khediv la Neapole. Sentenţa declară că Smail-paşa este instigatorul complotului şi poruncì guvernului sĕ suprime lista civilă ce-i este alocată prin buget.

Consulul Engliterei d. Mallet, îndemnă pe Khediv sĕ nu sancţioneze un act care l'ar desconsidera cu totul. Consulul Franciei, d. Sieskiewicz, din contra, îl îndemna a sancţiona sentenţa şi a graţia îndată pe toţi acusaţii, reservându-se de a face apel la Europa în casul când ministrii ar refusa de a recunoasce dreptul de graţiare ce-'l are Khedivul.

Tewfic-paşa refusă de a sancţiona sentenţa consiliului de rĕsboiu.

Ministrii refusară atunci de a recunoasce autoritatea Khedivului, şi fără al consulta, convocară Adunarea Notabililor pentru ai propune detronarea lui Tewfik.

În acelaşi timp, o oare-care esitaţiune se manifesta în minister; trei ministrii îşi deteră demisiunea.

Consulul Franciei propuse preşedenţa cabinetului unuia dintre ei, lui Mustafa-Fehmi paşa, care nu primì ḑicênd că 'şi ar e pune vieaţa. Atunci se duseră consulii francez şi englez la Arabi-paşa şi-'i declarară că îl fac rĕspunḑĕtor de siguranţa persoanelor şi de manţinerea ordinei.

Tot de odată consulii însciinţară pe Khediv că Francia şi Englitera trimit vase cuirasate la Alexandria, îndemnândul, pentru a câştiga timp, sĕ'şi păstreze cabinetul. Tewfic-paşa ar fi dorit se sfîrşească numai decât cu Arabi, dar consulii stăruiră, arĕtându-i că ministrul de rĕsboiu ţine în mânile lui toată puterea şi armata. Sultan-paşa preşedintele Camerei Notabililor, arată asemenea Khedivului că nu se poate înlătura Arabi-paşa.

Tewfik se supuse şi primì pe ministrii sĕi care se umiliră înaintea lui.

La Londra şi la Paris cestiunea egipteană îngrigia de o protivă pe ministrii Reginei şi pe cei ai Republicei franceze. Cele două cabinete aveau un singur scop: a împedeca o intervenire armată a Turciei şi a face sĕ prevaleze acest principiu: adecă recunoascerea suzeranităţii Sultanului asupra Egiptului cu condiţiunea însĕ că această suzeranitate sĕ nu fie decât nominativă. În acelaşi timp, Englitera şi Francia voiau, ca celelalte puteri se recunoască posiţiunea lor privilegiată în Egipt.

La 11/23 Maiu, d. de Freycinet declară la tribună că Francia voiesce sĕ manţină independenţa Egiptului.

Şi pentru a se manţinè această independenţă sĕ otărî trămiterea unei escadre franco-engleză la Alexandria.

Poarta nu putea vedea cu ochi senini această manifestare, şi, sprigiNită poate de o altă putere, propuse de a trimite comisari estraordinari la Cairo, adăugênd că ei îi revine dreptul de a intervenì milităresce în afacerile Egiptului.

Îndată se schimbă limbagiul cabinetelor dela Londra şi dela Paris, care se otărîră a consulta pe cele lalte cabinete, de vreme ce Arabi-paşa reluă o atitudine ameninţătoare.

Ce a eşit până acum din negociările urmate între diferitele cabinete ale Europei?

Întrunirea unei conferenţe a ambasadorilor la Constantinopole, ḑise d. Freycinet într'un discurs al sĕu în Cameră.

Ce va face această conferenţă, dacă se va întrunì? cum sĕ se susţine?

Nu ni se pare prea greu de a respunde la această întrebare.

Francia şi Englitera, care au a se lupta cu mari greutăţi, cea dintâiu în Tunisia, cea de a doua în Irlanda, vor propune de a însărcina pe Turcia, sĕ intervină în Egipt.

Italia şi Austria vor primì bucuros această soluţiune care va lăsa cestiunea întreagă.

Nici Rusia, nici Germania nu se vor împrotivì, şi Sultanul va devenì gendarmul acestei Europe care nu mai are vai! nici principiu, nici echilibru.

„Europa nu mai este“ a ḑis d. de Beust, şi această vorbă a distinsului bărbat de Stat austriac, se va justifica şi de astă dată la Constantinopole şi vom vedea conferenţa născênd un nou copil mort.

Dacă am fi ca Belgiul, ca Olanda; ca Suedia, afară din sfera activă a evenimentelor ce sguduie Orientele Europei, ne-am putea desinteresa şi noi de discuţiunile ce se vor face în acel areopag ce-'l va preşede comitele de Calice.

Dar, din nenorocire, tot ce intereseeză Orientele, ne interesează şi pe noi: şi teamă ne este că şi de astă dată sĕ nu fim ca la Berlin, victima tocmelilor şi concesiunilor timpurale ale diplomaţiei europene.

Cestiunea canalului de Suez şi interesele maritime ale Engliterei, vor aduce în discusiune cestiunea Dunărei şi a intereselor comerciale ale Austriei, şi concesiunile ce se vor facă asemenea celeilalte.

Este conform cu morala oficiale a secolului, ca cei mici se plătească greşelile celor mari!

Cu toate acestea, nu trebuie sĕ ne descuragiăm, şi sĕ slăbim în încrederea ce avem în dreptul nostru.

Nedreptăţile sûnt trecĕtoare şi toate actele diplomaţiei moderne poartă în ele un germen de moarte. Tratatele sĕ clădesc pe nĕsip. Acela din 1856 a fost spulberat de vijelia dela 1870 şi dela 1877. Suflă din nou vêntul şi opera diplomaţilor întruniţi la Berlin se va prăvălì la rêndul ei.

Nedreptăţiţi, călcaţi în picioare, vom apela dela Europa desorganisată care ne lovesce, la Europa reconstituită.

Dar sĕ revenim la cestiunea Egiptului. A crede că „omul bolnav“ despre care vorbia imperatorele Nicolae, va isbutì a împăciuì pentru mai mult timp această ţeară este un avis în realisarea căruia nimeni nu crede.

„Omul bolnav“ a fost adus de către ilustrii sĕi medici într'astfel de slăbiciune, încât abia se mai ţine pe picioare; şi însărcinarea ce i se va da nu este dar decât un nou mijloc de amânare a soluţiunei definitive, care nu mulţămesce pe nimeni, nu resolvă cestiunea şi nu face decât sĕ pregătească şi mai grele complicări pentru viitor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Gherla, 3 Iunie n. *(Întimpinarea Escelenţei Sale Dlui Metropolit Miron Romanul la gara din Gherla)* a fost una dintre cele mai cordiale şi reverenţiali. Deşi abia cu două oare înainte de sosirea trenului de către Dej aflà publicul din Gherla de trecerea pre acì a Escelenţei Sale, totuşi un numĕr frumos de notabilităţi din toate naţionalităţile şi confesiunile grăbiră a întimpina pe Archipăstoriul prea sânţit. Între alţii vĕḑurăm acì pe Primariul oraşului cu întreg magistratul, pe directorul gimnasiului armeno catolic cu întreg corpul profesoral, profesorii dela Preparandia diecesană şi oficialii cancelariei episcopesci şi alţi preoţi greco-catolici. — Judecătoria cercuală, Perceptoratul, Oficiul postal şi telegrafic. Întreg personalul redacţiunei „Amicul Familiei“ şi a Imprimăriei române „Aurora“, — Oficerii pensionaţi şi Cetăţienii din toate clasele. — La gară l'au întimpinat cu o cuvêntare binesimţită domnul presbiter gr. or. T. Vesp. Gheaja dând espresiune bucuriei noastre a tuturor pentru onoarea ce ne-au făcut cu presenţa P. S. Sale în cercul nostru şi dorinţei, de-al vedè cât mai curênd între noi pre timp mai îndelungat. — P. S. Sa respunḑênd allocutorelui ni-au pus în prospect că ne va cerceta cât mai curênd şi atunci va petrece la noi barem o ḑi. — După aceea graţioasa şi gentila domnişoara Ana C. Pop îi presentà o coroană foarte frumoasă cu aceste cuvinte. Primiţi Escelenţă aceasta coroană ca semnul distinsei iubire şi profundei veneraţiune ce vĕ păstrează Românimea ortodoxă din Gherla. Dela coroană atârna o cordea mare de mătasă vênătă pe care se afla imprimat în litere roşii aurii la un capet: Prea sânţiei sale Metropolitului Miron — 1882 Iunie 1. — la alt capĕt: Românii ortodoxi din Gherla, ... Ana C. Pop.

La depărtarea trenului din gară publicul de faţă erupse în frenetice strigăte de „se trăiască!“ şi „Éljén“

Munţii-Apuseni, 26 Maiu 1882. (D: la Adunarea generală a Reuniunei învĕţătorilor dela scoalele gr. or. din „Munţii-Apuseni“).

Daţi-mi voie Dle Redactor, ca înainte de a da un scurt raport despre Adunarea gener. din acest an a Reuniunei învĕţătorilor din „Munţii-Apuseni“ — se descriu cugetările, ce s'au născut în mine la Adunarea recentă, despre soartea ce au Reuniunile noastre învĕţătoresci:

Învĕţătorii nostri, cea mai mare parte, par a fi pe deplin convinşi despre folosul imens al Reuniunilor, căci am băgat de seamă, că pe ḑi ce merge se interesează tot mai mult de ele. Cred că peste puţină vreme vom ajunge de fie care învĕţător se va simţì tare fericit a lua parte la adunările Reuniunilor. Atâta stă, că tot cam unii şi aceeaşi învĕţători au obiceiu a lipsì dela adunările generale şi anume cei care nu le-au cercetat de loc, pe când cei ce a fost odată rar mai lipsesc; de unde mĕ cred îndreptăţit a deduce, că Reuniunile au un frumos venitor. Numai odată dacă vor mai avè prilegiu a băga de seamă câte cunoscinţe frumoase îşi poate câştiga şi într'o privinţă şi într'alta, cel ce cercetează adunările generale, — am nădejde că nu vor mai lipsì fără de cause grave. Nu sûnt în stare toate regulamentele a îmbunătăţì într'un mod atât de simţitor nĕcazurile vieţei învĕţătoresci, precum o pot face aceasta chiar învĕţătorii prin adunările ambulante ale reuniunilor lor. În chipul acesta numai, se poate câştiga poporul de rênd pentru scoală; se poate lămurì, că e deosebire între învĕţător şi învĕţător, — şi dorind fiecare a avè un învĕţător harnic, vor mai îmbunătăţì şi salariul învĕţătoresc. Eată de ce eu astept mai mult dela reuniunile, decât dela conferenţele învĕţătoresci:

Sûntem datori a esprima cu un deosebit prospect numele acelor barbaţi ai bisericei noastre, cari au contribuit la formarea de reuniuni învĕţĕtoresci în metropolia noastră.

Câte-va cuvinte despre adunarea generală din acest an, ţinută la Abrud a doua şi treia ḑi de Rusalii. Adunarea a fost bine cercetată din partea învĕţătorilor, şi, şi dintre preoţii am avut mulţămirea de a vedè pe doi inşi, — dnii D. Adamovici din Abrud şi Ioan Todescu din Bucium-Cerbul — participând la şedinţele reuniunei, cari domni s'au şi înscris ca membrii ai reuniunei. A fost o greşală, că s'au ales chiar sfintele serbători ale Rusaliilor pentru ţinerea adunărei generale, când preoţii sûnt ocupaţi cu cele bisericesci; în venitor am nădejde că această pedecă nu va mai venì înainte. Afară de cele administrative a mai fost vorba în adunanarea generală despre: „Folosul studiului sciinţelor naturale, şi modul lor de propunere în scoala populară“ de învĕţătoriul Grigorie Sima. Disertaţia, atât partea introductivă cât şi cea despre metodul după care au a se propune sciinţele naturale în scoala populară, ca se poată ajunge învĕţătoriul cu scolarii la un resultat practic — a fost la înălţimea principielor pedagogiei moderne; de aceea adunarea generală l'a şi felicitat pe autor, şi a hotărit a sĕ păstra — disertaţia — în archivul reuniunei. Acelaşi a ţinut o prelegere practică din Catechism. Pensul a fost „Simvolul Credinţei.“ — Esplicarea vorbei „Simvol,“ a orginei Simvolului credinţei a causelor ce a îndemnat pe sfinţii Părinţi sĕ-l alcătuească, a fost foarte lămurită. O singură voce s'a ridicat pentru învĕţarea din buche în buche şi prin urmare şi în contra esplicărei studiului religiunei.

Bine şi a desvoltat tema sa din gramaitică — „Substantivul“ — învĕţătoriul Ion Motora, arĕtând totodată cum are a se purcede la predarea acestui object de învĕtământ, dacă e vorba a trage folos din el. Manual de gramatică nu se dă în mâna copilului decât în anul din urmă, pentru a sistemisa cunoscinţele câştigate pe basa cărţei de cetire. — „Tractarea globului pământesc în anul al V-lea de şcoală“ a fost nimerită şi la locul sĕu. Felicitez pe învеţătoriul Nicolae Corches pentru alegerea nimerită. —

În „tracţarea limbei maghiare în scoalele populare“ de Teodor Paşca aflu un defect; dînsul pune prea mare pond pe cetirea unguerească, care din propunerea d-sale ar fi scopul dar nu mijloc de a învĕţa „limba statului“. În ce privesce celelalte puncte ale „Tractarei“ sum de acord cu autoriul. — Înveţătoriul Solomon Coniu în „Computul în scoala populară“ a reuşit a espune în mod sistematic, pe scurt şi la inţeles — principiile, ce are a le urma învĕţătorul la predarea estui object de înveţământ. — Sau ridicat voci pentru sprginirea „Scoalei practice“; sau hotărât a nu sĕ mai da banii la membrii Reuniunei ci a se fruptifica la „Albina“ — singura cale, ce ne poate scăpa de încurcături; — s'a ales Bucium Poeni de locul adunărei venitoare, ce va fi în ḑiua de Constantin şi Elena şi următoarea. — Banchetul, la care au luat parte membrii Reuniunei, dl preşedinte Ion Gall, din preoţi Todescu cu soţia şi Adamovici şi încă vr'o câti-va oaspeţi, a ţinut până târḑiu. Cântece însufleţitoare, toasturi variate, au fost la ordinea ḑilei. Ne-am depărtat la caminurile noastre, cu cele mai dulci suveniri şi cu dorul fierbinte de a ne întâlnì cât mai adesea, căci numai aşa putem să avem încredere de fier în noi, dacă vom fi uniţi în cugete, uniţi în simţuri. Unirea e forţă.

Ar. n.

Varietăţi.

* (Adunarea generală ordinară a comitatului Sibiiului) este convocată pe ḑiua de 20

Iunie n. în sala „Împĕratul Romanilor“. Şedinţa, în care vor fi la desbatere 93 de cestiuni, se începe la 9 oare a. m.

* *(Încunoscinţare şi învitare.)* Subscrisul ca preşedinte al comitetului local de esposiţiune, primind dela comitetul central al esposiţiunei române din Sibiiu ţinută în anul trecut onorifica însărcinare a distribuì diplomele şi medailele de merit şi recunoscinţă pentru doamnele şi domnii esponenţi din: Sibiiu, Apoldul-superior, Apoldul-inferior, Cornĕţel, Cacova, Galeş, Gurariului, Hamba, Noul-român, Ogna, Poiana, Poplaca, Porcesci, Reşinari, Sadu, Sălişte, Şura-mare, Tălmăcel, Topârcea, Turnişor şi Vestem, — am onoare a învita inteligenţa română din Sibiiu şi giur şi în special pre doamnele şi domnii esponenţi pe ḑiua de Duminecă în 6/18 Iuniu a. c. la 6 oare după ameaḑi în localul reuniunii de lectură (casina) române din Sibiiu pentru a asista la predarea, respective primirea solemnelă a diplomelor şi medailelor.

După încheierea lucrărilor va urma petrecere.

Sibiiu, 12 Iuniu (31 Maiu 1882).

Dr. *Ilarion Puşcariu*,
protosincel, ca preşedinte al comitetului local de esposiţiune.

* *(Învitare).* Studenţii jurişti dela academia regie-ungurească din Sibiiu, arangează mâne în ḑiua de 14 Iunie o petrecere, respective un junial în Dumbravă. Comitetul arangiator îşi ia voia a învita la această petrecere pe întreg P. T. public care a participat la balurile juriştilor în anii trecuţi.

Danţarea se va începe după ameaḑi la 2 oare.

Sibiiu, 13 Iunie, 1882.

Comitetul arangiatoriu.

* (Postal). Oficiul postal dela Zizini sĕ redeschide pentru durata sesonului băilor în 15 Iunie n. Din această ḑi începênd până la finea lui August va circula între Zizini şi Braşov pe fie care ḑi o trăsură pentru transport de persoane, pachete şi epistole.

Ordinea de călĕtorie între Zizini şi Braşov dus şi întors este următoarea:

Plecarea: din Zizini la 6 oare 50 minute dimineaţa, — sosirea: în Braşov la 8 oare 20 minute dimineaţa.

Plecarea: din Braşov la 4 oare 30 minute după ameaḑi — sosirea în Zizini la 6 oare după prânḑ.

* (Mulţămită publică.) Nu e de mult de când mult stimatul şi de toţi locuitorii acestei comune, iubitul nostru posesor al fabricei din Sadu dnul Victor Sill, advocat în Sibiiu, au dăruit pentru cei nenorociţi prin foc 20 fl. când tot acest domn inspirat totdeauna de idei umanitari şi dragostea către deaproapele seu, au dăruit în ḑilele trecute şi pentru nou înfiinţata reuniune a pompierilor voluntari din Sadu, frumoasa sumă de 50 fl. v. a.

Pentru aceasta nobilă faptă subscrisul în numele reuniunei pompierilor voluntari din Sadu esprimă generosului dăruitor cea mai ferbinte mulţămire.

Sadu în 5, Iunie 1882.

Constantin Popoviciu
not. com. ca preş. al reuniunei pompierilor voluntari din loc.

* (Epizootie) boală de vite se ḑice că a isbucnit în România. Deci este interḑis importul de vite cornute şi de producte crude din aceste pela vămile: Turnu-Roşu, Bran, Vulcan şi Oşova.

* (Tempestate.) Vineri seara cam pe la 7 oare s'a descărcat asupra cetăţii noastre o tempestate, care au ţinut mai multe oare. Cetatea noastră a scăpat cu o ploaie torenţială şi vre-o câte-va salve de tunete. Puterea tempestăţii însĕ s'a concentrat asupra comunei Sadu din vecinătate. De acolo se spune că torenţii de ploaie atât au fost de mari, încât au spălat unele clădiri; ear' fulgerile au omorît mai mulţi boi ai unui măcelar de aicì.

* (Colonisare) În clubul scriitorilor şi artiştilor din Buda pesta s'a discutat: cum sĕ se colonizeze Maghiarii din Bucovina în Ungaria de meaḑăḑi. Raportorul Szabadkay presidentul comisiunei de colonisaţiune, din Panciova, a raportat, că repatriarea Csango-Maghiarilor, respective colonisarea acestora pe teritoriile erariale ale fostei graniţe militare este pusă în perspectivă pe anul viitor. Coloniştii vor avea sĕ plătească pentru un jug de pămênt bun în decurs de 10 ani, 20 fl, amortisaţiune şi 3 fl. pentru secarea bălţilor şi rovinilor, pe fie care an. Întrebarea e: că veni-vor Csango-Maghiarii din Bucovina?

* (Defraudaţiune.) La perceptoratul din Cluj s'a descoperit o defraudaţiune mare în sumă de 29,000 fl. Defraudantul Wimmer recunoasce a fi defraudat numai 7000 fl.

*(Procesul căilor ferate române.) O telegramă din Lipsca anunţă, că înalta curte a imperiului german, judecând în ultimă instanţă, a confirmat sentenţele date în procesul drumurilor de fer române, aprobând cererea direcţiunei regale privitoare la strămutarea scaunului societăţei dela Berlin la Bucuresci.

* (Un Panteon,) ḑice „Gaz. de Roumanie,“ este vorba de a se ridica pe una din pieţele capitalei României. Într'ênsul se vor depune toate trofeele naţionale, cari se păstrează acum parte la Muzeu, parte la Arsenal.

* (Monumentul dela Călugăreni.) D. Gr. Tocilescu, directorul ministerului cultelor român, este însărcinat sĕ facă un raport în privinţa restaurărei monumentului comemorativ al bătăliei dela Călugăreni.

* (Doi sori.) „Postillonul săsesc“ din Löbau descrie un fenomen interesant al naturei, care avu loc în 25 Maiu n. în Lusaţia superioară. Sĕ ḑice că între 3—5 oare (după orologiul de Berlin) înainte de rĕsărirea soarelui adevĕrat sĕ ridică într'un nouraş în partea Nordostică un soare colosal în coloarea ferului roşu ferbinte, de 6 ori aşa de mare ca discul soarelui adevĕrat. Când partea de jos de cătră orizont începu sĕ se ridice, în partea de sus a soarelui arătat se produseră nişte flacări, cari cu cât sĕ ridica mai sus sĕ plecau mai spre stânga până ce după 10 minute soarele sĕmâna unui încendiu colosal a cărui flacări erau mânate de vênt spre Nord. Timp mai îndelungat sĕ putea observa încă în aurora dimineţii prin o coloare întunecată locul soarelui, în care după aceea sĕ amestecară colorile curcubeului.

*(Sofocle chemat pe scenă). Foile americane ne spun că în teatrul din Hartford (Conneticut) s'a representat „Antigone“ a lui Sofocle. Un legislator al acestui stat era în *par terre* şi se vede că a fost încântat de tragedia representată. „Poetul pe scenă!“ strigă el din toate puterile, voind sĕ-'l aplaudeze. În zadar se nevoiau vecinii lui sĕ'l liniscească. El stăruia ca poetul se apară pe scenă. Entusiasmul legislatorului modern s'a calmat numai după ce i s'a spus că Sofocle nu locuiesce în Hartford şi că „mai deuneḑile“ (406 înainte de Ch.) a murit în Atena.

* (A nimerit-o). Telegrama meteorologică de Vineri din Budapesta prorocesce timpul spunênd, că va fi timp cu soare, care se va schimba cu timp noros şi turbure, recoros şi ploios şi pe ici şi pe colea şi cu tempestăţi. Va se ḑică, afară de ninsoare, acum vara, celelalte toate sûnt cu putinţă. E înţelept prorocul.

* (Bismarck scie ce sĕ facă.) În cartea de curênd apăruta: „Prusia în dieta germană“ se povestesce despre Bismarck următoarea istorioară caracteristică: „Principele Bismarck în Frankfurt, ca membru al federaţiunei a fost tot-deauna chiriaş. După ce se mutase într'o casă pe şoseaoa Bockenhaim, ceru dela proprietar, ca din foişorul, în care d. de Bismarck şedea la masă vara, sĕ tragă o sîrmă cu clopoţel până în bucătărie. Proprietarul refuză, iar chiriaşul declară: „Bine atunci sciu ce se fac.“ — Şi ce se întîmplă? A doua ḑi, la pauze neregulate, se auḑiră împuşcături de pistol; cu chipul acesta d. de Bismarck, după ce termina cu un fel de bucate sau o sticlă era golită, se punea în relaţie cu personalul bucătăriei. Nu e cunoscut daca proprietarul casei, în urma acestei *ultima ratio*, a făcut comunicaţia cerută între foişor şi bucătărie, însĕ poliţia a declarat, că nu dispune de asprimea legei contra unui sgomot turburător de linişte publică, când provine dela un ambasador al înaltelor puteri.“

* (Cea mai eftină călĕtorie împregurul pământului.) — Cetim în Figaro: „Cine vrea sĕ călătorească eftin în America, sĕ se facă ovreu şi sĕ se ducă în Rusia. De acolo îndată va fi gonit şi ajunge la Lemberg, unde agentul îngrijesce de o imediată şi gratuită călătorie la America. Apoi cui nu'i va plăcea în America, acela se metamorfosează acolo într'un chinez şi pe socoteala unei societăţi filantropice ajunge în China, unde n'are decât sĕ spue că e Rus, spre a fi earăşi gonit în Rusia. De acolo gonit fiind din nou ca evreu în Austria, va fi terminat cea mai frumoasă călĕtorie în jurul pământului fără nici o cheltuială.

Loc deschis*)

Rĕspuns,

la epistola deschisă a dlui advocat Rubin Patiţa în Alba-Iulia.

În Nr. 53 al „Telegr. Rom.“, Domnia Ta ai avut pruritul de a-mi adresa o epistolă deschisă, prin carea te încerci a trage la îndoială mulţămita, ce am esprimat o dlui Alecsandru Danciu în Nr. 46 al Telegrafului Roman“, arătându-te jalus, și disputând amintitului Domn dreptul de a putè primì o atare mulţămită; apoi pretinḑênd ca și Domnia ta te-ai fi nĕsuit a da indemn publicului din Abrud la idea de a înfiinţa o atare scoală de fetiţe, și după ce Dta ai fi adunat și aceea sumă de 45 fl. te încerci cu multă emfasă a da și subscrisei unele îndrumări.

Pentruca on. public sĕ se poată înforma despre adevĕrata stare a lucrului îmi eau voie a respunde în următoarele: Idea de a se infiinţa o scoală de fetiţe română în Abrud s'a ventilat încă pe la anul 1865 și 1866, când s'a format în Abrud un subcomitet al Reuniunei femeilor române din Brașov, ceea ce probează scripta dto 7 Martie 1866 Nr. 12 prin care Reuniunea femeilor române din Brașov dechiară „că au primit cu viuă plăcere însciinţarea despre zeloasa îngrigire a sub-comitetului din Abrud pentru înfiinţarea unei scoale de fetiţe“.

Prin urmare nu Dta ai fost, care te ai nĕsuit a da indemn publicului din Abrud la această ideă; ci acelea femei și acei bărbaţi aleşi, cari şi pe atunci avênd familii s'au interesat, ba au avut chiar lipsă de o atare scoală, și Dta pe timpul acela nici, că erai prin Abrud.

Începutul s'a facut și fără îndemnul și concursul Dtale, și dacă pe cât-va timp a stagnat lucrul, causa a fost, că şi pe atunci s'au aflat oameni de calibrul Dniei Tale, cari prin împutări nemeritate m'au disgustat aşa încât, m'am retras, aşteptând se vĕd, ce vor lucra alţii, cari se ţineau mai mari în cap.

În fine însĕ am veḑut, că unii oameni sûnt buni numai ca se semene neghină în grâu curat şi se caute nodu în papură ca dta dle advocat, şi când e vorba de un interes comun, apoi e mai bun cel propriu.

De aceea mam hotărît din nou a me pune în conţelegere cu damele noastre române din Abrudu şi giur şi în 14/26. Decemvre 1880 adunândune, am decis a ne constituì într'o Reuniune provisorià până la aprobarea statutelor dela locul mai înalt, şi astăḑi laudă lui Dumneḑeu, că avem şi statutele aprobate, ba şi un fond de 1500 fl. v. a. fără obligaţiunea dlui advocat.

Acum încât privesce suma de 45 fl., cari pretinḑi ai fi colectat dta, eu 'mi aduc foarte bine aminte de acel concert dat din partea societăţei de lectură române din Abrud, la care ca cassariu a funcţionat domnul Alesandru Danciu şi banii se înţelege că iam contribuit noi cei presenţi la concert şi prin urmare nu iai adunat dta, după cum 'ţi place a afirma, ci pre timpul acela fiind doară notariul ori archivariul societătii de lectură din Abrud ai deplinit pur şi simplu conclusul comitetului societăţii de lectură, când ai predat banii dlui Alesandru Danciu spre manipulare şi fructificare: obligaţiunea de 45 fl. ce am avut'o a mâna de asemenea constată aceast'a.

Oare acum, care am schimonosit adeverului?

Dta ḑici, că de un an de ḑile am retăcut primirea obligaţiunei şi n'am făcut amintire despre acest capital în ḑiaristica naţională, ear' acum la provocarea făcută prin d. paroch Todescu am cuitat în formă schimonosită.

Află acum dle că la 5—6 ḑile după constituirea noastră în Reuniune am avut onoare de dl. A. Danciu, carele mi-a spus că dnia S'a în 15 Faur 1870 a primit dela Comitetul Societaţei de lectură, dar nu dela dl. Patiţa, ce afirmă şi obligaţiunea, una sumă de 45 fl. ce a resultat că venit curat dintr'un concert dat pre timpul acela, că dnia sa această sumă au elocat'o în loc sigur spre fructificare şi au înmulţit'o până la suma de 200 fl. v. a. şi că îndată ce Statutele Reuniunei vor fi aprobate, amintita sumă se va pune la disposiţiunea Reuniunei.

Acum dar reuniunea avea deja cunoscinţă despre acei bani, dar cam la 7 luni, după constituirea noastră provisorie se trimise de cătră lăudatul domn advocat prin d. Nicolau Lobonţ şi obligaţiunea despre suma de 45 fl. cari fuseră prima dată elocaţi la dl Alesandru Danciu, despre care v'am şi cuitat dle advocat, ce cred că nu veţi nega; dar aceasta era acum superfluă, după ce acel capital era elocat la on. d. adm. protop. Ioan Danciu din Offenbaia şi nu la Alesandru Danciu din Bucium-Cerb, după cum afirmaţi dle advocat.

Am amânat cuitarea în publicitate, nu pentrucă se ai dta ocasiune de a mĕ provoca la aceea, ci pentrucă după aprobarea statutelor — care a şi urmat în Martie a. c. sĕ mi se înmanue mai ântâiu obligaţiunea amintită cu 200 fl., ceea ce s'au şi întêmplat, că dl Ales. Danciu îndată mi-a inmanuat şi obligaţiunea dlui I. Danciu despre suma de 200 fl. şi eu numai atunci am venit apoi ai esprima mulţămita, ce te face atât de jalus dle!

Eu nu port vina dacă iubitul meu afin, patriotul şi intimul amic al dtale d. parochul Ioan Todescu, carele a fost în casa cumnatului sĕu martor ocularìu la compunerea obligaţiunei părintelui I. Danciu despre cele 200 fl. şi totuși nu te-a informat din destul, şi astfel susţii că d. A. Danciu 'şi depurează numai datoria, eară eu cuitez acei 45 fl. în formă schimonosită.

Permite-mi dle advocat sĕ te întreb şi eu la rêndul mĕu: Care din doi meritaţi lauda şi recunoscinţa Reuniunei? dnia ta, care susţii că ai fost cassar al societăţei de lectură din Abrud şi ca atare acea obligaţiune nu o ai predat comitetului acelei societăţi, a că—

---

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta Redacţiunea nu ia responsabilitatea.
Red.

rui proprietate era, nici atunci, când ai eșit din sinul aceleia, ci o ai ținut-o la dta de 10 ani de ḑile? sau dl Al. Danciu, carele luând asupră'și spre manipulare și fructificare sumulița de 45 fl., au manipulat'o astfel, încât reuniunea noastră are se primească astăḑi o sumă de 200 fl. v. a.

Eu din parte-mi nu disput nimenui dreptul de a se lăuda în publicitate, nice dtale dreptul de a primì mulțămita cuiva, ba te asigurez, că mai ales după ce prin epistola deschisă ai avut gentileță de a'mi arĕta cât esci de jalus după laude, m'ași bucura dacă m'ai pune în plăcuta posițiune de a-ți esprima și dtale în publicitate și mulțămita Reuniunei pentru vre un merit mai demn de laudă, decât epistola deschisă! până atunci însĕ rĕmân alții și cu laudele și cu cașul.

Susții, că e ceva vătămătoriu, că am retăcut primirea obligațiunei de 45 fl., dar vei putè nega dle și aceea, că ți-am cuitat primirea ei?

Ci ca măgulitoare mai pot fi imputările dtale „de favoriți, de minciuni“ aruncate în fața unei femei, care în toată vieața ei n'a făcut nice un rĕu nimenui; ci din zelul pentru binele de obște, și-a mai adaus numai încă o însărcinare.

Dta creḑi, că cu frase goale de acestea vei ajuta causei naționale? eu sûnt cu totul de altă convingere; modestia însĕ nu-mi permite ca sĕ mĕ apuc și eu a te dăscălì, arĕtânduți cum ar trebuì sĕ te porți, după „posițiunea onorifică ce o cuprinḑi.“ Și dacă mi-am permis acest rĕspuns, aceasta nu o am făcut din rĕsbunare, ci singur de a-mi apăra onoarea înaintea onoratului public cetitoriu, atacată cu atâta vehemență de către dta, supunêndu-mĕ cu toată liniscea verdictului onoratului public cetitoriu.

Ana Gall,
presidenta reuniunei.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia română.

Proces-verbal Nr. 2.

Ședința din sesiunea generală a annlui 1882 ținută în ḑiua de 24 Februariu anul 1882.

(Urmare.)

Membrii presenți: Alexandru V., Caragiani I., Hasdĕu B. P., Maiorescu T., Negruzi I., Chintescu N., Sion G., Babeș V., Barițiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. episcop, Papadopul Calimachi Al., Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brânză D., Fălcoianu St., Felix I., Stefănescu Gr.

Sub președința dlui T. Maiorescu.

Ședința se deschide la 8 și jumĕtate oare seara.

D. secretar general dă cetire procesului-verbal ai ședinței anterioare, care se aprobă.

Se ia cunoscință de o adresă a dlui Marian, carele deșì anunțase venirea sa spre a'și ținea discursul de întrare deja comunicat Academiei, acum este împedecat de a împlinì dorința sa atât de plăcută Academiei.

Se cetesce adresa ministerului de culte și instrucțiune publică. Nr. 1,228, și se decide a se trimite în opinarea secțiunei istorice.

Se ia act de încunoscințarea dela Glavnoi fizicescoi observatrii din St. Petersburg că trimite Academiei Analele sale pe 1880. La primirea cărței se va da conservatorului bibliotecei după regulă.

D. V. A. Urechiă arată Academiei că stăruind pe lûngă D. Dimitriu, ginerile reposatului de bună memorie G. Săulescu, a obținut, spre publicare, la minister, toate scrierile acelui neuitat și neobosit lucrător în ogorul culturei naționale. D. Urechiă, ca ministru, roagă Academia se ia act de aducerea în sinul ei a scrierilor lui Săulescu — după anexatul inventar general — și pe lûngă d-nii Tocilescu și Sion, cari deja au primit însărcinarea a clasifica și alege scrierile de tipărit, sĕ binevoească a însărcina cu această alegere pe câte un membru din cele douĕ secțiuni istorice și literare. Pentrucă scrierile cele mai multe, sûnt la un loc legate și nu s'ar putea desface spre a se împărțì pe la secțiunile respective, de aceea va trebuì sĕ fie studiate, cercetate și alese de aceea comisiune mixtă.

D. Hasdĕu propune numirea unei comisiuni de trei, doi din comisiunea literară și unul din cea istorică.

Se primesce propunerea.

Se depune la bibliotecă primul numĕr din jurnalul „l'Astronomie“ de Camille Flamarion.

D. președinte Maiorescu amintesce Academiei că P. S. S. Melchisedec a depus manuscriptul sĕu cu biografia episcopului de Buzĕu, repausatul Dionisie, și întreabă ce este a se face cu această lucrare?

D. Sion amintesce că fostul secretar general d. Odobescu luase disposițiunea sĕ se adune biografiele tuturor membrilor Academiei. Dlui crede că ar trebuì sĕ se publice această biografie în anale, dar nu se opune ca mai ântâiu sĕ se cetească în secțiunea respectivă ba și în ședință generală.

Se decide a se tipărì în secțiune și apoi în ședința plenară de Vineri, 26 Februare.

D. Stef. Fălcoianu. O telegramă dela gara Vârciorova 'i-a comunicat că un șef de biurou dela Staatsbahn a sosit, trimis sĕ fotografeze porțile de fer, căci apele Dunărei sûnt foarte scăḑute, ca rare ori, și presintă un spectacol foarte interesant. Se vĕd și pilastrii podului lui Traian. D. Fălcoianu crede că ar fi util ca Academia sĕ trimită și ea un membru sau doi cari sĕ studieze și se pună a se fotografa pilastrii podului și cataractele.

D. Urechiă amintesce că asemenea scădere de apă a mai permis, sûnt acum câți-va ani, la 1858, studiul resturilor podului lui Apolodor. Guvernul austriac a însărcinat atunci pe d. Aschbach carele a și publicat o foarte frumoasă monografie asupra acestui pod. Totuși, dacă apele Dunărei sûnt earăși scădute, recunosc utilitatea propunerei dlui St. Fălcoianu.

D. Chițu se teme că apele Dunărei au mai recrescut, căci jurnalele au publicat un avis al societății de navigațiune, anunțând această sporire a apelor. Dlui crede încă că studiele lui Aschbach din 1858 sûnt suficiente în ori ce cas.

D. Fălcoianu este încredințat că anunciul societății de navigațiune, nu corespunde realității, totuși va aduce sciri positive mâne despre starea apelor Dunărei. Alaltăeri a vĕḑut Dunărea la Giurgiu oameni bĕtrâni de 70 și 80 ani, nu'și amintesc s'o fi vĕḑut mai scăḑută. Această scădere a apelor la cataracte, a atras asupra acelui punct atențiunea până și a societății Staatsbahn. D-lui va mijlocì la ministerul lucrărilor publice sĕ se pună la disposițiunea Academiei un vagon cu care d-nii membri sĕ poată admira înșii acest spectacol estraordinar.

D. Chițu 'i s'a spus de oameni dela localitate că Dunărea tot nu este scăḑută ca între sântămariele dela 1858.

D. Alexandri nu'l interesează sĕ scie că la 1858 apele Dunărei erau mai scăḑute ca în 1882, dar dacă aḑi sĕ vĕd pilastrii podului sĕ nu sĕ peardă ocasiunea de a se avea o fotografie după ei; ea va fi mai prețioasă ca desemnul lui Aschbach făcut cu mâna liberă. De ce sĕ nu vedem prin noi înșine aceste ruine minunate?

(D. Aurelian ia președința în locul d-lui T. Maiorescu).

D. Maiorescu nu înțelege bine oposițiunea aparentĕ cel puțin a d-lui Chițu la propunerea d-lui Fălcoian. Aschbach a făcut la 1858 lucrarea lui cunoscută și d. Maiorescu crede util ca de câte ori sĕ poate, asemenea lucrări sĕ fie din nou controlate. Aceste ocasiuni sûnt rare la 20, 30 de ani. Sĕ profităm de scăderea Dunărei pentru a confirma oare cum cu nouĕle noastre lucrări asupra podului, lucrările anterioare străine. Ș'apoi oare dela 1858 până aḑi nu sĕ va fi modificat starea pilastrilor? Ar fi deci interesant sĕ se arată de Academia acele modificări a stărei dela 1858. D. Maiorescu propune sĕ se trămită D. Densușian, cere sĕ facă studii comperative cu Aschbach în mână și sĕ noteze toate diferințele între starea actuală și acea descrisă la 1858.

D. Ștefănescu este de părere și d-lui sĕ facă constatarea de Academie a acestor diferințe de situațiuni. D-lui propune urgența căci apele pot cresce până mâne. D-lui cere sĕ se însărcineze un membru sau D Tocilescu ca sĕ nu sĕ descomplecteze Academia — si aceasta sĕ aibă ajutător architect și 1 fotograf. —

D. Babeș a trecut alaltăeri pe la Vêrciorova și n'a băgat de seamă despre scăderea cea mare a Dunărei. Apele au putut cresce, căci e de ajuns spre aceasta o noapte. D. Babeș recunoasce că dacă în adevĕr pilastrii sĕ vĕd afară de cei din mijloc cari au dispărut cu insula pe care erau puși, apoi ar fi utilă controlarea ce se propune a stărei actuale în comparare cu 1858.

D. Fălcoian propune sĕ meargă din partea academiei sĕ visiteze și sĕ studieze pilastrii D. Gr. Ștefănescu.

D. Urechiă va cere prin telegramă îndată la prefect sciință despre starea apelor și dacă sĕ vĕd pilastrii. Până mâne vom avea rĕspunsul și vom scì ce sĕ facem.

D. Hasdĕu ca și D. Chițu crede că lucrarea lui Aschbach îndeplinesce bine trebuința. Aschbach a studiat ruinele podului la 1858 cu Dione Casiu în mână. În ce s'a putut modifica situațiunea dela 1858 și conclusiunile lui Aschabach sub roḑĕtorul dinte al valurilor? D. Hasdĕu preferă în genere desemnul architectonic la fotografii. Este însĕ D. Hasdĕu pentru o visită colectivă a membrilor la Severin unde se pot studia și alte monumente și mulțămesc dlui Falcoian de promisiunea de a pune la disposițiunea Academiei un vagon pe calea ferată.

D. Alecsandri nu voesce numai escursiune, ci studii. Altmintrelea nu am avea decât se cerem dela Staatsbahn o copie după fotografia ce'i va fi făcut împiegatul ce ea a trimis la Vêrciorova. Un spectacol, o ocasiune ce nu se repetă decât la 30, 40 ani nu ar trebuì lăsată se treacă fără profit sciinței române.

D. Gr. Ștefănescu nu voesce ca tot străinii și numai străinii sĕ studieze țeara noastră. Academia trebue sĕ'și facă datoria.

Se primesce propunerea dlui Urechiă de a se aștepta până mâne rĕspunsul prefectului despre situațiunea apelor Dunărei.

D. Fălcoianu promite a pune ingînerul căilor ferate din Severin, la disposițiunea comisiunei ce va trămite Academia acolo.

Se decide că D. G. Barițiu sĕ citească raportul D-sale despre monumentul lui Papiu Ilarian în ședința de Vineri, 26 Februarie.

D. Sion, la punctul 3 din programa lucrărilor, care sĕ fie învitată secțiunea de sciințe a propune candidatul sĕu în locul repausatului doctor Vasici.

Se va invita secțiunea.

D. Urechiă propune ca sĕ se cetească de un membru discursul d-lui Marian în lipsa d-sale, căci lucrul acesta e admis și în alte corporațiuni învĕțate, când din împregiurări autorul nu poate cetì însuși lucrarea sa.

D. Alecsandri este de aceiași părere și consideră pe D. Marian „ca între noi“ de oare-ce a fost împedecat de a venì sĕ nu fim lipsiți de concursul sĕu înscris.

Se admite propunerea a se cetì în ședință plenară discursul de recepțiune a dlui Marian.

La punctul 9 din programa lucrărilor, d-nii Urechiă, Sion și Chintescu arătând cât sûnt de necorespunḑĕtoare traducerile din Tit Liviu, se decide ca ele se fie din nou cercetate de către secțiunea respectivă, care de le va afla în adevĕr mai jos decât primele probe premiate, sĕ fie respinse definitiv.

D. Chițu întrebă unde stă afacerea revisuirei dicționarului? Lumea asceptă această lucrare.

D. Sion ca membru în comisiune amintesce că a fost din început în contra procedărei comisiunei de a subordina revisiunea dicționarului la prealabilă reimpresiune a autorilor vechi după care apoi era sĕ se facă Glosare.

D Urechiă a fost în prima comisiune de revisiune cu d-nii Odobescu, Barițiu etc. Atunci se luase o disposițiune mai bună, se însărcinaseră membrii a culege vorbele din autorii vechi: Coressi, Dositeiu etc., și cari sĕ servească, apoi, la confecționarea dicționarului real al limbei vorbite române, ear' nu a limbei viitorului. Comisiunea de a doua oară numita a întârḑiat lucrarea subordinândo la prealabila tipărire a autorilor vechi. Acum, câți-va din acești autori sûnt tipăriți și de și ne dați publicului căci le lipsesc prefețele etc., pot se fie utilisați de comisiune. Dl Urechie crede că este util a se provoca comisiunea lexicografică sĕ'ș activeze lucrarea.

Se admite propunerea.

Ședința se rădică la oarele 11.

P. președinte, P. S. Aurelian.
Secretar general, *V. A. Urechiă.*

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 10 Iunie n.

Budapesta: **85 44 56 89 31**

Bursa de Viena și Pesta

Din 10 Iunie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.95	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	88.50	88.52
Renta ung. de hârtie	86.50	86 35
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 25	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.—	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.—	95.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 25	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane .	98.50	98.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale transilvane .	98.50	98.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96.55
Sorți unguresci cu premii . . .	118 50	118.—
Sorți de regularea Tisei . . .	110.—	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.55	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77.20	77.29
Renta de aur austriacă	94.45	94.—
Sorți de stat dela 1860 . .	130.50	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	823.—	822.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	321.50	318.50
Acțiuni de credit austr. . . .	327.90	327.—
London (pe polița de trei luni) .	120.05	119.95
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.66
Na oleon	9.54	9.54
100 marce nemțesci	58.55	58 60

Nr. 6309 1881 civ. [91] 1—3

Publicațiune.

Cu privință la lucrările pregătitoare în causa *comasărei* generale a hotarului comunei **Fântâna** (Puszta Hidegkut) și anumit cu privire la *constituirea representanței, statorirea preliminariului de spese* și la *presentarea inginerilor*, s'a ficsat ḑiua de pertratare în fața locului **Fântâna (Puszta Hidegkut) 17 Iulie 1882** și cele următoare, spre care sfêrșit cei interesați prin aceasta sûnt avisați a se presenta.

Dej, 23 Decemvre 1881.

Hosszu Laszlo,
jude esmis.

Nr. 2568 civ. 1882. [90] 3—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisavetopole aduce la cunoscință publică, că asupra admisibilistății comasărei generale a hotarului **Ernea săsească** s'a pus termin de pertractare ḑiua dela **16 August 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în **locuința judelui** comunal din **Ernea săsească;** pe când sûnt avisați toți posesorii cu adausul, că părțile cari nu se înfățișează, se consideră ca învoite cu comasarea — și că esemplariul cel dintâiu de petițiune se poate vedè la acest tribunal regesc.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută în 30 Maiu 1882.

(L. S.)

Henter m. p., notar. **Nagy** m. p., presid.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63. Sibiiu, Joi 3/15 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2095, Scol.

Cercularіu

cătră toate oficiele protopresbiterale, ca inspectorate districtuale de scoale, şi cătră toţi învĕţătorii confesionali greco-orientali din archidiecesă.

Înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, a ordinat ţinerea de cursuri supletorie spre învĕţarea limbei meghiare şi pentru feriile anului curinte scolastic, şi anume pentru Transilvania la preparandiile de stat din *Cluj* şi *Cristurul sĕcuiesc* (Székely-Keresztur). Acest curs va dura 6 sĕptĕmâni, şi se va începe în Cluj la 28 Iunie *(10 Iulie)* în Cristurul secuiesc la la *21 Iuniu (13 Iulie)*. Învĕţătorii, cari vor fi admişi la cercetarea acestui curs, vor primì din cassa statului diurne de câte 70 cr. şi sûnt îndreptăţiţi a pretinde si esopera dela comunele, în cari servesc, rebonificare justă a speselor de călĕtorie.

Aducêndu-se aceasta la cunoscinţa tuturor, pe care i privesce, se înseamnă spre orientarea învĕţătorilor nostri următoarele:

1. În sensul §. fului 3. al articlului de lege XVIII. din 1879. sûnt obligaţi a învĕţa limba maghiară, — prin urmare se vor admite la ascultarea cursului supletoriu numai acei învĕţători dela scoalele populare nemaghiare, cari au intrat în funcţiunea lor dela anul 1872. încoace.

2. Dintre aceştia se vor admite la ascultarea cursului numai aceia, cari nu sciu nimic, sau numai prea puţin unguresce. Nu se vor admite de loc aceia, cari au ascultat deja acel curs în ultimii trei ani, şi cari au depus esamenul de cualificaţiune din limba maghiară la vre-o preparandie de stat.

3. Cererile pentru admitere la ascultarea cursului sûnt a se asterne cel mult până la 13/25 Iuniu inspectorului regiu de scoale al acelui comitat, în care locuiesce suplicantele; au de a conţinè numele comunei şi caracterul (confessional) al scoalei, la căre servesce, şi designarea preparandiei de stat, la care suplicantele voesce a asculta cursul. Inspectorii regii de scoale sûnt avisaţi a resolvì atari cereri până la 25 Iuniu (7 Iulie) ear cei neadmişi din partea concernintelui inspector, nu vor fi primiţi la ascultarea cursului, nici vor putea pretinde rebonificarea speselor de călĕtorie.

4. Imediat după finirea cursului supletoriu va începe esamenul de cualificaţiune din limba maghiară la ambele numite preparandii, ear învĕţătorii vor lucra în interesul lor propriu dacă se vor supune cât de numĕroşi acelui esamen, mai ales aceea, cari au ascultat cursul în anii precedenţi, 1880 şi 1881, căci la din contră vor avea a se presenta cu altă ocasiune şi pe spesele lor proprii la depunerea acelui esamen.

5. În fine se comunică la recercarea specială a inspectoratului regiu de scoale al comitatului Odorheiu, că acei învĕţători, cari vor frecuenta cursul în Cristurul secuesc, vor primì din partea municipalităţii oraşului cuartire gratuite, însĕ fără de pat şi de vestminte de pat.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 1 Iunie, 1882.

Nicolau Popea. m. p.
archimandrit şi vicariu
archiepiscopesc.

Sibiiu 2 Iunie.

Pacea dela Sân Stefano şi mai târḑiu tratatul de Berlin s'au ocupat cu o parte nu mică, dar nici tocmai mare, a Europei. Linisce mare aştepta ori şi cine pentru Europa întreagă după pace, după tratat.

Dar pare că amêndouĕ au fost numai sĕmênţa altor evenimente, care scie Dḑeu cum se vor deslega.

Numai nouĕ câte sarcini şi îngrigiri ne-au procurat! Douĕ insurecţiuni au trebuit monarchia noastră se suprime dela tratat încoace cu bani scumpi şi cu sânge şi mai scump, afară de banii şi de munca ce se investează acolo pe cale pacinică. Apoi cheltuiala cu desbaterile cele vehemente în amêndouĕ parlamentele din causa Bosniei şi Erţegovinei; chieltuiala cu delegaţiunile întrunite estraordinariu pentru votarea altor chieltueli.

Aruncându-ne privirile preste limitele monarchiei întempină cestiunea dunăreană, care încă privesce mai deaproape monarchia austro-ungară; întempină Basarabia reîncorporată Rusiei, un şir de nemulţămiri a poporaţiunilor din peninsula balcanică şi altele pe care nu le mai înşirăm, dar cari toate mai mult s'au mai puţin ard ca cărbunii cei vii în spuză.

Şi dacă ar fi numai acestea! Dar pe lûngă acestea câte alte cestiuni nu bântue şi monarchia noastră şi Europa, ba şi alte ţinuturi afară de Europa, care s'au escat pe lûnga celelalte.

Desbaterea creditului de pacificare şi al afacerei emigranţilor Evrei din Rusia, ne au împrospetat viu în memorie cestiunea naţionalităţilor din Ungaria cu toate dorinţele şi durerile ei. În Galiţia un proces celebru ne atestă durerile de care sufere aceea parte a Cislaitaniei temênduse de agitaţiuni panslavistice. Disputele cele lungi şi varii dintre Cechii, Slovenii şi Germanii din aceeaşi Cislaitanie, încă ne aduc aminte câte lucruri neisprăvite sûnt şi acolo. În fine undele „Schulvereinului“, care vin valuri până în Translaitania noastră şi mişcarea pentru o reuniune vamală de dimensiuni mări, ne dau de scire că evenimente însemnate ne asceaptă, cari direct şi indirect privesc pe toate sau în parte numai pe poarele din monarchia austro-ungară.

Şi dacă mai gândim că Germania îşi întăresce posiţiunile mărginaşe, Rusia de asemenea, Italia, Francia şi ne mai uităm şi la nemulţămirile Irlandesilor, cari isbucnesc din timp în timp la cestiunea egipteană, nu putem suprima îngrigirea, că toate aceste vor trebuì sĕ se sfêrşească ear prin vre un congres şi de altă parte scim din esperinţă că aceste areopaguri sĕ întrunesc în deobste după resboaie mari şi crunte.

Când lumea în timp de „pace“ este aşa de agitată şi toţi de toate părţile se cugetă cum sĕ se îngrigiască de soartea lor, pentruca se'şi asigure viitoriul, noi Românii din Austro-Ungaria suntem cuprinşi de a adună linisce. Pe noi pare că, nu cele îndepărtate, dară nici cele apropiate, nu ne privesc de loc.

Maghiari, Croaţi, Sêrbi, Nemţi, Cechi, Sloveni etc. toţi îi veḑi că dau căte un semn de viaţă. Mai mult mai puţin fie care îşi cearcă valorarea vocei sale în interesul esistenţei sale. Numai noi pare că habar n'avem de tot sgomotul care ne asurḑesce.

Am avut anul trecut o conferenţă şi acum trăim admirându-ne laurii ce iam câştigat atunci.

Maghiarizărei i s'a dat şi în ḑilele aceste în casa deputaţilor Ungariei o espresiune atât de pronunţată, în cât nu se poate mai pronunţată. Denumirile de comiţi suprem în ţeara Bârsei şi în ţeara Oltului sûnt comentarele cele mai proaspete despre aceea, cât sûntem de respectaţi între naţionalităţile Ungariei. Şi noi continuăm a privì toate cu liniscea unui musulman.

E mare virtute liniscea, însĕ nu este totdeauna la locul ei. Noi nu vrem se turburăm pe nimenea, dar de soartea noastră tot ar trebuì se ne interesăm şi se ne apărăm interesele noastre între marginile legilor.

O mână de Sasi scriu şi eară scriu şi îşi ridică vocea în parlament în auḑul lumei, tot aşa face o mână de Sêrbi în interesul lor. La noi pare că au îngheţat negreala în toate călămarele. De vorbit în parlamente pare că ne-am desvĕţat cu totul. Nimica nu vedem făcêndu-se în sinul nostru afară dacă ici colo are câte cine-va câte o

---

FOIŢA.

Înmormêntarea generalului Garibaldi. *)

Corespondentul din Maddalena al ḑiarului vienez „Neue Freie Presse“, telegrafează următoarele cu data 27 Maiu: „Principele Thomas, representanţii regelui, ai parlamentului, ai guvernului şi ai comunelor sosesc la 2½ oare p. m. La 10 oare s'a deschis visitatorilor camera în care zace mortul. Cadavrul e aşeḑat pe un pat împodobit cu flori ca şi camera şi este învĕlit în vestmintele'i tradiţionale. Vor ţine discursuri un senator, Farini, Zanardelli, Cripsi şi un representant al lucrătorilor.

Maddalena, 26 Maiu.

După o călĕtorie liniscită am sosit aici la 8 oare dimineaţa. Nava a adus soldaţi şi a apucat drumul la nord-vest de Civitavecchia, pe lûngă farul Punta Tavolara, prin canalul delle Biscie între Caprera, Santo-Stefano şi Sardinia până în portul Camicia în faţa satului Maddalena, comună principală în insula cu acelaşi nume. Ţermilor e în tipărit caracterul de pustietate şi ori cine se întreabă, cum rĕposatul a putut ţrăì acì 30 ani. Un marinar ne-a condus cu barca în portul dela Caprera. Calea de acì până la dealul pe care stă casa lui Garibaldi, merge peste o coastă fără arbori. De departe se vede o moară de vênt şi mici odăi de ţeară; câte-va oi şi vaci pasc; la dreapta şi stânga se întind ogoare cu orz, ce s'a cosit din causa arşiţelor. Întrăm în raza casei printre nesce uluce de lemn; la dreapta se află o mică baracă, primul bordeiu locuit de Garibaldi la 1850 cu Teresita; acum e aproape sĕ se surpe. Casa de locuit este mică şi fără podoabe. Pe coperiş fâlfăe un drapel alb-roşu verde cu crucea Savoyei. Stefano Canzio mĕ primesce şi'mi presintă pe Sparaglino şi Fruscianti, doi mai rĕmaşi în viaţă din cei o mie dela Marsala, Fruscianti e un uncheş de 70 ani; Sparaglino are o faţă curat de leu şi a primit un glonţ la Marsala Amêndoi au fost cei mai fideli amici ai generalului şi au împărtăşit cu el exilul în Caprera dela 1850 încoaci. Vĕd pe Manlio trecênd fuga, un frumos băiat blond, dar sĕlbatic şi nu scie nici sĕ scrie nici se cetească. Achille Fazzari îmi spune, că Manlio nu scie ce e nefericirea.

Casa e pustie; stăpâna casei fiind bolnavă, n'am stat mult; dar şi acì am vĕḑut o nouă probă de sărăcia si stoicismul lui Garibaldi. Nici urmă de comoditate; mobilele sûnt de lemn; la perete sûnt mici dulapuri cu cărţi engleze şi italiene, nici o perdea, fotoliu sau covor. Se ţinea tocmai consiliu de familie. Crispi, Fazzari şi Canzio pretindeau ca sĕ se înbalzameze cadavrul şi sĕ se ducă la Roma; soţia vrea sĕ esecute testamentul; dar după ce esecutorul testamentar Prandina vorbì şi el contra, se decise, ca sĕ se cedeze dorinţelor natiunei, sĕ înmormênteze corpul aici numai provisoriu şi mai târḑiu sĕ'l ducă la Roma.

Într'acestea se face un nou mormênt sub un frasin în grădină, unde sûnt înmormêntaţi copii. La uşa camerei mortuare stau sentinelă matrozi cu un oficier şi nu poate fi vĕḑut încă. Deputaţiile se aşteaptă sĕ sosească mâne. Ceremonia va fi foarte sĕrbătorească. Eri au visitat casa cetăţenii din Palermo, au fărîmat un scaun-fotoliu şi fie care a luat o bucată drept suvenir. Locuitorii din Maddalena au făcut eri o demonstraţie înarmată, protestând contra transferărei cadavrului la Roma. Înmormêntarea se va face mâne după ameaḑi.

Maddalena, 27 Maiu, 4 oare dimineaţa. — Pe bordul navelor de rĕsboiu soldaţii dau tocmai semnele de deşteptare. Plouă şi marea rĕscolită de vênt la San Bonifacio aruncă corăbiile încolo şi încoaci. Prin ceaţa dimineţei de abia se zăriau conturile Caprerei. Ḑiua de doliu se anunţa foarte sinistră. La groapă au dat preste granit şi cu acest material s'a ridicat o construcţie înaltă pentru cuptorul de cremaţiune. Inbalzamarea cadavrului lui Garibaldi a fost ceartă de plapomă şi — ce scriu ḑiarele noastre.

---

*) „Resboiul.“

Cu atâta însĕ nu e de ajuns pentru o naţionalitate cum e a noastră.

Se lăpedăm dar pasivitatea care a degenerat în indiferentism, căci altcum ne vom treḑì — prea târḑiu de a mai putè face ceva şi dacă ne-ar venì pofta se mai facem.

Revista politică.

Sibiiu, în 2 Iunie.

Dieta Ungariei a întrat de Sâmbătă în ferii ea se va întrunì în 5 Octomvre. Cestiunile interne în o parte considerabilă vor odihnì pănă atunci.

Înaintea tribunalului din Lemberg se desfăşură dela 12 Iunie încoace un proces celebru, în care Dobrzansky şi 10 consoţii ai sei sûnt învinuiţi de înalta trădare în formă de agitaţiuni panslavistice între Rutenii Galiţiei.

Camerile României s'au închis în 31 Maiu. C. A. Rozetti, ne spune biroul telegrafic, a declarat majorităţii că demisionează irrevocabil ca deputat din causă că camera a negles mai multe din proiectele sale.

În Serbia s'au ales de nou deputaţii oposiţionali, cari fură escluşi din scupştina. Se ḑice că guvernul va declara alegerile de ilegale şi va chema ḑece candidaţi guvernamentali, pentru cari s'au dat voturi în un numĕr mai considerabil. Cu acestia scupştina va fi capabilă de concluse.

Contele Ignatieff este înlocuit cu contele Tolstoi, un conservator panslavist. Bucuria ḑiarelor austro-ungare este mare, pentrucă atribuie evenimentul acesta atitudinei diplomatice austro-germane. În realitate poate că Rusia are trebuinţă de el la vre-un post de ambasador.

Bismarck a raportat luni o victorie morală în parlamentul german, în cestiunea monopolului tabacului. Cancelariul a lăsat la o parte monopolul şi au apărat numai principiele sale privitoare la contribuţiuni, tratândule din punct de vedere mai înalt politic.

În Francia ministrul de justiţie Humbert a demisionat, votând camera legea despre alegerea judecătorilor...

În Alessandria (Egipt) au avut în 11 Iunie n. loc turburări sângeroase. 40 europeni şi 5 arabi au rĕmas morţi, 80 europeni şi 28 arabi răniţi. Consulul englezesc, grecesc şi vice consulul italian sûnt între cei răniţi; soţia consulului general austro-unguresc a fost atacată şi insultată. Iritaţiunea e mare.

Cestiunea evreească în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ministrul preşedinte Tisza: În cestiunea de faţă voiu sĕ me esprim numai în puţine cuvinte. Înainte de toate declar că primesc propunerea comisiunei petiţionare, care corespunde pe deplin situaţiunei. O primesc pentrucă raportorul are dreptate, când ḑice, că legile de incolat garantează deplin siguranţă comunelor contra unei invasiuni în masse aşa de mari ca se nu le poată susţinè.

Esistând garanţa aceasta şi deoarece este încă timp destul de a purcede legislatoric când s'ar ivì casurile de care se teme dl. deputat; nu aflu de lipsă, dar nici corect de a lua mesuri, mai cu seamă, pentrucă, ori cât se silesce dl. deputat a clarifica cestiunea, nu o poate desbrăca de aparenţa, că aici sûnt în adevĕr antipatii confesonale si de rase. (Proteste în stânga estremă.) Cumcă este aşa ne spune însuşi discursul dlui deputat, care ori cu câtă desteritate parlamentară a tratat lucrul, ceea ce bucuros recunosc — n'a putut încungiura de a se folosì de o espresiune agitatorică — n'am ce face, aşa trebue sĕ ḑic — cel puţin în contra unei părţi a Israeliţilor ce locuesc în ţeară. (Proteste şi larmă în stânga estremă. Strigări: Corteşii! Larmă în dreapta.)

Nu sciu on. casă într'u cât aşi fi ḑis ceva cu ce aşi putè vătăma pre cineva (Strigări în stânga estremă: Cum nu? Aceasta este agitaţiune!) Am accentuat că discursul dlui deputat a fost pe cât se poate de cruţătoriu; însĕ numai ca se arăt natura situaţiunei, observ, că pe lûngă toată grija a fost necesitat a atinge lucruri, care sûnt de natură de a provoca într'o parte a locuitorilor israeliţi efectul agitatoric (Larmă în stânga estremă.) Şi dacă dd. deputaţi ar fi fost aşa de buni şi m'ar fi ascultat în linisce aşi fi esplicat ceea ce am ḑis; pentrucă nu sciu dacă este cineva în stare a afirma, că n'ar fi o lucrare agitatorică când se ḑice, că sărăcirea cea mare ă unei părţi a ţerei este provocată de însuşirile firesci ale Israeliţilor ortodocsi. (Strigări în stânga estrĕmă: N'a ḑis aceasta!)

O. Casă! Oamenii cuprind în multe feliuri; însĕ cumcă o espectoraţiune de natura aceasta nu are efect agitatoric, pe dreptate nu va recunoasce nimenea. (Larmă în stânga estremă.)

Ceea ce privesce propunerea dlui deputat, eu ţin, că partea aceea dintrînsa, care vorbesce de mesuri legislatorice la moment, nu e nici de lipsă şi în momentul de faţă nici corectă; pentrucă nu esistă casul estraordinariu la care se provoacă, dar nu e nici aşa aproape ca în ruptul capului sĕ se ia mĕsuri legislatorice. Dar după ce comunele au dreptul între împregiurări anumite a nu permite nici cetăţenilor ung. a descăleca, fie care comună poate încungiura ivirea subita a periculului acestuia în sfera sa de activitate. (Larmă. O voce din stânga estremă: Da cu furca! Mişcare în dreapta.)

Unul dintre domni din acea parte pare a iubì furca foarte tare (Risete în dreapta.) Însĕ eu provocândume la acea lege, în a cărei esecutare guvernul e datoriu a spriginì pe acei cari sûnt împedecaţi de a o esecuta, nu va afirma nimenea ca eu aşi fi indicat la un mijloc atât de estraordinar (Aşa e! în dreapta)

Dacă însĕ punctul cel dintâiu al propunerei dlui deputat în care se ḑice: „deci se se împedece necondiţionat invasiunea masselor alungate şi fragmentele lor în Ungaria“ este a se lua pe cuvênt, întreb de trebue invasiunea necondiţionat împedecată, dacă legea care împuternicesce comunele nu e de ajuns, dacă convingerea că nu vin nu îndestulesce, dacă aceia tot vor se vină — admit, dar nu cred — cu ce i vom ţinè la distanţă, doar cu discursuri? (Aplause în dreapta. O voce în stânga estremă: Cu mitralese!) Şi propunerea dlui deputat ne îndreaptă la respingerea cu forţă, căci altcum de cât cu armele respingerea „necondiţionată“ nu e cu putinţă. (Aprobări în dreapta. Proteste în stânga estremă. Strigări: Cordon!)

On. casă! Mulţămesc pentru cuvêntul cordon. În propunere am regretat foarte când am vĕḑut că lipsesce. Ce însemnează cordonul? Atât, că noi pe aceia, cari sûnt alungaţi, într'un mod condamnat de toţi, cu foc şi sabie din patria lor, noi sĕ i respingem cu patul puscei şi cu vêrful baionetelor. Aceasta va se ḑică cordon, dacă ve provocaţi la el. (Aprobări în dreapta. Proteste în stânga). Şi mai are o însemnĕtate. Cea dintâiu însemnează umanism, a doua păstrare. Poate că domnii deputaţi tot sciu că cordonul care, ca se prevenim, ar trebuì sĕ'l construim de acum şi se aşteptăm cu dênsul de vine periculul sau nu, nu se poate fără cheltuială; în puţine luni ar costa milioane. (Asa e! în dreapta).

Aşa dară o ţeară din umanism pur se dispună astfel contra unui pericul ce nu esistă, ca noi pe oamenii alungaţi sei respingem cu patul puscei şi spre scopul acesta sĕ tragem cordon. (Proteste în stânga estremă. S'auḑim!)

Propunerea dlui deputat mai are o parte. (S'auḑim!), unde se ḑice că guvernul se intrebuinţeze influinţa sa asupra afacerilor esterne, ca se înceteze emigrarea Israeliţilor din Rusia şi se dispună astfeliu ca aceia s'au sĕ se poată întoarce, s'au se fie transportaţi mai departe pe cheltuiala Rusiei.

On. Casă! Guvernele europene gândesc că n'au avut lipsă de provocarea dlui deputat ca se facă în causa aceasta aceea şi atât cât pot face staturile vecine, fără de a se atinge de principiul neamestecului în afacerile interne ale altuia.

Dar dl deputat a mai ḑis că şi principiul acesta are marginile sale. (S'auḑim! Mişcare în stânga estremă). El ḑice că dacă dispoşiţiunile interne unei clase, periclitează pe statul vecin trebue sĕ se facă abatere dela principiul de neamestec.

Nu voiu se desbat cu dl deputat asupra dreptului internaţional, întreb însĕ că dacă Austro-Ungaria mânecând dela principiul acesta va ḑice Ruşilor: „Pretind ca lucrul acesta sĕ se termine odată. Ori duci pe oamenii acestia, cari se află aici pe spesele tale acasă, ori îi transportezi la America“, eară Rusia din intêmplare nu s'ar arĕtă dispusă se corespunde pretensiunei, ce ar urma de acì? De o parte că noi lăsăm pe aceia sĕ se prăpădească, de altă parte ar trebuì se admitem înregistrarea unei politice ruşinătoare fără de nici un resultat s'au apoi că declarăm Rusiei resboiul — *tertium non datur.* (Aprobări în dreapta). Pentrucă dacă un stat face pretensiuni de aceste trebue se fie hotărît pentru resboiu, că altfel paşii sei nu pot avè decât urmări ruşinoase. (Strigări în stânga estremă: În cele din urmă treaba tot acolo are se ajungă! Sgomot.)

Recunosc bucuros dlor deputaţi că dvoastră atât ca singuratici cât şi la olaltă sûnteţi mai puternici de cât diplomaţia europeană, dar cu vorbe frumoase tot nu se poate face nimica. (Ilaritate în dreapta. Mişcare în stânga estremă.)

Însĕ eu am promis a nu lungì vorba (S'auḑim!) şi a me ţermurì la cele neaperat de lipsă. De aceea nici nu mai continuu în partea aceasta a cestiunei (S'auḑim!)

Înainte de toate voiu se constatez, că afară de singurateci, de o emigrare în masse în Ungaria nu poate fi vorba. Nu sciu se fi venit nici singurateci. Nu pot însĕ afirma contrariul. În însăşi Galiţia după informaţiunile cele mai autentice nu s'au aşeḑat într'alte locuri decât în cele amintite cu 3—4 ḑile mai nainte.

Apăratul acest uriaş aḑi ar fi prematur, chiar şi când ar fi potrivit şi dacă domnii deputaţi ar poftì mesurile preventive.

Folosindume de terminul „preventiv“ declar tot odată, că, cu toate că nu sûnt contrariul mĕsurilor preventive în toate împregiurările, cred că nu este bine, ca guvernul sĕ fie încuragiat şi îndemnat la astfel de lucru nici din partea dlui deputat, nici din a ori şi cui. Lipsa mĕsurilor preventive se poate ivi adeseori. Guvernul însĕ tot deauna se recurgă la ele pe responsabilitatea sa, dar nu pe basa unei plenipotenţe parlamentare (Aprobări vii în dreapta.)

Întorcêndume la firul discursului meu repetez, că emigrarea de care a fost vorba nu esistă; repetez că dacă aceea s'ar şi ivì nu se poate ivì cu ea şi pericolul descălecărei. Repetez, dacă ar urma s'ar putea ivì numai împregiurarea, care domnii deputaţi — pe cum se vede-o dorosc, adecă cei urmăriţi cu foc şi sabie sĕ fie alungaţi cu forţa în pericul, sau ,cum s'a întêmplat în alte casuri, ar trebuì sĕ se facă vre-o îngrigire pe calea internărei.

Însĕ onor. casă eu nu cred în ivirea acestui pericol; pentrucă nu cunosc pe nimenea — şi aici nu fac escepţiune cu poporaţiunea israelită a patriei noastre — care sĕ dorească imigrarea aceasta; care n'ar dorì apărarea intereselor sanitare, poliţiale şi economice ale statului, însĕ pe lûngă observarea postulatelor umanismului. (Aprobări vii.)

Fiţi convinşi că trebuind sĕ resping cu toată resoluţiunea ceea ce este în contradicţiune cu firma mea convingere şi cu toate tradiţiunile Ungariei şi a le legislaţiunei unguresci, adecă nenorociţii sĕ fie alungaţi cu sânge rece şi fără milă în pericol (Aprobări); de altă parte în sfera mea de activitate, voiu lucra după toată putinţa într'acolo, ca, intêmplându-se ca emigraţiunea sĕ nu mai aibă sfêrşit, intervenţiunea . . . . (Strigări în stânga estremă: Aceasta ar provoca resboiul! S'auḑim! S'auḑim!) dar nu aşa, cum au înţeles domnii deputaţi (Larmă în stânga estemă. S'auḑim! S'auḑim!) intervenţiunea sĕ se facă chiar pe calea mijlocirei statului, ceea ce atât pentru noi cât şi pentru cei alungaţi, este mai bine, adecă de a face cu putinţă se meargă într'o patrie, unde se afle mai mult bine, un loc libĕr, loc pentru activitate.

---

grea, dăr a reuşit. Faţa raposatului are un aspect blând, ca în somn. Cadavrul s'a aşeḑat pe pat, îmbrăcat în puncho cel roşu şi căciula de catifea, cum purta toată viaţa. Camera e împodobită cu diferite flori. Pe păretele drept se află portretul preşedintelui republicei argentine, la stânga portretul lui Manzoni, apoi o mulţime de poze ale lui Manzio, pe care Garibaldi l'a iubit prea mult şi care îi seamănă foarte tare. De asupra uşei sûnt portretele membrilor familiei, la mijloc a lui Menotti şi Teresita. Pe o masă mare stă un album cu fotografiele celor 1097, cari au făcut prima expediţie la Marsala; între ei se află şi Crispi. Lûngă pat se afla un scaun cu perini şi alte douĕ rulante, ce au rĕmas cruţate cu ocasiunea devastărei de alaltăeri.

Medicii au constatat asupra cadavrului şepte răni de gloanţe şi ca cel mai dureros rĕu anhilosa s'au înţepenirea gâtului. Înmormêntarea s'a fixsat pentru 3 oare după ameaḑi. Însĕ marea e încă în mişcare şi comisiunea n'a sosit încă.

La groapă vor vorbì preşedinţii Camerei şi Senatului, Zanardelli şi Grispi. Ordinea convoiului este: o companie cu musică şi stindard; apoi vine cosciugul, încungiurat de cei în viaţă din cei o mie; urmeaḑă apoi principele Toma de Genova, membrii senatului şi camerei, ministrii, representanţii armatei şi marinei, primarul din Maddelena, primarii altor oraşe, representanţii civili, delegaţii presei, ai societăţilor, etc. Marea devine tot mai furtunoasă; se întinde ceaţa şi cu ea întunerecul.

* (Ars pe rug.) În privinţa Vaticanului „Figaro“ ḑice: „Eminenţă, duşmanul de moarte Garibaldi a murit. — Te deum laudamus!“

— „Din nefericire, cea mai mare dorinţă a noastră s'a împlinit numai după moartea lui.“

— Care dorinţă, Eminenţă?

— Ca acest păgân sĕ fie ars pe rug!

Aceasta e ce, dacă ar fi lipsa, aflu cu cale eventual a mijlocì prin intervenţiunea statului....

După unele repeţiri a celor repeţite cum adecă doresc unii deputaţi a i mâna pe bieţii emigranţi cu patul puscei înapoi etc. se mai declară odată dl Tisza pentru propunerea comisiunei. (Aplause vii în dreapta. Larmă. Voci în dreapta: Se votăm.)

Petru Dobransky nu voesce se supună terosismului cărui sûnt espuşi deputaţii îndată ce apare o cestiune naţională, socială sau economică.

Geza Onody vorbesce despre reinţa Evreilor şi de atrocităţile lor.

Pres. Nu are nimic contra principielor oratorului, i atrage atenţiunea, se nu citeze ca lucruri întêmplate carı nu s'au putut întempla nici odată.

Onody cu toate acestea continuă discursul sĕu citând din Talmud şi din trecutul Evreilor.

P. Somsich ḑice că după espectoraţiunile preopinantelui ar crede cineva că la ordinea ḑilei este Talmudul, şi nu petiţiunea din Satmare. Din cărţi vechi şi din secolul al XIV a presentat lucruri înfiorătoare. Din documentele archivelor voiu dovedì eu existenţa strigoaielor. Nu suride aḑi cu un suris de compătimire, toţi câţi fac repriviri asupra acelor timpuri. Opinantele la început nu era mulţămit nici cu propunerea comisiunei; după clarificările dlui min. preşedinte însĕ o primesce.

Min pr. Tisza: Deputatul Onody pare că suferè de dorul de a vorbì cu duhurile. El citează un duh rĕu, selbatec şi rud din evul mediul, care sperăm că nu se va încetăţenì între noi. El presenteaza lucruri nedovedite. Aceasta e agitaţiunea care mai mult trebue stigmatizată. Dacă espectoraţiuni ca cele de astăḑi sub mantaua imunităţii se respândesc în sinul mulţimei şi intr'aceasta vor produce urmări rele, responsabilitatea pentru sângele ce se va vĕrsa, vor purta-o aceia dela cari emanează espectoraţiunile.

(Va urma.)

G. Garibaldi şi Camera Română.

Într'un articol în privinţa lui Garibaldi „l'Italie" scrie următoarele:

„Poate că nu se va scrie nici odată istoria adevĕrată şi nepărtinitoare a Italiei dela 1848 până la 1870. Istoria adevĕrată, ca şi istoria nepărtinitoare, este un myth. Cu toate acestea, este o istorie de natura aceasta care singură ar putea sĕ preciseze rolul esact jucat de Garibaldi în lume şi puterea estraordinară ce el a pus în serviciul combinărilor politice.

„Istoria Italiei la epoca espediţiunii dela Aspromonte, dacă vre odată ar fi bine cunoscută, ar dovedì ca Garibaldi era într'un mod fatal condemnat a servì combinările politice, nu însĕ a le şi dirige.

„O aducere aminte în această privinţă.

„Napoleon III n'a putut nici odată, fiind pe tron, se schimbe pe bĕtrânul luptător. Născut conspirator, trebuia sĕ rĕmână conspirator în toată vieaţa sa.

„Arestat la Villafranca prin intervenirea Prusiei care-l împedecă de a pătrunde în Veneţia, nu renunţă la proiectul sĕu de a da această provincià Italiei şi imaginà un plan vast care trebuia sĕ facă a reuşì acest scop şi a triumfa ideile cari îi erau scumpe.

„Sĕ scie cari sûnt aceste idei. Toată politica sa a fost basată pe principiul naţionalităţilor, care în 1859, se lega un scop de mult urmărit: Slăbirea Austriei.

„Napoleon voia şi asigura Italiei posesiunea Veneţiei, şi marea resculare care se pregătise în Ungaria, Grecia la Dunăre, în Polonia, ar fi coincidat cu resculareea Veneţiei.

„Ce ar fi reuşit din această vastă conspiraţiune care se întindea în Austria, Turcia, Rusia şi Prussia? Poate reconstituirea Poloniei şi a Greciei, poate o conflagraţie generală, poate nenorociri foarte mari, poate chiar pacea, basată pe principiul naţionalităţilor şi asigurată pentru mult timp. Nu se scie. Este sigur însĕ că Engliterei, care vĕḑuse formându se aceastā mare conspiraţiune, îi fu teamă şi otărì sĕ împedece esplosiunea prin toate mijloacele.

„Debarcarea lui Garibaldi la coastele Greciei era sĕ fie scânteia ca sĕ puuă foc prafului de puşcă.

„Trebuia prin urmare a împedeca pe generale de a merge în Grecia. Prin ce mijloace diplomaţia englesă reuşì sĕ deştepte patriotismul lui Garibaldi, făcêndul sĕ se gândească şi sĕ se ocupe de Roma? Nu scim; aceea ce scim însĕ este că Garibaldi iritat, creḑênd că voesce sĕ-'l esploteze în beneficiul papei şi că ţine sĕ se scape de dênsul, merse la Aspromonte unde se lăsă sĕ fie reţinut.

„Câte evenimente, câte consecinţe ar fi putut sĕ se producă sau sĕ se întâmple dacă Garibaldi n'ar fi fost mai mult un patriot de cât un bărbat politic, şi dacă patriotismul sĕu nu s'ar fi mişcat în această impregiurare!

„Este însĕ adevĕrat că dacă ar fi avut mai puţin avênt patriotic, şi ar fi fost un bărbat mai mult politic, nici odată n'ar fi sĕvârşit nesce acte atât de mari. Nu un bărbat politic, obicinuit sĕ cântărească şi ceea ce este pentru şi ceea ce este contra, s'ar fi aruncat vre-o-dată în aventurile de necreḑut din cari a eşit cucerirea celor două Sicilii.

„Politicii n'au nici această cutezare, nici această reuşită."

Consiliul municipale al Romei a publicat următorul manifest, a căruia redactare fu încredinţată dlui Seismit Doda:

Cetăţeni! O durere imensă lovì pe neasceptate Roma şi întreaga naţiune.

Generalul Giuseppe Garibaldi a murit!

Dela Capitoliu, unde resuna încă nobila sa voce, unde se întâlnesc atâtea amintiri glorioase despre neobosita sa vieaţă, bandiera tricoloră cernită anunţă Italiei această mare nenorocire!

Municipalitatea voastră, interpret al simţemintelor tuturor cetăţenilor, a trimis — cu inima adûnc emoţionată — salutarea recunoscinţei naţionale, espresiunea unanimei dureri veneratei memorii a eroului care umplu cu gloria sa toată lumea civilisată.

Roma, care-l vĕḑu înfruntând cu curagiu în murii sĕi pericolele bătăilor pentru a apăra onoarea şi independenţa naţiunei, Roma plânge astăḑi cu amărăciune dispariţiunea lui.

Romani, numele lui Garibaldi va fi sacru în amintirea tuturor celor ce iubesc patria şi libertatea cât va fi lumea, precum şi admiraţiunea pentru vitejia, desinteresarea şi cele mai nobile vîrtuţi ale omului şi ale cetăţeanului.

Consiliul comunale se întrunì apoi spre a discuta cestiunea aceasta. Onorurile ce trebuie a se face veneratei memorii a ilustrului reposat Giuseppe Garibaldi.

El otărî următoarele:

1. A trimite la Caprera o comisiune compusă dintr'un ajutor şi doi consiliari;

2 a aşeza două petre comemorative în sala de consiliu a palatului senatoriale privitoare la onorurile decretate de municipiul Romei generalului Garibaldi şi respunsul acestuia.

3. Venind la Roma corpul reposatului, primarul în unire cu consiliul se va duce sĕ l primească la marginea provinciei.

4. Un monument la Janicul pentru care se va deschide o subscriere publică şi consiliul va contribuì cu 80,000 lei.

5. A aşeḑa la Pincio bustul generalului Garibaldi.

6. A suspenda pentru opt ḑile şedinţele consiliului.

7. A pune în doliu pentru două luni sala consiliului şi bandierele.

8. A pune două petre în casa din strada Coppelle Nr. 55 şi în vila Casalini, afară de Poarta Pia, unde locuì generalul.

9. Amânarea serbărilor Constituţiunii pentru 18 curent, cum s'a aprobat de Cameră.

Camera Română auḑind de moartea generalului Garibaldi, a adresat următoarea telegramă de condolenţă dlui Farini preşedintele camerei Italiane:

„Garibaldi este atât al Italiei cât şi al popoarelor cari au luptat pentru reconstruirea lor naţională.

„Pentru aceea biroul Adunărei Naţionale, conform votului dat astăḑi, esprimă simţemintele sale de condolenţă familiei campionului unităţii italiane şi constantului apărător al libertăţei."

Dl Farini a respuns:

„La prima şedinţă voiu cetì telegrama dvoastră Camerei deputaţilor. Până atunci vĕ mulţămesc de sentimentele voastre frăţesci pentru durerea ce va causat moartea marelui cetăţean; ele respund la solidaritatea celor două popoare de origine comună şi care au luptat pentru reconstruirea naţionalităţei şi a libertăţei.

Varietăţi.

* (Botezul) fiitoriului al patrulea împĕrat al Germaniei s'a sevêrşit Duminecă în 11 Iunie n. Numele primite din botez sûnt: *Frederic Vilhelm, Victor August Ernst.* La festivităţile botezului au luat parte afară de rudenii şi de autorităţile mai înalte ale Germano-Prusiei principele de coroană Rudolf, ducele de Aosta (Italia), Marele duce Serghie (Rusia), regele Saxoniei.

* *(Încunoscinţare şi invitare.)* Subscrisul ca preşedinte al comitetului local de esposiţiune, primind dela comitetul central al esposiţiunei române din Sibiiu ţinută în anul trecut onorifica însărcinare a distribuì diplomele şi medailele de merit şi recunoscinţă pentru doamnele şi domnii esponenţi din: Sibiiu, Apoldul-superior Apoldul-inferior, Cornĕţel, Cacova, Galeş, Gurariului, Hamba, Noul-român, Ogna, Poiana, Poplaca, Porcesci, Reşinari, Sadu, Sălişte Şuramare, Tălmăcel, Topârcea, Turnişor şi Vestem, — am onoare a invita inteligenţa români din Sibiiu şi giur şi în special pre doamnele şi domnii esponenţi pe de Duminecă în 6/18 Iuniu a. a. la 6 oare după ameaḑi în localul reuniunii de lectură (casina) române din Sibiiu pentru a asista la predarea, respective primirea solemnelă a diplomelor şi medailelor.

După încheierea lucrărilor va urma petrecere.

Sibiiu, 12 Iuniu (31 Maiu 1882).

Dr. *Ilarion Puşcariu,*
protosincel, ca preşedinte al comitetului local de esposiţiune.

* (Comisiunea de superarbitrare) îşi începe activitatea sa în 21 Iunie n. în Dej; în 23 va fi în Bistriţă; în 26 şi 27 în Cluj; în 30 în Turda; în 3 Iulie n. M. Oşorheiu; în 4 în Aiud; în 6 în Elisabetopole; în 8 în Odorheiu, în 11 în Braşov în 12 în S. Szt. György (San-Giorz); în 15 în Făgăraş; în 17 în Sibiiu; în 19 în Deva şi în 21 Iulie n. în Baia de Criş. Comisiunea o compun: 1 colonel, 1 medic din statul major, un locot. super. un pres. civil, 1 loc. colonel dela honveḑi şi un medic super. din statul major al honveḑimei.

* (Postal.) În interesul oaspeţilor dela băile din *Ogna,* începênd dela 16 l. c. n. până la sfêrşitul lui August, trenul care pleacă de aici la 3 oare 58 de minute după ameaḑi, se va folosì şi pentru transport de epistole şi pachete.

* Comiţi supremi sûnt denumiţi, pentru Comitatul Braşovului contele Andreiu Bethlen şi pentru comitatul Făgăraşului Mich. Horváth.

* (Raportul) despre anul scol. present al scoalei industriale din loc arată că la sfêrşitul anului au fost 239 de scolari dintre cari: după naţionalitate: 180 Nemţi (Sasi), 25 Români şi 34 Maghiari; după confesiune: 127 luterani, 19 reformaţi, 66 rom.-catolici, 17 greco-orientali 8 greco-catolici, 2 israeliţi.

* Casul Tisza-Eszlar. Min. reg. ung. a publicat un cerculariu îndreptat către toate jurisdicţiunile, prin care după ce se pune în perspectivă 5000 fl. aceluia care va descoperì pe Ester Solymossi vie s'au moartă s'au scie ceva de acea fată, provoacă pe fie cine se aducă la cunoscinţa cea ce scie în obiectul acesta jurisdicţiunei celei mai de aproape sau deadreptul ministrului de interne.

* (Societatea academică „România Jună" din Viena) va ţinea Sâmbătă în 17 Iunie st. n. a. c. o şedinţă literară festivă în onoarea societăţii literare „Junimea" din Iaşi. — Societatea Junimea şi-a câştigat pentru literatura română un şir lung de merite însemnate. Ea a combătut calea greşită pe care apucasĕ literatura noastră, şi dându-ne opere de valoare însĕmnată, opere, ce nici străinii occidentului cult nu sĕ sfiesc a le pune alăturea cu lucrurile scriitorilor europeni ne-a arătat direcţiă naturală, ce trebuie sĕ ia literatura românească. Acum când organul Junimii, preţioasele „Convorbiri literare" au împlinit 15 ani dela întemeiarea lor, când membrii Junimii, după o muncă de atâţia ani îşi vĕd rodurile frumoase şi bogate societatea „România Jună" sĕ vede îndemnată a aranja în onoarea binemeritatei Junimi o şedinţă literară festivă cu următoarea

Programă:

1. *„Cuvênt de deschidere,"* rostit de preşedintele societăţii C. Popasu.
2. *„Literatura română"* înaintĕ de anii 860. T. Maiorescu şi dorecţia noauă critică în literatura română, studiu de S. Halitia.
3. *„Inşirăte Mărgărite,"* Legendă de Alecsandri, declamată de S. Pop.
4. *„Ţi-aduci aminte,"* poesiă de C., musică de Flechtenmacher; cântată cu acompaniament de piano de D. Brătianu.
5. *„Scriitorii dela Junimea"*, caracteristică de I. T. Mera.
6. *„Partea primă din scrisoarea* III." de M. Eminescu, decl. de N. Popovici.
7. *„Çetire din Critecele lui Maiorescu"* de I. C. Panţu.
8. *„T. Maiorescu şi poesia română,"* studiu de S. S. Albini.
9. *a) Hora Griviţii,* poesiă de Alecsandri, musică de G. Ventura.
   b) Rĕndunica, poesiă de Bolintineanu, musică de Cavadia cântată cu acomp. pe piano de N. Popovici.

Viena în 8 Iunie 1882.

Pentru comitet:

C. Popasu, preşedinte. *I. T. Mera,* secretar.

* **Bancnotele cele vechi de câte 5 fl** numai până la **sfêrşitul lui Iunie n.** se mai primesc în comerciu. De acì încolo au sĕ se schimbe numai la cassele principale.

* „Kol. Közlöny" vorbind despre defraudaţiunea dela perceptoratul de

acolo susține că numai 10,000 fl. s'au defraudat.

* (**Duel**) între Istoczy și Wahrmann. „P. Ll.“ de luni pe aproape trei coloane povestesce despre „evenimentul“ acesta. Urmăriți de politie duelanții abia la Ercsi și-au putut pune curagiul la probă. Duelul cu pistoale au avut un sfêrșit sănătos. Gloanțele, presupunênd că au fost, au fost cu minte și n'au vătămat pe nimenea. „Budapesti Hirlap,“ luând notiță despre afacerea aceasta ḑice: Este caracteristic că în Ungaria duelul se petrece în public ca un joc public.... așa ḑicênd cu concesiunea poliției. Și cu toate aceste e oprit prin lege. — Cum se mai aibă în Ungaria cineva respect de lege? Parlamentul votează o lege, care cualifică duelul de o crimă specială îndreptată contra vieței omenesci și i mesură și pedeapsa. Legea se sancționeaza. Autoritățile sûnt însărcinate cu esecutarea ei. Și ce se întêmplă? Duelul e de toate ḑilele, e mai frecuent decât ori când. — Mai mult. Legislatorii se provoacă unii pe alții în parlament... secundanții sûnt deputați....

Nu este aceasta comedie netoată? Nu ocolesc legea autorii și esecutorii ei... casa deputaților e sălbătăcită; sĕ nu se pretindă dar ca societatea sĕ fie mai bună.“

* (O tesă de doctorat.) De cât-va timp, scrie „Rom. Lib.“, numele unora dìn învĕțații nostri au trecut preste graniță. Acest lucru nu ne pune în mirare, când este vorba de producțiuni literare privitoare mai cu seamă limba și istoria noastră, obiecte, în cari străinii vor avè în totdeauna câte ceva de învĕțat dela noi, de oarece noi sûntem acì mai direct interesați și mai mult de cât ori cari alți in posesiunea materialului acestor studii. În sciința pură, independentă de interese locale, rar întâlnim câte un nume românesc, care sĕ se fi impus atențiunei străinilor. Un început fericit și o escepțiune la udabilă ne crează și dl Constantin Gogu, prin publicarea tesei sale de Doctor în matematică, dela facultatea din Paris. Obiectul disertației dnului Gogu este calcularea unei inegalități in mișcarea lunii, datorite influenței planetei Marte. În acest studiu, tinĕrul nostru Doctor avu ocasiunea de a semnala câte-va neajunsuri ale unui studiu analog făcut de d. E. Neison, membru al societății regale astronomice din Londra. Luând cunoscință de lucrare dlui Gogu, D. Neison caută a se justifica de imputările ce i făcea recensentul seu și publică un respuns *în Monthly Notices of the Royal Astronomical Society; vol. XLII. Nr. 5.*

Nu vom întra în esaminarea acestei cestiuni, care interesează numai pe specialiști. Faptul ce ținem a releva este, că învĕțatul angles, justificându-se, se servesce de cuvintele cele mai măgulitoare pentru opera rivalului seu. „Am primit“ ḑice d-sa, de curênd, din partea dlui C. Gogu, o investigațiune îngrigită; pe cât se întind cercetările dlui Gogu, resultatele sale par esacte....; această investigație serioasă, care reflecta un credit așa de mare asupra autorului ei“. Când asemenea espresiuni se adresează cuiva chiar de adversarul seu, ele dovedescu rectitudinea caracterului celui ce le scrie și realitatea meritului celui ce a sciut sĕ și le câștige. — Lucrarea dlui Gogu s'a publicat și în Memoriele Observatorului din Paris, ceea ce este o probă plausibilă de însemnătatea studiului seu. Directorul observatoriului numesce adecă lucrarea dlui Gogu, care e numit acum profesor la universitatea din Bucuresci, o „lucrare importantă“.

* (Biblia lui Luther.) Comitetul numit în anul 1863, la Eisenach pentru a revisuì traducțiunea bibliei lui Luther, a ținut la Halle ședința sa din urmă. Din 30 revisori aleși, sûnt acum 19 ani, astăḑi n'au mai remas decât 14 murind 16 din ei după începerea lucrărilor. Nici o schimbare nu era admisă în traducțiunea lui Luther decât numai cu consimțemântul a două treimi din numĕrul membrilor comitetului. Acum trebue împrimat tecstul astfel cum a fost revisiuit, pentru a putè fi supus facultății de teologie și criticei oamenilor învĕțați. După ce observațiunile lor vor fi primite și esaminate, ceea ce va reclama poate un timp de 2—3 ani, noua versiune a bibliei lui Luther, cu totul corigată, va fi publicată și recomandată tuturor bisericelor protestante din Germania.

* (Imigrațiunea în America). N'a ajuns nici odată numĕrul pe care l'a atins anul acesta. Numĕ streinilor cari desbarcă ḑilnic în New York este, în termin mediu, 17,000 pe septămână. Absorbițiunea acestor nouĕ elemente este un fenomen unic în istoriă.

Luna lui Maiu, care este de regulă cea mai fecundă în privința sosirei străinilor, cotinuă cu aducerea lor și comisari de emigrațiune calculând, încărcările vaselor asceptate, evaluează la 80,000 numĕrul emigraților cari vor desbarca dela 30 Aprile pănă la 1 Iunie. Se observă asemenea, că nivelul claselor emigrante se rădică și ele în mod simțibil. Aproape toți acei cari au desbarcat în sĕptĕmâna din urmă la New-York aveau bani s'au trate și esercitau o profesiune oare care.

Imaginațiunea Italianilor s'a sporit în mod considerabil! Se prevede că dacă această mișcare progresivă se va mănținea, rasa italiană în scurt timp va întrece pe cea celtică.

Această imensă afluențată neîntreruptă la Castle-Garden complică sarcina comisiunei de emigrare, care are datorii foarte delicate. Banii îi lipsesc. În urma refusului companiei de vapoare de a plătì capitațiunea tradițională pentru pasagerii aduși de ea la New-York, este absolutamente necesar ca se fie prevĕḑută fără întârḑiare cu lucrurile necesare acestei instituțiuni, adecă cu bani de cheltueală pentru cei debarcați la Castle-Garden și cei din stabilimentele depositului Wards-Island.

La 10 Maiu, comitetul pentru drumuri și mijloace a deschis un credit de 20 milioane dolari sub putere de lege.

Una din dispozițiunile acestei legi e de a nu permite vapoarelor, ce refusă capitațiunea tradițională, a desbarca pasagerii lor la Castle-Garden.

O altă lege este pendentă înaintea congresului din Washington, ordonând ca guvernul federal se percepă dela vapoare o taxă de 50 centesmi pentru fie care emigrant ce desbarcă în ori ce port al Statelor-Unite pentru a putè face cu chipul acesta față trebuințelor celor emigrați.

*(O descoperire interesantă). Cu ocasiunea mergerei dlui Fundescu la Roma, scrie „Telegraf.“, între celelalte descoperiri din forul Traian, care se află acum la capitoliu, d. Obedenar a avut bunătatea a 'i atrage atențiunea asupra a trei statue, cari represintă Dacia. Prima statuă înfățișiază pe Dacia liberă, în costum de femeiă dacă, cu căciulă ḑisă frigiană cu paloșul în mână. A doua statuă înfățișiază pe Dacia învinsă, sclavă, fără căciulă, cu mânile legate, fără armă. A treia statuă înfățișiază pe Dacia liberă, devenită romană, cu arma și curiasă, cu coif roman, cu vestmênt roman pus preste o parte din vesmintele dace.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia română.

Proces-verbal Nr. 3.

Ședința din sesiunea generală a annlui 1882 ținută în ḑiua de 24 Februariu anul 1882.

(Urmare.)

Membrii presenți: Alecsandri V., Caragiani I., Chițu G., Hăsdeu B. P., Maiorescu T., Negruzi I., Chintescu N., Sion G, Babeșiu V., Barițiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchesi'ec P. S. S. Episcop, Papadopol Calimachi Al., Urechia V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoian St., Felix I., Stefanescu Gr.

Sub-președinția D-lui P. S. Aurelian.

Ședința se deschide la 9 oare a. m.

Se cetesce procesul-verbal al ședinței ulterioare și se aprobă.

D. Hasdeu ḑice că de oare-ce d. Marian nu va putea veni să'si cetească discursulde recepțiune, d-lui nu va aveacui sĕ respundă.

D. Alecsandri manține votul dat eri. Dacă d. Marian ar fi împedecat. ca acum, fără voia d-sale, ḑece ani, ține'l vor tot depărtat de noi? D. Marian trupesce poate fi absent dintre noi, sufletește e aci. Propunea d-lui Hasdĕu nu respunde la sentimentele cari au dictat votul nostru de eri.

D. președinte Aurelian Nu putem revenì asupra votului. D Hasdĕu poate sĕ se retragă dela însărcinarea ce are, dar votul nostru de eri rĕmâne în putere.

D. Maniu și eri era de pĕrerea care o emite astăḑi D. Hasdĕu, dar s'a raliat la a d-lui Alecsandri considerând punctul de purcedere al propunărei d-lui Alecsandri și Urechia. D. Maniu crede că se poate împăca votul de aseară cu părerea d-lui Hasdĕu cetindu-se frumoasa lucrare a d-lui Marian nu ca un discurs de recepțiune, ci ca un memoriu. La anul d. Marian va face alt discurs de recepțiune.

D. Maiorescu se unesce cu această părere. Este precedentul d-lui Ion Ghica care a lucrat ca membru al Academiei mult timp înainte de a'și face discursul de recepțiune.

D. Sion, în urma refusului d-luì Hasdĕu, e și d-lui de părere că nu se poate cetì discursul d-lui Marian.

D. Babeșiu rĕmâne pe lângă votul de eri.

Casul escepțional, sĕ poate sĕ fie o ficțiune, însă ficțiunile le întêlnim peste totă activitatea spiritului uman. D. Hasdĕu are motiv subjectiv grav de a refusa sĕ respundă recipiendarului, dar aceasta nu ne împedică sĕ ascultăm discursul d-lui Marian. Va respunde altcineva, respunsul va fi adresat nu cetitorului cì autorului dela Suceava.

D. Alecsandri arată că asemenea esemple s'au presentat și în Francia, unde un membru bĕtrân și bolnav dela Academie a fost înlocuit la cetirea discursului de recepțiune de secretarul general. D. Alecsandri nu vede nici un inconvenient în realisarea votului de eri, ci tocmai un mijloc de a arĕta sentimentele Academiei în privința motivelor absentărei d-lui Marian dela ședințele sale.

D. Urechia e de aceeași părere.

D. N. Ionescu, găsesce că cestiunea a fost resolvată în ședința de eri. D-lui apelează la d. Hasdĕu sĕ nu se lapede deînsarcinarea ce a primit dela Academie. Dificultatea care o arată d. Hasdĕu că nu scie cu cui sĕ înlatureze de oare ce poate foarte bine a se adresese cuvêntarea sa la o treia persoană, d. Ionescu primesce sĕ cetească d-lui discursul d-lui Marian.

Se pune la vot propunerea d-lui Maniu de a se ceti discursul d lui Marian ca simplu memoriu, și se respinge.

Se trimite la bibliotecă brușura? material pentru partea IV din memoriul d lui Iosif Sterea Siuluțiu de Carpenisiu 1881.

Se respinge cerererea d-lui Ion Popescu ca sĕ i se dăruiască unele fascicule din dicționar și glosar (cerarea Nr. 1,444) nefiind motivată suficient.

Academia trece în secțiuni la orele 3 p. m.

p. Președinte, *P. S. Aurelian.*
Secretar general, V. A. Urechia.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri 14 Iunie n. 1882.

Sibiiu: **32 37 89 48 23**

Bursa de Viena și Pesta

Din 10 Iunie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.95	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.35	88.40
Renta ung. de hârtie	86.40	86.30
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.55
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.—	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.5)
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.—	97.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.25	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	98.25	98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale transilvane	98.25	98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	97.—
Sorți ungurescì cu premii	119.—	118.75
Sorți de regularea Tisei	119 80	110.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.60	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.35	77.—
Renta de aur austriacă	94.55	94.—
Sorți de stat dela 1860	130.50	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	824.—	822.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	318.—	319.25
Acțiuni de credit austr.	324.75	326.75
London (pe polița de trei luni)	120.05	119.95
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Na oleon	9.56$^1/_2$	9.54
100 marce nemțesci	58.70	58.60

Nr. 6309 1881 civ. [92] 2—3

Publicațiune.

Cu privință la lucrările pregătitoare în causa *comasărei* generale a hotarului comunei **Fântâna** (Puszta Hidegkut) și anumit cu privire la *constituirea representanței, statorirea preliminariului de spese* și la *presentarea inginerilor*, s'a ficsat ḑiua de pertratare în fața locului **Fântâna (Puszta Hidegkut) 17 Iulie 1882** și cele următoare, spre care sfêrșit cei interesați prin aceasta sûnt avisați a se presenta.

Dej, 23 Decemvre 1881.

Hosszu Laszlo,
jude esmis.

[93] **Se primesce** 1—3

un tinĕr bine crescut, *cu cel mai puțin patru clase elementare*, ca

învĕțăcel de **negușătorie**

la

Antonie Bechnitz în Sibiiu.

Lotĕrie de esposițiune în Triest.

1000 nimeritori în preț de 213,550 de florini.

Nimeritorul principal în aur sau florini bani gata **50,000 fl. v. a.**
Nimeritorul al doilea in aur sau florini bani gata, **20,000 fl. v. a.**

Mai departe nimeritori diversi de câte **10,000,** apoi de câte **5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50** și **25 florini.**

Fie care soarte costă numai 50 cruceri.

Sorți se capătă în toate schimbătoriile, traficele c. r. de tabac, colecțiuni de loterii din monarchia austro-ung. și la ***despărțământul de loterie*** de esposițiune triestină (Piazza Grande Nr. 2) în **Triest** la care au a se adresa toate persoanele care vor a se ocupa cu traficul de sorți. [91] 2—3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 64. Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 4
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 4 Iunie.

În numĕrul premergĕtoriu ne-am plâns asupra indiferetismului Românilor în cele politice.

Nedrepţi n'am fost, dar poate unilaterali. Unilateritatea însĕ încă este un defect. Este mai mic ca nedreptatea, dar tot defect. Este vîrtute a'şi recunoasce omul defectele. Nu pentru aspiraţiunea cea nobilă, la vîrtute, recunoascem unilaterialitatea în apreciarea noastră, ci pentrucă aşa este.

Este adevĕr când susţinem că Românii nostri sûnt prea nepăsători, de soartea lor; dar am scăpat din vedere o împregiurare de importanţă şi care întregesce foarte favorabil situaţiunea noastră cea de neînvidiat. Am scăpat din vedere că Românii nostri şi dacă aḑi sûnt cum sûnt, altfeliu sûnt judecaţi de compatrioţii nostrii maghiari.

Acestia ne insinuă lucruri mari şi pe cuvêntul acestor lucruri mari iau şi mĕsuri sĕvere în contra Românilor.

Aceasta este o mângăere, deşì s'ar părè cam bizară mângăere, pentru Români.

Ei bine, Romanii stau pe loc. De un an de ḑile şi mai bine nu s'a făcut din partea Românilor nici ceea ce trebuia sĕ se facă, nici ceea ce fac alte naţionalităţi asuprite în patrie. Dar compatriţii nostri maghiari ne însinuă neîncetat daco-romanism; va se ḑică nisuinţa de a ne unì toţi Românii din fosta Dacie. Nisuinţa aceasta nu esistă; însĕ în parlament, în presă, compatrioţii maghiari stăruesc pentru dênsa. Mai mult, ḑiare acreditate ne spun cu bucurie îngâmfată, că guvernnl ia mesuri contra acestei nisuinţe şi laudă atitudinea guvernului pentru aceasta.

Ce putem deduce de acì? Ori că compatrioţii cred în posibilitatea realisărei astorfel de lucruri, ori că nu cred, dar se folosesc de apucături de aceste pentruca sĕ se justifice înaintea opiniunei publice, când ne apasă, ne neîndreptăţesc.

În amêndouĕ casurile ei recunosc vitalitatea în Români, care dacă nu o respectează, cel puţin se tem de ea şi în acelaşi timp ei dau şi atestatul despre nedreptatea ce ni o fac şi se cugetă la resbunarea nedreptăţii.

Ca se vadă cetitorii nostri că nu scriem numai după închipuiri neîntemeiate ne provocăm la fenomenele cele mai recente în această privinţă: la cele vorbite în casa deputaţilor Ungariei dsspre Dacoromania şi la cele ce a scris între alte „Pesti Napló în aceeaşi materie.

„P. N.“ în nrul de Mercuri, 14 Iunie n. Nr. 162, tratând denumirea comiţilor supremi din urmă pentru Braşov şi Făgăraş (şi comittul Vasvár) scrie:

„....Contele Andreiu Bethlen, comitele cel nou al Braşovului, este un magnat înţelept, june care e în stare a se mĕsura cu Sasii, un aristocrat maghiar cult, poleit, şi ambiţios, care scie şi ceva carte şi e şi ceva orator. Fiind soţia sa de origine română, el e chemat a câştiga încrederea Românilor din Braşov, şi aşa sperăm că dênsul nu va jertfì interesele Maghiarilor din Braşov şi a le Ciangăilor din Săcele amiciţiei false a Sasilor. El are o posiţiune grea, naturelul seu diplomatic însĕ la destinat pentru primirea asupră şi a unei astfel de probleme: de a recâstiga Braşovul pentru credinţa către patrie şi a face din Braşov o fortăreaţa puternică confiniară pentru Ungaria...“

În puţine cuvinte vedem de o ḑi parte măgulirea cu soţia de origine română, de alta însĕ temerea cărei se dă espresiune în sfatul: *divide et impera* şi peste aceste insinuarea că nemaghiarii din comitatul Braşovului trebue „recâştigaţi“ pentru patrie. Dar aceasta calea valea.

Coloarea adevĕrată se dă pe faţă în cele ce urmează în „P. N.“ când scrie:

„Denumirea lui M. Horváth noului comite al Făgăraşului însemnează o separare a acestor două comitate; până acum avură comitatele Făgăraşului şi Braşovului acelaşi comite. Şi aceasta este o mĕsură înţeleaptă, pentrucă grandioasa românisare a Făgăraşului e a se deduce din împregiurarea, că partea aceasta a ţerei unită cu Braşovul în respectul justiţiei, a fost foarte neglesă. Michail Horváth, protonotariul şi vice-comitele Treiscaunelor, este un talent ardelean probat în administraţiune, bărbat mai mult bĕtrân, el se va afla curênd în împregiurările Făgăraşului. Dela fostul honved şi Secuiul patriot putem aştepta cu siguranţă, că va fi un vighitoriu al ideei de stat unguresc şi un pânditoriu al lăţirei daco-romanismului.

„Tisza a fost aşa dară norocos în alegerea persoanelor....“

Înainte de toate mulţămim, în special lui „P. N.“, pentru complimente. Şi cum sĕ nu mulţămim când pe lûngă toată liniscea noastră a Românilor, compatrioţii nostri se vĕd necesitaţi a tinde la mijlocul însinuărei şi punerei sub pază pentru ca se ne silească la tăcere şi mai departe.

Credem însĕ că aceasta este cu un stimul mai mult de a nu lăsa ca fariseismul se remână învingĕtoriu şi sub cuvênt că sûntem periculoşi pentru stat sĕ ne înfăşure în toate lanţurile maghiarisătoare până sĕ ne ese sufletul românesc. Vitalitatea şi vigurositatea ce e înherentă Românului din firea lui şi compatrioţii, de şi inrect, ni o atestă, sĕ o şi manifestăm.

Dacă domnii situaţiunei se cred în drept de a ne înnegrì pentru a ne putè priva şi de dreptul cel din urmă ca Români, noi sĕ le arătăm în toate modurile permise de lege, că ei inventează „nisuinţe“ cu scop ca sĕ ne denege dreptul de esistenţă. Vor stăruì a nu ne băga în seamă, atunci se recurgem la mijloacele la care au recurs şi ei când se credeau apăsaţi — se arătăm lumei situaţiunea noastră prin scrieri şi sĕ'i spunem că noi vrem se fim patrioţi buni, dar în loc de a fi îmbrăţişaţi cum se cuvine, sûntem respinşi şi înnegriţi, ba puşi chiar sub privighiare nemeritată.

Prin aceasta nu am constata numai vigurositatea care ni o recunosc şi care noi nu avem decât se o manifestăm, ci am scoate pe domnii situaţiunei din rătăcirea în care se afundă tot mai tare şi am contribuì la redarea patriei în braţele adevĕratului patriotism.

Revista politică.

Sibiiu, în 4 Iunie.

La începutul septĕmânei s'au început in sinul ministeriului unguresc desbaterea unui numĕr mare de proiecte, care se vor presenta dietei în sesiunea din toamnă, între aceste auḑim că va fi şi proiectul privitoriu la scoalele medie.

Atitudinea Croaţiei neoficiali s'a manifestat, după cum scrie „Ung-Post,“ în ḑilele aceste într'un mod care ilustrează foarte ciudat raportul dintre Croaţia şi Ungaria. Junimea dela universitatea din Agram a arangiat un *comers* cu ocasiunea onomasticei cunoscutului deputat Antonie Starcevics. Pe la meḑul nopţii vre-o 50 de studenţi cântau prin stradele cetăţii cu sgomot mare, „*Udri, Udri in der Stadt, magyaronu strik za vrat.*“ În piaţa Ielacici au fost provocaţi de poliţie se fie linisciţi. În loc de a da ascultare au început o bătaie cu poliţia. Urmarea a fost: mai mulţi răniţi de amêndouĕ părţile. Unii sûnt greu răniţi.

Cabinetul Pirocianaţi din Serbia, după desbatere lungă sub presìdiul regelui — a demisionat, Regele n'a primit demisiunea. Cu toate aceste în remânerea cabinetului cred foarte puţini, ba se ḑice, că puterea partidei guvernamentale în Serbia e foarte sguduită încât nici alt cabinet din elemente guvernamentale nu va avè vieaţă

FOIŢA.

Temperamentelele.

(Conferenţă populară ţinută la Ateneu de domnul Tit Maiorescu. *)

D. T. Maiorescu a eles temperamentele ca subiect pentru prelecţiunea d-sale.

Cu aceeaşi claritate cu care d-sa espuse data trecută teoria lui Darwin, ne a arĕtat deosebirea temperamentelor facute de cei vechi, şi îndreptările aduse la această clasificare prin sciinţa modernă. Publicul a ascultat cu cel mai viu interes, şi n'a perdut un singur cuvênt din această prelecţiune aşa de atrăgĕtoare, atât prin subiectul ei, cât şi prin farmecul limbii.

*

D. T. Maiorescu a început prin a ne esplica inţelesul cuvêntului temperament. Temperare în latinesce are două înţelesuri deosebite: a stêmpăra şi a amesteca. Acest din urmă înţeles se aplică la temperamente.

Medicii vechi grecesci, şi mai ales Galenus, (din secolul II p. Chr., care se născuse în Grecia, dar care trăise multă vreme la Roma) au împărţit temperamentele în patru clase, după amestecarea elementelor ce se află în trupul omenesc şi mai ales după preponderanţa ce unul din elemente are asupra celorlalte. Sângele se compune din trei părţi: liquidul intermedial aşa numit plasma; globulele mai mici dar mai numĕroase roşii, şi globulele mai mari, mai puţin numĕroase albe limfatice. Oamenii la cari predomnesc globulele roşii de sânge, au fost clasificaţi printre cei cu temperament sanguinic, ear acei cu globule albe, mai numĕroase nu absolut mai numĕroase, dar relativ comparêndu-se cu alţi indiviḑi cu globule albe mai puţine, au fost numiţi cu temperament flegmatic. Preponderanţa fierii galbene a produs numirea de choleric şi preponderanţa fierii negre numele de melancolic.

Această clasificare e bună spre a deosebì diferitele tipuri de temperamente, dar basa fisiologică nu este esactă. Sângele şi fierea nu produc temperamentele, trebuie sĕ le căutăm o altă împărţire fisiologică. Şi mai nainte de toate trebue sĕ ne ferim de a confunda temperamentele cu veselia sau tristeţa, cari alcătuesc disposiţia primitivă a unui individ; poate cineva sĕ fie trist, fără a avea un temperament melancolic, şi vice versa un om cu aşa numitul temperament melancolic poate sĕ fie de obiceiu vesel.

Temperamentele atârnă dela relaţia între acţiunea şi reacţiunea mai mare sau mai mică a nervilor sensibili şi motori.

Nervii sûnt ca nisce fire conducătoare ce duc impresiunile din afară la o celulă centrală; dela această celulă pornesce un alt fir; care duce impresiunea dela celula centrală în afară. Nervii ce duc sensaţiunea din afară, către celula centrală se numesc centripetali. Transmiterea se numesce acţiune reflecsă, când este făcută fără intenţie gândită.

Temperamentul sanguinic are o sensibilitate foarte desvoltată a impresiei nervilor centripetali, fie că această sensibilitate e pricinuită printr'o acţiune chemică, mecanică sau altcum. Dar îndată ce impresiunea este primită, celulele centrale o transmit fără resistenţă de gândire în afară.

Temperametul choleric are o mare impresionabilitate nervoasă din afară spre celula centrală, dar impresiunea primită nu este îndată transmisă prin acţiune reflecsă, ci este înmagazinată într'un fel de arc de reflecsiune: acolo este cântărită, îndreptată şi pe urmă dată în afară, sau păstrată fără a fi de loc manifestată. Dacă 'şi apropie cineva degetul de ochiul meu, nervii optici 'mi transmit impresiunea la celula centrală şi acţiunea reflecsă poate consta în închiderea involuntară a pleopelor. Dar dacă mi-am propus sĕ nu închid pleopele, atunci opresc impresiunea în arcul de reflecsiune, împedec mişcarea involuntară a nervilor motori pentru închiderea pleopelor, şi dacă totuşi se închid mai târḑiu, se închid cu voinţă, fac o faptă pornită propriu dela mine şi nu o acţiune reflecsă. Aşa dar acţiunea numită reflecsă este în oposiţie cu acţiunea prin reflecsiune. Oa-

---

*) „Timpul.“

Ḑiarele austro-maghiare, cetim în „T.“ se arată foarte mulţămite cu retragerea comitelui Ignatieff dela ministerul de esterne. Mărturisim că nu înţelegem nici de cum această bucurie a lor, de vreme ce sciut este că nu ministrii conduc politica internă şi esternă a imperiului Ţarilor, ci însuşi Ţarul. Afară de acestea se mai scie că nu comitele Ignatieff a putut se mai înăsprească relaţiunile ce esistă astăḑi între Rusia şi Austria, ci singurul fapt că aceste douĕ puteri urmează o politică diametral opusă, care va conduce mai curênd s'au mai târḑiu la o încăerare. De aceea nu înţelegem nici de cum pe „Pester Lloyd“. când în numĕrul seu dela 12 Iunie, vorbind despre demisiunea comitelui Ignatieff, scrie următoarele:

„Din Petersburg sosesce scirea că Ignatieff — în fine! — a fost depărtat. Acest demers, care onorează pe Ţar, va fi primit negreşit în toată Europa cu o aprobare unanimă. Se pare că Ţarul nu voesce se mai cutreere căile unei politici aventurioase pe care comitele Ignatieff umbla atât de bucuros. Acest din urmă reuşise în fine se nu mai aibă nici un credit la vre un partid, nici chiar la acela al panslavistilor, astfel că depărtarea sa nu poate se fie considerată ca o înfrângere a acestui partid.

„În ori ce cas faptul este înveselitor, de vreme ce ne dă o garanţie, care nu trebue nici de cum depreciată, despre simţementele mai pacînice ale acelor cercuri rusesci, care iau parte foarte însemnată într'o schimbare de minister, şi pentru moment numai de acestea trebue sĕ ţină seamă Europa.“

Astfel dar însuşi „Pester Lloyd“ nu vede în căderea comitelui Ignatieff decât căderea unei persoane, ear nu a partidului panslavist, vrăjmaşul neîmpăcat al Austro-Ungariei. Este dar zadarnică bucuria sa, şi sûntem siguri că retragerea comitelui Ignatieff nu va aduce nici o îndreptare în relaţiunile dintre Rusia şi Austria.

Dela Berlin se scrie la „Breslauer Ztg,“ că un batalion din garda rusească care păḑia pe nihilişti în fortăreaţa „Petru-Pavel“ mijlocia corespondenţa între nihiliştii prinşi şi între cei din afară. Aflând Ţarul de aceasta (Sâmbăta trecută) a dat ordin ca numai de cât sĕ spânḑure 30 de gardişti, ceea ce s'a şi întêmplat. Între acestia a fost şi oficierul de paḑă. Ceilalţi vre o 600 vor merge în Siberia.

Ambasadorul rusesc Oubril din Viena este chemat în consiliul imperial, din care causă şi-a notificat în Viena părăsirea postului.

În Egipt merg lucrurile spre o catastrofă mai mare ca cea din Alexandria. Chedivul nu mai are nici o autoritate. Arabi-paşa, ministrul de rĕsboiu, e totul în Cairo şi în tot Egiptul.

Cestiunea evreească în dieta Ungariei.

(Urmare.)

D. dep. Istoczy ḑice, că prorocia sa că cestiunea israelită se va pune în mişcare deodată cu evenimentele rusesci, a devenit într'un timp scurt de trei luni adevĕr. Poporul rusesc şi polon a creḑut, că acum a sosit timpul sĕ se elibereze de catenele Jidovilor. Ruşii şi Polonii au întrebuinţat acele mijloace pe care le întrebuinţează stăpânul casei, când o curăţă de parasiţi. Cine privesce cu ochi de fariseu şi se provoacă apoi la principiile seculului XIX, pentru acela este rĕspunsul: *c' est la guerre!* Rusia s'a decis sĕ trimită pe Jidovi pe capul apusului tolerant şi uman.

Ce soiu de oameni sûnt aceşti Jidovi rusesci o scim bine. Ei au venit la noi prin pasul dela Bereczk. Precum rĕmaseră la Muncaci cei dintâi, cari au ocupat această ţeară, aşa şi acestia, cari ocupă de curênd această ţeară (ilaritate.) Comitatele spriginesc petiţiunea Satmarelui, pe când cetăţile, în fruntea cărora stă Budapesta, lucră ca şi cum ar aştepta pe Jidovi cu ardoare. În cetăţi au Jidovii preponderanţa, acolo şi presa e în mâna lor, acì e causa că nu se aude nici un vaiet asupra Jidovilor. În academie se ţinu o prelegere despre maghiarisarea Budapestei; interesantă ar fi şi întrebarea: în ce raport se jidovesce Budapesta? Dacă vom avea date despre aceasta, vom putè esplica şi atitudinea capitalei în cestiunea aceasta. Comitatele sûnt apărătorii geniului naţiunei şi noi trebue sĕ le apĕrăm în mânia tuturor atacurilor din partea Jidovilor jurnalişti.

Problema noastră este deslegarea cestiunei Evreilor; nu e vorbă de agitaţiunile jidovesci din evul mediu.

În Evul mediu sta poporul faţă în faţă cu singuratici, astăḑi avem de a face cu o instituţiune. Antisemitismul a statorit adeverata preposiţiune: Judaismul este o Cartagine internă care trebue nimicită. Judaismul vrea sĕ se susţină sub scutul toleranţei, ca confesiune. Între multele apucături jidovesci aceasta e cea mai rafinată. Jidovii sunt o rasă, care posede o deosebită naţionalitate, a cărei scop este suprimarea sau nimicirea popoarelor europene, astăḑi cu alte mijloace ca mai nainte — cu poliţe-prima şi cu acţii.

Preşedintele; D. deputat sĕ 'şi aducă aminte, că în aceasta ţeară, sûnt 500,000 oameni cari sĕ ţin de această ginte.

Istoczy: 625,000 (Ilaritate mare.)

Preşedintele: Cu atât mai rĕu, (Aprobare) cu atât mai mult are loc ceea ce ḑic eu (S'auḑim!) şi dacă cuvintele d. deputat provoacă în unul sau în mai multe locuri fapte, atunci binevoiască a crede că urmările acestui discurs vor fi foarte triste. (Aşa e!)

Istoczy. Dacă străbunii nostrii ar fi dat creḑĕmênt ciarlataniei, că Turcii şi Tătarii au a fi consideraţi numai de nisce asociaţiuni religioase, i am avè încă şi astăḑi pe capetele noastre. Vorbitorul e convins, că naţiunea ungurească va scutura jugul jidovesc, tocma precum a scuturat ea odată jugul Turcilor şi al Tătarilor.

Jidovii formează dară o putere politică internaţională, a cărui for suprem este „Alliance israëlite“ din Paris, care îşi are filialele sale şi prin Ungaria. „Alliance israelite“ este o putere, care e repsesentată în concertul puterilor europene prin delegaţii sei şi fără de care astăḑi în Europa nu se poate purta nici un rĕsboiu căci ea dispune de *nervus rerum.*

Jidovii vreau sĕ formeze un stat fără margini geografice. Aşa ceva nu poate suferì Europa. Sau trebue sĕ se lase Jidovii de această ambiţiune, sau ei vor fi încetul cu încetul alungaţi din toate statele. Ce se va întêmpla atunci? Sau vor fi alungaţi Jidovii din ţeară în ţeară, sau vor trebuì sĕ se nisuească a se staţiona în Palestina.

Ceasta din urmă şi aşa o visează Jidovii: ei însĕ fac dependentă realizarea acestui vis de o eventualitate foarte problematică, dela venirea Mesiei. Ei bine, acest Mesia a venit sub forma spiritului timpului (Ilaritate). În curênd îşi vor fi jucat Evreiì în Europa rolurile lor. Urmeze ei dară glasului acestui Mesia şi emigreze în Palestina, căci şi aşa vor fi în curênd constrînşi, sĕ meargă acolo.

Şi America sĕ armează deja contra invasiunei şi cum e vorba: „America pentru Americani“ trebue sĕ fie şi „Europa pentru Creştini.“ Precum sûnt numĕrate ḑilele islamului în Europa, tot aşa şi Jidovii nu sĕ vor mai ţinea mult.

Nu le rĕmâne dară, după cum am ḑis, alta de ales Jidovilor, decât sĕ emigreze spre Palestina. În faptă se învoesc ḑeja unii Jidovi ruşi şi români, sĕ facă aceasta. Deja şi-au format în diferite ţĕri reuniuni pentru colonisaţiunea Palestinei. Însĕ, acì sĕ ivesce întrebarea câstigărei unui teritoriu mare. Într'aceea jidovii, cu Rothschild în frunte au bani destui, şi în Constantinopole oamenii au lipsa de bani. Ear dacă Turcia, pe lûngă toată lipsa ei de bani, n'ar fi aplecată a cede Palestina, Europa ar trebuì se între vină în afacerea aceasta.

De ce nu ia diplomaţia în fine cestiunea jidovească în mânile ei? În Ungaria e speranţă că după evenimentele întêmplate acum mai de curênd vom înţelege ce va se ḑică cestiunea Evreilor. Împedecarea cursului Jidovilor spre resărit nu e o deslegare radicală a cestiunei.

Vorbitorul ar permite trecerea Jidovilor rusesci prin Ungaria, numai pe lûngă mĕsuri poliţiane şi sanitare corespunḑetoare. El nu face nici o propunere separată. Aşteaptă, până ne va cresce rĕul preste crescet; de o camdată va lua posiţiunea unui critic; e dedat sĕ astepte cu pacienţă. El până acum n'a asteptat în zadar şi speră că aşteptarea sa va fi şi în viitor încoronată de succes.

Propunerea comisiunei petiţionare care nu e nici pesce nici carne, nu o primesce. Comisiunea petiţionară nu s'a aventat nici până la propunerea de a se administra petiţiunile guvenului. Nici propunerea lui Hermann încă nu o poate primì, de oare ce el vrea sĕ împedece trecerea Iudeilor spre Orient; aceasta nu e deslegare definitivă, ci numai un fel de paratrăsnet pentru Iudeii ungureşci. Vorbitorul privesce cu satisfacţiune la impregiurarea, că antisemitismul şi a câştigat teren în casă şi termină cu esprimarea speranţei, că tot aşa se va întêmpla şi în viitor.

(Va urma.)

Presa germană şi Garibaldi.

Ḑiarele germane fac biografia lui Garibaldi cu multă emoţiune.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ dice: că moartea vechiului campion al libertăţei e un mare doliu.

„Die Post“ ḑice:

Caldul patriotism, energia lui Garibaldi îl făcură unul din oamenii cei mai mari din istoria contimporană italiană. El e unul din fundatorii statului italian,

„Die Tribune“ scrie:

Acum Italia îngenunche la mormêntul marelui ei fiu. Sĕmênţa libertăţei şi a civilisaţiunii aruncată de Garibaldi nu va fi perdută. Italia a născut necontenit oameni mari de stat şi mari căpitani, dar nici unul nu avu atâta puritate de caracter, atâta nobleţă în inimă ca el.

„Tageblatt“ ḑice: că ura în contra lui Garibaldi, care combătu pe Germania în 1870 a perit de mult timp. El, în idealismul sĕu, vĕḑu numai nefericirea Franciei şi nu luptă în

---

meni de temperament sanguinic, prin marea impresionabilitate din partea impregiurimei schimbătoare, sûnt chemaţi a se schimba într'una, a nu trăì decât sub impresiunile momentului; ei sûnt dar oamenii presentului; Cholericii din contră nu se supun impresiunilor de cât după ce le au mistuit cu reflecsiune; ei le prefac în acţiuni pornite din propria lor iniţiativă, combinează impresiunile primite spre a le întrebuinţa la vreme. Oamenii cu temperament choleric sûnt dar ai viitorului.

Temperamentul melancolic, pentru care este mai bine sĕ adoptăm numirea sentimental, are o impresionabilitate mică, dar acţiunea proprie în arcul reflecsiunii este mare. Oamenii cu temperament melancolic nu primesc impresiuni esterioare, trăesc în el înşii, sûnt dar mai statornici în acţiunile lor, ei se pot numì oamenii trecutului.

Acei cu temperament flegmatic au puţină impresionabilitate şi puţină acţiune, ei trec în viaţă fără a lucra puternic din ei şi fără a primì vre o puternică impresiune din afară. Ei nu sûnt nici ai presentului, nici ai trecutului, nici ai viitorului în deosebi.

Temperamentele se pot recunoasce poate şi prin unele mişcări involuntare, precum este rîsul de esemplu. Rîsul sanguinicului este de obicei argintiu, vesel, scurt şi schimbăcios. Rîsul cholericului este adûnc şi adese cu hohot. Al sentimentalului este în ochi, este mai multă strălucire decât rîs. Flegmaticul nu rîde, abia zimbesce.

Sanguinicul este uşor, cholericul puternic, sentimentalul adûnc, flegmaticul indiferent.

Sanguinicul e *presto,* cholericul *allegro*, melancholicul *andante*, flegmaticul *adagio lente.*

*

Se căutăm a ilustra cele patru temperamente şi prin câte-va esemple istorice, luate din un autor străin, cu toate că personalităţile presentului sûnt greu de cunoscut; cu cât mai greu trebuie se fie spre a avè cineva o esactă idee de temperamentele din trecut.

Fabulistul *Lafontaine* pare a fi fost de *temperament sanguinic.* El trecea iute dela o gândire la alta şi era foarte distras şi scria poesiile sale sub impresia momentului. Perrette care pleacă cu laptele sĕ'l vênḑă în têrg, pe drum se gândesce la toate foloasele ce poate sĕ'i aducă vênḑarea acestui lapte, şi când a ajuns la bogăţie începe a juca şi 'şi varsă laptele, — este portretul a însuşi autorului Lafontaine.

Choleric era Napoleon I. El este într'o perpetuă agitare internă şi apoi esternă; faptele se ficsează în capul sĕu, şi din present trage urmări pentru viitor; în Egipt se gândesce la Francia, în Francia la Rusia şi în Rusia la India. Chiar pe când se afla la S. Elena în exil, se ocupa mai ales de faptele altora, de Iuliu Cesar, pe care îl compara cu sine.

Chateaubriand este sentimental (melancolic); presentul nu'i suride; trecutul e domeniul lui. Francia era sbuciumată de revoluţia cea mare din 1789, el trăesce în pădurile seculare ale Americei şi se gândesce la Atala şi la René; reîntors în Francia cântă introducerea creştinismului în Gallia şi se duce apoi la Ierusalim: el cercetează portul Cartaginei celei vechi; în Englitera îl interesează „Paradisul perdut“ al lui Milton; adorează toată viaţa lui pe M-me Récamier. Statornic, dar platonic, şi scrie în memoarurile sale: *je m'ennuie.*

Adevĕratul flegmatic este Ludovic XVI. Revoluţia franceză cea mare sbuciumă omenirea, dar el nu vede şi nu simte mult din ea. În jurnalul sĕu scrie mai ales în ce ḑi a fost la vênătoare şi mai pe toate foile stă: nimic mai important. Nu prin vieaţa sa a fost însemnat, ci mai mult prin moartea sa pe eşafod.

Dacă voim sĕ luăm esemple de temperamente din mijlocul nostru le vom găsì mai uşor.

Aici oratorul schiţează repede câte-va tipuri sociale.

Damele din societate sburând dela o petrecere la alta din temperament saguinic; oamenii de acţiune, vecînic contra poporului germanic ci în favoarea libertăţei poporului.

„Germania“, ḑiar al partidei clericale ḑice:

Voim sĕ'i dăm dreptate. Fu viteaz, generos, patriot, gata la sacrificiu. D ḑeu sĕ-l ierte.

„Vossische Zeitung“ esclamă:

În faţă adâncului doliu pupual, trebue sĕ uităm că l'am avut inimic. În Italia, ori ce palatori ce colibă e în doliu; poporul italian a arĕtat pentru dênsul iubire şi veneraţiune nemărginită.

Când sosì la Roma scirea despre moartea lui Garibaldi cel dintâiu stindard care fu cernit fu cel ce fâlfâie pe palatul regal.

Chiar M. S. Regele Umberto dedeuse ordine pentru aceasta.

Despre Garibaldi.

Arderea corpului.

Eată tecstul scrisorii autografe a lui, Garibaldi care conţine dispoziţiunile sale pentru îmormêntare. Scrisoarea e adresată doctorului Prandina.

Caprera, 27 Septemvre 1877.

Prea scumpul meu Prandina,

Aţi avut gentileţa de a vĕ însărcina cu arderea cadavrului meu; vĕ sûnt recunoscător.

Pe strada care dela această casă conduce spre nord la marină, la distanţă de 300 paşi la stânga e o adâncătură de pământ, mărginită cu un zid.

În acea parte se va forma un rug de lemn de doi metri, cu lemn de frasin, lentisco, mirt, şi alte lemne aromatice. Pe rug se va pune un pat de fer şi pe acesta cosciugul descoperit cu corpul meu îmbrăcat cu cămaşa roşie.

Un pumn de cenuşă se va păstra într'o urnă oare care, şi aceasta va trebuì sĕ fie pusă în mica cavată unde se păstrează cenuşa copiilor mei Rosa şi Anita.

Al vostru pentru totdeauna.
G. Garibaldi.

Fisicul lui Garibaldi.

Este bine a se cunoasce şi fisicul care cuprindea calităţile pe care le a posedat Garibaldi.

De aceea reproducem următoarea scrisoare publicată în ḑiarele streine la 1861 de către d-rul Timoteo Riboli:

Garibaldi, scrie d-rul Riboli, e de o statură de 1 metru şi 64 centimetri, i am mĕsurat toate proporţiunile: lărgimea umerilor, lungimea braţelor şi picioarelor, periferia corpului, într'un cuvênt, e un om cu proporţiuni juste, foarte şi de un temperament nervoso-sanguinic. Însemnat e volumul capului, fenomenul de capetenie e înălţimea craniului mĕsurată dela urechiă până la creştetul capulul care e de douedeci centimetri. Această proeminenţă particulară şi a întregei părţi superioare a capului denotă la prima aruncare de ochi şi fără o esaminare anterioară, o organisare escepţională; desvoltarea capului, în partea lui superioară, sediul simţĕmintelor, arată preponderanţa tuturor facultăţilor nobile asupra instinctelor. În puţine cuvinte, capul lui Garibaldi înfăţişează un fenomen din cele mai rare, se poate chiar ḑice, fără precedinţă. Armonia perfectă a tuturor organelor şi resultanta matematică a totalităţii lor înfăţişează mai ales: abnegarea înaite de toate şi ori când, prudenţa şi sângele rece, austeritatea naturală a obiceiurilor, meditaţiunea aproape necontenită, elocenţa gravă şi esacta, lealitatea dominantă.“

Presa franceză şi Garibaldi.

Ḑiarul francez „Les Débats“ primesce din împregiurimile Romei o corespondenţă în care nu se vorbesce, decât numai despre Garibaldi, a cărui moarte a îmbrăcat în doliu nu numai întreaga Italia ci pe toate popoarĕle iubitoare de libertate

Corespondentul ḑiarului francez după ce citează hotărîrile corpurilor legiuitoare italiane faţă cu Garibaldi, între care, în prima linie, pune pe aceea, ca tribuna parlamentului italian sĕ fie îmbrăcată în doliu în timp de două luni, scrie următoarele:

„Asemenea onoruri n'au fost nici odată făcute alt cui-va şi sûnt proba imensei popularităţi de care se bucura în vieaţă Garibaldi. Sĕ înţelege de sine, că mai multe discursuri au fost pronunţate, atât în Senat cât şi în Cameră, toate neapărat în forma de oraţiuni funebre.

„Cuvêntul situaţiunei a fost pronunţat de d. Crispi.

„Italia încearcă o mare perdere, „a ḑis dênsul, căci numai Garibaldi, „chiar aproape sĕ moară, ar fi avut „puterea sĕ ridice întregul popor italian.“

„V'am vorbit în rêndul trecut despre un episod din viaţa lui Garibaldi, ale cărui amĕnunte sûnt foarte puţin cunoscute de generaţiunea actuală. Se scie, că doi ani după cucerirea celor două Sicilii, Garibaldi fu rănit la Aspromonte de trupele regale şi condus ca prinsonier la Spezzia. Cu toate acestea Garibaldi n'a fost nici odată un rebel în propriul înţeles al cuvêntului. În 1859 promise credinţă lui Victor Emanuel şi s'a ţinut de cuvênt.

„Dela moartea regelui, a manifestat câte odată preferinţe republicane, fără a face însĕ nimic ca ele sĕ prevaleze. Credea numai că are dreptul se impună guvernului politica sa. Ideea lui fixă era Roma capitală. La aceasta era condus pentru mai multe motive: sentimentul naţional, aducerea aminte a unui mare trecut şi fanatismul religios, sau ireligios, ceea ce este mai acelaşi lucru, cu toate că aserţiunea poate se pară paradoxală.

„Dela 1860 el voise sĕ se îndrepteze spre Roma ocupată atunci de Francesi. D. Cavur reuşì al împedeca dela aceasta, depărtând de lângă dênsul pe toţi locotenenţii sĕi. Generalul furios, se retrase la Caprera, în urma unei şedinţe a parlamentului, şi o scenă violentă care fu, se ḑice, causa morţii marelui ministru.

„În 1862, d. Ratazzi era la putere. Gândirea principală a Italiei era atunci de a devenì stăpână pe Veneţia. Era o cestiune de vieaţă sau de moarte, pentru că Austria nu recunoscuse noul regat şi din sinul cadrilaterului sĕu fortereţe ameninţau ecsistenţa lui.

„D Rattazzi, în înţelegere cu Napoleon III, 'şi închipuì sĕ creeze un centru revoluţionar în Bosnia şi Erţegovina, unde, după cum s'a vĕḑut apoi, elemente nu lipseau. De acolo trebuia sĕ se dea mâna Ungariei, atunci nemulţămită, şi Austria, băgată între două focuri trebuia sĕ capituleze.

„Garibaldi trebuia sĕ fie principalul esecutor al acestui plan. Primì arme şi bani, şi organisă în Sicilia o mică armată, a cărei destinaţiune era misterioasă.

„Nu cred că sĕ se găsească vre o urmă din aceste agitaţiuni, cel puţin sigure, în cărţile verḑi, albastre sau albe pe cari le publică guvernele.

„Reuşita acestui plan era foarte probabilă. El fusese pregătit de mult şi cu multă îngrijire.

„Anglia însciinţată luă mĕsuri pentru a face sĕ nu isbutească această campanie.

„Agenţii englesi făcură pe Garibaldi se creadă că împĕratul pe care nu'l iubea 'şi închipuise acest plan pentru a se scăpa de dênsul. Ei atinseră pasiunea sa favorită, Roma capitală, şi'l otărîră sĕ meargă contra Francesilor. Această încercare ar fi fost de sigur ruina regatului Italiei pe care împĕratul, silit de opinia publică, trebuia sĕ'l distrugă cu propriele sale mâni, cu mânile acelea cari 'l creaseră.

„Dar consideraţiunile de această natură nu aveau nici cea mai mică influenţă asupra spiritului lui Garibaldi care, în urma miraculoaselor sale succese, se credea în stare a rĕsturna Europa. D. Rattazi înţelese pericolul. Trimise agenţi în Sicilia fără sĕ obţină nimic. Unul din ei, d. Lafarina, îmi ḑise la întoarcere, vorbind de Garibaldi: „Acest om este un selbatec, este imposibil de a raţiona cineva cu dênsul.“

„D. Rattazzi, la cea din urmă estremitate şi sub iminenţa pericolului, trimise contra lui Garibaldi pe generalul Cialdini, cu trupe, avênd ordinul ca sĕ eviteze ori-ce ciocnire dacă va fi posibil, dar a oprì mersul generalului spre Roma.

„O ciocnire însĕ avu loc şi Garibaldi fu rănit şi făcut prisonier. Trebue ca cineva se fi trăit în Italia pe timpul acela, pentru a înţelege cât eroism a trebuit d-lui Ratazzi pentru a lua o otărîre care trebuia sĕ 'l coste de sigur popularitatea sa şi poate chiar şi viaţa.

„Presidentul Consiliului găsì un concurs leal şi curagios la mai mulţi din colegii sĕi, mai cu samă la d. Depretis. Au fost şi slăbiciuni despre care este de prisos sĕ mai vorbesc. Se poate asigura că la Aspromonte d. Ratazzi a scăpat monarchia italiană.

„El a fost reu rĕsplătit. Dreapta din care făceau parte cei mai mari amici ai monarchiei profită de ocasiune pentru a'l rĕsturna şi a 'l înlocuì. Manopera ei a putut fi abilă, nu însĕ cavalerească.

„Dispreţul în care a căḑut acest partid este expiarea unei greşeli cea mai mare poate pe care a comis o şi singura care nu i se reproşează. Garibaldi, al cărui suflet era mare şi generos, recunoscu mai târḑiu că se înşelase şi nu păstră nici o rancună asupra acelora cari avură curagiul sĕ'l oprească la timp.

„Cunosc amĕnunte foarte curioase asupra campaniei din 1866 şi asupra relaţiunilor dintre Italia, Franc'a şi Rusia la acea epocă; dar momentul nu este oportun ca sĕ vorbesc de ele.“

Din o scrisoare din Rusia.

(Corespondenţa particulară a „Telegrafului.)

Petersburg, 23 Maiu.

Pregătirile pentru încoronare. — O nouă mină descoperită. — Spaima din Moscva. Demisiunea lui Dolgorucoff. — Manifestăţiunile nobilimei. — Misterile palatului. — Principesa Iuriewskaia, ex-Ţarina.

Ne pregătim pentru încoronare cum alţii se pregătesc pentru rĕsboiu. Sûnt sigur chiar că Gazi Osman paşa nu credea ca lupta de sub zidurile Plevnei sĕ fi fost aşa de decisivă pentru rĕsboiul româno-ruso-turc, cum credem noi şi guvernul rusesc de decisiv pentru Ţar faptul încoronărei sale.

Ne pregătim nu pentru a serbătorì o mare serbătoare naţională, ci pentru a trece Rubiconul; ne pregătim pentru a înfrunta un inimic care, a jurat se ne dea o bătălie sângeroasă. Astfel fiind, avant-garda miilor de oaspeţi invitaţi la încoronare, avant-garda curtenilor lucsoşi şi a familiei imperiale, trimisă la Moscva, sûnt batalioane de sapieri, care sondează în momentul de faţă solul anticei capitale. Ca resultat al acestor scrutări, a fost descoperită în ḑilele din urmă o mină infernală, cu desăvêrşire pregătită, şi care a fost construită sub solul arid al stradelor Iliinskaia şi Pocrowca. Această mină denotă o lucrare făcuta cu un zel estra-ordinar şi finită foarte de curênd, asemenea ea arată că oamenii cari o facuseră sûnt specialişti consumaţi în acest fel de lucrări. Descoperirea acestei mine a terorisat capitala întreagă, s'a constatat că elementele inflamabile, cu cari a fost încărcată mina, ar fi aruncat în aer nu numai *plosciati Iliinskaia* (piaţa Iliinska), ci şi o parte din Pocrowca, sdruncinând şi zidurile Kremlului până la porţile Mântuitoriului (Spaskie Voroto). Generalul Dolgorukoff, guvernatorul capitalei, şi-a dat demisiunea, declarând că nu voesce a fi în capul administraţiunei locale în momentul când nu poate rĕspunde de siguranţă,

Îngrigirea şi agitaţiunea societăţii, cresce mereu; nobilimea de prin provincii, ameninţată de valurile revoluţiunei care se apropie, instinctiv simte că oara fatală se apropie; un şir de telegrame, publicate în „Pravitelstwenii Wiestnik“, desemnează cu colorile cele mai vii această agitaţiune. Guvernul, publicând telegramele nobilimei, şi-a perdut de sigur capul, de oare-ce ale primì este una, şi ale publica este alta. Vĕ dau acì una s'au două din aceste depeşi, pentru a vĕ putè convinge de cele sus ḑise. Aşa de esemplu, în capul listei publicate găsesc telegrama nobilimei guvernamentului Vologda, redactată în următorul mod:

„Adunarea estraordinară a socie-„tăţei locale de nobili m'a însărcinat „pe mine, şeful lor, sĕ vĕ transmit, „Escelenţă, espresiunea devotamentu-„lui nostru supus, pe care vĕ rugăm „a'l depune la picioarele M. S. Hosu-

---

întreprinḑĕtori, din temperament choleric; cei retraşi din lume, sgărciţii intelectuali, din melancolism; cei nepăsători dela ţeară din flegmă.

Prin esces sanguinicii devin flusturaţi, cholericii violenţi, melancolicii cu idei fixe şi flegmaticii adormiţi.

*

Un folos nemĕsurat de mare s'ar putea trage din asemenea studii asupra omului. Dar cine se ocupă de aproapele sĕu, pe cine interesează ceea ce se petrece în sufletul altuia?

Avem numai vreme se ne ocupăm de noi înşine, sûntem aşa plini de noi, încât nu ne rĕmâne loc pentru ceilalţi!

Şi apoi ne mirăm de ce nu cunoascem pe cei cu cari avem aface! Vecînic se aud cuvintele: „La asta nu maş fi aşteptat!“ „Cine ar fi creḑut?“ etc. Asemenea esclamări sûnt un mare testimoniu de paupertate. Avem datoria de-a ne ocupa mai cu dinadinsul de cunoaşterea de-aproapelui, sciind bine, că acesta ne este de cel mai mare folos ca judecători şi ca învĕţători, în politică şi în comerciu, la prieteşug şi la căsătorie, cu un cuvênt în întreaga viaţă socială.

Mai ales la copii trebue studiate temperamentele, spre a putea îndeplinì prin educaţiune lipsurile aduse din naştere. La un copil sanguinic trebue întărit arcul reflecsiunii, el trebue păzit de prea multe impresiuni schimbătoare şi din contră supus la o lucrare statornică. Copilul choleric trebue înfrânat, căci acţiunile lui proprii sûnt prea violente. Cel melancolic sau sentimental trebue distras, trebue sĕ fie scos din vieaţa prea interioară şi sĕ fie supus la impresiunile feliurite ale lumei din afară. Flegmaticul asemenea are trebuinţă de desvoltarea impresionabilităţii şi de întărirea acţiunii.

Ast-fel educaţiunea trebue sĕ caute pe cât poate a emancipa omul intelectual dela jugul fizic al predisposiţiei înăscute, întrucât este excesivă, şi sĕ ajute pe copil a devenì dintr'un temperament fatal un caracter voit.

Ignota.

„darului, cerêndu'i voie de a ne per„mite a apăra persoana sa în ḑi„lele încoronărei.“

Eată şi alta, care vine din partea nobilimei române din Basarabia:

„Mareşalii şi delelegaţii nobilimei „din Basarabia vĕ roagă cu cel mai „profund respect, Escelenţă, de a bine „voì sĕ depuneţi la picioarele M. S. „Hosudarului dorinţa supremă a no„bilimei de a apăra cu sacrificiul vi„ţei lor scumpa persoană a Ţarului „în ḑiua încoronărei.“

Nu vĕ mai traduc altele, fiind-că toate sûnt de acelaşi soiu; toţi depun la picioarele ţarului rugăciunea de a fi chiemaţi împregiurul tronului, care se pare a fi în momentul de faţă ameninţat de un pericol neînlăturabil. Semnificaţiunea acestor depeşi este bătătoare la ochi, vedeţi bine că d. Ignatieff pe numele căruia, ca ministru de interne, au sosit toate aceste depeşe, n'avu cel puţin bunul simţ de a nu le trămite la tipariu, de oare-ce ele arată că primejdia e mare, şi că vieaţa ţarului nu poate fi garantată cu nimic.

Arestările care se fac ḑilnic nu micşorează, se vede, forţele revoluţionare ale Rusiei, ci din contră stimulează energia fanatică a celor cari stau încă la cârma secretă a ţĕrei, de oare ce dacă esistă un guvern regulat, învestit prin tradiţiunile istorice şi recunoscut de toţi în Rusia, apoi tot aşa de adevĕrat este şi aceea că dela un timp încoace domnesce peste acest imperiu şi un alt guvern secret, care are o influinţă dacă nu egală cu cel regulat, cel puţin foarte temeinică asupra vieţei atât interne cât şi esterne a imperiului. Un fapt foarte recent ne dovedesce că partidul revoluţionar, nu numai că are în momentul de faţă la dispositiunea sea nisce tipografii secrete, ci încă sĕ ocupă cu editura unor broşuri, cari numai au altă valoare decât istorică. Aşa de esemplu ḑilele din urmă am avut norocul sĕ'mi procur o mică broşură, tipărită clandestin şi care poartă titlul de: „ex-împĕrăteasa, principesa Juriewskaia.“ Broşura în cestiune fiind o relevaţiune foarte interesantă a vieţei intime, ce s'a dejucat în ultimii ani ai domniei trecute în palatul de earnă, cred de oareşi care interes a vĕ comunica resumatul acestei broşure, cu atât mai mult, că voiagiul principesei Caterina Juriewskaia peste graniţă, care s'a făcut eri, se esplică acì într'un mod foarte riginal. S'a respândit sgomotul că acest voiagiu este ordonat din Peterhoff, unde în momentul de faţă sĕ află toată curtea, prin insistenţa comitelui Ignatieff, care a denunţat ţarului, cum că principesa Juriewskaia ar fi plănuit proclamarea fiului sĕu de ţar legitim al Rusiei, acest copil este un băiat de 10 ani. Motivul e prea grosolan, însĕ faptul esta adevĕrat, că principesa a plecat brusc şi fără a se pregătì în străinĕtate, unde se crede că va trăì un timp foarte lung.....

Varietăţi.

* (În adunarea generală a comitatului Sibiiului) care se va ţinè în 8/20 Iunie au a se desbate 93 de objecte. Hârtia prin care membri representanţi sûnt invitaţi pune în perspectivă că vor mai fi şi alte care vor mai întra până la deschiderea adunărei. Catalogul cel lung de objecte care după firea lucrului cuprinde numai indice este tipărit numai în limba maghiară. Din sutele de representanţi primesc invitarea şi catalogul objectelor fără a scì ce primesc în mână şi fără a scì pentru ce vin la adunare. Nu s'ar putè? n'ar fi mai conform principiului constituţional dacă representanţilor li s'ar înmanua invitarea şi numirea objectelor de desbatere în limba respectivilor representanţi? S'au dacă aceasta nu se poate şi constituţionalismul nu permite, n'ar fi cu scop ca sĕ se introducă şi pentru representanţii comitatului cursuri supletoare de limba maghiară?

* (Comite nou pentru Sibiiu.) S'a respândit faima despre retragerea dlui comite actual al comitatului Sibiiului şi se vorbesce de înlocuirea lui cu contele Haller. Luăm sub reservă notiţă de faima aceasta.

* (Judecata lui Garibaldi.) „Magdb. Ztg.“ spune că deputatul Lipke cu ocasiunea festivităţilor palermitane s'a abătut şi pe la Garibaldi. Aceasta zăcea bolnav. Întrebând Garialdi pe deputat despre opiniunea germană i a respuns fără reservă„ că participând cu voluntarii sĕi la campania din 1870 popularitatea lui a suferit foarte mult. Garibaldi replică că s'a înşelat în republica francesă; cu mare greutate s'a ridicat puţin în asternut şi a ḑis: „Bagă de seamă, eu nu pot vorbì mult: *la Germania ha fatto un gran servicio all' umanità abassando questo popolo*; *questa e oggi la mia opinione.* (Germania a făcut un serviciu mare umanităţii apăsând acest popor; aceasta e aḑi opiniunea mea.)

* (Un bil de căsetorie respins.) În casa lorḑilor din Londra s'a respins proectul de lege privitoriu la căsătoria cu sora muerei moarte cu 132 contra 128 voturi. principele de Wales (clironomul) si doi fraţi ai sĕi au votat cu minoritatea.

* (Foc.) În Mănărău, comitatul Hunedoarei, au pustiit focul averea a 200 de economi. O fată şi mai multe vite cornute încă au fost victimile flacărilor.

* (Spre sciinţă.) Ni se scrie din Săcĕrâmb, că un student, care se ocupà cu măcelăritul şi gozăritul învĕţând trei vorbe unguresci a ajuns mare domn asupritor într'un orăşel în comitatul Hunedoarei.

* (Ruptură de nor la Verşeţ.) În 11 Iunie n. s'a rupt un nor asupra Verşeţului. Paguba ce a făcut apa în urma acestei întêmplări este foarte mare. Până acum s'au scos de sub ruinele unui pod care s'a derîmat sub greutatea oamenilor ce căutau scăpare pe dênsul 19 cadavre. E de temut că sub ruinile podului vor mai fi cadavre. Apa a derimat 23 de case, a noroit grădini şi holde. Iritaţiunea e mare.

* (Grindina) a făcut mari pagube în hotarele mai multor comune ale comitatnlui Timişului şi Torontalului.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia română.

(Urmare.)

5
82
68
14

Proces-verbal Nr. 4.

Sedinţa publică din sesiunea generală a anului 1882, ţinută în ḑiua de 26 Februarie anul 1882.

Membri presenţi: Alexandri V., Caragiani I., Hasdĕu B. P., Maiorescu T., Negruzi I. Chintescu N. Sion Gr. Babeş V. Bariţiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Papadopol Calimachi Al., Urechiă V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brânza D., Fălcoian St., Felix I., Stefănescu Gr.

Sub preşedinţia D-lui Aurelian.

Şedinţa se deschide la 1 oară.

Se cetesce procesul-verbal al şedinţei Nr. 3, şi se aprobă.

D. Urechiă anunţă că prefectul dela Severin prin telegrama de eri seara arată că apele Dunărei recrescênd au acoperit din nou pilastrii podului Traian.

Academia ia act de acest şi amână trimiterea comisiunei care sĕ studieze acel pod.

Se recomândă delegaţiunei cererea societăţei de teologi din Blaj, dela 8 Martie 1882, ca ea sĕ o satisfacă conform conclusului dat în cestiune.

Asemenea cererea scoalei primare de băeţi din Drăgăşani, cu adresa Nr. 104 din 1 Octomvre.

P. S. S. Melchisedec are cuvêntul şi cetesce biografia P. S. Dionisie, episcop de Buzĕu.

Academia a ascultat cu încordată atenţiune şi aplause această lucrare însemnată.

Se suspendă şedinţa pe 5 minute.

La redeschiderea şedinţei D. Aurelian cere ca interesantul memoriu al P. S. S. Melchisedec sĕ se publice în anale.

D. Alexandri. În biografia episcopului Dionisie Ramono am fost foarte uimit de o frasă, că la mormêntul lui nu se află nici o peatră comemorativă, aşa că peste puţin nu se va mai scì nici locul unde zac osemintele acestui meritos barbat. Dlui propune a se ruga ministerul cultelor sĕ ridice acolo o peatră comemorativă, până i se va înălţa un monument pentru care, cum e informat, s'a şi constituit un comitet în Buzĕu.

P. S. S. Melhisedec şi D. Maniu se asociază la această propunere.

D. G. Bariţiu cetesce raportul sĕu despre înaugurarea monumentului lui Papiu Ilarian în Sibiiu. Se ascultă cu atenţiune şi aplause şi se va publica în Analele Academiei.

Se înregistrează ca donaţiune 2 broşuri dela P. S. S. Melhisedec: Memoriul pentru cântările bisericesci în România.

Oara fiind înaintată se ridică şedinţa la 4 şi jumĕtate oare p. m.

Vice-preşedinte, *D. Sturdza.*

Secretar general, V. A. Urechia.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta

Din 15 Iunie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 85	119.75
Renta de aur ung. de 4% . .	88.30	88.30
Renta ung. de hârtie	86.20	86.30
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.90	91.–
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.5
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.—	96.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.25	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	98.25	98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.–	98.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	–.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.50	118.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 80	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.60	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77.25	77.—
Renta de aur austriacă	94.50	94.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	316.25	316.50
Acţiuni de credit austr. . . .	323.80	323.50
London (pe poliţa de trei luni) .	120.30	120.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9.59½	9.57
100 marce nemţesci	58 80	58.60

Nr. 1695. [94] 1—3

CONCURS.

Postul de notariu comunale în comuna mare Tălmăcel devenind prin resignaţiune vacant, pentru împlinirea acestui post prin alegere se escrie concurs.

Emolumentele anuali sûnt:

1. Salariu 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Patru orgii metrici de lemne de foc.
4. Pentru lucrări private după tarifă.

Cei ce doresc a competa pentru acest post au se aştearnă cererile lor instruate cu documentele prescrise în lege cel mult până în 30 Iuniu 1882 st. nou.

Se observează cumcă în înţelesul §. 74, alinea 3 A. de L. XVIII. din anul 1871 numai acei competenţi se pot privì de caudidaţi, cari vor documenta cumcă au depus esamenul notariale în comitatul Sibiiului.

Cunoscinţa limbei statului şi a limbei române este a doua condiţiune.

Tălmaciu în 14 Iunie 1882.

Pretorele cercului Cisnădiei.

Nr. 1271 1882. civ. [95] 1—3

EDICT.

În causa comasaţii hotarului Schellenberk, fac cunoscut, cumcă spre regularea represen- taţiunii, spre alegerea representanţilor, mai departe spre alegerea unul inginier şi spre cetirea projectului despre spesele care se vor ivì, se pune terminul pe 10-lea Iulie 1882 la 9 oare ante m. în Schellenberk.

La aceia învit părţile interesante şi cu edictul acesta.

Sibiiu în 6 lea Iunie 1882.

Dela tribunalul regesc.

Vásárhelyi m. p.,
jude la trib. reg. ca procedent.

Nr. 6309 1881 civ. [92] 3—3

Publicaţiune.

Cu privinţă la lucrările pregătitoare în causa *comasărei* generale a hotarului comunei **Fântâna** (Puszta Hidegkut) şi anumit cu privire la *constituirea representanţei, statorirea preliminariului de spese* şi la *presentarea inginerilor*, s'a ficsat ḑiua de pertratare în faţa locului **Fântâna (Puszta Hidegkut) 17 Iulie 1882** şi cele următoare, spre care sfĕrşit cei interesaţi prin aceasta sûnt avisaţi a se presenta.

Dej, 23 Decemvre 1881.

Hosszu Laszlo,
jude esmis.

[93] 2—3

Se primesce

un tinĕr bine crescut, *cu cel mai puţin patru clase elementare*, ca

învĕţăcel de neguţătorie

la

Antonie Bechnitz în Sibiiu.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☛ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 3—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 65. Sibiiu, Marți 8/20 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru strâinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 7 Iunie.

„Budapester Correspodenz“ află că în locul lui Kállay, cap al secțiunei ministeriului de esterne s'a denumit deputatul dietei ungurесci Lad. Szőgyenyi.

Studenții din Agram au continuat turburările. S'au arestat mai mulți dintre dînșii.

Dela Belgrad (Serbia) se anunță că guvernul a luat mĕsuri foarte energice pentru întêmpinarea unor demonstrațiuni din partea realeșilor deputați radicali, a căror realegeri s'au declarat de ilegale. În ḑilele aceste se scriea că în unele districte despre Bosnia s'au arătat și semne revoluționare contra regelui Milan.

Cestiunea egipteană ocupă locul cel dintâiu în lumea politică. Temerea de o masacrare nouă face ca europenii se caute din buna vreme a se depărta din Egipt. Biserici, monastiri creștine, bance și prăvălii europene se închid si remân închise. Puterile europene stăruesc pe lângă conferență în cestiunea egipteană. Poarta otomană se cam îndoia a'și da consimțemêntul la o conferență, considerând afacerea de afacere internă a ei. În cele din urmă însĕ se vede a se fi înduplecat a consimți cu conferența. O telegramă mai nouă spune ca Poarta este învoită, și puterile europene încă, ca locul de într'unire al conferenței se fie Constantinopolea.

Cestiunea evreească în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Wahrman: Onorată casă! (S'auḑim!.) Eu cred că onorata casă nu îmi va lua în nume de rĕu, dacă eu, abătându-mĕ dela usul parlamentar nici nu voiu reflecta la aserțiunile ante-vorbitoriului meu. Un bărbat, care vorbesce în această dietă de *ultima ratio*, care nu se mulțămesce cu aceea că numai ici colea sĕ prăpădesce câte o grămadă de Iudei, ci așteaptă mai mult decât atât; care dechiară solemn: *„c' est la guerre“* — acesta e rĕsboiul, care va da ansă la un alt rĕsboiu nemărginit: el poate ca deputat sĕ țină astfel de cuvêntări în dietă sub scutul imunității, însĕ n'are nici un drept sĕ aștepte, ca eu sĕ întru cu el în vre-o discusiune. (Aprobare.)

Eu, onorată casă preste tot n'am avut intențiune, sĕ vorbesc în cestiunea pusă acum pe tapet; dela desvoltarea desbaterii a depins sĕ vorbesc s'au ba.

După demnele cuvêntări, cari s'au rostit alaltăeri în dieta noastră, după espresiunile pline de efect ale ministrului președinte, după enunciațiunile on. președinte al casei, după frumoasele cuvinte a colegului meu Somsich n'ar mai fi fost de lipsă sĕ vorbesc.

Însĕ eu mĕ simt necesitat numai din causa aceea, căci dl ministru președinte în cuvêntarea sa de alaltaeri, când a ḑis, că nimenea din țeară nu doresce invasiunea Evreilor ruși, — și după cum crede dênsul chiar și evreii ungurесci nu o doresc, — a aruncat o privire asupra mea, posibil pentrucă m'am rătăcit în această direcțiune și de aceea mĕ simt dator se vorbesc. (S'auḑim!) nu doară că ași avè un mandat dela Jidovii ungurесci s'au ași fi îndreptățit, se vorbesce în numele jidovimii ungurесci — n'au nici un drept.

Căci jidovimea ungurească n'are astfel de organ; jidovimea ungurească și jidovimea peste tot în toată lumea nu are o astfel de organisațiune (protest în stânga), care sĕ'l poată îndreptăți pe ori cine, sĕ pâșească în numele ei. (Mișcare în stânga estremă.) Eu voiu da espresiune numai părerii mele individuale; posibil că consimt cu părerile amicilor mei în această privință. Eu voiu vorbì asupra cestiunei foarte obiectiv și nepreocupat; tendența mea s'a ușurat prin impregiurarea, că vorbirea de alaltăeri a d. Onody, a produs în casă neplăcere generală (Aprobare). Voiu vorbì strîns la obiect. (Se auḑim!)

Ce s'a întêmplat în Rusia? Barbarismul și vandalismul poporului rusesc, mână în mână cu pofta de avere și corupțiunea birocrației de acolo, (Așa e!) care n'a aflat la Judei destulă mulțămire, și la care se mai adauge și procedura necalificabilă a guvernului de acolo, au espus pe Jidovii de acolo la mari perderi de averi, pustiiri prin foc și sabie, la amenințări de a 'și perde viața, așa încât o mare parte din ei au fugit, se scape barem cu vieață. Numĕrul fugiților se urcă după isvoarele statistice cari ne stau la disposițiune aproape la 25,000—30,000. (O voce în stânga estremă — destul de mare!) Aceștia se ḑice că ar fi trecut pela cetatea galițiană Brody peste graniță.

(Va urma.)

Bismarck în parlament.

În ședința dela 12 ale curintei a Reichstagului german, principele de Bismarck, luând parte la desbaterea asupra monopolului, ținu un discurs de 2 și jum. oare, în care ḑise între altele:

Monopolul n'a fost propus ca o instituțiune favorabilă în sine; sûntem siguri că și la noi monopolul este un rĕu, dar el a fost propus spre a procura mijloacele pentru dările directe, după cum am espus deja aceasta în Landtagul prusian. Astfel sûntem puși între ciocan și nicovală, de vreme-ce Reichstagul nu voesce se aprobe aceea ce nu scie cum se va aplica, ear Landtagul nu voesce se aplice aceea ce nu este încă aprobat. Spre a pune un capĕt la toata acestea, v'am propus cel mai bun mijloc; dacă 'l respingeți, atunci va trebuì sĕ puneți mâna pe un alt mijloc mai puțin bun. De aceea nu voim sĕ lăsăm ca rĕspunderea sĕ cadă asupra noastră; ea va cădea asupra majorității. Trebue însĕ ca mai nainte de toate sĕ se respundă la cestiunea necesității, și de aceea trebue sĕ vĕ espun încă odată motivele proiectului. Primul este darea numită capitație, care, afară de Prusia, nu mai esistă de cât în Rusia și Turcia; dar și Rusia voesce s'o desființeze, ear în Turcia nu mai esistă decât pentru porațiunile apăsate. Această dare, neputênd fi repărțită în mod echitabil, este barbară și apăsa tocmai asupra claselor mai sĕrace, care s'au și otărît se emigreze în numer foarte mare. Înțeleg ca oposițiunea, care are un interes ca nemulțămirea sĕ continue, sĕ n'ajute guvernul de a înlătura aceasta nemulțămire. Față cu ușurința alegĕtorilor și cu libertatea cea mare a presei nu este cu greu dea mănținea această nemulțămire, mai ales că germanii simt trebuința de a batjocurì guvernul meu. Ei ḑic: Trebue sĕ sfărămăm voința cancelarului. Este o tristă satisfacțiune aceea de a sfârâma voința cancelariului, când această voință este dreaptă! Unui rege, care 'și ea în serios sânta sea misiune, trebue în nisce asemene împregiurări sĕ se întrebe, dacă după ce fratele sĕu a refusat coroana imperială la 1848, a avut cuvênt s'o primească.

Dacă nu voiți a recunoasce că este de trebuință a se face aceea ce Maiestatea Sa regele voesce a face pentru supușii sĕi, apoi eu mĕ îndo- La viitoarele alegeri, prima întrebare va fi: Trebue se mai esiste darea pe clase și împovĕrarea comunelor? Dacă viitorul Landtag va fi de această părere, apoi navem trebuință sĕ ne plângem. Dar el trebue se dea un respuns positiv, căci altfel se va apela mereu la popor, până ce va da un asemene respuns. Am propus monopolul, fiindcă 'l credem nemerit și avem mai ântâiu trebuință de acest refus, spre a arăta că noi nu ne spăriăm de un refus. Puțin îmi pasă de popularitate. Cer libertatea de a lucra independente de ceea ce înăcresc pe alegători și de influențele fracțiunilor locale. Nu este departe vremea când monopolul va devenì poporal.

Cuvêntul de socialism nu mĕ sparie; și emanciparea țĕranilor de Stein și Hardenberg a fost socialistă. Trebue se aruncăm asupra Statului și câteva picături de uleu socialist. Cât, nu sciu, dar ar fi o negligență de a nu introduce astăḑi o reformă. Sĕ nu credeți că prin respingerea monopolului veți înlătura cestiunea tutunului și a reformei. Respingerea va produce o dureroasă impresiune asupra împĕratului, dar eu nu voiu înceta de a căuta mijloace spre a ușura suferințele concetățenilor mei. Mĕ vĕd în fața unui cerc de fracțiuni, care nu voiesc de loc a susține guvernul, sau îi promit a'l susținè cu oare cari condițiuni. Am putea se avem spriginul oare căror fracțiuni, dacă ne-am pune la serviciul lor. Nu voiu putea se vorbesc adese ori cu dv., dar nu mĕ voiu coborî dela tribună fără a vĕ striga: Fiți uniți, lăsați ca ideea națională se înfrângă pe cea de fracțiune, care se află cuprinsă acum de un întunerec. (Aplause prelungite în dreapta).

După principele de Bismarck, vorbì Bamberger, care consideră discursul cancelarului ca o retragere, de vreme ce și poporul declară acum că nu împărtășesce idealul cancelarului. Oratorul nu este un protivnic fanatic al monopolului, dar mai nainte de toate trebue respectată voința poporului. Cancelariul merge atât de departe, încât, tot ceea-ce voesce, ḑice că este pentru binele imperiului, și tot ceea-ce voesc alții este contra imperiului. Oratorul încheiă esprimând speranța că principele de Bismarck, renunțând la monopol, va reda națiunei liniscea.

A doua ḑi, în ședința dela 13 Iunie, luà cuvêntul Richter, care combătu proiectul ḑicênd între altele:

Cancelariul a ținut eri același discurs ca și în anul 1879 când susținea noul tarif vamal și când Reichstagul îi aprobà cele 130 milioane de noue contribuțiuni. Principele de Bismarck a ținut eri un discurs electoral în vederea nouelor alegeri pentru dietă, dar alegĕtorii vor cere dela el sĕ'și țină mai ântâiu făgăduelile date mai nainte. Îndeplinirea acestor făgădueli progresiștii au cerut'o necontenit, pe când conservatorii au combătut'o. De aceea sper că principele de Bismarck va susținè în viitoarele alegeri pe progresiști contra conservatorilor. (Ilaritate.) Cancelariul atacă pe nedrept dieta; ace- asupra proiectului de lege pentru monopol, ci, de și îi-a fost târḑiu presentat, l'a desbătut și l'a respins. Este ciudat ca eu se apăr această dietă conservatoare, unde partida progresistă este atât de mică ca nici odată și unde d. Minnigerode strigă liberalilor: „Minoritatea se tacă!“ Faptul că principele de Bismarck nu poate sĕ guverne cu o dietă atât de conservatoare, dovedesce că el numai poate guverna cu un parlament. În loc de a disolva Reichstagul, care este singurul vinovat, cancelariul amenință cu disolvarea dietei. Poporul se va lumina, prin chipul cum acest minisru vorbesce despre representațiunea națională, asupra gravului conflict dintre Reichstag și cancelariu. Cancelarul îndeamnă Reichstagul la unire; măcar dacă ar fi fost el tot deauna atât de unit ca față cu monopolul. Continua amenințare cu disolvarea, fără a se gândì la resultatul alegerilor, nu mai este departe de lovitura de stat, de îngenunchiarea națiunii (aplause în stânga), limbagiul de eri al cancelarului a fost ținut în tonul macsimei: „Forța primează dreptul.“ Nu fracțiunea, ci însuși poporul formează cercul care respinge această politică, al cărei mieḑ este numai o împovărare a celor ne avuți în favoarea celor avuți. Sûntem acì spre a apăra aceea ce a mai remas din libertate și drept. Când cancelariul susține astfel ca eri dinastiile față cu poporul, apoi aceasta este absolutismul. Acesta este fostul Bismarck din 1847! Dinastiile esistă toate prin popor, ear nu fără popor (aplause în stânga); în 1813 poporul a fost acela care a eliberat Germania. și când la 1848, Frideric Wilhelm refusă coroana imperială, numai bărbați din popor fură aceea cari țînură deșteaptă ideea de naționalitate. Ne aflăm aici nu pentru interese personale, ci pentru patrie și rege, căci actualul rege a declarat în 1847 că s'a dus vremea monopolului. Respingênd monopolul, care este urît de întregul popor, Reichstagul îndeplinesce un fapt naţional! (aplause frenetice în stâga).

Pentru monopol vorbiră apoi ministrul de finance d. Scholz şi d. de Minnigerode (conservator), cărora le respunse d. Windhorst. Acesta ḑise că ideea cancelarului este importantă, dar că nu poate sě o primească, fiind că dă o prea mare lovitură vieţei economice. Cestiunea tutunului trebue sě dispară, dacă nu voim ca viaţa politică a Germaniei se sufere pentru vecînicie. De aceea oratoarele roagă cu stăruinţă pe guvern sě respecte votul Reichstagului şi se renunţe pentru totdeaune la monopol.

Vorbiră apoi d-nii Kardoroff (partidă imperiale) contra monopolului şi d. Magdzinski (polon), care declară că Polonii de şi sûnt pentru monopol, dar se abţin dela vot.

În şedinţa dela 14 Iunie a Reichstagului german au urmat desbaterile asupra monopolului tutunurilor. Principele de Bismarck, respunḑênd discursului domnului Richter, ḑise între altele:

D. Richter, după cum îmi impută mie, repetă de asemenea necontenit acelaşi discurs, deosebirea este însě că d-sa repetă lucruri false, ear nu adevěrate. Nu este adevěrat că am dat făgădueli; am rugat numai pe Reichstag sě vie în ajutorul sěracilor. Reichstagul mi-a respins cererile, şi de aceea sě nu mi se facă nici o imputare. Protestez contra afirmaţiunei că guvernul este ignorant şi rěu voitor. Discursul d-lui Richter ar fi rěmas fără rěspuns, dacă nu l'aşi fi cetit din întêmplare la dejun. La observaţiunile d-lui Richter în privinţa construirei de căsărmi, voiu respunde acestea: În fond, plângerea este îndreptată contra budgetului armatei; nici nouě nu ne place de a avea o mare armată, dar fiind că vecinii nostri ţěres au ěi ia aceasta — întreţin o armată mai mare ca a noastră, apoi ei ne silesc la înarmări serioase. Amêndouě, aceste puteri au direcţiunea lor polară îndreptată spre noi, centrul Europei. Altă dată slăbiciunea noastră înlesnì coaliţiunea dela Carmitz a Austriei, Franciei şi Rusiei contra noastră. Dacă dela 1871 încoace am împedecat o coaliţiune foarte mare contra noastră, apoi n'aşi fi putut face aceasta fără organisarea noastră militară şi fără resgândirile Rusiei de a se alia cu noi. Faţă cu puţinul simţ patriotic al naţiunei germane, nici o putere străină nu renunţă la speranţa de a lua dela noi elemente germane şi de a şile asimila precum şi-a asimilat Francia Alsacia. Deci, de armată nu vě atingeţi! Până acì mergeţi, mai departe nu! D. Richter ḑicea că eu nu mai pot guverna cu un parlament. Nu cumva este întraltă parte altfel? Poate oare prea onoratul meu coleg Gladstone sě guverneze mai bine cu parlamentul, de când, la cele douě partide, conservatoare şi liberale, s'au mai adaos radicalii şi catolicii irlandesi? Despre Francia nu voesc sě ḑic nimic, spre a nu destepta vr'o susceptibilitate. Dar am a vě da un alt esemplu: Membrii partidei Herbst din Austria au ruinat cu totul putinţa de a guverna cu Germanii, fiindcă ei, ca ori şi ce partidă de guvern, au îngrigit mai mult desvoltarea partidei lor. Astfel partida Herbst din Cislaitania, prin pretensiunile ei peste měsură de mari, a silit dinastia sě se adreseze la alte elemente; o dinastie, care, fără a da preferenţă vre uneia din naţionalităţi, totuşi trebue se conteze mai mult pe elementul german, ca basă a sea. Puneţi-vě înainte esemplul Austriei, unde în totdeauna căpetenia de astăḑi se încearcă a se ruga de căpetenia de mâne.

Partida progresistă se laudă că a susţinut mai înainte ca mine suspendarea dării pentru scoale. Aceasta se potrivesce tocmai ca şi pretensiunea că ea a întemeiat imperiul. Dv. aţi vorbit, eu am lucrat. Conflictul s'a escat fiindcă Landtagul s'a opus misiunii Prusiei şi a naţiunei germane; nimenui decât mie 'mia venit ideea de a da în mâna regelui o armată tare şi a realisa astfel ideea de naţionalitate; nici chiar regele nu voea aceasta la început, fiindcă îi păream prea reacţionar. Dv. aţi combătut însě şi aţi critisat armata germană. Când devenii ministru, fui critisat că sûnt oficiar prusian îmbrăcat civil. Dar nu cumva dnii Bamberger şi Richter au mai mult drept ca mine de a vorbì în numele naţiunei? D. Bamberger şi eu am întrat amêndoi în politică la anul 1847; dar dsa a trăit multă vreme în Paris şi, dacă iar fi fost cu putinţă se aparţină la amêndouě ţěrile, dsa ar fi poate *un supus micst*. Comparaţi aceea ce d. Bamberger a scris şi eu am făcut, şi va trebuì se spuneţi care din noi doi are mai multă dreptate de a vorbì în numele naţiunei, eu s'au d. Bamberger. Dacă naţiunea n'ar fi pentru mine, apoi de mult m'ar fi luat turtuna. Protivnicii mei mě laudă necontenit. D. Richter ḑice că eu ţin limbagiul absolutismului; aceasta nu se potrivesce; dar când găsesc că absolutismul şi patriotismul sûnt tot una, când trebue sě optez între patrie şi o majoritate, apoi nu mai stau la îndoială. Vě lăudaţi că aţi ţinut deşteaptă ideeă de naţionalitate. Aţi lăsat-o sě învingă, ca şi paserea în colivie; eu mi-am pus însě în joc toată esistenţa spre a dobândì consimţemêntul regelui Prusiei pentru politica naţională. În zadar am căutat conlucrătorii. Dacă aşi fi căḑut s'au dacă rěsboiul n'ar fi reuşit, ce aşi fi devenit? Când d. Richter se presentă faţă cu mine ca rival pentru meritul de a fi unit naţiunea germană, apoi trebue sě'i ḑic pur şi simplu: Te înşeli!

După principele de Bismarck, vorbiră contra monopolului dnii Bamberger, Richter şi Hasenclever. În urma acestor discursuri, Reichstagul respinse monopolul cu 276 voturi contra 43.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Sibiiu, 19/7 Iuniu 1882. Eri sě îndeplinì aici în localul reuniunei române de lectură din Sibiiu un act, care atât pentru însemnătatea lui preste tot, cât şi pentru modul cel frumos al esecutării lui merită a fi cunoscut şi din partea publicului mai îndepărtat. Este vorba de împărţirea diplomelor şi a medailelor cu cari sau distins domnii esponenţi din partea reuniunei române din Sibiiu, ţinute în anul trecut. Împărţirea aceasta a fost calculată şi dorită a se face mai curênd, însě cine cugeta la inmensele lucrări, ce sûnt împreunate cu o atare esposiţiune nu se va mira, că comitetul central de esposiţiune, abea de curênd a potut termina lucrările sale. În Sibiiu şi giur, unde pe lûngă o industriă de casă bine desvoltată mai avem astăḑi un numěr considerabil de meseriaşi şi industriaşi români profesionişti; numěrul celor distinşi s'a urcat la considerabila cifră de 230. Se înţelege de sine, că împărţirea cu solemnitate a distincţiunilor privea mai de aproape pe sodalii români. Era ceva impunător a vedea pe acestia eri la 6 oare sara pornind în rêndul cel mai frumos din localul reuniunei lor şi venind la locul destinat pentru împărţirea diplomelor şi medalielor de distincţiune. Numěrul lor însemnat de 45 inşi mai ales tineri descepţi şi curaţi au făcut la trecerea lor prin piaţă deosebită sensaţiune la public.

La 6 oare domnul protosincel Dr. Ilarion Puşcariu, ca preşedinte al comitetului local de esposiţiune, în faţa unui public ales din toate clasele societăţii române din Sibiiu şi comunele vecine, printr'un cuvênt călduros şi plin de avênt, ce urmează mai jos a întrodus împărţirea distincţiunilor ce a urmat prin presentarea diplomelor şi medalielor pentru cei presenţi între salvele musicei şi urările numerosului public. Dacă e adever, că omul sě bucură şi şi de bucuria altora, apoi eri mai ales au trebuit, cei-ce au věḑut sě se bucure de bucuria tinerei şi bravei cete de sodali români din Sibiiu în momentul, când 'şi primiau obiectul distingerei lor. Avem însě mai mult decât o causă psihologică de a ne bucura la această ocasiune. Cel-ce scie că în Sibiiu cu 30 ani mai înainte nu sě scia de meseriaşi români şi dacă era vre unul-doi, ei se perdeau printre străini, trebue sě se bucure mai ales căci astăḑi numerul lor a ajuns a fi considerabil şi într'uniţi într'o reuniune propriă sûnt conscii de misiunea lor culturală. Medaliele de argint şi bronz, ce s'au împărţit au o formă tare frumoasă, purtând pe o parte chipul Minervei, ear' pe altă parte inscripţiunea: „Esposiţiunea română din Sibiiu 1881;“ de asemenea şi diplomele sûnt foarte frumos adjustate.

După împărţirea premielor d: asesor Zach. Boiu ca un echo la cuvêntul de întroducere al preşedintelui, ca din partea publicului în câte-va cuvinte a mulţămit asociaţiunei Transilvane pentru fericita idee de esposiţiune şi apoi în special dlor Parteniu Cosma, preşedintelui comitetului de esposiţiune şi Eugen Brote secretarului aceluiaşi comitet, pentru resolvirea atât de bine a grelei probleme, ce şi-au luat asupră-le. Apoi a urmat cina comună la care a participat preste 100 persoane. Acì sau portat mai multe toaste pentru preşedinţii comitetului central şi local de esposiţiune, pentru sodalii români din Sibiiu, pentru preşedintele reuniunei aceleia, al asesor consistorial Nicolae Cristea, pentru femeea română, care a contribuit foarte mult la ridicarea însemnătăţei esposiţiunei, etc.

Petrecerea a fost foarte animată şi sě terminat cu joc care a durat până târḑiu în noapte.

Încheiăm raportul nostru cu o modestă reflecsiune. Esposiţiunea din Sibiiu, ţinută în anul trecut se părea multora în împregiurările de faţă o întreprindere riscată şi foarte greu a se pune la cale; şi în adevěr dacă cugetăm că între altele şi din aceea parte de unde s'ar fi asceptat o sprijinire şi îmbărbătare un ce care ar fi cuadrat de tot bine cu adevěratul patriotism, s'au făcut din contră unele greutăţi îngrigirile şi temerile de mai sus nu apar de tot neîntemeiate. Dacă am věḑut însě, cât de bine a succes această întreprindere naţională, trebue se venim la aceea convingere, că în poporul român e vieaţă şi putere şi acest popor e accesibil în grad însemnat pentru ideea culturală şi pentru tot ce este bun, frumos şi folositoriu, numai dacă are şi o conducere bună, sinceră şi înţeleaptă.

Eată şi cuvêntul dlui protosincel Dr. Il. Puşcariu:

Prea onorat şi distins public român! Dându se mie ca preşedinte al comitetului local de esposiţiune, plăcută însărcinare din partea comitetului central de esposiţiune a distribuì medailele şi diplomele de merit şi recunoscinţă în cercul Sibiiului, nu pot face aceasta fără a adresa câteva cuvinte la acest moment solemn. — Nu am intenţiunea a face o espunere despre însemnătatea, ce o au în deobşte esposiţiunile în vieaţa popoarelor civilisate de astăḑi — mai ales pentru înaintarea industriei şi a comerciului; ḑic însě că esposiţiunea română din Sibiiu a fost cel mai riguros esamen pe care naţionalitatea română din Transilvania şi Ungaria l'a depus înaintea lumii civilisate, înaintea Europei.

Constat şi eu cu plăcere Doamnelor şi Domnilor împreună cu toţi, cari au cercetat şi věḑut esposiţiunea română din Sibiiu, că esamenul depus de poporul român în forma esposiţiunii, a fost unul dintre cele mai strălucite. Şi oare al cui este meritul, că poporul român s'a presentat cu atâta demnitate în faţa lumii? Al D-Voastră Doamnelor şi Domnilor, cari împreună cu alţi fraţi şi surori iubitori de naţiunea lor, a'ţi concurs la strălucita reuşită a esposiţiunii române. — Şi oare naţiunea română sě nu Ve dea un semn de recunoscinţă pentru ostenelele şi jertfele Dvstre? Ba da Doamnelor şi Domnilor pentrucă Dvoastre îl meritaţi acel semn de recunoscinţă. Este mic semnul acesta de mulţămită şi recunoscinţă, însě el devine mare şi însemnat când veţi cugeta, că el vi se dă din partea unei naţiuni, din partea întregului popor român. Elinul cel cult socotea de cea mai mare fericire a sa, când putè aduce dela jocurile olimpice o cunună mică de laur pe fruntea sa. — Ve rog dară, ca şi Dvoastră Doamnelor şi Domnilor cu bunăvoinţă sě primiţi laurul modern, ce vi se dă astăḑi din partea poporului român în forma unei medaile s'au diplome şi sě'l păstraţi ca pe cel mai scump tesaur de distincţiune şi suvenire, — şi dea ceriul, ca poporul român, naţionalitatea română prin fiii ei cei buni sě se presente şi pe viitoriu înaintea lumii civilisate ca o mireasă împodobită în haine strălucite, care fie! amin.

Nu putem în acest moment solemn sě trecem cu tăcerea pe acei fii credincioşi ai poporului nostru, cari însutit şi înmiit mai mult au ostenit pentru strălucita reuşire a esposiţiunei române. Aceştia sûnt domnii membrii ai comitetului central de esposiţiune, cari cu mari jertfe şi labore au sciut se învingă toate greutăţile împreunate cu aceasta esposiţiune şi se represinte cu demnitate un popor întreg faţă de lumea, ce privea cu interes asupra noastră. Ei după lucrări continue, de aproape un an de ḑile, după finirea cu onoare a lucrărilor, cu modestie s'au retras. Poporul român scie şi cunoasce numele lor şi istoria culturală a poporului român va însera o pagină de recunoscinţă către acesti fii credincioşi ai sei. Trăească comitetul de esposiţiune! Trăească poporul român!

Regulamentul pompierilor voluntari din Sălişte.

A. Generalia.

Serviţiul

§. 1. Pompierii fac serviţii
1. la incendiu,
2. la exerciţii,
3. la raport.
4. la toate celelalte casuri, în cari sě presentează în calitatea de pompieri.

Organisarea.

§. 2. Căpeteniile sûnt şargele.

Şargele sûnt:

1. Căpitanul. Dênsul dispune în serviţiu de putere discreţionară, comandează pompierii la eserciţii, la rapoarte şi la stîns şi supraveghiază, ca sě se esecuteze punctuos regulamentul de serviţiu.

2. Vice-căpitanul. E prověḑut în absenţa căpitanului sau la ordinile acestuia cu aceleaşi atribute de potestate, ca şi căpitanul.

3. Şefii de stîns: Au datorinţa de a îngrigì, ca sě se esecuteze ordinile căpitanului relative la împărţirea potrivită a lucrului între rote fără zăbavă şi îngrigesc de esecutarea punctuoasă a lucrărilor.

4. Vice-şefii de stîns; au aceleaşi dorinţe în absenţa şefilor, ca şefii.

5. Inspectorul requisitelor. Acesta are îndatorirea, de a ţinea recuisitele pompierilor în cea mai bună rênduială; grigesce ca osiile dela tulumbe sě fie unse de ajuns macele uscate şi aşeḑate la locurile lor, uni-

formele curăţite şi camara unde sĕ ţin aerisată şi bine măturată.

6. Vice-inspectorul are aceleaşi îndatoriri ca şi inspectorul.

7. Vătafii de roate: dispun nemijlocit de comanda asupra unei roate: dispun nemijlocit de comandă nsupra unei roate şi esecutează dimpreună cu aceasta ordinile primite dela şefii de stîns.

Şargele Nr. 1—6 sĕ aleg de toţi pompierii cu maioritate absolută de voturi, cele de sub 7 însĕ de diferitele roate.

Drept semn de distincţie vor purta şargele la braţ pantlice în câmp roşu, şi şi adecă: căpitanul şi vice-căpitanul cu trei, şefii de stîns cu douĕ şi vătafii de roate cu una făşioară galbină.

Pe lângă acestea mai poartă şargele şi o altă deosebită distincţie pe coif şi capină.

§. 3. Pompierii se împart după serviţii:

a) în bârcători (suitori).

b) în tulumbaşi,

c) în sacagii (cărători de apă.)

d) în sentinele, şi

e) în signalişti.

a) bârcătorii sûnt datori, de a cerceta din toate părţile objectul de stîns de a se urca şi întra la el, a purta ţevea tulumbei, a scăpa avere şi oameni din foc, a rupe şi tăia tot ce servesce focului spre hrană şi a delătura toate pedecile cari opresc pe pompieri a ajunge la foc; toate acestea însĕ cu chipsuială rece şi considerare la cruţat.

b) tulumbaşii îngrigesc de înşirofarea macelor şi de serviţiul la tulumbe.

Din ei sĕ formează roate pentru scări; aceste roate prestează serviţii la ridicarea şi aşeḑarea scărilor, la aşeḑare şi înşirofarea macelor şi dau bârcătorilor ajutoriul trebuincios.

În insuşirea aceasta îşi primesc ordinile dela şeful de stins.

c) sacagii procură apa de lipsă la stins.

d) sentinelele ţin ordinea şi îngrigesc de objectele scoase şi scăpate din foc la incendiu.

e) signaliştii dau semnele trebuincioase despre nascerea focului, cu clopotele dela biserici, cu toba şi cu trimbiţile şi alarmează şi chiamă pe pompieri la stins, la eserciţii şi raport.

Signaliştii stau sub vătaful şi sub-vătaful lor şi-'şi primesc ordinile prin vătaful lor dela căpitanul pompierilor.

§. 4. Cel ce voesce a figura ca bârcător trebue sĕ cunoască mai ântâiu eserciţiul la tulumbă cu desĕvêrşire, sĕ'şi fie câştigat oareşi care desteritate gimnastică şi e dator a face esamenul de bârcător înaintea capîtanului şi a şefilor de stîns.

§. 5. Împărţirea pompierilor în despărţĕminte şi roate sĕ face de comitetul pompierilor.

§. 6. Uniforma de serviţiu consistă în equiparea deplină, adecă din coif, (capină) blusă, ear la bârcători: din şerpar, bardă şi fune.

La ce casuri şi ocasiuni se vor presenta pompierii în uniformă completă, va ordona căpitanul.

§. 7. Îndată după primirea unui individ în corpul pompierilor, va depune acesta în faţa adunării generale jurămêntul următor:

„Eu N. N. promit şi jur sĕrbătoresce
„în faţa adunării generale a reuniunei pom-
„pierilor voluntari din Sălişte, pe omenia mea,
„onoarea mea, consciinţa mea şi dumneḑeul
„meu, că voiu împlinì datorinţele impuse mie
„de statutele acestei reuniuni şi de regulamen-
„tul de serviţiu al ei, cu scumpătate şi cu
„consciinţă, astfel sĕ'mi ajute dumneḑeu!“

La luarea jurămêntului se va observa acel îndreptar, că notariul reuniunei jură ântâiu pe preşedintele sau căpitanul, apoi acesta jură pe notariul, ear notariul în faţa preşedintelui seau căpitanului, a şefilor de stîns etc. pe cei ce vor sĕ jure.

Fără jurămênt nu se poate primì nimenea în corpul pompierilor din Sĕlişte.

Datorinţele pompierilor.

§. 8. Datorintele cele mai însemnate ale fie cărui pompier sûnt: ascultarea necondiţionată faţă de şefii sĕi înfăţişare nezăbovită şi punctuoasă în serviţiu, trezvie, curagiu, voinţă hotărîtă, înţelepciune, purtare cuviincioasă şi înţelegere bună pe lângă aceasta afabilitate şi prevenire în toate atingerile cu publicul.

§. 9. Fără permisia şi ordinul şefilor sĕi, nu'i e iertat nici un pompier de a'şi părăsì postul.

§. 10. La raport şi eserciţiu sĕ comandează pompierii de căpitan prin signale de tobă şi de trimbiţi.

§. 11. Cel ce e împedecat de vre o boală seau de vre un drum dela datorinţele chiemării sale de pompier, trebue sĕ'şi ceară la cas, dacă absenţa din loc durează cel puţin 6 luni ear neputinţa o lună, sĕ'şi ceară concediu dela căpitanul.

§. 12. Fie care schimbare în ubicaţiune trebue arĕtată căpitanului.

§. 13. În toate afacerile de serviţiu, pompierii sĕ vor adresa la şefii lor cei mai de aproape.

§. 14. Fumatul şi alte gustări de recreaţiune nu le sûnt permise pompierilor în serviţ fără încuviinţarea espresă a căpitanului.

§. 15. Cel ce va călca normele acestui regulament se va pedepsì de căpitan sau de comitetul pompierilor, mai ântâiu cu o înfruntare, s'au amĕsurat gravităţii delictului chiar şi cu espulsiunea dintre pompieri.

Dacă absentează vre-un pompier din serviţ, fără sĕ se poată escusa în mod temeinic, — sau se presentează prea târḑiu, se trage la respundere de capitanul, carele va arĕta pe un astfel de pompier — la cas de repeţire, — comitetului pompierilor!

Împrotivirea faţă de şefi se pedepsesce numai decât cu espulsiunea din reuniune.

B. Regule la incendiu.

Îndată ce s'a dat signalul, că arde undeva, sau că chiamă căpitanul la raport şi serviţiu pe pompieri, în acelaşi moment aleargă fie-carele care e pompier şi sĕ adună la camera requisitelor de stins dimpreună cu toţi ceialalţi. Această cameră se află la edificiul comunal (la cancelaria comunală.)

De aici îşi iau pompierii acareturile de stins şi pleacă nezăbovit la locul unde arde.

§. 17. Alergarea la locul de stîns urmează cât se poate de repede, însĕ în ordine bună, fără a se călca unul pe altul. Paşii de alergat sĕ fac în fuga gimnasticală.

§. 18. Îndată ce vor fi ajuns pompierii la locul, unde arde, sĕ înşiră cu toţii în despărţămintele, la cari aparţin şi se apucă de lucru, la care se comandează singur numai de căpitanul, afară de casul pericolului în întârḑiare, când apoi pune màna fie-care conform datorinţei sale.

Ordinile celor nechemaţi sĕ recusă în mod hotărît, dar afabil.

Fie care ordin valorează până atunci, până când se deroagă de alt ordin nou, afară de casul, când sĕ află cel comandat în pericol de vieaţă, unde are datorinţa de a'şi scăpa vieaţa şi de a îngrigì, ca şi ceealalţi, cari îl urmează sĕ se mântue.

Strigătele şi lărmuirea sûnt strict oprite.

§. 19, Proprietatea ameninţată de foc, precum şi objectele de stîns şi scăpat trebue sĕ se cruţe întru cât va fi numai posibil. Scoatere urmează numai din casele şi clădirile, cari ard, sau din acele părţi ale clădirei, cari sûnt în faptă ameninţate de foc.

Scoaterea de prin casele neameninţate trebue întreḑisă şi împedecată chiar şi cu forţa.

Objectele scăpate sĕ aşează şi duc la un loc anumit, sĕ dau în seama sentinelelor, cari au datorinţa, de a le păzì şi aşi da seamă de ele.

§. 20. Îndată ce a ajuns pompierii la locul unde arde, sĕ însinuă şi adecă: şefii de stins la căpitanul, vătafii de roate la şefli de stins, ear ceealalţi pompieri la vătafii lor de roate.

Nu'i e iertat nici unuia dintre pompieri, nici la locul, unde arde nici la reîntoarcerea la cameră pompierilor, ca sĕ se depărteze din şirul şi roata sau postul, unde a ordonat aceasta, fără permisia căpitanului.

§. 21. În fie-care sĕptĕmână sĕ cercetează recuisitele pompierilor, de sûnt în stare bună, sau nu? şi asta se face în faţa căpitanului, a şefilor de stîns şi a vătafilor de roate. Asemenea sĕ curăţă chiar şi înainte de a pornì la stîns, toate tulumbele şi macele; ear inspectorul va îngrigì, ca dintre requisitéle şi lucrurile de stîns sĕ nu se uite nici unul nici sĕ se peardă sub respunderea sa personală.

§. 22. Îndată ce au resosit pompierii la camera lor, vor face şefii de stîns şi vătafiii de roate despre pompierii, cari au absentat dela foc, sau s'a înfăţişat prea târḑiu nezăbovit raport fidel, cuprinḑĕnd întrênsul şi alte lucruri de însemnătate obvenite la foc, precum: dosiri îndĕrĕtnicii şi neascultări & cet. & cet.

§. 23. Şi la camera pompierilor şi şi pe cale către locul unde arde şi aici, comandează şargea supremă, carea e presentă.

§. 24. Alarmul de foc sĕ signalisează cu clopotele dela tustrelele biserici, prin tobaş şi 4 trimbiţaşi.

Acestia vor alarma uliţile şi vecinătăţile la comanda acelei şarge, carea are mai dintâiu cunoscinţă despre pericolul de foc.

Signalisarea pompierilor la raport şi eserciţii urmează numai la comanda căpitanului resp. a vice-căpitanului.

§. 25. Pompierii voluntari din Sĕlişte vor da ajutor şi altor comune învecinate periclitate de foc; prestarea acestui ajutor se va face însĕ numai atunci, dacă învecinata comună nu va fi mai departe de comuna Sălişte, ca de 12 chilometri.

În acest cas, alarmul sĕ face numai la comanda căpitanului resp. a vice-căpitanului şi pompierii se vor comanda grabnic şi direct de a se transporta cu o tulumbă şi requisitele necesare în direcţiunea, din carea sĕ ivesc semnele de foc.

§. 26. Până la alte disposiţii sĕ va provedea serviţiul de sentinelă de noapte la camera pompierilor, de un păzitor harnic denumit de deregătoria comunală.

C. Eserciţiile.

§. 27. Aparţin de datorinţa primă a căpitanului resp. vice-căpitanului a disciplina pe pompieri cum sĕ cuvine prin dese eserciţii.

Eserciţiile le conduce, sau dènsul în persoană, sau însărcinează cu aceasta pe vice-căpitanul, pe şefii de stîns sau pe vătafli de roate.

§. 28. Membrii, cari sĕ însinuă din nou, se supun unui eserciţiu.

§. 29. Cu deosebire sĕ cere dela vătafii de roate, ca se cunoască pe deplin regulamentul de eserciţiu şi sĕ fie capaci de comandă. Spre acest sfîrşit se esercitează vătafii de roate tot la câte 14 ḑile între sine afară de eserciţiul cu despărţĕmintele lor; ear vătafiii noi de roate vor primì şargea numai atunci, dacă vor fi probat printr'un esamen dat înaintea căpitanului şi a şefului respectiv de stîns, că posed cunoscinţele susindigitate şi sûnt capaci de comandă.

§. 30. Fie-care comandant al unui eserciţiu e dator a înregistra eserciţiul în protocolul de eserciţiu şi a nota în deosebi, cari despărţĕminte, roate şi feciori au fost comandaţi la escrciţiu, cari s'au presentat prea târḑiu şi cari au fost neajunsurile la eserciţiu.

D. Raportul.

§. 31. De câte ori află comandantul cu cale, citează pe pompieri prin signalele obicĭnuite la raport. La acest raport se vor presenta toţi pompierii în adjustare completă.

Cu ocasia raportului sĕ face visitaţiă de se află adjustările în stare bună sau nu? Căpitanul îşi face cu ocasia aceasta observările sale şi le induce în registrul sĕu, ear membrii primiţi de curênd depun jurămêntul.

§. 32. La camera pompierilor se va înălţa o flamură roşie cu literile P. V. cusute în mijlocul ei şi înaintea acestei camere sĕ aşează un lămpaş cu geamuri de sticlă roşie.

Când vor avea pompierii şi un turn apt pentru darea de signale şi pentru pază, se va pune în acest turn câte o flamură mare, una pentru ḑiuă roşie, şi alta pentru noapte, albă cu un lămpaş roşu.

Sălişte 6 Maiu 1882.

Maxim m. p.,
comand. pompierilor

Varietăţi.

* (Convocare.) În conformitate cu §. 21 din statutele asociaţiunei transilvane şi în conformitate cu conclusul adunărei generale dela Sibiiu din 1881 de dto, 29 August p. prot. XXI adunarea generală pentru anul curent se convoca prin aceasta în oraşiul Deej pe ḑiua de 27 August st. n. 1882.

Aducênd aceasta la conoscinţă publică, invită pe toţi P. T. membrii ai asociaţiunei a lua parte, în numer cât mai mare la şedinţele acestei adunări.

Dela presidiul comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu în 18 Iunie n. 1882.

Iacob Bologa.
ca pres.

* (Esamenele de stat) la academia r. de aici s'au început în 4/16 Iuniu a. c. Începutul l'a făcut tĕnĕrul Nicolau Comşa, jurist în anul III. E primul cas acesta dela înfiinţarea academiei din loc ca esamenul de stat sĕ se facă în prima şi după încheerea prelegerilor. Gratulăm junelui nostru Comşa, dorindui succesul cel mai strălucit pe cariera juridică.

* (Proces de pressă înaintea juriului din Sibiiu.) Publicul român din Sibiiu a fost curprins cu un proces de pressă. Un june român din Zerneşti, Comşa, a intentat proces de presă redactorului „Observatoriului“ din loc, pentru un articul intitulat: „Un cas de bigamie“ publicat încă în anul 1881. De oarece însă terminul incusei pentru redactorul s'a prescris, actorul şi-a susţinut dreptul faţă de locuitoriul din Tohanul vechiu Nicolae Pop, care a dat informaţiunile, pe basa cărora s'a făcut articlul intitulat mai sus.

Apĕrătoriu al actorului a funcţionat cunoscutul apĕrătoriu în procese de presă, advocatul Arz v. Straussenburg. Pe acusatul l'a apĕrat profesorul dela facultatea juridică de aici, de asemenea cunoscut, Fölkel.

Verdictul juriului a fost: cu 9 contra 3 voturi, a declarat pe incusatul Nicolae Pop de nevinovat.

Pertractarea a durat dela 8 până la 4 oare p. m. Fiind casul acesta foarte interesant şi instructiv, asupra amĕnuntelor vom revenì în numĕrul viitoriu.

* (Învitaţiune.) Prin aceasta se învită toţi p. t. Domnii membri ai sub despărţĕmêntului IV Nocrich a Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din ţinutul Sibiiului a lua parte la adunarea generală ordinară din anul curgătoriu ce se va ţinea în 27 Iunie a. c. în opidul Agnita.

Obiectele de pertractat în şedinţa acestei adunări sûnt cele cuprinse în următoarea

Programă:

1. Raportul biroului despre activitatea sea în decursul anului trecut.
2. Raportul cassariului subdespărţĕmêntului.
3. Raportul bibliotecariului.
4. Constituirea din nou a despărţĕmêntului pe basa Regulamentului afacerilor interne ale despărţămintelor Reuniunei.
5. Propuneri eventual interpelări din partea membrilor.
6. Cetirea de operate şi disertaţiuni ce se vor însinua din partea membrilor.

Vĕrd în 17 Maiu 1882.

Nicolau Moldovan, preşedinte.
G. Drăguşan, secretariu.

* (Convocare.) Adunarea generală a despărţĕmântului VIII. (Alba Iulia:) al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ se convoacă prin aceasta în comuna Cetea pe ḑiua de Nascerea Sânt. Ioan Botez. — 24-a Iuniu (6-a Iuliu) — 1882. —

Din ședința subcomitetului VIII. al „Asociațiunei tranne. etc. ținută în Alba-Iulia 11-a Aprile 1882 st. n.

Nicolau Cado m. p. *Ioan Pipoș* m. p.
actuar subst. director.

* (Mulțămită publică și dare de seamă.) Subscrisul pre lûngă stimă și recunoscință ce o datoresc stimaților domni și doamne cari au binevoit a ne onora cu presența dlor la maialul elevilor scoalei capit. rom. din Orăscie, ținut în 23 Maiu st. v. 'mi țin de datorință ale aduce profunda mea mulțămiță, atât pentru aceasta onoare, cât și pentru sucursul ce a binevoit al presta prin contribuirea marinimoaselor oferte în bani, precum urmează:

Baciu dna 1 fl.; Boldea 2 fl; Blasiu 1 fl.; Boca 1 fl.; Brașovean sen. 1 fl.; Brașovean jun. 50 cr. Corvin 1 fl.; Cristea 1 fl., Dőrner 1 fl., Erdély 2 fl., Iacob 1 fl., Lazaroiu 50 cr., Lupu 2 fl., Marian 1 fl., Mihaiu 1 fl., Mihăiescu 1 fl., Marcsék 50 cr., Nedelco 2 fl., Orbonaș 1 fl., Popoviciu 1 fl., S. Pop 1 fl., Il. Pop 1 fl., Puian 50 cr., Radu 1 fl., Ruja 5 fl., Tăbăcariu 50 cr., Tincu 2 fl., Trif 50 cr., Vințan 1 fl., Zigrisch 1 fl., Șușara 1 fl.

Prin dl Albani s'au colectat 4 fl 22 cr. Suma 41 fl 22 cr. Spese: musica 32 fl., întocmirea locului de joc 3 fl., spese neprevědute 1 fl. Suma speselor 36 fl. — cari subtragânduse din venite resultă întrecămênt 5 fl 22 cr. care se va administra în favorul scoalei capitale rom. din Orăscie, fiind destinat pentru acest scop.

Orăscie în 2 Iunie 1882.

Ioan Langa,
colectant.

* În 1 Iunie Regina României a visitat atelierile de țesut dela Cotroceni.

Comisiunea pentru desvoltarea industriei naționale (d-nii P. S. Aurelian, C. Porumbaru, Macsențiu, etc.) au arětat M. Sale rěsboaiele cari au fost confecționate după modelurile silesiane. și belgiane.

Douě-ḑeci de resboaie sûnt în activitate.

O parte din ele sûnt conduse de femei din Transilvania, cari au fost aduse ca învěțătoare.

M. S. Regina a rěmas foarte satisfăcută auḑind că numeroase fete și femei sermane din Bucuresci au învěțat în scurt timp nouěle metode de țeșut și au ajuns sě câștige 1 leu 50 bani pe ḑi, — și că, în ce privesce producțiunea pânḑii, s'a predat până acum aproape 2000 metri ministerului de resboiu și că mai există 3000 metre fabricate.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia română.

(Urmare.)

Proces-vevbal N. 5.

Ședința ordinară din sesiunea generală a anului 1882, ținută în ḑiua 27 Februare anul 1882.

Membri presenți: Alecsandri V., Caragiani I., Chițu G., Hasděu B. P., Maiorescu T. Negruzi I., Chintescu N., Sion G., Babeș V., Barițiu G., Maniu V., Melchesidec P. S. S Episcop, Urechia. A., Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoian St., Felix I. Poni P., Stefănescu Gr.

Sub președința d-lui Aurelian.

Ședința se deschide la 8 oare și jumětate seara.

Nefiind numěrul cerut de regulament pentru a sě ține ședință, membrii Academiei lucrează în secțiuni și comisiuni.

Președinte, P. S. Aurelian.
Secretar general, V. A. Urechiă

Proces-verbal Nr. 6.

Ședința din sesiunea generală a annlui 1882 ținută în ḑiua de 1 Martie anul 1882.

Membrii presenți: Alecsandri I., Caragiani I., Chițu G., Hăsdeu B. P., Maiorescu T., Negruzi I., Chintescu N., Sion G., Babeșiu V., Barițiu G., Ionescu N., Maniu V. Melchesidec P. S. S. Episcop, Papadopol Calimachi Al. Sturdza D. A., Urechiă V., A., Aurelian P. S, Bacaloglu Em., Brândză D. Fălcoian St., Poni P., Stefanescu Gr.

Sub președința d-lui Sturdza.

Ședința se deschide la 8 oare și jumětate seara.

Se cetesce procesul-verbal al ședinței din urmă și se aprobă.

Sa cetesce raportul comisiunei cercetătoare operelor rěpausatul Săulescu.

D. Alecsandri arată că aceste scrieri sûnt foarte multe și scrise în mare parte cu caractere vechi greu de cetit. Ca sě se facă cercetarea lor va trebuì o comisiune de mai mulți bărbaț și sě lucreze în timp mai îndelungat. Oare au aceste opere o valoare e atât de mare ca sě merite aceasta lucrare? În ori-ce cas Academia sě dea comisiunei timp mai îndelungat de studiat.

D. Sion n'a fost de fața la decisiunea luată de comisiune. D-lui e convins că aceste scrieri trebuesc cercetate. A cunoscut de aproape autorul, care de și n'a fost un geniu mare, era însă un lucrător ager, laborios și din cei întâiu învěțați cari au studiat în Grecia. D. Sion cere ca sě nu se facă comisiunea prea numeroasă, că mai greu se va facă atunci lucrarea și din contră o comisiunea mai mică va lucra mai repede.

D. N. Ionescu a cunoscut pe Săulescu s'a bucurat de intimitatea lui G. Săulescu, 'i-a arětat mai multe lucrări și cărți vechi. N'am věḑut, ḑice d. Ionescu, lada ce ni s'a depus, cu manuscriptele lui, dar, după mulțimea lor, věd că cercetarea acestora n'ar fi prea mult sě se dea la o întreagă secțiune, ca sě poată întra în arcanele scrieri acestui bărbat. D. N. Ionescu face etopea lui Săulescu, 'l arată apoi bun vorbitor, plin de atracțiune, cald, dar ca scriitor cade în patos. D. N. Ionescu propune ca sě se aleagă scrierile lui Săulescu și glosarele lui despre Dositeiu, Coresi etc., să se încredințeze membrilor Academiei însărcinați cu editarea operelor acelor scriitori. Acești colegi ai nostri vor consulta cu profit poate lucrarea lui Săulescu. Celelalte manuscripte secretariatul general sě le împarte pe secțiuni.

D. Aurelian ia președinția.

D. Sturdza manuscriptele lui Săulescu au trecut prin mânile d-sale. Și d-lui a cunoscut pe Săulescu. Era un om remarcabil pentru timpul sěu. Era un învěțător zelos care împingea și pe alții la cercetarea istoriei și limbei naționale. D. Sturdza face rereserve asupra profundițiunei învețěturei lui Săluescu: această învěțătură ar fi insuficientă aḑi. Așa de exemplu în anticități el este acela care o monetă dela Ion Zamisca a luat, o de o medalie dela *Municipinm Iassiorum*, ceea ce nu era permis. Negreșit că pe atunci era mai greu de a studia: lipseau biblioteci, colecțiuni etc. Acum 10 ani d. Sturdza a voit sě cumpere dela Sculescu psaltirea lui Coresi, dar cu nici un preț n'a voit sě o cedeze.

„După ce a murit am umblat ear' sě pun mâna pe această carte; am cumpărat în adevěr multe cărți vechi și preciosul manuscript al psaltirei Dositeiu, acum proprietate a Academiei. N'am putut sě le cumpěr pe toate fiindcă mi se cerea mult.“ D. Sturdza le-a studiat pe toate. D. Sturdza s'a convins că în neregula în care se află d. e. glosarul lui Dositeiu, lucrarea lui Sěulescu, nu poate ajuta mult pe membrul Academiei însărcinat cu editarea lui Dositeiu. D. Sturdza face critica punctului de plecare al scolei de care se ține Săulescu: patriotismul, românismul exagerat, care 'l-a împins a pune în gura poporului, spre a proba latinitatea noastră, — vorbe care poporul român, nu le-a cunoscut. În interesul urmăritei idei, Săulesc este din aceea epocă în care sě fabricară lucruri, documente ci fragmentul lui Huru. D. Sturdza se asociază, terminând, cu propunerea Dlui N. Ionescu, pe care 'l roagă sě nu ia în nume de rěu cele ce a ḑis despre Huru, pe care 'l crede pesterior lui Stefan, judecându'l după scrisoare și din atâtea alte puncte de vedere.

D. N. Ionescu ridică cuvêntul ca sě rectifice cele ḑise de D. Sturdza dlui amintesce că împreună cu domnii Cogălnicean, Laurian, au fost chemați sě'îș dea părerea asupra autenticităței manuscriptului, care l'a fost propus de cumperare C. Sion hatmanului Lățescu. Trebue sě declar că Săulescu a cunoscut mai târḑiu ca noi manuscriptul pe care apoi la studiat cu zel și pasiune. Țineam sě cruț memoria lui Săulescu de bănuială de a fi fabricat această scriere.

D. Neguzzi întreabă unde sě păstrează manuscriptul lui Huru?

D. N. Ionescu la biblioteca din Iași. D. Hasdău care a fost bibliotecar la Iași o fi sciind. D. Lățescu a fost îndemnat de noi sě cumpere manuscriptul care nu ni s'a părut a fi fals. G. Asaki l'a publicat și s'a decis ca Asaki sě dea originalul la biblioteca Academiei. 'Mi aduc aminte cum era: un trataj de format mic, hârtie turcească, cu un aer de vetustate...... Sciu că s'a ḑis că acest aer sě poată da ferbênd în zamă de fasole. Dar scrisoarea manuscriptului este din timpul lui Cantemir foarte acurat scrisă. D. Ionescu a căutat originulul la Academia din Iași, dar n'a dat de urma lui. Și d. N. Ionescu a fost sub-bibliotecar sub d. Teodor Codrescu, dar apoi a fost d. Hasděu.

(Va urma.

Loterie.

Sâmbătă 17 Iunie n. 1882.

Viena:	43	47	5	53	33
Timișoara:	71	4	3	40	37

Bursa de Viena și Pesta

Din 17 Iunie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.95	119.25
Renta de aur ung. de 4% . .	88.35	88.40
Renta ung. de hârtie	86.35	86.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.80	91.–
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.60
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.—	96.—
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98.25	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane .	98.—	98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.75	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane .	98.25	98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	98.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.—
Sorți ungurescì cu premii . .	118 90	118.25
Sorți de regularea Tisei . . .	109.90	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77.40	77.—
Renta de aur austriacă	94.50	94.—
Sorți de stat dela 1860 . .	130.—	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	830.—	828.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	317.75	318.50
Acțiuni de credit austr. . . .	324.50	325.20
London (pe polița de trei luni) .	120.15	120.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.55	9.57
100 marce nemțesci	58.65	58.70

Nr. 1695. [94] 2—3

CONCURS.

Postul de notariu comunale în comuna mare Tălmăcel devenind prin resignațiune vacant, pentru împlinirea acestui post prin alegere se escrie concurs.

Emolumentele anuali sûnt:

1. Salariu 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Patru orgii metrici de lemne de foc.
4. Pentru lucrări private după tarifă.

Cei ce doresc a competa pentru acest post au se aștearnă cererile lor instruate cu documentele prescrise în lege cel mult pănă în 30 Iuniu 1882 st. nou.

Se observează cumcă în înțelesul §. 74, alinea 3 A. de L. XVIII. din anul 1871 numai acei competenți se pot privì de caudidați, cari vor documenta cumcă au depus esamenul notariale în comitatul Sibiiului.

Cunoscința limbei statului și a limbei române este a doua condițiune.

Tălmaciu în 14 Iunie 1882.

Pretorele cercului Cisnădiei.

Nr. 1271—1882. civ. [95] 2—3

EDICT.

În causa comasații hotarului Schellenberk, fac cunoscut, cumcă spre regularea represen- tațiunii, spre alegerea representanților, mai departe spre alegerea unul inginier și spre cetirea projectului despre spesele care se vor ivì, se pune terminul pe 10-lea Iulie 1882 la 9 oare ante m. în Schellenberk.

La aceia învit părțile interesante și cu edictul acesta.

Sibiiu în 6-lea Iunie 1882.

Dela tribunalul regesc.
Vásárhelyi m. p.,
jude la trib. reg. ca procedent.

[93] 3—3

Se primesce

un tiněr bine crescut, *cu cel mai puțin patru clase elementare*, ca

învěțăcel de neguțătorie

la

Antonie Bechnitz în Sibiiu.

[95] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acuratețǎ estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arětător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capětă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsě nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sě adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rěspunḑětor **Nicolau Cristea.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66. Sibiiu, Joi 10/22 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 47.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Românii din Ungaria.

IV.

Desvoltarea dreptului public şi a dreptului preste tot din seculii 3—11 în ţinuturile noastre de astădi se poate urmărì foarte puţin sau nici de cum. Urmele sûnt foarte rari şi nesigure. Şi nici că se poate altfeliu.

Barbarii cari năvăliau, nu îşi băteau capetele cu codificări de legi ci mai mult cum sĕ-şi asigure esistenţa de pe spinarea poporaţiunei ce o afla cultivând pământ, vite şi industrie. Într'aceasta se uniau cu toţii.

În formă însĕ se deosebiau.

Unii erau adevĕraţi lotri. Luau ce găsiau şi omoriau ce le eşia înainte. Pentrucă principiul lor era a merge apoi mai departe, la alte poporaţiuni, pe care aşijderea sĕ le prĕdeze.

Alţii mai cu minte se presentau ca „oaspeţi,“ sau ca „scutitori“ şi se introduceau cu puterea în averea locuitorilor. Conform legei de încuartirare a împĕrăţiei romane, locuitorii trebuiau sĕ le dea a treia parte din posesiunea lor. Aceasta era o procedere „domoală“ şi numai în cas de oposiţiune era pedepsită „*exstinctis habitatoribus*“ (stingênd locuitorii.)

Barbarii dar, pe cum se vede, aduceau puţini §§ cu sine. Politica sau diplomaţia lor era foarte simplă: voiau sĕ trăiască fără sĕ lucre. Şi aşa, afară că se priveau de stăpâni ai posesiunii, în afacerile publice interne ale poporaţiunilor nu se amestecau, precum aceste nu se amestecau în „disciplina“ lor de oarde.

Iung în „*Roemer und Romanen*“ dice în privinţa aceasta:

„Poporul de rând a remas cel „puţin în starea în care s'a aflat mai „nainte: coloni sau arători ai posesorilor noi, cum odinioară erau ai vechilor posesori. Germanii n'au stins „poporaţiunea ţerei ocupate pe teritoriu roman. Aşa de numeroase nu „erau neamurile siguratice ale barbarilor, ca sĕ se poată lipsì de puterile „lucrătoare care esistau...“

Din cele ce dice Iung mai departe se vede, că poporaţiunea romană şi-a păstrat sub Goţi, ca şi sub Huni, oare care independenţă.*)

Şi Diefenbach**) spune, ca şi alţi scriitori, că nici ceilalţi barbari cari au urmat nu s'au aşedat cu statornicie în ţinutul Daciei, ci au trecut ca nisce unde răpitoare, omoritoare şi sterpitoare de cultură.

Slavii abia au fost aceia, cari au fost mai statornici şi cari se vede că au avut înriurinţă şi asupră limbei şi asupra vieţii publice a Românilor.

Elementul român însĕ pe lûngă toate câte au avut se sufere până la venirea Slavilor tot a fost aşa de puternic încât i-a absorbit, precum au absorbit şi alte fragmente de neamuri venite mai târdiu.

Procesul de asimilare a fost aşa de înaintat încât Slavii cari au remas pe teritoriul locuit de Români, la venirea Maghiarilor, mai erau numai sporadici şi pe clina asimilării. Astădi dacă n'ar fi alte urme remase de dênşii în numiri de comune şi familii***) s'ar părea că nici picior de Slav n'a călcat pe timpurile acele în ţinuturile locuite de Români.

Românii aşa dară imprimênd Slavilor naţionalitatea lor au imprimat şi instituţiunilor care s'au format în timpul până la venirea Maghiarilor, ori de unde se vor fi desvoltat, naţionalitatea lor.

Când au sosit Maghiarii în Panonia, cel puţin în Transilvania de astădi, au trebuit sĕ esiste organisme politice acum românesci. Dicem, cel puţin, cu toate că după cum se va vedè, organismele acestea au trebüit se fie mai întinse, pentru că le aflăm atât în nordostul şi ostul Ungariei proprie de adi cât, şi în sudostul acesteia, în Banat.

Urmează deci a pune întrebarea: cum şi în ce raport de drept public au putut fi Românii cu Maghiarii la începutul convieţuirei lor?

Notariul anonim al regelui Bela spune în adevĕr multe minuni despre contactul Maghiarilor cu Românii aşa însĕ, ca sĕ nu sufere nici gloria armelor maghiare şi se nu se supere nici Românii. Înainte de toate Anonimul purcede din doue puncte de vedere. Fiind episcop latin, făcu în cronica lui diplomaţie potrivită timpului de atunci. El a vrut, se vede, sĕ atragă prin istoria sau cronica sa pe Maghiarii îndĕrĕtnici către biserica creştină latină; de altă parte ca sĕ le facă cât mai plăcută biserica latină au împenat istoria cu cuceriri miraculoase sevêrşite de Maghiari. Spre sfârşitul acesta episcopul fanatic, după spiritul timpului de atunci, mamei lui Almus, de şi păgână, a trebuit sĕ i se arate în vis vedenii ddeesci; darul ddeesc a trebuit se meargă înaintea Maghiarilor ca şi înaintea lui Moise. Şi bătăliile Maghiarilor păgâni n'au fost mai puţin norocoase decum au fost a le Evreilor din testamentul vechiu. A uitat Anonimul se spună că, soarele a stat în loc ca sĕ privească cu plăcere la vitejiile Maghiarilor.

Simburele istoriilor miraculoase ale Anonimului conţine cu toate aceste un ce important şi pentru noi: ne descopere popoarele cu care s'au întâlnit Maghiarii Aceste sûnt Slavii şi apoi Românii.

Itinerariul Maghiarilor grămădit cu miraculosităţi e în consonanţă — în cele esenţiale — cu alţi cronicari şi cu alţi istorici, chiar şi cu Etnografia dlui Hunfalvy. Pentrucă vedem din toate că Maghiarii când au venit în ţinuturile în care se află astădi, au ocolit „pustietăţile“ (dlui Hunfalvy,) adecă părţile locuite de Români şi s'au întâlnit cu Slavii cari locuiau spre apus dela ţinuturile Românilor. Aceasta o adeveresce şi numirea cu care au numit Maghiarii pe Români, numindui ca şi Slavii „Vlahi“. Deosebirea între Anonimul notariu şi între Hunfalvy este numai, că cel dintâiu amintesce de Români, cel din urmă nu vrea se scie că au esistat pe timpurile acele Români în fosta Dacie.

Jung ne spune că Maghiarii s'au aşedat în secolul al 9 în Panonia şi trăiau acolo ca „nobilime“ între supuşii Slavi, ocupânduse cu resboaie (nu de ţesut), vênat şi pescuit. „Încă în secolul al 12 locuiau Maghiarii în corturi şi uriau viaţa în cetăţi.“

Din toate cele de până acì, între Maghiari şi Români, nu vedem încă nici un raport afară de cel de vecini.

Timpul dar când au venit Românii întâiaşi-dată în contact cu Maghiarii trebuie încă eruat. Atât fabulele cele vechi cât şi cele noue, nu ne dau în privinţa aceasta deluşiri apriate.

Cumcă nici Maghiarii nu au adus cu sine, nici biblioteci cu legi codificate, nici archive, se poate vedè şi din cele citate. Mulţimea terminilor primiţi pentru numirea aşedămintelor ierarchice administrative şi juridice din evul mediu, indigită că au împrumutat multe dela Slavi, înainte de a introduce sistema feudală, împrumutată mai târdiu dela vecinii din apus, dela Germani.

Precum dară n'au putut aduce Maghiarii instituţiuni pentru Slavi aşa n'au adus nici pentru Români.

Când aşa dară în secolul al 11 Maghiarii au venit în contact cu Românii — căci atunci ni se părè a fi avut loc cel dintâiu contact statornic — şi acestia 'şi avură instituţiunile lor desvoltate, care la început se vede a fi remas neatinse.

La presupunerea aceasta ne mai îndreptăţesce următoriul pasagiu din Pici*):

„Cine cunoasce numai pe deasupra măcar istoria Ungariei va fi su-

---

*) Iung dice: „...behielten dieselben ihre Selbständigkeit vollkommen bei (pag. 183 şi 184.)

**) Völkerkunde Osteuropas.

***) Numele slave de familii sûnt însĕ şi mai dincoace, din influinţe esterne.

*) „Abstammung der Romänen.“

FOIŢA.

Dela Sibiiu la Sălişte.

Când călĕtoresce cineva dela un loc la altul, bunăoară dela Sibiiu la Ocna, şi voesce sĕ scie şi alţii despre călĕtoria lui se pune şi 'şi pune impresiile pe hârtie, cu nădejde că se va afla vre un jurnal, carele sĕ-şi umple coloanele cu impresii. Şi ca se atragă atenţia publicului cetitoriu, fiecare sĕ nisuiesce a-şi publica impresiile în Foileton. Şi ca sĕ nu treacă cuiva impresiile din vedere, tipăresce cu litere groase: de colo, până colo; adecă: Dela Sibiiu la Ocna, sau dela Ocna la Sibiiu. Dela Braşov la Zizin, ori vice-versa, şi aşa mai departe.

Ca sĕ nu mi se dică că n'aşi fi şi eu cineva, şi că n'aşi fi călĕtorit dela un loc la altul, bunăoară dela Sibiiu la Sălişte; ca sĕ nu creadă lumea că vreau sĕ mĕ ascund de faţa ei, — deşì poate aşi avea motive binecuvêntate, eată că mărturisesc tot ce sciu.

Sciu că am călĕtorit dela Sibiiu la Sălişte, sciu că m'au impresionat multe, şi poate asupra multora voi fi făcut şi eu impresiune. Sciu că voesc sĕ-mi public şi eu impresiunile şi am nădejde că vre un jurnal se va impresiona prin publicarea impresiunilor mele în Foileton.

Vineri seara în 21 Maiu vechiu, mare jale era în grădina de model a institutului pedagogic-teologic din Sibiiu. Scena era sfăşietoare. Şi cum sĕ nu fie, căci era vorba de despărţire. Teologii şi pedagogii din Sibiiu se despărţiau de iubitele inimei lor, pe cari nu pregetă ale menagia în fiecare di, se despărţiau de buruienile din grădina seminarială. Ca unii ce plivesc cu predilecţie printre pomişori, sălată, ceapă, morcovi, fasole, mazere linte, numai printre flori nu, ţinênduse acestea de resortul pedagogilor, căci ei ascultă botanica, — le era greu sĕ se lipsească de îndeletnicirea lor dilnică. Cu chin cu vai au trecut şi preste această durere. Ce-au simţit însĕ în inima lor, numai dênşii vor sci.

Sâmbătă la 11 oare şi-au mai cercetat odată pre ursitele lor şi la 2 oare după prând au plecat spre Sălişte.

Durerea lor atât m'a impresionat de tare, încât abia la 5 oare m'am putut trezì din adûnca-mi impresiune. Ca om mai înaintat în vêrstă mi am tocmit o trăsură. Şi ca se dovedesc că iubesc adevĕrul, spun şi ceea ce ar trebuì se retac, presupunêndu-o de cunoscută, — spun că trăsura avea numai un cal, calul un ochiu, celalalt şi l'a fost perdut în lupta dela Solferino. Pentru trăsură plătiam 3 fl. şi 10 cr. bacşişi. Această sumă se împărţia între 5 inşi afară de visitiu, căruia era destinat bacşişul.

Am plecat. Însĕ cum? Locul de unde era se plecăm se numesce „podul minciunilor“, mai multe scaune avênd. Acolo era mulţime de oameni ca cei din evangelie, aşteptând — însĕ nu turburarea apei. Consoţii mei aşteptau se sosesc şi eu, aşteptau cu nerăbdare, căci după cum spus i, eu eram cel cu impresia. În cele din urmă ne-am arĕduit pe drum. Strada morii, strada păgânilor şi aşa mai departe. Visitiul nostru om practic, ca se câscige din timp nu ocolosce preste pod, ci voesce sĕ ne treacă prin riul Cibin. Când sûntem în mijlocul rîului Ducipalului nostru îi trăsnesce prin cap sĕ ne scalde. Nu mergeam nici înainte, nici îndĕrĕpt. Şi aşa ne fiind nici un Moise între noi, a trebuit se trecem rîul cu urme udate. Aici am făcut cunoscinţă cu nĕravul calului nostru. El adecă numai aşa era înduplecat se ne tragă până la Sălişte, dacă mergea cineva înaintea lui, s'au dacă avea pe cine se urmeze. Cu alte cuvinte înclina şi el spre pasivitate, căci stăpânul sĕu era român pasivist din Sibiiu.

Abia eşiţi din rîu, ne urcăm în trăsură şi spre norocirea noastră tocmai ne ajunseră o clae de ţigani cu 2 cară de purdei. Deosebirea între noi şi ei nu era tocmai mare. Din câţi erau nu vorbia unul un cuvênt unguresc, ca şi noi. Aveau între ei un artist, care cu arcul sĕu 'ţi atingea inima. Şi noi aveam artistul nostru, despre care voiu vorbì mai târdiu. Nici ei, nici noi prins că în anul 1000, când S. Stefan a primit dela papa Silvestru coroana regală, încoronatul rege nu avea în posesiune decât numai o mică parte din regatul de mai târḑiu al Ungariei: principatul Panoniei de odinioară şi ţeara despre meaḑă ḑi dela lacul Balaton; ţinutul Banatului Timişian, Transilvania întreagă şi după „Chronica Hungarorum“, Slovacia întreagă, nu aparţineau regatului nou; ba şi când mai târḑiu ţinutul Banatului timişian şi Transilvania au fost cucerite (?) de S. Stefan, n'au intrat în nemijlocita posesiune a regelui…“

Ca sĕ putem judeca împregiurările îngropate nu numai în depărtarea secolilor, dar şi în diversele interese a acelor ce s'au ocupat până acum cu situaţinnea din timpurile contactului celui dintâiu al Maghiarilor cu Românii, trebuie sĕ avem idei clare despre factorii acelor timpuri.

Maghiarii popor barbar, iubitoriu de rĕsboaie şi de escursiuni de pradă, au încăput între Slavii cu oare care ordine socială, însĕ nu destul de tari ca sĕ le resiste la cea dintâiu năvală. La resărit Românii asijderea cu ordinea lor socială, evitaţi de Maghiari, de silă sau de voie bună nu se poate scì. La apus împĕrăţia romană-germană care era încă în tacere şi la meaḑă-ḑi împĕrăţia romana-resăriteană în cădere, şi alte fragmente de popoare.

Mai puţin la numĕr decât Goţii s'au Hunii, după vre-o câte-va încercări nenorocoase cu armele, conducĕtorii lor, cumpănind bine împregiurările, s'au hotărît pentru statornicie şi civilisaţiune. Spre sfêrşitul acesta au trebuit sĕ împrumute instituţiuni pentru sine de o parte, de alta au trebuit sĕ între în relaţiuni de alianţă sau federaţiune cu popoarĕle între care şi pe lungă care vieţuiau. Aceasta cu atât mai vêrtos cu cât masa poporului maghiar neprevĕḑĕtoare şi care nu cunoscea raporturile în care se afla, stăruia pe lûngă viaţa selbatică, cu care era deprinsă din patria originală de unde venise.

Nisuinţa conducĕtorilor de a căuta raḑim în popoarele cu care se aflau acum Maghiarii în contact, transpiră chiar din cronicele miraculoase ale Maghiarilor, cari încuscresc d. e. Maghiarii cu Românii *.) Nisuinţa însĕ se vede mai învederat din cuvintele ce se pun celui dintâiu rege maghiar în gură, care caută aşi raḑima dominaţiunea pe diversitatea limbilor.“

Slavii mai ântâiu, şi după ei Românii în ducatele lor (Maramureş, Banat, Transilvania, Făgăraş) au trebuit dară sĕ fie elementele cele dintâiu pe care s'au răḑimat întemeitorii statului unguresc. Ei, ca federaţi, respective instituţiunile lor, au fost care au dat nascere ordinei de drept şi consolidărei regatului unguresc.

Raportul între Maghiari şi Români se presentează aşa dară îndată după contactul statornic ca un raport federalistic.

Întroducerea fendalismului, precum se pretinde, de regele Stefan I, pe Români, la început nu i a jignit. Românii au remas în dreptul lor naţional în ceea ce privesce posesiunea, serviţiul cu armele, administraţiunea şi justiţia. Decretele regilor şi comiţielor au început numai în decursul seculului 13 a fi normative în prima linie pentru nobilime. Nu numai Românii s'au bucurat în Ungaria de drepturile lor proprii avute ci şi oaspeţii si colonistii veniţi mai târḑiu se administrau şi judecau prin ei înşişi, adecă prin instituţiunile ce şi le aducem cu sine, d. e. Sasii şi Zepusenii.

Cum am ḑis înse, în seculul amintit (1222) întâlnim cea dintâiu schimbare a raporturilor de până aci. Nobilimea temĕtoare de potestatea regilor a stors dela regele Andreiu II aşa numita *bulla aureă*

Bulla aureă a dat nascere unei direcţiuni noue în restringerea drepturilor naţionale şi în centralisarea regatului.

Poate că direcţiunea aceasta nouă a îndemnat pe Radu Negru din Făgăraş şi mai târḑiu pe Dragoş din Maramurĕş a şi căuta patrii noue în ţinuturi românesci la meaḑă ḑi şi la rĕsărit dela Carpaţi, ţinuturi cari mai nainte erau bântuite de barbari.

(Va urma.)

---

*) Fiica lui Menumorut se mărită după fiiul lui Arpad, ḑice An. not.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 Iunie.

Szögyenyi este numit numai al doilea cap de secţiune în ministeriul de esterne; cel dintâiu cap este contele Hoyos, fostul trimis în Bucuresci.

Conferenţa în cestiunea egpteană era sĕ se întrunească în 22 Iunie n. la Constantinopole. Objêctul cel dintâiu ce avè conferenţa a desbate era sĕ fie regularea interventiunei. O telegramă cu datul din 20 Innie n. dela Constantinopole anucie că conferenţa este paralisată. Ministrul de esterne al Porţii, spune telegrama, a aflat, ca resultatele misiunei lui Derviş paşa, trimis de Sultanul sĕ împace spiritele în Cairo, arată că conferenţa nu este oportună. Respunsul acesta dat la solicitarea puterilor pe lângă Poarta otomană de a se învoì şi dînsa la ţinerea conferinţei, se consideră de o respingere categorică a conferenţei.

Creştinii într'aceea părăsesc Egiptul, lăsânduşi averile acolo. Vineri au fost toate moşeele din Cairo iluminate din causa serbătoarei „înalţărei (lui Mahomet) la ceriu“. Europenilor le a interḑis poliţia a eşì din locuinţe în noaptea aceea, pentrucă era de temut că la meḑul nopţii mahomedanii vor prăda casele creştinilor. Arabi paşa, şi directorul poliţiei au privighiat toată noaptea şi cavaleria au patrulat pe strade cu săbiile trase. *G*uvernatorul a dispus ca *imamii*, preoţii, se vestească în mosee, că la cea mai mică revoltă cetatea va fi bombardată. La 11 oare noaptea s'au auḑit 7 salve de tun. Frica era mare. Însĕ au fost numai salve de ameninţare.

Contingentul recrutărei în Rusia este normat pentru anul acesta cu 212,000 feciori.

Dela Bucuresci sĕ scrie la ḑiarele din Viena că prin demisiunea lui C. A. Rosetti din camerĕ şi din clubul liberalilor este provocată o crisă de partidă. Se mai scrie, că crisei acestia va urma şi una de cabinet. Mai departe se scrie despre eventualitatea venirei lui Dimitrie Brătean la minisieriu, ca la spatele lui sĕ se reconstruească partida liberală. Se vorbesce şi de întrarea lui Cogălniceanu în cabinet. Cogălniceanu însĕ au refusat de o camdată, fiindcă merge la băi şi în Septemvre are a regula unele afaceri în Paris.

Cestiunea evreească în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Wahrmann: (continuând) Întrebarea e acum, de ţinem noi în general invasiunea în massa a unei rase streine în Ungaria de periculoasă. Eu pun întrebaren aşa (Voci în stânga estemă: Şi noi o punem aşa!), nu că ţin de folositoare şi nimerită invasiunea jidovilor ruşi, ci preste tot ori ce invasiune în masă a elementelor strĕine. (Aprobare. Voci în stânga estremă: Şi noi punem întrebarea aşa!) Dacă astfel e admisibilă întrebarea, remâne, după cum cred eu ori ce antipatie şi simpatie la o parte (Aprobare) şi aşa noi ajungem numai la o judecată dreptă nu însĕ la prejudeţ. (Aprobare vie.)

Şi eu ţin că e consult a pune întrebarea astfel şi din acea causă că şi petiţiunea comitatului Satmarelui ḑice ceea ce s'a vorbit şi în alte părţi, că sûnt unele ţinuturi unde poporaţiunea nu e prea deasă şi prin urmare invasiunea ar fi de dorit. Eu din parte'mi ḑic cu precisiune, că nu ţin invasiunea de corespunḑĕtoare şi folositoare. (Aprobare). Eu nu ţin invasiunea în masă de corespunḑĕtoare scopului şi folositoare. Aparenţa în masa a ori cărui element strĕin, eu o repetez, fie Evrei ruşi, fie Nichilişti ruşi, democraţi, socialistici Germani, Fenianirici, Sêrbi, Valachi s'au Sasi, (Aprobare vie) şi chiar din causa că în presenta posiţiune a Ungariei o asemenea invasiune nu s'ar putè tolera fără de a espune periculului scopurile statului. (Aprobare.) Căci problema Ungariei este înainte de toate ca statul urguresc sĕ devină mai ântâiu şi mai ântâiu un stat complet unguresc. (Aprobare. O voce în stânga estremă: Şi Evreii pot sĕ năzuiască într'acolo).

Şi spre a devenì un stat complet unguresc, nu e de ajuns, ca într'ênsul elementul unguresc sĕ fie mai forte decât ori ce element singuratic; eu nu mĕ tem de statistică — cum s'a esprimat alaltăeri un domu deputat — ci e necesar, ca elementul unguresc sĕ fie mai forte decât toate celelalte elemente ale ţĕrii la olaltă; căci numai lăţirea prea mare a maghiarismului superioritatea elementului maghiar peste toate celelalte elemente dau statului unguresc dreptul de esistęntă, *la raison d'être* şi îi asigură esistenţa lui. (Aprobare.) După cum scim, s'au făcut pe acel teren în deceniul din urmă progrese mari, diferite. (Aprobare). Dar aceasta nu e de ajuns; nu a ajuns încă lucrul până acolo, ca sĕ se asimileze toate naţiunile străine. Posibil că nedestoinicia legilor noastre sau indiferentismul societăţii noastre sau alte împregiurări sĕ fie causa. (Aprobare.) Noi trebue sĕ ne năzuim resolut într'acolo, ca asimilaţiunea sĕ progreseze şi sĕ evităm tot, ce ar împedeca aceastâ asimilaţiune. (Aprobare.)

De oare ce însĕ invasiunea în masă a ori cărui element nou în ţeară o ar împedeca, de sigur eu nu sûnt de părere, ca sĕ o spriginim (Aprobare.)

Spre a nu fi rĕu înţeles trebue sĕ me esprim, că nu sûnt şovinist şi că vorbind contra învasiunei în masă, eu nu iau în considerare invasiunea de singuratici, pentru că n'am nici o frică, că singuraticii, cari imigrează în ţeară cu avere, cu capabilitate de lucru, cu capital spiritual şi vreau sĕ se staţioneze aci pentru promovarea diferitelor scopuri şi sĕ-'şi caute o patrie nouă, o pot face şi eu nu doresc, sĕ le închidem drumul. Ca invasiunea sĕ fie făcută în masă e oprit prin relaţiunile economice ale Ungariei (Aprobare). În vreme ce eu dară invasiunea în masă nu o doresc,

---

n'aveam locuinţe stabile, şi deosebirea era că pe când lor nici prin cap nu le trecea sĕ-'şi caute locuinţe, noi căutam în ruptul capului şi nu aflam Caii se i fi mestecat, nul mai cunosceai pre al nostru. Cât pentru coloare puteai trage sorţi, căci ori care din noi susţinea proba.

Acestia erau înainte mergătorii nostri, şi noi eram următorii lor. Am eşit din ţigănie urmând pe ţigani şi ne apropiarăm cu paşi repeḑi de Turnişor.

Eram 5 inşi, cu visitiul 6. Şi toţi eram adûnciţi în cugete. Şi sĕ ne întrebe cineva ce era obiectul meditaţiilor noastre, nu cred că şi-ar putè da vreunul sama. Eu 'mi desfătam privirea în admirarea frumseţelor naturei. Treceam printre nisce holde frumoase, mari ca trestia, şi dese de la 5 paşi nu te mai observa nime. Adierea vêntului le mişca încetinel, şi ele fugeau — după cum ḑice poporul, fugeau şi tot acolo remâneau, începânduşi fuga din nou întocmai ca şi gândurile omului. În câteva minute am fost în Turnişor. Aici am vĕḑut ceva. Şi ca se dovedesc că am vĕḑut, voi spune ce am vĕḑut.

Pe 4 rotiţe micuţe era aşeḑat un coşuleţ şi în el şedeau 2 copilaşi buclii, pe cari i trăgea tatăl lor. Mamăsa-i urma cu sapele pe umĕr şi cu corfa în mână. Mult am admirat isteţimea omului. Pela noi oamenii nu sûnt aşa de practici. Eu sûnt din Ardeal. Înfăţişarea ţĕrancei pe la noi e classică, însĕ nepractică. Pe braţul stâng e legat băiatul cu un stergariu la peptul mamei. E poetic că băiatul, care 9 luni a zăcut sub inimă, alte 19 luni sĕ zacă pe inimă, şi e şi natural poate sĕ fie aşa. Astfel legat băiatul, pe umĕrul drept 'şi pune ţĕranca desagii în care are pânea, şi în mâna dreptă corfa, cu fiertura pentru soţul sĕu. E bărbătească înfăţişarea aceasta a ţĕrancei române, însĕ e nepractică. Mi-ar părea bine, dacă toţi ţĕranii ar imita pe Turnişoreanul, cel puţin o încercare am face. Insist prelûngă părerea mea, de oarece ea nu lovesce în principiul nostru de passivitate.

Din Turnişor am ajuns în Cristian. Am bătut mai de multe ori drumul Săliştei şi de câteori mĕ-am apropiat de Turnişor totdeauna m'a cuprins o falnică mândrie carea curênd s'a prefăcut în tristeţă. Mi se părea că pe întinsul şes al Orlatului şi acum vĕd oastea lui Mihaiu viteazul. Mĕ uitam la culmea, care cu fală privesce preste Cristian şi Orlat, la piscurile Carpaţilor, me uitam la ea, şi culmea 'mi ḑicea că şi ea viseazâ de dorul urmaşilor lui Mihaiu viteazu. M'am gândit: ce-am fost şi ce suntem. Ce sûnţem şi ce-am putea fi.

Poate aşi mai fi cugetat ceva, ca se mai pot spune ceva, dacă nu ne-ar fi părăsit înainte mergătorii nostri. Ei adecă au luat drumul spre Orlat, şi noi trebuia se mergem la Sălişte. Şi precum am spus, calul nostru era cu nărav. Trebuia se meargă cineva înaintea lui, ca el sĕ aibă după cine sè meargă. Nărav avea calul, nărav aveam şi noi. Al lui îl scim. Al nostru era ca se şedem în trăsură. Şi el cu nărav, şi noi cu nărav. Şi noi după proverbul neamţului: Der Kluge gibt nach, ca se dovedim ca noi suntem cei cuminte, ne-am supus. Şi astfel noi înainte, şi calul după noi, am ajuns în Sălişte.

Românul e fiul libertăţei. Aceasta o scim cu toţii şi ni s'a spus mai de multe ori şi din partea bărbaţilor nostri politici. Libertatea nu sufere restricţiuni pe nici un teren. Eu încă sum fiiul libertăţei şi libertatea nu mi o va ţĕrmurì nici o putere pe lume. Dovadă minunată a sistemei, ce am urmat şi voi urma în descrierea impresiunilor mele. Şi tocmai această nesistemă e principala dovadă că şi eu sunt român.

Va urma acum în puterea libertăţei mele, cea ce ar fi trebuit se fie începutul acestor impressii.

La institutul pedagogic-teologic din Sibiiu s'a format sub conducerea domnului George Dima un cor, care esecută cu frumseţe cântările liturgice compuse pe patru voci de însuşi domnul Dima. În 22 Maiu vechiu d-nul Dima împreună cu corul d-niei Sale a făcut escursie la Sălişte, la care s'au alăturat mai mulţi juristi din Sibiiu.

(Va urma.

îmi permit a mĕ esprima liber, fără de a mĕ espune acusei, că nu aşi participa foarte la nenorocirea celor de o credinţă cu mine; una nu eschide pe cealaltă, cu atât mai puţin, că după părerea mea invasiunea în masă nu poate fi dorinţă Evreilor din propriul lor interes.

Dară eu n'aşi ţinea invasiunea corectă nici din interesul judaismului unguresc, căci ori şi ce s'ar ḑice despre relaţiunile economice ale Ungariei, aici câstigul nu e tocmaî aşa înlesnit. Relaţiunile noastre economice nu sûnt de natură ca aceia, cari vin acì fără avere, cari nu cunosc relaţiunile de acì, nu cunosc limba noastră, ori cât de sârguincioşi vor fi ei sĕ se poată susţine uşor. (O voce în stânga: Göbel nu i de părerea aceasta.)

În această privinţă nu e nici o deosebire între Jidovi şi Creştini. Noi vedem cât de mulţi Jidovi din comitatele din Ungaria de sus emigreză împreună cu mulţi creştini la America pentru că ei aici trebuie sĕ se lupte cu lipsa şi miseria şi de altă parte trebuie sĕ-'şi caute basa esistenţei lor. Deci eu nu ţin invasiunea în masă nici în interesul jidovilor unguresci.

Legislativa a esprimat emanciparea politică în mod hotărît şi astfel şi a împlinit datorinţa către omenime. Însĕ emanciparea socială nu se poate decreta. Aceasta depinde dela împregiurarea că Jidovii în Ungaria sĕ se absoarbă de tot în Maghiarism şi se lucre în spiritul lui alături cu ceilalţi cetăţeni ai acestei patrii (Aprobare). La aceasta se lucră de ani încoace şi cine a observat nepreocupat tendenţele de natura aceasta ale Jidovilor din anii din urmă se poate esprima cu cea mai mare recunoscinţă. (O voce în stânga estremă: Ei se germanisează).

Aceasta nu este adevĕrat. Într'o prelegere ţinută acum de curênd în Academie s'a dovedit că în capitală tocmai Jidovii sûnt acel element care se maghiarisează în mesura cea mai mare (Aprobare), ei sûnt care lucră pe terenul sciinţei unguresci, al artei, presei şi literaturei peste tot cu cel mai strălucit succes. Aşa dară ceea ce am ḑis eu este adeverat. (Aprobare.) Problema amintită de mine nu e aşa uşoară căci în ţinutul de sus al ţĕrei sûnt mulţi Jidovi cari nu numai nu sĕ maghiarisează — pentrucă e o supoşiţiune foarte rătăcită a d. dep. cari cred că acei Jidovi din Ungaria de sus aşa numiţi ortodocşi nu se maghiarisează cum a susţinut D. dep. Hermann. Din contră cine cunoaste ţinuturile superioare, cine cunoasce comitatul Bihorului, Szabolciului (Proteste în stânga estremă: strigăte Şaros, Maramurĕs). D. deputat Hermann a ḑis că ortodocşii nu sĕ maghiarisează: dacă el vorbesce de ortodocşi trebue se pomenesc astfel de comitate unde ortodocşi sûnt mulţi la numer.

Dacă D. Hermann ar fi ḑis că ortodocşii comitatului Şaroş nu sĕ maghiarisează atunci aşi fi rĕspuns de aşi fi putut, de nu aş fi tăcut; însĕ el a vorbit în general despre ortodocşi la ceea ce eu ḑic că în comitatele Bihorului şi Szatmarelui unde sûnt aşa de mulţi ortodocsi acestia sûnt astfel de Maghiari încât abia 'i cunosci că sûnt Jidovi (Aplause.)

De aceea dară trebue sĕ apărăm pe ortodoşi şi din alt punct de vedere. Căci în timpul mai recent s'a născocit nizuinţa, a împărţì jidovimea în douĕ părţi. Mulţi ḑic Neolagii sûnt modesti, oameni destepţi şi patrioţi buni, numai ortodoşii nu sûnt. Eu pot respunde la aceasta, că acesti membrii ai onoratei case, cari au fost membrii şi înainte cu 12 ani, ştiu mai bine că eu li am atras atenţiunea asupra pericolelor cari sĕ nasc, dacă guvernul şi legislativa ar sprigini năsuinţele ortodocşilor, progresul acestora în cultură şi scoală şi apucăturile îngrigitorilor lor.

Eu am amintit atunci de relele acele, am remas însĕ în minoritate şi tocmai onoraţii membrii ai acestei partide (arătând în stânga) înălţau atunci vocea pentru ortodocşi sub titlul că ei susţin libertatea religiunei. (Strigăte în stânga estremă: Jókai). Atunci sĕ produse o rătăcire care mai durează încă şi astăḑi. Între ortodocşi şi neologi eu nu conosc nici o diferenţă confesională şi religioasa. Este numai o diferenţă în cultură şi între acea ţinere morţişe la singuraticele ceremonii precum e o astfel de diferenţă între catolicii ortodocşi şi catolicii indiferenţi. (Proteste şi nelinişte în stânga estremă. Sĕ auḑim!)

Onorată casă! Eu putui aduce toate acestea pe tapet, de oare-ce m'am putut provoca la aceea împregiurare că eu am vorbit despre aceste lucruri cu ḑece ani înainte; nu se poate ḑice de aceea, că eu judec preocupat în cestiune, căci mie mi-au oferit ortodocşii în 1869 în capitală un şarivari tocmai în acel timp, când ei au arangiat un conduct de facle în onoarea unui alt membru. (Strigate din stânga estremă: Jokai; din dreapta: Zsedényi).

Totuşi am ţinut de necesar sĕ desvălesc cestiunea, pentrucă sĕ prea fac multe provocări la Talmud. Acelor doi vorbitori, cari sûnt singurii contravorbitori ai acestei direcţiuni, le place, sĕ se provoace la opul unui aşa numit învĕţat german (Victor Istoczy strigă: El este profesor la universitatea din Praga. — Ilaritate!)

Mauriciu Wahrman: .... unui profesor de universitate din Praga şi aşa numit învĕţat (Ilaritate). În escelentul sĕu op „der Talmud-Jude“ se cuprinde tot, ce s'a ḑis contra Talmudului, şi contra acelor Jidovi, cari se ţin de el.

Ce preţ trebue sĕ punem pe scrierile unui aşa numit învĕţat şi profesor din Praga dacă sĕ poate provoca cineva la scrierile a 10, 20, 100 de scriitori cu dreptul, de a face diferite deducţiuni, voiu documenta mai mult cu aceea că voiu cetì onoratei case — poate că va interesa pe on. casă — unele din scrierile acelui profesor.

În cartea s'a „Antichrist“, care a apărut în anul 1875, acest profesor (Victor Istoczy: Învĕţat. Ilaritate!)

Mauriciu Wahrman: Conced, că e învĕţat, el a scris despre protestantism următoarele: „Unde îşi pune protestantismul piciorul, iarba se uscă, goliciunea spirituală, selbătăcirea moravurilor, nemângâere grozavă a inimilor sûnt fructele lui; un protestant care trăesce după receptele lui Luther e un monstru. Vandalisnul şi Protestantismul sûnt noţiuni identice. (Mişcare îndelungată. Strigăte: Binevoiţi a traduce în unguresce! Nu e de lipsă!)

Eu nu traduc, Dvoastră aţi priceput şi fără de traducere, şi poate s'ar afla cine-va sĕ ḑică că am tradus fals. (Larmă în stânga estremă.) La pagina 79 a acestei cărţi (sûnt aşa de liber şi mĕ provoc la pagină, pentru ca aceia pe cari poate i interesează, sĕ caute şi sĕ poată controla corectitatea citatelor mele) se ḑice următoarele: E vorba de America: „Cetitorii, cari mai pot cugeta cât de puţin, de vreau sĕ se convingă, întru cât acei oameni, cari se numiau reformatori au fost morali şi au propagat învĕţături suportabile, să binevoiască a rĕsfoì istoria reformaţiunei a D. de Döllinger. Protestanţii iubitori de onestitate, de cari în ţeara noastră nu sûnt tocma puţini, se vor întoarce cu dispreţ dela aşa numitele lor biserici de până acum: când vor esperia, ce ticăloşi au fost aceia, cari au dat nascere protestantismului (Mişcare).“

Mĕ rog de ertare dacă citând am întrebuinţat rĕu libertatea mea de vorbire. Însĕ după observarea făcută de curênd din partea D. Preşedinte; nu voiu mai cita nimic mai mult din opul unui bărbat, la care s'a provocat cineva acì când sĕ vorbeşte de cestiunea jidovească.

Onorată casă! Între astfel de împregiurări eu din parte'mi pot afla linistire numai în declaraţiunea comisiunei petiţionare şi pot ḑice că această întrebare nu poate avea drept consecuenţă necesitatea unor mĕsuri legislative. Mai întâiu şi mai întâiu din causa că, după cum am ḑis, nu e de dorit şi, după cum a espus lucrul onor. raportor al comisiunei, legile de incolat dau destulă garanţie comunei şi a locuitorilor.

Dar şi pentru aceea nu e necesitate de mĕsuri legislatorice pentrucă — trebue se repetez că am avut onoarea sĕ suţin intr'alt loc, — pentrucă Jidovii ruşi până acum nau venit încă şi nu s'au staţionat încă acì, pentrucă nici ei nìci alţii n'au intenţiunea de a face aceasta, că prin urmare întrebarea n'are nici cea mai mică actualitate. Eu m'am provocat în conferenţa partidei liberale — foile au luat act despre aceasta şi pot vorbì şi acì — m'am provocat că până acum Jidovii ruşi nu au apărut în ţeară imigrând în mase. E posibil că singuratici şi familii singuratice au venit dar în masă n'au venit (O voce din stânga estremă. În „*Felvidéki Lapok* s'a ḑis aşa!) Voiu rĕspunde şi la aceasta.

Bine au scris cei dela „*Felvidéki lapok*“ că jidovii ar fi venit; şi atunci nu redactam eu, ci un D. deputat colegă al meu, a carui frate ocupă în acea cetate un oficiu foarte vĕḑut administrativ. Ca rĕspuns pot ḑice, că totul este o poesie şi că acolo nu e nici măcar un Jidov rus. (Aprobare în dreapta.) Mĕ mir că se pune aşa mare preţ pe presă şi pe vestile împrăştiate de diferitele foi (Ilaritate.)

Repetez aceea ce a ḑis D. Ministru preşedinte, că acì peste tot nu se află nici un jidov rus; n'au venit acì, nu vrea nimenea se vină. Îmi voiu lua libertatea se ilustrez aceasta. (S'auḑim). Dacă fugarii ruşi faţă cu cari am simţeminte călduroase, pe cari eu nu aşi voi sĕ-'i espun unei morţi sigure chiar dacă ar remânè cu totul isolaţi, cum era la timpul sĕu, după revoluţiunea poloneză emigranţii poloni, cum erau fugiţii unguri după lupta de libertate a Ungariei (mare larmă şi proteste energice în stânga estremă), de nu va îngrigi nimenea de ei, atunci s'ar putè întêmpla foarte uşor — căci un fugit merge acolo unde poate se vină şi acì.

Dar tocma pentru Jidovii ruşi sĕ manifestează în toată Europa cea mai mare simpatie şi însufleţire. (Proteste în stânga estremă.) Astăḑi am cetit un apel în urma căruia s'a format un comitet în Paris — şi nu sub influenţa *Aliancei israélite* — (Protest în stânga estremă), un comitet în fruntea căruia este Victor Hugo, a cărui membrii sûnt dintre cei mai străluciţi, cei mai renumiţi bărbaţi europeni în sciinţe, arte şi viaţa politică: Gambetta şi alte 10—15 celebrităţi.

Emeric *Szalay*: Acela încă a fost jidov! (ilaritate mare).

Mauriciu *Wahrman*! Repetez, că se observă cea mai mare simpatie nu numai în cercul celor de confesiunea lor cu toate ca conced — şi on. casa va afla ca este lucru firesc — că în mĕsură potenţată şi în cercul confesionalilor lor. În chipul acesta s'au adunat sume mari pentru îngrigirea şi susţinerea acestor sĕrmani fugiţi. În această direcţiune s'a pus în lucrare o organisaţiune; s'au făcut comitete cari sau însărcinat cu îngrirea şi susţinerea acestor nenorociţi. Astfel de comitete s'au format în America, în London, Paris, Berlin şi Viena. Toate acestea nu au alt scop, decât sĕ espedeze pe acesti nenorociţi, spre America, spre Canada.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Sibiiu, Iunie (Proces de Presă). Asupra procesului de presă pertractat la 3/15 Iunie a. c. înaintea curţilor cu juraţi din Sibiiu am atras atenţia publicului în nrul precedent al acestei foi. Dăm acum unele amĕnunte, despre cari credem că sûnt de interes general.

Junele Ioan Comşa din Zernesci, a petrecut mai mulţi ani în România ca comerciant. În Bucuresci a făcut cunoscinţă cu o fetiţă frumuşică din Cohalm, care a crescut în un institut în Bucuresci. Ca toţi tinerii uşurei, şi Comşa se duce pre fată prin promisiuni că o va lua de soţie. În anul 1880 vine Comşa la Zernesci şi-şi deschide o prăvălie în casele comunale. Creḑênd că i-a venit vremea sĕ se însoare începe a-şi căuta o soţie cu stare. Dorinţa inimei i se implinesce, căci în 8 Noemvre 1880 se căsătoresce cu o fetiţă din o familie onestă din Tohanul vechiu. Cununia o a sĕvêrşit P. Traian Meţian din Zernesci şi încă după cum se opune, fără observarea formalităţilor recerute.

În 6 Decemvre 1880 se presentează în Zernesci fetiţa din Cohalm cu 2 prunci, un băiat de mână şi o bĕiată la pept, şi pretinde a fi fidanţata lui Comşa, cu care a avut şi prunci. Întentează proces lui Comşa şi de oare-ce n'a avut documente suficiente, prin care sĕ-şi motiveze aserţiunile, judecătoria din Zernesci o a îndreptat la un advocat. Propria ei mărturisire.

Bĕtrânul preot gr. cat. din Tohanul vechiu Pandrea a făcut arĕtare la vicariatul din Făgăraş, că la căsĕtoria lui Comşa din Zernesci nu s'au observat formalităţile recerute, nefăcêndu se vestirile în biserica miresei. Totodată însĕ ca echou al marei indignaţiuni produse în Zernesci şi giur prin înşelarea unei fete şi lăsarea ei pe strade cu 2 prunci în puterea ernei, P. Pandrea împreună cu locuitoriul din Tohan Nicolau Pop au trimis o corespondenţă la redacţia „Observatoriului“ din Sibiu. În acea corespondenţă s'a espus cele espuse de noi aici în mod genuin. Pe basa acestei corespondenţe redactorul „Observatoriului“, Domnul George Bariţ a făcut o nouĕ corespondenţă, întitulată „Un cas de bigamie.“

Prin această corespondenţă ţinĕrul Comşa s'a simţit vătămat în onoarea sa, şi intentă mai ântâiu proces domnului Bariţiu pentru calumniare. De oare-ce însĕ au fost trecut 3 luni dela publicare până la intentarea procesului, Domnul Bariţiu a scăpat prin prescrierea dreptului, rĕmâind P. Pandrea şi Nicolau Pop, ca unii ce au dat prilegiu la facerea acestei corespondenţe prin informaţiunile lor. Şi de oare ce P. Pandrea pentru adûnci bĕtrâneţe nu s'a putut presenta, pertractarea s'a făcut numai cu Nicolau Pop. Pertractarea o a condus presidentul tribunalului Ormay, votanţi erau juḑii Zweier şi Herepei. Pe actor la representat adv. Arz v. Straussenburg, pe inctul profesorul dela facultatea de drepturi din loc Dr. Fölkl.

Actorul prin producerea de documente dela stăpânii sĕi voise sĕ-şi documenteze purtarea, ca ne voind a mai cunoasce pe nefericita fată din Cohalm, şi presentânduse ca model de virtute creştinească. Acusatul încă nu i-a rĕmas datoriu, căci s'a presentat şi fidânţata dlui Comşa cu băiatul de mână „ca corpus delicti,“ şi cu deosebire a făcut sensaţiune mărturisirea P. Traian Meţian, asemenea chiemat ca martor din partea acusatului. Conform mărturisirei P. Meţian după sosirea fetei la Zerneşti, Comşa chiemat inaintea oficiului parochial, a recunoscut pe băiat de al sĕu şi au făcut un compromis. El adecă a luat băiatul la sine, băiata a remas la nefericita femeie, pentru care Comşa plătea oareş-care intertenţie. Prin acestea şi prin fassiunile fostei sale ţiitoare actorul Comşa s'a desarmat cu desĕvêrşire.

Lucrul era acuma clar. Diferenţa între incusă şi apărare era că acusatorul identifica informaţiile inctului cu corespondenţa din „Observatoriul“. Defensorul acusatului proba contrariul, deoarece acusatul nici nu scia ce va se ḑică bigamie, şi numai din articlul Domnului Bariţiu a învĕţat el înţelesul cuvêntului bigamie. Dovadă era lûnga epistolă a domnului Bariţiu, în care se esplica inctului înţelesul cuvêntului bigamie. La 3 după ameaḑi s'au statorit întrebările, cari în esenţă sûnt: 1. este incusatul în adevĕr autorul articlului. 2. Este ḑis în articlu că actorele a comis bigamie, 3. a comis acusatul vina calumniărei prin pressă.

După deliberare de 1 oară presidentul juriului profesorul Palzer anunţă verdictul: La întrebarea 1-a 10 voturi nu, 2 voturi da. La a 2-a unanim da. La a 3-a Nouă voturi nu, 3 da.

În urma acestui verdict inctul se declară de nevinovat, actorele se condamnă la portarea speselor processuale. Apĕrătoriul actorului a însiunat nulitate.

Varietăţi.

* (Adunarea generală comitatensă) s'a ţinut sub pres. d. vice comite Marţi şi Mercuri.

* (Părăstasul anual.) pentru odichna sufletului, în Domnul aicia repausat Dr. Lazar Petroviciu, fost profesor la institutul teologic pedagogic român gr. or. în Arad, se va celebra Dumineca viitoare la 13/25 Iunie a. c. în biserica din suburbiul Iosefin în carele îndătinate, după sĕvêrşirea sântei liturghii.

* (Casul dela Tisza-Eszlár.) Investigaţia constată că cadavrul aflat nu este; vestmintele de pe cadavru însĕ sûnt ale fetei dispărute.

Neumann încă constată că mama nici Luni nici Marţi nu o a recunoscut.

Terminându-se secţionarea, 4 medici constată, că respectiva a murit în aprindere de plumâni. Cadavrul este al unei mueri bĕtrâne.

Cadavrul a fost espus în curtea bisericei jidovesci din Eszlár. Poporul iritat a alungat din curte pe jidanii.

Probabil că cadavrul este furat din spital. Sĕ asteaptă din nou arestări.

Loterie.

Sâmbătă 17 Iunie n. 1882.

Brün: 39 29 61 12 5

Bursa de Viena şi Pesta

Din 19 Iunie n. 1882.

	Viena	B pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.90	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.40
Renta ung. de hârtie	86.45	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.75	90.80
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.—	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.25	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	98.—	98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	98.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.—
Sorţi unguresci cu premii	118.75	118.75
Sorţi de regularea Tisei	109.75	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.45	77.—
Renta de aur austriacă	94.40	94.—
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	828.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	316.—	316.50
Acţiuni de credit austr.	323.20	324.—
London (pe poliţa de trei luni)	120.25	120.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Napoleon	9.56	9.55
100 marce nemţesci	58.65	58.60

Nr. 95. [97] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia gr. or. de classa III G. Hodac sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegr. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică, 3 jugere fênaţ şi 2 jugere loc arător, cari aduc un venit anual de 100 fl.

2. Dela 160 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 1 fl. — 160 fl.

3. Dela 250 familii câte o ḑi de clacă à 40 cr. v. a. — 100 fl.

Alte venituri dela înmormêntări, cununii, botezuri etc. — 140 fl. Suma 500 fl. val. austr.

Supraedificatele parochiali lipsesc cu totul.

Petenţii au de a'şi îndrepta suplicele, instruate în sensul §-lui 13 şi analog cu §. 121 pt. 8 al statutului org. la subscrisul posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 3 Iuniu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Galation Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 98. [96] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă neputinciosul paroch Eftimiu Sighiarteu din Cicei-Poiană protopresbiteratul Deejului, în urma rescriptului consistorial din 17 Decemvre 1881 Nr. 3598 B. se escrie concurs cu terminul până la 30 Iunie an. cur.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt:

a) Locuinţa liberă în una odaie a casei parochiale şi folosinţa unui grajd de 4 vite.

b) Jumĕtate din grădina parochială şi din pămênturile estravilane ţinătoare de porţiunea canonică în mărime 5 jugăre ☐ arătură, fênaţ şi păşune, cari dau un venit anual de 40 fl. v. a.

c) Jumĕtate birul preoţesc cucuruz sfărâmat 40 ferdele à 1 fl. — 40 fl. valut. aust.

d) Jumĕtate din ḑilele de lucru 40 à 20 cr. — 8 fl.

e) Jumĕtate din venitul stolar calculat după sumă mijlocie de cinci ani încoace 60 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune de capelan sûnt avisaţi a 'şi aşterne până la terminul sus indicat suplicele lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiul în C. Giurgesci p. ult. Reteag (Retteg.)

Ciceu Poiană la 25 Maiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 112. [98] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din vacanta parochie sub clasa III Burul, protopresbiteratul Lupşei, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea cononică: un agru 1126 °☐ o grădina de cucuruz de 1 jug. 1433 °☐ un fênaţ de 300 °☐ şi folosirea cimiteriului.
2. 46 Ferdele vechi (16 copuri) cucuruz sfârmit.
3. 70 ḑile de lucru.
4. lemnele de foc trebuincioase şi
5. venite stolari.

Doritorii de a competa la această parochiă au a'şi subşterne petiţiunile lor instruate în sensul statului organic şi al Regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu până la la terminul defipt.

Offenbaia în 3 Iunie 1882.

Oficiul protepresbiteral gr. or. al Lupşei.

pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu,
administr. protopresb.

Nr. 1695. [94] 3—3

CONCURS.

Postul de notariu comunale în comuna mare Tălmăcel devenind prin resignaţiune vacant, pentru împlinirea acestui post prin alegere se escrie concurs.

Emolumentele anuali sûnt:

1. Salariu 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Patru orgii metrici de lemne de foc.
4. Pentru lucrări private după tarifă.

Cei ce doresc a competa pentru acest post au se aştearnă cererile lor instruate cu documentele prescrise în lege cel mult până în 30 Iuniu 1882 st. nou.

Se observează cumcă în înţelesul §. 74, alinea 3 A. de L. XVIII. din anul 1871 numai acei competenţi se pot privì de caudidaţi, cari vor documenta cumcă au depus esamenul notariale în comitatul Sibiiului.

Cunoscinţa limbei statului şi a limbei române este a doua condiţiune.

Tălmaciu în 14 Iunie 1882.

Pretorele cercului Cisnădiei.

Nr. 1271—1882. civ. [95] 3—3

EDICT.

În causa comasaţii hotarului Schellenberk, fac cunoscut, cumcă spre regularea representaţiunii, spre alegerea representanţilor, mai departe spre alegerea unui inginier şi spre cetirea projectului despre spesele care se vor ivì, se pune terminul pe 10-lea Iulie 1882 la 9 oare ante m. în Schellenberk.

La aceia învit părţile interesante şi cu edictul acesta.

Sibiiu în 6 lea Iunie 1882.

Dela tribunalul regesc.

Vásárhelyi m. p.,
jude la trib. reg. ca procedent.

Turnătoare de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţă pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, fer turnat şi făurit; astfeliu construite, că după ce sûnt usate pe o parte se poată fi învêrtite ce înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic şi mai adânc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer făurit pentru clopote solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru oroloage şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pe lûngă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid şi promopt se recomandă

Antonie Novotny.

[46] 5—6 Timişoara, Fabrică.

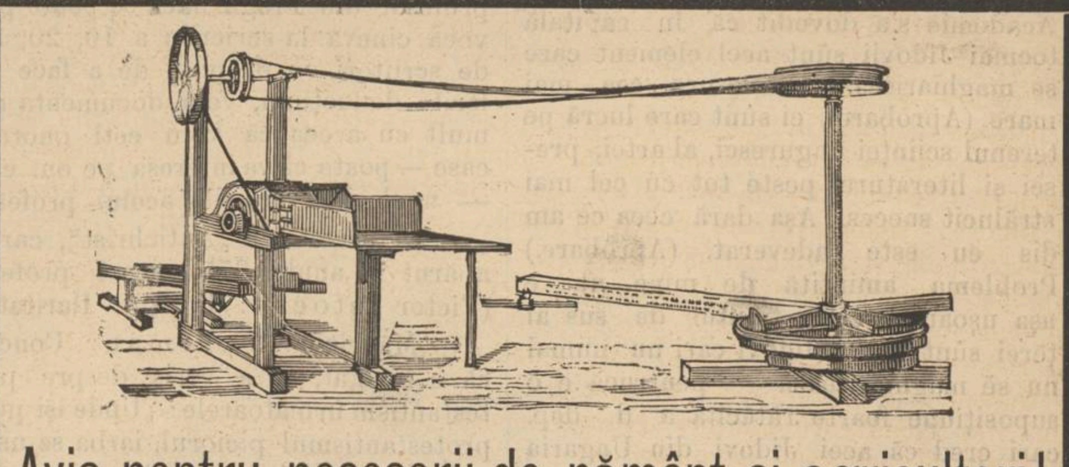

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin.

Lotĕrie de esposiţiune în Triest.

1000 nimeritori în preţ de 213,550 de florini.

Nimeritorul principal în aur sau florini bani gata **50,000 fl. v. a.**
Nimeritorul al doilea in aur sau florini bani gata, **20,000 fl. v. a.**
Mai departe nimeritori diversi de câte **10,000,** apoi de câte **5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50** şi **25 florini.**

Fie care soarte costă numai 50 cruceri.

Sorţi se capătă în toate schimbătoriile, traficele c. r. de tabac, colecţiuni de loterii din monarchia austro-ung. şi la *despărţământul de loterie* de esposiţiune triestină (Piazza Grande Nr. 2) în **Triest** la care au a se adresa toate persoanele care vor a se ocupa cu traficul de sorţi.

[91] 3—3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 67. Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr. pentru** fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iunie 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“
în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 Iunie.

Precum se vede anecsiunea provinciilor ocupate numai e departe. În privința aceasta oficioasele spun că ministrul comun de finance Kallay fiind în Budapesta au conferat cu barbații de stat ungurosci despre posibilitatea unui buget al Bosniei și Erțegovinei ce va fi presentat corpurilor representative competente.

Ḑiarele englese publică o telegramă din Viena care manține vestea, cumcă s'ar fi ingagiat negociări de baronul Calice ambasadorul Austro-Ungariei la Constantinopole, relative la anecsiunea definitivă a Bosniei și Erțegovinei la Austria Ca o probă sigură despre autenticitatea acestei sciri se consideră tăcerea păstrată de Sultanul, dela operațiunile recrutării efectuite de Austriă în provinciele ocupate și formula jurămêntului impus trupelor recrutate în care nu e cestiunea de suveranitatea, nici chiar nominală, a Sultanului. Primirea planului de organisare a administrațiunii provincielor întocmit de dl. de Kallay, este un nou argument în favoarea acelor ce cred in anecsiunea viitoare. Dl. de Kallay se va duce peste câteva septămâni în în Bosnia, spre a judeca singur despre natura reformelor ce trebuesc operate în această țeară. Dl. Kallay vorbesce bine serbesce, fapt care i va înlesnì se purceadă la o anchetă pe lûngă regnicoli. Reformele organice cuprind un proiect de organisare co munală, un proiect de organisare a districtelor, și în fine, un proiect de procedură civilă. Ḑiarele austriace asigura, că guvernatorul civil va fi numai adjunctul comandantului cap, care va remânea în capul guvernamentului. Un decret special va regula raporturile celor două puteri: civilă și militară.

„Pesti Napló“ spune că d. Trefort a adresat tuturor inspectorilor reg[illegible] de scoale o energică ordonanță asupra instrucțiunei limbei maghiare. El provoacă pe inspectori ca se esecute cu strictețĕ ordonanțele premergătoare și se veghezo ca pănă la 30 Iuniu 1883 se numai poată fi nimenea învĕțătoriu s'au învĕțătoare dacă nu scie vorbì și scrie unguresce. În deosebi ordonă ministrul ca toți câți au studiat la o preparandie străină și au devenit învĕțători dela 1868 încoace se fie datori a depune la un institut pedagogic unguresc un esamen suplementar din istoriă, geografiia și constituția ungurească și se cează a li se recunoasce diploma de valabilă pentru Ungaria. Aceste esamene se pot ținea ori și când peste an, ajunge intervențiunea inspectorului de scoale și a directorului și profesorilor institutului respectiv. — Grele vremuri, ḑice „Gazeta Trans.“, au mai ajuns sĕrmanii dascăli!

Declarațiunile lui Mancini, că Francia e cu totul isolată în Europa, dau prilegiu foilor franceze se atace cu furiă politica de acțiune a lui Gambetta. „Liberté“ felicită pe Francia, că prin căderea lui Gambetta a scăpat de o catastrofă inevitabilă. „France“ cere o mare desbatere ca țeara sĕ scie cine a îndușmănit politica franceză cu Turcia spre a devenì cetățan de onoare al Atenei (Gambetta), cine ne a condus în Tunisia, ne-a învrăjbit cu Italia și ne a atras umilirea de aḑi. Politica națională a Franciei ar fi fost sĕ se fi lăsat politica înaltă pe seama monarchilor, mărginindu-se Francia în a'și apĕra teritoriul în Europa și Algeria: dar Gambetta a vrut sĕ o tîrăească într'o luptă, în cari ear sĕ aibă contra sa patru puteri. — Gambettiștii tac; „République Française“ vrea sĕ aștepte textul vorbirei lui Mancini și apoi anunță o descompunere a ministerului. Argumentul principal al tuturor foilor de aici este, că în dosul Turciei stă atot puternicul cancelar german.

În camera Franciei a declarat (în 22 Iunie n) Freycinet: conferența se întrunesce astăḑi și unicul object de desbatere va fi protocolul de desinteres care îl vor subscrie puterile în cestiunea egipteană; Francia nu s'a lipsit de independența sa și la cas când deslegarea cestiunei ar fi în contraḑicere cu demnitatea francesă, Francia eară va câștiga libertatea de acțiune; este înse convins că ințelegerea între puteri va remânè statornică pănă în sfârșit.

Dela Petersburg se telegrafează că în 17 spre 18 Iunie nou eară s'au descoperit un cuib de nihiliști și mai multe persoane fură arestate.

Cestiunea evreească în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Nici unui comitet nu i-a trecut prin minte, ca acesti fugiți sĕ se așeḑe acì în Europa, fie în Ungaria, fie în Austria s'au în altă țeară. Rolurile s'au împărțit între diferitele comitate astfel, încât comitetul vienez îngrijesce de îngrigirea și îmbrăcămintea acelor nenorociți și aceea cari voesc sĕ întrebuințeze rĕu darurile sĕ fie respinși, sĕ fie trimiși înapoi în Rusia. Comitetul berlinez îngrigesce, ca aceia cari voesc se meargă spre Hamburg și Bremen, se aibă spese de căletorie și acolo viitor, ca se poată trăì; comitetul din Paris și Londra îngrigesce, ca îmbarcarea și transportul celorlalți în America se meargă în mod sigur.

Comitetul american în fine sĕ îngrigesce, ca acei nenorociți, cari se duc acolo se scie, unde sĕ se staționeze, unde se afle o patrie nouă.

Între astfel de împregiurări nu are nimenea sĕ se teamă, că întrebarea e actuală și eu cred, că fie care om nepreocupat va observa aceasta (Aprobare în dreapta.)

Și între astfel de împregiurări aflu eu, după cum am ḑis, linisce perfectă în propunerea comisiunei petiționare, și eu nu pot primì propunerea onor. D. dep. Hermann; nu doară că eu nu aflu în această în mare mĕsură espresiunea simpatiei și a preocupațiunei, dar pentrucă eu după cum am ḑis am voit se evit ori ce aparență că ași dorì desvoltarea unei cestiuni evreesci; mai departe însĕ, pentrucă eu n'am putut primì o espresiune așa de pronunțată ca necondiționat în ori ce împregiurări, nimenea se nu poată venì aici.

Ca om, nu pot primì, pentrucă stă în contraḑicere cu cele mai sfinte datorințe ale omenimei, a respinge în ori ce împregiurări pe streini dela granițele noastre; nu pot primì acea-

FOIȚA.

Dela Sibiiu la Săliște.

(Urmare.)

Nu putem din destul lăuda bunăvoința domnului Dima, arĕtată și pe calea aceasta. Dsa a voit sĕ procure teologilor prin această escursie o prea plăcută distracție, și Săliștenilor le a dat ocasie ca cel puțin odată în vieață sĕ audă cântări bisericesci, cari nu sûnt date tuturor a le auḑì.

Pe când am ajuns eu cu consoții mei în Săliște, chorul domnului Dima 'și rĕcorea setea cu bere în Restaurația Crutului din Săliște. Eram vre-o 40 de oameni numai din Sibiiu, afară de Săliștoni, Găleșeni, Ocneri, Acileni, Văleni și alți oaspeți de prin pregiur.

Pre la 9 oare s'a dus fie-care la ale sale. Eu și încă 3 lûngă mine eram încuartirați la un vechiu colegă al meu din teologie. După ce ne-am înălțat cugetele și gândirile spre ceriu, cu rugăciunea pe buze am adormit cugetând la ḑiua judecății.

Ca băiat tinĕr am fost crescut în frica lui Dumneḑeu. În etate de 5 ani nici odată nu mĕ culcam fără de a recita Psalmii de seară și rugăciunile spre somn, 'mi însemnam patul cu semnul sfintei cruci, și adormind cu rugăciunea: „Sĕ învie Dumneḑeu“ continuam în vis pre cealaltă: „Stăpâne Doamne Dumneḑeul nostru, au doară nu-mi va fi acest pat groapa“. Dimineața mĕ trezeam cu rugăciunile: „Sculându-ne din somn,“ treceam la Psalm 19 și 20, apoi la cei 6 dela utrenie, ḑiceam doamne miluescene de 40 de ori și terminam cu Psalm 50. Aceasta era epoca de aur în vieața mea. Astăḑi numai sûnt cel de odinioară. Cu aceasta n'ași voì sĕ probez teoria că omul prin educație sĕ strică. Sûnt însĕ momente când mĕ cuprinde innocenta pruncie, și atunci saiu preste 25 de ani, preste tristele esperiențe a unui pătrariu de secul și mĕ fac eară prunc, ca sĕ mĕ pot ruga. Așa am făcut și în Săliște. Și am fost ferice, căci am fost innocentul băiat dinainte cu un pătrariu de secul.

Dimineața m'a trezit toaca dela biserica cea vechie din Săliște. Am mers la biserică. Utrenia a durat pănă cătră 9 oare. Canonul singur a ținut preste o oară. Aceasta o sciu toți cantorii vechi. Despre cei mai proaspeți nu cutez sĕ o afirm, căci ei n'au avut ocasie sĕ cetească canonul. Destul că canonul din 23 Maiu — 1 după Rusale avea ca toate canoanele 9 pesne, fie-care peasnă 4 canoane(?) fie-care canon câte 6 stichiri. Laolaltă câte făceau fie-care matematic o poate computa. Și de oare-ce se cetea rar — cu abatere dela usul din Săliște — abia se puteau cetì 3 stichiri într'o minută.

La 9 oare s'a început liturgia. Ca preot a funcționat P. Borcia și ca diacon P. diacon Alecsandru Borcia. Despre P. paroch și diacon nu voi ḑice nimic, căci dênșii ca persoane sânțite sûnt scoși de sub judecata omenească. Voi vorbì însĕ despre chorul domnului Dima.

Aici încă mi 'voiu urma sistema mea.

Cântările bisericesci în biserica noastră din Transilvania pănă acum erau foarte negrigite. Nu mĕ voi estinde preste epoca fericitului Moga. În timp de 6 sĕptĕmâni, atâta ținea cursul preoțesc pe atunci, tare puțin puteau învĕța oamenii din cele ale bisericei. Cântările se transplântau prin tradiție dela tată la fiiu. Nu e mirare deci că s'au schimonosit încât nici chiar un specialist nu le mai poate cunoasce. Așa în ce privesce melodia așa în ce privesce accentuarea. Unica escepție cu privire la accentuare o fac mărginenii.

În timpul mai nou oamenii au pus mai multă grijă și pentru cântările bisericesci. Și istoricul cântărilor bisericesci la timpul sĕu va scì aduce tributul de recunoscință P. Cunțan. Un istoric conscienţios va pune în paralelă epoca înainte de părintele Cunțan cu epoca domniei Sale și va face conclusii cari vor eternisa numele P. Cunțan.

sta ca Ungur, pentrucă este după cum a ḑis D. Ministru preşedinte, în contraḑicere cu toate tradiţiunile naţiunei unguresci (aprobare) şi nu o pot primì ca Jidov, pentrucă nu se poate pretinde, ca eu eventual se espun pe confesionalii mei morţii sigure.

Că în această privinţă m'am esprimat cu deplina nepreocupaţiune, poate vedè onor. casă şi din aceea, că eu însumi nu pot primì a doua parte din propunerea lui Hermann, care ḑice că guvernul sĕ fie avisat a lua mĕsurile necesare, ca astfel de lucruri se nu sĕ mai întêmple în Rusia şi ca spesele noastre în această cestiune sĕ fie purtate de guvernul rusesc. De aşi judeca întrebarea din punct de vedere confesional, ar trebuì sĕ primesc această parte din propunere, pentrucă vorbesce în favorul Jidovilor.

Cu toate acestea nu o primesc, pentrucă nu cred că guvernul se poată fi avisat, a lua mĕsuri, cari eventual ar avè urmări neplăcute pentru ţeară. Şi eu doresc ca diplomaţia europeană, statele europene sĕ se ocupe cu această întrebare, şi dacă oficiului estern austro-ungurese în conţelegere cu alte puteri i-ar succede se facă paşi încoronaţi de succes în această privinţă, atunci eu aşi fi cel dintâiu care aşi saluta aceasta cu bucurie. (Aprobare în dreapta).

M'aşi învoì bucuros şi cu aceea că iniţiativa aceasta se purceadă d. e. dela guvernul austro-ungurese; dar a da o directivă fără ca sĕ cunoascem chiar relaţiunile, fără a putè prevedè urmările, cari vor venì pe nedrept asupra ţĕrei, eu nu sûnt în stare.

Căci n'aşi vrea sĕ vĕd, că asupra ţerei s'a atras acel eşec moral, care şi l'au atras Anglia şi Francia din causă că n'au purces în cestiunea egipteană în înţelegere cu celelalte state. (Aprobare în dreapta).

Onorată Casă! Eu nu mĕ tem, că se va nasce în această ţeară o cestine jidovească, cum unii singuratici fac haz din aceasta indigitând la viitor. Eu mĕ încred în înţelepciunea acestei case, eu me încred energiei guvernului şi nezuinţei acelora, de a lucra totdeauna la ori ce ocasiune într'acolo, ca sĕ aducă interesele ţĕrei cu cele ale umanitătii în consonanţă.

Eu mĕ încred judecăţii şi simţului de dreptate al poporului unguresc (aprobare), care nu sĕ lasă uşor a fi sedus, cu toate că singuratici indiviḑi nezuesc, sĕ pregătească terenul pentru aşa ceva prin ori ce fel de apucături (Aprobare în dreapta). După toate acestea încreḑêndu-me în onorata casă o rog sĕ primească propunerea comisiunei. (Aplause vii în dreapta; Larmă. Preşedintele sună clopoţelul.)

Mâna misterioasă.

Ḑiarul frances, „Figaro“, ḑiar respândit dară prin înclinarea sea spre sensaţiune în multe părţi privit cu oare care ne încredere, a scris un articul despre mâna misterioasă care dirige politica Europei în ḑilele noastre.

Reproducem acest articul ca sĕ aibă şi cetitorii nostri idee despre caracterisarea timpului de faţă, depusă întrînsul:

„În Orientul acesta atât pe deplin deenigme şi în care se concentrează în minutul acesta curiositatea lumii, se pare că o mână misterioasă, legênd în voie firele politicei, joacă pe degete pe republicanii nostri, şi resturnându-le combinările lor şubrede, prepară cu siguranţă nesce evenimente ce amenință viitorul ţĕrei noastre.

Această mână misterioasă nu este dificil a o gâcì: o recunoascem după stringerile ei dure, de cari am suferit îndestul. Dar ce oare se ocupă ea a mai urzì? Ce planuri secrete a desemnat ea pe cartă? Ce operă neasceptată maşinează ea după culisele diplomaţiei? Spre ce soluţiuni, negăsite încă, împinge ea lumea cea vechie?

Eată ce ar trebuì sĕ se presimtă şi ceea ce aşi vrea sĕ'mi iau sarcina a aduce la iveală, cu suvenirile unei istorii proaspete şi cu indiscreţiunile politicilor celor sciutori şi cu vederi limpeḑi.

Las de o parte toate incidentele de cari tribuna şi presa au resunat de douĕ sĕptĕmâni, ca sĕ întru drept în inima problemei şi se arĕt îndată scopul măreţ şi redutabil către care merge fără grige cancelariul de fer. Căci el conduce totul în umbră şi este, la Cairo şi la Constantinopole, precum este la Berlin, „*Deus ex machina*“ al dramei în mişcare, către care sûnt întoarse toate privirile.

* * *

D. de Maistre a ḑis'o că Turcii sûnt „tăbărîţi“ numai în Europa, ear părintele Lacordaire, într'un avênt de elocuenţă, în care este permis a se găsì o visiune de geniu, a dat strigătul, că până a nu se sfêrşì seculul, se va cânta un *Te Deum* de mulţămire în Sânta-Sofia, redată solemn Catolicismului.

Se pare că d. de Bismarck care este şi el instrument al unei voinţe superioare, şi-a tras programa a realisa această duplă cugetare, căci planul sĕu începe a se desemna în trăsuri atât de netede, încât numai lasă pe nime a sta la îndoială.

El proiectează de faţă împlinirea unei din cele mai mari opere ale istoriei, gonind pe Turci din Europa şi împingênd Islamismul în Africa şi în Asia. Atâta numai că el urmăresce acest resultat colosal, nu prin forţă şi contra urmaşilor profetului, dar cu complicitatea lor şi făcêndui se îmbrăţişeze scopurile sale a căror îndoită urmare caută se fie întărirea şi întinderea Califatului în Africa în detrimentul Franciei şi sevîrşirea cum şi consolidarea imperiului Germaniei în mijlocul Europei.

Precisez: cugetarea dnului de Bismarck, acceptată la Constantinopole, este a strămuta scaunul imperiului otoman la Cairo, pe un pămênt curat musulman, în faţa Meccei şi a acelei regiuni sacrate a Hegrei, care păstrează, cu mormêntul profetului, vatra arḑêndă a mahometismului.

Negreşit, nici de bună voiă, nici cu entusiasm n'a putut consimţì Sultanul la acest exod: dar încetul cu încetul a ajuns acì prin esamenul reflectat al situaţiunei sale politice.

Într'adevĕr în oara aceasta, vechiul şi puternicul imperiu al Osmanilor este aproape distrus în Europa. Dunărea şi fertilele provincii ce le are el tributare sûnt perdute cu desĕvêrşire. România şi Serbia prefăcute în regaturi independente, nu vor mai încăpea nici odată sub jug. Bulgaria supusă la administraţiune deosebită, e ca şi scăpată şi nu va trece mult până sĕ se emancipe şi dênsa. Croaţia turcească, Bosnia, Erţegovina, ocupate milităresce de către Austria, şi cucerite definitiv, sûnt de acì înainte gerate de către un guvernator civil care depinde numai de împĕratul rege. Englitera a luat Ciprul, ear Epirul este fatalmente destinat Greciei, până ce Austria va duce până la Salonic drumul de fer, care sub drapelul ei va fi capetul liniei comerciale a orientului întreg.

Ce mai remâne? Câteva petece de teritorii, pentru cari se ceartă vecinii cei nu numai puternici dar lacomi, şi a căror posesiune fragilă şi umilită, ar sfîrşi curênd cu nimicirea prestigiului pe acum foarte slăbit al Padişahului în ochii unor popoare cari respectă numai forţa victorioasă.

Din momentul ce s'a perdut totul despre Balcani fără speranţă de întoarcere, Abdul Hamid a înţeles interesul ce ar putea avea de a profita de concursul Germaniei spre a se scutì de o cădere inevitabile în Europa şi spre aşi ridica creditul la Credincioşi, transferându-şi Califatul, în condiţiuni largi şi reintinerite, acelei Africe în care Islamul îşi are principalele lui radĕcini şi asupra Asiei, unde va reaprinde credinţa a milioane de oameni.

Căci, nu trebue sĕ se uite că Sultanul este înainte de toate un cap religios un pontifice suprem, care îşi trage din acest caracter particular forţa principală a sceptrului sĕu. Sub raportul acesta, Abdul Hamid este pe deplin animat de spiritul de proselitism al vechilor Sultani. Avênd în acelaşi ţimp inteligenţă vioaie, observaţie fină şi firmitatea ţeapănă a moşu-seu Mahmud, el s'a făcut organisatorul desceptării credinţei în popoarele musulmane şi creatorul acelei lige panislamice, ale cărei ramure le a întins din Turkestan până la Maroko, şi unde, sub numiri diverse, ea exercită o influenţă suverană.

La aceste sentimente şi consideraţiuni a apelat d. de Bismarck, aretând Califului viitorul strălucit ce s'ar deschide dinainte-i pe pămêntul african, unde musulmanii de ori ce neam, grupaţi în giurul drapelului seu, s'ar rădica neîntârḑiat contra dominaţiunii străine şi ar lua Franciei Tunisul şi Algeria — N'ar trebuì oare sĕ'l seducă nisce astfel de perspective mai mult de cât o existenţă precară şi înjosită pe ţermii neospitalieri ai Bosforului?

D. de Bismarck a visat atât de just că, fără a pĕtrunde până în fund toate, calculele sale, mai multe organe republicane de a le noastre au dat strigătul de alarmă. De cum a fost vorba de intervenirea turcească în Egipt, „le Temps“ a ḑis'o cu nelinisciri:

„Ceea ce ne importă pe noi, este că Sultanul sĕ treacă în Africa cât s'ar putea mai puţin suveran şi mai scăḑut. Prestigiul de care ar voì el sĕ se incungiure este o forţă dirigiată în contra-ne. Ceea ce vor cei din Constantinopole, scopul cel urmăresc acì cu ardoare, cu friguri, este restabilirea domniei otomane pe coasta africană..... Ce mai resculare contra domniei franceze dela Gabes până Tlemce!“

Ear organul d-lui Gambetta din partei striga cât i lua gura: „Intimplese cum va sĕ caḑă earăşi Egiptul în mânele Sultanului, că valul panislamismului, al cărui representant pasionat este Abdul Hamid se va întinde îndată preste toată Africa. Desertul începe sĕ clocotească şi sĕ se precipite asupra Tunisului şi Algeriei... Ce de trupe vor mai trebuì mobilisate!... În ḑiua aceea, condamnaţi la o iremediabile decădere, avem sĕ ne întrebăm de nu cumva trebuì se evacuăm Constantina şi Oranul spre a ne concentra la Alger!“

Pictura este posomorîtă, dar cine ar cuteza oare se ḑică că este esagerată şi că dominaţiunea noastră, strinsă între Tripolis şi Maroco, şi cum am ḑice apucată între duoă focuri, nu va risca cele maì teribile intêmplări?

Esecutarea cântărilor liturghice ale Domnului Dima a fost escelentă. Şi sub conducerea domnului Dima nici că putea fi altfel.

Mult mĕ mir că între atâţi cunoscĕtori de musică din Sibiiu nu s'a aflat unul care se apreţieze în vre-o direcţie composiţia domnului Dima. Şi aceasta cu atât mai vêrtos căci avem cas de precedenţă, unde preoţimea noastră din centru a dat doveḑi de conservatism înainte de aceasta numai cu 3 ani.

Era timpul suprem sĕ ne cugetăm şi asupra cântărilor bisericesci. Biserica română din Transilvania va sci apreţuì talentele şi probata bunăvoinţă a domnului Dima, căci constatat este că: cântările fac podoaba sluşbei dumneḑeesci.

Mult m'a impresionat pompa cu care s'a sĕvârşit liturghia în Sălişte. Impresia cea mai mare o a făcut însĕ evlavia Săliştenilor, ca un reflecs a impresiei lor produsă prin esecutarea cântărilor liturgice.

Am eşit din biserică cu convingerea că Dumneḑeu va asculta ,rugăciunea preotului si va sfinţì pre cântăreţi, căci ei au adeverit în faptă că iubesc podoaba casei lui Dumneḑeu,

Era la 11 oare înainte de ameaḑi. Şi era o căldură grozavă, încât se fi pus oul în ţerină, în câteva oare eşa puiu cu pene din el. Spre a ne recori puţintel am mers în casina română din Sălişte la un păhărel de mângăere călugărească. Mângăerea în genere e bună şi e şi spornică. Dovadă mulţimea de jidani din ţara Oltului, cea din Sălişte a fost dela Stareţ, fără blagoslovenie prin ea. Şi poate închipuì ori şi cine cum a fost ea. Eu unul care după chemarea mea mângăiu şi mi place a fi mângăiat, am îndrăsnit a me impărtăşi de 2 ori cu mângăere.

Tot am auḑit că în Sălişte este un călugăr, care şi-a făcut în vêrful muntelui o chiliuţă, cu o bisericuţă, unde se roagă necontenit. Am mai auḑit că acest călugĕr e bun la Dḑeu, cucernic şi evlavios, şi că scie face şi minuni. Mi s'a mai spus că la rugăciunile lui s'a deschis stânca, — ca odinioară la toiagul lui Moise, — şi au isvorit apă făcĕtoare de minuni, Oamenii cari cercetează pe acest Sihastru beau apă din fântâna făcĕtoare de minuni, şi din ce beau tot mai mult ar bea. Se ḑice că se duc pe la fântână şi unii lipsiţi de evlavie, şi şi acestia sûnt nesăturaţi în pofta de a bea. Şi aşa din ḑicerea „bea Folteo“, a remas numele fântânei „Foltea“, s'au după nomenclatura neînteligenţilor din Sălişte — adecă a evlavioşilor — „Sfînta Foltea“.

Doios de a vedea tot ce e vrednic de a fi vĕḑut, m'am alăturat lûngă cei neevlavioşi împreună cu un evlavios, şi am purces spre S. Foltea. Drumul serpentin la fie-care întorsĕtură 'ţi deschidea o nouĕ privelisce printre văile din munţi. După primblare de o oară am ajuns la fericitele locaşuri ale Sihastrului. Am tocat, am tras clopoţelul şi împreună cu evlaviosul — un diacon din Sălişte — bălţat şi el ca mine — am intrat în bisericuţă de ne-am închinat la sfintele icoane.

Am spus mai sus că sûnt om liberal. Crescut în era constituţionalismului în biserică, am fost dedat a cugeta, a vorbì şi a lucra liber. Cu toate acestea sûnt ortodocs din cap până în picioare. Acestea ca dovadă că n'am studiat nici în Arad nici în Caransebeş. Şi ca om liberal apreţuesc mult silinţele acelora, cari voesc se ne lumineze. Şi tot din plenitudinea libertăţii mele condamn pe canoniştii moderni, cari basaţi pe unul şi acelaşi canon anatemisează cărţi lucrate cu multă profunditate şi fac reclame pentru pascuiluri. Şi tot ca om liberal în cestiunile de consciinţă dau libertate absolută fie-căruia; căci: „credinţa ta te va mântuì“ a ḑis oare-cine. Dacă ceilalţi creştini nu s'au închinat pe la icoane, ei vor da samă de faptele lor. Eu cu evlaviosul m'am închinat. Dacă o vom fi făcut din făţărnicie, noi vom da samă înaintea lui Dumneḑeu.

Din bisericuţă am mers la S-Foltea şi am beut apă. Se ḑice că prejudiţiul despre un lucru, influinţează mult asupra judecăţii, ce-'ţi faci despre acel lucru. Am beut apă, şi o am aflat de bună. (Va urma.)

* * *

Ori-care fie acest viitoriu, sĕ urmăm mersul în present al d-lui de Bismarck. Este caracteristic şi se poate constata pas cu pas.

Mai ântâiu face pe Poarta sĕ respingă proiectul de conferenţă la care avea aerul că aderă şi el, apoi după o visită a însărcinatului de afaceri germane, Derviş-paşa se trămise la Cairo „în numele drepturilor suverane ale Sultanului“ şi afirmând pretensiunea s'a de a regula singur, afară de ori-ce amestec străin, dificultăţile interne ale Egiptului.

Luând astfel repede puterile ocidentale şi mănţinêndu-şi cu sgomot suveranitatea după ce a înlăturat conferenţa, Sultanul se rădică în ochii Orientului şi redobêndesce întrînsul de-o dată tot prestigiul perdut prin influenţa noastră.

De altă parte, cum îşi esecută misiunea chiar Derviş-Paşa? Abia sosit la Cairo, primul sĕu act este sĕ primească pe consulul german, înaintea ori-cărui alt agent diplomatic, apoi dă ordine în numele Sultanului; el primesce şeicii şi jurămintele lor de fidelitate către Sultanul; decorează ulemale din ordinul Sultanului; pretutindeni, în trecerea sa, oficierii, soldaţii, poporul strigă: Trăiască Sultanul! Fie bine-cuvêntat Kaliful! Nu e vorbă decât de Sultanul; — seamănă o adevĕrată reluare a Egiptului şi ca o revanşă a lui 1840!

A! ce departe sûntem de timpul când Ibraim, învingĕtor al lui Nezib, punea imperiul otoman la picioarele Paşei Egiptului!

Însĕşi evenimentele ce însângeră în oara aceasta Alexandria şi Cairo servă planurile secrete ale Turciei, oferindui o ocasiune de a licenţia armata indigenă spre a o reorganisa cu elemente turcesci şi de a pune mâna pe administraţiunea întreagă egipteană.

Cât pentru Kedivul el nu apare nicăiri în aceste grave incidente. Nu se mai ocupă cu dînsul ca cum nici n'ar esista, s'au că îşi amintesc numai persoana sa spre a o înfăţişa musulmanilor ca trecută la crestinism şi spre a pune pe felahi sĕ semneze pretutindeni petiţiuni reclamând depunerea lui. De protegiatul nostru nu se mai ţine socoteală: este o umbră care va perì la prima ivire a ḑilei, prea face loc realităţii celei noue: Sultanul!

„Times“ o şi prevede. — Tewfik, ḑice el cu resemnare, ca om privat poate avè calităţi numeroase, însĕ identificându-se cu intervenţia străină, el a vătămat simţemêntul naţional, care va sĕ insiste pentru abḑicerea s'au revocarea lui“.

Se poate dar ḑice că Kediv nu mai este, şi nici că Abbas, băiatul seu, ori Halim, unchiul seu, n'au vre-o şansă durabilă de a i succede.

Şi apoi „Times“ adauge verde: „Totul va depinde dela avisurile primite din Berlin“. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Programa esamenelor publice la seminariul „Andreian“ din Sibiiu, ce se vor ţinè din 14—30 Iunie 1882.)

Luni în 14 Iunie înainte de ameaḑi începutul la 8 oare: Enciclopedia teologii curs. I. Metodul relig., pedag. III.

Marţi în 15 Iunie înainte de ameaḑi: Esegesa şi Ermeneutica, teologii I.

Joi în 17 Iunie înainte de ameaḑi: Isagogia, teologii curs. I. Mărturisirea ortodoxă pedag. curs. II. — După ameaḑi: Patristica toelog. curs. II.

Vineri în 18 Iunie înainte de ameaḑi: Dreptul canonic teolog. curs. III. Limba şi literatura română. teolog curs. II — După ameaḑi: Limba română pedagogii curs. I. II. şi III.

Sâmbătă în 19 Iunie înainte de ameaḑi: Morala teolog. curs. II. Omiletica teolog. curs. III. — După ameaḑi: Istoria naturală pedag. curs. I. şi II.

Luni în 21 Iunie înainte de ameaḑi: Logica şi psichologia teolog. I. — După ameaḑi: Fisica pedag. curs. III. Computul pedag. curs. I şi II.

Marţi în 22 Iunie înainte de ameaḑi: Pedagogia gener. teolog. curs. III. pedag. curs. III. Geografia ped. curs. I. II şi III. — După ameaḑi: Istoria universală ped. curs. I. II. şi III.

Mercuri în 23 Iunie înainte de ameaḑi: Limba magiară ped. curs. I. II. şi III. — După ameaḑi: Pomăritul teolog. II. ped. II.

Vineri 25 Iunie înainte de am., Dogmatica-Polemica teolog. curs. II. Istoria bisericească pedag. curs. I. — După ameaḑi: Legumăritul teolog. curs. I. pedag. curs. I.

Sâmbătă în 26 Iunie înainte de ameaḑi: Didactica şi Metodica teolog. curs. II. pedag. curs. II. Plantologia teol. curs. III, şi ped. curs. III. — După ameaḑi: Istoria bisericească teolog. curs. I

Luni în 28 Iunie înainte de ameaḑi: Pastorala, Liturgica şi Catechetca teolog. III curs. Comptabilitatea teologii curs. III. ped. curs. III. — După ameaḑi: Musica vocală toţi elevii.

Mercuri Încheierea anului, estradarea testimonielor.

Din conferenţia profesorală, Sibiiu 29 Mai 1882.

Direcţiunea.

* (Învĕţătorii confesionali) grec-orientali din archidiecesă, cari n'au esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc, a fost provocaţi a se supune esamenului. Pe terminul estra ordinar dela 9 Iunie a. c. s'au presentat la 150 de învĕţători aici în Sibiiu. Temele scripturistice le-au făcut Mercuri, de atunci decurge esamenele orale. Comisia esaminătoare e tot cea veche ordinară: P. archimandrit Popea president, comisari dnii profesori Ioan Popescu, Simeon Popescu, şi Dr. D. P. Barcianu.

* (Teatru) Luni în 26 Iunie n. sĕ va da în teatrul cetăţii din loc o representaţiune intitulată „Der kleine Herzog“ operetă în beneficiul cunoscutei cântăreţe D-şoara: *Pĕdure.*

* (Foc.) Joi noaptea spre Vineri între 1 şi 2 oare s'a escat foc în suburbiul Poarta Turnului partea către Turnişor. Timpul era foarte lin, şi acestei împregiurări are a se atribuì nelăţirea focului până la sosirea pompierilor A ars o şură şi o casă. Se vede că focul a fost pus de rĕuvoitori. Economul (tot odată postovariu) a cărui edificiu a ars înainte cu câteva ḑile a aflat la sine în şură sdrenţe pêrlite fără a presupune ceva rĕu. În noaptea de Joi n'a fost acasă şi „bunul seu prieten“ şi a împlinit pofta. Multă rĕutate poate zăcea în inima unui om.

* (Ciocnire de trenuri.) În 21 Iunie n. se respândise scirea că la Apaţa, aproape de Braşov, s'ar fi întêmplat o ciocnire de trenuri în urma cărei s'au sdrobit vre-o şepte care (vagoane) şi vre-o cincisprăḑece persoane ar fi rănite greu. Direcţiunea drumurilor de fer ale statului din Budapesta publică în privinţa ciocnirei următoriul comunicat:

„La staţiunea Apaţa s'a ciocnit în 20 l. c. trenul mestecat Nr. 288 cu trenul de poveri ce urma celui dintâiu. În urma acestei ciocniri şease pasageri au suferit contusiuni uşoare, personalul care conducea trenul a remas nevătămat, douĕ care de poveri au fost vătămate mai tare, douĕ care de persoane şi douĕ de poveri mai puţin. Trenul mestecat Nr. 288, după ce linia a devenit earăşi liberă şi după o întârḑiere de 80 minute, şi-a continuat calea mai departe.“

* (Mulţămită publică: Dl Constantin de Steriu, banchier din Braşov cu ocasiunea serbărei hramului bisericei noastre a împĕraţilor Constantin şi Elena a avut buna voinţă a dona bisericei noastre din Stupini 100 (una sută) florini v. a. cu observarea ca: aceasta sumă sĕ se dea spre fructificare şi din interesele anuale ce va produce suma menţionată, sĕ se acopere spesele ce se vor ivì în fiecare an la sĕvârşirea parastasului hramului numit.

Binevoiască mult stimatul domn donator a primì din partea subscrisului comitet parochial mulţămita noastră cea mai cordială pentru generositatea şi marinimia probată şi cu alte ocasiuni.

Dea Dḑeu ca esemplul numitului domn donator sĕ stimuleze pre mulţi întru ajutorarea bisericei şi scoalei noastre, şi ca esemplul generosului domn sĕ'l imiteze mulţi fii ai bisericei noastre pentru prosperarea ei.

Stupini în 6/18 Iunie 1882.

Comitetul parochial.

Ioan Maximilian,
paroch şi preşedinte.

* (Staţiune de telegraf) s'a deschis pe timpul sesonului la băile din Tuşnad.

* (Maghiarisare oficială în Satmár.) Sĕ scrie lui „Pester Lloyd“ că (în Szatmár) în ḑilele acestea s'a format o societate numită „Societatea Szecheny“, al cărei scop este de a câştiga cât mai mulţi aderenţi ideei de stat unguresci printre populaţiunea, care nu vorbesce unguresce, şi de a face propagandă pentru limba ungurească. La constituirea adunărei a participat toată inteligenţa din comitat, care a urmat sub presidiul comitelui suprem Francisc Domahidy. La propunerea preotului reformat Ludovic Tabajdy s'a ales de president de onoare al societăţii episc. Lavrenţiu Schlauch între aclamaţiuni entusiastice şi o deputaţie l'a adus în şedinţă. Escelenţa Sa a ţinut apoi o vorbire înflăcărată, în care a desvoltat ideea, că societatea nu voesce se conturbe pe nime în religiunea şi limba sa, ci numai se câştige ideea de stat unguresc şi limbei unguresci amici şi că ea voesce se realiseze devisa marelui Szechenyi: „*post nubila* (!!!) *Phoebus*“ Dr. Schlauch a subscris ca contribuire din parteşi 1000 fl. De funcţionari s'au ales: president: comitele suprem francisc Domahidy, vicepresident: vice comitele Alecsandru Ujfalussy, primariul Carol Böszörményi, contele Iosif Degenfeld şi contele Alecsandru Teleky.

După cum se vede domnii de sus sau pus pe maghiarisare cu toate puterile. Scirea din „Pester Lloyd“ poartă timbrul oficialităţii. Asemenea biroul constituit, în care vedem ca agenţi înmediaţi pe oblâduitorii comitatului.

Ungurii de mult sufere de boala maghiarsărei. Se vede că boala a devenit cronică şi că a trecut în ipocondrie. Medicina va urma, numai de n'ar fi prea târḑiu.

* (Afacerea cu fata de creştin,) despre care se ḑice că jidovii o ar fi ucis şi-i-ar fi luat sângele, începe a fi tot mai serioasă. Împărtăşim publicului nostru scirile cele mai proăspete.

Budapesta.

Opiniunea publică este foarte agitată. Chiar ăcuma se ţine în castelul lui Wesselenyi la arendatorele Lichtmann o petrecere, unde sûnt adunaţi mai mulţi jidovi din pregiur. Se vorbesce că cadavrul dela Dada lau prins nisce jidovi romănesci (?) plutitori şi acestia l'au estradat justiţiei.

Sâmbăta mare.

Poliţia nu isbutesce a delătura placatele compuse în limba toţască (slovacă) spre persecutarea evreilor. Pre mai mulţi jidovi iau ameninţat prin epistole anonime cu moarte, dacă până în 25 a lunei curgătoare nu vor părăsì oraşul. Comitele suprem şi vicecomitele au sosit la faţa locului. Agitaţia e mare.

Sĕ crede că cadavrul a fost aruncat în apă de oameni interesaţi în causă spre a seduce pre investigatori. Aceasta însĕ în loc de a seduce, mai mult a deschis ochii celor investiţi cu investigaţia. Procurorul de stat şi judele investigaţional sûnt încă în Eszlár. Cadavrul s'au îngropat.

Nyiregyháza 23 Iunie n.

„Pesti Naplo“ a luat din vênt scirea că în causa dela Eszlár tinerul (fiiul hahamului? Red. T. R.) şi-ar retrage fasiunea agrăvătoare. Nălucă fără temeiu este şi afirmaţiunea că s'ar fi sistat inchisiţiunea. *Aflarea vesmintelor Esterei Solymosi a mărit prepusul asupra arestaţilor şi mai mult şi a dat urme noue inchisiţiei spre eruarea dreptăţii. Se crede că va sucede a da şi de urma vinovaţilor încă nearestaţi, cari în interesul arestaţilor au îmbrăcat cadavru străin cu vestmintele Esterei Solymosi.*

Posta din urmă.

Dela Constantinopole se telegrafează, că ministeriul turcesc nu voiesce a decide asupra înlocuirei lui Tewfic cu Halimm până când cestiunea conferenţei e pendentă. — Într'o notă către puteri Poarta protestează contra conferenţei, care periclitează Egiptul.

— Dela London se telegrafează, că guvernul englez nu vrea se recunoască ministeriul cel nou egiptean. — Comisiunea însărcinată cu investigarea rescoalei şi a amânat şedinţele ḑece ḑile sub cuvênt că investigaţiunea întărită (!) poporul. — Se ḑice că Englezii vor ocupa forturile Mess şi Sabari de lûngă Alexandria.

PARTEA SCIENŢIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia română.

Proces-verbal N. 5.

(Urmare şi fine.)

D. Hasdĕu. Pe la 1871.

D. N. Ionescu manuscriptul a fost depus între 1855--1856. O fi unde-va rătăcit, de va fi bine căutat se va afla. D. Caragiani ne va spune ce scie, ca bibliotecar actual D. N. Ionescu revine a susţinè autenticitatea acestui document. Dlui. a vorbit despre el cu repausatul Laurian, care scia latinesce bine şi l'a întrebat de ar presupune în stare pe cine-va cât de sciutor de latinesce, capabil sĕ facă o lucrare atât de consecintă în totalitatea ei ca scrierea lui Huru. D. Laurian a convenit că nu era posibil. D. N. Ionescu crede că după cum nu sĕ poate ḑice că nu este autentică de esemplu balada „Movila lui Purcel“ de şi nu o avem scrisă cu scrisoare din timpul facerei ei, tot asemenea cu fragmentul lui Huru, faptele sûnt necontestabile de şi icoana scrisoarei nu este a timpului, a putut fi o copie ulterioară. În ori-ce cas cestiunea autenticităţei acestei scrieri merită se atragă atenţiunea desbaterilor Academiei.

D. Hasdĕu arată că pe când a fost bibliotecar la Iaşi n'a aflat acel manuscript pe care dorea însĕşi să'l vaḑă caci d. l'a contestat. Nici bibliotecarul ce au fost mai naintea d-lui D. Botez nu a aflat în bibliotecă asemenea manuscript. D. Hasdĕu susţine că este apocrif şi că atât unele idei cât şi icoana scrisorei sûnt o imitaţiune după Cantemir, imitaţiune în care s'a copiat până şi unele greşale din Cantemir de esemplu derivarea numelui de Fălciu dela Taifeli.

D. Caragiani arată că primind biblioteca pe seamă a trebuit sĕ o vaḑă toată şi n'a aflat manuscriptul lui Huru.

D. Papadopolu-Calimachi în 1856 s'a tipărit la G. Asaki broşura fragmentului în cestiune, cu facsimilele care seamănă cu acel din Cantemir. Hatmanul Lâţescu a însarcinat pe G. Asaki sĕ'i tipărească 1,000 esemplare din această scriere, aceste esemplare în parte s'au şi împărţit pe lûngă „Gazeta Moldovei“ ce redacta Asaki. Vodă Ghica a rânduit o comisiune sĕ cerceteze acest fragment. Eu am fost ca.

secretar acestei comisiuni compusă din Cogălniceanu, Laurian, Asaki, Săulescu, C. Negruzzi, Alecu Donici etc. Comisiunea a făcut un raport detaliat redactat în mare parte de repausatul Hurmuzachi, şi toţi afară de Săulescu care nici a luat parte asiduă la comisiune au convenit că documentul e apocrif. Un argument despre aceasta era şi pecetea pusă în tuş ori cerneală. D. Cogălnicean rĕmăsese însărcinat cu ultima redactare a raportului şi dlui ne ar putè spune ce a devenit documentul? D. Papadopul conservă decretul de numire în comisiune a repausatului Donici.

Se admite de academie propunerea dlui N. Ionescu de a se trimite manuscriptele la secţiuniuni şi la membrii editori de cărţi vechi.

D. Maior Papazoglu propune Academiei sĕ'i vânḑĕ un mic portret pe pânḑă, ce'l ḑice a repausatului Ienăchiţă Văcărescu.

Academia trimite portretul şi propunerea în cercetarea şi opinarea secţiunilor de litere şi istorică.

D. Poni cere sĕ se comunice secţiunei de sciinţi spre cetire memoriul sĕu cu titlu: „Cercetări asupra mineralelor din masivul cristalin dela Brosceni“.

Se va comunica secţiunei.

D. Maniu arată că conform unui conclus de acum doi ani în urmă, dat la propunerea d-lui Odobescu, d-lui a pregătit şi de estimp ca acum doi ani, un raport despre mişcarea literară din ţeară şi dela vecini despre limba şi istoria Românilor. Asemenea raport a mai făcut în 1880. Acum s'a ocupat de marea mişcare literară după Români, mai ales la maghiar. D. Maniu doresce sĕ se fixese ḑiua de cetire a acestui raport.

D. Urechiă cere ca acel raport sĕ fie cetit mai ântâîu la secţiunea respectivă

D. Maniu s'a adresat cu cerere de cetire la secţiune dar preşedintele ei d. G. Bariţiu fiind ocupat cu alte lucrări nu a auḑit şi nu a dat curs cererei d-sale.

D. Stefănescu recunoasce fie cărui membru dreptul de a presenta memorii, dar e de părere că propunerea d-lui Odobescu la care sĕ refere d. Maniu n'a fost şi cel puţin nu s'a comunicat nimenui ca sĕ devină maiobligător raportul secretarilor de secţiune.

D. Sion susţine acelaşi lucru.

D. Ghiţu nu prea scie ce *portèe* avè propunerea d-lui Odobescu, că n'a asistat la toate şedinţele, dar bunul simţ ḑice că ori d-nii secretari de secţiuni ori d. secretar general e bine sĕ facă raport despre mişcarea literară dar nu de cea strĕină ci de cea română. De ce raport numai de mişcarea literară maghiară şi nu şi de alte popoare? D. Chiţu cere ca d. Maniu sĕ'şi presinte lucrarea s'a la secţiune. Această va aprecia de este sĕ fie cetită şi în planul Academiei. Sĕ vină lectura acestui raport la Academie, după regulament, prin filiera hotărîtă.

D. Bariţiu arată că nu scie manuscriptul d-lui Maniu sĕ i se fi comunicat în regulă. D. Maniu 'mi-a vorbit de lucrarea s'a dar 'mi-a fost ḑis că mai are a lucra despre vre o 7 cărţi până sĕ o termine. D. Bariţiu sĕ ţine de regulament, d lui pune în desbatere hârtiele ce 'i vin dela birou.

D. Maniu esplică că dacă a amintit de propunerea dlui Odobescu n'a fost ca se oblige pe dnii Hasdĕu ori Stefănescu a sĕ supune ei ca unui conclus formal, eşì din deliberările planului. D. Maniu crede că dlui Bariţiu i-o fi scăpat din vedere manuscriptul sĕu în şedinţa de secţiune de eri seară dar ca dlui la fost depus pe biroul secţiunei.

Se închide incidentul ca D. Maniu sĕ'şi presinte lucrarea la secţiune.

Se primesce la birou propunerea a şepte membrii cerĕnd schimbarea datei reuniunei Academiei în sesiune generală.

Se va pune la ordinea ḑilei când Academia va fi mai în numĕr.

Se depun douĕ propuneri de numire de membrii corespondenţi şi onorari.

Se pune la ordinea ḑilei pe mâne.

D. Sturdza donează o condică unică dela Mitropolie din Iaşi, din timpul lui N. Mavrocordat, cuprinḑênd copii de.......... cărţi Domnesci de mari interes.

Dlui mai dăruesce mai multe alte orginale şi cărţi şi o carte cu copii de documente ale unei proprietăţi particulare, dela 1824. Pe multe pagine este subscrierea lui Andronachi Donici.

Se mai primesce, cu mulţĕmiri repeţite, dela D. Sturdza şi un manuscript filosofico-istoric din 1725.

D. Sion. Este traducerea lui Erotoclit.

D. Sturdza, mai depune pentru bibliotecă 3 broşuri din foaea „Din Moldova“ a dlui Hasdĕu.

D. Ghiţu, mulţămind dlui Sturdza pentru zelul cu care înavuţesce colecţiunile şi biblioteca Academiei, aşteaptă, dela dlui şi o dare de seamă de conţinutul condicei ce a donat, dela Mavrocordat.

D. Sturdza promite această lucrare.

Se ridică şedinţa la oarele 11 ½ seara

p. Preşedinte *D. Sturdza.*

Secretar general, V. A. Urechiă.

Proces-verbal Nr. 6.

Şedinţa din sesiunea generală a annlui 1882 ţinută în ḑiua de 2 Martie anul 1882.

Membrii presenţi: Alexandri V. Caragiani I., Chiţă. G. Hajdeu B. P., Maiorescu T., Negruzzi I., Roman Al., Sion G., Babeş V., Bariţ G., Ionescu N., Marian, S., Fl., Melchisedec P. S. S., Episcop, Urechiă V., A. Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Falcoian St., Felics I., Poni P., Stefănescu Gr.

Sub preşedinţia dlui Maiorescu.

Şedinţa se deschide la 9 oare dimineaţa.

Se citesce procesul verbal al şedinţei ultime şi se aprobă.

D. Urechiă donează Academici cărţile arĕtate în catalogul anexat.

D. Chintescu anunţă că este indispus şi nu poate veni la şedinţă.

Se pune în discuţiune propunerea pentru alegerea dlui Lambrior ca membru corespondent.

Se pune la vot şi este ales cu 16 bile albe, contra a 5 negre.

Academia trece în secţiuni.

p. Preşedinte, *D. Sturdza.*

Secretar general, V. A. Urechiă.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 19 Iunie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta dᵉ aur ung. de 6%	119.90	119.60
Renta dᵉ aur ung. de 4%	87.—	87.85
Renta ung. de hârtie	85.50	85.85
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 —	134.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.90	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95 50	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.10	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	97.25
Sorţi unguresci cu premii	117 25	118.25
Sorţi de regularea Tisei	109.3[illegible]	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.25	76.25
Datorie de stat austr. in argint	76.90	77.—
Renta de aur austriacă	94.40	94.—
Sorţi de stat dela 1860	129.50	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	822.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	30[illegible].—	303.50
Acţiuni de credit austr.	306.25	309.60
London (pe poliţa de trei luni)	120.20	120.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.56½	9.55
100 marce nemţesci	58.75	58.70

Nr. 32. [100] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia materă de clasa a III-a, Valea-Uzei cu filiile Valea-Inzelului şi Olteni, pe lûngă neputinciosul paroch Ioan Sana, prin aceasta în urma ordinaţiunei consistoriale dto 28 Februarie 1881, Nrul 4092, B. — sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele împreunate cu acest post, sûnt jumĕtate din toate venitele stolari regulate la 16 Martie a. c.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'şi aştearnă petiţiunile lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului provisoriu pentru regularea parochiilor la subscrisul oficiu protopresbiteral al tractului subscris, până la terminul prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 3 Iuniu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 98. [96] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă neputinciosul paroch Eftimiu Sighiarteu din Cicei-Poiană protopresbiteratul Deejului, în urma rescriptului consistorial din 17 Decemvre 1881 Nr. 3598 B. se escrie concurs cu terminul până la 30 Iunie an. cur.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt:

a) Locuinţa liberă în una odaie a casei parochiale şi folosinţa unui grajd de 4 vite.

b) Jumĕtate din grădina parochială şi din pămênturile estravilane ţinătoare de porţiunea canonică în mărime 5 jugăre☐ arătură, fênaţ şi păşune, cari dau un venit anual de 40 fl. v. a.

c) Jumĕtate birul preoţesc cucuruz sfărâmat 40 ferdele à 1 fl. — 40 fl. valut. aust.

d) Jumĕtate din ḑilele de lucru 40 à 20 cr. — 8 fl.

e) Jumĕtate din venitul stolar calculat după sumă mijlocie de cinci ani încoace 60 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune de capelan sûnt avisaţi a 'şi aşterne până la terminul sus indicat suplicele lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiul în C. Giurgesci p. ult. Reteag (Retteg.)

Ciceu Poiană la 25 Maiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 112. [98] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din vacanta parochie sub clasa III Burul, protopresbiteratul Lupşei, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea cononică: un agru 1126 °☐ o grădina de cucuruz de 1 jug. 1433 °☐ un fênaţ de 300 °☐ şi folosirea cimiteriului.
2. 46 Ferdele vechi (16 copuri) cucuruz sfârmit.
3. 70 ḑile de lucru.
4. lemnele de foc trebuincioase şi
5. venite stolari.

Doritorii de a competa la această parochiă au a'şi subşterne petiţiunile lor instruate în sensul statului organic şi al Regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu până la la terminul defipt.

Offenbaia în 3 Iunie 1882.

Oficiul protepresbiteral gr. or. al Lupşei.

pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu,
administr. protopresb

[95] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit- sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 4—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 68. Sibiiu, Joi 15/27 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iunie 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu 14 Iunie.

(O-l) Și era mare jalea bisericei române ortodocse din Ungaria. Pe fața fie-cărui brăzduiau șiroaiele de lacrămi, dorerea innecase peptul fiilor credincioși, și tăcerea adêncă vorbia mai elocuent decât panegiricele cele mai nimerite. Da, jelia biserica noastră.

Sûnt nouĕ ani de atunci. De nouĕ ani jelim, și jelea o vom duce cu noi în mormênt. Căci el a venit la noi, a trăit între noi, lucrând pentru binele nostru. Toată vieața lui a fost activitate ne întreruptă, activitate binecuvêntată pentru biserică și națiune.

Ne a lăsat o biserică constituțională. Singurul nostru adăpost, singurul teren, pe care până astăḑi ne putem mișca liberi, singurul teren, pe care mai dăm semne de vieață.

Sûntem o națiune străveche în patria noastră străbună. Ca națiune avem dreptul de a esista și ca națiune voim sĕ trăim. Frunḑărim cu nesațiu cartea istoriei noastre politice și bisericesci. Trecem prin veacuri până unde ne conduce firul datelor positive, și pretotindinea întimpinăm prigonirea neamului nostru. În fiecare veac întêmpinăm cuvêntul, sub care am fost asupriți. Era o vreme, când nu mai eram considerați de oameni. Așa era spiritul timpului. Era vremea sclavismului. Ori cine ne putea lua vieața, și noue nu ne era ertat nici sĕ fugim de asupritorii nostri, căci eram legați de glia pământului unde ne-am născut. Am trecut prin toate și preste toate și astăḑi trăim, ca se fim obiectul asupririlor sub pretecstele de astăḑi.

Și sub asemenea împregiurări numai o singură mângăere ne a mai remas, mângăerea că am putut suferì și că mai putem încă suferì. Tristă mângăere, însĕ totuși mângăere.

A venit anul Mântuirei, și cu anul mântuirei un nou archiereu în fruntea asupritei biserici ortodocse din Transilvania.

Se ḑice că timpurile fac pe oamenii cei mari; și e mare adevĕr, că sûnt mari oamenii cari se sciu folosì de împregiurări. Se poate că pe *Șaguna* timpurile l'au făcut, ceea ce a fost, și e posibil și aceea, că el însuși s'a făcut mare prin esploatarea împregiurărilor favoritoare scopului urmărit de el. La probabilitățile acestea nu vom reflecta. Ajunge se constatăm resultatele activității sale neobosite.

Idealul metropolitului *Șaguna* era înălțarea bisericei ortodocse române. A fost, sûnt încă, și poate vor mai fi mulți, cari vor judeca prea aspru pe *Șaguna* pentru „iperortodocsismul“ sĕu. și aceasta o vor face toți, câți nu voesc se petrundă în spiritul bisericei ortodocse. Cumcă acesta a fost idealul fericitului *Șaguna,* se poate documenta pas de pas din toate lucrurile lui. Și el a lucrat cu plan bine rumegat, a lucrat cu mare precauțiune și lungă perseveranță.

Până astăḑi scim puține despre *Șaguna,* căci nu am voit se scim mai multe. Torentul de astăḑi ne consumă, întunerecul în care orbecăm, nu ne lasă se vedem mai departe, și la mulți nu le place a vedea lucrurile în claritatea lor. Și ce ne strică mai mult este neîncrederea reciprocă între noi. Cu dor dorim însĕ sĕ se facă lumină, și lumină a început a se face.

Ne place sĕ credem că am pătruns în idealul fericitului *Șaguna.* Ne place se credem, și e bine sĕ credem așa, căci aceasta credință ne poate mântuì. Una însĕ nu o putem perde din vedere, nu ne este ertat sĕ o perdem din vedere, și aceasta este tactul, cu care a lucrat *Șaguna,* neobosita lui activitate, și agerimea cu carea s'a sciut folosì de împregiurările date.

Românii numai în biserica ortodocsă au viitoriu. Și vor remânea neînțelegibili toți, câți vor susținea că în ḑiua de astăḑi în un stat liberal vei putea guberna un popor atât de abil, ca și românii, decretându-i normative bisericesci cu ușile încuiate.

Suntem biserică constituțională. Constituția ni o a câstigat fericitul *Șaguna.* Trăim în sinodalitate de 14 ani și credem că lucrăm în spiritul lui *Șaguna.* Vom trăì încă, căci viitoriu ne e deschis, și preste ḑeci de ani poate ne vom întârì tot mai tare în credința de astăḑi.

Vieața lui *Șaguna* a fost activitate neîntreruptă. Activitate care din umilința vechie ne-a ridicat la vaḑa de aḑi.

E frumos ca astăḑi când din principiu suntem neactivi sĕ ne reîmprospetăm starea noastră din trecut ca biserică și națiune, sĕ constatăm starea noastră în biserică astăḑi și sĕ arĕtăm junimei modele de vieață, modele de activitate. Cu acestea am fost datori umbrei marelu păstoriu la a 9 aniversare a mutăre sale dela noi.

Revista politică.

Sibiiu, 14 în Iunie.

Abia se potolise alarma dată în casa deputaților Ungariei cu ocasiunea desbaterei asupra petițiunei Satmarenilor și o parte a Ungariei se află în fața unei scîntei, care e în stare a provoca mult mai mare sgomot, ca se nu ḑicem mai mult, decât a provocat discursurile lui Onody și Istoczy. Causa s'au afacerea dela Tisza Eszlar a silit deja organe ca „Hon“, „Ellenör“, „P. Ll“ și alte ḑiare din capitală, a trata cestiunea evreească din Ungaria în articuli de fond, cu scop de a liniscì spiritele și de a îmbuna inimele și de a da guvernului indigitări cum se pășească ca se prevină agitațiunile. Sûnt pacînice ideile acelor ḑiare, însĕ nu este semn bun, când se ved silite a linisci, a îmbuna. Căci tocmai acesta e dovadă, că este cineva neliniscit și sûnt oameni cari trebue îmbunați. Afacerea dela Tisza Eszlar, desbătută [illegible] destul de serioasă. Noroc mare pentru țeară ar fi, dacă ar remânè afacerea țermurită în limitele unei închisițiuni de tribunal și eventual a le pedepsirei aspre a culpabililor, cari au dat prilegiul sĕ se nască o afacere cum e cea dela Tisza-Eszlar. Dorim aceasta în interesul liniscei generale înse nu în sensul cel servil al unor foi maghiare, nici în cel emfatic a lui „P. Ll.“

În Bosnia și Erțegovina asigură nu numai oficioasele, ci și alte ḑiare considerabile din capitalele monarchiei, că lucrurile merg, afară de vre o câteva „bande de lotri,“ toate bine. Cu atâta mai rĕu sĕ desvoaltă lucrurile în Serbia învecinată. „N. fr. Pr.“ descrie situațiunea de acolo

FOIȚA.

Dela Sibiiu la Săliște.

(Încheiere.)

Se ḑice că isvorul dela S. Foltea seacă pe ḑi ce merge în măsura cu care cresce numĕrul neevlavioșilor în Săliște. Ar fi trist dacă ar seca isvorul dela S. Foltea. Și săliștenii vor binemerita dela patrie și națiune dacă se vor îngrigì ca se nu easă din evlavioși.

La S. Foltea se fac în tot anul ceremonii religioase. Ca cărți rituale se folosesc de cele din tipografia lui Clozius. Așa acaftistul, octoicul și mai departe. Ași spune mai multe despre aceste ceremonii, căci eu ca vechiu slujitor al bisericei sûnt de pe vremea când învĕțau oamenii tipicul. Pe atunci nu cunosceam semnul întrebării. Noi pe atunci eram cunoscuți cu cărțile bisericesci. Așa d. e. cartea rituală intitulată: „Penticostarion“, ce cuprinde întru sine slujba ce i se cuvine etc. Sibiiu, 1841. În aceasta la pag. 298 e scris: „Canonul“, apoi vine: „Peasna I.“ „canonul“ învierei“; alt „canon“ al crucei și al învierei; alt „canon al preasfintei de dumneḑeu născătoarei; alt „canon“ al tuturor sfinților. Peasna a II asemenea și așa toate nouĕ.*) Ași spune mai multe despre ceremoniile dela S. Foltea, însĕ mĕ tem că voi face supĕrare celui din Sibiiu, care e jalus de ale sale.

Multe locuri frumoase am vĕḑut în vieața mea, căci eu sûnt din țeara locurilor frumoase, din Ardeal. Vĕḑut'am valea Murĕșului până sus spre Toplița. vĕḑut'am a Tîrnavelor, vĕḑut'am țeara Oltului, țeara Bârsei, ținutul Brașovului, și Brașovul însuși, care vecînic va rĕmânea idealul frumsețelor naturei în ochii mei, vĕḑut'am părțile ungurene, pitoreștile văi din ținutul Crișului și sprintenele fetițe, cari ca vioaie căprioare abăteau cărarele de pre stânci spre curatele lor cătune, am vĕḑut locuri frumoase, și între cele mai frumoase este a se numĕra și panorama, ce se vede dela S. Foltea spre Mercurea, S. Sebeș Alba-Iulia.

Multe locuri frumoase avem noi în Ardeal, și multe reminiscențe istorice ne leagă aducerea aminte de ele. Și sûnt frumoase aceste locuri, căci ochii nostri cei sufletesci vĕd și mărețele fapte sĕvêrșite de străbunii nostri. Bălcescu, sĕrmanul Bălcescu, el nu putea trece prelûngă aceste frumoase locuri, fără a'și revoca în memorie gloriosul nostru trecut. Însĕ *non sunt omnibus omnia data.*

Cam pela 1 oară am ajuns în Săliște eară. Ce-am vĕḑut nu sciu, căci adevĕrul vorbind mințile nu-mi erau acasă. Din S. Foltea am vĕḑut Alba-Iulia și mi am adus aminte de triumfala întrare a lui Michaiu Viteazul în Alba Iulia. Mi am închipuit că sĕ se scoale un al doilea Mihaiu nu și ar potea compune un ministeriu dintre românii din Transilvania, căci astăḑi nici chiar Brașovenii n'ar mai îndrăsnì se spargă solidaritatea națională primită sub jurămênt pro gloria neactivității.

În Săliște s'a dat în ḑiua aceia prânḑ comun. Comun întru atâta încât la una și aceiași masă au mêncat evlavioși și neevlavioși. Se fi fost și eu la prânḑ ași scì ce s'a petrecut și n'aș tăcea nici sub pedeapsă de moarte. Eu am prânḑit la un amic.

E mare fericire a te nasce pe lume, a ḑis oarecine-va. Și e și mai mare când poți trăì între oameni înțelepți. Ca om sum născut și eu pe lume. Și de când am eșit din satul meu, tot cu oameni înțelepți am trăit. Bagsama de acolo vine și procopseala mea. În Săliște încă m'a lăpedat soartea între doi filosofi. Și ca se fiu just voi spune că la masă ședeam 6 inși. Un filosof cu două părechi de ochilari și unul cu ochi neînarmați. Între philosophi ședea un jurist, concip. de adv. apoi un învĕțătoriu, apoi un cleric din Sibiiu, o femeie și eu. Sum sigur că doamnele nu cetesc foița Telegrafului Roman, pentru aceia nici că am observat politeța. Dacă cumva s'ar rĕtăcì Telegraful Roman și prin mâîntr'o corespondenţă din Belgrad precum urmează:

---

*) Nu este canon cu canoane ci sûnt canoane paralele cu pesne și tropare. Red.

„Situaţiunea politică a devenit cu totul nesuferită. Lovitura de stat ne ameninţă deja de mai multe sĕptĕmâni, adecă de mai multe luni, fără ca aceia cari o plănuiesc se aibă şi curagiul de a o esecuta, astfel că trebue se ne temem pe tot minutul că desgustul poporului le va apuca înainte şi va isbucnì printr'un act de violenţă. Pentru un moment guvernă clubul aşa numitului partid progresist. El a fost acela care a propus faimosul decret de escludere şi care fără a ţinea seamă că Scupştină, nu este în stare a lua o hotărîre, sĕ instală în sala parlamentului şi se declară ca scupştină, guvern şi rege esecutară hotărîrea cu bună voinţă şi creḑură că prin aceasta au aruncat nesip în ochii alegătorilor.

„Radicalii respunseră la acest dispreţ cu ameninţarea de a nu plătì contribuţiunile. Această temă este pe aici, mai mult decât pe ori unde, atât de populară, în cât chiar grosul actualului partid guvernamental, o va susţinè cu entusiasm. Întristarea produsă în popor, de hotărârea clubului, se reproduce în alegători cu o mare furie. Maşina guvernamentală dovedì că n'are nici o putere. Amenuntele sûnt tot atât de semnificative ca şi resultatul sdrobitor, la care nu se aşteptau nici chiar oposiţiunile. În ajunul ultimei ḑile de alegeri trebuia sĕ se facă şi o alegere de primariu în Grozka, locul de residenţă al ministrului de interne. Candidatul oposiţiunĕi fu ales cu majoritate sdrobitoare contra fratelui ministrului. Comandantul districtului refusă de a confirma această alegere. Atunci o deputaţiune în mase compusă din patru sute alegĕtori, pornì spre Belgrad pentru a reclama la ministru. Dar ea fu ajunsă pe drum de geandarmi călări cari anunţară confirmarea alegerei, după ceea ce deputaţiunea se întoarse înapoi.

„Chiemarea candidaţilor din minoritate cu mandat poliţienesc nu putea naturalmente sĕ fie decât unt de lemn în foc. Unul din aceşti chiemaţi cari se afla din întèmplare în Belgrad, declară ministrului, că nu poate rĕspunde la acest apel, căci ar risca sĕ'şi peardă toate bunurile şi averea sa. Mai mulţi deputaţi din partidul guvernamental au primit de fapt scrisori ameninţătoare de prin localităţile unde au fost aleşi, prin care sûnt somaţi, sau sĕ se unească cu oposiţiunea, sau sĕ demisioneaze, căci în cas contrariu li se va da foc la tot ce au. Fie care ḑi ce vine, poate sĕ aducă o nouă suprindere“.

„D. Ztg.“ într'un articul „Oesterreich in Belgrad“ discută „scirea deşartă“ despre ocupaţiunea Sĕrbiei cu trupe austriace, dacă tronul lui Milan ar fi ameninţat de oposiţiune. Numita foaie desaprobă atitudinea ilegală a guvernamentalilor din Sĕrbia şi ḑice Austro-Ungarìei sĕ nu se razime pe astfel de factori neleali.

Dela Varşovia se scrie că acolo au sosit dela Petersburg mai mulţi oficieri din corpul de ingineri. Scopul venirei lor e fortificarea cetăţii după o sistemă grandioasă cu şanţuri, care vor costa mai multe milioane de ruble. În Pinsk se clădesc magazine mari militare şi fortăreaţa Bobrisk este aleasă de deposit principal pentru arme. Generalul Scobeleff este în Minsk şi a luat comanda corpului dislocat în Minsk, Pinsk şi ţinut.

Conferenţa s'a constituit în Constantinopole fără de represtul porţii.

Cestiunea evreească în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ludovic Hentaller. Dacă e vorba ca noi sĕ primim sau sĕ nu primim pe Jidovii ruşi, atunci trebue sĕ respundem cu resoluţiune că nu. Nu motive religioase îl fac sĕ rĕspundă astfeliu la întrebare, ci fiindcă e convins că cu principiile liberalismului şi umanismului nu se unesc, ca sĕ lăsăm noi sĕ vină Jidovii ruşi, pe cât timp compatrioţii nostri proprii din causa miseriei emigrează în mase în America (aprobare în stânga estremă), şi mulţi dintre ai nostri merg în România alţii spre Apus. După Rusia cei mai mulţi Jidovi sûnt în Austro-Ungaria; ce se va alege de naţia ungurească, dacă Jidovii rusesci vor înunda ţeară? Polonia are sĕ mulţămească căderea sa nu numai desbinării parlamentului patriei şi magnaţilor poloni, ci şi politicei viclene, cu care guvernul rusesc a întrodus astfel de colonişti nesuportabili şi neîmpăciuitori în Polonia (Aprobare în stânga estremă). America, pe care noi o invidiăm pentru instituţiunile ei liberale şi umane, în momentul, când a aflat că invasiunea Chinezilor pentru ea e periculoasă, n'a mai amânat lucrul ci a interḑis Chinezilor întrarea.

Sĕ comparăm pe Jidovii ruşi cu chinezii, şi vom afla, că cei din urmă sûnt pacĭnici cu zel către cultură şi activi, pe când cei dintâiu sûnt oameni cu cari nu poţi trăì, inimici ai progresului, necapabili de un lucru productiv. Jidovul rus nu produce şi nu consumă aşa mult ca se aibă vre o însemnătate în economia poporală. Chinezii se ocupă cu predilecţiune cu contrabanda; Jidovii rusesci pe lûngă aceasta se mai fac gazde de hoţi şi sûnt usurari; nu vor sĕ se asimileze cu poporaţiunea. Din aceste motive susţine d. dep. Hentaller că invasiunea Jidovilor trebue respinsă şi el ḑice că ar protesta contra unei invasiuni de ar fi chiar creştini şi mohamedani, în interesul progresului şi civilisaţiunei. Primesce propunerea lui Otto Hermann (Aplause vii în stânga essremă.)

Alexandru Országh în cuvêntarea amintesce câte-va cuvinte despre „Cagal,“ alui Onody. — D. dep. Onody — ḑice dênsul — susţine că esistă un „Cagal“ puternic jidovesc, care lucră într'acolo ca puterea sa şi influenţa în favorul jidovilor sĕ se simtă pe toată suprafaţa pămêntului.

Dacă această puternică legătură într'adevĕr esistă, atunci nu poţi sĕţi esplici cum s'a putut întêmpla ca în Rusia Jidovii se fie alungaţi cu miile şi maltrataţi brutal. Országh combate aserţiunea lui Onody cu privire la „Cagal“ şi mai pe urmă sĕ daclară pentru propunerea comisiunei petiţionare.

Emeric Szalay în cuvêntarea sa atinge şi pe Jidovii din Austro-Ungaria susţinênd că acestia nu-şi împlinesce datoria faţă de patrie, ci sûnt în Ungaria numai respânditorii Germanismului, ei spriginesc tot ce-i German. Trece apoi la combaterea propunerei comisiunei petiţionare susţinênd că referentul n'are nici date statistice sigure şi se pronunţă pentru primirea propunerei lui Otto Hermann. (Aplause în stânga estremă.)

Petru Buszbach. aruncând o privire scurtă asupra cuvêntărilor ţinute până acum, cearcă sĕ combată unele argumente contra invasiunei şi recomâdă la finea cuvêntărei sale propunerea comisiunei. (Aplause în dreapta).

Daniil Irány sĕ pronunţă pentru propunerea comisiunei.

Ludovic Csernatony tot asêmenea.

Blasiu Orbán şi Ludovic Mocsany pentru propunerea lui Hermann.

Preşedintele Pehy declară desbaterea de încheeată.

Ministrul preşedinte Tisza polemisând cu Mocsary, ḑise:

Eu am năzuit totdeauna ca se am curagiul sĕ-'mi esprim părerea mea şi convingerea mea corect fără a diplomatisa. (Aprobare în dreapta şi această datorinţă mi-am împlinit'o când — mulţi erau muţi — a fost însoţită de pericul. (Larmă în stânga estremă; strigăte: Când?) Dar, mi-am împlinit datorinţa o împlinesc acum şi o voiu împlinì chiar şi dacă va fi însoţită de pericol. (Aprobare în dreapta). Dnii deputaţi aibă ori ce convicţiune vor avè, eu le am ascultat convingerile lor repeţite, în espresiuni — mĕ voiu folosì de un termin mai blând — nu adesea ori pentru mine nu tocmai măgulitoare.

Eu respectez libertatea convingerii şi am respectat-o şi la astfel de ocasiuni; însĕ de oare ce chiar şi astăḑi, fără ca sĕ fi fost de lipsă s'a tîrît în cadrul desbaterei activitatea mea politică peste tot, capul meu plecat şi mai scie Dḑeu ce, îmi esprim convingerea mea şi pretind ca această convingere sĕ fie respectată, că de va venì un timp în care lipsa de capete plecate sĕ fie însoţită de pericol, cei cu capetele plecate nu se vor afla pe partea aceasta a casei. (Aprobare şi strigăte de éljen în dreapta. Mişcare şi protest în stânga estremă). Eu nu vorbesc din aer, ci mĕ provoc la esperienţele din periodul dela 1846—1850.

Hoitsy. Atunci şedeai Dta a casă!

Ministru preşedinte Tisza: Nu şedeam a casă, mĕ aflam în tabĕră, înaintea inimicului, după aceea am servit în ministeriu.

Németh, Da în biroul lui Sigismund Papp. —

Ministru preşedinte Tisza: Nu în biroul lui Sigismund Papp ci în acela al bĕtrânului Carol Szasz, căci acesta era şeful meu. Dar mĕ aflam înaintea inimicului.

Hoitsy: Şi în bătălie?

Ministrul preşedinte Tisza: Veḑi bine, chiar şi în bătălie; după aceea în birou, însĕ nu în anul 1848 când era comod, ci în 1849. Eu am fost în Dobriczin. Nu de mult s'a imputat că am conspirat — adevĕrat, dar am făcut şi mai mult atunci, când Ungaria n'avea constitutuţiune credeam că ori ce mijloc este justificat pentru recâştigarea ei. (Proteste în stânga estremă; Aşa e! în dreapta). Dl deputat clătina din cap dar este adevĕr istoric. Eu am încetat de a mai urma aşa îndată ce ţeara ajunse în condiţiuni pe care eu nu le-am probat întru toate, însĕ cu toate aceste constituţiunea fu din partea regelui încoronat restaurată: am încetat a mai lucra astfel după ce m'am convins că iritarea contra sistemei nu se face numai în parte, ci în general contra întregei constituţiuni. (O voce în stânga estremă: Nu se ţine de obiect.) Eu conced că nu sĕ ţine de de obiect, dar după atâtea atacuri am voit se spun şi eu aceasta odată şi se cred sĕ o pot face cu tot dreptul (Aprobare în dreapta.)

În fine recomândă casei sĕ respingă propunerea lui Hermann, căci aceasta îi leagă guvernului mânile 'şi se primească propunerea comisiunei.

Referentul comisiunei accentuà încă odată propunerea comisiunei, pe când Otto Hermann contra-proiectul.

Resultatul votărei e cunoscut.

Mâna misterioasă.

(Încheere.)

Berlinul într'adevĕr regulează în mod absolut politica din Constantinopole: cel ce inspiră toate resoluţiunile Divanului este însĕrcinatul de afaceri al Germaniei.

Nimic n'a remas, nici însaşi armata turcească, care sĕ nu se acomodeze la disciplina germană prin oficierii detaşaţi cu scopul acesta de marele stat-major prusian şi sosiţi la Constantinopole cu misiunea a reorganisa forţele otomane. Oficierii acestia primesc lefuri de Paşe: colonelul lor este ataşat chiar pe lûngă persoana Sultanului, care 'l încarcă de toate semnele de favoare, şi în semn de recunoscinţă pentru serviciele ce i se dă, Padişahul trămite principelui Imperial al Germaniei ḑece cai măreţi, cu alte daruri pentru curtea din Berlin.

Este o intimitate completă şi care, dacă ar mai fi sĕ nască Conferenţa abortată, s'ar traduce în modul cel mai semnificativ prin alegerea chiar şi a locului unde ar fi ca sĕ se ţină.

Într'adevĕr aceasta nu mai are perspectivă de a se întrunì la Constantinopole, ci la Berlin, sub presidenţa şi sub mâna omului care conduce după placul seu tot acest vast întreg.

⁂

În mijlocul tuturor acestora, va întreba cineva ce se face Englitera, care obicĭnuit îşi apără interesele cu înverşunare, şi a cărei politică positivă o resuma ast-fel unul din cei din

---

nile vre unei dame, o rog se nu uite că sistema mea e întru toate românească. Despre mine nu voiu ḑice nimic. Ajunge că nu eram filosof.

Nu sciu S. Foltea, panorama cea fermecătoare, osteneala primblărei, gustul bucatelor, bunăvoinţa amicului meu, ori filosofia filosofilor mi a treḑit pofta de mâncare. Nu sciu, nu o pot sci. Una sciu că mai cu apetit n'am mâncat în vieaţa mea, — firesce încât mĕ ajută memoria.

Pe la 3 oare am eşit în têrgul Săliştei. Înţeleg piaţa din Sălişte. N'am auḑit încă vorbinduse despre têrg, fără a se scì că în têrg sau întêmplat şi furături. Aşa s'a întêmplat şi în Sălişte.

Cât sûnt de frumoase Săliştenele, nu o voi spune, o a spus în toamna anului 1881 „Familia“ din Pesta. Şi „Familia“ e competentă în spunerea lucrurilor frumoase. Competentă e, bunăvoinţa o are şi după proverbul latin: *Et voluissc satis.* Aşa în trecut aşa în present, despre viitoriu mai scie Dumneḑeu cum va fi.

S'a încins jocul la 3 oare şi sa sfârşit seara la 9. Unei mai uşori au ţinut şi până la 11 oare.

N'am jucat în vieaţa mea, şi nici voi juca. Ignoti nulla cupido. Nu pot scrie despre joc nimica, căci nu mĕ pricep la ale jocului. Atâta sciu, că până au jucat colegii mei împreună cu Sălişteni şi Săliştenele, eu mam jucat cu băeţii de scoală, dând doveḑi că şi eu am fost băiat atunci, ca şi acum, numai cât atunci eram băiat fără barbă astăḑi înse sum băiat, ca toţi băeţii de sama mea, cu barbă şi musteţe.

Dimineaţa la 4 oare am plecat spre Sibiiu. La Săcel sub deal am ajuns pre coriştii Domnului Dima, şi aici mi s'a spus că Săliştenele au furat inimile coriştilor. De atunci ei umblă măchniţi la prelegeri, şi se sporesc buruenile în grădina de model.

Aseară mĕ aflam pe sub arini. Nu departe de mine şedeau doi corişti, dintre cari unul cânta lin însĕ tare mângâios Mi-am făcut urechea sulă şi am auḑit următoarele strofe, pe cari cu toate că sûnt vechi nu le voiu uita în viaţa mea.

Cine n'are dor pe vale,
Nu sci luna când rĕsare,
Şi noaptea cât e de mare.

Cine n'are dor pe luncă,
Nu sci luna când se culcă,
Şi noaptea cât e de lungă.

Sĕrmanul. Era unul dintre cei fără inimă viind din Sălişte. Eu dau coriştilor un sfat. Toţi câţi au venit fără inimă se meargă şi sĕ bee apă din S. Foltea, şi dacă nu se vor tămăduì sĕ fiu osêndit în foiţa „Telegrafului Roman.“

Olteanul.

* (*Bismarck şi poet*). Se scrie dela Berlin: „Contele Moltke înainte cu câte va ḑile a înscris în albumul unei princese: „Schein vergeht, Wahrheit besteht!“ (Aparenţa trece, Adeverul remâne) Principele a scris de desubt:

„Ich glaube dass in jener Welt
Die Wahrheit stets den Sieg behält,
Doch mit der Lüge dieses Lebens
Kämpft unser Marschall selbst vergebens!

(În ceea lume, ce m'aşi îndoi a crede?
Adevĕrul că neînvins pe tronu'i şede,
Pe aceasta lume însĕ cu minciuna
Şi Moltke mareş. în se v'a lupta totdeauna.)

urma astfel unul din cei din urmă oameni de Stat ai ei într'un amabil cinism:

Sĕ tot pretindi
Sĕ tot iei
Şi nici-odată sĕ nu dai inapoi.

Ce se face Englitera? Liniscească-se acela, ea pe sine nu se uită: ş'apoi planurile d-lui de Bismarck nu se ciocnesc nici de gelosiele ei nici de interesele ei.

Pentru dînsa cestiunea Orientulu nu mai este la Constantinopole; este la Suez şi din minutul ce ea va avea garanţii în ceea ce privesce Canalul, puţin îi pasă despre rest.

Ea n'a voit nici-odată sĕ ia Egiptul după cum se crede în vulg. Pentru ce ar face-o şi de ce s'ar încurca cu dînsul? — Neapoleon III oferì lordului Palmerston într'o ḑi Egiptul, în compensaţiunea Marocului pe care avea el pofta al anexa la Francia. Palmerston refusă ḑicênd: „Nu cum-va un Engles care ar resida la Londra şi ar poseda un castel în Scoţia, ar avea trebuinţă sĕ cumpere hanurile de pe drum şi sĕ le esploateze pe seama sa? Îi este destul sĕ fie ele libere şi se fie sigur că va găsì întrensele în trecere o bună costiţă cu un pat bun. Aşa şi cu Egiptul; el este calea Indielor şi-i e destul Engliterei sĕ fie liberă această cale, cu adăposturi sigure pentru vasele şi comerciul sĕu, fără a şi pune pe braţe administraţiunea generală şi toate afacerile interioare ale ţĕrei.“

Aşa este bunul simţ şi Marea Britanie remâne fidelă acestui principiu mărginindu-sĕ actualmente a-şi asigura usul liber de canalul Suez. Cu Malta cu Ciprul, cu Aden şi Perim, ea comandă atât întrareă cât şi eşirea Canalului, despre a le garanta mai bine ceea ce o numesce neutralisarea, ea reclamă în chiar momentul acesta cedarea unei forterеţe ripene cu marea Rosie şi situată în Egiptul de jos, forterеţe care într'alt fel o va lua ea dele sine, de nu se vor grăbì îndestul a i o concede. — „Beati possidentes!“ Este o maximă pe care ea o practică şi acum, ear' odată îndestulată de partea aceasta, ce-i pasă că va trona la Cairo numele Kedivului, ori al Sultanului!

Ea este chiar favorabilă intervenirei turcesci şi ar vedè cu simpatie instalându-se pe laturele Nilului o putere capabilă de a-'i protege interesele neliniscind pe acelea ale vecinului de pe coasta Algeriei.

Oare d. Gladstone, pe timpul când bătrênul Beaconsfield era ministrul preferit al Reginei, nu reclama cu un fel de turbare isgonirea Turcilor de pe continentul european? Ei bine, principele de Bismarck este pe cale de a satisface şi poate că, pănă se nu moară, îşi va vedea dorinţa împlinită!

* * *

Bine înţeles, că nu din platonism lucrează cancelariul ci 'şi dă bine cu socoteală că Germania îşi va avea bacşişul.

Planul de mult meditat pe care 'l urmăresce el, împinge pe fie care ḑi câte puţin pe Austria spre Orient, şi în schimbul celor din urmă despoieri ale Turciei şi al strălucitoarei capitale ce 'i reservă pe Bosfor, îi va cere împreună cu portul Triest ce ar deschide Germaniei Mediterana, cele opt milioane de Germani lipite încă de fortuna ei.

Atunci imperiul va fi foarte aproape de sevêrşirea sa, de oare ce va îngloba sub acelaşi sceptru toate elementele germanice şi se va afia la Nord şi la Sud, aşeḑat pe cele două mări pe cari se desfăşura şi se concentră civilisaţiunea europeană.

* * *

Este oare vis aceasta?

La Londra a apărut o carte curioasă, care nu s'a tradus încă, şi care produce mare sensaţiune în lumea filosofică şi religioasă de peste Mânecă. Cartea aceasta întitulată: *Viitorul Islam* face un tablou foarte instructiv al celor şeseḑeci s'au optḑeci de secte cari 'şi împărţesc între ele acum mahometismul, şi după ce espune lucrarea ce se operă într'ênsele şi evoluţiunea caracteristică care apropie pe cele mai importante din aceste grupe de ale civilisaţiunei occidentale, arată că Islamul este în ajunul unei transformări profunde, unei adevĕrate reforme, care va fi pentru dînsul. — într'un alt sens, — în sensul real al progresului şi al perfecţionărei, ceca ce reforma din al şesespreḑecelea secul a avut pretensiunea se fie pentru Catolicism.

Sultanul actual s'ar face apostolul acestor idei de reformă, şi, răzimat pe Germania, ar face dintr'ênsele basa reînoirei imperiului sĕu.

Nu sûnt oare acestea, de nu o revelaţiune curioasă, cel puţin nisce licuriri foarte instructive proiectate asupra viitorului?

* * *

Despre noi, vai! în mijlocul acestor transformări ale statelor şi ale popoarelor, al mărirei unora şi al reîntinerirei altora, nu primim, graţie politicei republicane, decât umiliri şi palme!

Sub ministerul Gambetta mergeam direct la resboiu isbindune în frunte de cărămiḑile cele mai hotărîte ale dlui Bismark, Omul aventurelor isbea cu escluderea absolută intervenirea turcească şi chiar acţiunea combinată a puterilor. Se certase în fine cu aliatul seu relativ Englitera, astfel că se află singur dinaintea Germaniei, Turciei şi puterilor amintind printr'această situaţiune critică celebra isolare din 1840!

Era timpul sĕ cadă la 26 Ianuariu acest mare politic, fără care cădere am fi fost asvîrliţi nebunesce în cele mai formidabile intêmplări.

Cu d. de Freycinet este alt lucru: este înjosirea fără nume, anularea fără margini a Franciei, — a acelei Francie, care acum trei ḑeci de ani vorbia cu siguritate sĕ'şi anecseze Balearele, care acum două ḑeci ani visa sĕ 'şi prelungească fruntăria până la Geneva încorporânduşi Sardinia, şi în care ura de acum, fără armată fără mugistratură, fără credinţe, fără guvern în prada descompunerei sociale şi anarchìei celei mai spăimîntătoare, a ajuns sĕ bea în tăcere lacrimele mâniei şi ale ruşinei!

Cine ne va rădica oare din aceste umiliri neauḑite? şi sĕ nu fie oare şi la noi vre-o mână misterioasă în care se ne putem pune speranţa?

Generalul Foy ḑicea într'o ḑi la tribună: „Când spada Franciei este la pământ, se găsesce tot-dea-una o mână ca sĕ-o ea de jos.“

Unde va fi oare astă mână voinică şi patriotică? O chiămăm, o asceptăm...

Ph. de Grandlieu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Caransebeş, 9 Iunie 1882. *(Înmormêntarea parochului Adam Musta).* Sĕ împlinesce o sĕptĕmână de când am petrecut la odichna cea vecînică pre parochul nostru din comuna Glâmboaca, pe părintele Adam Musta. În al 69-lea an al etăţii şi în al 42-lea an al păstorirei şi al servitului la altariul Dlui, — şi-a dat blândul şi nobilul sĕu suflet în mânile creatorului!

Mulţi vor fi creḑênd că nu este nimic de înregistrat despre preotul Adam Musta. Dacă nu putem sĕ'i vestim sciinţă mare, dacă nu putem sĕ-i spunem merite şi vîrtuţi pre câmpul literaturei, — putem cu toate acestea sĕ aflăm la fericitul preot un caracter adevĕrat preoţesc, o inimă bună şi nobilă. Aceste însuşiri demne de dînsul l'au făcut sĕ fie cinstit, respectat şi iubit de toţi: de mic şi mare. de tiner şi bĕtrân, de români şi de străini.

Ca tată de familie are însĕ un merit, pre carele puţini din preoţii nostri şil vor poatè câştiga.Deşi serac şi lipsiţi de mijloce materiale, — totuşi a sciut sĕ crească o familie numĕroasă astfel, încât a dat clerului 3 preoţi vrednici şi harnici, între cari sĕ află şi Preacuvioşia Sa părintele protosincel şi profesor de teologie la institutul teologic din Caransebeş; a dat poporului din fiii sĕi şi alţi doi industriaşi. Toţi ca unul dovedesc buna crescere, ce a primit-o în familie.

Din fiicele lui a dat poporului cinci mame adevĕrate, cari toate ocupă în societatea rumânească o posesiune deamnă de ele.

Neobositul zel în împlinirea datorinţei preoţesci i a causat moarte demnului paroch Adam Musta. El era bĕtrân dar era viguros şi energic ca un june! cu o sĕptĕmână înainte de a murì a eşit cu lithie la cel mai îndepărtat ungiu a ţarinei, între munţi — cale cam de trei oare — a rĕcit în urma unei oboseli mari, a căpătat aprindere de plumâni, din carea a şi murit. Cu drept cuvênt a ḑis Părintele refer. bis. Filip Adam în cuvêntarea funebrală că: „rîvna casei Dlui l'a pus în mormêntul rece.“

La celebrarea rugăciunilor de înmormêntare au luat parte vre-o 15 preoţi în frunte cu părintele protopresbiter N. Andreevici. Cântările au fost esecutate de chorul elevilor din institutul teologic şi pedagogic din loc. Între publicul cel numĕros, care a alergat ca se dea defunctului tributul cel din urmă, se vedeau dd. profesori dela amêndouĕ institutele noastre de învĕţământ: dd. referenţi dela senatul bisericesc, scolar şi epitropesc, mai mulţi cetăţeni şi doamne din Caransebeş şi giur.

Nu pot sĕ nu amintesc şi aceea că lacrămile şi suspinele vĕduvei preopesc spuneau privitorilor, că nu este durere ca durerea ei. Fii şi ficele în giurul coşciugului plângeau, amar şi voiau cu ori ce preţ sĕ scoată din braţele morţii pre bunul lor părinte, dar îndeşert, căci sentinţă este dictată: „cu moarte veţi murì“ !!

Sĕ i fie ţĕrîna uşoară şi memoria binevêntată!

Unul ce a fost de faţă.

Varietăţi.

* (**Parastas.**) Mercuri în 16 Iunie a. c. în ḑiua aniversărei a 9-a dela repausarea neuitatului Archiepiscop şi Metropolit, a Marelui **Andreiu** Baron de **Şaguna**, dimineaţa la 10 oare, se va celebra parastas solemn în biserica gr. or. din cetatea Sibiiului.

* (**Denumire.**) Ioan Fodor, preot gr. or din archidiecesa gr. or. transilvană este denumit capelan militariu clasa II în reservă.

* (**Programa**) esamenilor publice, la gimnasiul român gr. or. din Brad, cu finea anului scolastic 1881/82.

Joi în 24 Iunie a. m. dela 10—1 clasa a III normală din toate studiile. — După ameaḑi dela 2—6 clasa IV norm. din toate studiile şi clasa a III-a şi a IV-a gimnastica (prof. esam. Petru Rimbaş şi Ioan German).

Vineri în 25 Iunie a. m. dela 8—9 clasa a IV gimnas. Religia (prof. esam. George Părău), dela 9—10 Matematica (prof. esam. Constantin Costin), dela 10—11 Maghiara (prof. esam. Vasilie Dămian), dela 11—12 Latina (prof. esam. George Părău). — După ameaḑi clasa a III-a gimnasială dela 2—3 Româna (prof esam. Stefan Albu), dela 3—4 Latina prof. esam. Const. Costin), dela 4—5 Istoria universală (prof esam. Vasilie Dămian), dela 5—6 Matematica (prof. esam. Const. Costin), dela 6—7 clasa a III-a şi a IV-a Gimnastica (prof. esam. Petru Rimbaş).

Sâmbătă în 26 Iunie a. m. dela 8—9 clasa a II gimnas. Latina (prof. esam. George Părău), dela 9—10 Istoria patriei (prof. esam. Vasilie Dămian), dela 10—11 Româna şi dela 11—12 Botanica (prof. esam. Stefan Albu). — După ameaḑi clasa I a gimnas. dela 2—3 Geografia şi Istoria naturală prof. esam. (Stef. Albu), dela 3—4 Maghiara (prof. esam. Vas. Dămian), dela 4—5 Germâna (prof. esam. George Părău), dela 5—6 Latina (prof. esam. Const. Costin), dela 6—7 Gimnastica (prof. esam. Petru Rimbaş).

Duminecă în 27 Iunie a. m. După finirea servitului divin cu docsologie, solemnă încheiere a anului scolastic împreunată cu cânt şi declamări, în fine împărţirea premiilor şi a testimoniilor.

Din şedinţa corpului profesoral ţinută la 5 Iunie 1882.

Direcţiunea gimnasială.

* (**Convocare.**) Membrii despărţemêntului XXI. al Asoc. trne pentru literatura şi cultura poporului român, sûnt învitaţi cu toată stima, sĕ binevoească a se înfăţişa la adunarea generală estraordinaria a despărţemêntului, ce se va ţinea la 6 Iuliu st. n. a. c. a. m. 10 oare în localitatea scoalei române din Sighişoara, cu care ocasiune se vor distribuì şi „diplomele de recunoscinţiă, şi de aducere aminte“ sosite aici dela comitetul central al esposiţiunei române, ţinute în Sibiiu la 1881, pentru esponenţii distinşi din acest ţinut.

Sighişoara 22 Iuniu 1882.

Pentru Comitet:

August Horsia,
direct. desp.

* (**Convocare**). Adunarea generală a subdespărţămêntulul VII din Abrud, conform conclusului adunărei generale din anul trecut, şi conchiamă pe 6 Iuliu st. n. a. c. în comuna Abrud, la carea avem onoare a învita pe toţi membii acestui despărţămênt şi pe toţi cei ce se intereseaḑă de cultura peporului.

În numele comitetului cercual.

Abrud, 22 Iuniu 1882.

A. Filip, dir. *I. Tĕrnovean,* secretariu.

* (**Festivitate seculară**) de 400 ani a serbat în Viena Sâmbătă, serbând amintirea de întroducerea tipariului cu o esposiţiune de tipărituri şi cu tot feliul de producte ale artei tipografice

* (**În afacerea dela Tisza-Eszlár**) se sporesc scirile pe ḑi ce merge şi devin tot mai suprinḑĕtoare. Dela Budapesta s'a telegrafat la „D. Ztg.“ din Viena, că în urma unor momente agrăvătoare este arestat vice-rabinul Rosenberg din T. Eszlár care e în prepus de a fi procurat cadavrul prins din Tisza. Sub escortă mare fu transferat la Nyiregyháza. Fiiul Hahamului Scharf stăruesce pe lûngă fasiunea sa că a vĕḑut prin cheia uşii cum un haham au junghiat pe Ester Solymosi. Se ḑice ca adevĕratul cadavru al fetei s'a aflat fără cap. Închisiţiunea se conţinuă cu multă perseveranţă. — Din unele ḑiare budapestane se vede că poporaţiunea este foarte iritată asupra Jidovilor şi că din Tisza Eszlar s'ar fi depărtat până Joi vre-o 10 familii jidovesci.

* “(**Graba strică treabă**)“. Şi telegraful electric trebue sĕ'şi aibă moderanţa şi se nu împrăştie toate cu iuţimea fulgerului. Un cas de moderanţă ni se relatează, s'a întêmplat alaltaeri în chipul următoriu: Un domn

X. telegrafează alaltaeri la 2 oare 40 minute dela *Riul-Vadului* altui d. Y la Sibiiu. Telegrama sosesce în Sibiiu la 3 oare după ameaḑi în aceeaşi ḑi. Dl X sosesce la 6 oare seara în Sibiiu, se întâlnesce cu Y şi 'l întreabă, pe cest din urmă, dacă a primit telegrama. Dl Y nu scie nimica. A doua ḑi adecă eri dimineaţa pela 9 oare enigma se desleagă. Adresatul primesce telegrama. „Ei dle Y, ḑice dl X, dacă sciam 'ţi aduceam depeşa în persoană şi nu mě mai chieltuiam cu telegraful.

* (Bal scurt sfêrşit cu bătaie.) Cetim în „P. Lloyd“ de Vineri: Direcţiunea băiei „împěratulu“ a arangiat eri în onoarea oaspeţilor bal, cărui o scenă naplăcută i a causat un sfârşit precipitat Cum spune „Ellenör“, un oaspe, la începutul cuadrilului al treilea, sa obrăznicicit într'atâta încât înaintea publicului adunat a sărutat pe jucătoarea sa. Atentatul acesta a întăritat pe bărbatul acelei doamne, şi trebue se concedem, cu oare care cuvênt, încât a tras o palmă cavalerului june şi ceva cam plângăcios. Scena ce a urmat se poate anevoie descrie. Jucătoriul bătut s'a repeḑit asupra contrariului seu şi s'a început o bătaie în care s'a încăierat tot publicul şi în cele din urmă şi doamnele· Aceste din urmă într'atâta, încât voiau se scoată pe ai lor din tumultul bătăliei, unde se luptau cu înjurături, cu pumni cu scaune şi ţevi de pipă. Lupta a încetat numai după ce o patrulăde poliţie s'a pus între ostirile inimice şi le-a provocat se depună armele. Bătaia s'a terminat cu aceasta, dar de bal se înţelege că după scene aşa de furtunoase n'a mai putut fi vorba.

Loterie.

Sâmbătă 24 Iunie n. 1882.

Budapesta: 15 80 53 79 33

Bursa de Viena şi Pesta

Din 24 Iunie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.90	119 60
Renta de aur ung. de 4% . .	87.90	87.60
Renta ung. de hârtie	86.—	85.75
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.30	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95 50	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pământului	97.50	97.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	96.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	97.25
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.—	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.40	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77.15	77.—
Renta de aur austriacă	94.80	94.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	824.—	820.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	308.—	307.—
Acţiuni de credit austr. . . .	315.—	312.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.10	120.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Napoleon	9.50	9.55
100 marce nemţesci	58.75	58.70

Nr. 142. [103] 1—3

CONCURS.

pentru stipendie din fundaţiunea lui Gozsdu:

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din „fudaţiunea lui Gozsdu“ de 500 fl. la cas de graduaţiune, un stipendiu de 400; eventualminte de 300, 200, sau de 100 fl. cu observare, că sě dă preferinţa Concurenţilor pentru silvicultura.

Concurenţii, au a-şi adresa petiţiunile, instruate cu testimoniile scolastice, cartea de botez, şi atestat de paupertate până la 10 August stilul nou 1882 către Cancelaria fundaţiunei lui Gozsdu Budapesta Királyutcza 13.

Tot odată sûnt avisaţi şi stipendiaţii fundaţunei lui Gozsdu, de a-şi substerne până la 10 Aug. stil. nou 1882 documentele despre resultatul studielor în a. scol. 188½ la representanţa fundaţiunei lui Gozsdu Bpesta Királyutcza 13 — pentrucă la dincontra, se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iuniu 1882.

Comitetul adm. al representanţei fundaţiunei lui Gozsdu.

Nr. 95. [97] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia gr. or. de classa III G. Hodac sě escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegr. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică, 3 jugere fênaţ şi 2 jugere loc arător, cari aduc un venit anual de 100 fl.
2. Dela 160 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 1 fl. — 160 fl.
3. Dela 250 familii câte o ḑi de clacă à 40 cr. v. a. — 100 fl.

Alte venituri dela înmormêntări, cununii, botezuri etc. — 140 fl. Suma 500 fl. val. austr.

Supraedificatele parochiali lipsesc cu totul.

Petenţii au de a'şi îndrepta suplicele, instruate în sensul §-lui 13 şi analog cu §. 121 pt. 8 al statutului org. la subscrisul posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 3 Iuniu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Galation Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 98. [96] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă neputinciosul paroch Eftimiu Sighiarteu din Cicei-Poiană protopresbiteratul Deejului, în urma rescriptului consistorial din 17 Decemvre 1881 Nr. 3598 B. se escrie concurs cu terminul până la 30 Iunie an. cur.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt:

a) Locuinţa liberă în una odaie a casei parochiale şi folosinţa unui grajd de 4 vite.

b) Jumětate din grădina parochială şi din pămênturile estravilane ţinătoare de porţiunea canonică în mărime 5 jugăre ☐ arătură, fênaţ şi păşune, cari dau un venit anual de 40 fl. v. a.

c) Jumětate birul preoţesc cucuruz sfărâmat 40 ferdele à 1 fl. — 40 fl. valut. aust.

d) Jumětate din ḑilele de lucru 40 à 20 cr. — 8 fl.

e) Jumětate din venitul stolar calculat după sumă mijlocie de cinci ani încoace 60 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această staţiune de capelan sûnt avisaţi a 'şi aşterne până la terminul sus indicat suplicele lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiul în C. Giurgesci p. ult. Reteag (Retteg.)

Ciceu-Poiană la 25 Maiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 112. [98] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din vacanta parochie sub clasa III Burul, protopresbiteratul Lupşei, sě escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea cononică: un agru 1126 °☐ o grădina de cucuruz de 1 jug. 1433 °☐ un fênaţ de 300 °☐ şi folosirea cimiteriului.
2. 46 Ferdele vechi (16 copuri) cucuruz sfârmit.
3. 70 ḑile de lucru.
4. lemnele de foc trebuincioase şi
5. venite stolari.

Doritorii de a competa la aceastǎ parochiă au a'şi subşterne petiţiunile lor instruate în sensul statului organic şi al Regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu până la la terminul defipt.

Offenbaia în 3 Iunie 1882.

Oficiul protepresbiteral gr. or. al Lupşei.

pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu,
administr. protopresb

Nr. 2674-1882. civ. [101] 1—3

Publicaţiune!

Asupra cererei contelui Eugen *Lazar* proprietar în *Cerghidul-mare*, în afacerea admiterei comasărei generale a hotarului Cerghidului-mere, sě determină ca ḑi de desbatere **ḑiua de 25 Iulie n. 1882, 10 oare înainte de ameaḑi** în **cancelaria comunei Cerghidului-mare,** — despre ce proprietarii de acolo sě aviseazǎ a se înfăţişa în persoană, sau representaţi de advocaţi plenipotenţiaţi pe lûngă aceea observare, că absenţii în înţelesul articului de lege XLV din 1881 §. 9 se consideră ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. ţinută în 3 Iunie 1882 în Elisabetopole.

Nagy m. p.,
pres.

Henter m. p.,
notariu.

Nr. 2923—1882. civ. [102] 1—3

Publicaţiune!

În afacerea comasărei generale a hotarului *Micăsasei*, sě determină pentru începerea rugărilor pregătitoare, precum şi pentru regularea representanţei, alegerea ingineriului şi preliminariul speselor ḑiua dela **3 August a. c. dimineaţa la 9 oare şi ḑilele următoare** în cancelaria comunală a comunei Micăsasa, despre ce pe calea public ţiunei avisez pre proprietarii interesaţi cu aceea observare, că absentarea unuia sau altuia nu va împedeca cursul pertratărei.

În numele tribunalului ein Elisabetopole 16 Iunie 1982.

Kelemen m. p.,
jude esmis.

---

[95] 3—3

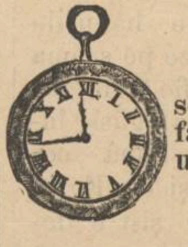

Numai odată
se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate preţul.**

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arětător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capětă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sě nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sě adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

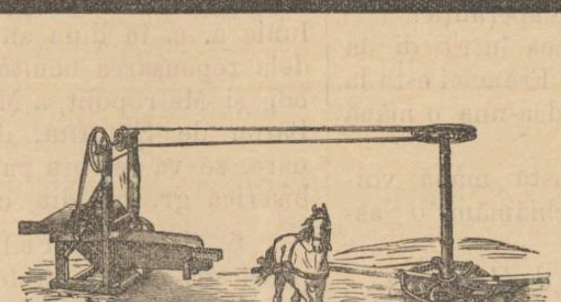

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 2

Redactor rěspunḑětor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69. Sibiiu, Joi 17/29 Iunie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iunie 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu 16 Iunie.

(O-l.) Dacă voesce Dumneḑeu sĕ bată pe cine-va, îi ia mintea. Așa ḑice poporul român. Și noi dăm creḑĕmênt ḑicerei poporale, căci pe poporul nostru esperiența de toate ḑilele l'a învĕțat a vorbì adevĕrul.

Nici odată ḑicerea aceasta n'a fost mai la loc ca și astăḑi în așa numita eră constituțională maghiară. A bătut Dumneḑeu pe conducĕtorii nostri, și dovadă că i-a bătut sûnt faptele lor dovedite față de naționalitățile din patrie.

Multă răbdare se recere ca omul în ḑiua de astăḑi sĕ'și păstreze sângele rece. Pe lûngă toată bunăvoința îl părăsesce pe om moderația. Și nu e mirare, căci vai ce greu e aici la noi traiul, Doamne amărît mai e sufletul nostru, încât ni se pare că e pĕcat a mai înneca în pept amarul.

Sûntem eschiși sistematicesce dela toate beneficiele statului. Și aceasta pentru cuvêntul că sûntem Români. Contribuim la toate sarcinile statului, cu avere, cu sânge, și dovadă ne e istoria, contribuim cu simțĕmintele dinastice cele mai înflăcărate. Și ca recompensă ce căpĕtăm? Sub firma de român sûntem preterați pretotindenea, suspiționați ca cei mai mari făcĕtori de rele, și în timpul din urmă ni se ia și unicul tesaur, ce ne-a mai rĕmas, dulcea limbă strămoșască.

Cunoascem pretecstele, sub cari ni se atacă ḑi de ḑi acest tesaur, ce ne-a mai rĕmas, cunoascem meșteșugirile, cu cari ne vênează, și nu vom înceta de a ne apĕra, căci ni se răpesce, ce avem mai scump, și dacă-l vom perde și acesta, atunci încetăm de a mai fi, ceea ce sûntem.

Ungurii sufer de mult de boala maghiarisărei. Dovada ne sûnt toate faptele lor dela întroducerea dualismului. Pofta de a maghiariza a devenit la ei boală, și încă boală cronică, ale cărei simptoame se arată ḑilnic în procedura lor. Ca un specimen de simptom vĕdit al boalei de maghiarizare, vom reproduce astăḑi pre cel mai recent, care încă merită a fi considerat.

În comitatul Satmare (Szatmár) s'a format în ḑilele acestea o reuniune cu programa de a câștiga cât mai mulți aderenți ideii de stat ungurесci printre populația, care nu vorbesce ungurеsce, și de a face propagandă pentru limba ungurească. Această reuniune sa format sub auspiciele organelor administrative ale comitatului. Presidentul ei este comitele suprem, vicepresident vicecomitele, și așa mai departe după rang. Ca president de onoare s'a proclamat unanim episcopul patriotic Dr. Schlauch, carele după cum ne spune cu emfasă „Pester Lloyd“ și-a început activitatea prin cuvêntare înflăcărată și prin contribuire din parteși cu 1000 fl., spre scopul reuniunei.

Întreagă mișcarea poartă timbrul oficialității. Au arondat întreagă țeara după drag placul lor, numai și numai sĕ ne maghiariseze. Ne eschid sistematice de pretotindinea ne sĕrăcesc sistematice, numai și numai sĕ ne maghiariseze. Ne suspiționează și ne denunță nedemn numai și numai ca sĕ ne maghiariseze. Au întrodus în scoalele noastre limba maghiară, cu scop vĕdit ca sĕ ne maghiariseze; fac proiecte pentru scoalele medie, numai ca sĕ ne maghiariseze mai cu sporiu. Nu ne primesc pregătirile scientifice dela occidentul luminat, căci șovinismul vrea maghiarisarea. Acuma au început cu formarea de reuniuni spre a ne maghiarisa.

Mai trebue se maghiariseze aerul și apa, apoi pot bate din pinteni.

N'am fi luat notiță despre reuniuea de maghiarisare din Satmare dacă nu ni s'ar fi părut procederea prea bălțată. Stăm înaintea alternativei: reuniunea de sub întrebare sau e permisă de legile statului sau nu. De nu e permisă nu va avea viață. Dacă e permisă posibil că va trăì. Și în casul din urmă trebue sĕ mergem cu logica mai departe. Sûntem cetățenii unui stat constituțional. Sûntem cu toții egali înaintea legei. Suntem datori a ne conserva naționalitatea în sensul legilor din vigoare, aceasta ne învață între altele și reuniunea Szechenyi din Satmare. Facem apel la toți românii, dela mic până la mare, dela bătrân până la tinĕr. Români din patru unghiuri, acum ori nici odată! Constituțivĕ în reuniuni spre a vĕ conserva dulcea limbă strămoșească. Și cu deosebire voi brașovenilor, faceți tot posibilul în direcția aceasta. Imitați pre Maghiari din Satmare și Românii secuiți din părțile ostice ale Transilvaniei vĕ vor binecuvênta. La lucru frați români urmați pe Maghiarii din Satmare în toate părțile cu deosebire în Treiscaune, în Ciuc, la Cluj și chiar în Satmare și în uitata Marmație pentru ca sá păstram tesaurul cel scump adus și păstrat de părinții și străbuni nostrii în Dacia lui Traian.

Românii din Ungaria.

IV.

(Urmare.)

Din isvoarele ce ne stau la dispozițiune sĕ vede că urmările *bullei de aur* nu se simt dintr'odată ci succesive.

În Maramurĕș și în comitatul mărginaș al Ugocei la începutul seculului al 14 (1303) găsim stări, cari dovedesce că Românii în timpurile acele sea flau încă în condițiuni favorabile. Un duce în fruntea lor, administrațiune proprie în toate ramurile. Inșiși țeranii fără sarcini impovărătoare. Atunci găsim pe ducele Nicolae, care într'un document din acele timpuri este numit *„nobilis vir et honestus... Vaivoda.“*

Și după emigrarea lui Dragoș, pe la anii 1363—1392, sûnt urme de voivoḑi români în Maramurĕș. Satele își aveau knezii (primarii) lor, sătenii plăteau *quinquagesima* și unele daturi neînsemnate castelanilor regali. Judecățile urmau între dênșii după drepturile lor naționale. Într'un document din anul 1378 aflăm că regina Elisabeta în afaceri de competență ḑice între alte:.... *quare fidelitati vestrae... mandamus quatenus praedictos knezios et olahos nostros in nullis causis judicare sitis ausi.... si quidem autem actiones contra ipsos habetis.... in presentia.... officialis eorundem olachorum prosequi debeatis... jure observato aliud non facturi.*

În condițiuni de asemenea se găsesce Banatul, întărite de regii de mai dincoace până în jumĕtatea a doua a seculului al 15. Regele Ladislau într'un document din an. 1457 ḑice între alte după ce motivează pentruce întăresce instituțiunile *(in*

FOIȚA.

Ședința „României June.“

Viena, 20 Iunie 1882.

Ḑiua de 17 Iunie a. c. a fost pentru Românii din Viena și mai cu seamă pentru societatea „România Jună“ o ḑi de mare însĕmnătate și amintirea ei un șir lung de ani nu o va putea nimicì. În aceea ḑi a ținut „România Jună“ o ședință literară festivă în onoarea societății „Junimea“ din Iași și a însĕmnat prin aceasta în analele ei o pagină cu litere de aur.

Membrii societății în numĕr complet, mai mulți oaspeți, între cari și cunoscutul filo-român dl profesor de universitate Dr. I. U. Iarnik, erau adunați în seara ḑilei amintite în restaurația Höllrigl, I. Babenbergerstrasse Nr. 5, și pe fețele tuturora se oglinda bucuria și mulțumirea, ce le cuprinsesĕ sufletul la această solemnă ocasie.

La oarele 8 presidentul societății, dl Popasu deschide ședința prin un cuvênt, în care arată cum societatea „Junimea“ a întrodus în literatura noastră critica, cum ea combătând direcția literară, greșită ne-a aretat pe cea adevĕrată. Și ca „România Jună ca societate literară, își implinesce prin fapta de aḑi o datorie a sa față de „Junimea“, care prin o luptă grea de 15 ani, a isbutit a face progrese atât de mari. D-sa încheie cu aceste cuvinte: „Salutăm pe membrii „Junimei,“ salutăm pe conducĕtori, căci salutându-i pe ei, salutăm progresul nostru!“

Mai nainte de a trece la ordinea ḑilei, sĕ dă cetire unei clasice epistole, ce dl I. Negruzzi a adresat societății ca rĕspuns la scrisoarea acesteia, carei face cunoscut ținerea ședinței. Apoi se cetesc următoarele telegrame, ce a primit societatea în acea seară:

Iași.

Societatea „Junimea“ trimite salutările sale „României June“ și-i urează traiu lung și prosperitate.

Subsĕmnații: Negruzzi, Pogor, Gane, Culian, Naum, Vărgolici, Pompiliu, Lambrior, Creangă, Misir.

Brașov.

Salutăm pe cei adunați în onoarea „Junimii“ din Iași. Mai curênd sau mai târḑiu lumina trebue sĕ easă învingătoare. Trăiască Convorbirile!

Subsĕmnații: Bilția, Voina, Porumbescu, Socaci, Chelari, Budiu, Bărsean, Băiulescu.

Un ura lung și nesfêrșit a urmat acestei cetiri și o bucurie îndoită a cuprins inimile celor de față aflând, că cu „România Jună“ dimpreună mulți alții sĕrbează această ḑi însemnată.

Punctul 2 din programă a fost studiul dlui S. Haliță: „Literatura română înainte de anul 1860. Maiorescu și direcția nouă critică în literatura română.“ Dl Haliță a înfățișat starea literaturii române pe vremea lui Lazar, Rădulescu; a vorbit despre acea epocă, când apăreau scrieri ca „Lexiconul dela Buda“ și „Tentamen criticum;“ când fie-care român, ce scia descifra trei slove, scrisă la un loc, sĕ credea literat și cernea coli întregi de hârtie albă cu fantasmagoriile spiritului sĕu mic. Prin aceste scrieri fără cea mai mică valoare s'a têmpit gustul publicului cetitor și acei scriitori, mai puțin decât mediocrități, și-au câștigat vază înaintea lumii românesci. A trebuit, sĕ vină un spirit puternic, care cu arma părjolitoare a criticii într'o mână și cu făclia culturii într'alta, sĕ oprească curentul în nĕprasnicul sĕu sbor. Dl T. Maiorescu, capul „Junimii“, a fost acela care a trata masca culturii de pe fețele lor și ne-a arătat fața virginală a sciinții și civilisațiunei adevĕrate.

Dl Simion Pop a declamat cu mult succes drăgălașa legendă a dlui Alecsandri „Înșirăte mărgărite.“ Glasul sĕu trăgănat ne reamintesce totdeauna pe câte un moșneag dela țeară, care spune cu atâta dulceață povestile, ce par a nu seca din mintea lui. Și frumsețile acestei legende a fost.

custodia et tutione vadorum Danubii):..... omnia et singula eorundem Valachorum et Keneziorum privilegia super quibuscunque eorumqe libertatibus, Praerogativis et Juribus confecta.....

Deosebirea între Maramurĕş şi Banat este, dacă poate fi vorba de deosebire, că aici nu este un Duce în fruntea ţĕrei ci un Ban (domn) care, un timp era tot odată şi Domn ţĕrei Românesci şi Făgăraşului şi Amlaşului. Şi Banul, ca şi Ducele, representa teritoriul supus jurisdicţiunei sale şi lângă el congregaţiunea generale a „districtelor valachice“. Mai era şi deosebirea că în secolul acesta vedem că privitoriu la districtele acestea decretează regele Ladislau, „ca şi antecesorii sei:“ *nullo unquam tempore alicui exstraneo posessiones et villas donare..... Et quod huiusmodi 8 Districtus ab invicem non separabimus, nec aliquam ex eis donabimus sed S. Regni coronae ..... vinctos tenebimus.*

Ceea ce va sĕ ḑică ca ţinutul are a se conserva ne atins şi ne înstrăinat.

În Transilvania cetim între alte la Kemény un document din 1363, care se începe: *Nos Petrus Vice-Vajuoda Transylvanus .... judicium et justitiam facere debemus*, care de o parte ne înfăţişează guvernarea separată a Transilvaniei sub ducii şi vice-ducii proprii şi de altă parte în care se vede că într'o afacere de proces, ... *coram nobis et regni nobilibus de comitatu Hunyad ac universis Keneziis et senioribus olachalibus Districtus Haczak comparendi assignassemus......*

Cumcă şi mai încolo în Transilvania, va sĕ ḑică, afară de comitatul Hunedoarei au etistat stări ca cele descrise pentru Români testează şi şcriitori bizantini când descriu resboiul regelui Sigismund cu sultanul Baiazet (1391). Acei scriitori spun că *Dacii* sau *Blaccii*, pe cari ii numesce *hominum generi* **non ignobili**, se guvernează *proprio jure propriisque legibus*; mai departe: *Jussi proficisci in militiam, regi parente, tributum ferentes, quando cumque iis imperabit, solummodo petentes, ut sibi proprio jure, suisque legibus, rempublicam administrare liceat.*

Făgăraşul (terra Fugros) este mai puţin atins de influenţa bullei de aur. Dreptul de proprietate românească 'l atribue un document din 1231 timpurilor dominaţiunei „bulgăresci.“ În privinţa ţinutului acestuia documentele se contraḑic. După unele documente s'ar părea că *terra* Fugros se ţinea până în seculul al 15 de România (Muntenia, Valachia) după altele că domnitori transalpini aveau stăpânire feudală asupra lui. A descurca lucrul în privinţa apartinerei ţĕrei Făgăraşului în seculii amintiţi este treaba istoriei. Scrierile istorice de până acum fiind scrise mai cu seamă de autori neromâni, ne lasă în dumerire. Scopul nostru nefiind de a face istorie atingem, numai împregiurarea aceasta şi punem înaintea cetitorilor unele citate. Istoricul Fejér d. e. ne spune de un document dela 1369 care se începe aşa: *Ladislaus, Dei et regis Hungariae gratia Wayuoda Transalpinus et Banus de Zeverino nec non dux de Fogaras...*; la acelaşi se afla alt document care se începe: *Vladislaus Vajuoda Transalpinus Banus de Zeverino, et dux novae plantationis terrae Fugaras*; tot la acelaşi din an. 1390: *Mircius Dei gratia* Vajuoda Transalpinus, Fogaras et Olmas dux *Severini, Comes terrarum Dobrodicii despotus et Tristi dominus.*

Din toate cele de până acì şi din alte multe, cari nu se pot cita aici, se vede, că Românii şi după contactul mai de aproape cu Maghiarii şi după începerea direcţiunei celei noue, au păstrat mult timp posiţiune independentă, ba, ceea ce este mai interesant, au avut şi legături cu Românii dela Dunăre.

Regii Ungariei, mai cu sama însĕ cei din seculii 13 şi 14, treptat au primit pe Români în nobilimea ungurească. Pe lûngă toate reservele regilor cu anumite teritorii, pe cum am vĕḑut la Banat; prin primirea aceasta, casta nobililor sau sporit şi s'a întărit. Întărirea acestei caste a mărginit treptat drepturile naţionale ale Românilor. Regii însişi, precum am vĕḑut din documentul citat din timpul reginei Elisabeta, trebuia din când în când se întrevină ca se împedece amestecul nobilimei în drepturile nenobililor.

Altă împregiurare funestă pentru drepturile naţionale ale Românilor a fost propaganda romano-catolicismului, ceea ce convenia mult şi regilor. Primirea în sinul nobilimei era împreunată cu propaganda aceasta. Fie care Român, dacă devenia nobil se înstrăina şi de religiunea connaţionalilor sei. Din documente de pe timpul regelui Ladislaus se vede rigorositatea cu care se procedea contra nobililor cari „*contempta Religione fidei Christiane, secte csismatice Wolachorum .... adhesisse dicuntur*. Paralel cu rigoarea aceasta merge restringerea în drepturi a kenezilor români. Deja regele Ludovic (1366) dispune că numai Kenezii, cari sûnt confirmaţi prin litere regale pot fi consideraţi de asemenea cu nobilii; ceilalţi sĕ se considere de *homines comunes sau Olahos.*

Negreşit, că la desvoltarea aceasta vor fi contribuit şi împregiurări esterne. Progresul ce'l făceau cele doue principate dincolo de Carpaţi şi ne succederea lui Carol Robert şi a următorilor lui de a le subjuga a accelerat procesul îndreptat contra drepturilor naţionale române.

Seculul al 15 ne înfăţişează încoronarea direcţiunei din cestiune. Nobilimea destul de puternică ca sĕ pâşiescă cu pretensiuni tot mai mari şi mai împovărătoare faţă cu poporul, căuta factori cu care se se alieze spre a putè manţinè putera ei.

Spre sfêrşitul acesta Românii câţi mai păstrase drepturi pentru serviţiile lor cum a fost d. e. cei din castrul Saligo (Săligce) cu apertinenţiile sale, şi ai castrului Talmaciului cu apertinenţiile sale au fost administrativ încorporaţi la pretoriul Sibiiului; Branenii la al Braşovului; Rodnenii la al Bistriţei. Ţinuturile aceste nu au fost aservite nimenui şi în puterea decretelor regale (Sigismuud 1428; Ladislau 1453; Mathia 1464, 1467 şi 1464) se bucurau de aceleşi drepturi ca pretoriele la care fură încorporaţi; însĕ numai erau în deplina independenţă administrativă ca mai nainte.

La anul 1437 care face epocă în istoria Românilor, în special din Transilvania, se găsesc în faţa nobilimei aliată cu Sasii şi cu Secuii, cesti din urmă colonisaţi, precum afirmă dl Hunfalvy, de regii din casa arpadiană la marginea rĕsăriteană a Transilvaniei.

Desvoltarea aceasta a lucrurilor era periculoasă nu numai pentru Români, ci şi pentru regatul Ungariei. Desvoltarea aceasta şi a şi resbunat la 1526, sdrobind regatul şi dărăburindul în mai multe părţi. Regii sub influenţa nobilimei puternice, sprignită, cum am ḑis, şi de împregiurări, confirmau pretensiunile acesteia şi nu mai erau acum în stare se pună pedeci pornirei arătate. Greutăţile de pe umerii poporaţiunei apăsate acum iau dimensiuni intinse. De altă parte au devenit insuportabile. Ciocnirea nu putè se lipsească.

Pretensiunile esagerate ale episcopului catolic transilvan (Lepeş pretindea decima restantă pe ḑece ani) şi şi nisuinţa de a lega de glie o parte a poporului scos succesiv din dreptul de proprietate, au provocat rescoala din 1437, la care s'au alăturat şi nedreptăţiţii cari făceau parte din naţionalitatea maghiară. Rescoala s'a sfêrşit în favorul populaţiunei apăsate. Nobilimea, Secuii şi Sasii, aliaţii aceleia, a trebuit în Octomve 1437 se păşească la o învoială, care avè a se presenta regelui (Sigismund) sĕ o sancţioneze. Regele însĕ a murit în Decemvre a aceluiaşi au.

Nobilimea şi aliaţii ei cu toată învoiala, murind acum şi regele, au înnoit alianţa cu Secuii şi Sasii şi lupta s'a inceput de nou. Sfêrşinduse lupta reînnoită în defavoru poporaţiunei apăsate, aceasta a remas într'o stare precară. De acì încoace nu mai întâlnim documente cari se ḑică că la 1291.... *quod cum universis nobilibus, Saxonibus, Syculis et Olachis în partibus transilvanis.... pro reformatione status corundem congregaţionem cum eisdem fecissemus.*

Cu toate aceste până în seculul al 17 găsim pe Românii din Transilvania avênd kenezii lor şi constituţiunea lor rurală. Numai de după moartea lui Mihaiu datează legile care declară pe Români privaţi de drepturi şi-i iobăgesc în toată forma. Dar nici aceste nu se estind asupra tuturor Românilor, pentrucă boerii din părţile Făgăraşului, cari îşi primiră boeronatul încă dela Domnii transalpini, nobilii ţerani din alte părţi ale Transilvaniei, nu cad în categoria aceasta.

Din toate dar, chiar şi din părţile cele mai triste ale istoriei Românilor resultă că Românii din Ungaria şi Transilvania au avut pămêntul lor, s'au ca proprietate ereditară s'au ca posesiune în puterea dreptului avitic consvetudiunal (după obiceiul vechiu) şi că şi acei cari au perdut acest drept l'au perdut în urma desvoltărei succesive a împregiurărilor interne, nu însĕ prin puterea cucerirei cu sabia.

Revista politică.

Sibiiu, în 11 Iunie.

Foaia oficială din Viena publică un ordin împĕrătesc contrasignat de toţi ministrii cislaitani prin care tribunalele escepţionale vor funcţiona în Dalmaţia şi mai departe şease luni de ḑile. Alt ordin ministerial dispune că mĕsura aceasta se estinde şi asupra districtelor Cattaro, Ragusa şi Metcovici.

Sultanul din Constantinopole a suprins lumea diplomatică cu doue decoraţiuni. „Rebelul“ Arabi paşa din Egipt e decorat cu ordinul Medjidie clasa I în brilante şi Khedivul Egiptului distins cu un suvenir în diamanturi. Distincţiunea Khedivului nu face însĕ sensaţiune aşa mare în lumea diplomatică cum face decoraţiunea „Rebelului“. Toată lumea se întreabă ce atitudine vor lua puturile apusene, de oare ce demonstraţiunea sultanului este îndreptată în contra lor. Între foile cele mai proaspete din Viena se află representată părerea, că şi aici ar fi în joc mâna neveḑută a lui Bismarck, care lucră ca sĕ desbine pe Francia de cătră Englitera. „Post din Berlin întinde deja mâna ministrului president frances. Acest oracul a lui Bismarck, după ce toarnă leşiă aspră capului lui Gambetta, cărui i se

---

îndoite prin nimerita predare a dlui Pop.

Dl. Bratian a căntat foarte bine romanţa lui Flechtenmacher „Ţi-a duci aminte“ acompaniat de pian, şi la dorinţa generală d-sa a trĕbuit sĕ repeteze acest cântec melodios. Dl Brătian posede o frumoasă voce de tenor I. şi am avut de mai multe ori ocasia a'l auḑì cântând in şedinţele „României June“

Punctul 5 a fost caracteristica dlui I. T. Mera „Scriitorii dela Junimea.“ Dl. Mera a caracterisat mai întâi întreaga direcţiă literară a Junimii, care tinde a forma înainte de toate o limbă curată şi limpede, ce se-o înţeleagă întreaga clasă a Românilor, pentru care e scrisă; apoi a crea opere de valoare şi a produce ceva original. A tractat despre scrierile istorice a lui Xenopol, despre studiile limbistice ale lui Cihac, Burla Lambrior, Tictin s. a. toate scrise cu o adâncă eruḑiţie şi de bun augur pentru aceste ştiinţe, atât de însĕmnate pentru noi. A amintit scrierile filosofice ale lui Maiorescu şi ale regretatului V. Conta, care atunci, când promitea cele mai frumoase progrese în ramul sĕu, puţin cultivat la noi, moartea ni la răpit pentru vecie. A amintit mai departe pe Culian şi Melic, ear' dintre jurisprudenţi pe Maiorescu, Philipescu, Carp, Tasu etc. Dar mai mult s'a oprit dl. Mera la scrierile beletristice, publicate de membrii Iunimii. A caracterisat poesiile drăgălaşe ale lui I, Negruzzi, care, ḑice dsa, sûnt nişte scumpe mărgăritare, ce prin naturalitatea şi drăgălaşa lor, simplicitate ating foarte plăcut inima cătră care sûnt adresate; a tractat despre pesimismul lui Eminescu în frumoasele sale Poesii, despre A. Naum Olănescu, Pompiliu ş. a. A făcut apoi caracteristica novelelor lui Slavici, Negruzzi şi Gane, cei mai însemnaţi novelişti români. „Aceşti scriitori şi au scos sujetele crierilor lor din clasa neprefăcută a poporului şi au împlinit astfel o însemnată cerinţă a novelei pe lûngă aceasta novelele lor posed însuşirile, ce le pretinde spiritul şi tendenţa, tractând strările sufleteşti şi ideile unui popor întreg care stări vor fi aceleaşi cât timp va trăì poporul respectiv.“ Apoi a vorbit despre povestile dlui Creangă pe care 'l numesce „părintele“ povestilor româneşti. — „Toate aceste scrieri sûnt de o valoare până acum necunoscută la noi“.

Dl. N. Popovici a declamat partea primă din scrisoarea III alui Eminescu, ca un adevĕrat artist.

Dl. I. C. Panţu a cetit pasagiul din criticele lui Maiorescu întitulat: „În contra direcţiei de astăḑi în cultura română (1868.)

Punctul 8 a fost studiul dlui S. S. Albini: „T. Maiorescu şi poesia română.“ Dl. Albini a descris mai nainte epoca de tristă aducere aminte, când faimosul „Scrieţi băeţi“ a binemeritatului Eliad, întimpina un mare resunet pe terenul poesiei şi când cuvintele dlui Alecsandri „Românul e născut poet“ devenise un trist adevĕr. Atunci toţi băeţoii, cari 'şi băteau capul încă cu silabizarea lui az, buche, scrieau, şi ear scrieau poesii şi le dedicau la cocoane şi oameni cu stare; şi toţi bărbaţii crescuţi la trup sĕ îndeletniceau pe lûngă ḑilnicele lor lucruri şi cu meseşugul uşurel a poesiei. Ear junii, cărora le răsăria mustaţa şi începea a le bate inima după dragoste îşi cântau suferinţele în versuri fără înţeles, pline de nimicuri. Dl. autor tractează despre critica lui Maiorescu, apoi despre regulele poetice, ce ni le a dat dsa, şi încheiă cu aceste cuvinte: „Astăḑi, în al doilea deceniu dela păşirea dlui Maiorescu în lupta literară cu satisfacţiune vedem cum poesiile bune pe ḑi ce merge sĕ înmulţesc, ear' cele rele tot mai mult dispar din literatură; vedem cum tot mai mult străbate în publicul nostru gustul şi conscienţa adevĕratelor frumseţi poetice şi trebue sĕ recunoascem, că mare parte din aceste frumoase resultate cad în meritul dlui Maiorescu, un merit acesta, care i va remânea pentru toţi vecii, cât va mai fi literatură română!“

Dl. N. Popovici a cântat Rondunica şi Hora Griviţii aşa cum numai un artist ca d-sa scie sĕ cânte. Dl Popovici face studii la conservatorul de aici şi dispune de o melodioasă şi puternică voce de bariton, ce te pĕtrunde până în adêncul sufletului şi de multe ori înveselesce partea socială a şedinţeler „României June“ prin doinele şi horele sale.

impută a fi autorul situaţiunei ḑice, că Freycinet, dacă pricepe situaţiunea, încă tot mai poate eşì cu câstigul principal din afacerea egipteană.

De altmintrea leşia nu vine asupra capului lui Gambetta numai dela „Post.“ Cartea galbină a guvernului frances publicânduse acum de curênd a provocat un vifor în presa francesă asupra lui Gambetta. Ḑiare ca „Debats“, „Siécle“, „Pays“ toarnă toate batjocurile asupra lui, numind politica din timpul ministeriului sĕu idiotă, oarbă şi declarându'l de om mort.

Cabinetul din Petersburg a denumit de ambasador la Viena pe principele Lobanoff, fost ambasador în Constantinopole înainte de isbucnirea resboiului din 1877.

În finele lui Iunie, s'a telegrafat dela Berlin, se va întrunì la Paris sau la Londra o conferenţă spre a lua o otărîre asupra regulamentului prelucrat de comisiunea dunăreană europeană. Regulamentul, care conţine 108 articoli, sĕ scie că n'a fost semnat de România. În titlul regulamentului nu se ţine însĕ nici de cum seamă de oposiţiunea României; din contră, s'a trecut la ordinea ḑilei asupra resistenţei acestui stat ţĕrmurean şi s'a ales formula: cu aderarea delegaţilor, ear nu cu consimţĕmêntul. Dacă România nu va apuca o cale mai bună, atunci conferenţa se va ţinè fără România şi regulamentul va dobândì sancţionarea Europei.

Telegrama aceasta o comentează „Telegraful“ din Bucuresci în chipul următoriu:

Am publicat mai sus o depeşă pe care nu o putem numì decât glumeaţă. Ea ne spune că la finele lui Iuniu se va întrunì la Londra sau la Paris o conferenţă care va sancţiona regulamentul prelucrat de comisiunea europeană dunăreană şi pe care guvernulu nostru a refusat de a'l semna. Dacă Romania nu va adera până atunci la acest regulament, apoi conferenţa se va ţinè şi fără ea. Dacă aceasta invenţiune este numai o gogoriţă la adresa României, apoi ea este proastă şi nu poate prinde câtuşi de puţin măcar. Şi, de fapt, ce ne spune depeşa? că conferenţa se va ţiuè şi fără România, dacă aceasta nu va voì sĕ semneze până atunci regulamentul. Prin urmare aceiasi soluţiune în ambele casuri, adecă sancţionareă regulamentului. Deosebirea este numai că în unul din casuri el nu va avè semnătura noastră, şi asteptăm se vedem cum va putea Europa sĕ'l esecute pe teritoriul nostru. Nu mai vorbim de tratatul dela Berlin, pe care depeşa ḑiarului vienez pare a'l uita cu totul şi de care voia sĕ'şi aducă aminte, mai ḑilele trecute cu atâta dor ş foc ḑiarul „die Presse“, când era vorba despre ridicarea Bulgariei la rangul de regat. Deci, spre a revenì la depeşa de mai sus, noi n'avem nici un avantagiu dacă am semna regulamentul, şi prin urmare vom stăruì în punctul de vedere adoptat până acum, cu toată gogoriţa născocită de ḑiarul vienes. În numĕrul de mâne vom publica regulamentul elaborat de comisiunea dunăreană,

Afacerea dela Tisza-Eszlar.

Afacerea aceasta a devenit şi în stadiul cercetărilor o afacere celebră. În ḑiarele mari urmăresc toate fasele ei până în cele mai mici detaiuri. Noi aceasta nu o putem face. Însĕ ca se ţinem publicul în curent despre dênsa, vom reproduce unele mai remarcabile din ḑiarele mari din Budapesta. Eată ce scrie „Budapesti Hirlap“:

— Eszther Solymosi dispăru în 1 Aprile a. c. fără ca sĕ'i scie cineva de urmă, totuşi nu i-a venit nimenui din acel ţinut în minte sĕ aducă dispariţiunea ei în legătură cu o crimă sau cu Jidovii. Cel dintâiu prepus nu se născu din cuvintele cari scăpară din gura fiiului hahamului înaintea găscarilor din Eszlár; de oarece încă de pe atunci aveau prepus asupra străinilor, întruniţi la haham, cuvintele copilului numai au întărit prepusul. Ideea, că doară Jidovii poartă vina la misterioasa dispariţiune a Eszterei, se născu mai ântâiu în mama ei şi prilegiu la aceasta a dat chiar hahamul din Eszlar. Era pela începutul lui Maiu. Sĕrmana bĕtrână mergea atunci ḑi de ḑi dela un for la altul ca se afle ceva scire despre fata ei, pe care pretorul pusese se o caute în tot comitatul. Într'o ḑi, când Solymosi plângênd se întoarcea acasă dela pretorul, întâlnì în cale pe hahamul Scharf. Acesta vorbì cu dênsa, o întrebă, şi a repeţit de mai multe ori „sĕ nu se mâhnească căci fiica ei se va întoarce că n'a înghiţit-o pămêntul“; După aceea sĕ apropie cu încrederehahamul de dênsa, ca sei atragă atenţiunea la ceva „Poporul, ḑice hahamul, care nu scie multe şi e superstiţios, fabulează că Jidovii au lipsă pentru coacerea paschei lor de sânge creştinesc; aceasta ar fi o mare nebunie totuşi e posibil ca nebuniile aceste sĕ se repeţească.“ Hahamul atrase atenţinnea femeii, sĕ nu dea creḑĕmênt unor astfel de fleacuri. Solymoşi mulţămì Hahamului pentru interesarea sa, dar ideea nu-i putea eşi din cap. Ea împărtăşì părerea ei mai multor din sat întrebând, ce sĕ scie face? Astfel sĕ lăţì prepusul şi după, ce băiatul hahamului fu întrebat de gâscari pe luncă mai cu deadinsul, a repeţit ceea ce i scăpasă odată din gură. Vestea a ajuns la urechile autorităţii. Aceasta s'a simţit datoare a asculta pe băiat „pe sub mână“

Când sĕ făcură primele arestări Scharf şi femeia lui negară toate; câteva ḑile negă şi copilul lor, de 16 ani, păstrând cerbicie nepomenită; numai frăţiorul acestuia repeţì cu mare linisce sufleteasca şi cu mare resoluţiune cuvintele rostite de el în luncă: „Tata omorît pe fetiţa acea de ungur „adăogênd „că lucrul s'a întêmplat în Sâmbăta pascilor după serviţiul divin de după ameaḑi.“ (După cum e cunoscut, Eszter atunci s'a vĕḑut mai pe urmă în împregiurimea sinagogii). In zadar insistă judecata pe lângă copilul cel mai mare; el rĕmase la toate întrebările pe lângă aceea că nu scie nimic.

Preşedintele tribunalului presupuse, că copilul numai de frica cercetării neagă şi ordonà de aceea sĕ tracteze cât sĕ poate de bine, sĕ se observe în fie care moment al vieţii sale sufletesci şi sĕ-l îndemne sĕ spue adevĕrul. În urma acestui ordin copilul nu fu închis în arestul tribunalului, ci fu dus în locuinţa privată a unui scriitor dela trib. care'l tractă foarte uman, care vorbea cu el când în glume, când serios şi se năzuì, sĕ câştige încrederea băiatului. 'I şi succese şi se convinse că copilul are spirit vioiu, o pricepere uşoară şi simţ; numai în ce privesce crima fatală remase nemişcat, repeţind necontenit mai în acelaş ton, că el nu ştie nimic. După fie care convorbire băiatul era serios, contemplativ şi se putea observa că spiritul sĕu se ocupă cu soartea părinţilor sĕi. Aşa au trecut mai multe ḑile. În fine, într'o noapte strigă copilul care era foarte neliniscit, strigă de odată din pat, pe îngrigitoriul seu şi i istorisì suspinând, că un mare secret apasă sufletul sĕu; mai mult nu mai poate suferì, din care care causă roagă pe judele instructor sĕ binevoiască sĕ vină la dênsul ca sĕ-i facă o dreaptă descoperire. Scriitoriul făcu aceasta cunoscut judecătorului, care îndată se sculă şi se grăbì cătră băiat, ca se ia la protocol mărturisirea lui.

Copilul spune următorele: În Sâmbăta pascilor, după serviţul divin ritual, după prânḑ la 1 oară se duseră credincioşii pe acasă şi în sinagogă remaseră afară de Scharf, numai vre o câţi-va jidovi din Eszlar, mai mulţi hahami strĕini şi un cerşitor jidov galiţian. Tatăl sĕu îl trimise pe el şi pe fratele sĕu mai mic din templu. Ei însĕ au remas în curte şi au vĕḑut cum Scharf chemă pe mica Ester Solymosi în sinagogă şi cum după aceea îndată se închisă uşa. El era curios, sĕ scie, ce se întêmplă în lăuntru, şi uitându-se pe gaura cheii, vĕḑu destul de bine, că un haham strĕin şi cerşitorul galiţian puseră fetiţa legată deja pe bancă lângă masa de rugăciune apoi merse un alt haham strein la fetiţă şi îi tăiă gâtul cu un cuţit.

Sângele ce împroşca îl prinseră ceilalţi într'un vas, şi ca sĕ se scurgă mai iute, ridicară trupul fetiţei cu rana sângerândă deasupra vasului. Atâta despre esenţa mărturisirei. Multe ce s'ar mai putea spune despre cercetările făcute le retac şi astăḑi, aceea pot însĕ se mai amintesc, că pe basa mărturisirei băiatului, tribunalul închise numai decât persoanele arĕtate; numai un haham strein, pe care copilul nu l'a numit şi cerşitorul galiţian au dispărut, fără se li se dea de urmă. Interesant este, că copilul acum ţine strîns la mărturisirea sa tocmai pe cum nega de statornic mai nainte. Cei închişi neagă şi acum cu resoluţiune, cu toate că nu'şi pot da seamă de *Alibi* şi în rĕspunsurile lor la întrebări singuratice sûnt o mulţime de contraḑiceri, pe când copilul vorbesce corect, şi sĕ simte moralmente uşurat. El citeste bucuros şi scriitorul 'l provede cu cărţi. Acum ceteste istoria lui Ioan Hunyady. Iudĕcătorul convine adeseori cu el, de repeţite ori a încercat sĕ'l aducă în confusiune, săl facă sĕ se abată dela fasiunea s'a pentru că era posibil, ca copilul numai în fantasia sa înferbêntată sĕ fi vĕḑut istoria îngrozitoare. Fu cercetat şi de medic şi peste noapte observat, de nu e lunatic sau nu sufere de idiosincrasie? Copilul însĕ se dovedì, că e sănătos, somnul sĕu e linistit, vorbirea şi rĕspunsurile sale documentează facultăţile sale intelectuale.

Dr. Székely, locţiitoriul de procuror superior a conversat mai mult cu copilul şi acesta i-a atras atenţiunea asupra depunerei sale agravătoare şi asupra consecenţelor. „Eu am spus adevĕrul“ i-a fost respunsul. — După aceea îl întreabă Dr. Székely, de prescrie cumva vre una dintre cărţile sfinte ale religiunei jidovesci sau vre o tradiţiune ca sângele creştinesc sĕ se folosească spre scopuri rituale. Copilul repeţì, că el cunoasce principiile religiunei sale destul de bine. El a studiat mult sf. scriptură, dar o asfel de pretensiune nu e cuprinsă în Sf. scriptură — ḑice el — numai într'un loc îşi aduce aminte că e prescris, că jidovii la pasci sĕ ungă ţiţinele dela uşi cu sânge de oaie, ca ângerul se cunoască casa jidovului şi pe cel dintâiu născut sĕ nu'l prăpădească; de altmintrelea vĕrsarea de sânge e strict oprită, şi jidovul pios nu trebuie se guste din carnea unui animal dacă este sângeroasă.

Dr. Székely îl întreabă după aceea ce crede el din ce motiv au sĕvârşit părinţii lui şi jidovii o faptă atât de infiorătoare. Copilul sĕ cugetă un moment şi repeţì: nu mi pot închipuì.... streinii au sevêrşit-o.

În urma acestor mărturisiri datoria judecăţii au fost, sĕ proceadă la oculată în sinagogă şi împregiurimea ei. Abstrag dela încercările fără resultat şi amintesc numai de aceea ce, chiar dacă n'ar fi probă au dat tribunalului unele indicii despre crimă. Aceasta s'a aflat în sinagogă.

S'a cercetat adecă fiecare pată în Sinagogă, nu cumva sĕ poate constata vre o urmă de pată de sânge în locul arătat de copil? Sinagoga nu e padimentată şi pe pămênt comisiunea nu a aflat nici o urmă de sânge; cu toate aceste a bătut la ochii organelor judecătoresci, că aproape de masa de rugăciune în locul arătat de copil pămêntul era de coloare mai deschisă şi mai puţin bătucit ca într'alte părţi şi e probabil că acì pămêntul din causa petelor de sânge a fost săpat şi dus, şi înlocuit prin alt pămênt sau cel puţin amestecat cu altul.

Varietăţi.

* (Parastas solemn) s'a celebrat eri după cum anunţaserăm în nrul trecut, în memoria neuitatului Archiepiscop şi Metropolit a Marelui **Andreiu** Bar. de **Şaguna.** La parastas a pontificat Escel. Sa Preasânţitul Archiepiscop şi Metropolit *Miron Romanul* cu asistenţă numeroasă. Asesorii consistoriului archidiecesan, Profesorii institutului Andreian şi elevii institutului, precum şi alţi onoraţiori şi public au asistat şi au contribuit la solemnitatea jalnică. Chorul elevilor institutului, condus de P. prof. Cunţan prin cântările funebre cu deosebire prin imnul de încheere „Românime mult cercată“ a dat espresiune adevĕrată pielor simţeminte ale credincioşilor jelitori.

În decursul şedinţii societatea a espedat următoarele doue telegrame:

Dlui T. Maiorescu, Bucuresci.

Literatura cine decât tu ne puteai da. Adevĕrul a învins. Semnul adevĕrului tu l'ai înplântat. „România Jună“, întrunită în şedinţă festivă în onoarea „Junimii“ îţi doresce mulţii ani de suces pentru progresul nostru literar.

Dlui Iacob Negruzzi, Iaşi.

„România Jună“ serbând victoria luminii, ca aţi făcut în literatura noastră, Vĕ urează mulţi ani şi vĕ roagă, sĕ spuneţi acelei valoroase „Junimi“, astăḑi bătrâne prin fapte, că junimea română din patru părţi o admiră şi o urmează.

La telegrama societăţii dl Maioroscu a respuns prin următoărea depeşă:

Gura Têrgovişte.

Foarte mişcat de salutarea dv. vĕ rog primiţi şi esprimaţi colegilor recunoscinţa mea. Puţin poate face un critic. Mult trebue sĕ facă o întreagă generaţie de tineri inteligenţi. Am început noi în grele împregiurări, literatura română aşteaptă sĕ urmaţi cu mai mare resultat. Trăiască „România Jună!“

Subsĕmnat: Maiorescu.

Dlui president soc. „România Jună“.

După închiderea şedintii s'a început partea socială, care a durat până dimineaţa.

Astfel s'a petrecut această şedinţă a „României June“ care cât voiu trăì nu o voiu uita. Căci o bucurie şi o mulţămire a timbrat sara de 17 Iunie, cum sĕ observă numai în momentele cele mai solemne şi de cea mai mare însĕmnătate. Şi leganat în fericirea, ce-mi cuprinsese toată fiinţa, ḑiceam în gêndul meu dimpreună cu Cichindeal: „Mintea, mărită naţie românească, mintea! când te vei lumina cu învĕţătura; cu luminatele fapte bune te vei unì: mai aleasă naţiă pe pămênt nu va fi înaintea ta.“

Un oaspe.

* (Grindină.) În săptămâna trecută desele ploi şi tempestăţi au făcut multe daune, în comitatul Cluj, comunele: Totelec, Petridul-mare şi Tamaşa au fost cercate de grindină grozavă încât toate trei comunele s'a lipsit total de bucatele spicoase, nerămânând locuitorilor, cu puţină esceptiune Români toţi, din ostenelele lor nici barem de sămânţă pentru viitor.

* (Scandal public jidovesc.) Dela Alba-Iulia ni se scrie în 20 Iunie următoarele:

Aseară se bătură ca orbii corifeii jidovimei din loc în promenada oraşului în faţa unui public numĕros. Bătaia lua dimensiuni mari mestecândnse acolo tot neamul jidovesc, care în deobşte umple promenada cu o emfasă înăscută. S'a întêmplat şi răniri grele causate cu bastoane. Causa a fost că după ce mai mulţi ani Baruchescii folosise vama piaţei de acì, în anul acesta a luat vama Deutsch Lazar. Mare ură din aceasta causă căci vama era un bun venit şi apoi incorectităţile de mult la modă. Arendaşul cel nou a continuat incorectităţile, şi le-au sporit, încât aḑi piaţa Albei-Iuliei este părăsită de oamenii din giur din causa multelor vecsaţiuni la încasarea vamei, mĕsurate cam vêrfuită de către arendator. Fostul vameş a constatat mai multe prevaricaţiuni, însĕ fiindcă la poliţia urbană n'avea speranţa de remediu a început prin oameni a face publicului cunoscut tarifa. Pentru aceasta apoi acusă la poliţiă pentru conturbare de liniste publică şi alte născocituri, şi pertractarea aceasta apoi în aceea ḑi se finì cu scandalul de sus.

Comicul încă n'a lipsit din dramă. Până ce nu se începuse bătaia acesti baronaşi în *spe* „conversau“ în limba statului; îndată însĕ ce se începu bătaia îşi luă loc limba s'au mai bine jargonul nemţesc-jidovesc, în care puteai se auḑi cele mai clasice vaiete ale femeilor şi fetelor combatanţilor, şi înjuraturi de ale bărbaţilor. Mai departare unii jidovi stând şi nepricepênd ce a pricinuit bătaia — vorbeau de goane muscălesci — cari ş'ar fi luat începutul şi aici.

Un preumblătoriu.

* Cetim în „Românul“ de eri: M. S. Regele a primit eri în audienţă pe d. Dr. Mitrea, român de origină, şi care actualminte se află căpitan în oastea olandeză.

Cu această ocasiune putem adăoga că d. Dr. Mitrea a dăruit musĕului nostru o frumoasă colecţiune de reptile din insulele Sumatra, Java, Borneo.

* (Turbare vindecată.) Ḑilele trecute am reprodus din Ţeara de sus faptul că o copilă a fost muşcată de un câne turbat şi a fost încredinţată îngrigirilor şi căutării dlui Dr. Radu.

Acelaşi ḑiar ne aduce următoarele amĕnunte, afirmând tot de odată că copila a fost vindecată.

Victima era o copilă de vr'o 4 ani, căreia, lăsânduise rana în aceeaşi stare 36 oare, abia după ce înoculaţia se efectuase deja fu adusă în cura dlui dr. Radu, medicul curant al dlui C. Şuţu. Cu toată agitaţia febrilă de care copila era cuprinsă, d. medic nu perdu speranţa dea o scăpa. După o cură inteliginte şi consciinţioasă de 14 ḑile, copila fu pe deplin scăpată. Eată însuşi tratamentul, care consistă: în administraţiunea de dose însemnate de chloral hydrat şi injecţiuni reiterate de pylocarpină.

Cetitorii nostri îşi aduc aminte că d. Dr. Denis Dumond a comunicat Academiei de medicină francese vindecarea unui cas de turbare mai tot cu acest mijloc.

Ţeara de sus spune că şi d. Dr. Radu ar fi comunicat Academiei de medicină din Paris şi celei din Viena succesul dobândit în tratarea turbării.

Errata. În numĕrul trecut s'a pus din eroare deasupra titlului ḑiarului *Joi* în loc de „**Marţi.**“

Loterie.

Mercuri în 28 Iunie n.

Sibiiu: **32 52 35 59 75**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 27 Iunie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.80	119.60
Renta de aur ung. de 4%	87.70	87.80
Renta ung. de hârtie	85.95	85.90
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.60	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.75	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.90	97.25
Sorţi unguresci cu premii	118.—	118.—
Sorţi de regularea Tisei	119.60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.40
Datorie de stat austr. în argint	77.25	77.25
Renta de aur austriacă	95.—	94.25
Sorţi de stat dela 1860	130.20	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	305.—	305.50
Acţiuni de credit austr.	310.50	310.75
London (pe poliţa de trei luni)	120.30	119.95
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.55½	9.54
100 marce nemţesci	58 80	58.60

Încunosciinţare.

Subscrisul comitet va premia dintre învĕţătorii scoalelor poporale din despărţământul Sibiiului al asociaţiunii Transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, pe cei ce vor arăta:

a) cea mai bună lecţiune practică din scoala poporală dată în scris din ori-ce obiect de învĕţământ cu 2 # adecă doi galbini;

b) că au promovat mai mult meseriile la poporul român pe calea învĕţământului cu 20 fl.

c) că au cultivat şi promovat vre-unul din următoarele ramuri economice şi adecă: stupăritul, pomăritul s'au legumăritul în scoală şi popor, — pentru fie-care specie a 10 fl. — 30 fl.

Învĕţătoriul de pe teritoriul acestui despărţărţământ, cari vor reflecta la aceste premii — sĕ invită a'şi îndrepta concursul lor la adresa subscrisului până la finea lunei Septemvre st. n. a. c.

Sibiiu, din şedinţa comitetului despărţământului III al asociaţiunii Transilvane, ţinută la 8/20 Maiu 1882.

Dr. Ilarion Puşcariu m. p.,
[104] 1—3 dir. desp. III.

Apel către autorii români.

Adunarea generală a despărţĕmêntului III al asociaţiunii transilvane pentru literatura şi cultura poporului român în şedinţa sa din 1/13 Noemvre 1881 ţinută în comuna Cacova a aflat de bine a lua un conclus referitoriu la înfiinţarea de biblioteci în comunele rurale aparţinĕtoare acestui despărţĕmênt. După-ce conclusul acesta a aflat consimţĕmêntul şi aprobarea On. Comitet central al asociaţiunii transilvane şi după-ce comitetul despărţĕmêntului, ce a luat iniţiativa, a statorit modalităţile de esecutare a acestui conclus, în înţelesul acelor modalităţi ne luăm voia a ruga pe p. t. autori români sĕ binevoiască a da mână de ajutoriu numitului comitet întru ajungerea scopului ce-l urmăresce, donând câteva esemplare din opurile ce le-au edat pentru înfiinţândele biblioteci sau şi numai înlesnindu-i procurarea acelora cu preţ scăḑut.

Ofertele binevoitoare au a se trimite la adresa subscrisului.

Sibiiu, 3/15 Iunie 1882.

Dr. Ilarion Puşcariu m. p.,
[105] 1—3 dir. desp. III.

Nr. 142. [103] 2—3

CONCURS.

pentru stipendie din fundaţiunea lui Gozsdu:

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din „fudaţiunea lui Gozsdu“ de 500 fl. la cas de graduaţiune, un stipendiu de 400; eventualminte de 300, 200, sau de 100 fl. cu observare, că sĕ dă preferinţa Concurenţilor pentru silvicultura.

Concurenţii, au a-şi adresa petiţiunile, instruate cu testimoniile scolastice, cartea de botez, şi atestat de paupertate până la 10 August stilul nou 1882 către Cancelaria fundaţiunei lui Gozsdu Budapesta Királyutcza 13.

Tot odată sûnt avisaţi şi stipendiaţii fundaţunei lui Gozsdu, de a şi substerne până la 10 Aug. stil. nou 1882 documentele despre resultatul studielor în a. scol. 188½ la representanţa fundaţiunei lui Gozsdu Bpesta Királyutcza 13 — pentrucă la dincontra, se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iuniu 1882.

Comitetul adm. al representanţei fundaţiunei lui Gozsdu.

Nr. 32. [100] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia materă de clasa a III-a, Valea-Uzei cu filiile Valea-Inzelului şi Olteni, pe lûngă neputinciosul paroch Ioan Sana, prin aceasta în urma ordinaţiunei consistoriale dto 28 Februarie 1881, Nru-4092, B. — sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumeutele împreunate cu acest post, sûnt jumĕtate din toate venitele stolari regulate la 16 Martie a. c.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'şi aştearnă petiţiunile lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului provisoriu pentru regularea parochiilor la subscrisul oficiu protopresbiteral al tractului subscris, până la terminul prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 3 Iuniu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 95. [97] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia gr. or. de classa III G. Hodac sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegr. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Porţiunea canonică, 3 jugere fênaţ şi 2 jugere loc arător, cari aduc un venit anual de 100 fl.
2. Dela 160 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 1 fl. — 160 fl.
3. Dela 250 familii câte o ḑi de clacă à 40 cr. v. a. — 100 fl.

Alte venituri dela înmormêntări, cununii, botezuri etc. — 140 fl. Suma 500 fl. val. austr.

Supraedificatele parochiali lipsesc cu totul.

Petenţii au de a'şi îndrepta suplicele, instruate în sensul §-lui 13 şi analog cu §. 121 pt. 8 al statutului org. la subscrisul posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 3 Iuniu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Galation Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 2674 - 1882. civ. [101] 2—3

Publicaţiune!

Asupra cererei contelui Eugen *Lazar* proprietar în *Cerghidul-mare*, în afacerea admiterei comasărei generale a hotarului Cerghidului-mere, sĕ determină ca ḑi de desbatere **ḑiua de 25 Iulie n. 1882, 10 oare înainte de ameaḑi** în **cancelaria comunei Cerghidului-mare,** — despre ce proprietarii de acolo sĕ avisează a se înfăţişa în persoană, sau representaţi de advocaţi plenipotenţiaţi pe lûngă aceea observare, că absenţii în înţelesul articulului de lege XLV din 1881 §. 9 se consideră ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. ţinută în 3 Iunie 1882 în Elisabetopole.

Nagy m. p., pres. **Henter** m. p., notariu.

Nr. 2923—1882. civ. [102] 2—3

Publicaţiune!

În afacerea comasărei generale a hotarului *Micăsasei*, sĕ determină pentru începerea rugărilor pregătitoare, precum şi pentru regularea representanţei, alegerea ingineriului şi preliminariul speselor ḑiua dela **3 August a. c. dimiueaţa la 9 oare şi ḑilele următoare** în cancelaria comunală a comunei Micăsasa, despre ce pe calea publicţiunei avisez pre proprietarii interesaţi cu aceea observare, că absentarea únuia sau altuia nu va împedeca cursul pertratărei.

În numele tribunalului ein Elisabetopole 16 Iunie 1982.

Kelemen m. p., jude esmis.

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 70. Sibiiu, Sâmbătă 19 Iunie (1 Iulie) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„*Telegraful român*“,

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu preţul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iunie 1882, a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu 18 Iunie.

Guvernul unguresc publică din când în când câte un raport despre starea instrucţiunei. Cu sfêrşitul anului scolastic 1879/80 ministeriul ung. de instrucţiune publică încă s'a gândit la publicarea unui astfeliu de raport. În anul acesta a şi apărut un raport compus, cum se ḑice, după isvoare oficiale.

Raportul, ca toate actele guvernului ung., se străduesce şi cu ocasiunea aceasta a arăta lumii însuşirile cele frumoase a le caracterului naţional unguresc; peste părţile slabe trece cu vederea sau le slăbesce după putinţă.

În lumina străduinţei acesteia, nu e vorbă, naţionalităţile apar numai ca sĕ se facă evidentă inferioritatea lor.

Prin străduinţa aceasta în doue direcţiuni, cari însĕ nu sûnt decât o unitate, şi caracterul raportului din cestiune este marcat de ajuns. Va se ḑică, scim ce vrea guvernul cu dênsul.

De astădată însĕ nu ne preocupă străduinţa cea prea cunoscută a guvernului. Despre dênsa am vorbit şi vom avè ocasiune se mai vorbim din destul.

În operatul guvernului se publică între alte tabele despre numĕrul scoalelor tuturor naţionalităţilor din Ungaria, după ani, şi anumit din anii 1878, 1879 şi 1880. Resultatul ce-l vĕdesc tabelele este care ne preocupă, care ne nedumeresce.

Ţinem cont de ceea ce am ḑis îndată la începutul acestor şire: de străduinţa de a infrumseţa cualităţile naţionalităţei maghiare, dar cu toate aceste, când vedem că numĕrul scoalelor noastre naţionale scade, şi dacă nu vom crede raportului pe cuvênt, trebue cel puţin sĕ ne punem întrebarea, că oare aşa se fie?

Tot razimul nostru este în instrucţiune şi în biserică. Aici ne mai putem scutì naţionalitatea. Prin urmare, când auḑim din ori ce parte o veste slabă despre instrucţiunea noastră, numai decât trebue se ne interesăm, de este vestea adevĕrată, trebue se cautăm ca dacă cumva este adevĕrată, ce este causa? şi aflându-o, trebue se îndreptăm ceea ce este de îndreptat şi încă fără pic de amênare.

În raportul ministerial vedem la rubrica care ne privesce, că scoale cu limba română ca limbă de propunere au fost în:

1878	1879	1880
2852	2848	2756

Cu alte cuvinte, în trei ani de ḑile numĕrul scoalelor românesci au scăḑut cu 96 de scoale. În trei ani un scăḑĕmênt aproape de o sută de scoale, este un regres înspăimêntătoriu. Căci, dacă la fie-care trei ani vom perde câte o sută de scoale, lesne putem face calculul când s'au la câţi ani nu vom mai dispune de nici o scoală.

O altă împregiurare: făcêndu-se o comparaţiune între numĕrul copiilor umblători la scoală în an. 1870 şi 1880 vedem în raport, că nrul copiilor umblători la scoală este aproape îndoit. În 1870 se afla conscrişi 126.163; în 1880 însĕ 204.953 români.

Când scade nrul scoalelor eară al scolarilor cresce, este semn că mulţi, foarte mulţi copii români, umblă la scoale în care limba de instrucţiune este alta şi nu cea română. Cetim într'o foaie vieneză care supune recensiunei operatul ministerial, că causa crescerei numĕrului copiilor umblători la scoală de naţionalitatea noastră şi cea serbească este încorporarea graniţei militare la Ungaria. Dacă ar fi aşa, atunci ar fi trebuit sĕ se sporească şi nrul scoalelor române. Nedumerirea care ni o însuflă datele citate maì sus, aşa dar, nu se delătură, din contra, cresce când cetim mai departe în operatul min. în ce dimensiuni înundează limba maghiară, ca limbă de instrucţiune scoalele naţionalităţilor. Deja până acum 394 scoale române s'ar afla pe calea desnaţionalisărei. Prin urmare şi datoria noastră este a ne interesa de causă şi a ispitì cum stăm cu scoalele noastre confesionale-naţionale.

Încât privesce partea greco-orientală am avè date sigure şi în metropolia gr. or. română cam scim cum stăm. Nu scim însĕ cam stăm cu scoalele în partea gr. catolică.

La ori ce întêmplare organele scolastice din amêndoue metropoliile au îndatorirea de a priveghia, ca Românii, nici prin maghiarisarea scoalelor, nici prin lipsa totală de scoale, sĕ nu fie lipsiţi de înstrucţiune naţională.

Atrăgênd atenţiunea asupra acestei împregiurări serioase şi ponderoase pentru Românii din Ungaria, am ruga pe organele respective, ca dênsele, mai iniţiate fiind în afacerile scolastice, se dea publicului informaţiuni despre raportul proporţiunei scoalelor noastre faţă cu raportul publicat în opul ministerial.

Sibiiu 18 Iunie.

(O-l.) Sûntem la încheerea anului scolastic. Peste câte-va ḑile tinera generaţiune se va bucura de beneficiile ferielor şi noi bĕtrânii vom putè constata progresul s'au regresul unui an.

E puţin un an în vieaţa unei naţiuni, dar e mult în vieaţa unui individ. Şi e datorinţa noastră ca se ne tragem seama cum economisăm cu timpul, şi mai ales cum economisează cu timpul tinĕra generaţiune.

Am auḑit pe tineri de pe la universităţi plângêndu-se că dênşii cresc fără nici o direcţie în cele naţionale. Inteligenţa noastră, după ḑisa lor, e separatistică, jalusă de ale sale, şi că tinerii când voesc sĕ convină cu cei inteligenti, sûnt s'au primiţi foarte rece, sau respinşi, şi în puţinele casuri când sûnt primiţi, trebue sĕ simţă umilirea binişor. Ni se spune că la inteligenţa noastră sub magnifice nu poţi coborì, ci de acì în sus trebue sĕ urci scara inenţe, entissime, issime etc, încât bietul om nu e sigur nici odată că va nimerì dorita adresă. Se spune că câţi-va domni de ai nostri din B-Pesta, poate şi pe aiurea, spre onorul lor fie ḑis, fac escepţie dela soiul celor de sus.

Se mai susţine că inteligenţa noastră e pedantă, că mulţi se consideră de infalibili sau providenţiali, şi aşa mai departe. Se ḑic multe, s'ar potea scrie despre multe şi ar trebuì se fie discutate multe; de astădată ne mărginim însă la tema noastră de astăḑi la încheerea anului.

Scim din esperienţa ḑilnică câte mijloace se folosesc de către domnii situaţiunei spre distrugerea noastră naţională. Scim că oameni bolnavi ca şoviniştii maghiari nu se sfiesc a se folosì chiar de mijloace estreme în realisarea bolnavului lor ideal. Scim din esperienţa noastră proprie de pe timpul când pe fie-care ḑi au ḑiam drăgălaşele de epitete: vad oláh, medve oláh, Kutya oláh, medve bocs şi câte alte delicatesse scim încă de pre atunci că doue mijloace se folosiau spre a ne înstrăina dela iubirea adevĕrului şi acele erau: falsificarea istoriei şi prigonirea elementului românesc în mod sistematic.

Eu în înţelesul genuin de astăḑi al cuvêntului patriot, sûnt patriot patentat, căci eu cel puţin sciu de 2 ori mai bine unguresce decât domnul Trefort. Şi în vremea mea eram băiat diligent. Am învĕţat istoria Ungariei şi a Transilvaniei, şi n'am auḑit nici odată sĕ se facă amintire despre Români, cu singura escepţie a lui Mihai viteazul: Oláh kalandor rabló hordái, şi de tolvaj Hora és Kloska.

Cât pentru prigonirea elementului românesc, am avut ocasiune se o accentuăm în coloanele acestui ḑiar. În lumea civilisată astfel de fapte s'ar considera de crime faţă de omenime şi de sciinţă, la noi se consideră de deosebite merite în promovarea patriotismului.

Avem sute şi mii de necazuri. Se poate esplica deci neinteresarea pentru soartea junimei studioase. Sĕ nu perdem însĕ din vedere, că viitoriul atêrnă dela junimea de astăḑi. Cum ne vom cresce junimea, aşa se va manifesta ea la rêndul sĕu. Sûntem la finea anului scolastic, se ne tragem seama cum stăm cu junimea studioasă.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 Iunie.

Din Sofia sĕ scrie că principele Alesandru din Bulgaria va primì în Rusciuc în decursul verei o visită din partea regelui Milan din Sêrbia unde într'aceea sĕ va găta şi edificarea casei, care dispusese principele sĕ se zidească. Tot în decursul acestei veri va face principele o visită regelui Carol din România la Sinaia. La toamnă va petrece principele mai mult în Şumla, unde se vor întrunì mai multe trupe cu scop ca sĕ facă eserciţii. În 1|13 Iulie principele va pleca către Varna. — Nou denumitul ministru de interne şi cel dĕ rĕsboiu Generalii Caulbars şi Soboleff, sûnt aşteptaţi pe mâne în Sofia. Îndată după sosirea lor sĕ va continua reconstruirea cabinetului. — Oficiul consiliarului de stat Hitrovo îl va ocupa Grebel, de present consul general rusesc în Filipopole. Corespondentelui rusesc Dr. Schichmanoff i s'a interḑis petrecerea în Sofia. — Jurnalul „Bratstvo“ fu suspendat din causa publicării de provocări revoluţionare, cari cuprindeau esclusiv atacuri contra principelui şi corpului oficerilor, şi batjocoreau religiunea.

Guvernatorul din Rumelia rĕsăriteană, principele Vogorides n'a mai primit încă concediul cerut dela Sultanul pentru Europa. El s'a esprimat foarte amărît în faţa unei persoane oficiale de ale Porţii şi s'a plâns că loialitatea sa faţă cu sultanul nu află nici o apreţiare mai bună. El a probat loialele sale sentimente cu aceea că a respins comisari bulgari, cari l'au invitat sĕ facă causă comună cu Bulgaria si că a împedecat bandele cari erau sĕ între în Macedonia. Mai adause că soţia sa e bolnavă şi că numai în Viena, Paris şi Vichy voiesce sĕ facă cură. Recunoasce însĕ că mai puţin interesele sanitare, decât motivele politice sûnt, cari îl face sĕ insiste pe lûngă cererea sa. El privesce amorul sĕu propriu ca angajat în această causă şi indigitează periculele, cari îl ameninţă în cas când ar demisiona. O faimă spune, că afacerea se va complana printr'un compromis. Sultanul adecă va da guvernatorului general concediul de plecare, cest din urmă nu va face nici o întrebuinţare de el, din motiv că sesonul este prea înaintat. Prin aceasta perspectiva nu devine mai senină de oare ce Vogorides nu e mulţămit cu posiţiunea sa. El compară venitul sĕu de 100,000 franci cu venitul cu mult mai mare al principelui Bulgaria, de şi este mâhnit atât de secăturile care le sufere dela comitetul permanent al adunării provinciale ostrumelice cât şi de neîntreruptele frecări cu sultanul.

Anglia sĕ înarmează într'un mod bătător la ochi. Sĕ mobilisează flote mari de transport sĕ pregătesc torpede, regimente indice s'au pus pe picior de rĕsboiu — cu un cuvênt, sĕ fac toate, spre a da doveḑi porţii şi puterilor, că imperiul britanic nu va primì nici o resolvare nefavorabilă a cestiunei egiptene.

Dela Paris sĕ scrie că Lordul Lyons a proiectat o „acţiune decisivă“ a puterilor apusene, şi cu această ocasiune a primit acelaşi refus pe care îl dase Lordul Granville cu câte-va luni mai nainte lui Gambetta. Ţinuta Franciei devine tot mai reservată — poate că în urma unor asigurări liniscitoare, care le-a primit Freycinet dela principele Bismarck, — pe când bărbaţii de stat ai Angliei dovedesc prin nervositatea lor, că ei privesc situaţiunea ca periculoasă şi află că mijloacele tari sûnt la timp spre a respinge lovitura ce ameninţă puterea Britaniei.

În Scandinavia e o mişcare curioasă. Se scrie din Copenhaga: „Faimele aduse acì din Norvegia descriu posiţiunea de acolo foarte critică. Cuvêntarea recentă de tron a regelui e considerată ca o ameniţare a constituţiunei. Afară de Christiania mişcarea ia dimensiuni tot mai mari tinḑênd la proclamarea unei republice şi la ruperea pactului cu Şvedia.

Corespondentul ḑiarului „Politik“ din Petersburg vorbesce despre o întrevorbire, pe care a avut-o cu Ignatieff. Generalul vorbì de intrigile ţesute contra lui. „Abia fu-i denumit de ministru şi se începură lucrările spre resturnarea mea. Pressa europeană, resp. cea rusască se esprimă despre mine într'un mod adeseori foarte amărît; toate dispoşiţiunile mele fură primite cu neîncredere. Ca ministru nu poate cineva se şi espună tot-deauna motivele faptelor sale — şi din causa aceasta e espus adeseori la judecăţi unilaterale. Causele retragerii mele au fost în multe chipuri judecate fals şi drept. Eu nu mĕ pot oprì la acestea, de oare ce nu vreau sĕ ridic vĕlul, care în interesul statului nu trebue ridicat. Şi în ce privesce cestiunea jidovească, critica nu a ţinut cont nici odată de adevĕratele relaţiuni şi de adevĕratele mele intenţiuni. Mi s'a ḑis că sûnt antisemit, deşì eu am întrodus comisiunile amestecate în guvernamente, ca Jidovii şi creştinii în comun sĕ se consulte asupra mĕsurilor ce le vor lua.

Jidovii înşişi au fácut propuneri imposibile aşa d. e. că lor sĕ li se detragă tuturor dreptul de cărcîmărit, dreptul de a câştiga imobilii (?). Proiectul meu înaintat la împĕratul n'a mers aşa de departe, cum a mers propunerea Jidovilor; propunerea mea ş'a luat de bază numai la legea esistentă; eară în viitor numai aceia se esercite dreptul de cărcîmărit, cari au imobilii. Toate atacurile asupra persoanei mele mĕ lasă foarte indiferent. Eu am convicţiunea, că am voit binele. Unele relaţiuni ale imperiului, întrigi ale celor ambiţioşi şi reacţiunea m'a împedecat. —

Douĕ proiecte.

Punem alăturea proiectul guvernului din Bucuresci în cestiunea Dunărei cu cel elaborat de comisiunea europeană.

La cele din nrul trecut mai adaugem, că cu toată cestiunea egipteană un feliu de luptă suterană ḑiaristică tot curge între Viena şi Bucucuresci. Cei din Viena, se arată cel puţin, ca şi când ar fi siguri de isbândă.

Eată proectul guv. român:

Art 1. Esecutarea regulamentului de faţă e pusă sub priveghiarea unei autorităţi fluviale numită comisiune de supraveghiare, în care comisiunea europeană a Dunărei va fi representată prin doi delegaţi, ear' statele riverane, şi anume Bulgaria, România, şi Serbia, fie care prin un delegat.

Cei doi membrii ai comisunei europene, cari vor avè se ia parte la lucrările comisiunei de supraveghiare, vor fi designaţi în ordinea alfabetică a puterilor pentru un period de 6 luni şi se vor bucura de aceleaşi drepturi, ca şi ceilalţi membrii ai numitei comisiuni.

Când ordinea alfabetică va ajunge la România, se va trece la statul ce urmează imediat pentru ca ea se nu dispună de douĕ voturi în sinul comisiunei de supraveghiare.

Preşedinţa în fie care sesiune, va aparţinè unuia din delegaţii comisiunei europene ales cu maioritate de voturi.

Pentru ca membrii comisiunei europene, designaţi prin procedura alfabetică, sĕ fie în stare sĕ participe la deliberările comisiunei de supraveghiare şi sĕ primească instrucţiile necesare dela comisiunea europeană, cea dintâiu va înainta acestei din urmă programul lucrărilor sale, cu o lună înainte de deschiderea fie cărei sesiuni.

Comisiunea europeană, găsind de cuviinţă, va putè cere, prin mijlocirea delegaţilor sĕi, comisiunei de supraveghiare, lămuririle, de cari va avea trebuinţă, privitor la acelea din decisiunile comisiunei de supraveghiare, cari ar atinge libertatea navigaţiunei.

Art. 2. Puterile comisiunei de supraveghiare vor avea o durată egală cu cele ale comisiunei europene dunărene.

Art. 3. Misiunea comisiunei de supravehgiare este de a veghia asupra strictei observări a regulamentelor şi de a propune mĕsurile necesare pentru îmbunătăţirea navigabilităţii fluviului şi desvoltarea navigaţiunei.

În acest scop ea numesce pe inspector, îi da instrucţiuni şi îi primesce raporturile; ea culege elementele de natură a aduce lumină asupra manierei, în care sûnt esecutate regulamentele; ea redigează dări de seamă periodice asupra mişcărei şi stării navigaţiunei; ea dă prin mijlocirea delegatului respectivului stat riveran, instrucţii tuturor agenţilor poliţiei fluviale, întru cât acţiunea lor se esercită pe calea fluviului; în fine ea judecă în apel toate litigiile ce i se vor presenta de părţile interesate conform presentelui regulament.

Comisiunea de supraveghiare va ţinea în fie care an douĕ sesiuni ordinare, care vor fi ficsate în chipul de a se evita reunirea simultană a ambelor comisiuni.

Otărîrile vor fi luate cu maioritate de voturi, fără ca comisiunea europeană se poate impune vre odată prin decisiunile sale unui stat riveran obligaţiuni s'au sarcini noue, la cari se nu 'şi fi dat de mai înainte consimţemêntul.

Ea va ficsa singură regulamentul interior pentru ordinea lucrărilor sale, precum şi instrucţiile speciale pentru agenţii sĕi, privitoriu la eserciţiul supraveghierei, afară de punctele, asupra cărora regulamentul actual va fi statuat el însuşi.

Comisiunea va procede în prima sa şedinţă la numirea agenţilor designaţi prin art. 5 sub Nr. 1 şi 4.

Regulamentul interior, precum şi instrucţiile de un caracter general şi regulamentar, de cari e vorba în art. 9 al actului public dela 2 Noemvre 1865 cu privire la navigaţiunea pe gurile Dunărei, vor fi comunicate prealabil comisiunei europene şi nu vor fi aplicate, decât după ce aceasta le va găsì conforme cu principiile, cari au servit de basă presentelui regulament.

Art. 4. Cheltuelile administraţiei le vor purta esclusiv statele riverane. — Ele vor fi împărţite în chipul următoriu:

4 şeptimi pentru România.
2 „ „ Bulgaria.
1 din 7 părţi pentru Serbia.

În a doua sesiune ordinară, comisiunea de supraveghiere va ficsa bugetul ei pentru anul următoriu.

Contribuţiile statelor riverane se vor face înainte pentru fie-care semestru. Amendele luate pentru contravenţiuni faţă cu presentul regulament vor fi versate în profitul trebuinţelor de serviţiu şi vor micşora, cu cât fac, partea de contribuţie a statelor riverane pentru cheltuelile de administraţiune.

Art. 5. Agentii următori vor funcţiona, fie-care în resortul ce i se va însemna, anume:

1. Inspector.
2. Sub-inspectori.
3. Capitani de port.
4. Un secretar şi agenti subalterni.

Art. 6 Agentii însemnaţi în articolul precedinte vor fi aleşi dintre persoanele competente; ei vor fi numiţi şi retribuiţi precum urmează:

Inspectorele va fi numit şi retribuit de către comissiunea de supraveghiare, de asemenea secretariul şi agenţii subalterni, şi vor funcţiona direct sub ordinele ei.

Sub-inspectorii şi căpitanii de porturi vor fi numiţi şi retribuiţi de Statele riverane respective, cari vor avisa comisiunea de supraveghiare despre numirea sau înlocuirea acestor agenţi.

Art. 7. Inspectorul este chiemat a veghia la stricta observare a dispoşiţiunilor presentelui regulament şi de al aplica în întregul seu.

Art. 8 Dunărea se va împărţì, pe ţermul stâng în 4 secţiuni.

Prima se va întinde dela Porţile de fer inclusiv, până la Bechet.

A doua, dela Bechet inclusiv până la Zimnicea.

A treia dela Zimnicea până la Calaraşi-Silistra.

A patra, cuprinḑênd amêndoi ţiermii, dela Călăraşi-Silistra inclusiv, până la Galaţi.

Pe ţermul drept Dunărea va fi împărţită în 3 secţiuni:

Prima se va întinde dela Porţile de fer până la gura Timocului.

A doua dela Timoc inclusiv până la Nicopolì

A treia, dela Nicopoli până la Silistra.

Fie-care secţiune se va întinde până la Thalweg.

Poliţia fluvială se va face în fiecare secţiune de către sub-inspectorii şi căpitanii de porturi, numiţi de Statul respectiv. Pentru secţiunea a patra, va fi un singur sub inspectore pentru ambii ţermi, numit de România. Acesti agenţi vor avè sĕ se conformeze, în împlinirea sarcinei lor, dispoşiţiilor presentelui regulament şi instrucţiilor ce le va da comisiunea prin mijlocirea delegatului acelui Stat, la care aparţin.

Reşidenţa fie-căruia din aceşţi agenţi se va ficsa mai târḑiu de către Statele respective, în înţelegere cu comisiunea de supraveghiere.

Art. 9. Statele riverane vor da comisiunei de supraveghiere concursul de care va putè avea trebuinţă în împlinirea sarcinei sale.

Art. 10. Porturile şi schelele situate în percursul fie-cărei secţiuni fluviale şi pentru care statele riverane vor fi instituit căpitani de porturi conform dispoşiţiilor presentelui regulament nu vor fi cuprinse în resortul sub-inspectorului de secţiune. Cu toate acestea, căpitanul portului celui mai apropiat va putè ţinea în cas de trebuinţă, locul sub-inspectorului, dacă aparţin amêndoi al aceleaşi acţiuni fluviale.

Porturile s'au schelele vor fi duse sub-jurisdicţiunea căpitanilor de port, cari vor atârna direct, ca şi sub-inspectorii, de statul, care 'i va fi numit. Ei vor urma nu mai puţin instructiunile inspectorului, pentru tot ce va privì acţiunea lor asupra călei fluviale.

Sub denumirea de port se înţelege, în sensul presentelui regulament, toată partea fluviului cuprinsă între douĕ linii drepte, plecând de alungul ţĕrmurilor dela marginea din sus şi din jos a ḑiselor porturi sau schele şi prelungindu-se până în Thalweg.

Dacă ţĕrmul opus aparţine aceluiaşi stat, portul cuprinde de asemenea partea fluviului situată de cealaltă parte de Thalweg, între douĕ linii prelungite până la numitul ţĕrm, fără îndoială în cas, când nu esistă în aceleaşi ape un port sau o schelă investită cu un căpitan de port.

Vasele traversând în cursul navigaţiunei apele unui port, sûnt supuse, chiar fără de a se oprì, jurisdicţiunei căpitanilor de port.

Art. 11. Atribuţiunile speciale ale poliţiei judiciare fluviale, vor fi esercitate de către sub-inspectorii şi căpitanii de port, de fie-care în domeniul resortului sĕu. Acesti agenţi vor constata în prima instanţă contravenţiunile faţă cu presentul reglement şi vor aplica amendele prevĕḑute prin ḑisul regulament. Sentenţele lor se vor da în numele Suveranului ţĕrei care 'i va numì.

Apeluri contra acestor sentenţe se vor face, după placul părţilor interesate, s'au înaintea comisiunei de supraveghiare, s'au înaintea curţii de apel din resortul, în care se găsesce secţiunea, al cărei sub inspector a judecat în prima instanţă. Pe ţermul stâng, prima secţiune cade în jurisdicţiunea curţii din Craiova; a doua secţiune şi a treia în jurisdicţiunea curţii din Focşani s'au a tribunalului de Galaţi.

Art. 12. Comisiunea de spraveghiere va avè scaunul ei în Giurgiu.

Eată, după cum am promis în numĕrul nostru de alaltă-eri, câţi-va articoli din noul regulament prelucrat de comisiunea dunăreană şi pe care România a refusat de a'l semna. Noi nu dăm acì decât numai acei articoli, cari privesc dîrect pe România:

Regulamentul pentru navigaţiunea pe Dunăre.

Articolii 1 şi 2 manţin, în conformitate cu articolul 16 din tratatul de Paris, privitor la libertatea navigaţiunei pe Dunăre, astfel navigaţiunea nu poate fi supusă la nici un fel de dări. Totuşi statele ţermurene au dreptul sĕ perceapă dela vasele care ating ţermul lor acele dări, cari sûnt pentru intreţinerea stabilimentelor portului şi a altor instituţiuni trebuincioase comerciului şi navigaţiunii.

Art. 3 stabilesce cu toate acestea espresaminte că aceste dări nu trebue sĕ devină un isvor pentru veniturile financiare ale statelor ţermurene respective; ci, din contră, suma ce va resulta din aceste dări, sĕ nu treacă peste cifra trebuincioasă pentru acoperirea dobânḑilor şi amortisarea capitalului întrebuinţat pentru construirea stabilimentelor de port în cestiune. Odată mortisarea făcută, apoi suma resultând din dări nu trebue sĕ treacă peste cifra trebuincioasă pentru întreţinerea stabilimentelor de port.

Art. 4. Podurile care vor fi construite peste Dunăre sĕ fie făcute as fel, încât sĕ nu fie împedecată prin ele. Planurile pentru podurile ce se vor construì din nou, trebue ca, mai nainte de construirea lor, sĕ fie comunicate comisiunei dunărene.

Art. 5. Morile stătătoare de pe ţermii rîuluî precum şi morile plutitoare, stabilimentele de pescărie şi maşinele pentru aducerea de apă, trebue sĕ fie astfel construite, încât navigaţiunea sĕ nu sufere nici o împedecare. Ele trebue sĕ fie aşezate în acele părţi ale rîului care nu sûnt întrebuinţate de navigaţiune; de asemenea va trebuì sĕ se evite tot ce ar putea sĕ împedece libera scurgere a apei şi ar putea sĕ provoace schimbări vătămătoare în albia rîului.

Art. 6. Liniile vamale trebue sĕ urmeze direcţiunea ţermului rîului, fără a încrucişa vre odată rîul. De acì urmează că toate vasele, întru cât merg sau ancorează în mijlocul rîului, fără a se încerca sĕ se pună în relaţiuni cu ţermul, nu pot sĕ fie supărate de autorităţile ţermurene. Această stipulaţiune este valabilă chiar atunci când ambii ţĕrm aparţin aceluiaşi Stat.

Art. 7 Trecerea este cu totul liberă pentru marfurile tuturor naţiunilor, ori care ar fi provenința şi destinaţiunea lor. Când vasele trec pe aceea parte a riului unde ambii ţĕrm aparţin unuia şi aceluiaşi Stat, apoi ele n'au de îndeplinit alte formalităţi, decât punerea sigiliului vamal sau supraveghierea lor de cătră un funcţionar vamal care sĕ urcă în vas. Funcţionarul vamal pe timpul aflării sale pe vas, are dreptul la hrana, încălḑirea şi lumina de care se bucură şi echipagiul, dar nu trebue sĕ ceară nici o plată. La reîntoarcere, vasul trebue sĕ aducă gratis pe acest funcţionar.

Art. 97. Esecutarea regulamentului de faţă va fi încredinţată unei comisiuni care poartă titlul de „Comisiunea micstă.“ În aceasta vor fi representate Austro-Ungaria Bulgaria, Serbia şi România, fie-care prin câte un delegat. Preşedința o are Austro-Ungaria. Un membru al comisiunii dunărene europene va lua tot-deauna parte, pentru o periodă de şese luni, la lucrările Comisiunii micste şi, în acest timp, el va dispune de toate drepturile de care se bucură şi ceilalţi membrii ai Comisiunii micste. La trimiterea acestui delegat al comisiunei dunărene europene se va observa ordinea alfabetică a puterilor. În casul când o putere este representată în amêndouĕ comisiunile şi atunci ea, fiindcă astfel aduce ordinea alfabetică, dispune de doi delegaţi în comisiunea dunăreană, apoi fie care din aceşti delegaţi va dispune de câte un vot. Astfel dar puterea în cestiune dispune în acest cas de douĕ voturi în comisiunea micstă.

Art. 98. — Mandatul comisiunii micste va avè esact aceiaşi durată ca şi mandatul comisiunii dunărene europeană şi schimbările la care ar fi supusă, la cas de trebuinţă, comisiunea mixtă, sûnt legate în totdeauna de reservă ca amêndoauĕ comisiunile: Comisiunea europeană şi comisiunea micstă, sĕ esiste împreună.

Art. 99 — Comisiunea micstă va ţinè în fie care an douĕ sesiuni regulate şi la alegerea terminului va trebuì sĕ se aibă în vedere, ca nu cumva lucrările comisiunii micste sĕ încrucişeze lucrările comisiunii dunărene. Comisiunea micstă este independentă în desbaterile ei, dar totuşi otărîrile de o însemnătate generală vor fi comunicate comisiunii dunărene europene mai nainte dea devenì definitive.

Artic. 100. — Cheltuelile comisiunei micste vor fi suportate de Statele ţĕrmurene, şi adecă Austro-Ungaria şi România vor contribuì fie care cu câte patru ḑecimi, ear Bulgaria şi Serbia fiecare cu câte o ḑecime. Amenḑile pentru abaterile dela regulamentul de faţă vor fi versate în cassa comisiunei micste.

Art. 101 — Comisiunea mixtă are următorii funcţionari sub ordinile ei: un inspector, un numer de sub inspectori şi căpitani de port, un secretar şi agenţi subalterni.

Art. 102. — Acesti funcţionari, afară de căpitanii de porturi, vor fi numiţi de comisiune mixtă; totuşi la numirea sub-inspectorilor în privinţa secţiunilor de pe rîu, statele ţermurene au dreptul de a 'şi alege dintre trei inşi presintaţi. Căpitanii de porturi vor fi numiţi de Statele ţermurene.

Art. 104. — Dunărea dintre Porţile de Fer şi Galaţi va fi împărţită în patru secţiuni; adecă ântâia secţiune se întinde dela Porţile de Fer până la gura Timocului, aproape 100 kilometri; a doua dela gura Timocului până la Nicopole, aproape 240 kilometri; a treia dela Nicopole până la Silistra 213 kilometri şi a patra dela Silistra până la Galaţi 224 kilometri.

Art. 107. — Funcţiunile juridice dela poliţia fluvială vor fi îndeplinite de subinspectori şi căpitani de porturi, şi este permis a apela dela acestă instanţă inferioară la comisiunea micstă, care va judeca ca instanţă supremă.

Art. 108. — Comisiunea micstă îşi va avea reşedinţa în Giurgiu.

Afacerea dela Tisza-Eszlar.

Comunicăm după „Egyetértés“ scirile despre prinderea oamenilor, cari au adus cadavrul, despre care se lăţise faima că e al Estirei Solymosi.

Szolnok.

Spre a prinde pre oamenii, cari au scos cadavrul din apă la Tisza-Dada, a fost trimis gendarmul din comitatul Hajdu, Albert Farkas. El a sosit în 28 l. c. în Szolnok, aducênd cu sine şi pre păzitoriul de hotar *(ĵitariu)* George Olàh. De oarece plutaşii n'au fost sosit încă, s'au aşeḑat patrule la ţermure. Gendarmul Farkas s'a dus cu sub-căpitanul Coloman Hasitz spre Tisza în sus spre a prinde pre respectivii. David Herscka şi Smilovitz Jankel *jidani*, apoi Ioan Selever, Vazil Paczkó, Szavinetz Petru, Szilkó Michail, Kecsko George şi Drimus George mai toţi **rusnieci** din Marmaţia au fost deţinuţi la comunele Tisza-beő, Ketelek, şi Nagykőrü şi de acolo transportaţi la Szolnok noaptea sub conducerea lui Farkaş şi Hasitz. Aici sûnt încuiaţi separat. Jidanii au nesce tipuri caracteristice. Procurorul de stat din Karczag Dionisie Poynár peste noapte a sosit aici.

În părţile de meaḑăḑi ale comitatului Zemplin agitaţia contra jidanilor e foarte mare. La recercarea comitelui suprem s'au trimis acolo mai multe trupe.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Lipova, 13/25 Iunie. „Festivitate în Lipova“. Aḑi s'a ţinut în localitatea scoalei rom. gr. or. festivitatea pentru împărţirea premiilor şi a diplomelor, cari bravii măiestrii români din Lipova le-au câştigat cu manufacturele lor la esposiţiunea română ce s'a ţinut în anul trecut la Sibiiu.

Această serbare a fost conchiemată de preşedintele sub-comitetului, care au fost încredinţat cu adunarea şi trimiterea obiectelor espuse. Publicul care au participat au fost preste 80 de persoane din toate clasele societăţilor din Lipova.

Serbarea s'a început la 4 oare d. m. conform programei staverite de sub comitet. R. d. protopop tractual Ioan Ţeran, ca preşedinte prin o cuvêntare bine aleasă salută — biruinţa şi onoarea ce au sciut sĕ-şi câştige mâestri români cu objectele espuse de dênşii. Îndemnându-i şi mai departe la munca şi sîrguinţa de fer; tot deodată aduce la cunoscinţă, că la numita esposiţiune română au luat parte ca esponenţi 5556 de inşi, ce între împregiurările critice cu care a avut de a se lupta arangiatorii esposiţiunei — este un adevĕrat triumf moral pentru noi românii de dincoace de Carpaţi.

Învĕţăceii scoalelor au întonat în chor „Braţul teu plin de putere“ după care conform programei au urmat mai multe declamări de a scolarilor şi a scolăriţelor, dintre cari s'a distins cu deosebire un scolariu din popor cu „Moşu Martin“ publicul l-a aplaudat cu entusiasm. Opinca ne a făcut şi de astădată onoare înaintea străinilor cari au fost de faţă

Chorul sus atins au întonat „Căntul gintei Latine,“ urmând numai decât distribuirea premielor şi a diplomelor; pe feţele esponenţilor participanţi se vedea o adevărată bucurie şi mângăiere, ear publicul ia aplaudat cu nenumerate „se trăiască.“

Chorul a intonat „Între Dunărea cea lată.“ După finea cântului învĕţătoriul Ioan Tuducescu au ţinut cuvêntul seu, mulţămind tuturor cari sau interesat şi au conlucrat, ca măiestrii din Lipova se participe la esposiţiune, ear' deschilinit esponenţilor le aduce cea mai cordială mulţămită.

Venerabilul preşedinte ţine după aceasta cuvêntul sĕu de încheere, — ear chorul întonează „Se mergem fraţi la scoală“. —

Serbarea aceasta a făcut o impresiune bună în publicul care a participat, de ar da bunul Dumneḑeu, ca astfel de serbări se fie cât mai dese în Lipova, şi atunci am putè ḑice cu mândrie „Lipova cea vestită“.

Din partea mea aduc cea mai călduroasă mulţămită Venerabilului şi căruntului protopop ca preşedintelui, şi membrilor din subcomitet, cari au arangiat aceasta mândră serbare de încuragiare.

Vecinul.

Nr. 1849 Scol.

Încunoscinţare.

În feriile de vară ale anului curente se va ţinea în Buda-pesta curs supletoric de gimnastică pentru învĕţătorii dela scoalele populare, care va dura 6 sĕptĕmâni şi la care vor fi primiţi 60 de învĕţători. Cei primiţi se vor împărtăşì de un ajutoriu de câte 80 fl din partea înaltului erariu al statului. Petiţiunile pentru primire sûnt a se aşterne inspectorilor regii de scoale ai comitatelor concernente, — ceea ce se aduce la cunosciinţa învĕţătorilor nostrii confesionali din archidiecesă.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută la 16 Iunie 1882.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Varietăţi.

* (Parastas) solemn pentru nemuritoriul Archiepp. şi Metropolit *Andreiu* baron de *Şaguna.* În 16 Iunie s'a făcut în Rĕşinari solemnităţile rituale obicînuite pentru odichna sufletului rĕposatului archiepiscop şi metropolit Şaguna. La liturghie au funcţionat ambii parochi locali P. Cioran şi P. Goga. Copiii din scoală au esecutat cântările liturghice şi cele funebrale în duet sub conducerea învĕţătoriului de acolo Simeon Sĕcărea diacon. Asemenea şi la parastas.

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ a fost rapresentată prin o delegaţie de 8 tineri, cari au depus pe mormêntul marelui păstoriu o frumoasă cunună de flori.

Sĕ lăţise faima că pe 16 Iunie vor venì mai mulţi teologi la Rĕşinariu, şi că chorul bisericei din cetate din Sibiiu, va cânta sub decursul liturghiei. Sĕ lăţise faima şi faimă a rĕmas.

Din Rĕşinari a luat parte la aceste solemnităţi toată inteligenţa.

Respectând cineva memoria oamenilor mari se respectă pe sine însuşi. Sĕ dàm doveḑi junimei că nu numai cu cuvêntul, ci şi în faptă respectăm memoria Marelui Andreiu.

* (Postal.) În *Tiuza* (Solnoc-Dobâca) este de ocupat postul de magistru postal pe lûngă depunerea unei cauţiuni de 100 fl. în bani gata, dotat cu salariu de 150 fl. pauşal de 40 fl. pentru cancelari şi 276 fl. pentru transport. Petiţiunile instruite au a se înainta la direcţiunea postelor din Sibiiu în termin de trei sĕptămâni dela 24 Iunie n.

* (Filială de oficiu postal) întră în viaţă la gara din Sibiiu la 1 Iulie n. Espediţiuni se vor primì la filială în oarĕle obicînuite oficiale. Epistole primesce oficiul până în momentele înainte de plecarea trenurilor.

* (Mulţămită şi cuitare publică). Folosul şi scopul scoalei îl înţelegem mai cu toţii. Dar acum se vedem cum sĕ le aducem în stare ca ele se poată satisface destinaţiunei lor? Cred, se întreprindem tot, ca sĕ le acuirăm o stare bună materială: sĕ dăm mulţămita şi stima cuvenită dăruitorilor, îndemn şi prilegi şi altora ca se dăruiască. De această idee fiind pătrunşi şi învĕţătorii scoalelor române din Făgăraş au arangiat un maial, numai şi numai ca se adaugă cât de puţin la vistieria scoalelor numită pentrucă din puţin câte puţin se face şi multul. Petrecerea a fost foarte frumoasă însĕ venitul mai mic. Totuşi, luând în considerare şi greutăţile publicului, prin aceasta se aduce mulţămită marinimoşilor contribuenţi cari sûnt: Ilust. sa inspectorul reg de scoale Schreiber Fr. 1 fl., Herman apotecar 1 fl., Migea E. 50 cr., Berco A. 1 fl., Veis M. 50 cr., Berco C. 60 cr., Silagy I. 1. fl., Nic. Cip 1 fl., Const. Pop 1 fl., Gunesiu 50 cr., Ioan Roman advocat 3 fl., Mat. Bârsan 50 cr., V. Berian 50 cr., Oct. Berian 50 cr., E. Muntean 50 cr., N. Cosgarea 1 fl., Dr. St. Pop 1 fl., Gabalini căp. în pens. 1 fl., B. Ţintar 1 fl, G. Beclerean 50 cr., E. Balan 50 cr., Hălmăgean 60 cr., G. Aiser 1 fl., G. Boer 2 fl., N. Becea 1 fl., Belean pret. 1 fl., A. Negrea 1 fl., I. Penciu 50 cr., A Muntean 50 cr., I. Turcu 1 fl., Efr. Pandrea 1 fl., H. Ciora 1 fl., C. Aiser 50 cr., N. Vişa 1 fl., C. Hobian 1 fl., F. Rösler 50 cr., Pongraţ 1 fl., D. Moldovan 1 fl., G. Ciocănelea 20 cr. Gr. Negrea 1 fl. Ios. Ciora 1 fl. A. Covoran 50 cr., G. Clocotian 50 cr. I. Stoian 50 cr., D. Chişerean 1 fl., Iac. Popeneciu 1 fl., I. Ciora 1 fl., G. Boer 1 fl., D. Pandrea 1. fl., N. Recean 1 fl., P. Popescu, Protopresbiter 2 fl., Al. Micu vicariu 1 fl., P. Marhao 1 fl., G. Grama 1 fl. Suma 49 fl 40 cr. Spese 42 fl 40 cr. Substragênd spesele remâne venit curat 7 fl. v. a. Puţin dar mai bun ca nimica.

Făgăraş 10 Iunie 1882.

Învĕţătorii.

* (Prenumeraţiune) la următoarele opşoare frumos lucrate: 1. *„Lira Sionului“* s'au versuri la fie„care serbare, preste anul întreg; po„esii religioase, manual pentru cântă„reţi şi cetitori; 2. *„Colindele lui Tra„ian“* poesii istorice, s'au întêmplările „Românilor, dela 105 până la 274; 3. *„Doinele ţiganului“* poesii comice, pentru cetitori de tot soiul, deschide dl A. Boca ca proprietariu, docente şi primariu (?) bisericei din Velcheriu. Toata trei opsioarele vor cuprinde cam 8 coale tipariu 8°; prenumeraţiunea la toate trei costă numai 1 fl. v. a. cu porto cu tot, prin asemnaţiuni postale (posta utalvàny); Prenumeranţii sĕ binevoească a trimite numele conumele, locuinţa şi posta ultimă la subscrisul per Maroş Ludoş, Mezö Zah, în Velkér cel mult până la 1 Septemvre când se vor pune opşoarele sub tipar; jumĕtate din venitul curat e destinat pentru edificând a Biserică din Velcher. De altmintrea de present la mine se află de vênḑare; Opul *„Lacrămi funebrali“ „Panorama lumei trecătoare.* S'au versuri (iertăciuni) şi declamări funebrali, la înmormêntarea oamenilor, de toată starea, şi rangul. 10 coale tipariu 8°, cu preţul 80 cr. v. a. cu porto cu tot.

Aron Boca,
proprietariu, docente şi primariul
bisericei în Velcheriu.

* *(Jurnal filo-român în Viena).* Jurnalul hebdomedar *„Der Osten“* înfiinţat de cunoscutul publicist din Bucovina dl *H. Bresnitz,* carele cincispreḑece ani a apărat cu curagiu şi perseveranţă interesele române în Viena în limba germână, a încetat a mai apărè, după ce dl *H. Bresnitz* a devenit proprietar al jurnalului vienez *„Morgen-Post“*, carele apare în toate

ḑilele. „*Morgen-Post*“ este cel mai vechiu între jurnalele vieneze, ce apar în toate ḑilele căci deja numĕră al 32 an al esistenței sale. Jurnalul „*Morgen-Post*“ va representa, întocma ca și „*Der Osten*“ interésele române cu toată energia, și drept aceea recomandam Jurnalul „*Morgen-Post*“ cu toată căldura atențiunii publicului român. „*Morgen-Post* apare în toate ḑilele, chiar și în dumineci și serbători, eară prețul abonamentului pe lună este numai 1 fl. 50 cr. Pentru scrisori și spedițiuni de bani ajunge adresa: *Jurnal* „*Morgen-Post* în *Viena*, Kolingasse 17.

* (Mulțămimu'ți Doamne că noi nu sûntem ca vameși...) În „P. N.“ dl Francisc Pulszky a scris, că în Ungaria lipsesce terenul de lipsă pentru prigoniri jidovesci. Feliu de acesta de teren se găsesce numai la Rușii barbari și la iscusiții de Nemți. Maghiari nu stau pe același nivel cu Rușii. Ei se pot pune cu suflet liniscit alăturea cu națiunile civilisate. Ei bine terenul cu toate aceste nu lipsesce: Dela Pojon se scrie în 27 Iunie n.

Eri la 12 oare la vadul dela Tökes fu atacat Herman Steiner, israelit din Szeredahely, care provede ḑi de ḑi Eperieșul (comitatul Posonului) cu pâne, de Ignatz Szöllö locuitor din Eperieș și unul dintre țeranii mai de frunte din aceea comună. Cu ocasiunea aceea Michail Stökler servitorul israelitului a perdut un ochiu: israelitul Fischer Kohn a fost rănit ușor la grumazi cu cuțitul; o fată, care călĕtoria cu israelitul fu bătutĕ. Szöllö a mai tăiat și hamurile de pe cai, Steiner a scăpat sărind în Dunăre. Szöllö striga: Încă aḑi trebue se omor pe toți Jidovii, câți vor trece pe aici.

În Nyregyhaza fu atacată casa comerciantului israelit Hirsenstein Din norocire acesta s'a purtat astfel că n'a întăritat mulțimea. Poate că aceasta a fost causa, de atacul s'a țĕrmurit pe lûngă vătămări neînsemnate ale locuinței comerciantulu.

În ținuturile de meaḑă-ḑi ale comitatului Zemplin, spune „Ung. Post“, că la recercarea comitelui suprem s'a trimis un despărțĕmênt considerabil de trupe, fiindcă spiritele acolo, se susțin, a fi foarte agitate.

Meteorologic.

Dela Budapesta se telegrafează: Preste tot timp cu soare schimbânduse noureli cu ploi locale, a uneoarea și cu tempestate (vreme tare.)

* **(Bibliografic.)** „Convorbiri literare“ Nr. 3. Cuprinsul:

Năravuri orientale. — I. Nevruz, de Ascanio. — *Don Carlos* tragedie de Schiller trad. metrică de Iacob Negruzzi, actul — *Darvin și sciința contimpurană*, studiu de C. Leonardescu. — *Infernul*, Cântul II. trad. în vers. din Dante de N. Gane. — *Uite popa . . . nu e popa*, glumă într'un act de D. R. Rosetti. — *Lûng' un mormênt; — Codru'n zare; — S'a dus iarna;* poesii de M. Pompiliu. — *Corespondență.*

„*Noua bibliotecă*“ Nr. 3. Cuprinsul; *Ciocoii*, roman istoric de Teochar Alexi (continuare). — *Sava* II. *Brancovici.* — *Iubire.* — *Noțiuni de estetică* (continuare). — *Sgârcitul*, comedie în 5 acte de Moliere, tradusă de Virgiliu Popescu (Fine). *Educațiune și instrucțiunea copiilor nostrii în familiă și în scoală*, studiu social-pedagogic de I. Dariu *Lûngă un părău*, poesie de V. B. Muntenescu. — *Varietăți.* — *Litere și arte.*

„*Noua bibliotecă*“ Nr. 4. Cuprinsul: *Ciocoii*, roman istoric de Teochar Alexi (continuare) *Sava II Brancovici* (fine) de Aureliu Todor. — *Raḑa* (poesie) — *Noțiuni de estetică* (continuare) — *Foi din memoriul sĕrmanului vicar parochial dela Vîltsbire.* — *Educațiunea și instrucțiunea copiilor nostri în familiă și scoală* studiu social-pedagogic de I. Dariu. — *De-ași fi mândro . . .*, cântec popular com. de C. Băilĕ. — *În cimiteriu* poesie de T. V. Păcățan. — *Varietăți.* — *Gâcitură numerică.*

„*Scoala practică*“ Nr 3. Cuprinsul: *plan de lecțiuni pentru scoale elementare românesci* întocmit pe treiḑeci de sĕptĕmâni de Vasile Petri (urmare). — *Limba română în scoalele elementare, tractată din bucăți de cetire* (urmare și fine) de Vasile Mândrean. — *Ortografia Academiei Române* (reproducere din analele academiei române). — *Un învĕțătoriu incendiat cere ajutoriu dela colegii sĕi.* — *Bibliografie.*

„*Aurora română*“ Nr. 6. Cuprinsul: *Florile „dalbe“ sau Florile „Dalbei“?* cercetare istorico-literară de Ioan I. Bumbac — *Visul coconului Enachii*, humorescă de Vasile Tărâebrîu *Literatură*: poesii de V. Bumbac Scarlat e Mosc, N. Lazu T. V. Păcățian Gheorghiu Stefanelli, — Cronica lunară — Gâcituri de sah — Către p. t. abonenți

Florile, tractat de horticultură de C. C. Datculescu apărută în Rîmnic sărat.

„*Amicul familiei*“ cu ilustrațiuni Nr. 6, 7 și 8; apare în Graz.

„*Die Erdbeben*“ und deren Beobachtung; herausgegeben von der *Erdbeben comision* der ungarischen geologischen Gesellschaft în Budapesta.

A nagyszebeni állami főgymnasium Értesitvénye az 1881/82 *tanévben*; szerkezti — Vereș Ignác, gymnasiumi igazgató. — NagySzeben.

Familia Nr. 24. Cuprinsul: „*Elmira*“ roman original (urmare) de Emilia Lungu. — *Fericirea e mută*, poesie de Iosif Vulcan; — *dietetica diverselor organe a corpului nostru*, de Dr. Ioan Moga; — *descântece din Bucovina*, de S. Fl. Marian; — *Producțiunea artificială a diamantului chilon și lacul dela Genf; — un respuns bărbaților; — Modă; — Echo; — literatură și arte; — gâcitură; — cutia publicului; — Posta redacțiunei.*

Bursa de Viena și Pesta

Din 27 Iunie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.90	119.60
Renta de aur ung. de 4%	87.80	87.7
Renta ung. de hârtie	86.05	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.60	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.75	95.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 20	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.—	97.25
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 97.—	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96 90	97.50
Sorți ungurescí cu premii	117.75	118.—
Sorți de regularea Tisei	109.50	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.40	77.25
Renta de aur austriacă	95.—	94.75
Sorți de stat dela 1860	130.20	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	305.50	305.—
Acțiuni de credit austr.	311.20	311.—
London (pe polița de trei luni)	120.35	120.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.57 ½	9.55
100 marce nemțesci	58.85	58.75

Încunosciințare.

Subscrisul comitet va premia dintre învĕțătorii scoalelor poporale din despărțămêntul Sibiiului al asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului român, pe cei ce vor arăta:

a) cea mai bună lecțiune practică din scoala poporală dată în scris din ori-ce obiect de învĕțămênt cu 2 # adecă doi galbini;

b) că au promovat mai mult meseriile la poporul român pe calea învĕțământului cu 20 fl.

c) că au cultivat și promovat vre-unul din următoarele ramuri economice și adecă: stupăritul, pomăritul s'au legumăritul în scoală și popor, — pentru fie-care specie a 10 fl. — 30 fl.

Învĕțătoriul de pe teritoriul acestui despărțĕmênt, cari vor reflecta la aceste premii — sĕ invită a'și îndrepta concursul lor la adresa subscrisului până la finea lunei Septemvre st. n. a. c.

Sibiiu, din ședința comitetului despărțămêntului III al asociațiunii Transilvane, ținută la 8/20 Maiu 1882.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
dir. desp. III.

[104] 2—3

Apel către autorii români.

Adunarea generală a despărțĕmêntului III al asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român în ședința sa din 1/13 Noemvre 1881 ținută în comuna Cacova a aflat de bine a lua un conclus referitoriu la înființarea de biblioteci în comunele rurale aparținĕtoare acestui despărțĕmênt. După-ce conclusul acesta a aflat consimțĕmêntul și aprobarea On. Comitet central al asociațiunii transilvane și după-ce comitetul despărțĕmêntului, ce a luat inițiativa, a statorit modalitățile de esecutare a acestui conclus, în înțelesul acelor modalități ne luăm voia a ruga pe p. t. autori români sĕ binevoiască a da mână de ajutoriu numitului comitet întru ajungerea scopului ce-l urmăresce, donând câteva esemplare din opurile ce le-au edat pentru înființândele biblioteci sau și numai înlesnindu i procurarea acelora cu preț scăḑut.

Ofertele binevoitoare au a se trimite la adresa subscrisului.

Sibiiu, 3/15 Iunie 1882.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
dir. desp. III.

[105] 2—3

Nr. 32. [100] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia materă de clasa a III-a, Valea-Uzei cu filiile Valea-Inzelului și Olteni, pe lûngă neputinciosul paroch Ioan Sana, prin aceasta în urma ordinațiunei consistoriale dto 28 Februarie 1881, Nru-4092, B. — sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele împreunate cu acest post, sûnt jumĕtate din toate venitele stolari regulate la 16 Martie a. c.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ'și aștearnă petițiunile lor, instruite conform statutului organic și regulamentului provisoriu pentru regularea parochiilor la subscrisul oficiu protopresbiteral al tractului subscris, până la terminul prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 3 Iuniu 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoșan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 142. [103] 2—3

CONCURS.

pentru stipendie din fundațiunea lui Gozsdu:

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din „fudațiunea lui Gozsdu“ de 500 fl. la cas de graduațiune, un stipendiu de 400; eventualminte de 300, 200, sau de 100 fl. cu observare, că sĕ dă preferința Concurenților pentru silvicultura.

Concurenții, au a-și adresa petițiunile, instruate cu testimoniile scolastice, cartea de botez, și atestat de paupertate până la 10 August stilul nou 1882 către Cancelaria fundațiunei lui Gozsdu Budapesta Királyutcza 13.

Tot odată sûnt avisați și stipendiații fundațunei lui Gozsdu, de a-și substerne până la 10 Aug. stil. nou 1882 documentele despre resultatul studielor în a. scol. 188½ la representanța fundațiunei lui Gozsdu Bpesta Királyutcza 13 — pentrucă la dincontra, se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iuniu 1882.

Comitetul adm. al representanței fundațiunei lui Gozsdu.

Nr. 2674-1882. civ. [101] 3—3

Publicațiune!

Asupra cererei contelui Eugen *Lazar* proprietar în *Cerghidul-mare*, în afacerea admiterei comasărei generale a hotarului Cerghidului-mere, sĕ determină ca ḑi de desbatere **ḑiua de 25 Iulie n. 1882, 10 oare înainte de ameaḑi** în **cancelaria comunei Cerghidului-mare,** — despre ce proprietarii de acolo sĕ avisează a se înfățișa în persoană, sau representați de advocați plenipotențiați pe lûngă accea observare, că absenții în înțelesul articului de lege XLV din 1881 §. 9 se consideră ca învoiți cu comasarea.

Din ședința tribunalului reg. ținută în 3 Iunie 1882 în Elisabetopole.

Nagy m. p.,
pres.

Henter m. p.,
notariu.

Nr. 2923—1882. civ. [102] 3—3

Publicațiune!

În afacerea comasărei generale a hotarului *Micăsasei*, sĕ determină pentru începerea rugărilor pregătitoare, precum și pentru regularea representanței, alegerea ingineriului și preliminariul speselor ḑiua dela **3 August a. c. dimineața la 9 oare și ḑilele următoare** în cancelaria comunală a comunei Micăsasa, despre ce pe calea public țiunei avisez pre proprietarii interesați cu aceea observare, că absentarea unuia sau altuia nu va împedeca cursul pertratărei.

În numele tribunalului ein Elisabetopole 16 Iunie 1982.

Kelemen m. p.,
jude esmis.

---

[106] **De vêndare** 1

se află la un vice-colonel aici în Sibiiu:

O capă deschis roșcată de 11 ani 165 cm. nălțime și

o **capă** sur intunecoasă de 12 ani 158 cm. nălțime din argelia Rădăuți.

Ambii cai deplin fără smintă, foarte âmblaci și în toată privința la servițe de terrain și trupe dibaci.

— Informațiuni mai de aproape se dau la *Administrațiunea „Telegr. Roman“.*

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conțin composițiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a beșicei și canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice și umflături ale matricei, curgere, disposițiune la versare de sânge, la amețeli, suirea sângelui către cap și către piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât și **prafurile lui Seidlitz.**

Prețul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Brașov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 5—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 71. Sibiiu, Marți 22 Iunie (4 Iulie) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se aflâ cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iunie 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu 21 Iunie.

„Europa ḑice „Românul“ de mult nu s'a găsit în așa mare încurcătură.“

Ḑiarul bucurescean ia puterile dea rêndul și în cuvinte scurte precisează situația încurcată a fie cărei puteri astfeliu:

Englitera, abia eșită din crâncenile resboaie din Zuzuland și din India, este cu totul absorbită de primejdioasa stare a Irlandei.

Italia, aliata firească a Franciei și contrarie Austriei, merge strîns legată de imperiul Habsburgilor, și în toate ocasiunile se pune contra Franciei.

Austria, ranită de moarte în 1866, trunchiată, desechilibrată de către Germania care o împinge mereu spre Sud și nu asteaptă de cât momentul favorabil pentru a-și încorpora provinciile ei germane, Austria nu gravitează de cât în orbita cam întunecoasă a principelui de Bismarck.

Francia, care n'a sfîrsit cu cestiunea tunisiană, regretă că a început această espedițiune, de și poate că era silită s'o înceapă.

Rusia este într'una din cele mai periculoase lupte între trecut și viitor și frementările sûnt cu atât mai mari, cu cât guvernul ei nu are încă un drapel. Drapelele lui Nicolae și Alesandru II sûnt închise în museu, și acela a lui Alesandru III este încă necunoscut.

Spania în neputința de a și regăsì liniștea, nu isbutesce a fi privită ca o putere a cărei alianță se poată servì cuiva.

Singură Germania, deșì foarte frămêntată în întru de pasiuni și de interese politice, sociale și religioase, este astăḑi domnitoare în Europa și mâna ei încurcând și descurcând, se simte pretutindeni.

După caracteristica aceasta scurtă, într'o descriere mai pe larg a situațiunei conferenței puterilor, numitul ḑiariu, pune în perspectivă posibilitatea unei încăerări, a cărei preambul este conferența.

Prin o asociațiune de idei dictată de logica faptelor, amintim la acest loc de o broșură întitulată: *„Scopurile dlui de Bismarck în orient“* asupra cărei „Timpul“ a scris într'un articul o dare de seamă, din punctul sĕu de vedere, condamnând soluțiunea cestiunei orientului, care în urma urmelor n'ar fi alta, decât o pregătire a germanisărei orientului european.

Și unele și altele sûnt momente, care trebue se dea de gândit fie-cărui popor din părțile sudostului Europei, prin urmare și nouĕ, care, mai mult sau puțin, aparținem sferei despre care e vorba și care e destinată a servì de proces de amalgamisare în favorul elementului celui mai puternic din ḑilele noastre.

Mirarea noastră deci este cu atât mai mare când vedem ḑiarele maghiare — de cele maghiaroane-nemțesci jidovesci nu ne mirăm — că nu reflectează de loc la situațiunea aceasta serioasă, ci țin una la ideea lor ficsă de maghiarisare.

Ori ce mișcare în direcțiunea aceasta, fie la Brașov, fie la Făgăraș, fie în Satmare ori în altă parte a Ungariei este salutată și spriginită de ḑiaristica maghiara ca mare lucru. Pare că dela direcțiunea aceasta, pusă în lucrare, atêrnă fericirea omenimei întregi.

Este lucru firesc, că dacă cineva se familiarisează cu o astfel de idee ficsă sĕ fie nesimțitoriu pentru tot ce se întêmplă în lume. Și cine sĕ se mire, dacă pentru spriginirea unei astfeliu de idei ficse se caută cu ori ce preț argumente, care se potrivesc ear dacă argumente de aceste, pe lûngă toată sbuciumarea nu se găsesc, cine se va mai mira când vede, cum acele fără scrupul se fabrică?

Este o stare de boală sufletească aceasta, și boala odată incuibată în crerii cuiva, nu se poate depărta nici prin recorelile cele mai drastice.

Unei astfel de boale sufletesci, trebue sĕ atribuim scirea mai recentă a ḑiaristicei maghiare despre proclamațiuni panromanistice (!?!) tipărite, după cum se pretinde, în Bucuresci, proclamațiuni cari și-au luat drumul cătră Ungaria.

Am mai ḑis-o și o repețim, că în simptomele aceste, pe lûngă ideea ficsă, noi vedem și consciință rea. Plăsmuitorii sciu câtă nedreptate se face poporului român prin mĕsurile lor de tot feliul și sĕ tem că în cele din urmă îl vor revolta ca sĕ-și resbune.

Ca se prevină consecențele aceste firesci ale procederei lor, cred că va fi la loc sĕ scornească lucruri, cari sĕ le dea pretecstul de învinuiri și de apăsări și mai grele.

Românii le pricep și înțeleg foarte bine toate aceste, dar tac și rĕu fac, căci prin tăcerea lor plăsmuitorii se încuragează la plăsmuiri nouĕ. Românii tac, ba sûnt și de aceia, cari cu toate invențiunile spre strivirea lor, aleargă cu pălăria în mână după milă domnească. În inima mulțimei însĕ se plămădesce nemulțămirea pe care noi n'am dorì se o vedem dospită. Am dorì se o vedem paralisată prin fapte prevenitoare, care sĕ dovedească și Românului că patriotismul seu e resplătit cu recunoscință, nu însĕ cu asuprire.

Promisiunile cele frumoase dela 1860 încoace, ilusiunile perdute deja din anul 1865, și în fine realitatea desamăgirilor, ce se țin lanț una de alta, cu o unică escepțiune, dela 1867 încoace, fac pe agitatorii esterni cu totul de prisos între Români. La toate aceste maghiarisarea oficială și oficioasă le pune capacul. Mai trebuie dar și alți agitatori?

„Sapienților“ maghiari li se pare însĕ că cu cât au făcut nu e de ajuns, și de aceea inventează.

Înventările lor sûnt condamnabile, pentrucă sûnt cu totul nepatriotice. Ei zugrăvesc diavoli pe păreți, cari și dacă ar fi undeva zugrăviți, ar trebuì se i spoiăscă cu lucruri, cari se îndulcească Românilor esistența în patria comună.

Ei bine, ei nu vĕd pădurea de arbori. Ei nu vĕd periculul unde este, cu toate că îl ciripesc paserile de pe toate gardurile. Cu măhnire o ḑicem: ei seamănă vênt, căci vor sĕ culeagă furtună.

Revista politică.

Sibiiu, în 21 Iunie.

De mult s'a vorbit de o reorganisațiune a armatei austro-unguresci. Mai multe consilii de ministri s'au ținut spre scopul acesta. În consiliul de Vineri s'a votat reorganisarea. Cele 80 de regimente de infanterie se vor sporì la nrul de 102. Fie-care regiment va avè patru batalioane. Unul din batalioane (al patrulea) va avè un stat efectiv mai mare. Destinațiunea

FOIȚA.

O minune de copilă.*)

O foaie suediană povestesce următoarea istorioară nostimă: „A fost odată un principe tinĕr, care era sĕ se însoare cu o princesă urîtă și bĕtrână, ceea-ce lui nu-i venia la socoteală. „Voiu sĕ am o nevastă cum se cade,“ ḑise principele, bătând din picior, „o nevastă frumoasă, cu ochii luminoși și o inimă simțitoare.“ Și principele era încăpățînat. El nu se lăsà, încât mamă-sa trebuì sĕ-l lase sĕ plece a'și căuta o mireasă. „Dar numai cu o condiție,“ ḑise ea pe pragul ușei. „Până în ajunul crăciunului sĕ-ți găsesci mireasa, care trebue sĕ fie o minune de fată.“ Principele puse sĕ se adune numai domnișoare din țeară. Domnișoarele veniră cu fudulele lor mame.

— Ce sciți? le întrebà principele, puindu-și monoclul.

— Scim sĕ cântăm la piano douĕsprĕḑece oare pe rênd.

— De când sciți sĕ cântați așa de bine?

— De când erau numai de trei ani, strigară mamele.

— Ce mai sciți?

— Mai scim sĕ cântăm din gură multe arii de opere.

— Toate aceste le sciți de când erați mici de trei ani? Altceva nu sciți?

— Ba mai scim pe din afară toate romanțurile franțuzesci și cunoascem numele tuturor ministrilor. Voiți sĕ ne ascultați? Ministru președinte este...

— Nu, nu, stați! strigă principele. Asta 'i grozav! Tot regimentul la dreapta 'n pregiur! Marș! Și obosit căḑu în brațele camerierului sĕu. A doua ḑi principele o pățì tot așa. Domnișoarele, ce i se presentară, erau și mai nesdravene decât celelalte, curate minuni. Erau între ele, cari visau grecesce și altele, cari ḑiceau la mămăligă omlet fără ouĕ. Destul că principele nu scia ce sĕ facă și începea sĕ se familiariseze cu ideea de a se cununa cu princesa cea urîtă. Vĕḑuse deja mai toate fetele din țeară și crăciunul era la ușă. Înainte de serbători principele mergea trist pe stradele întunecoase spre palat. „Ce mai dar de crăciun o sĕ fie pentru mine princesa cea bĕtrână,“ ḑise principele suspinând. De aș putè-o spânḑura de pomul crăciunului!“ Deodată se oprì înaintea unei case mici. Transparentele nu erau lăsate, în cât se putea vedè prin fereastră. Era camera curățică a farmacistului Curței; bĕtrânul farmacist stetea la pomul sĕu de crăciun și privea cu întristare la portretul rĕposatei sale soții. Fiica sa stetea și ea cu capul rezemată pe umerul lui. O lacrimă se vedea tremurând în ochiul ei cel albastru. Principele simțì că îi bate inima. Își aduse aminte de vesela sa copilărie, când îi era permis sĕ se joace cu mici fete drăgălașe, pe cari le săruta copilăresce și fără jenă. Înainte de a observa camerierul sĕu, principele deschise ușa și se aflâ în fața plăcutei fete, care plecă ochii surprinsă.

— Lizișoară, ḑise el, te rog sĕ'mi rĕspunḑi la cinci întrebări. Fericirea mea depinde de ele. De când cânți la piano?

— Nu cânt de loc.

— Cât timp ai învĕțat sĕ cânți din gură?

— Nu sciu sĕ cânt din gură.

— Câte romanuri franceze ai cetit? mai întreabă principele veselindu-se.

— Unul singur.

— Cum îi chiamă pe ministrii?

— Ḑĕu nu sciu.

— Cum îi ḑici tu la mămăligă? întrebà principele triumfător și o apucă de mână.

Mămăliga e mămăligă, respunse fata riḑênd.

Așa dar tu esti minunea minunilor și deci vei fi mireasa mea, exclamă prințul fericit, o îmbrățișă și începu se joace cu ea împregiurul pomului, apoi apucă pe bĕtrânul, învîrtindul și pe el. De acì plecară mână în mână la curte. Cocoana regina s'a spĕriat grozav la început de alegerea principelui, dar după ce acesta îi povestì, că mititica nu scie nimic de toate bazaconiile altor domnișoare ba nici chiar ce însemnează omlet fără ouĕ, bĕtrâna se îndoioșă, sărută pe fata pe frunte și ḑise: Fiule, eată mireasa ta, căci e o adevĕrată minune de copilă!“

---

*) După „Resb.“

acestor batalioane va fi o garnisoană în Bosnia sau în cetăţile mai mari. La eventualitatea unei revolte d. e. în părţile de meadă ḑi nu va mai fi lipsă de chemarea reservelor sub arme, pentrucă, batalioanele acestea vor fi tot deauna gata şi se vor concentra într'un feliu de „armată pentru Bosnia“. Reorganisaţiunea aceasta pretinde o sporire a statului efectiv de pace cu 28,641 oameni, ceea-ce va avè drept consecenţă şi sporirea bugetului. Reorganisaţiunea invoalvă şi modificarea legei armatei şi de aceea va fi de lipsă a fi discutată şi în parlamente.

Englitera nu glumesce. Arsenalul din Woolwich a primit ordin de a completa în 24 de oare un tren de asediu de 30 tunuri calibru greu şi 42 tunuri calibru mai uşor. — „Reuter office“ anunţă că s'au luat mĕsuri ca la cas de lipsă 10,000 de trupe, o parte engleze şi douĕ părţi indice, sĕ plece spre Egipt.

Se vorbesce şi de o intervenţiune (în Egipt) din partea Franciei, Englitерei şi Italiei, eventual şi din partea Greciei.

Cestiunea egipteană.

Cestiunea egipteană preocupă astăḑi toată lumea, căci ea poate se aibă un efect şi asupra păcii Europei. S'a publicat în unele ḑiare resumate din „Cartea galbenă“ francesă şi „Cartea albastră“ englesă asupra acestei cestiuni, vom reproduce şi noi unele spre a pune pe cetitorii nostrii în posiţiune de a cunoasce cestiunea în fond. „Cartea galbenă“ începe cu data de 15 Noemvre şi se termină cu 11 Martie cuprinḑĕnd 103 depeşe. Întâia parte este consacrată toată negoţiărilor dlui Gambetta cu Englitera. A doua parte care tractează despre acţiunea dlui Freycinet, caracterisează atitudinea puterilor faţă cu politica anglo-francesă. Politica egipteană a dlui Gambetta este judecată de principele de Bismarck în următoarea depesă:

Berlin 16 Februarie.

Însuşi principele de Bismark începù a vorbì despre cestiunea egipteană singurul subiect — după cum ḑice chiar dsa — care trebue sĕ ocupe actualmente diplomaţia. Resumând istoria septĕmânei trecute, ḑice că ar fi fost foarte îngrijat când vĕḑù pe Francia şi Englitera luând iniţiativa unui demers, care ar fi putut sĕ le conducă la o acţiune isolată în Egiptu, de vreme ce d-sa personal este convins că, o acţiune întreprinsă în nisce asemenea condiţiuni, trebuia sĕ provoace neînţelegere între ambele puteri, şi un conflict, sau numai ameniţarea unui conflict între Francia şi Englitera, poate se dea nascere la o turburare îngrozitoare a prosperităţii întregului univers. Când 'i amintì cuvintele comunicărilor ce am făcut dlui Busch şi care esclud ori ce idee de acţiune isolată, principele arată o mare satisfacţiune. Observai că Francia şi Englitera cred că încă n'a venit momentul pentru ele de aşi pune în mod practic înainte eventualitatea de mĕsuri coercitive, dar că dovedirea unui acord de idei comune poate se împedice mai bine ca ori-şi ce, nisce complicaţiuni viitoare şi sĕ le ridice ori-ce speranţă acelora cari speculează neînţelegerile puterilor. Fără a ţinè multă samă de observaţiunea mea, cancelariul german ḑise, că, după părerea sa, cel mai bun mijloc pentru înlăturarea greutăţilor egiptene, este de a însărcina pe Turcia cu potolirea lor.

Courcel.

De asemenea comitele Duchâtel anunţă că principele Reuss este de părere, că cei din Viena şi Berlin preferă intervenirea trupelor turcesci. Tot comitele Duchâtel mai relatează că comitele Kalnoky constată cu plăcere că Francia şi Englitera, după ce se par că voescu sĕ lucreze singure, sĕ arată acum dispuse sĕ între pe terenul concertului european, ceea ce ministrul consideră ca cel mai bun chip de a regula greutăţile egiptene, şi ca cea mai sigură garanţă pentru manţinerea păcii europene. Aceleaşi vederi le are şi împĕratul Austriei, ceea ce se vede din următoarea depeşă.

Viena, 15 Februarie.

Cuvintele, pe care împĕratul mi le-a adresat eri la balul dela comitele Kalnoky, 'mi permit a constata că comunicarea Escelenţei Voastre în privinţa Egiptului a făcut o bună impresiune în Viena. Majestatea Sa vede cu plăcere, că s'a restabilit acum între puteri, basele unei înţelegeri şi esprimă spreranţa, că nu se va mai nasce vr'o nouă neînţelegere, care ar putè sĕ conducă la complicaţiuni în Egipt.

Duchâtel.

De fapt comitele Kalnoky adresă comitelui Beust, cu data de 24 Februarie, o depeşă în care se ḑice:

„Deşì actuala sitaţiune a Egiptului nu pretinde imediata desbatere asupra mĕsurilor ce trebuesc luate mai târḑiu, totuşi voim o schimbare de vederi pentru acest cas. Esprimaţi guvernului frances satisfacţiunea noastră şi asiguraţil, că vom primì cu bucurie toate declaraţiunile în această privinţă“.

D. Mancini telegrafează însărcinatului cu afacerile italiane din Paris, cu data de 27 Februare, următoarele:

„Francia şi Englitera voesc sĕ se înţeleagă cu Berlinul, Roma, Petersburgul şi Viena asupra Egiptului. Guvernul italian ia cu mulţămire act de declaraţiunea care constată competinţa concertului european în privinţa Egiptului.“

Rusia arĕta în această afacere cel mai mic interes. Însărcinatul cu afacerile francese din Petersburg telegrafează guvernului sĕu următoarele cu data de 15 Februarie.

„D. de Giers va supune propunerea d-voastră împĕratului şi-'mi va comunica apreciările sale. Dar chiar d-sa îmi comunică apreciările sale. D-sa chiar îmi comunică că punctul de vedere pe care îl adoptă acum Francia şi Englitera corespunde cu vederile Măiestăţii Sale“.

Protocoalele comisiunei Dunărene.

„N. fr. Presse“ face un resumat după protocoalele comisiunei europeane dunărene în sesiunea ei de primăvară (cea din urmă). S'au ţinut 8 şedinţe, dintre cari patru au fost consacrate deslegărei afacerilor curente, ear celelalte patru, la cari au luat parte şi delegaţii statelor ţermurene (Bulgaria şi Serbia), s'au întrebuinţat la elaborarea regulamentelor de navigaţie între Porţile de fer şi Galaţi.

Comisiunea, completată prin delegaţii statelor ţermurene, căutase deja anul trecut sĕ împlinească disposiţiile art. 55 din tractatul din Berlin. Drept basă de discuţie avea atunci avantproiectul, care era împărţit în trei secţiuni: *a)* regimul general de navigaţiune, *b)* poliţia fluvială şi *c)* esecutarea şi supraveghierea regulamentelor de navigaţiune. Acest proiect nu fuse adoptat anul trecut din causă că Rusia, Bulgaria şi România se împotriviseră cu hotărîre stipulaţiilor de sub litera *c).*

În sesiunea din acest an, secţiunile *a)* şi *b)* ale avant-proiectului au fost supuse dar unor nouĕ desbateri. „N. fr. Presse“ acusă pe delegatul român Pencovici, că a pus la iveală, cu ocasia acestor discuţii, prea multă susceptibilitate şi protestele au ploat din partea d-sale. Cu toate acestea stipulaţiile ambelor secţiuni au fost adoptate cu puţine modificări. D. Pencovici a isbutit bunăoară ca disposiţia în sensul căreia construirea de poduri pasagere peste Dunăre sĕ atârne numai de comisiune, sĕ fie înlăturată ca una ce isbia în dreptul suveranităţei teritoriale a statelor riverane, şi sĕ fie înlocuită cu o alta, după care: comisiunei au a se presenta numai planurile podurilor, ear învoirea trebue sĕ se ceară respectivelor state riverane. D. Pencovici s'au arĕtat de o potrivă gelos şi in alte puncte de păstrarea drepturilor române; a fost combătut însĕ cu mare violenţă, pe lângă delegatul austriac, de cel german şi francez. În desbaterea asupra poliţiei fluviale, d. Pencovici s'a declarat, de astădată spriginit şi de delegatul bulgar, în contra formărei unui corp comun de piloţi care se atârne de inspectorat, reservând acest drept statelor riverane, — cum spune însĕ „N. fr. Presse“ în zadar!

„De cel mai mare interes au fost — urmează tecstul ḑiarului vienez — şedinţele dela 27 Maiu şi 2 Iunie (Protocolul XXIII şi XXIV), în cari s'a discutat proiectul Barrére. Delegatul francez a presentat proiectul guvernului sĕu şi îl însoţì cu o motivare detaiată. D. Barrère, după ce a schiţat istoricul desbaterilor asupra comisiunei mixte, după ce a relevat necesitatea unei esistenţe simultane a comisiunei statelor riverane şi a comisiei mixte, făcu menţiune de propunerile Germaniei şi Angliei prin cari avè sĕ se înlăture oposiţia României contra votului hotăritor austriac. D. Barrère a esprimat de sigur dorinţa intimă a celor mai mulţi din delegaţi, când a ḑis, că comisiunea după doi ani de o activitate neroditoare trebue sĕ ajungă în sfêrşit la o înţelegere.

„Motivând mai departe, detaiat, disposiţiile proiectului sĕu una câte una, d. Barrère a accentuat în deosebi, că Austria, deşì nu este stat riveran, are cu toate acestea drept sĕ fie representată în comisiune, în vîrtutea însemnătăţei ce au interesele sale comerciale la Dunărea de jos. Un drept analog au cu toate acestea şi celelalte puteri, pe care ele îl vor esecuta, mai bine, prin delegarea unui membru al comisiunei europene dunărene în comisia mixtă. Această delegare ar înlătura anomalia votului ponderator, ar face cu putinţă o majoritate şi ar crea în sfêrşit armonia dorită între regulamentele de navigaţiune pentru partea Dunărei de din jos şi din sus de Galaţi.

„În vederea acestui scop, urmă delegatul frances, proiectul mai cuprinde încă şi alte disposiţii, cari sĕ strîngă cât mai mult legăturile dintre ambele comisiuni, asigurându-se în acelaşi timp esecutarea dreaptă şi nepărtinitoare a regulamentelor elaborate de comisiunea europeană. Astfel comisiunea europeană îşi va putea dobândì cunoscinţe despre toate hotărîrile comisiunei mixte, cari nu corespunde principielor provĕḑute de aceste regulamente ce garnatează libertatea navigaţiunei. Instrucţiunile generale cari se vor putea hotărî, potrivit lor, de comisiunea mixtă, despre cari e vorba în art 9 al actului public dela 1865, nu vor fi puse însĕ în esecuţiune până ce nu vor fi găsite de comisiunea europeană, conforme cu principiile cari au servit de basă regulamentelor pe fluviu în sus. De vreme ce aceste instrucţiuni au un caracter general şi regulamentar, ceea ce le face un act de legislaţiune, nu este decât just ca comisiunea europeană sĕ le cunoască. Tot astfel va sta lucrul şi cu regulamentul interior al comisiunei mixte, care trebue se fie esaminat şi încuviinţat de comisiunea europeană.

„Am reprodus — continuă „N. fr. Presse“ — aceste pasage ale discursului lui Barrère după textul protocolului, de vreme ce ele sûnt caracteristice pentru tendenţele ce urmăresce Francia şi poate şi Anglia şi Rusia, în privirea supraveghierei activităţei comisiunei mixte de către comisiunea europeană. Nu ne mirăm decât cum de representatul austriac bar. Haan n'a găsit se dea nici un respuns acestei ciudate interpretări a relaţiunei ce are se domnească, după concepţiunea acestor puteri, între comisiunea europeană şi cea mixtă, care are sĕ se creeze.

„Propunerile dlui Barrère, urmează ḑiarul vienez, cari de alt-fel, cum asigurase tocmai dênsul categoric, nu ar avè ridicate la rangul de hotărîri, decât caracterul unei prelucrări fără nici un prejudeţ pentru înţelegerile ulterioare ale puterilor în privirea prelungirei şi modificărei puterilor comisiunei europene, nu au fost combătute serios decât de representantul României.

„Colonelul Pencovici s'a referit la Actul final al congresului de Viena, la tractele dela Paris (1856), Londra (1871) şi Berlin (1878,) spre a dovedì că regulamentele trebuesc elaborate de comisiunea europeană, dar că nu pot fi esecutate de cât de statele ţermurene sub controlul Europei. Ba, el a citat în favoarea chipului sĕu de a vedè, că comisiunea nu are dreptul de a hotărî cine sĕ esercite supraveghierea esecuţiei regulamentelor, chiar o ptotestare a baronului Heymerle în contra intenţiei congresului din Berlin, de a lăsa comisiunei europene hotărîrea a anumite cestiuni privitoare la Dunăre. La sfîrşit colonelul Pencovici a propus, sĕ se încredinţeze supraveghierea esecuţiei regulamentelor, comisiunei europene, care ve avè sĕ deprindă această supraveghiere printr'un inspector general numit de dênsa şi care va avè sĕ fie tot odată locul de apel în cas de neînţelegeri.

„Toţi delegaţii au declarat însĕ, că instrucţiilĕ lor nu le permit de cât de a încuviinţa propunerile Franciei. Delegatul turcesc, Constantin Efendi Karatheodory legă consimţimentnl guvernulni otoman de reservele, pe cari Poarta le-a făcut, ca suverană, faţă cu procedura observată la numirea delegatului bulgar, în vreme ce delegatul bulgar a protestat, că, pe câtă vreme Bulgaria încă nu va avè un loc şi un scaun în comisiunea europeană, sĕ nu poată fi trimişi din comisia europeană în cea mixtă delegaţii acelor state, cari sûnt şi afară de această representanţi în comisiunea mixtă. D. Şişmarev (delegatul bulgar) a mai propus apoi ca sĕ nu se numească numai patru sub-inspectori, cum prevede proiectul Barrère, ci opt, spre a se face ast-fel cu putinţă, că fie-care agent de aceştia sĕ supravegheze numai ţermul unui stat si nu în acelaşi timp zonele ţermurene a doue state. Aspiraţiunea, numai pe jumĕtate mascată, a representantelui bulgar, de a dobândì pentru guvernul sĕu o participare permamentă la comisiunea europeană, pricinuì de partea representantelui Porţei o agitaţie nervoasă, pe care colegii sĕi n'au putut'o de cât cu mare nevoie calma. El califică dorinţa d-lui Şişmarev de o atingere a tratatelor şi numai după ce au declararat toţi representanţii, că comisiunea europeană nu este în drept a adopta vre o propunere care sĕi modifice alcătuìrea, numai atunci s'a liniscit. Costantin Effendi, şi a repetat însĕ încă odată protestul sĕu în şedinţa ţinută la 2 Iunie.

„După ce căḑu primul amendament (?) al colonelului Pencovici, el propuse o nouă modificare a proiectului Barrère, care avea de scop escluderea Austriei din comisiunea statelor ţĕrmurene şi trimiterea întrînsa a doi delegați din comisiunea europeană. Este foarte caracteristic, că pe când representanții tuturor statelor sau rostit în contra acestei propuneri noue, delegatul rus a găsit de cuviință sĕ declare, că amandamentele presintate sûnt atât de însemnate, în cât trebue se le astearnă guvernului sĕu. D. Romanenko a făcut de altfeliu în privirea adoptărei întregului elaborat al dlui Barrère întru atâta o reservă, întru cât a daclarat, că acele cestiuni, cari condiționează coesistența ambelor comisiuni, trebue sĕ le lase hotărirei guvernului sĕu. În sfârșit în ședința dela 27 Maiu s'a hotărît redactarea unui protocol final, care sĕ cuprindă întreg elaboratul, ca anecsă și afară de aceasta toate amendamentele delegaților români și bulgari. Colonelul Pencovici a refusat iscălirea unui astfel de proiect final și d. Romanenko s'a grăbit sĕ'l urmeze declarând încă odată, că în cursul desbaterilor s'au presentat, din partea delegaților Bulgariei și României, amendamente atât de importante în cât trebue sĕ le comunice guvernului seu, că în același timp trebue sĕ declare, că propunerile guvernului frances nu au dobândit unanimitatea de voturi.

„Aceasta declarare găsesce o ilustrare particulară în contra proiectul, care s'a dat de curênd publicităței în „Românul“ din Bucuresci. Acest proiect este o prelucrare a proiectului Barrère în sens românesc.“

După ce scițează pe scurt cunoscutele disposiții de căpetenie ale acestui proiect, „N. Pr.“ Presse termină astfel:

„Față cu dușmănia cunoscută ce domnesce între guvernele din Bucuresci și Sofia (?!) se poate lua aproape ca sigur, că contopirea amandamentelor ambelor părți întrun proiect s'a esecutat sub egida rusească și că aceste douĕ guverne nu sûnt decât eclereurii în lupta sub-terestră, ce urmează politica rusească în contra influenței austriace la dunărea de jos. Cetirea protocoalelor invederează de altfel faptul, că și ultima sesiune a comisiunei europene, mai că n'a activat în mod esențial sarcina de a elabora un regulament pentru navigațiunea pe Dunărea de jos. Pe lângă impotrivirea României, care a și refusat iscălitura trebue înlăturată și resistența secretă a Bulgariei. Fără îndoeală ar fi o bagatelă de-a isprăvì numai cu acesti doi inimici spre a realisa nesce condițiuni mai regulate la Dunărea de jos, când nu am avea a face de cât cu ei și dacă ei n'ar fi neşte marionete în mâna unui mai puternic. România și Bulgaria nu fac de cât nazurile; Rusia aruncă piatra.“

Manifestul radicalilor sêrbi.

„Samouprava“, organul radicalilor sêrbi publică manifestul deputaților radicali, escluși din scupștină, adresat cătră alegĕtorii lor.

„Cătră alegĕtorii nostri;

Prea scumpi cetățeni.

La 31 Maiu ne ați ales din nou, dându-ne încrederea voastră spre a vĕ representa în Scupștină. Sub-semnații am venit la Belgrad și am pus la disposițiunea președintelui împuternicirile noastre de odată cu ale colegilor nostri, cari nu veniseră la Belgrad. Însĕ ceilalți deputatați rĕmași în Scupștină n'au primit împuternicirile noastre, nerecunoscĕndu-ne pe noi, deputații vostri. În locul nostru au primit pe aceia deputați cari în alegerile din urmă au obținut câte-va voturi, dar posed procure dela comitetul electoral.

O asemenea stare de lucruri n'a avut Sĕrbia până acum în activitatea sa parlamentară, în viața sa constituțională; până acum nu s'a întîmplat ca acei sĕ nu fie primiți în Scupștină, cari se presinte cu maioritate de voturi împuterniciți de alegĕtorii lor sĕ'i represente în Scupștină. După deplina noastră convingere aceasta e contra adevĕratei interpretări a constituției, este o violare a legei electorale, este o violare a dispozițiilor precise din regulamentul Scupștinei.

Cele dintâiu alegeri generale libere vor proba în destul, dacă aceasta convingere a noastră este justă sau nu. Sûntem și remânem convinși, că acțiunea noastră e conformă constituției legală și că e deplin recunoscută de popor, că corespunde interpretărei generale a constituției și adevăratei înțelegeri a legei. Cu toate acestea deputații, cari nu și-au depus mandatele, nu ne-au admis în Scupștină, nu ne au recunoscut ca deputați, și de aceea din nou ne întorcem în mijlocul vostru.

Sûntem convinși, că nu vĕ poate convenì, onorați alegĕtori, o asemenea procedere a celor-lalț depatați și a guvernului, vouă, cari ne-ați ales de douĕ ori aproape unanim și negreșit nu va convenì nici poporului întreg. Dacă însă poporul va aproba lucrările unei Scupștine compuse ilegal sau va încuviința procederea voastră și a noastră, aceasta sperăm că ne vor arăta viitoarele alegeri generale libere pentru Scupștină.

Actualele împregiurări interioare ale țĕrei noastre și raporturile ei esterioare avêndule în vedere, noi credem, că guvernul se va unì cu noi cel puțin în părerea, că avem trebuință de pace și mulțămire și că prin urmare nu va împinge lucrurile sĕ arunce țeara în complicațiuni mai mari, prin mĕsuri estraordinare și legi escepționale, întărîtând și mai mult agitația și neliniștea din popor. Alegerea de două ori făcută a probat îndestul, că poporul înțelege și cunoasce bine împregiurările țĕrei. Convingerea noastră e că țeara poate fi dusă numai prin alegerile libere generale mai sigur și mai ușor pe calea adevĕrată a păcei stabile la nisce condiții regulate și la o desvoltare progresistă; nici o dată însĕ mĕsurile estraordinare nu pot avea un succes bun. Întorcêndune în mijlocul vostru, vĕ mulțămim, scumpi concetățeni și cu această ocasiune pentru încrederea dată nouă, prin care ne-ați distins și încuragiat mai adeseori. Ne bucurăm, că poporul nostru și de astă dată și a manifestat înțelegerea și maturitatea sa politică, într'un mod cum se întêmplă în asemeni ocasiuni numai la popoare cu o înaltă cultură și înaintate în civilisație. Această unanimă încredere, ce ne ați dat'o de două ori în timpul din urmă, este pentru noi o garanție, că Sĕrbia poartă în sine forțele și toate condițiile de vieață și le întrunesce astfel dupa cum le reclamă continuitatea desvoltărei noastre progresiste.

Belgrad, 6 (18) Iunie 1882.

Nicola P. Pasici; Dim. Katici, Basa Milosevici, Milosav Sepanovici; M. B. Giurici; Taka Cikici; M. Smileanici; Belisar Kundovici, M. Petrovici, Ața Stanoevici, Sima Nestrovici; P. P. Radivoevici.

Scrisori din Basarabia.

(Corespondența particulară a „Telegrafului.“

Recolta anului curent va fi mijlociă vinurile nu s'au făcut, viile sûnt foarte compromise de gerul ce l'am avut în primăvară. Semânăturile de earnă sûnt mai bune decât cele de primăvează. Porumbul sufere mult de lipsa de ploi, care lipsesc în nordul Basarabiei.

Eată-vĕ în câteva cuvinte starea noastră economică.

Ḑilele din urmă am fost fericiți de a primì visita guvernatorului general d. Gurco, care a visitat casarmele, temnița și seminariul. „Popa soldatul și călăul“ — eată instituțiunile naționale care interesează pe un abil administrator rus. Sĕ ḑice că generalul Gurco a rĕmas mulțămit, cu atât mai mult că starea în care a găsit lucrurile se află la apogeul lor: seminariul nostru s'a rusificat, seminariștii învață în fine a vorbì puțin rusesce, temnița geme de lume și camerile solidare sûnt pline de tineri, cari aparțin categoriei condamnaților și inculpaților în afacerile politice; în ceea ce privesce armata, apoi ea își petrece vieața în manevre și in studiarea Basarabiei, care cum se crede va fi punctul de plecare al viitoarelor operațiuni militare. De acì generalul Gurco a plecat la Bălti, de unde luând calea de alungul Prutului va visita Novosilița, Camrad, Hotin, Asacki și Brodi, unde luând calea ferată va pleca spre Odesa.

Ce vrea sĕ ḑică activitatea ne mai pomenită a eroului dela Șipca?! Nu se scie, dar este evident că miroase cam a praf de pușcă.

Am ḑis că guvernatorul general a visitat temnița și a vorbit cu nisce condamnați politici, cari se află la noi inchiși. Cu această ocasiune se ve dau acì un document foarte ironic și care ne-a făcut pe noi, amăriți de tot soiul de neajunsuri, sĕ ridem puțin. Este petiția unui biet polones, ai cărui părinți trăiră în nenorocita Basarabiă. Această petițiune, al cărei text se află tipărit de către ḑiarul clandestin al nihilistilor, a fost trămis de către tênerul Vasile Sidorotsky, exilat de cinci ani în Siberia, înaltului Senat din Petersburg. Sunt sigur că vĕți rîde cum am rîs și noi, cetind petițiunea exilatului, plină de un umor și raționamente mușcătoare.

Înalt Senat al Imperiului rus! La 28 Martie 1881, am primit ordinul polițienesc al orașului Curgan, ca sĕ depun jurămêntul de fidelitate noului împĕrat care s'a urcat pe tronul imperiului. Acest ordin mi se pare contrar manifestului imperial, cu data de 1 Martie 1881, în care Împĕratul Hosudar ḑice că și țeranii ruși vor depune jurămêntul de fidelitate, pe basa considerațiunei, că fiind emancipați, au devenit și ei „locuitori liberi, asupra căror sĕ respândesc toate drepturile dăruite lucuitorilor liberi ai imperiului.“ Considerând cu tot respectul datorat cuvintele M. S., eu cred că toate deducțiunile logice, care rees din cele ḑise de M. S., sûnt obligători pentru ori și care din locuitorii imperiului. Deducțiunea directă din cele ḑise este, că, dacă țeranii n'ar fi fost emancipați, adecă n'ar fi devenit locuitori liberi, apoi n'ar fi avut datoria de a pune jurămêntul de fidelitate. Așa fiind, logica ḑice că manifestul Împĕratului chiamă la jurămênt, numai și numai pe liberii locuitori ai imperiului.

Dar cine sûnt eu? Sûnt eu oare locuitor liber?

Tatăl meu a fost un nobil din Basarabia, mama mea a fost soția sa legitimă.

Pe basa legilor imperiului eu sûnt prin urmare moscenitorul direct al lor, adecă am dreptul la toate privilegiele de care se bucură nobilii din Rusia, și prin urmare și la drepturile locuitorilor liberi. Drepturile cele mai de căpetenie ale locuitorilor liberi fiind: libertatea sa individuală, libertatea și siguranța familiei sale și dreptul la proprietatea sa, — cred că nu mĕ pot considera din această categorie, de oare-ce nu sûnt libĕr, familia 'mi este distrusă și proprietățile mele confiscate. Nu pot sĕ es din regiunea orașului Curgan, care se află depărtat de domiciliul meu la o distanță numai de 6000 kilometri, n'au dreptul de a scrie familiei mele, fără ca scrisorile sĕ nu fie înainte de toate controlate și recetite de administrațiunea locală; așa dar se pare că e sigur, că nu sûnt nici din categoria nobililor, nici din aceea a locuitorilor liberi.

Esilarea mea în Siberia mĕ face a crede, că poate sûnt unul dintre condamnații pentru o crimă oare-care?! Recurg la codicele ruse și viu a descoperì că în adevĕr posițiunea mea actuală are o asĕmănare mare cu aceea a unui om, care și-a perdut drepturile de om libĕr prin comiterea unei crime oare-care. Dar atunci, când am fost judecat? pentru care crimă sûnt esilat? — și ce pedeapsă, adecă cât timp de esil am sĕ îndur?*) Așa fiind deduc cu o logică foarte simplă, rece și nepărtinitoare, că: nu sûnt nici un locuitor libĕr, nici un om ale cări drepturi îi sûnt ridicate, pentru o crimă comisă. — Cine sûnt dar? sûnt mi se pare atunci un strĕin!

Da, de sigur că sunt un străin! căci dacă Rusia nu mĕ consideră de locuitorul ei libĕr, și nu me pot clasa nici printre arestanții sĕi, prin urmare nu sunt alt-ceva decât un strĕin! Dar dacă sunt în adevĕr un venetic, apoi nu sunt libĕr! Dacă aşi fi fost un strĕin libĕr, puteam sĕ părăsesc acest oraș din Siberia și sĕ mĕ întorc spre căminul meu conjugal, în țeara mea, unde de sigur că nu mi s'a tăgăduì drepturile mele de cetățean. Așa fiind cred a fi un prisonier, făcut în timpul rĕsboiului. Dar unde e țeara mea? în ce resboiu am fost făcut prisonier și pentru ce n'am fost înapoiat pe timpul când s'a încheiat pacea? Pentru a'mi deslușì această cestiune, n'am de loc nici o basă. Și tocmai pentru aceasta 'mi permit a recurge la onor. înaltul Senat al imperiului.

Dacă înaltul Senat va crede că sûnt un strĕin, făcut prisonier și uitat din greșeală, seu dacă țeara mea s'a cucerit și face parte integrantă a imperiului rus, apoi în ambele casuri rog înaltul Senat a face tot posibilul ca sĕ fiu împământenit și de aḑi înainte sĕ reîntru în categoria liberilor locuitori ai imperiului rus, bucurêndu-mĕ de toate drepturile dăruite acestei clase de ființe cari trăesc în imperiu.

Atunci, căpătênd și eu oare-cari drepturi de a trăì, mĕ voiu crede dator a jura fidelitate împĕratului Alecsandru III pe care 'l voiu considera de suveranul meu.

Vasile Sidorotsky,
1882, după nascerea lui Christos.

Această petiție este un document pe care mĕ cred dator a vi-l comunica fiindcă, el va da încă o idee despre regimul oribil sub care trăim. Și mĕ mir cum nenorociții ca Sidorotsky mai pot rîde, mai pot glumì.

Orașul Curgan sĕ află tocmai în fundul Siberiei, bietul Sidorotsky trăesce acolo, fiind încungiurat de soldați și gendarmi. Climatul asupra localității a deteriorat sĕnătatea tinerului și biată familia sa este în desperare. Toate plângerile sale, toate petițiunile ce a făcut biata d-nă Sidorotsky, mumă a trei copii, n'au putut stoarce cel puțin o singură lacrimă din ochii călăilor

Basarab.

---

*) Sidorotsky ca și mii alți de nenorociți sûnt victimele prerogativelor guvernatorilor, cari după un ukas împĕrătesc au drept de a esila în Siberia pe ori și cine pe simplă cale administrativa. Așa că el n'a fost nici odată judecat.

Nota corespondentului.

Afacerea dela Tisza-Eszlar.

„Budapesti hirlap“ primì din Nyiregyháza scirea, că cerșitoriul galițian, care după spusa copilului luase parte foarte activă la uciderea Estirei și de atunci dispăruse, fără ca sĕ i se scie de urmă, fu prins, legat Marți dimineața de panduri cot la cot și dus încă în noaptea aceea în Nyiregyháza.

Lui „Pesti hirlap“ se telegrafează: Judele instructor caută în Eszlar după cadavrul Estirei Solymosi; cum se spune acum a nimerit calea, totuși nu se scie încă nimic sigur despre resultatul cercetărilor.“

Lui „Pesti Napló“ i se tegrafează din Nyiregyháza: „Tribunalul se află în Dada — Comitele chemă pe redactorul foaiei „Szabolcsmegyei Közlöny“ la sine și îl provocà, se nu ațițe spiritele în direcțiune antisemitică. Admonă totodată și pe castelanul comitatului, sĕ se ferească de espresiuni atăcătoare pentru jidovi“.

Varietăți.

* (Parastas.) Duminecă s'a celebrat parastas solemn în biserica gr. or. din Ogna (din sus) pentru fericirea reposatului archiepp. și Metropolit Marele *Andreiu* Bar. de *Șaguna*.

* (Ordinea esamenelor) la scoalele centrale române ort.-orientale din Brașov, la finea anului scolastic 1881/82. Esamenele de promoțiune încep în 7 Iunie și durează până în 18 Iunie incl. st. v.

Esamenele publice.

a) La gimnasiu, la scoala comercială și reală.

Marți în 22 Iunie st. v. 8—9 oare clasa I. gimnasială: Religiunea și Latina. 9—10 oare clasa I. reală: Geometria și Româna. 10—11 oare clasa II. gimnasială: Istoria și Latina. 11—12 oare loate clasele: Cântări. 3—4 oare clasa II. reală: Geografia şi Istoria naturală. 4—5 oare toate clasele: Gimnastica.

Mercuri în 23 Iunie st. v. 8—9 oare clasa III. gimnasială: Elina şi Matematica. 9—10 oare clasa III. reală: Istoria şi Francesa. 10—11 oare clasa IV. gimnasială: Latina şi Maghiara. 11—12 oare clasa IV reală: Fisica şi Chemia. 3—4 oare clasa V. Istoria şi Istoria nat. 4—5 oare clasa VI. gimnasială: Latina şi Matematica.

Joi în 24 Iunie st. v. 10—11 oare clasa V. de fete din toate studiile.

Vineri în 25 Iunie st. v. 8—9 oare clasa VII. gimnasială: Elina şi Romàna. 9—10 oare clasa I. comercială: Principii com. Franceza. 10—11 oare clasa II. comercială: Dreptul cambial. — 11—11½ oare clasa II. comerciale Chemia. —

b) Esamenele de maturitate.

1. Esamenul oral de maturitate cu scolarii din clasa VIII. gimn. va fi Sâmbătă în 26 Iunie st. v. înainte şi după ameaḑi.

2. Esamenul oral de maturitate cu scolarii de clasa III. comerc. va fi Vineri în 18/30 Iunie înainte şi după ameaḑi.

c) Marţi în 29 Iunie st. v.

După serviţiul divin împreunat cu rugăciune de mulţămită în biserica S. Nicolae din Scheiu se va încheia anul scolar 1881/82 cu cetirea clasificaţiunilor şi cu împărţirea premiilor în sala cea mare a gimnasiului.

La aceste esamene publice precum şi la festivitatea de încheere are onoare Direcţiunea a învita pe părinţii scolarilor, precum şi pe toţi amicii şi binevoitorii scoalelor noastre.

Braşov, în 11 Iunie 1882.

Direcţiunea scoalelor medii române gr. or.

* (Transferare.) Dl. G. Tăbăcariu, cancelist la tabla reg. din Oşorheiu, fu transferat la tribunalul reg. de acolo în aceeaşi cualitate.

* (Necrolog.) *Ioan Moldovan,* învĕţătoriu în Satul-Nou de Bănat după un morb îndelungat de plumâni *(phtysis)* în 27/15 Iunie a. c. a trecut la viaţa eternă, în etate de 25 ani, lăsând după sine o soţie vĕduvă plină de întristare şi un prunc de 8 ḑile. Osĕmintele defunctului s'au îmormêntat în 28/16 Iunie cu mare pompă în cimiteriul gr. or. din Satul-Nou, celebrând 5 preoţi şi asistând un public numeros şi distins, între cari învĕţătorii din giur. Cuvêntul funebral fu rostit de dnii preoţi Aron Bartolomeiu, adm. prot., Iosif Popoviciu şi Trifon Militariu. Repausatul a fost învĕţătoriu model în ţinutul acesta, şi prin moartea sa, atât corpul învĕţătoresc, cât şi amicii şi cunoscuţii sei au perdut pe cel mai sincer amic al lor. Sĕ-i fie ţĕrina uşoară şi memoria neuitată!

* (Necrolog.) Doctorul în medicină *Frideric Wächter,* fiul dnului comite suprem al comitatului Sibiiului şi comite al naţiunei săsesci, medic superior c. r. în reservă, asistent în spitalul Rochus din Budapesta a repausat în 27 Iunie a. c. după grele suferinţe, în floarea vieţii sale, în Braşov spre cea mai profundă durere a neconsolaţilor şi mult iubiţilor sĕi părinţi, frate, rudenii, amici şi cunoscuţi. Remăşiţele pămêntesci s'au aşeḑat în 29 Iunie a. c. după ameaḑi la 4 oare spre eternă odichnă în cintirimul ev. lut. în cripta familiară.

* (Făgăraşul nu poate remânè înapoi.) Din capitala ţĕrei Făgăraşului s'a telegrafat şi scris la „Pest. Ll.“ şi la alte ḑiare ung. că şi acì s'a înfiinţat „o partidă patriotică“ a cărei tendenţă este a promova în cetate şi la ţeară pe terenul politic şi social, „unitatea politică şi naţională“ şi pe basa aceasta desvoltarea „spiritului patriotic.“ În telegramă se mai spune că în societatea aceasta figurează şi onoraţiori români.

* (Ger la munte). Cetim în în „Armonia din Têrgovişte: Către Pietroşiţa ḑilele acestea a ploat mestecat cu zăpadă. Oile fiind deja tunse cea mai mare parte au murit de frig. Chiar vitele mari cornute au suferit mult din causa acestei lapoviţe.

* (Bursele în România). Cetim în „C. Financiar“: Bursele, în fine vor deschide porţile lor publicului la 1 Septemvre viitor, în condiţiunile legei votate şi decretate anul trecut. Aceasta ar fi pănă acum otărîrea guvernului şi trebue se o primim de bună în consideraţiune că cea mai mare parte din speculaţiunea şi din lumea de finance, profitând de stagiunea moartă a verei, va părăsì Bucurescii şi nu se va întoarce decât pela acea epocă, când reîncep de ordinar şi afacerile. Trebue se observăm acì că, în urma avisului camerei de comerciu din Bucuresci pentru alegerea agenţilor de schimb, un numĕr considerabil de cereri s'au grămădit pe biroul ei, din care cea mai mare parte făcute de persoane care nu cunosc piaţa şi operaţiunile ei decât din fundul trăsurii. Faţă cu această împregiurare de altfel foarte desgustătoare, cerem cu stăruinţă ca atât d. Dabija cât şi camera de comerciu sĕ fie foarte scrupuloşi în numirea agenţilor de schimb şi se nu încredinţeze aceste funcţiuni decât la persoane bine cunoscute în piaţă prin capacitatea lor şi meritând toată încrederea ei. Este asemenea de observat, că pe când la Bucuresci camera de comerciu e în plină mişcare pentru organisarea bursei, numirea şi constituirea agenţilor de schimb la Braila, Galaţi şi Iaşi, camerile de comerciu nu dau nici un semn de viaţă, şi cu toate aceste, se scie că Bursele vor începe a funcţiona în aceeaşi ḑi, şi în celelalte trei pieţe ce indicarăm mai sus. Se sperăm însĕ că dl Dabija care are marea fericire de a vedea decretându-se şi puinduse în aplicare sub ministeriul seu această mare lege organică a comerciului român, una din reformele economice pentru care luptă, luând în de aproape consideraţiune, aceste observaţiuni şi, înţelegênd importanţa lor, se va grăbì a da impulsiunea şi în acele pieţe, şi în cas de estremă necesitate, va numì un comisar anume însărcinat cu organisarea şi constituirea Burselor după modelurile pregătite în Bucuresci, astfel, că până la 1 Septemvre totul se fie gata de punere în mişcare cu succesul la care sûntem în drept a ne ascepta.

* (Vinuri cari miroasă a doagă.) Vinurile pot căpăta un miros neplăcut din causa muceḑelei ce se face pe doagele buţilor când sûnt goale. Se poate face se treacă acest gust rĕu prin următoarele mijloace: 1. Schimbând vinul într'un alt vas curat şi fără nici un cusur. 2. Sĕ se pună apoi în vin ca 1 oca unt-de-lemn de cel mai bun pentru 20 vedre vin. Unturile esenţiale cari se află în vin şi îi dă mirosul reu se amestecă cu untul de lemn pus; untul de lemn uşor plutesce şi se poate foarte lesne strânge. Dacă gustul cel rĕu n'a trecut de tot, se repetă din nou amestecarea cu o altă litră de unt de lemn; untul de lemn nu se strică, se poate întrebuinţa pentru uns, ars, ori altceva. Când vinul şi-a venit cu totul în fire, trebue tras ear într'alt butoiu curat şi afumat cu pucioasă. Alt mijloc. Pentru a face se treacă mirosul se poate întrebuinţa asemenea şi cărbuni de lemn pisaţi foarte merunt. Pentru aceasta trebue luat jaratec dela un cuptoriu de pâne, bine curăţit de cenuşă, şi se se piseze cât se poate de bine, apoi se pune o oca de praf la 20 vedre de vin, se amestecă bine, se lasă sĕ se limpeḑească, apoi se trage în alt butoi curat şi afumat cu pucioasă. Este imposibil a se determina cantitatea cărbunilor necesari, fiindcă gradul de stricăciune e deosebit. Trebue dar a se încerca mai ântâiu cu o oca de vin, spre a se vedea, cât trebue pentru aceasta cantitate şi atunci se poate calcula pentru vinul ce este de operat. — „M. Agricol.“

Loterie.

Sâmbătă 1 Iulie n. 1882.

Viena:	**18**	**25**	**40**	**89**	**86**
Timişoara:	**30**	**35**	**74**	**65**	**45**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 1 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.35	119.20
Renta de aur ung. de 4% . .	87.35	87.50
Renta ung. de hârtie	86.25	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.80	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.25	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.50	95.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 20	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	117 50	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 25	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77.45	77 25
Renta de aur austriacă	95.45	95.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	305 50	305.50
Acţiuni de credit austr. . . .	311 75	311.—
London (pe poliţa de trei luni) .	120.30	120.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	9.56	9.54
100 marce nemţesci	58 80	58.60

Nr. 102. [108] 1—3

CONCURS.

Pe basa înaltului rescript consistorial din 13 August 1881, Nr. 2406 B. se deschide concurs pentru întregirea postului de paroch gr. or. în comuna Chiscădaga tractul Gioagiului I, cu termin de 30 ḑile dela publicarea primă a acestui concurs în „Telegraful Român.“

Emolumenle sûnt:

Porţiune canonică 5 jugere fênaţ şi arătură. Dela 70 familii câte 30 litre cucuruz sfărmat şi stola regulată, care toate la olaltă computate în bani, dau un venit anual de 300 fl. val. austr.

Prelûngă aceste emolumente creştinii se mai obligă a lucra parochului lor tot lucrul de câmp ce se rerecere la porţiunea canonică.

Suplicele concursuale, instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa pănă la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol, 17 Iunie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Pipoş m. p,
protopr.

Nr. 113. [107] 1—3

CONCURS.

Pentru comuna parochială gr. or. de clasa III. din Zlasti, în protopresbiteratul Haţegului, în urma resoluţiunei Prea veneratului Consistoriu archidiecesan din 6 Aprilie 1878, Nr. 840, — se deschide din nou concurs, pănă la 26 Iuliu a. c.

Emolumentele sûnt:

a) Cuartir natural;

b) folosirea porţiunei canonice 6 jugere: pămênt arătoriu, fênaţ şi viă;

c) Birul preoţesc dela 90 fumuri câte 1 fl. v. a. în bani;

d) Tacsele stolari statorite în sinodul parochial ţinut la 23, Aprilie a. c.

Toate aceste computate la olaltă dau un venit preste 300 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie, au a-şi asterne suplicele lor la subscrisul, instruite în sensul prescriselor din „Statutul Organic“ şi a regulamentului congresual din 1878 pentru parochii.

Haţeg 25 Maiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

Nr. 142. [103] 3—3

CONCURS.

pentru stipendie din fundaţiunea lui Gozsdu:

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din „fundaţiunea lui Gozsdu“ de 500 fl. la cas de graduaţiune, un stipendiu de 400; eventualminte de 300, 200, sau de 100 fl. cu observare, că sĕ dă preferinţa Concurenţilor pentru silvicultura.

Concurenţii, au a-şi adresa petiţiunile, instruate cu testimoniile scolastice, cartea de botez, şi atestat de paupertate pănă la 10 August stilul nou 1882 către Cancelaria fundaţiunei lui Gozsdu Budapesta Királyutcza 13.

Tot odată sûnt avisaţi şi stipendiaţii fundaţunei lui Gozsdu, de a-şi substerne pănă la 10 Aug. stil. nou 1882 documentele despre resultatul studielor în a. scol. 188½ la representanţa fundaţiunei lui Gozsdu Bpesta Királyutcza 13 — pentrucă la dincontra, se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iuniu 1882.

Comitetul adm. al representanţei fundaţiunei lui Gozsdu.

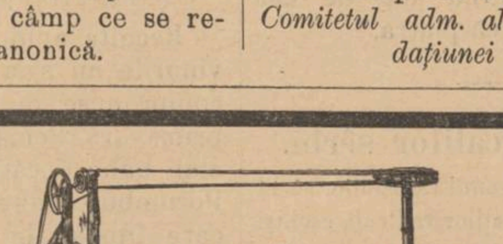

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 4

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 72. Sibiiu, Joi 24 Iunie (6 Iulie) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfĕrșesce cu ultima Iunie 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“
în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu 23 Iunie.

Listele electorale provisorii sûnt puse în comitatul Sibiiului la dispositiunea fie-cărui îndreptățit în centrul comitatului și în cancelariile comunelor rurale.*) Ceea ce se face aici cu listele electorale trebue că se face în toate comitatele. Este dar datoria fie-cărui, care se scie că are drept de a fi înscris în listele din cestiune, sĕ se intereseze în timpul limitat pentru reclamațiune dacă este înscris sau ba, ca sĕ nu remână lipsit de dreptul electoral.

Interesarea aceasta este de mare importanță, de oare-ce în anul viitor se vor face alegerile în municipii, și de oare-ce dreptul electoral îl vor esercita numai acei alegători, cari vor figura în listele, ce se vor statorì în anul acesta.

Poporul în timpul când intețesc mai mult toate lucrurile câmpului poate lesne scăpa din vedere terminii ficsați de autorități. Inteligența română însĕ, bisericească și lumeăscă, sperăm că va aduce sacrificiul național și patriotic totodată ca se aducă aminte poporului, ba sĕ stăruiască chiar ca nici un îndreptățit se nu remână afară dintre alegĕtori. Și mai bine ar fi când în toate cercurile electorale locuite de români s'ar face după liste conscrieri de alegătorii români și le-ar da publicității, ca sĕ scim cu toții de ce puteri dispunem în toate părțile și la alegerile viitoare apoi sĕ scim ce avem de făcut.

Față de cele ce prescriu legile în vigoare în privința aceasta s'ar părè că nici n'ar mai fi de lipsă se perdem timpul cu lucruri cari se înțeleg de sine. Trecutul, mai vêrtos esperiența chiar și din trecutul mai recent însĕ ne învață că în privința aceasta îndemnările organelor presei noastre nu sûnt de loc de prisos. La noi, la Români, se pare a fi jucat nepăsarea de drepturile noastre, dacă nu cel dintâiu, dar totuși un rol remarcabil. Nepăsarea românească dar dacă nu a contribuit singură. a sporit numĕrul asupririlor din partea compatrioților nostri

Ceea ce a fost, dorim cu toții se nu mai fie. Mai mult, dorim cu toții ca și presentul se fie mai bun și se pregătească un viitoriu și mai bun următorilor nostri. Puțintică osteneală și treptat vom învinge aḑi una, mâne altă pedecă și încet încet ne vom apropia de împlinirea dorințelor și aspirațiunilor noastre.

Objecțiunea, care s'ar face din vre-o parte, că organele guvernului dispun cum le place si cum le convine de liste și înscriu numai pe cine vor, poate fi în anumite casuri, care nu le scăpăm nici noi din vedere, adevĕrată. Dar unde s'ar întêmpla și de aceste, oamenii sĕ se folosească de remediile ce le dă legea de o parte, de alta însĕ se nu întârḑie de loc a alerga la organele noastre de publicitate și a da pe față eventualele nedreptățiri, vină ele ori și din care parte.

Aceasta din urmă o recomandăm cu tot adinsul. Românii nostri trebue sĕ se dedè a numai înghițì toate asupririle câte cad asupra capetelor lor. Noi, și aceasta este cestiune de viață, trebue, dacă nu putem ajunge alt scop, sĕ avem înregistrate toate nedreptățile câte ni se fac, pentruca la timpul seu sĕ putem pune înaintea lumei toate faptele asupritoare și sĕ arătăm cu fapte positive cum suntem tratați de acei ce vor sĕ 'și însușească si-e-și toate beneficiile publice, lăsând în spinarea noastră numai sarcinile, la care adaug apoi și bătaia de joc.

Ceea ce am subliniat nu e invențiune. Scim că străini, Francezi, Englezi etc. vin și cercetează Ungaria și unii și Transilvania. Străinii însĕ se întâlnesc în deobsce cu compatrioții noștri Unguri, Nemți etc. Ce spun ei străinilor despre Români?

Două ḑiare din Bucuresci, „Ostașul“ și „Alegătoriul“, ne arată că într'o revistă franceză este scris că „Românii sûnt lucrători cu ḑiua“ și alte de feliul acesta.

Francezul de sigur că din esperiența proprie n'a putut scrie așa ceva despre Români, el a trebuit se audă așa ceva dela compatrioții, căror noi neam obicînuit ale lăsa beneficiile, ca noi cu asudoarea noastră sĕ lucrăm nu numai cu ḑiua dar și cu noaptea pentru dênșii.

Sĕ fim dar scrupuloși cu drepturile noastre, prin urmare și cu dreptul electoral. Sĕ cercăm toate modurile legale ca sĕ dovedim lumii că nu sûntem aceea ce ne însinuă „voitorii nostri de bine“ că sûntem.

Sĕ priveghiăm cu toții dar, fie care la postul sĕu, că *ḑilele grele sûnt.*

---

*) A se vedè la varietăți.

Revista politică.

Sibiiu, în 23 Iunie.

Reforma în armată încă nu e cunoscută, fără din ceea ce au putut scăpa prin broascele ușilor dela sala în care au fost într'uniți ministrii în consiliu. În cestiunea reformei numai foile oficiale vor aduce lumină. Cu toate aceste ḑiarele au discutat și discută reforma, fie care din punctul lor de vedere. Opositiunea maghiară, se înțelege de sine, că și până acum au găsit prilegiu de ajuns de critică. „Pesti Napló“, ḑiarul opozițiunei moderate, între alte dureri mai sufere și de aceea că armata încă trebue dualisată. Opiniunea publică a Ungariei (va se ḑică a Maghiarilor) cere aceasta.

Din Bosnia se scrie la „Polit. Corr.“ că recrutarea s'a făcut fără nici o împrotivire în toate părțile.

Dl Mancini respunḑĕnd la o întrebare asupra afacerilor din Egipt, declară că Italia doresce mantinerea tratatelor internaționale și garanții serioase pentru ca Egiptul sĕ se bucure pe viitor de o situație normală, escludênd ori ce intervențiune a Europei în administrațiunea interioară a acestei țeri. „Trebuie a împedeca, ḑise dl Mancini, ca Turcia se reducă Egiptul în condițiunile celorlalte provincii ale imperiului otoman, distrugênd reformele ce s'au făcut acolo. Trebuie asemenea a împedeca intervenirea militară și predominarea esclusivă a ori cărei puteri ar fi.“

Dl. Macini refusă discuțiunile asupra delicatei cestiuni a canalului de Suez, declară numai că Canalul, din punctul de vedere comercial, e de un interes comun tuturor națiunilor și Italia, ca intermediară a comerciului Europei cu orientul, e mai cu samă interesată de esistența lui. Cât despre cestiunea neutralităței lui, nu trebue sĕ fie confundată cu principiele libertăței navigațiunei. El adaoge că interesele Engliterei în canalul de Suez nu vor fi

FOIȚA.

Scriitorii dela „Junimea.“ *)

(Caracteristică.)

Nu este greșală mai mare, și nu este neam mai nenorocit decât acela, care apucă pe o cale de înaintare străină firei sale înăscute. Și aceasta precum în vieața politică și soci[illegible]ă, așa și în literatură, unde mai cu seamă e sĕ se manifesteze puterea de vieață a unui neam. O literatură adevĕrată, sănătoasă și cu vieață, trebue sĕ se baseze pe firea și geniul poporului întocmai precum dênsa trebue sĕ fie oglinda fidelă a firii și însușirilor sufletesci; la din contră literatura e o învălmășală de idei, rupte din present și trecut din apropiare și depărtare dar strĕine locului și păturii, pentru care e creată. Din nenorocire, tinera literatură română la începutul învierii sale a fost lovită de această soarte amară și tristă; însĕ earăși din norocire aceasta epocă de grea cercare a fost scurtă, căci ca prin minune sĕ ridică o pleiadă mândră de bărbați de aceia, cari sûnt meniți de natură a regenera un neam și ideile lui, a rupe cu trecutul și a sădì în sufletul poporului lor un viitor măreț și glorios.

Mulțămită activității binecuvêntate a acelor bărbați, am făcut în literatură un început, ce promite mult, am apucat calea adevĕrată și am atras atenția străinilor culți din Europa apuseană asupra noastră și lucrărilor noastre. Partea cea mai însĕmnată din acei binemeritați bărbați sûnt scriitorii dela „Junimea“, pe cari voiu sĕ-i caracterisez la această solemnă ocasie.

Societatea „Junimea“, ca o societate bine organisată, ce și-a pus de țintă propagarea unor idei, are scriitori din mai toate specialitățile; și caracteristica ei generală e a forma înainte de toate o limbă curată și limpede, ce sĕ o înțeleagă întreaga clasă a Românilor, pentru care e scrisă; apoi a crea opere de valoare și a produce ceva original. Aceasta însușire, fără care nici un op nu poate avè însĕmnătate adevĕrată, se trage ca un fir roșu prin toate scrierile, ce le aflăm în cei 15 ani ai „Convorbirilor.“

În chipul acesta revista „Junimii“ a ajuns a fi prima foaie românească cu conținutul beletristic și scientific; și aceasta calitate a lor a îndemnat pe un însĕmnat scriitor italian a numì pe I. Negruzzi *„il celebro redattore di Convorbiri literare.“*

Trecênd la partea sciintifică a scrierilor, ce membrii „Junimii“ au publicat, voiu lăsa la o parte pe celebrul cap al acestei scoli, pe T. Maiorescu fiind dsa obiect de pertractare a mai multor teme din programa de aḑi.

Dintre ramurile sciinții, scriitorii „Junimii“ cultivă mai cu seamă istoria și limbistica; o urmare foarte naturală a unui început, scientific. Căci cele dintâiu priviri ale unui popor, ce apucă pe calea progresului, sûnt îndreptate totdeauna asupra originii și trecutului sĕu și asupra limbii, ce vorbesce. Astfel aflăm între istorici pe Xenopol, care deșì nu a ajuns încă a fi cel mai mare istoric român, ocupă loc fruntaș între cei dintâi scriitori de acest gen. În scrierile dsale aflăm o cercetare critică pătrunḑĕtoare, fără care studiul istoriei ar fi un fel de povestire, ce nu s'ar putè asĕmĕna în frumsețe cu basmele, și aflăm o limbă potrivită sujetului, ce-l tratează. Înzestrat cu aceste frumoase daruri sufletesci, dl Xenopol poate sĕ devină un mare istoric al neamului nostru.

Pe terenul limbistic aflăm în „Junimea“ scriitori ca Cihac, Burla, Lambrior, Tictiu, Vărgolici ș. a., toți bărbați, cari s'au convins, că mai nainte de a putè face cercetări asupra vreunei limbi, trebue sĕ-i cunoască până în suflet firea ei. Studiile acestor filologi sûnt toate scrise cu o adûncă erudiție și sûnt de bun augur pentru soartea acestei sciințe atât de însĕmnate pentru noi; și dicționarul de etimologie daco-română a dlui Cihac, deșì nu a isbutit a fi lipsit de greșeli, are un merit nemărginit prin ficsarea vătămate, ci din contră vor fi întărite prin garanţia colectivă a Europei către puterile, Turcia şi egiptul.

---

*) Operat, cetit în ședința festivă, ce „România Jună“ din Viena a ținut în onoarea societății literare „Junimea“ din Iași, în 17 Iunie a. c.

Dl Mancini, terminând, ḑice că Italia în Conferinţa dela Constartinopole, ca şi în celelalte ocasiuni, nu se va inspira de consideraţiuni egoiste dar de interesele generali ale Europei, şi că nu va renuncia nici o dată la misiunea ei, aceea de a fi un element de ordine şi de pace şi a rĕmânè inseparabilă de concertul european.

Mersul ce iau evenimentele din Egipt şi mai cu seamă emigrarea Europenilor preocupă într'un mod vĕdit pe Poartă. Preocuparea ei e încă mărită prin misterul ce se păzesce în privinţa lucrărilor conferenţei; astfel că mai mulţi ministri regretă că Poarta s'a abţinut de a lua parte la dênsa. De acì resultă că se vorbesce de schimbări ministeriale; se ḑice, între altele, că Achif-paşa va devenì primministru şi Edhem-paşa ministru al afacerilor străine.

Sciri din Syria arată că trei batalioane echipate complet, au sosit la Beyrout venind din Damasc.

Ministerul de resboiu a ordonat a se instala un lagăr la Caza, pe extrema limită dela Sud a Syriei, nu departe de frontiera egiptiană.

În şedinţa de noapte dela 1 spre 2 Iulie n. Camera comunelor a adoptat în sfârşit toate articolele noului bil pentru represiunea crimelor agrare în Irlanda. Şedinţa a durat 32 oare consecutiv; mai multe incidente s'au produs în cursul discuţiunei şi a provocat espulsiunea mai multor deputaţi irlandesi.

Se cetesce în „Vakit“ organ semioficial al guvernului turcesc: „Cu toate regretele unanime esprimate de către ambasadorii Porţei în privinţa abţinerei de a lua parte la Conferinţa; cu toate asicurările formale că Conferinţa nu va aduce nici un prejudiciu drepturilor nici intereselor Turciei, Poarta nn va sta un minut la îndoială a face ceea ce interesele sale 'i va comanda.“

Zulficar paşa, omul de încredere al Kedivului, e numit guvernor al Aexandriei.

Primul ministru Ragheb paşa a luat mĕsurile necesare pentru a asigura subsistenţa a 30,000 indiviḑi, lucrători sau oameni de serviciu, cari se găsesc actualmente fără mijloace de esistenţă, în urma închiderei tuturor atelierilor şi plecărei aproape a tuturor europenilor.

Scuptşina serbească şi-a terminat lucrările alaltă eri.

Reforme în armată.

Viena, 30 Iunie.

Oştirea pentru Bosnia — aceasta e forma cea mai nouă, care a acceptat-o cestiunea bosniacă cea încurcată. Adevĕrat, şi cu organisaţiunea de astăḑi a armatei austro-ungurescì revoluţia dela Sud fu învinsă; dară s'a şi vĕḑut îndată, că instituţiunile aceste sûnt bune la un rĕsboiu mare, dară foarte nepractice la învingerea unei insurecţiuni locale. În Austria sûnt în o vreme de pace numai vr'o 250,000 de soldaţi din armata comună sub arme şi numai prin adunarea de reservişti se poate suì puterea resboinică a oştirei la 800,000 de combatanţi. Cadrele oştirei în vreme de pace sûnt foarte slabe; ele ajung numai, de a ţinea simburele oştirei în practică continuă; dar cu batalioanele aceste mici, de ḑile de pace, operaţiune militară anevoe se poate esecuta, şi aşa la începutul revoluţiei numai decât era de lipsă, sĕ se pue în mişcare întregul aparat de convocare a reserviştilor la regimentele respective. Firesce cu toate acestea batalioanele, deşì slabe, ar fi fost de ajuns, dară ca sĕ se trimiţă 76,000 ostaşi la Bosnia, cari aveau a fi un timp acolo nu s'a putut trimite a treia parte a tuturor cadrelor armatei în unghiul cel mai de către Sud al monarchiei şi în chipul acesta a desarma statul în toată forma. Şi aşa mii de reservişti căsătoriţi s'au luat din mijlocul familiei, şi până când douĕ sute de mii de ostaşi, din cei trei ani ai etăţei îndatorate de a servì rĕmaseră în garnisoanele lor, mulţi bărbaţi de etate mai înaintată, cari acasă aveau femee şi copii, vărsa sângele lor în Erţegovina.

Astăḑi, acum, sub preşedinţa împĕratului avu loc consiliul comun de ministri care se ocupa cu propositiunile cumpănite şi pregătite de mult spre a întêmpina acest rĕu. Proiectele ministrului de rĕsboiu sûnt aprobate; ministri preşedinţi ca şi ministri de finanţe din amêndouĕ statele monarchiei le-au dat aprobaţiunea lor. Precum se aude o parte a oştirei comune — dar esclusiv infanteria — se va reorganiza în modul acela ca se nu fie de lipsă chemarea reserviştilor pentru operaţiuni în Bosnia. Regimentele aceste sûnt destinate de a servì în Bosnia şi o parte se vor staţiona acolo, sau în cas de a fi de lipsă, numai decât sĕ se poată trimite către Sud. Avênd cadre relativ mai mari aceste vor fi în stare de a opera numai decât, fără a fi silite a ascepta sosirea reservelor lor. Într'acest chip sûnt mai curênd gata de atac, şi statul nu e silit a aduna reservele, când undeva în Sud s'ar începe o rescoală. Se întrebuinţează aşa dară acelaşi mijloc la care Francesii au luat refugiul, fiindcă şi ei au de gând se creeze armată algeriană deosebită. Pentrucă nici ei nu pot lua la fie care revoltă în Africa meşteşugari şi plugari pacinici din mijlocul Franciei dela lucrul lor, spre a completa cadrele armatei lor comorante în Africa. Anglia, precum se scie, din causa aceasta până în ḑiua de astăḑi n'a schimbat armata ei, luată cu plată cu o armata compusă de oameni îndatoraţi de a apăra ţeara; Anglia are lipsă de oştire mai mică, însĕ a căreia regimente în tot minutul se pot trimite dela Canada la India ori din capul Africei de Sud la Egipet. Dar la aceasta ajung cele 13,000 de ostaşi cu plată, pre cari 'i ţine Anglia în vreme de pace.

Dară din nenorocire aceasta reorganisaţiune a armatei noastre, precum nu poate fi altmintrea, va costa mulţi bani. Aceasta ne am putut-o gândì deja în ḑiua cea dintâiu, în care s'a cunoscut necesitatea reformei acesteia. Astăḑi ambii ministri de finanţe au aprobat desăvîrşit reorganisaţiunea aceasta şi prin aprobare au luat asupră-şi datoria de a representa pretensiunea mai mare a ministrului de resboiu înaintea parlamentelor. Consiliul de miniştri de astăḑi a hotărît în privinţa scopului pomenit sĕ se pue deja în viitorul budget de resboiu posturile corespunḑetoare.

Sacrificii mari deja s'au făcut pentru învingerea şi ocuparea Bosniei. Budgetele Austriei şi ale Ungariei încărcate cu deficituri cer economia cea mai mare, şi acum statul oştirei eară-şi se va mărì. Noi nu ne ferim de reflectările asupra necesităţei, cari astădată sunt normative, dară tot odată cerem, sĕ se considere şi starea economică a populaţiunei şi sĕ se ia în socoteală şi cam trista stare economică a statului. Că precum pretinde necesitatea politică, a ţinè armata gata de bătaie, aşa şi cere, a ferì budgetul de dărăpănare. A fost state, care prin mancităţi şi defecte în constituţia militară au dat de calamităţi mari; dară pericolele ameninţânde din partea aceasta nici decum nu sunt mai mari decât cele, care vin din slăbiciunea financiară a unui stat. Ear Austria mai de multe ori de cât o dată a fost în situaţia — pomenim numai espediţiunile principelui Eugen — în care secarea mijloacelor finanţiare făcea ilusorie succesele armatei.

Cestiunea Dunărei.

Cetim în „Românul“ de Marţi:

Publicarăm într'unul din numerile trecute, sub titlul *Protocoalele comisiunei dunărene*, o dare de seamă analitică după ḑiarul „Neue freie Presse“ a lucrărilor acestei comisiuni.

După cum se poate vedè din această dare de seamă, nu s'a otărît încă nimic definitiv în privinţa propunerei Barrère.

Atitudinea delegatului nostru în cele 8 şedinţe, ţinute dela 10 Maiu până la 2 Iunie, atitudine pe care citata foaie vieneză o numesce o „îndărătnicie ne mai pomenită“, nu mai lasă nimenui aḑi cea mai mică îndoială despre modul cum au fost sprijinite interesele noastre în tot cursul acestor desbateri.

Punêndu-se din nou în discusiune cele douĕ părţi ale cestiunei, privitoare la regimul general la navigaţiune şi de poliţie fluvială, delegatul nostru a urmat aceea-şi linie de conduită ca şi în sesiunea trecută, cerênd respectarea drepturilor şi a suveranităţii noastre teritoriale.

Desbaterile cele mai însemnate au fost acelea privitoare la esecutarea şi supravegherea regulamentelor, despre cari se ocupă proiectul Barrère şi care formează partea a treia a cestiunei.

In cursul acestor desbateri s'au propus mai multe amendamente din partea delegatului nostru, care stăruì a susţinè drepturile statelor ţermurene.

Alăturì cu delegatul român, care nu voi se subscrie protocolul final, se află şi delegatul Rusiei, care declară, „că în cursul desbaterilor au fost presentate nisce amendamente din partea delegaţilor României şi Bulgariei, pe cari trebuie se le supuie guvernului sĕu,“ declarând în acelaşi timp „că propunerile guvernului frances n'au întrunit unanimitatea voturilor“.

Faptul acesta are cea mai mare însĕmnătate pentru noi, prin aceea chiar că una din puterile europene şi mai interesată la Dunăre, pare dispusă a nu împărtăşi vederile celorlalte puteri.

Este de observat modul în care s'a rostit delegatul Franciei, motivând dispositiunile proiectuluì sĕu.

D. Barrère a ḑis „că deşì Austria nu este un Stat ţermurean, totuşi, în puterea însĕmnătăţii sale comerciale la Dunărea de jos, are dreptul de a fi representată în comisiune.“

Interesele celorlalte state trec în al doilea ordin, după d. Barrère.

„Un asemenea drept — a adăugat dsa — au negreşit şi celelalte state; şi ele îl vor esercita mai bine prin delegarea unui membru al comisiunei europene în comisiunea mixtă.“

Eacă în adevĕr un mod de a privì cestiunea, care nu rĕspunde câtuşi de puţin nici principiului care a servit de basă tratatelor încheiate, nici drepturilor statelor ţermurene., nici chiar intereselor puterilor europene.

---

unei etimologii, în cea mai mare parte corecte, a tuturor cuvintelor românesci.

Aproape paralel cu aceste doue ramuri de sciinţă a mers şi filosofia. Aici trebue, sĕ amintim în prima linie scrierile dlui Maiorescu; toate un model de înaltă erudiţie, în care o cercetare ageră, făcută de un spirit şi mai ager, pĕtrunde în adûncimile cestiunilor abstracte şi le desleagă cu o uşurinţă, ce pune în uimire pe cetitor. Numai ajutat de aceste puteri sufletesci atât de mari i a fost cu putinţă dlui Maiorescu sĕ restoarne clădirile trufaşe, ce le ridicaseră fără piedecă măestrii de demult ai literaturii noastre; şi numai aşa a putut d-sa sĕ'şi câştige prietini atunci, când toţi i erau vrăşmaşi.

Un al doilea scriitor însemnat pe terenul filosofiei este regretatul V. Conta, care june încă a isbutit aşi atrage asupra sa atenţia capacităţilor din Francia şi Belgiu şi a fi recunoscut de către ei ca autor original şi autoritate în metafisică. „Teoria fatalismului“, principala sa lucrare, tradusă în franţuzesce de dênsul, a avut cea mai călduroasă primire la sora noastră de sânge. Dar când acest talentat autor promitea progresele cele mai frumoase în ramul seu puţin cultivat la noi, moartea ni l'a răpit pentru vecie.

Sciinţele naturale, matematicile şi fisica încă îşi au vrednici representanţi în persoanele dlor Culian şi Melic. Ear' paralel cu desvoltarea statului român vedem ivindu-se în „Junimea“ jurisprudenţi şi diplomaţi ca Maiorescu, Carp, Filipescu, Tatu ş. a.

Făcênd această scurtă ochire asupra terenului de sciinţe, vom trece la cea mai însĕmnată şi puternică parte a „Junimii“ la literatura frumoasă. Este o urmare foarte naturală, 'ca un popor se cultive la începutul desvoltării sale literatura beletristică, care se nasce deodată cu omul. Ea este înfăţişarea stării sufleteşti în diferitele întêmplări ale vieţii şi pentru aceea poartă timbrul, ce lau avut simţemintele şi ideile unui neam în diferite epoce ale esistinţei sale. Pentru o pĕtrundere mai adâncă a sciinţelor se cere o desvoltare psichologică însĕmnată şi o sumă de esperienţe, ce nu se pot câştiga decât în decursul unei vieţii sociale si politice de mai multe ḑeci de ani sau chiar veacuri. Aceastǎ împregiurare ne lămuresce foarte bine asupra stării literaturii noastre de aḑi şi ne face sĕ vedem, că aceasta stare este firească şi naturală, ear' nici decât o disproporţie în înaintarea ramurilor ei, ce ar putea se ne amărească.

Poesia cu toate ramurile ei îşi află vrednici representanţi în „Junimea.“ Nu me voi oprì la marele bard al latinităţii și cel mai mare poet român, la iubitul nostru Alecsandri, fiind dsa și toate scrierile sale cunoscute fie-cărui suflet, ce se numesce românesc.

Poesia lyrică o cultivă cu mult succes dnii: I. Negruzzi, Eminescu, Olănescu, A. Naum, Pompiliu, Pogor ş. a.

Poesiile lyrice ale dlui I. Negruzzi sûnt nişte scumpe mărgăritare, care prin drăgălaşa lor simplicitate naturală ating foarte plăcut inima, către care sûnt adresate. În poesiile dsale nu aflăm acel simţĕmênt puternic, cu care sûnt scrise poesiile lui Bolintineanu şi Alecsandrescu şi cu atât mai puţin e dat întrênsele loc pesimismului lui Eminescu. Inima în care s'au născut aceste poesii, este o inimă curată neprefăcută, ce nu cunoasce încă sumedenia de măestrii făţarnice, ce mişcă partea cea mai mare a lumii de aḑi. Pentru aceea, ni se pare, că dl. Negruzzi are pentru scrierea idylelor toate puterile recerute în mĕsură cum nu le aflăm la alt poet românesc Şi ca dovadă despre aceasta este încântătoarea idylă: „Miron şi Florica,“ un luceafer luminos pe ceriul literaturii noastre. Este cu atâta naturalitate şi cu atâta măestrie scrisă aceasta idylă, încât cetind-o mintea ne rătăcesce pe verḑile câmpuri dela ţeară şi sufletul ni se transpune în mijlocul acelui popor romantic, care vorbeşte o limbă dulce şi posede o bogată comoară sufletească. Ear' efectul, cel produc simplele şcene de durere, sau veselie este tot atât de puternic şi măestos ca acela, cel produc artificioasele încurcături ale tragediei şi dramei. Pentru aceea

Dar oare numai Austria are şi trebue sĕ aibă o mare însĕmnătate comercială la Dunărea de jos?

Cum, Francia, Englitera nu cred ele că trebue sĕ se intereseze tot atât ca şi Austria de această mare arteră de comunicaţiune, care leagă Occidentele cu Orientele Europei?

Şi chiar dacă Austria are interese comerciale la Dunăre, cine ar putea sĕ susţină că drepturile statelor ţermurene trebue sĕ fie sacrificate în numele acestor interese?

Nici un cuvênt nu poate sĕ fie care sĕ creeze Austriei o posiţiune esceptională la Dunàre, din momentul în care cestiunea înfăţişează un caracter de un interes general european şi când Dunărea este declarată în toate tratatele de fluviu internaţional.

Cu atât mai mult un asemenea cuvênt nu poate sĕ esiste, cu cât Statele cele mai apropiate Statele ţĕrmurene cari sûnt cele mai direct interesate la garantarea poliţiei şi a liberei navigaţiuni a acestui fluviu, n'ar putea sĕ nu fie jignite în esercitarea drepturilor suveranităţii lor teritoriale printr'o asemenea posiţiune esceptională creată uneia din puteri.

Pentru Statele cele mici, păzirea trataselor este singura garanţie; dacă România se vede necontenit nevoită sĕ facă apel la spiritul de echitate şi de dreptate al puterilor semnatare tratatului din Berlin, aceasta o face îndemnată de spiritul de conservare; ea nu voesce sĕ s'abată dela prescripţiunile unui tratat, cari sûnt o garanţie pentru dênsa.

Purtarea sa prin urmare este pe deplin justificată, şi ori cât de grea 'i-ar fi posiţiunea faţă cu pretensiunile ce se ridică în contră-i, ea nu perde şi nu trebuie sĕ peardă încrederea în dreptatea causei sale.

Astfel cum stă aḑi cestiunea Dunării, în urma declaraţiunilor delegatului Rusiei, ne face sĕ sperăm că tĕrâmul desbaterilor va lua o modificare oare-care în viitor şi că puterile vor recunoasce până în cele din urmă că apărând interesele noastre la Dunêre, le apărâm chiar şi pe ale lor.

Dacă am dobândit independinţa de care ne bucurăm astăḑi şi la căre face alusiune oficioasă „Neue freie Presse“, apoi sĕ ne permită această foaie a 'i aduce aminte că tocmai această independinţă, pe care am câştigat'o prin sângele nostru, ne impune datoria sĕ lucrăm ast-fel în cât sĕ fim demni de dânsa şi de încrederea pe care Europa a pus'o în noi.

De ce n'am fi oare tot atât de geloşi de păstrarea drepturilor şi a suveranităţii noastre teritoriale pe cât este însaşi Austria de asigurarea întereselor sale comerciale la Dunăre?

Lăsăm judecăţii înţelepte a puterilor europene sĕ otărască dacă stăruind în apărarea drepturilor noastre nu trebuie sĕ avem sprijinul lor şi să ne bucurăm şi în viitor de încrederea ce ele au pus în noi.

Un Meeting în Londra.

Londra 29 Iuniu n. Astăḑi s'a ţinut un meeting mare de cătrĕ conservatori. Oratorii principali au fost Bouverie, Salisbury, Northcote şi Stanhope. Fie-care frază în contra guvernului a fost aplaudată cu frenezie.

Primul orator, Bouverie, a numit o ruşine, că Anglia cu flota ei privesce, cum se masacrează englezii; sub Palmerston nu s'ar fi întêmplat aceasta. Conferinţa în Constantinopol contra voinţei Sultanului e absurdă. Nu e mirare deci, că Sultanul nu consimte ca Gladstone sĕ 'l însulte astfel. Guvernul actual n'are oare nici muşchi, ca un molusc şi trebue înlăturat. (Aplause fortunoase).

Richard Temple, fost guvernator în India, declară, că popoarele Indiei, ce sûnt ţinute în frîu numai prin puterea Angliei, când vor auḑi, că Anglia cere depărtarea lui Arabi-paşa şi totuşi Arabi se află şi aḑi în Egipt, atunci în curênd se vor ivi tulburări în India, ca şi în Alexandria. Nu trebue sĕ 'şi facă cineva iluziuni. India nu iubesce pe Anglia, se teme numai de sabia ei: când aceasta nu va mai părea periculoasă, Anglia va perde India.

Salisbury declară că consimte la strigătul de a se înlătura guvernul, dar acum este ceva mai important de făcut şi anume a deştepta poporul englez, căci viitorul mare şi întreg al Angliei este în pericol. Conferinţa e de prisos, căci puterile nu pot resolva fără Turcia cestiuni generale europene şi oare poporul Angliei va permite, ca interesele engleze sĕ depindă de vre-o conferinţă? Guvernul actual, sau mai corect partida de pace cu ori ce preţ, a adus Anglia în situaţia de aḑi. Orientul ar despreţuì pe Anglìa, dacă nu şi-ar îndeplinì promisiunile. Tewfik trebue mănţinut, iar aventurierul militar Arabi caută sĕ fie dat la o parte.

Toţi oratorii au accentuat asupra frazei, că Anglia trebuie sĕ'şi ţie cuvêntul, căci la din contră îşi perde rangul între naţiuni: poporul englez trebue sĕ silească pe guvern a face aceasta, iar dacă nu se va face, atunci conservatorii vor primì asupră le această misiune. S'a adoptat unanim o resoluţiune în acest sens: Guvernul englez nu poate consimţì la nici o soluţiune a cestiunei egiptene, ce ar fi încompatibilă cu promisiunile date ale Angliei, cu politica tradiţională şi cu interesele Marei Britanii. Apoi meetingul doresce, ca sĕ se arete cu tot din adinsul guvernului marea importanţă, de a se lua mĕsuri pentru apĕrarea vieţei şi averei supuşilor englezi din Egipt.

Varietăţi.

*(*Afaceri electorale*) Vice-comitiatul comitatului Sibiiului publică că se pot vedè şi se pot lua copii de pe listele provisorii a le alegătorilor din cele patru cercuri electorale în biroul vice-comitelui şi de pe ale comunelor singuratice în cancelariele comunale. Vederea se poate face dela 8—12 oare şi copiarea dela 2—6 oare în restimpul dela 5 Iulie n. (adecă de eri) pănă la 25 Iulie n.

În restimpul dela 5 pănă la 15 Iulie n. au loc reclamaţiunile şi în cel dela 16 pănă la 25 Iulie au loc observările la reclamaţiuni.

* (Ministrul ung. de agricultură a decretat încetarea mĕsurilor riguroase, stabilite de curênd pe frontiera României spre a se opune la importarea în Ungaria a vitelor, sub cuvênt de epizootie în districtul Dolju; s'a recunoscut că câte-va casuri de boală care motivase această oprire n'avea nici de cum caracterul pestei-bovine orientale.

* (Dăruiri.) De mult avem o corespondenţă dela Poiana (de lûngă Mercurea) asupra cărei numai acum putem revenì cu toate că de mult trebuia sĕ fie cuprinsul ei cunoscut publicului. Fiind corespondenţa mai lungă estragem dintrênsa următoarele:

.... Cu permisiunea Onoratei Redacţiuni, voiu deschide aici un pomelnic de buni creştini din parochia noastră cu un şir de jertfe, aduse pe altariul bisericei noastre în timpul mai recent, care merită toată consideraţiunea:

Prilegiul la aceasta mi l'a dat-o fapta creştinului Nicolae Oprian, care în urma unor sfaturi la 3 Maiu a. c. a chemat preoţimea locală la casa sa şi i a predat 200 fl. v. a. în bani gata. Suma aceasta a întrat în fondul bisericei şi venitul ei în una jumĕtate va fi al bisericei, cealaltă jumĕtate a preoţimei pentru celebrarea unui sărindariu în tot anul şi pentru toate timpurile cât va esista biserica ortodocsă în Poiana. Despre donaţiune în înţelesul acesta s'a luat act fundaţional în protocolul bisericei.

Aceeaşi faptă, cu aceleaşi modalităţi şi cu aceleaşi sume de câte 200 fl. o făcuseră ceva mai înainte locuitorii de aici: Ioan Radu, Const. Vonica, Nicolae Bajia şi Nicolae Dănilă, care din urmă şi mai înainte dĕruise sume considerabile, între alte pentru scoala nouĕ 50 fl. pentru tîmpla bis. 50 fl. etc., şi care anual face prinoase la biserică de minimum 100 fl. Un alt creştin Coman Marcu, fiind avut şi fără copii, au dăruit bisericei unele moşii, cari prefăcêndu-se în bani au adus aproape 800 fl. v. a. Astfel donaţiunile aceste vor fi înmulţit averea bisericei noastre cu preste 2000 v. a.

Dar scopul acestor şire, ḑice corespondenţa, nu a fost atât numĕrarea nobilelor fapte, ci mai vêrtos dorinţa, de a da poporului nostru câte-va esemple şi preoţimei impulsul, spre a face încercări în direcţiunea aceasta; arĕtând, în ce chip au fost cu putinţă a produce în popor zelul din care au curs jertfele acestea — şi nu mĕ îndoesc, că voind preoţimea noastră a sĕmăna, cu siguritate va şi sĕcera, căci modul şi sarcina este uşoară.

* (Codu Teresian) Întreprinḑetoarea tipografia curţei şi librăria universităţei din Viena alui Manz are intenţiunea de a tipărì în toamna viitoare *Codul Theresian* cu prelucrările lui cari se află într'un singur esempiar manuscris. Întreprinderea aceasta care promite foloase mari sciinţei merită încuragiarea şi spriginul cel mai viu. Prospecte esacte se pot căpăta gratis dela tipografia întreprinḑetoare ca şi dela toate librăriile din ţeară şi din străinătate.

* (Grindină.) În 1 Iulie n. căḑù asupra Sighişoarei între 3 şi 4 oare după ameaḑi grindină, care ţinu 10 minute şi causă mari stricăciuni. Peatra a fost cât nuca de mare. Ciuciul încă a fost rĕu pustiit de grindină.

* Din notiţele ce le aflăm în foile nemţesci din loc estrase din programa gimnasiului şi a scoalelor ev. de aici de pe an. 1881/2 se vede că în Gimnasiu au fost români 73 în scoala reală 17, în scoala civilă 61, cu totul la scoalele săsesci în Sibiiu au fost 151 români.

* (Broşuri antisemitice.) Cu privire la o faimă din Csákova despre nesce broşuri antisemitice respândite pe acolo, scrie „Ungarische Post“ următoarele: „Raportul oficial despre această afacere, pe care l'a înaintat vice-comitele comitatului Timişoarei la ministrul de interne, este pe scurt următorul: „Escelenţa Voastră! Conform anunţărei din 22 Iunie de sub nr. 2017 şi alăturată în original din partea pretorului cercuale a Ciacovei, acesta aflând că precupeaţa Catarina Popovici a vêndut broşuri, cari stêrnesc ura de rassă contra jidovilor, a luat disposiţiunile necesare pentru împedecarea lăţirei acelor broşuri şi îndată a şi raportat despre acest cas. Cu privire la acest raport al preturei v'am însciinţat şi eu prin telegramă că am dispus sĕ se facă o cercetare minuţioasă în casa Catarinei Popovici, sĕ se confisce toate

---

cu cât cetim mai mult pe „Miron şi Florica,“ cu atât mai mult dorim a o cetì, şi totdeauna când am isprăvit, ne simţim inima uşurată şi sufletul recorit.

Spiritul lui Eminescu este cu totul contrar poesiilor, despre care vorbirăm. Dsa cuprins în momentul scrierii de o puternică sguduire sufletească, nimicesce fără cruţare tot, ce nu-i pare potrivit, într'un glas, ce nu permite contraḑicere; şi acest glas puternic şil ţine pănă la încheerea scrierii sale sau într'alte rênduri obosit de emoţia puternică, se domolesce şi încheie cu puţine cuvinte grele, care prin contrastul simţemintelor capătă o putere cu atât mai mare. Astfel poesiile dsale conţin toate un pesimism estrem, ce ne pune sângele în fierbere şi mai totdeauna ne câştigă pe partea lor. În poesiile dsale aflăm totdeauna cugetări adânci, isvorite dintr'un suflet plin de amărăciune şi îmbrăcate in haina neagră a pesimismului, pentru a căror pricepere se pretinde însĕ un grad oare care de cultură. Din aceasta pricină Eminescu este poetul clasei mai inteligente a Românilor. Eminescu este afară de aceea şi poet didactic, în genul epistolelor poetice, unde instrucţia se combină cu caracterul liric al poesiei; despre ce putem sĕ ne convingem din reuşitele sale scrisori poetice.

(Va urma.)

Tunelul submarin dintre Anglia și Francia.

În timpul din urmă atenţiunea publică se vede din nou atrasă cu mare interes de mersul unei întreprinderi din cele mai îndrăsneţe şi mai grandioase ale presentului, adecă a construirei aşa numitului tunel-canal, nu numai pentrucă prin această întreprindere se ilustrează în modul cel mai strălucit arta inginerească din ultimele decenii, ci mai ales pentru că se satisface unei cerinţe reale a comunicaţiunei şi circulaţiei de aḑi. Deja din timpurile vechi s'a recunoscut şi apreciat eminenta importanţă a acelei părţi a Oceanului Atlantic, ce desparte coastele nordice ale Franciei de coastele sudice ale Angliei. Pentru prima dată a trecut pe acì Cesar în espediţiunea sa spre Britania. Cuceritorul roman şi a luat drumul dela Cap Gris-Nez, în departamentul de aḑi Pas-de-Calais, unde fiind punctul cel mai apropiat de coastele engleze, s'au început actualmente lucrările pentru construirea tunelului-canal.

În decursul ultimului deceniu primì o formă din ce în ce mai concretă idea, de a unì direct printr'o linie ferată pe Anglia cu Francia, cele două mai mari state industriale din Europa. Mai ales în Francia s'au fost produs numĕroase proiecte relativ la acest scop. După ce la 1875 deja adunarea naţională franceză a adoptat proiectul de lege pentru o linie ferată submarină, la 1876 comisiunea internaţională declară esecutabil proiectul unui tunel submarin pe linia Calais-Dover. Astăḑi lucrările înaintează atât din partea franceză, cât şi din părtea engleză, şi se speră că în cinci ani se vor termina. În urma cercetărilor geologice se crede, că lucrările de perforaţiune nu vor fi tocmai grele, căci pănă acum s'a dat numai de cretă în fundul mărei.

În partea franceză începutul tunelului este între Calais şi satul Sangatte, în partea engleză între Dover şi Folkstone, o linie a cărei lungime totală este de 37 kilometre. Pentru tunel s'a stabilit ca necesară o adûncime de 100 metri, încât se aibă o tărie suficientă spre a putè suporta presiunea masei de apă.

Cu toate aceste este de prevĕḑut, că în proporţie cu înaintarea lucrărilor vor cresce dificultăţile technice şi deci şi cele financiare. O dificultate mare, atât în timpul construcţiei, cât şi al esploatărei, va fi o suficientă ventilare într'un tunel aşa de lung; cercurile technice susţin că întrebuinţarea aerului conprimat va înlătura această greutate. Cu privire la circularea trenurilor se calculează, că tot tunelul se va percurge într'o oară, în cât aşeḑânduse două linii, vor putè trece pe ḑi în fie care direcţie 24 de trenuri. „Resboiul.“

broşurile îndreptate contra Jidovilor, ori unde se vor afla, şi se mi se trimită mie. Avênd onoare, sĕ aduc la cunoscinţa Escelenţei Voastre acest cas, vĕ anunţ tot odată cu umilinţă că, după ce s'au strîns broşurile amintite pe lângă o scrupuloasă căutare prin casă — după cum se vede şi din alăturatul raport al preturei — s'a pus capĕt ori cărei lăţiri mai departe a broşurilor. Esemplarele adunate resp. confişcate îmi permit, Escelenţa voastră ale substerne pe lûngă espresiunea speranţei că mişcări antisemitice nu vor mai avè loc nici în pretura Csákovei, nici în celelalte părţi ale comitatului, de oare ce opiniunea publică a poporaţiunei în această privinţă e deplin liniscită şi din causa proprielor referenţe ale comitatului nostru lipsesce terenul pentru lăţirea astorfeliu de perversităţi aţiţate în altă parte. De altmintrelea şi organele poliţienesci sûnt instruite conform înaltui ordin datat din 12 Iunie n. sub nr. pres. 2107, ca ori ce mişcare eventuală în această direcţiune se o suprime pe calea legii şi eu nu mĕ îndoesc, că prin astfel de dispositiune vom ajunge la scopul dorit. Timişoara 26 Iunie n. 1882. Atanasiu Rácz consiliar regesc, subcomite.“ — După acest raport al vice-comitelui a urmat următoarea telegramă a preturei cercuale: „Vice-comitelui comitatului Timişoarei Ath. Ratz! Cu privire la raportul meu de ieri de sub Nr. 2017 aduc la cunoscinţă că Catarina Popovici a primit broşurile antisemitice din Zsombor dela autorul lor S. Stanojevici. Esemplarele nevêndute, fiind întârḑiate pentru posta de ieri, mi leau predat mie şi le voiu înainta cu posta de aḑi. În ce privesce investigaţinnea mĕ rog de o anumită dispositiune, de oare ce nu pot lua asupra-mi responsabilitatea despre cele ce eventual sĕ vor putea nasce din aceasta. Muntean, pretor“ Respunsul telegrafic al vice-comitelui este: „Pretorului Muntean din Csakova. La Catarina Popovici are sĕ se facă investigaţiune în casă. Toate tipăriturile antisemitice cari sûnt de vênḑare fie ori şi unde au sĕ se confisce şi înduse într'o listă sĕ se espedeze aici. Timişoara 23 Iunie n. 1882. Rácz, vice-comite

* (Cuverte antisemitice.) După cum ne spune „Postai Közlöny“ în ḑilele din urmă s'au făcut abus cu cuverte de epistole pentru scopuri de agitaţiuni lipsite de consciinţă, de oarece la oficiile postale din capitală au sosit epistole proveḑute cu vignete antisemitice. În înţelesul regulamentelor postale epistolele de feliul acesta însĕ, fiindcă adresele conţineau adausuri vătămetoare şi agitatoare, s'au înmanuat adresaţilor sub cuvertă.

*(Povestea lui Pausz încă nu s'a sfârşit.) Bunul dela Balunca română a lui Pausz, al fostului vicecomite în comitatul Severinului, care e încă în cercetare (lungă cercetare!) pentru defraudări, se va licita în 10 Iulie. Paguba făcută erariului şi fondurilor comitatului, abia se va acoperì din preţul bunului, de oarece este încărcat cu alte datorii mainainte întabulate aproape pe întreg preţul bunului ce are sĕ se liciteze.

Posta din urmă.

„Függetlenség“ scrie că fasiunea acelui ce a îmbrăcat cadavrul pseudo-Esterei Solymosi cu hainele Esterei precum şi alte fasiuni constatară crima dela Eszlar. Asociaţii criminali au descoperit mormêntul Esterei. Judele instructor a deschis mormêntul, dar n'a aflat decât urmele cadavrului, cadavrul însĕ nu.

„Alegătoriul“ din Bucuresci signalisează convocarea camerilor române în luna lui Septemvre spre a fi disolvate.

Loterie.

Mercuri 5 Iulie n. 1882.

Brünn: **71 84 52 25 39**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 4 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.90	119.50
Renta de aur ung. de 4% . .	88.30	88.35
Renta ung. de hârtie	86.95	86.90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.10	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.75	95.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 40	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.20 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	117.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.75	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.95	77.—
Datorie de stat austr. în argint .	77 70	77.50
Renta de aur austriacă	95.90	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.60	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	820.—	813.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	318 50	315.—
Acţiuni de credit austr. . . .	320 75	319.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.25	120.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.55½	9.54
100 marce nemţesci	58 80	58.60

Nr. 115. [110] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Vima mare ppresbiteratul Deejului prin moartea fostului preot Petru Micu, pentru ocuparea acesteia se deschide concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu această staţiune de paroch sûnt următoarele:

1. Folosirea cemiteriului.
2. Dela 120 de familii bir anual a 1 fl.
3. Dela tot atâtea familii câte douĕ ḑile de lucru cu palma.
4. Venitele epatrafirului.

Doritorii de a concura la această staţiune de paroch sûnt avisaţi, suplicele lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului congresual pentru parochii a le asterne la subscrisul Oficiu în Cs. Giurgesti p. u. Reteag până la terminul sus indicat.

Cs. Giurgesti în 17 Iuniu 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.
Constantin Bodea m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 28. [109] 1—3

CONCURS.

După ce şi în urma ordinăciunei consistoriali din 19 Septemvre 1881 Nr. 2494 B. nu s'a putut face alegere de paroch la Doboli inferiori, aşa se escrie din nou al 3-lea concurs pentru ocuparea vacantei parochii Doboli inferiori cu filia Ilyefalu de clasa III cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt.

1. Dela 56 familii câte o claie de grâu.
2. Dela 28 familii din materă, şi 11 familii din filiă, câte o ferdelă cucuruz sfărmit şi una de oves.
3. Dela 28 familii mestecate din materă şi dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filiă câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfărmit.
4. Stola îndatinată şi anumit cea statorită în sinodul parochial ţinut în 16/28 Iulie 1880.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au a'şi adresa petiţiunile lor instruite în sensul „Statutului Organic“ şi al regulamentului congresual din anul 1878 la subscrisul până la terminul sus amintit, dela cari sĕ cere sĕ cunoască şi limba maghiară.

Braşov în 17 Iunie 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.
Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

ad. Nr. 180. 1882 [111] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia gr. orientală Stenea de clasa III sĕ escrie prin aceasta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela publicarea primă în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Dela fie care familie câte doue ḑile de lucru;
2. Dela fiecare familie una ferdelă (mesură veche) cucuruz sfârmit.
3. Folosirea cimiteriului.
4. Venitele stolari.
5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Stenea în 17 Iunie 1882.
În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.
Comitetul parochial.

Nr. 102. [108] 2—3

CONCURS.

Pe basa înaltului rescript consistorial din 13 August 1881, Nr. 2406 B. se deschide concurs pentru întregirea postului de paroch gr. or. în comuna Chiscădaga tractul Gioagiului I, cu termin de 30 ḑile dela publicarea primă a acestui concurs în „Telegraful Român.“

Emolumenle sûnt:

Porţiune canonică 5 jugere fênaţ şi arătură. Dela 70 familii câte 30 litre cucuruz sfărmat şi stola regulată, care toate la olaltă computate în bani, dau un venit anual de 300 fl. val. austr.

Prelûngă aceste emolumente creştinii se mai obligă a lucra parochului lor tot lucrul de câmp ce se rerecere la porţiunea canonică.

Suplicele concursuale, instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol, 17 Iunie 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.
Vasiliu Pipoş m. p.,
protopr.

Apel către autorii români.

Adunarea generală a despărţĕmêntului III al asociaţiunii transilvane pentru literatura şi cultura poporului român în şedinţa sa din 1/13 Noemvre 1881 ţinută în comuna Cacova a aflat de bine a lua un conclus referitoriu la înfiinţarea de biblioteci în comunele rurale aparţinĕtoare acestui despărţĕmênt. După-ce conclusul acesta a aflat consimţĕmêntul şi aprobarea On. Comitet central al asociaţiunii transilvane şi după-ce comitetul despărţĕmêntului, ce a luat iniţiativa, a statorit modalităţile de esecutare a acestui conclus, în înţelesul acelor modalităţi ne luăm voia a ruga pe p. t. autori români sĕ binevoiască a da mână de ajutoriu numitului comitet întru ajungerea scopului ce-l urmăresce, donând câteva esemplare din opurile ce le-au edat pentru înfiinţândele biblioteci sau şi numai înlesnindu-i procurarea acelora cu preţ scăḑut.

Ofertele binevoitoare au a se trimite la adresa subscrisului.

Sibiiu, 3/15 Iunie 1882.
Dr. Ilarion Puşcariu m. p.,
[105] 3—3 dir. desp. III.

Încunosciinţare.

Subscrisul comitet va premia dintre învĕţătorii scoalelor poporale din despărţământul Sibiiului al asociaţiunii Transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, pe cei ce vor arăta:

a) cea mai bună lecţiune practică din scoala poporală dată în scris din ori-ce obiect de învĕţămênt cu 2 # adecă doi galbini;

b) că au promovat mai mult meseriile la poporul român pe calea învĕţământului cu 20 fl.

c) că au cultivat şi promovat vre unul din următoarele ramuri economice şi adecă: stupăritul pomăritul, s'au legumăritul în scoală şi popor, — pentru fie-care specie a 10 fl. — 30 fl.

Învĕţătoriul de pe teritoriul acestui despărţĕmênt, cari vor reflecta la aceste premii — sĕ invită a'şi îndrepta concursul lor la adresa subscrisului până la finea lunei Septemvre st. n. a. c.

Sibiiu, din şedinţa comitetului despărţământului III al asociaţiunii Transilvane, ţinută la 8/20 Maiu 1882.

Dr. Ilarion Puşcariu m. p.,
[104] 3—3 dir. desp. III.

[106] **De vênḑare** 2

se află la un vice-colonel aici în Sibiiu:

O eapă deschis roşcată de 11 ani 165 cm. nălţime şi

o **eapă** sur intunecoasă de 12 ani 158 cm. nălţime din argelia Rădăuţi.

Ambii cai deplin fără smintă, foarte âmblaci şi în toată privinţa la serviţe de terrain şi trupe dibaci.

— Informaţiuni mai de aproape se dau la *Administraţiunea „Telegr. Roman“*.

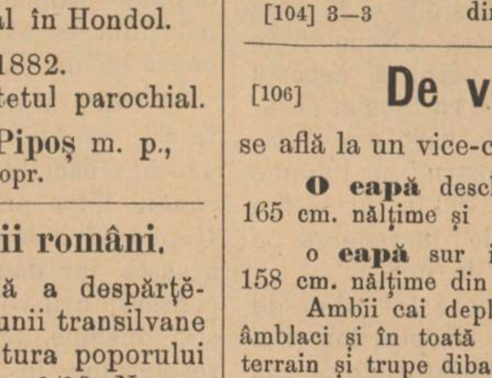

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 5

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 73. Sibiiu, Sâmbătă 26 Iunie (8 Iulie) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iunie 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

O programă de gimnasiu.

(O-l) Sûntem o națiune compactă în patria noastră. Sûntem legați de sinul acestei patrii ca copilul de sinul maicei sale. Aici ne-am născut, aici voim se trăim, însĕ în letargia de până acuma nu mai vrem se trăim. În letargia de până acum nu mai vrem, nu putem se trăim, căci ea ne duce cu pași repeḑi spre perire. A striga numai cu plumâni umflați: „ni se face nedreptate“, a vota tot din trei în trei ani pasivitate, și a nu mai face nimic; toate aceste, aida de, au putut avè trecere până astăḑi, de astăḑi încolo însĕ nu mai pot avè valoare, dacă nu voim se nĕ omorîm noi inșine. Sûntem sătui de vorbe goale, fapte ne trebuie, fapte căci vorbele goale ne duc la perire.

Trebuie sĕ ne scuturăm din adûncul somn de astăḑi, trebue sĕ ne punem la lucru, dacă sûntem sinceri, și ne voim binele. Mai bine și în ceasul al 11, decât nici odată, căci altcum sûntem perduți.

Se privim puțin înpregiurul nostru. Sûntem amenințați din toate părțile, aceasta nu o va nega nici un român. Și noi ce facem? Ce facem pentru asigurarea stărei noastre ca națiune, ce facem cu crescerea tinerimei?

În Nr. 70 al acestei foi, am ḑis că sûntem la încheerea anului scolastic și că e datoria noastră se ne tragem sama cum stăm cu junimea noastră. Am mai ḑis că junimea noastră e foarte neglesă; nime în lume nu se interesează de soartea ei, nime nu'și bate capul cum cresce ea, ce direcție națională urmează ea, ce este de încuragiat, ce de stêrpit din junime, cu un cuvênt din tinerii de astăḑi pot forma străinii chinezi, iapanezi, zuluși, angliuși ce vor voì, inteligența se pare că nici habar n'are. Am ḑis că e timpul suprem ca la finea anului scolastic sĕ ne tragem sama cum stăm cu junimea studioasă.

Avem înaintea noastră programa gimnasiului de stat din Sibiiu de pe anul scol. 1881/2 compusă de domnul Veress Ignác directorul gimnasiului. Din ea putem învĕța multe căci ne spune ce s'a făcut în decursul unui an aici în Sibiiu.

După această programă la gimnasiul de stat din Sibiiu în decursul anului scol. 1881/2 au studiat 289 de elevi, toți fără naționalitate. De bună samă au fost importați spre acest scop toți din lună. Și aceasta o am și crede dacă n'ar sta în programă punctul 4 din posiția VIII „Datele statistice.“

Etatea lor variază între 10 și 20 de ani.

După locul nașterii 107 sûnt din comitatul Sibiiului, 41 din al Albei inf. 23 din al Făgărașului 17 din al Huniadoarei, 15 din al Clujului, 13 al Solnoc-Dobocei, sub 10 din celelalte comitate.

Ne oprim deocamdată aici ca se ne luminăm. Dintre cei 289. de elevi fără naționalitate pre cei gr. or. si gr. cat. în suma rotundă de 120 i primim în sinul națiunei române. Ce vor face sașii cu cei de confesiunea aug nu scim. Am avea așa dară 120 de români la gimnasiul de stat de aici. Mi-am permis a face pe cei gr. or. și gr. cat. români, sedus fiind la aceasta și de locul nașterei acestor elevi fără naționalitate. Și pentru ce mĕ provoc numai la locul nașterei lor, mĕ voi esplica maî târḑiu.

Din datele statistice mĕ voiu ocupa mai pe larg cu punctul 5: progresul elevilor.

Din notele distins. bine, îndestulitoriu și neîndestulitoriu voi face doue grupe: din distins și bine voi forma grupa celor buni și din îndestulitoriu și neîdestulitoriu pe cea a celor debili. Cred că nu esagerez în formarea grupelor.

După acestea urmează raportul cu datele sale

	Buni	Debili
Limba maghiară .	89	166
Limba latină . .	76	178
Limba grecă . .	29	46
Limba germână . .	86	46
Mathematica . . .	118	138
Istoria	36	73
Geografia	72	106
Istoria naturală . .	60	74
Fisica	34	25
Limba română . .	40	67

Am reprodus cifrele fără nici un comentariu. Trec immediat la classificarea elevilor după rêndul alfabetic. Și de oare-ce din elevii fără naționalitate pre cei gr. or. și gr. cat. i am luat de români, pre toți ceialalți i voi numì neromâni. După acestea urmează această tabelă compusă tot pe basa raportului din cestiune, și dacă voiu fi greșit mult m'ar deobliga cineva prin rectificarea din oficiu a cifrelor.

Clasa	Suma elevilor		Promovați		Repetează esamenul		Repetează clasa		Au părăsit institutul		Fără esamen		Murit		Suma
	Rom.	nerom.	Rom.	nerom.	Rom.	nerom.	Rom.	nerom.	Rom.	nerom.	Rom.	nerom.	Rom.	nerom.	
VIII.	5	4	4	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9
VII.	5	12	1	11	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	17
VI.	11	15	9	9	1	—	3	2	—	1	—	1	—	—	26
V.	17	16	5	7	5	2	4	5	3	2	—	—	—	—	33
IV.	15	26	9	13	2	3	—	3	2	6	1	1	1	—	41
III.	16	20	7	18	5	—	3	1	1	1	—	—	—	—	36
II.	22	33	14	12	4	3	4	4	—	5	—	—	—	—	55
I.	29	43	9	26	2	3	14	10	3	6	—	—	—	—	72
Suma .	120	169	58	109	22	11	28	26	10	21	2	2	1	—	289

Compararea acestor două tabele e foarte instructivă, și nu avem destule cuvinte spre a o recomanda inteligenței noastre.

În împregiurări normale ar fi dureros pentru noi această persecutare a elementului românesc la gimnasiul de stat din Sibiiu. În decursul acestui an sau încuiat ușile gimnasiului pentru 62 de elevi români din 120. Preste jumĕtate. În împregiurări normale ar fi dureros asta pentru noi,

FOIȚA.

Scriitorii dela „Junimea.“ *)

(Caracteristică.)

(Încheere.)

Între estremele, despre care vorbirăm, ține mijlocul Al. Naum și merge cu atâta siguranță și dibăcie pe această aurită cale, încât atingêndu-ne pe de o parte inima putem ușor cugeta asupra ideilor, ce le îmbracă în haina poesiei. Un alt poet talentat este dl Pompiliu, a cărui poesii sûnt inspirate de geniul poesiei poporale și scrise într'o limbă frumoasă, potrivită cu acest caracter al lor.

Eată domnilor câțiva poeți de talent, cari dimpreună cu Alecsandri și cu puțini alții sûnt astăḑi representanții Musei române. Poesiile lui Negruzzi și Eminescu, traduse în nemțesce, au fost cât se poate de bine primite, ear Al. Naum a fost în acest an premiat de către literații latini din Montpellier.

Sfârșind aici scurta cercetare asupra poesiei voiu trece la literatura beletristică în prosă.

Abia de un scurt șir de ani au început și la noi a sĕ ivì scrieri din frumosul ram al novelisticei și din norocire novelistica română a început îndată la ivirea ei a merge pe calea adevĕrată; astfel a fost cu putință ca în scurtă vreme „Junimea“ sĕ arete lumiii culte novele de adevĕrată valoare. Slavici, Negruzzi și Gane, cei mai însemnați noveliști români au scos sujetele scrierilor lor din clasa neprefăcută a poporului și au împlinit astfel o însĕmnată cerință a novelei. Pe lûngă aceasta, novelele lor posed toate însușirile, ce le pretinde spiritul novelei tractând stările sufletesci și ideile unui popor întreg care stări vor fi aceleși cât va trăi poporul respectiv. Pentru aceea noveliștii nostri nu au altă intenție cu scrierile lor, decât a vorbì inimii în limba ei comună omenirii. A urmărì în novelă un scop deosebit de acesta este o abatere dela firea și caracterul poetic al acestui ram literar; și Turgenjev, care în toate operele sale țintesce la îndreptarea unei societăți, face abatere dela aceasta calitate novelistică; pentru aceea mulți nici nu voiesc sĕ dea scrierilor lui Turgenjev caracterul de novele. Această împregiurare nu detrage însĕ nimic din meritul genialului rus, din pricină, că ele posed în mare mĕsură celelalte însușiri ale novelei și Turgenjev rĕmâne totuși unul dintre cei mai mari scriitori ai timpului de față; arĕtând cât de puțin se lasă frumosul țermurit între marginile, ce i le pune spiritul omenesc. Poate că mai târḑiu, după ce novelistica română va fi câștigat o putere de vieață mai mare, se va depărta și ea din când în când dela hotarĕle terenului, pe care are sĕ se misce.

Novelele dlui I. Slavici se ocupă fără deosebire cu vieața poporului românesc și ne o înfățișează cu fidelitate vrednică de admirat. Caracterele, ce joacă rol în novelele dsale, apar ca nesce persoane vii, în a căror vine curge sângele și a căror inimă pulsează; și tipurile, ce le-am vĕḑut vreodată în poporul nostru le reaflăm ca într'un vis limpede în novelele dlui Slavici. Caractere ca Nenea Mihu din „Gura Satului“, care om cu stare și fruntaș în satul sĕu ține la cinstea sa și a casei sale mai presus de toate, dar este învins în sfêrșit de iubirea părintească; sau ca înțeleptul Popa Tanda, care face din prăpădenia de sat cum sûnt Sărăcenii sat cinstit și cu dare de mână; caracter ca fățarnicul și stricatul, dar lașul Lică sămădăul și birtașul dela „Moară cu noroc“ Ghiță cel slab de fire ș. a. m. ar face cinste ori cărui novelist european. Aceste caractere rĕmân consequente dela început până la sfêrșitul întâmplării și toate faptele lor sûnt o urmare naturală a însușirilor lor individuale, strămutate mai mult sau mai puțin în diferitele împregiurări ale vieții. Nu remâne o mișcare de însĕmnătate psichologică neobservată de spiritul ager al autoastăḑi însĕ prin acest fapt ni s'au făcut servițiĭ. Şi ce fel de servițiĭ?

---

*) Operat, cetit în ședința festivă, ce „România Jună“ din Viena a ținut în onoarea societății literare „Junimea“ din Iași, în 17 Iunie a. c.

Scim că gimnasiul de stat de aici este fabrică de maghiari. Una la mână. Scim că elevii eşiţi din acest institut sciu foarte puţin din vieaţa noastră naţională. Cei mai mulţi nici n'au auḑit de istoria neamului nostru. Ce ispravă se face în studii, ne arată tabela primă. Douĕ şi poate trei la mână. Căci şovinismului unguresc nu-i trebue oameni luminaţi, ci „patrioţi“ moderni: Cam cu capul sec; numai ungeresce sĕ scie. E lucru constatat mai departe cât de greu pot ţinea ecuilibrul studenţii eşiţi din gimnasiile unguresci, după ce ajung în occidentul luminat. Acesta e maghiarism în fond.

Şi acum se revenim la maghiarismul în formă.

Pe fiecare om cu minte 'l umflă risul când vede caricaturile, ce a făcut programa din numele românesci a le elevilor. Dovadă că noi trăim departe de Europa civilisată, şi topografia pentru noi e numai satiră.

Sĕ vedem câteva mustre de nume românesci după chipul şi asĕmănarea programei:

Kloncza (Clonţa), Fogarasi (Făgărăşan), Rácz (Raţ), Harsányi (Harşian), Sztenesse (Stăneasă), Kerpenesi (Cărpenişan), Munty (Muntiu), Muntyán (Munteanu), Nyisztor (Nistor), Deán (Daian), Makavè (Macaveiu), şi dacă e dorinţa cetitorilor, pe Nr. viitoriu reproducem întreaga programă.

Întrebăm serios pe scriitoriul programei ce a cugetat când a compus programa? Se ţine domnia Sa de om serios, sau voesce se apară înaintea publicului român, de cea ce se arată? Crede că e în drept a dispune asupra numelor de familie românesci după drag placul d-sale.

Şi cum vine că numele de familie nemţesci sûnt respectate cu sfinţenie, aşa: Wieder, Henzel; Stöhr, Riedl, Schissel, Fischer etc. fără a le scrie Siszszel, Stör, Henczel etc. şi numai ale noastre sûnt supuse îndrăsnelei Dsale? De unde atâta îndrăsneală ca sĕ nu ḑic mai mult? Nu ajunge că mai în tot anul l'am reflectat la acest loc? Voesce se facem şi mai mult? Dacă vrea sĕ se recomânde la locurile mai înalte, aleagă mijloace mai eficace.

Ca programa se fie în formă şi mai cu forfoi se nu mai inducă în ea nume ca Vulcan, Florian, Moldovan, Dragoş Stan, Bogdan etc. ci se le schimbe toate cu nume neaoş unguresci căci cele românesci şi maghiarisate tot se vĕdesc.

Se tragem conclusii. Ni s'au înstreinat dela scoalele unguresci din Sibiiu în decursul unui an mai mult de jumetate din numĕrul elevilor, care se urcă la cifra de 120. Ne-am scăpat deci 62 de oameni, iam salvat şi aşa, şi aşa — după cum ḑice românul. Iam salvat duplu. Şi acest serviciu ni l'a făcut gimnasiul de stat de aici. Ne-au maghiarisat cu volnicie numele elevilor după calapodul arĕtat mai sus. Ne-au deschis ochii, ca se vedem. Aducem tributul nostru de recunoscinţă şi pentru acest serviciu. Căci în adevĕr servicii sûnt aceste. Ele ne fac meritata imputare: cum de voi românii nu aţi înfiinţat, şi nici prin cap nu vĕ trece, se înfiinţaţi aici în Sibiiu scoale românesci.

Este enigmă în adevĕr că nu s'a înfiinţat în Sibiiu scoale românesci. Este enigmă pentru că aici în Sibiiu ar fi fost cu ce şi prin ce. Avem în Sibiiu multe de toate. Aici ne e metropolia, reşedinţa metropolitului ortodocs român, tot odată archiepiscop al Transilvaniei, institutul pedagogic-teologic ortodocs român, aici e reşedinţa comitetului central al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Avem tot aici Banca „Transilvania“. Institutul de credit şi de economii „Albina“ avem consiliari de toate branchele, oameni încărunţiţi pe catedră, avem oameni cari din trei în trei ani se bat cu pumnul în pept ca mentorii neamului nostru, şi cu toate acestea scoală ca în palmă. E enigmă aceasta pe care puţini o vor pricepe.

Şi doamne ce nu ar face aici un gimnasiu român! Vedem Braşovul, persiflatul de Braşov, ce scoale bune are, model de institute. Ce capital distribue el din aceste institute în tot anul şi cu ce percente distribue el aceste capitale. Sibiiul cu institut, Braşovul cu institut. Al Sibiiului pentru naţie, al Braşovului pentru naţie. Ambele institute capitalisează. Efectele lor sûnt cunoscute.

Veniet tempus. Veniva timpul. Şi cele ascunse se vor vĕdì. Istoria şi va da verdictul şi asupra Sibiiului şi inteligenţei lui. Chiemarea ḑiariului „Telegraful Român“ ar fi de a indica mijloacele, prin care s'ar putè paralisa rĕul, şi de a resfrânge batjocurile, cu cari se umilesce numele românilor. Se ne punem la lucru, se părăsim indiferentismul, ce ne sugrumă ca un *boa constructor*, sĕ grigim de instrucţiunea junimei noastre.

Revista politică.

Sibiiu, în 25 Iunie.

Ḑiarele oficioase de dincoace şi de dincolo de Laita se silesc a mulcomì alarma provocată de faimele şi articulii privitoare şi privitori la reforma militară. „Ellenör“ deslusesce pe larg, tot aşa şi „Fremden-Blatt“ că reforma din cestiune nu e decât o suplinire la organisaţiunea militară de pănă acì. „Ung. Post“ asigură că reforma nu privesce legislaţiunea afară de buget, şi aşa ceea ce s'a ḑis despre reservele suplinitoare, că adecă vor fi chiemate la servit pe trei ani consecutivi în timp de pace, se pare a fi neesact. În casul când reservele suplinitoare ar avè sĕ fie supuse servițiului amintit în adevĕr că s'ar modifica toată constituţiunea armatei şi aceasta negreşit că fără de întrevenirea parlamentelor nu se poate.

Ḑiarele maghiare asigură din toate puterile, că în Ungaria spiritele nu sûnt agitate contra Jidovilor, şi că nu se simt mişcări antisemitice. Broşurile confiscate la Panciova, scirile ce se străcură din părţile dela Nyiregyháza şi în fine cele din Papa dovedesc, că dacă organele nu vor fi destul de precaute, va avè şi Ungaria nĕcasul sĕu cu Jidovii. În Bohemia, la Kuttenberg spune „N. L.„ încă s'au simţit simptoame antisemitice. Căpitanul cercului de acolo a proclamat un feliu de stare de asediu şi miliţia e consignată.

Crisa egipteană a fost eri aşa de acută încât era pe acì ca sĕ vorbească *ultima ratio*, adecă tunurile. Telegrame din London dela 6 Iulie n. spun că admiralul Seymour a trimis lui Arabi paşa un ultimat foarte categoric, că dacă nu sistează lucrările de înarmare a forturilor alecsandrine, bombardează Alecsandria. Pregătirile Engliterei de resboiu sûnt aproape terminate. În câteva ḑile 40,000 oameni sûnt gata de plecat.

Din Paris se telegrafează că şi guvernul francez ia lucrul de tot serios faţă cu Egiptul. În arsenalele marinei franceze este activitate nespus de mare. Francia trimite pe douĕ ḑeci de corăbii 30,000 combatanţi.

Sultanul din Constantinopole spun mai multe telegrame căpe cale telegrafică a pus ministrului Raghib paşa la inimă consecenţele înarmărilor forturilor, şi îl face pe ministru şi pe Chediv responsabil de aceste consecuenţe. Se poate că şi Poarta în momentele din urmă a ajuns la convingeri mai pacînice, căci se vorbesce că va pune capĕt resistenţei şi va lua parte la conferenţă.

Unde e Europa?

Modul, în care de mai multe luni un cap de miliţiă egipteană 'şi bate joc de interesele ordinei şi civilisaţiunei representate de Europa, este o insultă foarte mare pentru partea de lume, în care locuim noi, şi tot omul trobue sĕ întrebe: ce e, de concertul puterilor celor mari din Europa care cu răbdare nespusà se uită la provocaţiunile, cari un musulman fanatic de calitatea a unui Arabi-paşa cutează a-i adresa. Unde e astăḑi Europa, unde e Europa aceea, care odată cu mână puternică în Siria şi în Crimea precum şi în umbra piramidelor a apucat barbaria asiatică de frêu şi a procurat autoritate legilor culturei moderne. Unde e astăḑi Europa aceea pentru a cărei succes un Napoleon, un Palmerson, un Metternich a vorbit şi când a fost de lipsă, a luat şi sabia în mână.

Armatele noastre de acum foarte tare se deosebesc de armatele de mai înainte. Organisarea puterei înărmate fără seamă s'a amplificat şi s'a perfecţionat. Poporul întreg poartă arme şi Europa întreagă sub împregiurările de acum nu e alta decât o singură tabĕră mare. Bugetele de rĕsboiu în toate statele Europei înghit sume enorme de bani. Poporul de abia poate duce poverile ce i se încearcă şi totuşi le duce cu răbdare şi fără cârtire. Şi modul de a purta resboiu şi precisiunea armelor a luat o desvoltare precum numai înaintea a cătorva decenie nime n'ar fi creḑut-o posibilă. Puscile noastre mână aşa de departe şi aşa de acurat, de puindule în comparaţie cu puscile de mai înainte, aceste ne par numai niscari jucării de copii. Materialul artileristic ne arată înaintări tehnice, de care mai înainte de abia îşi făcea cineva o idee. Asemenea a înaintat foarte mult în desvoltarea forteiei marina mine şi torpede ca şi cu corăbii cuirasate, ce par că sûnt nisce cetăţi plutinde pe apă. Prin consecenţă, aşa dara ar fi sĕ credem, că Europa, care dispune astăḑi preste atâtea mijloace de forţă va fi având şi autoritate mai mare şi într'acea proporţiune cu autoritate şi energie mai mare va folosì intereselor ordinei şi civilisaţiunei. Dară evenemintele mai din urmă ne arată într'un mod foarte trist şi umiliţor că nu e aşa şi că Europa are ostaşi mai mulţi, arme mai bune şi material mai mult de resboiu dară n'are destoinicia cuviincioasă de a întrebuinţa mijloacele aceste de forţă spre păzirea intereselor culturei moderne. Ne lipsesc oamenii cari în numele intereselor Europei sĕ cuteze a se pune în potriva barbariei orientului, şi oamenii cei mari a statelor de astăḑi n'ajung nici chiar mediocrităţilor epocei trecute nici pănă la glesne. Principelui Bismarck, sîmeţului cancelar al imperiului german i place când se numesce cancelar de fer, şi poate că el însuşi crede, că e cancelar de fer. Nu se poate tăgăduì nici de cum că Germania acum are puterea şi influenţa

---

rului şi nu scapă din vederea sa nici un lucru cât de mic, ce contribue la completarea şi înfrumseţarea tabloului, la care lucrează. Astfel, dacă ne e permis a face o asemĕnare plastică, tablourile ce înfăţişează scenele din aceste novele sûnt formate din petricele de diferite colori, ce în forma mosaicului sûnt grupate în cea mai artificioasă şi naturală ordine pentru a forma un întreg, din care nu lipsesce nimic şi în care nu se află nimic de prisos. În sfêrşit novelele dlui Slavici sûnt scrise într'o limbă curată frumoasă şi potrivită sujetului, cel tratează; şi de multe ori întêmplările sûnt descrise cu un umor original şi drăgălaş, acoperite cu bruma uşoară a bătăii de joc şi a comicului, după cum ḑice dl Eminescu. Ocupându-se dl Slavici cu vieaţa poporului românesc şi înfăţişând'o dsa cu atâta fidelitate, novelele sale mai au şi meritul de a da ocasie străinilor, cari nu prea cunosc încă bine neamul românesc, se pĕtrundă în adâncimea spiritului poporal şi sĕ cunoască bogata comoară, ce zace întrênsul.

Un al doilea novelist din „Junimea“ este redactorul „Convorbirilor“, dl I. Negruzzi. În prosă puterea acestui scriitor stă în măestria descripţiei şi înfăţişării tipurilor, ce jeacă rol în scrierile dsale. Negruzzi nu voesce se pĕtrundă în sufletul persoanelor aşa adûnc cum o face Slavici şi nu-şi încurcă eroii operelor sale în vêrtegiul nestatornic al vieţii, ci înfăţişează pe indiviḑii respectivi în diferitele stări sufletesci mai remarcante aşa cum ia creat mâna volnică şi măestră a naturii. Am putè deci asemĕna foarte potrivit pe dl Negruzzi în privinţa direcţiei cu pictorul Wereschagin, a cărui opere am avut fericirea ale vedè în earna acestui an şi care de asemenea se mulţămesce a se înfăţişa lucrurile vrednice de admirat ale naturii. Este însĕ o greutate foarte mare în sevêrşirea acestor lucrări; de multe ori mai mare decât aceea, în care joacă rol fantasia proprie. Pentru că îndată ce descripţia şi înfăţişarea nu e completă, desenul nu mai corespunde obiectului respectiv şi cetitorul numai poate reafla în acele tablouri lucrurile, ce lea veḑut vre odată în natură. Cât de dibaciu şi neajuns este dl Negruzzi în aceasta lucrare, o vedem din „Copiile de pe natură“ ale sale, unde ne înfăţişează tipuri nu numai din popor, ci şi din societatea mai înaltă a Românilor.

Un alt membru al „Junimii“ şi însemnat novelist român este dl Nicu Gane. Acest autor asemenea scoate sujetele sale din vieaţa naţională atât din ḑilele noastre, cât şi din vremile de demult frumoase şi patriarchale ale neamului românesc. În toate scrierile dsale se dă pe faţă iubirea de patrie şi naţionalitate în cel mai înalt grad şi de aici ne putem esplica cum de credinţele poporului nostru joacă rol atât de mare în novelele sale avênd de multe ori o putere deosebită, ce dă novelei o înfăţişare fantastică. Dl Gane nu îşi pune de scop a ne înfăţişa întreaga vieaţă sufletească a Românului cu diferitele ei nuanţe fine, ci se mărginesce a ne arĕta una s'au alta însuşire însemnată şi mai generală. Ca despăgubire pentru aceasta dsa ne dă descripţii de persoane, locuri şi vremuri de credinţe şi obiceiuri de o fidelitate admirabilă.. Şi toate aceste sûnt scrise într'o limbă românească limpede şi curată, dulce la grai şi plăcută la auḑ; potrivită sujetelor şi spiritului naţional al novelelor, limbă ca aceea cum rar mai găsim în întreaga noastră literatură. În chipul acesta novelele dlui Gane nu pot avè pentru un străin acel farmec, ce 'l au pentru un român, care simte cu dênsele dimpreună; şi dl Gane este şi va remânè în prima linie scriitor naţonal.

După ce am făcut aceasta caracteristică a celor trei novelişti din „Junimea“ nu cred de prisos a arĕta câteva din părerile străinilor asupra novelelor în ceştie, traduse mai cu samă în nemţesce.

„Blätter für literarische Unterhaltung“ Nr. 40 din 1880 ḑice într'altele despre „Rumänische Skizzen“ în care se cuprind mai cu samă scrieri de ale lui Slavici, Negruzzi şi Gane: „Cartea întreagă stă cu mult de asupra literaturii române obicînuite şi novelele ţĕrănesci ale lui I. Negruzzi şi cea mai mare în Europa, şi că conducerea Europei i s'ar încredinţa, când ar fi în stare de a o accepta, şi când ar avè un om de stat, care n'ar fi numai un mare înaintator de tradiţiunile familiei Hohenzollern, dară ar fi şi harnic de a fi un procurator al intereselor culturei europene, plin de idei bune şi de energie. În ḑilele lui Napoleon, Palmerston şi Meternich mai era o Europă, care, când undeva în lume se vătăma interesele culturei europene numai decât îşi cu energie se opunea barbariei. Epoca lui Bismarck, care e epigonul acestor oameni se caraterisează într'un mod foarte trist cu aceea, că numai este o Europă, că interesele culturei europene, care sûnt meḑiul legăturei comune a tuturor popoarelor din continentul nostru, numai au nici un procurator, nici un esecutor, şi sûnt espuse fără pază şi fără cruţare tuturor atentatelor barbariei. Cu întristare foarte mare věd popoarele starea aceasta, care înseamnă un pas înapoi şi care mult timp nu se poate suferì. Conducerea în Europa se poate cuvenì numai acelora cari socotesc interesele culturei europene de steaua lor conducětoare.

Dacă popoarele jertfesc aşa mult pentru sporirea mijloacelor de putere, au şi dreptul de a cere, sě se întrebuinţeḑe mijloacele aceste într'un mod potrivit spre păzirea intereselor Europei. Cultura europeană — faţă cu celelalte părţi ale lumei — are a împlinì o misiure mare. Misiunea aceasta o vedem astăzi în Egipet despreţuită, luată în bătaie de joc şi călcată în picioare. E timpul sě se ridice Europa la o acţiune hotărâtoare, şi popoarăle ei sě numai fie silite a întreba cu ruşine: *Unde e Europa*?

(„M. Post“)

Afacerea dela Tisza-Eszlar.

Investigaţiunea se continuă. În Dada s'au arestat de nou mai mulţi indiviḑi. Plutaşii arestaţi nu fasionează nimica.

Varietăţi.

* (Alteţa Sa imperială,) Principele de coroană Rudolf, aflăm din „P. Ll.“ avea eri sě se întoarcă din tabera de lângă Praga, la Praga, de unde în 13 Iulie n. va pleca în Transilvania. Aici va petrece la vênětoare opt ḑile. Nu se scie încă dacă vine sau nu vine şi A. S. princesa de coroană.

* Ministrul de justiţie reg. ung. a încredinţat agendele medicale la arestanţii dela judecătoria singulară din Năsăud medicului cercual Dr. Emil Filipou.

* Bar. Mayr trimisul austro-ung. la Bucuresci a plecat cu concediu în Austro-Ungaria.

* (Principele Victor Napoleon.) Fiul „Principelui roşu“ petrece de present în Budapesta. Luni a sosit sub numele comte de Moncallière însoţit de şeful curţii sale D. P. Conte, cu vaporul în Budapesta şi a debarcat la „Grand Hotel Hungaria.“ Tiněrul principe, în care bonapartiştii privesc pe pretendentul cel mai îndreptăţit la tronul împěrătesc francez, studiază în Heidelberg, nu ascultă însě la universitate, ci profesorii îi dau lecţiuni în locuinţa lui. Principele trece de un tiněr serios cu caracter resolut. Şi această călětorie a sa intenţionează înmulţirea esperienţelor sale. În Budapesta se ḑice că va petrece câte-va ḑile.

* (Mareşalul Mac-Mahon în Ungaria.) După spusa diferitelor ḑiare franceze dela 30 Iunie n., Mareşalul Mac-Mahon va pleca cât de curênd spre Ungaria.

* (A treia universitate.) Cu privire la resoluţiunea ministrului de instrucţiune referitoare la cestiunea universităţii a treia de care a fost vorba deja în ḑiare, scrie „Bud. Korr“ pe baza informaţiunilor date din parte competentă următoarele:

Ministrul de culte şi instrucţiune avênd în vedere înfiinţarea unei a treia universităţi a cercetat mai întâiu cetatea Pojon încă din anul 1880, însocit de oameni de specialitate şi a raportat apoi Majestăţii sale. Mai târḑiu, când sě respândì vestea despre agitaţiunea pentru ridicarea unei a treia universităţi în Szegedin apoi în Caşovia ministrul însoţit de oameni de specialitate a cercetat în anul 1881 Szegedinul, ear acum de curênd Caşovia. În toate trei locurile s'au luat în considerare localităţile oferite şi documentele respectivelor cetăţi etc. Ministrul are de scop, sě aştearnă cu privire la a treia universitate încă în decursul toamnei Majestăţii sale şi dietei un proect şi pentru compunerea unui astfel de proiect a cerut atât dela Szegedin cât şi dela Caşovia presentarea datelor necesare

* (Consulul român din Budapesta) Alecsandru Farra, care a petrecut timp mai îndelungat în afaceri oficiale la Constantinopole se aşteaptă în septămâna aceasta sě'şi ocupe postul.

* (Strămutări de diplomaţi români.) Mavrogeni trimisul României la Roma se strămută la Constantinopole. Teriachiu este denumit trimis la Roma şi Manescu în locul lui Mitilineanu la Brusela.

* („Naţiunea“) ḑiariu nou politic cu o înfăţişare care face cea mai bună impresiune dintre toate ḑiarele române de peste Carpaţi, a păşit înaintea publicului, cu cel dintâiu numěr al sěu Joi în 17 Iunie. Ḑiariu în format mare, are rubrici constante bine îngrigite. „Naţiunea“ după cât se poate vedè din programa sa scurtă este ḑiariu liberal şi evită polemiile superăcioase, pentrucă ḑice că respectă convicţiunile celor de alte partide. Inainte de toate însě ḑiarul vrea se respândească lumină. Ḑiarul costă 60 lei pe an, 30 lei pe jumětate de an şi 15 pe cuartal.

N'am luat notiţă îndată, pentru că vream se urmărim mai mulţi numeri ca se nu judecăm după impresiunea cea dintâiu. Urmărirea aceasta, caută se o mărturisim, ne a fost în cele din urmă cu neputinţă. Causa nu o putem sci, dar este faptă că afară de doi numeri dintâiu, nouă ḑiarul ne vine neregulat sau mai bine ḑis regulat al doilea nr. Aşa după nrul 2 am primit nrul 4 şi apoi nr. 6.

* (Esercițiile artileriei în tragerea la semn) se încep în 1 August n. şi vor urma până în 26 August n. dela 6 oare dimineaţa până la 12 oare la ameaḑi. În ḑilele acestea este interḑis celor nechemaţi a călca pe teritoriul esercițiilor 400 urme dinapoia tunurilor cu care se trage la semn, căci altcum se pot întêmpla nenorociri. Pasanţii pedestri, călări sau cu carěle între Poplaca şi Sibiiu sûnt avisaţi a umbla sau pe lûngă Dumbravă sau peste Cristian şi cei dela Gura-riului pe lûngă canalul vechiu. — Mai departe se atrage atenţiunea acelor ce ar găsì proiectile se nu le arunce în colo şi încoace sau sě le sfredelească. Cu deosebire bombele (proiectilele găunoase) trebue ridicate cu îngrigire totdeauna întoarse cu festila sau cu ochiul bombei în sus. O persoană se nu ridice mai mult de un proiectil de odată. Proiectilele găsite sě se ducă sau la depositul filial de artilerie sau la oficierul staţionat pe teritoriul esercițiilor. Aducătoriul de proiectile sau de bucăţi de metal din proiectile primesce un onorariu corespunḑětoriu.

* (Învitare.) Adunarea generală anuală a despărţěmêntului I, al Braşovului şi Trei-scaunelor, conform conclusului adunărei generale din anul trecut, se conchiamă prin aceasta pe 11/23 Iulie a. c. în oraşul Breţcu din Trei-scaune (Háromszék) la care avem onoare a învita pe toţi membrii acestui despărţěmênt, şi pe cei ce se interesează de cultura poporului român.

Braşov în 20 Iunie st. v. 1882.

În numele comitetului cercual

Ioan Petric m. p., director. *Ios. Maxim* m. p., secretariu.

* (Comuna greco-orientală din Buda-pesta) a oferit archimandritului actual din Cairo postul de archimandrit în Budapesta. Archimandritul a respuns într'un mod dubios, în urma turburărilor din Egipt însě a declarat că el îşi va da dimisiunea în Cairo şi va primì postul oferit din Budapesta. Archimandritul din cestiune este scriitor şi vorbesce toate limbile mai însemnate europene.

* Sěcuimea din Treiscaune (Háromszék) este în agitaţiune din causă că un ţeran din Maişa, în absenţa muierei şi nororei sale a ars vestmintele şi pânḑeria acestora, eară după ce nenorocitele au sosit a casă au fost de turbatul om măcelărite cu o secure bine ascuţită. Feara-om a fugit, nu se scie unde.

* (Atentat.) Ḑiarului „Függetlenség“ i se telegrafează din Czegled că asupra lui L. Szalay presid. partidei independenţilor s'au tras trei focuri şi i s'a aplicat şi o lovitură în cap (cu ce?). Glonţul a întrat în braţ şi fu îndată depărtat. Rana nu e periculoasă.

* (Lupi în puterea verii.) Ministrul de interne a conces mai multor comune din comitatul Ciucului, cari cerură pe cale telegrafică concesiune de a vêna lupi şi urşi. În luna asta s'au dat aproape o dusină întreagă de astfel de concesiuni.

* (Agitaţiuni contra Jidovilor. Dela Papa se telegrafează în 6 Iulie n. că acolo agitaţiunile în contra Jidovilor au luat atitudine serioasă. În noaptea trecută, se ḑice în telegramă, agitatorii au spart ferestile la peste o sută de case jidovesci. Pentru susţinerea ordinei s'a recuirat miliţie din Raab.

* (Cu privire la eventuala mişcare contra Jidovilor), care s'a simţit acum de curênd în Tokaj şi în împregiurimea acestuia, are „Hon“ dela o persoană, care ocupă o posiţie socială estra-ordinară următoarele:

„Nesce învěţăcei de cismar au scris noaptea verşuri de batjocură pe păreţi; Fiind eruiţi se ḑice că s'au căit amar de impertinenţa lor. Despre o altă „mişcare“ nici urma; Poporul e liniscit, şi fiind ocupat cu secerişul nu are timp se mai gândească la astfel de lucruri.

* (Tipografia antisemitică). „M. Hir“ scrie următoarele: „După cum ni s'a făcut cunoscut din Agria archiepiscopul de acolo Dr. Iosif Samassa a aflat, că scrierile antisemitice ce sûnt împrăştiate prin ţeară, es în mare parte din tipografia liceală archiepiscopiască de acolo. Escelenţa Sa a interḑis directorului tipografiei de a mai tipărì astfel de scrieri.

* (O serbare de reconciliare). Sentimentele duşmane dintre Francesii şi Italianii aflători în Tunisia precum se telegrafează de acolo, acum sûnt delăturate. Într'a 2 a lunei acesteia a avut loc în Tunisia o serbare întru pomenirea lui Garibaldi. Autorităţile civile şi militare ale Francesilor precum şi mulţi ofiţeri din garnisoană au luat parte la serbarea aceasta. Musica Zuavilor s'a dat la dispoziţiunea comitetului italian. Destournelles avea la stânga pe consulii Angliei şi Germaniei, până când generalul Forgemol la dreapta lui avea pe consulul italian. S'au purtat mai multe toaste potrivite ocasiunei chiar simpatice pentru Francia. Musica Zuavilor cântă imnul italian naţional, Italienii respunseră cu Marseillesa. În acelaşi moment, resună,

---

Slavici se pot pune alăturea cu ale lui Auerbach.“

„Völkerkunde Osteuropas“ vol. II. pag. 187 ḑice „Cele doue novele sătene de Slavici („Crucea din sat“ şi „Popa Tanda“) stau pe aceaşi treaptă cu cele mai bune novele germane de felul lor. Istoria lui Gane (Şanta) este mişcătoare…“

„Ueber Land“ und Meer“, nr. 3 din 1879—80 ḑice: „Înainte de toate ne presentă dl Negruzzi şi Slavici în schiţele lor de caracter opere de o adevěrată perfecţiune. Schiţa despre „Popa Gavril“, îndreptarea lui Popa Tanda, descrierea celor douě bětrâne din „Cucoana Nastasica“, care încearcă înzědar a păzì o copilă tiněră şi frumoasă, ajung în ceea ce privesce fineţa desemnului pe Turgenjev.“

În sfârşit voi tracta despre o însemnată parte a literaturii noastre poporale, pentru care „Junimea“ şi-a câştigat merite foarte mari. Este vorba despre basmele şi poveştile poporului nostru.

În aceste poveşti sě înfăţişează întreaga vieaţă sufletească, puterea şi individualitatea poporului românesc din vremile cele mai vechi şi până în ḑiua de aḑi. Credinţele, datinele, obiceiurile, tradiţiunile sale scumpe, precum şi ideile, ce-l predominau în diferite epoce sûnt contopite aici în forme, ce numai fantasia poporului românesc poate sě le creeze şi a căror frumseţe stă mai presus de toate productele de acest fel ale altor seminţii.

Şi cu drept cuvênt a ḑis-o domnul Maiorescu, că fără sě cunoască cineva poveştile poporale nu poate sě devină adevěrat literat. Îmi place dar sě mě închin înaintea dlui Creangă, înaintea părintelui poveştilor române, tot atât de mult cum mě închin înaintea iubitului nostru Alecsandri pentru meritele, ce le are pe terenul poesiei poporale. Dl Creangă este acela, care a adunat din gura poporului acest tesaur nepreţuit de poveşti şi le-a scris aşa cum a scrie numai dsa scie. De câte ori cetim sau auḑim acestea povesti în limba sa verde, dulce şi limpede, totdeauna ne reamintim cu duioşie frumoasele seri de earnă din copilărie, când şeḑênd în jurul moşului Toma ascultam cu încordată luare aminte vorbele sale trăgănate. Şi de câte ori le cetim, ne pare că auḑim acel glas trăgănat şi rătăcim cu mintea prin lumea voioasă plină de feţi-frumoşi cu pěr de aur, de ḑine frumoase ca soarele, de nime věḑute, şi nu şciu alţii cum sûnt, dar eu totdeauna me simt fericit în tovărăşia geniului nevěḑut al neamului meu mult iubit!

Sûnt prea înguste marginile acestei teme pentru ca sě pot caracterisa poveştile d-lui Creangă, căci făcênd aceasta, aş caracterisa toate poveştile noastre dimpreună cu spiritul lor, care este tot-odată spiritul scrierilor dlui Creangă. Frumoase merite şi-au câştigat în aceasta direcţie şi d-nii Slavici, Pompiliu şi Gane.

Iată, domnilor, ce e societatea „Junimea“, în a cărei onoare sûntem adunaţi astăḑi aici şi iată cum sciu membrii ei purta condeiul spre onoarea lor şi a neamului românesc! Cred a nu putea încheia mai potrivit aceasta scurtă caracteristică, decât urând viaţă îndelungată societăţii „Junimea“ şi membrilor ei!

I. T. Mera.

ca un singur glas, strigările: „Se trăească Francia. Serbarea aceasta se socotesce ca reconciliaţiune definitivă între Francesi şi Italieni şi pretutindenea se poate vedè mulţămire generală.

* (Rusia tot nu e aşa esclusivistă în privinţa limbei.) O telegramă dela Petersburg dela 4 Iulie n. spune că ţarul a sancţionat întroducerea limbei rusesci ca limbă administrativă în afaceri de recrutaţiune şi în provinciile baltice. Esceptiune făcênduse cu ţinuturile, unde întroducerea mĕsurilor acestora este absolut cu neputinţă.

* (Justificiarea lui Guiteau). „Ilustr. Wr. Extrabl" reproduce următoarea depeşă din Washington; 30 Iunie: Astăḑi după ameaḑi la 12 ½ oare sĕ esecută Carol Guiteau ucigaşul preşedintelui uniunei, James Garfield. Guiteau, pentru a cărui iertare s'a făcut în ḑilele din urmă din diferite părţi încercări zadarnice, remase pănă în momentul din urmă foarte resolut. Cătră 12 oare prânḑì încă odată bine şi sĕ pregătì pentru cel din urmă mers. Cu ceva înainte de 12 ½ fu scos din prinsoare şi dus la eşafot. Ajuns aci cetì cu voce firmă şi patetică o rugăciune de moarte făcută de el însuşi. In aceasta descrie pe preşedintele Arthur de un laş şi ingrat. Apoi cântă mai multe versuri proprii şi după ce a terminat dete însuşi semnul ca sĕ lase securea în jos. Câteva secunde după aceea Guiteau care prin fapta sa nebună puse în doliu mare o ţeară întreagă, încetă din viaţă. Din autopsia medicală s'a vĕḑut, că creerii lui Guiteau au fost desvoltaţi şi în regulă.

* (Cea dintâiu moară de vapor în România), intitulează „P. Ll." de Mercuri una dintre notiţele sale de sub rubrica „Sciri dela bursă şi comerciale". Apoi continuă: „O depeşă dela Bucuresci anunţă că în România are a se întroduce acum şi îndustria morilor de vapor cu acel scop pronunciat, de a emancipa şi a face independentă industria producţiunei de cereale de industria morilor unguresci. Societatea constructorilor din Bucuresci zidesce în Bucuresci o moară mare de vapor şi promite a vinde suta de chilograme de făină cu 10 franci mai eftin ca în Budapesta.

* (Starea semĕnăturilor.) *Gioagiu* (com. Hun.) 2 Iulie n. semănăturile de toamnă şi de primăvară promit seceriş bun, grânele cu deosebire sûnt frumoase; secerişul, dacă timpul va fi frumos se începe preste opt ḑile; cucuruzul se îndreaptă. Fênul şi luţerna nu sûnt bune, măzărichea s'a îndreptat; în vii acum sapă a doua oară. *Iara* (Turda) 2 Iulie n. Semănăturile de toamnă promit seceriş bun cele de primăvară de mijloc. Cucuruzul se sapă a doua oară. Fênaţele au dat fên puţin. *Csik-Szereda* (Ciuc) 2 Iulie n. Grânele şi secările sûnt rari, au însĕ spice bogate; se aşteaptă seceriş indestulitoriu. Orzul şi ovĕsul de mijloc; plantele cultivate cu sapa se desvoaltă frumos. *Tăşnad* (Selagiu) 2 Iulie n. Grânele promit seceriş bun; primăverile sûnt de mijloc; cucuruzul se desvoaltă încet; napii sûnt frumoşi; fênul cuantitativ puţin, cualitativ bun; strugurii au lăpădat floarea şi sunt frumoşi. *Caransebeş* 1 Iulie n. Grânele, fiind anotimpul favorabil, s'au recules vĕḑênd cu ochii aşa încât se poate ḑice că sûnt bune; secările de mijloc; orzul şi ovĕsul, cu toate că pe alocurea au fost slabe, promit seceriş bun. Cucuruzul şi cartofii (mere de pămênt, pere de pămênt, picioci, crumpene, grumpiri etc.) promit cules bun. Fênaţele sûnt de mijloc. Poamele tomnatece promit cules bun. *Turda* 1 Iulie n. Timpul din urmă favorabil a înaintat preste aşteptare semănăturile din ţinut aşa încât cele de toamnă promit seceriş de mijloc cele de primăvară seceriş bun. Cucuruzul preste tot e slab şi viile au rĕmas tare înapoi. *Aiud* (com. Albei) 1 Iulie n. Semănăturile de toamnă preste tot frumoase şi cu toate că pe alocurea este tăciune, promit seceriş bun. Săpatul al doilea al cucuruzului este în curs; viile promit cules bogat; fên puţin.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 6 Iulie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	120.20	119.80
Renta de aur ung. de 4% . .	89.—	88.85
Renta ung. de hârtie	87.30	87.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.30	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.80	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 25	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.50	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	100.50	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.20	77.—
Datorie de stat austr. în argint .	77 85	77.50
Renta de aur austriacă	95.90	95.75
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	828.—	823.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	308.50	318.—
Acţiuni de credit austr. . . .	320.75	322.50
London (pe poliţa de trei luni) .	122.50	120.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.57	9.55
100 marce nemţesci	58.85	58.70

Nr. 28. [109] 2—3

CONCURS.

După ce şi în urma ordinăciunei consistoriali din 19 Septemvre 1881 Nr. 2494 B. nu s'a putut face alegere de paroch la Doboli inferiori, aşa se escrie din nou al 3-lea concurs pentru ocuparea vacantei parochii Doboli inferiori cu filia Ilyefalu de clasa III cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom."

Emolumentele sûnt.

1. Dela 56 familii câte o claie de grâu.

2. Dela 28 familii din materă, şi 11 familii din filiă, câte o ferdelă cucuruz sfărmit şi una de oves.

3. Dela 28 familii mestecate din materă şi dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filiă câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfărmit.

4. Stola îndatinată şi anumit cea statorită în sinodul parochial ţinut în 16/28 Iulie 1880.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au a'şi adresa petiţiunile lor instruite în sensul „Statutului Organic" şi al regulamentului congresual din anul 1878 la subscrisul pănă la terminul sus amintit, dela cari sĕ cere sĕ cunoască şi limba maghiară.

Braşov în 17 Iunie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 113. [107] 2—3

CONCURS.

Pentru comuna parochială gr. or. de clasa III. din Zlasti, în protopresbiteratul Haţegului, în urma resoluţiunei Prea veneratului Consistoriu archidiecesan din 6 Aprilie 1878, Nr. 840, — se deschide din nou concurs, până la 26 Iuliu a. c.

Emolumentele sûnt:

a) Cuartir natural;

b) folosirea porţiunei canonice 6 jugere: pământ arătoriu, fênaţ şi viă;

c) Birul preoţesc dela 90 fumuri câte 1 fl. v. a. în bani;

d) Tacsele stolari statorite în sinodul parochial ţinut la 23, Aprilie a. c.

Toate aceste computate la olaltă dau un venit preste 300 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie, au a-şi asterne suplicele lor la subscrisul, instruite în sensul prescriselor din „Statutul Organic" şi a regulamentului congresual din 1878 pentru parochii.

Haţeg 25 Maiu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

---

ad. Nr. 180. 1882 [111] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia gr. orientală Stenea de clasa III sĕ escrie prin aceasta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela publicarea primă în „Tel. Rom."

Emolumentele sûnt:

1. Dela fie care familie câte doue ḑile de lucru;

2. Dela fiecare familie una ferdelă (mesură veche) cucuruz sfârmit.

3. Folosirea cimiteriului.

4. Venitele stolari.

5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Stenea în 17 Iunie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 102. [108] 3—3

CONCURS.

Pe basa înaltului rescript consistorial din 13 August 1881, Nr. 2406 B. se deschide concurs pentru întregirea postului de paroch gr. or. în comuna Chiscădaga tractul Gioagiului I, cu termin de 30 ḑile dela publicarea primă a acestui concurs în „Telegraful Român."

Emolumente sûnt:

Porţiune canonică 5 jugere fênaţ şi arătură. Dela 70 familii câte 30 litre cucuruz sfărmat şi stola regulată, care toate la olaltă computate în bani, dau un venit anual de 300 fl. val. austr.

Prelûngă aceste emolumente creştinii se mai obligă a lucra parochului lor tot lucrul de câmp ce se rerecere la porţiunea canonică.

Suplicele concursuale, instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral în Hondol.

Hondol, 17 Iunie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Pipoş m. p,
protopr.

[112] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 6—12

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 74. Sibiiu, Marți 29 Iunie (11 Iulie) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se aflå cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iunie 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu 28 Iunie.

După diarele ungurescì România este tocmai în dilele aceste ospătěreasa scriitorilor și artistilor ungurescì, cari au întreprins o călětorie până la Turnu-Severinului. Din diarele ungurescì aflăm că guvernul românesc, luând scire de evenimentul acesta, a hotărît a trimite o deputațiune la fruntarie, pentruca se primească pe visitatori cât se poate mai splendid. Academia română avè sě se într'unească din causa aceasta în ședință estra-ordinară, ca se aleagă comisiunea, care va fi însărcinată a felicita societatea de scriitori și artisti maghiari. Ministrul de culte și instrucțiune Ureche și de justiție Chițu au aflat de bine a se pune în corespondență imediată cu Ludovic Vándory, și a i descoperì: cât se simte România de ferică și de onorată că poate saluta în sinul ei pe representanții eruditilor și artiștilor unguri și că doresc (nu rîdeți!) sě se apropie și politicesce cât mai amicabil și mai sincer, de oare ce interesele sûnt identice. Ministrul Ureche avea se meargă Sâmbătă la Sinaia se raporteze despre sosirea oaspeților maghiari pe teritoriul românesc. Mai adaug: că este o dorință comună ca oaspeții cu ocasiunea aceasta se visiteze și Bucurescii.

Este foarte frumos când cineva în viața de toate dilele omenesce cum se cuvine pe oaspeții ce'i vin la casă. Și în viața, care nu e de toate dilele, aprobăm urbanitatea, căci ea dovedesce nobile simțeminte la acei ce o manifestează. Noi am fi cei dintâiu cari am sălta de bucurie când am vedè că cei de un sânge cu noi, avênd casa lor proprie, omenesc pe compatrioții nostri cât se poate de bine.

Însě când câutăm mai de aproape la anumite împregiurări nu tocmai de mult trecute și altele cari durează încă, mai departe când vedem ce persoane sûnt acei oaspeți, pe cine representează, ne înghiață negreala în condeiu, vědênd stăruința care trece departe preste marginile unei primiri bune și cu care guvern, academie și mai scie Ddeu cine se adoperează a întimpina la fruntării, a invita în capitală etc. pe nesce oameni privați fie oameni de sciință măcar și ai festiva în tot feliul.

Ne aducem aminte de rěceala cu care ministrul nostru president a întimpinat pe regele României, neînvrednicindul în Budapesta nici măcar de o visită, până nu s'a dus suveranul Românilor la ministrul president Tisza.

Poate că unii vor fi înterpretat atunci incidentul acesta de lipsă de simț de curtenire. Nu vom judeca ce a fost; constatăm însě faptul și'l punem alăturea cu mișcare, pe care ni o trâmbiță diarele maghiare, ca un ce caracteristic, aducênd aminte, cui va fi de lipsă, că Maghiarul nu este rece către cel ce îl prețuesce.

Dar ni se va dice că românii respund recelei cu prevenire. Aprețuim, o repețim, prevenirea și scim bine că este un act de urbanitate. Sûnt însě margini cari dacă trece cineva preste ele in prevenire, aceasta nu mai are loc în rubrica prevenirei și urbanității.

Ei bine, cine sûnt acei ce au pus toată România în ferbere și conturbă și liniscea regelui român dela Sinaia. Este respectabilul prelat catolic apusean Hadynald, care ca orator și ca om de sciință este stimat fără deosebire de naționalitate și confesiune. Însě dênsul e și om politic. Ca atare la 1861 și mai târdiu a fost totdeauna pe partea aceea, care a fost contrară Românilor din Ungaria și Transilvania. De ceilalți, cum e Jokay, Pulszki și Max Falk, afară de aceea că și ei urmăresc aceeași politică care neagă dreptul național al Românilor, mai scim că în diarele, la care sûnt redactori și colaboratori epitetele de batjocură ale Românilor nu sûnt rarități. Ei „aruncă cu un scadron de husari toată armata română în Dunăre și cu un muc de țigară derangează un front“ etc.

Dacă acestia sûnt representanți ai sciinței apoi în měsură mai mare sûnt representanți ai politicei maghiare, care pe cei din România i batjocoresc ear pe noi vrea se ne maghiariseze. Românii din România trebuia se țină compt de aceasta și dacă în cât ne privesce nu așteptăm alt sprigin dela dênșii, precum nici nu așteptăm, cel puțin sě nu ne arate demonstrativ, că ei nici cât permite inima unui creștin nu țin seamă de împregiurările lor și ale fraților lor de un sânge, de și în alt stat politic. Nu numai pe alții, ci și pe sine trebuie sě se respecteze, cine vrea ca se fie respectat.

Că prin primirea estraordinară ce se face visitatorilor din cestiune în România sě va ameliora soartea noastră ear nu asteptăm și nici se își închipuească Românii de dincolo că vor isbutì se facă așa ceva. În privința aceasta naturelul unguresc e cu mult mai cerbicos decât sě se demită pentru prânduri și vorbe frumoase la concesiuni.

S'a amintit de identitatea intereselor. Nu odată și nu de adi sau de eri am accentuat identatea de interese între Adria și Marea neagră. Însě toate vorbele Românilor în privința aceasta au mers în vênt. Faptele ne fac se desperăm în sinceritatea acestor cuvinte dacă s'ar întêmpla sě le mai audim vreodată din partea politicilor maghiari. Dacă ar sta în puterea politicilor de soiul acesta ei ne ar maghiarisa, ca prin noi sě se maghiariseze toată românimea până în Marea-neagră.

Ei, dar poate că cei de din colo vor fi mai norocoși întru a convertì la o politică mai favorabilă și pentru noi Românii din Ungaria și Transilvania. Se dea Ddeu, că neam bucura. La astfeliu de sucese înse se cere altfeliu de porneală!

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Iunie.

Cu toate că reforma în armată nici astădi nu sě scie positiv cum are sě fie totuși este discutată în diare și din punct de vedere militar și politic. Din punct de vedere militar „Wehrzeitung“ într'o recensiune foarte serioasă o aseamana ca [illegible] ordinei de batalie *(ordre de bataille)* din diua de astădi. Din punct de veder politic „D. Ztg.“ din Viena susține că reforma aceasta este concesiunea cea mai mare și cea mai hotărîtoare din toate concesiunile câte s'au făcut până acum Maghiarilor. Ceea ce nu s'a putut ajunge prin pactul dela 1867 s'a ajuns acum, pentrucă prin crearea divisiunilor teritoriale ungurescì s'a pus temeiul unei armate proprie ungurescì. Interesant este că „D. Ztg.“ dice: Începutul pentru organisarea unei armate de sine ungurescì s'a făcut. Din punct de vedere german n'avem sě objectăm nimica în contra acestui progres al independenței ungurescì.“

FOIȚA.

Regina României și Dora D'istria. *)

Reproducem următorul articul din „La missione della Donna.“ El a eșit din peana d-nei Ida Melisurgo Vegezzi-Ruscala, fiica consulului român dela Torino (Italia.)

România care de abia de cât-va timp a scuturat jugul străin, după ce a lăsat atâța fii ai sěi pe câmpiile Bulgariei luptând vitejesce în contra Turcilor, după ce a atras admirațiunea Europei întregi prin luptele din pregiurul Plevnei; acum, încetând rěsboiul, rěmânênd liběră și independentă și proclamându-se regat, caută gloria în câmpii industriei și comerciului și în luptele roditoare ale sciinței. Se observă o repede înaintare a artelor frumoase; literatura mai cu seamă înfloresce și se află într'un period de mare desvoltare. Aceasta pentru că Regina României, care e o învěțată cultivătoare a artelor și literaturei, protege pe literați și Ea însăși 'și-a luat sarcina de a face cunoscută literatura română în afară. Ascunsă de altmintrelea sub modestul pseudonim de Carmen Sylva, a publicat un volum din poesiile celor mai de căpetenie scriitori români pe cari Ea 'i-a tradus cu eleganță în nemțesce, volum care a fost primit foarte bine de teribilii critici din Lipsca și Berlin. Ținta Reginei e fără îndoială măreață și nobilă, cu totul deamnă de Ea care iubesce atât de mult a doua sa țeară.

Pe drept cuvênt Românii se laudă cu Regina lor, care e înzestrată cu un mare geniu, de o energie nu comună și în sfêrșit cu un ales fel de a simțì și de a cugeta. Afară de aceste calități, toți 'și aduc aminte de ceea ce făcu Ea în timpul rěsboiului dela 1877—78, în care se arătă pe atât de mare patriotă, pe cât de bună și caritabilă. E destul sě amintim că se afla acolo, unde răniții cereau îngrigire, în spitaluri, în ambulanțe și chiar pe câmpul de bătae. Înființă cu cheltueala Sa mai multe spitale provisorii și ajuta pe apěrătorii țěrei cu o iubire de mamă. Entusiasmul pe care îl deșteptă această nobilă și generoasă purtare a Sa fu atât de mare încât poporul, nemulțămindu-se de a i arěta simțemintele sale cu urări continue, o numì Muma răniților, titlu care conține cea mai frumoasă laudă ce se poate face Reginei.

Elisabeta României e de o activitate minunată. Ea se ocupă de literatură, de pictură și de musică, și cu toate aceste nu uită pe copiii săraci protegiați de Dênsa și nici chiar plictisitorul ceremonial de curte. Și ca și cum acestea n'ar fi de ajuns, Ea face studiile cele mai serioase asupra eticei sociale și asupra economiei politice, ba a și avut satisfacțiunea de a obținè la guvern ca administrațiunile publice, cum bunăoară armata, spitalurile și celelalte sě'și procure numai pânze țěsute de țěrance. Astfel a isbutit sě scoață din miserie clasele sěrace ale țěranilor și ale lucrătorilor, căutând în ori ce mod sě aline durerile pe cari le îndură părțile mai puțin civilisate ale României.

Dar, lăsând la o parte că e regină și judecându-o fără pasiune ca literată, nu putem face mai puțin decât sě lăudăm sincer pe Elisabeta României, fie pentru întinsa și adânca învěțătură care se vede în poesiile sale, fie pentru dulceața și simplitatea stilului și pentru delicateța cugetărilor, cât și pentru originalitatea și singularitatea ideilor, cari mai mult se ridică în cea mai de curênd publicațiune a unei poeme filosofice Iehova sau vechia legendă i Ovreiului rătăcitor, unde îș arată toată puterea geniului Sěu pentru că această nouě lucrare e în geniul lui Faust al nemuritorului Gothe. Acum dênsa are de gând sě tipărească „Liniscea mea,“ care va vedè lumina la Berlin.

Cu alte cuvinte Regina României e o femee de un geniu escepțional, care va face epocă în istoria literaturei românesci și a celei germâne.

Nu mai puțin ilustră decât Ea mai e și o altă femee, princesa Elena

---

*) Națiunea.

Generalul Scobeleff, care alarmase lumea cu vorbirile sale, a murit lovit de apoplecsie (gută) în Moscva.

Telegrame dela 8 Iulie n. spun că „România liberă“ din Bucuresci anunță venirea lui Cogălniceanu la ministeriu spre a ocupa postul de ministru de esterne.

Masacrul din Alesandria.

Raportul oficial despre masacrul din Alesandria este făcut de un funcționar superior egiptean cătră șeful sĕu. Funcționarul a fost martor al acestor scene infiorătoare. Raportorul se esprima astfel:

După cum vĕ este cunoscut, comisiunea de anchetă pentru vamă în urma ordinului Dvoastre, se întrunise în 11 Iunie pe la 3 oare după ameaḑi în sala ministeriului, când deodată fu avisată că pe stradă s'a început o păruială, care devine tot mai amenințătoare. Escelența voastră ne ați părăsit ḑicêndu-ne sĕ ne continuăm lucrările; de oare ce credeați, că cel mult în o oară vĕ veți reîntoarce.

După ce membrul comisiunei Rogers Bey ocupă locul presidențial, noi ne puserăm la lucru fără sĕ ne mai gândim la aceea păruială.

Pela 4½ oare venì Agade Effendi, secretarul arabic, care se dusese sĕ aducă din biroul sĕu un document, de care aveam trebuință. Fața lui era foarte turburată. ne istorisì că afară pe stradă oamenii se bat de moarte se și impușcă unii pe alții.

Yussuf Bey Pertem, un membru al comisiunei, propuse sĕ suspendăm lucrările noastre și sĕ mergem se restabilim ordinea și liniscea: alți membrii și perdură cu totul cumpătul și nu sciau ce se facă sĕ aștepte pe Escelența voastră s'au sĕ se ducă fiecare la familia sa, care poate că era în pericol? În sfĕrșit pe la 5 oare am ridicat ședința și ne-am dus cu toții pe stradă.

Gardiștii polițienesci (Mustach fezim) ședeau în linisce, povestind și fumând la poarta palatului ministerial; pe strade însĕ se desfășura înaintea ochilor noștrii o privelisce straniă.

O mulțime de oameni îmbrăcați europenesce, o mulțime de posesori de prăvălii și alții alergau spre casă. Mulțimea se vedea că este numai spĕriată, dar nu înfuriată.

Pe drum auzirăm cuvêntându-se că creștinii trebuesc omorîți; alții ḑiceau, că Grecii au ocupat piața Mehmed Ali și au oprit pe musulmani, ca sĕ meargă acolo.

Cu cât străbăteam mai nainte, cu atât mulțimea era mai deasă.

Când am ajuns la poliția centrală, această mulțime avea cu totul altă înfățișare. Se vedea că este compusă din clasa cea mai de jos a populațiunei. Era o adunătură de strențeroși. cu capul gol și cu părul în disordine, cari se înarmaseră cu ciomege pari ș. a. Un răcnet sĕlbatic și blasteme îngrozitoare eșiău din pepturile lor.

Printro intêmplare estraordinară eu și Rogers Bey Seligman am rĕmas la olaltă; ceilalți colegi s'au despărțit de noi.

Ne am vărît prin mijlocul maselor și cu mare greutate am străbătut pănă la colțul prefecturei polițienesci.

În timpul acesta sosesce o trăsură cu doi răniți. Ei erau așezați unul peste altul în fundul trăsurei: de asupra era un European și de desubt un arab. În trăsură se aflau încă patru agenți polițienesci și un al cincilea ședea lângă visitiu.

Trăsura era urmată de o mare mulțime de sdrențeroși, care nu mai încetau cu injurăturile și blestemurile. Din unele altele am înțeles că rănițiii — cari se pot privì ca urzitorii întregei mișcări — erau un servitor arab și un maltes.

Mulțimea striga; „Dḑeu cu Sultanul, moarte necredincioșilor!“ Numai decât după această trăsură venì alta care cercă sĕ ia drumul spre biroul vamal. În acaasta se afla un European care purta pe cap o pălărie de paie.

Abia se sucì puțin trăsura și deodată fu împresurată de mulțimea, care dedù năvală de toate părțile. Fie care lovì cu ciomagul pe nenorocitul european, pe care l'am vezut odată că se ridică pune mânile la cap și curênd după aceea cade prăvălinduse. Mai mult nu l'am mai vĕḑut, căci mulțimea ne a impins fără voia noastră cu ea înainte.

Doi soldați dela marină ațițară și mai mult pe ucigași căutând a provoca un masacru sistematic. Unora le ḑicea sĕ meargă și prin alte locuri și pe alții i indemna sĕ se suie pe capra dela trăsură, de unde pot se lovească mai bine. Gardiștii dela prefectură se adunară împregiurul cadavrului strigând, că toți creștinii trebuesc omorîți.

Noi ne duserăm pe drum înainte.

În dreptul caselor de schimb întălnirăm o trăsură, în care se afla amiralul Beuchamp-Seymour și ajutantul seu. Ei erau în drum spre țermul mărei; din causa mulțimei însĕ nu putură sĕ străbată mai departe. Visitiul întoarse trăsura și stătu pe loc. D. Mario Vernoni explică celor din trăsură, că încercarea lor de a ajunge la bordul corăbiei este zadarnică și că se expun numai pericolului, de așì perde vieața. Noi — Rogers Bey și eu — ne apropiarăm și confirmarăm cele ḑise de Bernoni. In timpul acesta Vernoni aviseazā un sergent al orașului, pe care îl cunoscea și îl roagă sĕ se suie pe capră și se conducă trăsura amiralului la arsenal. Sergentul se suie pe capră, visitiul întoarce trăsura și pornesc.

La oare-care distanță întâlnim o altă trăsură. În ea se află un european rănit și plin de sânge de sus pănă jos, care se apăra de loviturile crunte ale Fellahilor sdrențoși.

Puțin mai nainte, dăm peste consulul general al Greciei, d. Rangabe, care se ducea spre poliție. Voiam se mĕ apropriu de trăsură și sĕ'l rog sĕ se întoarcă. Tocmai când pornisem spre dânsul, trei sau patru greci trec pe dinaintea noastră și aleargă în fuga mare pe o stradă, care scoate la port. După ei urmau vr'o treiḑeci s'au patruḑeci de Fellahi, înarmați cu ciomege, care în fuga lor mĕ aruncară și pe mine la pămênt. Când m'am sculat, trăsura consulului grecesc era deja încongiurată de o mulțime de oameni.

De acì pornirăm mai departe spre piața Mahmed-Ali, fără se ne prea grăbim și fără sĕ ne mai uităm îndĕrăptul nostru. Adevĕrul este, că n'am mai vĕḑut nimic deosebit, ne-a surprins însĕ purtarea gardelor polițienesci dela Caracol, care se afla alături cu cafeneaua de l'Europe. Ele erau atât de liniscite și fără grije, ca și când nu s'ar fi intêmplat nimic. Stau, ședeau, povesteau, fumau și nici nu voeau se scie de cele ce se petreceau. Puscile erau la locul lor și nimenea nu se gândea la ele. Cu deosebire m'a frapat sentinela, vĕḑênd'o într'o stare de tot somnuroasă; căsca când am trecut pe acolo.

Când am sosit în piață, am voit se trecem în partea cealaltă, când de odată ne strigă cineva pe nume. Era Haider-pașa, care se afla în casele dlui Maroque. Ne poftì sĕ ne apropiăm de dênsul și ne întrebă, că ce mai este nou. De oare-ce nu ne înțelese ne invită se mergem sus la dênsul. Abia ajunserăm în cameră și vedem venind un pluton de garde polițienesci (Mustahfezim) din strada franceză. „Vine miliția ḑisei lui Haider-pașa“, acum se va pune odată capet acestor turburări“. Cum esprimai aceste cuvinte, observ că în dreptul gardiștilor polițienesci vine o mulțime de Fellahi sdrănțoși înarmați cu ciomege înjurând și amenințând. Acum 'mi aduseì aminte de cele ce le-am auḑit la prefectura poliției, adecă că piața este ocupată de greci. De sigur acesti miserabili n'au avut curagiul se vină singuri, de aceea s'au alăturat lûngă gendarmi și cu ajutorul acestora au ocupat piața.

Îndată plotonul a ajuns în mijlocul pieței, vulgul, ce îl însoția, s'a împrăsciat peste toată piața. Erau cel puțin 5—600 de persoane, care se desfăcură în cete de câte 50—100 inși și se postară în piață. O ceată se îndreaptă spre pavilonul musicei; musicanții (din arsenal) trebuiră se o ia la fugă. După aceea tot această ceată se duse la kiosk, unde se vindeau beuturi și prăjituri. În câte-va minute strică și sparse tot ce se afla, jefuiră ce putură și după aceea dărâmară și kioscul.

În timpul acesta alte cete se luau după europenii lipsiți de ori-ce arme. Eu însumi am vĕḑut de pe fereastră cum au măcelărit patru europeni.

O ceată alerga după un european, care spĕriat începu se fugă. De oare-ce Fellahii nu îl puteau ajunge aruncară cu lemne după el, pănă când acesta căḑu și după aceea îl omorîră cu ciomegele. Une-ori, dacă o ceată persecuta pe un european și alta îi făcuse sfêrșitul altui european, cea de a doua sărea în ajutorul celei dintâiu îi închidea drumul celui urmărit și ambele cete apoi îl masacrau.

Dacă victima era moartă s'au se părea că este moartă se posta un gardist lûngă corpul fără viață. Această mĕsură se lua ca se nu vină cineva se dea ajutor acestei victime, s'au în casul când nenorocitul n'ar fi fost încă mort, sĕ i se dea ultima lovitură de moarte.

Unul din cei patru europeni fu resturnat la scara hotelului de 'lEurope. Asasinii creḑură că este mort. După câte-va minute însĕ, victima se tîrî vre-o doi pași; cum îl observară miserabili se puseră și îl tocară cu ciomegele în cap, pănă când își dădu sfârșitul, că mai mult nu l'am mai vĕḑut mișcânduse. Sentinela, fără se încerce a da cel mai mic ajutor, se plimbă în sus și în jos cu pușca la umĕr și fără sĕ se turbure cât de puțin.

Un alt rănit căḑut la colțul stradei dintre casa Cicinia și casa dlui Marque fu sugrumat de gardistul Ghafir, care nu se mulțămì numai cu atâta ci îi mai sfărîmă capul cu o piatră.

Ceilalți doi europeni muriră în câte-va minute în urma grelelor lovituri, ce curgeau ca ploia. Cu toate strigătele de durere ale victimelor și urletul selbatec al tâlharilor totuși se putea distinge și sgomotul ce îl pricinueau loviturile ciomegelor pe corpurile nenorociților și se auzea întocmai ca un foc de pluton, a cărui sunet este slăbit de îndepărtare.

Copii mici de 10—12 ani, loveau fără remușcare corpurile moarte și le batjocureau în modul cel mai oribil spre bucuria celor mai mari. Acesti copii duceau și vestile dela ceată la ceată și pentru răniți se îngrigeau sĕ'și primească ultimele lovituri. Dacă se spărgea vre-o magasiă de mărfuri, ei le prădau.

Pe la oarele 5¾ trecu pe sub ferestrele noastre și Suleyman-Bey, colonelul unui regiment din Aleppo, fiul lui Damond-pașa. El era în trăsură însoțit de un oficer de ai sĕi. După ei venea o altă trăsură, în care se aflau duoi oficeri. Toți trecură fără sĕ fie cât de puțin mișcați de acest măcel de oameni. Ba povesteau și fumau, ca și când ar fi eșit în plimbare. Am fost foarte suprinși de această purtare.

Pe la 6 oare sosì și colonelul gendarmilor însoțit de gardiști, inspectă piața, adună pe toți sergenții orașului, câți 'i-a găsit pe acolo și 'i conduce în strada surorilor (Ibrahimieh). În chipul acesta în piață n'a mai rĕmas nici un soldat polițienesc, deși unii dintre ei își făcură datoria intervenind în favorul victimei contra persecutorilor.

Pe la oarele 5 mulțimea care ocupase piața și care nu își găsea de-

---

Ghica, *Dora d'Istria* sub care nume e în deobște cunoscută și care de mulți e creḑută dalmată sau albanesă; dar din contră, ea e o româncă, fiind născută în Bucuresci dintr'o familie a vechei nobilimi românesci. *Dora d'Istria* e o femee superioară, prin profunditatea geniului, multora din bărbații de sciință. Ea cunoasce mai multe limbi; franțuzască, englezască, nemțească, italienească, greceasca modernă și cea veche, albaneză și sanscrită; membră a Academiei de litere și sciințe din Athena și a altor multe societăți scientifice și literare, face studii foarte erudite asupra cântecelor poporale albanese și romênesci, asupra a grele cestiuni de etică socială, și publică trei studii adûnci asupra condițiunei femeii: *Les femmes en Asie*, *Les femmes en Occident* și *Les femmes en Orient;* publică două studii asupra lui Marco Polo și Giovanni del Piano Carpino și două altele, despre Rämäyana și Mahâbhârata; tipărì apoi un mare numĕr de articole, opuscule, scrisori și memorii, pe cari ḑiarele și revistele tuturor națiunilor se grăbesc ale reproduce.

Afară de acestea, *Dora d'Istria* e foarte învĕțată în archeologie. Dânsa e, cu alte cuvinte, o adevĕrată femee de șciință, nu 'i lipsesce un spirit fin de observațiune, judecată dreaptă, voință de fer și farmec în scriere, toate calitățile cari se întrunesc pentru a face dintr'însa femee mai mult singulară de cât rară.

Românii pot fi mândrì cu aceste douĕ femei, destinse literate, cari amêndouĕ cu puterea geniului lor măresc renumele României. Ei nu pot uita de Regina Elisaveta, pentru că Dênsa, de și germână, iubesce din inimă țeara Sa de adopțiune și nici nu vor putè sĕ nu'și aducă aminte de *Dora d'Istria* care, de și cosmopolită, e concetățeana lor, și meritele ei peregrine onorează țeara în care s'a născut.

Noi putem asigura că aceste douĕ individualități așa de mari, aceste douĕ nume atât de strălucite, sûnt și vor rămâne tot deauna săpate alături cu al lui Bolintineanu, V. Alexandri I. Eliade Rădulescu, A. Hurmuzachi, Aug. Treb. Laurian și alții, în mintea ori cărui Român și în a acelora cari, profesează cultul artelor frumoase și al literilor.

Elisaveta a României și *Dora de Istria* sûnt acum nume făimoase în lumea întreagă, și noi Italienii nu putem de cât sĕ ne bucurăm din inimă de aceste douĕ mari figuri de femee, cari ilustrează cel mai frumos period al renascerei fraților noștrii Români.

---

* (Congresul studenților români din România liberă) se va ținè în anul acesta în Băcău, sub președința dnului **Schaabner**, *român de origine strĕină.* Și noi *strĕinii de origine română* de aici dorind doriam ḑiua, în care la Băcău vom îmbrățișa pe frații nostri. Acuma însĕ ne temem tare că noi, strĕinii de origine română o vom pățio cu românii de orgine străină, ca și în toamna trecută streinii de origine română cu românii de origine română.

Un student român.

stulă ocupaţiune în măcelărirea europenilor, se apucă se prădeze prăvăliile, a căror uşi le sfărâmară cu uşurinţa.

Poliţia călare şi pedestră, care se afla în piaţă şi de astă-dată a fost tot atât de puţin activă spre a împedeca furturile, cât fusese mai nainte pe timpul măcelului.

Pe la oarele 6 se făcu linisce în piaţă. Noi câte — şi trei: Haider paşa, Rogers Bey şi eu ne suirăm într'o trăsură şi pornirăm. Pe Rogers Bey Iam lăsat la colţul stradei, în care locuia, şi noi am pornit mai departe spre canalul Mahmedich. Pe drum veḑurăm în strada Tewfik o mulţime de oameni ducêndu-se cu izbênda jafului: unii tărau după ei mese încărcate cu mătăsării şi alte obiecte de lucs; alţii îşi duseră în cămeşile lor lungi obiectele furate.

Vĕḑurĕm şi un poliţaiu cum a pus măna în gât la doi hoţi, care ţinea încă în mâni obiectele furate. La poarta oraşului soldaţii poliţiei opriră pe jefuitori şi 'i curăţiră de prăḑile lor.

Afară înaintea porţei aşteptau o mulţime de oameni; se vedea că sûnt îngrijiţi şi înspăimântaţi. A trebuit se li se interḑică europenilor şi arabilor de a merge pe această cale în oraş.

Mai încolo spre câmp domnea linisce completă.

Când am ajuns la Tita-Bey Hekekvan, la ţĕrmul capului, tot se părea atât de pacinic, în cât îţi venea a crede, că în oraş nu s'a întêmplat nimic deosebit.

Carĕle cu apă udau stradele şi oamenii îşi vedeau de afacerile lor ca de obiceiu.

Acestea le-am vĕḑut domnule... în 11 Iunie.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din comitatul Huniadoarei.

„Sĕ te ferească Dumneḑeu de domn de român“. E lăţită ḑicerea aceasta la poporul nostru. Ḑicem numai lăţită, ca se nu fim siliţi a ḑice generală. Şi ea ca toate ḑicerile poporului român e basată pe triste esperienţe.

De un timp încoace nu cam auḑiam plângerea poporului manifestată. Funcţionarii de român — rari ca corbul cel alb, — mai au şi inimă. Aşa se pare a fi pe alte locuri, singur comitatul nostru, bătut şi de Dumneḑeu şi de sfinţi, se plânge neîncetat, căci atâţia oameni slabi la caracter, rar se vor mai găsì în statul nostru, care între noi fie ḑis, mulţi funcţionari depravaţi a produs. Şi noi ca oameni de pe săte, gogomani, cum ne-a lăsat Dumneḑeu —, nu ne prea putem esplica, de unde vine, că tot prin comitate locuite de români se produc astfel de oameni. Poate că înaltei stăpâniri înadins i se recomândă ai alege. Noi vom lăsa la o parte posibilităţile şi vom enara fapte împlinite, căci e bine ca faptele oamenilor sĕ fie vĕdite.

Notariul cercual al Certejului de jos Sirbina, născut român, şi mare patriot modern, nu scie cum sĕ se mai recomânde puternicei oblăduiri. Scim cu toţii ce frică cuprinse pe unguri şi tot cuprinsul lor de emisarii ruşi, ce i producea bolnăvicioasa fantasie a maghiarilor prin comitatele locuite de români. Aşa vestea cu armele din bisericile românesci din Braşov şi Dobra. Domnul Sirbina, ca om cu simţeminte patriotice n'a voit sĕ rĕmână mai inferior semenilor sei. Se apucă şi face arĕtare la procurorul de stat din Deva, că cutare preot ortodocs român, sĕ-i ḑicem G. O. din S. umblă din sat în sat, adună poporul în gloate, proclamă rĕscoală în contra statului, 'l îndeamnă sĕ prinḑă armele, sĕ nu mai contribue la sarcinele statului, că — veḑi Doamne — vine muscalul — drăguţul de muscal — şi finis Hungariae.

Nu voi descrie pre lung acest proces interesant, la care au fost părtaşi preste 26 de oameni.

Resultatul e, că acusa s'a dovedit de falsă, contra notariului şi a consoţilor lui s'a dispus cercetare criminală pentru falsificare de acte publice. S'a dovedit adecă că între actele acestui proces multe erau falsificate de domnul notariu, care ca om modern, a mai tras şi vre-o câţiva oameni în belea.

Nu va fi de prisos sĕ amintesc că acusatul preot a intentat contra acestui notariu proces pentru calumniare. Vom vedea ce va urma.

Acestea servească ca respuns şi la varietatea ḑiarului „Hunyad“ din 25 Marte a. c. Nr. 12 privitoare la acest obiect.

Pe omul pĕcătos îl mustră consciinţa, şi nui dă pace, nici linisce. Şi pĕcatele sûnt de mai multe feliuri. Domnul notariu credea că omul numai prin denunţări poate devenì mare. Avea pĕcatul acesta, şi ce sĕ 'i faci pĕcatului, dacă e pĕcat. Nu se putè linisci, ceea ce e lucru natural.

Aşa sûnt şi patrioţii moderni. În toată primăvara visează de rĕsculări românesci, şi de pusci muscănesci. Feştesc — cum sar ḑice, — pe dracul pe părete. Şi aceasta încă e foarte natural. Fantasia bolnăvicioasă multe produce, şi consciinţa rea de multe e capabilă.

Noi înregistrăm faptele, şi constatăm că Dumnezeu nu bate pe om cu ciomagul, sau după cuvêntal ḑilei — cu „

V.

Cetim oare cum surprinşi în „G. Trans.“

Dela Sibiiu primim spre publicare următoarea circulară:

Nr. 3. 1882. Comit. elect. perm.

Preastimate Domnule! Prin conclusul conferenţei generali electorali dela 12—24 Maiu 1881 membrii partidei naţionale române s'au ingagiat la conlucrare loială şi zeloasă spre desvoltarea unei amĕsurate activităţi întru valoarea programei statorite în toate inferioarele sfere ale vieţei publice. Pentru posibilitatea atarei activităţi se recere însĕ ca alegĕtorii nostri sĕ poată esercita dreptul de alegere, ce le compete în sensul legilor. Faţă de aceste s'a constatat, că alegătorii români de multe ori devin sterşi din listele electorali sub preteste nebasate în legi; ear pe de altă parte se inscriu în acele liste indiviḑi, cărora nu le compete dreptul electoral.

Apropiindu-se timpul, în care sûnt a se rectifică listele pentru viitoarele alegeri în representanţele municipalităţilor. Vĕ atragem atenţiunea asupra acestei impregiurări vĕ recercăm a vĕ informa esact despre starea acestor liste din ţinutul dvoastre, şi a reclama la timpul sĕu în contra stergerilor şi respective înscrierilor nebasate în legile din vigoare.

Spre orientare se înseamnă, că în sensul §-lui 44 al art. de lege XXXIII din anul 1874 ori care alegătoriu, care e înscris în lista electorală a vre-unei comune dintr'un cerc electoral, are dreptul absolut a reclama în contra de ori ce şi ori câte înscrieri s'au stergeri nelegale din întregul cerc electoral. Plenipotenţiare nu se prescrie în lege, prin urmare nu se poate pretinde.

Sibiiu în 18/26 Iunie 1882.

Comitetul electoral permanent al partidei naţionale române.

Afacerea dela Tisza-Eszlar.

Sĕ scrie ḑiarului „Függetlenség“ dela Nyregyháza, că starea obiectivă şi subiectivă a procesului este hotărîtă. Din mărturisirile celor prinşi s'a constatat, că ei a omorît pe Solymosi Eszter în sinagogă, şi aceasta spre scopuri rituale. Complicii au arĕtat şi locul, unde s'a îngropat trupul Estirei. Tribunalul cercetând n'a aflat acolo trupul fetei, a descoperit însĕ urmele unui trup de curênd înmormêntat, care sĕ vede că a fost furat de acolo. Mai multe cercetări şi săpături au rĕmas fără resultat. Mai lipsesce numai *Corpus delicti.* Plutaşii jidovi au spus, că cine le-a dat lor trupul dela Dada îmbrăcat în vestmintele Estirei Solymosi. Aceasta s'a adus la cunoscinţa ministrului de justiţie. Jidanii din Nyregyháza, cu toate că lucrul se ţinea strict în secret, înţelegând despre acestea, după abḑicerea lui Neumann, şi au tocmit de apĕrători pe advocaţii Eötvös şi Funtak.

Varietăţi.

* (Parastas.) Conform ordinului oficiului protopresbiteral dedto. 29 Maiu a. c. v. Nr. 163; s'a celebrat în toate bisericele tractului protopresbiteral gr. or. „Sighişoara“, în dumineca din 20 Iunie a. c. v. părăstas solemn pentru fericita odihnă a repausatului Archiepp. şi Metropolit Marele Andreiu Baron de Şaguna.

* Dr. Absolon Todea este trecut în lista camerei advocaţilor din Alba-Iulia ca advocat în Câmpeni.

* (Postal). Direcţiunea reg. postală publică concurs cu termin de trei sĕptămâni dela 3 Iulie n. pentru staţiunea de magistru postal în Mănăstur (Kolozs-Monostor) care pe lûngă depunerea unei cauţiuni de 100 fl bani gata este provĕḑută cu următoarele emolumente: 150 fl salariu şi 40 pauşal de cancelarie.

* (Trenuri de plăcere la Ogna.) De Sâmbătă în 8 Iulie n. s'au început comunicaţiunea trenurilor de plăcere între Sibiiu şi Ogna în fie-care Mercuri şi Sâmbătă. Trenul de plăcere pleacă dela Sibiiu la 3 oare după ameaḑi şi se întoarce la 9 oare 46 minute seara.

* (Foc.) Sâmbătă seara pe la 7 oare s'a escat foc în pivniţa băcanului Fuchs de aici în care era depositul de petroleu pentru vinderea în detaiu. Zidindu-se în grabă uşa şi ferestile pivniţei focul fu înăduşit. Un invĕţăcel care era în pivniţă s'a ales cu răni considerabile.

* (Încercare de sinucidere) Un elev din clasele superioare dela gimn. ev. de aici veḑênduşi calculii rei în atestatul de pe anul scolastic încheeat, a beut opium. Întrevenind în grabă ajutoriul medical, candidatul de sinucidere a fost mântuit.

* (Esamen). În 4 Iuliu st. n se ţinură esamenele la scola de fetiţe de stat din Beiuş, — elevele scoalei, fiind ţinutul românesc, sûnt mai mare parte române; pentrucă cele două confesiuni române lipsind zelul şi conţelegerea nu sûnt în stare a suţinè măcar o institutoare română ci 'şi lasă fiicele în mânile altora, — fiind dar învĕţăcelele mare parte române a debuit sĕ se aplice şi o educĕtoreasă română, şi aceasta sa aplicat în persoana Domnişoarei Aurelia Roşescu amabila fică a Reveredis. Domn Protopresbiter grec-orient. din Cluj.

Instrucţiunea şi educaţiunea cu tot dreptul a dobindit cu memorata Dră precum sa dovedit la esamenile amintite, manifestându şi Dsa în modul cel mai eclatant capacitatea pedagogico-psychologică, adecă se vedea că au cunoscut însuşirile spirituali şi familiari diverse a elevelor, şi conform acestora s'a scoborît in inima lor şi cu afabilitatea, modestia şi prudenţia sa întru atâta, în cât le au atras la dênsa şi în puţin timp de 6 luni a făcut progres escelent, copile de 6—8 ani cetind scriind românesce, unguresce, copile şi maghiare încă multe luânduşi şi limba română, măcar că e studiu numai estraordinariu. Îndeşert sa făcut încercare la înalt. Min. de a fi ordinariu şi acì cred că voia părinţilor esprim, când esprim mulţămita publică Drei pentru bunăvoinţa că a propus gratis limba română; sperăm că Dsa în interesul educaţiunei poporale şi în special al provinţiei noastre va persişte şi pe anul venitoriu scol. cu zel nou a vĕrsa în mlădiţiele vieţei germinele sciinţei şi culturei.

Un ospe.

* (Banchet). Dela Braşov se scrie la „P. Ll.“ că în onoarea comitelui celui nou s'a arangiat la „Nr. 1“ un banchet de 300 persoane. Între toastele purtate s'a purtat din partea P. prot. I. Petric unul pentru comitat, din partea dlui Lengeru (românesce) pentru dieta Ungariei şi din partea dlui Sorescu pentru familia Bethlen.

* (Dela Făgăraş) sĕ scrie la „Gazeta Transilvaniei“ că la banchetul de instalare al noului comite suprem s'au încins dispute pentrucă inspectorul de scoaie Shreiber a purtat toastul sĕu în limba nemţească şi a observat că ce frumos ar fi fost dacă pe poarta de trimf la ocasiunea primirei noului comite inscripţiunea ar fi fost în toate trei limbile ţinutului. Alt toast din partea unui advocat român care făcea alusiune la fasciculul de nuele, care nu se poate rupe până când sûnt toate la olaltă, a ofensat pe un „patriot“ încât a reflectat că toastantul sĕ nu vorbească de nuele, pentrucă acele prefăcute „în chingi de opincă“ s'ar putea aplica pe spinarea lui. Comitele veḑênd desbaterile aceste „urbane“, s'a sculat dela masă şi a declarat că e indispus şi obosit.

* (Ḑiarele din România ne vin de un timp încoace neregulat şi a une-orea, adecă unii numeri nu ne vin de loc. Irregularitatea merge în unele casuri aşa de departe, încât nu mai scim sĕ ne orientăm cu schimbul. Afară de „Alegătoriul“, „Timpul“, „Telegraphul“, „Resboiul“ (W) „Frăţia Italo-română“ cari şi dacă vin câte-odată numai după două ḑile, vin cel puţin numĕr de numĕr neştirbite, celelalte se deosebesc numai prin aceea că nu întrerup cu lunile sosirea lor la noi ca bună oară „Posta“ din Galaţi „Adevĕrul“ din Focşani şi celelalte din Pitesci, Craiova şi de pe unde mai apar în provincie. Ḑiarele ce apar în limba francesă în Bucuresci sûnt cel puţin consecuente în lipsirea lor cu totul. Rugăm deci pe on. Redacţiuni căror le trimitem foaia noastră în schimb se aibă bunătatea a dispune ca sĕ ne vină ḑiarele Dlor regulat, căci altcum, cu părere de reu dar siliţi de modestele mijloace de care dispunem, vom fi siliţi a întrerupe şi din partene espedarea foaiei.

* (Hoch der Kaiser). Sub acest titlu cetim în ḑiarul „Ellenzék“ din 8 Iulie, următoarele: Scoala reală militară din Cassovia şi-a serbat încheerea anului în 29 Iunie. Serbarea s'a început la 8 oare dimineaţa cu oficiul dumneḑeesc după ritul catolic. Elevii au ocupat localitatea destinată spre acest scop cu carte de rugăciune în mână. În dosul lor stau generalii şi alţi oficeri. Mai erau de faţă unele celebrităţi civile şi mai multe dame. După oficiul divin oaspeţii au esaminat lucrările scripturistice ale elevilor, pe cele geografice, geometrice, şi desemnele libere. Erau lucrări în limba germână, maghiară, bohemă şi francesă, foarte slăbuţe şi

ilustrau în modul cel mai miserabil, că în Caşovia scoala reală militară nu pune nici un pond pe limba maghiară. În timpul acesta oaspeţii sau intrunit în sala cea mare. Aici s'a cetit în faţa publicului classificaţiunea elevilor, s'au împărţit premiele, după care apoi directorul institutului a rostit o cuvêntare bine simţită, şi a închieiat cu urări de fericire pentru supremul belliduce împăratul. E de însemnat că pe *regele apostolic unguresc* nu la amintit cu nici un cuvênt, pre cum se vede la *scoala reală militară din Caşovia nici că sciu despre esistenţa lui.*

La esamenele orale am auḑit declamânduse în limba germână maghiară bohemăşi francesă. Cu un cuvênt esamenele ne au făcut impresia că în acest institut se dă mai mult teren limbei boheme decât celei unguresci şi că cu intenţie se pune în cătuşi spiritul unguresc, ca astfel şi noi sĕ ne supunem limbei mărşavilor de bohemi (csehpimaszok)

* Pe tabla cea neagră a universităţii din Agram e lipită o ordinaţiune guberniala în puterea căreia studenţilor pănă la alte disposiţii, nu le este ertat a convenì afară de zidurile cetătii Agram. Libertate şi earăşi libertate la anul Domnului 1882!

*(Un usurariu înşelat). „P. Ll.“ spune că în 7 Iulie n. s'a arestat în Cluj o doamnă Vestemian fiind acusată de împrumutătoriul de bani Paschel. Cest din urmă primia dela d. V. sĕ i aducă oameni, cari aveau lipsă de bani. Acestora le împrumuta din prisosul seu sume pe lângă camete mari. Doamna amicabilă înse aducea şi poliţe acceptate de „nume bune“ şi Paschel da banii. După oare care timp Paschel se pomenesce că „numele cele bune“ erau ficţiuni şi că iau făcut o pagubă de 16,000 fl. Din causa aceasta au pârît pe „colaboratoreasa“ sa la tribunal.

Loterie.

Sâmbătă 8 Iulie n. 1882.

Budapesta: 7 46 65 20 61

Bursa de Viena şi Pesta

Din 8 Iulie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	120.—	120.—
Renta de aur ung. de 4%	89.25	89.25
Renta ung. de hârtie	87.40	87.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.50	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.80	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 40	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	–.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.50
Sorţi unguresci cu premii	119.50	119.—
Sorţi de regularea Tisei	111.30	111.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.25	77.25
Datorie de stat austr. în argint	78 05	77.75
Renta de aur austriacă	95.55	95.75
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	823.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	325.25	324.50
Acţiuni de credit austr.	327.80	327.70
London (pe poliţa de trei luni)	120.50	120.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.58	9.56
100 marce nemţesci	58.90	58.75

Nr. 115. [110] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Vima mare ppresbiteratul Dejului prin moartea fostului preot Petru Micu, pentru ocuparea acesteia se deschide concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu această staţiune de paroch sûnt următoarele:

1. Folosirea cemiteriului.

2. Dela 120 de familii bir anual a 1 fl.

3. Dela tot atâtea familii câte două ḑile de lucru cu palma.

4. Venitele epatrafirului.

Doritorii de a concura la această staţiune de paroch sûnt avisaţi, suplicele lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului congresual pentru parochii a le asterne la subscrisul Oficiu în Cs. Giurgesti p. u. Reteag pănă la terminul sus indicat.

Cs. Giurgesti în 17 Iuniu 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 113. [107] 3—3

CONCURS.

Pentru comuna parochială gr. or. de clasa III. din Zlasti, în protopresbiteratul Haţegului, în urma resoluţiunei Prea veneratului Consistoriu archidiecesan din 6 Aprilie 1878, Nr. 840, — se deschide din nou concurs, pănă la 26 Iuliu a. c.

Emolumentele sûnt:

a) Cuartir natural;

b) folosirea porţiunei canonice 6 jugere: pământ arătoriu, fênaţ şi viă;

c) Birul preoţesc dela 90 fumuri câte 1 fl. v. a. în bani;

d) Tacsele stolari statorite în sinodul parochial ţinut la 23, Aprilie a. c.

Toate aceste computate la olaltă dau un venit preste 300 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie, au a-şi asterne suplicele lor la subscrisul, instruite în sensul prescriselor din „Statutul Organic“ şi a regulamentului congresual din 1878 pentru parochii.

Haţeg 25 Maiu 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţ m. p.,
protopresbiter.

Nr. 28. [109] 3—3

CONCURS.

După ce şi în urma ordinăciunei consistoriali din 19 Septemvre 1881 Nr. 2494 B. nu s'a putut face alegere de paroch la Doboli inferiori, aşa se escrie din nou al 3-lea concurs pentru ocuparea vacantei parochii Doboli inferiori cu filia Ilyefalu de clasa III cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt.

1. Dela 56 familii câte o claie de grâu.

2. Dela 28 familii din materă, şi 11 familii din filiă, câte o ferdelă cucuruz sfărmit şi una de oves.

3. Dela 28 familii mestecate din materă şi dela 15 familii mestecate cu alte confesiuni din filiă câte o jumĕtate ferdelă cucuruz sfărmit.

4. Stola îndatinată şi anumit cea statorită în sinodul parochial ţinut în 16/28 Iulie 1880.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au a'şi adresa petiţiunile lor instruite în sensul „Statutului Organic“ şi al regulamentului congresual din anul 1878 la subscrisul pănă la terminul sus amintit, dela cari sĕ cere sĕ cunoască şi limba maghiară.

Braşov în 17 Iunie 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

---

ad. Nr. 180. 1882 [111] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia gr. orientală Stenea de clasa III sĕ escrie prin aceasta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela publicarea primă în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Dela fie care familie câte doue ḑile de lucru;

2. Dela fiecare familie una ferdelă (mesură veche) cucuruz sfârmit.

3. Folosirea cimiteriului.

4. Venitele stolari.

5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Stenea în 17 Iunie 1882.
În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.
Comitetul parochial.

Turnătoare de clopote şi de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţă pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, fer turnat şi făurit; astfeliu construite, că după ce sûnt usate pe o parte se poată fi învêrtite ce înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic şi mai adânc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer făurit pentru clopote solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru oroloage şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid şi promopt se recomandă

Antonie Novotny.

[46] 6—6 Timişoara, Fabrică.

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lângă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 6

[112] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 75. Sibiiu, Joi 1/13 Iulie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu preţul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iunie 1882, a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“
în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Cerem scoale în Sibiiu.

(O-l.) Un organism numai atunci poate funcţiona regulat, când organele singuratice 'şi împlinesc şi ele funcţiunile lor. E lucru natural deci ca singuraticele organe sě fie sănătoase, spre a-şi putea ţinea locul în organism. Nefuncţionarea unuia împedecă regulata funcţionare a întregului, şi cu vremea poate aduce nimicirea lui.

Dacă vom lua organismul statului nostru ca sănătos ori nesănătos — nu vom cerca de astădată, — vom constata neperfecta funcţionare a lui. Şi aceasta în toate direcţiile vieţei publice, fie ea justiţie, fie administraţie, fie instrucţie, comunicaţie, sau mai scie Dumneḑeu ce. E trist de a o constata aceasta, însě e fapt, şi nu stă în puterea noastră îndreptarea lucrului spre bine.

Singuratecele organe nu pot funcţiona, şi ca urmare e tênjirea întregului. Şi funcţionarea nu va fi regulată cât timp va domni sistemul de aḑi, cât timp se vor delătura oamenii cu capacitate şi se vor înlocuì prin mediocrităţi, cât timp naţionalităţile vor fi tractate ca până acuma în Ungaria.

La Unguri e sistem ca se eschidă pe naţionalităţi, şi în specie pe români, dela toate oficiele statului. Şi acei rari amploiaţi, cari din cine scie ce consideraţii sûnt lăsaţi încă în oficiul lor, doamne multe ne-ar mai sci spune despre delicatessa, cu care sûnt tractaţi. Delăturarea românilor dela posturi mai înalte e lucru de toate ḑilele, şi denumirea lor în vre un post, e raritate, lucru care, dacă se întêmplă din 10 în 10 ani, sě ne pară bine. Şi aceasta se observă în toate ramurile organismului statului.

În timpul din urmă credeam că oamenii vor mai fi prins la minte. Se vede însě că ne-am înşelat.

Şi poate spre binele nostru. E mai bine poate pentru noi, că ne arată pumnul, decât ar fi, când ne-ar mulcomi cu promisii — ca şi după 1848, sau când la anumite ocasiuni ne-ar trage printre buze sfoară unsă cu miere.

Pentru 2 comitate aproape curat românesci s'au denumit de curênd prefecţi noi. Se nu se creadă însě că denumiţii sûnt români, sau că cel puţin cel dela comitatul Făgăraşului e român. Doamne feresce. Ei sûnt oameni, pentru cari aristocraticul „Pesti Napló“ a felicitat pe dl Tisza. Sûnt magnaţi, ai căror protopărinţi au adus asupritoarele legi „Compilatae şi Aprobatae“, sûnt magnaţi, cari la nimic nu ţin mai mult, ca şi la tradiţiunile familiei lor, şi cărora la prânḑul de instalare li s'a revocat în memorie rolul nuelelor, pe timpul când trăeau protopărinţii lor. Sûnt prefecţi, cărora li s'a pus în perspectivă la ce ar putea servì şi în ḑiua de astăḑi nuelele.

Noi românii, ca oameni blânḑi cum sûntem, tăcem, suferim, şi câte unii mai înregistrăm faptele împlinite, de cari dacă nu noi, cel puţin nepoţii nostrii, se vor putea folosì.

E minunat sistemul ungurilor faţă cu noi. Ne-a închis toate căile. Singură biserica ne-a mai rěmas intactă, şi scoala binişor atacată. Însě şi aşa cum e, ne servesce foarte mult. Biserica şi scoala e singurul teren, pe care ne mai putem mişca. Biserica şi scoala la noi ortodocşii, scoala, numai scoala la fraţii uniţi cu papismul. Şi aici e raţiunea pentru ce strigăm în continuu: grijiţi de crescerea tinerimei!

N'ar fi poate fără interes a arěta ce crescere primesce junimea noastră, cu câtă dragoste către biserică şi preoţime ese tinerimea din scoala noastră chiar, abstracţie făcênd dela institutele streine, n'ar fi fără interes, însě o las la apreţiarea celor competenţi.

E dureros când privim în giurul nostru şi vedem cum stăm. Ne doare maştera tractare din partea părinţilor patriei, ne doare neinteresarea bisericei de crescerea religioasă a fiilor sei, mai tare ne doare însě indiferentismul faţă de instrucţia junimei de aḑi.

Se vede că bărbaţii nostrii politici judecă altfel. Ei cred că naţia se va folosì prin institute, şi încă de credit şi economii. Noi cerem scoale în Sibiiu, şi ei înfiinţează ori şi ce, numai scoale nu.

Sûntem eschişi sistematicesce dela toate beneficiele statului, şi noi nici de cea ce ne-a mai rěmes nu ne îngrijim, sûntem passivişti şi în îngrijirea faţă de scoale.

Se ne familiarisăm puţin cu idea, că junimea nu e bine sě mai crească în negrija de până acuma, se nu uităm că pe umerii ei zace viitorul, sě nu uităm că junimea va fi, cum o vom cresce noi. Sě nu le uităm acestea, sě nu le uităm, căci ni s'a spus, ce rol pot juca încă nuelele în statul unguresc.

Revista politică.

Sibiiu, în 30 Iunie.

Cu toată căldura africană evenimente mari au început a se desfăşura în ţeara Faraonilor, în Egipt încât afacerile noastre de a casă se perd ca şi cum n'ar esista. Acele ce se petrec în Egipt le punem la alt loc, mai la vale.

Aici vom pune de astădată una din acele imagini estraordinare cum ni le înfăţişează împregiurările dualistice ale monarchiei noastre.

Pe când la noi guvernul îşi dă toată silinţa sě centraliseze şi sufletele din toată suflarea omenească într'un suflet maghiar, dincolo de Laita guvernul se luptă cu centraliştii de toată mâna în favorul unui federalism, care se „împace“ toate naţionalităţile de acolo. Şi lupta din Cislaitania e nu numai serioasă, dar înverşunată chiar. Guvernul nu cruţă adunări, nu discursuri în adunări, confiscă ḑiare fără mult scrupul îndată ce simte că sûnt cuprinse de un spirit opus nisuinţelor sale. Contrarii însě sûnt neobosiţi în invenţiunile lor. Inventează modalităţi noue cum sě se adune şi cum sě-şi manifesteze dorinţa lor. Într'o adunare nouě de curênd în Zwittan, deputatul Sturm a ţinut un discurs, care culminează în dilema: „Faţă cu adversarii nostri nu ne rěmâne altă alegere decât supunere sau vrăjmăşie“. Această dilemă. ḑice o foaie vieneză, este un rěspuns la „capitulaţiunea înaintea federalismului“ cu care ne îmbie contrarii.

Brăteanu spune o telepramă dela Bucuresci va pleca în Germania cu scop de a se întâlnì cu Bismarck.

„Fremdenblatt“ vorbind de silinţele unor ḑiare românesci pentru a crea Austriei adversari printre puterile europene cu scopul de a aduce o soluţiune în cestiunea Dunărei favorabilă României, esprimă regretele sale că asemenea ilusiuni mai esistă încă la români, căci aceste ilusiuni sûnt de natură a îngreuna raporturile amicale dorite de Austria, care în cestiunea Dunărei nu represintă interesele sale particulare, ci interesele Europei.

Ḑiarul oficios ḑice apoi: „Violaţiunile drepturilor de suveranitate a României esistă numai în imaginaţiunea ḑiariştilor români, proiectul Barrère fiind primit de toate puterile cari sûnt departe de a admite o astfel de violaţiune şi cari n'au nici un interes a atinge suveranitatea României. Atacurile ḑilnice ale ḑiarelor românesci contra Austriei sûnt mai prejudiciabile României decât Austriei; dealtmintrea de nu vor ajunge a provoca printre puteri desacordul atât de dorit de aceste ḑiare. Interesele României, din contră vor câştiga dacă va înceta la Bucuresci a se opune contra concertului European.“

Cetim în „Telegraful“:

Rěu a apucat o regele Milan; dar nici confratele şi vecinul sěu principele Alexandru de Batemberg nu se lasă mai pe jos. Amêndoi rivalisează în despotism şi în invenţiuni antiliberale.

Guvernul regelui dela Belgrad, după ce a inventat mijlocul de a face deputaţi dintre cetăţeani cari n'au avut nici a suta parte din numěrul voturilor esprimate la alegere, i s'a părut că inventiunea nu e destul de ingenioasă, şi a zămislit în căpăţina sa ideea de a se amenda toţi deputaţii cari ar avè dorinţa s'au trebuinţa de a se retrage dela Scupştină!

Cu glavă sûnt ministrii regali, dar nici ministrii princiari nu au bostani pe umerii lor,

Au făcut lovitura de Stat, dar blěstămaţii de liberali nu'i lasă se doarmă linisciţi. Gazetele lor vorbesc poporului de libertate, de moralitate şi de onestitate, şi poporul de, e cam prosticel, le poate crede foarte lesne, se poate rětăcì şi doamne feresce de ce se poate întêmpla.

Gazetele dar sě se suprime.

Mesagerul guvernului rus publică asupra ultimelor arestări de nihilişti următoriul comunicat:

„Cercetările făcute, în urma condamnărilor pronunţate de Senat şi a esecutării criminalilor, spre a descoperì şi alţi nihilişti, au condus, afară de arestările făcute în Odesa şi Kiew, şi la arestarea câtor-va persoane din Petersburg şi Moscva care, din procesele de mai nainte, sûnt considerate ca nisce însemnaţi criminali de Stat. În urma supraveghierii, la care au fost supuse mai tărḑiu unele persoane, care fură bănuite că aparţin unei societăţi secrete, autoritatea competente se convinse că un grup de membrii din această societate se află în Petersburg şi se ocupă cu pregătiri pentru crime noue. După ce fură descoperite toate persoanele care aparţineau acestui grup, precum şi culcuşul în care se făceau aceste pregătiri apoi fură arestate 18 persoane dintre care şepte aveau paspoarte false şi erau de mai nainte cunoscute poliţiei. ca agitatori din societatea criminală. Cercetându-se culcuşul, se găsì o maşină pentru facerea de dinamită şi de bombe esplosibile. O corespondenţă începută după aceasta cu poliţia detectivă din Moscva, avu de resultat arestarea câtor-va persoane de acolo. După ce se făcură aceste arestări, trei persoane care erau cu paspoarte false în Moscva reuşiră a fugì de acolo. În locuinţa acestora se găsiră aparate tipografice, destinate negreşit pentru tipărirea de scrieri secrete.“

La acestea ḑiarul „Golos“ rěspunde cu următoarele observaţiuni:

Astfel dar partida revoluţionară n'a dispărut încă, ba nici nu s'a mai astêmpărat măcar, ci se arată din ce în ce mai activă şi ea měsuri spre a putea lucra şi mai bine. Şi toate acestea cu toate sforţările cele mari ale poliţiei şi cu toate asicurările date în aceste din urmă timpuri intemeindu-se pe isvoare oficiale, că poliţia, în lupta ei, 'şi a ajuns la ţintă. Ni se dă asicurarea că hydra rebeliunii este călcată în picioare că n'avem a ne teme de ea, că este aproape timpul în care vom putè începe sě ducem din nou o viaţă liniscită. Un succes neîndoios repurtat de poliţie în lupta sa contra rebeliunii, vedem în faptul că noul atentat ce se plănuise a fost descoperit la vreme. Poliţia a corespuns cu adevěrata ei însemnătate: ea a reuşit sě preîntâmpine o crimă îngroztioare.

„Dar bucuria ce simţim cu toţii, se domolesce prin convingerea că încă ne aflăm pe craterul vre unui vulcan, din care va isbucnì fără veste o esplosiune înspăimântătoare. O asemenea esplosiune a fost negreşit preîntêmpinată. Dar cine poate sci oare că ea a fost cea din urmă? Liniscea, de care are o aşa de mare trebuinţă această Rusie atât de sdruncinată poate fi restabilită numai când guvernul va descepta o deplină încredere şi sicuranţă în societate, că este foarte otărît sĕ scape societatea din această stare de ferbere şi de turburări."

Cele comunicate de *Mesagerul rus* sûnt date prin sita oficială şi aşa nu se spune cine sûnt cei compromişi! Se dice în comunicatele altor diare că un mare duce, Ignatiev şi chiar şi Scobeleff, ar fi între cei compromişi. Despre cest din urmă „Gaulois" susţine că s'a otrăvit, ca se încungiure ruşinea ce avea se paţă în urma descoperirilor ce s'au făcut. — Încoronarea ţarului se dice că se va face în tăcere. Cerculează faima, că împĕratul rusesc îşi espedează averea mobilă în străinătate.

Crisa egipteană.

Dela masacrul din Alexandria încoace, despre care am reprodus un raport în numĕrul trecut s'a într'unit conferenţă la Constantinopole. Conferenţa se compune din ambasadorii puterilor europene pe lângă poarta otomană. Despre sporiul conferenţei am amintit cu alte ocasiuni. Resumăm acum că Turcia n'a voit se participe la conferenţă, n'a voit se întrevină cu putere armată pentru restabilirea ordinei în Egipt. Din contră, după cum scim a distins cu ordinul cel mai înalt pe capul revoluţionarilor. Guvernul Engliterei prevĕdênd că din conferenţă n'are se resulte nimica, că nu va întrevenì cu putere armată pentru restabilirea ordinei în Egipt s'a pus pe lucru, a armat corăbii mari şi mici a mobilisat trupe şi s'a pregătit pentru eventualitatea cea mai serioasă.

Atunci admiralul Seymour, care sta dinaintea Alexandriei, a pretins ca Egiptenii sĕ sisteze înarmarea forturilor căci altcum le bombardează. Egiptenii promiteau dar nu împlineau promisiunea; în 9 Iulie cu ocasiunea unei recunoasceri de pe mare, Englezii au constatat că Egiptenii armează mai de parte forturile dela intrarea în port cu tunuri de calibru greu. Deci admiralul englez a pregătit o proclamaţiune în care învinovăţesce pe egipteni respective pe autorităţile egiptene că îşi calcă cuvêntul şi au cerut ca în termin de douesprădece oare se i pună la disposiţiune forturile căci altcum le bombardează. Vĕdênd Englezii că ameninţările nu folosesc nimica şi că Egiptenii continuă la întărirea tuturor posiţiunilor cari apără Alecsandria au păşit la încercările cele din urmă de a evita conflictul. În zadar. O telegramă dela 9 Iulie n. 11 oare noaptea spune că consulul general interimal englez Cartwright a trimis consulilor generali ai celorlalte puteri o notă de cuprinsul următoriu:

„Am onoarea a Te încunoscinţa, că e foarte de dorit a provoca pe sudiţii statului Dtale sĕ părăsească Alesandria în douedeci şi patru de oare dela primirea acestei note şi sĕ se îmbarce pe una din corăbiile din port".

Telegrama dice mai departe, că toţi consulii şi funcţionarii consulatelor s'au îmbarcat pe corăbiile din port.

Încă o somaţiune şi cea din urmă a fost în 10 Iulie n. în care s'a pretins de nou dela Egipteni punerea forturilor la disposiţiunea trupelor engleze, căci altcum în făcutul dilei din 11 Iulie n. se va începe bombardarea.

Telegrama din 11 Iulie n. vine şi spune că **bombardarea** s'a **început** la 7 oare dimineaţa.

În momentul când scriam cele de mai sus ne sosesc diarele în care cetim:

Dela London se telegrafează (11 Iulie n.) După un raport dela Alexandria năile „Sultan" şi „Superb" au început adi dimineaţă bombardarea. Bateriile din forturile portului au rĕspuns numai decât. Proiectilele la început n'au ajuns năile. Mai târdiu a luat parte la bombardare o escadră întreagă. La 7¹/₄ oare focul de artilerie era general. După un foc de tunuri de douĕdeci de minute două forturi au tăcut. Năile n'au suferit nimica.

London 11 Iulie n. Lui „Standard" se telegrafează de pe bordul cuirasatei „Invincible" la 7³/₄ oare: Năile cuirasate „Alexandra", „Sultan", „Superb" au început bombardarea. Bateriile au rĕspuns numai decât. Proiectilele la început n'au ajuns până la năi. După aceea au luat parte la bombardare şi restul flotei. După două minute două forturi au amuţit. Fortul „Pharos" pare a fi suferit mult. Năile sûnt intacte.

London 11 Iulie n. „Bureau Reuter" anunţă din Alexandria: Toate forturile de cătră mare au fost constrinse se tacă. Marinarii (englezi) au desbarcat şi au bătut tunurile (egiptene) cu cuie. În fortul Mex soldaţii egipteni s'au bătut bine, 40 soldaţi englezi sûnt răniţi. Palatul Raseltin e ruină. Năile cuirasate „Monarch" şi „Penelope" bombardează forturile în lăuntrul portului.

*

Sûnt interesante motivele resboiului început aşa cum ni le presentează „Naţiunea".

Eată ce dice acest diariu:

Nici o putere din Europa nu este mai interesată decât Anglia în cestiunea egipteană. După părerea fostului ministru de finanţe egiptean, Sir Rivers Wilson, canalul de Suez este nu numai calea cea mai sigură şi mai comodă a comerciului englez, ci şi condiţia *sine qua non* a imperiului sĕu colonial din Asia. Anglia domnesce peste India numai cu 60,000 de oameni, nu pentru că acest numĕr este îndestulător pentru mănţinerea autorităţii sale, ci pentrucă prestigiul sĕu în faţa indigenilor este neatins, pentrucă poporul indian crede în energia, în curagiul şi puterea imperiului britanic. Fără aceste elemente, India nu poate fi ţinută în frêu numai cu 60,000 de oameni. Dacă vor afla în India, precum de sigur se va afla, că Englezii au fost maltrataţi şi insultaţi, fără ca sĕ se poată satisface, atunci autoritatea şi prestigiul lor în faţa Indienilor s'a dus. Şi dacă Arabi paşa a devenit astădi idolul populaţiei egiptene, causa este că toată lumea îl crede tare. Fellahul nu ascultă decât de cel puternic. Indianul este de acelaşi fel.

Aceste consideraţii ne esplică ce poate perde Englitera dacă s'ar arĕta slabă în impregiurările de faţă, Astfel d. Gladstone este nevoit a se întoarce nu numai la politica rĕsboinică a Lordului Beaconsfield, ci încă la toate mĕsurile rĕsboinice militare luate de predecesorul sĕu, mĕsuri cari au ridicat cele acrebe critice din partea oposiţiei liberale. Ordine s'au dat ca trupele de geniu din Chatam, Aldershot, Portsmouth şi Plymouth sĕ fie gata pentru ori ce eventualitate. Cel dintâiu corp de ocupaţiune a Egiptului va consta din 25,000 oameni împărţiţi în trei divisiuni, din cari 10,000 se vor aduce din India, ear 15,000 din Englitera. Generalul Wolseley va fi comandant, ear Sir Evelyn Wood şeful statului major. Toţi englezii, cari mai rĕmăseseră în Alecsandria, au primit ordin sĕ se îmbarce cât mai în grabă.

După cum anunţă „The Times", Francia, în cestiunea Egiptului, va merge alături cu Anglia. Dar telegraful ne semnalează urmele unei gelosii care începe a transpira în cercurile din Londra.

Francia, din partea ei, nu se lasă mai pe jos cu inarmările. După informaţiunile ziarului „Clairon", ajunse la noi prin „Neue freie Presse„, Gambeta ar fi dis în comisiunea militară că, pentru-ca sĕ se mĕsure cu Prussia, nu este destul ca Francia sĕ poseadă o armată de o forţă egală, ci trebue se fie cu mult superioară rivalei sale, „Am fost bătuţi, adause oratorul; pentru aceea trebue sĕ ne dăm silinţe mai mari. Francia chieltuesce un miliard pentru întreţinerea marinei şi armatei sale Trebue sĕ persistăm pe această cale, pentru ca se putem apĕra existenţa noastră naţională. Spiritul de cucerire este astădi mai puternic de cât în seclul al XV. În acest moment el este îndreptat contra noastră. Acum este pentru Francia cestiunea de a fi sau de a nu fi. Sper că democraţia nu va fi pentru vecie osîndită la această jertfă, dar de o camdată e vorba de vieaţă sau de moarte. Comisiunea a primit serviciul militar obligator pentru toţi cetăţenii. afară de fii cei mai mari cari întreţin familia. Învĕţătorii şi preoţii încă nu sûnt scutiţi.

Aceste mesuri se iau pentru un viitor mai mult sau mai puţin depărtat. De o cam dată sau luat, în vederea unei complicaţiuni a cestiunei egiptene toate mĕsurile pe cari un guvern prevĕdător trebue sĕ le ia, pentru ca sĕ fie sigur în ori ce cas. După cum s'a exprimat d. Freycinet în şedinţa dela 6 Iulie st. n., „guvernul este dator sĕ fie tare, pentru ca vocea lui sĕ fie ascultată. Un popor este respectat, când este tare, şi fiindcă noi voim se facem ceea ce dictează dreptul şi datoriile noastre ca sĕ fim gata pentru ori ce eventualitate."

De altmintrelea cestiunea Egiptului pare a avea pentru Francia o importanţă cu mult mai mare de cum se crede în genere. Un articol elocinte din „Journal des Desbats, datorit penei dlui Gabriel Charmes, susţine că Francia fiind o mare putere musulmană şi singura putere Arabă din Europa, după Turcia, are cel mai mare interes, de a'şi manţinea prestigiul seu faţă cu supuşii sei musulmani, căci ori ce umilire a ei în Egipt are un resunet puternic în posesiunile sale din Tunis şi Algeria. „Criza egipteană adaugă foaia franceză, nu este o simplă crisă politică care ar ameninţa cel mai mult canalul de Suez, ci începutul unei mari agitaţiuni religioase care se va întinde, de nu va fi comprimată, prin Cyrenaica şi Tripolitana, până în Tunisia şi Algeria."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Viena, 7 Iulie 1882. „D. Ztg." într'un articol de fond scrie:

Într'un sens anumit soartea poporului rutean e foarte interesantă. Puţin mai mult de o vîrstă de om a trecut de când la porunca prefecţilor împĕrătesci ţĕranii ruteni apucară armele şi înnecară insurecţia încercată de nobilii poloni în sângele lor. Gubernatorul împĕrătesc din Galiţia, contele Rudolf Stadion dispunea după placul sĕu în Reichstagul vienez din anul 1848, de voturile deputaţilor ruteni; când se ridică el, numai decât se sculau şi fidelii lui în picioare, şi când şedea el şi Rutenii nu se mişcau din locurile lor. Încă în anul 1861 deputaţii ruteni la dieta galiţiană după sosirea lor la Lemberg se presentară gubernatorului şi îl rugară în genunchi, ca pe representantul împĕratului, a asigura pe acesta de neînfrânta lor credinţă.

Într'adins trecem preste cele ce s'au întêmplat în acei douĕdeci de ani după 1861. Pas de pas domnia Galiţiei s'a dat în mânile Polonilor. Lucrul acesta e firesc, fiindcă elementul polon prin inteligenţa lui, prin sentimentele lui naţionale şi tradiţiunile lui, parte glorioase este îndreptăţit la superioritate naturală în Galiţia. Dară tot odată, şi aceasta a fost o nedreptate mare, valoarea limbei rutene a fost combătută cu o cerbicie, cărei nu i a putut pune capĕt nici hotărîrile tribunalului imperial. Ceea ce 'şi permite nobilimea polonă domnitoare la alegeri trece peste toate marginele permisului. Desbaterile senatului imperial în privinţa alegerei deputaţilor Puzyna şi Feodorowicz descoperiră un şir de violenţe evidente în contra partisanilor candidaţilor ruteni

Şi astădi! Procesul Rutenilor din Lemberg arată, ce a rodit din politica observată de către Ruteni. Sentenţa în procesul acesta încă nu s'a publicat şi de aceea noi ne impunem reserva cea mai mare în privinţa vinovăţiei s'au nevinovăţiei acusaţilor. Juraţii, între cari se află mai tot Poloni, deşì contrastează în privinţa naţionalităţei, datori sûnt a face acusaţilor o judecată nepreocupată, şi noi de sigur nu îi vom influenţa funcţiunea lor judecătorească. Dară sfîrşitul procesului absolut nare nimic de a face cu consecinţele politice, care resultă din interogatoriul acusaţilor de până acum. S'au că acusaţii întradevĕr au comis crima de înaltă trădare şi atunci contrastul între purtarea de mai înainte a conducătorilor partidei rutene fidele statului şi faptele lor criminale în anii din urmă e una din faptele cele mai instructive şi deplorabile a istoriei Austriei; sau că acusa e îndreptată contra nevinovaţilor, cari fără motiv au fost deţinuţi cu lunile în arest preventiv, în care cas sîrguinţa de a înfăţişa persoane distinse ca trădători este o procedere de tot potrivită de a pune pe gânduri. Între timpul, în care deputaţii naţiunei rutene asigurau în genunchi fidelitatatea lor către împĕratul, între procesul pentru crimă de înaltă trădare comisă de conducătorii partidei rutene de acum puţin a trecut preste douĕdeci de ani — şi acestia douĕdeci de ani au fost de ajuns de a face o schimbare aşa adûncă.

Cine vrea binele Austriei, trebue sĕ dorească ca cetăţenii ruteni acusaţi de crima de înaltă trădare sĕ se poată purifica. Căci, cum poate plăcea unui Austriac sincer, sĕ se adeverească că consilieri de curte, profesori, redactori, preoţi şi plugari pe teritoriu austriac se fie dovediţi că au conspirat cu un stat străin? Nime nu poate dorì sĕ se condamne cineva, dacă nu sûnt alte agravări decât raportul curios al căpitanului plăşei Stanislaului: „Acusatul Nyczaj agitează cu atâta dibăcie, de nu se poate prinde nici decum." Sau Nyczaj e foarte dibaciu, ori domnul căpitan al plaşei Stanislaului nu e isteţ destul ca se poată demasca pe trădătorul acel dibaciu al statului.

Din nenorocire în decursul procesului s'a manifestat din partea guvernului unguresc în contra funcţionarilor guvernului de mai înainte o animositate, care procesului dă un colorit caracteristic. Întrarea Ruşilor în Ungaria în anul 1848 şi după părerea noastră e o faptă deplorabilă. Dară înaintea unui tribunal austriac fapta, că învinovăţitul consiliar de curte Dobrzanski atunci în calitate de funcţionar era însărcinat cu provisionarea armatei rusesci, nu e causă de a 'l vinovăţi, că stă în conecsie necuvincioasă cu Rusia. O parte de insurgenţii unguresci din anul 1848 e acum în serviciu şi în posturi mari; dară de aceea, pentrucă Dobrzanski nu s'a luptat împreună cu insurgenţii, în anul 1882 nu poate fi culpabil de înaltă trădare. Ar fi o bătaie de joc de ideea statului austriac dacă părerea tribunalelor unguresci în privinţa legitimităţei revoluţiunei din anul 1848 s'ar presenta ca corectă unui consiliu de juraţi austriaci. Dacă în nota poliţiei ungurescì consiliarul Dobrzanski sě învinovățesce că deja în anul 1865, pe timpul ministeriului sistărei a fost însărcinat din oficiu de a pădì interesele Slavilor din Ungaria, și aceasta e o învinovățire, care — cel puțin sub ministeriul Taaffe — nu se poate ridica în contra nici unui bărbat politic.

Acusații toți tăgăduesc, de a fi vinovați crimei de înaltă trădare; recunosc însě cu toții că către Rusia au simpatiile cele mai mari. Interesele monarchiei austriace și cele ale monarchiei rusesci mai în toate punturile sûnt contradictorie, și de aceea e un lucru foarte fatal că națiunea rutenă, care era o dată foarte devotă și fidelă statului a schimbat simpatiile ei cu totul. Acusații dic, că părerile, care le a dovedit Dr. Rieger când cu călătoria cea celebră la Moscowa, sûnt și părerile lor.. Câte greșeli a căutat sě se facă până Rutenii au ajuns unde Dl. Rieger deja în anul 1867 a fost ajuns! Și curios! Tocma acum unde națiunile au de gând a se împăca a fost de lipsă un proces de înaltă trădare. E ceva adevěr în dicerea unui deputat austriac că în anii din urmă multe s'a făcut spre a împăca popoarele Austriei desunindule!

„Prusia în consiliul federal“.

Chiar acum a apărut în Lipsca al doilea volum: „Prusia în consiliul federal“. Acest nou volum conține mulțime de documente asupra cestiunei orientale, astfel precum sě presintă pe timpul resboiului Crimei. Este de un interes oare-care următoriul document, în care principele de Bismarck, la 25 Iulie 1853, își esprimă părerea sa asupra atitudinei ce ar trebuì sě ia Austria într'un conflict cu Rusia. Principele de Bismarck dicea între altele:

Sforțările ultramontanilor merg acum mână în mână cu acele ale cabinetului vienez. Cea mai mare și mai grea piatră de încercare pentru amêndoi este posițiunea Prusiei în Germania. Noi nu putem deci, escludênd toate celelalte motive ce esistă în cestiunea orientală, se aderăm la o mărire a Austriei decât numai cu condițiunea ca și noi sě ne mărim în aceiași proporțiune. Dacă Austria, va începe un resboiu cu Rusia, apoi cu greu va putè sě se opună pentru multă vreme și cu succes acelor planuri ce puterile de vest ar avè pentru restabilirea Poloniei. Aceste planuri n'au fost nici odată respinse până acum cu seriositate nici în Paris, nici în Londra, și ele vor fi puse mai curênd s'au mai târdiu ca singurul mijloc în stare de a micșora puterea rusască. Interesul Austriei contra restabilirei Poloniei nu este atât de mare ca al Prusiei și Rusiei, și ea n'ar avè prin urmare trebuință, în urma unei rupturi cu Rusia, sě se despartă de puterile de vest. Cred chiar că, la cas de trebuință, Austria ar alege țěrile dunărene dacă ar fi nevoită sě opteze între Galiția și acestea. Acestea sûnt mai accesibile de limba și guvernul german decât sûnt provinciile polone. Poporațiunca este neofensivă, sûnt capabile de o mai bogată desvoltare și se potrivesc, atât din punctul de vedere geografic cât și comercial, mai bine cu Austria, decât Galiția care se află în afară de Carpați. Afară de acestea, restabiliroa Poloniei presintă avantage sistemei austriace:

1. Prusia va fi slăbită și ținută în șah;

2. Pericolul panslavismului incetează, când esistă două State slave puternice de religiuni și de naționalități diferite;

3. Europa dobândesce un Stat important de confesiune catolică;

4. Polonia, restabilită cu ajutorul Austriei, va fi pentru moment un aliat mai sigur al Austriei.

5. Restabilirea Poloniei procură poate Austriei singura garanție durabilă contra unei preponderanțe din partea Rusiei îndată ce afacerea italiană ar provoca o ceartă între Ausria și Francia sau în casul când cea dântêi din aceste puteri s'ar afla în vr'o încurcătură.

În casul cel mai rěu, cabinetul vienes s'ar mulțămì cu propunerea dea împărțì din nou Polonia, fără a renunța la Țěrile dunărene. Nu merg atât de departe în cât sě afirm că Austria ar conlucra de bunăvoie la o restabilire a Poloniei, dar dacă puterile de Vest vor stăruì cu tot dinadinsul, apoi ea va adera, cu condițiunea însě ca se i se dea Țerile dunărene ca recompensă.

„Nouvelle Revue“ și „Timpul.“

„La Neuvelle Revue“, în numěrul sěu dela 1 Iulie, publică sub titlul: *Scrisori relative la politica exterioară*, nesce apreciări pline de interes și de actualitate asupra evenimentelor mai importante ce se petrec în Europa. Autorul acestor scrisori pare a fi rupt cu tradițiunile rutinare și restrînse ale diaristicei franceze, care continuă încă a crede după observațiunea caustică a dlui Iohn Lemoinne, că lumea se întinde până la marginile fortificațiunilor Parisului. De aceea socotim folositor a pune sub ochii cetitorilor nostri următoarele rênduri, cari termină articolul anunțat:

În momentele de față Europa este frământată de un neastâmpăr adûnc. O lume întreagă, o civilisațiune care 'și-a avut mărirea ei, se preschimbă; popoarěle aspiră astădi la o constituire a statelor europene care sě nu mai fie basată pe forța brutală. Deșì curenții firesci cari le împing unele spre altele sûnt încă împedecate în drumul larg de combinațiunile diplomației și de predomnirea armatelor ofensive, nu trebue totuși sě fim îngrigiți peste měsură de victoria trecătoare, a sectatorilor conchistei. În ciuda protocoalelor oficiale, întrevedem soluțiuni la cari nu se asceaptă negreșit biurocrații și agenții dlui de Bismarck. Pe când omul de stat german continuă, cu o încăpățînare sterilă, se represinte și se afirme eresiile 'i îmbětrânite, ideea națională prinde rědăcini pretutindeni. Dacă mișcarea va dura, popoarěle mici vor devenì mai tari decât potentații aparenți ai continentului nostru. Eată ce ne face sě dorim din suflet împăcarea desăvêrșită a poporului italian cu poporul francez, precum și triumful partidului național în Egipt. Eată de ce earăși regretăm din toate puterile nedreptatea comisă, cu concursul Franciei, către viteaza și nobila națiune română.

Sûntem fericiți dice „Timpul“ vedênd în fine că spiritele luminate ale Franciei au început sě recunoască greșalele mari și repețite pe cari această putere le a comis succesiv față cu Italia, cu ocasiunea conferinței tunisiene, fața cu Egiptul nevoind sě recunoască caracterul național al revoluțiunii sale și amenințândul cu demontrația navală, față cu România mai ales în cestiunea libertății navigațiunii pe Dunăre. După cum am observat într'un articol precedent, se pare că un geniu nefast a împins necontenit pe politicii și diplomații ei sě caute ai instrăina simpatiile și afecțiunile cele mai bine stabilite. Ingratitudinea Francesilor în privința noastră a causat o surprindere dureroasă și adâncă în toată țara căci nimeni nu se putea aștepta ca lovitura de grație sě ne vie într'o cestiune națională așa de însemnată ca libertatea navigațiunei pe marele fluviu, tocmai dela aceia pe cari ne învěțaserăm ai iubì și ai respecta. Și a trebuit toată încrederea dragostei și toată tăria caracterului național spre a resista acestei nesocotite lovituri.

Astădi un reveriment pare a se fi produs în opiniunea publică, dacă judecăm după cele petrecute de curênd. Francia isolată de celelalte puteri prin tactica dibace a principelui de Bismarck și prin propriile ei imprudențe, caută se recâștige terenul perdut. Ridicarea ședinței de către cameră la vestea morții generalului Garibaldi și manifestațiunile publice ce au avut loc cu această ocasiune dovedesc în deajuns cât de simțitor este pentru Francezi faptul că neutralitatea de odinioară a Italiei s'a transformat acum într'o alianță ofensivă și defensivă cu Germania. De altă parte în ceea ce privesce mișcarea națională din Valea Nilului publicul începe a înțelege, de și prea târdiu din nenorocire, că era mai bine mai folositor și mai demn de o națiune mare și puternică ca Francia sě încurajeze aspirațiunile spre libertate ale poporului egiptean și sě'i câștige astfel simpatiile decât se recurgă la o spărietoare copilărească și ridiculă ca demonstrația navală, destinată sě nu aibă sancțiune încă dela început.

În ceea ce ne privesce pe noi, asceptăm cu oare care reservă viitorul, deșì nu ne vine se credem că orbirea în care a cădut guvernul dlui de Freycinet în primul moment va mai continua și de acì înainte față cu o națiune amică. Ceștiunea libertății Dunării fiind de interes european, fie care putere, și Francia în Special, va înțelege periculul, ce ar putea resulta din stabilirea egemoniei Austriei asupra bětrânului fluviu.

Ceea ce nuse poate deci tăgăduì astădi în mod serios este ideea naționalităților care a început se prinză consistență și sě se impună meditațiunii oamenilor politici. O forță ascunsă însě iresistibilă împinge fragmentele desfăcute ale aceluiași trunchiu sě se adune și sě sě sudeze împreună. Orb e acela care nu vede lucrarea latentă de concesiune la care asistăm Pangermanismnl a încetat a fi astădi o concepțiune abstractă a câtor-va visători, spre a întra în domeniul realității. Am vorbit, aci chiar de tendința neclintită a prințului de Bismarck către realisarea acestui ideal și de mijloacele întrebuințate de dênsul spre a desagrega elementele germane ale monarchiei dualiste, în dauna celorlalte mici naționalități ale peninsulei balcanice.

Dacă pangermanismul a luat o formă concretă, panslavismul n'a rěmas mai pe jos. Pretutindeni scriitorii și publiciștii ruși preconisează ideea unui imperiu care ar cuprinde în sine toate elementele slavice. Resboiul din 1876 n'a avut alt scop. Căderea generalului Ignatieff dela putere va avea de consecință negreșit abandonarea momentană a acestui ideal. Nu se știe însě dacă fostu ministrru nu va fi rechiemat mâne la guvern, mai forte și mai popular ca ori-când.

Decă aceste două idei au eșit astădi la lumina mare, o alta numai puțin puternică 'și-a făcut apariţiunea. Panislamismul a început sě îngrijască lumea politică, și mișcarea din Egipt, pe care diarele franceze o dau ca o simplă revoltă de felahi ignoranți și fanatici, s'a recunoscut că 'și are sorgintea într'un sentiment național. Arabi nu este de cât instrumentul conscient și devotat al lumii musulmane care 'și reculege puterile pentru o luptă colosală cu elementul creștin ce o gonește din urmă. Distincțiunile și onorurile, cu cari l'a gratificat sultanul ca o desfigere aruncată Europei, probează că el are o misiune de împlinit.

În mijlocul acestei redeșteptări puternice a sentimentului de rasă, numai latinitatea pare încă a sta în amorțire.

Afacerea dela Tisza-Eszlar.

După „Egyetértés“:

Tiszalök.

Sub datul de 8 Iulie ni se scrie: Se așteaptă cât mai în grabă un comunicat oficios despre resultatul investigațiunei, de oare ce judele investigațional Iosif Bary alaltăeri a trimis o lungă telegramă ministrului de justiție. Eri dimineață a plecat comisia de investigațiune la Eszlár. S'a dus cu ea și un gendarm, un pandur și David Herschko jidanul sub grija servitoriului dela temniță, mai departe plutașul slovac, dela care au emanat primele mărturisiri. Judii investigatori au rěmas în Eszlár cu cei doi prisoneri, i vor duce însě din Eszlár la Nyiregyháza, și comisia se va întoarce cât mai curênd la Tiszalök. Comisia de investigațiune a căutat în Eszlàr mormêntul Estirei Solymosi și după cum se afirmă l'a și aflat, însě mormântul era gol. Comisia de investigațiune sosind eri pe nesciute în Tokaj, a prins un jidan, negutătoriu care joacă o însemnată rolă în acest proces. Prinderea lui a făcut în Tokaj mare sensație, întêmplându-se Vineri seara.

Nyiregyháza. 9 Iulie.

Asară a venit aici comisia de investigațiune. Investigațiunea preventivă va mai ținea 4—5 dile, și investigațiunea specială după părerea procurorului va ținea o lună de dile. Pertractarea finală se va ținè pe la mijlocul lui August. Carol Eötvös călătoresce pre vre o 4 dile la Budapesta, astădi a avut lungi conferințe cu procurorul și cu judele investigătoriu.

Királytelek 9 Iulie.

Plutașul slovac, ascultat pentru prima dată în 6 a lunei curg. a mărturisit între altele, că trupul aflat la Dada i s'a dat dênsului în partea de sus a comitatului Szabolcs, nu scie însě în care comună s'a întêmplat aceasta. *Asemenea scie că trupul Estirei Solymosi în presența lui s'a dat Jidovilor plutași.*

El a dat ajutoriu ca cu vestmintele Esterei Solymosi se îmbrace trupul afiat și sě'l lege de plută. Plata lui pentru aceste servițe era depusă la jidanul din Tokaj, pe care l'a prins eri.

Nyregyháza, 1 Iulie.

Între plutașii prinși de gendarmul Albert Farkas în Szolnok și giur — după — cum se scie au fost și doi jidovi David Herschko și un așa numit Ignatie. După ascultarea preventivă cest din urmă fu lăsat pe picior liběr. Din mărturisirile plutașilor prinși se constată însě că acest jidov încă e compromis. Acuma se curentează în toate părțile.

Nyiregyháza 9 Iulie.

Din cercetare s'a constatat că jidanul plutaș David Herschko *a luat la sine vestmintele Estirei Solymoși. Pe Herschko l'au adus astădi aici cu părul tuns în haine de rob.*

„Egyetértés a primit in 11 Iul. n. dela Nyireryháza telegrama următoare:

Plutașul David Herșco israelit a fasionat că vestmintele Esterei Solymoși le a căpătat dela o jidană din Eszlar, pe care nu o cunoasce.

Judele instructor, după cum se scie s'a dus dela Tisza-Lök la Eszlár, luând cu sine și pe Herșco. Acì la confrontat cu toate jidanele din Eszlár. Pe una, care încâtva a mărturisit că cunoasce pe Herșco a deținut-o. Descoperindu-se mai în urmă că patru jidane, care se aflau în Tisza-Eszlár pe timpul când s'au transpus vestmintele, acum lipsesc, s'a dat ordin a le urmărì şi a le prinde.

Varietăţi.

* (Necrolog.) Eri ni s'a înmanuat următoriul şi tristul anunţ funebru:

Maria Lebu născ. **Cioran,**

a încetat din vieaţă astădi în 10 l. c. după lungi suferinţe, împărtăşită fiind cu S. S. Taine în etate de 35 ani. Înmormêntarea va avea loc în 13 l. c. st. n. la 10 oare înainte de ameadi, în cimiteriul bisericei gr. or. din Cacova.

Adânc întristatul soţ face aceasta cunoscut tuturor amicilor şi cunoscuţilor reposatei, în numele mamei, fraţilor, surorilor şi celorlalte rudenii.

Cacova, 10 Iulie st. n. 1882.

Alecsandru Lebu.

* (Postal). Direcţiunea postelor un. din Sibiiu deschide concurs la staţiunea de magistru postal în Olafalu, pe lângă cauţiunea de 100 fl. bani gata, provădută cu emolûmentele următoare: 200 fl. salariu, 40 fl, pauşal de căncelărie şi bani de mânat şi de biciu precum şi 350 fl. pauşal de prejunetură. Terminul de trei septămâni pentru concurenţi se începe dela 10 Iulie n.

* Două locuri de servitori la postă sûnt vacante. Direcţiunea scrie concurs pentru completarea lor cu termin de 6 sĕptĕmâni. Salariu 300 fl. cauţiune din partea suplicanţilor 100 fl. Suplicele sûnt a se adresa la direcţiunea postală în Sibiiu.

* (Regină şi academică.) Diarele din Bucuresci ne aduc scirea că academia română de sciinţe a hotărît a primì pe scriitoarea *Carmen Sylva* (regina Elisabeta) între membrii sei şi a decora sala şedinţelor cu imaginea ei. Primirea festivă în academie va avè loc într'una din dilele acestei luni. La primire va asista regele cu statul sĕu civil şi militar şi corpul diplomatic. Regina Elisabeta lucră la discursul de recepţiune, care 'l va rostì cu ocasiunea festviităţii în limba română.

* (Încheerea sĕrbătorească) a anului scol. în instit. andreian s'a făcut eri. Dintre clericii anului al III. unuia i s'a reţinut testimoniul sub pretecst că a înstrăinat obiecte din seminariu. Directorul institutului a şi numit pe hoţul — espressia Dsale.

Ne-am mirat mult de netactul dlui Hannia. A dice unui om cuvinte atât de grave la solemna încheere a anului scolastic în faţa profesorilor a elevilor şi publicului dovedesce mare netact. Şi când judecăm cu sânge rece, şi scim că dl director le-a făcut aceste fără a avea împuternicirea mai marilor sĕi, fără a fi făcut cel puţin arĕtare consistoriului despre acest fapt afirmat de Dsa, ne prinde mirarea şi ne întrebăm, cum poate fi un asemenea om şi profesor de morală. Un om cu consciinţa la loc şi ca laic nu observă o asemenea purtare. Chiar cu sentinţa în mână, judecătoriul şi laic se folosesce de alt limbagiu.

Unul dintre cei indignaţi.

* (Tempestate). Luni noaptea spre Marţi, după o căldură africană de trei dile, s'a descărcat o tempestate tĕribilă asupra ţinutului Sibiiului, cum arare se mai întêmplă pe la noi. Începutul a fost între 11 şi 12 oare şi după o întrerupere de vre-o 15—30 minute, a ţinut pănă după 2 oare de către diuă. Era un fulgerat ne întrerupt şi o duruitură de tunete fără capet. În intervale scurte se mai audia câte o tunătură care făcea se tremure ferestrile. In apropiare a tunat în casa din strada Morei, odinioară „Hotel zur Stadt Wien“, fără se facă vre-o pagubă însemnată. In Cristian înse fulgerul a aprins o şură, dela care s'au aprins, fiind vênt teribil, alte mai multe vre-o 9, care au ars cu ce au fost în ele. Oameni şi vite nu s'au periclitat.

* (Bandă de hoţi). Alaltăieri a sosit aici o bandă de hoţi de trei bărbaţi şi trei femei. În diua în care a sosit banda s'a apucat de lucru. Unul dintre acei trei bărbaţi s'a furişat într'o casă şi mulţămită nasului sĕu celui bun s'a dus la un secretariu cu preţioase, l'au deschis şi a curăţit în grabă preţioasele dintr'însul aşedândule în buzunarele sale. Conturbat în lucrarea sa de o domnişoară din casă s'a presentat ca surdo-mut, dândui o hârtiuţă scrisă, începênd domnişoara se o cetească fu apucată de gât, sugrumată şi trântită la pămênt. „Surdomutul“ credênd domnişoara moartă a dispărut cu prada în buzunare. Mai târdiu fu eruat, dar era aproape sĕ scape, pentrucă „surdomutul“ vorbia şi audia, era îmbrăcăt cu alte haine şi barba cu care fu vĕdut mai nainte era în buzunariul paltonului. Acest cavale de industrie este jidov şi susţine a'l chema Adolf Fürst, numele cel adevĕrat însĕ se pare a fi Gutmann din Neustadt. Dintr'o casă în piaţa mare sa furat un orologiu de aur de dame cu emalin vênĕt şi cu emalin deschis în formă de lira pe coperiş. Furtul acesta sĕ presupune a'l fi comis o fată jună aparţinătoare bandei. Fata este o brunetă îmbrăcată în negru cu o cârpă neagră de mătase pe cap. Aceasta a întrat în mai multe case cerşind pentru părinţii ei bătrâni milă ca sĕ se poată duce într'o baie. Şi fata aceasta este pusă la umbră.

Posta din urmă.

Din Alexandria se telegrafează: „Malza“, „Elkanat“ şi forturile de lûngă palatul Kedivului fură aruncate în aer.

În 11 Iulie la 11 oare noaptea Egiptenii au sistat focul. Englezii după aceasta s'au apropiat de port şi un despărţĕmênt de marinari au desbarcat în port.

Egiptenii s'au luptat bărbătesce, au suferit însĕ perderi foarte însemnate. Dintre Englezi au rĕmas 5 morţi şi 27 răniţi.

În 11 Iulie după ameadi s'au început bombardarea fortului care dominează cetatea. Bombardarea au fost foarte vehementă.

Alexandria întreagă este în flacări. În decursul bombardamentului „Alexandra“ fregată chirasată fu găurită de proiectile.

În Paris a consternat împrejurarea că admiratul Seymur a încuiat cu desĕvêrşire canalul Suez.

Poarta protestează contra continuărei bombardamentului.

Puterile însĕ nu.

Guvernatorul Alexandriei a declarat pe Kedivul de prisoner.

Panica a cuprins toate cursele europene.

„P. Ll.“ într'o telegramă originală dela Bucuresci declară scirea „R. L.“, că Cogălniceanu va fi denumit ministru de esterne, luată din vênt.

Loterie.

Mercuri 12 Iulie n. 1882.

Sibiiu: **72 35 89 43 18**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 11 Iulie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 90	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.85	88.85
Renta ung. de hârtie	87.—	86.85
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135 20	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.50	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.50	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 25	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.25	97.50
Sorţi ungurescí cu premii	119 75	119.25
Sorţi de regularea Tisei	111.10	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	77.25
Datorie de stat austr. în argint	77 90	77.75
Renta de aur austriacă	95.15	95.75
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	826 —	823.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	321 25	321.—
Acţiuni de credit austr.	324.—	324.8
London (pe poliţa de trei luni)	120.70	120 40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.69	5.67
Napoleon	9.58½	9.57
100 marce nemţesci	58.95	58.85

Nr. 2071—1882 civ. [113] 1—3

Publicaţiune.

Din partea subscrisului ca jude esmis al tribunalului ung. din Dej se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei locurilor din comuna *Vale* (Tóthfalu) spre rênduirea representanţilor, alegerea inginerului şi preliminariul de spese, am pus di de pertractare pe **4 Septemvre 1882 la 9 oare dimineaţa** în comuna *Vale*.

Provoc deci pre toţi cei interesaţi în această comasare cu titlu de proprietari sĕ se presenteze la pertractare, cu atât mai vêrtos; deoarece nepresentarea lor nu va impedecă cursul lucrărilor, şi nu va servi de pretecst ca remediu de drept.

In numele tribunalului.

Dej, 11 Maiu 1882.

Hoszu László m. p.
jude esmis.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

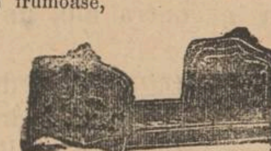

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, pănă când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Boganyi
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglerstrasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune

[112] 3—3

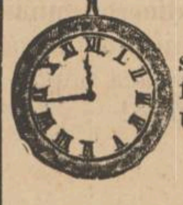

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintaiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

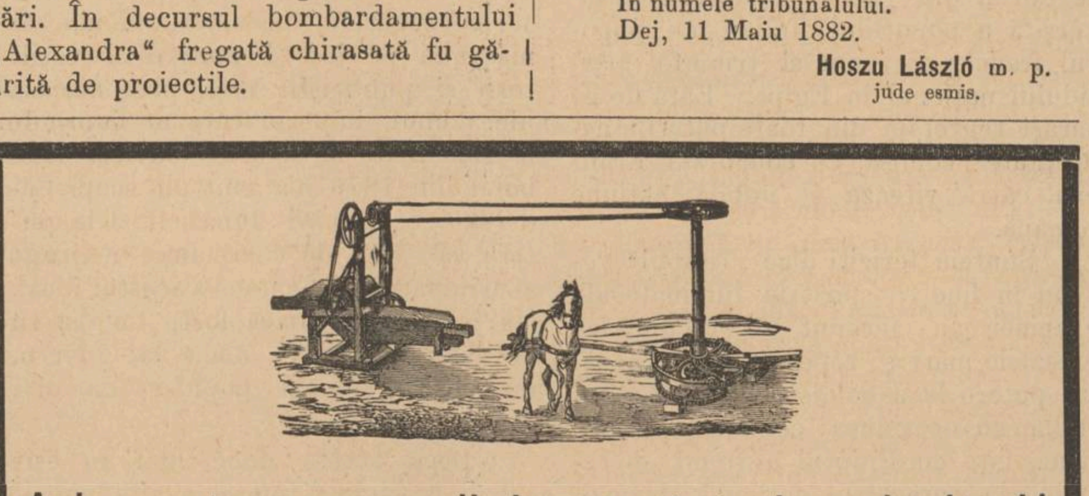

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin.

[99] 7

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 76. Sibiiu, Sâmbătă 3/15 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„*Telegraful român*“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu preţul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iunie 1882, a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Sibiiu, în 2 Iunie.

„W. Allg. Ztg.“ din Viena află că ministrul comun de finanţe de **Kallay** va întreprinde călĕtoria proiectată de mai nainte în **Bosnia** şi **Erţegovina**, spre a studia cu temeiu referinţele de acolo în faţa locului. De Kallay va fi însoţit de un secretariu din ministeriul comun de finanţe şi de cinci funcţionari de consulate. Călĕtoria va ţinea doue luni de ḑile.

Dela **Turin** se telegrafează că „Gazetta del Popolo“ anunţă, că pe regele **Umbert** la determinat seriositatea situaţiunei actuale politice a se întêlnì cu împĕratul **Wilhelm**, eventual şi cu împĕratul şi regele **Francisc Iosif** la **Gastein**.

Toată lumea politică este preocupată de evenimentele dela Alexandria. Puterile care n'au participat la agresiune s'au uimit de resoluţiunea Engliterei şi aşteaptă sĕ vadă ce va face aceasta acum. Se va mulţămì cu destrugerea Alexandriei sau va merge pe cărarea pornită mai departe.

În **Viena** ca şi în **Berlin**, ne spun ḑiarele ce au sosit astăḑi, bombardarea Alexandriei este privită mai cu sânge rece. Dacă Englitera nu va merge mai departe nici Austro-Uugaria nici Germania n'au se facă objecţiuni.

Francezii însĕ nu îşi pot ascunde nĕcasul asupra acţiunei admiralului Seymour. Ei se pun pe partea lui Arabi paşa acum pe faţă. Guvernul englezesc însĕ s'a grăbit a face declaraţiuni liniscitoare în privinţa canalului Suez şi aşa se speră că diferenţa între puterile apusene se va putea aplana în curênd.

Crisa egipteană.

De pe bordul năiei „Chiltern“ din portul Alexandriei s'a telegrafat în 12 Iulie n. la 10 oare 40 minute: „Inflexible“ şi „Temeraire“ au deschis aḑi dimineaţă focul asupra fortului „Moncrieff“, care peste noapte au fost reparat.

Tot de acolo s'a telegrafat în aceeaşi ḑi la 1 oară că în Alexandria s'a arborat flamura parlamentară. Un vapor cu asemenea flamură s'a apropiat de flota engleză.

La 9 oare seara: Înainte de apusul soarelui cinci năi englezesci s'au postat din afară de portul cel nou şi sĕ vede că în dimineaţa următoare se vor bombarda forturile ce dominează cetatea, dacă se va continua bombardarea. — Flamura albă fâlfăe deasupra cetăţii. Focul ia dimensiuni mari în Alexandria. Se asigură că cetatea e ca moartă şi că ea e dată spre pradă Arabilor din clasa de rênd şi Beduinilor.

Altă telegramă a oficiului „Reuter“ spune că „Inflexible“ şi „Temeraire“ au deschis focul asupra forturilor de dincolo de far, dară 'l au sistat, după ce Egiptenii au arborat flamura parlamentară. Avisul „Bittern“ fu îndată trimis se afle causa. Comandantul Avìsului a signalisat, că comandantul Alexandriei Tulba paşa vrea sĕ se înţeleagă cu Seymour. Comandantul avisului „Bittern“ a pretins cas condiţiune prealabilă predarea forturilor cari dominează întrarea în port. Îndată după aceasta s'a arborat a doua flamură albă şi avisul „Helicon“ fu trimis sĕ aducă sciri.

Comandantul de pe „Bittern“ a aflat că Chedivul se află sănătos cu Dervíş paşa în palatul Ramleh. În partea despre consulatul englez se observa foc mare.

În 13 Iulie n. dimineaţa se vedeau flamuri albe pe forturile „Raseltin“, pe far, pe divan şi ministeriul de rĕsboiu. Focul a făcut în noaptea trecută mari stricăciuni.

„Naţiunea“ reflectează asupra bombardamentului astfel:

Tunul, cu glasul lui de buhă, a început se vorbească în Aexandria. Englezii, temênduse de sterilitatea conferenţei şi înţelegênd valoarea faptelor îndeplinite, în politica de astăḑi, s'au grăbit a întra în acţiune. Pretecstul nu era greu de găsit.

Din telegramele trecute, cetitorii noştri sciu, că amiralul Seymour mai energic de cât comandantul flotei franceze, a cerut mai întâiu încetarea oricărei lucrări de întărire a Alexandriei, sub ameninţarea bombardării. Egiptenii, respunḑênd prin oprirea lucrărilor, conflictul părea înlăturat, spre satisfactiunea celor ce dorea ca diferentul sĕ se reguleze într'un mod pacĭnic, dar spre nemulţămirea Englezilor, cari voiau sĕ între în acţiune mai înainte de ce conferinţa sĕ'şi fi dat ultimul cuvênt pentru ca la oara critică ei sĕ nu poată fi dejucaţi.

Atunci amiralul Seymour, sub cuvênt că lucrările de apărare se urmează pe ascuns, a trimis un ultimat Kedivului, prin care 'i cerea ca, în 24 de oare, sĕi dea în primire forturile Alecsandriei, declarândui că la cas contrariu va începe bombardarea. Pe de altă parte, Kedivul era învitat sĕ se refugieze pe un vas de rĕsboiu pentru a legitima prin deserţiunea sa acţiunea străinilor. Tewfic-paşa însĕ, refusând acest rol ruşinos, a telegrafat Sultanului, care printr'o notă către Puteri a protestat în contra violării ce se aduce drepturilor sale suverane, prin ameninţările amiralului englez.

Terminul de 24 oare trecând, fără ca forturile sĕ se predea, tunurile Englezilor au început eri dimineaţa acţiunea lor distrugĕtoare. Un schimb de projectile, nefavorabile Egiptenilor a urmat cât-va timp. Până seara Englezii au putut debarca şi întra în posesiunea unuia din forturi, anume Mex.

În tot acest timp, flota franceză s'a făcut nevĕḑută, spre a lăsa toată responsabilitatea faptului Engliterei şi a evita ori ce complicaţiune, care ar fi putut se o atragă într'o acţiune, pe care unele ḑiare franceze o consideră prematură.

Un manifest al Rutenilor galiţiani-

Rutenii din Galiţia se află într'o situaţiune nu tocmai plăcută. Acusaţi că sûnt panslavişti şi că înclină spre biserica ortodocsă, pe care Polonii o numesc (chismatică, au aflat de bine a se justifica că nu sûnt nici panslavişti în sens politic dar cu atât mai puţin „schismatici.“ Nu se poate scì dacă metropolitul gr. cat. **Sembratowicz**, cărui încă i se atribue amestec în afacerile „schismatice“ va fi mântuit prin manifest înaintea curiei papale, unde se susţine că este chiemat *ad audiendum verbum*. Destul că Rutenii au făcut un pas prin care îşi descopere simţemintele şi prin care vor se desvaliditeze atacurile ce li se fac.

Eată unele locuri mai marcante din manifest:

Către Rutenii din Galiţia, credincioşi bisericei şi naţiunei lor.

Compatrioţi! Ce s'a întêmplat între noi întristează pre fie care Rutean sincer foarte tare. Sub sceptrul cel blând al împĕratului Francisc Iosif I, în statul austriac, fie care naţionalitate poate trăì şi ainainta. Dar, în loc de a întrebuinţa libertatea aceasta într'un mod onest şi cuminte **aceia**, cari se presentă ca **conducĕtori** între Ruteni, **seamănă vrajba între noi** creḑênd, că scopul lor cel mai mare este, de a **sustinè disarmonie permanentă în ţeară.** Ei, representanţii nechemaţi ai naţiunei rutene, nici când au fost aleşi deputaţi în consiliul statului, nici acasă nu fac nimic pentru ţeara noastră ruteană. Sub pretecst de a ţinè ritul curat, ei, începură a întroduce în bisericele noastre innovaţiuni, şi încetişor păşind pe calea aceasta tot mai înainte ajunseră se rĕspândească între noi cu cuvêntul şi înscris trădarea bisericei noastre sfinte, rutene-catolice.

Compatrioţi! **Ţeara Rutenilor sĕ rĕmână ruteană, sĕ nu se facă moscovită;** biserica noastră şi ritul nostru sĕ rĕmână neschimbate precum au fost şi sûnt. Sĕ iubim ţeara noastră ruteană, fără a urî pre cine-va. Nu în vrajbă, dară în muncă dreaptă căutăm norocirea noastră comună pentru noi şi fraţii nostri, cu cari trăim într'o ţeară şi cu cari sute de ani am împărţit noroc şi desastru. **Lachu** (Polonul) şi **Ruteanul**, fiesce care pentru sine, dară în pace şi cu iubire creştinească sĕ muncească spre binele lor şi a generaţiunilor viitoare!

Sĕ ţinem tare şi sinceri sfânta lege catolică de rîtul rutean, sĕ respectăm şi sĕ socotim libertatea constituţională, pe care Majestatea Sa împĕratul Francisc Iosif I, a dat o tuturor naţionalităţilor, şi sĕ nu abusăm de ea într'un mod trădător spre folosul şi binele unei agitaţiuni străine. Sĕ se retragă acum aceia, cari ne disunesc şi scornesc trădare şi vrajbă între noi. Acum ridicăm noi glasul nostru, noi Rutenii, cari sûntem credincioşi ţĕrei noastre rutene, credincioşi împĕratului, credincioşi bisericei noastre. Sĕ ne ridicăm inimoşi şi se arĕtăm lumei, că mai trăesc în ţeara Rutenilor Ruteni, cari nu vreau se fie nici servitori partidei centralistilor constituţionali nici servitori Moscoviţilor. Într'aceasta convingere ridicăm glasul nostru cătră tine naţiune ruteană, şi către preoţimea onorabilă. Sĕ sperăm că cuvêntul nostru, viiind din inimă, va găsì un echou puternic în inimele tuturor Rutenilor sinceri spre norocirea ţĕrei Rutenilor. Sĕ ne scăpăm de tractarea epitropicească din partea inimicilor ţĕrei rutene, şi acelora cari până acum s'au proclamat ca deosebiţi procurori, protectori şi apărători a dênsei. Cu noi e naţiunea, cu noi e partea aceea a preoţimei rutene, care a rĕmas credincioasă datorinţelor ei, cu noi e autoritatea statului şi a bisericei, cu noi e dreptul adevĕrul şi puterea,

(Manifestul e subsemnat de 52 preoţi mireni şi de ordini, funcţionari de stat, profesori şi învĕţători, un deputat al dietei ţĕrei, mulţi primari, şi de 158 de plugari, toţi din Lemberg şi de prin pregiur.)

Raport general.

Societatea este cel mai mare bine al omenimei, „ḑice Bossuc.! Condusă de această idee salutară şi tinerimea institutului „**Andreian**“ din Sibiiu a înfiinţat de mult o societate numită de un timp încoace societatea de lectură „Andreiu Şaguna“

Ea poartă, după cum sĕ vede numele acelui mare archipăstoriu, care toată viaţa sa i-a jertfit-o pentru binele şi prosperarea tinerimei, speranţa naţiunei noastre. Ca sĕ fie deamnă de marele nume care-'l poartă, ca sĕ corespundă chiemârei sale, ea n'a perdut nici odată din vedere împregiurarea că din fapte sĕ poate judeca omul şi în consecinţă buna orgenisare, vitalitatea şi activitatea unei societăţi, ci s'a silit totdeauua sĕ arate onoratului public care sĕ interesează de tinerime, că ea după putere a satisfăcut problemei sale.

Din acest punct de vedere mânecând are onorul a venì şi la finea acestui an scolastic cu următorul raport general.

Societatea noastră de lectură s'a constituit în 27 Septembre 1881 sub presidiul dlui profesor seminarial Dr. Nicolau Maier.

În decursul anului ea a ţinut 1 şedinţă de constituire, 19 şedinţe ordinare, 2 estra-ordinare şi 1 publică în presara ḑilei de 30 Novembre în memoria onomasticei fericitului Archiepiscop şi Metropolit Andreiu.

Oficianţii societăţii au fost:

Conducător preşedinte dl profesor seminarial Simion Popescu.

Vicepreşedintele societăţii şi preşedintele comitetului George Oprea cleric an. III.

Notarii: Vasilie Domşa cl. an. III şi Ioan Baciu cl. an. II. Bibliotecar: Dumitru Tătar cl. an, II.

Vice bibliotecar: Ilie Georgescu pedagog an. III.

Casar Simion Popescu cl. an. I.

Controlor: Sebastian Olariu cl. an III., Redactorul foaei „Musa“ Vasilie Bologa cl, an. III.

Membrii în comitet: Nicolae Neamţu, Eliseiu Moga cl. an. III., Teodor Herman, Ioan Pinciu cl. an. II., Vasilie Saftu, Petru Şpan cl. an. I., Gheorge Ghiţă ped. an. III. şi Romul Pop ped. an. I. Dintre acestia Vasile Saftu referintele comitetului.

Societatea a avut în decursul acestui an 86 de membrii.

Biblioteca la începutul anului cur. a constat din 1094 opuri în 1529 volume; în decursul acestui an s'a înmulţit cu 18 opuri în 18 volume, dintre cari 5 procurate pe banii societăţii, ear 13 donate de amicii progresului, prin urmare biblioteca societăţii noastre în present constă din 1114 opuri în 154 de volume adecă unu mie una sută treisprăḑece opuri cu una mie cinci sute patruḑeci şi 7 de volume.

Jurnale în acest an am avut preste tot 19.

1. „Aurora română“, 2. „Biserica ortodocsă“, 3. „Biserica şi scoala“, 4. „Familia“, 5. Foaia scolastică“ 6. „Şeḑĕtoarea“, 7. „Transilvania“, 8. „Revista scientifică“, 9. „Scoala practică“, 10. „Convorbiri literare“, 11. „Noua bibliotecă“, 12. „Amicul familiei“, 13. „Telegraful Român“, 14. „Observatoriul“, 15. „Gazeta Transilvaniei“, 16. „Tageblatt“, 17. Egyetértés“, 18. „Luminătoriul“, 19. Tribuna liberă“.

Dintre acestea „Convorbirile literare“ şi „Scoala practică“ s'au procurat pe banii societăţii preţul întreg ear' „Tageblatt“ preţul jumĕtate.

Celelalte ne-au venit gratuit şi cu această ocasiune ne esprimăm profunda noastră mulţămită publică către diferitele redacţiuni.

Biblioteca sf. Părinţi s'a mai înmulţit în anul acesta cu 5 fascicule şi s'a arangiat într'o bibliotecă separată spre mai bună administrare.

P. T. Domnii, cari au binevoit a dona cărţi pentru biblioteca societăţii noastre sûnt următorii:

Ioan **Popescu**, prof. sem. Sibiiu; Simion **Popescu**, prof. sem. Sibiiu; Dr. **Crişan**, Petra **Petrescu**, amploiat; Nicolau **Todoran**, învĕţătoriu Lissa: Emanuil **Beşa**, cleric Sibiiu. Simion **Popescu**, cleric Sibiiu; Ioan **Pop**, cleric estra-ordinariu şi Alesandru **Patachi**, pedagog Sibiiu.

Academia română încă a binevoit a dona în anul acesta, 2 opuri foarte însemnate.

Faţă de toate acestea donaţiuni încă ne esprimăm mulţămita noastră publică.

Cassa societăţii cu finea acestui an scolastic constă din 231 fl. 25 cr. Din aceştia 317 fl. 2 cr. sûnt depuşi spre fructificare la institutul de credit şi de economii „Albina“ ear' 14 fl. 23 cr. disponibili la comitetul prov.

Foaia lunară a societăţii „Musa“ încă a eşit regulat şi cuprinde teme de diferit cuprins.

Comitetul în decursul anului a ţinut 32 de şedinţe, în cari s'au adus 104 concluse.

Pelûngă afacerile administrative comitetul a desvoltat activitate şi în direcţiune literară, căci toate operatele întrate în foaia „Musa“ au fost critisate în şedinţele comitetului, şi aceasta am potea ḑice a fost ocupaţiunea principală a lui.

Sibiiu 1 Iulie 1882 st. v.

George Oprea, v-preşed. *Vasilie Saftu*, ref.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sebeş, în 14 Iulie 1882. La începutul acestei luni scoala română centrală de aici a ţinut esamenele publice.

Astăḑi s'au încheiat esamenele la gimnasiul inferior săsesc de aici.

Unele date statistice foarte interesante, le voi comunica cu altă ocasiune.

Acum voiu sĕ înregistrez numai suprinḑĕtoriul fenomen că pănă acum la esamenul gimnasticei copii cântau cântarea Ardealului şi puneau flamura săsească; în acest an însĕ aceasta s'a întrelăsat de tot pentru a putea simula cu atât mai bine nu sciu ce însuşiri guvernamentale.

Însĕ între ziduri, la deschiderea esamenului directorul totuşi nu s'a sfiit a isbì în români, maghiari şi a da temeiu lui „Deutsche Schulverein.“

Fiele de bine, însĕ sĕ nu uite, că cu pielea de miel tot nu înşală. Pĕrul se lapĕdă, dară nĕravul rĕmâne.

Ca de batjocură apoi în est an, după atâţia ani, s'a admis în fuga mare o jumĕtate de oară esamen şi pentru limba română.

Nici cu un fir nu putem ḑice mai mult nici despre limba maghiară, deşì aceea o propune primarul oraşului în persoană.

— Terminul reclamaţiunilor contra conscripţiei alegĕtorilor aici espiră mâne.

Datele mai de aproape le voiu comunica cu alt prilegiu.

Elaboratul întreg al delegaţiunii conscrietoare este fals şi greşit, şi se va şi ataca.

În privinţa aceasta lupta între români şi sasi este mare şi intensivă.

Saşii au mare uşurare pe lûngă altele şi prin aceea, că conducĕtorii lor stau în neîntrerupt contact şi înţeles cu directorul poliţiei Ioan Piso care le face toate plăcerile (?) ba de dragul lor comite şi lucruri cari s'au şi arĕtat vice-comiţiatului;

În fine întreb pre directorul despărţămêntului nostru al asociaţiunii, pre d. Ioan Piso, ce cuget are cu acest despărţămênt, de numai acesta tace, pre când celelalte mişcă.

Mult mĕ mir de aceasta nemişcare, considerând că unii membrii vreau se propună remunerarea directorului şi împreunarea de unele venituri mai mĕrunte cu acest post, pănă acuma numai de onoare.

Memento.

Din Bucovina.

Cernăuţi, 19 Iunie 1882.

Serbări naţionale rutene şi polone date în Cernăuţi, despre cari jurnalul german „Tribüne“ din 27 Iunie s. n., ḑice următoarele:

Mai ḑilele trecute s'au arangiat aici (în Cernăuţi) doue serbări, cari erau anunciate ca serbări naţionale şi cari au durat câte trei ḑile.

Una din aceste serbări naţionale după cum era anunţată în „Gazeta Cernăuţului“ s'a arangiat de către profesorul de limba ruteană dela universitatea de aici, Ilnas Onyopiewicz, preotul uniat din archidiecesa gr. cat., a Siovului, cu ajutorul unor învĕţători de aceeaşi confesiune şi naţionalitate, scoposind crearea unui fond pentru înfiinţarea unui gimnasiu inferior rutean în têrguşorul „Kozman“; una dintre aceste a fost ruteană şi a constat în representaţii teatrale, prin diletanţi ruteni şi într'o petrecere veselă în grădina publică de aici.

A doua serbare însĕ, arangiată de societate polonă, Czytelna-polska, în folosul societăţii pentru ajutorarea familiilor polone sirmane, cari locuesc aicea a fost o serbare polonă şi forţată, care de asemenea a constat într'o petrecere în grădina têrgului cu musică, tombolă, focuri de artificii; apoi din o representaţie diletantă polonă în teatrul oraşului şi în a treia seară în o producţie bine succesă cu telefonul.

În privinţa scopurilor acestor doue serbări cu anevoe s'ar putea atribuì caracterul de serbări naţionale pentru că familiile polone aici în ţeară nici nu sûnt aşa de numĕroase, nici aşa de compacte, ca sĕ se poată privì ca un popor, — Ear ce se atinge de cei de originea galiţiană (confes. uniată) trebue sĕ ḑicem numai scopul petrecerii şi întregilor procedări e mult mai misterios şi mai interesant de cum s'ar crede şi nici nu se poate lesne înţelege necesitatea unui gimnasiu rutean în „Kozman“ care loc e depărtat de oraşul Sniatin unde esistă deja un gimnasiu real, abia 10 kilometre ear de Cernăuţi numai 14 kilometre.

Anunţările acestor douĕ sĕrbări aşa numite naţionale, diferiră foarte mult, atât în privinţa arangiamentului, cât şi în privinţa efectului: căci pe când Polonii, cari sciu sĕ şi câştige prin modestie şi fineţe simpatia tuturor claselor de oameni, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, n'au pus în programa lor nimica prin care ar fi putut vătĕma simţemêntul naţiunii române, atât la serbarea cea din grădină cât şi la cea din teatru, de unde se poate esplica uşor, de ce a luat parte la sĕrbarea lor un public aşa de numĕros şi distins, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, — rutenii au ales din repertorul lor dramatologic cunoscut pentru această representaţie festivă o astfel de piesă din care este destul de evidentă tendenţa lor (fiind aceasta o persiflare a limbei române) de a vătĕma simţemêntul naţional al românilor, cari au trebuit sĕ privească aceasta ca o provocare din partea rutenilor.

Nui deci mirare, dacă unii academici de naţionalitatea română, cari erau în teatru şi arătau nemulţămirea şi descuviinţarea bătând din picioare si mârîind şi în urmă ridicându-se de pe locurile lor se depărtară din teatru.

Ce făcură însĕ arangiatorii acestei representaţii provocătoare? În loc se vadă netactica şi neghiobia lor chiamă poliţia şi o provoacă sĕ aresteze de pe stradă mai mulţi studenţi academici cari părăsiră teatrul. Arestaţii fură eliberaţi la moment: noi însĕ trebuie sĕ ne mirăm şi se esprimăm condolenţa noastră asupra întregei întêmplări, că organele competente de inspecţiune au putut se concedă o representaţie ca aceasta, de oare ce tendenţa vătămătoare era negreşit îndreptată către naţionalitatea şi limba română.

Cât de departe a ajuns impertinenţa şi neruşinarea acestor propagandişti galiţiani ai rutenismului în Bucovina se poate vedè dintr'un articol din foaea „Dilo“ cu data de 31 Mai a. c. din Liovu. După ce s'a expus în acesta cuprinsul piesei jucate în teatru spre a arĕta, cumcă piesa aceasta n'ar fi în stare sĕ lovească simţĕmêntul naţional al românilor bucovineni, ceea ce nu a succes însă apologentului rutean, pentru că chiar cuprinsul dă dovadă că piesa a fost îndreptată la persiflarea limbei şi naţionalităţii române; după ce se abḑice mai departe vitalitatea poporului român de ţeară, se atribue şi se intonează sus şi tare domnirea în ţeară chiar a idiomului rutean; se face mai departe strigare deosebită clerului gr. or. pre cari îl privesc aceşti propagandişti de impotrivitor al rutenismului şi confesiunei uniate i amenință viitorul întonândui cunoscuta frasă „memento.“

Apoi merge propagandistul fanatic până acolo şi ḑice că Bucovina ar fi o ţeară rusească (ruskaja zemlja) şi cumcă chiar fondul religionar gr. or. a cărui provenienţă după cum e cunoscut ḑice el nu e nimica mai puţin de cât rutean sau rusesc (spolno i ruskim fondom religiynom.)

Cunoscătorul stării adevĕrate a lucrurilor în Bucovina va sta suriḑênd compătimitor la astfel de espectoraţiuni ca reversări ale unui spirit bolnăvicios: caracterisând însĕ acestea în de ajuns şi apetitul stomacului rusesc de o ţerişoară frumoasă ca Bucovina, lucrul ar avea şi o parte mai serioasă, dacă nu s'ar scì, cum că ilustrele personalităţi, cari poartă cuvêntul cel mare în ţeară în numele rutenismului, şi cari cearcă sĕ arunce mrejele lor naţionale şi confesionale, asupra întregei ţĕri, puţin ce trec peste o duzină, şi că întreaga representanţă onorabilă constă în frunte cu un profesor estraordinar de limba ruteană la universitatea de aici, constă din vre o 6 adiuncţi judeţeni, un practicant la direcţia de finanţe, din vre o câţi-va profesori de gimnasiu şi alţi învĕţători şi câţi-va preoţi uniaţi.

Tot aceste personalităţi compun basa societăţii rutene (Ruskaja Beseda) cât şi a societăţii politice rutene (Ruskaja Rada) în Cernăuţi şi trebue constatat că din aceste douĕ posiţii, se desvoaltă o activitate prin care se fac servicii însemnate uniunei confesionale şi rutenismului întreg prin înfiinţarea de cabinete de lectură (Gromadzki Cetalnia) şi prin broşuri rutene de cuprinsuri feliurite chiar prin acele comune, unde sciu sĕ cetească abia douĕ sau trei persoane. Faţă cu aceasta rĕmâne cu totul neesplicabil, de unde iau unii astfel de apostolasi mijloacele materiale spre acoperirea speselor în călĕtoriile lor agitătoare şi a altor arangiamente, de oare ce, după cât este cunoscut membrii acelor douĕ societăţi, cari tot odată cu societatea academiei ruteane „Sojuz“ sûnt adăpostiţi în unul şi acelaşi local nici nu's aşa de numĕroşi nici aşa de avuţi, ca sĕ poată face spesări considerabile pentru ajungerea la scopurile ce urmăresc.

Populaţiunea autochtonă a Bucovinei este iubitoare de pace şi fidelă casei domnitoare. Ea nu posedă încă aceea maturitate şi rafinare a spiritului şi esperienţei în lucruri politice, ca se afle în cuvintele salvatorilor moderni simburul adevĕrat şi sĕ judece de se află ori de nu se află în ele un venin mortal; şi este foarte de regretat că o populaţiune aşa de bună apare trădată influenţei perniţioase a agitatorilor rutenismului.

Comuna gr. cat. din Galiţia, „Hniltczki“, e deja a patra care a intervenit la instanţa păstorească spre a fi primită în comunitatea bisericei drept credincioase. — Consistorul gr. or. a luat tot-deauna o posiţie respingătoare, pentru că el evită din veci amestecarea sa în afacerile provinţei învecinate. — În ce fel de lumină apare deci în faţa unei astfel de purtare locală, (?) purtarea netrebică a Galiţienilor, cari căutând şi aflând în Bucovina, mijloacele de traiu, unii ca învĕţători. alţii ca împiegaţi în loc sĕ-şi împlinească datorinţele ce i privesc, sĕ aibă recunoscinţă către ţeara ce ia înbrăţişat, „poartă o politică rusască,“

ca învĕţători migrători propagând prin comune le îndeamnă şi le îmbărbătează pre acestea a înfiinţa cabinete de lectură, mergênd adesea aşa de departe în propaganda lor în cât o păţesc, precum a păţito mai deunăḑi un adiunct din Sadagura în comuna Parancea, căci a fost alungat de primarul comunei peste hotar ca un tulburător al linişcei publice.

Pentru preot e biserica, pentru învĕţători scoala şi pentru impiegat cancelaria locul unde fiecare din ei trebuie sĕ'şi împlinească datorinţele pentru învĕţarea şi luminarea poporului în privinţa religiunii morale, socială, civilă şi juridică. Însĕ a aduna poporul a purta în asemene adunări cuvêntul cel mare despre lucruri politice, a descepta aspiraţiuni naţionale şi a strica concordia între naţiuni, cum se întêmplă aceasta din partea învĕţătorilor şi impegaţilor, ca propagatorii rutenismului în Bucovina, nu s'ar mai putè întêmpla în alt loc, unde prescrisele disciplinari pentru organele proprii se mănţin din partea instanţelor respective.

Varietăţi.

* (Principele şi princesa de coroană, susţine „K. K.“ contra tuturor deminţirilor, tot vor cerceta Transilvania în veara aceasta, pe la 30 l. c. Inalţii oaspeţi vor descăleca în castelul Kendefescilor din S-tă Măria Orlei.

* (Postal) Direcţiunea reg. ung. a postelor deschide concurs cu termin de trei săptămâni pentru ocuparea postului de magistru postal in Iernot (Radnoth, Comit. Têrnavei mare) pe lângă cauţiune de 100 fl. bani gata, împreunat cu emolumentele: 200 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelărie şi 400 fl. pauşal de transport.

* (S'a pensionat,) la cererea proprie, dl căpitan al regimentului de inf. 31 George Petchescu, ca invalid pentru serviţiu la trupă, dar aplicabil la serviţii locale şi prenotat pentru institutele de provisiuni şi magazine în cas de mobilisare (domiciliul în Sibiiu.

* (Congresul bis. al Serbilor) nu se convoacă din causa speselor şi din causă că comitetul congresual nu este gata cu proiectele care avea sĕ le pregătească.

* (S'a luat spre plăcută scinţă) în şedinţa comunităţii Sibiiului dedicaţiunea unei obligaţiuni urbariale în preţ nominal de 120 fl. fondului săracilor spre aducere aminte de Antonie Bechnitz, fost neguţătoriu român în Sibiiu.

* (Reuniune pentru respândirea limbei maghiare.) „Arader Ztg.„ scrie că în 9 Iunie n. adunarea generală a reuniunei n'a putut ţinè şedinţa estra — ordinară anunţată, fiindcă s'au înfăţişat prea puţini membri. Şedinţa s'a amânat pe 29 Iulie n.

* (Legate.) Luca P. Calaceanu din Timişoara a făcut ne spune „Luminat.“ următoariele legate pentru institute publice de binefacere: 1 Pentru spitalul oraşului 100 fl. 2. Pentru societ. pompierilor din Fabric 50 fl. 3. Pentru societ. pompierilor din Iosefin 50 fl. 4. Pentru parcul din Timişoara 50 fl. 5 Pentru parcul din Iosefin 50 fl. 6. Pentru Scoala gr. or. rom. din Mehala 400 fl. 7 Pentru scoala gr. or. rom. din Maere 20 fl. 9 „Alumneului„ din Timişoara o acţiune dela „Transilvania.“ Toţi aceşti legatari sûnt provocaţi prin decisiunea trib. reg. din Timişoara edat sub Nr. 7018/1881 ca sĕ se iveascâ la tribunal până în 15 ḑile spre apĕrarea şi validitarea intereselor lor.

* (Bancnotele cele vechi de cinci florini) se schimbă la perceptoratul reg, ung. din Sibiiu până la sfêrşitul lui Decemvre n.

* (Urşii s'au sporit) aşa de tare în comitatul Hunedoarei în pădurile muntene ale comunelor Câmpul lui Niagu, Braḑi, Uricani şi Hingrelie (?) încât, după cum spune „K. K.“ dela începutul păşunei au prăpădit 8 vaci 8 boi, 60 de oi, 1 cal, 5 porci şi 1 viţel. Comisiunea administrativă a cerut dela ministeriu concesiune pentru o vênătoare oficială.

* (S'a rupt un nor) Luni noaptea spre Marţi asupra comunei Livezeni, în valea Haţegului, care a decimat vite şi a înnecat şi doi oameni; un copil de 8 ani şi un fecioraşiu de 17 ani. Ei căutară scutinţă sub o stâncă. Apa însè i a spălat de acolo jos în rîu şi i au îngropat în noroiu. Sêrmanii fură găsiţi a doua ḑi îmbrăţişaţi în noroiul rîului ce esundase.

* (Publicaţiune.) Se aduce la cunoscinţa tuturor proprietarilor de cazane şi maşini de vapor regula, după care încălḑirea cazanelor de vapor aflătoare în acest comitat şi folosirea maşinelor de vapor se poate face numai prin oameni esaminaţi şi cari au depus esamenul prescris pentru maşinişti.

Ca oficiele se poată avea evidenţa maşiniştilor esaminaţi aplicaţi la încălḑirea cazanelor şi la maşinele de vapor, şi ca ei în sensul ordinaţiunei ministeriale din acest an Nr. 13,470. sĕ poată face din timp în timp conspectele fără împedecare, proprietarii de cazane şi maşini de vapor sûnt poftiţi a arĕta numele persoanelor esaminate, aplicate la dênşii, locul naşterei etatea scopul întrebuinţărei, asemenea se arete că individul respectiv, când, unde şi în ce cualitate a depus esamenul şi că are testimoniu despre acest esamen; toate aceste date sĕ se trimită cel mult până în 15 Iulie a. c. la oficiul edil regesc.

Pentru viitoriu ori ce schimbare în personagiu se va face cunoscută oficiului edil regesc, cu care ocasiune se vor face cunoscute şi datele provocate mai sus despre fie care individ. Totodată se aduce la cunoscinţă, că la cazanele de vapor, cari — ca şi în fabricele de spirt — sûnt în acţiune ḑiua noaptea, spre a se putea face înlocuirea trebuincioasă, trebue se fie aplicaţi doi indiviḑi esaminaţi.

În fine proprietarii de cazane de vapor se fac atenţi, că cel ce va aplica indiviḑi neesaminaţi, sau nu va curăţì casanul, se va pedepsì aspru şi i se va denega dreptul de a mai putè folosì cazane de vapor până când nu va corespunde pe deplin normativelor în această privinţă.

Din şedinţa comitetului administrativ a comitatului Sibiiului ţinută la 14 Iuniu, 1882.

* (Starea semenăturilor.) Maros-Vásárhely, 7 Iulie. n. Starea semĕnăturilor de primăvară şi de toamnă escelentă, precum în ţinutul nostru n'a fost de mulţi ani, grâu, mai cu samă, sĕ va face foarte mult şi bun; porumbul (cucuruz) s'a îndreptat binişor şi e speranţă de un resultat bun; măzărichele în abundanţă.

* (Dl Gr. Tocilescu) a făcut interesante descoperiri la câte-va mănăstîri din Bucovina. Dsa asistă în Homor la deschiderea mormêntului ctitorilor mănăstirei şi constată, ḑice „Românul“, că mormêntul fusese violat, de oare-ce s'a găsit înăuntru o monetă austriacă dela 1858, oasele era rĕspândite şi nu se afla nici un obiect de oare-care valoare. Dl Tocilescu, după ce a cules şi copiat toate inscripţiunile de pe petrele mormêntale, de pe clopote şi din manuscriptele dela Homor, a trecut la mănăstirea Voroneţ. Acì a aflat portretul spinatic al lui Stefan cel mare, portretele Doamnei sale Maria şi a unei fiice, cum şi portretul celebrului Daniil Sihastrul. Tot acì se află şi mormêntul acestui Daniil cunoscut din tradiţiune. Dela Vorneţ, dl Tocilescu à trecut la mănăstirea Moldoviţa. Acì se află portretul lui Pentru Rareş, al soţiei sale Ileana şi al fiilor sĕi Stefan şi Iliaş, cum şi mai multe odoare scumpe. În întreg, dl Tocilescu a cules peste optḑeci inscripţiuni de pe morminte, de pe păreţi, cruci, strane, clopote şi manuscripte, pe cari le va comunica Academiei române în şedinţa viitoare

* (Premii pentru poduri şi tunelul dela Dunăre.) S'a deschis ministrului român de lucrări publice un credit estraordinar de lei 150,000, pentru a se da premii celor mai bune proiecte ce s'ar depune, şi anume: lei 100,000 pentru construcţiunea podurilor de peste Dunăre şi Borcea, cari se lege căile ferate Bucuresci-Dunăre cu Cernavoda Constanţa, şi lei 50,000 pentru proiectul unuì tunel sub Dunăre, care sĕ lege cele douĕ maluri ale acestui riu între Fetesci şi Cernavoda.

* (Statua independenţiei.) Cetim în „Liberalul“ din Iaşi: D. Tronescu, fost elev al Scoalei de Arte frumoase din oraşul nostru şi acum aflătoriu la Roma de mulţi ani, ca burşier al statului, a trimis ḑilele aceste Primăriei de Iaşi trei mari fotografii representând din faţă, spate şi profil o prea frumoasa statuă. Aceste reproduceri sûnt luate de pe opera cea mai nouă a talentatului sculptor înfăţişând Independenţa română. Faţa este blândă şi impunătoare, braţiul drept cu un contur rotund şi frumos ridicat, ţine o coroană de lauri, pe când cel stâng se raḑimă pe un scut pe suprafaţa căruia se vĕd sepate armele ţĕrei. Un bust frumos transpare de sub Zeaua lipita de corp, şi care dispare sub drapelul ce acopere figura dela cingătoare în jos. Concepţiunea figurei este simplă, naturală, escludênd ori ce tendenţă de atitudine manierată s'au teatrală, ceea ce dă statuei un caracter de măreţiă neafectat. Cu un cuvênt este o operă concepută cu un profund sentiment artistic, şi care ne lasă a vedè în dl Tronescu un sculptor de un talent superior. care va face onoare României.

* (O carte englesă despre români.) Nu de mult a apărut la Londra o carte intitulată: „România. Trecut şi presinte“ (Roumania past and present) de James Samuelson. Opera aceasta are 289 pagini, cu o cartă geografică şi una istorică a României, mai multe facsimile şi fotolitografii. Între aceste din urmă sûnt importante mănăstirea Curţii de Argeşiu şi cu deosebire aceea care represintă pe regina României în costum naţional, cu furca în brêu, sucind firul din caer. Opera e impărţită în doue părţi principale, la care se adauge la fine şi un apendice.

* (Teatrul naţional român.) „Naţiunea“ tratează cestiunea teatrului naţional. O cestiune nespus de arḑĕtoare! Teatrul naţional, care a contribuit atât de mult la regenerarea noastă politică şi pentru care s'au adus şi se aduc atâtea sacrificii, nu corespunde nici trebuinţelor, nici mersului general al culturei noastre. Causa e legea cea viţioasă, pe care sĕ basează şi care trebuie schimbată: O practică de trei ani a dovedit, că legea este viţioasă şi plină de lipsuri. Despre viţiurile şi lacunele acestei legi ne vom ocupa cu o altă ocasiune; dar este de netăgăduit, că dênsa trebuie modificată cât mai curênd şi într'un mod radical. Modificarea acestei legi stă în lêgătură cu alegerea noului director de teatru. Aceasta alegere trebuie sĕ se facă fără întârḑiere căci după douĕ luni se începe stagiunea. Ales trebue se fie apoi un om competent: „El trebue pe lûngă competenţă sĕ se bucure de cea mai deplină independenţă faţă cu fluctuaţiunile şi agitaţiunile politice trebue apoi se fie un om, care se fi probat prin cultură şi producerile lui literare şi artistice că poate dirige instituţiunea nu numai din punctul de vedere al administraţiunei financiare, dar din acela al direcţiunei artistice. Şi cu atât va fi mai bine ales, cu cât va fi în stare se sacrifice mai mult timp şi mai multă osteneală pentru a face se prospere instituţiunea. Teatrul nostru naţional trebue se devie o scoală pentru artiştii, cari vor practica pe urmă în provincie. Spre a ajunge acest scop, scena lui trebue făcută accesibilă pentru talente noue şi nu dată în puterea unui pricipiu absurd de inamovibilitate teatrală, numai unui mic numĕr de privilegiaţi. Trebuie sĕ se deschidă emulaţiunei terenul cel mai întins.

* (Planul Plevnei.) D. căpitan românesc Săgărceanu a lucrat în relief, în ghips, planul Plevnei cu împregiurimile sale, precum şi cu posiţiunile ocupate de bateriile române, ruse şi turcesci. „Românul“ află, că alaltăeri s'au espedat douĕ asemenea planuri la Constantinopole, din cari unul e destinat lui Gazi-Osman paşa.

* (Sĕptĕmâna financiară.) Telegramele, ce ne-au fost trimise de pe la marile burse strĕine în cursul primelor ḑile ale septămânei, ne anunţau toate o accentuare a slăbiciunei în cele mai solide valori neliniştea, lipsa de încredere în resultatele ce va da conferenţa ambasadorilor dela Constantinopol, părea a pune din ce în ce o mai puternică barieră speculaţiunei întrepide. Sub impresiunea armărilor ce se fac la Londra şi în arsenalele celor mai multe puteri, în faţa atitudinei hotărîte a celor din Egipt, Rentele franceze, engleze, otomane, etc. slăbeau dintr'un moment în altul, cotele cădeau cu câte 20 şi 30 centime dela o ḑi la alta. Dela Rente, slăbiciunea o vĕḑurăm comunicânduse marilor valori internaţionale şi apoi tuturor valorilor cotate în burse. Pe la jumĕtatea sĕptămânei, se produse un nou fapt pe care mulţi îl considerară ca un puternic motiv de accentuare a slăbirei cursurilor. Telegrame trimise din Alexandria anunţară în adevĕr, că Amiralul Seymour ar fi somat pe guvernator de a lua mĕsuri pentru încetarea pregătirilor ce se fac în forturi. Faptul dacă s'ar fi adeverit era evident, de o mare gravitate; el ar fi avut rele consecinţe pentru speculaţiune, cum ar fi adus poate conflaraţiunea, pe care puterile se tot silesc a-o conjura. Cu toate acestea lumea de finance privì lucrul cu sânge rece. Renta franceză se urcă cu 25 centime. Asemenea sau urcat puţin şi consolidatele engleze şi valorile turcesci.

De pe pieţele Vienei şi Berlinului ni se anunţă de asemenea situaţiunea în câtva ameliorată. Scirea sosită dar din Alesandria nu merită importanţa ce i-au atribuit unii în primele momente. Pieţele noastre române au fost puţin înfluinţate de norii negri, ce păreau a se ridica deodată pe orisontul politic; bunele cursuri sosite din străinătate au împedecat noue scăderi importante în valori. Trebuie însĕ se constatăm că cursurile sûnt slabe ca şi septămâna trecută, ba încă unele au restrins chiar mai mult cercul speculaţiunei. Afacerile au fost mărginite şi mai toţi speculatorii sau gândit numai la lichidarea angajamentelor ce au contractat pentru finele lunei. Mai nimeni nu cugeta de noauĕ operaţiuni cu termin, stagiunea moartă avênd deja deschise porţile sale.

„Curier. Fin.“

* *(Mihail Skobeleff)* Se scrie din Petersburg în 8 l. c. n.

Când aici la Petersburg eri prin o foaie separată a gazetei „Nowoje Wremja“ la 3 oare după ameaḑi s'a publicat moartea lui Scobeleff, vestea a făcut o sensaţiune foarte mare în toate clasele populaţiunei. Eri seara în biserica statului major general s'a făcut o slujbă solenă pentru sufletul reposatului la care slujbă erau de faţă ministrul de resboiu şi toţi generalii mari. Înmormêntarea are sĕ se facă la Spasskoje, dar ḑiua nu e ficsată încă. Surorile rĕpausatului, princesa Boloszelsky - Szeremetieff şi princesa Leuchtenberg, au plecat eri seara la Moscova. Familia Scobeleff îşi trage originea dela oameni sĕraci cu o mică curte; moşul repausatului era comandant de cetate în Petersburg şi a servit dela gradul cel mai inferior de soldat. Tênĕrul Scobeleff (născut 14 Septemvre 1843) a avut la început un instructor germân, care se ḑice că a fost foarte aspru cu dênsul şi de multe ori l'a pedepsit, şi după ce într'o ḑi tinerul Scobeleff însuşi a dat instructorului sĕu o palmă, băeatul de doispreḑece ani fu trimis de părinţii lui la Paris în pensionatul Girardet unde şi-a terminat educaţiunea. Scobeleff a avut către Girardet, care mai târḑiu a venit după el la Petersburg, simpatie mare care ia păstrat-o până la moarte. Mai târḑiu a studiat la universitatea din Petersburg, dară după închiderea universităţei din causa revoltei din anul 1861, nu 'ia fost cu putinţă de a continua studiile sale. De aceea a întrat în garda cavalerilor ca iuncher şi în timpul revoltei Polonilor a dovedit pretutindenea o vitegie foarte mare. După aceasta a finit în „academia lui Nicolae“ cursul statului major general, dară numai mai târziu s'a adnumerat statului major general, când la esecutarea unei proposiţiuni de probă, trecând o parte de cavalerie Niemenul cu calul a înnotat peste rîu şi numai decât a înotat eară înderĕpt. Apoi dela anul 1862 încoaci a făcut Scobeleff, fiind general, fapte mari în Turkestan, Khiwa, Khokand, în Balkan, şi Geog-Tepe.

* (O deputaţiune de ţĕrani la Tolstoi.) Ḑiarul „die Presse“ publică următoriul comunicat care caracterisează foarte marcat situaţiunea în Rusia. Este vorba de primirea unei deputaţiuni de ţerani la ministrul de interne, contele Tolstoi.

„Guvernatorul dela Nowgorodul mare anunţă contelui o deputaţiune de ţerani, cari vreau sĕ se roage de porunca ca sĕ poată lua ţeranii tot pământul, care 'l posed boerii (proprietarii.) Ministrul primesce deputaţiunea şi se începe conversaţiunea următoare:

Ministru: Proprietarii voştri acum douĕ ḑeci de ani v'au cinstit a patra parte a pământului lor.

Ţerani: „Aşa e, tătuţule, dară aceea nu ne ajunge, acum vrem se ne luăm şi cele lalte trei părţi.“

Ministru: „Cu ce drept?“

Ţerani: Dacă pământul tot o sĕ fie a ţĕranilor, czarul a poruncit lucrul acesta.“

Ministru: „Şi ce ar rĕmânea proprietarilor cari au căpătat pământul dela părinţii lor sau l'au cumpărat cu bani gata“? Ţeranii se uită unul către altul şi se scarpină, cam perplecşi în cap.

Ministru: Cum sĕ poruncească marele şi dreptul ţar, sĕ se răpească proprietarilor pământul lor?“

Ţeranii: prin semne şi cuvinte esprimau mirarea lor, că ţarul sĕ nu fie dat porunca aceasta.

Ministru: Arĕtaţi-mi mânile voastre! Voi aveţi mâni bune şi tari purtaţive la lucru, nu beţi, nu duceţi banii voştri la cărcimă şi destul aveţi ca sĕ puteţi trăì.“

Contele Tolstoi a chemat apoi pre oficerul gendarm şi a poruncit: Daţi porunca, domnule sĕ se comită oamenii aceştia numai de cât la gară şi sub escortă sĕ se trimită acasă. Celelalte sĕ vor găsì.“

Ţeranii: nu puteau înţelege, cum li s'a putut întêmpla una ca asta, vĕḑêndu-se în modul acesta respinşi chiar de ministru.

* (Un bĕtrân de 82 de ani) din Roma Francesco Constantini s'a aruncat în Tibru şi s'a înnecat. Causa acestei întreprinderi tragice a lăsat-o scrisă bietul bĕtrân. Auḑiţi şi miraţivĕ: — la fost trădat amoreza!

Posta din urmă.

Astăḑi Sâmbătă în Viena se întrunesce consiliu de ministri, la care va participa şi monarchul, care aḑi Sâmbătă dimineaţa va sosì dela Ischl la Viena. Spre acest sfêrşit va călĕtorì şi ministrul president Tisza la Viena. Objectul desbaterilor în consiliu va fi reforma în armată, şi proiectele cari privesc bugetul comun şi cari sûnt a se presenta delegaţiunilor.

Dela London se telegrafează (în 14 Iulie n.) lucruri sensaţionale şi neaşteptate.

Arborarea flamurei albe pe forturile alexandrine au fost numai amăgire, cu scop ca trupele egiptene sĕ câstige timp pentru retragere. Trupele cari se retrăgeau au aprins cetatea întreagă şi au masacrat înfricoşat pe europenii remaşi.

Criminalii eliberaţi au comis crudelităţi. Europenii câţi au mai fost remas sûnt toţi macelăriţi. Cetatea întreagă o macelărie şi o ruină.

Şease sute de marinari au desbarcat, înse nu îndrăsnesc a întra în forturi, fiindule teamă că vor fi subminate.

Dela ministeriul turcesc se aşteaptă că va trimite 30,000 trupe în Egipt. Chedivul este pe o naie în loc sigur

Dela London se telegrafează ocuparea Egiptului de Englezi fără amânare.

Armata egipteană este în completă retragere spre internul ţerei şi se ḑice că e demoralisată cu totul. De soartea Chedivului nu se scie încă cu toată siguratatea, care este. (O tel. spune că e la Englezi.)

Seymour au dispus se vină trupe de uscat dela Cipru pentru a opera în internul ţĕrei.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 13 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.90	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.60	88.85
Renta ung. de hârtie	86.05	87.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.30	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.90	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.25	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		88.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.50
Sorţi unguresci cu premii	119.—	119.25
Sorţi de regularea Tisei	110.90	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77.90	78.—
Renta de aur austriacă	94.85	95.—
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	823.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	318.25	320.—
Acţiuni de credit austr.	319.75	322.20
London (pe poliţa de trei luni)	120.75	120.65
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.69	5.67
Napoleon	9.58	9.57
100 marce nemţesci	58.95	58.90

Nr. 76. [115] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Dumbrava, protopresbiteratul Sz.-Reghinului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 100 fl. v. a.
2. În naturalii: folosirea a douĕ jugĕre pământ arătoriu în valoare de 20 fl.

Cuartir natural în edificiul scolar, eventual relut de cuartir.

La alegere se vor admite numai indiviḑi cu atestat de cualificaţiune învĕţătoresc. Cererile instruite conform statutului organic şi a regulamentului congresual din 1878 sûnt a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Szasz-Reghinului Idicel, posta ultimă Sz.-Regen.

Idicel, 30 Iunie 1882.

În conţelegere cu comitelul parochial.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 115. [110] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Vima mare ppresbiteratul Dejului prin moartea fostului preot Petru Micu, pentru ocuparea acesteia se deschide concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu această staţiune de paroch sûnt următoarele:

1. Folosirea cemiteriului.
2. Dela 120 de familii bir anual a 1 fl.
3. Dela tot atâtea familii câte douĕ ḑile de lucru cu palma.
4. Venitele epatrafirului.

Doritorii de a concura la această staţiune de paroch sûnt avisaţi, suplicele lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului congresual pentru parochii a le asterne la subscrisul Oficiu în Cs. Giurgesti p. u. Reteag până la terminul sus indicat.

Cs. Giurgesti în 17 Iuniu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 174 [118] 1—3

EDICT.

Maria născută Nicolae Cornei din Colun; soţia legitimă a lui Ioan Zacharia Constantin din Stupinile-Braşovului, care de şease ani de ḑile pribegesce in lume, fără ubicaţiune cunoscută şi fără a se sci deacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea şi incuviinţarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 22 Martie a. cur. Nr. 833. B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Braşov, 1 Iulie, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Braşovului I. ca for matrimonial de prima instanţă.

Nr. 3501—1882 civ. [114] 1—3

Publicaţiune!

Spre a putè face lucrările de transacţiune în obiectul segregărei de pădure în *Christoţel* (Kiskrisztolcz) şi spre incercarea esecutărei pe cale pacînică se decide ḑi de pertractare **10 August 1882** şi următoarele la faţa locului în comuna *Christoţel*, la care sûnt citate părţile înteresate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Dej 9 Iulie, 1882

Veszprémi Antal m. p.,
jude esmis.

Nr. 2071—1882 civ. [113] 2—3

Publicaţiune.

Din partea subscrisului ca jude esmis al tribunalului ung. din Dej se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei locurilor din comuna *Vale* (Tóthfalu) spre rênduirea representanţilor, alegerea ingineriului şi preliminariul de spese, am pus ḑi de pertractare pe **4 Septemvre 1882 la 9 oare dimineaţa** în comuna *Vale.*

Provoc deci pre toţi cei interesaţi în această comasare cu titlu de proprietari sĕ se presenteze la pertractare, cu atât mai vêrtos; deoarece nepresentarea lor nu va impedecă cursul lucrărilor, şi nu va servi de pretecst ca remediu de drept.

In numele tribunalului.
Dej, 11 Maiu 1882.

Hoszu László m. p.,
jude esmis.

Coase

pentru cositul cerealelor (bucatelor)

cu care un om poate così 1½ jug. pe ḑi

fl. v. a. 2.50 dărabul

are onoare a recomanda P. D. domni economi.

Andreiu Rieger.

Fabrică şi deposit de maşine agricole, aparate şi prăvălie de ferărie.

Sibiiu. [116] 1—3

Se primesce

ca învĕţăcel în negoţul de marfă colonială (băcanie) un tinĕr **român** cu **2** sau **3 clase reale.** Condiţiunile se pot afla la subscrisul în **Braşov.**

[117] 1—2 **Ioan Duşoiu.**

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui către cap şi către piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 7—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 77. Sibiiu, Marți 6/18 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1882, cu preţul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iunie 1882, a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“
în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Escursia literaţilor Unguri şi România.

Ḑiarele maghiare s'au indignat de articulul nostru privitoriu la escursiunea literaţilor şi artiştilor maghiari în România imputândune „necuviinţă“ Şi noue ne pare rĕu că am trebuit se procedem cum am proces. Trecutul şi presentul politic al Maghiarilor faţă cu Românii impune o socoteală curată. Noi n'am făcut nimic mai mult. Pună însĕ dumnealor mâna pe cuget şi mărturisească dacă în posiţiunea noastră ar fi tot aşa de blânḑi în termini cum am fost noi?

„Kol. Közl.“ în acelaşi nr. în care îşi esprimă indignaţiunea pentru „necuviinţa“ noastră, publică un articul beletristic prin care caracterisează cum sciu „román atyafii“ înşela pe creditorii lor în Brusela.

Dar n'avem sĕ tratăm despre indignaţiunea dlor şi „necuviinţa“ noastră acum.

Acum avem se punem simplu înaintea cetitorilor nostri un articul al ḑiariului aristocratic „P. Napló“, plin de „dragoste“ către Românii din România şi denunţătoriu încât ne privesce pe noi pe cei din Transilvania şi încă în modul cel mai neconscienţios. Pe noi cari stăm din susul rîului ne învinovĕţesce că noi turburăm apa.

Avênd aşa dară în vedere de astădată numai „dragostea“ lui „Pesti naplo“ *mit Licht und Schatten*, cum ar ḑice Germânul, nu reflectăm de loc la situaţiunea care „drăgostoşii“ Românilor din România ni-au creat-o nouă Românilor din Transilvania şi Ungaria.

Nu comentăm nici articolul ce reproducem, căci se comentează însuşi. Deci eată-'l:

„Literaţii şi artistii naţiunei maghiare duc din Ungaria o salutare României. Ei au voit se păşească graniţa cu modestie, ca simplii călĕtori, cărora nimenea nu le-a dat plenipotenţă; guvernul român însĕ şi academia au voit se privească lucrul în alt chip şi au esploatat ocasiunea dată, spre a lega pe cale socială amiciţie între doue naţiuni. Însuşi ministrul Stourdza a scris lui Pulszky epistolă esprimânduşi părerea de rĕu că guvernul, el, Brătianu şi Odobescu nu se pot presenta în persoană spre a primi pe oaspeţii maghiari, de oarece escursia se face chiar în puterea verei, când au dênşii ferii. Guvernul român a trimis pe consulul seu din Budapesta la conducĕtoriul turiştilor, ca se întrebe câţi oaspeţi vor fi, şi consulul s'a esprimat foarte măgulitoriu despre Ungaria, ḑicênd cumcă Românii sciu foarte bine, că ei cu Ungurii au interese comune şi neamici comuni, şi că ei doriau de mult se vină în atingere inmediată cu Ungurii şi se delăture ori ce neînţelegere, însĕ ei ca naţiune mai mică şi mai timĕră au aşteptat se facem noi pasul prim, ca nu cumva încercarea lor sĕ se esplice în alt sens.

„Atâta prevenire şi atâta bunăvoinţă din partea României merită recunoscinţă şi mulţumită. În adevĕr a fost greşală din partea noastră că nu am căutat mai de mult încă sĕ venim cu românii in legături sociale şi nu ne-am inrudit cu familiile lor, căci aceste sûnt garanţiile de interese politice comune şi ale bunei vecinătăţi. Pentru ce sĕ nu putem trăì cu Românii cum am trăit sute de ani cu Polonii? N'au avut şi ei connaţionali în patria noastră?

„Neînţelegerea, vrăşmăşia recipročă o au produs conducĕtorii românilor ardeleni, (!) cari chiar şi acum aţîţă invidia între aceste 2 naţiuni, înjură (?) pe unguri şi ne ameninţă cu împărţirea (!?!) patriei, afirmând că toată nĕsuinţa României merge într'acolo ca se rumpă Transilvania şi încă câte-va comitate şi spre acest sfârşit s'a aliat cu Rusia. (O… simplicitas!)

„Însĕ românii din România cunosc bine, foarte bine pe muscani, încă şi decât noi mai bine. Au suferit ei destule dela neciopliţii soldaţi muscălesci, au simţit ingâmfarea aristocraţiei şi politicilor ruşi, le au cunoscut intenţiunile lor şi obiceiurile lor de gubernare le vĕd în Bulgaria şi Basarabia; ei — Românii — ca oameni liberali, ca naţiune constituţională şi ca **latini** mai puţin vor avea poftă de a păşì în alianţă cu rusul, care alianţă în curênd ar duce la servire. Şi pentru aceea oamenii politici români cei serioşi, raḑimul independenţei lor 'l caută în Ungaria şi noi trebue se căutăm în România scutul Ungariei.

„Românii o sciu foarte bine şi aceea, că alta e Austria, alta Ungaria şi altceva Austro-Ungaria, şi că noi nu sûntem domni absoluţi ai resoluţiunilor noastre; şi încrederea lor în Austria nu e aşa de mare precum le sûnt simpatiile faţă cu ungurii. Ei voesc se trăească cu noi în bună pretinie, şi faţă cu Austria sûnt reservaţi şi precauţi. Ocupaţiunea din 1854, cea din Bosnia, industria şi comerciul austriac şi monopolul societăţii austriace de navigaţiune, aceste fac pe români jaluzi. Insĕ faţă cu noi 'şi arată simpatiile, ne arată că au înţeles identitatea intereselor a acestor douĕ naţiuni şi că sûntem avisaţi unii la alţii. Aceasta e politică naturală, cealaltă însĕ, care sub masca naţionalismului aţîţă aspiraţiuni vrăşmăşesei, după cum esperienţa dovedesce, servesce sau intereselor austriace, sau celor rusesci, cu intenţiune, sau fără intenţiune.

„Şi fiindcă lucrurile astfel sûnt cuprinse şi în Bucuresci şi în Budapesta, nu ne mai stă nimica în cale; sĕ ne înţelegem unii pe alţii şi sĕ ne dăm mâna.

„Dacă societăţii literaţilor şi artiştilor unguri i-ar fi trăsnit prin minte, că escursiei ei de distracţie i se va da din graţia României (Románia szivességéből) însĕmnătate, ea de sigur îşi împărţia agendele astfel ca sĕ se poată presenta în Bucuresci. Pentru aceasta însĕ acum nu e nici timp nici ocasiune, mai târḑiu alţii doară doară, tot aşa de chemaţi de a representa naţiunea maghiară, vor afla mod de a o face.

„Deocamdată ne bucurăm că e spartă ghiaţa. Literaţii maghiari şi artiştii au destulă ocasiune în Turnu-Severin şi în Mehadia, care e tare cercetată de boeri români, sĕ esprime simpatiile naţiunei ungouresci faţă de naţiunea română. Şi cuvintele lor de îmbrăţişare vor produce îmbrăţişarea inimilor, şi vor resuna în ambele ţĕri, ba chiar în întreagă Austria, căci slavă domnului, călĕtorii nu pentru aceea sûnt publicişti, ca sĕ nu vorbească, sĕ nu scrie şi sĕ nu telegrafeze.

„Şi astfel această escursie socială a îmbrăcat un caracter politic. Şi e probabil că aceasta nu numai în România, ci şi pe airea, la Dunărea de

FOIŢA.

Un Italian cercetător a Africei.

Curagiosul cercetătoriu al Africei, căpitanul Cechi, pe care la fost trimis societatea geografică italiană în Africa centrală, după osteneli şi suferinţe nespuse s'a întors de acolo şi într'o şedinţă a societăţei numite a făcut o descripţie verbală asupra călĕtoriei din care reproducem următoarele:

Căpitanul Cechi plecà din regatul Şoa însoţit de prietinul sĕu, ingenierul Chiarini şi de Marquisul Antinori; caravana toată consta din 23 catări, 4 asini (măgari), 7 mânători, trei servitori înarmaţi cu pusci şi revolvere, nevasta unui servitoriu si trei copii. Regele Menelik din Şoa a dat călĕtorilor foarte multe promisiuni oferindu-se ale da o escortă până la graniţa ţerei lui. Dară promisiunile aceste toate rĕmaseră neîndeplinite şi călĕtorii erau siliţi a'şi căuta singuri şi neapăraţi drumul în imperiul regelui vecin Masciascia, o rudă a regelui Menelik. După ce a fost trecut călĕtorii graniţa trimiseră regelui Masciascia daruri numĕroase rugânduse de ajutorul şi spriginul sĕu. Regele primea toate, câte se da, dară nu vru sĕ dea călătorilor nici un ajutor, aşa încât caravana la început se afla în mari calamităţi. Se hotărì a trimite pre marquisul Antinori eară îndărăpt la Şoa, ca sĕ vestească acolo neamicabilitatea cu care fură trataţi călĕtorii, şi se stea gata de a putè da ajutor în cas de necesitate. În 3 Iulie 1878 Cechi şi Chiarini plecară dela capitala regelui Masciascia, dară nau trecut mult timp şi ei se aflară între rase de răpitori cu care de multe ori trebuia sĕ se lupte fiind că escorta, în loc sĕ remână în defensivă adeseori în contra poruncei date ataca. Drumul călĕtorilor se afla în direcţiunea spre riul Hroas şi tăia un district binecuvêntat cu o vegetaţiune minunată.

După ce a fost făcut călĕtorii o cale de treispreḑece ḑile ajunseră la teritoriul stăpânit de Iman Baxa, un Mahomedan. Imanul răpì mai toate, câte avea călĕtorii şi stăruia sĕ ajute la o espediţie în protiva unui neam creştinesc, vecin. Ambii Italiani refusară într'un mod aşa de energic îndeplinirea cererei acesteia, încât imanul a a trimis un curier la regele Menelic întrebândul ce ḑice sĕ facă cu „cei doi albi.“ Prin o întîmplare norocoasă nedând regele Menelik un rĕspuns hotărîtor, imanul le a dat drumul. Dară cât au eşit din districtul, care stă sub inspecţiunea directă a imanului earăşi căḑură în mâni de răpitori. Afară de aceea escorta se îndărătnicia de ai comita mai departe, şi toate rugămintele lui Cechi şi Chiarini ar fi fost zadarnice dacă un cap de Botori nu le ar fi făgăduit protecţia sea.

În 13 Octomvre 1878 dimineaţa, începură a continua călĕtoria; calea îi ducea prin şesuri mari, brĕzdate de rîuri mari, aşijderea prin pàduri şi ciritiş, (tufiş), prin cari cu sĕcurea era siliţi a'şi face cale. Pre urmă caravana a sosit la o apă mare, care s'a creḑut de a fi apa Ghebec, dară mai târḑiu s'a adeverit a fi apa Walga, pre care până acum geografii nu o cunosc. Trecerea apei acesteia durà douĕ oare şi la trecerea aceasta s'a perdut mult calabalic, luat de valuri. După ce au ajuns ţermurile celalalt înnalt, începu a trage un curent de aer rece, de care nici decum nu se putea ferì destul şi în urma căruia toţi călĕtorii căpătară friguri climatice. Vre-o câţi-va din servitori muriră. Cadavrele lor rĕmaseră neîngropate, pentrucă indigenii se opuneau cu energie îngropăciunei.

După ce durase boala mai mult de o lună de ḑile între călĕtori, un servitor dela regele Linniu a venit la ei invitându-i la curtea regelui. Călĕtorii ascultară şi plini de nădejde bună se duseră, dară, în loc de a fi trataţi într'un mod plăcut, fură insultaţi şi închişi până regina dela Ghera, prin intervenţia misionarului catolic, Leon des Avanchers, s'a intrepus pentru ei şi i-a scăpat. Călĕtorii acum se duseră la Cialla, capitala Gherei, sperând, că după atâtea calamităţi tot jos, între şi afară de marginile imperiului. Ungurii au însuşirea şi norocul că uşor sĕ sciu face plăcuţi; dorim ca aceasta sĕ se întêmple în abundanţă literaţilor şi artiştilor maghiari pe unde vor umbla.

Crisa egipteană.

Telegramele din 14 şi 15 Iulie *un isono* spun că Alexandria e în flacări încă şi că la stins nu se gândesce nimenea; telegramele spun mai departe că flamura albă s'a arborat numai ca sub scutul ei sĕ se poată retrage cu trupele câte i a rĕmas nedecimate de tunurile englezesci. Aceleşi spun că în decursul bombardărei esplodând un magazin de praf de puşcă s'a prăpădit un batalion întreg de egipteani. Partea cea mai mare din europeni a fost părăsit Alexandria înainte de bombardare. Aceasta la stâruinţa consulilor, cari numai ascundeau periculul ce avea sĕ urmeze îndată ce era a se începe bombardarea. Cu toate aceste s'au aflat şi europeni de aceia cari vor fi credut că lucrurile nu se vor desvolta până întratâta încât se fie măcelăriţi ca nesce fiinţe stricăcioase. S'a întêmplat altfeliu. Sub scutul flamurei albe Arabi paşa au dat drumul tuturor făcătorilor de rele de prin temniţe. Înarmaţi acestia şi alţii de seama lor s'au pornit la goană după europeni şi preste tot după creştini. Pofta de rĕsbunare şi de pradă întrunind şi partea „cea bună“ a arabilor cu descarceraţii, la cari s'au adaus şi soldaţi cu oficeri cu tot nu mai avè considerare către nimenea. Omoria egiptenii pe europeni şi pe creştinii africani apoi prădau averea rĕmasă de acestia şi pe urmă aprindeau ce nu puteau duce cu dînșii, În banca otomană vre-o câteva sute de europeni au căutat scăpare şi s'au baricadat acolo. Ei fură atacaţi. S'au luptat, dară după timp de o oară sfêrşindulise muniţiunea au cădut jertfă selbătăciei arabe. Fie care telegramă aduce sciri noue despre crudimile a căror urme sûnt cadavrele mutilate şi ruinile arse. Toate aceste s'au întêmplat sub scutul flamurei albe.

Corespondenţii foilor engleze cu revolverul în mână au fost cei dintâiu cari după bombardare au cutreerat stradele parte în flacări, parte fumegânde. Lor le-au urmat matrozii. În *via del Paradiso* matrozii s'au întâlnit cu Arabii. Acì s'au ivit din ascunsurile lor mulţi europeni şi levantini, căutând scăpare la Englezi. Dela aceia aflară cesti din urmă detaiuri despre măcelurile comise de indigeni asupra străinilor. Englezii căutau se ducă în siguranţă pe cei aflaţi. Fantasia cea mai vie este neputincioasă a zugrăvì scenele petrecute în stradele şi piaţele cetăţei nenorocite.

Corespondentul diarului parisian „Clairon“ care a rĕmas în Alexandria a telegrafat în 11 Iulie înainte de ameadi: Astădi la 3 oare dimineaţa eram în picioare. Voiam se urmăresc din apropiare operaţiunile care aveau sĕ se înceapă la 4 oare. Calul meu mĕ duse către peninsula „Ras-el-tin“, unde în capul peninsulei se află fortul de acelaş nume, palatul Chedivului haremul, Lospitalul, vre-o câte-va casarme şi cu totul de către mare fortul farului. Forturile „Farul“ „Mex“, şi bateriile „Marabout“ la întrarea în port erau gata de luptă. Soldaţii egipteni şi oficerii lor mi se par hotărîţi a'și vinde scump. viaţa. Ei se miră că Englezii n'au deschis focul la oara pusă. „Englezii sĕ tem de tunurile noastre“ dise un colonel, cu care mĕ întâlnisem pe stradă și care era însoţit de vre o câţi-va oficieri. Eu începusem a crede că adi nu va fi nimica şi am călĕrit prin strada Ras-el-Tin către piaţa Mehemed Ali.

Indigeni mulţi, funcţionari şi soldaţi se preumblau în piaţa consulilor vorbind şi gesticulând cu multă vivacitate. De odată: Bum! — nici o îndoială că bombardamentul se începe. Într'o clipită în piaţă numai era suflet de om. „Uarda!“ îmi strigà un tinĕr ce fugia în fuga mare.“ Corespondentul descrie mai departe confusiunea ce se făcuse şi că mai în urmă vede şi soldaţii fugind în disordine spre palatul guvernatorului. Corespondentul a trebuit se fugă cu torentul de oameni şi numai după ce a ajuns la palatul guvernatorului a putut afla că douĕ forturi sûnt deja ruinate. Pe stradă mişcare vie de călĕreţi şi estafete. Resistenţa se face âncă, dar focul egiptenilor e tot mai slab, pe când de pe năi bubuitul tunurilor e tot mai vehement.

La 11 oare coresp. a încredinţat telegrama unui zapciu ca se o espedeze.

Pe la 8 oare 30 minute în 13 Iulie seara telegrafează cu Chedivul şi Derviş ameninţaţi că moarte de trupele lui Arabi s'au furişat din palatul Ramlet şi au scăpat pe năile engleze.

Pe la 9 oare 20 minute seara spune coresp. „Daily Tel.“ că piaţa consulilor era toată în flacări şi că în acelaşi timp au desbarcat matrozii şi soldaţi marinari în mai multe puncte. Soldaţii s'au retras. Arabii şi mulţime multă de tot feliul s'au opus marinarilor şi matrozilor. Oficierul care comanda a dispus de sa adus o mitralesă de pe naia „Monarch“ cu care a curăţit stradele de mulţime Coresp. înşiră o mulţime de detaiuri cum au eşit creştinii din ascunsurile lor şi cum a venit Chedivul şi Derviş paşa de au scăpat pe un vapor, plutind la năile englezesci.

Arabi paşă s'a retras cale de o oară înapoia Alexandriei în tabără înpregiurul cărei trage şanţuri.

Cetatea este acum în lipsa de trupe de desbarcare, ocupată de matrozi şi marinari englezi, americani, şi germani.

Conferenţa puterilor mari învită de nou pe poarta a întrevenì în Egipt şi a restabili ordinea.

*

„Naţiunea“ continuă cu reflesiunile ei asupra evenimentelor din Egipt în modul următoriu:

Dacă drama ce se joacă de atât timp în Valea Nilului a trebuit sĕ între aşa de repede în fasa ei cea sângeroasă, dacă Englitera a fost nevoită sĕ previe hotărîrea de intervenţiune a conferenţii, vina nu este decât a Turciei, care se lasă a fi dusă de nas de politica dlui de Bismarck. Negreşit, Englitera n'ar fi recurs la acestă mĕsură estremă, dacă Poarta ar fi luat cel puţin parte la lucrările conferenţii şi dacă s'ar fi arĕtat înclinată a esecuta mandatul de intervenţiune cu care o însărcina unanimitatea membrilor acesteia. Până acum nu se vede îndestul de lămurit cum are sĕ sfêrşească poarta şi ce complicaţiuni are sĕ aducă în relaţiunile statelor procederea guvernului englez. Sigur este că sultanul, în contra avisului celor mai mulţi din ministrii sĕi, s'a hotărît sĕ facă politică mare pe socoteala sa, ce e drept, însĕ îndemnat de glasul adimenitor al dlui de Bismarck, care trebue sĕ-i fi pus înainte cele mai frumoase perspective.

Dacă întoarcem însĕ moneda pe partea cealaltă, nu putem sĕ nu recunoascem, că în stadiul unde ajunseseră lucrurile, sultanul era fatalmente nevoit sĕ apuce drumul ce a apucat. Adresa conferenţei era o somaţiune în termini delicaţi, dar în fine o somaţiune; căci pe de o parte, în cas de refus, conferenţa îşi reserva dreptul de a avisa la mĕsuri nouĕ, pe de altă, armările, în loc de a înceta, continuau cu mai multă ardoare. Sultanul se afla între ciocan şi nicovală: intervenind cu forţa în Egipt, se espunea a vedea revoltându-se în protiva sa Egiptul şi Siria, căci Arabi-paşa spusese verde lămurit că va combate cu aceeaşi energie pe sultan ca şi pe Englezi. Neţinênd nici o seamă de învitarea conferenţei, trebuia neapĕrat sĕ se aştepte la ceea ce s'a întêmplat.

Pe când Poarta stăruia în politica de nehotărîre, Chedivul şi Arabi-paşa continuau pe ascuns, cu toate asigurările contrarii, pregătirile de resistenţă în contra Englezilor. Dar amiralul Seymour luase şi el din parte-i toate precauţiunile de a supraveghia buna credinţă a perfidului arab. De pe năile engleze el ilumina cu lumină electrică ţĕrmul egiptean şi observa neîncetat toate mişcările vrăjmaşului. Şi când se încredinţă că Arabi continuă înarmarea portului cu tunuri de calibru mare, atunci îşi făcu datoria.

Fără a judeca interesul ce presintă pentru Europa demersul energic şi viril al cabinetului din St. James, ori cine înţelege că Anglia nu putea face alt-fel. Imperiul ei, mai mult de cât al ori cărui alt Stat, se reazimă pe ideea înaltă ce supuşii au despre puterea ei; mai mult de cât ori care naţiune, naţiunea englesă trăesce prin prestigiul ei. Supuşii ei musulmani din India aşteaptă numai un semn de slăbiciune din partei pentru ca sĕ caute a scutura un jug ce îi apasă de atâta timp. Ori ce scădere în prestigiul ei este în stare sĕ .i aducă pierderi necalculabile. Chiar esitaţiunea ei de câteva dile în cestiunea Egiptului fusese luată în India ca o lipsă de energie şi agitaţiunea începusa deja sĕ se manifeste pe aici şi colea între populaţiunea musulmană din această ţară. La acesată mişcare a contribuit mult şi Turcia, care se leagănă încă in ilusia că o simplă proclamaţiune a Kalifului este în stare sĕ facă sĕ dispară într'o singură di urmele autorităţii Englese din sufletul indianului: în acest scop se trimit poporaţiunii musulmane din imperiul Britanic baloate întregi de ziare turcesci. Anglia înţelese la ce pericole o espune o politică şovăitoare, şi, ca sĕ nu 'şi pìardă prestigiul în faţa superiorilor sĕi, arĕtă că nimeni nu poate sĕ o insulte fără pedeapsă şi că, în asemenea casuri ea nu primesce inspiraţiuni de cât dela interesele şi onoarea sa.

Bombardarea Alexandriei este un fapt de o mare gravitate. Dar însemnătatea sa devine mai gravă prin consecinţele politice ce poate trage după sine. Cea dintâiu boambă eşită din cuirasatele britanice contra capitalei comerciale a egiptului, este o boambă de moarte pentru Conferinţă şi pentru frumoasele planuri de pacificare ce mulţi naivi mai nutreau. Cu aceasta se pune din nou pe tapet o parte din cestiunea orientului, și nimenea nu poate spune unde şi când se va stinge conflagraţiunea. Chiar puteri cari păreau streine de cestiunea Egiptului, cum de ex. Ispania urmăresce cu cea mai viuă atenţiune evenimentele din orient, şi guvernul acestei ţeri prelungeşte sesiunea Cortesilor într'un timp nedefinit numai și numai ca sĕ-'şi poată trage mai uşor linia de purtare, când lucrul va veni la adecă.

---

vor fi odată cu noroc. Domnitoarea dela Ghera, Ghenne-fa, îi primì cu bunăvoinţă însĕ nu fi mulţămită cu presentele, care Cechi şi Chiarini erau în stare se i facă. Ea vrea arme de foc puşci şi oglindi, de care călătorii aveau lipsa cea mai mare. De aceea regina nu numai n'a vrut a le da vr'un ajutor, dară i-a şi tratat ca sclavi şi i-a silit de a lucra cu trupul.

După ce ambii nefericiţi se convinseră, că prinsoarea lor, sub împregiurările de atunci, va dura mult timp fiindcă credea, că cele douĕ epistole, care le-au fost scris prietinilor lor, anevoie vor fi ajuns la adresa lor, hotărîră, de a se despărţì.

Cechii era sĕ rĕmâe în mâna chinuitoarei sale, eară Chirianii era sĕ se ducă la Şoa îudĕrĕpt, ca se aducă ajutor. Regina dintâiu n'a vrut sĕ conceadă plecarea lui Chiarini, dar mai urmă tot l'a îngăduit a se duce pentru presentele mari, cari i s'au fost făgăduit. Chiarini plecà în mască de colportator arabesc, dară de abia că a ajuns în regatul Linniu, şi'l şi apucarĕ şi'l băgară la închisoare. Într'aceasta Cechii era espus unei trataţiuni foarte aspre, şi nici faptul, că a scăpat pre regina de o boală, nu-i putea aduce vre-o uşurinţă. Cechi era silit a comita pre fiiul domnei la escursiunile lui, şi totodată a lucra ca un sclav. Escursiunile pomenite îl punea în stare, de a cunoasce ţeara şi vegetaţiunea ei cea minunată. Ei treceau şesuri mari, pre care se aflau plante de cafea sălbatică ca şi păduri de bambus şi de plante urcătoare.

După multă vreme audi Cechi, că soţul sĕu e pus la închisoare; de aceea el se rugà de regina de a se întrepune pentru eliberarea lui. Ghenne-fa ascultà rugămintea lui şi pretenii iar se vĕdură. Starea lor însĕ nu era mai bună decât mai înainte, din contra, mai rea fiindcă regina era convinsă că Europenii amêndoi sûnt dependenţi de ea şi cu totul daţi în mila ei. Ea cu atât mai multă energie sta pe aceea, Chiarini sĕ'i facă oglindi şi Cechi arme de puşcat, deşì amêndoi ei spuseră că au lipsă de toate neavênd nici materialul care le trebuie, nici uneltele necesare. Regina stăruia pe lûngă cererea ei şi cerca a silì prin foame pe nenorociţi de a o asculta. Pe urmă a isbutit Chiarini, de a face cu o bucăţică de tinichea, puţintel argint viu dintr'un instrument de sciinţă şi o bucată mică de glaje un fel de oglindă, de care domnitoarea se bucurà foarte mult.

Cu toate acestea tratarea lor din partea reginei nu se făcea mai bună Regina şi-a băgat în cap, că Cechi şi Chiarini au niscai misterii, de care şi misionarul Léon des Avanchers trebuie se scie. De aceea într'a 23 Iulie 1879 regina a dat poruncă, sĕ se cheme misionarul numit la dênsa şi'l ospătà cu o ceascā de ceaiu, după a cărui beutură căpĕtà dureri foarte mari şi vre o câteva dile mai târdiu murì.

Cechi îl influenţà de a lăsa toate scrisorile şi notaţiunile sale societăţei geografice italiane. După câteva luni începu şi Chiarini a fi bolnăvicios. El de o vreme a fost ocupat cu facerea altei oglindi, când l'a apucat o colică care l'a dat în pat. Cechi îl grigea diua şi noaptea şi făcea câte putea pentru pretenul seu, care însă tot mai mult slăbea. Într'a 5 Oct. ceru un duchovnic. Momentul acesta era foarte trist şi luarea de diua bună din partea lui Chirini. Cechi înmormêntà pe pretenul seu şi pe mormêntul lui puse o cruce cu inscripţiunea: „Aici odichnesce inginerul Giovanni Chiarini (Alla-Saitan), un martir al sciinţei.“

Cechi acum şi mai mult se silea de a căpăta libertatea, şi regina prin moartea lui Chiarini miloasă îi a dat libertatea şi o escortă până la pământul domnitoarei vecine. Dar princesa aceasta n'a vrut sĕ'l lase prin ţeara ei şi aşa a fost silit a se întoarce eară la regina dela Ghera, care poruncì al maltrata diua şi noaptea până va spune misteriile sale. Într'o di trimise regina după el dicându-i: că acum se poate duce, dacă vrea sĕ se ducă, dară nici odată sĕ nu se mai întoarcă în ţeara ei.

Într'a 7 Decembr. pornì Cechi dela Cialla spre regatul Gomma. La graniţă însĕ fu alungat şi aşa după o lună de dile eară era silit a se în-

Două ḑile de bombardare a forturilor Alexandriei au fost de ajuns sĕ arate Porţii şi lui Arabi paşa că nu este bine sĕ se joace cine-va cu focul, când nu este indestul de apĕrat în potriva lui. Impetuosul Dictator al Egiptului îşi închipuia că un aer îndrăsneţ şi oare care aroganţă în vorbe vor băga groaza în mândrii fii ai mărilor şi i vor face sĕ stea cu mânile în sin dinaintea meterezurilor sale. Spre a spĕria şi mai tare pe Englezi, Sultanul lăsa sĕ se împrăscie sgomotul că va aduce la ministeriu pe Server paşa, vrăşmaşul declarat al acestora, şi că flota turcească va porni în grabă spre Alexandria, ca se susţie împotrivirea pretinsului erou Egiptean. Cu d. Bismarck la un braţ şi cu Arabi la celalalt, Abdul-Hamid îşi ridea de străduinţele conferenţei, credênd că această atitudine teatrală va impune cabinetului din St. James. Dar proiectilele asvêrlite cu precisiune de cuirasatele amiralului Seymour îl convinseră iute că vorbele late şi arguţiile diplomatice nu au nici o valoare, dacă la spatele lor nu stau căte-va sute de mii de soldaţi gata a justifica retorica pompoasă a capilor lor. Şi sĕ nu creadă cine-va că voim sĕ susţinem maxima: forţa primează dreptul. Nu. Lupta Englezilor în faţa Alexandriei este lupta pentru cultură a Europei luminate în contra unei populaţii înfuriate de un ministru nesocotit, este lupta civilisaţiunei în contra barbariei, lupta unui popor care scie şi poate sĕ'şi apere interesele şi onoarea sa în contra unor hoarde selbatice. Telegramele de aḑi dimineaţă ne dovedesc că Arabi paşa şi partizanii sei nu merită nici o simpatie. Opiniunea publică se întoarce astăḑi cu totul în contra lor.

*

Lumina tunurilor engleze, în loc de a deschide capul nesocotitului Dictator din valea Nilului, l'a esarcebat într'atâta încât l'a făcut se recurgă la acte de selbăticie cari compromit cu desĕvêrşire causa sa. De altmintrelea nu trebue sĕ ne mirăm de ceea ce se petrece în acest moment la gura Nilului; măcelul din luna trecută punea destul de bine în evidenţă caracterul brutal şi polita de sânge a ministrului egiptean. Sângele este un suc de o natură particulară, a ḑis Göthe. Emanaţiunile calde ale acestui suc eşite din cadavrele căḑute în Iunie trecut au creat o atmosferă otrăvitoare, care a stricat ecuilibrul mintal al populaţiunei. În faţa Egiptenilor Arabi-paşa este culpabil nu de o crimă politică, ci de o nebunie, şi rĕspunderea grozăviilor ce se petrec astăḑi pe braţul de Apus al Nilului cade nu asupra lui Gladstone şi Seymour, ci asupra descreeratului Arab.

Ori cari ar fi complicaţiunile ce se vor ivì în politica Europei, este mai mult decât probabil că Englezii vor eşi în cele din urmă biruitori. Stăpâni odată pe ţeara Faraonenilor, cu greu s'ar găsì cineva care sĕ'i arunce afară dintr'însa. Pe basa faptelor împlinite s'ar convoca un nou areopag European, ca cel dela Berlin în conflictul Ruso-Turc, şi Turcia s'ar alege şi de astădată cu o pagubă considerabilă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, în 1/13 Iuliu 1882. *(Congresul bis. în Bucovina; desbaterea statutului; limba)* Încă astă toamnă sau făcut alegerile pentru congresul bisericesc în Bucovina care se compune din 24 mireni şi 24 preoţi, şi se presupunea că congresul se va conchiama în Ianuarie a. c. Conchiemarea s'a făcut însĕ abia acum cu scrisoarea preşedintelui ţerei a baronului Alesani, dto. Cernăuţi. 2 Iuliu 1882 N. 530 cu terminul de într'unire în 14/26 a curentei.

Astă adunare e constituantă şi nu sĕ va desbate intr'insa, după verificarea alegerilor, decât statutul congresului, carele sĕ compune din 30 §§. şi regulamentul de alegere; sesiunea ei nu va durà decât 14 ḑile.

Ce ne interesează mai mult e, se vedem dacă deputaţii vor fi deplin consciuţi şi consciencioşi a întrebuinţa în desbateri limba bisericei şi a nu amesteca într'însele limbă străină. Aceasta o ḑicem de aceea, pentrucă câţiva deputaţi ne sûnt cunoscuţi de oameni foarte capacitaţi şi cu inimă, dară puţin zeloşi în învĕţarea şi aplicarea limbei naţionale.

Această îndatorire cade cu preferinţă asupra deputaţilor, cari se ḑic şi sûnt priviţi de conducĕtori ai naţiunii. A fi bună oară român şi a nu sci vorbì românesce, a fi conducĕtor român şi a nu sci scrie românesce, e în tot casul un lucru rar, chiar neauḑit. Întrebuinţarea limbei bisericesci în congres o asteptăm chiar dela comisariul împerătesc, carele trebue sĕ întrepreteze voinţa şi graţia împerătească şi sĕ o facă preceputa chiar deputatului ţĕran.

Din părţile Zlatnei în 1 Iulie 1882. Domnule Redactor! Ca unul care arareori, însĕ tot am mai multe afaceri comerciali, me învêrtesc şi prin alte locuri, şi în cea mai mare parte cunosc giurstările cele vitrege, cari din toate părţile apasă pre bietul popor, de nu are şi numai poate plăti atâtea căte se cer legal şi ilegal dela el.

Între alte mai multe, la care poate voi revenì de altă dată 'mi iau niţel timp spre a arăta ce abus se comite în opidul montan Zlatna cu ocasiunea têrgului de septemână şi de ţeară, la cari adese ori am fost martor ocular de sau plătit sub titlul de vamă esarêndatorilor Iosif Lucaciu şi Nicolae Olariu. —

Dela o păreche de boi câte	60—80	cr. v. a.
Dela un cal	30—40	cr. v. a.
Dela o vacă	30—40	cr. v. a.
Dela un viţel sub 2 ani	20—25	cr. v. a.
Dela o oaiă	4—5	cr. v. a.
Dela un miel	2—3	cr. v. a.
Dela un rîmător	4—5	cr. v. a.
Dela o Siatră mai mică	40—50	cr. v. a.
Dela un car încărcat	20—39	cr. v. a.

După ce dar cumpĕrătorii şi vênḑĕtorii sûnt siliţi a plătì şi de 10 ori mai mult tacsele de sus, a început a lamenta, şi a arĕta acest abus erariului esarêndător, carele a dat o listă autentică după care tarifă au a plătì respectivii arêndătorilor tacsele têrgului, şi care listă în traducere după original sună din cuvênt în cuvênt precum urmează:

1.	Dela o Şatră mai mare	28	cr. v. a.
2.	Dela o Şatră de mijloc	21	cr. v. a.
3.	Dela o Şatră mai mică	7	cr. v. a.
4.	Dela o Şatră cu negoţ mai mare	14	cr. v. a.
5.	Dela o Şatră cu negoţ de mijloc	10$^1/_2$	cr. v. a.
6.	Dela o Şatră cu negoţ mai mic	7	cr. v. a.
7.	Dela o Şatră cu rosolis	4$^1/_2$	cr. v. a.
8.	Dela o Ş. cu alte beuturi spirit.	4$^1/_2$	cr. v. a.
9.	Dela un păpucariu	4$^1/_2$	cr. v. a.
10.	Dela un croitor	4$^1/_2$	cr. v. a.
11.	Dela un tălpariu	4$^1/_2$	cr. v. a.
12.	Dela un neguţătoriu de talpă	4$^1/_2$	cr. v. a.
13.	Dela un măiestru căldărariu	4$^1/_2$	cr. v. a.
14.	Dela un glăjeriu	4$^1/_2$	cr. v. a.
15.	Dela un neguţător de bumbac	4$^1/_2$	cr. v. a.
16.	Dela un neguţ. de verdeţuri	4$^1/_2$	cr. v. a.
17.	Dela tot cărĕuşul cu 2 cai	2$^1/_2$	cr. v. a.
18.	Dela un taur, bou, vacă şi cal	4$^1/_2$	cr. v. a,
19.	Dela vite şi cai mai tineri	2$^1/_2$	cr. v. a.
20.	Dela un cal încăr. cu buc. sau s.	1$^1/_2$	cr. v. a.
21.	Dela un porc îngrăşat	2$^1/_2$	cr. v. a.
22.	Dela un porc mai slab	1—	cr. v. a.
23.	Dela o oaiă, berbece sau capră	2$^1/_2$	cr. v. a.
24.	Dela tot capetul de miel sau ied	1—	cr. v. a.
25.	Dela o pov. ce se aduce cu unt	1—	cr. v. a.
26	Dela un neguţ. cu cumbac	1—	cr. v. a.
27	Dela o pov. de un cal, mere etc.	2$^1/_2$	cr. v. a.

Deci dar tragem atenţiunea spc. Oficiu comitatens, Judecătorii, fiscalaturi etc. etc. ca sĕ binevoiască a întrevenì contra acestor abusuri, şi a trage pre respectivii la dare de seamă, de oare ce pre cum mai îndetaiu s'ar putè vedea din protocolele têrgurilor de pe anii 1881-1882 pe calea arĕtată câte sute de florini s'au putut înşela dela respectivii vênḑĕtori; şi a întrevenì mai departe ca se înceteze acelea abusuri — căci câte asemenea acestora nu se fac, şi bietul popor nu are nice o cunoscinţă despre acelea, numai se dee şi plătească cine ce cere pănă i mai esă sufletul şi dacă cineva se încearcă a arăta adevĕrul, acela se face vinovat de crimă.

Drept aceeia Onorată Redacţiune in interesul publicului şi, ca pe viitor să se ferească acei interesaţi de astfel de înşelăciuni se binevoeşti a da loc acestei corespondinţe în .... „Tel. Roman“ pentru acomodarea şi orientarea respectivilor.

Un patriot adevĕrat.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Asupra mărturisirei lui Schwarz — Haham (preotul) jidan, care a omorît fata — pe basa căreia s'a constatat caracterul religios al crimei, ḑiarul „Függetlenség“ scrie următoarele detaiuri: La început nega hahamul toate. Prelûngă toate contraḑicerile sale remânea mortiş la afirmaţiunea, că el nu are nimica de a face cu Solymosi Eszter, că nu scie despre ea nimica. Înzadar s'a încercat judele instructor Bary sĕ'l înduplece de a nu mai nega; înzadar îl făcea atent la contraḑicerile sale proprii, şi la contraḑicerile dintre fasiunile dênsului şi ale celorlalte mărturii cu privire la loc, timp şi împregiurări. Mai ântâiu a fost consternat când inculpatul, care a îngropat cadavrul Esterei, a afirmat că el a primit cadavrul dela dênsul.

Când l'au înfăţişat cu cest din urmă, a îngălbinit şi a început a tremura. Complicele i-a spus în faţă, că el trebue se fie omorît fata, de oarece *el i-a dat lui cadavrul copilei*; tot el l'a adus şi pe dênsul în prepus. În faţa acestor mărturisiri sdrobitoare a amuţit ucigaşul şi ai început a tremura tot trupul, a arătat o adêncă consternare. „Acuma tot nu vei mai nega că nu eşti dta ucigaşul“ ḑise judele investigaţional către haham. Acest om a mărturisìt asupra d-tale. Mai negi încă? Şi el n'a mai negat. Această episodă a dat altă direcţie cercetărei criminale. Frica ca se nu se considere de complice în crimă, a îndemnat pe omul, care a ascuns trupul fetei, se facă aceste descoperiri detaiate, şi tot aceasta a condus şi pe plutaşii în mărturisirile lor. De aici în colo tot mai mult s'au descurcat iţele, grelele mărturisiri veniau una după alta, pănă când în sfârşit a fost cu putinţă, a se constata, că omorul s'a făcut în sinanagogă şi spre scopuri rituale.

Oficiosul „Hon“ în un lung comunicat espune detaiurile cunos-

---

toarce pe calea aceea pre care s'a fost dus. De nou aşaḑară era silit a se da în mâna reginei tare supĕrate rugându-o se aibă milă cu el. Regina concese sĕ locuească eară în casa în care a fost locuit mai înainte împreună cu Chiarini. Pentru ca se fie mai bine grijite, cu luare aminte într'o ḑi Cechi toate hârtiile proprie, ca şi anotaţiunile prietenului sĕu şi a le misionarului omorît le a îngropat subt un pom.

După mai multă vreme într'o ḑi a eşit vestea, că vin soldaţi de către Ghera ca sĕ scape pre „omul alb.“ După ce a eşit vestea aceasta Cechi iară fu chiemat la regina, care cerea, sĕ i descopere toate secretele sale, şi după ce a declarat Cechi, că nare nici un secret şi de aceea nici nu poate descoperi ceva dase poruncă a 'l arunca în Hogeb, o apă mare curgătoare plină de crocodili. Intr'a 5 Februarie Cechi fu scos cu puterea de oamenii, care era sĕ implinească porunca reginei, acestia bătândul cu pumnii şi călcândul cu picioarele lau mânat în apă când au sosit un servitoriu dela regina cu porunca, de a mai duce odată pe Cechi dinaintea ei. Regina repetă cererile ei proaste şi ameninţatul făgăduì spre a mai câţiga timp ai face din vărgi de hârtie zugrăvită un covor. Regina cu bucurie acceptà propunerea aceasta şi dete ordin sĕ se ducă Cechi iarăşi în locuinţa lui.

Acum însĕ ajutorul nu era departe. Una din epistolele prinsului a fost ajuns la Şoa şi s'a fost cetit de marquisul Antinori notabilităţilor ţĕrei, fiind tocmai adunate. Fără întârḑiere începură a se pregătì de scăparea lui Cechi, şi pe urmă a isbutit contele Gustavo Bianchi de a îndupleca pe regele dela Gorgiam pentru eliberarea lui Cechi. Caracteristică este epistola pe care regele acesta după făgăduinţa lui dată, a adresat-o regelui dela Linniu. Ea sună:

„Cum îţi umblă? Miemi umblă bine şi armata mea încă e într'o stare mulţămită. Eu ştiu, că au trecut doi albi prin ţeara ta. Unu a murit; celalalt trăesce prins în Ghera. De morţi se nu vorbim aşa a vrut Dumneḑeu. Dacă vrei se'mi trimiţi pe acel viu, noi vom fi preteni. Ce cresce în ţeara mea dar nu cresce în ţeara ta 'ţi voi trimite; tu 'mi vei trimite ce cresce în ţeara ta, dar nu cresce în ţeara mea. Dar dacă nu vrei se'mi trimiţi pe albul, de care am vorbit eu voiu veni şi mi'l voi lua cu puterea cu soldaţi voi opri drumul la têrgurile tale şi mai mult nu vom fi preteni“.

Epistola aceasta a dat o un neguţător arab, în mânile Domnitorului Linniu şi resultatul ei numai decât sĕ putu vedea. Cechi fiind chiemat se duce înaintea reginei, care îi comunica, că a venit oameni trimişi, de al căuta. Într'altă ḑi fu chiemat înaintea unui consiliu (ca de stat), unde preşedea regina şi unde i s'a dat poruncă sĕ dea adeverinţă scrisă cum că se află bine şi nu voesce sĕ părăsească ţeara.

Dară recercările în privinţa lui Cechi adresate către regina erau din ḑi în ḑi tot mai urgente, domnitoarea era ameninţată cu invasiune. Deci, pre urmă Italianului nenorocit ia dat voie de a se duce. Înse vro câteva ḑile tot la mai ţinut dându-i în vremea aceasta multe presenturi. În momentul cel mai de pre urmă la îmbiat a lua una dintre fetele ei. Pre urmă, după un adio înduioşitor dela regina Ghenne-fa căpitanul Cechi, însoţit de o escortă de ostaşi pornì către casă ducêndu-se pe malul Nilului înjos, care de ploile cele periodice aşa era de mare, de a'l trece, deocamdată nu era cu putinţă.

Într'o ḑi vĕḑu Cechi pre malul cela-lalt o caravană, care mai târḑiu o recunoscu că era caravana contelui Bianchi. Aceasta salută pre prietenul cu sunete de trimbiţe şi descărcări de puscì. Deocamdată ambii amici era siliţi a rĕmânè deosebiţi, până scăderea apei permise trecerea şi împreunaţi putură pleca a casă prin regiuni mai cultivate.

In finea referatului său arată căpitanul Cechi necesitatea de a mai trimite încă o espediţiune mai bine insestrată şi mai bine protegeată în ţinuturile cercetate de dînsul ca se nu fie perdute resultatele espediţiunei cei dintâi. Din „P. Ll.“

cute până acum, și învinovĕțesce pe Jidovi, cari prin purtarea lor au devenit suspecți și parte mare s'au făcut complici, așa că d. e. abia se mai află jidov în Tisza-Eszlar, pe care se nu fi fost judecătoria silită al trage în cercetare. Ḑice că fără îndoială mulți au sciut despre această crimă, și că numai sberatul jidovilor a dat acestui cas așa de mare însemnătate: Critica ținută fără tactică a lui Heumann, care prin învinovățirile făcute lui Istoczy și Onody, că ei au ascuns cadavrul Esterei Solymosi, a voit se înlăture atențiunea dela Jidan. El („Hon“) deși nu crede în un omor ritual, recunoasce că totuși din cele cunoscute până acuma esistă omor.

Varietăți.

* I. S. imper. Principele de coroană Rudolf, cetim într'o telegramă din Bucuresci a ḑiarului „D. Ztg“, cu ocasiuneaa petrecerei Sale în Transilvania, însoțit de min. pres. Tisza, va face o visită la Sinaia.

* (Chirotonire de episcop.) După cum se scrie — ḑice „Ellenzék“ din Cluj — Marți s'a sĕvêrșit chirotonirea episcopului gr. or. de Baciu Basilie Petroviciu de metropolitul Angelici și episcopul de Buda Arsenie Stoicovici. Catedrala din Carlovitz era îndesată de public distins. Neoplanta și împregiurimea era bine representată la această sĕrbătoare. Mai ântâi s'a cetit rescriptul regesc de întărire, în limba ungurească și apoi în cea sérbească. Terminêndu-se aceasta episcopul denumit făcu trei închinăciuni înaintea altariului, apoi sculându-se i-a dat episcopul Stoicovici în mână un sfeșnic cu multe ramuri, în care ardeau lumini de ceară, și el s'a plecat cu sfeșnicul de trei ori înaintea poporului. Acum a pus metropolitul pre capul noului episcop evangelia pe care o au atins cu mâna câți numai au încăput; i-au pus apoi mitra pe cap și i-au dat cârja în mână. Astfel ornat cu vestmintele archieresci, s'a apropiat de altariul domnului, la care patriarchul metropolitul a slugit liturghia cu noul episcop avênd numĕroasă asistență. Corul teologilor cânta lin și mângăios. După sĕvêrșirea liturghiei patriarchul s'a suit pe amvon și a salutat pe noul episcop cu cuvinte pline de balsam, sĕ'și perfecționeze turma în credință și moralitate, și sĕ *creeze* patriei cetățeni, cari vor fi fideli regelui și patriei. Cuvêntarea patriarchului a făcut bun efect. După cuvêntare episcopul a binecuvêntat poporul și corul a cântat. Apoi patriarchul și episcopul din Buda s'au dus în reședința archiepiscopală petrecuți de mulțime. Sunau clopotele și dau cu tunurile. În urmă și noul episcop a părăsit biserica catedrală cu întreagă suita sa, apoi a primit visite. Primirea deputațiilor propriu ḑise se va face Duminecă în 16 Iulie a. c. in Neoplanta în reședința episcopului. Serbarea s'a încheiat cu masa dată de patriarch, cu 40 de cuverte, fiind invitați episcopul Timisoarei Brancovici, abatele Bende Imre, deputatul Stefan Popovici, consiliar de Neoplanta și alte multe notabilități civile, bisericesci și militare. Primul toast l'a ridicat noul episcop pentru Majestatea Sa și întreaga familie regală. Patriarchul Angelici a toastat pentru ministrii Tisza și Trefort și pentru noul episcop ect. Instalarea episcopului din Timișoara Brancovici s'a întêmplat in 4 a lunei curgĕtoare.

* (Sinucideri) Dela Pianul de jos ni se scrie: Marți în 2/14 a. c. s'a sinucis cu pistolul în locuința proprie tinĕrul Nicolae Danciu din Vințul de jos. Aceasta sinucidere a urmat numai din desperare căci tinĕrul a fost sedus a și părăsi religia și a păși la căsĕtorie cu una persoană sirmană magyară mai târḑiu vĕḑu că toată averea la care conta dênsul a fi a lui proprietate — întru adevĕr nu este a lui, ci este proprietate testată prin act public în favoarea scoalei române gr. catolice din Vinț despre a cărui drept s'a si făcut pașii de lipsă pentru a se întroduce în acea proprietate care se va și constata prin documentele valide. Am fost present la îmormêntarea aceluia care s'a celebrat de parochul reformat la acărui religiune a fost trecut. Pertractarea asupra averei rĕmase va urma în sensul disposițiunei ultime a fostului proprietariu Ioan Danciu ca singurul adeverat dispunătoriu legal.

Mercuri în 30/6 1882 sau sinucis Iosef feciorul lui I. Georg Haldenvang din Pianul de jos cel mai avut proprietariu în comuna aceasta. Voind a pâși la căsĕtorie cu una fecioră de aci iau stat maica lui în contra cu tot prețul fără vre un motiv. Desperatul ficior în etate de 22 ani trecuți, luânduși *adio* dela părinți și alți cunoscuți spunea în public că caută modul cu care s'ar sinucide mai lesne. Ajungând lângă otarul Pianului la drumul ferat dimineața în 30 Iunie între oarele 4—5, păzindusĕ sĕ nu'l vaḑă nime puse capul pe șina drumului ferat, care trecând despărți capul de corp, apoi tot în 30 Iunie se concese a aduce Corpul lui în Pian peste 2 hotară unde se înmormêntă în 1 Iulie după ameaḑi.

* („Veniți la Constanța“!) Așa este titlul unui articul în „Farul Constanței“ pe care i'l reproducem precum urmează:

După cum vorbirĕm în numĕrul precedent, stabilimentele de băi de mare din acest oraș fiind terminate de mult, au început a funcțiuna de vro-câteva ḑile.

Localul băilor pentru Doamne, mai cu seamă, construite din nou este în condițiuni, care nu mai lasă nimic de dorit, și drumul în zic-zacuri (serpentine Red. „T. R.“) care duce la ele construit tot din nou cu multe sacrificii, face preumblarea cea mai plăcută. Orașiul care se întreține într'o curățenie ce place cu deosebire trecĕtorului numeră deja câțiva visitatori și sperăm că în curênd va fi frecuentat de un numĕros public, care afirmăm și de astă dată va găsì toată mulțumirea.

Alaltaeri s'a inaugurat Bulevardul „Elisabeta Regina.“ El este prelungit într'un fel de stradă ca cea a inelului („Ringstrasse“) dela Viena, mic însă, precum am ḑis și altă dată, cu plantațiuni nouĕ pe ambele laturi și splendid iluminat „a giorno“ ear' pe tot percursul lui sûnt așeḑate bănci moderne din fabrica d-lui Lemaitre din Bucuresci.

Două musici militare esecută cele mai plăcute arii distrând pe public până la orele 12 din noapte.

Dar pentru ca distracțiunile și petrecerile sĕ fie mai variate și plăcute s'au arangiat baluri și serate dansante, care vor avea loc in fie care seară în salonul cel mare „Cursaal“ depe bulevard, și din când in când petreceri venițiane cu bărci pe Mare.

Toate acestea cum și confortabilul care nu va lipsì în nici o privință visitatorilor Constanței, ne autorisă se facem invitațiunea de mai sus rugând pe amatori se vină la Constanța pentru băile de Mare, căci ea astaḑi concură cu ori care altă stațiune din Europa.

Afirmăm aceasta cu atât mai mult cu cât persoane distinse care au visitat orașiul nostru, remĕnând pe deplin mulțămite au promis a reveni in curênd pentru băi de mare căci Constanța, atât prin posițiunea ei încântătoare cât și prin clima cea foarte sănătosă a întrat in rêndul celor mai principale stațiuni balneare din Europa.

Eată dar pentru ce ḑicem “Veniți la Constanța“

Loterie.

Sâmbătă 15 Iulie n. 1882.

Viena:	57	33	40	9	16
Timișoara:	64	7	51	24	87

Bursa de Viena și Pesta

Din 15 Iulie n. 1882.

	Viena	B pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.05	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.65	88.80
Renta ung. de hârtie	86.85	87.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.20	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95 80	95.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 25	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 97.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 50 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.75
Sorți ungurescì cu premii	119 —	118.75
Sorți de regularea Tisei	110.50	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.05	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 90	78 —
Renta de aur austriacă	95.—	95.—
Sorți de stat dela 1860	131.30	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	825 —	823.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	320 25	320.50
Acțiuni de credit austr.	321.50	321.80
London (pe polița de trei luni)	120.75	120.60
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.67
Napoleon	9.58½	9.57
100 marce nemțesci	58.95	58.90

Nr. 76. [115] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din Dumbrava, protopresbiteratul Sz.-Reghinului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 100 fl. v. a.
2. În naturalii: folosirea a douĕ jugĕre pământ arătoriu în valoare de 20 fl.

Cuartir natural în edificiul scolar, eventual relut de cuartir.

La alegere se vor admite numai individi cu atestat de cualificațiune învĕțătoresc. Cererile instruite conform statutului organic și a regulamentului congresual din 1878 sûnt a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Szasz-Reghinului Idicel, posta ultimă Sz.-Regen.

Idicel, 30 Iunie 1882.

În conțelegere cu comitelul parochial.

Galaction Șagău m. p.,
protopresbiter.

Coase

pentru cositul cerealelor (bucatelor)
cu care un om poate così 1½ jug. pe ḑi
fl. v. a. 2.50 dărabul
are onoare a recomanda P. D. domni economi.

Andreiu Rieger.
Fabrică și deposit de mașine agricole, aparate și prăvălie de ferărie.
Sibiiu. [116] 2—3

Nr. 3501—1882 civ. [114] 1—3

Publicațiune!

Spre a putè face lucrările de transacțiune în obiectul segregărei de pădure în *Christoțel* (Kiskrisztolcz) și spre incercarea esecutărei pe cale pacînică se decide ḑi de pertractare **10 August 1882** și următoarele la fața locului în comuna *Christoțel*, la care sûnt citate părțile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Dej 9 Iulie, 1882

Veszprémi Antal m. p.,
jude esmis.

Sz. 6660 tkvi 1882. [118] 1—1

Árverési-hirdetmény!

Alulirt kir. telekkönyvi hatóság részéről közhirrétételik, hogy az Albina hitelintézet végrehajtatonak **Stefán Popi Simion** végrehajtást szenvedö ellen **68 fl.** iránti végrehajtási ügyében utobbinak az illenbáli 31. sz. tjkvben A. + 1—5. 8—24 n. 77. 78. 464. 487. 638. 649. 2077. 3763. 3847. 3894. 3895. 4601. 4602. 5262. 5754. 5770. 5861. 6261. 6837. 7042. 8240. 8924. 9072. 9580. 9853. hr. sz. és **403 frt.** becsült ingatlanai **az 1882 évi September hó II, napján d. e. 9 órakor** az illenbáki irodában megtartandó nyilvános árverésen kővetkező feltételek alatt eladatni fognak u. m.:

1. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul is az árverésre kitüzöt birtokak elfognak adatni.

2. Arverezni kivánók a végrehajtato kivételével tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben vagy ovadék képes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3. Vevö köteles a vételárt három egyenlő részletben, és pedig az árveréstöl számitandó 15, 30 és 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után, az árverés napjától szamitandó 6% kamatokkal együtt, a helybeli kir. adó mint biröi letéti pénztárnál lefizetni.

A bánat pénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

4. Az árverés jogerőre emelkdésekor vevö a megvett ingatlan birtokába lép, mintél. fogva a megvett ingatlan haszna és terhei az idötöl öt illetik, de a tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetésc után fog vevö javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

5. A mennyiben vevö az árveréși feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a meg vett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére az 1881-évi 60. t. ez. 185. § a értelmében vevö veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett ujabb árverés alá bocsáttatni, és az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1882. junius hó 23. tartott üléséból.

Jánosi Sándor, h. elnök. **Mihály,** jegyzö

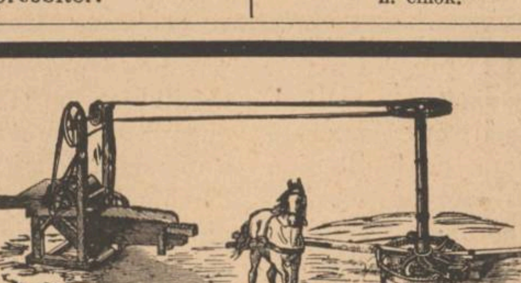

Avis pentru posesorii de pământ și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lângă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Espozițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 8

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 78. Sibiiu, Joi 8/20 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 7 Iulie.

Sguduitura aerului pricinuită de tunurile englezesci dinaintea Alecsandriei, oare ne va da pace nouĕ celor ce sûntem departe de locul de luptă? Eată o intrebare ce trebuie sĕ o punem şi noi în posiţiunea cea modestă, în distanţa cea mare de diplomaţie, care conduce destinele politice în mare ca şi în mic.

Când vorbim de sguduitură nu înţelegem pe cea a aerului fisic. Sûntem prea departe ca sĕ o simţim fisicesce; politicesce însĕ nici un stat nu e prea departe, mai cu seamă în Europa.

Atitudinea şovăitoare a presei oficioase din monarchia austro-ungurească ne face sĕ presupunem că între evenimentele dela gurile Nilului şi între diplomaţia austro-ungurească trebue sĕ esiste vre un necs politic. Odată pentru bombardare, după aceea contra bombardărei şi earăşi vice-versa, dovedesce că oficioasele simt o clătinare sub picioare şi cearcă a se orienta.

Interesele monarchiei noastre, ḑic oficioasele, nu sûnt angagiate, nu sûnt nici a le Germaniei precum sûnt ale altor puteri în Egipt. Cu toate aceste neliniscea se simte şi la noi ca şi în Germania. Aceasta este lucru într'atâta firesc întru cât politica esternă a monarchiei noastre este strîns legată de a Germaniei. Diplomaţia noastră merge de un şir de ani mână în mână cu a Germaniei în cestiunile mari şi mici esterne.

Germania însĕ, aceasta nu se mai poate ascunde măcar că şi ea neagă, are interese-pofte în peninsula balcanică şi interesele acestea trebue Germania se le apere când va fi sosit timpul şi prin mijlocirea monarchiei noastre.

Astăḑi Germania lucră nevĕḑută pentru pregătirea terenului: în Constantinopole prin diplomaţii sei şi prin misiunile sale. Sultanul trebue sĕ aducă lucrul acolo, ca puterile apusene sĕ aibă de lucru în Africa şi mai târḑiu poate şi în Asia cu o mişcare mare a islamismului.

Avênd Germănia odată asigurate spatele despre apus, va găsì prilegiu şi mod ca sĕ se întoarcă cu toată puterea spre rĕsărit.

În Petersburg, se vede că au miros bun, şi cu tot nihilismul şi cu toate presemnele unei mişcări mai intensive în lăuntrul Rusiei, aceasta nu perde din vedere intenţiunile principelui Bismark, privitoare la peninsula balcanică.

Nu de flori de mĕr generalul Gurko se preumblă prin guvernamentele din sudvestul Rusiei şi inspecţionează trupele, depositele, magazinele şi spitalurile; nu numai pentruca şĕ'şi facă de lucru guvernul rus, fortifică Varşovia şi celelalte puncte despre Germania; nu din întêmplare încredinţase comanda corpului de armată din Minsk, în faţa Galiţiei, teribilului general Scobeleff rĕposat de curênd.

Când dar va veni timpul indicat mai sus, dacă nu se va putè provoca o confusiune internă în Rusia, dar şi dacă se va provoca, ciocnirea între Germania şi Austro-Ungaria de o parte, şi între Rusia de alta parte este înevitabilă. Şi fiindcă principele Bismarck are milă da oasele muschetarilor sĕi, monarchia noastră, şi mai că am ḑice, că şi monarchia vecină, România, vor avè un rol însemnat la prefacerea definitivă a cartei peninsulei balcanice.

La presupunerea aceasta din urmă — vorbim de presupuneri, de oare ce noi nu suntem iniţiaţi în secretele diplomaţiei, — ne îndeamnă visitele cele multe pe la Sinaia şi Bucuresci din trecutul mai recent, din present şi din viitoriul cel mai de aproape.

Acum, dacă nu ne înşelăm în presupunerile noastre, preludiul dela Alexandria a început a mişca undele politice. Eară când preludiul va trece în fasa ludiului, adecă a dramei însĕ-şi, undele vor devenì valuri şi valurile aceste vor mişca cumplit şi naia monarchiei noastre.

Deci ni se obtrude a doua întrebare: Este naia monarchiei noastre destul de încleştată şi destul de ferecată ca se înfrunte viforul valurilor când se vor umfla de evenimentele cari au se reguleze suprafaţa politică a peninsulei balcanice?

Naia monarchiei noastre are doue despărţeminte: unul translaitan şi altul cislaitan. Amêndoue au, deşì nu în formă, dar în faptă sub despărţăminte. Aceste sûnt naţionalităţile. Toate la olaltă, în timpuri critice trebue sĕ fie aşa de bine legate încât nici cea mai mică crepătură sĕ nu aibă vasul monarchiei.

Cârmacii noştri trebue sĕ îngrigiască de întregitatea vasului cu toată conscienţiositatea. Întregitatea aceasta este indispensabilă. Numai prin ea se poate încungiura periculul.

Îndreptândune privirea asupra Translaitaniei vedem pe cârmacii noştri, pe guvernanţi, opintinduse, la timpul cel mai nepotrivit, cu lucruri cari în în loc se închee, mai curênd dogesc vasul. Se opintesc din toate puterile pentru a măgulì şovinismului celor scurţi de vedere dintre Maghiari a nimicì naţionalităţile nemaghiare şi prin opintirea aceasta a turna în corpul statului licuidul disoluţiunei. Vorbele late de prin foile subvenţionate de cârmaci, când ameninţând cu „sfĕrmare“, când prin un pretecst prefăcut că în asimilarea naţionalităţilor zace puterea magică a conservărei statului, sûnt pentru necunoscători mijloace orbitoare. Periculul însĕ cu mijloace de aceste nu se delătură. Dincolo în Cislaitania pare că cărmacii sĕ silesc a aduna toate elementele şi ale strînge la-olaltă. Guvernul lui Taaffe se încearcă a împăca diferenţele dintre naţionalităţile Cislaitaniei şi ale unì într'o legătură cât se poate mai strînsă. Ba sub conducerea lui Fischhof şi a baronului Walterskirchen, (cest din urmă putem ḑice că este om al curţii din Viena), în Cislaitania s'a încercat în dumineca trecută constituirea unei partide a poporului nemţesc. Principiile de care sûnt conduşi iniţiatorii acestei partide corespund împregiurărilor monarchiei noastre. Fischhof ca şi Walterskirchen nu vor ca patriotismul cetăţenilor sĕ vie în colisiune cu naţionalitatea. Principiul acesta, despre care avem încă sĕ vorbim, este cel mai corespunḑĕtoriu pentru monarchia întreagă. Principiul acesta aplicat în amândouĕ jumĕtăţile monarchiei ar fi cimentul cel mai salutar, ciment care ar pune monarchia în posiţiune de a resista valurilor celor mai înfuriate.

Însĕ pe când la noi de sus, adecă dela guvern, se lucră în contra cimentărei, în Cislaitania o partidă nemţească este care paralisează activitatea cimentatoare a guvernului.

Cu ocasiunea constituirei încercate a partidei poporului nemţesc s'a aflat un „constituţional“ austriac (verfassungstreu) care a spus, că pentru unitatea tuturor Nemţilor 'şi dă şi avere şi sânge.

Sûnt foarte semnificative astfeliu de cuvinte în gura acelor ce de mai mulţi ani pun toate pedecile împăcărei naţionalităţilor din Cislaitania şi ar fi trist pentru monarchie când asemenea idei ar afla undeva sprigin, fie de vre-un guvern, fie de vrè o partidă în monarchie. Astfel de idei spriginite ar fi identic cu promovarea disoluţiunei în timpul când este mai de lipsă ca popoarele monarchiei sĕ stea umĕr la umĕr spre ai asigura viitoriul.

Ar fi o norocire pentru tot şi pentru părţi dacă sguduitura dela gurile Nilului s'ar aşeḑa şi ar lăsa în pace Europa în momentele aceste critice. Ar fi şi mai bine însĕ când popoarele monarchiei ar avè înaintea ochilor promovarea bunei stări a părţilor şi a întregului şi s'ar lăsa unii de ambiţiunea de a transforma statul de naţionalităţi în stat naţional şi alţii de a'l încorpora pe al lor la marele imperiu al Germaniei. Pentru ce ar fi bine am spus.

FOIŢA.

Schiţe orientale.*)

Tewfic Arabi-Ismail.

Unei părţi din presă 'i place a depinge pe Tewfic-paşa cu trăsurile unui stăpân blând, credincios cuvêntului sĕu, amic al celor două puteri occidentale.

Nimic nu este mai puţin esact.

Vice-regele este un adevĕrat oriental, fanatic şi mincinos, urând pe creştini tot atât cât şi poporul sĕu îi uresce.

Tewfic are contrariul tatălui sĕu Ismail, care 'şi-a făcut educaţiunea în Francia şi care a păstrat gusturile europene, care a fost un musulman indiferent, bind vin şi foarte puţin genat de ordonanţele profetului. — Tewfic n'a părăsit nici odată orientul şi a păstrat coloarea. Observă cu rigoare toate prescripţiunile coranului, şi ce este mai grav, este că ar fi în înţelegere cu Sultanul pentru a favorisa desvoltarea nouĕi politici cu care capul creḑĕtorilor pare că se unesce de când s'a încredinţat că cerinţele puterilor îl despoaie puţin câte puţin de toate posesiunile sale din Europa.

Nu mai este îndoială, în adevĕr, că la Constantinopole se crede a se recâştiga prin kalif, ceea ce împĕratul turc a perdut. Sĕ visează reconstituirea imperiului arab, panislamismul, al cărui cuvênt de ordine a străbătut prin toate provinciele musulmane, după cum Francia a putut sĕ constate în defavoarea sa în Tunisia şi până în Algeria.

Ei bine, după spusa acelora cari au vĕḑut lucrurile de aproape, Tewfic ar fi omul ce îi trebue Sultanului pentruca sĕ servească în Egipt noua sa politică.

Această disposiţiune a spiritului Chedivului în afacerile actuale aduce o situaţiune din cele mai curioase, cum nu se întâlnesce decât în Oriente.

Atunci când s'a stabilit prin faptele cele mai caracteristice că Arabi era inimicul cel mai înverşunat şi cel mai de temut al puterei lui Tewfic, pentrucă s'a temut un moment, ca sĕ nu detroneze sau chiar sĕ nu asasineze pe vice-rege, sĕ găsesce că în fond Tewfic şi Arabi urmăresc acelaşi scop.

Amêndoi în adevĕr, sûnt fanatici, avênd ura creştinului şi visând panislamismul.

Sĕ fie ei în secret înţeleşi? Şi drama care se joacă la curtea Cairului sĕ fie o comedie? Nu putem merge până la această ipotesă.

Dar aceste două fapte remân: Tewfic şi Arabi aparţin amêndoi partidei Sultanului.

⁂

De unde provine starea însemnată a lui Arabi?

Din mişcarea dela 1878.

În această epocă, Ismail, pentru a se scăpa de ministrul Nubar, care 'l gena, aţiţă în armată o primă mişcare, în care Arabi arĕtă mai multă energie şi resoluţiune decât tovarăşii sĕi de arme. Aceasta 'i dobândì o oareşi care celebritate şi în ḑiua în care influenţi încă destul de obscure, colonelii prepararā revoluţiunea lor, Arabi, cel mai cunoscut din bandă, sĕ găsì într'un mod firesc capul „partidei naţionale.“

Nu era atunci decât un musulman puţin mai inteligente decât ceilalţi sau mai bine dotat poate de acel miros pe care toţi orientalii 'l aduc în întrigile lor; dar sĕ pare că succesul la esaltat şi că la această oară, sĕ simte şi sĕ crede în comunicare directă cu Profetul.

Este firesc ca, în presenţa succeselor lui Arabi, sĕ se întrebe cineva dacă are la spatele lui o „partită naţională“?

În aceasta ţeară în care elementele unei partide naţionale, cei mici,

---

*) „Românul.“

Românii din monarchia întreagă ar trebuì ca între marginile legilor sĕ'și întrunească puterile și se lucre cu ele în direcțiunea aceasta, în care încape destul de bine și asigurarea naționalității lor.

Crisa egipteană.

Dela London se telegrafează (în 16 Iulie n.) că linia telegrafică între Tantah care e resculat și Cairo e întreruptă. La Tantah se adună Beduini. Garnisoana din Cairo a batjocorit și a rupt decretul Chedivului prin care se ordona disoalverea armatei. Aceasta a trimis o deputațiune la Arabi pașa rugându'l sĕ ocupe Cairo. Poporațiunea a protestat contra acestei procederi volnice a garnisonei. Între armată și cetățenì a venit treaba la încăerare sângeroasă, care se continuă. Cu ocasiunea aceasta se prădară mai multe prăvălii și cafenele italiane, ear europenii cari erau în aceste au fost măcelăriți. Consulul german și cel italian au alergat la directorul poliției, acesta însĕ a declarat că nu poate întreprinde nimic contra trupelor. Amêndoi consulii și cu naționalii pe cari iau adunat în grabă au părăsit cetatea, ducênduse parte la Suez, parte la Ismaila.

Din 18 Iul. n. se telegrafează că Englezii se așeadă în Alexandria ca într'o țeară cucerită, au organisat poliție care a și început a funcționa dispun de funcționarii găsiți acolo, până și de Chedivul. Pe acei ce se găsesc punênd foc s'au predând, fie bărbați fie mueri, îi împușcă. Se calculează la 4000 de oameni masacrați. Cetatea a început a se împopula. Năile engleze caută se afle posițiunea lui Arabi-pașa.

*

Daily Telegraph" primesce dela corespondentul sĕu următoarele informațiuni: Alexandria, 9 oare, 20 min. seara. Continuîndu mi recunoascerea, am ajuns în portul cel nou și am debarcat aproape de băi. Am găsit piața consulatelor cu totul în flacări. Otelul, ce ocupă un colț al pieței, era ars de tot. Consulatul francez ardea peste tot, da de mirare este, că strada în dosul consulatului nu era stricată nicăiri. De aci ne-am dus iarăși cu luntrea la Pharos. Aci vĕdurăm pe mulți matrozi englezi debărcând. Toate luntrile diferitelor corăbii erau în mișcare spre a aduce pe oameni la țĕrm; dar trupele nu debarcau în ordine, căci se audise că orașul era evacuat de trupele egiptene. Aproape de palat am găsit pe mulți soldați englezi cu luntrii. Matrozii erau înarmați cu pusci și bine dispuși. Ei căutau pe vrăjmaș tot glumind; dar acesta după ce a comis atâtea nenorociri, s'a retras sub scutul amăgitoarei flamure parlamentare. Merserăm mai departe și zărirăm un vapor cu matrozi și soldați așteptând sĕ primească pe Chedivul, care se retrăsese în Ramleh. Ofițerul ne dise sĕ nu înaintăm singuri dar noi ne duserăm până la vamă. D'abea furăm câte-va minute aci, când sosì o parte din soldații și matrozii lui *Invicibile.* Ei se grupară la capul stradei ce duce în oraș și pe când plecarăm cu toții înainte' vĕdurăm arabi împușcănd din case asupra trupelor și alți arabi jefuiau prin case. Aci se încinse o luptă. Uciserăm pe câți-va din acești mișei. Dar mulțimea începu sĕ se grămădească și ofițerul se retrase spre a aduce ajutor. Se aduse la țĕrmi o mitraleză de pe Monarch și cu această armă înaintarăm din nou; după o scurtă luptă, în care fură uciși 5 arabi, strada fu curățită de ei. Dar mai departe înainte se zărea și se audea o mulțime ce urla ca fiarăle și ofițerul, avênd oameni puțini, află de cuviință sĕ nu între în centrul orașului.

În acestea eșiră înaintea noastră o mulțime de creștini, care dela bombardare au stat ascunși; erau și câte-va doamne franceze în stare de plâns. Ni se spune, că eri arabii s'au purtat grozav. Au ucis pe toți crestinii, ce au găsit. Europenii scăpați de prin pivniți ne povestiră, că sgomotul bombardărei a fost teribil, dar și mai îngrozitoare au fost țipetele arabilor răniți, cari alergau pe strade plini de sânge, sberând și cerând resbunare. De odată venì un fugar fruntaș, un beiu egiptean, succesorul acelui prefect de poliție, care la 30 Maiu a suferit sĕ se ucidă Europenii. Ei cer dela ofițerul nostru o pompă spre a stinge focul colosal din apropiere. El spune că nu mai e apă în oraș și întreabă dacă englezii au de gând sĕ pue earăși în lucrare mașinele de apă cari încetaseră. Noi 'l trimiserăm la biuroul căpitanilor de port, unde erau adunați mulți marinari și soldați. Apoi veni în fuga mare o ceată cu totul sĕlbătăcită. Erau servitorii Chedivului, cari anunțară, că și Chedivul vine cu trăsura pe strada Ramlet, însoțit de Derviș-pașa. Ei ne strigară, că alteța sa caută scăpare pe bordul vaselor engleze. Intre ei era și Martino-beiu, secretariul privat al Chedivului. Când veni el și începu sĕ vorbească cu noi vĕduiu ridicânduse praf, și audii zuruitul trăsurei. El anunță apoi că a sosit Chedivul cu Derviș-prsa. Alteța sa fù îmbarcat imediat pe vaporul cel mic și dus în port unde, grație Domnului ajunse în fine în siguranță acest brav credincios prinț.

Progresele Rusiei la Dunărea de jos.

Cetim în „Timpul":

Corespondentul din Bucuresci al „Gazetei generale" din Augsburg, printr'un articol intitulat „Progresele Rusiei la Dunărea de jos", se face organul acelor amĕnunte curioase, cari ar fi circulând asupra scisiunilor din partidul roșu. Reproducem aceea corespondență, deși ni se pare a cuprinde multe apreciații eronate, pentru cuvêntul că scriitorul în cestiune s'a dovedit în curs de mulți ani statornic amic al partidului și guvernului roșu. Deci ori-cât de numĕroase ar fi, îngredientele erorii în descrierea sa întru cât privesce încordarea dintre vechii amici politici, Rosetti și Brătianu, ea poate sĕ ne fi dând câte-va deslușiri esacte.

Eată aceea corespondență:

Vĕdênd maniera naivă cu care diarul „Russ", redijat de Aksakoff, încearcă a tăgăduì ori ce complicitate morală a guvernnlui din San-Petersburg cu agitațiunile de înnaltă trădare, propagate între Rutenii din Galiția și descoperite cu ocasiunea procesului din Liov, e îndoit de interesant a urmărì căile ascunse, cu care s'a silit Rusia sĕ combată, nu fără succes, influența austriacă la Dunărea de jos. Fiind-că în Petersburg esistă convingerea, că după esperiențele asupra gratitudinei rusesci, pe cari le-a făcut România imediat după rĕsboiul oriental, ea va trata cu o justă neîncredere ori ce propunere directă de amicie, s'a credut că influența pierdută în urma anecsiunei Basarabiei și a cestiunei Arab-Tabia, s'ar putè recâștiga pe cale indirectă. Acest sistem era în adevĕr mai circumstanțial și mai migălos dar, cunoscêndu-se stăruința și răbdarea diplomației rusesci, metodul promitea un succes ce părea sigur, din causă că atitudinea Austro-Ungariei în cestiunea dunăreană și multicolorile împregiurări de partid din România presintă puncte de razim pentru a submina relațiunile dintre România și Austro-Ungaria. Înainte de toate era important de a scoate dln cabinetul Brătianu pe acel membru carele, ca conducĕtoriu al politicei esterioare, avuse ocasiune de a încerca mai mult desinteresarea Rusiei față cu tênĕrul stat dela Dunărea de jos. Se scie că ministrul Boerescu era suspectat ca partizan mascat, ba chiar mituit al politicei orientcle vieneze. Cea mai nejustificată imputare ce se putea face. Din contră Boerescu, care compusese memorandul tipărit în Paris asupra ante-proiectului, ântâia și cea mai însemnată scriere polemică în contra pretensinnilor austriace, consideră influența Austro-Ungariei ca rĕul cel mai mic dintre douĕ rele. Ba, părerea aceasta a sa concorda atât de mult cu vederile primului ministru Brătianu, încât scirile aduse de diarele din Viena, că înlăturarea ulterioară a lui Boerescu avea de causă divergența de opinii în politica esterioară caută sĕ le numim scornite din nimic. Ceea ce a adus căderea lui Boerescu n'a fost nimic alt de cât isteția cu care Rusia a sciut sĕ esploateze în favorul sĕu și al influenței sale neîncrederea României pricinuită prin atitudinea Austriei, arĕtându-se pe neașteptate concesivă în cestiunea despăgubirilor de rĕsboiu.

Brătianu n'a dispărut împreună cu Boerescu, pentru mai mult timp de pe arena puterei, dar aceasta are a o mulțămì ântâiu inepției frăține-sĕu, chiemat ca urmaș la președința consiliului și mai cu seamă marei sale popularități. El nu datoresce Rusiei rĕmânerea sa la putere și în genere cată sĕ blamăm ușurința cu care Viena îl acusă pe Brătianu că ar fi avênd disposiții rusofile, numai și numai pentrucă n'a putut ocrotì pe colegul sĕu mai puțin popular, Boerescu în contra influenței crescênde a Rusiei.

Alt-ceva însĕ nu s'a relevat până acum după cât sciu; chipul în care Rusia, în timp atât de scurt, a câștigat o atingere atât de intimă cu partidele politice din România, încât acestea, cu toate protestele lor în contra retrocesiunii Basarabiei, au ajuns totuși a face servicii de salahor politicei rusesci. Cei inițiați însĕ cunosc faptul învederat că principele Obolensky, comisar în cestiunea despăgubirilor de rĕsboiu ruso române, avea pe lângă însărcinarea sa oficială și aceea a unui comisar politic și a esercitat această din urmă profesie cu un succes destul de mare, pentrucă cercetările sale oficiale, în privirea mărimii despăgubirilor de rĕsboiu, la pus în contact cu cei mai influenți dintre marii proprietari. Mai cu seamă în Moldova, rĕmășițele fostei fracțiuni, din care făcea parte și pensionarul statului rusesc, Cogălnicean (?!) s'au folosit de ori ce putea servì ca armă în contra regimului valachian a lui Brătian. Făcênd în mai multe rênduri drumul dintre București și S. Petersburg. lui Obolensky 'i a trebuit un an și jumĕtate pentru afacerea, de sigur nu grea a despăgubirilor și în acelaș timp a aplanat calea pe care Brătian sĕ fie silit prin marii proprietari din partidul sĕu propriu, ca sau sĕși părăsească posiția sau sĕ între în apele rusofililor din Moldova (?) Aceasta sar fi întêmplat deja cu ocasia revizuirei reformei agrare, dacă, în această cestiune, Brătianu nar fi avut sprijinul amicului sĕu polilic, Rosetti, părintelui proiectului

---

fellahi, îngenunche de secole, fără sĕ murmure supt opresiunea clasei înalte și a vice-regelui, supt nemulțămiri numĕroase, mai ales de când s'au făcut concesiuni de pămênt într'o așa de largă mĕsură Europenilor de Chedivul Ismail. Sûnt încă supĕrări pentru marele tratamente efectate membrilor controlului anglo frances: 150,000 lei pentru cei doi directori și alocațiuni de 75,000 lei fucționarilor lor. Funcțiunile identice ocupate de Europeni și de indigeni, acelea de cap de biurou, de esemplu, aduc celor dintêiu întreitul resplăților acordate celor de al doilea, etc.

Aceste abusuri erau nu numai tolerate, dar chiar favorisate de Ismail, doritor dea face urât pe cât cu putință era supușilor sei controlul și pe care nu'l suferea de cât cu un estrem desgust.

Cu aceste nemulțămiri sĕ unesce la Fellah. ura de rasă a musulmanului în contra creștinului așa de nenorocit nutrită de întrigile englese în acești din urmă timpi, după cum am dis'o.

Că Arabi încearcă sĕ întreţină aceste gelosii și ure, este afară din îndoeală, dar sĕ găsesc oare acolo elementele a ceea-ce se poate chiema o partidă națională, care și propune un scop definit și imediat și mai ales care sĕ poseadă un ideal de emancipare și de progres? Nimic nu ne autorisă a o crede. În acest fapt, numai o parte este serioasă, pe care Europa trebuie sĕ o observe: disposițiunea fanatică a juca un rol într'o resculare generală a islamismului, dacă visul Sultanului Abdul-Hamid, ar fi avut un început de realisare

Unul din factorii cei mai însemnați ai situațiunei este persoana chiar a fostului vice rege, figură originală, o adunare de defecte mari și de calități reale, în general rĕu cunoscute.

Kedivul Ismail, am diso, a fost crescut în Europa; 'și-a asimilat moravurile țĕrei noastre s'a despoiat de fanatismul oriental, de obiceiurile și de formele musulmane: n'a păstrat de cât ceea-ce 'i trebuia pentru a domnì asupra poporului seu.

Haremul sĕu (și sĕ scie că haremul este, înainte de toate, la Orientali un semn de avere și de lucs și de care tradițiunile nu permit unui Suveran se se lase) haremul sĕu nu se compunea de cât de un mic numĕr de femei, trei în general, și gusturile vice regelui nu erau către această parte. El avea moravuri ușoare și își urma dorințele sale pretutindeni pe unde îl târau. Astfel a observat într'o di o sclavă, care devenì muma Chedivului actual, Tewfik.

Ismail era de o dărnicie fără seamă și prin urmare, târât sĕ caute toate mijloacele dea se îmbogăți. Astfel a constatat Controlul, vice-regele pusese mâna pe toate proprietățile pe care n'avea nici un drept de a le posede și pe cari consimțì, în urmă, sĕ le dea napoi.

Plătise Sultanul sume enorme pentru a obține firmanul care dedea un nou șir de succesiune în familia sa, succesiunea directă. Întreì pentru aceasta tributul ce plătea Porței și îi dete pe deasupra mai mult de o sută milioane.

Dênsul era încungiurat de aventurieri; în scurt, lăsase se pĕtrundă în financiele Egipetului o disordine ne mai pomenită, căreia era cu totnl incapabile de ai pune capĕt.

Eacă viciurile lui Ismail; sĕ vedem acum și calitățile sale.

Dênsul era foarte inteligente, laborios; se găsea la lucru dela șese oare dimineața;

Spirit deschis, dênsul proiectase sĕ dea instituțiuni liberale poporului sĕu; dar problema era pentru dênsul plină de dificultăți diferite; căci încerca se introducă aceste instituțiuni fără se atingă regimul despotic al guvernamentului seu, și aceasta petrucă era convins că starea de dobitocie a supușilor nu putea merge cu un alt regim.

Cele douĕ instituțiuni cu cari și-a început reformele, arată o vedere side reformă agrară. Dar ceia ce iar nu s'a relevat îndestul este că între cei doi vechi coreligionari politici esistă o divergință de opinii în privirea politicei esterioare şi îndeosebi a cestiunii Dunării, încă de pe timpul pe când Rosetti era alături cu Bratianu ministru de interne.

Pentru direcţiunea pe care de pe atunci încă o apucase Rosetti, e semnificativă împregiurarea, că spiritualul jurnalist Ventura care, prin mijlocirea lui Cogălniceanu, deduse publicității anteproiectul şi făcuse din el obiectul unei agitaţii, evident contrare Austriei a fost numit în toamna anului trecut şef al unui birou de presă, ce se pretindea că atêrnă de ministeriul de esterne, dar în realitate era inspirat de Rosetti. Nu se scie nici până acum cât de mari deveniră divergenţele de opinii între Rosetti şi Brătianu când acum o jumĕtate de an cel dintâiu s'a retras din capul ministeriului de interne. Numai un lucru e de observat că, de odată cu retragerea sa, s'a desfiinţat şi biroul de presă şi Ventura a fost demis, fără de a i se fi denunţat angagiamentul de mai nainte. E cunoscut apoi că şi pe urmă, Rosetti au spriginit politica Rusiei în cestiunea Dunării, opusă Austro-Ungariei şi Germaniei, pe când Brăteanu crede din contra că trebuie a se evita atât o atitudine prea accentuată împrotiva vecinului stat habsburgic, cât şi o concesivitate care ar atinge demnitatea României. Nu mai e îndoială că neînţelegerea dintre cei mai de căpetenie, ba chiar unicii conducĕtori eminenţi ai partidului liberal, an contribuit a aduce o descompunere totală a actualei majorităţii parlamentare, ear că impregiurările stau astfel nu se poate atribui decât agitaţiunii partidului rusesc. Rosetti, a cărui ambiţie de şef de partid merge adesea mai departe decât chiar idealismul sĕu, pare a trece cu totul cu vederea, că de o camdată vecinul dela nord vrea inlăturarea lui Brătianu (?) şi că în cas dacă acest om eminent ar cădea jertfă întrigilor aripei stânge a naţionalilor liberali, ce ţine cu Rosetti şi atacurile amicilor Rusiei din Moldova, strălucirea guvernamentală a liberalilor ar ajunge curênd la capĕt şi s'ar face loc unui cabinet care ar sta în solda Rusiei (?) Brătianu vede mai departe decât coreligionarul sĕu politic de odinioară şi — putem fi convinşi — că mai de grabă ar avè recurs la disolvarea camerilor, decât sĕ înainteze poftele de supremaţie ale Rusiei prin mănţinerea actualei stări a partidului. Dar chiar în acest cas persistă pericolul ca la nouĕle alegeri, influenţa Rusiei sĕ fie mai tare decât creditul omului de stat, în contra căruia, cu toate numĕroasele merite pentru ridicarea patriei sale, se poate ridica imputarea, că a îngăduit atât de mult timp corupţiunea înlăuntrul propriului sĕu partid şi mai cu seamă în şirurile partisanilor mai de aproape ai lui Rosetti.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sadu, 3 Iulie. Prin hârtia prea onoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu ddto 14 Iunie Nr. 188 ex 1882 întreagă preoţimea din acest tract a fost învitată a se întrunì pe ḑiua de 2 Iulie st. n. a. c. în locul central al ppratului, adecă în Sibiiu. Scopul acestei într'uniri precum se scie a fost alegerea membrilor clericali ad hoc pentru sinodul ppresbiteral electoral.

Cât interes şi considerare a arĕtat către acest act nu de mică însemnătate pentru constituţia noastră bisericească, preoţimea din acest tract, ne-a dat destulă dovadă absenţa a mai mult ca de jumĕtate a celor învitaţi.

Sĕ scie că ppresbiteratul Sibiiului după organisarea cea nouă constă din 24 comune cu 35 preoţi: parochi, administratori parochiali şi capelani, cari, credem, toţi au drept dară şi datorinţă a lua parte la actul din cestiune.

Oare ce ar ḑice acel bărbat, al cărui nume e întregei Europe cunoscut şi pre care eu din reverinţă mĕ sfiesc al mai amintì, când ar vedè, cum se respectează din partea unora — marele sĕu op „Statutul Organic“ ?!

Mi se va reflecta că unii din causa bătrêneţelor şi a neputinţei nau putut participa. Conced aceasta; însĕ din 18—19 absentaţi nu sûnt toţi bĕtrâni şi neputincioşi. De aceştia sûnt numai 2—3, ceilalţi 'mi sûnt toţi cunoscuţi, sûnt tineri. — Dacă noi nu urmăm după prescriptele Statutului organic, cum vom putè ascepta aceasta dela mirenime?!

Aşi avè mai multe de ḑis, însĕ cu altă ocasiune; de astădată încheiu cu dorinţa, ca de una parte împărţirea darurilor — sĕ se întêmple mai cu ecuitate, eară de altă parte sĕ ne nisuim cu toţii a satisface Statutului organic, în cele ce ne ating pe noi.

Ioan Popoviciu,
preot.

Zarand, în 1/13 Iuliu 1882. În 25 a. c. sa ţinut în sala gimnasiului din Brad esamenul din limba română şi din religiune cu fetiţele române dela scoala de stat maghiară din Brad.

Învĕţătoriul esaminatoriu a fost domnul I. German învĕţătoriu la scoalele normale din Brad. La esamen au fost presente 13 eleve în etate cam de 7—15 ani. Resultatul esamenului a fost foarte satisfăcĕtor şi noi părinţii nu avem decât se fim recunoscĕtori dlui G... pentru energia ce a desvoltat întru instruirea fetiţelor române gratuit. Aşi scrie mai multe relativ la acest esamen dar mĕ tem, a nu vĕtĕma modestia demnului învĕţător. Ceea ce ma îndemnat se scriu relativ la acest esamen au fost următoarele: În Brad esista scoala maghiară reformată cu doue învĕţătorese cari se plătescu de către stat, comuna politica Brad încă contribue cu 200 fl. Elevele române, cari sûnt obligate a cerceta scoala, sau cercetează scoala maghiară sau nu cercetează de loc.

Astfel majoritatea elevelor dela scoala de stat sûnt române. La scoala populară română din loc, organele comunali se îngrijesc ca fetiţele se nu cerceteze.

Educaţiunea ce au primit fetele române la scoala maghiară de vre o 6 ani în coace a fost cu totul maghiară.

Ne trămiteam fetiţele la scoală cu simţeminte româneşci şi când eşiau din scoalá erau mai bune maghiare ca române. Aceasta ne pusese pe gânduri şi nu sciam ce era de făcut?

Domnul G... însĕ ca bun român şi om interesat, începând în acest an a propune limba română şi religiunea la fetele române prin esamenul ţinut a dat dovadă, că va scì paraliza înfluenţele stricăţioase ce ar fi potut avea scoala maghiară asupra fetiţelor române. Sperăm că domnul G... bucurânduse de încrederea familielor va sădì în inimile junelor mlădiţe iubirea de naţiune şi iubirea de tot ce e românesc.

În 2 Iuliu domnul G... a ţinut esamenul cu elevii aplicaţi la meserii în Brad. Numĕrul elevilor aplicaţi la meserii se sue la 13 înşi dintre cari 9 români. Încă din toamnă începând domnul G... a ţinut pre septămână câte trei oare de prelegere dela 7—8 seara. Ce e mai mult dênsul pre lûngă propunerea grătuită a dat dela sine şi bani pentru illuminare. Dênsul a făcut adevĕrată jertfă.

Esamenul cu meseriaşii au reuşit bine. Dintre 13 elevi 3 inşi după mărturisirea dinşilor nu au sciut la începutul anului nici scrie nici cetì. Acum la esamen ceteau bine şi scriau în limba română; ear rĕspunsurile celoralalţi din comput, limba română, limba maghiară şi comptabilitate au mulţămit publicul present.

După cum se vede domnul G... şi a pus la inimă cultivarea tineretului român din Brad, ceea ce i servesce spre onoare. Atrăg atenţiunea celor competenţi!

Un părinte.

Dela Panciova, În 10, 11 şi 12 Iulie c. n. se ţinu a XVI adunare generală a „reuniunei învĕţătorilor sud-ungariei“, la care participară foarte puţini învĕţători (abia vre o 200,) din causă că Panciova nu e un loc central al reuniunei, apoi nici comitetul local nu se îngrigì mai energic de întreprinderea escursiunilor proiectate la Belgrad, Semlin, etc. La adunare a mai fost presenţi comitele suprem opidan şi trei inspectori regesci. Concert, teatru şi alte festivităţî în onoarea reuniunei nu au lipsit. De oare ce această reuniune este cea mai renumită şi mai activă în Ungaria, aflu de bine a amintì câte-va obiecte mai interesante discutate în adunarea generală de acum.

Un esmis a inspectorului de mătăsărit ţinu un discurs interesant despre staraa actuală a mătăsăritului şi despre cultura vermilor de mătasă. Un învĕţătoriu făcu propunerea motivată, ca acelor copii obligaţi a cerceta scoala, cari au împlinit anul al 12-lea al etăţii, însĕ nu au absolvat scoala poporală, sĕ li se impună obligamentul de a mai umbla încă 2 ani la scoală, în care causă ar fi bine sĕ se adreseze o representaţiune la ministeriu. Propunerea aceasta sĕ respinse. Dintre tot fu mai interesant discursul învĕţătoriului D. despre asiluri pentru copii, propunênd înfiinţarea unui asil de copii, (Rettungsanstalt) pe teritoriul reuniunei cu ocasiunea sĕrbării mileniului Ungariei. Comitetul central s'a adresat către cele mai multe reuniuni din Ungaria, ca aceste sĕ constitue fie care câte un asil pe teritoriul lor. Vorbitoriul îşi motivă propunerea sa prin aceea, că atunci s'ar pune pedeci proletariatului, socialismului, comunismului şi nihilismului în Ungaria. Dsa a uitat sĕ ne spună că maghiarisarea încă e un scop principal al acestor institute humanitare. Înv. K. vorbì pentru apĕrarea animalelor. După ce arĕtă prin câte-va anecdote istoricul apĕrătorilor de animale, propuse a se înfiinţa în sinul fie cărei reuniuni înv. câte o societate pentru apĕrarea animalelor după normele propuse de deputatul dietal Otto Hermann. Adunarea primì propunerea întru atâta, că învĕţătorii sĕ vorbească în scoală cu mult respect despre animale. Înv. Sz. vorbì despre unitatea formelor de scriere în toate scoalele Ungariei, propunênd reuniunei a se adresa la ministeriu, ca se recomânde Nemţilor sĕ nu mai scrie cu scrisoare curentă, ci cu litere unguresci, adecă latine. Dsa afirmă că atunci Nemţii ar fi mai buni patrioţi. Propunerea de a mijlocì la ministeriul în aceasta causă, fu respinsă. Contra Schulvereinului sĕ mai aduse un protest, însĕ cu multă sfială. Preşedintele aduse la cunoscinţă că dela comitetul central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din Caransebeş, a sosit o scrisoare în care se esprimă mulţămită reuniunei înv. sud-ung. pentru simpatiile arĕtate reuniunei române. Durere, că aceasta adresă nu s'a cetit, fiind de faţă numai cinci români.

Adunarea hotărî, că organul reuniunei (Közlöny,) care apare în limba nemţească şi ungurească, sĕ înceteze, de oare ce nu corespunde scopului sĕu aparênd numai odată în lună. Din raportul preşedintelui Schäffer se vede că nu toţi Nemţii sûnt „buni patrioţi“ căci un învĕţătoriu diriginte din Hatzfeld, preşedinte a subreuniunei de acolo, în o corespondenţă către preşedintele Sch., a numit stilul patriotic din o scrisoare a acestuia de „stil brutal“ etc.

Alte obiecte de mai puţină valoare nu amintesc. Observez numai atâta că în anul acesta toate discursurile s'au ţinut în limba ungurească, preeând în anii trecuţi Nemţii şi Sêrbii încă şi au deschis gura. În anul trecut s'a ţinut în Oraviţa primul discurs român (despre educaţiunea religioasă) de I. Moldovan înv. în Satul-Nou. Atunci germânii (deutsche Ungarn) au cam strîmbat din nas temêndu-se de limba românească.

Vom vedè până unde vor ajunge Ungurii germâni cu vitejia lor!

Afacerea dela Tisza Eszlar.

„Függetlenség“ scrie că pe Ester Solymosi a vêndut-o naşul ei un aşa numit Huri, om cu stare pentru 500 după alţii 1000 fl. Huni nu s'a gândit că afacerea aceesta va avè un sfârşit aşa de tragic adecă moarte; el s'a tocmit numai ca sĕ i ia puţintel sânge.

Nyregyháza, 17 Iulie.

După „Egyet.“ Eri noaptea la 12 oare 5 păḑitori înarmaţi au petrecut pe un jidan prins la Tisza-Eszlár.

Scirea că au voit se spargă locuinţa judelui invest. Bary noaptea se adeveresce. Patru oameni necunoscuţi, erau la uşa judelui inv. Bary încer-

---

gură şi că Ismail profitase de educaţiunea sa europeană.

Vice-regele instituì. mai ântâiu tribunale apoi scoale de fete.

Acest din urmă fapt, mai ales, nu este foarte însemnat? Eacă un barbar care dela cea dintâiu vedere ajunge se înţeleagă ceea ce a trebuit mult timp se priceapă naţiunile civilisate, adecă: că femeia făce pe bărbat, şi începe educaţiunea poporului sĕu prin aceea a femeiei!

Aceste reforme n'au avut vreme sĕ'şi dea rodul. Succesorele lui Ismail neavênd nici o dorinţă de a respândì instrucţiunea la poporul sĕu şi toată lumea în această ţeară avênd obiceiul sĕ'şi reguleze gusturile după acele a le suveranului, scoalele se închiseră îndată.

Când Controlul anglo-frances fu stabilit în Egipet, produse o mare neplăcere lui Ismail; cu toate aceste trebuì sĕ se supue şi restituì, după cum am ḑis, o parte din pămênturile pe care le luase pe nedrept.

Ordinea se stabilì în finanţele egiptene şi această admirabilă ţeară dă earăşi venituri mari.

Era foarte bine; dar fără a face acì o critică neoportună acestui Control, trebue sĕ şpunem că persoanele însărcinate de al esercita avură nedibăcia de a reduce la nimic pe Ismail şi de al umilì înaintea poporului sĕu. Aceasta fu o greşală; nu trebue în ţerile orientale, se distrugi autoritatea Suveranului; căci afară de ea, nu mai rĕmâne nimic.

Ismail nerăbdător de jugul ce Nubar făcea se apese asuprăi, se otărì se scape de el şi recurse la periculosul mijloc de a rescula armata. Aceasta fu revolta dela 1878, unde Arabi puse fără se scie probabil, basele norocului sĕu de astăḑi.

Nubar căḑu; contra-lovitura căderci sale a fost bine simţită de capitaliştii englezi şi francesi. În fine Ismail fu detronat. Restul se scie.

„Le Messager de Vienne.“

când a o sparge; însĕ la lătratul cânelui s'a trezit sluga în grajd şi i-a alungat.

Egyetértés Iuliu 18.

Eötvös va apĕra pe Iosef Scharf, hahamul din Eszlár şi pe socia acestuia. Alecsandru Funtak va apăra pe Solomon Schwarz, noul haham din Eszlár şi pe Brann Lipot, şi Horanszky Nandor pe Iunger Adolf, Brann Avram, Weisstein Lazar, Lustig Samuil: Taub Emanuil şi pe Rosenberg Hermann. Pe ceilalţi acusaţi îi vor apĕra advocaţii din Niregyháza.

„*Eötvös*“ *a seară* a şi sosit la Nyiregyháza. Funtak Sándor şi Horansky şi-au pus substitut pe „Eötvös“, provĕdĕndu-l cu plenipotenţe.

Varietăţi.

* *(Bibliografic.)* „Raportul comitetului Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina despre trebile şi lucrările sale in 1880 şi 1881“.— Din raport aflăm între alte că şi Societatea pentru cultură etc. a adoptat ortografia stabilită de academia din Bucuresci: că la începutul anului scolastic 1881/2 conform încuviinţărei date de ministeriu s'a întrodus limba română deocamdată în doue clase paralele dela gimnasiul gr. or. din Suceava; că are sĕ clădească un edificiu nou al societăţii, care va fi folositoriu pentru societate; că s'a sporit biblioteca cu 95 de opuri în 98 de tomuri, 27 fascicule, 11 tablouri şi 3 mape; că are 8 membri onorari, 17 fundatori, 118 ordinari şi 5 activi; că are avere de 16,565 fl. în imobilii, 700 fl., 7,200 franci şi 1,500 galbeni în obligaţiuni, 5,000 fl. bani gata cu un venit disponibil de 2251 fi. 29 cr. pe an. Cheltuelile între cari sûnt socotite şi subvenţiunile pentru elevi meseriaşi şi studenţi nu trec preste suma disponibilă.

Acesta raport se va presenta adunărei generale, care se va într'unì în Cernăuţi Marţi în 13/25 Iulie a. c. la 10 oare dimineaţa în localităţile societăţii.

* (Societatea literară ungară) care merge sĕ viziteze oraşul Turnu Severin cetim în „Pesti Napló“, se compune, din 200 de persoane bărbaţi de litere, erudiţi şi artişti. Aflăm că guvernul a dispus sĕ facă o primire strălucită acestor călĕtori la sosirea lor pe teritoriul român. „Gazeta de Roumanie“ spune că ministeriul cultelor şi inştrucţiunei publice va fi represintat de d. Dr. Dumitrescu dela facultatea de litere din Iaşi, şi Academia română de d-nii D-rii. Brânḑă şi Felix.

* (Decorat.) A. S. ducele de Nassau a conferit ordinul Leului de aur, în gradul de comandor, dlui major Rudean, comandantul batalionului I de vênători aflat în garnisoană la Sinaia. „Rĕsb.“

* (Misiunea otomană), aflată sub conducerea lui Dirigalki-paşa, care a fost la Berlin se ducă împĕratului Germaniei nisce cai arăbesci din partea Sultanului a trecut ieri prin Bucuresci întorcându-se la Constantinopol. „Rĕsb.“

* („Columna lui Traian“) (revistă mensuală pentru istorie, linguistică şi psicologia poporană snb direcţiunea dlui B. P. Hâjdĕu) în Nr. 6 pe luna lui Iunie cuprinde următoriul sumar:

Zilot Românul: Înainte de Tudor Vladimirescu. Cronică inedită.

S. Fl. Marian: Din fermecile poporului român din Bucovina.

N. Densuşianu; Monumente pentru istoria ţĕrei Făgăraşului.

Dr. At. Marienescu: Novacesci. Balade populare inedite de preste Carpaţi.

B. P. Hâjdĕu: Manuscriptul românescu 1574 aflător la London în British-Museum.

G. Chiţu: Domn-Doamnă. *Dominus-Domina.* Notiţă filologică.

B. P. Hâjdĕu: Ghioc (Dioc) şi Sglăvoc (Sgăvog, Sclăvoc). Un dublet greco-latin.

Climescu, Curpăn, Petrov şi Pătu: Din obiceiurile juridice ale poporului român în districtul Bacău. „Resb.“

* (Esundări). Cibinul a eşit din albie pe mai multe locuri. De asemenea şi alte riuleţe s'au făcut riuri Toate aceste în urma ploilor torenţiale de eri. Comunicaţiunea postală între Sibiiu şi Făăraş întreruptă.

Posta din urmă.

Arabi-paşa a dat ordin ca dările de acì înainte sĕ i se plătească lui. Arabi paşa are pretini în giurul Chedivului, car iîl informează despre toate. — Prefectul poliţiei din Cairo a interḑis lui Arabi paşa mergerea acolo. — În Zagazig, Manzureh si în Tantah Egiptenii au măcelărit pe Europeni. — Guvernul britanic şi cel francez sûnt de acord în privinţa ocupărei Egiptului.

Loterie.

Mercuri 19 Iulie n. 1882.

Brün: 74 11 32 64 47

Bursa de Viena şi Pesta

Din 18 Iulie n. 1882.

	Viena	B pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.95	119.90
Renta de aur ung. de 4%	89.10	89.15
Renta ung. de hârtie	87.20	87.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.75	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.20	96.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.70	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.78	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.75
Sorţi unguresci cu premii	129.25	118.75
Sorţi de regularea Tisei	111.—	110.72
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.20	77.10
Datorie de stat austr. în argint	78.—	78.—
Renta de aur austriacă	95.10	95.—
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	827.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	328.25	323.—
Acţiuni de credit austr.	326.50	326.30
London (pe poliţa de trei luni)	120.55	120.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.57	9.56
100 marce nemţesci	58.85	58.80

Nr. 76. [115] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Dumbrava, protopresbiteratul Sz.-Reghinului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 100 fl. v. a.
2. În naturalii: folosirea a douĕ jugĕre pămênt arătoriu în valoare de 20 fl.

Cuartir natural în edificiul scolar, eventual relut de cuartir.

La alegere se vor admite numai indiviḑi cu atestat de cualificaţiune învĕţătoresc. Cererile instruite conform statutului organic şi a regulamentului congresual din 1878 sûnt a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Szasz-Reghinului Idicel, posta ultimă Sz.-Regen.

Idicel, 30 Iunie 1882.

În conţelegere cu comitelul parochial.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 174 [118] 2—3

EDICT.

Maria născută Nicolae Cornei din Colun; soţia legitimă a lui Ioan Zacharia Constantin din Stupinile Braşovului, care de şease ani de ḑile pribegesce in lume, fără ubicaţiune cunoscută şi fără a se sci deacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 22 Martie a. cur. Nr. 833. B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Braşov, 1 Iulie, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Braşovului I. ca for matrimonial de prima instanţă.

Licitaţiune minuendă.

Conform planului şi preliminariului de spese de nou elaborate, şi aprobate din partea Veneratului Consistoriu diecesan Aradan în şedinţa din 10/22 Iunie 1882 sub Nr. 1504, — se escrie concurs de licitaţiune minuendă pentru edificarea Bisericei gr. or. române din opidul Petriş, comitatul Arad, protopresbiteratul Totvaradia, — cu preţul esclamării de 13 634 fl 80 cr., — carea licitaţiune va avè loc în localitatea scoalei române din Petriş la 25 Iulie (6 August) 1882 în oarele ante meridiane.

Planul cu operatele lui şi condiţiunile de licitare se pot vedea la presidiul Comitetului parochial în Petrişu. Stând la dispositiunea comunei bisericesci 56 mii cărămidă 260 metri cubici peatră de munte în valoare de 1360 fl. v. a. întreprinḑĕtoriul are se primească acest material avênd a se detrage preţiul lui, din suma stipulată în contract,

Se avisează toţi acei Domni architecţi, care ar dorì a întreprinde aceasta edificare, ca pe terminul sus indicat sĕ se presinte la licitaţiune, avênd ante de licitare a depune ca vadiu 8% a preţului de strigare, care poate fi ori în bani gata, ori în papiruri de valoare, garantându se edificarea licitantelui, carele va face cel mai jos obvenitoriu ofert pentru Cassa Bisericei.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Petriş la 29 Iunie (11 Iulie) 1882. [119] 1—3

Iosif Cimponeriu, preot ca preşedinte.. **Georgiu Cioseşcu,** notariu.

Coase

pentru cositul cerealelor (bucatelor)
cu care un om poate così 1½ jug. pe ḑi
fl. v. a. 2.50 dărabul
are onoare a recomanda P. D. domni economi.

Andreiu Rieger.
Fabrică şi deposit de maşine agricole, aparate şi prăvălie de ferărie.
Sibiiu. [116] 3—3

Nr. 2071—1882 civ. [113] 3—3

Publicaţiune.

Din partea subscrisului ca jude esmis al tribunalului ung. din Dej se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei locurilor din comuna *Vale* (Tóthfalu) spre rênduirea representanţilor, alegerea inginerului şi preliminariul de spese, am pus ḑi de pertractare pe **4 Septemvre 1882 la 9 oare dimineaţa** în comuna *Vale.*

Provoc deci pre toţi cei interesaţi în această comasare cu titlu de proprietari sĕ se presenteze la pertractare, cu atât mai vêrtos; deoarece nepresentarea lor nu va impedecă cursul lucrărilor, şi nu va servi de pretecst ca remediu de drept.

In numele tribunalului.
Dej, 11 Maiu 1882.

Hoszu László m. p.,
jude esmis.

Nr. 3501—1882 civ. [114] 3—3

Publicaţiune!

Spre a putè face lucrările de transacţiune în obiectul segregărei de pădure în *Christoţel* (Kiskrisztolcz) şi spre incercarea esecutărei pe cale pacînică se decide ḑi de pertractare **10 August 1882** şi următoarele la faţa locului în comuna *Christoţel*, la care sûnt citate părţile înteresate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Dej 9 Iulie, 1882

Veszprémi Antal m. p.,
jude esmis.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

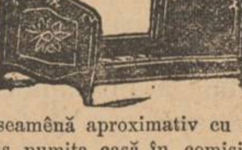

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)
date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lângă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 2—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

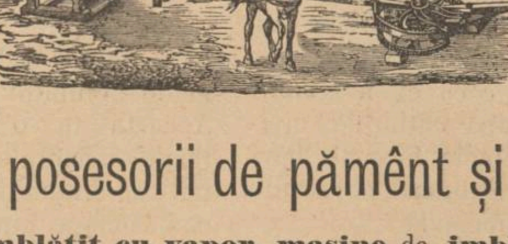

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lângă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 9

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 79. Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Iulie 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Contraste?

„Magyar Polgár“ din Cluj este așa de afabil încât din abundanța creerilor dlor colaboratori ai sĕi ne face onoarea în unul din nrii sei mai recenți a ne cualifica pe noi și pe Românii de dincoace, comparândune cu cei de dincolo de Carpați.

Ca se aibă și publicul nostru ocasiune a cunoasce tonul de „bunacuviință“ al „cavalerescului“ diariu din Cluj vom spune, că din incidentul escursiunei literaților și erudiților maghiari în România, s'a demis, după ce ne dăscălise într'o notiță plină de „bunăcuviință“, și la un articulaș de fond. Lăsăm dar la o parte notița, căci pentru a cunoasce „înțelepciunea“ ajunge de multe-ori un cuvêntel „chibzuit“. Și „M. P.“ e *maister* în d'al de aceste.

Articulașul aflâ că Românii din România sûnt cu totul altfel de oameni, nu ca cei de aici. Ei, adecă Românii din România, judecă cu totul altfel lucrurile din Ungaria, de cum judecă cesti de aici. „Mintosul“ diariu aflâ, negreșit, și causa. Cetitorii noştri vor crede că necunoascerea referințelor noastre de aici și prea multele ocupațiuni cu afacerile lor va fi causa de Românii din România judecă altfeliu referințele noastre. Se înșeală dacă cred așa. Causa, și aceasta trebue se-o credem, pentrucă „Magyar Polgár“ e scris de oameni cu minte, causa este că Românii din România „privesc mai cu sânge rece lucrurile din Ungaria“. Românii de dincoace nu pot privì astfeliu lucrurile din mai multe cause „M. P.“ le și spune.

„Magyar Polgár,“ în adûnca sa pĕtrundere, a aflat că inteligența română din Ungaria, și care scrie în diare „*e lipsită de creeri,*“ „în căpățînele (koponya) lor nu este de cât apă leșiatică“ și ca urmare firească, nici cunoscințe positive și sistematice nu pot sĕ'și agonisească, ci eac'așa, sciu și ei, de ici de colea, câte ceva și apoi fragmentele aceste de cunoscințe, adecă sterpiturile de cunoscințe, le îndrugă mereu în variante. Românii din Ungaria, sau mai bine inteligența lor, e o adunătură de proletari și de aceea nu 's mulțămiți cu nimica.

Eată oamenii cari sciu bună cuviință cum scriu de ales, de frumos, de îndoioșitoriu, pare că 'ți vine se fugi cu articulul în buzunariu sĕ'l cetesci în loc de toast la vre-unul din bancheturile escursiunei. Dar aceasta numai așa în parantesă.

A aflat totuși inteligentul și cu sciință sistematică-positivă învestitul „Magyar Polgár“ și *un* român în Transilvania cu avere de 300,000 fl. Dar, pĕcatele lui, nu scie nici cetì nici scrie; cu toate aceste „M. P.“ ne asigură, și cine sĕ se îndoiască! — că e patriot bun. El nu face la puiu de om-ungur nimica. Din contră el spune „agitatorilor inteligenți“, se înțelege români, cari au umblat sĕ'l câstige, că Ungurii sûnt oameni cum se cade; el, adecă românul cu avere, ne asigură „M. P“, nu găsesce la Unguri alte scăderi decât că sûnt „economi slabi, risipitori de avere,“ căci el „toate moșiile câte le are „le-au cumpĕrat dela Unguri“, așa dară ce sĕ se amestece el în certe cu Ungurii dela cari s'a îmbogățit.

„M. P.“ ar dorì se fie mulți români de aceștia. O fi!

Toate aceste și altele ca aceste le spune articulașul de fond al diarului „Magy. P.“ în ton de catedră. Românii și cei de aici și, dacă vor avè lipsă, și cei din România, pot învĕța mult, foarte mult dintrînsul.

Ce au dis „Pesti Napló“ despre noi, sciu cetitorii.

Ar mai fi de lipsă, și dacă am dispune de timp de ajuns, am spune și ce dic alte foi maghiare despre noi Românii „cei fără creeri“. Atâta mai adaugem, că „Egyetértés“ închee o notiță a sa privitoare la articulul nostru din Nr. 74 al „Tel. Rom.“ dicênd, că cei din România nu se vor uita în gura noastră.

Când vorbesc atâți înțelepți, acei „fără creeri“ trebue se tacă.

Mulțămind atât lui „M. P.“ cât și celorlalte diare maghiare pentru „binevoitoarea“ lor condescendență, credem a nu face eară vre-o „neghiobie“, reproducênd o voce diaristică, nu de ale noastre de ale „descreeraților“ „proștilor“ și „proletarilor, ci de ale acelor ce judecă cu sânge rece referințele din Ungaria, și mai adaugem: cu cunoscință de causă.

Noi găsim că sûnt *contraste* cele dise de „Magyar Polgár et comp. și cele de vocea diaristică. Ei, dar prelegera academică a „prețiosului“ „M. P.“ ne provoacă înodeli dacă judecăm noi lucrul bine s'au rĕu și așa fără de a mai lungi multă vorbă, punem înaintea cetitorilor vocea cea cu „sânge rece.“

Eatâ-o:

O escursiune ungurească în România.

Sub titlul acesta scrie „Rom. Lib.“ următoarele:

„Câți-va fruntași de ai ungurilor, între cari archiepiscopul Haynald, publicistul Jokay, redactorul Falk, ar avea de gând se facă — cum am anunțat ieri, o escursiune în țeara noastră. Scopul lor ar fi de a lega cu noi „relații literare.“

„Mărturisim, că lucrul ni se pare puțin probabil: nu faptul escursiunei, ci scopul, care i se atribuie. Ni se pare improbabil, căci între națiuni, cari sĕ urăsc și se persecută de moarte, nu sûnt cu putință conecsiuni intime de nici un fel.

„Relațiuni literare“? — Între Francezì și Nemți, cu toate că de asemenea sĕ urĕsc de moarte, s'ar mai putea închipuì. Neamțul și Francezul fac sciință obiectivă. Ura de rasă nu desfigurează la ei — cel puțin în cestiunile de fond — nici istoria, nici literatura unuia sau altuia.

Dar Ungurii? Ei pun la carantină toată istoria noastră națională. După dênșii noi sûntem în aceste țĕri nesce venetici, cari am găsit întrênsele ca stăpâni poporul unguresc; după dênșii Mircea și Vlad, Stefan și Rareș, erau nesce vasali ai coroanei ungurescì, ear Mihaiu Viteazul un bandit, care a spoliat câți va ani câmpiile Ardealului până 'și a primit pedeapsa meritată; după dênșii statul nostru independent de astădi nu e decât arena amfiteatrului unguresc, în care cu timpul rassa ungurească trebue sĕ joace după plac, ear Românii de peste munți nesce organisme brute, fără drepturi de esistență, fără pretenții de viitor, menite a umplea lacunele împotrivitătii rassei domnitoare; cât pentru limba noastră în fine, un idîom nemernic desprețuit și ignorat când îl vorbesce boerul României la băile din Ardeal și Bănat, afurisit și eliminat din vieața publică și din scoalele fraților de peste munți.

„Aceste tese, aceste principii, aceste sentimente și minciuni, se profesează în toate cărțile, în toată vieața publică și privată a poporului unguresc. Haynald, Jokay, Max Falk, sûnt corifeii, sûnt susțiitorii acestei direcții și atitudini a poporului unguresc față de noi.

„Ce vreau dar dênșii cu noi? Vreau o apropiere către un chip de vedere mai just, *mai* vrednic? Vreau aceasta? Dacă o vreau, nu se adreseze către noi. Poporul românesc are în aceasta materie dincolo de munți representanți mai pricepuți, mai competenți. Înțelegerea și împăcarea cu ei va fi înțelegerea și împăcarea cu noi. Pe de-asupra lor nu vom da nici odată mâna noastră poporului unguresc.

„Literatura noastră peste munți a fost ucisă de Unguri, încă în fașie. Toate cărțile românesci, cari îndrăsniau se afirme alta, decât ce cuprindea catechismul politic și literar al dlor Haynald, Jokay, Falk, etc. au fost cofiscate, oprite din comerciul public, interdise în scoală, și dacă ar fi adi obiceiul rugului ar fi fost arse pe rug. Jumĕtate din rĕdăcinile arborelui literaturei noastre naționale le-au scos din pământ, bunii nostrii vecini; jumĕtate din ramurele lui, de abia înverzite, ei le-au rupt și le-au aruncat în foc.

„Și oamenii acestia vreau sĕ lege cu noi „relații literare“! Și poate sub masca lor se bată la porțile Capitoliului român!

„Sĕ numai glumim.

„Escursiunea acestor Unguri interesanți noue ni se pare un feliu de sport. De când

FOIȚA.

Alecsandria.

Cei mai mulți călĕtori ajungênd în Alecsandria sûnt frapați de caracterul ei cu totul modern și de puțina întindere a cetății odată așa vestite. De aceea ei umplu mai multe pagini ale jurnalului lor cu reflecsiuni în privința schimbărei lucrurilor pământesci și a revoluțiunilor destructoare, care au dĕrîmat templuri, palaturi și biblioteсe, ca sĕ clădească în locul lor case europene moderne de un gust nehotărît. Adevĕrat, pentru astfel de reflecsiuni anevoie se mai poate afla un sujet mai bun, decât cetatea aceasta, cine cam cunoasce istoria și filosofia, artea și politica, vĕdênd Alecsandria, numai decât 'și aduce aminte de Alecsandru, Ammoniu, Porphyr, Amru, Omar — ba și de Cleopatra și Antoniu. Așa dară eată ce s'a făcut cetatea care în vechime sĕ socotia de a fi cea mai frumoasă din lume! Admirabilă era încă în timpul acela, în care Amru a adus armata sa învingĕtoare întrînsa. „Eu am învins cetatea occidentului,“ scriea lui Omar, „și nu pot enumĕra, câte cuprinde cingĕtoarea de zid. Cetatea are patru mii de scalde și dousprĕdece mii de neguțători de legumi, patru mii de jidani, ce plătesc tribut, patru mii de musicanți și măscărici …“

Utile dulci! Erau așa dară tocmai atâți jidani, cari plăteau tribut câți musicanți ș măscărici cari ajutau de a'l mânca. De atunci încoace s'au schimbat lucrurile foarte. Astădi numai plătesc jidanii nimic — dacă sûnt Europeni ori dacă stau sub protecțiunea unui consulat european. De aceea a și scădut numĕrul și importanța musicanților și a măscăricilor foarte tare.

Amru scie din ce motive admiră Alexandria; el cu mare nevoie a fost cucerit o și mai că era sĕ'și peardă viața cu ocasiunea aceasta. La o năvălire asupra cetății el cu adjutantul sĕu Mustemehben-Mokhallad și cu libertinul (sclavul seu eliberat) Querdan cădură în mânile inimicului. Patriciul cetății îi chemă pe toți trei înaintea lui. „Voi sûnteți prinșii mei“, dise patriciul, „spunețim ce vreți dela noi și din ce causă purtați rĕsboiu în contra noastră“?

Amru, mahomedan sumeț și cerbicos cum era, respunse: „Noi vrem ori se vĕ lăsați de legea voastră și se vĕ faceți muhamedani, ori sĕ ne plătiți tribut, și nu vom înceta de a ne lupta până când voia lui ddeu va fi împlinită.“

Amru era om viteaz dar nesocotit. Grecii, cari nu scieau, cine era prinșii lor, după vorbele acestea îndrăsnețe, pricepură că n'au a face cu soldați de rênd — „omul acesta“ — dise patriciul către armații sĕi — trebue se fie un conducĕtoriu din armata musulmană; tăiațíi capul!“ Dară Querdan scia bine grecesce; el pricepu ordinul patriciului. Resolut la moment se răpede la Amru și trăgêndui vreo câteva pălmi i strigă? „Ce stai tu de a vorbì; Tu, unul din cei mai de rênd din armata noastră, te încumeți a vorbì despre intențiunile conducĕtotìlor nostri? Taci și las se vorbească aceia, care 's mai mari decât tine!“

Patriciul vĕdênd aceasta credea că s'a înșelat în părerea sa, în privința rangului lui Amru, și luă ordinul seu îndĕrĕt. — Acum venì rêndul se vorbească Mustemeh. — „Conducătorul nostru“, dise el, e gata de a se retrage, dară mai înainte vrea sĕ se sfătuiască cu conducĕtorii diferitelor oștiri, ca sĕ se ficseze condițiile retragerei. Noi îi vom raporta, cu câtă umanitate ne ați tratat și lucrul acesta negreșit va îndrepta hotărîrile sale spre bine.“

Patriciul întrà în cursă; dede lui Amru și soților sei libertatea, și aceștia se reîntoarseră învingĕtori în cetatea pre care a fost părăsit-o prinși.

Amru cu drept numia Alecsandria „cetatea occidentului.“ Civilisațiunea grecă, mama culturei occidentale mai strălucì acì încă odată în lumina ei încântătoare. Arabii au fost eredit civilisațiunea aceaşta și cu brațele armatei lor învingĕtoare au fost transplântat-o până în inima Spaniei. Dară cu recepţiunile dela Sinaia şi cu casătoriile mestecate, — escursiunile în România au ajuns, pentru Unguri la modă, un feliu de sport, care nu le cere nici un risic dar i compensează cu profusiune. Oamenii acestia au început se găsească în România mâni, cari sĕ le strînga pe ale lor şi oameni, cari se dea din umeri, când conversaţia atinge din întêmplare pe „pĕcătosul“ de peste munţi. La Sinaia petreceri împregiurul tronului, vênători şi o odihnă cerească în umbrele pădurilor, — la Bucuresci primiri „politicoase“, purtări dela o raritate la alta, mese bune şi între păhare concesiuni antinaţionale făcute cu cea mai mare uşurinţă, sûnt în adevĕr detaliele de drum cele mai preţioase şi mai atrăgĕtoare ce pot alcătui escursiunile unor oameni, cari aiurea 'nu pot trece nici de „celebritaţi“ nici de figuri interessante.

„Drum bun şi petrecere bună. Naţiunea nu vede, nu aude. Ea remâne în ceea ce scie şi cea ce simte.

„Acum câteva detalii despre membrii missiunei.

„Haynald a fost dintru început episcop al diecesei catolice din Ardeal. A făcut mult rĕu Românilor de peste munţi. Întrebaţi-i numai!

„Iokay, jidan maghiarisat, romanţierul şi puclicistul lor cel mai mare, are câteva scrieri în cari Românii sûnt luaţi ca tipuri de prostie sau de tâlhari. Diarul seu „Hon“ înregistrează cu bucurie toate mĕsurile ce se iau pentru desnaţionalisarea Românilor de peste munţi şi nu găsesce termini destul de aspri, cu cari se osândească cea mai mică mişcare de independenţă a regatului românesc.

„Până astăḑi, acest ḑiar unguresc ne numesce „Oláh!“ — Pe „Român“ nu 'l admite.

„Max Falk, jidov pocit, prototipul Jidovilor din Ungaria, — ne arunca acum 5 ani în ḑiarul seu „Pester Lloyd“ toată armata în Dunăre cu doue companii ungurescі; de atunci încoace a roscolit fără ca sĕ'l sece întreg vocabulariul înjurăturilor spre a plăsmuì câte un articol de fond în privirea României.

„Pulsky Ferencz, directorul museului din Pesta, museu imbogăţit în deosebi cu antichitaţi romane răpite dela ţerani români, cari le au găsit — e de orgine polona. — În patruḑeci şi opt a făcut parte din guvernul revoluţionar unguresc, care decretase stirpirea tuturor Românilor.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 Iulie.

Împĕratul Germaniei Wilhelm şi principele de coroană al Germaniei petrec pe pământul austriac. Cel dintâiu la Gastein, cel din urmă în Tirol, de unde va merge mai departe în Elveţia. Deşi visitele aceste se repeţesc regulat de un şir de ani, tot se aduc în combinaţiuni politice, prin care se constată alianţa între puterile Austro-Ugariei şi Germaniei.

„Nordd. Allg. Ztg.“ şi împreună cu aceasta toate oficioasele germâne condamnă politica engleză în Egipt. „Köln. Ztg.“ prorocesce, că Bismarck va eşi din atitudinea sa pasivă numai când va avè a se aduce o decisiune definitivă asupra sorţei Egiptului.

Germania ţine în evidenţă şi cele ce se petrec în Rusia, mai cu seamă în provinciile baltice. De luni întregi „N. A. Ztg“ polemisează foarte aspru contra direcţiunei panslaviste a politicei rusesci. Într'un articul privitoriu la universitatea germână din Dorpat, care e ameninţată de rusificare, ḑice foaia lui Bismarck, că Rusia cu tendenţele ei e o putere barbară şi destructoare de cultură..., că ea, Rusia îşi pune însuşi laţul, pentrucă după o lege inevitabilă destructorii culturei sûnt totdeauna sinucigătorii lor proprii. Limbagiul organului cancelariului e aspru şi pune pe gânduri.

Camera franceză a votat creditul de 7 milioane pentru înarmare cu mare majoritate. Numai încape îndoială că va coopera cu Euglitera în Egipt.

Ministeriul francez era pe acì sĕ demisioneze. Sciri de tot proaspete spun, că ministeriul nu demisionează.

Crisa egipteană.

Conferenţa din Constantinopole asteaptă de mult, după multe ursorii, respunsul Porţii, dacă voesce se întrevină în Egipt spre a restaura ordinea. Respunsul, deşì Poarta e foarte aproape de conferenţă şi conferenţa de Poată, nu mai sosesce. Ministrii turcesci sûnt într'uniţi mereu în consiliu, desbat asupra respunsului, dar nu ajung la nici o hotărîre. Conferenţa de altă parte tot ameninţă că dacă Poarta nu voesce se întrevină va însărcina cu misiunea aceasta pe alte puteri, dar nici ea, se vede nu află lucru urgent de a hotărì odată. Poarta telegrafează trimisului seu Derviş paşa sĕ vină acasă. Acesta pleacă si pe drum către casă îl ajunge o telegramă sĕ se întoarcă în Egipt. Confusiune totală. Din toate aceste urmează, că numai Europenii sûnt de vină dacă mai stau în Egipt şi asteaptă sĕi macelărească Egiptenii.

Într'aceea la Paris s'au hotărît în cameră un credit a cărui scop este întrevenirea Francesilor împreună cu Englezii în Egipt.

Până se vină Francezii ca se coopereze cu Englezii, Arabi paşa adună trupele risipite egiptene, adună Beduini şi se întăresce in posiţiunea ce a ocupat în dosul Alexandriei, despre care posiţiune Englezii cari au făcut o recunoascere, raportează că posiţiunea lui Arabi este foarte tare. Arabi paşa pune pedeci proviantărei Alăxandriei de pe uscat şi are de gând se recucerească Alexandria. Spre sfêrşitul acesta în moşeele din Cairo se cetesc proclamaţiuni de a le unui şeic Ilagi Assad Effendi. Proclamaţiunile sûnt cetite de dervişi inaintea mulţimei şi pe strade şi mulţimea le primesce aplaudând.

Este neesplicabilă atitudinea Chedivului. Arabî-paşa emite acte publice în numele Chedivului. Chedivul de altă parte îl declară de rebel, dar nu cutează ai trimite decretul, sub cuvênt, că dacă va publica sentenţa asupra lui va face stricăciune mai multă, şi adună împregiurul sĕu persoane cari consimt cu Arabi-paşa.

Scirile despre măcelurile din Tantah şi Cafrezayat se constată. În Cairo poliţia face tot ca sĕ susţină ordinea, însĕ Europenii cu toate aceste sûnt nelinisciţi şi îngrigiaţi de viaţa şi de averea lor. Sciri mai proaspete din Ismailia spun, că acolo bâjbăe de Nemţi, Unguri, Austriaci şi Italiani fugiţi din Cairo. Comunicaţiunea pe drumul de fer la Cairo este întreruptă.

Când era se încheem revista aceasta primim ḑiarele cu telegrama următoare:

„Times“ afiă că guvernul britanic silit de îndoelile Porţii a ajuns la conclusiunea, că Poarta refusă în faptă învitarea conferenţei, din care causă a dispus (guv. engl) în mod hotărît înarmarea şi espedarea unui corp britanic în Egipt.

Adunarea alegătorilor partidei poporale germâne.

Viena 5/17 Iulie.

Prima emanaţiune a partidei poporale germâne, convocate pe ḑiua de eri înainte de ameaḑi în sala reuniunei de cântări, s'a prefăcut în o improsantă adunare electivă bine cercetată, în care a domnit însufleţire neobîcĭnuită. Cuvêntările lui Fischhof şi Walterskirchen au făcut mare efect.

Cu toate că căldura în sală era grozavă, totuşi nu era loc gol în ea, logele, parterul şi galeria erau îndesate de oameni. Erau mulţi membrii din municipiul oraşului Vienei, cei mai de căpetenie cetăţeni din toate suburbiile, representanţii oraşelor Graz şi Tropau, deputaţii senatului imperial Otto Hausner, Dr. Kronawetter şi Wolski. Vre o 50 de arangiatori ornaţi cu cocarde negru-roşu-galbine sĕ nĕsuiau a susţinea ordinea. Se înţelege că şi partida naţională germână s'a îngrigit ca cu această ocasiune se poată face oposiţie. Mai mulţi membrii din această partidă erau deja în sală, asemenea mai mulţi studenţi aparţinĕtori acestei partide erau de faţă ocupând loc în primele bănci. Acesti domni sĕ sileau a'şi atrage atenţiunea publicului încă dela început prin purtări provccătoare şi incidente tumultuoase. Între altele se împărţiau unele estrase din o epistolă a lui Hans Kudlich, îndreptată asupra partidei poporale.

Păşirei turbulente a acestei partide este a se mulţămì că adunarea a rĕmas fără resultat, şi a trebuit sĕ se disoalve, căci către 12 oare începură a sbiera şi a face sgomot, încât era peste putinţă a se mai continua desbaterea, şi presidentul neisbutind a mai susţinea ordinea, se vĕḑu silit a închide şedinţa.

Către 10 oare convocătoriul adunărei consiliarul Kreuzig a păşit pe tribună însoţit de Fischhof. La vederea lor aplausele se păreau a nu mai avè sfêrşit. Partida oposiţională şi-a încercat norocul şi acum, însĕ n'a isbutit. Convocătoriul salută pe intemeiatorii partidei naţionale germâne, Dr. Adolf Fischhof (Aplause sgomotoase) deputatul Baronul Walterskirchen (aplause — strigări: Se trăiască Austria!) asemenea pe alegĕtorii adunaţi în mare numĕr, şi 'şi esprimă speranţa că probatul tact al poporaţiunei din Viena va face posibilă susţinerea ordinei şi a liniscei, ca adunarea sĕ'şi termine lucrările sale. Cetesce programa partidei naţionale germ. comunicată deja de „Morgen Post“ şi păşesce la constituirea biroului.

Architectul Wilhelm Tränkl propune de president pe Dl. Dr. Iuliu cav. de Newald, şi de substituţi pe consiliarul Kreuzig şi Dr. Lothar Johanny. Doi domni anume Dr. Fetzner şi Trauenberger se însinuă la cuvênt. După o lungă şi tumultuoasă scenă se decide cu mare majoritate a nu se face desbatere asupra alegerei presidiului. (Strigări sgomotoase contraprobă!) Se primesce contraproba şi vre-o 120—150 ridică mânile, ceea ce provoacă mare ilaritate.

La votare se primesc numiţii domni cu mare majoritate de presidenţi, ear de notari se aleg, deputatul Schlechter, Beranek, Wilhelm Rasp şi profes. J. Fr. Durchhalter.

Presidentul Dr. de Newald dă cuvêntul Drului Adolf Fischhof, care între vii aclamaţiuni se suie la tribună spre a mulţămì foarte mişcat pentru onorifica şi strălucita primire. El espune în câte-va cuvinte, că cu privire la formarea unei partide poporale germâne a fost condus de ideea de a putea servì patriei şi acum la adûncile sale bĕtrâneţe. (Aprobări.) Starea nervilor sĕi şi slabul organ în o localitate atât de spaţioasă nu-i permit ca

---

prinncipiul fatal al Islamismului nu le permitea de a accepta consecinţele cele depre urmă ale civilisaţiunei acesteia şi în adevĕr nu a fost nimic alta, decât un germen de moarte pre care 'l transplantà Amru la Alecsandria, când el cu strigări de bucurie entusiastice, triumfând întrà în cetate în Vinerea cea dintâiu a lunei Moharrem într'al doueḑecilea an al Hedşirei, în timpul când Musulmanii prin rugăciuni lăudară pre Allah pentru resultatele strălucite.

Germenul de moarte s'a desvoltat mai târḑiu într'un mod foarte deosebit. Alecsandria astăḑi nu este alta decât o cetate fără caracter hotărît nici european, nici arabesc, formând o transiţiune dela occident la orient. Alexandria e centrul comercial şi politic al Egipetului, şi, deşì nu capitală oficială, pentrcă Cairo este reşedinţa Chedivului, totuşi e capitala faptică a coloniilor europene, cari sûnt în ajunul de a cucerì ţeara aceasta bogată şi roditoare prin infiltraţiune, precum au cucerit-o odinioară Arabii prin puterea armelor. Alexandria e şedinţa nou organisatei curţi de apel, a puterei celei mai mari politice în Egiptul de astăḑi. Banchierii cei mari, sensalii (samsarii) diferiţi, întreprinḑĕtorii în sfera comerciului şi a contrabandei, — toţi s'au aşeḑat în cetatea aceasta. Foarte mulţi oameni în anii cei mai din urmă şi-au făcut acolo averi fără seamă mari; aci strălucesce lucsul mai mult european decât oriental. Multe strade seamănă până la suprindere stradelor francese; dacă vrea cineva, aflânduse în stradele aceste, se 'şi aducă aminte că se află în Egipt trebue sĕ 'şi întoarcă ochii despre case şi sĕ se uite numai la mulţimea cea mestecată a trecătorilor. Toate stradele aceste poartă anumite nume şi fie care casă are numerul ei, ce nu se mai află nicăiri în Egipt. În Cairo d. e. la întrebarea, unde locuesce cutare şi cutare, în casul cel mai favorabil primesce omul informaţiunea că persoana numită locuesce aproape de cutare şi cutare persoană renumită. În urma informaţiunei acesteia neesacte de multe ori este omul silit a căuta casa respectivă vr'o câteva oare. Se înţelege că între circustări de aceste nu sûnt purtători şi împărţitori de scrisori. Ori cine reclamă la postă epistolele adresate pe numele seu, esclamând numele, pronumele şi titlul sĕu. Fiindcă Arabii cei mai mulţi sĕ chiamă Mohamed, Mahmud, Hussein ori Hassan pentru ei reclamaţiunea scrisorilor e un lucru foarte greu, şi lesne se poate esplica, cum de aşa multe scrisori ajung la adrese false.

Stradele Alecsandriei sûnt pardosite ce se poate socotì de o specială particularitate a acesteia, ori mai bine a unor părţi ale cetăţii.

Îu celelalte cetăţi, chiar şi în Cairo, totdeauna e noroiu ori praf. Ar fi însĕ o rĕtăcire dacă ar crede cineva că administraţiunea egipteană ar fi plătit chieltuelile pardoselei; au fost neguţătorii şi Europenii, cari neputând transporta marfa pe căile impracticabile, într'o ḑi se adunară spre a începe lucrul acesta mare. Dară lucrul acesta n'a înaintat aşa lesne, precum ar fi sĕ credem. Mai ântâiu trebuia oamenii acestia sĕ se înţeleagă cu autoritatea competentă. Dară care autoritate era în casul acesta competentă? Aceasta nu o sciea nimenea. Comercianţii europeni s'au treḑit la început că au de a face cu un fel de comisie cetăţănească, dintr'odată însĕ aceasta a dispărut şi acum au fost siliţi a trata cu guvernatorul general din Alecsandria; scurt timp după aceasta a dispărut şi guvernatorul şi a apărut earĕşi comisia municipală. În mijlocul acestor nehotărîri administrative Europenii lucrau cu mare perseveranţă; ei formară un comitet, care s'a îndatorat a plătì jumĕtate lucru, cealalaltă jumĕtate s'au îndatorat sĕ o plătească proprietarii de case. Dară într'o casă locuia un sfînt. Sfîntul însĕ nu se poate supune legei! Europenii aşa dară adunară bani spre a scutì pe sfîntul de ori ce jertfă materială. Musulmanii nici decum n'ar permite, se plătească un sfînt vre un fel de contribuţie. Ca şi cloţanilor lui Lafontaine nici lui nu-i pasă de nimica, ce face lumea inferioară. Felahii nefericiţi plătesc contribuţiunile care sûnt datori de a le plătì, ba şi contribuţiuni, cari nu sûnt datori sĕ le plătească şi încă el însuşi sĕ-şi desvoalte părerile, şi de aceea se roagă se i se ierte se le ceteascĕ Dr. Edmund Singer. (Aprobare).

După ce s'a cetit cuvêntarea lui Fischof între vii manifestări de plăcere ia cuvêntul deputatul senatului imperial Bar. Walterskirchen. Discursurile lui Fischhof şi Walterskirchen le reproducem mai la vale în tot cuprinsul lor.

După ce s'a restituit ordinea s'a dat cuvêntul Dr.-ului Hertzka. Între semne de aprobare şi desaprobare s'a silit vorbitoriul a arĕta principiile, pe cari vrea sĕ se baseze noua partidă. Într'aceea timpul înaintase la 11 ½ oare, scaunele se goleau în mod bătătoriu la ochi şi se auḑiau strigări sgomotoase de „Închiere“ şi „Resoluţiune.“ „N'avem lipsă de palavragii,“ strigau întrerumpênd pe vorbitorlu care desvolta partea socială şi economică a programei nouei partide. Între asemenea întrerumperi nu i-a mai fost vorbitoriului cu putinţă de a vorbì şi cu câteva cuvinte a încheiat.

Presidentul împărtăşesce adunărei că încă sûnt prenotaţi la cuvênt 8 oratori, 4 din partea naţionalilor germâni. 4 din cea a partidei poporale germâne. (Încheere, vorbitori generali!) Presidentul roagă pre vorbitori sĕ şi aleagă din fiecara partidă câte un vorbitoriu general.

Din partea naţionalilor germâni ia cuvêntul pentru votare Dr. Friedjung şi a început cu cuvintele: „Aici nu sûnt numai adicţii partidei poporului germân ci şi de aceia cari şi dau sângele şi averea pentru unitatea germanilor.“ (Aplause sgomotoase din partea naţionalilor germâni, cari prin depărtarea a doue treimi dintre alegĕtorii adunaţi ajunseră a fi în majoritate.)

Presidentul se roagă de vorbitoriu se vorbească numai asupra votărei, însĕ în larma cea mare nu se mai auḑia cuvêntül presidentuiui. „Încheerea şedinţei“ şi „vorbitori generali sunau din toate părţile, „jos de pe tribună“, „se votăm resoluţiunea“, încăt se cutremura sala. Se suiau pe scaune, şi aruncau pălăriile în aer, toate silinţele arangiatorilor de a restitui ordinea au rĕmas fără resultat. Dr. Friedjung a făcut încercarea sĕ se voteze asupra întrebărei, dacà este a se alege vorbitori generali, ori ba. Resultatul votărei a rĕmas dubiu. Asemenea remaseră fără resultate şilinţele presidentului, de a continua desbaterile în adunare în mod parlamentar, şi asfel Dr. Newald a încheiat şedinţa adunărei. Se părea că acum vrea sĕ ia tumultul dimensiuni mai mari, s'au fost aţiţat spiritele, şi făceau imputări reciproce în mod nu cam complesant. Ici colea se mai vedea şi scaunele mişcându-se prin aer, până când la resoluta intrevenire a comisariului guvernului s'a depărtat mulţimea.

Pe strade se vedeau grupe de grupe, disputănd cele întêmplate şi causele cari au pricinuit disolvarea adunărei.

Discursul lui Dr. Adolf Fischhofi, cetit de Dr. Edmund între vii aplause se deosebesce prin bogăţia ideilor desvoltate şi prin pregnanţa formei, neobicînuită la vorbirile parlamentare. Noi 'l publicăm în întreg cuprinsul lui.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, în 5/17 Iulie 1882 *(Într'unirea Societăţii pentru cultura şi literatura română în* **Bucovina**; *alegere de president.)* În 13|25 a lunei curg. se va ţinè în Cernăuţi adunarea generală a Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina.

Adormind în domnul în 1/3 a. c. mult meritatul ei president baronul **Georgiu Hurmuzachi** s'a pus acum la ordinea ḑilei şi alegerea unui president nou.

Suntem deprinşi a avea în fruntea Societăţilor noastre de cultură bărbaţi cu cunoscinţe întinse, cu devotament probat şi cu merite nedisputabile pentru naţiune.

Dară prima cunoscinţă ce se cere dela preşedintele unei societăţi menite a respândì cultura naţională, este cum înţelegem noi, cunoscinţa deplnă a literaturei şi a istoriei naţionale. Renumitul istoric Michelet a ḑis: *„l'histoire est la resurrection“* şi ce e tendenţa unei societăţi pentru cultură, dacă nu redesceptarea, reînvierea, întărirea poporului, în al cărui mijloc lucră pe basa istoriei şi literaturei sale?

Capul unei Societăţi e sufletul ei şi caută sĕ fie suflet energic, viguros capabil de a respândi putere şi încredere în toţi membrii ei. El e un soare, în carele sĕ absorb şi din care iară-şi es raḑele spiritului naţiunal.

Dară acest proces de absorbiri şi de comunicări nu se face cu eficacitate, încât este vorba de promovarea culturei naţiunale, decăt pe basa învĕţămintelor, ce ni le dă istoria naţională şi pe basa cugetărilor şi a simţĕmintelor depusĕ în literatura naţională.

Eată cnvêntul, pentru ce ḑicem, că şi preşedintele Societăţii noastre din Bucovina caută se fie bine aprofundat şi în sciinţele atinse aici.

Acestea sciinţe le posedea rĕposatul baron *Georgiu Hurmuzachi* în mare mĕsură. Toată gândirea, toată simţirea lui era naţiunală şi cine voesce se vadă aceasta lămurit cetească bună oară cuvêntările sale ţinute în adunările Societăţii bucovinene în anii vigoarii sale.

Acele cuvêntări nu sûnt raporturi seci, cari te lasă rece, deacă nu te implu încă de desgust, ci oratorie, care desceaptă îţi înalţă simţemêntul şi te mênă la fapte. Aşa erau toţi fraţii Hurmuzacheni rĕposaţi.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Cu privire la afacerea dela Tisza-Eszlár sĕ scrie jurnalelor unguresci: *Astăḑi dimineaţă au fost prinşi toţi jidanii din Tisza-Eszlár şi au rĕmas încuiaţi până la 9 oare. La 10 oare Gross şi Süssmann au fost duşi la Tiszalök. Celor lăsaţi libĕr, li s'a oprit de a vorbì şi de a se depărta din Eszlár. După ameaḑi s'a conscris judecătoresce averea jidovilor prinşi.*

Nyiregyháza, 19 Iulie.

„Ung. Post“. În urma ordinaţiunei judelui de investigaţiune locuitorii din Tisza-Eszlar Ignatz Klein şi Martin Gross au fost prinşi eri.

Se telegrafează la „Magyar-Állam“ din Tisza-Eszlár:

După lucru de 12 oare comisia de investigaţiune s'a dus la Lők. După ce au ascultat 12 Jidani au deţinut pe Gross Márton şi Klein Ignácz. Ei sûnt de sigur complici în furatul cadavrului. Mâne se re'ntoarce comisia. Investigaţia se apropie de sfêrşit.

Telegrama lui „Magyar Polgár“ din Nyiregyháza contrariă afirmaţiunei din „Bud Corr.“ susţine că s'a constatat prin chemie, că pe vestmintele Estirei Solymosi s'au aflat pete de sânge. *Cu deosebire esperţii au constatat că năframa capului a fost muiată în sânge.*

Varietăţi.

* Pentru primirea festivă a principelui şi princesei de coroană se fac pregătiri în comitatul Hunedoarei, Se organisează un banderiu de 80 până la 100 membri. La primire vor fi representate aproape toate familiile nobilimei din comitat. Ḑiua sosirei încă necunoscută.

* G. M. Pacor comandant de honveḑi a sosit alaltăeri în Sibiu.

* Dela Cluj ni se scrie că comisiunea reuniunei sodalilor români de acolo a hotârît a se publica următorul: Concurs pentru 8 tineri, cari doresc a fi aplicaţi la măiestriă din partea „Reuniunei sodalilor români“ din Cluj, pe basa §-lui 6 din regulamentul Reuniunei.

Dela concurenţi, cari pot fi ori din care parte a Transilvaniei, cu preferinţa din partea nordică şi vestică, se recere:

1. Carte de botez, că au etatea de 14 ani, şi că sûnt de origine români.

2. Atestat că au cunoscinţele, ce se predau în scoalele primare, şi pelûngă limba maternă posed şi elementele unei limbe străine (germână s'au maghiară).

3 Se producă obligaţiune dela păranţi sau tutori că i vor lăsa în tot timpul statorit la maiestrul, unde i-a aşeḑat comisiunea, şi că în cas de lipsă i vor provedea cu îmbrăcăminte, ear la cas, când i vor lua dela maestru, vor reîntoarce Reuniunei toate spesele.

4. Elevii se vor aşeḑa la măestria la dorinţa lor ori şi în care cetate a Transilvaniei, mai cu preferinţa însĕ în Cluj, pentru a potea fi supraveghiaţi din partea comisiunei conform regulamentului.

5. Concurenţii au de a produce atestat legal despre paupertatea părinţilor lor.

6. Acei concurenţi, cari din causa depărtărei, nu se pot presenta înaintea comisiunei subscrise, au de a produce atestat medicale despre desvoltarea corporală şi întregitatea organelor.

Între mai mulţi concurenţi, se vor preferì conform §-lui 20 din regulament:

a) Pruncii dela sate, despre cari se poate presupune că în urma necsului lor familiariu eventualmente se vor aşeḑa ca măiestrii în comuna lor natale, s'au în altă comună rurală.

b) Între condiţiuni egali vor fi preferiţi orfanii de ambi părinţi, apoi cei de tată.

c) Între diversele măiestrii la care doresc a fi aplicaţi, se vor preferì aceia, cari doresc a fi aplicaţi la rotăriă, făurăriă, butnăriă, mĕsăriă, carpentariă s'au lemnăriă, cojocărie, cismăriă groasă, pelărieriă, curelăriă şi funărie.

Suplicile instruite conform acestui concurs, sûnt de a se substerne la preşedintele acestei comissiuni în Cluj până în 10 Sept. st. n. a. c. când cei ce se vor presenta în persoana se vor şi esamina prin comissiune conform regulamentului, şi după aceea se vor aşeḑa pre la măestri, pre cari i plătesce comissiunea amĕsurat contrac-

---

fără de a cârtì. De-ună-ḑi în Egiptul de sus (superior) mai că era sĕ se facă o revoluţiune căci un învĕţătoriu a avut se scoată dela un sfînt partea salariului seu. Ar fi fost un lucru neplăcut, a provoca în Alexandria o asemenea mişcare pentru vreo câteva petri de pardoseală. Cu toate aceste generositatea Europenilor nu trebue admirată. Ce au dat sfîntului, e numai o mică parte de aceea ce indigenii le dau lor în toate ḑilele. Europenii nu plătesc tacsa comunală s'au tacse pentru grădinile, casele, grajdurile etc., lor; toate cheltuielile pentru întreţinerea şi înfrumseţarea oraşului indigenii sînguri trebue sĕ leplătească. Şi totuşi — dḑeu scie — ce puţin folos au ei de acolo! Ce folosesc lor bulevardurile celelargi, stradele bine pardosite şi iluminarea cu gaz? Ei prefer rafinementului acestuia al civilisaţiunei înaintate ulicioarele lor strimte care aflânduse îndesate sub Muşarabieh sûnt scutite de căldură şi lumina soarelui şi într'a căror umbră rĕcoroasă — în cas de necesitate — se poate odihni omul în pace fără de a i fi frică că vor da peste el trăsurile Europenilor cari se preumblă tot în fugă mare prin cetate.

Astăḑi firesce toate sûnt schimbate. Alexandria de astăḑi are o mulţime mare de carĕ, trăsuri domnesci şi fiacre, cari seamănă a fiacărilor noastre.

Deosebirea între aceste şi acele e în favorul celor din urmă, adecă a fiacrelor alexandrine: sûnt în stare foarte bună, şi în loc de un cocieriu urît, necioplit, slujesce ca conducĕtor un Arab frumos, îmbrăcat cu un caftan lung, alb s'au vênĕt, cu un turban roşu-scarlatin în cap, şi cu o gură foarte vorbăreaţă. Cu frasele cele mai amăgitoare îmbie pe trecători a se suì în trăsură. Caracterul cel iute al Egipteanului e surprinḑĕtor. Italianul nici pe jumĕtate nu e aşa neodihnit Italianul nu scote nici a patra parte de cuvinte din gură, din ceea ce vorbesce Arabul.

Pe strade şi pe locuri publice vin şi se duc oameni, este o tumultuaţiă, o strigare asurḑitoare. Primblându-mĕ în ḑiua cea dintâi după sosirea mea într'o grădiuă mare, închisă cu un zid înalt, mĕ miram de larma ce era împregiur şi numai înceta: se părea că valurile mărei se isbesc şi se sparg de zid. Arabii şed oare întregi încolăciţi şi tăcênd; ei lucră cât e ḑiua în bazar fără de a-şi mişca buzele. Dară ce fac când se întâlnesc sau când sûnt străini de faţă? Târgurile dela Cairo şi Alecsandria mereu rĕsună de larmă grozavă. Limba arabească cu sunetele ei guturale poate că mult contribue spre a provoca impresia aceasta de sgomot. Din gura copiilor, dar mai cu seamă din gura femeilor aşa sună de pĕtrunḑetoare de abea o poţi suferi. Nici o dată „Halles“ dela Paris şi corăbile spălătoreselor în Seina cântate de Zola n'au vĕḑut atâta ceartă cum văd în toate ḑilele locurile publice la Cairo şi Alecsandria. De multe ori te pot întêmpina acolo câte doue meghere de o sută de ori mai urâte decât strigoaele lui Macbeth, cari se apucă cu urlet de feare selbatice, se trag de păr, cu spumă la gură, şi 'şi rup cămeşile, unica lor, îmbrăcăminte oferind de multe ori un spectacol, de care nici cel mai estrem naturalist nu poate fi încântat.

Cetatea Alecsandriei deşi este de jumĕtate europeană, tot îţi presentă o idee de orient. Piaţa consulilor, stradele principale, dar mai cu seamă părţile în care locuesc oamenii cei mai sĕraci, furnică de Arabii, Fellahii, Grecii, Albanezii, Nubienii şi Negrii de tot felul. Mulţimea aceasta inpestriţată de oameni sub razele soarelui înfăţişează un tablou minunat. Deja se presentă tipurile principale, pre care le găsesce omul mai târḑiu, când a străbătut în mijlocul Egiptului. Toate acestea sfîree şi ferb într'o amestecătură de sunete şi culori şi omul începe de a admira şi varietăţile de fesuri, cari sub raḑele soarelui dau un aspect pitoresc, de multe ori chiar imposant.

Îmi aduc aminte de un june frumos de 20 de ani, galben la faţă, care se preumbla mândru în piaţa consulilor şi a cărui singură îmbrăcăminte era un fel de mantelă murdară, dinaite şi dindĕrĕt de sus până jos spintecată, care i atêrna depe umere ca douĕ epolete lungi. Învederat mândrindu-se n'avea nici o idee, că sdrenţele aceste şi într'alt chip mai folositoriu le poate înfăşura împregiurul trupului. Dar fie care ţeară are obiceiurile ei.

(Va urma.)

tului, ce se va încheia cu respectivii măestri.

Comissiunea Reuniunei sodalilor români din Cluj încredinţată cu aşeḑarea învĕţăceilor români la măestriă.

Cluj în 12 Iulie 1882.

Basiliu Podoba, pres. comis.
Dr. Aureliu Isac, notariu.

* **Din România** nu ne vin ḑiarele de Marţi încoace de loc. Causa ne este necunoscută. Se poate că ploile torenţiale au făcut comunicaţiunea impracticabilă.

* (**Cadavre scose din noroiu.**) La **Şelimber** s'au scos din noroiul în urma esundărilor de Mercuri cadavrul unei române înecate. Oamenii spun că au vĕḑut mai multe cadavre în valurile rîului unflat. De unde sûnt cadavrele nu se scie.

* Un butoiu cu spirt au pescuit nesce Ţigani din Şelimber din apă. Pescuitorii sau folosit de ocasiune şi au beut din spirt pănă sau îmbătat.

* **Reuniune maghiară de scoală.** Comitetul pentru înfiinţarea reuniunei maghiare de scoală a statorit deja tecstul proclamaţiunei, ce se va adresa populaţiunei din Budapesta. Manifestul provoacă populaţiunea capitalei se între în masse în reuniune, de oarece numai în chipul acesta se poate ajunge marele scop patriotic. Acest scop însĕ nu este nici mai mult, nici mai puţin decât maghiarisarea Budapestei, pentrucă este faptă incontestabilă, că dintre 300,000 de locuitori din capitală 100,000 nu sciu unguresce.

* Dela **Bucuresci** se spune: Guvernul român a recercat pe membrul camerei Nanin (**Maniu**?) care scie perfect limba ungurească, a lua parte în numele guvernului la festivitatea din Turnul Severinului şi a saluta într'un toast în limba maghiară, în numele naţiunei române pe bucuros veḑuţii oaspeţi unguresci. Pentru bineventarea membrilor escursiunei s'a ales o deputaţiune care se constitue din gen. Davila, Dr. Féliw (Felix?) Branka (Brândză)? G. Lahovári şi Strancescu (?) Guvernul jertfesce o sumă frumoasă pentru primirea oaspeţilor. Ḑiarele ung. mai spun că guvernul rom. s'a oferit a pune la disposiţiunea escursorilor un tren separat gratuit spre a putea merge la Bucuresci şi la Sinaia, unde li se va da un prânḑ.

* (**Un nou sistem de cale ferată**). „Romanul" spune că d. căpitan Al. Glogoveanu a propus statului sĕ facă un drum de fer sistem **Decanville** s'au un alt sistem analog, pe marginea şoselei judeţene Severin - Ciovărnăsesci - Floresci- Glogova pănă la Baia de aramă.

Nu se scie dacă consiliul de ministrii va primì propunerea.

„Resb."

* (**Proces sensaţional**). Un proces sensaţional este în curgere la tribunalul din Segedin. Este procesul criminal al fallitei casse de cruţare din Moka în comitatul Csanad. Procurorul de stat a înacţionaţ pe fostul directorul Ignatz Graner, Ioan Novay şi Karl Jilly pentru administraţia necredincioasă, înşelăciune şi defraudaţiune. Acţiunea se basează pe următoarele motive: Amploiaţi primiau banii institutului — care încă împrumuta cu camete enorme — la sine pentru rudeniile lor, şi la censurare arătau poliţele numai cu subscrieri acoperite şi în cărţi notau numai numĕrul nu şi numele debitoriului. Ei continuau această meserie chiar şi după o admoniţie a comitetului. Suma poliţelor escomptate de Graner în timp de 10 ani se urcă la 258,695 fl. a lui Nevay 156, 116 fl. Iosef Toth 104 317 fl. şi a lui Karl Jilly 6488 fl. Institutul şi astăḑi are faţă de Graner o pretensiune neincasabilă de 62,082 fl. faţă de Navay 48,625 fl. faţă de Totu 22,963, fl. şi faţă de Jilly 1910 fl. Inculpaţilor li se mai impută purtare de protocoale false şi defraudaţiunea unor venite.

* (**Camera industrială şi comercilă din Braşov**) Ministrul de agricultură industrie şi comerciu a adus la cunoscinţa camerei industriale şi comerciale din Braşov, ca guvernul francez a încunoscinţat pre oficiul de vamă de acolo, că asupra fabricatelor din străinătate, cari vor purta numele sau semnul de marfă a vre-unui fabricant francez, sau sûnt signate „Paris", este a se aplica legea din 23 Iunie, 1857 §. 19 În înţelesul acestei legi importul şi transportul numitelor article de industrie şi depunerea lor în magasine publice, este oprit şi la cererea direcţiunei de vamă, a procurorului de stat sau a partidei păgubite se pot confişca. Mai departe camera industrială şi comercială din Paris la provocarea ministrului francez s'a declarat, că ea la procese de natura celor amintite va pâşi ca actor, căci chiar şi numirea „Paris" se consideră de ea ca un drept exclusiv al sĕu.

* (**Generalul Scobeleff.** Corespondentul din Berlin al lui „Köln. Ztg" consacră memoriei generarulului Scobeleff pe care 'i cunoasce de mult şi de aproape câteva călduroase notiţe biografice. · · · Corespondentul, care a însocit pe defunctul general in toate espediţiile sale din Bulgaria nui atribue numai vitejia care i-o recunosc toţi, dar şi o statornicie şi o pătrundere a slăbiciunilor armatei streine şi a calităţilor soldaţilor sĕi, cari făceau dintrînsul un comandant mare sub toate raporturile.

„Scobeleff n'a fost uu curagiu orb, ci avea toate calităţile unui oficer de stat major eminent şi chibsuit. În pregătirea luptei era de o prudenţă desăvîrşită, in care nu'l întrecea nimeni; odată insă în luptă, **părea** a fi uitat ori-ce precauţiune, conducea trupele astfel in cât le electrisa, el rĕmănea însă rece şi linişcit, avênd totdeauna in vedere ţinta ce urmăria. M'am incredinţat de aceasta in mai multe bătălii. Nu puţin ĕl sprginea in aceasta şi **fatalismul** sĕu şi'imi aduc bine aminte că odată 'im zisese cĕ e pe deplin incredinţat cum că pentru dênsul nu sa turnat nici un glonţ. Ce este acum mai firesc, decât că soldaţii sei au început să'şi esplice acest fatalism în felul lor şi sa creaḑă că generalul nu poate fi rănit şi că aceasta credinţă sĕ treacă pănă şi în taberile inimice? Urmarea acestei superstituţiuni era, că soldaţii ĕşi urmau comandantul in luptă cu o incredere oarbă, fără frică şi incredinţaţi şi ei de invulnerabilitatea lor.

„Cu soldaţii sĕi Scobeleff era, fără a vêna după popularitate, totdeauna bun şi prietinos şi sĕ deosebia mai vêrtos prin grija, nu prea frecuentă la generalii ruşi, de bună starea fisică a inferiorilor sĕi. Atât la oficer cât şi la soldatul de rênd recunoşcea îndată meritul şi'l compensa adesea intr'un chip escesiv. 'Mi aduc aminte, că pe şeful sĕu de stat Kuropatkin 'l avansase in mai puţin de opt luni dela rangul de căpitan la cel de colonel.

„La 18 Februarie când venise la Paris Scobeleff îmi povestise următoarea istorioară nespus de caracteristică din punctul de vedere militar. Vorbiam de campania dela Geok-Tepe şi 'i el ḑiceam că prin victoria de acolo şi a creat un monument strategic şi înaintea armatei germâne. Scobeleff îmi rĕspunse:

— Victoria dela Geok-Tepe? Scii dta cine este in adevĕr învingĕtorul dela Geok-Tepe? O sĕ vĕ spun. După ce închisesem această localitate şi o impresurasom cu şanţuri, incepuse ami merge rĕu şi a primi neşte ghiolduri înfricoşate. Tekinţii făceau eşiri in mase, şi se repeḑiau, cu arma în mână şi cu toate perderile ce suferiau, sus pe valul şanţurilor şi de acolo măcelăriau pe soldaţii mei cari se găsiau în ele, aşa dară mai jos, Nu ştiam ce sĕ fac contra acestor atacuri viteze, cênd, călărind odată noaptea prin şanţuri, ascultai, neobservat, conversaţia a doi soldaţi. Unul, un ştrengar mic, zise:

„Ce prost e generalul nostru, că ne aşeaḑă totdeauna noaptea în şanţuri. Tekinţii sar pe valuri şi de acolo ne oamoră. Dacă generalul ne ar pune 10 paşi inapoia şanţurilor, Tekinţii ar trebui sĕ caḑă de pe val in ele şi noi am impuşca pe ţoţi în şanţuri." Când auḑii aceasta îmi trecu prin cap o lumină neaşteptată. Dădui indată ordinul corĕsdunḑător şi în dimineaţa următoare sĕ găsiau in şanţurile mele 2000 de cadavre de Tekinţi. Aceasta-i descuragià grozav şi de atunci nu'mi mai pricinuiră mare bătăi de cap. Acum stiţi, cine a fost adevăratul iuvingător dela Geok-Tepe. În ḑiua următoare i-am dat crucea Sf. Gheorghe."

„Cu ocasia resboiului cu Turcmenii Scobeleff a fost acusat de cruḑime in contra inimicului, ear in resboiul cu Turcii de lipsă de consideraţie pentru viaţa propriilor sĕi soldaţi. Amêndouĕ acusările sûnt juste şi in acelaşi tìmp false. Scobeleff nu cunoscea decât scopul mijloaccele, prin cari şi'l ajnngea erau indiferente, de aceea era crud şi fără consideraţie, când credea că este de trebuinţă nicii o dată însă fiind că cruḑimea şi brutalitatea ar fi stat in caracterul sĕu,

---

Bursa de Viena şi Pesta

Din 20 Iulie n. 1882.

	Viena	B pesta
Renta de aur ung. de 6% . .	119 90	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	89.—	89.05
Renta ung. de hârtie	87.50	87.30
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.20	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.60	91.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.10	96.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 75	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.90	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	95.50	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	122 25	121.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	111.—	111.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.25	77.10
Datorie de stat austr. în argint .	77 90	78.—
Renta de aur austriacă	95.15	95.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.90	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	829.—	823.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	327 50	326.50
Acţiuni de credit austr. . . .	326.—	326.10
London (pe poliţa de trei luni) ·	120.30	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.55	9.55
100 marce nemţesci	58.80	58.75

Nr. 174 [118] 3—3

EDICT.

Maria născută Nicolae Cornei din Colun; soţia legitimă a lui Ioan Zacharia Constantin din Stupinile Braşovului, care de şease ani de ḑile pribegesce in lume, fără ubicaţiune cunoscută şi fără a se sci deacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 22 Martie a. cur. Nr. 833. B. citată, ca în termin de **trei luni** dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Braşov, 1 Iulie, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Braşovului I. ca for matrimonial de prima instanţă.

Licitaţiune minuendă.

Conform planului şi preliminariului de spese de nou elaborate, şi aprobate din partea Veneratului Consistoriu diecesan Aradan în şedinţa din 10/22 Iunie 1882 sub Nr. 1504, — se escrie concurs de licitaţiune minuendă pentru edificarea Bisericei gr. or. române din opidul Petriş, comitatul Arad, protopresbiteratul Totvaradia, — cu preţul esclamării de 13 634 fl 80 cr., — carea licitaţiune va avè loc în localitatea scoalei române din Petriş la 25 Iulie (6 August) 1882 în oarele ante meridiane.

Planul cu operatele lui şi condiţiunile de licitare se pot vedea la presidiul Comitetului parochial în Petrişu. Stând la dispoşiţitnea comunei bisericesci 56 mii cărămidă 260 metri cubici peatră de munte în valoare de 1360 fl. v. a. întreprinḑĕtoriul are se primească acest material avênd a se detrage preţiul lui, din suma stipulată în contract,

Se avisează toţi acei Domni architecţi, care ar dorì a întreprinde aceasta edificare, ca pe terminul sus indicat sĕ se presinte la licitaţiune, avênd ante de licitare a depune ca vadiu 8% a preţului de strigare, care poate fi ori în bani gata, ori în papiruri de valoare, garantându se edificarea licitantelui, carele va face cel mai jos obvenitoriu ofert pentru Cassa Bisericei.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Petriş la 29 Iunie (11 Iulie) 1882. [119] 2—3

Iosif Cimponeriu, preot ca preşedinte..
Georgiu Cioseşcu, notariu.

Anunciu.

Am onoare a aduce la cunoscinţă onor. public că în **20 Iulie** a. c. st. n. mi-am deschis

cancelaria advocaţială
în Sibiiu,
piaţa mare Nr. 16, etagiul I.
Ioan G. de Popp,
advocat. [122] 1—3

Se primesce

la învĕţăcel în negoţul de marfă colonială (băcanie) un tinĕr **român** cu **2** sau **3 clase reale.** Condiţiunile se pot afla la subscrisul în **Braşov.**

]117] 2—2 **Ioan Duşoiu.**

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui către cap şi către piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 8—12

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80. Sibiiu, Marţi 13/25 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2655 Scol.

Către toate oficiele protopresbiterale, ca inspectorate tractuale de scoale, şi către toţi învĕţătorii dela scoalele confesionale greco-orient. române din archidiecesa Transilvaniei.

Resultatele conferenţelor învĕţătoresci au rĕmas după observările de până acum departe de justele asceptări combinate cu acele. Provĕdute în statutul organic, conferenţele învĕţătoresci sûnt menite a da învĕţătorilor ocasiune de a cunoasce resultatele mai noaue ale sciinţelor pedagogice-didactice; de a-'şi însuşì principiile şi regulele recunoscute de bune şi folositoare pe terenul activităţei lor; de a-'şi împărtăşì în mod colegial esperienţele lor din viaţa practică scolară; s'a asceptat ca acele conferenţe sĕ fie îmbrăţişate cu toată căldura, mai ales din partea învĕţătorilor nostrii, cari în prevalentă maioritate au mare trebuinţă a ţinè cont de progresele timpului.

Prea puţinul zel ce s'a arătat faţă de acele conferenţe în unele părţi ale archidiecesei condiţionează regularea acestei instituţiuni cu strictă aplicare a principiilor şi disposiţiunilor cuprinse în legile din vigoare.

În sensul acesta consistoriul archidiecesan află a ordina următoarele:

I. În urma şi pe basa noauei arondări a protopresbiteratelor se împarte archidiecesa în 11 districte de învĕţământ, şi anume:

1. *Districtul Sibiiului*, cu locul central *Sibiiu*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Sibiiu, *b)* Sălişce, *c)* Avrig.

2. *Districtul Sebeşului*, cu locul central *Sebeş*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Mercurea *b)* Sebeş *c)* Alba-Iulia.

3. *Districtul Devei*, cu locul central *Deva*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Haţeg, *b)* Deva, *c)* Dobra *d)* Ilia, *e)* Orăştia.

4. *Districtul Zarandului*, cu locul central *Brad*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Zarand *b)* Gioagiu I. şi II.

5. *Districtul Abrudului*, cu locul central *Abrud*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Abrud, *b)* Câmpeni, *c)* Lupşa.

6. *Districtul Turdei*, cu locul central *Turda*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Cluj, *b)* Turda.

7. *Districtul Deşului*, cu locul central *Deeş*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Unguraş, *b)* Cetatea de peatră, *c)* Solnoc *d)* Deeş.

8. *Districtul Sas-Reghinului*, cu locul central *Sas-Reghin*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Sas-Reghin, *b)* Bistriţa, *c)* Mureş-Oşorheiu

9. *Districtul Sighişoarei*, cu locul central *Sighişoara*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Târnava superioară şi inferioară, *b)* Mediaş, *c)* Sighişoara.

10. *Districtul Braşovului*, cu locul central *Braşov*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Braşov I şi II, *b)* Bran, *c)* Treiscaune.

11. *Districtul Făgăraşului*, cu locul central *Făgăraş*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Făgăraş. *b)* Agnita, *c)* Cohalm.

II. În sensul §-lui 147 al articulului de lege XXXVIII din anul 1868 învĕţătorii din fie-care district formează o corporaţiune învĕţătorească, care se va organisa sub numirea de reuniune învĕţătorească pe basa statutelor emanate dela consistoriul archidiecesan sub datul şi numĕrul de faţă.

III. În modul acesta şi după împărţirea teritorială de mai sus se vor ţinea conferinţele învĕţătoresci şi în anul curinte şi anume în ḑilele dela *9 până la 14 August st. v.* în următoarele locuri şi sub conducerea următorilor comisari:

1. Conferinţa din districtul Sibiiului în *Sibiiu*, sub conducerea profesorelui seminarial şi asesor consistorial, protodiaconul Simeon Popescu.

2. Din districtul Sas-Sebeşului în *Sas-Sebeş*, sub conducerea profesorelui provisoriu seminarial Dr. Ioan Crişan.

3. Din districtul Devei în *Deva* sub conducerea protopresbiterului tractual şi asesor consistorial Ioan Papiu.

4. Din districtul Zarandului în *Brad*, sub conducerea profesorelui gimnasial Constantin Costin.

5. Din districtul Abrudului în *Abrud*, sub conducerea profesorelui gimnasial Vasiliu Damian.

6. Din districtul Turdei în *Turda*, sub conducerea profesorelui seminarial şi asesor consistorial Dr. Nicolau Maier.

7. Din districtul Dejului în *Deeş*, sub conducerea profesorelui gimnasial şi catechet in Năsăud, Grigoriu Pletos.

8. Din districtul Sas-Reghinului în *Sas-Reghin*, sub conducerea protopresbiterului tractual Galaction Şagău,

9. Din districtul Sighişoarei în *Sighişoara*, sub conducerea administratorelui protopresbiteral tractual Demetriu Moldovan.

10. Din districtul Braşovului în *Braşov*, sub conducerea directorelui gimnasial şi asesor consistorial Stefan Iosif.

11. Din districtul Făgăraşului în *Făgăraş*, sub conducerea directorelui la scoala capitală din Săcele (Satulûng) Iuliu Petric.

Obiectele principali de discusiune în anul acesta vor fi:

1. Desbaterea statutelor reuniunilor (corporaţiunilor) şi constituirea provisorie a aceleia.

2. Consultări, opinionări şi eventual ficsarea de principii referitoare:

a) la metodica învĕţămêntului religiunei in scoalele populare;

b) la înfiinţarea de case de păstrare scolare.

3 Prelegeri de model din obiectele de învĕţămênt.

IV. Reuniunile învĕţătoresci au a se ţinè conform conclusului sinodului archidiecesan din acest an Nr. 85 tot pe un timp cu conferenţele învĕţătoresci; de aceea

V. Fie care învĕţătoriu, definitiv ori provisoriu, în sensul §. 70 al „Normativului scolar“ din 1882 ca membru obligat al reuniunei e datoriu a participa la conferenţele învĕţătoresci. Absenţiile nejustificate se vor pedepsì pe cale disciplinară.

VI. Comunele bisericesci sûnt îndatorate a provedè pe învĕţătorii sĕi cu bani de căletorie şi diurne pe timpul conferenţelor.

VII. Spre a face posibilă constituirea reuniunilor şi ţinerea evidentă a membrilor ei, oficiile protopresbiterale se însărcinează a pregătì o consemnare esactă a tuturor învĕţătorilor tractuali. cuprinḑĕnd numele învĕţătoriului şi al comunei, în care funcţionează, şi a o transpune aceasta până în 1 August oficiului protopresbiteral al tractului, în care se va ţinè conferinţa în anul curite.

Asemenea se însărcinează oficiile protopresbiterale şi parochiale a împărtăşì acest circulariu fără amânare tuturor învĕţătorilor dela scoalele noastre populari şi a face de timpuriu disposiţiunile necesari pentru provederea învĕţătorilor cu suma necesariă spre suportarea speselor de călĕtorie şi a diurnelor prescrise sub punctul VI al acestui cerculariu.

VIII. Oficiile protopresbiterale vor îngrigì sub responsabilitate, ca toţi învĕţătorii tractuali se participe

FOIŢA.

Alecsandria.

(Urmare şi fine.)

Dar interesul cel mai mare îl stêrnesc în Alecsandria coloniile europene. Aceste pot fi considerate în feliurite moduri. Dacă este cineva un moralist sever cu antipatie către speculaţiuni şi speculanţi, dacă n'are cineva încredere în lucrul celor, cari fac geşefturi prea lucrative: apoi colonia europeană în curênd te face sĕ o uresci. Ear dacă este omul numai simplu călĕtor, care vrea sĕ petreacă şi dela călĕtoria sa sĕ aibe aminţiri plăcute — o, atunci e lucrul cu totul altmintrea! Atunci coloniile europene sûnt foarte frumoase şi nu le poate frecuenta omul destul. Adevĕrat bărbaţii sûnt prea ocupaţi cu preţurile bumbacului şi cu cursul bursei, ca sĕ poată fi foarte amabili; Ear femeile sûnt adorabile frumoase. Puţine cetăţi în lume au femei aşa frumoase ca Alecsandria. Renumită este eşirea dela measa catolică şi greacă.

Călĕtorii închiriază scaune cu perini, spre a vedè defileul acesta mai infinit, de femei de o frumseţă completă. Grecoicele sûnt mai frumoase decât toate, sûnt chiar încântătoare. Ele, adevĕrat, sĕ îngraşe cam iute, dară aceasta e soartea comună a femeilor din orient şi afară de aceea modul acesta de desvoltare acolo e foarte plăcut. Ochii lor sûnt mari şi strălucitori fără seamă; liniamentele feţei de o regularitate antică; peliţa de o coloare palidă arată tipul cu atât mai frumos; lor nimica nu le lipsesce decât — sĕ ḑic — graţia în îmblet şi agilitatea în maniere, Alecsandria afară de aceea e cetate plină de veselii. Adunările, balurile, escursiunile nu se mai gată; danţ (joc) şi musică, toate bucuriile lumei urmează una după alta. Din traiul prin care Cleopatra a îndemnat pe Antoniu a petrece acolo, şi de care bunul Plutarch — care negreşit era un moralist cum sĕ cade — nu poate povestì fără oarecare emoţiune, a rĕmas ca o rouă, cu o suflare, asupra cetăţii.

Omul trebue se aibă o imaginaţiune foarte vie ca noaptea în Alecsandria modernă sĕ'şi aducă aminte de lumea trecută. Pretutindenea neguţători mai sĕraci pun de vênḑare tot feliul de victualii prăjituri roşii şi albe de migdale, plăcinte îmbătătoare, curmale şi dulceţuri.

Lumina dela faclele cele mari de rĕşină dau un lustru deosebit figurilor de coloarea bronzului şi totdeauna dispuse a rîde. Pre urmă culorile se perd; porturile, ḑiua de mai multe culori, nu se mai pot cunoasce bine; porţile sĕ încuie, numai cafenelele arabesci şi europene, localurile de joc şi alte stabilimente mai mult decât suspecte rĕmân deschise, făcând larmă (sgomot) şi luminate. Ce ne surprinde mai mult sûnt Arabii, cari zac lûngă ziduri şi lûnga fie care magazin şi cari se scutesc de vênt numai cu vre o câteva scânduriţe de lăḑi, şi de rĕceală numai cu o plapomă uşoară. Ei încă n'au adormit bine şi ridică capul cât se mişcă ceva. Acestia sûnt păzitorii marfelor, o provedinţă, care — precum se pare nu e de prisos. Din pătrariu în pătrariu de oară dau un strigăt, pre care perînd unul după altul trebue sĕ 'l repete, şi care prin strada toată repetându-se, se lăţesce în strada vecină şi numai decât se aude în ţinutul întreg. Într'acest chip se conving păḑitorii, că nu dorm. Un Şeik, care e şeful corporaţiunei, trece în diferite intervale şi pe somnoroşii îi bate cu biciul. Sgomotele aceste, care regulat durează până dimineaţa, în tăcerea nopţei fac o impresiune misterioasă. Un jurnalist care a fost în Egipt la deschiderea canalului dela Suez credea că sgomotul, care 'l scula din somn, e cântul Muezzinilor, care chiamă pe credincioşî la rugăciuni. El se grăbia de a scrie jurnalului sĕu, care representă interese catolice, că Musulmanii sûnt cu mult mai religioşi, decât creştinii, fiind că cât e noaptea se roagă lui Dumneḑeu, şi adause reflecsiunei acestei morale cercustarea memorabilă, că Muezinii, cari ḑiua se sue pe minarete, noaptea se culcă lûngă trotoare în lăḑi de marfă, un obiceiu, care după părerea sa se poate esplica din punctul de vedere religios. Câte învĕţături de aceste, şi în trebi mai serioase, s'au mai scris în privinţa Egiptului!

la conferenţe şi sĕ se proveadă de cătră comune cu spesele necesari.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută în Sibiiu, la 6 Iulie 1882.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Frăţietate.

Sibiiu 12 Iulie, 1882.

(O-l.) Escursiunei literaţilor şi artistilor maghiari în părţile sudice i se atribue o mare însemnătate politică. Întreaga jurnalistică ungurească vine şi ne predică înfrăţire şi împăcare. Şi ca lucrul se apară şi mai picant se împută Românilor din Ardeal ferbintea dorinţă de a vedè întreg elementul unguresc dispărut de pe faţa pămêntului, şi în special ḑiaristicei române din Ardeal i se împută gravitare în afară; o înfăţişează ca şi când jurnalistica română de aici ar pune pedecă înfrăţirei elementului românesc cu cel unguresc, ca şi când ea n'ar înţelege identitatea de interese între acestea două naţiuni.

Nu sûntem nici noi de eri de alaltăeri. Cunoascem bine pe Unguri şi le simţim cu prisos dragostea lor. Scim şi aceea, că nu ei au fost cei dintâiu, cari au accentuat identitatea intereselor dintre naţiunea română şi cea maghiară, şi ne prinde mirarea că înfăţişează lucrul astfel, după cum îl înfăţişează, şi nu ne putem mira din destul când vedem ţinuta de astăḑi a jurnalisticei maghiare, şi ne surprinde mirarea când vedem că ne provoacă se conlucrăm noi la înfrăţirea acestor două elemente, înfrăţire, pentru care Ungurii aduc atâtea sacrificii.

Sĕ nu ne fi provocat jurnalistica maghiară, noi tăceam. Tăceam căci de atâtea ori am accentuat identitatea de interese comune între Români şi Unguri, încât ea forma rubrică per- [illegible] de jurnalistica lor, ne vom călca pe inimă şi vom mai bate earăşi toaca la urechia surdului.

Cetim negru pe alb în foile unguresci de Sâmbătă, 22 Iulie a. c. „România a recunoscut că ea trebue sĕ trăiască cu naţiunea maghiară în cea mai perfectă armonie şi au esploatat şi această neînsemnată ocasiune (escursia literaţilor) spre a-şi documenta simţemintele sale loiale faţă cu Maghiarii. Şi aceasta documentează că România şi esprimă stima şi consideraţia naţiunei din imperiul millenariu al Sântului Stefan".

„Această apariţie e îmbucurătoare. Vecinii nostrii ne vor cunoasce personal, vor cunoasce pe unguri, în contra cărora nemernicii şi mişeii de agitatori naţionali aici în patrie aţiţă poporaţiunea română şi umple de urgisire inima vecinilor noştrii. Se ne cunoască numai bine românii de dincolo pe noi, studieze bine instituţiunile noastre, procederea noastră faţă cu naţionalităţile din patrie..... şi atunci ne vor privì cu alţi ochi, altfel vor judeca ei aspiraţiunile noastre, caracterul nostru şi instituţiunile noastre."

Că ospitalitatea din partea României se esplică aşa după cum se esplică, pre noi ne întristează. Oamenii cu crescere nu se obicinuesc a resplătì astfel ospitalitatea. Dintr'altele jurnalistica română de peste munţi o va lua şi aceasta la cunoscinţă.

Pre noi ne interesează mai mult partea din urmă a dorinţelor unguresci. Dee Dumneḑeu că Românii din România se sĕ mai ocupe şi cu starea de lucruri dela noi. Şi anume de s'ar împlinì dorinţele ungurilor, de ar cunoasce românii din România legile unguresci şi dela Aprobatae şi Compilatae mai departe, până pela anul 1437. Apoi cele mai recente, cum e arondarea Transilvaniei, legea pentru întroducerea limbei unguresci în scoalele medii, şi aplicarea legei despre naţionalităţi. Dee Dumneḑeu se le studieze ei toate acestea, şi apoi se vedem cu ce ochi vor privì ei pe maghiari.

Repetăm încă odată că numai la provocarea directă a jurnalisticei unguresci am remprospetat acestea şi cele ce urmează.

S'a accentuat din nou identitatea de interese, şi aceasta numai cu scop ca sĕ lovească în jurnalistica română din Transilvania şi Ungaria. Şi nu se poate esplica cum au ajuns jurnalistica maghiară la democraticele principii libertate, egalitate, frăţietate, dacă nu prin asociaţiunea ideilor, ocupânduse ea cu înfrăţirea acestor doue elemente.

Eată ce se ḑice la adresa presei române: „Provocăm ḑiarele (?) române din Transilvania, că ei (?) ca patrioţi şi români sĕ-şi pună la inimă pactul ce se închee între cele doue naţiuni şi se nu samene neghină printre grâu. Lor le-ar compete de a mijlocì între români şi maghiari, ei ar putea face zala culturală. Nobilă chemare politică şi socială este chemarea lor, însĕ ei nu înţeleg cursul lucrurilor, (félreértik a világ folyását) şi pretensiunile situaţiunei dintre cele doue naţiuni, ei vênează după utopii cari sûnt spre paguba ambelor ţĕri, şi cu deosebire spre paguba bunului popor valachic din Transilvania, căruia i răpesc liniscea, şi produc sciziuni în societate. Sperăm însĕ că aceste se vor schimba şi vor resuna şi în Transilvania oraţiile din Mehadia şi Turnu-Severin, cari proclamă amicia între două naţiuni."

Indentitatea de interese dela noi [illegible] şi ungurii. Diferim însĕ foarte tare unii de alţii.

Noi voim ca sĕ trăim ca români, şi ca români sĕ ne bucurăm de beneficiile statului. Avem interes sĕ trăim ca români şi sĕ ne desvoltăm ca români. Ce fac însĕ ungurii pentru acest interes al nostru? Sĕ le mai spunem ce fac ei?

În adevĕr nu e popor mai bun ca poporul nostru. Cu nime în aceasta ţeară n'ar putea trăì ungurii mai bine decât cu noi românii. N'ar trebuì decât se esecute legile deja esistente şi dacă nu ne ajută cu nimica, cel puţin nu pună pedeci înaintărei noastre în cultură.

Cât timp însĕ calcă în picioare legea pentru naţionalităţi, întroduc prin lege limba ungurească în scoalele noastre poporale, vreau sĕ ne maghiariseze şi scoalele medii, ce mai avem, cât timp formează reuniuni pentru maghiarisare, cât timp ne eschid dela toate beneficiele statului, ne maghiarisează numele copiilor în scoale etc. etc. şi aceste toate sub devisa: Egalitate, libertate, frăţietate, cât timp o fac aceasta, nu poftească ca noi sĕ tăcem şi sĕ-le strigăm Osanna. Cât timp vor fi ei asupritorii şi impilatorii neamului românesc, şi noi vom fi apĕrătorii şi scutitorii neamului nostru, şi între noi după cum stăm astăḑi, nu poate fi vorba de frăţietate. Schimbaţivĕ ticălosul sistem de astăḑi, şi atunci vĕ vom da mână de frăţietate; până când însĕ ne călcaţi toate drepturile în picioare, vom lupta cu armele legale între barierele legilor esistente, şi frăţietatea cu fraţii de dincolo o veţi face preste capetele noastre.

Amiciţia şi frăţietatea ungurească şi faţă cu statul român şi noi se poate numì ori şi cum, numai frăţească şi egală nu. Cursul politicei ungare ne dovedesce contrariul şi cu deosebire ţinuta ḑiaristicei maghiare în cestiunea Dunărei a deschis ochii chiar şi românilor celor mai optimişti. Dragostea ungurească cătră noi cei din binecuvêntata Ungarie e proverbială şi din destul cunoscută. Şi am dorì ca ungurii cel puţin când vorbesc de dragoste se rĕmâe la dragoste. Şi dacă d. e. „Budapesti Hirlap" din 22 Iulie a. c. pe pagina I. e plină de dragoste sĕ-o continue şi pe pagina a 3. Când vorbesce însĕ pe pagina a 3 despre concertul românesc din Marmaţia, proiectat de societatea pentru fondarea teatrului român în Ungaria, şi „drăgostosul" de corespondent ḑice că mai bucuros ar refera despre vre-o reuniune de maghiarisare, ne vine a fugi de dragostea ungurească.

Înfraţirea nu se face nici prin toasturi în Turnu-Severin şi Mehadia, nici prin articlu de fond plin de enunţiaţiuni improscătoare. Arĕtaţivĕ frăţietatea în faptă, dragostea în faptă, schimbaţivĕ sistemul de aḑi, puneţi în lucrare principiele: egalitate, frăţietate, libertate, şi atunci românii şi fără toaste vor fi pretenii ungurilor, căci interesele la toţi ne sunt comune.

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Iulie.

„W. Ztg." a publicat patenta împĕrătească conform cărei dieta Bucovinei se va deschide în 1 August n. (20 Iulie.)

Bar. Nicolici este denumit *ad latus* civil lûngă capul administraţiunei din Bosnia şi Erţegovina, şi fu înzestrat şi cu demnitatea de consiliar intim al Maj. Sale. „Politik" află că Dahlen va avè următoriu pe gen. Iovanovici. Foaia din Praga află motivarea acestor transformări într'aceea că după ce capul superior al ţĕrilor ocupate este maghiar (Kallay) *ad latus* civil serb (Nicolici), guvernatorul militar trebue sĕ fie croat (Iovanovici.)

Declaraţiunna Porţii în oara ultimă că este învoită a lua parte la conferenţa puterilor a suprins pe puteri. Se va vedè mai târḑiu dacă le-a suprins pe toate. Englitera şi Francia nu se potignesc de declaraţiunea aceasta, ci continuă cu dispoziţiunile lor de a înfrânge pe Arabi-paşa. Francia vrea sĕ atragă şi pe Italia la espediţiune.

Englezii au avut deja o ciocnire mică cu Egiptenii.

Crisa egipteană.

În sfêrşit situaţiunea în Egipt sĕ clarifică şi mai mult. „Times" anunţă în 21 Iulie n. din Alecsandria: Arabi-paşa declară a purta resboiu cu Englitera până la estrem şi ameninţă cu pedepse aspre tuturor căror vor da ajutoriu Englezilor şi se vor face trădători de patrie. Din declaraţiune se vede că şi Chedivul este cuprins între trădători. Pe acesta îl învinovăţesce că noaptea fuge pe năile englezesci şi ḑiua asistă la măcelurile Egiptenilor desarmaţi şi a trupelor egiptene din Alecsandria. Arabi-paşa supune Egiptul întreg legilor de rĕsboiu şi pedepsesce cu moarte pe cei ce se opun dispoziţiunilor lui. În Cairo s'au început măcelurile în cuartirul jidovesc, de asemenea în Damietta, Tookh, Benta si Caliub, unde s'au tras familii întregi din vagoane şi le-au aruncat sub roatele vagoanelor. Personalul catastral din Tantah e ucis cu totul.

Chedivul, spune biroul „Reuter", (în 23 Iuliu n.) a emis un decret prin care declară pe Arabi-paşa de rebel şi îl depune. Proclamaţiunea Chedivului provoacă pe popor sĕ nu plătească dările lui Arabi-paşa şi ordină armatei sĕ nu asculte de dênsul. Arabi-paşa de altă parte a impus ţĕrei o contribuţiune de rĕsboiu de 500,000 punţi sterlingi (5 milioane de fl.)

În apele Alexandriei autorităţile au secuestrat un vas de pachete şi pe căpitanul vasului l'au arestat. Vasul aducea dela Constantinopole epistole suspecte lui Arabi-paşa.

Guvernul Engliterei a luat mĕsuri ca în 24 Iulie n. sĕ plece sub comanda lui Garnet Wolseley un corp de 20,000 în Egipt. În London s'au votat credite şi pentru alte trupe şi adecă 900,000 punţi (9 mil. fl.) pentru armată şi 1,400,000 punţi pentru marină. Reservele engleze sûnt în parte chemate la arme.

Camera franceză mai votează 40 milioane pentru espediţiunea în Egipt 5000 infanterişti marinari se vor îmbarca cât mai curênd la Toulon ca avantgarda espediţiunei franceze.

*

Corespondentul ḑiariului „L'Independance Belge" dă următoarele amĕnunte asupra bombardărei:

Focul trebuia sĕ fie deschis la oara 7 dimineaţa. Pela ora 2, Arabi-paşa a făcut o ultimă încercare de împăciuire. El a trămis trei oficieri pe un vapor la admiralul Seymor, pentru a'l încunoscinţa că este gata sĕ desarme forturile.

În timp de mai multe oare, vaporul a căutat în zadar Cuirasatul Amiral, care 'şi shimbase locul in timpul nopţei. Cei trei oficeri au trebuit dar sĕ fie escortaţi lûngă cuirasatul Invincible de cătră un alt vas Helicon. Amiralul Seymour i'a primit foarte politicos, dar i'a făcut sĕ înţeleagă că nimic nu va putea împiedeca bombardarea. Solii lui Arabii s'au reîntors atunci pe uscat după ce au protestat şi au pretins amiralului că sĕ le dea rĕspunsul sĕu în scris.

La ora 7 totul era gata pentru acţiune. Punţile vaselor erau libere tunurile încărcate Tunarii englezi sĕ desbrăcase de hainele de prisos. Nu mai aveau pe ei decât pantaloni şi gileta de flanelă. Păreau încântaţi. Singura lor teamă era ca Arabi-paşa adus la estremitate sĕ nu cedeze. Odată căḑuse la învoială dar fusese respins.

Cuirasatele englese erau aşeḑate astfel în cât sĕ bombardeze toate puntele de odată Din partea mediteranei *Alecsandra, Superb, Sultan, Inflesible* şi *Temeraire.* Din partea portului esterior: *Monarch, Invincible* şi *Penopele*

La 7 oare punct o detunare groaznică sĕ auḑì: *Alexandra* trăgea cea dintâiu lovitură de tun asupra fortului Pharos.

Peste cinci minute, vasul-amiral *Invincible* dedea semnalul: Atac general asupra bateriêlor vrăjmaşe."

Atunci focul a fost deschis pe toată linia de odată, din partea mărei şi a portului esterior.

În timp de o minută, s'a creḑut că Egiptenii nu vor rĕspunde. Dar această ilusiune s'a împrăsciat iute. Vrăjmaşul era la postul sĕu. O ploaie de proiectile, care căḑênd în apă ridicau nesce adevĕrate trombe a rĕspuns primei descărcări a escadrei britanice. Erau giulele; din fericire pentru Englezi, vrăjmaşul n'avea obusuri.

Îndată ce fumul se risipì, Englezii putură constata că artileria lor produsese deja un efect. *Inflexibile,* cuirasat construit de curênd şi care trăgea pentru ântâiaşi dată, bombarda în acelaşi timp pe o parte fortul Meks, şi pe de altă parte fortul Ras-es-Tin. Fie care ghiulea trămisă de către cele patru tunuri uriaşe ale sale nimerea cu o precisiune admirabilă deşì depărtarea era de 4—5 mii metri. Fortul Ras-es-Tin era deja vătĕmat. Două găuri mari se vedeau cu ochiul slobod. Pharul era de asemenea vătămat. În acel moment vasul-amiral dede un semnal care în termini maritimi însemnează: *Well done, Inflexibile!* — „Foarte bine, *Inflexibile!*" Echipagiul *Inflexibilului* rĕspunse prin nesce urale entusiaste.

În acel timp Egiptenii rĕspundeau cât se poate de bine; forturile portului esterior ochiau în vasul-amiral *Invincible.* Fortul Meks îndreptase în potriva acestui bastiment patru tunuri de calibru mare. Mai toate ghiulelele nimereau. Peste un ceas, şase oameni din echipagiul *Inflexibilului* erau greu răniţi, şi cuirasa vasului găurită în mai multe locuri. La 10 oare şi jum. o boambă aprinse erbăria fortului Meks; fortul sărì în aer făcênd un sgomot infernal. Din aceea parte sĕ sfîrşise totul.

Pe când acestea se petreceau în portul esterior, *Sultan*, *Superb Alexandra* îşi concentrau focurile asupra fortului Pharos, care rĕspundea energic.

Din partea aceasta, Egiptenii se purtau earăşi cu foarte mult curagiu. De mai multe ori s'au vĕdut oficieri suindu-se pe parapete şi espunêndu-se la moarte, pentru a judeca cum stau lucrurile.

Artileria lor era cam slabă. Tunurile erau îndreptate foarte bine, dar cele mai multe ghiulele cădeau în apă, fără a vătăma mult flota engleză.

Pe la ceasurile unsprĕdece, cele trei vase apropiindu-se, ajunseră până la 800 metri departe de fortul Pharos, ale cărui ambe turnuri erau cădute.

În altă parte se petrecea un incident destul de miscător. Cuirasatul *Temeraire* despărţit de divisiunea care lucra în protiva fortului Pharos pentru a ataca fortul Gabari, între fortul Meks şi fortul Tsale, se înomolì. Canoniera *Condor*, care n'avea de cât trei tunuri ghintuite mici, alergà sĕ-i dea ajutor. *Temeraire* fu scos peste puţin şi atăcà fortul Gabari cu putere.

Condor merse atunci singură în protiva fortului Maraunut, care de un ceas necăjia cuirasatele *Inflexible* şi *Monarch*, pe când acestea luptau în protiva fortului Meks.

Condor înaintà până la 1,200 metri departe de fort, care cu o singură descărcătură bine îndreptată l'ar fi putut îneca, şi atăcà cu atâta putere încât peste un ceas trei tunuri ale fortului Marabout erau reduse la tăcere.

Aceasta era a doua isbândă a dilei. Vasul amiral dete un nou semnal: *Well done, Condor*! care fu primit de echipagiul canonierei cu strigĕte de: „Trăească Seymour! Trăiască Beresford!“ (*Condor* era comandată de către lordul Carol Beresford.)

Aproape în acelaşi timp se vĕduse flacări în partea Pharului Ras es tin sau palatul Haremului ardea. La douĕ-sprĕdece şi jumĕtate fortul nu mai rĕspundea focurilor baterielor engleze, şi *Alecsandra*, făcuse sĕ sară în aer fortul Ada.

Fortul Pharos foarte rĕu vĕtămat, rĕspundea foarte slab. Peste douĕ ceasuri nu era decât o grămadă de ruine. Garnisoana se mai împotrivì până la ceasurile patru, dar vĕdênd că ori ce luptă este zadarnică se retrase.

Amiralul Seymour poruncì ca focurile se înceteze aproape peste tot. Nu se mai audea decât la mari intervale câte o lovitură de tun, resunând în depărtare.

Acţiunea era sfêrşită. Ea durase aproape opt ceasuri.

Navele engleze se apropiară atunci şi făcură bilanţul perderilor lor. Pe cuirasatul *Sultan* erau 2 morţi şi 5 răniţi; pe *Superb* 1 mort şi un rănit, precum şi o gaură în cuirasă; pe *Inflexible* 1 mort şi 2 răniţi; pe *Alecsandra* 1 mort şi 3 răniţi; pe *Penelope* 8 răniţi; pe *Invincible* 1 mort 6 răniţi, precum şi mai multe găuri în cuirasă; în totul 5 morţi şi 17 răniţi. Nici un oficier nu fusese atins.

Perderile Egiptenilor nu pot fi evaluate. Se crede că sûnt foarte mari. La 1 după douĕ-spre dece, *Invincible* debarcase şepte oameni (locotenenţii Bradford, Lambton şi Poore, majorul Tulloch, aspirantul de marină Hardy şi doi marinari) pentru a ţintui tunurile fortului Meks. Acesti oameni au găsit locul deşert dar pămêntul era acoperit de cadavre. Eacă tot ceea cese scie pos.tiv.

Ori cum marinarii englezi recunosc bravura desfăşurată de către adversarii lor. Egiptenii şi însuşi Arabi-paşa, sûnt reabilitaţi în ochii flotei.

Adunarea alegătorilor partidei poporale germâne.

Viena, 5/17 Iulie.

(Urmare.)

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

Deşì starea mea în aceste momente nu-mi permite sĕ urmez onorificei invitări, ce mi se face, totuşi doresc se fiu în contact spiritual cu onorabilii oameni, cari s'au într'unit astădi aicea, spre a'şi spune verdictul asupra programului, pe basa căruia este a se forma în sinul parlamentului partida poporală germână. Membrii parlamentului, cari voesc sĕ recâştige influenţa germanismului şi a germanilor în Austria, influenţă perdută prin greşita lor politică, doresc, ca la desbaterea acestor cestiuni, dela a căror deslegare atêrnă bunăstarea poporului nostru şi a monarchiei, în locul declamaţiilor pathetice sĕ păşiască liniscita desbatere, şi sĕ simt îndemnaţi a-şi pune toate silinţele şi puterea ca vederile lor sĕ fie cunoscute publicului, părerile lor sĕ se clarifice prin cele ale altor oameni, cari simt naţional cugetă politicesce, ca astfel greşelile lor ori ale altora sĕ se îndrepte şi în locul prejudiţiului se păşească judecata. Cu chipul acesta sĕ-mi fie ertat a desvolta idea, care formează basà nĕsuinţelor acestor bărbaţi, ideea cuprinsă în proposiţia, că austriacul liberal german are de împlinit trei datorinţe: una e se fie fiu credincios al Austriei, a doua, sĕ fie demn fiu al marelui popor german şi a treia sĕ fie adevĕratul fiu al timpului în care trăesce.

Ca austriac trebuie sĕ stĕruească pentru mărimea şi întărirea Austriei, ca german este chiemat a păzì cu resoluţie, constanţă şi înţelepciune posiţia şi influenţa ginţei sale în monarchie, ca om al timpului modern e dator a conlucra în spiritul timpului şi a delătura tot, ce ar putea împedeca desvoltarea culturală în Austria.

Mărirea şi întărirea Austriei numai atunci se poate promova, când constituţiunea şi toate instituţiunile publice sûnt corespundĕtoare condiţiunilor de vieaţă ale acesteia. Şi la cunoscinţa acestor condiţiuni nu vom ajunge nici odată dacă vom avea în vedere lucrurile cele neesenţiale şi formale, ci dacă vom esamina organismul intern al statului, a căruia desvoltare este încredinţată scutului nostru. A tracta Austria după chipul altor state constituţionale, numai din motivul că şi ea e stat mare, ar însemna tot atâta, ca şi când ai tracta struţul de asemenea cu chitul, numai pentrucă amêndouĕ sûnt animale mari. Nu referinţele de spaţiu, esenţa este normativă pentru esistenţa şi desvoltarea unui stat. Privind lucrurile în mare nu este ertat a perde din vedere, că Austria ca stat constituţional naţional se deosebesce mult de alte state naţionale în ce privesce constituţia ei, căci în acele state, unde nu este decât o singură naţionalitate. s'au prevalează una, statul şi naţiunea sûnt una, acolo patriotismul e identic cu simţemêntul naţional, şi-'şi iubesce patria, căci 'şi iubesce omul neamul sĕu. Însĕ în statul compus din naţionalităţi, în statul care cuprinde în sine mai multe seminţii conscii de sine. dintre cari nici una nu face majoritatea populaţiunei, şi dintre cari fie care constitue un puternìc factor politic, statul şi naţiunea nu sûnt una. şi dacă acel stat se gerează de stat naţional, va se dică îndată ce o naţionalitate se favorisează pe contul celorlalte, atunci el aduce în colisie iubirea de sine a naţionalităţilor desconsiderate cu iubirea de patrie. Şi de oarece dintre instincte cel mai puternic e cel de conservare proprie, în casuri de asemenea colisie statul este cel ameninţat, şi mai ales când naţionalităţile neîndreptăţite fac majoritatea, şi vreo puternică stăpânire vecină scie esploata asemenea conflicte, asemenea ocasiuni. Ceea ce v'am espus aici în teorie, se întêmplă în faptă în vieaţa noastră de toate dilele. Şi de oare ce la introducerea erei constituţionale nu s'a considerat destul natura statului nostru, nu s'a putut ajunge până astădi la o stabilire, care nu mai aşa e posibilă, dacă esistenţa statului nu va fi atinsă de neincugiurabilele fluctuaţiuni politice interne. Astădi sûntem martori numai ai rĕsboiului publicistic şi a luptei de rasă în parlament, astădi sûnt numai cuvinte înveninate, aruncate prin vorbe şi scrieri; ce va fi înse în dilele grele dacă va mai dura antagonismul dintre naţionalităţi şi puterea statului nu va mai fi în stare sĕ-şi ţină locul; când crise interne şi sguduiri esterne vor ameninţa esistinţa lui atunci sûnt arme de moarte aruncate între noi, şi cari pot aduce perire statului. Nu ne sûnt oare în vie memorie luptele de rasă din 1848. în partea ostică a imperiului?

Am indigitat la fapte împlinite şi mĕ voi provoca şi la o mare autorìtate. Sûm departe de a încuviinţa toate cele dise de marele neamic al Liberalismului, cancelariul imperiului vecin Bismarck la adresa politicilor din partida naţională liberală; câteva sentinţe însĕ dise fără nici o tendenţă sûnt totuşi adevĕratele espressii a convingerilor sale ca om de stat; şi ne servesce spre mare mulţămire şi satisfacţie când vedem pre cel mai mare politic de astădi, pre cel mai înflăcărat german susţinând, ceea ce voesce şi partida poporală germână se introducă în Austria, că: Nici o naţionalitate nu trebue preferită, nici una neîndreptăţită. S'a susţinut în tabăra celor neimpăcabili, că partida, care nu va scrie pe steagul sĕu preferirea elementului german, inevitabil ameninţă alianţa cu Germania. Acuma audim din gura omului celui mai competent că această afirmaţiune a fost luată din vênt. Cancelarul imperiului, a cărui spirit ager şi adênc cunoasce prea bine individualitatea de stat a Austriei, vrea ca Germania se aibă de aliat al sĕu pe Austria unită în sine, ca ea în oarele de primejdie se poată fi puternică, nu voesce însĕ a se alia cu o Austrie, a cărei popoare se duşmănesc de moarte, în vremea când alianţa acestor douĕ împĕrăţii trebue sĕ-şi documenteze vitalitatea.

Pentru un politic real cum e şi Bismarck e evident că scutul statului nostru nu e atât unitatea statului, cât mai mult unitatea popoarĕlor din stat. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ape Potopuri.

Catastrofa din Reşinari. Abia Sâmbătă am putut afla că Reşinarii au pătimit în 7 Iulie în urma unei *rupturi de nour* încât abia i mai poţi cunoasce. Catastrofa elementară are atâtea detaiuri încât nici după aproape opt dile nu e omul în stare sĕ le poată aduna pe toate într'o descriere. Case întregi cu tot, crucile cele frumoase, nisce adevĕrate monumente, din strada principală, podurile, cu o mică esceptiune nu mai sunt; drumul cel frumos din Reşinari până la crucea dintre hotare este numai nisce înfiorătoare fragmente; aleea cea frumoasă de plopi şi sălci de ambe laturile drumului în parte mare spălată. Comuna cea frumoasă, în sfêrşit, este o întristătoare ruină. În nrul viitoriu, vom fi în trista posiţiune de a ilustra tabloul înfiorătoriu şi mai îndetaiu. Causa că venim aşa târdiu cu aceasta descriere este că potopul a fost întrerupt comunicaţiunea cu Sibiiul pe mai multe dile.

Simon, 7 Iulie. Diua de 7 l. c. 1882 este o di înspăimêntătoare pentru locuitorii din comuna Şimon, una din comuna colectivă Bran. Pentru ce aceasta cu permisiunea Onoratei Redacţiuni mĕ voiu încerca a o spune în următoarele:

„Săriţi! Săriţi! că eacă o duce scăpaţi copii nefericiţi“! — fură primele cuvinte, ce fusei nenorocit ale audì în diua de Mercuri în 7 Iuliu v. la 4 oare dimineaţa. Aceste înspăimêntătoare vorbe, erau ca un apel către vecini simţitori, pentru a sărì în ajutorul unei familii misere, spre a scăpa adăpostul lor de peire, spre a salva vieaţa a 6 persoane, dintre cari un prunc abia de o septĕmână.

Bravii vecini ai nenorocitei familii deşì alergară la apelul acesta, cu toată bărbăţia lor, cu toată resistenţa lor, casa trebuie se părăsească fundamentul ei, şi se plutească pe apă, ale cărei furii erau superioare resistenţei bravilor vecini. Şi tot ce făcură fu că abia putu scăpa aceea familie nenorocită prinsă în ghiarele apei, ameninţată pe de toate părţile cu peire. Acum aceea miseră familie e lipsită cu totul şi de hrana vieţii şi de îmbrăcăminte, fără adăpost, fără masă, e lăsată numai în grija şi îndurarea vecinilor şi altori făcători de bine.

Această vedere tare îngrozitoare 'mi sfăşia inima de durere, şi dorinţa mea ar fi fost sĕ sar în ajutorul nefericitei familii, dar nu se putea, pentrucă trebuia se trec peste aceea vale furioasă, carea era cel puţin de 6—8 metri de înaltă şi 20 şi mai bine metri de lată.

Aceea vale trece prin mijlocul comunei Şimon, isvoresce din Buceciu din vêrful aşa numit Cătunul lui Franc, şi dênsa, ploând mult la munţi, a devenit mare, foarte mare, încât am vĕdut plutind pe dênsa, bradi, sălcii şi diferiţi arbori din apropiere şi din depărtare.

Socoteam, că se va fi sfêrşit furia apei prin toate câte le-am descris până aici; — dar nu trecu cinci minute şi iată că celei dintâiu case sdrobită pe apă, o alta i urmează.

Era casa unuî individ George Busioc, carea ca şi cea dintâiu, fiind situată în distanţă nu prea mare de drum, şi drumul nu prea departe de apă, această din urmă făcându-şi loc pe de desupt, o luă în ghiarele sale.

Era dureros sĕ te uiţi, cum tot ce avea în casa sa acel individ, trebuì după un moment sĕse verse în apă spărgându-se casa. Vedeai, putini, resboiu, butoaie, căldări, coasten, lădi, scaune, plutind pe deasupra apei.

Era ceva vrednic de plâns, cum oamenii înspăimêntaţi la vederea acestora, părăseau casele, care cu un copil de faşe în braţe, care cu o haină care cu mânile goale, lăsându-şi locuinţele pradă potopului, spre a 'şi salva vieaţa

Era fioros când vedeai, erburile necosite situate pe lûngă vale, cânepi legumi etc., amestecate cu năsip şi petri mari aduse de potop, prefăcute în prunduri nafructifere; ba chiar rumpânduse pămêntul cu ele cu tot.

Am vĕdut chiar şi porci, găini, oi înecate şi strivite de petriie cele mari (bolovani).

Paguba e foarte mare, oamenii sûnt la culmea desperaţiunei.

Acestea le-am vĕdut, acestea le am făcut cunoscut şi onoratului public cetitor. Câte nenorociri vor mai fi care nu le-am vĕdut, cari nu le-am audit prin comuna Şimon, cât şi prin comunele învecinate.

Ioan Moşoiu.
învĕţătoriu.

Afacerea dela Tisza Eszlar.

Nyiregyháza, 21 Iulie, 1882.

„Budapesti Hírlap“ Judele de investigaţiune Bary s'a pus mai âutâi în înţelegere cu judele comunal, şi mai apoi cu pretorele cercului spre a afla cine a dus cu trăsura cadavrul din cămara lui Schwarz la Tiszalök, deoarece s'a constatat prin 4 mărturii demne de toată credința că Weisz Herman pe vremea sciută la meḑul nopței s'a depărtat din comună în o trăsură cu 2 cai albi suratici. Din acest incident sau conscris toți caii jidovilor din comună și s'a constatat că nici un jidan din Eszlár n'are cai albi-surateci. Învestigațiunea în direcțiunea aceasta era se rĕmâe fără nici un resultat, când se insinuă Efraim Hartl, proprietariul din San-Mihaiu. El ḑise că e detorința fiecărui jidan cu bun simț în interesul seu propriu și al confessiunei sale ca se conlucre spre a eși le iveală adĕverul în această faptă criminălă prin umare și dênsul și ține de detorință a mărturisì că trăsura cu care s'a dus cadavrul a venit din Tisza Dada la Eszlár, și de aici s'a dus cadavrul sau la Lök, sau la Dada. A mărturisit circumstanțial de unde le scie toate acestea, ceea ce însĕ nu se poate da încă publicității. Pe basa acestor mărturisiri s'a dispus învestigațiunea mergênd judele de ivestigațiune din Eszlar la Dada.

După o nouă versiune corpul Estirei Solymosi e cufundat în Tisza. Cercetările în privința aceasta sûnt în curgere.

Varietăți.

* (Sosirea principelui de coroană în comitatul Hunedoarei) o anunță „Ung. Post“ pe 30 Iulie n. Principele de coroană și Înalta Sa soție vor fi însoțiți de marele duce de Toscana, contesa Nostitz, contele Wilczek, contesa Palffy, cont. Hoyos, Bombelles și Mitrowsky, două doamne de curte și de servitorime. După sosire va avè loc un prânḑ la care vor lua parte capii autorităților civile și militare, alte autorități și episcopii cari vor fi de fațǎ la întêmpinare. — Princesa de coroană va visita în timpul vênătoarelor principelui de coroană în munți la Grădiște, ruinele capitalei de odinioară, *Ulpia Traiana* și mai nainte *Sarmisegethusa.*

* (Părăstas.) Dumineca în 18 Iulie 1882 st. v. se va celebra părăstas solemn în biserica rom. gr. or. din Brad, pentru fericita odichnă a sufletului repausatului protopresbiter gr. or. al tractului Zarand Nicolae I. Mihĕlțan, la care toți consângenii, amicii și cunoscuții sûnt rugați a participa.

* (Necrolog) Dela Siria primim următoriul anunțiu funebru:

Subsemnații cu inima înfrântă de durere facem cunoscut tuturor consângenilor și amicilor, că iubitul nostru tată, respective frate, cumnat și consangean:

Constantin P. Aiudanu,

protopresbiterul român greco-oriental al Siriei și deputat sinodal și congresual.

a repausat în Domnul în comuna Cuvin în ḑiua de 9/21 Iuliu a. c. la 10 oare seara în urma unui morb plin de suferințe, în anul 38 al etății sale.

Osămintele repausatului se vor depune spre odichna eternă după severșirea ceremonielor bisericesci în cimiteriul gr. or. din Cuvin Dumineca în 11/23 Iuliu la 10 oare înainte de ameaḑi.

Fie-i țĕrina ușoară și memoria binecuvêntată!

Siria 10/22. Iulie 1882.

Aurelian Ve turia și Terentiu, fii minoreni. Iuliana Haiduc ca soră. Ioan P. Deseanu și soția Hermina născută Raț, Paul Milovan și soția Irina Corneliu Raț, Terentiu Raț Liviu Raț și Paulina Raț ca cumnați și cumnate.

* (Necrolog.) Românii din Bucovina sûnt de un timp încoace greu cercați de soarte. Ei perd, prin moarte bărbați, cu a căror rĕmășițe pămêntesci înmormentă și cele mai bune puteri, cari erau speranța viitoriului lor. Anunțul funebru de mai la vale ne aduce o nouă scire întristătoare despre o asemenea perdere.

Eată anunțul din cestiune:

„Comitetul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina primind trista scire despre repăusarea advocatului **Dr. Cavaler Alexandru Zotta,** membru ordinariu al Societății numite și mult meritatul jurisconsult al ei, învită pe toți membrii societății numite și pe toți amicii și cunoscuții repausatului la înmormêntarea lui, care va fi în 8/20 Iuliu a. c. la 9 oare dimineața. Cernăuți la 7/19 Iuliu 1882

Comitetul Societății.

* Adunarea generală a societății pentru fond de teatru român se va întrunì în anul acesta la M. Szighet în 7 și 8 August st. n. Pentru cuartire a se însciința la dl. prof. Ioan Pop.

* (Clerul mirean în Rusia.) Într'o corespondență din Petersburg către „Journal des Débats“, găsim următoarele în privirea acestei cestiuni: „Clasele dirigente au considerat totdeauna ca o nenorocire lipsa culturei în cler, care nu poate avè asupra poporului o influență indestulitoare. Dacă mĕsura aceasta nu va fi în curênd luată, situația morală a clerului în Rusia va fi peste puțin cu totul ruinată. În 1879 s'a interḑis candidaților la preoție de a urma cursurile universităților. Se voia prin aceasta a i conserva cu totul bisericei și a nu'i lăsa sĕ se ispitească cu alte cariere. Prin aceasta însĕ s'a ajuns un resultat cu totul opus. Cariera eclesiastică este puțin atrăgĕtoare în Russia. Clerul e puțin respectat de popor, care îl tratează ca pe egalul sĕu. Dar uu'i numai atâta. Popa trebue sĕ încerce o adevĕrată luptă pentru esistență. În timp ce clerul negru (ordinele monahice) este foarte bogat, clerul mirean nu are pentru a trăì decât venitul întêmplător — un de pomană a poporanilor sĕi, căci nu i se poate da alt nume — dat și acesta cu neplăcere de țĕran, și cerut de preot cu toată stăruința unui om care ține la pânea sa de toate ḑilele.

O astfel de stare de lucruri nu este favorabilă nici armoniei adevĕrate între popor și cler, nici considerației acestui din urmă, nici chiemăriior eclesiastice. Se poate înțelege dar pentruce mai toți fiii de preoți fug către alte cariere,

Remediul propus din diferite părți este nu scăderea nivelului, deja foarte jos, a studiilor preoțesci, ci ridicarea posiției preotului, remunerarea sa de către stat și de comună, remunerare ficsă în locul venitului întêmplător și nesigur. Într'un cuvênt trebuie a se înființa un budget al cultelor.

Pare că lucrurile se apropie de această cale. Sfântul sinod a dat în adevĕr de curênd ordin de a se dresa o situație generală a veniturilor monastirilor. Acestea monastiri, posedând icoane sfinte foarte venerate, datoresc marele lor bogății pietății credincioșilor. Sfântul sinod al Rusiei va decide dacă de acum înainte coroana trebue se acordeze subvenții acestor monastiri. Dacă rĕspunsul e negativ, ceea ce-i probabil, un fond destul de însemnat ar devenì disponibil în fiecare an, și acesta ar putè fi ca basă acelui buget al cultelor pe care clerul mirean din Rusia îl așteaptă ca un liberator“.

* (Wareșceagin despre Scobeleff). Pictorul Weresceagin, care era foarte intim cu Scobeleff, 'i consacră un epilog într'o srisoare către Iules Claretie dela „Temps“, din care reproducem următoarele:

„El nu ura pe germâni, cum credeți, din temperament, ci mai mult de dragul rĕsboiului, ce îl făcea și pe el indispensabil. Intr'adevĕr ca militar Skobeleff a fost fără seamăn. Nu vorbesc de curagiul sĕu, ce era miraculos, extraordinar, ci de prudența sa militară, ce valorează mai mult. El n'a fost numai un viteaz ce dă cu barda în lună, ci și un bărbat cetit (un hommo de livre); cunoscea de rost istoria militară a tuturor popoarĕlor. Adese ori în mijlocul bătăliei, în timpul marșului sau la bivuac îmi ḑicea: „'Ți aduci aminte ce a ḑis cutare sau cutare general mare în cutare bătălie?“ Eu nefiind așa de versat în istorie, 'mi venea greu și rĕspundeam: „Lase-mă în pace, că nu înțeleg nimic de al deastea“ Raporturile sale asupra situației actuale a soldaților și ofițerilor ruși n'au plăcut tuturor, dar ele au fost pline de o judecată sănătoasă și de observații nemerite. Numĕrul scrierilor sale, dări de samă asupra expedițiilor, observațiuni de tot felul, este foarte mare pentru un ofițer rus. Ofițerii nostri se bat mai bucuros, de cât sĕ scrie. Pentru mine Skobeleff era un geniu militar. Un amic al meu, generalul Cerewin, îl numea zeul rĕsboiului: D-ta vei considera aceasta de exagerat, dar eu nu, care am veḑut cum pregătea o bătălie, cum comanda, cum vorbea soldatului și 'l ducea în foc; cum se îngrigia de hrana și hainele trupelor până la cel mai mic lucru. Soldatul 'l iubia și 'l urma. Sĕ mĕ credeti, soldații tuturor țerilor sûnt bravi, dar nu toți urmează egal de bucuros ofițerii lor. Skobeleff era foarte superstițios. Odată schimbasem între noi steagurile cele mici; 'mi-a dat pe al sĕu, vechiu găurit în 20 lupte, ear eu eam făcut un steag prea frumos din stofe indiene și chineze. Dar adeseori 'și a cerut înapoi stegulețul cel rupt, însĕ eu nu i l'am dat. De câte ori mânca câte o mică bătae la Geok-Tepe. se plângea că stegulețul meu nu 'i aduce noroc. După ce a luat Geok-Tede și a terminat campania s'a declarat mulțumit cu darul meu, ḑicând că și el poate face treabă. El plângea lesne. Nu numai la moartea părinților sei, ci și la moartea împĕratului a vărsat lacrămi. — Spre a cuprinde într'un cuvêt impresiunea mea despre acest reposat amic al meu, aș fi cel dintâiu, dacă naș sci că oamenii uită lesne, care aș deschide subscrieri în patrie pentru ridicarea unui monument „în memoria celui mai brav soldat rus.“ El a murit întradevĕr prea de timpuriu. Mĕ întorc în curênd în munți. Scuză 'mi aceste sgârieturi, scumpul meu Claretie.

* (Secerișul) s'a început mai întoate părțile și ni se raportează mai de preste tot locul seceriș bun.

Posta din urmă.

„P. Lloy“ în revista sa de eri anunță din Erțegovina că dealungul fruntăriilor montenegrene până la trimeta dela Novibazar se ivesc bande de insurgenți Acestia s'au și ciocnit în mai multe rênduri cu trupele.

„*Agence Havas*“ asigură că Arabi pașa a compus un cabinet nou cu Mahmud pașa. — Armata lui Arabi la Kafr-el-Devar se prețuesce la 12000 oameni.

Posta Redacțiunei. Fiind îmbulḑiți de material dd. corespond. și reclamanți se binevoească a avè cu noi puțină indulgență.

Loterie.

Sâmbătă 22 Iulie n. 1882.

Budapesta: **45 17 83 87 16**

Bursa de Viena și Pesta

Din 22 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.80	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	88.75	88.75
Renta ung. de hârtie	87.25	87.55
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 25	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	91.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.10	96.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.70	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.90	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane .		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane.		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorți ungouresci cu premii . . .	121.25	122.50
Sorți de regularea Tisei . . .	111.—	111.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.15	77.25
Datorie de stat austr. în argint .	77 90	78.—
Renta de aur austriacă	95.10	95.—
Sorți de stat dela 1860 . . .	132.—	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	826.—	823.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	321 50	326.50
Acțiuni de credit austr. . . .	320.—	326.10
London (pe polița de trei luni) .	120.25	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon.	$9.55\frac{1}{2}$	$9.55\frac{1}{2}$
100 marce nemțesci	58.80	58.75

Anunciu.

Am onoare a aduce la cunoscință onor. public că în **20 Iulie** a. c. st. n. mi-am deschis

cancelaria advocațială

în Sibiiu,

piața mare Nr. 16, etagiul I.

Ioan G. de Popp,

advocat. [122] 2—3

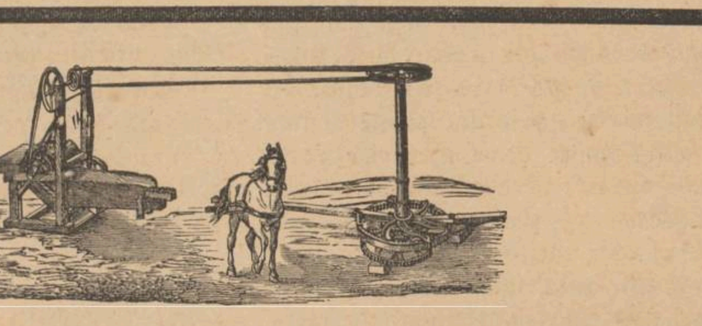

Avis pentru posesorii de pămênt și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **imblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lûngă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piața-mare, în Sibiiu.

Espozițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 10

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 81. Sibiiu, Joi 15/27 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni â se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 14 Iulie.

Marţi am primit, prea târȡiu, dela Deva următoarea telegramă:

„Conferenţa Românilor din comitatul Uniadoarei a ales o deputaţiune de 60 pentru felicitarea principelui de coroană. Dispositiunile luate, anunciate prealabil autorităţii. Învectivele ȡiarelor maghiare nefundate.“

Atât stilul laconic al telegramei. Dintr'o corespondenţă care ni a sosit în aceeaşi ȡi aflăm şi unele detaiuri, cari în esenţă sûnt cuprinse în telegramă.

Înainte de toate felicităm pre fraţii Deveni şi pe Românii din comitatul Hunedoarei pentru ideea de a se presenta ca Români înaintea fiitoriului împĕrat şi rege. Ba am dorì ca presentarea sĕ se facă într'un numĕr corespunȡĕtoriu proporţiunei numerice a Românilor din comitat. Proporţiunea numerică însĕ o înţelegem aşa, că în numĕrul în care se vor presenta Maghiarii cei puţini din comitat, în numĕrul aceleiaşi proporţiuni sĕ se presenteze şi Românii. Bine ar fi când Românii, cât de numĕroşi, s'ar presenta şi din alte comitate.

ȡiarelor ungurescі nu le vine aceasta la socoteală, însĕ pe Români aceasta n'are sĕ i nedumerească de loc. Românii au destulă esperienţă pentru ca sĕ fie convinşi, ca starea la o parte şi lăsarea pe alţii ca se paradeze, că ei sûnt ce sûnt în ţeară, ne a adus, şi ne mai poate aduce multă stricăciune.

Am ţinè şi noi cont de ceea ce ȡic ȡiarele unguresci, ca fără deosebire sĕ se presenteze poporaţiunea ţinuturilor respective, dacă domniile lor, Maghiarii, de când au puterea în mână, usau mai politicesce da ea. ȡicem politicesce în sensul cel adevĕrat, dar nu în acela, prin care ne întunecă: sau negândune esistenţa, sau declarândune de nisce oameni care nu numeră, decât când e vorba de a purta sarcini.

Dacă domniile lor ţineau cont din capul locului de egalitate în drept nu numai pe hârtie, şi chiar aceasta nu numai *lehetöségig*, şi dacă guvernul lor lucra şi pentru promovarea binelui comun întrucât ne privesce şi pre noi ca Români, veȡi atunci lucrurile ar avè cu totul altă faţă nu numai la presentări, dar în toate afacerile publice. Dar dacă de o parte vor sĕ ne pună după uşe, până ne vor putè scoate de acolo Maghiari, ar fi un pĕcaţ de moarte al nostru înşine, când nu ne-am folosì de ori şi ce ocasiune spre a arăta că şi noi cei ce purtăm, aşa ȡicênd greutăţile nădufului, încă sûntem acì. Domnialor dd. Maghiari de origine română, cum sûnt mulţi de aceştia în comitatul Hunedoarei şi pre cari ori cât şi-au schimonosit numele tot îi vedesce că au fost cândva Români, *) n'au sĕ se supere de loc pe românii remaşi Români când aceştia pe lûngă o cuviinţă patriotică vor se împlinească şi o datorie a lor proprie, naţională. Precum vor ei sĕ se presenteze ca Maghiari, aşa vor şi Românii sĕ se presenteze ca Români. Şi dacă nu e pĕcat a fi cineva maghiar şi fiindui originea română, pentru ce ar fi pĕcat a fi cineva Român păstrânduşi originea română?

Românii din comitatul Hunedoarei sĕ staruiască aşa dară în propusul lor.

Tot ce am mai dorì noi şi accentuăm dorinţa noastră, este ca Românii remaşi Români din comitatul Hunedoarei, sĕ se presenteze într'un mod demn, prin care se facă onoare tuturor fraţilor lor din celelalte comitate dintre Tisa, Dunăre şi Carpaţi! Sperăm că aşa va şi fi.

Revista politică.

Sibiiu, în 14 Iulie.

Cestiunea care atrage mai mult atenţiunea publică este cea a Egiptului. Măceluri de europeni se vestesc pe toată ȡiua din toate părţile Egiptului. Arabi paşa se vede că a desfrênat toate pasiunile fanatismului mahomedan în contra a tot ce nu e mahomedan. Arabi paşa se retrage cu trupele în lăuntrul Egiptului şi strică tot ce ar putè fi spre vre-un folos trupelor engleze.

De însemnătate mare este scirea arestărei unui al doilea oficier turcesc care venia dela Constantinopole. Arestarea s'a făcut la Alexandria şi se susţine ca oficierul turcesc avè la sine documente cari dovedesc legătură între oamenii cei mai de frunte ai Sultanului şi între Arabi paşa şi cari dovedesc esistenţa unui comitet *islamitic*, a cărui ţintă este de a rescula islamismul întreg din Africa şi din Asia. Adeverinduse scirile acestea, n'ar mai fi îndoială că Englitera şi Francia se află înaintea unei probleme uriaşe şi n'au de a face numai cu o simplă rescoală a unui colonel egiptean.

Englitera şi Francia armează din toate puterile pe uscat şi pe apă.

Germania este din ȡi în ȡi mai reservată şi în cele din urmă poate se va retrage cu totul dela conferenţa din Constantinopole. Negreşit că Austro-Ungaria şi Italia i va urma.

„Allg. Ztg“ din Augsburg spune că la **Bucuresci** se vor întrunì camerele legislative în Septemvre spre a fi disolvate şi a face loc unei constituante pentru revisiune a constituţiunei în care e a se introduce cuvêntul „rege“ în loc de „domnitoriu“. Causa aceasta, ȡice cor. foaiei citate, e pretecst. Adevĕrata causă ȡice acel coresp. este cestiunea d ună reană.

Despre Românii din Bucovina.

Am primit în ȡilele aceste douĕ corespondenţe, care nu sûnt plăcute, dar presupunem că fac o diagnosă a starei Românilor din Bucovina, cărei de sigur va urma şi medicina corespunȡĕtoare. Deci, le publicăm până unaltă fără de a le face vreun comentariu.

Viena, 8/20 Iulie 1882. Mi-a fost aminte sĕ sciu raportul numeric naţional în Bucovina în urma ultimei numĕrări a poporaţiunei. Din datele statistice căpĕtate am vĕȡut, că acolo elementul slav precumpenesce pe cel român cu câteva ȡeci de mii, şi de aceasta m'am mirat, fiindcă la numĕrarea din 1869 întreceau românii pe slavi cu multe mii. În neastêmpĕrul meu am căutat deluşire la faţa locului şi una mână amică eată ce 'mi scrie:

„Amice! n'ai ce te mira, că noi la numĕrarea din urmă am scăȡut în în numĕr atât de considerabil. Scii că căpitanii districtuali, ca şi consiliarii guverniali, mai toţi erau oameni străini şi ca slavofili, nefavoritori românilor. Aşa erau şi comisarii poliţiei însărcinaţi cu prevegherea numĕrării, ear numĕrătorii se compuneau din jidani, nemţi şi slavi. S'a şi agitat viu pe sub mână, ca numĕrul slavilor se easă cât se poate de mare. În Bucovina, cum scii sûnt sate românesci, în cari foarte mulţi înţeleg rutenesce. Acolo punea comisarul slav omului întrebarea: „eac vohoresi“? şi omul îi respundea „porusche“? Pe când omul înţelegea că respunde în limba în care îl întreabă comisarul, numĕrătoriul scriea în rubrică. „Umgangssprache rutenisch“: ca şi când limba omului întrebuinţată în familie ar fi fost cea slavă, eară nu cea românească. Pe multe locuri fură români cu terminaţiunea numelui în „schi“ „iuc“ „ciuc“ „viciu“ „ac“ înscrişi ca slavi.

Pe basa acestei numĕrări falsificate fac acum antagonistii românilor acte politice. Însĕ ca sĕ-ţi demustru cumcă nu toţi purtătorii numelui cu terminaţiunile atinse sûnt slavi, aduc înainte numele unui pădurariu, pe care îl chiamă slavii în loc de Rotariu, Rotariuc, apoi Bendeoschi slavisat din Bêndea cum se numesc mulţi oameni în Pietroasă. Ciupercaviciu slavisat din Ciuperca, numele multor familii onorabile în munte şi a nume în giurul Câmpulungului, Mitrofanoviciu din Mitrofan, Diaconoviciu din Diaconescu ba unul poartă numele Vasiloviciu schimbat în timp vitreg în locul numelui adevĕrat familiar, Soare.

Dar de nepreceperea ţeranului nu te mira, pentrucă el aici în ţeară luminători în cele politice încă n'are. Mai mult întristează însă, auȡind că familii boeresci, ale cărora bunică şi străbunică şi ale căror moşi şi strămoşi nu vorbia decât românesce, vorbesc astăȡi în cercurile lor numai nemţesce sau polonesce şi la numĕrare s'au declarat ori de poloane ori de germâne. Aceste familii ţi le-aşi putè spune pe nume, dar nu ţile spun se nu pară a denunţare: ele şi aşa nu-'s acoperite şi ascunse. Că aceşti boeri au făcut chiar şi câţi-va diregători, ba şi câţi-va preoţi, pentrucă veȡi dumneata, vorbind ei în familiele lor în adevĕr numai nemţesce şi comisariul numĕratoriu sciind de aceasta, le-au fost ruşine a dechiara, că limba li-i cea română, au fost deci clasaţi între nemţi. Şi limba nemţească o găsesci nu numai în casătoriile, în cari bărbătul s'au femeia nui din români, ci chiar şi în familie în cari ambii soţi sûnt români. Cumcă toată mazilimea ni s'a slavisat, aceasta e sciut şi ea însăşi o ȡice. Portatorii numelor Paunell, Brandian, Purece, Goian, Frunză, Minticiu, Stroiciu, Tomorug, etc., înceată s'au au încetat a mai vorbì românesce.

Aceste sûnt însĕ lucruri cari le cunosci prea bine şi asupra cărora ne căinăm de mult şi ne vom căina şi în viitoriu, ba mĕ tem, ca se nu ne căinăm încă şi mult mai rĕu; căci poţi presupune, vre-o schimbare spre bine dacă veȡi bună oară că societatea noastră pentru cultura literatura română sub diferite pretexte, din ȡi în ȡi e tot mai părăsită, mai ales de preoţime din care nu numĕră acum decât vre-o 48 de membri; dacă veȡi, că restanţele membrilor se suie peste 3000 fl., dacă veȡi, că organul ei „Aurora română“, în loc se fie spriginit cu toată căldura prin prenumerare şi conlucrare e numai criticat cât se poate de rĕu; dacă veȡi, că contribuirea pentru zidirea casei societăţii după atâta restimp e mai ca nulă. Nici în societăţi publice nici în cele private interesele naţionale nu se mai discută cu seriositate.

Bine că ȡiaristica le desfăşură câte odată cu multă scrupulositate, dară cine cetesce aici în ţeară, dacă trecênd din localitate în localitate, din casă în casă nu poţi da de urma unei gazete s'au cărţi românesci?

Ca un momento îmi vin aici cuvintele lui Barrère, carele ridicându-şi vocea în numele comitetului de salute publică a ȡis: *„La liberté est devenue créancière de tous les citoyens les uns lui doivent leur industrie, les autres leur fortune; ceux-ci leurs conseils, ceux-là leurs bras. Ainsi donc* tous *les Français, tous les sexes, tous les âges sont appellés a defendre la liberté. Toutes les facultés phisiques ou morales, tous les moyens politiques ou industriells lui sont aquis. Que chacun occupe son poste dans le mouvement national“*.

Prin analogie, naţionalităţei române îi e în adevĕr datoriu tot sufletul român; ambele secse, toate etăţile, ver-ce stare trebue se o susţie, toate facultăţile fisice şi morale trebue sĕ'i servească; fie care trebuie sĕ prindă în mişcarea şi progresul naţional; fie care ȡi de neactivitate e perdere nereparabilă.

Veȡi amice! la ce reflectări am ajuns, esplicându-ţi de ce am ajuns a fi pusi la numĕr mai puţin decât slavii.“

Din deslușirile aceste cunosc într'una, că e fundata teama, cumcă se vor găsì membri în congresul bisericescu cari nu vor vorbì în limba bisericei, cum se cuvine, cum că şi aici dreptul nostru din vina nostră va remânè compromis. —

Viena, 10/22 Iulie 1882. Nesmintiţi ar fi foarte instructivi dacă ar arĕta cine-va cu date statistice, cât pământ a trecut, dela încorporarea Bucovinei în Austria şi până în ȡiua de aȡi, din mâna românilor la străini; atunci abia am vedè, cu claritate înspăimêntătoare, gradul, în care s'a redus puterea elementului român în ţeara aceea atât de frumoasă, atât de mănoasă, atât de plină de suveniri istorice, de urme de bravura română.

---

*) Bărcianesci (Barcsay), Badea (Bagya), Bărbat (Borbáth), Cândafi (Kendefi), Dancişor (Dancisor), Furca (Furka), Golea (Gola), Macrea (Makray), Nopcea (-Noptea, Nopcsa) etc. etc.

Este una acsiomă, că posesiunea fonciară e fundamentul, puterea şi tăria unui popor; cu cât i sě întinde posesiunea aceasta, cu cât cresce în putere; cu cât i se îngustează, cu atât sě apropie de apunere; este proporţiune dieaptă între posesiunea fonciară şi între vitalitatea unui popor.

Înstrăinarea averii fonciare s'a făptuit în Bucovina repede dela anul 1848 încoace.

Eşind adecă ţěranii în a. 1848 din sclaviă şi devenind proprietari liberi, a făcut mare abus de libertatea lor. Necreându-li-sě una stare mediară ca în România, ei, dându-se trândăviei şi beţiei, au prins a-şi vinde propeietăţile pe întrecute, încât nu auḑiai decât: „mě! da câtu-ţi dă svabul pe ogor, îţi dă sorocověţul pe prăjină? „Îmi dă respundea cel între bat, mai mult, afurisitul îmi dă un sorocověţ si una grivnă.“ „Dă ogorul mě! căţi plătesce bine calvinul, îl îndeamnă celalalt, şi apoi pace şi sănětate, că n'avem a trăì, câtu-i lumea.“

Beţia şi trândăvia îmbinată cu dărnicia moldovenească a făcut, ca mania de a vinde locurile, sě ţină necurmat, mai ales în satele amestecate cu şvabi, până la anul 1866, când a dat în Bucovina o foamete generală; atunci au trecut pământul din mânile românilor cu sutele de fălci, dară cu nesce preţuri atât de bagatele, încât pe unele locuri sě ducea prăjina numai cu 20 cr.

A treia causă a înstrăinării a fost uşurinţa şi aplecarea, de a face datorie şi apoi cămătăria plină de ruină a jidovilor; fie care jidan era vicleanul şi cămětariul cel mai rafinat şi blăstěmat. Aici e destul, dacă aduc aminte de broşura lui Platter despre „cametăria“ care a fost resculat toata jidovimea bucovineană asupra-i, în broşura aceea e demascată cu totul rafinaria jidovească în treaba cămětăriei.

Ţerănimea, deprinsă odată la împrumuturi şi încurcêndu-se în detorii, a cugetat în cele din urmă, că va nimerì foarte bine, dacă detoriele, constrînse la jidani cu camete dela 36 fl. până la 120 fl. pe an dela sută, le va solvì cu bani împrumutaţi dela banca rustică galiţiană prin filiala condusă de polonul Grodki în Cernăuţi. Era un peregrinagiu continu după bani la Cernăuţi chiar din crerii munţilor. Dară resultatul acestui peregrinagiu pěcătos a fost şi încă este, vênḑarea în licitaţiune a unui enorm numěr de averi şi economii române. Familii române ce erau mai nainte încă destul de bine situate, au rěmas ḑeci cu sutele la sapă de lemn şi servitori pe la jidani, svabi şi poloni; căci polonul Grodki le-au fript încă mai rěu decât jidanii, cum se poate vedea din procesul de înşelăciune, ce-l are în Cernăuţi.

În satele amestecate cu svabi, svabii au devenit acum proprietari de 30 până la 100 falci de pământ, afară de cei-ce descălecând în alte sate, au întemeiat gospodării întinsě, apoi nu va găsì localitate rustică în toată Bucovina, unde sě nu se fie împroprietărit câte 10 până la 80 familii jidovesci.

Jidovii adecă, de când s'au mai înfrênat prin legea contra cametăriei şi a beţiei, cari legi pentru popor sûnt de folos nepreţuit, s'au dat a cumpěra proprietăţi rusticale şi pândesc cu sete mai ales licitaţiunile judecătoresci, pentrucă acolo cumpěră cu preţuri de tot reduse şi au încă îndemnarea, a nu depune îndată tot preţul cumpěrăturei.

Aşa stă treaba cu ţerănimea română cu privire la averea fonciară.

Cât de proprietăţile românilor de prin oraşele Bucovinei, n'am ce ḑice, pentrucă ele de mult au trecut în mânile străinilor, rěmânênd la români numai un percent foarte neînsemnat; eară asupra averii fonciare boeresci dau desluşire dureroasă listele de alegere la dieta ţěrei; de's pline de nume jidovesci: *Es ist da ein Wirbelwind, welcher das romänische Element hinweg fegt.*

Dară ce face preoţimea în mijlocul unei derapanari şi stîngeri atât de horibile? Ea face funcţiunile liturgice.

Partida germană poporală sau democratică.

În „Timpul“ aflăm nisce reflecsiuni asupra mişcărei constituţionale din Cislaitania pe cari le reproducem spre a se vedea cum se judecă în străinătate fenomenul acesta polìtic.

Eată ce ḑice „Timpul:“

Ḑiarele vestesc că partidul german democratic din Austria înclină a atrage elementele mai concihabile din partidele naţionalităţilor în sinul sěu; aşa dar un partid liberal imitează astăḑi, de şi nu stim cu ce succes, încercările actualului ministru presìdent, contele Taafe, al cărui sprijin parlamentar 'l constitue partidul conservator şi naţionalităţile.

Un semn caracteristic al timpului. În adevěr monarchia habsburgică se compune toată din naţionalităţi, din cari nici una nu e îndestul de mare pentru a fi în stare sě absoarbă pe cele-lalte. Francisc I, un monarch foarte inteligent, ḑicea, că o singură grijă n'are: a existenţei Austriei. Popoarele sûnt atât de deosebite între ele, încât nu se vor înţelege nici odată în contra monarchiei: când unul se ridică, celelalte fac numai de cât act de fidelitate şi aleargă în ajutorul tronului. Când în unul se desvoltă puterea centrifugală, în celelalte se manifestă, ca printr'o lege fisică cea centripetală.

A crede că atâtea naţionalităţi dintre cari cea mai mică chiar îşi are biserica şi scoala ei naţională, gazetele ei, literatura ei, mică mare cum dă Dumneḑeu şi istoria ei, chiar dacă aceasta ar încăpea într'o monografie de-o coală, a crede că le poţi contopì pe toate a fost o naivitate. Aceste nu sûnt grupuri de materie brută cu care cineva poâte face ori ce vrea; sûnt grupuri organice, din cari fie care are rădăcinele sale în pământ şi propriul sěu principiu de esistenţă. Rassele din Austria sûnt în genere foarte puţin amestecate şi unde ori fi deosebiri de religie la mijloc, ele nu sûnt aproape de loc amestecate. Numai identitatea religiei înlesneşte la unele apropiarea şi nici acolo în mare grad.

Fie care grup organic e o lume pentru sine, cu o limbă vie pe care clasele dominante n'o cunosc şi n'o vorbesc, adesea cu un drept consuetudinar propriu, cu datine şi tradiţii proprie.

La un asemenea stat decentralisarea e cea mai firească formă de vieaţă publică, pe când centralisarea trebue sě degenereze în domnia elementelor necaracterisate, a mijlocitorului şi a advocatului. Şi în adevěr, centralisarea şi liberalismul austriac au şi avut drept resultat ridicarea unei rase de mijlocitori, a Evreilor, şi milionarisarea advocaţilor din partidul numit constituţional. Dela 1866 până mai alaltăeri, Austria era ţara făgăduinţei pentru Evrei şi scena politică pentru glorii advocăţesti; adecă pentru oamenii cari prin dialectica continuă ce cere profesiunea lor, sûnt mai puţin decât ori cine în stare, de a avea convingeri puternice şi de a voì binele altuia. In Ungaria se observă acelaşi lucru: opresiunea domnie a elementului maghiar se traduce în realitate într'o domnie de postulanţi advocaţi şi Evrei, pentru cari a fi Ungur e o negustorie lucrativă ca ori care alta. Dacă China ar cuceri Ungaria, cei dântâi cari s'ar pretinde Chinesi ar fi Evreii şi advocaţii, credem.

E o privelişte curioasă aceasta. Vedem o sumă de popoară cu vertebrele bine închegate şi tari, esploatate de elemente fără vertebre morale, fără caracter propriu.

Aceste elemente sûnt însě prin natura lor disolvate.

Dacă mereu se 'mulţěmesc, se întêmplă, nu ceea ce se intenţiona poate, disolvarea şi contopirea naţionalitelor, ci tendenţe de disolvare a statului.

De şi nu împărtăşim pe deplin ideile d-lui E. Rénan în privirea naţionalităţilor, de şi nu admitem că unitatea de idei e un *prius*, iar consistenţa unui stat urmarea, totuşi întervertind termenii, lucrul devine adevěrat. Unìtatea de rasă produce ca resultat firesc unitatea de tendinţe, iar unde rasa dominantă e cu mult mai numeroasă sau cu mult mai cultă decât cea supusă, cea dintâi impune acele tendinţe. Privită în afară unitatea statului corespunde în adevěr cu o unitate de tendinţe şi de idei.

Ceea ce însě e comun în toate naţionalităţile Austriei (neesceptând pe Germani ori pe Unguri) este tendenţa de aşi mănţine naţionalitatea cu ori ce preţ, Iată dar punctul comun de atingere, iată ideea organică. Când toţi vor acelaşi lucru, când pentru cei mai mulţi existenţa Austriei e sigură garanţie că individualitatea lor etnică va putea exista şi ea, ni se pare că singura idee organică e aceasta. La realisarea acestei idei se împotrivesc însě elementele superpuse (Germanii şi Ungurii), ei parsecută in alţii ideea naţionalităţii, care cu toate acestea e propriul lor principiu de existenţă, ei crucifică pe altul pentru o religiune care este a lor proprie. Împăcarea între naţionalităţi nu va isbutì dar, fără a se înlocui subordinarea, recunsocênduse adecă, că şi la altul e o virtute civică ceea ce în Ungur sau în German e o virtute: iubirea de naţionalitatea sa proprie.

O decentralizare bazată pe cordonarea naţionalităţilor în grupuri administrative autonome şi în marginele exigenţelor unităţii de acţiune înafară şi înlăuntru ale statului, ar însemna însě o nouă epocă de înflorire pentru monarchia vecină. Fie-care din aceste centre locale ar avea o viaţă proprie, o producţiune proprie, un caracter propriu şi cu cât diversitatea e mai mare, cu atâta cu e mai mare putinţa combinaţiunilor de ori ce natură, singurele cari produc în lume mişcare şi putere iar mişcarea e vieaţa.

Ceea ce în natură e adevěrat e şi în stat, căci acesta e la urma urmelor un produs al naturei. Oxigen cu oxigen, idrogen cu idrogen nu produc nici o mişcare. Dar elemente deosebite, puse în contact, se atrag şi produc cantităţi de putere. A ţiné naţionalităţile apěsate, a ţinè puterile lor latente, va sě dică a le condamna la somnul plantelor: a elibera puterile lor latente ca sě se combine între ele, ar însemna a deschide calea unei mari şi ne prevěḑute desvoltări.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ape-Potopuri.

Sibiiu, 13 Iulie.

Catastrofa din şi dela Rěsinari nici astăḑi nu o putem descrie în toate aměnuntele. Mergênd omul dela Sibiiu pe şoseaua cea frumoasa prin Dumbrava Sibiiului, numai până la crucea dintre hotarěle Sibiiului poate merge cu trăsura. De acì încolo se încep urmele pustiirei din 7 Iulie a. c. Cine vrea sě ajungă în Rěşinari trebue sě meargă, încungiurând, pe drumul Cisnădioarei până la Dumbrava Rěşinarilor şi de acolo cu mare něcas ajunge în comună. Urmele pustiirei le întâlnesce călětoriul îndată ce se scoboară pe drumul Cisnădioarei din Dumbrava Sibiiului în valea care sě deschide spre Şelimběr. Acì sě věd: fênuri, grâne, cu spice mănoase şi mai gata sě dea pâne, şi cucuruze mult promiţětoare, înnecate şi noroite; pomi cu poame şi arbori, lemne şi petri de toată seama, părţi de case, unelte etc. grămădite într'un amestec diluvial. Ce a rodit pământul după asudoarea şi lucrul omului e nimicit, pământul roditoriu schimbat în pustietate năsipoasă sau acoperită de petriş mare şi mărunt împestriţat cu pomi, arbori mari şi mici, parte cu rădăcinile parte cu ramurile în sus, cu lemne de lucru şi de foc cu resturi de case şi de alte clădiri economice şi poate că sub şi printre aceste şi cu cadavre de nenorociţi. Numěrul acestora nu se scie încă. Mergênd pe urma acestei pustiiri înainte în zadar caută privirea după şoseaua cea frumoasă, şi dreaptă care eşia din Rěşinari şi după arborii ce o umbriau. Din şosea sûnt numai fragmente, între cari sûnt gropi pline de apă; arborii în cea mai mare parte sûnt duşi şi rěspândiţi pe urmele potopului. Numai morile din dreapta şoselei stau ca nisce martore a privelişteì înfiorătoare şi ca nisce rěmăşiţe din întregul cel frumos căror au aparţinut. Dinaintea morilor şi de acì în jos până unde şoseaua sě sucesce spre a suì în Dumbrava Sibiiului, aceeaşi privelisce ca şi pe vale în jos cătră drumul Cisnădioarei.

Impresiunea de până acì e numai o palidă întroducere la ceea ce'l aşteaptă pe visitator după ce ajunge în capetul Rěşinarilor. Acì numai decât un pod stricat, case şi clădiri economice spălate de apă în mare parte cu loc cu tot. Pe strada principală înainte aceeaşi privelisce ilustrată cu fiinţe omenesci, cari caută locul unde îşi avea adăpostul din moşi şi strămoşi şi cari cu lacrimi în ochi povestesc visitătorului că din tot ce au avut au rěmas cu vieaţa în oase cu aşternutul pământului surpat şi spălat de case şi alte clădiri suplinite cu arbori smulşi, cu lemne şi cu bucăţi de stâncă — sub ceriul liber. Păşind înainte pe aceea stradă pardoseala, barierele de peatră în care se credea mai nainte a fi destul de înfrênată apa ce curgea alăturea; crucile, monumentele creştinătăţii, cari aminteau de evlavia celor ce le-au ridicat, nu se mai věd, sau dacă se vede ceva se vede numai ruină. De a lungul stradei abia poţi merge cu piciorul pe lûngă casele care au remas la dreapta. Pe dinaintea acestora aproape nemijlocit catastrofa din 7 Iulie au croit apei altă alvie. Şi aşa merge până aproape în dreptul otelului celui pompos. *Vis-a-vis* de acesta eară ruine de locuinţe. Hotelul însuşi însě stă cucuiat deasupra unei prăpastii. Poduri? de aceste nici urmă până inclusive sus la podul cel ce ducea spre piaţă unde e biserica veche şi scoala, doar şi din acesta numai urme, numai ruine. Tot în chipul acesta aflì dacă mergi alăturea cu apa în sus până cătră şoseaua pe care te puteai mai nainte urca cu trăsura (pe o serpentină) până sus în munte.

Întorcêndu-te cătră biserica cea „nouă“, lûngă care odichnesc remăşiţele Marelui Andreiu şi ajungênd până în dreptul întrărei acesteia, altă privelisce şi mai îngrozitoare. Căutând de aici în jos spre partea comunei, numită „Stează“, elementul pare că a turbat aici şi mai cu multă furie. Clădiri de tot feliul děrîmate şi aduse până la starea dărimărei ulterioare, spălate cu totul, a locurea cu loc cu tot, grădini pustiite şi în sfêrşit oameni cari oftează numai după averea pustiită, dar şi după cei ce au aflat moartea în elementul turbat — este ce vĕd ochii şi în partea aceasta. Livadia cea întinsă la poalele dealului pe care e biserica cea mare, grădina cea frumoasă de lîngă casele fericitului P. S. Barcianu sûnt nimicite pe ḑeci de ani.

Ne am dat silinţa a traduce în cuvinte ceea ce au putut vedè ochii omenesci, dar mărturisim că condeiul nu e în stare a înfăţişa trista şi îngrozitoarea imagine aşa după cum o vĕd ochii.

Oameni din comună susţin a fi simţit cutremur în timpul când torenţii se versau din nuor şi alţii, că munţii dimpregiur isvoriau, pe întrecute cu ceriul, apă. La ce au a se reduce aceste fenomene ni se pare închipuite, se va constata mai târḑiu. Dar se poate că au fost numai sguduituri parţiale causate de părţile de stâncă ce le rostogogolia apa care le-au scoborît din munte. Şi isvorîrea apei din munţi pare că ş-ar găsì esplicarea, dacă se va adeverì ceea ce ni se spune, că adecă înainte de torenţii ce au căḑut pe comună, sus la munte, s'a surpat un picior de munte cu arbori cu tot, a împedecat apa în cursul ei şi a adunat-o într'un lac de dimensiuni mari. Apa, însĕ în cele din urmă mai puternică de cât bariera ce i se puse în cale, au rupt bariera şi s'a versat potop spre comuna înstrîmtorată între munţi. E cu putinţă că până a câştiga lacul putere de a rupe bariera apa se fie căutat şi alte căi printre stâncă şi printre scoarţa de pămênt ce acopere stânca, sau chiar şi printre crepăturile stâncei.

Oameni periţi în potopul din ḑiua cea fatală de la 7 Iulie se sciu până acum numai şease. Au mai perit şi alte fiinţe vii, a căror numer este încă necunoscut.

Ni se spune că oficiul comunal a raportat oficiului comitatens în douĕ rênduri despre catastrofa aceasta, n'am aflat însĕ dacă acel oficiu a trimis vre-o comisiune în faţa locului, care se constate pagubele şi se dispună ceva pentru ameliorarea celor ce sûnt cercaţi într'un mod aşa de levitoriu de soarte.

Încheem de astă dată cu atâta, ţinendune de datorie a revenì şi asupra altor detaiuri cari ni s'ar împărtăşì sau le vom afla noi înşine.

Ne vin sciri si din alte părţi d. e. dela gura-riului, despre asemenea pustiiri prin potop de apă. Am dorì se cunoascem detaiuri şi se le publicăm.

Bran, în 21 Iuliu 1882. O parte din comunele comunei colective Branul şi anume comunele Porta, Simon, Moeciu înferior Cheia şi Moeciu superior au fost martoră unei înîntemplări fiind cercetate de o tempestate nemai pomenită, aşa încât cei mai vechi locuitori spun că de o aşa nenorocire nu'şi mai aduc aminte.

În noaptea de Marţi spre Mercuri au ploat destul de mult, însĕ Mercuri dimineaţa pe la 3 oare după 3 trăsnete ploaia au început aşa cu iuţală, încât gândeai că ceriul a deschis toate canalele sale, căci nu ploua, ci curgea şi în timp de 5 până la 10 minute toate de rându din Bran numai semâna atari, fără din toate părţiele curgea apă în forma de părae şi văi turbate. Un aspect îngrozitoriu era a vedea mai vertos în părţile Buceciului cum torentele în cursul seu nu cruţia nici stânca şi nici arbore şi cutropea tot cei venia înainte.

Urmările acestei tempestăţi sunt foarte triste, un tată de familie anume Ioan George Gârbacea din Mociu superior cu soţia şi una fică a lui au căḑut victimă, lăsând în urmă 3 orfani, dintre cari cel mai mic de vreo câte-va luni, apoi o mamă betrână de vre-o 90 ani. Cadavrele duor din acei nenorocite s'au aflat în depărtare mare dela locul nenorocirei, pe când al 3 lea şi adecă o femeie nu se poate afla; Aceşti nenorociţi au căḑut victima acelei înpregiurări, că voind aşi apăra unele lemne i-a încungiurat apa de toate părţile şi fiind noaptea n'au putut primì din nici o parte vre-un ajutoriu. Mai departe s'a stricat mai multe case de ale locuitorilor şi încât s'a putut erua preste 10. Podurile din drumul principal le-a dus, drumurile le-a stricat cu totul. Sala din frumosul edificiu comunal apoi o partea din locuinţa înveţătoriului dela scoala centrală s'a dărimat şi aceste din urmă prin un părĕu care în alt timp de abia are apă de beut pe lûngă aceea areturile, fânăţiile cele de pe văi le-a stricat cu totul fênaţele de pe dealuri în partea arăturile lea spălat asemenea cu totul.

Dauna se urcă la o sumă imensă şi cu toată siguritatea se poate preţuì la 30,000 fl. Se vorbesce însĕ că aceasta tempestate a prăpădit în munţi mai multe vite şi mai vêrtos oi, aceasta însĕ acum de ocamdată nu se poate constata.

De când esistă Branul din causa nenorocirilor nu s'a cerut din nici o parte milă, fără se ajut locuitorii între sine pentrucă din întêmplare nenorocirile nu lovea în toţi fără ici colea şi cei ce nu suferea ajuta pe cei daunaţi, pe când acuma find cu cu toţii loviţi de aceasta soarte şi cunoscut este că poporul de un timp încoace au şi mai sărăcit nu se mai pot ajuta între sine şi Înaltul regim mare bucurie a face dacă batăr pe aceia cari au scăpat cu vieaţă, perḑênduşi întreagă averea, va ajuta cu ori cari sumuliţe.

Din partemi aduc mare mulţămită Dlui directore de caratină Francisc Reischi şi veghetorului de carantină Iosef Flocu apoi gendarmilor Tomas Ieslovan, Balint Iosef şi Zonta Istvan pentru ajutorul dat în apărarea acelei părţi a edificiului comunale ce mai stă astăḑi şi în scutirea vieţei familiei mele cari în lipsa mea de odată s'a pomenit cu odăile unde durmia pline de apă şi nomol şi numai cu periclu mare pe ferestri au putut scoate copii care încă se aflau pela 3 oare dimineaţă în somnul cel mai greu şi pe lûngă aceea anume cel dintâiu au avut bunavoinţa ai lua şi în cuartir la sine unde sûnt şi acuma, pentrucă de douĕ ḑile tot scoatem la apă şi nomol şi numai putem da de finit.

Tocmai când închei se continue scirea tristă că şi în comuna Tohanul nou s'a inecat comerciantul Ioan Moldovenescu.

Ioan Raţ
not.

Sebeş, 20 Iulie n. În „H. Z.“ Nr. 163 din 18 Iulie a apărut o corespondenţă din S.-Sebeş, prin cari autorii se svêrcolesc a arĕta la locurile mai înalte, atât politice, cât şi bisericesci, că în Sebeş românii afară de Piso şi David; sûnt ultra români, şi sûnt conduşi de ură şi invidie.

Subscrisul pentru a mĕ rectifica, atât pe mine cât şi pe ceilalţi ce a fost de părerea mea, în puţine şiruri voiu arĕta, şi cu deosebire voiu descoperì toate ca şi locurile mai înalte se nu fie cumva duse în eroare prin corespondenţa amintită. Cumcă românii din Sebeş au fost ori sûnt ultra-români documentează faptele lor.

Înaltul ministru scie cine au fost românii din Sebeş; Ei totdeauna a fost unii din cei mai buni cetăţeni români ai ungariei. Ba în toate rêndurile la têmpul sĕu au împlinit voia Înaltului Ministru. Şi astfeliu fiind nu cred caînalt acelaşi nu va putea fi sedus, prin un fariseism; Căci cunoscut e tuturor ca sasii din Sebeş, aḑi poartă numai un fariseism, abia înăduşit, de partida lui „Tageblat“ Înşaşi ei au declarat publice, ca „vai acelora ce ne a schimbat pentru moment pĕrul, dacă nu se va vedea resultat“ Ei adecă On. Red. voesc prin fariseism se ajungă earăşi stăpâni în Sebeş. Puteţi şi se ajungeţi dlor, dară aceea tot se o sciţi că Sebeşul e al românilor, şi ei 'l vor stăpânii. Aceasta vi-a spuso şi „Tageblattul“ dvcstră; căci dvoastră scădeţi cu numerul, scădeţi cu averea. Şi afară de aceasta chiar şi aḑi nrul cum stă? 4400 romăi şi 1800 sasi.

Dacă dvoastră la alegerea din 12 Martie an. curent de aţi câştigat câteva suflete perdute, nu e vina noastră, ei vor vedea! Aceasta de ce a făcut'o? Din interes, personal, numai. Şi nici decât din acel punct de vedere, că doară ar fi meritat D. Leonhardt Meritele Dlui Leonhardt se sciu cari sûnt. Tot recurse contra lucrărilor Dlui. Admoniari şi pedepse în bani, dictate de Vicecomitele firesce pentru meritele lui. Atâta despre meritele domniei sale.

Cumcă ar fi fost mai meritat Isac, nu sciu? Sciu însĕ că e om de caracter şi e Dr. de drepturi, şi ne patat cu nimica.

Dară se vin On. Red. *ad rem*; Că îndreptăţiţi a fost românii din Sebeş, pre acei români ce au votat cu sasii ai eschide din numĕrul lor? Acei români însuşi ei cu luni înainte de alegere striga în gura mare sĕ se ceară dela locurile mai înalte sĕ se facă alegere de primariu, căci suplentul Leonhardt este incapabil, de o parte, ear de alta parte toate interesele românilor din Sebeş, sûnt periclitate. Putè-veţi nega aceasta Dlor? Şi eată că dacă vĕḑură că nu ţi se împlinesce pofta cu candidatul lor, mai bine, decât se lucre pentru interesele lor numai a votat cu sasii.

Eată însĕ On. Red. şi interesele românilor în joc.

Românii din Sebeş, au boi, vaci, viţĕi, oi, etc. Sasii înse nu ţin de acestea. Românii vênd viţei şi cumpĕră locul sasului. Ei dară ca se poate face aceasta trebue se aibă vitele pasiune.

Necas le e Sasilor, înse ce se facă? Ca se nu poată înse nici românul ţinea vite, şi ca se numai poată da înainte, ci îndĕrĕt ca sasul, cest din urmă de câţi-va ani a venit la ideia ca dacă ar putea oprì păşunatul vitelor la români, atunci şi ei românii vor ajunge în starea sasului.

Aceasta a cercat'o se o facă, însĕ nu a putut, căci representanţa oreşenească dispune de aşa ceva. Ei ajungând la putere vor şi face-o, în urma căreia firesce că toţi românii din Sebeş amar vor suferì.

Mai departe, alcamul oilor, cari aducea bisericei gr. or. câte 400 fl. pe an şi perìclitat, aşa încât de present e decis, ca biserica sĕ numai capete alcamul şi aceasta decisiune s'a adus tot cu concursul dlor din poveste, pe cari nu mai aflu de lipsa ai numì cu numele.

Şi oare nu cumva se va periclita şi subvenţiunea scolei gr or. în suma anuală de 1200 fl. v. a. ce se primesce din casa alodială; mai cu samă fiind că cassa stă foarte rĕu, prin manipularea cea înţeleaptă a sasilor. Sĕ nu fie, însĕ nu cred că va fi biserica gr. or. aşa de fericită. Căci noi scim cu cine avem de lucru. Dlor toate le fac ce numai pot, ca sĕ se susţină, şi ca se ruinese pre români. Însĕ provedinţa nu le va ajuta nici odată.

Tare m'a surprins, când am veḑut că corespondinţii, fac apelaţie şi la Ven. Cons. în Sibiiu. Şi voesc a arăta pre subscrisul contrariu legilor bisericesci, respective contrariu Ven. Cons. şi Ordinaţiunilor aceluiaşi. Însĕ nu a putut afla motive de ajuns, fără a faurit o minciună că eu aş fi propus sĕ se facă alegere nouă contra Ordinului V. c. Am fost ce e drept şi eu de pĕrerea aceea, ca sĕ se facă alegere nouă, dupăce s'a veḑut că din întreg sinodul nime nu voesce se fie membru in comitet cu cei ce nu au abḑis. Şi aceasta părere a şi fost primite în unanime de aproape 600 membrii — din 610 câţi sûnt în Sebeş — afară de singur. A. D. Şi de s'ar repeta 100 de sinode tot astfeliu de resultat va fi carele a fost la acel sinod.

Ba de pot spune On. Red. că aḑi spiritele sûnt cu mult mai niversuinate; Dovadă e persistarea poporului în continu pre decisiunea din urmă, adecă suspendarea lui A. D. şi D. D. cu deosebire a acestui din urmă, ca învĕţătoriu. Ear faţa cu A. D. am înţeles ca poporenii în continu i abḑic de ale mai fi preot şi că în casele lor nu le mai trebue mai mult dênsul cu nici un preţ, şi pre lûngă ori ce urmări.

Şi cu tot dreptul cresce îndignarea oameniler, căci A. D. preotul a ḑis: „Cemi pasă mie de oameni ce mi a făcut mie omenii, că nu ei doară mi-a făcut cele ce le am etc.“

Ce lucră însă Dl. Ioan Piso? El din oficiu de dir. de politie lucră asupra oamenilor cu puterea oficiului, i pedepsesce şi i ameninţă însuşi în oficiu publice.

Mai departe toate puterea ce i-o dă oficiul o pune pentru a cădè românii în Sebeş, în anul viitoriu, vom vedea însĕ dacă vor cădea românii ce os de ros va primì?

Nimenea însă se nu-şi închipuiască ca românii din Sebeş, ar fi conduşi de ură, faţă cu partida lor contrară, ei lucră pentru aşi ajunge scopurile, conform şi între marginile legilor statului Ungariei. Şi că cum au sĕ se poarte românii din Sebeş fie siguri sasii de acolo că nu vor avea lipsă de învĕţătura lor. Dacă va fi vorba de învĕţătură atunci ne vom lua dela sasii din Braşov. Românii din Sebeş, singuri sûnt, cari representă interesele adevêrate ale tuturor orăşenilor in general.

Adaug încă o dată în fine, ca românii din Sebeş sûnt cu mult mai buni patrioţi şi cetăţeni ai Ungariei decât sasii de acolo. Şi că totdeauna se vor folosì de drepturile ce li le dă legile ecsistente.

Protestez sus şi tare contra intitulărei noastre de ultra români; Declar aceste de calumnie, şi spre autori de calumniatori publici cari pre astfeliu de căli voesc aşi ajunge scopurile.
Cu acestea me am simţit dator On. Red. ale da publicităţiei.

Adaug însĕ că adevĕrul l'am ḑis şi că multe mai sûnt de ḑis, cred însĕ că şi Dnii şi fraţii mei din Sebeş încă vor mai adauge la acestea*)

Z. Murĕşan,
învĕţ.

Caransebeş, 10/22 Iulie 1882. *(Sosirea şi primirea literaţilor şi artiştilor maghiari la gara din Caransebeş).* „Literaţii şi artiştii naţiunei maghiare, cari au dus din Ungaria o salutare României“ — după cum scrie odinioară „Kol. Közl.“ din Cluj — sĕ află earăşi pe pămêntul Ungariei La reîntoarcerea lor au făcut o pausă de 20 minute şi la gara de aici. Cetăţenii Caransebeşului fiind avisaţi despre sosirea călătorilor cu vre-o câte va ḑile mai înainte au tocmit lucrul astfel ca primirea oaspeților sĕ fie cât mai splendidă, după cum adecă sûnt împregiurările la noi. Fiind anunțată sosirea pe ḑiua de astăḑi la 9 oare și 10 minute, o multime mare de oameni, bărbați, femei și copii au alergat la gară ca sĕ vadă pe cei ce representează literatura și arta ungurească. Esteriorul garei noastre era decorat frumos cu steaguri unguresci. Pe peronul garei se înălța o poartă de triumf, alcătuită din ramuri verḑi de stejar, împodobită cu o mulțime de cununi de flori și steaguri de ale țărei; deasupra porței de triumf era făcută din rose coroana ungurească, cu inscripțiune și de o parte și de alta: *„isten hozott“*. In fața acestei porți de triumf sĕ așează pompierii cetății cu musica lor. Se aude signalul sosirei, și unul fie-care caută sĕ'și afle un loc, de unde sĕ poată vedea și auḑì mai bine cuvêntările de binevêntare precum și respunsul oaspeților. Eu ca privitor sĕ înțelege am căutat se ocup un loc din cele mai potrivite ca sĕ nu mĕ plâng că n'am vĕḑut și auḑit nimic. Mașina se opresce ușile capeelor se deschid și oaspeții se dau jos. Președintele tribunalului din loc dl Küchler 'i salută în l. maghiară, dl secretar cons. I. Bartolomei în limba română caracterisează cu mare tact sciința și arta prin faimosele cuvinte ale celebrului Cicerone ear primarul cetății dl. Dascăl în limba germână. La cuvintele de bineventare respunde la toți dl. „Urváry Lajos“ redact. dela „P. Naplo.“ Finind cu respunsul oaspeții se înșiră pre sub poartă triumfală ca se între în interiorul garei, unde-i așteptau mesele mâncări și beuturi de tot feliul. La întrare sub veranda garei oaspeții sûnt întimpinați cu imnuri de reuniunea germână de cântări, sub conducerea Dlui jude de tribunal Schärff. Călĕtorii noștri sĕ așează la mese gustând din bucate și beuturi. Toastele sa încep. Dl. Visi Imre representantul gazetei „Hon“ vorbesce frumos în limba maghiară, făcênd alusiune la buna înțelegere, solidaritate pace și înfrățire dar și mai frumos ridică un toast în l. română dl. Sólymoși Elek, teatralist cam cu cuvintele următoare: Dlor noi venim acum de pe Turn-Severin. Acolo fost bineprimit de român și aici încă bine primit. Puteți se spune la român dincolo chit de cald stinga nost. Se treiască! Așa, așa! le este caldă strînga, dar le este înghețată dreapta.*) Frumos au sciut sĕ se represinte toți prin Dl orator Sólymoși cu minunatul discurs. Din toate vorbele se vede că D. D. literați și artiști maghiari au remas încântați de primirea ce li sa făcut la Turn-Severin. Altcum un domn, care a sosit în Caransebeș cu o oră înainte de oaspeții nostri a spus că literații și artiștii maghiari sau simțit inferiori în cultura Dlor față de primitorii dela Turn-Severin, față de acei primitori, cari nu de mult au fost caracterisați de sălbatici din partea oamenilor literați.

---

*) Am publicat cerespondenţa de mai sus ca se dovedim împarţialitatea noastră faţă cu regretabilele diferenţe din Sebeş. Am dorì însĕ cu domnii din Sebeş se înţeleagă odată ca frecările înverşunate nu duc la nici un feliu de fericire şi că interesele de partidă dacă degenerează în ură îi nimicesc pe toţi. Corespondenţa de faţă şi cea din „H Ztg.“ la care se face provocare constată împregiurarea că pe calea pornită ura tot cresce şi în folosul cui? Red.

În naivitatea mea Dle redactor vin sĕ vĕ mai spun și aceea că la prima privire a literaților și artiștilor maghiari, am cugetat în mine: nu cumva doamne a rătăcit pe la noi vre un tren din Rusia...... căci atâtea tipuri originale de ale lui Israil s'au arĕtat și vĕḑut între domnii literați și artiști maghiari. Ba în presupunerea aceasta a mea m'am întărit și mai mult vĕḑênd că o mulțime considerabilă dintre Domnii literați și artisti maghiari se sărută și îmbrățișează cu Schachterul de aici și cu domnii medici ai cetății, cari asemenea sau așeḑat la noi de pre timpul espedițiunei lui Moisi prin deșertul Arabiei. Cele 20 de minute se apropie de sfârșit și Domnii literați și artiști se gată de plecare ca astăḑi la 11 ocre se fie primiți în Lugos și pre seară în Timișosra unde vor remânè preste noapte ca se poată arangia și o producțiune după cum am auḑit că le este scopul.

Un privitor.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Nyregyhaza 23 Iuliu.

După „Egyetértés“. *Cel mai însemnat moment al investigațiunei din sĕptĕmâna trecută, au fost mărturisile lui Iosif Scharf, făcute din îndemn propriu. Scharf, un om cu barbă roșie și de un esterior gârbov, a făcut cea mai rea impressie. El fu scos Vineri din închisoare și dus înaintea tribunalului. Și de oare ce Barry nu era acasă, l-a ascultat judele Megyeri în presența presidentului Kornis. Ce resultat a avut mărturisirea, nu se poate scì, se crede însĕ că el a descoporit lucruri însemnate, căci ascultarea a durat mai mult de trei oare.*

După mărturisirile plutașilor deținuți, jidanii din Marmația apar greu compromiși, și de aceea rĕmân încă în prinsoare preventivă în Nyiregyháza. Ascultarea martorilor e pusă la ordine, se sperează că în 8 ḑile ea se va termina si astfel se va putea încheia investigația, și se va începe pertrectarea specială. Corpul Estirei Solymoși nici că-l mai caută; după opinia esperților cadavrul deja e descompus. Investigația de pe acum a dat resultate foarte satisfăcătoare. Opiniunea generală e liniștită. Comitele suprem a plecat.

Judele Barry a primit o epistolă germână din Nizza, în care i se apare sĕ nu caute cadavrul sub pământ, căci după esperiențele de până acum în asemenea casuri nime n'a ascuns cadavrele în pămênt. În o epistolă anonimă din Nyiregyháza i se spune lui Barry, că un zidariu pe patul de moarte a mărturisit în sĕptĕmâna trecută soției sale, că dênsul înainte cu câteva sĕppĕmâni a zidit un cadavru în pĕrete pentru 500 fl.

Nyregyhaza 25 Iulie

„Ellenzek“. **Afacerea dela Tisza-Eszlar a ajuns în fine în stadiul hotărit. Se telegrafează dela Nyiregyhaza la „Egyetértés“: hahamul Schwarz a mărturisit că el a omorît din întêmplare pe Solymosi Eszter, care-l batjocoria. Apoi cadavrul ei la aruncat cu haine cu tot în Tisza.**

Varietăți.

* Escelența Sa P. Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul pleacă mâne cu trenul de seară, însoțit de secretariul consistoriului archidiecesan Protos. Nicanor Frateș la Hațeg, spre a fi Dumінecă de față la întêmpinarea I. S. imp. a principelui și princesei de coroană. După informațiunile ce avem va sosì la Hațeg și Preasânțitul P. Episcop al Aradului Ioan Mețian spre același sfêrșit.

* În urma ploilor din ḑilele din urmă s'au întêmplat întârḑieri de trenuri. Așa în 23 Iulie n. trenul accelerat care comunică între Predeal și Budapesta s'a întârḑiat cu 1 oară. Drumul de fer pe Valea Prahovei a suferit mult.

Posta din urmă.

Alexandria 25 Iulie.

12 companii engleze au ocupat posiție în fața taberei lui Arabi. Arabi este declarat afară de scutul legei.

Ministrul president al Kedivului, Ragheb pașa, după descoperile mai nouĕ, s'a dovedit de trădătoriu. Chedivul vrea sĕ-și dimită întreg cabinetul.

Bucureșci 25 Iulie.

Scirea că regele român Carol va face visita domnitoriului austro-ungar Francisc Iosif, a făcut în cercurile politice din România cea mai bună impressiune. Întâlnirea se va face, precum se ḑice, nu în Viena, ci în Budapesta.

Loterie.

Mercuri în 26 Iulie n.

Sibiiu: **68 36 88 34 57**

Bursa de Viena și Pesta

Din 25 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.85	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	88.40	88.65
Renta ung. de hârtie	87.05	87.05
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.60	91.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.80	96.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.75	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane .		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane.		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 60 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.30	97.75
Sorți unguresci cu premii . . .	120 75	120.50
Sorți de regularea Tisei . . .	110.60	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.15	77.25
Datorie de stat austr. în argint .	77 75	77.75
Renta de aur austriacă	95.30	95.—
Sorți de stat dela 1860 . .	132.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	827 —	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	319 25	320.75
Acțiuni de credit austr. . . .	317.50	319.—
London (pe polița de trei luni) ·	120.05	120 30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.66
Napoleon	9.57	9.55
100 marce nemțesci	58.85	58.3)

CONCURS.

În urmarea decisiunilor aduse în ședințele comitetului parochial din 22 Maiu și 5 Iunie 1882 la care a luat parte și dl administrator ppresbiteral se escrie concurs pentru deplinirea parochiei de clasa a II-a din Oravița-montană ppresbiteratul Oraviței, diecesa Caransebeșului cu termin de alegere pe 8 Septemvre 1872 st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Dela societatea călei ferate în bani gata 300 fl.
2. Cuartir liber și
3. Stolele îndatinate.

Doritorii de a dobêndì această parochiă vor avè sĕ'și adreseze recursele lor instruite conform statutului organic și al regulamentului pentru parochii § 15 lit. *b)* până în 30 ḑile dela publicarea acestui concurs către subscrisul comitet parochial dlui administrator ppresbiteral Macsim Popoviciu în Oravița-montană.

Oravița-montană în 3 Iulie 1882.

Comitetul parochial.

Licitațiune minuendă.

Conform planului și preliminariului de spese de nou elaborate, și aprobate din partea Veneratului Consistoriu diecesan Aradan în ședința din 10/22 Iunie 1882 sub Nr. 1504, — se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru edificarea Bisericei gr. or. române din opidul Petriș, comitatul Arad, protopresbiteratul Totvaradia, — cu prețul esclamării de 13.634 fl 80 cr., — carea licitațiune va avè loc în localitatea scoalei române din Petriș la 25 Iulie (6 August) 1882 în oarele ante meridiane.

Planul cu operatele lui și condițiunile de licitare se pot vedea la presidiul Comitetului parochial în Petrișu. Stând la dispozițitnea comunei bisericesci 56 mii cărămidă 260 metri cubici peatră de munte în valoare de 1360 fl. v. a. întreprinḑĕtoriul are se primească acest material avênd a se detrage prețiul lui, din suma stipulată în contract,

Se avisează toți acei Domni architecți, care ar dorì a întreprinde aceasta edificare, ca pe terminul sus indicat sĕ se presinte la licitațiune, avênd ante de licitare a depune ca vadiu 8% a prețului de strigare, care poate fi ori în bani gata, ori în papiruri de valoare, garantându se edificarea licitantelui, carele va face cel mai jos obvenitoriu ofert pentru Cassa Bisericei.

Din ședința comitetului parochial ținută în Petriș la 29 Iunie (11 Iulie) 1882.

[119] 3—3

Iosif Cimponeriu, preot ca președinte..
Georgiu Cioseșcu, notariu.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica și a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantități mari și au fost premiate la toate espozițiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a prețului lor de fabrică. Eu ofer așa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

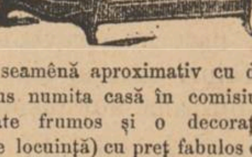

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)
date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos și o decorațiune neajunsă pentru fie-care locuință) cu preț fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (prețul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt și pe lângă anticipațiune și comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente și fără de defecte.

F. Buganyi [115] 3—12
Deposit de mașine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară și toamnă, de oarece ele scutesc de parasiți și de necurățenie, sûnt cu mult mai trainice și se pot lesne desface și compune.

Avis pentru posesorii de pământ și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lângă alte prețuri de concurință **Feräria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Esposițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 10

---

*) *Et si desunt vi res, tamen est laudanda voluntas.* Red.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82. Sibiiu, Sâmbătă 17/29 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 16 Iulie.

Succesorul viitoriu pe tronul Habsburgilor, In. S. imperială archiducele Rudolf, cu înalta soţie, archiducesa Stefania, sosesce poimâne pentru a doua oară în patria noastră mai ângustă. Ei descalecă de astă dată într'un ţinut plin de reminiscenţe vechi şi pentru noi de interes îndoit. În valea Haţegului, unde va descăleca Serenisimul oaspe cu serenisima sa soţie, pentru un timp oare care, a fost locul principal al leagănului, în care cetatea cesarilor, Roma, a pus pe fiica ei cea mai tineră, pe naţiunea română, se crească, sĕ se desvoalte şi de acì şi din vecinătatea acelei văli a resărit în tenereţele naţionalităţei noastre acea nobilime românească, care a dat patriei braţe puternice, ca sĕ sdrobească pre inimicul comun al crestinătăţei întregi, care a dat prin familia Corvinilor pe mântuitorii şi glorificătorii Ungariei.

Sûnt sublime aceste reminiscenţe şi cu mândrie îşi aduce aminte de ele nu numai fie care român, dar şi fie care patriot adevĕrat: noi Românii, pentru că din leagănul leagănului naţionalităţii noastre şi din viţa noastră patria a avut pe bărbaţii cei mai mari în timpurile cele mai grele; cei lalţi, pentrucă patria pe care au mântuito Corvinii de năpăstuirile Turcului şi i au dat (patriei) strălucirea cea mai mare din tot evul mediu, este şi patria lor.

Soartea, sûnt mai patru seculi de la acel timp, a adus grele încercări asupra Românilor. Reminiscenţele acele solemne au devenit cu timpul pentru noi sfâşietoare de inimă. Ambiţiunea de a domnì a sfâşiat cu timpul societatea şi pe urmă patria însaşi. Din sfâşiarea aceasta s'a născut deosebirea unei părţi din acea nobilime, care era odată fala şi radimul Românilor, pentru ca se devină prigonitoarea acestora. Numai trupinele, poporul, cu şi fără diplomă de nobilitate, au mai remas ca se ofteze sub jugul floarei, ramurilor şi trunchiului acelui arbore, care crescuse din rădăcinile, din trupina românească.

Şi jugul arborelui apăsa greu asupra trupinii, aproape sĕ stêrpească trupina.

Provedinţa însĕ a întocmit lucrurile de aşa, că sceptrul şi coroana acestei ţĕri a venit în mâna şi pe capul familiei a cărui descedent va călca poimâne pe pămêntul de care sûntem legaţi prin scumpe şi sacre reminiscenţe. Poporul nostru dela acel eveniment încoace a început succesiv a reocupa locul pe care îl lăsase moştenire faptele vitejesci a le strămoşilor şi se înţelege că ceea ce s'a întêmplat cu poporul român din ţeară, s'a întâmplat şi cu cel de pe acest pămênt, care pentru Români are deosebită însĕmnătate.

Venirea moştenitoriului tronului, pe cât putem sci şi noi, nu are motive politice. Cu toate aceste ea poate avè influenţă şi asupra vieţei politice. De câte ori evenimente cu mult mai de puţină însĕmnatate nu dau lucrurilor o direcţiune nouĕ şi favorabilă.?

În stagnaţiunea, în regresul politic, în care noi Românii plutim dela 1867 încoace, poate că presenţa unor persoane auguste în ţeară, cunoscênd aceste împregiurările ţerei din intuiţiune nemijlocită, sĕ contribue la o direcţiune, prin care se apară şi pe orizontul român un senin mai dulce, mai bogat, un senin cu soare, care se redeştepte puterile noastre pentru a face posibil concursul nostru activ la afacerile patriei, pentru care astăḑi n'avem de cât numai jertfe.

Când nu ne-am înşela în speranţele noastre, precum sûntem aplecaţi a crede că nu ne vom înşela, pămêntul pe care vor descăleca înalţii oaspeţi, va avea cu o reminiscenţă mai mult, de care noi şi următorii noştri cu plăcere ne vom aduce aminte.

Revista politică.

Sibiiu, în 16 Iulie.

În ḑilele din urmă în Erţegovina s'au ivit earăşi mişcări revoluţionare. Unele foi susţin că acele n'au fost încetat de loc. Pe scurt amintiserăm şi noi după „P. L.“ ceva despre mişcările revoluţionare mai noue. Vĕḑênd că ḑiaristica dă acestor mişcări însemnătate, reproducem după „N. fr. Presse“ următoarele.

„Pe când scirile din Bosnia şi din districtele erţegovinene mărginaşe sûnt foarte satisfăcĕtoare, pe când recrutaţia se face fără greutăţi, ear' poporaţiunea îşi îngrijesce de holde sub protecţiunea trupelor noastre, în părţile estreme ale Erţegovinei, mărginaşe cu Muntenegrul, nu se poate efectuì nici cum pacificarea. Resturile de acolo ale insurecţiunei nu dau nici cum pace trupelor noastre. Lagărul întărit al postului dela Vicevina fu împresurat la 8 Iunie, pe la meḑul nopţii, de o bandă mare de insurgenţi şi fu atacat cu violenţă până de cătră ḑiuă; totuşi postul, în numĕr de 60 oameni, reuşì a respinge pe inimic.

„La 12 Iunie insurgenţii se reîntoarseră în şi mai mare numĕr şi, pe la 9 oare seara, ameninţară postul Velenic ocupat de 100 oameni din al 14 batalion de vênători. În acelaşi timp apăru o a doua bandă de insurgenţi în faţa lagărului principal bine întărit dela Celebic, spre a'l ţinè pe acesta în respect şi a împedeca trimiterea de ajutoare la Velenic, care era foarte ameninţat. Un cap de insurgenţi care vorbia limba germână, merse cu obrăsnicia până acolo, încât ceru predarea fortului promiţênd în schimb a lăsa trupelor deplină libertate sĕ se retragă, dar fără arme. Rĕspunsul fu o salvă generală. Totuşi inimicul, care dispunea de muniţiuni în de ajuns, respunse cu putere la această salvă. Lagărul dela Celebic, ale cărui batalioane din colţ sûnt înarmate cu tunuri, putu se ţină pe insurgenţi la o distanţă cuviincioasă. În schimb postul dela Velenic era foarte strimtorat şi nu scăpà decât numai în urma unui ajutor de 60 oameni trimeşi dela Celebic. Cu această ocasiune căḑură nouĕ oameni din a patra companie a batalionului 14 de vênători dintre cari trei morţi şi şase răniţi.

„O coloană mai tare, care după ce află despre aceste evenimente cutreeră împregiurimile têrenului de luptă, numai găsì nici un insurgent. După cum s'a aflat mai târḑiu, ei s'au retras de alungul fruntăriilor muntenegrene pe teritoriul turcesc, unde au dat foc unei localităţi, intrând în luptă cu posturile turcesci dela fruntării. Posturile estreme au vĕḑut focul şi au auḑit împuşcăturile în curs de mai multe oare. Respinşi şi de acolo, se pare că insurgenţii 'şi-au regăsit culcuşul tot în Muntenegru. Sĕ ḑice că conducĕtorul acestei bande este un oficier rus, care sĕ ţine însĕ la distanţa respectabilă de trupele noastre şi nu se arată decât din când în când.

„Atacurile contra coloanelor noastre cu provisiuni sûnt evenimente foarte obicînuite. Aceste coloane deşì sûnt necontenit escortate de o companie de soldaţi, sûnt regulat atacate, deşì adeseori dela distanţe nepericuloase. Se pare că prin aceasta atacătorii voesc a spăria unele din animalele care duc provisiunile, a le face sĕ fugă din coloană, şi a le prăda apoi, de vreme ce aceste animale odată spăriate, nu pot sĕ fie urmărite de soldaţii din coloană.

„Numai întêmplarea a făcut ca scape la începutul acestei luni de un mare pericol. Insurgenţii hotărîseră sĕ atace acest post. Dar un turc care fusese cu o ḑi mai înainte jăfuit de insurgenţi încunoscinţă de vreme lagărul despre atacul bandei. Comandantul postului, locotenentele Duda, lăsà o mică parte din garnisoană în întăriri şi plecă cu restul trupei înaintea bandei, care se compunea din 70 oameni, o primì cu un foc bine nutrit, astfel că insurgenţii fură nevoiţi sĕ o ia la fugă, lăsând un mort şi o mulţime de arme.

„Noua tactică a insurgenţilor constă în împărţirea lor în bande de 70 până la 100 oameni, care esecută atacuri nopturne asupra posturilor mari slabe sau asupra localităţilor unde se află animale şi neliniscesc necontenit coloanele noastre de provisiuni. Se pare că va mai trece mult până când sĕ se pună un capăt acestei stări de lucruri regretabile, mai ales dacă se va adeverì sgomotul care circulă prin Erţegovina, că un numer mare de voluntari ruşi şi sêrbi se adună în împregiurimile Focsei, cu intenţiunea de a împedica posturile înaintate despre fruntăria muntenegreană se mai primească ajutoare şi provisiuni. Că ne asceptăm şi la nisce asemenea eventualităţi ne o dovedesce faptul că posiţiunile întărite ale batalionului 14 de vênători de lûngă Celebic sûnt acum din nou întărite şi în grabă de un detaşament de pioneri“.

În legătură cu cele de mai sus amintim că acum cu ocasiunea petrecerei min. pres. Tisza în Oradea-mare, ministrul în rĕspunsul sĕu la întêmpinarea unei deputaţiuni ar fi atins şi politica esternă. Min. ḑice că pe terenul acesta a dat de multe dificultăţi, pe care a trebuit sĕ le învingă. Dacă ar mai avè a lua decisiuni, după cum a trebuit sĕ ia, ar repeţì aceea ce a făcut până acum. Nu garantează că nu vor urma ḑile mai serioase, dar dênsul nu s'a îndoit nici odată şi în asemenea casuri nu se va îndoì nici odată şi aşteaptă sĕ vie timpul, ca puterea sĕ nu pună numai mâna pe puctele cele mai neodichnite, ci chiar piciorul, pentrucă năpârca care se apropie de peptul cuiva trebue strivită cu piciorul. Pot venì ḑile grele, însĕ ţine mult la partida, care a luptat alăturea cu dênsul şi care de bună seamă va lupta şi în viitoriu. Sûnt multe greutăţi de invins pe terenul politicei interne. Clocotul neîntrerupt în străinătate, însutitele nenorociri ce au cercetat Ungaria au făcut ca naţiunea pe lûngă toate încordările se nu poată merge înainte....

„P. Ll.“ în numĕrul seu de Mercuri, într'un articul de fond spune că discursul ministrului pres. a avut influenţă asupra bursei din Viena. În deducţiunile sale articlul află că crisa egipteană influinţează şi asupra cestiunei orientale. „Prin stirbătura deschisă „de tunurile Britaniei-mari în dreptul „internaţional şi în autoritatea alianţe„lor de pace, vor da acuşi năvală acei „cari nu voesc a lăsa orientul în pace, „cari contra inimei lor se supun silei îm„Rusia îndelung, de a urma preţuitu„lui esemplu, cel puţin pe căi ascunse „suterane va împinge lucrurile înainte, „căci ea e sigură că va fi urmată de „vasalii sei din peninsula balcanică. „Puţintelul Egipt are o asemĕ„nare desperată cu puţintica Bos„nie.“ „P. Ll“ recomandă în fine a nu mai da ḑilelor rênd, ci a crea o situaţiune clară, strivind cu bărbăţie năpârca.

Din Egipt, şi cu privire la Egipt, sûnt sciri multe, între alte că Arabi paşa ar vrea a se preda pe lûngă anumite condiţiuni. Camera francesă a început a se codì în votarea creditelor pentru espediţiune.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Deva, 13/25 Iulie. *(Pregătiri pentru întimpinarea principelui de coroană în comitatul Hunedoarei.)* De loc ce s'a respândit îmbucurătoarea scire, că Alteţa Sa, ces. reg. Archiducele Rudolf principele de coroană va binevoì se cerceteze clasicele plaiuri ale comitatului Hunedoarei, mai mulţi români inteligenţi din Deva într'o conferenţă ângustă, carea avu loc la 14/2 l. c., aflând de consult, ca şi românii din acest comitat sĕ se presente în corpore înaintea Alteţei Sale spre aşi esprima simţemintele lor de loialitate şi fidelitate: pentru aflarea modalităţilor de întimpinare au convocat pe 23/11 Iuliu a. c. o conferenţă a tuturor românilor din comitat, spre care sfêrşit, au învitat la conferenţă după putinţă mai pe întreaga înteligenţă română a comitatului; rogând pe fie care invitat, se aviseze pentru participare pre cât mai mulţi români din giurul lor.

Tot odată au esmis o comisiune de 3 membri cu însărcinarea ca acest conclus sĕ'l aducă la cunoscința comitelui suprem ca representantele guvernului, rugându'l sĕ binevoească a face cunoscut când și unde? deputațiunea românilor esmitendă din conferența amplă va potea fi primită de Alteța Sa?

După aceste dispotițiuni prealabile conferența dela 23/11 l. c. după o consultare serioasă și matură, a ales o deputațiune de 60 membri cu scop, de a se presenta la 30/18 l. c. înaintea Alteței Sale Archiducele Rudolf principele de coroană, la gara dela Hațeg și eventual în castelul din Sântă-Maria și de a esprime simțemintele de loialitate și fidelitate ale românilor din acest comitat, pururea credincioși tronului și înaltei case domnitoare.

Toate aceste s'au făcut și esecutat cu cea mai mare publicitate, și fără oare care va reservă; după cum merită însemnĕtatea causei.

Și totu-și, diarele maghiare făcându-și și din acest sacru obiect, cal de bătae în contra românilor, i-suspiționează, că ar fi consultat în secret și pe ascuns, ba nu se rușinează a provoca în public pe comitele suprem se împedece primirea deputațiunei române. Va se dică, pe unii maghiari (căci nu credem se fie toți de acea-și credință) 'i genează chiar și aceea, dacă românii se grăbesc a-și areta și ei omagiele lor fiitoriului domnitor august.

Causa este, precum se scie, că românii esistă încă și vor a esista ca români și de dragul maghiarilor nu renunță la limba și naționalitatea lor.

Cu toate aceste noi mergem mai departe și nu luăm în considerare invectivele nefundate ale rĕu voitorilor noștri.

Despre resultat cu permisiunea dvoastră dle Redactor, mi-voiu lua voie a raporta la timpul seu.

Zarand, 19 Iulie 1882. Listele electorale pentru comitatul Hunedoarei, pe anul 1883 s'au depus în cancelariele respective comunale spre a se putè face reclamări și observațiuni asupra lor. Eu astădată mĕ voiu restringe pre lângă lista electorală din Brad, espusă în cancelaria comunală din 5—15 Iuliu pentru reclamări, ear pentru observările făcênde din 15—25 Iulie st. n.

Numĕrul membrilor alegători pe basa listei provisore pe anul 1883 ar fi 89 cu totul; dintre cari 56 sûnt Români; dintre aceștia 5 în totdeauna au fost cu Maghiarii. Un Român este indiferent. Astfeliu ar remânè partida română în Brad 50 inși; ear partida maghiară 48 inși. Diferența între membrii alegători români și între Maghiari abia este de 2 inși.

Mai momentos este a sci cum au ajuns Maghiarii nostri la suma de 48 inși. Lucrul este ușor de esplicat. Comisiunea carea a fost însărcinată cu compunerea listei electorali, constă din Unguri fanatici. Devisa acestora la compunerea listei se vede că a fost se maiorisăm cu ori ce preț pe Români.

Conform devisei, comisiunea a întrodus în lista electorală pe toți maghiarii câți numai sûnt în Brad; pardon! au remas 2 inși neîntroduși.

Nu sciu dacă comisiunea a mai cetit legea, s'au a căutat numai ca cel indus în listă se fie maghiar. Cel puțin lista arată că s'a avut în vedere numai numele: se fie unguresc.

Astfel s'au întrodus în listă 15 maghiari fără nici un drept; dintre acestia 6 inși sûnt în restanță cu darea de pre anul trecut, ear ceilalți 9 inși sûnt băgați pre basa venitului (așa stă în lista electorală provisorică.) În realitate numiții 9 inși, abia plătesc câte 2—4 fl. 50 cr. sumând toate speciile de dare, ce le solvesc.

Luând un om cu consciință legea electorală în mână, tabela de dare în cealaltă mână, mai cetind apoi și formula de jurămênt, pre carele îl depun membrii comisiunei cari au verificat listele 'ți vine se dici: comisiunei nu i-a fost frică de Ddeu, nui-a fost rușine de oameni și nu a avut cel mai mic respect de lege! De altmintrea nu-i mirare căci în Ungaria călcarea legilor de multe ori se pare că este privilegiu maghiar.

Lucrul tot ar mai trece. Avênd în vedere comisiunea din Brad, ți s'ar părea că ea este pentru sufragiul universal; — îndată ce însĕ căutăm în foaia catastrală și vedem câți Români, îndreptățiți la alegere au fost lăsați afară, ne bate la ochi fanatismul maghiar, și ura contra elementului român.

Români, cari ar fi avut dreptul a fi înscriși în listele electorale pe anul 1883, dar cari comisiunea nu ia indus sûnt 39 inși. Fie care din acestia au mai mult de 8 jugĕre catrastale, cât pretinde legea pentru Zarand, ca se poată fi alegĕtori cineva. — Eată dar cum a ajuns Ungurii nostri a avè atâția alegĕtori câți Români.

Și oare cine poartă vina că nu au fost induși în listă 39 Români și s'au indus 15 Maghiari neîndreptățiți? În locul prim membrii Români din representanța comunală, cari deși sûnt în majoritate totuși dorm somnul de moarte.

Aici ne vine a întreba, oare unde a fost preotul local, carele a fost neîncetat membru al representanței, unde a fost inteligența din representanță pe timpul conscrierei membrilor alegĕtorilor? Ați fost în curent domnilor cu afacerile; pentru ce ați abusat de încredere?

Vedeți, dar cât e de bine, dacă folosiți mijloace .... spre a deinteresa și de popor, nu numai de interesele proprii! Așa faceți cu averile bisericesci, așa cu afacerile politice...

Afară de aceea sciu, că în anul 1881 pre timpul alegerilor dietale s'a fost ales în Brad un comitet electoral, oare au murit toți membrii acelui comitet? Ori au emigrat toți?

În fine vina, că nu s'au indus în listă 39 alegĕtori ar purta-o întreaga inteligență din Brad și fiecare alegătoriu; dar apoi aicea s'ar putè frumos obiecta că alegĕtorilor — mulțămită indiferentismului representanței române — nu li se face cunoscut tîmpul conscrierei, precum nici acum al reclamărilor, afară de puțini inși. Nu sciu până când va merge tot așa. Oare judele nu are nici un control?

Eată unde ne duce lipsa de disciplină. Oare nu s'ar putè reconstruì partida națională în Zarand?

Cei cari nu au destul curagiu facă loc la elemente noue; dar a mai merge tot astfel e rușine.

Au nu vedem că inteligența română din Deva e activă?

Unde rĕmâne Bradul?

În fine pe basa informațiunilor esacte — ce posed, vĕ pot asigura că în Brad, domnii Rimbaș și Germân au reclamat pentru cei 39 inși români, neînduși în listă; tot astfel și în contra maghiarilor înduși pre nedreptul. Vom vedè ce va fi.

Drus.

Băița în 24 Iuliu 1882. Duminecă în 4/16 Iulie a fost o mare solemnitate în comuna noastră. Domnul Georgiu Bardosy român (despre carele mai în anii trecuți se scrisese în „Telegraful Roman", că a denunciat Domnului Rethi, ca necorespundĕtoare câte-va scoale din cercul Băiței) a fost decorat pentru merite. Comitele suprem din Deva, în presența oficialilor comitatens, și a unui public numĕros a atêrnat „medalia" pentru merite, pe peptul dlui Bardosy. Urmă apoi un banchet, la care au luat parte vre o 60 persoane, mai toți Unguri. Am zărit și vre-o 3 români inteligenți la banchet, si vre-o doi preoți.

Celalalt public a fost maghiar, între carele ai fi putut afla și inimici de moarte ai Românilor.

Mirare! Ginerile Dlui Bardosy Dr. Ardelean medic în Orăștie nu a luat parte la prândiu! Lumea pre aici se întreabă de meritele dlui Bardosy; între cari cel mai mare este că a lucrat în 1881, la căderea deputatului național Borlea. Nu cumva este ceva merit aceasta?

Lumea rea așa vorbesce. De almintrea Domnul Bardosy, poate purta fericit decorațiunea. A uitat domnul Bardosy așa iute, că ginerele seu a fost delăturat dela spitalul din Baia de Criș, fiind-că la alegerile de deputat a lucrat cu zel pentru Borlea?

Dar așa e lumea. Trăim în têmpul de umilire, nu sciu până când. Românii adevĕrați din aceste părți sciu acum cel puțin că pe dl Bardosy ca Român nu-'l mai putem cresta.

D.

Sebeș, 20 Iulie 1882. În prețuitul dvoastră jurnal „Telegraful Roman" Nr. 76 apăru earăși o corespondență din Sebeș cu malițioasa intențiune, nu numai a provoca și prin aceasta a da de nou nutremênt discordiei între noi, ci a descredita înaintea publicului pre dl director de poliție Piso, care din partea unei conjurațiuni fanatice și conduse de cele mai neomenoase, ba pot dice selbatice și crudele intențiuni, a fost și este fără cea mai mică cruțare persecutat, a avut și are adi foarte mult de a suferì. —

Cu toate acestea Dl Piso — deși scârbit până în suflet — și acum cu ocasiunea rectificărei listei alegĕtorilor dietali ca totdeauna a ajutat pre români încât numai i-a permis posițiunea sa; prin urmare aserțiunea corespondentelui că ar fi lucrat contra intereselor românilor, eu unul care am deplină cunoscință despre starea lucrului, o dechiar de calumnia infamă.

Dl Piso a fost și este român adevĕrat, a lucrat și lucră adi pentru români, — cu aceea escepțiune, că dênsul nu voesce se tragă cu măciuca în capul sașilor, după cum ar dorì aceea conjurațiune patriotică, pentrucă noi cu Sașii de aici nu în interesul particularilor ci chiar în interesul comun românesc, trebue — avênd în țeara aceasta și asemenea soarte — se trăim în pace și armonie.

De altmintrelea mĕ îndoiesc foarte că autorul corespondenței susamintite, 'și va păstra zelul cel înflăcărat românesc de adi și sub alte împregiurări.

Încât privesce datorințele dlui Piso ca directorul despărțemêntului IV al „Asociațiunei tranne," apoi trebue se constat și trebue se constateze ori și care membru nepreocupat al Asocíațiunei din acest despărțemênt, că și le au împlinit cu mult mai cu multă esactitate și consciențiositate de cât antecesorul sĕu.

Motivul că de ce nu s'a convocat adunarea generală a despărțemêntului și în est an pe timpul usitat la noi până acum, adecă între rusalii și secere, e simplu acela, că ținênduse adunările generale până acum totdeauna în cel mai rĕu timp, pre când adecă poporul nostru serac, mai tare se lupta cu lipsa mijloacelor de esistență, s'a aflat de bine a se amâna de astă dată adunarea generală până după seceriș, pe când oamenii de pe la sate mai au câte ceva, și sĕ se poată ajunge și pentru fondul Asociațiunei un resultat mai favorabil. — Ba cred că tocmai din acest motiv, adunările generale a despărțemintelor pre cele mai multe locuri se țin numai toamna.

Ce se atinge de remunerațiune și venituri merunte la cari corespondentele face alusiune, apoi la o atare ironie copilărească și foarte rĕu aplicată și care dă probă evidentă despre marele seu geniu, i voi respunde după terminarea investigațiunei dispuse deja în contra lui chiar pentru lucruri „mĕrunte".*)

La Nr. **2655.** Scol.

Statutele

reuniunei (corporațiunei) învĕțătorilor dela scoalele greco orientale române din districtul . . . . al archidiecesei Transilvaniei.

§. 1. Învĕțătorii dela scoalele confesionale greco-orient. din districtul . . . . . care cuprinde tracturile protopresbiterali . . . . se constitue în sensul §-lui 147 al articulului de lege XXXVIII din an. 1868 într'o corporațiune, care poartă numele: *Reuniunea învĕțătorilor gr. or. români din districtul* . . . . .

Scopul reuniunei.

§. 2. Scopul reuniunei este: promovarea învĕțămêntului popular confesional și apĕrarea intereselor scoalelor confesionali și ale învĕțătorilor.

§. 3. Mijloacele spre ajungerea acestui scop sunt:

a) Sporirea cunoscințelor din sfera educațiunei scolare și a învĕțămêntului public popular și respândirea acelora între învĕțătorii dela scoalele confesionale;

b) Discutarea cestiunilor relative la vieața internă scolară, la ordinea și disciplina în scoală;

c) Consultări și formularea de propuneri în privința îmbunătățirei, sporirei și lățirei mijloacelor de învĕțămênt;

d) Desvoltarea și spriginirea literaturei pedagogice-didactice;

e) Îmbunătățirea stărei materiali, morali și sociali a învĕțătorilor;

f) Procurarea de mijloace materiali și inființarea de fonduri pentru ajutorarea învĕțătorilor sĕraci ajunși la nenorocire, a vĕduvelor și orfanilor acelora;

g) Înființarea de biblioteci și de colecțiuni de învĕțămênt;

h) Pregătirea și așternerea de representațiuni, preopinări și gravamine în cestiuni scolare la autoritățile superióre confesionale.

§. 4. Tóte acestea afaceri le provede reuniunea (corporațiunea) în conferințe învĕțătoresci (adunări generale), care se vor tinea în tot anul după prescriptele §-lui 130 al statutului organic al bisericei noastre.

Organisarea reuniunei (corporațiunei.)

Membrii.

§. 5. Reuniunea consistă din membri ordinari, estraordinari, ajutători, fundatori și onorari.

a) Membri ordinari.

Toți învĕțătorii actuali (definitivi și provisori) dela scoalele confesionale gr. or. populare și cetățenesci ale districtului sûnt în urma oficiului lor membri obligați ai corporațiunei districtuale.

b) Ca *membri estraordinari* pot întra în reuniune inspectorii tractuali gr. or. de scoale, directorii locali ai scoalelor confesionale, profesorii scoalelor medie gr. or., catecheții și toți indivizii cu atestat învĕțătoresc de cualificațiune, cari nu sûnt învĕțători actuali.

c) Membri ajutători pot fi toți credincioșii greco-orientali, cari se obligă a contribuí pe un period de 3 ani câte un florin v. a. pe an spre scopurile reuniunei.

d) Membri fundatori sûnt toți credincioșii orientali-ortodocsi, cari vor contribuì odată pentru totdeauna suma de 30 fl. v. a. la fondul reuniunei.

e) De membri onorari se pot alege la propunerea comitetului prin adunarea generală individi gr. or. din patriă, cari s'au destins séu și-au câscigat deosebite merite pe terenul învĕțămêntului popular. Sudiți de staturi străine se pot alege de membri onorari numai cu prealabila încuviințare a ministeriului regiu unguresc.

§. 6. Conscrierea membrilor ordinari (obligați) se face în prima adunare generală pe basa listelor oficiali, ce au a le ranspune presidiului inspectorii tractuali de scoale confesionali şi se ţine în evidenţă din an în an, spre care scop inspectoratele tractuali vor notifica presidiului schimbările în statul personal al învěţătorilor obvenite în decursul anului.

---

*) Controversele de feliul acesta credem ca în public s'au desbătut de ajuns și rugăm pe dd. respectivi a renunța dela publicarea altora de acestași feliu. R.

Membri estraordinari, ajutători şi fundatori se primesc din partea comitetului central (§. 18) pe basa unei dechiaraţiuni în scris a respectivilor, care e de a se aşterne presidiului şi a se resolvì în procsima şedinţă după presentare. Despre primirile în decursul anului se va raporta procsimei adunări generale.

§. 7. Calitatea de membru încetă prin moarte, prin mutarea domiciliului în alt district şi prin eschidere. De eschişi se privesc toţi aceia, cari se destitue prin autorităţile competente din postul învěţătoresc. La propunerea comitetului central se pot eschide de adunarea generală prin votare secretă toţi aceia, cari vor lucra în contra scopului şi a interesului reuniunei, şi cari vor vĕtăma prin purtare necuviincioasă autoritatea aceleia.

Drepturile şi datorinţele membrilor.

§. 8. Toţi membri reuniunei au dreptul a participa la desbaterile din adunările generali, şi anume membri ajutători cu vot consultativ, ceilalţi cu vot decisiv. Asemenea au toţi membrii dreptul de a folosí biblioteca şi colecţiunile reuniunei după regulamentul, ce se va statorì în privinţa aceasta.

Membri ordinari (obligaţi) ajunşi la nenorocire fără de vina lor (d. e. prin boală, foc şi altele), apoi orfanii şi vĕduvele aceolra sûnt îndreptăţiţi a se împărtăşì de ajutoriu material din mijloacele reuniunei.

Membrilor ordinari (obligaţi) le compet spese de călĕtoriă şi diurne de cel puţin 1 fl. pentru adunările generali districtuali şi tractuali. Comunele bisericesci, la a căror scoale servesc învĕţătorii actuali, sûnt obligate a presta şi încă în mod anticipativ sumele recerute pentru viatic şi diurne.

§. 9. Toţi membri ordinari sûnt îndetoraţi:

a) A lua parte la toate adunările generali ale reuniunei. Absentări nemotivate se vor pedepsì la recercarea presidiului prin concernintele autorităţi bisericesci cu amende în bani până la 5 fl.

b) A elabora disertaţiunile didactice-pedagogice designate de comitet sau aprobate de către acela la însinuarea prealabilă din partea singuraticilor membri, a le aşterne presidiului cu 14 ḑile înainte de adunarea generală şi a le cetì în acaesta.

c) A ţiné în adunarea generală prelegeri de model din obiectele şi părţile acelora designate de comitet.

§. 10. Toţi membrii reuniunei sûnt detori a respunde tacsa anuală până în 8 dile înainte de adunarea generală, şi anume:

a) cei ordinari (obligaţi) un florin pe an;

b) cei estraordinari doi florini pe an.

După doue admoniţiuni fără de succes restanţele se vor încassa dela membri ordinari la recercarea presidiului de către autorităţile concerninte bisericesci prin detragerea din salariu, dela ceilalţi pe calea legei ordinarie.

Funcţionarii şi comitetul reuniunei.

§. 11. Adunarea generală alege spre provederea afacerilor corporaţiunei:

Un preşedinte.
Un vice-preşedinte.
Doi secretari.
Un cassariu.
Un controlor.
Un bibliotecariu şi

Alţi patru membri cari împreună formeaḑă comitetul central al reuniunei (corporaţiunei). Preşedintele se poate alege din membri ordinari sau estraordinari; toţi ceilalţi numai din membri ordinari (obligaţi).

Preşedinţii despărţemintelor tractuali sûnt membri naturali ai comitetului central cu vot decisiv şi cu detorinţa a participa la şedinţele comitetului central.

§. 12. Preşedintele representează reuniunea faţă de jurisdicţiuni şi de singuratici; asignează la cassa reuniunei solvirile aplacidate de comitet, subscrie espediţiile dimpreună cu unul dintre secretari; pregătesce cu acesta raportul general anual şi'l aşterne adunărei generale; conduce desbaterile în comitet şi în adunarea generală şi derîmă în cas de egalitate de voturi.

§. 13. Vice-preşedintele substitue pre preşedinte în cas de împedecare sau la recercarea acestuia, avênd altcum a participa ca membru al comitetului la toate şedinţele acestuia.

§. 14. Secretarii poartă protocoalele în adunarea generală şi în şedinţele comitetului; concipiează toate espediţiunile; adună protocólele şi rapoartele dela despărţĕminte şi le referează în şedinţele comitetului; redactează raportul anual şi păstrează actele reuniunei.

§. 15. Cassariul păstrează şi administrează sub respundere personală banii reuniunei şi poartă raţiociniile aceleia; încassează pre lûngă cuitanţă tacsele anuali dela membri; poartă ḑiariu despre întrate şi eşite; raportează comitetului din şedinţă în şedinţă despre starea cassei; pregătesce bugetul anual după indreptările comitetului şi cu considerare la propunerile sub-despărţĕmintelor şi'l aşterne adunărei generale spre aprobare.

Cassariul depune banii reuniunei la vre-un institut public spre fruptificare, păstrând la sine numai o sumă limitată prin comitet spre subportarea speselor curinte. Solvirile din banii reuniunei le póte îndeplinì numai la asignarea preşedintelui şi e detoriu a proba toate posiţiunile ḑiariului de cassa cu cuitanţe, contracuitanţe, şi alte documente usitate.

§. 16. Controlorul contrasignează toate raţiociniile, cuitanţele şi contracuitanţele şi e responsabil dimpreună cu cassariul pentru banii reuniunei.

§. 17. Bibliotecariul manipulează după un regulament aprobat de adunarea generală biblioteca şi colecţiunile reuniunei, e responsabil pentru intregitatea acelora şi face propuneri pentru sporirea lor.

§. 18. Comitetul central ţine cel puţin patru şedinţe pe an, în cari aduce conclusele sale cu maioritate absolută de voturi. Conduce şi dirige întreaga activitate a reuniunei; pregătesce proiecte şi propuneri relative la înaintarea scopului reuniunei şi le aşterne adunărei generale; stă în strînsă legătură cu comitetele despărţĕmintelor, primesce rapoartele şi protocoalele acestora despre activitatea lor; deliberează şi decide asupra propunerilor substernute de aceste; statoresce materialul, temele şi cestiunile, cari sûnt a se pertracta în despărţĕminte; limitează suma de bani, ce o pot întrebuinţa aceste spre scopurile lor locali. Escrie premii pentru elaborate de cuprins didactic-pedagogic şi dejudecă prin o comisiune din sinul seu operatele întrate. Aplacidează ajutoare, remuneraţiuni şi premii între marginile bugetului votat de adunarea generală. Defige locul şi ḑiua adunărei generale ordinare şi decide convocarea adunărilor generali estraordinari. Ţine în evidenţă lista membrilor ordinari (obligaţi), primesce membri estraordinari, fundatori şi ajutători. Decide finalminte cestiunile de urginţă şi substituează pre funcţionarii şi membrii reposaţi. Scontrează din când în când cassa, biblioteca colecţiunile reuniunei; censurează raţiociniile şi preopinează în privinţa dărei de absolutoriu pentru cassariu şi controlor. În fine comitetul deliberează şi statoresce în liniamente generali raportul anual pentru adunarea generală.

Adunările generali.

§. 19. Adunările generale ale reuniunilor districtuali vor suplini pe viitoriu conferinţele învĕţătoresci prescrise în §. 130 al statutului organic. În urma acesteia remâne la voia consistoriului archidiecesan a prescrie material de pertractare şi a esmite un comisariu la adunările generale.

Reuniunea va ţiné în fie-care an în feriile de veară cel puţin o adunare generală. În cestiuni de mare importanţă şi la cererea în scris a unei a cincea parte a membrilor ordinari (obligaţi) se póte convoca adunare generală estraordinară, fiind aceasta a se publica cu 14 ḑile înainte şi cu numirea obiectelor de pertractare. Adunarea generală se ţine de regulă în locul residenţial al reuniunei; asupra eventualelor învitaţiuni pentru ţinerea adu nărei în alt loc decide comitetul.

Programa agendelor adunărei generale o propune comitetul central şi o statoresce adunarea generală în prima sa şedinţă.

§. 20. Agendele adunărei generale sûnt:

Statorirea şi ţinerea în evidenţă a întregei activităţi a reuniunei.

În special:

a) Discutarea şi deciderea asupra reportului şi a propunerilor comitetului central, precum şi ale singuraticilor membri. Propuneri, cari nu sûnt cuprinse în programa agendelor compusă de comitetul central, se pot pertracta numai pe basa preopinărei aceluia, spre care scop sûnt a se asterne presidiului cu 14 ḑile înainte de adunarea generală.

b) Votarea bugetului pentru anul procsim.

c) Alegerea funcţionarilor şi a comitetului.

d) Supracensurarea raţiociniilor şi darea de absolutoriu.

e) Adunarea generală va îngrijí mai ales despre aceea, ca cestiunile didactice-pedagogice de pertractat în sinul reuniunei sĕ se estindă asupra tuturor ramilor vieţei scolare cu deosebită considerare la interesele confesionali. Spre scopul acesta va indica teme pentru disertaţiuni verbali seau scripturistice, şi va însărcina pre cei mai harnici dintre membri ordinari cu elaborarea şi prelegerea acelora.

f) În cas de necesitate adunarea generală poate modifica statutele sale, spre ce se recere încuviinţarea prealabilă a consistoriului archidiecesan, presinţa de $^2/_3$ a tuturor membrilor ordinari, şi consimţĕmêntul a $^2/_3$ a membrilor presenţi.

§. 21. Şedinţele adunărei generale sûnt de regulă publice; în casuri escepţionali pot fi şi confidenţiali, când însĕ conclusul e de a se enuncia înşedinţa publică.

§. 22. Consistoriul archidiecesan esercită dreptul de supra inspecţiune prin un comisariu al seu, căruia în casuri de disordine, abatere dela statute şi alte aparenţe periclitătoarede interesele reuniunei i compete dreptul de a închide şi disolva adunarea generală.

§. 23. Rapórtele comitetului central şi protocoalele adunărilor generali sûnt a se substerne în copiă autentică în tot casul consistoriului în termin de 14 ḑile dela adunarea generală spre revisiune şi aprobare.

Despărţĕmintele tractuali.

§. 24. Reuniunea se poate împărţì în atâtea despărţĕminte, din câte tracturi protopresbiterale e compusă.

§. 25. Fie-care despărţĕmênt ţine pe an cel puţin 2 adunări generale, a căror loc şi timp îl defige comitetul tractual. La aceste adunări sûnt detori a participa toţi membri ordinari (obligaţi) avênd şi aici loc disposiţiunile §§. 8 şi 9 în privinţa ajutorărei învĕţătorilor cu viatic şi diurne şi în privinţa absentărilor nemotivate.

§. 26. Despărţĕmintele aleg pe un period de 3 ani un comitet stătătoriu dintr'un preşedinte, vice-preşedinte, un notariu, un cassariu şi alţi doi membri.

§. 27. Agendele despărţĕmintelor sûnt:

a) Esecutarea disposiţiunilor şi pertractarea materialului, temelor şi cestiunilor statorite de comitetul central sau de adunarea generală districtuală după programa compusă de comitet.

b) În adunările generale se vor ţinea prelegeri de probă din obiectele de învĕţămênt prescrise în scoalele populari. Asupra acestor prelegeri se va discuta în mod de recensiune în şedinţe secrete, observându-se stricta obiectivitate şi cea mai posibilă cruţare a persoanelor, cari au preles.

c) Se vor ţiné discuţiuni şi consultări asupra disciplinei scolare spre îmbunătăţirea acesteia şi aşeḑarea ei pe basa morală.

d) Se vor comunica în mod colegial esperienţele din vieaţa internă scolară cu deosebită considerare la metoda observată în propunerea singuraticilor obiecte de învĕţămênt.

e) Se vor formula propuneri relative la îmbunătăţirea învĕţămêntului popular.

§. 28. Protocoalele adunărilor generale tractuali dimpreună cu un raport general despre întreaga activitate a despărţĕmêntului sûnt a se substerne comitetului central districtual.

§. 29. Spesele despărţĕmintelor tractuali se vor acoperi din suma ce o va vota adunarea generală districtuală pe basa bugetului anual substernut comitetului central şi aplacidat de către acesta. Solvirile singuratice le asignează preşedintele. Raţiociniile despărţĕmêntului sunt a se substerne cu 14 ḑile înainte de adunarea generală districtuală comitetului central.

Disposiţiuni generali.

§. 30. Limba oficială a reuniunei e limba română.

§. 31. Din sfera de activitate a reuniunei sûnt eschise tóte obiectele ce nu aparţin învĕţămêntului popular.

§. 32. Desfiinţarea reuniunei se poate propune numai în adunare generală ordinară. Atare propunere se va transpune comitetului central spre preopinare, apoi consistoriului archidiecesan spre aprobare. Urmând aceasta se va convoca anume spre scopul acesta o adunare generală estraordinară. Spre aducerea conclusului de desfiinţare se recere presinţa de $^2/_3$ a tuturor membrilor şi maioritatea de $^2/_3$ a celor presenţi. Conclusul de desfiinţare e de a se asterne înainte de esecutare consistoriului archidiecesan.

Ne înfăţişându-se $^2/_3$ a membrilor, se convoacă în termin de o lună altă adunare generală, în care se poate lua conclus pentru desfiinţare cu maioritatea voturilor presenţilor.

La ori-ce cas de desfiinţare averea reuniunei trece în proprietatea archidiecesei gr. or. a Transilvaniei şi va forma o fundaţiune, din a cărei venit se vor da stipendii orfanilor învĕţătorilor gr. or. din archidiecesă.

§. 33. Dacă reuniunea se va abate dela scopul seu precisat în statutele aceste întru atât, ca prin continuarea activităţii sale sĕ se pericliteze statul sau interesele materiale ale membrilor: guvernul regiu va fi îndreptăţit a suspinde activitatea aceleia, a ordina investigaţiune regulată şi a în detora conform resultatului aceleia pe reuniune la stricta observare a statutelor, eventual a o desfiinţa.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 6 Iuliu 1882.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Congresul studenţilor universitari din România.

Primim, scrie „R. L.“, din Băcău următoarea scrisoare:

Domnule redactor! În Nr. 1510 al stim. d-voastră ḑiar am cetit o notiţă estrasă din „Telegraful român“ din Sibiiu, din care se vede că congresul ce se va ţinè în anul acesta la Băcău va fi presidat de un domn *Sch....er*, român de origine streină.

Noi ca cetăţeni Băcoani impărtăşim temerea esprimată de fraţii Ardeleni cari în amărăciunea lor sĕ numesc streini de origine română, şi am fi fericiţi când, pentru demnitatea studenţilor nostri universitari, viitorul ţĕrei noastre, congresul ar fi presidat de un Român adevĕrat.

În acest mod numai, Băcoanii vor sci sĕ ţie sus, ca in totdeauna, drapelul ospitalităţii şi al naţionalităţii!

Cu această ocasiune ne permitem a aduce aminte domnilor studenţi că preşedintele unui congres nu se impune, ci se alege

Primiţi etc.

Mai mulţi cetăţeni din Bacău.

Rectificare.

Ḑiarul „România liberă“ dela 3/15 Iulie a. c. a reprodus după „Telegraful român“ din Sibiiu dela 29 Iunie Nr. 74 Scirea dată de un student român că congresul studenţilor universitari ce se va ţinè în Septemvre la Băcău, va avea preşedinte pe studentul Schaabner, român de origine streină.

Informaţiunea este nedeamnă de un student care se respectă (?) şi de acea majoritate a delegaţiunei din Bucuresci, representată prin subsemnaţii, se crede datoare a protesta şi a veşteji (?!) invenţiunea calomnioasă publicată de Domnia Voastră.

Din cetirea alăturatului esemplar de statute vĕ veţi convinge, sûntem siguri, că funcţiunea de preşedinte nu esistă! Regulamentul prevede că delegaţiunile Universităţilor Bucuresci Iassi, vor alege tocmai la Băcău, adecă peste doue luni „un delegat“, care se conducă desbaterile în congres.

Ne pare destul de rĕu, că studentul anonim, ca un alt oracol, afirmă şi susţine în public un lucru, cu neputinţă a'l sci cine-va; adecă: că Dl. Alexandru Schaabner, membru în comisiunea preparătoare, sĕ fie sau nu preşedinte.

Ce interes va fi avut fricosul student român nu voim a sci — dar suntem foarte siguri, că publicând intr'un ḑiar de preste munţi o scire aşa de falsă a lipsit celei mai elementare noţiuni de adevĕrat român. (?!)

Ceea-ce este sigur şi nu se poate tăgăduì este că: Domnul Alexandru Schaabner a fost ales anul trecut în Congresul dela Piteşti, de studenţii facultăţei de sciinţe, ca sĕ'i represinte în comisiunea de organisare a congresului dela Băcău.

Ce privesce cestiunea că dl Alexandru Schaabner ar fi român de orgină streină — noi, la rêndul nostru, contestăm cu desevêrşire acelui pretins student român, calitatea de român, (?!) şi aceasta pre motivul foarte simplu că nu'l cunoascem personal, după cum nici D-sa nu cunoasce drepturile destul de vechi la calitatea de român ale dlui Alexandre Schaabner. Între cât vě observăm, dle Redactor, că incuscrirea numelor la naţiuni, nu este un motiv serios pentru constatarea cetăţeniei cui-va.

Mai nainte de a termina, ne credem datori pentru consideraţiunea sinceră ce purtăm studenţilor români de peste munţi, de ale pune în vedere următoriul articol, pre care delegaţiunile unite l'au întrodus în regulament. Este art, 25 care glăsuesce aşa: „studenţii români născuţi în streinătate vor lua parte la congres cu aceleaşi drepturi ca şi studenţii născuţ în ţeară!" — Cetiţi'l D. V. Domnule Redactor, se'l ceteascâ toţi iubiţii noştri colegi de acolo şi judecaţì între noi şi acel student, care s'a inspirat aşa de rěu de sentimentele sale românesci. —

Primiţi, ve rugăm, Domnule Redactor asigurarea distinsei noastre consideraţiuni.

(L.S.) N. Ganea, St, Mihailean, G. Coman, C. I. Nicolaescu.

Aceasta copie fiind conformă cu originalul se atestă de subsemnatul delegatul comisiunei.

Delegat.

N. Ganea.

Varietăţi.

* (Congresul bisericesc gr. or. din Bucovina) s'a deschis în 14/26 Iulie. Presidentul ţerei bar. Alesani în cualititate de comisariu împerătesc a declarat congresul deschis de a învitat pe Metropolitul sě ocupe presidiul. Acesta în discursul seu a accentuat însemnătatea autonomiei bisericesci şi între aplause, a esprimat mulţămită împěratului. La propunerea metropolitului congresul a votat înaintarea unei adrese de mulţămită Împěratului.

* *(La catastrofa dela Reşinari)* Pe când era se încheem am primit o corespondenţă dela Reşinari, din care pentru a adauge la cele publicate deja estragem unele detaiuri: În una din casele umflate de valurile potopului. o femee tiněră, atêrnată de crucea ferestrei striga dăpă ajutoriu. Biata femee fu aflată a doua ḑi moartă pe lunca Sibiiului, cu crucea ferestrei în mână. — Paguba se preţuesce aproximativ la 300,000 fl. — Coresp. apelează la ajutoriul tuturor binevoitorilor — Dl vice comite Sennor şi dl pretor Liviu de Lemeny au fost în faţa locului şi au promis că vor face tot ce le stă în putinţă pentru ameliorarea sorţii celor cercaţi aşa de greu de soarte.

* (Anunciu) Pentru OO. domni membri ai Associaţiunei transilvane, cari voiesc a cerceta adunarea generală, convocată pe 27 August n. a. c. la Deej, se vor distribui dela 10 August înainte atât la comitetul central cât şi din partea direcţiunilor despărţemintelor Associaţiunei blanchete, cari îi îndreptăţesc a călětorì pe liniile drumurilor ferate de stat şi ale societăţii pentru drum ferat din valea Someşului, cu preţ scăḑut şi anumit: direcţiunea primei căli ferate transilvane acoardă pentru călětoria încolo şi înderept dela 25 August până 3 Septemvre călětoria pe classa a II-a cu un bilet de classa a III-a şi călětoria pe class a III-a cu ½ bilet de classa a II a; direcţiunea drumurilor fěrate de stat acoardă acelaşi favor pe trenurile accelerate, ear pentru trenurile de povară călětoria pe classa a II-a cu ½ bilet de classa I. anumit dela 25 August până la 5 Septemvre; în fine societatea drumului ferat din valea Someşului (Apahida-Deej) oferă acelaşi favor ca şi direcţiunea drumului ferat prim transilvan.

Doritorii de a avè astfel de blanchete, cari sě le mijlocească călětoria cu preţ scăḑut, se sě adreseze sau la comitetul central sau la direcţiunile despărţěmintelor la cari aparţin.

Presidiul associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu în 25 Iulie 1882 n.

Iacob Bologa.

* (În Sigetul Marmaţiei), se va da în ḑiua de 7 August 1882 c. n. in beneficiul Societăţii pentru fond de teatru român, un bal şi concert in otelul Coroana. Preţiul de intrare pentru o persoane 1 fl. 50 cr. pentru o familiă 4 fl. Venitele balului, precum şi generoasele contribuiri, se vor publica in ḑiare. Începutul la 8 oare seara.

* Noutăţi din Zarand din 13/25 Iulie. Grâul e foarte frumos, secerişul e aproape de finit. Cucuruzele asemenea sûnt bune. Fênul e puţin. Timpul e foarte cald de vre-o 4 ḑile.

— În Brad s'au ivit vre-o 7 casuri de vërsat; din această causă nu s'au putut ţinè esamenele cu elevii dela gìmnasiu şi scoalele normali. În 24 Iunie elevii s'au depărtat pe acasă, fiind închis institutul.

— Joi în 8/20 Iulie. Representanţa gimnasiului conchiemată la şedinţa estra-ordinară, a vêndut unui liferant de lemne — goronul din pădurea gimnasiului dela 30 cetimetri în sus cu 12,000 fl. s'a şi încheiat contract, care la timpul seu, cred că se va aşterne Consistoriului. Bine ar fi dacă, banii s'ar întrebuinţa pentru binele institutului.

* (Defraudaţiune mare.) „Kol. Közl." are o telegramă din Oradea-mare, după care Carol Szasz, casierul casei de păstrare a defraudat suma de 45,000 fl şi apoi în 15/27 Iulie s'a împuşcat.

* (O stanca din cer căḑută lûnga Cămpina.) Luni seara, pe când trenul se intoarcea dela Sinaia, trecênd de Cămpina, călětorii au vëḑut un corp inflăcărat căḑênd din cer în dreapta liniei ca la vre'o cinci metri. Corpul era de mărimea unei roate de car cu douě colţuri eşite ca de un metru şi înfăsurat de flacări. Rare ori sě întêmplă sě cadă aeroliţi de asemenea marime. Credem, că în apropierea globului nostru trece vre un corp ceresc rătăcit şi in revoluţie. „St. D."

Bursa de Viena şi Pesta

Din 27 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 75	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.30
Renta ung. de hârtie	86.90	87.90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.50	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.80	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pământului	98 70	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi ungurescì cu premii	120.25	120.50
Sorţi de regularea Tisei	110.80	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.05	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77.79	77.75
Renta de aur austriacă	95.05	95.—
Sorţi de stat dela 1860	132.—	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	828.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	319 25	320.50
Acţiuni de credit austr.	318 50	318.80
London (pe poliţa de trei luni)	120.40	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.66
Napoleon	9.58	9.57
100 marce nemţesci	58.90	58.85

Nr. 242. [127] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă veteranul paroch Ioan Henteş în parochia de clasa a II-a din Ocna-Sibiiului (biserica din sus) protopresbiteratul Sibiiului, conform incuviinţărei Veneratului Consistoriu ddto 17 Iunie a. c. Nr. 1924, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu sus numitul post de capelan sûnt jumětate din venitele parochiali esistente.

Concurenţi au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Ocna-Sibiiului în 7 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 238. [128] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învěţător la scoala confesională gr. or. din Mohu, ppresbiteratul Sibiiului se escrie concurs până la 8 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariul anual 200 fl. v. a. în rate lunare anticipative.
2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne din care e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu până la terminul sus indicat.

Mohu în 20 Iunie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

CONCURS.

În urmarea decisiunilor aduse în şedinţele comitetului parochial din 22 Maiu şi 5 Iunie 1882 la care a luat parte şi dl administrator ppresbiteral se escrie concurs pentru deplinirea parochiei de clasa a II-a din Oraviţa-montană ppresbiteratul Oraviţei, diecesa Caransebeşului cu termin de alegere pe 8 Septemvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Dela societatea călei ferate în bani gata 300 fl.
2. Cuartir liber şi
3. Stolele îndatinate.

Doritorii de a dobêndì această parochiă vor avè sě'şi adreseze recursele lor instruite conform statutului organic şi al regulamentului pentru parochii § 15 lit. *b)* până în 30 ḑile dela publicarea acestui concurs către subscrisul comitet parochial dlui administrator ppresbiteral Macsim Popoviciu în Oraviţa-montană.

Oraviţa-montană în 3 Iulie 1882.

[123] 2—3 *Comitetul parochial.*

Concurs la posturi de oficiali de bancă.

[125] 1—3

Pentru ocuparea a doua posturi de oficiali la „Albina institut de credit şi de economii", anume unul la centrală în Sibiiu, altul la filiala institutului în Braşov, se publică prin aceasta concurs. Reflectanţii la aceste posturi au de aşi trimite cererile scrise de mâna lor. Direcţiunei subsemnate la Sibiiu până în 15 August a. c. st. n. Se cere ca candidatul:

a) sě fi împlinit anul a 18 de etate şi sě nu fi trecut etatea de 40 ani;

b) sě fiě deplin sănătos;

c) sě fiě avut conduită corectă;

d) sě aibă cualifiicaţiunea recerută pentru aplicare la un institut de bani.

În cererea sa, de denumire candidatul are sě documenteze posederea acestor recerinţe.

Sibiiu, 26 Iulie 1882.

Direcţiunea institutului „ALBINA".

Nr. 187 [126] 1—3

EDICT

Ana născută Cristea, de religiunea gr. or. din comuna Lissa, comitatul Făgăraşului, carea cu necredinţă de 3 ani au părăsit pre legitimul ei bărbat Ioan Sinu tot deacolo fără a se sci locul aflării ei şi de mai trăeşte, deci prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Consistoriului archidiecesan ddto 1 Aprile a. c. Nr. 3321 B. 1881 sě provoacă respectiva, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, sě se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial; căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul divorţial intentat în contră-i de către bărbatul ei.

Făgăraş, 22 Iuniu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului ca for matrimonial de I instanţă.

Nr. 2758 1882 civ.

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în afacerea *comasărei* generale a hotarului comunei **Ibişdorf** (Szt. Ivánfalva), precum şi pentru alegerea inginerilor şi pentru preliminarea speselor, pun termin pe ḑiua **26 August a. c. la 10 oare** din ḑi şi ḑilele următoare în comuna **Ibişdorf,** în cancelaria comunală, la care prin publicaţiune învit pre toţi proprietarii înteresaţi pe lûngă observarea, că neînfăţişearea unuia sau altuia nu va împedeca lucrările. În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 21 Iulie 1882.

(L. S.) **Kelemen** m. p., jude esmis.

[124] 1—3

Anunciu.

Am onoare a aduce la cunoscinţă onor. public că în **20 Iulie** a. c. st. n. mi-am deschis

cancelaria advocaţială

în Sibiiu,

piaţa mare Nr. 16, etagiul I.

Ioan G. de Popp,

advocat. [122] 3—3

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nësip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui către cap şi către piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 9—12

Redactor rěspunḑětor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83. Sibiiu, Marţi 20 Iulie (1 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 47.
Epistole nefrancate se refusă. — Articuiii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Iulie.

Procesul de înaltă tradare contra Rutenilor s'a terminat Sâmbătă. Vinovaţi de înalta tradare nu s'a aflat nici unul. Cinci sûnt judecaţi pentru conturbarea ordinei publice dela trei pănă la opt luni închisoare, Dobrzanski şi alţi acusaţi sûnt achitaţi.

În camera franceză s'a terminat Sâmbătă desbaterea asupra creditului cerut de guvern pentru interventiune în Egipt. Camera a respins creditul cu 450 contra 75 voturi. Ministeriul a demisionat

„Românul" deminte scirea că la toamnă guvernul va disoalve camerile române şi va convoca altele.

Crisa egipteană.

Poarta otomană a declarat în scris conferenţei, că speră, că trupele engleze vor părăsì Egiptul îndată ce trupele turcesci vor soşì acolo. — Englitera pretinde ca poarta se declare pe Arabi paşa rebel. Poarta ocolesce şi nu respunde hotârît.

În „Neue freie Presse" găsim următoarea telegramă din Londra cu data de 24 Iulie:

Recunoascerea făcută Sâmbătă, este o afacere neînsemnată; s'au schimbat numai câte-va focuri. Toate relaţiunile de sensaţie în această privinţă se întemeiază pe ficţiuni. Posiţiunea lui Arabi este foarte tare; în front, totul este acoperit de apă, amêndouĕ flancurile sûnt protegiate de Canal, astfel, că un atac direct contra lui Arabi ar fi foarte anevoe. El însuşi trimite necontenit patrule de recunoascere. Eri au răsbit 600 oameni până la fântâna staţiunii dela Ramleh. Acum este positiv că trupele lui Arabi sa compun din 8000 oameni cu 36 tunuri. El predomină toată ţeara. Una din patrulele sale de cavalerie a luat eri 120 boi, cari erau destinaţi pentru Englesi.

Proclamaţiunea Khedivului care este pentru Arabi-paşa ear nu contra lui, este un document voluminos şi plin de argumentări. El povestesce că Arabi a perdut forturile şi s'a retras cu armata într'un chip ruşinos. Şi fiind că el nu voesce sĕ dea ascultare Khedivului şi nu vine la dênsul, apoi el e destituit din funcţinnea ce ocupă. Nu se ḑice nici un cuvênt măcar despre vr'o pedeapsă. Khedivul espune apoi în proclamaţiune interesele puterilor în Egipet, arată că cele mai însemnate sûnt ale Engliterei şi Franciei, şi declară că e foarte sigur cum că aceste două puteri nu cugetă nici decum a cucerì Egipetul, ci numai a restabilì ordinea.

În fine Khedivul respinge acusaşaţiunile din proclamaţiunea lui Arabi paşa în privinţa cruḑimilor comise de Europeni contra Musulmanilor. Afară de aceasta Khedivul a mai publicat şi alte proclamaţiuni adresate colonelilor de regimente care sûnt redactate tot în acest sens de scuze şi încheiă cu aceste cuvinte: „Cine se va supune ordinelor noastre va fi bine rĕsplătit, ear cine nu, se va blama pe sineşi."

Prin toate relaţiunile se găsesc doveḑi că poporul dela ţeară este favorabil lui Arabi.

„Ḑiarul Standard" află că la 23 Iulie a fost prins un al doilea oficier care venea dela Constantinopole pe un vapor de postă. Asupra lui se găsiră documente care dovedesc în chipul cel măi lămurit ca Arabi-paşa se află în relaţiuni cu Sultanul, cu palatul şi cu comitetul panislamist. Oficierul arestat, care se numesce Rhajib, ar fi spus numele tuturor complicilor din Constantinopole ai lui Arabi. Printre acestia se află, după cum spune „Standard", cele mai însemnate persoane din giurul Sultanului. O depeşă scrisă în cifre dela palat, n'a fost descrifrată încă. Apa din canalul Mahmudie scade mereu, chiar şi Europenii din port şi de pe vase au fost puşi la raţiuni mici de apă.

„Central News" anunţă şi el următoarele din Alecsandria cu data de 24 Iulie:

În faţa Ramlehului a fost astăḑi o încăierare de o oară între un detaşament englez si avant posturile lui Arabi. Englezii au avut în foc 700 oameni. Arabi se retrase luptând, dar reîncepu apoi earăşi lupta; resultatul e necunoscut Vasul „Inflexible" a primit ordin sĕ bombardeze RamleLul, spre a scoate pe Arabi de acolo.

În fine „Pester Lloyd" publică şi el următoarea telegramă din Alecsandria cu data de 25 Iulie:

În Tautah apare acum un nou ḑiar sub numele de „El-Dshihad (resbelul pentru credinţă), care este redactat de Dervişi şi împărţit gratis. Arabi a scris ulemalelor din Cairo, că la 4 August va sosì acolo spre a înaugaugura în locul Chedivului străpungerea stăvilarilor dela Nil. El speră că, dupa străpungerea stăvilarilor, Englezii vor trebuì sĕ şi mărginească operaţiunile numai asupra marginilor.

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

(Urmare.)

Mĕ veţi întreba onorabililor, cum îşi va asigura germânul rolul de conducĕtoriu în Austria, rol accentuat aşa de puternic în programa partidei germâne, rol atribuit germânului şi de principele Bismarck, cum îşi va susţinè posiţia sa, pe care a o lăsa nu'i permite nici simţemêntul seu naţional, nici raţiunea politică, dacă el din consideraţie către stat va abḑice de ori şi ce favor separatistic.

Daţi-mi voie sĕ Vĕ rĕspund în următoarele:

Noi dorim ca Germânul austriac se abḑică de ori şi ce preferire, nu ḑicem însĕ ca el se abḑică de avantagiele ce le are, nu ḑicem se abḑică de nici un singur avantagiu asigurat Germânului de preponderanţa sa culturală. Statul poate norma egala îndreptăţire nu poate însĕ decreta egala capacitate; şi cel mai capabil va fi totdeauna cel mai cu influinţă în sfera sa de activitate. Vorbind despre rolul de conducĕtoriu al germânului austriac, trebue sĕ separăm conducerea civilisătorică de cea politică. Conducerea civilisatorică a germânilor în Austria nu se mai poate discuta, căci ea nu atêrnă dela numĕrul populaţiunei germâne, ci dela gradul ei cultural. Popoare mici şi neînsemnate şi-au impus cultura lor naţiunilor puternice, asemenea au făcut popoare învinse faţă de învingĕtori, şì morţi faţă de vii. Astfel mica Grecie de odinioară a devenit dascălul lumei civilisate. Şi dacă seminţia germână austriacă, care nu face mai mult decât $^1/_3$ din populaţia vestică a imperiului, voesce sĕ'şi păstreze rolul de conducĕtoriu, conducĕtorii ei trebue se fie foarte precauţi, şi sĕ se scie acomoda, căci cifrele au o rolă însemnată şi în politică, dovadă dreptul de vot decisiv al maiorităţilor în corpurile legislative. Autorul constituţiunei din Februarie tocmai pentru aceasta s'a silit a păstra majoritatea parlamentară nouĕ germânilor prin introducerea sistemului de grupe la alegeri; însĕ cât de dubiu este meritul acestui mod de alegere măestrită pentru preponderanţa parlamentară a germanilor în Austria, o scim foarte bine din esperinţa de până acuma, asemenea scim foarte bine câte stirbiri am suferit prin ea în viaţa noastră politică. Şi după cum foarte bine a accentuat contele Coronini aceasta ne-a adus acolo, că la noi guvernul 'şi face majoritatea parlamentară, după cum i convine lui, şi nu majoritatea 'şi compune guvern corespunḑĕtoriu. Da, sistemul de alegere după grupe a resturnat la noi constituţionalismul şi în locul parlamentarismului ne-a pus ministerialismul.

FOIŢA.

O căletorie prin Peşca la Banat.

Era o ḑi plăcută cea din 4 Iulie st. v. a. c. când recules în puterile mele părăsii Aradul unde întră vechii cunoscuţi ai mei petrecui o ḑi. Cu renovatele suveniri de o ḑi deci pornii de acì continuându-mi călĕtoria intenţionată.

Pecând eşam din Arad mĕ delectam în cele două fabrice mari de spirt ale jidovilor, una aşa numită „cea a dracului", reedificată grandios în urma incendiului din a. tr., ear ceealalta alui „Neumann" carea acum se prepară pentru reedificare earăşi în urma unui incendiu ce a ajuns-o în toamna a. tr.

Din ruinele acesteia din urmă şi din preparativele reedificărei, privitoriul cu drept cuvênt poate susţinea aeea ce susţine „Alföld" din Arad, că această fabrică de spirt e cea mai mare şi mai bogată în Ungaria.

De acì făcêndu-mi combinaţiuni serioase deosebi despre posiţia ce o ocupă aḑi jidanii în poliglotul stat al Austro-Ungariei, nu altcum şi despre scandalul dela Tisza-Eszlár dela care am trecut şi la Talmudul jidovilor, care servesce de materie deputaţilor dietali: Istoczy şi Onody de a se scula cu mare vechemenţă contra „blăstĕmăţiilor" jidovesci. Luai calea către Peşca tot mai tare întărindu-mĕ în meditaţiunile mele. Visitiul mâna, biciul pocnea caii fugeau, roatele se întorceau, eară eu făceam doue, adecă: meditam şi mĕ căruţăm, până ce după o călĕtorie mai bine de 2 oare ajunsei în cea mai de aproape comună de Arad, în Pecĭca-rom. Orologiul suna 10 a. m. când am ajuns aici.

Îndată ce ajunsei în acest opid frumos, prima întrebare 'mi fu „unde e ospetărie?" la care 'mi rĕspunse un ţĕran, mergênd pe dinaintea mea, „acolo! acolo! între unguri dar şi la Crăciun poţi merge domnule," Când înţelesei de Crăciun, mĕ surprinsă mare bucuriă cugetând că voiu fi oaspele unui ospetariu-român.

Visitiul mâna, caii fugeau, roatele se tot întorceau pănă deodată mĕ pomenesc înaintea unui otel întitulat: „A magyar koronához."

Eu acì întreb „unde e Crăciun" la care întrebare un trecĕtor pe o strădă, aretând cu mâna înapoi 'mi ḑice unguresce că am trecut de el.

Ce se fac alta, decât se ordin căruţa la acest otel! Acì îmi tocmì o chiliă, apoi făcêndu-mi toileta părăsii chilia şi întrai în sala de restaurare. Nu-i de mine acì cugetai în mine! că aceştia vorbesc limba ce eu nu pricep, me duc la Crăciunul meu şi acolo voi face dejunu frugal! Aşa şi făcuì.

Pornii de acì, şi mĕ oprii colo. Dar ce se veḑi? Crăciunul naibei nui român, el e jidan! Hm! cuget ce pâcală pe mine? lăsai căruţa cu ale mele destuşind după Crăciun. Ce era se păţesc ḑiceam în mine! Numai . . . nu face nimic, timpul şi aşa fiind aproape de meaḑă-ḑi nu-mi mai trebue dejun ḑisei, şi aşa plecai pe strada ce duce către bis. rom. Trecênd pe lûngă biserică vĕd o bună grupă de străini postaţi în uşa bisericei ascultând şi mirându-se de ce se întêmplă, în biserica, abună-oară cum ascultau şi se mirau cărturarii şi fariseii de învĕţătura lui Is. ţinută în biserica Ierusalimului. Acì mĕ opresc şi întru bine în biserica Şi ce vĕd? Ved că era se fie sinod parochial pentru . . . . ? însĕ n'a fost; căci cei 20 membrii cari erau faţă neînţelegându-se . . . . — s'au depărtat fără resultat dorit.

Am vĕḑut că preşedintele sinodului a cărea nume e T. nu lăsa după un d. ce ocupă loc la masă, paremise că notariu sinodal Aceta eară nu lăsa după preşedinte ear poporul nu scia cu care se ţină cu preşedintele ori cu notariul.

De acì venindumi în memorie ţinerea sinodului parochial de mai de-ună ḑi din Sebeşul Transilvaniei, paremise pentru reconstituirea comitetului şi a epitropiei parochiale — am

Bărbaţii, câri şi au propus a forma noua partidă a poporului, condamnă raḑimul dovedit de nefolositoriu al sistemului după grupe. Statistica nu se poate delătura aşa de uşor, cifrele populaţiunei nu le poate sterge omul cu paragrafii unei ordinaţiuni de alegere şi după ḑisa unui adânc politic nu se pot considera de factori decisivi într'un stat cei puşi de constituţie ca atari ci aceia cari în adevĕr sûnt factori decisivi prin însemnătatea lor internă. Şi astfel o politică care cu privire la însemnatele mişcări în provinciile ostice şi sudice vecine cu noi nu vrea se recunoască şi se considere pe slavi de factori puternici este atât de nematură, şi poate se producă atâtea pericole în lumea germană şi romană, încât trebue se i ne opunem cu toată resoluţia. Se înţelege că nu din simpatie pentru cechi şi sloveni s'a esprimat Bismark contra ori cărei supremaţii naţionale în Austria, ci din consideraţie cătră imperiul german, condus de dênsul.

Şi totuşi pe lûngă disproporţia numerică cum va putea fi germanul conducătoriu?

Respundem: prin înţeleapta şi folositoarea esploatare a superiorităţei sale. La votarea în parlamente ce e e drept decide majoritatea, însĕ votarea e resultatul intervenirei a câţiva oameni, prin înţelepciunea, spiritul şi puterea de voinţă a bărbaţilor chemaţi. Şi o privire asupra senatului imperial ajunge, ca se ne convingem că sĕminţia germanilor anstriaci are mai multe capacităţi printre representanţii sei decât celelalte naţionalităţi ţoate la olaltă. Rola de conducători le compete deci germanilor, şi va şi fi a lor, îndată ce germanul cunoscĕnd adevĕrata individualitate de stat a Austriei va sci insufla celor chiemaţi la conducere convingerea, că un conducătoriu înţelept şi cu bunăvoinţă nu trebue se promoveze numai interesele sale, ci şi ale altora. Cu forţa poţi domnì numai asupra celor renitenţi şi conduce poţi numai pre aceia, cărora le-ai însuflat încredere, şi cari voesc sĕ şi urmeze.

Ce privesce missiunea noastră culturală, sûntem da acord cu partida constituţională, că limba germană, carea de seculi are deja seceriş mânos, şi în care sûnt depuse bogăţiile literare aproape a tuturor naţiunilor, este cel mai puternic vehicul cultural în Austria. Şi părerile difer într'atâta că precând bărbaţii din partida constituţională intrebuinţarea idiomului negerman în scoală şi în oficiu, o consideră de o împedecare a missiunei civilisătoare a noastre în Austria şi pentru aceea aplicarea ei ca limbă de învĕţământ cu deosebire în scoalele medie şi în institulele mai înalte, şi introduceea ei în administraţia statului o împedecă, sau dacă nu o primesc cu resens şi şovăire, pe atunci bărbaţii partidei poporale germâne şi-au propus a privì ca un act al ecuităţii, dacă întrebuinţărei idiomului negermân nu i se vor pune alte margini în Austria, decât cele inevitabil pretinse de învĕţământul public în scoale şi de postulatul oficiului in stat. Da ei în desvoltarea mai înaltă a idiomului naţional nu privesc numai un drept legitim al naţionalităţilor, ci chiar un interes austriac, căci desconsiderarea basatelor dorinţe naţionale împinge pe slavii nostrii în braţele panslavismului, periculos pentru întreagă Europa apusană.

După părerea noastră noi 8 milioane de germâni trebue sĕ ne restrîngem numai la asimilarea spirituală a negermânilor, trebue sĕ-i apropiem de noi prin cultură nu prin omorîrea ci prin desvoltarea idiomului lor naţional, căci e peste putinţă se absorbim 14 milioane de negermâni. Noi voim ca limba germână se influinţeze în mod civilisatoric asupra limbei naţionalităţilor, precum a influinţat greaca şi latina asupra naţiunilor Europei, a căror idiome prin limbile clasice nu s'au adus la perire ci din contră s'au ridicat şi s'au desvoltat. Era o vreme când limbile moderne erau eschise mai ales din institutele de învĕţământ mai înalte şi icicolea şi din vieaţă publică. Şi chiar noi cei mai în vrêstă scim că la universitatea de aici ni se propunea în limba latină o mare parte dintre obiectele de învĕţământ; însĕ desvoltându-se tot mai tare consciinţa naţională, au ajuns lumea la convingerea, că idiomele naţionale nu vor ajunge bărbăţia şi demnitatea, nu bogaţia şi strălucirea completă fără de a fi domnitoare în toate institutele de învĕţământ, fără de a fi stăpâne în toate ramurile sciinţei, şi fără de aplicarea lor în viaţa practică, pentru aceea au şi fost introduse pretutindenea în scoale şi în oficiu. Latina a încetat de a mai fi limbă de propunere, s'a susţinut însĕ ca obiect de învĕţământ şi astfel cultura popoarelor s'a desvoltat pe două căi şi a ajuns la culmea înălţimei de astăḑi

Şi în adevĕr pe lûngă câştigul idiomului modern limbile clasice n'au perdut nimic din măreaţa lor influenţă. Silinţele partidei poporului se fie îndreptate într'acolo, ca limba germână sĕ'şi împlinească rola civilisătorică nu în contul ci în favorul şi prelûngă desvoltarea idioamelor naţionale în Austria. Idiomul germân se fie obiect principal de învĕţământ în toate scoalele din Austria, limba de propunere însĕ numai acolo, unde idiomul ţĕrei nu este ajuns şi numai pănă când idiomul ţĕrei 'l poate înlocuì, ajungênd cualificaţiunea recerută. Astfel vom conduce naţionalităţile, cari ne vor urma cu bună voie, şi idiomul lor pe calea culturei, şi limba noastră, care pe câtă vreme persecuta şi scurta pre celelalte limbi în drepturile lor, era espusă pismei, acuma ca amică conducĕtoare va fi simpatică populaţiunei noastre, şi populaţiunea tot mai mult se va apropia de nĕravurile şi obiceiurile germâne va cugeta, va simţì şi se va străduì nemţesce. Tot asemenea deschidem porţile statului pentru limba naţiunilor precât numai ne permite interesul oficiului public şi necesitatea conducerei centrale.

Ca se vĕ aret, stimaţi ascultători ce mare contingent ocupă şi astăḑi în stat limba germână şi fără forţă prin lege, numai simplu prin însemnătatea ei interne, vĕ voiu înşira următoarele:

Limba noastră maternă fără nici o forţă prin lege domnesce în trei ministerii sub a căror scut stau afacerile publice din ambele jumĕtăţi ale Monarchiei şi adecă în ministeriul de esterne, în cel de rĕsboiu şi în cel de finanţe, mai departe în toate ministeriele din jumĕtatea vestică. Pe lûngă acestea ea este limba de consultări şi legislativă în parlament, limba de comandă la armată, limba mijlocitoare întreaproape toate oficiile provinciale şi regimul imperial. Toţi oficialii statului trebue se priceapă limba germână în vorbire şi scriere. Mai departe limba noastră aste esclusiv în întrebuinţare la toate institutele centrale de arte şi sciinţe, pentru regularea circulaţiunei banilor şi înaintarea creditului. Se mai computăm la toate aceste că dynastia şi metropolea sûnt germâne că jurnalele din residenţă prin iuţeala comunicatelor, interesantul şi bogatul lor cuprins sûnt lăţite prin toate locurile monarchiei, că industria şi comerciul condiţionează un mediu comunicaţie cunoscut de toţi, şi acesta e limba germână, dacă, le computăm toate acestea mi veţi permite se constat, că limba noastră sĕ bucură de mari avantagie câştigate nu prin forţa legei, ci prin puterea ei, ca limbă de cultură, şi mi veţi se constat marea nebunie ce este a stoarce acestei limbi prin forţa legei favoruri cari nu-i aduc ei nici un folos, aduc însĕ imense pagube celorlalte limbi şi prin aceasta se sădesce în inimile cetăţenilor neîndestulire şi ură.

(Va urma)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, în 15/27 Iulie 1882. Desbinânduse Bucovina de Moldova şi alăturându-se la Austria în a. 1777, mulţi boeri, cu o bună parte de ţĕrani, au părăsit ţeara şi vênḑându-şi moşiele cui ă putut şi cum au putut sau aşeḑat în ţeara maică Moldova. Vedeţi! acesta e primul, dară largul pas de instrăinare a averii fonciare române in Bucovina; căci partea de ţĕrani, de şi au fugit, pămênturile părăsite nu le au vêndut, ci le-au lăsat neamurìlor lor,

Pasul acest funest pentru averea română a fost efectul fricei de dominaţiunea străină şi frica între boeri a fost în adevĕr atât de mare, că regimul austriac ca sĕ'şi dee aerul de regim blând şi acomodativ, a trebuit mult se ûmble pănă-ce l-a câstigat pre boerul Balş ca sĕ-i figureze numele în administrarea militară, ce fu introdusă în Bucovina. Suvenirea dureroasă de înstrăinarea aceasta de pămênt românnsc sĕ desceaptă în mine viu totdeauna, când merg la Cernăuţi şi se întemplă de întru în stradele, ce sau numit acum de curênd din simţ patriotic: strada lui Enzenberg, strada lui Spleni etc. în amintirea primilor administratori militari ai Austriei în Bucovina.

Câţi boeri au mai rĕmas în ţeară s'au ţinut bine până la a. 1848. Acest an, cu schimbările lui, i-au suprins şi pe dênşii, găsindu-i cu totul negata pentru noua ordine de lucruri; desrădicându-se boerescul, ei au rĕmas deodată fără de veniturile şi fără de tot lucrul ce-l aveau dela sudiţii lor. Părţi mari de moşie au trebuit sĕ rĕmână nelucrate mulţi ani după olaltă, prin urmare fără sĕ aducă vr'un folos. Asta împregiurare cât şi deprinderile de mai înainte, de a trăì din uşor, tot în plin în tot menagiul casei, i a făcut se contragă din ce în ce tot mai mult şi mai mari datorii. Ceea ce făceau ţĕranii abia în timpul mai nou adecă că luau bani dela banca rustică galiţiană, ca se astupe datoriile la jidanii cămĕtari, boerii începuse a face încă între anii 50 şi 60 la banca naţională de aici şi la fondul religionar gr. or. din Bucovina, care era pe atunci încă activ. Dară urmareae datoriilor îngroşate fu, că boerii au prins a vinde moşiile mai mari pela străini şi a se mulţămì au cu cumpĕrarea uner moşii mai mici au cu elocarea escedentelui în alte negoaţe, câte odată nesigure.

Lucru mai curios au fost însĕ, că mulţi dintr'înşii, deşì erau împregiurările atât de nefavoritoare, s'au fost apucat a face palaturi pela moşii care din care la loc şi după model

---

esclamat „Doamne! colo s'au ţinut un sinod aproape 600 de oameni în bunã armonie (?)ear aici cu 15—20 inşi nu se poate ţinea. Colo s'au lucrat mult (?) ear aici nimic“.

De acì mergênd în urma străinilor ce stătuseră la biserică, între descrierile lor despectoase despre poporul român şi insultele ce le atribuia acestuia — înţelesei că vor merge la ceva Seculă pentru o şligoviţă bună, me dusei şi eu trăind în acea ideă că dacă Crăciun mĕ pâcălì — nu voi fi pâcălit acì; căci judecând după nume, Secula trebue se fie român; dar şi acì devenii asemenea păcălit, căci şi acesta e jidan.

De aici m'am dus la ospetăria mare unde-mi era căruţa şi făcui prânḑul.

Nu mult după ce mĕ împărtĕşii cu această bucată, deşì căldura era mare şi încomoda, desclinit pentru oameni săngioşi cum însumi sûnt — îmi luai timp de a mĕ preumbla puţintel ca sĕ'mi câştig cunoscinţă şi despre topografia acestui Opid.

Umblând în stânga şi în dreapta me pomenii în drumul de ţeară ce vine despre Arad şi ţine spre Nadloc. Cât ar fi de bine se nimeresc o trafică pe aici ca sĕ'mi cumpĕr sugări de drum! ḑiceam în mine! Trecea pe lûngă mine un june şi o junĕ şi îi întreb despre trafică, dela cari primii rĕspunsul, ba este domnule! aici la tăicuţa e birt, dar ţine şi sugări“ Haha! îmi ḑise inima: tăicuţa e esprimaţiune românească, acesta trebue sĕ fie român; întru în trafică, ceru negoţul şi numai ḑic alta decât numĕr paralele. Într'aceasta vine o naţie şi ḑice cătră traficant „tăicuţă sĕ'mi dai o litră de rachiă, ear' el neputându-i da căci conversa cu mine vĕḑêndumĕ străin, îi respunde „dute la măicuţa că 'ţi va da ea“. Naţia eară îi reflectează: „măicuţa nui în birt. Facumi cruce gândesc în mine, oare şi acesta e jidan? căci vorbele îl recomândau a fi atare; 'l voi întreba, ce şi făcui, eară el 'mi respunde că-i jidan, însĕ poporul român îl numesce aşa de mai mulţi ani din simpatia ce o are cătră dênsul, eară pe muerea o numesce măicuţa.

Venind spre ospetăria mare convin cu doi oameni, români, cari se păreau a fi fruntaşi în acest opid, pe cari îi întreb, cum de pe jidanul acesta, ei îl numesc tăicuţă? Ei îmi rĕspund: aşa e! eară aceasta se datează cam de 12 ani, când, venind acest jidan aici ca om sĕrac care n'a-vea nimic nu vindea alt negoţ decăt cu cruceriu, şi apoi când naţia îi ḑicea: dămi jupâne maşine de 1 cruceriu ori palard de 5, el îi replica: daio ḑic tăicuţa lui, eară ea: da eu ḑic măicuţă lui. Cu aceste espresiuni el a atras şi atrage şi astăḑi pe plugari cătră el şi cătră birtul lui cu care linguşiri şi-a câscigat o casă destul de mare etc.

Dar pe celalalt cum de 'l numiţi Crăciun? mai întrebai pe acesti oameni. Cu aceasta nu putem servì domnul meu 'mi ḑiseră ei, atâta scim că şi unul şi altul sub acest nume sûnt cunoscuţi şi înaintea streinilor.

Dar al III-lea cum de e Secula? că acesta e nume român! Nici cu aceasta nu putem servì 'mi respunseră aceşti oameni! cari se vedeau plini de omenie.

Cu Crăciunu, Secula, tăicuţa şi măicuţa şi cu disolvarea sinodului parochial în memoria la 4 oare d. m. părăsii aceasta comună (mai nainte era Opid?) şi trecând Mureşul în Banat nu me oprii pănă Secusigiu. Aici am esperiat corteşi pentru alegerea de notariu comunale. Aici sûnt 3 preoţi români şi au format 3 partide; e credibile că va învinge pretorele Bogma cu una dintre aceste partide despre care se scie că va păşi cu ungur înaintea poporului alegătoriu.

Dacă Secuşigenii nu se vor concentra ca se-şi aleagă un român şi încă verde de notariu, ii va ajunge blestămul străbunilor nostri care l'au aruncat în faţa acelui fiu neascultătoriu al naţiunei, care aspira la degenerare. Acesta am spuso şi Sensigenìlor, cu aceasta ocasiune a călătoriei mele spre Banat, de acì am plecat prin Vinga la Timişoara unde me aflu de present.

Dupĕ.

mai fantastic, încât palaturile gătindu-se de făcut, au înghiţit moşiile şi s'au dus cu moşii cu tot eară-şi în mână străină. În adevĕr e dureros a spune aceastǎ combinaţinne fatală.

O causă însemnată de înstreinare a fost şi mai este încă căsătoria amestecată; de regulă ai nostri prin căsătoria aceasta n'au câştigat, ci au perdut tot deauna. Ca se demustru aceeasta, aşi putè aduce foarte multe esemple, încât s'ar mira, ba poate s'ar spăria chiar boerii inşişi.

Acestea sûnt causele principale ale înstrăinării averii fonciare românesci prin boerimea bucovineanǎ. La aceasta a mai conlucrat însĕ şi nesce cause secundare, cum e comoditatea împreunată cu lăsarea trebilor în scirea străină, bravura, jocul de cărţi, banchetele dese, mania de călĕtorii în străinătate, dărnicia nesocotită. Anume am avè astăḑi, pe legea mea! o avere naţională foarte considerabilă, dacă am putè aduna tot înapoi, ce au dat boerii nostri, cu mână largă, la institutele străine din ţeară şi de peste hotarele ţĕrei.

Vedeţi! aşa se esplică, de ce în lista de alegere pentru dietă figurează în ḑiua de aḑi atât de multe nume străine.

Într'armase-va eară bcerimea noastră? Redobândio vom pre dînsa toată şi printr'însa averea română strămoşească? Eată întrebări, la cari ea însăşi e chemată în rêndul prim se respundă. Banca filială însĕ, ce s'a inaugurat acum de curênd în Cernăţi, de se şi sperează, nu va aduce foloase elementului român, pentrucă cel străin e prea amestecat întrînsa. Din contră susţin, că dacă odată urḑim institute ori de ce mână ar fi sĕ urḑim numai curat naţionale, fără întrevenirea şi concursul străinilor, cari totdeauna îsi caută folosul propriu: dacă ne vom ridica odată, ne vom ridica numai cu puterile şi cu munca noastră propriă.

Scrisori din Rusia.

Corespondenţa particulară a „Telegrafului")

Petersburg, 4 Iuliu

Geneologia casei Romanoff, tipărită din ărdinul comitetului esecutiv. — Iurievskaia şi fiul ei Cogo. — Comitele Ignatiev şi intriga sa. — „Sviataia Drujina" (stânta alianţă) şi activitaiea ei, — Principele Adlerberg şi aparţiunea sa pe orisont. — O proclamaţiune a nihilistilor. — Încoronarea secretă. — Scrisoarea secretă a Ţarului către Wilhelm.

Am fost absent din capitală; am făcut o călĕtorie la Dinaburg pentru nisce afaceri personale. Sosii numai aḑi şi mĕ grabesc a vĕ trimite un document foarte curios. Este genealogia casei domnitoare actuale a imperiului, tipărită din ordinul misteriosului comitet esecutiv al guvernului clandestin. O notă din partea redacţiunei ḑiarului „Narodnaja Wolja" tipărită în capul acestui document curios, declară că această genealogie a fost înmânuată de însuşi Ignatieff Ţarului în ajunul plecărei sale din capitală, care i-a declarat cu această ocasiune, că o posedă din partea unei partide a societăţei nihiliste, ai cărei membrii se află actualmente în mânile justiţiei; acest partid, despărţindu-se de demagogi, s'a constituit cu deservêrşire isolat şi are de programă proclamarea fiului principesei Iuriewskaia de Ţar legitim al Rusiei, dând în acelaşi timp imperiului o constituţiune foarte liberală.

Genealogia tipărită de către acest partid şi aprobat de organul partidei revoluţionare întregi, voesce a proba că familia actuală a lui Romanoff 'şi trage sorgintea sa din ginta germană, pe când familia Iuriewskaia este slavă şi strămoşul ei a şi domnit deja la Moscva. Partidul minorului fiu al principesei Iuriewskaia declară că, după abḑicerea familiei Romanoff de bună voie, aceasta familie va păstră avuţia sa fără însĕ a compta palaturile imperiale şi juvaerurile familiei domnitoare, cari sûnt proprietatea statului.

Acest document a îngrozit pe bietul Ţar, care crede posibil a perde tronul strămoşesc. Un batalion întreg de spioni încungiură pe biata nevinovată până acum, principesa Iuriewskaia care s'a irtors din străinătate; se ḑice că comitele Voronzoff-Daşkoff propuse un plan de a fura pe fiul principesei, Gogo, (un băiat de 11 ani) şi chiar de al otrăvì, aruncând această crimă asupra nihiliştilor; se ḑice că planul a şi fost pus în esecuţiune, însĕ printr'o întêmplare oare-care el n'a isbutit.

Fricosul împĕrat, sub impresiunea ameninţărilor ce i se făc pe fie-care ḑi, a ordonat sĕ se ea dela principesa Iuriewskaia decoraţiunea Sf. Ecaterina dată principesei de către tatăl sĕu şi care până acum nu se poarta de cât de marele ducese din casa Romanoff. Aceasta disposiţiune făcù ca partidul mic al principesei se strige sus şi tare, că influenţa sea asupra imperiului cresce din ḑi în ḑi. Ţarul crede că toată această istorie este esploatată de revoluţiunari, cari se folosesc de esistenţa cam echivocă a fiului ilegitim al repausatului împĕrat, născut din legătura sa cu principesa Dolgorukoff care de sigur că dă mulţi bani nihiliştilor. În ceea-ce privesce presupunerea cea dântêiu o crede justă, însĕ pentru cea dea doua sûnt sigur că este falsă. Comitele Ignatieff, care a înmânuat genealogia tipărită Ţarului, avea de scop sĕ'i dea ca ultima raţio trebuinţa neînlăturabilă de a 'l păstra ca ministru de interne. Dar vai! nici aceasta nu 'i-a servit la nimic.

Unicul lucru ce a rĕmas din activitatea febrilă a acestui ministru este spionagiul organisat pe o scară foarte întinsă, aşa că această plantă exotică în momentul de faţă a ajuns în fine la apogeul ei. În toate dar absolut toate cercurile societăţei, chiar începênd dela palat, fie-şi care spionează pe vecinul sĕu, bănuindul sau de spion sau de nihilist. Însĕ fiind că şi unii şi alţii aparţin unor organisaţiuni secrete, bieţii oameni sĕ simt în absolută neputinţă de a constata lucrul, aşa de contrariu prin sine.

În sfînta alianţă, în renumita „Sviataia Drujina" membrii sĕ recrutează prin silă, în cas dacă cine-va refusă de a întra în aceste batalioane de sfinţi apărĕtori ai persoanei imperiale, apoi el sĕ declară de suspect şi viaţa sa din acest moment devine nesuferită.

Chiar funcţionarii înalţi ai imperiului nu mai îndrăsnesc sĕ corespundă cu familiele lor, care se află in momentul de faţă în general preste graniţă la băi, prin simpla cale de poştă şi trimit scrisorile lor „cu ocasiune„ aşa că alături cu poşta pleacă o sumă de scrisori prin voiagiari, cari se duc la băi.

În momentul de faţă obiectul de căpetenie al urmărilor sfintei alianţe sûnt oraşele Londra, unde trăiesce refugiatul politic, principele Petru Krapotkin, Parisul unde se află mai mulţi refugiaţi ruşi, Nizza, unde dirige urmărirea principele Lev Cociubei în persoană şi vecinicul cuib al emigranţilor din toate statele, frumosul oraş Geneva, unde şeful poliţiei de urmărire este principele Lobanoff-Rostowsky. Ḑilele din urmă, după spusele ḑiarului „Narodnaja Wolia", a plecat spre Elveţia şi comitele Şuvaloff pentru a avè la Berna o intrevedere cu vestitul agent secret al Rusiei, un anume Mein, care cum se aude voiesce a demisiona şi a părăsì Europa, fiind ameninţat de poliţia Nihiliştilor, care îi a dat un termin pentru a părăsì postul sĕu.

O noutate, pe care vĕ o dau sub toată reserva, şi pe care o înregistrez numai ca un sgomot ce se află rĕspândit prin capitală. Se vorbesce că ḑiua încoronărei este hotărîtă deja că încoronarea se va face la Costroma s'au în Vladimir de pe riul Cleasima. Aceasta resoluţiune a fost luată de familia imperială, care crede oportun sĕ finească odata cu incoronarea. Planul adoptat se ţine secret, şi singura curte germană se află avisată despre această otărire printr'o scrisoare autografă a ţarului, al cărei text a fost foarte abil compus de comitele Adlerberg.

Se dice că aceasta scrisoare către împĕratul Vilhelm a fost o piatră de încercare pentru oamenii noştrii de stat. Ţarul sa adresat, pentru ai compune scrisoarea delicată, la mai mulţi din întimii sĕi, însĕ nici unul n'a isbutit a satisface gustul imperatului, care după ce puse mâna pe textul scris de Adlerberg a fost aşa de mulţămit, că i-a strîns mâna ḑicênd:

A! ce păcat că toţi oamenii cu minte din Rusia au nume germane.

Frumos compliment pentru ginta rusă, şi dacă faptul este neadevĕrat apoi nu pot decât a ḑice că *se non e vero, e ben trovato.* Printre toate câte se povestesc actuanlmete despre curtisani un ce semnificativ este de notat, acela că numele lui Adlerberg apare eară pe orizont; influinţa acesteì familii germane, cum sciţi, a fost fatală împĕratului Alexandru al II. care facu multe greşeli tocmai din causa sfaturilor primite dela familia Adlerberg.

Finesc această corespondinţă prin a vĕ da următoarea proclamaţiune ce s'a ivit alaltaeri în capitală. V'o dau ca un document curios.

„Oamenii oneşti, ne mai putênd suporta desfrâul şi imoralitatea despotismului, sunt forţati a se înrola în partidul aşa numit al nihiliştilor: aceasta probează, că morala şi ordinea e din partea revoluţiunei, pe când din partea guvernului rĕmâne trecutul putred şi care nu mai are mult timp de trăit.

„Junimea, bĕtrânii, bărbaţi şi femei, avut şi săraci, militari si civili, muncitori şi burgesi, oameni cu carte şi ignoranţi — ţoţi se pun sub partea drapelului arborat de revoluţiune!

„Toţi aceia pentru cari este scumpă justiţia înjunghiată, demnitatea umană călcată în picioare — consider lupta începută de sfântă, de mêntuitoare.

„Aceasta luptă nu este o luptă de castă, de sectă, nu este propaganda unor interese particulare, ci din contră o luptă sfântă pentru manţinerea patriei.

„Când reprensentanţii din toate straturile sociale se unesc într'o singură cugetare, într'o singură gintă apoi opera pentru care ei se luptă este de sigur o causă dreaptă şi victoria e sigură.

„Lupta contra despotismului feroce este dreptul şi datoria unui popor asuprit şi întrebuinţarea violenţei se legitimează pentru că se apropie patria de ḑiua mântuirei.

„Învinşii de aḑi, vor fi triumfătorii de mâne, pentru că credinţa e mare şi ne conduce pe calea noastră spinoasa spre eşafod.

„Încă odată ne adresăm către societatea inteligentă a imperiului, chemând-o la noi, în rêndurile noastre. Veniţi toţi, că ḑiua mântuirei se apropie şi cei cari nu vor fi cu noi, vor fi încontra noastră.

Comitetul esecutiv.

20 Iuniu, St. Petersburg

Comitele Ignatieff a sosit eară în capitală, el trăesce foarte solitar, un cerc restrîns de amici intimi frecuentă palatul sĕu. Se ḑice că moartea lui Scobeleff l'a făcut se părăsească iute moşia sa, unde el se credea în primejdie. Pentru ce? *Z.*

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Nyiregyháza, 29 Iulie 1882.

„Egyetértes". Delinquenţii din afacerea dela Tisza-Eszlár au fost conduşi aḑi la 7 oare seara unul câte unul inaintea judelui investigătoriu şi în presenţa apĕrătoriului lor *Funták resp. Ignatie Hermann* li s'a publicat decisiunea judelui înv. Bary, ca în contra lor s'a dispus investigaţiune specială pentru omor, participare la omor şi părtinire de crimă. 10 sûnt acusaţi pentru omor, 7 pentru părtinire de crimă, şi 3 s'au eliberat. Special: Pentru omorîrea Esterei Solymoşi sunt puşi sub investigaţie şi deţinuţi în temniţă hahamii: *Solomon Schwarz din Eszlár*, *Leopold Braun* din Téglás, *Avram Buxmann* din Tarczal, şi *Emanuil Taub* din Polgára.

Pentru participare la omor sûnt deţinuţi şi puşi sub investigaţie, *Iosif Scharf*, levit, nevasta lui *Madamme Iosif Scharf. Lazar Weisstein Samoil Lustig* şi *Adolf Iunger*. Toţi s'au mulţămit cu decisiunea judelui. Apĕrătorii nu vor apela.

În sensul §§. 374 şi 376 se vor pune sub cercetare pentru părtinirea crimei persoanele, cari au inscenat afacerea cu falsul cadavru dela Dada al Estirei Solymosi, spre a zădărnicì şi a înduce în eroare pre judecători. Şi anume: vĕduva după Samuil Klein, *Hermann Rosenberg*, *Martin Gross*, *Ignatie Klein* mai departe plutaşii jidani din *Marmaţia David Herschko*, *Mateiu Ignatie* şi *Iankel Smilovici.* Toţi remân în închisoare. E probabil că apĕrătorii vor apela contra deţinerei acestora în închisoare. Apĕrătoriul *Hermann* a şi apelat contra deţinerei lui *Martin Gross.*

S'au eliberat neguţătoriul jidan din Tokaj *Mauritius Wider* şi jidanii prinşi mai pe urmă în Marmaţia *Ancel Vogel* şi *Nissan Mendeloviciu.* Acestia încă mâne şi vor recâştiga libertatea dacă nu va apela procurorul de stat, care astăḑi nu este acasă. Wider a fost pus sub cercetare pentru 50 de fl. preţul unui plutas, care a dus cadavrul fals la Dada. Şi deoarece se poate că el n'a sciut de ce provenienţă sûnt acei bani, s'a sistat de cercetarea asupra lui.

Decisiunea judelui e susţinută cu multe motive. Decisiunea sa publicat fiecăruia singuratic, escortarea lor prin piaţă a provocat mare mulţime de oameni.

Nyiregyháza 29 Iulie.

Judele invest. Bary nici la învestigaţiunea specială nu va permite aperătorilor esaminarea scriptelor — protocolului de învestigaţiune, ci numai după ce vinoraţii vor fi puşi sub acusă.

(„Budapesti Hirlap".)

Nyirégyháza 29 Iulie

Schwarz şi *Scharf* au adresat judelui de investigaţiune rugarea, ca el se câştige pe cale oficială opînia creştinilor celor mai competenţi în teologia şi dogmatica evreilor, că adecă după cunoscinţele, sciinţa şi conscinţa lor se poate oare şi închipuì cumcă crima dela *Tisza Eszlar* s'ar fi făcut din motive şi spre scopuri rituale. Judele de învestigaţie le-a spus că asupra îndreptăţirei acestei rugări va decide numai după încheerea învestigaţiei, i-a provocat însĕ că dacă ei neagă caracterul ritual al crimei, recunoască cel puţin că crima e comisă de ei. Ei însĕ neagă categoric ca dînşii ar fi comis crima, şi — lucru mare — pare că sûnt toţi înţeleşi căci la toate doveḑile produse, rĕspund că ei sûnt nevinovaţi; probele sûnt nevalide, ca purcese din ură religionară.

Consonanţa dintre cererea lui Sharf şi Schwarz era cam bătătoare la ochi, şi se suspiţiona că au fost puşi la cale *prin influenţe din afară*, în urma cărei judele de învestigaţie s'a adresat procurorului de stat se cerceteze nu s'a trimis oare vre-o scrisoare la ceiprinşi, şi învestigaţia improvisată la moment a dat resultatul dorit; sĕ constatat adecă că Mercuri după prânḑ printre schimburile duse lui Scharf s'a strecurat o scrisoare, din 7 rênduri cusută in gulerul cămeşei în care a fost înstrucţia privitoare la cererea înaintată de ei procurorului. *Ephraim Laxmann* jidanul care a dus schimburile este deja de Mercuri seara (Iulie 27) prins. Observ că scrisoarea era cu litere germâne-hebreice, şi că ea acuma este în mânile judelui de învestigaţiune.

Voci din public.

Silit a mĕ strămuta la Braşov prin urmare a părăsì Sibiiul, unde m'am aflat atât de bine în curs de 12 ani, unde am fost întimpinat cu o bunăvoinţa şi simpatie pentru mine prea măgulitoare şi totdeauna neuitată, — ḑic prin aceasta remas bun tuturor prea stim. P. T. cunoscuţi şi prea iubiţilor amici şi-'i rog se-mi păstreze şi pe viitor aceeaşi bunăvoinţă, simpatiă şi amiciţiă.

Petra-Petrescu

Varietăţi.

* Escel. Sa Preasânţitul P. Archiepp şi Metropolit Miron Romanul a sosit aici aḑi cu trenul de dimineaţa.

* (Necrolg). Preotul nostru din Bodogaia (Alsó-Boldogaszony-falva) Tr. Sighişoarei, *Moise Tolan*, a repausat în 29 Iunie v. a. c. în al 46 an al vieţei sale, lăsând în doliu şi în cea mai mare miserie pe biata sa preuteasă şi pe doi fii anume: Victor Tolan, care a terminat trei clase ale gimnasiului inf. din Cristurul sec., şi Vicenţie Tolan, III cl. reale din Odorheiul sec.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale defunctului s'au aşeḑat după ritul nostru bis. în 1 Iulie v. în cimiteriu bis. gr. or. din Bodogaia.

La înmormêntare au participat ca preoţi funcţionari Părintele adm. protop. al Sighişoarei D. Voda Moldovan P. A. Oniţ, P. N. Doctor, P. Z. Ganea şi G. Marian.

Cuvêntul funebru rostit în limba română de P. adm. protop. a fost un ce pĕtrunḑĕtoriu şi demn de toată lauda.

Suprindere nedescriptibilă a produs însĕ între ascultătorii de diverse naţionalităţi, chorul vocale, format de corpul învĕţătoresc dela cursul de limba maghiară din Cristur sub conducerea O. D. Preot Ludu. Chorul a întonat în mod foarte armonic cântările: "Plâng şi mĕ tênguesc." „Veniţi fraţilor şi cele lalte cântări rituale.

Mai întreg corpul învĕţătoresc român din Cristuri, Domnii Preoţii unitari din Bodogania şi din Uj-Székely şi popor foarte numĕros românii şi secui petrecură pe defunctul până la mormênt...

Un astfel de conduct funebru pentru românii din Secuimea de pe malul Târnavei e o adevĕrată raritate.

* *(Literaţii unguri din Cluj).* Cetim în „Ellenzék“ din Cluj dela 28 Iulie, 1882, Nr. 17. Sub conducerea metropolitului Miron Romanul şi a episcopului *gr. cat. Meţianu* au călĕtorit toţi episcopii gr. cat. din Transilvania la Haţeg, spre a primì pe principele de coroană Rudolf.

* (Anul 1882 este bogat de tempestăţi şi orcane.) Comuna Radna (comitat. Arad) în anul acesta a fost cercetată de patru ori de evenimente elementare, suferind daune destul de grele. Cu finea lui Maiu grindina au nimicit jumĕtate din semănături şi din vii. De trei ḑile încoace am avut ploi şi vênturi grozave, mult au suferit pomii şi bucatele din cruci (clăi). Aḑi noapte (27 Iuliu a. c. s. n.) au trăsnit în şura unui econom, carea a şi ars. Proprietariul a durmit în podul ei; numai prin minune au scăpat de n'a ars şi el.

r....

* Sub titlul *Szász és roman Atyafiak*“ (cumetrii sasi şi români) lìbrăria fraţilor Révay din Budapesta deschide prenumeraţiunea la nesce descrieri şi naraţiuni, descrierile sûnt eşite din ageră şi deprinsă peană a lui Alecsandru Thot sûnt luate din viaţa poporului german şi român. Preţul unui esemplariu e 2 fl.

Atragem atenţiunea publicului competent asupra acestei cărţi, căci tare ni e frică de dragostea literaţilor magiari.

„Scoala Practică“ Nr. 4 pro Iuliu conţine:

Plan de lecţiuni pentru scoale elementare românesci, întogmit pe 30 de septemâni. — Grădina scoalei lecţiuni practice din învĕţământul intuitiv; lecţiunea a 4-a: Prunul. — Tractarea Abcdarului de V. Petri. — Esamenul de vară dela scoala normală din Năsĕud. — Ortografia Academiei române. — Posta redacţiunei. — Prenumeraţiuni se mai primesc, pentru cei lipsiţi cu favorul de a respunde costul abonamentului în 3 rate à 1 fl., dar anticipando.

Loterie.

Sâmbătă în 29 Iulie 1882.

Viena:	11	41	14	21	45
Timişoara:	51	78	53	31	82

Telegrame.

(serviciul particular al „Telegr. Roman“.)

Haţeg, 31 Iulie n. Eri 12 ½ oare sosind Alteţele lor la gara Haţeg fură bineventate de comitele suprem Pogány. Acì se presentară Metropolitul Romanul cu episcopul Meţian, episcopii Mihalyi şi Lönhard. Mulţime mare de popor cu Banderiu petrecură pe înalţii oaspeţi la Castel. La 2 oare fură primite corporaţiunile, intre cari şi deputaţiunea Românilor. Clerurile, cel ortodocs mai numeros, nu fură primite sub cuvênt că archierei s'au presentat deja la gară. Nemulţămire între Români pentru netactul arangiatorilor.

Deva, 31 Iulie. Principele de coroană a sosit în 30 Iulie a. c. la Sântă-Măria, a primit şi deputaţiunea Românilor din comitat. Din partea conducătoriului Dr. Petco a fost întimpinat românesce. Principele a respuns cu afabilitate: „Am venit la Dvoastră câteva ḑile, sper că voiu petrece bine“. Timpul a fost de tot frumos.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 29 Iulie n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.80	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.55	88.60
Renta ung. de hârtie	87.15	87.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.35	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.25	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.—	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.70	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi ungouresci cu premii	121.25	120.50
Sorţi de regularea Tisei	110.70	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	76.90
Datorie de stat austr. în argint	77.75	77.75
Renta de aur austriacă	95.30	95.—
Sorţi de stat dela 1860	132.—	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	827.—	387.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	322.25	322.80
Acţiuni de credit austr.	318.50	318.80
London (pe poliţa de trei luni)	120.20	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.55½	9.55½
100 marce nemţesci	58.90	58.75

Nr. 190: 1882 [129] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de classa a III Mogoş Mămăligani, protopresbiteratul Lupşei, pentru reîntregirea aceleia se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 115 case câte o jumătate ferdelă greu (8 copuri.)

b) dela 115 case câte o ḑi de lucru a 40 cr.

c) folosirea unui fênaţ de 3—4 care fên şi cimiteriul şi

d) toate venitele stolari statorite în sinodul parochial din 21 Maiu a. c.

Doritori de a competa la acest post au a-şi îndrepta cererile lor la subsemnatul oficiu, înstruite după prescriptele „stat. org.“ şi a Regulamentului pentru parochii până la terminul amintit.

Ofenbaia în 17 Iuliu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. ppresb.

Nu. 321. 1—3

CONCURS.

Pre basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 13 Iunie Nr 1804: 1882 B. se escrie concurs pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. Trestia protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Usufructul unui frust de pĕmênt şi al cimiteriului;
2. Câte una măsură de cucuruz, nesfârmat dela 85 de familii;
3. Venitele stolari Toate aceste computate preste tot, aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicile concursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul sus indicat, — oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad 10 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adstr. ppresbiteral.

CONCURS.

În urmarea decisiunilor aduse în şedinţele comitetului parochial din 22 Maiu şi 5 Iunie 1882 la care a luat parte şi dl administrator ppresbiteral se escrie concurs pentru deplinirea parochiei de clasa a II-a din Oraviţa-montană ppresbiteratul Oraviţei, diecesa Caransebeşului cu termin de alegere pe 8 Septemvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Dela societatea călei ferate în bani gata 300 fl.
2. Cuartir liber şi
3. Stolele îndatinate.

Doritorii de a dobêndì această parochiă vor avè sĕ'şi adreseze recursele lor instruite conform statutului organic şi al regulamentului pentru parochii § 15 lit. *b)* până în 30 ḑile dela publicarea acestui concurs către subscrisul comitet parochial dlui administrator ppresbiteral Macsim Popoviciu în Oraviţa-montană.

Oraviţa-montană în 3 Iulie 1882.

[123] 3—3 *Comitetul parochial.*

Concurs la posturi de oficiali de bancă.

[125] 2—3

Pentru ocuparea a doua posturi de oficiali la „Albina institut de credit şi de economii“, anume unul la centrală în Sibiiu, altul la filiala institutului în Braşov, se publică prin aceasta concurs. Reflectanţii la aceste posturi au de aşi trimite cererile scrise de mâna lor. Direcţiunei subsemnate la Sibiiu până în 15 August a c. st. n. Se cere ca candidatul:

a) sĕ fi împlinit anul a 18 de etate şi sĕ nu fi trecut etatea de 40 ani;

b) sĕ fiĕ deplin sănătos;

c) sĕ fiĕ avut conduită corectă;

d) sĕ aibă cualifiicaţiunea recerută pentru aplicare la un institut de bani.

În cererea sa, de denumire candidatul are sĕ documenteze posederea acestor recerinţe.

Sibiiu, 26 Iulie 1882.

Direcţiunea institutului „ALBINA“.

Nr. 257 1—3

EDICT.

Paraschiva născută Ioan Sofronie Popoviciu din Ţinţariu, legiuita soţie a luî Georee Bârsan din Stupinile Braşovului, care de 15 ani de ḑile pribegesce în lume fără a se sci dacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea şi încuviiţarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2127 B citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din constră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asuprai de bărbatul ei.

Braşov 13 Iulie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului I. al Braşovului ca for matrimonial de de 1 istanţă.

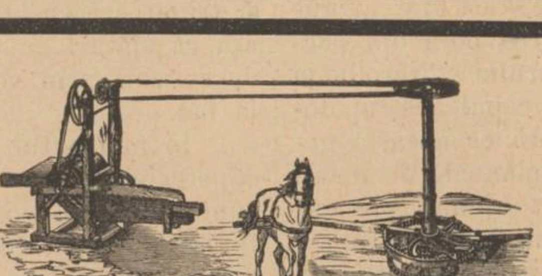

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin.

[99] 11

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84. Sibiiu, Joi 22 Iulie (3 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 47.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 21 Iulie.

Cu neplăcere și cu anevoie ne am putut decide la scrierea șirurilor ce urmează. Cu neplăcere și cu anevoie pentrucă simțul nostru de loialitate și acum in fața faptelor ne șoptesce, că nu poate fi vorba de ilusiuni perdute, ci de nisce neînțelegeri, și dacă neînțelegerile ar fi tendențios provocate din vre-o parte.

Cetitorii nostri sciu din telegramele ce le-am primit dela Hațeg și dela Deva și le-am publicat în nru premergĕtoriu, că representanței clerului nostru nu i s'a dat prilegiu a se putè înfățișa înaintea principelui de coroană; diarele budapestane ne spun că la gara dela *Subcetate,* comitele suprem Pogany a presentat pe prelații bisericesci și se înțelege și pe metropolitul nostru și între cei invitați la masă n'au fost nici un prelat bisericesc de și noi scim că unii au fost invitați cu septĕmâni mai nainte; mai aflăm că la Hațeg **steagul românesc** care, alăturea cu cel unguresc, decora poarta de triumf ridicată de Hațegani în onoarea archiereului Mihaly, dl vice-comite Coman **Barciai** a dat ordin sĕ'l **taie**, ceea ce s'a și întêmplat etc. etc.

Ei bine ce sûnt gagumăniile aceste șoviniste ale arangiatorilor în momentele cele mai solemne? Sau vor dlor sĕ pună stavilă între fiitoriul suveran și între poporul românesc?

Din faptele ce ni s'au relatat așa s'ar vedea, pentrucă nu înțelegem ce a putut motiva pre arangiatorii solemnităților de întîmpinare, ca pe un metropolit care representă o provincie întreagă metropolitană și care e tot odată și consiliariu intim al Maj. Sale și pe prelații cari representă diecese întregi, se i presenteze capul unui district, va se dică un inferior pe superiori? Titlul că dl comite suprem este maghiar, pare că nu ar fi suficient, pentru de a se ridica preste prelații cari în afacerile oficiale corespund cu ministrii. Capii bisericesci prin astfel de procedere sûnt vătĕmați în vaza lor, fiind subordinați, la o asemenea festivitate, unui funcționariu administrativ de district. Ei însĕ sûnt prin astfel de atitudine și degradați în ochii subordinaților lor; ceea ce nu e un lucru indiferent din multe puncte de vedere.

De prând nici n'am fi amintit de loc, dacă s'ar trata numai de mâncare și de beutură și dacă n'ar fi implicată și acì desconsiderațiunea. Cu toate aceste la punctul acesta nu ne oprim mai multci ne mulțămim numai al amintì.

Mai mult merită atențiunea noastră respingerea deputațiunei clerului nostru. Nu scim motivele arangiatorilor. Cele care ni se raportează nu sûnt motive suficiente, adecă, pentrucă metropolitul ar fi fost presentat la gară: se nu se mai înfățișeze înaintea principelui și clerul. Motivul cel adevĕrat din care au purces arangiatorii, ni se pare a fi fost, că preoțimea română, care era numĕroasă și bine representată, sĕ n'aibă ocasiune a bineventa pe fiitorul suveran.

Domnii cari au arangiat festivitățile de primire însĕ nu au fost îndestuliți cu umilirea bisericei române, ci au trebuit sĕ afle nod în papură și pentru scandal. Un stim. corespondent ne scrie în privința aceasta între alte următoarele:

„Românii din orașul Hațeg, adecă „orașul, a ridicat la capul de cătră Stă-Măria Orlei o poartă de triumf cu două steaguri, unul unguresc înclinat cătră partea dreaptă a „drumului, celalalt românesc (transilvan) înclinat cătră partea stângă. „Însĕ vice-comitele C. Barciai a dat „ordin de s'a tăiat ruda steagului cu „ferestreul.“

Afacerea aceasta, după cele ce vedem din diarele unguresci, nu s'a țemurit cu tăierea steagului, ci au trouit sĕ se scormonească faimo pe care nu le putem încă aprecia și a trebuit tot vice-comitele se recurgă la procurorul de stat în contra Românilor batjocoriți. Desvoltarea afacerei acesteia o asteptăm.

Atâta constatăm însĕ de pe acum, că Românii, majoritatea țerii și a comitatului Hunedoarei, cu ocasiunea aceasta festivă, pe lângă cele amintite, vor mai fi și încurcați în procese criminale.

Ar mai fi și alte, peste care trecem acum reservândune a le raporta în deosebi așa cum s'au înêmplat.

Maghiarii (de origine română) însĕ fie siguri că nu 'și vor ajunge scopul care este destul de invederat. Ceea ce vor ajunge este că tot pe ei se vor compromite.

Sau cred ei că toată Ungaria, toată monarchia, și toată Europa trăesce numai ca sĕ le facă hatâruri?

Ei uită, că compromițêndu-se pe sine compromit și naționalitatea de care se țin astădi; ei uită că nici o naționalitate afară de jidanii, cari și au vîrît deja afund mânile în buzunarele lor și cari se străduesc ai moștenì, nu este învoită cu îngânfarea lor; ei uită că trufia și câtă au manifestat până acum toată naționalitatea maghiară, originală și neofită, instreinează toată suflarea omenească de dênșii.

Sau se razimă ei pe Bismarck, sub a cărui auspicii este constituit și organisat *Schul-Vereinul* german? Apoi nici **Grevy**, presidentul republicei franceze, nici **Gladstone**, ministru-presid. în Englitera, — de pașa *Kerim*, cel cu sabia de onoare, nu scim mai trăesce — nu vor putè veni cu flotele lor nici pe Tisa, nici pe Murĕș, cu atât mai puțin pe Someș și pe Cerna în sus, ca sĕ le spriginească îngâmfarea până la despotism în contra concetățenilor, cari nu doresc alta decât se trăească în egală frațietate cu dênșii.

Domnii, căror încă n'au putut se li se steargă tradițiunile românesci, remase dela strămoșii lor, ar trebuì se fie mai cu tact. Noi îi lăsăm în pace se fie maghiari, dacă le place așa, am fi dorit însĕ ca dacă au lăpĕdat limba și cu ea naționalitatea, sĕ fie păstrat barem inima și chipzuința românească. Sĕ nu fie rustici când au sĕ fie urbani, dacă nu pentru concetățenii lor, cel puțin pentru a evita necuviința și inurbanitatea până la ofensă, când . . . . . . primesc oaspeți de cei mai înalți.

Revista politică.

Sibiiu, în 21 Iulie.

Cestiunea egipteană formează obiectul principal între toate discuțiunile politice. „National Zeitung“ din Berlin scrie între altele:

„Dacă Englitera, după declarațiunea lui Dilke, vrea se elibereze Egiptul de tirănia militară, trebue se observăm înainte de toate că pe **noi** încă nu ne apasă nici o tirănie militară, egipteană, nouĕ nu ne-au făcut nici o pagubă. Atrocitățile din 11 Iunie și 11 Iulie din Alexandria, care, firesce, au atins încâtva și națiunea noastră sûnt a se pune în altă socoteală. Cu toate aceste noi nu 'suntem așa de egoisti încât se remânem reci la fiece povară care apasă asupra altora. Nu negăm, că Egiptenii sûnt acum apăsați de povara unei partide militare, înse nu credem că intervențiunea puterilor apusene are caracterul unei „eliberări“ a poporului egiptean și ne îndoim cu desevêrșire, că guvernul englez are intențiunea de a lăsa, după cum promite dl Dilke, administrațiunea țerei, pe mânile Egiptenilor. Ca se stêrnească credința aceasta atitudinea guvernului englez și francez trebuia de mult sĕ fie alta și nu ceea ce a fost. . .“

După ce vorbesce „Naț. Ztg.“ despre esploatările ce au făcut Englezii și Francezii în Egipt, continuă în articulul seu: „Germania însĕ n'are nimica comuncu esploatările aceste. Noi avem mulțămirea de a nu fi mângiți cu macula aceasta. Cum am venì noi așa

FOIȚA.

Cum a înalbit femeea pe dracul.*)

Pleacă Niță cătră casă singur și cam gânditor.

Întră în casă face focul, pune el de mămăligă, chiamă păsările toate, le hrănesce — și purceii; vin vitele din cireadă, mulge oile — vaci — capre strecoază laptele în oale ca sĕ'și facă unt și brânză; ear' după ce își face mămăliga, se pune el și mănâncă apoi își hrănesce cânii, închide vitele toate, păsările și purceii și în sfêrșit sĕ culcă și el. Când se adoarmă, sare în sus! — „Măi femee, tu me strigi?“ ....,Nu vede pe nimeni Niță. Ear' sĕ culcă, închide ochii, se pune în trei, ear' se întinde, se întoarnă, se mai sucesce.... pace! Nu putea sĕ doarmă! se mai uită pe fereastră, mai aprinde luminarea, ese afară pe la vite...... cânii dorm dealungul prispei, boi, vaci oi... toate culcate rumegau. Întră în tindă, caută în vatră, pe rișniță pe sub paturi; se uită pe după sobă ... singur. Stinge luminarea, și cearcă din nou sĕ dormă dar simțea că i dă într'un tremur și începe sĕ băigească.

— „Ce dracu! Ce îi aceasta frate? Nu'svinovat cu nimica!

Ce sĕ'i fac dacă am scăpat'o, s'a sfîrșit!“

Î, dar Niță pretutindeni își vedè mereu nevasta!

În sfêrșit, sĕ hotăresce, și se duse ca se o scoată.

Pune mâna pe o găleată, și își ia și o frânghie mare, închide casa și pleacă. Leagă găleata, îi dă drumul și strigă: „Prinde-te bine!“ Simte că s'a prins ștrage. Trage el se mai opresce, ear' mai trage.... Când se uita ce se vadă?

— „Ptu! Piei drace: Da tu esci? Eu trăgam sĕ'mi scot femeea, și când colea, scot pe dracul!“

— Mĕ rog ție mĕi Române! scoate-m nu mĕ lăsa! Fii creștin bun! Fii de treabă! Fă'ți o pomană cu mine; că a venit eri cam seară o femee pres mine și de adi-noapte mĕ muncesce! Uită-te, eu eram tinĕr, mĕ gândeam la însurătoare, și de a seară până acuma femeea cea ticăloasă m'a făcut alb. M'am slutit“.

— „Ba mai bine îmi scot femeea.

— „Of! Te rog, nu mĕ lăsa; Las că ți îi scoate-o pe urmă, scoate-mĕ pe mine dragă, sĕ fug în lume! sĕ n'o vĕd, cât lumea și cât pămêntul. Mi-a luat în cărți averea — bogăția și tot iadul: ear' mai pe sus de toate m'a scuipat și mi a dat palme, față cu supușii mei! Scoate-mĕ dela pedeapsă te rog! Dă'mi drumul pe lume!“

— „Bine! Eu te scot, dar......“

— „Ce vrei? spune 'mi zeu ce vrei sĕ 'ți dau, numai scapăme de dênsa!“

— „Sĕ 'mi dai și sĕ am puterea numai eu singur pe lume, sĕ te scot de pretutindeni: din oameni și din lucruri, din dobitoace și de ori unde vei fi.“

— „Bine! Putere sĕ ai!“

Scoate Românul pe dracul, și apoi își scoate femeea, care sĕ mai botezase, — ba chiar se muiasă bine; căci simțise ea sărmana numai în căteva vreme, de cât preț este bărbatul când poți sĕl ai lângă tine.

Cu toate că Niță se cam încrețea în spate de frica Mărioarei, dar sĕ roagă el de dînsa sĕ 'l ierte că a scăpat frânghiea, ș'a cam zĕbovit până a adus alta.

— „Nu face nimic Nițișor! Așa greșesc oamenii!“

Ear mergênd ei cătră casă, spunêndu'și unul altuia ce au pățit și ce au vĕdut, se pun pe trai blând și dulce: Căci Nița scotea pe dracul de ori unde 'l afla întratâța degeaba nu se ducea sĕ'l scoată, se înțelege.

Făcură Niță și cu Mărioara lui atâtea acareturi și atâtea bogății, că nu le mai ținea pămêntul, ear dracul scotea limba de un cot fugind când audia și vedea pe Niță.

Și trecură mai mult de cât dece sute de sute de ani, de când Niță mereu scotea pe dracul de pretutindeni; că dracul remăsese mai uscat de cât scândura și nu avea nici de ce'l trage cânii Așa încât, odată dracul dice lui Niță

— „Domnule Niță! (ear Niță nici se uită.)

— „Măi Române!“ (dice din nou dracul). Ce poftesci?“ (întrebă Niță).

---

*) „Timpul.“

dară sě dăm mandat puterilor apusene pentru ca sě 'şi continue nedreptăţile lor.“

Închee apoi cu aceea, că cele patru puteri sě caute a salva onoarea Europei, sě ajute a salva Egiptul de usurari şi în fine sě întroducă nisce raporturi mai sănătoase şi mai nobile între Europa şi orientul învecinat.

Din enunciaţiunea aceasta se vede de unde Poarta a luat curagiul de a trăgăna cu intervenţiunea ei în Egipt şi pentru ce nu se hotăresce a declara pe Arabi paşa rebel.

Încurcăturile din orient sûnt încă la începutul începutului. Ce vor produce încurcăturile aceste nu se scie. Francia stă în chibzuri ce se facă, Germania care vorbesce prin organul „Naţ. Ztg.“ clar se întăresce spre Rusia şi Europa gâfăe sub greutatea armelor.

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

(Urmare.)

Se va da espresiune temerei că Austria se va slavisa. Dacă luăm cuvêntul „slavisare“ faţă în faţă cu cuvêntul „germanisare“ şi sub slavisare înţelegem introducerea şi domnirea idiomului slavic în scoalele şi administraţia Austriei, atunci „slavisarea“ nare nici un sens, căci la germâni esistă o limbă de scriere comună, nu esistă însě limbă comună generală slavică în Austria, şi multele idiome slavice dela noi au numai însemnătate provincială, şi afară de ângustul ei teritoriu nici chiar slavii înrudiţi nu o mai înţeleg, şi nime în lume nu va crede că vre-una din aceste ar ajunge la stăpânire absolută în Austria.

Cu mult mai serios este a se lua însěmnătatea acestui ¡cuvênt cu privire la nesuinţa slavilor de a 'şi câştiga limbei lor supremaţie în provinciile, unde germânii sûnt în minoritate. Spre a prevenì unei asemenea neîndreptăţiri a germanilor şi a germanismului, am luat noi în programa noastră ca postulat însemnat aducerea unei legi cu privire la limbi care în §. 19 precisează foarte bine drepturile tuturor idiomelor, le scutesc de ori ce volnicie în cele administrative şi astfel în provincii mestecate este eschisă neîndreptăţirea minorităţii prin majoritate. Spre scopul acesta între altele propunem modalitatea, că în parlamentele provinciale compuse din naţionalităţi la deciderea obiectelor privitoare la limbă sě se voteze curiatim cu alte cuvinte, atât, majoritatea cât şi minoritatea vor vota fiecare separat în câte o grupă, şi ca decisiune se va primì ceea ce a decis majoritatea din ambele grupe.

Cu chipul acesta minoritatea naţională nu va fi totdeauna majorisată şi neîndreptăţită şi popoarele noastre vor fi crescute în stimarea reciprocă a drepturilor lor cu privire la limbă, se va aplana drumul, care ne va conduce la pacea internă dintre popoare. Votul curiatic a ferit Germania de certe confessionale în parlamentul germân; şi precum colo a evitat conflictele în cele confessionale aşa şi la noi nu va da loc jignirei în simţemintele noastre naţionale. Dorim însě ca votarea prescrisă aici sě se facă numai unde se pretinde espres de catră minoritatea naţionalităţilor.

Detorinţa a treia a fiecărui germân austriac e înaintarea bunei stări a Austriei în cele politice, economice şi sociale. Dacă ne va succede se curăţim atmosfera politică de miasmele certelor pentru limbă numai, se ne bucurăm, căci am scos din vieaţa noastră publică un rěu, care ne ameninţa cu peire. Îndată ce însě vom delătura şi păretele de vrajbă care desparte elementele democratice ale populaţiunilor deosebite, partida germanilor liberali acuma în disparenţă minoritate şi neputincioasă, va câştiga sucursul cu care şi va asigura viitoriul şi va putea pune constituţionalismului basa cea adevěrată.

Se aude înse repeţindu se în toate ḑilele: „Naţionalităţile din Austria n'au patriotism; Înaintea lor naţionalitatea e totul, libertatea nimica.“

Vorbe de clacă. Prin libertate se pun în vedere poporului o mulţime de drepturi şi de drepturi la avere, cari sûnt de valoare nu numai ideală, dar şi egală. Şi care popor e atât de uşor la minte se nu primească lucruri, cari i se îmbie, lucruri de preţ, după? cari trebue sě'şi întindă numai mâna. Privit lucrul real, vedem, că naţionalităţile resping numai aceea libertate, care li se dă în contul naţionalităţii lor, libertate dată lor prin scurtarea limbei lor. Libertatea este un lucru scump, pe care dacă-l perḑi îl mai poţi câştiga; limba este spiritul, inima poporului, şi dacă aceste comori le perḑi deodată cu limba, nu le mai câştigi în vecii vecilor. *S'a întêmplat că limba unui popor a trăit mai mult decât poporul însuşi, nu s'a întêmplat însě ca un popor se trăiască preste viaţa limbei sale, căci ultima pronunţare a limbei, este ultima respirare a poporului.*

Pus în faţa alternativei de a alege între libertate şi naţionalism, nu mai încape îndoeală că şi germanul va alege pe acest din urmă, dovadă Şlesvigul. Conducatorii partidei constituţionale danice au propus o constituţie liberală, prin care însě germânii se prescurtau în drepturile lor şi li se atingea neplăcut simţul naţional. Danesii fideli constituţiei voiau se desnaţionaliseze pe germânii însě conscii că un popor ca se poată trăì liber, trebue sě trăiăscă mai întâi ca popor, au respins această specie de libertate care le periclita naţionalitatea Şi ce au făcut ei? Mai întâi s'au luptat cu armele sciinţei. Sau apěrat cu peana şi cu cuvêntul; în cele din urmă au prins sabia. Şi în cele din urmă Danemarca a perdut 2 provincii, cari şi aḑi ar fi a ei dacă ea ar fi sciut cruţa simţemintele cele delicate ale inimei omenesci.

Se învěţăm din păţăniile altora: se nu ameninţăm naţionalităţile cu strivirea limbei lor, şi astfel ei vor fi alături cu noi în bine şi rěu, în luptă pentru libertatea politică; căci dreptul apěrătoriu al tuturor naţionalităţilor este sensul comun şi sigur pentru noi toţi.

A întroduce starea aceasta de lucruri, este silinţa partidei poporului germân. Ea nu vrea se recomânde mijloace, cari în loc de a folosì, mai mult strică.Něsuinţele ei se concentrează în regularea definitivă a afacerei de limbă, care în ḑilele din urmă pusă în parlament earăşi la ordinea ḑilei în urma propunerei deputatului contele Wurmbrand conducătoriul partidei constituţionale, s'a dat unei comisiuni spre studiare. Chemarea acestei comisiuni e grea, însě nu e cu neputinţă numai cât din o parte se nu se pretindă impossibilul şi cealaltă se nu denege posibilul. Şi dacă pretensiile naţionalităţilor vor pune pedecă acestei încercări vina mai mult nu e a noastră a germânilor, noi ne-am făcut datorinţa şi nu ni se va potea imputa mai mult netoleranţă. Dacă va succede înse un compromis, care deşi nu ne va îndestulì, cel puţin ne va linistì dacă minorităţile naţionalităţilor nu se vor mai vedea periclitate în limba lor, gruparea partidelor nu va avea de centru devisa naţională ci ei vor face program politic sau economic la alegeri; nu ne vom mai bate pentru deputaţi germâni ori slavi; ci pentru conservaţi şi liberali, cari ajunşi în parlament, fără a ne ţinea germanismul periclitat, vor aduce legea de alegeri după cum pretinde spiritul timpului de faţă. Representarea sepărată a marilor proprietari în parlament sa combătut şi de cătră deputaţi şi de pressa partidei constituţionle, de oare ce e anachronism. Numai există nici chiar în statele cele mai aritocratice din Europa, Englitera şi Ungaria şi ne-am convins din destul că ea, n'a făcut nici un serviţiu germanismului, din contră, ea a produs certele parlamentare şi a sugrumat libertatea constituţională. Bărbaţii cari voesc se formeze această partidă, sciu prea bine că cu parlamentul de astăḑi şi pe lûngă majoritatea de douě terţialităţi, ce se recere spre a schimba radical legea electorală, reforma acestei legi e una dintre problemele cele mai grele; sciu însě şi aceea, că în urma urmelor tot trebue se ajungem şi la aceasta. Şi până când o vom putè esecuta, nu vom înceta a lucra şi în alte direcţiuni, şi dacă nu mai mult, vom delătura unele anomalii din legea electorală de astăḑi, anomalii sub care geme şi Viena şi cât timp mai are valoare constituţională la noi principiul representaţiunei după grupe, vom stăruì, ca consecuent acestui principiu sě se deschidă porţile parlamentului şi clasei de popor, căreia cu privire la însemnătatea ei economică, la grelele sarcini ce le poartă prin suportarea contribuţiei, şi la însemnătatea progresivă ce ocupă în stat, încă trebue sě-i facem loc în parlament: ca astfel dorinţele şi pretensiunile lor se fie puse de pe periculosul teren al utopiei, pe cel real al politicei practice.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Deva, 20 Iuliu (1 August.) 1882 (Principele de coroană şi românii din comitatul Hunedoarei.)

Astăḑi sûntem în a treia ḑi de când alteţa Sa principele be coroană Archiducele Rudolf, cu amabila Sa consoartă Archiduceasa Stefania, se află şi petrec pe teritoriul comitatuluî Hunedoarei, prin urmare ne stând sub impresiunea imediată a solemnităţilor şi festivităţilor de întimpinare şi primire ale Alteţelor lor, credem consult a face o reprivire asupra unor întêmplări relative cu deosebire la atitudinea luată de românii din acest comitat faţă cu acest eveniment de mare însemnătate pentru noi toţi.

Inteligenţa română, — precum cu altă ocasiune ş'a făcut amintire şi în acest ḑiar — în conferinţa sa ţinută în Deva la 23/11 Iuliu a. c. spre întîmpinarea şi felicitarea marilor oaspeţi, a ales o deputaţiune de 60 membrii sub conducerea dlui Dr. Lazar Petco, eventual a dlui George Secula, şi totodată a stabilit şi textul adresei de bineventare, 'carea în casul admiterei, era se fie pronunciată, înaintea Alteţelor lor.

— „Bine măi Române, da nu 'ţi ajunge de când stringi bogăţii? Măi lasămě în pace bre, sě me mai hrănesc şi sě me maí odihnesc şi eu măcar de acum înainte; că's flămând, gol şi ostenit de dă duhul din mine! Şi cânii me urlă, că le miros a colivă! Nu ţi de ajuns? că nu apuc sě mě aşez bine câte-unde-va şi tu parcă eşti fermecat! Parcă te aduce naiba şi elele aşa mě scoţi de iute! Ajungăţi că mě usuc pe picioare!“

— „Mai lasě, sě me mai gândesc!“ ḑice Niţă. Şi pe urmă sě întreabă de femeea lui — de Mărioara ḑicênd:

— Bre femee! bietul dracu se roagă sě îl iert. Ce ḑici tu? sě îl las în voia lui?“

— „N-dec! da ai nebunit?“

— „Ba nu!“

— „Apoi dar nici n'ai mult! De, apoi dacă te mai cheamă unde-va ce faci!“.

— „Ce sě fac? Nu mě duc şi pace!“.

— „Nu te'i duce de bună voie dar te vei duce de nevoie, că 'ţi vor pune sula în coaste, şi atunci o sě dai de ruşine, că te-a repus dracul!

— „Şi apoi! Ce ne pasă nouă dacă avem cu ce trăì?“

— „Cum vrei tu, aşa fă (ḑice Mărioara), dacă nu mi'l dai de mâna mea!“

La vre-o câte-va ḑile sě întelnesce Niţă cu dracul, care deabea hărăea de foame, de frig şi de osteneală.

„Jupăne Sarsailă (ḑice Niţă dracului). Am věḑut că eşti cinstit şi te ţii de cuvênt. Mi-e milă de tine, şi te iert deacuma! Mergi în pace! Dar sě te porţi cu mine că de unde nu, ţi îi găsì Bacăul! Hai! Piei de aici!“

— „Sě trăesci măi Române! Foarte îţi mulţămesc! şi sě îţi traiască tot neamul şi neam de neamul těu şi toţi sě aibă parte de toate....“

— „Ḑi, diavole, ḑi aşa: de toate bunătăţile.“

— „Da! Aşa sě fie (ḑice dracul). După câtva timp vin neşte soli dela un mare impěrat de neam plăviţ despre miaḑănoapte, aducênd veste lui Niţă precum că dracul a întrat în fata impěratului şi coviţăeşce ca un purcel, ear' Niţa este chemat numai decât, şi cu rugăminte, că 'şi va lua plată bună.

— „Ce sě mě fac eu bre femee?“ (întreabă Niţă de o parte pe Mărioara, care îi ḑice:)

— „Pleacă urechea sě îţi spun.“

Niţă pleacă urechea şi după ce îi şopti Măriora câteva vorbe, pleacă Niţă cu solii la impěratul.

Ajungênd Niţă după vre o nouě ḑile, preste nouě mări şi nouě ţeri, întră la impěratul.

Fata se mai liniştise puţin şi adormise; ear dracul şedea la masă pe braţul stâng al impěrătesei, alăture cu impěratul; şi cum vede dracul pe Niţă îi sare in gât, şi îl intreabă:

— Bine bre române, da ce mai vrei dela mine? Parcă ne-a fost vorba sě nu mě mai superi intr'ale mele, sě mě laşi sě'mi fac mendrele. Este?

— De, de! Mai încet! încet! Fii mai blând şi nu te purta rěu cu mine. Pune te în genunchi frumuşel şi sărută mâna ca la un stăpăn cum se cade: de vrei sě îţi spun la ce ai venit.

— Ei bine?!

— Eaca aşa! Acum, ascultă sě îţi spun: Mai eri mai alaltăieri mi am scos femeea din fânt....

— Va-ai! Ce spui?! Ba ḑěu, ai scos-o?!

— Mi am scos-o, şi acuma ci că vrea sě îţi spue nu sciu ce; te aşteaptă colea, — la uşă.

— Vai de mine!

— Da!

— Of —Doamne! Spunei că nu mai găsit.

Cum? de ce?

— Lasă me frate, că nu îmi trebue cât lumea! Uite mě duc pe ferestră! Nu îmi trebue nici mâncare! Foarte îţi mulţămesc! Mě duc!

Şi o rupe dracul de fugă; ear Niţă işi caută de treabă.

Am încălicat pe o şea
Şi am spus-o aşa.

Celelalte poveşti se vor găsì pe la dd. librari,-corespondenţi etc. vênḑêndu se in fascicule, câte ḑece bani (un gologan una).

Testul acum memoratei adrese de felicitare, aşa precum el a tost stabilit de conferinţă este cel următor:

„Alteţa Voastră c. r. Serenissime Domnule Archiduce şi Principe de Coroană!

„Înalta graţiă cărei a-Ţi binevoit a ne face părtaşi, cercetând locurile noastre de clasicitate antică, a umplut de bucurie inimile noastre a Românilor, locuitori în mare majoritate şi cei mai vechi ai acestui comitat.

„Din această fericită ocasiune, venim şi noi se depunem omagiile şi felicitările noastre sincere şi adicte, cătră persoana Alteţei Voastre ces. reg. ca tribut totdeauna sincer conferit de cătră Români, augustei Case domnitoare dela carea derivaţi.

„Tot odată sûntem datori, conscinţei noastre a esprima marea noastră convicţiune, ca un bun augur, cu venirea Alteţei Voastre în acestea părţi ne tace a crede ca şi noi Românii ne vom bucura de mulţămire deplină, ca patria noastră sĕ fie adevĕrat fericită.

„Fiul unui mare Cesare şi rege, fiitor Domnitor August, fi-Ţi încredinţiaţi despre alipirea noastră cătră Tronul Majestaticului Vostru Părinte, şi primiţi omagialele noastre urări de „bine aţi venit!“

„Mulţămirea şi bucuria noastră cresce şi se potentează că alăturea cu Alteţa Voastră avem fericirea de a bineventa şi pe prea înnalta Voastră Consoartă, cu carea dimpreună spre mărirea şi splendoarea Augustei Case Domnitoare şi pentru fericirea Patriei sĕ trăiţi mulţi ani în tericire!!“

Românii faţă cu astfel de rar eveniment, după părerea noastră, au avut şi dreptul şi datorinţa, de a se gândì şi ei; şi a nu lăsa se treacă aceasta bună ocasiune pentru aşi putè depune omagiele lor înaintea fiitoriul Împĕrat şi Rege, esprimându-şi simţemintele de loialitate şi fidelitate nestremutată cătră casa domnitoare; dar totodată au aflat necesar de aşi esprime şi convicţiunea, ca în curênd „şi noi românii ne vom bucura de mulţumire deplină ca patria noastră sĕ fia adeverat fericită.“ Şi credem, mai departe, că atitudinea românilor, a fost cât se poate de loială şi că se comitea o mare greşeală politică, dacă nu se facea intrebuinţare de această ocasiune.

Imediat după şedinţa şi tot in urma unui conclus luat de conferinţă, s'au făcut paşii necesari la comitele suprem, ca deputaţiunea românilor sĕ fie admisă şi primită de Alteţa Sa.

Pe lûngă toată această corectă, loială şi nevătĕmătoare procedere: aproape toţi ungurii din comitat, atât pe cale privată cât şi în ḑiurnalistică au început o formală campaniă în contra românilor timbrândui după datina lor esclusivistă, — cu tot felul de epitete şi anumit: că sûnt separatişti; că sûnt agitatori; că sûnt trădători de patrie; că mâncă pâne ungurească şi prin urmare îngraţi etc. etc.

Din această procedere a ungurilor, ne-am convins şi de astă-dată, că îngâmfarea, trufia şi fanatismul lor nu are margini nici hotare, de câte ori românii dau vre un semn de viaţă naţională.

Cu toate acestea Înaltul oaspe avu bunăvoinţa, de a primì şi pe deputaţiunea românilor; — însĕ vorbirea de mai sus n'a fost pronunciată, de oare ce nici una dintre vr'o 7—8 deputaţiuni, n'au ţinut nici o vorbire. — Numai s'au presentat Alteţelor lor.

Faptul este, că numai românii au fost representaţi ca atari.

Altmintrea nici această festivitate şi solemnitate n'a putut sĕ treacă fără scandaluri; despre aceste însĕ îmi reserv dreptul a raportă cu altă ocasiune.

Tempestatea din Rĕşinariu în 7/19 Iulie 1882 st. n.*) Au trecut trei ani de când miam propus a numai scrie nimic despre Reşinari. Causa că o fac acum este de a înregistra tempestatea de sus, pentru posteritate şi tot odată a aduce la scire numĕrosului public, care cunoasce Reşinariul aceasta întêmplare tristă.

În 18 Iulie a. c. ceriul au tost senin. În 19 Iulie dimineaţa au început un picuruş, care pe la 10 oare s'au prefăcut în ploie mare mestecată cu fulgere şi tunete.

Rîul îndată au început a cresce, eară la 1 oară ajunse aşa de mare, de nu mai avea loc sub poduri.

Pe apă înnota bârne coperişe de la case, şuri, grinḑi dela poduri.

Puţine minute după 1 oară meridiană punênduse lemnări de aceste şi la podul dinaintea casei mele l'au rupt, ear lemnele venite dela podurile de mai însus lovinduse de casa mea s'au aşeḑat cu un cap de murul casei mele, ear cu celalult cap de nucul şi crucea de mur, care se află faţă de casa mea şi prin aceasta au închis strada, făcênd o baricadă de 3 metri de înaltă. După delăturarea podurilor apa au curs în alvia sa, ear acolo unde din causa baricadelor făcute şi-au luat altă direcţiune au nimicit, cu o furie, ce numai la apă de munte se poate vedea, tot ce i-au stat înainte.

În strada minelor (riul caselor) apa şi au mutat alvia sa după rumperea murului, cel ce despărţea calea de rîu în stradă, ear alvia au umpluto cu petriş. — Podul cel de mur, boltat, faţă de biserica cea veche l'au nimicit, ear închisoarea grădinilor de la el în jos le au dus toate cu sine.

Înaintea ospĕtării comunale, rumpênd rîul murul cel mai puternic au întrat în stradă şi făcênd un semicerc au curăţit toată umplătura stradei până aproape de case, şi prin aceea au nimicit comunicaţia cu trăsurile; ear la eşirea apei în alvia veche, stând înainte o şură de bârne, au dus-o cu sine. — Aproape de aceasta şura se afla o casă comunală cu pivniţă boldată, care s'a folosit de cârciumă; lovind lemnele aduse de apă în faţa acestei pivniţe au spart murul; buţile cu beuturile au început a înnota şi ajungênd în alvia rîului fără duse de apă. Un butoiu cu vinars s'au aflat în comuna Şelimber; ear celelalte vase deşerte, parte încă întregi, parte sparte.

Dela ospĕtăria comunală în jos au format rîul încă trei baricade, una faţă cu casa lui Ioan Vidrigin, a doua în grădina lui Coman Licoiu şi a treia faţă de casa lui Petru Mitrea.

Cea dintâiu baricadă nu au causat daună mare, a doua însĕ au scos rîul din alvia sa, au adus în pericol casele lui Şerban Dancĕş şi Bucur Dancĕş, curĕţind umplătura stradei până aproape de fundamentul acestor case, au dus podul care se afla în apropierea acestor case, de acì apa s'au împărţit; o parte au curs pe strada cea pardosită, cealaltă parte în alvia sa, rumpênd dealungul alviei toate închisorile grădinelor; ear în stânga toate porţile şi umplănd cu năsip toate curţile şi pivniţele.

A treia baricadă faţă cu casa lui Petru Mitrea au causat inundarea grădinilor, pre când unele sălcii mai în jos au dat direcţiune apei de au dĕrimat murul şi cuina lui Ioan Rĕcurean; ear mai încolc au dus cu sine două case în care locueau ţigani, lucrători la fer.

Reşinariul avè în strada capitală mai multe cruci închise cu mur, pe care se afla cu coloare desemnaţi apostoli şi martirii religiunei creştine.

Aceste cruci edificate din pietate cătră Dumneḑeu, de mult adormiţii Reşinăreni, însĕ în timpurile acele, când aceea care umblau beţi înjurând de cruce s'au Dumneḑeu pe stradă, servitorii primăriei comunale îi aresta şi îi punea în piaţă cu mânile în groşi (cătuşi), aflânduse ofendat prin moravurile generaţiunei presente, cu ocasiunea acestei tempestăţi, au dispărut cu totul din strada capitală. — Cruci de aceste au fost una faţă de casa lui Coman Hămbăşan închisă cu fer negru şi coperit cu fer alb; a doua faţă de casa lui Şerban Dancăş, închisă cu mur şi coperită cu tegule; ear a treia, tot ca şi aceasta, la întrarea stradei de sub costiţă în strada Sibiiului; a patra în strada rîului faţă de casa lui Ioan Rĕcurean.

Rĕşinariul are două riuri, Riul casĕlor şi riul steḑei, care la finea comunei cătră Sibiiu înpreunêndu-se formeaḑă unul. — Până acuma am descris riul caselor, acum devin la riul Steḑi — Riul steḑi fiindcă are alvia mai lûngă între munţi, prin ploaia cea mare au devenit încă odată aşa de mare ca riul caselor şi prin urmare mai turbat. — Pe coastele care se află de alungul lui cu arbori, muindu-se prin ploaia cea mare pămêntul la rădĕcini, au căḑut la pămênt, venind o parte din ei în jos în alvia riului; ear riul puternic cum era, eau dus cu sine până în comună, rupênd poduri, sălcii şuri şi case. În partea Rĕşinariului, care poartă numele steaḑă să află un pod de peatră boltat tot cu peatră. Toţi arborii, toate lemnele podurilor şi a caselor s'au adunat la acest pod, el însĕ fiind tare au resistat furiei riului, ear apa care nu au putut trece pe sub pod, s'au adunat lac însus şi au ridicat toate şurile de alungul riului în sus, nămolind curţi, pivniţi şi casĕ în fine riul, şi au făcut loc pela marginea podului, au dus două case, care i-au stat în cale cu sine; ear şurile ridicate de apă în sus, trăgêndu-se apa de sub ele s'au destruat şi au căḑut parte în alvia riului, parte în curţile unde au fost construate. —

O femeie, Sora lui Ioan Fleschin veḑând pericolul care i amenința casei sale au întrat sĕ mântue unele vestminte, ce avea mai bune, însĕ în minutul acela apa au ridicat casa ei însus şi o au pornit-o pe riu înjos. Femeea aceasta sau aflat a doua ḑi moartă la podul, pe care trece calea cătră Cisnădioară la Sibiiu. Asemenea soarte au avut o familie de ţigan care lucra la fer, mama o femee de 86 ani cu fiul ei Zerafim; pe mama sa au aflato moartă la Şelimber: ear pe fiul ei la podul care duce din dumbravă la Sibiiu.

Alt locuitoriu tot din aceasta stradă, numit Păscălitoriu, cetind la masă rugăciunì au păţit asemenea şi pe el îl aflară la o septămână nĕmolit în curtea vecină. — Pe o femee ear dusĕ de apă au aflat-o a doue ḑi moartă la marginea riului. Una fată fiind aruncată de apă între lemnele unei baricade s'au aflat a doua ḑi în viaţă. —

Ambele riuri după ce sau împreunat au rupt calea cea frumoasă, clădită, de comuna Reşinari, acum 26 ani, cu spese mari, pe trei locuri. Au dus cu sine podul cel mare, care mijloceşte trecerea apei la întrarea în dumbravă, şi au umplut cu petri şi nămol toate locurile, pe unde s'au vĕrsat. —

Din grădina cea mare, înfrumseţată cu mulţime de pomi, a repausasatului paroch Sava Popoviciu, doue părţi le au devastat cu totul. —

Cuprinde pe om o întristare profundă, când vede în comună, strada capitală lipsită de toate podurile, murul cel de alungul rîului parte nimicit. — Strada pe multe locuri ruptă, cu râpe şi gropi.

Grădini şi curţi spoliate de închisori, unele de case, altele de şuri. Casele mânjite de nămol. Ear afară din comună, sălcile cele multe, care înfrumseţa calea, desrădăcinate şi grămădite în diferite locuri. Nucî şi peri mai vechi de 60 ani, cu fructele lor, căḑuţi în alvia riului, lemne în în toate părţile aruncate de apă. — Cucuruzele grânele şi erburile cele frumoase, căḑute la pămênt şi noroite ear comunicaţia cu Sibiiul în loc pe cale strată ca mai nainte, acum prin gropi, între ripi şi prin nămol. —

Era la 6 oare seara, de pe vêrful coastelor din giur curgea şiruri de apă în jos ca când s'ar fi format acolo fântâni noue. — Locuitorii din nemijlocita apropiere a coastelor vorbeau că pămêntul din marginile coastelor s'au muiat aşa de tare de începe a se dĕrîma.

La 7 oare ploaia încetase în câtva însĕ norii cei deşi, şi negura care învălise coastele până jos anunţa continuarea tempestăţii. —

Pela 9 oare seara au început din nou, dar nu ca aceea verhemenţă ca la ameaḑi. Unii locuitori intimidaţi sĕ puseră pe rugăciuni, alţii alergară în turnurile bisericelor la clopote, pe care le traseră până la 10 oare noaptea, cu scop de a risipì nuorii. Mulţi cugetau că oara cea de pe urmă a comunei Reşinari nu este departe.

Puternicul Dumneḑeu, care conduce toâte, în ḑiua următoare, au sistat ploaia; iar a treia ḑi au risipit nuorii, şi prin rasele soarelui pămêntul muiat de apă au început a se întărì. Până însĕ sĕ vor repara toate, câte s'au ruinat, va trece incă mult timp.

Reşinariu în 16/28 Iulie 1882.

Petru Brote.

---

*) Publicăm şi corespondenţa aceasta căci sûnt multe detaiuri cari lipsesc în cele ce am publicat noi despre catastrofa din Reşinari.

Red.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

„Egyetértés.“

Nyiregyháza 31 Iulie, 1882.

Plutaşii Herschko şi Matei sûnt eliberaţi. S'a început învestigaţia ordinariă. Acuma se începe partea cea mai însemnată a investigaţiei, căci dela descoperirea cadavrului fals toate sau învêrtit pe lûngă scrutarea adevĕrului cu privire la acest cadavru. Cei vinovaţi în furarea falsului cadavru au fost confrontaţi între sine şi cu mărturiile. Acusaţii pentru omor numai acuma au putut fi ascultaţi particular; judele de învestigaţie va combina depunerile lor, cari difer foarte unele de altele, şi va umplea lacunele datelor obvenite. *Cei acusaţi pentru omor cred şi acuma că afară de mărturisirea lui Mauritius Scharf numai esistă nici o dovadă asupra lor, ei nu sciu încă, că vestmintele Estirei Solymosi sûnt în mânele judelui invest. Dela arĕtarea acestor vestminte se asteaptă mult, căci cei acusaţi vĕḑênd vestmintele vor crede că şi corpul fetei sa descoperit.*

Nyiregyháza, 31 Iulie.

Din mărturisirile lui Smiloviciu resultă că el cu jidanii din Eszlár Martin Gross şi Ignaţ Klein a dus cadavrul strein din Szentmárton până la Györöcske pe trăsură, şi aici lau pus pe plută. Vestmintele Estirei leau primit dela o jidană până acum necunoscută din Eszlár. Vogel a promis lui Smiloviciu pentru transferarea cadavrului 500 flor.

Varietăţi.

* (Convocare). P. T. domnii membrii ai Reuniunei învĕţătoresci, cari formează disitrctul de învĕţământ al 8-lea constatătoriu din învĕţătorii protopresbiteratelor: Oşorheiului, Bistriţei şi Reghinului se invită pe 4 August a. c. st. v. în Reghinul săsesc la şedinţa generală a reuniunei — în care ḑi se încep şi confe-

rențele învețătoresci. Obiectul — prelângă cele cuprinse în cerculariul cons. ddto 6 Iunie a. c. Nr 2655. Scol. — Va fi constituirea definitivă a Reuniunei.

Idicel, 16 Iulie 1882.

Galaction Șagău
preș. prov. a reuniunei.

* (Petrecere cu Joc) (orchestrul capelei militare), arangiat de „Reuniunea Sodalilor români“ din Sibiiu va avea loc în grădina „Hermann“ Sâmbătă seara în 24 Iulie (5 August) 1882. Începutul la 8 oare seara.

Întrarea pentru jucători 1 fl., bilete pentru familie 1 fl. v. a. — Damele și garde de damele sûnt scutite de tacsa întrărei.

Bilete se pot căpăta Vineri în 23 Iulie (4 August) pănă la 12 oare în bolta tipograf. archidiecesane, Strada Măcelarilor Nr. 37, și seara la cassă.

* (De ale miliției). De mai multe ḑile cerculează scirea că cele trei batalioane dintâiu din regimentul de infanterie Nr. 31. au se stea gata de plecare. Unde? nu se scie. Lumea presupune, și cea mai multă lume de aici presupune așa că regimentul nostru se va strămuta in garnisoana la Viena.

*) Duel sângeros, sau apelație pănă la imperatul.) Tare s'a supěrat reuniunea de cântări din Debreczin. Și e mare supěrarea ei, căci la serbarea ce o arangează, comanda militară din Timisoara nu le pune la disposiție musica militară. Comitetul arangiatoriu a ținut în lunia trecută ședință și a trimis o deputație la comanda militară, spre a-i cere capitularea, și la cas de necapitulare, debreczinenii vor trimite o deputație cu jalbă la majestatea Sa impěratul.

Mare supěrare în adever. Sa supărat văcariul pe sat și satul....

* (Pescuire de fulger). La Imecsfalva (în comitatul Treiscaunelor, Haromsek) in sěptămana trecută a fost o fortună mare și a trăsnit în valea care curge prin sat. Vr'o câți-va locuitori mai intreprinḑetori numai decât hotărîră a cerceta fulgerul mai de aproape și aducênd o mreajă se munciră de a pescui fulgerul din apă. Mulțimea se uită cu atențiunea evlaviosă și fără a resufla la pescuitul acesta minunat. Ei căutară pretudinea în vale dară fulgerul tot nu'l găsiră și așa setea de sciință a locuitorilor dela ımecsvalfa nu sau putut stêmpera.

* (Batalioanele de scolari în Francia.) Cu ocasiunea serbătoarei naționale dela 14 Maiu se scie că batalionul de scolari din Paris a făcut înaintea Hotelului de Ville nesce esercițîi, cari au împlut de satisfacțiune și bucurie pe toți privitorii. Li s'a dat și un steag. La banchetul ce li s'a dat în urmă, ministrul de instrucțiune a rostit următorul discurs: „Copiii mei! Micii iubiții mei cetățeni! V'am dat un steag, sûnt încredințat, că sciți ceea ce el însemnează. Ceea ce faceți e foarte serios. Nu sûnteți aici ca se jucați pe soldatul. Nu e vorbă numai de a manevra. Trebue se fiți și nesce buni mici soldați. Și pentru acest motiv, trebue se sciți o bună gimnastică. Trebue se vě spun că jucați un rol foarte serios. Lucrați la puterea militară a Franciei viitoare. Francia viitoare, eată ce sûnteți voi. (Aplause prelungite; strigări: Trăească republica! Trăeeecă Francia! Trăească Elsația!) Și acum copii mei, luați-ve earăși furculițele, isprăviți-vě mâncarea și ridicați apoi un toast pentru republică și pentru Francia. Me voiu întoarce cu ministrul de resboiu spre a vedea manevrând. (Aplause prelungite.) Consiliarul comunal Rey, a rostit după aceasta un discurs, care se termină cu cuvintele: „Vouě vě încredințează Francia soartea ei!“ locotenent-colonelul Barther comandantul batalionului, toastă în sfêrșit pentru micii soldați și republică.

Posta din urmă.

Pui 1 August.

Princesa când au ajuns la Ciopea ieri d. a. sau adunat poporul din loc, — oamenii au fost la lucru Alteța Sa stând înaintea birtului, cârcĭmărița au eșit se vadă și ea ce e? Vèḑênd pe Alteța Sa a început către dînsa: — „Vai draga mea, dacă ași fi sciut că vei veni la mine, mi-ași fi luat hainele cele mai frumoase.“ Princesa, esplicândui-se ce ḑice, a ris cu poftă — și a ḑis: „bine! bine! noapte bună!“

— Alteța Sa Principele de coroană au plecat ieri la 6 oare a. m. spre Retezat. —

— Alteța Sa Princesa a eșit la 9 oare pe apa Huluțiului la pescuit de păstravi. Aḑi Alteța Sa Princesa a făcut escursiune în pădurea Ciopea, unde aadunânduse muerile și o mulțime de popor au încungiurat-o. A. S. a conversat cu afabilitate.

Pui 2 August

Timpul dela sosirea Principelui pănă aḑi, tot frumos. Vineri va sosì Prefectul din Gorgiu (Craiovei) la Stă-Măria și va fi primit de către Alteța Sa. Duminecă vor juca 12 neveste și fete frumoase din Pui-Galați și Fizești cu 12 tineri în costum original și pe lângă fluera, „hora“, înaintea Princilor. Princesa va cumpera cătrințe, cămeși, așa și suita de dame. A. S. va merge și la Petroșeni.

Loterie.

Mercuri în 2 August 1882.

Brün: **6 28 1 23 67**

Bursa de Viena și Pesta

Din 1 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 85	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.25	88.35
Renta ung. de hârtie	87.—	87.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.25	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.25	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.—	95.75
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98 75	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.— 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorți ungurescí cu premii	120 75	121.50
Sorți de regularea Tisei	110.60	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 75	77.75
Renta de aur austriacă	95.40	95.—
Sorți de stat dela 1860	131.15	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	829 —	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	321 15	322.—
Acțiuni de credit austr.	318 —	319.10
London (pe polița de trei luni)	120.30	120.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	9.56	9.55½
100 marce nemțesci	58.80	58.75

Nr. 526—1882 [132] 1—2

CONCURS.

La scoala grănițărească din Șina este post vacant de învětătoriu adjunct cu salariu anual de 180 fl. v. a. din fondul scolastec apoi cuartir și lemne de foc dela comunetate.

Competenții, de religiunea ortodocsă orientală, au de ași substerne petițiunile provĕḑute cu documentele cunoscute pănă la 20 August a. c. st. n. la

„Comitetul administativ de fondul scolariu al fostilor grănițeri din regimentul I român la Sibiiu“.

Nr. 190: 1882 [129] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de classa a III Mogoș Mămăligani, protopresbiteratul Lupșei, pentru reîntregirea aceleia se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 115 case câte o jumătate ferdelă greu (8 copuri);

b) dela 115 case câte o ḑi de lucru a 40 cr.;

c) folosirea unui fênaț de 3—4 care fên și cimiteriul și

d) toate venitele stolari statorite în sinodul parochial din 21 Maiu a. c.

Doritori de a competa la acest post au a-și îndrepta cererile lor la subsemnatul oficiu, înstruite după prescriptele „stat. org.“ și a Regulamentului pentru parochii pănă la terminul amintit.

Ofenbaia în 17 Iuliu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. ppresb.

Concurs la posturi de oficiali de bancă.

[125] 3—3

Pentru ocuparea a doua posturi de oficiali la „Albina institut de credit și de economii“, anume unul la centrală în Sibiiu, altul la filiala institutului în Brașov, se publică prin aceasta concurs. Reflectanții la aceste posturi au de ași trimite cererile scrise de mâna lor. Direcțiunei subsemnate la Sibiiu pănă în 15 August a c. st. n. Se cere ca candidatul:

a) sě fi împlinit anul a 18 de etate și sě nu fi trecut etatea de 40 ani;

b) sě fiě deplin sănătos;

c) sě fiě avut conduită corectă;

d) sě aibă cualificațiunea recerută pentru aplicare la un institut de bani.

În cererea sa, de denumire candidatul are sě documenteze posederea acestor recerințe.

Sibiiu, 26 Iulie 1882.

Direcțiunea institutului „ALBINA“.

Nr. 257 2—3

EDICT.

Paraschiva născută Ioan Sofronie Popoviciu din Țințariu, legiuita soție a lui George Bârsan din Stupinile Brașovului, care de 15 ani de ḑile pribegesce în lume fără a se sci dacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea și încuviițarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2127 B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din constră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asuprai de bărbatul ei.

Brașov 13 Iulie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului I. al Brașovului ca for matrimonial de de 1 istanță.

Nr. 2758 1882 civ.

Publicațiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în afacerea *comasărei* generale a hotarului comunei **Ibișdorf** (Szt. Ivánfalva), precum și pentru alegerea inginerilor și pentru preliminarea speselor, pun termin pe ḑiua **26 August a. c. la 10 oare** din ḑi și ḑilele următoare în comuna **Ibișdorf,** în cancelaria comunală, la care prin publicațiune invit pre toți proprietarii interesați pe lângă observarea, că neînfățișearea unuia sau altuia nu va împedeca lucrările. În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 21 Iulie 1882.

(L. S.) **Kelemen** m. p.,
jude esmis.

[124] 2—3

Atestat. [133] 1—1

Prin carele subscrișii adeverim consciințios și l facem cunoscut onoratului public, pe preaonoratul domn clopotariu **Antoniu Novotny din Timișoara,** pretornând o cumpănă de 760 funți, carea era crepată și la rugarea noastra a pretornat'o după sistema noauă, inventată de dînsul, ingăurită; — carea nu numai că ne îndeîndestulesce, ci face și laudă fată de celelalte comune, cu tonul ei melodios și plăcut la auḑul tuturor. Drept aceea îl recomandăm pre sus numitul Domn, deschilinit comitetelor noastre parochiale gr. or. din întreagă provincie metropolitană, dacă voiesc a avè campane bune, sě se adreseze numai la numitul Domn în Timișoara. Cumcă acest atestat merită toată atențiunea onoratului public, Signat în Chernecea la 13 Iunie 1882. Rusmir *Buzugum* m. p,, paroch, și președinte de comitet Iosit *Roșu* m. p., învěțătoriu rom. gr. or. și notariul comitet-parochial Vasilie *Popoviciu* m. p., tutor primariu. Marcu *Cherciu* tutor secundariu.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica și a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantități mari și au fost premiate la toate esposițiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a prețului lor de fabrică. Eu ofer așa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

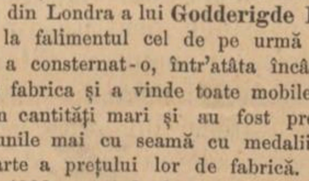

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)
date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevěr lucrate frumos și o decorațiune neajunsă pentru fie-care locuință) cu preț fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (prețul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt și pe lângă anticipațiune și comande singuratice, pănă când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente și fără de defecte.

F. Buganyi [115] 4—12
Deposit de mașine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară și toamnă, de oarece ele scutesc de parasiți și de necurățenie, sûnt cu mult mai trainice și se pot lesne desface și compune.

Avis pentru posesorii de pământ și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lângă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Esposițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85. Sibiiu, Sâmbătă 24 Iulie (5 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 4.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 23 Iulie.

Cetind cineva o, samă mare din diarele maghiare de douĕ dile încoace, trebue de douĕ, de trei ori şi de dece ori se le ceteascĕ şi resceteascĕ, pentru ca sĕ se convingă, că oare aşa stă tipărit în ele precum a cetit?

Şi, este trist, dar adevĕrat că în toate, pe o scară întinsă de tonuri, cetitoriul află aceeaşi arie vrednică de o causă mai bună, acelaşi acord de erupţiuni în contra Românilor. Oficioase, neoficioase, dìn centru şi din stânga estremă, toate sûnt pline de neadevĕruri haiducesci şi de ameninţări de surugii.

Causa? O aceasta nu e greu de a spune.
...n toate că potopul de
frase, ... de care mai sforăitoare,
în v... de aiurări înferbêntate,
ausa o miroşi, o vedi cât

i de condeie, cari mân-
diua coale de hârtie cu
vedenii despre influenţa
ă, căror Ungaria, căror
ror Europa le e prea
pot mistuì împregiu
călĕtoria principilor de
rţile noastre, s'a audit
strigăte de „se tră-
căror valuri s'au înne-
lor, cărui vor sĕ'i re-
l privilegiului esclusiv.
ĕ nĕcăjască trâmbiţaşii
esclusiv, când cineva
udì, că în părţile tran-
masă mare de popor
ndrăsnesce se aclameze
lui cu sunetele limbei
aclamaţiunile lor se
a undula barem o di-
milimetru dela buzele

are aşa de potenţată
oritură mai intensivă
negreală dela foile
u se cruţe, când e
lì focul.
nvenţiune, fabricanţii
esci, când au se retacă ceva şi totuşi amarul sĕ'l dea afară, găsesc curênd şi un cal de bătaie şi apoi fie calul cât de de lemn, pe ei aceasta nui geneazǎ, 'l îmboldesc cu pintenii, de sar aschiile din el şi 'l îmblătesc cu ce le cade a mână, până cad ei, călĕreţii, obosiţi şi acoperiţi de sudoare.

Drept cal de bătaie, care trebue sĕ ţină spatele în necasul unguresc asupra Românilor, este ales de astădată steagul sau colorile şi îndrăsneala cu limba română. Din nenorocire, pentru mănuitorii condeielor diaristicei maghiare, alegerea este foarte greşită. Până a nu intra mai departe în cestiune reproducem spre orientarea cetitorilor o telegramă a lui „Hon", cuintesenţa care a servit drept *motiv* la variaţiunile oficioaselor, neoficioaselor, a oposiţiunilor de toată sama, în împroşcări asupra Românilor.

Eată-o:

„Sântă-Măria 1 August.

Vice-comitele comitatului Hunedoarei şi-a procurat ordinaţiunea ministrului de interne dto. Budapesta, 6 Iulie, 1874. Nr. 18559. cu privire, la folosirea colorilor, insignielor şi a stindardelor naţiunilor streine, şi o a adus în persoană la Haţeg. Ordinaţiunea este edată de contele Szapáry, pe basa articlului de lege XXI din 1868, şi opresce purtarea insignielor strĕine. Ea se publică în mai multe esemplare şi se va afişa la locurile publice. Prin această dispoziţie a scădut mândria ultraiştilor dacoromâni.

Neadmiterea episcopilor (invitaţi prin hârtie oficială cu sĕptĕmâni mai nainte N. Tr.) la masa de curte de Duminecă, se atribue demonstraţiunei românilor din Haţeg.*) *Vice-comitele Barciai* (Coman) *cu braţ de fer (vasmarokkal) însĕ prin mijloace legale, căştigă respect drepturilor statului constituţional unguresc*".

(După tecst: .... căştigă valoarea respectului faţă cu drepturile statului unguresc.)"

Las' că e absurditate a dice că vice comitele şi-a procurat ordinaţiunea ministeriului de interne în privinţa colorilor etc; ca şi când ordinaţiunile ministeriale ar fi de vêndut într'o prăvăliă ministerială, de unde subalternii când au lipsă de ele şi le procură; întrebăm ce au „înalţii" "diplomaţi„ cu colorile? Ei se sparie de tricolorul transilvan, ca şi bibolii de coloarea roşie, fără sĕ scie de ce se sparie. Românii poate că au cuvênt dacă şi-au însuşit colorile transilvane, pe cari le folosesc fără de a despreţuì colorile statului şi ale monarchiei. Este Transilvania o ţeară streină supusă cu sabia ţerei unguresci, sau este, după înseşi credinţele politice actuale în valoare, o ţeară unită, cu Ungaria? Şi dacă este unită, a perdut ea într'atâta din valoarea ei în cât colorile ei nici la ocasiuni festive se nu poată avè loc lângă cele oficiale? Sĕ te miri cum de dl Coman Barciai sufere colorile austriace în comitatul Hunedoărei după ce şi oficiosul „Hon" recunoasce în colorile ţĕrei unite într'un stat cu Ungaria, de colori străine! Austria este cu totul alt stat, cu guvernul seu propriu, prin urmare e cu mult mai străin.

„Diplomaţii" unguresci se fac proşti şi din cât nu sûnt şi dic, că Românii desfăşură steag străin şi înţeleg, când dic străin pe al României. Cu aceasta vor se dovedească că Românii sûnt ultraişti şi dacoromanişti şi că gravitează în afară.

Atunci trebue sĕ dicem că dd. sûnt prea naivi, şi în limba urbană vor scì ce va se dică naiv. Le imputăm noi oare dacă întrebuinţează dlor colorile italiane sau sêrbesci? Am putè sĕ o facem cu acelaşi drept, cu care ne fac ei imputări. Şi dacă ei au îndrăsneală de arbora colori străine, pentru ce se nu o facem şi noi?

Cetitorii ne vor escusa pentru digresiunea aceasta „naivă." Am trebuit sĕ o facem ca se facem învederată una din multele absurdităţi a celor ce se cred cei mai înţelepţi de pe faţa pământului.

Colorile României, ca colori, sûnt aceleşi precum şi ale Transilvaniei şi de aceea de câte ori „fraţii" au lipsă de denunciările că suntem daco-romanişti iau refugiu la steagul sau tricolorul transilvan.

Între tricolorul transilvan şi cel român este deosebire. Alta este ordinea colorilor şi alta posiţiunea lor, tocma cum este, (ba mai puţin), cu colorile Ungariei, ale Italiei şi Serbiei cari încă sûnt, ca colori, aceleşi.

Tricolorul statului român dela Dunăre nu lam vedut nici odată încă în Transilvania, am vedut de atâtea ori şi încă chiar şi la sosirea Maj. Sale în Sibiiu în 1876, va se dică după ordinaţiunea, pe carea dl Barciai şi-a „procurat-o" numai în anul al optulea dela apariţiunea ei, tricolorul transilvan, care până aparţine Transilvania la coroana Ungariei, nu credem a fi străin. Dacă Budapesta îşi are colorile ei, dacă fundul regiu are colorile sale, Transilvania sĕ nu aibă pe ale sale? şi dacă le au, s'au înstrăinat toate aceste de Ungaria?

Dar atotsciutorii, „unicii patrioţi adeveraţi", de altmintrea recrutaţi din toate naţionalităţile Ungariei şi numai ultoiţi naţionalitătii maghiare, s'au mai scăndălit, că un român a îndrăsnit sĕ vorbească înaintea Archiducelui în limba română şi nu în limba statului.

Conducĕtoriul deputaţiunei jidovesci au vorbit în limba germână, care nu e a statului şi de aceasta nu se face nici măcar amintire. Ei bine când Neamţului sau Jidovului e permis a vorbì şi înaintea archiducelui în limbă neoficială, Românului se nu'i fie permis? Apoi am vrea sĕ scim când este permis Românului se vorbească în limba sa?

„Hon" et comp. dice că principele de coroană a venit în Transilvania se petreacă vre-o câteva dile şi Românii foloşesc ocasiunea pentru demonstraţiuni politice (?!.) Ei bine, dacă era vorba de vre-o afacere politică şi

---

*) Episcopul Lönhard încă e român? Red.

IŢA.

nf scientific.

Curierul T. Balassan:"
recută după ce s'au pu-
multe diare despre in-
icoşat al teatrului dela
ena, d nul profesor de Uni-
Stefan Emilian,*) a urmărit
publicate în diare cu atenţiune
ecum şi şedinţele ce s'au ţinut de consiliul Primăriei capitalei Viena, în cari se propuneau diferite mĕsuri şi mijloace pentru a împedeca pe viitor asemenea catastrofe în teatruri. D. Stefan Emilian credêndu-se dator a venì cu concursul d-sale în ajutorul acestor desbateri, a adresat Onorabilului Consulat c. r. austro-ungar un memoar, cuprindĕtor de mijloacele practice cari ar trebuì observate şi apreţiate la construcţiuni de teatruri noue sau vechi şi la alte edificii în cari se adună public numeros, cu rugarea: că dacă d. consul general crede de folositor, sĕ recomande memuarul acesta Onor. Primării din Viena ceea ce d. Consul general n'a întârdiat a face. Acele mijloace s'au publicat şi în „Curierul" cu Nr. 146 din Decemvre a anului trecut 1881.

Acum cu data din 11 Iuniu 1882 stil nou a primit d. Emilian o adresă a onoratei Primării de Viena sub Nr. 3881 pe care o credem a fi de interes dând'o cetitorilor noştri intextul german original şi în traducere fidelă.

Eat'o:

MAGISTRAT
der k. k.
Reichaupt-und Residenzstadt
WIEN
G. Z. 3881
XV.

Euer Wohlgeboren!

Mit Bezug auf Ihr sehr geschätztes, dem k. k. österr. ungar. Consulat in Iassy überreichtes Memoir, worin Euer Wohlgeboren verschiedene Rathschläge zur Hintanhaltung von Feuersgefahr in Theatern in klarer und übersichtlicher Weise auseinander setzen beehrt sich der Magistrat Euer Wohlgeboren für die im Interesse der Allgemeinheit in menschenfreundlicher Weise gewidmeten, auf Grund der Erfahrung und Wissenschaft erprobten Rathschläge zur Hintanhaltung von Feuersgefahr in Theatern den verbindlichsten Dank mit dem Bemerken auszusprechen, dass bereits sämmtlichen in Ihrem Memoir angeführten Punkten durch die obligatorische Einführung der Holzimprägnirung und Stoffpräparirung, so wie durch die Doppelbeleuchtung entsprochen wurde.

Wien am 11 Iuni 1882.

Für den Magistrats-Director
Czeschka
Rath

An
Seine des Herrn Stefan Emilian Professor Wohlgeboren

PRIMARIA
Capitalei şi reşedintiei
c. r.
VIENA
No. 3881
XV.

Onorate Domnule!

Relativ la prea preţiosul D voastră memoriu, ce aţi presentat Consulatului c. r. austro-ungar din Iaşi, în care Onorat D-voastră esplicaţi, în mod clar şi perspicuu, diferite consilii pentru împiedecarea periculului de incendii în teatre, Primăria îşi face o onoare, a Vĕ esprima cea mai obligată a sa mulţămire pentru că în interesul generalităţei aţi presentat, în mod filantropic, comisiile probate prin esperienţă şi sciinţă pentru împiedecarea periculului de incendiu în teatre, adăogând acea observaţiune, că tuturor punctelor enumerate în memoriul onorat d-voastră s'a dat deja curs, prin introducerea obligatorie a imbibarei (adăpărei) lemnăriei şi a preparărei materialelor precum şi prin duplicarea eclerajului.

Viena în 11 Iunie 1882.

pentru directorul Primăriei
Czeschka
consilier

---

*) Transilvan de origine. Red.

Românii s'ar fi folosìt de limba lor, atunci ce ar fi ḑis eruḑiţii dela ḑiarele maghiare? De bună seamă ar fi ḑis, că în afaceri de natură politică trebue sĕ se folosească toţi cetăţenii Ungariei numai de limba statului. Ei ar fi ḑis, şi ceea ce ḑic ei trebue, sĕ fie sânt, pentru că neofiţii din toate naţionalităţile, ei fac naţionalitatea, poporul maghiar; mai mult: ei dar, numai ei, se identifică cu statul unguresc. Înaintea acestora nici legea dietei Ungariei despre naţionalităţi n'are nici o valoare.

Şi oamenii acestia, cari sunt în stare aşi schimba naţionalitatea după anotimpurile anului, nu se mulţămesc numai cu denunţarea. Ei ţin în articuli lungi, prelegeri de loialitate! 1848—9, 1859, 1866 şi 1881/2 sûnt doveḑi cu mult mai tari despre loialitatea românească, decât sĕ avem lipsă de prelegerile lor. Românii încă nau părăsit steagurile sub care au jurat credinţă monarchului nici odată.

Ne ţermurim la cele ḑise, cu toate că în punctul loialităţii ar fi multe de ḑis din trecut şi din present şi de sigur, nu în favorul celor ce astăḑi cu o nesocotită cutezanţă iau sacrul cuvênt „loialitate“ în deşert.

Fie mai serioşi „profesorii“ statului unguresc şi se nu mai seamene amărăciune între români, căci amărăciunea nici odată nu consolidează, nu promovează.

Doi articoli.

Reproducem ca probe de stil unguresc şi de memorie ung. doi articuli din „Egyetértés“, cari nu pot fi cetiţi unu fără altul. Unul, cel dintâiu e de Sâmbătă 29 Iulie n. şi al doilea de Marţi 1. August n. Comentariul 'l va face fie care cetitoriu însuşi.

„Vecinii nostrii dela sud şi ost.

Cu ocasiunea escursiei literaţilor şi artiştilor magiari au venit în atingere fugitivă ungurii şi sêrbii, ungurii şi românii. Atingerea aceasta ne-au lăsat reminiscenţe plăcute, şi nu neplăcute la sêrbi şi români. Cel puţin glasul jurnalelor sêrbe şi române pătruns la noi, ni-o adeveresce.

În adevĕr, privind în trecut şi în viitoriu abia ne putem închipuì, cum de în unele intervale s'au stricat într'atâta bunele noastre referinţe de simpatie cu sêrbii şi românii, după cum s'au stricat. Noi din partene ne supunem la critica cea mai obiectivă şi nu aflăm în noi destulă causă spre justificarea acesteia.

Pela sfêrşitul anilor 50 şi până pela jumĕtatea anilor 60 naţiunea română şi curtea princiară a privit cu toată simpatia nisuinţele noastre naţionale. Muntenia şi Moldova nĕsuiau spre independenţă şi unire, ca şi noi, cari eram gata se rumpem în tot casul cu Austria, şi pe cale pacînică sau prin revoluţiune sĕ ne recâştigăm independenţa de stat şi constituţia. Conducĕtorii maghiarilor espatriaţi au aflat primire ospitală, bună prevenire, ba chiar spriginire faptică la curtea principelui României şi la aristocraţia naţiunei române. Şi precum sperau românii a-şi realisa încă neîmplinitele dorinţe dela amiciţia şi alianţa cu puternicul împĕrat frances, astfel şi naţiunea magiară, apăsată de absolutism, lipsită de esistenţa de stat, pe calea simpatiei şi prin emisarii sei revoluţionari în Napoleon căuta puterea, carea se o ajute în recâştigarea independenţei sale. Astfel şi simpatiile, cari gravitau în afară, speranţele nutrite în ajutoriu strein încă erau indentice între aceste doue naţiuni.

Provedinţa înainte cu 17 ani a binecuvêntat România cu o nouă dinastie. În adevĕr o a binecuvêntat. Noua dinastie — deşi streină, s'a indentificat cu naţiunea, cu interesele şi dorinţele ei. Noi încă de atunci presimţiam, că puţin simpatică rivalitate (kedélytelen verseny), care s'a desvoltat în cadrele confederaţiei germâne între Habsburgi şi Hohenzollerni, cu timpul va degenera în un rĕsboiu crâncen, şi că combinaţiile eşite din presimţirile acestui rĕsboiu au adus cu sine, ca noua dinastie se ocupe tronul României. Naţiunea magiară înse cu toate aceste a primit cu sîmpatie această schimbare. Căci ea era convinsă, că deşi schimbarea aceasta de tron învoalvă în sine ameninţare ameninţarea e îndreaptată în contra preponderanţei Habsburgilor şi nu în contra maghiarilor. Şi în faptă aşa s'a şi întêmplat.

România de atunci a făcut mari progrese. Independenţa ei este perfectă, în Orientul Europei România între statele mici şi mijlocii e cea mai puternică, constituţia, instituţiunile ei interne s'au desvoltat pe cale sănătoasă, starea ei economică se consolidează din ce în ce, şi cu noi, afară de puternica linie comercială a Dunărei e legată de două părţi cu căi ferate, convenţia comercială dintre noi şi ea e în favorul ei: astfel nu numai simpatiile,ci şi adevĕratele interese interne pretind, ca aceste douĕ naţiuni se trăească în sinceră amiciţie.

În Ungaria nu esistă partidă, care ar dorì posesiunea asupra României. În România esistă partidă, care visează la posesiunea părţilor Transilvaniei Lucru natural, că despre aşa ceva nu poate se fie nici vorbă. Şi precum puternica Francie în împregiurările europene de aḑi ar considera de nebunie ocuparea Belgiului, de una şi acceeaşi origine şi limbă cu ea; astfel este utopie visul partidei din România. care crede că România relativ mai slabă, ar fi în stare şi s'ar resolvì se ocupe Transilvania, care nici nu este în aşa mare mĕsură înrudită cu ea.

Naţiunea noastră între pĕcatele cabinetului a ţinut de cel mai mare consensul dela congresul din Berlin, ca sĕ se răpească Basarabia dela România. Am creḑut şi credem, că nĕsuinţele rusesci de o potrivă ameninţă statul român. naţionalitea română şi cultura ei, ca şi pe maghiari. Ba ce e mai mult mai curênd ameninţă pe cei dintâiu decât pe noi. Aşa dară noi privim în slăbirea României slăbirea noastră, şi slăbirea noastră asemenea e perdere pentru România. Şi rĕsboiul dintre noi amĕndoi după calcul matematic ar produce învingerea altuia.

Asemenea stăm şi cu Serbia.

Şi aceasta e causa bucuriei noastre la auḑul glasului simpatic al foilor române şi sêrbe din incidentul escursiei literaţilor şi artistilor maghiari.

Austria aparţine Occidentului, Ungaria Orientului. Ea e avisată la confederaţiunea germână, noi la alianţa vecinilor nostri din sud şi ost. Şi aceasta e una dintre causele, pentru ce ne silim noi a slăbì tot mai tare referinţele de stat, ce ne leagă de Austria, ale slăbì mai tare de cum sûnt astăḑi“.

După trei ḑile aceeaşi foaie:

„Bucurie şi loialitate.

Serbează Transilvania. Serbează pe fiul regelui şi frumoasa lui soţie. Scie poporul încătrău merge fiitoriul rege, dus de iuţeala vaporului şi pentru aceea se grămădesce pe la staţiunile drumului de fer ca se vadă sĕ salute pe bărbatul şi femeia, dela a căror înţeleaptă conducere atêrnă la timpul seu bună starea şi fericirea sa. Porţi de triumf aşteaptă pe juna păreche, cununi de flori şi stindarde colorate simbolisează bucuria poporului. Bucurie se vede din surisul feţelor, bucurie resună din strigatele de „Se trăească“ Plugariul de rênd îmbracă haine de sărbătoare muerile de pe sate rochie pestriţată (czifra vigano) preotul se îmbracă în talarul (talárjába öltözik a lelkész), cavalerescul şi sumeţul nobil ungur şi îmbracă mantaua şi încinge sabia străbunilor sei; de frumseţe strălucitoarea sa nevastă se împodobesce cu mărgăritare după moda mai nouă, ca astfel stăpân şi slugă, boeriu şi ţĕran, cei fericiţi împreună cu nefericiţii se dovedească că Transilvania serbează de câte ori vede feciori de craiu între stâncoşii sei munţi.

Şi se cuvine ca ea sĕ serbeze.

Sûnt de ici de colea 200 de ani, când cel din urmă principe ardelean a cedat tronul Habsburgilor, cari deja stăpânise 160 de ani preste Ungaria. Cu cel din urmă principe ardelean sau sfêrşit şi statul unguresc independent. Şi apoi s'a încorporat şi Transilvania grupelor de state cari la olaltă de atunci şi până astăḑi formează monarchia habsburgică.

De 200 de ani rar a mai veḑut Transilvania vre un medulariu din casa domnitoare, sau vre unul chemat de a domnì. Domnitorii din casa habsburgică, unul după altul, se pogoriau în mormênt fără a vedea cel puţin odata nefericita lor ţeară, frumoasa Transilvanie. În locul lor însĕ au cercetat Transilvania belliduci banditi, iritatele horde de popoare ce pustiau pe unguri, comisari ai principilor, cari călcau constituţia in picioare, preoţi fanatici streini, pismaşii libertăţii religionare, toate nefericirile ce pot isvorì din mânile omenesci.

De aceea se poate bucura Transilvania, de aceea ne bucurăm şi noi căci principele de coroană şi drăgălaşa lui soţie cercetează locurile ostice ale domnitorilor, dar nu ei sûnt rĕi, ci consiliarii lor. Unde umblă domnitoriul cu capul sĕu, observă cu ochii sĕi bunăstarea sau nefericirea poporului, şi aude cu urechile proprii adevĕratele jalbe ale poporului acolo, de şi târḑiu, totuşi se va îndrepta rĕul, căci nu este domnitoriu, care se voiască rĕul poporului, sĕ nu doriască ţăricirea lui. Dela mijloace atêrnă resultatul, şi mijloacele potrivite atêrnă dela înţelepciunea şi bunăvoinţa consiliarilor. Şi domnitoriul numai dacă se convinge în persoană despre starea poporului scie că sûnt înţelepţi şi binevoitori consiliarii sĕi. Un popor fericit e dovadă că consiliarii sûnt buni şi înţelepţi, şi cel nefericit e dovadă că mişei şi nebuni sûnt consiliarii domnitoriului.

Este oare fericit poporul din Transilvania, sûnt fericiţi oare cei 260,000 de locuitori ai comitatului Hunedoarei, în numele cărora au bineventat prefectul comitatului (comitele suprem) pe fiitoarea părechiă domnitoare?

În giurul fiului de rege steteau urmaşii familielor nobile cari înainte cu 200 de ani au dat principatul lui Apafi în mânile împĕratulu german şi regelui magiar Leppold I. Telechistii, Bánffy, Barcsay, Kendeffy, Bornemissza, Iosika, Naláczy, Ráday, Kun, acestia împresurau pe fiitoriul rege, i presentară poporul din Transilvania, şi regiunile ei. În focul bucuriei, bineventărei şi a petrecerilor spusau ei oare necasul şi supărarea Transilvaniei şi a naţiunei maghiare?

Nici că a trebuit doară sĕ le spună poate le-a observat însaşi tinĕra odraslă domnitoare.

In un loc au voit se bineventeze pe fiul regelui maghiar cu stindardul naţional român. În alt loc un june român a voit se rumpă stindardul naţiunei maghiare. În ambe casurile a trebuit se intrevină torţa administraţiunei, ca în Ungaria simbolul statului maghiar se nu fie obiectul rĕutăcioasei ofensări în faţa fiiului de rege maghiar.

Din aceste doue triste încercări multe poate învĕţa fiul regelui magiar. Principele României este Hohenzollern. Hohenzollernii până acum au fost neamicii seculari ai Habsburgilor. Nu este suflet de om în România care în faţa Hohenzollernilor ar cuteza se demonstreze alipirea cătră Habsburgi, şi eată că în părţile sudice ale Ungariei sûnt oameni, cari în ochii unui Habsburg cu obrăsnicie demonstrează simţĕmêntul dorinţei lor faţă de România. Se spună Teleky, Bánffy, Barcsay fiului de rege, că aceasta vine de acolo, pentru că guvernul României e înţelept şi poporul fericit, al Ungariei însĕ e rĕu şi poporul e cerşitoriu. şi poporul cerşitoriu, ca măgariul din poveste, foarte uşor 'şi schimbă domnul, — şi dacă poate, — foarte uşor 'şi schimbă domnitoriul.

Cavalerescii de magnaţi din Transilvania însĕ mai pot spune şi altele bunului fiu de rege.

Sânt şi plin de măreţe reminiscenţe e teritoriul comitatului Hunedoarei. Acolo a trăit, acolo a locuit Ioan Hunyadi (Corvin N. Tr.) primul erou al timpului sĕu, cel dintâiu apĕrătoriu al crestinătăţii, cea mai mare glorie a naţiunei sale maghiare. Acolo în măreţele palate dela Hunedoara se adunau la el eroii, Rozgonyi, Bathory, Kemény, Orszàgh, Kanizsy (Paul Chinez românul?) şi în sântă însufleţire deliberau asupra salvărei patriei; şi tot atunci din palatul regal din Buda, în Vişegrad şi Praga
patrioţi şi străini şi b au capul la
intrigi petrecânduşi v desfrâ-
nări nelegiuite. Şi îm Hun
doarei pe vremea ace
maghiară (Va fi!), ma
şi mai târḑiu, (?) în
ani încă (Mĕi mĕi!).
Hunedoara abia se
ungurească şi inima p
sare sub greutatea m
cenţe, care o leagă
nume Hunyady. Căc
iesce aḑi acolo e
Prin intunerecul sĕ
străbate strălucirea
hul“ nu ţine de ai s
nei maghiare. (Serm

S'a întêmplat, n
inainte cu 20— 25
nostru Francisc
vorbă cu cancelarul I
despre referinţele T
altele a venit în vor
aşa de puţini ungu
Transilvania. Şi can
cu inimă astfel a r

„Ei Maiestate,
ţinăm noi in conti
apĕrat tronul Maie
apĕrat şi nu „olál
a trebuit se vĕ
constituţie, noi l'
„oláh“-ul. Dacă
„olàhul“ se duc
tenia, ungurul în
şi se face recrut
patrie. De turci,
noi ne-am apĕra
cipele şi nu „olá
ne împuţinăm noi.“ *)

Se le spună magn
acestea acum, şi la t
lui de rege şi frumo
principiì nu călătoresc
petrece, ei şi pentru a şi cu
porul.

Revista politică.

Sibiiu, în 23 Iulie.

În Triest s'a deschis în ḑilele aceste esposiţiunea. În seara dela 2 August, cu ocasiunea unui conduct de facle, arangiat de reuniunea veteranilor în onoarea archiducelui Carol Ludovic, a căḑut în apropierea presidentului reuniunei o petardă, care esplodând, a omorît un om, a rănit greu patru şi opt uşor. Se susţine

---

*) Câte cuvinte baronesci atâtea neadevĕruri. Red.

că petarda ar fi fost aruncată de un membru al *„irredentei“*

Representantul **Italiei** a propus în conferinţă şi afară de al **Englitere**i şi **Franciei**, cari asteaptă instrucţiuni, ceilalţi representaţi au acceptat **crearea unei poliţii maritime internaţionale**, pe canalul dela Suez. În poliţia aceasta vor figura şi năi de resboiu de a le **Spaniei** şi **Olandei**.

Conferenţa puterilor a scăpat abia de crisa ce i amenința din partea Rusiei şi i ameninţă alta. Fiindcă Englitera, nu voiesce o cooperaţie coordinată turcească în Egipt, ci subordinată comandei engleze, Rusia de nou vrea sĕ se retragă şi sĕ urmeze liberă după hotărîrile sale. Ea nu vrea ca numai singură sĕ se supună controlei europene.

Poarta a început a trimite trupe în Egipt. Este întrebarea dacă vor putè desbarca undeva de Englezi.

Arabi paşa are de gând se atace Alexandria. In **Cairo** a împuşcat pe opt Egipteni de frunte, **contrari ai politicei sale** şi ameninţă cu arderea tuturor cetăţilor, la cas că ar fi silit a se retrage.

Francia tocmai acum este fără ministeriu, prin urmare nu se poate decide pentru o politică hotărîtă în nici o direcţiune.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din Valea-Haţegului, 20 Iulie, 1882. Dle Redactor! Înţelegênd, că patria mea ângustă, ţeara Haţegului, va fi norocoasă a primì pe vre-o câteva ḑile pe Alteţele Lor, archiducele clironom Rudolf şi princesa Stefania, alergai şi eu dela ţeară în capitala ţinutului, în oraşul Haţeg, ca se vĕd pe mult doriţii şi iubiţii oaspeţi, şi pregătirile ce se fac pentru primirea Lor. Mĕ aflam încă de Sâmbătă 17/29 Iulie acolo. Din toate părţile se lucra bărbătesce la înfrumseţarea locurilor şi edificiilor pe unde avea se treacă înalţii oaspeţi până la cuartirul, ce era pregătit în vechiul castel al familiei Kendeffy, din comuna S.-Măria.

Bieţii Haţegani, deşì n'aveau chiar de astădată norocirea a primì în oraşul lor pe Archiducele Rudolf şi princesa Stefania, se pregăteau şi ei ca de serbătoare, pentrucă ţinutul întreg avea serbătoare în ḑilele acestea. Apoi se mai asceaptă, ca cu această ocasiune se vină metropolitul gr. or. român din Sibiiu, cu episcopul Aradului, episcopul rom. cat. din Alba-Iulia, şi episcopul gr. cat. al Lugojului, pentru cari se pregătiseră cuartire în Haţeg. Era o ferbere preste tot locul, toţi erau ocupaţi cu lucrurile de pregătire, cari la gara dela „Subcetate-Haţeg“ cari la podul, ce trece peste apa de lângă satul 'S-Măria, cari pe drum şi în oraş.

Pela 5 oare sosesce aici trenul de către Pişki (Biscaria). Cu toţii grăbirĕm către gară, trăsuri călăreţi, poporul înbrăcat in vestminte de serbătoare ca sĕ primească pe archierii sei. Oraşul era mai gol de popor. În timpul acesta, când ne aflam la gară, se petrecu un lucru, care nu face onoare efeptuitorilor. Dar bag seamă, aşa este ursită Românului din Ungaria, ca sĕ nu mai aibă ḑi de bucurià. Bietul popor. în bucuria lui inocentă de a vedè şi saluta pre un membru din augusta familiă impărătească, pre fiitorul lui impĕrat şi rege, 'şi uită de necasurile ce'l copleşesc, şi astepta ḑiua de mâne, ca cum asceaptă copilul ḑiua de Pasci. Însĕ ce folos? Românul de aici tot de necas este.

Dar se 'ţi spun, dle redactor, casul. În Haţeg se ridicară în pripă mare doue arcuri aşa numite de triumf, doue porţi îmbrăcate cu verdeaţă, ca semn de bucurie, de serbătoare. În vêrful lor se aşeḑară doue steaguri, unul al ţĕrei Ungaria şi altul al Transilvaniei, — colorile steagului Transilvaniei sûnt — după cum aud — şi ale capitalei Budapesta, va se ḑică ambele steaguri erau ale patriei noastre şi nu străine. Însĕ înzadar, steagul Transilvaniei a fost de ajuns ca sĕ scoată din fire pre bunii nostri patrioţi maghiari de aici, cari şi altcum clocoteau de necas asupra Românilor, din acest comitat, căci cutezară a se insciinţa la locul competent, că voesc şi ei sĕ se presinte înaintea Alteţelor Lor într'o deputaţiune a Românilor, cari formează majoritatea mult precumpănitoare din comitatul Hunedoarei. Marele patriot şi constituţionalul nostru vice comite Barcsay Kálmán, care, între noi fie ḑis, sub tot timpul, ba chiar 'şi la primirea Alteţelor Lor, era însufleţit cât de bine de spirtul neofiţilor patrioţi maghiari, cum vĕḑù steagul Transilvaniei, se aprinse de zel patriotic constituţional şi poruncì, ca acel steag numai de cât sĕ se delăture de acolo, cea ce şi urmă. Un nenorocit tiner român, despre care mi se spuse, că n'ar fi tocmai întreg la minte în momentul acela de indignaţiune, vĕḑênd reutatea inimei şefului de comitat, pe care şef nici la aceste serbători nu l răbdà inima a nu vătăma pe acel popor, din al cărui sin se trage şi el — ḑic, acel nenorocit tinĕr sĕ suì pe poartă, luă jos şi el steagul unguresc şi în demenţia lui momentană îl rupse, mai în urmă venindu-şi în fire recunoscu greşala comisă, şi sciind ce-l aşteaptă se făcu nevĕḑut, şi poate şi aḑi rătăcesce prin codrii munţilor, ca vai de capul lui. Eată dar dle redactor, scandalul făcut gata; însĕ, bunul Dḑeu sĕ nu-l rabde pe acela, care în oarba lui sumeţie dădu ansă la acest scandal.

Îţi poţi închipuì dle redactor, indignaţiunea şi mâchnirea locuitorilor români din Haţeg, înţelegênd de scandalul întêmplat. „Bine, ḑiceau toţi din toate părţile, sĕ n'avem noi nici astăḑi linisce şi pace? Când tot ţinutul se bucură, numai noi Românii se fim osênḑiţi la supĕrări şi necazuri? Nu sûntem noi destul de apăsaţi, mai trebuì sĕ ni se pregătească şi scandaluri? Dar bine, ce pĕcat am făcut noi, că am pus şi steagul istoric al patriei noastre mai ânguste Transilvania? S'au doară este acel pĕcat, că steagul acesta al Transilvaniei este totodată simbolul naţionalităţii Românilor din monarcia austro-ungară? Este aceasta causă suficientă, ca sĕ aducă în mănià pe vicecomitele şi se dea ansă la scandaluri? Nu este aceasta steagul unei ţeri şi al unui popor din monarchia noastră? . . .“ Atâta era indignaţiunea de mare, încât un călăreţ român, voinic ca un stejariu, la provocarea unui gendarm, ca sĕ arunce din mână steagul transilvan-român, ce 'l purta în fruntea-călăreţilor, i respunse: *mort îl voiu da din mâna mea, dar' viu nici odată.*

In fine populaţiunea oraşului, care — după cum e sciut — e mai numai românească, — se liniscì curênd, căci Românul din fire este răbduriu, asceptând ḑiua de mâne, carea i va aduce şi lui un moment de bucurie, şi 'l va face sĕ 'şi uite de trecut.

*

Vom vedea ce bucuria avu Românul şi a doua ḑi Duminecă.

„Binele public“ şi politica ungurească.

Într'o corespondenţă din Pesta trimisă la „Bin. public“ din Bucuresci cetim:

Pesta 10 Iulie.

Ori cine 'şi-a aruncat ochii pe ḑiarele ungare din sĕptĕmânile din urmă, a avut ocasiune se vadă schimbarea produsă de câtva timp în atitudinea şi în simţemintele vecinilor dela nordvest, în privinţa naţiunei şi statului român. De mai multe decenii Maghiarii tractează pe Români ca pe nisce inamici incapabili. A ajuns proverbială şi poate da nascere la mai multe neajunsuri, asprimea pururea esagerată, ce ei esercită asupra conaţionalilor nostri din Banat, Transilvania şi celelalte provincii, în care se află Români. **Limba, scoale, cârţi, port, obiceiuri, desvoltare comercială şi industrială, tot ce e românesc, întêmpină o persecuţiune sistematică şi mai totdeauna absurdă.** Absurdă, pentrucă nimic nu motivează această conduită; absurdă, pentru că ea e în contra instinctului, ce are fie, ce popor, de a trăì conform insuşirilor sale naţionale; absurdă, pentrucă vin din partea Ungurilor, cari sciu ce va se ḑică opresiune şi cari merg până la fanatism, când e vorba de ceva naţional al lor.

Pretestul Daco-Românei s'au Panromânismului, astfel cum adversărilor nostri le place sĕ'l imagineze şi sĕ'l esploateze, pare a fi încetat de a mai fi luat în serios de cine-va. Singurul motiv de inimiciţie, ce rĕmânea de invocat Maghiarilor, era că Românii se uniseră cu Rusia, spre a sdrobì pe Turci. Se scie că aḑi a pĕtruns în toată masa poporului unguresc ideea, că ei sûnt de aceeaşi rasă cu Turcii şi că urmează a fi solidari cu dînşii. Pe de altă parte, cunoascem impetuositatea, cu care voiau a întrevenì în favoarea Turciei, cu ocasiunea ultimului resboiu ruso-româno-turc, manifestările lor de simpatie, sabia oferită lui Gazi Osman şi tot restul demonstrărilor filo-turce. Dacă la acestea vom adauge ura de moarte în contra Slavilor şi în special în contra Ruşilor, vom înţelege pentru ce Ungurii ne-au considerat ca inamici declaraţi atunci când, împreună cu Ruşii, am contribuit la sdrobirea puterei otomane.

Aḑi însĕ mănia s'a potolit şi parese, că revin la simţeminte mai amicale. În adevĕr luând ca subiect călĕtoria făcută pe Dunare de către societatea sciintifică ungară şi dânduşi aerul că respunde unor foi române, care, ar fi vĕḑut în aceea visită un cas politic, presa maghiară se sileşce a ne asigura despre comunitatea de interese, ce unesce pe naţiunea română cu cea maghiară. „Pesti Napló“ merge şi mai departe: propune uitarea tuturor disensiunilor din trecut (pe care de altmintrelea nu noi le am provocat vre-odată) şi se silesce a ne convinge despre urgenţa unei alianţe sincere în contra inamicului comun. După menţionatul ḑiar, Rusia şi înţelegerea cu dênsa a fost, este şi va fi funestă Românilor, căci elementul slav, e cu mult mai periculos pentru ei, decât ori care altul. Consecenţa e dar, că Românii şi Ungurii, caută sĕ se înţeleagă, sĕ'şi strîngă relaţiunile, sĕ lucreze de acord în cas când aceste douĕ elemente ar fi ameninţate.

Nu noi vom regula asemenea planuri de politica internaţională, dar credem interesant a înregistra revirimentul de opiniuni, ce se manifestă din partea Ungurilor. Era un timp, când ideea ce „Pesti Naplo“ relevă astăḑi, se putea realisa cu înlesnire; totuşi ei n'au voit sĕ asculte nici de învĕţămintele ce le da Kossuth, nici de apropiarea intereselor care odinioara era mai multe decât astăḑi. În îngâmfarea lor, au creḑut că dualismul nu numai îi asigură ci că îi şi împuternicesce şi — basaţi pe asemenea ilusiuni — au întrebuinţat toate mijloacele spre a se rĕcì de Români. Cu timpul, esperienţa le-a dovedit că se prea grăbiseră. După cădere de fapt — în curênd poate şi de drept — a Turciei, Maghiarii se simt isolaţi, avênd ca inimici de o parte slavismul, de alta germanismul. Şi numai într'o asemenea situaţiune îşi aduc aminte despre naţiunea română, căreia îi fac propuneri de apropiere, ca măi lesnicioase sĕ devină propunerile de alianţă.

Varietăţi.

* (**Avis!**) Onorabilii oaspeţi, cari voesc a lua parte la **adunarea generală a Associaţiunei transilvane la Deej** în 27 August 1882 şi ḑilele următoare, sûnt rugaţi a se însinua la subscrisul comitet până la 24 August st. n. 1882, ca sĕ se facă dispunere pentru încuartirare cuvenită. Deej la 30 Iuliu 1882. Pentru comitetul de bună primire:

August Muntean, *Petru Mureşan*,
preşedinte. secretariu.

* (**O serbătoare frumoasă şi rară.**) Din Chiseteu vine „Luminătoriului“ din Timişoara positiva scire, că cunoscutul „**Chor de plugari**“ în anul acesta, luna Septemvre, în ḑiua de 8/20 adecă în ḑiua de Sânta Măria mică, îşi va serba **iubileul de 25 de ani** al esistenţei sale.. „Fiind în numita ḑi deodată şi serbarea hramului bisericei gr. or., festivitatea va fi rară şi unică, atât în Chiseteu cât şi în viaţa poporului nostru românesc, şi eată pentru ce: Numita societate încă de astă-primăvară, otărîta pentru arangiarea acestei festivităţi, a învitat pe toate societăţile de asemenea natură şi caracter, românesci, ca se participe la acest iubileu şi astfel ea arangează un concert de concurenţă, cu care ocasiune se vor împărţì premii concurenţilor. Până acum **treiḑeci şi cinci de „choruri vocale“** tot românesci şi toate de **plugari**, s'au înscris a lua parte la aceasta festivitate de cântăreţi! Auḑi Române şi bucurăte şi tu din când în când! Căci a vedè deodată întrunite într'o unică comună 35 de societăţi de plugari români, şi sĕ le auḑi şi cântând, trebue sĕ'ţi rîḑă inima, ear când veḑi, că plugarul pricepe spiritul timpului şi el de sine, a luat iniţiativa spre a respândì şi poporalisa ideea salutară de cultură şi cânt şi prin aceasta în cetire şi în scriere, — atunci fie-care inimă de român trebue se tresalte din latargie şi nepăsare, şi trebue sĕ se misce.“

* (**Un remăşag cu urmări triste**) din Cristurul secuesc, unde sûnt adunaţi de present o mulţime de învĕţători la cursul de vară de limba maghiară, ni se telegrafează cu data 1 Aug. st. n. următoarele: „Eri la oara 8 a murit Ioan Neagu învĕţătoriu în St. Petru. Causa a fost un remăşag cu Dumitru Pop din Almaşiul deşert. Cercetarea decurge“. — Asceptăm o dare de seamă mai detailată.

* (**Scoala „Carmen Sylva“.**) Mercuri 14 Iulie v. s'au inaugurat noua scoală primară micstă din Sinaia. Cu aceasta ocasiune dl V. A. Urechiă, ministrul al instrucţiunei publice, ţinu un însufleţitoriu discurs şi dădù noului institut de învĕţământ numele „Carmen Sylva“

* (**Limba română în Rusia**) Un ḑiar rusesc publică scirea, că consiliul judeţean (Zemstwo) din Cherson a cerut ministerului înstrucţiunei publice din Petersburg permisiunea ca, în scoalele din satele românesci, să se predea în limba română, de oare ce populaţiunea nesciind limba rusă, înstrucţiunea e împedecată. Ministrul a aprobat cererea.

* (**Linia Ploesci-Predeal**), scrie „Resb.“ a suferit mari stricăciuni din causa ploilor torenţiale ce a dat eri noapte. Comunicaţia cu drumul de fer între Câmpina şi Sinaia, estecu desĕvîrşire întreruptă. Între Câmpina şi Comarnic linia e tăiată într'un loc, şi între Comarnic şi Sinaia în şeapte locuri.

Asemenea între Sinaia şi Predeal linia este foarte deteriorată. Sa luat mĕsuri pentru repararea stricăciunilor. Direcţia generală a drumurilor de fer face cunoscut că trenurile de plăcere penru Sinaia precum şi trenurile Nr. 29 şi 30, ce începusă sĕ circule ḑilele acestea între Bucuresci -Ploesci-Predeal sunt suspendate până la un nou ordin.

* (O logodnă). „Indép. roumaine“ află din Sinaia că dşoara Elena Davila, fica cunoscutului general, s'a logodit cu d. căpitan Perticari, adjutant al dlui ministru de resboiu.

* (Escursiune geologică). Mai mulţi învĕţaţi unguri au cerut guvernului nostru voia de a face inpreună cu câţiva români o escursiune geologică în munţii dintre Austro-Ungaria şi România. Se ḑice că guvernul a acordat permisiunea cerută.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 3 August n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6% . .	120.—	118.80
Renta de aur ung. de 4% . .	88.35	88 30
Renta ung. de hârtie	87.10	87 20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95 80	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.70	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	120 40	120.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.60	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	77.—
Datorie de stat austr. în argint .	77 80	77.75
Renta de aur austriacă	95.50	95.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	13 .50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826 —	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	322.50	322.75
Acţiuni de credit austr. . . .	318.20	318.—
London (pe poliţa de trei luni) .	120.20	120.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.55½	9.55
100 marce nemţesci	58.75	58.75

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc de clasa a II-a şi a III-a la scoala normală gr. or. din Câmpeni, se deschide Concurs, până la 20 August a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de aşi subşterne petiţiunile oficiului protopopesc gr. or. al Câmpenilor în Abrud până la 20 August a. c. inştruite conform statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ cu următoarele documente autentice.

1. că este român de confesiunea gr. orientală.

2. că au absolvat cel puţin patru clase gimnasiale; absoluţii preferiţi.

3. că au absolvat pedagogia, sau teologia într'un institut public şi are esamenul de cualificaţiune prescris de lege.

4. că posede cualificaţiunea recerută de lege, din limba maghiară.

Câmpeni în 18 Iuliu 1882.

Comitetul parochial gr. or. din Câmpeni în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopop adm.

[134] 1—3

Nr. 9 [137] 1—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. orientală din Sĕlişte a devenit vacant un post de învĕţătoriu, împreunat cu un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunari anticipative din fondul scoalei, pentru care post se escrie prin acesta concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v.

Cel ce doresce a ocupa acest post are aşi adresa petiţia înstruită conform „Statutului Organic“ şi concluselor sinodali relativ la scoalele capitali la presidiul acestui comitet parochial până la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 10 Iuliu, 1882,

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte;

Comitetul parochial:

Ioan Maxim m. p., **Ioan Popa** m. p.,
not. comit. par.

Nr. 238. [128] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Mohu, ppresbiteratul Sibiiului se escrie concurs până la 8 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariul anual 200 fl. v. a. în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne din care e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu până la terminul sus indicat.

Mohu în 20 Iunie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 242. [127] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă veteranul paroch Ioan Henteş în parochia de clasa a II-a din Ocna-Sibiiului (biserica din sus) protopresbiteratul Sibiiului, conform incuviinţărei Veneratului Consistoriu ddto 17 Iunie a. c. Nr. 1924, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu sus numitul post de capelan sûnt jumĕtate din venitele parochiali esistente

Concurenţi au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Ocna-Sibiiului în 7 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nu. 321. 2—3

CONCURS.

Pre basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 13 Iunie Nr 1804: 1882 B. se escrie concurs pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. Trestia protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Usufructul unui frust de pĕmênt şi al cimiteriului;

2. Câte una măsură de cucuruz, nesfârmat dela 85 de familii;

3. Venitele stolari. Toate aceste computate preste tot, aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicile concursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul sus indicat, — oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad 10 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 526—1882 [132] 2—2

CONCURS.

La scoala grăniţărească din Şina este post vacant de învĕţătoriu adjunct cu salariu anual de 180 fl. v. a. din fondul scolastec apoi cuartir şi lemne de foc dela comunetate.

Competenţii, de religiunea ortodocsă orientală, au de aşi substerne petiţiunile provĕḑute cu documentele cunoscute până la 20 August a. c. st. n. la

„Comitetul administativ de fondul scolariu al fostilor grăniţeri din regimentul I român la Sibiiu“.

Nr. 257 3—3

EDICT.

Paraschiva născută Ioan Sofronie Popoviciu din Ţinţariu, legiuita soţie a lui George Bârsan din Stupinile Braşovului, care de 15 ani de ḑile pribegesce în lume fără a se sci dacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea şi încuviiţarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2127 B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din constră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asuprai de bărbatul ei.

Braşov 13 Iulie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului I. al Braşovului ca for matrimonial de de 1 istanţă.

Nr. 187 [126] 2—3

EDICT

Ana născută Cristea, de religiunea gr. or. din comuna Lissa, comitatul Făgăraşului, carea cu necredinţă de 3 ani au părăsit pre legitimul ei bărbat Ioan Sinu tot deacolo fără a se sci locul aflării ei şi de mai trăeşte, deci prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Consistoriului archidiecesan ddto 1 Aprile a. c. Nr. 3321 B. 1881 sĕ provoacă respectiva, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial; căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul divorţial intentat în contră-i de către bărbatul ei.

Făgăraş, 22 Iuniu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului ca for matrimonial de I instanţă.

Sz. 1284—1882 tkvi· [135] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A sz. sebesi kir. Jarasbiróság mint tkvi hatoság részeröl közhirététetik, hogy a sz. sebesi városi árvai pénztár végrehajtatónak sz. sebesi **Moga Ana lui Stefan** végrehajtást szenvedö ellen **141 frt 50 kr.** o. é. töke ennek **1879 evi Julius 10-töl** járó **6%** kamatai **18 frt 50 kr,** eddigi per éş végrehajtisi; **7 frt 85 kr,** ban megállapitott jellen kérési és meg azután felmerülhetö végrehajtási költsek behajtása végett alperesnönek a Sz. Sebesi I-sö rész 29-ik sz. tjkben A I. 1—6 rend 40. 41. 6187. 6423. 7859. 10624 és 12120 hr; továbbá a Sz. Sebesi I sö rész 30 ik szám tjkben A + 1—4. rend 4231. 4232. és 7518. hr. sz. a. a bémellékelt községi bizonyitvány szerint összesen **652 frt 36 kr,** becsült ingatlanaira a kért árveres — az 1881-évi LX. tör Cz. 147, §-a értelmében jelen hirdetménynek kibocsátása és az idezet két tjkbeni feljegyzése mellet — ezenel elrendeltetik. —

Mely ingatlanok az 1882 evi Oktober hó 5. ik napján d. e. 9. orakor mint egyetlen határ idöben a kebli tkvi hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt eladatni fognak, u. mi:

I. Arverés alá bocsátatik alperes Ana Stefan Moga a Sz. Sebesi 29. Sz. tjkben A + 5—6. rend 40. 41. 6187. 6423. 7859. 10624. 12120 hr. sza; és a Sz. Sebesi 30 számu tjkben A + 1—4. rend 4231. 4232. és 7518. hr. sz. a. fekvökrö.

II. Kikiáltási ár nevezett alperesi ingatlanoknak egyenkénti a biroság által megállapitandó becsára melyek a végrehajt. eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor becsáron alul is eladatni fognak. —

III. Arverezni kivánók a végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlan becsárának illetve a joszág egyestestnek bescáranak 10% bánat penzül késpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalos orák alatt ezen kir. Járábiroság tkvi hatoságnál és a hely tek. varosi rendör Igazgatoságnál megtekinthetök. A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatósága 1882 évi Junius hó 29 én.

Sz. 1282 tkvi 1882. [136] 1—1

Árverési-hirdetmény!

Alulirt kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság részéröl közhirrététetik, hogy a Sz. Sebesi városi arvapénztár mint végrehajtatónak **Lang Samuel** végrehajtást szenvedett ellen **70 frt o. e.** töke, ennek **1878 evi Januar hó 1-töl jaró 6%** kamatai **19 frt 75 kr.** eddigi per éş végrehajtási **7 frt 40 kr.** meg allapitott jelen kérési és a még felmerülendö költségek behajtása végett nevezett alperesnek tulajdonát kipezö a szaszsebesi I resz 837 hrss. a. a bemellékelt községi bizonyitvány szerint 505 frtra o. é. becsült házas telkére az 1882 é i LX tcz. 147 § értelmében jelen hirdetmény kibocsátása és az illetö tjkvben teljegyzése mellelt a kért végrehajtási árverés ezennel elrendeltetik.

A fennt jelölt ingatlan a folyó 1882 évi october hó 3-ik napján d. e. 9 orakor mint egyetlen határidöben a kebli tkvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen a következö feltételek alatt eladatni fog; u. m.:

I. Arverés alá boscáttatik alperes Samuel Lang a Sz.-sebesi kir. jbiròság mint tkvi hatósághoz tartozó és Szász-Sebes község I. rész 837 sz. tjkvben A+1 r. 1198, 1199. hrsz. a. felvett ingatlanai.

II. Kikiáltási ár nevezett alperes ingatlanok egyenkénti a biróság által megállapitandó becsára, melyek a végrh. eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor a megálapitandó becsáron alul is el fognak adatni.

III. Arverezni kivánok vghtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi jószág testek 10%-at bánatpénzül készpenzben a kiküldöt kézehez letenni.

IV. Vevö köteles a vételárt 6% kamataival 2 egyenlö résletben és pedig az elsö részletet az árveres napjától számitandó 30, a II dikat ugyan azon naptöl számitandó 60 nap alatt a gyulafehérvári m. kir. adó mint leteti hivatalhoz befizetni és a nyugtát a biroságnak bemutatni, ezen esetben pedig ha a sorrendi tárgyalás és vételár felosztás hamarább törénnek mint a fent kitűzött 30 illetve 60 nap alatt, vevö köteles a vételárt (ugyan csak a fenti határidöben) a biroság kiutalása folytán a hitelezök kezihez lefizetni, és a teljesitett fizetest igazoló nyugtát a birosagnak bemutatni, mert csakis a vételár es kamatának teljes lefizetése után fog a megvett ingatlan tulaidonjoga vevö javára bekebelestetni. — a bánatpénz ár utolso reszletbe szamitatik be.

(P. H.) Kir. Jbirósag mint tlkvi hatoság.

Sz. Sebes 1881 julius 29-én.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui către cap şi către piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☛ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [8] 10—12

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 86. Sibiiu, Marţi 27 Iulie (8 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 26 Iulie.

(O-l.) De două săptămâni încoace două evenimente preocupă jurnalistica ungurească. Una e escursia literaţilor şi artiştilor Maghiari, alta venirea moştenitoriului de tron în comitatul Hunedoarei. În ambele Românii joacă rolul principal. Românii, ca oamenii cei mai de omenie, cei mai înţelepţi cari sûnt radimul împĕrăţiei unguresci, şi tot Românii, ca oamenii cei mai de nimica, rĕsvrĕtitcri, neloiali, ultraişti, dacoromanisti cari gravitează în afară etc. etc.

Judecând cu sânge rece, şi te răpesce mirarea, ca sĕ nu mai fii în stare de aţi esplica cursul lucrurilor. Şi când veḑi că la toate acestea se mai adaugă ca pupăsa pe colac şi maliţia, te umplì de indignaţiune.

Ne-am pus întrebarea, oare ce i a putut scoate pe Ungurii politici din sărite, şi din jurnalele lor, le-am cercetat starea psichologică. Şi am aflat căUngurii politici sûnt cuprinşi de o grea boală psichologică. Şi ar fi spre fericirea monarchiei dacă conducĕtorii actuali ai lor, ar fi supuşi la cură radicală; căci după cum bine se scie, oamenii cărora le lipsesce o doagă nu pot face lucruri bune, mai puţin politică în semnată.

Scim bine că politicilor unguri li s'a prefăcut în idee ficsă maghiarisarea cu ori ce preţ. Dovadă toate uneltirile lor în vremea din urmă. Şi ca se ajungă la ţinta dorită se folosesc de toate mijloacele, căci *finis sanctificat media.* Au început aşa dară a lucra din resputeri.

Mai ântâiu — ca oameni liberali veḑi doamne — au umplut toate oficiele publice prin locurile locuite de români, încât chiar şi în cause criminale judecătoriul nici idee n'are de limba celui judecat, şi ca tălmaciu ajunge vre un servitoriu de cancelarie. Oamenii din apusul luminat la auḑul acestora s'ar mira, şi ar considera tot lucrul de poveste, la noi însĕ aceste sûnt casuri, cu cari ne fericesc stăpânii nostrii ḑi de ḑi. Paralel cu aceasta scot din toate oficiele publice pe români, înlocuindu-i cu creaturi de ale lor. Şi astfel biata justiţie la noi e dată în mâna la câţi traşi împinşi. Resultatul se vede în de ajuns, şi defraudaţiile averilor publice formează rubrică permanentă în jurnalistica patriotică.

Şi au început a urca scara neîndreptăţirilor. S'au introdus limba maghiară în scoalele poporale. Risum teneatis — pedagogilor. În lumea civilisată limba e numai mijlocul ca băieţii pe calea intuiţiunei sĕ-şi câştige cunoscinţe reale. La noi limba maghiară e scopul. Fie omul cât de prost numai ungeresce se scie. În noul proiect pentru maghiarisarea scoalelor medie fie-care profesor — fără privire la specialitatea sa — trebue se cunoască perfect limba, literatura maghiară şi opurile mai însemnate ale autorilor maghiari. Cunoscinţe reale nu se recer, ajunge dacă va sci pe Kakas Iancsi pe de-a rostul. Fie profesorul cât de prost numai ungurescc se scie.

Cu chipul acesta nime nu mai poate studia în Europa luminată, ci numai în Budapesta şi Cluj. Se falsifică apoi istoria, geografia, întreaga literatură, numai şi numai de dragul maghiarisărei. Deschidă cineva manualele de istorie şi geografie unguresci din timpul mai nou, şi se va convinge. Pe timpul când studiam noi cei mai în vrêstă, înainte cu 3—5 ani, rîul Cerna nu era „Fekete folyo", lacul fetelor s'a prefăcut în „Feteloroto" etc. Şi ca un semn al progresului vom mai spune că din Strigyfolyo (Streiu) s'a făcut astăḑi „Sebes patak", din riul morei: „Malomviz", şi aşa mai departe.

Au urmat apoi forţarea de maghiarisarea numelor şi desele plângeri, că între sutele de jidani maghiarisaţi la nume nu se află nici un român. S'a continuat cu înfiinţarea de reuniuni pentru maghiarisare prin comitatul Satu-mare mai ales, şi a ajuns lucrul la înfrăţirea dela Turnu-Severin.

Toate aceste nau fost de ajuns. Pre când ne tiranisau în jos, pe atunci ne calomniau în sus la tron. Curgeau însinuările pe toate căile prin „Pester Lloyd" „Hon" „Ellenör" „Pesti Naplo" *et tuti quanti.*

Ne aducem aminte de anul 1876 când li s'a spus archiereilor noştri se predice poporului iubirea de patrie şi supunere cătră legile sancţionate.

Ne-a uimit cetind în ḑiare maghiare şi maghiaroane, de alt cum foarte acreditate în cercurile maghiare, îndrăsneala de a presenta pe principele de coroană în public, atribuindui cuvintele adresate, se ḑice, conducătoriului deputaţiei române Dr. Petco *Nem tud ön magyarul?* ear unui membru al deputaţiei române cu cuvintele: Kegyed is Oláh? Deferenţa noastră este cu mult mai mare de cât se amestecăm persoane de origine augustă în pasiunile partidelor politice. Nu luăm în considerare dacă s'au rostit sau nu acele cuvinte şi dacă s'ar fi rostit ne reţinem dela ori ce critică. Considerăm însĕ şi ne indignăm de tendenţa cea iloială şi reutăcioasă tot odată, care arată mai mult decât invederat, că politicii maghiari se silesc în tot felul a înstrăina de dinastie pe poporul cel mai dinastic din toată monarchia. Acesteì tendenţe trebue se atribuim şi purtarea mareşalului de curte Bombelles cu deputaţiunea clerului ortodocs român.

Ca resunet al acestor purtări speciale maghiare, vine jurnalistica maghiară. Şi în bogatul ei limbagiu de surugiu se silesce a face caracteristica românului. Şi toate *unisono* ne declară de neloiali, ultraişti, dacoromanisti, cari gravităm în afară şi mai scie Dḑeu ce.

Nu ne vom ocupă cu cele mici a mititeilor tirani (?) din Cluj. Cunoascem şi pe „Pester Lloyd" et comp. şi nu ne mirăm când se provoacă la buna lecţie, ce „ni-a dat moştenitoriul de tron" prin apostrofarea că se vorbim numai ungeresce. Ne mirăm însĕ de „Hon" — (a se vedea articlul reprodus şi de noi) că din apostrofarea principelui de coroană — şi ia ansă a ne da lecţiuni de patriotism şi de loialitate, şi ne spune verde în faţă că justele dorinţe ale românilor au trecut de mult preste marginile legilor din Ungaria.

Luăm aceasta spre sciinţă. După legile unguresci comentate de guvernul actual, noue Românilor nici de tron nu ne mai este permis a ne apropia în limba noastră românească. Se audă lumea, şi se audă şi jurnalul „Romanul" din Bucuresci, care e înamorat de libertatea cu privire la limbi în imperiul nostru.

Despre loialitatea din jurnalele unguresci ce vom mai ḑice? Loialitate pe hârtie, însĕ numai pe hârtie şi biata hârtie toate le sufere. S'a spus în acest ḑiar ce loialitate au dovedit Ungurii.

Apoi dorinţele Românilor „trecute preste marginile legilor din Ungaria"! Sûntem români, voim sĕ trăim ca români şi vom scì murì ca Români, fără de a ne uita de datorinţele noastre ca patrioţi.

În aceasta s'au concentrat şi se concentrează dorinţele noastre totdeauna, şi togmai pentru aceasta Românii au sciut sângera pe toate câmpurile de bătălie credincioşi până la moarte steagului sub care s'au luptat, fără de al părăsì şi fără de al trada!

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Iulie.

Toate ḑiarele esprimă indignaţiunea lor faţă cu atentatul, pretins irredentist, dela Triest. Unele ḑiare pe cale indirectă, fac imputări guvernului italian, că nu scie înfrêna secta politică a irredentistilor. Atentatorul nu este prins, nici nu i au dat de urmă. După „Egyetértés" s'a arestat eri un individ, care este în prepus a fi aruncat bomba. Bănuitul însĕ se chiamă Scherenzel, este născut în Graţ şi a fost mulţi ani magistru de capele militare în armata austriacă. Prepusul asupra'i vine de acolo, că mai în urmă era magistrul capelei unei societăţi de gimnastică, care fu disolvată pentru tendenţe irredentiste.

Din telegramele triestine se mai vede că cafenelele, care de obiceiu erau cercetate de italiani şi unele redacţiuni italiene, au fost objectele unor tumulturi, carî au trebuit sĕ le suprime poliţia.

Ḑiarele cechilor folosesc ocasiunea de a spune Nemţilor austriaci, că ei au cultivat partida irredentistă.

Francia e încă fără ministeriu din care causă camerile nu se pot întrunì la şedinţe.

Englezii merg resolut înainte. Ei au ocupat Suezul şi e de temut că vor ocupa şi portul Said. Lesseps constructorul canalului între Marea-roşie şi Mediterană, a protestat contra ori cărei acţiuni militare, care ar vătăma neutralitatea canalului. La protestul acesta s'a alăturat şi consiliul administrativ al societăţii canalului Suez.

Englezii au atăcat Vineri la 5 oare după ameaḑi avantgarda lui Arabi paşa la Ramleh. Între canalul Mahmudieh şi între linia drumului de fer Cairo a fost o luptă serioasă a cărei resultat este încă necunoscut.

Dela Petersburg se telegrafează, că Rusia nu este în contra ocupaţiunei Egiptului cu Englezi; însĕ dacă Englitera se va opune interventiunei turcesci conflictul anglo-rusesc este neîncungiurabil.

„Egyetértés" susţine scirea că camerile României vor fi disolvate în Septemvre. — Despre întâlnirea regelui României cu impĕratul şi regele austro-unguresc, în cercurile politice din Bucuresci nu scie nimenea nimica.

Specimen de libertate.

Reproducem încă un articlu din ḑiarele unguresci plin de dragoste cătră naţiunea română. Articlul este luat din „Hon", jurnalul principal al ministrului Tisza şi poartă datul Budapesta, 1 August. Comentariu nu e de lipsă.

Eată-l:

Budapesta, 1 August.

Părechea ereditariă face deja a treia escursie la noi pre timp mai îndelungat, respective în călĕtorie. Străbate prin părţile cele mai estreme ale ţĕrei fără reservă. Şi aceasta o face cu ocasiunea, când poate venì în cea mai nemijlocită atingere cu toate păturile locuitorilor, şi poate cunoasce şi locurile mai ascunse ale ţerei. Şi nouĕ aceasta ne face bucurie, mai ales, pentrucă cei chemaţi de a domnì numai atunci pot face esperienţe nemijlocite, când grelele gânduri pentru ţeară nu le apasă umerii. În timpurile mai vechi ereḑii tronului primeau în gubernare câte o parte a ţĕrei, necesitatea unităţii puterii acum nu permite aceasta, şi astfel moştenitoriul de tron 'şi poate câştiga dibăcia gubernărei şi a domnirei în parte pe cale militară şi socială, şi numai cu chipul acesta 'şi poate câştiga cunoscinţă despre starea păturilor populaţiunei, despre modul ei de cugetare, despre iubirea pămêntului (?) (a földnek szeretét), fără de cari nu poate fi bun domnitoriu. Călĕtoria părechei ereditare de tron, ne umple de bucurie şi pentru cuvêntul, că sĕ cercetează o parte laterală a ţĕrei, locuită de naţionalităţi mestecate, una dintre cele mai serace, şi astfel va învĕţa a cunoasce şi umbrele luminei. Maiestăţile vor vedè acolo pe sĕracul în coliba sa, cum se luptă cu lipsele materiale, cu nesciinţa sa, cu natura şi vor vedè combătute afirmaţiunile acelora, cari conduşi de încăpăţinare, stagnarea provenită din aceste cause naturale o atribue politicei intenţionate a regimului. Tot odată 'şi vor câştiga simţirea (érzéket meritenek), că aceste lipse trebuesc vindecate, s'au, că cruţarea lor nu se mai poate amâna.

Domnitoriul va trage mare folos din acest simţemênt, din această sciinţă, nu numai ca isvor al graţiei şi al binefacerei, ci şi ca factor al politicei practice. Căci politica deşì nu-'şi poate lua direcţia dela unele neajunsuri bagatele, cu cari se luptă oamenii mici, totuşi trebue ca ea se fie cu privire şi la aceste, dacă nu voesce se zidească planuri pe năsip.

Ne măresce bucuria şi aceea, că părechea ereditară de tron s'a dus şi cu această ocasiune între populaţiune cu limba mestecată. *Şi ea va vedea că nu este laudă vană, frase goale, dacă ḑicem că poporul maghiar este elementul, care susţine acest stat, că el este cel mai puternic stêlp al dinastiei ca el (poporul maghiar) face partea preponderantă din capitalul politic şi spiritnal, chiar şi în aeele părţi ale Transilvaniei, în cari românii ultraişti 'şi formează un drept special, dupăcum chiar şi acum unii români fanatici au cutezat a folosì călĕtoria părechei ereditare spre demonstraţiuni politce, făcênd paradă cu naţionalismul lor (fitogtatván nemzetiségét) atunci, când grăbesce a bineventa pre membrii familiei domnitoare ca cetăţean de stat, şi fâlfăind stindard strein, când Ungaria 'şi are stindardul sĕu. Ne place însĕ a crede, că astfel de demonstraţiuni copilăroase şi fără tact, sûnt împrovisaţiuni proprii ale unor indiviḑi şi nici chiar naţiunea română nu le va aproba pur şi simplu din respect de gust şi de tact, căci în adevĕr este o mare prostie a mesteca politica şi încă politica cea ilegală în un act pur sĕrbătoresc, care nu stâ absolut în nici o legătură cu cestiunea naţionalităţilor şi cu politica ḑilei.* Şi românii trebue se condamne aceasta şi pentru cuvêntul, căci dacă ultraiştii nici când trebue se documenteze *curat numai loialitate,* nu sûnt în stare se o facă aceasta fără pretensiuni ilegale şi demonstraţiuni cari te revoaltă, **atunci ei tradează iloialitate,** *şi astfel nimicesc şi unica basă, pe care ar mai putè zidì ceva în mod legal pe sama dorinţelor lor, cari deja şi până acum au trecut preste marginile constituţiunei şi ale legilor din vigoare.* O aspiraţiune provocată în această formă şi cu această ocasiune nepotrivită şe şinucide însaşi, nu numai sub titlul legalităţii, ci şi din neurbanitate şi netact. Din punct de vedere special unguresc astfel ne am putea bucura numai de netactul acestor **doi feciori** de român, căci impressia *şi efectul produs, au dat resultatul contrariu, dela aceea ce s'a intenţionat. Ceea ce se dovedesce eclatant din ignorarea prea înaltă a părechei ereditare şi din procedura oficielor statului.*

Dintraltele astfel de demonstraţiuni şi în ochii politicului sûnt numai nisce apariţiuni trebuincioase ca se ne ţină atenţiunea în încordare şi nu sûnt în stare se ne însufle îngrijiri serioase; căci deşì s'ar afla români cari ar adera la asemenea aspiraţiuni, cărora au voit se le dea espressiune prin demonstraţiunile inscenate; ele sûnt cu mult mai nemature, referinţele înternaţionale, consolidarea internă a monarchiei le aruncă tot mai departe de ţinta lor. Astfel fiind ele mai mici ca referinţele dintre statul maghiar şi dinastie, mai mici ca consolidarea şi desvoltarea naţiunei maghiare, nu pot stêrnì îngrijiri în ungurul politic, şi nici practicul politic român cu mintea sănătoasă nu le poate nutrì.

Ce e drept sûnt chauvinişti maghiari, cari la aceste semne se scoală cu o falcă în ceriu cu una în pămênt şi pretind forţă; sûnt unii, cari caută pe vechii locuitori ai teritoriului locuit acum de români, omul înţelept însĕ nu se mai bocesce după cele trecute mai ales când vede că referinţele actuale şi acolo s'au întors spre bine (maghiarisarea cu forţă?) şi se îndestulesce cu politica care scie pune în armonie libertatea constituţională cu desvoltarea naţionalităţii maghiare.

Escursiunea literaţilor unguresci

„Pester Lloyd“ crede timpul potrivit a se ocupa cu escursiunea literaţilor maghiari. Entusiasmul a trecut şi acum poate cineva sĕ judece lucrurile cu sânge rece. După acest ḑiar toate vorbele de infrăţire, toate incercările de apropiere vor avea prea puţină influenţă asupra relaţiunilor internaţionale, căci ḑice „Pester Lloyd“:

Numai comunitatea de interèse unesce popoarele şi statele intr'un mod trainic şi dacă nouĕ nu ne succede se tragem in sfera intereselor noastre pe Serbia şi România şi sĕ facem pe aceste doue regate din peninsula balcanică sĕ înţeleagă, că interesele lor nu colidează cu interesele monarchiei austro-ungare, atunci visita literaţilor nostri in Belgrad şi Turnu-Severin are tot atâta insemnătate, cât şi curtenirile diplomatice inaintea democraţiei. Nouĕ nu ne vine a crede că fanaticii din Serbia şi România de dragul ochilor nostri, sau mai bine ḑis de dragul vorbelor frumoase vor renunţa la acele aspiraţiuni, care in Belgrad au de scop formarea unui mare imperiui sêrbesc şi in Bucuresci formarea unui mare imperiu dacic. Aceste aspiraţiuni insĕ le vor inchide în ei, când ne vor sci pe noi destul de tari spre a respinge pur şi simplu pretensiunile neindreptăţite şi când vor recunoasce că noi suntem o putere mare, care îşi apără interesele sale fără de a altera însĕ condiţiunile de viaţă ale vecinilor mai slabi. Rêndul este acum la oficiul nostru de esterne, ca sĕ dea adevĕrata sancţiune politică acestor relaţiuni amicale, negreşit presupunênd, că prin visită s'a încheiat relaţiuni amicale, şi că vecinii nostri sûnt tot atât de iubitori de pace şi amiciţie ca şi noi.

Alt-ceva este insĕ când este vorba de părţile din Ungaria locuite de o populaţiune mestecată. Pentru acestea escursiunea literaţilor şi artiştilor are o foarte mare insĕmnătate, pentrucă în relaţiune dintre naţiunea domnitoare şi diferitele naţionalităţi, care astăḑi încă au mare aversiune şi sunt inimice ideei statului maghiar, apropeirea socială este pasul ântâiu şi totdeodată decisiv pentru unirea strînsă politică A ne cunoasce unii pe alţii insemnează a ne inţelege şi cunoascerea reciprocă nouĕ ni se pare mijlocul cel mai potrivit, de a inlătura prejudeţiile şi a sterge antipatiile, care in mare parte sunt opera detestabilă a agitatorilor egoişti. Din causa aceasta noi sperăm resultate mari dela asemnnea incercări de apropiere; ele vor da cleiul frăţiei intre diferitele popoare ale coronei sfântului Stefan. Escursiunea a atins şi unele puncte din părţile acelea, care numai acum de curênd s'au incorporat la statul unguresc, aflându-se mai nainte sub regimentul militar, care nu se ţinea dator a deştepta simpatia pentru ideea statului maghiar. A sĕmĕna acum in aceste părţi iubirea de patria ungurească, a căştiga ideilor naţionale prevalenţa faţă cu ideea de naţionalitate, a păstra circulaţiunea sângelui patriotic intre inima ţĕrei şi între membrele inlănţuite: este un mare şi frumos scop, care se poate ajunge cu deosebire pe calea apucată de literaţii şi artiştii maghiari. Compatrioţii nostri de alte limbi se vor convinge in cu rênd, ca este onorific şi demn a se alipì unei naţiuni, care poartă rolul conducători în ţeară nu numai pe terenul politicei şi al puterei politice, ci şi pe câmpul sciinţei şi al artei; se vor convinge, că hegemonia naţiunei domnitoare este indreptăţită nu numai din punct de vedere politic şi istoric, ci şi pentru cultura ei covĕrsitoare.

„Naţiunea“.

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

(Urmare şi Încheiere.)

Numai când vom avea un senat imperial compus pe solida basă a întregei populaţiuni şi pe statornicul teren al opiniei publice, ne va fi cu putinţă de a întroduce în toate ramurile vieţei publice de stat însemnatele reforme, de cari are el lipsă în desvoltarea sa.

Ca de încheere voi reflecta la o imputare, care se face nu în contra acţiunei, ci mai mult contra timpului, în care am păşit. Eminentul representante al camerei comerciale din Eger nu s'a arĕtat neîmpĕcat în cuvêntarea sa către alegĕtori, — ceea ce constatăm cu plăcere, — a accentuat însĕ, că dacă germânii acuma, când sûnt învinşi, vor întinde mâna contrariului învingĕtoriu, pacînica lui disposiţie ar însemna a capitula. Vĕ întreb însĕ onorabililor, este germânul în Austria învins de slavi? Este a bohemilor, polonilor şi slovenilor tactica strategică, prin care a ajuns partida constituţională în minoritate? Nu! Compromisul unuia dintre bărbaţii sĕi cei mai cu vaḑă şi slăbiciunea unor nobili germâni-bohemii a adus partida germână în neputinţă. Partida constituţionalilor nu o au resturnat slavii; ea a căḑut din culmea ei prin şovăirea acelora, cari erau priviţi de columnele acestei partide. Domnl Plener a fost cel dintâiu, care a accentuat posiţia defensivă a germânilor. Şi cel ce se află faţă — în faţă cu un inimic în favorabilă posiţie defensivă, încă nu se poate numì învingătoriu, ori cât de puternică fie ofensiva lui. Şi cum stăm cu ofensiva slavică în Austria? O ciocnire însemnată nu vor încerca, căci ei de sine nu fac majoritatea. Ei mai departe nu sûnt omogeni nici în cele naţionale nici în cele politice, şi majoritatea lor atêrnă dela o partidă a cărei pretinie le strică mai mult decât nepretinia. Spre a ajunge la unele resultate naţionale neînsemnate, trebue se aducă în proporţie sacrificii mari; pontru filerul Sântului Petru ultramontanii le i-au aurul, scos de naţiuni din cea mai adûncă ocnă a culturei poporului lor. În timpul din urmă am venit în contact cu publicisti şi politici slavi dintre cei mai liberali, şi n'am observat că ei 'şi-ar da aerul de învingători. Toţi au recunoscut deprimătoarea şi grava situaţiune în care se află, toţi s'au declarat că vor îmbrăţişa cu căldură o partidă liberală-germână, care s'ar arĕta binevoitoare faţă cu ei, şi o ar considera de norocire, de stergerea unei alianţe, dictate lor prin dorinţa naţională de a se apăra. Cine nu este orb, poate vedea cum stă parlamentul nostru. În el nu vei găsì nici învingători, nici naţionalităţi învinse, vei găsì însĕ germâni neputincioşi, slavi neputincioşi şi parlamentarism de căḑut, care nu folosesc nici unei părţi, ci numai unei mici fracţiuni, unica oază a speranţelor noastre pe terenul rastului constituţionalism. Representantul camerei comerciale din Agria a pus în vedere ajungerea la putere a partidei constituţionale, spre a-'şi îmbărbăta alegĕtorii. Recâştigarea majorităţei se poate ajunge pe patru căi.

Cea dintâi ar fi câştigarea polonilor prin însemnate concessii, cu privire la autonomia ţerei lor. Aceasta însĕ n'ar însemna oare cea mai flagrantă contraḑicere a partidei constituţionale cu declaraţiunile sale cele mai sĕrbătoresci? Şi prin procederea aceasta s'ar delătura oare cearta dintre naţionalităţi şi s'ar consolida Austria?

A doua ar fi ajungerea la putere prin alianţa ultramontanilor. O asemenea destrăbălare a partidei însĕ nu se poate închipuì.

A treia posibilitate spre a ajunge la putere ar fi, schimbarea direcţiei. după cum suflă vêntul în sferele cele mai înalte ale atmosferei politice, şi astfel puţinii conducători ai balonutui politic repausează unde sûnt scutiţi de vênt. Se ţine însĕ de demnitatea representanţilor germâni austriaci, ca ei se facă pendentă posiţiunea lor parlamentară dela un curent al aerului, şi aşi zidi parlamentarismul şi liberalismul pe năsip?

Nu ne remâne decât cea din urmă possibilitate legătură cu negermânii liberali. Şi aceasta e alianţă, pentru care va lupta partida poporală germână căci singură această legătură asigură libertăţii majoritatea. Ea dă responsibilitatea ca represanţii diferitelor naţionalităţi, ca elemente homogene politice, se deslege marile întrebări din present în spiritul timpului de faţă. Se înţelege de sine, că această alianţă e condiţionată dela fericita deslegare a cestiunei limbelor. Şi dacă regele Henrich IV. a ḑis că „Posesiunea Parisului e vrednică o liturghie“ şi noi putem ḑice cu mai mult drept, că dacă vom putea restabilì siguranţa progresului, dacă vom delătura certele dintre naţionalităţi, dacă vom consolida imperiul prin unele concessiuni în ce privesc limba, n'am dat prea mare preţ. Şi ce folos vom avea din continuarea luptei, care în cele din urmă nu va avea alt resultat, decât că învingĕtoriul va avea mai puţine rane decât cel învins.

Silinţele noastre vor mai fi motivate de către următorii vorbitori şi apreciate de Dvoastră. Bărbaţii acestei partide nu fac înşişi opinia publică, ei vorbesc ca sĕ fie auḑiţi, vorbesc pentru Viena, metropolea imperiului, a cărei înflorire e condiţionată dela înflorirea imperiului. Viena mai e şi capitală provinciei, dela care şi-a luat numirea împeriul, betrânul imperiu, care în 27 Decemvre a. c. şi serbează a 600 ḑi a naşterei sale. Şi s'ar potea face oare mai demn lucru de ḑiua aceea, decât înscenarea unei acţiuni, ale cărei succese ne ar deschide prospectele cele mai frumoase în viitoriu. Germânul austriac a avut de împlinit mare missiune: el a fost propagatorul limbei, obiceiurilor şi a culturei germâne. Şi dacă conaţionalii noştrii în imperiul lor au făcut mai mult intensiv pentru desvoltarea spiritului şi idiomului naţional, germânul austriac a făcut mai mult estensiv, căci el şi a lăţit cultura dela ţĕrmurii rîului In până la Prut, dela Adriatica până la Pont. Şi dacă voesce el se-şi implinească missiunea şi în timpul uman de aḑi, nu trebue se pearḑă din vedere, că numai pre acele popoare le poţi câştiga asupra cărora vei înfluinţa şi că propaganda se face cu tact fin, nu însĕ prin maltratări şi ură.

Ne punem toată încrederea în Viena, căci Viena e inima monarchiei şi în această inimă nu pot avè loc simţeminte rele faţă cu aceia, pre cari muma comuna Austria i numesce fii sei. Vienesul, bun către toţi nu va întârḑia a îmbrăţişa şi pre cei mai mărginaşi ai imperiului, sciind că prin aceasta va liniscì spiritele şi va restaura pacea, atât de dorită pentru Austria spre a se putea întărì în mod constituţional şi a se regenera economicesce. Spuneţivĕ dlor părerile Dvoastre. Cuvintele dvoastre vor afla resunet în întreg imperiul. Şi de oare-ce resunetul, opinia dvoastre, care va resuna, se fie îmbucurătoare.

Politica franceză

Cu privire la crisa ministerială în Francia „Naţiunea“ scrie următoarele:

Urmarea logică a votului prin care Camera francesă a respins creditul de $9^1/_2$ milioane, este că trupele Republicei nu vor lua parte la ocuparea istmului Suez. Guvernul nu se putea decide cu nici preţ a intervenì în afacerile Egiptului, din causa problemelor foarte delicate ce ar fi ridicat acest demers: dar el era hotărît a coopera la protecţiunea istmului, de oare ce acest fapt era fapt un simplu şi definit, şi nu de natură a suscita vre o complicaţiune internaţională.

Ca în aceste cuvinte s'ar putea resuma discursul d lui Freycinet, pentru cererea creditului de apărarea istmului.

Neapĕrat Camera nu putea procede la vot înaite de a cere ministrului de esterne lămuriri asupra modului, în care Franţa se înţelesese cu Englitera pentru apĕrarea istmului şi asupra schimbărilor întroduse în acest pact prin intervenirea neasteptată a Turciei.

Preşedintele consiliului rĕspunse făcênd istoricul proiectului de intervenţiune anglo-francesă în istm, spuse apoi, cum conferinţa rufusase puterilor occidentale mandatul ce ele cereau dar lăsându-le toată latitudinea de a lucra sub propria lor rĕspundere, cum în fine intervenirea Turciei putea sĕ întârzieze sau sĕ reducă acţiunea celor două puteri. „Declaraţiunile d lui Freycinet, ḑice *Le Temps*, au revelat că cestiunea luase un alt aspect şi că cele patru puteri orientale se gândesc a substituì acţiunii Franciei şi Agliei acţiunea ce se numesce într'un mod eufemistic „Concertul european.“

„Noi credem, adaugă ḑiarul parisian, că Germania a luat, acum câte va ḑile, în conferinţă iniţiativa unei propuneri de intervenire colectivă la Suez. Există poate connexitate între acest fapt, care a fost ţinut foarte secret, dar a cărui esactitate o certificăm, şi informaţiunea pe care *Daily News* ḑice că o are din izvor autorizat, anume că principele Bismack ar fi subsemnat adesiunea sa la proiectul de intervenţiune al Turciei în Egipt într'o formă, care pune pe Franţa în neputinţă de a se împotrivì dacă nu voesce să'şi dea de lucru cu Germania.

„Acţiunea şi proiectele bărbatului de stat, care dirigiază politica germână, iată principala grijă care domnesce în toat afacerea egipteană. Şi E. Clémenceau a făcut asupra Camerei o impresie vĕdită, arĕtând auditorilor sĕi, în fundul scenei politice europene, umbra proiectată de silueta gigantică şi puţin asigurătoare a marelui Cancelar al imperiului german. „Europa este acoperită de baionete; „toate puterile stau în reservă, sĕ „stăm şi noi în reservă.“ Această vorbă a D-lui Clemenceau a închis desbaterea şi o majoritate de 416 din 491 votanţi a pronunţat respingerea creditului.“

Această scimbare repede din Franţa a pus pe Anglia în oare care încurcătură. D. Gladstone s'a vĕḑut nevoit a recurge la cooperaţiunea Italiei, pentru protecţiunea istmului, dar D. Mancini îl trimite la Conferinţă, din ale cărei prescrieri d-sa nu voesce sĕ iasă. Pe de altă parte cabinetul din Lonpra pune Sultanului oare cari condiţiuni întervenire, la cari Abdul Hamid respunde, după obiceiul politicei orientale, într'un mod evasiv. „Ar trebuì sĕ cunoască cineva foarte puţin, viclenia obicinuită a diplomaţiei turcesci, ḑice „Journal des Débats,“ pentru ca sĕ creaḑă că făgăduinţa ei de a intervenì pentru restabilirea ordinei în Egipt va fi urmată de efect... Încă dela început, Sultanul, în calitatea lui de Calif, este aliatul secret şi complicele silit al supusului sĕu revoltat. Nu se ştie dacă trupele ce el va trimite în contra lui Arabi pentru ca se restabilească autoritatea Kedivului, nu vor face causă comună cu rebelii; şi atunci Englitera s'ar afla în faţa unei resistenţe îndoite. Sultanul nu este un suveran aşa de absolut precum ar putea crede cineva; el are trebuinţă sĕ 'şi consulte colegiul sacru înainte de a arunca o excomunicaţiune. El a fost deja ameninţat de a fi depus şi de a se vedea înlocuit ca şef al religiunii cu şeriful dela Meca, dacă va ţinea cu necredincioşii în contra propriei sale religiuni. Iată pentru ce Paşa care fusese trimis la Cairo ca sĕ aresteze pe capul rescoalei sa multămit a'l decora.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Săliste, 28 Iulie. Demnitatea statului învĕţătoresc şi cestiunea scoalelor din Archidiecesă.) Dle Redactor! Cercularíul Măritului consistor archidiecesan dto 6 Iulie Nr. 2655 scol. a causat multor învĕţători bucuriă şi multora poate chiar şi întristare.

Bucuriă acelora cari doresc se ţină cont de progresele timpului, ear întristare celor comodi şi dedaţi a nu părăsì caminul familiei şi economia lor nici chiar atunci, când foloasele dobêndite vor fi mult mai mari ca remănerea acasă. Am accentuat impresiunea făcută asupra classei învĕţătorilor, sĕ sperăm că va fi bine, că fiecare va fi la postul seu şi că cele 11 centruri designate pentru ţinerea conferinţelor învĕţătoresci, deşi în diferite părţi ale ângustei noastre patrie, vor fi unite în o singură idee adecă: îmbunătăţirea soartei învĕţătoriului şi nĕsuinţa nobilă a tuturora de aşi acuira cunoscinţele intelectuali şi sociali de cari marea parte a învĕţătorilor e cam sĕracă şi după cum accentuează susläudatul Cerculariu, toţi avem lipsă de a cunoasce resultatele noue ale sciinţelor pedagogice şi didactice, toţi avem lipsă de a ne perfecţiona măestria de care ne ocupăm şi această nu se poate dobêndì comodizând, cruţând spese şi remânênd unul la fên altul la plug, ci convenind şi comunicândune esperienţele în mod collegial şi frăţesc considerând fie care pre colega nostru de un adeverat frate.

Învĕţăroriului român nui mai este permis de astăḑi încolo, a privì postul seu de o profesiune, pre care sĕ o esercite numai de a se mândrì între consătenii sei şi a fi scutit de sarcini ci ca un post de onoare, ca o ocasiune binevenită de a putea face servitii bune mamei sale naţiunei române, bisericei şi statului. Stindardul sub care i este permis a lupta, este francheţa, lepădarea fariseismului şi nĕsuinţa lui nobilă, de a da o crescere frumoasă elevilor încredinţaţi conducerei sale, ca aceia cu têmpul se devină productivi. Spre scopul acesta egoismul, îndiferentismul şi lenea trebue se dispară din corpul învetătorilor. Aserţiuni că x şi y au încăruntit pre catedră nu îndreptăţesc la aceste 3 slabe insuşiri, cari înrădăcinate în un cor de cameni sûnt augurul unei decădinţe morale şi în fine ângerul morţei celei mai ruşinoase sub jugul sclăviei. Deci la lucru! Ocasiunea e binevenită. Măritul consistoriu de astădată a fost foarte norocos întru alegerea puterilor, cari au se conducă conferinţele viitoare. Cumcă împărţirea în cele 11 districte mai corespunḑĕtoare va fi se va vedea în pracsă. Totul atârnă numai dela organele administrative şi dacă acele vor sta cu mânile în sîn atunci în multe locuri nu va putea fi vorbă de o constituire în Reuniune — ceeace ar fi în detrimentul Reuniunilor, cu atâta mai vêrtos căci în 1883 va fi adunarea regnicolară şi Reuniuni a căror statute nu vor fi întărite până atunci de guvern, nu vor putea participa prin delegaţii lor!

Învĕţătorii trebue menagiaţi cu diurne de 2 fl. v. a. pentru o ḑi şi spese de drum — şi aceasta este datorinţa off. protosprebiterale de a se ingrijì ca se fie aşa. A vota unui învĕţătoriu 50 cr. pe ḑi, ca unui ḑileri slab — însemnează a batjocori pe învĕţătoriu — ear batjocura cred că nu va mai suferì nimenea in acărui inimă mai bate un sânge de români. Toate popoarele din Europa dau atenţiunea cuvenită scoalelor lor, nesuindu-ne a le preface în isvoare nesecavere de cultură; Toate popoarele cresc învĕţători, i proved. cu stipendii pentru scoli şi ţĕri străine Oare noi românii din Trannia şi Ungaria sĕ fim cei din urma? Oare numai noi se avem în loc de scoale adeverate, nisce cuiburi de nesciinţe şi in loc de învĕţători adevĕraţi, nisce oameni cari deşi de oameniă — dar înzestraţi cu puţine cunoscinţă — ei pe lângă toate bunăvoinţa tot iubesc mai bucuros puţina lor economie, decât inimele încredinţate lor spre nobilitare. Un stat stabil învĕţătoresc, salarii corespunḑĕtoare, biblioteci scolare, posiţiune sigură şi stabilă reclam şi astădată pentru învĕţătoriul român întruniri dese ecursiuni şi conveniri de natură socială şi scientifică şi viitoriul scoalelor noastre este asigurat. Poate părerile mele juste vor fi opugnate şi acestădată din aceea parte, de unde mai puţin voiu ascepta, cum bună oară reflecsiunile faţă de cele publicate de mine în Nr. 42 al acestui ḑiar sub titlul de sus.

Fie! întêmplese — eu chiar şi atunci, când nu voiu mai aparţinea statului învĕţătoresc totdeauna voiu reclama pentru el posiţiunea onorifică ce trebue se o ocupe, fără ami uita că am fost învĕţătoriu cum se întêmplă aceasta — durere — la alţii cari eri-alaltaeri erau ceea ce sum eu astădi.

Nicolau Ivan.

Ape-Potopuri.

Poplaca se află dela comuna Reşinari intr'o depărtare de $\frac{1}{2}$ oară in Direcţiunea apuseană. Comuna Poplaca nu are riuri, ci numai o vale cu vr'o câteva părăuţe, cari vara în secetă nu au mai nici un pic de apă şi sûnt aşia ḑicând seci, încât abia se mai pot adăpa vitele dintrênsele. În ḑiua de 7/19 Iuliu a. c. după ce în tralte ḑile premergătoare au mai ploat, — în aceaşi ḑi pe la oarele $10\frac{1}{2}$ şi 11 a ploat ploi nemai pomenite. Pre la $11\frac{1}{2}$ *recte* pela 12 oare ḑiua la ameaḑi a fost potop deplin, carele au durat intrerumpênduse din când in când până la oarele 3 $\frac{1}{2}$ d m. Părăul cel mai mare, numit *valea* carele isvoresce de la Trainei pediul comunei Reşinarilor au surpat dealuri, au adus cu sinĕ arbori şi trupini de arbori, pomi, năsip petricios şi lemne, încât la intrarea lui in comuna aflându-se ocolo o speluncă adâncă, au început a se face lac şi numai după un interval de vreme au intrat in comuna acoperind porţile, pe cari parte lea şi cărat, şi ajungênd preste ferestrile caselor aflătoare in aceea stradă, lea dat cu totul altă faţă, nu le mai poţi cunoasce, precum şi curţilor, în cari isvoresce apă mereu. Oamenii erau siliţi ase suì prin podurile caselor şi şiurilor, ca sĕ 'şi poată apera viaţa. Lemne de foc, bârne de lucru ce a dus apa. Unui locuitoriu anume Maniu Sierbu ia dus apa toate bucatele aflatoare sub adapostul unui coperiş. Aşa in creşcerea ei au luat cu totul alt curs, şi din direcţiunea in care mergea pre după grădini pre cari lea lăsat noroite, au luat direcţiunea spre un deal, astfeliu încât vro treiḑeci şi patru fumuri din strada aşa numita mare şi a luncei erau încungiurate de toate părţile de apă încât locuitorii din trênsele numai avea încătrău se dee, Dintre cei căḑuţi prada morţii, cu ocasiunea acestui fatal potop sau aflat două persoane un barbat şi o femee, cel dintâiu au lăsat patru copii orfanii. Podurile afară de unul din comună sau rupt, precum şi cel situat către Reşinari făcut însĕ numai din anul trecut din partea comitatului. Cucuruzele şi grânele fiind alăturea cu valea le-a înnecat, asemenea şi fênurile. Al doilea părău numit racoviţa au stricat dealurile prin surupare unde păscea vitele de casă. Celelalte păraie despre hotar numite „părăul varului“ şi „părăul şipotului“ situat către Gurariului au causat enorme pagube cari se ridică la mii de floreni, şi cari nu se poate constata din partea dregători ei comunale pe deplin.

M. Marcu,
paroch.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Din datele oficiale estragem următoarele:

Ultima cercetare a comisiunei de investigaţiune a produs resultate decisive.

1. Cadavrul Estirei Solymosi în saera de 1 Aprile s'a îngropat în cămara locuinţei hahamuluii din Tisza-Eszlár Samuil Schwartz.

2. Nu s'a constatat încă când s'a desgropat cadavrul de aici, atât însĕ se poate susţinea din mărturisirile a 6 oameni, între cari şi un jidan, că în a doua sĕptămênă a lunei lui Maiu, s'a pus cadavrul pe trăsura jidanului Armin Grünhut din Tisza-Dada, şi fu ascuns în trestie în bercul rîului Tisza.

3. Că tot pe această vreme s'au aflat şi vestmintele Estirei Solymosi luate de pe corp, cari vestminte servesc acum de „corpus delicti“.

4. În primele ḑile ale lunei lui Iulie cadavrul fu ridicat din nou şi ascuns în hotarul comunei Tisza-Eszlár, pe urmă cu mult mai departe, după cum se presupune la Nagy-Kalló.

Aceste se pot lua ca date positive de oarece sûnt susţinute prin mărturii şi circumstanţe, unde esceptiunile nu mai au loc.

Se crede că în câteva ḑile se va găsì şi cadavrul chiar, cel puţin datele positve câştigate până acuma susţin această speranţă. Comisia de investigaţie a plecat la locul, unde fu dus de câteva ḑile cadavrul. Şi aceasta pe basa mărturisirilor lui Hermann Handler şi Ilie Fuchs, jidani prinşi şi ascultaţi numai de curênd, cari sûnt duşi şi ei cu comisia de investigaţie.

Varietăţi.

* (De ale armatei.) Aflăm că e ca şi positiv, că regimentul de infanteria Nr. 31 (cercul de întregire Sibiiul) va pleca în 15 Septemvre n. la Viena spre a face parte din garnisoana residenţei. — Strămutarea aceasta este o parte din reforma armatei care se începe în Septemvre şi care are se fie esecutată până la sfârşitul anului.

* (Curs de cai.) Corpul oficierilor regimentului c. r. de husari principele de Thurm şi Taxis Nr. 3, arangiară pe aḑi după ameaḑi la $8\frac{1}{2}$ oare un curs cu programă bogată.

* (Petrecere cu joc) Reuniunea sodalilor români din Sibiiu a aranjat Sêmbăta trecută o petrecere cu joc în pavilonul din grădina Herman. Ne-am bucurat de atenţia reuniunei sodalilor. Căci în împregiurările noastre de astăḑi unica bucurie o mai avem în industriaşii nostrii, şi în mijlocul lor mai uităm amarul vieţei. Începutul a fost conform programei, musica ca totodeauna, după cum se scie distinge capela militară din loc. Petrecerea a fost animată şi sburdalnicei junimi nici dimineaţa la 5 oare nu-i vinea la socoteală sĕ părăsească salonul de joc.

E de prisos se mai amintesc că publicul român cum a fost representat la această petrecere.

* (Mulţămită publică). Prin domnul Ioan Turcu, presidentul comitetului filial de esposiţiune din Făgăraş,, s'a trimis la cassa esposiţiunei suma de fl 20. fl. 60. cr. colectaţi cu ocasiunea festevităţei impărţirei diplomelor. Subscrisul comitet cuitează cu mulţămire primirea acestei sume.

Sibiiu, 20 Iulie 1882.

Comitetul central al esposiţiunei române.

* (Organisaţiunea nouă a armatei.) În armata austro-ungurească la începutul lunei Septemvre se va face o dislocaţiune mare, mai în armata întreagă. În timpul acesta începe organisaţiunea armatei. Acum fie care din cele optḑeci de regimente de infanterie are cinci batalioane. Fiind că după organisaţiunea nouă regimenturile vor avè numai patru batalioane, aşa se vor trimite câte patru batalioane dela diverse regimente cari se vor într'unì în districtul completărei lor; al cincilea batalion cu alte trei batalioane din diferite regimenturi se va combina spre o unitate noue tactică. În modul acesta se vor forma douḑeci de regemente noue cărora se vor mai alătura alte doue, formate din batalioanele de vênători. Aceste 22 de regimente noue vor căpĕta coloneli pre aceia, cari până atunci după rang au fost cei mai bătrâni comandanţi de reservă. De aici încolo fie care regiment se va numì după districtul completărei sale. Tot odată începe şi împărtirea armatei în 15 divisiuni teritoriale. În Bosnia vor garnizona câte douĕ batalioane mobile din fieşte care divisiune, aşa dară 30 de batalioane de infanterie şi 10 batalioane de vênători, preste tot la vro 23,000 de ostaşi.

* (Emigraţiunea din comitatul Wieselburg.) În şedinţa comitetului administraţiunei al comitatului Wieselburg într'a 24 a lunei trecute a susternut Vice-comitele Fabian Pataky raportul seu mensual (lunar) în privinţa împregiurărilor administrative cu care ocasiune după cum scrie „Pozsony vidéki lapok“ în privinţa emigraţiunei din Comitat ḑicea:

„Emigraţiunea la America nu se mai sfîrşesce şi că nu se mărginesce la oamenii sĕraci ci se lăţesce asupra oamenilor din clasa proprietarilor, cari, cu ce le a mai remas din averea lor vreau sĕ'şi caute o patrie nouă şi mai bună. După cum ḑic ei motivul este: că numai sûnt harnici de a mai duce poverile publice; că tot mereu sûnt necăjiţi cu esecuţiuni pentru dare şi spăriindu-se de cheltuelile, cari se fac prin regularea lacului dela Neusiell şi a apei Rabcza fără a fi ei harnici de a le plătì. Deci fac ce pot numai, ca sĕ scape de moşiile lor. Drept ilustraţiune poate fi faptul: că un proprietar dela Valla a dat 45 de juguri pământ bun cu 2000 de florini alt proprietariu din Szt.-Peter 7 juguri fênaţe cu 130 de fiorini din mână liberă. În jumĕtatea de an mai de pre urmă a emigrat din 3 districte a comitatului 533 de persoane şi dacă socotim şi cele 1561 de persoane care în anii mai depre urmă au emigrat, aşa în ani puţini 2094 de persoane din comitatul acesta au părăsit patria. Vice-comitele ḑicea că se teme, că dacă nu se vor îndrepta trebile emigraţiunea va lua dimensiuni şi mai mari, fiind că emigranţii, cari sau întors din America nu au venit ca sĕ remână aici, ci ca se chieme prieteni şi cunoscuţi acolo. E de a lua în băgare de seamă că precum ḑice Vicecomitele nu se duc numai oameni neavuti, ci şi oameni de aceia cari au cu ei o sumă de 3000 păn la 10,000 de fiorini.

* (O mamă denaturată.) Lui „P. Ll.“ i se scrie din O-Becse: Veduva de aici, ţerana Rosa Szegedi a avut relaţiuni cu un junişan care i ḑicea veduvei de multe ori, că o ar lua în căsătorie dacă n'ar avè copilă. În ḑilele aceste s'a dus muierea (Szegedi) cu copila ei la Zsablya, localitate îndepărtată de doue oare. La mijloc de cale mama sugrumă copila, cu amândoue mânile a răcăit o groapă mică care, fiind prea ângustă a apĕsat întrînsa cadavrul cu picoarele. Un pescariu a vĕḑut procedura femeii şi a alergat se vadă ce este. Muierea a luat-o acum la fugă, dară în cele din urmă pescariul a ajuns şi a dato pe mâna justiţiei.

Loterie.

Sâmbătă în 5 August 1882.

Buda: **59 88 37 28 78**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 August n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.—	119.80
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.20
Renta ung. de hârtie	87.10	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.50	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.80	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.70	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungurescì cu premii	120.40	120.75
Sorţi de regularea Tisei	110.60	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.05	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77.80	77.75
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	131.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	824 —	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	321.75	312.25
Acţiuni de credit austr.	317.25	317.60
London (pe poliţa de trei luni)	120.10	120.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	9.54½	9.54
100 marce nemţesci	58.75	58.75

Nr. 47 1882. [140] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoala poporală gr. orientală din Sighişoara; se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. În clasa I-ă cu salariu anual de 206 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru persoana învĕţătoriului;

În clasa a III-a cu salariu anual de 275 fl. v. a. şi 3 stângini de lemne, cari salarie se solvesc în rate lunarie decursive.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoală de toate ḑilele, şi în scoală de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresuale din anul 1878, a ţinea strană în toate Duminecile şi serbătorile de preste an, şi conducă cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenţii au sĕ'şi astearnă petiţiunile dimpreună cu documintele de cualificaţiune conform § 67 din regulament, până la terminul indicat subscrisului inspectorat scolar tractual.

Cei ce vor dovedì prelûngă acestea că pot conduce cântul în chor, sciu gimnastica şi cultivarea de grădinărit vor fi preferiţi.

Sighişoara 4 Iuliu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Demetriu Moldovan m. p.,
administ. ppresb.

Nr. 169. 1882. [141] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Manăsturul unguresc, în protopresbiteratul Cluşului, sĕ escrie concurs până inclusive la 15 August 1882 st. v.

Petiţiunile se vor substerne subscrisului până la terminul indicat, — fiind acele instruite conform prescriselor statului organic şi al regulamentului congresual provisoriu din 1878 §-67. În special se cer studii pregătitoare cel puţin 4 clase gimnasiale, talent şi resp. ton frumos de cântat, şi deplina versaţiune în tipicul eclesiastic.

Petenţii spre a putè proba desteritate în cântări şi tipic, sûnt poftiţi a se presenta la faţa locului, pentru a cânta în Sânta biserică în oare care Dumineca sau serbătoare după ce se va publica concursul.

Venitul anual împreunat cu acest oficiu este în bani socotit de cel puţin 300 fl şi anume:

1. din repartiţiune dela popor 200 fl în rate lunari decursive;
2. din cantorale aproape 100 fl;
3. un agru arĕtoriu de 3 jugĕre;
4. un fênaţ de 2 cară de fên;
5. un agru de 8 mirţe sĕmănătură de pere de pământ (crumpene)
6. cuartir liber în pompoasa casă scolară după planul ministeriale edificată.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 10 Iulie 1882.

Vasiliu Roşescu m. p.,
ppresb. rom. gr. or.

Nr. 190: 1882 [129] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de classa a III Mogoş Mămăligani, protopresbiteratul Lupşei, pentru reîntregirea aceleia se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 115 case câte o jumătate ferdelă greu (8 copuri);

b) dela 115 case câte o ḑi de lucru a 40 cr.;

c) folosirea unui fênaţ de 3—4 care fên şi cimiteriul şi

d) toate venitele stolari statorite în sinodul parochial din 21 Maiu a. c.

Doritori de a competa la acest post au a-şi îndrepta cererile lor la subsemnatul oficiu, înstruite după prescriptele „stat. org.“ şi a. Regulamentului pentru parochii până la terminul amintit.

Ofenbaia în 17 Iuliu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. ppresb.

Sz. 1281 tkvi 1882. [139] 1—1

Árverési-hirdetmény!

Alulirt kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság részéről közhirrétételik, hogy városi tiszti ügyész ügyvéd **Muntean János** által képviselt Sz. Sebesi városi árvaipénztár mint végrehajtatónak Sz. Sebesi **Válter Görgy** végrehajtást szenvedett elleni még hatrálékban lévő **38 frt 05 o. e.** töke követelés ennek **1879 evi Januar hó 1-töl jaró 6%** kamatai **19 frt 50 kr.** per és végrehajtási **7 frt 20 kr.** meg állapitott jelen kérési és még ezután felmerülendö költségek behajtása végett nevezett alperesnek a Sz. Sebesi I sö 2032. sz. tjkben A + 1. rend 9104. 9105. hr. sz. a végrehajtási jegyzökönyv szerint 800 frtra o. é. becsült házas telkére, — az 1881 évi LX t. cz. 147 § értelmében jelen hirdetmény kibocsátása és az illetö tjkvben feljegyzése mellettt.

A fennt jelölt ingatlan a folyó 1882-3 vi Oktober hó 2 ik napjan d. e. 9 orakor a kebli tkvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt eladatni:

1. Az árvére tárgyát képezik a Sz. Sebesi I-sö rész 2032. Sz tjkvben A+1 r. és 9004. 9105. hr. sz. a. foglalt s öszesen 800 frt o. é. becsült ingatlanok.

2. Venni Szándékozok kötelesek végrehajtató és képviselöje kivételével a becsár 10% végrehajtó biztos kezéhez bánatpénzül letenni.

3. Vevö, végrehajtató kivételével köteles a vételárt az árverés napjától számitandó 30. és 60. nap alatt 6% kamatokkal együtt a Gyulafehérvári kir adómint letéti hivatalba befizetni, — a bánatpénz az utolsó részletbe fog bészámitatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalosorák alatt ezen kir Járásbiroság tkvi hatoságnál és a helyi rendőr igazgatoságnál megtekinthetők. —

A Sz. Sebesi kir. Járábiroság tkvi hatosága 1882 Junius 28-án.

Sz. 1283—1882 tkvi· [138] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság mint tkvi hatoság részéröl közhirrétételik, hogy a Sz. Sebesi városi árva pénztárnak mint végrehajtatónak Sz. Sebesi özsvegy **André Károlyné Friderike** mint végrehajtást szenvedö elleni **18 frt 26 kr,** o. é. eddigi. valamint a jelen kérésért **7 frt 60 kr,** megállapitott ugy a még felmerülhetö végrehajtási költségek behajtása végett a kért végrehaitási arvéres alperesi özvegy **Andre Karolyné** született **Buchholzer Friderikenak** tulajdonául felvett a a Sz. Sebesi I-sö rész 1099-ik Sz. tjkben A+7. 8. 11. és 18. rend 7652. 7653. 7658. 7659. 7721. 7722. és 13178. hr. Sz. alatti foglalt a bémellékelt községi bizonyitvány szerint **739 frt. 79 kra** o. e. becsült ingatlanaira az 1881-évi LX. tör Cz. 147-ik §-a értelmében feljegyzése mellett ezennel elrendeltetik.

A fenn jelölt ingatlanok az 1882-évi October hó 4-ik napján d. e. 9 orakor mint egyetlen határidöben megtartandó nyilvános árverésen a következö feltételek alatt eladatni fognak:

1-ör Arverés alá bocsáttatik alperes Andre Karolyne Friderikának a Sz. Sebesi község I Rész 1699 Számu tjkben A + 7. 8. 11. 18. rend fennti hr. sz. alatt jelzett ingatlanok;

2-ör Kikiáltási ár nevezett alperesi ingatlanoknak egyenkénti a biroság által megállapitandó becsára melyek a végrehajtási eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor á megálapitandó becsáron alul is fognak eladatni;

3-ör Arverezni kivánók a végrehajtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi joszág testek becsárának 10% at bánat penzül a kiküldött kezéhez letenni;

4-ör Az árverés jogeröre emelkedésével vevö a megvett ingatlan birtokába lép tartozik is az árverési jegyzökönyvi 50. kros jogügyleti bélyeget, valamint a kir. kincstári átruházási illetéket is hordozni.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalos orák alatt ezen kir. Járábiroságnál és a hely városi rendör kapitanyságnál bár mikor megtekinthetök.

A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatósága 1882 évi Junius hó 29 én.

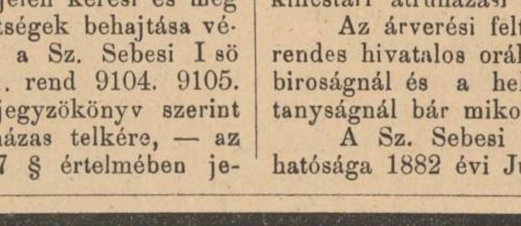

Avis pentru posesorii de pămênt și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Espoșițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 13

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87. Sibiiu, Joi 29 Iulie (10 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Quo usque tandem!?...

Tendențele de maghiarisarea naționalităților din Ungaria este la ordinea ḑilei; sĕ lucră în toate direcțiunile la ajungerea mult doritului scop; sĕ înființează reuniuni; magnații, prelații bisericești maghiari jertfesc sute de mii ca sĕ realiseze o fantasmă ipnotică esprimată prin cuvintele de mare însĕmnĕtate *„minden ember legyen ember és magyar."* Sĕ lucră, putem ḑice cu o stătornicie și perseveranță febrilă la o muncă sisifică.

Pănă acum a mers maghiarisarea mai mult pe cale socială — cu toate că și dieta țĕrii s'a folosit de toată ocasiunea ca sĕ poată suprima cât mai tare naționalitățile pe cale legală, dar acum earăși sĕ face o încercare, care 'și alege calea cea din urmă, ca sĕ fie cu atât mai caracteristică pentru autorii ei.

Da, chiar în timpul de față sĕ pregătesce earăși un act minunat de frățietate, libertate și egalitate; este adecă vorba de înființarea unei episcopii gr. cat. cu limba oficioasă maghiară, cu ritual maghiar, în comitatul Satmarelui.

Numitul comitat a otărît adecă cu o însuflețire generală (?) pentru cel 200 mii (?) gr. cat. maghiari (!), a înființa susnumita episcopie cu condițiunile susamintite și a trămis cerculare către celelalte comitate și orașe pentru părtinirea scopului patriotic, care voește a susținea maghiarismul și prin urmare patriotismul contra panslavismului rușneac.

Asta, calea valea; dar sĕ vedem cum s'a primit cercularíul acesta în metropolea maghiarismului în Szegedin, și ce urmări naturale, ce deslușiri de concepte frățești și politice avu?

Proiectul comitatului Satmare s'a primit cu entusiasm, ca și când n'ar mai avea Szegedinenii alte griji mai mari, decât causa episcopiei maghiare din Satu-mare. În urmă se luà conclus pentru formarea unui memoriu către parlament în causa aceasta, care subscris de primariul orașului s'a și dat publicității în nrul 176 a ḑiariului „Szegedi Napló" anul curent.

Sĕ cercetăm scriptul acesta mai de aproape, e foarte instructiv pentru naționalitățile din Ungaria în genere și pentru noi în special.

Faimosul Szegedin nu s'a îndestulit cu atât, cât ceruse comitatul Satmarelui. Nu, Szegedinul accentuează și sĕ roagă cu mult patriotism, că înființêndu-se în tot casul episcopia maghiară sĕ nu sĕ permite sub nici un pretest rușnecilor a înființa un alt episcopat național, și sĕ se supună toți, cu mic, cu mare, înființândei episcopii maghiare, fiindcă numai așa se poate tăia calea panslavismului și numai așa se poate rĕspândì maghiarismul, adecă patriotismul adevĕrat între rușneci.

Așa dară eată că s'a început acțiunea de a răpì limba națională din bisericele naționale. De ce ne-am temut are se devie adevĕr. Ne-am mirat mult de curagiul și orbia sufletească a acestor patrioți (?) revoltați, cetind lucrurile aceste negru pe alb în ḑiarele din Szegedin. Însĕ aceasta încă nu e tot, acum venim la partea aceea a prețiosului document de frățietate maghiară, în carea se face amintire și de noi Românii, în carea ni se periclitează chiar și autonomia bisericească, limba noastră și în parte și naționalitatea, aceste trei odoare sânte, cari ne mai remasĕră teafere de rușinoasele calumnii și ilegalități, cari le indurăm drept mulțămită pentru patriotismul nostru și alipirea noastră sinceră către dinastie.

Dar eată câteva motive din acel act minunat:

„Între alte pedeci cu naționalitățile mai puternic a îngreunat progresul maghiarisării acea controversă necualificabilă (azon eléggé el nem itélhetö visszásság) că statul maghiar a suferit (türte) sau a și ajutorat (?) înființarea bisericilor naționale." Și mai departe: „prin aceea, că am sancționat și prin lege intemeerea bisericilor Române și Sêrbe, nu numai că sûntem constrînși a abḑice cu durere de posibilitatea maghirisării (hier liegt der Hund begraben) concetățenilor nostrii Sêrbi și Români, dar trebue se perdem și maghiarii nostrii de religiunea gr. or." (?!)

Așa dară domnilor le pare acum rĕu de legile aduse de dênșii și sancționate de Majestatea Sa, fiindcă nu mai au lipsă de noi ca Români, fiindcă nu le mai corespund neghioabei politice de aḑi, fiindcă împedecă desnaționalisarea popoarelor nemaghiare?

Eată ce ne face se scriem în fruntea articulului nostru de față *„quo usque tandem"*?

Ni se atacă constituțiunea și autonomia noastră bisericească, sûntem amenințați, că vom perde limba noastră națională din bisericele noastre, — din acest ultim focular de mângăere, unde s'a refugiat de atâtea ori Românul pentru ajutor dela cer în timpuri și impregiurări ca cele de față.

Foile maghiare cântară încă în ḑilele aceste „osana" frățietății maghiaro-române. Intr'adevĕr frumoasă frățietate o sĕ se nască în modul acesta între noi, dacă vor păşì frații nostrii tot pe calea de până acum și 'și vor manifesta amorul fratern în modul cum o făcuseră la Deva și altele. Dar durere aḑi nu se află între ei nici un Cicerone, care se înfrunte pe Catilinii îndestulirei și iubirei cetățenesci, nu e cine se îi întrebe *„quo usque tandem"*, — ear dela sermanii de noi se primească vreun sfat bun.... ferească Dumneḑeu.

V. O.

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Iulie.

De un șir de ani împĕratul Germaniei s'a obicînuit a petrece vreo câte-va septămâni în Austria pentru a'și căuta sănătatea. Nu este mirare, dacă monarchul Germaniei se întêlnesce cu monarchul nostru, care vara petrece în deobște vreo câteva septĕmâni la Icshl. Impregiurarea că monarchul german a fost în anul acesta însoțit de ambasadorul sĕu dela Viena principele Reusz și mai târḑiu s'a aflat acolo și generalul-mareșal contele Moltke și că acesta cu ocasiunea întrevederei monarchilor la Ischl, va avè sĕ se întêlnească cu ministrul austro-ungaresc de resboiu — unele ḑiare o timbrează de un eveniment politic de mare importanță. „Bohemia" din Praga, ḑiariu inițiat în cele ce se întêmplă în sferele mai înalte politice, vine și prin o corespondență din Berlin desbracă întâlnirile de cari amintirăm mai sus de ori ce caracter politic. Toate sûnt numai pură întêmplare și tot așa și sosirea regelui Milan.

Foaia oficială din Bosnia publică ordinațiunile care cercumscriu sfera de activitatate a guvernatoriului și a *adlatus*ului civil.

Din Erțegovina nu încetează scirile despre lupte cu bandele, care se mai susțin în apropierea Muntenegrului.

„Morning Post" din London vrea sĕ scie că guvernul englez a trimis Vineri porței otomane ultimatul, prin care cere dela aceasta, ca numai decât și nemijlocit sĕ declare pe Arabi pașa de rebel și sĕ se învoiască la o coorperațiune comună în Egipt, supunênd trupele turcesci comandei engleze. La cas că Poarta nu se supune la cele ce se pretind în ultimat, ambasadorul englez, lord Dufferin, sĕ părăsească numai decât Constantinopolea, declarând că flota engleză este avisată a se opune cu puterea trupelor turcesci destinate a desbarca în Egipt. Poarta a cerut timp de cugetat doueḑeci-si patru de oare.

Din cele ce ne aduc ḑiarele astăḑi sar' vedè, că Poarta face pe cel cu minte. Năile turcesci încărcate cu trupe, au primit ordin a se îndrepta spre insula Creta, în loc de a merge la Alecsandria și guvernul turcesc au arătat guvernului englez, că înainte de a desbarca trupele turcesci în Egipt, voiesce sĕ negoțieze și sĕ afle un espedient în privința cooperațiunei. Crisa așa dară ar fi delăturată. Englitera, cel puțin de ocamdată, a eșit prin resoluțiunea ei deasupra.

Arabi pașa, se ḑice într'o depeșă privată din Cairo, fu proclamat de garnisoana de acolo de Chediv.

Francia are un ministeriu de coalițiune. Lûngă patru ministrii din cabinetul căḑut s'au mai denumit trei gambettisti. Presidiul și esternele sûnt date pe mâna lui Duclerc. În politica esternă ministrul cel nou va observa cea mai rigoroasă pasivitate. Republica, observă o foaie vieneză, a întrat așadară în feriile de vară.

Un corespondent din Bucuresci scrie la „D. Ztg." că trupele române se vor întrunì la eserciţiile cele mari mai ântâiu în divisiuni și în urmă într'o concentrare generală. În concentrarea aceasta vor remânè până se va clarifica orizontul politic, sau până se vor pune trupele pe picior de resboiu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Din Valea-Hațegului,*) 22 Iuliu 1882. Dle Redactor! Vin acum în legătură cu scrisoarea mea de alaltăeri a 'ți împărtăși cele întêmplate a doua ḑi, Dumineca în 18 ale curgătoarei.

Era o ḑi dintre cele mai frumoase. Ți se părea că întreaga țeara Hațegului serbează împreună cu bunii ei locuitori. Încă nu se luminase bine de ḑiuă, și întreg orașul Hațeg era în picioare. In sus și în jos, în dreapta și stânga, toate stradele bâjbăiau de oameni, toți îmbrăcați în haine de serbătoare, mulțime de trăsuri alergau cari către gară, cari către oraș. Ți închipuiai că te afli într'un oraș mare. Bisericile, deși era Dumineca și archiereii merseră acolo spre a se ruga lui Dumneḑeu și a binecuvênta poporul, erau mai goale. Pre mine nu me suprinse de loc această împregiurare, pentrucă ḑiua de astăḑi era menită pentru primirea fiitoriului impĕrat și rege.

Încă înainte de 8 oare de dimineață începură oamenii a se îndrepta către gară. Bărbați din popor și din inteligență, tineri și bătrâni, doamne și domnișoare, cu toții, cari pedestru cari în trăsuri, — după cum puteau, — se grăbiau către gară. Deci mĕ luai și eu pe drum, ca de timpuriu sĕ ocup un loc bun, de unde se pot privì toate, căci se ḑicea, că numai până la 10 oare e permis a merge la gară, ear după aceea se vor închide drumurile, că sĕ nu se facă prea mare îmbulzeală.

Pela 8 oare sosì un tren separat dela Deva, cu care venì și deputațiunea Românilor din comitatul Hunedoarei. Către 12 oare sosiră și archiereii nostrii îmbrăcați în haine de gală. Nu sciu cum, dar pare cá simțiam o mândrie națională în peptul meu, vĕḑênd pe archiereii încungiurați de un cler venerabil și de inteligința română, cari ar fi făcut onoare și celei mai înaintate națiuni, 'mi închipuiam că ne aflăm în anii 1860-1864, când sub conducerea archiereilor nostrii ne eluptarăm o posițiune mai tignită în stat.

La gară fură întêmpinați archiereii de comitele suprem și vice-comitele și conduși la locul destinat pentru asceptarea Altețelor Lor.

Cred că e de prisos a'ți mai spune, că gara era împodobită cât se poate de frumos. Steaguri, o mulțime, tot de colorile Ungariei, ba era și unul străin al Belgiului, de sigur din curtuasiă.

Încă trei pătrare de oară mai asceptarăm, în care interval făcuì cunoscință cu mai mulți bărbați de ai nostrii din cler și mireni, — și eată se dă signalul, că trenul separat, care aducea în vagoane de curte pe înalții oaspeți, sosesce. Ușile vagoanelor se deschid, și cel dintêiu, care se ivesce în uşe, este archiducele Rudolf, se dă jos din vagon spriginind de mână pe înalta sa consoartă. „Sĕ trăească" resunà deodată din toate gurile. Comitele suprem George de Pogány bineventă pe Altețele Lor cu o vorbire frumoasă, deşì ceva cam lungă. Archiducele cu înalta sa socie la braţ i rĕspunse cu câteva cuvinte de mulţămire, apoi se adresă cătră D. episcop rom. cat. Lönhard dăndu-i mâna, după aceea se îndreptà cătră Escelenţia Sa metropolitul gr. or. Miron Romanul, i dădù mâna şi adresă şi dênsului vre-o câteva cuvinte, tot asemenea şi cătră Domnii episcopi Meţian şi Mihályi mai apoi în rênd dădu mâna cu magnaţii ce veniră spre întêmpinare, şi astfel vorbind cu unii şi alţii înainta cătrà uşa dela edificiul garei. Sub timpul, cât ţinură presentările, observai pe un oficeriu de marină din suita archiducelui, că şoptesce ceva dlui episcop r. cat. Lönhard, care indată după aceea grăbì iute cătră uşa garei înaintea archiducelui, ca cum ar voì sĕ i ţină calea, şi acolo i presentă pre doi canonici, cari însoţiseră pe dl episcop. După cum am înţeles mai târḑiu, acel oficeriu era mareşalul de curte al archiducelui, contra admiralul *Bombelles*. Acesta spuse dlui episcop Lőnhard, că episcopii presentându-se archiducelui la gară nu vor mai avea a se presenta şi în castel.

---

*) Întârḑiată din lipsa de spațiu. R.

După programul statorit la 2 oare d. a. erau sĕ fie primite corporaţiunile şi deosebitele deputaţiuni de Alteţele Lor în castel. Se porniră dar cu toţii cătră comuna S. Maria. Drumul până în comună era îndesuit de popor, deadreapta şi deastânga drumului erau postaţi călăreţii români, îmbrăcaţi în costumul lor naţional, avênd pe cap căciuli mari de piele de miel, numai peana de curcan le mai lipsea, şi ai fi creḑut, că sûnt vestiţii „Curcani“.

Era aproape de 2 oare, şi âncă nu sĕ scia, de vor fi primite corporaţiunile sau nu? Se intreba unul pe altul, ce scie de disposiţiunile făcute pentru presentări, şi nimenea nu scia da nici o înformaţiune. Între cari asceptau veḑui pre metropolitul din Sibiiu cu episcopul Aradului şi preoţimea, pre episcopul Lugoşului Mihályi cu clerul seu, pre episcopul r. cat. Lönhard, (se vede, că venise şi dênsul, că doară va fi primit) pre mai mulţi magnaţi, intre cari veteranul baron Iozsika, pre deputaţiunea românilor şi alţii. Toţi intrebau după comitele suprem sau vicecomitele, nici unul nu era de vĕḑut, pare că i înghiţise pâmêntul.

Astfeliu era ordinea făcută de marii patrioţi şi conducători ai fericitului comitat Hunedoara; era o confusiune perfectă.

Metropolitul Miron Romanul, vĕḑênd această stare de lucruri, se duse dimpreună, cu episcopul Meţian şi cu preoţimea, ce cu mare greutate mai putuse a se strecura printre amploiaţii comitatului, până în curtea castelului, — direct in castel, spre a se informa despre cele ce se petrec. De abia aici dădu de comitele suprem, care i spuse că archiereii nu se vor mai presenta. Ne mulţămit cu acest rĕspuns, metropolitul se adresă cătră mareşalul de curte, contele Bombelles, care tocmai era present. Acesta încă i spuse că archiereii nu se mai pot presenta, fiind că are ordin, că acele persoane, cari s'au presentat la gară, se nu mai fie admise şi în castel la presentare. Reflectânduise, că la gară s'a presentat numai cu dl episcop al Aradului, ear acum voesce ca archiepiscop şi metropolit sĕ presinte clerul adunat şi sĕ feliciteze pre Alteţele Lor în fruntea preoţimei, — dl conte nu scia alta sĕ rĕspundă, decât că nu se poate. În fine fiind adus în strîmtoare prin esplicările şi observările metropolitului, dl conte se vĕḑu constrâns a concede: că dar bine, clerul se poate presenta, dar nu sub conducerea archiepiscopului şi metropolitului, ci a unui preot, pre care îl va alege clerul, căci Escelenţia Sa metropolitul nu se poate presenta de două ori Alteţelor Lor. Înţelegênd preoţimea de acest afront ne mai pomenit, indignată până în suflet ḑise: dacă sub conducerea archipăstoriului ei nu este permis a felicita pe înalţii oaspeţi, apoi mai bucuros resignează dela această dorinţă, şi se duce acasă, căci sub conducerea altuia, când archipăstoriul e de faţă, nu voesce a se presenta nicăiri.

Domnii episcopi romano şi grecocatolici auḑind de cele întêmplate cu clerul ortodocs, nici nu se mai încercară a fi admişi între deputaţiuni, ci se duseră şi ei acasă.

După multă asceptare se făcu cunoscut, că deputaţiunile şi corporaţiunile vor fi primite. La rêndul sĕu se presentà deputaţiunea Românilor. Conducătoriul, Dr. Lazar Petco, începu a bineventa pre Alteţele Lor în limba românească, dar abia ḑise câte-va cuvinte, şi Alteţa Sa Archiducele îl întrerupse cu cuvintele: *ön nem tud magyarul?* Dta nu sci unguresce? apoi începu a conversa mai cu fie care din deputaţiune, cu unii ungaresce, cu alţii în limba germână, după cum adecă scia respectivul. Pre unul auḑind că vorbesce atât de corect ungaresce 'l întrebà Alteţa Sa; *Kegyed iş olái?* ear' pre un preot tot din deputaţiune, care vorbea foarte bine nemţesce, 'l întrebă: că unde a studiat? şi respunḑênd, că în Austria de jos, Alteţa Sa a binevoit a se înforma despre starea clerului şi a credincioşilor, şi dacă ortodocsii au mănăstiri şi altele.

Ca fulgerul se respândì prin popor scirea, că archiereilor nu le a fost conces a conduce şi presenta Alteţelor Lor clerul, că deputaţiunei Românilor nu i a fost permis a bineventa pre Înalţii oaspeţi în limba română, şi că archiereii n'au fost poftiţi la prânḑ. — „Departe am ajuns, — auḑiai pre bieţii oameni în indignaţiunea lor ḑicênd; eri ne-o făcură compatrioţii maghiari cu steagul, astăḑi ne pregătiră alta şi mai cu vêlvă. Atât de tare a putut supĕra pre dl vicecomite şi pre tovarăşii lui dorinţa şi voinţa noastră, ca sĕ felicităm pre Alteţele Lor noi ca Români în limba română într'un comitat mai numai românesc, încât se pună la cale toate mijloacele pentru de a ne umilì? Dacă chiar şi Jidovilor le-a fost ertat, ca în limba lor — germână — sĕ poată felicita pre Alteţele Lor, apoi numai Românii, în patria lor strămoşască, îngrăşată cu sânge românesc, sĕ n'aibă drept nici înaintea tronului a se folosì de limba lor propriă? Cunoascem noi bine tendenţa domnilor dela comitat, scim ce voiesc, ni o spun ei ḑi de ḑi în foile lor, dar se inşală amar; cu ficţiunile lor nu o vor duce departe; Alteţele Lor se vor convinge, că ţinutul acesta e locuit curat numai de Români.....“ Astfel căutau bieţii oameni a da espresiune amărăciunei lor.

Astăḑi nu mai este nici un secret, că la început programa festivităţilor de primire era cu totul alta, decum s'a esecutat. Se scia că toate deputaţiunile vor fi primite, că episcopii presenţi vor fi la Alteţele Lor la prânḑ. Cum însĕ se însciinţară Românii din comitat, că vor şi ei prin o deputaţiune a felicita şi a aduce omagiele lor archiducelui moştenitoriu şi înaltei sale consoarte, un orcan de înjurături se ridică în foile maghiare asupra Românilor, şi urmarea fu: schimbarea programei.

Viena, în 4 August 1882 st. n

În corespondenţele noastre din urmă am arĕtat pe scurt causele decadinţei poporului român în Bucovina in privinţa averii fonciare şi punênd întrebarea: „ce face preoţimea bucovineană in mijlocul unei derăpĕnări şi stingeri (naţionale) atât de horibile? am dat rĕspunsul: „ea face funcţiuni liturgice.“ Dând acest respuns, am înţeles, că preoţimea bucovineană, de şi are cultura universitariă, nu face în pastoria sufletească mai mult decât preoţimea necultă din învecinata România, care sĕ mărginesce a face ceremoniele bisericesci, fără a trata cestiuni de vieaţă şi a arăta poporului căile la o stare materială mai bună, fără de care e cu neputinţă ori ce propăşire în cultură şi morălisare: Moralisănd poporul, trebue deprins la lucru, cruţare şi stăpânire. Dară numai cuvêntul însoţit de faptă are putere. Şi aici avem de înregistrat doue acţiuni luminoase şi le înregistrăm cu toată satisfacţiunea, înţelegem activitatea binefăcătoare a meritosului paroch Simeon Cobilean, carele cu multe grĕutăţi a infiinţat în Gura-Humorului o asociaţiune de avans, prin care i tu cu putinţă a face mult bine şi a scăpa multă proprietate românească de înstrăinare, apoi activitatea salutariă a reuniunii scolariă „Dragoşi“ înfiinţată în comuna Voloveţ, de zelosul paroch Constantin Tarangul cu îndoitul scop de a venì în ajutoriu copiilor de scoala sĕrmani, cu vestminte şi utensiile de scoală, apoi de a da imprumuturi de bani mici, cu percente neinsĕmnate în cazuri de mare urginţă, mai ales în cazuri de moarte etc. etc. Acest doi preoţi sûnt adevĕraţi amici ai poporului, ei lucră cu zel neobosit şi bine cuvêntat e numele lor. Avè vor ei următori în căile şi intreprinderile lor? Eată aceasta este ceea ce dorim se fie! Asemene institute sûnt neapĕrat de trebuinţă în toate parochiele şi în toate ţinuturile politice ale frumoasei ţerişoare Bucovina şi ele se pot acum activa uşor, după ce e arĕtată calea de acei doi preoţi prea demni.

Cristurul Secuesc, 25 Iulie. On. Redacţiune. Înaltul Ministeriu reg. ung. de instrucţiune publică au ordinat cursuri supletore de limba mag. şi în anul acesta în mai multe locuri, între care se numĕră şi Cristurul secuesc. Această ordinaţiune — pe lûngă instrucţiunea limbei mag. mai are şi alte specialatăţi. Într'unirei învĕţ. din toate unghiurile transilvaniei în urma ordinaţiunei ministeriale au urmat altă întrunire cu mult mai apropiată şi mai solidar încheeată prin angagiamente voluntari, cari sûnt cu mult mai durabile de cât întrunirile impuse.

Astfel de întrunire s'a întêmplat prin constituirea tuturor învĕţătorilor dela cursul de faţă într'o societate ped. didactică. Constituirea au avut loc la 2/14 Iulie 1882 în modul următoriu:

1. Preşedinte — Ioan Dobrean înv. în Braşov, 2. vice-preşedinte G. Ludu capelan şi înv. in Preşmer, 3. natariu I George Moian înv. in Braşov, 4. not II N. T. Popp, inv. dir. în Mărgineni, 5. Membrii în comitet: Coman Hămbăşan, inv. şi director în Rĕşinari, I. Dariu, înv. în Satu-lung, Nicolau Aron inv. în Făgăraş, Iosif Macsimilian înv. în Ghimbav şi Isaia Henteş inv. în Ogna-Sibiiului.

Cel din urmă demisionând în şedinţa III din 3/15 Iuliu, în locul lui fu ales Basiliu Raţ inv. în Făgăraş. Afară de aceia în şedinţa a III din 3/15 Iuliu se mai aleseră G. Ludu de conducătoriu al chorului vocal şi Simion Secărea de vice conducătoriu, ear' G. Moian de conducătoriu al esercițelor gimnastice şi Emanuil Florea de vice-conducătoriu.

Programul acestei societăţi, votat în şedinţa a III-a din 3/15 Iuliu a. c. este următoriul:

Pentru întrebuinţarea timpului liber întru promovarea şi consolidarea cunoscinţelor ped.-didactice între învĕţători, societatea susmemorată statoresce următoarele disposiţiuni:

1. Societatea va ţinea două şedinţe pe septĕmână şi anume Lunia şi Vinerea înainte de prânḑ după prelegere.

2. Materia de pertractat în şedinţe va fi din sfera ped-didactică şi anume:

a) discursuri s'au disertaţiuni,

b) prelegeri practice din limba maternă şi limba mag. şi,

c) discusiuni relative la cele de sub a) şi b).

3. Obiectul pertractat precum şi membrii, cari vor a ţinè discursuri s'au prelegeri, se vor anunţa în şedinţă.

4. Esercițiile de cântări şi cele de gimnastică se vor ţinè după cum va permite timpul liber în raport ca doi la unul adecă tot două probe de cântări şi una de gimnastică. Ḑiua ordinară pentru acestea esercițiii va fi cu deosebire Mercurea înainte de prânḑ după prelegere.

5. Societatea va preveghia asupra purtării învĕţătorilor atât în prelegeri cât şi afară de acestea în comitetul sĕu.

6. Fiecare membru e deoblegat a participa regulat la şedinţe.

7. Absenţiile nescusabile se vor supune apreţierii societăţii.

8. Toate actele se vor păstra la preşedintele societăţii dl I. Dobrean.

NB. la timp potrivit se vor face escursiuni cari se vor anunţa la timpul sĕu.

Ioan Dobrean *George Moian,*
preşed. not.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Întreaga jurnalistică maghiară se ocupă de cuprinsul protocoalelor luate asupra cadavrului, despre care se credea că este al Estirei Solymoşi.

Mai însemnată este însĕ decât toate aceste rapoarte, devastarea sinagogei din Tisza-Eszlár, în care s'a luat sângele Estirei Solymosi.

Despre aceasta estragem din Egyetértés următoarele:

„Eşise vestea că locul omorirei Estirei Solymosi, sinagoga din Tisza-Eszlár şi casa hahamului în care fusese fată ascunsă, au devenit pradă furiei poporului.

Mam dus astăḑi la Tisza-Eszlár.

Vestea era esagerată, însĕ ceva adevĕr tot este în ea. Sinagoga în stare vechie şi stricată, asemenea ruinata locuinţă a hahamului ţi face impressie de tot rea. Ploaia şi vêntul au stricat păreţii cu desĕvêrşire. Orcanele au stricat coperişul de scânduri de pe sinagogă şi cel de trestie de pe locuinţa hahamului. Ferestile sinagogei sûnt aproape toate sparte.

Prin broasca cheei m'am uiatt în tinda sinagogei. Tot prin această broască a vĕḑut şi Mauriţiu Scharf sângeroasa esecutare a Estirei Solymoşi. De altă dată prin această găurice puteai observa vatra de arină din tindă, pe care, — după cum se vorbesce au pus jidanii pe Estira Solymoşi desbrăcată în pelea goală, cu mânile legate la spate înainte de a-i tăia gâtul; se putea vedea şi masa, pe care a pus sĕrmana fată, când o au spălat şi mai târḑiu după-ce i au tăiat gâtul.

Acuma nu puteam vedea nimic.

Fereastra tinḑei se deschide spre gunoiul de sub treptele, ce duc la locul de rugăciune al femeilor. Curăţindu-mi calea până la fereastră, m'am uitat în tindă. Şi mi s'a deschis înaintea ochilor o privelişte unică în feliul seu, şi pe care nu mi-o puteam esplica. În tindă erau toate cu dosul în sus, amintita masă era aruncată într'un unghiu, cuptoriul oborit, uşa tinḑei prigonită pre din lăuntru cu tot feliul de mobili, se părea că e baricadată. În vêrful acestora sta patul de scânduri, cu care duc pre mort la mormênt.

Dacă nu aş cunoasce blânda natură a poporului de aici, aş crede că jidanii atacaţi s'au ascuns aici de furia poporului. Cuprins de curiositate am intrat în despărţĕmêntul, unde sĕ roagă muierile. Țiținile le-am aflat stricate și ușa deschisă Întreaga sinagogă era devastată și în disordinea cea mai mare. O ușă a sicriului Thora era ruptă, acoperementul de pe sicriu spintecat și sicriul însuși gol. Altarul era pustiit cu desěvêrșire, locurile pentru cărțile de rugăciune, înaintea cărora se inchina jidanii stând in picioare, erau rěsturnate, și scaunele baricadate unele preste altele.

Pe pămênt, printre scaune era plin de cărți de rugăciune, bucăți de ușă, corfe rele vechi, oale de fer și sticlă delă ferești. Abia priviseiu câteva minute la această privelişte, și eată că me trezesc la spate cu o jidancă bětrână, care între văerări cumplite venia sě-și caute cartea de rugăciune și ochelarii. Și tot între văierări 'și ridicase din gunoiu împrăștia tele foi ale cărței sale de rugăciune. În galeria, ce servia de loc de rugăciune pentru muieri, foile cărților de rugăciune erau presărate cu fasole și mazăre. Fasolea și mazěrea a fost în pod, hahamul Scharf și-a fost așezat una-alta, ce biet avea, în pod.

Devastatorîi sinagogei au străbătut și în pod, și fiind acolo și oalele de fer ale lui Scharf, cari au perit, se presupune, ca ei ar fi neşte tâlhari de professie.

Și apoi podul presintă o privelişte bizară. Tot feliul de gunoiu și sdranțe e grămădit acolo, vie dovadă, că de ḑeci de ani mână de om n'a mai curățit pe acolo.

Din spusele bătrânei jidance și ale poporului adunat se vede, că flăcăii din sat au spart cu petrii ferestile dela sinagogă. Când s'au adunat judanii la rugăciune au aflat toate cu fundul în sus. Cu toate acestea au ținut acolo oficiul divin. S'au întêmplat însě, că în una din ḑile au murit băiatul vĕduvei Stefan Lengyel vecină cu sinagoga. Cumětra ei femeia lui Ioan Rácz a cumperat pentru băiat un sicriu și o cruce. Și ea trecênd pe lûngă sinagogă a întrat se vaḑă locul unde fu ucisă Estira Solymoși. Băiata dânsei, care ducea crucea, încă au întrat după dênsa. Vĕḑênd jidanii că în sinagoga lor a fost băgată o cruce, neputênd suferì a cea profanare, au ridicat Thora și sau dus la casa jidanului Mauriţiu Lichtmann din Totfalu și au ținut acolo oficiul divin, părăsind cu desěvêrșire sinagoga profanată. Nici în Sâmbăta trecută n'au mai venit în sinagogă, și chiar se fie venit, fugeau din ea cu indignație, căci nu sciu cine a înfipt pe altariul ei o cruce.

„Unii susțin că jidanii înșiși și-au devastat profanata sinagogă ferestile le ar fi spart piatra, care a sdrobit toate plântele în una din ḑilele sěptěmânei trecute.

Despre nevasta lui Stefan Lengyel voi amintì, că dênsa a mărturisit sub jurămênt, că pe timpul uciderei Estirei Solymoși a auḑit strigând după agiutoriu, și cuvintele: „Nu me lăsa Lele" înse precând a eșit dênsa afară, nu se mai auḑia nimica, și astfel nu a sciut de unde vine strigarea."

Detaiuri vom mai reproduce în numěrul viitoriu.

Nyiregyháza, 8 August.

Bary a primit cu posta de astăḑi o epistolă, se crede dela un jidan. Epistola recunoasce că pe Estira o au ucis în sinagogă spre scopuri rituale. Descrie special tot lucrul, și spune că Scharf e ucigătoriul. Citează mai departe și cuvintele din Talmud, rostite de hahamul Scharf cu acea ocasiune. Spune mai departe că pe Estira o au adormit cu chloroform, ca se nu poată striga; recomândă se nu mai caute cadavrul, căci acela l'au ars încă la începutul investigației. Și fiind aceasta principiu de credință, nu poate agrava întreaga jidovine, ci numai pe cei ce o profesează, acestia însě vor fi eliberați, căci cei de o credință cu ei trebuie se facă tot posibilul spre eliberarea celor prinși. Face atent pe Bary se îngrigească căci în timpul cel mai scurt 'și poate primì absolutoriul cu pecetea neagră.

Epistola a sosit din Peciu.

Varietăți.

* Alteţele LL. au plecat Marți la 4 oare după ameaḑi la Viena.

* (Crisa parțială în ministeriul ung.) Ministrul de comunicațiune Ordody și secretariul de stat Hieronomi, din acelaşi ministeriu, și au înaintat demisiunile. „Budap. Corr." speră că amêndoi cei numiți își vor retrage demisiunile.

* (Postal). De mâne în colo, adecă din 30 Iulie (11 August n.), cariola postală între Sibiiu și Rěșinari comunică în toate ḑilele. (Pănă acum comunica numai de trei ori pe septěmână.)

* (Cursul de cai) s'au început alaltăeri la 3 oare d. a. Timpul nu era tocmai plăcut căci un vênt dela nordvest sufla cu statornicie. Soarele nu încomoda, că era ascuns după nuori. Corpul oficierilor și o mulțime mare de privitori asista cu interes la producțiunile cursorilor.

* (Învitare.) Despărțemêntul cerc. X (Cluj) al „Asociațiunii transilv. pentru literatura și cultura poporului rom." își va ținea estimp adunarea generală anuală la Borșa în 20 August st. n. la care cu frațesc respect sûnt învitați toți membrii „Asociațiunei" din acest despărțemênt, cum și preste tot amicii progresului literaturei și culturei poporului nostru. Tot odată ne permitem, în interesul prosperării acestui așeḑemênt cultural rom. a le aduce aminte dlor membrii din despărțemêntul nostru datorința națională, de‚așì rěspunde bagatela tacsă anuală ori restanța, trîmițêndu-o la cassa acestui despărțemênt, ca după 20 August sě se poată cu altele împreună espeda la Sibiiu. —

Cluj 6 August st. n. 1882.

Dr. *Gregoriu Silași*, direct. despărt.   *Basiliu S. Podobă*, act. despărt.

* *(Comunicat)* De și în §. 23. sub punct. 5 al statutului organ. se prescrie apriat, că concursele pentru ocuparea posturilor: de paroch etc. au a se escrie prin comitetele parochiale după avuta conțelegere cu protopresbiteratul locului, totuși spre uimirea mea, am cetit în numěrul ultim al ḑiarului ce'l redactați, că comitetul parochial din Oravița-mont. a escris cuncurs pentru ocuparea postului de paroch cu călcarea susatinsei prescrieri chiare a legii noastre fundamentale bisericesci, de oare ce eu nu mi-am dat consimțěmêntul, nici nu m'am învoit la amintita escriere de concurs, făcută preste acestea cu micșorarea dotațiunei de mai nainte parochiale stabilite prin ordinațiunea consist. din 3 Maiu a. c. Nr.515 B. și cu desconsiderarea ordinațiunei din 3 Maiu a. c. Nr. 481 B.

Deci declarând amintita escriere de concurs pentru postul de paroch în Oravița-mont. de nelegală și prin urmare fără de nici o valoare, de nulă, totodată declin dela mine ori și care responsabilitate pentru amintita nelegalitate comisă din partea comitetului parochial din Oravița-mont., observând, în fine, că și aceasta faptă cutezătoare o am raportat superiorității mele bisericesci, care față cu astfeliu de vătămări ale legii positive, negreșit va sci se 'și împlinească sânta sa datorință.

Ciclova rom. în 22 Iulie 1882 v.

Macsim Popoviciu m. p.
admin. protopresb.

* (Regret). Ni se cere publicarea următoriului regret privitoriu la notița din Nr. 74 (Schaabner) după resumarea notiței, urmează:

Trebue sě constatăm, că colegul nostru este foarte simțitor și circumspect, de astă-dată însě simțirea și circumspecția d-sale o putea folosì pentru alte scopuri mai salutare. Precând de-o parte esplicarea D-lor studenți de preste carpați dovedesce destul de lămurit, că cele ḑise de colegul din chestie sûnt fără basă, pe atunci de altă parte D-Sa este încompetent a-și manifesta deosebitul interes ce'l poartă pentru acel congres pe calea sus-numită. —

Ce a voit acest „student român" prin articolul D-sale? Sciind cum i-a umblat mai astă toamnă, — avênd „teamă" așa mare, apoi negreșit că un mijloc mai nepotrivit spre a putea participa la congres, nu putea găsì, decât se atragă pre grațios încă de timpuriu atențiunea mai marilor nostri.

Acel „student romăr", cine o fi, binevoiască a lua spre sciință, că cei mai mulți dintre colegii D-Sale, regretăm cu dinadinsul și nu consimțim cu cele ḑise în articolul susamintit.

tot „un student român".

* (25,000 ochelari vineți) a dispus guvernul englez a se trimite soldaților englezi cari operează în Egipt.

* (Tempestăți, ploi, receală. În septěmânile trecute au bătut peatra în părțile Gilăului, nimicind toată vegetațiunea. Vênturile orcanice încă au ajutat a sporì pagubele bieților muncitori. În Dej a trăsnit pe un proprietariu în casă. La salinele de acolo au mai trăsnit două case cari au și ars. — Din părțile Dobrei încă cetim despre evenimente elementare stricăcioase. — Pe aici, dar și în alte părți ale țěrei s'au pornit ploi torențiale. — De vre-o cinci ḑile receală.

Posta din urmă.

Constantinopole 8 August.

E mai probabil că sultanul va abḑice dela planul seu, de a trimite trupe în Egipt, decât se declare pe Arabi pașa lipsit de scutul legilor, și prin aceasta se vină în contraḑicere cu tot trecutul seu, cu convicțiunea și legăturile sale de până acuma. Diplomația se silesce a înpěca pe Englitera și Poartă prin propuneri mijlocitoare. Proclamația se va face de pe naia, în care se va afla comandantul suprem turcesc, mai ântâi însě vor provoca pe Arabi pașa la supunere. In cercurile turcesci se nutresce speranța, că stilisarea proclamațiunei o va face conferința și după putință vor netezi punctul pretins de Anglia.

Londra 8 August.

Said pașa a încunoscințat conferența, că poarta primesce toate condițiile puterilor colective cu privire la intervenția turcească, și a promis lordului Dufferin, că ea va publica proclamația, în care Arabi pașa se declară de rebel.

Londra, 8 August.

Trupele egiptene au depus eri pe Tewfik pașa, și au proclamat pe Arabi de Chediv.

Constantinopole, 8 August.

Se vorbesce în cercurile, cari stau mai aproape de poartă, că guvernatoriul Insulei Creta, Foțiades pașa, a trimis porței documente, din cari se constată, că consulatele engleze stau în legătură directă cu conducětorii irridentiștilor greci din Creta și Athena, și că comisari englezi au împărțit considerabile sume de bani spre scopurile acțiunei neamice. Pre cum se susține, documentele sau aflat la un revoluționariu grec, pe care l'au împușcat cu ocasìunea turburărilor din urmă în Heraclim.

Loterie.

Mercuri în 9 August 1882.

Sibiiu: **13 85 32 33 57**

Bursa de Viena și Pesta

Din 8 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	120.—	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	88.65	88.50
Renta ung. de hârtie	87.20	87.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.20	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.40	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.70	95.75
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98.70	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane .		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.—	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane .		98.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.50
Sorți unguresci cu premii . . .	120 60	120.50
Sorți de regularea Tisei . . .	110.70	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	77.10
Datorie de stat austr. în argint .	77 75	77.50
Renta de aur austriacă	95.80	95.25
Sorți de stat dela 1860 . .	130.60	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	827.—	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	327.75	327.25
Acțiuni de credit austr. . . .	325 —	321.70
London (pe polița de trei luni) .	119.85	120.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.51	9.51
100 marce nemțesci	58 55	58.65

Nr. 169. 1882. [141] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învěțătoresc la scoala confesională gr. or. din Manăsturul unguresc, în protopresbiteratul Clușului, sě escrie concurs pănă înclusive la 15 August 1882 st. v.

Petițiunile se vor substerne subscrisului pănă la terminul îndicat, — fiind acele instruite conform prescriselor statului organic și al regulamentului congresual provisoriu din 1878 §-67. În special se cer studii pregătitoare cel puțin 4 clase gimnasiale, talent și resp. ton frumos de cântat, și deplina versațiune în tipicul eclesiastic.

Petenții spre a putè proba desteritate în cântări și tipic, sûnt poftiți a se presenta la fața locului, pentru a cânta în Sânta biserică în oare care Duminecă sau serbătoare după ce se va publica concursul.

Venitul anual împreunat cu acest oficiu este în bani socotit de cel puțin 300 fl și anume:

1. din repartițiune dela popor 200 fl în rate lunari decursive;
2. din cantorale aproape 100 fl;
3. un agru arětoriu de 3 jugěre;
4. un fênaț de 2 cară de fên;
5. un agru de 8 mirțe sěmănătură de pere de pămênt (crumpene)
6. cuartir liber în pompoasa casă scolară după planul ministeriale edificată.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 10 Iulie 1882.

Vasiliu Roșescu m. p.,
ppresb. rom. gr. or.

Nr. 242. [127] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă veteranul paroch Ioan Henteș în parochia de clasa a II-a din Ocna-Sibiiului (biserica din sus) protopresbiteratul Sibiiului, conform incuviințărei Veneratului Consistoriu ddto 17 Iunie a. c. Nr. 1924, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu sus numitul post de capelan sûnt jumětate din venitele parochiali esistente.

Concurenți au a'și așterne petițiunile lor instruite în sensul statutului organic și al regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului pănă la terminul sus indicat.

Ocna-Sibiiului în 7 Iulie 1882.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc de clasa a II-a şi a III-a la scoala normală gr. or. din Câmpeni, se deschide Concurs, pănă la 20 August a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de aşi subşterne petiţiunile oficiului protopopesc gr. or. al Câmpenilor în Abrud pănă la 20 August a. c. inştruite conform statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ cu următoarele documente autentice

1. că este român de confesiunea gr. orientală.

2. că au absolvat cel puţin patru clase gimnasiale; absoluţii preferiţi.

3. că au absolvat pedagogia, sau teologia într'un institut public şi are esamenul de cualificaţiune prescris de lege.

4. că posede cualificaţiunea recerută de lege, din limba maghiară.

Cămpeni în 18 Iuliu 1882.

Comitetul parochial gr. or. din Câmpeni în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopop adm.

[134] 2—3

Nr. 9 [137] 2—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. orientală din Sĕlişte a devenit vacant un post de învĕţătoriu, împreunat cu un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunari anticipative din fondul scoalei, pentru care post se escrie prin acesta concurs cu terminul pănă la 15 August a. c. st. v.

Cel ce doresce a ocupa acest post are aşi adresa petiţia înstruită conform „Statutului Organic“ şi concluselor sinodali relativ la scoalele capitali la presidiul acestui comitet parochial pănă la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 10 Iuliu, 1882,

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte;

Comitetul parochial:

Ioan Maxim m. p., **Ioan Popa** m. p.,
not. comit. par.

Nr. 238. [128] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Mohu, ppresbiteratul Sibiiului se escrie concurs pănă la 8 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariul anual 200 fl. v. a. în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne din care e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu pănă la terminul sus indicat.

Mohu în 20 Iunie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 187 [126] 3—3

EDICT

Ana născută Cristea, de religiunea gr. or. din comuna Lissa, comitatul Făgăraşului, carea cu necredinţă de 3 ani au părăsit pre legitimul ei bărbat Ioan Sinu tot deacolo fără a se sci locul aflării ei şi de mai trăeşte, deci prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Consistoriului archidiecesan ddto 1 Aprile a. c. Nr. 3321 B. 1881 sĕ provoacă respectiva, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial; căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul divorţial intentat în contră-i de către bărbatul ei.

Făgăraş, 22 Iuniu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului ca for matrimonial de I instanţă.

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon incl. pemsului şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 1—6

Nr. 2758 1882 civ.

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în afacerea *comasărei* generale a hotarului comunei **Ibişdorf** (Szt. Ivánfalva), precum şi pentru alegerea inginerilor şi pentru preliminarea speselor, pun termin pe ḑiua **26 August a. c. la 10 oare** din ḑi şi ḑilele următoare în comuna **Ibişdorf,** în cancelaria comunală, la care prin publicaţiune învit pre toţi proprietarii înteresaţi pe lûngă observarea, că neînfăţişearea unuia sau altuia nu va împedeca lucrările. În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 21 Iulie 1882.

(L. S.) **Kelemen** m. p.,
jude esmis.

[124] 3—3

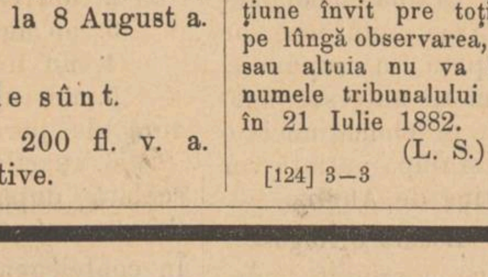

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin.

[99] 14

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

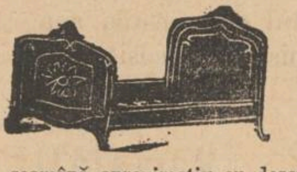

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, pănă când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 5—12

Deposit de maşine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn ma cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

Sz. 1360—1882 tkvi· [142] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság mint tkvi hatóság részéröl közhirrététetik, hogy a Sz. Sebesi városi közönség mint végrehajtatónak Strugari **Vulk Jakob** mint végrehajtást szenvedö elleni **214 frt** o. é. töke ennek **1882-évi Január hó 1-töl** járó kamatai; **30 frt 46 kr.** eddigi per és végrehajtási; **8 frt 10 krban** megállapitott jelen kérési, valamint a még ezután felmerülendö végrehajtási költségek behajtása végett Strugari Vulk Jakob alperesnek a Strugari 5 ik sz. tjkben A + 1—18 rend 7. 8. 9. 10. 11. 37. 33. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 66. 67. 68. 69/2. 70. 71. 72. 74. 75. 76. 106. 124. 125/1. 127. 150/1. 152. 216/2 231. 246. 248. 257. 272. 275/6. 276/2 321. és 413. hr. Sz. alatti fökvökböl öt illetö s biróilag együtesen 417 frt 74 kra o. é. becsült fele rész jutalékára a kért árverés (az 1881 évi LX t. cz. 147 § értelmében jelen hirdetménynek kibocsátása és az emlitett tjkvben feljegyzése melleltt elrendeltetik. —

A fennt jelölt ingatlanok fele része az **1882-évi oktober hó 11-ik napja d. e, 9 Orakor** mint egyetlen határ idöben Strugáron a községházánál megtartandó nyilvános árverésen következö feltételek alatt eladatni fognak, — u. m.

1-ör Kikiáltási ár megnevezett ingatlanok egyenkénti a biróság által megállapitandó becsára, melyek a végrehajtási eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor megálapitandó becsáron alul is elfognak adatni —

2-ör Arverezni kivánók végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi joszágtestek becsárának 10 % kát bánatpenzül készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

4-ör Az árverés jogeröre emelkedésével vevö a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei öt illetik tartozik vevö a kir. kincstári átruházási illetéket is hordozni.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivat. orák alatt ezen tkvi hatóságnál valamint a Strugari község elöljároságnál is megtekinthetök.

A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatósága 1882 évi Julius hó 6 án.

Sz. 1362 tkvi 1882. [143] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság részéröl közhirrététetik, hogy a Sz. Sebesi városi pénztár mint végrehajtatónak Peterfalvi **Ratschär Maria a Mihályе** illetöleg jogutodai végrehajtást szenvedett elleni **165 frt 35 kr. o. e.** töke ennek **1875-évi oktober hó 20-tól jaró 12%** kamatai **29 frt 55 kr.** eddigi per és végrehajtási, **7 frt 60 krban** meg állapitott jellen kérés és még felmerülendö végrehaitási költségeknek behajtása végett Péterfalvi lakos Ratschär Maria a Mihálye végrehajtást szenvedett illetöleg jogutodai Amselm Mihály és neje Katalin-nak a Peterfalvi 148-ik Sz. tjkben A 1+14 rend 16 és 18. rend 240. 241. 787. 1249. 1497. 1591. 2219. 2581. 2582. 2627. 2628. 2864. 2890. 3016. 3193. 3392. 3792. 5265. és 6534/2. hr. Sz. alatti közösfekvökböl alperest illetö öszesen **320 frt 78 kra** o. e. becsült fele rész jutalékára a kért arvéres az 1881-évi LX. tör Cz. 147 ik §-a értelmében jellen hirdétménynek kibocsátása és az emlitett telekkönyvi feljegyzése mellett elrendeltetik.

A fennti ingatlanok fele része az **1882-éviOktober hó 25-ik napján d. e, 9 Orakor** mint egyetlen határidöben Peterfalván a község háznál megtartando nyilvános árveresen következö feltételek alatt eladatni fognak ugy mint:

1. Kikiáltási ár a fennevezett ingatlanok egyenkénti a biroság által megállapitandó becsár, me lyek a vegr. elj. 151. §-a. èrtelmében ezen árvaréskor a megállapitandó becsáron alul is elfognak adatni. —

2. Árverezni kivánok végrehajtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi joszágtestek becsárának 10% százalékat bánatpénzül készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

3. Vevő, köteles a vételárt 6% kamataival két egyenlö részletben, ès pedig az elsö részletet az árverés napjától számitandó 30. a másodikat 60. nap alatt a Gyulafehérvári kir. adó mint letéti hivatalba befizetni, és a nyugtát a biróságnak bemutatni s. a. t.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalosorák alatt ezen kir Járásbiroság tkvi hatoságnál valamint a Peterfalvi község házánál megtekinthetők. —

A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatosága 1882 Julius 6-án.

---

[145] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuradratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88. Sibiiu, Sâmbătă 31 Iulie (12 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelariilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

România şi Maghiarii.

Cetitorii nostrii sciu cât svon au făcut jurnalele unguresci din afirmata înfrăţire dela Turnu-Severin. Sciu şi apostrofările cu cari am fost noi gratificaţi, ca unii ce punem pedeci înfrăţirei. Asupra acestei teme revine jurnalul din Bucuresci *„Naţiunea“* şi o tractează cu multă conscienţiositate. Apreţiările jurnalului numit le ţinem a fi de mare importanţă, de oarece *„Naţiunea“* este jurnalul cel mai acreditat în România şi manifestează părerile unui grup însemnat de politici şi diplomaţi ai României, dintre cari cu deosebire amintim pe actualul president al camerei române Dumitru Brăteanu, fost în atâtea rênduri ministru al României.

Eată articulul menţionat:

Abia a trecut câteva ḑile dela depărtarea literaţilor şi artiştilor maghiari din România, abia s'a evaporat fumul şampaniei din capetele inferbintate pentru o vecĭnică frăţie între Maghiari şi Români; cerneala pe hărtie despre indentitatea intereselor statului unguresc şi român încă nu s'a uscat, şi eată-ne veniţi în posiţiune a regreta afecţiunile sincere cu care Românii au primit pe maghiari în sinul lor. Se vede că ospitalitatea Românilor a fost privită ca o primă de încuragiare de către Maghiari, în a apasă şi a dispreţuì cu mai mare zel elementul român de peste Carpaţi. Cetind cineva toate cele ce se scriu prin ḑiarele maghiare şi românesci din Transilvania, în adevěr trebue sě se uimească de cutezanţa, cu care elementul domnitor din statul ungurese agită şi sentimentele cele mai leale ale poporului român.

Principele moştenitor al monarchiei austro-ungare, Rudolf impreună cu Augusta sa soţie Stefania, petrec mai multe ḑile prin Transilvania şi anume în părţile pline de reminiscenţe istorice, în valea Haţegului, comitatul Hunedoarei. Scopul venirei lor în Transilvania n'are caracter politic: ei au venit ca sě facă vênětoare prin aceste locuri romantice.

Era lucru natural, ca cu ocasiunea sosirei viitorilor urmaşi pe tronul habsburgic sě alerge şi Românii din toate părţile şi sě esprime sentimentele lor de fidelitate şi iubire cătră familia domnitoare, ceea ce Românii de altfel au dovedit totdeauna nu numai prin vorbe, dar şi prin fapte. Cine voesce sě se convingă, n'are decât sě deschidă istoria măcar numai dela 1848 încoace şi sě va vedea că poporul român în toate impregiurările, a fost gata a şi sacrifica vieaţa şi averea pentru tron şi dinastie.

Şi drept resplată pentru aceste intenţiuni binevoitoare, ce li se dă Românilor? Dispreţul şi urgisirea întregului neam românesc. Autorităţile administrative au luat toate měsurile spre a turbura liniscea şi mângăerea poporului românesc şi cu această ocasiune. Steagurile românesci, sau mai bine ḑis colorile Transilvaniei au fost înlăturate cu desěvârşire şi înlocuite cu cele unguresci; archiereii românii au fost jigniţi în demnitatea lor erarchică şi desconsideraţi, clerului român nu i s'a dat nici măcar o audienţă şi vorbele de bună sosire din partea delegatului român, nici n'au fost ascultate. Şi oare pentru ce toate acestea? Pentru că Maghiarii voiesc cu ori ce preţ sě înfăţişeze Transilvania ca o ţeară locuită de Maghiari. Voiesc sě împedece de a rěsuna la urechile fiitoriulu monarch şi accentele limbei românesci; acesta sě nu poată afla că majoritatea absolută a Românilor din Transilvania este românească.

În chipul acesta cred ei că vor câştiga absoluta încredere a familiei domnitoare, care până acum mai era poate o pedecă în mersul lor şovinist. Maghiarilor nu le-a fost de ajuns administraţia unde sûnt deja domni absoluţi, şi unde nedreptatea faţă cu popoarele nemaghiare se poate întâlnì pe toate cărările. Nu le-a fost de ajuns legile cele mai nedrepte făcute în favorul exclusiv al rasei maghiare.

Nu! le trebue cartă albă din partea monarchului şi totdeodată forţa baionetelor pentru toate împregiurările.

Gânditu-sau însě politicii maghiari că asemenea încercări expun patria lor celor mai mari pericoli, înstreinând sentimentele naţionalităţilor faţă cu patria comună? Căci este lucru natural că un popor, care în patria lui este lipsit de toate drepturile şi căruia i se impune numai datorii; care este redus la rolul de paria, şi căruia nu i se permite nici măcar a saluta în mod sincer, ca popor român, pe fiitorul monarch, sě cadă în disperare şi sě'şi caute sprijinul nu în puterea statului, căruia aparţin, ci în afară.

În adevěr iubirea de sine se vede că a întunecat cu desěvârşire mintea conducătorilor maghiari, căci ast-fel nu ne putem esplica, cum ei ar putea fi atât de scurţi la vedere şi sě nu cugete, că patria lor încă poate venì odată în pericol mai cu samă în timpul, în care trăim, când atmosfera este plină de electricitate. La cine se vor adresa ei în asemenea împregiurări grele? La aceia pe care ḑilnic 'i batjocuresc şi asupresc? Nu věd că în Austro-Ungaria nemulţămirea este generală? Vor sě toarne spirt preste foc?

„Pester Lloyd“ împuta Italienilor din Triest că acestia s'au absentat într'un mod demonstrativ dela teatrul de gală, când împěratul Franz Iosif petrecea în mijlocul lor. Ei bine Românii n'au voit sě se absenteze, au alergat din toate părţile. Pentru ce n'au fost admişi înaintea principelui moştenitoriu?

Credem că nu mai este lipsă de nici un comentar. Maghiarii sûnt exclusivişti până la estrem şi prin exclusivismul lor cred că pot se atragă în sfera lor pe Români şi pe celelalte popoarě desnaţionalisându-le, ca ast-fel sě 'şi poată apoi mărì forţa numerică.

Această ideă învechită pentru timpul în care trăim, este motorul tuturor acţiunilor lor. Apoi dacă este aşa fie siguri, că în zadar căută frăţia cu Românii din România. Românii dau mâna în mod sincer, cu oamenii sinceri. Până când însě Maghiarii vor continua a persecuta pe Românii din Transilvania şi din Ungaria, ori-ce legătură de amiciţiă între Români şi Maghiari este imposibilă. Guvernele pot intreţine între ele legături amicale, dar acestea sûnt trecătoare, căci adevěrata sancţiune o poate da amiciţiei numai poporul, şi poporul român din România nu poate sě-şi închidă urechile la plângerile necontenite ce vin de peste Carpaţi.

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Iulie.

Întâlnirea monarchilor Germaniei şi Austro-Ungariii la Ischl a avut loc în 9 August. Telegrame lungi împărtăşesc multe amenunte despre visite, prânḑuri, teatruri şi alte de feliul acesta. Diplomatic nu transpiră nimica din toate aceste. Lumea însě nu poate sě creadă că întâlnirile nu au şi scopuri politice.

Scirea cea mai curioasă, ce ni au putut aduce ḑiarele este, că Poarta otomană după multe codiri în sfêrşit tot s'a învoit a declara pe Arabi paşa rebel.

Declararea lui Arabi rebel este un punct in actul care Englitera l-a propus Turciei sě'l subscrie şi care în mod eufemistic se numesce conventiune militară. După convenţiune, trupele turcesci nu pot se între în Egipt mai mult de jumětate ca cele engleze şi au sě ese din Egipt când vor voì Englezii. Se va vedè acum dacă Arabi se va pleca înaintea afuriseniei califului, dictată de Englezi şi 'şi va căuta mântuirea în esil, s'au se va lupta până la ultima picătură de sânge în contra Englezilor şi Turcilor.

Dela Bucuresci se telegrafează că toţi ministrii şi-au dat demisiunile în mânile lui Brătianu.

FOIŢA.

Statua lui Stefan cel Mare.

Deosebite apreţieri a mai multor ḑiare englese şi francese asupra statuei lui Stefan cel Mare, espusă la salon în Paris în anul 1882.

„Galignanis Messenger“ din Londra 18 Maiu 1882. — Articlu nesubscris.

Statua călare de bronz, esecutată de dl Fremiet, a lui Stefan cel Mare, domnul Moldovei, care este un obiect însemnat în statuarie, este resultatul unei subscripţiuni publice, organisată în România, şi va fi presentată oraşului Iaşi. Este o lucrare de maestru şi Românii nu vor avea nici un motiv de a regreta încrederea ce s'au pus într'un sculptor frances.

„Progresul liberal“ din 23 Iunie. — Art. semnat Merel Fouguier.

Mě grăbesc de a ajunge la operile compatrioţilor vostri, ceea ce mě face de a fi silit a trata cu uşurinţă, şi cita în treacăt, fără a mě oprì la frumoasa statuă călare a dlui Fremiet, care representă pe Stefan cel Mare domn al Moldovei.

„Le Gaulois“, 1 Iul. 1882. — Art. semnat Fourcaud.

Dl Em. Fremiet. — *Stefan cel Mare*, domn al Moldovei, statua călare de bronz, pentru oraşul Iaşi (România) În totdeauna am privit pe statuarul *Ioanei D'Arc* şi a omului din veacul de peatră ca pe un maestru, şi consider noua sa operă de magistrală. — Domnul Moldovei e călare, cu mâna dreaptă întinsă, cu coroana pe cap, cu mantaua de cacom pusă pe avutul seu costum de magnet, solid pe şea, de o naturală şi sobră maiestate. — Calul sěu 'i dă o nobilă înfăţişare, călcând în picioare lauri. Grupul e de o construcţiune admirabilă, de o privire serioasă şi monumentală, nu se poate mai convenabilă pentru perspectiva unei pieţe publice.

„Revista critică“, 25 Iunie. — Art semnat Einzed.

Printre artistii contimporani, dl Fremiet ocupă unul din cele ântâiu locuri, cu drept dobândit prin opere considerabile şi foarte renumite; e un artist care are vederi mari şi nu se dă îndărăt înaintea vastelor propuneri. Statua sa călare *Stefan cel Mare*, Domn al Moldovei, impune prin marea sa înfăţişare şi frumoasa armonie a proporţiunilor.

„Europa artistă“, 25 Iun. — Art. semnat Nelesgne.

Printre operile importante ale salonului sě citâm pe prea frumoasa şi pe prea buna statuă călare de bronz a dlui Fremiet, representând pe Stefan cel Mare, domn al Moldovei.

„Revista ambelor lumi“, *(Revue des deux mondes)* 1 Iulie 1882. — Art. semnat Eugène Guillaume.

Se ḑice că astăḑi sûntem darnici de statui onorifice, însě se poate contesta oare, că aceea a lui *Guillaume Budée*, că aceea a lui *Rabelais*, care de asemenea figurează la esposiţiune, nu achită în deosebite grade o datorie publică? Grecii se arětau întru aceasta cu mult mai liberali decât sûntem noi inşine. — Atleţii victorioşi vedeau imaginile lor ridicânduse incintele sacre, amestecate cu acelea a le poeţilor, ale legiuitorilor, ale eroilor. Sculptura păstra la toate gradele apoteosa. — Cât despre noi, n'am ajuns încă până acum la punctul acesta. Dar oameni, cari au contribuit la progresul omenirei, cari au onorato prin talentele şi prin vîrtuţile lor, cari au ilustrat'o prin geniul lor, acei ce au glorificat ţeara lor, s'au acei ce s'au glorificat ei înşişi prin actele lor, aceia merită de a'şi vedea asigurată o onoare durabilă.

Trebue sě le statornicim trăsăturile, însemnâd caracterul, şi sě le dăm vieaţa nealterabilă, din care trăesc operile de artă. — Într'o ḑi imaginile lor vor fi poate sdrobite, dar le vor rădica din nou. Prin instinct, rasa noastră este idolatră şi, cu tot scepticismul, secolul nostru va păstra şi va desvolta încă cultul oamenilor mari. Şi eată ne în presenţa unui monument rădicat unui resbelnic şi unui politic de geniu, de admiraţiunea şi de recunoscinţa ţĕrii sale. O subscripţiune naţională a fost deschisă în România pentru a se rădica o statue

Cuvêntarea deputatului din senatul imperial Br. Walterskirchen.

În introducerea vorbirei sale reflectă oratorul la referinţele de până acuma din parlament, cari au provocat formarea unei noue partide.

Astăḑi nu mai avem de făcut cu o programă tactică a unui club parlamentar — ḑise oratorul, — ci cu programa unei partide din popor, şi afirmarea, că una s'au alta nu se poate esecuta, nu este escepţie, la care ne-am putea oprì. Păşirea noastră intenţionează chiar aceea, că ce nu se esecută astăḑi, sĕ se poată esecuta. Când începură jurnalele a face amintire despre o nouă partidă, care se va înfiinţa sub numirea partida poporului german, şi programa acestei partide se desbătea de către jurnalele amice ei, credeam că jurnalele, cari mai înainte călăriau pe principiele cuprinse în programa partidei noastre, se vor bucura vĕḑĕnd, că o mare parte a populaţiei, începe a se impretinì cu acele principii. Va presupune cineva, că principiile nu devin rele, îndată ce o mare parte din popor le acceptează. (Bravo!) M'am uimit însĕ când în loc de a fi spriginiţi, am întêmpinat critică şi inimiciţie. Ceea ce voesce partida poporului german, consună aproape întru toate cu programa pe basa căruia fură aleşi deputaţii liberali din Stiria, şi nu stă în nici o contraḑicere cu programa subscrisă la încheerea sesiunei trecute de 112 deputaţi ai parlamentului, cari s'au declarat serbătoresce a'l şi susţinea, fie ca alegĕtori, fie ca deputaţi realeşi (S'auḑim!) Se înţelege de sine, că după trecerea alegerilor programa, s'a dechiarat de consumat. (Bravo!) Eu am urmărit cu atenţiune tot ce s'a scris despre partida poporului germân, şi n'am aflat nici o obiecţie de „Doamne ajută“ în contra noastră, mai mult am aflat vorbindu se despre lucruri, cari nu erau nici în rênduri, nici printre rênduri, ci erau atacuri asupra persoanelor, cari au îndrăsnit a dubita în infalibilitatea partidei constituţionale. Asupra reformei electorale, pentru care se va lupta partida noastră, nu s'a scris nici un cuvênt, s'au aruncat însĕ trăsnete şi fulgere asupra federalismului, pre care, cu scirea mea cel puţin, nime nu'l doresce. Nu s'a ḑis nici un cuvênt asupra folosului, ce ar resulta din regularea teritoriului limbei germâne, şi a drepturilor naţionale, s'au aruncat însĕ baterii de calibrul cel mai mare asupra închipuitei trădări a germanilor proiectate de noi, cari voim se înfrăţim pe germânii cu bohemii şi polonii. (Bravo! bravo!). Pentru ce e tradare a repara o întrelăsare, şi a asigura valoarea limbei germâne în Austria; pentru ce e tradare a esecuta prin lege principiul depus de însăşi partida constituţională în articlul 19., care dintr'altele lasă mână liberă fie cărui guvern de a face ce el voesce, eu din partemi nu o sciu, poate nici Dvoastră nu o sciţi, şi nu o sciu doară nici jurnalistii, cari o afirmă aceasta. (Ilaritate.) E posibil că ei cugetă la casuri precedente, când din interese materiale s'a fost format o asemenea alianţă, despre care e consult a tăcea, când ne aruncă în faţă tradare.

De oare ce înse vechia partidă constituţională cum a fost ea şi încă este, vrea se rĕmână pe de asupra, nu se mai poată întreprinde nimica şi ca se ne poată lua lucrurile altă direcţie, a fost de lipsă, ca partida noastră se fie înnegrită încât numai se poate. Şi deoare-ce contra principiilor noastre nu puteau face nici o escepţie, fără de a-şi perde vaḑa înaintea popoporului, au ignorat programul obiectiv şi sau silit a atrage atenţia publicului în altă direcţiune (Adevĕr, aşa este!) Urmând însĕ adevĕratei noastre convingeri, trebue se ḑicem, că astfeliu de oameni sau nu vorbesc adevĕrul, sau sùnt oamenii momentului, cari nu se pot considera de oameni serioşi. Şi deoarece noi încă nu ne-am dechiarat, fiecare din noi se poate alătura la categoria, care i mai convine. N'ar fi fără interes a căuta, cării categorii aparţin organele publice cari mai înainte susţineau acestea? Spre onorul jurnalisticei austriace, eu presupun, că jurnalisticii vostrii se ţin de categoria din urmă, sûnt oamenii momentului şi eu până acuma n'am observat nici un raport intern între jurnalistica austriacă şi esaltaţii entusiastici. Se mai vorbia de plebe, care se grupează pe lûngă programa noastră.

Părerile despre punctul unde încetă plebea şi începe a fi omul, sûnt împărţite până acuma. Esistă plebe şi în ce privesce mintea sănătoasă a cărei membrii se află în toate păturile societăţii, ea însĕ nu se inspiră de principii idealistice. Şi a documenta, că asemenea plebe aderează la principiile noastre, este tot atât de greu, ca şi documentarea, că astăḑi trăim în o receală de toamnă.

Ideea de împăcare de sine numai nu este de ajuns, pe cât timp câmpul de luptă este fără margini, precum e între impregiurările de astăḑi în parlamentul nostru şi atârnă numai dela voinţa ministrului, care naţionalitate se fie protegiată. Şi nu ajută nimic, nici încercarea de a împăca controversele dreptului de stat. Este neapĕrată trebuinţă sĕ aducem în consonanţă constituţia cu principiile libertăţii şi prin determinarea sferei de libertate a tuturora, se asigurăm libertatea singuraticilor naţionalităţi.

Ar fi lucru chimeric, ca pe când representăm interesele naţionalilor germâni şi visăm despre ele, se credem că ne vor ajuta la aceasta elementele liberale ale naţionalităţilor. Dacă voim se germanisăm Austria cu forţa, şi credem că aceasta e astăḑi cu putinţă, starea cea mai naturală e lupta, deoarece unul poate se câştige numai, ceea ce perde celalalt. Ar fi ostenicios a scruta, fost'a oare vre-o vreme, când monarchiei absolute i ar fi succes se straformeze Austria într'un stat curat naţional.

Astăḑi numai nebunii o mai încearcă. (Şi ungurii la noi. N. Tr.) O possibilitate totuşi ne mai remâne, se ne păstrăm posiţia, ce avem de present. Şi aceasta o putem face fără se venim în luptă cu slavii, dacă ei nu voesc sĕ ne slaviseze, căci atunci nici o naţionalitate n'are se vină în conflict cu celelalte. Şi apoi nu este nici o vătămare şi pagubă pentru naţionalităţi, dacă va fi limba germână generalul mijloc de înţelegere. Nu esistă limbă austriacă, şi italienii, bohemii sûnt mai bucuroşi cu limba germână, ca limbă de stat, decât cum ar fi d. e. când polona ar fi limbă de stat; de asemenea polonii şi rutenii mai uşor se împacă cu limba germână decât cu cea bohemă. (Aplause vii). Prin lupta de până acum dintre naţionalităţi nu se periclitează numai constituţionalismul, mai este ceva încă în joc, ceea ce mi se pare cu atât mai important pentru viitoriul poporului, cu cât fără acest ceva constituţionalismul rĕmâne literă moartă, prin el înse ajunge poporul la conscinţa responsabilităţii sale, de a se folosì de libertate şi a evita abusurile. Şi acest ceva este Autonomia organismelor mai inferioare ale statului. Cu privire la reforma noastră electorală, ni s'a ḑis, că silinţele noastre de a delătura după grupe, nu sûnt de ajuns, şi că ea e numai frase liberale. Spre a susţinè sistemul electoral actual s'au provocat mulţi la chemarea representanţilor marilor proprietari, cari ar fi se formeze o grupă mijlocitoare între naţionalităţile învrăşbite. Noi însĕ vedem că representanţii acestei curie, dacă nu sûnt germâni, cu privire la cele naţionale sûnt una cu connaţionalii lor.

(Va urma)

Monumente istorice.

Sub acest titlu cetim în ḑiarul „Timpul“ următoarele:

După ce Stefan Vodă a bătut pe Lobodă şi Nalivaico, hatmani căzăceşti ce năvălise în ţeară, după isbândă s'au întors Stefan Vodă şi „au descălecat în târgul Iaşii“ şi în lauda lui Dumneḑeu au început o ḑidire „Biserica Sf. Nicolae 1)“, biserica în care se ungeau domnii Moldovei la suirea lor pe tron. Acest însemnat monument istoric, de care sûnt legate atâtea amintiri istorice, astăḑi este aproape o ruină, căci mare e nepăsarea noastră, pentru lucrurile istorice. Iaşul fosta capitală a moldovei e un oraş eminamente istoric; la fiecare pas întâlnesci ceva care sĕ amintească gloria străbună, dar toate aceste amintiri se perd încetul cu încetul, negrijindu-se de ele nici guvernul, nici comuna, nici soţietăţile particulare. Ar fi bine ca această negligenţă sĕ se oprească aici, şi sĕ nu ne pară rĕu că ne-am luat seama prea târḑiu. Ni se va spune poate, că guvernul se ocupă cu întreţinerea monumentelor istorice, că a pus sĕ se repare monăstirea Trei-Ierarchi, pentru care va chieltuì trei sute mii de lei. Dar cât s'a chieltuit cu repararea monăstirei dela Curtea de Argeş? E sciut de toată lumea, că s'a chieltuit peste un milion, şi ar trebuì sĕ fim juşti, sĕ se chieltuiască şi pentru partea de dincoace de milcov tot atât cât se chieltuesce pentru cea de dincolo. Avem nu numai în Iaşi, ci în toată Moldova, atâtea monumente, de cari sûnt legate suveniri scumpe gloriei noastre! Ne vom mărginì a cita numai câteva din ele. Aşa e cetatea neamţului, martoră a multor fapte eroice, care nu mai e de cât o ruină. Mănăstirea Bistriţa, unde d. Dim. Sturza a găsit un manuscript de cea mai mare importanţă istorică, pe care l'a adus la Bucuresci; Monăstirea Sĕcu şi multe altele, cari reclamă o reparaţiune imediată, căci toate au ajuns a nu mai fi de cât nesce ruine.

Ni se spune că acum, cu ocasiunea reparărei Palatului, piatra istorică pusă la 1805 cu marca moldovei, nu se va aşeḑa la locul ei. Rĕu şi fără cale ar fi luată această disposiţie, căci nu trebue sĕ dăm cu buretele uitărei peste urmele istorice. În Bucuresci am vĕḑut pe teatru, pe Universitate, pe case particulare, ba chiar şi pe cişmelile primăriei vulturul Munteniei. Aceasta dovedesce, că poporul Bucureştean are tărie în istoria trecută, ţine la tradiţiunile sale, şi asta nu-i poate face de cât onoare. Dar asta o putem observa nu numai în Bucuresci, ci şi în alte ţĕri streine. Sĕ luăm spre esemplu Italia: visitând cine-va oraşele Italiei, vede că fiecare oraş îşi păstrează cu sfinţenie reminiscenţele sale istorice, fără ca vre un

călare ilustrului domn al Modovei, Stefan, care în al XV secol apără cu vitejie pe poporul sĕu în contra Turcilor şi a celor alte naţiuni vecine. Esecutarea unei asemenea lucrări nu putea sĕ fie pusă în mai bune mâni de cât în acelea ale d-lui Femiet.

Eminentul artist, cu totul plin de istoria glorioasă a eroului seu, a compus statua sea, consultând şi puind de acord numeroase documonte: se poate ḑice că imaginea ce el a tras din acestea, are un caracter autentic. El a ţinut cu deosebire samă de cronicile Moldevei, a Vornicului Ureche şi de corespondenţa medicului veneţian Muriano, — El a cunoscut portretul care este la monastirea Putna. Stefan este representat în unul din acele momente, în care după o campanie intră victorios în capitala sea Suceava. El are coroană pe cap. Îşi întinde peste poporul sĕu sceptrul în formă de măciucă de arme. Costumul ce el poartă este tunica şi hlomeada bisantină, în usanţă atuncea pentru ceremonii. O îmbrăcăminte de zale care apare la genuchi amintesce pe resbelnicu. Tot personagiul respiră puterea şi sănătatea. Unitatea operei este complectă: cavalerul şi calul sĕu trăesc şi se mişcă în acelaş moment. Sub toate privirile, composiţiunea sea armonisează cu o mare acurateţă. Această statuă triumfală, trebue sĕ fie rădicată la Iaşi pe un loc înalt. De departe se va înţelege destul şi se va saluta maestatea. De departe, fie care om din România va recunoasce pe Stefan cel bun, mare şi sânt.

„Dicţionarul Veron“ 1882 — Art. semnat Ch. Veron.

Fremiet (Emanuel). „Stefan cel mare“ d. al Moldovei. „Statuă călare de bronz“, moderând pasul cadenţat al calului sĕu, tiinḑ frîul cu mâna stângă întinde cu dreapta sceptrul sĕu în formă de măciucă cu cuie ascuţite. Domnul ridică cu mândrie nobilul sĕu cap încoronat cu un cerc ornat cu mici cruci. Acest cap cu barba în furculiţi, are de sigur înfăţişarea regească. O mantă cu cacom acopere umerii sei şi tunica încrustată cu găitane (brandeburguri) sub pulpana căria se arată zalele, care se termină mai aproape de genunchi. Spada spânzurată la coasta stângă şi se pogoară pe ciobota moale şi blănită. Calul superb, merge bine cadenţat, şi capul sĕu nobil pare mândru de a purta pe suveranul Moldaviei. Sĕ felecitam sincer pe domnul Fremiet de înfăţişarea regească a acestei superbe statue călare.

„Camei artiste 24 Iunie 1882 — Art semnat Felin Iahier,

Termin lucrările de bronz prin marea statue călare a lui Stefan cel mare domnul Moldaviei, pe care dl. Fremiet a construit-o cu abilitate sea obicĭnultă.

„Parisul modern“ 20 Iunie. Art. semnat Palette.

Sûnt şi alte bune statue la salon, între acestea este colosalul grupă de bronz de Fremiet, Stefan cel mare, domnul Moldaviei.

„Parnasul“ 15 Iunie 1882. Art. semnat Miles.

D. Fremiet a făcut o mare operă in statua călare a lui Stefan cel mare domnul Moldaviei. Acest monument este de un mare efect şi isbânda sea este foarte legitimă.

„Mica presă“ 21 Iunie. Art. semnat Georges Vicaire.

Statua călare a d-lui Fremiet (bronz) a lui Stefan cel mare, atrage cu osebire privirile. Calul are o înfăţişare în adever superbă. Cât privesce pe Stefan cel mare el stă cu mândrie aşeḑat pe calul sĕu. Laudă talentului d-lui Fremiet nu mai este de făcut. Citând opera sea este a ḑice, că ea conţine toate calităţile care aparţine acestui eminent statuar.

Dl. Fremiet espune de asemenea un bust de marmură a lui Carol V-lea bine sculptat şi de o esecuţiune foarte fină.

„Ecoul Nordului“ 17 Iunie 1882 Art. semnat Etienne Durand.

Îmi place mai bine domnul Moldaviei Stefan cel mare, esecutat de d Fremiet după o subscripţiune naţionale.

„Seara“ 20 Maiu Art. semnat Gustave Goetschy.

(Va urma.)

---

1) Pag. 173 Cronice Române Tom. 1. —1872.

italian sĕ se gândească că aceasta ar fi un semn de discordie. Pentru aceasta cerem şi noi cu insistenţă, ca sub marca ţĕrei, de care ce nu se mai poate pune unde a fost, sĕ se pue şi marcaMoldovei „ca un ce istoric“.

Fiind că vorbirăm de palat, credem că e locul a da aici o notiţă istorică. La 1738 Jean-Bell d'Antermony, voiajând la Petersburg şi în Asia, a trecut pe la noi, şi iată ce spune de fosta capitală a Moldovei: „Oraşul Iaşi, situat într'o vastă vale, pe micul părău Bahluiu, consistă în 2 sau 3 mii case cele mai multe în lemn. Locuitorii profesează ritul grecesc, şi „palatul principelui este o veche ḑidire“ *a la gothtique,* construit din petri şi cărămiḑi, samănă cu un vechiu castel fortificat şi gândesc că a fost ḑidit înadins astfel, căci această ţeară a fost în toţi timpii expusă la năvălirile barbarilor. „Călĕtorul a vĕḑut el singur Palatul, căci mai departe ne spune: „la 4 Ianuare am fost condus la palatul principelui, ce se numesce Hospodar de Moldova şi ia titlu de „Alteţă Serenissmă.“

Ar fi bine ca primăria, pentru înfrumseţarea oraşului, se facă în dosul palatului, o grădină după cum se ḑice că a fost din vechime, dar ar trebuì ca, făcênd grădina sĕ păstreḑe ḑidurile din dosul Palatului cari sunt remăşiţele vechilor ḑidiri, şi cari ar fi păcat sĕ fie distruse.

Varietăţi.

* (Alteţele Lor.) principele şi principesa de coroană au cercetat Vineri în 23 Iulie a. c. oraşul Haţeg, umblând pre mai multe strade cu trăsura deschisă.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu publică concurs pentru postul de măestru postal în comuna Saromberc, comitatul Mureş-Turda.

Cauţiunea 100 fl.

Salariu 150 fl. 40 fl paușal de cancelarie şi 2058 fl., paușal pentru transport.

Petiţiunile sûnt a se adresa în timp de trei sĕptĕmâni direcţiunei de poste în Sibiiu.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu publică concurs pentru oficiali de postă la staţiunea Imecifaleu (Imecsfalva) şi Zabola în comitatul Treiscaunelor cauţiune 100 fl.

Salariu 150 fl. în 40 fl. paușal de cancelarie Petiţiunile sûnt a se adresa în 3 sĕptĕmâni la direcţia poştelor în Sibiiu.

* (O visită interesantă.) Plenipotenţiatul militar al Italiei la curtea c. r. din Viena, *Conte* Lanza, colonel în statul major italian, petrece de două ḑile în Sibiiu. Precum auḑim va călĕtorì vre'o câteva sĕptĕmâni prin Transilvania.

* (Sa surpat) podul erariului dela Regin. Comunicaţiunea preste Mureş este aşa dară dacă nu de tot întreruptă, împreunată cu greutăţi.

* (Cu privire la remăşagul) despre care luarăm o notiţă scurtă de altădată, primim următoarea informaţiune:

Cristurul secuesc, 24 Iulie. Un trist incident din 19/31 Iulie a. c. a pus în ferbere tot Cristurul. Incidentul este repentină trecere din viaţă a unui învețĕtor cu numele Ioan Neagu de rel. gr. or. din St. Petru (lûngă Braşov), născut în Ghimbav; ear causa acestui incident — unui rĕmăşag al defunctului cu alt învĕţător din Almaşul deşert — Moişa-Poca (pe Câmpie) cu numele Dumitru Pop de rel. gr. catolică.

Rĕposatul, fost învĕţătoriu în Breţcu, Măeruş, Borosneul mic, mai pe urmă în St. Petru, arăta la anumite ocasiuni a fi în nemulţămire cu soartea — poate că şi împregiurările famîliari încă au avut influenţă asupra sa, — căci era totdeauna iritat. Duminecă 18/30 Iulie seara la cină se rĕmăşiră reposatul cu D. P. astfeliu că, dacă va consuma Neagu o fărfurie de lapte amestecat cu două linguri de ardeiu măcinat, D. Pop va avè a plătì un premiu de 10 cr. (ḑece cr.); Neagu a câştigat premiul.

A doua ḑi la prânḑ, Neagu mândru de victoria din seara precedentă, se rĕmăşì eară a consuma Neagu de 5 cr. (cinci cr.) ardeiu măcinat într'o fărfurie de supă şi a bè în decurs de două oare 1 litră de vinars. Toate cheltuelile le poartă D. Pop, la din contră Neagu. Îndată a adus ardeiu în două hârtii, dintre cari una cuprindea de 2 cr. ear cealaltă de 3 cr., D. Pop turnă în supă numai cantitatea cea mai mare, care costa 3 cr., căci i s'a părut prea mare toată cantitatea ardeiului cumpĕrat. Neagu o amestecă şi începe a mânca supa îngroşată binişor cu făină de ardeiu. Îndată s'a putut vedea apoi efectul ardeiului, căci după consumarea câtor-va linguri, supa numai mergea pe înghiţitoare, ci se întorcea înapoi pe nas: ceea ce a îngroḑit pe cei de faţă atât de tare, încât acestia au voit ai lua cu puterea fărfuria de dinainte, de oarece pe cale sfătuitoare nu isbutiseră a'l abate dela esecutarea rĕmăşagului dar fără succes. N. isprăvì prânḑul precum şi litra de rachiu, nu însĕ în decurs de două oare, precum cereau condiţiunile rĕmăşagului, ci într'o jumĕtate de oară. E de observat, că din litră lipseau doi deci. N. pleacă apoi acasă la oara 1½ după prânḑ ḑicênd că a păcălit pentru a doua oară pe D. Pop. Ajungênd acasă s'a pus sĕ se odihnească. Colegii cu cari locuia el, mergênd dela prelegeri acasă la 4 oare după ameaḑi îl aflară dormind şi gemênd; alergară deci după medic, carele n'a putut isbutì al face se mai înghiţă nimica. faţa lui s'a învineţit, apoi s'a înegrit şi la oarele 7½ seara a încetat din viaţă.

Organele politice ş'au făcut datoria. Amêndoi medicii din loc, împreună cu pretorele şi celelalte persoane oficioase, au început cercetările, mai întâi în casă unde sĕ afla mortul apoi în cancelaria pretorială. D. Pop a părăsit Cristurul pe nesimţite îndată ce şi-a dat fasiunea. — Atât despre casul morţii.

Înmormêntarea a avut loc Mercuri în 21 Iuliu (2 August) a. c. la 2 oare după prânḑ.

Marţi dimineaţa s'a depeşat părinţilor defunctului, — căci soţia lui nu era în st. Petru ci fugită de bărbat la părinţii ei în Stupini. Tot Marţi (20/7 st. v.) s'a depeşat şi oficiului protopresbiteral în Sighişoara pentru a dispune înmormêntarea. Cu cea mai mare satisfacţiune trebue se mărturisim că zelul părintelui administrator protopresbiteral Demetriu Moldovan ne-a pus în uimire, căci la 5 oare după telegrafare a şi apărut aici într'un mers foarte forţal ca sĕ se informeze mai de aproape despre starea lucrului şi pentru luarea dispoşiţiunilor celor mai corespunḑĕtoare ulterioare.

Între învĕţători s'au împărţit mai multe roluri relativ la îngrijirile pentru înmormêntare; aşa d. e. s'a ales comisiune pentru procurarea celor de lipsă pentru înmormêntare, precum şi pentru escperarea dreptului de înmormêntare în vre unul din cimiteriile din loc, altă comisie pentru priveghiat, condusă de părintele capelau G. Ludu, din Presmer, alta pentru ducerea mortului la groapă. Mercuri dimineaţa când toate lucrurile erau bineîntogmite; sosesc şi părinţii, soţia şi sora reposatului. Tristă priveliştе aveau a întimpina vederile lor, aflându-sĕ în casa, ce adăpostea rămăşiţele peritoare ale fostului „luminător şi crescător„ a fragedei generaţiuniuni omenesci!

La 2 oare după ameaḑi părintele administrator protopresbiteral D. D. Moldovan sĕ află aici încungiurat de demnii sĕi subalterni: părintele Atănasie Oniţ din Galonfalău, N. Doctor din Haşfalĕu şi Zacharie Ganea din Ferihaz, asemenea puntualitate şi nobil interes au arĕtat şi cu ocasiunea înmormêntării grătuite a părintelui Moise Tolan din Bodogaia în 1 Iul. v. a. c. Precis la 3 d. a. s'a început celebrarea funebrală de ss. Lor D. D. sus memoraţi însoţiţi fiind şi de părintele diacon Simion Secărea, învĕţător în Rĕşinari; respunsurile rituale bisericesci le intona chorului compus dintre învĕţători şi condus de D. G. Ludu. La oarele 3¾ sĕ ridică cosciugul de 6 învĕţători îndreptându-sĕ spre cimiteriul bisericei reformate din loc; în frunte o cruce neagră purtată de un învĕţător apoi choriştii în rênd câte patru, în urma cărora mergeau 4 inşi cu câte un sfêşnic în mână, apoi cele 5 persoane biericeşci ornate cu odoare bisericesci, înderet urmă sicriul apoi un conduct de câte doi compus de învĕţătorii români, sasi şi în fine D. D. profesori ai cursului de limba maghiară şi un numĕros public de aici. Colegii sasi dela acest curs încă au intonat două câutări chorale funebrale, una în curte la plecare, alta la mormênt după încheierea serviţiului funebral.

* (Patru victime ale unei lupoaice furioase.) Un fapt nemai auḑit in toiul verei, sa întêmplat luni noaptea, la 12 spre 13 Iuliu, ḑice „Paloda“

Eată faptul întêmplat după cum ni se comunică de un martor ocular.

În cotuna Docănească, ce aparţine comunei Vindereii din plasa Tĕrg, jud. Tutova, in noaptea de 12 spre 13 a. c. o lupoaică de o mărime estraordinară; năvălind în sat spre a-şi căuta prada, fu gonită de câni şi se facu alarmă un locuitor se desceptă din som de alarmă făcută şi vĕḑênd lupoaica venind spre dânsul incepu a huidui; ea însĕ se repede asupra locuitorului îi sare drept în faţă şi-l sfâşie; de acolo apoi lupoaica fiind gonită de câni din repegiune trecu prin ograda unei vĕduve, ce dormea pe prispă cu o copila a ei ca de vre-o 12 ani, sĕ repeḑì cu furie asupra lor, apucă pe fetiţa de cap, îi despoae părul capului cu piele cu tot; ear femeia deşteptându-se sare în ajutorul fetei, lupoaica atunci lasă pe fată şi înhaţă pe nenorocita femee, care în ţipetele cele mai îngrozitoare este muşcată şi reu sluţită de sălbatica bestie. Biata femeiă a fost scăpată întrun tĕrḑiu pentru a nu fi cu totul strită, de către un alt locuitor, vecin al ei, care alergênd întrajutor, scapă pe aceasta nenorocită din ghiarele lupoaicei. Dar nenorocire, că lupoaica furioasă, lasă pe femeia şi sare asupra acestuia al patrulea sătean il trântesce la pământ şi începe al sfăşia. La ţipetul acestei a patra victime aleargă cei doi fii ai sateanului, şi alţi locuitori inarmaţi cu nisce sape încep a da în fiară şi a se lupta cu ea până ce în fine a ucis-o şi astfel nenorocitul părinte, care era ameninţat de o moarte sigură, a fost scăpat. A doua ḑi fata şi femeia, diformate astfel de sălbatica fiară, a fost transportate de d. Lascăr Cartagiu, proprietarul moşiei Docănească, la spitalul din Bĕrlad; rĕmânênd ca, şi ceilalţi doi bărbaţi muscaţi sĕ fie aduşi tot la acest spital.

Nu scim, dacă lupul a fost turbat sau nu. În tot casul este o întêmplare foarte stranie, ca prin mijlocul lui Iulie lupii sĕ atace pe oamenii cu atâta îndrăsneală chear în ograḑele şi casele lor; precum un alt lup sĕptămêna trecuta a năvălit în suburbia Podeni din oraşul Bĕrlad şi a răpit un purcel a unui locuitor.

Se vede că e sfârşitul veacului.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 10 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 80	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	88.45	88.35
Renta ung. de hârtie	87.15	87.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.50	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.20	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.70	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 70	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.25 98.22	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi ungurescі cu premii . . .	120 50	120.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.40	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	77.—
Datorie de stat austr. în argint .	77 70	77.75
Renta de aur austriacă	95.60	95.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	324.50	324.50
Acţiuni de credit austr. . . .	318 —	318.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.75	119.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.50	9.51
100 marce nemţesci	58.50	58.45

Nr. 2865. Scol. [149] 1—3.

CONCURS.

Pentru conferirea următoarelor stipendii, devenite vacante, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 28 August a. c. st. vechiu.

1. Din fundaţiunea Francisc-Iosifeană.

a) un stipendiu de 100 fl pentru ascultători de drepturi la vre o facultate s'au academiă din patriă

b) două stipendii a 60 fl pentru scolari la gimnasiu, scoala reală s'au comercială.

2. Din fundaţiunea Cologeană

două stipendii a 60 fl pentru studenţi români gr. or. la ori ce institut.

Cererile concurenţilor sûnt a se asterne consitoriului archidiecesan până la terminul sus arătat instruite:

α) cu atestat dela oficiul parochial concernent spre legitimare, ca concurentele e român de mărturisirea bisericei ortodocse;

β) cu testimoniul scolariu de pe ultimul semestru;

γ) cu testimoniul despre starea materială a concurentului s'au a părinţilor sĕi.

La conferirea stipendiilor din fundaţiunea Cologeană vor fi preferiţi studenţii din munţii apuseni ai Transilvaniei.

Sibiiu, 21 Iulie 1882.

Din şedinţa consisoriului archidiecesan, ca senat scolastic.

Nu. 321. 3—3

CONCURS.

Pre basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 13 Iunie Nr 1804: 1882 B. se escrie concurs pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. Trestia protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Usufructul unui frust de pămênt şi al cimiteriului;
2. Câte una măsură de cucuruz, nesfârmat dela 85 de familii;
3. Venitele stolari. Toate aceste computate preste tot, aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicile concursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul sus indicat, — oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad 10 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 81. 1882 [147] 1–3

CONCURS.

La scoala comercială română gr. or. din Braşov este de ocupat:

Un post de profesor pentru scinţele curat comerciale.

Pentru ocuparea acestui post sĕ escrie concurs cu termin până la 20 August 1882 st. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor, cătră subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sûnt români de naţionalitate şi de religiunea gr. or.

b) că au portare morală şi politică bună:

c) că sûnt sĕnătoşi.

d) că, în sensul statutului organic al Metropolii române gr. or. din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvat studiile academice comerciale.

e) că cunosc şi limba maghiară:

În fine au sĕ dechiară concurenţii prin petiţiunile lor, că sĕ vor supune necondiţionat disposiţiunilor în vigoare a le institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt.

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. v. a. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune, care este obligat candidatul al face în curs de cel mult trei ani; pentru următorii doi ani 800 fl. v. a. eară mai departe salariul ordinariu de 900 fl. v. a. — După 5 ani de serviţiu un adaos sau cuincieniu de 50 fl. v. a. ce sĕ va repeţì de 5 ori! în fine drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Braşov 38 Iuliu 1882 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc de clasa a II-a şi a III-a la scoala normală gr. or. din Câmpeni, se deschide Concurs, până la 20 August a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de aşi subşterne petiţiunile oficiului protopopesc gr. or. al Câmpenilor în Abrud până la 20 August a. c. inştruite conform statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ cu următoarele documente autentice.

1. că este român de confesiunea gr. orientală.

2. că au absolvat cel puţin patru clase gimnasiale; absoluţii preferiţi.

3. că au absolvat pedagogia, sau teologia într'un institut public şi are esamenul de cualificaţiune prescris de lege.

4. că posede cualificaţiunea recerută de lege, din limba maghiară.

Câmpeni în 18 Iuliu 1882.

Comitetul parochial gr. or. din Câmpeni în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopop adm.

[134] 3–3

Nr. 266 [148] 1–3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală română gr. or. din comuna satulung biserica S. Adormirî, protopresbiteratul I. al Braşovului, pentru ocuparea lui sĕ deschide concurs cu terminul până la 20 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 350 fl. v. a. plătiţi în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi ca conform prescriselor mai înalte sĕ îşi astearnă suplicele lor provĕḑute cu documentele necesarie la prea on. Domn protopresbiter al tractului I. al Braşovului Iosif Barac, până la terminul sus amintit.

Dela fiitoriul invĕţător sĕ cere, ca pe lângă predarea învĕţământului cu elevii dela 6—12 ani, sĕ ţină şi scoala de repetiţiune dumineca şi sĕrbătoarea.

Cei mai cualificaţi vor fi preferiţi; asemenea şi cei ce vor cunoasce cântările bisericesci.

Satulung, în 22 Iulie 1882.

Comitetul parochial dela biserica S. Adormiri.

În conţelegore cu Dl. Protopop respectiv.

Radu Popea m. p.
paroch ca preşedinte

CONCURS LITERAL

se deschide cu terminul de 18/30 Octomvre a. c.

Se cere: o novelă originală a căreia sujet se fie scos din istoria noastră naţională sau din vieaţa poporului român. *Premiul e de 100 franci în aur.*

Mai departe: **o poesie** de orice cuprins şi un **studiu social** (despre viaţa socială, — femeia, — căsĕtoria, — amor sau altceva.) *Premiul pentru fiecare deosebi e câte de 50 franci în aur.*

Poate concurge ori cine. Lângă manuscriptul provĕḑut cu oare-care devisă, dar nesubsemnat de autor, se se alăture o epistolă — conţinênd în lontru numele autorului, ear dinafară divisa operatului.

Operatele se vor aprecia prin o comisiune de trei inşi; şi premiile se vor da autorilor celor mai bune operate, chiar şi dacă acelea nu vor corespunde întru toate recerinţelor — presupunênd totuşi ca ele vor fi publicate.

A se adresa până la terminul espus la

Administraţiunea ḑiar.
„Amicul Familiei"
în Gherla (Sz.-Ujvár — Transilvania).

[152] 1–3

Scădere de preţ!

Pentru-ca şi cei mai cu puţine mijloace sĕ-şi poată cumpĕra folositoarea şi pentru ori-ce economiă casnică nedispensibila:

Carte de bucate a bucătăriei române etc. ect.

un volum gros de 667 de pagine în 8⁰ broşată, scad preţul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la **1 fl. 50 cr.** şi me rog de comande prin mandate postale îndată cu banii. Cu trimiterea franco cartea costă cu 25 cr. mai mult, aşa dar 1 fl. 75 cr. v. a.

Cu stimă

H. Dressnandt,
librar în Braşov.

[151] 1–3

Publicaţiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte şi instrucţiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕţământului la **institutul reg. ung. de moşit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lângă producerea atestatului de botez şi de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 1–6 **Direcţiunea.**

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsului şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61.

[144] 2–6

Sz. 1390—1882 tkvi· [146] 1–1

Árverési-hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság mint tkvi hatóság részéröl közhirrétételik, hogy Sz. Sebesi ügyvéd **Muntéan János** végrehajtatónak — Szász piani **Anna Petru Savu** hagyatéka illetöleg **Csoran Anna lui Simion Juon** és társai végrehajtást szenvedök elleni **25 frt** o. é. tőke ennek **1873-évi oktober hó 16-tól járó 6%** kamatai **10 frt 06 krban** meg állapitott, ugy **8 frt 20 krban** törvényesitett jellen kérési és még ezután felmerülhetö végrehaitási költségek behajtása végett a Sz. piáni 228. Sz. tjkben A 1+23 rend sz. a. alperesi Anna Petru Savu nevére 1/3 — ad részben felvéve volt és az 1620. 1878. végzés folytán annak örököseire átjegyzett következő fekvőkre és pedig:

I. A sz. piáni 1113. sz. tjkben A+1. és 2. rend 607 és 5766. hr. sz. a. Csoran Anna lui Simion és Todoran Safta lui Ilie nevére felvett fekvök.

II. A sz. piani 1113. sz. tjkben A + 1. rend 2908, 2959. hrajzi sz. alatt Csorán Anna lui Simion Ioan és Morariu Rachila lui Niculae közös tulajdonosokra.

III. A sz. piani 1114. pr. tjkben A + 1. rend 2513. hr. Sz alatt Csarán Anna lui Simion nevére.

A sz. piáni 1115. sz. tjkben A 1. 2. 3. 4. és 5. rend 2376. 3175. 3357. 3956. 4781. hr. Sz. a. Todoran Safta lui Ilie javára.

V. A sz. piáni 1116. sz. tjkben A + 1—9. rend 521. 909. 919. 910. 911. 912. 2027. 2534. 2598. 3638. 3655 4560 és 5991. hr. Sz. a Florea Krisztina lui Niculae nevére; végül

VI. A sz. piáni 1117. Sz. ljkben A + 1—5. rend 727. 728. 2332. 3746. 3747. 3748. 5561. és 5943. hr. Sz. a. Morariu Rachila lui Nicolae nevére félvett fekvökböl végrehajtás alá vont alperesi hogyatékot illetö 1/3 — ad rész jutalékára, melyek összesen a mellékelt községi bizonylat szerint frt kra o. é. becsültetek a kért árverés az 1881 évi LX t. cz. 147 §-a értelmében jelen hirdetménynek kibocsátása és az emlitett tjkvben teljegyzése mellett elrendeltetik. —

A fennt jelölt ingatlanok 1/3 ad része a folyo **1882-évi oktober hó 9-ik napján d. e. 9 órakor** mint egyetlen határ idöben Szász piánon a község házánál megtartandó nyilvános arverésen a következö feltételek alatt, u. m.

1 ör Arverés alá bocsátatnak Anna Petru Savunénák a Szász piáni község 228. Sz. tjkben A + 1—23. rend, illetöleg az ezen tjkböl az ujonan nyitott Sz. piáni 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. tjkben átjegyzett fekvőkre.

1 ör Kikiáltási ár nevezett Anna Petru Savu ingatlanok egyenkénti a biroság részéröl megállapitandó becsára, melyek a végrehajtási eljárás 151. §-a. èrtelmében ezen árveréskor a megállapitandó becsáron alul is eladatnak. —

3-or Árverezni kivánok végrehajtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan egyes joszágtestek becsárának 10% kát bánatpénzül készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

4-ör Vevő, köteles a vételárt 6% kamataival két egyenlö részletben, ès pedig az elsö részletet az árverés napjától számitandó 30. nap a másodikat ugyan azon naptól számitándó 60. nap alatt a Gyulafehérvári m. kir. Adó mint letéti hivatalba befizetni, és a nyugtát a biróságnak bemutatni, ezen esetben pedig ha sorrendi tárgyalás és vételár felosztás hamarább történnek mint a fent kitüzött 30 illetve 60 nap alatt, vevö köteles a vételárt (ugyan csak a fenti idöben) a biroság kiutalása folytán a hitelezök kezihez lefizetni, és a teljesitett fizetést tanusito nyugtát a biroságnak bemutatni, mert csak is a vételár és kamatának teljes lefizetése után fog a megvett ingatlan tulajdonjoga vevő javára békebeleztetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámitatni.

A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatosága 1882 Julius 5-án.

---

[145] 2–3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, disposiţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 11–12

Redactor rĕspundĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89. Sibiiu, Marţi 3/15 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Libertatea“ în presa maghiară.

(O-l) În ḑilele de astăḑi „Libertatea“ a ajuns a fi cuvênt de clacă. Fiecare tiran e cu cuvêntul „Libertate“ pe buze, toate neîndreptăţirile se fac sub auspiciele „Libertate“. A mai remas ca băeţii sĕ se apuce a se juca dea Libertatea, ca întregului joc de cuvinte sĕ i se pună coroană.

Politicii maghiari — veḑi Doamne, încă nu s'au lăsat mai pre jos. Au început a alarma lumea cu „Libertatea“ din Ungaria. Şi nu era ḑi lăsată de Dumneḑeu, în care se nu se fi scris despre „Libertatea“ din Ungaria. Şi de oarece în Ungaria tot ce esistă, după politicii maghiari, este specific unguresc, începênd dela Dumneḑeul lor — a magyarok Istene — până la cârciuma din munţii Haţegului — magyar csárda*) — şi Libertatea trebue se fie numai ungurească.

Şi era lăudată Libertatea ungurească, lăudată de tot soiul de maghiari. O lăuda Tisza în parlament, o lăudau jurnalele de tot soiul. Lauda mergea — cum am ḑice — strună, căci jidanii, cari monopolisează jurnalistica maghiară sûnt măestrii în laude.

Şi era Libertate în Ungaria. Fericirea din Ungaria era proverbială. Îndestulirea popoarelor din Ungaria era perfectă, căci în Ungaria s'a fost ajuns idealul libertăţei. *Extra Hungariam non est vita.* Aşa o înfăţişau jurnalele jidane- unguresci.

Şi lumea le credea toate. Înzadar strigau naţionalităţile din Ungaria. Înzadar 'şi ridicau glasul bărbaţii naţionalităţilor în parlament. Înzadar ceream dreptate. Concertul din ḑiarele unguresci nu se conturba: căci ele voiau ca lumea se creaḑă în Libertatea ungurească.

În timpul din urmă semne au început a se ivì. Începe a se împlinì proverbul românului: Dumneḑeu când vrea sĕ bată pe om îi ia mintea.

Politicii unguri s'au apucat de maghiarisare. Cât de departe au ajuns în „arta“ lor de a maghiarisa o scim.

Un lucru însĕ n'am sciut până acuma. Nu l'am sciut in forma, cum îl scim astăḑi. N'am sciut că ungurii vor dechiara în faţa Europei civilisate, că prefer libertăţei maghiarisarea. Şi scim bine până unde merg ei în fanatismul lor cu privire la maghiarisare.

Sĕ auḑim deci, cum privesc jurnalele unguresci lucrul.

Ḑiarul „Egyetértés“, organul principal al unicei partide cu popularitate în Ungaria, al revoluţionarilor Kossuthiani în numĕrul din 11 August, salută cu bucurie conclusul adunărei protopresbiteratului de confesia augsburgică din Hont.

Protopresbiteratul numit a ţinut în ḑilele din urmă o adunare, în care s'a decis cu unanimitate:

1. „*Numai acela poate fi preot şi învĕţătoriu, care are simţeminte patriotice, şi scie perfect unguresce. Nu poate fi prin urmare preot, cine nu scie unguresce, şi despre care se va dovedì prin fapte, că este panslavist.*

2. „*Numai cine şi a făcut studiile in institut unguresc poate fi preot sau învĕţătoriu.*

3. „*Preotul şi învĕţătoriul, despre care se va dovedì că are simţeminte panslavistice, se va amova din post.*

4. „*Autonomia bisericească nu poate servì de mantea a agitaţiilor panslavistice şi cine va face aşa, sĕ se estradee oficielor politice.*

5. „*Guvernul va fi rugat sĕ oprească broşurile nepatriotice panslavistice.*

6. „*Limba adunărilor protopresbiterale pe viitoriu va fi esclusiv numai cea ungurească*“.

Cetitorii nostri sciu ce înţeleg ungurii politici sub „patriotism“ şi „simţeminte patriotice.“ Sciu şi aceea cu câtă furie s'au pus Ungurii politici pe maghiarisare. Ne simţim dispensaţi dela comentarea concluselor reproduse mai sus, şi ca o curiositate reproducem comentariul ḑiarului din care le-am estras.

„*Era timpul suprem sĕ se facă pasul acesta. Ţeara aceasta trebue sĕ fie ungurească şi tot odată liberă. Îndată ce se perde maghiarismul şi se oprimă libertatea, încetă de a mai fi Ungaria.*

„*E sânt în ochii nostri interesul libertăţii, însĕ şi mai sânt este cel al maghiarismului. Nu ne putem închipuì că ele vor venì vre-odată în colisie şi dacă se va întêmpla vre-odată, nu vom hesita nici un moment de a sacrifica libertatea pentru Maghiarism, în mĕsura, care se va cere, ca se salvăm şi sĕ întărim* **Maghiarismul.**“

După aceste trece „Egyetertés“ la autonomia confesiunilor, şi se pune pe coarda însinuărilor; după el toate bisericele îşi folosesc autonomia spre agitaţiuni. Protestanţii de confesia augustină sûnt panslavisti. Românii greco-orientali, *notabene, numai cei gr.-orientali,* sûnt dacoromanisti ear' Serbii gr.-orientali panslavisti, Sasii din Transilvania pangermanisti. Şi stând lucrurile astfel li se mai poate lăsa oare libertatea, li se mai poate lăsa autonomia?

Şi mai departe:

„*Amvonul, scoala elementară, scoalele medie, reuniunile scolare şi literare, reuniunile preoţesci, învĕţătoresci şi ale scolarilor, toate au făcut conjuraţiuni ḑi de ḑi în contra Ungariei.*

„*Starea aceasta nu mai era de suferit. „Naţiunea“ a venit la convingerea, că trebue suprimată autonomia bisericilor, căci ea e periclu permanent pentru maghiarism.*

Tare s'a desvoltat boala magiarisărei dacă şi câtă libertate ni s'a mai lăsat încă trebue suprimată

Şi acei ce predică sugrumarea libertăţei, au încă curagiul a se presenta lumei ca misionari ai libertăţei şi culturei în Orient!

---

*) „M. P.“ a „descoperit“ o csárdă ungurească (secuiasca) într'o cărciumă românească şi a făcut din cărciumăreasa română secueancă, care „M. P.“ în fantasia sa a auḑit'o vorbind „unguresce“ (?) cu princesa Ştefania. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 2 August.

Crisa parţială din ministeriul ung. ne asigură foile din Capitala Ungariei, este inevitabilă. Ministrul de Ordody şi secretariul de stat Hieronymi nu mai remân cu nici un preţ în funcţiunile lor. Cel din urmă renunţă şi la dreptul de pensiune şi se mulţămesce cu o sumă care sĕ i se solvească odată pentru tot-de una.

Interesant este în crisa aceasta, că ḑiarele budapestane sûnt toate de acord întru a'şi esprima regretele lor pentru că numiţii bărbaţi îşi părăsesc funcţiunile şi se retrag. Nu este de mult, de când aceleşi foi puneau întrebarea, că pentru ce mai stau acesti domni în posturile lor? gratificându-i, cu deosebire pe Hieronymi, cu insultele cele mai grele. Motivele regretelor de aḑi sûnt ciduate. Nu va trece mult şi se vor dovedì de o parte de prefăcătorii şi de alta de temeri pentru constelaţiuni politice interne schimbate in defavorul oposiţiunei. Şi unele şi altele sûnt înse afaceri casnice ale familiei dela putere, care asupra binelui comun vor avè puţină înriurinţă, sau nici o înriurinţă. Lucrurile vor remânea cum au fost, persoanele vor fi cari se vor schimba şi nimica mai departe.

Atentatul din Triest cu bomba se credea pe un moment că va sguduì relaţiunile cele bune dintre Austro-Ungaria şi Italia. Alteraţiunea acestor relaţiuni se deducea chiar şi din atitudinea unor ḑiare din Berlin, care ḑiceau, că dacă Italia ar avè poftă şi acum de a ocupa oarecând Triestul, sĕ scie, că îndată ce ar face semn de a întinde (Italia) mâna

---

FOIŢA.

Statua lui Stefan cel Mare.

Deosebite aprecieri a mai multor ḑiare englese şi francese asupra statuei lui Stefan cel Mare, espusă la salon în Paris în anul 1882.

„Galignanis Messenger“ din Londra 18 Maiu 1882. — Articlu nesubscris.

(Urmare.)

Când voiu fi menţionat marea statuă călare a dlui Fremiet, Stefan cel mare, cu eroul sĕu român, cu mândrie arangiat pe şeaua sa şi întinḑênd braţul cu un gest de dominaţiune a omenirei voiu avè atuncea terminată seria acelor vade asupra statuelor ce cuprinde grădina sculpturii.

„Revista Saloanelor“ din Iunie. Art. ne semnat.

Statua lui Stefan cel mare, domn al Moldaviei, comandată dlui Fremiet pentru oraşul Iaşi, are un aer foarte măreţ dar îi trebuì spaţiu; Ea un monument care va face mare onoare artistului, şi despre care Românii vor fi mândri fără nici o îndoială.

„Jurnalul Artiştilor“ 24 Maiu Art. ne semnat.

Stefan cel mare, domn al Moldaviei mare statuă călare de bronz destinată oraşului Iaşi, ea este viguros concepută şi esecutată.

„Jurnalul Universal“ 14 Maiu 1882. Art. semnat Cudie.

Se salutăm trecând lucrările cele mai în vaḑă prin valoarea lor întrinseacă ca şi prin legitimul succes ce ele obţin, între altele şi statua călare a d-lui Fremiet.

„Jurnalul Jockey“ 20 Maiu. Art. semnat Gilbert.

Vom remarca statua călare a domnului Moldaviei, în bronz de Femiet, care este o operă colosală, plină de putere.

„Unitatea Naţională 10 Iunie. Art. semnat E. Milet.

Dl. Fremiet, acest amabil celebru, autor al atâtor statui călări, ocupă încă locul de onoare la salon, omul acesta cu Stefan cel mare, domn al Moldaviei, bronz admirabil, în care calul şi călăreţul au o măreţie impuetoare, de un efect magistrat.

„Monitorul Universal“ 22 Iunie. Art. semnat Victor Champui.

De citat este Stefan cel mare, a dlui Fremiet, statuă destinată pentru România The American register 3 Iunie. Art. nesemnat.

Grupul colosal al d-lui Fremiet, representând pe Stefan cel mare, domnul Moldaviei, atrage multă băgare de seamă. — El este o operă puternică şi demnă de laudă.

„Francesul“ 8 Iunie. Art. semnat Ghiberti.

Statua călare a lui Stefan cel mare, domnul Moldaviei, se cuvinea talentului robust a dlui Fremiet. Personagiul are privirea inplacabilă şi măreaţă a unui hospodar. Calul, un mândru animal îndoaie capul într'o mişcare plină de graţie, care adaoge măreţia călăreţului. Evacaţiunea lui Stefan cel mare are asprimea tipurilor întrevĕḑută de poetul Burgravilor. Acest bronz masiv care trebue sĕ fie ridicat la Iaşi, în România, în centrul uşoarelor locuinţi, construite de lemn, va descepta ideea comandamentului şi a trăiniciei.

„Arte populare“ 11 Iunie. Art. semnat H. T.

Nu împărtăşesc părerea unor critici confraţi ai mei şi a unor artişti, confraţi a lui Fremiet, care pretind că opera sa din anul acesta e mai mult grea decât puternică mai mult colosală de cât în adevĕr mare.

Găsesc din potrivă că statua călare a lui Stefan cel mare, domn al Moldaviei îi dă un caracter foarte impunător, de o mândră şi de o sălbatică înfăţişare.

Care oare, face acum cai ca acesta? adevĕraţi cai vii, mergênd, paradând, şi sforăind? care oare dintre detractorii cât de puţin geloşi de talentul lui Fremiet ar fi în stare se statornicească un astfel frumos animal? cu toţi muşchii sĕi, cu toate vinele sale, cu toate mişcările în joc? se impută gâtul de a nu fi înalt în proporţiunile totului de a fi puţin scurt şi puţin slab. Dar nu se gândesce nimeni că capul este puţin încordat în partea peptului şi astfel el este vĕḑut mai scurt. Ornamentele calului îl acopere în prefecţiune, şi au avantagiul de a fi de o scrupuloasă veritate. Ele nu 'l acoperă mai mult decât trebue, faţă cu mărimea corpului.

Domnul, însuşi poate că 'i ceve cam îmbrăcat. Artistul i-a pus toate cele mai frumoase oxale, zorzoane, spre Triest, va simţì ascutişul spadelor germâne. Aceste, se vede acum, că au fost scrise în mânia cea dintâiu, pentrucă „N. A. Ztg“ vine şi asigură că guvernul italian s'a esprimat într'o notă cătră ambasadorul sĕu dela Viena, că autorul crimei regretabile este întocmai inimicul monarchiei austro-unguresci, ca şi al celei italiane. Tot aşa s'a grăbit ministrul de esterne Kalnoky a 'şi esprima regretele pentru demonstraţiunile triestine îndreptate contra consulatului italian din Triest.

Cestiunea egipteană se desvoaltă încet. Dar cu cât se desvoaltă mai încet pare a se complica mai mult şi cu atăt pare că sfera complicaţiunilor se întinde mai pe departe.

Abdul Hamid, sultanul turcesc şi Chaliful musulmanilor, care înainte cu douĕ luni a decorat cu ordinul cel mai mare pe „rebelul“ de aḑi, pe Arabi paşa, trimite trupe, cari alăturea cu Englezii se „restabilească ordinea“ în Egipt. Atitudinea aceasta suprinde lumea şi o lasă neorientată. Orientarea în încurcătura aceasta în adevĕr nu e uşoară. Căci lumea credea că trăgănările de mai nainte a le Sultanului nu se fac fără de a avè acesta pe cineva la spate, care se 'l pună la cale, cu scop de a paralisa întreprinderile guvernului englez. Prepusul era asupra cancelariului german.

Este sciut că înainte de venirea lui Gladstone la putere, când amicul turcilor Beakonsfield conducea politica esternă a Britaniei-mari, foile berlinese deschiseseră o campanie ḑiaristică contra Rusiei. În alianţa defensivă austro-germană, locul al treilea era păstrat Engliterei. Germania se gândia atunci la puterile care vreau se resbune: una Sedanul şi alta San-Stefano. Peste noapte însĕ vine Glad stone la putere, bărbatul care n'a ascuns nici când simpatia sa pentru Rusia şi pentru popoarele creştine din Orient. În Petersburg, Belgrad, Sofia şi Cetinie, bucuria a fost mare pentru evenimentul acesta. Organele care se inspiră din minsteriul de esterne din Berlin căutau ocasiuni sĕ scrie cu dispreţ despre politica esternă a lui Gladstone. Când sultanul a trimis deputaţiunea cea grandioasă la Berlin, ca se aducă omagiele sale împĕratului Germaniei, lumea a încetat de a se mai îndoì în prepusul că toate desastrele politicei engleze esterne, vin dela Berlin şi a început a considera pe Germania ca pe mostenitoarea rolului Britaniei mari pe malurile Bosforului.

Gladstone a vrut acum se arate lumei şi mai cu seamă mohamedanilor că nici cancelariul cel puternic al Germaniei nu e în stare sĕ i apere de mănia englezească şi că sultanul cu toată protecţiunea germană este mai neajutorat decât un copil, în faţa flotelor englezesci. Argumentul e Alexandria derimată, canalul Suez ocupat şi ţeara cea mai roditoare înundată de resboiu.

Crisa din urmă din Francia dovedesce că avênd Gladstone noroc i se sporesc şi amicii. Din convorbirile ministrului Duclerc cu raporturi de ḑiare a căror esenţă este, ridicarea Franciei şi din simptoame de rescoale noue în Siria, îndreptate contra creştinilor, s'ar părea că o alianţă anglo-francesă n'ar fi tocmai departe. Şi la o eventuală împărţire nouă a Turciei de sigur că se va însinua şi Rusia.

Din cestiunea egipteană resar aşa dar alianţe noue şi cu aceste] şi conturile unei grupări noue de staturi. Aceste însĕ nu sûnt nici decum semnele unei păci durabile.

Cuvêntarea deputatului din senatul imperial Br. Walterskirchen.

(Urmare şi Încheiere.)

Cele mai multe lucruri, pentru cari partidele în parlament luptă până la cuţit, oamenilor, cari se luptă cu amarul vieţei, pentru pânea şi locuinţa de toate ḑilele, le sûnt cu totul indiferente. Şi nu mĕ voiu mira de loc, dacă poporul în cele din urmă, venind la cunoscinţa lucrurilor, cari împedecă pe guvern şi partide a se interesa şi de afacerile lui, va lua la goană cestiunile, sub cari geme activitatea publică de lungă vreme.

Şi dacă adevĕrata espresie a simţemintelor naţionale este cea manifestată în cele mai multe părţi ale populaţiunei din Austria, nu mai încape altă deslegare, decât s'au rĕsboiul civil, s'au forţa majoră, care se lege mânile oamenilor, spre a nu se încolăcì la bătaie. Eu almintrea înţeleg simţĕmêntul naţional. Nu trebue sĕ ne negăm naţionalitatea noastră, din contră, se o purtăm în inimele noastre, sĕ o apĕrăm sus şi tare întocmai ca şi acela, în a cărui inimă esistă credinţă religioasă, pre care o vestesce în faţa lumei. Trebue sĕ ne iubim limba maternă, precum 'şi iubesce fiecine văile şi munţii patriei sale, unde l'au legănat maică-sa, unde şi-au petrecut fericiţii ani ai pruncei, şi în cari odichnesc iubiţii lui. Şi această alipire eschide oare iubirea cătră o patrie mai mare, cătră naţiunea, căreia aparţinem? Avênd omul pe pĕmênt numai o mumă, pentru care — dacă se cere e gata de a trăì sau a murì, urmează că el sĕ numai aibă inimă pentru fraţi şi amici? Şi trebue doară, ca simţemintele naţionale se omoară bunăvoinţa cătră cei de altă limbă? În adevĕr mi se pare că în privinţa simţemintelor naţionale, mulţi se află pe o treaptă cu confesiunile în evul mediu. (Aplause frenetice şi prelungite.) În evul mediu nime nu 'şi putea mărturisì confesiunea, fără a nu fi prigonit de cei de altă confesiune, cari credeau că ei pe altă cale vor moştenì viaţa de veci. În fine au ajuns oamenii la cunoscinţa, că credinţa proprie nimic nu sufere prin necredinţa celuilalt. Au ajuns la cunoscinţa, că confesiunile au numai preţul, ca mediul moralei şi al religiunei, ale căror legi eterne sûnt scrise în inima omului. Naţionalitatea omului nu trebue se fie spre paguba altora, de oarece ea nu este unica, prin care ne putem câştiga comorile sciinţei şi ale culturei, şi are preţ numai, încât ea formează treapta între individ şi marea mulţime puternică.

Durere, am fost şi martorul certelor naţionale, la cari, cei ce se certau nu se presentau ca eroi, luptători pentru nisce scopuri măreţe, ci semĕnau babelor bĕtrâne, pentru cari cearta e trebuinţă şi tot odată şi plăcere. (Bravo! bravo!). Nu fac prin aceasta alusie la parlamentul austriac, căci el nu este singurul loc, unde întêmpină omul veleităţi naţionale. Cred însĕ că, ar fi frumoasă şi satisfăcĕtoare problemă de a ne străduì, ca simţemintele naţionale se iee o direcţie binefăcătoare ca până acum. Sûnt şi fiinţe fricoase, despre cari sciu că sûnt amici ai progersului şi ai intereselor germâne, se tem însĕ a lărgì cadrul legei electorale, se tem a primì mai multe elemente din popor în corpul legislativ. (Aprobări).

Cine crede că germânii din Austria, în interesul lor naţional trebue să se lipsească de litera legilor electorale legale de astăḑi, cine crede că ei trebue se tremure înaintea liberalei legi de presă şi de reuniuni; cine crede că §. 19 din constituţie trebue sus ţinut, ca astfel limba germână se fie + lege limba statului, acela nu cunoasce îndreptăţita basă, la care se pot provoca germanii, ca element a purta hegemonia în stat, asemenea stă şi cu condiţiunile sub cari am ajunge noi la putere. Germânilor le competĕ rolul de conducĕtori, pe cât timp vor fi anteluptătorii ideilor de libertate şi de progres, pre cât timp germanismul şi desvoltarea culturală sûnt noţiuni nedespărţite una de alta. Şi dacă cineva voesce se asigure posiţia germânului prin măestrita cale a legei electorale, s'au în cele din urmă prin influenţa regimului, zidesce numai în vênt, şi face foarte rele serviţii germanismului.

În fine oratorul a încheiat cu următoarele cuvinte: De a'şi fi bohem aşi fi vorbit în limba bohemă cătră bohemi. Deoarece sum şi voi remânea germân, şi cei ce m'au ascultat sânt germâni, aşa am vorbit nemţesce.

De n'aşi fi convins că principiele desvoltate de mine vor folosì germânilor din Austria, aşi fi tăcut. Şi fi va în folosul Dvoastră şi al întregei poporaţiuni, dacă ele se vor traduce şi în celelalte limbi din patrie.

Prima bătălie în Egipet.

Asupra recunoascerii de Sâmbătă scrie „Românul“, ministerìul englez de resbel a primit dela maiorul general sir A. Alison următoarea relaţiune oficială, datată din Alesandria 6 August, 1 oară 35 minute dimineaţa:

De vreme ce de vre-o douĕ ḑile se respândise de cătră indigeni vestea, că Arabi se retrăgea dela Cafr-el-Davar spre Damanhur, mĕ otărîi a întreprinde o recunoascere, care sĕ probeze pe deplin, dacă Arabi mai ocupă cu aceeaşi tăriă posiţiunea sea primitivă. Spre acest scop ordonai ca o jumĕtate de batalion de infanterie uşoară (Duca de Cornwalles) din regimentul Sud-Staffordshire, împreună cu un tun de de nouĕ punḑi, împreună cu toată infanteria călăreaţă, de a nainta dea lunlungul malului apusan al canalului Mahmudie. Batalionul 60-lea de vênători împreună cu un tun de acelaşi calibru trebuia sĕ înainteze de alungul malului rĕsăritean. Aceste detaşamente formau atacul mĕu din stânga. Ele trebueau sĕ urmeze cursul canalului până la o casă situată într'o pădurice în direcţiunea punctului unde drumul de fer, care pleacă din Cairo sĕ apropie mai mult de Canal. Dealungul acestei linii de drum de fer trebuia sĕ vină un batalion de soldaţi de marină, într'un tren împins de un tren cuirasat cu un tun de patruḑeci punduri şi două de nouă punduri, precum, şi cu o mitraliosă sistem Nordenfeldt şi douĕ sistem Gatlings, până la staţiunea de întrunire Mehalla.

Trenul trebuia sĕ se oprească acolo. Soldaţii de marină trebuiau sĕ se coboare acolo, întovărăşiţi de cele douĕ tunuri de 9, şi acoperiţi de focul tunului de 40 să înainteze din trenul cuirasat de-alungul şinelor drumului de fer. Coloana din stânga începu marşul. iei după amiaḑi la 4 şi trei sferturi dela staţiunea liniei Ramleh, îndreptându-se înainte pe amândouĕ malurile canalului. Ea întră în curênd în

---

greaua mantă de curte, zalele, tunice găetane (brandeburguri) paralele, coprarele, vrăţărele, ciubotele enorme. Dar colosul pe jumĕtate barbar nu se îmlădie sub povară. El ridică cu mândrie capul. Lunga sa barbă stufoasă, lungul sĕu păr, strîns sub coroană, fruntea şi sprâncenele sale sĕlbatice, privirea sa aspră, descoperă un scoborĕtor al Tătarilor, (?) un om de fer, care sdrobesce destinul, şi care domnesce cu îndrăsneală asupra popoarĕlor. Mâna sa dreaptă este întinsă, sceptrul sĕu samănă cu o mânecă de arme. Mâna sa stângă adună frânele şi strânge zăbalele, părênd a sdrobì dinţii.

Când acest teribil om de bronz va fi înălţat pe piaţa oraşului Iaşi, toţi Românii vor tremura încă.

„Alianţa artelor“ 15 Maiu.

Fremient nu se depărtează de energie sau de temperament, puind pe calul sĕu de bronz pe domnul Moldaviei Stefan cel mare,

„Figaro“ 2 Maiu. Art. semnat Albert Wolff.

Dl. Fremiet. Colosală statue călare a lui Stefan cel mare domnul Moldaviei, comandată artistului de oraşul Iaşi în România. E un monument cu o frumoasă turnură şi acăreia efect pe o piaţă publică va fi încă mai mare de cât la salon, pentru că trebuie aerul cel mare unui grup de această mărime, combinată pentru a fi vĕḑută în spaţ, si nu încongiurată de sutimi de marmuri, de bronzuri, şi de ipsosuri. România trebue sĕ fie mulţămită de dl. Fremiet.

„Memoriile diplomatice“ 6 Maiu 1882. Art. semnat Ioan Morald.

Vîrsta de fer a României este mai somptuoasă. Principatul liberat de jugul otomanilor a luat rangul sĕu printre statele libere şi suverane. El a voit sĕ împodobească oraşele sale cu monumente istorice, sĕ amintească origina sa glorioasă şi pe valoroşii sĕi domni. O sub-scriere naţională a pro curat cheltuelile unei statui a lui Stefan cel mare, domn al Moldavei.

El a încredinţat d-lui Fremiet grija de a esecuta acest portret. Artistul a făcut o operă solemnelă şi monumentele de mare merit; calul pe care nimenea nu putea sĕ-l trateze cu această siguranţă, e superb, sprigintă pe zăbala ce i o face simţită o mână nemlădioasă; domnul bine aşeḑat pe animalul sĕu întinde sceptrul sĕu cu mănunchiu de măciucă, bătut cu petri scumpe; coroana caracteristică, cu crucea greacă pe cap, el protege cu toată puterea sa de mare senior şi cu forţa sa bărbătească de erou pe poporul sĕu prea iubit. Noi felicităm din toată inima pe amicii nostri dela Iaşi pentru alegerea lor.

„Ḑiarul Artelor“, 9 Maiu. — Art. semnat Aug. Dalligny.

De dl. *Fremiet* un bust al lui Carol V. destinat pentru biblioteca din strada Richelieu, a căruia acesta este întru cât-va fondator, şi o mare statuă călare de dimensiuni colosale, *Stefan cel Mare* Domnul Moldovei, bogat investmântat şi acoperit de o largă mantă regească; calul înşăoat, frumoasă înfăţişare la om, puternic mers la cal. — Totalul acesta foarte decorativ va face un minunat efect pe piaţa publică a Iaşilor în România.

„Viaţa modernă“, 20 Maiu — Art. semnat Armad Silvestre.

Dl. Fremeit, unul din măestrii nostri sculptori, a esecutat pentru noi, după rugămintea noastră, desemnul marei sele stătui călare dela salonul din acest an.

Colosala statue călare de dl. Fremiet este destinată pentru oraşul Iaşi. — Eroul român pe care ea 'l representă are înfăţişarea unui Carolmagnu, (urmeaḑă desemnul statuei).

Ḑiarul „Sĕptămâna Parisului,“ 11 Iunie. — Art. semnat R. Miles.

Dl. Fremiet a făcut o mare operă din statua călare a lui *Stefan cel Mare*, Domnul Moldovei. — Ea este un monument de un mare efect şi va regăsì pe piaţa ce îi este destinată, acolo, succesul foarte legiuit ce ea a dobândit la noi.

„Ḑiarul ilustrat,“ 11 Iuniè. — Art. semnat Darcours.

Domnul Moldovei de d. Em. Fremiet este cu mândrie aşeḑat pe calul seu de bătălie. — Oraşul Iaşi, pentru care această statuă călare este destinată, va putè sĕ fie satisfăcut, vĕḑênd ast-fel representată una din vechile sale glorii.

actiune cu inimicul care avea o puternică posiţiune, acoperită fiind de un grup de palmieri de o casă întărită şi de o gradină. Aceste posiţiuni fură luate. În acest timp locotenentele Howard Byse dela vênători, precum şi un soldat, fură ucişi. Inimicul luă după aceea o a doua posiţiune, cu o jumĕtate de milă mai departe de întâia, pe malul apusan al canalului în nesce case, precum şi după malurile neregulate ale canalului. Şi din această posiţiune inimicul fu respins cu mari perderi. Însoţii în persoană coloana din dreapta, care forma de asemenea coarda arcului de împresurare, pe care se mişca coloana din stânga. Aşeḑai soldaţii de marină şi tunuri de calibrul nouĕ spre vest de stăvilarul drumului de fer şi le ordonai sĕ nainteze pe cât vor putè mai repede contra inimicului ocupat cu colonelul Tackwell, care voia a îi tăia retragerea. După câtă-va vreme mişcarea noastră fu descoperită şi inimicul deschise un foc de artilerie contra noastră. Eu naintai pe cât putui mai repede până ajunsei la punctul unde drumul de fer se apropie mai mult de canalul Mahmudieh, şi deschiseiu de pe stăvilarul drumului un foc de pusci asupra inimicului care ocupa malul canalului Mahmudieh.

Cele douĕ tunuri calibrul nouĕ, fură rădicate pe stăvilar şi îşi începură acţiunea lor contra tunurilor inamice. Tunul de calibru patru-ḑeci trăgea pe deasupra capului nostru contra punctului unde începură a se arĕta forţele inamice ficsând aripa mea dreaptă de ambele părţi ale stăvilarului. Ordonai atunci la douĕ companii se nainteze spre a ocupa o casă care nu era departe de canal, pe când, în acelaşi timp, dedui ordin la alte patru companii sĕ nainteze mai mult spre stânga mea pe terenul canalului şi dincolo de el. Acum ajunsesem la posiţiunea pe care o doream, şi formai o linià diagonală peste canal şi peste drumul de fer. Inamicul se retrase încetişor dinaintea noastră. Focul tunurilor de calibrul şepte şi nouĕ, pe care el le aduse îndată după aceea în acţiune, fu redus la tăcere de focul artileriei mele. Eu realisasem scopul recunoascereii mele. Dorind a face pe inamic sĕ-şi desfăşure toate forţele sale mai nainte de a se retrage, îmi mănţinui posiţiunea vr'o trei cuarte de oară, până când începu sĕ se înopteze. Atunci otărîi a mĕ retrage. Această mişcare fu esecutată în cea mai mare regulă şi precesiune de batalionul de marină sub colonelul Tuson. Ori ce încercare a inamicului de a nainta fu înlăturată de minunata precisiune a tunului calibru patruḑeci şi de continuul foc al tunurilor calibrul nouĕ. Se pare că perderile inamicului au fost foarte mari, şi el era atât de descuragiat, încât, contrar obiceiurilor asiatice, el nu făcu nici o încercare sĕ ne împedece retragerea. Tunurile şi trupele fură aşeḑate în cea mai mare linisce în trenul din staţiunea Mehalla, care pornì încetişor spre Alexandria. În acelaşi timp coloana stângă se retrase nesupĕrată de alungul ţĕrmului Canalului spre liniile dela Ramleh. Ca recunoascere, resultatul mişcării nu lasă nimic de dorit. Îmi pare rĕu că trebue se anunţ că perderile noastre au fost cam însemnate; mai ales la batalionul de marină şi printre marinarii cari se aflau sub imediata mea conducere, cari după cum mĕ tem, vor fi avut un mort şi vre-o douĕḑeci răniţi. La coloana stângă de atac, încât am aflat, au murit un soldat şi au fost răniţi şese s'au şepte soldaţi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bran, 27 Iulie 1882. Astaḑi avu în comuna colectivă Bran împărţirea diplomelor, pe cari le au căpĕtat unii din locuitorii acestei comune parte pentru ţeseturile şi lucrurile de mână, parte pentru productele ce le au espus la esposiţiunea română din Sibiiu, pe cari juriul sus numitei esposiţiuni le-a aflat demnede premiat.

Împărţirea diplomelor a fost anunţată mai dinainte pe ḑiua de 27 Iulie a. c. de Dl advocat Iosif Puşcariu, care sĕ şi presentă la ḑiua ficsată la locul destinat, unde în presenţa unui public numĕros, ţinu o cuvêntare foarte acomodată, prin care arată că este însĕrcinat din partea comitetului central de esposiţiune cu împărţirea menţionatelor diplome, şi lăudând poporul şi cu deo-sebire pe femeia română, care prin desteritatea ei la lucru a sciut stoarce admiraţiunea streinilor; îndeamnă poporul la muncă şi economie, căci munca şi economia (cruţarea) sûnt preţuite astăḑi de toate popoarĕle, ele sûnt mijloacele prin care poporul se poate ridica la o stare mai bună. Cuvêntarea sus menţionatului Domn lasă suveniri plăcute în inimă la sute de locuitori din aceasta comună, ḑic sute, căci vestea împarţirei premiilor respective diplomelor dela esposiţie, atrase mulţime de popor la locul destinat pentru împărţire şi aceasta cu atât mai vêrtos, că ḑiua împărţirei diplomelor era şi ḑiua târgului de ţeara a acestei comuni.

Cred că nu greşesc nimic dacă ḑic, că ḑiua împărţirei diplomelor dela esposiţie a fost o ḑi plăcută publicului nostru brănean şi acesta nu fără causă binecuventată, căci puţine comune vor fi avênd un numer aşa frumos de premiaţi dela esposiţiunea română din Sibiiu, ca comuna colectivă Bran. Bucuria se potea vedea pe feţele cele vesele a celor ce erau de faţă la această serbare, cari plini de entusiasm strigau „sĕ trăească împărţitoriul diplomelor, sĕ trăiască orangiatorii şi spriginitorii esposiţiunei române, sĕ trăească juriul esposiţiunei.

Ich. C.

Varietăţi.

* (Necrolog.) Dela Caransebeş primim următoriul anunţ funebru:

Nicolau Andreeviciu, ppresbiter gr. or. român în Caransebeş, precum în numele seu propriu, aşia şi al fiicelor sale: Eufrosina Elisa Livia şi al socrului seu Atanasie Czodan proprietariu în Lugoşiu, cu inima sfâşiată de durere şi lovitura soartei vitrege, prin aceasta anunţă moartea prea iubitei şi neuitaverei sale soţii resp. mama şi fica *Ana Andreeviciu* născuta *Czodan*, carea după suferinţe grele in urma unui morb mai îndelungat, în etate de 48 ani, şi în al 25 an al fericitei casătorii aḑi în 28 Iuliu (9 August) 1882 la 2½ oare după ameaḑi, după împărtăşirea cu S. Taine a repausat în Domnul, lăsând dupa sine în cel mai mare doliu pre iubitul seu tată, pre soţiul ei şi pre numitele fice orfane.

Remăşitiile pămentesci ale scumpei repausate se vor aşeḑa în 30 Iuliu (11 August) la 4 oare după celebrarea rituală, spre eterna odihnă în cimiteriul gr. or. din loc.

Fie-i tierina uşioara şi memoria binecuvêntată.

* (Omor). Locuiturii comunei Pauliş (cott. Arad) de mai mulţi ani sunt în proces cu comuna Haidacut (cott. Temis) din causa păşunei şi pămênturilor spălate de Mureş şi care acuma se află pe teritorul bănăţan.

În Primavara d. c. paulişenii prin decis judecătoresc au fost repuşi în posesiunea păşunei şi a pămênturilor, unde apoi ei şi-au păscut vitele şi semĕnat pămênturile primite dela haidacuteni fără ca sĕ se fi întêmplat ceva împedecare sau protestare din partea cuiva.

În 28 Iulie (9 August) trei locuitori din Paulişi, au trecut cu luntrea Mureşul ca se meargă la pămênturile lor şi sĕ şi cosască earba pentru vite.

Doi pândari (gornici ai otarului Haidacut), i-au oprit ca se nu taie earba amenintându-i ca-i vor împusca. Paulisenii sau provocat cu buna la dreptul lor, spunend că pămênturile acestea sunt a le lor. Pândarii s'au indepărtat şi pe alte cale pe ascuns printre cucuruz sau apropiat eară de Paulişeni şi au descărcat armele asupra lor, rănind de moarte pe Iosif Varşescu din Paulişi. Crima fu încă in aceea ḑi aretată judecătoriei din Radna ear judele investigatoriu s'a presentat în faţa locului. Faptuitorii prinşi şi închişi. Patru martori sunt cari au vĕḑut pe un pândariu înpuşcând asupra paulişenilor, însuşi rănitul l'a vĕḑut, şi adus fiind înaintea lui l-a recunoscut. Făptuitoriul e german (neamţiu) din Haidacut, ear rănitul de moarte e român econom din Paulişi.

r.

Loterie.

Sâmbătă în 12 August 1882.

Viena:	64	31	53	15	58
Timişoara:	3	78	72	25	16

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 August n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.70	119.60
Renta de aur ung. de 4%	88.40	88.40
Renta ung. de hârtie	87.05	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.–	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.50	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.75	98.85
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.25 98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97 75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii	—.—	120.50
Sorţi de regularea Tisei	110.60	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 70	77.60
Renta de aur austriacă	95.35	95.30
Sorţi de stat dela 1860	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	323.50	323.—
Acţiuni de credit austr.	315 --	316.10
London (pe poliţa de trei luni)	119.80	119.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.51	9.51
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. 165 [154] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or. confesională în Ilia protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕţătoriu, se escrie concurs până la 29 August a. c. st. v. in care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1 În bani gata 250 fl.,

2. Lemne în relut 20 fl.

3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

4. Grădina de legumi aparţinătoare scoalei.

Toţi acei indiviḑi, cari doresc a competa la acest post, au a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului congresual din an. 1878 la subscrisul până la terminul sus indicat. Cei cari pre lângă limba maternă vor fi versaţi bine şi în limba maghiară vor fi preferiţi.

Gurasada în 26 Iulie 1882

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresb.

Nu. 164. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară confesională gr. or. din Gurasada ppresbiteratul Iliei devenit vacant în urma ordinaţiunei Prea Veneratului consistoriu archidiecesan ddto 26 Maiu a. c. Nr. 807 Scol. se escrie concurs până la 30 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual în bani gata 120 fl. v. a.

2. În bucate 50 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în boambe.

3. Lemne 3 orgii lungi, din care este a se încălḑi şi scoala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a competa la acest post au a'şi îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic şi al regulamentului congresual din 1878, până la terminul sus indicat.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie buni cântăreţi.

Gurasada în 26 Iulie, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 111 [156] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de-a III clasă Cucerdea (Sz. Kocsárd) în protopresbiteratul Turḑii se deschide concurs până la 29 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu doue încăperi şi tindă. După ce va ocupa fiitoriul preot parochia sĕ vor edifica şi edificiile necesarii pentru economiă.

2. O prădină de legumi, lângă casa parochială

3. Un agru de 1 jug. 695□ (după foaia catastrală.)

4. Un fênaţ de 3 jug. 1012□

5. Folosirea cimiteriului de deasupra casei cantorala.

6. Dreptul de a păşunì vite, câte va avea parochul în păşunitul comun (până la comasarea hotariului.)

7. Dela 75 familii câte o ferdelă de bucate, dela morari şi plugari grâu ear dela ceilalţi câte o ferdelă de cucuruz in grăunţe: dela 15 famili de ţigani şi văduve câte o jumĕtate de ferdelă de cucuruz (a 16 cupe ferdela).

8. Dela 90 de famili câte o ḑi de lucru şi venitele stolare întrebuinţate până acum. Din ḑilele de lucru şi venitele stolare a treia parte e a cantorului.

Doritorii de a ocupa această parochie sûnt poftiţ a-şi asterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul amintit mai sus.

Agârbiciu (p. u. Gyéres) 30 Iuliu 1882 st. n.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 328 1882 [155] 1—3

CONCURS.

Cu părinteasca încuvinţare a Măritului consistoriu archidiecesan Nr. 1188. B. pentru parochia de a treia clasă Vecerd se escrie de nou concurs cu terminul până la 29 August an. cur.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în primele concurse şi adecă:

1. Casă de locuit cu nămăstiile necesari economice şi una grădină de legumi 70 fl.

2. Porţiunea canonică arĕtură şi de fênaţ 13½ jugăre 70 fl.

3. Dela 100 familii câte o claie de grâu a 1 fl. 20 cr., 120 fl.

4. Stola Epatrafirului usitată în protopresbiterat 140. — La olaltă 400 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie vor avea ă'şi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor statului organic şi a regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878 oficiul protopresbiteral gr. or. mai jos subscris în terminul indicat.

Nocrichiu, 30 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial gr. or.

Grigoriu Maier m. p.
adstr. ppresbitsral.

Nr. 81. 1882 [147] 2—3

CONCURS.

La scoala comercială română gr. or. din Braşov este de ocupat:

Un post de profesor pentru sciinţele curat comerciale.

Pentru ocuparea acestui post sě escrie concurs cu termin pănă la 20 August 1882 st. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor, cătră subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sûnt români de naţionalitate şi de religiunea gr. or.

b) că au portare morală şi politică bună:

c) că sûnt sěnătoşi.

d) că, în sensul statutului organic al Metropolii române gr. or. din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvat studiile academice comerciale.

e) că cunosc şi limba maghiară:

În fine au a se dechiara concurenţii prin petiţiunile lor, că sě vor supune necondiţionat dispositiunilor în vigoare a le institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt.

Pănă la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. v. a. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune, care este obligat candidatul al face în curs de cel mult trei ani; pentru următorii doi ani 800 fl. v. a. eară mai departe salariul ordinariu de 900 fl. v. a. — După 5 ani de serviţiu un adaos sau cincieniu de 50 fl. v. a. ce sě va repeţi de 5 ori! în fine drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Braşov 38 Iuliu 1882 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

Nr. 266 [148] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învěţătoriu la scoala capitală română gr. or. din comuna satulung biserica S. Adormirî, protopresbiteratul I. al Braşovului, pentru ocuparea lui sě deschide concurs cu terminul pănă la 20 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 350 fl. v. a. plătiţi în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi ca conform prescriselor mai înalte sě îşi astearnă suplicele lor provědute cu documentele necesarie la prea on. Domn protopresbiter al tractului I. al Braşovului Iosif Barac, pănă la terminul sus amintit.

Dela fiitoriul invěţător sě cere, ca pe lûngă predarea învěţămêntului cu elevii dela 6—12 ani, sě ţină şi scoala de repetiţiune dumineca şi sěrbătoarea.

Cei mai cualificaţi vor fi preferiţi; asemenea şi cei ce vor cunoasce cântările bisericesci.

Satulung, în 22 Iulie 1882.

Comitetul parochial dela biserica S. Adormiri.

În conţelegore cu Dl. Protopop respectiv.

Radu Popea m. p.
paroch ca preşedinte

Nr. 47 1882. [140] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěţătoresci la scoala poporală gr. orientală din Sighişoara; se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

1. În clasa I-ă cu salariu anual de 206 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru persoana învěţătoriului;

În clasa a III-a cu salariu anual de 275 fl. v. a. şi 3 stângini de lemne, cari salarie se solvesc în rate lunarie decursive.

Învěţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ḑilele, şi în scoală de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresuale din anul 1878, a ţinea strană în toate Duminecile şi serbătorile de preste an, şi se conducă cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenţii au sě'şi astearnă petiţiunile dimpreună cu documintele de cualificaţiune conform § 67 din regulament, pănă la terminul indicat subscrisului inspectorat scolar tractual.

Cei ce vor dovedì prelûngă acestea că pot conduce cântul în chor, sciu gimnastica şi cultivarea de grădinărit vor fi preferiţi.

Sighişoara 4 Iuliu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Demetriu Moldovan m. p.,
administ. ppresb.

Nr. 9 [137] 3—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. orientală din Sělişte a devenit vacant un post de învěţătoriu, împreunat cu un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunari anticipative din fondul scoalei, pentru care post se escrie prin acesta concurs cu terminul pănă la 15 August a. c. st. v.

Cel ce doresce a ocupa acest post are aşi adresa petiţia înstruită conform „Statutului Organic" şi concluselor sinodali relativ la scoalele capitali la presidiul acestui comitet parochial pănă la terminul sus indicat.

Sělişte, 10 Iuliu, 1882,

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte;

Comitetul parochial:

Ioan Maxim m. p., **Ioan Popa** m. p.,
not. comit. par.

Nr. 169. 1882. [141] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învěţătoresc la scoala confesională gr. or. din Manăsturul unguresc, în protopresbiteratul Cluşului, sě escrie concurs pănă înclusive la 15 August 1882 st. v.

Petiţiunile se vor substerne subscrisului pănă la terminul îndicat, — fiind acele instruite conform prescriselor statului organic şi al regulamentului congresual provisoriu din 1878 §-67. În special se cer studii pregătitoare cel puţin 4 clase gimnasiale, talent şi resp. ton frumos de cântat, şi deplina versaţiune în tipicul eclesiastic.

Petenţii spre a putè proba desteritate în cântări şi tipic, sûnt poftiţi a se presenta la faţa locului, pentru a cânta în Sânta biserică în oare care Duminecă sau serbătoare după ce se va publica concursul.

Venitul anual împreunat cu acest oficiu este în bani socotit de cel puţin 300 fl şi anume:

1. din repartiţiune dela popor 200 fl în rate lunari decursive;

2. din cantorale aproape 100 fl;

3. un agru arětoriu de 3 jugěre;

4. un fênaţ de 2 cară de fên;

5. un agru de 8 mirţe sěmănătură de pere de pămênt (crumpene)

6. cuartir liber în pompoasa casă scolară după planul ministeriale edificată.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 10 Iulie 1882.

Vasiliu Roşescu m. p.,
ppresb. rom. gr. or.

Scădere de preţ!

Pentru-ca şi cei mai cu puţine mijloace sě-şi poată cumpěra folositoarea şi pentru ori-ce economiă casnică nedispensibila:

Carte de bucate a bucătăriei române etc. ect.

un volum gros de 667 de pagine în 8⁰ broşată, scad preţul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la **1 fl. 50 cr.** şi me rog de comande prin mandate postale îndată cu banii. Cu trimiterea franco cartea costă cu 25 cr. mai mult, aşa dar 1 fl. 75 cr. v. a.

Cu stimă

[151] 2—3 **H. Dressnandt,**
librar în Braşov.

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsului şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61.

[144] 3—6

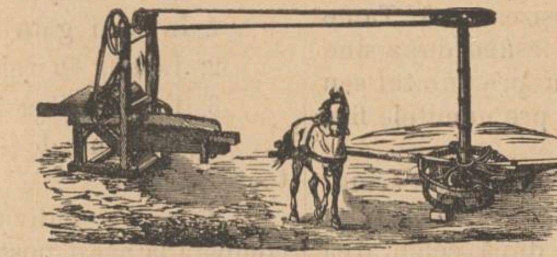

Avis pentru posesorii de pământ și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piața-mare, în Sibiiu.

Esposițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcţiune cât se poate de eftin.

[99] 14

CONCURS LITERAL

se deschide cu terminul de 18/30 Octomvre a. c.

Se cere: o novelă originală a căreia sujet se fie scos din istoria noastră naţională sau din vieaţa poporului român. *Premiul e de 100 franci în aur.*

Mai departe: **o poesie** de orice cuprins și un **studiu social** (despre viaţa socială, — femeia, — căsětoria, — amor sau altceva.) *Premiul pentru fiecare deosebi e câte de 50 franci în aur.*

Poate concurge ori cine. Lûngă manuscriptul provědut cu oare-care devisă, dar nesubsemnat de autor, se se alăture o epistolă — conţinênd în lontru numele autorului, ear dinafară divisa operatului.

Operatele se vor aprecia prin o comisiune de trei inși; și premiile se vor da autorilor celor mai bune operate, chiar și dacă acelea nu vor corespunde întru toate recerinţelor — presupunênd totuși ca ele vor fi publicate.

A se adresa pănă la terminul espus la
Administraţiunea ḑiar.

[152] 2—3 **„Amicul Familiei"**
în Gherla (Sz.-Ujvár — Transilvania).

---

[145] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumseţate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure și a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ și medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arětător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capětă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion și cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preţ îndoitsě nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sě adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rěspunḑětor **Nicolau Cristea.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90. Sibiiu, Joi 5/17 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Dreptatea şi frăţietatea maghiară.

Se apropie prima Septemvre şi fapta mĕ va da de gol, că am fost prea uşor credĕtor, când am afirmat în corespondenţele mele*), cumcă cu începutul anului scol. 1882/3 vom deschide mult aşteptatul şi de toţi doritul gimnaşiu român din Caransebeş.

Nu puteam crede, că guvernul maghiar va despreţuì dreapta cerere a unei populaţiuni de preste 100,000 locuitori dintr'un comitat curat român de aşi deschide pe banii ei un institut de crescere.

Audi lume şi te miră! Grăniţerii români din fostul regiment romano-banatic Nr. 13 au un fond scolastic de aproape 300,000 fl. şi un edificiu pompos zidit spre acest scop tot de ei.

Vĕdênd, că fraţii Maghiari, respective guvernul lor, nu se îngrijesce de crescerea fiilor lor, au cerut voie dela ministeriul unguresc aşi deschide *pe banii lor* un gimnasiu. Trimit o deputaţiune. Deputaţiunea se întoarce puţin măngăiată şi până astădi rĕspuns n'a căpĕtat.

De sigur, că rĕspunsul negativ ar fi sosit de mult, dacă nu punea pĕcatele pe colonelul Kraft sĕ depeşeze despre bravura grăniţerilor români pe dealurile Bosniei şi Erţegovinei.

Audi lume şi te miră, cum se rĕsplătesce din partea fraţilor maghiari bravura unui popor, care totdeauna şi-a jertfit viaţa pentru tron şi pentru patrie.

Cere sĕ-i dea scoli şi nu-i dă.
Vrea sĕ facă el şi nu-l lasă.
„Împĕrate fă dreptate.
. . . . !“

Mai deunădi literaţii şi artistii maghiari cu ocasiunea primirilor la gara din Caransebeş ne diceau: „Fraţilor români! Veniţi în braţele noastre. Pipăiţi stânga şi veţi vedè, cât e de caldă pentru voi!“

De ce li s'a rĕcit aşa de iute inima, fraţilor literaţi! Aţi spus adevĕrul s'au numai ne-aţi înşelat? Noi am venit la voi de mult. Nu v'am cerut altce-va, decât v'am dis: „dacă staţi rĕu cu bugetul, pentrucă îl daţi pe bulevarde şi alte institute curat maghiare fiţi buni şi ne daţi voie, sĕ ne deschidem un gimnasiu pe banii nostri.“

Dece nu ne daţi voie. Dece vi se recesce inima, când audiţi că şi românul vrea sĕ înveţe carte? În modul acesta doriţi frăţietatea cu românii? De ce nu provocaţi prin jurnalele voastre guvernul, sĕ facă dreptate fraţilor vostri, pe cari i-aţi îmbrăţoşat prin Caransebeş? Cine fuge de frăţietate, voi sau noi? Diceţi, că patria e mama comună. Astfel tractează mama pe fiii sĕi?

Pe câmpul de bătălie sûntem cei mai buni patrioţi, dupa ce venim acasă ne batjocoriţi, ne asupriţi şi nu vĕ cade bine, că după atâtea veacuri de asuprire, mai purtăm încă numele de român. Vreţi sĕ ne răpiţi limba dar sĕ sciţi că *morţi noi nu om da.*

Murim mai bine 'n luptă
Cu glorie străbună
Decât sĕ fim sclavi earaşi
În vechiul nost pămênt

---

*) Dela Caransebeş.

După articolul premergĕtoriu, care ne-a venit dela Caransebes, este foarte potrivit cel următoriu tradus din „Budapesti Hirlap“. Eatăl:

Schimbarea ministeriului român.

Ultraistii români din România şi Transilvania pot înjura şi agita cât voiesc în contra alianţei maghiare-române; larma diarelor „Timpul“ „România liberă“ etc nu va oprì cursul lumei, care silesce pe bărbaţii de stat români se caute spriginul statului lor în monarchia noastră. Mintea învinge şi nu patima; şi mintea ne spune, că soartea regatului român atêrnă dela aceea, scie oare el se-şi câştige amici între puterile occidentale, cari se o apere în contra Rusiei ce nesuesce spre Bulgaria şi Constantinopole.

Un lucru e sigur, deşi este în interesul monarchiei şi mai ales în interesul alianţei cu România, atât de proşti tot nu suntem, ca se ajutăm o Românie cu simţeminte ostile noue, care ameninţă întregitatea statului nostru, se amestecă în afacerile noastre interne, şi agitează, ne aţiţă poporul. Doamne feresce. Dacă va perì ea (România) nu e nici o pagubă, dacă o vor stringe între beţe, cu atât mai curênd şi va venì în ori. Numai pentru România, care în realitate va abdice de ori ce irridentă română, şi care nu va face, şi nu va suferì propagandă preste munţii Ardealului, ne vom trimite *„baka“-i* (infanteriştii) nostri în foc.

Şi în momentul când România ne va fi cum dorim, se vor schimba şi valachii nostrii din Transilvania şi din Banat. Nu vor mai gravita în afară, sciind că n'au *ce căuta acolo, şi nu vor mai produce neplăceri spre paguba lor, după cum au făcut deunădi în Haţeg fâlfâind stindardul unui stat strein (?) şi îndesânduse în gloate în salonul mostenitoriului la tron cu demonstraţiuni naţionale (!!!) a căror urmare a fost că episcopii lor nu au fost învitaţi la masa de curte, spre pedeapsă, că nu 'şi învaţă loyalitate şi bunăcuviinţă pre credincioşii lor**)

Şi dacă concetăţenii nostri români au învĕţat cuvintele din „Szózat“ (Szozat e poesia unui poet ungur Vörösmarty, şi corespunde poesiei regretatului Mureşanu „Deşteaptăte Române“ Not. trad.) „Pentru tine în larga lume nu este alt loc„ „a nagy világon e kivül nincsen számodra hely“, înţelegerea cu noi maghiarii se va restituì, şi nu se vor mai plânge de apĕsări ungurosci, după cum fac acum fără nici o causă. *Căci dacă ar fi fost asupriţi, n'ar fi aşa de mulţi, şi în stare aşa de bună, n'ar avea biserici şi scoale, jurnale şi oficii, reuniuni şi deputaţi, afară de Transilvania unde din voia lor le place a fi pasivişti.*

Veteranii români, fostii deputaţi dietali Babeş şi Petyko (?) şi alţii asemenea acestora, înzadar seamănă neghină printre grâul amiciţiei maghiare române, căci guvernul României altfel privesce lucrul şi voesce se meargă cu Ungaria *)

Această situaţie ne dictează ţinuta politică şi tot aşa şi României. Şi precum s'a alipit Italia de Germania şi Austro-Ungaria, nu din simpatie, ci din interes, astfelu şi România, urmând esemplului ei, întră în serviţiul (szegödik) puterilor mari din centrul Europei, căci aceasta o cer interesele ei. N'a făcut aşa şi Serbia încă de mult, şi regele Milan călĕtoresce acum la Ischl, de bună seamă nu din amor cătră unguri, ci cu calcul. Şi ce poate Serbia, poate şi România cu mult mai uşor. Şi România are mai multe motive.

Cestiunea orientală a ajuns ear' la ordinea dilei, şi aceasta silesce pe România sĕ se apropie de monarchia noastră. Cine scie ce va aduce primăvara.

În cestiunea navigaţiunei pe Dunăre a voit România se scape de societatea de navigaţiune austriacă, şi pentru aceasta s'a rĕsvrâtit contra noastră. Urmarea fu, că o a părăsit întreagă Europa, şi ea a rĕmas isolată. Acum ar vrea sĕ scape de politica aceasta vechiă şi ar vrea sĕ se înţeleagă cu noi. Noi sûntem gata la tot têrgul convenabil.

Brătianu nu ne este nici prieten nici duşman, el e oportunist ca şi Gambetta. Şi-a dat dimisia ca pe timpul

---

*) Va se dică, s'au pedepsit cu carenţă.
Not. tr.

*) Înaintea publicului lui „Budapesti Hirlap“ Ungaria e totul; Austria e... Schuwichs!
Not. tr.

FOIŢA.

Păţeniile unei bancnote.

(Fragmente autobiografice.)

Eram o hârtie frumoasă, îmbrăcată în haină albă a nevinovăţiei. Nu aveam nici o presimţire de fatalităţile şi corupţiunea societăţii moderne. Şi în aceasta situaţiune eram sumeaţă, cugetând, că vreodată voiu putè face serviţiile cele mai oneste societăţii omenesci.

Aşa eram înainte de trei ani. Dar acum? Doamne feresce! Acum sûnt vechiă sbârcită, mijloc de înşĕlătorie şi causa celor mai multe crime. Credeţi-mi. Eacă ce am păţit.

Domnii cei din Viena mĕ îmbrăcară în uniforma vênătă, după chipul şi asĕmĕnarea „tiranilor“ binecuvêntaţi de Ddeu, şi în înţelesul multor paragrafi fabricaţi la masa verde mĕ împuternicìră a garanta datoria statului în locul talerilor, galbenilor şi altor monete rotundioare şi sclipicioase. Banca ţĕrei se obligă a solvì pentru mine 10 fl v. a.

Îmi începui cursul.

Trecui prin mânile multor stăpâni cari mĕ privìră cu dispreţ, cu deosebire rea primire avui în Bohemia. Îmi aduc bine aminte, că într'o casină cechică toţi membrii îşi scoaseră portofoliul şi pe surorile mele scriseră cu litere groase: *za plati deset zlaty.* Eu fusei mai norocoasă, căci stăpânul meu, un tip din vremea lui Svatopluk, când scoase o mulţime de bancnote şi le puse pe masă, mai pe toate le marca cu inscripţiunea cechică, dar numai pe mine nu. De sigur pentru aceea că nu m'a observat de nasul sĕu cât un castravete, pe care stăteau nesce ochilari întocmai ca ciuberele pe calul moţului.

Mĕ espedară îndată la Budapesta. Aci avui cea mai mare ospitalitate, cu deosebire la Jidani. Eram o raritate şi ca atari mulţi curioşi mĕ schimbau cu 11 fl. Făloşia mea crescu şi mai tare atunci, când îmi vĕdui portretul în fruntea unui jurnal politic cuotidian din Budapesta, numit de scepticismul burgesimei: „Fiakkerblatt“. Nici odată nu am fost mai entusiasmată ca atunci.

Dar după soare vine ploie, şi bucuria mea încă nu ţinu mult. După ce se îmulţiră bancnotele, ajunsei în mâna unui tinĕr amorisat într'o coconiţă din Budapesta, care însĕ îi refusă mâna fiind el prea sĕrac. Tinĕrul acesta apoi într'atâta a desperat, încât îşi propuse se treacă în „Ceea lume“ şi încă prin o moarte modernă, aplicată mai mult în capitală. Într'o seară liniscită, pe care o pot cugeta numai poeţii, mĕ trezii cu stăpânul meu pe puntea catenară din Budapesta. Stăpânul meu îşi lua ultimul adio dela lume, apoi însuflat de vitejie, sĕ făcu nevĕdut în fundul Dunării unde mĕ aflam şi eu, însê bine conservată căci la mine nu petrunse apa. Cine îşi poate închipuì tristeţa mea? Eram de tot desperată vădindu-me în fundul apei, de unde nu voiu mai vedè lumina soarelui. O furtună grozavă aruncă cadavrul stăpânului meu la ţermure în apropierea unui sat unguresc, unde nisce pescari deteră peste el, ear pe mine me luă unul dìntre ei şi mĕ duse acasă socotindu-me de o hârtie netrebnică. Oh la ce am ajuns, sĕ fiu aşa despreţuită de un pescariu hĕbĕuc, care nu sciea valoarea mea şi a fabricanţilor mei, ajunsei la aceea stare, încât trebuì sĕ fac serviţiul unei hârtii aruncate în gunoiu. Muierea pescariului — oh abia pot spune de necaz — învĕluì în mine ardei. Eu învĕlitoare de ardei? La aceasta nu m'am asceptat. Când sĕ sfîrşì ardeii mĕ deteră unui copilaş sĕ se joace cu mine. Spaima mea crescu acum în gradul cel mai înalt, căci mĕ temeam că sburdalnicul de copil mĕ va face bucăţi. Groaznică situaţiune. Copilaşul sĕ juca cu mine în ţerînă, când spre norocirea mea eacă trece un Jidan cu pene, care vĕdêndume în mânile copilului, sĕ apropie de noi şi dise copilului:

Nu mi vei da hârtiuţa cea cu sfinţi? iţi dau o piţulă pe ea.

Sburdalnicul copil nu voea sĕ mĕ vîndă pentru toată lumea. Dar când Jidanul isteţ îi puse o piţulă sclipicioasă în palmă, copilul nu mai dise ba.

Prin acest mod de înşelătorie ajunsei ear în mânile unui om, care mĕ sciea preţuì. Dar e sciut că banii Jidovului nu stau în loc şi eu încă a doua di mĕ trezii în mânile unui advocat, apoi în punga tescuită a unui preşedinte de........ Acesta era om de lume şi nu era seară în care sĕ nu-şi fi peferiilor sĕ-şi poată reconstruì ministeriul. Dênsul e ministru de resboiu, ceeace caracteristic şi suspect, doară prevede Bratianu apropierea unui resboiu?

Ministru de esterne Dumitru Sturdza amicul personal al lui Kálay Béni şi âncă din vremi trecute leaderul amiciţiei şi alianţei cu Ungurii. Aceasta ne atinge tare plăcut, şi ne face a crede, că nu peste mult se vor desvolta bune referinţe între România şi Austro-Ungaria.

Mai nainte de toate trebue hotărit odată cu cestiune Dunărei, ca se nu ne împedecăm în continuu de ea.

Nu atârnă dela noi. Noi ungurii voim şi căutam alianţa cu România. Voesce şi noul cabinet român aceasta, atunci sĕ ne înţelegem şi se capacităm pe Austria. Căci neamţul e *durae capacitatis homo.*

Revista politică.

Sibiiu, în 4 August.

Mai multe foi provinciale, ḑice „P. Ll.“, anunţă o mobilisare curioasă în feliul seu. Douĕ sute de esecutori de dare au se fie mobilisaţi într'un singur comitat, în comitatul Timişului. Ce însemnează activitatea acestui corp de esecutori se poate scì fără de a o mai spune. Oameni, cari nu din renitenţă ci din lipsă sûnt în restanţă cu contribuţiunile, vor fi storşi de maşină esecuţiunei spre a nu se putè reculege timp îndelungat, sau spre a lua lumea în cap şi aşi căuta un adăpost, unde se poată câştiga ca se poată purta toate sarcinile vieţii şi se le mai remână ceva şi pentru ḑile negre. Mobilisarea aceasta nu se ţermuresce însĕ numai la comitatul Timişului. Sûnt multe comitate în lungul şi latul Ungariei, care sûnt norocite cu astfeliu de mobilisări şi „P. Ll.“, oficiosul guvernului, nu un malcontent, spune că la astfeliu de ocasiuni se cer, nu numai dările actuale, ci restanţe de ḑeci de ani şi de contribuţii, cari nu le-au cerut nimenea nici o dată. Oficiosul recunoasce ruinarea următoare din astfeliu de procedere; împută însĕ publicului necunoscinţa legilor, la adăpostul cărei esecutorii îşi permit esacţiuni care trec preste dispoşiţiunile legale. Vina, pentru ce publicul nu cunoasce legile, o trece oficiosul cu vederea, ba o înfrumseţează cu frasa, că legile se tipăresc în şepte limbi, ceea ce pentru noi este o noutate, de oare ce noi nu scim decât de legile tipărite în limba maghiară. Vina publicului din Ungaria este aşa dară că nu scie unguresce, căci la noi legile nu sûnt pentru ca se le scie publicul ci pentru ca publicul sĕ înveţe unguresce. Unde va duce politica cu tendenţa de a naţionalisa statul poliglot, se vede şi din mobilisarea sus atinsă.

Încât mobilisarea are sĕ atingă şi pe poporul romăm sperăm, că oamenii cărturari vor atrage atenţiunea celor ce se cuvine asupra articulului XV de lege din 1876, după care ori ce datorie de contribuţie care în termin de cinci ani dela statorire nu s'a încassat, s'au nu s'a asigurat de organele respective, să consideră ca întrată în prescripţiune şi datoraşul sau restantul nu are sĕ o mai plătească.

Din România ne aduc ḑiarele de acolo sciri sigure despre schimbarea ce s'a făcut în urmă în ministeriu. Ioan Brătianu remâne ministru presid. şi ia şi portofoiul de resboiu; Chiţu trece la interne; Stătescu la justiţie; Lecca remâne la finanţe Dabija la lucrările publice; au întrat D. Sturza la esterne şi Aurelian la culte şi instrucţiune. Angelescu fost ministru de resboiu şi Ureche de culte şi instrucţiune sûnt cari au eşit din ministeriu. — O telegramă originală a lui „P. Ll.“ sosită dela Berlin vedeìn venirea lui D. Sturza la esterne apropiarea României de alianţa austro-ungaro-germână.

O corespondenţă dela Bucuresci la „D. Ztg. din Viena crede că ministeriul acesta nu va avea viaţă lungă. Proba trăiniciei sale o va face înaintea camerilor care se vor convoca în Septemvre anul acesta.

Conferenţa representanţilor puterilor mari din Constantinopole a într'at într'o fasă nouă. În şedinţa dela 2/14 August representantul Franciei s'a declarat pentru propunerea representantului italian Corti în privinţa unei poliţii maritime internaţionale în canalul Suez. După propunerea aceasta toţi capii escadrelor şi comandanţii de năi din canal au a se înţelege, cum se esecute mĕsurile poliţiane pe apă în tot cuprinsul canalului. Telegrama care aduce scirea aceasta mai adauge, că în privinţa aceasta toate puterile sûnt de acord.

Convenţiunea anglo-turcească privitoare la cooperaţiune în Egipt încă nu e perfectă. Guvernul turcesc se opune încă subordinărei trupelor sale comandei engleze şi în legătură cu aceasta şi proclamărei lui Arabi rebel a remas încă nepublicată.

Astăḑi va fi sosit şi generalul Wolseley în Alexandria spre a lua comanda trupelor de operaţiune engleze.

Întârḑiarea Englezilor prinde foarte bine lui Arabi paşa, care adună combatanţi în giurul seu şi despre care se ḑice că dispune de bani mai mulţi decât însaşi Poarta otomană. Ooamenii lui Arabi paşa se întăresc în mai multe locuri ridicând întărituri de pămênt.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Baia-de-criş, 4/8 1882. Dle Redactor! În nrul 82 a „Telegrafului Roman“ în rubrica „Varietăţi“ sub titlu noutăţi din Zarand din 13/25 Iulie între altele este următoarea noutate: Representanţa gimnasiului conchemată la şedinţa estra-ordinară, a vêndut unui liferant de lemne — goronul din pădurea gimnasiului dela 30 cetimentri în sus cu 12,000 fl., s'a şi încheiat contract, care la timpul sĕu cred că se va asterne Consistoriului. Bine ar fi dacă banii s'ar întrebuinţa pentru binele institutului.

La aceasta noutate de astădată nu aşi avea se reflectez nimic, deşì nu conţine în sine adevĕrul pur, dacă nu ar fi vorba despre un institut public, românesc a căreia soarte şi esistenţă pe toţi cei bine simţitori trebue sĕ le intereseze în primul loc. Domnul corespondente între altele ḑice „bine ar fi dacă banii s'ar întrebuinţa pentru binele institutului“. Acesta este o espresiune la care eu ca membru al comitetului, a representanţiei şi a epitropiei nu pot tăcè, ba aşa cred că nici un membru aparţinătoriu acelui institut fără a fi vătămat în adûncul sufletului sĕu nu o poate retăcè, pentrucă este o suspiţiune foarte gravă, ce taie afund în caracterul şi onoarea tuturor membrilor institutului.

Onoratul public au putut observa că la noi românii se află cam mulţi indiviḑi căror le place a scrie numai se fie scris şi alta nimic, pentrucă nu au învĕţat a combina fiindcă pentru dênşii lucru greu, mi se pare că nici nu vor putea învĕţa neavênd bunavoinţă de a studia lucrurile după cum sûnt.

Ca se pot documenta aceasta, afirmaţiune a mea, rog se binevoiesci în interesul publicului şi a autorităţilor respective a-mi, concede următoarele deslușiri:

Representanţa fondului gimnasiului gr. or. din Brad în 8/20 Iulie nu au vêndut lemnele de goron din pădurea fondului ce se afla în comuna Mihĕleni, fără au aprobat contractul compus între epitropia fondului şi cumpĕrătoriul Spire Vincent, cetăţean din Paris. — Contractul însĕ până astăḑi nu este aprobat din partea cumpĕrătoriului, fiindcă representanţa au strămutat o condiţiune, a cărei primire decide validitatea contractului. Cumcă s'au vêndut lemnele de goron de mai sus de 30 centimetre cu 12,000 fl., este adevĕr,

Pentru ce a vêndut representanţa fondului pădurea şi încă cu preţul de 12,000 fl., până nu va fi aprobat contractul nu o pot da publicităţii în detail fiind în detrimentul institutului. Ceea ce pot face este: Institutul şi respective fondul are venit anual sigur 2444 fl., 40 cr. v. a. nesigur si împreunat cu multe calamităţi 1000 fr. spesele neîncungiurat de lipse sûnt 4000 şi căteva sute, după cum arată bugetul din fiesce care an. Fondul gimnasiului dela anul 1867 încoace în continuu a căutat se vêndă acea pădure încă pe acel timp, când esistenţa institutului era asigurată şi nu avea lipsă de ajutoare, causa numai mai târḑiu o voiu potea spune, adecă după aprobarea contractului. Atâta pot se spun din propriile afaceri ce am avut în această causă de 12 ani până astăḑi, că nime nu a promis 12,000 fl deşì oamenii fondului au tentat vinderea prin toţi agenţii dela toate societăţile despre care au avut cunoscinţa, promisiunile de până acì au variat între 5 şi 10 mii cu condiţiuni de tot nefavorabile faţă de institut. Cumpĕrătoriul de acum are se solvească întreaga sumă în termin de 10 luni dênsul însĕ au oferit că o solvesce numai de cât pe lûngă o mică condiţiune, prin urmare preţul vênḑărei este asigurat prin depunerea sumei. Fondul s'au mărit cu un venit curat anual de 600 fl. calculând cu 5% la sută. Cumcă suma de 12,000 fl. se nu se prefacă într'un fond nealienabil pentru gimnasiu şi numai fructificarea aceluia capital sĕ se folosească, nu cred că nici cugetă cineva dintre cei interesaţi se facă altcum, nici că cred sĕ se ia alte disposeţiuni în privinţa aceasta.

În înţelesul statutului fondului gimnasiului toţi membri aceluia sûnt respunḑetori solidar cu averea lor despre întreaga manipulaţiune, acela este comitetul şi epitropiă în primo loco şi în locul al doilea representanţa care se compune din sinodele alor douĕ protopresbiterate, dacă nici aceasta nu este garanţie destulă, aici la noi mai multe nu potem afla, că nu ne concede statutul. Dela anul 1867 am onoare a fi membru a acelei instituţiuni şi încă de 1872 până in present că membru de comitet tot deodată epitrop şi ca advocat juristcosult, am fost de faţă la toate adunările generale anuale a representanţei, n'am observat însĕ nici odată sĕ se fi defraudat măcar un cruceriu, pe lûngă toate că toate funcţiunile dela acel institut se poartă gratuit, nimenea afară de corpul didactic nu primesce nici măcar un cruceriu pentru funcţiunile şi ostenelele sale. Socotelile anuale se subcern Consistoriului archidiecesan pentru suprema revisiune.

Sciu însĕ, că sau întêmplat o neregularitate pela anii 1870/1 prin împrumutarea unei sumuliţe de bani cu buna voinţă în interesul fondului, însĕ fără precauţiune şi din nesciinţă, dar nici aici nu poate se aibă institutul nici un cruceriu daună după cum arătai mai sus.*) T. Pop.

Zalaegerszeg în 13/1 August 1882. O însoţire pacînică sĕ serbeaze în ḑilele aceste în opidul Zala-Egerszeg capitala comitatulni Zala situat la marginea sudvestică a Ungariei între Stiria şi Croaţia, a VI adunare generală a pompierilor din Ungaria.

Adunarea generală însoţită cu esposiţia de instrumente pentru stingerea focului s'a început în 11 August st. nou când sa deschis şi esposiţia; în 12 August s'a ţinut şedinţele într'unirei societăţii generale, în 13 Aug a fost încoronarea singuraticilor e ru-

---

trecut cu...... torii şi..... aţii sei. Ertaţi-mi sĕ ve spun cum mi-am petrecut într'o seară, când mam şi despărţit de el. În hotelul „Pipălacă“ la o masă lûngă sĕ aflau toţi dlui.....· preşedinte cu dênsul în frunte. La o parte era capela musîcală compusă din doispreḑece fii a lui Cham, toţi cu feţele negre. Arii de a lui Pişta sunau din gros. În urmă dl preşedinte scoate douĕspreḑece bancnote a 10 fl. şi scupindu-le pe dos adecă pe partea nemţească, le lipì pe fruntea Ţiganilor, cari cu fruntea sigilată trebuiră sĕ sufle marşul lui Kossuth. Eu stam chiar în fruntea primaşului şi ca o preşedintă eram veselă ca soarele când ajunge în zodia racului.

Dela Ţigan ajunsei în mânile unei precupeţe, care me ţiunu trei luni de ḑile legată în cornul unei năframe. Destul de mare nĕcaz pentru mine. Când precupeaţa plecă la un têrg din apropiere, mĕ luă cu neframă cu tot şi mĕ bagă în sin. Pe cale precupeaţa zărì un epure durmind, pe care îl şi prinse şi-l legă de picioare cu năframă în care eram legată şi eu. Şuşoiul dracului atâta sĕ svêrcolì în braţele precupeţei, încât năframa se deslegă la picioarele dinainte, apoi plecând urechile înainte, cu o desteră smâncitură sărì din braţele cocoanei neprevĕḑĕtoare şi — dute şuşoiu la frunḑă verde cu năframă şi bancnotă. Nici cu şepte câni nu l'ai fi ajuns. Mai multe hotare trecu cu mine stăpânul meu epuresc. Trecu mult timp până ce sĕ schimbă aceasta critică situaţiune. Pre şuşoiul naibei încă l'a ajuns Nemesis, căci într'o bună dimineaţă un vânător îi trimisă un glonţ prin coastă când apoi scăpai şi eu făcênd mai mare bucurie vânĕtoriului decât epurele.

De aci umblai — ca banul — din mână în mână, până ce ajunsei la un neguţătoriu de porci la care ear o păţii al dracului. Când acesta voea a plătì în têrg o sumă mai mare de bani unui vênḑĕtoriu, scoase banii din portofoliu, pe care ca la comandă îi răpì un vênt puternic mestecat cu pulbere, şi-i ridică cătră ceriu. Între bancnotele sburătoare fusei şi eu. După ce sburai preste câteva case, căḑui chiar în blidul cu scoverḑi a unei precupeţe, care avu atâta isteţime, de a mĕ pune delături fără a o observa vre un ochiu de om. Precupeaţa, care vindea scoverḑi, de bucurie înghiţì — douĕsprĕḑece scoverḑi una după alta. Neguţĕtoriul de porci a înghiţit amarul.

Câte şi mai câte am păţit, pe cari dacă vi le-aş spune, ar trebuì să mĕ ascultaţi trei ḑile. Eu însă sûnt cu mult mai bine pătrunsă de curtoasie, decât se vatĕm simţul de moralitate al cuiva prin povestirea aventurelor mele numeroase pentru cari mulţi vor fi talpa Iadului.

Stăpânitorii mei au fost nenumĕraţi, — începênd dela cel din urmă Ţigan făcătoriu de haralip până la cel mai mare ministru, care se svèrcolesce pe fotel scăldat in politica Europei. Vĕ spun drept, că mai puţin serviţiu am putut face unui dascăl românesc, altora însĕ cu atêt mai mult. Serviţii la defraudări, têlhării şi la alte feliuri de înşelatorii — vrênd ne vrênd — am făcut. Şi dacă le ar enumera cineva pe toate aceste, atunci m'ar despreţuì toată lumea, — de altmintrelea nici acum nu sûnt prea onorată.

P. S.

---

*) Din lipsa de spaţiu de o parte şi fiind că meritul cestiunei e exhauriat, partea ce urmează nu o mai publicăm Red.

niuni carisa înfaţoşat cu steaguri şi în 14 August va fi apreciarea maşinelor espuse şi încheerea esposişiunei şi a adunărei generale.

Se înţelege de sine, că la o astfeliu de ocasiune petrecaniile îndatinate şi eserciţiile ce se cer dela statul pompierilor n'au lipsit. Aşa în 11 Angust după ameadi sa edificat în apropierea edificiului de esposiţie, ce sa construit cu mult gust spre scopul acesta, un rug de mai mulţi stângeni de lemne şi acesta în faţa publicului adunat aprindându se, sau făcut probe de stângere cu *matafuegos* şi cu o materie înventată de un anumit Hohl din Viena, şi ambe metode de stingerea focului s'au dovedìt pracţice, deoarece focul în arderea cea mai tare îndată după stropire s'a potolit.

Seara a fost apoi petrecere în grădina publică din comuna apropiată Kapuház.

În 12 August după şedinţele adunărei generale, în care s'a ales de preşedinte a reuniunei generale contele Oziráky s'au făcut eserciţii în piaţa mare la care s'a produs cu deosebire pompierii din Arad; eară seara a fost petrecere poporală bine cercetată într'o pădure apropiată. Petrecerea a fost împreunată cu foc bengalic şi cu aprindere de rachete, şi a durat până noaptea târdiu.

În 13 August a urmat conductul solemn, purces dela pavilonul de esposiţie şi trecênd prin mai multe strade laterale, la a căror colţuri fetiţe îmbrăcate în alb aruncau flori asupra pompierilor îmbrăcaţi în deosebite costumuri strălucitoare, s'a întors în piaţă unde în faţa bisericei catolice, înaintea unui transparent înpodobit cu verdeaţă, s'a încoronat steagurile deosebitelor reuniuni din partea damei patronese soţia proprietariului Tarányi şi a domnişoarelor de onoare din cortegiul ei.

Cu ocasiunea aceasta s'a ţinut mai multe cuvêntări şi s'a accentuat cu deosebire din partea conducĕtoriului pompierilor din Arad, diua memorabilă din 13 August când la Vilagos în anul 1849 au depus Görgei armele îngropând libertatea Ungariei.

În vorbirile acestea s'a accentuat cu mare entusiasm patriotismul maghiar şi dorinţa că *„minden ember legyen ember és magyar"* (tot omul se fie om şi ungur).

După fiinirea solemnităţii acesteia a fost banchet mare şi apoi a făcut eserciţii pompierii din loc. Seara ear' petrecere în o grădină publică şi apoi bal de elită.

Esposiţia de instrumente de stins e rĕu cercetată şi cu ocasiunea de probă a unui instrument espus a esplodat maşinăria şi s'a vulnerat greu şi uşor la vr'o 7 persoane. La deschiderea esposiţiei preşedintele comitetului de esposiţie ţinu un discurs scurt cu o pronunţiare foarte rea ungurească, ce a indignat pe mulţi strĕini cari n'au aşteptat ca aici în mijlocul poporaţiunei compacte maghiare sĕ şe afle conducĕtori cari se nu posedă limba pe deplin. Altcum toată arangiarea cu mici esceptiuni a fost corectă şi reuniunile singuratice cari în numĕr de 43 s'a adunat prin representanţii lor la adunarea generală, sûnt pe deplin mulţămite.

Peste tot opidul Zala Egerszeg deşì e mic cam la 6000 de suflete şi deşì impregiurările sociale ar lăsa mult de dorit, totuşi a desvoltat în timpul din urmă o activitate febrilă, de a se face publicului cunoscut esistenţa sa, arangiând în primăvara anului 1881 o esposiţie de maşini economice şi tot în anul trecut toamna la începutul lui Octomvre o esposiţie de fructe iniţiată şi arangiată de societatea economică din loc.

Altcum societatea din loc împărţite în caste, mai ca în India, e pentru streinii numĕroşi împărţiţi pela deosebitele oficiuri, neplăcuta, şi opidul aceasta poate pentru aceasta s'au pentru situaţiunea sa la marginea ţĕrii s'a privit încă pe timpul absolutismului ca un loc de esil pentru amploiaţii scrişi în cartea neagră.

Despre împregiurările geografice, etnografice şi economice din ţinutul acesta cu alte ocasiuni mai multe.

+

Varietăţi.

* Maj. Sa a denumit pe generalul de cavalerie bar. Appel, comandant militar în Sibiiu, comandant general în Seraievo şi guvernator în Bosnia şi Erţegovina.

* Escelenţia Sa Preas. P. Archiepp şi Metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de a seara la Budapesta.

* Comandantul militariu din Timişoara L. M. C. Degenfeld-Schomburg — se dice — este designat pentru comanda militară din Sibiiu.

* (Postal) Direcţiunea postelor reg. din Sibiiu publică concurs pentru ocuparea mai multor posturi de servitori la oficiile de postă. Emolumentele sûnt pe lûngă cauţiune de 100 fl. 300 fl plată, 60 fl. bani de cuartir şi uniformă în natură. Concurenţii au sĕ şi instrueze petiţiunile, în sensul articlului II de lege 1873 şi sĕ le înainteze în termin de 6 septămâni la Direcţiune. — Aceeaşi direcţiune publică concurs pentru ocuparea a trei posturi de oficiali, eventual de practicanţi în oficiul postal. Pe lûngă cauţiune de 300 de fiorini dela aspiranţii de oficiali, aceştia se vor bucura de un salar de 600 de fiorini şi 100 de fiorini bani de cuartir; practicanţilor se pune în perspectivă un ajutor de 300 de fiorini. Petiţiunile au a se înainta în termin de trei sĕptĕmâni la direcţiune.

* (Unde dai şi unde craepă.) În Nr. 74 al „Telegrafului Român" am publicat o mică notiţă cu privire la congresul studenţilor din România. Nu-mi vinea la socoteală cosmopolitismul studenţilor români de peste munţi, mai ales în criticele timpuri de astădi. Am fost cetit o notiţă uostimă în „Familia" domnului Vulcan şi nu credeam ochilor mei că au cetit bine.

Vine representanţa studenţilor români în persoana domnului N. Ganea, St. Mihailean, G. Coman, şi C. I. Nicolĕscu şi în Nr. 82 al „Telegrafului Român" mi deneagă calitatea de român pur şi simplu din motivul că nu mĕ cunoasce personal. Totodată spune *urbi et orbi că* în toamna anului trecut la Piteşti, studenţii facultăţii de sciinţe au ales pe domnul Alexandru *Schaabner* se i represente în comisiunea de organisare a congresului dela Băcău.

Nu sciu dacă-mi lipsesc sau ba cele mai elementare noţiuni de adevĕrat Român, după cum susţin studenţii din România, sciu însĕ că pe Români voiu sei sciu Români ori şi unde, fie chiar şi peste munţi.

Dacă e se ne tragem informaţiuni despre studenţii Români din Romănia, sûntem îndrumaţi la domnul S*chaabner*, („Familia", Nr. 25;) căutăm patriotism şi ni se impune de model d. Anastasie M. *Bessin*, („Observatoriul" Nr. 54.) sciinţa ni-o presentă tot domnul *Schaabner*, („Teleg. Rom. Nr. 82), şi ca vêrf al tuturor acestora, ni se dă nomenclatura *„Streinii de origine română*.

Vine apoi „tot un student român" de aici şi spune că dênsul şi cei mai mulţi dintre colegii mei nu consimt cu mine. Totodată 'mi spune că nu sum competent a-mi manifesta simţemintele mele.

Nu înţeleg pre fratele, „tot student român" de aici. Eu nu sum competent a-mi manifesta simţemintele mele. Cu alte cuvinte eu nu pot vorbì în numele meu. Şi Dsa poate vorbì în numele Dsale şi şi al colegilor mei. Eu cred că lucru stă tocmai invers după cum am făcut eu. În numele meu pot vorbì şi nu pot vorbì în numele maimultora. Însĕ treacă ducăsĕ, s'au mai scris şi se vor mai scrie încă basaconii.

Studenţii din România (vedi „Teleg. Rom. Nr. 82) deneagă calitatea de român tuturor, pe care nu-i cunosc personal, şi jidanii, nemţii, bulgarii, grecii, sêrbii, tatarii, pe cari i cunosc dênşii toţi sûnt români, şi încă cu *„drepturi vechi la această calitate"*, pentru că dânşii i cunosc personal.

Dacă n'am ţiné la principiul *„medium tenuere beati"* am dice: Cale bună! Principiul însĕ ne învaţă a nu fi nici netoleranţi, dar nici nepăsători până la lepădarea de sine.

Suum cuique. Iniţiativa în această afacere nu ese a mea. În 5 Iule a. c. am primit o epistolă dela un amic al meu cu datul: Viena, 5 Iulie, 1882. Şi am cetit: „În „Familia" de Dumineca, e o notiţă, prin care se face cunoscut că congresul studenţilor din România se va ţinea în Băcău etc. etc. sub preşedinţa unui român de origine streină Al. Scbaabner. Ce ruşine pe ei; Studenţii dela 2 universităţi şi se pună în fruntea lor un . . . . ."

Epistola e depusă la Redacţia „Telegrafului Român," şi cei interesaţi o pot vedea. Şi mai ales fratele, care vorbesce în numele colegilor mei.

Tot acel *„Un student Român"*.

* (Adunări). Preşedinţii reuniunei generale a tuturor învĕţătorilor rom. gr. or. din diecesa Aradului, conchiamă comitetul reuniunei pe 9/21 August a. c. Ear adunarea generală a disei reuniuni pe 10/22 Aug. a. c. în Arad. Dreptul de conchemare la adunarea generală 'l dă comitetul şi casul present miroasă a despotism, căci comitetul nu ia împuternicit la aşa ceva (!?) Agendele principali sûnt 1. clasificarea staţiunilor învĕţătoresci, 2. cum sĕ se reguleze esmiterea de învĕţători pe lûngă inspectori la esamene şi în alte ocasiuni.

Comitetul protopopesc al tractului Arad este convocat la şedinţă pe 10/22 Aug, a. c. în Arad, în causa elaborărei proiectului pentru o scoală de fete in Arad. r.

* (Seceriş.) Dela San-Petru hăţăgan ni se scrie: De două sĕptămâni au eşit oamenii la secere. Bucatele de toamnă frumoase bune, numai rari. Orzurile, ovesele sûnt bune, grânele de toamnă şi cu deosebire cele de primăvară sûnt peste aşteptare bune. Chiar şi sĕcara, ce o au sĕmănat primăvara din causa timpului celui nefavorabil de astă toamnă înca este bună. Cucuruzele sûnt peste asteptare bune. Fênaţele încă promit fên şi otavă multă. Mere, pere, prune, încă sûnt. Se speează un an bun în urma unei lipse ce a domnit pe aici. După cum am vĕdut toate sûnt bune; Dar, numai cât sĕ nasce fătul, numai vre'o câteva dile este voios, căci peste el de o boală carea slăbesce. Eată esecutorii de dare şi ovreimea speculătoare, de mult sĕ tot pregată cu script — risticiul seu, întorcênd la foile catastihului, adunând încărcând, punênd camătă spre aşi forma în urmă un capital, voiu a dice a sĕ face din jupânul Iţig, şi din jupăneasa Ilca, Domnul şi Doamna...... Isvorul lor de bogăţie este olerca, apă-spirt, şi alte materii de rênd sûnt destule, şi încă eftine. — Domnii esecutori sĕ silesc a colecta darea, dar cu ocasiunea colectărei sĕ mai nasc şi unele spese destinate pentru buzunarul lor. Aşa încă cu tot dreptul poţi dice că: „Vin lăcustele". Rĕu dacă oamenii noştrì nu 'şi sciu folosì, şi întrebuinţa produsul lor.

George Reitescu,
învĕţător diriginte.

Loterie.

Mercuriîn 14 August 1882.
Brünn: **57 46 4 48 41**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.70	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	88.40	88.40
Renta ung. de hârtie	87.05	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.–	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.50	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.75	98.85
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.25 98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale transilvane.		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97 75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	97.50
Sorţi ungaresci cu premii . . .	—.—	120.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.60	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 70	77.60
Renta de aur austriacă	95.35	95.30
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	323.50	323.—
Acţiuni de credit austr. . . .	315.—	316.10
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.80	119.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon.	9.51	9.51
100 marce nemţesci	58.50	58.60

Nr. 228 [157] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de învĕţătoriu primariu la scoala confesională gr. or. din Bod, protopresbiteratul al II al Braşovului în sensul ordinaţiunei consistoriali din 21 Iulie a. c. Nr. 2302 Scol. se escrie concurs până în 29 August a. c. st. v. în care di va fi şì alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu fics 178 fl. 50 cr.
2. Venitul jumĕtate dela 10 jugere pămênt menite pentru scoală 50 fl.
3. Venitul celor 3 jugere date în folosirea învĕţătoriului dela comună 21 fl. 50 cr.
4. Venitul dela păşunitul a 4 boi 26 fl.
5. Venitul dela didactrul scolarilor 25 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al II al Braşovului până la terminul sus indicat arătând că cunosc şi limba maghiară.

Bod 1-a August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral
Comitetul parochial.

Nr. 243. [158] 1—3.

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Geoagiului I sunt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Banpotoc,cu 250 fl salariu anual cuartir grătuit şi 4 orgii de lemne din cari se va încăldì şi scoala
2. Fornădia, cu 110 fl. salariu anual, cuartir gratuit, 1040☐° loc arător pentru legumì şi de un car de cucurus, şi 2 orgii de lemne, din cari se va încăldi şi scola.
3. Hărău, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit, şi 2 orgii de lemne de foc pentru scoală şi învĕţătoriu, concurintele se fie om necăsatorit.
4. Certes cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit şi lemne de foc de ajuns.
5. Fizes-Barbura cu 100 fl. salariu anual, cuartir gratuit în localitatea scoalei şi 2 orgii de lemne de foc,
6. Uroiu, cu 150 fl. salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.
7. Voia cu 150 fl., salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.

Suplicele concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform statutului org. şi regulamentului congresual din 1878, sûnt de a se substerne până la finea lunei lui August.

a. c. oficiului protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I în Hondol.

Hondol 31 Iulie 1882.

În conțelegore cu comitele parochiali concernente.

Vasiliu Pipoș m. p.,
protopresbiter.

Nr. 2865. Scol. [149] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea următoarelor stipendii, devenite vacante, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 28 August a. c. st. vechiu.

1. Din fundațiunea Francisc-Iosifeană.

a) un stipendiu de 100 fl pentru ascultători de drepturi la vre o facultate s'au academiă din patriă

b) două stipendii a 60 fl pentru scolari la gimnasiu, scoala reală s'au comercială.

2. Din fundațiunea Cologeană două stipendii a 60 fl pentru studenți români gr. or. la ori ce institut.

Cererile concurenților sûnt a se asterne consitoriului archidiecesan până la terminul sus arătat instruite:

α) cu atestat dela oficiul parochial concernent spre legitimare, ca concurentele e român de mărturisirea bisericei ortodocse;

β) cu testimoniul scolariu de pe ultimul semestru;

γ) cu testimoniul despre starea materială a concurentului s'au a părinților sĕi.

La conferirea stipendiilor din fundațiunea Cologeană vor fi preferiți studenții din munții apuseni ai Transilvaniei.

Sibiiu, 21 Iulie 1882.

Din ședința consisoriului arehidiecesan, ca senat scolastic.

Nu. 164. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala populară confesională gr or. din Gurasada ppresiteratul Iliei devenit vacant în urma ordinațiunei Prea Veneratului consistoriu archidiecesan ddto 26 Maiu a. c. Nr. 807 Scol. se escrie concurs până la 30 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual în bani gata 120 fl. v. a.
2. În bucate 50 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în boambe.
3. Lemne 3 orgii lungi, din care este a se încălḑi și scoala.
4. Grădină de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei

Doritorii de a competa la acest post au a'și îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic și al regulamentului congresual din 1878, până la terminul sus indicat.

Se poftesce ca concurenții se aibă cunoscință și despre limba maghiară și sĕ fie buni cântăreți.

Gurasada în 26 Iulie, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 111 [156] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de-a III clasă Cucerdea (Sz. Kocsárd) în protopresbiteratul Turḑii se deschide concurs până la 29 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu doue încăperi și tindă. După ce va ocupa fiitoriul preot parochia sĕ vor edifica și edificiile necesarii pentru economiă.
2. O prădină de legumi, lûngă casa parochială
3. Un agru de 1 jug. 695☐ (după foaia catastrală.)
4. Un fênaț de 3 jug. 1012☐
5. Folosirea cimiteriului de deasupra casei cantorala.
6. Dreptul de a pășunì vite, câte va avea parochul în pășunitul comun (până la comasarea hotariului.)
7. Dela 75 familii câte o ferdelă de bucate, dela morari și plugari grâu ear dela ceilalți câte o ferdelă de cucuruz in grăunțe: dela 15 famili de țigani și văduve câte o jumĕtate de ferdelă de cucuruz (a 16 cupe ferdela).
8. Dela 90 de famili câte o ḑi de lucru și venitele stolare întrebuințate până acum. Din ḑilele de lucru și venitele stolare a treia parte e a cantorului.

Doritorii de a ocupa această parochie sûnt poftiț a-și asterne petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul amintit mai sus.

Agârbiciu (p. u. Gyéres) 30 Iuliu 1882 st. n.

În conțelegere cu comitetul parochial

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 328 1882 [155] 2—3

CONCURS.

Cu părinteasca încuvințare a Măritului consistoriu archidiecesan Ñr. 1188. B. pentru parochia de a treia clasă Vecerd se escrie de nou concurs cu terminul până la 29 August an. cur.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în primele concurse și adecă:

1. Casă de locuit cu nămăstiile necesari economice și una grădină de legumi 70 fl.
2. Porțiunea canonică arĕtură și de fênaț 13¼ jugăre 70 fl.
3. Dela 100 familii câte o claie de grâu a 1 fl. 20 cr., 120 fl.
4. Stola Epatrafirului usitată în protopresbiterat 140. — La olaltă 400 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie vor avea ă'și așterne petițiunile lor conform prescriselor statului organic și a regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878 oficiul protopresbiteral gr. or. mai jos subscris în terminul indicat.

Nocrichiu, 30 Iulie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial gr. or.

Grigoriu Maier m. p.
adstr. ppresbitsral.

Nr. 81. 1882 [147] 3—3

CONCURS.

La scoala comercială română gr. or. din Brașov este de ocupat:

Un post de profesor pentru sciințele curat comerciale.

Pentru ocuparea acestui post sĕ escrie concurs cu termin până la 20 August 1882 st. vechiu.

Concurenții vor adresa petițiunile lor, către subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sûnt români de naționalitate și de religiunea gr. or.

b) că au portare morală și politică bună:

c) că sûnt sĕnătoși.

d) că, în sensul statutului organic al Metropolii române gr. or. din Ungaria și Transilvania și al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaților de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvat studiile academice comerciale.

e) că cunosc și limba maghiară:

În fine au a se dechiara concurenții prin petițiunile lor, că sĕ vor supune necondiționat dispositiunilor în vigoare a le institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt.

Până la depunerea esamenului de cualificațiune salariu anual de 700 fl. v. a. Dela depunerea esamenului de cualificațiune, care este obligat candidatul al face în curs de cel mult trei ani; pentru următorii doi ani 800 fl. v. a. eară mai departe salariul ordinariu de 900 fl. v. a. — După 5 ani de servițiu un adaos sau cincieniu de 50 fl. v. a. ce sĕ va repețì de 5 ori! în fine drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Brașov 38 Iuliu 1882 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

Nr. 266 [148] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕțătoriu la scoala capitală română gr. or. din comuna Satulung biserica S. Adormirî, protopresbiteratul I. al Brașovului, pentru ocuparea lui sĕ deschide concurs cu terminul până la 20 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 350 fl. v. a. plătiți în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca conform prescriselor mai înalte sĕ își astearnă suplicele lor provĕḑute cu documentele necesarie la prea on. Domn protopresbiter al tractului I. al Brașovului Iosif Barac, până la terminul sus amintit.

Dela fiitoriul invĕțător sĕ cere, ca pe lûngă predarea învĕțămêntului cu elevii dela 6—12 ani, sĕ țină și scoala de repetițiune dumineca și sĕrbătoarea.

Cei mai cualificați vor fi preferiți; asemenea și cei ce vor cunoasce cântările bisericesci.

Satulung, în 22 Iulie 1882.

Comitetul parochial dela biserica S. Adormiri.

În conțelegore cu Dl. Protopop respectiv.

Radu Popea m. p.
paroch ca președinte

Nr. 47 1882. [140] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕțătoresci la scoala poporală gr. orientală din Sighișoara; se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

1. În clasa I-ă cu salariu anual de 206 fl. v. a. cuartir și lemne pentru persoana învĕțătoriului;

În clasa a III-a cu salariu anual de 275 fl. v. a. și 3 stângini de lemne, cari salarie se solvesc în rate lunarie decursive.

Învĕțătorii sûnt obligați a prelege în scoala de toate ḑilele, și în scoală de repetițiune oarele prescrise de §§. 16 și 17 din regulamentul congresuale din anul 1878, a ținea strană în toate Duminecile și serbătorile de preste an, și se conducă cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenții au sĕ'și astearnă petițiunile dimpreună cu documintele de cualificațiune conform § 67 din regulament, până la terminul indicat subscrisului inspectorat scolar tractual.

Cei ce vor dovedì prelûngă acestea că pot conduce cântul în chor, sciu gimnastica și cultivarea de grădinărit vor fi preferiți.

Sighișoara 4 Iuliu 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Demetriu Moldovan m. p.,
administ. ppresb.

Bilanț semestral

al Institutului de credit și de economii „Albina"

cu 30 Iunie 1882.

Active.	fl. cr.	Passive.	fl. cr.
Cassa în numerar	57,931.86	Capital social	300,000.—
Monetă	3,144.17	Fondul de reservă al acționarilor	32,088.82
Portfoiul de cambie	676,350.12	Depuneri pentru fructificare	945,002.17
Reuniuni de credit	26,013.65	Scrisuri fonciare în circulațiune	488,600.—
Împrumuturi pe hipotece	526,683.38	Fondurile do garanță ale reuniunilor de credit	18,770.42
Credite ficse	49,906.22	Dividende neridicate	22,316.50
Împrumuturi pe effecte	7,463.—	Fondul de pensiuni al funcționarilor institutului	4,647.20
Effecte publice	81,481.53	Creditori	69,704,16
Cassa institutului și alte realități	81,107.26		
Realități vêndute	26,308.02		
Effectele fondului de garanță al scrisurilor fonciari	220,860.64		
Effectele fondului de pensiuni	4,352.90		
Mobiliarul	2,334.04		
Debitori	117,192.47		
	fl. 1.881,129.27		fl. 1.881,129.27

Sibiiu în 30 Iunie 1882.

Direcțiunea Institutului de credit și de economii „Albina".

Iosif Sterca Șuluț m. p.,
membru al direcțiunei.

V. Roman m. p,
director esecutiv.

R. Petric m. p.,
comptabil.

[159] 1—1

Avis pentru posesorii de pămênt și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lûngă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Esposițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin.

[99] 16

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91. Sibiiu, Sâmbătă 7/19 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cui se credem?

Doi articuli punem mai la vale înaintea publicului cetitoriu, amêndoi din doue foi oposiţionale maghiare. Obiectul articulilor nu e politică de ḑi, e adunarea din Sighetul Marmaţiei pentru fondul de teatru român. Cu toate aceste ei sûnt instructivi. Ei, adecă articulii, ne descopere lupta între consciinţa cea bună şi cea rea, care frementă spiritile în sinul naţionalităţei maghiare.

Ne pare bine de simptomele acestei lupte şi am vrea se învingă consciinţa cea bună.

Fără comentare şi fără a ne hotărî cui se credem i comunicăm pe amêndoi unul lûngă altul.

Eată ce ḑice „Pesti Napló“, dela 11 August:

După adunarea românească.

O mare parte a oamenilor, cari nu sûnt din Marmaţia, trăesce în falsul prepus, că elementul preponderant al Marmaţiei e valahic (oláh.) Din aceasta urmează că valachismul (oláhság) şi-a putut valora aici foarte bine influinţa. În copilăria mea ca marmaţian din cap până în picioare, şi eu credeam, că Marmaţia aparţine comitatelor valahicesci şi numai mai târḑiu, — după observarea referinţelor dintre naţionalităţi — m'am convins despre netemeinicia presupunerei mele.

Valachii abia fac a patra parte din cei 220,000 de locuitori ai comitatului Marmaţiei. Elementul precumpenitoriu este cel rusesc, care dă cifra aprocsimativă de 100,000. Şi dacă vom detrage suma de 30, 000 de Jidani, restul este: Maghiari şi foarte puţini Nemţi. (Şi apoi românii frate??) Se vede deci, că comitatul Marmaţiei e foarte poliglot, şi la ocuparea multor oficii se cer vaste cunoscinţe limbistice.

Împregiurarea, că comitatul a avut caracter valahic, zace în referinţele nobiliare. Între ruşi sûnt foarte puţini nobili, precând în cea mai mare parte a comunelor cu populaţie valahică locuitorii îşi păstrează cu mândrie încă şi acum reminiscenţele nobilităţii. Valachismul a avut proprietăţi, a luat parte la alegerile comitatense şi la cele de deputat; cei mai mulţi esercitează şi astăḑi dreptul basat pe nobilime. Şi nobilii valachi fiind oameni cu avere purtau oficii înalte, apoi ca oameni cu rang şi avere multeori jucau rol de conducĕtori.

Valachismul de aici — cu deosebire în vremea mai vechie — nu era bêntuit de idei naţionale, cu cât străbat mai daparte vremea trecută, cu atât aflu figuri mai neoaşe unguresci în cercul inteligenţei. Vorbiau ungauresce, cugetau ungauresce, se îmbrăcau unguresce atât civilii cât şi preoţii, şi numai în timpul mai nou, la sucrescenţa tinĕră s'a observat, că esistă pe lume şi chestie naţională.

A trecut şi adunarea societăţii pentru fondarea teatrului român. Şed la masa mea de scris, mi revoc în memorie întêmplările cestor doue ḑile trecute, şi mĕ tortureează nesce gânduri vĕtămătoare (bántó gondolat). În telegramele mele amintisei că unguri şi români s'au salutat reciproc au accentuat cu însufleţire concordia, amiciţia maghiară valachică şi frăţietatea. În învălmăşala sĕrbătorilor şi a întêmplărilor n'am putut urmărì toate momentele cu atenţiune, şi nu le-am putut analisa cu sânge rece. Acum este departe de noi Babeş şi soţii sei, eară conversăm unguresce şi vĕd, spre mirarea mea, că între eri şi aḑi este mare deosebire, icoana de eri nu era obicînuită prin Marmaţia. Onoraţiorii nostri, preoţii dacă vin la oraş, sau mergem noi la ei, vorbesc unguresce, şi numai ici colea se mai rĕtăcesce printre ei câte-o ideă naţională. Noi sûntem dedaţi cu *„éljen“* şi nu cu *„Se trăiască“*, ne petrecem între cântări ungauresci, şi deşi ascultăm câte o cântare valachică, ea nu e resunetul insufleţirei naţionale

Acum însĕ cei cari am participat la aceste sĕrbători ne-am convins, că în alte locuri ale acestei ţeri domnesce spirit naţional valachic, intelligenţă valachică, şi comunică ideile în limbă nemaghiară, şi in loc de a se contopì în maghiarism, se silesce a se rupe tot mai tare din legăturile lui.

Aceasta ne pune pe gênduri.

Societatea fondului de teatru roromân, care şi-a pus de scop înfiinţarea unui fond de teatru valahic, în 13 ani a ţinut 13 şedinţe în deosebite locuri. Ţinerea de şedinţe s'au început în Transilvania, în Deva, apoi au venit în Satmare, de aici au sărit în Timişoara. Au urmat apoi Caransebeşul, Oraviţa. Reciţa, Lugoşul, Abrudul, Alba-Iulia, Blaşul, Sibiiul, Baia-mare, şi acum Sigetul Marmaţiei *S'au învêrtit prin toate locurile locuite de valachi. Conducĕtorii afirmă că ei sûnt anteluptătorii unei idei culturale, şi că Ungaria câştigă prin cultivarea Valahului. Se nu uităm însĕ că ei nu se silesc a înmulţì numai numĕrul membrilor fondului de teatru, ci transplântă idei daco-romanistice în inimile bĕtrânilor şi ale tinerilor. Arangiază sĕrbători naţionale valachice, ţin adunări valachice, toasturi valachice, şi lucrurile aceste, frumoasele cuvinte rostite turbură creerii la mulţi.*

Sigetul Marmaţiei nu e oraş valachic, ci e unguresc. Câţiva membrii ai societăţii o au învitat aici. Membrii veniţi din locuri mai depărtate fuserĕ încuartiraţi pe la arangieri, la cari au aflat primire cordială. Din comitate streine n'au venit mulţi, cu totul au fost 4 civili şi 8 preoţi. Dintre dnii valachici mai de Doamne ajută din comitat n'au participat la şedinţă mai mulţi de treiḑeci. La adunare, banchet şi bal, junimea studioasă a dat contingentul cel mai mare.

Se vede deci lămurit că inteligenţei valachice de aici nu-i prea convin astfeliu de adunări.

De simţeminte patriotice adûnc pătrunsul vice-comite din acest comitat *Mihálka László* sen. asemenea nobil valachic a propus, ca sĕ se facă mai bine stipendii pentru ajutorarea studenţilor şi se lasă teatrul la o parte, şi propunerea lui a avut de resultat, că s'au făcut mai multe subscrieri şi spre acest scop. *Comitatul şi inteligenţa nu şi-a spart capul cu primirea oaspeţilor. Le a dat pace sĕ'şi petreacă, însĕ foarte puţini au participat la petreceri.*

De aici se vede, că este totuşi oare care causă, pentru care trebue se ne ferim de asemenea petreceri (Turnu-Severin?!)

Din comitatul nostru au fost mulţi la adunare, parte din respect, parte din curiositate. Însĕ e foarte evident, că dacă va fi sĕ se mai ţină aici vre-o dată adunarea nime numai vine. Unii mai participă totuşi, căci sûnt membrii dela înfiinţare, au luat parte la mai multe adunări şi trăiesc în idei naţionale. *Cei lalţi însĕ se vor ferì de asemenea adunări ca de foc, căci ei sûnt oameni pacinici, linişciţi la suflet, se află bine în această patrie frumoasă şi nu doresc se producă turburări.*

Dintre bărbaţii principali ai societăţii au venit aici Vincenţiu Babeş şi Iosif Vulcan. Babeş, deşì fin în manieri, nu este om simpatic în ţeară. El este daco-român vestit, şi *omul se apropie de el cu sfială. Vulcan, ca poet şi om, stêrnesce simpatii, însĕ noi nu ne putem învinge cugetele căci şi el face propagandă pertru idei naţionale.* Societatea lui Babeş i deroagă mult, căci Babeş o spune pe faţă că dênsul e daco-român, şi numai din silă vorbesce unguresce.

Şi către mine s'a adretat cu cuvintele: *Scii Dta românesce*? Unica bucurie mi a fost că în decursul prânḑului a şeḑut lûngă un bărbat cu posiţie înaltă, şi n'a prea avut ocasie de a vorbì românesce. Ca se poată vorbì şi în această limbă a ţinut nisce toaste aşa lungi încât auḑitorii, urându se de el, începură a conversa, şi ast-fel vre-o câţiva fraţi români strigau neîntrerupt: „Se auḑim“! Şi ce vorbea Babeş? Despre spirit românesc, naţionalitate românească şi că sûnt şi români sinceri.

Vulcanu se silia se contrabalanceze pe Babeş. Elocent şi frumos a vorbit *unguresce*, şi ca adevĕrat poet n'a făcut politică. Iau şi strigat „Se trăiască“ ca nimĕnui altuia dintre cei presenţi. Şi vicecomitele a vorbit unguresce, însĕ lui Babeş i-a trebuit petrecere valachică, cu vorbiri şi cântări valachice şi deşì vorbia frumos, neted, şi vrea se fie sincer, totuşi se ascundea sub viclecuvintele lui sarcasmul muşcătoriu şi nia în cea mai mare mĕsură.

Ce e drept vorbitorii numai eşau din închinări pentru frăţietate şi concordie, a'şi jura însĕ, că vinul nu se strecura pe gûtlej între asemenea cugetări ci cu cugetări reservate. Un bărbat ca un brad, de o rară frumseţe, Tit Budu, paroch în Şugatag, care înainte de ameaḑi fu ales de notariu, a mers şi de cât Babeş mai departe, şi a golit păharul pentru cei ce — şi fac cruce la iveală. A vorbit foate clar, sciu unde a ţintit, şi dacă l'au aplaudat are a o mulţămì publicului numĕros, care ca şi vecinii mei cu auḑit numai sfêrşitul vorbirei; altmintrea-şi putea golì păharul fără impressie. Nici n'am acusat pe public pentru asurḑitoarele de „bravo“ şi „Se trăească.“ În sală era foarte cald, noi eram sĕtoşi; tot atâtea cause, pentru cari se puteau bucura de toaste.

S'a toastat şi pentru presa maghiară. Şi s'a toastat din partea unuia care spune ce simte. Aşa era atunci inspirat. M'am mirat, ca o parte din cei ce vorbesc valachicesce, sciu şi franţuzesce.

Din reminiscenţele istorice numai numele lui Dragoş a venit pe tapet. Domnul Tit Budu a vorbit de 6 ori şi de unspreḑece ori a amintit numele şi pămêntul lui Dragoş. E şi frumos pămêntul Marmaţiei, acela însĕ nu este al lui Dragoş, căci pe timpul lui Dragoş pe tronul Ungariei şedea Ludovic cel mare, şi el era înţelept şi viteaz, în privinţa aceasta nu avea seamĕn în ţeară. Apoi Dragoş nu se afla bine aici la noi, de aceea a şi voit se părăsească ţara cu o ceată de oameni, însĕ viteazul rege s'a dus după el şi la silit sĕ se re'ntoarcă (?).

Aşa dară Babeş a voit se facă propagandă pentru idei naţionale. Scim cine sûnt prinşi în mreajă. Şi sperăm că numĕrul lor nu s'a înmulţit.

Ce privesce pe bĕtrâni, n'avem se ne plângem, generaţiunea tinĕră însĕ e crescută în alt spirit. Regiunea aceasta se ţine de episcopia din Gherla.

Episcopul din Gherla e un celebru şi învĕţat şi presupunem despre el, că e tot atât de mare patriot maghiar, ca şi accentul numelui lui maghiar. (Szabó. N. Tr.)

Nu ḑicem ca domnii *clerici* tineri se nu vorbiască valachicesce. Limba poporului e cea valachică (?! La inceput nu erau români.) Trebue deci se scie bine limba poporului, avem însĕ de a observa. că ei foarte puţin vorbesc unguresce.

Şi această junime cerceteză mai regulat adunările fondului de teatru. Vor ḑice mulţi că ei sûnt tineri şi le plac petrecerile. 'Şi pot petrece, însĕ printre alte elemente, şi dacă ei inspiră aer unguresc, de odată cu aerul unguresc se inspire iubirea mamei comune, a patriei maghiare, nu însĕ principiele lui Babeş.

Arangiatorii au fost oameni cu tact evitând ori ce svon mare, şi inteligenţa de aici a lucrat forte înţelepţesce, că în cea mai mare parte s'a purtat cu resens. În adunare a presidiat Babeş. Babeş voesce de tot altceva, nu cultură valachică. Ungurul, valachul şi rusul se fie fraţi în Marmaţia, însĕ fără mijlocirea lui Babeş et. Comp. şi sĕ se împretenească după cum s'au împretenit şi până acuma.

Eată acum ce ḑice „Egyetértés“ dela 12 August:

Adunare românească în Marmaţia.

Abia am observat adunarea reuniunei pentru teatru român ţinută înainte cu câteva ḑile în Marmaţia. Abia ni au venit la cunoscinţă vivacele toasturi ale domnului Babeş şi

Vulcanu cari au cuprins lucruri însemnate vrednice de a le păstra în memorie. Şi acuma după ce jurnalele de limbă română au vorbit indetaiu despre serbarea naţională din Sighetul Marmaţiei, sĕ ne facem şi noi observările noastre.

Contra înfiinţărei teatrului naţional românesc în Ungaria n'avem nici o obiecţie. Se fie, şi încă cât mai îngrabă. Aceasta o dorim şi noi cu Babeş împreună.

În adevĕr o dorim. Esprimăm acest cuvênt cu toată bunăvoinţa, şi se poate că conpatrioţii români se vor fi mirând de aceasta. Noi însĕ am precumpănit bine acest cuvênt şi istoria patriei noastre, cunoscinţa naturei popoarĕlor ne-au învĕţat, că e lucru plăcut pentru români şi cu scop pentru noi, dacă va înainta cultura naţională românească pănă la gradul ca se-şi poată funda teatru stătătoriu şi se şil poată provedea cu cele materiale şi artistice.

Frumoasa noastră patrie e ţeară *poliglotă de mii de ani*, şi după toate probabilităţile *tot poliglotă* va remânè pe timpuri neprevĕḑute. Nu se poate nimicì poliglotismul de aici, nu se pot nimicì nici seminţiile cu limbi streine şi chiar dacă s'ar putea, nu e de lipsă sĕ se facă.

Noi, şi după părerea noastră şi naţionalităţile din patrie, n'avem lipsă decât de una: deosebitele poporaţiuni din patria noastră se trăească în pretenie şi stimă reciprocă, şi sĕ fie una în alipirea către patria comună. Susţinerea nestirbită a statului maghiar, desvoltarea independenţei şi a bunestărei pănă la punctul estrem (végczéljáig); aceasta e numai pentru care nu ne punem la têrg nici cu naţionalităţile, nici cu confessiunile. Abstrăgênd dela aceasta suntem gata a face ori ce serviţiu împrumutat.

Sûntem gata mai ales la aceea, ca se se desvoalte cultura naţionala a compatrioţilor nostri de limbă streină, şi sĕ înflorească. Într'aceasta vedem noi cea mai puternică garanţie a traiului pacînic comun şi a conlucrărei armonice spre fericirea patriei comune.

Şi adever vorbesce Vulcanu predicând aceste principii. Se poate că el presimte acest adevĕr cu spirit poetic, noi însĕ îl recunoascem judecând matematicesce.

Patria şi constituţia ei, numai ele sûnt astăḑi mediul între noi şi români, în acestea convenim, spre binele lor trebue se conlucrăm. Limba nu ne este comună; sciinţa arta modul de cugetare, multilaterala noastră activitate socială nu ne sûnt comune, ba nici înrudite nu.

Patria însaşi şi constituţia comună silesce pe maghiar şi român la convieţuire frăţească şi conlucrare armonică. Şi sila nu e numai morală, ci şi materială. Noi însĕ voim se basăm armonia dintre aceste doue popoare pe temeiu pur moral.

Limba nu ne poate fi comună pe toate terenele vieţei publice. Însĕ cultura noastră, arta, modul de cugetare, ele ne pot fi comune, sau cel puţin înrudite în ce privesce cuprinsul lor.

Sciinţa în starea sa cea mai înaltă nu cunoasce naţionalitate, nu sufere caracter naţional. Adeveraţii bărbaţi de sciinţă nu cunosc durerea pentru originea lor; fără a ţi denega originea şi naţionalitatea ei formează o familie cu tovărăşii lor de limbi străine nesuind spre progres.

Noi maghiarii ne silim ca şi pe, terenul sciinţelor ce ţinem pas cu postulatele culturei progresive. Cultura noastră naţională în viaţa privată, pe terenul literaturei, al învĕţămêntului public şi al oficielor publice este destul de lăţită, e destul de serioasă şi nepreocupată. Dacă românii din Ungaria în proporţiĕ numerică sûnt în stare se producă o asemenea cultură, în momentul în care i vor produce, mii şi mii de bărbaţi unguri şi români se vor înţelege între sine, vor cunoasce în sine naţiunea deosebită şi vor îmbrăţişa cu stimă. Miile de bărbaţi la noi se află deja, şi de aceea dorim cât mai grabnica desvoltare a culturei naţionale române, ca miile de bărbaţi se fie cât mai curênd şi din partea românilor.

Acesta e casul şi la arta naţională.

Arta are caracter naţional. Şi nici că esistă adevĕrată artă fără caracter naţional. Fie însĕ arta ori şi cât de naţională, îndată ce se ridică la un nivel mai înalt, se desvoltă în ea elemente comune cu toţi oamenii şi cu toate naţiunile, cari de asemenea interesează şi mişcă pe maghiari şi pe români.

Maghiarii şi Germânii sûnt de sute de ani duşmani de moarte în ce privesce simţemêntul de rassă. Însĕ numai massa poporului. Învĕţaţii poeţii şi artistii nostrii însĕ s'au purtat cu amiciţie şi simpatie către bărbaţii de sciinţă şi artă germâni, şi încă pe timpurile acelea, când toată stricăciunea politică şi economică, venia la noi sub nume germân,

Astfel de simţemênt de amiciţie şi simpatie se va nasce şi între bărbaţii de artă maghiari şi români.

Economul nu se bucură mai mult la privirea fructelor plântate şi udate de el însuşi ca noi, vĕḑênd cu câtă silinţă nĕsuiesc românii în masse spre cultură mai înaltă. Massele cari 'şi însuşesc cultura, nu mai sûnt neamicii ungurului.

Poporul necult şi negles semidocţii şi egoiştii lui conducĕtori, acestia sûnt neamici rassei maghiare şi ai statului maghiar în Ungaria. Compatrioţii germâni sunt înaintati în cultură, şi pentru aceea pe lûngă unguri ei sûnt cetăţenii cei mai buni, cei mai credincioşi.

De aceea ne bucurăm de miscări ca cea din Marmaţia. In mĕsură cu care sĕ înmulţesc în sinul poporului român bărbaţi escelenţi ca Vulcan, sĕ înmulţesc între ei şi amicii rassei maghiare.

Şi încă reciproc.

Sĕ se înfiinţeze numai teatru naţional român. Prin el se fac preoţi artei şi totodată şi amici culturei şi artei unguresci.

Şi dacă se vor înţelege şi stima între sine învĕţaţii şi artiştii a douĕ popoare, popoarele, cari îi vor asculta şi urma încă se vor înţelege şi stima. Şi atunci în locul oarbei emulaţiuni va păşì emulaţiunea nobilă, simţĕmêntul păcei atributul bărbaţilor, după cum s'a întêmplat în Elveţia între Francezi Germani şi Italieni.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 August.

Din Egipt şi din Constantinopole vin scirile cele mai importante. Arabi paşa, se ḑice, că a esoperat dela autorităţile religioase musulmane un decret, prin care sultanul este depus din chalifat şi în locul lui este proclamat şeriful cel mare din Mecca. Scirea aceasta venită din Egipt încă nu e confirmată, prin urmare poate fi încă trasă la îndoială.

Mai interesantă este cea dela Constantinopole, după care Poarta otomană ar sta înaintea unui ultimat din partea guvernului englez. „Times“ spune că ambasadorul englez este însărcinat a spune Porţei, că dacă nu se supune condiţiunilor englese în privinţa cooperaţiunei, va întrerupe negoţierile. Va declara Englitera şi Turciei resboiu?

După telegramele sosite aḑi şi în Marocco ar fi isbucnit „resboiul sfânt“ în contra creştinilor.

Societatea pentru înfiinţarea unui fond de teatru românesc. *)

Aceasta societate şi-a ţinut de astă dată adunarea sa generală în Sighetul Marmaţiei (7 şi 8 August n.) Conducătoriul adunărei a fost dl. V. Babeş, vice-presidentul societăţii. Raportul presentat de comitet în prima şedinţă, cuprinde pe lûngă datele necesare actuale şi o repede privire asupra trecutului. Reproducem acest raport în tot cuprinsul sĕu, convinşi fiind, că mersul întreprinderei naţionale, despre care e vorba va interesa pe fiecare din on nostri cetitori:

Raportul comitetului la adunarea generală din M. Sighetu.

Cu inima plină de bucurie ve salutăm în aceasta parte a patriei, frumoasă şi bogată de amintiri măreţe, onorabili membrii ai Societăţii noastre! Bucuria noastră ne vine din doue isvoarĕ. Primul este, că vĕ vedem întruniţi într'un numĕr atât de mare sub flamura aceasta a culturei; al doilea, că vĕ putem raporta despre un progres îmbucurătoriu, ce Societatea noastră a făcut în puţinii ani dela înfiinţarea s'a. Cei ce lucrează pentru cultură, probează că ţin cont de condiţiunile de vieaţă a unei naţiuni. Cei ce pot se producă un resultat mulţămitoriu, se pot felicita. Societatea noastră, care creează un fond, din care sĕ se poată înfiinţa un teatru naţional român, are asemenea o naltă problemă culturală. Căci, ce este scopul teatrului? De a fi un organ de frunte pentru poleirea gustului frumos, pentru respândirea moravurilor bune şi pentru cultura limbei. Teatrul este o oglindă, în care se reflectează secolii trecuţi şi în care ne vedem noi înşi-ne, cu toate însuşirile bune şi şi rele; o scoală, în care prin esemplele presentate învĕţăm a iubì vîrtutea şi a despreţuì pĕcatul, un tribunal necorupt şi drept, care pronunţă fără cruţare verdictul sĕu. După biserică şi scoală, teatrul este cea mai importantă instituţiune culturală în o ţeară.

Bărbaţii de frunte a tuturor naţiilor au recunoscut aceasta de mult. Au şi dat sucursul pentru ca sĕ se înfiinţeze teatre în ţĕrile lor. Toate guvernele spriginesc această idee. Nici nu mai este naţiune cât de puţin aventată pe calea cîvilisaţiunei, care se n'aibă cel puţin un început de teatru.

Importanţa şi necesitatea teatrului naţional s'a recunoscut şi s'a simţit şi de către români. Dorinţa de al avè, firesce, s'a tradus întâiu în realitate acolo, unde ei puteau dispune de mijloacele necesarii. La Iaşi se născu teatrul român în anii treiḑeci ai secolului nostru şi primii lui conducători au fost: poetul Alexandri şi artistul Millo. Amêndoi şi astăḑi columnele teatrului naţional român. Mai în acelaşi timp se făcură mişcări de astă natură şi la Bucuresci, unde Aristia şi Heliade Radulescu se puseră înfrunte.

Aici la noi iubirea teatrului naţional şi dorinţa de a vedè unul, numai prin asistarea la unele representaţiuni de diletanţi s'a pututut manifesta. La sfêrşitul anilor şese ḑeci şi la începutul deceniului trecut, trei trupe: a dnei Fanni Tardini şi ale dlor Pascali şi Millo, veniră şi pe la noi a ne delecta cu câteva representaţiuni. În timpul mai nou se pare a se forma şi la noi o trupă stabilă. Importanţa causei şi efectul produs de aceste trupe au desteptat în publicul nostru şi mai mult dorinţa s'avem şi noi românii din această ţeară un teatru naţional. Dorinţa aceasta s'a manifestat prin doi articoli ai lui Iosif Vulcan, publicaţi în „Familia“ la anul 1869 în nrii 29 şi 30, sub titul: „Se fondăm teatru Naţional!“ Spre a conduce aceasta întreprindere şi spre a se asigura mai bine succesul ei, în acei articoli s'a propus: „Se compunem undeva un comitet din bărbaţi de încredere, carele se fie însărcinat a primì ofertele din toate părţile.“ Probai ca această dorinţă a fost respândită, este, că apelul n'a resunat în pustii. Abia s'a publicat, au şi urmat îndată în aceeaşi foaiă ca echo, mai mulţi articoli şi alte împărtăşiri de consimţire din diversele părţi locuite de români *).

Inteligenţa română din unele locuri nici nu asceaptă înfiinţarea unui comitet pentru administrarea fondului teatral, ci şi începu a contribuì pentru acest scop, arangiând baluri, concerte şi representaţiuni teatrale.

Aceste manifestaţiuni ale opiniunei publice îndemnară pe d-nii putaţii români, cari se aflau atunci la dieta din Budapesta, că — fără consideraţiune la partid — sĕ se întrunească şi ca representanţii naţionali se ia iniţiativa unui început pentru realisarea dorinţei naţionale. Se ţinură trei conferinţe, toate la dl George Mocioni. Una prealabilă, către finea lui Decemvre 1869; douĕ la 17 şi 18 Februarie 1870, la cari fu învitat şi autorul articolilor numiţi. Resultatul acestor conferinţe fu un apel către inteligenţa română din Budapesta. În acest apel cu datul de 19 Februarie 1870 constatânduse, că „necesitatea înfiinţărei unui teatru naţional pentru românii de dincoace de Carpaţi se simte de întreaga naţiune română“, se învită numita inteligenţă se ia iniţiativa pentru realisarea ideei şi spre acest scop sĕ se întrunească la 28 Februariu. Apelul fu semnat de următorii domni: Antoniu Mocioni, George Mocioni, Alecsandru Mocioni, Eugeniu Mocioni, Ioan Eugeniu Cucu, Sigismund Popoviciu, Iosif Pop, Dr. Aureliu Maniu, Vichenţie Bogdan, Sigismund Borlea, Iosif Hodoş, Ladislau Butean, Basiliu Jurca, Lazar Ionescu, Petru Mihali, Demetrie Ionescu, E. B. Stanescu, V. Babeş şi Iosif Vulcan.

Încă înainte de a se întrunì această conferenţă, deputaţii români puseră în discuţiune cestiunea înfiinţării teatrului român şi în parlamentul Ungariei. La desbaterea bugetului ministeriului de interne pentru anul 1870 şi anume la posiţiunea unde ministeriul ceru o subvenţiune de 59,000 fl, pentru teatrul naţional din Budapesta deputatul Hodoş propuse sĕ se voteze un ajutoriu de 200,000 fl, şi pentru înfiinţarea unui teatru naţional românescu. Deputatii Babeş, Borlea, Cucu, Alesandru Mocioni şi Stanescu spriginiră aceasta propunere. Alţii nu.

La conferenţa convocată pe 27 Faur se adună un public numĕros. Preşedinte fu aclamat dl Gavril Mihali, jude la tribunalul suprem, ear secretariu Iosif Vulcan. Făcêndu-se istoricul cestiunei, conferenţa recunoscu unanim necesitatea, decise a lua iniţiativa pentru realisare şi alese o comisiune de 5 membrii, care se facă un program în privinţa aceasta. Membrii ai comisiunei se aclamară dnii: V. Babeş, Iosif Hodoş, Petru Mihali, Alesandru Mocioni şi Iosif Vulcan. Comisiunea aceasta terminêndu-şi lucrarea, o presentă în a doua conferenţă, ţinută la 28 Martie. Punctul principal al programei fu: Sĕ se formeze o Societate pentru crearea unui fond spre a înfiinţa un teatru naţional român.“ Spre acest scop se propuse şi conferenţa primì sĕ se esmită o comisiune de 5 membrii, care se elaboreze un proiect de statute, sĕ'l publice în ḑiarele române şi la trei luni după publicare se convoace o adunare constituitoare la Deva. Dar şi până atunci, comisiunea constituindu se în comitet, avea se emită un apel către publicul românesc, esplicând mai pe larg inteţiunea acestei intreprinderi, se primească ofertele şi sĕ le administreze. Ca membrii ai comitetului se aclamară numiții 5 membrii ai comisiunei. Comitetul se constituì în 5 Aprile 1870, alegêndu-se președinte Dr. Iosif Hodoș, secretar Iosif Vulcan, însărcinênduse acest din urmă interimal și cu agendele cassarului. Comitetul îndeplinì primul act al îndatoririei sale, adresând la 7 Aprile 1870 un „Apel către publicul românesc“ sĕ îmbrățișeze cu căldură aceasta idee. Apoi a compus un proiect de statute, îl publică la 6 Iulie aceluiași an și pe trei luni după publicare convocă adunarea constituitoare la Deva pe ḑilele de 4 și 5 Octomvre. La aceeă adunare, ținută sub presidiul lui Dr. Iosif Hodoș, comitetul făcu istoricul cestiunei, presentă proiectul de statute și constată, că pentru scopul Societății s'au și făcut oferte în sumă de 3070 fl., și 597 fl. 4 cr„ în bani gata. Adunarea luă act cu bucurie de întreprinderea făcută, care mai fu salutată și prin 14 depeșe de felicitare din diverse părți. Iosif Vulcan cetì discursul sĕu întitulat: „De ce voim se avem un teatru național“. Apoi luă cuvêntul președintele Hodoș și cetì: „Relațiunea sa despre teatru în țerile române“. În ședința a doua statutele se votară și pe temeiul lor, Societatea se constitui interimal. Comitetul se compuse astfel: președinte Dr. Iosif Hodoș, vice-președinte Dr. Alesandru Mocioni, casar V. Babeș, secretar Iosif Vulcan, membri: Alesandru Roman, Petru Mihali și Dr Iosif Gall. Societatea fu învitată a'și ținè viitoarea adunare generală la: Abrud, Baia-de Criș, Satmare, Oradea-mare. Se primì Satmarul.

---

*) „Gazeta Transilvaniei“. Red.

*) Noi scim că „eho“ n'a fost numai în articulii „Familiei.“ Red. T. R.

(Va urma.)

Statutele

reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud-sat și giur.

I. Numele.

§. 1. Numele reuniunei este **„Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur“.**

II. Scopul.

§. 2. Scopul reuniunei este: a înființa o scoală privată română pentru fete în Abrud.

Scoala privată română pentru fete, ce se va înființa, are a se întogmì după prescriptele §§-lor 18—22 ai articlului de lege XXXVIII din 1868, ear de învĕțători și învĕțătorese se vor putea aplica numai indiviḑi români indigeni, s'au proveḑuți cu dreptul de indigenat, cari posed cualificațiunea prescrisă prin legile de instrucțiune din vigoare. —

Pre cât timp reuniunea nu va avè scoala sa proprie, i-va fi permis a concurge cu ajutoriul seu moral și material la susținerea altei scoale române pentru fete din Abrud, respective a ajuta sĕ se înființeze și susțină un despărțemênt anume pentru fete la una din scoalele confesionale române din Abrud, în care cas 'și reserva dreptul de su[illegible]ghiere, și conducere, încât privesce in[illegible]ea în lucru de mână, și economia [illegible] —

III. Mijloacele.

§. 3. Mijloacele pontru realisarea acestui scop sûnt:

a) banii incurși deja spre acest scop;

b) contribuirile membrilor reuniunei, de toate categoriile;

c) venitele petrecerilor, concertelor, sortiturilor, și esposițiunilor ce se vor arangia în favoarea reuniunei;

d) eredități legale, și donațiuni, ce i se vor face:

e) colecte, ce se vor întreprinde în favorul ei;

§. 4. Capitalul reuniunei se va eloca, s'au în casse de păstrare cunoscute de solide s'au la privați, pre lûngă hipotecă pupilară, s'au în valoare publice sigure. —

IV. Membrii.

§. 5. Membrii reuniunei sûnt: fundatori, ordinari ajutători, și onorari. —

§. 6. Membru fundator este: fie-care femeie română, care contribue odată pentru tot-deauna, suma de 10 fl. v. a.

§. 7. Membru ordinariu este: fie-care femeie română, care contribue pe an o tacsă de 1 fl. v. a.

§. 8. Membru ajutătoriu este: fie-care bărbat român, care contribue s'au odată pentru tot-deauna 10 fl. v. a. s'au tacsa anuală de 1 fl. v. a.

§. 9. Membru onorariu este: fie-care individ, pe care adunarea generală îl proclamă de atare.

§. 10. Tacsele membrilor ordinari și ajutători, se respund de odată, și anticipative pe un an.

V. Înscrierea.

§. 11. Receperea de membrii fundatori, ordinari, și ajutători, se efeptuează prin comitet, pe basa unei dechiarațiune subscrise, de cel ce voiesce se devină membru.

§. 12. Membrii onorari se denumesc, prin adunarea generală.

§. 13. Sudiți ai staturilor streini, pot fi numai membrii onorari, și numai cu prealabila încunoscințare, a ministeriuluĭ regiu de interne.

VI. Drepturile membrilor.

§. 14. Membrii fundatori și ordinari, participă în adunarea generală cu vot decisiv, cei onorari și ajutători, cu vot consultativ.

§. 15. Calitatea de membru al reuniunei înceată:

a) prin moarte;

b) prin nerespunderea taxei anuale; și

c) prin scurtarea intereselor reuniunei.

VII. Datorințele membrilor.

§. 16. Membrii fundatori ordinari și ajutători, sûnt deobligați a plătì taxa prescrisă, și a sprijinì tot ce se va întreprinde, pentru realisarea scopului reuniunei.

VIII. Conducerea.

§. 17, Afacerile reuniunei se conduc:

a) prin adunarea generală;

b) prin comitet.

IX. Adunarea generală.

§. 18. Adunarea generală se convoacă din părtea președintei, prin o învitare publică în vre-un ḑiar român din patrie, cu 15 ḑile, înainte de întrunire.

§. 19. Adunarea generală ordinară, se va ținè în fie-care an la 8/20 Septemvre, avênd de obiect principal, revisiunea rațiocinielor anului espirat, și statorirea budgetului, pe anul venitor.

§. 20. Adunarea generală estra-ordinară, se poate face în casuri de urgință, s'au mare necesitate, la decisiunea comitetului, și la cererea scrisă și motivată, a 20 membre, cu vot decisiv ai reuniunei.

§. 21. Conclusele adunărei generale, se iau cu majoritatea voturilor celor presenți, afară de concluse referitoare la modificarea statutelor, și la desființarea reuniunei, pentru carii se recer doue terțialități a voturilor toturor membrilor fundatori și ordinari.

Un asemenea conclus va avè numai atunci valoare, dacă obiectul a fost indicat în învitarea publică, cu 15 ḑile mai înainte. La cas însĕ dacă prĭma adunare astfeliu convocată, nu ar întrunì doue terțialități a voturilor, e a se convoca în termin de 30 de ḑile, altă adunare, esclusiv spre scopul acesta, în care apoi se decide, cu maioritatea ebsolută o voturilor celor presenți.

Alegerea se face cu votare secretă.

§. 22. Agendele adunărei generale sûnt:

a) alegerea comitetului și a bărbaților de încredere;

b) revisiunea rațiocinielor, și darea absolutoriului;

c) desființarea reuniunei;

d) modificarea statutelor;

e) staverirea budgetului;

f) Pertractarea obiectelor subșternute de comitet și a propunerilor din partea membrelor;

g) punerea în lucrare a scopului reuniunei;

h) staverirea regulamentului afacerilor interne, a reuniunei;

i) denumirea membrilor onorari,

§. 23. Despre pertractările adunărei generali, se poartă protocol, care se verifică prin o comisiune esmisă, spre scopul acesta.

X. Comitetul.

§. 24. Comitetul se alege pe un period de 3 ani, stă din 12 femei, 5 din Abrud, 5 din Abrud-sat și 2 din jur, cu vot decisiv, și 4 bărbați de încredere, cu vot consultativ.

§. 25. Membrii comitetului se aleg dintre membrii fundatori și ordinari, ear' bărbați de încredere se aleg, dintre membrii ajutători.

§. 26. Comitetul ține regulat câte o ședință pe lună, poate însĕ ținea și ședință estra-ordinară, la convocarea președintei s'au a 4 membre.

§. 27. Ședințele se convoacă de către prsidentă, prin învitare immanuată fiecărei membre, cel putin cu 24 oare mai înainte de întrunire.

§. 28. Protocoalele ședințelor comitetului, se verifică prin comitet, în procsima ședință.

§. 29. Spre aducerea de concluse valide, se recere presența de cel puțin 6 membre, afară de președintă, și majoritatea absolută a voturilor celor presenți.

§. 30. Agendele comitetului sûnt:

a) alegerea președintei, vice-președintei și casseriței, din sinul seu;

b) alegerea secretariului dintre bărbați, și anumit dintre membrii ajutători ai reuniunei;

c) primirea membrilor fundatori, ordinari și ajutători;

d) asemnarea erogațiunilor la cassă;

e) administrarea averei reuniunei;

f) îngrijirea pentru îmulțirea averei reuniunei, prin arangiarea de petreceri, concerte, prelegeri, sortituri, esposițiuni colecte și altele asemenea mijloace, admisibili;

g) esecutarea concluselor adunărei generali;

h) elaborarea tuturor proiectelor și a mandamentelor privitoare la ajungerea scopului reuniunei, și subșternerea acelora la adunarea generală;

i) censurarea rațiocinielor cassariului și subșternerea acestora, provedența cu observĕrile necesare, la adunarea generală;

l) compunerea budgetului, și subșternerea aceluia adunărei generale;

m) inspecționarea fiitoarei scoale privată română pentru fete, în ce privesce partea igienică, și administrativă economicică, a aceleia.

XI. Oficiali.

§. 31. Oficialii reuniunei sûnt:

a) Președinta și vice-președinta;

b) cassariul;

c) secretariul.

Toți se aleg pe 3 ani și se pot realege.

Toate afacerile oficialilor se indeplinesc gratuit.

§. 32, Președinta:

a) convoacă și conduce adunările generale și ședințele comitetului;

b) supraveghierea, esecutarea concluselor;

c) representează reuniunea în afară;

d) subscrie dimpreună cu secretariul, asemnările de bani la cassă;

e) revede din când în când cassa.

§. 33. Casserița:

a) Poartă esact rațiociniele reuniunei și le substerne comitetului, pentru censurare;

b) îngrijesce pentru încassarea punctuală a competințelor reuniunei;

c) raportează la fie-care pătrariu de an, despre starea cassei;

d) ori când i se cere din partea presidentei, ori a comisiunei esmise de comitet, arată toate valorile reuniunei și starea cassei;

e) ea poate presta solviri din cassa reuniunei, numai pre basa de asignare în scris subscrisă de presidentă, și secretariul reuniunei.

§. 34. Secretariul împlinesce afacerile scripturistice, duce protocoalele adunărei generale, și ale ședințelor comitetului. —

XII. Dispozițiuni generali.

§. 35. Reuniunea și Institutul ce-l va înființa, se pune sub potestatea patronală a Archiepiscopului gr. or. din Sibiiu, căruia, i compete și dreptul de supra inspecțiune, între marginile legilor de instrucțiune publică. —

§. 36. Planul de organisațiune, și de învĕțămênt al fiitoarei scoală privată română de fetițe, se va substerne înaltului ministeriu de culte și instrucțiune publică; ear dreptul de suprema inspecțiune al statului, se va esercita prin inspectorul regiu de învĕțămênt al comitatului.

§. 37. Conform §-lui 20 din articlul de lege XXXVIII ex 1868 se va ținea esamen puclic, și cu o lună înainte se va încunosciința inspectorul regesc despre aceasta.

§. 38. Afară de evenimente estra-ordinare, și neprevăḑute, reuniunea se poate desființa numai în acel cas, dacă numĕrul membrilor fondatori, și ordinari, ar scădea sub 12.

În casul de atare s'au ori care altă desființare, se vor detrage din averea reuniunei, mai ântâin 'câte 100 fl., cu interese de $6^0/_0$ dela anul înființărei încoace, pentru bisericele gr. or. din Abrud, și Abrusat, ear restul se va împărțì în 3 părți egale, între numitele biserici și cea grco-catolică din Abrud.

§. 39. Conclusele referitoare la modificarea statutelor, precum și casul desființărei reuniunei, și cele referitoare la predarea averei ei, se vor subscerne înainte de efeptuire, ministeriului de interne. —

§. 40. În casul când reuniunea s'ar abate, dela scopul ei precisat în aceste statute, încât prin continuarea activității ulterioare, s'ar periclita statul s'au interesele materiale ale membrilor reuniunei, guvernul va fi îndreptățit, 'se ordineḑe investigațiune normală și în cas de lipsă până la finirea aceleia, se suspindă activitatea ei, ear după terminarea acesteia, și conform resultatului ei, a îndatora reuniunea la cea mai esactă respectare, a statutelor, s'au a o și desființa.

Abrud în 1 Ianuarie 1882.

Ana Gall m. p.,
pres. provisoriă

14389.

Látta a magyar királyi belügy minister.
Budapesten 1882-évi Martius hó '13-án
a minister helyett
Pronay Adolf s. k.
állam titkár.

Varietăți.

* Aniversarea nascerei. Maj. Sale împĕratului și regelui s'a serbat aici cu festivitățile îndatinate. În preseară retragere militară cu musică. Dimineața în ḑiua aniversărei 24 salve de tunuri și deșteptare (reveille) cu musică. La 7½ paradă bisericească în câmp, la care a luat parte garnisioana întreagă. După ameaḑi mese în mai multe localități. Servițiu dḑeesc a fost in toate bisericile tuturor confesiunilor din loc. Localitățile publice au fost decorate cu flamuri împerătesci, de stat și naționale.

* (Ministrul honveḑilor Bella Szende a murit eri la 7 oare dimineața. A fost mai de mult, greu bolnav.

* Alteța Sa archiducele Eugeniu a fost Mercuri oaspele Maj. Sale Regelui României la Sinaia.

* (O epistolă a lui Fr. Deak) Ḑiarele maghiare publică epistola de mai la vale pe care o reproducem în speranța că morala ei o vor găsì cetitorii și cu deosebire cetitoarele noastre.

Pesta 16 Ianuarie 1857.

Scumpă Sidi!

„Cu cea mai mare bucurie'ți am cetit epistola. Ți mulțămesc mult pentru aducerea aminte și doresc din inimă toate câtemi doresci și Dta mie..

„Mi mărturisesc slăbiciunea. Este o proprietate a oamenilor și doară chiar greșală, că nu sûnt îndestuliți nici odată și cu cât e mai mare bucuria, cu atât doresc mai multă; aceasta e și greșala mea.

„Abia ți-am cetit epistola, și îndată am reflectat, că ea mi-ar fi făcut și mai bună impresie, dacă ar fi fost scrisă unguresce.

„Torentul căḑut asupra, noastră ne a îngropat toate bucuriile toate speranțele, și din nefericitul naufragiu afară de vieață am rĕmas numai cu unica comoară, naționalitatea noastră. Dar și această espusă atacurilor ḑilnice, e eschisă de pe terenul vieței publice, și o putem cultiva numai unde nu străbate cuvêntul puterei, în ângustul cerc al vieței sociale, și dacă o vom neglige și aici, se perde pe vecie.

„Pentru aceasta mĕ doare când vĕd, că bravele femei maghiare vorbesc și scriu nemțesce, căci eu aceasta privesc ca nouă rană în naționalitatea noastră și ca semn amenințătoriu al germanisărei.

„Mĕ vei erta scumpă Sidi, dacă în loc de mulțămită, vin cu reflecsiile mele·

Stimător amic.

Francisc Deak.

* (Normalistii din Barlad) au cercetat Mercurea și Joia trecută mai multe lucruri de insemnătate din Brașov și apoi Vineri după prânḑ sau îndreptat spre Codlea. Impresiunea, care au făcut-o elevii d-lui Popescu, atât asupra Românilor, cât și asupra streinilor se poate numì de tot favorabilă. Cu deosebire disciplina acestor viitori dascali a fost mult admirată. De insemnat este interesul ce l-a dovedit fiecare dintrînșii față cu têrgul de Vineri. Atât productele naturale, cât și cele artificiale au fost observate și studiate cu deamenuntul. Sâmbătă până cătră seara au umblat Barladenii prin Codlea și prin Vulcan, eară după-aceea s'au dus la Zernesci, unde au cântat Duminecă dimineața în biserică. Seara la 6 oare a fost o producțiune. Atât corurile și declamațiunile, cât și jocurile au mulțămit pe cei de față cu desăvârșire. Din Zernesci se întoarse dl. Popescu cu scolarii sei la Brașov și de aici trece pela Predeal în România.

* (Trupa Mocean la Roma). „L'Italie“ dela 5 August scrie: Eri seara, foarte mare succes pentru danțiuitorii români, d-nii Mocean, Velescu și două tinere.

Danțiuitoarele purtau grațiosul costum al țierancelor române. S'ar puté ḑice, că e costumul țieranilor dela Frosinone puțin orientalisat.

Musică originală, danțiuri și mai originale. Publicul a fost atât de încântat încât cu toată căldură egipteană, danțiuitorii au trebuit se repete jocul.

Nici o asemenare cu miscarea moale înceată și lăngezindă a danțiuitorilor orientalilor; din contra, danțurile române sûnt mai vii.

Bursa de Viena și Pesta
Din 17 August n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.75	119.70
Renta de aur ung. de 4%	88.45	88.45
Renta ung. de hârtie	87.15	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.15	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.75	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.50	95.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.75	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.25	98 25
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 97.50	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97 50
Sorți ungurescі cu premii	118.50	118.55
Sorți de regularea Tisei	—.—	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 65	77.60
Renta de aur austriacă	95.35	95.30
Sorți de stat dela 1860	130.25	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	322 50	320.50
Acțiuni de credit austr.	317.—	318.70
London (pe polița de trei luni)	119.50	119.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.51	9.50
100 marce nemțesci	58.40	58.35

Nr. 228 [157] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei de învĕțătoriu primariu la scoala confesională gr. or. din Bod, protopresbiteratul al II al Brașovului în sensul ordinațiunei consistoriali din 21 Iulie a. c. Nr. 2302 Scol. se escrie concurs pănă în 29 August a. c. st. v. în care ḑi va fi şî alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu fics 178 fl. 50 cr.
2. Venitul jumĕtate dela 10 jugere pămênt menite pentru scoală 50 fl.
3. Venitul celor 3 jugere date în folosirea învĕțătoriului dela comună 21 fl. 50 cr.
4. Venitul dela pășunitul a 4 boi 26 fl.
5. Venitul dela didactrul scolarilor 25 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au ași aşterne petițiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al II al Brașovului pănă la terminul sus indicat arătând că cunosc și limba maghiară.

Bod 1-a August 1882.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral

Comitetul parochial.

Nr. 243. [158] 2—3.

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Geoagiului I sunt de a se ocupa următoarele posturi învĕțătoresci;

1. Banpotoc,cu 250 fl salariu anual cuartir grătuit și 4 orgii de lemne din cari se va încălḑì și scoala
2. Fornădia, cu 110 fl. salariu anual, cuartir gratuit, 1040□° loc arător pentru legumì și de un car de cucurus, și 2 orgii de lemne, din cari se va încălḑi și scola.
3. Hărău, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit, și 2 orgii de lemne de foc pentru scoală și învĕțătoriu, concurintele se fie om necăsatorit.
4. Certes cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit și lemne de foc de ajuns.
5. Fizes-Barbura cu 100 fl. salariu anual, cuartir gratuit în localitatea scoalei și 2 orgii de lemne de foc,
6. Uroiu, cu 150 fl. salariu anual și 2 orgii lemne de foc.
7. Voia cu 150 fl., salariu anual și 2 orgii lemne de foc.

Suplicele concursuale la aceste posturi învĕțătoresci, instruite conform statutului org. și regulamentului congresual din 1878, sûnt de a se substerne pănă la finea lunei lui August a. c. oficiului protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I în Hondol.

Hondol 31 Iulie 1882.

În conțelegore cu comitele parochiali concernente.

Vasiliu Pipoș m. p.,
protopresbiter.

Nr. 165 [154] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala gr. or. confesională în Ilia protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕțătoriu, se escrie concurs pănă la 29 August a. c. st. v. in care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1 În bani gata 250 fl.,
2. Lemne în relut 20 fl.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.
4. Grădina de legumi aparținătoare scoalei.

Toți acei indiviḑi, cari doresc a competa la acest post, au a'și substerne petițiunile lor instruite conform statutului organic și a regulamentului congresual din an. 1878 la subscrisul pănă la terminul sus indicat. Cei cari pre lûngă limba maternă vor fi versați bine și în limba maghiară vor fi preferiți.

Gurasada în 26 Iulie 1882

În conțelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 2865. Scol. [149] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea următoarelor stipendii, devenite vacante, se escrie prin aceasta concurs cu termin pănă la 28 August a. c. st. vechiu.

1. Din fundațiunea Francisc-Iosifeană.

a) un stipendiu de 100 fl pentru ascultători de drepturi la vre o facultate s'au academiă din patriă

b) două stipendii a 60 fl pentru scolari la gimnasiu, scoala reală s'au comercială.

2. Din fundațiunea Cologeană două stipendii a 60 fl pentru studenți români gr. or. la ori ce institut.

Cererile concurenților sûnt a se asterne consitoriului archidiecesan pănă la terminul sus arătat instruite:

α) cu atestat dela oficiul parochial concernent spre legitimare, ca concurentele e român de mărturisirea bisericei ortodocse;

β) cu testimoniul scolariu de pe ultimul semestru;

γ) cu testimoniul despre starea materială a concurentului s'au a părinților sĕi.

La conferirea stipendiilor din fundațiunea Cologeană vor fi preferiți studenții din munții apuseni ai Transilvaniei.

Sibiiu, 21 Iulie 1882.

Din ședința consisoriului arehidiecesan, ca senat scolastic.

Nr. 328 1882 [155] 3—3

CONCURS.

Cu părinteasca încuvințare a Măritului consistoriu archidiecesan Nr. 1188. B. pentru parochia de a treia clasă Vecerd se escrie de nou concurs cu terminul pănă la 29 August an. cur.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în primele concurse și adecă:

1. Casă de locuit cu nămăstiile necesari economice și una grădină de legumi 70 fl.
2. Porțiunea canonică arĕtură și de fênaț 13½ jugăre 70 fl.
3. Dela 100 familii câte o claie de grâu a 1 fl. 20 cr., 120 fl.
4. Stola Epatrafirului usitată în protopresbiterat 140. — La olaltă 400 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie vor avea ă'și aşterne petițiunile lor conform prescriselor statului organic și a regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878 oficiul protopresbiteral gr. or. mai jos subscris în terminul indicat.

Nocrichiu, 30 Iulie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial gr. or.

Grigoriu Maier m. p.
adstr. ppresbitsral.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica și a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantități mari și au fost premiate la toate esposițiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a prețului lor de fabrică. Eu ofer așa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

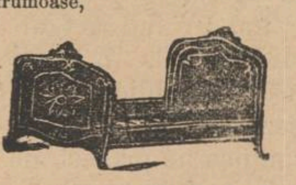

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos și o decorațiune neajunsă pentru fie-care locuință) cu preț fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (prețul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt și pe lûngă anticipațiune și comande singuratice, pănă când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente și fără de defecte.

F. Buganyi [115] 6—12
Deposit de mașine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară și toamnă, de oarece ele scutesc de parasiți și de necurățenie, sûnt cu mult mai trainice și se pot lesne desface și compune.

Scădere de preț!

Pentru-ca și cei mai cu puține mijloace sĕ-și poată cumpĕra folositoarea și pentru ori-ce economiă casnică nedispensibila:

Carte de bucate a bucătăriei române etc. ect.

un volum gros de 667 de pagine în 8⁰ broșată, scad prețul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la **1 fl. 50 cr.** și me rog de comande prin mandate postale îndată cu banii. Cu trimiterea franco cartea costă cu 25 cr. mai mult, așa dar 1 fl. 75 cr. v. a.

Cu stimă

[151] 3—3 **H. Dressnandt,**
librar în Brașov.

Publicațiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte și instrucțiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕțământului la **institutul reg. ung. de moșit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lûngă producerea atestatului de botez și de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 2—6 Direcțiunea.

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invențiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină și statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuințarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susținé cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Prețul pr. flacon incl. pemsulul și instrucțiunea de întrebuințare, precum și trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eige[illegible] stein 61. [144] 4[illegible]

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conțin composițiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a beșicei și canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice și umflături ale matricei, curgere, disposițiune la versare de sânge, la amețeli, suirea sângelui cătră cap și cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât și **prafurile lui Seidlitz.**

Prețul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☛ Depositul general: În **Brașov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 12—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92. Sibiiu, Marţi 10/22 August 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de **două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 August.

Sûnt cestiuni interne, care ar merita a fi tratate în special una câte una. Aşa este decentralisarea tablei regesci sau forului de apelaţiune în înstanţa a doaua în Ungaria proprie; ordinaţiunea ministeriului de instrucţiunea publică privitoare la didactru sau banii de scoală în gimnasiile susţinute de stat; „agitaţiunile panslavistice“ în Ungaria superioară. Până una altă, ca se nu ne scape cu totul din vedere, amintim:

că decentrelisarea instanţei a doua în princip nu poate afla nici o contradicere de nici o parte, numai dacă aceasta nu ar servì, după cum susţin unele diare oposiţionale maghiare, de mijloc de corteşie în favorul partidei dela putere.

Ceea ce privesce urcarea didactrului la gimnasiile susţinute de stat, n'avem de dis mult până ce guvernul stăruiesce pe lûngă susţinerea şi înfiinţarea de gimnasii numai cu limba maghiară şi în mijlocul poporaţiunilor cu limbă nemaghiară.

Când s'ar urma principiul enunciat de Fr. Deák în privinţa acestor institute, ca se li se dea naţionalităţilor institute pentru a se putè cultiva fie-care în limba sa proprie, am avè cuvênt sĕ străruim pentru evitarea greutăţilor ce se pun tinerimei prin dispoşiţiunea cea nouă pusă în perspectivă. Aşa cum stăm astădi, dacă ne înstrăinează guvernul indirect prin mijlocul limbei de gimnasiile de stat, este indiferent pentru noi, ceea ce face ca didactrul. Poate că prin mesura aceasta se vor îndemna naţionalităţile şi mai mult la sacrificii pentru gimnasiile lor proprii şi la înfiinţarea altora, unde se va simţì lipsa.

„Agitaţiunile panslaviste“ din Ungaria superioară fac mare svon în diaristica maghiară. După cum sunt înse lucrurile la noi, nu scim, dacă alarma despre acele este întemeiată pe ceva realitatate, sau sûnt numai nisce fantasii precum sûnt „agitaţiunile dacoromaniste“.

Interesant este în afacĕrea aceasta, că guvernul unguresc recurge la ajutoriul ministeriului austriac, care pare a fi favorabil naţionalităţilor negermane din Cislaitania.

Un alt fenomen politic merită a nu fi trecut cu vederea. În Cislaitania, pe lûngă încordările Slavilor de a ocupa cât mai mult teren în toate direcţiunile, ese din di în di mai mult la iveală un curent, care seamână a iredentă germână. Sub firma unei, „reuniuni de ţerani,“ care se dice că în 24 l. c. st. n. se va într'unì la Linz în Austria superioară, partida constituţională germână pregătesce spiritele pentru o uniune vamală cu Germania, în care au se între toate ţerile câte s'au ţinut oarecând de federaţiunea germână. Cavalerul Schönerer, cunoscut pentru germanofilismul seu, are se propună adunării amintite o programă în acest sens. Unde are se ducă curentul acesta, ne spune mai apriat punctele următoare din programa lui Schönerer.

„Ţerile monarhiei care se ţineau odinioară de federaţiunea germână se formeze un intreg organîsat cât se poate de independent şi de o unitate riguroasă. De aceea trebue nisuit; 1. cătră uniunea personală cu Ungaria; 2. cătră încorporarea Dalmaţiei Bosniei şi Erţegovinei în Ungaria; 3. sau cătră uniunea Galiţiei şi Bucovinei cu Ungaria sau cătră o stare separată a acelor ţeri, asemenea stărei Croaţia faţă cu Ungaria.“

„D Ztg.“ din Viena dice vorbind despre uniunea vamală, „că este încă în depărtare; cine însĕ are ochi şi vede, urechi şi aude, va trebuì se recunoască, că ţĕrănimea germână austriacă, începênd dela graniţa Silesiei, în semicerc preste Boemia, Austria şi Tirol, participă foarte viu la realisarea uniunei şi aruncată ideea aceasta în popor, în viitoriu va fi o materie puternică de înflăcărare“.

Mai lămurit vorbesce „S. d. Tageblatt.“

„Dincolo de Laita programa lui Schönerer, dincoace de Laita cultul lui Rakotzy, cum s'a manifestat la timpul seu, în 11 Iunie a. a. în castelul Borsi, unde un domn Meczner a dis despre Rakotzy că e „bărbatul, care ne a învĕţat cum trebue şi cum putem sĕ iubim patria, fie binecuvêntată memoria lui!“

Eată o bucată din signatura monarchiei“. Aceeaşi foaie spune că la manifestaţiunea aceasta, cu ocasiunea cărei, un domn Bajusz a dis un vivat pentru Kossuth, au fost de faţă membrii de ai academiei reg. ung., funcţionari comitatensi şi de justiţie şi oficeri de honvedi; însĕ nimenea n'a avut un cuvênt de contradicere.

În Triest s'a arestat un individ, la adresa cărui a sosit o ladă cu bombe, petarde şi proclamaţiuni revoluţionare. Telegramele care spun detaiurile acestei descoperiri adaug că în Triest spiritele sûnt foarte agitate şi miliţia este consignată.

Din Africa avem sciri despre ciocniri ne însemnate între Englezi şi Egipteni. Cei dintâiu au ocupat fără dificultăţi Port-Said, Cantarha şi Ismalia.

Societatea pentru înfiinţarea unui fond de teatru românesc. *)

(Urmare şi Încheiere.)

Prima afacere a comitetului Societăţii fu de a substerne statutele la guvern spre întărire. Acesta, prin ministeriul de interne, le-a întărit cu unele modificări stilare la 10 Maiu 1871 sub nr. 8491. Adunarea din Satmar, care nu se putu ţinè, decât în anul următoriu 1872, la 1 şi 2 Maiu, adopta acele modificări şi astfel societatea se declară definitiv constituită.

Această adunare a fost presidiată de dl Alesandru Roman, membru al comitetului. În ea s'a raportat, ca fondul Societăţii în bani gata s'a urcat la 2909 fl. 62 cr., şi că dl V. Babeş — împedecat de multe alte afaceri — neputând primì se îndeplinească funcţiunea de cassariu, aceea s'a lăsat de cătră comitetul interimal în sarcina secretariului, ceea ce aprobà şi adunarea, prelungind însărcinarea până la viitoarea adunare generală. În această adunare Iosif Vulcan cetì o lucrare a sa: „Schiţe din istoria teatrului“.

În acelaşi an, la 11 şi 12 Noemvre, se mai ţinu o adunare generală, la Timişoara, sub presidiul ad hoc al dlui Dr. Paul Vasiciu. În aceasta se constată, că fondul s'a urcat la 3584 fl. 44 cr., Iosif Vulcan ţinu un discurs cu titlul: „Limba şi scena“.

Adunarea se ţinu la Caransebeş în 27 şi 28 Aprile 1873, sub presidiul dlui vice-preşedinte Dr. Alesandru Mocioni. Până la aceasta fondul numĕra: 4607 fl. 33 cr., care scoţindu-se din alte institute, se aşadă la „Albina“ în Sibiiu, cu condiţiuni mai avantagioase. În această adunare dl Dr. At. M. Marienescu cetì o disertaţiune a sa: „Despre datinele poporale în literatutura dramatică“, ear dl Ioan Becineaga declamă poema sa alegorică: „Mireasa vĕduvită“. Espirând mandatul de trei ani al comitetului, acesta se reconstituì astfel: Preşedintele Hodoş rugând adunarea a'l dispensa dela funcţiunea de preşedinte, se alese preşedinte: Dr. Alesandru Mocioni, vicepreşedinte Petru Mihali, cassariu Ioan cav. de Puşcariu, secretariu Iosif Vulcan membri: Vinc. Babeş, Ales Roman, Dr. Iosif Hodoş.

Adunarea din 1874, la 26 şi 27 Septemvre, se ţinu în Oraviţa sub presidiul ad hoc al dlui Dr. At. Marienescu. În calitate de cassar substitut funcţiună încă tot secretariul, carele raporta, că fondul se urcă la suma de 5770 fl. 1 cr. Trei membrii ţinură disertaţiuni. Dl Elia Traila: „Faceţi teatru, Români!“ dl Simion Mangiuca: „Despre însemnătatea botanicei la poporul român“, — şi dl

---

*) „Gazeta Transilvaniei“. Red.

FOIŢA.

Limba română în Bulgaria.

Un călĕtoru din Sofia scrie la „Naţiunea:“

În ultima mea călĕtorie, am avut ocasiune a mĕ oprì câte-va dile şi în Sofia, capitala Bulgariei. Sofia este cea mai nouă capitală în Europa: oraşul presintă încă privilişteа dominaţiunei ottomane; afară de câte-va edificii noue, afară de câteva măgăzine streine, restul oraşului este cel vechiu cu ulite neregulate, nepavate, case construite in paiantă etc. Întrând în Sofia, necontenit duceam grijă că voi întêmpina multe neajunsuri, din causa neînţelegerii limbei bulgare, care în acest ţinut constitue un dialect a parte, cunoscut sub numele de dialectul Şopilor — neam de rasă curat tătară, şi din nenorocire nu fac parte din numĕrul acelora ce au reuşit a cunoasce limbele bulgaro-tătare. O împregiurare neplăcută a contribuit şi mai mult la încurcătura la care mĕ aşteptam sĕ întru; pe drum, la o distanţă de douĕ oare departe de capitală, am fost jefuit şi deci, eată-mĕ în necesitatea de a intra în vorbă cu poliţia, justiţia etc. Prima întrebare făcută de Dl. Nacialnic (prefect) a fost: de unde viu; la rĕspunsul că viu din Macedonia, a urmat acela de ce naţionalitate sum; când a aflat că sum Român, vĕd, spre mirarea mea, că începe ami vorbì romănesce; mĕ recomândă dlui directore, care la rêndul sĕu, 'mi respunde romănesce; Se începe cercetarea faptului şi toţi sub alternii vorbesc ca şi superiorii lor. Pentru moment, am credut că mĕ găsesc în faţa unor funcţionari români în incincta unei autorităţi românesci. Uitând motivul ce mĕ aducea la prefectură, întreb şi eu cu oare care reservă: Dar de unde vine că limba română este atât de comună aci? — Sûnt prea puţine persoane cari sĕ nu scie această limbă, mi sĕ respunse... Şi în adevĕr, pe la hotele, prin magazine, prin grădini, limba uzuală este cea română; toţi se silesc a sĕ întrece în vorbirea limbei noastre. Nu poate cineva sĕ se numere printre cei civilisaţi, dacă este strein de limba română; în familii sĕ vorbesce dialectul pur bucurecean cu toate spoiturile franţuzesci. M'am interesat mai de aproape ca sĕ aflu cu siguranţă prin ce anume întêmplare limba română s'a acceptat în societatea bulgară. Eată ce am aflat: Societatea ce se socotesce instruită, partea societăţii ce constitue oare cum nobleţa în Bulgaria, şi-a căpĕtat lumina din România, unde ospitalitatea tradiţională a coloniilor lui Trajan ia adăpostit cu largiţie. De aceea, oamenii de stat, medici, profesori, comercianţi 'şi au făcut instrucţiunea în România, în limba română; şi dulcele accente ale limbei noastre i face a nesocotì limba bulgară; aceasta am constatat'o însu'mi printr'un medic bulgar, născut în Bulgaria, dar care înţelege mai bine în romănesce de cât în limba lui maternă astădi chiar, când Bulgaria formează un stat, unde instrucţiunea în sensul naţional începe a se desvolta, cei mai mulţi Bulgari 'şi trimet copii în România.

Şi se nu se creadă că limba română este familiară numai în capitala Bulgariei; prin toate oraşele mai însemnate pe unde am trecut, am constatat acelaş lucru, ast-fel, că de multe ori am avut dreptul a crede că mĕ găsesc în România, deşì eram sigur că trĕbue sĕ vĕd Dunărea sau sĕ întru în Dobrogea. Cetind aceste rênduri, vre-un patriot bulgar patriot de al dilei, aprins de văpaia naţionalismului, s'ar socotì în drept a protesta. Pánă atunci, conclusiunea ce se poate trage din cele sus constatate este că: Dacă astădi Bulgaria se ridică ca stat în Europa, aceasta o datoresce nu numai sângelui vĕrsat la Plevna şi airea, ci mai mult statului românesc. Oamenii ce alcătuiesc administraţia, justiţia, scoala, şi toate artele şi profesiunile sûnt productul României şi aceşti factori ai statului pot conlucra cu atât mai bine şi întocmit cu cât cultivă un teren plămădit din sângele şi instrucţiunea românească. Serbia este vecină cu bulgaria nu numai prin positiunea geografică, dar încă mai mult prin identitatea de sânge, Dr. At. M. Marienescu un capitlu cu titlul „Saturnalia“ din scrierea sa „Serbătorile române vechi din imperiul roman.“

La anul 1875, în adunarea generală din Reşiţa, la 4 şi 5 Octomvre fiind preşedinte ad hoc dl Iuliu Petric, noul cassariu dl Ioan cav. de Puşcariu raportă urcarea fondului la 6533 fl. 40 cr. În aceasta adunare comitetul propuse şi adunarea primì unele modificări în statutele Societăţii şi anume: că tacsa de membru fundator sĕ se reducă dela 500 fl., la 100 fl., în bani s'au în obligaţiuni de stat cari garantează 5%, ca cei ce plătesc 50 fl„ sĕ se înscrie ca membrii ordinari pe viaţă, ear taxa anuală sĕ se scărească de la 6 fl., la 5 fl., şi tot insul sĕ se considere ca membru numai pe timpul pentru care şi-a plătit cotisaţiunea anuală. Prin aceste modificări de o parte s'a uşurat posibilitatea de a se putè face cine-va membru; de alta s'a evitat eventualele procese, pe cari Societatea trebuia sĕ le aibă cu acei membrii, cari nu şi-a fi respuns tacsa anuală de trei ani, conform obligamentului de până atunci din statute. Se cetiră trei disertaţiuni: Iosif Vulcan: „Despre literatura noastră dramatică“, — dl Ioan Marcu: „Despre necesitatea şi datoria de a ne cultiva limba“, — şi dl Ioan Becineaga: „Despre însemnătatea asociaţiunilor noastre“.

Statutele modificate şi întărite de ministeriul de interne cu unele adause din partea sa, la 3 Iulie 1876 sub nr. 29,243, se presentară în adunarea generală dela Lugoş ţinută la 15 şi 16 Octomvre 1876 şi presidiată de dl preşedınte Dr. Alesandru Mocioni. Până la acea adunare fondul se urca la 8881 fl. 24 cr. Sĕ decise, ca în §. 4 al statutelor sĕ se intercaleze, că membrii fondatori pot fi şi aceia cari dau hârtii de valoare ce produc 5% anuale. Iosif Vulcan cetì lucrarea sa: „Pregătiri la înfiinţarea teatrului naţional“. Espirând trei ani, comitetul se reconstiuì astfel: preşedinte Dr. Alesandru Mocioni, vice-preşedinte Iosif Hossu, cassariu Ioan cav. de Puşcariu, secretariu Iosif Vulcan, membrii V. Babeş, Petru Mihali, Al. Roman.

La adunarea generală următoare, în Abrud, la 15 şi 16 Iulie 1877, presidià ad hoc cavaler Simeon Balinth. Se presintară earăşi statutele aprobate de nou prin ministeriul de interne la 13 Februarie 1877 sub nr. 6787. Fondul era de 11,598 fl. 42. Iosif Vulcan cetì o lucrare a sa: „Teatru ambulant.“

La Alba-Iulia, în viitoarea adunare gen., la 17 şi 18. Novembre 1878, fucţionând ca preşedinte ad hoc dl. Ioan Piposu, fondul numĕra 13,622 fl. 14 cr.

Adunanea din Blaj, la 20 şi 21 Septembre 1879 fu presidată de dl. membru al comitetului V. Babeş.

Fondul era: 14;791 fl. 46 cr. Iosif Vulcan ceti o schiţă: „Despre umorul poporal român“ Cassariul, dl Ioan cav. de Puşcariu cerênd se fie dispensat de ducerea agendelor cassariale, comitetul se compuse ast-fel: preşedr. Alesandru Mocioni, vice-pres. V. Babeş, casariu George Serb, secretariu Iosif Vulcan, membri: Iosif Hosszu, Ioan cav. de Puşcariu şi Petru Mihali

Urmà adunarea generală din Sibiiu la 17 şi 18 Octobre, presidată de vice-preşedintele dl. V. Babeş. Fondul numera: 16,491 fl. 18 cr.

De aici până la adunarea din Baia-mare, la 7 şi 8 August 1881, presidată de dl. vice-preşedinte V. Babeş, fondul crescu gigantic. Aici adecă se raportă deja despre 25,821 fl. 36 cr. Cu aceasta ocasiune Iosif Vulcan cetì studiul seu: „Despre satira poporală română.“

Şi astfel am ajuns până la adunarea presentă.

Scopul acestor schiţări a fost de a îndeplinì hotărirea adunării din Sibiiu, care învită comitetul se presinte la una din viitoarele adunări generale Analele Societăţii noastre. Am fost de părerea, că vom satisface acea decisiune, de cumva în forma de raport vom presinta la aceaşta adunare istoricul Societăţii, însemnând numai actele de frunte.

Şi acum urmează se raportăm despre activitatea comitetului dela cea din urmă adunare genarală şi până astăḍi.

În puţine cuvinte se resumă aceastā activitate: Am administrat fondul Societăţii. Acest'a în anul trecut a crescut cu 1893 fl. 17 cr. Întregul nostru fond astăḍi numeră 27,714 fl. 53 cr.

Aceasta după raportul cassarului. Observăm însĕ că în aceasta nu s'au putut introduce interesele pe un an după capitalul depus la „Albina,“ căci prin un incidinte postal, aretarea institutului numit a sosit după încheiarea socoatelor. Conform acelei aretări interesele memorate şi deja capitalisate fac 842 fl. 11 cr. Asemene cupoanele curente după actiile dela „Albina“ şi „Transilvania“ n'au întrat în acest raport, pentru a nu se confunda cu cele de anu, cari estimp a întrat. Aceasta represintă suma de 800 fl. Prin urmare capitalul întreg şi real al Societăţii noastre este aḍi 29,356 fl. 64 cr. Mai avem subscrieri obligative dela adunarea de an în suma de 300 fl. pe cari comitetul nu le-a întrodus în capital nefiind făcute după forma recerută. Prin urmare capitalul nostru este aproape de 30 mii fl.

Eată onorabila adunare generală resultatul activităţii acestei Societăţi dela înfiinţarea s'a şi până acuma, în timp de 12 ani! Sûntem încă departe de scopul final, dar am trecut deja hotarele speranţiei, ce niam creat la început. Fondul nostru cresce încet, dar totuşi mai iute, decât cum am fi putut crede. Am avut se combatem mari greutăţi, mai avem încă se întimpinăm lupte grele: dar succesul ne şi imbărbătează.

Graţie zelului unor fii buni ai naţiunei noastre; graţie ilustrei familii Mocioniane, care singură a contribuit aproape a treia parte a capitalului nostru: viitorul întreprinderei noastre este assigurat!

Cu aceasta dulce convingere, comitetul are onoarea a depune în mânile dv. onorificul seu mandat, care espira tocmai la aceasta adunare!

Iosif Vulcan, secretariu. *V. Babeş,* v. preş.

---

rasă, limbă etc. şi cu toate acestea Serbia faţă cu Bulgaria s'ar compara ca Ungaria faţă cu România; ba încă ce-va straniu, se nutresce o antipatie de necreḍut între ambele ţĕri surori. Deci lumina ce începe a se ivì pe întunecosul cer al Bulgariei este o scânteiă din România, care întră în adeverata sa destinaţiune, aceea a culturei Orientului.

Până mai eri ardeau în Bulgaria focare însemnate de instructiune greacă şi de mult timp se stabiliseră aceste focare; rusultatul instrucţiunii grecesci a fost, că, la ridicarea dominaţiunei ottomane, Grecii şi a lor grecească s'au dus, au dispărut, nelăsând măcar un vestigiu cât de mic care sĕ mărturisească de esistenţa şi munca lor de atâţi ani.

Din aceasta ori-cine, fie chiar şi un Grec, poate deduce că viitorul instrucţiunii grecesci, fructele scoalei grecesci vor fi şi mai puţine şi mai putrede in restul Peninsulei Balanice, unde vor găsi Bulgari, şi încă şi mai mult unde vor găsì Români şi Albanesi.

Ne. Po.

Scrisori din Rusia.

Corespondenţa particulară a „Telegrafului“ *).

St.-Petersburg, 30 Iulie.

Ḍiua încoronărei nu este ficsată, însĕ ear s'a respândit sgomotul, că în curênd ţarul cu întreaga sa familie se va transporta la Moscova unde serbările încoronărei se vor face de o dată fără nici un avis prealabil, fară mare sgomot, fără pompă. Curtenii şi în general comitele Tolstoi voesce se silească în fine pe ţar de a se hotărî odată pentru totdeauna.

Până acum însĕ toate sforţările curtenilor, toate doveḍile ministrului de interne, n'au isbutit decât a face pe ţar de a se arăta din când în când cel puţin publicului semi-oficios, care are bilete de întrare în parcul palatului dela Peterhof. Prima eşire a ţarului cu ţarina, care a avut loc în septămâna trecută, a impresionat foarte mult întreaga capitală. Toate ḍiarele comentară şi descriseră cu amĕnunte această curioasă preumblare, în care ţarul-arestant apăru ca o nălucă pentru un singur moment, şi apoi eară dispăru în fundul palatului sĕu, păḍit ḍi şi noapte de o armată întreagă de gendarmi, soldaţi şi sergenţi de poliţie. Publicul ironisează, ḍicênd că această preumblare n'a fost decât o încercare, ţarul nu se poate decide a risca mai mult: el scie bine că posiţinea sa e ridiculă, e primejdioasă, că nu se mai poate amâna data încoronărei; dar.... conveniţi, că este greu a se decide, când se scie că sub ori ce peatră de pe stradă, că în fundul ori cărei pălării, că la unghiul ori cărei strade poate se fie pregătită s'au dinamită s'au vre-o mină, construită într'un mod ingenios şi încărcată cu nitroglicerin.

Da: absolutismul rus întră într'o fasă nouă, el 'şi-a împlinit ţinta sa: a creat un imperiu îmens, o armată groasnică o centralisaţiune guvernamentală proverbială. Şi aḍi, acest absolutism, lipsit de rĕdăcini profunde, lipsit de tradiţiuni monarchice, se moară vĕdit de inaniţiune. Absolutismul rus a negat civilisaţiunea occidentală, şi negaţiunea aceasta a fost cu atât mai aspră, mai crudă, cu cât prin lumina acestei civilisaţiuni, se reflecta frumosul drapel al republicei franceze, elveţiane şi americane.

Actualul ţar Alexandru III, crede posibil a înlocuì această civilisaţiune inamică, împlacabilă a absolutismului prin naţionalitate. Creḍênd că îmbrăcânduse cu cămaşa roşie a lipovenilor . . . ., ţarismul va putea redobândì încrederea popoarelor, cari compun imperiul sĕu. Ţarul se ḍice a fi panslavist înfocat. Dar calculul este greşit; de mult deja ţarii şi poporul rus nu mai au nimic de comun, popoarele rutene, beloruse, etc. s'au depărtat de ţari, 'i au uitat; ear ţarii nu sûnt capabili a învinge frica, care s'a înrădăcinat în sufletele lor contra popoarelor, frementate prin idealul vag al unui vis demagogic.

Este natural că ar fi mult mai logic, dacă actualul Ţar s'ar hotărî mai bine a pacta cu liberalismul burges şi prin urmare a abdica la prestigiul absolutist pentru civilisaţiunea occidentală, decât a aştepta o revolnţiune care nu se va lăsa se fie oprită în calea sa. „Ţarismul, a ḍis Herzen, trăesce pentru ţarism, el domnesce pentru a domnì.“ Şi aceste cuvinte ale marelui scriitor rus, bine cunoscut în Occident, de oare-ce el a scris multe lucrări bune în limbile franceesă şi italiană, sûnt un mare adevĕr.

Suntem martori oculari, cum pier forţe imense vitale pentru nimicirea sa proprie, pentru garantarea unei ordine, care nu este alt-ceva de cât li- [illegible] niscea mormêntului, de cât pacea în domeniul morţei. Naturalmente că a sunat în fine pentru sfînta Rusie ora supremă, când absolutismul pentru absolutism nu mai poate esista fiind un absurd revoltator, un ce mai mult de cât criminal. Palatul de earnă părăsit de actualul Ţar, acest local al Ţarilor, pare a fi vêrful unui munte, acoperit cu zăpadă şi ghiaţă. Nici o manifestaţiune a vieţei nu se mai vede în zidurile moarte ale palatului, care aşteaptă, ca valurile revoluţiunei se 'l sfărîme şi sĕ 'l dea jos.

Ţarul Alexandru III încongiurat de generali, de ministri, de curteni, de familia sea, face totul pentru a uita solitudinea sea din palatul-fortăreţă, dar realitatea crudă pe fie-care ceas îi amintesce această solitudine, şi Ţarul vede că nu mai domnesce ci se ascunde. Caracterul sĕu din ce în ce devine mai posomorit, mai trist şi mai nervos. El simte că nimeni nu'l iubesce nu'l respectează; toţi tac împregiurul sĕu; tocmai graţie acestei tăceri, vuetul furtunei care se apropie devine înspăimêntător, oribil pentru acest om care se teme chiar de a se încorona.

Repausatul împĕrat avu un moment de luciditate, el voì sĕ abḍică şi sĕ pacteze cu liberalismul burgez — dar curtenii îl opriră, arĕtândui idealul ţĕrănimei! Actualul Ţar n'are energia pentru a luá vre o hotărire; el se află corp şi suflet în mânile curtenilor, cari sciu bine că viitorul Rusiei aparţine ţĕranului rus, ... Este foarte natural că acesti domni desfrênaţi, bolnavi de suflet şi de corp, debili, anemici, au onoare de acest viitor plin de o viaţă sănătoasă, viaţă de muncă obligatoare, de cugetări măreţe!

Rusia oficială, Rusia care moare se începe cu împĕratul şi dela geandarm la geandarm, dela funcţionar la funcţionar sĕ finesce în ultimul sergent dintr'o stradă înfundată a unui crăşel perdut în zăpada Siberiei dela Rĕsărit.

Fie-care treaptă din această scară imensă, socială, seamănă cu *Bolgi* lui Dante, ororea lor din ce în ce mai spăimêntătoare.

Lagărul opus Rusiei oficiale se compune dintr'o mână de oameni, gata de ori-ce sacrificii, cari se luptă întreaga vieaţă contra duşmanului titan, înarmat din cap până în picioare . . .

---

*) Din Bucuresci Estragem din corespordenţă o parte. Limbagiul corespondenţei în „Tel.“ dă de gândit. Red. „T. R.“

Varietăţi.

* (Comandant militariu) pentru Transilvania, spune „Ellenör“, se va denumì LMC. cavaler G. de Kees, comandantul divisiunei 31 de trupe din Budapesta.

* (Denumire). În locul reposatului ministru de honveḍi Bela Szende spun mai multe ḍiare, că sĕ va denumì secretariul de stat al ministeriului de honveḍi, general majorul Fejérvári. Unele ḍiare aduc în combinaţiune şi pe contele Gedeon Ráday jun.

* (Oficeri români în Braşov.) La cursul de cai arangiat de regimentul Nr. 2 de husari la Braşov, au sosit din România 6 oficieri dela regimentul de roşiori. „Kronstädter Ztg.“ adusese scirea că cu ocasiunea cursului de cai regele României va face o visită archiducelui Eugen în Braşov. Aceeaşi foaie însĕ a deminţit scirea despre visita regelui.

* (Ḍiarele din Ungaria) Starea de cultură a unui popor se poate cunoasce în multe privinţe şi din relaţiunile ce le presintă jurnalistica lui. În Ungaria şi Trănsilvania trăiesc mai multe naţionalităţi şi ast-fel nu va fi de prisos a sci, câte şi ce feliu de jurnale se cetesc la deosebitele poporă de sub coroana Stului Stefan.

„N. F. P.“ din Viena ne presentă următoarele date.

Au apărut în anul . . .	1873	1875	1880
Diare în limba maghiară	187	194	318
„ „ „ nemţească	82	72	171
„ „ „ croată . .	25	17	23
„ „ „ româneasca	9	12	13
„ „ „ sérbească .	6	10	11
„ „ „ italienească	7	2	2
„ „ „ ovreeascĕ .	3	3	1
„ „ „ ruteană .	2	1	1
„ „ „ slovacă .	3	14	11
„ “ „ bulgară .	1	—	—
„ „ „ fnancesă .	—	—	2
La un loc	324	325	503

Din cele 503 diare ce au apărut în decursul a. 1880—84 au fost politice, 124 locală 66 beletristice, 215 de specialităţi şi 14 humoristice Posta a primit şi a espedat în 1880—27, 722, 577 esemplare, dintre care 20,077,085 din diare politice (15,672,842 esemplare în limba maghiară; 10,143,776 în limba germână).

* (Elevii scoalei pedagogice din Berlad) întorcênduse la Braşov scrie „G. Tr.,“ din escursiunea făcută prin satele învecinate au fost încuartiraţi pela familii române de aici. Eri în 5 August st. v. s'au produs acesti fiitori dascăli în sala cea mare a gimnasiului românesc, în faţa unui public numeros. Producţiunea a avut un resultat strălucit. Un cor puternic a cântat mai mult cantece naţionale, ear' între pause se produceau singuratici elevi prin declamaţiuni bine esecutate între altele amintim, că elevul Dascălescu îmbrăcat ca Curcan a declamat pe „Peneş“ cu mare efect. La mijlocul producţiunei şepte elevi în costum naţional cu opinci şi cu clopoţei au jucat „Căluşarul“ ear' cam la finea producţiunei, „Bătuta“. Ambele jocuri atât de scumpe nouă Românilor au fost esecutate cu o perfecţiune rară. La încheiere dl I. Popescu, directorul scoalei pedagogice din Berlad, a arătat în câte-va cuvinte constituirea scoalei pedagogice, şi accentuând cu deosebire escursiunile făcute pentru praxa elevilor sei, a mulţămit Braşovenilor pentru buna-primire şi a esprimat dorinţa, ca se vadă pe toţi Românii progresând spre bine. Vorbirea a fost primită cu vii aplause. — În 6 Aug. st. v. diua nascerei Domnitorului a fost aici mare paradă militară; garnisoana din Braşov şi trupele aici concentrate au defilat înaintea Generalului-brigadir, între sunetele musicei militare. La poalele dealului, sub cetăţiue, s'a postat şi dl Popescu cu elevii sei şi a asistat la această paradă. Îţi era drag se vedi pe aceşti viitori pedagogi uniformaţi, cari erau aşedaţi într'un şir, de par' că erau militari. Toţi privitorii se bucurau vĕdênd pe „Berladeni“: şi numai ce'i drept, visita acestori fiitori dascăli ne-a făcut o bună impresiune şi cinste neamului nostru. Sasilor din Braşov încă le-a atras mult atenţiunea elevii „din Berlad“, căci în numĕrul trecut al foaei lor „Kronstädter Zeitung“ au publicat un „Foileleton“, în care se arată constituirea scoalei pedagogice şi escursiunea făcută în aceasta vară. Cu aceasta ocasiune descriu totdeodată şi uniforma elevilor: Ei au pantaloni albi, peptar sur, suman castaniu, ciobote mici, cămaşa românească încinsă cu un şerpar, dată peste pantaloni, şi în cap o pălĕrie neagră; afară de acestea la drum sau când ploauă sûnt cu o manta de pănură castanie, căciulă neagră turtită la o parte şi în picioare opinci. —

Ne ar' plăcea când şi la scoalele noastre pedagogice s'ar pune un preţ mai mare pe autopsiă, făcêndu-se escursiuni pedestre. Cine va vedè pe elevii D-lui Popescu şi disciplina lor acela, nu poate decât se recomande metoda d-sale şi se caute cu ori ce jertfă sĕ se facă şi la noi astfel.

* (Manevrele oştirei române), se scrie în diarele bucurescene, vor fi generale, ear' nu în divizii. Această dispoşiţiune s'a luat acum de I. C. Brătianu, actualul ministru de rĕsboiu, care a revocat ordinile respective, date de predecesorul seu. D. general Slăniceanu, şeful statului major, a fost însărcinat ca împreună cu dnii loc.-colonel Lahovari, Gigărt, Argetoianu şi alţii se pregătească planurile topografice ale locurilor din pregiurul Tecuciului, unde vor avè loc manevrele. — Cu ocasiunea manevrelor se dice, că M. S. Regele va şedea mai mult timp în capitala Moldovei, ocnpând palatul administrativ.

* (Obrăznicie pedepsită prin brutalitate). Journalistul din Pesta, Iuliu Papp voia se scoaţă cu ori şi ce preţ dela Baronul Bela Atzèl suma de 25 fl. Ales fiind baronul de aranajiator al unei sĕrbători popolare din capitala Ungariei. Papp ii trimisă douĕ coloane gata de tipar. Una din aceste coloane era plină cu cele mai mărsiave defaimări, ceealaltă era indesată cu cele mai servile laude Atzel avea sĕ îşi aleagă. Ori se plătească 25 fl. şi sĕ se vadă inalţiat până la ceriu de „Budapesti-Tárogató“, ori se sufere inegririle d-lui Papp. Baronul nu facu nici una, nici alta. Vedênd, că obrăsnicia nevrednicului redactor întrece ori ce margini, dênsul şi luà refugiu la un mijloc, care merită se fie tot aşa de despreţiuit, ca şi purtarea lui Papp. Redactorul lui „Tárangató“ fu învitat la Atzel se primească cei 25 fl. Plin de bucurie aleargă el la locuinţa baronului, unde fu bine primit şi poftit se ocupe loc. Nu asteptă mult şi eată că se şi presentară — nu părалele — ci trei servitori sdraveni, cari lu apucară de ceafă, îl trântiră pe o canapea şi-i cinstiră 25 de lovituri cu biciul. După această cură radicală Papp fu silit, se scrie cu însuşi mâna şi apoi se subscrie următoarea cuitanţă;

„Eu subscrisul, care me numesc Iuliu Papp, am adresat onoratului d. br. Bèla Atzel, pe care până acum nu lu-am cunoscut în persoană, o învitare de prenumeraţiune şi mai multe scrisorii obrasnice cu subscrierea: redactorul Papp, sau profesorul Papp. La nici una din aceste scrisori n'am căpătat nici un rĕspuns, şi astfeliu am trimis d-lui baron, cu scop dea stoarce bani, o corectură, în care se cuprindeau cele mai mârşave calumnii impotrivă d-sale. Înfăţişindu me astădi la d-sa, ca se aflu resultat, dênsul porunci — la dorinţa mea — la doi servitori ai sei se me ea de cap şi se me trantească pe o bancă. Totodată poruncì la un al treilea servitor se 'im tragă 25 (dic douĕdeci şi cinci) de bice. Prin hârtia de faţă constatez, că am primit aceasta sumă întocmai şi declar, că sûnt mulţămit pentru totdeauna cu acest onorar şi că nu 'mi voi mai face de lucru domnului baron. După cele mai sus descrise dl. baron poruncì la servitori se me ie de urechi şi se me arunce afara. Budapesta 10 August 1882. Iuliu Papp m. p.“

„Cartea mea de visită este următoarea: „Professorul I. Papp redactor dela „Budapester Jurnal“ şi proprietar al lui „Budapesti Tárogató,“ fost colaborator al-lui „Egyertètés“ şi al-lui „Budapesti Napilap,“ redactor al-lui “Füg. Polgár“ şi al-lui„ Magyar Hirlap“, corespondent al mai multor jurnale nemţesci, englezesci şi franţozesci, translator şi scriitor politic, economic şi beletristic“. În urma procedurei descrise I. Papp fu tractat cu un dejun sănătos şi totodată primì dela baronul Atzel un rênd de haine noue şi 25 fl. în val. aus.

Economic.

(Recolta în România.) Am comunicat cititorilor, dice dl. P. S. Aurelian într'una din ultimile sale notiţe economice, cumcă viile au suferit de un feliu de mană. Nu credeam, că perderea sĕ fie după cum din nenorocire m'am încredinţat, că este în realitate. După estimaţiunea ce am putut face visitând mai multe vii, eu cred că recolta s'a împuţinat cu mai mult de jumĕtate din aceea ce putea sĕ fie şi în multe localităţi sĕ fi scăpat o a patra parte. Astfel rodul de estimp era sĕ fie din cele mai abundante. Aceea ce este mai trist, este că această opărire a viilor este cam generală, cel puţin până dincolo de Buzeu. Mi s'a spus că chiar viile dela Odobesci ar fi suferit. Dealul Dragaşanilor a fost amar bântuit, eară Dealul Pitescilor mai puţin.

Aşa numita mană, care a bântuit viile este curat şi simplu o opărire a vieţei de jos în sus. Căldura fiind mare cu câteva dile înainte de s-tul Constantin, aburii esiţi din pământ au opărit toate foile de jos şi strugurii pe cari au ajuns. Se pare, că s'ar fi pârjolit viile, aşa sûnt foile de uscate pe dedesubt. Foile de deasupra sûnt neatinse aceea ce probează, că arsura n'a provenit dintr'o ploae caldă, după cum e obicinuită mană. Ori cum ar fi faptul este, că vom avea vin puţin în anul acesta; că vinurile din anul trecut vor fi căutate.

De altă parte, dacă viile nu vor produce pe cât ne asteptăm, sûntem compensaţi cu o frumoasă recoltă de cereale mai în toată ţeara. În multe localităţi grâul a fost frumos ca în anii cei mai buni. Nu numai că recolta este mulţămitoare, dar şi cualitatea este pre cât se poate de bună: bob mare, frumos şi greu.

Porumburile sûnt asemenea frumoase şi promit o recoltă abondantă, cu toată întârdierea semenăturilor. Ploile din lunile Maiu şi Iuniu au scăpat de peire aceasta cultura fundamentală a agriculturei noastre. Într'un cuvênt agricultorii, şi cu dênşii ţeara întreagă, sûnt mulţămiţi cu starea recoltelor din anul acesta. Mulţămirea generală este cu atât mai mare, cu cât eram ameninţaţi de a perde nu numai recolta grâului dar şi a celorlalte cereale de primăvară. Un esport bun şi campania agricolă a anului acesta se va numera între cele bune.

Loterie.

Sâmbătă în 17 August 1882.

Budapesta: **8 13 50 54 45**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 19 August n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6% . .	119.55	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	88.75	88.15
Renta ung. de hârtie	86.85	86.95
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.25	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.25	95.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 75	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98 25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clau-	97.50	
sulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-sla-	98 60	
vonice	99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	97 50
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.50	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.90	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 50	77 25
Renta de aur austriacă	95.35	95.30
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.35	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	824 35	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	314 50	314.—
Acţiuni de credit austr. . . .	318 90	315.20
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.50	119.45
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon.	9.50½	9.50
100 marce nemţesci	58.30	58.35

Nr. 804 B. [160] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea de 2 ştipendii de câte 500 fl. v. a. pe an pentru 2 tineri clerici, eventual gimnasişti cu maturitate, carii în decurs de 2 ani se frecuenteze Universitatea din Lipsca (Saxonia în Germania) spre perfecţionarea lor în sciinţele ausiliare teologice şi pregătirea pentru protesură de teologie cu termin până în 10 Septemvre a. c. st. v.

Cererile recurenţilor sûnt a se subşterne Consistoriului diecesei Caransebeşului până la terminul susarătat instruite:

1. Cu atestat dela oficiul parochial concerninte spre legitimare, ca concurintele este român de religiunea gr. orientală.
2. Cu atestat de maturitate despre absolvirea cu bun succes a gimnasiului întreg.
3. Atestat medical, că concurintele este pe deplin sănătos.
4. Atestat despre studiile teologice din Metropolia noastră ortodocsă rĕsăriteană.

Se primesc recurse instruite cu recerinţele pp. 1, 2 şi 3 pentru aceste doue stipendii şi numai dela gimnasişti absoluţi; asupra acestor petiţiuni se va reflecta însĕ numai în lipsa de clerici absoluţi recurenţi cualificaţi în sensul punctelor 2 şi 4 din acest concurs.

Caransebeş din şedinţa consistoriului ţinută în 27 Iulie 1882.

Episcopul diecesan.

Ioan Popasu m. p.

Nr. 212 1882. [162] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din protopresbiteratul gr. or. al Abrudulni se escrie concurs cu termin până la ultima August a. cur. st. vechi.

1. Bucium-Cerb cu salariu anual de 250 fl., v. a. şi adeca 150 fl. v. a. din fondul biserico-scolastic şi 100 fl., v. a. din repartiţiunea parochială, care se va ridica în 12 rate lunare, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele necesare pentru încăldit. — Dela concurente se recere prelûngă alte cualităţi prescrise de lege a fi absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale şi a fi versat şi în cântările bisericesci.

2. Roşia-Montană, cu salariu anual de 120 fl., v. a. ce se solvesce din cassa alodială şi a Bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul scoalei şi grădină de legumi, 2 orgii lemne din care se va încăldì şi scoala şi stola cantorală usuată, dacă învĕţătoriul va fi şi cântăreţ. Concurentele care posede limba maghiară şi e cualificat de a da instrucţiune de privat cu succes bun de a putea fi promovaţi elevii în gimnasiu, va avea preferenţă şi mai poate conta dela aceea până la 50 fl., v. a. şi vict la ameadi pela membrii comitetului.

3. Petroşani cu salariu anual de 110 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de ajuns. Concurentele se fie cântăreţ bun şi ca atare se va împărtăşì şi el din venitul cantoral.

4. Valea-dosului cu salariu anual de 100 fl., v. a. parte din casa bisericei parte din repartiţiune dela popor care se va putea ridica în rate lunare. —

5. Feneş cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încăldit. —

6. Bucium-Muntari cu salariu anual de 100 fl. v. a., lemne necesarii pentru încălditul scoalei şi a locuinţei învĕţătorilor cum şi o grădină în estensiune de 80 orgii ☐.

7. Vârtop cu salariu de 80 fl. v. a., cuartir liber şi lemnele trebuincioase pentru încăldit.

8. Soharu cu salariul de 60 fl. v. a., şi lemnele trebuincioase pe sama scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a subşterne petiţiunile concursuale instruite conform „statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ“ oficiului protopresbiteral gr. or. al Abrudului în Abrud — până la terminul sus indicat.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopr.

Nr. 195. 1892. [162] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Ponorel cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc şi grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lûngă alte cualităţi prescrise, a fi vĕrsat în cântările şi tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. Sĕcătura cu salariu anual de 100 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare.

3. Certege cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesare.

4. Poiana-Sohodolului cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Concurenţii au de a subşterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţămênt pănă la finea lui August a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 218 [163] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători confesionali la scoalele din următoarele comune se escrie concurs pănă la 4 Septembre a. c.

1. Salciva de sus cu salariul anual 250 fl. şi grădină.

2. Sălciva de jos cu salariu anual pre 1882/3 200 eară pe venitoriu 250 fl.

3. Cacova-Jeri cu salariu anual 200 fl. şi grădină,

4. Offenbaia salariu pre 1882/3 160 fl. şi venitul jumĕtate cantoresc eară pe viitoriu 200 fl.

5. Şasa cu salariul anual 200 fl.

6. Bedeleu cu salariu 150 fl. 20 litre bucate şi 80 punţi vechi legumă.

7. Runc cu salariu 120 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chilo de legumă.

8. Ocolişul-mic cu salariul 100 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chlgra. legumă.

9. Mogoş-Miclesci salariu 180 fl.

10. Mogoş-Mămăligani salariul 100 fl. 10 ferdele bucate.

11. Mogoş-Valea bârnei salariul 100 fl. 8 ferdele de bucate.

Cu toate staţiunile sûnt împreunate cuartirul şi lemnele de foc trebuincioase.

Petenţii au aşi subşterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin Stat. org. şi regulamentul din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral, — cântăreţii şi cei cu o calificaţiune mai amplă se vor preferì.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Offenbaia în 2 August 1882.

Ioan Danciu m. p.,
admin. ppresbiteral.

Nr. 236. [164] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Miluan pănă la 25 August a. c. se deschide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 100 fl.

2. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit cu vica cea mare.

3. În lumini 4 punţi pentru învĕţătoriu.

4. În lemne patru orgii, din cari este de a se încălḑi şi scoala.

5. Hârtie pentru cataloage şi liste 4 conţi.

6. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela doritori de a ocupa acest post, se cere de a fi pedagogi absoluţi proveḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi au de aşi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Fűzes-Sânpetru instruite conform Stat. org. şi al Regulamentului de învĕţămênt din anul 1878.

Miluan 25 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local gr. or. în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 237. [165] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului invĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Dol pănă la 29 August a. c. se descide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 80 fl.

2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmat, cu vica cea mare.

3. În lemne 3 orgii, din care este de a se încălḑi şi scoala.

4. Curtir liber în edificiul scoalei, folosirea grădinei scoalei şi cea de pomărit spre a o cultiva cu elevii.

5. Lumini 3 punţi.

6. Hârtie pentru cataloage şi liste 3 conţi.

Doritorii de a ocupa acest post au de a fi proveḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi a 'şi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Füzes-sânpetru instruite conform Statut. org. şi a Regulamentului pentru învĕţămênt.

Dol în 13 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 111 [156] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de-a III clasă Cucerdea (Sz. Kocsárd) în protopresbiteratul Turḑii se deschide concurs pănă la 29 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu doue încăperi şi tindă. După ce va ocupa fiitoriul preot parochia sĕ vor edifica şi edificiile necesarii pentru economiă.

2. O grădină de legumi, lûngă casa parochială.

3. Un agru de 1 Jug. 695☐ (după foaia catastrală.)

4. Un fênaţ de 3 jug. 1012☐

5. Folosirea cimiteriului de deasupra casei cantorală.

6. Dreptul de a păşunì vite, câte va avea parouhul în păşunitul comun (pănă la comasarea hotarului.)

7. Dela 75 familii câte o ferdelă de bucate, dela morari şi plugari grâu ear dela ceilalţi câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe: dela 15 famili de ţigani şi vĕduve câte o jumĕtate de ferdelă de cucuruz (a 16 cupe ferdela.)

8. Dela 90 de familii câte o ḑi de lucru şi venitele stolare întrebuinţate pănă acum. Din ḑilele de lucru şi venitele stolare a treia parte e a cantorului.

Doritorii de ocupa această parochie sûnt poftiţi a şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul amintit mai sus.

Agârbiciu (p. u. Gyéres) 30 Iuliu 1882 st. n.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nu. 164. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară confesională gr or. din Gurasada ppresbiteratul Iliei devenit vacant în urmordinaţiunei Prea Veneratului consistoriu archidiecesana ddto 26 Maiu a. c. Nr. 807 Scol. se escrie concurs pănă la 30 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual în bani gata 120 fl. v. a.

2. În bucate 50 ferdele cucuruz à 16 cupe) în boambe.

3. Lemne 3 orgii lungi, din care este a se încălḑi şi scoala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei

Doritorii de a competa la acest post au a'şi îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic şi al regulamentului congresual din 1878, pănă la terminul sus indicat.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie buni cântăreţi.

Gurasada în 26 Iulie, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 165 [154] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or. confesională în Ilia protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕţătoriu, se escrie concurs pănă la 29 August a. c. st. v. in care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1 În bani gata 250 fl.,

2. Lemne în relut 20 fl.

3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

4. Grădina de legumi aparţinătoare scoalei.

Toţi acei indiviḑi, cari doresc a competa la acest post, au a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului congresual din an. 1878 la subscrisul pănă la terminul sus indicat. Cei cari pre lûngă limba maternă vor fi versaţi bine şi în limba maghiară vor fi preferiţi.

Gurasada în 26 Iulie 1882

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 228 [157] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de învĕţătoriu primariu la scoala confesională gr. or. din Bod, protopresbiteratul al II al Braşovului în sensul ordinaţiunei consistoriali din 21 Iulie a. c. Nr. 2302 Scol. se escrie concurs pănă în 29 August a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu fics 178 fl. 50 cr.

2. Venitul jumĕtate dela 10 jugere pămênt menite pentru scoală 50 fl.

3. Venitul celor 3 jugere date în folosirea învĕţătoriului dela comună 21 fl. 50 cr.

4. Venitul dela păşunitul a 4 boi 26 fl.

5. Venitul dela didactrul scolarilor 25 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al II al Braşovului pănă la terminul sus indicat arătând că cunosc şi limba maghiară.

Bod 1-a August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral

Comitetul parochial.

CONCURS LITERAL

se deschide cu terminul de 18/30 Octomvre a. c.

Se cere: o novelă originală a căreia subiect se fie scos din istoria noastră naţională sau din vieaţa poporului român. *Premiul e de 100 franci în aur.*

Mai departe: **o poesie** de orice cuprins şi un **studiu social** (despre viaţa socială, — femeia, — căsĕtoria, — amor sau altceva.) *Premiul pentru fiecare deosebi e câte de 50 franci în aur.*

Poate concurge ori cine. Lûngă manuscriptul provĕḑut cu oare-care devisă, dar nesubsemnat de autor, se se alăture o epistolă — conţinênd în lontru numele autorului, ear dinafară divisa operatului.

Operatele se vor aprecia prin o comisiune de trei inşi; şi premiile se vor da autorilor celor mai bune operate, chiar şi dacă acelea nu vor corespunde întru toate recerinţelor — presupunênd totuşi ca ele vor fi publicate.

A se adresa pănă la terminul espus la
Administraţiunea ḑiar.
[152] 3—3 **„Amicul Familiei“**
în Gherla (Sz.-Ujvár — Transilvania.)

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon incl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 5—6

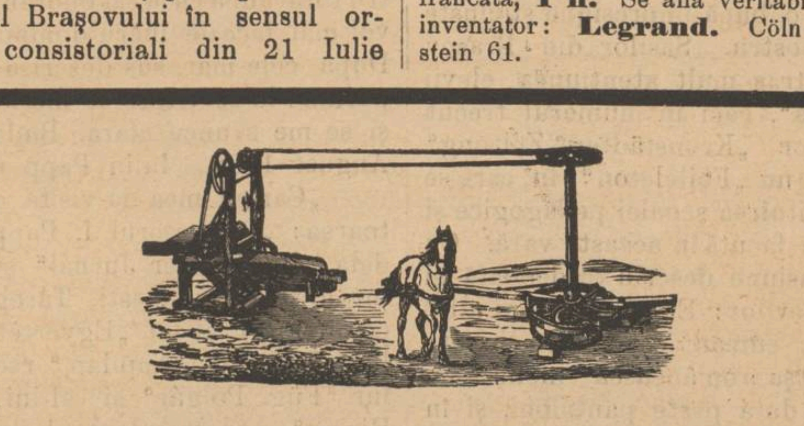

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 17

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93. Sibiiu, Joi 12/24 August 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ignoranță sau rea voință?

Dela concetățenii nostri maghiari, originali și făcuți, eară nu născuți, botezați și nebotezați, ne am dedat a aștepta toate câte privesc mărirea „naționalității“ lor și asuprirea altora; dar că vor călca chiar și una din legile mai proaspete, adusă de legislațiunea compusă din majoritatea aleșilor lor, după legile cum le vin tot lor la socoteală — asta nu am așteptat.

Și cu toate aceste avem act public înaintea noastră din care se vede nu numai tendența, dară voința de a nimicì, fiindcă au puterea în mână, pe compatrioții lor de altă naționalitate. Compatrioții maghiari de toată seama și de toată mâna, se vede, că și-au propus a ignora drepturile votate de legislativă și sancționate de monarch întrucât acele sûnt favorabile naționalităților nemaghiare și a călca pe cele votate și sancționate în favorul maghiarismului, dacă li se par că acele nu suprimă pe „streini“, adecă pe compatrioții lor nemaghiari după pofta lor destul de curênd.

Fără a perde timpul cu multă vorbă, punem înăitea cetitorilor nostri un decret al comitetului administrativ din comitatul Têrnavei mari, datat din 10 Iulie și subscris de contele Bethlen.

Acest decret este adresat spre esecutare tuturor oficielor comunale și magistratelor din Mediaș și Sighișoara.

Eată cuprinsul decretului:

„Pe basa înaltei ordinațiuni emisă de Escel. S. dl. ministru de culte și instrucțiune publică în 17 Maiu a. c. Nr. 15863 și adresată inspectorului reg. de scoale, subscrisul comitet impune tuturor oficielor comunale spre orientare ca

1. în sensul § 2 din articulul de lege 18: 1879 dela 30 Iunie în colo nimenea sě nu mai poată fi așeḑat învěțătoriu (învěțătoare) nici adjunct, dacă nu și-a însușit limba maghiară în cuvênt și în scris într'atâta, încât sě poată instruì întrînsa în scoala poporală; de aceea

2. la ori ce scoală esistentă, în ori care comună, avênd scoala ori ce caracter (confesional) nu e permis a se alege învěțătoriu astfel de om, care conform punctului dintâiu nu scie unguresce și nu poate dovedì cualificațiunea în cunoscința limbei cu atestat de cualificațiune sau cu altfeliu de atestate demne de creḑut, de oare ce în casul contrariu va fi dat din funcțiune de *inspectorul reg. de scoale.*

3. Fiecare învěțătoriu poporal din ținutul comitatului, este îndatorat a arăta până la 10 Septemvre a. c. inspectorului regesc de scoale, în persoană sau în scris, documentele sale de cualificațiune; aceia cari, ori din ce motiv, negligă aceasta, se vor considera ca și cum n'ar avè nici un feliu de documente de cualificațiune.

4. Unde nu este învěțătoriu sau acolo unde este vacanță din privință la schimbarea persoanei, oficiul comunal este îndatorat a arăta aceasta.

5. De acì înainte, toate atestatele concurenților respectivi sûnt a se trimite, *înainte de esecutarea alegerei,* inspectorului reg. de scoale ca se le vadă.

6. Documentele de cualificațiune dela preparandiile confesionale au valoare numai dacă vor fi subscrise și de inspectorul reg. de scoale.

7. Toate persoanele venite în țeară și ocupate ca învěțători (învěțătoare) s'au aspirează mai târḑiu la un post de feliul acesta, care și au primit atestatele lor nu în țeară într'un institut de învěțători sau învěțătoare îndreptățit la aceasta, ci în vreunul străin, sûnt îndatorați nu numai în sensul art. de lege 18 și 50 ex 1879 dară și în sensul ordinațiunei ministeriale basată pe această lege a'și acuira indigenatul și a câștiga documentelor lor valoare de drept în statul unguresc.

Spre sfêrșitul acesta astfel de persoane ori și când se pot însinua la inspectorul reg. de scoale s'au nemijlocit la inspectorul regesc din comitatul Odorheiului, cărui i s'a încreḑut conducerea esamenelor de cualificațiune dela cursul limbistic.

Obiectele de esamen sunt: istoria ungurescă, geografia patriei, cunoscința constituțiunei patriei și limba maghiră.

8. Odinațiunea aceasta sě se publice în fie care comună în modul obicinuit, sě se împărtășească tuturor autorităților confesiunilor bisericesci și în protocolul comunal sě se înscrie din cuvênt în cuvênt.“

Fără a fi cineva mare cunoscătoriu și comentator de legi unguresci trebue se recunoască că decretul sau ordinațiunea este mai mult decât o contusiune care în lumea civilisată nu poate avè loc.: se provoacă la legi preste care însuși trece. Acì e anarchia oficială în toată forma.

Învěțătorii, și în sfêrșit organele confesiunei gr. or. sciu că esistă un statut organic sancționat de monarchul, actualul împerat și rege. Statututul acela are dìspozițiuni „pentru ădimnistrarea și conducerea afacerilor. . . . scolare. Și acei ce s'au deprins cu ordinea sciu că legile sancționate nu se pot încungiura cu atât mai puțin resturna prin decrete de a le comitetelor comitatense, fie chiar și de comitetul administrativ din comitatul Têrnavei mare. Ei așa dar se vor ține de legea sancționată și se vor adresa cu afacerile lor la jurisdicțiunea lor bisericească competentă; comitatul va vrea, ba poate va întrebuința și forță brută, spre ași esecuta decretele sale. De cine se asculte bieții învěțători, de cine chiar și organele inferioare bisericesci? de jurisdicțiunea de drept s'au de cea care se impune numai așa căci i se pare....? Nici articulul 18: 1879 nu pretinde cât pretide decretul dela confesiuni prin urmare și articlul 18: 1879 e dat la o parte. Nici legile numai pot pune stavilă fanatismului de maghiarizare.

Ori și cum una o putem afirma: prin měsura citată, respectul înaintea autorității este sguduit. Și dacă ne întrebăm în al cui interes? În al fanatismului de maghiarisare deastădată.

Scurți de vedere sunt administratorii cari se joacă cu lucrurile cele mai gingașe ca cu nisce boane de fasole. Ei nu ved ce provoacă asuprale. Ignoranța cu rea voința pare că și au dat mâna pentru ca se facă din Români și din Sasi Maghiari...

Resboiul în Egipt.

Sosirea comandantului suprem a trupelor engleze în Egipt, Sir Garnet Wolseley, a fost cam mult asteptată de corpul de espedițiune. Sosirea aceasta a pus capět neactivităței, în care cu nerăbdare se aflau oficierii, și care demoralisa trupele. Arabi Pașa încă tot mai capětă sucurs din într'ul țerei și oamenii lui sûnt foarte ocupați cu ridicări de șanțuri și întărirea posițiunilor. Foile englese erau de părere, că Englezii vor trebuì se pățească foarte mult reu din causa perderei timpului până acum, dacă pământul ar fi mai corespunḑetoriu decât este, de fortificațiuni. Cu toate acestea Englezii trebue sě se pregătească de o luptă foarte mare mai cu samă dacă ar fi cumva sě aibe Arabi Pașa, corfe de șanțuri și saci destui împluți cu năsip. Dacă s'a făcut odată șanțuri și parapete în regulă, așa nesipul, ce se așează deasupra lor, feresce într'un mod minunat proiectilele Englezilor. La bombardarea forturilor dela Alecsandria Englezii au avut ocasiune dea vedè cu ochii cât de puțin proectilele cele mai mari ale flotei au putut strica parapetele apărate de un glaciu de năsip. Mai toate proectilele nu făcea alta de cât o brazdă afundă, din care săreau însus ca sě caḑă apoi eară jos fără a face vr'o pagubă. Spre norocul Englezilor poate că nu va avea Arabi fortărețe sistematice și întărite prin saci cu năsip și corfe de șanț.

La recunoscerea din 5 August care a făcut-o ducele dela Connaugh,

---

FOIȚA.

Poveștile Peleșulni de Carmen Sylva.

Sûnt mai multe ḑile de când am primit „Povestile Peleșului“ de Carmen Sylva (regina României Elisabeta) înse nu ne au ajuns puterile pentru a face o dare de seamă din partene asupra clasicului op românesc. Ne folosim de ocasiunea bine venită și, pentru ca acest tesaur sě nu remână și mai departe necunoscut publicului nostru, reproducem aprețierile nimerite a le ḑiarului „Națiunea“.

„După ce ai petrecut ḑece luni de ḑile noaptea în aerul stricat al clubarilor și cafenelelor, ḑiua, ca funcționar, în aerul tot așa de vițiat al ministerelor, în care exalațiunile de tot feliul îți înveninează viața, simții trebuință de a face o escursiune de câte-va septămâni în regiunile muntoase, unde aerul este așa de curat și dătător de viață, unde priveliștea unei naturi mărețe 'ți întineresce sufletul, unde spuma cascadelor se aruncă în jocuri caprițioase și murmurul cadențat al șiroaelor ce se reped în vale, se îngână noaptea cu ciripitul bucolic al greerilor.

„Ḑěu! după ce te-ai prăjit de nevoie toată luna lui Iunie și cea mai mare parte din Iulie, după ce ai dormit într'una cu ferestile închise într'o atmosferă de nesuferit, îți vine sě te faci țěran și sě te culci ca păstorii lui Theocrit pe asternuturi de fên, pe când de asupra capului těu se mișcă, sub adierea unui vênt dulce plopii și ulmii, ear la picioarele tale murmură un riuleț ce iese din pescera Nimfelor. Ce este mai frumos decât se asculți scutit de griji, concerte ce se îngână cu vocea monotonă a cărsteiului în earbă, gemetul melancolic al turturelei, cântecul de dimineață al ciocârliei înălțindu-se în vězduh și ziziitul galbenelor albine împregiurul fântânelor, pe când pieptu-ți inspiră aerul parfumat de mii și mii de flori?*)

„Tot așa după ce ai trăit aproape un an în lumea întăritată a presei, *cette louve hargneuse*, după cum o numesce Victor Hugo, — urmând cu nesaț luptele de interes personal ascuns sub masca binelui public, după ce ai cetit întruna la cărți sciințifice ale căror teorii se schimbă pe ḑi ca portul damelor din societatea înaltă, după ce 'ți-ai atacat nervii cu lectura romanelor încordate, ca ale lui Bellot, Daudet, Zola, — un fel de bucătărie nesănătoasă făcută spre a escita, nu spre a nutrì, — după ce te ai săturat de aceea literatură eșită din creeri monomani, închiși în atmosfera intoxicată a cabinetului și feriți de ori ce contact cu natura — simți nevoie de a'ți repausa mintea străgănită de o gândire forțată asupra lumii artifiiciale, alergi în lumea naivă a povestilor, în aceea lume fantastică unde „auḑi deslușit cântările ḑinelor“ unde „trupul fetelor este așa de subțire încât l'ai rumpe cu mâna, și cu toate aceste se vorbesce de puterea lor“ unde oamenii sûnt „așa de mari, în cât încâți-va pași urcă munții cei mai înalți, și dacă lovesce un copac, el ramâne în vecii vecilor strîmb.“ Acolo ași vrea se trăesc, cu mintea, cel puțin câteva ḑile se pândesc „câte o ḑină care, plutind pe frunḑă mare și lată de alungul Peleșului la vale, alunecă din treaptă în treaptă peste cascadele apei și privesce cu ochii voioși la lume“; sě věḑ acele palaturi minunate de zăpadă în cari „luna șade pe un tron înalt și frumos, și se uită la stele, cari se țin de mână și joacă hora“ pe când „o mulțime de stele mici se rostogolesc ca copiii, unele peste altele și rîd și joacă la picioarele lunei“.

„Frumoasă lume a basmelor eșită din inimi candide, născută de o imaginație copilărească, unde n'a pătruns gândirea maniacă a atelierului literar! în această lume măreață ca plaiurile munților, poporul român s'a bucurat s'au a suferit, a cântat fără sě'și frământe capul a inventa, a născut fără sě se simță durerile facerii.

Et ce n'est pas en rien faisant
Qu'il fait ses chants que nul ne signe...

---

*) Cei ce vor se vaḑă un tablou frumos al somnului la țeară ce tească în Theocrit „Idyll“ VII, 132 sqq.

cu statul seu major s'a băgat de samă, că Egiptenii pela marginea aripei drepte, faţă în faţă cu Ramleh între Siut şi El-Mandara, a făcut un redan formidabil cu întărituri de nesip de o nălţime cam mare. Într'o depărtare de vr'o cinci sute de yarde dela liniile Englezilor lucrau sute de oameni ca sě isprăvească întăriturile. Patru păn la cinci puşcături din „Superb“ care a fost aproape de ţermure şi a aruncat ancora, ajunseră de a alunga lucrătorii, de unde se şi putea cunoasce că n'ar fi lucru greu de a strica întăriturile acestea cu tunurile englezesci din corăbii bine îndreptate, dacă se vor începe ostilităţile.

Foile englezesci cred, că Arabi Paşa are la vr'o şasesprеḑece mii de oameni, soldaţi şi lucrători, înaintea Alecsandriei, şi vr'o cinci mii înaintea Abukirului. După raporturi demne de creḑut între Cairo şi canalul dela Suez stau vre o şepte sau opt mii de Egipteni. Englezii deja au îndreptat douě divisiuni din trupele cele mai bune, care le au, cătră Egipt şi, după cum se telegrafează, ministrul de resboiu face disposiţiuni ca în cas de trebuinţă — sě dea trupelor de espediţiune ajutor prin o altă (a treia) divisiune. Negreşit cât de curênd va venì vestea, cumcă trupele engleze au început acţiunea serioasă.

*

Ofensiva engleză s'a început în 19 August n. Telegramele cele dintâiu nu spuneau decât de o luptă la canalul Mahmudie şi despre alta la Mecs în defavorul trupelor lui Arabi paşa.

Date mai lămurite au sosit din 20 August. Aşa anunţă „Reuter office“ din London că în 20 l. c. matrozi englezesci au desbarcat în Port Said şi au desarmat pe indigeni, fără a da de vre-o resistenţă. Mai multe năi de transport şi vapoare de resboiu se află în radă (un loc unde pot ancora năile un apropiarea portului s'au marei deschise), şepte năi stau la intrarea în port, pe când douě au întrat în canal. Se asigură că navigarea în canal este sistată.

Tot de acolo se telegrafează în aceaşi ḑi la 2 oare 30 minite d. a. că s'a restaurat guvernul chedivului. Guvernatorul lui Arabi s'a dus la Ismailia. Comandanţii trupelor egiptene din Port-Said fură prinşi; birurile companiei canalului sûnt ocupate de soldaţi. Despre ocuparea Ismailiei şi Cantarei am amintit mai înainainte.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 6/18 August 1882. În Bucovina nu s'a găsit încă nime între Români, care sě culeagă, la finea fiăcărui an scolastic, datele statistice, pentru ca sě se scie apriat, câţi studenţi români au cercetat universitatea şi scoalele medie în ţeară şi cu care resultat.

Această lucrare e însě cu atât mai imperativă, fiind-că dintr'însa s'ar vedè mai ântâiu disproporţiunea immensă între percentele, cu cari între studenţii Români în clasa primă a scoalelor medìe şi între percentele, cu care absolvează clasa ultimă, apoi disproporţiunea abnormală între numěrul studenţilor români şi între studenţii străini, cari cercetează scoalele acelea. Această lucrare ar demustra, că Românii, faţă cu scoala, nu şi împlinesc datoria şi cumcă din an în an remân întrecuţi şi copleşiţi de elementele străine în toate direcţiunile sociale, unde se cere cultură şi prepărare pentru stări anumite. Astfel se însoţesc pe lângă calamitatea nereparabilă, că elementul român a scăḑut din ḑi în ḑi în posesiunea averii fonciare, şi nenorocirea, că, nepropăşind în cultură în měsură cuvenită, nu poate ţinè concurenţă, cu elementele străine în nici o ocupaţiune socială. Această situaţiune e încă un simptom sigur de apunere.

Dară cine poartă vina şi aici în rêndul prim? Tot preoţimea. În adevěr! nepăsarea ei pentru scoală mai că n'are loc sě meargă mai departe; ei nu-i este aminte, nici ca sě cerceteaze toţi copiii buni de scoală scoalele comunale, nici că se induplece pe părinţi a trămite cât de mulţi copii la scoalele mijlocie. Chiar nici consistoriul din Cernăuţi nu pune mâna pe causa scolară cum se cuvine, nealegându-şi bine persoanele, cari se o susţină şi se o sprigineascâ cu zel înfocat; de unde vine, că la cutare gimnasiu dai de un catichet discreditat, s'au în cutare consiliu scolariu de un representant ori fără auḑiu şi simţ, ori fără pricepere şi energie, sau în cutare protopopiat de un protopop, care este bun bucuros, că îşi têrâie ḑilele, necum sě fie activ şi încă şi pentru scoală.

Cât de învěţătorime, ea nu este cualificată a sporì causa scolară. Ei cu foarte puţini abateri, i lipsesce simţul naţional cu totul, deci şi indemnul mai înalt, de a se ocupa serios cu scoala; cât face, face pentru ochi. De altmintrea spiritul ei e spirit de sclav: fiind rěu remunerată, nu i este aminte se lucre bine. Apoi nici preoţimea nu tinde a se înţelege şi a trăì în folosul scoalei. Aşa nici una nici alta nu se bate după laudă, de a fi contribuit la cercetarea scoalelor, mai ales a celor mijlocie.

Vina guvernului nu o vom atinge aici; căci a fost descrisă după cuviinţă de senatori bucovineni cu ocasiunea desbaterii bugetului pentru ministeriul cultului şi al instrucţiunei în sesiunea senatului imperial din urmă şi o presupunem destul de cunoscută.

Totuşi însemnăm, că diregătoriile scolare, fiind ocupate de străini, nu arată, nici n'au interes de ridicarea elementului român prin scoală. De aceea nici nu-şi bat ele capul cu cercetarea scoalelor pe sate şi dacă fac ceva fac proforma.

Am ḑis mai sus, că este mare diferenţă între numěrul studenţilor români, cari întră în clasa primă a scoalelor mijlocie, şi între numěrul, care ese din clasa ultimă. Causa principală a strecurării lor e greutatea limbei nemţesci, în care li se propun studiele şi în care li se cer. Profesorii cer dela dênşii atâta cunoscinţă de limbă nemţească care e o limbă de tot grea, ca şi când studenţii români ar fi nemţi născuţi. N'au privinţă nici pentru cei din clasa primă. A doua causă e lipsă de conducere şi priveghiare priincioasă afară de scoală, cât şi lipsa mijloacelor de înaintare în studii.

Aici trebue deci ajutoriu cu cuvêntul şi cu fapta. Cine sě-l dee?

Eată! trebuinţa imperativă a unui „Narodni Dom“; cum au Rutenii în Liov, s'au cum cearcă aşi funda Slovenii în Laibach. Ce-va analog ar trebuì sě se facă în Bucovina numai decât.

Ear' cât pentru greutatea limbei nemţesci, ar trebuì, spre a o paralisa, sě se facă în gimnasiul Cernăuţan clase paralele, în cari sě se propună în limba românescă; tot aşa şi în gimnasiul din Rădăuţi, ear' gimnasiul dela Suceava caută se devină tot românesc.

Greutăţile şi pedecile naţionale, ce le supoartă aḑi Românii în Bucovina, au multă asemênare cu situaţiunea Ungurilor înainte de dualism.*) Atunci îşi frementau Ungurii capul, cum şi-ar scăpa naţionalitatea de descompunerea, cu care i ameninţa năvălirea germanismului sporit de absolutismul vienez. Ei ajunsese până la atâta, că numai în mijloacele şi puterile private mai căutau mântuire. Ca dovadă poate servì şi următoarea epistolă a înţeleptului unguresc; Francisc Deák:

„Pesta, 10 Ianuarie 1857.

„Scumpe amice! Cu ce bucurie intimă salut tendenţa voastră, de a pune în serviţiul interesului comun chiar petrecerile voastre sociale şi eu voesc sě Vě vin într'ajutoriu şi în afacerea aceasta cu toată prevenienţa.

„Tu scii însě, că eu sûnt, pe cât se poate, amicul ordinei şi al acurateţei; aşa dară spre a pune mâna pe lucru cum se cade, trebue mai ântâiu a „constata“ starea lucrului, cum ḑicea Szechényi.

„Mai înainte de toate vě întreb cât de mare vě este puterea bănească, de care dispuneţi.

„Dacă vě eartă mijloacele, ar fi mai cu cale, sě fundaţi aici în Pesta un politechnic în stil mai mare, ca se nu mai fie constrinşi tinerii nostri a se duce la Viena la studiat. La aceasta ar fi deocamdată de ajuns, mi se pare 2—3 milioane de fl. m. c.

„Dar dacă mijloacele voastre încă n'ar ajunge pănă la atâta, apoi ar fi întărirea teatrului unguresc o mare binefacere pentru naţionalitate şi în privinţa aceasta ar face acum bun serviţ şi o jumětate de milion,

„Cu un capital mai mic. d. e. cu 100,000 fl., ar fi bine a funda o tipografie şi a pune la cale edarea eftină de opuri unguresci. Cu altă 100,000 fl., s'ar putè veni în ajutoriu reuniunei economilor.

„Într'aceea mi se pare, că instituţiunea voastră de care dispuneţi e încă tinerică şi cu putere marginită şi că o încordare prea mare ar putè-o uşor stinge.

„Sě remânem deci în cercul arătat de tine adecă la cumpărarea de opuri unguresci mai însemnate.

„Dar eartă-mě de şaga mea de pănă acum. Vorbind şi serios ar fi bine dacă miai spune mai ântâiu, câţi bani puteţì voi menì pentru scopul acesta, şi cam care ar fi opurile care aţi voì mai bucuroşi se le aveţi, scinţifice s'au beletristice? Şi dintre cele dintâiu istorice, juridice, filosofice, de istoria naturală, teologice, economice? Ori poate de mai multe feliuri dară bine alese?

„Dacă'mi vei face de scire, îţi voi trămite consemnaţiunea opurilor celor ce voi socotì că's cele mai corespunḑětoare cu dorinţele voastre. Voi puteţ însemna din consemnaţiune, ce doriţi şi eu vě voi împlinì comisiunea.

„Doamne ajută! Vě sěrut pe toţi
Al tĕu sincer amic.
Franc. Deák.“

Ce era urgent pe atunci la unguri, aceea e imperativ în Bucovina: institute cu tendenţă naţională şi spre ale avè: colecte şi eară colecte!!

---

*) Dar tot nu aşa grele ca ale Românilor din Ungaria dela dualism încoace.
Red.

Varietăţi.

* (Adunarea generală a asociaţiunii transilvane se va ţinea, precum scim, peste ḑece ḑile în Dej. Unul din membrii comitetului de buna primire din acest oraş, ne scrie următoarele: „Comitetul constituit pentru primirea oaspeţilor a făcut mari pregătiri, cuartiere avem destule, din partea autorităţilor de aici suntem cât se poate de bine spriginiţi În 27 August a. c. va fi concert şi în 28 bal. Publicul român este deci rugat ca sě ia parte în numěr cât de mare cu atât mai mult, căci este cale ferată până în Dej, care pe timpul asociaţiunii va comunica între Cluj şi Dej de 2 ori pe ḑi.“ Dorim că justele asteptări ale Românilor din Dej sě fie chiar întrecute printr'o participare cât mai numeroasă a membrilor Asociaţiunei la adunarea generală din acest an şi sě fiă astfel recompensate pe deplin silinţele ce şi le dau fraţii nostri din comitatal Solnoc-Doboca spre a pregătì membrilor esterni o primire cât se poate mai frumoasă.

* (Oraşul Dej. De oare-ce în 27 August a. c. st. n. se va ţinea adunarea generală a asociaţiuni transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român la Dej, ḑice „Romanul“, va fi de folos a sci câte ceva despre acest oraş. Dejul este situat la nordul Transilvaniei, în comitatul Solnoc-Dobâca. În el trăiesc vre o 6,000 locuitor, dintre cari numai 1600 sunt Români. Din acestia $^1/_4$' sûnt (au fost) gr. cat. ear $^1/_4$ ($^3/_4$) gr.-res. Ambele confesiuni au câte un prpop. Bisericile românesci sûnt de lemn, scoalele sunt numai elementare şi se află în stare cam primitivă. Biserica gr. cat. s'a construit în 1881 după foametea cea mare şi acum este în ajun de a fi reedificată, pentru care scop sa şi contribuit pănă acuma o sumă frumuşică.

* (Necrolog). Dela Dej primim anunţul funebru următoriu:

Polixena Muntean născ. **Orbonaş**
de Vajda-Hunyad

în urma unui morb indelungat a încetat din vieaţă în 7/19 August 1882 la 1 oară dimineaţa, în florea vieţei sale în etate de 33 ani şi al 10-lea fericitei sale căsătorii.

Cu inima frântă de durere Ve incunosciinţiează despre această perdere ireparabilă inconsolabilul ei soţi August Muntean advocat, in numele seu a micilor fiu şi fiice: Elena. Alexandru, Ana şi Polixena, a maicei repausatei Elena Orbonaş n. Radu a fraţilor ei Michaiu şi Carol, a sororilor Carolina, Amalia şi Aurelia, a numeroşilor cumnaţi, cumnate, nepoţi şi al celor-lalte rudenii.

C'est en forgeant, c'est en semant,
En faisant les blés et la vigne!*)

⁂

Pe Plaiurile munţilor, în regiunile aşa de sănătoase ale brazilor, unde plumânii se dilată liber într'un aer curat, unde inima bate puternic şi mintea vede limpede, unde eşti mai aproape de Dumneḑeu de cât de oameni Peleşul a dictat minunatele sale poveşti predilectei sale Carmen Slyva, care cu urechia aţintită le a ascultat şi le a trimis dela munte în vale, ca sě le cunoască toţi aceia pe cari Peleşul nu'i-a crezut vrednici de al auḑì povestind.

⁂

Pănă mai anii trecuţi, sermanele noastre basme trăiau numai în gura poporului: onoarea de a fi fixate pe hârtie era încă prea mare pentru dênsele. Noi ceteam numai mythurile popoarelor streine, mai cu seamă ale vechilor Greci: cunoşteam necredinţa frumoasei Elene şi perfidia adulterului Paris, rătăcirile lui Ulysse şi peşterea înfiorătoare a lui Polyphem, familia blestemată a lui Ateu şi ursita aşa de amară a lui Oedip, Dryadele şi Oreadele, Satirii şi Cyclopi toată acea lume fantastică cu care imaginaţia aşa de fecundă a Elladei antice populase cerul şi pământul, munţii şi pădurile, fântânele şi riurile, în sfirşit universul întreg.

Lume divină, în care după cum a ḑis un mare poet, patru mii de ḑei nu dedeseră naştere la nici o îndoială şi nu produseseră nici un ateu,

Où les Sylvains mobueurs, dans l'écoarce des chênes,
Avec les rameaux verts se balanţaient au vênt,
Et sifflaient dans l'écho la chason du passant;
Où tout était heureux, jusq'uaux douleurs humaines.

„Dangely.“ (Va urma.)

---

*) Jean Aicard, La Nouvelle Revue, 1880, Febr. 15, p, 904.

Remăsiţele pămêntesci a defunctei se vor înmormênta în cinterimul „Rózsahegy“ la Dej în 21 a lunei August 1882 la 3 oare după ameaḑi. Fie-i ţerêna uşioară şi memoria binecuvêntată!

Dej în 7/19 August 1882·

* (Junimea studioasă din Lipova) invită la Petrecerea de vară împreună cu o Şedinţă Literară, ce se va ţinea Duminecă în 15/27 August a. c. în sala ospetăriei la „*Regele Ungariei*“ pe lûngă următoarea programă:

Programa.

1. „Cuvênt de deschidere“, de Rev. D. J. Suciu paroch.

2. „Cântecul strĕinătăţii“ esecutat de tinerime.

4. „Un devotament familiei Hurmuzachi“, poesie de A. Mureşan; declamată de Tr. Puticiu stud. abs. de cl. VII gim.

4. „Cântecul gintei latine“, esecutat de tinerime.

5. „Misiunea femeei“ disertaţiune de Al. Tuducescu stud. abs.

6. „Oda ostaşilor Români“, poesie de V. Alecsandri, declamată de Ant. Tuducescu prep. de cl. III.

7. „Coriolan“ poesie de I. Grozescu predată de Is. Georgeviciu, stud. abs. de cl. VII gim.

8. „Tudor Căpitanul“ esecutat de tinerime.

9 „Peneş Curcanul“, posie de V. Alecsandri declamată de Tr. Puticiu.

10 „Cuvênt de închidere“ de Al. Tuducescu.

Al. Tuducescu, pres. *Tr. Puticiu*, secr.

Începutul la 8 oare seara. Preţul de întrare: petru persoană 50 cr. v. a. pentru familia 1 fl. v. a. Ofertele marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pre calea ḑiaristică.

Venitul curat se destinează pentru un fond spre ajutorarea pruncilor, scolari lipsiţi de mijloace. (Damele sûnt rugate a se presenta în toileta simplă.)

După esecutarea programei urmează imediat danţul.

* (Mulţămită publică). Subscrisa primărie Comunală 'şi împlinesce una din cele mai plăcute datorinţe, esprimând pe această cale, cea mai profundă mulţămită şi recunoscinţă în numele nenorocitelor familii prin incendiul întêmplat la 22 Martie în comuna Săcel pentru ajutoriul primit şi distribuit prin onorabila pretură cercuală dela onorabilul Magistrat opidan din Sebeş (Sas-Sebeş) cu 14 fl. 23 cr. v. a.

Săcel în 18 August 1882

N. Platoş, notariu substitut. *Ioan Macrea*, jude comun.

* (Capela Română din Paris). Guvernul Românei a cumpărat la Paris, ḑice jurnalul „des Debats“ bătrêna şi ciudata capelă a monăstirei Dominicanilor, a cărei primă piatră a fost pusă de Carol V. Aceasta capelă are se fie restaurată pe dinăuntru şi va fi exclusiv pentru Români, cari sûnt numeroşi la Paris, şi cari naveau nici un templu special pentru exerciţiul cultului lor religios.

Dominicanii au plecat din monăstirea lor din strada Jean-de-Beauvais în urma punerei în lucrare a decretelor privitoare la congregaţiunile religioase ne autorisate: maì târḑiu ei o vêndură unei societăţi imobiliare, care în acest moment clădesce pe locul grădinii comunităţii trei case pe care sĕ le specule.

Această societate a vêndut capela guvernulni Român.

De şi întrarea bisericei a fost mutilată, ea totuşi este precioasă ca nisce moasce pentru amatorii de anticităţi.

* „România liberă“ află că fiul cunoscutului filo-Roman Ubicini, d-nu Oficer A. Ubicini a început o lucrare în privinţa armatei române şi a rolului seu în ultimul rĕsboi din Orient.

* Tot „România liberă ne spune că guvernul a desigrat ca şefi ai misiunei pentru manevrele din Francia pe d-nu General Cernat; ear pentru manevrele din Italia, pe d-nu General Gg. Angelescu.

* (Ploi torenţiale) Aflăm, scrie „Vulcanul“, că deteriorările şoselei Bumbeşti — Petroşani, provenite din causa ploilor torenţiale dela 16 şi 17 Iulie espirat, sau evaluat de cătrĕ dl inginer Şef al judeţului, la suma de 10 mii lei.

În urma acestei estimaţiuni onor. comitet permanent a şi dispus restarea şoselei în condiţiunile cerute de sciinţă şi esprienţa căpĕtată in ḑilele din urmă.

Amatori de a lua în întreprinderea aceasta lucrare, nu au de cât a se referì la publicaţiunea ce dăm pe pag. III.-ia.

* (Trei stejari milenari). — D. D. C. Butculescu trimite „Românului“ o scrisoare în privinţa a trei stejari milenari găsiţi cu ocasiunea sĕpăturilor făcute pentru canalisarea Dâmboviţei, din care estragem următoarele:

La şepte metri profunḑime, în canalul ce se face pentru rectificarea Dâmboviţei, şi în teren de aluvion (nĕsip subţire alb) se află în piezişul canalului, cu rădecina spre Nord şi cu vêrful spre Sud, trei stejari colosali.

De când ei au fost puşi la iveală prin săpăturile esecutate de întrepridetorul rectificării Dâmboviţei, atrag atenţiunea câtor-va curioşi cari nu pot sĕ 'şi dea sama de când acesti matusalemi ai vegetalelor stau prăvăliţi aici.

Prin atitudinea lor pieḑişă şi prin dimensiunile lor vrednice de observat, acesti stejari, au aerul de a desfide slăbiciunea omenească şi de a opune o resistenţă serioasă celui care va cuteza sĕ'i retragă din cuibul lor milenar.

După calculele făcute de d. Boisguerin, stejarul cel mai gros poate sĕ cântărească mai bine de 5000 kgr. şi reclamă o chieltuială de 300 lei pentru rădicarea lor de aci pe mal.

Lungimea celui superior este de 14 metri şi diametrul la basă de 0,97 m. şi le vêrf de 0, 90; celor-lalţi doi stejari cari se află subt aceasta, nu li se poate mĕsura lungimea, de oare-ce vêrfurile cât şi rădĕcinele lor sûnt încă ascunse în malurile canalului, însĕ grosimea lor e cam echivalentă cu a celui superior

Oxydul de fer punêndu-se în contact cu taninul stejarului le-a dat un colorit negru, ceea ce face pre profani se ḑică că din seculara lor zăcere în pămênt au devenit abanos.

Câte trei stejari sûnt căḑuţi aici din causa coroḑiunii apei, această operaţiune fiind ajutată şi de acţiunea omului căci se observă încă urmele focului la rădecina lor. Cel superior este ars şi în vêrf. Rădecina lor se află încă aşezată pe locul de unde au luat nascere, căci s'au găsit aci restul sĕu mai bine ḑis ramurile rădĕcinei rĕmase în locul unde sĕ află.

Ei sûnt aşedaţi sûb fosta casă Creţulescu, la o profunḑime de 4 metri dela fondaţiunea iei, după cum se poate observa chiar aḑi. Părţile rădĕcinelor consumate de foc se disting foarte bine prin cărbunii ce au rĕmas şi prin carbonata de potasă, aceasta infiltrasă printre celulele cărbunelui.

În petrişul lipit de rădĕcinele stejarului am găsit fragmente de olărie grosonală, cu acelaşi fason ca şi olăria ce am găsit în măgurile din Calomfiresci, Zîmbrească şi Balaciul din Teleorman, ast-fel că ar avea o corelaţiune cu epocile primitive din ţeara noastră.

Dela acestia cu doi metri mai sus, într'un strat aluvionar, acolo unde se bat stîlpii pentru postamentul podului celui nou de peatră şi cam în faţa stradei Rahova, din partea nordică am găsit înfundate în acel culcuş fragmente de olărie romană.

* (Beţivul cătră luna plină) „Proast'o sa nu 'ţi închipuesci, că e ceva de capul teu!“ ḑicea un beţiv, uitându-se riḑênd şi fluerănd la luna plină, care strălucea pe cer: „ce poţi tu eu pot de mult! Tu eşci plină numai odată pe lună, pe când eu sûnt în toate ḑilele!“

* (Un viitor soţ) întră în biserică împlecitindu-se. Este beat preste mĕsură. Preotul îl vede îndată şi amână ceremonia pentru a doua ḑi.

A doua ḑi, acelaşi lucru.

Haida de! ḑise preotul miresei, ce fel? acest om este continu în stare de beţie? Sum nevoit sĕ amân încă o dată celebrarea căsătoriei. Trebue sĕ vii când d. va fi în stare de a pricepe importanţa actului ce face.

Mireasa lasă ochii în jos şi murmură cu timiditate:

Veḑi că… părinte, când nu este beat nu vrea sĕ vie!

* (O nouă materie pentru fabricarea hârtiei.) — Cetim în „Curierul fin“:

Pe mĕsură ce fabricaţiunea hârtiei a luat din ce în ce mai vaste proporţiuni, graţie progreselor învăţămêntului, bibliografiei, ḑiaristicei şi comerciului în genaral, sdrenţele, materia primă a hârtiei, au devenit însuficiente şi fabricanţii au trebuit sĕ caute noi materii pentru prepararea productelor industriei lor.

Bumbacul, cânepa, inul, phormium alpha, urḑicele, paiele cerealelor, sparsul celulose fiibroasă estrasă din lemn şi altele, sûnt materiile întrebuinţate astăḑi, cu sau în locul stradelor, pentru fabricarea hârtiei.

La numĕrul acestora s'a adaus de curênd o plantă neîntrebuinţată până acum, *molinia coerulea.*

Acest vegetal are fibrele de o foarte mare tenacitate şi conţine o mică cantitate de silicate. Molinia coerulea se găsesce în toată Europa crescênd de preferinţă în mlăstini şi în terenele băltoase şi umede.

Gazetele germane atrăgênd atenţiunea asupra acestei plante, arată că, ulcată şi curăţită de corpurile şi ierburile streine molinia coerulea a dat tot aşa de bune resultate la fabricaţiunea hârtiei, ca şi alpha, phomium etc.

Sperăm cu botaniştii nostri, luând cunoscinţă de utilitatea de curênd recunoscuta a acestei plante, şe vor pune în căutarea ei, acum mai cu seamă când societatea română pentru fabricaţiunea hârtiei are a instala curênd, după cum sûntem informaţi, o importantă dzină lûngă Bacău.

Economic.

„Journal des Débats face următoarea dare de seamă asupra stării cerealelor din diferitele state dela 4 până la 12 August.

Cerealele. — Timpul cel frumos de care am fost favorisaţi a permis sĕ se urmărească cu activitate lucrările secerişului Acesta, care este aproape isprăvit în tot Westul şi giurul Parisului, se va isprăvì şi în Nord peste opt sau ḑece ḑile.

Rodul e îmbelşugat pretutindeni, şi s'ar părea, după cele dintâi treerişuri cunoscute că, contrariu cu temerele ce esistau din causa timpului cel rĕu, resultatele vor fi bunicele. Calitatea, în schimb, lasă în genere mult de dorit, Grâul este încă crud, moale şi apos, de şi adese are un aspect frumos şi valoarea lui nutritivă nu va putea fi apreciată de cât mai târdiu; daca am sta sĕ judecăm după deosebirea preţului dintre grâul cel vechi şi cel nou, acest din urmă ar fi inferior în calitatea celui dintâi În total, greutatea de mijloc nu pare a trece cu mult pe aceea de 75 kilo la hectolitru.

De vr'o ḑece ḑile, pieţele din provincie sûnt mai frecuentate. Ofertele, mai nainte de a se cunoasce resultatele recoltelor care par a întrece prevederile, au fost foarte abondinte. De aceea, din lipsă de cumpĕrători a resultat o adevĕrată zăpăcială în preţuri. Scăderea n'a fost mai mică, mai ales în Centru şi în Sud-Vest, de 2 fr. până la 2 fr. 50 c. de quintal. Trebue sĕ spunem ca în lipsă de grâu vechi, mercurialele mai cu deosebire işi mănţinură preţurile lor. Cu toate acestea însĕ făinăria nu merge nici cum bine, fiind-că i se fac din alte părţi oferte pentru grâne străine. Totuşi aceste aprovisionări sûnt aproape nule.

Importaţiunea, cu regimul vênturilor dela Nord, a fost slabă in porturile noastre afară de Marsilia. Totuşi scăderea a prevalat cu afaceri anevoioase, din causa lipsei de cumpĕrători.

Unii importători scomptând un mai mare scăḑĕmânt în strĕinătate nu s'au temut d'a oferì se predea sub preţurile încă susţinute de detentorii americani.

În Englitera, comitatele din Sud sûnt în furia stringerii grânelor şi se presintă deja în destul grâu nou pe pieţe. Timpul, care favorisă recolta, lasă a se prevedea un bun resultat mijlociu, contrariu temerilor de mai nainte. E prea de timpuriu încă pentru a evalua recolta din Scoţia; secerişul nu se va începe acolo de cât peste vr'o cinci spreḑece ḑile; până acum lumea este satisfăcută. Pieţele interioare acusa o scădere de 1 până la 2 sh.

În Belgia, recoltele se presintă bine; lumea de acolo este satisfăcută mai cu deosebire pentru secară şi pentru ovĕs.

În Olanda, perspectivele recolte nu sau îndreptat pe timpul lunei din urmă din causa multelor ploi.

În Germania, de şi timpul a fost mai bun, totuşi el a fost nefavorabil pentru recolte, cantităţi însemnate de grâu nu sûnt încă secerate şi au fost stricate de ploae.

În Austro-Ungaria, ploaia a întrerupt secerişul pe la începutul septĕmânii. În acest moment se reîncepe treerisul şi recolta rĕmâne minunată.

Scirile despre recoltele din Rusia sûnt mai puţin favorabile. Căldura a făcut stricăciuni mari în interiorul ţĕrei. Cu toate acestea recoltă va fi cu mult mai superioară de cât în anul 1881.

Loterie.

Mercuri în 23 August 1882.

Sibiiu: 29 76 89 21 49

Bursa de Viena şi Pesta

Din 22 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 50	119.40
Renta de aur ung. de 4%	88.15	88.—
Renta ung. de hârtie	86.85	98.15
Imprumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	80.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.—	95.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 60 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei	110.50	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.85	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 40	77 50
Renta de aur austriacă	95.60	95.30
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	823.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	311 80	303.50
Acţiuni de credit austr.	303.25	311.60
London (pe poliţa de trei luni)	119.10	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.65
Napoleon	9.46	9.49
100 marce nemţesci	58.15	58.20

Nr. 271. [166] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Reşinari, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 350 fl v. a. plătit în rate lunare anticipative;

2. Relut pentru cuartir şi lemne 60 fl. v. a. plătibil de asemenea în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne în terminul prefipt petiţiunile lor instruite după prescriptele legilor vigente, comitetului parochial.

Cari vor dovedì că au clase mai multe şi pracsă mai mare se vor preferì,

Învĕţătoriul devenit ales va fi datoriu a ţinea în tot timpul dumineca şi serbătoarea o strană în biserică, şi spre a-'şi arăta desteritatea sa în cântări va avè a se presenta inainte de alegere în vre o duminecă sau serbătoare în vreuna din bisericile din Reşinari.

Reşinari 12 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 289 [167] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Braşovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul pănă la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕţătoriu este împreunat şi oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenţi se cere a produce documente că au absolvat cel puţin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic şi că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc.

Suplicele înstruite cu documentele recerute au a se asterne pănă la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Braşovului.

Stupinì, 8/20 August 1882.

În conţelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial

Ioan Macsimilian m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 210. [168] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan gr. or. din Sibiiu din 13 Iulie a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II şi totdeodată şi cântăreţ la biserica din Codlea protopresbiteratul Branului, cu termin pănă la 19 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕţătoresc de 300 fl. v. a., solvind în rate trilunare din cassa alodială.
2. Dreptul de păşunit, pentru 4 vite trăgători în prestură computat cu 40 fl.
3. Salariul de cântăreţ computându-se toate venitele dau o sumă de circa 100 fl.

Salariul de cântăreţ, cât timp va fi singur 'l va trage întreg, îndată ce însĕ învĕţătoriul din clasa I va fi apt în cântările şi tipicul bisericesc, atunci se va împărţì între amêndoi.

Dela recurenţi se pretinde se aibă cel puţin 6 clase gimn. cursul teologic s'au pedagogic, atestat de cualificaţiune din limba maghiară, şi desteritate deplină în cântările şi tipicul bisericesc, spre a putè întroduce şi chor de musică vocală.

Petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului din an. 1878 sûnt a se adresa Prea On. Domn protopresbiter Iosif Barac administratorul tractului Branului, in Braşov.

Codlea 8 August st. v. 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial gr. or.

Iosif Comanescu m. p.,
paroch şi preşedinte

Nr. 1059 1882 [172] 1—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1882/3 sûnt de împărţit trei stipendii a 10 fl. pe lună la scolari din scoala de agricultura din Mediaş.

Pretensiune la aceste şi încă pe durata timpului întreg de studii pot face acei scolari, cari

1. sûnt născuţi în una din comunele fundului regiu istoric şi vor fi primit în scoala de agricultură din Mediaş;
2. cari pot produce un atestat despre purtarea nepătată;
3. care pe lûngă aceea că au vrednicie egală vor fi recunoscuţì că sûnt mai mulţi lipsiţi de ajutoriu.

Pentru primirea continuă a stipendiului sĕ recere atestat dela directorul scoalei de agricultură despre resultatul cel bun în studii din partea stipendistului, aşa încât dela timpul când condiţiunea aceasta lipsesce se sistează şi stipendiul.

Presupunênduse cualificaţiunea cerută stipendiile se impart fără consideraţiune la religiune şi naţionalitate.

Acei proveḑuţi cu atestate recerute şi adecâ:

a) cu matricula de nascere

b) cu testimoniul despre absolvirea scoalei poporale-real-sau medie

c) cu atestat dela directorul despre primirea cu scolariu al scoalei de agricultură din mediaş şi

d) cu un atestat dela autorităţile publice despre starea averei au aşi înainta aici petiţiunile lor cel mult pănă la 15 Septemvre a. c.

Sibiiu în 14 August 1882.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 218 [163] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători confesionali la scoalele din următoarele comune se escrie concurs pănă la 4 Septembre a. c.

1. Salciva de sus cu salariul anual 250 fl. şi grădină.
2. Sălciva de jos cu salariu anual pre 1882/3 200 eară pe venitoriu 250 fl.
3. Cacova-Jeri cu salariu anual 200 fl. şi grădină,
4. Offenbaia salariu pre 1882/3 160 fl. şi venitul jumĕtate cantoresc eară pe viitoriu 200 fl.
5. Şasa cu salariul anual 200 fl.
6. Bedeleu cu salariu 150 fl. 20 litre bucate şi 80 punţi vechi legumă.
7. Runc cu salariu 120 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chilo de legumă.
8. Ocolişul-mic cu salariul 100 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chlgra. legumă.
9. Mogoş Miclesci salariu 180 fl.
10. Mogoş-Mămăligani salariul 100 fl. 10 ferdele bucate.
11. Mogoş-Valea bârnei salariul 100 fl. 8 ferdele de bucate.

Cu toate staţiunile sûnt împreunate cuartirul şi lemnele de foc trebuincioase

Petenţii au aşi subşterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin Stat. org. şi regulamentul din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral, — cântăreţii şi cei cu o calificaţiune mai amplă se vor preferì.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Offenbaia în 2 August 1882.

Ioan Danciu m. p.,
admin. ppresbiteral.

Nr. 237. [165] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului invĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Dol pănă la 29 August a. c se descide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 80 fl.
2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmat, cu vica cea mare.
3. În lemne 3 orgii, din care este de a se încălḑì şi scoala.
4. Curtir liber în edificiul scoalei, folosirea grădinei scoalei şi cea de pomărit spre a o cultiva cu elevii.
5. Lumini 3 punţi.
6. Hârtie pentru cataloage şi liste 3 conţi.

Doritorii de a ocupa acest post au de a fi proveḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi a 'şi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Füzes-sânpetru instruite conform Statut. org. şi a Regulamentului pentru învĕţămênt.

Dol în 13 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 243. [158] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Geoagiului I sunt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Banpotoc, cu 250 fl salariu anual cuartir grătuit şi 4 orgii de lemne din cari se va încălḑì şi scoala
2. Fornădia, cu 110 fl. salariu anual, cuartir gratuit, 1040□° loc arător pentru legumì şi de un car de cucurus, şi 2 orgii de lemne; din cari se va încălḑi şi scola.
3. Hărău, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit, şi 2 orgii de lemne de foc pentru scoală şi învĕţătoriu, concurintele se fie om necăsatorit.
4. Certes cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit şi lemne de foc de ajuns.
5. Fizes-Barbura cu 100 fl. salariu anual, cuartir gratuit în localitatea scoalei şi 2 orgii de lemne de foc,
6. Uroiu, cu 150 fl. salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.
7. Voia cu 150 fl., salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.

Suplicele concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform statutului org. şi regulamentului congresual din 1878, sûnt de a se substerne pănă la finea lunei lui August a. c. oficiului protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I în Hondol.

Hondol 31 Iulie 1882.

În conţelegore cu comitele parochiali concernente.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresbiter.

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 1—3

Publicaţiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Şomcuta** (Somkutpataka) şi spre regularea dreptului de cârcimărit se pune ḑi de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 şi eventual şi cele următoare la faţa locului,** la care sûnt invitaţi părţile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Şocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 910 1882 civ. [170] 1—3

Publicaţiune.

Spre a se putè lua mĕsurile de lipsă la segregarea pădurilor şi păşunei precum şi la *csmasarea* din **Curtuiuşul mare** (Nagy-Körtvélyes) se pune ḑi de pertactare pe **22 Septemvre, 1882 la faţa locului.** Sûnt invitaţi a se presenta cei interesaţi, căci nepresenţa lor nu va împedeca tucrările.

Dej, 16 Angust, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 4028—1882 civ. [178] 1—3

Publicaţiune!

Advocatul Dezső Lajos sub Nr. 9743 1877 a dat în numele vĕduvei contese după Teleki Miksa şi a lui Gerando Atila, ca tutor natural şi legal al orfanului, conte Teleki László cerere pentru regularea dreptului **de cârcĭmărit în comuna Puszta-Hidegkut,** contra micilor proprietari de acolo. Se pune ḑi de pertractare **pe 7 Septemvre 1882, dimineaţa la 10 oare la faţa locului.** Interesaţii sûnt invitaţi a se presenta sub pedeapsa urmărilor de drept. Orginalul cererei se poate vedea la tribunalul regiu subscris.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Iulie, 1882.

Gidófalvi Károly. **Kem. Jozef,**
pres.

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 6—6

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

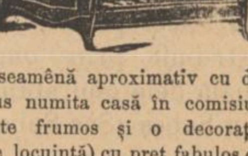

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, pănă când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 7—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

Avis pentru posesorii de pămênt și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lûngă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Esposițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 18

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94. Sibiiu, Sâmbătă 14/26 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 57. M.

Cercularia

către toți membrii ordinari ai consistoriului metropolitan.

Ca sě se pótă completá materialul pentru procsima intrunire a consistoriului metropolitan, și sě se pótă evitá necesitatea de a se intruní acelaș consistoriu în anul curinte de doue ori spre însărcinarea cassei metropolitane, — me aflu necesitat pentru astădată, cu abatere dela §. 7. al regulamentului intern consistorial, a fipsá în mod escepțional terminul procsimei ședințe plenarie în loc de 20 August pe 4/16 Octobre a. c.; pe care termin din urmă prin acest cercularia convoc aicia la metropoliă pre toți membrii ordinari ai consistoriului metropolitan, cu acea observare: că tot atunci suscesive ori paralel se vor țìné și ședințele senatelor particulari; éră membrii împedecati au a notificá aicia timpuríu pedeca întrevenită, spre a puté fi înlocuiți cu alții din numerul celor onorari.

Sibiiu, 13 August, 1882.

Miron Romanul m. p.
metropolit.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 August.

„Agitațiunile panslaviste“ din Ungaria superioară sûnt puse pe un teren cu totul impropriu. „Egyetértés“ „Hon“ etc. ne spun că din causa „agitațiunilor“, în biserica protestantă din părțile Tisei superioare, este pe acì ca sě se facă și dogme s'au cel puțin canoane, după cari sě se aprețiască meritele contra „panslavismului“ și sě se pedepsească greșelile sau crimele isvorîte din „panslavism“. „Panslavismul“ acesta însě, după cum se presentează în diarele unguresci, ni s'ar părè că nu e alt ceva decât o armă nouă contra Slavilor din Ungaria, dacă de bună voie nu se vor supune maghiarisărei.

Astădi se întêmplă așa ceva în biserica protestantă din Ungaria superioară. Mâne vor urma alte biserici la rênd, earăși sub cine scie ce pretecst dar în cele din urmă tot numai de dragul maghiarisârei. Și așa n'a mai rěmas alt mijloc de cât biserica.

Călětoria ministrului Kállay prin Bosnia și Erțegovina e comentată de diarele vieneze. Acele dintre diare care nu sûnt oficioase, ba chiar și dintre aceste unele, nu sûnt încântate de cele ce au aflat ministrul în țerile ocupate. Spun că ar fi aflat iregularități în administrațiune, mai cu samă în administrațiune de bani și nesiguranță din partea brigantagiului, cu deosebire în Erțegovina.

Corespondentele din Viena al foaii „Londoner Allgemeine Corespondenz“ care după cum a mai spus odată, se încearcă se deducă din toastul dlui de Kállay pentru baronul Dahlen dovadă că ministrul comun al financelor merge cu pași repedi spre anecsarea Bosniei, revine astădi asupra acestui subiect și dice că destituirea baronului de Dahlen este o dovadă mai mult pentru această intențiune de a procede cât mai curênd la anecsare. Corespondentele citatei foi scrie următoarele:

Asteptându-mě la o desmințire ori cât de energică, pot afirma ca prin această schimbare în conducerea superioară a guvernului din Bosnia și Erțegovina s'a făcut demersul cel mai însemnat pentru trecerea dela ocupațiune la anecsarea ambelor provincii. Atitudinea cabinetului vienes față cu acțiunea englesă mereu dominatoare în afacerea egipteană, a dovedit că nui plesnesce prin capul Austriei sě împedece pe Englitera in continuarea acestei acțiuni. Din contra, ea se mărginesce a utilisa pe cât se poate mai mult pentru propriele ei interese în cestiunea orientală, situațiunea creată în Egipt și poate în întregul Orient prin acțiunea englesă. Mai nainte de a isbucnì încurcăturile egiptene, avea o oare care scusă starea la îndoială a cabinetului vienez de a satisface pentru o încorporare a țěrilor ocupate în monarchie.

Însě situațiunea creată astădi este de natură a desarma pe protivnicii unei anecsări, a Bosniei și Erțegovinei cari se aflâ în minoritate în delegațiunile și Parlamentele ambelor jumětăți ale imperiului. Graba cu care lucrează d. de Kallay dovedesce că a înțeles bine situațiunea și că voesce sě profite de ea. El isgonesce din țěrile ocupate pe toți funcționarii cari, prin purtarea lor, au făcut atâța inamici periculoși administrațiunei austriace. Schimbarea comandantelui de acolo ne face a conchide că prin cercurile conducătoare din Viena se crede venit momentul de a asigura posițiunea Austriei în peninsula balcanică.

Ultimile descoperiri, cetim în „W. Alg. Ztg.“ dela 21 August, ale poliției din Triest au adus pe tapet și cestiunea Iredentei. Ni se pare că diarele, care 'și varsă pe Italia focul lor pentru conspiratorii din Triest, se pun pe o cale greșită. Nisce asemenea afaceri se desfac mai bine a casă și credem că Austria este destul de tare spre a îngenunchia pe trădătorii din Triest. De aceea este de prisos dar de a face din acest complot o afacere internațională. Tot acì este la vreme sě amintim, că se desminte în mod oficial scirea de dilele acestea despre locul și timpul unei intrevederi a monarchului nostru cu regele Umbert.

Resboiul în Egipt.

Englezii merg, după începerea ofensivei, grabnic înainte. Ei nu vor se lase timp lui Arabi pașa sě grămădească trupe la Cafr-el-Doûar și la Teb-el-Chebir pe malul canalului și caută în același timp se ia în posesiune liniile ferate spre Zagazig, respective spre Cairo. Egiptenii după o luptă perdută la Chalouf au părăsit posițiunile între Suez și Ismailia și se retrag spre Zagazig. La Teb-el-Chebir se vede după o telegramă dela 24 Aug. că a fost o lovire serioasă. Telegramele spun de 2000 prinși, cari au cădut în mânile Englezilor. Constatânduse aceasta s'ar constata că Englezii nu mai au mult până la Cairo.

Bonapartiștii.

La 3 August Bonapartiștii au sěrbătorit in Paris, ca de obiceiu, diua lui *Napoleon*, dar de astă dată cu o solemnitate mult mai mare de cât în alți ani. Serviții religioase s'au ținut în douě locuri; în catedrala Notre-Dame și în biserica sântului Augustin. — După ameadi s'a ținut în sala Vagram, sub presidența unui fost oficer, Duxot, un meeting, la care au luat parte 6000 de oameni; foștii militari, negustori, lucrători etc. și în care s'au împăcat, de față cu aderenții lor, cei doi capi ai bonapartismului, dd. Jules Amigues și Paul de Cassagnac.

Până acum aceste douě persoane representau în partida bonapartistă douě fracțiuni: cel dintâiu voia ca pretendent pe principele Jèrôme Napolen, cel din urmă pe fiul acestuia, principele Victor. Dela 3 August a încetat această împărechiere. Cele douě fracțiuni s'au fusionat într'o mare și nedespărtită partidă, care vrea sě restatorniceească tronul Franciei și sě pue pe dênsul pe principele Victor Napoleon.

Primul vorbitor al meetingului a fost d. Jules Amigues. El făcu o asemênare între imperiul al doilea și republică, care eși firesce în paguba acesteia. Apoi termină astfel:

„Sûnt trei chipuri, prin care poate ajunge o partidă la cârmă: alegerea prin representanții țěrei, lovitura de stat, apelul la popor. Dela representanții țěrei n'avem nimic de așteptat. Între 500 de bărbați, dintre cari

---

FOIȚA.

Poveștile Peleșulni de Carmen Sylva.

(Urmare.)

„Încântați de creațiunile gingașe a le Greciei, noi credeam că „Metamorphoselele“ lui Ovidiu cuprind toate poveștile frumoase și nu ne dăm măcar osteneala de a asculta basmele poporului nostru. Abia acum câți-va ani eșiră cele dintâi basme românesci în limba națională, tipărite în edițiuni simple, pe hârtie ordinară, ca și cum editorii lor nu aveau încredere în gustul publicului și se temeau sě nu peardă prea mult, dând la lumină nesce povești de moșnegi pentru cari publicul nostru nu purta nici un interes. Rěposatul N. Filimon *), și dnii Fundescu *) și Ispirescu **) au meritat de a fi cules cei dintâi spornicul graiu al bětrânilor și de a fi făcut dintrênsul un obiect de cetire. Dar forma sub care se presentau aceste povești, de și poporală, nu era la înălțimea acelui fond poetic, în care țěranul român a věrsat toate comorile minții și inimii lui. Amêndoi editorii uitau că cea mai mare parte din poemele epice grecesci, cu Odyssea în frunte fuseseră nesce simple narațiuni poporale, pe care numai un geniu κατ' ἐξοχὴν narativ le a ridicat la înălțimea epopeei. În basmele noastre se găsesc trăsuri cari puteau sě rivaliseze cu episoade din mythologia antică; unele presentă chiar o aseměnare uimitoare cu scene din Odysseă. Așa spre esemplu într'un basm pe care nu-mi aduc aminte sě-l fi citit în vr'o colecțiune, dar pe care l'am audit încă fiind copil, figurează fabula lui Polyphem, care formeaza obiectul cârții a IX din Odyssea, a nume modul cum Ulysse iese din peștera Cyclopului legănându-se sub pântecele unui berbec mare (Odyssea, IX. 452—463). *) Un seriitoriu de geniu ar fi avut un motiv minunat de a face o rapsodie națională. Dar lucrul a remas în formă de basm, pe când le Greci a ajuns la aceea perfecție de expresiune, care face dintrênsă lectură geniului omenesc în toate vêrstele.

Doi bărbați de talent, Dimitrie Bolintinean *) și Vasile Alecsandri **)

---

*) „Țeranul român“ din 1862, în care s'au tipărit basmele: „Omul de peatră, Roman Năsdrăvan etc. în calendariul Aurora a apărut basmul: Numai cu vitele se scoate sărăcia din casă.

*) „Basme, orății, păcălituri și ghicituri de I. C. Fundescu Partea I, compusă din 12 basme 2 orații, 10 păcălituri și 17 ghicituri. Buc. 1867, La 1870 D. Fundescu a publicat o nouă ediție augmentată.

**) „Basme sau povești populare“ de P. Ispirescu. Partea I. Bucuresci, 1872. Partea II, fasc. I. din aceeași scriere s'a tipărit la 1874, ear fasc. II în 1878.

O dare de seamă asupra „Snoavelor sau poveștilor populare“ ale dlui Ispiresc, ed II. Bucuresti 1875, s'a publicat în revista lui Ioseph Lehmann, „Magasin für die Literatur des Auslandes, 1875, Nr. 36—37. D. Ispirescu a mai publicat și în „Columna lui Trăian“ din 1876 câteva basme, pe cari le a publicat în noua sa ediție de „Povești populare“ din acest an.

*) Partea din fabula lui Polyphem aflătoare în basmul nostru (din nenorocire încă netipărit) se găsește într'un basm estnic, publicat sub Nr. 32 în colecția lui Fr. Kreutzwald. cf. „Estniche Märchen“ de Friedrich Kreutzwald, tradus din limba estnică în cea germână de F. Läwe. 2-a jumětate. Dorpat 1881. — Un admirabil studiu comparativ asupra fabulei lui Polyphem s'a publicat de Wilhem Grimm în „Abhandlungen der Berliner Academie“ pe anul 1857. — Un alt basm din colecția lui Kreutzwald care aduce cu un basm românesc, este tipărit sub Nr. 15 și întitulat „Der närrische Ochsenverkauf; cel românesc figurează în colecția fraților Schott (Valachische Märchen, p. 223.) Deosebit de aceasta basmul românesc din colecția fraților Schott își mai aduce cu un basm sicilian (cf. Gonzenbach, „Sicilianische Märchen,“ I. p. 249) și cu altele pe cari Reinhold Köhler le a semnalat în comentăriile sale la prima parte a colecției lui Kreuztwald. Acest studiu comparativ asupra basmului în cestiune s'ar putea completa prin colecția lui Pitre, „Fiabe, novelle e racconti poporali siciliani.“ vol III, p. 353 — 379.

*) „Legende sau basme naționale în versuri. Bucuresci. 1858 Parte din ele s'au retipărit în poesii“, București. 1865 vol. I. p. 224—289.

**) „Înșiră-te mărgărite“, publicat pentru întâia oară în „Revista română din 1862, fie cine se crede chemat a ocupa cel dintâiu loc, nu poate domni decât gelosîa personală şi ura. — Lovitura de stat nu se poate face, până când nu este dorită şi oare cum provocata de opinia publică. Lovitura de stat nici nu este o soluţiune, ci numai un mijloc de a o prepara. După toate loviturile de stat trebue sĕ se iee totdeauna refugiul la apelul cătră popopor. Acesta se va pronunţa însĕ totdeauna in favoarea Napoleonilor. Republica va perì dară print'run plebiscit şi imperiul printr'un plebiscit va rĕsărì din nou“.

Amigues fu aplaudat. — Paul de Cassagnac fu primit, la apariţiunea sa, cu aclamări entusiaste cari ţinură mai mult ca cinci minute. El ḑise:

„Steagul imperiului se înalţă şi va ajunge în curênd la ţintă. Nici o împărechere numai domnesce între noi: sûntem aici spre a ne da mâna pe acel teren, pe care îl vrea majoritatea partidei. Trebue se dobândim ear pentru noi sufletele credincioşilor, se cugetăm la restaurare şi se dăm celor douĕ glorioase fapte ale noastre: Brumaire şi Decemvre o nouă suroră.

„Noi nu mai suntem astăḑi opoziţiune, ci o putere care rivalisăm cu cea esistentă. Unitatea restabilită prin şi pentru cei doi tineri ai noştri, garanţia de securitate pentru viitorul nostru.

„Câte-va luni am putut crede, că totul e perdut; nu mai era împĕrat. Acum ne-am regăsit însĕ împăratul şi imperiul nu mai este deci departe.

„Ce n'am suferit de ḑece ani pentru causa imperială! Când bravul nostru împĕrat 'şi pusese la 1869 singur streangul libertăţei după gât, eu i am ḑis: „Sire sacrificaţi temeliile imperiului: aceasta o sĕ vĕ pearḑă!“ Am fost desaprobat din causa aceasta şi altfel am fost adeseori desaprobat; dar eu nu mĕ las a fi amăgit în cunoscinţa credinţei mele şi a serviciilor ce am făcut.

„Cine a retrezit în urmă spiritul napoleonid? Cine a evocat pe Nopoleon al III înaintea curţei cu jurati şi a constrîns Parisul sĕ-i respecte memoria? (Voci: d-voastră! d-voastră!) Da, domnilor, eu. Şi apoi când lovì moartea pe prinţul imperial, pe cine îl atinse mai duroros acest eveniment? Pe mine, pe care mĕ onorase cu pretinia sa şi pe care mĕ făcuse confidentul ultimei sale voinţe. Nu me laud cu toate acestea, deşì aşi avea un drept, căci credinţa nu este astăḑi o virtute de rînd.

„Domnii mei, principele imperial este totul în trecut ca şi în viitor. Dacă principele Victor va fi împĕrat, va fi pentru că a fost botezat cu un picur de sânge al eroului din ţeara Zulilor. Legenda din ţara Zulilor va crea pe Napoleon V. Tronul restaurat se va sprijinì pe mormêntul lui Napoleon IV. Bonaparţii sûnt victimele espietoare ale Franciei. Martiriul lui Napoleon I. a făcut pe Napoleon III. Martiriul lui Napoleon IV a făcut pe Napoleon V. Cine va fi Napoleon V.?

„Plebiscitul a desemnat de moştenitor al imperiului pe principele Jerôme Napoleon. Partida imperială însĕ, care a onorat biserica şi care vrea ca statul sĕ fie puternic, vrênd nevrênd nu 'şi poate găsì în principele Napoleon omul ei. Napoleon V. va fi dară fiul principelui Jerôme, acelaşi pe care principele imperial l'a desemnat de urmaş al sĕu. Fiul şi tatăl nu se vor combate într'un chip ne natural. Tatăl se va retrage pentru fericirea Franciei, şi această îşi va relua mersul glorioasei sale istorii sub un împĕrat care a fost crescut pentru vîrtute de o sfântă princesă Clotilda de Savoya.“

Adunarea aduse noue ovaţiuni favoritului ei şi se împrăscie între strigătele: „trăiască împĕratul.

*

Ḑiarele republicane comentează cu multă seriositate această manifestare imperialistă. De cele din anii trecuţi îşi băteau joc; ele abia puteau întrunì câte-va sute de oameni. Cea de est an a întrunit însĕ 6000 de oameni.

Numai încape indoială, ḑice „le Temps“, că Bonapartiştii îşi inalţă iarăşi capul. Împărecherile dintre republicani şi certele lor meschine înspiră curagiu aderenţilor imperiului.

Ḑiarele republicane au cuvênt sĕ numai rîdă. Prostiile ce face republica sûnt tot atâţi factori cari activează restaurarea imperiului. Şi din nefericire pentru republică, oamenîi ei o compromit, ḑlnic şi întrun chip anevoie de reparat. „Alg.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din diecesa Aradului. Comitetul reuniunii generale a tuturor învĕţătorilor români gr. or. din diecesa Aradului conform conchiemării publicate în foaia „Biserica şi Scoala“ şi-a ţinut şedinţa sa aḑi la 9/21 Aug. a. c.

Agendele de pertractat au fost:

1. Clasificarea staţiunilor învĕţătoresci.

2. Cum sĕ se reguleze esmiterea de învĕţători pe lûngă inspectori la esamene şi în alte ocasiuni, în cari se agită de constatarea progresului didactic în cutare scoală ş. c. l.

Membrii comitetului reuniunei adunându-se sub preşedinţa d. Dr. Georgiu Popa au luat în desbatere aceste puncte şi şi-au dat părerea lor, cum cugetă de ale resolva, care păreri formulându-le într'un raport separat şi bine motivat, le-au aşternut adunării generale; alegêndu-şi de raportor al seu pe secretariul reuniunii Demetriu Roman.

Şedinţa primă a adunării generale s'a ţinut la 10/22 August a. c. sub presidiul d. Dr. George Popa, carele după deschiderea îndatinată a şi pus numai decât în desbatere generală şi specială punctul 1. Clasificarea staţiunilor învĕţătoresci.

Adunarea după o desbatere animată şi foarte serioasă a primit propunerea comitetului reuniunii — făcênd numai unele schimbări stilistice.

Prupunerile primite sûnt:

Staţiunile învĕţătoresci sub 300 fl. nu se clasifică şi comunele birericesci prin consistoriu se fie provocate, ca se aredice salariul învĕţătoresc şi prin aceasta se satisfacă legei de instrucţiune din a. 1868 art. XXXVIII.

Staţiunile învĕţătoresci cu un minimum de 300 fi. sûnt de a III clasă şi se suie până la 600 fl. Staţiunile învĕţătoresci cu un minimum de 600 fl. se consideră în a II-a clasă şi se suie până la 800 fl. Staţiunile învĕţătoresci cu un salariu de cel puţin 800 fl. se clasifică de cl. I.

În privinţa cualificaţiunii învĕţătorilor s'a adus următoriul conclus:

La staţiunile învĕţătoresci neclasificate pot conpeţì toţi preparandii absoluţi, şi în lipsa acestora şi alţii cu mai puţină pregătire. La staţiunile învĕţătoresci de cl. a III-a pot conpeţì toţi învĕţătorii, cari au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc. La staţiunile învĕţătoresci de cl. a II a pot conpeţi toţi învĕţătorii, cari au absolvat 4 clase gimnas. s'au reale, ori civile cu calcul bun şi au testimoniu de cualificaţiune învĕţătoresc tot cu acel calcul. La staţiunile învĕţătoresci de cl. I-a pot conpeţì toţi învĕţătorii, cari au absolvat 4 clase gimnasiale, reale ori civile cu calcul laudabil şi cari au obţinut testimoniu de cualificaţiune învĕţătoresc cu calcul distins. Învăţătorii binemeritaţi şi cari au servit 10 anì, dovedind un sporiu dinstins şi recunoscut prin Ven. Consistoriu, sau cari au scris opuri didactice pot conpeţì la cl. I. şi în lipsa testimoniului real de 4 cl. gimnas. reale, ori civile.

Şedinţa a doua s'a deschis după ameaḑi la 2 oare sûb presidiul ordinariu, în care s'a luat la desbatere meritorială p. 2. Cum sĕ se regule esmiterea de învĕţători pre lûngă inspectori la esamene etc. etc. — cerêndu-se prin aceasta din partea Ven. Sinod eparchial votul reuniunii învĕţătorilor.

Adunarea generală a luat cu plăcere aceasta la cunoscinţă şi primesce în toată estensìunea sa decisul Ven. Sinod eparchial din Arad a. c. de sub Nr. 241 prin care decis s'a regulat aceasta cestiune. Adunarea generală recomandă Ven. Consistoriu din Arad spre primire tot referitor la acest punct amendamentul făcut de Demetriu Roman în privinţa sferei de activitate şi a modului de denumire a acestor comisari învĕţătoresci pre lûngă inspectori.

Învăţĕtoriul din Arad Petru Popoviciu a ţinut o prelegere practică despre stupărit după metoda lui Zirson. Propunetoriul a fost aplaudat din partea adunării şi i s'a adus mulţămită protocolară — recercat fiind ca vederile sale în privinţa stupăritului sĕ le tipărească în o broşură separată.

La recercarea Ven. Consistoriu din Arad, că adunarea generală a învĕţătorilor se'şi dee votul seu în privinţa participării s'au neparticipării la adunarea regnicolară învĕţătorească în ţeară s'a adus următoriul conclus: sĕ se aleagă o comisiune de 7, carea se iee în desbatere cestiunea aceasta şi la procsima adunare generală se vie cu o propunere gata despre modul, cum se participe la adunarea regnicolară reuniunea învĕţătorilor din diecesa Aradului. Tot acestei comisiuni i s'a încredinţat elaborarea unui proiect de reunini filiale după inspectorate în intreaga diecesă.

Aceste sûnt momentele principali ale acestei adunări şi sûntem mândrii de resultatul moral, cultural şi intelectual, ce l'am dobândit

Înainte fraţilor învĕţători! Dḑeu este cu noi şi causa scoalelor noastre poporali va înflorì şi va aduce roadele cele mai îmbucurătoare, ear posteritatea ne va binecuvênta.

Adunarea a fost cercetată de 2 inspectori scolari, de profesorii institutului pedagogic teologic din Arad, de mai mulţi inteligenţi din centru şi din giur şi de 88 învĕţători.

— r —

Un conclus

al epitropiei provisorie a fondurilor comune s'a luat îu ultimele ḑile ale lui Iunie a. c. pe care îl reproducem după „Luminătoriul“.

Eată-l:

„Nr. 117/1882 prot. Membrul epitropiei V. Babeş, însărcinat din şedinţa de eri cu raportarea asupra conclusului sinodului de Caransebeş Nr. 91 din 8 Aprilie 1882, prin care pentru socoţile pe 1880, pe basa raportului comisiunelor revĕḑĕtoare de ddto 27 Octomvre 1881, epitropiei de ocamdată se deneagă absolutorul şi se dispune noua revisiune din posiţiune în posiţiune a ace-

---

au pus în versuri frumoase câte-va din basmele noastre, şi acì s'a oprit lucrarea poetică în domenul basmelor a generaţiei ce trece. Cât pentru generaţia actuală, — afară de foarte puţine esceptiuni, — ea s'a dat la alte ocupaţii cu mult mai serioase decât poveştile de moşnegi: vênătoarea de avuţii cu orce preţ, petrecerile sensuale ori citirea romanelor immorale. Câţi-va nenorociţi, cari au mania de a devenì autori, s'au aruncat în alte genuri literare, unde streinii le puteau sluji de model, ca şi cum o novelă mediocră, o dramă searbădă sau o epopee ce se tireşte pe urmele lui Vergiliu fără a avea vr'una din calităţile Encidei, o poesie lirică de o valoare contestabilă ar putea sĕ egaleze vre'o dată farmecul naiv al unei poveşti populare, narată pe românesce cu aceea artă exquisită ce Grimm şi Andersen au sciut să pună în basmele lor.

„Streinii în aceasta privinţă, ca in multe altele, lucrau pentru noi, cum de esemplu; Schott, *Walachische Märchen,* 1825, colecţie cuprinḑĕtoare de basme românesci din Banat, înzestrată cu un comentariu erudit: Iohan Urban Jarnic, *Sprachliches aus rumünischen Volksmärchen*; Wien, 1877.

II

„A trebuit o femee înzestrată în gradul cel mai inalt, cu o sensibilitate delicată, cu o inteligenţă viuă şi nobilă, care o face accesibilă pentru ori ce subiect, cu o fantasie copilărească care îi deschide palatele ḑinelor şi îi descopere tainele munţilor şi ale îzvoarelor, a trebuit, ḑic, o femee care sĕ se pasioneze după limba şi poesia noastră populară, sĕ inbrăţişeze cu entusiasm portul pitoresc şi obiceiurile aşa de simple ale ţĕranilor nostri, sĕ innobileze ceea ce noi găseam ordinar, sĕ idealiseze ceea ce mulţi din noi judecau de searbĕd.

„Care este numele acestei femee?

„Ea este un fel de Proteu naţional, căci se chiamă acì Mama răniţilor, acì Regina ḑinelor, Carmen Sylva sau Regina Românilor, după cum ea înbracă haina de infirmieră şi îngrijeşte pe răniţi cu mânile sale ori imparte generositatea la cei nenorociţi, sau mănuesce peana cu o desteritate de artist ori poartă cu vrednicie diadema de Regină pe fruntea ei sculpturală.

„Carmen Sylva, înainte de a ne da „Poveştile Peleşului,“ s'a distins prin câte-va scrieri de o valoare netăgăduită, cari au atras asupra'i atenţiunea publiciştilor streini. Între aceste opere, pentru noi au o deosebită însemnătate poesiile orginale inspirate de evenimentele resboiului din urmă şi traducerile în versuri făcute după cele mai frumoase producţiuni ale poeţilor nostri. Acestea erau oare cum lucrări pregătitoare, prin cari Carmen Sylva căuta se între în regiunile înalte ale artei adevĕrate, căci precum ḑice unul din cei mai mari scriitori ai timpului nostru, „limba poetică este cheia cu care se deschide lumea ideeală a poesiei, ear mĕsura poetică este cheia simţirii poetice“ *) Corectitudinea ritmului şi deplina stăpânire a secretelor limbei sûnt neapĕrate celui ce voesce sĕ se aventureze în regiunile supranaturale ale fantasiei.

Dar când cine-va poetisează în prosă, la ce sĕ'şi frământe mintea exercitându-se a compune în versuri?

Deosebit de faptul că mulţi din poeţii cei mari, ca Schiller şi Göthe, Lamartine şi Victor Hugo, au fost şi mari prosaişti, mai esistă faptul că

---

p. 160—166 D. Alexandri notează că a scris această poemă în an. 1856, ca şi cum ar voì sĕ se apere de înculparea că a sustras patru sau şease versuri din acela-şi basm aşeḑat în versuri de Bolintineanu. Adeverat este că poema lui Bolintineanu a apărut cel puţin cu trei ani înainte de a lui Alecsandri. Ţinem sĕ se stie acest fapt. Acum eată versurile în cestiune:

Seara primăverii caldă
Cu dulci lacrime ne scaldă,
Vêntul ne adorme uşor
Cu suspin rĕcoritor,
Şi steluţa serii mută
Cu dulci raze ne sărută.

*) Th. Mommsen, „Römische Geschicte, ed. VI-a, vol, I. p. 933.

lora-şi socoţi, precum şi acelora de pe 1881 desluşind oralmente starea lucrurilor, amênă cu concernentele desbateri şi concluse din Arad şi Caransebeş, propune, — şi epitropia cu puţine adaugeri primesce precum urmează:

Considerând că revisuirea ce au făcut o comisiunile sinodale în Octomvre 1881, au făcut-o precât de unilateral tot pre atâta şi de superficială, evitând ca din adins desluşirile epitropiei şi de fel necomunicând acesteia pretinsele descoperite mancităţi şi iregularităţi;

considerând că raportul comisiunei revêḑêtoare deşì datat din 27 Octomvre 1881, după mărturisirea ce a făcut-o la rêndul lor membrii comisiunei din diecesa Aradului, în şedinţa publică a sinodului de estimp, a fost compus şi purisat unilateralmente prin dnii membrii ai diecesei, Caransebeşane: Fil. Musta şi J. Petric, şi presentat acelora-şi membrii aradani spre subscriere imediat înainte de deschiderea sinoadelor, astfel aceştia induşi în eroare, subscriind în pripă., din buna crédinţă, un act fără de o censurare mai de aproape;

considerând că, V. Sinod din Arad în sesiunea de estimp, esamenând din fir în pĕr acel raport comisional şi constatând în sinul epitropiei datele de cari se provoacă el, cu toate precedenţele şi consecenţele, şi ascultând atât pe contabil, cât şi pe membrii cei doi din această diecesă ai comisiunei revêḑêtoare, s'a convins pe deplin, cumcă chiar cele mai grave casuri, pretinse de iregularităţi şi mancităţi nu esistă, ci ele se esplică din mancitatea şi superficialitatea revisiunei făcute, din care consideraţiune V. sinod epar. al Aradului a şi votat epitropiei absolutoriu pe 1880 fără contraḑicere; —

considerând că V. sinod eparch. al Caransebeşului, dând deplin creḑĕmênt şi basânduse pe denunciaţiunile unilaterali, parte false parte esagerate ale comisarilor sĕi: Musta şi Petric, a mers prin desbaterile şi chiar prin conclusiunele şi publcaţiunile sale, precum arată protocolul publicat despre şedinţele sale de estimp, până a aduce pe aceasta epitropie în suspiţiunea periclitătoare a fondurilor, şi prin consecinţă a dispus noua obositoare şi foarte sumtuoasă revisiune „din posiţiune în posiţiune“ a aceleeaşi socoţi, precum şi acelor de pe 1881 — prin aceeaşi comisari ai sĕi votând spese revisionali mai mult ca întreite, şi astfel alarmând şi preocupând opiniunea publică în contra acestei epitropii a fondundurilor comune;

considerând, că epitropia, care adûnc, petrunsă de responsabilitatea ce are pentru consciincioasa administrare a fondurilor comune, atât faţă de ambele diecese, cât şi faţă de metropolia, respective congres, dar numai puţin faţă de superiorii factori ai statului, precum şi de poporul român ortodox, — de ani nouĕ — 'şi da toată truda, spre a conserva şi manipula cât de esact şi folositoriu această avere publică ce cu prea înalta aprobare i s'a încredinţat, chiar pe tameiul onestelor şi zeloaselor sale stăruinţe are convicţiunea, cumcă iregularităţi şi defecte, ca cele cu atâta apodicticitate descoperite şi denunciate de prea demnii comisari ai V. sinod de Caransebeş, Filaret Musta şi Iuliu Petric, iregularităţi şi defecte ce se pot ḑice criminali, nu esiste, nu se poate ca se esiste, ci ele puteau fi numai resultante ale unei revisiuni defectuoase, sau — din adins inventate, pentru scopuri ce cad afară de obiectivul, rigurosul şi onorabilul oficiu al revisiunei; —

Din aceste demonstrante, Epitropia va demostra la timpul seu prin raportul seu general, folosindu-se de datele şi constatările concernentei comisiuni Sinodale din Arad, precum şi de toate câte în urmare i se vor da la îndemână, cerênd pe lângă absolutoriu, tot odată şi anularea şi reaprobarea formală a greşelelor din raportul mai sus citat al comisiunei reveḑetoare.

Şi fiind că întreaga eroare şi respective retăcire a comisiunei revêḑêtoare, a potut afla loc numai prin aceea, că revisiunea respective cercetările la Epitropie s'au făcut unilateral, fără întrevenirea Epitropiei, Epitropi'a pentru scopul de a se îngrădì în viitoriu contra unor suspicionări, acusări şi atacuri atât de grele — decide·

respectând pururea dispoşiţiunele Venerabilelor Sinoade în privinţa revisiunei şi respective scontrarei cassei, — a nu mai admite revisiuni comisionali în cărţile şi actele sale fără de sciea şi asistenţa sa, prin doi delegaţi din sinul seu, punênduse pentru atari casuri la disposiţiunea presidiului respective a Prea Sânţiei Sale Domnului Episcop al Aradului, membrii Epitropiei. V. Babeş, Alex. Popoviciu, Ioan *Moldovan şi I. Popoviciu Desean,* dintre cari se vor lua perondându-se, respective substituinduse, câte doi cari vor fi posibili: competêndu-le acestora pre timpul ocupaţiunei în aceasta afacere, diurna şi viaticul usitate, şi avênd ei a stăruì, că atari revisiuni sĕ se facă prin toţi cei chemaţi — ḑilnic şi fără întrerumpere, pană la terminare; apoi conform conclusului adus în Sinodul aradan sub Nr. 250 din a. c. stăruind această Epitropie, ca raporturile comisiunelor reveḑĕtoare, pre cât ele cuprind observaţiuni sau dificultăţi contra administrărei fondurilor, se nu aibă valoare şi se nu poată fi presentate Sinoadelor, până a nu fi fost ele comunicate Epitropiei destul de timpuriu, şi anume cum dispune citatul conclus sinodal, până la 8 Ianuarie al anului următoriu spre aşi face Epitropia reflecsiunele dilucidătoare.

Contabilul, cassariul şi notariul, pe tot timpul unei atari revisiuni vor sta la dispoşiţiunea delegaţilor Epitropiei, prin cari delegaţii pe ḑilele câte vor fi acei funcţionari ocupaţi, li se va statorì pentru aceasta muncă straordinariă, diurna de câte 4 fl. pe ḑi din rubrica budgetului pentru diurnele membrilor.

Şi de oare ce V. Sinod de estimp al Aradului, votând absolutoriul pe 1880, a esmis noua comisiune reveḑetoare numai pentru socoţile pe 1881, Epitropia va roga pe Prea Sânţia Sa Dl. Episcop al Aradului se binevoească a provoca pre Dnii membrii ai comisiunei reveḑetoare, că deşì ei nar' fi nici obligaţi, nici chiar îndreptăţiţi a se mai ocupa de socoţile pre 1880, totuşi pentru mai mare rigoare şi siguritate, la espresa cerere a Epitropiei se nu pregete a conlucra cu Dnii din diecesa Caransebeşului, la a doua revisiune a aceloraşi socoţi din posiţiune în posiţiune.

Acest conclus în totalitatea sa sĕ se aducă la binevoitoarea cunoşcinţa a ambilor dnii Episcopi diecesani din Arad şi Caransebeş, cu rogarea de a înforma pre comisiunele reveḑĕtoare, ca despre ḑiua sosirei lor la Epitropie spre a-şi face oficiul de revisiune a cărţilor şi actelor pururea destul de timpuriu se prevină pe Epitropia spre potea aceasta face dispoşiţiunele necesare pentru primirea şi sptiginirea lor în misiunea lor.

Varietăţi.

* Escelenţia Sa Preas. Archiepp şi Metropolit Miron Romanul a sosit cu trenul de eri dela 2 oare după ameaḑi din călătoria dela Budapesta.

* (Programă) pentru adunarea generală a XXI. a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi (?) cultura poporului român“, care se va ţinè în 27 şi 28 August n. a. c. în oraşul Dej.

Şedinţa I. din 27 August.

1. Şedinţa se va deschide la 10 oare dimineaţa prin presidiul ordinariu.

2. Apel nominal al membrilor Asociaţiunei, cari au drept a participa cu vot decisiv.

3. Esmiterea unei comisiuni de 3 membrii pentru încassarea de tacse dela membrii vechi şi dela cei, cari vor voì a se înscrie de nou.

4. Raportul comisiunei de înscriere, amintită în punctul precedent.

5. Raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1881/2.

Presentarea raţiociniilor cassei şi a proiectului de buget pentru anul următoriu.

7. Insinuarea propunerilor de sine stătătoare şi a eventualelor interpelări.

8. Alegerea unei comisiuni de 3 membrii, pentru revisiunea raţiociniilor, a unei comisiuni de 5, pentru studiarea propunerilor de sine stătătoare.

9. Cetirea desertaţiunilor insinuate la presidiu.

Şedinţa II. din 28 August.

1. Autenticarea procesului verbal al şedinţei precedente.

2. Raportul comisiunei pentru înscrieri şi încasări.

3. Raportul celorlalte comisiuni, esmise în şedinţa I-a.

4. Alegerea bibliotecarului şi archivarului.

5. Alegerea unei comisiuni de 3, pentru autenticarea procesului verbal al şedinţei II-a.

6. Continuare cu cetirea disertaţiunilor.

7. Defigerea locului şi tipului pentru fiitoarea adunare generală.

8. Închiderea şedinţelor adunărei generale.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei, ţinută în Sibiiu la 21 August n. 1882.

Pentru presidiu: Dr. *D. P. Barcianu* m./p
Paul Dunca m./p. secretariu.

* (Postal). În Ighiiu (comit. Albei) este de ocupat staţiunea de magistru postal pe lângă cauţiune 100 fl. bani gata cu emolumentele: 120 fl salariu anual 40 fl. pauşal de cancelarie şi 400 fl. pauşal de transport. Concursul are a sĕ înainta în termin de 3 sĕptămâni la direcţiunea postelor reg. din Sibiiu.

* (O ḑi de bucurie). Din Pecica română (cottul Arad) se scrie „Luminătoriului“: Ḑiua de 1 August a. c. st. v. a fost o ḑi de bucurie pentru întreg poporul gr. or. român din opidul Pecĭca, căci după multele ostenole şi lupte, poturăm ajunge a vedè aredicându se pe turnul bisericei de non edificat crucea, care cu mare solemnitate se sfinţì în ocolul bisericei de preoţii locali intre popor mult adunat. Ceremoniele misei (?) le a cântat în cuartet chorul vocal din loc, carele a pus şi pe cruce o cunună foarte framoasă cu pantlică albă ce poartă inscripţiunea cu litere mari aurite: „Suvenire dela corul vocal la aridicarea crucii.“ Această cunună a stat pe cruce până alta ḑi: după sfinţire crucea fu aredicată, pe turn prin laudatul şi stimatul domn architect George Mateiu din Lipova. Din gura poporului nu auḑiai alta decât: mulţămim lui Dḑeu; toţi erau bucuroşi, căci dela anul 1863 de când prin un vifor mare s'a derimat turnul bisericei, biserica era cu un turn mic scund. Aşeḑându-se crucea în turn între salve de treascuri, dl architect George Mateiu din turnul bisericei închină pentru sănĕtatea Majestăţii sale a Împĕratului şi Regele nostru; a Escelentiei Sale Metropolitului Miron Romanul, a Ilustr. Sale Dl. Episcop Ioan Meţian şi a altora, în fine întru sănătatea întregului popor şi al acelora cari au ostănit şi jertfit pentru reedificarea turnului. Ear poporul din Pecĭca mulţămesce dlui întreprinḑetoriu Georgiu Matei poftindui sĕnătate întru mulţi ani. — Un martore ocular.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 24 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.—	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	87.70	87.40
Renta ung. de hârtie	86.50	86 50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.20	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	100.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.80	95.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96.50 98.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	116.80	116.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.40	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77 20	77.25
Renta de aur austriacă	95.15	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	823 —	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294 25	294.—
Acţiuni de credit austr. . . .	308.70	308.—
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.15	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.63
Napoleon	$9.45^1/_2$	9.45
100 marce nemţesci	58.10	58.10

Nr. 64 [174] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Sighişoarei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕtoresci:

1. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Ferihaz, pentru învĕţătoriu ordinariu salariu anual de 120 fl. v. a cuartir şi lemnele trebuincioase, — pentru învăţĕtoriul adjunct 50 fl. v. a.

3. Ţelina, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesarie de foc, naturale în preţ de 30 fl. grădina scoalei cu venit de 10 fl. v. a.

4. Seleuşul mare, cu sal ari u anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

5. Bundorf cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ḑilele şi în scoala de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresual din anul 1878, şi a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Petenţii vor asterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin „Statut. Organic“ şi Regulamentul congresual din 1878 până la 4 Septemvre a. c. la subsemnatul Oficiu protopresbiteral.

Sighişoara, 10 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Demetriu Moldovan m. p.,
administrator ppresbiteral.

Nr. 85. [173] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Totoiu se escrie concurs cu termin până în 5 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare din fondul scolastic.
2. Cuartir liber în edificiul scoalei.
3. Folosirea grădinei scolare.
4. Lemne suficiente din pădurea comunală.

Concurenţii au se fie de religiunea gr. or. cu cel puţin 4 clase gimnasiale şi atestat de cualificaţiune şi se cunoască şi limba maghiară.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au a'şi asterne recursele sale până la terminul sus indigitat, — instruate conform Stat. org. şi Regula-

---

mulţi din prosaiştii celebri au versificat nu tocmai rĕu, cum de esemplu Macaulay şi Jean Jacques Rousseau, şi aceasta a contribuit în mare parte a'i pune în posesiunea completă a limbei şi 'i-a ajutat a o mănuì după trebuinţele gândirii lor.

„Dar mai este un folos de un ordin superior.

„Acela, în interiorul căruia resună tactele cadenţate ale dactilelor s'au murmurul voios al anapestelor, acela în al cărui suflet găsesc un echo puternicele tetrametre s'au artistic întocmitele strofe lirice, în acela însăşi lumea esternă pătrunde mai uşor şi ori ce impresie din afară, ori cât de slabă, produce o lume internă, care apoi trece în artă. Acela ar putè ḑice ca Victor Hugo:

Tout souffle, tout rayon, ou propice ou fatal,
Fait reluire et vibrer mon âme de cristal,
Mon âme aux mille voix, que le Dieu que j'adore
Mit au centre du tout comme un écho senore!

„Ne greşit natura este primul factor în constituţia psichologică a poetului. Dar o educaţie bine însemnată 'i desvoaltă facultăţile înnăscute, 'l face impresionabil petru cele mai neînsemnate fenomene, îi dă o delicateţă de simţire la care n'ar fi ajuns fără dânsa, îi inspiră aceea simpatie pentru tot ce trăesce, care la rêndul ei îi înviează natura şi o face se iubească părĕul şi floarea, muntele şi bradul, tot ce'l înconjoară. Pentru ca se cânţi ceva, fie un nimic, trebue se fii pasionat după dênsul. Hârtia remâne mută sub impresia unui gust trecĕtor. De sigur acesta este înţelesul frumoaselor versuri ale lui Göthe:

Liebe sei vor allen Dingen,
Unser Thema, wenn wir singen

Acesta a fost şi primul mobil care a îndemnat pe graţioasa noastră Suverană a scrie „Povestile Peleşului.“

„Dangely.“ (Va urma.)

mentului congresual din 1878 la subscrisul. —

Alba Iulia 8 August 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial

Alesandru Tordășan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 195. 1892. [162] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕțătoresci:

1. Ponorel cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc și grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lûngă alte cualități prescrise, a fi vĕrsat în cântările și tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. Sĕcătura cu salariu anual de 100 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare.

3. Certege cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei și lemnele de foc necesare.

4. Poiana-Sohodolului cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare de foc.

Concurenții au de a subșterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕțătoresci, instruite conform Statutului organic și a Regulamentului de învĕțământ pănă la finea lui August a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conțelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 289 [167] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Brașovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul pănă la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕțătoriu este împreunat și oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. și cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenți se cere a produce documente că au absolvat cel puțin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic și că au depus esamenul de cualificațiune învĕțătoresc.

Suplicele instruite cu documentele recerute au a se asterne pănă la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Brașovului.

Stupinì, 8/20 August 1882.

În conțelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial

Ioan Macsimilian m. p.,
paroch și președinte.

Nr. 210. [168] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinațiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan gr. or. din Sibiiu din 13 Iulie a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru întregirea postului de învĕțătoriu pentru clasa a II și totdeodată și cântăreț la biserica din Codlea protopresbiteratul Branului, cu termin pănă la 19 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕțătoresc de 300 fl. v. a., solvind în rate trilunare din cassa alodială.

2. Dreptul de pășunit, pentru 4 vite trăgători în prestură computat cu 40 fl.

3. Salariul de cântăreț computându-se toate venitele dau o sumă de circa 100 fl.

Salariul de cântăreț, cât timp va fi singur 'l va trage întreg, îndată ce însĕ învĕțătoriul din clasa I va fi apt în cântările și tipicul bisericesc, atunci se va împărțì între amêndoi.

Dela recurenți se pretinde se aibă cel puțin 6 clase gimn. cursul teologic s'au pedagogic, atestat de cualificațiune din limba maghiară, și desteritate deplină în cântările și tipicul bisericesc, spre a putè întroduce și chor de musică vocală.

Petițiunile instruite în sensul statutului organic și al regulamentului din an. 1878 sûnt a se adresa Prea On. Domn protopresbiter Iosif Barac administratorul tractului Branului, in Brașov.

Codlea 8 August st. v. 1882.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial gr. or.

Iosif Comanescu m. p.,
paroch și președinte

Nr. 804 B. [160] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea de 2 știpendii de câte 500 fl. v. a. pe an pentru 2 tineri clerici, eventual gimnasiști cu maturitate, carii în decurs de 2 ani se frecuenteze Universitatea din Lipsca (Saxonia în Germania) spre perfecționarea lor în sciințele ausiliare teologice și pregătirea pentru profesură de teologie cu termin pănă în 10 Septemvre a. c. st. v.

Cererile recurenților sûnt a se subșterne Consistoriului diecesei Caransebeșului pănă la terminul susarătat instruite:

1. Cu atestat dela oficiul parochial concerninte spre legitimare, ca concurentele este român de religiunea gr. orientală.

2. Cu atestat de maturitate despre absolvirea cu bun succes a gimnasiului întreg

3. Atestat medical, că concurintele este pe deplin sănătos.

4. Atestat despre studiile teologice din Metropolia noastră ortodocsă rĕsăriteană.

Se primesc recurse instruite cu recerințele pp. 1, 2 și 3 pentru aceste doue stipendii și numai dela gimnasiști absoluți; asupra acestor petițiuni se va reflecta însĕ numai în lipsa de clerici absoluți recurenți cualificați în sensul punctelor 2 și 4 din acest concurs.

Caransebeș din ședința consistoriului ținută în 27 Iulie 1882.

Episcopul diecesan.

Ioan Popasu m. p.

Nr. 212 1882. [162] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕțătoresci la scoalele poporale din protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se escrie concurs cu termin pănă la ultima August a. cur. st. vechi.

1. Bucium-Cerb cu salariu anual de 250 fl., v. a. și adeca 150 fl. v. a. din fondul biserico-scolastic și 100 fl., v. a. din repartițiunea parochială, care se va ridica în 12 rate lunare, cuartir natural în edificiul scoalei și lemnele necesare pentru încălḑit. — Dela concurente se recere prelûngă alte cualități prescrise de lege a fi absolvat cel puțin 4 clase gimnasiale și a fi versat și în cântările bisericesci.

2. Roșia-Montană, cu salariu anual de 120 fl., v. a. ce se solvesce din cassa alodială și a Bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul scoalei și grădină de legumi, 2 orgii lemne din care se va încălḑì și scoala și stola cantorală usuată, dacă învĕțătoriul va fi și cântăreț. Concurentele care posede limba maghiară și e cualificat de a da instrucțiune de privat cu succes bun de a putea fi promovați elevii în gimnasiu, va avea preferență și mai poate conta dela aceea pănă la 50 fl., v. a. și vict la ameaḑi pela membrii comitetului.

3. Petroșani cu salariu anual de 110 fl., v. a. cuartir liber și lemne de ajuns. Concurentele se fie cântăreț bun și ca atare se va împărtășì și el din venitul cantoral.

4. Valea-dosului cu salariu anual de 100 fl., v. a. parte din casa bisericei parte din repartițiune dela popor care se va putea ridica în rate lunare. —

5. Feneș cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de încălḑit. —

6. Bucium-Muntari cu salariu anual de 100 fl. v. a., lemne necesarii pentru încălḑitul scoalei și a locuinței învĕțătorilor cum și o grădină în estensiune de 80 orgii □.

7. Vârtop cu salariu de 80 fl. v. a., cuartir liber și lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

8. Soharu cu salariul de 60 fl. v. a., și lemnele trebuincioase pe sama scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕțătoresci au de a subșterne petițiunile concursuale instruite conform „statutului organic și a Regulamentului de învĕțământ“ oficiului protopresbiteral gr. or. al Abrudului în Abrud — până la terminul sus indicat.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conțelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopr.

Nr. 1059 1882 [172] 2—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1882/3 sûnt de împărțit trei stipendii a 10 fl. pe lună la scolari din scoala de agricultura din Mediaș.

Pretensiune la aceste și încă pe durata timpului întreg de studii pot face acei scolari, cari

1. sûnt născuți în una din comunele fundului regiu istoric și vor fi primit în scoala de agricultură din Mediaș;

2. cari pot produce un atestat despre purtarea nepătată;

3. care pe lûngă aceea că au vrednicie egală vor fi recunoscuțì că sûnt mai mulți lipsiți de ajutoriu.

Pentru primirea continuă a stipendiului sĕ recere atestat dela directorul scoalei de agricultură despre resultatul cel bun în studii din partea stipendistului, așa încât dela timpul când condițiunea aceasta lipsesce se sistează și stipendiul.

Presupunênduse cualificațiunea cerută stipendiile se impart fără consideratiune la religiune și naționalitate.

Acei proveḑuți cu atestate recerute și adecâ:

a) cu matricula de nascere

b) cu testimoniul despre absolvirea scoalei poporale-real-sau medie

c) cu atestat dela directorul despre primirea cu scolariu al scoalei de agricultură din mediaș și

d) cu un atestat dela autoritățile publice despre starea averei au ași înainta aici petițiunile lor cel mult până la 15 Septemvre a. c.

Sibiiu în 14 August 1882.

Dela oficiul central al universității săsesci.

Nr. 237. [165] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului invĕțătoresc la scoala populară română gr. or. din Dol pănă la 29 August a. c. se descide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartițiune 80 fl.

2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmat, cu vica cea mare.

3. În lemne 3 orgii, din care este de a se încălḑì și scoala.

4. Curtir liber în edificiul scoalei, folosirea grădinei scoalei și cea de pomărit spre a o cultiva cu elevii.

5. Lumini 3 punți.

6. Hârtie pentru cataloage și liste 3 conți.

Doritorii de a ocupa acest post au de a fi proveḑuți cu atestat de cualificațiune și a 'și substerne petițiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Füzes-sânpetru instruite conform Statut. org. și a Regulamentului pentru învĕțământ.

Dol în 13 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local în conțelegere cu

Petru Roșca m. p.,
protopresb.

Publicațiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte și instrucțiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕțământului la **institutul reg. ung. de moșit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lûngă producerea atestatului de botez și de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 3—6 **Direcțiunea.**

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 1—3

Publicațiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Șomcuta** (Somkutpataka) și spre regularea dreptului de cârcimărit se pune ḑi de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 și eventual și cele următoare la fața locului,** la care sûnt invitați părțile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Șocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 910 1882 civ. [170] 2—3

Publicațiune.

Spre a se putè lua mĕsurile de lipsă la segregarea pădurilor și pășunei precum și la *csmasarea* din **Curtuiușul mare** (Nagy-Körtvélyes) se pune ḑi de pertactare pe **22 Septemvre, 1882 la fața locului.** Sûnt invitați a se presenta cei interesați, căci nepresența lor nu va împedeca lucrările.

Dej, 16 Angust, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 4028—1882 civ. [178] 2—3

Publicațiune!

Advocatul Dezső Lajos sub Nr. 9743 1877 a dat în numele vĕduvei contese după Teleki Miksa și a lui Gerando Atila, ca tutor natural și legal al orfanului, conte Teleki László cerere pentru regularea dreptului **de cârcimărit în comuna Puszta-Hidegkut,** contra micilor proprietari de acolo. Se pune ḑi de pertractare **pe 7 Septemvre 1882, dimineața la 10 oare la fața locului.** Interesații sûnt invitați a se presenta sub pedeapsa urmărilor de drept. Orginalul cererei se poate vedea la tribunalul regiu subscris.

Din ședința tribunalului reg. din Dej, ținută la 29 Iulie, 1882.

Gidófalvi Károly. **Kem. Jozef,**
pres.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95. Sibiiu, Marţi 17/29 August 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei o** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Se grigim de scoale.

(O-l.) Nu va contesta nime marea înfluenţă, ce are scoala asupra vieţei unui popor. Nu va constesta nime proverbiala neînteresare a bărbaţilor nostri politici faţă cu scoala, faţă cu junimea studioasă. Şi nu se va mira nime dacă stăm rĕu cu scoala. Nu se va mira nime că scădem ḑi de ḑi în privinţa întelectuală şi morală, nu, căci gimnasiile streine nu mult se vor interesa de noi de români, şi nime nu se va mira de batjocura, căreia e espus sĕrmanul student român, onoare esceptiunilor, în institute streine, unde nici numele familiar nu-i mai este respectat. Nime nu se va mira de toate aceste. Scoala e lucru bagatel, crescerea junimei şi mai bagatel. Cât vom fi noi, sûntem noi, noi marii politici, noi învĕţaţii, noi providenţialii, noi cari am făcut ceriul şi pămêntul, apoi cei remaşi după noi pot începe din nou, dacă vor voì.

E lucru natural se fie aşa. Căci pasivitatea ne răpesce tot timpul şi nu ne mai remâne şi pentru scoale. Politica mare ne copleşesce . . . .

E lucru natural sĕ fie aşa. Căci numai astfel sûntem oameni mari, respectaţi, cu zimbetul tot pe buze, oameni cari, la mulţi poruncim şi cărora mulţi ni se închină, oameni, cari fericim naţia, oameni cu titlu: „Măria Ta.“

Nebun cine-şi bate capul pentru scoale, nebun, cine cere înfiinţarea de scoale naţionale, nebun cine strigă „Se grijim de scoale!“ Se grijim de crescerea junimei!“

În lipsa de scoale naţionale, tinerii nostrii cresc în institute streine. Şi partea cea mare a junimei se nefericesce la fântêna sciinţei, manipulată sub influinţa fanatismului, de care sûnt cuprinşi astăḑi Maghiarii.

În Nr. 73 al acestui ḑiariu ne-am tras de samă cu programa gimnasiului de stat din Sibiiu. Sibiiul e centrul cel mai românesc în Transilvania în ce privesce inteligenţa şi averea. Şi spre onoarea înteligenţei şi a averei naţionale române din Sibiiu fie ḑis, n'avem în Sibiiu scoale românesci mai ca în palmă. Despre scoala de model tăcem. Sibiiul, reşedinţa metropoliei române, a archidiecesei, Sibiiul, reşedinţa archiepiscopului metropolit, Sibiiul reşedinţa comitetului central al Asociaţiunei transilvane pentru *literatura română şi cultura poporului român*, Sibiiul, cu seminariul ortodocs român pentru teologi şi pedagogi, Sibiiul cu institutul naţional „Albina“, Sibiiul, cu atâţa oameni cu avere şi cap, cari când 'şi enumĕră faptele, compun un întreg catastich, Sibiiul, cu consilierii de toate branchele, Sibiiul, cu atâţi oameni de carte, Sibiiul e lăsat pradă sorţei. Căci pe lûngă aceea că scoală nu e ca în palmă, nime în lume nu se îngrijesce de crescerea junimei.

La programa gimnasiului de stat din Sibiiu am putut ḑice foarte puţine. Şi am pututut ḑice puţine, căci programa ne arată foarte puţine. Numai în cele esterioare am putut vorbì cu positivitate, la materialul tractat nu ni-am putut estinde de oare ce nu ne place a vorbì despre lucruri, pe cari nu le-am putea susţinea cu probe. Apoi programa gimnasiului observă bine instrucţiile.

Şi dacă la sfêrşitul anului scolastic am vorbit despre programa unui gimnasiu unguresc din centrul românismului în Transilvania, la începutul unui alt an scolastic voi vorbì despre programa altui institut unguresc din alt centru al românismului.

Am înaintea mea programa gimnasiului rom.-cat din Oradea mare despre anul scolastic 1881/2 compusă de directorul *Várszély Armin.* Ca toate gimnasiele unguresci şi acesta e pus in serviţiul maghiarismului. Şi ne-a frapat mult rubrica datelor statistice despre care vom vorbì mai la vale.

În gimnasiul din Oradea-mare s'au adăpat cu spiritul patriotismului 603 de elevi fără naţionalitate. De bună seamă şi acestia sûnt importaţi din lună şi până acum nu şi-au câştigat cetăţenia în Ungaria, ca se fie induşi în lista naţiunei politice unguresci.

Aceşti 603 însĕ stau între sine în referinţe limbistice. Unii din ei au ajuns perfecţiunea culturei, căci nu sciu altă limbă afară de cea a statului. Apoi urmează cei mai prostuţi şi prostuleţi, după cum adecă cunosc ei mai multe limbi.

Se urmeze însĕ tabela.

Tabele statistice.

*I. Revista generală.**)

I. Clasă	II. Suma elevilor			III. Relegea						IV. Referinţele limbistice (Ce fel de limbi vorbesee)							V. Stare civilă a părinţilor				
	Sau înscris	Au murit	Au părăsit institutul	rom. cat.	gr. cat.	gr. orient.	august.	elvet.	mosaică	maghiară	mag. germ.	mag. slov.	mag. germ. slovacă.	mag. rom.	mag. germ. rom. sêrb	mag. germ. franceză	inteligenţă	economi	neguţători industraşi	amploiaţi	servitori lucrători
I. A.	73	—	17	30	1	6	—	6	13	43	9	—	—	4	—	—	25	11	22	10	5
I. B.	71	—	14	24	18	1	—	9	5	35	5	—	—	17	—	—	32	6	22	3	8
II. A.	47	—	7	18	—	4	—	2	16	26	10	—	—	4	—	—	9	17	10	7	4
II. B.	44	—	2	11	14	1	—	3	13	22	3	1	—	14	2	—	17	14	11	1	1
III.	86	—	7	29	17	11	3	2	17	30	15	—	—	29	5	—	27	23	15	18	3
IV.	70	—	8	23	9	6	1	3	20	39	7	—	—	14	2	—	26	6	24	4	10
V.	69	—	12	23	10	3	—	5	16	35	8	1	1	12	—	—	28	6	13	15	7
VI.	62	—	8	21	8	8	1	1	15	20	11	1	3	12	4	3	25	8	9	12	8
VII.	42	—	2	18	3	3	—	—	16	21	12	—	1	3	3	—	22	3	10	7	—
VIII.	39	—	4	14	3	3	—	1	13	19	7	2	—	6	—	1	18	3	11	3	4
Suma	603	—	81	211	84	46	5	32	144	290	87	5	5	115	16	4	229	97	147	80	50

E minunat sistemul de aḑi de a falsifica adevĕrul. Ce intenţionează oare oamenii prin omiterea rubricei despre naţionalitatea elevilor? Şi pune omul întrebarea şi'i stă mintea în loc. Şi aceasta mai vêrtos de când cu forţata maghiarisare de nume. Mai departe vom revenì asupra acestei întrebări. Aici ne mărginim, şi atragem atenţia deosebită a publicului asupra acestei tabele, căci ea e instructivă şi mai ales pentru noi românii. Ne este preste putinţă se constatăm numĕrul elevilor români dela acest institut, şi cu religia încă nu ne mai putem ajuta.

În adevĕr la scărmănarea programei gimnasiale din Sibiiu, rubrica religiunei ne făcea mari serviţii. Ce vom face însĕ acum? Se luăm pe gr. or. şi gr. cat. de români? Se fie oare români gr. or.: *Poynár*, *Rokszin*, *Szombathy*, *Végh*, *Fekete*, ori gr. cat.: *Lengyel*, *Kerezsy*, *Mosolygó*, *Zsiros*, *Holyák*, *Czibensky*, *Kiss*, *Ditz*, *Kéry*, *Kuuk*, *Mezey*, *Szerény*, *Farkas*, *Kővary etc. etc. Se fie români oare Pántya*, *Marozsán*, *Nyikora*, *Indries* (Andreias) *Palinkutya* (doară *Palincuţă?*) *Zsurkutza*, *Daszkal*, *Gyérmán* etc. Se fie ei români, sêrbi, slovaci ori unguri? Sau sûnt doară unguri rom. cat: *Moldoványi*, *Muntyán* etc.? Noi nu ne putem orienta.

Se remânem puţin la aceste nume. În sinceritate mărturisesc că eu nu imput direcţiunei gimnasiului din Oradea mare, ceea ce am imputat domnului Veress din Sibiiu. În Sibiiu s'au maghiarisat cu ridicata numele de familii românesci. Nu aşa însĕ în Oradea mare. Aici găsim nume românesci scrise românesce. Dovadă Antonescu Clintoc, Vulcan. Ne vine însĕ a crede că numele schimonosite sûnt scrise de respectivii astfel. La cele cu accent unguresc şi polon nu mai reflectăm.

Şi acum ne cugetăm la mania cu care se maghiarisează ḑi de ḑi la nume, vedem că rubrica naţionalităţii elevilor este delăturată, vedem între gr. cat. pe Kerezsy, Mosolygó, Zsiros etc. între gr. or. pe Szombathy, Végh, Rokszin, le vedem toate acestea şi căutăm raţiunea. Care e raţiunea?

Sĕ ne deschidem ochii până nu e prea târḑiu. Se lăsăm indiferentismul Se grijim de scoale. Şi fraţii din Arad lucru naţional vor face dacă din cele 4 gimnasii române ortodocse din anii trecuţi vor pune unul în Oradea mare.

Se trecem mai departe. După modalitatea observată şi de altă dată din notele *„distins“* *„bine“* *„îndestulitor“* şi *„neindestulitor“* vom forma două grupe din *„distins“* şi *„bine“* vom forma grupa celor buni din *„indestulitor“* şi *„neindestulitor“* vom forma grupa celor slabi.

II. Resultatul învĕţămêntului după classe şi obiecte.

Clasa	Religia		Limba magiară		Limba latină		Geografia		Matematica		Geometria descriptivă		Istoria naturală		Limba germână		Limba română		Fisica		Istoria		Limba grecă		Filosofia	
	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.
I. A.	42	9	27	29	24	32	24	32	29	27	25	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. B.	40	13	14	42	15	40	18	37	11	44	17	38	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. A.	34	6	10	28	11	27	19	20	12	27	9	30	20	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. B.	35	6	15	27	12	30	17	25	12	30	13	29	11	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	63	10	22	56	22	55	62	16	32	46	32	45	—	—	42	36	16	8	36	42	—	—	—	—	—	—
IV.	53	8	30	32	21	39	51	9	25	36	36	35	21	41	19	43	11	4	—	—	30	30	—	—	—	—
V.	52	5	24	32	20	36	—	—	17	39	—	—	23	33	14	12	11	2	—	—	32	23	22	32	—	—
VI.	52	2	30	23	30	23	—	—	30	22	—	—	28	26	29	25	11	2	—	—	32	21	23	31	—	—
VII.	38	—	22	15	20	18	—	—	17	20	—	—	—	—	29	9	3	2	17	9	28	9	11	16	—	—
VIII.	35	—	25	10	16	19	—	—	17	16	—	—	—	—	23	12	5	2	23	2	30	5	20	15	23	12
Suma .	444	59	219	294	191	319	191	139	202	307	122	208	103	150	156	167	57	20	76	73	150	88	76	94	23	12

Singuraticele rubrici vorbesc destul de elocuent. Ne simţim dispensaţi dela facerea comentarelor.

Nu este neînteresant a amintì că aceşti 603 elevi fără naţionalitate nu sûnt din lună, după cum s'ar crede. Ei sûnt născuţi toţi în patria noastră şi adecă 187 sûnt din Oradea mare, **205** din Comitatul *Biharei,* 29 din comitatul Satmare 19 din comitatul Aradului, 12 din al Selagiului, cu totul 442, restul de 161 se împarte pre 40 de comitate, abia 4 oameni pre un comitat. Puţine cunoscinţe etnografice şi ne vom lumina tot mai mult, cáci aceşti elevi sûnt toţi fără naţionalitate.

Etatea variază între 10 şi 21 de ani.

Sûntem la începutul anului scolastic. Nĕcazuri avem slavă Domnului cu droaia, şi dacă nu vom grigì vom avea şi mai multe. Am luat două centre de români ca sĕ se illustreze lucrul.

Sûntem ameninţaţi de toate părţile, asupriri ca nici odată, ni se pun curse la tot pasul, şi noi stăm cu mânile în sin.

Aḑi-mâne ne părăsesc puţinii bărbaţi ce mai avem, căci: în natura *saltus non datur*, rĕmâne junimea. Şi ce junime? Cu simţeminte şi inimă curată ca faţa soarelui, însĕ fără nici o direcţie în cele naţionale.

Deci trebue, este neapărat de lipsă se îngrijim de scoale. Ear până când vom fi în stare se îngrigim, părinţilor se le fie aminte de scoalele române câte sûnt şi se nu le treacă cu vederea.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 August.

Asupra dispoşiţiunilor luate de ministrul instrucţiunei unguresc în privinţa slavilor din Ungaria, „Neue Freie Presse“ scrie:

Ori cine vede că d. Trefort, ministrul unguresc al instrucţiunei şi cultelor, se află într'o rătăcire deamnă de plâns în ce privesce ideea şi necesitatea politică a egalei îndreptăţiri a limbilor. Cum ar putea el de altmintrea sĕ se opună cu atâta cutezanţă, dacă popoarele slave din Ungaria se silesc a imita pe fraţii lor din Austria, de a lucra la desvoltarea limbei şi natiunei lor, de a se pregătì pentru ḑiua în care ei vor cere dela statul unguresc dreptul lor înăscut, vor reclama patrimoniul lor naţional şi se vor opune naţiunei domnitoare unguresci, pretinḑênd egala îndreptăţire completă în scoală şi oficii! În ce posiţie se va afla d. Trefort când va fi obligat odată a 'şi rectifica politica sea la locul cel mai înalt. Sĕ înveţe dela contele Taaffe, ce datorează statul nisuinţelor naţionalităţilor.

---

*) Rubrica III şi IV. arată elevii rĕmaşi la sfêrşitul anului.

Nu cumva ar ţintì acum ungurii se ajungă acolo ca, ceea-ce în Austria represintă floarea patriotismului, în Ungaria se considere de înaltă trădare. E posibil că douĕ sisteme de guvernament ce se contraḑic, douĕ constituţìuni de stat atât de opuse, în interiorul aceleiaşi monarchii sĕ esiste una lângă alta mult timp? Nu voim a arĕta care este sistemul cel corect, dar ne va fi permis a ne esprima că, sau Austria se va acomoda odată politicei unguresci cu privire la naţionalităţi sau Ungaria politicei naţionalităţilor austriace. Aceasta va depinde de acolo, care din amêndoauĕ a arĕtat cele mai mari succese de stat.

Din Seraievo se scrie cătră „P. Lloyd“, că într'o casă din Kalinovik, Bosnia, s'au descoperit nisce hărtii, cari au cea mai mare însemnătate, de vreme ce aruncă lumină asupra originei şi conducerei intelectuale a revolutiunei din Erţegovina.

Ceea-ce până acum s'a bănuit numai din semne, descoperirea dela Kalinovik o confirmă. Actele s'au trimes numai decât cabinetului din Viena.

Scrisorile găsite relevează, că insurecţiunea s'a pus în mişcare de cătră comitetul de acţiune sêrb din Belgrad, în unire cu comitetul de ajutorare slavic din Moscua; că firele mişcărei s'au ţesut pe de asupra Montenegrului şi că în ele s'au prins cei mai mari demnitari ai acestei ţĕri, până şi rudeniile principelui. — Principele însuşi nu este compromis

S'a dovedit însĕ că în Muntenegru, pe lângă guvernul oficial mai este un altul, care nu ar putea esercita asupra spiritelor aceea influenţă mare, pe care o deprind în realitate, dacă nu s'ar bucura de toleranţa tăcută şi binevoitoare a persoanelor oficiale.

Cei dintâi voivoḑi ai Muntenegrului în cap cu Pero Vucotici, se presentă ca conspiratori ai domniei Austro-Ungariei în Erţegovina şi ca conducĕtori intelectuali ai insurecţiunei.

S'a mai dovedit, că fiiul senatorului Pero Vucotici, care fusese trimis după începerea insurecţiunei, la cererea representatului austriac din Cetinie, baron Thömmel, la fruntării spre a îndupleca pe Erţegovinenii refugiaţi sĕ se întoarcă a casă, că el se făcuse vinovat de duplicitate, făcêndu-se singur agitator printre Erţegovineni.

Scrisorile mai cuprind încă notiţe desluşite despre tăria, posiţiunea şi misiunea fiecărei cete de insurgenţi, despre locul de unde iau bani, unde îşi ţin armele şi muniţiunea, aşa că totul lasă a se conchide, cum că conducerea supremă a insurecţiunei este în Muntenegru.

Resboiul în Egipt.

În 24 August pe lângă toate înfrumseţările rapoartelor engleze din Egipt. Englezii n'avuseră noroc în apropierea dela Tel-el-Mahuta (Ramses.) Scirile mai dincoace spun că a doua ḑi în făcutul ḑilei Englezii au plecat spre Mahuta întărită cu şanţuri. Englezii au mers de astădată cu multă precauţiune, însĕ spre mirarea lor, Egiptenii au retras tunurile cari făcuseră minuni în ḑiua premergătoare şi aşa Englezii n'au avut greutăţi mari Tel-el-Mahuta.

Prin ḑiare găsim următoarele depeşi asupra campaniei din Egipet:

Alescsandria, 23 August. — Nilul cresce mereu. Se anunţă că Arabi vosce sĕ taie stăvilarul dela Ostarin, sĕ distrugă drumul de fer spre Ismailia şi sĕ ţină în loc pe Englezi prin inundaţie. Acestora nu le-ar mai rĕmâne atunci de cât drumul prin pustii dela Suez la Cair, pe care Bonaparte l'a făcut în cinci ḑile.

Alecsandria, 23 August. În împregiurimile dela Abukir şi Kafr-el-Davar au isbucnit focuri mari. Se crede că n'au remas înapoi decât douĕ regimente de ale lui Arabi spre a apĕra linia dela King-Osman, pe când celelalte trupe se retrag arḑênd satele. Se fac necontenit recuncasceri foarte serioase. Se anunţă din Ismailia cu data de aḑi, că aproape 8000 oameni de trupe egiptene au ocupat o posiţiune la o depărtare de ḑece mile spre vest de oraş. Mâne trebue se fie desbarcate toate trupele şi provisiunlle englese.

Alecsandria, 23 August. — Trupele lui Arabi au părăsit posiţiunile lor dintre Suez şi Ismailia şi se retrag în neregulă spre Zagazig. Tel-el-Kebir este ocupat de numeroase trupe. Ingeniari englezi restabilesc drumul de fer spre Nefişeh. Infanteria indiană a desbarcat în Suez, ear cavaleria vine apoi.

„Romanul“ şi politica ungurească.

„Românul,“ ḑiar cotidian in Bucuresci, de un timp bunicel nu se mai ocupă cu afacerile noastre ungro-transilvane. Nu am luat în nume de rĕu reserva, ne vine a ḑice aristocratică, macar că este ḑiar care reesentă democraţie. Un ḑiariu oficios poate că trebue sĕ 'şi aibă reservele sale.

Cu numĕrul sĕu de Vineri însĕ acel ḑiar pare că s'a hotărît a rumpe cu reserva şi a observa o atitudine, care cel puţin se contribue la lămurirea situaţiunei între Maghiari şi Români.

După încercările cu înfrăţirea din partea maghiară, articulul „Românului“ vine ca un *apropos* destul de semnificativ. Maghiarii noştri, cari fac politica cea mai stearpă de pe lume, politica de maghiarisare, vor afla din rostul unui organ nepreocupat şi de însemnătate oficioasă, că sunt pe cale greşită cu politica lor. Vor lua notiţă de avertisarea aceasta de vecini? Noi unii nu credem. Politicii maghiari, sûnt cu mult mai înamoraţi în ideile lor şoviniste, decât se aibă ochi şi urechi şi pentru ceva practic; altfeliu fiind maturi politici, nu detronau pe Habsburgi în Aprile 1849 şi nu veneau la 1866 se rescoale Ungaria în contra acestoraşi Habsburgi, fără de a se întreba, cel puţin, cine se-i spriginească în întreprinderile lor?

Astăḑi au earăşi puterea în mână. Neînfrênarea e cea veche şi cunoscută. Dacă premiselor ar fi se urmeze şi conclusiunea tot ca de altădată, oare ce bine ar aştepta pe politicii maghiari şi conaţionalii lor?

Dar ne oprim acì şi dăm cetitorilor noştri ocasiune a cunoasce ce a scris „Romanul“ în numerul seu citat.

Eată ce a scris:

„Ideile cele bune şi adevĕrate îşi fac drumul, câştigă teren ḑi cu ḑi — chiar în mijlocul celor mai mari greutăţi — şi une-ori dobêndesc o putere atât de mare în cât sĕ impun chiar celor de mai nainte nu voiau se auḑă de ele.

Ast-fel este ideea drepturilor omului;

astfel, ideia de naţionalitate.

Cea dintâi, privită ca un vis şi tratată ca utopiă nerealisabile, în mai puţin de un secol de când i se dete o formă ca sĕ ḑicem aşa plastică, ajunse o credinţă generală şi nicăiri nu mai întêmpină contestări.

Cea de a doua, de şi avù un drum mult mai anevoios de străbătut, merse totuşi nainte şi astăḑi cel puţin în teoriă — a căpătat cetăţenia dreptului internaţional.

Într'adevĕr, tratatul dela Paris din 1856 o recunoscu, şi pe temeiul ei Statul considerat şi, numit de unii diplomaţi o simplă espresiune geografică, luă loc între cele-lalte şi aduse concursul seu la refacerea chartei Europei orientale pe temeiul acelui principiu.

Marea împĕrăţiă germână sĕ constituì, în întinderea ei actuală, tot pe basa principiului naţionalităţii.

În sfêrşit, poporul ungar isbutì a crea un regat printr'o luptă admirabilă al căreia argument de căpeteniă era naţionalitatea.

Cât de departe însĕ este dela teorie până la practică!

Într'adevĕr, dacă ne aruncăm ochii peste munţi, vedem, că poporul, sau mai bine representanţi, poporului care a ajuns ce este, luptând, în numele naţionalităţii, - calcă în picioare acest sânt principiu, apasă cele-lalte naţionalităţi, le strivesce şi merge până a atenta chiar la limba lor.

Nici o dată, în istoria lumii un popor n'a isbit cu mai multă cruḑime şi orbire principiul pe care şi-a basat renascerea;

nici o dată faptele n'au desminţit, într'un mod mai făţiş, vorbele şi principiele;

nici o dată, în Statele de subt coroana Sfântului Stefan, nu s'a întrebuinţat mai multă îngrijire spre a suprime naţionalităţăţi care, ca şi Ungurii, au drept la vieaţă, care — ca şi dênşii — au luptat pentru onoarea puterea şi tăria Statului din care fac parte; care — ca şi dênşii — contribuesc la sarcinele publice şi mor pe câmpurile de bătaie, când interesele şi onoarea Statului o cer.

E dureros se constatăm că chiar o naţiune până eri apăsată, devenind liberă, devine apĕsătoare;

e dureros s'o vedem făcênd ceea ce până eri imputa cu amar şi dreptate altora;

e dureros mai cu seamă pentru noi aceasta, fiind-că naţiunea de care vorbim era şi e — prin posiţiunea ei geogrrafică — indicată ca amică a naţiunii române.

Şi nu numai Românii se plâng de această tendenţă de suprimare. Voci autorisate s'au rădicat şi au proclamat sus şi tare că nedreaptă, nepolitică şi strivitoare este persecutarea limbei naţionalităţilor în împĕrăţia austro-ungară.

D. dr. Adolf Fischhof, capul partidei poporale, un bărbat căruia nimeni nu ia putut tăgăduì patriotismul, ḑise aceste cuvinte, care sûnt eşite din mintea şi din inima tuturor naţionalităţilor asuprite:

„Libertatea este un lucru scump, pe care însĕ, dacă-l perḑi, îl mai poţi câştiga; limba este spiritul, inima poporului şi dacă aceste comori le perḑi de o dată cu limba, nu le mai câstigi în vecii vecilor.

„S'a întêmplat ca limba unui popor sĕ fi trăit mai mult decât poporul însuşi, nu s'a întêmplat însĕ ca un popor sĕ treacă peste vieaţa limbei sale, căci ultima pronunţare a limbei este ultima respirare a poporului.“

Aceasta voce e vocea desteptărei; e vocea unui amic care arată prăpastia; e vocea căreia, ca amic ai poporului maghiar, ne facem şi noi resunet.

Pacea, linistea şi frăţia — care sûnt elementele puterii unui Stat — nu se pot întemeia decât pe dreptate şi egalitate.

E netăgăduit că, în statul ungar, esistă Români, şi ori cât statisticele oficiale le-ar scădea numĕrul, fiinţa lor nu le-o pot tăgăduì.

Ei bine, esistând Români, unde e în budgetul statului ungar capitalul din care sĕ întreţine o singură scoală română?

Un asemene capital nu esistă şi, din impositele ce plătesce poporul român, nici măcar un ban nu sĕ întrebuinţează pentru luminarea lui în limba naţionale.

Mai Mult: poporul şi-a făcut el singur scoale, dar nici în aceste scoale nu i se permite sĕ înveţe limba strămoşilor sei.

Un esemplu de curênd va ilustra spiritul de dreptate şi de frăţiă de care e animat guvernul maghiar.

Românii din comitatul Severinului (Temişiana) în numĕr de peste 100 mii, au un fond de 300,000 fiorini şi voiesc sĕ înfiinţeze, în Caransebeş, cu cheltuieala lor, un gimnasiu român.

Guvernul maghiar însĕ nu le permite.

Acest fapt vorbesce mai mult şi mai tare decât ori-care altul; el însuşi spune totul şi numai e trebuinţă de nici o apreţiare, de nici un comentar

Vom încheia dar amintind numai guvernului maghiar cuvintele pe care „la Gazette de Hongrie“ le adresează partidei germane din Austria:

„Ar fi nepolitic de a refusa mai mult timp unei părţi însemnate din popoarele ce compun naţiunea libertăţile şi drepturile care le revin în mod absolut...“

Ar fi nepolitic aceasta, mai cu seamă acum când principiul naţionalităţii — cu ocasiunea afacerilor din Egipt — a fost proclamat şi recunoscut ca o dogmă de drept internaţional de pe tribuna parlamentelor, de ḑiaristică în genere, de opiniunea publică şi chiar de unele guverne.

Ceea ce a fost recunoscut drept, morale şi necesar pentru Africa, tot aşa este mai cu deosebire în Europa.

În numele acestui pricipiu, ḑicem noi guvernului maghiar: opresce-te.

Calea pe care mergi nu duce nici la gloriă, nici la înfrăţire şi naţiunile mai cu samă cele mici, sunt datoare a nu uita nici o dată că, numai unirea şi iubirea faco puterea.

Varietăţi.

*(Reorganisaţiunea armatei). După cum anunţă „Militär-Ztg.“, un proiectul in privinţa reorganisaţiunei infateriei s'a terminat acuma in toate detaiurile lui. Cele doueḑeci şi douĕ regimente nouĕ precum am ḑis mai nainte, se vor înfiinţa din batalioanele a cincilea a le celor optḑeci de regemente vechi ca şi batalioanele de vênători Nr. 24 şi 33, cari se vor desfiinţa, până la 39.

Din cele douĕḑeci şi douĕ de regimente nou formate numai şease, Nr. 82, 83, 85, 86, 96 şi Nr. 101, vor avea locul de completare în ţĕrile coroanei lui Stefan, până când cele lalte şeasprăḑece regimente toate se vor completa din Cislaitania. Regimentele Nr. 92 şi 98 înse vor căpăta câte un batalion unguresc. Din Regimentele nou formate capătă Nr. 84 din Austria inferioară (Wiener-Neustatd), Nr. 100 din Silesia (Teschen), Nr. 87 din Carniolia (Cilli) complinirea. Triest dă al 97 regiment, Moravia al 81 (cu Iglau), al 93 (Schönberg), al 99 (Znaim) ca loc de completare. Din Bohemia se va recruta regimentul 88 (Horowitz), 91 (Budveis), 92 (Komotau), 94 (Münchengrätz), 98 (Hohenmauth) şi 102 (Beneschau). Galiţia va da regimentele Nr. 89 (Grodek), 90 (Lancut), 95 (Zoetkow), până când Translaitania regimentul Nr. 92 (Udvarhely), 83 (Biserica-Albă), 85 (Sighetul Marmaţiei), 86 (Maria Teresiopole), 96 (Karlstadt) şi 101 (Csaba). Infanteria de acì înainte se va forma în patru staturi: în statul normal de pace cu 3 oficeri şi 83 de oameni la companie, statul (augmentat) de pace cu 3 oficeri şi 128 de oameni, statul (scăḑut) de pace cu 3 oficeri şi 68 de oameni, şi pe urmă statul (deplin) de resboiu cu 4 oficeri şi 232 de oameni. Statul companiei de complinire se va suì la 4 oficeri şi 224 oameni. Statul de pace a fie cărui din cele 102 regimente de infanterie se va suì la 60 de oficeri şi 1294 de soldaţi, statul de rĕsboiu a unui regiment de infanterie se va suì, cu o secţiune de statul major la 92 de oficeri şi 4518 soldaţi. Fiesce care din cele 32 de batalioane de vênĕtori, care au în stare de pace 15 oficeri şi 363 de oameni, în vreme de bătaie va evè 26 de oficieri şi 1205 de oameni. Vênătorii împĕrătesci, fiind acum în pace, un corp de 183 deoficeri şi 3348 de ostaşi, în timp de resbel se vor mobilisa în numer de 271 de oficeri şi 12,138 de ostaşi. Afară de aceea dela 1 Ianuarie 1883 se vor forma trupele de garnisoană a ţinuturilor ocupate şi a Dalmaţiei din 51 batalioane de infanterie din 6 batalieane de vênători ca si din cel 1 al 10 batalion din regimentul de vênători împĕrătesci din Tirol. — Toate comandele - Generale se desfiinţeze şi se prefac în Comande de corpuri de armată. Înnoirea aceasta întră in vigoare cu 1 Ianuarie 1883. Până atunci la Septembre a. c. se va desfiinţa Comanda - Generală din Triest, şi se va încorpora Comandei corpului de armată la Graz. Numai Comanda-Generală din Zara remâne intactă pentru că Dalmaţia n'ăre atâtea cercuri de completare ca sĕ poată da un corp de armată, şi pentru că întruparea ei într'alta Comandă de corp mai mare ar avè dificultăţi, prea mari. — În conecsiune cu reorganisarea armatei precum se scie, regimentul de artilerie N. 1 care e dislocat în Praga, se va mărì cu o divisiune de baterie. Aceasta divisiune constând numai din doue baterii o dă al 10 regiment de artilerie din Austria inferioară.

* (Din Bosnia Erţegovina), se constata cumcă Kálay ministrul com. de finanţe cu ocasiunea calĕtoriei sale in acele ţeri a descoperit mai în fiecare oraş câte o defraudare considerabilă din partea organelor guvernamentali! În Serajevo directorul poliţiei a defraudat 12 mii; judele primariu din Mostar, fiu de general, a defraudat 14 mii de fl.; în Poslavszky s'au descoperit o defraudaţiune de 15 mii de fl. v. a.

* (La afacerea dela Tisza Eszlar) După cum se telegrafează la „Budap. Corr.“ din Nyiregyháza, la ordinul procurorului superior de stat martorul Moritz Scharf, jun. care în luna aceasta a împlinit al 14 an, şi care fără a fi acusat de trei luni s'a ţinut prins, s'a eliberat.

* (Inundaţie,) Din Cernăuţi se telegrafează. Comunicaţiunea comercială este întreruptă. În Zaleszczyki a eşit Dnistru. De aceea s'a oprit trecerea preste podul de luntri acolo. Pe toată linia drumului de fer stavilele şi podurile sûnt stricate. Multe case şi gări tot mai stau în apă şi mereu vin veşti de calamităţi causate de apă. Întinderi mari de pămênt sûnt inundate. Multe case de pămênt de a le Rutenilor (?) s'au dus fără a mai lăsa o urmă. Până acum încă nu s'a putut constata numĕrul oamenilor, ce s'a inecat. Paguba, care în privinţa imobilelor şi a animalelor domestice s'a făcut, e imensă. Se trage nĕdejde, că până Vineri se va putea restabilì comunicaţia pe drumul de fer.“

* (O plângere ciudată). „Pesti Naplo“ se plânge, că trupa ungurească de actori care dă actualmente representăţii în Oraviţă, Banat, moare de foame deşì este din cele mai bune în Ungaria. Care e causa? Foarte simplă o Poporaţiunea Oraviţei este românească afară de cinci şease familii — unguresci de funcţionari. Astfel se face că represintaţiile teribilei trupe sûnt cercetate namai de 8 unguri şi un român.. funcţionar. „Pesti Naplo“ acusă pe români că sûnt... rĕi patrioţi şi că nui pricep arta!!

* (Färber-Boiangescu-Tintorescu-Festömurdarszky.) „În ḑilele trecute, ḑice „Luminătorul“, foile din capitala ungurească aduseră scirea positivă, cumcă în Budapesta sau gătit toate pentru proclamarea „infraţirei româno-maghiare“, şi încă cât de bine şi cât de uşor.

„A venit adecă dela Turnu-Severin la Budapesta un anumit domn advocat, cu numele Tintorescu, ce în timpii pre când trăiau şi părinţii lui, se numea Färber, ear mai la urmă Boiangescu, şi a venit cu bună treabă şi cu bună rênduială de a casă; adecă ca adevĕrat şi mare plenipotenţiar al României, sĕ lege şi incheie frăţietate şi dagroste şi iubire cu Maghiarii. Şi Maghiarii toţi l'au intimpinat cu braţele deschise, şi l'au îmbĕtat — cu dragoste şi cu iubire, pre marele patriot român şi representante al opiniunei şi dorinţei publice din România liberă.

„Şi eată şi planul strategic, pre carele l'au stabilit iubiţii fraţi la olaltă.

„Dl. Färber, mai la urmă Boiangescu, ear acum Tintorescu, a declarat solemn, că cu advocaţia i merge foarte rĕu în Turnu-Severin, din pricină că e tare slab advocat; deci s'a decis a întreprinde opera mică, dar de sigur maì rentabilă: a înfrăţirei româno-maghiare, — prin ori ce mijloace. Spre acest scop dl. Färber-Boiangescu-Tintorescu ş'a 'nsemnat toate motivele şi relaţiunile Românilor din Ungaria, precum i leau dictat fraţii sei din Budapesta, şi va sĕ'şi intemeieze în Turnu-Severin un jurnal mare, în care va desaproba pre românii îndĕrătnici, agitatori şi inimici ai Ungariei, arĕtând şi dovedind României libere, cât de blăstĕmaţi, afurisiţi şi ingraţi sûnt dînşii faţă de nobila ginte şi stăpânire maghiară, eară de altă parte îndulcind şi ameţind cu dragoste pe România, faţă de această nobila gintă şi liberală stăpânire constituţională.

„Ear' fraţii“ maghiari ce au ḑis?... „Eljen a testvériség“ au eschlamat dînşii, apoi au dat mâna şi au pupat pe bravul Tintorescu-Boiangescu-Färber. I-au promis concursul lor, de sigur i vór fi dat şi mijloace pentru intemeierea şi sustinerea foaiei; de sigur e încă că au tocmit, ca dl. Tintorescu sĕ 'şi schimbe de acum numele în Festö-murdarszky, asigurându-l, că marea potere Ungaria 'l va protegia în România ca se devină, dacă un Rege în locul lui Carol, cel cel puţin ministru-preşedinte în locul lui Brătianu“.

* (Armăsari otrăviţi.) Din Petersburg se anunţă că preparativele pentru încoronarea ţarului au suferit o întrerumpere foarte neplăcută. Cei opt armăsari albi minunaţi cari aveau se tragă trăsura ţarului s'au găsit morţi în grajduri. Ei au fost otrăviţi, de sigur de nihilişti.

Loterie.

Sâmbătă în 26 August 1882.

Viena:	54	80	8	22	20
Timişoara:	74	80	17	65	76

Bursa de Viena şi Pesta

Din 26 August n. 1882.

	Viena	B pesta
Renta de aur ung. de 6%	119 20	119.—
Renta de aur ung. de 4%	87.80	86 90
Renta ung. de hârtie	86.70	86 85
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.—	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.80	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 25	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 50 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.—	97 50
Sorţi ungurescì cu premii	117.50	117.—
Sorţi de regularea Tisei	110 50	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 80	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 25	77 50
Renta de aur austriacă	95.—	95.25
Sorţi de stat dela 1860	130.50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	823 —	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	302 50	302.—
Acţiuni de credit austr.	313.75	313.25
London (pe poliţa de trei luni)	118.80	118.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 62	5.63
Napoleon	9.44	9.44
100 marce nemţesci	57 95	57.9

Nr. 235. [178] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala populară gr. or. din comuna Sânpetru, în protopresbiteratul al II-lea al Braşovului, pentru ocuparea lui se deschide concurs până la 12 Septemvre a. c. în care ḑi vă fi şi alegerea.

Emolumentele sunt

1. Salariu fics din casa alodială 186 fl. 50 cr.

2. Venitul dela didactul scolarilor 20 fl.

3. Venitul dela fênaţiu 20 fl.

4. Venitul dela dreptul de păşunit a 4 boi 30. fl.

5. dela un strat de varză 2 fl. 50 cr.

6. Cuartir cu grădină, şură şî grajd de vite se computǎ în 40 fl. — Suma 300 fl.

Doritorìi de a ocupa acest post au a'şi asterne potiţiunile lor instruite conform statutului organic la subscrisul până la terminul arĕtat, documentând că sciu şi limba maghiară.

Braşov 6 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiăl

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 350 [177] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Zarandului sûnt de ocupat următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Postul învĕţătoresc din comuna Herţăgani, cu un salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Postul de învĕţătoriu în Grohot, cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne,

3. Din comuna Lunca, cu salariul anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

4. Staţiunea învĕţătorească din Crăciunesci, cu salariul anual de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc precum şi unele accidenţii din venitele cantorali.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi învĕţătoresci, au a'şi ascerne suplicele lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până în 12 Septemvre a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Brad, 8 August 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresb.

---

[176] 1—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-63 a statutului organic în şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Oraviţa, ţinută în 1 Aprile a. c. şi în urmarea incuviinţă ii date de venerabilul consistoriu diecesan de datul Caransebeş 27 Iulie 1882 Nr. 737 B. prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de protopresbiter român gr. or. în tractul Oraviţa.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a substerne rugările lor de concurs, instruite cu documente în formă autentică despre cualificaţiune şi despre ocupăciunea lor de până acì M. On. D. administrator protopresbiteral Macsim Popoviciu în Oraviţa-montană (Oraviczabánya) ca preşedintele comitetului protopresbiteral, în termin mai mult de 45 de ḑile socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegr. rom.

Competenţii au sĕ dovedească cumcă poşed cel puţin cualificaţiunile normate în §-15 lit. a) din Regulamentul pentru parochii. Între asemenea cualificăţi vor fi preferiţi aceia, cari voi mai proba că au făcut studii la vre-o facultate filosofică ori juridică, s'au că s'au destins prin edarea vr'unui op folositoriu pre terenul bisericesc ori scolastic; cu deosebire vor fi preferiţi între asemenea cualificaţi aceia, cari sûnt fii ai diesei s'au au servit ca preoţi cel puţin cinci ani în diecesă şi aşa cunosc pre deplin referinţele locale diecesane.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Birul anual dela preoţii:
a) cu parochie de clasa I ia 8 fl;
b) cu parochie de clasa a II-a 6 fl;
c) birul anual dela toţi ceilaţi preoţi provĕḑuţi cu parochii 4 fl.

Stă însĕ în libera voe a preoţilor, ca ei se presteze birul şi în natură amĕsurat punctului 32 alinea c. din Rescriptul declaratoriu.

2. Tacsele pentru şedulele de cununie după usul de până acì, adeaă 1 fl., de fie care şedulă de cununie.

Pauşalele de călĕtorie ce pentru estinderea actuală a protopresbiteratului până la altă dispoşiţiune sĕ prestează prin consistoriul diecesan în suma anuală de 300 fl v. a.

4. Dotaţiunea încopciată cu parochia protopresbiterală din Oraviţa-montană

În fine se observă, că pentru comunele ce aparţin astăḑi protopresbiteratului Oraviţa, şi cari la timpul seu se vor anecta la înfiinţândul protopresbiterat al Bocşei-montane, viitorul protopresbiter nu va avè se pretindă nici o recompensă.

Dat în Oraviţa montană din şedinţa comitetului protopresbiteral ţinută în 7/19 Augus 1882.

Comitetul protopresbiteral gr. or. român al tractului Oraviţei în conţelegere cu comisarul cosistorial Filaret Musta.

Nr. 71 1828 [175] 1—3

CONCURS.

La scoala română poporală confesională gr. or. în Mercheaşa protopresbiteratul Cohalmului în Transilvania este de oferit un post învĕţătoresc împreunat cu următoarele emolumente:

1. un salariu anual în bani gata de 150 fl. v. a.; ce se capĕtă în 4 rate anticipative.

2. Cuartir corespunḑătoriu liber în edificiul scoalei; de care e legată şi una grădină de legumi.

3. Lemne de îcălḑit de ajuns. —

4. Dela tot elevul frecuentătoriu de scoală una cupă de bucate; ori legumi fasole, prune etc. şi:

5. După usul de până acuma are dreptul, la venitul comunal, precum: apă sĕrată, păşunit, îngrăşat de rîmători în pădurile comunale, ca un proprietariu de aci. Care toate computate la olaltă sĕ urcă aproape la 200 fl.

Petitorii noştri, sûnt avisaţi a-şi substerne recursele lor, bine instruite prin Cohalm (Köhalom) la Comìtetul parochial de aci, pănă în 13 Septemvre a. c.

Dela cari pretindem sĕ fie români gr. or., sĕ aibă Atestat despre esamenul de cualificaţiune, sĕ fie cunoscători de cântările şi tipicul bisericesc, precum şi de limba maghiară şi germână.

În conţelegere cu Oficiul protopresbîteral concerninte ca ‚inspectorat districtual de scoală.

Mercheaşa 13 August 1885

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Buzea,
paroch şi preşedinte.

Nr. 1087—1882. [179] 1—3

CONCURS.

Doue eventual trei stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărţit la astfeliu de tineri industriaşi din fundul regiu de oare când şi în prima linie din scaunele Mercurei şi Nocrichiului de mai nainte, sau din localităţile lor centrale, cari tineri sĕ fie cercetat şi terminat cu succes bun, dacă e cu putinţă, gimnasiul inferior o scoală inferioară reală sau o scoală capitală poporală, la toate întêmplerea, o scoală deindustrie subvenţionată de universitatea săsească, şi sĕ se oblige a petrece un an în străinătate va se ḑică, afară de monarchia austro ungurească, pentru perfecţionarea teoretică şi practică în specialitatea lor.

Condiţiunile afară de cele mai sus sûnt:

a) presentarea de testimonii scolastice cu cualificaţiune bună,

b) Dovedirea serăciei concurentului prin atestat dela autorităţile politice.

Stipendiele se plătesc pe jumetate acum numai decât după împărţire, ceealaltă jumĕtate după şease luni.

Stipendiaţii sûnt datori a aclude la petiţiunea pentru a doua jumetate din stipendiu: testimoniele acuirate despre lucrările sale şi un raport scurt despre locul lucrărei şi despre esperienţele ce a făcut.

Un astfeliu de raport se asteaptă dela stipendiat şi după întoarcerea sa în patrie.

Petiţiunile de concurs instruite corespunḑetor, au a se înainta aici cel mult pănă la sfêrşitului Septemvre 1882.

Sibiiu 20 August 1882.

Oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 248. [180] 1—3

CONCURS.

Postul de învĕţătoriu la scoala confesională din comuna Vingard, devenind vacant, se escrie, pentru întregirea acestui concurs cu termin pănă la 12 Septemvre 1882 st. v., în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt salariul 200 fl.v. a., şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii ce vor voì a ocupa numita staţiune au sĕ'şi astearnă cererile lor instruite cu documentele prescrise delegile în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeş pănă la terminul sus arătat.

Vingard în 12 August 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 218 [163] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători confesionali la scoalele din următoarele comune se escrie concurs pănă la 4 Septembre a. c.

1. Salciva de sus cu salariul anual 250 fl. şi grădină.

2. Sălciva de jos cu salariu anual pr e1882/3 200 eară pe venitoriu 250 fl.

3. Cacova-Jeri cu salariu anual 200 fl. şi grădină,

4. Offenbaia salariu pre 1882/3 160 fl. şi venitul jumĕtate cantoresc eară pe viitoriu 200 fl.

5. Şasa cu salariul anual 200 fl.

6 Bedeleu cu salariu 150 fl. 20 litre bucate şi 80 punţi vechi legumă.

7. Runc cu salariu 120 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chilo de legumă.

8. Ocolişul-mic cu salariul 100 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chlgra. legumă.

9. Mogoş-Miclesci salariu 180 fl.

10. Mogoş-Mămăligani salariul 100 fl. 10 ferdele bucate.

11. Mogoş-V̦alea bârnei salariul 100 fl. 8 ferdele de bucate.

Cu toate staţiunile sûnt împreunate cuartirul şi lemnele de foc trebuincioase.

Petenţii au aşi subşterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin Stat. org. şi regulamentul din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral, — cântăreţii şi cei cu o calificaţiune mai amplă se vor preferì.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Offenbaia în 2 August 1882.

Ioan Danciu m. p.,
admin. ppresbiteral.

Nr. 271. [166] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Reşinari, se escrie prin aceasta concurs cu termin pănă la 31 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 350 fl v. a. plătit în rate lunare anticipative;

2. Relut pentru cuartir şi lemne 60 fl. v. a. plătibil de asemenea în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne în terminul prefipt petiţiunile lor instruite după prescriptele legilor vigente, comitetului parochial.

Cari vor dovedì că au clase mai multe şi pracsă mai mare se vor preferì,

Învĕţătoriul devenit ales va fi datoriu a ţinea în tot timpul dumineca şi serbătoarea o strană în biserică, şi spre a-'şi arăta desteritatea sa în cântări va avè a se presenta inainte de alegere în vre o duminecă sau serbătoare în vreuna din bisericile din Reşinari.

Reşinari 12 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 804 B. [160] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea de 2 ştipendii de câte 500 fl. v. a. pe an pentru 2 tineri clerici, eventual gimnasişti cu maturitate, carii în decurs de 2 ani se frecuenteze Universitatea din Lipsca (Saxonia în Germania) spre perfecţionarea lor în sciinţele ausiliare teologice şi pregătirea pentru profesură de teologie cu termin pănă în 10 Septemvre a. c. st. v.

Cererile recurenţilor sûnt a se subşterne Consistoriului diecesei Caransebeşului pănă la terminul susarătat instruite:

1. Cu atestat dela oficiul parochial concerninte spre legitimare, ca concurentele este român de religiunea gr. orientală.

2. Cu atestat de maturitate despre absolvirea cu bun succes a gimnasiului întreg

3. Atestat medical, că concurintele este pe deplin sănătos.

4. Atestat despre studiile teologice din Metropolia noastră ortodocsă rĕsăriteană.

Se primesc recurse instruite cu recerinţele pp. 1, 2 şi 3 pentru aceste doue stipendii şi numai dela gimnasişti absoluţi; asupra acestor petiţiuni se va reflecta însĕ numai în lipsa de clerici absoluţi recurenţi cualificaţi în sensul punctelor 2 şi 4 din acest concurs.

Caransebeş din şedinţa consistoriului ţinută în 27 Iulie 1882.

Episcopul diecesan.

Ioan Popasu m. p.

Nr. 212 1882. [162] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din protopresbiteratul gr. or. al Abrudulni se escrie concurs cu termin pănă la ultima August a. cur. st. vechi.

1. Bucium-Cerb cu salariu anual de 250 fl., v. a. şi adeca 150 fl. v. a. din fondul biserico-scolastic şi 100 fl., v. a. din repartiţiunea parochială, care se va ridica în 12 rate lunare, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele necesare pentru încălḑit. — Dela concurente se recere prelûngă alte cualităţi prescrise de lege a fi absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale şi a fi versat şi în cântările bisericesci.

2. Roşia-Montană, cu salariu anual de 120 fl., v. a. ce se solvesce din cassa alodială şi a Bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul scoalei şi grădină de legumi, 2 orgii lemne din care se va încălḑì şi scoala şi stola cantorală usuată, dacă învĕţătoriul va fi şi cântăreţ. Concurentele care posede limba maghiară şi e cualificat de a da instrucţiune de privat cu succes bun de a putea fi promovaţi elevii în gimnasiu, va avea preferenţă şi mai poate conta dela aceea pănă la 50 fl., v. a. şi vict la ameaḑi pela membrii comitetului.

3. Petroşani cu salariu anual de 110 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de ajuns. Concurentele se fie cântăreţ bun şi ca atare se va împărtăşì şi el din venitul cantoral.

4. Valea-dosului cu salariu anual de 100 fl., v. a. parte din casa bisericei parte din repartiţiune dela popor care se va putea ridica în rate lunare. —

5. Feneş cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

6. Bucium-Muntari cu salariu anual de 100 fl. v. a., lemne necesarii pentru încălḑitul scoalei şi a locuinţei învĕţătorilor cum şi o grădină în estensiune de 80 orgii ☐.

7. Vârtop cu salariu de 80 fl. v. a., cuartir liber şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

8. Soharu cu salariul de 60 fl. v. a., şi lemnele trebuincioase pe sama scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a subşterne petiţiunile concursuale instruite conform „statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ“ oficiului protopresbiteral gr. or. al Abrudului în Abrud — pănă la terminul sus indicat.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopr.

Nr. 1059 1882 [172] 3—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1882/3 sûnt de împărţit trei stipendii a 10 fl. pe lună la scolari din scoala de agricultura din Mediaş.

Pretensiune la aceste şi încă pe durata timpului întreg de studii pot face acei scolari, cari

1. sûnt născuţi în una din comunele fundului regiu istoric şi vor fi primit în scoala de agricultură din Mediaş;

2. cari pot produce un atestat despre purtarea nepătată;

3. care pe lûngă aceea că au vrednicie egală vor fi recunoscuţì că sûnt mai mulţi lipsiţi de ajutoriu.

Pentru primirea continuă a stipendiului sĕ recere atestat dela directorul scoalei de agricultură despre resultatul cel bun în studii din partea stipendistului, aşa încât dela timpul când condiţiunea aceasta lipsesce se sistează şi stipendiul.

Presupunênduse cualificaţiunea cerută stipendiile se impart fără consideraţiune la religiune şi naţionalitate.

Acei proveḑuţi cu atestate recerute şi adecâ:

a) cu matricula de nascere

*b)*cu testimoniul despre absolvirea scoalei poporale-real-sau medie

c) cu atestat dela directorul despre primirea cu scolariu al scoalei de agricultură din mediaş şi

d) cu un atestat dela autorităţile publice despre starea averei au aşi înainta aici petiţiunile lor cel mult pănă la 15 Septemvre a. c.

Sibiiu în 14 August 1882.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Avis pentru posesorii de pământ și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lûngă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Esposițiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin.

[99] 19

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96. Sibiiu, Joi 19/31 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 August.

Dintre toate călĕtoriile principilor, ḑice „P. Ll.“, câte figurează în programa lunei viitoare nici una nu interesează, cel puţin pe publicul din Austria şi Ungaria aşa de mult cum interesează călĕtoria monarchului la Triest, însoţit de regina (împerăteasa) de principele de coroană şi de princesa de coroană, care va avea loc în cea mai de aproape a doua duminecă (în 29 Aug. st. v.). Despre visita principelui Nicolae din Muntenegru ce o face tocmai acum în Viena, nu voim se mai vorbim; oamenii îşi dau toată silinţa a esplica visita aceasta de stat favorabil şi nu ne simţim chemaţi a critiza fără milă comentarele cele frumoase, cu atât mai puţin a adera la dînsele. De călĕtoria care ţarul Rusiei se ḑice că ar avè de gând a o întreprinde la Copenhaga, Berlin şi Viena, nu se mai vorbesce şi se pare că proiectele acestora înainte de a fi fost nâscute, sau prefăcut în nimica. Din contră cu visita familiei imp. şi reg. la Triest, este cea mai mare seriositate şi presenţa locţiitoriului Pretis în Viena a fost destinată de a stabilì arangiamentul călĕtoriei şi al petrecerei definitiv, ceea ce în faptă s'a şi făcut. Visita monarchului în Triest a fost prevĕḑută îndată la început când s'a născut ideea esposiţiunei şi se înţelege de sine că fapta iredentistă de la 1 August mai mult a promovat planul acesta decât l'a împedecat. Mai mult. În programa cea originală presenţa Majestăţei Sale reginei (împerătesei) nu era proiectată. Dorinţa proprie a reginei şi nisuinţa esplicabilă, a face după toate cele întêmplate ca festivitatea sĕ fie pe cât se poate de splendidă, programa de călătorie a monarchului fu îmbogăţită cu adausul acesta pentru Triest, de sigur, foarte îmbucurătoriu....“

Poarta în fine s'a decis a proclama pe Arabi paşa rebel şi, supunêndu-se condiţiunilor propuse de Englitera, a lua parte la espediţiunea din Egipt: dacă Englezii nu vor fi terminat cu Egiptenii până sĕ vină şi Turcii.

Ḑiarele franceze gambettiste nu încetează de a aproba atitudinea engleză în Egipt. De altă parte se împrospetează scirea despre simptoame de mişcări fanatice mahomedane în Siria. Unele foi mai cu seamă germane ḑic, că Francia caută un pretecst pentru ca sĕ se poată aşeḑa şi ea în Siria ca Englezii în Egipt.

Grecii se vĕd pe neaşteptate încăeraţi cu Turcii. Din Larissa vine scirea că 800 de turci s'au concentrat la graniţă ca se reocupe Calariderven dela Greci. Generalul Grivas a luat mĕsuri sĕ respingă un atac eventual. O telegramă dela Constantinopole, după care Grecii ar fi vrut sĕ ia cu puterea numita localitate, spune, că Raghib paşa ar fi bătut pe Grecii, causândule perderi mari. Dintre turci 8 morţi.

Resboiul în Egipt.

„Naţiunea“ de Marţi scrie:

Repeḑiciunea şi energia cu cari generalul Wolseley operează în Egipt dovedesc pe de o parte abilitatea comandantului englez, pe de alta încrederea trupelor britanice în superioritatea capului lor. Pe când generalul Hamley ţine în loc corpul de armată egiptean dela Kafr-el-Dewar şi-'l înpiedecă de a se unì cu trupele cari trebue sĕ oprească mersul lui Wolseley asupra Cairului, Wolseley ia ofensiva în partea dela rĕsărit a ţĕrii şi înaintează dela Ismailia spre Tel-el-Kebir, unde Arabi Paşa ar fi concentrat o forţă de 25,000 oameni şi 60 tunuri. Această mişcare pare a fi decisivă în lupta Englezilor contra lui Arabi; căci, dacă generalul britanic va isbutì sĕ ocupe Tel-el-Kebir, atunci se eşează în punctul de mijloc al drumurilor de fer egiptene şi se apropie într'un mod considerabil de Cairo. Este mai mult decât probabil că intreprinderea lui Wolseley va fi şi la Tel-el-Kebir încoronată de succes. Dictatorul din Valea Nilului, pe lûngă lipsa absolută de tact politic, pare a nu avè nici multă pricepere în cestiunile de strategie; altmintrelea n'ar ţinea el un corp de armată numeros la Kafr-el-Dewar, pe când inimicul îi ia unul după altul toate punctele strategice din partea dela rĕsărit.

Dar aceea ce este mai important de cât operaţiile militare, sûnt scirile ce ne sosesc despre resculări ale poporului contra Napoleonului egiptean încă dela început noi n'am pus nici un temeiu pe manifestările lui Arabi, pentrucă revolta câtorva oficeri nemulţumiţi cu soldele lor nu se poate numì o revoluţie populară. Cei ce vorbesc de un partid naţional egiptean, consideră pe locuitorii din Valea Nilului tot aşa de înaintaţi în vieaţa lor publică ca nu ştim care popor european. Greşala este şi mai mare dacă cine-va nu ţine seamă de progresele realizate în Egipt în cursul acestor trei ani din urmă. În faptă, nici o dată poporul egiptean n'a stat mai bine de cât după depunerea lui Ismail şi de la suirea pe tron a actualului Kediv. Contribuţiile locuitorilor către stat sau redus, perceperea lor s'a regulat într'un mod mai omenos, mĕsurele violente au fost înlăturate cu desăvêrşire. Controlul european, în contra căruia s'a ridicat câţi va fanatici, în loc de a fi o calamitate, era o adevĕrată fericire pentru popor, pentrucă aducea ordinea şi economia acolo unde până la dênsul domnise desfrêul şi risipa cea mai nesocotită. Dreptatea, necunoscută sub administraţiile anterioare, 'şi luase rolul sĕu bine-făcĕtor în stat, şi toţi călĕtorii imparţiali mărturisesc cu mulţămire străduinţele guvernului Tewfik pentru îmbunătăţiri reale. Şi ori cât de simplii şi de primitivi ar fi nenorociţii de Fellahi, atâta lucru înţeleg şi ei că sub actualul Vice-Rege erau mai puţin jefuiţi de cât sub domniile de mai nainte şi că Arabi şi soţii lui pradă pretutindenea fără a le garanta un viitor mai bun.

Eată pentru ce Fellahii, cu tot patriotismul lor, fug din tabăra lui Arabi şi caută a'şi relua pacînicile şi umilele lor ocupaţii. Eată pentruce ei voiesc mai bine a da ajutorul lor Englezilor decât furiosului lor compatriot.

Lucrul devine cu atât mai serios pentru Napoleonul Egiptului, cu cât această rescoală în contra sa se produce în Valea Nilului de sus şi în Sudan. Întêmplându-se se fie bătut în Egiptul de jos, — ceea ce este mai mult decât sigur — şi voind a se retrage în partea de sus a ţĕrii spre a organiza acì un resboiu mic, va întêmpina pretutindeni împotrivire s'au cel puţin indiferenţă. Negreşit aurul englezesc joacă şi va juca un rol principal în această rescoală a Fellahilor contra lui Arabi, dar tocmai această venalitate a indigenilor dovedesce slăbiciunea terenului, pe care dictatorul Egiptului îşi clădea edificiul sĕu politic şi social. Încă de pe acum Beduinii au început a 'i aduce oare cari servicii de dragoste, cari nu sûnt fără valoare pentru Englezi. Aşa pe linia Bulak-Dacrur 'iau rupt mai multe şine dela drumul de fer ce duce spre Egiptul de sus, şi când va fi bătut şi nevoit a se retrage în partea de sus a ţĕrii, această retragere îi va fi imposibilă

Toate aceste impregiurări fac din drama egipteană o comedie costisitoare, în care personagiul păcălit va fi crudul organisator al măcelurilor din Alexandria, iar tabloul final va fi încărcarea bietului Fellah cu plata despăgubirilor de resboiu şi a stricăciunilor ce au suferit Europenii în Alexandria şi în alte oraşe. Precum se scie, guvernele respective au şi făcut demersuri în această privinţă.

FOIŢA.

Poveştile Peleşului de Carmen Sylva.

(Urmare.)

„În mândra panoramă ce ne întăţişează lanţul nostru de munţi, Carmen Sylva a descoperit o lume tot aşa de măreaţă ca priveliştea Caraimanului sau Ceahlăului, o lume tot aşa de sănătoasă ca aerul plaiurilor.

Resultatul acestei descoperiri se vede în volumul de faţă. El este elegant înprimat şi de un format gentil, pe hârtie de lux, aşa că plăcerea ochilor nu este mai mică decât plăcerea spiritului. Cugetările sûnt ca oamenii: ca se placă trebue se fie bine îmbrăcate. În scurt, tiparul nu ia nimic din valoarea cărţii, şi forma este într'o perfectă armonie cu fondul.

O frumoasă personificare a riuleţului Peleş, minunatul povestitor al celor unspreḑece legende, formeaḑă oare cum uvertura operei. Şi precum o uvertură cuprinde în sine motivile principale ale piesei şi te predispune pentru situaţiunile ce au sĕ se desfăşure, de asemenea această admirabilă prosopopeie te întroduce în caracterul general al scrierii şi te prepară pentru lumea fantastică a ḑinelor. Apoi limba în care este descrisă firea Peleşului, este aşa de colorată, aşa de plastică, incăt ţi se pare că te afli mai mult în faţa unui tablou de Tiţian de cât că ceteşti o carte. Plăcerea ce am simţit cetind această bucată, mĕ ispiteşte şi acum. Aşi reproduce în întregul lor cele cinci pagine, dacă nu m'aşi teme de a fi acusat că am tras o nouă ediţie fără învoirea Autoarei.

Cu toate acestea nu mĕ pot oprì de a transcrie aici câte-va linii, ca specimen al capitolului întreg:

„E un voinic minunat Peleş, cu „pĕrul creţ, şi cu adânci ochi albastri, „şi e atât voios şi de tare, fiind că „s'a născut în adâncimele unui munte „uriaş. Se ḑice că vine dintr'un lac „năpraznic, carei ascuns în fundul pământului şi in care şed ḑinele apelor. Şi dacă stai mult lûngă Peleş, „aşa de mult, că de stătut ce stai sĕ „uiţi lumea, auḑi cu totul desluşit „cântările ḑinelor.

„Chiar se iveşte din când în când „câte o ḑină, care plutind pe o frunḑă „mare şi lată de alungul Peleşului la „vale, alunecă din treaptă în treaptă „peste cascadele apei şi priveşte cu „ochi voioşi la lume. Dar nu poate „sĕ o vaḑă de cât acela care s'a născut pe la toacă şi n'a avut nici odată „vre un cuget rĕu în sufletul lui.

„Ele netezesc cu degetele lor „gingaşe pletele creţe ale lui Peleş „şi vorbesc pe şoptite cu dînsul despre leagănul lor cel ascuns în tăiniţele muntelui, apoi el le pune în „faţă oglinḑi mititele, ca sĕ 'şi vaḑă „chipul trandafiriu. Ear şoptele lor „sûnt tainice ca şi când s'ar furişa „prin frunḑiş adierea unui vênt domol.“

Şi descrierea se continuă în cursul a cinci pagini, introducĕndu-ne din ce în ce în lumea visurilor, dar făcêndu-ne ilusiune ca însuşi adevĕrul. Pentru ce? pentru că Autorea, printr'un fel de întuiţiune internă, vede tot ce descrie, şi acele fiinţe imposibile, absurde in aparenţă, devin tot aşa de reale ca şi realitatea, insĕ avênd avantagiul de a plăcea câte odată mai mult decât dênsa. Este aşa de dulce se părăsesci lumea reală! Ne simţim aşa de fericiţi că am scăpat de lanţurile nesuferite ale logicei, şi am sburat în lumea splendidă şi vaporoasă a imposibilului.

Dintre toate poveştile coprinse în acest gingaş volum, cea mai frumoasă este fără indoială Omul. Supunerea oarbă, acea resemnaţiune mai-mai creştină a tĕnĕrului Emanoil şi greutăţile ce învinge numai prin blândeţea sa de ânger, amorul sĕu aşa de candid, totdeauna aşa de ardent pentru Rada, sûnt descrise cu o simţire aşa de adevĕrată cu un patetic aşa de sincer, în cât admiraţiunea nu le va părăsì nici-odată.

Poate că Omul ar ocupa, din punctul de vedere al invenţiunii, primul rang între cele 11 poveşti ale Peleşului, dacă Valea Cerbului nu ar venì sĕ 'l dispute. Este o mai mare putere de concepţie în această din urmă, lumea mai graţioasă, imposibi-

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Dej 15/27 August 1882. Adunarea generală a Asociaţiunei trans. pentru literatura română şi cultura poporului român, s'a deschis astăḑi de către vice-presidentul ei consiliariu de tribunalul suprem în pensiune, domnul Iacob Bologa prin o cuvêntare potrivită, primită de numerosul public cu aplause. La cuvêntarea domnului vice-president a rĕspuns d. prot. Vela în numele Dejenilor pentru rara ferecire, ce li a făcut Asociaţiunea ţinênduşi acolo adunarea generală din anul acesta.

A urmat apoi ordinea ḑilei conform programei publicate deja prin ḑiarele noastre.

La şedinţă au participat prefectul comitatului Banffy şi subprefectul, ear protonotariul comitatului a asistat până la ridicarea şedinţei în calitate de comisariu (?) al guvernului.

Telegrame de felicitare au sosit dela Reghin, care a făcut electrisătoare impresie asupra publicului. Asemenea făcù foarte bună impresie, putem ḑice neobicinuită până acum, raportul comitetului, cetit de către secretariul domnul Dr. Daniil P. Barcian. Raportul este lucrat cu multă diligenţă, are o limbă frumoasă românească, limbă necunoscută până acum pela asociaţiunea noastră.

Înainte de a intra în deliberarea obiectelor s'a făcut propunere, ca totdeauna la începutul şedinţei sĕ se constate numĕrul membrilor, cari au solvit tacsa anuală, şi numai acestia se poată participa activ la deliberările adunărei. Motivarea s'a făcut provocându-se la înlesnirea ce se va ajunge prin această mĕsură. Propunerea s'a primit cu unanimitate.

La prânḑul comun au luat parte aproape întreg publicul.

Concertul anunţat, nu s'a putut ţinea. Motivele nu le sciu încă. Se poate însĕ că nu s'au putut prepara oamenii din causa scurtimei timpului şi a multelor agende împreunate cu adunările generale. Aşteptăm însĕ îndestulitoarea desdaunare dela balul Asociaţiunei care promite a fi splendid.

Sân-Petru în 15/27 August 1882. (Constituirea provisorie a Reuniunei învĕţătorilor greco-orientali din districtul Deva.)

Conform cerculariului Prea Venerabilului Consinstoriu archidiecesan dto. 6. Iulie a. c. sub Nr. 2655 scol· toţi învetătorii din întreaga Archidiecesă, au trebuit sĕ se întrunească fie care la districtul de care aparţine spre a lua parte la discusiunea obiectelor statorite pentru conferinţele anului acestuia.

Luni în 9 ale curentei avu loc în Deva, prima şedinţă sub presidiul Prea Oonoratului domn Ioan Papiu protopresbiter al tractului Devei, asesor şi comisariu consistorial cerele presentându-sĕ la oarele ficsate rostì o cuvêntare corespunḑetoare, arătând cine a fost întemeetorul ideei, care e scopul acestor într'unirei, accentuând mai departe, că aceste într'uniri numai atunci vor putea da fructele dorite, dacă vor fi îmbrăţişate cu viu interes din partea învĕţătorilor. La aceasta Domnul învĕţător Nicolau Bêrsan, în numele corpului învĕţătoresc, respunḑênd, salută pe domnul comisar.

Ne fiind presenţi toţi învĕţătorii acestui district, spre a putea trece la actul constituirei sĕ designează din partea presidiului de notari ad hoc: Domnii: George Reit şi Simion Filimonescu, amânându-se acum deocamdată constituirea; sĕ înscriu membrii presenţi, sĕ dă cetire cerculariului V. Consistoriu şi îndrumarea emanată comisarilor conferinţelor, sĕ împarte între membrii presenţi Proiectul de Statute a Reuniunei învĕţătorilor; decidêndu-se a se alege o comisiune de cinci în persoanele Dlor. George Gila George Reit Solomon Săbău, Nicolau Bârsan şi Simion Filimonescu spre a 'şi da părerea asupra statutelor şi a raporta în procsima şedinţă. Comisiunea raportează prin raportorul seu: G. Ghila care recomândându-le se primesce şi în desbatere specială pe lûngă unele aditamente. Marţi abia în sedinţa de după ameaḑi se mai completară în câtva numĕrul învĕţătorilor şi astfeliu se trece la constituire; alegânduse de preşedinte Prea onoratul domn Ioan Papiu, vice-preşedinte On. D. Georgiu Susman directorul scoalelor capitale din Dobra, secretari domnii: Georgiu Gila învĕţător în Deva şi Iacob Germân înv. la scoala capitală din Dobra; cassariu dl. Toma Neamţu înv. la scoala capit. din Dobra, controlor dl. Ioan Cioran învĕţătoriu în Brănişca, bibliotecariu dl. Nicolan Bărsan învĕţătoriu în Romos ear de membrii în comitet Domnul Georgiu Reit învĕţătoriu diriginte în Sân-Petru, afiliat Săcel şi Unciuc, dl. Ioan Balomiri înv. în Orăscioară, dl. Adam Groza şi dl. Petru Stefoane Preda înv. în Petrila. Fiind în modul acesta constituită, trece la desbaterea puntului 2 litera a.

Reportorul comisiunei însărcinate cu opinarea asupra „Metodicei speciale“, dl. Iosif Popescu raportează conferinţei. În urma unei desbateri se primesce raportul cu puţine modificări şi se recomândă conferinţei manualul: „Metodica specială“ de dl Simeon Popescu.

Obiectul de sub lit. *b)* „cassa de păstrare scolare“, după mai multe desbateri, pro şi contra arĕtând fie care parte argumentele sale, sĕ decide, ca fiecare învĕţătoriu aducênd la cunoscinţa preotului tema aceasta se o facă object de desbatere în comitetul parochial, apoi resultatul se'l facă cunoscut acesta inspectorului districtual scolar, care apoi se poată face o consemnare esactă V. Consistoriu la timpul sĕu.

După acestea a urmat prelegeri practice. Prelegênd domnul Popescu despre declinarea pronumelui personal dl George Reit o lecţiune despre Adiectiv, dl Ioan Cioran despre articul, dl George Ghila din Geografia despre cele 8(ţinuturi) regiuni ale lumei.

Cu ocasiunea acestei într'uniri mi am facut şi unele observaţiuni. Învĕţătorii nu sûnt punctuali cu presentarea. Dela începutul primei şedinţe şi până la încheerea lor, tot vin. —

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

În privinţa acestei lungi şi complicate afaceri „Pesti Hirlap“ scrie următoarele:

„Ne este imposibil sĕ mai tăcem ne este imposibil sĕ nu ridicăm vocea în acea afacere fatală dela Tisza Eszlar. Ar fi a viola infam datoriele unei prese oneste, dacă nu am arăta acea ţesătura grozavă de negligenţă, abuzuri, arbitrarităţi, prostii şi scandaluri ale cărei fire le ţese de luni de ḑile tribunalul în unire cu ministrul de justiţie şi care face din afacerea dela Tisza-Eszlar un punct mai mult vestit al istoriei noastre culturale, decât întrebarea, dacă ovreii întrebuinţează sau nu sânge crestin spre scopuri rituale.

Noi nu întrebăm dacă ovreii sau alţii au ucis pe beata fată, nici dacă omorul a fost o crimă rituală sau ordinară. Mai important decât aceasta e întrebarea, dacă în Ungaria esistă o jurisdicţie penală şi o conducere a justiţiei şi dacă la acestea drepturile individuale sunt respectate. Căci dacă guvernul ar procede în toate ca în afacerea dela Tisza-Eszlar, atunci ar fi pĕcat sĕ întreţie cine va o instituţiune judiciară aşa de scumpă, plătind membrii ei cu ḑece milioane pe an. Atunci ar fi mai bine, că ori-cine se'şi apere cu pumnul sau cu arma averea şi libertatea.

Acei ovrei sûnt sau vinovaţi, sau nevinovaţi. De sûnt nevinovaţi, trebuesc liberaţi. Sunt vinovaţi, trebuesc spênḑuraţi. Însĕ caută sĕ protestăm energic, că atât deţinerea lor, cât şi toată afacerea sĕ trăgănează se hrănesce nelinişţea în lume, se face o gugumanie după alta, se acopere cu ruşine reputaţia naţiunei şi a justiţiei din Ungaria.

D. ministru Pauler, prin naivitatea şi slăbăciunea sa, sĕ 'şi espue persoana sa, dar nu onoarea naţiunei.

În resultatul final e indiferent, dacă cercetarea e condusă de prostie sau rea voinţă. Fapt este, că resultatul cercetărei este nul. Afacerea nu se mişcă din loc. Publicul e alarmat pe fie-ce ḑi prin sgomotele cele mai absurde: unele organe judiciare umplu foile cu comunicări adevĕrate sau inventate. Ministrul de justiţie tace par'că doarme. Intr'acestea naţiunea e dusă de nas de către tribunal într'o afacere aşa de importantă, fără sĕ scie unde.

Ca jude de inştrucţie se angagiază un tinĕr, care de abia şi a scuturat praful scoalei,care nu cunoasce lumea si acum învaţă legile în practică şi care nici nu poate fi numit jude instructor, fără a nu se viola grav legea. La noi însĕ se face aşa ceva; de cinci luni ministrul de justiţie privesce liniscit, cum această afacere, şi cu ea autoritatea justiţiei, sûnt batjocorite în mânile acestui individ june şi nesperimentat. Ţarul rus e ucis, cercetarea descopere tot în douĕ luni. Teatrul Ring arde, pier 500 oameni, cercetarea are de o sută de ori mai mult de lucru decât în afacerea dela Eszlár, şi cu toate acestea cercetarea 'şi-a terminat opera în patru luni, ear la noi trec cinci luni şi cercetarea nici nu s'a început bine.

Noi întrebăm pe d. ministru Pauler: Are d-sa cunoscinţă că acum cinci luni a dispărut fata Ester Solymosy, că dispariţiunea ei formează necontenit obiectul cercetărei, că de aici s'a născut o nelinesce mare confesională şi socială şi că tribunalul însărcinat cu această afacere, nu este sau nu vrea sĕ corespundă misiunei sale? Crede oare d. ministru, că e bine ce s'a făcut şi că se poate face tot aşa în veci?

Varietăţi.

* (Comandant militar in Transilvania), se mai ḑice, că va fi denumit Schönfeld, care este în Triest în aceeaşi calitate.

* Se vorbia că ministrul plenipotenţiar al Austro-Ungariei, d. baron de Mayr, va fi permutat din Bucuresci.

După cum află „Pester Lloyd, organ autorizat a guvernului maghiar real.

Scirea aceasta e pur şi simplu o combinaţiune care nu are nici un temei

Prin urmare d. baron va continua a reprezenta politica şi interesele Austro Ungariei în Bucuresci.

* (Postal). Cu 1 Septemvre n. se deschide staţiune postală în Măgeruş (Sojo-Magyaros), comitatul Solnoc-Doboca, care va fi în corespondenţă cu cursul postei dintre Dej-Bistriţă. De cercul acestei staţiuni se ţine: Arcaliea, Chintelnic, Chiraleş, Mageruş, Cristurul-Şieului, Scula, Tigu. Oficiul postal este împuternicit a primì scrisori şi pachete precum şi bani pe lûngă asignaţiuni postale şi remburse până la valoare de 200 fl. v. a.

* (Petrecere socială,) ni se scrie dela Maderat, comitatul Aradului, se va arangia în edificiul scoalei confesionale române de acolo în seara dela 22 August st. v. Petrecerea este arangiată cu scop de a mări f'ondul soalei române confesionale din acea localitate. Începutul va fi la 7 oare seara; preţul de întrare e 1 fl. de persoană şi 2 fl. de familie. Alte oferte mărinimoase încă se primesc cu mulţămită şi se vor cuita. Invitat la petrecere de a se considera ori ce român binevoitoriu. De asemenea arangiatorii primesc oferte dela ori ce român binevoitoriu, care oferte sûnt a

---

lul, — aşa de necesar în basme, — este dus la o treaptă cu mult mai înaltă. Pe când Emanoil ne înfăţişează forţa negativă, ascultarea resemnată a călugărului din evul de mijloc, Valea Cerbului ne transportă în timpurile Ciclopilor şi ale semi-ḑeilor pentru cari nici o ispravă nu este cu neputinţă. Acì dăm peste „un neam „de oameni mari în putere, mândrii şi „de giur împregiur de temut, fiind-că „lucrul de care se apucă ei trebue sĕ „ese cu bine la capet. Ei trăesc sub „cerul liber, dorm pe zăpadă şi sĕ „scaldă în apele reci ale muntelui. „Ei sûnt aşa de mari în cât, în câţiva „paşi, urcă munţii cei mai înalţi, şi „dacă lovesc un copaciu, el rĕmâne în „veci-vecilor strîmb. Ei beau lapte de „cerboaice inaripate şi călăresc pe „cerbi inaripaţi.“

Cine ar putea întrece în făptură şi putere pe aceşti rivali ai Ciclopilor?

Şi cu toate acestea, nici unul nu este de o potrivă cu regele lor şi cu fata acestuia frumoasa şi voinica Vijelie.

Într'una din ḑile, bĕtrânul suveran, gândindu-se că o-dată va fi chiemat în peştera de aur, voesce sĕ-şi aleagă mai dinainte un moştenitor, şi toată curtea e bucuroasă a slujì fetei lui, dacă ea va primì teribila încercare a alegerei lor.

Atuncea împeratul bătu din palme.

„Carpaţii bubuiră în lung şi în „lat, şi năpraznic se auḑì un tropot „de copite şi neşte plesnete de biciu „ceea ce venea şi sĕ apropia ca o fur-„tună. Fata Împĕratului şedea călare „pe un cerb şi ţinea de lanţuri de aur „alţi ḑece într'o mână, eăr' cu cea-„laltă invîrtea biciul lung ca cel mai „mare şerpe şi strălucitor ca cel mai „înfocat fulger. Figura îi ajungea „par'că în cer, ear' pĕrul îi fluştura „în vênt, învĕlind'o ca un nor uşurel „ce ascunde soarele pe o clipă. În loc „de soare dedeau luciri cei doi lucea-„fări din faţa ei şi dinţii eşiţi printre „buzele zîmbitoare la iveală. Ear' tro-„potul de copite era însoţit de chiotele „copilei şi de cântecele ei.“

Cele trei încercări la cari se supune uriaşa copilă sûnt de o cruḑime revoltătoare, dar ea le învinge cu un eroism supranatural. După a doua încercare fata „doarme un somn uşor „şi adânc sûb un stejar uriaş, prin „care se furişau raḑele lunei ca se „vaḑă pe adormita frumoasă ce 'şi „pusese braţele drept căpătâiu şi cu-„prinsĕ, de cel mai dulce somn copi-„lăresc, visa cu buzele desfăcute.“

Dacă în loc de espresiunea comună desfăcute s'ar fi pus cuvêntul întredeschise sau pe jumĕtate dschise, tabloul întreg al copilei adormite ar fi demn de a figura pe o pânză a lui Correggio. Atâta graţie naivă şi atâta natural respiră aceste câteva linii!

Dar desnodămêntul sfăşiitor al acestei tragedii sângeroase este tot aşa de sĕlbatic ca şi persoanele cari ocupă scena.

Dangely.

(Va urma)

esa la dl I. Popescu not. com. în t.

gălniceanu e bolnav la şi diarele de preste Carpaţi în dilele acestea i s'a făcut o ţiune.

„Cele din urmă telegrame ce ne sosesc din capitala Franciei, dice „Naţiunea, aduc plăcuta scire, că operaţia a reuşit şi că peste puţină vreme fostul nostru ministru pe lûngă presidentul Republicei franceze se va întoarce în sinul numeroşilor sĕi amici pe deplin sănătos.

Comunicăm această veste cu o deosebită plăcere."

* Sculptorul **Storck** s'a întors din Bulgaria unde guvernul român 'l trimisese ca se aleagă locurile cele mai nemerite pentru ridicarea mai multor monumente în memoria soldaţilor căduţi pe câmpul de luptă.

S'ar fi hotărît a se construì: la Griviţa o capelă de piatră şi la Plevna un monument comemorativ; la Rahova o statuă de bronz pe un piedestal de granit; la Smardan un monument.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Închiderea elevilor în scoală.

(Operat cetit în şedinţa reuniunei districtuali din Zarand, ţinută în 6 August 1882 de Ioan German, înveţ. la scoala normală din Brad.)

Ori cât se va vorbì despre pedepse şi remuneraţiuni în scoala populară, tot nu vom putè esauria nici odată materialul. Materia este atât de vastă, şi stă în aşa strînsă legătură cu progresul învĕţămêntului, încât nu voiu greşì dicând că: fiecare pedeapsă şi fie care remuneraţiune carea a fost s'au este în us, s'au carea ar fi de a se introduce, merită ca se o tractezi [illegible] poate mai în detaiu.

Dittes vorbind despre pedepse şi remuneraţiuni dice: pedepsele şi remuneraţiunile sûnt cu preferinţă mijloace de educaţiune.

Pedepsele în specie sûnt pentru moralitate, ceea ce este medicină pentru recăpĕtarea sănătăţei. De acì şi este o consecinţă logică, că ori ce pedeapsă se o apreţiem cu atât mai mult cu cât e mai usitată.

Se cercăm dar la noi Românii, care pedeapsă e mai usitată?

Pre timpul absolutismului, şi mai înainte, pedeapsa cea mai usitată, — aşa dicênd, pânea amară de toate dilele a elevului, — a fost pedeapsa corporală, bătaia cu vărgi, trasul de pĕr şi de urechi, palme, îngenunchiarea etc. Esistă în multe scoale de ale noastre, chiar şi astădi pedeapsa corporală cu toate nuanţele ei.

Mângăerea noastră tristă poate fi numai aceea că Maghiarii şi Saşii încă o mai folosesc, pe lûngă escepţiuni.

Pedeapsa corporală însĕ ca o mostenire a evului de mijloc începe a dispare. Cu ea începe a dispare şi alte pedepse, ce eredirăm, s'au adoptarăm dela străini precum: îngenunchiarea pe boambe de cucuruz, ţinerea de lemne pe braţe în timp mai îndelungat, starea într'un picior, punerea unui scăluş în gură, purtarea unui asin depins pe o scândură s'au hârtie şi alte pedepse de care trebue sĕ se ruşineze ori care învĕţătoriu, ce nutresce în sinul sĕu simţeminte umane.

Este adevĕrat că până când va dispune omul, respective elevul de voinţa liberă, până atunci învĕţătoriul va trebuì se aplice pedepse. Nici un om, carele a studiat natura omenească nu va putea pretinde dară, ca din scoală se caseze ori ce pedepse aceea însĕ o pretinde astădi pedagogia modernă şi încă cu drept cuvênt ca pedepsele se poarte tipul umanităţii şi al bunei voinţe părintesci.

Se revenim acum la tema noastră — după acest scurt exordiu — închiderea elevilor în scoală, carea este cea mai usitată pedeapsă atât în scoalele poporali cât şi în gimnasie.

Închiderea elevilor în scoală este o pedeapsă naturală, şi totodată corespundĕtoare. Naturală: pentrucă prin ea cel ce a făcut abus de libertatea sa, se despoaie pre un timp anumit de libertate.

Corespondĕtoare, fiindcă ne ajungem scopul ce dorim d. e. un elev nu şi-a făcut temele din comput, 'l închide în scoală pentru ca sĕ 'şi lucre în presenţa mea. Influenţa acestei pedepse asupra elevului atêrnă totdeauna dela aplicarea ei.

Dacă se aplică rĕu, este şi ea stricăcioasă ca toate lucrurile din lume cari se întrebuinţează rĕu. Aplicată însĕ bine ea este cel mai eficace mijloc pentru prosperarea învĕţămêntului şi consolidarea moralităţei elevului.

Închiderea elevului în scoală o vedem practisată sub mai multe nuanţe.

Unii învĕţători reţiind pe elev în scoală în timpul precând ceilalţi es afară între oare, când se joacă ceilalţi s'au apoi după ce elevii ceilalţi s'au depărtat acasă — finindu-se oarele de prelecţiune. Nu încuiă însĕ uşa scoalei; alţii încuiă uşa scoalei, şi elevul nu poate se easă afară, scoala dară se preface în arest.

Unii învĕţători închid pe elevi în o altă odaie, s'au în vre-o localitate întunecoasă d. e. celariu, lemnăriă etc.

Reţinerea şi respective închiderea în scoală este: parţială, când numai un elev se închide în scoală — şi generală: când se reţin ori se închid mai mulţi elevi s'au clasa înteagă. Pedeapsa se întrebuinţează atât faţă de prunci, cât şi faţă de prunce.

Unii învĕţători închid pruncii şi pruncele împreună. Închiderea elevilor poate se fie împreunată cu vreo ocupaţiune, carea elevii trebue se o îndeplinească în presenţa învĕţătoriului.

Numĕrul unor atari învĕţători însĕ este foarte mic. Cei mai mulţi învĕţători dând ocupaţiuni pruncilor se departă pre acasă la lucrurile sale. Sûnt şi învĕţători de aceia şi încă mulţi — cari lasă pruncii închişi fără nicio ocupaţiune. Tendenţa învĕţătorilor celor din urmă este ca: prin foame sĕ 'l constrîngă pre elev a-'şi face altădată datoria cu scumpetate.

Durata închiderei variază dela $^1/_4$ oară până la 8 oare, şi chiar o di întreagă.

Am amintit câteva din nuanţele închiderei, se vedem acum, cari sûnt opiniuile pedagogilor renumiţi relative la ea.

În principiu mai toţi pedagogii adopta între pedepse: închiderea elevului în scoală. Diferesc însĕ pedagogii cu privire la aplicarea acestei pedepse.

Franke[1]) dice: „de pedepsele oprite se ţine şi închiderea elevului în loc întunecos, pentrucă pruncilor timidi, uşor le causează daune". El admite dar închiderea dar nu în loc întunecos.

Körner[2]) dice: „reţinerea în scoală ar trebuì se fie cea mai mare pedeapsă".

Ohler[3]) dice: la esecutarea acestei pedepse, în scoala populară, sĕ nu se folosească nici odată un alt local, decât încăperea scoalei. Tot odată sĕ ne fie regulă: ca elevii se nu remână nici odată fără supraveghere, şi fără ocupaţiune acomodată." Admite dar închiderea condiţionată.

Kehr[4]): învĕţătoriul trebue se aibă totdeauna supravegherea asupra pruncilor, ce remân în scoală; pentru că fără supraveghere uşor se pot nasce greşele, cari dau ansă la greşele şi mai mari.

Puţini sûnt cari nu admit aceasta pedeapsă la nici un cas ci o condamnă ca „inhumană, vĕtămătoarea sănĕtăţei şi carea despoaie pre prunc de demnitatea sa" (Pädag. Reform Nr. 23).

În consecinţă ar trebuì se respundem: oare în impregiurările noastre scolare este aplicabilă închiderea elevului s'au elevilor în scoală?

Respunsul însĕ 'l vom putè da numai cercetând mai ântâiu: ce influenţă poate avè închiderea în scoală. asupra elevilor închişi, asupra învĕţătoriului şi asupra părinţilor elevului.

Influenţa, ce are închiderea în scoală asupra elevului atârnă:

a) dela etatea elevului; *b)* dela localitate; *c)* dela durata timpului de închidere; *d)* dela supraveghere; *e)* că este pruncul numai singur închis şi încuiat şi pe lûngă aceea că i este şi mâncarea oprită s'au ba; *f)* dela secs asupra unei fetiţe va avè închiderea cu mult mai mare influinţă ca şi asupra unui elev; *g)* dela temperamentul şi gradul de desvoltare al elevului; *h)* dela starea sanitară a lui, şi dela crescerea, ce a avut până acì.

Pentru prima oară, când se dictează unui elev „închiderea în scoală", ea are o influinţă deprimătoare. Plânsete şi rugări sûnt urmările ei. Toţi elevii se departă cătră casă numai cel pedepsit remâne singur! Ce vor dice conscolarii, ce vor dice părinţii, dacă el merge târdiu a casă? Cameradii lui vor vorbì, tot despre el! În giurul seu pruncul nu vede alta decât bancele, şi păreţii muţi! În fine cuvêntul „închis" ce conţine în sine atâta prosaism, deşteaptă în memoria elevului numai lucruri neplăcute. Întreg spiritul lui este agitat. Câţi prunci nu dic „mai bine se me baţi".

Influinţa pedepsei decresce, dacă se închid mai mulţi elevi deodată, sau dacă elevii sûnt sub supraveghierea învĕţătoriului. Cresce însĕ influinţa pedepsei, când elevul se închide în o altă odaiă străină, s'au când nu e supraveghiat, şi singur.

(Va urma.)

---

[1]) Vedi Pedag. *Bibliothek* pag. 349.

[2]) Vedi *Volksschullehrer* pag. 94.

[3]) Vedi *Lehrb.* d. *Erziehung* pag. 110.

[4]) Vedi *Praxis* d. *Volksschule* pag. 39.

Loterie.

Mercuri în 30 August 1882.

Brünn: **84 15 29 71 28**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 29 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6$^0/_0$ . .	118 75	118.$^5/_8$
Renta de aur ung. de 4$^0/_0$ . .	87.85	87 90
Renta ung. de hârtie	86.50	86 90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.10	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.25	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 80	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 25 96.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.50	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.70	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.85	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 30	77.—
Renta de aur austriacă	95.—	95.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	822.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	301 50	299.—
Acţiuni de credit austr. . . .	317.70	311.20
London (pe poliţa de trei luni) ·	118.65	118.65
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.62
Napoleon	9.43	9.43
100 marce nemţesci	57 90	57.90

Nr. 222. [182] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Măritului consistoriu archidiecesan din 13 Iuliu a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învêţătoriu la scoala română gr. or. din **Moeciul superior**, protopresbiteratul Branului, cu termin până la 12 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt salariu de 100 fl. v. a. pe an.

Concurenţii au a 'şi asterne subscrisului petiţiunile lor, provedute cu documentele recerute prin statutul organic şi prin regulamentul congresual din anul 1878.

Braşov, 13 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concernente:

Iosif Barac m. p.,
ca adstr. ppresb. al Branului.

Nr. 150. [181] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni învĕţătoresci la scoala noastră poporală din **Drăguş** protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se deschide prin acesta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu această staţiune de învĕţătoriu sûnt:

1 Salariu anual de 200 fl. ce se vor plătì în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei constătător din 2 încăperi şi cuchnă.

3. Lemne de încăldit câte vor fi necesare.

4. Loc de legume în grădina scoalei.

Se cere dela concurenţi, ca sĕ'şi instrueze petiţiunile lor cu atestatele necesarii în înţelesul Statutului organic şi al Regulamentului provisoriu congresual din 1878.

Asemenea vor avè concurenţii a produce atestat despre cunoscinţa limbei maghiare, ca se o poată propune copiilor în scoală.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. protopresbiteral.

Nr.13 [183] 1—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Sălişte a devenit de nou vacant un post de învĕţătoriu, pentru care se escrie concurs, prelûngă un salariu anual de 350 fl. v. a solvind în rate lunare anticipative din fondul scoalei,

Doritorii de a ocupă acest post au sĕ'şi adreseze suplicele lor de concurs, înstruite conform „statutului organic" şi dispuşiţiunilor sinodali pentru scoalele capitali la oficiul protopresbiteral al tractului Săliştei în Sibiiu până la 12 Septemvre a. c. st. v.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Săliştei.

Sălişte 27 August 1882.

Comitetul parochial.

Oprea Borcia m. p.
paroch.

Nr. 236. [164] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Miluan până la 25 August a. c. se deschide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 100 fl.
2. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit cu vica cea mare.
3. În lumini 4 punţi pentru învĕţătoriu.
4. În lemne patru orgii, din cari este de a se încăldì şi scoala.
5. Hârtie pentru cataloage şi liste 4 conţi.
6. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela doritori de a ocupa acest post, se cere de a fi pedagogi absoluţi proveduţi cu atestat de cualificaţiune şi au de aşi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Fŭzes-Sânpetru instruite conform Stat. org. şi al Regulamentului de învĕţământ din anul 1878.

Miluan 25 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local gr. or. în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 289 [167] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Braşovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul până la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕţătoriu este împreunat şi oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenţi se cere a produce documente că au absolvat cel puţin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic şi că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc.

Suplicele înstruite cu documentele recerute au a se asterne până la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Braşovului.

Stupinì, 8/20 August 1882.

În conţelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial

Ioan Macsimilian m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 210. [168] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan gr. or. din Sibiiu din 13 Iulie a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II şi totdeodată şi cântăreţ la biserica din Codlea protopresbiteratul Branului, cu termin până la 19 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕţătoresc de 300 fl. v. a., solvind în rate trilunare din cassa alodială.

2. Dreptul de păşunit, pentru 4 vite trăgători în prestură computat cu 40 fl.

3. Salariul de cântăreţ computându-se toate venitele dau o sumă de circa 100 fl.

Salariul de cântăreţ, cât timp va fi singur 'l va trage întreg, îndată ce însĕ învĕţătoriul din clasa I va fi apt în cântările şi tipicul bisericesc, atunci se va împărţì între amêndoi.

Dela recurenţi se pretinde se aibă cel puţin 6 clase gimn. cursul teologic s'au pedagogic, atestat de cualificaţiune din limba maghiară, şi desteritate deplină în cântările şi tipicul bisericesc, spre a putè introduce şi chor de musică vocală.

Petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului din an. 1878 sûnt a se adresa Prea On. Domn protopresbiter Iosif Barac administratorul tractului Branului, in Braşov.

Codlea 8 August st. v. 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial gr. or.

Iosif Comanescu m. p.,
paroch şi preşedinte

Nr. 64 [174] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Sighişoarei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕtoresci:

1. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Ferihaz, pentru învĕţătoriu ordinariu salariu anual de 120 fl. v. a cuartir şi lemnele trebuincioase, — pentru învăţĕtoriul adjunct 50 fl. v. a.

3. Ţelina, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesarie de foc, naturale în preţ de 30 fl. grădina scoalei cu venit de 10 fl. v. a.

4. Seleuşul mare, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

5. Bundorf cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ḑilele şi în scoala de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresual din anul 1878, şi a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Petenţii vor asterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin „Statut. Organic" şi Regulamentul congresual din 1878 până la 4 Septemvre a. c. la subsemnatul Oficiu protopresbiteral.

Sighişoara, 10 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Demetriu Moldovan m. p.,
administrator ppresbiteral.

Nr. 85. [173] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Totoiu se escrie concurs cu termin până în 5 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare din fondul scolastic.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. Lemne suficiente din pădurea comunală.

Concurenţii au se fie de religiunea gr. or. cu cel puţin 4 clase gimnasiale şi atestat de cualificaţiune şi se cunoască şi limba maghiară.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au a'şi asterne recursele sale până la terminul sus indigitat, — nstruate conform Stat. org. şi Regulamentului congresual din 1878 la subscrisul. —

Alba Iulia 8 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 195. 1892. [162] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Ponorel cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc şi grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lûngă alte cualităţi prescrise, a fi vĕrsat în cântările şi tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. Sĕcătura cu salariu anual de 100 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare.

3. Certege cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesare.

4. Poiana-Sohodolului cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Concurenţii au de a subşterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ până la finea lui August a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 271. [166] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Reşinari, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 350 fl v. a. plătit în rate lunare anticipative;

2. Relut pentru cuartir şi lemne 60 fl. v. a. plătibil de asemenea în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne în terminul prefipt petiţiunile lor instruite după prescriptele legilor vigente, comitetului parochial.

Cari vor dovedì că au clase mai multe şi pracsă mai mare se vor preferì,

Învĕţătoriul devenit ales va fi datoriu a ţinea în tot timpul dumineca şi serbătoarea o strană în biserică, şi spre a-'şi arăta desteritatea sa în cântări va avè a se presenta inainte de alegere în vre o duminecă sau serbătoare în vreuna din bisericile din Reşinari.

Reşinari 12 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 2—3

Publicaţiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Şomcuta** (Somkutpataka) şi spre regularea dreptului de cârcimărit se pune ḑi de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 şi eventual şi cele următoare la faţa locului,** la care sûnt invitaţi părţile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Şocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 4028—1882 civ. [178] 3—3

Publicaţiune!

Advocatul Dezsö Lajos sub Nr. 9743 1877 a dat în numele vĕduvei contese după Teleki Miksa şi a lui Gerando Atila, ca tutor natural şi legal al orfanului, conte Teleki László cerere pentru regularea dreptului **de cârcimărit în comuna Puszta-Hidegkut,** contra micilor proprietari de acolo. Se pune ḑi de pertractare **pe 7 Septemvre 1882, dimineaţa la 10 oare la faţa locului.** Interesaţii sûnt invitaţi a se presenta sub pedeapsa urmărilor de drept. Orginalul cererei se poate vedea la tribunalul regiu subscris.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Iulie, 1882.

Gidófalvi Károly. **Kem. Jozef,**
pres.

Nr. 810 1882 civ. [170]

Publicaţiune.

Spre a se putè lua mĕsurile d la segregarea pădurilor şi păşunei şi la *csmasarea* din **Curtuiuşu** (Nagy-Körtvélyes) se pune ḑi de p pe **22 Septemvre, 1882 la faţ cului.** Sûnt invitaţi a se presenta cei teresaţi, căci nepresenţa lor nu va împedec lucrările.

Dej, 16 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1973, — 1882. [184] 1—3

Esarêndare licitativă.

În 10 Septemvre a. c. la 9 oare a. m. se va esarênda prin licitaţiune publică în **cancelaria comunei Cristian** pe timpul din **1 Ianuarie 1883** până în finea lui **Decemvre 1885** păşunitul pe următorii munţi ai comunei Cristian şi anume:

1. Păşunitul muntelui Beşinoiu cu preţul esclamării **450 fl.**

2. Păşunitul muntelui Cioara cu Crăciuneasa cu preţul esclamării **225 fl.**

3. Păşunitul muntelui Giuşoara mică cu Unceşti cu preţul esclamării **160 fl.**

4. Păşunitul muntelui Fuscelu cu preţul esclamării **90 fl.**

5. Dreptul măcelăritului tot pre acest timp cu arênda anuală de **200 fl.**

Fie-care licitant este îndatorat a depune înainte de începutul licitaţiunei 10% din preţul esclamării ca vadiu.

Se admit şi oferte înscris legalmente instruate şi provĕḑute cu clausula, **că oferentelui îi sûnt cunoscute condiţiunile speciali,** care se vor preda comisiunei înainte de începutul actului de licitaţiune.

Condiţiunile speciali se pot vedè în oarele oficiali în cancelaria comunei Cristian.

Sibiiu în 28 August 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu a aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

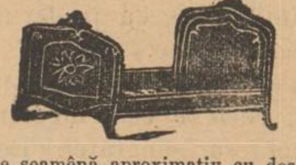

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 8—12

Deposit de maşine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn ma cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

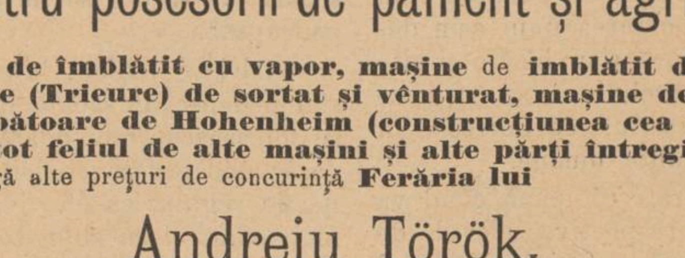

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin.

[99] 20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97. Sibiiu, Sâmbătă 21 August (2 Septemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Unde se ajungem.

Este de tot ciudată situațiunea popoarelor din Ungaria·

Când s'a despărțit monarchia în doue pentru ca complexele se „revină la originea lor istorică“, diarele maghiare cu gura plină asigurau, că naționalitățile n'au sĕ se teamă de nimica. Naționalitățile se vor convinge că aspirațiunile lor vor fi nu numai respectate, dar cu prisos ameliorate, așa încât se vor afla (naționalitățile) mai bine decât până la era cea nouă a constituționalismului in dualism.

„P. Hirnök“ pela începutul anului 1866 dicea, cu privire la cestiunea transilvană, care privia mai de [illegible]ape pe Români și pe Sasi: „Ma[illegible]tea Sa nu va admite altă formă [illegible] a Transilvaniei cu Ungaria, [illegible] aceea, care pelûngă comunitatea [illegible]slațiunei și administrațiunei supe[illegible]oare, asigură interesele naționalităților și autonomia țĕrei·“ „Pesti Napló“ ceva mai nainte, în 1865, dicea cu privire specială la Români:

„În dieta din Sibiiu, carea s'a adus în ființă pe lûngă [illegible] volnică a aședămintelor noastre constituționale și legale, elementul maghiar transilvan nu putea participa fără de a călca în picioare datoriile sale patriotice. Dar pentru aceea toate legile dietei octroiate, aduse în favorul recunoascerei și garantărei drepturilor națiunei române nu numai le aprobăm și primim, ci pe lûngă aceasta mai regretăm, că guvernul împetrit prin nisuințele sale în centralisațiune, luase o atitudine cu totul contrare noue și intereselor noastre, ne a privat de ocasiunea frumoasă de a fi putut încredința pe poporul român, consoțul nostru, de iubirea noastră frățească ce avem către dînsul.

„După noi legile acele, cari asigură naționalitatea și drepturile naționale a le Românilor, prin dieta convocată după legi și forme constituționale, așa dară nu prin dieta octroiată, nu numai că sûnt neamenințate din partene, ci încă credem, că fapta cea dintâiu a dietei ce se va convoca va fi manifesta și solemnela recunoascere a acelor drepturi; și așa putem presupune, făr' de a ne teme că vom fi dați de minciună, că Românii, drepturile și favorurile câștigate pe cale escepțională în 1863 prin simpla delăturare a națiunei consoațe din mânile persecutorilor elementului maghiar, și cari pe lûngă acestea se părea a purta aerul unei gratificațiuni, acum — când ne aflăm în preseara adevĕratei lor instalări, prin legislațiunea completă a imperiului S. Stefan, în cartea milenară a constituțiunei avitice — vor fi bucuroși a privì de ocasiune binevenită prevenirea, care nisuindu-se a îndrepta greșelile lipsei de generositate din trecut, se mai grăbesce cu iubire frățească a fi dreaptă cu aceia, cu cari dela acuirarea acestei patrii în[illegible] rêu, și pre cari acum 'i proclamă națiune consoață“.

De aceste și alte de feliul acesta se scrieau pe timpul când se plămădea dualismul. Scopul se vede a fi fost îndulcirea nouei stări de lucruri pentru Români și pentru toți nemaghiarii.

Dela înființarea dualismului înse lucrurile sau schimbat cu totul. Treptat, din an în an, după cum se consolida sistema cea nouă politică, se dau uitărei și promisiunile. De „legile dietei octroiate“ nu a mai fost vorba, și nici că puteă fi, de oarece vedem că nici legile „neoctroiate“, legile votate după toate formele constituționale, întrucât sûnt favorabile naționalităților se ignorează, se paralisează prin ordinațiuni ministeriale și în fine prin legi ulterioare.

„Drepturile și favorurile câștigate pre cale escepțională în 1863“ departe de a se „întroduce în cartea milenară a constituțiunei avitice“, spre a „îndrepta greșelile lipsei de generositate“. Simpla provocare la legile aduse de „completa legislațiune a imperiului S. Stefan“ este timbrată de tendențe contrare intregității statului.

Cine nu 'și aduce aminte ce alarmă a provocat în cercurile unguresci, în 1879, deputațiunea română, care a protestat înaintea tronului contra proiectului de lege, prin care era sĕ se întroducă limba maghiară în scoalele poporale? Și pașii acestia nu erau de loc în contra, ci conform articolului de lege XXXVIII din 1868, votat în legislațiunea dualistică.

Proiectul de lege privitoriu la scoalele medie încă nu a devenit lege, dară are sĕ devină lege. Antecendențele sûnt de astfeliu de natură, încât nu ne mai îndoim cum are sĕ ese lucrurile cu acest proiect cu tendență maghiarisătoare.

Dar până când încă nu se poate dice despre proiectul acesta că a de[illegible] vedem că maghiarisarea își [illegible] asupra bisericilor. După logica politic[illegible] firesc. Pentrucă acele mai pot scutì încâtva naționalitățile. Și compa[illegible] maghiari, vĕdênduse aședați de impregiurări în domeniul puterei, sûnt tot așa de înțelepți, ca și lupul când făcea imputări mielului de din josul rîului, că i turbură apa.

Diare oficioase ca „Hon“, în ton îngâmfat, spun *urbi et orbi*, că sûnt oameni cari umblă sĕ se folosească de religiune în contra ideei de stat. Legile unguresci au asigurat autonomia bisericilor și autonomia asigurată de legile unguresci este îndreptată în contra ideei de stat. Lui „Hon“ însĕ i trebue o premisă, fie cât de falsă. Din premisa sa „Hon“ deduce că trebue luate mĕsuri pentru vindecarea rĕului (?).

Cari sûnt mesurile dorite de șovinismul maghiar se vede din impregiurarea cu cât entusiasm s'au aplaudat „canoanele“ mai din urmă ale protestanților din Ungaria superioară, cari amenință cu escomunicațiune, cu anatema politică pe acei cari nu vor subordina ori ce simțemênt maghiarismului.

Privesce pe Slovaci și pe Nemți în linia primă ceea ce s'au întêmplat în Ungaria superioară. Este însĕ începutul acelei procederi, care *ad majorem maghiarisărei gloriam* tinde a pune mâna până și pe altariu.

Mâne poimâne va ajunge rêndul și pe biserica noastră se facă astfel de „canoane“ și se „anatemiseze“ politicesce.

Ei bine, Sasii au „provocat“ Schulvereinul în urma atâtor manifestări asupritoare. Slovacii s'au deșteptat și prin un manifest bărbătesc spun compatrioților maghiari, că sûnt panslaviști, dar panslaviști leali. Mai au se urmeze Românii, Rutenii și Sêrbii se demunstre că pot fi cetățeni leali, fără de a vedea crima în păstrarea naționalității lor. „H. Ztg.“ într'un articul laudă resistența Maghiarilor și Cechilor chiar și contra reprimandelor împĕrătesci. Foia e oficioasă, putem [illegible]tătură dela dênsa? Nu vom lua. [illegible] din pra[illegible]itățile însĕ au învĕțat destul numai Mag[illegible], care dice, că în Ungaria [illegible] oameni. Bine ar fi ca Maghiarii se nu [illegible] până vor ajunge naționalitățile la sfêrș[illegible] alfabetului suferințelor lor.

Declarațiunea partidei naționale slovachice.

Redactorul prim și editorul jurnalului „Narodnie Noviny“ din Turocz-Szent-Márton ne roagă, scrie „Hon“, se luăm la cunoscință următoarea declarațiune a diarului național slovac amintit

FOIȚA.

Poveștile Peleșului de Carmen Sylva.

„Furnica“, care vine mai sus decât „Vĕrful-cu-dor“, este o creațiune delicioasă, plină de imagini gingașe a cărei temă este așa de adevĕrată. Viorica, o fată de o frumseță și hărnicie rară, cu toate stăruințele repețite ale mamei sale, nu voesce cu nici un preț a se mărita. „Bărbații ne dau însĕ mai mult de lucru, dicea ea, tot noi trebue sĕ toarcem pentru dênșii, sĕ țesem pentru dênșii, sĕ coasem pentru dênșii și numai putem dovedì cu munca câmpului.“ Dar în fine bĕtrâna murì și Viorica rĕmase singură singurică în căscioara ei. Intr'una din dile un cârd de furnici vin de o învață sĕ le fie regină și fata primesce cu bucurie. Atunci ele îi clădesc un palat pentru locuința ei. „Scândurile sălilor erau de foi de mac „ca picioarele reginei sĕ nu umble decât pe pături de purpură. Ușile erau „de foi de roze, legate între dênsele „cu fire de păianjini, și astfel se în„chideau și se deschideau fără vuet. Pe „jos era așternut un covor gros și „moale tot de florea reginei, de se cu„funda în el piciorul gingaș al Viorică. „Nici că-i trebuiau aci nici încălțăminte. „Ele ar fi fost prea aspre și ar fi stricat „covorul de flori. Păreții camerii erau „țesuți cu mare măestrie cu garoafe cu „lăcrimioare și cu ochiul paserii, și flo„rile continu se reinoiau. Fiind totdea„una proaspete, mirosul lor în adevĕr „te îmbăta. Tavanul camerii era făcut „de foi de crin; întinse ca un cort. Har„nicile furnici munciseră câte-va sĕptĕ„mâni la patul Viorică. El era de tot „ce esistă mai gingaș in lume, de bruma „florilor, și pe dênsul era întinsă una „din țeseturile Viorică.“

„În acest palat Lilliputan Viorica „avea obiceiul de a inspecta, seara, ina„înte de a se culca, ouele furnicilor, de „sûnt destul de moi, și de a aera per„delele de flori una după alta, purtând „pe vêrful degetelor un licurici și ui„tându-se cu duioșie la tinerii viermișor.

Nu cunosc nimic care sĕ aibă analogie cu acest microcosm grațios, decât Regina Mab, care „nu este mai mare „decât o piatră de agat din inelul de„getului unui alderman, trasă de o ceată „de atomi, trecênd pe nasurile oameni„lor când ei dorm. Spițele roatelor sale sûnt făcute din picioare de păianjini, acoperișul din aripi de locuste, șleaurile din pânză celor mai mici păianjini, „colanele din razele umede ale lunei, „coada biciului dintr'un os de greiere, „biciul din peișoare. Vizitiul ei un țîn„țar cu haină cenușie, carul ei o alună „goală, făcut de o veveriță, — tîmpla„rul ei, — și de un vierme bătrân, „cari din vremi de nu se ține minte „sûnt căruțașii dinelor.“ *)

Dar, cu toată îngrigirea și onorile ce'i dau furnicile, Viorica, această Daphne română, care voesce sĕ se bucure de o feciorie perpetuă, nu poate sĕ'și ție făgăduiala pe temeiul cărea furnicile o aleseseră de regină a lor. Sêrmană copilă, frumseța ei o împedecă de a remânea ceea ce doresce **). Un fecior de împĕrat o vede, și din acel minut ea nu mai găsesce în mijlocul supuselor sale plăcerile ce altă dată o desfătau așa de tare. Ea iubesce. Și această reacțiune târdie a naturei este așa de puternică în cât, cu toate jurămintele ce făcuse furnicilor că nu se va mărita nici odată, ea voesce acum sĕ iasă în aerul curat. Dar furnicile „de teamă că vaetele ei sĕ nu pătrundă în afară, se hotărîră a i ridica clădirea tot mai sus și mai sus, atât de sus și mai sus decât Vêrful-cu-dor, și numiră acest munte „Furnica“.

„Acela-și sentiment formează fondul povestei „Cetatea Babei“; însĕ acì într'un mod cu totul naiv. Alba, așa se numea fata Babii Coaja, „căci era albă ca zăpada, care acopere vêrfurile munților mai tot anul“, este ținută departe de lume. Ca se nu aibă un dor de societatea oamenilor, Baba îi spuse, că toți oamenii sûnt rei și monstruoși la vedere. Dar odată copila vede un tinĕr, și în naivitatea ei adresează mă-sii urmàtoarele cuvinte:

— „Mai deună-di, se suia la deal, „pe muntele nostru, un animal minu-

---

*) *Shakespeare, Romeo and Juliet*, Act. I. sc. IV.

**) *Orvidiu, Metam.* I, 488.

Sed te decor iste quod optas
Esse vetat, votoque tuo tua forma repugnat.

şi a partidei naţionale slovace cu privire la spiritul panslavistic.

„Escelenţa Sa dnul ministru de culte făcu nu de mult în o ordinaţiune a sa amintire despre jurnalul nostru, că stăm în serviţiul agitaţiei panslaviste, şi astfel avênd noi de făcut cu intreprinderi anti-patriotice nerecomandă atenţiei dnului ministru de interne. Aceasta ne silesce se facem următoarea declaraţiune: Vedem că tot băiatul de scoală, dacă vorbesce s'au scrie în limba slovacă, se consideră de panslavist; vedem că ori ce reuniune, dacă şi face de problemă cultivarea limbei slovace, se invinuesce cu nisuinţe anti-patriotice; vedem, că tot ce este slovac, se stigmatisează de panslavist. Nu ne mirăm aşa dară, dacă şi nouĕ, ca conducĕtori ai presei naţionale slovace, ni se împută panslavismul. Dacă sub panslavism se înţelege sincera şi nestrămutata alipire de limbă şi naţionalitatea slovacă, dacă sub panslavism se înţelege lupta pentru aceste doue şi respingerea atacurilor îndreptate asupra lor; şi în fine dacă activitatea pentru ridicarea intereselor materiale şi morale ale poporului slovac se consideră de panslavism; noi mărturisim acest panslavism pe faţă. Dacă se consideră de panslavism împregiurarea, că limba slovacă stă în legătură de rasă cu celelalte limbi şi rase slave, măturisim pe faţă şi acest panslavism. Dacă panslavisme şi aceea, că poporul slovac are însuşiri spirituale proprii, cari sûnt a se desvolta separat de naţionalităţi, mărturisim şi acest panslavism. Dacă nĕsuinţa de a se susţinè şi desvolta poporul slovac în limba sa ca popor slovac şi cetăţean de o potrivă îndreptăţit cu ceialalţi cetăţeni ai patriei, se consideră de panslavism, subscriem şi panslavismul acesta. Şi în fine dacă credinţa noastră, că poporul slovac — deşi sufere, tot slovac remâne, nu pere în mânia tuturor nĕsuinţelor contrarilor şi se avêntă preste toate încercările de desnaţionalisare ajungênd un viitoriu mai favorabil, dacă ea se consideră de panslavism mărtu[illegible] panslavismul acesta.

„Se consideră de pĕc[illegible] [illegible]cedenţa noastră dela naţiune[illegible]avă. Sûntem convinşi, că [illegible]easta se consideră [illegible] păcat, ea nu ne poate privì pre noi, ci pre acela care nea făcut slavi. Sûntem convinşi şi despre aceea, că nu slovacii sûnt de vină, dacă ei sûnt în actuala Ungarie de când lumea ca vechi locuitori. Istoria e de vină, care i-a adus oare când-va aici, şi de atunci i susţine şi de bună seamă nu pentrucă nu ar avea şi pentru ei vre o problemă. Sûntem convinşi că esistenţa naţionalităţei slovace ca slovacă nu e spre paguba Ungariei poliglote, ci tocmai din contră, numai cât discordiile de pănă acuma trebuesc aduse în armonie. Ne mai întăresce credinţa că noi avem drept la toate acestea nu numai pentrucă purtăm toate sarcinele şi sacrificiele în stat, aceea ce ne îndreptăţesce la pretensii faţă cu el, ci şi pentru aceea că ele ne sûnt garantate în legi positive şi mai ales în articulul de lege 44 din 1868.

„Nu respingem dela noi panslavismul arĕtat mai sus, şi mărturisim că vom sta neclăţiţi şi credincioşi în serviţiul acestui panslavism.

„Frica consciinţei de urmările illegalităţilor comise cu voia vede ciuha şi unde nu esistă. Spre liniscirea acestei neliniscite consciinţe declarăm pe faţă şi serbătoresce că panslavismul nostru nu trădează nici pe domnitori, nici patria, căci el nu trece preste graniţele patriei. E adevĕr recunoscut că poporul slovac cu nestrămutată credinţă s'a alipit de casa domnitoare, şi este pretutindenea cunoscută alipirea poporului slovac de pământul, care-l nutresce, de patria, al cărei cetăţean este. Dovadă purtarea noastră, căci ca fideli fii ai patriei am înterpretat simţemintele popurului slovac şi l'am condus. Noi în ce privesce simţemintele, ţinuta şi activitatea noastră în cele de mai sus sûntem curaţi înaintea consciinţei noastre, înaintea lui Dumneḑeu, şi credem că şi înaintea legilor statului. De multe ori secoli întregi sûnt conduşi de principii false, şi urmarea e că o partidă sufere, pe când ceealaltă manipulează după drag placul ei; însĕ astfeliu de apariţiuni ale secolilor n'au vieaţă lungă. Noi ne încredinţăm bunului geniu al patriei noastre, el ne a ferit patria în un secul, şi încă în timpuri mai grele şi mai critice. Speranţele noastre le basăm pe seclul viitoriu, vor înceta şi nesuinţele apucate pe căi greşite, şi se va deschide şi în patria noastră periodul unei nouĕ vieţi, în care [illegible] va pune basa [illegible] naţionalităţi.“

(Subscrierile.)

Pănă aici, continuă „Hon,“ dechiaraţiunea. De oarzănă e destul de oarzănă, numai sinceră nu este. Ce basaconie mai e şi aceea, că şi băiatul de scoală dacă scie cetì şi scrie în limba slovacă, se ţine de panslavist. Ea şi altele asemenea ei se ţin de escentrităţile (tulzás) ultraistilor slovaci, pre cari avea se le folosească de arme. Este oare om cu minte, care se creadă în afirmaţiile din Turocz Szent-Marton?

Pentru folosirea şi cultivarea limbei sale n'a fost nimenea persecutat în Ungaria, şi nici că va fi, n'a fost şi nu va fi stigmatisat. Aceasta ar fi absurd şi imposibilitate.

Este însĕ de tot altceva, dacă ultraiştii naţionali slovaci inflenţează asupra junimei şi a reuniunilor în aşa mĕsură, că ei pe lûngă iubirea limbei şi a naţionalităţii slovace, urĕsc tot ce este maghiar.

Panslavistii nu cresc slovaci buni, — contra căror n'am avè nici o obiecţie, ci voesc se producă patrioţi rĕi. Aici zace pericolul nĕsuinţelor lor că ei lăţesc printre slovaci esclusiv numai spiritul slovac şi slav; pentru aceea nu trebuiesc perduţi din vedere. Apoi pe de altă parte seamănă ură în contra a tot ce nu este slovac ori slav. Se predică în continu principii fanatice, despre înrudirea cu marea lume slavă, despre legăturile de rasă şi dacă nu vom resista provenienţelor acestei direcţii, lucrurile vor ajunge acolo că slovacii, 'şi vor căuta alt undeva şi nu în această patrie punctul de gravitaţie al nĕsuinţelor lor, şi astfel cuvintele domnilor din Turócz-Szent-Márton, că nĕsuinţele lor nu trec graniţele patriei, rĕmân litere moarte.

Recunoascem virtuţile poporului slovac, puterea lui şi-l şi stimăm şi iubim pentru acestea, însĕ în contra unor conducĕtori ai lor, cari otrăvesc sufletul, vom lupta cu toate mijloacele posibile şi legale.

Şi apoi slovenii doresc un viitoriu, în care se va pune basa stimei şi iubirei dintre năţionalităţi.

Cei dela „Narodnie Noviny“ nu fac altceva, decât predică şi lăţesc fără pregetare ura de rasă. (Cum stăm cu maghiarisarea?!) Aceasta este principala causă petru care condamnăm activitatea lor, căci ei voesc se pună faţă în faţă pe poporul slovac cu maghiarul în loc de al învĕţa ca el (slovacul) pe lângă iubirea limbei şi a naţionalităţii sale se nuse instreinezĕ de limba şi naţiunea maghiară, ci se se contopească cu el frăţesce (Sic!) sĕ scie şi sĕ fie pătruns despre aceea, că noi am trăit [illegible] ce se numesce *patrie comună maghiară*, bine, rĕu, cum a adus soartea cu sine, şi maghiarul nici odată nu s'a nĕsuit se lipsească pe popoarĕle de altă limbă de naţionalitatea lor, cu toate că au fost timpuri, când o putea face foarte uşor, întocmai ca şi francesii şi englezii şi cari au absorbit alte rase. A cugeta însĕ la acestea astăḑi în secolul puternicului simţĕmênt naţional, ar fi utopie. Panslavistii însĕ nu vorbesc astfeliu. Ei sûnt cei vechi şi noi în protiva lor!

Revista politică.

Sibiiu, în 20 August.

Am ajuns că afacerile bisericesci în înteresul maghiarisărei se fie object de preocupaţiune politică şi în sferele comitatense. O curendă a comitatului Satmarelui pentru ca şi celelalte comitate se spriginească înfiinţarea unei cpiscopii gr. cat. cu limba **maghiară**, comitatul Solului spriginindu-o motivează cu aceea că şi membrii bisericesci de **altă limbă** sĕ înveţe **limba maghiară** şi în chipul acesta sĕ facă serviţii intereselor naţionale (maghiare).

În comitatul Turoţului comitele suprem **Justh** a purtat un toast pentru naţiunea slovacă. Aceasta a supĕrat pe „P. Ll.“ foarte mult. „P. Ll.“ vede într'acesta o atitudine ostilă patriei (ca şi cênd Slovacii n'ar fi cetăţenii ai Ungariei.)

Afacerea dintre **Grecia** şi **Turcia**, se telegrafează, că se va complana. „P. Ll. atribue conflictul greco-turc lui Gladstone.

Evenimentele din Egipt.

Un egiptean indigen scrie către „Polit. Corresp.“ asupra unei eventuale inundări a Egiptului inferior pentru scopuri defensive:

„La întrebarea, dacă Arabi-paşa s'ar putea apĕra contra Englezilor cu succes printr'o inundaţie, trebue se respundem a firmativ. Aici nu avem trebuinţă de esemplul Holandei, căci comparaţia ar fi prea depărtată; dar chiar englezii au fost recurs la acest mijloc grozav când după plecarea lui Bonaparte [illegible] a lui Kleber, au voit sĕ isoleze oşti[illegible] franceză în Alexandria. Eĭ însĕ [illegible] făcut inundarea prin Nil, ci pr[illegible] ceea ce e posibil, căci o par[illegible] Deltei stă sub nivelul mărei. D[illegible] Arabi se poate servì mai bine de Nil. Dela 25 Iunie Nilul tot cresce; la 15 Octomvre va ajunge înălţimea maximală. Apa Nilului condusă prin canaluri suterane, poate fi oprită prin stăvilare sau lăsată sĕ curgă. Acestea sûnt aşa ḑisele canaluri ale Nilului. Ele se întrebuinţează numai când e apa mare; dela Mehemed-Ali însĕ mai sûnt canalurile Sefi, cari servesc în timp de secetă. În Egiptul inferior sûnt 8 canaluri Sefi. Două din ele canalul Mahmudieh şi canalul Khatatbe, lung de 123 chilometre şi cu multe ramificaţii, se întind pănă în districtul Behera, aproape de Alexandria. Ambele se alimentează din braţul Rosette. Khatatbe poate avea adâncime de 8 metri şi prin stavilare e ţinut la un nivel determinat. Deci deschiḑênd sau astupând stăvilarele, Delta Nilului poate fi inundată cu totul, încât Englezii să nu poată înainta nici pe calea spre Damanhur nici între braţul Rosette şi Damiette. Totuşi Arabi paşa nu va fi aşa fără cunoscinţă şi se recurgă la acest mijloc extrem. Deasa populaţie din Delta ar fi prima victimă a inundaţiei; recolta ar perì; pământul n'ar mai fi bun de cultivat pentru mult timp şi respingerea apelor ar costa mult în bani şi timp. Şi apoi Arabi paşa n'ar fi în stare sĕ ţie inundaţia numai în punctele strategice dorite; terenul ce scade spre nord ar atrage apele spre nord ar atrage apele spre bălţile Mariut, Abukir şi Burlos ear' terenul relativ mai sus, ar rĕmânea fără apă. Inundarea Deltei ar fi de sigur un rĕu mare pentru Englezi, dar n'ar fi un obstacol absolut al înaintărilor şi deci o armă cu două tăişuri, care ar isbì mai rĕu Egiptul, decât armata de invazie, care negreşit va face atacul principal, plecând dela canalul de Suez, ear' actul dela ţĕrmul nordic va fi o mişcare sucursală şi în a doua linie.

Varietăţi.

* (**Lipsă de oficieri.**) „**Wehrzeitung**“ anunţă, că ministeriul de resboiu are de gând a provoca pe un numer mai mare de oficieri de odini-

---

„nat de frumos, şi acel ce şedea pe-„dênsul era cu mult mai frumos de „cât toţi piticii“.

„Şi idila se termină iară-şi printr'o tragedie, ca şi in Furnica

„În fond, în **Furnica** ca şi în **Cetaea Babei**, domnesce acela-şi sentiment al amorului, care, mai curênd sau mai târḑiu, şi în contra tuturor piedecilor ce îi pun în cale împregiurările, trebue sĕ'şi ia locul sĕu în inima omenească. În acest sens amêndouĕ povestile au aceea'şi temă cu admirabilul roman al doamnei Wilhelmine von Hillern intitulat: *Und sie kommt doch*!

„Cea mai slabă din „Povestile Peleşului este „Ceahlăul.“ Se vede că graţiosul născocitor de palavre, ostenit de atâta naraţiuni, a cedat nu tocmai voios unor staruinţe înoportune. Mai ântâiu nu pot suferì acele „vêzdoage aurite“, cari au ajuns clasice de când cu discursul-enigmă al unui celebru academic. Şi apoi ce caută acea erudiţie de un gust îndoios în naivele istorioare ale Peleşului? Şi aceea „mare cumpănă la care au ajuns Domnii“ 'mi aduce aminte espresiunea rĕu întrebuinţată a unui deputat luată din „voroava către cetitor“ a lui Miron Costin. Se mai vorbesc de portretul Hunilor aşa de curios depins, de înfrăţirea Românilor cu „oamenii albi la faţă, cu ochi albastri, nalţi ca bradul cu pĕrul galben şi lung şi cari cu cuţitul scrieau pe făşii de lemne“, înfrăţire de care nici legenda nici istoria nu spune nimic? Se vorbesce de etimologia superficială a Ceahlăului din „Caucalanl“ pe care nu o sprigineşce nici legile fonetice ale limbei noastre, nici posiţiunea Caucalandei indicată de Ammianus Marcelinus?*) Se fac analiza povestii aşa de încurcate a desperatului Bujor?

„Nu o voiu face, pentru că ar trebuì se ies din cadrul ce mi-am propus. Această lucrare m'ar duce la o critică de istorie al cărei loc nu este acì.

„Voiu observa înainte de a sfârşì că în volumul ce ne ocupă se vede o amestecătură din dialectul moldovean şi cel muntean; cum de esemplu „omet“ şi „zăpadă, nu o fă“ şi „nu o face“, „painjeni“ şi „păianjin“, „urieşi şi uriaşi“ etc. Departe de a face din aceasta autoarei o imputare, noi o vom felicita pentru bunul ei gust de a fi unificat într'o limbă mare naţională particularităţile graiului de dincolo şi de dincoace de Milcov. Tocmai aceasta dovedesce că Ea stăpânesce pe deplin nuanţele vorbirii noastre şi scie sĕ le întrebuinţeze cu siguranţă acolo unde ritmul şi eufonia limbei o cere.

„Această domnire magistrală a tuturor resoartelor graiului nostru, această imaginaţie copilărească şi naivă, această descriere minunată plină de situaţii pitoresci, de caractere mari de imposibilităţi gentile. fac din „Povestile Peleşului o scriere de un merit superior şi îi acordă un loc de cele mai frumoase între producţiunile literaturei noastre“.

Dangely.

---

*) *Res gestae* XXXI 4, 13 cf. Rösler, *Romänische Studien* p. 72.

oară a petiţiona pentru recâstigarea şargei avute înse în raportul: afară de serviţ. Petenţii trebue sĕ se oblige a se pune la disposiţiunea conducerei armatei.

* Pe stradele Oradei mari cerculează dela 29 Aug. n. o locomotivă.

* (Înscrierile elevilor la Gimnasiul român gr. or. din Brad,) precum şi la clasele normali adnectate, se vor începe în 1 Sept. st. v. şi vor dura până în 4 ale acesteia, în care interval, se vor ţinè şi esamenele de repetiţiune.

Tinerii, cari doresc a fi susceputi la acest Institut, sau în clasele normale, au a se presenta la Direcţiunea gimnasială, însoţiţi de părinţii sau tutorii acestora, şi provĕduţi cu carte de botez şi atestat de pre ultimul semestru, dela scoala unde au frecuentat. —

Elevii străini, cari vor a fi susceputi în clasa I. gimnasială, sau în clasele normale, se vor supune unui esamen de suscepere.

Privitoriu la încuartirarea scolarilor: Părinţii şi tutorii acestora, se îndrumă a se pune în conţelegere cu Direcţiunea, sau cel puţin cu profesorii respectivi de clase. —

Brad 18 August 1882.

Georgiu Părău.
adm. prot. şi Dir. g. prov.

* *„Frăţietate maghiară slovacă“*. Acesta este titlul unei reuniuni înfiinţate de curênd in Sânt-Benedec, comitatul Barş. La adunarea de constituire au luat parte mulţi oameni din Perzér, Kovácsi, Nèmethi, Csarád şi giur. President s'a ales plebanul din Sânt-Benedec Ondrejkovics Iános, vicepresident plebanul din Némethi Bathy Gyula.

* (Spargeri în Budapesta.) De uneḑile sparseră hoţii locuinţa contelui Andrassy. Acum locuinţa fostului ministru de finance; în 29 Aug. n. un cerşitoriu a furat din locuinţa secretariului de stat Matlekovici.

* (Regele şi Regina României) însoţiţi de maiorii Casimir şi Vlădoian, de doamnele de onoare, de d. general Davila şi de pictorul Becker, trimes de principele de Hohenzollern, au plecat Sâmbătă dimineaţa din Sinaia la Predeal. Acì s'au dus la mânâstire unde au luat dejunul.

După aceea, au pornit pe jos la fabrica de sticlă dela Azuga, pe care au visitat'o cu deamăruntul. La oarele 5 seara s'au întors la Sinaia.

* O revistă pedagogică) va aparĕ în curĕnd în Bucuresci, ḑice „Gazette de Roumaine“. Această revistă, care va avea un comitet de redacţiune pus subt auspiciile ministrului instruţiunei publice şi a cărei iniţiativă se datoresce actualului ministru, d. Aurelian, are de scop mai cu seamă de a ţine pe învĕţătorii scoalelor rurale în curentul celor mai bune şi mai noue metoade de învĕţământ, precum şi a diteritelor cestiuni scolare.

* (Un pisoiu monstru.) „R. Liberă“ anunţă:

O pisică din casa Nr. 35, strada Grădinei cu cai, a fătat Sâmbăta trecută 5 pisoi, din cari 3 vii şi 2 morţi. Unul din cei vii are capul puţin mai mare decât de obiceiu, cu douĕ guri, douĕ nasuri, şease ochi. Labele de dinaînte dela genunchi la vale seamană cu mânile unui om, pelea e fără pĕr şi unghiile sûnt în forma degetelor.

Monstrul trăesce.

Un amator a oferit proprietarului pisoiului, d. loc-col. G.... 500 de franci.

Locul monstrului e însĕ la muzeu.

* (Stoluri mari de locuste) bântuie guvernamentul Cherson şi Orenburg din Rusia. Ele au venit din pustiile Asiei, trecênd munţii Ural. Pe malurile rîurilor Dnistru, Bug, Iungl şi Tiligula se îngroapă cantităţi mari de locuste.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Închiderea elevilor în scoală.

(Operat cetit în şedinţa reuniunei districtuali din Zarand, ţinută în 6 August 1882 de Ioan German, înveţ. la scoala normală din Brad.)

(Urmare.)

Schütze se esprimă astfel asupra acestei pedepse [5]) că este o pedeapsă simţită, dacă elevul trebue se remână în scoală, pe când ceilalţi petrec afară s'au merg acasă.“ Curtmann ḑice: [6]) închiderea frânge cerbicoşia, mai sigur decât ori ce mijloc de corecţiune, şi remâne mai îndelung în memoriă, dă mai mult timp de cugetare“.

Închiderea, ori remânerea elevului în scoală, poate se aibă urmări funeste asupra sĕnătăţei elevului, şi eată pentru ce?

Oarele de prelecţiune, în scoala populară, şi la prunci începători, precum şi la cei mai mărişori din despărţemêntul V. şi al VI sûnt multe, cu deosebire de când, contra tuturor principielor pedagogice, şi psichologice ni s'a impus şi limba maghiară. Localurile scoalei sûnt în genere puţin spaţioase, şi bătaia lui Dḑeu, ori unde te uiţi ferestrile sûnt foarte mici şi prin urmare odăile sûnt întunecoase.

Esceptiuni sûnt puţine. Aerul se strică iute fiind prunci mulţi. Acum punete şi opresce un elev s'au mai mulţi în clasă, o oară, s'au apoi cum fac mulţi, până la 4 oare după ameaḑi s'au chiar până seara, şi vei vedè urmările pre faţa fie cărui elev. Ţi se pare că scoţi pe micii arestanţi din mormênt. „Atari deţineri pot ruina fisice elevii, ele caşună dureri de cap, au influenţă stricăcioasă asupra desvoltărei creerilor, asupra sângelui şi asupra nervilor“ ḑice Dr. Bock [7]). Mai adauge apoi fumul, pravul, — mai ales când scoala nu e padimentată cu scânduri — earna cu frigul şi vara aerul înăduşitoriu şi influenţa închiderei asupra sĕnătăţei elevului va fi mai stricăcioasă — fie elev apoi mai tinĕr s'au mai bĕtrân.

Dar şi asupra moralului elevului închiderea are influenţă stricăcioasă dacă e rĕu aplicată. Pentrucă elevul — cu deosebire după repeţirea pedepsei, devine nesimţitoriu. Se suffocă întreaga individualitatea elevului. În cele mai multe casuri se face leneş, nepăsătoriu, mincinos, se pregătesce adecă „un brav perdevară“. Aceste se întêmplă când elevul nu e sub priveghiare, şi e neocupat.

. . . .

Rĕul cresce dacă elevul e tinĕr, dacă e închis pre timp mai lung în local întunecos şi scund, dacă nu e supraveghiat, dacă elevul e de temperament coleric sau sanguinic, şi în fine dacă elevul a avut o crescere bună în familia. Tot astfel se întêmplă, când închidem fetiţe. Nu mai puţin se demoraliseaza elevii, când se închid mai mulţi deodată, că-ci atunci se bat, se înjură, sar preste bance, strică mobilele de scoală, fac şi alte necuviinţe. Dacă remân şi fete împreună cu feciori, se întêmplă mai multe rele.

Mergi atunci după $^1/_2$ oara în clasă, şi nu vei afla un prunc studiând, cei mai mulţi se bat, alţii plâng alţii rid sus pe bance, dar abia i veḑi de prav. Te întreba însuţi acum ce au ajutat? Respunsul ţi vine de sine: ruinezi şi fisice şi moralmente elevul. După ameaḑi ţi va trebuì o oară întreagă, ca se asculţi acusele unuia asupra celuialalt. Dacă închiderea s'a estins până la ameaḑi, sau şi după ameaḑi, atunci ai lipsit pre prunc de timpul necesariu la studiat pre oarele venitoare. Închiderea în acest nemijlocit devine şi o pedecă a înveţământului.

Închiderea elevului în scoală devine molestătoare şi pentru înveţătoriu, dacă el remâne se supravegheze.

După ce învĕţătoriul şi-a finit oarele prescrise, el trebue se remână în clasă, pentru unul sau mai mulţi elevi ca sei supravegheze. Dar pentru ce se me pedepsesc eu însumi 'şi va ḑice un înveţătoriu? Remureraţiunea noastră este miseră. Recunoscinţa şi mulţemita pentru sacrificiele noastre rar le întimpinăm. Puseţiunea noastră socială e cea mai despreţuită.

Abstrăgênd dela aceste, timpul liber învĕţătoriul, trebue sel folosască pentru a se pregătì pre oarele venitoare. Cum va face el aceasta dacă trebue se remână cu pruncii pedepsiţi în scoală? Dar apoi mai are a se îngrigì şi de familiă. De altă parte oare încordarea prea mare nu strică şi învĕţătoriului? Au nu este şi el din lut?

Eată câte inconveniente obvin pentru un învĕţătoriu la aplicarea „închiderei elevuluì în scoală“ dacă voiesce se o aplice bine.

Cugetând serios, asupra sacrificiului, cel face învĕţătoriul, remânênd în scoală, raţiunea nu-l aprobă, căci pedeapsa se cuvine numai celui ce a greşit şi trebue sĕ se corega pre venitoriu. Numai dintr'un punct de vedere moral mai sublim se poate pretinde dela învĕţători ca pentru binele spiritual şi moral al elevului sĕ se sacrifice. Se nu ne mirăm dară, când cei mai mulţi învĕţători închid pre elevi numai singuri.

Închiderea elevilor în scoală, nasce şi neplăceri între înveţătoriu şi părinţi. La sate pruncii prestau mult ajutoriu părinţilor la lucru. Pruncii sûnt un capital activ. De aici şi părinţii mai bucuros se învoesc la alte pedepse numai se nu le închiḑi pruncul. Alţii părinţi în vorba lor de iubire consideră închiderea şi cea bine aplicată ca o resbunare, ori reutate a înveţătoriului.

Dacă cumpănim obiecţiunile de mai sus, contra pedepsei închiderei în scoală ţi vine se ḑici: decât se espun sănetatea elevului, şi moralul lui decât se te sacrifici ca învĕţătoriu, şi pre lungă aceste se te faci de ură şi cu părinţii, mai bine se nu aplici „închiderea în scoală.“

Dar ce se taci. Închiderea elevului în scoală, ca pedepsă e nesuplinivera. Pedagogi de renume precum am veḑut o admit. Nu ne remâne alta, decât a o aplica bine, şi a ne folosì de ea cu multe reserve şi condiţiuni. Vom trebuì se respundem la următoarele întrebări dară şi anume: pentru ce fapte se închidem pe elev, şi sub ce împregiurări? Când se nu se aplice aceasta pedeapsă de loc?

În general „închiderea s'a aplicat şi se aplică de către învĕţători, pentru ori ce transgresiune din partea scolariului, d. e. pentru înjurături, bătăi, neatenţiune, larmă, necurăţiă, întârḑiere dela scoală, aruncărea cu petri pe stradă, minciună, furt, lăsarea recuisitelor de scris acasă etc., asemenea pentru negligerea prelecţiunilor şi negătirea temelor pe acasă. —

Ori cine poate judeca, că închiderea pentru ori ce faptă a elevului este nenaturală, şi necorespunḑĕtoare. Ea are efect cu totul contrariu. De aceea dară trebue se ne ferim.

Închiderea ca sĕ aibă resultatul dorit trebue sĕ fie o urmare naturală a faptei elevului, şi sĕ-şi ajungă scopul dorit. Ar fi deci aplicaveră „Închiderea în scoală în următoarele jurstări.

1. Când elevul a făcut abus de libertatra avută d. e. timpul liber între oare, 5 minute, la folosit bătênd pre alţi scolari, s'au a petrecut mai mult timp pe afară. Urmarea ar fi: sĕ-l închidem pre elev atâta timp în scoală decât a făcut abus.

2. Când elevul şi-a isprăvit cu uşurătate temele, sau nu le-a resolvit de loc, atunci merită a fi închis, pentru ca sĕ-şi facă lucrul bine. Însuşi elevul va vedè că pedeapsa are sĕ-şi o mulţĕmească sieşi.

3. Când un elev la finea oarelor de prelegere nu a asceptat se easă in ordine, ci a sărit peste bance.

4. Când un elev din trândăvie sau lene a venit târḑiu la scoală, a numerat porţile oamenilor, pre unde a venit. Natural ar fi a închide pre elev atât timp, cu cât a venit mai târḑiu. In est mod am deda pre elev la punctualitate.

5. Când am observat, că un prunc e necumpetat în mâncare, aduce pâne poame, zăhar atc. în scoală şi mâncă chiar în timpul propunerei, atunci trebue lipsit de ale mâncărei, şi pentru al deda la abstinenţă sĕ-l reţinem în clasă. Prin aceasta l'am pregătì la frumoasa virtute, contenirea, de care în viaţă avem aşa mare lipsă.

6. Când sa comis vre o necuviinţă de către un scolariu, sau mai mulţi, sau când s'a stricat vre un recuisit de al scolei, şi nici unul nu vrea se descopere pre cel vinovat; atunci se reţinem pre elevi în clasa. Firesce se presupune ca elevii sciu şi nu voesc cu intenţiune se spună.

M'aşi estinde prea departe, când aşi înşira toate casurile posibili. Un învĕţător, ce dispune de tact pedagogic va afla uşor, când e natural şi bine a aplica „închiderea în scoală“.

(Va urma)

---

[5]) *Evang. Schulkunde* pag. 652.

[6]) *Lehrbuch d. Erziehung* pag. 110.

[7]) Veḑi: *Ueber die Pflege des körp. und geist. Gesundheit des Schulkindes.*

Bursa de Viena şi Pesta

Din 31 August n. 1882.

	Viena	B-pe
Renta de aur ung. de 6%	118 50	118.$^5/_8$
Renta de aur ung. de 4%	86.65	87.80
Renta ung. de hârtie	86.85	86 80
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.80	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.50	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungurescì cu premii	118.—	113.—
Sorţi de regularea Tisei	110.—	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.85	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77.20	77.20
Renta de aur austriacă	95.35	95.—
Sorţi de stat dela 1860	130.75	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	824.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	301.50	300.—
Acţiuni de credit austr.	315.—	313.20
London (pe poliţa de trei luni)	118.40	118.55
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.61
Napoleon	9.40	9.42
100 marce nemţesci	57.80	57.75

Nr. 263. [185] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din mai jos însemnatele comune, se deschide cuncurs cu termin până la 18 Septemvre a. c.

1. Boholţ cu salariu anual 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Vălişoara cu salariu anual 120 fl., cuartir, gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Şoimuşul murĕşan, cu salariu anual 120 fl., cuartir gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii lemne.

4. Seliscioara cu salariu anual 150 fl. fără cuartir şi fără lemne.

5. **Magura**, cu salariu anual 125 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

Petițiunile concursuale instruite conform Statutului organic și Regulamentului din 1878 și cu documente despre cunoscința limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari, sûnt de a se substerne subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 14 August, 1882.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoș m. p.,
ppresbiter.

Nr. 291. [187] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din Gusteriță protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 140 fl. v. a. se dau din casa alodială comunală, ear 90 fl. v. a. dela popor prin repartiții.

2. Douĕ pămênturi de varḑă și una grădină de legumi în curtea scoalei.

Cuartir natural în edificiul scoalei și lemne trebuincioase de încălḑit atât pentru învĕțătoriul, cât și pentru scoala dela comună.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și așterne petițiunile lor înstruite conform statutului organic și a regulamentelor din vigoare, aretând că cunosc și limba maghiară, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Gușteriță, 6 August 1882

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr 116. 186] 1—3

CONCURS.

Devenind stațiunea învĕțătorească din comuna Laz vacantă, se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până în 12 Septemvre 1882 st. v., când se va sĕvêrși și alegerea. —

Salariul învĕțătoresc stă din 120 fl. v. a., cari se numeră din alodiu, cuartir în ḑidirea scoalei și 2 stângin lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a se aplica la aceasta stațiune au sĕ'și substearnă suplicele lor inzestrate cu toate documentele recerute de legile esistente oficiului protopresbiteral gr. res. în Sas-Sebeș până la susindicatul termin.

Laz, 13 August, 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul concerninte.

---

[176] 2—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-63 a statutului organic în ședința comitetului protopresbiteral al tractului Oravița, ținută în 1 Aprile a. c. și în urmarea incuviințării date de venerabilul consistoriu diecesan de datul Caransebeș 27 Iulie 1882 Nr. 737 B. prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de protopresbiter român gr. or. în tractul Oravița.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a substerne rugările lor de concurs, instruite cu documente în formă autentică despre cualificațiune și despre ocupăciunea lor de până acì M. On. D. administrator protopresbiteral Macsim Popoviciu în Oravița-montană (Oraviczabánya) ca președintele comitetului protopresbiteral, în termin mai mult de 45 de ḑile socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegr. rom.

Competenții au sĕ dovedească cumcă poșed cel puțin cualificațiunile normate în §-15 lit. a) din Regulamentul pentru parochii. Între asemenea cualificăți vor fi preferiți aceia, cari voi mai proba că au făcut studii la vre-o facultate filosofică ori juridică, s'au că s'au destins prin edarea vr'unui op folositoriu pre terenul bisericesc ori scolastic; cu deosebire vor fi preferiți între asemenea cualificați aceia, cari sûnt fii ai diesei s'au au servit ca preoți cel puțin cinci ani în diecesă și așa cunosc pre deplin referințele locale diecesane.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Birul anual dela preoții:

a) cu parochie de clasa I-ia 8 fl;

b) cu parochie de clasa a II-a 6 fl;

c) birul anual dela toți ceilați preoți provĕḑuți cu parochii 4 fl.

Stă însĕ în libera voe a preoților, ca ei se presteze birul și în natură amĕsurat punctului 32 alinea c. din Rescriptul declaratoriu.

2. Tacsele pentru ședulele de cununie după usul de până acì, adeaă 1 fl., de fie care ședulă de cununie.

Paușalele de călĕtorie ce pentru estinderea actuală a protopresbiteratului până la altă disposițiune sĕ prestează prin consistoriul diecesan în suma anuală de 300 fl. v. a.

4. Dotațiunea încopciată cu parochia protopresbiterală din Oravița-montană

În fine se observă, că pentru comunele ce aparțin astăḑi protopresbiteratului Oravița, și cari la timpul seu se vor anecta la înființândul protopresbiterat al Bocșei-montane, viitorul protopresbiter nu va avè se pretindă nici o recompensă.

Dat în Oravița montană din ședința comitetului protopresbiteral ținută în 7/19 Augus 1882.

Comitetul protopresbiteral gr. or. român al tractului Oraviței în conțelegere cu comisarul cosistorial Filaret Musta.

Nr. 1087—1882. [179] 2—3

CONCURS.

Doue eventual trei stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărțit la astfeliu de tineri industriași din fundul regiu de oare când și în prima linie din scaunele Mercurei și Nocrichiului de mai nainte, sau din localitățile lor centrale, cari tineri sĕ fie cercetat și terminat cu succes bun, dacă e cu putință, gimnasiul inferior o scoală inferioară reală sau o scoală capitală poporală, la toate întêmplerea, o scoală deindustrie subvenționată de universitatea săsească, și sĕ se oblige a petrece un an în străinătate va se ḑică, afară de monarchia austro ungurească, pentru perfecționarea teoretică și practică în specialitatea lor.

Condițiunile afară de cele mai sus sûnt:

a) presentarea de testimonii scolastice cu cualificațiune bună,

b) Dovedirea serăciei concurentului prin atestat dela autoritățile politice.

Stipendiele se plătesc pe jumetate acum numai decât după împărțire, ceealaltă jumĕtate după șease luni.

Stipendiații sûnt datori a aclude la petițiunea pentru a doua jumetate din stipendiu: testimoniele acuirate despre lucrările sale și un raport scurt despre locul lucrărei și despre esperiențele ce a făcut.

Un astfeliu de raport se asteaptă dela stipendiat și după întoarcerea sa în patrie.

Petițiunile de concurs instruite corespunḑetor, au a se înainta aici cel mult până la sfêrșitului Septemvre 1882.

Sibiiu 20 August 1882.

Oficiul central al universitĕții săsesci.

Nr. 64 [174] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Sighișoarei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕtoresci:

1. **Zoltan**, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de foc.

2. **Ferihaz**, pentru învĕțătoriu ordinariu salariu anual de 120 fl. v. a cuartir și lemnele trebuincioase, — pentru învățĕtoriul adjunct 50 fl. v. a.

3. **Țelina**, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesarie de foc, naturale în preț de 30 fl. grădina scoalei cu venit de 10 fl. v. a.

4. **Seleușul mare**, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir și lemnele trebuincioase de foc.

5. **Bundorf** cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare de foc.

Învĕțătorii sûnt obligați a prelege în scoala de toate ḑilele și în scoala de repetițiune oarele prescrise de §§. 16 și 17 din regulamentul congresual din anul 1878, și a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Petenții vor asterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin „Statut. Organic" și Regulamentul congresual din 1878 până la 4 Septemvre a. c. la subsemnatul Oficiu protopresbiteral.

Sighișoara, 10 August 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Demetriu Moldovan m. p,
administrator ppresbiteral.

Nr. 195. 1892. [162] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕțătoresci:

1. **Ponorel** cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc și grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lûngă alte cualități prescrise, a fi vĕrsat în cântările și tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. **Sĕcătura** cu salariu anual de 100 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare.

3. **Certege** cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei și lemnele de foc necesare.

4. **Poiana-Sohodolului** cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare de foc.

Concurenții au de a subșterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕțătoresci, instruite conform Statutului organic și a Regulamentului de învĕțământ până la finea lui August a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conțelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 85. [173] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învĕțătoresci la scoala confesională gr. or. din Totoiu se escrie concurs cu termin până în 5 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a. plătiți în rate lunare din fondul scolastic.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. Lemne suficiente din pădurea comunală.

Concurenții au se fie de religiunea gr. or. cu cel puțin 4 clase gimnasiale și atestat de cualificațiune și se cunoască și limba maghiară.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc au a'și asterne recursele sale până la terminul sus indigitat, — nstruate conform Stat. org. și Regulamentului congresual din 1878 la subscrisul. —

Alba Iulia 8 August 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial

Alesandru Tordășan m. p.,
protopresbiter.

Publicațiune.

În urma emisului înaltului ministeriu egiu-ung. de culte și instrucțiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕțămêntului la **institutul reg. ung. de moșit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lûngă producerea atestatului de botez și de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 4-6 **Direcțiunea.**

Nr. 1973, — 1882. [184] 2—3

Esarêndare licitativă.

În 10 Septemvre a. c. la 9 oare a. m. se va esarênda prin licitațiune publică în **cancelaria comunei Cristian** pe timpul din **1 Ianuarie 1883** până în finea lui **Decemvre 1885** pășunitul pe următorii munți ai comunei Cristian și anume:

1. Pășunitul muntelui Beșinoiu cu prețul esclamării **450 fl.**

2. Pășunitul muntelui Cioara cu Crăciuneasa cu prețul esclamării **225 fl.**

3. Pășunitul muntelui Giușoara mică cu Uncești cu prețul esclamării **160 fl.**

4. Pășunitul muntelui Făgețel cu prețul esclamării **90 fl.**

5. Dreptul măcelăritului tot pre acest timp cu arênda anuală de **200 fl.**

Fie-care licitant este îndatorat a depune înainte de începutul licitațiunei 10% din prețul esclamării ca vadiu.

Se admit și oferte înscris legalmente instruate și proveḑute cu clausula, **că oferentelui îi sûnt cunoscute condițiunile speciali,** care se vor preda comisiunei înainte de începutul actului de licitațiune.

Condițiunile speciali se pot vedè în oarele oficiali în cancelaria comunei Cristian.

Sibiiu în 28 August 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Deschidere de Restaurațiune.

Am onoare a anunța cu tot respectul p. t. public și militărimei înalte că am primit **localul de restaurațiune,** mai nainte Fronius, în **piața mică Nr. 11,** și l'am deschis **astăḑi** în **1 Septemvre.**

Este **cea mai bună provisiune de escelentă bere-duplă de Martie** de a lui **Habermann, vinuri bune,** precum și de **cugnă bună** *à la carte* și în abonament, în și afară din casă și dejun *à la fourchette.*

Așteptând favorabilă și numeroasă frecuentațiune se subscrie cu toată stima

Josif Praglowski,
Restaurator.

[188] 1—3

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98. Sibiiu, Marţi 24 August (5 Septemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cum s'ar putè promova şi mai mult învěţămêntul poporal la Români?

Dacă aruncăm o privire preste starea presentă şi trecută a învěţămêmtului poporal la Românii ungureni, atunci vedem că, de trei decenii încoace s'a făcut un progres îndestulitoriu pe acest teren, drept dovadă că Românii au folosit cele mai multe mijloace pentru înaintarea scoalelor. Progresul scoalelor române ar fi ajuns la o stare şi mai îmbucurătoare, dacă toate întreprinderile noastre spre acest scop ar fi fost sprigînite de oamenii dela putere, cari pun pedeci culturei noastre naţionale. Cunoascem destul de bine scopul acestor tendenţe asupritoare, şi nu ne rĕmâne alta de făcut, decât a întreprinde o luptă energică contra tuturor relelor, cari ne amenință esistenţa şi desvoltarea noastră naţională prin desconsiderarea principiilor libertăţii şi egalităţii tuturor popoarĕlor. Opoşiţie defensivă faţă de aceste asupriri nu ne va duce la resultatul dorit. Nu — pentru aceea, căci armele asupritorilor sûnt îndreptate asupra noastră în toâte direcţiunile şi plângerile noastre produc mai totdeauna efectul ce resultă şi la stingerea focului cu oleu.

Esistenţa şi cultura naţionalităţii noastre numai atunci poate fi asigurată când vom avè pretotindenea scoale corespundĕtoare. Numai scoala naţională este în stare a desvolta cultura şi puterea de viaţă a unui popor. Scoala poporală românească are chiemarea de a crea din fiecare copil un Român adevĕrat, înzestrat cu toate făcultăţile intelectuale şi morale, prin ajutoriul, cărora păşind în viaţa socială, sĕ poată desvolta o activitate care sĕ promovreze atât fericirea proprie, a naţiunei şi patriei sale, cât şi a întregei omenimi. Starea actuală a scoalelor române corespunde numai în parte acelor condiţiuni, cari se pretind la educaţiunea tinerimei române, a acelei tinerimi, dela care se asteaptă representarea unui viitor splendid al naţionalităţii române. Dar nu numai scoalele poporale ale Românilor persecutaţi de soartea vitrigă, ci şi scoalele altor popoare europene, favorite de soarte, încă mai lasă mult de dorit în ajungerea scopului lor de a produce un resultat suficient în desvoltarea absolută a civilisaţiunei unui popor. Deţermurirea cercului de activitate şi a scopului final al scoalei poporale, până acum încă nu s'a constatat a se fi apropiat de ţinta adevĕrată, de oare ce scoala poporală este o instituţiune de cultură, care pe ḑi ce merge, are lipsă de reforme nouĕ, după esigenţele de desvoltare culturală a unui popor, precum şi după spiritul timpului şi a împregiurarărilor locale.

A da o definiţiune aprocsimativă cercului de activitate al scoalei poporale române, la întâia privire s'ar părè că e o problemă mai uşoară; însĕ cu atât mai multe dificultăţi întimpinăm la determinarea modului şi mijloacelor culturale, prin care scoala poporală română sĕ producă acel resultat în desvoltarea culturei naţionale, de care are lipsă fiecare Român, mai ântâiu ca om, ca patriot, apoi ca Român.

Ce se pretinde dela Scoala poporală română?

La aceasta întrebare sĕ poate respunde precis numai după un studiu profund al referinţelor de viaţa culturală, morală şi politică a poporului român....

A îmbunătăţì sortea scoalelor poporale române este un lucru împreunat cu cele mai mai mari greutăţi. Dacă am posede mijloacele materiale şi libertatea naţională, atunci am putè mai uşor învinge toate obstacolele.

Sĕ ne lăsăm în mâna scrţii?

Nu, nici odată. A ne lăsă în mâna sorţii, atâta însemnează, cât a ne săpa groapa înşine.

Datorinţa noastră este ca sĕ lucrăm din toate puterile, sĕ întreprindem toate mijloacele pentru a ridica starea scoalelor poporale pretutindenea la acel grad, unde fiecare „puiu de Român“ se fie înzestrat cu simţeminte naţionale, avênd toate acele însuşiri culturale, cari sûnt destinate omului pentru binele sĕu propriu şi public.

Învĕţămêntul poporal la noi încă nu a ajuns în acel stadiu de desvoltare, ca se corespundă pre deplin scopului sĕu. Departe au ajuns Nemţii pe acest teren, şi mult ne mai trebue nouĕ până i vom ajunge. Mult trebue sĕ aşteptăm până ce vom avè edificii scolare corespondetoare pretutindenea, învĕţători bine cualificaţi şi salarisaţi, opuri pedagogico-didactice de toată specialitatea şi alte multe mijloace, pentru înaintarea culturală a poporului român.

Pentru înaintarea învĕţămêntului poporal la Români s'au luptat cu deosebire siguraticii, cari însĕ numai în parte şi-au putut vedea ideile lor realisate. Semn că mulţimea a fost indiferentă şi n'au sprigînit intenţiunile cele bune a le singuraticilor. Dacă vom fi tot aşa de indiferenţi şi vom aştepta sĕ ne cadă puiul fript în gură, lăsând ca individi singuratici sĕ se lupte pentru causele noastre scolare, atunci putem proroci cu tot dreptul, că progresul învĕţămêntului poporal nu va ajunge la culmea misiunei sale aşa curênd, precum s'ar putea desvolta atunci, când cu puteri unite vom lucra în interesul acestui scop. Ceea ce individi singuratici nu pot, vor putè corporaţiunile. E drept că de câţiva ani încoace sĕ înfiinţară mai pretotindenea reuniuni învĕţătoresci române, cari însĕ nu sûnt încă capabile a produce resultatul dorit în înaintarea învĕţămêntului poporal, căci sûnt prea desbinate şi nu dispun de acele mijloace prin cari sĕ poată desvolta o activitate mai mare pentru progresul scoalelor.

Învĕţătorii de naţionalitate română, lucră prea desbinaţi, acomodându-se mai mult împregiurărilor locale şi nu sûnt conduşi de principii generale, în cari se concentrează ideile de reformare a învĕţămentului poporal. E de lipsă ca toţi învĕţătorii români în cercul activităţii lor sĕ fie conduşi de unele şi aceleaşi principii, cari puse în praxă sĕ aibă o influenţă decisivă asupra înaintărei culturale a poporului*)

Pentru realisarea ecestor dorinţe avem lipsă de un congres românescal tuturor învĕţătorilor români din ţeară.**)

Vor fi mulţi cari vor rîde de ideea de congres român a învĕţătorilor. Cestiunea aceasta este cu mult mai serioasă decât sĕ o despreţuim. Un congres românesc de învĕţători şi bărbaţi de scoală mult ar putea face pentru înaintarea scoalelor noastre.

In congresul acesta s'ar stabilì principiile şi mijloacele, prin ajutoriul cărora statul învĕţătoresc ar păşì sigur pe calea adevĕratei sale misiuni de a propaga cultura naţională în popor.

In adunările acestui congres sĕ vor comunicà ideile de reforma educaţiunei şi instrucţiunei poporale. Acolo se vor discuta toate cestiunele scolare şi se vor afla toate mijloacele pentru înaintarea învĕţămêntului poporal. In acest mod, atât statul învĕţătoresc, cât şi instituţiunile noastre de învĕţămênt sĕ vor pune în astfel de posiţie, în care s'ar da un avent gingantic culturei intelectuale şi morale a poporului Român.

Însĕ acest congres învĕţătoresc totuşi nu e un remediu suficient pentru înaintarea instrucţiunei poporale. Mai avem lipsă încă şi de altă societate, care se pună în practică ideile de înaintarea instrucţiunei poporale.

O reuniune scolastică românească ar fi neaperat de lipsă.

Scopul acestei reuniuni ar fi unitatea şi concentraţiunea învĕţămêntului poporal, revisiunea cărţilor pedagogice şi didactice, immulţirea bibliotecelor scolare, încuragiarea literaturei didactice prin premii concursuale, ridicarea autorităţii şi cualificaţiunei pedagogice a învĕţătorilor, conservarea caracterului educătoriu a scoalelor din punct de vedere naţional, formarea esposiţiilor de utensilii de învĕţămênt, desbaterea unor cestiuni de organisarea scoalelor şi mijlocirea roformelor necesari la autorităţile competente, şi alte multe.

Aşa dar activitatea acestei reuniuni scolastice sĕ mărginesce mai mult în ajutorarea morală şi materială a scoalelor, pe când congresul pedagogic discută cestiuni pedagogice şi didactice, adecă ar fi compasul învĕţămêntului poporal. Congresul mai mult propune, ear' societatea scolastică dispune.

Astfel învĕţătorii şi amicii scoalei dând mână cu mână vor lucra cu toţii la înaintarea scoalelor poporale române. Înfiinţarea asociaţiunilor amintite ar da ansă, atât învĕţătorilor cât şi poporului de a se lupta cu mai mare energie pentru prosperarea scoalelor.

Realisarea dorinţei noastre de a ne vedè într'uniţi într'un congres pedagogic român s'au în o societate scolastică, pretinde o discusiune mai detaiată din partea celor competenţi; eu însĕ mĕ mărginesc numai cu speranţa, că ḑiaristica română va apreţia aceasta cestiune cu mult zel în interesul culturei poporului român.

Sperez, că învĕţătorii şi bărbaţii nostrii de scoală, nu vor fi indiferenţi faţă cu înfiinţarea amintitelor asociaţiuni, cu atât mai vêrtos, căci scopul e sublim şi dela acestea depinde încuragiarea activităţii reuniunilor învĕţătoresci şi posiţia ce va ocupa poporul faţă cu progresul scoalelor române.

P. Stoica.

---

*) Pentru aceasta trebue pregătită calea, căci dintr'odată nu putem sĕ ajungem în vêrful pirămidei. În archidiecesa noastră sĕ lucră de mult în direcţiunea aceasta sub conducerea consistoriului; ar trebuì că în toate diecesele sĕ se lucre astfeliu şi din lucrarea aceasta se resulte realisarea dorinţei dlui autor. Red.

**) Nemţii, carii sûnt cei mai înaintaţi în a le instrucţiunei, n'au început cu congres. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 23 August.

Dela Seraievo se scrie că insurecţiunea încă nu este cu totul suprimată. Cunoscutul căpitan de bande Dandolici a resărit, după vre-o câte-va septămâni de linisce aproape de hanul Nares, spre resărit dela Seraievo, urmat de vre-o patru ḑeci de complici. Poporaţiunea, cetim în „D. Ztg.“, cântă pe „lotri“ împuşcaţi de trupele noastre, ca pe nisce vitezi ai poporului şi ca pe nisce martiri, şi pe mormintele lor împlântă semne de veneraţiune.

Din Bosnia de meaḑă-ḑi şi din Erţegovina vin neîncetat sciri despre ciocniri între trupe şi bande. În părţile acele recrutarea este însoţită de agitaţiuni, eară recruţii mai cu seamă din Trawnic şi Banialuca desertează.

Resboiul improvisat dintre Greci şi Turci, după scirile mai nouĕ, ar fi ajuns la stadiul unui armistiţ, pe basa posiţiunilor ce le-au ocupat trupele de ambe părţile înainte de conflict. Afacerea se va regula mai departe pe cale diplomatică.

Francia şi în special Parisul a fost vre-o câteva ḑile agitat din incidentul unei festivităţi a unei reuniuni germane de gimnastică. Mai multe ḑiare observau o atitudine ostilă contra Germaniei, acusând pe toţi Nemţii din Paris şi din Francia de spioni. „Figaro“ şi „Lanterna„, precum şi alte foi monarchiste şi radicale, condamnă atitudinea aceasta ostilă Germaniei şi dojenesc pe Francezi sĕ nu împingă spre rĕsboiu. Francia, ḑic aceste din urmă, are lipsă de pace şi de reculegere.

În Irlanda poliţiştii deneagă in masă serviţiul şi se într'unesc in meetiinguri. Toată ţeara e in ferbere.

Resboiul în Egipt nu se va termina cu una cu două. Generalul Wolseley n'a apreţiat de ajuns pe inimicul seu Arabi paşa. Scirea că Arabi paşa ar fi cerut un armistiţ de 8 ḑile nu s'a adeverit. El n'a cerut nici un armistiţ. După o luptă favorabilă pentru Englezi la Macasin, unde fu respins un atac din partea lui Arabi pașa, generalul Wolseley, dispunênd de puteri prea puține, a trebuit sĕ se mulțămească cu recunoasceri. Pe astăḑi era hotărit sĕ atace Wolseley pe Egipteni pe toate liniile, după ce va fi primit sucurs indestulitoriu de trupe, tunuri și munițiune.

Conflictul greco-turcesc.

Se trimite din Atena, „Agenției Havas“ din Paris, următoarea corespondență, care presintă și esplică într'un mod de tot inocent lupta de lunia trecută, dintre trupele turcesci și trupele grecesci la Karali-Dervent:

„Ar fi de dorit, în interesul comun al statelor mărginașe, ca neînțelegerile privitoare la unele puncte ale fruntăriei se fie în sfîrșit aplanate pe cale diplomatică. Guvernul grecesc a făcut multe silințe spre a ajunge la acest scop, arĕtând pericolele cari se pot nasce dintr'o situațiune, care se prelungesce deja de un an și care nu justifică nimic, fiindcă guvernul regelui George nu este inspirat în demersurile sale, decât de dorința sinceră de a stabilì pe o basă solidă relațiunile amicale între cele două state. Din nenorocire, această sinceră disposițiune a guvernului grecesc n'a fost aprețiată cum trebuia se fie și cele mai însemnate căi grecesci stau în mânile acelor ce n'au nici un drept de ale reține.“

„Punctele în litigiu erau după cum se scie, acele dela Gounitza, Viratiri, Nezeron și Karali-Dervent. Turcia cerea ca se i se înapoieze Nezeron a cărei ocupațiune de către trupele noastre nu era, după ea justificată, și numai cu aceasta condițiune ar consimțì a retrage trupele sale din celelalte trei puncte.“

„Traseul comisarilor străini nu lăsa nici o îndoială: aceste patru puncte nu aparțineau Turciei și dacă pentru un moment au creḑut că trebue a găsì un alt mijloc de a regula această afacere, aceasta nu poate de loc slăbì puterea traseului comisarilor străini.“

„Dacă ocuparea celor trei puncte de către Grecia putea fi amênată pentru câtva timp, nu era tot astfel pentru Dervent - Karali, strîmtoare care e cheia drumurilor ce conduc la Platamona și la Salonic. Generalul Grivas primesce ca consecință ordinul de a ocupa aceste puncte dar mai cu seamă Dervent-Karali, ceea ce a și făcut de mult. Armata turcească, care se află aproape de fruntărie, părea de mai mult timp a nu pune nici o atențiune la această mișcare cutezătoare a generalului grecesc, dar tocmai de opt ḑile se concentrară aproape de punctele ocupate de trupele grecesci și arată disposițiuni de atac. Guvernul grecesc nu voia se vadă în această mișcare a armatei turcesci resultatul unui ordin venit dela Constantinopole, ci se temea că, prin prea mult zel poate din partea capilor militari sĕ se întêmple o încăerare, a creḑut de trebuință de a întărì stațiunile militare dela fruntărie, și acest demers al guvernului a produs din fericire un bun resultat, căci de atunci Turcii s'au retras fără a încerca nici un fel de atac (Dar morții și rănițiii de amêndoue părțile de unde? Red.) și trupele noastre urmează a păstra punctele litigioase, fără a fi nici decum turburate de Turcii, cari nu par de loc dispuși a se încăiera cu soldații Greci.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Radna Lipova, 16/28 Aug. 1882 Ședința literară împreunată cu o petrecere de vară a tinerimei studioase din Lipova s'a ținut eri seară în 15/27 l. c.

Succesul a fost preste asceptare cu atât mai vêrtos, că tinerimei arangiatoare și s'a pus multe pedeci, dela putere și în această inocentă petrecere au cercat mișcăminte, cari nu le-ar convenì lor; și anume:

Tinerimea constituită în un comitet incă la 17 August st. n. a înaintat un petit către pretura tractuală din Lipova prin care a cerut sĕ i-se dee concesiunea recerută de lege pentru ținerea ședinței literare.

Pretorele a poftit, ca sĕ i se dee în copiă programa acelei ședințe, precum și operatele, resp. piesele, ce se vor esecuta, pentru ca se le censurese.

Concesiunea dată din grație, abia a câpetat'o tinerimea înmânuinduise în 26 l. c. cu următoriul „ucaz“, pre care mĕ rog al publica pentru orientarea on. public:

Nr. 3179.82.

A kért tánczvigalommal egybekötött nyilvános iroldalmi elöadásra a hatosági engedélyt tekintve az elöadásnak jótékonyczêlú voltát megadom anélkül, hogy a jövedelemnek egy része (?) a helybeli szegény alapba kelljen fizetni (?) azonban oly megszorittással, hogy a programból „Un devotament familiei Hurmuzachi“ egészen, az „Oda ostașilor Români“ — ból 4-ik. strofa, továbbá a „Tudor Căpitanul“ és a „Peneș Curcanul“ szintén egészben kihagyandók, miután ezen elöadni szándékolt darabok nem tisztán irodalmi, hanem inkább harczias kedélyeket izgató darabok. (?)

Miröl kérvényezö iratainak visszaadása mellet értesittetik.

Lippán 1882 24 August.

(*P. H.*) *Ladányi* m. p.,
szólgabiró.

(Traducere).

Pentru ținerea ședinței literarie împreunate cu joc cu privire la scopul filantropic al ei, dau concesia cerută, fără ca o parte a venitului sĕ se dee fondului sĕracilor din loc. Fac însĕ restringerea ca întreaga poesiă: „*Un devotament familiei Hurmuzachi*“ sĕ se lase cu totul din programă, din „*Oda ostașilor Români*“ sĕ se omită strofa a IV. mai departe sûnt a se omite din programă poesiile „*Tudor capitanul*“ și „*Peneș-Curcanul*“, deoarece aceste poesii destinate a se declama nu sûnt bucăți de cuprins curat literariu, *ci mai mult resboinice, cari escită spiritele.*

Despre ce se încunosciințează petentele pe lûngă reacluderea documentelor.

Lipova, 24 August 1882.

(L. S.) *Ladányi* m. p.,
pretor.

Dar cu atâta oare-și cineva nu s'au îndestulat, ci ca se dee și mai mare alarmă, că Românii din Lipova oare cum s'ar pregătì la demonstrații au depeșat la foia „Pesti Napló“ următoarea telegramă: *Lippa, aug. 26 (O. É.) Az itteni román tanulók holnap szavaló estélyt rendeznek mely elé nagy èrdekkel néznek, mivel a szolgabiró eltiltotta „Fodor* (?) *nyugalmazott* (!!) *kapitány kalandjai“ czimü román vers elszavalását“.*

(Traducere.)

Studenții români de aici arangiază mâne o serată declamatorică, asupra căreia privesc cu mare interes, deoarece pretorele a înterḑis, declamarea poesiei românesci întitulate: „*Aventurile pensionatului căpitan Fodor.**)

După cum se vede din cele mai sus atinse intențiunea domnilor era ca se impedece și se pună obstacule cât mai multe și grele, ca prin acestea se sparie publicul și se disgusteze tinerimea dela arangiarea și ținerea ședinței, însĕ pre lûngă toate sunpițiunările și terorizările acestea programa cât de ciuntată și scurtată s'a esecutat și a produs cel mai bun efect și resultat și publicul numeros, care a participat a fost mulțămit.

Piesele și disertațiunea au fost esecutate cu cunoscință și dibacie.

În primul cuadril au jucat 40 părechi formând 2 coloane și publicul pre lûngă cea mai mare voe bună și a petrecut pănă 'n zori de ḑi și ne am îndepărtat toți pre la a le noastre — esprimându-ne dorința ca și în venitoriu sĕ mai convenim la astfel de petreceri.

Venitul curat, ce se va eloca ca „fondul“ tinerimii studioase din Lipova pentru ajutorarea scolarilor seraci, după informațiunile luate, e cam de 20 fl. v. a.

Străinii din centru și din giur n'au participat. Se vede că au avut efect mesura amintită la mijlocul corespondinții mele. *— r. —*

Apel.

Omul este numai aceea ce el se face prin educațiune și instrucțiunea e pentru noi aceea ce e lumina pentru soare, este facla cea brilantă, ce a luminat popoarele antice și moderne.

Damele române din Abrud și giur — fiind pĕtrunse de acest adevĕr și de altă parte vĕḑênd relele ce aduce cu sine lipsa unei scoală române de fetițe în Abrud, avênd acestea a merge pela institute streine în locuri depărtate, și cu spese enorme, spre dauna educațiunei naționale, s'au asociat într'o „Reuniune a femeilor române din Abrud și giur pentru înființarea unei scoale române de fetițe în Abrud“ carea se fie un focular de cultură, pentru copilele din Munții apuseni“.

După aprobarea statutelur reuniunei de către Înaltul ministeriu, reuniunea în adunarea generală din 7 Maiu s'a constituit alegênduși comitetul din următoarele Doamne:

Anna Gall de președintă, Anna Filip de vice-președintă, Anna Isac caseriță, de secretar Alesandru Ciura, ear de membre pre doamnele:

Elena Adamoviciu, Ioana Balos, Maria Vlad, Anna Lobonț, Florentina Tĕrnovean, Roza Pop, Iosefa Ciura, Ludmila Draia, Elena Barit, Amalia Tobiasiu, din Abrud și Abrudsat ear din giur pre doamnele: Eufimia Caian din Roșia și Elena Baișan din Bucium.

Bărbați de încredere s'au ales domnii:

Alesandru Filip, Ioane Gall, Dionisiu Adamoviciu și Alesandru Danciu. Acest comitet cu ajutoriul lui Dḑeu și a început activitatea sa și astăḑi dispune de un capital preste tot de 2150 fl. v. a., ca fond al reuniunei.

Însĕ pentru a se ajunge scopul salutar cât mai în grabă, acest comitet se află motivat a apela prin aceasta la toate femeile și la toți bărbații români, cari se sciu interesa de tot ce contribue la progresul românesc, cerêndule concursul marinimos la urmărirea scopului reuniunei noastre și rugâudui a contribuì la sporirea fondului reuniunei, prin înscrierea de membrii, cum și după impregiurări, prin celelalte mijloace descrise în §-3 al statutelor reuniunei, de următorul cuprins: Mijloacele pentru realisarea scopului sûnt:

a) banii incurși deja spre acest scop;

b) contribuirile de toate categoriile;

c) venitele petrecerilor, concertelor, sortiturilor și esposițiunilor ce se vor arangia în favorul reuniunei. —

d) eredități legate, și donațiuni ce i se vor face.

e) colectele ce se vor întreprinde în favoarea ei.

Contribuirile și corespundențele în afacerile reuniunei sûnt a se adresa președintei.

Abrud în August. 1882.

Comitetul reuniunei femeilor române
din Abrud și giur.

Ana Gall m. p., *Alesandru Ciura* m. p.,
președintă. secretar.

Varietăți.

* Altețele Lor principele și princesa de coroană vor venì în 19 Septemvre n. la Gurghiu în Transilvania.

Archiducele Eugen a plecat în 1. Septemvre n. la Viena. Alteța S'a nu se mai întoarce la reg. 2 de husari, ci merge la scoala de resboiu.

* Generalul major Leonida Popp capul cancelariei militare împĕrătesci, este denumit al doilea adjutant-general al Maiestății Sale.

* (Pentru teatru național (maghiar) din Cluj, cetim în mai multe ḑiare, că Maj. Sa pe lûngă subvențiunea ordinară de 20,000 fl. a dăruit 10,000 fl., pe anul curent și 10,000 fl., pe anul trecut din șatula Sa privată.

* (Esamenele de cualificațiune ordinare) ale candidaților de preoți și învĕțători se încep mâne în 25 August.

* (Postal) Oficiul postal din Elöpatak continuă a funcționa pănă la 15 Septemvre a. c. st. n.

* (Din tabera dela Vac din Erțegovina.) Este cunoscut, ḑice „P. Ll.“, că bravul regiment unguresc, archiducele Heinrich Nr. 51, este dislocat pe timpul recrutărei în valea superioară a Narentei dela Pridvorița pănă la Vac. Corespondența spune mai departe între alte, că la Vac în ḑiua nascerei Maj. Sale compania 12 a eșit în paradă înaintea căpitanului. De față au fost și cnezi și muctari. Nefiind în Vac nici biserică nici preot, un sergent, care e teolog românesc, a rostit o rugăciune scurtă pentru îndelunga și fericita viață a Maj. Sale, a dinastiei și a patriei. — Regimentul unguresc, dar companiile românesci — căci e din ținutul Clujului, unde majoritatea locuitorilor e românească.

* (Convocare). Membrii „Despărțĕmêntului VI“ al asociațiunei transilvane, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea scopului Asociațiunei noastre, sûnt invitați a se intr'unì in adunarea generală ce va avè loc in opidul Dobra la 5/17 Septemvre 1882 n. a, la 10 oare.

Deva la 2 Septemvre 1882 st. n.

F. H. Longin, *Ioan Papiu.*
actuariu. director.

* (Mulțămită publică.) Subscrisul oficiu comunal și parochial din Comuna Săcel 'și împlinesce una din cele mai frumoase datorințe esprimând prin aceasta, cea mai profundă mulțămire și recunoscință în numele nenorocitelor familii prin incendiul întemplat în comună la 22 Martie a. c. pentru ajutoriul primit și distribuit cu ocasiunea ținerei sinodului archid. a. c. parte dela acei stimați Domni, precum și dela alți domni advocați, și cetățeni în sumă frumoase de 86 fl. v. a, care sumă fiind imanuată de domnul redactor și asesor consistorial Nicolau Cristea la fața locului Săcel, sau împărțit nenorocitelor familii în presența domniei sale, precum și a oficiului Comunal și parochial în 27/15 August a. c.

Săcel în 28 August 1882.

Ioan Platoș, *Ioan Macrea*,
paroch gr. or. jude.
N. Platoș.
Notariu substitut.

* (*Voroave.*) Se vorbesce prin Sibiu că la gimnasiul de stat de aici au aflat oamenii peatra înțelepciunei. Se ḑice că băeții de români, cari studiază la acest gimnasiu acum cu începutul anului scolastic au fost supuși unui purgătoriu patriotic. Se ḑice că profesorii au scos unul câte unul pre tinerii români la tablă și i-a făcut sĕ-și scrie fie-care numele. Și aceasta ca sĕ se scie câți dintre tinerii români mai au curagiul a și scrie numele româ-

nesce. Dăm aceste voroave sub toată reserva.

---

*) Căpitanul Tudor pensionat!! Red.

* (Apel). Societatea „Concordia română“ din Bucuresci şi „Clubul comercianţilor şi meseriaşilor români“ din Iaşi, urmărind scopul propăşirii economice a Românilor în toate direcţiunile, au decis: Convocarea unui „Congres economic român“, care se va întrunì la Iaşi în luna lui Octomvre, ḑiua 10, a. c. pentru a desbate şi pune basele unui sistem de economie naţională.

Toţi Românii din toate unghiurile ţěrei, cari vor bine-voì a adera sau a participa la acest congres, precum şi societăţile române cari vor adresa adesiunile d-lor la societate, în Bucuresci Calea Rahovei Nr. 16, sau la Club în Iaşi.

Totodată se face cunoscut că în toate Duminicele, dela 10 oare a. m, inainte se vor face într'uniri pregătitoare în Bucuresci, în localul societăţii şi în Iaşi în localul Clubului unde se vor desbate basele cestiunilor asupra cărora congresul va avea se delibereze. Asemenea într'uniri ar fi de dorit ca din iniţiativa cetăţenilor, sě se facă şi prin cele-lalte oraşe ale ţěrei.

* *Carte didactica autorizată* sub presă apare până la 20 August cel mult:

Lecţiuni de Aritmetică pentru clasele III şi IV primară, lucrate în mod pedagogic şi înzestrate cu primele încercări de raţionamente s'au demonstraţiuni, de Stef. C. Michailescu.

NB. Călăuza invěţătorului în notele din text. Numeroase eserciţii şi probleme cu aplicaţiuni practice, cu noţiuni de sciinţe fisice şi industriale Partea cl. IV poate servì şi clasei I gimnasiale, clasei începătoare de comerţ, de scoală normală şi reală.

* (Tisza-Eslar în Bosnia.) — Cu data 25 Iulie se scrie din Seraiewo următoarele: După cum aflu dintr'o epistolă ce mi a sosit din districtul Tuzlei, produce acolo o mare sensaţie un cas misterios, ce samănă mult cu cel din Tisza-Eszlar. Deosebirea este, că în casul din Bosnia s'a găsit cadavrul adevěrat şi că omorul se atribue de creştini musulmanilor.

Casul e următorul:

La 17 Iunie s'a găsit pe drumul ce duce la Breske cadavrul unui locuitor catolic din Breske. Cadavrul era decapitat, capul s'a găsit cinci paşi departe de trup; braţul stîng lipsesce cu totul.

Comisiunea trimisă la faţa locului a constatat, că cadavrul e cu totul lipsit de sânge. Pe haine şi prin prejur nu sau găsit urme de sânge. Punga n'a perit dela cel ucis şi deci se pare că nu l'au ucis jefuitori. S'au mai descoperit pe spate trei pete vinete, ca şi cum ar fi fost produse de trăsnet. Neputěndu-se îndrepta bănuială asupra cuiva cadavrul s'a înmormêntat îndată.

Cu toate cercetările făcute afacerea era sě se dea uitărei, când într'o ḑi jandarmeria raportă, că mai mulţi ţěrani din Breske ar fi numit pe câţi-va musulmani de făptuitori ai omorului ce s'ar fi comis din motive religioase.

Aceşti ţěrani fiind interogaţi, au spus, că musulmanii când zidesc o moschee pun o mână de creştin în fundament şi amestecă mortarul cu sânge de creştin. Persoanele indicate de ţěrani au fost arestate şi într'adevěr, cercetânduse mai departe, sau descoperit contra lor grave împregiurări de bănuială. Acei musulmani perduseră puţin înainte de omor un proces îndelungat contra celui omorît şi astfel se poate bănuì, că din rěsbunare l'i eau tăiat capul şi braţul, după ce s'au găsit ucis de trăsnet. Însě ţěranii creştini din Breske persistă în spusele lor de mai sus, mai adăogând, că şi fratele celui omorît ar fi perit tot aşa sûnt acum mai mulţi ani.

Cu toate cercetările autorităţile n'au reuşit sě lumineze întunerecul ce planează deasupra acestei afaceri căci acusaţii neagă tot. E foarte curios, că în Breske se zidesce într'adevěr o moschee şi că punerea fundamentului ei a cam coincidat cu momentul omorului.

* (Darul de încoronare) al principelui Bulgariei pentru Ţarul Alexandru III. „Golos“ descrie astfel darul, pe care principele Bulgariei îl va oferì Ţarului în ḑiua incoronărei; „Pe partea superioară a unei stânci masive se află două figuri femeesci în armatură straveche rusească. O figură, represen tând Bulgaria şi întreaga ferecată, îşi pune în teacă spada inclinându-se puţin spre cealaltă figură, care represetând pe Rusia, ţine în dreapta o spadă al cărei mâner e o cruce şi în stânga un scut, întins peste Bulgaria. La poalele stâncei stau două căscioare, impresurate de arbori — o copie fidelă a acelor bordee, în cari Ţarul actual şi suita sa au locuit in timpul ultimului rěsboiu in Bulgaria. În stânca e săpat anul 1877. În faţa bordeelor stă un cazac cu steagul in mână. De desubtul stâncei, în giurul piedestalului se cetesce inscripţia: „Ţarului Alexandru III, protectorului — Alecsandru I principele în Bulgaria şi recunoscětorul popor bulgar.“ Supt aceasta inscripţie, pe partea anterioară a grupului stau armele unite ale Rusiei şi Bulgariei şi deasupra vulturul cu două capete. Pe partea posterioară sunt armele Bulgariei. Sub pajera Rusiei şi Bulgariei sunt doi lei, cari poartă grupul; giur împregiur sunt diferite arme vechi rusesci. Totul este de aur în greutate ca de 20 ocale.“

* (Oaspeţi persiani) au sosit în Bucuresci şi au descălecat la otelul Broft: Principele Nazim el Duvlet Can, ambasador al Persiei cu familia, — Iskender Can, consul persian, — Mirza Mahomet Can secretar, toţi veniţi din Teheran.

Posta din urmă.

Foile de eri din capitală publică după „*Indépendance roumaine*“ faima despre o întrevedere a regilor României şi Serbiei şi principelui Bulgariei.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Închiderea elevilor în scoală.

(Operat cetit în şedinţa reuniunei districtuali din Zarand, ţinută în 6 August 1882 de Ioan German, înveţ. la scoala normală din Brad.)

(Încheere.)

De cinosură la aplicarea acestei pedepse sě'i servească învěţătoriului următorele principii:

a) se nu aplice des închiderea în scoală; pentrucă 'şi perde influinţa;

b) închiderea se fiă pedeapsa supremă;

c) învěţătoriul se nu lase nici odată pruncii singuri, ci sub priveghierea sa.

d) Pruncii sě fie totdeauna ocupati.

e) Nu e consult a incuia uşa.

f) O altă clasă pentru închiderea scolarilor se poate alege în casuri estraordinari, pentru ca simţul de onoare se escite mai tare. Se scie că pruncii pun pond pre opiniunea conscolarilor.

g) Aerul în clasă se fie curat, când rěmân elevii. Aeriseazǎ dară mai întâiu scoala apoi închide elevii.

h) Rěmânerea elevului în scoală se nu se estindă preste timpul ameḑei, că-ci prin flămânḑire uşor se poate bolnăvì pruncul. Destul e pentru un prunc se rabde până la 12 oare antemeridiane, sau după ameaḑi până la 6 oare. Cu privire la aceasta eată ce ḑice Körner: detragerea nutremântului se poate considera ca o pedeapsă barbară, torturele foamei, sûnt pentru un prunc cele mai dureroase, la aceste se adauge frica, amărăciunea, pofta de mâncare; astfeliu flămânḑirea poate fi stricăcioasă sěnătăţii. În tot casul inima elevului se mortifică; pruncul nu poate se iubească pre un atare învěţătoriu, nici sel stimeze. Aceste sûnt scrise la adresa acelor inveţători cări închid pre prunci, când le „vin duşii“ ḑiua întreagă.

i) Ori decâte ori aplicăm aceasta pedeapsă, trebue se încunoscinţăm părinţii pruncilor. Ei trebue se scie unde se află pruncii, pentru-ce şi până când sûnt închişi? Învěţătoriul o face încunosciinţarea prin un elev de scoală, sau în scris, dacă părinţii pruncului sciu cetì. La cas când nu se face acesta. elevul poate se minţească, si se inducă pre părinţi în eroare, despre causa rěmânerii lui în scoală. De aici apoi părinţii pot sě şi facă opiniuni false, despre învěţătoriu; pot se cugete, că învěţătoriul închide pre prunci după capriţele lui.

l) În fine, pentru-ca învěţătoriul se nu-şi peardă têmpul, când veghiază pre prunci în scoală, pot cetì ḑiare în scoală, scrie epistole, sau se facă alte studii. Lucrul se uşurează când învěţătoriul are cuartirul în edificiul scolei.

Închiderea elevului în scoală, nu poate avè loc sub următoarele impregiurări.

1 În primii doi ani de scoală, la începători, că-ci prin aceasta am sădì în inima elevilor ură faţă cu scoala.

2. In localităţi scunde, unde scoala nu se poate aerisa momentan.

3. La pruncii fricoşi şi slabi de constituţiune.

5. O singură fetiţă nu trebue a fi lăsată închisă; mai multe însě pot fi lăsate, sub veghierea învěţătoriului.

Pentru ca învěţătoriul se nu fie constrîns a aplică pedeapsa susnumită trebue:

1. se propună bine.

2. Ocupaţiunile domestice, se nu fie pea multe.

3. Materiele de studiat sě fie petrunse bine de elevi.

4. Sě nu se dea prea mult de memorisat, şi pre timp scurt,

5. În scoală ochiul inveţătoriului se nu parasescă un minut, pre nici un elev, privirea lui se fie cea a vulturului.

Brad 1882.

Ioan German,
învěţ. la scoalele normale în Brad.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Septemvre 1882.

Budapesta: 44 88 37 4 56

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	118 75	118.⁵/₈
Renta de aur ung. de 4% . .	86.50	87 80
Renta ung. de hârtie	87.50	86 80
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.40	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pământului	98.50	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97 75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 98.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98 25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97 50
Sorţi unguresci cu premii . . .	118 75	118.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110 60	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 85	76 75
Datorie de stat austr. în argint .	77 25	77 20
Renta de aur austriacă	95.40	95.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827 —	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	309 75	300. -
Acţiuni de credit austr. . . .	321.10	313.20
London (pe poliţa de trei luni) ·	118.40	118.55
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.61
Napoleon	9.41	9.42
100 marce nemţesci	57.80	57.75

Nr. 207. [191] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învěţătoriu la scoala gr. or. confesională în Tătăresdi protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învěţătoriu, se escrie concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 150 fl.

2. Lemne 2 orgii lungi, din care este a se încăḑì şi scoala.

3. Grădină de legumi

Doritorii de a competa la acest post au a 'şi îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic şi al regulamentului din 1878 până la terminul sus indicat, — cântereţii şi cei cu o cualificaţiune mai amplă se vor preferì.

Gurasada în 18 August 1882

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 80 [189] 1—3

CONCURS.

În urma decisiunei aduse în şedinţa comitetului parochial din 25 Iuliu 1882 pentru întregirea postului de învěţătoriu la scoala confesională gr. or. din comuna Balomir protopresbiteratul Orăstiei, se escrie concurs până la 19 Septemvre st. v. 1882 în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a.

2. Cuartir şi 4 stângini de lemne din care e a se încălḑi şi scoala.

La alegere se vor admite numai îndiviḑi cu atestat de cualificaţiune învěţătoresc.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăstiei până la terminul sus indicat.

Balomir 26 Iuliu, 1882

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Gerasim Cărpenişan m. p.,
notariu al cott. paroch.

Nicolau Suciu m. p.,
paroch şi preş. al comit. parochial

Nr. 222. [182] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Măritului consistoriu archidiecesan din 13 Iuliu a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învêţătoriu la scoala română gr. or. din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, cu termin până la 12 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt salariu de 100 fl. v. a. pe an.

Concurenţii au a 'şi asterne subscrisului petiţiunile lor, proveḑute cu documentele recerute prin statutul organic şi prin regulamentul congresual din anul 1878.

Braşov, 13 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concernente:

Iosif Barac m. p.,
ca adstr. ppresb. al Branului.

Nr. 150. [181] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni învěţătoresci la scoala noastră poporală din Drăguş protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se deschide prin acesta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu aceastǎ staţiune de învěţătoriu sûnt:

1 Salariu anual de 200 fl. ce se vor plătì în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei constătătοr din 2 încăperi și cuchnă.

3. Lemne de încăldit câte vor fi necesare.

4. Loc de legume în grădina scoalei.

Se cere dela concurenți, ca sĕ'și instrueze petițiunile lor cu atestatele necesarii în înțelesul Statutului organic și al Regulamentului provisoriu congresual din 1878.

Asemenea vor avè concurenții a produce atestat despre cunoscința limbei maghiare, ca se o poată propune copiilor în scoală.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. protopresbiteral.

Nr. 71 1828 [175] 2—3

CONCURS.

La scoala română poporală confesională gr. or. în Mercheașa protopresbiteratul Cohalmului în Transilvania este de oferit un post învĕțătoresc împreunat cu următoarele emolumente

1. un salariu anual în bani gata de 150 fl. v. a., ce se capĕtă în 4 rate anticipative.

2. Cuartir corespundĕtoriu liber în edificiul scoalei; de care e legată și una grădină de legumi.

3. Lemne de încăldit de ajuns. —

4. Dela tot elevul frecuentătoriu de scoală una cupă de bucate; ori legumi fasole, prune etc. și:

5. După usul de pănă acuma are dreptul, la venitul comunal, precum: apă sĕrată, pășunit, îngrășat de rîmători în pădurile comunale, ca un proprietariu de aci. Care toate computate la olaltă sĕ urcă aproape la 200 fl.

Petitorii nostri, sûnt avisați a-și substerne recursele lor, bine instruite prin Cohalm (Köhalom) la Comitetul parochial de aci, pănă în 13 Septemvre a. c.

Dela cari pretindem sĕ fie români gr. or., sĕ aibă Atestat despre esamenul de cualificațiune, sĕ fie cunoscători de cântările și tipicul bisericesc, precum și de limba maghiară și germână.

În conțelegere cu Oficiul protopresbîteral concerninte ca inspectorat districtual de scoală.

Mercheașa 13 August 1885

Comitetul parochial gr. or.
Ioan Buzea,
paroch și președinte.

Nr. 13. [183] 2—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Săliște a devenit de nou vacant un post de invĕțătoriu, pentru care se escrie concurs, prelûngă un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipative din fondul scoalei,

Doritorii de a ocupă acest post au sĕ'și adreseze suplicele lor de concurs, instruite conform „statutului organic" și dispusițiunilor sinodali pentru scoalele capitali la oficiul protopresbiteral al tractului Săliștei în Sibiiu pănă la 12 Septemvre a. c. st. v.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral al Săliștei.

Săliște 27 August 1882.

Comitetul parochial.
Oprea Borcia m. p.,
paroch.

Nr. 350 [177] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Zarandului sûnt de ocupat următoarele posturi învĕțătoresci:

1. Postul învĕțătoresc din comuna Herțăgani, cu un salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir și lemne de încăldit.

2. Postul de învĕțătoriu în Grohot, cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne,

3. Din comuna Lunca, cu salariul anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

4. Stațiunea învĕțătorească din Crăciunesci, cu salariul anual de 110 fl. v. a., cuartir și lemne de foc precum și unele accidenții din venitele cantorali.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi învĕțătoresci, au a'și ascerne suplicele lor, instruite conform statutului organic și regulamentului congresual din 1878 pănă în 12 Septemvre a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Brad, 8 August 1882.

George Părău m. p.,
adm p.presb.

Nr. 236. [164] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala populară română gr. or. din Miluan pănă la 25 August a. c. se deschide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartițiune 100 fl.

2. În bucate 30 vici cucuruz sfărmit cu vica cea mare.

3. În lumini 4 punți pentru învĕțătoriu.

4. În lemne patru orgii, din cari este de a se încăldi și scoala.

5. Hârtie pentru cataloage și liste 4 conți.

6. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela doritori de a ocupa acest post, se cere de a fi pedagogi absoluți provĕduți cu atestat de cualificațiune și au de ași substerne petițiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Fűzes-Sânpetru instruite conform Stat. org. și al Regulamentului de învĕțământ din anul 1878.

Miluan 25 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local gr. or. în conțelegere cu

Petru Roșca m. p.,
protopresb.

Nr. 289 [167] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Brașovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul pănă la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕțătoriu este împreunat și oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. și cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenți se cere a produce documente că au absolvat cel puțin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic și că au depus esamenul de cualificațiune învĕțătoresc.

Suplicele instruite cu documentele recerute au a se asterne pănă la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Brașovului.

Stupini, 8/20 August 1882.

În conțelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial
Ioan Macsimilian m. p.,
paroch și președinte.

Nr. 1087—1882. [179] 3—3

CONCURS.

Doue eventual trei stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărțit la astfeliu de tineri industriași din fundul regiu de oare când și în prima linie din scaunele Mercurei și Nocrichiului de mai nainte, sau din localitățile lor centrale, cari tineri sĕ fie cercetat și terminat cu succes bun, dacă e cu putință, gimnasiul inferior o scoală inferioară reală sau o scoală capitală poporală, la toate întêmplerea, o scoală deindustrie subvenționată de universitatea săsească, și sĕ se oblige a petrece un an în străinătate va se dică, afară de monarchia austro ungurească, pentru perfecționarea teoretică și practică în specialitatea lor.

Condițiunile afară de cele mai sus sûnt:

a) presentarea de testimonii scolastice cu cualificațiune bună,

b) Dovedirea serăciei concurentului prin atestat dela autoritățile politice.

Stipendiele se plătesc pe jumetate acum numai decât după împărțire, ceealaltă jumĕtate după șease luni.

Stipendiații sûnt datori a aclude la petițiunea pentru a doua jumetate din stipendiu: testimoniele acuirate despre lucrările sale și un raport scurt despre locul lucrărei și despre esperiențele ce a făcut.

Un astfeliu de raport se asteaptă dela stipendiat și după întoarcerea sa în patrie.

Petițiunile de concurs instruite corespundetor, au a se înainta aici cel mult pănă la sfêrșitului Septemvre 1882.

Sibiiu 20 August 1882.

Oficiul central al universității săsesci.

Citațiune edictală.

Petru Ivaniciu locuitoriu din Armeniș cottul Caraș-Severin carele dela 1867 au părăsit cu necredință pe soția sa legiuită Stana născ. Grosavescu din Teregova și au pribegit în România, se citează prin aceasta oficios, ca pănă în 3 luni de dile dela 1-a publicare sĕ se presenteze naintea forului matrimonial de prima instanță adecă naintea Scaunului ppresbiteral gr or. din Caransebeș, căci la cas de neînfățișare se va pertracta causa divorțului seu mai departe conform §. 123 din Regulamentul procedurii jud. în cause matrimoniale.

Caransebeș, 20 August c. v. 1882.

Nicolau Andreeviciu m. p.,
protopresb., ca presid. scaun. protopresbiteral gr. or.

[190] 1—3

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 3—3

Publicațiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Șomcuta** (Somkutpataka) și spre regularea dreptului de cârcimărit se pune di de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 și eventual și cele următoare la fața locului,** la care sûnt invitați părțile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Șocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1973, — 1882. [184] 3—3

Esarêndare licitativă.

În 10 Septemvre a. c. la 9 oare a. m. se va esarênda prin licitațiune publică în **cancelaria comunei Cristian** pe timpul din **1 Ianuarie 1883** până în finea lui **Decemvre 1885** pășunitul pe următorii munți ai comunei Cristian și anume:

1. Pășunitul muntelui Beșinoiu cu prețul esclamării **450 fl.**

2. Pășunitul muntelui Cioara cu Crăciuneasa cu prețul esclamării **225 fl.**

3 Pășunitul muntelui Giușoara mică cu Uncești cu prețul esclamării **160 fl.**

4. Pășunitul muntelui Făgețel cu prețul esclamării **90 fl.**

5. Dreptul măcelăritului tot pre acest timp cu arênda anuală de **200 fl.**

Fie-care licitant este îndatorat a depune înainte de începutul licitațiunei 10% din prețul esclamării ca vadiu.

Se admit și oferte înscris legalmente instruate și provedute cu clausula, **că oferentelui îi sûnt cunoscute condițiunile speciali,** care se vor preda comisiunei înainte de începutul actului de licitațiune.

Condițiunile speciali se pot vedè în oarele oficiali în cancelaria comunei Cristian.

Sibiiu în 28 August 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Cu gust! Nou! Eftin!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de seris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată și bine cleită, cu învĕliș vênĕt și vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliș și vignetă albă

Prețul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru **începĕtori în doue colori liniate,** pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **caligrafie.**

Pretul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliș vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, prețul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **comput.**

Prețul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 1—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale și registre comerciale prompt și eftin.

Deschidere de Restaurațiune.

Am onoare a anunța cu tot respectul p. t. public și militărimei înalte că am primit **localul de restaurațiune,** mai nainte Fronius, în **piața mică Nr. 11,** și l'am deschis **astădi** în **1 Septemvre.**

Este **cea mai bună provisiune de escelentă bere-duplă de Martie** de a lui **Habermann, vinuri bune,** precum și de **cugnă bună** *à la carte* și în abonament, în și afară din casă și dejun *à la fourchette.*

Așteptând favorabilă și numeroasă frecuentațiune se subscrie cu toată stima

Josif Praglowski,
Restaurator.

[188] 2—3

Redactor rĕspundĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99. Sibiiu, Joi 26 August (7 Septemvre) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei o** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Viitoarea noastră perspectivă.

Fericiţi mai eram noi nemaghiarii în această patrie. Şi fericiţi de trei ori fericiţi erau cei dela putere. Şi cum sĕ nu, căci în Ungaria toate mergeau bine. Pămêntul 'şi da roada sa. Organele statului erau la înălţimea chiemărei lor. Legislaţiunea lucra cu un liberalism ne mai pomenit în lume. Aşa ḑiceau până astăḑi ḑiarele maghiare. Şi trebue ca lucrurile se curgă astfel, căci ḑiarele unguresci ni-o spuneau, şi ele sûnt infalibile în ale lor.

Şi noi la rêndul nostru constatam contrariul. Nemulţămirea era generală în ţeară, întocmai ca şi astăḑi. Şi ea era mare, căci multe erau nedreptăţile, ce ni se făceau. Din roada pămêntului nu se îndulcea poporul, căci ea făcea cunoscinţă cu esecutorul de dare în primele ḑile ale treerărei. Şi esecutarea de dare în Ungaria e proverbială. Cât pentru dreptul la legislaţiune, ţi se pare că nu trăesci în Europa.

Aşa ḑiceau ei, şi noi în feliul nostru. Era anormală starea lucrurilor atunci, ca şi astăḑi, şi cu toate acestea ungurii predicau *urbi et orbi* liberalism şi earăşi liberalism. Şi lumea credea. Era libertate în Ungaria.

Cum stăm însĕ astăḑi?

„Pesti Napló", ḑiarul aristocraţilor maghiari în Nr. 242. din 3 Septembre a. c. aduce un lung articlu intitulat „Congresul de pace şi Ungaria," în care face o revistă asupra stărei actuale de lucruri în Ungaria şi constată, că Ungaria nu e atât de fericită după cum se ḑice. Şi „Pesti Napló", adevĕrul îl vorbesce când o constată aceasta. E adevĕr ceea ce ḑice „Pesti Naplo" „toţi simţim că e numai întrebare de timp, când esistenţa noastră o va proba puterea armelor". Da, căci starea actuală nu mai poate dura mult.

Şi ne servesce spre mare bucurie conclusiunea lui „Pesti Napló": „Avem dreptul istoric şi moral se stăpânim patria aceasta. O vom şi stăpânì, cât timp o vom sci stăpânì, şi numai atunci o vom sci stăpânì", *când vom întrebuinţa, ce e drept, nu cea mai nobilă*, dar cea mai *reală* basă de *drept, forţa*".

Ne bucurăm prea mult că am ajuns până aici. Ne pare bine că ni-o spune aceasta „Pesti Napló", ne pare bine că ni-o spun ḑiarele unguresci, căci şi până acum forţa a stăpânit în Ungaria.

Accentuăm încă odată că nu noi susţinem cele ḑise de „Pesti Napló". Sub domnirea forţei trăim, sub ea vom trăì şi în viitoriu, după cum ni-o pune „Pesti Napló" în perspectivă, şi forţa brutală nu consolidează statul. Astăḑi e forţa în mâna lor, mâne poate va fi în mânile altora. Şi e întrebare numai de timp, când va venì lucrul la arme. Se va vedea cine e mai tare, aşa ne spune aristocraticul ḑiariu unguresc.

Pe principiul acestei forţe, care oprimă dreptul, zidesc ḑiarele unguresci multe. Aşa „Budapesti Hirlap" dela 4 Septemvre a. c. din incidentul iubileului de 10 ani ca ministru de culte a domnului Trefort ajunge la următoarele resultate:

„*Se ţină Dumneḑeu pre ministrul nostru Trefort, se ajungă multe bune şi frumoase, se 'şi poată împlinì chemarea spre placul(?) şi folosul poporului unguresc. Se nu se facă din ungur germân, din slovac bohem, din rus (?) muscal(?) şi din oláh (?!) român (???), ci tot ce se nasce în patrie se fie maghiar, adevĕrat patriot**).

„Se scie guvernul unguresc că în rassa maghiară este atâta putere, încât poţi face ori şi ce din ea (a magyar fajban van akkora tehetség, hogy minden kitelik belöle) etc."

„Statul maghiar numai maghiar poate fi, şi tot aşa şi cultura maghiară"

„Sĕ se propună în scoale politică culturală naţională, ca sĕ se producă în ţeară cultură naţională . . . . . se ne înveţe domnii literaţi ungeresce dacă voiesc sĕ-i înţelegem. *Reformarea învĕţământului* public *în spirit maghiar*, eată ce cerem dela Trefort."

„*În Ungaria maghiarul este cel dintâi. Bunacrescere a maghiarismului sĕ fie suprema îngrigire(?) a guvernului unguresc. Ea, cultura maghiară asigură naţiunei noastre supremaţia. Suprema îngrigire a guvernului sĕ fie, ca pe unde sûnt maghiari se fie din abundanţă tot feliul de scoale bune.*"

„*Numai după aceasta urmează celelalte naţionalităţi; trebue sĕ le învĕţăm ungeresce şi mai ales sĕ grigim ca ele se nu fie vrăşmaşe patriei noastre.*"

În adevĕr mari „bărbaţi de stat". Unul ne spune modalitatea şi celalalt tacsativ ce este de făcut.

Pentru ce se mai umble cu mâţa în sac? S'a declarat „*Bellum omnium* contra *omnes*".

Revista politică.

Sibiiu, în 23 August.

Maj. Sa sosesce în 20 Septemvre n. la Budapesta unde va rĕmânè vre-o 8—10 ḑile, resp. va locuì în Gödöllö, de unde va merge de câte ori va fi de lipsă la Budapesta. În 24 Septemvre n. vor sosì la Budapesta ministrul de esterne contele Kálnoky ministrul de rĕsboiu contele Bylandt-Rheidt dimpreună cu raportorii, min. pres. austriac contele Taaffe, ministrul de finance Dunajewski şi eventual şi ministrul comun de finance B. Kallay. Sub presidiul Maj. Sale se va desbate proiectel bugetului comun care are a se presentă delegaţiunilor.

Dieta Croaţiei se va întrunì în Octomvre n. Sesiunea acestei diete, se ḑice, că de astădată va fi lungă.

Dela Triest anunţă telegraful arestări noue.

După „Prager Abendblat", ambasadorul austro-ung. contele Wolkenstein la curtea din Petersburg, care vine cu concediu la Viena, are tot odată şi misiune politică, privitoare la regularea cestiunei orientale. Aşa susţin foile naţionale rusesci. Foile vieneze susţin însĕ că contele Wolkenstein nu poate avè nici o misiune politică. Referenţele între imperiul austro-ung. şi rusesc, ḑic aceste din urmă, sûnt reci acum ca şi mai nainte.

Încoronarea ţarului va avè loc în timpul cel mai de aproape, dar fără pompa usitată. Mai multe foi din Berlin scriu că la manevrele dela Ischora, după ce împĕratul şi împerăteasa Rusiei au trecut preste un pod de pontoane, podul s'a rupt. Marele principe Michail şi alte autorităţi au căḑut în apă şi au suferit contusiuni. Unele ḑiare atribue incidentul acesta nihiliştilor.

Pe lûngă toate asigurările oficiale dela Constantinopole că în Siria este linisce „Journal des Debats" şi „Temps" nu incetează a spune că panslavismul se mişcă în Africa şi Asia. Ḑiarele germane vĕd in atitudinea acestor ḑiare tendenţa spre o alianţă necondiţionată între Francia şi Englitera.

Mancini, ministrul de esterne al Italiei, se asigură, că va emite un cercular către agenţii sei diplomatici în străinătate, invitândui a demințì faima, că guvernul din Roma ar avè de gând a se amesteca în Tripolis. „La Federaţion de peuples grecolatins" foaie septămânară, ce apare în Florenţa, ne spune, că a sosit la Paris marchisul C. Buscalioni, un amic a lui Napoleon III, cu misiune oficioasă. Scopul venirei marchisului la Paris ar fi, a asonda pe guvernul frances în privinţa unei alianţe cu Italia. Foaia citată adauge, că dela 4 Septemvre va apărè un ḑiar politic italofrances, întitulat „La Gazette du Soir", a cărui misiune va fi a recomanda alianţa franco-italiană.

Din Africa nimic important. „Times" anunţă că guvernul britanic este în posesiunea corespondenţei dintre Arabi paşa şi Sultanul, din care se vede, că aceşti doi în ascuns sûnt înţeleşi.

Agitaţiunile panslaviste în Ungaria.

În „Naţiunea" aflăm următoarea dare de seamă:

Agitaţiunile panslaviste din Ungaria, de cari nimeni nu se mai ocupă decâtva timp, au inceput a inspira din nou temeri ministerului din Pesta. Acum câte-va ḑile gazeta „Pester Lloyd" publică ordonanţele ministrului Instrucţiei publice, d. Trefort, ordonanţe, cari pun destul de bine in relief spaima de care sunt cuprinşi vecinii nostri faţă cu aceste agitaţiuni presupuse. Până mai ḑilele trecute atenţiunea guvernului şi a presei unguresci era indreptată în contra agenţilor panslavişti ruşi; dar judecata procesului Rutenilor inculpaţi de agitaţiuni panslaviste a dovedit nevinovăţia lor. Acum guvernul se întoarce in contra agenţilor panslavişti din provinciile cislaitane. Un ḑiar ceh din Brünn publicase nu de mult un articol prin care invită pe Slovacii din Ungaria, sĕ adopteze limba cehă ca limbă literară. Acest articol de altmintrelea inofensiv, se păru d-lui Trefort de o gravitate aşa de mare, încât redactă o circulară către autorităţile scolare, în care îi anunţa că „agenţii cehi şi invĕţătorii panslavişti se silesc a substituì scrierea şi caracterele cehe in locul limbei şi caracterelor slovace", şi îi învită ca fie-care sĕ facă tot ce poate spre a zădărnicì inceputurile acestei intreprinderi.

Monarchia Habsburgilor numĕră un milion şi jumĕtate de Slovaci şi mai bine de cinci milioane de Cehi, şi pentrucă cei dintâi vor primì limba celor din urmă statul unguresc ar fi in pericol! „În adevĕr, ḑice „Le Nord", d. Trefort dă lumii o idee singulară de soliditatea regatului Stului Stefan, înfăţisându-l ca ameninţat de o distrugere sigură, dacă va lăsa sĕ se efectueze acest proiect de fusiune limbistică intre douĕ popoare, cari fac amêndouĕ parte din monarchia austro-ungară şi nu au nici o ramificaţie în streinătate".

Dar d. Trefort nu s'a oprit acì. Tot sub pretext de agitaţiuni panslaviste a gonit din scoala normală şease elevi, fără se lămurească în ce constau aceste agitaţiuni. Ceea-ce e şi mai curios, este că ministrul din Pesta, nemulţămit de a-'i fi pedepsit în proviincile cislaitane, voiesce ca mĕsura sĕ se aplice în toată intinderea imperiului austriac sĕ interḑică celor şease elevi primirea lor în vre unul din aşeḑămintele de instrucţiune publică din Translaitania. Probabil, aceasta învitare va pune pe gânduri pe baronul Conrad, ministrul Instrucţiei publice din Viena, căci dacă limba cehă este persecutată de către guvernul din Pesta, apoi nu de aceea-şi animositate în contra limbei cehe sunt conduşi ministrii din Viena, şi ministrul Taaffe va sta mult timp la îndoială dacă trebue sĕ aplice sau nu o mesură, care îi va instreina simpatiile celor mai credincioşi partizani ai sĕi.

Dar, dacă învitarea d-lui Trefort nu va găsì un resunet aşa de bine-voitor în guvernul austriac, ministrul din Pesta are nişte ajutoare foarte devotate în autorităţile bisericesci din Ungaria: mai toate confesiunile par a se întrece spre a-l ajuta în represiunea faimoaselor agitaţiuni panslaviste. Deosebitele comunităţi religioase din Ungaria se bucură de o mare autoritate nu numai in ceea ce privesce afacerile bisericesci propriu ḑise, ci şi pentru direcţiunea învĕţămêntului; şi, tocmai pentru ca sĕ păstreze această autonomie, căpeteniile religioase se fac instrumentele guvernului în campania acestuia contra panslavismului. În mai multe adunări ţinute acum câte-va ḑile s'au luat hotăriri dorite de guvern, şi aceste hotăriri dovedesc o aşa de mare ostilitate contra a tot ce este slav, visează la o persecuţie aşa de învederată contra a tot ce aparţine acestei naţionalităţi, în cât s'au găsit chiar ḑiare unguresci ca sĕ le critice.

„Ceea ce este de observat, adauge „Le Nord", este că guvernul nu 'şi dă cea mai mică osteneală de a proba esistenţă agitaţiilor ce denunţă. Într'una din adunările ţinute contra agitaţiilor panslaviste, unul din oratorii principali, voind sĕ justifice mĕsurile de rigoare luate contra unui stabiliment de instrucţie, na avut ce ḑice decât cuvintele: Un spirit panslavist ascuns s'a încuibat întrênsul.

---

*) Va se ḑică şi viţeii şi purceii, şi . . . . . şi toate vietăţile câte se nasc sĕ fie maghiari? N. Tr.

Ne întrebăm cum acest spirit panslavist s'a putut încuiba în stabilimentul de care e vorba, şi a ştiut sĕ rĕmână ascuns? Ne aflăm in tot de-auna în faţa unor acusaţiuni vage şi ridicule de felul acesta. Adevĕrul este că toate aceste istorii de panslavism nu au alt scop de cât, a favorisa maghiarisarea populaţiilor slave din regatul Sîtului Stefan. Această tendenţă se arată în modul cel mai invederabil în hotărîrile adunărei lor bisericesci, hotăriri, cari îndatorează pe funcţionarii bisericei şi ai scoalei sĕ lucreze mai înainte de toate la propagarea limbei maghiare.

Nu se ştie cu toate acestea, dacă aceste străduinţe de desnaţionalisarea Slavilor din Ungaria, vor fi încoronate de succes; în ori ce cas această politică înveninează şi mai tare antagonismul dintre deosebitele naţionalităţi şi în această privinţă este de mare însemnătate sĕ constatăm că pe când în Translaitania (vrea se ḑică Cislaitania T. R.) guvernul urmăreşte o operă de impăciuire pe terenul cestiunilor naţionale, în Ungaria se urmează o linie de purtare cu totul opusă.

Lupta dela Kassasin.

Ḑiarului „Neue Freie Presse“ i se raportează din câmpul de luptă:

Staţiunea Mahsama, 28|16 August, seara. Încă pe la 7 oare dimineaţa auḑirăm bubuitul tunurilor, ce venea dela Kassasin Trupele au fost chemate numai decât sub arme. Cavaleria de gardă si dragonii puseră şeaua pe cai. Infanteria sta gata, sĕ meargă în ajutorul lui Graham, când tocmai sosesce un raport dela Graham, ḑicênd că focul se petrece în tabăra inimică, ceeace dênsul nu 'şi poate esplica; poate că Egiptenii se bat ei între ei. Pela 11 oare în Kassasin se ridicară stindardele de semnal, sosise vestea, că inimicul înaintează. Cavaleria se reîntoarse şi pornì spre Kassasin. Generalul Graham, îndată ce inimicul se apropie, deschise focul cu cele douĕ tunuri ale sale şi artileria egipteană respunse numai decât. Regimentul de husari 19 sosì din Mahuta în locul unde 'şi avea generalul Willis cartierul sĕu. Inimicul nu atacà, ci se oprì la o distanţă considerabilă de tabără, de unde nu se putea pricinuì nici o stricăciune şi susţinu un foc continu de granate. Atitudinea lui în adevĕr era neexplicabilă.

Cavaleria şi infanteria sta gata, ca sĕ pornească imediat, când va sosì vre o scire. Dar de oare ce inimicul nu înainta, infanteriei nu i s'a dat ordin sĕ meargă spre front. Căldura era insuportabilă, soarele ardea cu mare putere pe nesipul alb al desertului. Atât soldaţii cât şi caii aveau o muncă foarte grea. Nicăiri nu era umbră şi un vênt ferbinte ridica nori mari de nĕsip, cari îngreuiau respiraţia. Brigada de gardă era gata de drum, dar nu primise încă ordinul de a pornì. În aceeaşi tabară sĕ mai aflau încă afară de cavalerie şi 1000 de soldaţi dela mărină. Inimicul mai pe urmă se retrase. El avea douĕ regimente de infanterie, un regiment de cavalerie şi o baterie. Singura stricăciune ce ne-a causat este că a ţinut trupele noastre toată ḑiua în arşita soarelui.

Ismailia 29|17 August, 3 oare după ameaḑi. Abia începuse cavaleria sĕ dea mâncare cäilor, şi soldaţii sĕ îmbuce câte ceva, când deodată se aude din nou bubuitul tunurilor la Kassasin. Din bubuitul violent şi continu se putea presupune că de astă dată atacul este serios. Soldaţii obosiţi înşelară din nou caii de asemenea obosiţi şi o luară la drum. Arşiţa soarelui nici acum nu se slăbise şi vêntul arḑetor ridica necontenit nori de nesip, în cât era imposibil sĕ se vadă prin acest vĕl de praf tot ce se petrecea. Se vedeau însĕ sulurile de fum, ce eşau din tunuri.

Focul tunurilor devenea tot mai violent. Cavaleria luă drumul din dreapta, fiind urmată de artileria călăreaţă. Direcţiunea ei era spre flancul infanteriei inimice. Prin mişcarea atâtor mase de oameni şi cai praful acoperì tot terenul de luptă, astfel că abia se mai putea observa cum apunea soarele dincolo de deşert, într'un cerc neguros roşietic. Cavaleria înaintă tot mai mult spre dreapta, până când se putu acoperì în dosul unor mici dealuri de nesip. Curênd după aceasta pornì earăşi în trap iute, pe cât era posibil prin nĕsipul adânc şi în urma unei atari oboseli. Era evident că generalul voia sĕ repeţască tactică din luptele precedente, şi că avea intenţiunea de a ajunge la spatele inimicului. În tot casul aceasta a fost o viuă dovadă de marea încredere, ce are generalul în trupele sale, când ne gândim, că el a întreprins aceasta manevră cu cai obosiţi şi în timpul când se apropia de noapte şi încă în contra unui inimic pe care dênsul nu'l cunoscea si care avea cai odihniţi. În contra unui alt inimic aceasta ar fi fost o mare cutezanţă, succesul însĕ a dovedit că generalul Drucy Lowe a cunoscut foarte bine aptitudinile trupelor sale.

Curênd dispăru roşeaţa, care arăta apusul soarelui şi se făcu întunerec. Sgomotul asurḑitor la stânga noastră încă nu încetase şi era evident, că cei 2000 de soldaţi din infanterie erau foarte strimtoraţi la stavila dela Kassasin. Luna începu a'şi revĕrsa palida sa lumină peste nesipul albcenuşiu. Dar norii de praf întunecau privirea şi aşa nu se putea vedè cum înainteaza cavaleria: une-ori călărea în pas, altă dată în trap. Pela 7 oare am ajuns în zona focului, şi ne-am abătut încetinel din direcţiunea ce aveam, ca se lăsăm se înainteze artileria. Încet, încet ajunserăm la locul de luptă. Era deja noapte, dar din nenorocire pe cerul luminat de lumina lunei se puse o masă neagră. Şueratul granatelor şi o esplosiune departe în dĕrĕptul nostru, ne anunţară că inimicul în fine ne-a descoperit. El se afla într'o departare de vr'o 1000 de yarzi. Vĕḑurăm de odată 9 flăcări una după alta, în intervale scurte luminând întocmai ca şi nisce fulgere orbitoare, dar în raḑe roşetice. Şi mai în acelaşi timp norul de fum se înfăţişă ca şi când ar fi fost spart de un vênt puternic. Granatele şuerau şi explodau şi şrapnelele sburătăreau pământul nĕsipos de ambele părţi, de unde ne aflam. Brigada se cârmì la drepta, ca se ese din linia focului inimic şi salva imediată fu dată în vĕnt. Înaintarăm repede dar earăşi furăm observaţi de artileria inimică şi proiectilele din nou începură a sbură pe deasupra capetelor noastre explodând giur împregiur. Şi lucru de mirat, prea puţine ghiulele au nimerit, deşì ni se părea că ploaia de proiectile va culca la pământ cai şi călăreţi. Sosind şi bateria noastră cavaleria trecu mai la dreapta, ca se lase se între şi artileria în acţiune. După puţine secunde tunurile noastre începură sĕ respundă la focul inimic. Cavaleria înaintă de partea flancului stâng în posiţia divergentă dela linia verticală asupra frontului, avênd în frunte regimentul de dragoni 7. Sub scutul acestui regiment gardele de elită se aşeḑare în posiţia de atac şi când primiră ordinul, dragonii se desfăcură în douĕ părţi, pentru ca se lase se treacă gardele de elită. Herbert Steward, maior în brigada generalului Drury Lowe se afla deja în dĕrĕptul liniei şi dĕduse ordin. În ordin se ḑicea, că cavaleria sĕ dea năvală asupra tunurilor. Sir Baker Russel era înaintea frontului strigând: „Eătăi! înainte!“ Lunga linie se mişcă în aceasta direcţiune şi dispăru numai decât în întunecime şi în fum. În dĕrĕptul ei venia regimentul de dragoni 7, acoperind ambele flancuri ale gardelor. O ploaie de gloanţe primì pe călăreţii ce înaintau. Din acest moment până după terminarea luptei nu iam mai vĕḑut. Conduşi de Sir Baker Russel atacară bateria în front tăiară pe artileristi şi după aceea străbătênd în rêndurile infanteriei, ce o luase la fugă tăiară în dreapta şi în stânga. Calul de sub Russel căḑu, iute încălecă pe un altul şi merse înainte.

Lupta s'a sfêrşit din primul avênt şi după aceasta înaintea ochilor nostri se desfăşură scena unei confusiuni din cele mai sĕlbatice. Unele tunuri inimice mai continuară puţin focul; unele detaşamente de infanterie mai dădură câteva salve. Suprafaţa luminată de raḑele lunei era acoperecu desevêrşire de corpurile soldaţilor şi cailor căḑuţi.

Acum fiindcă ne despărţisem cu totul de cavalerie ne luarăm drumul spre Kassasin.

Lupta se terminase şi aici. Infanteria avusese în adevĕr o ḑi de grele încercări. Sute de boambe se găseau pe un teren foarte restrîns, unde parapetele nu dedură destul adapost. Pe partea stângă a posiţiunei lor din apropierea canalului se afla artileria marină, apoi veneau regimentele 46 şi 48' care se aşeḑară în formă de semicerc. Infanteria călĕreaţă se afla în front sub comanda căpitanului Piggott, care în decursul luptei primì o rană la coapsă. Atacul Egiptenilor a fost esecutat cu multă bravură, şi cu toate că focul nostru a fost de o violenţă rară, totuşi Egiptenii au câştigat teren considerabil într'un timp foarte scurt şi ar fi isbutit se între chiar în întăriturile noastre, dacă nu s'ar fi auḑit din îndepărtare bubuitul tunurilor şi tropotul cavaleriei ce se apropia. Curagiul Egiptenilor, prin acest ajutoriu sosit, fu pus la o aspră probă. Nimeni nu se gândia decât la pagubă.

Perderile noastre sûnt foarte mici, dacă considerăm focul la care au fost espuse regimentele noastre. Locotenentele Ewdards, dela infanteria călăreaţă au fost rănit la braţ. Medicul de batalion, din regimentul 46, Shaw a fost omorît. Soldaţi au căḑut 10—12. Din fericire gloanţele *vemington*, de care se servia inamicul, mai mult rĕneau decât omorau. Spitalul este plin cu răniţi.

Pela oara 10, după terminarea acestui fapt militar strălucit, cavaleria se reîntoarse voioasă. Unii din ei s'au perdut de corp se crede însĕ că se vor reîntoarce dupăce vor fi prigonit vrăşmaşul. Ai nostrii n'au fost în stare se regăsească tunurile cucerite.

După ce m'am înformat despre detaliile acestui atac de cavalerie, am părăsit lagărul în graba cea mare. Drumul ducea peste un deşert de nĕsip lung de 24 miluri. Căletoria prin această pustietate luminată de lună, n'a fost întreprinderea cea mai uşoară a ḑilei. Deşì era târḑiu, totuşi am dat peste detaşamentele de soldaţi ce soseau în ajutorul celor din front. Forţele inamicului se urcă la 13,000. Planul lui de a înainta posturi peste porturi a fost bine chibzuit. Egiptenii şi au asigurat retragerea luptânduse. Dacă garnisoana noastră din Kassasin nu s'ar fi ţinut aşa de bine, inimicii ar fi cucerit posiţiunea înainte de sosirea ajutorului. Perderile inimicului sûnt necunoscute. Se evaluază la 20 de morţi şi 100 de răniţi. Pe când scriu aceste generalul Wolseley se pune în mişcare cu toate trupele sale.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Abrud la 16 August 1882. În ḑilele acestea se ţinură în archidiecesa întreagă conferenţele învĕţătoresci după noua arondare a protopresbiteratelor. Va fi deci de interes a se sci cel puţin în liniamente generale ce s'au petrecut în acestea conferinţe, cu atât mai vêrtos, căci acestea conferenţe, au trebuit a se constituì în reuniuni conform ordinului dat din partea Veneratului Consistorin deci:

Conform acelui ordin învĕţătorii din ppresbiteratele Abrud, Câmpeni şi Lupşa Luni în 9 a l. c., câţi au fost de faţă au participat la serviciul divin pontificat din partea părintelui ppresbiter al Abrudului în biserica din Abrudsat de unde învĕţători în coorpore s'au îndreptat către scoală unde comisariul consistorial dl profesor Vasiliu Damian a deschis conferinţa cu o cuvêntare corespondĕtoare în carea a desfăşurat scopul cursurilor supletorice şi a conferinţelor, precum şi scopul viitorilor reuniuni învĕţătoresci înfiinţânde. Cuvêntarea a fost ascultată cu atenţiune şi primită cu sĕ „trăiască.“

Ca notari ad hoc pentru purtarea protocolelor până la constituirea reuniunei s'a ales învĕţătorii Alesandru Sava, şi Solomon Coroiu. Împărţindusĕ întră învĕţători spre studiare statutele pentru înfiinţarea reuniunilor elaborate din patea veneratului consistor, sau anunţat desbaterea lor pre şedinţa următoare.

Aceste statute sau primit cu mici şi ne esenţiali modificări, după cari au urmat constituirea provisorică a reuniunei. Alegerea a fost prin aclamaţiune şi sau ales de preşedinte prea onoratul Domn Ioan Gall protopresbiterul Abrudului de vice preşedinte Grigoriu Sima învĕţător, de secretari Alesandru Sava şi Aron Cioran de casariu Alesandru Gomboş de controlor Solomon Coroiu, de bibliotecariu Ioan Motora, ear de membru în comitet: George Nicula, Todor Pasca, Vasiliu Corpade şi Andreiu Muntean.

Învitat fiind preşedintele prin o comisiune de 3 şi rugat prin vice preşedintele Sima ca sĕ primească asupra din nou*) aceasta sarcină.

Dl. preşedinte dechiară că de şi ocupat cu alte afaceri oficioasĕ în interesul reuniuni primesce aceasta sarcină şi promite că va lucra încât îi va fi cu putinţă întru înaitarea reuniunei. Atrage însĕ tot odată atenţiunea fiesce căruia, ca sĕ lucreze cu zel pentru prosperarea ei. La cari membrii conferinţi rĕspund cu „sĕ trăiască“.

Cu privire la al doilea punct din cerculariul V. consistor „Metodica învĕţământului religiunei în scoalele populare: conferinţa a primit de bună, după ce sau desbătut de către membrii conferinţei „Metodica specială a studiului religiunei“ edată de Dl profesor Simion Popescu.

Asupra punctului trei din acelaşi cerculariu „la înfiinţarea de casse de păstrare scolare“ sau încins o desbatere mai lungă, combătută fiind de unii şi susţinută de alţii. În urmă conferinţa cu majoritate de voturi sĕ enunţă pentru punerea şi înfiinţarea caselor de păstrare în pracsă.

Sau ţinut doue prelegeri de model una din partea învĕţătoriului Sima despre grădina scolară, ear' alta de învĕţătoriul Sava despre metodul scriptolegic, sau învĕţatul cetitului scriind Sub decursul cărei membrii conferinţei sau privit ca elevi.

Amêndouĕ acestea prelegeri au au fost ascultate cu vie atenţiune.

Sava, sub decursul cenferinţelor a recomandat sprigìnirea mai cu inimă a literaturei pedagogice, arĕtând cum au apus foile noastre pedag. în timpul din urmă nefiind sprigìnite, ceea ce ne dă cu deosebire nouă învĕtorilor un atestat rĕu.

La sfârşitul şedinţelor Dl. comisar, carele sub decursul conferinţelor a desvoltat un zel mare, esplicând cât se poate mai elementar toate lucrurile, constată că de astă dată membrii conferinţei şi-au împlinit datorinţa; speră însĕ că în învĕţătorii vor fi profitat din acestea şedinţe, pre cari le recomandă cu deosebită atenţiune învĕţătorilor.

Acestea ar fi în liniamente generali lucrările conferinţei. Un lucru m'au umplut însĕ de fiori, anume indiferentismul cel arata unii învĕţători faţă cu aceste adunări. Nu sciu la ce sĕ ascriem acest indiferentism, la impreginrarea că mulţi învĕţători nu'şi primesc diurnele, sau doară disciplina e

---

*) Învĕţătorii din ppresbiteratele Abrud şi Câmpeni încă la 1879 sau fost constituit în reuniune provisorică alegânduşi de preşedinte pe părint. ppresbiter *I. Gall*. C.

causa. Ar fi bine că în interesul instrucţiunei sĕ se delature astfeliu de anomali. a.

Varietăţi.

* (Camera advocaţilor din Sibiiu) publică că a denumit pe Ioan Popp advocat în Sibiiu, administrator provisor al cancelariei advocatului de aici Dr. D. Răcuciu, care este bolnav greu; mai de parte că Alexandru Popp advocat în Mediaş fiindcă s'a mutat la M. Oşorheiu, este sters din lista acestei camere.

* (Invitare) Despărţĕmentul cercual IV (Sebeş) al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“ îşi va ţinè est an adunarea generală la 8 Octomvre st. n. în comuna Romos pretoriatul Orăsciei, la care cu toată onoarea sûnt învitaţi atât membrii Asociaţiunei din acest despărţĕmênt cât şi preste tot iubitorii de progresul literaturei şi culturei poporului nostru.

Sebeş in 4 Septemvre st. n. 1882.

Ioan Piso *Daniil David*
direct. despărt. act. despărt.

* (Invitare). Comitetul chorului de plugari români din Chiseteu învită pe ḑiua de 8/20 Septemvre a. c. (Ḑiua de Sântă Măria mică) la sĕrbarea iubileului seu de 25 ani.

Serbarea va decurge în Chiseteu, fiind timp favorabil: sub un cort spacios, în curtea ospetăriei, ear' dacă timpul ar fi sĕ fie ploios: în sala ospetăriei locale.

Pentru înlesnirea călĕtoriei subscrisul comitet a esoperat dela direcţiunea căilor ferate de stat o scădere de 25%, de care se pot folosì p. t. oaspeţi dacă antecipativ vor cere un certificat dela acest comitet pre lûngă însinuarea participării. Comitetul a îngrijit de odată pentru încortelarea p. t. oaspeţi ear' pentru restaurare a contractat cu ospetării din comună.

P. T. oaspeţi sunt învitaţi ca la sosirea lor se tragă dirept la scoala gr. or. rom. din Chiseteu, de unde vor fi conduşi la cortele, din partea comitetului arangiator. Preţiul de întrare la concert de o persoană 1 fl. De o familiă 2 fl.

Biletele de întrare le va distribuì comitetul chorului, la cassă.

Pentru orientarea publicului adaugem:

Programa Festivităţei. În presara festivităţii, seara la 5½ chorul din Chisiteu va întêmpina chorurile străine, la gara din Belinţi.

În ḑiua 8/20 Septemvre.

1. La oara 10 n. d. m. asistare generală la sânta misă, în biserică.
2. La oara 3 după meaḑăḑi chorurile toate se vor întrunì în şedinţă, în scoala locală, pentru alegerea juriului.
3. La oara 4 se începe concertul chorurilor emulante.
4. După finirea acestui concert juriul va pronunţa verdictul seu, şi va efeptuì distribuirea premielor.
5. Cuvênt de închidere, rostit din partea preşedintelui chorului iubilante.
6. După o pausă de 2 oare, chorul plugarilor din Chiseteu, va joca o piesă teatrală: „Nunta ţerenească“ de V. Alecsandri.
7. După finirea acestora urmează petrecere cu danţ.

Premiile ce se vor distribui:

Primul premiu: 70 de franci în aur, donat de Il. Sa dl Dr. Iosif Gall deputat dietal etc.

2-lea premiu: O colecţiune de 100 de piese române, compuse în cuartet pentru chor amestecat.

3-lea premiu: O partitură cu diferite imnuri religioase, compuse în cuartet pentru chor amestecat.

4 lea premiu: Diplome de distinţiune în cântare.

Programa de concert.

Corurile admise la concert, înşirate în ord alfabetic, şi piesele ce vor esecuta ele, sûnt următoarele; 1. „Pasa Dunării“ de chorul din Belinti. 2. „Hora mare“ de chorul din Budinţi 3. „Steaua României“ de chorul din Çebza 4. „Veḑi tu steaua“ de chorul din Gruin 5. „Serenada“ de chorul din Costeiul mare. 6. „Arcaşul“ de corul din Ictar. 7. „Arde“ de chorul din Herendeşti 8. „Spiritul“ de chorul din Paniova 9. „Mersul Cântăreţilor“ de chorul din Satu mic 10. „Salutarea Patriei“ de chorul din Semlac. 11. „Chor şi Cavatină“ de chorul din Silha. 12 „Desceaptăte Române“; esecutat de toate chorurile întrunite, sub dirigerea dlui Lucian Sepeţian.

Nunta ţerenească:

Alec, fiu de boeriu, choristul Ioan Micu. *Frunḑa*, venătoriu, Dimitrie Toma. *Kir Gaitanis loghiotatos*, choristul Dimitr. Gherda *Moş Trochin Pecală*, fruntaş, V. Gherda. *Ilenuţa*, fata lui, chorista Mar. Bundinţan. *Trotuşan*, mire, choristul Ioan Siuman. *Un voinicel de nuntă*, chorist. Dimitrie Rădulescu. *Un privighietoriu* chorist. Const. Draghici *Ţerani şi ţerane*, Choristi şi choriste.

Spre încheere: „Hora Griviţei“ jucată de choristii din Chiseteu.

* (Căi ferate vicinale). Ministeriul de comunicaţiune reg. ung. a dat concesiune prealabilă contelui Schweinitz a clădì căi ferate vicinale dela Braşov preste Rĕşnov la Zerneşti dela Cristian preste Vulcani la minele de cărbuni dela Vulcani — mai departe dela gara Braşovului spre cetate până la promenadă şi până la gara vicinală projectată, în fine dela Braşov preste Sân-Giorz, Zizin până la Kèzdi-Vásárhely.

* (La manevrele din România), vor participa în toamna aceasta 39 batalioane, 28 de escadrone, 24 de baterii şi 2 compănii din trupa de geniu.

* (Contra focului în teatre). Giov. Batt. Baldissara din (Verona) Villabartolomea anunţă că ia succes a compila un project după care se poate stinge focul în teatre. La cerere autorul projectului dă informaţiuni.

* **Administraţiunea noastră este gata a îngrigì de sorţi dela esposiţiunea din Triest pentru abonanţii în preţ de 50 cr. pr. srt. şi 15 cr. spese postale.**

Loterie.

Mercuri în 6 Septemvre 1882.

Sibiiu: 26 42 25 17 14

Bursa de Viena şi Pesta

Din 6 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	118 75	118.60
Renta de aur ung. de 4% . .	88.60	88 45
Renta ung. de hârtie	87.50	87 45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.60	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 25	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 98.—	99.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	118.25	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.90	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.85	76 90
Datorie de stat austr. în argint .	77 35	77 40
Renta de aur austriacă	95.50	75.20
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	828.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	311.—	311.50
Acţiuni de credit austr. . . .	324.30	323.80
London (pe poliţa de trei luni) ·	118.75	118.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.95
Napoleon	9.45	9.43
100 marce nemţesci	57.95	57.90

Nr. 147 [197] 1—3

CONCURS.

Devenind un post de învĕţătoriu la scoala confesională greco-orient. din Avrig, protopresbiteratul de asemenea nume, vacant, pentru intregirea acestuia se escrie concurs până la 18 Septemvre 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 200 fl. din cassa alodială plătibili în rate trei lunare.

Concurenţii la acest post vor avè aşi aşterne petiţiunile sale la oficiul ppresbiteral în Avrig in terminul mai sus indicat, instruate cu documentele necesarie în sensul legilor din vigoare.

Avrig, 8 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. prot:

Nr. 93. [195] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunilor învĕţătoresci în comuna Vinerea, protopresbiteratul Orĕştiei, cu termin până la 15 Septemvre, a. c. st. v.

Emolumetele sûnt:

1. Pentru învĕţătoriul I. salariu anual 250 fl. cuartir natural şi lemne de încălḑit.
2. Pentru învĕţătoriul II. salariu anual 155 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.

Pentru postul 1 se recer antestudii de cel puţin 4 clase gimnasiali; pentru ambele atestat de cualificaţiune învĕţătoresc. Cererile concursuali sûnt a se adresa la oficiul ppresbiteral.

Orĕştiă, 19 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Nr. 207. [191] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or. confesională în Tătăresdi protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕţătoriu, se escrie concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 150 fl.
2. Lemne 2 orgii lungi, din care este a se încăḑì şi scoala.
3. Grădină de legumi

Doritorii de a competa la acest post au a 'şi îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic şi al regulamentului din 1878 până la terminul sus indicat, — cântereţii şi cei cu o cualificaţiune mai amplă se vor preferì.

Gurasada în 18 August 1882

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 80 [189] 2—3

CONCURS.

În urma decisiunei aduse în şedinţa comitetului parochial din 25 Iuliu 1882 pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din comuna Balomir protopresbiteratul Orăstiei, se escrie concurs până la 19 Septemvre st. v. 1882 în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a.
2. Cuartir şi 4 stângini de lemne din care e a se încălḑi şi scoala.

La alegere se vor admite numai indiviḑi cu atestat de cualificaţiune învĕţătoresc.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăstiei până la terminul sus indicat.

Balomir 26 Iuliu, 1882

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Gerasim Cărpenişan m. p.,
notariu al cott. paroch.

Nicolau Suciu m. p.,
paroch şi preş. al comit. parochial

Nr. 222. [182] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Măritului consistoriu archidiecesan din 13 Iuliu a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învêţătoriu la scoala română gr. or. din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, cu termin până la 12 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt salariu de 100 fl. v. a. pe an.

Concurenţii au a 'şi asterne subscrisului petiţiunile lor, proveḑute cu documentele recerute prin statutul organic şi prin regulamentul congresual din anul 1878.

Braşov, 13 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concernente:

Iosif Barac m. p,,
ca adstr. ppresb. al Branului.

Nr. 263. [185] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din mai jos însemnatele comune, se deschide cuncurs cu termin până la 18 Septemvre a. c.

1. Boholţ cu salariu anual 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
2. Vălişoara cu salariu anual 120 fl., cuartir, gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
3. Şoimuşul murĕşan, cu salariu anual 120 fl, cuartir gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii lemne.
4. Selliscioara cu salariu anual 150 fl. fără cuartir şi fără lemne.
5. Magura, cu salariu anual 125 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Petiţiunile concursuale instruite conform Statutului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari, sûnt de a se substerne subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 14 August, 1882.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoş m. p.,
ppresbiter.

Nr. 71 1828 [175] 3—3

CONCURS.

La scoala română poporală confesională gr. or. în Mercheaşa protopresbiteratul Cohalmului în Transilvania este de oferit un post învĕţătoresc împreunat cu următoarele emolumente:

1. un salariu anual în bani gata de 150 fl. v. a., ce se capĕtă în 4 rate anticipative.
2. Cuartir corespunḑĕtoriu liber în edificiul scoalei; de care e legată şi una grădină de legumi.
3. Lemne de îcălḑit de ajuns. —
4. Dela tot elevul frecuentătoriu de scoală una cupă de bucate; ori legumi fasole, prune etc. şi:
5. După usul de până acuma are dreptul, la venitul comunal, precum: apă sĕrată, păşunit, îngrăşat de rîmători în pădurile comunale, ca un proprietariu de aci. Care toate computate la olaltă sĕ urcă aproape la 200 fl.

Petitorii nostri, sûnt avisaţi a-şi substerne recursele lor, bine instruite prin Cohalm (Köhalom) la Comitetul parochial de aci, până în 13 Septemvre a. c.

Dela cari pretindem sĕ fie români gr. or., sĕ aibă Atestat despre esamenul de cualificaţiune, sĕ fie cunoscători de cântările şi tipicul bisericesc, precum şi de limba maghiară şi germână.

În conţelegere cu Oficiul protopresbîteral concerninte ca inspectorat districtual de scoală.

Mercheaşa 13 August 1885

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Buzea,
paroch şi preşedinte.

Nr. 248. [180] 2—3

CONCURS.

Postul de învĕţătoriu la scoala confesională din comuna Vingard, devenind vacant, se escrie, pentru întregirea acestui concurs cu termin până la 12 Septemvre 1882 st. v., în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt salariul 200 fl.v. a., şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii ce vor voì a ocupa numita staţiune au sĕ'şi astearnă cererile lor instruite cu documentele prescrise delegile în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeş până la terminul sus arătat.

Vingard în 12 August 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 291. [187] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Gusteriţă protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 140 fl. v. a. se dau din casa alodială comunală, ear 90 fl. v. a. dela popor prin repartiţii.

2. Două pămênturi de varḑă şi una grădină de legumi în curtea scoalei.

Cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne trebuincioase de încălḑit atât pentru învĕţătoriul, cât şi pentru scoala dela comună.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor înstruite conform statutului organic şi a regulamentelor din vigoare, aretând că cunosc şi limba maghiară, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Guşteriţă, 6 August 1882

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr 116. 186] 2—3

CONCURS.

Devenind staţiunea învĕţătorească din comuna Laz vacantă, se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până în 12 Septemvre 1882 st. v., când se va sĕvêrşì şi alegerea. —

Salariul învĕţătoresc stă din 120 fl. v. a., cari se numeră din alodiu, cuartir în ḑidirea scoalei şi 2 stângin lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a se aplica la aceasta staţiune au sĕ'şi substearnă suplicele lor inzestrate cu toate documentele recerute de legile esistente oficiului protopresbiteral gr. res. în Sas-Sebeş până la susindicatul termin.

Laz, 13 August, 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul concerninte.

Nr. 13. [183] 3—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Sălişte a devenit de nou vacant un post de invĕţătoriu, pentru care se escrie concurs, prelûngă un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipative din fondul scoalei,

Doritorii de a ocupă acest post au sĕ'şi adreseze suplicele lor de concurs, înstruite conform „statutului organic" şi dispusiţiunilor sinodali pentru scoalele capitali la oficiul protopresbiteral al tractului Săliştei în Sibiiu până la 12 Septemvre a. c. st. v.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Săliştei.

Sălişte 27 August 1882.

Comitetul parochial.

Oprea Borcia m. p.,
paroch.

Nr. 235. [178] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala populară gr. or. din comuna Sânpetru, în protopresbiteratul al II-lea al Braşovului, pentru ocuparea lui se deschide concurs până la 12 Septemvre a. c. în care ḑi vă fii şi alegerea.

Emolumentele sunt

1. Salariu fics din casa alodială 186 fl. 50 cr.

2. Venitul dela didactul scolarilor 20 fl.

3. Venitul dela fênaţiu 20 fl.

4. Venitul dela dreptul de păşunit a 4 boi 30. fl.

5. dela un strat de varză 2 fl. 50 cr.

6. Cuartir cu grădină, şură şî grajd de vite se compută în 40 fl. — Suma 300 fl.

Doritorìi de a ocupa acest post au a'şi asterne potiţiunile lor instruite conform statutului organic la subscrisul până la terminul arĕtat, documentând că sciu şi limba maghiară.

Braşov 6 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiăl

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 350 [177] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Zarandului sûnt de ocupat următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Postul învĕţătoresc din comuna Herţăgani, cu un salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Postul de învĕţătoriu în Grohot, cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne,

3. Din comuna Lunca, cu salariul anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

4. Staţiunea învĕţătorească din Crăciunesci, cu salariul anual de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc precum şi unele accidenţii din venitele cantorali.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi învĕţătoresci, au a'şi ascerne suplicele lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până în 12 Septemvre a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Brad, 8 August 1882.

George Părău m. p.,
adm p.presb.

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Cu gust! Nou! Eftin!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **incepĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată şi bine cleită, cu învĕliş vênĕt şi vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliş şi vignetă albă

Preţul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru **incepĕtori în doue colori liniate,** pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **caligrafie.**

Pretul unui exemplar $1\frac{1}{2}$ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliş vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.

Dictando cu margo din 8 foi, preţul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.

„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „

Caiete din 6 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **comput.**

Preţul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 2—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale şi registre comerciale prompt şi eftin.

SORŢI
de
50
cruceri
dela
LOTERIA
cea mare
a esposiţiunei
TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

☞ Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare. ☜

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;

preste tot o mie nimeritori oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

☞ Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărţemêntul loteriei *esposiţiunei Triestine,* 2 Piazza grande *în Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA", institut de credit şi economii. [193] 1—8

Deschidere de Restauraţiune.

Am onoare a anunţa cu tot respectul p. t. public şi militărimei înalte că am primit **localul de restauraţiune,** mai nainte Fronius, în **piaţa mică Nr. 11,** şi l'am deschis **astăḑi** în **1 Septemvre.**

Este **cea mai bună provisiune de escelentă bere-duplă de Martie** de a lui **Habermann, vinuri bune,** precum şi de **cugnă bună** *à la carte* şi în abonament, în şi afară din casă şi dejun *à la fourchette.*

Aşteptând favorabilă şi numeroasă frecuentaţiune se subscrie cu toată stima

Josif Praglowski,
Restaurator.

[188] 3—5

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

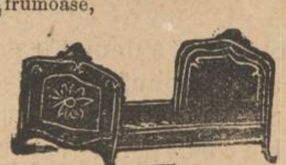

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 9—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn ma cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

---

[196] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea.

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100. Sibiiu, Sâmbătă 28 August (9 Septemvre) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un iubileu.

Ministrul de culte şi instrucţiunea publică, dl August Trefort, a serbat în 4 Septemvre n. iubileul de ḑece ani de când funcţionează ca atare.

Este frumos când cineva, într'o posiţiune aşa înaltă, poate serba iubileuri. Ar fi şi mai frumos când iubilari ca dl ministru s'ar învrednicì a primì gratulaţiunile sincere din partea tuturor cetăţenilor aflători în statul unguresc.

Aceasta n'ar fi nici decum cu neputinţă şi noi nu credem că între poporaţiunile Ungariei s'ar găsì vreuna, care n'ar dorì sĕ fie pusă în posiţiunea de a gratula la asemenea ocasiuni sincer conducĕtorilor ori cărui bărbat din ori ce ram de administraţiune din ţeară.

Proiectele cunoscute ale dlui ministru, devenite legi şi cari au se devină legi, însĕ, au lăsat atâtea resentimente în inimele poporaţiunilor nemaghiare, încât nu se poate mira nimenea cine cunoasce raporturile noastre interne, dacă la iubileul din cestiune au lipsit gratulaţiunile sincere ale poporaţiunei nemaghiare.

Şi cum se nu lipsească, când dl ministru atât de ostentativ se silesce, la ori şi ce ocasiune, a arăta că e numai ministrul naţionalităţei adoptate de dînsul (dl ministru e francez de origine), căci din toate puterile lucră numai pentru promovarea acesteia.

Ne pare rĕu de aceasta, dar trista realitate vine se probeze cât mai învederat, că adevĕrul şi dreptatea este pe partea noastră.

Şi dacă ar maì fi în cineva vre-o îndoeală despre acest adevĕr, poftească şi cetească dările de seamă cele mai autentice, în ḑiarele cele mai acreditate înaintea guvernului unguresc.

La banchetul iubilariului, ministrului unui stat poliglot, s'au purtat toaste care demustră pe faţă, care sûnt tendenţele şi intenţiunile persoanelor oficiale, chemate sĕ lucre pentru fericirea tuturor naţionalităţilor din Ungaria.

Estragem ce e mai esenţial din acele toaste după oficiosul „Nemzet“ *) dela 5 Septemvre n. Nr. 5.

Geodeon Tanárky secretariul de stat a purtat cel dintâiu toast pentru Maj. Sa împĕratul şi regele; pentru împĕrăteasa şi regina, care „a aflat mijlocul prin care poate vorbì naţiunei la inimă, vorbindui Maghiarului în limba mamei sale“; pentru parechia princiară de coroană, care se „speră că va fi aşa de înţeleaptă şi va moştenì virtuţile sublime ale părinţilor ei sublimi“.

După toastul acesta întreit, care fu ascultat de auḑitor stând şi care fu aclamat cu entusiasm, secretariul de stat Tanárky a purtat alt toast pentru ministrul iubilar, toast foarte instructiv.

După ce toastantul recunoasce că festivitatea iubileului, prin urmare şi toastul, are însemnătate şi pentru *foro externo* continuă:

„. . . . . cutez a susţinè . . . . . că în cei ḑece ani din urmă frĕmêntarea şi munca au decurs în tr'un *tempo* mai grăbit decât în ori care periodă a vieţei noastre publice de o mie de ani.

„. . . . Nu voiu sĕ amintesc cu ocasiunea aceasta de pedecile care, în starea noastră în toată privinţa poliglotă ni le pregătesc, odată autonomiştii de altă dată ierarchiile, de o sută de ori naţionalităţile, sub pretecstul intereselor lor, ascunḑênd egoismul şi voinţa cea rea şi las la o parte dificultăţile financiale. Aici accentuez cu cruţare şi precauţiune de acea mare pedecă neobservată din partea multora, care este într'aceea, că noi a trebuit se ne apărăm contra unei preponderanţe a unei civilisaţiuni uriaşe.

„Aşa e dlor, se nu mĕ înţelegeţi rĕu, pot se ḑică unii că sciinţa este scop absolut şi că civilisaţiunea, vină pe ori şi ce canal, corespunde ţintei sale, fiindcă consistă în a face pe om mai bun, mai fericit.

„La noi însĕ aceasta nu e tot una, ci douĕ

„În patria nostră civilisaţiunea trebue se fie maghiară, aceasta este pentru statul nostru cestiune de esistenţă (vivate însufleţite).

„Dacă nu vom fi în stare sĕ esecutăm şi se asigurăm aceasta, va fi pe pămêntul acesta civilisaţiune ca în fostele provincii romane, în Galia şi Spania, dar nu va fi stat maghiar, ci o provincie comasată după putinţă, pe care o va agita câte un *proconsul* trimis dela Viena, dela Berlin sau dela Moscva. (Aşa este..)“

La acest toast firesce nu se putè ca sĕ nu respundă dl ministru.

Dênsul după ce spune „amărăciunile câte a trebuit sĕ le înghiţă dela rĕuvoitorii“ sei continuă:

„... *Mi-am făcut de problemă şi voiesc a promova causa maghiară — particularităţi nu vĕ spun — cu vre-o càţi-va paşi înainte* (vivate îndelungate); *voiesc se dau artelor şi sciinţei maghiare libertatea de lipsă pentru a se putè desvolta mai departe* (vivate). *Ministrul nu e în stare se creeze capete de opere nici pe terenul artelor, nici pe al sciinţei; problema sea este numai a delătura pedecile şi a promova desvoltarea*“.

Când din rosturile barbaţilor oficiali, deşì în mod oficios, se aud astfeliu de espresiuni, nu putem ḑice altă decât că ele sûnt sigilul apăsat sub articulii şovinişti, cari ne spun în toate ḑilele, direct şi indirect, că pentru acei ce nu sûntem maghiari nu mai sûnt alte prospecte de cât a adevenì maghiari, s'au a nu mai fi.

Oare aceasta este misiunea unui stat în secolul al nouĕspreḑecelea?

Adevĕrat că toastele nu s'au purtat cu apă rece *a la Scobeleff*, ci cu vin care veselesce inima omului, după prorocul şi care face sĕ se uite grigile, ḑice Grecul, şi care desleagă limba, ḑice Românul; dar cu toate aceste toastele sau purtat aşa ḑicênd de bărbaţi cari stau în fruntea administraţiunei Ungariei, prin urmare, deşì s'ar putè ḑice că *in vino veritas*, nu sûnt vorbite în vênt.

Unde va fi dl Trefort cel dela 1861, care în şedinţa dietei dela 25 Maiu al acelui an ḑicea: „..... în cât privesce „popoarele celelalte care vieţuesc pe „teritoriul Ungariei, nu voiu se le împedec în desvoltarea lor naţională. Suprimarea naţionalităţilor nu se unesce cu libertatea „şi este o politică rea şi fără scop. „Sêrbii, Românii, Germânii, Slavii şi Rutenii sĕ'şi poarte afacerile lor municipale în limba lor, în scoale sĕ „se folosească de limba care „vor voì. Doresc a susţinè desvoltarea internă a popoarelor, ca „şi religiunea, în care statul n'are „drept sĕ se amestece. Concesiunile „însĕ, cari sûnt a se face naţionalităţilor se pot numai pe basa „dreptului egal: şi precum între religiuni nici una nu poate fi privilegiată, aşa nu poate fi naţionalitate privilegiată pe teritoriul Ungariei“.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 August.

Ca resunet dela procesul de înaltă trădare din Galiţia se poate considera scirea despre retragerea s'au demisionarea metropolitului greco-catolic al Rutenilor galiţiani. Metropolitul Sembratovici, scriu foile polone, a fost primit în 4 Septemvre n. în audienţă de împĕratul, înaintea cărui a resignat dela conducerea metropoliei. Metropolitul Sembratovici a împărţit între credincioşii sei, în 2000 esemplare, o pastorală prin care le spune, că papa l-a chemat la Roma numai în urma unei neînţelegeri şi că papa, după ce metropolitul a descoperit situaţiunea bisericei sale, a binecuvêntat pe metropolitul, preoţimea şi poporul rutean. Binecuvêntarea şi resignarea puse lûngă olaltă, sunt ciudate lucruri şi amêndouĕ au mai multă însemnătate politică decât bisericească. Polonii îşi bat de mult capul sĕ apropie pe Ruteni cât se poate de tare de biserica apuseană, de care se ţin ei şi prin aceasta sĕ'i polonizeze. Polonii se folosesc în Roma de învinuirea că Rutenii vor sĕ se facă „schismatici“ cum au mai fost, în Viena, că gravitează în afară şi vor sĕ fie incorporaţi la Rusia. De aici şi originea procesului de care amintirăm. Procesul n'a descoperit nimica agravătoriu; dar acusele, că Sembratovici a suferit „introducerea“ unor „ceremonii ortodocse“ în biserica ruteană, se vede a fi avut efect. Cu toată binecuvêntarea, dară metropolitul a trebuit sĕ se ducă.

Poarta otomană s'a hotărit în fine a declara pe Arabi paşa rebel şi a subscrie convenţiunea cerută de Englitera.

Adunarea anuală a conventului districtual de confesiunea evangelică aug. de dincoace de Dunăre.

Din desbaterile adunărei anuală din Pojon, ţinute la 30 August a. c. reproducem cele de un interes comun în privinţa limbei şi a sumuţărilor contra slovacilor:

Superintendentele L. de Geduly cetesce raportul anual în privinţa activităţei în comunele evangelice de confesiunea augustană. Raportorul pomenesce aşa numitele intrige panslavistice în biserica evangelică. Superintendentele Geduly n'ar vorbì bucuros de treaba aceasta. Dară fiindcă acum toţi vorbesc de ea, şi pentru că o parte a presei chiar afirmă, că special în districtul acesta sûnt la ordinea ḑilei agitaţiuni periculoase pentru stat, raportul trebue se declare, că districtul de aceea a tăcut până acum, căci nu'l a însciinţat nime despre fapte, care ar justifica acusările aceste. Geduly ḑice, că el ar fi fost cel dintâiu, care ar fi dat pe vinovaţi pe mâna justiţiei, dacă ar fi auḑit de machinaţiuni cari ar periclita unitatea patriei unguresci.

Apoi pomenesce raportorul afacerea relegaţiunei scolarilor din liceul dela Pojon, arată întêmplările cunoscute din liceu şi cualifică ordinul ministerial, prin care s'a înăsprit pedeapsa scolarilor relegaţi prea sever. Fără îndoială, că cei din cercurile mai înalte au fost înduplecaţi la ordinul acesta, presupunênd că sûnt agitaţiuni îndreptate contra patriei. Mulţi cred că n'ar fi nimic mai bine, decât a face astfel de enunciaţiuni care se dovedească patriotism. Dar aceasta cu bună seamă ar trece linia competenţei bisericesci. Dacă într'adevĕr se află tendenţe trădătoare de patrie, autorităţile civile sĕ'şi facă datoria şi publicul le va mulţămì, pentru că într'acest chip se va arăta încât e prepusul adevărat. Între membrii comunelor nu se află nime, care sĕ aibă vr'o ură către limba maghiară. Poate, că din causa aceasta ar fi cu putinţă, sĕ facă senioratele raporturile lor către comitetul districtual, apoi mai de parte espuneri şi dispense matrimoniale, mai pre urmă adeverinţe despre primiri de bani ca ajutor din partea statului în limba maghiară. Maghiarii cari ţin la limba lor cu jelozie până la estravaganţă vor stima şi limbile altor naţiuni, dacă limba lor li aşa dragă şi scumpă.

Preşedintele mulţămesce superintendentului pentru raportul sĕu şi apoi cere, sĕ se voteze în privinţa propositiunei făcute în raport despre întrebuinţarea limbei maghiare în relaţiunile birourilor a senioratelor.

Seniorul Dr. Hurban (slovăcesce) ḑice, că legea din anul 1867 garantează întrebuinţarea liberă a limbilor ţĕrei. De aceea vrea oratorul sĕ se întrebuinţeze în relaţiunile interne a senioratelor limba slovacă şi nu are nimic de ḑis dacă limba maghiară remâne limba oficială a comunelor bisericesci.

După ce propunĕtorul declarase, că prin propunerea sa n'a cerut întrebuinţarea limbei maghiare ca absolut obligată, ci numai a recomandat întrebuinţarea ei, se primesce propunerea superintendentelui Geduly.

După aceasta se cetesce ordinul cunoscut al ministeriului de culte şi instrucţiune în privinţa agitaţiunilor panslavistice în liceul dela Pojon.

Oratorul cel dintâiu e Paul Mudron. El despre treaba aceasta vorbesce slovăceşce. El vrea sĕ analiseze ordinul *sine ira et studio*. În ordin e vorba de agitaţiuni panslavistice.,

---

*) Contopit din „Hon“ şi „Ellenör“, şi care a început a apărè la 1 Septemvre n.

Dară, precum s'a constatat, de astfel de agitaţiuni nu poate fi vorba, ci numai de o reuniune întemeiată de mai mulţi oameni tineri, fără licenţă din partea profesorilor. Lucrul acesta nu e aşa mare şi nici n'ar fi făcut atâta sensaţiune, dacă nu s'ar fi făcut insinuaţiuni din partea altor districte, care 'l făcea periculos statului. Oratorul esplică ordinul din două părţi, dintâiu din partea dreptului, şi a doua cu consideraţiunea pedepsei hotărîte, de care în ordin e vorba. Din cel dintâiu punct de vedere, pre care oratorul îl numesce evangelic, declară, că ordinul n'are legea de basă. Trebile evangelice n'au alt for, decât biserica evangelică, şi în privinţa aceasta tot una e cine calcă sfera competinţei, amic sau inimic. Nici faţă cu comitatele ministrul n'are drept de a călca legea clară şi dacă totuşi o calcă, comitatele nu 's silite de a esecuta astfel de ordin. Oratorul între ordinul ministerial şi autonomia bisericei evangelice nu găsesce nici o armonie: autonomia nu poate esista lûngă ordinul ministerial pentru că protestantul adevěrat în trebile sale bisericesci nu recunoasce nici o autoritate guvernamentală, un protestant adevěrat nu poate lăsa sě se curme cariera copiilor sěi. Pe urmă oratorul cetesce propunerea senioratului Turoczului care am publicat-o şi care se roagă, sě se primească.

Superintendentele Geduly roagă pe oratorul, fiind că nu pricep toţi membrii conventului limba slovacă, sě aiba bunětate a face propunerea şi în limba maghiară.

Paul Mudron citesce propunerea şi în limba maghiară.

Seniorul Richter (Sommerein) se roagă (în limba maghiară) a comunica mai nainte objectul celorlalte seniorate ca sě'l ia în consideraţiune.

Delegatul Rossza declară că propunerea lui Mudron conţine numai punctul cel dintâiu din resoluţiunea dela Turocz, celelalte puncte Mudron le tace.

Delegatul Ieszenszky (slovăcesce) e de părere, că propunerea lui Mudron e întru toate conformă resoluţiunei dela Turocz.

Senior Krizan (slovăcesce) susţine acelaşi lucru adăugênd că celelalte puncte, pre care le a pomenit Dnul Rosza, se vor lua mai târḑiu în consideraţiune. Oratorul afară de aceasta sprijinesce propunerea lui Mundron făcênd apel la A. L. XXVI din anul 1791, după care articol guvernul n'are de a se mesteca in trebi bisericesci şi caută sě se mulţămească cu simplul drept *supremae inspectionis*. Ordinaţiunile guvernamentale nu trebue sě fie tot deauna legale; aşa de esemplu contele Julius Andrassy a fost spênḑurat *in effigie* din partea guvernului şi totuşi a fost chemat după aceea de coroană la postul ministrului de esterne. Oratorul crede, că eclesia evangelică în privinţa omenimei ca şi în privinţa moralităţei şi-ar face pěcate, dacă n'ar primì propunerea lui Mudron.

Delegatul Dohnányi (Trencsin) declară: că ministrul a decretat relegaţiunea studenţilor pe basa motivelor care în actele cercetărei nu esista de loc, pentrucă nicăiri nu e vorba că în liceu ar fi fost machinaţiuni panslavistice.

Preşedintele în propunerea lui Mudron află contraḑicere, fiindcă nu se poate învinovăţì ministeriul de a fi călcat autonomia, ear de altă parte nu se poate petiţiona la acelaşi ministeriu ca sě scaḑă pedeapsa studenţilor relegaţi. Dacă e in pericol autonomia, apoi nime nu se poate ocupa cu singularităţile ordinaţiunei.

Inspectorul de Mossóczy (Pojon) declară, că nici senioratul cetăţei Pojonului n'a dat delegaţilor sěi vre-o instrucţiune în privinţa aceasta. Prin ordinul sěu, ministrul a esercitat numai dreptul sěu de inspecţiune. „Zora" nu e o societate aşa nevinovată precum vreau unii şi alţii sě o facă. Domnii, cari atât se entusiasmează pentru propunerea lui Mudron, mai bine ar face dacă ar mulţămì senioratului din Pojon, pentrucă el a fost, care a ferit pe cei 14 tineri, cărora li s'a dictat o pedeapsă mai uşoară, de relegaţiune. Ministeriul şi pe acesti oameni tineri, printr'un ordin administrativ, a vrut sě'i pedepsească cu cea mai mare asprime, şi poate că cu drept, — ḑice oratorul — pentrucă opt ḑile după relegaţiunea celor cinci studenţi, ceilalţi studenţi earăşi s'au adunat şi de nou s'au constituit ca societate „Zora". Oratorul e în stare de a arěta şi locul unde s'au adunat tinerii aceştia, şi în fine protestează contra primirei propunerei lui Mudron.

Delegatul Dr. Carol de Samarjay (Pojon) crede că ar fi mai bine, dacă nu conventul districtual, dară părinţii studenţilor relegaţi ar petiţiona la ministeriu pentru scăderea pedepsei ficsate. S'au comis crime politice şi aşa negreşit ministeriul e competent. Şi oratorul acesta protestează contra propunerei lui Mudron.

După ce a întrebat preşedintele, dacă are de gând conventul districtual a adresa o remonstraţiune către ministeriu, vorbesce Dr. Hurban la întrebarea prealabilă. El susţine, că dacă cei de confesiunea evangelică ar fi fost mulţămiţi cu toţi paşii guvernului, de demult n'ar mai avè Pojonul un liceu evangelic, ci în locul lui ar avè în ḑiua de astăḑi o scoală normală catolică. Oratorul spre defensiunea propunerei lui Mudron citează sentenţe din „magna charta". Dacă conscolariul sěu, Dr. Samarjay dă un sfat şi el vrea se dea unul şi acesta ar fi senioratul Pojonului sě ese din conventul districtual.

Superintendentul Geduly, ḑice că n'ar fi bine de a mai vorbì de competenţă în privinţa liceului din Pojon, care deja a căşunat desbateri foarte turbulente.

Seniorul Nowak (Arva) ḑice, că el a jurat pe autonomia evangelică şi el numai atunci o va părăsì când i se va lua viaţa. Oratorul cetesce hotărîrea senioratului dela Arva, în care se esprimă părerea de rěu pentru procederea colegiului profesorilor din Pojon.

La desbaterile aceste esacerbate şi câte odată foarte violente, a mai luat parte conseniorul Kmethy (Lipot), Bobroczy (Arva), Baltik (Lipot), Petru Vitalis (Lipot), care din urmă esprimă părerea de rěu, că sûnt cari învaţă pe copiii lor se chiorească neîncetat spre Petersburg. Observarea aceasta a provocat aprobări şi contraḑiceri.

După ce a încetat tumultul şi vr'o câţiva oratori au mai vorbit la objectul din desbatere, s'a trecut la votarea în privinţa cestiunei prealabile: dacă este a se înainta la ministeriu o representaţiune, privitoare la cunoscutul ordin al ministeriului de culte şi instrucţiune publică, care înăspresce esenţial pedepsele disciplinare hotărîte de colegiul profesorilor din Pojon şi dictate scolarilor acusaţi de machinaţiuni panslavistice. Senioratele din comitatul Arva Neutra, Trencsin şi Turocz votară cu „da"; senioratul din cetatea Pojonului, din comitatul Pojonului şi din comitatul Wieselburgului cu „nu." Cu o majoritate de un vot aşadară s'a decis înaintarea unei representaţiuni la ministeriu. A doua cestiune atinge primirea propoşiţiunei următoare a lui Paul Mudron presentată în numele senioratului dela Turocz: Districtul evangelic de dincoace de Dunăre posedănd autonomia sa asigurată prin legi în afaceri bisericesci şi scolare, precum şi esercitiul jurisdicţional şi disciplinar pe terenul acesta, consideră ordinul ministerial, prin care tinerii pedepsiţi deja de autoritatea bisericească evangelică, sûnt supuşi unei pedespse şi mai severe, de un ordin, care vatămă autonomia bisericei şi scoalei evangelice, din care causă ia cu părere de reu ordinul spre sciinţă şi recearcă pe ministeriu a retrage pedeapsa înăsprită." Şi propunerea aceasta s'a primit cu 4 contra 3 voturi. Notarii districtuali sûnt avisaţi a elabora tecstul representaţiunei şi al presenta în şedinţa din ḑiua următoare.

Adunarea generală

a Reuniunei învěţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

Conform ordinaţiunei consistoriale din 6 Iulie a. c. Nr. 2655 şi Reuniunea sibiană şi a ţinut sesiunea sa din 9—13 August a. c. Despre activitatea acestei Reuniuni voiu sěcomunic onoratului public o scurtă dare de seamă.

În 9 August după servițiul, dḑeesc la care învěţătorii au participat în corpore, într'unindu-se învěţătorii în sala cea mare a seminarului, şi fiind de faţă dd. Moise Lazar asesor cons. ca adm. ppesc al Sibiiului şi al Sălistei, Nicolau Cristea ases. cons., Ioan Bechnitz ases. cons., Dem. Comşa prof semin., Dem. Cunţan prof. sem. şi Mateiu Voilean stud. jur., Comisariul consistorial dl Simion Popescu, prof. de teol. a deschis sesiunea cu o cuvêntare corespunḑětoare.

După deschidere, avênd Reuniunea a se constituì de nou conform nouei arondări şi noului proiect de statute, presidiul, declarând că cu noua întrunire a încetat activitatea vechilor funcţionari, designează de secretari provisorici pe Nicolae Borzea şi Iosif Aron. Apoi, pe basa listelor dela inspectoratele tractuale, constată că dintre învěţătorii acestui district sûnt faţă 30 şi absentează 46 învěţători. Tot odată se însinuă ca participanţi la şedinţele adunărei generale următorii învěţători din alte districte:

1. Nicolae Muntean din Gusu ppres. Mercurei.
2. George Petru din Armeni ppres. Mercurei.
3. Ioan Fleşeriu din Ludoş ppres. Mercurei.
4. Vasile Trifan din Ilimbav ppres. Nocrichului.
5. Ioan Florian din Hetiur ppres. Sighişoarei.
6. Vasile Corcodel din Şibot ppres. Orăştiei.

În urma acestora preşedintele pune la ordinea ḑilei desbaterea proiectului de statute, elaborat de Ven. Consistor archid.

Privindu-se proiectul de cetit, se trece la desbaterea specială, carea ocupă întreagă şedinţa I şi a II-a. Cu puţine modificări ne esenţiale Statutele s'au primit şi în şedinţa III din 10 l. c. Reuniunea se reconstitue, alegând de preşedinte pe prof. Simion Popescu, vice-preşedinte învěţătoriul Nicolae Borzea, secretariul I prof. Dr. Ioan Crişan, secretariul II învěţătoriul Lazar Negrilă, cassariu înv. Coman Hambaşan, controlor înv. Dumitru Lazar, bibliotecar înv. Toma Joandrea, ear membri în comitet: prof. Dem. Comşa, asesorul cons. Ioan Bechnitz, înv. Michail Stoica şi înv. Vasilie Iosof.

După constituire preşedintele presentează Raportul general al comitetului din anul trecut. Raportul se cetesce şi se predă unei comisiuni de 5 spre censurare şi raportare.

Atât pentru însemnătatea acestui Raport, cât şi pentrucă însăşi adunarea generală a decis ca sě se publice, îl comunic acì:

Nr. 15/1882.

Prea onorată adunare generală!

Comitetul Reuniunei inv. gr. or. din ţinutul Sibiiului are onoare a presenta despre activitatea sa următoriul:

Raport general.

1. Comitetul Reuniunei acesteia a ţinut dela adunarea generală ultimă 6 şedinţe, în cari a resolvat agendele sale. Un numěr însemnat de acte, pentru urgenţa lor, s'au resolvat pe cale presidială. Acte în restanţă nu se află.

2. Spre a avè evidenţă despre salariele membrilor ordinari ai Reuniunei, şi de acì a tacselor, ce fie care trebue sě respundă la cassa Reuniunei după conclusul adunărei generale trecute Nr. prot. 25, comitetul a aflat de bine a dispune tipărirea unui numěr (500) de blanchete de Naţionale, pe cari le-a trimis P. P. inspectori districtuali cu rugarea sě binevoiască a dispune împlerea rubricelor din Naţionale şi respunderea de câte 2 cr. pentru câte un blanchet spre acoperirea speselor de tipariu. Din ppresbiteratele Sibiiului, Sălıştei şi Mercurei sau şi retrimis la timpul seu blanchetele împreună cu sumuliţele obveniende (1 fl. 97 cr.) Din al Nocrigului însě abia după ce acest Comitet s'a plâns Ven. Consistoriu archid, s'au transpus numai în 26 Februarie a. c. 32 ear în 19 Aprile 3, aşa dară 35 din 41 blanchete fără a se fi alăturat şi tacsele de câte 2 cruceri, deşì aceste tacse se vede că în parte s'au incassat. Urmarea a fost că Comitetul n'a putut constata la timp tacsele obveniente numai din protopresbiteratele Sibiiului, Săliştei şi Mercurei, şi a provoca pe membrii la respunderea acelor tacse.

3. În ce privesce tacsele dela membrii ordinari se aduce la cunoscinţa On. Adunări gener. că în urma rugărei adresate inspectoratelor scolare confesionale de a provoca pe învěţători la respunderea tacselor obveniente, din Protopresbiteratul Sibiiului n'au rěspuns de cât 2 inşi, din al Săliştei unul, din al Mercurei 21 din al Nocrigului nici unul.

4. Cu plăcere se aduce la cunoscinţa on. adunări generale că dela adunarea gener. trecută până la acest dat Reuniunea noastră a fost onorată cu înscrierea de membrii fundatori a următorilor domni:

1. Ilustritatea Sa P. Archim. şi Vicariu archppesc N. Popea cu 15 fl.
2. Dr. D. P. Barcianu, prof. semin. cu 15 fl.
3. Dem. Comşa prof. semin. 15 fl.
4. Nicanor Frateş secretar cons. 15 fl.
5. Simion Popescu, prof. de teol. 15 fl.

ear membrii ajutători domnii:

1. Dr. Nicolau Maier, profesor 1. fl.
2. Dr. Ioan Crişan, profesor 1 fl.
3. Demetriu Secărea, paroch în Tălmăcel 1 fl.
4. Constantin Simtion, paroch în Sadu 2 fl.
5. Constantin Popoviciu, Notariu în Sadu 2 fl.
6. Bucur Bolotă, proprietariu în Sadu 1 fl.
7. Ioan Roman, proprietariu în Sadu 1 fl.
8. Dumitru Bunea în Sadu 1 fl.
9. Eugen Brote asesor consistorial 1 fl.

Prin urmare, pre lûngă spriginul moral, ce ne-au dat acesti domni, ne au ajutat şi materialicesce cu considerabila sumă de 86 fl. resp. 56 fl. v. a.*)

5. Cu respect la Nr. 18 ad *a)* al Protocolului adunărei generale trecute Comitetul are onoare a raporta că Proeictul de Regulament pentru afacerile interne ale despărţemintelor s'a elaborat şi transmis despărţemintelor spre aplicare în mod provisoriu până

---

*) Doi membri fundatori nu respunseră încă tacsele. De aici diferenţa. Le au respuns însě în decursul sesiunei presente.

la adoptarea lui definitivă din partea adunărei generale. De altmintrea acel Proiect se alătură aci sub 1·/.

6. Referitoriu la însărcinarea adunărei generale trecute Nr. prot. 18 ad. *b)* se presentează sub 2 Proiectul de Regulament pentru afacerile interne ale Reuniunei.

7. În urma însărcinărei date de Adunarea generală trecută, Nr prot. 18 ad. *d)* 1. 2. 3. 4. se prăsentează elaboratele *a)* ad. 2) cu respect la cărţile de cetire şi metodul propunerei MS. sub 3·/. elaborat de N. Ivan învĕţătoriu în Sălişte; *b)* ad. 3 cu respect la manualele de înveţămêntul Religiunei şi metodul propunerei: douĕ broşuri tipărite, una „Studiul Religiunei etc.“ sub 4·/. alta „Metodica specială a studiului Religiunei“ sub 5·/.; *e)* ad 4) cu respect la manualele de Geografia şi Istoria şi Metodul propunerei MS. sub 6·/. elaborat de V. Iosof şi N. Ivan, ear ce privesce mandatul de sub Nr. 1., censurarea Abcedarelor şi espunerea unui metod de tractare“, comisiunea însărcinată n'a aşternut elaboratul seu.

8. Cu respect la conclusul adus de adunarea generală trecută Nr. prot. 25 în privinţa tipărirei statutelor se aduce la cunoscinţa o. adunări generale că:

a) Aprobarea protocolului citatei adunări n'a urmat până în 12 Noemvre a. tr. din care causă până la acel dat, şi dacă nu întrevenea alte piedeci, comitetul nu s'ar fi simţit îndreptăţit a tipări statutele, căci se tracta de inducerea unor §§. noi în Statute; dar

b) la conferenţele învĕţătoresci din anul trecut Ven. Consistoriu a dispus ca învĕţătorii presenţi, cari erau tot o dată şi membrii ai Reuniunei sĕ inducă în statutele lor unii §§. noi. Înveţătorii într'uniţi au indus simplu §§. receruţi în o tipăritură de statute, fără a fi cu considerare la anteactele Reuniunei, cari sĕ aflau în căncelăria presidiului, ear presidentul se afla ca comisariu consistorial la conferenţele învĕţătoresci din Cojocna. Aceste statute cu dtul 18 Maiu a. c. Nr. 3148 s'au aprobat şi presentat presidiului în 2 Iunie a. c. cu însărcinarea sĕ le traducă în limba statului şi mundândule în 4 esemplare sĕ le aştearnă Vener. Consistoriu „spre esoperarea întărirei din partea înaltului regim al statului“. Presidiul dto 6 Iunie a. c. Nr. 11, în considerarea mancităţei acelor statute, şi cari în multe privinţe erau în contradicţiune cu statutele deja aprobate de Ven. Consistoriu archid. a reaşternut V. Consistoriu archid. din presidiu citatele statute, arătênd defectele lor şi rugându-se a fi dispensat de a aşterne spre aprobare o lucrare necompletă, ci sĕ i se dee voie ca statutele din cestiune sĕ le supună de nou desbaterei în adunarea generală procsimă, în care îndreptânduse scăderile, sĕ se adoapte definitiv şi apoi sĕ se înainteze înaltului regim spre aprobare. Urmarea acestei rugări a fost că Ven. Consistoriu a elaborat un nou proiect de statute care se va pune spre deliberare în această adunare generală. După cum s'a desvoltat cestiunea, aceste statute se vor putè tipări numai după aprobarea lor din partea înaltului regim. Comitetul crede deci că netipărirea statutelor este deplin motivată şi onor. Adunare generală va bine voì a lua starea lucrului la cunoscinţă.

9. Cu respect la conclusul Nr. 7 prot. 6 al adunărei generale din anul trecut: ca învĕţătorii, cari au absentat fără motiv dela adunarea generală sĕ fie pedepsiţi prin oficiile protopresbiterale cu câte 3 fl. v. a. se aduce la cunoscinţa onor. adunări generale că acel conclus nu s'a putut esecuta. Causa este că Ven. Consistoriu archidiecesan a binevoit a nu aproba citatul conclus, din motivul: că în legile din vigoare atât bisericesci cât şi civile, ba chiar şi în statutele Reuniunei lipsesce o atare dispositiune, carea se dee cuiva dreptul de a pedepsi pe cineva pentru aceea, pentrucă nu se folosesce de dreptul ce-i compete. Până când sau va dispune legislaţiunea bisericească în direcţiunea aceasta, sau va intercala Reuniunea însaşi o dispositiune în statutele sale, Consistoriul trebue sĕ se mărginească numai la spriginirea morală, care o va îndeplinì prin aceea că va considera de merit în cariera învĕţătorească participarea la adunările generale ale Reuniunei“.

10. Asemenea nu s'a aprobat Nr. prot. 4 referitoriu la încassarea restanţelor de tacse anuale prin oficiile protopresbiterale: „Oficiile eclesiastice n'au putere esecutivă, ci pot intrebuinţa numai mijloace bisericesci şi morale“.

11. Tot asemenea n'a aprobat Ven. Consisoriu archidiecesan conclusiul Nr. 18 ad *e)*, prin care se cere intercalarea unui §. nou în statute, de cuprinsul: „Presidentul Reuniunei, ca representant al ei este organ subordinat al Consistoriului archidiecesan, ear' faţă cu Protopresbiterii ca inspectori de scoală stă în relaţiune coordinată. În toate afacerile Reuniunei protopresbiterii, ca inspectori scolari, sûnt îndatoraţi a da presidiului Reuniunei sucursul recerut“. Motivul din care nu s'a aprobat inducerea acestui §. în statute este „că prin aceasta s'ar crea un nou organ administrativ în trebile scolare, care nu e cuprins nici prevĕḑut în Statutul organic“.

12. Din activitatea despărţĕmintelor însemnăm că după rapoartele ce au încurs:

a) Despărţĕmêntul I. (Sibiiu) a ţinut o adunare generală în 1/13 Iunie a. tr. în Sadu. La această adunare, din împregiurări neatîrnătoare de presidiul despărţĕmêntului, nu s'au presentat de cât 7 învĕţători. Dl profesor Dr. D. P. Barcianu cu aceea ocasiune a ţinut o prelegere poporală prea interesantă şi instructivă din anatomie. Membrii participanţi au fost primiţi cu deosebită iubire şi atenţiune din partea onor. preoţimi şi a dlui notariu Const. Popoviciu. Cu acea ocasiune au incurs în fondul Reuniunei 11 fl. v. a. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Necrolog) Redacţiunea a primit următoriul anunţ funebru:

Liuba Popoviciu nasc. *Demetroviciu* ca soţiă; fiicele; Emilia cu soţul ei Timoteiu Miclea şi cu fiica lor Hortensia, Aurelia cu soţiul ei Iosif Vulcan, Silvia cu soţiul ei George Feier, cu fiicele lor Lucia Valeria, şi cu fiiul lor Eugeniu, Elena cu soţiul ei Michaiu Velici, cu fiica lor Cornelia şi cu fiiul lor Romul surorile: Eufrosina ved. Şandor cu familia sa, Taţiana ved. Dascal cu familia; cumnatul Petru Szerenyi cu familia, cumnatele: Rosa Miatovici cu soţul Ioan Budai şi cu familia, Elena Miatovici cu soţul Carol Berta şi familia, Elena Demetroviciu ved. Nicodinovici; in numele şi celorlalţi consângeni, cu inima sfâşiată de durere insciinţează incetarea din viaţă a bunului şi neuitatului consorte, părinte socru, moşiu, frate şi cumnat

Alessiu Popoviciu,

advocat în Comloş comitatul Aradului, deputat la sinodul gr.-or. din Arad şi la congresul gr.-or. din Sibiiu, membru al epitropiei fondurilor comune dieceselor Arad şi Caransebeş etc.

urmată de o boală scurtă, la 6 Septemvre st. nou la 11 oare înainte de ameaḑi în etate de 58 ani.

Osemintele adormitului în Domnul se vor aşeḑa la repausul vecînic în 8 Septemvre st. n. la 9 oare înainte de meaḑăḑi în Comloş, în cripta familiară.

La aceasta tristă ceremonie se învită toţi consângeni, amicii şi cunoscuţii repausatului.

Comloş în 6 Septemvre 1882.

In veci amintirea lui!

* (Retragerea) militară din urmă în Sibiiu cu musica a regimentului de infanterie Nr. 31 a adunat mult public a scară pe stradele cetăţei de sus. Vineri pleacă regimentul la Viena.

* (Comisiunea catastrală generală) a început noua sa călĕtorie oficială prin ţeară, pe care o va termina la 8 Octomvre n. Comisiunea va atinge următoarele cetăţi şi ţinuturi:

Nyiregháza, Ungvár, Muncaci, Careii-mari, Dobriţinul cu Hortobagiul, Oradea-mare, Clujul, Oşorheiul, Sighişoara, Alba-Inlia, Orĕştia, Deva, Aradul, Mezöhegyes, H. M. Vasarhely, B. Csába, Solnocul.

* (*Inscrierile*) scolarilor la scoalele române centrale gr. orientale din Braşov se fac în 31 August, 1 şi 2 Septemvre dela 8—12 oare a. m.; eară dela 3—6 oare p. m. se vor ţinè în aceleşi ḑile esamenile de repetiţiune, de primire şi de privatişti.

* (Mine de fer.) În opidul Unedoara, erariul deja s'au apucat a deschide mine grandioase de fer, cu mai multe topitori în partea nord-vestică a opidului, în apropierea castelului lui Ioan Corvin, pe sub al căruia Pod se lucrează un drum de fer spre a aduce materialul de fer dela com. Gelar, precum şi alte materii din pădurile despre graniţa Bănatului.

Dela Pischi până la Unedoara, pe lûngă riul Cerna se clădesce un drum de fer, spre acelaşi scop.

Unedoara va avè un viitor mare. Însĕ pentru poporul român de acolo puţină speranţă, de şi cea mai mare parte din locuitori sûnt măestrii şi adecă: Olari, cismari, cojocari, pelari şi pânzari, — al căror numĕr trece preste 200 (douĕ sute) de persoane, pe lûngă care au mai venit şi alţi strĕini, din a căror causă Românii au rĕmas la sapă de lemn. Nu sûnt între Români fauri, rotari, templari şi aceasta, în împregiurările cele noue, va fi o scădere mare pentru Românii de acolo.

* **„Corrispondenza politica della Romania“.** Este titlul unuin ou jurnal sĕptĕmânal care se publică în capitala Italiei sub direcţiunea d. Constantin Mitilineu, al doilea secretar la legaţiunea română în Roma.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 7 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 30	118.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.40	88 40
Renta ung. de hârtie	87.35	87 40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.75	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 60	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97 50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	118.25	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	110 75	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 85	76 90
Datorie de stat austr. în argint .	77 30	77 25
Renta de aur austriacă	95.55	95.20
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827 50	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	310 —	310.—
Acţiuni de credit austr. . . .	321.75	322.30
London (pe poliţa de trei luni) ·	118.90	118.85
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 65	5.63
Napoleon	9.46½	9.45
100 marce nemţescì	58.10	58.—

Nr. 295. [198] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu de clasa II-a dela scoala română gr. or. din Cernatul Săcelelor, ppresbiteratul I al Broşovului, se escrie pentru ocuparea aceluia concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. cu prospect de a se ameliora după un an la 300 fl.

Dela concurenţi se cere a legitima că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cum şi că cunosc limba maghiară.

Petiţiunile instruite cu menţionatele documente au a se asterne până la terminul îndicat Prea on. Domn protopresbiter Iosif Barac în Braşov.

Cernatu, 13 August, 1882.

În conţelegere cu dl. protopresbiter respectiv.

Comitetul parochial.
George Urdea m. p.,
parochi şi preşedinte.

---

[197] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or al Abrudului, mai sunt de a se completa următoarele posturi invĕţătoresci.

1. Bucium-sat cu salariu anual de 140 fl. cuartir, şi 3 orgii de lemne.
2. Bucium Isbita cu salariu anul de 100 fl. cuartir şi lemnele necesarii.
3. Ciuruleasa, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.
4. Galaţiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.
5. Carpeniş, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.
6. Presaća, cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne.
7· Sohodol-biserica de piatră, din protopresbiteratul Câmpenilor, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-şi subscerne petiţiunile instruite, conform „Statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţămênt oficiului protopresbiteral gr. or. din Abrud până la 15 Septemvre a. c.

Abrud în 15 August 1882.

Comitetele parochiale concerninte, în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
ppresb. gr. or.

Nr. 318 [200] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Devei, sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Sânt-andreş-Sântuhalm cu salariul anual de 300 fl. v. a., 2 stângin cub. de lemne din care se va încălḑì şi scoala.

2. Sâncraiu-Calan cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

3. Brâşnic (protopresbiteratul Dobrei) cu salariul anual de 63 fl. v. a., 60 mĕsuri de bucate, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

Concurenţii prelûngă documentele prescrise în regulamentul congresual dela 1878 au se probeze cu documente publice cunoscinţa limbei maghiare.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avè a'şi aşterne suplicele de concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. la oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei-Dobrei în Deva.

Deva, 16 August 1882.

Pentru comitetele parochiale
Ioan Papiu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 75 1882 [201[1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de Contabil cu două oare ficse pe ḑi, la Biserica româna ort. rĕs. dela Sf. Nicolae din Braşov, sĕ escrie concurs, cu termin până la ultima Septemvre 1882 v.

Despre sistemul şi modalitatea, după care este a sĕ purta contabilitatea, cu care este împreunat un salariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informaţiune detaiată dela epitropia parochială.

Braşov 22 August 1882 st. v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae.

Nr. 291. [187] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Gusteriţă protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 140 fl. v. a. se dau din casa alodială comunală, ear 90 fl. v. a. dela popor prin repartiţii.

2. Două pămênturi de varḑă şi una grădină de legumi în curtea scoalei.

Cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne trebuincioase de încălḑit atât pentru învĕţătoriul, cât şi pentru scoala dela comună.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor înstruite conform statutului organic şi a regulamentelor din vigoare, aretând că cunosc şi limba maghiară, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Guşteriţă, 6 August 1882

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 248. [180] 3—3

CONCURS.

Postul de învĕţătoriu la scoala confesională din comuna Vingard, devenind vacant, se escrie, pentru întregirea acestui concurs cu termin până la 12 Septemvre 1882 st. v., în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt salariul 200 fl.v. a., şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii ce vor voì a ocupa numita staţiune au sĕ'şi astearnă cererile lor instruite cu documentele prescrise delegile în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeş până la terminul sus arătat.

Vingard în 12 August 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 235. [178] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala populară gr. or. din comuna Sânpetru, în protopresbiteratul al II-lea al Braşovului, pentru ocuparea lui se deschide concurs până la 12 Septemvre a. c. în care ḑi vă fii şi alegerea.

Emolumentele sunt

1. Salariu fics din casa alodială 186 fl. 50 cr.

2. Venitul dela didactul scolarilor 20 fl.

3. Venitul dela fênaţiu 20 fl.

4. Venitul dela dreptul de păşunit a 4 boi 30. fl.

5. dela un strat de varză 2 fl. 50 cr.

6. Cuartir cu grădină, şură şi grajd de vite se compută în 40 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi asterne potiţiunile lor instruite conform statutului organic la subscrisul până la terminul arĕtat, documentând că sciu şi limba maghiară.

Braşov 6 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiăl

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 150. [181] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni învĕţătoresci la scoala noastră poporală din Drăguş protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se deschide prin acesta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu această staţiune de învĕţătoriu sûnt:

1 Salariu anual de 200 fl. ce se vor plătì în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei constătător din 2 încăperi şi cuchnă.

3. Lemne de încălḑit câte vor fi necesare.

4. Loc de legume în grădina scoalei.

Se cere dela concurenţi, ca sĕ'şi instrueze petiţiunile lor cu atestatele necesarii în înţelesul Statutului organic şi al Regulamentului provisoriu congresual din 1878.

Asemenea vor avè concurenţii a produce atestat despre cunoscinţa limbei maghiare, ca se o poată propune copiilor în scoală.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. protopresbiteral.

---

[176] 3—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-63 a statutului organic în şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Oraviţa, ţinută în 1 Aprile a. c. şi în urmarea incuviinţării date de venerabilul consistoriu diecesan de datul Caransebeş 27 Iulie 1882 Nr. 737 B. prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de protopresbiter român gr. or. în tractul Oraviţa.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a substerne rugările lor de concurs, instruite cu documente în formă autentică despre cualificaţiune şi despre ocupăciunea lor de până acì M. On. D. administrator protopresbiteral Macsim Popoviciu în Oraviţa-montană (Oraviczabánya) ca preşedintele comitetului protopresbiteral, în termin mai mult de 45 de ḑile socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegr. rom.

Competenţii au sĕ dovedească cumcă poşed cel puţin cualificaţiunile normate în §-15 lit. *a)* din Regulamentul pentru parochii. Între asemenea cualificăţi vor fi preferiţi aceia, cari voi mai proba că au făcut studii la vre-o facultate filosofică ori juridică, s'au că s'au destins prin edarea vr'unui op folositoriu pre terenul bisericesc ori scolastic; cu deosebire vor fi preferiţi între asemenea cualificaţi aceia, cari sûnt fii ai diesei s'au au servit ca preoţi cel puţin cinci ani în diecesă şi aşa cunosc pre deplin referinţele locale diecesane.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Birul anual dela preoţii:

a) cu parochie de clasa I-ia 8 fl;

b) cu parochie de clasa a II-a 6 fl;

c) birul anual dela toţi ceilaţi preoţi provĕḑuţi cu parochii 4 fl.

Stă însĕ în libera voe a preoţilor, ca ei se presteze birul şi în natură amĕsurat punctului 32 alinea c. din Rescriptul declaratoriu.

2. Tacsele pentru şedulele de cununie după usul de până acì, adeaă 1 fl., de fie care şedulă de cununie.

Pauşalele de călĕtorie ce pentru estinderea actuală a protopresbiteratului până la altă dispositiune sĕ prestează prin consistoriul diecesan în suma anuală de 300 fl v. a.

4. Doţaţiunea încopciată cu parochia protopresbiterală din Oraviţa-montană

În fine se observă, că pentru comunele ce aparţin astăḑi protopresbiteratului Oraviţa, şi cari la timpul seu se vor anecta la înfiinţândul protopresbiterat al Bocşei-montane, viitorul protopresbiter nu va avè se pretindă nici o recompensă.

Dat în Oraviţa montană din şedinţa comitetului protopresbiteral ţinută în 7/19 Augus 1882.

Comitetul protopresbiteral gr. or. român al tractului Oraviţei în conţelegere cu comisarul cosistorial Filaret Musta.

Citaţiune edictală.

Petru Ivaniciu locuitoriu din Armeniş cottul Caraş-Severin carele dela 1867 au părăsit cu necredinţă pe soţia sa legiuită Stana născ. Grosavescu din Teregova şi au pribegit în România, se citează prin aceasta oficios, ca până în 3 luni de ḑile dela 1-a publicare sĕ se presenteze naintea forului matrimonial de prima instanţă adecă naintea Scaunului ppresbiteral gr. or. din Caransebeş, căci la cas de neînfăţişare se va pertracta causa divorţului seu mai departe conform §. 123 din Regulamentul procedurii jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş, 20 August c. v. 1882.

Nicolau Andreeviciu m. p.,
protopresb., ca presid. scaun. protopresbiteral gr. or.

[190] 2—3

AVIS!

[202] 1—3

Subscrisul comitet parochial prin aceasta avisează care pe toţi Dnii concurenţi la postul vacant de protopresbiter în tractul Oraviţa cumcă dênşii sub nici o împregiurare se nu reflecteze la parochia comunei Oraviţa montană, căci subscrisul comitet parochial pentru ocuparea acestui post a şi escris concurs, şi contra inşirărei dotaţiunei acestei parochii între emolumentele protopresbiterale ca contra unui act nelegal din partea comitetului protopresbiteral la timpul seu a protestat la forul competinte.

Dat în Oraviţa montană din şedinţa ţinută în 22 August (3 Sept.) 1882.

Comitetul parochial gr. or. rom.

Nr. 1953 1882. [203] 1—3

Publicaţiune!

În 24 Septemvre 1882 călind. nou la 9 oare a. m. se va esarânda prin licitaţ une publică în **cancelaria comunei Poplaca dreptul de cârcĭmărit** al acestei comune pre perioda de **3 ani** începutul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885** cu preţul strigării de **3000 fl. v. a.**

Ca licitanţi se admit numai acei interesaţi, carii înainte de începutul licitaţiunei vor depune 10% din preţul strigării ca vadiu.

Condiţiunile speciale se pot vedè la pretura centrală cât şi în cancelaria comunală.

Sibiiu în 7 Septemvre 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Publicaţiune.

În urma emisului înaltului ministeriu egiu-ung. de culte şi instrucţiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕţământului la **institutul reg. ung. de moşit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lûngă producerea atestatului de botez şi de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 5—6 **Direcţiunea.**

SORŢI
de
50
cruceri
dela
LOTERIA
cea mare
a esposiţiunei
TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri
costă o soarte dela
Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

☛ Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare. ☚

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;

preste tot o mie nimeritori oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

☛ Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la **despărţementul loteriei** *esposiţiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *în Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit şi economii. [193] 2—8

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Eftin! Nou! Cu gust!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **incepĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată şi bine cleită, cu învĕliş vênĕt şi vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliş şi vignetă albă

Preţul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru **incepĕtori în doue colori liniate,** pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **caligrafie.**

Pretul unui exemplar $1\frac{1}{2}$ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliş vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, preţul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **comput.**

Preţul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 3—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale şi registre comerciale prompt şi eftin.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101. Sibiiu, Marți 31 August (12 Septemvre) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

O afacere care direct nu ne privesce.

Afacerea metropolitului rutean din Galiția nu ne privesce deadreptul. Ea este depărtată de noi prin doue împregiurări. Odată, ea privesce o poporațiune din alt stat, deși în cuprinsul monarchiei noastre; de altă parte, ea privesce un complecs bisericesc, cu care bisericile române din monarchie și în special biserica gr.-or. n'au stat în raporturi mai de aproape nici odată.

Dacă s'ar trata în casul aceasta de o afacere curat bisericească n'am fi luat cuvêntul. Privind însĕ mai de aproape lucrul, vedem că toată afacerea aceasta numai în formă este bisericească, în fond este curat politică.

Metropolitului Sembratovici i se fac imputări că a suferit machinațiuni „schismatice“ in biserica sa și prin aceasta a suferit ca credincioșii sei se incline spre Rusia.

Din imputarea aceasta colportată, de foile polone de mult timp, încă inainte de înscenarea procesului de înaltă trădare contra A. Dobrzanski și consoți — se vede reservațiunea mentală a imputărei. Din imputarea aceasta se vede, că adevĕratul motiv este de a face poporațiunea ruteană imposibilă politicesce prin toate mijloacele și apoi a o desnaționalisa.

Spre sfêrșitul acesta poporațiunea ruteană trebuia sĕ fie stigmatisată că gravitează în afară.

Stigma aceasta însĕ, după cum a dovedit resultatul procesului, nu s'a imprimat pe frunțile nevinovate a le Rutenilor. Nu s'a putut imprima pe frunțile acelor ce decând se află în monarhie au dovedit, în mod eclatant, aderența lor la monarchie.

N'a succes dar încercarea politică cu procesul de înaltă trădare. Nesuccederea aceasta însĕ putea fi fatală pentru înscenătorii procesului, pentru că le lua ocasiunea ultimă din mână pentru asigurarea supremației polone, după care se sbat Polonii în Galiția ca după pasul cel dintâiu la ajungerea scopului. A trebuit deci sĕ caute un mijloc indirect spre a ajunge la ținta lor.

Mijlocul este, pe cum vedem, delăturarea metropolitului, care cu toate că a fost bun greco-catolic, n'a fost renegat al naționalității sale. Mijlocul dar, din punctul de vedere al Polonilor nu e rĕu ales.

Polonii, cari se bucură de o influență la curia din Roma, au sciut esecuta depărtarea metropolitului Rutenilor din Scaun. Ei, cari de veacuri au căutat moduri cum se poloniseze pe Ruteni și pentru acest sfêrșit i au constrins la uniunea cu biserica Romei, au acum mână liberă sĕ caute prin influența lor a pune pe scaunul vacant un bărbat, care este adict, cu trup și suflet, tendențelor ultramontane și care prin mijloace bisericesci sĕ lucre la succesiva desnaționalisare a Rutenilor. Căci Polonii așa au crеḑut totdeauna și așa se vede că cred și astăḑi, că Rutenii, cu cât se vor lega mai tare de biserica apuseană, cu atâta va trebuì sĕ se înstrăineze și de naționalitatea lor. Nu pentrucă aceasta ar fi natural, ci pentrucă Polonii sûnt șoviniști și ca atari urmăresc pe calea aceasta sporirea elementului și domnațiunei lor.

Din cele de până acì ni s'ar părè, că noi înregistrăm mai mult un eveniment spre al avè înregistrat.

Însĕ nu e așa.

Ultramontanismul, în altă formă, a lucrat și la noi de mult în aceeași direcțiune, în care il vedem lucrând în Galiția. Nu în favorul polonismului, ci al maghiarismului. Scopul este identic.

La inceput ni s'a înfățișat ultramontanismul ca „salvator“ de asupririle reformațiunei. Mai târḑiu chiar și ca „reînviitoriul“ naționalităței noastre.

Firesce că privitoriul pĕtrunḑĕtoriu n'a scăpat nici când din vedere, că și „salvarea“ și „reînnoirea naționalităței“ sûnt numai niece pretecste goale, după care sĕ fie mai bine ascuns adevĕratul scop.

Românii, spre nenorocirea lor, poate n'au ajuns încă în posițiunea cea tristă a Rutenilor, pot însĕ, dacă nu vor băga din vreme de seamă, ajunge în aceeași posițiune.

Abstragênd dela împregiurarea care nu se poate ascunde, că Românii sûnt spre dauna lor desbinați în douĕ confesiuni, vedem că în sînul uneia a început a se vîrì în toată forma desnaționalisarea, prin crearea unor episcopii gr.-catolice maghiare. La porțile acestei confesiuni bate dar deja periculul desnaționalisărei. Bătênd însĕ la porțile unei dintre confesiunile Românilor, bate la porțile Românilor din Ungaria în genere.

Ne oprim deocamdată la atâta, încheind, că datorința tuturor Românilor este, când vĕd că ce puteri lucră în alte părți și la noi și vice versa la desnaționalisare, sĕ fie deștepți și sĕ îngrigească din vreme cum sĕ 'și apere naționalitatea. Pericolii sûnt de multe feliuri; și mijloacele de apĕrare trebue sĕ fie de multe feliuri, ca sĕ nu fim suprinși, cum sunt aḑi Rutenii.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 August.

M. S. Împĕratul cercetează provinciile sudice ale monarchiei. În 8 a lunei curgĕtoare a plecat cu tren separat spre Triest, însoțit de ambii sei adjutanți Mondel și Leonida Pop.

Francia are de nou conflicte africane. Flota francesă dela Madagascar s'a postat înaintea vasului de rĕsboiu Tananarivou, cu scop ca se'l ocupe. O corabie de resboiu din Madagascar s'a confiscat, și s'au luat mĕsuri pentru cofiscarea transpoartelor de arme comandate în America pentru Madagascar.

În ḑilele din urmă s'au scris multe despre mobilisarea a 4 corpuri de armată în Rusia, pentru cari se ḑicea că s'au denumit și comandanți. Această scire inse, ca multe altele de feliul acestora după ḑiarele de eri, se desmințesce.

După telegramele ḑiarelor din Viena guvernul din România a abḑis dela disolvarea camerei, prorocită pe Septemvre a. c. căci, după cum se ḑice, o asemenea disolvare a camerei mai mult ar strica guvernului, decât i ar folosì.

Tot ḑiarele din Viena ne spun că bĕtrânul Rosetti în un articlu al Românului pledează pentru reforma legei electorale, combătênd pe cea actuale, ca una ce este corupțiunea sancționată prin lege positivă. După domnul Rosetti reforma legei electorale s'ar putè face la închierea periodei parlamentare actuale, căci convocarea unei camere de revisiune condiționează disolvarea parlamentului. Propunerile domnului Rosetti intenționează reducerea sistemului după grupe, estinderea dreptului electiv al micilor proprietari și contopirea ambelor curii elective din senat în o curie.

În Egipt iau lucrurile față tot mai serioasă. În 9 a lunei curgătoare s'a început la Cassasin atacul din partea lui Arabi pașa. Atacul a fost vehement, în fine Arabi a trebuit se se retragă. Câți morți și răniți sûnt încă nu se scie.

După unele sciri din Ismailia în bătaia dela Cassasin au dispărut 150 de cavaleriști din armata indiană. Se crede că ei ca Mohamedani au fugit la correligionarii lor în tabĕra lui Arabi.

„Journal des Dèbats“ primesce din Petersburg următoarea corespondență:

„Partida hotărîților nu se poate împăca cu ideea ca Rusia sĕ joace în afacerile Egiptului un rol secundar. Ambițiunea, sau, dacă voiți mai bine, patriotismul rusesc, ar dorì pentru imperiu un rol de arbitriu și de judecător de campanie între Anglia, care nare soldați, Francia, care are soldați dară nu este hotărîtă, Austria, care nu este de cât un instrument și Germania, care are armata ei, o hotărîre și o politică. Ar fi timpul de a se lĕpăda de falsa politică care legase Rusia de soartea Prusiei. Aceasta devenită mare, grație complesanțelor rusesci, se încearcă a opune fostei sale aliate rivali pretutindeni pe unde se voiesce ca influința ei sĕ prevaleze; li-a astupat drumul la Constantinopole, și lucrează acum a reîntoarce contra Petersburgului, în profitul Vienei, tinerile state independente din peninsula balcanică.

„În conflictul universal, Rusia nu poate ca se pronunțe un cuvênt puternic?“ Aceasta este tema pe care partisanii acțiunei și o pun în infinit. V'am făcut deja cunoscut planul lor diplomatic: pentru că Anglia, prin acțiunea sa în Egipt., strămută centrul politicei sale orientale, Constantinopolea trebue sĕ redevie ținta sforțărilor diplomației rusesci.

„La aceasta, partida prudenților care are în felul seu curagiu, rĕspunde lăudând politica reservată, care nu e de loc strălucită, dar care este trebuincioasă. Burgesimea, care începe a se forma în Rusia și a cărei voce face părerea mijlocie, ține, pentru interesele sale precum și din convincțiune de politica de pace. Golos, organul acestor bărbați luminați și cu greutate, care cred că a evita aventurile este un avantagiu positv, se silesc a demonstra că această politică este singura politică înțeleaptă. În ceea ce privesce pe Germania, silințele sale încercate, dorințele sale probabile sûnt considerate pe acì, de burgesia noastră, cu aceeași îngrijire ca și la Paris chiar. Dacă un conflict este în adevĕr inevitabil, precum cred toți aceia cari cugetă, ar fi mai bine de a nu'l grăbì, punênd pe tapet toată cestiunea Orientului și revendicările ruse în privința afacerei Egiptului. „In loc de a voì sĕ luăm „in afară un rol militant, sĕ privim „cât sûntem de slabi în întru, cu toate „că am sfășiat tratatul dela Paris și „am campat cât-va timp la porțile „Stambulului. Inainte de a scăpa pe „alții, sĕ ne gândim a ne apăra pe noi înșine.“ Eată lucruri înțelepte pe care le auḑim și le cetim în fiecare ḑi.“

Adunarea generală

a Reuniunei învĕțătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

(Urmare.)

O împregiurare nu poate remânè neatinsă acì. Din incidentul nepresentărei învĕțătorilor la adunare, s'au escat nesce corespondențe în „Telegraful Român“ cari nu sûnt tocmai de natură a ridica vaḑa Reuniunei, și cari sub împregiurările actuale, n'au încuragiat pe presidiu a convoca o a doua adunare generală.

b) Despărțemêntul II (Săliște) și-a ținut adunarea de constituire, conform îndrumărei date de Adunarea generală Nr. prot. 13 pt. 1., când — protocolul așternut nu indică. Asemenea nu ne indică dacă s'a încassat ceva pentru fondul Reuniunei. La constituire s'a ales ca president P. diacon Ioan Popa.

c) Despărțămentul IV (Nocrig) prin comitetul seu a aretat la început un deosebit zel, însoțit de nici un resultat. Prin hârtia fără dat presentată 6 Maiu 1881 trimite acestui Comitet protocoalele alor doue adunări generale, una din 26/10 1880, alta din 8/2 1881. Singurul moment de importanță din protocolul Adunărei prime este, că pentru bibliotecă sau colectat 10 esemplare cărți, ear în protocolul adunărei a doua (din 8/2 1881) că sau încasat 4 fl. tacse dela membrii și ajutoare pentru bibliotecă 7 fl. v. a, fără a se indica, că ce s'a dispus cu banii încassați și cărțile colectate. Comitetul central a recercat pe Comitetul despărțemĕntului, ca până la o eventuală disposiție a adunărei generale, cărțile colectate sĕ le depună pre lângă revers sau la oficiul protopresbiteral cencernent, sau la presidiul acelui Comitet, trimițĕnd reversul la Comitetul central, ear banii încassați sĕ se administreze la Comitetul central spre a-i alătura la fondul Reuniunei, depunêndui la institutul „Albina“. Comitetul central și-a basat această disposiție pe faptul că după statute și disposițiile de până acum ale Reuniunei, Reuniunea nu poate avè de cât o bibliotecă și o cassă. Comitetul despărțemĕntului însĕ, sub conducerea, P. Nicolau Moldovan din Verd, a aflat de bine a supune criticei disposiţia Comitetului central şi a nu da ascultare ci a respunde, că pe basa hotărîrei adunărei generale din 26/10 1880, ei vor sĕ formeze o bibliotecă de sine şi pentru sine, ear tacsele încurse de 4 fl. le vor trimite acestui Comitet cu procsima ocasiune, adaogând: „însĕ libelul de păstrare sĕ sune pe numele despărţemêntului nostru şi acela sĕ ni se înmanueze nouĕ.“ Tacsele amintite însĕ nici până astăḑi, pe lângă toată promisiunea nu sau administrat la acest comitet, şi nici până astăḑi nu s'a trimis aici consemnarea cărţilor colectate pentru bibliotecă, spre a avè evidenţa recerută. Comitetul central, veḑênd acest spirit de insubordinaţiune şi neputênd conta nici la cel mai mic sprigin din partea oficiului protopresbiteral respectiv, s'a jenat a aduce afacerea înaintea Ven. Consistoriu, ci a creḑut a fi consult sĕ mai încerce aducerea la ordine pe cale pacînică, fără intrevenirea supremei autorităţi. Aceasta n'a succes. Ba preşedintele acelui despărţemint, uitânduşi de posiţia sa în şedinţa comitetului din 17 Maiu a. c., a supus la critică şi deliberaţiune ordinele emanate dela acest comitet, ordine trimise la însărcinarea adunărei generale trecute. Şi fiind făcut atent atât la această incorectitate, cât şi la illegalităţile cu cărţile şi banii colectaţi pe numele Reuniunei, pentru cari s'a făcut responsabil, şi a permis a insulta pe comitet şi preşedinte prin hârtia sa oficioasă dto 2/6 a. c. Nr. presid. 2. Stând astfel lucrul afacerea s'a reservat spre a se înfăţişa P. on. Adunări gener., ca aceasta sĕ normeze însaşi linia de conduită a acelui despărţemênt. De altmintrea spre desluşire, actele din urmă de sub Nr. 10 şi 12 a. c. se alătură la acest Raport sub. ·//.

Deşi acel despărţĕmênt după noua împărţire nu mai aparţine Reuniunei, fiind că cele petrecute formează o parte din viaţa ei, şi poate fi instructivă pentru conduita noastră în viitoriu, — Comitetul n'a putut se nu o espuna P. on. Adunări generale cu această ocasiune.

13. În urma informatiunei nesacte date de fostul comitet adunărei gener. trecute, adunarea gener. din Reşinari s'a simţit îndemnată se plânge Ven. Consistoriu archid. contra nespriginirei ei din partea PP. administratori ppresbiterali, fără a face vre o escepţiune. Împregiurarea a adus cu sine neplăceri pentru acest Comitet. Căci Ven. Consistoriu indus în eroare a făcut grele imputări şi P. adm. ppesc al Mercurei Ioan Droc pentru nespriginirea Reuniunei. Acesta s'a adresat comitetului cu cererea ca sĕ constate adevĕrul înaintea Veneratului Consistoriu. Comitetul însĕ nu s'a simţit în drept a desavua un conclus al adunărei generale. Şi-a reservat însĕ a atrage atenţiunea P. onoratei adunări generale asupra acestui incident neplăcut spre a repara eroarea. Căci acest comitet, cercetând anteactele Reuniunei constată cu plăcere că P. administr. ppesc al Mercurei Ioan Droc în tot de una a dat Reuniunei tot putinciosul sĕu succurs moral şi material, aşa în cât Reuniunea trebue sĕ i fie recunoscătoare.

14. Ce privesce starea bibliotecei, pentru carea s'a pus un mic început în anul trecut, se aduce la cunoscinţă P. on, Adunări gener. că aceea în decursul anului espirat s'a aflat sub îngrigirea Presidiului Reuniunei. Comitetul a esmis din sinul seu trei membrii, cari se meargă pe la on. inteligenţă din loc şi se o roage a ne sprigini după putinţă cu cărţi folositoare. Resultatul acestei colecte şi a întregei stări a bibliotecei se vede din catalogul ce stă la disposiţie P. on. Adunări generale. Bibliotecă constă din 52 opuri în 52 tomuri, toate dăruite. Un regulament special pentru procurarea cărţilor pe sama bibliotecei şi folosirea lor din partea membrilor, crede comitetul că ar fi neapĕrat de lipsă.

Referitoriu la starea cassei se raportează, că aceea la sfêrşitul adunărei generale ultime, după cum se vede din protocolul acelei adunări a fost în starea ei activă de 231 fl. 58 cr.

Intrate:

a) tacse dela membii etc. 80 fl. 58 cr.

b) interese capitalisate până 31/12 1881. 16 fi. 58 cr.

suma 328 fl. 59 cr.

Erogatele au fost 9 fl. —

Subtragênd pasivele din active resultă 319 fl. 59 cr. v. a, ca stare activă a cassei acestei Reuniuni.

La aceasta se pot adauge 9 esemplare „Principii de pedagogie“ de Dr. Il. Puşcariu, à 1 fl. = 9 fl. v a., cari se pot procura de membrii Reuniunei.

De altmintrea despre starea casei se aşterne Raport separat sub 7·/.

Onorata adunare gener. raţiociniul acesta va binevoì a'l censura şi aprobându-l va da comitetului absolutoriul.

16. În legătură cu cele atinse în Nr. 7 al acestui Raport comitetul propune

a) În locul comisiunei însărcinate cu censurarea Abcedarelor sĕ se aleagă o altă comisiune de 3.

b) Comisiunile pentru afacerile metodico-didactice remân în permanenţă şi au se raporteze din an în an.

c) Sĕ se aleagă o comisiune de 3, carea se censureze manualele de coput şi se recomande pe cel mai practic, espunênd totodată şi metodul de tractare; tot asemenea sĕ se aleagă o comisiune de 3 pentru censurarea manualelor de agricultură.

d) Pentru censurarea bibliotecei şi a archivei sĕ se procure un dulap.

17. Ca preliminariu de budget pentru anul următoriu însemnăm:

a) Venite:

Prelângă interesele după capital tacsele dela membrii în sumă necunoscută

b) Erogaţiuni

Un dulap pentru archiv şi bibliotecă 25 fl.

Spese cancelariale 4 fl.

Spese neprevĕḑute 10 fl.

Suma 39 fl.

Sibiiu, din şedinţa Comitetului, ţinută în 7 August 1882.

Simion Popescu m. p.,
preşed.

Lazar Negrilă m. p.,
secretariu.

Spre a'şi putè continua activitatea cu mai bun succes, Adunarea generală se grupează în 4 comisiuni, aşa cât fie care membru sĕ fie ocupat cel puţin în o comisiune, anume: 1) Comisiunea financiară din 3 membrii, 2) Comisiunea didactică din 31 membrii 3. Comisiunea pentru censurarea Regulamentului afacerilor interne ale Reuniunei din 7 membrii, 4. Comisiunea pentru censurarea Regulamentului afacerilor interne ale despărtemintelor din 8 membrii, la care se adaoge comisiunea insărcinată cu esaminarea Raportului general.

În urma acestei grupări, presidiul anuncie că, spre a putè lucra comisiunile după ameaḑă-ḑi nu se va ţinè şedinţă. Şedinţa procsimă mâne ḑi în 11 l. c. la 8 oare.

(Va urma)

Varietăţi.

* Ministrul reg. de agricultură, industrie şi comerciu, spune „Nemzet,“ a îndreptat un ordin către referenţii agricoli, prin care, indigitând la recolta din anul acesta, îi provoacă a folosì împregiurarea aceasta favorabilă şi a îndemna pe agricultori la sporirea păşunilor şi liveḑilor artificiale, la desvoltarea crescerei de vite şi la îmbunătăţirea pămêntului, cu scop de a îmbunătăţì şi pe viitoriu recoltele.

* (Crisă în ministeriul de justiţie ung.) Foi vieneze vestesc retragerearea ministrului reg. ung. de justiţie Dr. Pauler. Se ḑice că următoriul acestuia va fi deputatul dietal Em Hodossy.

* (Metropolitul gr. cat. din Galiţia Sembratovici) a refusat pensiunea de 12000 fl., pe an, care i s'a oferit ḑicênd că vrea se între într'o mănăstire. Dînsul nu se întoarce în archidiecesa sa din motiv se nu dea prilegiu la demonstraţiuni.

* (După festivităţile) poporale din Budapesta, cu ocasiunea ḑilei patronului Ungariei, în favorul înfiinţărei unei case de caritate, s'a descoperit socoteli neesacte despre întratele şi eşitele (venituri şi erogate) administrate de un domn Heinrich. Presidentul comitetului arangiator, bar. Bela Aczel s'a simţit necesitat a da pe Heinrich în judecată criminală pentru o diferenţă de 14,000 fl. în dauna casei de caritate.

* (Vênătoare oficială) se arangează pe teritoriul Turcheşului şi Cernatului pe 17 l. c. st. n. pentru sterpirea animalelor răpitoare.

* (Capre negre) sûnt multe în munţii Făgăraşului. Doi vênători din Sibiiu au vênat în douĕ ḑile cinci capre negre.

* (Programa) congresului studenţilor universitari reuniţi la Bacău în ḑilele de 5, 6, 7 şi 8 Septemvre 1882.

Sâmbătă 4 Septemvre. La oara 3 şi jumĕtate p. m., cu trenul accelerat studenţii universităţei din Iaşi, vor pleca la Bacău, ajungênd la 9 oare seară şi vor remânea în oraş incognito. Tot Sâmbătă 4 Septemvre 10 oare 45 p. m., studenţii universităţei din Bucuresci vor pleca cu trenul accelerat spre Bacău.

Duminecă 5 Septemvre. Cu trenul accelerat de dimineaţă vor sosì la Bacău studenţii dela Bucuresci, unde se vor întrunì cu studenţii din Iaşi şi cu care ocasiune se va face, pe peronul garei, recepţiunea oficială a tuturor studenţilor, după osebită programă ce se va întocmì de către delegaţiunea consiliului comunal. Dela gară, studenţii vor venì la primăria oraşului de unde se vor cuartira.

La oara 1 p. m., în sala teatrului se va deschide şi constituì congresul.

După mai multe comunicări se va asculta o disertaţiune.

Luni 6 Septemvre. „Escursiunea la Têrgul-Ocnei“. La 4 oare dimineaţa studenţii pornesc din Bacău spre Têrgul-Ocnei; ajungênd la bariera oraşului, studenţii purtând „bustul lui Costache Negri“, în ordine, vor merge la biserică, unde este înmormêntat acest mare şi ilustru cetăţean.

Acì se va oficia un parastas solemn cu care ocasiune, se va pronunţa un discurs de către un membru al Congresului, însărcinat de comisiunile organisătoare. Se mai pot înscrie şi alţi domni studenţi, cari ar dorì sĕ vorbească la mormântul lui C. Negri.

Membrii familiei ilustrului ceteţean precum şi toate autorităţile, atât din Bacău, cât şi din Târgul-Ocnei, cari vor bine-voì, sûnt rugate a lua parte la această serbare naţională.

După terminarea solemnităţei bustul lui C. Negri se va depune în biserică.

Marţi 7 Septemvre. La oara 1 p. m., se va ţinè a doua şedinţă a congresului.

După mai multe comunicări se vor asculta douĕ disertaţiuni.

La oarele 7 seara, va avea loc banchetul oferit de cetăţenii Băcăoani.

Mercuri 8 Septemvre. La oara 1 p. m., va fi a treia şi ultima şedinţă a Congresului.

După mai multe comunicări Congresul va asculta o disertaţiune, va alege comisiunile de organizare şi va trage la sorţi oraşul în care se ţine viitoriul Congres.

Comisiunile de organisare.

NB. conform art. 4 din regulament, comisiunile într'unite, vor hotărî de mai înainte ordinea de ḑi a fiecărei şedinţe a Congresului.

* (Catastrofă pe calea ferată), O catastrofă s'a întêmplat la Hugstteten. Din Colmar în Alsacia plecase un tren de plăcere spre ţinutele frumoase dela Freiburg. Acì lumea a petrecut până la 8 oare seara când a plecat inapoi spre Colmar. Însă această călĕtorie de plăcere avea sĕ aibă un finit dintre cele mai tragice. Trenul era plin de bărbaţi, doamne şi copii. Timpul se schimbase fără veste. Ploia era torenţială. După o jumĕtate oară dela plecare trenul derailâ. Vagoanele se sdrobiră, urcându-se unul peste altul. Mulţi îşi perdură acì viaţa. S'ar fi constatat 75 morţi şi 180 sau 200 răniţi.

Câte familii din Colmar n'au remas în doliu în urma acestei teribile catastrofe!! Trecem peste amănuntele acestei grozave catastrofe, descrise de foile străine.

* (*„Hands off!“*) În „Courrier des Etats-Unis“ cetim următoarea istorioară amusantă: Pe când ploua alaltăeri mai din puteri, un cetăţean din Hoboken, mare ca un urieş şi căută refugiul în unul dintre cele mai mari oteluri dela Grand City. Înainte de a se urca în catul prim, îşi aşeḑă ploiariul în un unghiu al partorului şi puse pe el o titulă cu următoarea inscripţie: „Hands off! Acest ploariu este al unui om, care este în stare se dea un pumn de 250 punţi greutate. El se întoarce în 15 minute.“ In adevĕr aşa se şi întêmplă. Întârit de un păhar de absynth se reîntoarce omul peste un pătrariu de oară spre a constata, că ploariul dênsului lipsesce. Pe podine află o ţidulă cu următoriul Post scriptum: Ploariul l-a luat un om, care pe oară călĕtoresce 10 mile. E superflu a ascepta rentoarcerea lui.“

* (Despre o teribilă catastrofă) pe calea ferată se anunţă din statul Wisconsin în America de nord următoarele: Aproape de Sweet Briar s'a rupt podul cu un tren de lucrători care a căḑut în apă. Puţin mai nainte trecuse peste pod o locomtivă cu un vagon. În urma trenului căḑut venea un tren de persoane care a fost oprit la timp. Trenul căḑut era compus dintr'o locomotivă, un vagon de mărfuri, douĕ vagoane de dormit pentru câte 30 oameni, un vagon de mâncare, un vagon de bucătărie şi de provizii. În tren erau ca la 70 de lucrători. Numai vagonul de provizii a rĕmas pe pod, rupêndu-i-se lanţul. Cele-lalte patru vagoane au căḑut unul peste altul, rumpênd patru arcuri dela pod şi sdrobind traverse şi şine. În primul vagon se aflau culcaţi 28 lucrători. Fiind noapte lămpile fuseseră aprinse, ear în cădere vêrsându-se lămpile au aprins lncrurile de pat. Care om nu fusese sdrobit de vagoanele căḑute, au pierit în fum sau foc. Din al doilea vagon de dormit au rĕmas morţi 8 şi răniţi 23 lucrători. După ce sau scos morţii din vagoane, s'au înmormêntat solemn pe cheltuiala administraţiei căilor ferate.

* (O bravură ḑiaristică). Adevĕratul reporter american nu prea e modest; pentru el nu esista obstacol, când e vorba să'şi ajungă scopul. Următoarea intêmplare e aproape de

necredut, însă o foaie din New-York ne asigură că e adevěrată: Reporterul unei gazete din Brooklyn fu trimes la Olainfield, New-Iersey, ca sě reporteze despre o esecutare la moarte, ce era sě se facă acolo. Sosind in acel oraş audì că criminalul va fi spêndurat de abia pe la ameadi, in cât va fi prea târdiu pentru reporter sě trimită un buletin gazetei sale, ce apărea la 2 după ameadi. El se duse la şeriful (judecâtor), arětândui că îşi va pierde diurna 10 dolari (20 fl.) dacă criminalul va fi trimes pe altă lume de abia la 12 oare şi îl rugà sě pue a se face ceremonia la 11 oare încât sě se poată intoarce la Brooklyn cu trenul dela 11 şi jumětate. La început şeriful s'a cam supěrat de o asemenea cerere, dar în fine promise reporterului, că se va învoì, dacă dênsul va putè sě înduplece pe criminal ca sě se lase a fi spêndurat cu o oară mai nainte. Reporterul se duse în celula ucigaşului şi în scurte cuvinte ii expuse dorinţa. Apoi se puseră a bè ceva şi în acest timp nenorocitul găsì că diaristul este un om de treabă şi declară, că pentru el e îndiferent, dacă a fi spêndurat mai curênd sau mai târdiu. Reporterul scrise câte-va rênduri, pe care le iscălì condamnatul, care apoi la 11 oare fu spânzurat. Mai târdiu s'a aflat că ucigaşul n'a sciut multă carte şi deci na putut sci ce iscălesce. Reporterul însă a sosit la timp în Brooklyn, spre a putea face gazetei sale un buletin minunat despre esecutarea criminalului.

* (Servitor la 8 Sultani.) Foile din Stambul anunţă, că acolo a sosit un oaspe prea rar din Caucaz. Acesta e fruntaşul cerkez Hod-bei, în etate de 120 an, din cari 105 i-a petrecut în serviciul militar turc. Astfel el a servit supt 8 Sultani şi anume Abdul-Hamid I, Selim, Mustafa, Mahmud, Abdul-Medjid, Abdul Aziz, Murad şi Abdul Hamid II. După cum spune însuşi el a luptat în 65 de bătălii şi a fost rănit în 23 din ele. Hodbei şi acum se ţine bine şi pofta de mâncare nu l'a părăsit.

Posta din urmă.

Generalul Wolseley a telegrafat Sâmbătă la ameadi de lûngă Casasin, că o putere considerabilă de oaste inimică a întreprins înaintea vedetelor engleze o recunoascere în făcutul dilei. Generalul Willis a păşit înainte, a atacat pe inimic şi la respins, luându-i patru tunuri. Perderile engleze sûnt neînsemnate. Inimicul s'a retras după fortificaţiunile sale de pămênt.

Puterea armata a lui Wolseley, concentrată la Casasin, a fost până Vineri cam la 15,000 oameni cu 50 de tunuri!

„Office Reuter“ anunţă: Puterea armata a lui Arabi în lupta de astădi (Duminecă 10 Sept. n.) este preţuită cam 13,000 oameni şi 12 tunuri, din care Englezii au luat mulţi Egipteni prinşi; Englezii stau în depărtare de o puşcătură de tun dela Tel-el-Chebir.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia română.

Însciinţare.

După decisiunile luate de Academia Română, în sesiunile până la anul 1882, concursurile propuse de Academie sûnt cele următoare:

I. „Premiul Năsturel-Herescu“ de 4000, lei Seria B, se va decerne în cursul sesiunei generale din Martie Aprilie 1883 unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de ori ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvre 1882.

II. „Premiul Statului Heliade-Rădulescu“ de 5,000 lei se va decerne în cursul sesiunei generale din Martie-Aprilie 1883, unei cărţi scrise în limba română cu conţinutul literar, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de 1 Ianuarie până la 31 Decemvrie 1882.

NB. Concurenţii la aceste premii vor binevoì a tremite la cancelaria Academiei Române în Bucuresci — Palatul Universităţii — operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp acì însemnate, în câte douě-spre-dece exemplare, până la 31 Decemvre 1882.

III. „Marele premiu Năsturel-Herescu“ din Seria B. în sumă 12,000 lei, se va decerne în cursul sesiunii generale din Martie-Aprilie 1885, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1881 până la 31 Decemvre 1884.

NB. În privinţa premielor „Nesturel Herescu“ de sub Nrii I şi III, se pun în cunoscinţa publicului următoarele disposiţiuni din codicele reposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu:

B. Premii pentru opere publicate

„În tot anul Societatea academică Ro„mână va avea a premia din veniturile fon„dului „Năsturel“ o carte tipărită originală „în limba română, care se va socotì de că„tre Societate ca cea mai bună publicaţiune „apărută în cursul anului.

„Aceste premii vor fi de douě specii:

„1. În trei ani consecutivi, de a rên„dul, se va decerne câte un premiu de pa„tru mii lei. Nr. 4000 L. n. minimum „la cea mai bună carte apărută în cursul „anului espirat;

„2. Ear în al patrulea an, se va de„cerne câte un premiu fix de lei 12,000, „carele se va numì „Marele premiu Năstu„rel“ operei care va fi judecată ca publi„caţiunea de căpetenie ce va fi apărut în „cursul celor patru ani precedenţi. Acest „premiu nu se va decerne unei lucrări, care „va fi obţinut deja unul dintre premiele „anuale, de când defalcând dintrênsul va„loarea premiului precedent.

„Operele cari se vor recompensa cu „această a doua serie de premii, vor tracta „cu preferinţă despre materiele următoare:

„*a*) Scrieri serioase de Istorie şi şciin„ţele accesorii ale istoriei, preferinduse cele „atingătoare de istoria ţěrilor române;

„*b*) Scrieri de religiune ortodocsă, de „Morală practică şi de Filosofie;

„*c*) Scrieri de sciinţe politice şi de „Economiă socială;

„*d*) Tractate originale despre Ssciinţele „esacte.

„*e*) Scrieri enciclopedice, precum şi„dicţionare de istorie si geografie în cari se „între în istoria şi geografia Românìei; Dic„ţionare gnnerale sau parţiale de sciinţe „esacte, de arţi şi meserii, de administraţie „şi jurisprudenţă, şi alte asemeni lucrări „utile şi bine întocmite;

„*f*) Cărţi didactice de o valoare însem„nată ca metod şi ca cuprins;

„*g*) Dicţionare limbistice în limba ro„mânească, mai ales pentru limbele antice „şi orientale, adecă limba latină, elenă, san„scrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche, „şi altele;

„*h*) Publicaţiuni şi lucrări artistice de „o valoare serioasă, adecă relative la arţile „plastice, architectură, pictură, gravura şi „chiar opere musicale serioase, pe cari ace„ste toate Societatea Academică Română le „va putea apreţia atunci când 'şi va întinde „activitatea ei şi asupra tuturor materielor „de Bele-Arţi;

„*i*) Scrieri de pură literatură română, „în prosă şi în versuri precum poeme, drame „şi comedii serioase, — mai ales subiecte „naţionale, — şi ori ce alte opere de înaltă „literatură. Acestora mai cu samă aşi dorì „sě se acorde „Marele Premiu Năsturel“ când „vor fi judecate ca avênd un merit cu totul „superior spre a se da astfel o încuragiare „mai puternică desvoltării literaturei na„ţionale.“

La acesta se mai adaog următoarele disposiţiuni luate de Societatea Academică;

1. La concursurile acestor premii se pot presenta şi opuri preînnoite în noue ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în vieaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi streine sûut escluse dela concurs; se va face însě esceptiuni pentru acele traducţiuni de pe opuri streine clasice, cari:

a) s'au prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesci, vor constituì adevěrate opuri literare ale limbei române;

b) s'au prin anecsarea de elucidări şi de note sciinţifice, cu totul proprii traducětoriului, 'şi vor fi însuşit meritele unor lucrări orginale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale s'au cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei, nu pot întra la concurs pentru premiele Năsturel din seria B.

4. Premiele Năsturel din seria B. se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului cu condiţiune însě se fie de valoarea şi de întinderea unui volum şi nu de ale unei simple fâscioare, (minimum 400 pag. format în 8⁰, garmond).

5. Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi a aceluiaşi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor putè fi admise la concursul cărţilor tipărite, iar autorii lor, spre a primì premiele acordate, vor trebuì se justifice proprietatea lor.

IV. „Premiul Năsturel“. Seria A, de 5,000 de lei, se va acorda în sesiunea generală a anului 1883 celei mai bune disertaţiuni în limba română asupra următorului subiect:

„Istoria tipografiei la Români.“

Întinderea lucrării va fi de 15—20 coale de tipar,în 8⁰ ordinar cu litere cicero. Terminul presentării manuscriselor va fi 31 Decemvre 1882.

V. „Premiul Statului Lazar,“ de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală a anului 1883 celei mai bune disertaţiuni scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Studiu asupra agriculturei, industriei şi comerciului în România“.

Lucrarea va trata despre starea actuală a acestor trei ramure de producţiune şi despre mijloacele de ale ameliora. O ochire asupra istoriei economice a Românìei în secolii 17, 18 şi 19 va precede acestui studiu, Studiul va fi făcut din puctul de vedere economic şi tehnic. Manuscrisul trebue se cuprindă materie pentru cel puţin 300—400 pagine de tipar în 8⁰ garmond. Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decemvre 1882.

VI. „Premiul Alexandru Ioan Cuza“ de 4000 lei se va decerne în sesiunea generală din primăvara anului 1883, celei mai bune disertaţiuni în limba română asupra următorului subiect:

„Istoria Românilor în Dacia Traiană dela Aurelian până la fundarea principatelor Moldovei şi Ţeara-Românească“.

Întindsrea operatului va fi de 20 coale de tipar în 4⁰ mic s'au 8⁰ ordinar, cu litere cicero.Terminul presentării manuscriselor va fi 31 Decemvre 1882.

Manuscrisele relative la premiele sub N-rii IV, V şi VI se vor presenta anonime purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat conţinênd numele concurentului.

Academia îşi reservă dreptul de a tipărì în publicaţiunile sale disertaţiunea ce se va premia.

VII. „Premiul Asociaţiunei Craiovene pentru desvoltarea învěţământului public“, în sumă de lei 1,500, se va decerne în sesiunea generală din primăvara anului 1883 celei mai bune cărţi didactice în limba română din câte se vor fi tipărit cu începerea dela 1 Iulie 1879 până la 31 Decemvre 1882. Această dată este şi terminul estrem al depunerii la cancelaria Academiei în 12 esemplare, a cărţilor propuse pentru concurs.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Septemvre 1882.

Viena:	81	40	70	28	12
Timişoara:	41	77	63	43	80

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 25	118.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.15	88.40
Renta ung. de hârtie	87.20	87.40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.75	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	107.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.—	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.50	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.90
Datorie de stat austr. în argint .	77 30	77.25
Renta de aur austriacă	95.55	95.20
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	306 50	310.—
Acţiuni de credit austr. . . .	318.—	322.30
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.—	118.85
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Napoleon	9.46½	9.45
100 marce nemţesci	58.50	58.—

Nr. 139. [199] 1—3

CONCURS.

Se publică întru inţeiesul ordinaţiunei consistoriale Nr. 2131 Scol. până în 19 Septemvre a. c. când se vor face şi alegerile, pentru posturile învěţătoresci

1 Pete de Câmpie, cu salari anual 230 fl. cari se plătesc prin epitropul bisericei în rate lunare decursive câte 23 fl.

2. Iclandul mare cu salariu 200 fl. casă de locuit. şi grădină de legumi, banii se vor plătì prin epitropul bisericei pe toată luna 20 fl. decursiv.

Concurenţii prelûngă documentarea că sciu limba maghiară au sě'şi aşcerne concursurile sale, provedute cu documentele prescrise întru înţelesul statutului organic şi regulamentului din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. în M. Oşorhei.

M. Oşorhei 20 August 1882 În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Parteniu Trombitas de Betlen m. p.,
protopresbiter.

Nr. 263. [185] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele gr. or. române din mai jos însemnatele comune, se deschide cuncurs cu termin până la 18 Septemvre a. c.

1. Boholţ cu salariu anual 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Vălişoara cu salariu anual 120 fl., cuartir, gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Şoimuşul murěşan, cu salariu anual 120 fl., cuartir gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii lemne.

4. Seliscioara cu salariu anual 150 fl. fără cuartir şi fără lemne.

5. Magura, cu salariu anual 125 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Petiţiunile concursuale instruite conform Statutului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari, sûnt de a se substerne subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 14 August, 1882.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoş m. p.,
ppresbiter.

Nr 116. 186] 3—3

CONCURS.

Devenind stațiunea învĕțătorească din comuna Laz vacantă, se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până în 12 Septemvre 1882 st. v., când se va sĕvêrși și alegerea. —

Salariul învĕțătoresc stă din 120 fl. v. a., cari se numeră din alodiu, cuartir în ḑidirea scoalei și 2 stângin lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a se aplica la aceasta stațiune au sĕ'și substearnă suplicele lor inzestrate cu toate documentele recerute de legile esistente oficiului protopresbiteral gr. res. în Sas-Sebeș până la susindicatul termin.

Laz, 13 August, 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul concerninte.

Citațiune edictală.

Petru Ivaniciu locuitoriu din Armeniș cottul Caraș-Severin carele dela 1867 au părăsit cu necredință pe soția sa legiuită Stana născ. Grosavescu din Teregova și au pribegit în România, se citează prin aceasta oficios, ca până în 3 luni de ḑile dela 1-a publicare sĕ se presenteze naintea forului matrimonial de prima instanță adecă naintea Scaunului ppresbiteral gr. or. din Caransebeș, căci la cas de neînfățișare se va pertracta causa divorțului seu mai departe conform §. 123 din Regulamentul procedurii jud. în cause matrimoniale.

Caransebeș, 20 August c. v. 1882.

Nicolau Andreeviciu m. p.,
protopresb., ca presid. scaun. protopresbiteral gr. or.

[190] 3—3

AVIS!

[202] 2—3

Subscrisul comitet parochial prin aceasta avisează care pe toți Dnii concurenți la postul vacant de protopresbiter în tractul Oravița cumcă dênșii sub nici o împregiurare se nu reflecteze la parochia comunei Oravița montană, căci subscrisul comitet parochial pentru ocuparea acestui post a și escris concurs, și contra inșirărei dotațiunei acestei parochii între emolumentele protopresbiterale ca contra unui act nelegal din partea comitetului protopresbiteral la timpul seu a protestat la forul competinte.

Dat în Oravița montană din ședința ținută în 22 August (3 Sept.) 1882.

Comitetul parochial gr. or. rom.

Nr. 2476. pret. 1882. [204] 1—3

Esarêndare de regale.

În 1 Octomvre a. c. 10 oare a. m. se va esarênda **regalul cârcĭmăritului, regalul morei** și **dreptul de pășunat** în comuna **Gurariului** pe calea licitativă publice, pentru noul period de **3 ani** dela **1 Ianuarie 1883** până la **31 Decemvre 1885** și anume:

1. Regalul cârcĭmăritului stătătoriu din 3 despărțĕminte.

2. Morile comunale *a)* moara din sus și *b)* moara din jos.

3. Munții comunali: *a)* Gaușoru mare, *b)* Nicolești, *c)* Cindrelu și *d)* Foltea.

Arêndașii amatori se invită la licitațiune cu acel adaus, ca fie-care are se depună 5% vadiu și, și oferte bine instruite și provĕḑute cu vadiul precis se vor primì înainte de licitațiune.

Condițiunile de licitațiă se pot vedè în oarele de cancelarie în cancelaria comunală Gurariului.

Săliște în 1 Septemvre 1882.

Dela pretorele cercului.

Nr. 3684—1882 civ. [207] 1—3

Publicațiune!

Se aduce la cunoscința publică, că în obiectul regulărei de posesiune a **pășunatului și pădurilor din Zoltan** se pune ḑi de pertractare pe **25 Septemvre 1882 dimineața la 9 oare** în comuna Zoltan la casa judelui comunal, spre a se putè începe lucrările preparative. Despre ce se încunoscințează părțile interesate.

Tribunalul din Elisabetopole, la 4 Septemvre, 1882.

G. Káplány,
jude esmis.

Nr. 3933 1882 civ. [208] 1—3

Publicațiune.

Se aduce la cunoscința publică, că în obiectul segregărei pășunatului în fosta comună urbarială **Chirileu (Kerelő)** se pune ḑi de pertractare **30 Octobre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** la fața locului spre a se putè începe lucrările preparative, și anume representarea părților și tocmirea ingineriului. Despre ce se încunosciințează părțile interesate de a se presenta, căci absența lor nu va împedeca cursui pertractărei.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole.

Elisabetopole, 1 Septemvre 1882.

Székely Miklós,
jude esmis.

VÊNḐARE DE NEGUȚĂTORIE.

[206] 1—3

Din causa morbosității continue a proprietariului **se vinde** o

Neguțătorie de manufacte și de mărfuri curente

bine frecuentată și pe deplin asortată, care există de mulți ani în **piața Sibiiului.**

Depositul cuprinde numai mărfuri curente, ce nu sûnt supuse modei.

A se adresa sub **„A. B. 26“** la Administrația „Telegrafului român“.

SORȚI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a esposițiunei

TRIESTINE.

Numai cinciḑeci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposițiunei Triestine.

☞ **Sorțile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate și societăților de vapoare, la oficiile postale și traficile de tabac, colecturi de loterii și în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.** ☜

Loteria cea așa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alți nimeritori mari în preț de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25;

preste tot o **mie nimeritori** oficiali în preț de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe **mulți alți nimeritori foarte prețioși în obiecte** de esposițiune dăruite de esponenți.

☞ **Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărțemêntul loteriei** *esposițiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *în Triest.*

Lângă comande de sorți singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorți sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit și economii. [193] 3—8

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată și bine cleită, cu învĕliș vênĕt și vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliș și vignetă albă

Prețul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru **începĕtori** în doue colori liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **caligrafie.**

Pretul unui exemplar $1^1/_2$ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliș vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, prețul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **comput.**

Prețul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 4—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale și registre comerciale prompt și eftin.

Zambach și Gavora-

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 1—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

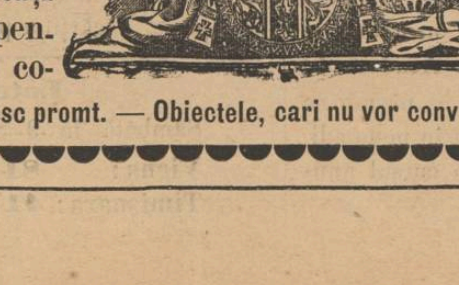

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele,

---

Nr. 1953 1882. [203] 2—3

Publicațiune!

În 24 Septemvre 1882 călind. nou la 9 oare a. m. se va esarânda prin licitațiune publică în **cancelaria comunei Poplaca dreptul de cârcĭmărit** al acestei comune pre perioda de **3 ani** începênd din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885** cu prețul strigării de **3000 fl. v. a.**

Ca licitanți se admit numai acei interesați, carii înainte de începutul licitațiunei vor depune 10% din prețul strigării ca vadiu.

Condițiunile speciale se pot vedè la pretura centrală cât și în cancelaria comunală.

Sibiiu în 7 Septemvre 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

---

[196] 2—3

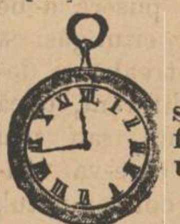

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acuratețâ estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102. Sibiiu, Joi 2/14 Septemvre 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Septemvre.

Maghiarii din Ungaria, de confesiunea elvetică s'au într'unit în 10 Septemvre n. în sinod la Dobriţin. Din desbaterile de până acum, publicate prin diarele maghiare, se vede că sinodul se va ocupa serios cu proiectul cunoscut privitoriu la scoalele medie. Deosebit prilegiu la ocuparea sinodului cu proiectul privitoriu la scoalele medie va da pretensiunea guvernului într'un rescript al sĕu, ca sinodul sĕ scoată din constituţiunea bisericească partea care privesce scoalele şi sĕ lase afacerea aceasta în *suspenso* până se va hotărì soartea proiectului. Membrii sinodului, deci au făcut din afacerea scoalelor medie o afacere de căpĕtenie. Unii dintre membrii, dice „P. Napló“, între cari cu deosebire bar. Vay, presidentul sinodului, sûnt aplecaţi la o cale mijlocie. Dispoşiţiunea aceasta în o parte a membrilor face a se presupune, că rescriptul respectiv al guvernului, nu va fi respins cu asprime. Din partea celor calmi se accentuează mai cu seamă, că dacă guvernul va respecta autonomia bisericei protestante în mesura în care doresc aderenţii estremi ai autonomiei, atunci statul se află desarmat faţă cu bisericile (nemaghiare), în a căror sin se fac agitaţiuni. (Nălucile nu lipsesc nici în biserica calvină Red.) Ceilalţi însĕ dic, că din punctul de vedere al rescriptului guvernului, în timpuri nefavorabile politice, cari se pot ivì chiar şi sub un guvern parlamentar, s'ar putè arăta astfeliu de consecuenţe, contra căror biserica reformată s'a luptat în toate timpurile. Problema sinodului dar este grea; căci de o parte are în vedere naţionalităţile, din causa căror unii ar jertfì şi autonomia şi de alta timpurile nefavorabile eventuale şi pentru maghiarism, când autonomia ar fi bună. Dilema aceasta pune pe sinod într'o posiţiune de tot critică. Membrii ca evangelici ce sûnt vor sci dicătoarea despre „servitorul la doi domni“. Conformezese.

Special, mai aflăm din şedinţele de până acum, ca contele Melchior Lonyay a propus deja trecerea cu vederea de o cam dată preste dispositiunile de organisare, cari privesc scoala şi luarea la desbatere a emisului guvernial, punct de punct. Deputatul Czegledului Dobos observă: că pentru dênsul constituţiunea bisericească e lucru principal. Scoala ar lăsa-o pe seamă statului şi nu s'ar nedumerì mult petru dênsa. De părerea aceasta au mai fost şi alţii şi Hegedüs cere ca memorandul în causa scoalelor medie înaintat de episcopi şi curatorii superiori ministeriului sĕ se presenteze şi sinodului. Valentin Révész, superintendentul din Dobriţin, însĕ a declarat cu privire la scoale, că nu i a trecut nici când prin gând a da dreptul din mână. Provocându-se la istorie a susţinut că dacă superintendenţele celelalte mergeau cu dînsul mână în mână, nici legea privitoare la scoala poporală nu întră în viaţă aşa cum a întrăt şi în sinod nu mai era lipsă a discuta asupra afacerilor scolastice. Doboş, dice Révész, vede emisul ministerial printr'o lumină prea optimistă. Atăcând guvernul afacerile scolastice, atacă totodată principiile credinţei bisericei protestante. Precum nu poate dice guvernul, că reformaţii sûnt îndatoraţi a venera pe sfinţi, tot aşa nu poate dice că scoalele nu se ţin strîns de biserică.

„Nemzet“ foaia guvernului unguresc se teme că majoritatea sinodului va respinge pretensiunile guvernului şi se va adresa cu un memorand deadreptul la coroană. „Nemzet“ dice că în casul acesta ar fi „un reuplin de fatalităţi pentru stat şi pentru cele două milioane de reformaţi maghiari!“

Delegaţiunile se vor într'unì în anul acesta spune „Montags Revue“ la finea lui Octomvre n. *Carte roşie* nu se va presenta delegaţiunilor.

Ministrul Kállay, cetim, că nu aduce multe ilusiuni din Bosnia şi Erţegovina. Am putè dice, după cele ce se scriu despre căletoria sa, că a perdut multe şi din cele avute, căci poporaţiunea atât este de sĕracă şi lipsită încât nu este nici decum în stare se acopere trebuinţele administraţiunei. De altă parte insurecţiunea arde sub spuză şi amenință în tot momentul cu isbucniri noue. Spre suprimarea acesteia trupele câte sûnt deja în provinciile ocupate nu sûnt de ajuns. Destituirea unui numer considerabil de funcţionari dovedesce că şi administraţiunea lasă încă mult de dorit.

În presa străină apar de un timp încoace „păreri“ din Serbia, cari se vede a avè scopul de a face se înţeleagă cabinetul din Viena, că ar fi atât în interesul Austro-Ungariei cât şi în al Serbiei, dacă cea dintâiu ar cedè Bosnia şi Erţegovina, Serbiei. În înţelesul acesta a publicat deunedile „Köln. Ztg.“ un articul, care se pretinde a se fi scris în cercurile guvernului serbesc. În dilele din urmă a publicat „Allg. Ztg.“ din Augsburg o epistolă dela Belgrad, care se ocupă cu aceeaşi temă. În acelaşi numer al foaiei din Augsburg însĕ se publică şi o epistolă dela Viena, de bună seama din cercurile guvernului austriac, în care se dice, că ar trebuì sĕ meargă foarte bine lucrurile în Bosnia sau de tot reu în Eupopa, pentru ca cercurile domnitoare din Austria sĕ se poată împretenì cu cederea Bosniei. Sêrbii ar face bine sĕ se lase de toate speranţele şi dacă regele lor ar mai pleca în vre-o călĕtorie, sĕ nu'l mai însarcineze cu comisiuni, cari nu e în stare a le esecuta. Austria e cu o esperienţă mai bogată. Însĕ esperienţa nu e îmbucurătoare, pentrucă ea însemnează tradusă în limba militară, că, la un cas de conflagraţiune europeană, în care Austria ar trebuì se păşească activ, ar fi constrinsă a păzì Bosnia. cel puţin, cu o sută de mii de oameni, Trupa aceasta considerabilă însĕ ar lipsì atunci de pe alt câmp de bătaie.

Rudolf, principele de coroană al Austro-Ungariei, invitat fiind, a asistat la manevrele germane dela Breslau. Primirea Sa şi a princesei Stefania, la ocasiunea sosirei în Breslau, a fost solemnă. S'a băgat însĕ de seamă ca Marele-duce Vladimir, soţia acestuia şi ofiicierii rusesci au absentat dela solemnitatea primirei din cestiune. Motivele absentărei se dice a fi politice.

În Petersburg s'a serbat în 30 Aug. diua lui Alecsandru în mănăstirea „Alecsandru Nevsky“. Împĕratul şi împĕrăteasa a mers în trăsură deschisă şi fără escortă la biserică, între aclamaţiunile mulţimei. In biserică a stat lûngă împerăteasa principele Muntenegrului.

Diarele bucureştene de Marţi aduc articuli prin cari salută diua de 30 August. „Alegătoriul“ începe primul seu astfeliu:

> „Salutare di mereaţă de 30 August, di de reînviere ă vitejiei noastre strămoşeşci;
>
> „Sûnt cinci ani astădi dela memorabila luptă ce se încinsese pe dealurile întărite ale „leului“ Osman; sûnt cinci ani de când fii lui Stefan şi ai lui Mihaiu purtară voinicesce vulturul „Românìei“ la atacul îngrozitor al Plevnei, uimind prin curagiul şi hotărîrea lor în luptă pe Marele Monarch al Rusiei, pe căpitanii cei mai distinşi ai Europii ce asistau la acea luptă de uriaşi,
>
> „Închin acest păhar în onoarea valoroasei armate române, în sănătatea eroilor cari au dat asaltul cel mare“ — disese marea şi puternica Coroană a Rusiei prin vocea Impĕratului martir, Alesandru II, la un ospĕţ după luptă, — şi cuvintele lui auguste, sincere şi plecate spontaneu din entusiasmul unei mari inimi ce aducea omagiu virtuţii militare a descendenţilor din legionarii vechi ai Romei — şi cuvintele Ţarului, dicem, însoţite de crucea biruinţii ce se anina de pieptul căpitanilor şi al soldaţilor viteji, fură pentru noi un balsam de mângăere în contra calumniilor cari ploau de atâta amar de timp asupra poporului român, tratat de

FOIŢA.

Două scrisori din Italia.*)

I

Neapoli, 7 August st. n. 1882.

Iubite Amice!

Te vei fi mirând, că primesci o scrisoare dela Neapoli. Am plecat sûnt acum vre-o trei septĕmâni dela Bucuresci, cu intenţia se trec pela Arad, dar pe drum m'am resgândit şi am luat-o drept spre Pesta, de unde am trecut apoi la Triest, şi mai departe la Udine şi Veneţia, unde am stat opt dile apoi mi-am urmat pela Padua şi Bolonia drumul încoa. La Neapoli stau acum de vre-o dece dile şi mâne am se plec la Roma, unde voiu sta de asemenea vre-o dece dile, apoi mĕ întorc pela Florenţia, Genua şi Milano acasă. . . . .

. . . .

Viaţa în Italia nu e scumpă: poţi trăì cu 6 până la 8 franci pe di. E însĕ multă cheltuială măruntă, trăsuri, bilete de întrare, ciceroni, bacşişuri şi alte deasemenea. Cu toate aceste cine dispune de 600 de franci poate călĕtorì 40 de dile în Italia, se înţelege, cu economie. Şi banii nu sûnt aruncaţi. În adevĕr Italia e bogată mai ales în opere de artă. La tot pasul e ceva ce te face se-ţi dici: n'am venit de geaba. Astfel de esemplu, singur museul din Neapoli resplătesce cheltuiala de călĕtorie. Am stat dece ceasuri în el, dar nu pot dice că am vĕdut cele ce se află într'însul. Eri am fost la Pompeji şi am stat dela 10 până la $4\frac{1}{2}$ după prând, dar n'am vĕdut decât abia a treia parte din cele desgropate, forul, templele, teatrele, băile şi câte-va case private; preste celelalte am trecut în fugă, de oare-ce voiam sĕ mĕ urc până de seară şi pe Vezuv.

Îmi închipuiesc ce o se fie la Roma.

Dar eu am se plec mâne la şase şi acum sûnt 12 din noapte. Adio şi la revedere.

Salutări etc.

Ioan Slavici.

II.

Turin, 3. Septemvre 1882.

Iubite Amice!

Se nu te miri că nuţi am respus până acum la scrisoarea, pe care am primit'o în diua sosirii mele la Florenţa. Călĕtorind prin Italia, ai vrea se nu mai fie noapte, atât de scurt 'ţi este timpul. Pe mine me mai muncesc şi aşa numitele inspiraţiuni, încât diua colindez ear sĕrile me pun se scriu, şi pas se mai ajung la scrisori........

În acelaşi timp îţi împărtĕşesc, că anevoie voiu putea trece prin Arad încât nu prea am nădejde se'mi reved astădată amicii de acolo. Am perdut prea mult timp la Noapoli, la Roma şi la Florenţa. Dintru inceput socotisem că voiu trece în vre-o opt dile prin aceste trei oraşe şi voi sta mai mult la Geneva, ca se fac băì. Când am sosit apoi la Neapoli, am uitat cu totul băile şi mam pus la alte lucruri încât în loc de 2—3 am stat dece dile acolo. La Roma am stat chiar patru-spredece; dar la Roma tot se stai şi numai mântueşti atâte sûnt de vedut şi de aflat — La Florenţa, în sfîrşit, am remas cu totul uimit. Nimeni nuşi poate închipuì bogăţia de frumseţe, care e îngrămădită la Florenţa. Înainte de toate oraşul e şi ca posiţie şi ca construcţie unul din cele mai frumoase, după a mea părere — cel mai frumos în Italia. Dar aceasta treacă ducăse: îndată înse ce ai întrat în oraş simţi că aici e leagănul renascerei italiene şi la fieşce care pas dai de urmele epocei frumoase, în care cei dintâiu oameni ai Italiei şi atunci ai Europei se adunaseră aici, ca se creeze alăturea cu lumea antică o nouă lume modernă. În fieşte care uliţă dai de câte-va case frumoase în înţelesul adeverat al cuvêntului; în fieşce care piaţă e câte un monument ori câte-o biserică, în care poţi pecătre duşmanii sei seculari ca popor, perdut şi ameţit de restrişti, ca popor fără viaţă şi viitor, ca neam decădut care nu merita nici soarta sub care trăise până atunci!"

---

*) Amicul nostru, prea stimabilul dn Ioan Slavici, profesor în Bucuresci, făcênd o escursiune literară în Italia, ne-a adresat de acolo două scrisori de un interes deosebit pentru publicul românesc, pre care le şi comunicăm lectorilor nostri cu o indiscreţiune mai mult voluntară. Red. „Bisericei şi Scoalei“ din Arad, (după care reproducem interesantele epistole).

Eară „Naţiunea" scrie:

„Astădi se implinesce a cincea aniversare a luării redutei Griviţa. Puţine pagini din istoria noastră contimporană se pot pune alături cu această pagină sublimă. Ea este data reinvierii eroismului, a demnităţii şi a gloriei noastre militare, este scoala in care generaţiile viitoare vor învĕţa cât de dulce este să moară cine-va luptându-se pentru causa celor apăsaţi şi pentru neatârnarea ţĕrii. Tinerimea noastră sĕ nu uite, că jugul cel mai ruşinos este jugul strĕin, şi că ea are sfânta datorie de a imita, de câte ori patria va cere, exemplul eroilor dela Griviţa".

Resboiul în Egipt.

Nici lupta din urmă dela Casasin n'a fost decidĕtoare. Arabi paşa, despre care se scrie că a avut 20000 de oameni infanterie, 2000 cavalerie regulată, 3000 Beduini şi 62 de tunuri a fost luat ofensiva. El va fi cugetat sĕ prevină pre Englezi înainte de ce îşi pot concentra puterile de lipsă spre a'l ataca în şanţurile dela Tel-el-kibir. Depeşele englezesci recunosc bravura şi tactica Egiptenilor. Cu deosebire laudă cum sciu de bine alege locul pentru artilerie. Cu toate aceste şi cu toată inferioritatea Englezilor în privinţa numĕrului, Arabi paşa şi Egiptenii lui au fost bătuţi şi urmăriţi până aproape de Tel-el-kibir. În lupta aceasta Egiptenii au avut o perdere de 250 oameni morţi şi răniţi; Englezii 6 morţi şi 54 răniţi.

Isbânda englezească nu se poate nega măcar că şi Englezii s'au întors în cuartirele lor la Casasin. Arşiţa soarelui le-a făcut mai mari greutăţi de cât inimicul. Mulţi soldaţi au fost săgetaţi de soare. 200 au trebuit se ese din şiruri şi se fie transportaţi în spitaluri.

Wolseley, se telegrafează dela Casasin, şi-a completat numerul trupelor şi Mercuri (eri) va ataca pe Arabi la Tel-el-kibir.

Adunarea generală

a Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

(Urmare şi Încheiere.)

În şedinţa a IV din 11 l. c. înainte de ameadi după ce a anunţat Presidiul că dl Secretariu cons. N. Frateş i-a administrat tacsa restantă de membru fundator se pune la ordine Raportul comisiunei însĕrcinate cu censurarea Proiectului de regulament, pentru afacerile interne ale Reuniunei. Acest regulament ocupând întreaga şedinţă s'a primit în tecstul următoriu:

(Urmează regulamentul)

În şedinţa a V-a 11 l. c. după ameadi s'a desbătut Regulamentul pentru afacerile interne ale despărţĕmintelor. Fiind că Adunarea generală a decis ca şi acest regulament sĕ se publice, îl las se urmeze aci: (Urmează Regulam.)

În această şedinţă a mai raportat şi comisiunea didactică asupra broşurei „Metodica specială." Fiindu-i raportul manc, s'a îndrumat a'l completa şi a raporta în altă şedinţă.

In şedinţa VI din 12 l. c. m. au provocat discursuri prea interesante şi instructive tot o dată Raportul comisiunei didactice asupra broşurilor „Studiul Religiunei în scoalele noastre", publicată şi în „Telegr. rom." Nr. 118 seqq. din 1880 şi „Metodica specială a studiului Religiunei."

Cu privire la cea de întâiu, toţi câţi au vorbit s'au plâns în contra metodului celui cu desĕvârşire greşit, după care învĕţătorii sûnt îndrumaţi a propune studiul religiunei; tot asemenea asupra manualelor autorisate, cualificândule de absolut necorespundĕtoare scopului. In urmă cu unanimitate s'a luat următoriul conclus:

„Vederile espuse în tractatul „Studiul Religiunei în scoalele noastre" sûnt o fidelă icoană a adevĕrului. Reuniunea le privesce de ale sale şi constată ardetoarea necesitate de a se abandona vechiul metod şi sistem în propunerea studiului Religiunei în scoalele poporale ca necorespundĕtoriu ba chiar primejdios, şi a se adopta altul mai raţional."

Punêndu-se la discusiune Raportul comisiunei asupra broşurei a doua „Metodica specială a studiului Religiunei," după o îndelungată şi vie discusiune asemenea în unanimitate se decide: „Intru cât membrii Reuniunei au studiat obiectul, broşura este destinată a respunde la o trebuinţă neapărată, şi întrunesce toate condiţiunile dorite. O recomandă deci Ven. Consistoriu ca sĕ întreprindă cu grăbire paşii necesari spre a se introduce un nou plan de propunerea Religiunei conform principiilor cuprinse în broşura de faţă. Tot o dată este rugat Ven. Consistoriu se dispună cele necesarii pentru edarea cât mai în grabă a unui manual,carele sĕ cuprindă materialul recomandat de „Metodica specială a studiului Religiunei."

La 11 oare membrii Reuniunei în corpore, în frunte cu preşedintele s'au dus în grădina seminarială, unde dl prof. D. Comşa a ţinut o prelegere practică din pomărit

Şedinţa a VII din 12 l. c. după meadădi a fost ocupată cu doue prelegeri practice una a înv. Petrişor din Beligiune, alta a înv. Luculeţ din Geografie.

În şedinţa VIII din 13/8 a. m. s'a pus la ordine Raportul comisiunei însărcinate cu censurarea Raportului general al comitetului. Raportorul comisiunei Iosif Aron raportează în general că: Comisiunea a constatat cumcă dela adunarea generală a Reuniunei activitatea comitetului central şi în deosebi a presidentului sĕu a fost nu numai suficientă, dar peste asceptare încordată şi conscinţioasă, încât merită toată recunoscinţa. Ţinênd comitetul 6 şedinţe a esecutat toate decisiunile adunărei generale ultime, aprobate de Ven. Consistoriu. Dispoşiţiuni, cari în interesul Reuniunei nu sufereau amânare, s'au luat totdeauna la timp din partea Presidiului:

Sĕ ea spre plăcută sciinţă esprimându-se comitetului mulţămită pentru activitatea sa.

În special la pt 2 din Raportul general se decide, ca comitetul se insiste pentru încassarea celor 70 cr., pentru blanchetele distribuite între învĕţătorii din protopresbiteratul Nocrigului

la pt. 3 Raportul gen.

membrii presenţi sĕ respundă tacsele restante până la încheerea sesiunei, ear comitetul sĕ se conformeze pe viitoriu §-lui 11 din Statute

pt. 4 din Raportul gen. se ea spre plăcuta sciinţă.

Ear comitetul ţinênd în evidenţă pe membrii ordinar, onorari, fundatori şi ajutători cu ocasiunea sessiunilor ordinare se raporteze atât despre numĕrul total al membrilor, cât şi despre numĕrul şi numele membrilor noi.

La pt. 9 din Raportul genaral se decide:

Comitetul se ţină în evidenţă pe membrii ordinari obligaţi cari fără de motiv au absentat dela adunarea generală şi sĕ se conformeze §-lui 10 lit. a) din Statute.

La pt. 12 din Rap. gen.

ad *a)* se ea spre sciinţă şi se aduce mulţămită protocolară membrilor comunei bisericesci din Sadu pentru buna primire a membrilor Reuniunei la adunarea gener. a despărţĕmêntului I ţinută acolo, şi pentru ajutoriul de 11 fl., încurşi cu aceea ocasiune în fondul Reuniunei.

ad *c)*. Adunarea generală ia cu regret la cunoscinţă procederea incorectă a comitetului fostului ei despărţĕmênt IV (Nocrig) faţă cu comitetul central, şi prin aceasta faţă cu reuniunea. Şi fiind că acel despărţĕmênt în urma unei reorganisări nu mai aparţine acestei reuniuni, afacerea se supune apreţierei şi deliberărei Ven. Consistoriu archidiecesan cu rugarea ca se dispună a se transpune acestui comitet central banii încassaţi şi cărţile colectate în şi pe numele acestei reuniuni.

Relativ la pt. 13 din Raportul general şi în urma desluşirilor date de presidiu pe basa ante-actelor, adunarea generală constată că:

P. administrator ppresbiteral al tractului Miercurea, Ioan Droc, în totdeuna a dat reuniunei noastre tot putinciosul seu succurs moral şi material, conlucrând la prosperarea ei astfel, încât reuniunea îi datoresce recunoscinţă.

Pt. 14 din Rap. gen.

Se ia cu mulţămire spre sciinţă, lăsând tot odată în grija comitetului sĕ continue colectarea de cărţi şi sĕ publice numele donatorilor.

Propunerile de sub pt. 16 din Rap. gen. se primesc în princip, şi comisiunile se vor alege în şedinţa procsimă.

Cele de sub pt 15 şi 17 se vor tracta cu ocasiunea Raportului comisiunei financiare. Cele cuprinse în punctele ne atinse acì s'au luat spre sciinţă.

În şedinţa IX după 'ce presidiul anuncie că dl prof. D. Comşa i-a administrat tacsa restantă de membru fundator, pune la ordine alegerea comisiunilor propuse de comitet şi primite de adunare în şedinţa premearsă. În urma căreia se şi aleg

a) pentru censurarea Abcdarelor, recomandarea celui mai ducĕtoriu la scop şi espunerea unui metod de predare, prelûngă învĕţătorii din Sibiiu corpul învĕţătoresc din Reşinari;

b) cu censurarea manualelor de comput, recomandarea celui mai bun, şi eventual espunerea unui metod de tractare se însărcinează dl prof. D. Comşa şi corpul învĕţătoresc din Sălişte;

c) cu censurareă manualelor de agricultură, recomandarea celui mai bun şi eventual espunerea unui metod de tractare se insărcinează dl prof. D. Comşa;

d) comisiunile de până acum pentru cestiunile metodico-didactice remân în permanenţă şi au se raporteze din an în an.

Punĕndu-se la ordinea dilei cestiunea înfiinţărei casselor scolare de păstrare, după o lungă şi serioasă desbatere, se decide:

Înfiinţarea de casse de păstrare scolare, ca ne avênd în perspectivă nici un resultat practic, nu se recomandă învĕţătorilor.

Urmează la ordine Raportul comisiunei financiare.

Roportorul N. Borzea reportează, că esaminând cu de amĕnuntul actele

---

trece ceasuri întregi şi tot nu poţi dice c'ai veduto altfeliu decât în treacât. Cât apoi pentru galerii şi colecţiunile de tot feliul, e destul se vedi Florenţa, pentru ca se scii de ce e vorba. În ceea ce priveşte anticitatea, Roma şi Neapoli sûnt mai bogate, însĕ atât pentru sculptură, cât şi mai ales pentru pictura modernă Florenţia e singură în felul ei. Mai ales omul nepregătit numai la Florenţia se poate orienta. Abia este pictor ori sculptor mai însemnat, care se nu fie representat cu mai multe opere în cele douĕ galerii mari din Florenţia şi întregi aceste colecţiuni sûnt aranjate după epoce, secole şi scoli, încât începi cu pictura orientală a secolului XIII şi te urci până la Rafaelo, Leonardo şi Michel-Angelo, şi numai acum simţi în adevĕr ce sûnt acesti trei. — Noi, cari nam prea fost pe aici, stăm cu gura căscată şi ne mirăm, cum era cu putinţă ca nisce oameni ca aceia se moară.

Vorbă scurtă: am stat opt dile la Florenţa, apoi m'am mai oprit pela Livorno, pela Pisa cu turnul ei cel înclinat şi cu drumul lui Galilei, apoi am petrecut alte opt dile la Genua .

. . . .

Mai stau la Milano la Verona şi la Triest, apoi o iau drept spre apa cea dulce a Dâmboviţei.

Te vei interesa fără îndoeală se afli impresiile mele oare cum etnologice. Asta i un lucru, care nu se poate spune în câteva cuvinte. Aflâ numai, că sûnt de tot bune: cine i cunoasce pre români şi face o călĕtorie prin Italia şi nu e nici orb, nici surd, nici tâmpit, acela nu se mai dică în vieaţa lui, că este mai mult sânge roman pe Tibru decât pe Olt. Ba trebue sei cunosci bine pe români, pentru ca se scii unde este şi unde nu este sânge român în Italia. Cât ţine coasta orientală dela Veneţia până la Neapoli numai pe ici pe colo găsesci tipuri şi forme cari îţi reamintescu pe Români: e pe aici un neam de oameni mai mărunţi, oachesi, iuţi, şi iubitori de gălăjie, un element după părerea mea disolvant, care o sei dee Italiei mult de lucru. Îndată înse ce ai plecat dela Neapoli spre Roma, tot mai des întâlneşci oameni, cari 'ţi reamintesc în deosebi pe Românii de pe Valea Oltului, despre Sibiiu, de pe Târnave, şi pe Câmpienii nostri. Îl găsesti pretutindenea acest tip, dar aici începe a fi des. La Roma majoritatea, aproape, sûnt oameni aşedaţi ca românul, vorbesc rar, sûnt cuviincioşi, dar încă tot e destul de rar tipul românesc. Inspre Florenţia şi la Florenţia găsesti aproape numai tipuri românesci, dar atât de românesti încât îţi vine sei vorbesti omului aceluia româneste. Credeam acum, ca inspre Geneva ear se perde acest tip: din contra genovenii seamănă cel puţin tot atât de mult ca florentinii cu noi. — La Turin am sosit seara şi n'am putut semi dau samă de tipuri; pe drum înse am observat, ca tipul se păstrează.

Cât pentru limbă, o se ne lămurim în curênd, de oara ce acì se adună cuvintele dialectelor italiane. Şi dacă i vorba aceste dialecte sûnt atât de deosebite, încât încetează a mai fi o singură limbă. Eu, se înţelege, nu le am putut studia în pripa căletoriei mele, însĕ atât am simţit, că din toate dicţionarele dialectelor italiene ar eşì poate chiar şi o mie de cuvinte, care nu sûnt italienesci, dar se afla în limba noastră. Sĕ ne înţelegem Precum scii unde noi avem aşa numitul *u* scurt, italienii au un *o*. Acest o nu-l pronunţă o mare parte din poporul italian. Se dice şi aici „un om" în loc de „un uomo" în tocmai precum se dice „porc" „plop" şi „ouă" în loc de ova „doi" în loc de „due" etc. — Dar ceva mai important: la Napoli articolul masculin nu e il, ci „lu" ear la Genova articolul feminin e „a" „lu passarello" (păsărelul) şi „a liberta" în loc de „la liberta." Eară aceste nu sûnt dialecte vagabounde, ci dialecte, în care se tipăresc foi. — Dar me mărginesc a o indica aceasta, fiindcă aici e vorba de un lucru, care cere un studiu mai în amĕnunt. Dacă piemontezul nu dice „piemont" ci „piemunt", o mai fi dicênd el multe ca noi.

Un lucru curios e portul.

Prin centrul Italiei, mai ales la munte, şi în jos spre Cicilia, cu deosebire portul femeilor e aproape ca şi la noi, catrinţă şi stergar în cap brâu, care în cele mai multe locuri s'a prefăcut în „Mieder" şi opinci. Când treci cu trenul peste ţarine şi-i privitoare la cassa reuniunei, a aflat că toate se află în cea mai deplină ordine, avênd în bani 319 fl. 59 cr. v. a. din cari 318 fl. 51 cr. sûnt depuşi la institutul „Albina“, ear' 1 fl. 8 cr. se află în numerariu. În decursul sesiunei comisiunea a încassat dela

1. dl secretariu consist. N. Frateş, tacsa de 15 fl. membru fundator;

2. dl prof. Demetriu Comşa, tacsa de membru fundator 15 fl.;

dl Mateiu Voileanu, student de drepturi, tacsa de membru ajutătoriu 1 fl.

dela 19 membrii ordinari obligaţi câte 1 fl., 19 fl. — Suma 50 fl. v. a.,

la cari adaus capitalul de până acum cu 319 fl. 59 cr., — resultă suma totală de 369 fl. 59 cr. v. a.

În urma acestora la propunerea comisiunei adunărei generală ea cu plăcere act despre starea cassei esprimând mulţămita sa protocolară fostului ei preşedinte pentru consciincioasa administrare a averei ei. Comitetului în genere şi preşedintelui în specie i se dă absolutoriul. Budgetul cu erogatele de 39 fl. v. a., se aprobă Ear suma de 51 fl. 8 cr. se traspune stante sessione cassariului spre a i depune la „Albina“.

La sfêrşit s'a mai pertractat şi primit următoarea propunere a învĕţătoriului Chirca:

În considerare că cea mai mare pedecă a participărei învĕţătorilor la adunările generale ale Reuniunei este notorica lor sĕrăcie; în considerare că cea mai mare parte din învĕţători nu primesc nici un diurn dela comitetele respective epitropiile parohiale, numai la simplu mandat al Veneratului consistoriu; în considerare că neparticiparea învĕţătorilor la adunările generale din amintita causă, trage după sine nu numai daune morale şi materiale pentru învĕţători, ci şi neplăceri. —

Preaveneratul Consistoriu Archidiecesan este respectuos rugat sĕ se îndure a dispune, ca oficiile protopresbiterale, ca inspectorate scolare districtuale se încaseze de timpuriu de la respectivele epitropii parochiale obvenientele diurne pentru învĕţători, ear aceste diurne sau sĕ le administreze dea dreptul învĕţătorilor în mod anticipativ, sau sĕ le transpună presidiului, ca acesta sĕ le administreze învĕţătorilor.

Cu toate acestea activitatea acestei adunări generale s'a terminat.

Ca pe închieere observ că adunarea a fost binişor cercetată. Au participat vre o 57 învĕţărori.

Cu ocasiunea întrunirei sociale din 12 August, la care au luat parte şi Preşedintele în toastul ce a ţinut dsa a ḑis între altele: „Reuniunea noastră după nume este cea dintâi în archidiecesă. Este o cestiune de onoare pentru mine ca se o aduc la acel nivel, în cât şi din punct de vedere moral sĕ fie cea dintâi, sĕ fie Reuniune de model în Achidiecesă şii metropolie. Zelul meu nu va lipsì, şi tare cred că toţi membrii Reuniunei vor emula cu mine ca se ajungem cât mai curênd scopul dorit.“

Ear raportorul adauge: „se dee Dumneḑeu!“

Ni s'a trimis spre publicare următoarea

Provocare oficială!

Fiind-că prin decretul comitetului administrativ, al comitatului „Târnava mare“, dto 10 Iuliu a. c. sĕ îndatorează p. t. d. d. învĕţători din ţinutul comitatului, — că până la 10 Septemvre a. c. se-şi arete inspectorului regesc de scoale documintele sale de cualificaţiune în persoană sau în scris: şi că actele concurenţilor sunt de a-sĕ trămite inainte de esecutarea alegerei inspectorului regesc de scoale că se-le vaḑă; — subscrisul oficiu protopresbiteral ca inspectorul scolelor confesionale greco-orient. din protopresbiteratul „Sighişoara“ — se simte pentru apĕrarea instituţiunelor legali prea deobligat, a atrage atenţiunea tuturor organelor scoaleler noastre confesionale tractuale la următoarele impregiurări faţă cu precitatul decret.

Deoarece decretul suscitat conţine dispoşiţiuni cari nu sûnt depuse în nici o lege, şi nici chiar in articulul 18. din anul 1879, — şi fiindcă biserica noastră posede legea sa „Statutul organic,“ sancţionat de Majestatea Sa preagraţiosul nostru impĕrat şi rege, care lege are normativele are dispoşiţiunile sale pentru conducerea afacerilor scolare, care lege nici odată nu sĕ poate încungiura nici rĕsturna prin ordinaţiuni şi decrete.

Subscrisul inspectorat scolar prin urmare, provoacă atât pre on. preoţime tractuală, ca directori scolari, cât şi pre dd. învĕţători cari sunt în present în posturile lor învĕţătoresci, şi cari doresc a ocupa vre un post învĕţătoresc în protopresbiteratul „Sighişoara“, a se ţinea strict de dispoşiţiunile scolare normate în „Statutul organic“ şi a se adresa cu toate afacecerile oficiale scolari către jurisdicţiunea scolară confesională aparţinătoare.

Sighişoara 18 August 1882. st v.
Inspectoratul scolar confesional greco or. al protopresbiteratului „Sighişoara“

Demetriu Moldovan,
administrator ppresbiteral.

Afacerea dela Tiszá-Eszlár.

Afacerea aceasta a întrat într'un stadiu, care e probabil că sĕ va sfêrşì cu nevinovăţia acusaţilor şi cu darea în judecată a judelui instructor Bary. Procurorul superior Kozma a fost în faţa locului Tisza-Eszlár şi împreună cu presidentul tribunalului din Nyiregyhàza, Kornis, au cercetat, dacă poate fi fasiunea lui Mauriţiu Scharf basată pe adevĕr. S'a constatat că e imposibil ca M. Scharf se fie putut vedè prin borta cheei ce s'a întêmplat în sinagogă. M. Scharf se va supune unei observări din partea medicilor, pentru ca sĕ se constate dacă e întreg la minte.

„Űstőkős“ foaie umoristică, adusese deuneḑile o ilustraţiune cu figura procurului superior, inaintea cărui un Evreu ţine o pungă cu bani. La cererea procurului superior s'a constituit un tribunal de onoare, care a constatat întregritatea procurorului. Nu scim dacă „Űstőkős“ va fi tras şi înaintea jurilor.

Varietăţi.

* Al. Sa Rudolf, principele de coroană va fi promovat cu ocasiunea avansamentului din Noemvre la rangul de Locot-Mareşal-Campestru. Al. S. va primì comanda divisiunei a 9. de trupe de infanterie.

* Ministrul de interne a îndreptat un emis către comitatul Caraş-Severin, prin care împedecă emigrarea în România. Emisul se provoacă la legile române, prin care se regulează proprietatea în Dobrogea.

* (Transferări.) Dr. Emil Brote medic de regiment este transferat dela reg. de inf. Nr. 31 la batal. 5 al aceluiaşi regiment.

* (În academia orientală din Viena) pretinde „Nemzet“ sĕ se într'oducă limba maghiară, istoria maghiară şi dreptul maghiar.

* (Un cercular consistorial.) „Biserica şi scoala“ publică în Nr. 35 următoriul cercular:

Nr. 1909.

Tuturor p. t. inspectori de scoale.

Pre basa opiniunei consililiului regnicolar de înstrucţiune, Inaltul Ministeriu recomandă pentru bibliotecile populari opul „A mezei gazdaság alapvonalai“ de Szücs Mihály, tipărit în Dobrinţin la 1879 ceea ce P. T. Dta. eşti poftit se comunici cu p. t. învĕţători submanuaţi (?) pentru a-şi procura acel op, dacă va simţì trebuinţa lui.

Arad, din şedinţa Consistoriului ţinută în 5/17. August 1882.

Ioan Meţian. m. p.
Episcopul Aradului.

* (Cholera în perspectivă Ḑiarele spun că în India şi pe insulele Filipine cholera seceră înfricoşat vieţi omenesci. S'au luat mĕsuri pe canalul Suez în porturile italiane, în portul dela Triest şi în porturile franceze contra acestei epidemii înfricoşate. În Suez cu toate aceste s'au ivit casuri de choleră, asijderea şi în Marocco.

Loterie.

Mercuri în 13 Septemvre 1882.
Brün: 3 36 84 89 88

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.10	119.09
Renta de aur ung. de 4% . .	88.15	88.15
Renta ung. de hârtie	87.20	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.30	90.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.50	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	118.—	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.50	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 35	77.25
Renta de aur austriacă	95.35	95.20
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	824.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.75	307.25
Acţiuni de credit austr. . . .	318.30	318.90
London (pe poliţa de trei luni) ·	118.95	118.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.64
Napoleon	9.44	9.45
100 marce nemţesci	58.10	58.05

Nr. 295. [198] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu de clasa II-a dela scoala română gr. or. din Cernatul Săcelelor, ppresbiteratul I al Broşovului, se escrie pentru ocuparea aceluia concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. cu prospect de a se ameliora după un an la 300 fl.

Dela concurenţi se cere a legitima că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cum şi că cunosc limba maghiară.

Petiţiunile instruite cu menţionatele documente au a se asterne până la terminul îndicat Prea on. Domn protopresbiter Iosif Barac în Braşov.

Cernatu, 13 August, 1882.

În conţelegere cu dl. protopresbiter respectiv.

Comitetul parochial.
George Urdea m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 75 1882 [201] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de Contabil cu două oare ficse pe ḑi, la Biserica româna ort. rĕs. dela Sf. Nicolae din Braşov, sĕ escrie concurs, cu termin până la ultima Septemvre 1882 v.

Despre sistemul şi modalitatea, după care este a sĕ purta contabilitatea, cu care este împreunat un salariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informaţiune detaiată dela epitropia parochială.

Braşov 22 August 1882 st. v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae.

CONCURS. [197] 2—3

În protopresbiteratul gr. or al Abrudului, mai sunt de a se completa următoarele posturi invĕţătoresci.

1. Bucium-sat cu salariu anual de 140 fl. cuartir, şi 3 orgii de lemne.

2. Bucium Isbita cu salariu anul de 100 fl. cuartir şi lemnele necesarii.

---

veḑi pe oameni la lucru, te simţi curat ca pe Têrnave. Mai inspre nord acest „costume“, cum i ḑic ei, se perde şi femeile sûnt îmbrăcate ca nesce jupânese, ca se ḑicem aşa. Un lucru însĕ m'a pus în uimire. Şi noi avem ţĕrance, care poartă rochie şi rochia are şi aici şi acolo acela-şi croiu şi materiile, ca desen, sûnt acelaşi. Le ai pe femeile din Micalaca înaintea DTale. Ele poartă nesce rochii cu peptarul scurt, pe când unguroaicele şvaboaicele au peptar lung. Afară de aceasta spetele peptariului la românce e lat, încât cusutura vine cam presubţioară pe când la unguroaice şi la svaboaice spetele se strimteaḑă, ca trupul se pară subţire pe la brâu. În sfârşit rochia românceì nu e croită de sin, ci sinul se perde oarecum sub ea, în vreme-ce mai ales la unguroaice rochia e făcută parcă anume de dragul..... doamne iartĕmĕ. Rochia românei o vei vedè şi la italiană, adecă o rochie, care acopere ear nu scoate la iveală formele trupesci, un lucru, pe care nu l'am găsit la nici unul dintre poporele ce le cunosc afară de români şi italieni. E cestiune de gust: gustul e acelaşi şi formele trebue se fie ecelea şi. Numai aşa se poate esplica şi identitatea desenului, precum şi a modului de a-şi lega cârpa pe cap, lucru, pe care-lu fac italienele cam ca femeile dela Cumlauşi şi în genere ca românele fără de conci.

În sferşit cântecul

Este o musică italiană celebră. De asta nu e vorba. Ea işi are, pare-mise, isvorul în Lombardia. La Neapoli, la Roma şi Geneva omul prost cântă curat doina nostră şi anume la Neapoli cam ca în ţieară, ear' la Geneva ca in Ardeal. La Roma cântecul aduce oarecum cu „lassú“ al ungurilor tot aşia şi la Florenţa.

Iţi vor parè curioase lucrurile aceste, pentrucă dacă-i, aşa cum de nu se scia mai nainte. Nu se scia, pentru că nu se scia. Inainte de toate Italia e o amestecătură de feliu de feliu de neamuri de oameni, pe care până acuma n'au prea studiat nimene din acest punct de vedere. Italienii ei înşuşi nu se cunosc şi abia acum incep a-şi da seamă despre dialectele lor. Apoi — nu lesne se nimeresce se treacă in lung şi in curmeziş prin Italia un om, care i cunoasce pre Români atât de bine ca mine... Dar se înţelege aceste sunt impresii, eară nu constatări şi mult ar mai trebuì se stau prin Italia pentrucă se pot afirma ceva hotărit. Toate aceste sunt cestiuni puse, întrebări, ce urmează a fi resolvate. Ceea ce pot însĕ afirma cu ochii închişi, e că Moţii şi Salagenii şi dimpreună cu aceştia parte hotărît de mare a românilor vor fi ce vor fi, dar urmaşi ai coloniilor lui Traian nu sûnt ca Oltenii şi ca partea mare a Bănăţenilor şi chiar a câmpienilor nostrii. — Ce sûnt? Aceasta e întrebarea şi-o întrebare foarte importatnă, pentrucă dela ea atêrnă toată istoria viitoare a noastră. Luând drept premise cele vre-o 40 capete de Daci, pre care le-am vĕḑut în călătoria mea eu conclud, că abuna-oară DTa eşti din nobila seminţă alui Decebal*)

Ca atari te salut etc.

Ioan Slavic.

---

*) N'avem causa de a fi mai puţin superbi pe numele „dacicu“ ca pe cel „român.“
Red.

3. Ciuruleasa, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Galaţiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Carpeniş, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

6. Presaca, cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne.

7· Sohodol-biserica de piatră, din protopresbiteratul Câmpenilor, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-şi subscerne petiţiunile instruite, conform „Statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ oficiului protopresbiteral gr. or. din Abrud până la 15 Septemvre a. c.

Abrud în 15 August 1882.

Comitetele parochiale concerninte, în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
ppresb. gr. or.

Nr. 147 [197] 2—3

CONCURS.

Devenind un post de învĕţătoriu la scoala confesională greco-orient. din Avrig, protopresbiteratul de asemenea nume, vacant, pentru intregirea acestuia se escrie concurs până la 18 Septemvre 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 200 fl. din cassa alodială plătibili în rate trei lunare.

Concurenţii la acest post vor avè aşi aşterne petiţiunile sale la oficiul ppresbiteral în Avrig in terminul mai sus indicat, instruate cu documentele necesarie în sensul legilor din vigoare.

Avrig, 8 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. prot:

Nr. 93. [195] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunilor învĕţătoresci în comuna Vinerea, protopresbiteratul Orĕştiei, cu termin până la 15 Septemvre, a. c. st. v.

Emolumetele sûnt:

1. Pentru învĕţătoriul I. salariu anual 250 fl. cuartir natural şi lemne de încălḑit.
2. Pentru învĕţătoriul II. salariu anual 155 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.

Pentru postul 1 se recer antestudii de cel puţin 4 clase gimnasiali; pentru ambele atestat de cualificaţiune învĕţătoresc. Cererile concursuali sûnt a se adresa la oficiul ppresbiteral.

Orĕştiă, 19 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Nr. 207. [191] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or. confesională în Tătăresdi protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕţătoriu, se escrie concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 150 fl.
2. Lemne 2 orgii lungi, din care este a se încăḑì şi scoala.
3. Grădină de legumi

Doritorii de a competa la acest post au a 'şi îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic şi al regulamentului din 1878 până la terminul sus indicat, — cântereţii şi cei cu o cualificaţiune mai amplă se vor preferì.

Gurasada în 18 August 1882

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 80 [189] 3—3

CONCURS.

În urma decisiunei aduse în şedinţa comitetului parochial din 25 Iuliu 1882 pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din comuna Balomir protopresbiteratul Orăstiei, se escrie concurs până la 19 Septemvre st. v. 1882 în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a.
2. Cuartir şi 4 stângini de lemne din care e a se încălḑi şi scoala.

La alegere se vor admite numai indiviḑi cu atestat de cualificaţiune învĕţătoresc.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăstiei până la terminul sus indicat.

Balomir 26 Iuliu, 1882

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Gerasim Cărpenişan m. p.,
notariu al cott. paroch.

Nicolau Suciu m. p.,
paroch şi preş. al comit. parochial

AVIS! [202] 3—3

Subscrisul comitet parochial prin aceasta avisează care pe toţi Dnii concurenţi la postul vacant de protopresbiter în tractul Oraviţa cumcă dênşii sub nici o împregiurare se nu reflecteze la parochia comunei Oraviţa montană, căci subscrisul comitet parochial pentru ocuparea acestui post a şi escris concurs, şi contra inşirărei dotaţiunei acestei parochii între emolumentele protopresbiterale ca contra unui act nelegal din partea comitetului protopresbiteral la timpul seu a protestat la forul competinte.

Dat în Oraviţa montană din şedinţa ţinută în 22 August (3 Sept.) 1882.

Comitetul parochial gr. or. rom.

Nr. 1953 1882. [203] 3—3

Publicaţiune!

În 24 Septemvre 1882 călind. nou la 9 oare a. m. se va esarânda prin licitaţiune publică în **cancelaria comunei Poplaca dreptul de cârcîmărit** al acestei comune pre perioda de **3 ani** începênd din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885** cu preţul strigării de **3000 fl. v. a.**

Ca licitanţi se admit numai acei interesaţi, carii înainte de începutul licitaţiunei vor depune 10% din preţul strigării ca vadiu.

Condiţiunile speciale se pot vedè la pretura centrală cât şi în cancelaria comunală.

Sibiiu în 7 Septemvre 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Nr. 2476. pret. 1882. [204] 2—3

Esarêndare de regale.

În 1 Octomvre a. c. 10 oare a. m. se va esarênda **regalul cârcîmăritului, regalul morei** şi **dreptul de păşunat** în comuna **Gurariului** pe calea licitativă publice, pentru noul period de **3 ani** dela **1 Ianuarie 1883** până la **31 Decemvre 1885** şi anume:

1. Regalul cârcîmăritului stătătoriu din 3 despărţĕminte.
2. Morile comunale *a)* moara din sus şi *b)* moara din jos.
3. Munţii comunali: *a)* Gauşoru mare, *b)* Nicoleşti, *c)* Cindrelu şi *d)* Foltea.

Arêndaşii amatori se invită la licitaţiune cu acel adaus, ca fie-care are se depună 5% vadiu şi, şi oferte bine instruite şi provĕḑute cu vadiul precis se vor primì înainte de licitaţiune.

Condiţiunile de licitaţiă se pot vedè în oarele de cancelarie în cancelaria comunală Gurariului.

Sălişte în 1 Septemvre 1882.

Dela pretorele cercului.

Nr. 3684—1882 civ. [207] 2—3

Publicaţiune!

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul regulărei de posesiune a **păşunatului şi pădurilor din Zoltan** se pune ḑi de pertractare pe **25 Septemvre 1882 dimineaţa la 9 oare** în comuna Zoltan la casa judelui comunal, spre a se putè începe lucrările preparative. Despre ce se încunoscinţează părţile interesate.

Tribunalul din Elisabetopole, la 4 Septemvre, 1882.

G. Káplány,
jude esmis.

Nr. 3933 1882 civ. [208] 2—3

Publicaţiune.

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei păşunatului în fosta comună urbarială **Chirileu (Kerelő)** se pune ḑi de pertractare **30 Octobre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** la faţa locului spre a se puiè începe lucrările preparative, şi anume representarea părţilor şi tocmirea ingineriului. Despre ce se încunosciinţează părţile interesate de a se presenta, căci absenţa lor nu va împedeca cursui pertractărei.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole.

Elisabetopole, 1 Septemvre 1882.

Székely Miklós,
jude esmis.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bance din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 10—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

VÊNḐARE DE NEGUȚĂTORIE. [2 6] 2—3

Din causa morbosităţii continue a proprietariului **se vinde** o

Neguțătorie de manufacte și de mărfuri curente

bine frecuentată și pe deplin asortată, care există de mulți ani în **piața Sibiiului.**

Depositul cuprinde numai mărfuri curente, ce nu sûnt supuse modei.

A se adresa sub **„A. B. 26"** la Administrația „Telegrafului român".

SORȚI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a esposiţiunei

TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposițiunei Triestine.

☞ Sorțile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate și societăților de vapoare, la oficiile postale și traficile de tabac, colecturi de loterii și în alte trafici ale monarchiei austro-ungare. ☜

Loteria cea așa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alți nimeritori mari în preț de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25;

preste tot o mie nimeritori oficiali în preț de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulți alți nimeritori foarte prețioși în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

☞ Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărțemêntul loteriei *esposițiunei Triestine*, 2 Piazza grande *în Triest.*

Lângă comande de sorți singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorți sûnt în SIBIIU la „ALBINA", institut de credit și economii. [193] 4—8

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Cu gust! Nou! Eftin!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată și bine cleită, cu învĕliș vênĕt și vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliș și vignetă albă

Prețul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru **începĕtori** în doue colori liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **caligrafie.**

Pretul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliș vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, prețul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **comput.**

Prețul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 5—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale și registre comerciale prompt și eftin.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103. Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Septemvre 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul reformaţilor în Dobriţin.

Maghiarii reformaţi sûnt într'o dilemă. Ei au sĕ decidă între amorul naţional şi între instituţiunile lor bisericesci. De aceea desbat mult cu uşile închise, ca sĕ poată judeca nejigniţi situaţiunea din toate punctele de vedere.

Puterea care este dată Maghiarilor de împregiurările politice actuale, este foarte seducătoare. Puterea aceasta mai că va muia pe reformaţii maghiari, mai ales când oamenii guvernului, în şi afară de sinod, nu le dau pace şi le pun în perspectivă negoţiări, prin care perderea ce au se îndure li se îndulcesce pe cât numai se poate.

Reformaţii maghiari au ţinut până acum mult, şi unii mai ţin şi astăḑi, la nedespărţirea scoalelor de biserică. În timpurile trecute, când ultramontanismul era pe faţă şi *de lege* domnitoriu în Ungaria, ţinerea scoalelor lûngă biserică i a apărut de catolisare. Mai târḑiu, în timpul absolutismului, i a ferit şi de catolisare şi de desnaţionalisare.

Astăḑi statul apare fără de timbru confesional, deşi ministrul instrucţiunei publice este primit între „fratres“ Franciscanilor. Statul, respective guvernul, cere dela reformaţi se jertfească scoalele lăsând statului o înriurinţă mai mare asupra scoalelor reformate, decât a supremei inspecţiuni. Oamenii guvernului stăruesc pe lûngă concesiunea aceasta din partea bisericei reformate sub cuvênt, că statul e maghiar, prin urmare periculul de desnaţionalisare pentru reformaţii maghiarii, nu mai esistă; ear cât pentru temerea de catolisare, fiind statul al tuturor confesiunilor sau a nici uneia, — nu mai are nici un înţeles.

Dar va pune cineva întrebarea: dacă statul e maghiar şi biserica reformată maghiară, de ce va fi stăruind guvernul statului ca biserica reformată maghiară se facă concesiuni?

Respunsul, după câte au scris în ḑiarele naţionalităţilor nemaghiare, de ani încoace, cugetăm că nu este aşa anevoios. Autonomia bisericească a naţionalităţilor este un spin în ochii guvernului. Cine 'şi aduce aminte de bîrfelele din „Pester Lloyd“ din anul trecut, aruncate asupra bisericei gr. or. serbesci şi române, va găsì că se aflà lesne respunsul. Puterea autonomiilor bisericesci a Românilor, Serbilor şi a Sasilor, nu poate fi negenat sguduită până când se poate face provocare la cea a Maghiarilor reformaţi. De aceea este „neapĕrat de lipsă“ în scopul unei maghiarisări generale, a lua scoală dela biserica reformată, ca sĕ se poată lua şi dela celelalte biserici cu autonomii.

Este acum întrebarea dacă reformaţii vor crede orbiş în trăinicia ne schimbată a împregiurărilor de astăḑi. Dacă vor crede vor face, concesiuni şi atunci noi nemaghiarii avem sĕ ne asteptăm la lupte nouĕ; dacă însĕ nu vor crede orbiş, ci se vor teme şi de eventualităţi neprevĕḑute, ca cele dela 1850—1860, s'au după cum voia sĕ le întroducă Belcredi, atunci nu vor face concesiuni şi vom fi şi noi mai liniscіţi.

O ḑi s'au două, şi ne vom lumina şi în privinţa aceasta.

Deci se priveghiăm!

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Septemvre.

Afacerea metropolitului Sembratovici a devenit permanentă între afacerile politice. Retragerea sa capătă pe fie-care ḑi un timbru mai apriat politic, cu cât adecă se sporesc şi rapoartele despre dênsa. „N. fr. Presse“, spunea înainte cu câte-va ḑile, că monarchul când a primit pe Sembratovici în audienţă i-a pus la inimă însemnătatea retragerei în favorul monarchiei. Monarchul ar fi ḑis, (după „N. fr. Pr.“) că retragerea metropolitului rutean este o faptă patriotică. Alte ḑiare însĕ ḑic că retragerea lui Sembratovici, în forma cum s'a făcut, este egal cu neîncrederea cercurilor din Viena în politica rusească. Prelatul rutean a trebuit sĕ cadă jertfă influenţei polone. Rutenii cari în 1848/9 erau cei mai credincioşi împĕrăţiei, astăḑi sûnt în prepus că simpatisează cu Ruşii.

Polonii galiţiani se vor bucura de succesul lor, numai e întrebarea dacă bucuria le va fi îndelungă. Deja se signalisează prin ḑiare agitaţiuni rutene, se ḑice că pentru a silì pe Sembratovici sĕ'şi revoace demisiunea. Este probabil, că dacă n'au fost până acum agitaţiuni rutene, sĕ se însceneze de acì încolo, a căror autori morali vor fi nu Rutenii ci Polonii.

Conflictul greco-turc este numai amânat nu însĕ casat din lume. Grecii concentrează necontenit trupe la fruntării. Ca adaus se arată simptome de resculare în Creta. Comitetul de acţiune din Atena are de gând se înfiinţeze un corp de voluntari.

Corespondentul din Paris al ḑiarului „Times“ a avut o convorbire cu d. Duclerc. Presidentul consiliului s'a esprimat astfel:

Se ḑice că noi sûntem un cabinet de vacanţe. Nu-i adevĕrat, noi nu sûntem, s'au nu credem a fi un cabinet de vacanţe, dovadă că preparăm legi, cari sĕ le supunem camerei. Relaţiunile noastre cu puterile străine sûnt din cele mai bune; cu toate aceste eu nu caut nici o alianţă, pentru că nu urmez o politică care sĕ necesiteze, alianţele. Cât pentru mine, puteţi fi siguri, că eu nu voiu lucra nici odată contra dorinţelor naţiunei care voesce pacea. Pe acest principiu se intemeează toată activitatea mea. Din causa aceasta eu n'am pentru ce se caut alianţe, dar voiu remânea tot deauna credincios amiciţielor Franciei. Eu sûnt convins pe deplin că Francia voesce cu toată inima pacea. N'am făcut un program şi nici nu voi face. Eu prepar mĕsuri, cari sĕ le astern parlamentului spre aprobare. Nu mĕ voiu lăsa însĕ se fiu încurcat în acele lupte nesfêrşite, cari enervează şi întărîtă, şi nu mĕ voiu duce dela putere din causă că 'mi ar fi atins cineva amorul propriu. Mĕ voiu angaja la o singură luptă serioasă; perd ori câştig, puţin importă, la alta nici nu mĕ voiu angaja. Voiu propune camerei numai mĕsuri cari le cred folositoare şi necesare, pe care camera le poate primì, şi împregiurul cărora se va grupa o maioritate compactă. Prin urmare dacă camera respinge legi, pe cari eu voiu fi silit sĕ le apăr până la estrem, s'au dacă aprobă mĕsuri pe cari eu nu le pot primì, eu mĕ voiu retrage şi după mine este foarte probabil că va urma disolvarea camerei.

Ḑiarului „Neue Freie Presse“ i se telegrafează din Petersburg. că scirea despre încoronarea ţarului este la ordinea ḑilei. Se vorbesce că încoronarea se va face în 19 Septemvre.

Este adevĕrat că în timpul din urmă oamenii începuseră sĕ creadă, că festivitatea nu va mai avea loc în anul acesta, dar toate acestea şciri despre timpul încoronărei trebue privite numai ca simptome ale deselor schimbări ce se petrec în vederile şi intenţiunile Curţii. Dacă se va lua o hotărîre definitivă, aceasta nu va rĕmânea mult timp secretă, deoarece hotărîrea va trebuì se fie comunicată cel puţin monarchilor streini. Se vorbesce astfel foarte mult, cum că ţarul ar avea intenţiunea a sevârşì actul încoronărei în linisce, ba poate chiar într'un mod privat şi astfel toată festivitatea ar avea un caracter de precipitare. În monetăria Curţei se lucrează cu cel mai mare zel la baterea medalielor de încoronare şi o telegramă din Moscva anunţă sosirea noului mitropolit Ioaniki, care va sevĕrşì actul încoronărei. Dacă se adeveresce scirea, că împĕratul va cerceta esposiţiunea din Moscva după închiderea oficială, atunci este aproape sigur că va avè loc şi încoronarea.

Resboiul din Egipt.

Tel-el kibir, „Plevna“ egipteană, a căḑut Mercuri în mânile Englezilor. Toată speranţa lui Arabi este derîmată. Generalul Wolseley, după scirile sosite, încă Marţi seara a părăsit cu armata sa tabăra dela Casasin şi peste noapte a bivuacat doue miluri depărtare de Tel-el-kibir. Generalul dase ordin ca divisiunea indiană spriginită de vre-o câteva despărţeminte englezesci se meargă dealungul rîpei de sud, grosul armatei însĕ dealungul rîpei nordice a canalului. Artileria avea după acest ordin sĕ înceapă des de dimineaţă lupta. pe când cavaleria cea grea sĕ se posteze spre meaḑă noapte dela Tel-el Kibir, ca de acolo se poată în momentul potrivit lua parte la luptă, Cavaleria uşoară şi artileria călăreaţă a avut problema de a da ocol trupelor egiptene şi a derîma calea ferată în dosul inimicului şi în chipul acesta ai tăia retragerea spre Zagazig. Numai un regiment de infanterie şi unul de husari cu vre-o câteva tunuri au remas la Cassasin, ca sĕ apere grosul armatei de vre-o surprindere dela spate. Trupele engleze s'au pus în mişcare din bivuac dimineaţa la 3 oare. La 4 oare şi 45 minute s'a început lupta din tunuri, la care Epiptenii au respuns cu vivacitate. Infanteria merse înainte. Scoţii au dat asaltul asupra fortificaţiunilor cu multă bravură, dar şi cu perderi considerabile. Egiptenii s'au retras din posiţiune în posiţiune până au sosit coloanele comandate a da ocol, care au şi decis lupta. Pela 12 oare din ḑi Egiptenii, din care se măcelăriseră şiruri întregi, erau în fugă destrămată, urmăriţi de cavaleria engleză. 50 până la 60 de tunuri, doue trenuri de cale ferată, dintre care unul ferecat, trenul armatei, mulţi prinşi au remas în mânile Englezilor. În şanţuri şi pe câmpul de luptă s'au aflat 1200 egipteni morţi şi răniţi. Englezii au perdut 200 morţi şi răniţi.

Telegramele din urmă spun că Wolseley merge spre Cairo. Din aceleşi telegrame, se vede mai departe, că resistenţa egipteană este înfrântă şi capii militari dela Cafr-el-Dauar sau oferat a se supune chidivului. Şi dela Cairo se signalisează o deputaţiune care oferă supunere chidivului. — Zagazig şi alte localităţi sûnt ocupate deja de Englezi. Arabi paşa, dacă mai poate aduna trupe în giurul seu, nu se va oprì decât in Heliopolis, dincolo de Cairo.

⁂

Cele ce urmează sûnt reproduse după „Timpul“ şi au numai însemnătate istorică.

Din Kassasin se anuţă dela 28 Aug. Recunoascerea noastră de eri a arătat, că Arabi se fortifică foarte tare în Tel-el-Kebir, unde a concentrat multe trupe. Aici au sosit toate trupele din Cair, regimentele de negrii, elita armatei din Damieta, apoi un mare contingent din Kafr-el-Dawar. Duşmanul lucrează ḑiua şi noaptea la fortificări. . . . Bătălia va fi crăncenă dar decisivă. Duşmanul arată mult curaj şi poftă de luptă. Până de seară toată oştirea va fi concentrată la Kassasin. Credem că bătălia se va da cât de curênd, de cumva Wolseley nu 'şi va schimba planul.

La Alexandria duşmanul face dese recunoaşteri fără importanţă, dar se vede că el e numĕros şi îndrăsneţ.

„Central News“ e informată din Kassasin cu data 28 Aug. dimineaţa. Tocmai s'a început lupta. Tunuri şi trupe se trimit în grabă spre front. Arabi-paşa îşi trimite deasemenea trupe înainte cu trenurile. Sûnt deja angajaţi, în luptă peste 5000 oameni trupe duşmane.

Cătră „Daily News“ se anunţă tot din aceea ḑi: Pela 6 oare dimineaţa cavaleria bengală şi avanposturile au anunţat, că duşmanul se apropie cu mari forţe. Trupele noastre fură alarmate şi la 7 oare a început focul artileriei. Trupele egiptene sau l'a zărit un tren cu trupe. Aproape de mine sûnt aşeḑate tunurile Krupp, care dau în aripa dreaptă a duşmanului. Am vĕḑut granatele şi şrapnelele noastre explodând deasupra trupelor duşmane. Artileria duşmană a dat bine, aruncând boambe în milocul nostru. Dar puţine din ele explodază. În acest moment Arabii se retrag încet. Acum sosiră ajutoare din Mahsame. Înfanteria noastră înaintează.

Din Alexandria se mai anunţă asupra acestei lupte, că a fost foarte serioasă. După mieḑul nopţii o ceată de duşmani a voit că se urce pe meteresurile, dela Ramleh şi la porţile dela Rosetha, dar sentinela a dat semnalul la timp şi duşmanii au fugit.

Generalul Wolseley telegrafează din Ismailia: Duşmanul a făcut o recunoatere des-dedimineaţă în numĕr mare. Generalul Willis a înaintat şi a respins pe Egipteni cu perderi. Am luat patru tunuri. S'a găsit cadavrul locot. Gribbles şi sa îngropat. Vrăjmaşul s'a retras în fortificăţiile sale şi acum dă din tunuri din o distanţa de 5000 paşi. În curênd mĕ voi intoarce la Kassasin cu toate trupele. Cartierul general il voi muta acolo, căci linia ferată şi telegraful funcţionează acum bine.

La 28 Aug. seara: Pănă acum sau adus 50 răniţi mulţi au remas âncă pe câmpul de luptă. Numĕrul morţilor e necunoscut.

Regulamentul

afacerilor interne ale Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

§. 1. În conformitate cu §. 21 lit. *b)* a Statutelor, Reuniunea votează următoriul regulament pentru afacerile sale interne.

§. 2. Adunarea generală sĕ începe cu serviţiul dumneḑeesc împreunat cu invocarea Duchului Sfînt ce se va ţinè în biserica din locul menit pentru adunarea generală.

§. 3. După sevêrşirea serviţiului divin, la care fie-care membru e obligat a participa, membrii Reuniunei se adună în localul destinat, unde apoi urmează deschiderea adunărei generale din partea preşedintelui şi în absenţa aceluia a vice-preşedintelui.

§. 4. După deschiderea şedinţei se face apelul nominal membrilor ordinari obligaţi, spre a se constata numĕrul celor presenţi, eventual a celor absenţi, despre cari se ia în special notiţă la protocol şi se urmează conform dispoşiţiunilor §-lui 10 lit. *a)* din Statutele Reuniunei.

§. 5. După constatarea numĕrului membrilor presenţi se dă cetire raportului comitetului, despre activitatea sa din anul espirat.

§. 6. Cetindu-se raportul comitetului, adunarea alege din sinul seu o comisiune pentru censurarea aceluia, precum şi alte comisiuni de lipsă.

§. 7. Comisiunile alese se constitue şi în terminul pus de adunarea generală vin cu referada la adunarea generală.

§. 8. Preşedintele deschide şi închide şedinţele, conduce desbaterile, grijesce pentru observarea ordinei afacerilor, dă cuvênt la vorbitori, pune la vot, enunţie resultatul, grijesce pentru ordinea bună în adunare şi la cas de conturbare, are dreptul a suspinde şedinţa; îndreaptă pre vorbitori la obiect (în cas de abatere), în cas de necuviinţă la ordine, ear' în cas de nesupunere le detrage cuvêntul şi poate sĕ'i depărteze din adunare.

§. 9. Secretarii poartă protocoalele şedinţelor adunărei şi compun espediţiunile de lipsă, grijesc de absenţele membrilor dela şedinţă şi raportează despre ele în şedinţa procsimă; poartă listele de votare, notează propunerile membrilor; însamnă pe cei ce se insinuă la cuvênt după ordinea insinuărei şi stau la dispoşiţiunea preşedintelui întru toate afacerile, ce aparţin biroului adunărei.

§. 10. Toate esibitele adresate adunărei precum şi propunerile de sine stătătoare ale membrilor adunărei, după presentarea lor în şedinţă, se predau comisiunilor respective, spre preconsultare. Escepţiuni dela dispoşiţiunile acestui §. poate face adunarea în cas de vre-o urginţă.

§. 11. Ordinea obiectelor de pertractat este: autenticarea procesului verbal luat în şedinţă, interpelările din partea membrilor şi respunsul preşedintelui fără desbatere, comunicări, din partea preşedintelui, şi propuneri din partea membrilor adunărei, reportele comisiunilor, discursuri şi declamaţiuni.

§. 12. Constatând adunarea desbaterca meritorică a unui obiect de necesară sĕ pune imediat la ordinea ḑilei.

Dacă obiectul stă din mai multe părţi şi dacă se face vre-o propunere de respingere sau amânare a obiectului, s'au de a se da la vre-o comisiune pentru intregire, ori pentru o nouă preconsultare — premerge o desbatere generală, care se termină cu votare asupra acelei propuneri; altcum se trece îndată la desbatere specială, după care obiectul cu modificările primite se pune la votare finală fără desbatere.

§. 13 Cei ce voesc a vorbì la obiect pro sau contra, sĕ însinuă la secretari cari cetesc pre cei prenotaţi în ordinea însinuarei.

§. 14 Dacă nimenea nu se însinuă contra vre unei propuneri, vorbirile ulteriori pro fiind de prisos nu mai au loc ci sĕ enunţie propunerea de primită.

§. 15 Fie care membru numai odată poate lua cuvêntul în aceiaşi cestiune şi dacă are a face vre-o propunere e datoriu a o formula în scris şi a o preda presidiului.

Autorul propunerei are drept a mai vorbì odată la finea desbaterei, însĕ cuvêntul final în discusiune compete raportorului comisiunei.

§. 16. Vorbitoriul e deobligat a se ţinè între marginile bunei cuviinţe, a se restringe la motivări precise şi nici decum nu e permis a se abate dela obiect şi a întrebuinţa cuvinte vătĕmătoare. Întrerumperea vorbitoriului e oprită.

§. 17. Când cine-va are se reflecteze la regulament, aceluia numai decât după vorbitoriu i se dă cuvênt, nu i se permite însĕ a vorbì tot odată şi în meritul obiectului din descusiune.

In cestiuni personale s'au pentru rectificarea interpretării sinistre, ce s'au dat cuvintelor sale, se poate vorbì numai după terminarea desbaterei şi a votării asupra obiectului din cestiune; observările personali însĕ au a se face scurt şi fără vătĕmare.

§. 18. Fiind toţi cuvêntătorii insinuaţi, vorbirile lor, presidiul dechiară desbaterea de încheiată; însĕ şi mai înainte de aceasta ori care membru, care încă n'a vorbit la obiect poate cere încheerea desbaterei.

Îndată ce se face astfel de propunere presidiul o pune la vot fără desbatere şi dacă sĕ primesce mai poate vorbì la obiect câte unul dintre cei ce mai sûnt insinuaţi pro şi contra, anume acela, pe care-l vor designa respectivì insinuaţi la cuvênt; însĕ şi în casul acesta raportului şi propunătorilor de propuneri le remâne dreptul a mai vorbì odată.

§. 19. La votare presidiul pune mai ântâiu propunerile cele mai ìndepărtate de propunerea fundamentală, resp. de a comisiunei. Respingându-se toate propunerile făcute în urma propunerei prime, asupra acesteia nu se mai votează, ci sĕ privesce ca primită.

La ordinea de votare sau şi cu privire la formularea întrebărei, fie-care membru poate face reflecsiuni, asupra cărora decide adunarea; In tot casul întrebarea sĕ se pună aşa. ca sĕ se poată respunde precis cu „*da*“ ori „*nu*“.

§. 20. Votarea de regulă sĕ face prin ridicare şi sedere; dacă resultatul e dubiu se face contra probă, în cas de lipsă şi prin numerarea membrilor, şi numai la cererea a unei terţialităţi a membrilor presenţi se poate face şi votare nominală ori secretă.

§. 21. Concluse valide se pot aduce numai cu maioritate absolută de voturi a membrilor presenţi.

§. 22. Proteste în contra concluselor adunărei nu au loc, voturi separate însĕ se pot da, dar au a se insinua nemijlocit după enunciarea conclusului respectiv şi a se da preşedintelui în timp de 24 oare dela ridicarea şedinţei în care s'au insinuat. Voturile separate se aclud la protocolul şedinţelor.

§. 23. Alegerea membrilor din comisiuni se face de regulă prin votare secretă pentru câştigarea în timp însĕ, la învoirea adunărei alegerile se pot face pe calea propunerei presidiale manifeştându-se prin aclamare primirea s'au neprimiirea; ear' la cas când s'ar auḑì voci pro şi contra adunarea decide prin ridicare şi şedere.

§. 24. Despre şedinţele adnării sĕ poartă protocoale în cari se înseamnà; autenticarea protocolului din şedinţă, interpelările din partea membrilor şi respunsurile presidiului; obiectele pertractate împreună cu conclusele adunării.

Actele oficiali şi elaboratele de mai mare însemnătate se aclud la protocol.

Protocoalele adunărei autenticate se subscriu de prrşedinte şi de notariu.

§. 25. Verificarea procesului verbal luat în ultima şedinţă a adunărei se concrede unei comisiuni alese anume spre scopul acela.

§. 25. Acest regulament are putere deobligătoare pentru fie-care membru al Reuniunei. Modificări sĕ pot face, numai prin consensul alor două terţialităţi din voturile membrilor presenţi.

ad Nr. prot. 10 din 1882.

Votat în a IV-a şedinţă a adunărăi generale din 11 August 1882.

Simeon Popescu,
comisariu consistorial şi
preşedintele Reuniunei.

Lazar Negrilă,
secretar.

Documente privitoare la oprimarea năsuinţelor slavice în Ungaria superioară.

După „Egyetèrtés“ (Nr 227 dela 18 August) ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune a adresat districtului bisericesc evangelic dela Tisa următoarele ordinaţiuni:

I. Dela ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune. Praes. 988. Într'un articol a gazetei „Orlice“, care apare în Brünn, se face apel la Slovacii din Moravia şi Ungaria sĕ se înţeleagă în fine cu Cechii şi se accepteze limba cechică ca limba lor literară.

Ca motiv în privinţa aceasta se spune, că, dacă ar face Slovacii lucrul acesta ei cu mult mai mare forţă ar putè resista elementului maghiar căci ei ar putè replica:

„Noi nu sûntem numai un milion şi jumĕtate de suflete, precum arată recenta numĕrare a poporului, ci noi sûntem una cu o naţie de opt milioane de suflete a cărei istorie şi literatură este cu mult mai veche şi mai importantă decât istoria şi literatura Maghiarilor. Cu bună seama machinaţiunile în treaba aceasta se vor începe prin emisari cechi, şi prin învĕţătorii cei mulţi depe sate, cari au sentimente panslavistice, şi deocamdată se vor întrebuinţa scolile spre ajungerea scopului, pre care şi l'a pus; se va cerca spre a întroduce pe încet scrisoarea şi tipariul cechic în locul scrisoarei şi a tipariului slovănesc şi a învĕţa poporul a usita literile aceste.

Drept aceea am onoare de a vĕ ruga sĕ priveghiaţ în privinţa aceasta şi se daţ ordin, ca observêndu-se încercări de acest fel, numai decât sĕ se oprime.

Pesta, 5 Iulie 1882.

Trefort.

II. Nr. 11, 519. Cu aprobaţiune eau la cunosciţă raportul Dnii Voastre sub Nr. 353 ddto 8 Aprile a. c., în privinţa machinaţiunilor panslavistice în contra statului, aţiţate în colegiul evangelic Conf. Augsb. dela Eperies, anume între elevii institutului pedagogic de acolo.

Eu aprob dispoşiţiunile dniilor Voastre în privinţa oprimărei radicale a acestor machinaţiuni, prin care dispoşiţiuni elevii, cari au format o societate secretă panslavistică împotriva statului, toţi fură eliminaţi din institutul pedagogic, şi cari conform propunerei Dvoastre sûnt eschişi nu numai din toate institutele de învĕţământ din patrie, ci conform dispoşiţiilor luate de mine vor fi eschişi din toate institutele de învĕţământ şi în ceealaltă jumĕtate a monarchiei.

Vĕ fac cunoscut că în scrisoarea mea adresată ministeriului cesar. reg. din Viena, am declarat categonic că, în cas sĕ nu se asculte cererea mea şi unul sau altul dintre elevii scoşi din institutele noastre sĕ poată căpăta la un institut străin orice diplomă, aceasta diplomă în patria noastră nu se va recunoasce; afară de aceea am rênduit, că elevul din anul dântâiu Just. Marchal, care asemenea pentru participare la o societate panslavistică secretă s'a scos din academia de drept la Eperieş, se fie esclus de toate academiile ţĕrei, şi ca teologului Iulius Orgovan, care fără a ascepta păn la al doilea esamen, s'a depărtat dela Eperieş şi precum sciu acum în districtul montan Conf. Augb. caută un vicariat de preot ori de profesor sĕ nu nu i se dea nici un fel de post autonom bisericesc.

În privinţa celor cinci elevi a liceului evangelic dela Pressburg, cari a participat la societatea panslavistică secretă „Zora“ şi cari din causa aceasta s'a relegat din institutul numit, această judecată prea lină o am inăsprit într'atâta de s'a scos din toate institutele din patrie ca şi din ceealaltă parte a imperiului; ear în privinţa celor 14 elevi, cari asemenea a fost comembrii ai societăţei şi din care mai mult, pentru de asemenea machinaţiuni deja şi la Neusohl s'a pedepsit, şi acuma numai s'a condamnat, de a fi un numĕr de oare închişi în carcer, am declarat superintendentului de dincoaci de Dunăre, cumcă prin astfel de judecăţi (line), reul nu se scoate din rădăcină, şi de aceea ar trebuì sĕ se relege şi elevii aceştia numiţi dândui tot odată de scire cumcă în cas se nu poată depărta mĕsurile autonome rĕul de tot, guvernul va fi silit a lua toate mĕsurile, care le ar cere interesul statului.

Eu sûnt convins, că Em. Voastră ca până acum şi de aici înainte veţi priveghia machinaţiunile panslavistice şi nu veţi lăsa, ca în contra siguranţei legilor statului şi ale bisericei sau spre a se conturba pacînica convieţuire a naţionalităţilor, sĕ se facă în biserică ori în scoală prin oameni singuri sau prin societăţi pentru acest scop formate, agitaţiuni demne de pedeapsă. În fine mai notez cumcă suplementele scrìsoarei Domniilor Voastre acum nu le pot trimite îndărĕpt, fiind că trebue sĕ le trimit domnului ministru de interne, ca sĕ se pună ştudenţii relegaţi sub inspecţia poliţiei si ca sĕ se poată lua măsuri necesare faţă de redacţiunea foaiei „Narodne Novine,“ care stă în serviţiul agitaţiunilor panslavistice şi faţă de instituţiunea de asigurare „Slavia“.

Peşta 21 Aprilie 1882.

Trefort.

III. Nr. 1445. Am aflat cum că la universitatea dela Praga prin tineri din Ungaria cu sentimente panslavistice s'a înfiinţat sub numele „Detvan“ o societate, care simulează scopuri literare şi umanitare, dară în secret are aspiraţiuni naţionale şi agitaţiunile ei ţintesce a le estinde mai cu seamă asupra scoalelor evangelice din Ungaria respective le-au şi estins deja. Ve rog.. se opriţi în scolile medii şi superiori din districtul domniilor Voastre, însoţirea sau ori ce contact cu societatea aceasta şi în general se fiţi, băgători de seamă, ca tinerimea ocupată cu studii, sĕ se ferească de influinta de asemenea agitaţiuni panslavistice în cas de necesitate şi prin mijloacele cele mai severe.

Pesta 14 Maiu 1882.

Tanárky,
secret. be stas.

După „Pesti Napló“ Nr. 231 ddto 23 August hotărârile, luate de senioratul evang. de Conf. Augsb. din Nagyhont la începutul lunei August la propunerea deputatului dietal Paul Dacso şi stilisate de notariul senioratului Stefan Sembery sûnt următoarele:

Senioratul evang. de conf. Augsb. dela Nagyhont declară:

1. Că fidelitatea către patriă iubirea patriei se privesce ca un sentiment născut cu individul şi egal iubirei de păriuţi, pe care fie-care patriot trebue sĕ-l scie, fără a-l învĕţa, şi de aceea senioratul crede, că, în loc de a ficsa această fidelitate face mai bine dacă va da definiţiunea modului de cugetare şi a faptelor contrarii patriotismului.

2. Drept aceea nu numai acela are sentimente ostile patriei, care lucră pe faţă în dircţia aceasta, că pre acesta şi aşa îl ajunge puterea legei — dară şi acela, care informaţiunile politice pentru el şi alţi şi le ea din foi şi broşuri slovace cari agitează contra statului unguresc; şi care acasă şi la crescerea copiilor sĕi nu poartă la inimă perfecţionarea cunoscinţei a limbei maghiare, şi misiunea aceasta o negligă, nu o împlînesce, şi aşa o continuă fără recesultate în bisericile, unde o ar putea împlinì şi în scolile unde ar trebuì se o împlinească.

3. Agitaţiunile împotriva statului se declară egale crimei celei mai mare canonice, pentru că periclitează protestantismul însaşi.

4. Se atrage Atenţiunea guvernului la tendinţele foilor slovace protivnice statului, cari lăţite prin colporteuri, ajung în mânile poporului otrăvindu-i inima ca ele prin procurorii statului şi mai aspru sĕ fie supraveghiate. Senioratul va sprigini bucuros orănduirile guvernului în privinţa oprimărei panslavismului.

5. Ceia ce au sentimente panslavistice (a pánszláv érzelmũek) se fie scoşi din funcţiuni bisericesci, şi domnii superintendenţi se nu sfinţească pre cei ce şi-au făcut studiile lor la scoli slavice.

6. Cei cu sentimente panslavistice cari fiind în post continuă cu agitaţiunile in direcţiunea aceasta, sûnt a se pune sub cercetare disciplinariă.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

„Egyetértes“ publică o telegramă, ce se crede a fi din isvor oficial şi care reproduce mărturisirea băiatului Moritz Scharf. Acesta a povestit: „Bĕtrânul Scharf a chiemat pe Esther Solymossy în locuinţa sa, ca sĕ'i stingă focul din casă. Când era se plece, a luat'o de mână un cerşitor, a dus'o în sinagogă, ca se stingă luminările. Erau mulţi Evrei adunaţi, între ei şi micul Moritz pe care l'au trimis afară. Înaintea templului doi cerşitori stau la strajă. Moritz fiind curios s'a uitat prin gaura cheii. Fata a fost desbrăcată. Femeia lui Scharf i-a spalat picioarele, ear' ceilalţi hahami se închinau. Apoi fata a fost întinsă pe pămênt şi de acì pe masă. Doi hahami ţineau copila goală, hahamul Solomon Schwarz i-a tăiat gâtul, Josef Scharf ţinea vasul ca se curgă sângele în el. Asupra întrebărei, dacă mărturisirea aceasta nu este cum-va mai mult un product al fantasiei, s'a scris mult, mai vêrtos de către ḑiarele evreofile.

Varietăţi.

* Escelenţia Sa Preas. Archiepp. şi Metropolit Miron Romanul a plecat eri cu trenul de seară la Dej, de unde cu trăsura va merge la Poiana Blenchei pentru sânţirea bisericei de acolo. Cu Escel. Sa au plecat pp. Protosinceli Dr. Il. Puşcariu, Nicanor Frateş, protodiaconul Simeon Popescu şi diaconul Ioan Reu.

*(Recepţiunile în Seminariul Andreian) au avut loc alaltă eri şi adecă, cei cu petiţiunile instruite în sensul regulamentului sinodal, cu opt, cel puţin şease clase din gimnasiu, s'au primit în numĕr de 19 şi la pedagogie în numĕr de 11.

* (Resultatul esamenelor de cualificaţiune,) aflăm că din 19 candidaţi de preoţie însinuaţi au făcut esamenul 17, cari vor şi obţinè toţi testimonii de cualificaţiune. Resultatul candidaţilor de învĕţători este încă necunoscut.

* Comitetul central electoral al comitatului Sibiiului este convocat pe astăḑi se esamineze conscripţiunile alegătorilor deputaţilor pentru anul 1883 în rêndul următoriu:

I Comunele cercului electoral al Sebeşului şi adecă: Deal, Cacoviţa, Căpâlna, Câlnic, Cărpeniş, Lancrĕm, Laz, Loman, Pianul superior, Petrifalău, Rehĕu, Reciu, Rachita, Sebeşel, Jina, Şugag, Strugar, Săsciori, Gârbova, Pianul inf., Mercurea, Sebeşul.

II Comunele cercului electoral al Cristianului şi adecă: Dobârca, Aciliu, Galeş, Gura-rîului, Cacova, Cristian, Apoldul mic, Apoldul mare, Turnişor, Ludoş, Mag, Şura mică, Amnaş, Orlat, Poiana, Rod, Poplaca, Rusciori, Sibiel, Săcel, Sălişte, Guşteriţă, Tilişca, Topârcia, Vale.

III Comunele cercului electoral al Cisnădiei şi adecă: Sebeşul inf., Boiţa, Sadu, Avrig, Brad, Sebeşul sup., Hamba, Cisnădioara, Tălmăcel. Cisnădia, Şura mare, Porcesci, Racoviţa, Reşinari, Ruşi, Şelimber, Slimnic, Tălmaciu, Vestem.

IV. Comunele cercului eiectoral al Nocrigului şi adecă: Alţina, Bendorf, Bungard, Ţichindeal, Daia, Fofelda, Glâmboaca, Hozman, Caşolţ, Corneţel, Ilimbav, Chirper, Marpod, Mohu, Săcădate Săsăuşi, Noul, Nucet, Nocrig Roşia, Vulper.

* (Regimentul de infanterie Nr. 31, care se recrutează din ţinutul Sibiiului, a plecat eri la Viena în garnizoana sa cea nouă. La 11 oare înainte de ameaḑi regimentul s'a postat dinaintea casarmei mari. După ce a sosit generalitatea cu o suită mare din toate şargele, regimentul a plecat cu musica spre piaţa mare. Acì şi-a primit steagul şi a pornit mai departe la gară, unde se şi începu învagonarea. La $12^1/_2$ regimentul a plecat cu tren separat spre residenţa împĕrătească, Viena.

Regimentul aceasta este unul dintre acele, în care Românii covêrşesc pe celelalte naţionalităţi. Pentru bravurile sale dela Solforino, Custozza etc. a fost şi este iubit în toate, cu deosebire în cercurile cele mai înalte militare. Soldaţii şi sûnt de oficerimea, mai cu seamă de naţionalitate streină de cea română, distinşi cu epitetul „unsere braven ficiori“. Dorim regimentului care s'a despărţit sĕ'şi păstrese ori pe unde va umbla renumele ce şi la câstigat şi încununat cu laude noue sĕ-l putem în curênd vedè aşeḑându-se earăşi în garnisona ce a părăsit eri.

* (Postal.) În comunele Feneş din comitatul Clujului, şi în Sân Laslĕu, comitatul Turdei Arieşului, se înfiinţează cu ḑiua dela 16 (4) Septemvre oficii postale noue. De cel dintâiu se vor ţinè Feneşul şi Tĕuţii: de cel de al doilea Hăjdatul, Feneşul mic, Vlaha, Leta română, Rachişul şi Sân-Laslĕul. Amêndoue oficiele postale primesc şi împart epistole şi pachete precum şi asignaţiuni şi remburse pănă la 200 fl. v. a. Ambe oficiile stau în legătură cu poşta care comunică între Cluj şi Gileu.

De asemenea se institue în Cuciulat, comitatul Solnoc-Dobăca, un oficiu postal nou. De oficiul acesta se va ţinè Incelul, Deuşul, Şoimusul, Cozla, Cuciulatul, Letca, Pirosa, Poeniţa, Purcăreţul. Vara comunică posta de aici în toate ḑilele cu Ilonda mare; earna de trei ori pe sĕptĕmână: Dumineca, Marţa şi Vinerea, plecând la 11 oare a. m. şi sosind la Ilonda mare la 1 oară 30 m. d. a. Dela Ilonda pleacă la 7 oare 30 minute seara şi sosesce la Cuciulat la 10 oare noaptea. Şi oficiul acesta primesce epistole şi pachete precum şi asignaţiuni şi remburse păna la 200 fl. v. a

* (Binefacere). Dl Vasile Basarab, paroch în Romos şi proprietariu de terme (băi calde naturale) la Cigmĕu (Zeugma?) are de cuget a pune termele de pe pomprietatea sa într'o stare mai corespunḑĕtoare şi ar dorì ca în intreprinderea sa sĕ fie spriginit de publicul român şi neromàn. In schimb pentru spriginul ce asteaptă susnumitul, este aplecat a lăsa un basin pentru sĕracii din Transilvania, fără deosebire de naţionalitate.

* Dela Triest se telegrafează, că vêntul orcanic a rupt coperişul dela pavilionul de fer al esposiţiunei. Objectele din mijlocul pavilionului au cam suferit. Lucrările de restauraţiune sa'u început şi se vor termina în vre-o câteva ḑile.

* (Têrgul Sibiului de toamnă) de Joi şi ḑilele următoare este foarte cercetat. Oameni destui, vênḑători mulţi, dar puţini cumpărători. Puţinii bani între oameni împuţinează şi cumpărătorii.

* „Luminătorul“ din Temişoara publică o dare de seamă făcută de d. V. Babeş despre modul cum s'au întrebuinţat banii adunaţi în folosul emigranţilor bănăţeni.

S'au adunat 2012 lei prin ḑiarul „România liberă; 2448 lei prin ḑiarul „Românul“ 5000 lei prin comitetul general de caritate; la un loc 11,460 lei, care fac 5305 fiorini.

Din aceştia s'au împărţit, prin părintele I. Neagoe. la 23 capi de familie din St. Mihai suma de 2100 fiorini; în Marghita s'au împărţit la 18 famlii 876 fiorini şi în St. Ianos la 48 familii 2046 fiorini. Restul de 105 fiorini a fost intrebuinţat pentru cheltueli de postă, telegraf, călĕtorie etc.

Posta din urmă.

London, 15 Septemvre n. Telegrama lui Wolseleys din Benha anunţă: Generalul Lowe a ocupat Cairo. **Arabi paşa şi Tulba paşa s'au predat necondiţionat.** *Aproape la 10,000 oameni trupe de a lui Arabi paşa au depus armele.*

Wolseley a fost cu braţele deschise primit în **Cairo** de *poporaţiunea întreagă.* Arabi şi Tulba-paşa sûnt prinşi, resboiul terminat.

Dela Miscolţ se telegrafeză la „Ellenzék“: În Capolna poporul s'a opus esecutorului de dare; l'a atacat ear acesta a împuşcat pe doi inşi cu revolverul, atunci l'au luat la fugă şi au aprins casa în care a căutat scăpare; vĕḑênd aceasta s'a împuşcat şi el. S'a dispus ca douĕ companii de soldaţi se ese la Capolna.

Congresul antisemitic dela Dresda s'a terminat. Congresul a avut un echo în Berlin. „Socialer Reichsverein“ a mijlocit o adunare poporală în sala cea mare a *Bockbrauereiului*, sub presidiul cunoscutului antisemit *Henrici.* Onody, Eördög, Barcsay (nu vice-comitele dela Deva. Red. „Tel. Rom.“) au luat parte. Henrici a cetit tezele lui Stöcker despre mĕsurile de apărare contra semiţilor. Onody a ţinut o prelegere despre casul dela Tisza Eszlár. Prelegerea a fost aplaudată. Se ḑice că ambasadorul austro-ungar a intrebat pe guvernul din Berlin, că n'ar fi cu scop a oprì adunarea, de oare ce foile aduc raporturi despre congres şi despre adunări, care în ţeara ungurească pot produce nelinisce. Guvernul prusian a respuns, că fiind odată concesiunea dată, pe cale legală nu se mai poate revoca.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.15	119.09
Renta de aur ung. de 4% . .	88.15	88.15
Renta ung. de hârtie	87.20	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.30	90.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.50	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.—	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	—.—	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77.30	77.25
Renta de aur austriacă	95.40	95.20
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.—	307.25
Acţiuni de credit austr. . . .	319.—	318.90
London (pe poliţa de trei luni) .	119.—	118.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.64
Napoleon	9.44	9.45
100 marce nemţesci	58.10	58.05

Nr. 12. [210] 1—3

CONCURS.

Pentru ambele posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Galeş, tractul protopresbiteral al Săliştei, se escrie concurs până la 26 Septemvre st. v. a. c. esclusive când va fi şi alegerea

Emolumentele pentru fie care din aceste posturi sûnt 200 fl., care se solvesc în rate trimestrale din subvenţiune votată dela comuna politică.

Concurenţii îşi vor substerne suplicele lor instruite conform statutului organic şi a prescriptelor sinodali până la terminul indicat Oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu prelûngă condiţiunea, ca aceia sĕ ţină şi scoala de repetiţiune şi de pomărit precum şi în ḑilele de dumineci şi Sĕrbători a conduce cântările în strana dreaptă în biserică — fără altă remuneraţiune.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Galeş 16 August 1882.

Comitetul parochial gr. or.

Nr. 318 [200] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Devei, sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Sânt-andreş-Sântuhalm cu salariul anual de 300 fl. v. a., 2 stângin cub. de lemne din care se va încălḑì şi scoala.
2. Sâncraiu-Calan cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.
3. Brâşnic (protopresbiteratul Dobrei) cu salariul anual de 63 fl. v. a., 60 mĕsuri de bucate, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

Concurenţii prelûngă documentele prescrise în regulamentul congresual dela 1878 au se probeze cu documente publice cunoscinţa limbei maghiare.

Cei ce doresc a reflecta la vre-unul din aceste posturi vor avè a'şi aşterne suplicele de concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. la oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei-Dobrei în Deva.

Deva, 16 August 1882.

Pentru comitetele parochiale

Ioan Papiu m. p.,

ppresbiter.

Nr. 93. [195] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunilor învĕţătoresci în comuna Vinerea, protopresbiteratul Orĕştiei, cu termin până la 15 Septemvre, a. c. st. v.

Emolumetele sûnt:

1. Pentru învĕţătoriul I. salariu anual 250 fl. cuartir natural şi lemne de încălḑit.

2. Pentru învĕţătoriul II. salariu anual 155 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.

Pentru postul 1 se recer antestudii de cel puţin 4 clase gimnasiali; pentru ambele atestat de cualificaţiune învĕţătoresc. Cererile concursuali sûnt a se adresa la oficiul ppresbiteral.

Orĕştiă, 19 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Nr. 295. [198] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu de clasa II-a dela scoala română gr. or. din Cernatul Săcelelor, ppresbiteratul I al Broşovului, se escrie pentru ocuparea aceluia concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. cu prospect de a se ameliora după un an la 300 fl.

Dela concurenţi se cere a legitima că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cum şi că cunosc limba maghiară.

Petiţiunile instruite cu menţionatele documente au a se asterne până la terminul îndicat Prea on. Domn protopresbiter Iosif Barac în Braşov.

Cernatu, 13 August, 1882.

În conţelegere cu dl. protopresbiter respectiv.

Comitetul parochial.
George Urdea m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 139. [199] 2—3

CONCURS.

Se publică întru inţelesul ordinaţiunei consistoriale Nr. 2131 Scol. până în 19 Septemvre a. c. când se vor face şi alegerile, pentru posturile învĕţătoresci

1 Pete de Câmpie, cu salari anual 230 fl. cari se plătesc prin epitropul bisericei în rate lunare decursive câte 23 fl.

2. Iclandul mare cu salariu 200 fl. casă de locuit. şi grădină de legumi, banii se vor plătì prin epitropul bisericei pe toată luna 20 fl. decursiv.

Concurenţii prelûngă documentarea că sciu limba maghiară au sĕ'şi aşcerne concursurile sale, proveḑute cu documentele prescrise întru înţelesul statutului organic şi regulamentului din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. în M. Oşorhei.

M. Oşorhei 20 August 1882 În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Parteniu Trombitas de Betlen m. p.
protopresbiter.

Nr. 75 1882 [201] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de Contabil cu două oare ficse pe ḑi, la Biserica româna ort. rĕs. dela Sf. Nicolae din Braşov, sĕ escrie concurs, cu termin până la ultima Septemvre 1882 v.

Despre sistemul şi modalitatea, după care este a sĕ purta contabilitatea, cu care este împreunat un saariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informaţiune detaiată dela epitropia parochială.

Braşov 22 August 1882 st. v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae.

CONCURS. [197] 3—3

În protopresbiteratul gr. or al Abrudului, mai sunt de a se completa următoarele posturi invĕţătoresci.

1. Bucium-sat cu salariu anual de 140 fl. cuartir, şi 3 orgii de lemne.

2. Bucium Isbita cu salariu anul de 100 fl. cuartir şi lemnele necesarii.

3. Ciuruleasa, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Galaţiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Carpeniş, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

6. Presaca, cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne.

7· Sohodol-biserica de piatră, din protopresbiteratul Câmpenilor, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-şi subscerne petiţiunile instruite, conform „Statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţămênt oficiului protopresbiteral gr. or. din Abrud până la 15 Septemvre a. c.

Abrud în 15 August 1882.

Comitetele parochiale concerninte, în conţelegere cu
Ioan Gall m. p.,
ppresb. gr. or.

Nr. 147 [197] 3—3

CONCURS.

Devenind un post de învĕţătoriu la scoala confesională greco-orient. din Avrig, protopresbiteratul de asemenea nume, vacant, pentru intregirea acestuia se escrie concurs până la 18 Septemvre 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 200 fl. din cassa alodială plătibili în rate trei lunare.

Concurenţii la acest post vor avè aşi aşterne petiţiunile sale la oficiul ppresbiteral în Avrig in terminul mai sus indicat, instruate cu documentele necesarie în sensul legilor din vigoare.

Avrig, 8 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. prot:

Nr. 2476. pret. 1882. [204] 3—3

Esarêndare de regale.

În 1 Octomvre a. c. 10 oare a. m. se va esarênda **regalul cârcĭmăritului, regalul morei** şi **dreptul de păşunat** în comuna **Gurariului** pe calea licitativă publice, pentru noul period de **3 ani** dela **1 Ianuarie 1883** până la **31 Decemvre 1885** şi anume:

1. Regalul cârcĭmăritului stătătoriu din 3 despărţĕminte.

2. Morile comunale *a)* moara din sus şi *b)* moara din jos.

3. Munţii comunali: *a)* Gauşoru mare, *b)* Nicoleşti, *c)* Cindrelu şi *d)* Foltea.

Arêndaşii amatori se invită la licitaţiune cu acel adaus, ca fie-care are se depună 5% vadiu şi, şi oferte bine instruite şi provĕḑute cu vadiul precis se vor primì înainte de licitaţiune.

Condiţiunile de licitaţiă se pot vedè în oarele de cancelarie în cancelaria comunală Gurariului.

Sălişte în 1 Septemvre 1882.

Dela pretorele cercului.

„Albina“

Institut de credit și de economii.

În sensul §§. 107 și 108 ai statutelor sccietăţii **a doua** tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciari ale institutului nostru, anume a seriei II din anul 1881, va avè loc în **18 Septemvre c. n. a. c.** înainte de ameaḑi la **10 oare** în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.) în presenţa unui notar public.

Sibiiu, 10 Septemvre 1882.

[209] 1—1 **Direcţiunea.**

Nr. 3933 1882 civ. [208] 3—3

Publicaţiune.

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei păşunatului în fosta comună urbarială **Chirileu (Kerelő)** se pune ḑi de pertractare **30 Octobre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** la faţa locului spre a se puiè începe lucrările preparative, și anume representarea părţilor și tocmirea ingineriului. Despre ce se încunosciinţează părţile interesate de a se presenta, căci absenţa lor nu va împedeca cursui pertractărei.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole.

Elisabetopole, 1 Septemvre 1882.

Székely Miklós,
jude esmis.

Nr. 3684—1882 civ. [207] 3—3

Publicaţiune!

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul regulărei de posesiune a **păşunatului și pădurilor din Zoltan** se pune ḑi de pertractare pe **25 Septemvre 1882 dimineaţa la 9 oare** în comuna Zoltan la casa judelui comunal, spre a se putè începe lucrările preparative. Despre ce se încunoscinţează părţile interesate.

Tribunalul din Elisabetopole, la 4 Septemvre, 1882.

G. Káplány,
jude esmis.

Publicaţiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte și instrucţiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕţămêntului la **institutul reg. ung. de moșit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lûngă producerea atestatului de botez și de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 6—6 **Direcţiunea.**

---

[196] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de orologe, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumseţate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure și a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimì și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ și medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de pĕrete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

VÊNḐARE DE NEGUŢĂTORIE. [2 6] 2—3

Din causa morbosităţii continue a proprietariului **se vinde** o

Neguţătorie de manufacte și de mărfuri curente

bine frecuentată și pe deplin asortată, care există de mulţi ani în **piaţa Sibiiului.**

Depositul cuprinde numai mărfuri curente, ce nu sûnt supuse modei.

A se adresa sub **„A. B. 26“** la Administraţia „Telegrafului român“.

SORŢI
de
50
cruceri
dela
LOTERIA
cea mare
a esposiţiunei
TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

☞ **Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate ș societăţilor de vapoare, la oficiile postale și traficile de tabac, colecturi de loterii și în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.** ☜

Loteria cea așa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25;

preste tot o mie nimeritori oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe **mulţi alţi nimeritori foarte preţioși în obiecte** de esposiţiune dăruite de esponenţi.

☞ **Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărţemêntul loteriei** *esposiţiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *în Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit și economii. [193] 4—8

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104. Sibiiu, Marţi 7/19 Septemvre 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Serbarea la Chiseteu.

Fără de a trece marginile modestiei sûntem în drept a fi mândri de progresul ce'l vedem în sinul naţionalităţei noastre române. Şi ca se vadă ori şi cine că nu apreţiăm fără chibzuială progresul nostru adaugem, că nu ignorăm nici de căt greutăţile din trecut şi din timpul mai nou, cu care au trebuit şi trebue sě se lupte Românii. Greutăţile fiind uriaşe, este natural ca progresele sě fie modeste.

Dar pe lûngă toate aceste, Românii din Austro-Ungaria, într'un timp relativ foarte scurt, ca se nu vorbim de „měrunţişuri“, în anul trecut, s'au presentat lumei cu o esposiţiune, care a surprins pe aceia cari ne-au pus şi ne pun greutăţile în cale şi pre acei cari erau informaţi despre Români, că sûnt un popor trândav şi inaccesibil pentru o viaţă mai înaltă de cultură şi civilisaţiune.

N'a trecut anul bine dela acea manifestaţiune de vitalitate românească şi fraţii Bănăţeni vin cu serbătoarea dela Chiseteu sě dovedească, că Românii din Austro-Ungaria nu sûnt capabili numai în genere de cultură, ci că ei, în apăsarea lor, ca şi grâul care are misiunea de a întări inima omului, au încolţit, au înverdit sub stratul de zăpadă al suferinţelor lor. Cântarea, aceea ramură a vieţei sufletesci, care nobilitează pe om spre al ridica şi distinge între toate făpturile cu viaţă şi chiar şi între semenii sei au cultivat'o aşa ḑicênd pe nesimţite, alăturea cu alte ramuri ale culturei.

„Cine are inimă bună sě cânte“; acei ce se într'unesc la Chiseteu dovedesc că nu au numai inimă bună, cì au şi simţ pentru superioritatea inimei bune şi pentru bunătăţile ideale ale acestei superiorităţi şi au cultivat espresiunea inimei celei bune.

După ce Bănatul a fost curăţit de Turci, poporaţiunea română, care a îndurat toată greutatea năvălirilor barbare, a fost redusă şi sleită de puteri pănă aproape de stingere. Guvernele cari au administrat Bănatul, věḑênd insuficienţa numěrului de locuitori au primit şi adus coloni străini, pe cari i au înzestrat cu privilegii. Numai Românii, cari au suferit sub invasiuni, au trebuit sě supoarte greutăţile ţerei neîntrerupt şi neştirbite, de bună samă după logica, că dacă au fost în stare sě supoarte greutăţile implicate în invasiunile şi pustiirile turcesci, vor fi în stare de a continua şi cu greutăţile ţerei, plus alte greutăţi, pe care nu le mai amintim. Logica aceasta nelogică însě i-a dat pe Românii bănăţeni, ca şi pe alţi fraţi ai lor de sânge şi suferinţe, înderept şi colonii veniţi şi scutiţi prin privilegii au apucat înaintele.

Nu recriminăm invidiând, ci constatăm numai lucruri întêmplate şi le constatăm numai aşa în treacăt şi în genere, căci altfel ar trebuì se scriem o istorie întreagă de suferinţe din timpuri vechi şi noue.

Le amintim numai ca se fie învederat, că Românii din Bănat au sciut învinge vicisitudini neînvinse de alţii şi că fără de vreun sprigin din altă parte, ei prin sinele s'au sciut reculege, încât earăşi sûnt o poporaţiune considerabilă şi dau semne de viaţă, cari numai la poporaţiuni favorite de secoli de împregiurări cu mult mai favorabile se pot observa.

Fericim în linia primă pre Românii din Chiseteu, fericim pre Românii din Belinţi, Budinţi, Cebza, Gruiu, Costeiul mare, Ictar, Herendesci, Paniova, Satu-mic, Semlac, Silhá, concurenţii celor din Chiseteu; fericim pe Românii bănăţeni în linia a doua, pentrucă în sinul lor, nu s'a născut numai ideea, dară este şi posibilitatea de a într'unì aceste sublime jocuri olimpice şi în sfêrşit fericim pre naţiunea întreagă română din Austro-Ungaria, căci ea, cea mai ignorată şi cea mai înnapoiată, ca fata de împěrat din poveste, asuprită de mama sa vitregă, vine pe ne aşteptate sě'şi arate şi partea aceasta a graţiosităţei sale, nobleţa spirituală ce se oglindează în cultura cântărei chiar şi la agricultori.

Fericindune înse pentru cuvinte necontestabile, pentru cuvinte care cuprind în sine dovada despre îmbrăţişarea cea mai serioasă şi positivă a tuturor ramilor de cultură şi civilisaţiune de către Români: spunem tot odată lumii, că în zadar suntem ignoraţi şi nesocotiţi, ba chiar şi striviţi, căci viaţa şi puterea de viaţă, unde este, 'şi face şi 'şi va face loc tot deauna şi 'şi va reclama un loc potrivit, în care sě poată respira şi sě se poată mişca liber spre aşi împlinì misiunea destinată de provedinţă. Greutăţile şi pedecile ce i se pun în cale i vor oţelì şi mai mult puterile, pentru ca cu atât mai viguroasă sě ajungă la ţinta dorinţelor şi la împlinirea misiunei sale.

Grâul românimei rěsărit de sub gerurile iernei grele a suferinţelor este întărit în rădăcini şi venind priměvara şi vara libertăţei dă roduri bogate de cultură şi civilisaţiune.

Ne pare rěu că sûntem trupesce departe de rara serbătoare română. Sûntem cu inima şi cu sufletul între fraţii nostri şi inima şi sufletul nostru se înalţă dimpreună cu acelor ce serbătoresc şi sûntem siguri că în privinţa aceasta nu vom fi noi cei dintâiu precum nici cei din urmă. Toată suflarea a cărei inimi bate românesce şi câtă nu poate fi de faţă la serbătoarea din Chiseteu va trimite o salutare cordială frăţească, căci tonurile, căci acoardele din inimile înflăcărate ale celor ce serbătoresc, prin resunetul lor, însufleţesc românimea noastră întreagă.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 Septemvre.

Maj. Sa împěratul şi regele a început dela 10 Septemvre n. o călětorie prin Stiria, Carintia, Carniolia, Istria şi acum, după telegrame de eri, a ajuns la Triest. Maj. Sa a fost întêmpinat în toate părţile solemn de poporaţiune. Dela Triest se telegrafează că acolo a sosit imperatul însoţit de împěrăteasa şi de principele şi princesa de coroană. Podestă (primariul) din Triest a rostit o cuvêntare loială, la care împěratul a respuns italienesce. Prea înaltele persoane a visitat esposiţiunea, teatrul şi au fost pretutindenea objectul ovaţiunilor entusiaste.

Englezii au ocupat toate localităţile Egiptului, fără a se versa sânge mai departe. A fost de tot scurtă campania şi pentru Englezi împreunată cu puţine perderi. 9 oficieri şi 45 soldaţi morţi; 22 oficieri şi 320 soldaţi răniţi; pănă-când Egiptenii au perdut 2500—3000 morţi şi răniţi: — restul e prins cu Arabi şi Tulba paşa cu tot. Armele au încetat a vorbì vor începe diplomaţii

Până ce se vor pronunţa diplomaţii Poarta face la complimente lui Wolseley şi reginei Victoria. Poarta insuflă, ca şi Egiptenii, cu purtarea lor servilă şi loială chiar greaţă si la amici şi la inimici.

Rusia pare a se teme de vreme rea şi de aceea se asigură şi pentru casul când Englitera s'ar arăta cerbicoasă faţă cu concertul european. Pentru casul acesta Rusia vrea sě se aşeḑe ca acasă în Armenia turcească.

În privinţa aceasta aşteaptă Rusia că Englitera va fi prevenitoare. Compesaţiunea se ḑice însě că conţine simburele seriosităţii situaţiunei actuale în Europa. Poate că aceasta e causa că Rusia concentrează trupe în Polonia, Podolia şi Volhinia.

Din România.

Aniversarea Griviţei la Sinaia.

Estragem din „Românul“:

La 9 oare de dimineaţă a avut loc un serviciu divin oficiat în biserica mânăstirei de I. P. S. S. Metropolitul Iosif, încungiurat de 2 archierei, superiorul mânăstirei şi tot clerul monahal. Au asistat le acest serviciu divin M. M. L. L. însoţite de curtea civilă şi militară şi de mai multe notabilităţi aflate în Sinaia etc.

La aceasta ceremonie armata era representată prin dd. general A. Angelescu, colonel Dunca, loc.-colonel I. Lahovari şi maior Grozea.

După serviciul divin s'a slugit pomenirea şi rugăciunile pentru odichnirea sufletelor oficerilor şi soldaţilor morţi în acea ḑi pentru apărarea patriei, şi apoi s'a cântat *Te-Deum* de mulţămire cătră a Tot-Puternicul pentru victoria acordată armelor române.

Apoi au urmat defilarea batalionului I de vênători care se află în curtea mânăstirei.

La 12 oare a avut loc pe platoul de asupra Sinaiei dejunul militar oferit batalionului de M. S. Regele. Pretutindeni nu se vedeau decât arcuri de triumf şi drapele.

Sub un cort vast, prea frumos decorat se afla dispusă masa regală, încongiurată de şirurile de mese ale trupei. La această masă regală au luat parte M. M. L. L. şi peste 50 de invitaţi,

M. S. Regele, ridicând păharul, a rostit cu voce plină şi rěsunătoare următoarele cuvinte:

Ostaşi! „Aniversarea de astăḑi ne aduce aminte lupta cea mai sângeroasă, susţinută cu voinicie de armată şi resplătită prin strălucita isbândă dela Griviţa. Sângele românesc cu care a fost stropită, a întărit independenţa, a pregătit Regatul, a stabilit pentru totdeauna renumele armatei. Eroii căḑuţi pe câmpul de luptă au împodobit steagurile noastre cu dafini şi ne-au lăsat, ca un sânt legat, vîrtuţile militare. Plin de încredere că fie care oştean va păstra neatinsă şi va apěra cu viaţa sa această scumpă moştenire, rădic acest păhar în onorul armatei, care poate fi mândră de înalta sa misiune; închin acest păhar în amintirea celor, cari prin moartea lor pe câmpul de onoare, au dovedit dragoste neměrginită pentru Patrie. Numele lor sûnt astăḑi înscrise în istoria ţěrei şi vor remânè neşterse în inimele noastre.

Sě trăiască armata care mě va găsì în toate împregiurările în capul ei!

D. general Al. Angelescu, în numele armatei a adresat M. S. următoarele cuvinte:

Sire! Ceea-ce se seamână aceea se şi culege.

S'a semănat în oaste disciplină şi mari jertfe pentru întreţinerea ei, oastea, în ḑiua primejdei, a sciut sě'şi verse sângele pentru apărarea drapelului sěu şi drepturilor străvechi.

Şi aceste fapte oastea le-a sěvêrşit, căci avea pe Maiestatea Voastră în frunte-i, căci dênsa avea iubire de ţeară şi era setoasă sě dovedească lumei că din strěmoaşească tulpină de viteji, lăstare de vitejie rěsărita.

Este o dulce mângăiare de a vedea pe Regele şi Căpitanul nostru, împodobit de laurii victoriei sěrbătorind, in sinul armatei, în sinul Patriei mărite şi prospere, aceasta ḑi, scumpă tuturor Românilor.

Este o dulce mângăiere de a vedea pe graţiósa şi buna noastră Regină. Ea care a fost providenţa răniţilor, luând parte la bucuria noastră, după ce a sciut sě aline durerile celor ce au suferit.

Regina este balsamul celor nenorociţi şi farul de lumină ce ne face pe toată ḑiua cunoscuţi lumei prin farmecul gândirilor seale.

Armata şi a făcut datoria; Regele şi ţeara sě o resplătească.

O ţeară ce scie sě'şi aducă aminte de cei ce au slujit-o în timpuri grele, merită sě trăiască şi are dreptul a-şi pregăti cu încredere viitoriul.

Griviţa nu este numai noroc. D-ḑeul rěsboiului este adevěrat că ne-a protegiat; dar Griviţa mai este şi o puternică dovadă de ce poate o armată al cărei suflet este disciplina şi unde o muncă lungă şi statornică s'a pus pentru organisarea ei, supt conducerea marelui ei Căpitan.

Şi astă-ḑi, representantul armatei în faţa Maiestăţi Voastre, pot se vă declar, cu încredere Vouě, Sire, şi Vouě, Doamnă, că sunteţi nedepărtaţi în cugetul şi iubirea armatei care prin mine Vě urează ani mulţi şi fericiţi pe Tronul României ca se puteţi aduce la îndeplinire opera cerută.

Comandantul batalion. I de vênători, d. maior Rudean, obţinu voia a esprima următoarele sentimente ale trupei care avea onoarea a fi presentă la această serbare:

Ḑiua de aḑi este mare pentru România, şi mai mare pentru armată.

Griviţa este a Majestăţei Voastre precum Călugărenii sûnt ai lui Mihai

Viteazu și Rěsboenii ai lui Stefan cel Mare.

Ḑiua de astăḑi ne aduce aminte nouě pe bravul Căpitan ce a sciut sě ne ducă la biruință.

Ne aduce aminte de M. S. Regina, care de și cu inima înghețată despre soartea prea iubitului ei soțu și armata sa, aflați pe câmpul de luptă totuși nu cruța nimic ca prin dragoste și prin îngrijiri de mumă, sě îndulcească suferințele răniților.

Muma răniților români, neperitoare va fi pururea în inima Românilor.

În ḑiua de astăḑi s'a pus la picioarele Majestății Voastre steagul turcesc, care s'a luat de vitejii noștrii dela vrăjmaș.

Aici în fața Majestății Voastre, în fața vitejilor ce au sciut sě'și facă datoria cu bărbăție, jurăm că vom scì se murim pentru Regele nostru și Țeară.

Prin echoul Carpaților sě transmitem urările noatre întregei armate a se unì cu noi, care rugăm pe Dumneḑeu sě ve dea, Sire și vouě, Doamnă o vieață lungă, fericită, ca România se prospereze și viitoarele generații sě ve binecuvinteze.

Trăească Regele nostru!

Trăească Regina noastră!

Vênătorii au însoțit cu aclamațiuni entusiaste, urările aduse de comandantul lor Majestăților lor, aclamațiuni la cari s'au unit toți asistenții.

În mijlocul acestor emoțiuni mișcătoare și bărbătesci scrie mai departe „Telegraflul,“ marele poet național, bardul lui „Peneș Curcanul“ și al „Cântecului gintei latine“, D. Vasile Alexandri, rosti asemenea un discurs frumos, care se termină cu următoarele cuvinte:

. . . .

Fie-mi permis a purta cu acest păhar un toast în memoria umbrelor eroice cari, ne privesc acum din ceruri, și în sănătatea, în bărbăția armatei române. Această armată are toată iubirea și toată recunoscința mea. Ea 'mi-a dat cea mai mare fericire din viațămi, fericirea de a cânta faptele sale de vitejie. Sper că nu mi se va stinge glasul, nu voiu închide ochii înainte de a cânta încă, alte fapte mai mari și mai glorioase.

Trăească armata română!

Trăească Regele și Regina României!

Trăească în veci memoria Griviței!

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei încheia seria toastelor.

După masă avu loc o horă mare a soldaților, în care se primiseră și oficierii și doamnele presente.

MM. LL. se retraseră la oarele 3.

Seara avu loc retragerea cu facle și musică a batalionului“.

Românii din Macedonia.

D. Al. Pencovici a adresat „Timpului“ următoarea scrisoare relativă la Românii din peninsula balcanică:

Domnule Redactor! Când am desmințit în public, prin epistola care s'a publicat în „L'Independance Roumaine din 8 August curent, aserțiunile cu totul inexacte despre un anume raport, ce ași fi adresat guvernului nostru în privința scoalelor române din Macedonia, eu nu cetisem încă în extenso articolul din „Le Messager d'Athènes“ întitulat: „Les Roumains et la Macèdoine“ care s'a tradus românesce în numěrul 173 al „Timpului“ din 11 August curent.

Sě fi avut eu cunoscință pe larg despre grămada de erori, ce cuprinde cu prisos acel articol întreg, nu ma'și fi putut mărginì de a lua peană ca se respund pe scurt de tot; ci pe dată s'ar fi cuvenit, de sigur, a îmbuca cu dor buciumul Carpaților, se strig sus și tare Grecilor. Destul cu gălăgia!....

Acum nu cred mai nemerit se pot respunde ḑiarului „Le Messager d'Athènes“ decât comunicându-ve câte-va din notițele culese de mine prin Macedonia; dar sciut se fie că n'am publicat încă nimic din impresiunile călětoriei mele, nici n'am putut adresa guvernului raport, pentrucă n'am fost de fel trimis în misiune.

Din luna lui Septemvre 1881 pănă în Iunie 1882, am călětorit ḑece luni aproape mai cu seamă prin Italia, Grecia și Turcia unde m'am oprit peste șease luni de ḑile.

Înainte însě de a mě duce prin muntele Atos și prin comunele din Macedonia, am socotit de folos a mě pune pe cetit; astfel că mai multe luni de ḑile am studiat în Salonic toate publicațiunile ce 'mi-am putut acolo procura despre Românii din peninsula balcanică și despre mănăstirile din republica teocratică a călugărilor din muntele Atos.

În Pěrleap, turcesce Perlepe, am avut plăcere de a mě bucura cu ochii mei de cea dintâiu comună cu mulți Români, ce am vizitat în interiorul Macedoniei, plecând la Bitolia din Salonic cu drumul de fer, care merge pănă la hotarele sêrbesci pe malurile rîului Vardar. Acest têrg se întinde vesel în față cu ruinele lui Marcu Cralea pe lunca verde a rîului Cerna, astfel că topograficesce diferă cu totul de comunele curat române, care mai toate sûnt clădite trainic cu petri, sus pe munți, mândre ca nisce cuiburi de vultur.

Printre operile studiate de mine la Salonic, a fost o carte tipărită la Filipopoli în anul 1881: „Ethnografie dela Macedoine“ din care s'ar crede că la Pěrleap sûnt 4069 bulgari, 1880 turci, 320 greci și 128 țigani, ear Români nici cel puțin unul singur. Dar bine, numai în scoala română am numěrat peste 20 de copii; dar bine, mi s'a oferit ospitalitate în una dintre cele mai mărețe și bogate case, în familia veche Română a domnului George Madjari, cel dintâiu notabil din Pěrleap și care a fost unul din delegații poporului român, trimiși la Constantinopole în primăvara trecută din 1881 ca sě reclame cu dreptate contra anecsiunii la Grecia a Tesaliei.

În Pěrleap sûnt peste 80 de familii române care se ocupă toate, ca mai toți românii de peste Balcani, cu comerciul și industria, și s'a afirmat de toți că nu se află stabilită mai nici o familie de greci.

Cum vedeți dle redactor, nici publicațiunile slave nu sûnt iubitoare de adevěr în privința Românilor; cu toate aceste, trebuie se recunosc că tot această carte cuprinde o notă foarte interesantă încât privesce populația din Salonic; am cetit într'adevěr pe pagina 3-a: *Les Grecs de Salonique sont d'orgine valaque. Dans les maisons grecques des quartiers d Aghios Nicolas on parle encore la langue valaque*)*

După trecerea de două ḑile la Pěrleap, când am vizitat atât biserica română și scoala de români, cu dascăl grec, cât și scoala de români cu institutor român, am plecat în trăsură până la satul din vale turcesc Adalcian, unde neam întêlnit cu mulți fruntași călare, coboriți sě ne ureze buna venire în numele Crușovenilor din munte. Ca frați ne-am îmbrățișat împreună dulce, și cu toți călare am pornit la deal pe soare de primăvară, în cântece naționale:

„Român tine Român mine,
„Ci vrei, frate, cama ghine!
„Legătura ma mușată, **)
„Ca di-un mumă și di-un tată!

. . . .

Printre stânci am tot urcat o oară și mai bine; dar am descălecat fericit în cuibul Românismului din Macedonia, care se numesce Crușova. Acest oraș de bucurie cuprinde două mii de case aproape, cu peste douěspreḑece mii de români. Sûnt și bulgari poate patru mii; dar greci nu sûnt de loc, pot ḑice D. Nicolae Gogu român cu sângele și cu inima s'a grăbit a ne ospěta frățesce atât pe mine cât și pe d. C. Popovici din Salonic, care a bine voit a mě însoțì în această escursiune. În patru ḑile de ședere am putut vizita scoalele și mai pe toți notabilii din Crușova, cari m'au încredințat, ca și prin alte comune rurale, că sûntem noi cei mai dintâiu Români născuți din România cari vin ale strînge mâna lor acasă, după mai multe secole de crudă încercare.

În preḑiua plecărei noastre — 27 Aprile 1882 — mai mulți bărbați de frunte au binevoit a ne oferì un prânḑ pe earbă în dumbrava verde de fagi care mult împodobesce Crușova. Abia luase sfêrșit ospětul, compus în parte de 3 miei întregi fripți la frigare, când am dat cu ochii de un spectacol caracteristic, am věḑut că vin spre noi un cârd de copii și copile, cari câte doi în șir defilau pe dinaintea noastră cu gălăgie.

Întreb îndată pe un bătrân venerabil, care sta rězemat pe toiag alături cu mine, ce se fie?

„Sûnt copiii grecomanilor *) din scoalele grecesci, aduși într'adins de dascălii greci sě vě clătine credința în viitoriul naționalității noastre române.“

„Bine, aud vorbind împreună rumânesce!“

„Dacă toți sûnt Români — cum s'ar ḑice, nesce boboci de rață, crescuți dobitocesce de găini.... spurcate.. nu ar mai fi!....

„Dar cum pot îndura părinții lor ca copii se nu cultive limba lor rumânească, care fără îndoială este sufletul naționalității noastre.?“

Nu a respuns bătrânul.., a scuipat și le-a dat cu tifla.

Adevěrul este că grecii 'și bagă lingura unde nu le fierbe oala.

Ca sě pot comunica publicului, fie și pe scurt, încă ceva din notițele călětoriei mele, trec repede la Vlaho Clisura, unde s'a dat de gol uneltele panelinismului, care sûnt din nenorocire, mai ales popii din Fanar. Ei sûnt cari înlesnesc întrigile grecesci și persecută pe români prin toate mijloacele, în loc de a duce grija Bisericei ortodoxe pentru care România a věrsat cu găleata sângele și milioanele de galbeni.

Am sosit în Clisura, departe douě ḑile călare de Bitolia, la 6 Maiu trecut, ast-fel că nu trecuse nici două luni de când într'o Duminecă ducênduse la biserică, sě se închine lui Dumnezeu pentru dreptate, una dintre cele mai respectabie mueri din Clisura — pe care am avut onoare sě o cunosc, a observat cu durere că popa grec întoarce spatele Românilor închinători și cu cădelnița tămâiază numai pe cei vitregi, pe grecomani. Această doamnă simte insulta în aspirațiunile sale cele mai sacre și când a voit popa sě-i întoarcă spatele ca sě afume cu smirnă pe una din mume care trimite pe copilul sěu la scoala grecească, sě repede măniată sě smulgă barba grecului: „Dacă ai pe dracu în tine, de ce nu 'l lași a casă când slujești tu la biserică?....“ a strigat popei care a fost dat afară din biserica română.

Sě nu credeți dle redactor, că am exagerat antipatia ce clerul fanariot însuflă Românilor pretutindinea. Tot timpul cât am locuit în Clisura nu am auḑit din gura femeilor și a bărbaților, ca și la Crușova, decât în general cântice satirice pline de spirit contra popilor greci. În Ocrida Românii au și resuflat și din Biscrica lor au alungat în fine limba greacă, potrivit chiar cu bunul simț și cu perceptele Bisericei ortodoxe, care vor ca fie-care creștin sě se închine în limba părintească, în care poate sě înțeleagă mai lămurit cuvêntul lui Dumneḑeu.

Mai cu seamă contra scoalelor române, intrigile grecesci nu vor se cruțe nici un mijloc de prigonire; ast-fel chiar în toamna trecută, grecii din Ianina au putut reuși se isgonească din scoalele române pe institutorii din comunele Laca (grecesce Laista) și Băeasa (grecesce Vuvusa). Pe de altă parte, siloghurile grecesci nu s'au mărginit a face prin comunele curat române scoli primare și gimnasiuri, au mai înfluințat și nisce scoli de prunci (Nipioghghhion) spre a deprinde din pruncie pe copii a vorbì peltic. De esemplu, în Tèrnova lângă Bitolia, este o singură scoală română inființată la 1864 de domnul Dimitrie Atanasescu, actual institutor, ear Scoale de limba grecească sûnt trei: 1. Scoala pruncilor de ambe sexe pentru alterarea limbei române; 2. Scoala primară de băeți cu 4 clase și cu 2 dascăli; 3. Scoala centrală cu 3 clase gimnasiale și cu 3 dascăli. Scoala primară se susține din veniturile bisericei comunale, administrată de grecomani; scoala de prunci și scoala centrală sûnt întreținute de siloghurile grecesci din Atena și Constantinopol.

Am constatat însě cu fericire că întrigile grecesci n'au putut de fel descuragia pe Români: ci, pot ḑice, mai mult au aprins focul sacru în inima lor; pentru că din 6 scoli române ce erau în ființă până la 1877 s'au înmulțit cu 23 în interval de 4 ani; ast-fel că sûnt acum în numer de 29, din cari 7 de fete și un gimnasiu la Bitolia.

Necontenita prigonire a tot ce privesce cultura elementului latin sau luat în băgare de seamă chiar de către streini, după cum se constată din o carte plină de erudițiune, tipărită la Constantinopol în 1881:

„Etudes historiques sur les Valaqus du Pinde“ în care se citesce pe pagina 150:

„C'est pour travailler plus efficacement et plus directement á l'hellénisation des populations valaque et albainese, bulgare et serbe, spirituellement soumises aux patriarcats d'Ochrida et d'Ipek que le Phanar a longtemps poursuivi et enfine obtenu la suppression de ces patriarcats sous le sultan Moustapha III. (1667).

A defaut de preuves directes et positives on pourrait le conclure de haine vraiment satanique que clergé phanariote porte aux quelques écoles valaques nouvellement érigées au Pinde, et des calomnies atroces que ces même clergé met sur le compte de leurs hum'bles maîtres.

*Dans leurs calomnieux rapports, les évêques usurpateurs des siéges, relevant des autonomies valaques et serbes, qualifient mensongérement de Comitadjis les maîtres. Mais qu' est-ce-que les sylogues pretendus littéraires? Ne sontce pas des soțiétés encurages par le Phanar et soutenues par le gouvernement d'Athénes, lequel s'abstient de payer l'intéret de ses emprunts afin de mieux révolutioner les provinces tourques? *)*

---

*) „Grecii din Salonic sûnt de originea „română. În casele grecesci din suburbiile „sântului Anastase și sântului Nicolae se „vorbesce încă limba română.“

**) Mai fumoasă.

*) Grecomani sûnt numiți români, cari au mânia sau năravul de a ține cu grecii.

**) „Pentru a lucra mai cu energie și mai direct la elinisarea populațiunilor română, albanesă, bulgară și sêrbă, bisericesce supuse patriarcatelor din Ochrida și din Ipek Fanarul a urmărit timp îndelungat și în fine a obținut desființarea acelor patriarchate in ḑilele sultanului Mustafa III (1667)

„În lipsa de probe directe și positive se poate cineva incredința despre aceasta, din ura adevărat diavolească ce clerul fanariot hrănesce pentru acele câte-va scoli române de curênd inființate la Pind, și din calomniile grozave ce acelaș cler aruncă în spinarea smeriților institutori.

Nu pot închide această lûngă scrisoare fără dea întreţine puţin pe compatrioţii mei şi despre resultatul cercetărilor mele statistice în privinţa numerului total de Români cari locuesc în ţinuturile turceşti, şi a căror naţionalitate s'ar fi periclitat poate cu timpul, dacă statul român nu s'ar fi constituit, în regat liber, de sine stătător; mai cu seamă dacă nu s'ar fi auḑit şi peste Balcani cu dor bubuitul tunurilor române dela Plevna, a căror eco pururea va resuna falnic în munţii Pindului.

Că sûnt greci puţini, prea puţini în Turcia din Europa; din contră, că, sûnt Români mulţi, foarte mulţi prin Macedonia, Epiru, Tesalia, Albania, etc. au scris mai mulţi autori streini şi români, ca Thumann, Pouqueville, Cousinéry, Ami Boué, Leake, Lejean, Kanitz, Picot, Bolintineanu, Nifon Bălăşescu, Apostol Mărgărit, Nic. Densuşean şi alţii; dar în privinţa numerului aproximativ al Românilor, aceşti autori se deosebesc în cifrele lor cu sutele de mii. Adevĕrul este că nu s'a putut încă publica în această cestiune date statistice positive, din causa guvernului turcesc care n'a efectuat încă nici un singur recensemênt sistematic al populaţiunilor sale: ci s'a mărginit tot dea una sĕ constate numĕrul nufuzilor, adecă numai pe bărbaţi înscrişi ca musulmani în matricolele armatei, ca creştini şi israeliţi în rolurile impositului pentru exonerare de serviciu militar.

Mai este de observat că mult, pu ţin cât s'a publicat despre elementul latin din Turcia priveşte mai ales pe Românii stabiliţi între riul Vardar şi marea Neagră locuită de Români, cum este Seres şi pot fi multe comune prin Balcani, nu s'a cercetat mai nimic, pot ḑice.

Etnogafia populaţiunilor române din toată peninsula balcanică merită foarte mult în toate privinţile sĕ fie de noi cercetată cât mai serios posibil; pentru că elementul latin în Serbia, Bulgaria, Rumelia Turcia şi Grecia există poate în numer total peste 1.500.000 de Români, înzestraţi cu daruri multe, mai ales cu spiritul industrial şi comercial.

Statele mai civilizate din lume trimit adesea exploratori chiar din puntul de vedere curat scienţific în toate unghiurile globului. Sĕ nu fie timpul oare şi pentru noi de a explora ţĕrile cel puţin de peste Balcani, unde noi avem în joc şi ştiinţa şi inima? astfel ca toate comunele locuite de Români cum şi numerul lor întregi sĕ se constate în mod exact de către o comisiune de explorare, fie şi numai cu misiune sciinţifică, dar compusă neapărat din bărbaţi pricepuţi şi devotaţi cauzei române?

Ḑic devotaţi, pentru că trebue înradever multă bună voinţă ca se poţi călători sănătos prin satele din Turcia unde grozav lipsesce siguranţa, hrana şi locuinţa. Din Vlaho-Clisura, unde am primit ospitalitate în mult amabila familie a domnului Apostol Mărgărit, am plecat în ḑori de ḑi se pot ajunge seara la Vodina, care trece de raiul din Macedonia. După 11 ore de cale pe cal de chirigiu, am inoptat în apropriere de Vodina la Derven, unde de hrană n'am găsit mai nimic: ear de locuit un coşar de vite. Am aşternut pe pămênt o rogojină şi mam culcat pe întunerec cu rugăciunea cavasului Sterie sĕ me apere de şoareci. Abia poate că adormisem, când am simţit pe mine că umblă ceva ca furnicile: era o cloşcă cu pui de găină. Am sărit în sus; dar acum nu m'am mirat nici n'am putut protesta, pentru că cel puţin puii de găină nu erau boboci de raţă—ca la Cruşova.

Bine voiţi a primì, domnule Redactor, încredinţarea deosebitei mele consideraţiuni.

Alexandru Pencovici.

Bucureşti 17 August 1882.

„Timpul“ a însoţit această scrisoare de următoarele cuvinte:

„D. Alexandru Pencovici ne trimite câte-va notiţe pe cari le publicăm mai la vale, culese cu ocasia călĕtoriei făcute între Românii balcanici. Din aceste notiţe se va vedea că un popor întreg aproape egal la numĕr cu Grecii, e supus unui sistem de desnaţionalizare din cele mai odioase, prin presiunea unei biserici străine şi a unor societăţi de agitatori străini, al căror scop e desmembrarea imperiului otoman şi substituirea etnocraţiei turceşti prin etnocraţia grecească, pentru a ne servì de termenul consacrat de d. Paparigopulo.

„Ca fost director al serviţiului statisticei în România, ca participator la congresele de statistică câte s'au ţinut în Europa până acuma, ca amic al celor mai cunoscuţi bărbaţi de sciinţă în materie de statistică, notiţele d-lui Pencovici merită de sigur încredere. Ele confirmă, prin intuiţiune proprie ceea ce au constatat deja geografii şi istoriografii peninsulei şi probează că, dela venirea Turcilor în Europa elementul latin, odinioară cel mai numeros al peninsulei, au fost absorbit în cea mai mare parte de către popoarele conlocuitoare şi că Grecii moderni se silesc acum a asimila până şi resturile, încă destul de insemnate câte 'şi au păstrat limba naţională.

„Ni se pare că mijlocul cel mai eficace pentru a emancipa această populaţie latină de influenţa bizantină, ar fi despărţirea ei bisericească de Greci, ceea-ce au făcut Bulgarii, ceea ce a făcut Românii din Banat şi Graniţa militară. Biserica rĕsăriteană e naţională: ea nu numai admite, comandă chiar ca serviciul în biserică sĕ se facă în limba grăită de popor. E, o constatăm cu durere, o ruşine ca în suta a nouĕspreḑecea, membrii unui popor de douĕspreḑece milioane aproape sĕ fie siliţi sub un guvern negrecesc, de a întrebuinţa în scoală şi biserică limba unui stat străin şi lor şi poporului dominant al Osmanilor, şi se fie prada unor agitaţii, îndreptate în contra existenţei imperiului otoman şi a înşişi existenţei lor.

Varietăţi.

* Escelenţa Sa Preas. Archiepp şi Metropolit Miron Romanul şi suita a sosit astăḑi cu trenul de dimineaţă din călĕtoria la Poiana Blenchi.

* Prea cuvioşia Sa P. archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolae Popea a plecat cu trenul de eri dimineaţă la Braşov spre a presida la esamenele de cualificaţiune pentru profesura de gimnasii.

* (Cadeţi) la honveḑi sûnt denumiţi Teofil Vătaşan la batal. 27; Ioan Telea la al 25.

* (Regimentele cele noue) capătă colorile următoare de egalisare alb Nr. 92, 94, drap deschis 98, 10; rosa Nr. 97; bordeaux Nr. 88, 89; amarant (roşie) Nr. 86, 90, 95; carmoasin (roşie) Nr 81, 82, 84, 96; galben sulfuriu Nr, 99, 101, verde iarbamarină 102; marin (verde) Nr 87; meriu (verde) Nr 85; papagalin (verde) Nr. 91; murg închis Nr. 83, 93.

* Dl. **Burada**, profesor la conservatoriul de musică din Iaşi, cunoscut şi în părţile noastre atât din scrierile sale în „Convorbirile literare“ cât şi din timpul căletoriilor sale prin ţinuturile noastre, se află de mai mult timp în Macedonia, cutreerând comunele locuite de poporul român spre a studia obiceiurile şi datinile Românilor macedoneni. Dl Burada a adunat o mulţime de poesii poporale; datini la nunte, la înmormântări; un numer însemnat de miriologhii (bocete); datini la anul nou, la crăciun, la nascerea copiilor; a făcut o colecţiune de monete; a arangiat pe note musicale o mulţime de cântece de joc şi romanţe; o colecţiune de toate instrumentele de musică întrebuinţate de popor precum: *saz*, *bozuc*, *tarabucă*, *lautä*, *zurnă supelcă*, *caval*, *gaidă*, şi altele.

Dl Burada, ni se asigură, despre toate va scrie un op, în care se vor şi reproduce tot ce e de reprodus. Asteptăm cu mare încordare opul, care a bună seamă are sĕ ne descopere o lume românească puţin, sau de loc cunoscută în părţile noatre, o lume, care de secoli a fost înstrăiântă vederilor noastre prin viforii ce ia stêrnit migrarea popoarelor şi consecenţele ei, şi dacă am putut afla ceva despre ea am aflat numai prin mijlocirea a celor, cari fiind înteresaţi ni o ascundeau sau mistificau, sau prin mijlocirea celor seduşi de Greci şi de Slavi. Credem că e de prisos a mai adauge că inteligenţa va îmbrăţişa cu bucurie opul ce credem a nu greşì, dacă 'l asteptăm în curênd.

* (Esposiţiunea triestină) pe lûngă tot vêntul se bucură de o frecuenţă animată spun telegramele primite de ḑiarele din Viena.

* (Vêntul orcanic la Triest) a causat pagube mari năilor de resboiu cari aruncau în sinul dela Mugia. Dala naia de casamate „Albrecht“ a rupt scările şi doue luntri, ear' fregata „Saida“ începuse a o mâna spre ţermure aşa încât abia a putut-o oprì aruncând ancora cea grea.

* (În Cluj) se fac pregătiri pentru primirea solemnă a regimentului de înfanterie Nr 51, care vine din Bosnia. Magistratul va ospeta corpul oficierilor şi cetăţenimea soldaţii din regiment. Regimentul sosesce în 29 Septemvre n.

* (Vênturi orcanice) am avut aici vre-o patru ḑile. De eri s'a înnorat. Telegraful prorocesce senin şi recoare.

* (Foc.) Vineri seara la 9 oare în 27 August st. v. în comuna Mikoujfalu au isbucnit un foc din şura a unui econom, şi într'o oară era în foc 23 şuri şi grajduri, au mistuit nutreţul pentru vite, şi bucatele de toamnă care erau toate neîmblătite. Unii bieţi oameni au remas ca vai de capul lor, n'au nici ce mânca. Numai Dumneḑeu au ferit de nu s'au aprins biserica şi casa parochiale. Casa cantorală ca se fie mântuită de foc cea parochială a fost toată sdrobită. Bietul cantor n'are unde locuì. Focul, se presupune, a fi pus de om reu. Un anume Bartos Ianos este prins, însĕ până acum nu s'a putut adeverì nimic. Paguba se urcă după raportul oficiului comunal la 12,000 fl. v. a. A se deschide colecte pentru aceşti nenorociţi ar fi prea de dorit.

A. C.

* (Tunuri.) Dela Bucuresci se telegrafează la „D. Ztg.“ Mâne (în 4/16 Septemvre) sosesc dela firma „Krupp“ din Essen pe socoteala României 52 de tunuri la Giurgiu.

* (Esundări) în Tirolul de miaḑă ḑi; comunicaţiunea cailor ferate intreruptă, cetatea Trientului inundată.

* (Nenorocire) Dr. Oscar Haider electro-technic din Viena fu isbit de un curent electric în momentul când a vrut se îmbine doaue sirme ale aparatului luminei electrice. Isbitura a fost atât de puternică încât technicul a remas mort. Pentru ca se poată repara îngrabă stricăciunile causate de orcan la pavilionul de fer, comitetul esposiţiunei a luat mesuri ca sĕ se lucreze şi noaptea la lumină electrică. Curentul electric pernicios a fost condus din nebăgare de seamă, a cui? nu se spune.

* (A nebunit). „P. Lloyd“ dela 13 Septemvre n. Nr. 209 spune, că educătoarea Clara Spitzelbachmayer născ. în Ortenberg (Bavaria), care se afiă în condiţiune la măcelariul Ed. Schubert din Buda-veche, şi-a propus înainte cu câte-va septămàni sĕ înveţe limba maghiară. Ea a şi studiat ḑi şi noapte gramatica maghiară, înse in urma studiului încordat a nebunit, încât a trebuit se fie dusă in spitalul Rochus spre a fi observată.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Septemvre 1882.

Buda: **49 13 24 60 14**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 16 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.15	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.30	88.30
Renta ung. de hârtie	87.25	87 35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.60	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.50	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 50	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.75 97.50	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi ungurescі cu premii . . .	118 60	110.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 60	110.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.80
Datorie de stat austr. în argint .	77 35	77 50
Renta de aur austriacă	95.40	95.40
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	308.—	309.—
Acţiuni de credit austr. . . .	321.20	322.20
London (pe poliţa de trei luni) .	119.25	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.46	9.45
100 marce nemţesci	58.25	58.15

Nr. 218. [212] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Lupşa cu termin până în 19 Septemvre a. c. st. v.

Salariul anul e 160 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase, cu prospect ca pe anul scolariu 1883/4 se va meliora la 200 fl. în bani gata.

Doritorii de a ocupa acest post pelûngă atestatul de cualificaţiune şi celealalte documente prescrise de Stat. org. se poşadă atestat de cel puţin 2 clase gimnasiale, cari sûnt a se aşterne la subsemnatul oficiu până la terminul sus indicat.

Ofenbaia, 19 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 212. [211] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu primar la scoala confesională gr. or. din Vale, ppresbiteratul Săliştei, cu termin până în 26 Septemvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a.
2. Relut pentru lemne 20 fl. v. a.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a aşterne suplicile concursuali instruite conform prescriselor Statutului organic şi a Regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral al Săliştei în Sibiiu până la terminul indicat.

Învĕţătoriul devenit ales va fi dator a ţinè în tot timpul Dumineca şi serbătoarea strana dreaptă în biserică, şi spre aşi arĕta desteritatea sa

---

„În ale lor raporturi calomnioase, episcopii usurpatori ai scaunelor cari depind de autonomiile române şi sĕrbe califică în mod mincinos de comitaḑji pe institutori. Dar ce sûnt oare siloghurile pretinse literari? Nu sunt ele oare nisce societăţi încurajate de Fanar şi susţinute de guvernul din Atena care nu se îngrijesce d'a plătì dobânda împrumuturilor sale, spre a revoluţionà mai bine ţinuturile turcesci?

în cântări va avè a se presenta înainte de alegere în vre-o Dumінecă sau sărbătoare în biserică.

Vale, 29 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 170. [213] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din ppresbiteratul Haţegului, cu terminul pănă la 26 Septemvre st. v. a. c.

1. Hunedoara, cu salariu aunal 250 fl. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

2. Ghelariu, cu salariu anual 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Ruşior, salariu anual de 175 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

4. Cinciş cu filia Cerna, cu salariu anual 145 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

5. Ruda cn filia Plop si Poeniţa voinei, cu salariu anual 120 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţămênt la subscrisul, pănă la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, 27 August 1882.

Ioan Raţ m. p.,
ppresditer.

Nr. 104. [214] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Căstău, ppresbiteratul Orăştiei cu termin pănă la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 250 fl. v. a. solvind în rate treilunare din cassa alodială.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 6 stîngini de lemne din cari e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei pănă la terminul susindicat.

Căstău, 18 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 250 [219] 1—3

CONCURS.

Peutru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din protopresbiteratul Gioagiului II se escrie concurs cu termin pănă la 19 Septemvre a. c. în următoarele comune:

1. Almaşul mare, salariu anual 150 fl.

2. Almaşul de mijloc, salariu anual 80 fl.

3. Almaşul mic, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.

4. Ardeu, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.

5. Bacaia, salariu anual 60 fl., şi victuale în valoare de 20 fl.,

6. Bozes, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.,

7. Bulbuc şi filia Curpeni, cu salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.

8. Cerule Băcăinţei, salariu anual 80 de fl., şi victuale în valoare de 20 fl.

9. Cibu, salariu anual 100 fl.

10. Feredeu, salariu anual 70 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.

11. Glod şi Nadastia, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 10 fl.,

12. Homorod, salariu anual 200 fi., şi victuale în valoare de 40 fl.

13. Mada şi filia Stăuini, salariu anual 160 fl., şi victuale în valoare de 48 fl.

14. Mermezeu Văleni, salariu anual 80 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.

15. Nojag, salariu anual 86 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

16. Renghet, salariu anual 100 fl.

17. Valea mare, salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

18. Varmaga, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

Cu toate acestea staţiuni sûnt împreunate cuartir natural şi lemnele de lipsă pentru încălḑire.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci vor substerne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi de regulamentul congresual din 1878 pănă la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului II.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Secărâmb, 25 August 1882

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 206. [220] 1—4

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din mai jos îusemnatele comune sĕ deschide concurs cu termiu pănă la 25 Septemvre a. c.

1. Armeni cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir natural.

2. Beşinĕu, cu salariu anual de 150 fl.

3. Brosteni, cu salariu anual de 150 fl.

4. Cinadie, 250 fl. v. a. şi cuartir natural.

5. Dobârca, cu salariu de 100 fl.

6. Gârbova, cu salariu de 100 fl.

6. Mercurea, cu salariu de 150 fl. 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.

8. Spring, cu salariu de 200 fl. v. a. cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc.

9. Cunţa, cu salariu de 130 fl.

10. Tău, cu salariu de 100 fl.

Petiţiunile concursuale, instruite conform stat: org. şi regulamentului congresual din 1878. sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. gr. al tractului Mercuri.

Mercurea la 23 August.

Ioan Droc m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 187 [215] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor înveţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos însemnatele comune bisericesci în protopresbiteratul Cetăţei de peatră se escrie concurs cu termin pănă în 26 Septembre a. c. st. v.

1. În Valeni, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne pentru încălḑit.

2. Tinteuşu-mare, salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Cârbunariu, salariu anual 120 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Făuresci, salariu anual 140 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Fenaţe, salariu anual de 160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vreuna din staţiunile sus atinse vor avea a'şi asterne petiţiunile subscisului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus îndicat instruite conform prescriselor „Statut. org.“ şi Regulament. prov. din 1878 §. 67. prelângă aceia concurenţii trebue se scie şi limba maghiară încât se o poată propune în scoală.

Cârpiniş, 25 August 1882.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
ad ppesbit.

CONCURS.

[216] 1—3

Pentru intregirea staţiunei de învĕţătoriu în comuna Romoşel cu terminul pănă la 26 Septemvre v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 200 fl. v. a. din subvenţiunea comunală în rate lunare decursive; 6 orgi de lemne din care are a se încălḑì şi scoala, şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legei în vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei.

Petenţii au a se presenta pănă la alegere în una din duminecile vitoare în sânta biserică la Romoşel.

Romoşel, 29 Aăgust, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 141]217] 1—3

CONCURS.

Cu terminul pănă la 19 Septembre a. c. st. vechiu pentru întregirea urmĕtoarelor staţiuni învĕţătoresci ın protopresbiteratul Avrigului

1. Sebeşul de sus cu salariu anual de 120 fl. cuărtir natural şi lemele necesare de încălḑit.

2. Porumbacul inferior cu salariu de 170 fl.

Petiţiunile concursuali iustruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa oficiului protopresbiteral al Avrigului (p. u. Avrig)

Avrig 31 August, 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali concernınte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrig.

Nr. 253. [218] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Jac se escrie prin aceasta concurs cu termin pănă la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. În bani după repartiţiune 80 fl.

2. În bucate 40 vici mari de cucuruz sfĕrmit.

3. Lumini 3 punţi.

4. În lemne patru orgii din cari se va încălḑì şi scoala.

5. Hârtie 3 conţi.

6. Patru jugĕre pămênt parte arătură parte fênaţ, ale căror contribuţiune o va solvì invĕţătoriul.

7. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi grădină de legumărit.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu ppresbiteral în Fizeş St. Petru, documentând că sciu şi limba maghiară.

Jac, 26 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca m. p.,
ppresbiter.

Nr. 318 [200] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Devei, sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Sânt-andreş-Sântuhalm cu salariul anual de 300 fl. v. a., 2 stângin cub. de lemne din care se va încălḑì şi scoala.

2. Sâncraiu-Calan cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

3. Brâşnic (protopresbiteratul Dobrei) cu salariul anual de 63 fl. v. a., 60 mĕsuri de bucate, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

Concurenţii prelûngă documentele prescrise în regulamentul congresual dela 1878 au se probeze cu documente publice cunoscinţa limbei maghiare.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avè a'şi aşterne suplicele de concurs pănă la 19 Septemvre a. c. st. v. la oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei-Dobrei în Deva.

Deva, 16 August 1882.

Pentru comitetele parochiale

Ioan Papiu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 139. [199] 3—3

CONCURS.

Se publică întru înţelesul ordinaţiunei consistoriale Nr. 2131 Scol. pănă în 19 Septemvre a. c. când se vor face şi alegerile, pentru posturile învĕţătoresci

1 Pete de Câmpie, cu salari anual 230 fl. cari se plătesc prin epitropul bisericei în rate lunare decursive câte 23 fl.

2. Iclandul mare cu salariu 200 fl. casă de locuit. şi grădină de legumi, banii se vor plătì prin epitropul bisericei pe toată luna 20 fl. decursiv.

Concurenţii prelûngă documentarea că sciu limba maghiară au sĕ'şi aşcerne concursurile sale, proveḑute cu documentele prescrise întru înţelesul statutului organic şi regulamentului din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. în M. Oşorhei.

M. Oşorhei 20 August 1882 În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Parteniu Trombitas de Betlen m. p.,
protopresbiter.

SORȚI
de
50
cruceri
dela
LOTERIA
cea mare
a esposițiunei
TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri
costă o soarte dela
Loteria cea mare a esposițiunei Triestine.

Sorțile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate și societăților de vapoare, la oficiile postale și traficile de tabac, colecturi de loterii și în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.

Loteria cea așa bogat ajustată are
1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „
mai departe alți nimeritori mari în preț de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25;
preste tot o mie nimeritori oficiali în preț de
floreni 213,550 floreni.
Mai departe mulți alți nimeritori foarte prețioși în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărțemêntul loteriei *esposițiunei Triestine,* 2 Piazza grande *în Triest.*
Lângă comande de sorți singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorți sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit și economii. [193] 6—8

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105. Sibiiu, Joi 9/21 Septemvre 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sĕvêrşitus'au.

Biserica reformată din Ungaria îşi ţinu ḑilele aceste sinodul în Dobriţin. După cum amintisem în Nr. 103 al acestui ḑiar doue puternice curente s'au luptat în acest sinod. Minoritatea a ţinut sus şi tare la autonomia bisericei şi mai ales n'a voit se lasă mână liberă statului în afacerea scoalelor. Majoritatea însê a cedat scoalele statului. Streinii nu vor înţelege poate lupta dintre biserica reformată şi statul maghiar. Noi nemaghiarii însĕ o scim foarte bine. Autonomia bisericilor nemaghiare e spin în ochii guvernului maghiar şi după cum am accentuat şi în citatul Nr. al acestui ḑiariu ea nu poate fi negenat sguduită până când se poate face provocare la cea a Maghiarilor reformaţi.

Mai apriat o spune aceasta guvernul maghiar în principalul seu organ „Nemzet“ dela 16 Sept. Nr. 16. Reproducem părerile guvernului maghiar în întreg cuprinsul lor şi cu altă ocasiune vom revenì asupra lor. Eată articlul lui „Nemzet“:

Înţeleapta moderaţiune condusă de patriotism a secerat lauri în sinodul dela Dobriţin. Sinodul bisericei reformate a primit cunoscuta propunere a maiorităţii şi astfel a respins pe cea a minorităţii, care căuta lupta cu statul. Deocamdată nice un eveniment politic (?) nu poate fi mai important şi mai îmbucurătoriu ca fapta aceasta. Ea e o epocă specială a politicei maghiare, pe care nu avem cuvinte spre a o apreţia din destul. Asemenea nu putem apreţia din destul întelepciunea celebrilor bărbaţi împreunată cu energia credinţei, energia lor pentru causă şi înaltul lor cerc de vedere, căci ei ridicânduse preste bagatelul de confessionalism, (fölülemelkedve kicsinyeskedö felekezetisègen) au tăiat calea unei lupte interne, dela care biserica reformată nu ar fi câştigat nimica, statul unguresc însĕ şi politica maghiară ar fi perdut foarte mult. Şi ne servesce spre mare bucurie că între aceşti bărbaţi aflăm la locul prim pre contele Lonyai Menyhért. Pentru purtarea sa cu tact 'i datoresce recunoscinţă şi statul şi biserica.

Între biserica ref. şi intre stat era pusă lupta în toată forma. Erau puse în perspectivă aşa-dară neînţelegerile şi ruinele, pre care le lasă după sine orcanul conflictelor dintre biserică şi stat. Minoritatea sinodului voia se ocupe în numele biseşericei terenul puterei statului. Ea în numele bisericei pretindea nişte drepturi, privilegii pentru biserică pre cari statul nu le putea da fără a-şi stirbì propriele sale atributuri.

Nu voim se mai inoim lupta, care în cestiunile principale a adus sfêrşit îmbucurător şi in cestiunea scoalei s'a terminat cu moratoriu. În afacerile disciplinare ce privesce justiţia bisericească a triumfat guvernul cu punctul seu de vedere. Nu mai puţin şi in cestiunile administrative. Biserica reformată se indestulesce în aceste cestiuni cu cercul de putere, ce-i compete după drept, şi nu vrea se vină în luptă neincetată cu puterea statului. În afacerile scolare moratoriul produs conform dorinţei rescriptului mai înalt, ne dă destul timp spre a putè judeca cu liniste. Şi aceasta e şi de lipsă ca principala condiţiune a culturei noastre naţionale, supremul mijloc al politicei maghiare, învĕţământul public se se reguleze conform cerinţelor spiritului timpului şi a le statului.

Mai ales ar fi de dorit ca ultraistii din sinodul reformat se'şi indrepteze atenţiunea asupra referinţei dintre biserică şi stat, şi mai ales asupra marei probleme ce stă înaintea ungurului politic. (!) Deslegarea acestei probleme pe base de principii cu greu ne va succede, şi ea nu se poate aştepta nici dela transacţiunea, prin care biserica reformată conform concluselor primite în sinodul din Dobriţin, se pune faţă în faţă cu statul. Şi confesionalismul cel mai ultraist trebue se recunoască că politica maghiară nu se poate desarma; condiţiunea resultatului lui este, ca el — statul se ţină cumpĕna intre puterea statului şi cea socială: Nu este permis se punem pedeci sub titlul autonomiilor, cari nu curg din esenţa acelor autonomii, şi într'alt chip are statul destul pedeci de a întĕmpina.

Mai ales în numele autonomiei bisericei reformate nu este permis a se face aceasta. Antonomia aceasta se poate provoca cu mândrie la trecutul ei istoric. In ḑile grele, când nori deşi acoperiau orisontul nostru politic, ea era singura redută a causei maghiare. Dela ea putem astepta mai puţin că se va pune în oposiţie cu causa maghiară, şi nici că se va pune.

Când ar fi vorba de dispute analitice, bunăoară, ce poate pretinde statul modern dela biserici, s'ar mai putea inţelege ţinuta ultraistilor.

Guvernul înse păsesce nu numai în numele statului modern, ci şi în al statului maghiar în numele acestuia destină minimul, din care politica maghiară fără compromiterea scopurilor sale nu poate ceda nimic. Se vede însĕ, că o parte a bărbaţilor reformaţi n'au inţeles schimbarea situaţiunei. Ei nu cred numai aceea, că stau esclusiv în faţa statului modern, care în numele principielor ce proclamă stagnarea puterei statului păşesce în contra autonomielor şi voesce se escludă din organismul social esclusivismul şi seperatismul, ci după ţinuta lor judecând ei cred au de a se lupta cu un guvern, care vrea se subjuge şi se promoveze interese streine.

Pentru aceea minoritatea a făcut politică de gravamine. Ca şi când conducĕtorii ei ar aparţinè politicilor de gravamine din nainte de 1848, toţi patrioţi ca aceia, numai cât de pe buzele lor se auḑiau frase neinţelese, care adevĕrul vorbind, loviau în schimbatele referinţe actuale.

Cât mai multe redute faţă cu puterea statului, — aceasta era devisa acelora şi a acestora. Redute, la spatele cărora sĕ fie scutită causa maghiară de loviturile volniciei. Nu erau doară redute cerutele drepturi ale bisericei reformate, după cari puteau pune la o parte ordinaţiunile administrative ale puterei statului, ca şi vechile comitate cu privilegiile lor. Nu s'ar fi putut oare lupta din aceste redute biserica reformată cu statul maghiar, ca si comitatul contra guvernului despotic. Şi regularea afacerilor scolare în spiritul ultraistlior n'ar da oare ocasiune la asemenea lupte detaille?

Îndigitarea la fiitoarele eventualităţi nu îndreptăţesce această pretensiune, şi cumcă ea în faţa lucrurilor actuale nu este îndreptăţită, o recunosc chiar şi cei mai ultraişti. Garanţiile statului maghiar şi ale libertăţei maghiare sûnt cu mult mai mari Nu se simte deci necesitatea garanţiilor din partea autonomiei bisericelor, garanţii estinse preste marginile autonomiilor. Dacă nu ajung garanţiile actuale, nici cele ale bisericei, n'ar fi mijloc de mântuire. În general vorbind, resoluţiunea de a ţinea la ce avem astăḑi şi cuprinşi de frica pentru viitoriu se nu mai progresăm, stă în contraḑicere cu întreagă direcţiune a politicei şi a desvoltărei noastre sociale. Dacă prin sdrobirea vechilor ziduri, după cari în timp de furtună neam putea scutì, am delătura redutele maghiarismului, atunci ar fi trebuit se abḑicem de toate instituţiunile moderne, şi chiar de Ungaria actuală.

Atunci a fost greşală dărâmarea vechei constituţiuni, dărâmarea Ungariei de odinioară. Ar fi trebuit se balsamăm şi se păstrăm cu grije pentru viitoriu privilegiile personale şi cele ale corporaţiunilor, şi mai ales se fi păstrat comitatul, care făcea gravamine, apela şi remonstra. Atunci pe stindardul politicei maghiare ar fi trebuit se scriem în locul progresului pasivitatea (az egy helyben való maradást.)

Acesta este sensul ţinutei minorităţii din sinod, cu aceea deosebire numai, că ea nu vrea se conserve drepturi avute, ci se acuire drepturi neavute spre paguba statului maghiar. Cu alte cuvinte, ea nu vrea ca noi numai se stagnăm, ci ne silesce se regresăm. Noroc numai că părerea aceasta nu s'a putut realisa nici în sinod chiar. Înțelepţii cei mai aleşi din sinodul bisericei reformate, cari au sciut împreuna religiositatea cu adevĕratul patriotism au pus stavilă acestei nĕsuinţe. Ei au înţeles, că statul maghiar nu vrea sĕ se atingă de autonomia protestanţilor, o respectează şi pre aceasta, întocmai precum respectează ori ce autonomie. Şi nici că i-a trecut prin minte sĕ se amestece în afacerile confesionale. El pretinde numai acele mijloace, cari 'i compet după douĕ titluri de drept: ca stat modern şi ca stat maghiar.

Şi de aceste mijloace nici faţă cu biserica reformată nu va abḑice, de şi este lucru cunoscut, că ea cu cunoscutu-i patriotism n'ar abusa de această abḑicere. Şi nu poate se abḑică nici din principiu şi nici din punct de vedere al politicei practice. *Căci în cas positiv abḑicerea o ar putè pretinde şi celelalte confesiuni, la spatele cărora nu este patriotism atât de strălucit ca al bisericei reformate.* Nici un organism n'are aşa de mare înfluenţă politică, ca autonomia bisericelor. *N'avem decât se indigităm la organismul bisericei serbesci şi la umbra panslavismului* (nedovedit R.) *care sa ridicat la spatele bisericei evangelice.*

Mai voiesc sĕ desarmeze ultraiştii din Dobriţin statul maghiar şi după ilustrarea acestor esemple? Şi cred ei serios ceea ce a ḑis un orator al lor, că legea penală este mijloc suficient în mâna statului? Esperienţa de toate ḑilele i desminte şi dă drept majorităţei din sinod, care s'a dechiarat pentru inarmarea statului, şi a tăiat calea unei lupte indelungate, care o ar fi regretat şi învingĕtorii şi cei invinşi.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Septemvre.

Festivităţile dela Triest în presenţa Maj. LL. s'au terminat. Esposiţiunea 'şi va urma mai departe cursul seu. O nenorocire a fost paralisată din întêmplare. Ḑiarele aduc, care de care, sciri mai sensaţionale despre un atentat, care se vede a fi avut destinaţiunea de a repeţì crima dela 2 August. După cele ce a aflat poliţia triestină, Vineri seara au sosit doi atentatori la Udine, au remas preste noapte acolo, de unde şi au luat un car pentru Ronchi. În Butrio, satul cel din urmă pe teritoriul Italiei, au părăsit carul, au căutat pe un contrabandist cunoscut, care sĕ'i ducă pe căi laterale la Versa, preste frontarie. Acì au ajuns eară în drumul principal. Cocieriului, cu care au plecat atentatorii, i s'a părut lucru strĕin că pasagierii lui au preferat a trece peste fruntarie pe căi laterale şi a descoperit prepusurile sale cameraḑilor cu care s'a întêlnit în drum şi cari veniau dela Viscone. Sosind pasagerii în Ronchi, cel mai betrân şi-a luat o trăsură şi a plecat la Triest. Cel mai tênĕr a asteptat trenul dela Goriţia. Aflând un gendarm despre trecerea cea ascunsă peste fruntarie s'a dus în otelul unde remăsese cel din urmă dintre pasagieri, care închiriase o încăpere şi se încuiase într'ênsa. Gendarmul a strigat sĕ deschidă. Uşa s'a deschis dar pasagerul care era în negligea mare, vĕḑênd pe gendarm, a pus mâna pe un revolver şi a tras un foc. Gendarmul a pus la timp mâna pe pasager şi a abătut glonţul ce s'a înfipt în plafond. În urma sgomotului au alergat şi alţi oameni şi după o scurtă luptă pasagerul fu legat. Cercetându-se acum mai departe s'au aflat un geamantan gol, într'un casten însĕ s'au aflat doue bombe şi o sticlă cu nitroglicerin. Arestatul s'a numit Giovanni Rossi din Monfalcone, s'a descoperit însĕ mai târḑiu că îl chiamă Wilhelm Oberdank. Sub escortă mare fu transportat la Triest. Se presupune că aceste toate au fost pregătiri de un atentat nou.

Politica rusească scrie o foaie vieneză. urmăresce ne încetat în Constantinopole scopul de a face suspectă pe Austria în ochii Porţii atribuindui planuri viclene. Un funcţionar al ambasadei rusesci din Constantinopole au împărtăşit Sultanului următoarea ciarlatanie, despre planul cum are a se împărți Turcia: Austria anecsează Bosnia Erțegovina, Macedonia și Tracia cu Constantinopolea. Albania devine un principat independent cu un principe italian în frunte. Bulgaria, Rumelia resărăteană, Serbia și Muntenegru (?) vor forma un stat, a cărui regent va fi unul dintre principii principatelor de acum, dacă se va afla vre-unul vrednic. Dacă nu, se va pune un archiduce austriac în fruntea noului stat jugoslav. Ca compensațiune Austro-Ungaria cede României: Transilvania, Banatul și Bucovina. Rusia va lua Armenia, Grecia archipelagul. Sultanul remâne cu Anatolia și poate sĕ se mute la Koni, Brusa sau la Smirna. Caracteristic este că Sultanul, după cum afirmă însuși corespondentul rusesc dă din umeri când aude astfel de neroḑii și ḑice, că sciri de aceste i sûnt tot deauna mai plăcute decât despre conjurațiuni ca a lui Mithad și Memed Rujdi pașa.

Regulamentul

afacerilor interne ale despărțemintelor Reuniunei învĕțătorilor din districtul Sibiiului.

§. 1. Reuniunea învĕțătorilor gr. or. din districtul Sibiiului se subimparte în 3 despărțĕminte, după cele 3 Protopresbiterate: Sibiiu, Săliște și Avrig, așa că învĕțătorii din câte un protopresbiterat formează la olaltă câte un despărțemênt.

§. 2. În fruntea fie-cărui despărțemênt stă câte un comitet de 5 membri, din care unul e președinte, unul secretariu și unul cassariu.

§. 3. Despărțemêntul își ține de regulă ședințele sale în locul central al protopresbiteratului în fie-care an odată. Cerênd trebuința, președintele, cu aprobarea comitetului reuniunei, poate convoca și adunări estra-ordinarie.

§. 4. Convocarea adunărei despărțemêntului se face cel puțin cu 15 ḑile înainte prin mijlocirea oficiului protopopesc respectiv și în „Telagraful Roman". Deodată cu convocarea se publică și Programa adunărei, statorită de comitet.

§. 5. După deschiderea ședinței prin președinte urmează comunicate presidiale, eventuale interpelațiuni și propuneri și apoi se trece la ordine conform Programei.

§. 6. Abatere dela Programă nu se poate face fără numai pe basa unei propuneri declarate de urgentă și susținute de majoritatea adunărei.

§. 7. În adunările generale fie-care membru onorar, fundator sau ordinar are vot decisiv.

Membrii ajutători au vot consultativ.

§. 8. În decursul pertractărei unui obiect sau cestiuni un membru poate vorbì numai odată. Propunĕtorul, eventual referentul unei comisiuni, are cuvêntul din urmă. Dialoguri între membrii, sub decursul desbaterilor nu sûnt permise. E permis însĕ în cestiune personală a'și cere cuvêntul, pe care presidiul îl acoardă inmediat.

§. 9. Fie-care membru are dreptul a cere încheerea desbaterei, care cerere presidiul o pune numai decât la vot, și primindu-se mai pot sĕ vorbească câte unul pentru câte o opiniune, apoi propunătorul eventual referentul.

§. 10. Fie-care membru are dreptul a face propuneri și interpelațiuni. La interpelațiuni presidiul respunde sau inmediat sau în decursul sesiunei. Respunsurile presidiale la interpelațiuni se iau simplu spre sciință.

§. 11. Fie-care membru e îndatorat a observa și în adunări buna cuviință și ordinea recerută.

§. 12. Conclusele adunărei se aduc prin maioritatea voturilor membrilor presenți.

§. 13. Votisarea se face prin sculare și ședere, și numai la cererea unei terțialități a membrilor presenți se face votisare sau nominala sau secretă după cum va fi cererea.

§. 14. Conclusele aduse, după ce pri mesc aprobarea comitetului central al Reuniunei, sûnt obligătoare, pentru fie-care membru al despărțĕmêntului.

§. 15. În contra unui conclus al adunărei se poate însinua vot separat, care în termin de 48 oare are sĕ se predea presidiului spre a'l alătura la Protocol.

§. 16. Protocoalele sau procesele verbale, luate în ședințele adunărei, sûnt a se trimite în termin de 8 ḑile în copie autentică comitetului central spre aprobare.

§. 17. Despărțemêntul esecută conclusele sale prin comitetul sĕu (§. 2), carele se alege pe câte 3 ani. Membrii lui se pot realege.

§. 18. Comitetul despărțemêntului e organ subordinat comitetului central al Reuniunei. El este organul esecutiv al comitetului central.

§. 19. Comitetul prin cassarul seu încassează dela membrii despărțĕmêntului taxele anuale și ori ce ajutoare în bani s'au cărți, pe care în termin de 8 ḑile dela încassare are se le trimită pelûngă consemnare detăiată comitetului central spre administrare.

§. 20. Eventualele erogate au sĕ fie preliminate de adunarea generală, și aprobate de comitetul central (§. 30) stat.).

§. 21. Comitetul va ținè în fie-care cuartal de an câte o ședință.

Protocoalele luate în ședințele comitetului se trimit comitetului central spre aprobare.

ad. Nr. prot. 12 din 1882.

Conform §. 21 lit. b. din Statutele Reuniunei, s'au votat în ședința V din 10 August 1882.

Simeon Popescu,
comisariu consistorial și
președintele Reuniunei.

Lazar Negrilă,
secretar.

Congresul antisemitic din Dresda.

La congresul antisemitic din Dresda au apărut deja în ḑiua a doua peste trei sute de membrii. Cea mai mare parte sûnt din Germania, pe urmă din Rusia, Ungaria etc.

În prima intrunire membrii congresului au făcut cunoscință. Seara s'au întrunit în salele Meinhold, unde s'a afirmat necesitatea unei solidarități a turor rasselor europene în contra Semitismului, și pe urmă luă cuvêntul delegatul unguresc Simonyi.

El constată cu durere, că consciința de drept este foarte puțin desvoltată în generațiunea de astăḑi. De aici vine, că semitismul, care nu formează decât o parte disparentă a societății, a dobândit în multe state o înrîurire îngrigitoare și pe alocurea chiar contrabalansează activitatea guvernelor. Au trebuit se treacă treiḑeci de ani, până se dobândim consciința acestei injustiții. Monstruositățile capitalismului și egoismul cel mai uricios, sûnt cari caracterisează pe Jidani. Mișcarea antisemitică oratorul ar dorì se aibă deocamdată o singură cucerire. Jidanii — ḑice el — se împotrivesc ori cărui progres adevĕrat și întrebuințează toate mijloacele spre a statornicì starea noastră de dărăpânare. Conservatismul Jidanilor nu are în vedere decât punga. Planurile și le ascund, cu haine vechi, fițuici de polițe și cu sângeroșii taleri ai rabinilor. Ei comit fapte mai sèlbatice și mai îngrozitoare decât triburile cele mai selbatice și mai barbare și aceasta numai spre a păstra domnia vițelului de aur. Dimpotrivă legile și preceptele creștinismului sûnt nobile și binefăcĕtoare; ele nu sûnt pătate cu sânge.

— Se anunță mai mulți raportori de ḑiare conservatoare și antisemite, cari voiesc se asiste la ședințe. Congresul le dă voie, dar cu condiție că rapoartele se fie vĕḑute ântâiu de biroul congresului, Raportorii se învoiesc. — Acum ea cuvêntul d. Stőcker, predicatoriul curței din Berlin. El stabilesce următoarele tese:

1. Posiția actuală a Jidanilor etse un pericol pentru ei și pentru toate popoarele culturale, pentru unele națiuni e, chiar de pe acum, pricina unei ruini materiale și a unei degenerări moral. Formarea unei societăți internaționale în scopul de a înfrânge atot-puternicia Jidanilor este o chemare din cele mai de căpetenie a lumei creștine.

2. Cestiunea Jidanilor deșì se basează pe deosebire de rassă și de religiune, nu e în manifestarea ei numai o cestiune de rassă și de religiune, ci o cestiune universală de un caracter cultural-istoric, politic-social și moral religios.

3. Influența Jidanilor se întemeează pe câștigul esclusiv, adeseori imoral și pe întrebuințarea tot atât de esclusivă și de imorală a banilor de dușmănie contra vieței societăței și statului creștin și pe puterea ce resultă din ea asupra elementelor rele și slabe ale națiunilor, în sfêrșit pe neajunsurile actualei stări sociale și politice.

4. Jidanii sûnt în neputință, a forma nesce părți constitutive organice într'un popor creștin. Jidanii reformiști, deșì se abat în unele priviri de ceilalți, nu constituesc însĕ o escepțiune în situația lor generală, dar sûnt o primejdie cu atât mai mare prin tendența lor de a stăpânì și descompune popoarele crestine.

5. Emanciparea Jidanilor nu numai întru cât privesce posiția lor înaintea legilor civile, dar și întrucât privesce posiția lor politică în stat, e în contradicție cu ființa ideei de stat creștin și o greșală fundamentală. Funcțiuni nu trebue se li se dea Jidanilor, și tot atât de puțin locuri de profesori la scoalele creștine.

6. Din punctul de vedere social adesea representantul nudei forțe bănesci esploatator al muncei streine și puțin împărtășit la lucrările productive și îndatoririle sociale legate de ele, — Jidovismul modern e în epocha, în care cearta între capital și muncă s'a desvoltat până la crearea de partide de resturnare, o primejdie socială de primul rang, cu atât mai mult, că din pricina pornirei lor negative pentru basele statului creștin, ei contribuesc în mare parte la cultivarea ideilor revoluționare. Puterea financiară a Ovreilor este o pedecă pentru viața independentă a statului, intrigele lor de bursă sûnt rădăcina unor direcțiii pernicoase în viața comercială.

7. Relele, pa cari spiritul și comerțul jidovesc le pricinuesc pretutindenea, sûnt a se înăbușì printr'o legiferare, care sĕ restrîngă puterea capitalului: creștinii sĕ aibă afaceri pe cât se poate numai cu crescini.

8. Numai prin negațiunea ideei de stat crestin și a idealului național în viața publică și în legislațiune au ajuns unele popoare crescine sĕ atârne de Jidani. Numai prin susținerea intactă a modului de a vedea crescinesc vor redobândì ele independența lor naturală. Guvernul și corpurile legiuitoare trebue sĕ ea ele prin urmare inițiativa de a învita popoarele, sĕ'și apere libertatea și particularitatea neapărată ori cărei națiuni prin cultivarea spiritului crescinesc și combaterea spiritulului ovreesc în literatură presă în vieața politică și cea comunală.

Membrii congresului ce declară de acord cu aceste tese; de vreme ce însĕ în unele puncte s'ar putea schimba sau adauge ceva, ele se trimet în desbaterea unei comisiuni.

Bernhard Förster din Berlin încuviințează în toate modul de a vedea Părintelui Stöcker, el cere însĕ sĕ se fixeze ținta finală a mișcărei antisemite. Jidanii nu pot fi tolerați între popoarele creștine: cel mult dacă ar putea fi ignorați Cestiunea ovreească trebue resolvată cu mijloace radicale; altfel nu va fi pace.

V. Libermaun (Berlin) încă aprobă cu căldură tesele lui Stöcker. Dar ele nu trebuesc luate numai ca neşte simple resoluțiuni, cari n'au absolut nici o valoare, ci trebuesc presentate guvernelor și parlamentelor. El se felicită, că de astădată nu au eșit la iveală diferențele dintre deosebite curente antiseminte. Și dênsul cere ca și ante-vorbitorul sĕu Förster mijloace radicale spre a deslega cestiunea ovreească; deocamdată însĕ trebue sĕ se useze de mijloace practice, potrivite cu realitatea.

Dr. Henrici (Berlin) mărturisesce, că d-sa nu consideră cestiunea evreească ca o cestiune religioasă, și de rassă. El crede, că este neapărat de lipsă, ca Evreii se fie dați afară din Germania. O altă soluțiune nu esistă. Ori-ce legi escepționale contra jidanilor, ori cât de aspre ar fi, vor remânea zadarnice, căci Jidanii mulțămită vicleniei lor, își vor umplè tot-deauna punga și vor dobândì o preponderență socială între popoarele creștine. Nu vreau o isgonire violentă, dar trebue sĕ alungăm pe Jidanii pe calea legală și cât se poate de iute, din toate statele creștine. Treaba Jidanilor e unde se vor duce după ce vor fi isgoniți. Aceasta nu ne privesce căci nu noi am chemat pe Jidovi la noi. Un alt mijloc nu esistă pentru a ne scăpa în mod durabil de acest popor nomadic. Eu propun sĕ se hotărască, că cestiunea ovreească nu se poate deslega de cât pe basa dreptului de stat.

Predicatorul Curței Stőcker ḑice că propunerea delegatului Henrici este de o cam dată prea ideală. Mișcarea antisemitică n'are încă multă putere în Germania și Jidanii se bucură încă de o astfeliu de influință, în cât dacă s'ar propune în acest moment isgonirea sau a Semiților sau antiseminților din Germania, mai că mai iute ar fi isgoniți acești din urmă. (Aprobări și contraḑiceri.) Stőcker propune dară mijloace practice. Sĕ se înființeze pentru toate țĕrile un comitet antisemitic central cu un organ al seu tot central. Jidanii au „Alianța isralită universală;" ei bine sĕ'și întemeeze și creștinii o astfel de societate îndreptată în contra celei jidovesci. De altfel vorbitorul crede că puterea Jidanilor e cam esagerată; guvernele și popoarele creștine sûnt în stare sĕ se scape ori si când de Jidani; nu e cestiunea de cât se vrea e (Aplause.)

Istoczy (Ungaria) cetesce proiectul unui manifest, adresat către toate guvernele parlamentele și popoarele creștine, în cari acestea sûnt învitate la luptă contra Jidanilor. Întocmai precum au procedat odinioară Creștinii în contra Arabilor, Turcilor și persilor, trebue sĕ se proceadă acum și contra Jidanilor. Asimilarea Ovreilor sau măcar o înțelegere cu ei a făcut un flasco desĕvârșit.

Misionarul anti-jidovese de Roi (Berlin) crede că ar fi bine sĕ se trimeată Jidanii în Epipt sau dacă nu se poate aceasta, sĕ li se suspende dreptul de emancipare, cel puțin pentru un veac. Mai înainte însĕ de a se face una sau alta, el propune, ca Jidanii sĕ trimeață în sinul congresului doisprеḑece din oamenii lor cei mai aleși, spre a li se da ocazie sĕ restoarne, dacă le dă mâna acusațiunile îndreptate în contra Jìdanilor. (Ilaritate generală).

Dr. Förster (Berlìn) crede că ar fi bine, ca Jidanii sĕ'și întemeieze un stat al lor propriu oare-unde. Cât privesce restul el e de aceeaș părere cu Henrici, pentru o isgonire a Jidanilor. În acest sens mai vorbesc un mare numĕr de delegați, între care și un d. de Bismarck.

În ședința următoare, care s'a ținut a doua ḑi, Istoczy 'și cetesce încă odată manifestul sěu. El e primit aproape în unanimitate de toată adunarea.

Henrici propune, ca manifestul sě fie trimis tuturor ḑiarelor din Europa, atât crescine cât și ovreesci, precum și celui mai mare ḑiar jidovesc de pe lume, lui „Times“, care dacă nu'l va publica gratis îl va publica de' sigur pe bani.

Ludovic **Olsavsky** (Pesta) propune ca manifestul sě fie trimis și ḑiarelor americane, de oare-ce congresul Statelor-Unite este un congres lumesc de antisemiți. — D. de Bismarck spriginesce această propunere, adaugă însě, că manifestul nu trebue trimis numai ḑiarelor ci sě se tipărească și în broșuri.

Presidentul citesce o propunere a baronului Fridrich Ferhenbach-Londenbach, care cere crearea unui cordon de graniță în cotra Jidanilor, precum și interdicția Jidanilor de a slujì în armată, de oare-ce uniforma de soldat și epoletele de oficier se degradeaḑă purtândule un Jidan.

Presidentul anunță, că s'a format un comitet central anti-semitic, în care sûnt representate toate statele. Scrisorile către comitetul central sunt a se adresa: domnului **Pinkert** la Dresda.

Heunschel propune ca manifestul sě se trimeață și parlomentelor.

Pinkert propune sě se voteze de adunare o adresă justiției din Ungaria, prin care sě se esprime convingerea, că justiția ungurească nu se va lăsa a fi abătută din calea cea dreaptă de banii Jidanilor și va resolva casul dela Tisza-Eszlar, urmărit cu cea mai mare băgare de samă de toată lumea creștină, în sensul dreptăței.

Onody, deputat în camera ungurească, descrie crima dela Tisza-Eszlar într'un chip care emoționează adunarea. Culpabilitatea rabinului Scharff e netăgăduită. — El arată și un portret al victimei Solmoși, acest simbol vecinic al fanatismului jidovesc și al netoleranței acestei rasse insusceptibilă de civilisația creștină.

Membrii comitetului central permament sûnt următorii: Henrici Pickenbach, Skalla, Winferseld, Koffmanne, Pinkert, Stöcker, Zerboni, Schmeintzer, Ziegler, Istoczy, Onody, Simony.

Congresul s'a terminat printr'o strălucită serbare de grădină.

Locul unde se va întrunì Congresul pentru anul viitor este probabil orașul Breslau, din Silesia.

Varietăți.

* Maj. LL, împěratul și împěrăteasa au părăsit în 19 la 7 oare și 40 min. Miramare. La despărțire au fost de față Locțiitoriul, comandantul Kuhn, capii autorităților și toate năile de rěsboiu, care ancorează dela Miramare până la Triest; alte năi de resboiu au fost iluminate splendid. — Părechea princiară de coroană a plecat eri dimineață spre **Transilvania**.

* (**Visită**). Principele **Bulgariei** care a petrecut un timp oare care în Rusciuc a făcut eri o visită regelui Carol în residența dela Sinaia.

* (**Festivitatea centenariă a Timișoarei**). În 5/17 Septemvre sa serbat în Timișoara aniversarea a suta dela devenirea Timișoarei cetate reg. liberă. Cu ocasiunea acestei serbări s'a făcut între altele amintire de cetățenii Timișoarei, din acel timp. Acia au fost Români, Serbi, Italieni, Spanioli. Comitele suprem din împregiurarea că pela 1730 se afla în Timișoara un iesuit cu numele Nagy predicator, deduce că au trebuit se fie și Maghiarii. Poate că au fost, pentrucă și în cel dintâiu magistrat ne spune tot comitele suprem au fost lângă Români, Serbi, Nemți și Maghiari. Aceste înse puțin impoartă. Mai mult va interesa pe publicul român se scie că la festivitatea din cestiune au luat parte și reuniunile de cântări române din Caransebeș și Lugoj și cea a agricultorilor români din Chisetěu, membrii cărei au fost în costumul lor dela țeară. Reuniunea din Caransebeș a obținut în urma concentărei premiul al treilea; cea din Chisetěu al patrulea și cea din Lugoj al șeaselea. **Sensațiune generală** a făcut reuniunea de cântări română din Chisetěu.

* (**Oaspeți suspecți**.) Ḑilele trecute, orașul Iași a fost visitat de nisce oaspeți, a căror ținută trăda pe ostașul rus. Acesti visitatori au inspectat înălțimele dela Galata și Cetățuia și sau întors în oraș, după ce au făcut o escursiune și la Repedea. Numeroasele oștiri rusesci, înșirate de a lungul fruntariilor noastre, ne fac a bănuì, ḑice „Indep. romană,“ că acesti oaspeți nu sûnt străini unei recunoasceri militare.

Sz. 2583 of. 1882.

A „Telegraful Roman“ tekintetes szerkesztöségének helyben

Gyulafehérvári ügyvéd Patitia Rubinnak a nagy-szebeni „Telegraful Roman“ szerkesztösége ellen szemèlyes megtámadásokra adott feleletnek kőzzé tétele iránt a nagy-szebeni kir. tőrvényszéknél beadott és illetékesség szempontjábol ide áttett kérvényának hely adatván az 1882 évi majus hó 27-én kelt sajtó rentartàs 20 §-a és a m. kir. belügyi és igazságügyi ministernek 1871 május 14-én 1498 I. M. E. sz. a. kelt rendeletének 9 §-a alapján meghagyatik a „Telegraful Roman“ tekintetes szerkesztőségének Patitia Rubin űgyvédnek a „Telegraful Roman“ 62 számában megjelent Gáll Anna által aláirt nyilt levélre adott „Refrângeri“ czimzet feleletét mely kővetkezőn hangzik:

Alba-Iulia 15 Iunie 1882.

Onorată Redacțiune! La respunsul d. Anna Gall din Abrudsat presidenta fondului scoalei de fetițe din Abrud am onoare a da următoarele:

Refrângeri.

După tot cuprinsul respunsului dat se adeveresce, cumcă prin mulțămita publică de sub întrebare simplu se cuitează lui Alesandru Danciu producerea unei oblagațiuni despre împrumutul luat dela societatea de lectură din Abrud în anul 1870, dar că ar fi administrat în adevěr acei bani spre scopul destinat — încă este întrebare.

Cumcă eu și alții cu mine dimpreună ni am nisuit a îndemna la îmbrățișarea înființărei unui fond de scoală în Abrud, este faptă și singur acel indemn au fost, cum că eu am adunat în propria persoană dela un bal — și nu concert — acel venit de 45 fl. v. a. ca președintele comitetului acelui bal, precum am adunat și cu alte petreceri ocasionale pentru biblioteca casinei, și deosebì la fondul teatrului naț onal 100 fl. care sume s'a administrat la locul menițiunei lor.

Aceste sûnt fapte cunoscute întregului public din Abrud — afară poate de doamna presidentă, care pe acele timpuri era cuprinsă cu alte colecte pentru masluri și scopuri mai particulare de buzunariu.

Cumcă până lu adunarea sumuliței de 45 fl. nici un pas nu s'a făcut pentru înființarea unui fond încă este faptă, și am temeiu de a afirma, cumcă scrisoarea On. reuniuni a femeilor din Brașav este mai târḑie cu 10 ani după 1866.

Sciu că mai de multe ori aceea On. reuniune a trimis provocări dar fără resultat, căci au lipsit voința și vėḑând mai mulți nepăsarea domnitoare prin scopul acelei petreceri, am voit a rumpe ghiața. Cum că au fost lipsă și este și aḑi de o scoală de fetițe îr Adrud este necontestabil, însě neg cumcă până la 1870 s'ar fi făcut cel mai mic pas, s'au ofrêndă pentru acest scop ba au trecut încă și 10 ani până s'au veḑut ceva început real.

Imputarea ce se face unor bărbați și, și mie, cumcă am fi făcut On. Doamne imputări, nu este apevěrată, pentrucă Domnia sa nici că se pusese la lucru, deci de retragere nu poate fi vorba. Însinuări de natura aceasta se combat cu faptul, că noi chiar am adunat bani spre acest scop, și prin urmare am promovat scopul salutar, dar ne-am impedecat, și capul mare era la aceia, cari ori ce idee, ce nu provinea dela ei se fie fost cât de bună — o combăteau din ambițiune reu preceputá, precum sa întêmplat și cu înființarea fondului de sub întrebare. De aici se esplica deceniele de nelucrare, preferinduse venite particulare cu delasarea ideilor mai înalte. In ținutul acela neghina s'a sămănat chiar de cei ce o împută altora, și chiar și aḑi se practisează întriga și te cuprinde uimire când privești la desastrele întemplate de 10 ani încoace de când sa depărtat de acolo așa numiții „sěmănătorii de neghină.“ Oare cine e de vină la aceste? Însinuarea că a'și fi vînat interese proprie în afacerile de interes comun le respingeu dispreți acele ia, care curea credință le folosesce în rěspunsul seu, și o provoc a dovedì singur un fapt de atare natură, ce neputênd face atari scornituri și insinuari ne umane le dechiar simplu de calumnià.

Fondul ar potea se fie și mai mare decât 1500 fl. dacă toate venitele s'ar potea controla, și sar administra de casiera reuniunei, dar fiind că fundul îl administrează singur presidenta, casiera și-a dat demisiunea.

Peatra asauroă dela baia Concordia adunată pentru acest fond de scoală s'a vêndut fără licitațiune dlui Alisandru Danciu cu 200 fl. până când precepători afirmă, cumcă la licitațiune sar' fi putut câstiga mai mult decât duplu, și precum sum informat ceealaltă grămadă de peatră auroasă încă nevendută este reservată pentrucă compunătoriul adeverat al mulțămitei cestionate și a respunsului mie dat, tot pre calea aceasta sě și 'l poată însușì. Cred că nu va intârḑia d. președintă a ne face și aceasta cunoscut prin o mulțumită păblică, precum o facu și la prima vindere!!

Când în respuns se recunoasce, cumcă pre cale privată mi sa cuitat mie primirea obligațiunei, eară în public debitorelui Al. Danciu, adeverul relevațiunei mele este necontestabil. Acesta nu însemnează a-'și împlinì chiemarea, ci este o lovitură ne meritată, precum este întregul respuns plin de mofturi.

Nu-și a socotit concipientul respunsului pre deplin afirmațiunile și contraḑicerele sale, căci dacă eu am fost notariu sau archivar și banii i a adunat d. Ales. Danciu, cum vin eu era ai estrada ca imprumut acelui ḑis cassariu?

Nici d. Al. Danciu nu ia făcut cunoscut esistența obligațiunei, nici presidenta n'a adus la cunoscința comitetului reuniunei primirea obligațiunei dela mine până când nu sa întețit publicarea prin par. D. Todescu. Acestă intețire sa făcut chiar la provocarea unor onorați membrii din comitetul reuniunei.

In privința aceasta mě provoc chiar la protocoalele reuniunei.

In privința aceasta me provoc chiar la protocoalele reuniunei, unde până aḑi primăvară nu este urmă de primirea obligțiunei.

Nu importă nici decum obligațiunea a doua, care poate numai acum sa făcut, ci este deciḑătoare obligațiunea originală pre lângă a cărei redare sa căpătat cea nouă de 200 fl. elocați fără nici o ipotecă.

Reuniunea n'a elocat nici decum la d. Ioan Danciu aceia sumă, ci acea faptă a fost a lui Al. Danciu, care sub resposibilitatea propropriă au manipulat banii cu 25%, care interese de 12 ani convin împreună cu capitalul sumei de 200 fl.

Nu sum jalus de a primì dela d. președință mulțămită, nici am asceptat acea după cum o cunosc, însě am voit ca publiabrudean sě fie încunoscințat, cumcă suma adunată cu 12 ani mai înainte nu sa prăpădit precum s'a prăpădit banii adunați pentru ridicarea unui orologiu la biserica ortodocsă din Abrud.

Aceasta m'a îndemnat de nu am lăsat obligațiunea dela mâna mea și de a administra la timpul sěu pentru scopul menit, cu atâta mai vertos, căci obligațiunea sună cumcă bănii sě dau dela mâna mea și eu luasem respunderea despre acurata administrare față de contribuitori.

Cumcă am purces corect este acum vědit dar în mulțămita dată în publicitate de doamna president nici urmă nu se vede despre cele întêmplate.

Pre lângă toată silința de ași escusa nelealitatea comisă, singură întăresce adevěrul epistolei mele deschise, și sum mulțămit cu resultatul.

Acei bani n'a fost proprietatea societăței, ci a fondului înființând.

Ce s'ar fi ales de acesta sumă dovedesce nulificarea și imprăștiarea bibliotecei acelei casine, începute de mine și lăsate acolo.

Din tot sirul acestui faimos respuns se cetesce o nepreceputá sumețiă și dorința de a urgisi pre alții, dar atari invective de sine cad, ne avênd domna presidentă nici cea mai mică probă, prin care ar putè la locul sěu se dovedească inocența sa în această afacere și dreptul de a se folosì de nisce laude seci și ne basate. Ar fi avut loco escusă a onor. D. presedentă, cumcă atât mulțămita cât și respunsul este faurit de un venetic în acele părți, cari nu cunosc întâmplările din trecut. Ca om inteligent ai debuì se scie acela cumcă a pune în gura unei doamne nisce insulte adresate pre nedrept unui alt bărbat, care fu silit ași apăra reputațiunea sa înaintea publicului din Abrud față de ofranda facută de acel public și acum de către președenta reuniunei unui singur om atribuit este o faptă ne leială față chiar către acea doamnă, pre care s'a îndus în eroare cu compunerea mulțămitei cei ne adeverate.

Cumcă nu ne conduc dorințe particulare, ci am lucrat pentru binele public, dovedesce înființarea scolei de fetițe din Câmpeni la care în urma propunerei mele făcută în adunarea generală din Sibiiu a Asociațiunei transilvane din anul 1876 i sa acordat în anul următoriu un ajutoriu prin care sa și înființat aceca scoală și aḑi mulțămită lui Dḑeu sustă, până când Abrudul nici aḑi nu are.

Eu singur numai pentru a dovedì insinuările contra mea de scornituri purcese din reutatea On. presidentă, sûnt și silit a mě provoca le acest cas, între altele mai multe, și ca publicul sě se poată convinge că cu ce oameni ar fi putut on. presidentă a lucra în anul 1870.

Nu este în stare onor. presidentă a Reuniunei a mě putè dăscălì căci n'are causă basată și dacă și-a primit dela mine aceeași lecțiune s'a făcut mai mult în interesul acelui public din jurul Domniaei, care de o mână dn oameni de aceia pănură este terorisat și în toată ḑiua espus afronturilor de soiul precum 'l věd în respuns. Apoi tot acei oameni vorbesc de cause naționale și alte lucruri frumoase, pentru care nici că simțesc.

Aceste sûut cuvintele mele de adio față cu on. presidentă, care nici decum nu a spălat de pre sine neadevěrul mulțămitei date.

Rubin Patița
advocat

a „telegraful roman“ ezen határozat atvétele után megjelenő számában a fennemlitett belügyi és igazságügyi ministerek rendeletének 12 §-ában ki tett kővetkezmények terhe alatt és pedig tekintettel a nyilt levél és a felelet terjedelmére fizetés nelkűl kőzzé tenni.

Kir. járásbiróság.

Nagy-szeben 1882 évi September 13-án.

a kir. járásbiró
Aleman *)

---

*) Vom revenì Red.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Septemvre 1882.

Sibiiu: 17 43 29 1 11

Burſa de Viena și Pesta

Din 19 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 15	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	87.95	88.15
Renta ung. de hârtie	87.—	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.50	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.50	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98 50	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .		98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.75 97.50	97.75
Obligațiuni urbariale transilvane .		99.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorți ungurescì cu premii . . .	118.—	118.50
Sorți de regularea Tisei . . .	109.40	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.80
Datorie de stat austr. în argint .	77 35	77 30
Renta de aur austriacă	95.40	95.40
Sorți de stat dela 1860 . .	130.75	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	825.—	827.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	303.—	303.—
Acțiuni de credit austr. . . .	316.—	317.—
London (pe polița de trei luni) .	119.20	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.45½	9.46
100 marce nemțesci	58.20	58.25

Nr. 225 [224] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěțătoriu la scoala populară confesională gr. or. în Câmpuri-Surduc protopresbiteratul Iliei cu termin până la 25 Septemvre, a c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual în bani gata 90 fl
2. În bucate 90 ferdele cucuruz (a 16 cupe) în bombe.
3. Lemne 4 orgii lungi, din care este a se încălḑì şi scoala.
4. Gradina de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada în 1 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.
adm. ppresbiter.

Nr. 307 [225] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Mateiaş protopresbiteratul Cohalmului, până în 25 Sepemvre a. c. v.

Emolumentele sûnt: 100 fl. v. a. ce se vor plătì în 4 rate, cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru încălḑit.

Suplicanţii vor avè a-şi ascerne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Cohalm 3 Septemvre, 1882.

Comitetul parochial concerninte în conţelegere cu

Niculae Mircea m. p.
adm. ppresb.

---

[221] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători, in următoarele comune:

1. Lazesti, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne,
2. Lapuşiu, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne.
3. Peleşiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.
4. Buninginea cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne, se deeshid concurs până la 25 Sept. a. c.
5. În Secătură salariul s'au urcat la 150 fl. cuartir şi lemne, şi Concursul publicat se prelungesce încă până la 15 Sept. a. c.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a'şi subscerne cererile înstruite, în sensul Stat. org. şi a Regul. pentru învĕţĕmmênt „oficiului protopopesc gr. or. din Abrud.

Abrud în 30 August 1882

În conţelegere cu Comitetele parochiale concerninte.

Ioan Gall m. p.
prot. şi adm.

Nr. 165 [223] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului cu termin până 25 Septemvre a. c. st. v.

1. Cupşeni, cu salariu anual 100 fl.
2. Ungureni, cu salariu anual 100 fl.
3. Libotin, cu salariu anual 100 fl.
4 Rogoz cu salariu anual 100 fl.
5. Suciul de jos, cu salariu anual 100 fl.
6 Borcut, cu salariu anual 100 fl.
7. Văleni, cu salariu anual 100 fl
8. Peteritea, cu salariu anual 100 fl.
9. Poiana-porcului cu salariu anual de 80 fl. din fondul scoalei.

La toate cuartir liber şi lemne de ajuns pentru încălḑirea scoalei şi a locuinţelor învĕţătoriului.

Salariul anual se va solvì în 3 rate decursive din repartiţiune dela popor, afară de parochia de supt punctul 9.

Doritorii de a ocupa acestea posturi invĕţătoresci au de a substerne petiţiunile concursuale înstruite conform Statutului organic şi a regulamentului de învĕţământ la oficiul protopresbiteral în Cupşeni (p. u. Magyar-Lapos) până la terminul susindicat.

Cupşeni în 23 August, 1882.

Comitetele parochiale concerninte în conţelegere cu

Samuil Cupşa m. p.
ppresbiter.

Nr. 212. [211] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu primar la scoala confesională gr. or. din Vale, ppresbiteratul Săliştei, cu termin până în 26 Septemvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a.
2. Relut pentru lemne 20 fl. v. a.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a aşterne suplicile concursuali instruite conform prescriselor Statutului organic şi a Regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral al Săliştei în Sibiiu până la terminul indicat.

Învĕţătoriul devenit ales va fi dator a ţinè în tot timpul Dumineca şi serbătoarea strana dreaptă în biserică, şi spre aşi arĕta desteritatea sa în cântări va avè a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică.

Vale, 29 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 12. [210] 2—3

CONCURS.

Pentru ambele posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Galeş, tractul protopresbiteral al Săliştei, se escrie concurs până la 26 Septemvre st. v. a. c. esclusive când va fi şi alegerea

Emolumentele pentru fie care din aceste posturi sûnt 200 fl., care se solvesc în rate trimestrale din subvenţiune votată dela comuna politică.

Concurenţii îşi vor substerne suplicele lor instruite conform statutului organic şi a prescriptelor sinodali până la terminul indicat Oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu prelûngă condiţiunea, ca aceia sĕ ţină şi scoala de repetiţiune şi de pomărit precum şi în ḑilele de dumineci şi Sĕrbători a conduce cântările în strana dreaptă în biserică — fără altă remuneraţiune.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Galeş 16 August 1882.

Comitetul parochial gr. or.

Nr. 250 [219] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din protopresbiteratul Gioagiului II se escrie concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. în următoarele comune:

1. Almaşul mare, salariu anual 150 fl.
2. Almaşul de mijloc, salariu anual 80 fl.
3. Almaşul mic, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
4. Ardeu, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.
5. Bacaia, salariu anual 60 fl., şi victuale în valoare de 20 fl.,
6. Bozes, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.,
7. Bulbuc şi filia Curpeni, cu salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
8. Cerule Băcăinţei, salariu anual 80 de fl., şi victuale în valoare de 20 fl.
9. Cibu, salariu anual 100 fl.
10. Feredeu, salariu anual 70 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
11. Glod şi Nadastia, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 10 fl.,
12. Homorod, salariu anual 200 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.
13. Mada şi filia Stăuini, salariu anual 160 fl., şi victuale în valoare de 48 fl.
14. Mermezeu Văleni, salariu anual 80 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
15. Nojag, salariu anual 86 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
16. Renghet, salariu anual 100 fl.
17. Valea mare, salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
18. Varmaga, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

Cu toate acestea staţiuni sûnt împreunate cuartir natural şi lemnele de lipsă pentru încălḑire.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci vor substerne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi de regulamentul congresual din 1878 până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului II.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Secărâmb, 25 August 1882

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 206. [220] 2—4

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din mai jos însemnatele comune sĕ deschide concurs cu termiu până la 25 Septemvre a. c.

1. Armeni cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir natural.
2. Beşinĕu, cu salariu anual de 150 fl.
3. Brosteni, cu salariu anual de 150 fl.
4. Cinadie, 250 fl. v. a. şi cuartir natural.
5. Dobârca, cu salariu de 100 fl.
6. Gârbova, cu salariu de 100 fl.
6. Mercurea, cu salariu de 150 fl. 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.
8. Spring, cu salariu de 200 fl. v. a. cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc.
9. Cunţa, cu salariu de 130 fl.
10. Tău, cu salariu de 100 fl.

Petiţiunile concursuale, instruite conform stat: org. şi regulamentului congresual din 1878. sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. gr. al tractului Mercuri.

Mercurea la 23 August.

Ioan Droc m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 187 [215] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învetătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos însemnatele comune bisericesci în protopresbiteratul Cetăţei de peatră se escrie concurs cu termin până în 26 Septembre a. c. st. v.

1. În Valeni, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne pentru încălḑit.
2. Tinteuşu-mare, salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemne de încălḑit.
3. Cârbunariu, salariu anual 120 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.
4. Făuresci, salariu anual 140 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.
5. Fenaţe, salariu anual de 160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vreuna din staţiunile sus atinse vor avea a'şi asterne petiţiunile subscisului oficiu protopresbiteral până la terminul sus îndicat instruite conform prescriselor „Statut. org.“ şi Regulament. prov. din 1878 §. 67. prelângă aceia concurenţii trebue se scie şi limba maghiară încât se o poată propune în scoală.

Cârpiniş, 25 August 1882.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
ad ppesbit.

CONCURS. [216] 2—3

Pentru intregirea staţiunei de învĕţătoriu în comuna Romoşel cu terminul până la 26 Septemvre v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 200 fl. v. a. din subvenţiunea comunală în rate lunare decursive; 6 orgi de lemne din care are a se încălḑì şi scoala, şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legei în vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei.

Petenţii au a se presenta până la alegere în una din duminecile viitoare în sânta biserică la Romoşel.

Romoşel, 29 Aăgust, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 141]217] 2—3

CONCURS.

Cu terminul până la 19 Septembre a. c. st. vechiu pentru întregirea următoarelor staţiuni învèţĕtoresci în protopresbiteratul Avrigului

1. Sebeşul de sus cu salariu anual de 120 fl. cuartir natural şi lemnele necesare de încălḑit.
2. Porumbacul inferior cu salariu de 170 fl.

Petiţiunile concursuali iustruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa oficiului protopresbiteral al Avrigului (p. u. Avrig)

Avrig 31 August, 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrig.

Nr. 253. [218] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Jac se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. În bani după repartiţiune 88*) fl.
2. În bucate 45*) vici mari de cucuruz sfĕrmit.
3. Lumini 3 punţi.
4. În lemne patru orgii din cari se va încălḑì şi scoala.
5. Hârtie 3 conţi.
6. Patru jugĕre pămênt parte arătură parte fênaţ, ale căror contribuţiune o va solvì invĕţătoriul.
7. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi grădină de legumărit.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu ppresbiteral în Fizeş St. Petru, documentând că sciu şi limba maghiară.

Jac, 26 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca m. p.,
ppresbiter.

---

*) În Nrul 104 din eroare s'a pus 80 fl. şi 40 vici.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

La nrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 106. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La metodul cel nou.

(O-l) Nici odată libertatea n'a fost plesnită cu atâta neruşinare, ca şi astăḑi sub aşa numitul regim liberal al „sdrobitoriului“ de naţionalităţi. Nerespectarea legilor nici o dată n'a fost dogmă politică în mod mai demonstrativ, ca acum aici la noi în Ungaria. Şi oameni mai orbiţi ca conducĕtorii politicei noastre încă nu mai sûnt pe faţa pămêntului.

Trecut'am preste multe şi prin multe. Şi astăḑi vedem că ni se pregătesc alte munci, prin care avem sĕ trecem. Ni se pregătesc lucruri, la cari în adevĕr nu ne-am aşteptat, lucruri cari în civilisata Europă pot trece de atac contra omenirei, lucruri cari privesc consciinţa noastră.

Tare am progresat în Ungaria. În comparaţie cu alte state, progresul nostru e la culme, unic în feliul seu, căci precând lumea progresează în cele bune şi folositoare, la noi se lucră din resputeri la dĕrîmarea statului actual, şi aceasta la iniţiativa şi sub scutul guvernului ţĕrei.

Este unic în feliul sĕu progresul în Ungaria, căci precând în alte state guvernul lucră pentru pacea şi mulţămirea cetăţenilor, guvernul nostru seamănă discordie; precând guvernele altor staturi conlucră la mulţămirea generală, al nostru din apăsarea elementelor nemaghiare 'şi face cestiune de consciinţă; precând în alte staturi toţi cetăţenii sûnt egali înaintea legei, la noi maghiarilor toate le sûnt permise, nemaghiarilor însĕ nimic; ba ce e mai mult nici în casa lui Dumneḑeu nu mai sûnt în siguranţă.

Aşa este sistemul politic de astăḑi, aşa pretinde *„marea problemă, ce stă înaintea ungurului politic“*

N'am mai scrie nimic despre sinodul bisericei reformaţilor din Dobriţin, dacă nu l'ar fi comentat ḑiarul principal al guvernului actual în articlul, pe care l'am publicat în ḑiarul nostru din 9/21 Septemvre a. c. Nr. 105.

Fără această comentare n'am mai scrie nimic, pentrucă de mult se persecută elementul românesc, şi nu mai este secret, ceea ce se trimbiţă ḑi de ḑi: maghiarisarea cu ori ce preţ.

Sĕ revenim însĕ asupra temei. Majoritatea sinodului din Dobriţin a dat scoalele în mânile statului. Lupta a fost ageră, căci era lucru de principiu, lupta a ţinut mult, în cele din urmă însĕ a învins guvernul. Şi e mare bucurie în Israil. *„Deocamdată nici un eveniment politic nu poate fi mai important şi mai imbucurătoriu ca fapta aceasta. Ea e o epocă speciale a politicei maghiare pe care nu avem cuvinte spre a o apreţia din destul.“* Aşa esclamă „Nemzet.“

Fie care om cu mintea sănătoasă sĕ întreabă ce eveniment important şi imbucurătoriu poate fi, dacă biserica reformată ungară cedează scoalele în mânile guvernului unguresc? Şi în ce constă însemnata epocă a specialei politici maghiare, pre care a o lăuda maghiarii nu au cuvinte îndestulitoare? Ar fi greu în adevĕr a afla motivul bucuriei din Israil, dacă n'ar venì tot guvernamentalul „Nemzet“ sĕ se descopere în toată golătatea sa Ar fi greu, căci până astăḑi după ḑiarele maghiare Ungaria era idealal „Libertăţei“ şi libertate ca în Ungaria nici în fantasia vechilor greci şi romani nu putea esista. Acum însĕ vine guvernul maghiar şi în faţa lumei întăresce afirmaţiunile noastre de până acì. Ne spune că *„mare problemă stă înaintea ungurului politic.“* Va se ḑică problema e mare. Apoi atributele acestei probleme?

„Deslegarea acestei probleme pe base de principii cu greu ne va succede“ credem şi noi, căci principiile sănătoase sûnt o raritate în sinul politicilor maghiari. Guvernul trebue sĕ se abată dela principiile reale şi sĕ se apuce de ficţiuni. Şi în adevĕr pe calea ficţiunilor departe am ajuns; *„Guvernul păşesce nu numai in numele statului modern, ci şi in numele statului maghiar“* şi in numele acestui stat maghiar „nu poate cede nimic fără *compromiterea scopurilor sale*“..

Sĕ ne lămurim! Guvernul unguresc are de deslegat o mare problemă, care numai prin ficţiuni se poate deslega, de principii nici vorbă. Ficţiunea e gata. Statul maghiar, are scopurile sale proprii, dela cari nu se poate abate fără compromiterea întereselor maghiarismului.

Mai interesant însĕ este faptul, că tot guvernul maghiar ne instruează şi mai departe, şi în sinceritatea sa ne descopere toate scopurile şi problema ce are de a deslega.

Ca se mulcomească pre Ungurii reformaţi, vine şi le spune că statul maghiar e foarte puternic. El are garanţii mari, foarte mari.

Şi aceste garanţii indreptăţesc la asuprirea confesiunilor şi naţionalităţilor nemaghiare. Apoi veḑi Doamne şi reformaţii sûnt Unguri.

Prin urmare reformaţilor li se ḑice: abḑiceţi de autonomia bisericei cu privire la scoale, căci şi voi sûnteţi unguri, aveţi şi voi de a deslega o mare problemă, aveţi scopuri speciale maghiare.

Autonomia bisericei voastre este stagnarea statului maghiar. Pentru ce? Pentrucă noi vrem se maghiarisăm, ḑice guvernul. Ne trebuesc scoalele naţionalităţilor, şi până când nu abḑiceţi voi de autonomie, şi celelalte confesiuni mai au dreptul sĕ se provoace la autonomia lor. Îndată ce însĕ veţi cede voi . . . .

Ne-am luminat! Aparatul maghiarisărei mai are o roată. Şi aceasta este stergerea autonomiei bisericesci. *Salus reipublicae este maghiarisarea.* Marea problemă şi specialele scopuri într'un cuvênt cuprinse, sûnt Maghiarisarea. Mijloacele nu ne privesc, căci o vorbă de salvarea statului şi *„finis sanctificat media“*.

În adevĕr mari politici sûnt maghiarii. Vedem că cestiunea orientală este gata a fi pusă earăşi la ordinea ḑilei. Întreg orientul este un Vulcan ce clocotesce, şi noi în jumĕtatea de dincoace a imperiului în loc de a ne consolida, ne slăbim prin duşmănii de rassă. În timpul cel mai scurt se va deschide campania, cu neîmpĕcata ură dintre naţionalităţi. Se va ajunge oare idealul dorit? Va succede maghiarisarea cu forţa? Noi credem că nu. Una se va ajunge positiv. Marile evenimente ne vor afla sfăşiaţi între noi inşine. Maghiarii cu cuţitul - îndreptat asupra peptului nostru, şi noi apărândune. Ne vom apĕra, căci de limba străbună nnmai morţi ne vom lăpĕda.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Septemvre.

Până când domnii situaţiunei din Ungaria îşi bat capul cum se maghiariseze naţionalităţile, locuitorii cari simt într'un mod mai mult decât pipăit ce lipsesce în Ungaria, iau traista după cap şi băţul în mână şi întorc spatele pentru totdeauna Ungariei: — se duc în lume.

Nu altul, ci însuşi „P. Ll.“, din ortăcia guvernamentală, a spus o predică lungă guvernului, care ar putè fi o învĕţătură pentru toţi câţi se ocupă cu şovinismul maghiarisărei. „P. Ll.“ spune că din comitatele Zemplinului, Şaroşului şi din Sepuş emigrează oamenii într'un chip înfricoşat. Proprietarii numai au de unde lua oameni la lucru. Sûnt sate în care nu se mai află un unic om capabil de o lucrare mai de ceva. Dela 1870 până la 1880 a perdut agricultura Ungariei din statul efectiv al bărbaţilor 23%, Aceasta este o cifră considerabilă într'un deceniu şi cumpănesce cu mult mai greu decât numele maghiarisate, a căror purtători în partea cea mai mare raḑimă în bugetul „fericiţilor“ din ţeară.

De ce nu 'şi vor fi bătând capul „economistii“ cei „celebri“ ai Ungariei cu cestiunea pauperismului, care ia dimensiuni tot mai mari chiar si în anii cei îmbelşugaţi? Bătaia de cap cu lucruri folositoare cere muncă; nu ca larma sforăitoare cu „lăţirea“ maghiarismului, potrivită pentru copii ca se 'şi mai uite de foame.

Nici s'a isprăvit bine campania egiteană şi o altă cestiune se aduce înaintea noilor diplomaţi într'uniţi la Constantinopole în Conferenţă. Deşì, chiar dela început, când s'a propus întrunirea acestei Conferenţe, s'a decis ca ea se nu se ocupe decât de afacerea egipteană, totuşi o vedem acum, că, după instigaţiunile Rusiei începe a se ocupa şi de cestiunea grecă. Aceasta ne face a crede, o dată mai mult, că mişcarea grecă a fost aţîţată de acele puteri, cari au un interes de a vedea turburată pacea în Orient, spre a putea apoi trage niscare-va foloase materiale. Lucrul nu este tocmai imposibìl, mai ales că în aceste din urmă ḑile s'a agitat necontenit cestiunea de a se aduce înaintea Conferenţei din Constantinopole şi afacerea relativă la anecsarea Bosniei şi Erţegovinei de către Austria. Această cestiune a anecsării celor două provincii este dintre cele mai arḑĕtoare şi nu ar fi de mirarare ca din ea sĕ se aprindă vre-o nouĕ scânteie în Orient, care arde întundat.

Cea mai mare parte, ḑice „Naţiunea“, din ḑiarele engleze declară în articolii lor de fond că resboiul s'a terminat. Afară de acestea „Times“ mărturisesce că generalul Wolseley, mai înainte de a pleca din Englitera a stabilit toate amănuntele campaniei sale care au fost aprobate de ministeriul de resboiu, şi chiar în Londra a declarat el, că Arabi va opune resistenţa în Tel-el-Kebir şi că 'l va ataca acolo la 15 Septemvre.

Apoi „Times“ adaoge:

„Resultatele victoriei de eri trebue sĕ fie mari, mai ântâiu din causa perderilor materiale, căci Arabi 'şi-a perdut mai toată armata, şi tunurile. Astfel dar armata sa este cu totul demoralisată şi sfărâmată, dar efectul moral al victoriei este încă şi mai mare.

„Se vorbesce deja că indigenii din Alexandria sûnt încântaţi de victoria Englezilor. O victorie ca cea de eri ar sdruncina creditul ori cărui comandante, şi fanaticii, cari chiar după primul asalt o eau atât de uşor la fugă, nu sûnt de temut că vor mai face o resistenţă serioasă. După cum spun oamenii cari cunosc Egiptul, apoi mişcarea aţâţată de Arabi se poate considera ca năbuşită. Această părere este confirmată de fuga cea grabnică a soldaţilor egipteni din Kafr-el-Dovar îndată ce aflară despre înfrângerile dela Tel-el-Kebir.

„Standard“ face şi el aceeaşi declaraţiune scriind următoarele:

„Am liberat Egiptul de un aventurier, acum trebue sĕ venim în ajutorul Egiptului spre a câştiga terenul perdut in aceste din urmă timpuri. Am scăpat pe Kediv dintr'un pericol mare, şi acum trebue sĕ'l învĕţăm de a guverna cu succes“.

„Daily News“ trage din ultima victorie mai ales următoarea morală:

„Englitera trebue se creeze în Egipt niscare-va instituţiuni representative, potrivite cu actualele relaţiuni egiptene. Trebue însĕ cu ori ce preţ sĕ se împedece întrarea turcilor în Egipt. Nici un resultat al intervenirei engleze n'ar fi mai de nesuferit pentru Englitera decât restabilirea autorităţei Sultanului acolo unde ea a avut altă dată un efect atât de mortal.“

Chiar ḑiarele conservatoare mărturisesc marea victorie repurtată de cabinetul Gladstone şi de partida liberală din Englitera prin campania cea norocită.

Cestiunea egipteană se desfăşură încet în noua sa fasă. Telegramele nu ne spun aproape nimic. Faptul se poate esplica în două chipuri: ori că puterile negociază actualmente în mod confidenţial, dela cabinet le cabinet, spre a fixa basele pe cari conferenţa sĕ'şi reînceapă lucrările sale; ori că Anglia, căreia toate puterile îi recunosc iniţiativa nouei campanii diplomatice, amână începutul acesteia până ce Egiptul se va fi liniscit deplin şi ea se va simţì desĕvêrşită stăpână la Cairo ca şi la Alexandria. Probabil încă, că sûnt în joc şi una şi alta.

Un lucru pare în tot casul sigur: reînceperea conferenței. Oficiosul din Berlin „Kreuzzeitung“ asceaptă în tot momentul, ca guvernul britanic sĕ trimită nota de convocare celorlalte cabinete; el ’și esprimă cu această ocasiune încredințarea, că d. Gladstone va avea considerație de interesele și susceptibilitățile tuturor puterilor, prorocesce însĕ conferenței de pe acum o muncă grea și îndelungată.

Deocamdată ambasadorii din Constantinopol sûnt pe cale a se întrunì în conferență, spre a da o soluțiune diferendului turco-grec.

În adevĕr, Grecia este măiastră în a da nascere la diferenduri. Incidentul s’a ivit ca din senin; cu toate aceste el pare destul de serios; cabinetul atenian, cel puțin, întrebuințează toate mijloacele spre a-i da un colorit sumbru și turnura unei neînțelegeri grave, poate sĕ se transforme în ori ce ḑi într’un conflict.

Grecia cere Turciei cedarea unei fășii de teritoriu la granița Tesaliei; ea se referă la Tratatul de Berlin, spare a’și întemeia această pretensie. Tot la acest tratat se raportă însĕ și Turcia spre a persista într’o atitudine negativă. Lucrul până aici era simplu: remânea ca un arbitriu, fie o putere, fie mai multe, în nepărtinirea cărora părțile ar fi avut încredere, se declare de care parte este dreptatea. Așa procedează alte țĕri în neînțelegeri de o importanță mai mică. Se pare însĕ că Grecia nu prea doresce o soluțiune pacînică a diferendului. Ea a făcut tot ce i-a fost în putință, spre a îndărji Poarta și a o determina la o atitudine cât mai întransigentă. D. Trikupis și-a permis sĕ declare Porței într’o notă, că dacă nu va ceda, „Grecia va lua refugiu la arme“. Pe de alta parte s’a început formarea de bande, cari sĕ treacă granița și se ducă turburarea în provinciile mărginașe turcesci. În Creta în sfârșit, s’a rescolit din nou cenușa insurecțiunilor și agitațiile se vede cât de colo că poartă semnele patriotismului atenian. Evident dară că Grecia caută ceartă cu luminarea.

Această purtare a micului stat elin nu-a putut întimpina nicăiri simpatii. Corespondentul din Berlin a lui „Köln. Ztg“ spune, că d. Rangabè, ministrul grec pe lângă curtea germană, a făcut rĕu că a plecat tocmai acum în concediu, de oarece s’ar fi putut încredința în persoană de desaprobarea generală cu care e tratată în sferele politice germane atitudinea Greciei față de poartă.

„Principiul naționalității, ḑice „Köln. Ztg.“ nu e recunoscut de puteri de cât în mod foarte condiționat și nici una din trênsele nu ar ceda nici un sat pe basa acestui principiu. Cu toate acestea areopagul european a smuls Turciei fără nici un titlu de drept și a dat Greciei, pe temeiul principiului naționalității, câte-va sute de miluri pătrate, în așteptarea categorică că in chipul acesta Turcia va avea odată liniște. De oarece așteptarea aceasta nu se împlinesce, trebue se se arate odată Greciei că nu poate face, nepedepsită, necurmat pe turburătorul păcei.“

Conferența își va face de sigur datoria în această privire și și-o va face cât mai în grabă, spre a da o soluțiune diferendului turco-grec mai înainte de a venì pe tapet cestiunea egipteană.

O agitațiune serioasă a început în provinciile baltice a le Rusiei contra elementului german. Ura dintre Ruși și Nemți esistă încă de mult; la Petersburg toată activitatea partidei naționale sau slavo-file are scopul se purifice administrația, justiția și diplomația de vlăstarii familielor germane, cari esercitau odinioară o influență hotărîtoare în imperiul lui Petru cel mare; traducerea antipatiei în fapte de represiune materială e însĕ cu desăvîrșire nouĕ și denotă până la ce grad a ajuns astăḑi încordarea între cei doi vecini.

Nesce studenți ai universităței germane din Dorpat se întorceau într’una din ḑilele trecute, seara târḑiu, dela o petrecere scolastică din Mollatz. Trăsurile au fost atacate de nesce necunoscuți cu petrii și doi studenți au suferit serioase contusiuni, unul la braț, altul la spate. Patru profesori, tot nemți, cari se întorceau o ḑi în urmă pe la 11 oare seara dela un banchet, scăpară ca prin minune de a nu fi sdrobiți. Pe povărnișul ce formează drumul dela Mollatz dând în drumul la Petersburg, s’a găsit o grindă pusă de a curmeḑișul drumului. Caii se împedecaseră de ea și visitiul i-a putut oprì în loc; dacă trăsura ar fi fost însĕ resturnată, profesorii erau trântiți de la o înalțime de 7 urme pe petrile drumului. „Ne găsim aici ca în Irlanda“, esclamă corespondentul din Petersburg al lui „Köln. Ztg.“; „până la acest grad a pătruns în popor sĕmânța urei, aruncată și îngrijită de partida națională.“

Agitațiunile anti-germane din Paris gasesc o deplină aprobare în Petersburg. „Curierul rusesc“ dacă se declară în contra lor, o face din causă că ele nu ar fi politice. Țipetele de revanșă nu au de o camdată alt resultat, de cât cel de-a alarma pe Germania de a o face sĕ se păzească și de-ași sporì armata. Datoria Franciei ca și a Rusiei ar fi să ia de o camdată o atitudine reservată și așteptătoare.

„În colo, ḑice corespondentul din Petersburg a lui „Köln. Ztg.“, cei mai mulți Ruși cred că o coalițiune a Franciei și Rusiei ar trântì fără nici o osteneală imperiul german și eu am auḑit nu o dată ḑicêndu-se că Germania e aproape de o catastrofă ca cea din 1806“.

Ḑiarele germane și politica Franciei.

Ḑiarele germane sûnt pline de supărare. Ele invidiază pe Anglia pentru că cutează sĕ se înarmeze, sĕ facă campanie, sĕ aibă o politică, și toate astea întocmai ca o națiune mare, fără sĕ consulte de cât interesele sale, fără sĕ facă cunoscute proiectele sale la Berlin. Ce grozav ’i-ar plăcè s’o trimiță la usinele și comptuarele ei dacă ar îndrăsnì. Dar neputênd, se mulțămesce sĕ-i critice operațiunile de rĕsboiu, și sĕ ’și arete pe față dorința de a o vedea bătută. Această ură, de alt-feliu, este esplicabilă; la Berlin nu plac actele de independență, independența, este aproape revoltă. Dar ceea ce este curios, este că asprimea presei nemțesci nu este mai puțin îndreptată în contra Franciei de cât în contra Angliei. Ciuda lor este că acestea îndrăsnesce sĕ lucreze, și că aceea nu consimte a se indigna. Nu pot pricepe nesinchiseală cu care privim noi amestecul Britaniei la Nil. Caută se ne ațițe la joc, ne asvîrl sarcasme, Ei! ce, Egiptul nu mai e oare țeara pe care au făcut’o cunoscută învĕțații francezi, pe care capitalele franceze au adus’o la preț, și unde geniul francez a tăiat un istm? Ce s’au făcut acele timpuri în cari Mediterana trebuia sĕ fie un loc franțuzesc? Unde este acea nobilă rivalitate odată mereu gata se ia foc în contra orgoliulni și perfidiei Marei-Britanii?

Cele două manifestațiuni de ură despre cari vorbim au aerul a fi contradictorii, dar ele pleacă din același sentiment.

Ceea-ce politica nemțească vede în Anglia, este o alianță naturală a Franciei; ceea-ce se spera la Berlin din incidentul egiptean, este că el trebuea se devie o ocasiune de ceartă între aceste două puteri; în fine intervențiunea amânduora ne avênd loc și neputênd prin urmare sĕ tragă pe Francezi și pe Englezi în cursă, jurnalele nemțești au recurs la susceptibilitățile amorului nostru propriu: ele ar vrea sĕ vaḑă deșteptânduse șovinismul, isbucnind și făcênd pentru mult timp imposibil ori ce raport de amicie între cei doi vecini.

Aceste escitațiuni interesate vor fi în paguba lor. Dacă nu strălucim în Francia tocmai prin cunostința relațiunilor esterioare și prin cunostința de noi înșine, ne pricepem ceva și în una și în alta spre a vedé destul de clar niște intențiuni așa de rĕu voitoare și niște viclenii așa de grosolane. A fost, ce e drept, la Paris, un acces de șovinism, dar bunul simț național s’a ridicat iute mai presus. Iute s’a înțeles aceste două lucruri! că espidițiunea engleză, departe de a ne vătăma, servea interesele noastre, și că a ne certa cu Anglia ar fi tot una cu a face un joc de perdere sigură.

Trebue sĕ spunem că Anglia s’a arĕtat fără cusur în circumstanțele de cari vorbim. Nu s’a mișcat câtuși de puțin de acest dispreț care a cuprins pe ai noștri: ea, cu tot refusul nostru dela cooperațiune, n’a încetat a ne socotì oare cum ca asociații sei, într’o intreprindere pe care o urmăria singură; ea a recunoscut destul de esplicit interesele speciale cari dăduse loc odată situațiunei privilegiate a celor două țĕri.

Englitera ține tot atât la amicia noastră cât ținem și trebue se ținem noi înșine la a sa: ea stie că răceala bunelor raporturi între cele două țĕri ar insemna isolarea politică pentru ea ca și pentru noi.

Atât cât vom avea o polică esternă în Francia, atât cât nu vom trăì de aḑi până mâne, fără grijă de mărirea de puterea și de indepenvințe națională, pivotul relatiunilor noastre esterioare va remânea buna înțelegere cu Marea-Britanie…

Pentru cine scie sĕ distingă înțelesul lucrurilor, n’a fost alta cestiune în joc în afacerea egipteană: ea este cel puțin aceea care a dat celor-lalte importanța și gravitatea lor. Conferința dela Constatinopole, s’a învĕrtit numai împregiurul intereselor de politică generală. Italienii, cari, fără indoială, sunt copiii teribili ai concertului european n’au făcut dificultăți spre a mărturisì aceasta, era vorba pentru puterile orintale ale Europei de a împedeca sau de a disolva unirea acestor două puteri occidentale.

Și această cestiune, care a presidat în secret la toate deliberațiunile conferinței, este destinată a trăì cu dênsa. Espedițiunea din Egipt nu va suprima-o, din contră va infățișa-o în termini mai lămuriți, îi va da un interes mai positiv, mai palpitant. Eată aceea-ce guvernul frances trebue sĕ’și ḑică chiar de aḑi, și la ce trebue sĕ se prepare. Francia nu vrea aventuri, s’a spus într’un mod care nu mai admite nici o ecivocitate. Franța e setoasă de pace, ea nu se teme de a o proclama. Instituțiunile noastre ne ordonă pacea, ne-o impun. Ḑiarele streine cari, în acest moment au aerul a ne pune la indemână proiecte de acțiune, de întreprindere, de ligă in contra ori-cui ar fi, aceste ḑiare dau dar probă de o ignoranță ridiculă, nu numai de instituțiunile noastre, dar și de situațiunea noastră. Este o stupiditate dacă nu este o rea credință. Sau poate crede cineva că, speriindu-ne, ne va impedeca de a cunoaște unde sûnt interesele noastre permanente și de a le urma? Interesul nostru, acela al păcei chiar, este siguranța care nu merge fără independență, independența care în starea actuală a Europei este încompatibilă cu isolarea absolută. Eată toată politică noastră; oare nu se poate spune? și sĕ găsesce oare vre unul care sĕ ne contesteze dreptul de o avea, de a o profesa și de a o urma?

„Le Temps“ (trad. „Naț.“)

Varietăți.

* Principele și princesa de coroană au sosit alaltaeri la 12 oare 6 min. în M. Oșorheiu. După dejun au plecat mai departe spre Gurghiu.

* (În garnisoana de aici) a sosit pentru regimentul cel nou Nr. 82, ce are a se înființa, batalionul 5 dela regimentul de inf. Nr. 2 (Olteni și Bârsani). În 25 Septemvre n. va sosì batalionul 5 dela regimentul 63 (dela Bistriță-Năsăud). Batalionul 5 dela reg. 62 (Secui), care încă concurge la regimentul cel nou Nr. 82 remâne în M. Oșorheiu. Batalioanele remân deocamdată cu colorile de egalisare care le au avut; coloarea carmoasină o va purta regimentul dela 1 Ianuarie 1883 încolo. — Garnisoana din Sibiiu se va mai sporì cu un batalion trupe de geniu.

* (Schimbare de garnisonă.) Luni pleacă batalionul 2 dela regimentul 82 (mai nainte batal. 5 dela regimentul 31) la Orlat.

* (Postal.) Între Sibiiu și Rîmnic are a se deschide în timpul cel mai de aproape comunicațiune postală regulată pentru persoane.

* (Himen). Dl. Pavel Budiu profesor gimn. din Brașov și dșoara Filotea M. Moldovenescu vor serba cununia dlor duminecă în biserica S. Nicolae din „Scheii“ Brașovului.

* (Serbarea dela Chiseteu.) Dela Lugoj ni se telegrafează, că serbătoarea iubileului chorului de plugari a fost splendidă. Au luat parte 11 reuniuni de choruri de plugari români. Succsal serbătoarei a fost strălucit. Publicul a fost numeros, la 2000 oameni. Telegramele și representațiunile au fost numeroase. — Dela Sibiiu nu s’a espedat telegramă din causă că funționarii dela telegraf n’au sciut unde se pot espeda telegramele pentru Chiseteu.

* (Necrolog.) Primim următoriul anunț funebru: Fiii Avram P. Pĕcurariu, preot rom. ort. cu soția lui Maria; Ioan, cu familia; Danil preot, cu familia; Nicolae cu familia; Simeon primcodrean și Avram-Sim, candidat de preoție; în numele și celorlalți consângeni cu inima sfășiată de durere însciințează încetarea din vieață a bunei și neuitatei lor mame, resp. soacre, bune mătușe și cumnate.

Parascheva P. Pĕcurariu

urmată după o boală îndelungată, la 8. Sept. 9 oare seara st. v. în etate de 70 ani.

Rĕmășițele pământesci a adormitei în Domnul se vor așeḑa la repausul vecînic în 10 Sept. st. v. după ameaḑi în cimiteriul din loc.

Lancrĕm, 8 Septemvre 1882.
În veci amintirea ei!

* (Emigrările) din Ungaria superioară nu încetează cu toată recolta favorabilă, din contră iau dimensiuni mai mari. Ministeriul de interne se vede silit a ordona o enchetă care se descopere causa emigrărilor.

* Dr. Miletici. Ḑiarele maghiare respândiseră scirea că Dr. Miletici, conductorul politic al Serbilor ungureni, este smintit. Într’un numĕr al ḑiarului „Zastava“ Dr. Mladen Ioikici, medicul cetății Neoplantei, declară că scirile respândite de ḑiarele unguresci sûnt lipsite de ori ce temeiu. Dr. Miletici sufere de congestiuni și de insomnie, însĕ sĕ speră ca în curênd se va însănătoșa.

* (Dincoace și dincolo de Laita). Dincoace de Laita se țermuresce cât se poate libertatea lim-

bilor în favorul uneia. Din colo cetim că în „Osservatore Triestino“ se publică în *patru* limbi scrisoarea împĕratului adresată Locţiitoriului de Pretis, prin care împĕratul esprimă locuitorilor din ţĕrile litorale pentru loialitatea şi simţemintele dinastice.

* Monete vechi s'au găsit în grădina archiepiscopiei noastre sub rădăcinele unui arbore, căre poartă pe avers inscriptiunea „Hermannstadt“; pe revers o emblemă şi sus „Hora“ eară jos „Fugit“.

* (Asociaţiunea măcelarilor) din Sibiiu, prin mijlocirea reuniunei industriale, au făcut paşi la camera comercială din Braşov pentru delăturarea proibiţiunei de vite cornute din România.

* (Atentat în Arad). Mercuri la ameaḑi a rănit tapezieriul Weisberger pe Carol Csiky capul administraţiunei dărilor cu un pumnal. Rana este periculoasă. Motivul: refusarea de a amâna esecuţia pentru dare.

* (Probe cu proaştele de apă. În 23 şi 30 Iulie a. c. au avut loc — după cum nise spune — probe publice în Sas-Chiz şi Vulcan cu proaştele de demontat (desciocolat,) provĕḑute cu sorburi din renumita fabrică de maşine şi de aparate de stîns a lui **Francisc Walser (filiala pentru Transilvania în Cluj),** în presenţa pretorilor concernenţi şi a numeroase deputaţiuni din comune. Este de constatat progresul cel îmbucurătoriu al technicei în ramul acesta şi firma numită a deslegat pe deplin problemele principale de a satisface recerinţelor unei proaşte distinse, de oarece proaştele de demontat (desciocolat) se pot uşor purta chiar şi pe teren muntos şi sûnt construite neted şi cu toate aceste tari, au un mers uşor şi aparatul de împroşcat — întreg din metal — este foarte solid. Puterea de împroşcat a proaştei chiar şi când raḑa e groasă, faţă cu puţina dimensiune, se poate numì mare. Toţi cei presenţi au părăsit priveliştea foarte satisfăcuţi şi acele douĕ comune n'au întârḑiat a esprima deplina lor laudă fabricei dlui Walter pentru proaştele ce li-a liferat.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Septemvre n. 1882.

	Viena	B pesta
Renta de aur ung. de 6% . .	119 20	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.20	88.15
Renta ung. de hârtie	87.25	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.50	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.50 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.—	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.80
Datorie de stat austr. în argint .	77 40	77 30
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	301.50	307.25
Acţiuni de credit austr. . . .	321.60	320.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.15	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.66
Napoleon	9.45	9.45½
100 marce nemţesci	58.20	58.20

Nr. 305. [222 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunilor învĕţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul greco-oriental al Cohalmului, se scrie concurs până în 25 Septemvre a. c. st. v.

1. În Cohalm, cu salariul anual de 150 fl. v. a.. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Dăişoara, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir şi un stêngin de lemne.

3. Crihalma, cu salariu anual de 150 fl. val aust, cuartir si lemne de foc.

4. Caţa, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Ticuşul-Român, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de foc de ajuns.

6. Felmer, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

7. Bogata-olteană, cu salariu, anual de 80. fl. cuartir şi lemne pentru foc de ajuns.

Dela competenţii de sub Nr. 1—4 se recere: ca prelûngă atestat de cualificaţiune învĕţătoresc, se aibă şi 4 clase gimnasiale, ear în special, dela concurenţii de sub Nr. 1 se cere se scie cântările şi tipicul bisericesc, avênd tot de odată a ţinè strană în toate duminecile şi serbătorile.

Petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentelor în vigoare, arătându-se şi cunoscinţa limbei maghiare, sûnt a se ascerne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Cohalm, 28 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Mircea m. p.
adm. ppresb.

Nr. 311 [227] 1—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala rom. gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate se deschide prin aceasta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele impreunate cu acest post (oarele de instrucţiune numai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an în rate lunare.
2. locuinţă liberă de două odăi
3. doi stângini lemne de foc.
4. folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, cari toate laolaltă computate dau suma pe 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţei Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu 1/13 Septemvre 1882

În conţelegere cu Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
pres.

Nr 157 [226] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de invĕţătoriu la scoala gr. or. din comuna Vistea superioară. cu terminul până la 26 Septemvre st. vechi.

Emolumente:

1. Salariu anual 150 fl. din subvenţiunea comunei.
2. Cuartir natural şi 2 stângini de lemne.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor vigente sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului în Avrig.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Avrig.

Nr. 363 [231] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa a III din comuna Trestia, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, escriinduse concurs pe basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu Archidiecesan dto 13 Iuniu a. c. Nr. 1804 B. şi neconcurând nimenea la primul concurs: se escrie a doua oară concurs cu terminul până în 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Usufructul unui frust de pĕmênt şi al cimiteriului;
2. Câte una mĕsură de cucuruz nesfărmit dela 85 familii;
3. Venitele stolari. Toate acestea computate preste tot aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicele concursuali înstruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii sûnt a se adresa până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad, 30 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 367 [233] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Agnitei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Vecerd, cu salariu anual de 160 fl. parte din subvenţiunea dela comună, parte dela popor, cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

2. Ighişdorful-românesc, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir, gradină de legumi şi de lemne de foc.

3. Ilimbav, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, gradină de legumi şi lemne de foc.

4. Sasauşi, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

5. Fofeldea, cu salariu anual 100 fl. din subvenţiunea dela comună şi 50 fl. dela popor cuartir, şi lemne de foc.

6. Calbor, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

Concurenţii au a'şi substerne suplicele concursuale înstruite conform Statutului organic, şi regulamentului de invĕţământ până la finea lui Septemvre a. c. la acest oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Gregoriu Maier m. p,
adstr. ppresbiteral

Nr. 170. [213] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din ppresbiteratul Haţegului, cu terminul până la 26 Septemvre st. v. a. c.

1. Hunedoara, cu salariu aunal 250 fl. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

2. Ghelariu, cu salariu anual 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Ruşior, salariu anual de 175 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

4. Cinciş cu filia Cerna, cu salariu anual 145 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

5. Ruda cu filia Plop si Poeniţa voinei, cu salariu anual 120 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ la subscrisul, până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, 27 August 1882.

Ioan Raţ m. p.,
ppresditer.

Nr. 104. [214] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Căstău, ppresbiteratul Orăştiei cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 250 fl. v. a. solvind în rate treilunare din cassa alodială.
2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 6 stîngini de lemne din cari e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei până la terminul susindicat.

Căstău, 18 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 218. [212] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Lupşa cu termin până în 19 Septemvre a. c. st. v.

Salariul anul e 160 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase, cu prospect ca pe anul scolariu 1883/4 se va meliora la 200 fl. în bani gata.

Doritorii de a ocupa acest post pelûngă atestatul de cualificaţiune şi celealalte documente prescrise de Stat. org. se poşadă atestat de cel puţin 2 clase gimnasiale, cari sûnt a se aşterne la subsemnatul oficiu până la terminul sus indicat.

Ofenbaia, 19 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 225 [224] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară confesională gr. or. în Câmpuri-Surduc protopresbiteratul Iliei cu termin până la 25 Septemvre, a c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual în bani gata 90 fl
2. În bucate 90 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în bombe.
3. Lemne 4 orgii lungi, din care este a se încălḑì şi scoala.
4. Gradina de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada în 1 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.
adm. ppresbiter.

Nr. 206. [220] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din mai jos însemnatele comune sĕ deschide concurs cu termiu până la 25 Septemvre a. c.

1. Armeni cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir natural.

2. Beşinĕu, cu salariu anual de 150 fl.

3. Brosteni, cu salariu anual de 150 fl.

4. Cinadie, 250 fl. v. a. şi cuartir natural.

5. Dobârca, cu salariu de 100 fl.

6. Gârbova, cu salariu de 100 fl.

6. Mercurea, cu salariu de 150 fl. 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.

8. Spring, cu salariu de 200 fl. v. a. cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc.

9. Cunţa, cu salariu de 130 fl.

10. Tău, cu salariu de 100 fl.

Petiţiunile concursuale, instruite conform stat: org. şi regulamentului congresual din 1878. sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. gr. al tractului Mercuri.

Mercurea la 23 August.

Ioan Droc m. p.,
adm. protopresb.

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

A doua tragere la sorţi publică

a scrisurilor fonciare de 6% ale **Institutului de credit şi de economii „Albina“** a urmat **în 18 Septemvre 1882** în presenţa dlui notar reg. public **Frideric Gundhart** şi a doi membrii ai comitetului de supraveghere al institutului. S'au tras, în valoarea totală **de fl. 20,600** următorii numeri:

à fl. 100. Nrii 1, 16, 22, 41, 47, 55, 68, 72, 105, 118, 130, 183, 184, 188, 195, 203, 215, 217, 250, 276, 277, 312, 321, 327, 341, 354, 363, 368, 377, 380, 387, 394, 425, 430, 433, 450.

à fl. 500. Nrii 2, 32, 61, 69, 117, 144, 153, 165, 205, 209.

à fl. 1000. Nrii 18, 29, 31, 55, 79, 115, 125, 135, 170, 180, 200, 238.

Cu începere dela **1 Aprile 1883** aceste scrisuri fonciare se rescumperă la **cassa institutului în Sibiiu, la filiala sa: în Braşov** şi la **Banca comercială ungară de Pesta** în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente, aceleşi se rescumperă şi mai înainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul ḑilei.

Cu **1 Aprile 1883** încetă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scăḑĕtori mai târḑiu, dacă la presentarea scrisului fonciar lipsesc, se subtrag din suma acestuia.

Din scrisurile fonciaciare eşite la sorţi la tragerea de mai înainte nu s'au presentat încă pentru rescumpĕrare următoarele:

à fl. 100. Nrii 163, 268.

Sibiiu în 18 Septemvre 1882.

[229] 1—4

Direcţiunea.

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera şi în toată lumea, recunoscut de multe autorităţi medicale şi probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb şi în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greaţă de bucate, venin şi morburi de nervi, contra paralisiei şi reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupţiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurăţenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se depărtă sucurile cele rele, sângele se curăţă şi se preface într'un curent nou de viaţă.

Drept dovadă despre stima cea mare către Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetăţii, prin subscrieri de câte un penny (va se ḑică 4 cruceri).

Preţurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 şi Nr. 2 costă fl. a. 1.60

1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguţătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguţătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia.

Colegiul sanitar britanic

sig: ***Morison & Comp.***

London 33 Euston Road.

[230] 1—6

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 2—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

---

SORŢI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a esposiţiunei

TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

☛ **Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.** ☚

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata

1 „ „ „ 20,000 „ „ „

1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini **10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50** şi **25;**

preste tot **o mie nimeritori** oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe **mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte** de esposiţiune dăruite de esponenţi.

☛ **Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărţementul loteriei** *esposiţiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *în Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA“ institut de credit şi economii. [193] 7—8

Depuneri

de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5%**

ear' sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . **5½%** interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului şi încetă cu ḑiua premergătoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile. La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pelûngă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina“

Institut de credit şi de economii.

[228] 1—4

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bance din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, mìnunat de frumoase,

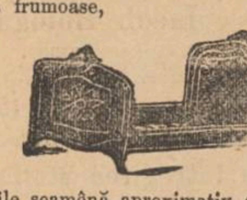

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, pănă când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 11—12

Deposit de maşine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

---

[238] 1—3

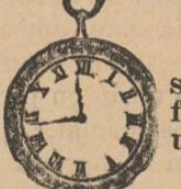

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimì şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage

a

Fabricei de oroloage Fromm.

Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

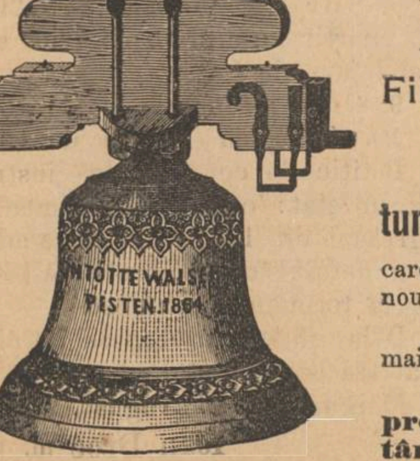

Filială pentru Transilvania in Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

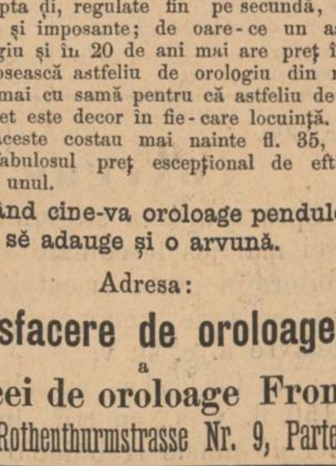

☛ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☚

(232) 1—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editur ografiei archidiecesane.

Nr. 107. Sibiiu, Marţi 14/26 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Situaţiunea politică în România.

„Timpul“ reproduce din *„Allgemeine Zeitung“* din Augsburg un articol ce poartă titlul de sus. Articolul este trimis din Bucuresci şi poartă datul dela 11 Septemvre (30 August.)

Eată articolul:

„Astădi Românii serbează aniversarea celei dintâiu lupte victorioase după sute de ani a naţionalităţii lor. Luarea redutei de la Griviţa care constituia o parte din formidabila întărire de pămênt dela Plevna, li se reamintesce adi tuturor locuitorilor ţerei prin-tr'un Tedeum oficiat în toate bisericele. La Sinaia, reşedinţa de vară a regelui, serviciul divin se celebrează de metropolitul Moldovei, cel primat lipsind din ţeară.

„Au trecut cinci ani decând principele Carol de Hohenzollern comandà dinaintea Plevnei armata ruso-română de impresurare, care, la 12 Septemvre, au întreprins asaltul asupra întăririlor turcesci. Primite din toate părţile de un complit foc de artilerie şi de puşti, dat din posiţiuni cu totul acoperite, trupele năvălitoare dădeau înapoi pe toată linia, când principele Carol se aruncă în faţa batalioanelor române cu cuvintele „Scăpaţi onoarea dilei şi a naţiunei“. El le făcu sě se întoarcă, se repete asaltul asupra şanţurilor Griviţei, pe a cărei înălţimi fâlfâia, o oară mai târdiu, tricolorul român. Din diua aceea resboiul se schimbă, în decursul căruia mica armată română se mai distinse prin multe lupte viteze. Ruşii aveau aşa dar toate cuvintele pentru a fi mulţămiţi de aliaţii lor.

„Dar alianţa era nenaturală şi nu se făcuse decât prin puterea împregiurărilor. E cunoscut că la începutul resboiului, Rusia respinse alianţa României. Rusia singură voia se învingă pe Turci şi se libereze naţiunile oprimate, pentruca, după resboiu, se poată dicta legile ei atât celui învins cât şi celor eliberaţi. Când însě opunerea neasceptată a unei armate turcesci sub Osman paşa nu oprì numai oştirea rusească în loc, ci o amenința cu nimicirea, comandantul suprem rus se vědu silit a se adresa României cu rugămintea de a'l sprigini, şi depeşa marelui Duce Nicolae către principele Carol *„Au nom de Dieu, venez vite!“**) e înscrisă în cartea istoriei tot astfel ca şi gratutidenea cu care Rusia a resplătit României după încheerea campaniei. E cunoscut pe de altă parte că, la deschiderea resboiului, Românii se temeau mult mai mult de liberatorul rus decât de opresorul musulman; că — înzadar — s'au adresat puterilor garante cerênd sfat şi ajutor, că au protestat în contra întrării Ruşilor; că s'au vědut siliţi a încheea o convenţie cu Rusia pentru a nu fi trataţi ca inimici de armia ei supra-puternică şi că la urma urmelor: Românii fură siliţi sě dea ajutor Rusiei, pe de-o parte pentru a oprì pe Turci de a întra pustiind în România în urma unei oştiri rusesci bătute şi a preface ţeara în teatrul resboiului, pe de altă parte pentruca, în cas de victorie, sě nu fie cu totul daţi pe mâna aşa numiţilor liberatori.

„Şi în adevěr ajutorul României i-a costat mult mai scump pe Ruşi decât se admite în genere. E drept că alianţa cu România n'a oprit pe imperiul Ţarilor sě'i ia aliatului, cu toate protestele, ţinuturile din Basarabia; dar imperiul a fost silit a ţinea seamă de activitatea proprie a naţiunei române şi de atitudinea bărbătească, eroică chiar a armatei ei; au trebuit sě'i lase acesteia deplina neatêrnare şi prin aceasta Rusia a perdut roadele victoriilor sale. Scopul resboiului întreprins nu era de sigur eliberarea Bulgarilor de sub jugul turcesc, ci creearea unui stat s'au unei confederaţiuni de state, care se atêrne cu totul de Rusia şi sě se prefacă cu timpul într'o secundogenitură rusească. Acest stat s'au această confederaţiune de state avea sě cuprindă Bulgaria, Muntenegrul, Serbia şi România şi se serve pe de oparte de staţiune spre Constantinopole, pe de alta sě fie un zěvor în contra unei înaintări eventuale a monarchiei austro-ungare către Orient în casul dărîmării imperiului otoman.

„Sě nu ni se observe că acest plan s'a împedecat, nu prin atitudinea României, ci prin aceea a congresului din Berlin; nu ignorăm de loc puterea areopagului european şi sûntem departe de a'i opune greutatea relativ mică a naţiunei române; dar atitudinea României în timpul resboiului rusoturcesc a fost un factor în mâna congresului. Situaţia Rusiei în faţa congresului ar fi fost cu totul alta, dacă representaţii ei s'ar fi putut înfăţişa ca cuceritori s'au liberatori ai tuturor statelor balcanice. Afară de aceasta cabinetul din San-Petersburg n'a renunţat la dorinţa şi la scopul de a forma un stat federativ din ţĕrile balcanice, ci urmăresce şi acum acest scop cu toate mijloacele ce-i stau la îndemână, prin ambasadorii şi agenţii sĕi din Bucuresci. Scirea respândită acum câte-va dile de către un agent rusesc, despre o întâlnire încurêndă a regelui României şi al Serbiei cu principele Bulgariei la Rusciuc, cautâ a se considera ca un *ballon d'essai* pentru a afla pe de o parte ce ar dice puterile europene despre o asemenea întâlnire a principilor statelor balcanice, şi a trezì de altă parte neîncrederea Austriei şi Germaniei în contra României şi Serbiei. Dacă s'au zădărnicit pâna acum toate silinţele şi încercările agenţilor ruşi, de a realiza o confederaţie a popoarelor balcanice, causa e că în Bucuresci au pětruns de mult convingerea, că interesele României nu se pot unì de fel cu acelea ale statelor slave din vecinetatea ei şi apoi instinctul de neatěrnare al naţiunii care nu îngădue ca România sě cedeze ceva din idependenţa sa, pentru care s'a luptat atât de mult; în fine — last not last — pentrucă România posede un rege din casa Hohenzollern care în nici o împregiurare nu s'ar hotărì a se degrada, devenind vasalul coroanei rusesci.

„Dacă instinctul de neatěrnare şi de libertate al Românilor care se manifestă atât în politica lor esterioară, cât şi în cea interioară, ia ferit păna acum de a ajunge sě atěrne de Rusia, el pe de altă parte a creat un conflict cu monarchia austro-ungară şi i a pus în oposiţe cu toate puterile europene, căci în cestiunea dunăreană ei au insistat cu prea multă îndĕrĕtnicie asupra punctului lor vedere, care e, blând vorbind, unilateral, ear inimicii guvernului român — interiori şi esteriori — n'au întârdiat a făurì din cestiunea dunăreană o armă în contra guvernului, a dinastiei şi a ţĕrii.

„Spaţiul nu ne permite de a cerceta cestiunea aceasta complicată; mě mărginesc dar numai la observaţiunea, că fiece naţiune, mare ori mică fie, are misiunea deplină de aşi apĕra drepturile şi interesele ei; dar că nu trebue sě meargă atât de departe ca sě ignoreze sau sě atingă interesele şi drepturile unei alte naţiuni mai ales când aceasta e un stat vecin, cu mult mai puternic. Dreptul strict în multe casuri nu se poate aplica fără pagubă nici măcar într'un litigiu între două persoane private; cu atât mai puţin între doauĕ state învecinate, a căror interese se întreţes în mii de direcţii şi sûnt atât de varii, încât prudenţa impune fie cărei din părţi concesiuni în unele casuri, pentruca şi partea ceealaltă sě încline a face concesiuni în alte casuri. Chiar un stat mai mare şi mai puternic de cât România s'ar mĕcina cu timpul prin conflicte continue cu toţi vecinii sei; afară doar dacă ar avea un protector foarte tare într'una din puterile mari şi dominante în Europa. Un asemenea protector România 'l poseda odinioară în Fracia, sub Napoleon III; dar adi nu mai esistă în Europa nici o putere care sě esercite o influenţă dominantă, căci singura care ar putea-o nu voeşte s'o esercite.

„Nu e îndoeală că România se bucură în present de mare bună-voinţă din partea Germaniei; nu numai pentrucă regele e un Hohenzollern, ci pentrucă conducătorul politicei germane a recunoscut *marea vitalitate a poporului românesc, pentrucă scie a apreţia importanţa situaţiei geografice a ţĕrii* şi o serie de *alte împregiurări*, cari creează României pentru viitor o misiune politică şi militară la porţile Orientului.

„Dar ori cât de mare ar fi părtinirea cancelarului german pentru România, ea nu e îndestul de mare pentru a o favorisa în socoteala Austro-Ungariei, care e şi mai importantă pentru el. Se pare aşa dar că din Berlin i s'a dat regelui României sau guvernului seu, sfatul urgent de a aplana cât se poate de curênd diferenţele pendente între Austro Ungaria şi România cu privire la cestiunea Dunării, într'un mod cât se poate de echitabil pentru amândouĕ părţile.

„E sigur însĕ că, după ce s'a făcut o schimbare în direcţiunea afacerilor esterioare ale României, şi după ce d. Dimitrie Sturza a luat portofoliul esternelor, România va renunţa la punctul ei vechiu de vedere, la „Non possumus“ în cestiunea dunăreană. De şi nu s'a aflat încă modul de învoială cu Austria, totuşi se caută şi dacă se va fi aflat, putem aştepta cu siguranţă, că în România se va fi creat un nou element puternic pentru garantarea păcii europene.“

„Timpul“ comentează articolul astfel.

„Aceste sûnt apreţiările corespondentului „Gazetei generale.“ Din partene observăm că concesiile de natura celor cerute în cestiunea dunăreana nu numai că ating autonomia şi suveranitatea României, dar crează tot odată un precedent, pentru ca alte puteri rivale sĕ pretinză concesii analoge. Este însĕ interesul bine-înţeles al României de a evita până şi părerea că ar nutrì vr'o preferenţă fie pentru Austro Ungaria, fie pentru Rusia. Nu voim şi nu e de nici un folos pentru autonomia noastră de a ne înclina într'o parte ori într'alta şi de-a ne preface de bună-voie în mĕrul de ceartă între cei doi puternici vecini. O mânţinere strictă a autonomiei noastre în politica esterioară, o egală evitare a influenţei fie a uneia, fie a celeilalte dintre puteri, e o garanţie mai sigură pentru mânţinerea păcii, decât concesii unilaterale, menite a ne câştiga poate simpaţiile unuia, dar cu atât mai proprii pentru a sternì rivalitatea celuilalt.“

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Septemvre.

În ţerile coroanei unguresci ni se înfăţişează un dualism de soiul cel mai curios şi care merită a i se atribuì toată atenţiunea. Maghiarii, cari îşi dau aerul a fi nu numai columnele statului şi dinastiei, o spun în cea mai solemnă oficiositate ca *„cei mai periculoşi inimici ai Ungariei sûnt Germanii* („Nemzet Nr. 20) şi că Jidovii numai atunci merită a fi persecutaţi, dacă vor dovedì că ţin la limba germană. *„Maghiarisarea se fie parola noastră“* scrie oficiosul în acelaşi Nr.

Curios lucru! Maghiarii s'au împărţit în stâpânirea monarchiei cu Germanii. De câte ori apelează la puterea ce represintă monarchia în afară arată cu degetul la aliata puternică, la Germania şi cu toate aceste „Germanii sûnt inimicii cei mai periculoşi ai Ungariei.“ Dar se facem abstracţiune dela fenomenul acesta contradictor şi sĕ admitem că guvernul care vorbesce prin organul sĕu oficios, este dinastic, va se dică aderent al tronului mai mult decât ori care altă naţionalitate, care şi a dovedit aderenţa prin fapte, dar nu prin vorbe late, trebue se ne mirăm cum de „naţiunea“ aceasta serbează cu atâta solemnitate în Cluj, în Budapesta şi în alte părţi pe Kossuth, care nici amnestia n'a voit se o primească dela tronul austro-unguresc. Naţionalitetea în care radimă, după Maghiari, statul unguresc este un *Ianus* cu douĕ feţe: cu una maghiarisătoare dinastică şi cu alta maghiarisătoare antidinastică şi totuşi cea mai „credincioasă“!

Analisa ar putè merge mai departe, de oarece, pe cum am vĕdut, şi „dinasticii“ caută cu priviri neincredĕtoare în alianţa de care se radimă cu deosebire sistema actuală a monarchiei.

Din colo de Laita nu se mai curmă lupta dintre Germâni şi Cechi; Slovenii îşi bat capul cum se ajungă la un regat sloven; în Galiţia Polonii continuă persecuţiunea Rutenilor pe cale „canonică“; ear dela Triest vine un corespondent a lui „P. Ll.“ sĕ descopere că inteligenţa neoficială, comercianţii şi burgesia italiană, care toate formează adevĕrata poporaţiune a Triestului, a fost pasivă faţă cu serbările din urmă din timpul cât a petrecut monarchul acolo.

Conclusiunea din toate aceste este, că situaţiunea politică nu e de loc splendidă şi că situaţiunea aceasta nu este decât productul nisuinţelor, ca unele naţionalităţi se domnească pe socotealaaltora.

Egiptul este încă tema de predilecţiune a diarelor. Întrebarea este dacă Englitera va supune deciderea ulterioară unei conferenţe europene? Părerile celor mai multe sûnt că Englitera va regula afacerile în Egipt, fără a mai aştepta vre-o conferenţă s'au congres.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman.“

Săcele, în 11 Septemvre 1882. Dle Redactor! Binevoiţi a da loc acestor câte-va rênduri în coloanele preţuitului diariu ce redigiaţi.

Mai din toate părţile Transilvaniei, unde au fost instituite comitete de cooperare pentru esposiţiunea română ţinută în anul trecut la Sibiiu, dacă nu şi din alte părţi, s'a scris câte ceva, fie cu referenţă la lipsele şi pedecile ce erau de încungiurat, fie cu referenţă la modalitatea cum sĕ se facă, fie cu referenţă la distribuirea diplomelor oferite de esposiţiune producenţilor şi altor respectabile persoane, care s'au distins în viaţa ei, sau pentru ajungerea nobilei ţinte, pentru care s'a ţinut ş. a. Dela noi însĕ în respectul acesta, pe cât sciu eu, nu s'a scris nimic, deşì şi Săcelenii, dic eu, au oferit un contingent mărişor de esponenţi şi de alte ajutoare acelei esposiţiuni şi deşì distribuirea diplomelor s'a făcut încă dela 27 Iulie (diua de St. Panteleimon) a. c. şi încă prea sĕrbătoresce şi cu mare splendoare, — după cum se spune*) — demnă de scopul pentru care se făcuse. Şi anume:

Douĕ lucruri principale au ridicat însemnătatea şi splendoarea acelei sĕrbători naţionale, care au remas o suvenire neştearsă din inima fie-cărui Săcelean s'au Săceleană, care au participat la aceea: *a)* dl I. Popescu din Bărlad se afla pe atunci tocmai acì şi cu această ocasiune n'a cruţat nimic, ce l'ar fi împedecat şi n'a pregetat de loc aşi oferì şi acì binevoitorul concurs, prin şi cu elevii D-Sale cei atât de bine disciplinaţi, cari prin felurite jocuri sociale, prin cântări şi declamaţiuni prea bine nimerite şi acomodate, au sciut sĕ-i dea acelei sĕrbători coloritul şi aspectul cel mai plăcut şi mai romantic şi care a pus în uimire chiar şi pe strĕinii, care după cum se spune încă asistau într'un numĕr mărişor; *b)* a doua împregiurare care au contribuit tot aşa de mult la înfrumseţarea acelei serbători, a fost discursul dlui director al scoalelor primare din Satulung şi preşedinte al subcomitetului de esposiţiune de acì, I. Dorca, prin care a sciut ţinè în atenţiune şi încordare prin on. public mai bine de o oară. Mult a contribuit în fine şi sala cea mare şi bine arangiată a hotelului celui nou deschis numai de curênd, în Cernatu, unde s'a făcut şi distribuirea diplomelor.

---

*) Pentru Dumnedeu, veniţi iute.

*) Cel ce scrie aceste rênduri a absentat pe vară de aici. Prin urmare cele ce le spun acì le spun din audite.

Douĕ motive dară destul de puternice, pre lûngă altele aproape tot aşa de însemnate, reclamau cu tot dreptul o mică dare de samă în jurnalistică despre actul amintit. Me veţi întreba însĕ, Dle Redactor, că ce a fost causa de nu s'a scris până acum nimic despre asta. Positiv, ḑeu nici eu nu vĕ voiu putè spune. Ca se ne apropiem însĕ puţin de positivitate, va fi destul, creḑi, dacă vom arunca o privire repede preste activitatea inteligenţei săcelene în respectul acesta.

Este deja cunoscut, Dle Redactor, că Săcelele preste tot luate sûnt destul de mari şi au o posiţiune destul de compactă cu un frumos numĕr de inteligenţă şi pre lûngă aceea şi bine cualificată; dar cu toate acestea anevoie vedem scriinduse de acì câte-ceva în asemenea casuri, ca şi în cel amintit. Aşa în cât prea uşor ar putè sĕ facă pre un strein ca sĕ ḑică, că inteligenţa săceleană în respectul acesta s'a închis în casă şi sa pus pe caşcaval şi brânză mocănească, mâncă, bea, cu uşa închisă, fără ai păsa, dacă afară fulgeră şi trăsnesce sau e vreme bună. Sau apoi că Săcelele sûnt sĕrace în fapte mai însemnate şi pe deplin mulţămite cu tot ceea-ce sĕ întêmplă în ele. Faptul de sus împreună cu alte multe trecute şi considerate ca vrednice de a fi spuse şi publicităţii denota din destul, că nici afirmaţiunea aceasta încă nu poate fi confirmată de adevĕr şi că vorbind numai ce i place lui D-ḑeu, **neinteresarea** inteligínţei Săcelene în privinţa aceasta e cam mărişoară (nu putem ascunde), ceea-ce numai spre laudă nu-i poate servì. Pare că urechi are şi nu aude, gură are şi nu vorbesce. Dar ce se mai ḑicem, aşa e unde sûnt moaşe multe remână copilul cu .... netăiat. Sĕ înţelege de sine că persoanele interesate în faptele acelea, ar venì ceva cam ridiculos, când s'ar apuca sĕ scrie *pro domo.* Pre lûngă persoanele acelea mai totdeauna sûnt şi de acelea care nu sûnt interesate de aproape în causă şi cari ar putè sĕ scrie câte ceva mai la fiecare asemenea ocasiune. Va ḑice cineva, cu scop ca sĕ o scuse în casul acesta că inteligenţa de acì, — afară de persoanele interesate mai de aproape în lucru, nu va fi participat la aceea sĕrbătoare; destul de rĕu, respundem noi, ar fi fost atunci! Dar tocmai aceasta nu e adevĕrat şi după spuse demne de credinţă a participat şi un numĕr frumos de inteligenţă. Va ḑice un altul, — tot cu acelaşi scop, că e prea împresurată de lucru în sfera chemării ce o poartă fiecare, apoi cu asta nu se poate scusa pe deoparte, ear pe de de alta, oare nu sĕ ţine cumva şi aceasta de chemarea ei! Apoi sciu însumi că pe lûngă ocupaţiunea ce o are şi pre lûngă recreaţiunea de lipsă, îi mai rĕmâne de multe-ori şi cât de puţin timp, ce 'l consacră comodisării, sau nefăcênd nimic. În tîmpul de astăḑi a trăì cineva în comodisare şi singuratic în mod contemplativ fără a comunica reciproc cu alţii şi cu lumea din afară în casuri de lipsă, însemnează aproape a nu lucra nimic, ci mai mult a dormì în letargie.

Aşi fi cutezat sĕ desfăşur eu mai pre larg actul de sus numai din auḑite, însĕ poate n'aşi fi putut istorisì întêmplarea cu toată fidelitatea recerută, de oare-ce am absentat, precum spuseiu preste vară din comună, şi apoi de ce sĕ nu lăsăm acest lucru, a'l spune unul din ceice au fost presenţi! Sĕ aşteptăm dară! —

Nu aşi fi voit bucuros sĕ fac nici atâta, pentru că na'şi voì sĕ provoc susceptibilităţi în nimeni şi nici nu am intenţionat nimic alta prin aceste modeste observări, ce mi-am permis a le face cu această ocasiune, dacă nu aşi fi nutrit de dorinţa de a vedè o activitate mai mare în inteligenţa săceleană în specie pe terenul amintit şi de a vedè respirând în ea un spirit mai vioiu şi mai precaut.

Nu pot încheia, fără a face încă şi o mică întrebare despre proiectata scoală de ţĕsut din Săcele. Sĕ scie adecă, că încă de acum doi ani sĕ proiectase înfiinţarea unei scoale de ţĕsut în Săcele. S'a proiectat, şi proiectat a remas. Se ḑice că afacerea aceasta s'a încredinţat „Asociaţiunei transilvane pentru litelatura şi cultura poporului român.“ Sigur nu sciu; destul că acum doarme pămêntul. A ḑice, a promite şi a nu face, eu cred, că atâta însemnează, cât a minţì şi a amăgì pre alţii cu vorbe goale. Cu drept cuvênt dară sûntem în drept a aştepta ceva şi despre asta. —

Întêmplarea cu bombele dela Ronchi.

Dela Triest într'a 20 Septemvre a. c. se scrie foaiei „Neue freie Presse“:

Dintr'o parte prea bine informată mi s'a descris afacerea dela Ronchi, care deşì conţine lucruri cunoscute, totuşi trebue sĕ se ea în băgare de seamă, pentrucă ea e prima descripţiune a întêmplărei şi e esactă până în cele mai mici detaiuri.

Multe împregiurări făcură pe autorităţile dela Triest atente la activitatea unei alianţe de elemente escentrice, representate în Udine, Veneţia Neapoli şi Roma, care activitate era îndreptată contra esposiţiei făcute în memoria legăturei de 500 de ani a Triestului cu Austria.

Dară cu toate aceste ideea esposiţiunei fu primită şi se lăţì în contra silinţelor teroristice, întreprinse la Roma, şi în contra demonstraţiunilor făcute aici cari au fost recomandate partidei italiene progresiste de aici. Mijloacele obicînuite, ca proclamaţiuni, ameninţări şi petarde, numai făcea nici o impresie şi hotărîrile comitetului de acţiune din Roma remânea fără speranţă de succes. Demonstraţiunile prin ignorarea esposiţiunei recomandate asociaţilor în Triest, încă nu avură nici un succes. Oamenii vrură a face paşi mai energici.

În 2 August dintâia aruncare de bombe şi făcu efectul sĕu. Ea era sĕ se repete în 17-a ca în ajunul ḑilei nascerii împĕratului; dară atunci autorităţile din Triest au fost însciinţate cumcă se va trimite o ladă primejdioasă la Triest, care sau pe o corabie Chioggiotească, sau pe un drum de fer, sau pe un vapor va ajunge acolo. Precum se scie, cele ce s'au fost trimis, au ajuns în mânile autorităţilor. Earăşi se putea cunoasce, cumcă demonstraţiunea stă în conecsiune cu paşii comitetului de acţiune din Roma, şi cumcă comitetul acesta batĕr numai succesul acela vrea sĕ'l aibă, a împedeca visitarea Triestului din partea împĕratului.

Apropiindu-se timpul acesta de sosire, autorităţile prin diferite simptome se îndemnau a lua mĕsuri de pază. Pericolul de o demonstraţiune cu bombe, care poate avè un efect mare şi n'are trebuinţă de mult consciitori şi esecutori, de nou amenința magistratura. Paza graniţei italiane se întărì. Ba şi podurile preste riul Isonzo se supraveghiară. Înainte cu o sĕptĕmână însĕ sosiră la Udine 2 membrii ai comitetului din Roma.

Unul dintre ei era Oberdank. Acest om, care acum a ajuns oarecare celebritate, n'a fost călcat pămêntul austriac dela anul 1878, de când a fugit (desertat) de frică mare, că va fi silit a lua parte la resbelul din Bosnia. Oberdank fu privighiat cu atenţiune de către autorităţi nu numai ca desertor. La Roma el era unul din cei mai înfocaţi cuvêntători ai prenumitei emigraţiuni austriace, representantul „Triestului măhnit“. La toate ocasiunile vorbea în numele Triestului italian, depunea cununi de doliu pentru oraşul acesta pe sicriul patrioţilor italiani repausaţi şi era unul din cei mai înfocaţi declamatori pentru necesitatea lăţirei Italiei preste pămênt austriac.

În 15 l. c. Oberdank a venit la Udine însoţit de un om mai tinĕr.

Se hotărì acum de a espeda bombele pe o caretă, o căruţă mică cu un scaun ângust dindĕrĕt şi un loc pentru cocier, precum obicînuesc a întrebuinţa neguţătorii de verdeţuri pela graniţă şi care carete într'un numĕr aşa de mare se întrebuinţează de numai greu ori nici decum nu se pot controla. Cocierul Sabadina era sĕ mâne carul, pe care aceşti doi oameni şi l'au fost luat. Ei înseşi trecură graniţa pe o potecuţă, conduşi, de doi bărbaţi — unul dintre ei e spiţer la Udine. În urma descoperirei încercărei atentatului, regimul italian alaltăeri a prins pe aceşti doi conducători.

Cocierul — nefiind pentru prima data organul partidei irredente — se duse de vre o câteva ori cu careta goală încolo şi încoaci şi chiar prin lucrul acesta atrase asupră'şi atenţiunea oamenilor. Pe un pod la graniţă credea că fu observat şi spre escusarea sa ca sĕ distragă atenţiunea de la sine făcea observaţiuni atingătoare de pasageri lui ḑicând: Că el însuşi nu scie, cine o sĕ fie ei; ei poate că ar merge pe jos dela Udine şi pre urmă chiar ar duce bombe la Triest. Observaţiunea aceasta s'a colportat şi a ajuns la cunoscinţa primariului dela Kiovris şi celui dela Versa. Amândoi înşciinţară despre aceasta pre căpitanul cercului dela Gradiska. Primariul dela Versa, un bărbat tiner, care mai nainte a fost oficer şi acuma servesce în Landwehr, pe respunderea sea a luat pre cocier prins. „Pasagerii mei sûnt la Ronchi“ ḑicea escusându-se, cocierul, „eu sûnt nevinovat.“ — „Sĕ ne ducem dară la Ronchi“ poruncì primariul dela Versa, care prin acest lucru a dat de urma lui Oberdank şi de aceea eri s'a decorat cu crucea de aur pentru merite.

La Ronchi s'a fost coborît Oberdank în cărcima lui Moretto; soţul seu înaintea lui s'a fost dus la Triest, de unde, cât a eşit vestea de prinderea lui Oberdank, a fugit. Detaiurile prinderei lui Oberdank sûnt cam cunoscute. Se scrie că primariului dela Versa a venit întru ajutoriu Tomasini, conducătoriul despărţămêntului de gendarmi, acesta a sculat pe Oberdank din somn când a venit cu cocierul la el; Oberdank a dat foc auspra gendarmului şi după o luptă de vr'o ḑice minute s'a făcut prìsonier. Oberdank era foarte înfuriat până la finea scenei. El nu tăgăduì destinarea uneltelor de omor găsite la dênsul, se silì apoi a înfricoşa pe prinḑetorii sei numindu-se representant de oameni tineri din Triest ceea ce precum a arĕtat cercetarea, prin nice o circumştanţă nu era autorisat. Căci numai soartea i a împus transportul bombelor. Apoi multă vreme tăcu, şi întrebându-se de numele sĕu se numea Rossi, fie pentru că numele acesta e nume lăţît în Italia, fie pentru că numele acesta e o prefacere a numelui, „Il rosso“, carĕ s'a dat tatălui sĕu cel vitreg în glumă.

După ce s'a încheiat procesul verbal la judecătorul cercului (plasei) dela Monfalcone, Oberdank fu transportat la Triest escortat de trei gendarmi şi un Locotenent (oficer). „De unde sûnteţi?“ întreabă pre un gendarm din escorta sa. „Din Tirol“ ii respundea acesta. Oberdank după ce a auḑit respunsul acesta, făcu o întorsĕtură, precum se cetesc în organele cele escentrice a irredentiştilor. Aici, la Triest, eri a mărturisît Oberdank, dară de aceea cercetarea tot nu e terminată; ea trebue sĕ dovedească alianţa, pre care la începutul acestor rênduri am caracterisat-o, şi a cărei fire a fi aduse la lumină e meritul înaintărei esemplare a autorităţilor din Triest.

Varietăţi.

* (Dela Chisetĕu) se scrie lui „P. Ll.“ Jubileul de 25 de ani al chorului plugarilor români s'a serbat într'un mod strălucit. La oarele 10 din ḑi a avut loc o liturghie solemnă, la ameaḑi prânḑ comun, la 4 oare concertul. Premiul cel dintâiu de 70 franci în aur, dăruit de dl deputat dietal Dr. Iosif Gall, la obţinut chorul plugarilor români din Costeiul mare; premiul al doilea, un tom frumos de choruri naţionale române, chorul plugarilor români din Silha; premiul al treilea, o colecţiune de cântece bisericesci, chorul plugarilor români din Cebza.

* (Regiment de căi ferate), se va înfiinţa, spune „Nemzet“ cu posităvitate. Regimentul va avè doue batalioane de câte patru compănii se va forma din cele 16 companii de reserva ce sunt a se disolva dela regimentele de geniu şi din despărţemintele de sapeuri şi mineri şi se va suplinì din regimentul de pioneri. Conform disposiţiunilor regulamentului de organisare deja încuviinţate pentru regimentul acesta, oficerii se vor lua dela trupele de geniu şi pioneri şî din alte arme, întrucât oficierii vor fi eşit din vre un institut technic militar. Din fiecare batalion douĕ companii vor fi aplicate la construcţiunea căilor ferate şi alte doue la comunicaţiune. Şi în viitoriu se va recurge în timp de resboiu la concursul personalului societăţilor de căi ferate, însĕ cu deosebirea, că construcţiunea şi comunicaţiunea esecutivă va fi condusă de factori militari, căror, în cas de lipsă li se vor subordina şi organe civile. În timp de pace, anumite despărţeminte din regimentul de căi ferate vor participa la construcţiuni sau vor îndeplinì şi servicii de comunicaţiune pe căile deja construite.

* (Importul de lână nespălată din România.) Ministrul reg. ung. de comerciu a ordonat: 1. lâna care ajunge nespălată în contumaţ, fiind bine embalată şi dacă este constatat în mod autentic, că nu vine dintr'un ţinut şi nici n'a trecut prin vreun ţinut cu epizootie (boală de vite), după ce sacii se vor desinfecta cum este prescris, se poate transporta neîmpedecată la una din spălătoarele din ţeară; 2. transportarea la spălătoare se permite numai pe lûngă un certificat netimbrat; 3. Proprietariul lânei trebuie se observe nesmintit calea prescrisă în certificat şi cerênduise se arate organelor autorităţii certificatu 4. un estras scurt din certificat co-

munică conducătoriul contumaţului dea dreptul cu institutul unde are a se spăla lâna; 5. lâna, după ce ajunge la locul destinat, trebue ca prin autoritatea competentă pentru institutul spălătoriu sě se constate dacă e identică. Autoritatea retrimite apoi certificatul clausulat conducětoriului contumaţului; 6. proprietariul institutului de spălare e responsabil că lâna se estradă numai spălată; 7. institutul trebue sě poarte un conspect deosebit despre transporturi de lână; personalul institutului nu se poate depărta din institut până nu se curăţă radical; 8. spesele spălatului le poartă proprietarul lânei; pentru certificat şi pentru constatarea identităţei lânei nu se plătesce nici o tacsă... Ordinaţiunea ministerială intră în viaţă de odată cu publicarea ei.

* (Esposiţiunea de vite din Cluj) din ḑilele aceste, cetim, că a avut un succes laudabil.

* (Věrsatul) este epidemic în Orestia.

* (Foc) „S. d. Tageblat“ scrie că în 7/19 Septemvre a ars în *Lancrăm* 7 case şi 7 şuri dimpreună cu clădirile aparţinětoare. Paguba este de 3280 fl. Durere, focul a păgubit mai cu seamă pe cei mai seraci. Comuna e întreagă curat română.

* (Alt foc.) În 5 (17) Septemvre, aflăm din „Hunyad“ a ars în *Valea-Lupului*, comitatul Hunedoarei. Bătând un vênt înfricoşat, flacăra s'a făcut îndată stăpână pe 53 case şi clădirile aparţinětoare şi pe biserică. Şi un om a căḑut victimă flacărilor şi multe animale domestice. Paguba se apreţiează la 90,000 fl. Şi comuna aceasta este română.

* (Accident trist pe drumul de fer) s'a întêmplat la Esseg Trecênd trenul mestecat Nr. 101 podul de preste Drava, podul s'a rupt. Locomotiva, vre-o sease vagoane de poveri şi doue de persoane au căḑut în apă. În aceste din urmă au fost un transport de husari concediaţi din Bosnia, cari veniau a casă (în ţinutul dela Nyiregyháza.) Din 74 husari 25 au perit. Dintre cei rěmaşi în viaţă unuia i s'a rupt o coastă, 17 sûnt mai mult, mai puţin răniţi. Ceilalţi pasageri au rěmas întacţi, avênd norocul se remână vagoanele în care se aflau pe partea podului, care nu s'a cufundat în apă.

* (Manevrela în România) Dela Bucuresci s'a scris la ḑiarele din Budapesta: Concentrarea trupelor s'a început. România întreagă urmăresce cu mare interes manevrele din din anul acesta, pentru că de când esistă armată română manevre în dimensiuni aşa mari n'au fost. Bate la ochi că, cu toate că manevrele sûnt de dimensiuni aşa mari, puterile streine nu sûnt învitate a trimite representanţi, cari se asiste la manevre. În cercurile militare se afirmă, că dacă vor venì oaspeţi din străinătate, ca sě asiste la manevre, vor fi primiţi ca si când ar fi învitaţi. Rusia — fără de învitare — a trimis un general, un colonel, doi majori, doi căpitani şi cinci oficeri subalterni.

*(Cholera, ciuma) se scrie s'a ivit acum şi în Odessa producênd consternaţiune în locuitori. În otelul „Elsas“ a murit un persian de choleră. Casa fu închisă şi păzită cu miliţie, ear vestmintele persianului le au ars, dar cu toate aceste la vre-o câteva ḑile au murit alţi cinci oameni de choleră. Dela Dobuşari se telegrafează că au murit vre-o câţive oameni de ciumă şi birică.

* (Noi mai putem astepta). Ca se nu nise ḑică că sûntem „egoişti“ pe socoteala publicului, până mai rărim materialul mai înteţitoriu ce asteaptă publicarea, mai amânăm „revenirea“ asupra publicaţiunei „Refrângiilor“ dlui R. Patiţa cu aceea, că *quod differtur non aufertur.*

* *(Bibliografiă)* Călindariul poporal român, care cuprinde în sine pre lûngă călindariul iulian şi gregorian, toate serbătorile, datinile şi credinţele strămoşesci, de Simeon Mangiuca, pre anul 1883 ese cât de curênd de sub tipariu din tipografia lui Iulius Wunder din Biserica-albă, 11—12 coale de voluminos, preţul 50 cr. (1 leu 50 bani).

Calindariul cuprinde în partea literară: 1. Metafisica magică a credinţei, a imaginaţiunei şi a rugăciunei, 2. Martinii, un cult al ḑeului Marte; în acest tractat se esplică şi „Lucinul“ precum şi „Ḑiua ursului“ 3. Crucea mică, crucea mare, şi postul negru dela cruce pěn la cruce, 4. Moartea părută, sau omul la cererea sa de viu îngropat şi după 10 luni era viu desgropat 5. Vâlva sau geniul omului, 7. Visiunea lui Pope a renumitului englez, 7. Un astrolog la curtea regelui Ludovic al XI din Francia 8. Un alt astrolog, tot la curtea acelui rege, 9. Strigarea ḑiorilor la mort (în versuri.) Călindariul se află de vînḑare în toate librăriile din Austro-Ungaria şi România. Domnii colectanţi capětă dela 6 esemplare uuul gratis.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Septemvre 1882.

Viena: 65 47 38 84 25

Timişoara: 81 32 25 52 26

Bursa de Viena şi Pesta

Din 23 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 50	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.10	88.15
Renta ung. de hârtie	87.15	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.60	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98 50	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97 50	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	118 20	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 70	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.90
Datorie de stat austr. în argint .	77 45	77 30
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826 –	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.—	308.—
Acţiuni de credit austr. . . .	320.80	321.30
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.25	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.66
Napoleon	9.45½	9.46½
100 marce nemţesci	58 20	58 20

Nr. 3525 Scol. [237] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea „Francisc Iosifiană“ se escrie concurs cu terminul preclus până la 30 Septemvre a. c. st. vechiu.

La acest stipendiu pot concurge ascultători la vre o academie de drepturi din patrie, avênd a instruì cererile sale:

a) cu atestat dela oficiul parochial spre legitimarea, că concurentele este greco-oriental;

b) cu certificat de înmatriculare la vre o facultate de drepturi din patrie, respective atestat despre studiile juristice din ultimul semestru al anului scolastic 1881/2.

c) cu atestat despre starea lor materială.

Sibiiu, 31 August 1882.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu.

Nr. 138. [236] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţător la scoala confesională gr. or. din Galaţi, protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt;

1. In bani gata 200 fl. v. a.

Cuartir liber în edificiul scoalei.

Concurenţii au de aşi asterne suplicele lor instruite conform regulamentului congresual din 1878 până la terminul îndicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Borgo-joseni, 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m p.
adm. ppresbit.

Nr 320. [235] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Reghinului sûnt de a se ocupa la scoalele populari confesionale următoarele posturi învěţătoresci:

1. În Topliţa română, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir in edificiul scoalei, — lemne de foc şi grădină de legumi;

2. În Deda, cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir în edificiul scolar;

3. În Mesterhaza, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne;

4. In Potoc, cu salariu anual de 75 fl. v. a. şi cuartir

5. In Ibanesci, cu salariu anual de 150 fl. v. a.

6. In Filea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi cuartir.

7 In Mureş-Cuesdiu, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne;

8. În Rěstosnea, cu salariu anual de 100 fi. v. a. şi cuartir.

9. În Polăţi cu salariu anual de 100 fl. v. a.

10. Sěcalul de munte (Erdő szakál) cu salariu de 100 fl. v. a.

Petenţii au de aşi substerne suplicele concursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente publice despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari — la subscrisul (p. u. Reghinul săsesc) cel mult până în 1 Octomvre a. c. st. v.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reginului.

Idicel 5 Septembre. 1882.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 218. [212] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu la scoala confesională gr. or. din Lupşa cu termin până în 19 Septemvre a. c. st. v.

Salariul anul e 160 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase, cu prospect ca pe anul scolariu 1883/4 se va meliora la 200 fl. în bani gata.

Doritorii de a ocupa acest post pelûngă atestatul de cualificaţiune şi celealalte documente prescrise de Stat. org. se poşadă atestat de cel puţin 2 clase gimnasiale, cari sûnt a se aşterne la subsemnatul oficiu până la terminul sus indicat.

Ofenbaia, 19 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 225 [224] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu la scoala populară confesională gr. or. în Câmpuri-Surduc protopresbiteratul Iliei cu termin până la 25 Septemvre, a c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual în bani gata 90 fl

2. În bucate 90 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în bombe.

3. Lemne 4 orgii lungi, din care este a se încălḑì şi scoala.

4. Gradina de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sě fie căntăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada în 1 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.
adm. ppresbiter.

Nr. 307 [225] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunei de învěţătoriu la scoala confesională gr. or. din Mateiaş protopresbiteratul Cohalmului, până în 25 Sepemvre a. c. v.

Emolumentele sûnt: 100 fl. v. a. ce se vor plătì în 4 rate, cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru încălḑit.

Suplicanţii vor avè a-şi ascerne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Cohalm 3 Septemvre, 1882.

Comitetul parochial concerninte în conţelegere cu

Niculae Mircea m. p.
adm. ppresb.

---

[221] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învěţători, in următoarele comune:

1. Lazesti, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne,

2. Lapuşiu, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne.

3. Peleşiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Buninginea cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne, se deeshid concurs până la 25 Sept. a. c.

5. În Secătură salariul s'au urcat la 150 fl. cuartir şi lemne, şi Concursul publicat se prelungesce încă până la 15 Sept. a. c.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a'şi subscerne cererile instruite, în sensul Stat. org. şi a Regul. pentru învěţěmmênt „oficiului protopopesc gr. or. din Abrud.

Abrud în 30 August 1882

În conţelegere cu Comitetele parochiale concerninte.

Ioan Gall m. p.
prot. şi adm.

Nr. 165 [223] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěţătoresci la scoalele poporale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului cu termin până 25 Septemvre a. c. st. v.

1. Cupşeni, cu salariu anual 100 fl.

2. Ungureni, cu salariu anual 100 fl.

3. Libotin, cu salariu anual 100 fl.

4 Rogoz cu salariu anual 100 fl.

5. Suciul de jos, cu salariu anual 100 fl.

6 Borcut, cu salariu anual 100 fl.

7. Văleni, cu salariu anual 100 fl

8. Peteritea, cu salariu anual 100 fl.

9. Poiana porcului cu salariu anual de 80 fl. din fondul scoalei.

La toate cuartir liber şi lemne de ajuns pentru încălḑirea scoalei şi a locuinţelor învěţătoriului.

Salariul anual se va solvì în 3 rate decursive din repartiţiune dela popor, afară de parochia de supt punctul 9.

Doritorii de a ocupa acestea posturi invěţătoresci au de a substerne petiţiunile concursuale înstruite conform Statutului organic şi a regulamentului de învĕţământ la oficiul protopresbiteral în Cupşeni (p. u. Magyar-Lapos) până la terminul susindicat.

Cupşeni în 23 August, 1882.

Comitetele parochiale concerninte în conţelegere cu

Samuil Cupşa m. p.
ppresbiter.

Nr. 212. [211] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu primar la scoala confesională gr. or. din Vale, ppresbiteratul Săliştei, cu termin până în 26 Septemvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a.
2. Relut pentru lemne 20 fl. v. a.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a aşterne suplicile concursuali instruite conform prescriselor Statutului organic şi a Regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral al Săliştei în Sibiiu până la terminul indicat

Învĕţătoriul devenit ales va fi dator a ţinè în tot timpul Dumineca şi serbătoarea strana dreaptă în biserică, şi spre aşi arĕta desteritatea sa în cântări va avè a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică.

Vale, 29 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 12. [210] 3—3

CONCURS.

Pentru ambele posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Galeş, tractul protopresbiteral al Săliştei, se escrie concurs până la 26 Septemvre st. v. a. c. esclusive când va fi şi alegerea

Emolumentele pentru fie care din aceste posturi sûnt 200 fl., care se solvesc în rate trimestrale din subvenţiune votată dela comuna politică.

Concurenţii îşi vor substerne suplicele lor instruite conform statutului organic şi a prescriptelor sinodali până la terminul indicat Oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu prelûngă condiţiunea, ca aceia sĕ ţină şi scoala de repetiţiune şi de pomărit precum şi în ḑilele de dumineci şi Sĕrbători a conduce cântările în strana dreaptă în biserică — fără altă remuneraţiune.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Galeş 16 August 1882.

Comitetul parochial gr. or.

Nr. 250 [219] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din protopresbiteratul Gioagiului II se escrie concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. în urmátoarele comune:

1. Almaşul mare, salariu anual 150 fl.
2. Almaşul de mijloc, salariu anual 80 fl.
3. Almaşul mic, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
4. Ardeu, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.
5. Bacaia, salariu anual 60 fl., şi victuale în valoare de 20 fl.,
6. Bozes, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.,
7. Bulbuc şi filia Curpeni, cu salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
8. Cerule Băcăinţei, salariu anual 80 de fl., şi victuale în valoare de 20 fl.
9. Cibu, salariu anual 100 fl.
10. Feredeu, salariu anual 70 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
11. Glod şi Nadastia, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 10 fl.,
12. Homorod, salariu anual 200 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.
13. Mada şi filia Stăuini, salariu anual 160 fl., şi victuale în valoare de 48 fl.
14. Mermezeu Văleni, salariu anual 80 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
15. Nojag, salariu anual 86 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
16. Renghet, salariu anual 100 fl.
17. Valea mare, salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
18. Varmaga, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

Cu toate acestea staţiuni sûnt împreunate cuartir natural şi lemnele de lipsă pentru încălḑire.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci vor substerne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi de regulamentul congresual din 1878 până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului II.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Secărâmb, 25 August 1882

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 187 [215] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învеţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos însemnatele comune bisericesci în protopresbiteratul Cetăţei de peatră se escrie concurs cu termin până în 26 Septembre a. c. st. v.

1. În Valeni, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne pentru încălḑit.
2. Tinteuşu-mare, salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemne de încălḑit.
3. Cârbunariu, salariu anual 120 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.
4. Făuresci, salariu anual 140 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.
5. Fenaţe, salariu anual de 160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vreuna din staţiunile sus atinse vor avea a'şi asterne petiţiunile subscisului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat instruite conform prescriselor „Statut. org." şi Regulament. prov. din 1878 §. 67. prelângă aceia concurenţii trebue se scie şi limba maghiară încât se o poată propune în scoală.

Cârpiniş, 25 August 1882.

In conţelegerecu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
ad ppesbit.

CONCURS. [216] 3—3

Pentru intregirea staţiunei de învĕţătoriu în comuna Romoşel cu terminul până la 26 Septemvre v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 200 fl. v. a. din subvenţiunea comunală în rate lunare decursive; 6 orgi de lemne din care are a se încălḑì şi scoala, şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legei în vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei.

Petenţii au a se presenta până la alegere în una din duminecile viitoare în sânta biserică la Romoşel.

Romoşel, 29 Aăgust, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 253. [218] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Jac se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. În bani după repartiţiune 88*) fl.
2. În bucate 45*) vici mari de cucuruz sfĕrmit.
3. Lumini 3 punţi.
4. În lemne patru orgii din cari se va încălḑì şi scoala.
5. Hârtie 3 conţi.
6. Patru jugĕre pĕmênt parte arătură parte fênaţ, ale căror contribuţiune o va solvì invĕţătoriul.
7. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi grădină de legumărit.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu ppresbiteral în Fizeş St. Petru, documentând că sciu şi limba maghiară.

Jac, 26 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca m. p.,
ppresbiter.

---

*) În Nrul 104 din eroare s'a pus 80 fl. şi 40 vici.

Nr. 141]217] 3—3

CONCURS.

Cu terminul până la 19 Septembre a. c. st. vechiu pentru întregirea următoarelor staţiuni învĕţĕtoresci în protopresbiteratul Avrigului

1. Sebeşul de sus cu salariu anual de 120 fl. cuartir natural şi lemnele necesare de încălḑit.
2. Porumbacul inferior cu salariu de 170 fl.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa oficiului protopresbiteral al Avrigului (p. u. Avrig)

Avrig 31 August, 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrig.

Depuneri
de capitale pentru fructificare
se primesc la institutul subsemnat cu **5** %
ear' sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . **5** ½%
interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului şi încetă cu ḑiua premergătoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile. La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pelûngă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina"
Institut de credit şi de economii.
[228] 2–4

SORŢI
de
50
cruceri
dela
LOTERIA
cea mare
a esposiţiunei
TRIESTINE.

Numai cinciḑeci de cruceri
costă o soarte dela
Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

☛ Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare. ☚

Loteria cea aşa bogat ajustată are
1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „
mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;
preste tot o mie nimeritori oficiali în preţ de
floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

☛ Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărţemêntul loteriei *esposiţiunei Triestine,* 2 Piazza grande *în Triest.*
Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA" institut de credit şi economii. [193] 8—8

Cea dintâiu fabrică ung.
de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal
a lui
Francisc Walser
Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,
recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor
turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,
care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☚
(232) 2—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108. Sibiiu, Joi 16/28 Septemvre 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Mâcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Mâcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Punctul de gravitaţiune . . . . în Ungaria.

„Îi înţeapă ovĕsul" este o frasă cam trivială; cu şovinismul maghiar se potrivesce de minune. Dela 1867 încoace statul sĕrăcesce şi flămânḑesce ne încetat, rentele de aur şi alte rente pe spinarea statului se sporesc, pre când cei ce laudă şovinismul nu se lipsesc de tot binele (bugetului).

Firesc lucru, că după ce vĕd că le merge bine, că pe socoteala a 11 milioane de oameni, din unicul motiv, că ia lăsat Dḑeu a fi Maghiari, pot ignora toate drepturile altor naţionalităţi; după ce pot singuri sĕ se aşeḑe la masa bugetului; după ce numai lor li e permis a scrie şi a vorbì în public în toată Ungaria etc.: se le vină pofta de mai mari lucruri. „Mâncând vine apetitul", ḑice Francesul.

Ca se vedem de ce apetit este stăpânit şovinismul maghiar şi cu cât „ovĕs" politic trebue se fie îndopaţi cei supuşi cultului şovinistic, pur maghiar, reproducem un articul din „Pesti Napló" Nr. 259, 20 Septemvre. În articlul acesta, printre unele adevĕruri şi pretensiuni juste, este depus tot ce tradează vanitatea şi aspiraţiunile basate pe vanitate: acì e îngâmfarea, orbia care face pe cei stăpâniţi de ele sĕ esagereze apreţiarea puterilor lor şi se nu vadă abisul spre care aleargă.

Eată dar ce ḑice ḑiariul care represintă pe cei „mai cu minte" dintre politicii maghiari:

„Salutăm cu bucurie pe regele, de câte ori vine în patria *sa* sĕ guverneze poporul seu credincios. Primim cu omagii pe regina când vine a casă, de câte ori se arată între Maghiarii ei. Cu speranţă respectabilă asteptăm visita părechei moştenitoare de tron ca se iubească ţeara noastră şi naţiunea noastră.

„O! dacă ar locuì pururea între noi membrii încoronaţi ai familiei domnitoare maghiare şi moştenitorii purpurului.

„Aceasta nu se poate — o scim — ca sĕ-şi părăsească residenţa din Viena şi sĕ se strămute cu totul la Buda; imperaţii Austriei au obligamente faţă cu ţĕrile lor ereditare, tot aşa de bine ca şi faţă cu Ungaria. Dorim numai ca principiul parităţii sĕ ajungă la valoare şi în privinţa curţii. Această dorinţă loială a noastră nu e fantasie şi nu pretensiune esagerată, pentrucă este raţiune politică. Aḑi este aceasta mai mult ca ori când altă dată; este aşa ḑicênd interes naţional, internaţional, dinastic, nu numai interes de iubire ferbinte pentru Ungaria, ci o garanţie a esistenţei monarchiei.

„Coroana sânt. Stefan este cea mai veche în Europa. Coroana lui Carol cel mare şi cea longobardă sûnt mai vechi, însĕ au perdut din însemnătatea lor publică. Prioritatea o are între coroanele casei habsburgice coroana ungurească; de asemenea între ţĕrile casei habsburgice, de faptă, Ungaria este cea mai aleasă, ori considerăm estinderea marginilor sale, ori numerul poporului, sau puterea instituţiunilor sale, sau însuşirile politice şi militare a le poporului maghiar. Chiar şi din motivile aceste este motivat că ereḑii legitimi ai coroanei unguresci, conform dreptului public şi tradiţiunilor naţionale, sĕ ţină curte şi în Ungaria.

„Ne atinge dureros când vedem că în casa regelui nostru lipsesc dignitarii şi funcţiunile unguresci, şi este penibil a vedè, că de câte ori norocesc ţeara cu presenţa lor, totdeauna se strămută o parte din statul curţii austriace dela Viena la Buda, unde castelul regal remâne gol şi părăsit, îndată ce Majestăţile lor s'au dus înapoi la Viena. Numai dela regele şi dela regina se poate auḑì, la curtea ungurească, un cuvênt maghiar. Împregiurimea e mai cu seamă germână. Aceasta îl doare pe maghiar foarte; loialitatea nu i permite a vorbì; el speră că în viitor va fi în curênd alt feliu şi gratitudinea faţă cu domnitoriul care e, mai maghiar şi mai constituţional decât toţi predecesorii sei, este aşa de fără de margini, încât maghiarul se genează a fi incomod prin rugăminţile sale. *Il ya des choses, qui se font, mais ne se disent pas* (Sûnt lucruri, cari se fac, dar nu se spun).

„De oare ce însĕ o foaie politică cuotidiană nu este legată de eticheta de curte, când are a se plânge de aceea pentru ce inima naţiunei e apăsată, poate espune motivele politice, conform căror sublimul domnitor, capul dinastiei Habsburgilor, strămută punctul de gravitaţiune al monarchiei în Ungaria şi, potrivit acestei strămutări, dă espresiune visibilă, prin instituirea unei curţi unguresci la Buda, acelei legături interne, care 'l leagă de naţiune şi care consistă într'aceea, că Ungaria este guvernată de regi naţionali ai Habsburgilor şi că naţiunea maghiară cultivă aderenţa plină de sacrificii la aceşti regi ai sĕi.

„Astăḑi adevĕrul veritabil nu poate rĕmânè ascuns nici dinaintea regilor şi archiducilor. Nici legăturile dinastice nu sûnt garanţie sigură contra pericolilor care încungiură tronurile; numai armonia interioară a statelor şi puterea lor prin credinţa şi scutul popoarelor sûnt basele cele sigure pentru tronuri. Agitaţiunile politicei naţionalităţilor, reunite cu tendenţa espansivă a statelor vecine au înveninat în Austria poliglotă şi espusă chiar şi credinţa popoarelor.

„De când înfloresce şi în Austria florea de neghină — această favorită seacă şi fără miros a Hohenzollernilor — în botoneriile Germanilor şi de când Herbst şi Schönerer şi stânga întreagă face politică curat de rasă, nu însĕ politică de principii şi patriotică, şi se duc aşa de departe, încât aruncă înjurături, d. e. ca cele asupra lui Walterskirchen, care nu merge cu ei, ci vrea se urmeza politică austriacă şi care vrea a se înţelege cu celelalte naţiuni istorice, locuitoare în Austria: de atunci Germanii din ţĕrile ereditare numai sûnt potriviţi a fi razimul principal al dinastiei, fiindcă una din părţile aceste — irredenta germână — nu se poate câştiga; ceealaltă earăşi, a lui Herbst nu se poate satisface. Dominaţiunea părţei acestuia ar fi egală cu declararea resboiului tuturor negermanilor din monarchia întreagă.

„Poatese însĕ răzima Austria pe Cechi? Poate fi normativă politica Cechilor în faţa raporturilor interne şi esterne ale monarchiei? Nici decum. Puterea Cechilor este prea slabă pentru o astfeliu de problemă. De altă parte şi ei au greşala că fac politică de rasă şi sûnt foarte inclinabili spre tendenţe panslavistice, de oare ce ei susţinerea lor nu o caută în Austria, ci în spriginul Rusiei.

„Şi Polonii ocupă o posiţiune separată, chiar prin situaţiunea lor geografică; Rutenii galiţiani însĕ ţin pe faţă cu Rusia.

„Majestăţile Lor, mergênd acum la Triest, au fost constrînse a face cunoscinţă şi cu incertitudinea Italianilor şi cu temeritatea unei agitaţiuni condamnabile.

„Nu ne îndoim de credinţa majorităţei precumpănitoare a popoarelor din Austria; ar fi o nedreptate când ne am îndoì; numeroasele semne de divergenţă, însociabilitate, de înstrăinare faţă cu unitatea statului austriac arată nematuritatea politică în ţerile ereditare şi că în acelaşi timp se respândesce şi agitaţiunea importată din afară. Impregiurări şi fapte de aceste umplu inima principelui cu îngrigire, bărbaţilor de stat le dau prilegiu de a se cugeta: cum se întimpine dinastia cu succes pericolii cari purced din astfel de situaţiune?

„Şi când vorbim de o astfel de problemă, este cu ne putinţă ca privirea fiecărui sĕ nu se întoarcă spre Ungaria.

„Aici în credinţa şi puterea naţiunei maghiare este mijlocul, prin care dinastia habsburgică poate păstra gloria sa veche şi prin care poate ţinè la olaltă toate provinciele ereḑite.

„Ea trebue se strămute punctul de gravtaţiune al monarchiei în Ungaria. Pentrucă aceasta este naturalul punct de gravitaţiune. Şi misiunea orientală a monarchiei o pretinde aceasta: apusul e perdut, orientul se poate încă câştiga. Ţĕrile ereditare, cu o Ungarie tare la spate, nu se pot desface de monarchie. Ori ce încercare de necredinţă sau ori ce atac din afară, va fi paralisat de politica maghiară şi de puterea armată. Unica siguranţă este sancţiunea pragmatică. Precum în timpul Mariei Teresie, aşa şi în ḑilele noastre, naţiunea ungurească este gata a murì pentru regele seu.

„De aceea interesele dinastiei Habsburgilor stau în legătură strinsă cu interesele Ungariei. Numai Ungaria poate garanta dinastiei Habsburgilor posiţiunea cea solidă în centrul Europei şi influenţa în diplomaţie, care ne este de lipsă.

„Fiind avisaţi unii la alţii, mai mult ca ori când altă dată, sperăm că legătura între dinastie şi naţiune, care şi aşa este foarte intimă, se va întărì şi mai mult şi va dobândì şi acea formă esterioară, care lipsesce încă, pentruca maghiarismul sĕ vadă în principii din casa Habsburgilor pe adevĕraţii regi naţionali şi sĕ'i poată venera şi iubì.

Sĕ i fie greu oare aceluia, a cărui e ţeara aceasta frumoasă şi naţiunea această vitează, a se face Maghiar?"

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Septemvre.

„Deutsche Zeitung" de eri, într'un articul de fond critică sever administraţiunea şi justiţia din Ungaria. „Ţeara aceasta binecuvêntată cu îmbelşugare, ḑice foaia citată, şi naţiunea cea talentată care stăpânesce ţeara, sûnt o enigmă pentru noi cei ce cugetăm mai rece: pe lûngă tot patriotismul pasionat al Maghiarilor, mii şi mii de nobili nu vĕd nici un rĕu în impregiurarea, că sug din meduva ţĕrei, că folosesc funcţiunile lor spre aşi crea venituri laterale şi negligă datorinţele lor ca cetăţeni, judecători şi funcţionari...." Articolul întră apoi in specialităţi şi admonează pe Maghiari ḑicêndule, că admoniţia nu emanează din vre-o bucurie maliţioasă, ci din bunăvoinţă, înse sĕ se ferească de a mêna apa pe moara acelor ce conclud din cele ce se întâmplă acolo: „ţeara aceea nu se scie guverna pe sine."

„Kreuz Zeitung" faţă cu sgomotele respândite în timpul din urmă, că Austria va anecta Bosnia şi Erţegovina, ḑice, că cestiunea încă nu e matură pentru a se pune în lucrare.

Ţarul Rusiei s'a întors dela Moscva la Peterhof, fără de a se fi încoronat. Încoronarea se va face; deputaţiunile de încoronare se aleg, s'au mai bine se denumesc, însĕ când se va face încoronarea nu se scie.

Principele Bulgariei s'a întors eri dela Sinaia la Rusciuc.

Egiptul e deplin liniscit. Chedivul s'a întors la Cairo unde a fost primit de poporaţiune serbătoresce. Baker paşa e însărcinat cu reorganisarea armatei egiptene.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman."

Ciceu-Giurgesti la 7 Septemvre 1882. (Sânţirea bisericei din Poiana-Blenchei). Spre scopul sânţirei bisericei din Poiana-Blenchei Escelenţa Sa prea sânţitul Archiepp. şi Metroplit Miron Romanul împreună cu suita sa au sosit cu trenul Sâmbătă în 4 Septemvre la 11 oare a. m. în Dej.

La gara de acolo a fost întimpinat de administratorele pprotopresb. al Dejului şi de inteliginţa română din Dej. Fiind trăsurile gata de plecare, Escelenţa Sa şi suita numai de cât şi-a continuat călĕtoria cătră Poiana-Blenchei, însoţit şi de administratorele tractului Dejului. În trecere au fost întimpinat de poporul gr. or. din Gâlgău, singura comună gr. or. aflătoare în cale, îmbrăcat în vesminte sĕrbătoresci în frunte cu preotul locului Vasilie Goron în ornat bisericesc. În comuna Poiana-Blenchei s'a ridicat în onoarea Escelenţei Sale o poartă de triumf, la care au fost întimpinat de poporul gr. or. din loc îmbrăcat serbătoresce şi bineventat de parochul locului Gavriil Buzura în numele poporului gr. or. ear' de posesorul dl Şimo Lajoş în numele posesorilor din loc, de unde apoi Escelenţa Sa împreună cu suita între sunetele clopotelor şi treascurilor au tras la numitul domn posessor şi ablegat dietale în cuartir. În aceea seară sau ţinut vecernea cea mare cu litie împreunânduse la acestea şi utrenia sub pontificarea Escelenţei Sale.

A doua ḑi demineaţa la 9 oare s'au început actul sânţirei şi sau continuat cu S. Liturghie sĕvârşite toate prin Escelenţa Sa, asistat de prea onoraţii domni din suită, de ppopul Samuil Cupşa de administratorii ppesci Ioan Şovrea şi Constantin Bodea şi de alţi cinci preoţi din tract. După sânţirea apei Escelenţa Sa au ţinut către poporul adunat o învĕţătură foarte frumoasă despre iubirea creştinească. La 2 oare după meaḑă ḑi Escelenţa Sa şi suita a luat parte la prânḑul dat de comuna bisericească în onoarea înalţilor oaspeţi la casele parochului la care au mai participat domnii posesori din loc mai mulţi inteligenti români din Dej şi toţi preoţii şi inteliginţii români presenţi. Sub decurgerea prânḑului sau purtat mai multe toaste şi anume din partea Escelenţiei Sale pentru Majestatea Sa Imperatul şi regele, pentru guvernul majestăţii sale şi pentru toţi binefăcĕtorii şi ajutătorii bisericei din loc, apoi din partea dlui posesor Şimon Lajos şi a mai multor domni pentru Escelenţa Sa şi suita. La 6 oare d. meaḑă-ḑi Escelenţa Sa, şi suita au părăsit comuna Poiana-Blenchei trăgênd peste noapte în Dej la „Hotelul Europa," ear a doua ḑi la 4 oare d. m. după ce preste ḑi au visitat biserica, scoala şi casa parochială gr. or. din loc, a plecat cu trenul unde au fost petrecut de mai mulţi inteliginţi din Dej.

La actul sânţirei au asistat un public foarte numĕros de toate clasele şi de diferite religiuni şi naţionalităţi aşa încât biserica cea nouĕ, deşi destul de spaţioasă, abia au putut cuprinde a $^{1}/_{3}$ din public şi dacă venirea Escelenţiei Sale la sânţirea bisericei era mai de timpuriu anunţată, s'ar fi presentat un public de douĕ ori aşa de numĕros. Actul sânţirei bisericei au avut efect deosebit îmbucurătoriu nu numai asupra poporului de rênd, care decând scim noi, nu au avut ocasiune se fi asistat la un act ca acesta sevêrşit de Archiereu, ci şi asupra tuturor, cari au avut ocasiune de a asista la asemenea acte. Acest act sevêrşit cu mare pompă şi cu ceremoniile obicînuite, va remânea mult timp imprimat în inimele creştinilor nostri şi pot asigura pre ori şi cine că poporul nostru de rênd despre nimica nu va povestì mai mult în sĕrile cele lungi din earna viitoare, ca despre actul sânţirei bisericei din Poiana-Blenchei.

Ce privesce edificiul bisericesc nou zidit din material solid, acela luând în privire starea materială a poporului de acolo şi mijloacele materiale de care au dispus e corespunḑĕtoriu şi, şi Escelenţa Sa şi-au esprimat mulţămirea cu el. Sĕ înţelege, că pre poporul nostru de acolo l'a costat edificiul bisericescu până l'au vĕḑut gata multe spese, strapaţii etc., dar dacă nu venea la mijloc şi alţi factori ajutători astăḑi n'ar fi gata. Între factorii ajutători din comună cari au oferit în seama bisericei au escelat dl posesor şi deputat dietal Şimon Lajós pentrucă prin întrevenirea dsale s'au dobândit 500 fl. v. a., dela înaltul ministru, dlui au dăruit lemnele cele mai multe necesari la biserică, prea stimabila dşoară şi fica dsale au procurat şi pregătit o învălitoare foarte frumoasă şi preţioasă pre sânta masă şi alte douĕ învălitoare pe douĕ măsuţe dinaintea iconostasului, ba ajutorarea dlui posesor faţă cu comuna bisericească s'a estins până în ḑiua sânţirei, oferind casele sale cele frumos mobilisate de cuartir pentru Escelenţa sa şi suita şi dând prânḑ şi cină în ḑiua premergêtoare sânţirei pentru Escelenţa sa la care au fost învitaţi şi preoţii presenţi. Comuna bisericească nu ar fi fost în stare a încuartira pre Escelenţa sa şi suita într'un mod aşa corespondĕtoriu şi ai provedea cu cele necesari. Sus lăudatul domn a primit asupra sa aceasta datorinţă onorifică a comunei bisericesci şi s'au silit a face Escelenţei sale şi suitei plăcută petrecere în casele dniei sale, ceea ce cred că 'i-au şi succes pe deplina mulţămire a veneraţilor oaspeţi.

C. Bodea m. p.,
adm. ppresb.

Congresul dela cetatea Poenari din judeţul Argeş din România.

Deputatul ţĕranilor din Gorjiu, dl Dincă Schileru, în unire cu dnul Const. Dobrescu, redactorul ḑiarului „Ţĕranul" ce apare în comuna Musetesti jud. Argeş, printr'un apel publicat în „Ţĕranul" şi reprodus de „Românulu" dela 29 August, convocase la cetatea Poenari un congres de ţĕrani penfru ḑiua de 29 August.

Fiind invitat de iniţiatorii acestui congres, am plecat în ḑiua de 28 cu mai mulţi Vlăsceni pentru cetatea Poenari; — în Piteşti m'am întâlnit cu mulţi ţĕrani din Gorjiu, Mehedinţi şi Vâlcea şi împreună cu aceştia la oara 4 în dimineaţa ḑilei de 29 August am plecat din Piteşti către Poenari. La curtea de Argeş ne-am întâlnit cu Musceleni şi Argeşeni şi împreună cu toţii am continuat drumul către locul destinat; pe drum numĕrul nostru se înmulţea din ce în ce şi când am ajuns la Poenari, pela oara 1 după prânḑ, ne făcusem destul de mulţi ca această adunare sĕ poată avè însemnătatea sa.

Sosiţi acì, ţĕranii din judeţele Gorjiu, Mehedinţi, Muscel, Argeş, Vlaşca şi Vâlcea a fost salutaţi de bună-venire de dl Mucenic Dinescu, ţĕran cu dare de mână din comuna Corbeni, care a avut bunăvoinţă a da ospitalitate la toţi ţĕranii cari au luat parte la congres.

Vederea unor locuri atât de încântătoare şi aflarea mea în mijlocul unei adunări aşa de românească, mĕ emoţionase mai mult decât ori când şi mulţămit până în suflet intrai la oara $2^{1}/_{2}$ după prânḑ în scoala comunei Corbeni unde era hotărît a se ţinè congresul; acì găsii pe dl Nae Dimancea, deputatul col. III de Argeş, pe dl Dinca Schiler, deputatul col. IV de Gorjiu şi alţii.

După ce mĕ presentai la aceşti dnii şi făcui cunoscinţă cu cea mai mare parte din membrii congresului, pe la oara trei congresul se deschise sub preşedinţa dlui Dinca Schiler asistat de dnii I. Nicolescu din Gorjiu şi V. Pepescu din Argeş ca secretari.

Dl Schiler după ce mulţămesce adunării mai ântâiu de distinsa onoare ce ii a făcut alegêndul de preşedinte, apoi prin câte-va vorbe bine simţite deschide adunare, pe care o entusiasmează prin vorbele sale patriotice, prin inima şi sentimentele sale adevĕrat românesci.

După ce a vorbit dl Schiler adunarea, în unanimitate, a rugat pe dl Dimancea ca se vorbească şi se formuleze propunerile ce trebue sĕ se discute de adunare; Dl Dimancea însĕ mulţămind adunărei de încrederea ce are în persoana sa, arată că nu va vorbì decât după ce va vorbì mai mulţi dintre membrii congresului, ca din cuvintele Dlor sĕ se convingă de dorinţa şi scopul acestei întruniri.

Dl Const. Dobrescu, redactorul ḑiarului „Ţĕranul" şi unul dintre iniţiatorii acestui congres, vorbesce despre scopul întrunirei şi arată că punctele ce trebuesc discutate sûnt:

1. Starea comunelor rurale şi îmbunătăţirea soartei ţĕranilor.

2. Scoala poporului rural şi îmbunătăţirea sa.

3. Mijloacele prin care autorităţile administrative s'ar putè face ca sĕ fie mai simţitoare pentru trebuinţele ţĕranului.

După D. Dobrescu vorbesce dl Vasilie Popescu din Argeş, desvoltând părerea sa asupra tuturor îmbunătăţirilor propuse.

D. I. Boldescu, redactorul ḑiarului „Plugarul Român" din Giurgiu, intră în fondul cestiunilor propuse şi arată pe larg starea cea apăsată a locuitorilor dela câmp; — vorbesce asupra scoalelor sătesci şi arată starea cea miseră în care se află preoţii altarelor din comunele rurale şi termină arătând, că mijlocul cel mai practic prin care s'ar putè aduce o mai repede îndreptare este luminarea poporului mai ântâiu de toate şi aceasta atêrnă de respândirea scoalelor elementare şi personalul didactic din comunele rurale.

Dl Dincă Schiler din adêncul inimei sale începe a vorbì adunărei despre tot ce intereseazā pe ţĕran, arată cum aceştia a fost lăsaţi în nepăsarea cea mai culpabilă de toate guvernele, şi cum legile protectoare şi de folos lor nu s'a aplicat nici odată.

Întrând în fondul cestiunilor propuse, dl Schiler, după ce arată vederea sa asupra tuturor cestiunilor, termină rugând pe adunare ca pe lângă propunerile formulate de dl Dobrescu sĕ se primească de adunare şi aceea ce are a propune şi D-sa şi pe care o crede foarte salutare şi echitabilă tot de odată pentru ţĕrani; această propunere este ca, adunarea sĕ decidă ca pe viitor toate colegiurile ţĕranilor, pe care legea îl numesce col. IV, se aleagă ca representanţi atât la Cameră cât şi în consiliurile judeţene, numai ţĕrani.

Dl I. Nicolescu, ţĕran din Gorjiu şi membru în consiliul judeţian, sprijine cu tărie propunerea dlui Schiler şi arată că dlor a aplicat aceasta în Gorjiu dela 1876 şi în judeţul Dlor de când ţĕranii au representanţii lor, merge mult mai bine ca în alte judeţe.

Dl I. Popescu, ţeran din Gorgiu, membru în comitetul permanent, arată foloasele ce ar trage ţĕranii când cu toţii dela olaltă şi ar decide ca sĕ aleagă atât la cameră cât şi în consiliurile judeţene şi comitetele permanente, representaţi ţerani. După ce arată nedreptăţile ce se făceau în Gorjiu ţĕranilor mai nainte de a venì dlor în consiliul general şi comitetul permanent, termină rugând pe adunare se primească în unanimitate propunerea dlui Schiler, pentrucă numai astfel s'ar putè realisa dorinţa ce se simte de toţi pentru îmbunătăţirea stărai ţĕranului român.

Dl Prunescu din comuna Strănaia jud. Mehedinţi, susţine propunerea de mai sus şi vorbesce asupra tuturor cestiunilor propuse.

Terminând dl Prunescu, adunarea roagă într'un mod stăruitor pe dl Dimancea ca se vorbească dsa.

Dl. Dimancea satisfăcênd dorinţa întregei adunări, ia loc la tribună în aplauḑile tuturor şi arată mulţămirea ce simte că după o luptă de 25 de ani se vede în mijlocul unei imposante adunări ţĕrănesci, pe care o vede discutând cu cea mai mare moderaţiune şi cu cel mai mare tact parlamentar, cestiuni de cea mai mare importanţă pentru ţeară, fiind-că ţeranii formând marea maioritate a ţĕrei, interesele lor trebue sĕ preocupe pe ori ce adeverat român în această ţeară. Arată după aceasta toate îmbunătăţirile ce partidul liberal a făcut pentru opincă. Asupra propunerilor formulate de adunare, d. Dimancea fără de a combate vre-una ḑice: toate acestea sûnt prevĕḑute de legile ţĕrei şi dacă ele n'au fost aplicate în realitate, vina este numai a ţĕranilor cari în toate părţile au rĕmas nepăsĕtori la drepturile lor: — indiferenţa lor către adevĕratele trebuinţe a făcut culpabila nepăsare a tuturor; însĕ acum când ţĕranii prin adunări şi prin jurnale cer îmbunătăţirile la care au tot dreptul, crede că nu se va găsì un singur bărbat de stat şi mai ales din aceia cari fac parte din marele partid naţional, ca sĕ se opue dreptelor cereri ale ţĕranilor.

Ca representant în parlamentul ţĕrei va comunica colegilor sĕi toate dorinţele esprimate în acest mare congres al ţĕranilor.

Terminând d. Dimancea, vorbesce din nou d. Schìler şi susţinênd din nou propunerea sa roagă pe toţi, ca ducêndu-se în judeţele d-lor, se propage fără sfială şi la lumina ḑilei decisiunile ce congresul va lua la această întrunire, fiind că ele sûnt prevĕḑute de constituţiune, folositoare ţĕrei, şi nu aduc prejudiţiu nimănui. Sĕ meargă cu hotărîre toţi delegaţii sătenilor la alegeri şi sĕ nu primească sfaturile arêndaşilor şi mai ales al zapciilor, fiind-că toţi aceştia nu au dreptul sĕ se amestece în alegeri. Sĕ imiteze pe gorjeni şi administraţia nu va mai avè curagiul ca se impue voinţa sa în alegeri ţĕranilor şi cu acesta sĕ arătăm că ḑisele unui mare bărbat de stat în Cameră la adresa col. IV, sûnt neadevărate, şi că col. IV este tot aşa de independent ca toate celelalte colegiuri ale ţĕrei şi poate chiar mai independent.

Închiḑêndu-se discuţiunea, s'a adresat un prescript verbal în care s'a trecut toate decisiunile votate în unanimitate de congres.

Acest proces verbal în întregul seu 'l vom publica în numĕrul viitor.

Termin această dare de samă prin a arĕta că ceia ce am vĕḑut la această întrunire, este mai mult de cât ar fi putut cine-va astepta. Am vĕḑut ţĕrani discutând despre trebile ţĕrei cu cel mai mare tact şi sciinţă. Trebue sĕ fie născut cineva în Gorjiu sau în Muscel, în Argeş sau în ori-ce judeţ de Munte ca sĕ fie aşa de deştept, plin de inimă şi sentimente adevĕrate românesci.

— Uitasem ceva; aproape de finitul şedinţei am primit din partea comitetului ţĕranilor din Teleorman următoarea telegramă:

„Forţaţi nu putem venì, comuni-
„caţi tuturor fraţilor întruniţi."

Argeş salutările noastre.

„*Comitetul Ţeranilor de Teleorman.*"

Nu sciu însĕ cine va fi forţat pe teleormăneni ca se nu poată lua parte la întrunirea ţĕranilor din Argeş, noi îi rugăm ca sĕ ne spue clar cine i-a forţat ca se nu poată venì la Argeş. ca ast-fel sĕ se cunoască de toţi, că ţĕranii dela câmp au vrăşmaşi tari şi cu putere în ţeară cari se opun desvoltărei şi deşteptărei lor; — ear dacă se va fi făcut aceasta de către administraţia judeţului (cu toate că noi nici nu bănuim aceasta), atunci cu atât mai rĕu.

Congresul ţeranilor dela Poenari, s'a terminat printr'un banchet dat în onoarea acestei adunări de D. Mucenic Dinescu şi la care au luat parte toţi ţeranii din toate judeţile representate la congres.

Masa era destul de bogată, oaspeţii erau toţi veseli şi animaţi de cele mai fromoase sentimente. S'au ridicat mai multe toasturi în sănătatea M. L. L. Regelui şi Reginei, şi în sănătatea tuturor amicilor ţĕranilor. Pe la oara $9^{1}/_{2}$ banchetul s'a terminat. Era sĕ uit nici musica nu ne-a lipsit; — am avut musica naţională, lăuturi de prin satele vecine, ţĕranii cântau cu cavalele şi alţii cu flaute. Hora şi toate celelalte jocuri naţionale au ţinut până la oara 1 noaptea. Cu numĕrul viitor voi arăta ce am vĕḑut în Piteşti.

„Plugarul român."

Varietăţi.

* (Petrecerea părechei princiare de coroană în Transilvania.) Din o corespondenţă datată dela Ibănesci (10/22 Septemvre) aflăm că banderiul care a intempinat pe AA. LL. între Reghin şi Gurghiu au fost — ceea ce din alte ḑiare nu s'a putut vedè — compus din 50 de Români din

Ibănesci, Hodac, Orșova și Cașva. Călăreții purtau căciuli în cap, erau îmbrăcați cu cămeși albe cu mâneci largi încinse pe trup cu cinghători s'au șerpare naționale, cu cioareci albi și încălțați cu opinci, va se dică, port curat românesc cum se poartă în părțile loculuì și ne corupt de nivelarea modernă. Bandieriul a fost condus de doi Români. Acest banderiu și nu altul a condus pe AA. LL. până la Gurghiu. Dl corespondent spune că banderiul a făcut o impresiune deosebită asupra AA. LL. Înaintea castelului unde era se descalece înalții oaspeți, astepta mulțime mare de popor, între cari se aflau și vre-o câți-va Maghiari din aristocrație și doi preoți romano-catolici. Mulțimea cea mare de popor românesc cu protopresbiterii Șagău, Brancovean și Crișan și alți mulți preoți, învětători și notari în frunte, la signalul dat au făcut se resune un puternic „sě trăească“ care s'a repețit de trei ori; cu toate că unul dintre preoții catolici propusese sě strige poporul: „éljen“ A. S. principele de coroană după descălecare a conversat cu aristocrații, mai mult cu directorul silvanal din Cluj. Întorcênduse în fine cătră preoțimea română a mulțămit stringênd mâna ppresbiterului Crișan, și s'a îndreptat spre castel.

Petrecerea AA. LL ne scrie dl cor. are sě dureze 10 dile, Vênătorile au a se face cea dintâiu pe teritoriul comunelor Jabenița, Adrian, trei goane pe di cu 80 de gonaci, cari sûnt tocmiți cu 30 cr. pe di, pe lûngă merindea de lipsă.

Dl coresp. ne spune mai departe și de o arangiare nouă a castelului și că se vorbesce mult că AA. LL. doresc a face din Gurghiu un al doilea Gődőllő.

Gurghiul care până acum avea o comunicațiune postală numai de 4 ori pe septěmână, astădi comunică de douě ori pe di și are și stațiune telegrafică, care s'a construit în timp de patru dile. „Urși sûnt destui, continuă coresp., căci asupra toamnei s'au arătat pe sub poalele munților, făcênd multă stricăciune în cucuruze, ghinde și în vite.“

Alt d. corespondent ne scrie cu datul dela 11/23 Septemvre, că vênătoarele până acum n'au arětat succesele asteptate, de oare ce vênătorii cei adevěrați sûnt dați la o parte; eară „domnii“ se dau din calea urșilor în momentul când ar trebuì se stea la posturile lor.

* (În garnisoana de aici) a sosit Marți dimineața batal. 4 al regimentului 82 (mai nainte Nr. 63). Înainte de plecarea batalionului dela Bistriță, cetim în „S. d. Tageblatt“ a avut loc o solemnitate, de bine venire a regimentului dela Viena, la care au luat parte veteranii regimentului al românesc de graniță, a cărui teritoriu concurge la regim. de inf 63., toți decorați cu medalia de campanie și cu alte medalii. La un banchet dat de cetatea Bistriței, colonelul la ocasiune a amintit în cuvinte foarte măgulitoare de acest „Diamantenregiment“.

* (Postal.) În Spelmezěu (comit. Solnoc Dobâca) se deschide la 1. Octomvre n. oficiu nou postal, care va comunica prin mijlocirea unei cariole cu Ciceu-Cristurul Dumineca, Mercurea și Vinerea. Pleacă cariola dela Spelmezěu la 7 oare și 40 min. dimineața și sosesce la Ciceu-Cristur la 10 oare înainte de ameadi; ear dela Ciceu-Cristur pleacă înapoi la 3 oare 20 m. după ameadi și sosesce la Spelmezěu la 5 oare 40 min. seara. Oficiul cel nou primesce epistole și pachete, asignațiuni etc. până la suma de 200 fl. Cercul oficiului acestuia cuprinde comunele: Borleasa, Diugul, Ilina sup. Curtuiușul, Pusta sup., Agriși, Spelmezěu, Dobricul mic, Pontineasa, Sita.

* (Falsificători de bancnote). În Sân-Georzul din Treiscaune s'au arestat, la iniațiativa procurorului reg. de stat. mai mulți inidividi, cari sûnt în prepus că sûnt falsificători de bancnote.

* Încendiu înfricoșat) În Boiereni Comit. Solnoc-Dobâca comună româna, în 21 a lun. a. c escându-să foc într'o casă în apropierea bisericei, acela ajutat de un vênt puternic — pre când bărbații și femeile cele mai tinere erau la lucrul câmpului depărtați — mistuì în 2½ oare turnul bisericei, 65 de case, și toate superedificatele economice împreună cu bucatele și fênul adunat, încât aproape 300 suflete au remas sub ceriul liber fără locuință, vesminte, și fără o bucățiă de pâne, căci și vesmintele scoase din căsi în ocol sau în stradă încă au ars toate înpreună cu podurile de pe stradă — inplorând acuma cu toții ajutor dela cei milostivi.

În numele acelor nenorociți face subscrisul

Apel,

la marinimositatea tuturor binevoitorilor pentru ajutor și ofrande, rugând pre On. redacțiuni a foilor publice se binevoiască și cu această ocasiune a deschide liste si colecte, a primì ofrandele încurse, și acele a trimite la adresa subscrisului spre înaintare la comitetul de împărțirea ajutoarelor, esprimându și cu aceasta ocasiune mulțămita dlor Ioan Buzura profesor, și Georgiu Cupșa paroch din Mogogea pentru ajutoriul de 15 litre cucuruz înpărțit la moment.

Dej (Deés) în 24 Septemvre 1882.

Gabriele Mann,
adv.

* (Un accident pe calea ferată) Despre accidentul cel mare care s'a întêmplat pe calea ferată Moscva-Kursk, în noaptea de 12 spre 13 Iulie, între stațiunile Cern și Bastijevo, la 296 verste departe de Moscva, „Diarul de Petersburg,“ aduce următoarea istorisire a unui martor ocular: Noi ajunserăm, la 12 Iulie, după o noapte furtunoasă, înainte de prând, în Mzensk. Aci întîlnirăm pe cei răniți și scăpați din catastrofa trenului Moscva Kursk: rănitii erau aședați parte în vagoane de marfă, parte în gară; eu am vědut multe câmpuri de luptă, dar foarte rar ceva așa de îngrozitor. 35 erau greu răniți, bătrâni, femei, copii, ofițeri, soldați și oameni sěraci. Afară de aceea erau în gară 80 până la 100. persoane scăpate, mulți cu răni ușoare, dintre care mașinistul cu o rană la frunte si una la picior; un conductor era greu rănit, unul ușor și trei alții erau morți. Medicul local, nisce secerători și noi ajutarăm din toate puterile; pe la 12 oare fu pregătit un tren, care conduse pe răniți la Orel și totodată plecă un alt tren de ajutor spre locul accidentului.

Digul drumului de fer, este aproape de 18—20 st. de înalt. La trecerea în acest loc pela 3 și jumětate noaptea, locomotiva deraliă, nenorocirea a trebuit sě fie momentană și îngrozitoare, precum arată bucățile de vagoane din partea stângă a digulu. Cu aceasta n'a fost destul, masele cele cădute produseră o astfel de apăsare asupra digului în cât pămêntul se desfăcu și curse ca untul, îngropând tot supt dînsul, și ceea ce ar mai fi putut rěmânea, fu îngropat de locomotiv și tender, care fură trase în adîncime; vagonul de bagage, 5 vagoane de clasa III-a și un vagon de clasa II a, au dispărăt fără urmă, vagonul mixt, de clasa I-a și a II-a, a cădut peste acestea, ast-fel că el s'a putut oprì și atârna sfărâmat deasupra îngrozitorului mormênt; vagonul de clasa I. era numai în partea dinainte sfărâmat, cele-lalte vagoane rěmaseră neatinse; o parte mică din cei 35 de răniți, fu trasă cu funile în sus.

Momentul catastrofei, a trebuit să fie îngrozitor, așa d. e. spun țěranii cari alergară sě dea ajutor, că un general, eșind într'un mod neexplicabil din vagonul mixt, rěmase atîrnat cu pintenì, începu sě strige. „Ajutor — doue mii de ruble — scăpați-mă. Dar în acele momente se rostogoliră alte mase și 'l îngropară pentru totdeauna. O femee era înpropată până la mijloc, în sfărâmături și humă ea strigă după ajutor, când o bucată de fier 'i rupe partea de sus a corpului și o îngroapă de tot. Cauza accidentului este spălarea digului de un părău care curgia prin țevi de fer; părăul se umflase din cauza unei ruperi de nor astfel că țevile fură luate de apă.

În noaptea de 11 Iulie, un tren de marfă, trecu prin acel loc și insciință că digul a trăsnit și sa afundat; cu toate acestea trenul de postă plecă și merse cu iuțeală potrivită peste locul afundat — astfel a fost foarte natural că a deraliat. Diarul „Golos“ i se telegrafează din Carkov, că în trenul deraliat au fost 239 pasageri cari și-au scos bilete; dar au mai fost și pasageri cu carte liberă. Dintre aceștia s'au adus ca răniți 35 în Mzensk cei 64 sunt neatinși. Astfel numěrul celor nenorociți este de 140.

Loterie.

Mercuri în 27 Septemvre 1882.

Brünn: 40 58 33 30 48

Bursa de Viena și Pesta

Din 26 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.30	119.25
Renta de aur ung. de 4% . .	87.95	88.10
Renta ung. de hârtie	87.05	87 05
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.50	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98 25	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .		98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 — 97.75	97.75
Obligațiuni urbariale transilvane.		98.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	98.—
Sorți ungauresci cu premii . . .	118 25	118.50
Sorți de regularea Tisei . . .	109 60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.90
Datorie de stat austr. în argint .	77 40	77 30
Renta de aur austriacă	95.70	95.40
Sorți de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung. .	827.—	827.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	305 25	305.59
Acțiuni de credit austr. . . .	318.75	321.30
London (pe polița de trei luni) .	119.20	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.46	9.46½
100 marce nemțesci	58 20	58.15

Nr. 3525 Scol. [237] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 100 fl. din fundațiunea „Francisc Iosifiană“ se escrie concurs cu terminul preclus până la 30 Septemvre a. c. st. vechiu.

La acest stipendiu pot concurge ascultători la vre o academie de drepturi din patrie, avênd a instruì cererile sale:

a) cu atestat dela oficiul parochial spre legitimarea, că concurentele este greco-oriental;

b) cu certificat de înmatriculare la vre o facultate de drepturi din patrie, respective atestat despre studiile juristice din ultimul semestru al anului scolastic 1881/2.

c) cu atestat despre starea lor materială.

Sibiiu, 31 August 1882.

Din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu.

Nr. 138. [236] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěțător la scoala confesională gr. or. din Galați, protopresbiteratul Bistriței se escrie prin aceasta concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.

Cuartìr liber în edificiul scoalei.

Concurenții au de ași asterne suplicele lor înstruite conform regulamentului congresual din 1878 până la terminul îndicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Borgo-joseni, 4 Septemvre 1882.
În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m p.
adm. ppresbit.

Nr 320. [235] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Reghinului sûnt de a se ocupa la scoalele populari confesionale următoarele posturi învěțătoresci:

1. În Toplița română, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir in edificiul scoalei, — lemne de foc și grădină de legumi;

2. În Deda, cu salariu anual de 250 fl. v. a. și cuartir în edificiul scolar;

3. În Mesterhaza, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir și lemne;

4. In Potoc, cu salariu anual de 75 fl. v. a. și cuartir

5. In Ibanesci, cu salariu anual de 150 fl. v. a.

6. In Filea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. și cuartir.

7 In Mureș-Cuesdiu, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir și lemne;

8. În Rěstosnea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. și cuartir.

9. În Polăți cu salariu anual de 100 fl. v. a.

10. Sěcalul de munte (Erdő szakál) cu salariu de 100 fl. v. a.

Petenții au de ași substerne suplicele concursuale, instruite conform statului organic și Regulamentului din 1878 și cu documente publice despre cunoscința limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari — la subscrisul (p. u. Reghinul săsesc) cel mult până în 1 Octomvre a. c. st. v.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reginului.

Idicel 5 Septembre. 1882.

Galaction Șagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 165 [223] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěțătoresci la scoalele poporale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului cu termin până 25 Septemvre a. c. st. v.

1. Cupșeni, cu salariu anual 100 fl.

2. Ungureni, cu salariu anual 100 fl.

3. Libotin, cu salariu anual 100 fl.

4 Rogoz cu salariu anual 100 fl.

5. Suciul de jos, cu salariu anual 100 fl.

6 Borcut, cu salariu anual 100 fl.

7. Văleni, cu salariu anual 100 fl

8. Peteritea, cu salariu anual 100 fl.

9. Poiana porcului cu salariu anual de 80 fl. din fondul scoalei.

La toate cuartir liber și lemne de ajuns pentru încăldirea scoalei și a locuințelor învěțătoriului.

Salariul anual se va solvì în 3 rate decursive din repartițiune dela popor, afară de parochia de supt punctul 9.

Doritorii de a ocupa acestea posturi invěțătoresci au de a substerne petițiunile concursuale înstruite conform Statutului organic și a regulamentului de învěțămênt la oficiul protopresbiteral în Cupșeni (p. u. Magyar-Lapos) până la terminul susindicat.

Cupșeni în 23 August, 1882.

Comitetele parochiale concerninte în conțelegere cu

Samuil Cupșa m. p.
ppresbiter.

Nr. 305. [222 2–3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunilor inveţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul greco-or:ental al Cohalmului, se scrie concurs pănă în 25 Septemvre a. c. st. v.

1. În Cohalm, cu salariul anual de 150 fl. v. a.. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Dăişoara, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir şi un stêngin de lemne.

3. Crihalma, cu salariu anual de 150 fl. val aust, cuartir si lemne de foc.

4. Caţa, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Ticuşul-Român, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de foc de ajuns.

6. Felmer, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

7. Bogata-olteană, cu salariu, anual de 80. fl. cuartir şi lemne pentru foc de ajuns.

Dela competenţii de sub Nr. 1—4 se recere: ca prelûngă atestat de cualificaţiune învĕţătoresc, se aibă şi 4 clase gimnasiale, ear în special, dela concurenţii de sub Nr. 1 se cere se scie cântările şi tipicul bisericesc, avênd tot de odată a ţinè strană în toate duminecile şi serbătorile.

Petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentelor în vigoare, arătându-se şi cunoscinţa limbei maghiare, sûnt a se ascerne la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Cohalm, 28 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Mircea m. p.
adm. ppresb.

---

[221] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători, in următoarele comune:

1. Lazesti, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne,

2. Lapuşiu, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne.

3. Peleşiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Buninginea cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne, se deeshid concurs pănă la 25 Sept. a. c.

5. În Secătură salariul s'au urcat la 150 fl. cuartir şi lemne, şi Concursul publicat se prelungesce încă pănă la 15 Sept. a. c.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a'şi subscerne cererile înstruite, în sensul Stat. org. şi a Regul. pentru învĕţĕmmênt „oficiului protopopesc gr. or. din Abrud.

Abrud în 30 August 1882

În conţelegere cu Comitetele parochiale concerninte.

Ioan Gall m. p.
prot. şi adm.

Nr 157 [226] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţătoriu la scoala gr. or. din comuna Vistea superioară. cu terminul pănă la 26 Septemvre st. vechi.

Emolumente:

1. Salariu anual 150 fl. din subvenţiunea comunei.

2. Cuartir natural şi 2 stângini de lemne.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor vigente sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului în Avrig.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Avrig.

Nr. 363 [231] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa a ııI din comuna Trestia, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, escriinduse concurs pe basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu Archidiecesan dto 13 Iuniu a. c. Nr. 1804 B. şi neconcurând nimenea la primul concurs: se escrie a doua oară concurs cu terminul pănă în 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Usufructul unui frust de pĕmênt şi al cimiteriului;

2. Câte una mĕsură de cucuruz nesfărmit dela 85 familii;

3. Venitele stolari. Toate acestea computate preste tot aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicele concursuali înstruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii sûnt a se adresa pănă la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad, 30 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 367 [233] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Agnitei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Vecerd, cu salariu anual de 160 fl. parte din subvenţiunea dela comună, parte dela popor, cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

2. Ighişdorful-românesc, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir, gradină de legumi şi de lemne de foc.

3. Ilimbav, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, gradină de legumi şi lemne de foc.

4. Sasauşi, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

5. Fofeldea, cu salariu anual 100 fl. din subvenţiunea dela comună şi 50 fl. dela popor cuartir, şi lemne de foc.

6. Calbor, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

Concurenţii au a'şi substerne suplicele concursuale înstruite conform Statutului organic, şi regulamentului de invĕţămênt pănă la finea lui Septemvre a. c. la acest oficiu protopres biteral.

Nocrichiu în 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Gregoriu Maier m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr. 170. [213] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din ppresbiteratul Haţegului, cu terminul pănă la 26 Septemvre st. v. a. c.

1. Hunedoara, cu salariu aunal 250 fl. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

2. Ghelariu, cu salariu anual 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Ruşior, salariu anual de 175 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

4. Cinciş cu filia Cerna, cu salariu anual 145 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

5. Ruda cu filia Plop si Poeniţa voinei, cu salariu anual 120 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţămênt la subscrisul, pănă la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, 27 August 1882.

Ioan Raţ m. p.,
ppresditer.

Nr. 104. [214] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Căstău, ppresbiteratul Orăştiei cu termin pănă la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 250 fl. v. a. solvind în rate treilunare din cassa alodială.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 6 stîngini de lemne din cari e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei pănă la terminul susindicat.

Căstău, 18 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Depuneri

de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5** %

ear' sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . **5** ½ % interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului și încetă cu ḑiua premergătoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile. La 1 Ianuarie și la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează și se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului și condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel și în cărtea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pelûngă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări și ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina“
[228] 3—4 *Institut de credit şi de economii.*

Nr. 2857 1882. [240] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Dreptul de cârcĭmărit în comuna Avrig, comitatul Sibiiului se va esarênda în ḑiua de **15 Octomvre 1882 st. n.** pe timp de **trei ani** adecă din **1 Ianuarie 1883** pănă în **31 Decemvre 1885 st. n.** în licitaţiune publică şi anume în următorul mod:

1. Cârcĭma de sub Nru 181 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 193 cu preţul strigării de . **1455 fl.**

2. Cârcĭma de sub Nr. 2 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 132 cu preţul strigărei de . **1087 fl.**

3. Cârcĭma de sub Nru 304 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 345 cu preţul strigărei de . **1200 fl.**

Tot în ḑiua aceea se vor mai esarênda în licitaţiune publică:

4. Moara din sus aparţinĕtoare comunei Avrig cu preţul strigării de . . . . **1200 fl.**

5. Moara din jos aparţinĕtoare comunei Avrig și fondului sĕracilor din orașul Sibiiu cu preţul strigărei de . . . . . . **2000 fl.**

Aceia, cari doresc a participa la această licìtaţiune, vor fi datori a depune un vadiu de 10 percente al preţului strigărei încă înaintea licitaţiunei, carea se va începe lă **10 oare dimineaţa în cancelaria comunei Avrig** și sûnt datori a dechiara cumcă cunosc condiţiunile detaiate, cari se pot lua la cunoscinţă și în cancelaria subscrisului pretore cercuale și în cancelaria comunei Avrig în oarele oficioase.

Talmaciu în 21 Septemvre 1882 n.

Dela pretorele cercului.

Nr. 1193 urb. 1882. [239] 1—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea segregărei cerute de veduva con. Teleky Miksa în numele orfanului după cont. Teleky László contra locuitorilor din *Niriş* (Nagy Nyires) se pune ḑi de pertractare pe **3 Noemvre 1882** şi eventual şi cele următoare la faţa locului în *Niriş* (Nagy-Nyires.) Despre ce înteresaţii se încunosciinţează.

Dej, 31 Maiu, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1602. urb. 1882. (238) 1—3

Publicaţiune!

Spre a se pertracta cererea fostei comune urbariale Szurduk contra baronilor Wesselényi Bela şi Iozsika Leo pentru segregarea pădurilor şi a păşunitului, se pune ḑi de pertractare pe **24 Octomvre 1882** şi următoarele la faţa locului în comuna *Szurduk*, despre ce se încunoscinţează cei interesaţi.

Primul esemplariu al cererei este depus la tribunalul regesc din Dej, al doilea la primariul din *Szurduk*.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Martie 1882.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

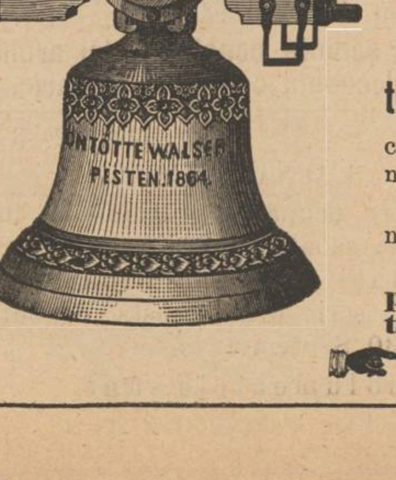

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani și e provediută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

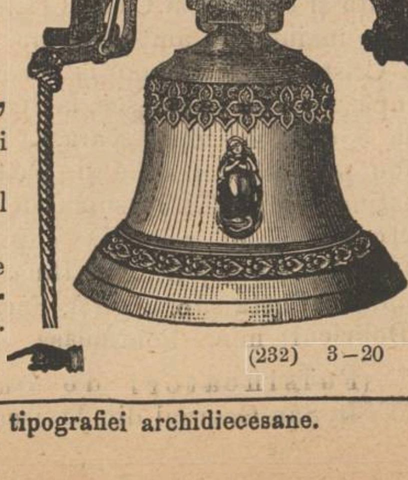

☛ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☚

(232) 3–20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 109. Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumeraţiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condiţiunile în fruntea foaiei.

Ceva caracteristic.

După „Plugarul român“ am fost reprodus, în numĕrul nostru precedent, o dare de seamă despre congresul ţĕranilor din districtul Argeşului în România. Admitem că cea dintâiu într'unire românească de felul acesta nu va fi fost un *non plus ultra;* ca pasul cel dintâiu însĕ al Românilor din regatul cel june al României, nu vom greşì, dacă îl vom considera de un fel de progres. Astăḑi mai rĕu, mâne mai bine, aşa se fac lucrurile în lumea aceasta plină de scăderi, care omul este chemat ale îndrepta şi evita. Stindardul partidei liberale maghiare, „Nemzet“, un organ, care după posiţiunea sa, s'ar cuvenì sĕ fie serios în toate lucrările sale, a găsit cu cale ca din congresul amintit se facă un object de glumă necioplită şi aşa presentează şi el („Nemzet“) o dare de seamă în următoarele:

„...Congresul s'a ţinut sub ceriu liber, numai un cort de pânḑă s'a ridicat pe seama dlor deputaţi Schileru şi Dobrescu. Scaunul presidial pe pajişte verde fu ocupat de dl Dobrescu care s'a ales însuşi pentru acest post onorific prin discursul următoriu: Dlor ţerani! Eu nu cred că sciţi pentru ce aţi venit aici pe acest loc sfânt*) Este foarte frumos însĕ din partea voastră, dlor ţerani, că aţi ascultat de frumosul cuvênt şi îndată ce aţi primit învitarea noastră, vaţi grăbit la noi, ca se ascultaţi cuvintele înţelepte (okos szó.)

„De oare ce aici nu se află decât doi creştini cu minte (înaintea Românului numai cei de credinţa veche (o hitü) sûnt crestini) cum suntem noi, eu şi amicul meu Schileru, veţi înţelege că numai dintre noi amêndoi puteţi alege president. Dar fiindcă amicul meu Schileru vrea se rostească un discurs foarte cuminte şi mai departe vrea se facă propuneri foarte ponderoase, nu remâne altă, ori vreaţi ori nu vreaţi, de cât că eu sĕ ocup scaunul presidial.

„Un ţeran:“ „Unde e scaunul?“

Dl Dobrescu: N'ai sĕ te îngrigesci de el, mai bine va fi dacă mĕ vei îmbia cu un ciocan de ţuică (vinars moale). Acum însĕ te provoc mare bărbat, amicul meu Schilere, sĕ spui ce 'ţi apasă inima ta curată română?

„Dl Schileru răzimându-se pe o bâtă mare, a rostit discursul următoriu:

„Fraţilor ţĕrani! Îmi sângeră inima când privesc la voi, îmi sângeră când nu vĕ vĕd, îmi sângeră când sûnt între voi, îmi sângeră când sûnt la Bucuresci în adunările camerei. Îmi sângeră inima pururea, neîncetat, pentrucă şi originea mea e din sângele vostru! O fraţilor ţĕrani, de ce nu pot mânca şi eu cu voi mămăligă? O de ce nu pot întra şi eu în horă cu Stan şi cu Marin, cu Anicuţa şi cu Măriuca dinaintea bisericei din sat, de ce nu pot fi şi eu aşa de fericit cum sûnteţi voi, o nenorociţi fraţi ţerani! Fiindcă e nenorocit ţeranul român. Ţĕranul român şi acum e numai cânele boerului şi a celor ce poartă haine domnesci, aşa precum a fost când esista iobăgia. Ajutor trebue. De aceea am venit la voi se ajutăm nenorocitei naţiuni române din nenorocirea ei.

„Deci ascultaţi ce vĕ sfătuim, şi aici sub ceriul liber a lui Dḑeu se promiteţi că veţi îndeplinì sfatul nostru cuvênt de cuvênt:

1. Sĕ nu mai alegeţi primari oameni îmbrăcaţi în postav (posztóba járó) ci dintre voi se alegeţi pre acela, despre care sûnteţi convinşi, că nu vĕ vinde pentru treiḑeci de arginţi ca jidovii pe cel nepreţuit, pe acela care în toate împregiurările e omul vostru. Când veţi avè astfel de primar n'aveţi se vĕ temeţi că vĕ va mai stăpânì boerul, grecul, bulgarul s'au jidovul.

2. În consiliul districtului (megyei tanácsba) pentru lumea aceasta se nu alegeţi altfel de om decât ţĕran! se i spuneţi că e vai de sufletul lui dacă ve va vinde.

3. Şi nu mai alegeţi în camerile ţĕrei nici boier, nici ciocoiu (csokojközép birtokos), nici advocat, nici preot, nici medic, cu un cuvênt, pe niminea, care poartă haine de postav, că aceia nu represintă interesele voastre, ci ale domnilor celor mari, ale guvernului, şi încă şi ale străinilor.

„V'am spus cum s'ar putè ajuta poporului român (rumuny nép) din necas; Dḑeu sĕ nu ve binecuvinteze dacă nu veţi asculta. Acei ce vor asculta sfatul meu se remână aici la banchet din tocană proaspetă, din mămăligă şi din ţuică. După banchet însĕ adevĕratul amic al Românilor, amicul meu Dobrescu va fi aşa de bun şi va arangia o horă la care pot lua toţi parte câţi au ascultat sfatul nostru.

„Trăiască România liberă!

„Trăiască ţeranul român!“

„După discursul acesta, primit cu însufleţire mare, cele 2000 de oameni au vĕḑut de tocana feartă în căldările uriaşe. După cum scrie „Plugariul român“ foaie din district, bunii patrioţi n'au consumat mai puţin de 2500 ocale (3600 litre) de vinars.

„Domnii deputaţi Schileru şi Dobrescu, vrênd se dovedească cât de mult simpatisează cu ţeranul român (rumuny paraszttal), acolo, în faţa locului s'au desbrăcat, s'au îmbrăcat în haine ţĕrănesci, eară hainele domnesci „le-au pus pe rug şi le au ars.“

Confronteze cetitoriul darea de seamă după „Plugarul român“ şi pe aceasta din „Nemzet“ şi facă'şi judecata. Nu credem că nu va găsì cetitorul în raportul unguresc o îngâmfare nătângă. Ea ne servesce nouĕ şi poate servì ori şi cui spre orientare ca se vedem cât sûnt raportorii maghiari de iubitori de adevĕr, când e vorba de vecinii lor din apropiarea mijlocită şi nemijlocită.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Septemvre.

Foaia oficială publică aprobarea prealabilă pr. în. a proiectului de organisaţiune privitor la biserica elvetică (calvină) ungurească în chipul următor:

„După ce la locul prea înalt, unde se substernuse spre aprobare şi confirmare proiectul de organisaţiune, elaborat de sinodul provincial al bisericei elvetice unguresci în sesiunea din Octomvre şi Noemvre anul trecut, sau făcut unele observări, în şedinţele începute la 10 Septemvre a. c. sinodul a desbătut asupra acestor ob servări şi au substernut secţiunile modificate în forma cea nouă. Ministrul reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, până va fi în posiţiune de a substerne proiectul întreg, pe lûngă o propunere prea supusă a substernut Majestăţii Sale spre aprobare prealabilă tecstul cel nou al secţiunilor modificate, în urma cărei Majestatea Sa s'au îndurat preagraţios a emite următoarea prea înaltă resoluţiune:

Luând spre cunoscinţă presenta propunere a ministrului Meu ung. de culte şi instrucţiune publică şi aprobând prealabil modificările sinodului bisericei elvetice unguresci, făcute în proiectul de organisaţiune, admit ca legea bisericească astfel tecstată şi provĕḑută totodată cu clausula de aprobare şi confirmare, încuviinţată de mine, ministrul Meu numit sĕ Mi-o înainteze spre subscriere.

Budapesta 25 Septemvre 1882.
Francisc Iosif m. p.
Aug. Trefort m. p.

Din colo de Laita lucră 10 diete provinciale din toate puterile. În dieta Carnioliei s'au început în 14/26 Septemvre o desbatere aprigă despre „Schulverein.“ Nu era acesta objectul pus la ordinea ḑilei, însĕ deputatul sloven Svetec s'a folosit de ocasiune şi la desbaterea asupra fondului scoalelor normale a aprins discusiunea „Schulvereinului.“ Resultate practice n'au avut discusiunea. Slovenii se vede că n'au vrut altă decât sĕ'şi verse focul asupra Germanilor.

Despre posiţunea Serbiei în faţa cestiunei bosniace publică „Agramer Zeitung“ o corespondenţă dela Belgrad, în care sûnt nisce detaiuri interesante. Se ḑice în corospondenţă, că toate partidele din Serbia nisuesc spre anecsarea Bosniei. Aderenţii lui Ristici speră a ajunge la ţintă prin mijlocirea Rusiei. pe când progresistii, partida care este aḑi la putere, cred într'o transacţiune pe calea bunei înţelegeri cu Austria. Ministerialii cred că Austria într'o bună dimineaţă va da Bosnia în schimb pentru o convenţiune militară, în puterea cărei va avè drept de garnisonă în Serbia şi pentru o uniune vamală. Mai speră că la ocasiunea unei împărţiri noue a Turciei, sub egida Austro-Ungariei, vor mai căpăta ceva din Macedonia despre meaḑă noapte, ceea ce mijlocit şi Austro-Ungariei nu i ar fi spre rĕu. De o cam dată tac oamenii în Belgrad şi nu vorbesc de planurile aceste. Ei ţin că cestiunea Bosniei încă nu e matură.

Dacă în imperiul britanic, cetim în „Naţiunea“, soarele nu apune nici odată şi dacă acest imperiu este astăḑi cel mai vast din lume, cuvêntul este că poporul englez a meritat această putere. Nu atât puterea armelor cât civilisaţiunea acestui popor a intemeiat un imperiu, ale cărui năvi duc în toate direcţiunile globului cultura şi înlesnesce comodităţile vieţii. Dar în ochii naţiunilor ce se află încă în pruncie, Anglia este nevoită a esercita acţiunea ei civilizătoare prin mijlocirea prestigiului ei. Disraeli prevĕḑuse această necesitate şi cugetările sale fundamentale se refereau esclusiv la întemeiarea acestui prestigiu, care forma ţinta politicei sale imperialiste. Cu acest scop el făcuse pe Regina sa: Împĕrătească a Indiilor, trimesese pe principele de Wales sĕ culeagă un triumf fantastic în Orient şi dedese Canadei de guvernator pe un fiu al Reginei. Gladstone caută de mai multe ori sĕ înfrângă cu elocinţa sa irresistibilă această politică aşa de salutară pentru patria sa, el critică necontenit pe Lordul Beaconsfield numindu-l chiar un aventurar lipsit de consciinţă. Dar printr'o ironie singulară a destinului Gladstone termină ceea ce Disraeli incepuse; politica ce combătea înaintea Torilor îi recâştigă acum simpatiile poporului englez şi împletesce ultimii lauri ai coroanei sale.

Diplomaţia engleză se conduse în timpurile din urmă cu o abilitate supremă: ea redede imperiului britanic strălucirea ce-l încungiura în urma tratatului dela Cipru. Astăḑi Anglia redobândesce însemnătatea, care la Dulcigno era numai o umbră a măririi ei de altă dată.

Principele de Bismarck, diplomatul prin escelenţă al Europei, se face acum amicul acestei puteri pline de viaţă. Cu câte va sĕptĕmâni mai nainte toţi credeau că activitatea acestui bărbat tindea a nimicì influinţa Englezilor în Egipt. Astăḑi Germania merge alături cu dênşii şi le este mai favorabilă decât ori ce altă putere. Glasul Angliei câştigă eară-şi o valoare necontestabilă în concertul european. Aceasta este magnificul resultat al intreprinderei din Valea Nilului. Triumful Angliei asupra Turciei este astăḑi învederat pentru lumea întreagă şi Lordul Granville a nimicit toate artificiile diplomaţilor din Constantinopol. Anglia este stăpână pe ţeara Nilului şi Califul nu remâne decât omul bolnav, constrins a'şi recunoasce slăbibiciunea sa incurabilă.

Triumful militar stă alăturea cu cel politic. Puterea engleză era până acum mai mai fără însemnĕtate, defecţiunile ce inauguraseră rĕsboiul din Africa şi pe cel din Afganistan, întunecaseră oare cum prestigiul de care ea avea atâta nevoie în Asia. Astăḑi regimentele indiene recapătă încrederea în sine şi consciinţa puterii lor, generalii englezi recâstigă eară'şi consideraţiune inaintea lumii. Flota engleză înaintea Alexandriei făcu pe lume sĕ admire lucrările sale uriaşe, indoiala ce unii aveau asupra puterii engleze dispăru de odată. Ocupaţiunea Canalului de Suez, schimbarea basei de operaţiune dela Nord la Sud, hotărită cu repeziciune şi ecsecutată încă cu mai multă repeziciune, puseră în relief geniul strategic al acestei puteri. Astăḑi nimeni nu se mai îndoiesce că Anglia este puternică pe uscat ca şi pe mare, că Arabi departe de a fi un Napoleon, cum s'au grăbit unii a'l numì, este un aventurar descreierat. Bătălia dela Tel-el-Kebir risipesce cele din urmă suposiţiuni nefavorabile, inimicul apĕrat de fortificaţii gigantice este bătut inainte chiar de a începe lupta şi Wolseley poate scrie ministrului sĕu mai mult decât Cesar: el poate ḑice; am venit, n'am apucat sĕ mĕ uit şi am învins.

---

*) Curtea de Argeş e vestită pentru biserica ei veche şi grandioasă. Fericit Românul, care poate pătrunde în interiorul ei.

Cucerirea Egiptului inspiră cetăţenilor vastului imperiu un respect nou pentru puterea acestui stat. Coroana Britanică 'şi păstrează prestigiul în Asia şi Europa, prosperitatea sa învinge ultimele obstacule, Gladstone este învingĕtor, Disraeli este satisfăcut.

Dacă armele 'şi-au terminat opera lor, începe acum lupta diplomaţiei. Deja aceasta se pregătesce, se înarmează şi dacă Anglia va sci sĕ fie pe atât de cumpătată în fericire, pre cât a fost de energică in luptă, Europa va sta neclintită alături cu dênsa. Înfluenţa poporului englez trebue se fie preponderantă în Egipt; aceasta este resplata firească a victoriilor sale şi în acela-şi timp un interes al culturii.

Peste puţin lupta diplomatică va începe. În ministerul francez se vorbesce deja că Anglia va anunţa peste 10 ḑile propunerile sale oficiale. Germania merge alături cu dênsa şi presa engleză aretă destul de invederat dorinţa, ca Francia sĕ fie exclusă din posiţiunea ce luase de cât-va timp alături cu Anglia în Egipt. *„Daily Telegraph“* critică deja acel sistem de control comun asupra finanţelor Egiptului, produs numai de slăbiciunea Englezilor înainte de rĕscoală. Francia va avea de sigur influenţă asupra domnitorului din Egipt, însĕ pe viitor ea va sta în valea Nilului pe aceea-şi linià cu Germania, Italia şi Austria.

Atitudinea Rusiei lasă poate oarecare îndoială asupra resultatului principal al luptelor diplomaţiei. Deja marele imperiu al Nordului pare a-şi pregătì terenul. După „Neue freie Presse,“ Principele Urussoff, venit la Bucuresci ca sĕ opereze o înţelegere între regele nostru cu Serbia şi Bulgaria a avut oare-care succes, căci principele de Battenberg a visitat pe Regele nostru la Sinaia; acolo a conferit şi ambasadorul nostru din Berlin cu Majestatea sa Regele.

După numitul ḑiar, cei din Bucuresci dau acestui eveniment o importanţă particulară în politica externă şi cei mai mulţi cred cu siguranţă, că pacea nu va ţinea mai mult decât până la primăvara viitoare.

Cel dintâiu consiliu de ministri din Cairo sub presidiul Chedivului s'a ocupat cu compunerea unui tribunal marţial. Chedivul stăruesce foarte mult pe lângă condamnarea lui Arabi paşa şi a partisanilor sei la moarte. Chedivul e de părere că până când Arabi paşa va fi în viaţă, pacea şi liniscea în Egipt nu va fi asigurată.

Austria și Rusia.

În timpul din urmă şi mai ales de când domnul Muntenegrului a fost aşa bine primit la Curtea austriacă, au început foile rusesci sĕ scrie earăşi intr'un ton amărit contra Austriei. Astfel „Petersburskia Gazeta:“ scrie „Pe lângă curentul anglofob es observă aici un curent austrofil. Nu vorbim de organele evreesci — Austria e raionul Evreilor — ci chiar de unele foi rusesci, care sûnt de părere că avem interese comune cu Austria şi aceasta într'un timp, când principele Muntenegrului ne dă cea mai bună probă, cât de bine vĕḑut e în Austria bunul amic al Rusiei. Austria e credincioasă politicei sale tradiţionale. Deja la 1870 ea oferise Porţei o alianţă spre a ridica o oştire de 800,000 oameni cu codiţia, că după ce va fi învinsă Rusia, provinciile de sud ale Rusiei se fie ale Turciei, ear' Polonia a Austriei. Victoria repede a Germaniei şi împregiurarea că Turcia n'a fost gata de rĕsboi, au împedecat acel plan, dar caracterul politicei austriace nu s'a schimbat.

Din acel moment cabinetul de Viena s'a arătat pe faţă s'au în secret ca antagonist al Rusiei. După intrarea în alianţa celor trei împĕraţi, Austria 'şi-a revindecat influenţa în peninsula balcanică şi deja la 1873 a început negoerţii pentru Bosnia şi Erţegovina. Rĕscoala dela 1875 a început cu strigătul: „Trăieacă împĕratul Franz Iosef!“ şi rebelii s'au format pe teritoriul austriac; au venit în ajutorul principelui Karageorgevici. După ce simpatia pentru Slavi în Rusia se deşteaptă tot mai mult, generalul Rodici declară insurgenţilor, că nu se va permite amestecul Rusiei. În timpul rĕsboiului Serbiei şi al Muntenegrului cu Turcia, Austria a şicanat necontenit aceste principate, cochetând cu Turcia şi permiţêndu-i sĕ treacă prin teritoriul austriac cu trupele sale spre a sdrobì pe Despotovici. În fine tot Austria a fost care în ultimul rĕsboiu cu Turcia ne-a silit sĕ luăm Plevna şi sĕ trecem Balcanii, pe când puteam sĕ nu facem aceasta, manevrênd prin Serbia. N'a fost destul atâta, căci Austria s'a arătat duşmanul nostru cel mai neimpăcat la congresul din Berlin, a luat Bosnia şi Erţegovina, a micşorat graniţa muntenegreană şi de atunci lucrează necontenit contra Rusiei silindu-se sĕ nimicească influenţa rusă şi sĕ stirbească onoarea naţională rusă.

Deci ce interese comune avem noi cu Austria? Unde începe concordia cu acest stat? Va renunţa el la Bosnia şi Erţegovina şi la egemonia din Marea Egee? Nu, şi totuşi pacea e posibilă numai cu aceste condiţii, pentru că atunci s'ar crea un stat dunărean, ce ar fi liber de ori-ce influenţă austriacă. Cât timp nu se va face aceasta, va perì speranţa într'o unire a Slavilor din peninsula balcanică, adecă greşeala ce a costat pe Europa atâta sânge, se va repeta aceiaşi greşeală a condus la unirea Italiei şi la dualismul din Austro-Ungaria; tot aceea greşeală se comite acum în provinciile polone. Ori câte cuceriri teritoriale au făcut, ele nu pot compensa perderea înfluenţei morale, ce avusese Rusia. Dacă catolicismul 'şi continuă propaganda în peninsula balcanică, va începe aceasta şi în Polonia, chiar dacă guvernul austriac nu ar mai dori-o. Curia romană 'şi are politica sa şi nu se sfiesce a lucra contra ori-cărei puteri lumesci. Va fi şi mai reu, când provinciile germane austriace vor trece la Germania; atunci ea va fi silită a devenì un forte stat slav; dar aceasta în socoteala Rusiei. Pentru acest cuvênt deja nu ecsistă un interes comun întră Austria şi noi!“

Varietăți.

* Preacuvioşia Sa P. Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc, Nicolae Popea a sosit aici din călĕtoria dela Braşov Joi cu trenul de seară. — Esamenele de cualificaţiune de profesori gimnasiali au avut loc Mercuri şi Joi în 15 şi 16 Septemvre în sala cea mare a gimnasiului. Esaminanḑi au fost trei profesori din Braşov. dd. Socaciu, Chelariu şi Budiu. — Cetim în „Gazeta Transilvaniei“ că după esamen P. archimandrit a visitat mai multe clase şi a fost de faţă la mai multe prelegeri.

* *(Societatea de lectură română din loc.)* Se aduce la cunoscinţa domnilor membrii ai societăţii de lectură română din loc, că localul societăţii s'a transpus deja în casa *„Albinei“* strada Măcelarilor Nr. 20.

Directorul Societăţii.

* (Distincţiunea.) Gendarmului Teodor Moldovan dela comanda Gendarmei Nr. 1 pentru acvtiitatea sa pe terenul securităţii publice fu distins cu medalia de argint classa II „pentru virtute.“

* (Esamene de oficeri în reservă). Ni se scrie din Cluj: „Esamenele valuntarilor din Cluj s'au ţinut, în 16—19 c. cu cel mai bun succes. Generalul-preşedinte Kindermann, 'şi-a esprimat deplina s'a mulţămire fată de d. subloc. Antoniu Knezevic, carele cu un tact fin, şi o manieră umană 'şi-a câştigat increderea elevilor sei, crescênd 8 Iunie bine iniţiaţi în cele militarie, dintre cari 3 Români: numele tuturor e: Békésy Al., Cserveny Luc. (al doilea), Duha Cristof, Henteş Ioan (al treilea) August A. Nicoară, Mondbach Samuel Pop Beiamin (primul,) Vass Stefan. Mai amintesc, ca d. B. Pop (român) a primit laudele comisiunei întregi, în deosebi ale generalului-preşedinte.“

* (Gimnasiul din Brad), precum aflăm din „programa“ ce primirăm, are următoarea avere: un capital de 67,037 fl. 61 cr. în obligaţiuni de stat şi private şi 41, 868 fl. 10 cr. în realităţi. Gimnasiul cu 4 clase a avut în anul scolar trecut 6 profesori şi 82 studenţi; în scoalele normale de acolo, cl. III. şi IV. au fost 80 de scolari.

* (Carmen Sylva), adecă Regina Romàniei, a publicat de curênd o novelă scirsă în limba germână. Aceasta a apărut la Berlin, sub titlul: „Ein Gebet“ în Ediţiunea lui Alesandru Duncker, librar al curţii regale. Novela e una din cele mai frumoase scrieri compuse de regina-scriitoare, de aceea grăbirăm se o punem, începênd din nr. presinte, sub ochii cetitorilor nostrii în traducere românească esecutată de noi

* (Grui-Sänger.) Poema astfel intitulată a dlui V. Alecsandri, a aparut şi în traducere germână. Traducerea e făcuţă de dl L. V. Ficsher din Erlau la Passau, care a tradus cu succes şi alte poesii românesci. Aceasta lucrare a d-sale încă e esecutată cu multă grige. Ediţiunea, făcută la W. Schuwardt & C. în Lipsia, e foarte elegantă. Se află de vênḑare la Vilelm Friedirch, librar de curte, în Lipsia.

* (În Şimleul Silvaniei) la 14 August s'a ţinut adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sĕlagiu, sub presidiul dnei Maria Cosma Rds. vicariu Al. Barboloviciu ţinu cu asta ocasiune o cuvêntare frumoasă, asemenea şi dna Emilia Pop n. Marcuş însufleţì adunarea prin o vorbire bine simţită. Cu asta ocasiune se incassă pentru reuniune suma de 180 fl. După închieerea adunării se împărţiră între esponenţi diplomele esposiţiunii din Sibiiu; între altele au fost premiate următoarele dame: Maria Barboloviciu, Emilia Pop, Maria Ilies, Emilia Orian, Ana Ungur. După miaḑăḑi se ţinu adunarea despărţemântului XI al Asociaţiunii transilvane. Seara se ţinù un bal precedat de concert. În concert escelară; dna Victoria Vicaş n. Papiriu, cu declamaţiune, în constum naţional; dna Gizela Pap cu jocul de pian, dşoara Elena Pop din Băsesci prin cântarea sa dulce şi melodioasă, şi de dl G. Câmpian cu violina. Un torent de aplause şi de buchete fu espresiunea entusiasmului general. La bal luară parte următoarele doamne: Maria Barboloviciu Maria Cosma, Rosalia Maior, Ludovica Oros, Emilia Orian, Victoria Vicaş, Maria Ilieş, Emilia Pop, Eleonora Pop, Veronica Vicaş, Virginia Serb, Regina Bariţ, Maria Simon, Veronica Liscan (în constum naţional), şi aceste domnişoare: Elena Pop, Zina Pop, Catarina Aciu, Silvia Ilies, Voronica Venter, Cornelia Pop, Stefania Pop, Cornelia Vaida Ana Pop Gisela Crişan, N. Pop. Patrecerea dură până în alba dimineaţă.

„Familia“.

* (Academia Română) ţinu Vineri în 3/15 Septemvre, şedinţă publică la oara 1 p. m. Dl V. Maniu continuă cetirea memoriului dsale asupra scrierilor istorice străine apărute în ultimii 3 ani. Dl Em. Bacaloglu vorbì despre unele disposiţiuni noi făcute în cabinetul de fisică al universităţii din Bucuresci.

* (Esposiţiune de frumoase-arte în Bucuresci.) Dumineca se reinoì, pentru a patra oară, deschiderea esposiţiei de bele-arte în localul Stavropoleos. În această sesiune micul Salon român cuprinde câte-va lucruri de o însemnată valoare. Astfel dl Dumitrescu Mirea, elevul dlui Stănescu şi elev al scoaleì de bele-arte din Paris, espune o pânză lucrată cu consciinţa unui adevĕrat artist. „Aducerea capului lui Bathori, de către Sĕcui, înaintea lui Mihaiu Viteazul — Dl Georgescu, sculptor, se presintă cu o statuă, care a atras atenţiunea oamenilor special francezi ce a avut o menţiune onorabilă. La Paris ea a fost espusă sub numele de „Endimion à la chasse“. Aici va purta numele de „luptător antic aruncându-şi lancea. Dl Grigorescu, pictorul resboiului din 78, va avè cinci cartoane.

* (Drumurile de fer europene.) Intinderea liniilor ferate în diversele state europene în chilometre a fost până la 31 Decemvre 1881 cea următoare: Germania 34,314 chilometri, Anglia 29,232, Francia 27,585, Rusia 23,352, Austria 19,123, Italia 8774, Spania 7839, Svedia 7431, Belgia 4123, Elveţia 2506, Olanda 2296, Danemarca 1696, România 1474, Turcia 1395, Portugalia 1219, Grecia 10.

* (Moltke despre armata franceză.) Vorbind despre marile manevre dl de Moltke şi-a esprimat, într'un salon din Berlin, opiniunea s'a asupra armatei franceze. După dênsul artileria franceză ar fi acum cel puţin de o potrivă cu cea prusiană şi chiar mai numeroasă; infanteria este egală cu cea germană, dar o întrece cu aceea impetuositate a viţei latine. Cât despre cavalerie, capul statului major german o crede inferioară celei germane.

* (Un copil mâncat de o purcea). „Democratul“ spune, că în Ploesci suburbia sf. Vasile, în ḑiua de 8 Septemvre, copilul Grigorie al lui George, în etate de 2 ani, pe când dormia în tindă, ne fiind a casă nici măsa nici tatăl sĕu, ci numai nesce opii ai vecinelor, purceaua a venit la dênsul şi pentru că acest copil avea şeḑutul esit din causa eşirei mult afară, purceaua i-a mâncat şeḑutul şi apoi tot dosul cu partea de sus a picioarelor, apoi la întors pe faţă, i-a pus picioarele pe pept, şi cu colţii i-a mâncat burta cu totul, cu ficat, splină, rinichi, maţe, în fine totul nerămâind decât şira spinărei şi dacă nu vinea măsa 'l mânca cu desăvârşire.

Mai nou.

În *Pojon* s'au început agitări contra Evreilor. În 27, 28 Sept. noaptea mase de popor au purcurs stradele locuite de Evrei strigând, spărgênd feresti şi atacând şi avere. Miliţia a trebuit se între vină. Magistratul s'a declarat în permanenţă. În toate casarmele miliţia e consignată. Têrgul din 2 Octomvre este interḑis.

— Din *Cairo* se telegrafează că la gară au avut loc esplosiuni. Gara a ars. Doi arabi au fost prinşi în momentul când puneau foc la vagoane, Paguba în marfă şi muniţiune e enormă. 5 oameni morţi şi 20 răniţi.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.25	119.25
Renta de aur ung. de 4% . .	87.90	88.10
Renta ung. de hârtie	86.95	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.30	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.25	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Sorţi ungurescі cu premii . . .	117.75	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 60	109.70
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 35	77 30
Renta de aur austriacă	95.25	95.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	304.—	305.50
Acţiuni de credit austr. . . .	318.20	319.30
London (pe poliţa de trei luni) .	119.10	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.45	9.45
100 marce nemţesci	58 15	58.15

Nr. 118 [245] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Orăştiei se escrie concurs cu termin până la ultimul Septembre a. c.

1· La scoala centrală din Orăscioara de sus cu salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.

2. Gelmar cu salariu anual 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.

3. Dâncul mic cu salariu anual 50 fl. v. a. cuartir şi lemne.

4. Temeşasa cu salariu anual 50. fl. v. a. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a'şi aşterne cererile lor instruite în sensul stafutului organic şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Orăştie 13 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicoolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 414. [244] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Trei-scaunelor, cu terminul până la 3 Octomvre a. c. când va fi şi alegerea.

1. Chezdi-Martanus cu salariu de 161 fl. cuartir liběr şi doi stângeni de lemne.

2. Vama Buzeului cu salariu de 200 fl. cuartir şi lemne 25 poveri.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi asterne petiţiunile lor instruite conform statut. organic şi al regulamentului de învěţământ până la terminul sus indicat documentând că sciu propune şi limba maghiară.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Breţcu în 11 Septemvre 1882.

Spiridon Dimian m. p.,
adstr. protopresb.

Nr. 94. [242] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învěţătoresci la scoala confesională gr. or. din Cetea (Csáklya) cu terminul până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual 160 fl. v. a. ce se solvesce în rate lunare din cassa bisericei.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne suficiente din pădurea comunei.

Concurenţii au sě arete şi cunoscinţa limbei maghiare.

Cererile concursuali instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 8 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 35. [241] 1—3

CONCURS.

Staţiunea de învěţătoriu la scoala confesională greco-res. din Daia protopresbiteratul Sebeşului e de a se întregì la 26 Septemvre 1882 st. v. spre care scop se escrie concurs.

Salariul învěţătoriului stă din 200 fl. v. a., cuartir şi un stêngin de lemne.

Doritorii de a se aplica la aceasta staţiune au sě 'şi înainteze suplicile lor înzestrate cu toate documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 până la sus însemnata ḑi oficiului protopresbiteral din Sebeş.

Daia în 5 Septemvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 171 [243] 1—3

CONCURS.

Pentru postul învěţătoresc din Nadăsthia-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului, cu terminul până la 10 Octomvre a. c. st v.

Emolumentele sunt:

a Salariu anual 150 fl. v. a.

b, Dela 150 fumuri de casă câte cinci (5) litre bucate în grâu şi cucuruz.

c. Cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritori de a ocupa acest post, au a'şi ascerne petiţiunile lor instruite în sensul legei la subscrisul, până la terminul sus amintit

Haţeg 10 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţ m. p.
protopresb.

Nr. 218. [246] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învěţătoresci la scoala confesională gr. or. din comuna Cacova protopresbiteratul Săliştei se escrie concurs cu terminul până în 1 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 220 fl. v. a. plătiţi în 4 rate din fondul bisericesc.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. 5 orgii de lemne din cari se va încălḑì şi scoala.

Concurenţi au se fie absoluţi de pedagogie cu atestat de cualificaţiune sě scie cântările bisericesci, fiindcă vor fi datori a cânta în tot timpul Dumineca şi Sěrbătoarea în Biserică. Mai departe vor fi datori a cultiva grădina scolară de poměrit al cărei venit 'l va trage $1/2$ invěţătoriul şi $1/2$ se va adauge la fondul scolariu.

Doritorii de a ocupa acest post învěţătoresc au a'şi aşterne suplicile concursuali până la terminul sus îndigitat înstruate conform Statutului organic şi Regulamentului congresual din 1878 directe oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu.

Cacova, 12 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial prin

Ioan Hanzu m. p.,
paroch şi preşed. al comit. parochial.

Nr. 291. [247] 1—3

CONCURS.

În conformitate cu decisiunile adunărei generale ale asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinute în 27—29 August a. c. în Dej şi în conformitate cu posiţiunile de sub Nr. 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, din preliminarul de budget votat pentru timpul dela 1-a Septemvre 1882 până la 31 Decemvre 1883, se publică:

I. Concurs pentru 2 stipendii a 60 fl. pe an menite pentru tineri sau tinere, cari ar voì se înveţe la vre-un institut sau corporaţiune industrială din patriă vre-una din profesiunile: ţesutul de pânzării, covoare, părţi de îmbrăcăminte din tort de in, cânepă, bumbac, lâna, mătasă, pe re-boae mai perfectionate; cusătura de albituri pentru ambele sexe, precum şi brodării (schindiseli) cu aţă, mătasă, fir de argint şi aur; croitoria superioară de dame sau de bărbaţi; arta ortogeriei, a juvaergeriei şi a lucrărei în aur sau alte metale, sau farmacia.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente.

1. Carte de botez în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, cel puţin din a 4-a clasa normală pentru fetiţe, şi din a 4-a clasa gimnasială sau reală pentru feciori, în original sau în copia legalisată; atestat din clase mai de jos nu se vor considera.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea în scris a părinţilor sau tutorilor, că nunumai se învoesc, ci se obligă, că fiiul, fiica sau pupilii lor se înveţe profesiunea pre care o va fi ales, şi că de doue ori pe an: la 1-a Februarie şi 1-a August vor presenta comitetului acte autentice despre diligenţa, progresului şi buna portare a elevilor. La cas contrariu stipendiul, care se va da în trei rate anuale, se va sista.

5. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capětă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

II. Concurs pentru 1 stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri români, ce urmeaḑă cursul regulat la vre-o scoală reală.

Persoanele ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoare documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestru al II-lea al classei ce a absolvat în urmă şi atestat de frecuentare pentru anul curent, dela direcţiunea scoalei, care este în scris, în original sau în copia legalisată.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capětă din alt loc, vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergătoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

III. Concurs pentru 2 stipendii a 80 fl. pe an, menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul de agricultură reg. ung. din Kolos-monostor.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putea fi primit în amintitul institut, sau dacă concurentul este chiar elev al institutului acestuia atestat de pe semestrul II din anul premergětor şi atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului în original sau în copia legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. sě se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie, şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurentul numai capetă din alt loc, vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelasarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage dupa sine sistarea stipendiului.

IV. Concurs pentru doue stipendii a 100 fl. v. a. pe an, menite pentru eleve, ce urmeaḑă cursul regulat la vre-o scoală preparandială (pedagogică.)

Persoanele ce dorescu a folosì vre unul din aceste stipendii, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original, sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul II din anul premergětorin şi atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului în original sau în copie legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. şe acludă la suplica programa institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat, de serăcia, şi la întêmplare de starea orfană, a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subsris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurenta nu mai capătă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5, Se arete, dacă espiranta este deprinsă la lucruri de mână, necesarie de a se învěţa în scoalele de fetiţe.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

V. Concurs pentru un stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri, ce ar voì a se perfecţiona în vre-una din arţile frumoase (desemnul, pictura, sculptura, musica, eventual fotografia.)

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente.

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, despre absolvarea cel puţin a classei a IV gimnasială.

3. Atestat dela institutul respectiv, sau dela măestrul sub a cărui conducere aspirantului se deprinde în cutare arte, despre progresul cel face şi despre portarea sa morală.

4. Declaraţiunea hotărită că nu mai are de alt undeva alt ajutoriu.

VI. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. menit pentru tineri, ce urmoaḑă cursul regulat la oare care institut pedagogic din patrie.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subştearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal Asociaţiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal, s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi

primit într'un institut pedagogic, s'au dacă concurentul este chiar elev acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II lea din anul premergĕtoriu și atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcțiunea institutului în orginal s'au în copiă legalisată,

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2 sĕ se acludă la suplică programa institutului, s'au adeverirea directorului despre cualificațiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de seràcie și la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă ca concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

VII. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. v. a., din fundațiunea „Marinoviciu“ pentru un student la vre un gimnasiu.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua in considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestrul al II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare, pentru anul curent dela direcțiunea scoalei care este înscris, în orginal s'au în copia legalisată.

3. Atestat de sĕrăcie, și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul numai capĕtă din alt loc vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu, întrelăsarea trimiterei testimoniului la timp amintit trage după sine sistarea stipendiului.

VIII. Concurs pentru un stipendiu à 200 fl. pe an pentru un student la universitate.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat de maturitate.

3. Atestat despre frecuentarea cursurilor la vre o universitate.

4. Atestat de sĕrăcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

5. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul nu mai capătă din alt loc vre un alt ajutoriu.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

IX. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. pe an menit pentru un gimnasist de proveniență din comitatul de odinioară al Dobâcei.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octamvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original s'au în copia legalisată, dovedind că este născut din comitatul de odinioară al Dobâcei.

2. Atestat scolastic de pre semestrul II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare pentru anul curent dela direcțiunea scoalei, care este înscris, în original s'au în copiă legalisată.

3. Atestat de seràcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, că concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

X. Concurs la 8 ajutoare à 12 fl. 50 cr. v. a., pentru învĕțăcei de meserii și 4 ajutoare à 25 fl., pentru sodali cari se afla în condițiuni ca sĕ se poată face maestrii.

Persoanele care doresc a folosì vre-unul din aceste ajutoare se subștearnă cererile lor la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic despre absolvirea de a IV clasă normală.

3. Testimoniu do seràcie dela primăria comunei.

4. Contract încheeat între respectivul măestru și părinții s'au tutorii concurenților ear dela sodali pe lûngă cele amintite sub 1, 2, 3, și document dela respectiva corporațiune că merită se fie recunoscut și admis de corporațiune între măestrii.

Aceste ajutoare se dau numai pentru o singură dată.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu în 14 Septemvre n. 1882

Iacob Bologa m. p.
v-pres.

G. Baritiu m. p.,
secret.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bance din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica și a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantități mari și au fost premiate la toate esposițiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a prețului lor de fabrică. Eu ofer așa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

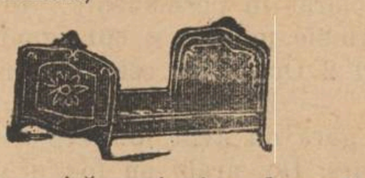

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos și o decorațiune neajunsă pentru fie-care locuință) cu preț fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (prețul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt și pe lûngă anticipațiune și comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente și fără de defecte.

F. Buganyi [115] 12—12

Deposit de mașine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară și toamnă, de oarece ele scutesc de parasiți și de necurățenie, sûnt cu mult mai trainice și se pot lesne desface și compune.

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare către Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se ḑică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate negutătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa negutătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: *Morison & Comp.*
London 33 Euston Road.

[230] 2—6

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 3—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

[234] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acuratețĕ estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provedzută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☚

(232) 4—20

ANTOTTE WALSER
PESTEN 1864

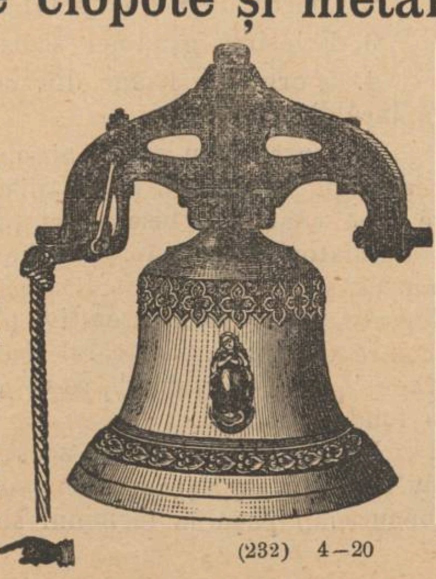

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 110. Sibiiu, Marți 21 Septemvre (3 Oct.) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumerațiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condițiunile în fruntea foaiei.

Atențiune.

Nu vrem se ne ccupăm de astădată cu necasurile noastre. Sûntem dați la o parte de acei compatrioți cari în trufia lor au luat singuri asupră-și fericirea patriei, prin mijlocul unificărei naționalităților deocamdată în Ungaria. Ei, bine, vor ajunge nu vor ajunge la ținta dorită de ei în direcțiunea aceasta, astădi nu ne preocupă.

Compatrioții de care ne este vorba sûnt mai înțelepți de cum sûntem noi compatrioții lor, cel puțin ei așa cred. Ei sĕ aibă respunderea intreagă despre modul cum se 'și fericească patria lor și a noastră, dacă cumva ne mai sufere sĕ o numim și noi a „noastră“.

Ceea ce ne îndeamnă a striga *atențiune!* este că asupra acestei patrii, pe care compatrioții maghiari o administrează, se ridică o mulțime de calamități, la cari noi nu avem altă parte, decât că pe lûngă escluderea dela viața publică cu care ne onorează, avem se le purtăm consecuențele, cel puțin, alăturea cu ei.

Împregiurarea aceasta din urmă este dar deamnă și de atențiunea noastră.

Scim, că mulți locuitori ai Ungariei au părăsit vetrele părintesci și mulți le mai părăsesc. Causa este sĕrăcia, nu mai încape indoială, căci de bine nu fuge nimenea. Causa părăsirei vetrelor părintesci, sĕrăcia, s'a discutat și în diarele compatrioților maghiari, dar este sciut că dela discusiunea în diare până la vindecarea rĕului este o cale foarte lungă. Calamitatea deci este nedelăturată, esistă încă și fiind că esistă, pricinuesce un reu din care nu se poate deduce nici o fericire.

Casuri ca cel dela Kapolnas, în care un esecutor de dare a avut un sfêrșit tragic, este un cas rar și am dorì sĕ fie cât de rari casurile de feliul acesta, s'au sĕ nu fie de loc. N'am mai audit despre alte care sĕ fie asemenea acestuia, dar scim că povara impositelor și a încasĕrei lor apasă greu asupra acelor ce abia agonisesc atâta, ca sĕ'și poată muta viața de pe o di pe alta. De vre-o ușurare pentru acești apăsați de soarte, nici pomenire. Din contră sĕ ne temem, că preste câteva dile bugetul pe anul viitoriu ne va descoperi sporiri noue date, pe când luatele, pentru noi cel puțin, sûnt a se căuta cu microscopul.

Afacerea dela Tisza Eszlar planează, acuși va fi anul, ca sabia lui Damocles asupra țerei. Nu sĕ alege la un feliu, din contră s'a tăgârțat în dreapta și în stânga până, cum dice „Budapesti Hirlap“, s'a făcut o cestiune evreească din ea. Judecătorii înșiși sĕ învinuesc reciproc de semiți și antisemiți și au adus treaba încât pe aci se compromită justiția ungurească. Și aceasta, de și este o calamitate mare, totuși nu e cea mai mare până când va rĕmânè pe terenul discusiunilor academice. Când însĕ părerile presei esterne cum se cam vĕd acum vor străbate cu ideea că justiția țerei nu este în stare se descurce încurcături cum e și cea dela Eszlar, prea lesne se pot ivi și de acele, care se ceară amestec strein intervențiune cum bună oară amenințau chiar diarele unguresci când cu cestiunea evreească în România. Câte mai sûnt cu putință din încurcături de aceste nedescurcate în grabă, ne putem închipuì, dacă vom cugeta că odată era gata se isbucnească chiar la Tisza-Eszlar ceva ce seamână cu alungarea Evreilor.

Administrațiunea drumurilor de fer a făcut un fiasco cu casul dela Esseg, încât se ferească D-deu pe călĕtorii pe drumurile noastre de fer de alte fiascuri, care costau vieți de oameni, cum a constat acesta....

Sûnt calamități acestea, toate și nu prea recomandă pe singuri fericitorii patriei infalibili în patriotism. Însĕ casul dela Pojon despre care făcurăm și noi o palidă însciințare în nrul trecut le întrece pe toate.

Ce s'a întêmplat la Pojon vor afla cetitorii la alt loc. Aici va fi de ajuns, dacă vom spune că miliția a trebuit se intervină energic și guvernul a fost silit a pune cetatea și ținutul într'o stare escepțională, care la noi se numesce stare de asediu.

Ei bine, calamitatea aceasta din urmă și „P. Ll.“, dar în sfêrșit și mesura statoriului sau a stărei de asediu demonstră că acolo avem de a face cu simptome anarchice.

Dar altă împregiurare și mai remarcabilă pentru situațiune. „Pest. Ll.“ comentând mișcarea din Pojon amestecă și o alusiune profetică care am dorì sĕ rămână mincinoasă. „P. Ll.“ dice că și în anul 1848 cetatea inteligentă (Pojonul) s'a distins mergênd în fruntea civilisațiunei cu o faptă de feliul celei dela 28 Sept. n. Va sĕ dică, după „P. Ll.“, am fi în ajunul unei mișcări mai generale și Pojonul este cetatea care are rolul sĕ dea signalul. Cum sûnt spiritele astăzi în lăuntru și în afară cuvintele aludătoare a le oficiosului budapestan sûnt grele cuvinte. Sĕ nile însemnăm! Tot „P. Ll.“ se bucură de altă parte că escesele antijidovesci nu s'au întêmplat în comitate maghiare, cu toate că indigită cu parul și proprietărimei celei mari și clerului celui bogat (catolic) sĕ se ia pe seamă ca nu mai târdiu escesele comise adi contra Evreilor sĕ se întoarcă asupra proprietarilor mari și asupra mănăstirilor catolice. „P. Ll.“ asigură, a avè informațiuni că țerănimea din părțile Pojonului s'a și esprimat în înțelesul acesta încă pe timpul când a vĕdut cele dintâi placate antijidovesci înainte pe păreții Pojonului. De tot remarcabil este că „Pest. Ll.“ aruncă vina la escesele din Pojon indirect asupra Germaniei, dicênd că a vĕdut circulare, prin care sĕ provoacă poporațiunea, în termini agitatori contra Evreilor, a aduna bani și ai trimite în Germania la reuniunea antisemitică internațională. Acolo ar fi dar cuibul rĕutăților și în ideea aceasta „Nemzet“ organul guvernului din Budapesta spriginesce pe „P. Ll.“ când dice, că antisemitismul în Ungaria este import german (Nr. din 30 Sept.).

Din cât putem și noi pĕtrunde în lucrurile politice, așa vedem, că unica aliată a monarchiei austro-ungare este Germania. Este adevĕrat, că diarele citate nu vorbesc de guvernul Germaniei. În împregiurări normale însĕ staturile sûnt identice cu guvernele, sau cel puțin sĕ identifică. Și noi nu credem că guvernul din Berlin va fi indiferent, când va vedè că sĕ gratifică Germania cu insinuări fie numai de banuială. Dacă aceasta consimte sau nu cu prigonirea Evreilor și în fine și cu a naționalităților din monarchie, noi nu scim. Scim că mai deunedile organele lui Bismarck au dat aspre lecțiuni partidei germane de dincolo de Laita pentru că este implacabilă față cu Slavii de acolo.

Dar sĕ dicem că Bismarck și prin el Germania cugetă altfeliu despre Ungaria, fiind că este Ungaria, și fiind că Ungaria e guvernată de dl Tisza și partida lui și nu vrea sĕ scie când e vorba de Ungaria decât de Maghiari: oare sĕ potrivesc însinuările lui „P Ll.“ și „Nemzet“ contra unei aliate cum este Germania?

Nu luăm în scutință nici peBismarck nici pe Germania, pentrucă n'au lipsă de spriginul nostru: ne gândim însĕ, că fiind de o parte popoarele din monarchiea austro-ungurească în ferberea în care sûnt, de altă parte dând Maghiarii dela guvern prin organele lor aliatei monarchiei așa fără milă cu piciorul, — în ce vor sĕ se radime monarchia la eventualitate neprevĕdută.

Și eventualitățile neprevĕdute nu sûnt eschise de loc, chiar și dacă nu

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

Ei ședeau la olaltă lûngă un gard viu plin de flori, privinduse cu ochi mari și închinând din cap.

— Da, — dise băiatul, — bunica scie aceasta sigur; ea dice, că mama mea a fost foarte pĕcătoasă, și eu trebue sĕ mĕ rog lui Dumnedeu în toată vieața mea ca ea sĕ nu ajungă în iad, ci din purgatoriu — în ceriu.

— Va fi și foarte frumos, Raoul, când pe tine te vor hirotonì întru preot; atunci eu îți voi ținè lumina și mama îmi va face o rochie albă și în catedrală chorul va cânta minunat.

Ochii copiliței deveniau tot mai mari. Băiatul privea meditând înaitea sa.

— Dar atunci nu te voiu putè lua de soție, Editho!

— O! asta nu mĕ sparie. Atunci eu m'oiu face călugăriță, că nu vreau sĕ fiu nici odată muerea altuia.

— Ear eu mĕ voiu muta la tine, Raoul, și voi conduce economia ta de casă, — sună de dincolo de gardul viu vocea unei fetișcane mai mărișoare.

— Tu, Berthaldo? Dar bunica dice, că tu trebue sĕ fii tocmai așa călugăriță, ca eu preot.

— Ah, ce! Vecînica cântare și rugăciune nu sûnt pentru naturelul meu. N'am de fel voce și genunchii mei nu se pleacă bucuros. Chiar așa nu sûnt potrivită pentru mănăstire ca și o libellă. Trebue sĕ sbor de ici-colo și sĕ fiu veselă.

— Însĕ sora parochului trebue se fie serioasă și onorabilă, — observà Editha, plecându-și capul încât buclele i blondine cădură înainte și adumbriră obradii ei.

Raoul o privì în față.

— Ești prea frumoasă, Editho, — i dise și o sărută.

Berthalda își redică buzele, rupse câteva flori de păducel și le mirosì.

— Pfui, ce rĕu miroasă! — dise ea sucinduși nasul și aruncând florile peste gardul viu.

— O, sĕrmanele floricele! — observà Editha, apoi le redică și le puse lûngă corsetul seu.

Berthalda ridea; dinții ei albi străluceau din fața-i brunetă și ochii-i păreau atât de negri ca niște mure, în cadre albe vinetii. Pĕrul i era creț și negru. Ear Raoul avea niste ochi căprii și asemene pĕr, peliță mai albă decât soru-sa. Numai lûngă Editha părea întunecos băiatul. Ochii acesteia erau vêneți deschiși, umbriți de gene gălbinii și arcuiți de sprincene fine; niște bucle moi ca mĕtasa și blondine ca inul i înzestrau fața. Obrojării ei aveau o peliță atât de fină încât toate vênele transpăreau, mai ales acele din têmple și așa numita vêna morții între sprincene. Roșeața o cuprindea la tot cuvêntul, numai buzele își păstrau coloarea de coral și freșcheța umedă. Dăcă aceste se deschideau, lăsau sĕ se vadă un șir de mărgele dinți și se audea o voce curată ca și clopoțelul de argint. Pe când Berthalda vorbia în ton afund și vĕluat; din graiul lui Raoul totdeauna resuna melodia metalică, ce umplea catedrala în toate duminecile și încânta toate femeile.

Berthalda smulse niște tinere fire de earbă și le roase verdeața proaspetă; apoi prinse furnici și scărăbuși, le spintecă iute și mâncà lacom interiorul lor dulce.

— Acuma șciu pentru ce au albinele ghimpi, — dise Editha.

— Pentru ce? — întrebà Raoul.

— Pentru că oamenii le-ar mânca pe toate, înainte dea duce ele mierea în țelule.

— Pfui, Berthaldo, — dise Raoul — cum poți sĕ fi așa grozavă? Scii că bunica nu poate sĕ sufere aceasta.

— Ah ce! Eu fac ce vreu. Ocărituma când va bunica? Ori bătutuma dênsa? Oh! nici odată. Ea șcie, bine, că n'aș suporta aceasta. Dênsa me iubește, ba foarte me iubește, căci îm dice că seamân ei când a fost tineră. Eu sûnt întocmai ca o francesă. De unde sĕ și trage bunica?

— Din Provence, — respunse Raoul.

---

*) „Familia“

sĕ va împlinì prorocia lui „P. Ll.“ Europa este încă în agonia reorganizărei și nu scim ḑiua şi ceasul, când sĕ va întrerupe pausa, în care ne aflăm astăḑi, spre a sĕ face reorganizarea Europei definitiv.

Nu numai monarchia austro-ungară, dară ori care putere europeană sĕ silesce a'şi găsì aliaţi pentru eventualităţile din cestiune. Îi dă însĕ oare Ungariei mâna a face imposibilă şi alianţa ce o are monarchia aḑi?

Din cele de mai sus am vĕḑut că Ungaria sufere de mai multe calamităţi, care în timpurile cele mai normale pot aduce mult rĕu, ţerei, cu atât mai mult înse în timpuri critice. Deci într'o situaţiune ca aceasta este o nouĕ calamitate şi limbagiul care 'l poartă, pe drept sau nedrept, faţă cu o putere, cu care sau lăudat de ani în coace că este raḑimul şi spriginul Austro-Ungariei.

Limbagiul acesta ni s'ar părè nouĕ cari nu sûntem iniţiaţi în arcanele politice, în faţa calimităţilor deja esistente o confusiune budapestană-ungurească, o perdere a firului, — care însĕ are sĕ ḑică ceva, dacă nu mult.

Atenţiune dar!

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Septemvre.

Dela **Budapesta** anunţă telegraful, că crisa în ministerul de justiţie până aci latentă acum este dată pe faţă. Afacerea dela „Tisza Eszlar“ a provocat în timpul din urmă diferenţe între ministrul de justiţie **Pauler** şi între procuratura superioară de stat. Diferenţele aceste sĕ vor aplana prin delăturarea lui Pauler din ministeriu. Procuratura de stat a fost suspectată de unele ḑiare că e părtinitoare evreilor în afacerea dela „Tisza Eszlár.“ Ḑiariului „D Ztg“ sĕ telegrafează dela Budapesta, că procuratura va urmărì pe „Függetlenség“ şi „Magyar Koronna“ cu proces de presă. Ambe foile urmărite, sau urmărinde, sûnt radicale şi tot odată şi antisemitice, ceea ce ne îndreptăţesce a căuta cu oare care îngrigire, în timpurile aceste mişcate, atât la proces, cât şi la resultat şi la urmările resultatului.

Kossuth a nimerit de minune timpul de a'şi publica mulţămita sa celor ce iau gratulat la aniversarea de 80 de ani şi i au trimis un album 130,000 de subscrieri. Kossuth, respunḑênd şi mulţămind lui Helfy pentru toţi, politisează într'un ton violent şi recriminează atitudinea „naţiunei ungaresci“ faţă cu principiile sale politice.

Germania, pare că printr'un articul lung publicat în „Nat. Ztg.“ vrea se abḑică Austro-Ungariei pretinia de până acum. Articulul vorbesce despre raportul dintre Austro-Ungaria şi Germania şi esprimă dorinţa că ar vrea sĕ poată avè (Germania) încredere în alianţă cu împĕrăţia atât de variu compusă a Habsburgilor. După ce trece în revistă certele diverse dintre naţionalităţi şi tendenţa Cechilor şi Maghiarilor de a stêrpì limba germană, scrie următoarele semnificative cuvinte: Cum se poate aşeḑa într'o ţeară o viaţă avantagioasă, unde se comit atâtea nĕroḑii şi capetele sûnt atât de confuse?“

Evenimentele din Pojon.

În 28 Septemvre s'au adunat „sacoforii“ în piaţa cerealelor, toţi oameni ca braḑii şi s'au sfătuit în ascuns. Ori ce jidov trecea pe dinaintea lor era luat în batjocură. Mai târḑiu s'au dus cu toţii în buticile de vinars. Pe la oarele 6½ seara, fiind deja întunerec, au eşit din strada Schöndorf cam la doueḑeci de bărbaţi strigând „éljen“ şi s'au dus în piaţa regele-Ludovic. Într'o clipă s'au mai asociat la o sută de oameni. Ca şi când ar fi resărit din pământ, o masă compactă de oameni s'a pus în mişcare spre piaţa comitatului. În acelaşi timp s'a pus în mişcare o trupă mare de oameni, care venia din strada Kisfaludy şi de către Schlossberg, ca şi când ar fi venit în urma unui signal; Plebea purta cu sine petri şi a a început o grindină de petri asupra institutului Todesco. Ferestile zuruiau şi mulţimea striga ca şi când ar fi eşit din fire. Conflict cu poliţia. Căpitanul cetăţii fu maltratat. Doi oameni ai poliţiei îmblăteau cu latul săbiei la plebe, care cu petri a silit pe atacatori a sĕ retrage. Mulţimea, în cele din urmă, s'a retras, înjurând şi strigând, parte spre strada Turnĕrilor, parte spre partea Gais (caprei). Într'aceea partea cea mai mare a tumultuanţilor eară a început cu o grindină de petri asupra ferestrilor şi a prăvăliilor, spărgênd toate ferestrile, câte remăsese întregi dela tumultul din ḑiua precedentă. Mulţimea s'a întors apoi strigând şi chiuind prin strada capucinilor către Schlossberg. Dela treptele cele late, începênd, până în sus spre Schlossberg s'a spart acum toate ferestile. Acum au venit la rênd casele din această parte din strada capucinilor. Şi aici s'a vĕḑut un ce, care dovedesce că revolta a fost pregătită. Pe stradă erau grameḑi de petri, cari după cum spun martorii, le aduseră învĕţăcei meseriaşi încă de cu ḑiuă. Cu petrile aceste s'au spart toate ferestile. De astă dată petrile sĕ aruncau cu atâta vehemenţă, încât în multe locuri nu sĕ sdrobì numai sticla, ci şi crucile de la feresti sdrobite şi bucăţi de zid cădeau pe stradă. Ne mai fiind petri s'au spart prăvălii şi cu bucăţile de lemne sdrobiau ferestile rĕmase întregi. Începuseră sburături nenumĕrate a sparge şi ferestile sinagogei, când de pe Schlossberg sĕ dă signalul de alarmă. Miliţia venea în marş. Soldaţii (1 companie) au alungat cu baionetele mulţimea din faţa sinagogei şi au împins-o în strada capucinilor. Curăţind cu baionetele şi strada aceasta a arestat vre o douĕḑeci de indiviḑi, mai cu seamă lucrători, între cari mulţi beţi şi fără ocupaţiune. Nici o arestare nu s'a putut face neted. Plebea sĕ întrepunea pentru fie care din cei arestaţi. Pe un junişan au trebuit sĕ'l escorteze opt oameni de ai poliţiei cu săbiile trase. Şi asupra miliţiei s'a îndreptat furia plebei. Nenumĕraţi tumultuanţi s'au apucat de baionetele soldaţilor şi le fereau cu mânile şi bastoanele. În piaţa regelui Ludovic pe neaşteptate soldaţii au fost încungiuraţi de oameni şi opriţi de a se mişca mai departe. In patru casuri s'au frênt baionetele şi bucăţile aruncate de escedenţi între rîsete de batjocură la picioarele soldaţilor. Abia pe la 10 oare din noapte liniscea părea restabilită.

29 Septemvre. Cu toată ploaia torenţială şi în seara aceasta s'a adunat plebea. Ea pare a fi organisată. La un signal dat cu o fluerită sĕ încep chiuiturile şi la alt signal încetează. Tumultuanţilor li a succes a străbate prin strada Viereimer şi calea palisadelor în strada nobililor şi Kisfaludy, unde au jefuit şi demolat cu totul neguţătoria lui Kohn. Miliţia, care eşise, n'a fost de ajuns. Primariul a cerut dela comanda locală sucurs, fiindcă revolta ameninţa de nou. În piaţa cerealelor un soldat fu lovit cu o peatră de ia sărit un ochiu. Un civilist de un soldat fu străpuns cu baioneta pe timpul când soldaţii au dat năvală asupra mulţimei. În Blumenthal cârcima la „boul alb“ a fost prădată, hainele de pat têrîte în stradă, dintre celelalte ale casei parte sĕ sdrobiră, parte se jefuiră. Fabrica de spirituoase a lui Stein şi Iritzer a fost bombardată cu petri şi sparte toate ferestile. Vinarsăria lui Fischer o a spart mulţimea şi a beut vinarsul s. a. m. D. decâte ori sbura vre-o bucată de mobilă pe stradă mulţimea striga „*Eljen Istsozy*“ Cu un cuvênt, ḑice „Pressburg. Ztg.“ tocmai că la 1848 când mobul din Pojon a salutat soarele libertăţii eară cu o jăfuire de jidovi.

Ḑiarului „D. Ztg.“ i se scrie din Pojon în 30 Septemvre între alte: „Ceea ce este mai reu, nimenea nu crede în sfêrşitul revoltei şi cine poate fuge la Viena. Autorităţile sûnt acum foarte energice; fac tot ce este omului cu putinţă ca sĕ împedece alte scandaluri. Concursul dela ţeară însĕ mai cu seamă Slovaci, cari după cum ḑic ei sûnt chemaţi a face linişte nu se sfêrşesce. Dela cine sûnt banii?....“ (Unii spun că s'au împărţit bani între revoltanţi şi acei ce au împărţit banii, încuragiau la revoltă).

În 30 Sept. n. dimineaţa a sosit un comisar guvernial **Iekel faluşi** cu plenipotenţă estraordinară. La stăruinţa acestuia magistratul a publicat că de aḑi încolo în teritoriul cetăţii dela 7 oare seara ori ce adunare este oprită şi mai mult decât cinci oameni nu este permis a sĕ aduna la un loc. Adunările mai mari sĕ vor risipì cu putere armată. Sĕ vor mai concetra trupe afară de cele ce sûnt în garnisoană.

Toate neguţĕtoriile, cafenelele şi cărcimele sĕ închid la 7 oare seara. Despărţĕminte de soldaţi la sunetul tobelor cerculează dela 7½ oare seara pe strade.

Din unele citate a le ḑiariului „D. Ztg“ se vedè, că sûnt foi, cari presentează lucrurile şi în altă faţă decum le am vĕḑut mai sus. Sûnt foi cari aruncă vina asupra jidovilor, ca provocatori.

La Afacerea dela Tisza-Eszlár.

„*Pesti Hirlap*“ scrie:

„Nu scriem nici pentru Evrei nici contra Evreilor. Preste tot noi ne ocupăm numai în intervaluri mari cu afacerea dela Tisza Eszlár. A fost o nenorocire când s'a amestecat în afacerea aceasta cestiunea evreească Sau că hahamii au ucis pe Estera Solymoşi s'au n'au ucis-o; sau sûnt vinovaţi sau nevinovaţi. Evreimea n'are nimic de a fece cu aceasta. Clarificarea acestei afaceri este treaba curat a judecăţei. Dar acum cestiunea evreească este mestecată întrânsa si din ea s'a desvoltat o problemă politică şi socială, discutată cu pasiune de semitism şi antisemitism.

„Învestigaţiunea a degenerat în urma acestora atât de mult, încât i s'a perdut caracterul judecătoresc cu totul. Învestigaţiunea a devenit un scandal cunoscut în toată ţeara, din care sĕ pot desvolta scandale nouĕ. Justiţia ungurească este ameninţată de ruină completă. Cearta socială a întrat în sala judecăţei. În opiniunea publică numai e de aici încolo vorba de eruarea adevĕrului; ea vede numai judecători şi procurori semitici şi an-

---

— Da, din Provence. Şi eu trebue sĕ par a fi de acolo. Pentru aceea m'a învĕţat cântecele pe cari le cânta părintele meu. Pe tine nu te poate vedea, Raoul, căci tu sameni mamei noastre.

— Dar ce a făcut mama voastră? — întrebá Editha şi făcù nişte ochi mari.

Peliţa lui Raoul devenì mai întunecoasă cu o nuanţă.

— Nici odată n'am întrebat'o — ḑise el.

Editha roşì, încât ochii i se umplură de lacrimi.

— Eu stiu, — ḑise Berthalda, — dar nu voiu spune.

— Şi totuşi vrei sĕ fii călugăriţă? — întrebà Editha.

— Voiu fi ce vreau.Pentruce este purgatorul, decumva pentru părinţi ai sĕ suferi pedeapsă în toată viaţa?

Şi mână în mână plecară pe pardoseala colţuroasă a oraşelului, între căsile cu acoperiş înalte ţuţuiate, cu giamuri şi cu balconuri decorate. Amêndouĕ fetele purtau nesce legături de gât frumos gătite şi rochii lungi; ear băiatul negru sĕ potrivea bine cu pĕrul brun a lui Raoul. Trăsătura melancolică în faţa lui făcea pe trecători sĕ se întoarcă adese spre el. Toţi trei mergeau aşa de liniscit şi mĕsurat, ca nisce oameni mari, căci gânduri mari cuprindeau mintea lor.

Lui Raoul i părea că este deja preot; Editha sĕ simţea aproape ca o tineră călugăriţă şi Berthalda sĕ întipuia şeḑênd în o lectică, dusă de servitori, în rochie de brocat auriu, cu o scumpă catenă de gât şi cu inele pe toate degetele sale. Nici nu mai vorbiau, într'atâta era de ocupată fantasia lor.

Pe treptele de peatră înaintea casei întâlniră pe bunica lor, care tocmai sĕ reîntorcea dela biserică, în rochie de postav greu, cu ceaptă aurită, ţinênd în mână cartea de rugăciuni, pe care chiar aşa strălucea aurul şi petrile scumpe, ca şi pompoasa ei legătură de gât.

Bĕtrâna avea tocmai aşa ochi vii şi negri ca Berthalda şi nas cârligat. Dinţii ei erau sĕnătoşi, deşì cam galbeni, mersul sĕu hotărît şi sigur, talia-'i naltă şi uscăcioasă. Toţi oamenii se temeau de dênsa, afară de Berthalda pe care o mădărì peste mĕsură, pe când Raoul rar se bucura de câte o vorbă pretinoasă, ear de vre o delicateţă nici odată n'avea parte.

— Întră şi tu, Editho, — ḑise ea. Ia-ţi remas bun dela Raoul, că el trebue sĕ plece la mănăstire, unde are se înveţe, şi de acolo numai arare ori poate venì acasă.

Ochii Edithei se umpluse de lacrimi, dar ea le şterse iute, întorcêndu-şi capul, ca nu cumva bunica nemiloasă şi temută a pretinului ei sĕ bage de seamă lacrimele.

Raoul era şi el trist sub impresiunea despărţirii; dar de altă parte inima i-se înălţa de mândria cugetului, la ce posiţiune onorabilă are sĕ se urce. Cât de mult l'a durut dară, când bunica ducêndul la scoală, în faţa lui rostì aceste:

— Mĕ rog sĕ trataţi pe pruncul acesta cât de strict; că se poate presupune, că dînsul are înclinare pentru tot rĕul — dela mamă-sa! — adause mai lin.

Dar Raoul totuşi auḑì şi mult timp nu putu sĕ-'şi învingă mănia, ce-i stêrniră cuvintele aceste.

Reverenḑii domni supuseră băiatul numai decât la disciplina cea mai aspră; dar în curênd slăbiră din asprime, căci el deveni unul din cei mai buni studenţi şi remase acelaşi.

Şi ca sĕ'l supună la probe, îl espuseră la fel de fel de încercări; dar el remase neclintit şi stêrnì mirare în profesorii sĕi prin statornicia sa.

Când el ântâia oară se reîntoarse acasă în ferii şi sĕ întâlnì cu Editha, purtarea lor era mĕsurată şi confusă. Aceasta înse mai târḑiu dispărù, şi apoi, întocmai ca în frumoasa pruncie earăşi sĕ preumblară prin păduri şi câmpii, ba feriile din ce în ce aveau pentru ei mult farmec, şi înainte cu luni se bucurau de ele.

Dar odată urmà o despărţire mai lungă, căci Raoul avea sĕ se pregătească la primul grad al hirotonirii. Multe oare lungi se preumbla dênsul în sus şi jos pe cărările crucişe, ţinênd în mână cartea, pe când soarele lumina peste păreţi în toate părţile tisemitici, cari se ceartă se învinue reciproc şi caută a tîrì cercetarea când în direcţiune semitică, când în antisemitică.

„Despre Bary s'au pus în circulaţiune faime, că silesce martorii sĕ mărturisească în sens antievreesc. Pe viceprocurorul Havas îl învinovăţesc foile că silesce pe martori a depune în favorul acusaţilor. Sĕ ḑice odată în mod autentic, că martorii cari au mărturisit contra Evreilor au suferit torturi; de altă dată se desmint scirile privitoare la torturi. Martorii înşişi revoacă aḑi ce au depus eri; ei depun într'un fel înaintea procurorului şi earăşi într'altfel înaintea tribunalului. Ei vor să facă şi unuia şi altuia pe voie. Nici o scire nu mai poate avè creḑĕmênt; pentrucă în urma fiecărei vine desminţirea. Învestigaţiunea a eşit din ogaşiile sale naturale, sau nu s'a mişcat nici odată întrînsele. Nu se mai caută după vinovăţia sau nevinovăţia acusaţilor. Se rescolesc archivele ca sĕ se scoată la lumină trecutul, vieaţa de mai nainte şi faptele persoanelor cari au înfluenţă asupra pocesului.

„Fie cine, până şi opiniunea publică a perdut toată objectivitatea şi judecata liniscită. Procedura organelor justiţiei se judecă după punctul lor de vedere semitic ori antisemitic.

„Apărătorii înşişi au devenit object de agresiune. În mijlocul anarchiei complete a spiritelor s'a uitat, că apărarea este o datorinţă sfântă a apărătoriului. Nici ucigătoriul de tată, paria, monstrul cel mai infam şi mai detestabil nu se poate priva, în statul de drept, de apărare. Şi istoria nu cunoasce esemplu, că apărătoriul ar fi fost condamnat pentrucă a esercitat dreptul sfânt ai apărărei.

„Tocmai aceste toate dovedesc că starea de astăḑi nu mai poate ţinè şi mai încolo."

Mai departe articulul aproabă că guvernul nu s'a amestecat în afacere şi pledează pentru delegarea tribunalului din Budapesta ca unicul competent de a aduce lumină în afacerea încurcată.

Cât pentru pretinsele torturi articulul crede, că este o afacere separată, asupra cărei eară trebue sĕ se facă lumină, ca sĕ nu remână reputaţiunea ţerei compromisă.

Varietăţi.

* (Părechia princiară de coroană) a plecat eri dela Gurghiu. Principele de coroană este mulţămit cu resultatul vênătoarei, pentrucă cetim, că în şepte ḑile, vênătorii au vĕḑut ḑece urşi, dintre cari trei sûnt împuşcaţi şi patru răniţi greu.

* (De ale armatei). Principele de coroană Rudolf este denumit comandant al divisiunei IX de infanterie.

* (Pensionat). LMC. David Gyurits de Vitesz-Sokolgrada, comandant al divisiunei XVI de infanterie (Sibiiu) trece la cererea proprie în pensiune (domicil în Viena). Cu ocasiunea aceasta fu decorat cu crucea de comandator a ordinului leopoldin cu decoraţiunea de resboiu, fără tacsă.

* Bar. Anton de Schönfeld LMC., fost comandant militar în Triest este denumit comandant al Transilvaniei.

* (Chirotesire de protopresbiter.) Escelenţa Sa I. P. S. D. Archiepiscop şi Metropolit al nostru Miron Romanul a binevoit Dumінecă în 19 Septemvre sub sânta liturgie a chirotesì într'u protopresbiter pre onorabilul presbiter militariu din Viena, aparţinĕtor la archidiecesă Sava Popoviciu, care pentru meritele sale fù distins de Maiestatea Sa cu titlu de protopresbiter gr. or. în armată.

* (Convocare) Membrii despărţĕmântului cercual II al asociaţiunei Transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, precum şi toţi aceia, cari se interesează de înaintarea scopului asociaţiunei sus arătate, sûnt invitaţi a participa la adunarea generală, care se va ţinea în comuna Breaza la 15 Octombre 1882 st. n. la 10 oare am.

Despărţĕmêntul cerc. II. Făgăraş în 23 Septembre 1882.

Alesandru Micu, direc. desp.
Georgiu Negrea, actuariu.

* (În adunarea ordinară) a representanţii comitatensi din comitatul Sibiiului dela 14 Octomvre a. c. sĕ vor suplinì următoarele posturi oficiale devenite vacante.

Postul pretorial al cercului Sibiiului şi Nocrichului şi postul vacant al I lui vicenotar comitatens, eventual câteva posturi de adjuncţi pretoriali sau vicenotari şi în fine postul unui medic cercual al Talmaciului cu reşedinţa în Tălmaciu.

Suplicele pentru câştigarea vre unui oficiu din cele memorate, sûnt a sĕ adresa dlui preşedinte al comisiunei candidătoare, Il S'a comite suprem.

* (Încunosciinţare) P. T. dd. membrii activi ai „Reuniunei române de cântări" sûnt poftiţi a se înfăţişa Mercuri în 4 Octomvre n. a. c. la oarele 6 seara; în sala Nr. 24 a Seminariului Andreian, spre a reîncepe probele de cântări.

Acei dintre P. T. domni şi doamne cari voesc a se înscrie de membrii noi, activi ai reunienei să binevoiască a sĕ însinua la presidentul reuniunei, Dr. Aurel Brote, sau a se înfăţişa în amintita localitate la timpul ficsat pentru probe.

Sibiiu în 1 Octomvre n. 1882.

Direcţiunea.

* (Cine a descoperit *Borsecul?* În „Sieb. d. Tgblatt" cetim că un pĕcurar românesc dela Sălişte a descoperit puterea şi folosul apei dela Borsec. Secuii au cunoscut apa şi au beut dintrînsa şi pentru acrimea ei au numit-o *borviz* (apă-vin); sălisteanul înse au fost care a făcut-o cunoscută în lume şi adecă în chipul următoriu: Dintre Săliştenii cari veniau cu oile din părţile Dunărei de jos la paşunitul de vară în munţii Ciucului, unul s'a bolnăvit pe cale şi a remas zăcênd în câmpul din apropierea isvorului, care câmp purta deja numele „borszekmező." Săliştеanul a beut din apă şi s'a spălat pe mâni şi pe picioare cu dênsa. În curênd omul s'a simţit recreat şi întărit. După ce a ajuns acasă nu putea spune destul despre isvorul cel minunat din Secuime. Colonelul dela Orlat (dela regimentul I, ear un II, român de graniţeri) a auḑit despre isvor şi despre însuşirile lui şi a gândit la un pretin al sĕu ce era bolnav în Viena, i a scris, şi acesta cercetând mai de aproape prin statul major al grăniţerilor secui din Ciuc, a aflat că apa are foarte mult acid carbonic. Günther, aşa se chema pretinul colonelului de şi era bolnav de moarte a venit în Transilvania şi cu mare necas a ajuns la isvor. După o cură de 6 septămâni Günther s'a însănătoşat, s'a întors la Viena, s'a căsătorit şi pe la începutul secululului ca liferant, în timpul resboiului francez, a devenit om bogat. La 1804 Günther şi cu Zimmetshausen au luat în arêndă isvorul Borsec dela comunele Ditrĕu şi Szárhegy pe 28 de ani.

* (Foc). În Lovnic a ars în 15 clădirile economice cu provisiunile dintrînsele a 32 de ţerani.

Posta din urmă.

Ḑiarului „Ellenzék" se telegrafează:

Pojon 2 Oct. n. Numĕrul arestaţilor 109, în mai multe strade la cinci paşi stă un soldat.

În comitatul Pojonului tumulturile au luat demensiuni mari. În Cseklész, Szt György, Ivanka, Sáp au isbucnit agresiuni în contra Jidovilor. În Cseklész tumultuanţii au prădat prăvăliele evreesci și apoi le-au aprins.

Dintre Evreii atacaţi a murit Roza Fleischmann. In Szt György. **Hrudka esecutorul de dare a organisat agresiunea; a promis poporului arme.**

Agresiunea din Comunele vecine s'a început la iniţiativa ţeranilor agricultori, căror s'au asociat şi poporul de rênd. Pe Hrudka a vrut poporul se 'l apere ca sĕ nu 'l aresteze, dară în sfârşit fu arestat dimpreună ca alti ḑece complici. **Dragonii fură primiți cu o grindină de petri de pe coperișele caselor.** În Ivanka şi în Récs au restabilit ordinea pompeierii.

Pojon 2 Oct. n. Pentru Cseklész, Szt György, Szempez și Stomfa se cere sucurs nou. În Cseklész preotul catolic cu capul descoperit, cu crucifiesul în mână a pășit în mijlocul mulţimei și a pus capĕt agresiunei eare durase 8 oare.

În Pojon (2 Oct.) o trupă de oameni resvrĕtitori s'a ciocnit cu miliţia. După o încăerare scurtă resvrăţitorii au fost bătuţi și conducĕtorii lor arestaţi.

În foile germane de aici: Budapesta 2 Octomvre n. Un emis a lui Tisza îndreptat către toate municipiile esprimă convingerea: Municipiile indignate de escessele detestabile, petrecute în Pojon sub firma antisemitismului şi imitate de unele comune din comitatul Pojonului, vor evita, conform îndatoririlor sale, astfel de evenimente, eventual vor suprima turburările ce s'ar arăta cu toată energia puterei publice, şi faţă cu cei culpabili vor aplica toată asprimea legei. Negligenţă sau procedere moale nu se va suferì. Ministrul aşteaptă dela municipii sĕ suprime în germine încercările de agitaţiuni, ear pe agitatori sĕ'i dea pe mâna legei. Ministrul va sprijinì municipiile cu toată energia şi puterea publică.

Loterie.

Sâmcătă în 30 Septemvre 1882.

Buda :63 60 7 22 59

Bursa de Viena şi Pesta

Din 30 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.30	119.20
Renta de aur ung. de 4% . .	87.70	87.75
Renta ung. de hârtie	86.85	86.90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.60	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.20	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.35 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	97.75
Sorţi ungurescі cu premii . . .	117.—	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 60	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77 30	77.30
Renta de aur austriacă	95.45	95.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	304 25	304.75
Acţiuni de credit austr. . . .	317.10	316.80
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.10	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9.43½	9.45
100 marce nemţesci	58 20	58.15

Nr. 367 [233] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Agnitei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Vecerd, cu salariu anual de 160 fl. parte din subvenţiunea dela comună, parte dela popor, cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

2. Ighişdorful-românesc, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir, gradină de legumi și de lemne de foc.

3. Ilimbav, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună

---

micei grădini a mănăstirii; merişorii respândiau miros şi raḑe reflecsive atingeau faţa junelui, care în evlavie adâncă şi liniscită sĕ pregătea a devenì un servitor al cerului.

Berthalda într'aceste nu sĕ desvoltà aşa armonios: capriţiile sburdalnice ale ei făcură bunicei mult timp atâtea glume, încât dênsa nici nu se gândì ale modera. Nu-i păsa mult, dacă limba ascuţită a nepoatei sale ofensă pe cineva; oamenii meritau aceasta. Berthalda era între ei mai cu minte; firesce dară, că trebuia se aibă pismaşi. Şi era mai bine, că pismaşii sĕ temeau de dênsa se o fi ofensat. Copila devenì o frumseţe particulară, şi bunica se bucura mai mult cu cât aceasta frumseţe devenia mai audică și mai îmbĕtătoare.

— Dacă nepoata mea va iubì odată, amorul ei are sĕ fie plin de pasiune ferbinte, — ḑicea bĕtrâna si suridea.

Editha avea se sufere mult dela pretina sa, rĕmase totdeauna blândă şi răbdătoare. Ce n'ar fi suferit dênsa dela sora lui Raoul! Mamă-sa o trimitea mai adese ori acolo decât cum i plăcea ei, mai ales de când a sosit în oraş fiiul unui negustor mare şi bogat, numit Tassilo, sub pretestul de a cerceta pe un negustor de acolo, dar în realitate, spre a-'şi aduce o nevastă frumoasă şi bogată. Berthalda i fu aleasă ca atare, de care avea sĕ se înamoreze, ceea ce el nici nu credea un ce greu, după ce ia vĕḑut frumoşii ochi negri. Berthalda rîdea de pĕrul lui blond, de musteţele-i fine şi ochii lui vineţi, precum şi de ciorapii-i de mătase neteḑi şi strâmţi şi de multele îmbrăcăminte pompoase ce purta; dar totuşi totdeauna îl privia ascunsă, decâte ori dênsul trecea călare pe sub fereasta lor şi totdeauna roşia când îl întêlnia.

— Nici fetiţa mea nu era urâtă! — gândea mama Edithei şi o îmbraca cu multă băgare de seamă, în rochie de lână sură deschisă, cu busunar de catifea neagră, cu a cárei legături rochia se trage puţin în sus, ca sub vestmêntul vênăt sĕ se vaḑă. Corsetul se alipea neted de peptul fraget, asemenea şi mânecile, a căror dantele lăsau sĕ se intrevaḑă braţele şi la cot formau umflături. Dela corset până la gâtul alb ca zăpada sĕ întindea o cămăşuţă făcând nisce creţe fine. şi se încheea sub bărbie prin o legătură drăgălaşe.

Toate aceste însăşi mama le-a pregătit şi privea cu plăcere copila sa frumoasă, a cărei pĕr undulant nu'l împletì deşì vecinele îi recomandau aceasta.

Editha n'avea nici ideie de tainica dorinţă a mamei sale, întră dară vecelă şi nepreocupată la Berthalda. Dar devenì confusă, când mult amintitul şi frumosul Tassilo, pe care deja tot oraşul îl numia logodnicul „drăcoasei", o privea cu băgare de seamă şi în aceea după meaḑăḑi se întoarse mai de multe ori către ea. Atunci Berthalda totdenuna îşi îndrepta spre tinĕrul săgeţile spiritului sĕu, dar de multe ori o păţia rĕu. El se apĕră isteţ şi astfel de multe ori se stêrnia din aceasta o glumire veselă, în care — ca în o hărţuială de cavalerie uşoară — numai ici-colo rănea câte o lovitură, (Va urma.)

cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

4. Sasauşi, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

5. Fofeldea, cu salariu anual 100 fl. din subvenţiunea dela comună şi 50 fl. dela popor cuartir, şi lemne de foc.

6. Calbor, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

Concurenţii au a'şi substerne suplicele concursuale înstruite conform Statutului organic, şi regulamentului de invĕţământ până la finea lui Septemvre a. c. la acest oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Gregoriu Maier m. p,
adstr. ppresbiteral

Nr. 307 [225] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Mateiaş protopresbiteratul Cohalmului, până în 25 Sepemvre a. c. v.

Emolumentele sûnt: 100 fl. v. a ce se vor plătì în 4 rate, cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru încăldit.

Suplicanţii vor avè a-şi ascerne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Cohalm 3 Septemvre, 1882.

Comitetul parochial concerninte în conţelegere cu

Niculae Mircea m. p.
adm. ppresb.

Nr. 311 [227] 2—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala rom. gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate se deschide prin aceasta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele impreunate cu acest post (oarele de instrucţiune numai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an în rate lunare.
2. locuinţă liberă de două odăi
3. doi stângini lemne de foc.
4. folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, cari toate laolaltă computate dau suma pe 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţei Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu 1/13 Septemvre 1882

În conţelegere cu Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
pres.

Nr. 3525 Scol. [237] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea „Francisc Iosifiană“ se escrie concurs cu terminul preclus până la 30 Septemvre a. c. st. vechiu.

La acest stipendiu pot concurge ascultători la vre o academie de drepturi din patrie, avênd a instruì cererile sale:

a) cu atestat dela oficiul parochial spre legitimarea, că concurentele este greco-oriental;

b) cu certificat de înmatriculare la vre o facultate de drepturi din patrie, respective atestat despre studiile juristice din ultimul semestru al anului scolastic 1881/2.

c) cu atestat despre starea lor materială.

Sibiiu, 31 August 1882.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu.

Nr. 138. [236] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Galaţi, protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.

Cuartìr liber în edificiul scoalei.

Concurenţii au de aşi asterne suplicele lor înstruite conform regulamentului congresual din 1878 până la terminul îndicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Borgo-joseni, 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m p.
adm. ppresbit.

Nr 320. [235] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Reghinului sûnt de a se ocupa la scoalele populari confesionale următoarele posturi învĕţătoresci:

1. În Topliţa română, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir in edificiul scoalei, — lemne de foc şi grădină de legumi;
2. În Deda, cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir în edificiul scolar;
3. În Mesterhaza, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne;
4. In Potoc, cu salariu anual de 75 fl. v. a. şi cuartir
5. In Ibanesci, cu salariu anual de 150 fl. v. a.
6. In Filea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi cuartir.
7 In Mureş-Cuesdiu, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne;
8. În Rĕstosnea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi cuartir.
9. În Polăţi cu salariu anual de 100 fl. v. a.
10. Sĕcalul de munte (Erdő szakál) cu salariu de 100 fl. v. a.

Petenţii au de aşi substerne suplicele ooncursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente publice despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari — la subscrisul (p. u. Reghinul săsesc) cel mult până în 1 Octomvre a. c. st. v.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reginului.

Idicel 5 Septembre. 1882.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr 157 [226] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de invĕţătoriu la scoala gr. or. din comuna Vistea superioară. cu terminul până la 26 Septemvre st. vechi.

Emolumente:

1. Salariu anual 150 fl. din subvenţiunea comunei.
2. Cuartir natural şi 2 stângini de lemne.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor vigente sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului în Avrig.

In conţelegere cu comitetul parochial

Oficiul protopresbiteral al tractului Avrig.

Nr. 363 231] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa a III din comuna Trestia, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, escriinduse concurs pe basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu Archidiecesan dto 13 Iuniu a. c. Nr. 1804 B. şi neconcurând nimenea la primul concurs: se escrie a doua oară concurs cu terminul până în 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Usufructul unui frust de pământ şi al cimiteriului;
2. Câte una mĕsură de cucuruz nesfărmit dela 85 familii;
3. Venitele stolari. Toate acestea computate preste tot aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicele concursuali înstruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii sûnt a se adresa până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad, 30 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 2857 1882. [240] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Dreptul de cârcĭmărit în comuna Avrig, comitatul Sibiiului se va esarênda în ḑiua de **15 Octomvre 1882 st. n.** pe timp de **trei ani** adecă din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885 st. n.** în licitaţiune publică şi anume în următorul mod:

1. Cârcĭma de sub Nru 181 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 193 cu preţul strigării de . **1455 fl.**
2. Cârcĭma de sub Nr. 2 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 132 cu preţul strigărei de . **1087 fl.**
3. Cârcĭma de sub Nru 304 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 345 cu preţul strigărei de . **1200 fl.**

Tot în ḑiua aceea se vor mai esarênda în licitaţiune publică:

4. Moara din sus aparţinĕtoare comunei Avrig cu preţul strigării de . . . . **1200 fl.**
5. Moara din jos aparţinĕtoare comunei Avrig și fondului sĕracilor din orașul Sibiiu cu preţul strigărei de . . . . . . **2000 fl.**

Aceia, cari doresc a participa la această licìtaţiune, vor fi datori a depune un vadiu de 10 percente al preţului strigărei încă înaintea licitaţiunei, carea se va începe lă **10 oare dimineaţa în cancelaria comunei Avrig** și sûnt datori a dechiara cumcă cunosc condiţiunile detaiate, cari se pot lua la cunoscinţă și în cancelaria subscrisului pretore cercuale și în cancelaria comunei Avrig în oarele oficioase.

Talmaciu în 21 Septemvre 1882 n.

Dela pretorele cercului.

Nr. 1193 urb. 1882. [239] 2—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea segregărei cerute de veduva con. Teleky Miksa în numele orfanului după cont. Teleky László contra locuitorilor din *Niriş* (Nagy Nyires) se pune ḑi de pertractare pe **3 Noemvre 1882** și eventual și cele următoare la faţa locului în *Niriş* (Nagy-Nyires.) Despre ce înteresaţii se încunosciinţează.

Dej, 31 Maiu, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1602. urb. 1882. (238) 2—3

Publicaţiune!

Spre a se pertracta cererea fostei comune urbariale Szurduk oontra baronilor Wesselényi Bela și Iozsika Leo pentru segregarea pădurilor și a pășunitului, se pune ḑi de pertractare pe **24 Octomvre 1882** și următoarele la faţa locului în comuna *Szurduk,* despre ce se încunoscinţează cei interesaţi.

Primul esemplariu al cererei este depus la tribunalul regesc din Dej, al doilea la primariul din *Szurduk.*

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Martie 1882.

Invitare la subscripţiunea

de acţiuni încă la dispoziţiune a 100 fl. de ale **„celei dintâiu fabrici transilvane de lumini de stearin în Sibiiu.**

Acţiunile subscrise au a se solvì în ratele următoare:
25% adecă **25 fl.** per acţiune la subscrere
25% „ **25** „ „ „ **până la 15 Noemvre**
și 50% „ **50** „ „ „ **până la sfêrșitul lui Decemvre a. c.**

Posesorii acestor acţiuni date acum se bucură, întru cât vor fi solvit punctuos până la sfêrșitul anului plăţile, de pretensiunea deplină la dividenda ce va resulta la sfêrșitul campaniei curente, va se ḑică la sfêrșitul lui Iunie 1883.

Dorind cineva informaţiuni, comptoriul **fabricei (strada Turnului (Saggasse) Nru 27)** este gata ale da cu toată promptitudinea. Aici se poate vedè și bilanţul general din urmă, conform cărui dupa dotarea fundului de reservă cu 10% și alte dessărcinări, sau plătit acţionarilor circa **8% divedenda** per anno pe campania încheiată la sfêrșitul lui Iunie a. c.

Dl **P. J. Kabdebo,** banchier în Sibiiu, este autorisat a primì subscrieri, precum și a încassa și cuita solviri de rate. [248] 1—3

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani și e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorinţă, cataloage gratuite și francate. ☚ (232) 5—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 111. Sibiiu, Joi 23 Septemvre (5 Oct.) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumeraţiune nouă la „*Telegraful Roman*". Condiţiunile în fruntea foaiei.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Septemvre.

Întêmplările dela Pojon şi giur au dat nascere unei polemii crâncene între diarele ungaresci şi cislaitane. Cele dintâiu, după cum am mai amintit, au atribuit „Schulvereinului", identificat de dînsele cu antisemitismul, mişcările dela Pojon cele din urmă resping dela sine şi dela naţionalitatea germană însinuarea că „Schulvereinul ar fi autorul moral al mişcărilor pojonene.

Din Bosnia şi Erţegovina vin transporturi mari de reservişti. Cu toate acestea regimentele şi bataliоanele mobile nu se reduc la statul efectiv normal de pace. Liniscea domnesce în ţerile ocupate, însĕ casuri singuratice de despoieri şi de omoruri chiar, tot se mai ivesc.

Ḑiarului berlinez „Deutsches Montagsblatt" i se scrie din Petersburg:

S'a anunţat încă mai de demult că Pobedonoszev, preşedintele sântului sinod, a protestat contra numirei de agitator panslavist, ce i s'a dat în actul de acusare în procesul Rutenilor. Pobedonoszev nu s'a mulţămit numai cu atât, ci a făcut şi un memorand, prin care remonstrează contra procedurei de a amesteca numele sĕu în procesul de înaltă trădare din Lemberg, si care memorand conţine mai multe impunsături contra acelora, cari după părerea sa poartă toată vina, şi cari nu trebuesc căutaţi numai în Galiţia, ci şi în Viena şi încă în funcţiuni înalte. Pentru ca memorandul numit sĕ ajungă la cunoscinţa adresatului, Pobedonoszev a credut că drumul cel mai nimerit va fi dacă 'l va trimite ambasadei austriace din Petersburg. Ambasada austriacă primì memorandul si 'l espedà numai decât la Viena. Această amabilitate deosebită a lui Wolkenstein către Popedonoszev, a făcut o rea impresiune la Viena şi contele Wolkenstein poate că 'şi-ar fi perdut locul sĕu, dacă nu s'ar găsì cu Kalnoky în relaţiuni personale de o intimitate, care face sĕ se treacă cu vederea o asemenea eroare.

„Neues Wiener Tagblatt," vorbind tot în această cestiune dice:

Pobedonoszev a fost educătorul ţarului actual şi are şi acuma cea mai mare influenţă asupra ţarului. Pe Ignatiev, Pobedonoszev l'a trântit. Cei din Petersburg s'au simţit foarte ofensaţi că s'a vîrît şi numele lui Pobedonoszev în procesul Rutenilor. Pobedonoszev indată ce s'a intălnit cu contele Wolkenstein a cerut ca procurorul din Lemberg sĕ modifice actul de acusare în procesul Rutenilor. Contele Wolkenstein credù că face un bun serviţ statului şi trimise memorandul la Viena. Cei din Viena au recunoscut îndată că datoria ambasadorului era de a respinge pur şi simplu memorandul. Ambasadorul stă în contact oficial numai cu oficiul de externe din Petersburg. Ambasadorului nu îi este permis sĕ sufere un amestec strein în afacerile interne. Afară de aceasta ambasadorul ar fi trebuit sĕ'i spună dlui Pobedonoszev că guvernul austriac nu poate sĕ forţeze revocarea actului de acusare; care deja a ajuns la cunoscinţa judecătoriei. Până acum încă nu se scie ce sĕ va fi hotărît. Ori cum va fi dar această întêmplare dovedesce că relaţiunile Austriei cu Rusia nu sûnt tocmai din cele bune.

„Pall Mall Gazette", organul intim al dlui Gladstone, ridică în sfêrşit un colţ al vĕlului, care acopere intenţiunile Angliei în privirea cestiunei egiptene. „Negocierile, dice oficioasa englesă, vor reîncepe în curênd între marile puteri, spre a pune Canalul de Suez sub protecţia unui tractat european."

Tot mai bine ceva dice „Naţ." decât nimic, — putere-am dice —, dacă caracterul şi posiţiunea de internaţionalitate a canalului de Suez n'ar fi de incontestabile, atât de firesci încât o conformare a Angliei în acest punct cu vederile celorlalte puteri, nu poate fi considerată nici într'un cas ca o concesiune. Cabinetul de Londra se arată generos, conciliant, acolo unde o altă atitudine i este cu neputinţă căci l'ar pune într'un conflict inevitabil şi făţiş cu toată Europa. — Canalul de Suez nu e făcut de Englezi; acţiunile lui nu se găsesc numai în mânile lor; întinsele teritorii asiatice pe care le pune în legătură cu vechiul continent, aparţin nu numai Angliei, dar într'o proporţiune destul de respectabilă şi Franciei şi Rusiei, şi altor puteri de al doilea rang. Rĕmânerea deci a canalului de Suez, şi după noua stare de lucruri creată în Egipt, la deplina întrebuinţare a tuturer paviloanelor europene, a fost privită din capul locului ca un ce atât de natural, în cât în concertul de glasuri care plângeau căderea Egiptului sub protectoratul engles, nu s'a amestecat o singură voace care sĕ preconiseze, ori cât de vag, şi întrarea canalului de Suez în sfera acestui protectorat. „Pall Mall Gazette" nu ne a învrednicit aşa dar a ne spune nimica nou. Nu ne-a semnalat, fie cât de pe departe, ce vrea biruitoarea Anglie cu Chedivul, cu raportul sĕu de vasalitate către Poartă, cu armata egipteană, cu influenţa legală ce esercitau până acum şi alte puteri şi îndeosebi Francia în ţeara Faraonilor. Acestea sûnt elementele cari constituesc cestiunea egipteană, şi nu canalul de Suez. Noua lor întocmire este, care, dacă s'ar face într'un chip esclusiv englezesc, ar putea pricinuì acel conflict, dela care politicii pesimişti aşteaptă punerea din nou pe tapet a cestiunei orientale şi printrênsa aprinderea temutului rĕsboiu european.

Protest.

Între undele turburate prin incidentul regretabil dela Pojon ni s'au abătut privirile dela lucruri întêmplate ceva mai înainte de aceste lucruri, cari pentru Români sûnt nisce gratificări nemeritate şi se repeţesc prea de multe ori, ca se poată fi trecute cu vederea. Noi, la timpul sĕu am respuns şi am protestat tot-deauna în contra tuturor însinuărilor că am fi patrioţi rĕi. Însĕ protestele noastre, diaristica maghiară, se face a le trece cu vederea sau ale da esplicaţiuni false, întindênduse cu însinuări de rea vecinătate, şi la Românii din regatul vecin.

Contra acestor din urmă şi a altor agresiuni „Naţiunea" îndreaptă într'un articul protestul următoriu:

De cât-va timp presa austro-germană nu încetează de a arunca Românilor şi guvernului românesc acusaţiuni din cele mai ridicole. În ce privesce pe Unguri constatăm că de mult ne-am deprins a auzì din gura lor un limbagiu cu totul şi în toate nedrept şi necuviincios.

Noi, chiar în cestiunea Dunărei, cestiune atât de capitală pentru noi, am dis totdeauna că trebue sĕ ne apărăm dar fără a provoca pe nimeni şi că dorim sĕ se găsească un tărâm pe care interesele sĕ se poată împăca.

La această atitudine moderată, presa austro-germană continuă a respunde prin imputări bazate pe fapte închipuite.

Eată cum se esprimă o foae însemnată din Germania într'o corespondenţă inspirată negreşit din Pesta sau dîn Viena.

„E cu totul curios rolul pe care'l joacă România faţă cu Austria.

„În tot-deauna şi în fie-care punct Austria o găsesce adversară a ei:

„Atitudinea representantului român în comisiunea Dunăreană e cunoscută; el a fost sufletul oposiţiunii şi a declamat atât timp contra supremaţiei Austriei pe Dunăre până ce acest strigăt a găsit rĕsunet în Europa.

„România crede că va prevenì Europa de a sĕ feri de tendenţele domnitoare ale Austrei, că voesce cu dinadinsul

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Editha audì odată, cum el întrebà de Berthalda:

— Cine-i aceasta amabilă prietenă a dtale?

Şi Berthalda rĕspunse:

— O copilă sĕracă. Mamă sa e vĕduvă şi abia poate trăì. De aceea chemăm micuţa adese-ori sĕ mânce la noi. Ea nu peste mult are sĕ fie călugăriţă.

— Sĕrmana copilă! dise Tassilo, privind-o cu compătimire.

Editha simţì privirea, de şi era întoarsă cu spatele către dînsul. Ea stătea înaintea bunicei Berthaldei şi îi ţinea ghemul de depênat. Dar firele erau atât de încâlcite, încât bunica le desnodà cu faţă roşită, şi nu audise convorbirea, ba nu vedea nici pe Editha, care înroşì şi ai cărei ochi se umplură de lacrime. Biata copilă nu cutează sĕ'şi misce, ochii ca nu cumva genele lungi sĕ scape lacrimele trădătoare. Dar îndată ce îi fu cu putinţă, îşi luà remas bun şi povestì plângând mamei sale cuvintele insultătoare.

— Aşa dară, mamă, că mai mult nu mĕ vei lăsa sĕ merg acolo?

Dar mama nici decât nu era de părerea aceasta; ci dise, că e bine ca omul sĕ supoarte cu răbdare umilirile şi sĕ nu 'şi lase urme de ele.

Într'acestea Berthalda stătea înaintea oglindii sale şi se lovea în faţă:

— Nu-i aşa, că sûnt o strigoaie neagră? Nu-i aşa că limba mea e ascuţită ca şi-o sabie? Şi Editha e frumoasă, albă şi blândă ca un miel, şi atât de proastă cât ţi-i mai mare bucuria! Sĕrmana copilă care voesce sĕ fie călugăriţă şi totuşi se îmbracă cu atâta grige, tocmai în aceea coloare ce eu nu pot sĕ port. Eu cu vecînicul meu roşu şi cu pĕrul cel prost — ea şi-l smâcì — atât de negru şi sĕlbatic, ca pĕrul de cal, — şi ea cu frumoasele-i bucle! Puteam sĕ am şi eu bucle, creţe; dar bunica trebuì sĕ le împletească, ca sĕ se vadă şi mai bine cât de aspre-s, ca peria.

Şi trase cu mânie peptenul în pĕrul sĕu.

— Şi Editha dice totdeauna da, dacă eu dic ba, mâne şi eu voiu dice necontenit da.

Dar când Berthalda dicea da, aceea suna ca ba şi stêrnea în Tassilo tot felul de glume iritătoare, la care copila respundea cu atât mai înfocat cu cât sângele ei ferbinte i aţiţa mai mult temperamentul, şi în mănia ei nu era în stare sĕ rĕspundă cu liniscе la glumele protivnicului sĕu rece.

El vorbia mult cu dênsa şi numai arareori cu Editha; dar când sĕ întorcea la asta, tonul şi fiinţa lui se schimbau ceea ce făcea Edithei multă neplăcere, căci pentru aceasta avea sĕ sufere ofense dela Berthalda, pe care gelosia consumătoare o făcu oarbă, surdă şi lipsită de iubire.

Raoul primì ordinile mai mici şi reîntorcându-se la ai sĕi, avea sĕ'şi mai esamineze odată inima, înainte de a rostì cuvêntul legător prin care va renuncia la lume pentru totdeauna. El avea sĕ se hirotonească la mănăstire întru diacon, şi peste un an la catedrală, în oraşul sĕu natal, avea sĕ se sfinţească preot.

Editha merse astădi cu neobicînuită interesare la prietena sa; ea gândia că Raoul a sosit şi inima-i fu atinsă de o simţire cerească, cugetând că soţul ei în jocării copilăresci nu peste mult va devenì omul lui Dumnedeu.

Ea găsì pe Tassilo la Berthalda, el tocmai glumea, că cu ce respect are sĕ se poarte dênsa faţă cu frate-sĕu.

Editha se oprì confusă şi înroşită când Raoul se apropià rîdênd de dênsa şi îi întinse mâna. Ei se priviră în ochi şi nu grăiră nici un cuvênt. Raoul pălì foarte. Mâna Edithei tremura în mâna lui. Tassilo îşi sucea musteţele şi îi privea pe rênd; m'aşi încreţì puţin şi fruntea. Berthalda îşi arĕta şirul strălucit de dinţi.

— E bine, — dise ea, — nu'l mai cunosci Editho?

---

*) „Familia"

sĕ stăpânească cu totul Dunărea spre a augmenta interesele sale spre dauna statelor riverane.

„Dar nu ajunge aceasta; politicii români mai au încă curagiul a provoca pe Austria în propria'i ţară. Imitând Irredenta italiană, organisează una română, şi precum în Italia cursurile geografice se predau copiilor pe cărţi pe care se află Trentino, Triest şi Istria şi desemnate ca aparţinênd Italiei, tot aşa, în acelaşi mod analog sĕ învaţă copii români în scoală că Transilvania, Bucovina şi partea ostică a Ungariei aparţin României şi sûnt desemnate de a forma părţile întregitoare a unui mare imperiu Român.

„Ridicarea României la regat mai adause noue alimente acestei aspiraţiuni şi ḑiarele ungare din Transilvania aduc în fie-care ḑi sciri despre activitatea agenţilor români care petrec în Transilvania sub diferite măsci, spre a aţîţa poporul, a face între inteligenţă propaganda unei Românii mari şi a anunţa că Rusia în curênd se va interesa de cestiunea română.

Prin urmare, după foaia germână, Austria găsesce România pretutindenea ca adversară.

Am dori ca corespondentul sĕ ne spună cari sûnt cestiunile în care România a fost adversara Austro-Ungariei.

Una singură şi aceea de sigur că n'am provocat-o noi: cestiunea Dunărei.

Acolo e buba; toate acusaţiunile plângerile, chiar insultele presei unguresti nu sûnt de cât resultatul resistenţei României în cestiunea Dunărei.

Sûnt câte-va luni „Pester Loyd“ „spunea: „Un stat mare ca al nostru va găsì mijloace spre a înfrânge resistenţa unui regat abia „plămădit.“

Şi tot în acest sens se esprimau mai toate ḑiarele austro-ungare. Eacă isvorul atacurilor şi invenţiunilor ce sĕ resfaţă zilnic în aceste ḑiare.

Dar se esaminăm o dată aceste imputări spre a proba cât de puţin sunt ele întemeiate.

Ni se impută că provocăm pe Austria în propria-i ţeară şi că imitând *irredenta* italiană organizăm prin toate mijloacele o *irredentă* română.

Spre a da un corp acestei fantome corespondentele german citează nesce cărţi geografice în cari, ḑice el, copii români învaţă în scoală şi în care Transilvania, Bucovina, Bănatul sûnt desemnate ca făcênd parte din România. Oare această imputare are ea vreun temeiu? Guvernul unei ţeri libere nu poate împedeca pe ori-cine sĕ-şi esprime ideile sale prin graiu sau prin scris. Dacă s'au publicat dar cărţi geografice în care se arată ţerile locuite de români, dar aparţinênd Austriei, aceasta nu are a face cu propaganda care se impută statului român.

Din contră ne aducem aminte că anul trecut guvernul nostru a găsit de cuviinţă a face cunoscut prin o circulară a ministrului instructiunei publice că nu se admit în scoli de cât cărţi geografice recunoscute de autoritate.

Credem însĕ că nu se poate cere de a se falsifica istoria pentru a plăcè celor cari voesc cu ori ce preţ a ne căuta ceartă.

Recunoascem faptele împlinite, ori cât de dureroase pot fi ele pentru noi, dar trecutul există şi el, şi nu putem face ca copii nostri se nu ştie că sûnt dincolo de Carpaţi români care aparţin unui imperiu puternic. Acestea sûnt fapte istorice cari însĕ nu pot aduce nici o umbră Austro-Ungariei.

A doua imputare a foìlor austro-ungare constă în faptul închipuit că agenţi români petrec în Transilvania sub diferite pretexte, aţîtând poporul şi făcênd propagandă în favoarea unei Românii mari.

Am fi recunoscători foilor unguresci şi germane dacă ne-ar cita o sigură anume persoană care sĕ aibă cea mai mică legătură cu guvernul român şi care sĕ se fi încercat a face cea mai mică agitare în Transilvania.

Nu e destul de a arunca în lume imputări inventând fapte ce nu esistă.

Şi apoi n'ar putea ḑice cine-va că ungurii sûnt cei mai buni şi înfocaţi agenţi provocatori în Transilvania? Prin lovirile ce dau la fie-care ocasiune tuturor naţionalităţilor ce nu sûnt unguresci, ei aţîţă spiritele cele mai pacînice.

În acest sens un însemnat ḑiar germân dă ungurilor o bună lecţiune într'un articol intitulat: cestiunea naţionalităţilor în Ungaria „Pressa“ din Viena, ḑice următoarele cuvinte pe care le recomandăm atenţiunei vecinilor nostri:

„Înainte de toate, ḑice ḑiarul vinez, ar trebui sĕ se aducă aminte de „cuvintele înţelepte ale marilor patrioţi „Szecheny şi Deak, adecă ar trebui sĕ „se acoarde naţionalităţilor aceea ce le „trebue ca sĕ iubească Ungaria ca o „patrie. În urmă ar fi bine ca prin o „politică economică raţională sĕ se facă „ca cei cari voiesc a trăi ca Unguri in „Ungaria sĕ poată duce o viaţă linistită „şi lipsită de griji şi de miserii. Prin „aşa mijloace Ungaria s'ar mântuì de „cestiunea naţionalităţilor şi mai ales „de cestiunea română. *Românii* „*în Ungaria nu cer decât imbunătăţirea situaţiunei lor materiale.*“

Eată adevĕruri ḑise Ungurilor de o gură amică. Sĕ înceteze dar presa austro germană cu împutările nedemne şi născocite. Intr'alt fel ori-cine va vedea cât colo că e un plan preconceput în aceste svîrcoliri publicistice, şi acela este de a schimba atitudinea României în cestiunea Dunărei.

Sĕ se liniştească însĕ presa austro-ungară.

România n'a avut şi nu va avea o politică ostilă nici provocătoare cătră vecinii sĕi. Ea işi apără interesele vitale.

Eată tot. Nici ameninţările, nici ispitele n'o vor distrage din calea dreaptă, calea cea mare, care ne-a dus unde sûntem.

Evenimentele din Pojon.

Pojonul e liniscit. Aşa anunţă telegraful. Representanţa comunală a cetăţii Pojonului în şedinţa dela 2 Octomvre n. a votat cu unanimitate o declaraţiune prin care esprimă indignaţiunea faţă cu cele întêmplate. Cele întêmplate în giurul Pojonului la 2 Octomvre n. le am spus în „Posta din urmă“ a numĕrului nostru precedent.

Varietăţi.

* Ḑiua onomastică a Majestăţii Sale s'a serbat eri cu solemnitate. Edificiile publice au fost decorate cu steaguri.

* (Adunarea de controlă) va avè loc mâne în casarma Kempel.

* (Mulţămită publică.) Aducênd dl protopresbiter tractual Ioan Petric la cunoscinţa Domnului comerciant şi proprietariu din Braşov Constantin Steriu starea cea deplorabilă materială a comunelor noastre bisericesci din matera Apaţa şi filia Ormeniş şi că din lipsa mijloacelor nu putem susţinea scoalele noastre confesionale române ortodocse, acest marinimos bărbat s'a îndurat a ne înzestra biserica cu o casă în comuna Apaţa şi 3½ jugere pămênturi în valoare de 648 fl., cu acel adaus, că venitul acestor realităţi sĕ se folosască spre scopurile scoalei până când aceasta va fi confesională şi de ritul gr. or. altfel le vor folosì bisericile ambelor comune.

Pentru această frumoasă danie esprimăm marinimosului donătoriu cordiala noastră mulţămire şi urăm ca sĕ-i binecuvinte Dḑeu toate întreprinderile şi sĕ-l dăruească cu bogatele sale daruri ceresci şi pămêntesci.

Apaţa, 2 Septemvre 1882.

Comitetul parochial gr. or.

* (Emigrare.) După date oficiale statistice au emigrat în jumĕtatea cea dintâiu a anului 1882, cu pasapoarte în regulă, din Ciuc în România 1914 persoane. „Bucuresti Hirado“ afirmă că numĕrul acelor ce au trecut în România prin vama „Cucului se suie la 4—5000. Acesti din urmă sûnt perduţi pentru Ungaria, de oare ce nu se mai întorc înapoi.

* (Zăpadă) a căḑut în ḑilele aceste pe munţii din apropierea Sibiiuiui.

* (Dela Academie). D. Nicolae Ionescu, în ultima şedinţă a Academiei, a cetit un manuscris italienesc privitor la cele din urmă momente ale lui Michaiu Viteazul.

Acest manuscris d-sa l'a găsit, ḑice „Binele Public“ într'una din bibliotecele Elveţiei, în călătoria ce a făcut-o, şi în anul acesta ca şi în anii trecuţi prin aceasta interesantă ţeară.

* (Statua lui Stefan cel Mare) Înainte de a se termina zidirea fundamentului pe care va fi aşeḑată statua lui Stefan cel-Mare d. Sc. Pastia, present fiind d. primar Gusti şi d. inginer Stamatopol, a depus, ḑice Liberalul, într'un tub de sticlă bine închis, înăuntrul fundamentului statuei, un act comemorativ tipărit pe pergament împreună şi cu nesce monedă naţională.

Actul în cestiune are următoarea cuprindere:

Act Comemorativ.

În semn de recunoscinţă şi de neuitare pentru nemuritorul Domn al Moldovei Stefan-cel-mare, care a domnit cu glorie dela 1456—1503, apărând cu bărbăţie ţeara de năvălirile Turcilor, a Tătarilor, a Polonilor, a Ungurilor şi a altor popoare, şi a dat tot-deodată dovadă de adânc politic, s'a înălţat această statue călare, de bronz, în municipiul Iaşi, vechea capitală a Moldovei, sûpt preşedinţa de onoare a Măiestăţei Sale Regele Carol I. şi a vice preşedintelui Principele Grigorie M. Sturza.

Cheltuelele rădicărei statuei s'au acoperit prin subscripţiune naţională, ear lucrarea ei au fost încredinţată sculptorului francez din Paris, Emanuel Fremiet, drept suma de 135 mii lei, osebit de fondaţiuni.

Astăḑi, dar în 16 (28) Septemvre 1882, ḑiua Joi, după pregătirea fondaţiunìlor s'a procedat la erigerea statuei în faţa palatului administrativ, veche reşedinţă domnească; drept acea, spre eternâ aducere aminte, s'a încheat

---

— Eu? cum sĕ nu! — şi îl tot privia.

— Sau doară te temi de el?

— Ba, nici decât, dar îl pismuesc, — respunse Editha, înclinându-şi capul.

— Doară şi dta ai dorì sĕ fii preot? — întrebà Tassilo, dar nu surise.

— Aşa ceva, — fu respunsul.

— Ţi-am mai spus-o, — întrerupse Berthalda, cu voce mai naltă şi mai apăsată decât de altădată: ea voeşce sĕ fie călugăriţă şi nu poate, — ear eu am sĕ fiu şi nu vreau.

Acum surise şi Tassilo.

— Aceasta o cred — ḑise el.

— Pentru ce? — întrebà Berthalda iute.

— Pentrucă n'ai putè sĕ trăesci mult timp la mănăstire.

— Cine şcie! Aş avè putere de ajuns, pentruca sĕ mĕ închid şi sĕ nu mai grăesc nici un cuvênt.

-- Dumneḑeu sĕ te ferească pe tine de asta! — ḑise Raoul serios.

— Ah, Raoul, deci ai şi găsit simburele amar?

— Ba — rĕspunse el. Eu sûnt pentru vocaţiunea mea şi am sĕ fiu până ce voi trăì, — ochii lui se ficsară spre Editha, — sĕ mĕ coste aceasta chiar sângele inimei, dar tu?

Tu n'ai vocaţiune pentru aceasta, tu n'ai fi în stare sĕ abḑici de lume.

— Cine scie, nu te va impresiona şi pe tine lumea, încât în ceasul cel din urmă sĕ te întorci dela vocaţiunea ta, înainte d'a-ţi versa sângele inimei?

— Nu, — rĕspunse Raoul hotărit, — numai moartea ma'r putea împedeca sĕ-mi frâng jurământul.

El se uita necontenit la Editha, care era foarte frumoasă în momentul acela, cu nişte trăsături ca de Madonnă, şi cu buzele întredeschise, pe cari sĕ observa o tremurare uşoară, care se urma prin gât la pept, până la mânile-i încleştate. Ca şi frunḑele pe cari le mişcă vêntul de primăvară.

Tassilo vedea aceasta şi inima-i începù se'i palpite mai cu foc.

Şi Berthalda se uita la Editha, apoi la Tassilo şi-şi contrase buzele, încât dinţii i străluceau; dar din ochii sei versa fulgere spre Editha.

În momentul acesta întrà bunica; ochii ei ageri pĕtrunseră îndată grupa şi privì ameninţător spre Editha.

— Eartă-mĕ iubită copilă, — ḑise ea — că, astăḑi numai pot sĕ te opresc la noi, căci trebue sĕ es cu Berthalda în o afacere de mare însĕmnătate.

Editha privì spăriată în ochii mânioşi ai bĕtrânei şi se depărtà iute.

Dar bunica nu putù sĕ 'mpedece cu totul convenirile şi preumblările tinerilor, căci ea totuşi vedea cu plăcere, că Tassilo se ocupă mai esclusiv de Berthalda şi converseazà animat cu dênsa. Şi în privinţa lui Raoul s'a liniscit, căci dênsul a declarat a remânè neclătit în hotărîrea sa; ear sentimentele Edithei încă i conveniau căci acele aveau sĕ trămită la mănăstire pe unica rivală a nepoatei sale şi s'o departe pentru totdeauna de Tassilo.

Ḑiua despărţirii sosì; bunica şi Berthalda aveau sĕ urmeze lui Raoul în câteva sĕptĕmâni, ca sĕ fie de faţă la hirotonirea lui. De ele sĕ despărţì dară dênsul liniscit. Apoi se duse la Editha.

— Copilă, — i ḑise el, — tu ai fost singura lumină şi frumseţe în vieaţa mea; singură, care m'ai fi putut lega de lume, de cumva ar fi fost iertat sĕ me las lănţuit. Dar vocaţiunea mea sfântă e mai mai mare decât ori ce. Remâi curată şi bună, ca sĕ pot cugeta totdeauna la tine, ca la o sfântă! Ai fost singura mea prietenă, Editho!

Dênsa era atât de emoţionată, cât nu putea decât numai sĕ-i strîngă mâna, pe care o ţinea cu ambele mâni.

— Mĕ bucur pentru tine! — ḑise ea în sfêrşit şoptind, — şi mĕ voiu ruga pentru tine în toate ḑilele, chiar şi atunci, când voiu fi călugăriţă! Căci te iubesc ca şi când îmi ai fi frate dulce.

El se depărtà iute şi ea îl însoţì până la trepte; trebuia sĕ se raḑime de balustradă, dar totuşi îi surise el. El înaintă câţiva paşi şi se înacest act comemorativ şi s'a aşeḑat la mijlocul fondaţiunilor la partea lor superioară, de către membrii comisiunei care a avut distinsa onoare de a aduce la îndeplinire această patriotică lucrare.

Vice-preşedinte: principele Grigorie M. Sturdza; Membrii: Vasilie Alexandri, Nicolae Gane, Scarlat Pastia, Iacob Negruzzi, Alexandru A. Stamatopulo architect.

* (Apicultura.) Nu voiu reamintì aici ficţiunile poetice, prin care bătrânii lăudau minunat'a organisare a micei republice, care funcţionează într'un stup, voiu arăta numai a arăta cât de folositoare este creşterea albinelor, care cu capital mic şi puţină muncă dă mari foloase. La o mulţime de cultivători mici la noi cu toată munca capului venitul ce trag nu le e destul. Dacă pe lângă lucrul pământului s'ar ocupa şi cu crescerea albinelor negligeată de tot, ar scăpa de mari nevoi Cu câţiva stupi, cari cer puţină grige şi nici o cheltueală pentru hrana lor, mulţi nu ar mai suferì neplăceri. Mulţămită atâtor întrebuinţări ceara şi mierea se vênd lesne. Albinele sûnt respândite pe toată întinderea pământului; pe toate locurile cele mai sterpe tot au cu ce trebue sĕ se hrănească. Crescerea albinelor are întindere mare în toată lumea; în America, în Russia, în Elveţia etc. etc. sĕ fac comerciuri însemnate cu ceara şi mierea. Pentru ce aceasta mâncare se nu fie mai împrăsciată, pe câtă vreme Pythágora, acel mare filosof, care a trăit 90 ani, făcea din ea cea mai principală hrană şi oratorul Pollion atribuea lunga sa viaţă la acelaşi lucru. Înainte de descoperirea Americei şi importarea zăharului de trestie, mierea figura pe toate mesele; cel mai sĕrac om avea un stup. Acum numai la noi nu se ocupă de dînsele, şi câte flori pier fără se profite nimĕnui. Albinele se hrănesc cu sucul florilor, dar fac tot atâta miere, şi cu un sirup făcut cu miere. Nu trebue dar a se îngrigi de lipsa florilor. Cu un stup omul culege fără a semĕna; e ca mana din cer, nu are decât a strânge. Ceea ce încă e puţin cunoscut şi ceea ce nu trebue perdut din vedere, e că albinele contribue la înmulţirea florilor si fructelor. Departe de a fi nefolositoare arborilcr şi plantelor, după cum cred unii, aceste insecte sburând din floare în floare împart praful producĕtor pe flori, ceea ce produce înmulţirea lor. Ele fac cu atât mai mult serviţ în aceasta funcţiune providentială, cu cât cutreeră toate părţile arborilor dela rĕdăcină până la vêrf, o singură albină face se fructifice întro ḑi mii de flori. E dar între vegetale și albine un schimb de fapte bune; dacă floarea prin mirosul ei chiamă albina de a suge din corola ei mierea, pe care a pus'o natura, din parte-i insecta contribue la fructificarea floarei. Ori cine sĕ obicînuesce cu albinele, găsesce în ele pe lângă câştig şi o adeverată plăcere. Un prisicar întorcênduse acasă cu nici un chip nu poate trece fără sĕ se ducă sĕ'şi vaḑă stupurile, de multe ori nu are ce face la ele, dar plăcerea îl trimite acolo. E pĕcat dar de a se neglige această ramură, care distrează şi dă câştig, fără muncă, fără cheltueală. Se încerce toţi nu numai cei cari au nevoe de câştig, ci şi aceia, a căror profesiune e de a fi bogaţi şi cari adesea nu au alta de făcut, de cât sĕ supoarte urîtul, şi vor vedè, că sĕracul va câştiga ear bogatul se va amusa prin crescerea albinelor.

* (Un manuscript român vechiu.) În călătoria sa prin Basarabia, d. Gr. Petrovanu a găsit în sinul familiei sale materne, o cronică manuscriptă destul de voluminoasă şi care cuprinde istoria Romei dela fundaţiune până la cădere: istoria imperiului Roman de orient, a imperiului Bizantin, a imperiului Otoman până în secolul al XIV, istoria Evreilor şi a Greciei antice. Afară de aceste mai cuprinde o serie de biografii a celor mai ilustri bărbaţi elini şi romani.

Nu se scie cine e autorul acestei cronice, de oare ce lipsesc câte-va pagini dela început.

Stilul se distinge prin simplicitatea şi frumseţa espresiunilor. voind sĕ desemne terminul de admirabil, sublim, măreţ, ḑice: „mirare de înălţime". Cuvêntul stêlp îl presintă prin terminul „stant" etc. etc.

Reproducem aci rêndurile finale ale cronicei:

„Apoi puseră earăşi patriarh de pravilă şi de sobor pe Neofit mitropolitul dela Eraclea, şi aice facem coneţ letopisiţului acestuia de împĕraţi şi de patriarchi în cursul anilor dela Hristos 1637 (in cirilice). De aice vor scrie ce se vor face mai înainte, alţi letopsiţi precum am scris şi noi aicea"

D. Petrovan are intenţiunea a oferi Academiei Române cronică împreună cu mai multe cărţi vechi românesci găsite tot cu aceea ocasiune.

„Posta"

* *(Bibliografic.)* A apărut în ediţiune nouă: „Geografia Ungariei" elemente din geografia generală pentru scoalele poporale cu o „chartă specială a Ungariei" şi a celorlalte ţĕri de coroană. de *Dr. Nicolau Pop,* profesor şi corector la scoalele medie rom. gr. or. din Braşov. Preţiul manualului cu chartă cu tot este 35 cr. v. a.

NB. Cine cunoasce înlesnirea, ce se face pentru învĕţĕmêntul geografic când fie-care scolar posede o chartă adoptată după manual va sci apreţia valoarea acestei cărţi.

La acelaşi autor se mai afla:

„Istoria Ungariei" pentru scoalele poporale. Preţiul 25 cr. v. a.

„Istoria generală" pentru scoalele medie. Evul vechiu 50 cr. v. a. Evul mediu 45 cr. v. a.

Toate aceste manuale se pot procura sau direct dela autorul lor, sau dela ori-ce librărie din patria.

(Cum trebue a se conduce plugul.) Un plug ara mai mult sau mai puţin adênc, după cum grindeiul este aşeḑat mai înainte sau mai înapoi pe patul osiei roţilor din înaintea plugului. Trebue dar ca acela, care voesce se are un câmp, se cunoască bine natura pămêntului, astfel ca se-i poată da o cultură convenabilă, înaintând sau mai înapoind fierul cel lat spre a da mai puţină întrare în pămênt.

Aceasta diposiţiune fiind făcută, cultivatorul începe locul seu de pămênt şi trage cea dintâiu brasdă ridicând şi apĕsând în acelaşi timp pe coarnele plugului, în astfel de chip, ca se fie îndreptat înainte şi a silì fierul cel lat a se înfinge în pămênt. Îndată ce a întrat, cu cât plugul înaintează, şi crede că este de ajuns adêncimea la care voesce a ara; dacă nu va fi întrat destul, opresce plugul seu pentru a'l face sĕ mai ia mai adênc, mai dând grendeiul înapoi cu o gaură sau doue pe patul roţilor; îl înaintează din contră, dacă plugul ară mai adênc. Când plugul ară la adêncimea ce doresce, încetează de a mai apĕsa şi nu se mai ocupă decât a îndrepta fierul cel lat la dreapta, ţiind mereu la coarnele plugului astfel ca se nu se depărteze nici la dreapta nici la stânga prin piedecele ce ar întempina, şi l'ar strimba negreşit de nu va fi îndreptat în direcţiunea s'a.

După ce s'a tras o brazdă mai înainte de a începe o altă, plugarul trebue se curăţe bine plugul cu paliţa de fer pusă în căpĕtâiul unui baston de lemn. Curaţia buruenele și rădăcinile, care sau grămădit înaintea cormanei și deslipesce pămêntul, care se va fi grămădit pe roate. Această grijă, urmată cu băgare de seamă, ușiurează foarte mult trasul vitelor și înlesnesce mult arătura.

Închipuindu-ne, că plugarul a început se pue plugul sĕu la marginea dreaptă a locului sĕu de arat, după ce a sfârșit cea dintâiu brasdă în loc de a se întoarce în urma sa, trăgênd o a doua brasdă alături cu cea dintâiu, cum se face când cormana este mobilă și sĕ poate schimba din loc, târăesce plugul sĕu în partea dreaptă a locului sĕu și urmează astfel până când ajunge în mij, locul câmpului, unde va remânè negreșit o brasdă care nu se va umplè, adecă ca un șanţuleţ. Această brasdă slugesce a deosebì bucăţile de pămênt s'au planurile cele mari, căror li se dau diferite lărgimi, după obiceiul diferitelor ţĕri.

Când un loc de arătură se află pe un pămênt șes se vor putè trage aceste brasde în lungul s'au în latul seu, însĕ de va fi situat pe culmea unui deal, trebuie negreșit a se conforma cu posiţia pămêntului. Astfel în aceasta posiţie nu trebue nici odată se începem a ara o bucată de pămênt din sus în jos, fiindcă dobitoacele vor avè mare nevoie a se urca, și de cealaltă parte brasdele formând atâtea rigoale (șianţuleţe de scurgere) în loc dea reţine pămêntul în timpul ploilor celor mari, va înlesnì din contră prăvălirea lui, și în curênd nu vor remânea în câmp decât petrile și petrișul. Trebuie dar a ara pămênturile în pantă, (?!) luând nivelul sĕu în lungul dealului. Adesea se întêmplă că un loc de pămênt, a cărui lungime este de jos în sus a unui deal este prea strîmt spreal ara de a curmezișul cu plugul, atunci trebue a'l muncì cu sapa s'au cu casmaua, (?) și a trage rigole s'au șanţuleţe de a curmezișul din distanţă în distenţă pentru a apĕra pămênt ca se nu dărîme de ploi.

„Monit. agr."

Posta din urmă.

Cetim în „Ellenzék:"

Pojon 4 Octomvre n. Eszterházy comitele suprem al comitatului Pojonului, este denumit comisariu guvernial. **Statariul este publicat pe o lună de ḑile pentru teritoriul comitatului.** Nagy-Szombat 4 Oct. n. Eri după ameaḑi un Evreu cu numele Laufer a infestat pe o precupeaţă. În urma acestei s'a adunat popor mult şi a vrut se între cu forţa în prăvălia lui Laufer. Numai cu mare greutate s'a putut împedeca desvoltarea turburărei mai departe.

Sighetul Marmaţiei 4 Oct. n. În comuna Fehérégyház ţeranimea agitată a atacat pe Evrei; au spart casele, au prădat locuințele și prăvăliile; au spart ușile și ferestile sinagogei; Evreii au fugit la Sighet.

Loterie.

Sâmbătă în 3 Octomvre 1882.

Sibiiu: **89 2 51 47 68**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 3 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 20	119.10
Renta de aur ung. de 4%	87.65	87.70
Renta ung. de hârtie	86.85	86 85
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.60	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.70	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Sorţi ungurescì cu premii	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	109 60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 35	77.30
Renta de aur austriacă	95.35	95.—
Sorţi de stat dela 1860	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	304.—	304.50
Acţiuni de credit austr.	317.—	316.75
London (pe poliţa de trei luni)	119.15	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	$9.44^1/_2$	9.44
100 marce nemţesci	58 25	58.20

Nr. 214 [253] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteratul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) Bani gata 120 fl. v. a. prin repartiţie dela popor plătiţi în 3 rate şi anume: la începerea cursului scolar la anul nou şi la finea lui Maiu.

b) Cuartir natural în edificiul scoalei.

c) Lemnele trebuincioase de foc.

Petiţiile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Mercurea 15 Sepembre 1882.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbit.

Nr. 417 [252] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Cărăstau, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul până în 3 Octomvre a. c st. v. în carea ḑiua va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual 160 fl. v. a.
2. Cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune au a-şi îndrepta petiţiunile lor, instruite conform legilor din vigoare până la terminul susindicat, oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului. În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad. 16 Septemvre 1882.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 175 [254] 1—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nucşoara cu filia Mălăeşti din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg, cu termin până la 15 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

a) Salariu anual de 250 fl. v. a.

b) Cuartir natural şi lemne de încălḑit.

Cei ce doresc a ocupa acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din „Statut. Org." şi al regulamentului pentru învĕţământ până la terminul sus memorat.

Haţeg 15 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p.,
ppresb.

Nr. 260. [251] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Hurezu protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 14 Octomvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl v. a.

II. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Voitorii de a ocupa acest post învĕţătoresc, au de a-şi aşterne suplicile lor instruiteconform Regulamentului congresual din 1878 până la terminul sus arătat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Făgăraş 18 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protop.

Nr. 118 [245] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Orăştiei se escrie con-

---

toarse către dênsa: ea stetea încă tot acolo şi se prefăcea, că trebue sĕ-şi apere ochii de lucoarea soarelui, dar în realitate ea-şi ascundea de amicul seu lacrămile cari o înundară. Dênsa tot surideа încă şi buclelei blonde tremurau încet, ca şi când fie care resuflare le ar fi cutremurat.

Raoul trecu iute dea-lungul stradei; în urmă o casă ce stetea mai în afară îl ascunse; dar atunci se duse de cea lăture şi o vĕḑu earăş. Ea stetea încă tot acolo nemişcată, subţire, în spăcelul ei întunecos, cu mâna pe ochi. El ar fi dorit sĕ-şi întindă mâna spre ea dar se stăpânì, îşi apĕsà mâna pe gură şi se duse iute. (Va urma.)

curs cu termin pănă la ultimul Septembre a. c.

1· La scoala centrală din Orăscioara de sus cu salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.

2. Gelmar cu salariu anual 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.

3. Dâncul mic cu salariu anual 50 fl. v. a. cuartir şi lemne.

4. Temeşasa cu salariu anual 50. fl. v. a. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a'şi aşterne cererile lor instruite în sensul stafutului organic şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul pănă la terminul sus scris.

Orăştie 13 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicoolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 35. [241] 2—3

CONCURS.

Staţiunea de învĕţătoriu la scoala confesională greco-res. din Daia protopresbiteratul Sebeşului e de a se întregì la 26 Septemvre 1882 st. v. spre care scop se escrie concurs.

Salariul învĕţătoriului stă din 200 fl. v. a., cuartir şi un stêngin de lemne.

Doritorii de a se aplica la aceasta staţiune au sĕ 'şi înainteze suplicile lor înzestrate cu toate documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 pănă la sus însemnata ḑi oficiului protopresbiteral din Sebeş.

Daia în 5 Septemvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 171 [243] 2—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nadăsthia-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului, cu terminul pănă la 10 Octomvre a. c. st v.

Emolnmentele sunt:

a Salariu anual 150 fl. v. a.

b, Dela 150 fumuri de casă câte cinci (5) litre bucate în grâu şi cucuruz.

c. Cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritori de a ocupa acest post, au a'şi ascerne petiţiunile lor instruite în sensul legei la subscrisul, pănă la terminnl sus amintit

Haţeg 10 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţ m. p.
protopresb.

Nr. 218. [246] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din comuna Cacova protopresbiteratul Săliştei se escrie concurs cu terminul pănă în 1 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 220 fl. v. a. plătiţi în 4 rate din fondul bisericesc.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. 5 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.

Concurenţi au se fie absoluţi de pedagogie cu atestat de cualificaţiune sĕ scie cântările bisericesci, fiindcă vor fi datori a cânta în tot timpul Dumineca şi Sĕrbătoarea în Biserică. Mai departe vor fi datori a cultiva grădina scolară de pomĕrit al cărei venit 'l va trage $^1/_2$ invĕţătoriul şi $^1/_2$ se va adauge la fondul scolariu.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au a'şi aşterne suplicile concursuali pănă la terminul sus indigitat înstruate conform Statutului organic şi Regulamentului congresual din 1878 directe oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu.

Cacova, 12 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial prin

Ioan Hanzu m. p.,
paroch şi preşed. al comit. parochial.

Nr. 311 [227] 3—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala rom. gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate se deschide prin aceasta concurs pănă la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele impreunate cu acest post (oarele de instrucţiune numai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an în rate lunare.

2. locuinţă liberă de două odăi

3. doi stângini lemne de foc.

4. folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, cari toate laolaltă computate dau suma pe 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţei Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu 1/13 Septemvre 1882

În conţelegere cu Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
pres.

Cancelaria advocatului

Dr. N. Olariu,

se află în **strada Măcelarilor Nr. 25** etagiul prim. [250] 1—3

Nr. 2857 1882. [240] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Dreptul de cârcîmărit în comuna Avrig, comitatul Sibiiulul se va esarênda în ḑiua de **15 Octomvre 1882 st. n.** pe timp de **trei ani** adecă din **1 Ianuarie 1883** pănă în **31 Decemvre 1885 st. n.** în licitaţiune publică şi anume în următorul mod:

1. Cârcîma de sub Nru 181 dimpreună cu cârcîma de sub Nru 193 cu preţul strigării de . **1455 fl.**

2. Cârcîma de sub Nr. 2 dimpreună cu cârcîma de sub Nru 132 cu preţul strigărei de . **1087 fl.**

3. Cârcîma de sub Nru 304 dimpreună cu cârcîma de sub Nru 345 cu preţul strigărei de . **1200 fl.**

Tot în ḑiua aceea se vor mai esarênda în licitaţiune publică:

4. Moara din sus aparţinĕtoare comunei Avrig cu preţul strigării de . . . . **1200 fl.**

5. Moara din jos aparţinĕtoare comunei Avrig şi fondului sĕracilor din oraşul Sibiiu cu preţul strigărei de . . . . . . **2000 fl.**

Aceia, cari doresc a participa la această licitaţiune, vor fi datori a depune un vadiu de 10 percente al preţului strigărei încă înaintea licitaţiunei, carea se va începe lă **10 oare dimineaţa în cancelaria comunei Avrig** şi sûnt datori a dechiara cumcă cunosc condiţiunile detaiate, cari se pot lua la cunoscinţă şi în cancelaria subscrisului pretore cercuale şi în cancelaria comunei Avrig în oarele oficioase.

Talmaciu în 21 Septemvre 1882 n.

Dela pretorele cercului.

După Dḑeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulţămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viaţa, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparaţiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invenţiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aşi puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţĕran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 1—7

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☜ (232) 6—20

ONTOTTE WALSER
PESTEN.1864.

Nr. 1193 urb. 1882. [239] 3—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea segregărei cerute de veduva con. Teleky Miksa în numele orfanului după cont. Teleky László contra locuitorilor din *Niriş* (Nagy Nyires) se pune ḑi de pertractare pe **3 Noemvre 1882** şi eventual şi cele următoare la faţa locului în *Niriş* (Nagy-Nyires.) Despre ce interesaţii se încunosciinţează.

Dej, 31 Maiu, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1602. urb. 1882. (238) 3—3

Publicaţiune!

Spre a se pertracta cererea fostei comune urbariale Szurduk oontra baronilor Wesselényi Bela şi Iozsika Leo pentru segregarea pădurilor şi a păşunitului, se pune ḑi de pertractare pe **24 Octomvre 1882** şi următoarele la faţa locului în comuna *Szurduk,* despre ce se încunoscinţează cei interesaţi.

Primul esemplariu al cererei este depus la tribunalul regesc din Dej, al doilea la primariul din *Szurduk.*

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Martie 1882.

---

[234] 3—3

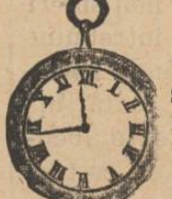

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceastu lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mechanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi in 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 112. Sibiiu, Joi 25 Septemvre (7 Oct.) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumeraţiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condiţiunile în fruntea foaiei.

Consecuenţele.

Sûnt minunaţi compatrioţii noştri maghiari. Luândute după vorbele lor, ţi s'ar părè că nici o naţionalitate în toată Europa, în toată lumea nu este atât de puternică ca cea maghiară şi nici un imperiu nu impune lumei ca imperiul maghiar.

Am dis, „'ţi s'ar părè“, pentrucă cei ce cunosc numai în câtva situaţiunea reală în Ungaria şi de acestia, afară de Maghiari, sûnt multi, nu pot lua de loc în serios laudele, şi ameninţările în toate părţile, ce rĕsuflă aşa de des în presa maghiară.

Contradicţiunile cele mai mari, prin urmare şi negaţiunea unei puteri estraordinare, le ofere tocmai naţionalitatea maghiară şi printr'însa situaţiunea ţĕrei. În comuniunea unei monarchii de diverse naţionalităţi, o mână de oameni disparenţi şi fără de legături de rasă înafară, fără o cultură superioară, sfâşiaţi în partide între sine, nu încetează cu strigătul asurditoriu, în lăuntru: *toţi sĕ se maghiariseze;* în afară ameninţă, nu numai pe staturile mici dela Dunăre, cari, mici cum sûnt, sûnt în parte şi independente şi au armatele lor, dar ameninţă şi pe Germania, punêndu-i în perspectivă, că în lupta cu panslavismul o lasă în tină, dacă nu i va da pace ca sĕ facă din Ungaria împĕrăţie *maghiară.* În înţelesul acesta vorbesc toate diarele maghiare, cu deosebire însĕ „Egyetértés“ (dela 30 Sept. n.)

Diariştii maghiari nu vĕd nedreptatea şi tot-odată necălitura ce comit prin nisuinţele lor maghiarisătoare şi nu se gândesc nici pe un moment măcar în posiţiunea celor pe cari vor sĕ'i desnaţionaliseze.

Ce ar dice dd. diarişti maghiari, când i-ar imita toate naţionalităţile din Ungarìa?

Ce ar dice când ar începe a dice Germanii: noi sûntem naţionalitatea cea mai înaintată în cultură, avem o literatură universală, nu sûntem cei mai mulţi la numĕr în Ungaria, dar nici cu mult mai puţini decât voi Maghiarii, sûntem însĕ cu mult mai mulţi, dacă considerăm monarchia întreagă şi apoi avem la spatele noastre o împĕrăţie puternică de naţionalitatea noastră. Deci germanisaţivĕ cu toţii, căci cu cultura maghiară şi aşa nu puteţi ajunge departe, pentru că în casul cel mai favorabil poporaţiunea magiarisată e condamnată a remânè isolată între stêlpii cei verdi-albi-roşii.

Ce ar dice, când ar începe Slavii: n'avem gust sĕ ne maghiarisăm, pentrucă noi sûntem fragmente din alte naţionalităţi, cari dacă sûnt mai puţine la numĕr una câte una, sûnt în totalitate mai numĕroase decât voi şi afară de acestea naţionalitatea noastră se întinde peste marginele Ungariei; facevĕţi slavi dar, şi vom aparţinè cu toţii unei rase mari şi puternice a cărei e viitoriul.

Ce ar dice când Românii, de altă parte, ar venì şi ar dice: dacă e treaba aşa, că pentru binele obştesc trebue sĕ se lapede cineva de naţionalitatea sa, poftiţi dd. Maghiari, sûnteţi 4--5 milioane cu cei câţi aţi maghiarisat din noi în decursul timpului cu tot; noi însĕ sûntem 3 milioane în Ungaria, va se dică mai câţi voi, în civilisaţiune şi cultură nu prea avem sĕ ne facem multe imputări unii altora; afară de toate acestea noi avem în vecinătate alte cinci milioane de conaţionali cu stat independent, cu armată proprie şi trecută prin proba focului; mai sûnt alte milioane în Bucovina, Basarabia şi în peninsula Balcanilor, şi apoi, ceea ce pune vêrf la toate, sûntem înrudiţi cu Italianii, vecinii vostri la Fiume, cu Spaniolii, Portuguezii şi Francezii, naţiuni mari cu trecut frumos istoric si cu viitoriu, cu literaturi universale şi cu alte daruri, care voi toate nu le aveţi; ea'n poftiţi romanisaţivĕ cu toţii şi apoi sĕ tragem România în alianţa noastră şi sĕ întindem un cordon dela Adriatica până la Mareaneagră încât sĕ numai avem grije nici de panslavism nici de pangermanism.

Nu glumim când dicem, că dacă Maghiarii stăruesc serios pe lûngă maghiarisare, apoi n'au atât drept la dênsa cât ar avè fie care din cele trei naţionalităţi la germanisare, la slavisare, la românisare.

Fericirea popoarelor, aşa credem noi, nu stă în desnaţionalisarea altora. Fericirea, ca şi între individi, stă în spriginirea împrumutată a naţionalităţilor. Maghiarii dacă nu găsia naţionalităţi pe şesurile Ungariei, dela care sĕ înveţe a trăi ca oameni, şi dacă, după ce au început a pricepe că viaţa stabilă e mai bună decât a alerga prădând cu sabie şi foc şi n'ar fi spriginit şi ei naţionalităţile, de mult numai sciea omenimea de dênşii că esistatau sau n'au esistat vre-odată.

Fragmentele popoarelor grămădite pe teritoriul Ungariei au trăit mult timp întărindu-se împrumutat. Numai de când a întrat spiritul cel rĕu de ambiţiuni vane într'o parte a naţionalităţii maghiare se încep catastrofele Ungariei şi încetă independenţa ei.

Ei bine, ce s'a făcut odată nu se mai poate desface. Mohaciul mai de mult, Vilagoşul (Şiria) mai dincoace, dar sûnt la spatele noastre, sûnt ale trecutului.

În alte părţi şi la alţi oameni trecutul chiar şi prin desastrele sale este instructiv, îi învaţă sĕ se ferească de greşelele din trecut. La Maghiari aşa ceva, se vede că n'ai sĕ cauţi, n'ai sĕ aştepţi.

A fost de ajuns, ca Bismarck sĕ alunge pe capul monarchiei austriace, pe un bărbat de stat nefericit, pe Beust, care cu înţelepciunea sa politică a pus bine regatul Saxoniei; a fost de ajuns ca acesta sĕ afle dualismul de unica medicină pentru regenerarea monarchiei după Sadova-Koniggrätz şi lucrul din partea politicilor maghiari s'a început *d'a capo* şi acum după şeasesprădece ani se repeţesce încă mai cu vêrf ceea ce se terminase odată la 1849.

Şi pentru ca sĕ sature vanitatea maghiarisărei întrebuinţează toate mijloacele pe faţă, fără a ţinè cont cel puţin de liniscea internă a naţionalităţilor.

Este foarte verosimil că şi agitaţiunile de astăvară la Tisza Eszlar şi împregiur şi cele de acum, se datoresc neînfrênatului zel de maghiarisare. Evreii, şireţi ca tot-dea-una şi ori-şi-unde, vĕdênd că sub firma maghiarisărei, pot face gheşefturi mai bune au început a se preface în Maghiari. Impregiurarea aceasta i a făcut favoriţii celor ce propagă maghiarisarea, de unde urmează că modalităţi vor fi fost destule de a se face neplăcuţi chiar şi poporului maghiar. Chiar şi dacă n'ar fi adevĕrată acusa cu Estira Solymosi, şi încă atunci cu atât mai mult, este o dovadă cât de tare uresc Maghiarii înşişi pe Evrei, cari prin maghiarisare începuse a „mistifica“ până şi numele cele mai istorice ale aristocraţiei maghiare. Şi dacă i uresc Maghiarii pentru pĕcatele Maghiarilor, cu mult mai vêrtos i pot urì nemaghiarii, întrucât se vor face părtaşi de pĕcatele maghiare.

Medicina cu care are sĕ vindece guvernul unguresc abscesul acesta degenerat în escese, vedem că în comitatul Pojonului este *statariul.* La umbra statariului, mai ales dacă cu vreme se va întinde, sub un pretecst sau altul, preste toate ţinuturile locuite de naţionalităţi nemaghiare, se va maghiariza mai în tignă. Atunci libertatea cetăţenilor e foarte restrinsă şi puterea guvernului neţermurită.

Noi vedem dar, că toate merg spre unicul scop *„imperiul Ungariei trebue sĕ fie maghiar“*, după cum dice „Egyetértés.“

Motiv raţional nu găsim nici in esclamaţiunea diariului citat, nici în esecutarea scopului cuprins în esclamaţiune.

Însĕ dacă se predică maghiarisarea aşa pe faţă, ar fi o laşitate pen-

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Editha se întoarse încet, şi abia atingênd pămêntul se retrase în odaia sa. Mamă-sa şedea într'un scaun înalt pe podiul dela fereastă şi torcea; mai înainte ea se uita prin fereastă, dar acum nu-şi ridica ochii de pe tortul cel fin, ce curgea prin degetele sale. Editha se duse la fereasta cealaltă, unde stătea o mare cadră de brodat, în care se pregătia o haină bisericească, pe care o făcea pentru Raoul. Ea începù se lucreze; dar acul în continuu i luneca din degete şi mânile-i erau umede. Luă mărama din busunar şi începù a-şi şterge mânile. Odată de două ori îşi atinse şi ochii, pândind fricoasă, dacă n'a fost cumva observată de mamă sa? Dar mamă-sa tot torcea. Apoi şi acul Edithei începù sĕ umble în sus şi în jos mai iute, şi ambele femei lucrară în tăcere mai multe oare.

Mama era o femee cu minte, care lăsă ficei sale timp, în care dênsa nu se putea despărţì de lucru.

Nici Tassilo nu se arĕta avênd simţul bunei cuviinţe, care i spunea că nu-i este iertat sĕ se presenteze timpuriu.

Berthalda se simţia învingătoare şi nici decât nu-i venia la socoteală sĕ se depărteze nici cel puţin pe câteva dile. Mai bine i convenia de cumva bunica va merge singură la hirotonire; dar totodată i venì prin minte, că singură n'ar primì pe Tassilo, de oare ce dênsul încă nu s'a declarat.

Ea fu numai odată la Editha, i piţigă obradul, găsì, că dênsa e foarte palidă şi se reîntoarse iute.

Raoul îngenunchia în ţella sa şi cerea dela Dumnedeu tărie pentru învingerea satanei. Până ce vĕdù pe Editha era atât de puternic; unde i-a perit dară vitejia? Nopţi întregi stetea el cu picioarele goale pe petri; postia; şi-a făcut un biciu de pele şi cu acela îşi tăia corpul. Îngenunchia oare lungi şi credea că se roagă lui Dumnedeu, dar dacă îşi venia în ori, nişce bucle blonde şi o faţă rosaică se afla între el şi cruce, spre care îşi ficsa ochii. Curata fecioară Marie i părea că este Editha, ângerii cuvioşi aveau buzele Edithei, şi sfintele martire îl priveau cu ochii Edithei.

În sfêrşit, perdêndu-şi cu totul puterile, cădù pe culcuşul sĕu ţapĕn şi oare întregi zăcu amorţit, ca sĕ se deştepte şi sĕ se tortureze de nou. Chemarea lui de odată i apăru ca o grozăvie, ce nu se poate suporta, ca o fatalitate, ca un ce nenatural, ce este imposibil, şi mai târdiu earăşi se condamnă pe sine pentru aceste gândiri pĕcătoase.

— Sĕ fie acesta blăstĕmul pĕcatului maicei mele, — se întrebă el — că corpul mĕ învinge? sûnt doară nevrednic de chemarea naltă, care mĕ aşteaptă?

Şi acuş îl cuprinseră neşte ferbinţeli, încât cugetă că trebue sĕ ardă; acuşi îl nepădiau frigurile şi dinţii-tremurau de frig.

— Nici unul din tineri noştrii nu se supune mai serios — diceau reverendii părinţi.

Ei iertară pe Raoul sĕ petreacă câte oare va voì în biserică; cântările păreau a-l însufleţì şi a-l linisci; dar vocea argintie a Edithei i resuna şi din cântecele monachilor.

În sfărşit se putù stăpânì: simţì de nou întregul amor ferbinte pentru sfânta sa chemare, la care se aştepta ca la un favor esceptional al bunĕtăţii Dumnedeesci. I părea ca şi când ar fi murit şi ar fi fost îmmormêntat, şi dênsul — ca un spirit fără corp — ar plana sus deasupra pămêntului şi chinurilor sale. Faţa lui devenì cu totul transparentă şi strălucea în glorie; nici luptele-i nu-i mai apăreau ca un pĕcat, ci ca jertfa cea mai înaltă, ce a adus lui Dumnedeu, singura, ce inima lui a avut. Apoi începù sĕ serbeze oare fericite în ţela sa: şi i părea, că suferinţele grozave acuma planează asupra lui ca nişte rugăciuni sfinte. El numai era Raoul, era servitru noi Românii dacă, sau nu mai ne văerăm sau numai asteptăm ce va da soartea.

---

*) Familia.

Noi trebue sĕ ne îngrădim din vreme cu toate mijloacele permise spre a ne apăra naţionalitatea.

Făcênd noi aceasta nu ni se mai poate ḑice că agităm. Când ne spune „Nemzet,“ organul guvernului, „Pesti Napló,“ „Budapesti Hirlap,“ „Függetlenség,“ „Egyetértés,“ când ne spun în fine toate foile maghiare şi maghiaroane, că naţionalităţile trebue maghiarisate *„atât în privinţa limbei cât şi în privinţa rasei,“* sûntem provocaţi. Toată lumea, şi care ne iubesce şi care ne uresce, ne ar ţinè de laşi când am lăsa lucrul aşa sĕ treacă şi atunci am fi condamnaţi nu la maghiarisare, căci aceasta e preste putinţă, dar la dispărerea în potopul, care se va grăbì mai curênd, sĕ ne înghită vĕḑêndune vrednici de aşa ceva.

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Septemvre.

Dieta Uugariei s'a într'unit eri însĕ numai în conferenţe. Adevĕrata activitate a dietei se va începe numai Luni. Cu privire la turburările din Pojon şi giur desbaterile vor fi agitate. Se susţine, că îndată la început, în şedinţa cea dintâiu se va interpela guvernul pentru atitudinea sa în faţa scandalurilor. Ministrul Tisza se aşteaptă, că va precisa cu toată hotărîrea posiţiunea guvernului. De altmintrelea posiţiunea guvernului e clarificată şi pănă acum. Guvernul, ḑice „Nemzet,“ este resolut a pune capĕt scandalurilor cu ori ce preţ. „Nemzet“ mai adauge, că liniscea nu se va turbura cât va remânè în vigoare statariul.

Lud. Mocsáry a îndreptat epistolă deschisă către presidentul partidei independenţilor din Arad, prin care descopere, că partida independenţilor din ţeară nu e nici *semită* nici *antisemită.*

Despre scandalurile cu Evreii, cari după unii au încetat, după alţii se continuă şi în fine, după a treia versiune, au se isbucnească de nou — se scrie în mai multe ḑiare, că au fost organisate şi făcătorii de scandale plătiţi cu bani şi cu beutură. Sĕ mai scrie că guvernul ar fi descoperit, că în afacere sûnt amestecaţi şi doi comiţi. Despre Onody se telegrafase eri că a dispărut — în străinătate.

Scandalul din Marmaţia e cu totul de altă natură şi n'are nici cu semitismul nici cu antesemitismul nimica de a face. Nisce recruţi, cari aveau sĕ plece adoua ḑi la regiment, au vrut sĕ aibă o seară bună şi fiind că Evreul cârciumar n'a vrut sĕ crediteze vinars, s'a născut spectacolul.

Camerile române se vor convoca estraordinar pe 10 Octomvre, ca dela 15 Noemvre se poată lucra în sesiune ordinară.

Întâlnirea principelui Bulgariei cu regele României la Sinaia a dat materie de scris ḑiarelor de însĕmnetate europeană. Aşa „Allg. Ztg.“ (care s'a mutat în ḑilele aceste dela Augsburg la München) caută sĕ aducă întâlnirea în legătură cu mergerea principelui muntenegrean la Petersburg şi Moscva. „Allg. Ztg.“ însĕ înfăţişează lucrul astfel, în cât îţi vine a presupune că ea însăşi nu crede cele ce le spune.

Evenimentele din Egipt au produs o situaţiune încurcată, a cărei limpeḑire se comentează în multe feluri, însĕ e întrebarea dacă comentariele anticipate vor corespunde sau nu. Descurcarea atêrnă foarte mult dela împregiurarea, că împreună cu cine va voì Englitera sĕ descurce încurcătură, cu Francia sau cu Germania. Simpatiile o îndreaptă, ḑice o foaie, spre Francia, interesul spre Germania. Dela alegerea ce va face Englitera atêrnă nu numai soartea Egiptului, dar şi a constelaţiunei celei noue a staturilor europene.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Gurarîului, 20 Septemvre 1882. (Sĕ înfiinţăm reuniuni preoţesci.) Societatea omenească compusă fiind din diferite corporaţiuni fie-care cu misiuni speciale, pentru de a se apropia cu mai bun succes de ţinta, la care tinde, pare a fi aflat spre acest scop ca cel mai bun mijloc: reuniunile sau asociaţiunile.

În timpul din urmă s'a ventilat chestia reuniunilor şi la noi Românii, atât prin jurnalistică, cât şi în adunările representative, în sinoade şi congrese.

Unii bărbaţi prevĕḑĕtori şi pĕtrunşi de spiritul timpului modern, s'au pus pe lucru de timpuriu şi, fără multă vorbă, au reuşit a înfiinţa reuniuni între membrii cu ocupaţiuni homogene.

Astfel numerăm astăḑi reuniuni de învĕţători, sodali, pompieri şi de alte categorii.

Numai noi preoţii stagnăm. Şi e cunoscută sentinţa nemiloasă: cine nu propăşesce, acela repăşesce.

Conservatismul e bun în unele părţi ale sale, dar nu în toate. El nu constitue un arcan universal contra tuturor periculelor ce ne amenință ḑilnic în cele mai variabile forme şi situaţiuni.

S'a schimbat modul de atac în luptă; trebue sĕ se schimbe şi sistemul de apĕrare.

Cumcă atacurile nu ne lipsesc, şi nu sûnt îndreptate numai pe o linie şi asupra unui punct, ci pe toate liniile în mod concentric asupra tuturor punctelor de întărire: aceasta este, pe cât de adevĕrat, pe atât de cunoscut tuturor, cari ţin seamă de întêmplămintele cele mai proaspete în viaţa publică a poporului nostru.

Biserica la Români a fost bastiunea cea mai întărită, preoţimea falanga cea mai probată în timpuri de grea ispită şi pericul pentru popor. Stând acestea, sustă încă şi poporul; căḑênd acestea, cu ele se îngroapă libertatea şi independenţa noastră.

Adversarii nostri o sciu aceasta.

De aceea avem atâţi preoţi deveniţi martiri în vremuri furtunoase. De aceea şi astăḑi atâtea suspicionări şi afronturi asupra instituţiunilor şi a organelor noastre bisericesci de sus pănă jos, dela Archiereu pănă la cel din urmă preot.

Nici un operat omenesc nu 'şi poate revindeca sieşi titlul de a fi pe deplin perfect, perfect in mod absolut; ci numai relativ. Dela aceasta regulă generală nu va face escepţiune nici instituţiunea bisericei noastre, cel puţin în partea ei administrativă. O scim aceasta, şi nu o negăm. Dar posedem ambiţiunea nobilă, ca emendarea sĕ o facem noi şi prin noi.

După această escursiune 'mi iau voiă a revenì asupra temei, ce ma îndemnat a scrie rêndurile de faţă.

În 18 Iulie a. c. mi s'a presentat o Cerculară dela Oficiul pretorial de cuprinsul urmàtoriu:

Nr. 2082 — pret. 1882.

Onorată prmărie comunală în ....! Ivindu-se prea multe erori în purtarea matriculelor şi rĕmânênd mulţi prunci născuţi cu totul afară din lipsă de acurateţă, m'a însĕrcinat Dl ministru prin În. Esmis din 25 . . . a. c. Nr 31,436—1882 cu controlarea acestor operate, din care causă aflu cu cale a ordina:

a) Fie-care moaşe este datoare a avisa pruncul moşit de dânsa în 24 oare la primărie şi primăria este datoare a avisa casul de naştere la parochul locului.

b) Unde nu este moaşe la cas de naştere sûnt părinţii datori a arăta casul la primărie.

c) Fie-care părinte este datoriu a presenta la botez şi un bilet, în care sĕ se inducă numele pruncului, Nr. casei, moaşa, părinţi şi naşul.

d) Dl paroch este datoriu a trece în matricule cu acurateţă aşa cum sună biletul presentat de părinţi.

e) Ori-ce uşurinţă observată faţă de dispoziţiunile de mai sus se va pedepsì aspru.

Dl primar va avè a publica acest ordin numai decât în modul usitat, a comunica acest ordin şi cu dl paroch şi cu moaşele comunale, şi despre efeptuită publicare aştept raport pănă la 15 August a. c.

Dela Pretorele cercului.

Sălişte în 28 Iulie 1882

Muciu m. p.

Din cele spuse se vede că puterea esecutivă a statului prin organele sale subalterne tinde a se amesteca pănă şi în afacerile interne rituale ale preoţimei sub pretecst că ea — preoţimea — n'a purtat cu esactitate protocoalele matriculare:

Scopul ascuns este inse altul şi încă duplu:

1. Discreditarea şi umilirea funcţionarilor bisericesci.
2. maghiarisarea numelor.*)

---

*) În mĕsura aceasta nu putem vedè aceea de ce se teme dl corespondent. Ea de bună seamă este îndreptată către toate primăriele — o mĕsură generală, care nu esclude intervenţiunea religioasă a preotului şi nici nu'l dispensează dela purtarea matriculelor. Red.

Varietăţi.

* (Postal) Între Grădişte şi Haţeg dela 1 Octomvre n. începênd comunicaţiunea postală se va face în chipul următoriu: Pleacă dela Grădişte la 6 oare dimineaţa, soseşce la Haţeg la 8 oare 25 min. dimineaţa; pleacă dela Haţeg la 12 la ameaḑi şi sosesce la 2 oare 25 min. d. a.

— Direcţiunea postelor reg, din Sibiiu publică concurs la staţiunea de magistru postal în *Şoimuşul murĕşan*, din comitatul Unedoarei. Pelângă contract şi cauţiune de 100 fl. bani numeraţi magistrul postal are 15o fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie. Petenţii au a se adresa în termin de trei septămâni la Directiunea postelor. (N. B. Concursul e datat din 27 Sept, noi însĕ am primit însciinţarea numai în 6 Octomvre n. Red.)

(Societatea de lectură „Andreiu Şaguna.) şi-a ţinut şedinţa de constituire pentru anul scol. 1882/83 Duminecă în 19 Septemvre 1681 Preşedintele *ad hoc*, Reverendisimul d. director: Ioan Hania, printr'un discurs acomodat atrage atenţiunea membrilor societăţii asupra mijloacelor, cari conduc mai uşor şi mai sigur la scopul dorit; apoi pune la ordinea ḑilei alegerea oficialilor:

a). Preşedinte sĕ alege prin acclamaţiune d. profesor seminarial: Dr. Daniil P. Barcian.

b). Vice-preşedinte: Victor Em. Tordăşan cl. a III.

c) Notari: Ioan Baciu cl, a. III şi Ilariu Reit. cl. a. II.

d) Cassar: Romul Pop cl. a. I.

e) Controlor: Nicolae Adamoviciu cl. a. III;

f) Bibliotecar; Emanuil Beşa cl. a. II.;

g) Vice-bibliotecar; Vasile Bărbat ped. a. I;

h) Redactor al foaiei „Musa„: Dumitru Tătar cl. a. III:

i) Membrii în comitet: Aron Gogonea şi Ioan Orban cl. a. III. Vasile Saftu şi Georghe Maier cl. a. II: Vasile Gan şi Titu Strîmbu cl. a. I; Nicolau Bârsan ped. a. III şi Dumitru Lăpĕdat ped. a. II.

La încheierea şedinţei societatea dă espresiune de mulţămită Reverendisimului D. director, terminând cu repeţite strigări de: sĕ trăiească!!!

*(Note noue de stat de un florin) s'au pus în cerculaţiune. Poartă datul 1 Ianuarie şi sûnt de 120 *mm* de inalte de 78½ *mm* de late, tipărite pe amêndouĕ laturile cu coloare murgă şi vênătă pe hârtie fără marcă, şi in fine cu tecst german de o parte şi maghiar de alta. Notele cele vechi de 1 fl, care poartă datul 7 Iulie 1866 se mai primesc la toate cassele statului pănă la 30 Septemvre 1883. Dela 1 Octomvre 1883 pănă la 30 Septemvre 1884 numai la cassa centrală din Budapesta.

Despre formalităţile prin care se mai pot schimba şi după acest termin informează ordin. min. ddto 26 Septemvre a. c. După ḑiua din urmă a lunei lui Iunie 1888 notele de stat, care se scot din circulaţiune, nu se mai primesc nicăiri.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Despre uciderea lui Mihaiu-Vodă-Viteazul.

(Nouĕ documente istorice.)

În „Binele public“ cetim un raport foarte interesant, pe care îl reproducem în toată estensiunea.

Eată'l:

În şedinţa sa de Vinerea trecută 17 Sept. Academia română a luat cunoscinţă de aflarea unor documente pentru istoria patriei în bibliotecele din Sviţera.

Dl Nicolae Ionescu a făcut numai oare-cari comunicări orali în pri-

---

torul lui Dumneḑeu, căruia voia sĕ rĕmână în curăţie şi sfinţenie.

Berthalda îşi luá rĕmas bun dela Editha, spunêndu-i ḑiua si oara în care se va face hirotonirea lui Raoul.

— Cât de fericit are sĕ fie dênsul! — răspunse Editha, întımpinând cu surîs blând ochii întrebători ai amicei sale.

— Şi nu-ţi pare rĕu de el? — întrebà Berthalda.

— Eu? Dar tocmai atunci n'aşi iubì pe Raoul, când mi-ar părea rĕu de el.

Berthalda povestì lui Tassilo aceste cuvinte şi adause:

— Nu aşa pricep eu amorul.

— Nu? ḑise Tassilo, — căci acesta este un alt soiu de iubire.

— Decât care?

— Ca cele mai multe.

— Blondinii sûnt în general reci.

— Aşa gândesci?

— Da, eu aşa cuget, — ḑise Berthalda hotărît şi privì lung în ochii lui.

— Bruneţii sûnt doară şi prea înfocaţi?

— Sĕ poate, că focul e prea ferbinte pentru gheaţă, — rĕspunse ea şi eşì.

Editha sciea când se va face hirotonirea; atunci ea îngenunchia în catedrală, şi inainte de a lua aminte, o lacrimă i căḑù pe cartea de rugăciunea apoi încă una şi earăş una, în sfârşit vĕrsa un şiroiu de lacrime. Şi cu cât organele cântau mai mult şi cu cât cântările erau mai frumoase, cu atât mai amar începù sĕ plângă.

Când băgà de seamă, că missa s'a încheiat şi că a remas singură, se înălţa şi privì spre altar, pe care luminările se stinseră.

Atunci auḑì ceva mişcare în apropierea sa, privì într'acolo şi zărì pe Tassilo, care stetea cu braţele încleştate, lângă o columnă, şi o privea.

(Va urma.)

vinţa aceasta. Unul din aceste documeute este un fel de prescurtare istorică despre cruḑimile lui Vlad Dracul-Voevod de pe la 1460 şi 1462. Acest document este scris în limba nemţească veche, şi se află la biblioteca din San Gall. Dl Ionescu a presentat Academiei numai o fărimică de fac-simile, de pe prima pagină, rugându-se de preşedintele Academiei ca sĕ ia el disposiţiuni pentru a procura corpului învĕţat un fac-simile cât mai acurat al documentului întreg care sĕ cuprinde din vre-o cinci pagine în folio.

Altă şi mai însemnătoare comunicare făcută tot de d. Nicolae Ionescu a fost aflarea, între manuscriptele lui Bongars, păstrate în biblioteca oraşului la Berna, a unei scrisori relative la uciderea lui Mihai-Vodă-Viteazul. Documentul acesta, foarte preţios, este scris în italienesce, e lesne de cetit şi de înţeles, şi pre lângă amănunte imprejurări despre tragicul sfîrşit al marelui domnitoriu erou, cuprinde încă însemnarea datei când a fost scris, care e cu 15 ḑile după crunta perpetrare a uciderei.

Dl. N. Ionescu a cetit întreg acest document în sinul Academiei.

Cetitorii noştri vor fi mulţămiţi credem, sĕ le punem aci înainte cuprinsul italienesc şi traducerea românească a documentului acestuia atât de preţios.

Titlul scriptului este acesta:

Tractatus italicus de Georgio Basta et Wallachiae defectione.

Cuprinsul este cel următor:

Tecstul italienesc.

Giorgio Basta sotto ch'egli ebbe lo essercito di Sigismondo Battory seguitando la victoria entro con lo essercito suo în Transilvania, et... ridotti le citta e luoghi di quella provincia alla soggezzione du Sua Ma-ta Ces-ea... grata volonta verso il Valacco et di riporlo nel stato della Wallachia havendoglielo piu volte detto e esortatola o... di buon animo e în ordine. Ma egli monstrando poco curarsene fraudolenta mente respondeva non essere tempo ḑi attender all 'hora a questo non tenendo nel iniquo animo suo quella sincera fedeltà e divosioni che dovea e che avea giurata a S-a M-ta per tanti beneficii ricevuţi da essa, ma solo în dimostrazioni d'apparenza ancor cke tutti pieni di proprii interessi, comme si poteva considerare nella bataglia contro gli Transylvani nella qualle (se bene anco lentamente) si adoperó solo per l'odio e vendetta sua particulare, havendone sempre dimostrati effeti con la solita sua crudelta contro gli stossi Transylvani, usata în diversi modi, facendo uccidere di nascosto tutti queli che nella revoluzione sono stati divoti alla Sua Majesta, come pure ultimamente fece ammazare il Cernis Gasparo per viaggio, mentre andava a resignarsi al Basta dopo essere stati prigione di rebelli Transylvani e sempre continuato in devozioni verso S a M-ta, e oltri queste iniquita fatti abbrugiamenti nella campagna.. contra l'ordine e retta intention del Basta, quale per questi e altre segni dell'infido e barbaro accorgendosi della malizia e infedelta sua e ch'egli tuttavia andava radunando a raccogliendo neli suoi allogiamenti diverse genti... e ch'accresceva molto il suo campo e che senza sua saputa egli haveva levato dai forti di Somlo e da altri luoghi dieci pezii d'artigleria e aggiuntili alli altri sei che teneva negli istessi suoi allogiamenti per trattar con li nemici di tradimento aveva mandato quatro centodi suoi cavalli sotto falso colore di fare ripigliare la sua moglie e suoi figliuoli a Fogaras;

Il Basta per tanto tenendogli gl'occhi continuamente adosso e facendo osservare tutte le suoi *attioni* intese ch'egli spediva spesso corrieri, in diverse bande e alliis medesimamente ne venivano ne si sapeva dove ordino per cio il Basta che si stessi agli passi e si prendessero tutti e con le lettere si conduse a lui si comme fui poi esseguito e scoperto il tradimento per li stessi corrieri e sue proprie lettere nelle quali trattava particolarmente con il Turco Bassa di Themiswar e con il Battory di tradire la giustissima causa di S-a M-ta e di ponere il suo essercito a mezzo con gli nemici, onde il Basta havuta în questa maniera piena notiza di tutto il trattato subito fatto convocare il suo consiglio e comunicatolilo, con il commun parere diede ordine che fosse chiamato l'istesso Vallaco nel consiglio dove intendeva di convingerlo e farlo ritenere prigione e poi rimetterlo alla giustizia di S-a M-ta: Ma egli ricuso di vernirci anzi si poneva a l'ordine di fugire. Il che intendendo il Basta subito commise al colonello Pezzen che con il suo regimento e con li compagnie di Valloni quanto prima andesse a farlo restare e quando francesse resistenza che sapeva quello che conveniva fare: Cosi l'istesso colonello andato e subito fatta circondare dalle sue genti il padiglione dove egli era, li fece dire che dovesse andare prigione di S-a M-ta, il che sentendo il Vallacco subito pose la mano sopra la sua scimiterra per fare diffesa: Alhora ritrovandosi...piu avanti di tutti un capitano Vallone li diede un colpo d'allabarda nel petto per il quale cadendo in terra subito fu finito d'uccidere d'agli altri e spicatoli la testa del busto senza alcun contrasto ne movimento de suoi della guardia presente, quali consignarono tutte le scritture, fra le quale altre molti letterre di trattate del tradimento si son ritrovati; altre lettere di S-a M ta C-ea dirette al Basta le quale l'istesso Vallaco haveva intercette. Dopo questa essecuzione subito il Basta spe un corriere con piera informatione a S-a M-a se bene hora che sono 15 giorni dopo il seguito fiu non se veduto, dubitandosi che gli posse essere occorso sinistro accidente per il viaggio peruloso sendo ultimamente capitato qua un Morando Fossato da Milano che h'a dato questo aviso mandato dall detto collonello Pezzen al Dottere suo fratello partito otto giorni dopo il caso e dopo l'espedizione e partita del corriere che fu spedito dal Basta non ancora comparso.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.35	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	87.35	87.25
Renta ung. de hârtie	86.35	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.40	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 25	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.—	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Sorţi ungurescі cu premii . . .	117.50	116.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 50	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77.35	77 30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826 —	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	301 75	301.50
Acţiuni de credit austr. . . .	312.75	313.50
ondon (pe poliţa de trei luni) ·	119.20	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.66
Napoleon	9.46	9.45½
100 marce nemţesci	58.30	58 25

Nr. 94.]242] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Cetea (Csáklya) cu terminul până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual 160 fl. v. a. ce se solvesce în rate lunare din cassa bisericei.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne sufiiciente din pădurea comunei.

Concurenţii au sĕ arete şi cunoscinţa limbei maghiare.

Cererile concursuali instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Albá Iulia, 8 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 305. [222] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunilor inveţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul greco oriental al Cohalmului, se scrie concurs până în 25 Septemvre a. c. st. v.

1. În Cohalm, cu salariul anual de 150 fl. v. a.. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Dăişoara, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir şi un stêngin de lemne.

3. Crihalma, cu salariu anual de 150 fl. val aust, cuartir si lemne de foc.

4. Caţa, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Ticuşul-Român, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de foc de ajuns.

6. Felmer, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

7. Bogata-olteană, cu salariu, anual de 80. fl. cuartir şi lemne pentru foc de ajuns.

Dela competenţii de sub Nr. 1—4 se recere: ca prelângă atestat de cualificaţiune învĕţătoresc, se aibă şi 4 clase gimnasiale, ear în special, dela concurenţii de sub Nr. 1 se cere sĕ scie cântările şi tipicul bisericesc, avênd tot de odată a ţinè strană în toate duminecile şi serbătorile.

Petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentelor în vigoare, arătându-se şi cunoscinţa limbei maghiare, sûnt a se ascerne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Cohalm, 28 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Mircea m. p.
adm. ppresb.

Nr. 291. [247] 2—3

CONCURS.

În conformitate cu decisiunile adunărei generale ale asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinute în 27—29 August a. .c. în Dej şi în conformitate cu posiţiunile de sub Nr. 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, din preliminarul de budget votat pentru timpul dela 1-a Septemvre 1882 până la 31 Decemvre 1883, se publică:

I. Concurs pentru 2 stipendii a 60 fl. pe an menite pentru tineri sau tinere, cari ar voì se înveţe la vre-un institut sau corporaţiune industrială din patriă vre-una din profesiunile: ţesutul de pânzării, covoare, părţi de îmbrăcăminte din tort de in, cânepă, bumbac, lâna, mătasă, pe resboae mai perfectionate; cusătura de albituri pentru ambele sexe, precum şi brodării (schindiseli) cu aţă, mătasă, fir de argint şi aur; croitoria superioară de dame sau de bărbaţi; arta ortogeriei, a juvaergeriei şi a lucrărei în aur sau alte metale, sau farmacia.

Persoanele, ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente.

1. Carte de botez în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, cel puţin din a 4-a clasa normală pentru fetiţe, şi din a 4-a clasa gimnasială sau reală pentru feciori, în original sau în copia legalisată; atestat din clase mai de jos nu se vor considera.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea în scris a părinţilor sau tutorilor, că nunumai se învoesc, ci se obligă, că fiiul, fiica sau pupilii lor se înveţe profesiunea pre care o va fi ales, şi că de doue-ori pe an: la 1-a Februarie şi 1-a August vor presenta comitetului acte autentice despre diligenţa, progresului şi buna portare a elevilor. La cas contrariu stipendiul, care se va da în trei rate anuale, se va sista.

5. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

II. Concurs pentru 1 stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri români, ce urmeaḑă cursul regulat la vre-o scoală reală.

Persoanele ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoare documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestru al II-lea al classei ce a absolvat în urmă şi atestat de frecuentare pentru anul curent, dela direcţiunea scoalei, care este în scris, în original sau în copia legalisată.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capĕtă din alt loc, vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergătoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

III. Concurs pentru 2 stipendii a 80 fl. pe an, menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul de agricultură reg. ung. din Kolos-monostor.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putea fi primit în amintitul institut, sau dacă concurentul este chiar elev al institutului acestuia atestat de pe semestrul II din anul premergĕtor şi atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului în original sau în copia legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. sĕ se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie, şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurentul numai capetă din alt loc, vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelasarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage dupa sine sistarea stipendiului.

IV. Concurs pentru doue stipendii a 100 fl. v. a. pe an, menite pentru eleve, ce urmeaḑă cursul regulat la vre-o scoală preparandială (pedagogică.)

Persoanele ce dorescu a folosì vre-unul din aceste stipendii, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original, sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul II din anul premergĕtorin şi atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului în original sau în copie legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. şe acludă la suplica programa institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat, de serăcia, şi la întêmplare de starea orfană, a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subsris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurenta nu mai capătă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Se arete, dacă espiranta este deprinsă la lucruri de mână, necesarie de a se învĕţa în scoalele de fetiţe.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

V. Concurs pentru un stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri, ce ar voì a se perfecţiona în vre-una din arţile frumoase (desemnul, pictura, sculptura, musica, eventual fotografia.)

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31**

Octomvre st. n. 1882. Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoa-ele documente.

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, despre absolvarea cel puţin a classei a IV gimnasială.

3. Atestat dela institutul respectiv, sau dela măestrul sub a cărui conducere aspirantului se deprinde în cutare arte, despre progresul cel face şi despre portarea sa morală.

4. Declaraţiunea hotărîtă că nu mai are de alt undeva alt ajutoriu.

VI. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. menit pentru tineri, ce urmoaḑă cursul regulat la oare care institut pedagogic din patrie.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subştearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal Asociaţiunei în *S*ibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal, s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, s'au dacă concurentul este chiar elev acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II lea din anul premergĕtoriu şi atestat de frecutentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în orginal s'au în copiă legalisată,

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2 sĕ se acludă la suplică programa institutului, s'au adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic (pretura).

4. Declaraţiunea hotărîtă ca concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

VII. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. v. a., din fundaţiunea „Marinoviciu“ pentru un student la vre un gimnasiu.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subştearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua in considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestrul al II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, şi atestat de frecuentare, pentru anul curent dela direcţiunea scoalei care este înscris, în orginal s'au în copia legalisată.

3. Atestat de sĕrăcie, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei suhscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiunea hotărîtă, ca concurentul numai capĕtă din alt loc vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu, întrelăsarea trimiterei testimoniului la timp amintit trage după sine sistarea stipendiului.

VIII. Concurs pentru un stipendiu à 200 fl. pe an pentru un student la universitate.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat de maturitate.

3. Atestat despre frecuentarea cursurilor la vre o universitate.

4. Atestat de sĕrăcie şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

5. Declaraţiunea hotărîtă, ca concurentul nu mai capătă din alt loc vre un alt ajutoriu.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Intrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

IX. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. pe an menit pentru un gimnasist de provenienţă din comitatul de odinioară al Dobâcei.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subştearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octamvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original s'au în copia legalisată, dovedind că este născut din comitatul de odinioară al Dobâcei.

2. Atestat scolastic de pre semestrul II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, şi atestat de frecuentare pentru anul curent dela direcţiunea scoalei, care este înscris, în original s'au în copiă legalisată.

3. Atestat de serăcie şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiunea hotărîtă, că concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

X. Concurs la 8 ajutoare à 12 fl. 50 cr. v. a., pentru învĕţăcei de meserii şi 4 ajutoare à 25 fl., pentru sodali cari se afla în condiţiuni ca sĕ se poată face maestrii.

Persoanele care doresc a folosì verunul din aceste ajutoare se subştearnă cererile lor la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic despre absolvirea de a IV clasă normală.

3. Testimoniu do serăcie dela primăria comunei.

4. Contract încheeat între respectivul măestru şi părinţii s'au tutorii concurenţilor ear dela sodali pe lûngă cele amintite sub 1, 2, 3, şi document dela respectiva corporaţiune că merită se fie recunoscut şi admis de corporaţiune între măestrii.

Aceste ajutoare se dau numai pentru o singură dată.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Septemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p.
v-pres.

G. Baritiu m. p.,
secret.

„La Federation de peuples greco-latins“,

revistă septămânară de interese pacifice Mediterane, se publică dela 14 Iulie a. c. în format de fascicul de opt pagine de câte trei coloane pe hârtie de lucs. — Abonamentele se trimit cu mandat postal de *doue - ḑeci franci* directorului seu, d. prof. **A. Gromier,** 3, *via del Melarancio* **Florenţa** (Firenze), **Italia.** [255] 1—3

Invitare la subscripţiunea

de acţiuni încă la dispoşiţiune a 100 fl. de ale **„celei dintâiu fabrici transilvane de lumini de stearin în Sibiiu.**

Acţiunile subscrise au a se solvì în ratele următoare:

25% adecă **25 fl.** per acţiune la subscrere
25% „ **25** „ „ „ **până la 15 Noemvre**
şi 50% „ **50** „ „ „ **până la sfêrşitul lui Decemvre a. c.**

Posesorii acestor acţiuni date acum se bucură, întru cât vor fi solvit punctuos până la sfêrşitul anului plăţile, de pretensiunea deplină la dividenda ce va resulta la sfêrşitul campaniei curente, va se ḑică la sfêrşitul lui Iunie 1883.

Dorind cineva informaţiuni, comptoriul **fabricei (strada Turnului (Saggasse) Nru 27)** este gata ale da cu toată promptitudinea. Aici se poate vedè şi bilanţul general din urmă, conform cărui dupa dotarea fundului de reservă cu 10% şi alte dessărcinări, sau plătit acţionarilor circa **8% divedenda** per anno pe campania încheiată la sfêrşitul lui Iunie a. c.

Dl **P. J. Kabdebo,** banchier în Sibiiu, este autorisat a primì subscrieri, precum şi a încassa şi cuita solviri de rate. [248] 2—3

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 4—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera şi în toată lumea, recunoscut de multe autorităţi medicale şi probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb şi în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greaţă de bucate, venin şi morburi de nervi, contra paralisiei şi reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupţiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurăţenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăţă şi se preface într'un curent nou de viaţă.

Drept dovadă despre stima cea mare cătră Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetăţii, prin subscrieri de câte un penny (va se ḑică 4 cruceri).

Preţurile pilulelor lui Morison
1 părechie de scatule mici Nr. 1 şi Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguţătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguţătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: ***Morison & Comp.***
London 33 Euston Road.

[230] 3—6

GEGOSSEN VON TÖTTE WALSER
PESTEN 1864

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☜ (232) 7—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 113. Sibiiu, Marți 28 Septemvre (10 Oct.) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 Septemvre.

După cum am arătat cu altă ocasiune dieta Ungariei a avut sĕ se deschidă în toată forma numai astădi. Într'aceea cluburile diverselor partide au folosit timpul și s'au întrunit spre a se consulta între altele și despre atitudinea de observat față cu turburările antisemitice din dilele din urmă.

În ședința cea dintâiu a clubului independenților treaba a venit la un conflict serios. Conflictul a isvorît din desbaterea despre atitudinea partidei față cu mișcarea antisemitică. Mocsary, presidentul clubului, a anunțat interpelațiuni cu scop de a interpela pe guvern pentru amenințarea Pojonului cu *statariul* și pentru confiscațiuni de broșuri antisemitice în Agria. O parte din partidă — oratorul acestei părți a fost de astădată dep. Helfy — s'a pronunțat contra unei acțiuni a partidei în direcțiunea aceasta, ca sĕ nu se pară, că partida independenților ar favorì mișcarea antisemitică și ar desaproba mĕsurile guvernului pentru suprimarea mișcărei. Cât sûnt de tari elementele antisemitice în partida independenților se vede din împregiurarea, că cu toate espunerile lui Helfy, majoritatea partidei, deși numai în princip, s'a declarat pentru interpelațiuni. Asupra modului de procedere partida se va înțelege în altă ședință. Până una altă partida se va silì ca se încungiure o disparitate fățișe în sinul ei.

Mișcările, de altă parte, după ce se aședaseră în câtva, par a se repeta sau a se ivì din nou. O telegramă, care poartă datul din 7 Octomvre n. spune că în Szerdahely și Nyarasd s'au spart ferești. Evreii de astădată se vede că n'au stat su mânile în sin, pentrucă telegrama spune că agresorii au fost „trimiși acasă cu capete sparte“. Organele administrative încă tot mai cer miliție spre suprimarea mișcărilor.

„Cestiunea evreească“ s'a desbătut și în dieta provincială a Austriei inferioare. În ședința dela 7 Oct. n. s'a pus la ordinea dilei petițiunea dep. Schőnerer, prin care se cere regularea cestiunei evreesci. Desbaterea a fost scurtă, de oare ce, dieta, cu toate voturile contra douĕ a trecut peste petițiune la ordinea dilei. Schönerer însĕ a folosit ocasiunea ca se spună în dietă, că dacă dieta nu ia la desbatere petițiunea și nu caută a da o soluțiune dreaptă cestiunei, sĕ nu se mire nimenea, „când poporațiunea și la noi (în Austria) se va apuca a o resoalve în mod violent.“

Mare sgomot a făcut în presa vieneză un memorand intitulat: „*Wiens militärische Bedeutung*“ (Insemnătatea militară a Vienei) de vice-colonelul I. Rechberger de Rechkron, la însărcinarea direcțiunei c. r. a archivului de rĕsboiu. Memorandul are în vedere eventualitățile, când monarchia ar fi atăcată dela meadădi, resărit sau dela meadă-noapte. Eventualitatea din urmă, care cuprinde posibilitatea unui resboiu cu Germania, a displăcut foarte, din temere că ar putè strica alianței cu Germania. De aceea „D. Ztg.“ a și primit din cercuri competente o rectificare de cuprinsul, că memorandul nu e alt ceva decât un studiu academic și că este netact că a putut vedè publicitatea Fortificarea Vienei, prevĕdută în memorand și care „D. Ztg.“ promitea a o combate, remâne, după rectificarea dată de cercurile competente, numai un studiu academic.

Raportul dintre Austro-Ungaria și Rusia se presentă după diversii corespondenți ai diarelor puțin hotărît. Unele diare îl presintă „încordat“. Așa „Allg. Ztg.“ într'o corespondență mai lungă esprimă temerea că Rusia nu se învoesce cu anecsarea definitivă a Bosniei la Austro-Ungaria, dacă nu i se va da undeva o compensațiune.

Regele Serbiei se află în Viena. În 12 Oct. n. va pleca de acolo și va merge la Rusciuc, ca sĕ se întâlnească cu principele Bulgariei, unde va fi întêmpinat cu mare solemnitate. Scirile care cerculau dilele aceste, că regele Serbiei după sosirea a casă va fi silit a se retrage în favorul fiiului seu Alecsandru, se vede, că au fost numai faime alarmatoare.

Despre raportul dintre Austro-Ungaria și România aflăm în „Națiunea“ următoarele:

Se scrie din Bucuresci „Corespondinței din Pesta“:

Nu mai este îndoială, că o schimbare s'a operat în opiniunea publică în România relativ la aprețiarea relațiunilor dintre Austro Ungaria și România, imensa maioritate a națiunei române ține mai cu seamă a stabili o înțelegere amicală cu Ungurii ale căror instituțiuni liberale au atâta asemănare cu ale României și cari au atâtea interese comune cu Românii, pretutindeni pe unde este vorba de amenințările panslavismului, inimicului comun. „Gazette de Roumanie“ rĕspundênd unui articol din „Neue Freie Presse“ dă în respunsul sĕu un resumat prea interesant de ideile predomnitoare din România. Acest ziar califică de greșită aserțiunea, că starea relațiunilor României cu Austro-Ungaria ar fi rea, și dice:

„Vor oare sĕ facă din nou alusiune la cestiunea Dunării? Dar dacă organele de publicitate s'au lăsat, în ambele țĕri, sĕ alunece în rĕtăciri de limbagiu, pe cari noi le am blamat și le am desaprobat, n'a fost în decursul negoțiărilor nimic, care sĕ fi autorisat pe Austro-Ungaria a ne arĕta neîncredere sau ostilitate. N'a fost în această cestiune, de cât o discuțiune de interese cum sĕ întâmplă pretutindeni și adesea, fără ca, cu toate acestea, sĕ se fi depărtat un singur minut dela considerațiunea, ce 'și datorau mutual și fără ca sĕ se fi amestecat în desbatere un element, căruia s'ar fi putut atribuì un caracter strein sau particular.

„Am voi ca confratii noștri din Austro-Ungaria sĕ nu mai prìmiască așa de lesne aprețiări, cari n'au nici un fondament și sĕ fie convinși de adânca și sincera noastră dorință de a trăi în bune și leale relațiuni cu vecinii noștri. Noi nu voim sĕ luăm inainte drepturile nimenui; cel mai mare interes al nostru este de a nu ne creea vrășmași. Ne trebue pace și liniște; avem nevoie sĕ ne simțim asigurați pentru a duce la capĕt bun organisațiunea interioară pe care o urmărim. Am voì noi de poftă și de plăcere sĕ provocăm o situațiune care ar fi lipsită de siguranță, care îndreptând atențiunea noastră în altă parte, ar face grea, dacă nu imposibilă, ținta la care trebue sĕ ne devotăm toate puterile? Țeara își dă foarte bine sama de trebuințele sale ea scie că nimic nu se cade a o distrage dela o lucrare destinată a'i asigura viitorul și ea se dă acestei lucrări fără a pune la mijloc vre-o gândire, fără a cugeta la vr'un scop care sĕ nu se indrepteze către progres, în ce privesce starea sa economică, către desvoltarea resurselor sale întelectuale materiale și morale.

„Numai pentru că au bănuit la noi pe ne drept, nu vom înceta a o afirma, niște pretențiuni, cari nu s'au manifestat cu toate acestea nici odată niște proiecte ascunse de ambițiune politică, au respândit în publicul țĕrii lor, diarele și oamenii politici de dincolo de Carpați idei de o neincredere, care sûnt de o potrivă supărătoare și pentru ei și pentru noi.

Corespondentul diarului autografiat *Corespondance de Pesth* se înșală când pretinde, la începutul scrisoarei sale, că o schimbare s'a operat în opiniunea publică în România asupra aprecierilor relațiunilor între Astro-Ungaria și România.

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

— O! aceasta nu-i părere de rĕu! — dise ea încet, întindêndu-i mâna, înroșindu-se cu suris. Eu sûnt atât de fericită în locul lui Raoul aici! Căci dênsul acuma e un bărbat sfânt, care nu poate sĕ facă decât numai bine în toată viața sa. Dênsul de bună seamă e atât de fericit și vesel cum n'a fost nici odată. Eu am plâns numai de bucurie.

— Sigur, — dise Tassilo, — nici n'am considerat altfel lacremile dtale, decât nisce sfinte lacrime de pretinie. Crede-mĕ, Editho!

— El a fost totdeauna bun și evlavios, n'a avut greșeli și slăbiciuni ca alți oameni. Nici odată n'am vĕdut sĕ fi făcut ceva nepotrivit; când era de față, toate păreau schimbate în giurul lui. Nici odată nu s'a certat cu mine, ca pruncii rĕi, și totdeauna m'a apĕrat în potriva tuturora. Nici nu-'ți poți închipuì, cât de bun a fost dînsul!

— Cine ar putè sĕ fie așa de bun — în ochii dtale! — adause el încet.

Atunci sosì mama Edihtei, care în deșert își asceptă fiica acasă, de aceea plecà sĕ o caute și Tassilo se duse cu ele acasă.

Trecù câtva timp, până când Editha prinse curagiul sĕ întrebe dacă Berthalda s'a rentors. În sfêrșit ea sĕ decise și când întrà în casă, audì pași grăbiți înaintea sa, și eată că sosì și Tassilo.

— Cât de palidă esti, Editho! — esclamà Berthalda. Pĕcat că n'ai fost cu noi; de bună seamă ți-ar fi făcut bucurie mare, vĕdênd ceremonia sfântă. Pentru mine a fost îngrozitoare.

— Îngrozitoare? întrebà Editha, privind cu nisce ochi mari și triști spre amica sa

— Sĕ-l fi vĕdut! Era atât de palid, atât de palid ca sfântul Sebastian în catedrală, cum stă legat de stêlp. A trebuit sĕ se chinuiască grozav. Și sfinții părinți au dis că l'ar fi hirotonit mai de mult, căci din început s'a purtat foarte bine.

Editha privì spre Tassilo.

— Dar totuși părea că se bucură, nu-i așa? — întreba dênsa cu resuflu greu.

— O da, părea atât de vesel, ca Sfântul Stefan, când l'au bătut cu petri; și acela a vĕdut ceriul deschis și ângerii cântând cu arfă.

— Și fost-au flori pe altar?

— Da, așa cred; dar Raoul era îmbrăcat cu totul în negru, par că ar fi avut cămașe de moarte; la brâu avea o funie și pe cap o măramă mare albă, eată așa. În dreapta 'i ținea un baston mare.

— Un baston? — întrebà Tassilo.

— Da, acesta personifica munca, și în dreapta o luminare. Și luminarea i lumina fața; aceasta părea întocmai, ca și când lucoarea s'ar fi vĕdut prin fața lui glorificată, și fără trup, — atât de străvedie fu aceea.

Editha scoase un suspin cu plânset scurt.

— Dar apoi — continuà Berthalda, episcopul începù sĕ vorbească și i-a dis sĕ se esamineze încă odată serios dacă are tăria a primi asupra-și sarcina grea; încă e liber, poate alege; dar din oara aceasta va fi mort pentru lume, pentru ai sĕi, pentru sine însuși; el va aparținea numai lui Dumnedeu; dacă simte puterea facă un pași înainte.

Berthalda se oprì și aruncà în ascuns o privire spre Editha.

— Și apoi? — întreba aceasta

— Și apoi, urmà Berthalda, — el își ridicà ochii spre ceriu și făcu un paș înainte; după aceea cădu cu fața la pământ ca un mort și remase zăcênd așa. Și episcopul și toți preoții și toți credincioșii îngenunchiară, și 'ți spun era atât de mare tăcere în biserică, încât oamenii mĕ audiră cum plângeam.

Și apoi? — introbà Editha, pe când lacrămile i se scurseră încet pe obradii.

— Apoi episcopul a făcut spre el semnul crucii și dise ca credincioșii sĕ se roage pentru el, care s'a jertfit întru mărirea lui Dumnedeu.

---

*) Familia.

Nici o schimbare nu s'a operat la noi; am apreciat în tot-deauna valoarea bunelor raporturi, ce trebue sě întreţinem cu vecinii nostri, şi dacă am susţinut şi susţinem drepturile noastre în cestiunea Dunărei, aceasta nu vrea sě ḑică, că voim sě înăsprim acele raporturi cu Austro-Ungaria.

Depinde dar de cabinetele din Viena şi din Buda-Pesta de a face sě dispară dintre ei şi noi ori-ce motiv de nemulţămire. Cât pentru aceea, ce ne privesce pe noi, nu am variat nici-o-dată în opiniunile noastre atât asupra apreţierei relaţiunilor ce avem cu Austro-Ungaria, cât şi asupra cestiunei Dunărei.

Dela o vreme încoace, scrie „Telegraphul“, ḑiarele din Viena şi Pesta se arată foarte îngrijate de visitele ce au întreprins în aceste din urmă timpuri suveranii din peninsula balcanică. Ele nu věd în aceste visite de cât pregătiri pentru alianţe contra Austro-Ungariei. Chiar şi pe noi ne amestecă presa austro-maghiară în această alianţă şi vrednic de observat este, că mai ales ḑiarele din Pesta vorbesc astă-ḑi cu mult respect despre România. Ele nu mai ḑic ca altă dată că, cu un regiment de honveḑi pot inneca toată armata română în Dunăre. Din contră, ele ar dorì sě ne vaḑă apropiindu-ne de Austro-Ungaria, pe care o věd amenințată de panslavism. Eacă în adevěr ce scrie „P. Ll.“ în numeru'i dela 3 Octomvre:

„Se scie că întrevederea ce avù de curênd loc între principele, Alesandru al Bulgariei şi regele Carol al României 'şi va avea urmarea ei într'o întâlnire a principelui Bulgariei cu regele Serbiei. În genere nu se atribue o mare însemnătate acestor întâlniri ale principilor, şi chiar noi credem că au dreptate aceia, cari le atribuie numai caracterul unor politeţe. Faimoasa alianţă a tutor Statelor balcanice, care se vede de ani prin capetele panslaviştilor turbaţi, va remânea încă pentru mulţi ani numai o gogoriţă. Singură România n'are nici un interes de a întra în această alianţă. Totuşi nu suntem obicinuiţi a vedea politica română mergênd în tot deauna pe căile desemnate de interesele cele mai vitale ale ţěrei. Oare-care tradiţiuni fatale şi trufia unora din bărbaţii de Stat au făcut pe tinerul Stat sě se strice adesea ori cu amicii lui şi sě se supună inamicilor lui. Dar instinctele sănătoase nu se las sě fie pentru multă vreme îngenunchiate şi este foarte dreaptă speranţa, că România va lua în curând acel loc însemnat printre Statetele din peninsula balcanică ce i se cuvine de drept. Pentru aceasta ea n'are trebuinţă de coaliţiuni aventuroase cu Statele vecine. De altminteri relaţiunile dintre România şi Bulgaria sûnt de-o astfel de natură, în cât nu pot se primească o sporire a amiciei dintre ele. Românii nu consideră ca cel mai bun efect al atacului lor contra Plevnei, că a creat o Bulgarie independinte, şi bulgarii din partele nu voesc sě renunţe la pretensiunile lor asupra Dobrogei, asupra căreia pretind a avea un drept mai mare ca România Astfel dar s'a îngrijit ca pomii panslavişti sě nu crească până la cer şi coaliţiunea Statelor din peninsula balcanică va rěmânea încă pentru multă vreme numai o chimeră.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Maderat, 25 Septemvre. Petrecerea socială arangiată de inteliginţa română în Maderat la 22 Aug. st. v. în favoarea fondului scolar de aici, a reuşit cât se poate de bine; numai decât la terminul prefipt au fost toţi oaspeţii adunaţi şi cu voie bună de seara până în ḑiori de ḑiuă au petrecut. — Arangiatorii după putinţă s'au silit aşi implinì datorinţa aşa, încât oaspeţii s'au depărtat mulţămiţi; una ce a lipsit a fost, că petrecerea trebuia sě fie împreunată cu o prelegere, insě de astă dată nu s'a putut, promitem însě, că la altă ocasiune vom suplinì şi aceasta lacună. Ar fi foarte de dorit ca astfeliu de petreceri sociale sě se arangeze din când în când în fiesce care comună atât pentru înmulţirea fondului scoalelor noastre confesionale, cât şi pentru convenire, căci mai putem ḑice, că inteliginţa noastră e moartă. Credem şi scim, că grigile şi necasurile lumesci, ce'l intimpină 'l aduce pe preot şi învěţătoriu acolo de 'şi uită de datorinţele sale cele are ca atare, şi de oare-ce starea materială nu-i concede, ca se participe la alte petreceri mai înalte, căci acestea sûnt împreunate cu mai multe spese, noi tare credem, că petrecerile arangiate în provincie cu mai puţine spese vor alunga întristarea şi durerea din inima fie-sce-căruia, şi din împărtăşirea ideilor se pot nasce multe lucruri bune şi folositoare causei noastre comune. — În speranţă că confraţii nostri din comunele vecine ne vor urma şi vor face şi aceea, ce la noi a lipsit, lăsăm se urmeze aci numele acelor domni, cari au contribuit şi participat la această petrecere, şi anume: Illustrit. Dn. Petru Aţiel, fost. comite suprem în com: Arad şi de presinte proprietar mare de vie în Maderat 10 fl., Ioane Morariu, preot în Maderat 10 fl., preşedintele com. arang. 8 fl.. Adalbert Mihailoviciu adv. în Siria 5 fl., Gavrilă Ardelean not. com. în Galşa 5 fl, Petru Borlea preot în loc 5 fl., Dr. Daniel Ötvös medic cerc. din Pancota 3 fl., George Constantin deputat dietal 3 fl. Gerasim Arsiciu ad. not. în Siria 3 fl., Ioane Popescu ad. not. în loc 3 fl., Demian Gabor jude reg. în Siria 2 fl., Iosif Ursu preot în Curta-cheriu 2 fl., George Carabas, preot în Araneag 2 fl., Nicolau Stefu învěţătoriu în Siria 2 fl., Vicentiu Ioanoviciu preot în Cuvin 2 fl., N. Caraconi ad. în Siria 2 fl., Ioan Morariu preot în Ternova 2 fl., Demetru Machiu Ardelean adj. not. în Clusindia 2 fl., Alexandru Secoşau din Pancota 2 fl., Simion Buda econom din Pancota 2 fl., George Faur tut. orf. în Pancota 2 fl., Teodor Stan preot în Cherechi 2 fl., Emanuil Filimon not. com. în loco 2 fl. 56 cr., Mihaiu Vancu adj. not. în Galsia 1 fl. 40 cr., Adalbert Pituc preot gr. cath. în Galsia 1 fl. 50 cr., Livius Beldea teolog din Siria 1 fl., Dingfelder Sigismund din Pancota 1 fl., Moise Morar din loco 2 fl., Ioan Ionescu învěţ. în loco 2 fl. şi Vasiliu şi Vasiliu Tătar, cand. not. în Galsia 2 fl. Suma toată 83 fl. 46 cr. detragêndu-se erogaţiunile 71 fl. 38 cr. mai remâne venit curat pe seama fondului scolar 12 fl. 08 cr.

După ce comitetul arangiator esprimă adânca mulţămită Domnilor şi Doamnelor, cari ne au onorat cu presenţa lor, îşi ţine de datorinţă a esprima deosebita mulţămire dlor Cristina Morari din loc, şi Maria Ardelean, notareasă în Galşa, precum şi d-şoarei Elena Popescu din loc, cari au ajutat foarte mult comitetul arangiatoriu întru arangiarea acestei petreceri.

Varietăţi.

* (Denumire). Contele Gedeon Raday este denumit ministru al honveḑimei. Cu ocasiunea aceasta i s'a conferat şi demnitatea de consiliar intim al Majestăţii sale.

* (Himen.) Dl Teodor *Herman*, teolog şi D-şoara Raveca n. *Cupşa* au serbat cununiile dlor Duminecă în 16 Septemvre în Cupşeni.

* (Comet.) În ḑiare cetim de un timp încoace despre ivirea unui comet. În 27 Sept. (8 Octomvre) a fost observat şi aici în Sibiiu. Se poate vedè dimineaţa înainte de rěsăritul soarelui cu 2—3 oare, în direcţiunea meaḑănoapte resărit. Cometul are o coamă (coadă) lungă. După měsura vulgară sau după socoteala cum se poate vedè cu ochii ţi s'ar părè că coama e de 20—25 stângini; eară lăţimea coamei de 1 stêngin. Prof. Weiss, director al observatoriuluì astronomic din Viena a calculat că în 16 Septemvre când a fost mai aproape de soarre a fost $4^1/_2$ miloane de chilometri departe de soare şi 148 mil chilometri departe de pămênt. Fiind aşa aproape de soare o parte considerabilă din părţile solide a le cometului s'au topit. Se ḑice că cometul acesta este identic (va se ḑică acelaşi) cu care s'a věḑut la 1668. Cometul se vede în fie care ḑi mai curênd ca în ḑiua premergătoare; succesiv însě perde din claritate.

* (Un fiacru) de aici a trecut alaltăeri în Guşteriţă cu trăsura peste fiiul unui sibian cam de doisprăḑece ani într'un mod aşa de nefericit încât ia mai rupt capul de către corp, ia sdrobit capul şi peptul. Nenorocitul era surdo-mut, moartea a urmat îndată.

* (Antisemitism în Cluj). Ḑiariului „Sieb. d. Tageblatt“ i se scrie dela Cluj că în 4 Octomvre n. s'au găsit pe biserici şi pe hoteluri afişuri cu inscripţiunea: „le a zsidokkal!“ (jos Evreii), şi „le az urakkal!“ (jos domnii!). „Afişurile, continuă coresp., de bună seamă importate din Ungaria, au pricinuit oare care nelinisce, ceea ce este încâtva esplicabil, dacă avem în vedere elementul cel revoluţionariu al cismarilor de acolo“.

* (Brumă) s'a věḑut Sâmbătă dimineaţa şi în ḑilele următoare, şi încă brumă groasă.

* (Congresul economic Român). Societatea „Concordia Română“ din Bucuresci şi „Clubulŭ comercianţilor şi meseriaşilor Români“, din Iaşi, au decis a convoca un Congres economic Român, care se va întrunì la Iaşi, în luna lui Octomvre, ḑiua 10 a. c. pentru a desbate şi pune basele unui sistem de economie naţională.

Nu ne îndoim, ḑic, foile române de preste munţi, că juna noastră Societate „Încuragiarea“, care s'a fondat ḑilele trecute în Giurgiu, va lua toate měsurile, ca sě trimită unul sau mai mulţi representanţi la Congres, cari, la întoarcere în sînul societăţei, vor respândì cunoscinţele dobêndite la Congres. Eată apelul:

Societatea „Concordia Română“ din Bucuresci şi „Clubul Comercianţilor şi Meseriaşilor Români“ din Iaşi, urmărind scopul propăşirei economice a Românilor în toate direcţiunile, au decis: Convocarea unui „Congres economic român“, care se va întrunì la Iaşi, în luna lui Octomvre, ḑiua 10, anul curent, pentru a desbate şi pune bazele unui sistem de economie naţională.

Atunci se ridică Raoul încet şi îi fu iertat se atingă potirul şi în sfêrşit earăşi îngenunchia înaintea episcopului, care îi puse mâna pe capul lui şi îi ḑise, ca prin puterea spiritului sfânt sě resiste satanei şi tuturor încercărilor sale. Îţi poţi închipuì Editho, că totul a fost foarte frumos. Şi după acestea el devenì aproape cu totul străin, ca şi când nici nu s'ar ţinea de noi. Dar pentru ce plângi, Editho?

— Eu? dar nu plâng de fel.

— Dar aceste ce-'s? — ḑise Berthalda, arětând picurile de lacrămi pe rochia Edithei.

— Aceste sûnt stropuri de rouă! — ḑise Tassilo serios şi se făcù că nu observă privirea mănioasă cei arunca Berthalda.

Raoul era în oraş. Editha scia aceasta. El şedea la un preot bětrân şi îndeplinea zelos serviciul sěu şi până când se va hirotonì întru preot. El evita cu luare aminte sě întêlnească pe Editha, şi dacă totuşi conveniau, o saluta fugitiv şi trecea mai departe. Aceasta făcea ei dureri ce nu sě pot descrie; ea totuşi n'a creḑut ca dînsul sě devină cu totul străin, şi-l aştepta ḑi cu ḑi sě-l revaḑă, şi seara vărsa lacrime ferbinţi pe perinele sale albe şi mici. De odată lumea i părea atât de goală si rece, ca şi când vieaţa ar fi perit din ea; şi dênsa începù de nou sě'şi roage mama ca s'o ducă la mănăstire. Dar mamă sa i ḑicea, că este o fiică fără iubire, de cumva crede că va face un lucru plăcut lui Dumneḑeu, lăsânduşi mama singură

Şi mamă sa se împotrivia cu atât mai mult dorinţei acesteia, cu cât vedea mai bine, că Tassilo se atrage mai mult de fiica ei. El începù sě vină mai des şi atunci se aşeḑà mai ales lûngă mamă sa, cu care conversa mult, netezindu-i pisica.

Puţine ḑile mai lipsiau până la hirotonirea lui Raoul, când mama Edithei ḑise ficei sale:

— Copila mea, Eu cred că mě poţi face prea fericită şi sper că şi pe tine.

— Cum mamă? — întrebà ea, ridicânduşi greu pleoapele obosite.

— Dacă ai devenì o nevastă bravă iubită şi bogată, am scăpa de toate neajunsurile, şi aşi putea sě trăesc bătrêneţe vesele şi aşi legăna nisce nepoţei în braţele mele.

Editha căḑù în genunchi lângă ea şi-'şi ascunse obrazii în mânile sale.

— O! mamă, mamă, nu pot sě-ţi aduc altă jertfă? Rogute cruţă-mě de aceasta!

— Dar ai căpěta un bărbat escelent, care te iubesce mult.

— Dar eu nu iubesc pe nime. Nici nu sûnt născută pentru viaţa conjugală. O, mamă? cum a'şi putè sě fericesc pe cineva?

— Lasă asta în grijea lui: el cugetă, că e destulă fericire sě te poată avea.

— Dar eu mě tem.

— Asta va trece, dacă te vei deprinde.

— Oh dar aibi milă de mine mamă!

— Aibi tu milă de mine, Editho!

Tinera copilă îşi frangea mânile şi ḑise cu ochi în lacrime:

— În toată vieaţa mi-am dorit pacea mănăstirii, dar mai ales în timpul din urmă atât de mult, atât de mult.

— Fetele nu sciu ce e bine pentru ele.

— Ah! dacă tu ai cunoasce mai bine inima mea cea pěcătoasă!

— Atunci ţi-aş ḑice, că nu eşti vrednică sě fii mireasa ceriului.

Editha plângea.

— Eu ţi-am fost totdeaună fiică ascultătoare numai de astădată nu pretinde dela mine supunere!

— Chiar de astadată o poftesc.

— Nu pot. — nu pot.

Nu fii nebună, Editho. Eu numai atâta vreau, sě mě ierţi a îngriji de fericirea ta. Şi tu te păzeşci, par că ar fi moartea ta.

— Va şi fi aceea, mamă.

— Taci că nici nu scii ce vorbesci! Nu uità, că dacă nu vei primi de bărbat pe acela, pe care ţi-l'am ales, eşti o fiică lipsită de iubire care ţ-ai uitat de datorie, şi care îţi espuni mama la o bătrâneţă miseră, singuratică şi nemângăită! Acuma te du!

Editha mai voia se ḑică ceva; dar mamă sa i făcù semn cu mâna ca sě easă.

(Va urma)

Toţi Românii din toate unghiurile ţĕrei, care vor bine-voì a adera sau a participa la acest Congres, precum şi Societăţile române, care vor trimite representanţi, vor adresa adesiunile D-lor la Societatea în Bucuresci, Calea Rahovei, Nr. 16 sau la Club în Iaşi.

Tot de oda-tă se face cunoscut, că în toate Duminecile dela 10 oare a. m. înainte, se vor face într'uniri pregătitoare în Bucuresci, în locul societăţii şi în Iaşi, în locul Clubului, unde se vor-desbate bazele cestiunilor asupra cărora Congresul va avea se delibereze. Asemenea într'uniri, ar fi dorit ca din iniţiativa cetăţenilor, sĕ se facă şi prin celelalte oraşe ale ţerei.

Principalele puncte de care Congresul va avea ase ocupa vor fi;

Industria mare. Industria Casnică. Comerciul en gros (toptangerie). Comerciul în detaliu în genere. Comerciul de cereale. Comisionari. Agricultura. Vinicultura. Spirtoase. Mine. Igiena.

Modul de a forma capitaluri pentru industrii, comerciu, întreprinderi de lucrări, agricultură, mine şi altele.

Toată presa Română, este călduros rugată, sĕ se asocieze la acest Congres şi sĕ dea puternicul sĕu concurs.

Preşedintele societăţii „Concordia Română“.
C. Porumbar.

Preşedintele „Clubului Comercianţilor şi meseriaşilor Români“ din Iaşi.
N. Demetriu.

* („Revista lumei latine“) va fi titlul unui nou organ de propagandă latină, ce va aparea în curênd sub direcţiunea d-lui baron de Tourtoulon.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Despre uciderea lui Mihaiu-Vodă-Viteazul.

(Nouĕ documente istorice.)

(Urmare şi fine.)

Traducerea românească.

George Basta, avênd sub mâna sea oştirea lui Sigismund Batori, urmând victoria, întră cu oştirea în Transilvania, şi... reducênd oraşele şi locurile acelei provincii la supunerea majestăţii cesareă... şi arĕtând bună-voinţă către Români şi de a'l pune ear pe tronul Românie, ḑicêndu'i de mai multe ori şi îndemnându'l ca sĕ... cu multă bună-voinţa. Dar el aretând, că puţin se îngrijesce de aceasta, rĕspundea cu tăriă că nu este timpul de a se ocupa în momentul de faţă de acest lucru, neavênd în sufletul seu rĕu acea sinceră credinţă şi devotament, pe care le datora şi le jurase majestăţii sale pentru atâtea bine-faceri ce primise dela dênsa, ci numai se arĕta, deşì preocupat numai de interesele particulare, după cum se putea vedea din bătaia în contra Transilvanilor în care (deşì încă mai domol) se duse numai de ura şi rĕsbunarea sea particulară, dându se pe faţă totdeauna cu obicînu'ta'i cruḑime în contra acelorași Transilvani, cruḑime întrebuinţată în diferite moduri, puind sĕ ucidă pe ascuns pe toţi acoia ce i cădeau în mână, chiar şi pe aceia, cari în revoluţiune fuseseră credinciosi maestăţei sale, după cum în urmă omorî pe Cornis Gasparo, pe drum pe când se ducea sĕ sepredea lui Basta, după ce a fost arĕstat de Transilvani resculaţi şi a continuat dea fi credincios majestăţei sale şi pe lûngă acestea a mai pus focuri în ţeară în contra ordinului şi intenţiunei lui Basta, care-le după aceste şi alte semne ale necredinciosului şi ale barbarului, băgând de samă rĕutatea şi necredinta sea, şi că stringea mereu oameni şi că măria mereu tabăra sa şi că fără scirea lui luase din forturile dela Şimleu şi din alte locuri 10 bucăţi de artileriă şi adăugêndule la alte 6, pe cari le ţinea la sine pentru a tracta cu inamic pentru o tradare; trămisese 400 călăreţi sub pretestul de a 'şi lua soţia şi fii dela Făgăraş. Basta, pentru acestea, ţiind ochii mereu asupra lui şi observând toate miscările lui înţelese, că trămitea adesea curieri în diferite părţi şi că alţii asemenea 'i veneau, şi nu se scia unde. Dete pentru aceasta Basta poruncă ca sĕ'i pândească, sĕ'i prindă pe toţi şi, d'impreună cu scrisorile, sĕ'i aducă la el. Şi fiindcă pe urmă s'a descoperit astfel trădarea prin ḑişii curieri şi scrisorile sale, în cari trata mai ales cu Paşa turc din Temişoara şi cu Batori, ca sĕ trădeze prea dreapta causă a majestăţii sale şi de a'şi pune oştirea sea alături cu duşmanii. Basta, aflând astfel totul, chemà în grabă consiliul, şi, după a tuturor părere, dete ordin ca sĕ se chieme acest Român în consiliu, unde avea de gând sĕ'i probeze vina lui şi sĕ 'l aresteze, ca apoi sĕ 'l predea justiţiei maestăţii sale. Dar dênsul nu voi sĕ vină, ci chiar se pregătia de fugă. Ceea ce aflând Basta, dede îndată poruncă colonelui Pezzen ca, cu regimentul sĕu şi cu companiele de Valoni, sĕ se ducă cât de îndată ca sĕ'l aresteze şi că, de se va împotrivì, va scì el ce se facă. Astfel acest colonel, ducêndu-se şi încongiurând îndată cortul în care se afla, 'i trămisă vorbă, că trebuia sĕ se dea prins maiestăţii sale, ceea ce auḑind Românul numai decât puse mâna pe sabie pentru a se apăra. Atunci aflându-se mai înainte ca cei alţii un căpitan Valon, acesta 'l isbì cu alebarda în pept, din care pricină căḑênd pe pământ fu îndată ucis cu desăvârşire de cei alţi, şi i se desfăcù capul de trunchiu, fără nici o împotrivire nici mişcare din partea a lor sĕi ce se aflau de streajă, cari deteră toate scrisorile, printre cari s'au găsit multe cu privire la trădare, şi altele ale măjestăţii sale către Basta, pe cari Românul pusese mâna. După această esecutare, Basta numai decât trămise un curier de deplină informaţiune către majestatea sea, ce şi până astăḑi, 15 ḑile după aceasta, nu s'a mai vĕḑut, temêndu-se, sĕ nu i se fi întêmplat ceva pe drumul primejdios, picând numai în cele din urmă un oare-care Morando Fossato din Milan, care a dat această scire trămisă de ḑisul colonel Pezzen, doctorului, fratele sĕu, plecat 8 ḑile după fapt şi după espediţiunea şi plecarea curierului, care fusese trămis de Basta şi încă nu sĕ întorsese.

Parangonând împregiurările relatate prin acest document cu raportul generalului Basta către archiducele Mateiu scos la lumină nu de mult (v. pag. 266-267, vol. IV din documente pentru istoria Românilor culese de Ead. Hurmusaki. Bucuresci 1882) aflăm în deplină concordanţă istorică faptele următoare:

1. Că Mihaiŭ începuse a aspira la lucruri noue.

2. Că a scris într'ascuns Secuilor şi Românilor sĕ i se supună lui.

3. Că în tabăra sa accurea Răzziani, Munteni şi Moldoveni

4. Că a alungat din bisericile dela Alba Iulia pe Iesuiţi.

5. Că Basta 'i-a făcut probosiri.

6. Că Mihaiu i-a rĕspuns prin interpretele sĕu Gio Ragusen, că maiestatea sa nu are atâta trebuinţă de Transilvania, după ce are mai multe alte provincii.

Că Basta primise nesce scrisorì din partea lui Mihaiu către Sigismund, scrise de banul Mihalcea, din care generalul împĕratului se asigurase că principele Român voia se încorporeze Transilvania cu cele-lalte douĕ principate românesci.

Pentru toate aceste capete de acusare formate asupra lui Mihaiu-vodă„ generalul împĕrătesc ḑice, că „a fost forţat sĕ caute de a se asigura de persoana principelui Român, însĕ acesta voind a se apĕra, a fost ucis, după ordinile date de Basta acelor, ce au făcut esecuţiunea.“ Basta mai adaoge încă o considerare însemnată: ḑice, că dacă el mai întârḑia putin, Mihaiu era aproape de a întra, cu ai sĕi Razziani, Români şi Cosaci, în Alba-Iulia, unde pusese sĕ 'i pregătească palatul din cetate.

Mai sûnt şi alte fapte însemnate in acest raport al lui Basta, precum buni-oară trădările unora din Românii, cari încongiurau pe princişorul Marcu, fiul lui Petru, pe care Basta 'l destina pentru a ocupa tronul Valachiei. Dar de o cam dată am voit a arĕta potrivirile dintre raportul lui Basta cu scriptul fără nume ce publicarăm, dar care se vede a fi emanat din aceiaşi sorginte. Scriptul acest anonim sĕ află în culegerile istorice ale lui Bongars (collectanea Bongarsii historica) cuprinde următoarele:

1. Că tabăra lui Mihai crescea din ḑi în ḑi mai mult.

2. Că ea se întărise cu vre'o 16 tunuri.

3. Că Michai trămise vre'o 400 de călăreţi spre Făgăraş.

4. Că Basta îl pândea şi împenase drumurile cu ai sĕi.

5. Că esecuţiunea o încredinţà colonelului Pezzen, fratele doctorului de curte cu acelaşi nume.

6. Că colonelul Pezzen avu ordine sĕ'lu şi ucidă pe Mihai.

7. Că îndată după esecuţiune trimise Basta depline informaţiuni la Maestatea Sa cesareă.

8, Ca şi colonelul Pezzen înscinţase pe doctorul, fratele sĕu, cu opt ḑile mai târḑiu după omorul lui Mihaiu.

Un lucru însă nu se spune nici într'un document, nici într'altul care este că Basta credea că Transilvania era sĕ fie pentru totdeauna perdută de către Mihaiu.

Această idee o aflăm intr'alt document, pre care de asemeni îl găsim în colecţiunea Bongarsiană. Acest document scris în franţuzesce are titlul următoriu: *Copie de la lettre* du Sr. Georges Fogaras, le 3 Ootomvre 1600

Într'această scrisoare a lui Basta către fine generalul prea credincios împĕratului, ḑice:

„Je finirais la presente vous prian de croir que i-ay fort bien cogneu le hasard que i-ay couru en ceste resolution de prendre les armes contre les Vallaques, et par ainsy Dieu a voulu favoriser et le bon droit de Sa Ma-té et ma bonne intention, d'au tant que (comme iavois escript auparavant) l'Empereur se rendoit M-e de ceste province avec telle occasion ou iamais“.

Aceste le cugeta generalul Basta cu mult înainte de ce Mihaiu-Vodă îşi pregătise palatul în Alba-Iulia.

Care va sĕ ḑică că Basta şi-a fost pus bine în cuget şi a format un plan anume, ca sĕ prindă armele în *contra Românilor*, şi că prin urmare uciderea lui Michaiu a fost întru esecutarea acelui plan.

Mai clar decât atâta se poate?

Mihaiu a plătit cu capul sĕu deşteptarea Românilor din secolul al XVI, pentru unire şi independenţă.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Octomvre n. 1882.

Viena:	62	13	63	48	32
Timişoara:	13	28	69	83	46

Bursa de Viena şi Pesta

Din 7 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.40	119.20
Renta de aur ung. de 4%	87.45	87.50
Renta ung. de hârtie	86.65	86.70
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.—	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	97.75
Sorţi unguresci cu premii	117.25	117.—
Sorţi de regularea Tisei	109 50	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 60	77 30
Renta de aur austriacă	95.30	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.—	130 —
Acţiuni de bancă austro-ung.	826.—	826.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	303 25	303.25
Acţiuni de credit austr.	314.10	314.25
London (pe poliţa de trei luni)	119.35	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9.47	9.46½
100 marce nemţesci	58 40	58.30

Nr. 329. 1882. 258 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei invĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Fântâna cu terminul până la Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 90 fl. v. a. dela popor, şi dela tot copilul âmblătoriu la scoala o jumĕtate de pâne.

2. Cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Sublicanţii vor avé a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului

Cohalm, 20 Septemvre, 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.
Niculae Mircea m. p.
adstr. ppresbiteral

Nr. 241 1882 [257] 1—3

CONCURS.

Penteu ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala gr. or. confesională din Sinca nouă protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sût

1. Salariu anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare din fondul scolastic. —

1. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne trebuincioase de încălḑit.

Dela candidaţi se cere sĕ fie Români de comfesiunea gr. or. cleric sau pedagog provĕḑut cu atestat de cualificaţiune, şi prelângă limba maternă, sĕ aibă şi cunoscinţa limbei maghiare ca sĕ o poată propune elevilor în scoală.

Doritorii de a ocupa postul acesta învĕţĕtoresc, au de a'şi asterne concursele sale până la terminu mai sus aretat instruate conform statului organic şi regulamensului congresual din 1878 la subsemnatul.

Făgăraş, 22 August 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial
Petru Popescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 175 [254] 2—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nucşoara cu filia Mălăeşti din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg, cu termin până la 15 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

a) Salariu anual de 250 fl. v. a.

b) Cuartir natural şi lemne de încălḑit.

Cei ce doresc a ocupa acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din „Statut. Org.“ şi al regulamentului pentru învĕţământ până la terminul sus memorat.

Haţeg 15 Septemvre 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.
Ioan Raţ m. p.,
ppresb.

Nr. 214 [253] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postulului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteratul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) Bani gata 120 fl. v. a. prin repartiţie dela popor plătiţi în 3 rate şi anume: la începerea cursului scolar la anul nou şi la finea lui Maiu.

b) Cuartir natural în edificiul scoalei.

c) Lemnele trebuincioase de foc.

Petiţiile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Mercurea 15 Sepembre 1882.
Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii
Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbit.

Nr. 218. [246] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învěţătoresci la scoala confesională gr. or. din comuna Cacova protopresbiteratul Săliştei se escrie concurs cu terminul pănă în 1 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 220 fl. v. a. plătiţi în 4 rate din fondul bisericesc.
2. Cuartir liber în edificiul scoalei
3. Folosirea grădinei scolare.
4. 5 orgii de lemne din cari se va încălḑì şi scoala.

Concurenţi au se fie absoluţi de pedagogie cu atestat de cualificaţiune sě scie cântările bisericesci, fiindcă vor fi datori a cânta în tot timpul Dumineca şi Sěrbătoarea în Biserică. Mai departe vor fi datori a cultiva grădina scolară de pomĕrit al cărei venit 'l va trage ½ invěţătoriul şi ½ se va adauge la fondul scolariu.

Doritorii de a ocupa acest post învěţătoresc au a'şi aşterne suplicile concursuali pănă la terminul sus indigitat înstruate conform Statutului organic şi Regulamentului congresual din 1878 directe oficiului protopresbiteral al Sălişteí în Sibiiu.

Cacova, 12 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial prin

Ioan Hanzu m. p.,
paroch şi preşed. al comit. parochial.

Nr. 94.]242] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învěţătoresci la scoala confesională gr. or. din Cetea (Csáklya) cu terminul pănă la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual 160 fl. v. a. ce se solvesce în rate lunare din cassa bisericei.
2. Cuartir liber în edificiul scoalei
3. Lemne sufiiciente din pădurea comunei.

Concurenţii au sě arete şi cunoscinţa limbei maghiare.

Cererile concursuali instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 8 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 118 [245] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Orăştiei se escrie concurs cu termin pănă la ultimul Septembre a. c.

1· La scoala centrală din Orăscioara de sus cu salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.

2. Gelmar cu salariu anual 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.

3. Dâncul mic cu salariu anual 50 fl. v. a. cuartir şi lemne.

4. Temeşasa cu salariu anual 50. fl. v. a. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a'şi aşterne cererile lor instruite în sensul stafutului organic şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul pănă la terminul sus scris.

Orăştie 13 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicoolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 35. [241] 3—3

CONCURS.

Staţiunea de învěţătoriu la scoala confesională greco-res. din Daia protopresbiteratul Sebeşului e de a se întregì la 26 Septemvre 1882 st. v. spre care scop se escrie concurs.

Salariul învěţătoriului stă din 200 fl. v. a., cuartir şi un stêngin de lemne.

Doritorii de a se aplica la aceasta staţiune au sě 'şi înainteze suplicile lor înzestrate cu toate documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 pănă la sus însemnata ḑi oficiului protopresbiteral din Sebeş.

Daia în 5 Septemvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Cancelaria advocatului

Dr. N. Olariu,

se află în **strada Măcelarilor Nr. 25** etagiul prim. [250] 2—3

Depuneri

de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5** %

ear' sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . **5**½% interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului și încetă cu ḑiua premergătoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însě, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile. La 1 Ianuarie și la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează și se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului și condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel și în cartea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pelûngă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări și ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina“
[228] 4—4 *Institut de credit și de economii.*

Nr. 4896 civ. — 1882. (259) 1—3

Publicaţiune.

Cu privire la cererea lui **Bogdan Korbuly** pentru încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Suia (Szinye)** s'a ficsat ca **ḑi de pertractare** la faţa locului în comuna **Suia,** ḑiua dela **15 Decemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** pelûngă acea observare, că interesaţii sě se presenteze sau în persoană sau prin împuterniciţii lor, căci dacă una sau altă parte nu ar fi de faţă s'ar considera ca și când ar fi învoită cu comasarea; cererea se poatea vedè în registratura acestui tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 23 Septemvre 1882.

Nr. 5118 civ. 1882. [260] 1—3

Publicaţiune!

Pentru stabilirea condiţiunilor de încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Borcutului** se ficsează ca **ḑi de pertractare ḑiua dela 20 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în faţa locului în comuna **Borcutului,** unde toţi câţi în puterea cărţei funduare sûnt interesaţi ca proprietari sûnt avisaţi a se înfăţisa cu acea observare, că la cas că nu se înfăţişează se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 23 Septemvre 1882.

Sz. 9238 tkvi 1882. [261] 1—1

Árverési-hirdetmény!

Alólirt kir. telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy „Albina“ hitelintézet végrehaitatónak **Suciu Avram** végrehajtást szenvedö ellen **463 frt** iránti ügyében a **463 frt** töke, ennek **1881 eví November hó 18-töl járó 6**% kamatai, **3 frt 10 kr.** ovási ⅓ % váltodij **22 frt 67 kr.** eddigi **8 frt** jelenlegi és még ezutáni késégek felhajtására a **Suciu Aron** és neje **Popa Anna** nevém felvett doborkai 45. sz. tjkvben A+1—10 usz. 89. 490. 1190-a. 1493. 2869. 3253. 3323. 4220. 4711. 6458. 6459. hrsz. és összesen 187 frtra becşült ingatlanak az **1882 évi Deczember hó 6.ik napján** d. m. **9 orakor a Doborkai** irodában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak, u. m.

1-ör. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul is az árverésre kilüzött birtokok al fognak adatni, de az ingatlanok egyenként kiáltandók ki. —

2-ör Arverezni kivánok a végrehajtató kivételével tartoznak az ingátlan becsárának 10%-et készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezóhéz letenni. —

3-ör. Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben és pedig az elsöt az árveréstöl számitandó 15. 30. és 45. nap alatt ugyon azon naptól számitandó 6% kamatokkal együtt a helybeli kir. adó miot birói letéti pénztárnál lefizetni. —

A bánatpénz az utolso részletbe fog beszámittani. — Miután az ingatlanok egészben az 1881 évi 60 t. cz. 156 §. a. pontja értelmében számodók el, szabadságábanáll Szuciu Aronné szül: Popa Annának a követelést magához váltani vagy az ingatlanokra árverezni és ez esetben az ö fele része tekintetében se bánatpénzt se vételárt lefizetni nem tartozik, mivel az árverés csak a Szuciu Anna tartozásáért rendeltettet el.

4-őr. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez idötől öt illetik de a tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni. Az átruházási költségek vevöt terhelik.

5-ör. A mennyiben vevő az árverési feltételek barmelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére az 1881 évi 60. t. cz. 185. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett, ujabb árverés alá bocsáttatni, és az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1882. évi september 15 én tartott üléséből.

Conspectul operaţiunilor,

Institutului de credit şi de economii „Albina“

în luna lui Septemvre 1882.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu 31 August	60,297.66
Depuneri	69 085.24
Cambie rescumpĕrate	139,870,72
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	2,985.29
Interese şi provisiuni	12,104.65
Chiriă . , ... , . .	91.67
La fondul de pensiune . .	56.23
Monetă vêndută	67 979.50
Efecte	6,054.75
Conturi curente . . . . , . .	110,036.47
Diverse	1,612.43
	470,174.61

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	46,400.79
Cambie escomptate	157,626.76
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	25,541.—
Interese pentru depuneri . . .	249.26
Contribuţiune şi competinţe . .	41.04
Dividende . . . . . , . . .	980.—
Conturi curente . i	92,394.46
Salarie şi spese	1,896.33
Monetă cumpĕrată	108,651.93
Contul de clădire	7,103.25
Diverse	3,567.24
Mobilar	331.53
Saldo în numerariu cu 30 Septemvre	25,391.02
	470,174.61

Sibiiu în 30 Septemvre 1882.

Visarion Roman m. p.,
director esecutiv.

I. Lissai m. p.,
comptabil. (256) 1—1

Invitare la subscripţiunea

de acţiuni încă la dispoziţiune a 100 fl. de ale **„celei dintâiu fabrici transilvane de lumini de stearin în Sibiiu.**

Acţiunile subscrise au a se solvì în ratele următoare:

25% adecă **25 fl.** per acţiune la subscriere
25% „ **25** „ „ „ **pănă la 15 Noemvre**
şi 50% „ **50** „ „ „ **pănă la sfêrşitul lui Decemvre a. c.**

Posesorii acestor acţiuni date acum se bucură, întru cât vor fi solvit punctuos pănă la sfêrşitul anului plăţile, de pretensiunea deplină la dividenda ce va resulta la sfêrşitul campaniei curente, va se ḑică la sfêrşitul lui Iunie 1883.

Dorind cineva informaţiuni, comptoriul **fabricei (strada Turnului (Saggasse) Nru 27)** este gata ale da cu toată promptitudinea. Aici se poate vedè şi bilanţul general din urmă, conform cărui dupa dotarea fondului de reservă cu 10% şi alte dessărcinări, s'au plătit acţionarilor circa **8**% **divedendă** per anno pe campania încheiată la sfêrşitul lui Iunie a. c.

Dl **P. J. Kabdebo,** banchier în Sibiiu, este autorisat a primì subscrieri, precum şi a încassa şi cuita solviri de rate. [248] 3—3

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

ANTÖTTE WALSER
PESTEN 1864

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☚

(232) 8—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 114. Sibiiu, Joi 30 Septemvre (12 Oct.) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumeraţiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condiţiunile în fruntea foaiei.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Septemvre.

În şedinţa casei deputaţilor Ungariei, după constituire, deputatul Polonyi a interpelat guvernul pentru podul drumului de fer dela Solnoc. Ministrul bar. Kemény a respuns că podul nu e periculos.

Dep. Mocsáry a interpelat: pentru ce a ordinat ministrul de internè *statariul* în comitatul Pojonului, fără de al fi cerut municipiul. În respunsul ce l-a dat ministrul de interne la interpelaţiunea aceasta, declară: că n'a ordinat publicarea statariului şi a procedurei acestuia, ci a dat comisarului guvernial plenipotenţă, ca la cas de lipsă sě facă întrebuinţare de el. Ministrul pe timpul cât va fi la guvern, nu va avea consideraţiuni cu libertatea personală a lotrilor, ucigaşilor şi a tĕciunarilor ci va scutì averea şi viaţa cetăţenilor pacinici din ţeară. În casuri de acestea va lua tot-de-una mĕsuri corespunḑĕtoare. Majoritatea a luat respunsul ministrului spre sciinţă.

Dep. Onody, despre care se respândise scirea neîntemeiată, că şi-a perdut urma în străinătate, şi-a ocupat locul în casa deputaţilor şi a anunţat pe astăḑi o interpelaţiune în afacerea dela Tisza-Eszlár.

La sfêrşitul septămânei acesteia ministrul de finanţe va pune pe masa casei bugetul pe 1883.

Antisemitismul nu se aşeaḑă. O telegramă dela Budapesta la „D. Ztg.“ spune că, ieri în 10 Oct. n. toţi deputaţii dietei ungurescì au primit, sub cuvertă tipărită, manifestul congresului antisemitic dela Dresda. — Manifestaţiuni antisemitice mai anunţă telegraful dela Panciova şi dincolo de Laita dela Olmütz. În Panciova s'au aflat afişuri pe păreţi cu inscripţiunea! „Nu cumpĕraţi dela Jidovi“! Şi foi volante numĕroase de cuprinsul acesta s'au împărţit între cetăţeni. În Olmütz s'au găsit împrăsciate în piaţă şeduli de cuprins antisemitic. Unii cred, că aceasta nu e altceva, decât o manevră din partea Cechilor, ca sě depărteze pe alegătorii evrei dela alegerile municipale.

Din părţile de meaḑă ḑi, dela Agram şi dela Belgrad publică „Morgen-Post“ douĕ telegrame originale, după care Bosnia şi Erţegovina e cutrierată de emisari rusesci, cari asigură că Rusia se înarmează pentru un resboiu nou. Alţii eară din Serbia asigură că în curênd va apărea o proclamaţiune a împĕratului Austriei, prin care va ceda Bosnia Serbiei. Mai caracteristică e telegrama datată din Belgrad, în care se spune că în districtul Valievo a apărut o bandă de lotri, care este foarte părtinită de poporaţiune. Nicola Cristici, fostul ministru de interne (în Serbia), e trimis ca comisariu al guvernului în district. Se ḑice că lotri sûnt insurgenţi.

În acelaşi timp se telegrafează din Cattaro, că toate scirile câte sosesc din capitala Muntenegrului sûnt de acord, că raporturile dintre AustroUngaria şi Muntenegru sûnt foarte încordate. Faimele din ḑilele din urmă despre o crisă ministerială în Muntenegru stau în legătură cu încordarea aceasta. În Cetine se luptă douĕ partide pentru putere. Una vrea întreţinerea raporturilor bune cu cabinetul din Viena şi ca urmare, e înduplecată de a face concesiuni în toate diferenţele dintre Muntenegru şi Austria. Ceealaltă, cea rusească; nu vrea sĕ scie de nici o concesiune şi e resolută a împinge lucrurile la estrem. Gravaminele Muntenegrului au în vedere punctele următoare: 1. repatriarea insurgenţilor fugiţi în Muntenegru; 2. rebonificarea speselor avute cu intreţinerea fugiţilor; 3. fortificările în Crivoscia; 4. vama cea mare de import şi esport din partea Austriei. Ceea ce privesce repatriarea fugiţilor, în Muntenegru nemulţămirea e mare: că Austria nu primesce nici una din condiţiuni, cu deosebire nu vrea se scie nimica de amnestie, ci cere supunerea insurgenţilor necondiţionat. Muntenegru susţine că mulţi dintre insurgenţi au depus armele numai în urma intervenţiunei sale şi promiţêndule mijlocirea sa la Austria. În urma acestor diferenţe neutralitatea faţă cu Austria se observă într'un mod foarte laş. Aşa voevodul Ghiuro Vucotici, unul dintre inspiratorii insurecţiunei din Erţegovina, care din causa aceasta fu arestat, e pus pe picior liber şi procesul început în contra lui s'a suprimat. Mai departe în ḑilele acestea au aflat primire bună în Muntenegru nisce desertori din miliţia teritorială bocheză, cari au trecut cu armatura completă peste graniţă. Şi din Erţegovina au desertat, mulţi dintre cei asentaţi, între acestia şease recruţi din Mostar, cari au desertat aşijderea cu armatura completă. În urma acestor întêmplări recruţilor din districtele erţegovinene din vecinătatea Muntenegrului li s'au luat armele şi li se dă numai în timpul cât se deprind cu ele.

În legătură cu cele din numĕrul trecut publicate şi de noi despre încordarea între Austro-Ungaria şi Rusia mai adaugem tot după „Allg. Ztg,“ ceea ce scrie un coresp. al acestei foi dela Belgrad. Corespondentul foaiei „Allgemeine Zeitung“ aduce în combinaţiune raporturile Muntenegrului şi Serbiei faţă cu Austro-Ungaria şi cu Rusia şi ḑice, că în Muntenegru şi Serbia se oglindează lupta premergătoare dintre cele două puteri. Serbia prin amiciţia dintre ea şi Austro-Ungaria a perdut o parte însemnată din vaḑa ei în toată peninsula balcanică. Ridicarea Serbiei la regat a fost primită cu rĕceală. Încercarea lui Pirocianaţ, ca sĕ înduplece pe Austria a ceda Serbiei pe lângă anumite modalităţi Bosnia, a fost respinsă şi prin aceasta s'a dovedit şi imposibilitatea de a'şi recâştiga guvernul Serbiei simpatiile perdute. Altfel stau lucrurile cu Muntenegru sau mai bine cu principele acestuia, care se bucură nu numai în Rusia, dar şi la Slavii din peninsula balcanică de simpatii. Din raporturile acestea resultă că conflictul cel mare între cele două puteri se apropie tot mai mult.

Corespondentul foaiei „All. Ztg.“ arătând cum are sĕ se desvoalte conflictul pe peninsula Balcanilor între Austria şi Rusia amintesce şi de posibilitatea, că Rusia va face pe principele Muntenegrului rege în Serbia; ear prin căsătoria principelui Bulgariei cu fiica principelui Nichita va produce o apropiare între Serbi şi Bulgari, care se va încerca a scoate pe Austria din provinciile ocupate. Atunci resboiul între Rusia şi Austro-Ungaria va fi foarte aproape.

Ministrul president italian Depretis a rostit în 8 Octomvre la Stradella înaintea alegătorilor sĕi un discurs care se poate considera de programa guvernului italian. Ministrul crede că legile de pănă acum sûnt de ajuns pentru scutirea instituţiunilor şi a ordinei publice. Arătânduse însĕ că nu ar fi de ajuns, camera cea nouă, ce are a se alege, va îngrigì de ce mai este de lipsă. Nu crede mai departe că clericalilor li se mai pot face alte concesiuni. Ce privesce continuarea înarmărei ţerei, cerută cu insistenţa, ba cu multă resignaţiune, de toate partidele italiane, ministrul e de părere că aceea sĕ meargă mână în mână cu puterea financiară a ţerei, mai ales acum când Italia se află în raporturi amicale cu puterile esterne.

Dela Bucuresci se telegrafează că legatul român dela Belgrad Catargiu va fi înlocuit cu cel de la Brusela (Mitileneu).

Sciri din Constantinopole spun că Sultanul ar fi stat în cores-

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Catedrala era îndesuită de oameni; soarele strălucea prin sticlele colorate ale ferestrilor şi sunetele moi ale organelor se perdură la înălţimea boltiturilor. Cât de serbătoresce a sunat vocea episcopului, când a întrebat, dacă Raoul este vrednic pentru primirea sacramentului? Ce vedere frumoasă a fost aceea, când omul bĕtrân îşi puse mânile pe capul tinĕrului şi o lată raḑă de soare revĕrsá lumină asupra lui Raoul! Acum dînsul poartă ornatul preoţesc şi mânile-i se unseră cu oleul sfânt, ca tot ce va atinge sĕ fie sfinţit. Acum era iertat sĕ slugească şi el liturgie. Când s'a întors, rĕdicând în sus potirul, în toată mulţimea nu vĕḑù decât pe Editha, a cărei ochi erau ficsaţi spre dînsul.

În momentul, în care privirile lor se întâlniră, tinera copilă se cutremurà şi căḑù fără simţire pe peatră.

Faţa lui Raoul se întunecà şi când o întoarse earăşi spre altar, suferinţa într'atâta o denaturà, încât părea o faţă de martir.

Tassilo ajutà copila lipsită de simţire sĕ se ridice, dar după ce fu dusă din biserică, el nu o petrecu acasă, căci ochii Berthaldei erau ficsaţi spre el.

Tassilo scrise părintelui sĕu, că nu simte vre o atragere deosebită pentru Berthalda; dar a găsit o copilă, care i place mult mai bine, dar aceea e săracă. El primì rĕspunsul, că amorul va urma în căsătorie; e foarte de dorit sĕ-'şi ia de soţie o moştenitoare bogată; şi până acum a stêrnit mirare, că n'a făcut aceasta.

Tassilo suspinà. Cugetà la purtarea Edithei manifestată la toată ocasiunea, şi mai ales în timpul din urmă dênsa devenì atât de capriţioasă, încât nimene nu putea se trăească în pace cu ea. Chiar şi cu bunică sa ajunse a fi nerăbdătoare şi câte odată ea primia dela nepoata sa nişte respunsuri atât de necălite, încât trebuia sĕ tacă spre a'şi păstra autoritatea.

— Nu eşti înţeleaptă, iubita mea copilă, — ḑise ea, — astfel nu se câştigă nici o inimă bărbătească. Pune scăluşi limbei tale! Recunosc în tine neşte înclinări moştenite dela mumă-ta, care adese ori îmi respundea aşa, dacă voiam sĕ o opresc la marginea prepastiei, unde totuşi a căḑut têrênd cu sine şi fiul meu.

— Mai de grabă am moştenit de la tine limba ascuţită, bunică.

— Cu deosebirea, că tu nici odată n'ai învĕţat sĕ o înfrânezi.

— Nimenea nu m'a învĕţat aceasta.

— Căci în genere esci nemoderabilă.

— Şi eu puteam sĕ deviu înfrênabilă, de cumva nu mĕ aflai totdeauna plăcută şi bună şi încântătoare, pănă când devenìi ceea ce sûnt, pănă când respinsei şi spăriai pe oameni, pănă când ajunsei atât de nefericită ca nici un om pănă la mine.

— Taci — strigà bunica.

— Ba, nu voi tăcè: vreau sĕ vorbesc. Dacă eram atât de necrescută, încât nici un om nu mĕ putea suferì, tu-mi ḑiceai încântătoare. Mĕ aţîţai tot-deauna sĕ ḑic şi mai mult. Tu m'ai învĕţat sĕ rîd de oameni; m'ai sărutat, când meritam bătaie şi ai pedepsit pe Raoul, când eu eram de vină. Acuma tot binele e omorît în mine şi nu cunosc alta decât pasiunea mea proprie, ardentă, pe care nu o pot stăpânì, sĕ fie în joc chiar şi viaţa şi fericirea mea. Ar fi trebuit sĕ mĕ baţi, bunico.

— Şi astăḑi pot sĕ-ţi fac aceea! — ḑise bătrâna cu privire fulgerătoare, şi cu buze tremurânde şi redicându-şi mâna sus, dete nepoatei sale o palmă, încât aceea vĕḑu schintei înaintea sa şi cele patru degete lăsară ca urmă nisce trăsuri albe pe faţa ei.

Berthalda stătù câteva momente ca împetrită; apoi fugì din odaie, trêntind uşa, se închise în camera sa, dădù cu capul de părete, apoi făcù cu foarfecile rane mari în braţul sĕu şi gândì sĕ se omoare. Dar atunci i pondenţă cu rebelii din Egipt şi după ce Arabì paşa a fost declarat pe faţă de rebel.

---

*) „Familia“.

„Journal des Débats“ despre escesele dela Pojon.

Cetatea noastră, scrie un coresp. a ḑiarului „J. des Débats“, a fost ieri şi alaltăeri teatrul esceselor celor mai regretabile contra evreilor, la casele cărora populaţiunea agitată a spart giamurile cu petri. Aceste desordini s'au produs cu ocasiunea serenadelor date de asociaţiunile veteranilor oraşului funcţionarilor din nou aleşi ai Societăţei de ajutor pentru bolnavi. Poliţia intervenì şi la 10 oare liniscea fu restabilită.

„Doi agenţi ai poliţiei fură loviţi cu petri.

„În şedinţa ţinută ieri după ameaḑi de municipalitate, prefectul poliţiei, d. Korschuba, fu interpelat în privinţa acestor incidente. El declarà că n'a fost însciinţat decât foarte tărḑiu de cele ce se petrecuse şi promise că va desfăşura pe viitor cea mai mare energie.

„Dar seara chiar mai multe grupuri se formară din nou pe pieţele publice.

„Populaţiunea aclamà pe deputaţii Istoczy şi Onody, antisemitici foarte cunoscuţi şi poliţia fu incapabilă de a împrăştia grupurile.

„În fine pela oarele $9\frac{1}{2}$ apăru o companie de soldaţi cari, cu armele încărcate şi cu baionetele curăţiră stradele. În urma acestor dispositiuni populaţia începù sĕ bombardeze cu petri casele locuite de evrei, sĕ spargă giamurile, sĕ arunce cu petri în sinagogă şi scoala comunităţei ortodocse şi sfărâmară ferestrile casei fundaţiunei Tedesco, din strada Kisfaludy, unde se află templul şi scoala nouei comunităţi 'evreesci. Cu toate aceste a încetul cu încetul soldaţii isbutiră sĕ se facă stăpâni pe situaţiune; agitatorii fură împrăştiaţi şi în parte respinşi în strada Viereimergasse. După unspreḑece oare totul întrase în linisce.

S'au făcut numĕroase arestări. Mai mulţi indiviḑi sûnt foarte uşor răniţi. La Saint-Georges, în apropiere de Presburg, au avut loc de asemenea în aceste din urmă ḑile escese reiterate.

„Într'o şedinţă estraordinară ţinută la 27 Septemvre, consiliul municipal al acestei localităţi a otărît, în cas de a se reinoi turburări, se pedepsească pe toţi culpabilii impunêndu-le de a da cuartir militarilor.

„Se crede că turburările nu se vor mai reinoi. Astfel deputatul Simonyi, redactorul şef al ḑiarului „Grenzbote“ din Pojon a adresat populaţiunei acestui oraş un călduros apel conjurând'o sĕ se abţină dela ori ce escese. Numĕroase familii evreesci din Presburg s'ar fi refugiat la Viena.

„Din causa acestor turburări s'a amânat târgul ce trebuia sĕ se ţină la Presburg la 2 Octomvre.

„Ministrul de interne în Ungaria, a hotărit că legea marţială va fi aplicată în oraşul şi comitatul Pojonului contra tuturor acelora, cari s'ar face culpabili de omor, de furt cu mâna armată sau de incendiu.“

Gurile Dunărei.

Sub acest titlu „Neue Freie Prese“ publică următorul articol important:

Între politica rusească si politica austriacă esistă un contrast aproape diametral opus, nu numai în ce privesce interesele, dar chiar şi în privinţa metodei. Cei din Petersburg de două sute de ani ţin morţiş la aceeaşi tradiţiune; ei se cred indreptăţiţi a elibera pe toţi creştinii din peninsula balcanică de sub domnia otomană şi a-i tracta pe toţi aceştia ca pe nişte protegiaţi rusesci; sau cu alte cuvinte, ei reclamă în favorul ţarului rusesc moştenirea Bizantinilor. Cei din Viena din contră 'şi schimbă tradiţiunile şi vederile, şi fac achisiţiuni în triunghiul iliric, cari nu numai că nu măresc puterea Austriei, dar din contră o slăbesc, şi instreinează pe vecinul otoman, fără sĕ câştige în schimb simpatia Slavilor. Cu deosebire în acea parte a politicei orientale, care se ocupă de Dunăre, se poate observa mai lămurit acest contrast. Rusia n'a încetat nici odată de a privì această mare cale pe apă, în cursul ei de jos, ca pe un traect natural, destinat a servì aspiraţiunile rusesci în peninsula balcanică. Austria din contră, ea de multe ori a dovedit un indiferentism neexplicabil pentru giganticul fluviu, de şi Dunărea este artera vieţei sale. Până acuma n'a sciut sĕ facă sĕ triumfeze autoritatea şi interesul sĕu prevalent nici măcar pe cursul fluviului dela Porţile de fer până la Galaţi, de şi are în faţa sa numai stătuleţe ţermurene. Avantproectul este mort şi îngropat, proectul Barrére încă nu este acceptat, comisiunea mixtă cu presidenţia Austriei este încă numai un vis, şi causa la toate acestea este că puternica Austrie sufere de bună voie sĕ i se strice toate planurile, de România, la spatele căreia se află suflerul rusesc.

Noi n'am fi revenit încă de astăḑi asupra acestei teme, care abia peste vr'o câte-va luni va devenì earăşi actuală; revenim însĕ, din causă că Rusia, ca de obiceiu, a dat nascere unei controverse, în ce privesce competenţele comisiunei europene dunărene la gurile rîului. Cestiunea este de a se scì, dacă inginerii ruşi sûnt indreptăţiţi sĕ facă mĕsurători la gura Chiliei fără aprobarea comisiunei europene. Membri comisiunei, cari pe timpul acela se aflau în Galaţi ca comitet restrâns, contestară dreptul Rusiei şi cei din Newa la rândul lor susţineau, că gura Chiliei în virtutea tractatului de Berlin a trecut în posesiunea Rusiei şi prin urmare competinţa comisiunei dunărene a fost restrânsă *eo ipso* numai asupra gurei dela Sulina. Această controversă, după natura ei, poate că nu va provoca divergenţe de o importanţă deosebită, dar ea este de un interes principal, de oarece trebue sĕ esaminăm cestiunea, dacă tractatul de Berlin în adevĕr a dat gura Chiliei în posesiunea Rusiei. Dacă ar fi vorba numai de mĕsurătorile inginerilor ruşi, atunci n'ar fi nimic; se poate însĕ uşor întêmpla, ca după aceste mĕsurători sĕ urmeze lucrări de fortificaţiuni şi atunci n'ar fi ilusoriă numai competenţa comisiunei dunărene, dar cu ea s'ar perde şi libera navigaţiune pe Dunăre. Da, din causa unor asemenea eventualităţi a fost Rusia mai înainte împinsă dela ţĕrmul braţului Chilia, şi prin tractatul de Berlin n'a devenit rusesc braţul Chilia ci numai ţĕrmul stângal acestuia. Delta dintre braţele gurilor şi prin urmare şi ţermul drept al braţului Chilia, s'au acordat României.

De aceea şi vedem în tractate, pretutindenea unde este vorba de comisiunea europeană dunăreană, numai numirea de „guri“; între singuraticele braţe nu se admite nici o deosebire. În articolul 16 din pacea dela Paris, după ce s'a constatat mai întâiu, că toţi voiesc ca mĕsurile stipulate la congresul din Viena în privinţa navigaţiunei, sĕ se aplice şi „la Dunăre şi gurile ei“, sĕ ḑice: Se va însărcina o comisiune cu însĕmnarea şi esecutarea lucrărilor, ce vor fi necesari pentru curăţirea gurilor Dunărei dela Iasccea încolo, de băncile de năsip şi de toate celelalte obstacole. „Penlru-ca sĕ se asigure şi mai bine libertatea navigaţiunei“ (articolul 20 din tractatul de Paris) graniţa rusească din Basarabia sĕ mută mai în lăuntru. Tractatul de Pontus dela 13 Martie 1871 pe care la pregătit principele Gorciacof, ca „un hoţ în timpul nopţei“, pe când Francia şi Germania se aflau în resbel una cu alta, ce-i drept au făcut multe spărturi, favorabile Rusiei, în dispositiunile cele mai esenţiale ale tractatului de Paris, dar articolul 4 din acel tractat confirmă în modul cel mai expres comisiunea dunăreană cu toate competinţele ce i se dase de tractatul din Paris şi durata funcţiunei ei fu prelungită până la 24 Aprilie 1883. Ba articolul 7 din tractatul de Pontus merge şi mai departe şi ḑice: Toate construţiunile şi stabilimentele făcute în conformitate cu tractatul de Paris din 1856 şi cu tractatul de faţă se vor bucura de aceeaşi neutralitate, care au avut'o şi până acum şi toate părţile contractante vor respecta pe viitor această neutralitate sub ori-ce fel de împregiurări. Privilegiile ce resultă din tractat se întind asupra intregului personal adminisrativ şi technic al comisiunei.“

Până acum nu s'a făcut nici o deosebire în ce privesce braţele diferitelor guri. Nu care cumva înse s'a făcut vre o schimbare prin tractatul de Berlin? Articolii 45 şi 46 vorbesc despre schimbările teritoriale, care au sĕ se facă între România şi Rusia. Dincoace de braţul Chiliei până la mare se întinde graniţa cea nouĕ a Rusiei, dincolo de braţ delta rĕmâne în posesiunea României. Articolul 52 pentru mai marea siguranţă a liberei navigaţiuni pe Dunăre dispune, ca toate fortificaţiunile şi forturile pe cursul fluviului dela Porţile de fer „până la guri“ sĕ se distrugă şi alte nouĕ sĕ nu se mai facă. Articolul 53 confirmă toate tractatele aranjamentale, actele şi decisiunile, privitoare la drepturile, privilegiile, prerogativele şi angajamentele comisiunei europene dunărene.

Din cele espuse urmează: că prin înaintarea graniţei rusesci braţul Chiliei nu s'a scos de sub competenţa comisiunei europene dunărene şi nu s'a dat în stăpânirea Rusiei. De asemenea urmează, că mĕsurătorile inginerilor ruşi la gura Chiliei în adevĕr trebuesc supuse aprobărei comisiunei. Prin aceasta nu voim sĕ ḑicem, că acum pentru o asemenea cestiune de formă, trebuie numai decât sĕ se nască un conflict de competenţă, credem însĕ că „Journal de St. Petersburg“ merge prea departe, când revindecă pentru Rusia braţul Chiliei pe basa tractatului de Berlin şi când voesce sĕ restrângă dreptul comisiunei europene numai la gura Sulinei. Astăḑi mĕsurătorile rusesci sûnt numai un bagatel; dar dacă astăḑi o lăsăm pe Rusia în credinţă, că gura Chilici este a ei, atunci în curênd vom avè se combatem lucrările de fortificaţiuni la gura chiliei şi atunci cestiunea va fi cu mult mai grea. „Naţiunea“.

Afacerea creditului în România.

Nu e de mult, decând în presa germană am cetit că guvernul Germaniei a îndreptat cătră camerile comerciale germane un cercular privitor la creditarea, ce se face comercianţilor din România. Cercularul a fost nefavorabil creditului pentru comercianţii români şi a provocat resimţĕmênt nu numai în cercurile comerciale, dar chiar şi în cele a le guvernului. Presa română din România a dat espresiune resimţĕmêntului.

Cu posta de eri am primit dela Iaşi o broşurică de 16 pagine, în limba francesă, în care se espune că în Iaşi s'a format o reuniune (cererile) de comercianţi români, care se pune la dispositiunea ori şi cui din străinetate spre a da informaţiuui asupra neguţătorilor din cetatea Iaşilor.

Mĕsura aceasta, ḑice broşura, este dictată de fraudele numĕroase căror se fac culpabili comercianţii evrei, cari inundează piaţa de acolo şi cari prin reaua lor credinţă discreditä negoţul de acolo în străinătate. „Un jidov, se ḑice mai departe, venit fără a se sci de unde se aşeḑă la noi. Avênd un capital mic începe comandând în tr'o piaţă streină industrială marfă de o valoare de cinciḑeci de ori mai mare de cât e capitalul de care dispune, şi emitênd poliţe. Sosită o dată marfa în magasinul sĕu, o desface cât se poate de curênd cu un preţ mai jos de cum e valoarea ei, făcênd în chipul acesta comerciantului onest o concurenţă neloială. În urmă el ofere creditorilor sĕi în străinătate 30 până la $40^0/_0$ şi aceşti din urmă considerând distanţa unde se află, ne avênd nici un mijloc de control şi de urmărire, preferà a se arangea cu el.“

Broşura spune cum comerciantul jidov repetă operaţiunea aceasta. Dacă i succede sĕ se îmbogăţiască bine, dacă nu, într'o bună dimineaţă dispare şi lasă pe creditori sĕ se descurce cum vor puté.

Reuniunea, pentru evitarea astor fel de întêmplări neplăcute, propune mai multe modalităţi de a se asigura creditorii contra fraudelor, între cari cea mai de căpetenie este: a luà informaţiuni dela reuniune despre starea celui care cere credit.

Broşura publică şi o listă de faliţi dela 1870—1882; lista cuprinde 200 de nume, toate, afară de unul, jidovesci. „Pasivele acestor faliţi fac 7 milioane de franci. Este însĕ lucru de notarietate publică, că falimentele cari se împacă clandestin întrec de opt ori cifra aceasta. Se poate ḑice cu siguritate, că în decurs de ḑece ani jidovii faliţi din Iasi au păgubit pe creditorii lor cu cel puţin 50,000,000 franci“ — încheie broşurica.

Varietăţi.

* (Milan regele Serbiei în Viena). Foi vieneze de luni publică următoarea notiţă: Eri înainte de ameaḑi Albert, regele Saxoniei, a făcut visită de o jumĕtate de oară regelui Milan al Serbiei în „Hotel Imperial“. Încă până a nu se fi sfêrşit visita monarchului saxon, s'a presentat în hotel adjutantul general, generalul de artilerie bar. Mondel, spre a anunţa pe $11\frac{3}{4}$ oare visita împĕratului. La $11\frac{3}{4}$ oare Maj. Sa, în uniformă de mareşal, cu cordonul crucei celei mari a ordinului Tacova, însoţit de adjutantul de serviciu a venit în echipagiu închis de curte şi la portal a fost primit de legatul Serbiei Christici şi de mareşalul de curte colonelul Iancovici. Acestia au condus pe Majestatea pe scara principală, la a cărei capĕt

---

plesnì prin minte, că în casul acesta Tassilo de bună seamă va lua de soţie pe Editha, dar aceea nu erà iertat sĕ se întêmple.

El venì âncă 'n după meaḑăḑia acea dar era foarte tăcut şi trist. Berthalda şi dădù toată osteneala, sĕ fie amabilă şi veselă şi a-l face sĕ glumeacă sau sĕ convorbească ea voia sĕ vaḑă numai un suris pe busele lui dar înzadar el nu suridea, dedea nisce respunsuri scurte şi confuse şi amabilitatea ei i păreau îngreunătoare.

În aceeaş ḑi vinì acasă şi Raoul, ântăia oară după un timp mai îndelungat. Şi el era serios şi părea foarte suferind: ḑicea, că prea s'a intărit. El şedea obosit în scaun şi mânile sale straveḑii zăceau pe braţele aceluia. În odaie era o neplăcere nendemânatică, care nu înceta de fel nici atunci, când întrá bunica şi dete Berthaldei în ton rece nisce ordini. Berthalda le implinì fără sĕ contraḑică, ceea ce produse mirare în Tassilo.

(Va urma)

aştepta pe înaltul oaspe regele Milan. Maj. Sa a petrecut în apartamente până la 12 1/2 şi la eşire a fost petrecut de rege până în vestibul, unde s'au despărţit foarte cordial. Monarchul s'a dus în castelul curţei. La 1 1/2 oare Milan a făcut contravisită. Dela castelul curţei regele Milan s'a îndreptat spre Schönbrunn şi a făcut contra visită regelui Saxoniei.

* (Personalia). Dl. colonel-brigadier Toma Gecz, fost comandant al regimentului de înf. Nr. 31 sosesce în 20 Oct. n. aici.

* (Adunarea generală a comitatului Sibiiului se va ţinè Sâmbătă în 2/14 Octomvre, la 10 oare dimineaţa în sala dela „împĕratul Romanilor.“

* (Postal) Direcţiunea postelor reg. din Sibiiu a escris concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Rapoldul-mare, comitatul Hunidoarei, care post se confere pe lângă contract şi cauţiune de 100 fl. bani numeraţi. Emolumentele sûnt 120 fl. salar, 40 fl. pauşal de cancelarie. Petiţiunile concurenţilor se primesc în termin de trei septămâni.

* (Himen). Dl. Teodor *Şovrea* teolog şi D-şoara Elisabeta B. *Hangea* vor serba cununiile d-lor Dumenică în 3 Octomvre st. v. în Leschia.

* (Delegaţi streini la manevre.) Cetim în „Rĕsboiul“ din Bucuresci: Austro-Ungaria a trimis pe d. colonel de cavalerie de Hüggel şi un căpitan din statul major, ca sĕ asiste la manevrele oştirei noastre. Din partea Franciei sûnt delegaţi d. colonel Tramond, directorul infanteriei la ministrul de rĕsboiu, şi d. căpitan de stat major Chavaut. O telegramă dela Bucuresci la ḑiarele din Viena spune, că şi Rusia, Englitera şi Italia au trimis delegaţi militari la manevrele române.

* (Timpul.) De alaltăeri, când frigul era încă foarte simţit, a început a se mai îndulci timpul.

* (Erori de tipar.) Când erorile de tipariu se strĕcură într'un ḑiar, şi mai cu samă în ḑiariul nostru, unde, cum s'a întêmplat şi în Nrul 112 de stă în frunte „Joi“ în loc de „*Sâmbătă,*“ în Nr. 110 „înainte“ în loc de „aninate“ şi în alt Nr. „Iunie“ în loc de „junime“ etc. etc. — calea, valea. Dar când se strĕcură erori de tipar într'o notă de stat nu e glumă şi dovedesce numai, ce luptă zadarnică au sĕ se lupte bieţii ḑiarişti faţă cu fenomenele aceste neesterminabile. „Pestì Naplo“, ne spune, că în notele cele nouĕ de stat este o eroare de tipar în tecstul german. Cuvêntul „*Aemtern*“ e tipărit „*Aemiern.*“ Spunem a nume isvorul, din care eroarea a venit şi la cunoscinţa noastră, pentru că noi n'am fost încă aşa de norocoşi, sĕ vedem notele cele nouĕ. Şi de cele vechi vedem rar şi când le vedem n'avem timp sĕ le studiem, cum sûut tipărite, ci, aşa nestudiate, le dăm mai departe. În faţa unei întemplări ca cea cu notele de stat sperăm, că on. public va fi mai accesibil pentru rugarea noatră de a fi indulgent cu erorile de tipar din ḑiare, cu toate că aceste n'au ochişori frumoşi, cari sĕ recompenseze impertinenţa unui „i“ în loc de „t.“

* (Batelul sub marin Teodorescu.) Cetim în „Almanach scintifique“ pe 1883:

Un tinĕr inginer român d. Traian Teodorescu, a isbutit a construì un vas sub-marin care întrece tot ce s'a făcut până acum de felul acesta. Acest vas, când nu trece peste oare cari dimensiuni, poate naviga douĕsprĕḑece oare într'o adâncime de 100 urme sub apă, fără sĕ easă la suprafaţă.

Inventatorul ḑice, că el se poate coborî chiar la o adâncime de trei sute picioare. Manevrele la suprafaţa apei sûnt analoage cu acelea a vaselor cu vapori ordinare. Iuţeala nu e atât de mare decât a vaselor cu pânză; cufundarea se face prin elice; mişcarea înainte tot astfel.

O dată sûb apă, vasul are destulă lumină pentru a se vedea obiectele la distanţă de patru-ḑeci metri şi mişcarea lui se regulează ast-fel în cât sĕ le poată ocoli.

Provisiunile de aer pentru echipagiu trebue sĕ dureze douĕ-sprĕ-zece oare. Ea poate fi reînoită fără ca vasul sĕ se urce la suprafaţă, prin nisce tuburi telescopice care es la suprafaţa apei. Înaintarea şi cufundarea se face fără nici un sgomot. Dacă toate aceste avantage se vor confirma în practică, noul vas va fi cea mai îngrozitoare maşină de resbel sub -marin. Dar va putea fi întrebuinţat şi la alte lucruri mai folositoare. „Timpul.“

* (Comiţiul agricol al jud. Ilfov.) Principele Dim. Ghica. president al comiţiului agricol din judeţul Ilfov, trimite „Naţiunei“ insciinţarea următoare:

Comiţiul agricol din Ilfov aranjează şi în anul acesta un concurs de agricultură şi industrie derivată în feliul celui din toamna trecută. Oficiul de administraţie al comiţiului, avênd dorinţa sĕ vaḑă pe toţi cultivatorii şi industriaşii din judeţ şi din capitală că participă in numĕr cât se poate mai mare, îi insciinţează prin aceasta că ḑiua fixată pentru trimiterea objectelor a inceput dela 20 Septemvre.

Sĕ se grabească fie-care cultivator şi industriaş a espune tot ce are mai bun şi, şi recompensele nu vor lipsì. Lucrurile sĕ trimit la scoala de agricultură dela Herăstrău. Maşinile agricole se vor aduce dela 1—5 Octomvre, vitele la 14. Încercarea maşinelor agricole va avea loc în ḑiua de 15; ear concursul de arătură între săteni la 16 Octomvre. Concursul se va deschide la 10 Octomvre.

* (Un vis realisat.) — Era în toiul nopţei, — lucru grav...

Delacroix dormia pe sforăite, şi visa. Vis ciudat în felul lui, căci, în mijlocul tăcerei adînci, i se părea că aude un scârţiit de uşe şi vede întrând în cameră un necunoscut.

Delacroix nu se deşteaptă, însĕ ochii 'i urmăresc aevea mişcările străinului mosafir.

Nu trece mult şi tot visând, i se pare că mâna necunoscutului se întinde şi ea de pe masă ciasornicul şi punga...

Visul devenind prea crud, Delacroix sare din pat şi, auḑind nişte paşi pripiţi în sală, se ia în goana hoţului, — căci iluziunea nopţei fusese, vai! o tristă realitate.

Delacroix însĕ era în cămaşe, căci n'avusese timp ca sĕ se îmbrace.

În dorinţa de a pune mâna pe pungaş, el 'şi uită costumul şi ese în stradă.

Nenorocirea voeşte ca, în acest moment sĕ treacă pe dinaintea casei doi agenţi poliţienesci, cari vĕḑêndul pe jumĕtate gol, îi cer esplicaţiuni.

Delacroix începe sĕ le povestească cele întîmplate.

— Ce are a face! întrerupe unul din agenţi, soldat bătrân, rĕsucindu'şi mustaţa. Vreai sĕ ne păcălesci. Eşti beat şi o sĕ-ţi facem proces-verbal pentru atentat la bunele moravuri....

— Dar bine, domnule sergent, nu veḑi că sûnt două ceasuri după mieḑul nopţei!.

— Nu sciu eu. Ai sĕ mergi la comisie.

— Lăsaţi-mĕ cel puţin sĕ 'mi pun pantalonii, strigă Delacroix. Întraţi la mine un minut, şi veţi vedea că sûnt om cum se cade.

Agenţii intră în casă. Delacroix începe sĕ le esplice din nou lucrurile. — cum i se părea că visează, cum a vĕdut pe hoţii luându'i ciasornicul...

— Ori cum, ori cum, rĕspunde bănuitor sergentul, sĕ lămurim treaba la comisie.

Vrênd nevrênd, Delacroix se îmbracă şi însoţesce pe agenţi.

La poartă însĕ dă cu toţii peste doi oameni necunoscuţi, cari căutau ceva, cu luminarea pe jos.

Bĕtrânul sergent îi întreabă ce fac acolo, şi ei îi respund, că au perdut o piesă de cinci franci, adineaori, eşind din casă...

— Sûnt pungaşii cari mi-au furat ciasornicul! esclamă Delacroix gâfâind.

Agenţii pun mâna pe ei, 'i caută prin bosunare şi găsesc obiectele furate.

Aceasta vrednică de aducere aminte întemplare s'a terminat prin condemnarea borfaşilor la câte un an închisoare.

Cât despre Delacroix, nu i s'a mai făcut proces pentru atentat la bunele moravuri.

* (Lotĕria naţională de Bine-facere pentru incendiaţi) trasă la 26 Septemvre în *Bucuresci*, întocmai după lista oficială:

Numĕrul	025,046	câştigă	Lei noi	**40,000**
„	264,843	„	„ „	**10,000**
„	111,971	„	„ „	**5,000**
„	32,541	„	„ „	**5,000**
„	34,804	„	„ „	**1,000**
„	28,895	„	„ „	**1,000**
„	222,396	„	„ „	**1,000**
„	204,191	„	„ „	**1,000**
„	283,484	„	„ „	**1,000**

Următoarele numere câştigă câte 100 Lei noi.

198 131	038,476	076,542	001,403	025,581
198,115	293,092	202,404	043,068	126,216
270,429	127,081	040,353	030,563	024,725
142,683	299,698	286,786	123,788	181,118
107,409	132 482	201,049	240,163	270,384
288,265	125,887	149,273	142,588	260,262
274,954	242,096	011,328	012,648	244,467
016,813	284,790	194,822	099,782	005,477
119.498	104,342	048,705	127,703	211,116
215,822	170;658	040,393	235,071	134,700
216,608	241,831	224,475	078,603	079,855
285,306	225,817	229,714	115,884	061,785
084,862	044,832	016,701	138,444	188,340
198,252	170,966	229,898	162,279	285 484
276,050	203,902	240,757	019,748	238,227
046,644	121,828	124,073	077,435	124,643
221,427	274,232	237,262	044.070	107,511
046,085	019,689	168,055	225,849	276,842
222,764	247,753	064,055	279,561	122,759
272.654	003,655	275,175	088,777	276,747
065,184	079,092	043,292	079,897	222,595
225,895	043,924	231,900	077,381	231,467
025.953	246,798	078,714	270,739	094,239
195.207	110,069	040,855	291,422	122,992
264,660	032;824	254,431	035,926	252,275
199,650	179,411	114,590	279,872	151,983
061,656	216,293	267,046	161,941	070,856
151,154	128,849	250,244	255,962	225.099
144,628	194,694	063,016	277,894	106,868
281,534	139.983	089,533	060,348	171,740
059,954	249.789	040,786	190,526	278,449
144,603	259,297	280,069	036,229	224,139
015,871	065,050	276,170	034,286	258.405
208,681	294,469	103,340	259,592	120,455
182,634	168,894	054,655	295,446	248,772
159,788	211.526	101,769	078,174	203,681
196,481	114,944	178,921	159,530	054,336
213,337	272,488	242 478	207,605	169,579
074,191	082,875	248,488	121,679	185,490
159,274	027,859	187,071	050,564	176,976

* (Moravurile albinelor.) D. Robertson scrie ḑiarului „Scientific American“ pentru a spăla reputaţiunea albinelor de o acusaţiune care apasă asupra lor. Se crede în genere că ele distrug strugurii şi alte fructe.

D. Robertson a făcut esperienţa următoare, pe care o recomandă necreḑĕtorilor: el a aşeḑat nesce struguri în apropiere de un stup; în timp de mai multe ḑile el a putut se constate că nici o albină nu se atinsese de dênşii. După aceea a făcut o împunsătură pe jumĕtatea bobiţelor fie cărui strugure. Albinele au venit îndată şi au supt cu totul bobiţele pişcate, dar au respectat cu scrupoliditate pe celelalte.

Într'un cuvênt, aceste insecte nu atacă nici odată de cât fructele deja pişcate de alte insecte, de păsĕri, etc. aşa în cât d. Robertson are temeiuri pentru a spune că sugênd un fruct bolnav şi transformândul în miere, albina ne aduce un adevĕrat serviciu.

Sĕ menţionăm cu această ocasiune o comunicare a d-lui Vogel, din München, către ḑiarul „Humboldt“ asupra indentităţii efectelor pişcărei produse de urḑică şi pişcarea albinei şi a vespei. Această identitate se esplică prin acest fapt, că esistă în acul albinei ca şi în spinul plantei, acid formic.

La albine, acidul formic servesce nu numai pentru ofensivă, ci şi pentru a preserva mierea de fermentaţiune. Resultă dar după E. Holtz, această consecinţă ciudată, că avem interes de a avea un roiu „cu un caracter rĕu.“ De cât ori, în adevĕr, albina se superă, ea lasă sĕ cadă o picătura de acid formic în mierea sa: ceea ce o face mai gustoasă şi mai puţin coruptibilă.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

„Limes Dacicus“. *)

Inscripţiunea, pe care a descoperit-o Carol Torma în anul 1858 pe o ară votivă la Copleanu (în comitatul Szolnoc-Doboca) e inscripţiunea cea mai considerabilă din câte s'au descoperit de vr'o câteva ḑecimi de ani pe teritoriul Daciei.

Ea pomenesce de un vall şi de ţeara dinaintea lui, o regiune a Daciei, de care până acum n'am avut nici o scire. Inscripţiunea e tipărită în *Corpus Inscriptionum Latinarum* (III. 165, Nr. 827), şi formează punctul determinător al cercetărilor în privinţa lui „*Limes Dacicus.*“ După ce descoperitorul a fost însciinţat pe Mommsen despre inscripţiune, acesta între altele în respunsul sĕu ḑis: „Vallul şi ţeara dinaintea lui ve va causa multă bătaie de cap“. Magistrul avu multă dreptate. Dară cu toate acestea Torma tot a isbutit deja în anul 1862 a afla urma vallului. Resultatele cercetărilor lui învĕţaţii strĕini în general le-au aprobat, dară vallul în disertaţiunea lui Theodor Ortvay întitulată: *Archaeologiai Értesitő* 1875 „pe teritorul Daciei şi a Moesiei“ l'au declarat că ar fi opera barbarilor, aşa dară au combătut identitatea lui cu *Limes Dacicus.* De aceeaşi părere era şi Romer. Argumentul lui Ortvay sĕ basează pe al nouĕlea şir al inscripţiunei, unde în loc de prescurtatul regio transval (lum) vrea sĕ se ceteascâ transval (lem), din care causă fie care bazare pre cuvîntul vallum trebue sĕ fie falsă. După părerea lui Ortvay propugnaculele şi castrele pe *vall,* arĕtate de Torma, nu dau nici o dovadă cumcă întărirea aceasta a fost lucru roman, cu mult mai puţin întăriturile sûnt părţi de Limes Dacicus. De aceea Torma eară începù cercetările sale. În anul 1879 de nou cu mult mai mare scrupulositate cercetà partea superioară a Limitei şi acum resultatele cercetărei sale într'o disertaţiune de opt coale **) se află înaintea ochilor noştri; ea disertaţiunea aceasta cuprinde numai parteacea dintâiu a cercetărilor sale, fiindcă autorul acuma e ocupat cu cercetarea părţei inferioare a Limitei.

Opul de faţă se împarte în patru părţi. Partea cea dintâiu tratează regiunea rîului *Samus* (Someş), respective *Agrum Napocensem* şi relaţia lui cu Limite. Mommsen a arătat, că pre locul acela, pe care stă astăḑi Clujul, a stat odată Colonia (romană) Napoca. Aici începe Torma escursul sĕu. D'intâiu vorbesce de Agrul Napocensis. Dela Napoca mai multe drumuri mergea către vallul resp. prin Agru Napocensis, din care Torma arată că se ramuresc şease drumuri: Drumul dela *Napoca* la *Porolissum* (Cluj-Turda), acela care dela *Napoca* mergea cătră Someşfalĕu şi catră rîurile Someş şi Şieu, cătră Porolissium (Mojgrád (?) şi acel cătră *Resculum* (Sebeşel); apoi drumul ţĕrei de la *Porolissium* la Buciumul-mic, apoi drumul dela Zuturi prin Mierţe şi Reştolţ la Buciumu-mic acela ducênd dela Zuturi peste Kőzéplak, Almaş şi precum se pare Fildu de mijloc la Resculum. Cu drumurile acestea se însoţesc cele 29 de sate, care arată semne de colonisaţiune romană. Autorul vorbesce de fie-care sat deosebit şi se silesce de a da o topografie acurată de Agrul *Napocensis.* O esplicaţiune cu deamĕruntul a inscripţiunei pomenite şi determinaţiunea Regiunei lui *Samus* (care după afirmaţiunea lui Torma era ţinutul acela, care se întindea între Sebeşel, Mojgrád, Tihĕu şi Coşeiu în direcţiunea vallului şi a Limei naturale), face sfêrşitul părţii, acesteia a disertaţiunei. Relaţiunea între Agrul dela *Napoca* şi *Limes* se face într'acest chip: Napoca s'a zidit de Traian, dar colonia avea un caracter civil, pentrucă staţiunea militară capitală a Daciei septentrionale era *Potaissa*, care asemenea a fost zidit-o Traian. Acolo a fost Legiunea V Macedonică staţionată până la părăsirea Daciei. Inscripţiunile cele mai multe descoperite la Turda pomenesc de soldaţi din legiunea aceasta şi foarte multe cărămiḑi vin la lumină cari poartă semnul legiunei. Legiunea aceasta provedea Limitea cu paḑa necesară şi, în cas de trebuinţă, cu trupe aucsiliare şi forma basa strategică a graniţei. Din inscripţiunile, cari sau găsit până acum de sigur se poate argumenta, că autorităţile civile ale Daciei septentrionale, adecă a provinciei *Porolissensia* a reşeḑut la *Napoca*, până când autorităţile militare au reşeḑut la *Potaissa*; de aceea cetatea aceasta mai pre urmă numită, şi nu Napoca, trebue sĕ se socotească ca basă de apărare în părţile superioare a Limitei Dacice.

---

*) Reprod. din „H. Ztg“.

**) A *Limes Dacicus* felsö része, Torma Karolytól. Cu cheltueala Academiei.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 11 Octomvre n. 1882.

Brünn: 54 7 72 16 31

Bursa de Viena şi Pesta

Din 10 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.55	119.30
Renta de aur ung. de 4% . .	87.10	87.10
Renta ung. de hârtie	86.25	86.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.44	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	100.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi ungurescî cu premii . . .	117.75	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.—	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 50	77.30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	129.50	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826.—	826.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	300.50	300.—
Acţiuni de credit austr. . . .	311.30	310.—
London (pe poliţa de trei luni) .	119.35	119.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.47½	9.46½
100 marce nemţesci	58.35	58.25

Nr. 260. [251] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Hurezu protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 14 Octomvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl. v. a.

II. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Voitorii de a ocupa acest post învĕţătoresc, au de a şi aşterne suplicile lor instruiteconform Regulamentului congresual din 1878 până la terminul sus arătat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Făgăraş 18 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protop.

Nr. 414. [244] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Trei-scaunelor, cu terminul până la 3 Octomvre a. c. când va fi şi alegerea.

1. Chezdi-Martanus cu salariu de 161 fl. cuartir libĕr şi doi stângeni de lemne.

2. Vama Buzeului cu salariu de 200 fl. cuartir şi lemne 25 poveri.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi asterne petiţiunile lor instruite conform statut. organic şi al regulamentului de învĕţământ până la terminul sus indicat documentând că sciu propune şi limba maghiară.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Breţcu în 11 Septemvre 1882.

Spiridon Dimian m. p.,
adstr. protopresb.

Nr. 417 [252] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Cărăstau, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul până în 3 Octomvre a. c st. v. în carea ḑiua va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual 160 fl. v. a.

2. Cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune au a-şi îndrepta petiţiunile lor, înstruite conform legilor din vigoare până la terminul susindicat, oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad. 16 Septemvre 1882.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 241 1882 [257] 2—3

CONCURS.

Penteu ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala gr. or. confesională din Sinca nouă protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sût

1. Salariu anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare diu fondul scolastic. —

1. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne trebuincioase de încălḑit.

Dela candidaţi se cere sĕ fie Români de comfesiunea gr. or. cleric sau pedagog provĕḑut cu atestat de cualificaţiune, şi prelângă limba maternă, sĕ aibă şi cunoscinţa limbei maghiare ca sĕ o poată propune elevilor în scoală.

Doritorii de a ocupa postul acesta învĕţĕtoresc, au de a'şi asterne concursele sale până la terminu mai sus aretat instruate conform statului organic şi regulamensului congresual din 1878 la subsemnatul.

Făgăraş, 22 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Petru Popescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 329. 1882. 258 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei invĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Fântâna cu terminul până la Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 90 fl. v. a. dela popor, şi dela tot copilul âmblătoriu la scoala o jumĕtate de pâne.

2. Cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Sublicanţii vor avé a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului

Cohalm, 20 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Niculae Mircea m. p.
adstr. ppresbiteral

Nr. 175 [254] 3—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nucşoara cu filia Mălăeşti din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg, cu termin până la 15 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

a) Salariu anual de 250 fl. v. a.

b) Cuartir natural şi lemne de încălḑit.

Cei ce doresc a ocupa acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din „Statut. Org." şi al regulamentului pentru învĕţămênt până la terminul sus memorat.

Haţeg 15 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p,
ppresb.

Nr. 214 [253] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postulului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteratul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) Bani gata 120 fl. v. a. prin repartiţie dela popor plătiţi în 3 rate şi anume: la încteperea cursului scolar la anul nou şi la finea lui Maiu.

b) Cuartir natural în edificiul scoalei.

c) Lemnele trebuincioase de foc.

Petiţiile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Mercurea 15 Sepembre 1882.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbit.

Nr. 171 [243] 3—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nadiăsthia-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului, cu terminul până la 10 Octomvre a. c. st v.

Emolnmantele sunt:

a Salariu anual 150 fl. v. a.

b, Dela 150 fumuri de casă câte cinci (5) litre bucate în grâu şi cucuruz.

c. Cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritori de a ocupa acest post, au a'şi ascerne petiţiunile lor instruite în sensul legei la subscrisul, până la terminnl sus amintit

Haţeg 10 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţ m. p.
protopresb.

Se caută un cârcĭumar onest

pentru **cea dintâiu cârcĭumă** din piaţa **Săliştei,** casele lui **I. Cruţu.** Dela concurent se cere pe lûngă onestitate şi o cauţiune de 300 fl. v. a. A se adresa la **Dumitru Bloţ,** arêndator în Sălişte. (262) 1—2

Nr. 4896 civ. — 1882. (259) 2—3

Publicaţiune.

Cu privire la cererea lui **Bogdan Korbuly** pentru încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Suia (Szinye)** s'a ficsat ca **ḑi de pertractare** la faţa locului în comuna **Suia,** ḑiua dela **15 Decemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** pelûngă acea observare, că interesaţii sĕ se presenteze sau în persoană sau prin împuterniciţii lor, căci dacă una sau altă parte nu ar fi de faţă s'ar considera ca şi când ar fi învoită cu comasarea; cererea se poatea vedè în registratura acestui tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 23 Septemvre 1882.

Nr. 5118 civ. 1882. [260] 2—3

Publicaţiune!

Pentru stabilirea condiţiunilor de încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Borcutului** se ficsează ca **ḑi de pertractare ḑiua dela 20 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în faţa locului în comuna **Borcutului,** unde toţi câţi în puterea cărţei funduare sûnt interesaţi ca proprietari sûnt avisaţi a se înfăţisa cu acea observare, că la cas că nu se înfăţişează se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 23 Septemvre 1882.

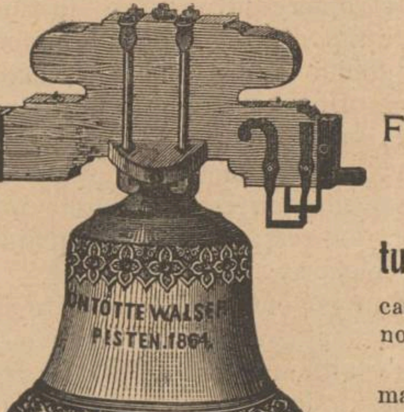

Cea dintâiu fabrică ung.
de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal
a lui
Francisc Walser
Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,
recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor
turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,
care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.
Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.
Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.
La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.
(232) 9—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115. Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Octomvre 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Cuceritorii dela Aspern".

Avem dinaintea noastră o foaie dela Viena, cum am ḑice de a doua mână, „Illustrirtes Wiener Extrablatt" Nr. 275. În fruntea foaiei se află titlul de mai sus în limba germână (Die Eroberer von Aspern.) Urmează apoi o ilustraţiune xilografată, care „Extrablatt" asigură că este după un tablou istoric de Strassgschwandtner. Tabloul înfăţişează culminaţiunea luptei din 22 Maiu 1809, în care regimentul de infanterie Nr. 31 atunci supra numit „Benjowszki" decide, prin bravura sa tenace, soartea Austriei, ferindu-o de disoluţiunea ce i o destinase Napoleon Bunăparte, cel betrân.

Cetitoriul va întreba, ce are a face titlul citat, ilustraţiunea indicată şi lupta decidĕtoare dela 22 Maiu 1809?

Românul, de seculi mulţi şi îndelungaţi, nu s'a bucurat de favoruri politice. El a îndurat numai apăsări politice până în cele mai estreme consecuenţe. Însĕ în noaptea cea lungă a suferinţelor sale Românul n'a putut fi desbrăcat de caracterul sĕu. El a fost şi a remas viteaz, viteaz de şi fără nici o resplată.

Regimentul din cestiune este regimentul de infanterie Nr. 31, care astăḑi e supranumit „Mecklenburg-Strelitz", acel regiment, care sub numiri deosebite a dovedit aceeaşi bravură la Solferino cu puţin, şi la Custozza cu mult noroc. El este regimentul care alăturea cu regimentul Nr. 50, compus aḑi mai cu seamă din Moţi, alăturea cu regimentul 63, care se suplinesce în cea mai mare parte din Borgoani şi Năsăudeni şi-a câstigat epitetul de „diamant," lûngă regimentul Nr. 64 din Unedoreni şi Zarandani, Sebişeni şi Mercureni, lûngă regimentul 43 din Bănăţeni, Nr. 37 din Bihoreni, Nr. 2 din Bârsani şi Oltenii Făgăraşului ş. a. m. d. p., a făcut onoare la toate ocasiunile steagului sub care s'a luptat, dar tot odată şi numelui român, nu tocmai binevĕḑut până în ḑilele noastre de mulţi compatrioţi de ai nostri.

„Meine lieben „„nu sciu"" i întitula o persoană de posiţiune foarte înaltă, din causă ca adresându-se către dênşii in limba germană, pe care ei nu o cunosc, respundeau de obiceiu „nu sciu"; „unsere braven ficiori" i numesc oficerii, lăudându-i la toate ocasiunile că sûnt buni soldaţi in timp de pace şi în timp de resboiu.

Când prin sucul cel mai scump, prin sângele nostru s'au făcut lucruri, cum ḑice „Extrablatt," decidĕtoare, cu toate că istoria bravilor scrisă de streini trece preste ei sau fără de ai amintì, sau i amintesce numai în treacât, sĕ fim oare şi noi indiferenţi acum când Dḑeu, după o lungă aşteptare, ne a dat şi nouĕ earăşi condeiul în mână?

Ne vom ferì totdeauna de a face patriotism de paradă, foarte modern astăḑi mai cu seamă la unii din compatrioţii noştri. Dar ar fi un pĕcat neertat ca în acelaşi timp, când vedem pe unii atribuindu-şi toate beneficiile patriotismului, chiar şi virtuţile patriotice, sĕ tăcem şi sĕ lăsăm a se cufunda faptele reale în noianul uitărei spre paguba noastră.

De aceea când străinii de naţionalitatea noastră vin şi ne amintesc fapte ca cele dela Aspern, ne împlinim o datorinţă, dacă venim a le împărtăşi acelui pnblic, care prin antecesorii sĕi au fost în mĕsură decidĕtoare părtaşi la ele.

Ni se va objecta, că atribuìm prea mult Românilor, când vrem sĕ ne atribuim nouĕ resultatele cele mari pe câmpul de luptă. Regimentele din cestiune, ni se va objecta mai departe, conţin şi alte elemente şi nu numai românesci.

Înainte de toate, nu noi am fost cei dintâiu, cari am atribuit resultatul luptelor vitejiei românesci. În privinţa aceasta noi sûntem numai reproducĕtori de cuvinte ce le am auḑit, la diverse ocasiuni din gura oficerilor, cari nu sûnt români, prin urmare cari sûnt neinteresaţi în causă. Motivul acelora a căror cuvinte reproducem însĕ n'a putut fi altul decât că în regimentele din cestiune majoritatea precumpănitoare este română. Şi dacă majoritatea astăḑi este precumpănitoare, când serviţiul cade cam în părţi egale asupra poporaţiunei, ce vom ḑice de regimentele noastre în timpurile, când clasele privilegiate din societatea noastră se feriau de greaua sarcină a militărimei? sau când clasele privilegiate o căutau numai, ca sĕ dea contingentul oficerilor, in care Românii după timpurile de atunci, ca Români, nu puteau sĕ între?

De altmintrea Românii au avut şi regimente curat românesci, pe cele trei de graniţă, două în Transilvania şi unul în Bănat. Istoria acestor regimente este tot aşa de ilustră, atât în ceea ce privesce vitejia, cât şi ce privesce credinţa neclătită şi nepătată către steagul, sub care au jurat credinţă.

Când dară, deşì la două septămâni, după ce regimentul Nr 31 s'a aşeḑat în garnisoana sa cea nouĕ, „Extrablatt" s'a aflat îndemnată, a amintì de pagina cea ilustră din istoria regimentului, nu credem că am greşit, venind a suplinì prin şirurile presente icoana ce a înfăţişat-o foaia vieneză.

Convinşi că „feciorii" nostri vor păstra şi de aci încolo credinţa şi vitejia lor, nu putem suprima şi o dorinţă, ca la locurile competente sĕ fie mai mult consideraţi şi tinerii români, cari vor sĕ se pregătească pentru statul oficerilor. În privinţa aceasta am avè încă multe de ḑis.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Octomvre.

În şedinţa de alaltăeri a casei deputaţilor Ungariei a înterpelat Hegedüs pe ministrul de culte, dacă este aplecat, ca prin oameni de specialitate sĕ ficseze aniversarea de o mie de ani dela ocuparea Ungariei de Maghiari şi dacă află cu cale a se ficsa din partea guvernului programa serbărei şi dacă ia guvernul iniţiativa la ficsarea programei şi a pregătirilor pentru festivităţile acelei aniversare. — Ministrul Trefort promite a desbate cestiunea în sinul ministeriului şi a venì cu un proiect.

Ivan Simonyi interpelează pe ministrul president, dacă are de cuget a venì cu proiecte, prin care în viitoriu sĕ se pună stavilă esceselor, cum au fost cele dela Pojon şi repeţinduse, totuşi escesele, dacă guvernul are de cuget a dispune suspendarea legilor?

Onody interpelează pe ministrul de justiţie, dacă are cunoscinţă că în afacerea dela Tisza-Eszlár, delăturându-se procuratura competentă din Nyiregyháza, s'a înlocuit cu procurorul din Budapesta, Havas, şi că acesta ar fi vrut sĕ silească pe un subiect subordinat sĕ depună contra judelui instructor? şi dacă are cunoscinţă, are de gând sĕ dispună cele de lipsă, ca procurorul care a abusat de posiţiunea sa sĕ fie tras la respundere şi sĕ'l suspende dela agendele de procuror?

Csernatony întreabă pe ministrul president: Considerând sumuţările, care se identifică cu afacerea dela Tisza-Eszlár: considerând că sumuţările aceste, după cum e în genere cunoscut, sûnt îndreptate contra judecătorilor celor arestaţi, ca sĕ suspecteze chiar şi activitatea procuraturei şi unii oameni nu se sfiesc a agita necontenit poporul — este dl. ministru de părere, că Nyiregyháza este locul unde apĕrarea acusaţilor e pe deplin sigură şi unde justiţia nepărtinitoare se poate esercita nejignită de erupţiunile pasiunilor stêrnite de sumuţări?

Ministrul-president respunde la interpelaţiunile lui Simonyi şi Csernatony numai decât. Cu privire la interpelaţiunea lui Simony respunde, că până va fi la guvern nu va tolera escesele şi că nu află de

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Raoul era foarte iubit în oraş; dênsul era atât de compătimitor şi sciea atât de bine sĕ mângăe pe suferitori. Melancolia fiinţei sale îl făcù tot mai atrăgător. Dar nicăiri nu remânea timp mai îndelungat, decât ce era necesariu. La bunica mergea atât de rar precum numai era cu putinţă, pentru că se temea a rentêlnì pe Editha. Dar şi ea numai atunci se ducea acolo, când era silită, căci atât Berthalda, cât şi bunica o primiau foarte neprietenesce. Dar tocmai astăḑi venì şi se înroşì foarte, când aflà cine sûnt de faţă. Iar' fi plăcut sĕ se reîntoarcă din prag, dar bunica era veselă de-a putè găsì printr'însa o scutitoare de tresnet şi o chiemà la sine.

— Astăḑi Berthalda şi eu nam fost chiar de aceeaşi părere, — ḑise bătrâna ghimpător, — şi acuma iubita mea fiică sĕ fi judecătoare între noi!

Berthalda inroşì, pe când Editha devenì palidă; Tassilo ascultà cu luare aminte, Raoul resufla mai iute şi îşi închise buzele.

— Berthalda îmi face imputare, că prea am nădărit-o şi asfel am făcut-o necapabilă de vieaţă; dar eu totdeauna am fost de aceea părere, că iubirea e atât de necesarie unei fiinţe tinere, ca raḑa de soare pentru floare. Fireşce, prin aceasta nimenea nu învaţă sĕ fie ascultătoare.

— Ascultarea totdeauna e grea, — ḑise Editha.

— Mai ales de cumva părinţii noştri nu se înteresează de simţirile noastre, — adause Tassilo în ton cam tremurător.

— Berthalda susţinea, că eu n'aveam sĕ mĕ interesez de sentimentele ei.

— Aceasta probează, — respunse Tassilo, — că dta încă nu cunosci sila şi cât de bine ţi-a fost.

— Mai tot-deauna numai atunci observăm, când e târḑiu, ce bunĕtate au voit sĕ ne facă părinţii, — grăì Raoul.

— Dar totuşi trebue sĕ trăim viaţa aceea, ce noi ne-am pregătit, — ḑise Tassilo.

— Va sĕ ḑică, noi cât trăim ne supunem cutărei puteri, fără ca sĕ scim unde vom ajunge. Şi ferice de acela, care poate sĕ remână în linisce — ḑise Raoul sculându-se, apoi salutà şi sĕ depărtà.

La câteva ḑile Tassilo earăşi urca treptele de peatră. Inima lui palpita ferbinte, ear fruntea-i era acoperită de gânduri. El voia sĕ aducă părintelui seu jertfă grea şi avea sĕ ceară mâna Berthaldei. Dar la uşe, care era între deschisă, se oprì, căci auḑì vocea ei înaltă şi violentă.

— Tu, tu l'ai întors de către mine, căci mie mi-a fost el destinat de către părinţii lui şi ai mei; dar tu a trebuit sĕ întrevii cu glasu-ţi plângător. A trebuit se plângi înaintea lui, spre al mişcà; a trebuit sĕ leşini, pentru-ca sĕ-l sparii şi sĕ-l faci gelos, de cumva oamenii ḑic, că esci îndrăgostită de Raoul! Tu fiinţă fără ruşine! Cine scie ce beutură fermecătoare i-ai dat, sĕ'şi uite de mine, strigoaie neagră şi sĕ se înamoreze de obraḑii tĕi de păpuşe! Pe câţi tineri mai vrei sĕ-i scoţi din minte, spunemi, sĕ-i pot face atenţi!

— Dar — plânse Editha — scii bine, că voesc sĕ fiu călugăriţă.

— Sciu că minţesci cu aceasta faţă blândă a ta; sciu că te faci sfântă numai ca eu sĕ apar înaintea lui cu atât mai sĕlbatică; sciu că i-ai cucerit inima şi că dênsul nu va mai fi nici odată al meu.

— Dar eu abia vorbesc cu dênsul.

— Chiar aceea îl iritează mai mult, că eşti atât de rece. Eu vĕd foarte bine, căci iubesc. Dar tu nu veì iubì nici odată, tu nici nu scii iubì; nu scii ce este suferinţa, tu netrebnică mădărită! Veḑi, eu m'aşi putea arunca la picioarele lui, ear tu nu ţi ai mişca nici mâna pentru el. Eu aşi lipsă a suspenda legile. Ce privesce sanarea cestiunei evreesci guvernul s'a îngrigit pregătind un proiect de lege pentru căsătorii (între jidovi şi creştini,), altul pentru usura, şi revisiunea legei industriale. În fine min. recomandă acelor ce se ocupă cu cestiunile aceste sĕ nu peardă din vedere, că focul geruit, când va lua flacări, nu se va mai putè stinge şi că după cestiunea evreească mişcarea va trece într'o cestiune socialistică. Ce privesce delegarea altui tribunal ministrul nu o crede de lipsă. — Min. Pauler respunḑênd lui Onody ḑice că aşteaptă resultatul cercetărei ordinate.

---

*) „Familia".

În alegerile de eri, în comisiunea financiară a dietei, fu ales Istoczy contra lui Wahrmann.

Depretis, preşedintele consiliului şi ministru de interne al Italiei, a pronunţat în seara dela 8 Oct., la banchetul ce iau dat alegĕtorii sei în *Stradella*, un mare discurs, în care a reamintit programa sa din 1875 şi probează că a fost propagatorul ei sincer. Preşedintele consiliului a espus că drepturile fiscali asupra măcinatului grânelor au fost desfiinţate, celelalte imposite micşorate, desfiinţarea cursului forţat asigurată, reforma vămilor indeplinită, integritatea bugetelor manţinută şi reforma electorală indeplinită. El a declarat că monarchia şi constituţia nu vor împedeca nici odată nici o îmbunătăţire politică s'au socială. Primul ministru nu crede ca sĕ se gândească cineva, de a face clericalilor alte concesii de cât cele ce au făcut, prin legea garanţielor, care asigură cu totul libertatea puterei spirituale a Papei. Cât despre cestiunea armărilor militare, dl Depretis declară că armările trebuesc sĕ fie în armonie cu puterea economică a ţĕrei. E convins că desvoltarea naturală a bugetului va putè sĕ previe asemenea necesităţilor apărărei statului.

Primul ministru, relevând că relaţiunile Italiei sûnt escelente cu toate guvernele, ḑice: „Relaţiele şi influenţele noastre internaţionale sûnt astfel că putem da o puternică cooperare intereselor generale ale politicei Europei. Italia a stat în tot-deauna fidelă concertului marilor puteri, mai cu seamă puterilor Europei centrale atât de interesate de menţinerea păcei. Aceste escelente rapoarte se vor restringe încă şi mai mult, mulţămită unei alianţe de familii regale a Italiei şi Bavariei ce e imminentă. Va fi tot asemenea cu o altă nobilă naţie, Francia! ori ce urmă de recentele evenimente va fi ştearsă, numirea de Ambasadorì respectivi foarte curêndă la Paris şi la Roma vor cimenta sentimentele noastre de bunăvoinţă reciprocă. Sûnt asemenea escelente raporturile noastre cu Englitera, vechia şi sigura noastră amică. Documentele diplomatice destinate parlamentului vor proba, că adhesiunea noastră la învitarea de a interveni în Egipt nu era conciliabilă cu datoriele noastre internaţionale.“

Dl Depretis termină ridicând un toast călduros Regelui şi dinastiei regale, care a fost urmat de strigăte prelungite de „Trăească Regele“ „Trăească Depretis.“

Dela o vreme încoace, scrie „Telegraful“ domneşce între presa austriacă şi cea rusă o oare-care discusiune în privinţa stării relaţiunilor statelor mici din peninsula balcanică faţă cu Rusia şi Austria. Presa rusească pretinde că toate acele state, cari sûnt datoare recunoscinţă Rusiei, s'au alipit mai mult de Austria decât de ea; ear presa austriacă pretinde contrariul, şi poate că are mai mult cuvênt sĕ afirme aceasta, de vreme ce este imposibil a crede ca, într'un resboiu între Rusia şi Austria, popoarele slave din peninsula balcanică sĕ treacă de partea Austriei. În această discusiune a lor, ḑiarul „die Presse“ a publicat mai ḑilele trecute un articol sub titlul de „Rusia, România şi Bulgaria“. Astăḑi ḑiarul „Nowosti“ îi rĕspunde prin următoarele rênduri:

„Se mai poate vorbì oare aḑi despre o coaliţiune cu care inimicii noştrii voiesc a speria Europa? Este lesne de înţeles că nici n'a esistat o coaliţiune şi nici că va esista, de vreme ce este cu greu de a face pe toate popoarĕle din peninsula balcanică să aibă acelaşi cuget.

„Slavii din această peninsulă au urmărit un scop mare comun: scuturarea de jugul turcesc. Acum însĕ ele şi-au ajuns acest scop şi deja a încetat ori-ce solidaritate între dênsele. Şi simţemintele slavilor din peninsula balcanică pentru Rusia, care în curs de douĕ secole 'i-a protegiat în chipul cel mai călduros, sûnt de natură cu totul deosebită.

„Pe când putem compta, într'un chip necondiţionat, pe supunerea muntenegrenilor, trebue sĕ ne indoim oarecum de bulgari. Nu putem afirma că bulgarii sûnt pătrunşi că datoresc recunoscinţa Rusiei; de asemenea nici bulgarii nu voiesc a mărturi că numai Rusiei datoresc liberarea lor, care a vĕrsat atâta sânge şi a cheltuit atâţia bani spre a îi face pe ei sĕ-şi ajungă la scop. N'am voi sĕ acusăm pe bulgari de nerecunoscinţă, dar constatăm faptul că ei sûnt departe de a fi pătrunşi faţă cu noi de aceea recunoscinţă pe care liberatorul trebue sĕ o aştepte pe bună dreptate dela liberat şi că noi spre a vorbi mai lămurit, nu putem compta în toate imprejurările pe bulgari. Întru ceea-ce privesce pe Serbia, apoi ea a dat atâtea probe vedite de nerecunoscinţă, în cât nici nu merită măcar de a mai vorbì despre această ţeară. Cei din Serbia nu pot tăgăduì că Rusia a făcut mult pentru această ţeară şi că naţiunea rusească a sacrificat pentru Serbia ceea ce a avut mai scump; totuşi Serbia declară fără ruşine că nu are nici o legătură cu noi şi sĕ aruncă în braţele vecinilor ei austriaci. Se poate foarte lesne întêmpla, ca la un moment dat, Sêrbii liberaţi de noi şi cari ne datoresc recunoscinţă sĕ treacă în lagărul inamicilor noştri. Panslaviştii afirmă că în aceasta nu este naţiunea sêrbă vinovată, şi că singurul culpabil este regele Milan, a cărui detronare se şi încearcă s'o efectueze. Cu toate acestea nu este aşa. Regele Milan n'ar putea sĕ facă o politică rusească şi inamică Rusiei, dacă n'ar fi sigur de sprijinul ministrilor sĕi, cari, la rêndul lor, sĕ întemeiază pe Adunarea Naţională. Mai remâne România, care a acentuat cu toate acestea necontenit, că nu este datoare nici o recunoscinţă Rusiei; că din contră, noi ruşii — ḑic — românii sûntem datori recunoscinţă românilor, de vreme ce fără ei n'am fi reuşit sĕ învingem pe turci.“

Varietăţi.

* „Ilustrirtes Wiener Extrablatt“ despre regimentul de infanterie Nr. 31. în Nr. 275. sub titlu *„Die Eroberer von Aspern“* aduce o ilustraţiune în căre e înfăţişat cum regimentul de infanterie Nr. 31 în 22 Maiu 1809 dă asalt asupra bisericei şi casei parochiale din Aspern, care erau ocupate de Francezi. Ilustraţiunea e luată după tabloul istoric al acestei lupte de Strassgeschwandtner. Schiţa istorică de „Treuenfest“ în Foiţa ḑiarului este foarte interesantă şi merită a fi cunoscută şi de publicul nostru. Ne putêndu-o comunica astăḑi ne reservăm a reproduce în alt numĕr,

* (Postal), La staţiunea poştei din Imecsfalva (Treiscaune, Háromszék este de ocupat pe lângă contract şi cauţiune de 100 fl. în bani gata postul de magistru postal. Emolumentele sûnt: 150 fl. salariu şi 40 fl. pauşal de cancelarie. Petiţiunile se primesc în termin de trei septămâni începênd dela 9 Octomvre n.

* (Mulţămită publică.) Ilustritatea Sa Dl Elia Macelariu, consiliariu regesc în pensiune, îndată ce a înţeles despre înfiinţarea reuniunei noastre, prin preţiosul script ddto 8 Ianuarie 1881, cu o rară bunăvoinţă ne-a însufleţit la lucru cu puteri unite, descoperindu-ne tot-odată: că „în Domnul repausata *Sabina Tobiaş*, demna matronă română, fiind încă în viaţă i-a concreḑut 20 galbini imperiali pentru crearea unui fond de scoală română de fetiţe în Abrud“ şi că libelul despre elocarea acestui capital Ilustritatea Sa 'l-va transpune în ulterioara îngrigire a reuniunei, îndată ce statutele acesteia vor fi provedute cu clausula de aprobare. Ceea ce a şi făcut în 30 Iulie a. c. trimiţêndu-ne libelul de elocare dela On. Institut de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, despre acel capital, carele acum capitalisându-se interesele — s'a urcat la suma de 185 fl. 18 cr. v. a.

Drept aceea comitetul acestei reuniuni în şedinţa sa dela 8/20 Septemvre a. c. luând spre plăcută sciinţă această generositate a decis a I-se esprima mulţămită publică.

Conform acelei decisiuni (punct 2) subscrişii prin aceasta dar venim a împlinì o plăcută datorinţă: cuitând primirea acestui libel de elocare, şi rogând pe Ilustrul Domn consiliariu, Elia Măcelariu, ca sĕ primească profunda mulţămită şi recunoscinţă a reuniunei femeilor române din Abrud, pentru viul interes arĕtat faţă de această reuniune, carea s'a aflat măgulită, şi s'a animat mult în nesuinţele sale vĕḑêndu-se ajutată şi din partea acestui Ilustru meritat bărbat.

În numele reuniunei femeilor române din Abrud şi giur.

Abrud în 2 Octomvre 1882.

Ana Gall,
preşedintă.

Alesandru Ciura,
secretariu.

* (Tempestate) Aseară înainte de 9 oare s'a descărcat o tempestate asupra Sibiiului cu ploaie torenţială, cu fulgere şi tunete ca în mijlocul verei. A şi trăsnit de trei ori (în cetate), fără de a face pagube însemnate.

* (Jubileul de 300 ani al calendareului Gregorian.) În luna viitoare vor fi 300 ani, de când după 4 Octomvre a urmat îndată 15 şi aceasta ca urmare necesară a reformei introdusă în calendar la 1582 în ţerile catolice de cătră Grigoriu XIII. Această reformă s'a făcut din causă că calendarul Julian, compus la anul 45 înainte de Cristos de cătră învĕţatul greco-egiptean Sosigenes din ordinul lui Iuliu Cesar, avea anul civil ceva mai lung de cât anul solar (adecă era de 265¼ ḑile). Ast-fel s'a întêmplat că echinopţiul de primăvară în anul 1582 a căḑut la 11 Martie, deci cu 10 ḑile mai nainte, de cât ar fi trebuit după calculul adevĕrat.

Papa Gregoriu XII a corectat calendarul julian disposând la introducerea reformei sale, ca în ḑiua de 4 Octomvre sĕ se sară la 15 Octomvre. Dar, ca sĕ nu se mai repete vechea eroare cu timpul, a stabilit, ca tot la 400 ani sĕ se lase afară trei ḑile şi anume în acei ani finali ai secolilor, cari ca de esemplu 1700, 1800 şi 1900, nu se pot împărţi prin 400. După multă opunere au primit şi statele protestante această reformă a calendarului, pe când Grecii şi Ruşii au păstrat calendarul julian şi astfel sûnt cu 12 ḑile în urmă.

* (Un Pompei în Francia.) Se telegrafează din Paris: „În departamentul Vienne s'a descoperit un străvechiu oraş galo-roman. Lucrătorii săpând pentru o linie ferată, au dat peste un zid de ciment şi au făcut cunoscut aceasta inginerilor, cari apoi cu mai mulţi arheologi s'au dus la faţa locului. Descoperirea s'a constatat a fi prea importantă. Până aḑi s'au desgropat un templu: 70 metre faţadă, 114 metre lungime; un teatru cu trepte şi cu o scară lată de 90 metre: o bae cu reservoare bine conservate, canaluri şi bănci; apoi case, birturi şi întregi strade. Prin casele, ce sûnt acoperite de ornamente, se află numĕroase nave de lut, peatră şi fier. Săpăturile se urmează şi, pentru ca oraşul sĕ rĕmâie intact, se va muta linia ferată. În evul mediu a stat pe acel loc o monastire.

---

lăsa sĕ fiu tăiată în bucăţi pentru el şi tu l'ai lăsa sĕ moară pentru tine fără sĕ-ţi mişci capul într'acolo. Înţelege-mĕ Editho, eu sûnt deprinsă sĕ-mi vĕd toate realisate ce vreau, mai bine te-a'şi prăpădì decât sĕ-ţi cedez!

Tassilo lăsà din mână încuetoarea pe care se răḑima până atunci mâna lui şi fugì pe trepte în jos.

Cu cea mai mare iritaţiune întrà la mama Edithei:

— Nu mai este iertat sĕ'ţi trimiţi fica la Berthalda. Acolo dênsa se tratează rĕu şi se ofensează, şi eu nu voesc ca inima ei curată sĕ se calumnieze. Îţi ḑic dtale, eu nu voiu suferì aceasta.

Femeia surise fin, se aplecà mai aproape spre furcà, par că s'ar fi înnodat firele pe fus.

Berthalda auḑì paşii pe trepte şi aruncà iute o privire pe fereastă. Ea devenì palidă ca moartea.

— El a fost aici şi a auḑit toate. Sûnt perdută! — şoptì ea răguşită.

Şi în momentul următor mânile ei se aflau pe umerii Edithei şi scuturară pe aceasta atât de violent, încât mai că ameţì.

— Ah! lasămĕ! — strigà aceasta, — dar nu vrei sĕ creḑi că m'aş bucura mult, de cumva aţi fi logodiţi?

— Promite-mi, că vei respunde „ba“ când dînsul te va peţì!

— Numai de mi-ar fi iertat!

— Fă, şi-atuncea te voi cred

— Nu pot. Nu-mi este iertat.

— Vicleano!

— Aşi dorì sĕ fiu aceea! Aşi dori sĕ-l iubesc, ca sĕ pot renuncia pentru tine!

— Aşa dar nu scii ce este amorul! Tu faţă fricoasă şi ochi făţarnici. Aşi fi în stare sĕ te năduşesc, într'atâta te urĕsc!

Edita tremura în tot corpul sĕu căci privirea care însoţia aceste cuvinte, era atât de selbatică, ca şi când între ameninţare şi esecutare n'ar fi de fel un interval.

Atunci întrà bunica, privì cu mirare cele douĕ fete şi ḑise;

— Am creḑut, că Tassilo este aici. L'am vĕḑut vinind.

— Te înşeli, bunico, el n'a fost aici, el tocmai voiesce sĕ peţească pe Editha şi Editha se duce acasă, la mirele sĕu. Adio mică Edithă! Se ai noroc şi într'un ceas bun!

Şi dênsa îmbrăţişà atât de înfocat pe amica sa, parcă voia se o năduşească; o sărutà par că voia se o musce, apoi o împinse pe uşe afară.

Atunci alergà în odaia sa, se aruncà în pat muşcà perinele, îşi smulse pĕrul şi îndurerea sa începù a ţipà.

Apoi apucà se rîḑă, ameninţând cu pumnul, murmurà cuvinte nebune, şi strigà earăşi.

În sfêrşit sărì în picioare, îşi arangia pĕrul şi rochia se duse la bunica sa, pe care o delecta cu cele mai nebune glume.

(Va urma)

* (Pățania unui statistic.) Cu ce dificultăți au adeseori sě lupte statisticii, se poate vedea din următoarea întêmplare destul de comică:

Un medic de district, voind sě stabiliască o tabelă statistica asupra mortalităței, s'a adresat la toți primarii districtului sěu rugându-i sě binevoiască a 'i comunica, câte persoane ar murì pe an în comunele lor. Un primar, înțelegênd rěu întrebarea, rěspunse scurt: „În comuna noastră nu ar muri nimeni, dacă s'ar putè.“ Medicul întreabă a doua oară, scriind: câte persoane ar putea muri pe an? la care primì rěspunsul: „Aici ar putea sě moară toți“.

Doctorul mai scrise odată sě i se comunice: câte persoane ar fi permis sě se socotească că mor pe an în aceea comună. La această întrebare venì următoriul rěspuns: „Aici este permis ori cui sě moară, căci sub-semnatul primar nu poate interȡice aceasta niměnui.“ Atunci medicul șterse această comună din tabela sa statistică.

PARTEA SCIENȚIFICĂ și LITERARĂ.

„Limes Dacicus“. *)

(Urmare.)

A doua parte ofere sîmburele tratațiunei, adecă: castrul dela Bologa și vallul Poiana-Tihěu ce vrea se ȡică: partea Limitei septentrionale de către apus. Cu interes urmăm calea pre care merge Torma. Descrierea detaillată a castrului dela Bologa că inscripțiunile acolo găsite, cari au apărut în *„Archaeologisch-epigraphische Mittheilungen aus Österreich“* și *„Revidirte und neue Inschriften zu Castrum Corpus Inscriptionum Latinarum III (Dacia)“*, dau dovadă, cumcă numele acestui castru a fost *Resculum* și a satului care a stat sub scutul lui, *vicus Aficaenorum* sau *Afigaenorum.* Numele acesta de un sat îmbogățesce topografia Daciei cu un loc însemnat, nu numai pentrucă cunoascem numele și situațiunea de *castre* romane foarte însemnate în Dacia, dară mai cu seamă de aceea, căci acum scim numele unui punct strategic considerabil a *vallului* în capul meridional a Limitei.

Acum urmează vallul, a cărui cinci părți se descriu cu deamăruntul, alăturânduli-se fortificațiunile Porolissului și urmele romane din pregiurul Tihěului. După ce a comparat autorul vallul acesta cu vallul britanic alui Adrian (care se numesce *Picts-Wall* sau *Limes Britanicus)* cu vallul caledonic a lui Antoninus Pius (care se numesce *Grahams Dyke* sau *Limes Caledonicus*) și cu Limitea Dacică, în privința părței superioare a Limei Dacice (a Vallului Poiana Tihěu), ajunge la resultatele următoare: Construcțiunea vallului e diversă. Dela Poiana (Sebeșul mic) până la propugnaculul dela Carpin (N. 1) este un zid de peatră cu var; de aci până la propugnaculul dela Puszta-Kert (Nr. 18) precum se pare din causa obstaculelor locale, nu un vall, ci întărituri de stâlpi formau Limitea; direcțiunea o arată turnurile de pază și mai deosebit drumul, care se vede dela al 11 până la al 18 turn de pază. Dela propugnaculul acesta până la despărțirea apelor din sus de Vártelek**), fațis, cu Porolissul se trage un vall parte cu șanț, parte fără șanț; dela Poarta Meseșină până la Castelul dela Pogujor (Nr 22) ear găsim zid de peatră.

Castelul acesta stă în conjuncțiune cu Propugnaculul dela Monastir prin întărituri de stâlpi, a căror direcțiune o arată drumul lângă Limite. Dela turnul de pază dela Monastir până la Propugnaculul cel depe urmă lângă dealul Jurului, față cu Tihěul asemenea era un vall. În fine de dinsus de Tihěu până la Coșeiu, Someșul formează *limitea* naturală.

Agrul era numai de pământ, fără petri. Înălțimea părței interioare a vallului alterna între 2. 50 și 6, cea esterioară între 3. 50 și 7, lățimea basei între 11.50 și 12, cea a suprafeței între 1.40 și 2.30 de metri. Înălțimea diferită a Agrului vine negreșit de acì că vallul la locuri mai espuse, adecă acolo, unde ar fi putut irumpe mai lesne barbarii, era mai înalt, pecând în cele-lalte locuri era de ajuns Agrul mai scund, sau clădiri simple din lemne. Cu *Fosse* se provedea vallul numai acolo unde se afla locul necesar, ba nici atunci tot-deauna căci coama dealului Meseșului pe lângă care se trage Vallul, așa e de prăpăstioasă de a face aici un șanț, ar fi lucru de prisos. Unde era Fossă, aici era paralel cu Agrul de către partea esterioară o scară în formă de terrase de 3.70 până la 4 metri de lată, dinlăuntru, ori terrasă într'acest chip, ori o tranșee de 4 metri de lată. Lățimea Fossei de partea dinsus variază întrě 1.20 și 2, de partea dinjos între 3 și 5, eară afunȡimea între 1 și 3.30 de metri.

(Va urma.)

---

*) Reprod. din „H. Ztg“.

**) Numirea românească nu ne este cunoscută. Red. „T. R.“

Bursa de Viena și Pesta

Din 12 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.40	87.55
Renta ung. de hârtie	86.50	86.60
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.40	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pământului	98.50	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	97.25
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.—	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ȡecimei de vin	97.50	97.75
Sorți ungurescí cu premii	117.75	117.75
Sorți de regularea Tisei	109.30	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77.60	77.30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorți de stat dela 1860	130.25	129.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	832.—	826.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	302.—	302.75
Acțiuni de credit austr.	312.70	313.75
London (pe polița de trei luni)	119.40	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.47½	9.37
100 marce nemțesci	58.35	58.30

Nr. 414. [244] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěțătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Trei-scaunelor, cu terminul până la 3 Octomvre a. c. când va fi și alegerea.

1. Chezdi-Martanus cu salariu de 161 fl. cuartir liběr și doi stângeni de lemne.

2. Vama Buzeului cu salariu de 200 fl. cuartir și lemne 25 poveri.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au ași asterne petițiunile lor instruite conform statut. organic și al regulamentului de învěțământ până la terminul sus indicat documentând că sciu propune și limba maghiară. În conțelegere cu comitetele parochiale.

Brețcu în 11 Septemvre 1882.

Spiridon Dimian m. p.,
adstr. protopresb.

Nr. 291. [247] 3—3

CONCURS.

În conformitate cu decisiunile adunărei generale ale asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținute în 27—29 August a. c. în Dej și în conformitate cu posițiunile de sub Nr. 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, din preliminarul de budget votat pentru timpul dela 1-a Septemvre 1882 până la 31 Decemvre 1883, se publică:

I. Concurs pentru 2 stipendii a 60 fl pe an menite pentru tineri sau tinere, cari ar voì se învețe la vre-un institut sau corporațiune industrială din patriă vre-una din profesiunile: țesutul de pânzării, covoare, părți de îmbrăcăminte din tort de in, cânepă, bumbac, lâna, mătasă, pe resboae mai perfectionate; cusătura de albituri pentru ambele sexe, precum și brodării (schindiseli) cu ață, mătasă, fir de argint și aur; croitoria superioară de dame sau de bărbați; arta ortogeriei, a juvaergeriei și a lucrărei în aur sau alte metale, sau farmacia.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociațiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târȡiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente.

1. Carte de botez în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, cel puțin din a 4-a clasa normală pentru fetițe, și din a 4-a clasa gimnasială sau reală pentru feciori, în original sau în copia legalisată; atestat din clase mai de jos nu se vor considera.

3. Atestat de serăciă, și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea în scris a părinților sau tutorilor, că nunumai se învoesc, ci se obligă, că fiiul, fiica sau pupilii lor se învețe profesiunea pre care o va fi ales, și că de doue-ori pe an: la 1-a Februarie și 1-a August vor presenta comitetului acte autentice despre diligența, progresului și buna portare a elevilor. La cas contrariu stipendiul, care se va da în trei rate anuale, se va sista.

5. Declarațiunea hotărită, că concurentul nu mai capětă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

II. Concurs pentru 1 stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri români, ce urmeaȡă cursul regulat la vre-o scoală reală.

Persoanele ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târȡiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoare documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestru al II-lea al classei ce a absolvat în urmă și atestat de frecuentare pentru anul curent, dela direcțiunea scoalei, care este în scris, în original sau în copia legalisată.

3. Atestat de serăciă, și la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea hotărită, că concurentul nu mai capětă din alt loc, vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergătoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

III. Concurs pentru 2 stipendii a 80 fl. pe an, menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul de agricultură reg. ung. din Kolos-monostor.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târȡiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putea fi primit în amintitul institut, sau dacă concurentul este chiar elev al institutului acestuia atestat de pe semestrul II din anul premergětor și atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcțiunea institutului în original sau în copia legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. sě se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificațiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie, și la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea hotărită că concurentul numai capetă din alt loc, vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelasarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage dupa sine sistarea stipendiului.

IV. Concurs pentru doue stipendii a 100 fl. v. a. pe an, menite pentru eleve, ce urmeaȡă cursul regulat la vre-o scoală preparandială (pedagogică.)

Persoanele ce dorescu a folosì vre-unul din aceste stipendii, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târȡiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original, sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul II din anul premergětorin și atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcțiunea institutului în original sau în copie legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. șe acludă la suplica programa institutului, sau adeverirea directorului despre cualificațiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat, de serăcia, și la întêmplare de starea orfană, a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subsris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea hotărită că concurenta nu mai capătă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Se arete, dacă espiranta este deprinsă la lucruri de mână, necesarie de a se învěța în scoalele de fetițe.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

V. Concurs pentru un stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri, ce ar voì a se perfecționa în vre-una din arțile frumoase (desemnul, pictura, sculptura, musica, eventual fotografia.)

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asocțiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târȡiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente.

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, despre absolvarea cel puțin a classei a IV gimnasială.

3. Atestat dela institutul respectiv, sau dela măestrul sub a cărui conducere aspirantului se deprinde în cutare arte, despre progresul cel face și despre portarea sa morală.

4. Declarațiunea hotărîtă că nu mai are de alt undeva alt ajutoriu.

VI. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. menit pentru tineri, ce urmoaȡă cursul regulat la oare care institut pedagogic din patrie.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal Asociațiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târȡiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal, s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, s'au dacă concurentul este chiar elev acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II lea din anul premergětoriu și atestat de frecutentare de pe anul curent dela direcțiunea institutului în orginal s'au în copiă legalisată,

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2 sě se acludă la suplică programa institutului, s'au adeverirea directorului despre cualificațiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie și la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă ca concurentul numai capětă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

VII. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. v. a., dinfundațiunea „Marinoviciu“ pentru un student la vre un gimnasiu.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua in considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestrul al II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare, pentru anul curent dela direcțiunea scoalei care este înscris, în orginal s'au în copia legalisată.

3. Atestat de sĕrăcie, și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul numai capĕtă din alt loc vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu, întrelăsarea trimiterei testimoniului la timp amintit trage după sine sistarea stipendiului.

VIII. Concurs pentru un stipendiu à 200 fl. pe an pentru un student la universitate.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat de maturitate.

3. Atestat despre frecuentarea cursurilor la vre o universitate.

4. Atestat de sĕrăcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

5. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul nu mai capătă din alt loc vre un alt ajutoriu.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarăa testimoniului de pe temestrul premergĕtoriu. Intrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

IX. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. pe an menit pentru un gimnasist de provenienţă din comitatul de odinioară al Dobâcei.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octamvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original s'au în copia legalisată, dovedind că este născut din comitatul de odinioară al Dobâcei.

2. Atestat scolastic de pre semestrul II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare pentru anul curent dela direcțiunea scoalei, care este înscris, în original s'au în copiă legalisată.

3. Atestat de serăcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, că concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

X. Concurs la 8 ajutoare à 12 fl. 50 cr. v. a., pentru învĕțăcei de meserii și 4 ajutoare à 25 fl., pentru sodali cari se afla în condițiuni ca sĕ se poată face maestrii.

Persoanele care doresc a folosì verunul din aceste ajutoare se subștearnă cererile lor la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic despre absolvirea de a IV clasă normală.

3. Testimoniu do serăcie dela primăria comunei.

4. Contract încheeat între respectivul măestru și părinții s'au tutorii concurenților ear dela sodali pe lângă cele amintite sub 1, 2, 3, și document dela respectiva corporațiune că merită se fie recunoscut și admis de corporațiune între măestrii.

Aceste ajutoare se dau numai pentru o singură dată.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu în 14 Septemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p. v-pres. **G. Baritiu** m. p., secret.

Se caută un cârcĭumar onest

pentru **cea dintâiu cârcĭumă** din piața **Săliștei,** casele lui **I. Cruțu.** Dela concurent se cere pe lângă onestitate și o cauțiune de 300 fl. v. a. A se adresa la **Dumitru Bloț,** arêndator în Săliște. (262) 2—2

După Dḑeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoșați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, ași puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut pâși cu toată puterea înaintea comunei de aici și a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui țĕran, care pătimea de ficat, de stomac și în parte și de plumâni, plângându-se și întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat și m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am și făcut numai decât în odaia lui. Te rog așa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat și 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕțătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane și germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum și pentru bolnavi de pept și se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot așa la boale cronice de stomac și hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraș: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Brașov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaș: Carol Breckner. Sebeș: Carol Henning. Sighișoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oșorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 2—7

Nr. 4896 civ. — 1882. (259) 3—3

Publicațiune.

Cu privire la cererea lui **Bogdan Korbuly** pentru încuviințarea comasărei hotarului comunei **Suia (Szinye)** s'a ficsat ca **ḑi de pertractare** la fața locului în comuna **Suia,** ḑiua dela **15 Decemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** pelângă acea observare, că interesații sĕ se presenteze sau în persoană sau prin împuterniciții lor, căci dacă una sau altă parte nu ar fi de față s'ar considera ca și când ar fi învoită cu comasarea; cererea se poatea vedè în registratura acestui tribunal.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută la 23 Septemvre 1882.

Nr. 5118 civ. 1882. [260] 3—3

Publicațiune!

Pentru stabilirea condițiunilor de încuviințarea comasărei hotarului comunei **Borcutului** se ficsează ca **ḑi de pertractare ḑiua dela 20 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în fața locului în comuna **Borcutului,** unde toți câți în puterea cărței funduare sûnt interesați ca proprietari sûnt avisați a se înfățisa cu acea observare, că la cas că nu se înfățișează se vor considera ca învoiți cu comasarea.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută în 23 Septemvre 1882.

„La Federation de peuples greco-latins",

revistă septămânară de interese pacifice Mediterane, se publică dela 14 Iulie a. c. în format de fascicul de opt pagine de câte trei coloane pe hârtie de lucs. — Abonamentele se trimit cu mandat postal de *doue-ḑeci franci* directorului seu, d. prof. **A. Gromier,** 3, *via del Melarancio* **Florența** (Firenze), **Italia.** [255] 2—3

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui".**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare cătră Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se ḑică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguțătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguțătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: ***Morison & Comp.***
London 33 Euston Road.

[230] 4—6

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 5—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

---

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

ONTÖTTE WALSER
PESTEN.1864

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e proveḑiută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaștc de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☜ (232) 10—20

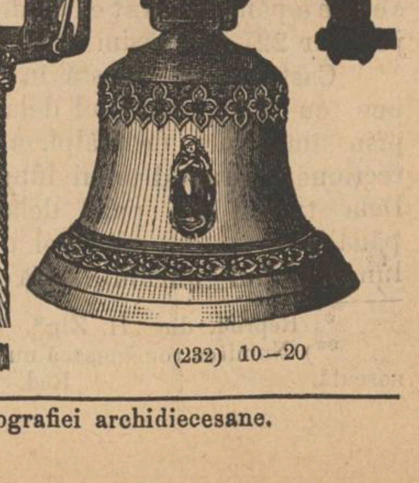

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116. Sibiiu, Marţi 5/17 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi insertiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Deficitul.

Aducêndu-şi cineva aminte de promisiunile ce le făceau în 1867 aspiranţii la guvernul şi parlamentul unguresc, — acei domnişori, cari se pregăteau sĕ ia în posesiune toată politica Ungariei, în lungul şi latul ţerei, — pentru ca sĕ le compare cu ceea ce vede aḑi cu ochii, ar putè venì la credinţa că aceia n'au fost oameni adevĕraţi, ci numai nisce arătări ca cele din poveste.

Atunci se ḑicea: domnii de neamţ şi pe urmă după ei, cei de român, ca sĕ trăiască bine, n'au sciut face alta decât au tot creat la dări preste dări; au întrodus aruncuri peste aruncuri; au întrodus timbrul şi finanţii şi cu aceştia au întrodus monopolul tabacului şi controlul ferberei spirtoaselor. Noi Ungurii, ḑiceau marii politici, vrem ca aceste toate sĕ nu mai fie aşa. Dările sĕ se reducă, aruncurile sĕ înceteze; timbrul sĕ nu mai fie, monopolul tabacului sĕ se caseze, fertul spirtoaselor sĕ nu mai fie controlat de „finanţi“, argintul şi aurul din ţeară sĕ nu mai meargă la Viena că noi sĕ remânem numai cu banii de hârtie. Ei promiteau şi alte bunătăţi, pe cari le promiteau cu atâta siguranţă, de părea că le vĕd cu ochii împlinindu-se dinaintea lor.

De atunci au trecut cincispreḑece ani de aşteptare, dar promisiunile au remas promisiuni.

Din toate dările nu s'a redus nici una, nu au încetat aruncurile, timbrul nu s'a şters, ci s'a sporit, monopolul tabacului esistă, fertul spirtoaselor e supus controlei „finanţilor“. Toate s'au păstrat şi în era cea nouă şi s'au mai adaus, încât poporaţiunea gâfăie sub greutatea aproape insuportabilă; ear câtă nu mai poate suporta, ia lumea în cap şi se duce. A mai adaus era cea nouă dări de lucs şi de consum: trăsurile, cărţile, şi alte mijloace de joc; petroleul, zacharul şi cafeaua, toate au trebuit sĕ vină la rênd, ca sĕ poarte greutăţile dărilor, unele îndoit. S'a pus tacsa militară şi câte toate şi acum ni se deschide o perspectivă nouă. Şi păstrările bieţilor cetăţeni din casele de economii, ni se promite, că vor fi supuse contribuţiei de 10%.

Povara pe umerii contribuabililor a crescut şi cresce ca fama din metamorfosele lui Ovid. Conducĕtorii economiei statului însĕ cu toate aceste sĕ opintesc şi asudă, cum sĕ afle titluri noue de dări, cu care sĕ astupe prăpastiile ce cască nesăţioase gura spre a înghiţì din an în an mai mult.

Nesăţiosul buget însĕ îşi bate joc şi de gâfăitul poporaţiunei şi de opinteala măiestrilor financiari, căror le era mult până vor ajunge la cârmă, ca sĕ transformeze ţeara într'un raiu pământesc. După cincispreḑece ani, şi ministrul de finance îşi gratulează, că pe anul al şeasprăḑecelea al fericirei noastre se poate presenta cu un deficit oficial, va se ḑică cu o lipsă oficială, de 21,681,615 fl.

Oare unde sûnt aceia, cari promiteau toate bunătăţile pământului şi cari ḑiceau înainte cu cinspreḑece ani, că de acì încolo fie care ţĕran sĕ aibă în fie-care ḑi oala cu carne la foc; fie [illegible] curat, fert de el însuşi în căldăruşa sa şi fie care fumător sĕ 'şi taie din păpuşile sale tăbacul cultivat pe pământul sĕu propriu, fără de a sĕ teme că'l vor surprinde „finanţii“?

Am ḑis că ministrul îşi gratulează că se poate presenta cu un buget oficial numai de 21,681.615 fl. pe anul următor, 1883. Gratulaţiunea aceasta proprie o cetim din espunerea ce a făcut casei deputaţilor Ungariei şi din presa oficioasă, umbrită, mai mult sau mai puţin, de fondul disponibil. Trebue însĕ sĕ concedem şi noi că bugetul de pe anul 1883 al Ungariei se presentă mai mic ca cel din anii trecuţi.

După toate versiunile câte le am putut cetì dela apariţiunea bugetului încoace, chiar şi faţă cu anul trecut, diferenţa favorabilă ar face 8—9 milioane.

Este frumoasă reducţiunea de opt până la nouĕ milioane a deficitului; mai frumoasă însĕ este promisiunea espunerei ministeriale, că speră a delătura pe anul 1884 deficitul cu totul.

Dar *homo proponit*.... Deci sĕ nu ne bucurăm şi noi înainte de a vedè minunea. Căci dacă considerăm că reducerea „inveselitoare“ s'a făcut pe contul unor elocări şi investiţiuni şterse, dar care după natura lor aveau sĕ fie productive; dacă considerăm că dări nouĕ sûnt în perspectivă; dacă considerăm că toate aceste vor contribuì la slăbirea contribuabilităţii şi de altă parte nu perdem din vedere câte cojoace, câte straie, câte perini, câte grape, sape şi alte lucruri de feliul acesta zac în cancelariile comunelor spre a fi vêndute ca sĕ se prefacă în bani suplinitori de dare; dacă considerăm boii din jug, vaca sau capra cu lapte, porcul de îngrăşat etc. etc., ca sĕ tăcem de imobilii — cari toate se vênd pe un bagatel pentru a înlocuì sarcinile cari ar trebuì sĕ ese din prisosul câştigului a milioane şi sute de mii de locuitori, — cifrele bugetului sûnt atât de periclitate încât nici în cifra deficitului oficial de pe 1883 numai putem avé deplină şi ne clătită credinţă.

Bucuria pricinuită de reducerea deficitului este dar pentru noi, şi credem că pentru fiecine, foarte problematică. Bucuria pricinuită de reducerea bugetului devine şi mai problematică când mai cetim că dl ministru întemeează clădirea bugetului anului viitor şi pe speranţa că Bosnia şi Erţegovina nu vor provoca cereri de credite nouĕ estraordinare.

Sĕ dea Dḑeu sĕ fie precum speră dl ministru de finance.

Însĕ scirile care se străcoară din ţerile ocupate sunt încă departe de a ne înspira optimismul până şi în cele financiare. Până acum e vorba eară numai de „bande de lotri“ şi de vre-o „câţiva“ recruţi, cari desertează cu armatură cu tot preste fruntariele muntenegrene. Scim înse foarte bine, că în ţerile atât de „interesante“ miscările de obiceiu se încep cu „bande de lotri“ şi după ce mişcările devin mai serioase, „lotri“ se prefac în *„însurgenţi“*.

Dar în sfêrşit, chiar aşa sĕ fie, cum ḑice dl ministru de finance, şi dorim ca aşa sĕ fie, oare organisaţiunea Bosniei si Erţegovinei, despre care s'a scris şi se scrie in ḑiarele normative din ambe capitalele monarchiei, nu va altera *circulii* archimedici din bugetul deja depus pe masa dietei, chiar şi dacă „domnii lotri“ erţegovineni vor fi aşa de afabili, ca în anul viitor sĕ fie pe pace?

Promisiunile dela începutul erei constituţionale sûnt nimica; promisiunile de acum sûnt problematice.

Eată bilanţul cu care avem sĕ contăm şi noi.

Este nemângăios acest bilanţ pentru noi şi atunci când am scì de sigur că deficitul oficial este deficitul în realitate. Este nemângăios fiindcă noi şi atunci sûntem numai *misera plebs contribuens* la acoperirea lui.

Din cei 322,711,484 fl., preliminaţi a se cheltuì în anul viitor, pentru Români, afară de administraţiunea comună a ţerei, dela care sûntem ca şi eschişi, prea puţin se cheltueşte. 136,300 mult 150,000 fl. eată ce se cheltueşte pe bisericile române a trei milioane de Români, pe când înfrumseţarea capitalei, museele naţionale, teatruri naţionale (cu deficituri speciale) unguresci, două universităţi unguresci, nenumerate gimnasii, scoale reale, preparandii şi scoale elementare de stat unguresci, înghit milioane, Şi toate acestea se fac din contribuţiunea comună a tuturor şi, după cum o spun ḑiarele maghiare pe faţă, în scopul *maghiarisărei*.

Este nemângăios bilanţul, pentru că noi trebue sĕ punem umĕrul la acoperirea cheltuelelor ţĕrei prin urmare şi a deficitului, ori cât de mare ar fi, chiar şi cu preţul cenuşei din vatră;

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Editha se coborì încet pe trepte. Ea fu silită sĕ se propteascâ mai de multe ori de casă, atât de slabă era. Apoi pornì către casă făcênd încungiurul cel mai mare.

— Raoul! Raoul! — şoptia ea neauḑibil.

Înainte fusese o ploaie scurtă, aerul era năduşitor, între petrile pardoselei se aflau nisce bălţi mici; ea fu silită sĕ'şi ridice cu mâna rochia şi sĕ pâşiască cu luare aminte, în mijlocul stradei, căci toate terasele şi streşinile picurau. Trecătorii se uitau cu plăcere după frumoasa copilă.

O bĕtrână din poarta sa o salutà astfel:

— Noroc sĕ-ţi dea Dumneḑeu pe calea-ţi, frumoasă fecioară!

— Ah! Barbara! eu aşi dorì sĕ fiu în locul dtale.

— Apere-te Dḑeu domnişoară! Dar ce rĕu mare te-a întimpinat?

— Aşi dorì sĕ nici nu fiu pe lumea aceasta?

— Ar fi pĕcat pentru ochi-ţi cei frumoşi.

— Nu mi-ai putè da vr'un leac de vrajă, ca sĕ fiu urîtă şi sĕ nu plac nimĕnui?

— Nu, domnişoară! Asemenea leac încă nimenea n'a cerut dela mine! Dar păzesce-te, copila mea, căci o mare primejdie te-amenінţă!

— Pe mine? — întrebà Editha.

— Da, din partea unui preot. Dela preot sĕ nu primesci nimica!

Editha surise:

— De asta nu mĕ tem.

Salutà pe bĕtrâna, care privì încă timp îndelungat după dênsa, făcênd din cap, apoi pornì şi mergea tot mai încet către casă, până ce câteva picături de ploaie o silirâ sĕ între.

Ea găsì acolo pe Tassilo convorbind cu mare interes cu mumă sa, care tocmai se sculà şi eşì din odaie, dar ântâiu aruncà o privire aspră pe fica sa şi-şi ridicà degetele amenintător.

Editha voì sĕ meargă la cadra ei de brodat, dar Tassilo o oprì şi puse mâna sa pe brodărie.

— Am sĕ vorbesc cu dta, -- ḑise el.

Editha devenì foarte palidă şi se răḑemà de scândura mâncată de cari a ferestei.

În momentul acesta fulgerul tresnì şi un şiroiu de ploae începù sĕ ude strada ângustă. În odae se făcu atât de întunerec, încât abia se puteau deosebì conturele cuptorului. Lumina murgurie, care pĕtrundea prin giamurile cuprinse în plumb, înfăţişa pe ambii tineri în o lucoare particulară.

Inimile lor palpitau ferbinte în scurtul interval produs prin un fulger şi o detunătură ce-i urma.

— Mĕ tem că voiu apărea nestatornic înaintea dtale, — începù Tassilo, — dacă voiu vorbì despre amorul meu vechiu şi adânc pentru dta; de oare ce până acuma m'ai cunoscut ca pe mirele destinat alteia. Am meditat destul, şi ceea ce eu astăḑi am auḑit fără voia mea, mi a dat boldul decidĕtor spre a face un sfêrşit luptei mele grele. Voiam sĕ împlinesc dorinţa părinţiler mei, voiam sĕ-mi nimicesc inima; dar ei nu-mi pretind această jertfă. Eu nu pot sĕ sărut gura aceea, care rosteşce cuvinte de acele.

În momentul acesta earăş fulgerâ apoi tunà înfricoşat.

Şi, încheia Tassilo, — inima mea e a dtale numai a dtale, de când te-am vĕḑut.

— Dar Berthalda e mult mai frumoasă decât mine, mai cu minte şi mai...

Ea voia sĕ ḑică „bună,“ însĕ nu putea.

Editha vorbia aşa de încet, încât Tassilo trebuia sĕ se aplece aproape de ea, ca în susurul mare al ploii s'a poată auḑì.

---

*) „Familia“.

se punem pe deasupra din punga noastră privată sutele de mii şi miloane chiar, ca sĕ ne susţinem bisericile, gimnasiile şi celelalte scoale; sĕ ne susţinem asociaţiunile de cultură şi literatură; sĕ ne facem fond pentru teatru, dacă credem că ne trebue.

În adevĕr deficitul de 21,681.615 fl, cu toate că dlui ministru i se pare mic şi esterminabil, e mare, când din promisiunile câteîni s'au făcut nu sûntem recompensaţi cu nimica şi de altă parte în special pentru noi Românii se mai impun alte deficituri şi mai mari, materiale şi intelectuale.

Dacă statul ar fi egal darnic cu toti cetăţenii sei, poate că deficitul bugetar nu s'ar stêrpì aşa de îngrabă pe cum crede dl ministru. S'ar sterge însĕ deficitul de puteri productive; atunci s'ar împuţina esecutorii de dare; s'ar împuţina emigrările; ar sporì productivitatea şi deficitul ar dispărè nu numai prin măestria cifrelor din bugetul clădit architectonic, ca sĕ cadă la cea mai uşoară suflare de vênt, ci ar disparè aievea şi pentru totdeauna.

În chipul acesta am scăpa de deficit cu toţii curaţi fără de a remâne cum ḑice „Ellenzek“, si sĕraci în toată privinţa şi tributari consorţiului lui Rothschild.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Octomvre.

Casa deputaţilor Ungariei abia s'a deschis de vre-o câteva ḑile şi după cum am putut vedè interpelaţiunile au urmat ploaie din partea mai multor deputaţi. Ministrul president a respuns. În legătură cu cea ce am publicat deja trebue se înregistrăm şi ceea ce s'a petrecut în şedinţa dela 13 Oct. n. în casa deputaţilor Ungariei între ministrul president Tisza şi între deputatul Rohonczy, acela care la timpul sĕu invinuise cu multe lucruri pe secretariul de stat Hyeronimi. Ministrnl president a spus că a cercetat după starea lucrurilor şi a cerut şi părerea unui bărbat de specialitate, „om cutotul independent“, şi a aflat că asupra secretarului de stat nu încape nici umbră de prepus, aşa încât judecata n'ar fi în stare sĕ facă, pe basa datelor esistente, nici măcar o cercetare prealabilă.

Rohonczy într'o replică lungă şi în parte sensaţională numesce martori pentru toate învinuirile câte le adusese înainte şi declară că din toate învinuirile nu retrage nici barem un cuvênt. Spune între alte, că ingineri cu ocasiunea cercetărei au falsificat planuri. Mai departe, când a vĕḑut că min. pres. nu se prea interesează de afacere a voit sĕ meargă la impĕratul, dar împĕratul a fost dus. Mai departe spune Rohonczy, cum un proprietariu mare uumai după ce a dat socrului lui Hyeronimi 200 galbini, a putut ajunge la resolvarea unei afaceri ce trebuia se treacă prin ministeriul de comunicaţiune. El declară că cu persoana lui Hyeronimi nu are nimica, ci cu oficiul ministerial. In fine Rohonczy se esprimă foarte aspru asupra mersului lucrurilor în Ungaria, adăugênd, că pe dênsul nici sentenţe judecătoresci nu'l pot abate dela părerea, că stând astfeliu lucrurile în Ungaria, ţeara merge spre ruina ei sigură şi că ţeara atunci va fi fericită când ministrul president va fi părăsit locul ce'l ocupă.

Rohonczy a eşit din partida guvernamentală, cărei a aparţinut până acum.

Regele Serbiei a sosit Sâmbătă la Rusciuc, unde au fost primit de principele, de metropolitul şi de poporaţiune cu entusiasm.

„Politische Correspondenz“ din Viena, cetim în „Naţ.“, primesce după cum se vede din isvor oficios rusesc, următoarea informaţiune în privinţa diferendului pentru gura Chilia:

Mai înainte de toate trebue constatat, că cestiunea sulevată are numai un caracter local, şi n'are nici decum aceea importanţă pe care se încearcă unii a i-o atribuì. Dar chiar şi partea juridică-politică a cestiunei în casul de faţă ni se pare superfluă. In starea actuală nu este vorba nici de o călcare a tractatelor esistente de către Rusia nici de încercarea Rusiei de a ocolì tractatele, de oare ce Rusia n'a făcut numai pretensiuni, care în casul cel mai bun erau contestabile. Cine voesce sĕ se convingă n'are decât sĕ facă o ochire asupra incidentului din cestiune. Dela tractatul de Paris încoace Dunărea se află sub patronatul Europei, care patronat s'a întemeieat în scop de a garanta navigaţiunea pe Dunăre până la mare. Europa esercitează dreptul sĕu de patronat print'ro comisiune internaţională. Această comisiune 'şi-a început activitatea prin lucrări, cari au făcut ca navigaţiunea de alungul gurei Sulina sĕ fie practicabilă. Nu s'a întêmplat însĕ tot astfel şi cu braţul Chilia. De acest braţ comisiunea s'a ocupat aşa de puţin încât pasagiul prin el, din lipsa celor mai simple lucrări de drenagiu, a remas închis. Venì apoi tractatul de Berlin, prin aceasta i se reînapoià Rusiei Basarabia şi prin urmare amêndoi ţĕrmii braţului Chilia. Ce era acum mai natural decât ca Rusia sĕ beneficieze de avantagele ce le oferia această achisiţiune? Ea a început lucrările trebuincioase pentru a da acestui braţ adevĕrata lui valoare. De aici însĕ nu urmează că libera navigaţiune pe Dunăre va fi împedecată prin asemenea lucrări, căci navigaţiunea este asigurată pe gura Sulina. Trebuie în fine constatat, că funcţionarii ruşi dela geniu în aceasta cestiune sulevată fără nici un temeiu, au dovedit cea mai deplină bună voinţă, ba s'au oferit chiar a pune la disposiţia comisiunei internaţionale dunărene, dacă va avea trebuinţă, materialul topografic, negreşit sub condiţiunea ca lucrarea planurilor sĕ se facă numai de către inginerii ruşi. In cas însĕ când s'ar găsì cine-va, care se ridice pretensia, că la aceste lucrări trebue se ea parte şi inginerii streini, atunci Rusia este în drept a respunde, că braţul Chilia curge pe teritoriu rusesc şi că aici se poate aplica cu drept cuvânt maxima: „Maître charbonnier est maître chez lui“. Acesta este faptul în ce privesce aşa ḑisul conflict pentru braţul Chilia.

„Românul“ în numerul seu de Vineri scrie în privinţa gurilor Dunărei:

În momentul când se dau pe faţă veleităţile de a se schimba însĕşi natura cestiunii dunărene, prin concurenţa ce s'ar putea face pe braţul şi pe gura Chilia, canalului şi gurei Sulina, este timp se ḑicem câte-va cuvinte despre modul în care Comisiunea Dunăreană a înţeles până acum a-şi îndeplinì marea şi delicata însărcinare ce i-a încredinţat-o Europa.

Cu tot respectul ce avem pentru această înaltă autoritate internaţională şi tocmai pentru că dorim ca puterele ei sĕ se perpetue şi sĕ se întărească, ne credem datori sĕ-i arĕtăm că, după umila noastră părere, care întru aceasta este de acord cu a întregului trafic dunarean, ea n'a lucrat astfel încât toată lumea sĕ ajungă a o privì ca o binefacere, absolut neapărată comerciului european.

Comisiunea dunăreană a lucrat mult prea încet spre a pune navigaţiunea în stare de a se face înlesuire între Galaţi şi Sulina. Şi cu cât trece timp în loc se lucreze mai repede, în loc se facă sĕ dispară piedecele ce la întêmpină navigaţiunea în braţul Sulina, îşi urmează din contra lucrările tot mai încet.

După ce amintesce de multe lucruri, care le a negles comisiunea Dunăreană, „Rom.“ continuă şi inchee:

În aceactă stare a lucrurilor intenţiunile Rusiei de a face navigabil braţul şi gura Chilia, au produs cu drept cuvêt oare-cari alarme în sinul comisiunei dunărene; odată acest braţ devenit mai favorabil navigaţiunei, comisiunea va putè privì din splendidul sĕu palat dela Sulina cum comerciul îl ocolesce spre a trece pe la Chilia.

Mijlocul de a înlătura concurenţa braţului Chilia nu este împotrivirea cu puterea, ci otărîrea de a lucra cu energie şi activitate, şi de a înlesnì cât mai curênd vaselor celor mari putinţa de a pătrunde în ori ce timpuri până la Galaţi şi Brăila, spre a-şi face pe deplin toate încărcările.

Astfel, după cum Rusia se gândesce astăḑi a face braţul Chilia navigabil, mâne se va gândì de sigur şi România aşi face navigabil braţul sântul George. Atunci, pentru marea părere de rĕu a înşişi Românilor, comisiunea dunăreană va perde fatalmente toată însemnătatea sa.

Afacerea Tisza-Eszlár în casa deputaţilor Ungariei.

D. Geza Onody, cunoscutul antisemit din Ungaria, desvoltându'şi interpelaţiunea, a ḑis:

Ḑiarele dela 28 Septemvre au anunţat că procurorul dela tribunalul criminal din cercul Pestei, care a fost trimis sĕ ia parte la instrucţiunea în afacerea Tisza-Eszlar dela Nyiregyhaza a fost denunţat, că a voit sĕ amăgiască pe păzitorul arestului, ca sĕ facă deposiţia falsă şi că tribunalul a dispus cercetarea criminală contra acestui procuror. Deoarece aceasta scire până acum n'a fost desminţită, sûntem în drept a presupune, că scirea este adevĕrată şi că procurorul în adevĕr a comis o crimă, care după § 222 din dreptul criminal se pedepseşce cu inchisoare până la 3 ani.

Din această împregiurare resultă însă nu numai acele urmări, pe cari le prevede legea, ci considerând că această călcare de lege s'a întêmplat in timpul unei instrucţiuni unei afacere care ţinè în ferbere toată lumea civilisată, şi că justiţia noastră este compromisă inaintea străinătăţei, procurorul Havas ar fi trebuit suspendat din funcţiunea sa, ca sĕ nu mai poată avea nici o ingerinţă in această afacere. (Aşa este! în stânga estremă) Procurorul, care este conscienţios are datoria, de a lua parte la urmărirea şi pedepsirea criminalilor, dar nu sĕ tocmească martori falsi şi astfel sĕ compromită justiţia noastră în faţa străinătăţei.

De altmintrelea în casul acesta abusurile nu s'au născut numai aşa din vênt, vina este a procurorului general din Ungaria, a d-lui Alecsandru Cosma, care s'a purtat în mod foarte încorect cât timp a petrecut în Nyiregyháza. Daţi-mi voie sĕ vĕ dovedesc această afirmaţiune prin fapte.

D. procuror general cât timp a petrecut în Nyiregyháza, mai nainte de a fi citit actele privitoare la afacerea dela Tisza-Eszlar, în cercuri private a afirmat nevinovăţia şakterilor şi complicilor lor, cari se aflau în inchisoare. În consecenţă, procururorul general a ştirbit prestigiul justìţiei şi a prejudecat resultatul instrucţiunei.

Se scie că funcţionarii subalterni ai procuraturei generale adoptează părerea şefului lor ş aşa şi procurorul

---

— Eşti nedrept şi faţă de Berthalda şi faţă de mine. Ai vĕḑut numai violinţele sale, şi nu scii cât de mult sufere ea.

— Am vĕḑut altă fiinţă suferind aşa, încât aş fi fost în stare sĕ cad în genunchi înaintea ei şi s'o ador ca pe un ânger.

Editha îşi redicà mâna respingêndu-l.

— Nu vreau sĕ mĕ înbulzesc în sanctuarul inimei dtale, pe care-l păzesci atât de strict şi vergur. Eartă-mi numai atâta, ca sĕ pot aşeḑa mânile mele sub paşii dtale, sĕ te învĕţ a fi fericită! Eu nu cer nimica, chiar nimica, decât ca sĕ-mi fie iertat a te iubì.

— Dar acolo, — respunse Editha ridicându-şi mâna tremurătoare, — acolo ai avè parte de un amor nemărginit, de care eu nu pot sĕ-ţi dau. Despreţuesci o inimă tare, spre a-ţi câştiga una slabă.

— Cât de tare e înima slabă am avut ocasiune sĕ mĕ conving. Şi dacă te rog sĕ nu fi mireasa ceriului, ci a mea: privesce aceasta drept jertfă care place lui Dumneḑeu şi nimic mai mult!

— De cumva numai te-aşi pute fericì!

— Lasă fie aceea grigea mea!

— Tradez pe amica mea.

— S'a tradat ea pe sine însaşi! Mĕ iau fiori de amorul ei, care seamĕnă atât de mult urei, ca văpaia şi flacăra. Nu eu cer numai atâta cât poţi sĕ'mi dai, nu mai mult... şi aşa am sĕ fiu bogat.

Editha îşi redicà pleoapele lăsate în jos şi'l privì cum privesce călugăriţa bolnavul.

— Îţi mulţămesc pentru acest amor mare, — ḑise ea. Şi dacă n'aşi fi atât de nevrednică...

— Atunci ai fi a mea! — esclamà el. O fii a mea, copilă minunată. Nu-'ţi va părea rĕu.

Ea îşi plecà ochii, îşi ridicà încet mâna şi i-o întinse. El o prinse cu ambele mâni, o strinse la peptul sĕu, apoi pe buze.

Nici unul nu observà fulgerul care spăria pe mama, ce tocmai atunci întrà.

Tassilo conduse la ea pe Editha şi mama plângea de bucurie, îşi imbrăţişa fiica tremurând, pe când o detunătură grozavă cutremura casa.

Ploaia înse se oprì la moment, şi raḑele soarelui, frânte pe picăturile de ploie din giamuri, străluciau şi tremurau in mii de colori prin pĕrul Edithei ca şi o aureolă.

„Editha mireasă.“ Această! şcire se respândì iute în oraşul cuprins de mirare, care se deprinse a considera pe Berthalda şi Tassilo logodiţi. A auḑit-o şi tinerul preot, care tocmai se reîntorcea dela o inmormêntare.

El se incuià în odaia sa şi acolo se preumblà în sus şi în jos toată noaptea. Îşi ḑicea, că asta e un ce natural; Editha trăesce în lume şi n'are trebuinţă sĕ-şi ascundă frumseţa între zidurile mănăstirei. Pe dânsa n'o apasă nici un pĕcat al părinţilor, pentru care ar trebuì sĕ espieze.

Dar aceste cugetări filosofice resunau numai ca şi în vigelie un depărtat signal de măntuinţă, când poţi sĕ fii de mult nimicit, înăinte de a sosì la mal. Oh! de ar puté se zacă în fundul mării! Dar durerea cea mai grozavă este a trăi tot mai departe şi a fi silit sĕ treci flămênd şi sĕtos pe lûngă masa de bucurii a vieţii! El sĕ fie mângăierea şi scutul tuturor oamenilor, pe când însuşi se simte atât de neputincios! Ce avea sĕ ḑică altora, când el însuşi suferia atât de grozav, încât era p'aci sĕ nebunească! Şi se vedea nebun, prins, încatenat, torturat, ca un animal sĕlbatic. Fiori reci i treceau prin corp, încât pĕrul i se scula în cap.

Dar nu! El nu era âncâ mort, aceasta o resimţia din suferinţele nopţilor lungi de durere. Somnul îl părăsì cu totul. Flămând se ducea la masă şi totuşi nu putea se mânce nici o bucătură.

Odată ḑise preotului bĕtrân:

— Roagă-te pentru mine; mĕ tem că-mi perd minţile.

Havas a trebuit sĕ creadă că şakterii sûnt nevinovaţi şi în escesul sĕu de zel sĕ silească pe păzitorul inchisoarei sĕ facă deposiţii false.

Procurorul general chiar din ḑiua dintâiu, când a convenit cu judecătorul de instrucţiune Bary, a declarat, că dênsul nu va mai permite ca sĕ se facă arestări noue. Prin aceasta dênsul a dovedit, că voesce sĕ zădarnicească instrucţiunea şi sĕ o îndrepteze pe altă cale.

O altă probă în contra procurorului general este că dênsul a declarat înaintea judecătoriului din Tisza-Eszlár, că dênsul nu crede, că creştina Estera Solymoşi sĕ fi fost omorêtă de Jidani şi că el scie, cà acest proces este inscenat de vre-o 5—6 domni.

Dacă d. procuror general scie, cà acest proces este inscenat de vre-o 5—6 domni, şi şakterii şi complicii lor arestaţi sûnt nevinovaţi şi dacă el n'a denunţat aceste fapte este natural că dênsul încă s'a făcut culpabil. D. procuror general este culpabil conform articolului 230 din dreptul criminal, care ḑice, că cine cunoasce fapte sau impregiurări, cari dovedesc nevinovăţia criminalilor sau arestaţilor închişi pe nedrept şi nu face arătare, devine culpabil şi este pedepsit cu închisoare până la trei ani. Afară de aceasta sûntem în drept a bănuì, că martorii falsi, dintre care unul era sĕ fie Karancsy, păzitorul închisoarei, puteau sĕ fie tocmiţi tocmai, ca sĕ facă deposiţii contra celor 5—6 domni, despre cari se ḑice, că ar fi inscenat acest proces.

În fine o altă probă este că d. procuror general, Alexandru Cosma a întrebat de judecătorul din Tisza Eszlar: „Dacă credeţi că Evrei au omorît pe Estira, de ce nu aţi omorît pe toţi Evreii?“ Mie mi se pare că această întrebare a fost făcută mai mult din curiositate, eu i respund: Locuitorii din Tisza Eszlar voesc sĕ aştepte până când procuratura generală în unire cu Evreii va face din lege o literă moartă.

Astfel sĕ nasc turburări ca acelea, care s'au petrecut acum de curând în Pojon. Şi cu această ocasiune sûnt silit sĕ ḑic câte-va cuvinte la o observaţiune a amicului meu Mocsary. Dênsul a ḑis că toată mişcarea antisemitică precum şi turburările sûnt de prisos. Mĕ mir că d. deputat crede că este de prisos a mai lupta contra corupţiunei; el, care de ani mulţi şi-a luat de problemă combaterea corupţiunii. (O voce în stânga extremă: Nici dênsului nu-i plac Evreii!)

D. deputat Alexandru Hegedüs a ḑis în discursul sĕu de astăḑi, că sciinţa trăiesce în libertate şi că numai în libertate va trăì şi în viitor. Convins despre libertatea sciinţei m'aşi bucura foarte mult dacă d. procuror general ar binevoì sĕ spună guvernului ce fel de argumente ponderoase şi aurite (mişcare) l'a îndemnat sĕ lucreze aşa precum a lucrat.

În vederea abusurilor comise, cari uşor pot împinge pe cetăţeni la escesuri contra Evreilor, şi care sûnt identice cu terorisarea judecătorilor; abusuri, cari ne compromit înaintea lumei civilisate şi cari fac ilusoriă siguranţa averei şi persoanei, garantate prin constituţiune, — adresez ministrului justiţiei următoarea interpelaţiune:

Are d. ministru al justiţiei cunoscinţă despre cele ce s'au scris în mai mulţi numeri din Függetlenség, ḑicênduse, că procurorul trimis la Nyiregyhaza în procesul Tisza-Eszlar, Emeric Havas a silit pe un organ subaltern sĕ facă deposiţie falsă contra judecătorului de instrucţiune?

Dacă are cunoscinţă, făcut'a rânduială, ca acest procuror, care a abusat de funcţiunea de apărător public sĕ fie suspendat din funcţiunea lui în acest proces criminal, până când va fi tras la respundere pe cale ordinară?

Ministrul justiţiei, Pauler, nefiind de faţă la desvoltarea acestei interpelaţiuni, respunsul s'a amânat pe ḑiua următoare.

Marele manevre ale armatei române.

Tecuciu, 12 Octomvre.

Astăḑi a avut loc pe teritoriul comunei Movileni, ântâia ḑi din cele trei mari ḑile de manevre ale armatei Române. Cele douĕ corpuri de armată şi divisia mixtă din Galaţi, adecă toate trupele concentrate între Focşani, Galaţi şi Bĕrlad au luat parte.

În total erau 25,000 oameni puşi în mişcare. Tema dată pentru această ḑi de generalul Slănicean, şeful Statului Major, general al armatei, în resumat era următoareă: Corpul de Nord comandat de generalul Racoviţă representă pe inamic şi e presupus că ar fi repurtat un succes câteva ḑile mai înainte, asupra corpului de sud comandat de către generalul Anghelescu care se află aḑi pe malul drept al Siretului. Corpul de nord ocupă platoul ce se întinde dela Tecuciu la Movileni (tocmai 10 chilometri) şi voesce sĕ opereze trecerea rîului la Furceni pentru a încerca de a respinge corpul de sud spre Focşani. Acest corp face cu acest scop o demonstraţie importantă la Movileni, dar corpul de sud a luat disposiţiunile sale spre a se opune la trecere şi a chemat în ajutor divisia mixtă din Galaţi care se află la Ivesci. Această divisie sosesce pe platoul dela sud de Movileni şi ameninţă flancul stâng al corpului de nord.

In acest moment corpul de Sud ia ofensiva, trece Siretul şi vine a se împreuna cu devisia dela Galaţi mai în sus de Movileni. Aceasta e ideea manevrei dela 12.

Acţiunea a început dimineaţa la 9 oare.

Regele însoţit de statul sĕu major şi de misiunile militare străine a părăsit Tecuciul la 8 oare şi a sosit la Movileni la 9 oare chiar când bateriele stabilite de corpul de Nord, pe stâncile ce domină albia aproape de sat, deschideau focul.

Tirul lor îndreptat pe malul opus bătea o pădure la spatele căreia era grămădit corpul de sud, din care lipsea o divisie, care apăra trecerea punţii dela Furceni. Această demonstraţie făcută la Movileni avea tocmai de scop de a atrage în faţă grosul trupelor corpului de Sud şi de al face a slăbí apărarea trecerei la Furceni, dar inamicul neputênduse eclera din causa barierei ce 'i oferea Siretul, nu se îndoia că corpul de Sud se pregătea a traversa el insuşi rîul pe o punte de vase şi va lua ofensiva dacă ajutorul cerut la divisia Galaţi va sosì la timp.

Mulţămită unui marş forţat de 6—7 chilometri în mai puţin de un ceas, această divisie anunţă sosirea sa către 10 oare prin câte-va lovituri de tun trase de la Sudul Movilenilor chiar asupra platoului ce era ocupat de corpul dela Nord; în acel minut au avut loc într'un mod simultaneu amêndouĕ acţiunile principale ale ḑilei. Pe platou inamicul simţinduşi flancul stêng ameninţat, trimite o brigadă de cavalerie sprigionită de o baterie de artilerie şi câteva batalioane spre a respinge divisiunea de Galaţi.

Această mişcare a fost efectuată cu o grabă şi o precisiune ce face onoare cavaleriei noastre de linie. In acest timp începuse stabilirea unei punţi de vase pe Siret care a fost sfêrşită într'o oară. La punctul ales, Siretul are o lărgime de 117 metri şi o adâncime mijlocie de un metru 20 centimetri. Pontonierii merită mari laude pentru abilitatea ce au desfăşurat în aceasta operaţie aşa de grea de a stabilì o punte de vase, mai ales cu curentul repede ce are Siretul în acel loc relativ strimt. Materialul lor pare cu totul nou.

Trecerea corpului de sud s'a efectuat în total în mai puţin de trei oare. Un detaliu de notat e că batalioanale de vênători au trecut rîul în bărci, pe când potonierii aşeḑau puntea, s'au întins apoi în teraliori şi apăraţi de focurile dese ale artileriei au urcat stânca cu uşurinţă.

Repedea sosire la locul de luptă a divisiei dela Galaţi hotărîse dar soartea ḑilei obligând pe inamic a 'şi schimba planul de operaţiuni şi deja începuse mişcarea de retragere, când la oarele $1^{1}/_{2}$ corpul de sud făcù întrunirea sa cu divisiunea din Galaţi. Dar inamicul nu se retrăgea de cât încet încet îndreptânduse către Tecuciu şi aceasta numai după o luptă neîntreruptă de impuşcări şi de artilerie care a ţinut până la trei oare după ameaḑi, când aflându-se impins înapoi numai la câţi-va chilometri de rîul Bêrladului şi ameninţat a se vedea aruncat în el, numai atunci hotărì sĕ 'şi facă retragerea pe faţă. Atunci spre a'şi o protege, sau poate în deşarta speranţă de a schimba soartea ḑilei, a operat o strălucită şarge de cavalerie în care a angajat o mare parte din caii sei, dar fără a face un resultat apreciabil; prima linie de bătae a corpului de sud înaintând pe sub pădure. Din acest minut învingătorii ḑilei au putut sĕ înainteze fără a cheltuì cartuşe până în Tecuciu pe care l'a ocupat spre seară. Pare că voesce a continua mâne mişcarea sa ofensivă.

Inamicul urmează retragerea sa spre Bêrlad.

Regele a stat călare fără întrerupere dela început până la finitul acţiunei, adecă în curs de şease ceasuri. Majestatea Sa, s'a transportat în toate punctele unde operaţiunile înfăţişau mai mult interes. Ne mărginim aḑi a semnala aceste decatii a operaţiunilor primei ḑile, reservându-ne de-a menţiona la finele manevrelor, observările ce ne vor inspira. Ţinem cu toate astea a relata acì spre a finì, cuvêntul scăpat şefului unei misiuni militare străine eri după revista dela Tecuciu, a corpului armatei de Nord: Eacă o mică armată care trebue sĕ dea mult de gândit la doi din colegii mei.

Tecuciu, 13 Octomvre,

Manevrele din ântêia ḑi au fost favorisate de un timp splendid, aḑi din contră ploaia din nenorocire n'a încetat d'a cădea; aceasta a vătĕmat foarte mult succesul acţiunei angajat pentru a doua ḑi a marilor manevre.

După cum prevĕḑusem, corpul de Sud care a campat noaptea din urmă împregiurul Tecuciului a continuat aḑi mişcarea sa ofensivă contra corpului de Nord care 'şi a continuat retragerea până la Berheciu situat pe drumul de fer Tecuciu-Bêrlad la 17 kilometre departe de Tecuciu.

Eacă ideia strategică dată de Statul Major general al armatei, pentru ḑiua a doua.

Corpul de nord găsindu-se prin numĕr foarte slab şi silit a se retrage prin valea Bêrladului aşteptând întăriri. Fiind urmărit de corpul dela Sud, ocupà posiţia defensivă a Berheciului. Corpul de Sud atacă această posiţiune. Această parte din urmă a temei date n'a fost esecutată din ordinul Regelui, care în solicitudinea Sa pentru soldaţi a voit ca corpul dela Sud sĕ aibă vreme de aşi stabilì lagărul înainte de a înopta; era 4 oare şi ploaia cădea mereu.

Majestatea sa, s'a dus la ameaḑi până la staţia Berheciu cu drumul de fer, apoi de acolo călare la platoul înpregiurul căruia trebuea sĕ se opereze deosebitele mişcări strategice ale acţiunei. Câmpul de bătae ales de Statul-Major pentru această ḑi înfăţişează din punctul de vedere strategic, elementele cele mai nimerite unei mari desvoltări a tututor faselor atacului şi apĕrărei.

Partea cea mai mare a corpului de Nord ocupă în adevĕr spre Nord Vest de Berheciu o înălţime care domină cu totul valea pe unde corpul dela Sud poate sosì. Corpul de Nord a putut sĕ se întărească în această posiţiune de aḑi de dimineaţă sau cel puţin sĕ stabiliască acolo baterii tari de artilerie.

Către douĕ oare corpul dela Sud se vede venind, ântêia sa divisie înaintează de-a lungul liniei drumului de fer şi trimite câte-va tunuri a se pune în posiţie pe platoul în faţa înălţimilor ocupate de inamic spre a rĕspunde la focul sĕu care deja e deschis şi face sĕ înainteze asemenea pe platou divisia sa de cavalerie sub comanda generalului Victor Creţeanu. Corpul dela Nord nu parăseşte posiţia defensivă, dar artileria sa începe un foc viu pe întreaga linie.

Din punctul unde stă Regele spre a urma acţiunea, se poate judeca că corpul dela Nord a sciut sĕ profite de avantagele terenului sĕu spre a'şi stabilì bateriele şi focul sĕu de sigur foarte vătemător pentru aripa dreptă a inamicului, care a trebuit sĕ trimeaţă pe platou mai multe baterii noue.

Această parte a manevrelor a fost mai mult o luptă de artilerie. În acest timp a doua divisie a corpului de Sud şi divisia mixtă formând aripa sa dreaptă încongioară platoul şi vin de se grămădesc la Vestul posiţiunei de atacat.

Le 4 oare capul coloanei întrà în valea ce se întinde între înălţimile întărite şi platou şi întâlneşte douĕ batalioane inamice desfăşurate în tiraliori, ascunse în burueni, şi începe cu ei o luptă de impuşcături care vĕḑută din locul, unde Regele se afla acum ofera un prea frumos spectacol. Cele douĕ batalioane sûnt gonite şi trebue a se retrage înaintea gărei Berheciu. Aripa stângă a corpului de Sud putea acum sĕ dea mâna aripei drepte care de mult era grămădită, gata a ataca poziţiile inamice. Am ḑis deja pentru ce Regele a voit ca manevrele sĕ fie oprite acolo.

În această ḑi trupele cari compuneau corpul dela Sud au dat probă de mare tărie în marş. Au trebuit sĕ facă 17 kilometre printr'o ploae foarte mare şi adesea pe nisce câmpii mocirloase.

Ei bine, am vĕzut cu toate astea sosind câte unul din aceste regimente udate până la piele pline, până la spate de noroi, şi mergênd cu toate acestea în rânduri compacte. Se intindeau într'o lăţime puţin mai mare decât lungimea regulamentară pentru o paradă. Aceasta e o cualitate de ântâia ordine pentru înfanterie şi vremea urâtă ce am avut aḑi a dat ocazie dea constata că infanteria româna posedă această cualitate în cel mai înalt grad.

Aḑi sâmbătă se vor odihnì trupele.

Majestatea Sa Regina va sosì în Tecuciu.

Va primì la gară felicitările autorităţilor civile şi militare, apoi va pleca cu Regele la Bărlad, unde Majestăţile Lor vor sosì la 4 oare.

„Agenţia Havas.“

Varietăţi.

* Preasânţia Sa P. Episcop al Aradului Ioan Meţian a sosit aici cu trenul de aḑi dimineaţă.

* Consistoriul metropolitan s'a întrunit eri în şedinţă.

* Adunarea generală a comitatului Sibiiului în şedinţa sa de Sâmbătă a ales solgăbirĕu pe Fr. Roth pentru cercul Sibiiului, pe C. Gottschling pentru cercul Nocrichului; a ales mai departe adjunct de solgăbirĕu pe L. Fabriţius pentru cercul Sibiiului, pe Bela Michel pentru cercul Sălistei, pe Haidendorf pentru cercul Mercurei. În fine prim-vicenotar comitatens fu ales Moise Branisce.

— Nu te teme! Mintea nu se perde aşa uşor, — ḑise el vesel, petrecênd cu luare aminte pe tinerul.

De atunci bĕtrânul îl trimise adese ori în provincie la botez şi la îngropăciune, dar nici odată la vre o cununie, de cumva putea sĕ evite aceasta. Şi prin aceasta îl silia a se distrage pe calea lungă prin regiuni frumoase, pe jos s'au călare.

El călăria singur şi tăcut; ochii lui treceau nepăsători peste liveḑi şi păduri; numai arareori părea a'l înveselì câte o floare, pe care o privea suspinênd şi blând. Desperaţiunea i se pre făcu înmelancolie şi oboseală şi astfel somnul se reîntoarse ear cugetele nu mai sburau selbatic atacându-se unul pealtul, ci făceau aceeaşi cale lipsită de mângăere, monotoană. Şi atâta era deja un câştig.

Mergênd după timp îndelungat odată earăşi la bunica sa, se spăria la revederea Berthaldei. Obraḑii ei devenirà paliḑi şi căḑuţi în lăuntru, ochii sclipeau din gaurele lor, ficsaţi şi mari, ca la începutul nebuniei.

— Ce s'a ales din tine, Berthaldo? — o întrebà dênsul cu îngrigire.

— O strigoaie! — respunse ea riḑênd răguşit, — bĕtrână şi urîtă am devenit şi rea, şi rea, că însaşi bunica se teme de mine.

— Nu ţi-i ruşine sĕ ḑici de acestea?

— Alţii ar trebuì sĕ se ruşineze nu eu.

— Berthaldo, diavolul şi-a întins ghiarele spre tine! Dute în mănăstire şi ascundeţi ochii, ca aceia sĕ se curàţiască earăşi. Contrar, încă pot sĕ-ţi vină cugete rele.

— Am şi păn'acuma cugete rele, — murmurà ea, — mi-ar plăcè sĕ o înnăduş: nici nu pot sĕ gândesc la micul ei gât alb, fără ca degetele mele sĕ nu şimţă dorul de al înneca.

Raoul sĕ cutremĕrà.

(Va urma)

* (Necrolog.) Un dureros anunţ venim sĕ înregistrăm, anunţul despre lovitura cea nemiloasă a sorţei care a rupt firul unei vieţi june, a sdrobit multe speranţe ale familiei şi a naţionalităţei din care făcea parte reposatul, a cărui moarte anunţăm. Amêndouĕ se credeau îndreptăţite de a aştepta rodurile binecuvêntate ale frumoaselor şi nobilelor sale însuşiri. Familia reposatului are cu un sprigin mai puţin şi Românii din Sibiiu cu un bun comerciant mai puţin.

Eată anunţul:

ATANASIE BECHNITZ,

neguţător,

sĕvêrşi după suferinţe îndelungate viaţa sa plină de iubire Luni în 4/16 Octomvrie la 9 ciasuri dimineaţa în vârstă de 28 ani.

Partea pămênteascā a prea timpuriu reposatului, mult iubitului fiu, frate şi unchiu se va înmormênta Mercuri în 6/18 l. c. la 4 ciasuri d. a. în progadia greco-resăriteană din suburbiul Iosefin.

Cu inima plină de durere aduc aceasta scire jalnică.

Sibiiu în 4/16 Octomvre 1882.

Ana Bechnitz nasc. Deşcu, ca mamă. Sofia născ. Bechnitz, ca soră. Ioan Bechnitz, ca frate. Ermil Cosmutza, ca nepot.

* Michail Pascaly. Eri, (în 30 Sept.) pe la patru după ameaḑi, a încetat din viaţă artistul Mihail Pascaly.

Teatrul naţional, care era sĕ dea prima sa representaţiune în acest an, şi-a amânat deschiderea; la Teatrul Dacia nu s'a jucat. Această colegialitate simpatică, acest respect către vechiul preten, către fostul director, către distinsul artist care de treiḑeci de ani a luptat pe scena Teatrului Naţional sûnt pe deplin meritate şi onorează şi pe cei ce le manifestă şi pel căruia se adresează.

Ḑicem „a luptat" pentrucă, în adevĕr luptă a fost viaţa lui Pascaly, o luptă în care multe aplause a cules, dar mult amar a întimpinat. După moartea Mathildei Pascaly 'şi puse toată iubirea în ângeraşul ce'i remânea, şi aceasta frumuşică fetiţă a murit acum un an, în ḑiua onomastică a tatălui ei.

Atâtea lovituri, munca grea a artistului, nenorocirile de tot felul, întristările din ḑilele din urmă, amarul vieţii au sdruncinat cu totul sănătatea lui Pascaly şi 'i-au scurtat viaţa, când se mai putè spera că mulţi ani încă va aduce servicii teatrului, care va păstra amintirea lui,

Ca artist şi ca autor, Pascaly va lăsa un nume în arta dramatică română. Durerea camaraḑilor sĕi, regretele tuturor cari sûnt o dovadă de simpatiile ce sciuse sĕ'şi atragă ca om şi ca artist.

Cele de mai sus le am reprodus după „Românul." M. Pascaly însĕ a fost cunoscut şi publicului ungro-transilvan, român şi neromân. Reposatul a fost un rar representant al preoţimei Falici, cum se numesc artistii teatrului de multe ori şi însuşirea aceasta nu i a fost contestată de nimenea.

* (La înmormântarea lui Pascaly) cetim în „Resboiul" s'au ţinut 10 discursuri: şese în biserica Sărindar, de d-nii Stăncescu, Polihroniade, Velescu (senior,) Manolescu, Georgescu dela regie şi Mihăescu student la facultate; unu în Faţa Teatrului naţional, de d. Panu, — tot aci d. Dimitriadi fiul a recitat o poezie; unu în faţa teatrului Dacia de Al. Vlădicescu; şi doue la mormênt, de d. Ventura şi P. S. S. Inocenţie, vicarul Mitropoliei. — Bietul om în toată viaţa lui n'a avut atâtea întrebări de sănătate câte regrete acum după ce a murit E adevĕrat că mai eftine sûnt regretele pompoase după moarte decât spriginul costisitor şi ostenicios în viaţă!

* (De ale asociaţiunei transilvane.) Comitetul despărţĕmêntului III (Sibiiu) al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român s'a întrunit Mercuri în 29 Septemvre (11 Oct.) a. c. în şedinţa ordinară destul de momentoasă pentru de a face o scurtă dare de samă despre cele petrecute în ea.

Dintre toate despărţĕmintele asociaţiunei al Sibiiului a dat relativ mai multe semne de viaţă. În acest despărţĕmênt s'au făcut primele încercări întru înaintarea meseriilor prin împărţirea de premii şi ajutoare din mijloacele sale: Aici s'au pus basă unei emulaţiuni între învĕţătorii de la scoalele noastre poporale: punênd în perspectivă obţinerea de premii acelora dintre ei, cari se vor distinge în vre-o direcţiune pe terenul învĕţămêntului. Acest despărţĕmênt a fost cel dintâiu, carele a luat conclusul — aprobat şi de On. comitet central — de a înfiinţa şi spriginì biblioteci poporale succesive în toate comunele aparţinĕtoare lui.

În şedinţa de Mercuri au fost la ordinea ḑilei obiecte referitoare la întreprinderile amintite ale despărţĕmêntului. La concursele întrate în urma publicărei de premii şi ajutoare efeptuite în „Tel. Rom." din partea despărţĕmêntului, comitetul a decis a conferì premiul de 2 # învĕţătoriului dela scoala din Porcesci, I. Petrişor, pe basa elaboratului seu: „Studiul religiunei în clasa I. din scoala poporală, prelegere practică. Prin acordarea acestui premiu comitetul a voit a remunera cu deosebire zelul şi diligenţa, dovedită de premiatul învĕţătoriu.

*(Himen) Dl Nicolau Corcheş, învĕţător în Câmpeni, s'a logodit cu D-şoara Sofia Buceşian din Sălişte în 28 Sept. st. v. cununia lor se va serba în 18 Octomb. st. v. în Sălişte.

* (Un spion rus în Viena.) O foaie rusească din Geneva spune, că în Viena trăesce un oare-care W., care e însărcinat sĕ cerceteze şi sĕ denunţe poliţiei rusesci pe socialiştii din Viena şi Austro-Ungaria. Acest W., a trăit mai înainte ca spion, la consulul rus Iakobson în România şi apoi în Paris, unde se pretindea a fi partisan al nihiliştilor şi în fine denunţă poliţiei rusesci întoarcerea secretă a nihiliştilor Lopatin din Paris şi Morosoff din Geneva în Rusia, unde cei doi au şi fost arestaţi. Lopatin se află acum exilat în Taşchend, ear Morosoff se află în temniţă. Spionul W., mai are pe lûngă sine pe un oare-care G. care însĕ petrece mai mult în Odessa, unde e numĕrat între cei mai intimi ai guvernatorului general Gurko. G. vine la Viena numai în casuri speciale, când e chemat de spionul W. Acest G. a fost implicat în procesul corifeului nihiliştilor Neceaieff, dar la 1871 a fost achitat şi trimes în Podolia. De atunci G. face pe spionul; la 1877 a dat pe mâna poliţiei rusesci pe socialistul Const. Katz, fugit în România şi s'a distins prin mai multe atari fapte eroice, încât a fost numit şef al staţiei rusesci în Reni, apoi a avansat de spion special al lui Gurko. Ca atare G. călătoresce acum prin România şi Austria. De aceea foaia din Geneva aviseazā pe emigraţii ruşi din Austria, sĕ se păzască de cei doi agenţi provocători.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Octomvre n. 1882.

Buda: 35 19 77 80 90

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.40	87.25
Renta ung. de hârtie	86.55	86 40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 75	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	98.—
Sorţi unguresci cu premii	117.75	117.75
Sorţi de regularea Tisei	109 10	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77 30
Renta de aur austriacă	95.50	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.80	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	300 25	299.50
Acţiuni de credit austr.	310.60	310.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.45	119.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemţesci	58.45	58.40

Nr. 417 [252] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Cărăstau, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul pănă în 3 Octomvre a. c st. v. în carea ḑiua va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual 160 fl. v. a.
2. Cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune au a-şi îndrepta petiţiunile lor, înstruite conform legilor din vigoare pănă la terminul susindicat, oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului. În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad. 16 Septemvre 1882.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 241 1882 [257] 3—3

CONCURS.

Penteu ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala gr. or. confesională din Sinca nouă protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs cu termin pănă la 10 Octomvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sût

1. Salariu anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare diu fondul scolastic. —
1. Cuartir liber în edificiul scoalei
3. Lemne trebuincioase de încălḑit.

Dela candidaţi se cere sĕ fie Români de comfesiunea gr. or. cleric sau pedagog provĕḑut cu atestat de cualificaţiune, şi prelângă limba maternă, sĕ aibă şi cunoscinţa limbei maghiare ca sĕ o poată propune elevilor în scoală.

Doritorii de a ocupa postul acesta învĕţĕtoresc, au de a'şi asterne concursele sale pănă la terminu mai sus aretat instruate conform statului organic şi regulamensului congresual din 1878 la subsemnatul.

Făgăraş, 22 August 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial

Petru Popescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 329. 1882. 258 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei invĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Fântâna cu terminul pănă la Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 90 fl. v. a. dela popor, şi dela tot copilul âmblătoriu la scoala o jumĕtate de pâne.
2. Cuartir şi lemne de foc de ajuns

Sublicanţii vor avé a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului

Cohalm, 20 Septemvre, 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Niculae Mircea m. p.
adstr. ppresbiteral

Nr. 260. [251] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Hurezu protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs cu termin pănă la 14 Octomvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl. v. a.
II. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Voitorii de a ocupa acest post învĕţătoresc, au de a-şi aşterne suplicile lor instruiteconform Regulamentului congresual din 1878 pănă la terminul sus arătat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Făgăraş 18 Septemvre 1882.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protop.

TOTTE WALSER
PESTEN 1864

Cea dintâiu fabrică ung.
de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal
a lui
Francisc Walser
Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,
recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor
turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,
care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.
Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.
Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.
☞ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☜
(232) 11—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 117. Sibiiu, Joi 7/19 Octomvre 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Maghiarisarea în luptă cu romanisarea.

Cetind cineva cele cinci cuvinte de mai sus va crede că este vorba de o glumă necălită. Adevěrat că e ceva lucru străin acum în timpul omnipotenţei unguresci, când în mod oficial, oficios şi privat se pune totul în mişcare spre a face din toate naţionalităţile Maghiari sě mai fie vorba de romanisare. Cum? Românii apăsaţi în trecut şi acum reduşi la nimica în viaţa politică, carea e normativă în ori şi ce stat, sě fie în stare de aşi asimila chiar şi naţionalitatea dominantă?

Nu înţelegem. Şi dacă din când în când n'am cetì în ḑiarele maghiare câte un ţipet din ţinuturi, unde Maghiarii locuesc printre Români, am crede că ţipetele sûnt numai în bătaie de joc şi n'au de loc de a fi luate în serios.

Nu este tocmai demult, de când un român maghiarisat a pus la cale colecte pentru remaghiarisarea Maghiarilor „romanisaţi". Aceasta însě a fost o apucătură. Maghiarii romanisaţi erau nisce ţerani nobilisaţi din comitatul Unedoarei, cari in simplitatea lor se cred a nu fi Români, ci nemeşi (nobili.) Şi pentru ca sě nu apară români, Ioanii lor sûnt Ianoşi, Iosifii lor sûnt Iozsi, Nicolai lor sûnt Micloşi, Stefanii lor sûnt Istvani şi Pista şi aşa mai departe. Ei insě nu vor sě fie nici Maghiari, ci numai nemeşi, în speranţă că doar tot vor mai venì odată eară timpurile cele bune, ca sě fie scutiţi de toate greutăţile şi sarcinile publice, cum au fost înainte de 1848.

Remaghiarisarea acestor pretinşi Maghiari romanisaţi, cu toate colectele şi articulii lungi de prin foile budapestane, întêmpină greutăţi. Elementele, cari se supun operei acestei „mari" sûnt nesuficiente faţă cu masa unei poporaţiuni compacte. Vre o câţi-va funcţionari maghiarisaţi şi vre-o câţiva învěţători nu pot face altă, decât sě împedece cultura poporului, pe care vreau sě'l facă ceea ce nu este şi spre ce nu are aplecare sě se facă.

Dar nu despre aceştia ne este vorba. Cetim adese-ori de un timp încoace articuli în presa magiară despre poporaţiunea din alte ţinuturi, unde nici „nemeşi" nu sunt, cel puţin nu în comune întregi, că maghiarismul este în pericul: Maghiarii sunt ameninţaţi a se romanisa!

Mirare! Acum, când limba maghiară este esclusivă în toate afacerile publice, când nici un notar, nici un învěţător sătesc nu poate subsiste fără cunoscinţa acestei limbi; când se dau premii în bani pentru limba maghiară, când se predică necontenit că cele 15 milioane de locuitori ai Ungariei toţi trebue sě fie Maghiari şi tot sě mai esiste astfel de temeri?

Pricepem însě tendenţa şi fiindcă o pricepem, mirarea noastră nu este tocmai mare. Agenţii maghiarisărei sûnt foarte activi şi vor sě'şi întindă rociul peste ţeara întreagă.

Meḑul Transilvaniei şi în special Câmpia este locuită numai de Români. Câte o curte domnească, câte un solgăbirěu, notar şi câte un deregětor de curte, câte un cârciumar evreu respândiţi ici colo printre poporaţiunea română şi la margini mai e şi poporaţiune mestecată. Meḑul acesta este un spin în ochii unora şi nu sciu cum sě înceapă ca se facă şi dintr'însul un, teren de maghiarisare.

Deci de frică ca solgăbirăii, notarii, deregătorii dela curţile domnesci şi cârciumarii evrei, cari încă vor sě treacă de Maghiari, sě nu-i asupriască se fac reclame. Ministrul de instrucţiunea publică este somat a'şi îndrepta privirile maghiarisătoare şi spre Câmpia transilvană, sě trimită apostolii maghiarisărei şi acolo, căci altcum e pericul că toţi Maghiarii din *Diaspora* se romanisează.

Nici vorbă, Românii au putere de a asimila naţionalităţile mestecate cu dênşii. Afară de Secui, toate Naţionalităţile din Transilvania le vorbesc limba. Nemţii şi Maghiarii când se întâlnesc, fiindcă cei dintâiu nu sciu unguresce şi cei din urmă nu sciu nemţesce, se înţeleg în limba română. Afară de aceasta în unele ţinuturi numai biserica i mai deosebesce pe neromâni de Români, căci în familiă vorbesc limba română. Şi aceasta s'a întêmplat în timpul apăsărei elementului român şi se întêmplă aḑi, când nu au nici o influenţă asupra vieţei publice şi când sûnt în stare de apărare, in cât privesce naţionalitatea lor proprie.

Aceasta o sciu bine Maghiarii, cari locuesc printre Români. Ei sciu totodată că Românii nu întrebuinţează mijloace silnice spre a romanisa, ci că aceasta este o insuşire a vitalităţii Românilor şi de aceea ei, pe lângă scopul cel pentru dênşii mai pre sus de toate esercită şi un fel de profilactism pentru naţionalitatea lor.

În timpul acest plin de ispite încrucişate sě nu fim nici prea temětori, dar nici prea lesne creḑětori.

Preoţimea şi învěţătorimea română din toate părţile trebue se privegheze şi sě denunţe publicităţii uneltirile, care pot împedeca mult, sub pretecste diverse, cursul desvoltărei poporului nostru. Ar fi o datorinţă a inteligenţei române întregi a fi mai vigilantă de cum este şi n'ar avea nimeni sě'i facă vre-o imputare. Nu ar avea sě'i facă imputare, pentrucă a se apăra cineva, este una dintre datorinţele cele dintâiu morale omenesci. Şi dacă inşişi Maghiarii în omnipotenţa lor strigă: „pericul!", pentru ce sě nu facem şi noi, nu ca ei, ci simplu sě ne apěrăm, când i vedem că în chip oficial, oficios şi privat dau navală impunênd ale primì naţionalitatea.

Apărarea noastră insě nu este şi nici nu are lipsă a fi nici pe departe aceeaşi ca a Maghiarilor. Vitalitatae noastră, care s'a dovedit in impregiurări cu mult mai grele, chiar, când Românii, ar fi în posiţiunea Maghiarilor, n'ar avè lipsă se recurgă la mijloace desperate cum fac ei. Apărarea noastră este a ne lăpăda de indiferentismul pasiv, în care de un timp încoace, în deosebi inteligenţa română, s'a aseḑat ca intr'un fotoliu comod şi a ne înteresa cu mult mai mult de educaţiunea poporului.

Agricultura poporului sě se aducă ca se ţină pas cu timpul; meseri ile nu numai sě le invěţăm spre a fi învěţate sau spre a devenì nisce cărpaci, ci de asemenea a le ridica la înălţarea ce o dictează timpul. Ear pentru ca toate aceste sě fie cu putinţă sě ne interesăm mai mult de instrucţiune şi nu numai într'o direcţiune, ci după cum cer trebuinţele, ca se avem cu timpul societatea noastră închieiată cu toţi factorii unei societăţi.

Ni se va reflecta că, dacă statul nu ne dă ajutoriu e greu a le face toate de aşa, ca sě putem avè toţi factorii.

Înainte de 1848 erau împregiurările şi mai vitrege; atunci se tânguiau oamenii, că nu li e permis. Aḑi permis. Deci energie le este şi greutăţile, cari ni se opun, se înving cu anevoie dar se pot învinge.

Atunci ne pot spune dd. Maghiari de maghiarisare şi de romanisare câte le place — noi ne vom căuta de treabă.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 Octomvre.

În ministeriul unguresc s'au făcut oare-care modificări. Baronul Kemény i a eşit din ministeriul de comerciu. În locul lui este denumit contele Paul Szechényi din oposiţiunea moderată. Chemarea acestui din urmă în cabinetul lui Tisza şi denumirea contelui Berchtold, comite suprem în comitatul Neogradului se consideră drept simptom de disolvarea oposiţiunei moderate. „P Napló" a protestat sus şi tare contra însinuărilor de feliul acesta faţă cu partida oposiţiunei moderate ḑice, că întrarea contelui

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

— Şi dênşii n'au cel puţin atâta milă de mine, ca sě se ascundă din vederea mea. Eată! Priveşte afară, Raoul! Veḑi cum trec tocmai acuma pe aici! Dar caută acolo, Raoul, acolo! El o privesce cu nisce ochi îndrăgostiţi şi dânsa e atât de palidă. Dênsa e o blăstemată, o înşelătoare, o tălhăriţă.

Degetele fine şi albe ale lui Raoul închiseră gura surorei sale, şi când privì spre ea, în ochii lui erau flacăre, încât dênsa se spăria:

— Berthaldo, — ḑise el, — te compătimesc! Satana te-a şi apucat, nu peste mult te va călca în picioare.

— Vreau rěsbunare, Raoul, rěsbunare, sau moartea.

— Du-te în odaia ta şi nu te ridica din genunchi, ḑiua noaptea, până ce nu vei sfărma vermele în inima ta. Eşti în ajunul unei fapte rele. Berthaldo, reîntoarcete până ce încă nu e târḑiu!

Ea nu-l auḑì; căci privirea ei se îndreptà earăşi jos spre stradă. Raoul suspinà şi o părăsì şi se duse departe din oraş, spre aşi câştiga linisce şi şi lumină.

Timpul pentru cununia Edithei se apropia atât de iute, încât fratele şi sora gândeau, că ḑilele n'au oare şi nopţile n'au minute.

Editha era o mireasă tăcută; totdeauna prietenoasă şi blândă, eară şi eară mulţămia lui Tassilo dragostea lui cea mare. Şi dacă el atunci ḑicea cu blândeţe; „Uitat-ai mănăstirea, scumpa mea?" — ea şoptea clătinându-şi capul: „Voi uita-o, dar lasămi puţintel timp!"

Lui Tassilo şi aşa i părea timpul prea lung, oara cununiei depărtată în vecînicie şi fericirea atât de mare, încât n'o va putea avea nici odată. El se temea, că va trebuì sě întrevină ceva, ce are sě nimicească toate.

Dar în sfêrşit numai trei ḑile mai lipsiau.

Editha trămise pe mamă-sa la Raoul.

— Spune-i că-l rog se me cunune dênsul. Şi-i spune, că el m'a învěţat cum trebue cineva sě se jertfească, acuma dară, sě me conducă mâna lui la acest paş mare! Şi-i mai spune, că voi face greu acesta şi căl îndeplinesc numai din iubire şi datorie pentru tine, şi că numai cuvintele lui m'au induplecat sě te ascult şi că de bună seamă totdeauna voiu fi bună, de cumva el mě va binecuvênta. Şi mâne dimineaţă din mâna lui voesc sě primesc cuminecătura şi a remânè, ceea ce am fost totdeauna, surioara lui! Mi s'a spus ca sě bag de samă şi sě nu primesc nimica din mânile preotului, dar a-le lui numai binecuvêntare pot sě-mi deie.

Tassilo se învoì, căci pentru el era sfânt tot ce voia. Editha Îşi înăduşì gelosia ce i sě ivì, ca şi o ofensă nebărbătească faţă de inima curată a miresei sale.

Când mama Edithei împărtăşì lui Raoul dorinţa fiicei sale, acela stătea cu spatele către fereastră, încât nu putù sě-i vaḑă faţa.

El respunse ântâiu scurt şi aspru;

— Nu, nu pot, n'am timp!

— Nici dacă Editha te roagă?

— Nici atuncea. Auḑit-ai, că n'am timp.

— Aşa dară o sě vorbesc cu Prea-Cuvioşia sa.

— Te rog foarte, sě nu faci aceasta!

Mama, care îşi propuse hotărît a nu spune vorbele trămise de Editha, acuma începù totuşi a le împărtăşì, la început puţin, apoi tot mai mult, căci nu primia nici un respuns şi în sfêrşit spuse totul.

Raoul încă tot tăcea.

— Copila mea se jertfeşce pentru mine, ceea ce a costat-o lupte grele

Szechényi nu insemnează alta decât că partida guvernamentală nu are oameni pentru posturile de ministri.

Şedinţele casei deputaţilor Ungariei sûnt amânate până la 15 Noemvre. Până la inceperea şedinţelor, când se va desbate proiectul despre cualificaţiunea funcţionarilor, comisiunea finanţiară va desbate bugetul pe 1883 şi se vor într'unì delegaţiunile.

Presa germană vorbesce favorabil despre eventuala fortificare a Vienei.

Din Rusia în special din provinciile baltice ear vin sciri nelinniscitoare. Germanii sûnt asupriţi de Leti.

Regimentul c. r. de infanterie Nr. 31

*în bătălia dela Aspern în 22 Maiu 1809.**)

„Illustrirtes Wiener Extrablatt“ după cum am mai spus, ea notiţă despre strămutarea regimentului din garnisoana Sibiiului în cea a Vienei şi la ocasiunea aceasta presentează publicului una din episodele strălucite ale regimentului, care, după cum ḑice „I. W. E.“ s'a distins în toate bătăliile şi care a meritat a fi numit între regimentele cele mai brave ale monarchiei.

„În genere continuă „I. W. E.“ regimentul este cunoscut sub numele Benjovszki, cuceritorii dela Aspern, şi este un adevĕr foarte onorific, că toţi colonelii, cari au avut parte a fi înaintea inimicului cu fruntea acestui regiment, au câştigat cea mai înaltă distincţiune militară ordinul Maria Teresia.

„În ḑiua cea dintâiu dela Aspern regimentul n'a întrat în foc şi a petrecut noaptea spre ḑiua următoare în arme în linia a doua a corpului Hiller. Focul de pusci n'a amuţit nici preste noapte. Pe la 2 oare dimineaţa a devenit foarte vivace, reslăţindu-se încet cu încetul preste toată linia de bătălie. Scutit sub negură, maresalul Massena a întreprins primul atac şi în grabă a ocupat satul Aspern. Era la 5 oare când generalul Vaquant a părăsit satul, dar îndată după aceasta generalul Bianchi a atacat pe inimicul ce înainta cu impetuositate. Francezii trebuia sĕ se retragă; primind însĕ sucursuri noue au avut earăşi succese. Lupta era de amêndouĕ părţile esacerbată, căci acum simţia până şi cel din urmă soldat importanţa satului Aspern. În sfêrşit i-a succes lui Massena a se aşeḑa în Aspern şi de oare ce Francezii prin înaintarea lor continuă ameninţau a da ocol, şi muniţiunea încă era pe sfêrşit a trebuit ca cele mai bune puncte de raḑim, biserica, cimiteriul şi casa parochială sĕ se lase în mânile inimicului şi corpul al şeselea sĕ se retragă vre-o câte-va sute de paşi.

Tot aşa fără de resultat a fost lupta la Esslingen şi împĕratul Napoleon conform planului sĕu înaintà cu puteri imposante, ca sĕ spargă centrul austriac. Archiducele Carol, care a dispus sĕ se continue atacurile asupra satului Aspern a ordonat înaintarea granatirilor de către Breitenlee, punêndu-se în fruntea bravilor sĕi cu steagul regimentului Nr. 15. Resignaţiunea aceasta a fermecat pe toţi până la cel din urmă soldat. Între strigăte de bucurie şi rivalisând în modul cel mai nobil au năvălit trupele asupra adversariului, care nu fu în stare sĕ ţină pept cu o astfel de bravură.

Generalul Bianchi a condus neîntrerupt lupta. Măcelul a întrecut ori ce închipuire. Lupta era mai cu samă cu baioneta şi cu patul puscii, ba nici petrile n'au fost desconsiderate. De patru ori au fost respinse atacurile Austriacilor şi de amêndouĕ părţile s'au făcut o pausă scurtă. Atunci comandantul de corp LMC. bar. Hiller a comandat batalionului dintâiu Benjovszky sĕ dea asalt, care cu impetuositate selbatecă a înaintat spre cimeteriu“. „Ne împedecat batalionul întreg a trecut preste zid şi încăerânduse sângeros cu Francezii i au scos din cimeteriu şi din casa parochială împingèndui în sat.

Înimicii sĕ încercară de nou a pune mâna pe sat şi într'o masă compactă s'au apropiat de cimeteriu prin strada principală cu granatirii de gardă în frunte şi căror urmau mai multe batalioane de fusilieri. Trupele înaintate, cari se retraseră din satul ce era în flacări dinaintea forţelor superioare, s'au adunat la batalionul postat aproape de cimeteriu. Francezii luaseră din nou posiţiune în curtea parohială, în biserică, turnul bisericei şi în cimeter. Pe când batalionul dintâiu numai decât eară a început lupta, eară a dat ocol cimeteriului şi a prins mai mulţi oficeri şi granatiri de gardă, a sosit şi al 2 şi 3 batalion în pas de asalt. Cu puteri unite iute s'au pus la lucru şi contrariul perdu încet cu încetul din teren. Înverşunarea luptei crescù cu fiecare secundă şi când cimiteriul era în deplina posesiune a regimentului, s'a început măcelul în spaţiul sânţit al bisericei în curtea parochială, până şi pe scările cele înguste a le turnului bisericei din a cărui etagiuri mai înalte mai mulţi granatiri de gardă aruncau bani de aur şi de argint cu gândul că vor fi un tribut pentru pardonul dela învingătorii înverşunaţi.

Francezii încă tot nu sĕ lăsau de luptă pentru Aspern; opintirile lor mai departe însĕ s'au zădărnicit de vitejia regimentului Benjovszki, care sĕ susţinea cu stăruinţă la întrarea in sat. Atuncea se vedeau oficieri francezi plângênd de nĕcaz, că nu pot păşì înainte, atunci se vĕḑù generalul lor *Legrand* fără pălărie (o granată i o dase jos) şi ajutanţii lui culcaţi dinaintea lui, cum înfruntau cu înverşunare întărîtată proiectilele aducĕtoare de moarte — toată vitejia în zadar!

Soldaţii regimentului impräsciaţi prin casele, ce ardeau se luptau cu baioneta şi cu patul puscei cu furie deplină şi desfrênată si părea că succesele câştigate numai măresc furia. Era greu în invălmaşala aceasta înfricoşată a găsì pe bărbaţii, cari se deosebiau prin virtute, erau toţi bravi....

Lupta turba încă în Aspern, când archiducele *Carol* a apărut în apropierea cimiteriului. „Bravo Splényi“ strigă archiducele colonelului regimentului, care in calitatea sa de brigadier şi prin cutezanţa sa personală a înfluenţat mult asupra atitudinei regimentului.

Colonelul Splényi însĕ, care doria sĕ vaḑă mulţămirea cea fericitoare înainte de toate atribuită regimentului sĕu, şi-a permis a depreca lauda preainaltă dela sine şi arătând cu sabia spre regimentul încă în luptă a respuns cu respect: „Alteţa voastră imperială — bravo Benjovszky!“

Cu toate că esacerbarea luptătorilor ajunse la culmea cea mai inaltă simţul de cameraderic n'a amuţit şi s'a esprimat aici cu deosebire dânduş toţi silinţa, ori şi ce grad sau şarge, a mântui pe cei răniţi şi pe cei periclitaţi de casele în flacări şi pornite spre dĕrimare....“

Din esposiţiunea aceasta din care am făcut acest estras, se vede că regimentul a avut în ḑiua aceea 1 oficier şi 37 morţi şi 9 oficeri si 157 ficiori răniţi.

---

*) Veḑi Nr. 115.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

„Din părţile Zarandului“ Octomvre 1882. Dle Redactor! Cred că atât M. O. DTa, cât şi stimatul public cetitor îşi va fi aducênd aminte de un articul de fond, scris din ansa unei corespondenţe „din părţile Zarandului“ în Nrul 143 al „Tel. Rom.“ din a. 1880; precum şi de o corespondenţă, „Din apropierea Crişului alb“ Zarand, Dec. 1880 Nrul 150 tot al acestei foi. Din acestea a putut sĕ vadă ori care individ cu simţeminte adevĕrate românesci, isvorul rĕului ce bântue poporul nostru, rĕu provenit nu din afară, ci dela fraţi.

E vorba despre scandalurile comise de preotul unit din Bucuresci, — despre cari s'a făcut „arătări“ la „forul competent“ de repeţite ori.

Însĕ ca on. public cetitor sĕ nu fie în rătăcire, că doară susnumitul preot sĕ se fi îndreptat şi respective părăsit de a mai comite scandaluri; — viu a Vĕ scrie — nu doară că aş avè plăcere a mĕ ocupa cu lucruri de aceste — ci numai din îndemnul acela, când vede omul poporul cel mai înainte liniscit prada desbinărei şi demoralisărei — şi în timpul de faţă. Cu toate acestea numitul preot e şi astăḑi „lumina lumei“ şi „sarea pămêntului“, întogmai ca ori care preot ce-şi împlinesce oficiul sĕu cu cea mai mare scumpĕtate. La susnumitul preot unit rola principală e „spirtul“ dela evrei, cu acesta face cuceriri în popor; căci dacă un preot — înţeleg pe cel gr. or. din părţile noastre — 'şi cere competenţa respect. stola, îndată i se ḑice: „dacă nu mĕ laşi mai lesne, mĕ duc la popa cel unit din Bucuresci“. Licitare formală minuendo! Poftim preoţime trăesce cu regularea stolei pe hărtie! Onoare escepţiunilor, cari pe la noi sûnt cam rari. Nu voiesc M. O. Dle Redactor a înşira la acest loc illegalităţi comise de preotul unit din Bucuresci (este şi altul gr. or. acolo), — despre cari — noi aşa credem cei de pe aici că Vener. Ordinariat va avé cunoscinţă, de nu dela organele sale subalterne cel puţin *per tangentem* din corespondenţa „Din apropierea Crişului alb“; — ci voesc a amintì tare scurt alt ceva, anume:

Se ordină unui alt preot unit din vecini a eşì în parochia Crişcior pentru de a lua de nou causa cu „unirea“ făcută în 1877 — când spiritele erau agitate cu promisiuni din partea preotului desamintit din Bucuresci — şi tot odată de a se consulta despre înfiinţarea parochiei unite şi respective despre repararea bisericei ruinate rom. cat. din loc.

Şi oare numai scopul sĕ se considere, dar mijloacele şi urmările nu? Oare prin acestea — se fericesce poporul românesc, şi cu acestea progresăm?

Eu aşa cred — şi fie-care suflet românesc crede, că poporul nostru are lipsă de lumină — şi respect. ca preoţi trebue sĕ avem în vedere moralitatea lui mai pe sus de toate. Unde se întêmplă astfel de scandaluri, descrise numai în parte în corespondenţa, carea a dat ansă la scrierea articlului din cestiune, precum şi în corespondenţa „Din apropierea Crişului alb“, apoi oare se mai poate vorbì de moralitatea si religiositatea poporului respectiv? Ferească Dḑeu!

Dacă ne vin necasuri din afară, scim că provin dela strĕini, însĕ barem noi între noi sĕ nu ne subminăm şi sĕ ne facem obiect de dispreţ altor naţionalităţi ce ne vĕd!

Moralitatea şi religiositatea poporului şi aşa scade pe ḑi ce merge, barem noi sĕ nu dăm ansă, ci din contră sĕ o propagăm, nu însĕ prin mijloace folosite de „nemernici“, de cari avem destui pe la noi, — ci prin mijloace folosite de „cei chiemaţi“ şi respective de „cei aleşi“, faţă de cari tot respectul!

Încheiu acestea puţine cuvinte cu dorinţa ca sĕ ne dea — de nu oamenii — Dḑeu ca alte base de fericire sĕ punem poporului nostru în stadiul desvoltărei cu mult mai solide şi de altă natură, ci nu de acestea, cari le pun „nemernicii“ cu promisiuni şi cu „spirtul“ dela Evreu.

I. P.

Raport

asupra activităţii conferinţei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X-lea Braşov al archidiecesei Transilvaniei ţinută în Braşov din 9—13 August st. v. a. c.

Conform circulariului Venerabilului Consistoriu Archidiecesan, prin care sĕ invită reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul X. Braşov a participa şi a se intruni pe 9 August a. c. în conferinţa ţinêndă în Braşov, invĕţătorii numitului district se şi presentară în numĕr destul de frumos in una din salele gimnasiului român din Braşov.

Domnul director gimnasial Stefan Iosif, ca comisar consistorial, printr'o cuvêntare acomodată salutând în terminii cei mai călduroşi pe învĕţătorii întruniţi, arĕtând scopul şi însemnătatea reuniunilor preste tot, declară şedinţa de deschisă.

Adunarea ia cuvêntul d-nului comisar spre plăcută cunoscinţă esclamând de repeţite ori „sĕ trăiască“.

Conferinţa a ţinut 6 şedinţe. Reasumênd esenţa acelor şease procese verbale a le şedinţelor, resultatul tuturor agendelor, cu cari s'a ocupat conferinţa in această sesiune, se poate reduce la următoarele momente şi puncte mai însemnate:

pct. 1. După alegerea unui notariu ad hoc in persoana lui Ioan Dariu, învĕţătoriu in Satulung, presidiul ca comisar consistorial pune sub discusiunea conferinţei tema de sub Nr. 2 alin. a) din cercularul Venerabilului Consistoriu archidiecesan şi adecă: „consultări, opinări şi eventual fixarea de principii referitoare la metoda învĕţămêntului religiunei în scoalele populare“.

Ad. 1. Înainte de a întra conferinţa in adevĕratul merit al acestei teme de mare insemnătate se propune alegerea unei comisiuni, care sĕ mediteze şi sĕ prelucre unele schiţe referitoare la această temă, ca acelea sĕ serviască ca substrat al desbaterei speciale în adunarea generală. Comisiunea se alege în persoanele Dlor. G. Belissimus, G. Ludu, C. Dimian, I. Străvoiu, şi I. Dariu.

Referentul comisiunei I. Strĕvoiu în şedinţa a V-a, ţinută în 11 August a. c. cetesce referada, carea se primesce cu puţine modificări. Conferinţa desbătând serios asupra principiilor pedagogice ficsate în referada Comisiunei cu respect la tema din cestiune, le adoaptă ca pe ale sale, după ce s'au făcut unele modificări nu tocmai esenţiale, şi cari în totalitatea lor sûnt de următorul cuprins:

1. Invĕţămêntul religiunei creştine în scoalele populare sĕ fie potrivit pentru fiecare copil şi folositor tuturor, sĕ cuprindă în sine material mărginit, raţional, în trăsuri generale pipăite, nu vast, nu desfăcut în toate amĕnuntele şi subtilităţile dogmatice.

2. Sĕ fie deşteptător, luminător, atrăgător, ca sĕ poată fi în stare a

---

şi dta nu voiesci sĕ ajuţi pe surioara ce se luptă?

Raoul rĕspunse încet după o pausă:

— Da, sûnt gata.

Atunci deschise uşa, ca dênsa sĕ se poată depărta.

Era noapte întunecoasă, când dênsa eşì şi când inaintea ei iute o figură înfăşurată, care ascunse mica lampă ce ţinea în mână şi numai la depărtare de vre-o sută de paşi o deschise de nou.

Nu se putea vedè, decât o figură naltă, o umbră lungă şi lumina, carei se reversa tremurând acuşi aici, acuş acolo.

Figura se oprì la casa Barbarei şi bătú încet, închiḑêndu-şi earăşi lampa.

(Va urma)

cultiva, îndrepta şi ridica sufletul copilului din ce în ce la o treaptă mai inaltă a cunoascerei, simţirei, poftirei îmbrăţişorei adevĕrului şi binelui, şi săvârşirei faptelor frumoase relìgioase morale.

3. Sĕ fie întocmit amăsurat naturei desvoltânde a elevului, sĕ nu cuprinḑă nimic greoiu, restringător, împovărător şi apĕsător, sĕ fie propus cu blândeţe şi cu plăcere, ca sĕ poată fi simţit de inima copilului şi sĕ poată scăpa de apăsĕtoarea sarcină de a memorisa.

4. Sĕ cuprindă în sine material mai mult în formă concretă, nu abstracţiuni, ce nu poate cuprinde copilul, căci acesta 'şi poate face representaţiuni şi noţiuni numai din intuiţiuni.

5. Materialul învĕţămêntului sĕ nu fie espres în definiţiuni, nici propus în mod predicător, provocător şi poruncitor, ci în cuvinte uşoare de înţeles, dulci, atrăgătoare, conducêndui cugetarea copilului prin întrebări metodice.

6. Sĕ nu cuprindă în sine o totalitate scientifică, şi învĕţăturile creştinesci elementare sĕ nu formeze o sistemă scientifică, ci sĕ fie propus în formă de tablouri — istorioare!

7. Învĕţămêntul religiunei sĕ îndrepteze tinerimea, sĕ o pună pe calea cea adevĕrată, şi sĕ o înlesnească a se mişca liber neatârnată spre perfecţiune.

8. În fine observând resultatul cel mare ce l'au avut învĕţăturile lui Isus, predicate în mod istoric, nu trebue câutat alt mod mai corespunḑĕtor de a împărtăşi cultura religioasă copiilor în scoala populară, decât istoriia din următoarele cause.

a) Ea poate fi tractată cu inima veselă.

*b)*Faptele corespund cerinţelor intuiţiunni.

c) Cuprinsul religiunei sĕ află în istoriă şi adecă în formă concretă, poate fi dară cautat şi aflat în ea, şi prin urmare desvoltat din ea şi adus la cunoscinţă prin însuşi copii condusi de învĕţători.

Prin urmare tot învĕţămêntul religiunei în scoala populară are sĕ fie în formă de istorioare, cari au a se lua din testamentul vechiu şi noi. La predarea istorioarelor trebuesc observate următoarele principii.

1. Este cunoscut că testamentul nou şi vechiu este stimat şi îmbrăţoşat de popor. Istoria faptelor şi evenimentelor din trânsul este cunoscută poporului, apoi şi copilul câştigă încâ înainte de a întra în scoală cunoscinţe, deci învĕţĕtorul sĕ nu ignoneze în scoală cunoscinţele copilului, cu care vine de acasă, ci pe basa celor cunoscute sĕ păşască la cele necunoscute.

2. Cuprinsul istoriei de propus sĕ fie frumos, căci atuncea în presiunea cea bună ce o va face asupra inimei, minţei şi voiei i va rĕmânea nestearsă.

3. Istorioara trebue mai întâiu spusă de învĕţător, apoi cetită şi istorisită de scolari.

4. Învĕţătoriul esplică cuvintele neînţelese din istorioară, după aceea o desfăşură în trăsuri scurte în mod atrăgĕtor, apoi caută şi asupra părţilor ei singuratice, asupra persoanelor şi faptelor.

5. În fine simţind copii istoria învĕţătoriul poate desvolta representaţiunile şi noţiunile religioase-morale, care se cuprind în istoriă.

Propunêndu-se inveţămêntul religiunei în scoalele populare, pe basa acestor principii ne putem aştepta la un resultat îmbucurător la tractarea acestui object;

pct. 2. Comìsariul consistorial pune la ordinea ḑilei tema impusă conferinţei spre discusiune de Venerabilul Consistoriu Archidiecesan, şi adecă: „înfiinţatea de casse de păstrare în scoalele populare."

ad. 2. Spre acest scop se alege o comisiune în persoanele Dlor: Andreiu Bârsan, Bartolomeu Bude, I. D. Petrascu, G. Proca, G. Furtună, Ipolit Ilasievici, Iosif Morariu, N. Oancea şi Stefan Iosif (cu vot consultativ) carea comisiune în şedinţa IV-a a. m. cetesce prin referintele ei I. D. Petraşcu un raport detailat asupra acetei teme nu de mai puţină însĕmnătate, precum şi un regulament care cu puţine modificări făcute de conferenţă se primesce, şi conferenţa 'l adoaptă ca pe al sĕu, după cum urmează:

Regulamentul

casselor de păstrare în scoalele populare din districtul al X.lea Braşov al Archidiecesei, Transilvaniei votat în adunurea generală.

§. 1 Fie care scoală respective fiecare învĕţător din acest dîstrict este obligat a întroduce o cassă de păstrare.

§. 2. Învĕţătorul fiesce-cărei clase întroduce o carte de compt, în care tot scolarul îşi are partida sa; pe rubrica aceasta scrie învĕţătoriul ori-ce înlocare a scolariului în presenţa acestuia.

§. 3. In clasele mai superioare, elevii învaţă înşişi a purta cartea, adecă în anii din urmă ai cursului elementar, ba se aplică şi se deprind chiar şi la purtarea comptabilităţei cassei sub controla şi respunderea învĕţătorului respectiv.

Tot odată se înscrie suma înlocată şi în cărticica ce i se dă scolariuui.

§. 4. La finea fie cărei luni se face controlă de cătră directorul local de scoală; supra controla o face în fie care semestru inspectorul districtual de scoale cu ocasiunea esamenelor.

§. 5. Până când se adună sumele de câte 50 cr., de fie care scolar, cotribuţiunile singuraticilor scolari adunate la olaltă dela 5 fl. v. a., în sus, va fi obligat învĕţătorul ai depune pe numele clasei, ca persoană colectivă, la o casă de păstrare.

§. 6. Invĕţătornl fiecărei clase primesce contribuţiunile benevole dela scolarii sĕi, administrează singur banii, fiind obligat a depune sumele strênse la un institut de păstrare, îndată ce va avea o sumă de 50 cr. v. a., de unul în numele sĕu, şi se nui poată ridica nici ca capital, nici ca interese, până când va absolva cursul anilor de scoală, adecă până la 12 resp. 15 ani, afară de casuri escepţionale că moartea, boala îndelungată, permutarea cu domiciliul al părinţilor s'au a copiilor.

Disposiţiuni generale.

§. 1. Venerabilul consistoriu archidiecesan este rugat a dispune prin organele sale subalterne întroducerea acestei instituţiuni, mai ântâiu în mod esperimental, şi onoraţii preoţi şi învĕţători se esplice poporului la toate ocasiunile folosul cel mare ce-l vor aduce aşa numitele casse de păstrare, eară comitetele parochiale sĕ fie obligate a cumpĕra protocoalele şi libelele necesare.

pct. 3. Desbaterea asupra statutelor presentate ca proect de Venerabilul Consistoriu Archidiecesan;

ad. 3. Cari se primesc cu puţine modificări şi se votează de conferenţă;

pct. 4. Presidiul învită conferenţa pe basa statutelor acum votate la alegerea comitetului central;

ad. 4. Comitetul centralse alege în persoanele Dlor: Stefan Iosif director al gimnasiului rom. ort. din Braşov, ca preşedinte Ioan Dobrean învĕţ. în Braşov, vice-preşedinte Ioan Aron învĕţ. în Braşov şi Iosif Maximilian învĕţ. în Ghimbav de secretari, Dumi-Cioflec învĕţ. în Braşov de cassar, George Proca învĕţ. Rêşnov de controlor, Zosim Butnar învĕţ. în Braşov de bibliotecar, eară Iosif Morariu învĕţ. diriginte Feldioara, Ioan Petric învĕţ. dirig. în Satulung, Anastasie Bêrsan învĕţ. în Turcheş şi Ioan Strevoiu învĕţ. în Zĕrnesci de membrii ai Comitetului.

pct. 5. Alegerea preşedinţilor ai celor 4 despărţĕminte conform §. 24 din statute.

ad. 5. Ca atari despărţemintele 'şi aleg: pentru despărţĕmêntul I (Protopresbiteratul Braşovului I) pe Ioan Dorca învĕţ. diriginte Satulung; despărţemêntul al II (Protop. Braşovului II) George Ludu capelan şi învĕţător diriginte în Preşmir, despărţemêntul al III (Protop. Branului) Bartolmeu Bude învĕţ. dirig. în Zĕrnesci, despărţĕmêntul al IV-lea (Protop. Treiscaunelor) Constantin Damian capelan şi învĕţ. dirig în Breţcu.

pct. 6. Raportul comitetului central al Reuniunei învĕţ. rom. gr. or. din ţeara Bârsei cu respect la activitatea sa de până acum.

ad. 6. Conferenţa 'l ia spre sciinţă;

pct. 7. Fixarea timpului ţinerei adunărei generale pe anul viitor 1883;

ad. 7. Se decide, ca adunarea generală viitoare sĕ se ţină în prima jumĕtate a lunei lui August st. v. lăsânduse la disposiiiunea comitetului central a anuncia în publicitate ḑiua întrunirei pe anul venitori;

pct. 8. Fixarea locului unde sĕ se întrunească membrii reuniunei din districtul X Braşov pentru anul venitor 1883.

ad. 8. In privinţa aceasta se decide a se urma conform §. 18 din statute, şi adecă a se lăsa la disposiţiunna comitetului central a defige locul întrunirei.

pct 9. Cetirea rapoartelor diferitelor despărţeminte referitoare la tema. „Cari pedepse pot fi şi cum sĕ se aplice în scoalele populare."

ad 9. Se cetesc rapoartele despărţemintelor I şi II cari sd ascultă cu plăcere primindusĕ raportul despărţămintelor I (Braşov) cu substrat al desbaterei speciale. Puntele în cari sûnt ficsate diversele pedepse ce au a se aplica în scoala populară, precum şi indigitările şi modalităţile cum are a se procede la aplicarea lor, se primesc aşa precum sûnt redactate în raportul acesta.

Cu respect la objectul acesta interesant de sub discusiune presidiul propune, ca toate principiile şi modalităţile de aplicare a le pedepselor specificate in raportul despărţĕmêntului I, în combinaţiune cu principiile şi modalităţile de felul acesta espuse şi în rapoartele celorlalte despărţăminte în direcţiunea aceasta, sĕ se publice în organul archidiecesei „Telegraful Român," ceea ce se primesce.

pct. 10. Prelegerea din „Sciinţele naturale" a dnului profesor gimnasial Ipolit Ilasievici.

ad. 10. Numitul Domn prof. a preles la finea şedinţei a V şi a VI din sciinţele naturale cu respect la toate trei regnele arĕtând prin esemple practice şi într'un mod de tot clar metoda ce este de a se observa la predarea şi propunerea acestui studiu instructiv, în scoalele populare. Conferinţa a ascultat prelegerea menţionatului Domn profesor cu cel mai viu interes şi cu o deplină satisfacţiune.

La finea şedinţei a VI ca cea din urmă a acestei conferinţe, nemai fiind alte objecte la ordinea ḑilei, finindu-şi conferinţa pentru asta dată agendele sale, onoratul presidiul în cuvêntul seu final dând espresiune încă odată însemnătăţiei şi avantagiilor conferenţelor preste tot şi din toate punctele de vedere, mulţămesce membrilor conferenţiei pentru zelul laudabil şi interesul cel viu ce l'au documentat participând în mod atât de activ la aceste şedinţe, şi lăudând abnegaţiunea învĕţătorilor participanţi dintre cari mulţi — timpul feriilor menite pentru recreaţiune cu toate că'l petrecură ca auditori de cursul supletor de limba maghiară din Sz-Kristur, chemaţi acolo de jurstările timpului — nu cruţară jertfe şi osteneală de a se presenta la desmenţionata conferenţă într'un numĕr atât de frumos (preste 80), încheie după aceea cuvêntul sĕu recomandând membrilor conferenţei şi pe viitor zel şi activitate interes şi abnegaţiune faţă de chemarea ce au îmbrăţoşat şî special faţă de aceasta insrituţiune salutară şi ducĕtoare la progres — faţă de conferenţe.

Membrul Bartolomeu Bude mulţămesce în termini scurţi dar espresivi în numele conferenţei, onoratului presidiu pentru zelul şi tactul ce l'a dovedit întru conducerea agendele conferenţei.

Conterenţa esclamă de repeţite ori„sĕ trăească."

Cu aceestea presidiul deciară şedinţele conferenţei pentru sesiunea aceasta de încheeate. La dorinţa espresă a presidiului membrii conferenţei în seara de 13 August st. v. a. c. se întruniră la o cină comună, la carea se desvoltă o petrecere frumoasă şi animata şi se ţinură mai multe toaste.

Iosif Maximilian
notariul şedinţelor.

Marele manevre ale armatei române.

Bêrlad, 14, Octomvre.

Trenul regal a sosit aici la 4½ oare M. M. L. L. erau însoţite de miniştrii Sturdza, Chiţu, Lecca şi de toţi oficiarii străinî, de generalii Slăniceanu, Manu, Racoviţă, Angelescu, şi Statul major regal.

M. M. L. L. au fost primite la gară de autorităţile civile şi militare în mijlocul unei mari mulţimi, care a salutat venirea trenului prin strigăte entusiaste. Gara şi tot oraşul era splendid decorat, întreaga populaţie era pe stradă, cu toată ploaia care nu 'încetase dea cădea încă de dimineaţă.

Majestatea Sa Regina sosise la gara Tecuciu la 3 oare. Graţioasa noatră Suverană a binevoit a coborî din vagonul salon, cu toată vremea cea rea, spre a primì felicitările autorităţilor civile şi militare şi a damelor din Tecuciu, cari viniseră la gară spre a saluta pe M. S. la trecerea Sa. E de temut că vremea rea ţinênd, sĕ nu vateme programul hotărît pentru ultima ḑi a marelor manevre şi pentru revista tutor trupelor, cari au luat parte. Această revistă era fixată pentru luni.

Cu toate acestsa am putut vedea din trenul ce ne ducea, trupele cari urmau pe şoşea mişcarea lor înainte. Încă o dată am putut constata întreacăt că trupele posedă în perfecţiune ceea ce militarii numesc disciplina marşului.

Bêrlad, 15, amează.

Timpul urmând a fi foarte rĕu, Regele a ordonat că manevrele ce trebueau sĕ aibă loc aḑi la Tutova nu se vor mai face. MM. LL. s'au dus aḑi dimineaţă la 9 oare la Frumoasa, bogata şi mica biserică a S-tului Ilie spre a asista la serviciul divin; pe drum MM. LL. au fost aclamate cu entusiasm. Toată poporaţiunea venise. Serviţul divin a fost celebrat cu mare pompă de episcopul de Huşi încongiurat de tot clerul, corurile scoalei normale au cântat într'un mod magnefic, sub direcţia dlui Popescu.

După ceremonia religioasă, care, după părerea tutulor, a ţinut prea mult, 1 şi jumetate oare, MM. LL. S'au dus se visiteze spitalul cel mare, care è foarle bine organisat şi ridicat într'un loc foarte frumos.

Pe când doctorul Codrescu, directorul spitalului, dedea Regelui informaţiuni asupra diferitelor serviciuri ale stabilimentului, Regina neuitând nici odată nobila misiune ce 'şi-a dat, dea consola pe cei ce suferă, s'a apropiat, însocită de generalul Davila de fie care bolnav şi a dat tutulor un cuvênt de încurajeare.

Totul în acest spital model putênd fi arătat, fără a reaminti mult părţile cele mici ale vizitei, doctorul Codrescu nu s'a ferit dea conduce pe MM. LL. până şi în bucătărie, unde Augustii visitatori au bine voit a gusta din supa ce avea sĕ dea bolnavilor. Regele şi Regina au visitat apoi scoalele din oraş şi nu s'au întors de cât la ameaḑi la reşedinţă spre a dejuna. Până acum programa ḑilei de mâne nu e încă hotărîtă.

Bêrlad 15 Octomvre 6 oare seara.

Timpul e tot urît. Cu toate acestea Regele a ordonat trupelor celor două corpuri de armată, cari trebueau sĕ manevreze aḑi înprejurul Tutovei dea se concentra la Bêrlad. O mare parte din infanterie va fi adusă până acì cu drumul de fer a cărei administrație a primit la 4 oare, ordinul de-a trimete toate vagoanele sale disponibile.

Soldații vor fi găzduiți aici pe la locuitori și se vor odihnì mâine.

Marți Regele va trece în revistă, pe unul din platourile ce înconjoară orașul, cei 25,000 oameni cari au luat parte la manevre. M. S. Regina va asista. *Agenția Havas.*

Varietăți.

* Regele Serbiei a plecat dela Rusciuc la Tecuciu (în România) spre a face visită bunei sale și a lua parte la vênători.

* (Statua lui Petöfi) s'a desvělit Duminecă în Budapesta cu mare solemnitate.

* (Renumitul pod al Simeriei), la care în anul 1848 sě încăerase o mare luptă intre armata austriacă și cea ungurească, se va demola cu totul și in locul lui sě va ridica un pod de fer pe spesele statului, care sě coste la 100,000 fl. Societatea de istorie și archeologie a Comitatului Hunedoarei in urma propunerei lui Coloman Barcsay a decis ca podul cel nou sě nu aibă forma și construncțiuea celui vechiu, unele părți sě se păstreze în museul reuniunei și sě roage pe ministrul de finance, ca sě pună pe cineva sě desemneze posițiunea podului celui vechiu pe o tabla comemorativă, care sě se păstreze la podul cel nou.

* (Defraudațiune). La oficiul postal din Esseg s'a descoperit o defraudațiune foarte momentoasă. Cât de mare sě fie suma defraudată, nn s'a constatat încă. Magistrul postal Catchicis fu suspendat. Cercetarea e in curent.

* (Razzia.) Cu ocasiunea inspecționărei de Duminecă a unui local de danț cu nume rěu, unde sě întrunesc servitoarele la petrecere, poliția de aici a dat preste mai mulți servitori și servitoare parte pedepsite polițienesce parte fără stăpâni, în sfêrșit parte fără de concesie dela stăpâni. Tot și toate fura conduse, care în spital, care în arest.

*(Sinuciderea unui băiat de 8 ani). In Căměraș (comitatul Clujului) s'a spânzurat de un pom baiatul de 8 ani al unui măsar de frică a nu fi pedepsit, pentrucă sě certase cu un alt baiat. Când a observat mama băiatului înspăimêntătoarea faptă, nenorocitul era deja mort.

* (O linie telegrafică). este vorba a se înfiinsa între Tulcea și Sulina cu stêlpi de fer și cabluri, pentru serviciul esclusiv al comisiunei dunărene, De aceea, se discută la ministrul de externe basele convențiunei ce trebue a se încheea cu comisiunea europeană pentru stabilirea acestei linii.

* (Dela espozițiunea Triestină) Cercetarea esposițiunei Triestine este până acum într'o gradațiune animată. Aceasta e cu atât mai îmbucurător cu cât motivul patriotic al întreprinderei merită recunoscința cea mai călduroasă.

Este aniversarea de 500 de ani dela împreunarea cetății Triestului cu monarchia austro-ungurească, care nu s'a putut esecuta mai demn decât prin espunerea resultatelor strălucite, produse de agera diligență a poporului în îndelungații secoli de esistență împreună. O preumblare prin spațiurile esposițiunei ne arată într'o Composițiune clar arangiată abundanță de productele cele mai distinse a le industriei, agriculturei și marinei din toate părțile monarchiei austro-ungurescì. — Aceste precum și situațiunea cea sublimă, nemijlocit lângă litoratul cel de tot romantic al mărei Adriatice face locul nostru așa de mult atrăgător și din toate părțile se recunoasce într'un mod foarte măgulitor arangeamentual făcut. — În legătură cu esposițiunea este o loterie grandioasă, care oferă prilegiuri de câștiguri, cum nu s'a mai vědut până acum, pentru că numai cu 50 cruceri sě oferă posibilitatea de a câștiga sume în bani gata de 50,000 20,000, 10,000 de fl. Afară de aceste loteria este dotată cu un numěr mare de câștiguri prețioase alese în modul cel mai corespunḑětor din objectele cele mai distinse a le esposițiunei. Aceste aduse la cunoscința publicului prin afișuri mari, ne procură curênd convingerea, cu ce grije mare și cunoscință de lucruri a proces comisiunea chemată spre acest sfêrșit. Cât a fost de norocoasă comisiunea la deslegarea acestei probleme grele, se vede de esemplu și din împregiurarea, că domnii juvelieri, dela cari s'au luat objecte de câștig, s'au declarat, dacă cumva s'ar poftì din partea cuiva, gata ale reprimì pe lângă detragere de 10% Merită a se spune, că prilegiurile de câștig și de altmintrea destul de considerabile au căpătat o însemnătate și mai mare prin munificența dlor esponenți, cari au dăruit objecte foarte precioase și care sě vor sortì afară de cele 1000 de câștiguri oficiale. Sorțile a 50 de cruceri sě vênd de către despărțěmêntul loteriei comitetului esposițiunei în Triest, Piazza Grande Nr. 2 și căutarea sorților atât este de mare încât presupunem că în scurt timp vor fi toate vândute.

Loterie.

Mercuri în 18 Octomvre n. 1882.

Sibiiu: **79 71 53 38 47**

Bursa de Viena și Pesta

Din 17 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.35	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.35	87.25
Renta ung. de hârtie	86.45	86 40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.50	90.4)
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pământului	98.75	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	97.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 — 97.25	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98 25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	98.—
Sorți ungurescì cu premii	117.25	117.25
Sorți de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.60
Datorie de stat austr. în argint	77 40	77 30
Renta de aur austriacă	95.55	95.50
Sorți de stat dela 1860	130.25	128.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	830.—	828.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	297.—	297.—
Acțiuni de credit austr.	316.90	317.25
London (pe polița de trei luni)	119.60	119.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.49	9.49
100 marce nemțescì	58.55	58 50

Nr. 279. [263] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěțătorescì la scoalele populare din protopresbiteratul II al Brașovului cu terminul până la 20 Octomvre a. c.

1. Ozun: *a)* 20 gălete bucate computate în 80 fl.

b) din venitul stolar 1/3 parte circa 22 fl.

c) pentru lemne de foc 8 fl.

d) locuința în edificiul scoalei computata în 20 fl.

e) dela tot elevul câte 80 cr. 10 fl.

Suma — 140 fl.

2. Doběrleu *a)* dela 150 familii câte 1/2 ferdelă cucuruz computate în 75 fl. v. a.

b) din fondul școalei de bucate 8 H. litre ce dau 32 fl.

c) din venitul stolar 1/3 ce face circa 30 fl.

d) dela elevi câte 80 cr. și cei dela scoala de repetiție 50 fl.

e) cuartir liber în edificiul scoalei 13 fl.

Suma 200 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a 'și ascerne petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul până la terminul de sus, documentând că sciu propune și limba maghiară.

Brașov, 25 Septemvre 1882.
În conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Petric m. p.,
protopresb.

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1. câștig principal bani gata floreni **50.000**

2. câștig principal bani gata floreni **20.000**

3. câștig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe

1 a fl. **10,000** — 4 a fl. **5000** — 5 a fl. **3000** — 15 a fl. **1000** — 30 a fl. **500** — 50 a fl. **300** — 50 a fl. **200** — 100 a fl. **100** — 200 a fl. **50** — 542 a fl. **25**, suma

1000 nimeritori **213.550** floreni

afară de acestia alți mulți nimeritori secundari în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Prețul unei sorți **50** cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărțemêntul Esposițiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 1—6

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison**, hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare către Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se ḑică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguțătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguțătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: ***Morison & Comp.***
London 33 Euston Road.

[230] 5—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

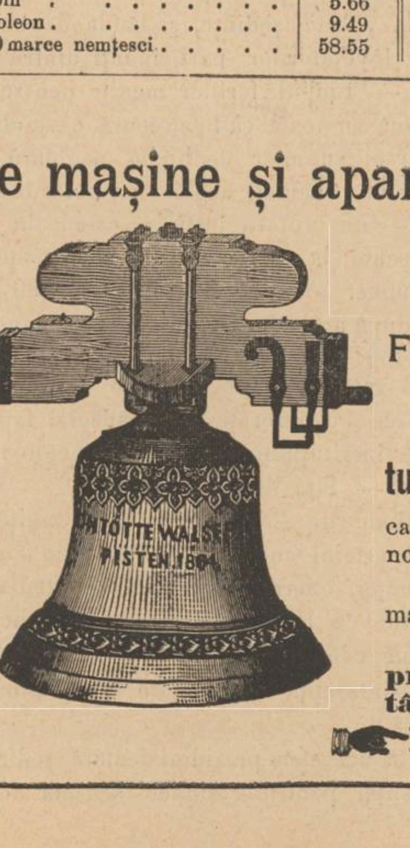

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provediută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaștc de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☚

(232) 12—20

Redactor rěspunḑětor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 118. Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Octomvre 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un act de propagandă maghiarisătoare.

Comitatul Şaroşului este unul dintre acele comitate norocoase, care încă în anul trecut în întrunirea sa a luat în mână maghiarisarea elementelor nemaghiare. Meritul iniţiativei este al domnului de Iosif Bano, fost president al casei deputaţilor şi acum comite suprem al comitatului sus numit. Representanţa comitatului sub presidiul dlui comite suprem a acceptat planul elaborat de acesta şi a ales un comitet pentru realisarea planului. Dl ministru a aprobat statutele pentru o reuniune de maghiarisare. Reniunea s'a constituit în 2 Octomvre a. c. la care ocasiune presidentul reuniunei, dl comite suprem Iosif Bano, a rostit următoriul discurs publicat în Nr. 276 al diarului „Pesti Napló“.

Discursul

dlui Iosif de Bano în adunarea comitatului Şaroş.

Onorată adunare! „Vĕ mulţămesc din inimă din partea mea şi a acelor, pe cari aţi ales acum; încât mĕ privesce pe mine, cred, că ar fi fost în interesul reuniunei sĕ'şi îndrepte privirile asupra unei puteri mai tinere, căci eu cât am trăit m'am convins, că adevĕrata insufleţire, energie, căldură şi perseveranţă sûnt proprii numai junimei. Şi tocmai acì se simte necesitate de insufleţire, energie, căldură şi perseveranţă.

„Căci, domnii mei, presupunerile şi lipsele, cărora le am dat eu espresiune cu 14 luni înainte acì în acest loc, încât privesce esistenţa noastră naţională, s'au împlinit întru toate. Lucrul stă aşa, ca şi cum contrarii nostri din şi afară de ţeară, aparţină ei ori cărei naţiuni, s'ar fi concentrat în contra noastră; cu astfel de vehemenţă a urmat de atunci atacul. (!!)

„Însĕ, pe când sûntem siliţi a recunoasce aceasta şi fiinţa pericolului ni se dă pe faţă mai înaintea ochilor nostri, pe atunci sûntem totdeodată şi martori aparenţei celei mai îmbucurătoare.

„Nu sûntem atât de vani şi îndrăsneţi, încât sĕ credem că în urma mişcărei din Şaroş s'a început acţiunea în toată ţeara.

„Sûnt idei, a căror necesitate o simt sute de mii de oameni de odată, idei, care purced dela sine, sûnt născute în aer, pentrucă prin puterea împregiurărilor inima şi mintea se ocupă în acelaşi grad cu ele.

„Ca o atare idee consider eu cestiunea maghiarisărei şi educaţiunei poporului în această ţeară.

„Sute de mii de inimi unguresci au recunoscut necesitatea acestei idei, pentru că inimicul e colosal de mare; cu mare vehemenţă se efeptuì atacul; cu mare svon ni s'a aruncat mănuşa, noi o ridicăm şi primim lupta impusă.

„Căci mai vêrtos faţă cu cei fricoşi nu sĕ poate repeţi destul de des: fără de a considera, că noi am avè drept a o face aceasta, fiind că în fiecare fiinţă simţitoare esistă boldul subsistinţei proprii, însĕ poate că în urma indolenţei noastre orientale acţiunea noastră n'a produs reacţiune şi nu o poate produce, ci presentarea veche şi puternică a contrarilor nostri a desvoltat în noi boldul pentru esistenţa proprie. Dacă maghiarul nu s'ar deştepta nici între astfel de împregiurări, ar merita într'adevĕr moarte deplorabilă.

„Deşteptarea este dar unica aparenţă îmbucurătoare.

„Cealaltă este declaraţiunea în masă a compatrioţilor nostri germani şi energicul pas al bisericei protestante. Lucrul trebuie şi trebuia sĕ devină aşa, după ce s'a început mişcarea; cei ce sĕ îndoiesc sĕ temeau totdeauna de spaima reacţiunei; la aceasta totdeauna am fost gata cu rĕspunsul, că nu e nici un rĕu; cel puţin ne putem cunoasce amicii şi contrarii nostri, şi astfel apărarea ne va fi mai uşoară.

„A treia aparenţă foarte îmbucurătoare este pasul decisal guvernului. N'am intenţia sĕ-mi esprim judecata mea peste tot faţă cu procedura guvernului, nu se ţine de obiect, aceasta, nu e la ordinea dilei, — însĕ în ori ce cas îmi esprim recunoscinţa mea asupra procedurei, ce a urmat el, în timpul din urmă în interesul naţionalităţii noastre şi în interesul ideei de stat unguresc; de s'ar fi întêmplat aceasta mai de timpuriu — de sigur am fi acum deja departe.

„De patrusprędece luni ne despăgubesc aceste trei aparenţe preţioase pentru timpul perdut, căci nu se poate nega, dacă luăm în considerare numai interesul Comitatului Şaroş, că multe avantage ni-a scăpat prin aceasta din mână, că noi nu ne puturăm începe activitatea mai nainte cu 8 sau 10 luni. Nu voiu inşira motivele împedecării; astădi palpită peptul meu sub presiunea unui sentiment: bucuria, că reuniunea s'a întemeiat şi 'şi începe funcţiunea sa; bucuria, că noi observăm aparenţele, cari umple sufletul nostru de voioşie şi încredere în noi. Noi vedem că nu stăm isolaţi şi că sûntem de sus şi jos spriginiţi.

„Însĕ şi avem mare lipsă de sprijin, pentru că tema e gigantică, şi noi cum se pare, sûntem epigoni foarte slabi faţă cu antecesorii nostri.

„Eu nu ştiu de mai sûnt şi alţi oameni, cum sûnt eu, insĕ sûnt cuprins de uimire, admiraţiune, de câte ori arunc o privire asupra trecutului acestei seminţii maghiare.

„Cu dreptul esclamă genialul poet al Ungariei (Petöfi): „E o minune dḑeească, că mai esistă încă patria noastră.“

„Într'adevĕr minune dḑeească! A cucerì cu două sute de mii, veniţi din cealaltă parte a lumii şi decimaţi pe drum, o patrie nouĕ, a te lupta o mie de ani, a fi duşi în sclăvie cu sutele de mii de către Turci şi Tătari, a se nimicì seculi întregi prin rĕsboaie mari şi civile şi cu toate astea a trăì şi a scutì cu o mână întreaga Europă contra barbarismului, şi a nu lăsa nici odată sĕ cadă din cealaltă mână firul de aur al libertăţii şi constituţiunei; într'adevĕr ţi se pare că dai dintr'o minune într'altă.

„Minune însĕ, domnii mei, nu este. Aceasta îşi are motivele sale infalibile, profund psichologice. Şi mi se pare, că noi nu aflăm relativ la aceasta motive corespundĕtoare în istoria noastră şi se încrede nouelor cercetări cestiunea de a aduce claritate şi în privinţa asta, de a pune motivele, esistenţei de o mie do ani a seminţiei unguresci pe bazele ei naturale.

„Şi această bază naturală nu poate fi alta, decât înţelepciunea antecesorilor noştrii, capabilitatea de esistenţă a naţiunei, iubirea de libertate şi puterea constituţiune, curagiul eroic al fiilor sĕi şi acel neesplicabil ceva din limbă, caracter şi obiceiuri, ce cucereşte fără voie şi ce poate pretutindenea şi sub ori ce împregiurări face din o naţiune mică, una mare.

„Aceasta nu e o tamăiare proprie. Lauda nu ni se cuvine nouĕ, ci antecesorilor nostri. Noi avem numai o datorinţă de a păşi pe urmele antecesorilor nostri.

„Intr'aceea avênd toate în vedere deşi noi sûntem numai neşte pitici faţă cu antecesorii nostri — după ce s'a pus temeiul şi după ce în timpul din urmă sĕ ivesc semne mai favorabile poate că ajungem la resultatul, că aceia, cari sunt inimicii naţiunei maghiare au trebuit totuşi sĕ se scoale mai de timpuriu; astădi după cum cred eu, am eşit din pericolul perirei, astădi numai aceasta poate fi întrebarea: oare noi sĕ progresăm, sĕ crestem mai iute s'au mai încet? O naţiune care a putut sĕ se lupte o mie de ani cu neşte obstacule aşa de uriaşe, care şi'a putut desvolta limba şi literatura ei în timpul din urmă atât de tare, care

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Când bĕtrâna deschise uşa, figura străină întrà, şi fără sĕ-şi redice vĕlul dise cu glas afund:

— Dta scii sĕ faci vrăgi, eată mâna mea.

Ea scoase din mantie o mână uscăcioasă şi fără de inel.

— Oho! — dise bĕtrâna, — ce ai de gând? Înşelatu-tea cineva? Ai cugete de resbunare. Dar aceste cugete de resbunare sûnt moştenite, aceste sûnt supte dimpreună cu laptele mamei.

— Nu-i aşa — dise figura învĕlită. Dar la resbunarea mea am trebuinţă de ajutorul tĕu, strigoaie. Fii cu minte! Te cunosc şi sciu arţile tale; dacă vreau mâne vei sta înaintea sfântului scaun judecător, ear poimâne pe rug. Dacă mĕ vei ajuta, voiu tăcè în veci.

După aceste convorbiră încet şi lung, în stârşit figura învĕlită părăsì casa, ducênd un obiect mic, pe care 'l ascunse sub mantie.

În ajunul cununiei Edithei aceeaşi persoană se furişà în catedrală şi se lăsà a fi încuiată acolo.

În tăcerea nopţii ea se apropià de altar şi deschidêndu-şi mica lampă scoase un cleşte de fer, cu care descuià micul sicrin.

Aceasta produse oareşi-care sgomot şi dênsa privì spăriată în giur de sine, resuflà greu şi apăsà câteva minute mâna sa pe inimă.

Apoi scoase potirul şi începù sĕ arangieze întrînsul ostiele aşa, ca sĕ zacă în rênd una peste alta şi în urmă aşedá una deasupra tuturora, după aceea se retrase şi'şi privì de acolo lucrarea.

Atunci earăşi privì în giur de sine şi închise iute lampa, căci i părù ca şi când o icoană ar fi eşit din cadra sa. Se prinse iute de cap, earăşi deschise lampa, puse potirul înapoi la locul sĕu, încuià cu luare aminte scrinul şi trecù iute prin biserică. Umbra ei fugea acuşi pe columne, acuşi jos pe pământ.

Atunci luna străbătù prin nori şi privì în lăuntru prin ferestrile întunecoase. Figura cădù înspăimêntată lângă o columnă. Apoi sĕ aşedà câtva timp pe pământ, dar sărì earăşi în picioare şi-'şi căută alt loc. Adese ori privea în giur de sine, cu corpul plecat înainte; dar numai rochia-i fâşeia înapoia sa.

Acum se aşedâ pe scara care ducea la amvon, apoi se urcà în amvon şi se ascunse acolo; dar nu peste mult se coborì şi de acolo şi-şi căută alt loc. Se suì la organă, dar în întunerec atinse foile, încât acele scoaseră un ton suspinător. Sĕ înspăimêntă grozav şi fugì jos pe trepte. În sfârşit se tupilì lângă uşe şi părea a tremura de frig. Luna mai privia prin unele feresti, dar figura par' că dispărù, zăcea ca şi o umbră s'au ca un glob negru în coltul neluminat.

Din când în când pârăia câte un scaun în chor, ori ţirĕia varul; cu cuveicile se loveau de feresti şi ţivleau, câte un liliac se mişca pe acoperiş. Nici odată nu era atât de liniscit, sĕ se fi putut audì ori cât de mic sgomot umbra din uşe totdeauna se cutremura. (Va urma)

---

*) „Familia“.

Vergil.

El, care în decursul seculilor de mai târdiu a trecut de poet, a cărui scrieri te şi încântă şi îţi şi folosesce; el, pe care cel mai mare poet din Evul mediu, Dante l'a ales de conducĕtor în călĕtoria sa pe livedile fermecătoare ale poesiei şi religiunei; el, pe care o naţiune, care a domnit universul, l'a celebrat ca pe cel mai străvechiu cântăreţ original al sĕu, şi a cărui versuri sĕ şoptesc de nevinovatele buze a milioane de copii; el, părintele poemului eroic romantic, Vergil, nu ni sĕ poate revoca în memorie fără de a nu face sĕ svîcniască cu putere inima noastră de însufleţire.

Bunii Mantuani, compatrioţii marelui bard, serbară nu de mult după 1900 de ani, diua morţii aceluia, care a procurat cetăţii lor glorie eternă înaintea tuturor naţiunilor culte.

Literatura lumei întregi amintesce de poeţi mai mari decât Vergil: Homer e soarele ei, Schakespeare steaua polară, despre Vergil însĕ dice a putut chiar şi în ḑilele din urmă pe lûngă toate miseriele constituţionale sĕ facă un progres aşa de gigantic dela sine şi în sine in viaţă socială, o astfel de naţiune nu mai poate fi stîrpită, decum va nu o va aduce aceasta cu sine negligenţele provenite din vina ei şi decum va va şti sĕ se acomodeze corect după impregiurările date de soarte.

Cugete cum vor cugeta aceia cărora le place sĕ numească naţiunea maghiară, afară şi în ţeară, barbară.

„Cugete ce vor vrea toţi aceia cari acì în lăuntru sûnt inimicii sĕminţiei noastre şi a cărora chemare e a conveţuì cu noi. Dacă se gândesc ei la aceasta, în momentele de cuminţie limpede, vor ajunge poate la altă opiniune şi decisiune.

„Ei vor vedea, că nesmintit vor trebui se conveţuiască cu noi, că forţa împregiurărilor din trecut şi present este foarte mare şi că naţiunea, care joacă rolul principal în ţeară, nu poate fi alta decât cea maghiară, pentrucă de ar fi alta n'ar avea nici o naţiune dela aceasta nici un câştig, anarchia n'ar înceta şi monarchia s'ar stinge.

„Maghiarul nu joacă dară numai o rolă de a se susţinea pe sine, ci o rolă destinată lui de provedinţă, dacă nĕzueşte sĕ-'şi susţie influenţa şi puterea şi tot odată îngrigesce pentru o îmulţire numerică.

„Dacă însĕ ne uităm, domnii mei, cum s'au format d. e. pe ruinele imperiului roman naţiuni şi limbi nouĕ, atunci trebue sĕ se admită, că desvoltarea ce trebue sĕ o ajungă Maghiurul, chiar când vrea se ajungă mai mare, va fi cu mult mai grea.

„Francezul, Italianul, Spaniolul s'a născut din mai multe naţiuni şi limbi cari parte au fost înrudite, parte s'au înrudit prin traiul la olaltă de sute de ani. Sĕmênţa maghiară, cu deosebire limba maghiară şi-a conservat de mii de ani în acest ocean strein şi mare aproape nevetămate proprietăţile sale. Organismul, caracterul ei este deosebit de caracterul ori cărei alte limbi europene. Maghiarul dară, dacă vrea sĕ se desvoalte, cum se va şi întêmpla, va lucra în acest spirit şi sub aceste forme ca şi păn' acum, sau nu va lucra de loc întocmai ca planta, care sĕ pune în pămênt, şi cresce sau în cutare formă şi coloare, sĕ învĕlesce cu cutare frunḑe şi capĕtă cutare miros întocmai cum i-ofer aceasta elementele seminţei ei, sau nu cresce de loc.

„Aceasta este în sine şi pentru sine o cestiune foarte frumoasă; poate fi o mângâiere pentru generaţiunea vieţuitoare acum, însĕ problema sĕ îngreunează grozav.

„Esecutarea acestei mari teme o luăm noi asupră-ne în acest comitat, dela estrema margine. Elementele sûnt aci, noi le am arătat şi date tot mai numeroase şi mai nouĕ probează, că noi vom reîntoarce populaţiunea acestui comitat, care s'a rupt odinioară dela seminţia maghiară, earăşi la această seminţie.

„În interesul acestei teme mari luăm asupră-ne mandatul. Din parte-mi salut pe onoraţii membrii ai reuniunei şi implorând binecuvêntarea lui Dḑeu asupra activităţii ei declar „reuniunea pentru maghiarisarea şi educaţiunea poporului din comitatul Şaroşului“ de constituıtă“.

Am pus înaintea cetitorilor faptul în toată nuditatea lui, fără de al comenta. El se comentează de sine. Adaugem simplu că între mijloacele de maghiarisare reuniunea usează şi de premiări. Ce însĕmnătate au premiile în afacerea din cestiune se poate înţelege şi fără de esplicări.

Ce s'ar întêmpla când ar urma toate naţionalităţile din Ungaria modelului acestuia? *Bellum omnium contra omnes* — resboiul tuturor, fără arme, se înţelege, — contra tuturor.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 Octomvre.

În 25 Octomvre nou, se vor întrunì la Budapesta delegaţiunile. Se ḑice că de astădată politica esternă nu va fi object de desbatere în delegaţiuni şi dacă va fi, va fi într'un mod foarte redus. De interesul cel mai mare în sesiunea aceasta va fi desbaterea asupra organisărei administrative şi a armatei din Bosnia şi Erţegovina.

O telegramă foarte scurtă au publicat ḑiarele de aici. Telegrama este datată din Cattaro (19 Oct. n.) şi este de cuprinsul următor: Dealungul fruntariilor muntenegrene se formează bande, se ḑice că au avut loc şi unele ciocniri. Telegrama aceasta cât de scurtă, mai că poate trage dungă preste socoteala oficioaselor şi se dea prilegiu la discusiuni lungi în delegaţiuni chiar şi despre politica esternă.

„Neue Freie Presse“ primesce din sferele diplomatice următoarea corespondenţă:

S'a ḑis că România a trimis o notă circulară către marile puteri. Această scire nu este adevĕrată. D. Bălăcean n'a dat nici o notă, ci a avut numai o conferenţă cu d. Kalnoky, ministru de esterne. Cu această ocasiune d. Bălăcean a spus guvernului austriac, că Rusia are intenţiunea de a călca tractatul de Berlin în ce privesce cestiunea Chiliei. Sĕ nu uităm că afacerea Chiliei are douĕ părţi.

Partea întâiu este cestiunea de competenţă între Rusia şi comisiunea dunăreană. Guvernul rusesc susţine că comisiunea dunăreană nu are nici un amestec în această cestiune. Comisiunea dunăreană susţine din contră că braţul Chiliei împreună cu toate gurile Dunărei stau sub controlul ei. În cestiunea aceastā România nu a întreprins nimic dela sine, ci păstrează aceeaşi atitudine ca şi cele-lalte puteri. Cestiunea aceasta este pendentă între Europa şi Rusia, ele între ele i vor da soluţiunea şi România de sigur că nu se va despărţi de Europa. România va face atâta cât poate sĕ facă un membru al comisiunei — „nous ne sommes qu'une huitieme dela Comission Européenne et nous agirons en conséquence“ — astfel s'a esprimat un diplomat. Până acum nu s'a făcut absolut nimic în această afacere.

A doua parte în afacerea Chiliei se rapoartă la drepturile suverane ale României în privinţa ţermului drept dela gura Chiliei.

După tractatul de Berlin ţermul drept dela gura Chiliei aparţine României, şi ţermul stâng Rusiei. Şi Rusia vine acum şi usurpează drepturile suverane ale României, tratând gura Chiliei ca proprietate esclusivă a Rusiei şi făcênd lucrări de sondagiuri cu inginerii sei în braţul Chilia, fără sĕ mai întrebe pe România. După dreptul internaţional insă, Rusiei nu îi este permis sĕ facă asemenea lucrări de sondagiu mai nainte de a se fi înţeles cu România. Din causa aceasta România face apel la Europa şi cere ca Rusia sĕ fie ţinută a respecta tratatul de Berlin. Sferele diplomatice de aici până acum nu sunt dispuse a crede, că Rusia voiesce sĕ ignoreze tratatul de Berlin şi sĕ calce drepturile suverane ale României; se vede înse că guvernul român are date positive cum că Rusia în adevĕr are o asemenea intenţiune. Din causa aceasta cei din Bucuresci sûnt firm hotăriţi sĕ apere drepturile României.

Despre biserica sêrbească.

„Pesti Napló“ se vede că are în Carloviţ un corespondent, care raportează din când în când despre cele ce se petrec în sinul bisericei gr. or. serbesci din Ungaria. În corespondenţa din urmă se raportează la ḑisul ḑiariu că sinodul episcopesc al Sêrbilor, despre care raportasem şi noi că este într'unit, a supus unei revisiuni constituţiunea bisericească a Sêrbilor. După revisiunea aceasta numĕrul membrilor congresului bisericesc sêrbesc ar avè sĕ fie redus dela 75 la 40. Aceştia au sĕ fie jumetate preoţi şi jumetate mireni. Membrii clericali ar avè după proiectul cel nou sĕ se aleagă de cler.

Preoţii sĕ nu mai aleagă de popor ci de consistorul constituit din şease membri clericali, notar şi un fiscal; cei din urmă pot fi şi mireni.

Alte detaiuri se vor modifica de congresul, care se va într'unì după modalitatea cea nouă, premergênd aprobarea guvernului.

Cestiunea diurnelor încă are sĕ fie ventilată, eventual diurnele au sĕ se caseze.

Episcopii sûnt toţi învoiţi cu reformele ce au a se face.

Bugetul Ungariei.

În şedinţa dietală dela 12 ale cur. ministrul de finance contele Iuliu Szapári a aşternut bugetul ţerii pe anul viitoriu 1883.

A.

1.	Curtea regească . . .	4,650.000 fl.
2.	Cancelaria de cabinet .	70.515 „
3.	Dieta ţerii	1,229.683 „
4.	Spesele în afacerile comune	28,629.410 „
5.	Pensiuni centrale . . .	108.160 „
6.	Pensiuni	4,415.367 „
7.	Datoriile statului . . .	108,498.573 „
8.	Anticipaţiuni pentru asecurarea cametelor căilor ferate	10,770.463 „
9.	Pentru administrarea internă a Croaţiei-Slavoniei	5,842.346 „
10.	Cetatea Fiume . . .	85.090 „
11.	Contabilitatea de stat .	109.123 „
12.	Presidiul ministerial . .	301.300 „
13.	Ministeriul persoanei reg.	54.336 „
14.	Ministrul şi personalul Dalmat-Croat-Slavon .	37.480 „
15.	Ministeriul de interne .	8.909.687 „
16.	„ lucrărilor com.:	
	a) ministeriul	13,272.494 „
	b) drumuriie ferate de stat	16,280.990 „
18.	Ministeriul de comerciu şi agricultură . . .	8.981.486 „
19.	Ministeriul de culte şi instrcuţiune publică . .	4,982.589 „
20.	Ministrul de justiţie . .	10,438.431 „
21.	„ de honveḑi .	6,951.200 „
	Suma .	288,848.002 fl.

Spesele transitive şi de investiţiuni.

B.

I. Spesele transitive:

1.	Contabilitatea de stat . .	1,600 fl.
2.	Ministeriul pers. al M. S.	2.000 „
3.	„ de interne . .	456.838 „
4.	„ de finanţe . .	4,414.060 „
5.	„ de comunicaţiune .	950.000 „
6.	„ de comerciu şi apr.	237.000 „
7.	„ de cult. şi instr. publ.	60.128 „
8.	„ de honveḑi . . .	381.650 „
	Suma .	6,503.276 fl.

---

că e umbra lui Homer şi 'l trece cu totul cu vederea punêndu-l faţă cu cântecul dulce al Lebedei din Avon. Şi cu toate acestea, Vergil trebue sĕ fie respectat şi prea respectat nu numai între înguştii păreţi ai scoalei, ci mai vêrtos în complexul cel mare istoric al culturei.

Învĕţăcel a lui Homer în toată forma, Vergil ajunsese pe măiestrul sĕu pe deplin în efectul, ce l'a produs asupra contimpuranilor şi posterităţii până în ḑiua de aḑi. Precum nu se putea despărţì cel mai mare rĕsboinic Grec, regele Alexandru, nici chiar în espediţiunile sale rĕsboinice de bardul, care a căntat pe Achil, tot aşa şi creatorul Eneidei, care prin Eneas, fiul Venerei, a serbat în versuri de bronz întemeierea Romei, a domnitoarei lumii, a devenit, ḑic, pentru fie-care Roman un obiect de o veneraţiune nemărginită. Şi primul bărbat al imperiului lumei, bărbatul, care mai întâiu a cutezat sĕ anine mantaua împĕrătească pe umerii sĕi, Cesarul Octavian August, a fost un mare adorator al poetului, care a devenit Homerul naţiunei sale şi cu deosebire al familiei julice împĕrătesci. Favorit vechiu al optimaţilor romani, a unui Pollione şi a unui Mecenate, celebrat fără pismă de colegii sĕi Ovidiu, Horaţ şi Properţiu, Vergil aflà mai târḑiu la curtea lui August cea mai multă veneraţiune. Bardul Eneidei îşi câştigà aceasta încet şi cu precauţiune cu o sfiinţire deosebită, nu pentru moment, ci pentru eternitate. Împĕratul, dus în espediţiune în Spania, abia apuca sĕ vaḑă părţile gata ale Eneidei, despre care se şi lăţise faima îndepărtare. El provocà pe Bard în scris şi cu ameninţări glumeţe, sĕ-l introducă în cele scrise.

Totuşi Vergil, panegiristul familiei julice, căreia a aparţinut August, nu şi-a subordinat mândria sa de poet dorinţei împĕrătesci, ci aşteptà ocasiunea, până când, după ce va fi pus mâna cea din urmă pe opera sa, sĕ cetiască unele fragmente din scrierile sale chiar în Roma înaintea împĕratului. Efectul a fost atunci atât de puternic, încât sora împĕratului Octavia, când sĕ făcù alusiune la reposatul ei fiiu Marcel, pătrunsă de durere, era pe acì sĕ ameţiască şi poetului îi dete îndată un present cam de 1000 fl. pentru fie care şir. De altmintrea averea însemnată, remasă dela Vergil, mai că te face să presupuni, că n'a fost lipsă ca astfel de daruri sĕ'l însufleţiască. Caracterul lui Vergil strălucesce limpede şi curat, ca a ori cărui poet, în istoria literaturei universale, şi toate notiţele despre viaţa sa privată ne întregesc tabloul unui bărbat peste mĕsură modest, blând, deme de iubit, cumpătat, dedicat numai studiului, muselor şi pe lângă acestea şi farmecelor naturei rustice. În descrierea sorţii Didonei, reginei din Catarginea, care de supărare că plecase Enea se sinucise, Vergil a cântat neasemenat amorul; el insuşi însĕ se pare a fi fost foarte puţin supus puterii demonice a lui Amor. De aci provine şi alusiunea, ce a făcut el la numele sĕu esprimat mai mult fals (Virgilius în loc de Vergilius), deducêndu i originea dela „Virgo“, prin care simbolizeasă de sigur virginitatea fiinţei sale. Şi într'adevĕr una dintre cele mai marcate trăsuri caracteristice, cari făcură mai târḑiu pe Vergil poetul de predilecţiune al crestinismului, este că, nici măcar unul din multe mii de versuri ale sale nu e lipsit de atragătorul vĕl al castităţii. Aci se deosebeşce Vergil de Epicureul Horaţ, de Ovid, despre care se ḑice că înnoată în sensualism.

Fie cine, care are cât de puţin simţ pentru cursul desvoltării istoriei universale, trebue sĕ fie suprins, când cetesce Eneida, un op, care a apărut cu 19 ani înainte de Christos (poetul născut la 70 inainte de Christos a murit în 22 Sept. 19 ani înainte de Christos), suprins prin analogiile intime şi mari între modul cum privesce desvoltarea lumei Vergil, şi cum o privesce Creştinismul.

Numai în chipul acesta se poate esplica nemărginita influenţă a poetului nostru, asupra timpului postromanic, a timpului romantic, numai aşa neştersele urme ale influenţei sale asupra lui Dante, Tasso până şi asupra celor mai noi corifei ai poeţilor.

(Va urma.)

II. Investiţiuni:		
1. Ministeriul de finance . .	4,911.858	„
2. Ministeriul de lucrările publice şi de comunicaţiune:		
a) ministeriul . . .	12,799.948	„
b) căile ferat de stat .	3,024.880	„
3. Ministeriul de agricultură şi comunicaţiune . . .	590.136	„
4. Ministeriul de culte şi instrucţiune publică . . .	121.700	„
5. Ministeriul de justiţie . .	323.333	„
Suma .	21,771.885	fl.

C

Spesele estraordinare pentru afacerile comune	5,588.351	fl.

A) veniturile ordinari.

1. Detorii de stat	14,939.899	„
2. Fiume	100	„
3. Contabilitatea de stat . .	1.770	„
4. Minist. ad. pers. M. Sale	300	„
5. „ de interne	787,183	„
6. „ de finance	229,056.899	„
7. „ lucrări publice.		
a) ministeriul . . .	9,384,948	„
b) căile ferate de stat	16,280.999	„
8. Ministeriul de agricultură	9,090.660	„
9. Ministeriul de culte . .	489.558	„
10. Ministeriul de justiţie . .	498,688	„
11. Ministeriul de hovendi . .	201.763	„
Suma .	280.732.758	fl.

B) Veniturile transitorie.

1. Ministeriul de interne . .	4,988	fl.
2. Ministeriul de finanţe . .	20,292.123	„
Suma .	20,297.111	fl.

Bilanţul,

Spesele eordinari	288,848.002	„
Spesele transitorie	6,503 276	„
Spesele de investiţiune . .	21,771.855	„
Spesele straord. comune . .	5,588.351	„
Total	322,711.484	fl.
Veniturile ordinari	280,732.758	„
Veniturile transitorie . . .	20,297.111	„
Total .	301,029 869	fl.

Spesele totale: 322,711.484 fl.
Veniturile totale: 301,029.869 fl.

Deficitul: 21,631.615 fl.

Marele manevre ale armatei române.

Bêrlad, 17, Octomvre.

Timpul a avut buna voinţă a se arăta adi mai milos; nu e frumos, dar cel puţin nu plouă. Concentrarea trupelor pe câmpia Bêrladului, începută la 10 oare s'a făcut cam încet, din causa strimtoarei uliţelor oraşului precum şi fiindcă o singură şosea conduce la câmpul revistei. Prin urmare numai la 2 oare ½ M. S. Regele încălecă după peronul cuartierului Sêu. Deja toată suita era călare şi am observat că oficerii misiunei streine purtau toţi crucea Stelei României; dnii coloneli Tramond din Francia, Hüggel din Austria, Trimler din Rusia, Lanza din Italia şi Primrose din Englitera. Crucea de Comandor, dl Chavaud căpitan de Statul Major frances şi căpitanul austriac crucea de oficer.

Generalii Slăniceanu, Manu, Radovici şi Davila, colonelii Fălcoianu, Radu Mihaiu, Zahariadi, Scheletti, Sourma şi numĕroşi oficeri din Statul major compunea suita Regelui. Regina Elisaveta S'a suit într'o trăsură a Curţei a là Daumont; Majestatea Sa era însoţită de trei domnişoare de onoare; dnii Kiţu ministru de interne, şi Leca ministru de finance, urmau într'o trăsură. Escorta Regală era formată inainte de o companie de gendarmi şi în urma trăsurei Reginei de pompieri călări.

Majestăţile Lor au ajuns pe câmpul revistei la 3 oare, după ce a percurs strada principală a oraşului, unde se îmbuldia o numĕroasă mulţime, ferestrele şi balcoanele caselor, toate foarte bine decorate, erau pline de lume. Cinci arcuri de triumf erau înnălţate de alungul acestei strade.

Ajungênd în câmpie ne-am bucurat de un spectacol în adevĕr splendid şi imposant. Atât de departe cât poate sĕ se întindă vederea, nu se vedeau decât batalioane şi escadroane grămădite în coloane compacte; 25,000 oameni erau înşiraţi acolo, nu în ţinuta de paradă, dar ceea ce e mai frumos, în ţinuta de campanie şi după ce a făcut o adevĕrată campanie de 15 dile, din care cele cinci din urmă au fost în adevĕr foarte ostenitoare pentru trupe din causa ploiei şi a marelor distanţe ce au avut de parcurs. O mare parte din populaţiunea din Bĕrlad se transportase spre asista la defilare. Dacă toţi Românii ar fi putut sĕ se bucure de acest spectacol, cel mai necredincios s'ar fi încredut.

Când Regele a sosit înaintea trupelor, toate trâmbiţele şi toate tobele au sunat şi au bătut la câmp.

Armata era aşedată în batalioane pe trei linii, cavaleria şi artileria ocupa a treia linie. Frontul de bandieră era de o lungime de 1500 metri; spaţiurile regulamentare între regimente, brigade şi divisiuni s'au fost micşorat, pentru ca Regele sĕ n'aibă de percus o prea lûngă distanţă, pe care trebuia sĕ o repete de patru ori pentru a trece în revistă cele trei linii. Majestatea Sa a inspectat trupele la pasul calului, spaţiele erau trecute în galop mic. Regina urma cu trăsura. Trâmbiţele sunau mereu şi când Majestăţile lor au trecut, musica regimentului a cântat imnul naţional. Revista n'a ţinut de cât cincideci de minute. Regele şi Statul Seu Major, Regina şi suita Sa s'au întors sĕ se aşeze, într'un loc ales şi însemnat cu fanioane verdi spre a asista la defilare, care a început la 4 oare fără 10 minute.

Corpul de nord care era în prima linie a defilat la început. Trupele cari fac parte numai port semnul lor distinctiv a dilelor de mari manevre, semn care consista într'o bandă de pânză albă împregiurul chipiului. Generalul Racovitză comandatul acestui corp, după ce a salutat pe Regele a venit sĕ se aşeze lângă el şi a supraveghiat defilarea celor douĕ divisii ale sale, respundênd tot-odată la numeroasele întrebări ce M. S. i adresa asupra trupelor sale. Vĕdênd surisul care însoţea salutul ce M. S. înapoia fie cărui şef de regiment, se putea judeca că Ea era satisfăcută de starea în care vedea pe soldaţi după patru grozave dile de ploae ce au avut sĕ sufere.

Defilarea s'a urmat de corpul de Sud sub comandamentul Generalului Anghelescu Alecsandru, de divisia din Galaţi, sub comanda colonelului Barozzi, foarte probabil viitor general, de divisia de cavalerie, comandată de generalul Creţeanu şi de artilerie, a ţinut cu totul 50 de minute.

În tot timpul acesta, cele 14 musici ale diverselor regimente, ce au defilat, n'au încetat dea cânta pe rând sub direcţia comandantului Hübsch.

Ţinuta trupelor a fost remarcabilă: infanteria mai cu seamă soldaţii de linie, vênătorii, sau dorobanţii s'au presentat într'un mod magnefic; mersul lor în rînduri strînse era tot atât de uşure şi de regulat, cum 'l vedem în Bucuresci defilând pe Bulevard în di de paradă.

Şi cu toate acestea cea mai mare parte de oameni n'au avut timp sĕ se usuce; s'au observat că mantalele lor erau încă muiate de apă ca un burete şi că cismele le erau grele de noroiu şi umedeală; cu toate acestea nici un om nu'şi tîra picioarele; toţi din contră purtau cu mândrie capul privind în treacĕt pe suveranul lor. În ochiul lor fix, mândru, se citea că scia că compta fie-care pentru o unitate.

Brigada de cavalerie, cu regimentul sĕu de Roşiori în cap, şi artilerie cu cele patru regimente ale ei, s'au arătat amendouĕ cu o prea frumoasă aparenţă pe terenul revistei şi în defilare. Caii erau cu toate acestea slăbiţi în aceste 15 dile de manevre.

In sfêrşit impresiunea ce a lăsat la toţi, această ultima di, n'a modificat pe acea ce a născut dilele dela Movileni şi dela Berheciu: România posedă o armată tare, solidă, instruită şi bine comandată, capabilă cu un cuvênt de a'şi apăra independenţa. Şi spre a sprijini avisul nostru de o autoritate competentă şi imparţială, vom termina prin această frasă care ni s'a dis în timpul defilărei de cătră şeful unei misiuni străine. „Cu 100,000 oameni ca aceştia poate sĕ vadă duşmanul venind!“

Colonelul meu, i avem.

Bêrlad, 17, Octomvre.

Astă seară, la 9 oare a avut loc o magnifică retragere cu facle, esecutată de 14 musici, sub direcţiunea comandantului Hübsch. Oraşul e splendid iluminat.

Regele şi Regina pleacă la 11 oare spre a Se duce direct la residenţa Lor dela Sinaia. Toată suita Regelui ministrii şi oficerii misiunilor străine pleacă cu Maiestăţile Lor şi se vor oprì la Ploesci, unde trenul Regal, intorcêndu-se dela Sinaia, 'i va luà spre a îi conduce la Bucuresci.

„Havas“.

Drept suplement la cele de mai sus reproducem după „Paloda“ din Bêrlad următoarele:

La 7 oare seara în onoarea M. M. L. L. s'a dat un mare ospĕţ, în salonul Renascerea, care era frumos pregătit şi decorat, la care au luat parte toţi oficerii gradelor superioare, şi o mare parte din cetăţenii distinşi ai Bêrladului.

Primul toast s'a ridicat de Majestatea Sa Regele, la adresa armatei Române, care umplu de uimire pe oaspeţii adunaţi; fiecare cuvênt al Regelui era o cugetare, o ideie; entusiasmul în urma acestui discurs regal, pronunciat cu o voace sonoră şi un limbagiu cât se poate mai plăcut, este nedescriptibil.

Resumăm ideia principală acestui semnificativ discurs al Regelui, după cum ni 'l-am putut procura prin note, luate în grabă:

Eată-l:

„Armata Română şi-a format re„putaţiunea sa pe câmpiile Bulgariei. „Prin ţinuta ei cu ocasiunea mane„vrelor, de şi timpul a fost cu totul „defavorabil, armata Română 'mi dă „o nouă dovadă de valoarea ei.

„Nu putem cunoasce evenimentele „ce se pot încă reproduce, armata Ro„mână trebuie sĕ fie totdeauna gata „de a trăi prin ea însaşi şi a compta „pe valoarea ei, pe forţa ei. — Noi „şi Ţeara vom tinde de a face toate „sacrificiele pentru că armata Română „sĕ fie demnă de reputaţiunea ei câ„ştigată.

„Sunt Mândru, că am putut con„statat o perfectă ţinută a scumpei mele „armate şi cu aceasta ocasiune.

„Trăiască România! Trăiască ar„mata Ei!“

Varietăţi.

* (Audienţe) Telegraful aduce dela Budapesta scirea că Luni în 23 Octomvre n. Maj. Sa. va primì la audienţe. Prenotările se fac in cancelaria cabinetului.

* Generalul de artilerie bar. Maroicici a murit în 16 Octomvre n. Înmormêntarea a avut loc în 18 Octomvre n. în Viena.

* (Daruri împĕrătesci.) „Ruskii invalid“ spune că împĕratul Rusiei au dăruit principelui muntenegrean un cal alb frumos de rasă arabică, un serviţ de argint princesei şi un milion de ruble ca dar de nuntă ficei principelui, princesei Zorca.

* (Turburări antisemitice în Rakos-Palota.) Mai mulţi juni de ţerani au percurs uliţele, strigând „eljen Istoczy“ au spart o prăvălie şi au jefuit-o şi au maltratat pe fiica proprietariului prăvăliei, care era absent. Escedenţii fiind eruiţi sûnt daţi pe mâna justiţiei.

* Esecutorul de dare Ilagymassy fu omorît în cârcîuma din Sculia, descărcându-i un individ o puşcă în pept. Făptuitorul, dice „P. Hirlap“, e arestat.

*(Judecat la moarte.) Oberdank, care fu arestat în timpul când Maj. Sa. se afla în Triest din causă că a vrut sĕ contrabandeze bombe din Italia la Triest, fiind tot o dată desertor din armata austro ungurească, a fost pus înaintea unui tribunal militar şi de acesta judecat la moarte.

* (La facultatea de medicină din Bucuresci) cetim în „Resboiul,“ se dice că unii profesori n'ar fi vrênd se recunoască titlul de bacalaureat obţinut de studenţii români în liceele române din Transilvania.

*(Plumână chemică) a inventat Dr. Richard Neale din London. Aceasta este un aparat destinat a curăţì tunelurile şi locuinţele de gasuri stricăcioase. Aparatul pentru tuneluri e mai mare, pentru locuinţe mai mic. În tuneluri aparatul are forma unui vagon-reservator, umplut, cu o soluţiune de soda, în locuinţe forma unei covate cilindrice, umplută cu o soluţiune alcalică. Înveluită covata într'un stergariu împletit are a se pune în mişcare ca după principiul capilarităţei stergariul sĕ se poată umedi. Esperimentele au arătat că „plumâna“ aceasta curăţă aerul şi'l temperează, tot odată.

* (Accidente pe calea ferată). Un accident îngrozitor s'a întêmplat dilele trecute la gara dela Ounaing (Francia). În minutul când sosea trenul, şeful garei voì sĕ treacă peste şine el începù sĕ alerge, dar deodată se isbi aşa de tare de un amploiat, care venea din partea opusă, încât amândoi cădură jos şi n'avură timp sĕ se scoale, astfel că maşina trecu peste dênşii.

Când fură ridicaţi, şeful garei avea piciorul stâng rupt şi scotea ţipete înfricoşate; amploiatul era cu capul sdrobit şi nu mai da nici un semn de viaţă.

Un alt accident s'a întêmplat la gara dela Amiens, în diua de 28 Septemvre: Un tren de călători, venind dela Tergnier la Amiens, fu lovit în coastă de un alt tren. Un vagon a fost cu totul sfărâmat, alte patru fură rĕsturnate. Şease călĕtori fură uşor contuzionaţi.

*(Naufragiu.) Cetim în „Poşta“ din Galaţi. Un mare vas cu aburi de o capacitate de 2000 tone şi încărcat de casa Mendl dinoraşul nostru cu 7500 chile orz s'au naufragiat la gura sulinei.

Scirile venite de acolo spun că vaporul după ce a isprăvit de încărcat a fost prins de o mare furtună. Căpitanul a voit sĕ reîntre în port spre a se pune la adăpost, dar violenţa vêntului a aruncat vasul de ezetura, (digue) ce este la gura Sulinei şi l'a cufundat. Echipagiul, care se compunea din 23 oameni, a stat 36 oare agăţaţi de catarturi. Toate încercările spre a le venì în ajutor au fost zadarnice; tocmai după ce furtuna s'a mai micşorat, echipagiul a putut fi scos la mal, afară de al doilea căpitan şi primul mecanic care s'au înecat.

Vasul şi încărcătura lui erau asigurate.

De altă parte, „*Covurluiului*“ i se telegrafează din Sulina că în noaptea de 1—2 Octomvre o furtună foarte violentă s'a ridicat pe mare, care a cauzat stricăciuni foarte mari. Douě vapoare din raḑă; fiind lovite de fundul apei, s'au înecat. Un al treilea a fost rěu stricat. Un numěr foarte însemnat de corăbii au fost aruncate de mare şi au rěmas pe uscat, neputênd, cu toate sforțările sě între în largul mărei. Pagubele sûnt foarte mari. Nu se scie încă de n'a fost vr'o victimă umană. Marinarii dela vapoare s'cu urcat pe catarguri, şi numai astfel au putut fi scăpați. O asemenea catastrofă nu se ține minte sě mai fi avut loc.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 18 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.20	87.25
Renta ung. de hârtie	86.35	86.40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.$^1/_8$
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.60	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	98.75	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	97.—
Obligațiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligațiuni urb. temeş. cu clau-	98.—	
sulă de sorțire	97.25	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-sla-	98.—	
vonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	98.—
Sorți ungurescì cu premii	117.25	117.25
Sorți de regularea Tisei	109.10	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.60
Datorie de stat austr. în argint	77.45	77.30
Renta de aur austriacă	95.50	95.50
Sorți de stat dela 1860	130.75	128.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	830.—	828.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	294 25	293.50
Acțiuni de credit austr.	303.70	302.80
London (pe polița de trei luni)	119.55	119.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.48$^1/_2$	9.49
100 marce nemțescì	58.50	58.50

Nr. 262 [265] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěțătoresci la scoalele populare confesionale gr.-orientale din protopresbiteratul Mediaşului se escrie concurs cu termin până în 25 Octomvre a. c.

1. La **Mediaşi** cu salariu anual de 200 fl., solviți în rate lunare din casa alodială, 3 orgii de lemne, una grămadă vorfuri, şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. **Freoa** cu salariu: *a)* 50 fl., bani *b)* 50 ferdele bucate *c)* dela 70 familii câte o fertură şi de fertură şi pâne *d)* o grădină de legumi *e)* lemnele trebuincioase de foc.

3. **Mosna** 100 fl. v. a. solviți prin reparrtiție dela popor, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în scoală.

4. **Berthan** cu salariu de 100 fl. v. a. solviți la pătrariu de an din alodin comunale, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresului din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Mediaş 30 Septemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele bisericesci

Dionisiu Chendi m. p.,
ad. ppresb.

Nr. 279. [263] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěțătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul II al Braşovului cu terminul până la 20 Octomvre a. c.

1. **Ozun:** *a)* 20 gălete bucate computate în 80 fl.

b) din venitul stolar $^1/_3$ parte circa 22 fl.

c) pentru lemne de foc 8 fl.

d) locuința în edificiul scoalei computata în 20 fl.

e) dela tot elevul câte 80 cr. 10 fl.

Suma — 140 fl.

2. **Doběrleu** *a)* dela 150 familii câte $^1/_2$ ferdelă cucuruz computate în 75 fl. v. a.

b) din fondul şcoalei de bucate 8 H. litre ce dau 32 fl.

c) din venitul stolar $^1/_3$ ce face circa 30 fl.

d) dela elevi câte 80 cr. şi cei dela scoala de repetiție 50 fl.

e) cuartir liber în edificiul scoalei 13 fl.

Suma 200 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a 'şi ascerne petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul până la terminul de sus, documentând că sciu propune şi limba maghiară.

Braşov, 25 Septemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Petric m. p.,
protopresb.

După Dḑeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoşați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aşi putè ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui țěran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sě facă, i-am recomandat sě se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învěțătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:
Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. **Aiud:** J. de Kovacs, farmacist. **Făgăraş:** St. Bergleiter, farmacist. **Cluj:** Dietrich Samuel. **Braşov:** Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. **Mediaş:** Carol Breckner. **Sebeş:** Carol Henning. **Sighişoara:** J. B. Misselbacher sen. **Turda:** J. Timbus et fiiu. **M.-Oşorheiu:** Max Bucher, Carol Hutflesz. **Deva:** Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 2—7

(267) 1—2

Insciințare.

Vineri în 27 Octomvre a. c. după călindariul nou la **10 oare înainte de ameaḑi** se va ține în edificiul „Albinei“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu, strada Baier Nr. 1 licitarea obiectelor rěmase cu ocasiunea edificărilor de adaptare precum: **uşi, ferestri, cuptoare, scocuri** pentru străşini etc.

Consemnarea detailată a acelor obiecte, prețurile lor, precum şi celelalte condițiuni de licitațiune se pot vedea în biuroul subscrisei Direcțiuni, în fie-care ḑi dela 10—12 oare a. m.

Sibiiu, 20 Octomvre 1882.

Direcțiunea
„Albinei“ Institut de credit şi de economii.

Nr. 5093 civ. — 1882. (266) 1—3

Publicațiune!

Pentru pertratarea în privința comasărei eserciţiului dreptului de cârciumărit în Curnieni la rugarea lui Ladislau Muste şi consoți, representați de advocatul Gavriil Man, se determină ḑiua de **7 Decemvre a. c. înainte de ameaḑi la 10 oare** în fața locului Curnieni, cu aceea, că cei interesați dintre composesori sûnt invitați a se înfațişa sau în persoană sau prin ple nipotențiați, de oare ce la cas de obsenţă vor fi representați din oficiu de advocatul Nagy Károly curator de afaceri.

Din şedința tribunalului reg. din Dej ținută la 23 Septemvre 1882

Cancelaria advocatului
Dr. N. Olariu,
se află în **strada Măcelarilor Nr. 25** etagiul prim. [250] 3—3

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec. [205] 6—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăți industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1. câştig principal bani gata floreni 50.000
2. câştig principal bani gata floreni 20.000
3. câştig principal bani gata floreni 10.000.

Mai departe
1 a fl. 10,000 — 4 a fl. 5000 — 5 a fl. 3000 — 15 a fl. 1000 — 30 a fl. 500 — 50 a fl. 300 — 50 a fl. 200 — 100 a fl. 100 — 200 a fl. 50 — 542 a fl. 25, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alți mulți nimeritori secundari în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Prețul unei sorți **50** cruceri.
Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la
Despărțemêntul Esposițiunei Triestine
[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 2—6

Cea dintâiu fabrică ung.
de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal
a lui

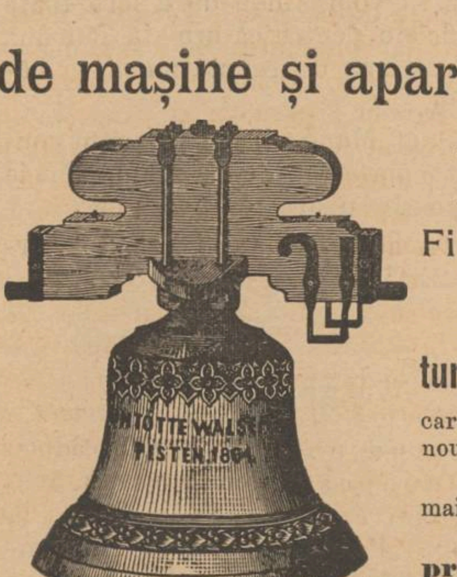

Francisc Walser
Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,
recomandă preoțimei înalte, curatorilor şi epitropilor
turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,
care esistă de mulți ani şi e proveḑiută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite şi francate. (232) 13—20

Redactor rěspunḑětor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 119. **Sibiiu, Marţi 12/24 Octomvre 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 11 Octomvre.

Presidentul delegaţiunei unguresci va fi dl Lud. Tisza, fratele ministrului president. Între membrii delegaţiunei din casa magnaţilor este ales „patriarchul“ sêrbesc, metropolitul Carlovеţului Angyelics.

În Ungaria sûnt la moment agitate bisericele protestante de politica maghiarisătoare.

În Galiţia se plâng Rutenii asupra tratamentului din partea Polonilor. Deputatul rutean Antonievici în dieta galiţiană a constatat că comitetul ţerei n'a solvit subvenţiunea votată de dietă foaei scolastice rutene. Acelaşi comitet însĕ a subvenţionat foarte numeroase foi de însemnetate dubie, care predicau pe faţă ura între rase. Comitetul ţerei este şi la spriginirea institutelor un partizan pronunciat. Pentru intreprinderile Rutenilor comitetul nu dă nimica, pe când pentru reuniunile corporaţiunilor etc. polone este splendid încât fondul ţerei este adus până la sleire.

Memorialul comitetului din conferenţa naţională dela 1881 din Maiu a apărut. Ne propusesem a nu amintì de dênsul nimica până ce îl vom fi studiat. Alte ḑiare însĕ s'au grăbit şi au scris despre dênsul, deşi nu în merit.

Eată cum începe „Românul“ de Vineri revista sa vorbind despre memorial:

Am dat seamă la timp de mişcările diferitelor naţionalităţi din Austro-Ungaria în vederea egalei lor îndreptăţiri.

Sĕ mişcă toate, lucrează cu stăruinţă pentru a face ca limba sĕ li se respecte şi sĕ se recunoască individualitatea lor naţională.

Mişcarea aceasta pacînică şi legală; luptă energică, serioasă. pe cât de dreaptă şi legitimă întreprinsă de toate naţionalităţile în acest sens, a redeşteptat s'au mai esact a înăsprit spiritul de dominaţiune al naţionalităţilor care sc bucură de privìlegiul puterii.

Ele acusă această luptă şi o declară ca lipsită de patriotism.

Ca privitori depărtaţi, ascultând pe amêndouĕ părţile, nu putem sĕ nu recunoascem dreptul nestrămutat al naţionalităţilor.

Mai mult; ne mirăm cum într'un Stat ca Austro-Ungaria, compus din naţionalităţi diverse justapuse, ear nici de loc cofundate, s'ar putea pretinde că poate esista acea ordine morală, aceea bună înţelegere necesară neapărat propăşirii, fără egalitate de drepturi între diversele naţionalităţi, fără recunoascerea individualităţii lor.

Românii de supt coroana sfântului Stefan rĕmăseseră cei din urmă în această luptă.

În timpii din urmă, fără a părăsì pasivitatea Românii s'au otărit — ca şi cele-lalte naţionalităţi — a întra în luptă pe calea legală pentru revindecarea drepturilor străvechi, şi recunoascerea individualităţii lor.

Conferinţa ţinută în anul trecut la Sibiiu, conferinţă la care au luat parte Românii din toate ţinuturile românesci ale Ungariei, a decis elaborarea unui memoriu, care sĕ revendice drepturile naţionale usurpate. Memoriul a apărut.

Întreprinderea guvernului rusesc ca se facă navigabil braţul Kiliei, ḑice „Poporul“ care a întrat în posesiunea sa odată cu retrocederea Basarabiei n'a suscitat numai îngrijări din partea Comitetului executiv al Comisiunii Dunărene, dar şi protestări din partea guvernului Român.

Se asigură că ministerul nostru de Externe, continuă „Poporul“ a adresat o circulară cătră miniştri români din străinătate, invitându-i a pune în vederea guvernelor pe lângă cari sûnt acreditaţi, că lucrările proectate la braţul Kilia au sĕ vatăme braţul Sulina, prin aceea că, deschiḑêndu-se braţul Kilia, se va potmolì braţul Sulina, şi astfel navigaţiunea nu va mai fi cu putinţa pe aici, ear' Dunărea nu va mai fi liberă.

Ce putem zice noi la această precauţiune?

Este oare la locul ei şi la timp?

Apără ea interesele române, sau alte interese?

Când a fost sĕ se solveze într'adevĕr interesele Statului Român; când Austro-Ungaria a presentat proiectul sĕu pentru regulamentarea navigării Dunării, care crează o Comisiune mixtă, în care se vîră Austro-Ungaria cu preşedinţă şi vot preponderant: Regimul acesta, complesant şi trădător, angagiat cătrĕ Austro Ungaria, a lăsat timp acesteia sĕ 'şi pledeze causa inaintea puterilor fără contradictor, şi încă a dat şi adesiunea sa la crearea acelei Comisiuni-mixte care are menirea a smulge administraţia fluviului din mânile noastre şi a o da Austro-Ungariei.

Sĕ se bage bine de seamă că, dacă pentru moment cestiunea reglementării navigaţiei pe Dunăre doarme, şi nu se mai pomenesce de propunenerea Bárrére, nici această propunere nu a căḑut, nici ante-proiectul austriac nu s'a părăsit, nici angangementul Regimului către Austria nu s'a şters.

Afacerea e numai suspendată şi punctul principal câstigat în principiu de către Austro-Ungaria.

Deci apĕrarea ce pretinde a face acum acest Regim braţului Sulina despre Rusia, este un serviciu intereselor Austro-Maghiare şi nici decum patriei Române (?).

Nu ne mirăm de aceasta.

Dacă vom lua lucrurile cum sûnt ele păna astăḑi, afacerea navigaţiunei dela Galaţi în jos nu aparţine decât comisiunei Europene a Dunării şi numai acesta ar fi prin urmarea competentă de a'şi apĕra propriele sale efectuate pe această parte a Dunărei, contra impietărilor technice ale Rusiei.

Dar trebue sĕ socotească cineva lucrurile şi dela 23 Aprile 1883 înainte, când espiră mandatul Comisiunei actuale a Europei.

Ei bine, în prevederea acestui stêrşit s'a şi întocmit proiectul de Regulament presentat de către Austro-Ungaria; şi dacă acesta ar lua fiinţă, ori prin votul comisiunei Europene a Dunării, ori pe calea tratativelor diplomatice, cum e foarte probabil, neapĕrat ca comisiunea mixtă va moştenì pe Dunărea întreagă autoritatea comisiunei Europene; Aceasta din urmă ne mai putênd avè viaţă dela 1883 înainte, ca lucru ce împedecă autoritatea Rusiei şi căreia prin urmare îi va lipsì votul Rusiei pentru a-i prelungì esistenţa.

Lămurit este aşa dar că regimul şi de astă dată apĕră interesele austro-ungare provocând la vrăşmăşiă asupră-ne pe Rusia, ear' nici decum interesele românesci.

Dacă esistau ḑiare pe timpul când Dḑeu a făcut lumea de sigur că i făceau imputări că tămêndă prea îndelung făcêndu-o în şease ḑile.

Înainte de ocupaţiune.

„Pester Lloyd“ publică după isvor autentic unele revelaţiuni importante, privitoare la timpul, care a preces ocupaţiunei Bosniei şi Erţegovinei. Eată ce cetim în numitul ḑiar:

În 22/10 Iunie seara, anul 1877, sosì în castelul din Viena scirea, că armata rusească a început a trece Dunărea. Şi în adevĕr aşa a şi fost; brigadele corpului de armată Nr. 14 sub comanda locotenentului general Zimmermann, în această ḑi trecură Dunărea pe la Galaţi şi Brăila şi întrară în Dobrogea În ḑiua următoare feldzeugmeisterul Philippovici, comandantul general din Praga, primì o telegramă sĕ vină imediat la Viena. Aici i se spuse că s'a hotărît sĕ se ocupe Bosnia şi Erţegovina şi că dênsul este

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Dimineaţa murgì prin fereşti turbure şi lânged; în sfêrşit zuruiră în încuetoare cheile crisnicului. El întrà, se întoarse, închise încet uşa, se suì cu paşi grei în turnul cu clopote şi nu peste mult s'auḑì primul ton, apoi sunară douĕ, trei şi în urmă toată catedrala se umplù de sunet de clopote.

Atunci umbra dela uşe se ridica şi eşì iute.

Raoul în noaptea aceasta earăşi s'a torturat cu biciul, dar nici nu l'a simţit, cu toate că acela l'a tăiat grozav. Căci în lăuntrul lui ţisniau nişte şerpi înfocaţi cari i spintecau inima. Înfricoşate fură durerile acestei nopţi. I părea că o mână de fer ar fi apucat inima lui ce palpita înfocat şi o strînse într'atâta, încât aceea încetà sĕ bată, eară el ameţi.

Mai apoi buzele lui tremurânde rostiră o rugăciune ferbinte:

— Doamne Dumneḑeule! nu mĕ părăsì în suferinţele cumplite ale sufletului meu; lasă se treacă dela mine pàharul acesta, trămite vr'o minune prin marea ta bunĕtate, ca sĕ nu fiu silit a cununa femeia aceasta cu alt bărbat Nu sûnt în stare sĕ rostesc cuvintele de cari buzele mele ar veşteḑi! Nimiceşte pe nevrednicul tĕu servitor! Tresneşce-mĕ prin fulgerul tĕu, dar nu mĕ lăsa ca cu propriele mâni sĕ mĕ torturez! Nu sûnt pedepsit de ajuns pentru dragostea mea pĕcătoasă? Şi până acum mĕ aflu în iad; flacările ard părţile mele din lăuntru, inima mi plesneşte în pept, creieri mei ferb; nebunia stă sĕ mĕ prepădească. O! Doamne! Doamne! Nu cunoşti dar nici o milă! Vreau sĕ mĕ plec sub mâna ta! Vreau sĕ mĕ reneg în toate ḑilele! Numai aceste câteva oare amare sĕ mi le îndepărtezi! Fă sĕ încete a bate aceasta inimă selbatică, dar nu voiu ca eu sĕ rostesc cuvintele cari vor lega fata pentru vecie de altul! Dumneḑeule, eu sufer mai grozav, decât ce pot suporta puterile mele! Mântuescemĕ Părinte, ceresc, căci altul nimene nu 'mi poate ajuta! Mĕ înnec şi nu mi se întinde un fir de paiu! Mor de sete şi nici un strop nu stêmperă limba mea! Pĕcatul meu e mare, dar bunĕtatea ta e şi mai mare Mântuestemĕ, Doamne Dumneḑeule!

Atunci i păru ca şi când Mântuitorul şi ar fi aplicat puţintel capul pe Cruce, numai odată; Raoul mai privì mult timp tot acolo, dar apoi totul remase nemişcat. Păreţii îl priveau liniscit şi rece: stradele dormiau în tăcere în noaptea plină cu stele. Numai în sufletul lui urmà vijelia înfricoşată, şi nimica, nimica nu-i aducea mângăere şi linişte. Buzele-i erau sĕcate, limba se lipì de cerul gurei, consciinţa-i începù a se perde, în sfêrsit căḑù pe pământ fără simţire. Aşa zăcu cu faţa şi cu braţele întinse pe pământ până în revĕrsatul ḑilei.

Atunci încĕpù a şi vinì în ori, dar deodată resimţì şi nemărginita sa putere. Se sculà cu de a tăria, dar reḑemat de părete, căci era obosit de moarte. Ochii-i se ficsară asupra unui punct. Atunci o raḑă a soarelui ce resăria i atinse pĕrul. Acela devenì sur.

Îşi deschise şi închise buzele de câteva ori, ca un greu bolnav; apoi se aşeḑà pe dunga patului, încleştânşi pe genunchi mânile secate şi îşi legăna corpul. Părea îmbĕtrânit cu ani de ḑile în creţituri se formară în giurul gurei sale.

În sfêrşit hotărì sĕ se îmbrace, cu toate că greutatea corpului i împedeca toate mişcările.

De odată veḑù, că se află în catedrală; dar nu sciea cum a ajuns acolo. Vedea, că stă în acelaşi loc unde a fost hirotonit. N'ar fi trebuit sĕ strige atunci; „Nu, nu, eu nu sûnt vrednic!“

I părea ca şi când cineva ar fi întrebat dela dînsul cu voce înaltă aceasta şi-şi întoarse capul. Era eclesiariul, care-l întrebà, dacă nu va începe missa lină, privindu-l uimit.

I părea că altul face serviciul divin şi el este un băiat mic şi frumoasa-i mamă tinĕră l'ar ţinè de mână. Aceea, pe care atât de mult a admirat-o şi iubit-o şi care la învăţat a-şi numit comandant suprem al corpului de ocupaţiune şi guvernator al ambelor provincii; de aceea dênsul sě caute a face studiile necesare pentru resolvarea acestei probleme; materialul necesar i se va pune la disposiţie din partea autorităţilor centrale. După câte-va ḑile baronul Philipovici se reîntoarce la Praga şi evenimentele se desfăşurau fără întrerupere pe câmpiile Bulgariei . . . . . În 2 Septemvre 1877 se publică decretul, prin care împěratul şi regele Francisc Iosif I., numesce pe Philipovici comandant al corpului de armată Nr. 13. Tot în acest timp Philipovici fu însărcinat sě se pună în conţelegere cu comanda generală din Agram pentru aprovisionarea şi adăpostirea trupelor ce vor fi concentrate la rîul Sava.

---

*) „Familia“.

În scopul acesta i s'a dat ca ajutor şi ca eventual şef de stat major in corpul de armată Nr 13 şeful statului major dela comanda generală din Agram, colonelul Leonida Popp astăḑi ajutant general al împěratului şi şeful cancelariei militare. În 10 Februarie 1878 Feldzeugmeisterul presentă ministerului de rěsboiu un memoriu, în care espuse resultatul studiilor sale făcênd o mulţime de propuneri. Philipovìci incă cu aceasta ocasiune şi'a esprimat temerile sale în privinţa succesului, din causă că nu i se punea la disposiţie trupe de ajuns. Tractatul preliminar dela San-Stefano făcu pe Philipovici sě presinteze în 25 Martie 1878 un al doilea memoriu, in care dênsul stăruesce sě i se dea cel puţin seapte divisiuni. În resumat cuprinsul memoriului este următoriul:

Tractatul dela San-Stefano a deschis un câmp întins aspiraţiunilor Serbiei şi Muntenegrului şi prin urmare este foarte probabil, că aceste stătuleţe vor lua parte, dacă nu pe faţă, cel puţin prin conivenţă către cetele insurgenţilor, la resistenţa contra ocupării ambelor provincii turceşti de către Austro-Ungaria. Interesul numitelor principate de o cam dată este ca sě menţină slaba domnie osmanică peste aceste ţěri. Îndată ce însě o mare putere europeană de rangul Austro-Ungariei se stabileşce în aceste provincii, atunci toate speranţele Serbiei asupra Bosniei şi ale Muntenegrului asupra Herţegovinei sûnt zădărnicite. Monarchia pe lângă problema politică mai are încă o altă problemă tot atât de importantă de resolvat: „desinfectarea leagănului pestilenţei sociale“ provocată de miserabila administraţie turcească şi de asupririle Cmeţilor. Cine vâră mâna în acest cuib de vespi, aţîţă în contrai multe elemente, cari primesc de aliaţi pe toţi câţi îi întâlnesc. Prin urmare noi vom avea de a lupta nu numai cu Mahometanii, ci şi cu creştinii. Chiar şi trupele otomane, cari se retrag din Serbia vechie şi din Bulgaria se vor indrepta spre Bosnia şi vor lupta contra noastră.“ În vederea acestor impregiurări feldzeugmeisterul a declarat, că patru divisiuni nu's de ajuns pentru ocuparea unui teritoriu, bogat în munţi gigantici şi cu o întindere de peste o mie de mile pătrate. La acest momoriu al baronului Philippovici, ministerul de rěsboiu abia respunse în 18 Maiu. În acest respuns se ḑice numai că patru divisiuni sûnt de ajuns pentru resolvarea problemei şi din acestea numai trei sě fie întrebuinţate pentru esecutarea ocupaţiunei, una sě rěmână ca reservă. Mai multe trupe nu se pot trimite, de oare ce considerând situaţiunea politică este posibil ca după mobilisarea parţială sě urmeze mobilisarea totală. Într'un asemenea cas Bosnia şi Erţegovina, vor fi un câmp de luptă secundar, unde nu se poate angaja prea multe trupe. După acest respuns Phìlippovici pornì la Viena, ca sě'şi espună din nou vederile sale. Dênsul susţinù, că ocupaţiunea acestor ţěri trebue începută cu forţe impunătoare, caci numai astfel se poate termina campania repede. În casul contrar agitatorii mahometani şi greco-orientali vor câştiga în timp, îndemnând şi aţiţînd poporul la resistenţă. O acţiune energică şi repede va descuragia pe locuitorii din ambele provincii şì mărì prestigiul monarchiei şi al armatei în Europa....

Din cele espuse resultă că intrarea în Bosnia şi Erţegovina sě hotărîse încă de mult şi că se făcuseră chiar şi pregătiri materiale într'un timp, când guvernul în corpurile legiuitoare nega cu stăruinţă o asemenea intenţiune. Resultă de asemenea, că dacă s'ar fi urmat sfatul baronului Philippovici şi s'ar fi mobilisat dela început încă trei divisiuni, nu ar mai fi fost nevoie sě se facă o nouă mobilisare şi s'ar fi făcut o economie de multe milioane. În fine resultă ca în primăvara anului 1878, în intervalul dintre pacea preliminară dela San-Stefano şi congresul din Berlin, sferele guvernanentale din Viena sě gândiau cu toată seriositatea la eventualitatea unei mobilisări generale.

Admiţênd acum că procederea sferelor competente din Viena înainte de congresul din Berlin a fost reclamată de grava situaţiune politică de imputarea că a comis grave erori când cu ocupaţiunea Bosniei şi Erţegovinei. După încheierea tractatului de Berlin eventualitatea unui rěsboiu nu mai era probabilă, prin urmare în August 1878 s'ar fi putut fără pericol mobilisa armata II şi trimite în Bosnia si Erţegovina.

Românii din Moravia.

Între enigmele numirilor topografice moderne se numeră şi numirea oraşului moravian: „Valachisch-Mezeritsch“ (adecă Mesericiul românesc.)

Ḑicem enigmă, fiind-că populaţiunea de astăḑi a Moraviei este parte cecho-slavă, parte germană, ca şi în Bohemia, numai română nu; şi cu toate acestea, unul din oraşele Moraviei se numesce în contra asceptării noastre: „Valachisch Meseritsch.“ Sě întrebăm istoria, poate că ne va spune cum vine oraşul amintit la acest nume neasceptat! Dar şi acest refugiu nu ne ajută nimica, căci istoria tace.

Învěţaţii profesori slavi Miklosich şi Kaluzniacki publicară, inainte de câţi-va ani, un studiu foarte interesant şi intitulat: „Die Wanderungen der Rumunen in den Ostkarpathen im 13. und 14 Jahrhundert“ (Cutrierările Românilor în Carpaţi resăriteni in decursul seculelor 13 şi 14.) şi arětară cu documente istorice la mână, cum Românii cuprindeau, în seculele amintite, şi Carpaţii orientali, cari despart Galiţia de Ungaria şi Transilvania; — ba că, coborânduse din ei în şesul galiţian, sě lăţiră sporadic şi preste acestea, ajungênd cu coloniele sale chiar pănă in Rusia de astăḑi. — De atunci datează numirile topografice române în acele părţi ale Carpaţilor şi ale şesului sarmatic, precum sûnt de ex: Rotundul, Cerbul Traian; apoi porecle ca: Ţurcan, Guşul, Bětrâniuc, etc.

Aceste constatări istorice noue lămuriră foarte mult istoria Românilor din acele timpuri indepărtate şi încurcate, şi ne îndreptăţesc a presupune cum că Românii timpurilor acelora sě lăţiră din Carpaţi, nu numai spre resărit, ci şi spre meaḑă-noapte şi apus, cuprinḑênd şesurile cu coloniile sale; una din aceste colonii va fi fost de bună seamă şi Walachisch-Meseritsch in Moravia austriacă.

Şi aceasta nu trebue sě ne surprindă de feliu, pentru-că urme de o existenţă românească, trecută, sau mai bine ḑis: înăduşită, se mai află încă şi în Silesia. Şi pe acolo sě numesc „Vlasini“ încă şi pănă astăḑi o parte din locuitorii munteni, cari se deosebesc de ceilalţi prin tip, prin port şi datine, şi poate prin vorbire. — Dar cine poate sě ni-o spue aceasta?. — Nime, căci nici un român încă nu s'a oprit prin Galiţia, Silesia şi Moravia, cu scop ca sě studieze această întrebare absolut necesară pentru lămurirea trecutului nostru, pe cât de expansiv, pe atâta şi de întunecat!

Domnul Dr. Nikiska, advocat din Valachisch-Meseritsch şi deputat al senatului imperial împărtăşì ocasional domnului Preşedinte al Societăţii noastre, domnului Baron Stircea, mai multe cuvinte, usitate în Moravia numai de către Valachii de acolo, ear' nu şi de ceia-lalţi cecho-slavi. Noi le înşirăm mai la vale de împreună cu traducţiunea română adausă de noi spre a se putea înţelege uşor: preţiosul trecut istoric, ce s'a mai păstrat în ele:

Moravo-românesc	Daco-românesce
Salas	Sălaş
Baca	Baciu
Bryndza	Brânză
Geleta	Găleată
Glaga	Chiag
Chotár, Kasanka	Colibă
Koliba	
Krdel	Cârd, cârdurel
Kurnota	Cornut
Pistrula	Pistruiă
Putyra	Putina
Redikat	Redicat
Utryga, strunga	Strunga stânei
Urda, vatra	Urdá
Zincica	Jintiţă
Komarnik	Comarnic
Pojta	Poeată
Flekat	Apleacă melul
Taliga	Teleagă
Vakesa	Oacheşă
Syhla	Sěhla, selha,(silva.)

Pe lângă aceste mai înşiră d. Nikiska încă următoarele cuvinte, ca usitate uumai de valachii moravi: cartak: *der Name eines Berges*; *guun*: *ein bewaldeter Ort*; *meter*: *ein Holz, dessen Fasern unregelmässig verwachsen sind*; *gevěrec*: *ein hoher Hut, mit einer Feder*; *Magurka*: *ein Ortsname.*

Atragem cu aceasta atenţiunea onoratei „Academie române“ şi asupra monumentelor istorice de această natură, pentrucă ele vorbesc şi spun adese mai mult decât o sută de cronice controversate, aflate în archivele: Romei, Madridului, Pestei, Londrei, Petersburgului etc.

Românilor nu le lipsesce interesul şi priceperea pentru trecutul lor istoric şi ei au dovedit-o aceasta trămiţênd bărbaţi specialişti pe la archivele străine. ca sě le scruteze în interesul istoriei noastre, ear în timpul mai nou chiar şi prin scrutarea archeologică a teritoriului Dobrogei.

Nemuritorul Ioan Maiorescu a desgropat pe fraţii nostrii din Istria şi vecinătate; mai alţii au cutreerat Alpii Retici spre a afla pe acolo fraţii reto-romani, — dar nime încă nu s'a interesat de rěmăşiţele sau urmele românesci, neşterse încă de pe teritoriul ce se întinde la poalele Car-

---

face cruce. Simţea degetele ei delicate şi calde, cari ţinênd mânile lui micuţe îl conduceau.

Atunci se întoarse şi ridicà potirul; ochii lui căutau pe mamă-sa şi zăriră pe Editha, care în podoabele de mireasă îngenunchià înaintea lui cu evlavie ca un ânger aşteptând cuminecătura.

— Oh! de te-aşi putè culca în cosciug, aşa curată, aşa nevinovată, aşa neatinsă! — gândì tinerul preot când puse ostia sfântă pe buzele ei tremurânde.

(Va urma.)

Vergil.

(Urmare.)

Iubire — religiune — cavalerism: acestea sûnt cele 3 cuvinte de mânecare ale romanticismului. Şi nicăiri în anticitate nu poţi afla aceste 3 elemente într'o desvoltare aşa de clară, ca la Vergil. Cine vrea sě fie drept trebue se recunoască, că în aceasta privinţă bardul Mantovei întrece pe Homer.

La acest din urmă predominează numai şi numai valoarea puterii bărbăteşti şi a astuţiei. Femeile apar mai cu seamă într'o înfăţişare îndoită şi pasiunile şi bucuriile inimei nu joacă încă rolul, pe care 'l joacă în perioda de mai târḑiu a sentimentelor. Slcava Briseis, necredincioasele femei Elena şi Clitemnestra, Venus care strică căsătoriile, Nimfele cele stîrnitoare de pofte: Callipso şi Circe, Sirenele scoboară elementul femeesc de sigur mai vêrtos în sfera sensualismului.

Dar mai mult; geniul lui Homer a creat pe Penelope, tabloul (natural) al credinţei femeesci şi pe Nausicaa, adevěrata representantă a admirabilei nevinovăţii, amêndouě aceste naturi sěnătoase pănă la inimă n'au nimic de a face cu sentimentalismul de mai târḑiu. Grozava diferenţă a timpurilor se face evidentă, îndată ce ne punem înaintea ochilor durerile consumătoare ale amorului unei Didone care se sue pe rug în momentul când e convinsă că, eroul ei iubit pănă la nebunie pluteşte spre ţermii Italiei.

În Homer ni sě prezentă amorul cu toate atributele intimităţii păgâneşti. La Vergil evită chiar şi aparenţa celor ce nu sûnt permise şi sě îmbracă cu mantaua unei instituţiuni superioare. Chiar şi celelalte douě figuri femeesci ale Eneidei, virgina Amazonă Camilla şi Lavinia, fica regelui Latinus, sûnt de o turnură inocentă romantică. Lavinia reprezêntă premiul de luptă între colonistul Enea, care vrea sě întemeeze pentru Troenii refugiaţi o a doua patrie lângă Tibru, şi între Turnu, tînerul rege al Rutulilor. Lupta lui Enea cu Turnu pentru frumoasa fică a regelui Latinilor este o alusiune vie la toate luptele Cavalerilor şi la toate luptele Palatinilor din timpul de mai târḑiu al cavelerismului.

Pe când aşa dară iubirea la Vergil sě apropia deja pe de o parte de stadiul unei sentimentalităţi foarte intime, era tot o dată însě şi învělită cu vělul cavaleresc al castităţei, pe de altă parte mai era cuprinsă în ea şi religiunea, un al doilea motiv romantic, care la Vergil sě află în fruntea operei.

Eroul sěu, Enea, este modelul unui soldat pios, care nu face nici un pas fără preot sau augur, şi care toate întreprinderile sale le începe şi le termină cu Dḑeu. Ideea unei providenţe divine, care a condus planul destinat pentru întemeerea Romei pe lângă toate greutăţile şi obstaculele la un bun resultat, transpiră ca un fir roşu întreg poemul şi Olimpicul Joe mai că se apropie de idealul monoteistic.

Credinţa Romei împěrăteşti în misiunea de a domni lumea rěsare din fie-care fibră a Eneidei. Şi dacă privim noi astăḑi Roma earăşi ca punct central a unui imperiu mare, ca centrul unei biserici universale, atunci este pentru noi cetirea însufleţitului poet mai tot aşa de preţuită ca şi profetismul biblic.

1900 de ani nu e distanţă neînsemnată în istoria culturei omeneşti, şi rěcoroasele umbre ale anticităţii adiază lin împregiurul têmplelor noastre cuprinse de frigurile luminărei, promiţêndu-ne, când cetim cuvintele profetice a le lui Vergil, nemurirea ideală.

paţilor spre răsărit, apus şi meaḑănoapte. (Galiţia, Silesia şi Moravia!)

Mult stimabilul profesor dela liceul c. r. din Cernăuţi, domnul Ambroziu Szankowscki, ne impărtăşesce cum că d-sa a remas surprins de multele urme românesci intimpinate în fundul Galiţiei: urmele, cari se manifestau în portul, fisiognomia şi chiar numele unor galiţiani. Aşa de esemplu mergênd d-sa la socru-seu carele locuesce in fundul Galiţiei, s'a oprit la unele fisiognomii neindătinate pe acolo şi întrebândui pre respectivii poporeni cum se chiamă, ei respunseră că se chiamă: Guşul, Ţurcan, Betraniuc, etc.

Tot cam aşa ne impărtăşesce şi d. Dr. Nikiska despre valachii din Moravia, cari se deosebesc de ceilalalţi moraveni prin vorbă şi prin port ales cel femeesc, purtând un fel de salop neindatinat la ceilalţi.

Oare n'ar fi bine a se însărcina vre un bârbat român cu cercetarea şi studiarea urmelor românesci remase încă şi până astăzi pe teritoriul Galiţiei Silesiei şi al Moraviei??

„Aurora Română“. *Ioan I. Bumbac.*

Dela manevrele mari.

În „Naţiunea“ dela 10 Octomvre încă cetim o descriere a banchetului după încheerea manevrelor. Din cele ce cetim în acest ḑiariu vedem că tot mai este de adaus ceva la cele ce am reprodus.

După toastul purtat de regele Carol, cunoscut deja şi cetitorilor noştri, „Naţiunea“ spune că regele adresânduse către dd. oficieri ai misiunilor streine, purtă următorul toast (franţozesce):

„Domnilor! Esprimând via mea satisfacţiune pentru interesul ce marile puteri au către armata noastră junâ, beau în sănătatea Suveranilor şi capilor staturilor cari au binevoit a fi representaţi la manevrele noastre, precum şi în prosperitatea bravelor lor armate“.

Colon. Timler, delegatul rusesc, în numele oficierilor străini, rostì următoarele (in limba franceză:)

„Sire! Permiteţimi în numele colegilor mei, a delegaţilor militari de a presenta Maj. Voastre umilele noastre mulţămite pentru înaltul favor, cu care aţi binevoit a ne învrednici în timpul scurtei petreceri în România şi pentru primirea foarte cordială, ce am avut din partea tuturor oficierilor armatei române. Cu toate că timpul petrecerei noastre a fost scurt, ducem cu noi impresiunea unanimă, că brava armată română, comandată de un rege soldat, are înaintea ei un mare şi briliant viitor.

În sănătatea Maj. Sale Reginei, a bravei armate române şi a capului ei august, a M. Sale Regelui.“

Varietăţi.

* (Regele Serbiei) a plecat în 7 Octomvre la moşia Maia din judeţul Ilfov, proprietatea d-nei Barbu Catargiu, spre a lua parte la vânătoarea ce s'a organisat în favoarea şi unde va sta până Dumineca. Se ḑice că regele se va întoarce Marţia viitoare în capitala regatnlui sĕu.

Dacă, ḑice „Resboiul,“ ar fi să credem un sgomot foarte ciudat publicat de unele ḑiare din capitală, această vizită fără veste a Suveranului Serbiei la noi sĕ ḑice că ar fi fost provocată de următoarea împregiurare:

Se ḑice că regele Serbiei, pe când se afla la Rusciuc, ar fi fost insciinţat de către poliţia sa, că vaporul cu care se ve întoarce la Belgrad va fi sdrobit în cale de către instrumentele partidei, ce conspiră în contra vieţei sale, din cauza angajamentelor ce ar fi luat faţă cu Austria. Spre a înlătura un asemenea pericol, Regele a recurs la ideia de a face o vizită rudelor sale din România rămâind ca sĕ se întoarcă la Belgrad pe uscat, pe la Virciorova.

* (Postal) Dela 1 Noemvre a. c. n. cursus postal dintre Dej-Olpret-Gârbău va fi de toate ḑilele. Plecarea va fi dela Gărbău dimineata la 5 oare; dela Olpret la 8 oare 10 minute. Sosirea la Dej înainte de ameaḑi la 10 oare 40 minute. Dela Dej pleacă înapoi după ameaḑi la 2 oare; dela Olpret la 4 oare şi 40 minute. Soseşce în Gârbău seara la 7 oare 40 minute.

* (Necrolog). Ni se scrie: Mercuri în 6/18 Octomvre înmormêntarăm pe unul din cei mai distinşi elevi dela scoalele gr. orientale române din Braşov. *George-Ursu*din Mărgineni comitatul Făgăraşului, elev de clasa I comercială bolnăvindu-se de tifus, după suferinţe de 3 septămâni a reposat în 4/16 Octomvre. Iubirea profesorilor şi a conscolarilor şi-a aflat expresiune în conductul cel imposant, format de toţi profesorii şi de toţi scolarii dela scoalele medie. La serviţiul usitat la înmormêntări a căntat corul vocal al studenţilor. Un cuvênt funebral a fost rostitde d-nul profesor de clasă, Ioan Stinghe în biserică şi altul de viceprefectul Arsenie Vlaicu elev de clasa III comercială. Fie'i ţĕrîna uşioară.

* (Un condeiu de aur pentru Kossuth). Adoratorii din Oradea mare ai lui Kossuth i-au presentat un condeiu de aur în ḑiua a 80-a a nascerei sale. Condeiul are mărimea unei pene de gâscă şi cântăresce 800 grame. Tocul are inscripţiunea: „Pentru Ludovic Kossuth — adoratorii sĕi din Oradea-mare, 1882“. Condeiul e aşeḑat în cutie de catifea roşie. În partea superioará este marca oraşului Oradea-mare în aur.

* (Arabi-Paşa în robie). Un corespondent al ḑiariului „Daily Telegraph“ a avut o convorbire cu Arab în inchisoare. Aceasta s'a esprimat in mod caracteristic asupra precarei sale situaţii şi a ḑis între altele „Nu urăsc pe Chedivul, nici el nu mĕ uresce. Toate drumurile 'mi steteau deschise spre Tel-el-Chebir, putem sĕ mĕ duc ori unde dar cunosc pe amicii Chedivului. Aşi fi murit prin foarfeci ca Sultanul-Aziz. Nu! Am preferat sĕ mĕ predau voue Englezilor, ca se faceţi cu mine ce voiţi. Ce aşi dorì sĕ ajung? Aşi dori sĕ fiu exilat din Egipt. Inima mea e sătulă de Egipt. Aşi trăi liniştit cu familia mea în Europa, ne mai tulburând pe nimeni căci visul meu a trecut şi m'am înşelat....,..

Mincinoşii spun că mi-am umplut punga. Sûnt cu totul sărac; am o mică casă aproape de Zagazig unde m'am născut; palatul din Cair nu e al meu mi sa imprumutat numai fiind ministru. Sûnt într'adevĕr prea sărac şi dacă mĕ veţi libera voiu trebui sĕ muncesc pentru esistenţa mea şi a familiei mele.. Dar voi mĕ veţi estrada duşmanilor, am o presimţire şi în curênd se va termina totul — totul se va termina.“

— Când v'am declarat resboiul aţi creḑut că am luat'o în serios? întreabă corespondentul.

— Ba respunse Arabi, şi aceasta a fost unul din momentele cele mai teribile din viaţa mea. Seymour mi-a trimis scirea ca va bombarda Alecsandria a doua ḑi la 8 oare. Eu am ḑis căci jumetate din averea Alecsandriei era engleză şi Englezii nu vor distruge propria lor avere. Se făcu ḑiuă, 8 ore sosiră nu se observa nici o mişcare s'au sgomot estraordinar; eu resuflai şi incercai sĕ dorm. La 8 şi jumĕtate auḑii primul tun şi eu mĕ cutremurai căci el anunţa speranţe sdrobite şi eram curios sĕ vĕd cineva fi învingĕtor“.

— Aşa dar ai creḑut că ne vei învinge

Arabi încrunta fruntea şi tăcú Apoi ḑise: „Sunteţi o naţie mare.

Voi puteţi sĕ fiiţi mărinimoşi cu Cetewaio — un selbatic — şi ar trebui sĕ fiiţi şi cu mine. Trataţi-mĕ cum aţi tratat pe Cetewaio şi voi fi mulţămit.“

La întrebarea cam timidă a corespondentului, dacă a participat la masacrul din Alecsandria, Arabi rĕspunse: „Nu sûnt monstrul, ce vor sĕ facă din mine duşmanii mei. Noi orientalii lucrăm altfel decât voi din recele Nord unde totul e strict şi formal. Noi dăm un ordin şi partizanii nostri în zelul lor, uită ori ce discreţie până ce sosesc împregiurări despre cari sĕ ḑice, că noi le-am autorisat, dar pe cari le regretăm. Un oriental nu se supune nici odată absolut unui ordin — el nu face nici odată ce i s'a ḑis şi nici mai mult. Arabii sûnt archi-mincinoşi“.

* (Soarta unei statue) În anul 1872 Chedivului de atunci Ismail-paşa a comandat la Francia o statua de bronz a părintelui sĕn Ibraim şi a asezat'o în piata principată Cairului. Ulemalele s'au ingrozit de vinderea unui punct din Coran şi credincioşii aveau obiceiu sĕ'şi ascundă faţa când treceau pe lângă acea statuă. În timpul anarchiei din Cair statua s'a înlăturat din ordinul Ulemalelor, ba se zice că i-au luat capul şi i-au spintecat trupul spre a vedea dacă nu conţine comori. Apoi metalul s'a vêndut la un evreu.

* (Un orcan la Sulina. Relativ la orcanul ce a avut loc la Sulina în noaptea de 1 spre 2 Octomvre, se scrie următoarele către „V. Covurluiului“:

Încă din seară de 30 Septemvre marea începuse a se agita, dar peste noapte furtuna a mers crescênd, şi talazurile mării deveneau din moment în moment mai îngrozitoare. Vaporul englez *Red Star*, comandat de căpitanul Henderson, cu un echipagiu de 23 persoane, a părăsit portul, ancorând în mare la jumĕtate milă de digul nordic spre a 'şi termina încărcarea. Dar valurile mării fiind puternice, vasul a fost aruncat pe uscat, şi lovinduse de o stâncă, s'a cufundat.

Personalul vaporului, după ce a întrebuiţat toate semnele de cerere de ajutor, s'a suit pe vîrful catargnlui, unde a rĕmas de Joi noaptea până Sâmbătă dimineaţa la 8 oare, căci, cu toate încercările făcute de căpitanul portului, intrarea în mare a fost imposibilă din cauza violenţei valurilor aşa că acele nenorocite fiinţe au trebuit sĕ stea în o lungă suferinţă. 3 din ei sĕ deciseră a se arunca în mare spre a 'şi scăpa viaţa sau a murì. Numai unul din ei a reuşit a ajunge la mal, ear cei-lalţi doi sau înecat. Restul personalului ce rĕmăsese pe catarguri a fost scăpat, parte pe barca de scăpare a comisiunii danubiene, condusă de şefus de piloţi Barbeti, ce nu a cruţat nici un sacrificiu atât el cât şi personalul sĕu parte de'o barcă engleză, secundată de vaporul *Etna* al d-lui Carouan.

Vaporul de rĕsboiu Cazlek a fost asemenea aruncat pe uscat. Vaporul rus Sviatsi Gavril, cu 7 oameni echipagiu, perduţi toţi. S'a găsit pe mal o corabie încărcată cu stafide, fără nici un echipagiu. Se presupune a fi toţi înnecaţi. Cinci corăbii încă au mai fost puse pe uscat: alte multe nu se scie încă de soartea lor.

Marea continuă a fi foarte agitată. Stindardul negru stă arborat la cheu. Nici un vapor din Dunăre nu poate întra în mare. Serviciul vapoarelor de postă se află întrerupt.

* (Scandalul Evreilor ruşi la Newyork. Se scrie din Newyork: Sâmbăta trecută s'a îrtêmplat un esces în Evreii fugiţi din Rusia, cari în numĕr de 600 sûnt întreţinuţi de mai multe luni în insula Ward de către societatea de ajutor. Ei sau plâns mai adeseori că sûnt rĕu trataţi şi n'au hrană suficientă şi Sâmbătă unul din ei a lovit în cap pe îngrijitor cu o lingură mare. Acest Evreu Rabotta a primit ordinul se părăsească insula. Dar ceilalţi fugari s'au adunat împregiurul lui, ameninţând pe îngrigitorul şef şi pe oamenii sĕi. Atunci se trimise după poliţia din oraş, dar venind uumai trei agenţi şi voind se aresteze pe Rabotta, toţi Evreii săriră cu beţe şi cu petri asupra îngrigitorilor şi poliţiei. Şeful îngrigitor a fost resturnat şi greu rănit. Toate ferestrile dela casele lui au fost sparte cu petri. În fine sosind ajutoare, tulburarea s'a suprimat. Doi agenţi au fost înpunşi în obraz şi mai mulţi dintre Evrei au primit dela agenţi lovituri mai mult s'au mai puţin grave cu bastoanele.

Mai nou.

Belgrad 23 Oct. n. Asupra regelui, care sosì astăḑi din călĕtorie, vĕduva colonelului esecutat Marcovici, a tras douĕ focuri. Regele a rĕmas nevătămat; făptuitoarea este arestată. Atentatul s'a comis înaintea catedralei.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARA.

„Limes Dacicus“.*)

(Urmare.)

Pe linia toată a Limei, fie formată de Vall sau de întărituri de stilpi, mai cu seamă la punte dominănte sûnt într'o depărtare de 800—1000 de paşi Propugnacule mai mici şi mai mari, care probabil erau rotunde. Aici se aflau divisiuni mai mici de soldaţi, care avea de a păzì Limitea După cercuferenţa Propugnaculelor o pază poate sĕ fi avut 20 de soldaţi cari privegheau schimbându-se pe terenul destinat. Cele mai multe Propugnacule era, precum se pare din lemn făcute, numai fundamentul era de peatră. Zidul, care în cele mai multe locuri era 1.30 de metri de gros, s'a făcut din peatră de pe dealul Meseşului; petrile aceste necioplite le lega varul bun una de alta. Coperişul de lemn după obiceiu era învĕlit cu ţiglă precum dovedesce numĕroasele fragmente de ţiglă a ruinelor; dară din turnurile de pază mai multe părcă a fost acoperite cu scânduri s'au şindile. Propugnaculele cele mai multe erau întemeeate în czetură, aşa încât eşiau puţintel mai în afară; dacă propugnaculele aceste au avut şi spre ţeara popoarelor barbare vre o poartă ori ba vor dovedì mai târḑiu cercetări cu sapa. Probabil că nu aveau, pentru

---

Precum iubirea din inimă, aşa şi pietatea, către ḑei şi oameni au fost deja cu mult mai nainte Roma in împărătească decât în Elada. Noi găsim terenul brăsdat şi deschis pentru primirea creştinismului. Pietatea emoţionătoare a lui Enea faţă cu tatăl sĕu Anchise, pe care îl scoate din flacări în spatele sale, nenumĕratele esemple de iubire ca bărbat, camerad şi ca om trebue sĕ deştepte tocmai în cetitorul modern cele mai profunde simpatii către antic român, care a stiut aşa de bine sĕ cuprindă moralul timpului sĕu, şi apoi, ca un tablou oglindător sĕ-l lase sĕ lumineze seculi întregi pentru posteritate. Noi ştim foarte bine că pe timpul lui virgil scepticismul consumase aproape tot pagânismul, că Horaţ predica plăcerea, Ovid desfrânarea.

Cât de profund însĕ s'a fost înrădăcinat în păgânism privirile morale universale au documentat chiar în timpurile de decăldenţă poeţi ca Vergil fiiosofi ca Seneca, Istorici ca Tacit. Ei nu s'au depărtat de moralul creştinesc nici cu un fir de pĕr.

(Va urma.)

---

*) Reprod. din „H. Ztg.“

că valul avu character mai mult defensiv decât ofensiv.

Numĕrul tuturor propugnaculelor a Vallului dela Poiana-Tihó astăḑi încă nu se poate determina. Dacă se socotesce pe fiesce care 1000 de paşi un Propugnacul, aşa, după întinderea Vallului suindu-se la 65 de Chilometri sau 81,250 de pasi, ar trĕbuì sĕ fie fost în partea superioară a Limitei Dacice 80—81 de propugnacule: dară fiind că în câte un loc depărtarea sĕ suia la vre-o câteva mii de paşi, putem socotì, unul cu altul, 40—41 de turnuri de pază, din cari a descoperit Torma 23; situaţiunea acelor-lalte turnuri prin cercetări continue negreşit încă s'ar putea determina. Pe fiesce care din cele 7 Castre venia aşadară şease Propugnacule, în care trebuea sĕ se pue pază statornică; socotind pentru fiesce care turn de pază 20 de soldaţi, aşa dela Castrele Stative — care consta dintr'o Cohortă de 500 de oameni — se vine 120 de soldaţi spre paza Vallului până când ceilalţi soldaţi făceau servìţ de garnizoană. Zidul (murus) era, precum se poate judeca din rămăsiţile Castelului dela Poiana în capuì Vallulului de către Sud 0.85 metri, ear la Castelul dela Pogujor, la îndoirea Valului de către rĕsărit 1.40. metri de gros şi consta din material incert. Între Propugnaculile cele pre care le despărţia vre-o prĕpaste mare (ca acelea dela Nr 1—5) sau unde nu se putea ridica Agrul era clădituri de stâlpi. Locurile aceste erau mai puţin espuse năvălireî vrăjmaşilor. Calea care despărţea în lăuntru valul de palisade era de 3—4 metri de lată şi acoperită cu petriş.

Va urma.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Octomvre n. 1882.

Viena;	**33**	**3**	**5**	**54**	**45**
Timişoara:	**24**	**20**	**32**	**87**	**45**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 40	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.35	87.25
Renta ung. de hârtie	86.45	86.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.40	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.—	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	98.—
Sorţi ungurescì cu premii	117.30	117.25
Sorţi de regularea Tisei	108.80	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.70
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77 30
Renta de aur austriacă	95.50	95.50
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	835.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	297 75	297.25
Acţiuni de credit austr.	308.40	308.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.40	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.47	9.47
100 marce nemţesci	58.45	58.40

CONCURS. [268] 1—3

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărieri, clopotar, compactor şi brutar, se publică concurs.

Suplicile pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 25 Noemvrie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani.

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilulul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheiat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin douĕḑeci de ḑile.

Braşov, 4/16 Octomvre 1882.

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

B. Baiulescu m. p., preşed. **I. Bozoceanu** m. p., not.

Nr. 262 [265] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare confesionale gr.-orientale din protopresbiteratul Mediaşului se escrie concurs cu termin până în 25 Octomvre a. c.

1. La Mediaşi cu salariu anual de 200 fl., solviţi în rate lunare din casa alodială, 3 orgii de lemne, una grămadă vorfuri, şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. Freoa cu salariu: *a)* 50 fl., bani *b*) 50 ferdele bucate *c)* dela 70 familii câte o fertură şi de fertură şi pâne *d)* o grădină de legumi *e)* lemnele trebuincioase de foc.

3. Mosna 100 fl. v. a. solviţi prin reparrtiţie dela popor, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în scoală.

4. Berthan cu salariu de 100 fl. v. a. solviţi la pătrariu de an din alodin comunale, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresului din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Mediaş 30 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele biseri cesci

Dionisiu Chendi m. p., ad. ppresb.

Nr. 279. [263] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul II al Braşovului cu terminul până la 20 Octomvre a. c.

1. Ozun: *a)* 20 gălete bucate computate în 80 fl.

b) din venitul stolar .$\frac{1}{3}$ parte circa 22 fl.

c) pentru lemne de foc 8 fl.

d) locuinţa în edificiul scoalei computata în 20 fl.

e) dela tot elevul câte 80 cr. 10 fl.

Suma — 140 fl.

2. Dobĕrleu *a)* dela 150 familii câte $\frac{1}{2}$ ferdelă cucuruz computate în 75 fl. v. a.

b) din fondul şcoalei de bucate 8 H. litre ce dau 32 fl.

c) din venitul stolar $\frac{1}{3}$ ce face circa 30 fl.

d) dela elevi câte 80 cr. şi cei dela scoala de repetiţie 50 fl.

e) cuartir liber în edificiul scoalei 13 fl.

Suma 200 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a 'şi ascerne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul până la terminul de sus, documentând că sciu propune şi limba maghiară.

Braşov, 25 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Petric m. p., protopresb.

Nr. 2358. — 1882. [269] 1—3

Esarêndare licitativă.

În 31 Octomvre călind. nou a. c. înainte de ameaḑi la **9 oare** se va esarênda pe calea licitaţiunei publice în **cancelaria preturei centrali regalul morii** şi al **cârcĭumei, comunei Bungard** pre timpul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1888.**

La această licitaţiune publică pot participa numai acei interesaţi, cari la începutul acestui act vor depune înaintea comisiunei 10% din preţul morei de **1500 fl.** şi al cărcĭumei **800 fl.** ca vadiu în bani gata ori în hârtii de preţ. Condiţiunile speciali se pot vedea atât în cancelaria preturei centrali cât şi a comunei Bungard.

Sibiiu în 23 Octomvre 1882.

Dela pretura centrală.

Branisce m. p.

---

(267) 2—2

Insciinţare.

Vineri în 27 Octomvre a. c. după călindariul nou la **10 oare înainte de ameaḑi** se va ţinè în edificiul „Albinei“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu, strada Baier Nr. 1 licitarea obiectelor rĕmase cu ocasiunea edificărilor de adaptare precum: **uşi, ferestri, cuptoare, scocuri** pentru străşini etc.

Consemnarea detailată a acelor obiecte, preţurile lor, precum şi celelalte condiţiuni de licitaţiune se pot vedea în biuroul subscrisei Direcţiuni, în fie-care ḑi dela 10—12 oare a. m.

Sibiiu, 20 Octomvre 1882.

Direcţiunea

„Albinei“ Institut de credit şi de economii.

Nr. 5093 civ. — 1882. (266) 2—3

Publicaţiune!

Pentru pertratarea în privinţa comasărei eserciţiului dreptului de cârciumărit în Curuieni la rugarea lui Ladislau Muste şi consoţi, representaţi de advocatul Gavriil Man, se determină ḑiua de **7 Decemvre a. c. înainte de ameaḑi la 10 oare** în faţa locului Curuieni, cu aceea, că cei înteresaţi dintre composesori sûnt învitaţi a se înfaţişa sau în persoană sau prin plenipotenţiaţi, de oare ce la cas de obsenţă vor fi representaţi din oficiu de advocatul Nagy Károly curator de afaceri.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 23 Septemvre 1882

„La Federation de peuples greco-latins“,

revistă septămânară de interese pacifice Mediterane, se publică dela 14 Iulie a. c. în format de fascicul de opt pagine de câte trei coloane pe hârtie de lucs. — Abonamentele se trimit cu mandat postal de *doue-ḑeci franci* directorului seu, d. prof. **A. Gromier,** 3, *via del Melarancio* **Florenţa** (Firenze), **Italia.** [255] 3—3

LOTERIA ESPOSIŢIUNEI TRIESTINE.

1. câştig principal bani gata floreni 50.000

2. câştig principal bani gata floreni 20.000

3. câştig principal bani gata floreni 10.000.

Mai departe

1 a fl. 10,000 — 4 a fl. 5000 — 5 a fl. 3000 — 15 a fl. 1000 — 30 a fl. 500 — 50 a fl. 300 — 50 a fl. 200 — 100 a fl. 100 — 200 a fl. 50 — 542 a fl. 25, suma

1000 nimeritori **213.550** floreni

afară de acestia alţi mulţi nimeritori secundari în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Preţul unei sorţi **50** cruceri.

Comande pe lûngă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărţemêntul Esposiţiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 3—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☚

(232) 14—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tiparjul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120. Sibiiu, Joi 14/26 Octomvre 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Fenomene politice.

Putem ḑice, fără mare pĕcat, că era principiului naţionalităţilor este încă jună, dar putem adauge, tot aşa fără de mustrare de cuget, că progresele principiului naţionalităţilor sûnt pĕtrunse de vigoarea juneţii.

De doue ḑecenii, de când principiul acesta a început a se traduce în faptă, a făcut minuni în Europa. O comparaţiune a chartei Europei dinainte de 1860, asemenată cu una dela 1880 încoace, este dovada cea mai pipăită despre puterea principiului.

Şi ce e mai frumos, — toate temerile câte se puneau în luptă pentru împedecarea traducerei principiului naţionalităţilor în faptă au remas temeri neîntemeiate. Italia d. e., despre care se ḑicea mai nainte, că va fi focariul turburărilor şi isvorul neliniscei pentru Europa întreagă, îndată ce va fi una şi independentă, este un regat liniscit, se ocupă serios cu lucrurile păcei şi într'un timp relativ scurt a sdrobit toate capetele hidrei — deficitului — ce părea a fi neînvinsă şi pe lângă toate acestea este, sau are sĕ fie aliata, deşì nu în formă, a Austro-Ungariei, a aceleiaşi cu care a avut luptele cele mai înverşunate.

Tradus odată principiul acesta în faptă şi în interiorul monarchiei austro-ungare, resultatul va fi acelaşi: toate temerile câte se scornesc din părţile iubitoare de supremaţie, ar rĕmânè ruşinate şi naţionalităţile ar trăì în cea mai frumoasă armonie unele lângă altele.

Aceste însĕ aşa *per tangentem.*

Principiul naţionalităţilor în timpul cel scurt, de când a ajuns la valoare se pare că sĕ pregătesce de lucruri cu mult mai considerabile, decât care a sĕvêrşit.

La anul 1867, când împĕratul Napoleon III a primit la una din garele Parisului pe regele Prusiei Wilhelm, acum împĕrat al Germaniei, însoţit de împĕratul Rusiei Alecsandru II, făcênd alusiune la cele trei flamuri: franceze, prusiene şi rusesci ar fi ḑis: *ces trois couleurs se font bien ensemble.* Ideea împĕratului Napoleon de sigur a fost că aceste trei flamuri se fie cele dominante în Europa. Pentru ca sub ele sĕ se întruniască trei seminţii sau rase, cea latină, cea germână şi cea slavă.

Ideile mari se presentează în lume uneori cu o prevedere clară, alte ori cu o prevedere mai întunecată. În amêndouĕ casurile ideile mari, după ce devin proprietatea maselor, au sĕ treacă prin multe stadii până sĕ devină practice.

Trecerea aceasta o pricinuesc temerile întemeiate şi neîntemeiate şi aspiraţiunile uneori estravagante. Şi unele şi altele au lipsă de un proces de lămurire, până vine timpul ca ideile mari sĕ fie aplicabile.

Napoleon III a luat iniţiativa la aplicarea principiului naţionalităţilor şi dela iniţiativa aceasta încoace vedem, că termini, cari mai nainte erau mărginiţi în camerile de studiu a le eruditilor, trec în presa periodică şi ici şi colo şi în afacerile diplomaţiei şi publice a le staturilor. Pangermanismul, panslavismul au luat locul principiului naţionalităţilor, cu toate că în multe casuri numai pentru de a face din principiul de naţionalitate un mijloc de spaimă.

Dela principiul naţionalităţilor până la acei termini, cari insuflă multe temeri, dar nutresc şi multe aspiraţiuni, ne arată faptele, că a fost numai un pas.

Popoarele au început a se gândi reciproc la cei de o origine. Comunitatea de rase ajungênd la oare care grad de consciinţă a popoarelor europene, a accelerat îmbrăţişarea acestor termini, căci în Europa în adevĕr sûnt mase de popoare, care se pot rangia în cadrele indicate de terminii amintiţi, ba fiind riguroşi putem lărgi cadrul mai adaugênd şi panlatinismul.

Ce desvoltare vor luà aceste în decursul timpului? este o întrebare, care nici diplomatul cel mai ager nu e în stare a o respunde.

Astăḑi panslavismul e acuzat că are de gând sĕ înunde sub conducerea Rusiei toată Europa. Pangermanismul, sub flamura Germaniei, se ḑice că trage cu ochiul spre sudostul Europei.

Este probabil că amêndoue sûnt conduse de aspiraţiuni de cucerire, însĕ dela aspiraţiunile aceste până la realisarea lor este o distanţă mai lungă si împreunată mai cu multe obstacole ca distanţa dela principiul naţionalităţilor până la panslavism şi pangermanism şi chiar până la panlatinism. Republicile universale şi monarchiile universale din trecut ne dau dovada că lucrurile de feliul acesta nu se realisează aşa în grabă, poate nici odată. Popoarele, factorii cei vii, cu care au sĕ se resolve probleme uriaşe, sûnt cu mult mai conservative, decât sĕ sufere ca cu una, cu douĕ, constelaţiunile lor sĕ se modifice cu uşurătatea unor probleme matematice pe hârtie.

Mai sûnt a se lua în consideraţiune şi mijloacele cele înlesnite de comunicaţiune, care apropie tot feliul de popoare şi de pe alte continente unele de altele cu interese deosebite.

Toate aceste la olaltă luate recer o conformare a ideilor, sĕ ḑicem de panslavism, pangermanism şi panlatinism, ca popoarele cu vitalitate sĕ nu fie jignite în dreptul lor de esistenţă, ear temerile lor reciproce sĕ se delature.

Speranţa, cumcă în cele din urmă popoarele europene se vor apropia de ceea ce este practic, ne o dă direcţiunea ce vedem că au luat representanţii panlatinismului.

Aceasta după noi este un fenomen interesant în ḑilele noastre.

Sûnt un numĕr oare care de foi, care au luat asupră-şi misiunea cea grea de a resoalve problema îndoită: de a suscita consciinţa de unitate a popoarelor latine ca rasă şi de a aduce în armonie interesele acestora cu interesele celorlalte popoare spre un scop sublim: civilisaţiunea.

Avem în vedere cu deosebire douĕ foi, care se ocupă cu problema aceasta: „*La Confederazione Latina*“ care apare în Roma şi „*La Federation des Peuples Greco-Latins*“, care apare în Florenţa.

Direcţiunea acestor organe de publicitate, cel dintâiu în limba italiană, al doilea în limba franceză, se poate resuma în următoarele:

„A contrabalanţa prin stabilirea panlatinismului periculii pangermanismului complinit, ai panilavismului informaţiune şi ai panislamismului în renascere.“ „Nici o ambiţiune personală, teritorială, dinastică s'au guvernamentală — ḑice mai departe „*La Federation de peuples Greco-Latins*“ — nu va prevala în publicaţiunea noastră, — consacrată numai şi numai apărărei umanitare a popoarelor mediterane, fără distincţiune, democrate sau monarchiste, libercugetătoare sau religioase — lăsăm libertate deplină şi întreagă în esposiţiune şi în discuţiune…“

„În cele din urmă, scrie „*la Federazione*“, ḑiariul nostru a declarat deja ce şi cum înţelege propaganda latină, nu mijloace şi căi revoluţionare, ci căi legale, deplin legale. Diversele rase au fiecare dreptul de a se înţelege, de a se recunoasce, de a se afirma, de aşi manţinè limba sa, cultura sa şi coesiunea sa.“

Din aceste puţine cuvinte se vede că scopul, ce şi la ficsat conducătorii ideei panlatinismului, are în vedere o înţelegere şi o ordine între popoarele europene prin desvoltarea fiecărui după legile firei sale, pentruca toate împreună sĕ combată barbarismul, a cărui representant îşi inchipuiesc că este colosul panislamismului în renascere, de pe cele doue continente vechi (Asia,

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

În momentul acesta Editha privì spre el cu o căutătură, care îl însoţì în toată vieaţa lui ca şi o salutare cerească.

Apoi ea se ridicà şi îngenunchiá earăşi în întunericul depărtat al bisericei, aşteptându-şi mirele. De acolo vĕḑù dênsa cum nuntaşii umplură biserica, i părea că vĕḑù pe Berthalda în nemijlocita sa apropiere, dar dispărură toate într'o negură ce din ce în ce devinea mai mare.

Atunci negura începù a se învêrtì pe lângă ea, făcênd tot felul de figuri pistriţe; în urechile ei se pornì o vîjăire ca de un vifor cumplit. Mama i apucá mânile rĕcite şi le frecà şi Editha fu silită sĕ se raḑeme de braţul lui Tassilo, spre a putea merge până la altar.

Membrele şi limba ei erau grele ca plumbul; dar totuşi luà puteri spre a suride spre mirele seu şi a-i şoptì:

— Am uitat! Am uitat mănăstirea!

Cuvêntul din urmă nu fu decât o bălbăire.

În sfêrşit steteau înaintea altarului. Raoul ţinù o cuvêntare, care pĕtrunse pe toţi, afară de miri, cari nu auḑiră nimica şi afară de Raoul însuşi carele nu sciea ce vorbeşce. Căci el vedea trăsăturile Edithei schimbându-se cu totul, şi vedea cum Tassilo o privea îngrigiat şi prindea mai tare cu braţul mâna ei.

Mirele rostì cu voce înaltă cuvintele:

— Editho, eu te iau de soţie!

Dar când Raoul palid ca moartea se întoarse cătră mireasă şi ḑise:

— Tassilo, eu te iau…

— Raoul — strigă ea cu voce înaltă, apoi îşi întinse mânile spre el, se redicà dreaptă ca luminarea, şi cu ochii frânţi căḑù moartă la picioarele lui.

Mamă sa scoase un ţipet înfricoşat, toţi cei de faţă alergară la altar, pe a cărui trepte îngenunchia Raoul ţinênd în braţe capul Edithei, pe când Tassilo plângênd amar, încerca sĕ-i încălḑiască mânile, ḑicêndu-i gingaş pe nume.

Dar Raoul închise ochii ei cu mână sigură atât de liniscit, ca şi când nici odată n'ar fi cunoscut-o şi un suris rătăcea pe buzele lui.

Unora le părù, că vĕḑură şi pe Berthalda, aplecată un moment pe frate-sĕu, şi privind moarta; dar alţii nu o zăriră şi dênsa nici nu era în biserică.

Nenorocita mamă a Edithei numai peste multe oare îşi vinì în ori şi nu putù pricepe, că mai trăiesce. Durerea ei nu era de mângăiat.

Tassilo încercà mai de multe ori sĕ vĕḑù frumosul cadavru, dar de câte ori îl vĕdù totdeauna isbucnì din el un plănset atât de mare, încât peptul mai că i se rupse, şi în ḑiua următoare fu cuprins de o lângoare ferbinte.

Editha zăcea în cosciug în haina ei de mireasă, cu cununa de mirt pe buclele ei minunate şi mătăsoase, cu suris blând pe buzele sale şi ţinênd o cruciuliţă în mânile sale încrucişate pe pept.

Raoul nu o părăsì nici ḑiua nici noaptea, cetind rugăciuni, îndată ce întra cineva; şoptind gingaş cadavrului, când era singur. Într'aceste un suris atât de suprapământesc i însenină obrazii, ca şi pe a moartei.

— Te-am cerut prin rugăciuni şi acuma eşti a mea, în vecii vecilor! Dumnezeu a fost atât de bun şi mi-a întins mânile, căci trebuia sĕ mĕ înnec. Acuma inima mea nu mai are nici o legătură cu pămêntul; ea este la tine în cer.

Aşa vorbia el necontenit în aceste ceasuri minunate şi mântuitoare.

(Va urma.)

Vergil.

(Urmare.)

Pe lângă aceste e foarte remarcabil, că Vergil nici chiar într'un singur vers nu se demite la tonul unui obtrudător predicator de catedră. Nu, moralul pentru el nu e scop absolut, scopul sĕu e poesia, formaţiunea tre-

---

*) „Familia“.

Africa), cu care Europa vine din ḑi în ḑi în contact mai de aproape.

Scopul învederat al direcţiunei acesteia ne mai inspiră speranţa, că în decursul luptei culturale a popoarelor va pricinuì nu numai în mare, dară şi în mic stabilirea înţelegerei şi ordinei atinse mai sus.

Cu oare care mângăiere vedem că pe cum Germanii d. e. fac reclamă şi de cea din urmă poporaţiune sătească din Dobrogea, dacă e germană, sûnt foi occidentale, în lumea latină din occident, care urmăresc toate întêmplările colatinilor, Românilor, din întreg orientul Europei.

De unde deducem, că pe lângă toată fremêntătura ce are sĕ mai dureze, până se vor mai tocì dungile diferenţelor dintre popoarele Europei în mare şi d. e. a le monarchiei noastre în mic, — nu vom mai fi daţi uitărei ca în secolii de mai nainte; se înţelege, dacă vom conlucra şi noi din toate puterile noastre, folosindu-ne de toate căile şi mijloacele legale spre a ajunge în posiţiunea, din care alăturea cu celelalte popoare sĕ contribuim la măreţul edificiu al civilisaţiunei.

Încet şi cu muncă, dar noî credem, că pe lângă fenomene ca cele atinse, vom fi aşa de norocoşi, sĕ vedem rodurile principiului naţionalităţilor ajuns la stadiul, ca sĕ putem ḑice, despre colorile tuturor naţionalităţilor în şi afară de patrie: că *le şede bine la olaltă.*

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Octomvre.

Dincolo de Laita au luat diferenţele între Cechi şi Germani dimensiuni mari. Dieta din Praga a fost, se ḑice din ordin prea înalt, alaltăeri, fără ceremoniile îndatinate închisă. „D. Ztg“ presupune ca dieta va fi în cele din urmă şi disolvată. Aceeaşi foaie prorocesce şi senatului imperial aceeaşi soarte. Cuvêntarea mareşalului ţerei, cu care s'a închis dieta, este atât de laconică, încât mai laconică nu se mai poate. După ce s'a terminat ordinea ḑilei, Mareşalul ţĕrei a ḑis: „La însărcinarea împĕrătească dieta este a se închide. Prin aceasta dieta s'a sfârşit aşa de curênd, încât mai multe lucrări preţioase ale comisiunilor vor trebuì sĕ remână la comisiuni. Fiţi sănătoşi domnilor deputaţi. Sĕ ne supunem în devoţiunea cea mai adîncă voiei prea înalte şi se încheem periodul lucrărilor noastre strigând: Sĕ trăească Maj. Sa împĕrătească şi apostolică regească! Dieta este închisă!“

Esacerbaţiunea, după cât putem vedè din foile ce ne aduc scirea aceasta, numai s'a mai mărit în amêndoue partidele. Germanii vătămaţi în sìmţul lor de naţionalitate aruncă toată vina procederei acesteia asupra Cechilor. Acestia de altă parte invinuesc pe Germani că ei cu pretensiunile lor au neliniscit poporaţiunea ţerei în cât liniscea şi pacea nu mai erau sigure. Poliţia şi miliţia în casarme au fost consignate. Casina germană, palatul lui Auersperg şi cuartirul jidovesc din Praga au trebuit sĕ fie privighiate.

Ḑiare care au discutat afacerea mai aspru in Praga şi in Viena, au fost confiscate.

Atentatului asupra regelui Milan „Polit. Corresp.“ nu i atribue insemnĕtate politică.

Întrevederea dela Rusciuc dintre principele Alexandru al Bulgariei şi regele Milan al Serbiei, procură ḑiarului slavofil „Nowoje Wremja“ ocasiunea sĕ declare că o „federaţiune a statelor balcanice“ este cea mai bună garanţie pentru pace, de vreme ce numai astfel se pot subtrage slavii de sud de sub influenţa Austriei şi a Rusiei în acelaşi timp. Tot cam în acelaşi sens se esprimă şi ḑiarul „Videlo“, organul partidului dela guvernul din Belgrad, deşì nu dă o însemnătate tot aşa de mare întrevederii. El scrie între altele:

„În această unire şi amicie vom găsi aceea-ce ne lipsesce acum mai mult şi de care avem cea mai mare trebuinţă: garanţia pentru pace şi basele pentru o desvoltare neîncetată a popoarelor din peninsula balcanică. Înţelegerea noastră reciprocă nu are şi nici nu poate avè scopul de a face un al treilea serviciu seu de a sfida pe cine-va, ci numai şi numai dea asigura viitorul şi desvoltarea fie cărei naţionalităţi.“

In Francia sunt agitaţi lucrătorii şi este de temut că agitaţiunea va degenera într'o revoltă a lucrătorilor. In mai multe cercuri lucrătorii se pregătesc pentru grevă adecă, pentru sistarea lucrului. Mai departe fabricanţii sûnt ameninţaţi, că dacă în 14 ḑile nu vor sporì plăţile cu 30%, fabricile lor vor fi aruncate în aer şi fabricanţii omoriţi.

„Allgemeine Zeitung“ şi Jidovii.

„Timpul“ din Bucuresci scrie:

„Gazeta generală“ (pronumită de Augsburg) cunoscută pentru nepărtinirea ei, primeşte din Ungaria o dare de seamă mai largă asupra „cestiunii israelite,“ care merită a fi reprodusă, de vreme ce situaţia economică, astfel precum se descrie, presintă multe analogii cu cea din Moldova. În ori ce cas, după atâtea denigrări repetate de „Alianţa israelită“ şi de pressa apuseană, care în mare parte e în mâni evreeşti, începe a se face lumină şi în această cestiune. Ştim prea bine că esistă mulţi publicişti, pentru cari evenimentele din Ungaria vor fi o oroare, însĕ nu de indignarea lor poate fi vorba, nici de umanitarismul ideologic, ci de realitatea economică şi de neajunsurile ei, produse prin activitatea singulară a israeliţilor.

Se va observa din cele mai de jos că Evreii esercită o acţiune disolvantă atât asupra moravurilor, cât şi asupra echilibrului economic al populaţiunilor rurale. Ţĕranul şi proprietarul, oameni ocupaţi cu producţiunea brută, fără aptitudini negustoreşti, cad în genere jertfă rafinariei speculanţilor. Cu toate acestea bună starea claselor, ce se ocupă cu imulţirea obiectelor de prima necesitate, e mai importantă pentru o societate, decât starea acelor ce nu se ocupă de cât cu traficul acestor obiecte. În fine clasele rurale mai au pentru un stat şi altă însemnătate. Ele nu sûnt numai păstrătoarele cele mai credincioase ale acelor formaţiuni istorice pe cari le numim naţiune şi stat, şi totodată apărătoarele lor în vreme de resboiu; ele representă principiul conservator al istoriei. Nu e aḑi pentru nimeni o îndoială, că proletarisarea claselor rurale, are drept efect nimicirea statului.

Aceste ḑise, lăsăm sĕ urmeze articolul în cestiune:

Circulara în termini aspri şi energici, pe care ministrul president a adresat-o tuturor municipiilor din ţeară, e o dovadă mai mare decât goana din Pojon, că esistă optima forma o cestiune israelită în Ungaria.

D. Tisza ordonă capilor municipiilor sĕ fie cu băgare de seamă la agitaţiunile ce pornesc din partea aşa numiţilor antisemiţi în contra populaţiunii evreiesci şi sĕ intervie numai de cât la ori ce turburare a ordinei publice, pentru ca viaţa şi averea israeliţilor sĕ nu sufere neajunsuri. Antisemitismul e aşa dar în floare şi antisemiţii formează în ţeară un partid puternic, cu multe ramificări. S'ar putea ḑice că partidul numĕră membrii pe faţă, activi şi afiliaţi pasivi şi secreţi. Numĕrul celor din urmă ni se pare mult mai considerabil, de cât al celor dintâi şi tăria partidului consistă mai cu seamă în impregiurarea, că posedă o sumă de aliaţi secreţi în toate sferele populaţiunii, până sus în biurourile guvernului şi în cancelariile autorităţilor militare. Aci se îngădue multe, se închid ochii asupra multor lucruri, multe nu se observă de loc; în casuri serioase întervin, însĕ nu se prea grăbesc, asta s'a putut vedea şi cu ocasia turburărilor din Pojon. Agitatorii 'şi făcură treburile în linisce, se îngăduiră chiar adunăturile plebei, şi când autoritatea a intervenit, a făcut'o cu mijloace insuficiente, cu blândeţe, încât a trebuit sĕ vie din capitală un anume comisar regal pentru a insufla plan şi energie în mĕsurile luate spre năbuşirea turburărilor. Pe afiliaţii secreţi ai ligei antisemitice 'i caracterisează vorba următoare, ce sĕ aude rostindu-se des: „Nu strică sĕ-i ciupe niţel pe ovrei.“ Aşa dar foarte mulţi sûnt de părere că Evreii, ce nu le sûnt simpatici, sĕ fie ciupiţi niţel, ca sĕ-şi mai domolească aspiraţiunile, sĕ fie mai puţin fuduli şi fastidioşi, sĕ mai pue margini lăcomiei lor de bani, şĕ nu mai esploateze şi mai mult populaţia prin apucături negustoresci, prin monopere rafinate, prin specule asupra prostiei şi onestităţii oamenilor. Nu e fum fără foc. Antisemitismul care s'a desvoltat din începuturi modeste, dac'a putut ajunge atât de departe, caută sĕ fi avênd cuvêntul lui de-a fi. Pentru ca agitaţiunea antisemită sĕ aibă isbândă, precum a avut-o în realitate semânţa aruncată, a trebuit sĕ cază în pămênt priincios, trebueau sĕ existe condiţiile sub cari sĕ se desvoalte o cestiune israelită în Ungaria.

Cestiunea israelită nu e confesională sau religioasă. Nimĕrui nu-i abate a crea legi escepţionale, relative la exerciţiul religiunii lor; nimeni nu vrea sĕ-i impedece în obiceiele lor rituale. In vremea turburărilor, poporul se aruncă asupra prăvălielor negustorilor evrei, nu asupra sinagogelor, comunităţi religioase. Afacerea Tisza-Eszlar menită a preface cestiunea israelită într'o cestiune religioasă, mai ales în ochii populaţiunilor celor pe o treaptă joasă de cultură şi menită a aprinde fanatismul acestora, precum unii din agitatorii antisemiţi au şi sciut sĕ o utiliseze, n'a făcut nici un efect în ţeară, lucru de care au a se felicita atât ţeara cât şi Evreii. Cestiunea Evreilor nu e nici politică sau naţională, căci locuitorii evrei au convingeri maghiare: în ţinuturile slovace sau serbesci ei nu iau parte la demonstraţiuni antimaghiare, ci sûnt şi acolo partizani ai sistemului actual. Junimea evrească din clasele mai bune exagerează chiar în unele priviri, voiesce sĕ se arete în vorbă şi port, mai maghiară decât maghiarul însuşi. Mulţi s'au făcut ridicoli, lăpădând numele lor vechi, cari poate nu sunau tocmai bine, şi primind nume cari sună curat ungouresce. Trăsătura caracteristică speculativă a ace-

---

cutului Romei, ca tabloul, în care se oglinda viitorul glorios.

El este purtat de ideea naţională substanţa morală, pietatea, iubirea de aproapelui şi patriotismul sûnt infiltrate în membrele persoanelor sale.

Moralul la Vergil nu este un mijloc silnic, din contră este aripa de vultur, care îndeamnă pe eroii sĕi la fapte nemuritoare.

În acest sens Vergil e un poet foarte conservativ, in cel mai strict înţeles al cuvêntului. conservativ, nu ca Oscar de Redvitz, ci precum au fost înaintea lui Epicii indici, precum au fost după el Dante, Firdusi şi Camoens.

Paralela ce ar vrea sĕ o facă cineva între Vergil şi Homer precum şi între epicii dintâiu şi de mai târḑiu, s'ar întinde până în finit; chiar de s'ar scrie numai un capitul în estras despre nenumĕratele plagiaturi, cari le au făcut Vergil după Homer şi cei de mai târḑiu după Vergil. Prin astfel de paralele ar ajunge cineva la părerea că nu numai „legile şi drepturile“ ci şi împrumutările poetice“ „sĕ moştenesc ca un morb perpetuu“ şi că precum nici un atom de materie nu se perde în univers astfel nu sĕ perde nici o idee în literatură. Ne vom mărginì aşa dară numai la punctul de vedere, care îl înfăţişează cele 12 cânturi ale Eneidei chiar şi cetitorilor modernì creştini. În cântul al şeaselea călătoria lui Enea în infern, spre a întreba de tatăl sĕu Anchise, o va considera ori cine ca legătură între păgânismul mai de dincoace şi vederile crestinişmului celui dintâiu. Ce e drept şi Homer amintesce de o lume a umbrelor pusă sub sceptrul divin, însĕ sub o deplină claritate şi plasticitate sĕ presentă ideea etică a infernului, precum şi desvoltarea mai departe a acesteia, prin ideile purificărei, fericirei şi reîntoarcerei la Vergil. S'au că prin aceasta se esprimă presimţirea crestinismului, sau apoi mitologia păgână, precum şi că neopitagoreismul a trecut în creştinism şi s'a nobiltiat. Lanţul între Romanul conservativ Vergil şi conservativul papist Dante este foarte evident.

Acest minunat al şeaselea cânt, ultima floare a religiunei păgâne, cuprinde şi profeţiile glorificătoare privitoare la Roma, domnitoarea lumei şi la ginta julică, în care toată mândria romană află perfectă espresiune.

Ne mai rĕmâne încă sĕ atingem cât de puţin al treilea element al Eneidei, eroismul. Aci sĕ observă mai puţin progresul în asemĕnare cu Homer, care ce e drept pricepea mai mult din tactica militară, decât piosul Vergil. Cu toate aceste descrierile luptelor şi bătăilor ale celui din urmă au servit de multe ori de model poeţilor de mai târḑiu.

Cetitoriului nepreocupat de astăḑi trebue sĕ stoarcă un suris şi sĕ deştepte întrânsul mândrie vĕḑênd nemărginitele progrese ale culturei, cari despart epoca noastră de a lui Vergil.

Aci observăm prea respicat, cu ce paşi giganti a progresat micul neam omenesc într'un timp atât de scurt. Cei vechi au fost faţă cu noi neşte copii în ce privesce dominarea technică a vieţii. Şi cu toate acestea totuşi ne lipsesce încă poetul, care ca Homer şi Vergil, sĕ poată descrie fidel fisionomia colosalei noastre perioade. Ce e drept le a fost uşor celor vechi, a descrie bătăile, în cari decidea încă vitejia personala lupta de bărbaţi, lancea şi dardă. Care poet însĕ ar putea sĕ descrie cu măestrie întreaga şi complicata strategie, tactică şi armatură a timpului modern. Nici Chiar Victor Hugo nici Iokai, nici Scherenberg, a cărui „Waterloo“ cu anevoe va ajunge o vêrstă homerică.

Ne-am bucurat de sĕrbătoarea Mantuanilor, pentrucă ne dă ocasiunea a ne revoca încă odată în memorie tesaurele clasice, cari n'au străbătut încă destul în consciinţa generală. Câţi cetesc astăḑi Eneida, fără de a fi în stare sĕ priceapă întreaga periodă?

De ar fi tradus Schiller pe întreg Vergil, fie-care copil l'ar putea scì de rost.

Un Heise ar fi potrivit, sĕ continue însărcinarea lui Schiller. Dacă şi cele 4 cărţi ale lui Vergil despre agricultură, cari unanim s'au apreţuit ca model de poesie instructivă vor afla mare rĕsunet, nu vrem sĕ decidem, precum nu punem preţ nici pe cele ḑece idile ale lui, în cari ţĕranii ştui neam, s'a manifestat chiar şi în privirea aceasta: Evreii ori unde au putut numai, au usurpat numele unor vechi familii nobile existente, schimbând cel mult o literă in ele. Nu dăm mult pe sentimente naţionale-maghiare ale Evreilor, căci ei ţin pretutindenea cu puterea dominantă. Ei au ţinut tot astfel cu Bach şi cu sistemul lui: simţind însĕ de cu vreme schimbarea situaţiei, părăsiră repede corabia ce se cufunda, remaseră câţi va ani in espectativă, apoi întrară cu pânzele pline în curentul mişcării naţionale, când prevĕdură că acest curent are sĕ învingă. Apoi ţinură cu Deak şi cu partidul lui; acuma sûnt partizanii cei mai zeloşi ai regimului, Tisza, încât acesta nu-şi face numaì datoria, ca şef al administraţiei, ci implinesce totodată un act de recunoscinţă, apĕrând energic pe Evrei după ce ei au votat de atâtea ori pentru el şi pentru candidaţii sĕi electorali.

Cestiunea israelită e în Ungaria curat economică, fără nici un fel de amestec confesional sau politic. Am ajunge prea departe, dacă am discuta toate împregiurările în cestiune; dar în Ungaria nu e cestiune nici de liber-schimb, nici de scoala Manchester, ci de lucruri cu mult mai simple. Mai cu seamă în părţile sale de miadă-noapte, ţeara e populată de mulţi Evrei; fie-ce orăşel, fie-ce sat, fie-ce localitate ori cât de mică, are câte-va familii evreesci. Toţi se ocupă cu speculaţia şi cu negoţul ei ţin cârcĭumele, iau în licitaţie accisele şi în arêndă ogoarele, deşì nu se ocupă mult cu agricultura. Arênda ogoarelor servă mai cu seamă ca pretexst pentru a putea specula cu grâne rachiu şi lână. Aceasta o fac cei mici ca şi cei mari. Cei mici sûnt camătarii şi precupeţii ţĕranilor. Un negustoraşiu sau un cârcĭumar evreu are într'un sat o posiţie analoagă cu Rothschild între puterile mari ale Europei. Toţi ţĕrani sûnt datori; el se îmbogăţesce din dobânḑile ce i se plătesc. Dobânda ordinară e de 52 la sută; adecă pentru fie-care florin împrumutat, ţĕranul plătesce un creiţar pe septămână. Însĕ ţeranul care împrumută în asemenea condiţii, trebue sĕ fie om sigur, sĕ nu aibă multe datorii, căci altfel dobânḑile se îndoiesc şi se întreesc. Tot ce câştigă ţĕranul prin muncă, trece în mâna Evreului, care l'a ajutat cândva la nevoe cu un mic împrumut şi care şi în alte ocasiuni e gata sĕ'l ajute — cu o dobândă de sută, la sută. E lesne de înţeles că, prin asemenea lucrări, nu se poate nasce vre o înclinaţiune amicabilă a populaţiei faţă cu Evreii. Dacă mai vin şi agitatori, cari lămuresc pe ţeran că e stors, antipatia se schimbă lesne în ură. În districtele mai sĕrace din nordul Ungariei jidovimea de jos joacă, cu speculaţiunile şi camĕta ei, un rol mai mare decât în districtele mai bogate populate de maghiari; dar şi în aceste întâlnim alt chip: marele arêndaş evreu, care s'a făcut stăpân boiarĕnaşilor, după ce au fost împrumutătorul lor Boierĕnaşii, mica nobilime maghiară dispare — nu cercetăm causele, ci constatăm numai faptul, ear în posesiunea moşiilor ei intră Evreul, adecă un arêndaş evreu, negustor din Viena. Sĕ înţelege aşa dar că şi pătura de mijloc a ţĕrii, din care se recrutează amploiaţii municipali şi guvernamentali, are mai multe antipatii decât simpatii pentru Evrei şi că nu prea pune pedeci agitaţiei antisemitismului. În micele oraşe din provincie negustorii creştini, deci burgesia e aceea care întimpină c'o ură intensivă neamul evreesc. Evreul imbogăţit în sat emigrează la oraş, deschide prăvăliă şi, în armonie co coreligionarii sĕi precum şi spriginit de ei, isbuteşte a învinge pe negustorul creştin. Cunoaşcem localităţi, unde acum treizeci de ani nu exista nici o prăvălie evreească, ear aḑi numai e nici una creştină. Negustorii neevrei luptă pentru esistenţa lor, dar lupta nu e lesnicioasă, pentrucă negustorii evrei combat pururea cu puteri unite. Chiar dacă ori cine ar fi convins că Evreii datoresc posiţia lor preponderantă în vieaţa economică a Ungariei numai desterităţii, zelului şi mulţumirii pe puţin, totuşi ar fi esplicabilă antipatia cu care sûnt întimpinaţi căci nimĕrui nu-i place ca altul sĕ se pue de asupra lui, chiar dacă el ar fi de vină: dar încă unde o asemenea convingere nu există! Cestiunea israelită isvorĕsce din starea de lucruri economică a ţerei şi în ea agitaţiunea antisemitică află pururea nutremênt.

Marele manevre ale armatei române.

Corespondentul ḑiarului militar din Viena „Armeeblatt“, vorbind despre manevrele, cari au avut loc la 30 Septemvre termină cu următoarele apreciări:

„Trupele au fost supuse, în ceea ce privesce aptitudinea fisică, la grele încercări şi cu toate aceste succesul a fost în toate privinţele strălucit. Soldaţii dela 3 oare de dimineaţă au fost neîntrerupt în acţiune. Ambulanţele au avut foarte puţini bolnavi, cari au trebuit sĕ fie scoşi din acţiune din causa căldurei celei mari. Disciplina la luptă şi la împuşcat a fost escelentă, esceptionând unele casuri, aşa de esemplu: unele detaşamente dădeau salve unele asupra altora la o departare de 60 paşi, s'au unele detaşamente de cavalerie după atac nu se reîntoarceau numai decât, ca sĕ caute loc de adăpost, ci rĕmâneau în focul puscilor infanteriei.

„Ideea generală, al cărui autor este şeful statului major, generalul Slăniceanu a fost cât se poate de bună; prin aceasta s'a dovedit că generarul Slăniceanu este unul din oficierii cei mai talentaţi ai armatei şi într'unesce toate calităţile unui escelent comandant.

„Dacă unii comandanţi de batalioane şi brigade n'ar fi apreciat rĕu distanţele şi prin urmare n'ar fi făcut pretensiuni esagerate în privinţa infanteriei, manevra dela 30 Septemvre ar fi avut sub toate punctele de privire un succes deplin şi esecutarea ar fi fost de tot corectă. Dar ori cum ar fi într'un punct sĕ întêlnesc părerile tuturor; toţi recunosc bravura soldatului român şi în general a armatei române, care aḑi din punctul de vedere numeric, moral şi material, însuflă respectul fie-cărui om nepărtinitor şi deşteaptă cele mai frumoase speranţe pentru viitor.“

Varietăţi.

* *(Reuniunea femeilor române din Sibiiu).* Convocare. În sensul §. 13 din statute se convoacă prin aceasta a IV adunare generală ordinară a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu pe ḑiua de duminecă 29 Octomvre a. c. stilul nou după ameaḑi la 3 oare în localul casinei române (strada măcelarilor, edificiul „Albinei“), la care Onor. membrii ai reuniunei sûnt rugaţi a participa.

Sibiiu 21 Octomvre 1882.

Maria Cosma m. p.,
preşedinta reuniunei.

* (Postal). Pe lângă contract şi depunerea unei cauţiuni de 100 fl. în bani gata este de ocupat postul de magistru postal în Arpaşul inferior (comit. Făgăraşului), dotat cu salariu anual de 150 fl. şi 40 fl. pauşal de cancelarie. Petiţiunile sûnt a se înaintat în termin de trei septămêni începênd dela 21 Octomvre n. la Direcţiunea reg. a postelor în Sibiiu.

— Provisoriu se suspende la 31 Octomvre n. Oficiul postal din Arpaşul inferior (comit. Făgăraşului). Comunele Arpaşul inf. Arpaşul superior, Carţişoara, Strega-Cărţişoara, Oprea-Cărţişoara, Noul-românesc se arondează, până una altă, la oficiul postal din Ucea inferioară, eară Scoreii la oficiul postal din Porumbacul inferior.

— La gara din Cluj se deschide la 1 Noemvre n. un oficiu nou postal al erariului, care nu se va ocupa numai cu primirea şi distribuirea de epistole şi de pachete, ci şi cu transcartarea de espediţiuni, cari trec preste Cluj.

* (Mulţămită publică). Subscrişii, în numele societăţii literare „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, ne esprimăm cea mai sinceră şi călduroasă mulţămită Mgrf. Lor, dlui Teodor Pap, proprietariu mare de Checheşiu, şi sociei Ophelia, locuitori în Lugoş, cari făcênduse membrii fundatori ai acestei societăţi, s'au îndurat a ne dona o sumă ponderoasă de 200 fl. v. a. Numai datorinţa ne-o împlinim atunci, când aducem la cunoscinşa p. t. public acest fapt marinimos, care dovedesce prea eclatant interesarea viuă a Mgrf. Lor faţă de întreprinderile naţionale.

După aceste asigurându-ve desstima şi recunoscinţa, ce v'o păstrăm sûntem în Budapesta la 22 Oct. st. n. 1882.

În numele societăţii

George Szerb, preşedinte.
Demetriu Horváth, secretariu.

Posta din urmă.

Dela Belgrad se telegrafează ca revolverul, cu care s'a sevêrşit atentatul asupra regelui Milan, este fabricat rusesc.

Atentatoarea Catinca Marcovici este vĕduva colonelului Efrem Marcovici, unul dintre cei mai bravi oficieri de statul major al Serbiei, care fiind amestecat în „cojuraţiunea“ dinainte de a doua daclaraţiune de resboiu Turciei, fu împuşcat.

La instrucţiune atentatoarea a depus că nu are nici un complice; cu toate aceste s'au arestat Nicola Nicolici, redactorul unei foi socialiste şi vĕduva unui colonel Knicanin.

Marţi seara a fost cetatea iluminată. Mercuri serviţ divin în toate bisericile, la care au luat parte toţi representanţii guvernelor străine. Cei mai mulţi domnitori au gratulat regelui pentru scăparea norocoasă de atentat. Între acestia cel dintâiu a fost Sultanul.

Loterie.

Mercuri în 25 Octomvre n. 1882.

Brünn: **27 2 21 77 67**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 24 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.15	119.10
Renta de aur ung. de 4% . .	87.20	87.15
Renta ung. de hârtie	86.30	86.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.40	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.40	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.75	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 50 96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.70 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.30	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.55	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77 30	77.30
Renta de aur austriacă	95.—	95.50
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	833.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	298.50	298.—
Acţiuni de credit austr. . . .	309.—	309.—
London (pe poliţa de trei luni) .	119.20	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemţesci	58.35	58.30

Nr. 243 [270] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante două posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Beclean se escrie concurs cu terminul până la 24 Octomvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

1. Emolumentele cu postul învĕţătoriului secundar sûnt: 160 fl. v. a. care se va solvì în 4 rate, cuartir liber în edificiul scoalei, cum şi 15 fl. pentru lemne de foc.

2. Pentru postul învĕţătorului primar 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi 15 fl. pentru lemne de foc.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'şi aşterne suplicile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la 24 Octomvre st. v. la oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

Beclean în 22 August 1882.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Ioan Bursan m. p.,
paroch şi preşed. comit. parochial.

Nr 40. [271] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători I şi al II la scoala confesională gr. or. în comuna Vinerea protopresbiteratul Oreştiei se escrie a doua oară concurs până în 24 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt; pentru postul de învĕţătoriu I salariu ficsat

---

sĕ presentă cu o cultură academică şi cu o dulceaţă urbană.

Însĕ cu figurile lui Enea, a lui Didone, Iuliu, Latinu, Turnu, Lavinia şi Camille, descrierile infernului, a turnirelor eroice şi a luptelor patriotice, cum se află în Eneidă, ar trebuì sĕ fie familiarisat ori care erudit.

Instrucţiunea în literatura universală este durere în patria noastră, ca şi în alte părţi, foarte defectuoasă. În scoală se dă prea mult loc pregătirilor limbistice şi până ajunge cineva la lucrul de căpetenie, la însuşirea cea sacră a figurilor mari poetice, timpul în de obşte a trecut de mult.

Lucrul principal remâne dară ne resolvat. În viaţă s'au n'are cineva timp sĕ'şi completeze studiile sale, sau are prea mult de lucru cu dominarea giganticei literaturi şi arte.

Şi cu toate acestea trebue sĕ ne întoarcem la anticitate pentru liniscea celei ne ajunsă a formei antice şi pentru plenitudinea impulselor şi ideilor, cari încă nici astăḑi nu sûnt divulgate. Dela Vergil poţi învĕţa încă şi astăḑi, nu numai musica vorbirei, ci şi arta composiţiunei, plastica descrierei, ţesutul ideilor şi al acţiunei, puternica caracteristică, precum şi originalitatea şi avêntul dialogului.

Şi din acest punct de vedere se numeră Vergil cu drept între oameni nemuritori, chiar dacă există mai mari de cât el.

Însă, dacă îi a ridicat Mantua o statuă de bronz, dacă marele împĕrat al soldaţilor, care se compară cu un Alesandru şi un Cesar August, îi a ridicat clasicului cântăreţ al monarchismului un obelisc pe ţĕrmul riului Mincio, atunci şi noi ne putem aduce aminte cu veneraţiune şi admiraţiune de acela, care a conceput mândria şi gloria unei naţiuni milenare şi a unei ţĕri eterne în versuri neperitoare, ne putem aduce aminte cu tot dreptul de un poet naţional, de un adevĕrat favorit al Muselor.

După *P. L.*

250 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, și lemne de încalḑit. Pentru postul de învĕțătoriu al II salariu ficsat 155 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni sûnt avisați ași trimete concursele instruite cu toate documentele prescrise de regulamentele vigente subscrisului comitet parochial până nclusive 24 Octomvre a. c.

Vinerea în 4 Octomvre 1882.

Comitetul parochial.

Teodor Herlea m. p.
președinte.

Nr. 249 [273] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala populară confesională gr. or. din M. Bretea protopresbiteratul Iliei cu terminul până la 17 Octomvre a. c. st. v. când va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. În bani gata salariu anual 80 fl. v. a.
2. În bucate 60 ferdele cucuruz a 16 cupe în boambe.
3. lemne 3 orgii, din care este a se încălḑì și scoala.
4. Grădină de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenții sĕ aibă cunoscință și despre limba maghiară sĕ și fie cântăreți buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada 5 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Aleesiu Olariu m. p.,
admstr. ppresbiteral.

Nr. 392 [272] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea următoarelor stațiuni învĕțătoresci în protopresbiteratul Brașovului II.

1. Dobĕrlĕu, cu salariu anual 413 fl. computându-se și emolumentele cantorali.
2. Apața cu salariu de 125 fl. și anume în bani gata 60 fl., în alte beneficii 65 fl.

Concurenții au sĕ arete și cunoscința limbei maghiare. Cererile instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se așterne până în 21 Octomvre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Brașov 8 Octomvre. 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

CONCURS. [268] 2—3

Comitetul Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor români meseriași din Brașov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕțăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, mașinist, argăsitor, pălărieri, clopotar, compactor și brutar, se publică concurs.

Suplicile pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 25 Noemvrie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român și că posede etatea de 14 ani.
2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale și pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.
3. Revers dela părinți sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilului sĕ învețe meseria pentru care a concurs.
4. Un esemplar din contractul încheiat cu vre un Măestru din Brașov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puțin douĕḑeci de ḑile.

Brașov, 4/16 Octomvre 1882.

Comitetul Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor români meseriași.

B. Baiulescu m. p., președ. **I. Bozoceanu** m. p., not.

Nr. 262 [265] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele populare confesionale gr.-orientale din protopresbiteratul Mediașului se escrie concurs cu termin până în 25 Octomvre a. c.

1. La Mediași cu salariu anual de 200 fl., solviți în rate lunare din casa alodială, 3 orgii de lemne, una grămadă vorfuri, și cuartir liber în odăile scoalei.
2. Freoa cu salariu: *a)* 50 fl., bani *b)* 50 ferdele bucate *c)* dela 70 familii câte o fertură și de fertură și pâne *d)* o grădină de legumi *e)* lemnele trebuincioase de foc.
3. Mosna 100 fl. v. a. solviți prin reparrtiție dela popor, 4 stângini de lemne de foc și cuartir liber în scoală.
4. Berthan cu salariu de 100 fl. v. a. solviți la pătrariu de an din alodin comunale, 4 stângini de lemne de foc și cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-și așterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului congresului din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Mediaș 30 Septemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele bisericesci

Dionisiu Chendi m. p.,
ad. ppresb.

Nr. 2358. — 1882. [269] 2—3

Esarêndare licitativă.

În 31 Octomvre călind. nou a. c. înainte de ameaḑi la **9 oare** se va esarênda pe calea licitațiunei publice în **cancelaria preturei centrali regalul morii** și al **cârcĭumei, comunei Bungard** pre timpul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1888.**

La această licitațiune publică pot participa numai acei interesați, cari la începutul acestui act vor depune înaintea comisiunei 10% din prețul morei de **1500 fl.** și al cărcĭumei **800 fl.** ca vadiu în bani gata ori în hârtii de preț. Condițiunile speciali se pot vedea atât în cancelaria preturei centrali cât și a comunei Bungard.

Sibiiu în 23 Octomvre 1882.

Dela pretura centrală.

Branisce m. p.

Nr. 5093 civ. — 1882. (266) 3—3

Publicațiune!

Pentru pertratarea în privința comasărei esercițiului dreptului de cârciumărit în Curuieni la rugarea lui Ladislau Muste și consoți, representați de advocatul Gavriil Man, se determină ḑiua de **7 Decemvre a. c. înainte de ameaḑi la 10 oare** în fața locului Curuieni, cu aceea, că cei interesați dintre composesori sûnt invitați a se înfațișa sau în persoană sau prin plenipotențiați, de oare ce la cas de obsbență vor fi representați din oficiu de advocatul Nagy Károly curator de afaceri.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută la 23 Septemvre 1882

---

[274] 1—3

Memorialul
partidei naționale române

compus din însărcinarea conferenței din Maiu 1881 a representanților alegĕtorilor români a apărut în limba maghiară română și germână, fie-care în ediţiune separată și se poate procura **dela librăria tipografiei archidiecesane în Sibiiu** cu prețul de **1 fl.** (și 5 cr. pentru portul postal).

Librăriilor se acoardă prelângă solvirea comptantă provisiune de 20%

Colectanții primesc după 10 esemplare unul grătuit.

Comandele în detaiu se pot face mai ușor prin asignațiuni postale.

Librăria tipografiei archidiecesane.
Sibiiu, strada măcelarilor Nr. 37.

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1. câștig principal bani gata floreni **50.000**

2. câștig principal bani gata floreni **20.000**

3. câștig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe

1 a fl. **10,000** — 4 a fl. **5000** — 5 a fl. **3000** — 15 a fl. **1000** — 30 a fl. **500** — 50 a fl. **300** — 50 a fl. **200** — 100 a fl. **100** — 200 a fl. **50** — 542 a fl. **25**, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alți mulți nimeritori secundari în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Prețul unei sorți **50** cruceri.

Comande pe lûngă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărțemêntul Esposițiunei Triestine
Piazza Grande Nr. 2 în Triest.

[264] 4—6

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI
de Morison, hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se depărtă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare către Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se ḑică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguțătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguțătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: ***Morison & Comp.***
London 33 Euston Road.

[230] 6—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

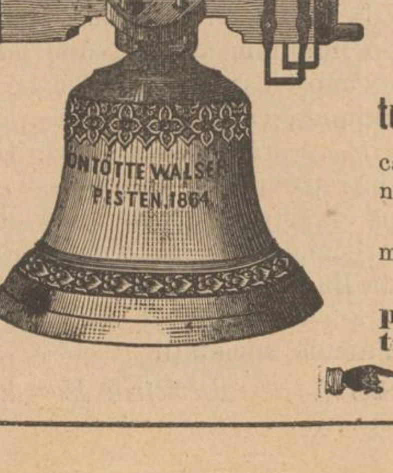

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e proveḑiută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☚

(232) 15–20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.
Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 121. Sibiiu, Sâmbătă 16|28 Octomvre 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Banatul.

Nu va fi tocmai întêmplare că „Allgemeine Ztg" se ocupă cu Banatul şi preste tot cu Ungaria. Foaia germană pune degetul pe dureri de ale patriei, care toate *magyarosodaşurile* şi *magyarositaşurile* nu sûnt în stare sĕ le delature.

De altmintrea astădi scrie foaia aceasta despre Banat, mâne, ea, sau altă foaiă va scrie despre altă parte a patriei, cum dă înderept şi se înneacă în sĕrăcie, în acelaşi timp, când „bărbaţii de stat" ai Ungariei, cred că prin farmecul gramaticei şi sunetelor maghiare va dispărè miseria şi va face loc prosperităţei.

Admitem că cele scrise contin şi esageraţiuni, şi ne am bucura când ar fi date de gol cele scrise de „Allg. Ztg." că sûnt esageraţiuni. Înse e trist că se dă prilegiu a se scrie astfeliu în străinătate.

De acea nu consimţim, nu concludem, ci reproducem unul din articulii citatei foi, lăsând publicul sĕ concludă însuşi.

„Era un timp — dice „Allg. Ztg" — în care Banatul Temişorii se numia grănarul monarchiei austriace, pentrucă acì se cultivau aproape esclusiv grâu şi cucuruz, ear' recoltele rele erau necunoscute pănă în anul 1863. Înaintea acelei cumplite veri, fusese treideci de ani de a rêndul recolte bune. O singură recoltă rea a fost deajuns pentru a da loc la mare foamete. Statul a trebuit sĕ intervie în ajutorul oamenilor cu grâne, făină şi alte mijloace de subsistenţă. Cu toate acestea Banatul fusese considerat ca ţeară bogată, ca grânar al monarchiei. Ilusiunea se perdù numai decât. Ceea ce oamenì cuminţi prevĕduseră de mult, s'a invederat pentru toată lumea; populaţia Banatului trăia — afară poate de o seamă de ţerani bogaţi — dela mână la gură. Puţini câştigau de cu vară mai mult, de cum le trebuia iarna. La vremea secerii ne şi lipseşte pânea. Cel ântâiu grâu, ce secerăm se preface literalmente în pâne, celalalt e vêndut de pe câmp, fiind încă în spice, sau se duce numai decât în piaţă — pentru a împăca pe perceptor.

„Sarcinele, ce i se impun populaţiunei de acì, sûnt neaudite şi sute de mii de oameni muncesc di şi noapte pentru nimic alt, de cât pentru a-'şi ţinè sufletul, căci ceea ce nu le ia statul pe cale legală, le mănâncă funcţionarii cei corupţi şi advocăţimea cumplit de câreiocătorească şi sugătoare de sânge. Mania de a se judeca a fost cultivată în mod sistematic şi acì, şi nu e casă sĕ n'aibă procesul ei, care o stinge până în sfêrşit. Toată populaţia s'a abrutizat în nesfêrşita luptă pentru esistenţă; muncesc ca animalele şi nu se poate sĕ aibă astfel de sìmţiri de cât acestea.

. . . .

„De asupra acestei situaţii deplorabile din inima populaţiei chiar, ... artă de guvernament a Maghiarilor 'şi ridică biciul, un stat, care în teorie şi în faţa străinătăţii pretinde a trece de stat civilisat, ...

. . . .

. . . . În teorie d. e cestiunea limbilor s'a resolvat în modul cel mai minuţios; regimul Taafe ar putea învĕţa dela Maghiari. Fie-ce condicuţă de dări are bună-oară trei rubrici, una maghiară una germână, una română; funcţionarul e obligat, în aparenţă dea a umplea contribuabilului maghiar rubrica ântâia, celui german a doua, românului a treia. Departe una ca aceasta! Deşi în tot Banatul nu sûnt la ţeară nici o sută de contribuabili maghiari, deşi în cele mai multe losuri, nici rêndaşii nu sciu acest idiom, totuşi autorităţile nu cunosc, în relaţiile lor cu germanii, românii, serbii ori bulgarii, altă limbă decât pe cea maghiară.

„Cine n'a trăit pe acì, nu 'şi poate face închipuire de încurcătura fără capĕt, de miseriile ce nasc din această singură împregiurare. Poporul neştiutor e dat cu totul pe mâna cavalerilor de industrie, care sciu unguresce, căci esistă localităţi unde dintre patru mii si mai bine de suflete, nici unul nu scie boabă unguresce. În asemenea localităţi persoane problematice 'şi câştigă esistenţa, tălmăcind ţeranilor în limba lor pe aceea a autorităţilor. Aceşti parasiţi de advocaţi de a treia mână şi de scriitoraşi esistau cu de prisos şi înainte, dar acum sporesc ca buruiana cea rea. căci au sferă de activitate determinată, Această canalie traduce actele şi adresele autorităţilor, sfătuesce pe ţeran, 'l instigă, îşi dă aerul că ar fi avênd trecere în sferele politice, caută a trage pe sfoară pe cel necunoscĕtor, i se plătesc bine serviciile de interpret, ia avansuri în procese pendente ş. a. m. d.

„Însĕ toate lipitorile acestea mari şi mici n'ar fi încă în stare de a ruina ţeara şi de a aduce populaţia la sĕrăcie deplină, dacă . . . . . .

. . . .

. . . . , n'ar merge mână în mână cu toate acestea.

„De ocamdată vom da următoarele cifre, cari vorbesc de sine. Banatul, aşa numitul grânar al imperiului, datoresce 10 milioane remăşiţă din dări. După darea de seamă publicată de curênd, comitatul Temişoarii numai, datoresce 3,667,095 florini repartiţi asupra plaselor Temişoara, Verşeţ, Vinga, Lipova şi Biserica-Albă. Ne vom ocupa cu Lipova, care în aparenţă e plasa cea mai bine situată în tot judeţul Temişoarii.

„Recolta anului acestuia se consideră bună ca în toată Ungaria, aceasta a ajuns la audul ministerului unguresc de finanţe, Szapary, care s'a grăbit a adresa o circulară cătră toate autorităţile fiscale din Ungaria, prin care comandă organelor sale de a căuta cu zel şi asprime, sĕ încaseze dările. Organele subalterne, ce n'au nevoe de o asemenea admoniţiune, n'au aşteptat sĕ le o spună de două ori.

„Cine sĕ esecute însĕ?

„Poporul e mai iritat decât ori când şi în adênca sa ignoranţă identifică pe perceptor cu neîngăduitorul creditor, cu statul. Firesce. Cel ce ia grâul de pe ogorul ţeranului şi 'l silesce a-'şi vinde marfa câteva septămâni după secere, când e naturalmente mai eftină, pentru a plătì dări cu banii; cine îl face pe ţeranul viier sĕ-'şi peardă recolta în acelaşi chip; cine-i ia pălmaşului vaca, care-i hrănesce copiii, pentru a o da pe nimic celui ântâiu venit — acela e vrăşmaşul de moarte.

„Toate aceste le face însĕ în Ungaria un perceptor, un esecutor. Plânsete şi vaete domnesc pretutindenea unde se arată. De aceea nici odată un om care simte omenesce sau un funcţionar, cum se cade, nu se oferă (?) a fi perceptor. Numai oameni cu totul depravaţi, ce n'au nici un fel de căpătâiu (?), se oferă la funcţii atât de neplăcute, primejdioase chiar, care se dau oarecum cu licitaţie. E foarte caracteristic că esistă sute de inşi, cari se presentă spre a ocupa asemenea funcţii; esistenţele problematice foiesc în Ungaria cu de prisos şi un astfel de domn de care-şi pricepe treaba, scie sĕ-şi facă avere, în posiţia aceasta, în timp de câţiva ani.

„Cu revolverul în buzunar călătoresce acest „domn", în numele guvernului şi pe cheltuiala comunelor, în plasa sa din loc in loc şi o spaimă ce paralisează, îl precede. Înainte de a sosi, averea tuturor locuitorilor, cari sûnt în restanţă cu darea, se trece într'un proces verbal; un scriitor şi un om al autorităţii (în genere un ţeran) merg din casă în casă. Deja scriitorul acesta e pungaş, de mituit in ori-ce caz, pentrucă aci, în ţeara aceasta toţi, se pot mitui.

„Incruntând sprîncenele intreabă pe pe o biata vĕduvă; „D-ta ai o vacă." Tremurând femeea î pune în mână un biet florin — poate pe cel din urmă pe care'l are — şi dice nu. El scrie „Nu" şi apoi continuă cu blândeţe: Nu-i aşa că n'ai nici vin?" Apoi îi lasă o hârtie goală pe care ea are se o iscăliască. Cu o clipire de ochiu semnificativă, el părăsesce casa şi biata femee crede, că a scăpat cu puţin. Cum s'a înşelat. Executorul vine, în diua viitoare în persoană, o ameninţă cu temniţă pentru indicaţiunea ei mincinoasă, şi dacă acum nu dă cinci sau dece florini pentru o manipulatiune analogă, esecută fără de milă. Adesea nici mituirile nu folosesc, căci executorul nu poate gândì totdeauna numai la sine, ...

. . . .

„Oare un popor care vede guvernul reprezentat de îndividi atât de venali şi atât de mojici, poate sĕ mai aibă consciinţă de stat şi respect de legi, în existenţa cărora nici nu crede? Nu e de mirare, dacă în timpul din urmă au fost ucişi, în curs de opt dile doi executori şi un consiliar fiscal în Ungaria, unul dintre ei chiar în Banat.

„In modul cel mai brutal parasiţii aceştia scormolesc în carnea proprie a statului unguresc, prădând ţeara, ruinând în fie ce an sute de oameni adecă tot atâţi contribuabili. Se înţelege că numĕrul contribuabililor împuţinându-se sarcinile celor ce mai sûnt în stare a plătì, devin din ce în ce mai grele. Această impuţinare cresce prin emigraţiunea în mase spre America, care ia dimensiuni din ce în ce mai mari, încât ministrul de înterne al Ungariei s'a vĕdut silit a convoca o anchetă pentru oprirea „emigraţiunii în masse." S'au cerut espertize dela comune şi dela societăţile agricole asupra acestui fenomen inspăimântător şi din toate părţile s'a respuns că principala causă e mărimea dărilor şi asprimea incasării. Aşa dar fugă generală înaintea executorului! Nu sciu ce va decide ancheta, un lucru însĕ e sigur: nu există alt mijloc de îndreptare, decât scăderea dărilor şi o purificare fundamentală a personalului administrativ. Dar e sigur de mai nainte, că acest mijloc nu o sĕ se aplice. Farsorii se vor tăvălì înainte, până când s'o putea.

„Ungaria e o ţeară bogată, binecuvêntată şi popoarele ei sûnt dintre cele mai fericite ale pământului" — aşa stă scris în fie ce carte de scoală, în care învaţă a citi copilul ţĕranului, care nici de nume nu ştie ce-i fericirea. Da! e bogată ţeară, dar locuitorii sûnt săraci.

„Săraci, pentrucă prea multe lipitori 'i sug, pentrucă statul întreg trăeşte pe un picior prea mare, pentrucă numai o idee, numai o tendenţă a cuprins puterile intelectuale din această ţară şi le absoarbe pe toate: ideea statului pur maghiar, tendenţa de a impune ţĕrii întregi, tuturor popoarelor, fie cărui cătun, fiecărei table de cârciumă sigilul maghiarismului.

„De o camdată fenomenul emigraţiunei în mase se observă mai mult în Ungaria de nord. Comisarii şi agenţii proced cu temeiu şi n'au pĕtruns încă până aici; poate că unii nu presupun că vorbele şi momelele lor ar da de urechi ascultătoare şi de inimi deschise; căci populaţia din Bănat nu e numai săracă şi nemulţumită, ci chiar prea multă la un loc, şi tendenţa de a emigra e vie în toţi. De o camdată lipsesce ţinta ademenitoare şi mulţi nu emigrează, decât în alte părţi ale Ungariei sau în Bulgaria, căci acì nu mai e loc pentru ei.

„Cum vine însĕ că Ungaria aici populată, dar în mare parte pustie, retrogradează din deceniu în deceniu în privirea populaţiei sale, că intreaga ei prosperitate economică e lovită de regres? Cifrele ce pĕtrund penibil in publicitate, sûnt spăimântătoare; nici acum, în anul cel bun, nu se vede o scădere a rĕului. Această impregiurare ne spune în deajuns că n'avem a face cu neajunsuri trecĕtoare, ci cu rele sociale şi economice adânci, a căror înlăturare, în actualele impregiurări politice, li s'au părut cu neputinţă celor ce au rupt-o de fugă. Recensimentul din 1870 spunea că în Ungaria sûnt 4,417,574 persoane cari trăesc din agricultură; pe când recensimentul ultim, făcut asupra popoarelor în a. 1880, dete un minus de 784,457 persoane, căci numĕrul acelora cari, în 1880 se mai ocupau cu agricultura e numai de 3,669,117 inşi. Fiindcă în cei din urmă doi ani tendenţa de emigraţiune a sporit — Bulgaria şi Bosnia sûnt atât de aproape — se poate dice că în ultimii 12 ani agricultura Ungariei a pierdut un milion, aproape 25% a capitalului ei de braţe. Din nenorocire statistica naţională-maghiară, a cărei exactitate şi bună credinţă întrece pe aceea a geografilor francezi nu ne spune nimic positiv despre proporţia diferitelor naţionalităţi în aceste pierderi colosale. Ar fi interesant şi ar lămuri problema dintr'un punct de vedere, care a contribui a deslega cu siguranţă cestiunea anchetei ministeriale“.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Octomvre.

Objectul cel mai însemnat la ordinea ḑilei în monarchia austro-ungurească este deschiderea delegaţiunilor în Budapesta şi bugetul comun pus pe mesele acestor corporaţiuni.

Şedinţa solemnă a ambelor delegaţiuni a avut loc eri în 26 Octomvre la 12 oare. Majestatea sea în cuvêntul de tron a accentuat raportul cel amical faţă cu toate puterile europene. În privinţa cestiunei egiptene Austro-Ungaria îşi dă toate silinţele pentru promovarea unei înţelegeri imprumutate. Organisaţiunea cea nouĕ a armatei va recere puţine spese. Turburările în părţile de meaḑăḑi sûnt suprimate, însĕ stabilirea unei ordini definitive face de lipsă presenţa unui numĕr mai mare de trupe, care sĕ pacifice definitiv ţerile ocupate. Spune mai departe că s'au luat mĕsuri pentru o administraţiune mai corespunḑĕtoare. În fine cuvêntul de tron se esprimă că contează la înţelepciunea şi patriotismul delegaţiunilor.

În şedinţa cea dintâiu a delegaţiunei ung. dela 25 Octomvre fu ales Ludovic Tisza president şi archiepiscopul Haynald vice-president. În aceeaşi ḑi delegaţiunea austriacă a ales president pe Dr. Smolka (polon), vice-president pe baronul Ceschi. Îndată după alegerea comisiunilor în ambe delegaţiunile, comisiunile s'au şi apucat de desbaterea bugetului.

Bugetul comun pe 1883 este în schiţă generală următoriul:

Ministerul de esterne: erogatele ordinare 4,210,100, estra-ordinare 36,800 la olaltă 4,246,000; ministeriul de rĕsboiu (armata de uscat şi marina) erogate ordinare 102,800,921 estra-ordinare 8,774,621 cu totul 111,575,542; ministeriul comun de finance: erogate ordinare 2,087,451, estra-ordinare 3,875 la olaltă 2,088,326. Toate erogatele ministeriului comun ar fi: erogate ordinare 105,097,472, estra-ordinare 8,815,296, cu totul 117,910,768.

Suma întreagă a venitelor ministeriului comun 3.248,780 fl. Erogatele comune, netto, după detragerea sumei din urmă ar fi 114,661,988 fl. cu 837,309 mai mari ca în anul trecut.

Ministeriul de resboiu a împărtăşit cu ocasiunea deschiderei delegaţiunilor unor foi un memorand despre organisaţiunea armatei. In memorand se spune ca s'a adoptat sistemul teritorial, in urma cărui trupele garnisonează in ţinuturile de unde se intregesc. Abstracţiune făcênd dela Bosnia, Erţegovina, Dalmaţia şi Tirol, monarchia este împărţită in treisprăḑece cercuri. Mai departe se unifică regimentele de linie în cele de reservă şi numĕrul lor se sporesce la 102. In fine batalioanele a 4. cu un stat efectiv inmulţit de pace sĕ trimit in Bosnia.

„N. fr. Presse“ are sciri din Cattaro, ca sûnt semne ca şi cum în Erţegovina ar avè sĕ isbucnească turburări nouĕ.

Dela Paris se telegrafează că guvernul a dat de urma unei revoluţiuni foarte respândite, a carei comitet reşede în Geneva.

Alegĕtorii din ântâia circonscripţiune electorală din Neapole au dat dlui Nicotera un banchet, la care oaspele ţinú un discurs, atât, cum ḑise d-sa, spre a înlătura neînţelegerile născute în urma discursului sĕu din Palermo, cât şi spre a-'şi ilustra şi mai bine posiţiunea sa faţă cu guvernul. D-sa mulţămì preşedintelui banchetului pentru invitaţiunea sa amicală; aceasta a deşteptat într'ênsul o amintire plăcută din tînereţe, când ideea de unitate şi de mărire a patriei conducea primii sei paşi, ca şi astăḑi când face poate ultimul act al vieţii sale politice. Faţă cu acusaţiunile ridicate contra sa, d. Nicotera ḑise că nu doresce nici cum o politică de aventuri. Chiar cea mai mare necesitate nu poate sĕ şteargă uricioasa origine a dărei asupra măcinatului. Programa desvoltată de d. Depretis în Stradella este cu totul contrară programei sale, întru ceea ce privesce cestiunea militară. Această cestiune este cu totul de natură administrativă internă. Stânga a sporit în adevĕr bugetul resbelului, dar trebue sĕ vedem, dacă sporirile sûnt de ajuns şi dacă fondurile sûnt bine întrebuinţate. Francia şi Germania dispuneau de 800,000 oameni în prima linie, Austria de 700,000 oameni. Relativ vorbind Italia trebuia sĕ dispună între 500,000 şi 600,000 oameni şi cu toate acestea ea nu dispune de cât de 300,000 oameni de trupe de a doua şi a treia categorie.

Tot în acelaşi raport este nesuficient numĕrul cadrelor şi calitatea a oficierilor; cavaleria şi miliţia mobilă au fost cu totul neglijate. Puscele de modelul nou sûnt suficiente d'abia pentru ântâia linie şi fie care om nu poate avea de cât o singură puşcă, pe când la puterile suscitate sûnt câte douĕ pusci şi jumĕtate de fie-care om. Budgetul de resbel de 200 milioane este suficient pentru 10 corpuri de armată, dar nu va ajunge pentru 12. Cele douĕ corpuri noue de armată vor fi organisate tocmai peste trei ani pe picior de pace şi după opt ani pe picior de resbel. Se risipesc dar 200 milioane fără nici un folos şi sĕ despreţuesc sfaturile celor mai buni generali, ca Pianell, Mezzacapo şi alţii. D. Nicotera discută apoi sistema pentru întărirea coastelor şi recomandă o mai mare activitate prin arsenal. În privinţa desfiinţării dărei asupra măcinatului guvernul a procedat fără nici un plan; după desfiinţarea celei dintâiu jumĕtăţi, făina este tot aşa de scumpă, ca şi mai nainte, de vreme ce comunele au ridicat acsisele asupra făinei cu cinci până la şese franci. Oratorul salută desfiinţarea cursului forţat şi noua politică de căi ferate. D-sa nu speră şi nu contează într'o victorie personală, dar crede a face un bun serviciu regelui şi ţĕrei, pe care voesce sĕ le vaḑă tari, libere şi respectate.

Dela Paris se telegrafează următoarele către „Kőln Zeitung“: „Comitele Ignatieff, pe timpul şederei sale acì visità pe d. Grévy, Duclerc, Gambetta, şi alţi bărbaţi de stat, pe cari se încearcă a'i convinge că principele de Bismarck voiesce sĕ anecseze în curênd Luxenburgul la Germania. Comitele Ignatieff întrebuinţă toate mijloacele spre a îndupleca pe Francesi sĕ meargă cu Rusia.

„Sgomotul, că el va venì în curênd din nou la putere, a provenit de acolo că a dat mai multor persoane asigurarea că Ţarul, după espirarea anului 1882 are firma hotărîre de al readuce în fruntea Rusiei“.

Camerile României se vor deschide Duminecă cu un mesagiu.

Proiecte ruse pe Dunăre.

Sub acest titlu, „The Daily Telegraph“ publică următorul articol privitor la cestiunea Chiliei a cărui traducere o luăm din „Gazette de Roumanie“:

Neînţelegerea ce s'a ivit între comisiunea europeană a Dunărei şi guvernul rus, neînţelegere despre care v'am vorbit în ultima mea depeşă, ameninţă de a lua proporţiunile unui conflict serios şi am avè multe cuvinte sĕ ne temem de complicări. Cestiunea a fost presentată sub o lumină cu totul falsă, şi cel din urmă numĕr al „Corespondenţei politice“ conţinea o versiune, al cărei punct de vedere strîmt va fi poate admis în Englitera. E foarte însemnat că relaţiunea esactă a faptelor care se leagă de această cestiune sĕ fie dată publicului englez, căci doue treimi din comerciul maritim al Dunării de jos interesează direct comerciul britanic. Respund de stricta esactitate a faptelor următoare.

În şedinţa sa dela 20 Maiu trecut, comisiunea europeană otărì că planurile prealabil ridicate pe ţermurile Dunării vor fi completate prin sondagie în gura Chiliei. Comisiunea permanentă dela Galaţi, doritoare sĕ proceadă la aceste sondagie, cerù o autorisare dela guvernul rus pentru personalul technic, care trebuia sĕ fie însărcinat cu această lucrare.

Delegaţii ruşi respunseră că nu se putea acorda autorisarea, de vreme ce însuşi guvernul rus ordonase deja inginerilor sĕi de a proceda la aceeaşi lucrare. Un membru al comisiunei, împins se vede de o dorinţă de împăciuire, propuse ca sondagiele sĕ fiă esecutate impreună de inginerii comisiunei şi de aceia ai guvernului rus, dar delegatul englez, observând că membrii absenţi trebue sĕ fie mai antâiu consultaţi, delegatul rus se retrase şi redactă o protestare în acesti termini; „Nu se poate admite ca o putere, avênd ea însăşi miḑloace de a esecuta aceste sondagie, sĕ permită altora de a le face pe propriul sĕu teritoriu.“ În acesti terminì Rusia notifică Europei luarea in posesiune a ţermului drept al gurei Chiliei.

După toate ce se petrecuse mai înainte, era vĕdit că Rusia pretindea mai întâiu, a mărgini din ce in ce mai mult sfera de acţiune a comisiunei europene şi al doilea, a-şi asigura stăpânirea intregei guri Chilia, călcând astfel drepturile riveranului vecin, România. În şedinţele comisiunei dela 8 şi dela 12 Octomvre 1879 şi dela 10 Noemvre 1880, delegatul rus ḑicea în privinţa gurei Chilia; „Această parte a fluviului a făcut în timp de mai mulţi ani, obiectul deliberărilor comisiunei şi după ce nici o imbunătăţire nu s'a adus în gura Chiliei trebue sĕ conchidem că a fost părăsită; ceva mai mult, comisiunea a avut la început trei din gurile Dunărei la disposiţiunea ei, mai târḑiu ea alese una numai; a încetat dar sĕ fie stăpână pe celelalte“.

In şedinţa dela 15 Noemvre 1880 acelaşi delegat declară, că nu era autorisat a subsemna actul adiţional decât sub condiţiunea espresă că nu se va aplica la gura Chiliei. În faţa acestei reserve, delegaţii Austriac, Francez, Engles, German, Italian, Român şi Turc luară o otărîre, prin care manţineau în întregitatea lor drepturile comisiunei europene asupra celor trei guri ale Dunării. E cam surprinḑĕtor de a vedea că puterile nu făcură în urmă nici un cas de teoriile representate în această şedinţă de către delegatul rus şi nici nu se încercară, prin negocieri directe, de a rectifica această interpretare estraordinară a tratatelor din Paris şi din Berlin, care, amêndouĕ specifică tocmai contrarul. Dar, ceea ce nu este decât o eresiă făţă cu sus ḑisele tratate, constitue o spoliare flagrantă a drepturilor României.

Tratatul din Berlin silì pe aceasta din urmă a retroceda Rusiei Basarabia, care 'i fusese dată prin tratatul din Paris; şi, prin acelaşi tratat România nu primì în schimb de cât ţermul drept al gurei Kiliei. În virtutea cărui drept Rusia are ea cele douĕ ţermuri? Din altă parte, tratatul din Berlin, despăgubind România de perderea Basarabiei, acordă acestui regat, cu Dobrogea şi Delta Dunării, în condiţiunile în care o avuse Turcia dela tratatul din Paris până în 1878. Deci, România este singura proprietară legală a ţermului drept până la talwegul gurei Kiliei.

Politicei ruse nui plac inovaţiunile. Numai întrebuinţând mereu aceleaşi mijloace ea 'şi ajunge scopurile, În 1812 Rusia 'şi asigurà Basarabia cu gura Kiliei; în 1825, ea găsì folositor de a 'şi însuşì acea a Sulinei; în sfêrşit, în 1829, ea puse mâna pe gura St. George. Sondagiele întreprinse în acest moment în gura Kiliei ne destăinuesc dar un proiect, care merită sĕ atragă atenţiunea. Această gură a fluviului trebue deschisă vaselor de cel mai mare tonagiu prin mijlocul unui canal, care se aruncă direct în mare. Dacă, afară de aceasta, ne amintim că gura Kiliei singură trămite la mare $^{8}/_{20}$ din apele Dunărei, simptomele echivoce ale proiectului rus vor fi destăinuite. Atitudinea agresivă a Rusiei faţă cu comisiunea europeană este un semn sigur că ea se va opune prelungirei puterilor ei, care se sfêrşesc peste şèse luni. Îndată ce comisiunea va înceta de a manţinè buna ordine în gura Sulinei, ea nu va mai fi navigabilă şi întregul comerciu va fi aruncat în gura Kiliei.

Acest fapt va face Europa tributară Rusiei pe Dunărea de jos, şi va pricinuì ruina Statelor riverane, mici şi mari. Mai curênd sau mai târḑiu se va înţelege ce greşală s'a comis, permitêndu-se Rusiei de a se întoarce la Dunăre.

În ori se cas, Englitera, al cărei drapel acopere douĕ treimi din navigarea totală a Dunărei de jos, nu poate sĕ se lase a fi înşelată de Rusia şi de sigur că nu se va lăsa a fi rătăcită de o espunere esactă privitoare la această cestiune.

Congresul economic.

Congresul economic dela Iaşi s'a deschis Duminecă, 10 Octomvre, în sala teatrului.

Erau presenţi 266 membri mai din toate judeţele ţĕrei, delegaţi de diferite societăţi economice de ajutor mutuale, de comerciu.

Şedinţa s'a deschis la 3 oare.

D. C. Porumbar, preşedintele „Concordiei române“ avênd lângă sine pe d. Păun, preşedintele Clubului comercianţilor şi industriaşilor din Iaşi, a dat citire discursului următor:

> Starea economică a Românilor de astăḑi, trebue sĕ redeştepte în inimile noastre îngrijiri serioase, atât pentru present cât şi pentru viitor. Tot progresul moral şi material ce am sevêrşit într'un scurt timp atât pe terenul politic militar şi chiar material, nu pot da decât resultate negative pentru Români; dacă nu vom stabilì o programă economică, care sĕ facă ca toate avantagele ce decurg din progres sĕ profite şi Românilor. Am luptat continuu şi cu succes, am vĕrsat sângele nostru cu glorie, am dobândit independenţa şi un loc onorabil în concertul european, am creat instituţiuni politice, liberale, am desrobit ţiganii, am desfiinţat claca, am împroprietărit ţĕranii, am făcut instituţiuni de credite fonciare rurale şi urbane, banca naţională, societăţi de asigurare, credite agricole, căi de comunicaţie şi atâtea alte instituţiuni menite a da un avênt puternic desvoltărei economice ale ţĕrei; dar sĕ ne întrebăm, din toate aceste bine faceri unde este Românul? Dacă ne vom întreba, unde sûnt comersanţii români de odinioară? Acea falangă de comercianţi români cari în timpurile trecute, fără mijloace de comunicaţiune, străbăteau centrurile Europei şi treceau peste legendara Lipsca, pentru a aprovisiona comerciul ţĕrei. Dacă vom întreba unde sûnt artisanii, meseriaşii români, cari îndestulau ţara cu produsul muncei lor, şi întreţinerea viaţa naţională?
>
> Cât pentru ţĕrani i găsim străluciţi la Plevna..... ear în ţeara lor în miserie.
>
> A căuta causa acestei decăderi economice la Români şi a căuta mijloacele prin

care sĕ ajungem a ridica și îmbunătăți această stare, eacă misiunea Congresului.

Principalele cause de decădere economică sûnt:

Starea precară în care se afla țeara noastră în timpii nefasti înainte de 1821, și de atunci până la proclamarea regatului epocă destul de îndelungată, unde toți Românii, dela mic până la mare, aveau unica preocupare, și își întrebuințau toate forțele lor vitale, morale și materiale, pentru întemeerea și consolidarea edificiului național al Statului Român, o epocă destul de lûngă în care fatalminte a trebuit sĕ fie negligiate toate cestiunile economice. Străinii în țara noastră, liberi de preocupațiuni politice, ne avênd a face nici un sacrificiu pentru dênsa au găsit un teren liber pentru a și concerta toate forțele lor intru a cuceri din ce în ce mai mult terenul economic, pe când Românul își perdea avutul și viața, lăsa în năpustire holdele sale și făcea beilici armatelor, străinii își cultivau interesele particulare înainte ca țeara preocupată de alte cestiuni de ordine mai inalte, sĕ poată ași întoarce vederile asupra intereselor materiale și sĕ le îngrădească cu legi protectoare; a venit o invasiune întreagă de esploatatori care fără consciință și fără frêu, au profitat și au abusat de această situațiune până a ajunge aproape deplini stăpâni pe terêmul economic.

Intr'o asemenea situațiune, ori-ce lege și ori ce instituțiuni economice se vor face, putem fi siguri (și asemenea probe le avem în fața noastră), că ele nu vor profita decât străinilor. Este dar de o urgență mare de a ne întoarce privirile și a desvĕlì activitatea asupra părței economice și sĕ ne convingem, că ori-ce minut de întârḑiere de a ne pune pe lucru, face sĕ se grămădească vàlurile cotropitoare, și mai dificilă risipirea lor.

De cât-va timp mai multe mișcări economice s'au făcut în țeară, dar ele neavênd o unitate de acțiune, mare parte dintr'ênsele n'au dat resultatele dorite. Aceasta nu putea eșì decât dintr'o întrunire mare, compusă din representanții tuturor ramurilor de activitate din țeară și din toate localitățile ei; învestiți de acest mandat, dlor aveți salutară misiune astăḑi de a pune basele unui sistem Economic Român, după care toți în unire se lucrăm pentru a scăpa barca amenințată din valurile contropitoare. Bine voiți dar, dlor, a alege un birou provisoriu pentru a procede la lucrări.

Președintele societății „Concordia Română“, C. Porumbaru.

Președintele „Clubului Comercianților și Meseriașilor români din Iași“, Păun.

Discursul dlui președinte a fost mult aplaudat.

În urmă d. C. Arion, membru al curții de compturi, a fost aclamat ca președinte provisoriu; s'a dat cetire unui mare numĕr de telegrame, care salută întrunirea congresului și, prin aclamare, s'au ales d. C. Porumbaru președinte, d. Păun, vice-președinte și d-nii Kirilov și Filip Xenopol, secretari ai biroului.

Prima ședință s'a încheeat prin împărțirea membrilor congresului în 5 secțiuni: industrială, comercială, agricolă, financiară și de mine.

Eri, Luni la 8 oare dimineața s'au întrunit secțiunile.

Lucrarea dar a început de eri.

E îmbucurător a vedea un numĕr atât de însemnat de bărbați din mai toate colțurile țĕrii, întruniți în scopul de a lucra în unire pentru emanciparea economică a țĕrii.

„Rom.“

Varietăți.

* (Dar). Majestatea c. și reg. apost. s'a îndurat pregrațios a dăruì comunei gr. or. din Răchita pentru zidirea scoalei 100 fl.

* *(Reuniunea femeilor române din Sibiiu).* Convocare. În sensul §. 13 din statute se convoacă prin aceasta a IV adunare generală ordinară a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu pe ḑiua de duminecă 29 Octomvre a. c. stilul nou după ameaḑi la 3 oare în localul casinei române (strada măcelarilor, edificiul „Albinei“), la care Onor. membrii ai reuniunei sûnt rugați a participa.

Sibiiu 21 Octomvre 1882.

Maria Cosma m. p.,
președinta reuniunei.

* (Constituire.) Societatea literară „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta 'și-a ales comitetul pe anul scolastic 1882/3 cu unanimitate în următoriul mod: președinte, dl George Sêrb advocat și deputat dietal; vice-președinte, George Ilea jurist; secretar, Demetriu Horvat ascultător de filosofie; notar, Sever Bocșan jurist și Elia Precupașiu asc. de filos; cassariu, Emiliu Butian jurist; controlor, Marcel Vlad jurist; bibliotecariu, Alesandru Coca jurist.

* (Vênătoare oficioasă în cercul Iaadului, comitatul Bistrița-Năsĕud.) Fearele sĕlbatice, lupii și urșii au făcut multe daune poporațiunei de pre valea Borgoului cu deosebire în vara deja trecută. Urșii, ceea ce de multe nu s'a pomenit în aceste ținuturi au scoborît până în nemijlocită apropriere de sate, făcênd daune considerabile, în vitele bietilor economii. Din aceasta causă comunele: Borgo-Prund, Borgo-Bisrtița, Borgo-Mureșeni, Borgo-Tiha și Borgo-Luseni s'au rugat prin pretorul concernente de comitele suprem, ca acesta cu concesiunea ministrului de interne, sĕ dispună pentru apărarea de amentitele feare o vênătoare oficioasă. Obținênd numitele comune atare concesiune, vênătoarea oficioasă s'a și început în 16 și a durat până în 23 Octomvre n. a. c. adecă 8 ḑile. Cătră finea vênătoarei adecă în ḑilele de 21, 22, și 23 Octomvre a. c. pre hotarul de cătră meaḑăḑi a comunei Borgo-Bistrița și Borgo-Prund au omorît vênătorii prinpușcături 7 urș imari.

În timpul din 16—20 Octomvre abia au omorit vênătorii un lup și o vulpe.

Dacă această vênătoare ar fi constat din 200—300 bărbați, precum s'a fost dispus, negreșit că și fearele vênate ar fi fost mult mai multe.

Mare zel și multă energie a desvoltat în această vênătoare Dl pretor din Iaad Godofroa Cuales, ca conducător al vênătoarei. Onoare atât acestuia cât și vênătorilor iscusiți, cari în tot decursul vênătoarei, nu au părăsit pre conducătorul lor.

* (Stefan cel Mare supus la tacse) Mai acum câte-va sĕptămâni sosind la gară statua lui Stefan cel Mare a doua ḑi a trebuit ca de aci sĕ o ia și sĕ o ducă în piața Palatului, unde este locul destinat a se așeḑa. Trecênd Statua pe la bariere cu toate dependențele ei, barierul opresce caii și cere a i se plăti tacsa jugăritului.

— Dar d-le, este Stefan cel Mare, ḑise indignat insărcinatul cu transportarea statuei.

Ce-mi pasă mie, adause barierul, măcar să fie și D-ḑeu, așa am ordin dela Primărie.

Însărcinatul cu transportarea statuei, numai ḑise nimic și scoțênd un bilet ipotecar de 10 franci plătì tacsa jugăritului, după care apoi zelosul barier, tăind biletele de tacse dintr'o condică le lipì pe statua marelui Domn Stefan cel mare, permițêndui numai astfel întrarea în oraș!

Sermanul Stefan cel Mare, s'a mai gândit oare că va venì un timp, cândva fi el supus a plătì tacsa jugăritului, întrând în capitala sa Municipium Iasiorum? „Perdaful“.

* (Himen.) Dl Amos Nicolae Tulea din Halmagiu, învĕțător la scoala confesională din Spata, și-a încredințat pe Dșoara Sidonia Frențiu din Lugoj, cu care se va cununa în 7/19 Noemvre a. c.

* (Cununie și ospĕț de surdo-muți.) În ḑiarele maghiare cetim că la Vesprim în ḑilele aceste a avut loc o cununie cu totul estraordinară. Mirele și mireasa surdo-muți. Mirele, Petru Achimovici, care a fost un timp și redactor al *foaiei Surdo-muților* este acum tipograf; mireasa, una dintre fetele cele mai frumoase și mai plăcute ale Vesprimului se chiamă Maria Schuster. Preotul a cetit înainte-le formula cununiei și apoi au ținut-o înaintea ochilor mirilor. Aceștia au cetit-o pronunțând cu deosebire cuvintele „jur“ și „iubesc“ așa de respicat încât le au înțeles toți cei ce erau de față la solemnitate. După cununie au urmat un prânḑ familiar, la care au luat parte mai toți surdo-muții din cetate. Nunul, Zoltan Véghelyi, de asemenea surdo-mut, a toastat aproape un pătrariu de oară prin semne. Toastul, se ḑice, a făcut impresiune deosebită asupra societății surdo-mute. Conversațiunea, ca și toastul, numai prin semne, se înțelege că petrecerea a fost fără de nici un sgomot.

* (Unde nu sûnt Jidovi). Solgăbirĕul dela Biserica-albă au respuns vice-comitelui din Timișoara că în cercul sĕu nu se află nici un Jidov și de aceea acolo nu e de lipsă emisul ministerial prin care se opresc escesele contra Jidovilor.

* (Vița de vie) înflorită și cu rod acum în toamnă s'a veḑut într'o gradină de aici din Sibiiu.

* (Fragi noue,) ne spun ḑiare dela Viena s'au vĕḑut acolo aduse de pe câmpiîle din giurul Vienei.

* (Frig enorm și zăpadă) se anunță din părțile Galiției resăritene. In cercurile Podhajcz și Milna au murit patru oameni de frig.

* *(Calendarul pentru toți)* a eșit de sub tipar și se află de vênḑare pe prețul de *duoi lei n.* la toate librăriile din capitala României și districte.

Comandele sûnt a se adresa dlui Leon Alcalay, librar s'au H. Wartha în Bucuresci. Revênḑĕtorilor se acoardă un rabat însemnat.

Calendarul pentru toți e illustrat cu 7 portrete ale bărbaților celebrii. Conversa în csilografie și cuprinde o materie literară prosă și poesii foarte alese, variată și interesantă.

Bursa de Viena și Pesta

Din 26 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 20	119.10
Renta de aur ung. de 4%	86.80	86.90
Renta ung. de hârtie	85.90	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.75	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.80	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.75	99.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	97.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 50 96.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97.70 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97 75
Sorți ungurescì cu premii	117.25	117.25
Sorți de regularea Tisei	108 50	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77 25	77 30
Renta de aur austriacă	95.45	95.25
Sorți de stat dela 1860	131.25	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	832.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	294 50	294.—
Acțiuni de credit austr.	304.25	304.30
London (pe polița de trei luni)	119.20	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.46½	9.47
100 marce nemțesci	58.35	58.30

Nr. 252. [274] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala poporală gr. or, din Uleșiu, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs până la 28 Octomvre a. c. v.

Emolumentele sûnt 150 fl. v. a. Cuartir liber, 3 orgii, din care este a se încălḑì și scoala.

Suplicanții vor avea a-și așterne petițiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasada în 13 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppesb.

Nr. 243 [270] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante două posturi de învĕțători la scoala confesională gr. or. din comuna Beclean se escrie concurs cu terminul până la 24 Octomvre a. c. st. v. în care ḑi va fi și alegerea.

1. Emolumentele cu postul învĕțătoriului secundar sûnt: 160 fl. v. a. care se va solvì în 4 rate, cuartir liber în edificiul scoalei, cum și 15 fl. pentru lemne de foc.

2. Pentru postul învĕțătorului primar 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei și 15 fl. pentru lemne de foc.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'și așterne suplicile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la 24 Octomvre st. v. la oficiul protopresbiteral al Făgărașului.

Beclean în 22 August 1882.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Ioan Bursan m. p.,
paroch și pręsed. comit. parochial.

Nr 40. [271] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători I și al II la scoala confesională gr. or. în comuna Vinerea protopresbiteratul Oreștiei se escrie a doua oară concurs până în 24 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt; pentru postul de învĕțătoriu I salariu ficsat 250 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, și lemne de încalḑit. Pentru postul de învĕțătoriu al II salariu ficsat 155 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni sûnt avisați ași trimete concursele instruite cu toate documentele prescrise de regulamentele vigente subscrisului comitet parochial până inclusive 24 Octomvre a. c.

Vinerea în 4 Octomvre 1882.

Comitetul parochial.

Teodor Herlea m. p.
președinte.

Nr. 249 [273] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător la scoala populară confesională gr. or. din M. Bretea protopresbiteratul Iliei cu terminul până la 17 Octomvre a. c. st. v. când va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. În bani gata salariu anual 80 fl. v. a.
2. În bucate 60 ferdele cucuruz a 16 cupe în boambe.
3. lemne 3 orgii, din care este a se încălḑì și scoala.
4. Grădină de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenții sĕ aibă cunoscință și despre limba maghiară sĕ și fie cântăreți buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada 5 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
admstr. ppresbiteral.

Nr. 392 [272] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea următoarelor stațiuni învĕțătoresci în protopresbiteratul Brașovului II.

1. Doberlĕu, cu salariu anual 413 fl. computându-se şi emolumentele cantorali.

2. Apaţa cu salariu de 125 fl. şi anume în bani gata 60 fl., în alte beneficii 65 fl.

Concurenţii au sĕ arete şi cunoscinţa limbei maghiare. Cererile instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se aşterne până în 21 Octomvre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Braşov 8 Octomvre. 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

CONCURS. [268] 3—3

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărieri, clopotar, compactor şi brutar, se publică concurs.

Suplicile pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 25 Noemvrie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani.

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilulul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheiat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin douĕḑeci de ḑile.

Braşov, 4/16 Octomvre 1882.

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

B. Baiulescu m. p., preşed. **I. Bozoceanu** m. p., not.

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1. câștig principal bani gata floreni 50.000

2. câștig principal bani gata floreni 20.000

3. câștig principal bani gata floreni 10.000.

Mai departe
1 a fl. 10,000 — 4 a fl. 5000 — 5 a fl. 3000 — 15 a fl. 1000 — 30 a fl. 500 — 50 a fl. 300 — 50 a fl. 200 — 100 a fl. 100 — 200 a fl. 50 — 542 a fl. 25, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alți mulți nimeritori secundari în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Prețul unei sorți **50** cruceri.

Comande pe lûngă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărțemêntul Esposițiunei Triestine
[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 5—6

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 7—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

---

[274] 2—3

Memorialul

partidei naționale române

compus din însărcinarea conferenței din Maiu 1881 a representanților alegĕtorilor români a apărut în limba maghiară română și germână, fie-care în edițiune separată și se poate procura **dela librăria tipografiei archidiecesane în Sibiiu** cu prețul de **1 fl.** (și 5 cr. pentru portul postal).

Librăriilor se acoardă prelângă solvirea comptantă provisiune de 20%

Colectanţii primesc după 10 esemplare unul grătuit.

Comandele în detaiu se pot face mai uşor prin asignaţiuni postale.

Librăria tipografiei archidiecesane.
Sibiiu, strada măcelarilor Nr. 37.

După Dḑeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invenţiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aşi puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţĕran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 3—7

Nr. 2358. — 1882. [269] 3—3

Esarêndare licitativă.

În 31 Octomvre călind. nou a. c. înainte de ameaḑi la **9 oare** se va esarênda pe calea licitaţiunei publice în **cancelaria preturei centrali regalul morii** şi al **cârcĭumei, comunei Bungard** pre timpul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1888.**

La această licitaţiune publică pot participa numai acei interesaţi, cari la începutul acestui act vor depune înaintea comisiunei 10% din preţul morei de **1500 fl.** şi al cărcĭumei **800 fl.** ca vadiu în bani gata ori în hârtii de preţ. Condiţiunile speciali se pot vedea atât în cancelaria preturei centrali cât şi a comunei Bungard.

Sibiiu în 23 Octomvre 1882.

Dela pretura centrală.

Branisce m. p.

---

[275] 1—3

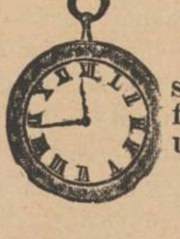

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

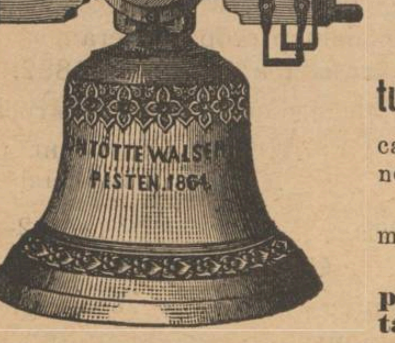

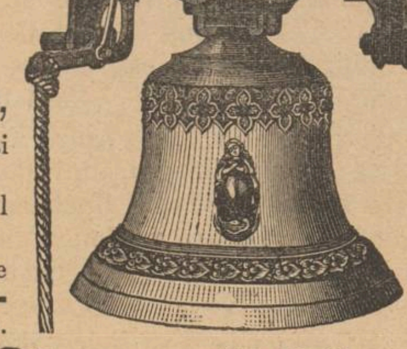

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e proveḑiută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☚

(232) 16—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 122. Sibiiu, Marți 19|31 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 Octomvre.

Între proiectele, care s'au dat delegațiunei unguresci până acum, se află și respunsul la unele resoluțiuni ale delegațiunei acesteia, votate încă în anul trecut. Resoluțiunei, care privesce înființarea unei academii militare în Ungaria, i s'a dat din partea administrațiunei militare respunsul următor:

„Lipsă de a se înființa o academie militară nu este nici acum nici în timpul cel mai de aproape. Cu toate aceste ministeriul comun de resboiu, satisfăcênd dorinței delegațiunei a elaborat o programă, după care ar avè a se înființa și organisa un astfel de institut. La proiectul acesta a trebuit sĕ se ia în considerațiune punctul de vedere al sciinței, cum este el astăḑi, tot așa și recerințele pedagogice și sanitare. De basă la preliminarul de spese s'a luat o academie militară după formularul academiei dela Wiener-Neustadt. Statul efectiv ar fi 200 de elevi, reședința academiei în Budapesta. Înființându-se academia trebue avut în vedere și o clădire nouă, care ar costa 1,828,330 fl. Arangiarea la început ar costa 318,800 fl., așa că acum ar trebuì spre acest sfêrșit 2,147.130 fl. Înființându se academia bugetul de resboiu ar trebuì sĕ se sporiască cu 180,000 fl. pe an. În preliminariul acesta nu s'a socotit acuirarea solului, pe care ar trebuì sĕ se clădească academia militară.“

Despre raportul dintre monarchia austro-ungară și principatul muntenegrean se scrie dela Cetinie lui „P. Ll“ că principele muntenegrean căletoresce prin districtele, unde se află internați insurgenți fugiți și că căletoria aceasta este o demonstrațiune contra monarchiei austro-ungurescì. Scopul acestei călătorii demonstrative după „P. Ll.“ ar fi mai departe a a comunica căpeteniilor insurgenților intențiunile țarului și panslaviștilor ruși și la dorința espresă a țarului a le da voe sĕ umble nejigniți pe teritoriul principatului, unde le place, și în sfêrșit a le vestì că li se vor restituì armele, care li s'au luat, când au trecut preste fruntariile muntenegrene. „P. Ll.“ spune mai încolo că principele a publicat în foaia sa un conspect despre spesele avute cu cordonul din timpul insurecțiunei în Erțegovina și cu cei internați, numai pentru ca sĕ pună la dispozițiunea diplomației rusesci material, din care sĕ se poată vedè numĕrul emigranților. Principele ceruse sumele atinse mai sus dela ministrul austro-ung. Kálnoky; dar după ce a primit respuns negativ, s'a îndreptat cu cererea către țarul rusesc și acesta ia și dat banii ceruți din cassa sa privată. Corespondentul esprimă temerea, că internații eară vor trece în Erțegovina spre a înmulțì numĕrul insurgenților.

Din Francia vin sciri cari însuflă grige. Clericali și socialiști se întrec în esploatarea credulității lucrătorilor. Guvernul republican se ḑice că a dat de urma isvorului simptoamelor de anarchie din ḑilele din urmă în diverse părți a le țerei. Guvernul puse la cale și o perchizițiune și judecare a celor culpabili încât a putut pune mâna pe dênșii. Dar soții lor liberi au amenințat prin epistole pe magistrați, și atât magistrații cât și jurii n'au mai voit sĕ continue pertractarea judecătorească. Se ḑice că Bonapartiștii declară că contează la o revoluțiune socială, care le va da ocasiune a salva de nou societatea.

În Germania, la alegerile în dieta prusiană au învins conservativii. Semn că politica economică a lui Bismarck are mulți aderenți în popor.

Comisiunea dunăreană se va intruni la ședințe ḑilele cele mai de aproape. Barère a plecat dela Paris, ca sĕ poată fi de față la deschiderea sesiunii.

Din dieta Croației.

În septămâna trecută deputatul David Starcsevics a dat prilegiu la o nouă ședință sgomotoasă. Scandalul ar fi luat dimensiuni mari, dacă vice-presidentul dietei Hrvat nu ar fi detras din vreme cuvêntul deputatului Starcsevics, care venise la ședință cu un convolut de cărți și scrisori, ca sĕ dovedească cu ele cum guvernul a „trădat patria croată.“

Deputatul Miskatovics a dat espresiune convingerei, că scandalurile provocate de opozițiune în dietă nu fac țerei onoare și de aceea doresce, sĕ se aducă lege, prin care scandalurile în dietă sĕ fie imposibile. Față cu discursul deputatului Folgenovics din altă ședință, Miskatovics susține că pentru Croația nu e nici o rușine, dacă Zsivkovics, capul de secțiune, în congresul sêrbesc, a atras atențiunea alegĕtorilor, cu ocasiunea alegerei de patriarch, asupra unui Sêrb, care înaintea Sêrbilor a avut mai puțină trecere ca inaintea guvernului unguresc.

Miskatovics desvoaltă mai departe raportul Croației, către Ungaria, și ḑice că la 1527 dieta din Cetinie numai de aceea a ales rege pe Ferdinand, fiindcă acesta avea drept la coroana Ungariei. Pe lângă aceasta Petru Zrinsky, banul, marele bărbat al opozițiunei, a numit Ungaria scumpa sa patrie. Oare strămoșii nostri continuă Miskatovics și-au iubit mai puțin patria? Oare trădare de patrie este, când un popor oare care, dacă nu poate esista el de sine, se raḑimă de altul mai puternic, pentrucă în chipul acesta sĕ se poată întărì și sĕ 'și poată organisa afacerile sale interne? Dacă nisuesce, ca consolidându-se materialicesce sĕ devină un centru pentru popoarele surori de aceeași gintă? Din considerațiunile aceste recomandă primirea proiectului de lege.

David Starcsevics roagă dieta în numele minței sănătoase și în numele demnitățeі casei sĕ fie ascultat. Amintesce apoi de una din broșurile lui Voncsina, în care numesce bandă de lotri pe acei, ce doresc a fi în legătură cu Ungaria. „Voncsina — continuă Starcsevics — v'au caracterisat bine! Numai pagubă că s'a amestecat și el în banda de lotri. În cele din urmă de aceasta nu mĕ mir. Pentru mine însĕ este ceva suprinḑĕtor, cum s'a putut întêmpla ca un bărbat ca contele Pejacsevics sĕ se pună în fruntea unei astfel de bande de lotri și de miserabili (Sgomot mare. Din galerii se aud strigări: Sĕ trăească.)

Presidentul atrage atențiunea deputatului că trebue sĕ se esprime mai cuviincios, căci altcum va fi silit a propune sĕ i se detragă cuvêntul. Starcsevics: Ceea ce ḑic e tipărit în broșură. Pentru ce n'ați confiscat broșura? După aceasta amintesce de o conversațiune din broșura lui Macanec, după care Voncsina, când i s'a cerut bani pentru un redactor bolnav croat, a ḑis: „Crepare-ar!“ (La ordine La ordine!)

Presidentul: Propun sĕ se detragă deputatului Starcsevics cuvêntul.

Starcsevics continuă discursul seu în sgomot, gesticulând cu mânile (Întors spre majoritate) Vedeți că Voncsina v'a caracterizat bine (Către president): Nici Dta nu ești mai bun decât ceilalți!

Majoritatea primesce propunerea presidentului și lui Starcsevics i se detrage cuvêntul.

Schramm esprimă părerea sa de reu că opozițiunea provoacă scandaluri. Suspectarea cu reacțiunea, cu tradarea și cu alte de feliul acesta și au perdut tot prețul.

Vojnovics, cu provocare la situațiunea nefericită a țĕrei, nu așteaptă nici un bine dela legea proiectată și nu o primesce.

Desbaterea mai departe asupra proectului se amână pe altă ședință.

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Dar opiniunea publică nu se mulțămì cu atâta, ea nu voia sĕ creaḑă vre o minune, ci căută sĕ ispitească ce s'a întêmplat.

Sfântul scaun judecătoresc a arestat pe Barbara, și în închisorile suterane a supus-o la torturi, rupênd varga peste ea. Ea nu putù sĕ probeze, că n'a pregătit vrajuri, beuturi fermecătoare și altele de aceste, cari puteau sĕ fie folositoare, dar și stricăcioase; nu putu se probeze, că în timpul din urmă nimenea n'a dat de acele; numai aceea nu scia: cui? Fu condamnată la rug și numai pentru aceea nu se esecută sentența, căci se speră că prin tortura va da deslușiri.

Câți va oameni șopteau și despre bunica Berthaldei, despre care se scia că voia sĕ aibă pe Tassilo pentru nepoata sa. Dar dênsa era bogată și cu autoritate și nimene, nu cutează sĕ-și pună mâna pe ea.

Berthalda a fost în timpul din urmă atât de veselă, și în aceste ḑile purta un doliu atât de adânc, încât fu crutață de ori ce bănuială.

Mama Edithei nu era în stare sĕ dea un respuns cum se cade; ea părea cu totul smintită.

Raoul îndeplinì iubitei sale moarte servițiile din urmă; el nu se despărțì de lângă ea, până ce țĕrina se aridicà pe mormêntul ei. Atunci se culcà îmbrăcat în patul sĕu, atât de obosit încât nu se putea nici mișca. Un fel de amorțeală mută cuprinse trupul lui apĕsându-i și sufletul.

Suferințele vremii din urmă i păreau retrase la o depărtare nemăsurată. Gândia că dênsul este un grăuncior de pulvere într'un cerc mic, care se lărgesce devenind o arenă nemărginită, mai apoi se micesce cu încetul, spre a se lărgì și mai mult, și eară și eară, până în înfinit, până când în urmă dênsul adormì. Părea că a murit atât de liniscit zăcea acolo, cu ochii căḑuți în lăuntru, cu têmplele și fața ca de om bătrân. Resufla atât de lin, parcă voia se încete; nu-și redica mâna secată de pe inimă.

Nici atunci nu se desteptà, când noaptea adâncă ușa i se deschise încet și intrà o figură învĕlită, închiḑênd ușa după sine cu luare aminte.

Aceea puse pe pămênt o lampă mică; lumina acesteia fugì pe pămênt până la pat.

Atunci figura se apropià de pat desvĕlindu-se. Dar când zărì pe Raoul scoase un strigăt:

— Și tu ești mort!

Apoi căḑu în genunchi înaintea lui și acoperì cu sărutări mânilei aninate în jos.

El își deschise ochii și câteva secunde o privì cu ochi ficsați fără de a o recunoasce.

În sfêrșit el se trezì.

— Berthaldo! Tu aici? Noaptea? Ca un spirit fără linisce!

Nu venii la frate-meu, — rĕspunse ea cu glas adânc, care părea a venì dintr'un mormênt, — ci la preotul căci vreau sĕ mĕ mărturisesc.

Raoul se redicá pe dunga patului; fața lui obosită trădà o așteptare plină de spaimă.

Berthalda își puse mânile încleștate pe genunchii fratelui sĕu și-'și lăsà capul înclinat pe mâni mai multe minute.

Nu se putea auḑì alt ceva decât respirarea lor.

Raoul privì spre cruce, parcă voia să caute acolo puterea spre a suporta cele ce avea sĕ auḑă și-'și puse mâna pe pĕrul creț al surorei sale. Într'aceste el gândì la acel pĕr, care-l atinse încă în aceasta dimineață și care acuma zăcea sub pămênt, — dar nu tot! Nu căci o buclă se afla pe peptul lui, spre a se îngropa numai de odată cu el.

Atunci Berthalda își înălțà capul.

— Trebue sĕ fie! — începu ea. De ai sci ce-am făcut, nu m'ai atinge, atuncia m'ai respinge ca pe o fiеară veninoasă.

---

*) „Familia.“

Congresul Economic.

Avem prima şedinţă publică, după constituirea congresului. Până acum s'a lucrat, şi înainte şi după ameadi, cu o vrednică străduinţă, în secţiuni Ieşenii încep a sĕ interesa de ceea ce se petrece în mijlocul lor. Unele nume cunoscute lipsesc cu toate acestea: unde sûnt de. Vizanti, Drossu şi alte notabilităţi a le capitalei a doua?

Avem multe persoane distinse între noi. Vĕd pe dd. Hăşdĕu, Laurian Xenopol, Iacob Negruzzi etc. Nu mai pomenesc pe comitet. O menţiune onorabilă. Bĕtrânul Arion a fost astăzi neobosit în secţiunea industriei. S'au făcut atâtea propuneri! Trebuia răbdare ca sĕ se citească şi sĕ se asculte toate. Propunerea dlui Xenopol Al. în numele unui comisiuni ieşene, a fost cea mai însemnată: a îmbrăţişat reorganisarea noastră economică cu multă pricepere, pe toate terenele ce privesc industria A. crea scoalele de meserii, dar adevĕrate scoale. Ele se fie reservate numai pentru Români. A... Cetitorul sĕ mĕ ierte că mĕ opresc. In loja de lângă şcenă, câte-va cocoane şi un boier o taie în franţozesce. Sĕ fie române?

Membrii foarte mulţi astădi: peste trei sute.

Şedinţa se deschide; sûnt oarele 3½ Se citesce procesul verbal al şedinţei de eri.

Se citesc adrese nouĕ de aderare: dela d. Lupascu, Bucureşti, d. advocat Fusea, Ploeşti; dela d... Dimancea, d. Dr. Cantemir, Piatra; D. Ciolac Botoşani; Dr. Boianu, tot de acolo d. Stefănescu, Constanţa; d. Virgolici, Bĕrlad, dl Locuştean, Bucureşti.

D. Minovici ia cuvêntul, Timpul de lupte, de restrişte nu ne-au dat până acum pace, de a ne ocupa de organisarea noastră economică. În sfârşit generaţiune actuală e datoare sĕ înceapă lupta pentru emanciparea economică, precum generaţiunea bĕtrână a luptat pentru cea politică. Avem un popor blând, moral; avem un pământ mănos e vorba sĕ ţinem seamă de aceste elemente. E vorba de a stabilì un regim economic, care sĕ ne pue în posiţie de a trăì prin noi înşine. În acest scop ne trebue, întâiu se întoarcem în sistemul nostru de dări publice, egalitatea. Milionarul nu plătesce astădi mai mult de câr sĕracul. Străinul e într'o posiţiune mai avantagioasă. Sĕ despovărăm poprietatea rurală, căci despovărăm agricultura. În al doilea plan, vine industria. Sĕ nu uităm în această privire, că spre a ne crea o industrie, trebue sĕ creăm întâi o clasă de uvrieri. Acestei clase trebue sĕ 'i asigurăm o viaţă îndestulătoare, că alt-fel industria noastră va fi năpădită de evrei streini. D. Minovici termină făcênd urări de isbândă întâiului congres economic român.

D. Hăsdĕu*) ia cuvêntul între aplause.

Domnilor! Împregiurările numi vor permite a sta până la finea acestui congres. Profit dar de ocasiune pentru a dice şi eu un cuvênt, pentru a arunca şi eu un grăunte în această brazdă a viitorului nostru economic.

S'au terminat manevrele dela Bêrlad; s'a început o mişcare în Iaşi. Aci ca şi acolo preparaţiune pentru luptă. Acolo lupta cu sabia şi cu puşca; acì cu compasul şi cu cântarul. Acì ca şi acolo, ò luptă naţională: dorul Românului de a trăi prin sineşi.

Dar pentru a ajunge la acest măreţ act de maturitate, de viaţă individuală, de încredere în forţele noastre organice, a trebuit sĕ învĕţăm multe dela dascălii străini. Le mulţămim pentru învĕţătură. Mulţămim mai ântâiu vecinilor, cari ne-au îndemnat a pune mâna pe armă, câci peste asteptarea şi chiar peste dorinţa lor, ne au făcut sĕ arătăm lumii că nu ne batem mai rĕu de cât dênşii, dacă nu mai bine. Evreii, pe de altă parte conduceau comerciul român. De acum sĕ ne lase în pace. Drept mulţămită le remâne mângăerea de a fi înlocuiţi prin nisce urmaşi tot atât de destepţi, tot atât de ageri, dar cu mult mai... mai... mai cu puţine falimente. În scurt fie la resboiu fie în negoţ, ne-a sosit timpul de a fi stăpâni la noi a casă.

Se dicea altădată că Românul nu poate fi soldat. Acum se pretinde că el nu poate fi meseriaş sau negustor. Apoi de! o Griviţă am luat'o dela păgâni; vom mai lua dela păgâni şi pe cealaltă Griviţă. Sĕ vĕ spun o anecedoă. *Se non vera, e ben trovata.* Nisce precupeţi Evrei, plângându-se de băeţii Olteni veniţi acì sĕ le facă concurenţă, diceau cu supărare: „chinchirenţă, chinchirenţă, dar ce caută chiţitul la brâu!“ Ce caută? Sĕ trăiască Oltul! O naţiune e viuă numai atunci, când scie a învêrtì de o potrivă bine şi cumpăna şi cuţitul. Vîrtutea ostăşească trebuie sĕ meargă braţ la braţ cu spiritul industrial.

V'am spus la început, că acest congres mi amintesce manevrele dela Bêrlad. Ploile n'au permis acelor manevre a se desfăşura în toată splendoarea lor; dar a fost de ajuns o di, o singură di, pentru ca oaspeţii militari din ţĕrile cele mai civilisate sĕ admire mica oştire română, prevestindu-i un mare viitor. Nici acest congres nu poate sĕ dureze mult. Sĕ nu ne amăgim a crede că într'o di sau douĕ vom fi în stare a atinge măcar în treacât nenumĕratele probleme ce ne împresoară. Dar o di, dlor, o singură di ne ajunge ca sĕ punem piatra la înfiinţarea, în fie care district a câte un comitet pĕtruns de trebuinţele şi însufleţit de dorinţele noastre, toate comitetele lucrând apoi în cursul anului, culegênd observaţiuni şi esperienţe, adunând lumine pentru viitorul congres.

Terminând, îmi aduc aminte de o placută sarcină. Amicul mĕu, d. Aurelian, emimintele economist român al cărui loc ar trebui sĕ fie între fruntaşii acestui congres regretă că nu poate de cât sĕi trămiţă de departe urările sale, rugêndu-mĕ sĕ vĕ ofer din partei importanta lucrare intitulată; Cum se poate funda industria în România. O depun pe birou în trei esemplare.

Şi fiind-că vorbesc de un ministru, numele unui alt ministru vrênd-nevrênd îmi tresare în memoria. Pe când capitala Moldovei îmbrăţişează cu căldură pe micii Olteni cât de fericit ar fi acest congres dea vedea în sînul sĕu pe marele Oltean, a cărui inimă a rĕspuns tot-dea una cu entusiasm la ori ce cugetare românească!

Dar trebuie sĕ sfîrşesc, şi voiu sfîrşi anume prin douĕ învĕţăminte din istoria noastră naţională.

De câte ori un pericol comun a ameninţat România toţi Românii au fost uniţi, ei au reuşit tot-dea-una.

Aceste douĕ mari învĕţăminte istorice sĕ resumă într'un vechiu proverb românesc, un proverb puţin estetic, dar de o energie adevĕrat omerică. Ţĕranul nostru dice; „unde scuipă un singur om, se usucă, unde scuipă un sat întreg umblă moara.“ Noi ne plângem că moara românească numai umblă, copleşită de buruene evreesci; ei bine sĕ nu mai scuipăm unul câte unul, ci sĕ scuipe satul întreg.

D-na Zaharescu (Bucuresci) vorbesce în numele societ. „Furnica“. Membrele acestei societăţi vor căuta şi ele sĕ adauge un grăunte la întemeerea industriei naţionale. (Aplause). Ele vor avea în vedere industria casnică. O mişcare s'a început deja în acest sens, dela ţară la oraş, până la tron. Regina însaşi a schimbat haina de bal, cu haine naţionale (aplause). Progrese s'a făcut; M. S. Regina a înfiinţat scoala Elisabeta Doamna, unde nu se confecţionează de cât costume naţionale. Aceste însĕ nu erau de ajuns, trebuia un fond care sĕ ajute această mişcare. În acest scop s'a înfiinţat soc. „Furnica“. Ea a deschis un bazar în Bucureşti şi nu va face ca furnica din fabulă, care a lăsat pe bietul greer sĕ piară de foame, ci va înfiinţa noi bazaruri, incepênd cu Iaşii. Doamnele şi d-nii români pue-'şi umerii la înaintarea acestei opere măreţe (aplause nesfârşite.)

Dl Troteanu salută această întrunire a comercianţilor şi industriaşilor ca una din cele mai mari sĕrbători naţionale. Sĕ nu uităm în lupta începută, că instrucţia face pe om şi omul pământul. Ultimele d-sale cuvinte sûnt în fine pentru scoale. In ridicarea lor stă mântuirea noastră. Sĕ lucrăm cu toţii pe această cale, căci numai în acest chip putem scăpa de inimicii nostrii şi ai lumei întregi (Aplause). Sĕ dea Dumnedeu ca lucrarea acestui congres sĕ fie de bun augur. D-sa încheie cu sĕ trăiască MM. LL., Sĕ trăească România, şi... aici face o eroare de sigur nevinovată in loc a dice „trăiască amicii ei (ai României) dice: trăiască amicii mei. (Ilaritate urmată de aplause).

Nici un pĕcat!

D Xenopol. Pe d-sa l'a adus la acest congres instinctul progresului. Ne va lumina asupra acestui pericol. Munca agricolă e cea mai grea: pe ea şi a ales'o ţeara noastră ea e cea mai puţin resplătită. Cea mai uşoară şi mai bine compensată e a comerciantului. Noi lucrăm, cu sudori grele, pentru comersanţii străini, sûntem reduşi în starea de adi, a fi daţi Europei. Acesta e pericolul. De 5, 6 ani exportul nostru e mai mic de cât importul. Resultatul e, că proprietarul sĕ împrumută 'şi ipotecează moşia. Cui le impotecăm? Bancherilor cari sûnt străiin. Ne vindem ţeăra la streini, şi sĕ băgăm de samă, că cine perde economicesce o ţară, ò perde şi politicesce — Cuţitul ne-a ajuns la os; sûntem copleşiţi. Aceasta ne-a strâns astădi aici. (Aplause). Ne-am deprins cu o civilisaţiune falsă şi costisitoare. Mântuirea e în introducerea industriei şi comerţului.

Ceea ce nu poate câştiga prin agricultură poporul nostru trebue sĕ caute a putea căştiga prin aceste îndeletniciri. Cine ne-au desvĕţat de ele? Guvernele trecute, chinurile de boierie, ce se cumpărau cu câte doi trei galbeni: pe urmă a venit funcţionarismul. Unde este isvorul acestui rĕu? În scoalele noastre cele rele, improductive. Chiar şi din scoalele noastre de meserii, comerciale de agricultură incep sĕ rĕsară funcţionarii. Şi apoi care e nebunia cea mai mare? Că în scoalele comerţiale am primit şi străini şi i-am inveţat astfel cum sĕ ne speculeze. Într'o ţară de pensionari şi funcţionari, libertate insĕ nu poate fi. Doue pericole sûnt aşa dară; unul exterior, findcă ne vindem ţeara la străini spre a ne plăti datoriile şi altul intern, că neavênd o clasă de comersanţi şi industriaşi, suntem in pericol a ne perde drepturile politice.

D. dr. Garoflid vorbesce ca representant al Soc. Cooperative din Ploesci. Astădi se face — dice d-sa — a doua unire, unirea economică a ţĕrei noastre. Voinţa omului face tot. Sĕ perfecţionăm agricultura şi sĕ creăm acele industrii, cari sûnt legate de ea. Congresul nu trebue sĕ înfăţişeze o rămură singură ci pe toate. Sĕ ne adresăm şi guvernului şi sĕ i cerem sprijinul in intreprinderea începută. D Garoflid trece a supra justiţiei, şi se plânge că ea la noi e scumpă şi târdie. Sĕ rugăm pe guvern sĕ reducă taxele de timbru şì se împuţineze formalităţile. D. Garoflid vrea sĕ vorbească şi despre administraţie.... E întrerupt, căci a eşit din cercul lucrărilor congresului. O gură rea i propune sĕ strige: trăiască MM. LL. (Ilaritate). Vorbitorul se reservă dară eară'şi pe lângă industrie şi cere încă odată sĕ se desvolte întâiu cele impreunate cu agricultura. Le numĕră pe rênd şi lumea mai îmblânzită acum, îl aprobă.

D. R. Porumbaru: Un vuet de alarmă se aude în toate ţeara. A întrat în casa noastră un inimic, cu atât mai periculos cu cât lucreadă pe nesimţite. Avem, deja inceputuri de industrie. De ce nu infloresc însĕ? Find că se vĕd fără ajutoare în luptă cu străinii. Ce ne trebue dară O vastă societate, care sĕ ajute industria noastră (Aplause). Sĕ se facă pentru lucrătorii români premii şì remuneraţiuni. Îndustria mare are trebuinţă de protecţiune. Când vom incheia convenţiuni noue comerciale sĕ ţinem seamă de acest principiu. Un exemplu: Abia s'a făcut la Bacău începutul unei fabrici de hârtie, şi fabrica nemţească din Zernesci, ca sĕ'i facă concurenţă, a hotărit sĕ înfiinţeze în ţară la noi o singură maşină, care sĕ prefacă pasta de hârtie, preparată la Zernesci, în hârtie. Pasta are sĕ o treacă la noi ca articul brut, ocolind astfel vama, care ar trebuì sĕ o plătească pentru hârtie. D. ingin. Porumbar îşi esprimă in mijlocul aplauselor incredinţarea, că guvernul va impedeca o astfel de eludare a legei. Pentru ridicarea industriei minelor, vorbitorul cere elaborarea unei bune legi şi inlesniri de capitaluri. Sĕ ne unim cu toţii impregiurul aceluiaşi stindard, spre a scăpa ţeara de pericului în care se găsesce. (Aplause).

Sĕ pomenim şi de d. Creangă Umorul d-sale e cunoscut, şi cu umor a vorbit şi astă dată. Aţi venit sĕ ne vedeţi, dice d-sa. Ei bine, ne vedeţi; Iaşii sûnt jidoviţi! Romanul şi Bacăul jidoviţi. Neamţul şi Falticenii jidoviţi Ce mai aşteptăm? Dacă nu vom scăpa ţeara acum, nu vom mai avea ce sĕ lăsăm copiilor nostri. De aceea sĕ punem umĕr la umĕr, sĕ inceteze urile între noi, sĕ ascultăm de capii nostri ca cu toţi sĕ ne scăpăm moşia de lepra evreească.

D. Crăciun vorbesce cel din urmă. Între aplausele salei, care începe a se goli, d-sa pledează pentru înfiinţarea de societăţi de consumaţiune în toate oraşele, cum este deja una în Bacău, cari sĕ nu mai cumpere nimic decât dela Român.

Şedinţa se ridică pe la 11½.

„Naţ.“

---

*) Din „Românul“.

— Eu sûnt preot, dise Raoul.

— Sĕ vedi, Raoul, sûnt lucruri pe cari le putem suportá şi sûnt lucruri pe cari nu le putem suportà.

Raoul privì earăşì pe cruce, apoi spre biciul de tortură, care zăcea lângă ingenunchietoare şi spre petrile pe cari picura sângele sĕu şi pe cari dăcuse ca mort.

— Şi eu n'am putut suporta că Tassilo era al alteia şi nu al meu. Sĕ vedi Raoul tu nu scii ce este amorul —şi la vorbele aceste un suris ca şi o umbră trecù pe faţa lui, dar Berthalda nu-l vedù, — căci atuncia ai înţelege, că aceasta este o putere care învinge toate, care poate sĕ prepădiască inima, priceperea şi cugetele si care poate sĕ ne întunece. Va urma.)

Varietăţi.

* (Avansamentul din Noemvre în armata c. reg.) S'au denumit cu ocasiunea aceasta 17 generali majori, 40 colonel, 48 loccoloneli, 76 majori, 452 căpitani, 302 locot. superiori, 199 locotenenţi, afară de marina, de auditoriat, intendanţa, medici şi alte ramuri administrative militare.

Între acestia din lista câtă s'a publicat, găsim şi un român, pe colonelul denumit Teodor Seracin în reg. de inf. Nr. 43

* (Convocare.) Domnii membrii ai comitetului Reuniunei învĕţătoresci din districtul Sibiiului sûnt prin aceasta invitaţi la şedinţa, ce se va ţinè Vineri în 22 l. c. în locuinţa presidiului, uliţa crucei Nr. 16. Începutul precìs la 10 oare a. m. Obiectul: Actele aprobate ale adunărei generale

trecute şi esecutarea disposiţiunilor ei.. Curenţii.

Sibiiu în 18 Octomvre 1882

Presidiul Reuniunei învěţătorilor gr. or. din Districtul Sibiiului.

Simeon Popescu m. p.,

* (Învitare.) Adunarea generală anuală a despărţěmêntului III (Sibiiu) al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, ce se va ţinè în acest an — conform conclusului luat în adunarea generală din anul trecut — în comuna Porceşti se conchiamă prin aceasta pe Duminecă în 24 Octomvre (5 Noemvre) a. c., la care avem onoare a învita pe membrii acestui despărţěmênt şi pe toţi cei ce se interesează de cultura poporului român.

Sibiiu, din şedinţa comitetului despărţămêntului, ţinută în 29 Septemvre (11 Octomvre), 1882.

Dr. Il. Puşcariu m. p. *Dr. I. Crişan* m. p.,
directorul desp. III secret. subst.

* (Foc în păduri.) În ḑilele aceste nu mai puţin de cât patru focuri s'au putut vedè din loc, cum pustiesc pădurile: în munţii Orlatului, în muntele „Muma“ deasupra Cisnădiei şi Sadului, în munţii deasupra Porcescilor şi la poalele Surului. Paguba, nu poate fi neconsiderabilă cu deosebire în cele doue locuri mai ântâiu amintite. Regretăm astfeliu de pagube pentru că afară de capitalul ce se mistue în lemne, mai vin a se socotì şi consecuenţele pustiirei pădurilor, cari se manifestă în timp de ploi îndelungate şi în timp de potopuri. Înundările sûnt atunci mai funeste decât focul însuşi.

* (Foc.) Ni se spune că în Orlat a ars eri aproape doue uliţi întregi.

* (Segedinul în pericul.) Dela Segedin se telegrafează, că în vre'o câteva ḑile a crescut apa în Tisa unsprăḑece decimetri. Telegrama adauge mai departe că s'au luat mesurile cele mai serioase pentru asigurarea Segedinului.

* (Ape mari). Abia se începuse reparaturile la clădirile, drumurile de fer, drumurile de ţeară, stricate de apele din luna lui Septemvre in Tirolul de meadăḑi şi în Italia superioară, şi telegrame din Klagenfurt, Meran, Bolzano etc. vestesc pustiiri noue de ape.

* *(Patiţianae res).* În sfârşit, fiindcă am promis, trebue sě revenim şi asupra afacerei provocate de „Refrângerile“ dlui R. Patiţa, publicate în Nr. 105 al foaiei noastre la ordinul judecătoriei cercuale din loc. Dacă era în drept dl R. P. a pretinde dela noi publicarea refrângerilor sale, judece publicul. S'a publicat în foaia noastră mai întâiu o mulţămită publică. Dl află de lipsă a ataca mulţămita publică. La atacul acesta respunde atacata, care a fost subscris mulţămita publică, cu care noi am creḑut că în coloanele cele ânguste a le ḑiarului nostru lucrul poate fi încheiat. On judecătorie a fost de altă părere pe care noi, fiind convinşi că după lege provocatului, ear nu provocătorului, se dă dreptul de a rěspunde, cu tot *oficium non fallit* — nu o împărtăşim dar a cărei urmări ne silesc acum indirect a da loc unei duplici sub rubrica „loc deschis“. Dar cu aceasta noi declarăm odată pentru tot-deuna controversa încheiată şi dacă lucrul nu s'ar părea unei sau altei părţi lămurit de ajuns, sě ia refugiu la calea justiţiei.

* *(Ḑiarele din România) ear le primim neregulat. „Alegătorul“ nu ne mai vine dela 7 Septemvre a. c. Cu ḑiariul acesta, mai în tot anul, cam pe acelaşi timp, o păţim aşa, încât o reciprocitate neîntreruptă pare că este o imposibilitate. Celelalte ne vin cam a doua ḑi şi a treia ḑi, a une orea. două poste de o dată. Ne rugăm de toate on. Administraţiuni a cerceta după causele neregularităţii, care nouě ne aduce pagubă şi a le delătura.*

Mai nou.

Belgrad, 30 Octomvre n. Eri a demisionat cabinetul întreg, regele însě n'a primit demisiunea. Regele a chemat eri pe fostii ministri Ristici, Miloiecovici, ca sě se consulte cu dênşii asupra situaţiunei. Din aceasta s'a escat faima, că Ristici ar fi însărcinat cu compunerea unui cabinet nou, ceea ce însě nu s'a constatat.

Loc deschis *)

Mult Onorabile Dle Redactor! Dacă dl adv. Rubin Patiţa în „Refrângerile“ publicate la impunerea Judecătoriei din Sibiiu, în Nr. 105 a „Telegraf. român“ nu avea afabilitatea de a-mi imputa, că administrez fără controlă averea fondului Reuniunei femeilor române din Abrud, nice la uu cas nu aveam se-i mulţămesc pre aceasta cale, pentru cuvintele de adio, adresate mie în „refrângerile sâle. — De oare-ce însě atât On. publicului cetitoriu, cât şi celui din acest ţinut, sûnt datoare a da desluşiri în aceasta privinţă deoparte şi pre Dl Rubin Patiţa a l informa mai bine, de altă parte: Te rog Dle Redactor a-mi da în coloanele ḑiarului cel redigeţi, ultimul cuvênt în această afacere. —

Este neesactă afirmaţiunea Dlui adv. Patiţa că fondul Reuniunei noastre sě administrează de mine, şi încă fără controlă.

Numai puţin neesactă este şi afirmaţiunea, că cassiera, şi-ar fi dat demisiunea.

Raţiunile reuniunei noastre probează pre deplin, că Dna Anna Ivascu, cassiera Reuniunei, administrează averea, sau fondul acestei Reuniuni, tot această probează şi protocoalele Comitatului, că doamna Ana Ivascu nunumai nu şi-a dat dimisiunea, ci oficiul şi 'l poărta cu cea mai mare punctuositate şi acuraţeţă. —

Este şi mai neesactă afirmaţiunea de rea credinţă, că piatra auroasă dela baia „Concordia„ s'ar fi vêndut fără de licitaţiune Dlui Alesandru Danciu, va se ḑică în detrimentul Reuniunei. Spre combaterea acestei aserţiuni tendenţioase, 'mi iau voie a aclude aci ./· în origine, chiar protocolul de licitaţiune care sună astfeliu:

Prea Onorată Dnă Preşedintă! Conform îndrumărei primite spre a vinde piatra după un băeşu, votată de adunarea generală a societăţii „Concordia“ pre anul curente, în folosul fondului menit pentru înfiinţarea scoalei de fetiţe în Abrud, subscrisul a încercat că aceea sě o vênḑă cât s'a putea mai bine.

Făcênd cunoscută vênḑarea acelei petri, mi a oferat:

I. Ionuţ Nicolae	. . . .	200 fl.
II. Brădean Stefan	. . .	220 „
III. Macaveiu Macarie	. .	250 „
IV. Dl. adv. Alesandru Filip		260 „

adecă douě sute şaseḑeci de floreni val. austr., şi aflând acest ofert de mai avantagios, toată pìatra produsă şi producêndă până la finea anului curent, am dispus sě treacă în proprietatea oferentului Dn Alexandru Filip adv. în Abrud„ eară preţul aceleia ca 260 fl. v. a. am onoare a'l aclude, aci sub ./· spre mai departea competentă disposiţiune. —

Ve rog P. O. Dna preşedintă a primì espresiunea deosebitei mele stime. —

Bucium în 14 Octomvre 1882.

Alesandru Danciu
direct. fod. Concordia.

Acum cred că din actul present se va putea convinge, atât dl Patiţa despre contrarul şi neadevěrul afirmaţiunei sale, cât şi On. public cetitoriu despre starea adevěrată a lucrului.

Apoi ca atât Domnia-sa cât şi pricepětorul care i a suflat această afirmaţiune sě se convingă că acea piatră, s'a vêndut cât se poate de bine, mě provoc la toţi Onorabilii consoţi dela societatea „Concordia“, cât şi la conclusele aceleia, în sensul cărora piatra auroasă după un băeş, s'a vêndut pre anul 1881, numai cu 100 fl. v. a., şi nu cu 260 fl. v. a., după cum se vêndù piatra Reuniunei.

Este dară foarte necorectă procederea dlui Patiţa când se încearcă a înstrăina de către Reuniune această societate, căreia i-se poate atribui cel mai mare merit la ridicarea fondului Reuniunei, care astăḑi trece peste 2000 fl. v. a.

Te asigureḑ mai departe dle Patiţa, că publicul din jurul meu nici decum nu este terorisat, şi espus a fronturilor, după cum îţi place a mě învinuì, ci din contră întreg publicul căruia, ca şi mie îi zace la inimă numai înaintarea scopului Reuniunei, — şi aceasta nu este numai o mână de oameni, — cu puteri unite, şi cu inima curată în cea mai bună armonie, fac tot ce nu mai se poate, pentru ajungerea scopului; şi 'mi place a crede — fără a mě măgulì — că acel public nici odată nu s'a adresat la dibacea dtale peană, ca cu ajutorul judecătoriei sěi forţezi apărarea intereselor pe calea publicităţii. Încât privesce cealaltă grămadă de peatră, — spre scopul inventat de dta, — cred că ajunge a'ţi dechiara simplu, că ai născocit'o din vênturi.

Retăcind toate invectivele cu puţina manieră, şi nobilitate mie atribuite de către lăudatul dn Patiţa, nu pot ca sě nu 'i vădesc şi neadevěrul principal din următorul pasagiu „că până la adunarea sumiliţei de 45 fl.. nici un pas nu s'a făcut, pentru înfiinţarea unui atare fond, şi că scrisoarea reuniunei din Braşov este mai târḑie şi cu 10 ani după 1866“. Cât adevěr conţin cuvintele dlui Patiţa din acest pasagiu constată scriptul Onorabilei Reuniuni a femeilor române din Braşov, acì alăturat în orginal ·//. care sună astfel: Nr. 12 1866.

Cătră Onoratul Comitet filial al Reuniunei femeilor române din Abrud.

În şedinţa Comitetului R. f. r. din Braşov din 2 Martie a. c. s'a adus la cunoscinţă şi pertractare, decisiunile Onor. Comitet filial din Abrud, aduse în şedinţa sa din 26/1 1866.

Comitetul R. f. r. deaici, a primit cu viuă plăcere, înştiinţarea despre zeloasa ingrijire a spectabilului Comitet filial din Abrud pentru înfinţarea unei scoale de fetiţe în centrul „Munţilor apuseni“ ceea ce este în adevěr scopului reuniunei femeilor române, corespunḑětoriu. Încât pentru mijloacele din care se putea înfiinţa şi susţinea o asemenea sooală de fetiţe în Abrud, On. Comitet nu se dechiară nici într'un fel, ci face nu mai întrebarea la Comitetul de aici, ca poate fi sigur de ajutoriul promis pe anul 1867?

La aceasta comitetul în şedinţa menţionată au decis a se respunde etc. etc.

Braşiov în 7/19 Martie 1866.

Atanasia Datcu.
preşedinţa

Aşa cred, că aci numai lipsesce nici un comentariu, pentrucă Dl Patiţa este combătut destul de învederat şi predeplin, prin aceste documente originale şi neresturnavere. In fine dle. Patiţa sě nu te cuprinḑă nici o mirare dacă ca o femee debilă, în corespondinţele mele faţă de un advocat cum eşti dta, am avut cutezanţa de a mě folosì chiar şi de concipienţi.

Te asigurez însě că concipientele se află aci, şi pre timpul balului cu venitul de 45 fl. v. a. şi fii sigur că cunoscutul Dnìei tale informator, te-a indus în eroare, şi amendurora vi se poate atribui eroarea ce o comiteţi, poreclind de „venetici“ pre acei bărbaţi, cari de altmintrelea — fie ḑis intre noi — au multe de a repara, după atari semenatori de neghinĕ, din a caror şiruri nu se vede alt ceva, decât o invidie prea inţelenita, şi mult reutăcioasă.

Dar încă te asigurez dle advocat Patiţa, că cu toate calumniile dtale de felul acesta, născocite asupra-mi, ba de te vei incerca a arunca măcar şi cu petri in mine, nu mě vei putea a bate, dela calea ce mi'am propus, spre ajungerea scopului reuniunei noastre în folosul binelui de obşte.

Le am ḑis acestea, nu pentru a spala de pre mine afirmatul neadevěr, ci pentrucă Onor. public, cetitoriu sěşi poată da verdictul, la carele eu dìn partemi mě supun cu inima curată.

Anna Gall, preşed. reu.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

„Limes Dacicus“.*)

(Urmare.)

În Limite se pot deosebi patru pasagiuri, adecă 1 la Castelul dela Poiana 2. la Castelul dela Pogujor lângă poarta Meseşina, aşa numita Scoala; 3. la Propugnaculul duplu lângă Arsura (Nr. 10) şi 4, la turnul de pază dela Suvár (?) (Nr. 20) Celdintâiu era la îndoitura Limitei, adecă acolo, unde sě trage spre comit. Bihorului, un pasagiu însemnat spre ţeara locuită de de barbari şi verosimil şi staţia *portorii;* al doilea forma poarta cea de frunte, prin care partea provinciei de către apus şi meaḑă noapte avea relaţii comerciale cu regiunea *transvallum,* respective cu barbarii. Drumul acesta unia Dacia cu Panonia munteană şi verosimil chiar şi cu şanţul dela Csörsz (?), eară Scoala a fost staţiunea *portorii* a liniei acestei de comunicaţiune. Al treilea şi al patrulea pasagiu servia spre scopuri de mai puţină însemnătate. Strimtoarea văii dela Agrişi forma de asemenea la Borza un pasagiu al Limitei şi negreşit cercetările, care se vor face în viitor, vor scoate la lumină urmele castelului de acolo. Gurile riurilor Almaş şi Gaura lângă Castrul Tihěu au a fi socotite ca *Aditus* mai marì şi mai deschise.

Pe dinlăuntrul valului în diferite depărtări, dară tot în liniă paralelă, se aflau aşa numitele *Castra stativa* a căror şir forma basa strategică spre apărarea Limitei. Castrele aceste provedeau Propugnaculele valului cu custodia necesară, şi adecă aşa că garnisoana fie-cărui Castru da custodia Propugnaculelor situate mai aproape. Castrele aceste stative, care prin un drum stau în legătură unul cu altul, sûnt urmatoarele: 1. Castrul dela Bologa (Resculum), circa 3 Chilometri departe de Val, respective de Castelul dela Poiana; 2. Castrul dela Bazna $5^{1}/_{2}$; 3. Castrul dela Buciumulmic 4. Castrul dela Unguraş (Largiana scil. castra) $7^{3}/_{4}$ 5. Castrul dela Romita $7^{1}/_{2}$; 6. Castrul dela Mojgrád Zsákfalva (?) (Porolissum) $1^{1}/_{2}$, respective $3^{3}/_{4}$ şi în fine 7. Castrul dela Tihěu în Capul Valului $2^{1}/_{2}$ de Kilometri. Castrele pentru dificultăţi topice trebuia sě se facă ceva mai departe de Val, adecă sub coasta de către sud şi rěsărit a muntelui Meseş în valea dela Agrisi respective lângă riurile Crişului şi Almaşului. Pe culmile ânguste ale muntelui şi aşa nu era loc de Castrele aceste: afară de aceasta erau destul de aproape de Val. Strategul roman, care destinà locul Castrelor acestora, n'a gândit că are sě vie timpul, când sĕ se tragă la îndoială că nu sûnt făcute de Romani, fiindcă Castrele nu's situate aproape de Vall. Dacă privim mai bine muntele Meseşului vom vedea că altmintrea nici n'a putut procede. — Întăririle Porolissumului în capul Limitei de cătră apus şi ameaḑănoapte stau în legătură strictă cu el.

---

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta Redacţiunea nu ia responsabilitatea.
Red.

*) Reprod. din „H. Ztg“.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 28 Occtomvre 1882.
Buda: 67 61 47 38 25

Bursa de Viena și Pesta

Din 28 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 20	119.10
Renta de aur ung. de 4% . .	86.95	86 90
Renta ung. de hârtie	86.05	86 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.50	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.—	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 75	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale temeșiane .		98.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 75 96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane.		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.70 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97 75
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77 45	77 30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	837 —	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	297 50	296.50
Acţiuni de credit austr. . . .	307.75	306.60
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.15	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon.	9.46½	9.47
100 marce nemţesci	58.40	58 35

Nr. 280 [278] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Stîna se escrie concurs cu termin pănă la 30 Octomvre a. c. st. v pe lûngă următoarele emolumente:

1. În bani gata 80 fl. v. a.
2. În naturale 40 vici cu grăunţe.
3. 10 Punţi de slănină
4. Orgii de lemne 4 din cari se încălḑesce şi scoala.
5. Punţi de lumini 5.
6. Conţi de hârtie pentru cataloage 3.
7. Cuartir liber în scoală şi venit din grădina de pomărit, toate aceste computate în bani resultă suma de 143 fl.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt poftiţi a'şi aşterne suplicele înstruite după statutul organic subscrisului oficiu protopresbiteral în Fizes-Sentpetru cu atestat de cualificaţiune şi că sûnt versaţi şi în limba maghiară.

Stîna în 13 Octomvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
ppresb.

Nr. 365. [279] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Ştena cu terminul pănă la 1-a Noemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 80 fl. dela popor.
2. cuartir şi lemne de foc de ajuns.
3. dreptul pentru un rîmătoriu la ghinde.

Suplicanţii vor avea a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului.

Cohalm, 15 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr 40. [271] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători I şi al II la scoala confesională gr. or. în comuna Vinerea protopresbiteratul Oreştiei se escrie a doua oară concurs pănă în 24 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt; pentru postul de învĕţătoriu I salariu ficsat 250 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemne de încalḑit. Pentru postul de învĕţătoriu al II salariu ficsat 155 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni sûnt avisaţi aşi trimete concursele instruite cu toate documentele prescrise de regulamentele vigente subscrisului comitet parochial pănă inclusive 24 Octomvre a. c.

Vinerea în 4 Octomvre 1882.

Comitetul parochial.

Teodor Herlea m. p.
președinte.

Nr. 249 [273] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala populară confesională gr. or. din M. Bretea protopresbiteratul Iliei cu terminul pănă la 17 Octomvre a. c. st. v. când va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. În bani gata salariu anual 80 fl. v. a.
2. În bucate 60 ferdele cucuruz a 16 cupe în boambe.
3. lemne 3 orgii, din care este a se încălḑi şi scoala.
4. Grădină de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii sĕ aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară sĕ şi fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada 5 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p,
admstr. ppresbiteral.

Nr. 392 [272] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea următoarelor staţiuni învĕţătoresci în protopresbiteratul Braşovului II.

1. Dobĕrlĕu, cu salariu anual 413 fl. computându-se şi emolumentele cantorali.
2. Apaţa cu salariu de 125 fl. și anume în bani gata 60 fl., în alte beneficii 65 fl.

Concurenţii au sĕ arete şi cunoscinţa limbei maghiare. Cererile instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se aşterne pănă în 21 Octomvre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Braşov 8 Octomvre. 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

[274] 3—3

Memorialul
partidei naționale române

compus din însărcinarea conferenţei din Maiu 1881 a representanţilor alegĕtorilor români a apărut în limba maghiară română și germână, fie-care în ediţiune separată și se poate procura **dela librăria tipografiei archidiecesane în Sibiiu** cu preţul de **1 fl.** (și 5 cr. pentru portul postal).

Librăriilor se acoardă prelângă solvirea comptantă provisiune de 20%

Colectanţii primesc după 10 esemplare unul grătuit.

Comandele în detaiu se pot face mai ușor prin asignaţiuni postale.

Librăria tipografiei archidiecesane.
Sibiiu, strada măcelarilor Nr. 37.

Nr. 4512 civ. 1882 [276] 1—3

Publicaţiune.

Aduc la cunoscinţa publică că în locul inginerului, care a lucrat pănă acum în afacerea comasărei hotarului S. Sebeşului este a se alege alt inginer şi aşa pentru alegerea inginerului lucrător şi în legătură cu aceasta pentru pregătirea preliminariului de spese se pune terminul pe **6 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi în S. Sebeș.**

La aceste sûnt învitaţi toţi posesorii interesaţi cu adausul că absentarea unuia s'au altuia nu împedecă pertractarea.

Sibiiu în 26 Octomvre 1882. In numele tribunalului reg.

Ioan Vasarhely m. p.,
jude trib. reg. ca jude eemis.

A eșit de sub tipar și se află de vênḑare în toate librăriile:

CĂLINDARUL
BUNULUI ECONOM
pe anul comun 1883.

Întocmit de
D. Comșa și **Eugen Brote.**
Cu mai multe ilustraţiuni intercalate în tecst.

Anul VII.

Cuprinsul: Călindariul: ḑilele de preste an, chronologia, Pascălia, Anotimpurile, Sistemul planetar al soarelui, Umblarea timpului în decursul anului, Întunecimi, Sĕrbătorile schimbătoare și posturile. **Genealogia** tuturor caselor domnitoare din Europa cu deosebită considerare a casei habsburgice. **Târgurile:** conspectul complet al têrgurilor din Ardeal în rênd alfabetic și cronologic; têrgurile din Ungaria, din Bucovina și din România. — **POSTA: Posta de epistole,** de **mesagerie, corespondenţa telegrafică. Raportul între mĕsurile vechi și nouĕ. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate ţĕrile. SFĂTUITOR JURIDIC: Legea comuuală** (§. 1-62). **PARTEA ECONOMICĂ: Cultivarea fragilor** de Alexandru Ciura. Un șopron de bucate potrivit, (cu 2 ilustraţiuni). Tăvălicul și folosirea lui (cu 2 ilustraţiuni). Însemnarea oilor prin numerătoare, (cu 3 ilustraţiuni). Uscătoarea de poame pe vatră (cu 1 ilustraţiune). Un adunătoriu practic de fên (cu 2 ilustraţiuni). Despre sĕmênat. O scară cu roate (cu 1 ilustraţiune). Cât se seamănă pe 1 hectar. Timpul încolţirei și vegetaţiunei la diverse plânte agricole, Tabela despre mașinile mai însemnate agricole. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor și sĕmênţelor mai îndatinate. Cât timp poartă animalele agricole. **PARTEA BELETRISTICĂ: Povestea lui Stan Păţitul. Poesii. Glume** (cu 4 ilustraţiuni): **Inserate.**

Preţul 45 cr. sau 1 franc (leu).

[277] 1—3 **Editura tipografiei Josif Drotleff.**

Tragerea în 5 Ianuarie
a LOTERIEI ESPOSIŢIUNEI TRIESTINE.

1. câștig principal bani gata floreni 50.000
2. câștig principal bani gata floreni 20.000
3. câștig principal bani gata floreni 10.000.

Mai departe
1 a fl. 10,000 — 4 a fl. 5000 — 5 a fl. 3000 — 15 a fl. 1000 — 30 a fl. 500 — 50 a fl. 300 — 50 a fl. 200 — 100 a fl. 100 — 200 a fl. 50 — 542 a fl. 25, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alţi mulţi nimeritori secundari în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Preţul unei sorţi **50** cruceri.
Comande pe lûngă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la
Despărţemêntul Esposiţiunei Triestine
[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 6—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

ÖNTÖTTE WALSER
PESTEN.1864.

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani și e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☜

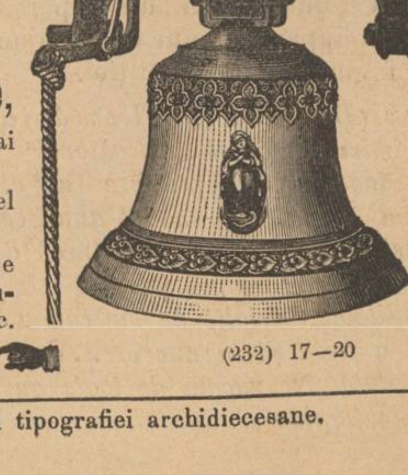

(232) 17—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.
Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123. Sibiiu, Joi 21 Octomvre (2 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4060 Pres.

În urma recercărei Escelenţiei Sale, domnului ministru regio-ungaric de culte şi instrucţiune publică din 20 Octobre nou a. c. Nr. pres. 1485 prin aceasta sûnt avisaţi toţi acei foşti oficiri de armată în serviţiu activ, cari actualminte se află aplicaţi la vre-un serviţiu public în archidiecesa transilvană: că décă voesc între condiţiuni favorabile a recurge pentru conferirea de nou a caracterului de oficir în statul personal al concediaţilor, ei 'şi pot trage în partea aceasta informaţiuni mai pe larg în cancelaria consistoriului archidiecesan.

Sibiiu, 20 Octobre, 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 Octomvre.

Şedinţele delegaţiunilor din anul acesta promit a fi interesante. După cât aflăm din diarele din Budapesta mai mulţi delegaţi sûnt gata a interpela pe ministrul de esterne Kálnoky în materii de politică esternă.

Lui „P. Ll.“ i se scrie dela Berlin că discursul presidentului delegaţiunei unguresci cu ocasiunea deschiderei delegaţiunei ar fi făcut sensaţiune în Petersburg. Presidentul a fost accentuat în discursul sĕu necesitatea de a se întărì monarchia austro-ungurească milităresce şi că nici un stat nu poate sta în privinţa aceasta cu mânile în sin. fără de a'şi lua mai târdiu pedeapsa.

Comisiunea militară din delegaţiunea ungurească a luat în consideraţiune respunsul ministrului de resboiu privitoriu la înfiinţarea unei academii militare pe teritoriul Ungariei. Comisiunea însĕ a însărcinat pe raportorul ei a se pune în înţelegere cu ministrul de rĕsboiu şi cu organele lui de specialitate şi a suplini bugetul cu suma de lipsă pentru clădirea unei academii. Comisiunea a luat cu plăcere spre scinţă datele din raportul ministrului de resboiu, privitoare la educaţiunea şi cualificaţiunea oficerilor şi şi-a esprimat mulţămirea sa că recunoscerea limbei germane nu va mai fi pedecă la primirea elevilor in clasele inferioare a le scoalelor reale militare şi că 40% de elevi vor primi instrucţiunea în limba maghiară. Comisiunea a dat mai departe espresiunea dorinţei ca uşurinţele amintite sĕ aibă valoare şi pentru tinerii cari doresc a fi primiţi în scoala de cadeţi.

Crisa ministerială din Belgrad, anunţată în numĕrul trecut, cu toate că regele Milan a respins demisiunea Cabinetului Pîrocianaţ, nu se mai poate ascunde. Ideea unei Serbii mari, susţinută de partida lui Ristici, este atrăgătoare pentru Serbi şi ministeriului actual sêrbesc i se fac împutări că se pune în calea acestei idei. Ristici cu ai sei caută aşi descide calea la guvern. El. în fruntea unei deputaţiuni a felicitat pe regele pentru norocoasă scăpare de atentat. Regele cu ocasiunea aceasta a esprimat dorinţa de a se fusiona partidele serbesci. Insĕ partida, după cum spune o telegramă mai din urmă dela Belgrad, nu vrea sĕ scie de fusiune, ci stăruesce in a combate guvernul actual. Stând astfel lucrurile guvernul are o posiţiune grea şi i va fi anevoioasă susţinerea sa la cârmă.

Un articol publicat de „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ care pare a venì din isvor diplomatic, regretă că prin articolii şi corespondenţele publicate de „Kölnische Zeitung“, s'a făcut sĕ se nască în Englitera o oare-care nemulţămire, de vreme ce se crede pe acolo că acest diar este inspirat de guvern. Această presupunere nu este întemeiată, şi scirile publicate au fost aflate de elementele nemulţămite din Berlin numai de pe la funcţionari. În Germania nu se petrec lucrurile ca în Englitera, unde nu se consideră ca o ruşine pentru un diar de a fi guvernamental, pe când în Germania diarele cred că este o cestiune de onoare de a urma o politică independentă chiar în afacerea esterioară. Mai nainte de încurcăturile egiptene, Englitera nu avea în Germania un mai bun amic ca pe guvern, şi tot astfel este şi astădi. În fruntea guvernului germân se află adi un bărbat de stat care, după cum s'a dovedit acum din nou din archive şi-a tras programa sa încă dela 1859 ce pe aceasta a urmat-o necontenit, neabătêndu se dela ea cu nici un chip, ori-care au fost partidele care au venit la guvernul, şi ne conducêndu-se decât de interesele ţĕrei. Aceste interese îl îndeamnă deci a trăi în relaţiuni amicale cu Englitera, de vreme ce Germania n'are nici un cuvênt de a se certa cu ea.

„Novoje Wremja“ primesce din Rusciuk o relaţiune interesantă asupra visitei de acolo a regelui Milan. Corespondentele citatului diar crede a fi observat la rege o neplăcere, o oare-care nelinisce, pe care nu putea sĕ o ascundă cu toate silinţele sale. La prândul de gală, dice relaţiunea, regele nu făcù nici pomeneală măcar în toastul seu despre Rusia, de şi oficierii superiori bulgari cari se aflau faţă erau esclusivaminte Ruşi. O manevrare a tinerei armate bulgare ar fi produs cea mai mare mirare asupra regelui Milan. La dejunul pe care oficierii de saperi îl deteră regelui, nu luară preferinţă parte decât oficerii de naţionalitate rusă şi ministrul Sobeleff se presintă in uniforma rusească, dar totuşi regele nu dise nici un cuvênt măcar despre armata rusească. Printre Ruşii de acolo ar fi domnind din astă causă o mare măhnire. Pentru aceasta dice corespondentul nu inculpă nimeni pe principele Alecsandru şi a fost dureros pentru el a vedea o asemenea purtare la oaspele seu. Regele Milan perde insĕ mult in ochii poporului rus din causa acestei despreţuiri a Rusiei.

„Glás Pravoslavlja“, organul mitropolitului Mihail, care a fost distituit, publică în ultimul sĕu numĕr a douespre-decea urmare a articolului: „Atentatul Austriei şi al Papei asupra Slavilor orientali“, şi încheiă furiosul seu articul cu aceste cuvinte:

Naţiunea serbă de dincoace şi de dincolo de Sava şi de Dunăre, nu poate sĕ 'şi găsească scăparea de cât în independenţa slavă, nu avem trebuinţă de nimeni, slavi-ortodocsi pot sĕ 'şi creeze singuri un frumos viitor. O alianţă independentă a Slavilor ortodocsi, supt egida împĕratului rus slav, este singura noastră scăpare şi singura graţie pentru un viitor mai frumos. Toate cele-lalte sûnt periculoase şi vătĕmătoare şi duc la o cale care ne conduce la mormêntul nostru. Pătrunşi de această scăpare care ne va aduce independenţa, trebue sĕ lucrăm din toate puterile noastre ca Austro-Ungaria să peară cât mai curênd.

„Deutsche Zeitung“ primesce din Cetinje o relaţiune asupra următorului fapt petrecut acolo:

În casa din nou construită pentru ambasada rusească se însărcină un austriac, anume Angelo, cu zugrăvirea ei, luând înainte o sumă de 600 florini. Când acesta îşi începú lucrările, ministrul preşedinte austro-ungar, baronul de Thömmel, chiamă pe zugrav la el şi 'l însarcină cu oare cari lucrări în casa consultatului austro ungar, pe care zugravul le esecută, fără sĕ fi terminat mai ântâiu lucrările dela ambasada rusească. Ambasadorul rus nu se afla pe atunci în Cetinje şi cu supravegherea lucrărilor era însărcinat cavasul ambasadei, Spiru Bjelika, un om cunoscut în tot Muntenegrul pentru îndrăsneala şi puterea sa. Acesta se duse pentru aceastǎ afacere la baronul Thömmel şi 'l întêlnì pe stradă însoţit fiind de voivodul Vukotici. Îl salută şi 'i declară că Angelo nu trebue sĕ lucreze la el (Thömmel) până când nu 'şi va termina lucrul la ambasada rusească. Ba-

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Raoul gândì la rugăciunea sa din noaptea aceea şi acuma ântâia oară simţì părere de rĕu gândind, că Dumnedeu numai pentru aceea l'a ascultat ca sĕ-l pedepsască.

— Tu nu sci, ce este aceea, dacă cuiva i se rumpe inima, — urmà dênsa, redicându-şi capul şi privindu-l un moment. În minutul acesta ei semĕnau estra ordinar.

— Tu eşti atât de curat şi nobil, Raoul; de tine toate pasiunile omeneşti sûnt aşa departe, că nici nu gândeşti, ce torturi infernale putem suferì.

— Gândesc, — şoptì Raoul.

— Omul par că se mistueşte în flacările ardênde, simte nebunia apropiânduse, care voeste sĕ-l apuce, până când scoate un ţipet de frică.

— Până când de frică se roagă lui Dumnedĕu, — adause Raoul.

— Ba, eu nu puteam sĕ me rog; căci aveam un cuget înfricoşat, pe care nu-l puteam duce în faţa lui Dumnedeu. Ah! credeam, că urĕsc pe Editha; cugetam, că l'a amăgit cu sărutările sale; gândeam, că triumfează asupra mea, căci mĕ sciam nemărginit de miserabilă; eram convinsă că dânsa nici pe jumĕtate nu l iubia aşa cum îl iubeam eu, şi aşa mĕ duse noaptea la Barbara şi-i cerui sfatul. Ea mi a dat sfat şi încă ceva care nu mi a ars măna până ce o dusei acasă, care nu m'a prepădit când o dusei în biserici, care n'a căpĕtat glas şi n'a strigat la cer, când am aşedat-o in locul ostiei. Raoul aceasta a fost ostia ce ai dat-o Edithei.

Raoul făcù o mişcare parcă voia s'o respingă, dar se străpânì şi 'şi închinà capul în mâni.

— Şi eu eram în biserică, s'o vĕd murind; căci me temeam, că n'ai luat ostia cea adevĕrată.

— Dumnedeule, — gemù Raoul.

— Şi nu simţeam nici o părere de rĕu. Steteam înapoia sa, când ea zăcea moartă în mânile tale şi nu simţeam nici o părere de rĕu. Vedui pe Tassilo desperând, şi nu simţeam nici o părere de reu, ci rideam. Dar apoi la noapte, îmi părù ca şi când moarta ar fi venit în odaia mea, ca şi când m'ar fi chemat, ca şi când m'ar fi ameninţat.

Berthalda se cutremurà, privì în giur de sine, cu aceeaşi mişcare plecată nainte, ca şi atunci în catedrală.

— Şi vedi, ce suferinţe de moarte simt eu de atunci, tu, curatul, nici nu poţi pricepe. Mĕ tem la lumină şi la intunerec, mĕ cutremur la fiecare sunet, de umbra mea, de susurul rochiei mele, de propria mea resuflare. Mĕ îngrozesc de crudimea călĕului, căci altfel m'aşi fi dus la judecător şi nu veniam la tine.

— S'a prins alta, spre a o duce in locul tĕu la lacul de perdare.

— Pentru aceea am venit aice. Mântuesce pe nevinovata! Spune că un biet suflet pĕcătos ti-a mărturisit faptul şi tu...

— Şi eu?

— Ah! — ţipà Berthalda, — nici odată, dar nici odată nu mĕ poţi ierta! Sûnt perdută pentru totdeauna.

— Cine are pe pământ putere sĕ ierte o faptă atât de grozavă? Credere-ai dacă ţi-aşi spune, că Dumnedeu te iartă? Nu eşti vrednică pentru ca soarele sĕ-ţi lumineze.

Berthalda cădu îndĕrĕt pe picioare şi se rădimà pe mânile-i încleştate înaintea sa pe pământ.

— Sciu, prea bine, sciu aceasta — dise ea; — ar fi trebuit sĕ mor! Dar, Raoul, m'am temut! Este grozav a suferì durerile morţii. Şi ce torturi s'ar fi născocit pentru mine! Dar e şi mai grozav a fi aruncată în iad, fără ca mai ântâiu sĕ fiu espiat.

— Şi tu mai voiesci sĕ umbli printre oameni? Cine va suferì apropiarea ta?

— O, nime, nime! M'am jurat că aceste vor fi cuvintele din urmă, ce am sĕ le rostesc; că aceasta va fi ronul Thömmel îi respunse că această pretensiune este neruşinată, la ceea ce Bjelika respunse:

---

*) „Familia“.

„Da am comis o neruşinare de a vorbì cu dta.“

Înfuriat de acest rĕspuns, baronul Thömmel replicà că va pune sĕ'l bată cu ciomagul. Atunci Bjelica 'şi plecà capul ḑicênd: „Domnule baron, lovestemĕ şi eu voiu numĕra!“ Baronul Thömmel întrerupse convorbirea, sĕ puse la ministrul preşedinte muntedegrean Bozo Petrovici şi 'i ceru arestarea lui Bjelica, căci la cas contrariu va întrerupe relaţiunile cu guvernul muntenegrean. D. Petrovici rĕspunse că nu poate aresta pe Bjelica, de vreme ce este supus rus. Cu toate acestea d-sea sĕ angagià a telegrafia vice-consulului rus din Ragusa, d. Paseka, pentru ca acesta, de vreme ce ambasadorele rus sĕ află în acest timp la Petersburg, sĕ vină la Cetinje spre a aplana afacerea. D. Thömmel nu sĕ arată satisfăcut de acest rĕspuns şi declară că va trebuì sĕ întrerupă toate relaţiunile personale cu ministrul preşedinte atunci ceilalţi consuli sĕ dădură de osteneală a aplana neînţelegerea; vice-consulul rus, d. Paseka, venì din Ragusa în Cetinje şi în urma unei lungi convorbiri cu d. Thömmel cerù prin telegramă instrucţiuni la Petersburg de unde primì ordinul de a pedepsì pe d. Bjelica cu un arest de cinci ḑile. D. Thömmel rugà pe consulul rus sĕ nu 'i aplice aceasta pedeapsă dar d, Paseka nu consimţì de loc. La eşirea dlui Bjelica din închisoare, capii partidei radicali îi pregàtiră o ovaţiune din cele mai sgomotoase, presentândul ca un martir si făcêndui daruri colosale.

Mesagiul regal

cu care Duminecă s'a deschis camerile române.

Dnilor Senatori! Dnilor Deputaţi! Sûnt fericit sĕ ve ureḑ, în acest an, bună-venire, înainte de epoca obicĭnuită a întrunirei domniilor voastre.

Sesiunile ordinare ale corpurilor legiuitoare au fost tot-deauna prelungite pentru a termina numeroasele lucrări, de care ele sûnt chiemate a se ocupa în fie-care an. Astă dată, începênd lucrările domniilor-voastre mai de timpuriu, veţi putè consacra tot timpul necesar pentru a studia bugetul anual şi legile rĕmase din sesiunea trecută, sau cari se vor mai presenta încă.

Dnilor Senatori! Dnilor Deputaţi! Constatăm cu mulţămire că relaţiunile noastre cu toate puterile sûnt din cele mai satisfăcătoare. Această situaţiune o datorim silinţelor neîntrerupte ale naţiunei de a se desvolta pacĭnic în lăuntru şi de a fi astfel un element de ordine şi de progres în mişcarea generală a civilisaţiunei europene.

Anul acesta a fost pentru agricultură un an bun. Câmpiile noastre au dat roade îmbelşugate, cari asigură îndestularea ţĕrei şi permit a spera un esport însemnat.

Creditele agricole au început a funcţiona regulat în mai multe judeţe şi au produs de a colo chiar dela început, efectele lor binefăcĕtoare.

Tot în acest an, rescumpĕrarea marei noastre reţele de căi ferate a devenit un fapt real şi definitiv, mulţămită inteligenţei şi energiei cu care această delicată şi importantă afacere a fost condusă.

Nouĕle linii de căi ferate, votate de domniile-voastre în ultimele sesiunei, sûnt unele în construcţiune şi în ajun de a fi terminate, altele în studiu, şi construcţiunea lor va începe în primăvară.

Nu puţin vor contribuì toate aceste împregiurări favorabile, a da un avênt desvoltărei avuţiei naţionale şi mijloace noi pentru perfecţionarea şi complectarea diferitelor noastre instituţiuni economice.

Dacă armata noastră, căreia am consacrat atâtea griji şi pentru care Ţeara face atâtea sacrificii, a dat resultatele la cari ne asceptam şi de cari ne putem mândri; dacă lucrările publice, au luat într'un timp atât de scurt, o mare desvoltare, nu e mai puţin adevĕrat că ne mai remâne foarte mult de tăcut şi în alte ramuri ale activităţei noastre naţionale.

Esaminând situaţiunea financelor noastre, veţi putea constata că ea este din cele mai satisfăcĕtoare. Cu regula care, în înţelegere cu guvernul Meu, aţi introdus în mod sistematic, la alcătuirea budgetelor de venituri şi cheltueli şi care a condus echilibrarea lor; cu decisiunea ce aţi luat împreună, de a nu avea recurs la noi imposibite şi de a nu contracta alte împrumuturi de cât acele pentru construcţiuni şi lucrări publice, cari sûnt împrumuturi desvoltătoare producţiunei naţionale, financele ţĕrei nu puteau decât sĕ între într'o eră de continuă prosperitate. Budgetele anilor trecuţi s'au saldat toate prin escedente. Acela al căruia eserciţiu s'a finit acum, nu numai a făcut faţă tuturor sarcinelor Statului şi a dat mijloacele de a plătì cu esactitate toate anuităţile datoriei publice ci a lăsat şi un însemnat escedent de venituri. Aceste resultate sûnt garanţiile cele mai sigure că creditul nostru public, care pe pieţele străine a ajuns pe acela al multor State mari şi avute, se va menţine şi întemeia din ce în ce mai mult. Trecutul rĕspunde de înţelepciunea şi consciinţa cu care veţi scì sĕ conduceţi-şi în viitor, cu neclintită îngrijire, financele ţĕrei.

Dnilor senatori, Dnilor Deputaţi, Reîncepênd astăḑi lucrările domniilor voastre, nu ne îndoim că în ultimul an al activităţii domniilor-voastre legislative, vĕ veţi inspira ca în totdeauna de aceleaşi simţeminte patriotice şi, naţionale şi uniţi cu toţii, veţi lucra din toate puterile pentru unul şi acelaşi ţel! fericirea şi mărirea Patriei.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Gurariului, 30 Octomvre n. Comuna vecină Orlatul, reşedinţa statului major a regimentului I român de graniţă de odinioară, a fost cercetată de o catastrofă mare. Duminecă dimineaţa pe la 2 oare, aşa dară încă pe noapte s'a aprins o casă din strada principală. Ajutate de vênt, flacările s'au respândit cu o iuţeală înfricoşată. În timp de un pătrariu de oară 16 case şi 17 şuri şi grajdiuri erau cuprinse de foc. Îşi poate închipuì ori cine spaima cea mare, care a cuprins pe bieţii Orlăţeni cari erau încă în aşternuturi, vitele lor legate în grajduri şi mult puţina adunătură de pe câmp: grâu, cucuruz, fên, paie supt acoperişele cari ardeau. Confusiunea causată de spaima focului era aşa de mare, de nenorociţii nu scieau pe ce sĕ pună mâna mai întâiu ca sĕ scape din gura mistuitoare a elementului dĕsfrênat.

Noroc mare au avut comuna cu garnisoana din loc (un batalionu din regimentul M. Strelitz nrul 31, transferat în regimentul cel nou înfiinţat nr. 82). Bravi ca totdeauna şi în toate împregiurările soldaţii nostrii s'au luptat ca nisce eroi cu focul, încât în timp de $^{3}/_{4}$ de oară l'au localisat. Comandant, oficeri şi soldaţi s'au distins la această ocasiune. Un soldat, ca mulţi alţii, au întrat prin flacări şi au mântuit pe un bĕtrân de 62 ani, ciung de o mână purtândul afară din foc pe umerii sĕi.

Cât de bun este institul pompierilor s'a vĕḑut şi la ocasiunea acesta. Pompierii din Sălişte de şi depărtată comuna aceasta o distanţă bunicică şi cei din Cristian au făcut mult bine Orlăţenilor.

Paguba este mare şi cu atât mai simţită cu cât ne aflăm la porţile iernei şi poporaţiunea noastră dela sate încă nefamiliarisată cu bunĕtatea asigurărei.

Cum s'a escat focul încă nu am putut afla. Se ḑice că focul a fost pus de o muiere, soţia unui fur de cai. Dacă este adevĕrat sau dacă e vorba numai de o suspiciune, se va dovedi mai târḑiu*).

Congresul economic.

Şedinţa din 12 Octomvre este consacrată terminărilor lucrătorilor, de oare ce mulţi din membrii vor pleca.

Presedintele citesce nuoe telegrame de felicitare: dela Severin, din partea mai multor cetăţeni; din Bucuresci etc.

Dl. Preşedinte cere votarea permanenţei congresului.

Dl. Hasdeu ea cuvêntul. Cum sĕ facem, ca congresul sĕ rĕuşească, ḑice d-sa? Mâne nu vom mai fi atâţi aici câţi astăḑi. Ei bine, sûnt cestiuni, cari trebuesc votate cu un numĕr cât mai mare de membri. Vrênd sĕ fim practici trebue sĕ începem cu ele. D-sa propune dară: sĕ se aleagă sĕ fim practici, trebue sĕ începem cu un comitet permanent, pentru păzirea intereselor economice românesci; el sĕ residă în Bucuresci şi va creea comitete districtuale pentru fie-care judeţ, sub-comitete pentru deosebitele localităţi. — Comitetul permanent va avea sarcina sĕ determineze locul şi timpul noului congres şi până atunci sĕ dirigeze aspiraţiunile lui. Dsa propune pentru comitetul permanent pe dd. Porumbaru, A. Lupașcu, Troteanu, Missail, Arion, Butculescu şi Nica.

Dl. Rădulescu, din Pìteşti, propune în locul unei singure comisiuni în Bucuresci, încă una în Iaşi. Tocmai pentru reuşita acestui congres, sĕ încredinţăm aceeaşi sarcină Românilor de dincoace de Milcov ca şi celor de peste Milcov. D-sa cere, ca alegerea acestor comisiuni permanente sĕ nu se facă prin aclamare, cum a propus d. Hasdĕu, ci prin vot scris. Numĕrul membrilor unei comisiuni sĕ fie de 5.

D. Kirilov susţine, printr'un nemerit discurs sĕ fie un singur comitet permanent în Bucuresci, Confraţii ieşeni au prea multă grige zilnică, decât sĕ se poată ocupa în destul de marea sarcină a reorganisărei noastre economice.

D. Porumbaru, susţine aceeaşi părere.

D. Macri e pentru douĕ comitete, unul în Iaşi altul în Bucuresci Aceasta chiar pentru interesele noastre economice.

D. Laurian regretă, întrerupt necontenit de aplause, această alunecare a dlui Macri pe panta provincialismului. Se pare că „interesele economice“ sûnt mai mult un pretext. — D. Laurian regretă că nu este ieşan, căci şi ca atare nu ar putea propune decât o sìngură comisiune cu reşedinţa în Bucuresci, căci acolo parlamentul acolo guvernul, acolo comitetul permanent poate căuta cu mai mare isbândă realisarea desideratelor congresului.... Sĕ nu alunecăm dar pe panta unor patimi nenorocite, sĕ fim fraţi până la urmă....! (Aplause prelungite.)

D. Leon Negruzi, fost prefect al Iaşilor, declară (dintr'o loje) că ia, ca fiu al Iaşilor, asupra d-sale tot ce a ḑis d. Laurian. (Aplause). Acelora cari ḑic sĕ nu ne organisăm ca o armată, înfiinţând un comitet central, le respunde că trebue sĕ ne organisăm astfel, căci în adevĕr ne găsim în rĕsboiu.

D. Creanga susţine cu căldură pe d. Laurian.

Punêndu-se la vot, se votează unanim statornicirea unei singure comisiuni cu sediul in Bucuresci.

Comitetul e votat cum a propus d. Haşdĕu.

Bĕtrânul Arion mulţămesce, foarte frumos, în numele comitetului ales. D sa asigură pe fraţii de dincoace de Milcov, că cunoscêndu-le durerile, sĕ leagă înaintea lui Dḑeu şi a ţĕrei, sĕ implinească sarcina ce i s'a dat dsale şi colegilor dsale.

D. Rădulescu cetesce raportul secţiunei comerciale. Introducerea acestui raport sĕ resumă în aceea că de aici înainte pe stindardul fie-cărui cetăţean trebuie sĕ fie înscrisă emanciparea noastră economică. Raportul propune:

1. Înregistrarea firmelor de comerciu în scopul de a se scăpa piaţa noastră de persoane compromise.

2. Concordatul din codul nostru comercial, dând loc la multe fraude, sĕ se modifice aşa că creditorii fictivi sĕ numai poată dispune ca astăḑi de creditorii reali.

3. A se regulamenta desfacerile de mărfuri ca ele sĕ nu fie numai o speculă.

4. Desfiinţarea colportagiului care nu face decât a păgubì comerciul serios, (afară de colportagiul articolelor de nutriment).

---

*) „Hrm Ztg.“ scrie că muierea ar fi deja arestată. A se vedè şi la varietăţi.

Red.

---

pentru cea din urmă, că eu mai vĕd faţă omeoească. Este o mănăstire, cu ţele tăeată în stâncă, pĕntru pocăitoare. Dă-mi o epistolă acolo, fără sĕ numesci numele meu; căci acolo voi devenì moartă pentru lume şi pentru tine; voiu pleca de aici şi mergênd toată noaptea voiu sosi acolo încă înainte de ḑi, — şi astfel soarele nici nu mĕ va lumina mai mult, Raoul, căci înainte de a resărì, voiu fi ascunsă în pământ, până la sfêrşitul vieţii mele.

Raoul sĕ sculà şi se duse la masa sa. Berthalda atunci îşi lăsà capul pe culcuşul fratelui sĕu. El stătea ţinênd condeiul asupra hârtiei şi privea la ea. Apoi aprinse mica sa lampă la a cărei lumină atât de mult a lucrat şi suferit, îşi adumbri ochii în protiva lucoarei cu mâna, care era străveḑie ca ceara. Faţa lui era atât de bĕtrână, atât de străveche, ca şi când ar fi trăit sute de ani şi ca şi când ar voi sĕ întrebe: „Nu-mi este încă iertat sĕ mor, Dumneḑeule?“

Cu multă greutate şi cu multe întrerumperi srise el epistola scurtă; căci necontenit se perdea în cugete. Când o împătură, Berthalda se sculà.

— Dacă odată după mai mulţi ani vei cugeta la pĕcătoasa, căreia nu 'i-ai dat absoluţiune şi care a fost sora ta; — atunci Raoul — ieartă mĕ! Şi Dumneḑeu sĕ te păzească de cugetele pĕcătoase şi nebune!

Ea sĕ învĕlì earăşi, luà epistola de pe masa lui Raoul, unde a pus-o acesta, se întoarse spre uşe, privi încă odată la frate-sĕu şi se perdu în noapte...

Raoul nici nu se mişca, el stătea acoperindu-şi ochii cu mâna, şi în murgitul dimineţii, stetea încă tot acolo. Lampa abia licărea, ca lumina vieţii ce se stinge, apoi se stinse;

Şi soarele resărì ca în dimineaţa cununiei Edithei, mica odaie strălucia în lumina rosaică; Raoul privi prin fereastă; da, aici era soarele earăşi cu toată mărirea şi majestatea sa, a cărui raḑe nu vor mai lumina pe o pĕcătoasă, numai pe una dintre cele multe, dar aceasta una era sora lui!

Va urma.)

5. Sĕ îndemnăm, prin toate mijloacele putincioase, pe Român, a nu cumpĕra decât dela român. (Aplause).

6. Sĕ se formeze societăţi între comercianţii români, pentru cumpĕrarea mărfurilor dela falimente, pentru regularea esportului.

7. În scoalele comerciale sĕ nu mai primească decât Români. (Aplause).

8. Sĕ sĕ înfiinţeze bânci de compt şi emisiune; sĕ se decidă desfiinţarea legei maximului şi inlocuirea ei cu taxe asupra firmelor; debitanţii de tutunuri sĕ numai fie decât români, aşa precum prevede legea; debitanţii străini de beuturi spirituoase sĕ fie scoşi din sate.

Adunarea primesce raportul. Comisiunea permanentă remâne a lua act de desideratele ce cuprinde şi sĕ caute ale realisa.

În ḑiua a patra.

La ordinea ḑilei e raportul secţiunei agricole. Le citesce d. Drăgichiu. Resumarul seu se cuprinde în 13 puncte.

Eată-le:

1. Imbunătăţirea culturei pămêntului şi a animalelor agricole prin crearea de ferme model.

2. Elevilor, cari vor eşi din aceste scoli, sĕ li se dea mijloace spre a putea incepe agricultura.

3. Sĕ se premieze în fie-care an în fie care judeţ, un agricultor mare şi unul mic pentru inbunătăţirile aduse în munca câmpului.

4. În scoalele primare rurale sĕ se facă prelecţiuni asupra imbunătăţirei culturei mici.

5. În privinţa moralităţei şi a bunurilor moravuri, fără care nu poate fi progres, sĕ se ia mĕsuri pentru îndreptarea conduitei popilor (?!).

6. Sĕ se facă legi aspre contra falsificărei hrănei oamenilor şi vitelor.

7. Sĕ se ea mĕsuri pentru construcţia de case higienice.

8. Anchete regionale.

9, Mĕsuri pentru perfecţionarea serviciului medical la sate.

10. Facerea unui cadastru.

11. Infiinţarea de fabrici prin iniţiativă privată pentru îndustrii agricole şi protejarea lor de către guvern.

12. Tarifele de transport, de comunicaţie ale drumurilor noastre de fer fiind prea urcate sĕ se reducă cât mai neintărḑiat.

13. Salinele, cari deocamdată sunt singurele noastre mine de esploatare, sĕ fie esploatate in modul cel mai perfect şi mai higienic pentru mineri.

14. Vênḑarea cerealelor noastre făcêndu-se mai mult prin intermediatori, sĕ se facă asociaţiuni intre comercianţii nostri în ţeară şi în străinătate, pentru esportul şi vênḑarea cerealelor noastre.

15. Sĕ se desfiinţeze taxele prea mari asupra beuturilor la sate şi sĕ se ia mĕsuri contra beţiei.

Raportul se admite de congres.

D. **Xenopol** cetesce raportul comisiunei industriale. El cuprinde 33 de puncte. Materia fiind prea largă, d raportor promite o desvoltare largă a raportului pentru mai târḑiu către comitetul central.

Noi dăm câte-va mai importante:

1. Organisarea scoalelor de meserii în mod perfect.

2. Înfiinţarea de scoli industriale prin plăşi pentru fii de ţĕrani.

3. Asimilarea calfelor de meserii, în ce privesce servişul militar, bacalaureaţilor.

4. Mĕsuri pentru încuragiarea industriei duḑilor, prin premii dela guvern.

5. Ajutarea industriei de ţesături.

6. Administraţiile judeţelor sĕ nu se mai tipăriască de cât la tipografii români. — Lângă tipografia statului sĕ se adauge o scoală de artele grafice.

7 În porturile france sĕ se scutească, de vamă fabricatele române când ies din ele.

8. Înfiinţarea de sindicate industriale, spre a nu se mai suferì în industrii persoane immorale sau incapabile.

9. Sporirea sucursalelor societăţei „Furnica“.

10. Sĕ se facă legi contra falsificărei etichetelor.

11. Înfiinţarea de loterii pentru încuragiarea industriei mari.

12. Înfiinţarea şi încuragiarea de aşeḑeminte balneare în ţeară.

13. Curăţirea drumurilor de fer de funcţionari străini.

14. Ori ce străin ce vine în ţeară spre a practica o meserie sĕ fie supus mai ântâiu la esamenul unui sindicat de meseriaşi români.

Raportul se primesce unanim

D. **Ciocazanu** cetesce raportul secţiunei lucrărilor publice. — Eată câte-va din puntele lui de căpetenie:

1. Constituirea prin emisiune de rentă amortisabilă a unui capital de cel puţin 20 milioane pentru ameliorarea căilor ferate şi judeţene.

2. Activitatea navigabilităţei rîurilor, făcêndu-se studii mai ales asupra Prutului, Siretului, Oltului şi Jiului. — În interesul navigabilităţei Prutului sĕ se creeze un capital ruso-român. — Numirea unei comisiuni care sĕ studieze gurile Dunărei spre a nu se nisipì.

3. Înfiinţarea unei societăţi la Galaţi, spre a ne întemeia o flotilă mercantilă. Guvernul sĕ o subvenţioneze câtva timp. Lângă scoala militară din Galaţi sĕ se adauge o secţie civilă, în care sĕ nu primim decât români.

4. Construcţia de băi populare, eftine pe la oraşe.

Se adauge trebuinţa de clădiri de localuri sănătoase pentru scoale şi raportul se adoptă.

Şedinţa se suspendă pentru câteva minute. Cineva îmi spune, in acest timp că la banchetul de mâne sunt comandate **vinuri străine**. In Moldova unde avem Cotnarii, vinuri străine! Primărìa Iaşilor a comis cu aceasta o mare şi regretabilă eroare.

O telegramă de felicitare din Roman.

Redeschiḑêndu-se şedinţa d. M. Gane cetesce raportul financiar. — S'a stăruit în deosebi asupra capitalurilor ce se fac din micile economii şi cari stau în o strinsă legătură cu munca. Prin întovărăşirea capitalului cu lucrul se va pregătì nascerea şi desvoltarea clasei de mijloc la noi în ţeară.

Punctul de plecare în această întreprindere sĕ fie casele de economie pe cari le avem astăḑi. Sĕ căutăm a le rĕspândì până în cele de pe urmă comune.

Între propunerile acestui raport cea mai însemnată, venită dela d. Ilie Bosian, este cea a infiinţărei unei bănci de scompt şi emisiune pe acţiuni cu un capital de 5, 6 milioane fr.

S'a hotărît cererea crearei unui **munte de pietate**; înfiinţarea unei case de credit rural în Iaşi şi Craiova sĕ se stăruiască, în scop de a înlesnì creditul funciar rural, la înfiinţarea de mici bănci de avans etc.

Raportul se adoptă de Congres.

D. Garoflid cere în numele sĕu şi a cinci-ḑeci de membri, ca viitorul congres sĕ fie tot în Iaşi.

Propunerea se primesce cu aplause frenetice.

D. Xenopol propune sĕ contribuiască fie-care membru al congresului minimum 2. fr. pe an, (şi doi la înscriere) spre a se avea din ce sĕ se plătească anuarele congresului, secretari etc.

Se primesce cu aplause.

D. **Vasiliu** dela Botoşani propune un metod de asigurare reciprocă de foc a tuturor caselor din România în care mod s'ar putea realisa in curênd teribila sumă de 200 milioane fr..! Proiectul fiind uriaş, lumea pare a nu'l prea înţelege; ea 'l trimite dară la Comitetul permanent.

D. **Porumbar** ea acum cuvêntul şi înainte de a declara congresul de închis, il învită sĕ adreseze multămirile sale atât primăriei ieşene care i-a dat tot spriginul posibil şi ia arătat cea mai călduroasă simpatie, precum şi direcţiunei căilor ferate române care a făcut membrilor lui înlesniri atât de considerabile dându-le bilete de drum.

D. **Verussi** mulţămesce in numele Ieşenilor membrilor de peste Milcov ai congresului pentru că au onorat a doua Capitală a ţerei cu presenţa şi desbaterile lor, cari au sĕ fie temelia reorganisărei noastre economice.

După un discurs al d-lui Creangă care chiamă in ajutorul marei intreprinderi ce-am inceput şi providenţa divină, relevând rolul activ ce trebue sĕ joace în mişcarea noastră şi preoţimea, presidentul declară, între aplausele adunărei şi a lumei de prin loge, Congresul de închis. „Naţ.“

Varietăţi.

* Majestatea Sa primesce în audienţă Luni în 6 Noemvre n. la 10 oare în Budapesta. Însinuările se fac în cancelaria de cabinet în Budapesta.

* (**Postal**). Oficiele postale din Bistriţă şi din Reghin trec dela 1. Noemvre in administraţiunea erarială. Aceste sûnt de aceea imputernicite a mijlocì comunicaţiunea cu asignaţiuni ca şi oficiele cari pot primi asignaţiuni dela cele obicinuite până la 1000 fl şi asignaţiuni telegrafice până şi suma de 500fl. şi pot plăti remburse de 500 fl. Pentru Budapesta şi Viena primesc oficiele aceste asignaţiunî până la suma de 5000. fl. Tot cu condiţiunile aceste a primit şi oficiciul nou postal dela **gara Clujului** împuternicirea de a primì, solvì şi espeda asignate obicinuite şi telegrafice până la sumele sus amintitite.

* (**Foc.**) În **Sibiu** s'au aprins Luni seara între ḑece şi unsprăḑece oare un grajd in strada Cisnădiei. Cu ajutoriul pompierilor focul fu suprimat in grabă.

* (**Foc**) În **Reşinariu** cetim în „Hrm. Ztg“ s'a aprins Dumineca dimineaţa, când erau oameni in biserică, o casă, care a ars dimpreună cu şura de pe aceeaşi curte.

* *(Mulţămită publică şi rugare.)* On. dle Redactor! În noaptea de 28 spre 29 Octomvre a. c. pe la 2 oare după meḑul nopţei s'a escat un foc teribil în comuna noastră prin care foc s'au topit 20 de familii române la cari le-au ars case superedificate, bucate, hainele din case nutreţul pentru vite adunat în decursul verei.

Dauna e cu totul preţuită la 10,000 de fl. v. a. Nenorociţii pe timpul când s'a escat focul abia au putut scăpa cu viaţa lor şi şi a copiilor lor înspăimêntaţi. Cea mai mare recunoscinţă şi mulţămită publică avem în prima liniă a o aduce On. d. Michael Theil, comandant militar ces. r. dela batalionul de infanterie staţionat în comuna noastră dela regimentul Nr. 82 care nu şi-a pregetat a sărì cu corpul oficierilor în frunte, comandând feciorii dela batalionul întreg pentru stingerea focului şi localisarea lui; ceea ce dacă nu eram atâta de fericiţi pe lângă nenorocirea avută ca sĕ avem pe bravul Domn comandant Michail Theil în mijlocul nostru ca se putem localisa focul, astăḑi comuna întreagă ar fi putut fi făcută în cenuşe.

După potolirea focului dl comandant Mihael Theil îndată a dispus, ca familiile nenorocite prin foc sĕ primească 70 de pâni, cari îndată s'au împărţit prin subscrisa primăriă la familiile nenorocite, pentru care binefacere încă nu putem trece cu vederea a nu aduce cea mai mare mulţămită publică.

Nu putem trece cu vederea a nu ne esprima recunoscinţa şi mulţămita noastră publică faţă de bravii pompieri Români din Săliste, cari nu şi-au pregetat a alerga într'ajutoriul locuitorilor din comuna noastră fără de a considera depărtarea cea mare în casuri de acestea periculoase. De asemenea ne ţinem de datorinţă a esprima recunoscinţa noastră faţă de bravii pompieri din comuna vecină Cristian, cari incă intr'adevĕr a sciut la timpul cuvenit a sărì într'ajutoriu locuitorilor nostri fără de a considera, că periculul şi nenorocirea e asupra atâtor familii române din comuna noastră.

Onoratul Domn redactor este rugat în preţuitul ḑiariul ce-l redigează a deschide o colectă benevolă pentru familiile nenorocite; pentru care marinimositate nu vom trece cu vederea a ne da mulţămita noastră publică pentru ajutorul ce se va îndura Onorabilul public al sacrifica în favorul familiilor nenorocite din comuna noastră. Ajutoriu pentru familiile nenorocite din partea Onorabilului public e necesaru şi din punctul acela de vedere, pentru-că ajutoriu din partea locuitorilor nostri sĕ sperează puţin, din causă că recolta din anul acesta pentru locuitorii din comuna noastră a fost atât de miseră, în urma potoapelor de apă întêmplate' şi in urma grindinei, care a bătut grânele şi cucuruzele despre hotarul comunei noastre în mĕsura aceea, de abia 10 locuitori sûnt în stare care vor putea sĕ se ajungă cu bucatele lor proprie, ceilalţi toţi sûnt avisaţi a cumpăra bucate pentru de aşi putea susţinea vieaţa lor şi pentru iernarea vitelor lor intre împregiurările de faţă destul de împovărătoare.

Orlat 30 Octomvre 1882.

Primăria comunală:

Ioane Duma, not. com. *Petru Beu*, primar.

* (**Despre vânătoarea din munţii Borgoului**) despre care reportasem şi noi la timpul seu, mai aflăm în „S. d. Tageblatt“ următoarele: Un urs, care în 22 Octomvre nou fu împuşcat, dară nu nimerit de moarte şi a fost rănit la o brâncă, turbat de durere şi de nĕcaz se repede asupra unui gonaciu. Acesta însĕ, un băieţandru sprinten de român, s'au ascuns în grabă sub un butuc resturnat, încât ursul nu'l putè apuca dacă nu cumva de opinca, care îl apăra. Vĕḑênd aceasta din apropiere nemijlocită alt gonaciu, un român ca de 23 de ani, a sărit într'ajutoriul soţului sĕu şi au dat ursului una cu tăişul securei în flămânḑare. Până a nu scoate acesta securea din carne, ursul a lăsat victima sa cea dintâi şi s'au îndreptat asupră-i şi la prins în braţe. Îmbrăţişatul nu şi-a perdut precenţa, ci iute a apucat pe urs de urechi, silinduse ai ţinè gura omoritoare în depărtare de dînsul. Imbrăţişaţi cum erau s'au rostogolit la pămĕnt, ursul insĕ deasupra românului. Bietul om, rănit la cap şi la o mână numai aşa a scăpat de moarte ca un al treilea gonaciu a sdrobit capul ursului cu securea. — Dar puşcaşii unde au fost?

* „Naţiunea“ află că guvernul român a promis deputaţiunei musulmane a satisface una din dorinţele sale, aceea de a numi din nou prefect de Constanţa pe Remus Oprean; în locul Ciocărlan.

* „Naţiunea“ află că Ciocărlan prefectul de Constanţa şi a dat demisia. Guvernul va numi pe R. Oprean acesta insĕ nu pare dispus a primi decât dacă va fi însĕrcinat cu administrarea intregei Dobroge.

* „Binele Public“ anunţă că ministeriul instrucţiunei a infiinţat douĕ

scole reale; una la Bărlad şi alta la Craiova)

* „Romanul află că la 1 Noemvrîe viitor se va primì definitiv de stat linia ferată Ploeşti-Predeal. Înginerii **Olănescu** şi **Puşcaru** sûnt insărcinaţi cu primirea.

* (**Corpul flotilei române**), e insarcinat a face diferite sondage pe Dunăre, pentru a constata ḑilnic crescerea apelor.

* (**Lenea economie.**) Ioane pentru ce nu lucri şi te dai lenii? — De părinte, voiu sĕ fac economie. — Cum, economie? — Sĕ veḑi părinte, dacă lucru mi se face sete, şi dacă mi se face sete beau mai mult decât câştig.

* (**Un bou mâncător de bani.**) Vinerea trecută, un biet ţĕran venì la obor cu nisce orz încărcat într'o căruţă trasă de doi boi. Vênḑênd orzul, primì un bilet de bancă de una sută lei şi câte-va piese de argint. — Pe când era ocupat cu legarea în colţul unei basmale a monedei de argint, şi ţinea în mână biletul de bancă, unul dintre boii lui, pe semne cam lacom — întinḑênd botul, înhăţă fiţuica dlui Brătianu de 100 lei şi o înghiţì. Nenorocitul începu sĕ se vaite şi cât pe acì era gata sĕ taie boul pentru a scoate suta de franci din stomachul lui; în cele din urmă însĕ renunţă la aceasta operaţie, de frică sĕ nu'şi pearḑă şi boul şi banii, şi se întoarse acasă plângênd şi blestemând pe aceia cari au întrodus la noi banii fabricaţi din trenţe.

* Un ţĕran întră într'un biurou de schimb:

— Ce vindeţi d-voastră aici? întreba cu mirare.

— Capete de măgar, rĕspunse grabnic un amploiat, care voia sĕ rîdă de ţĕran.

— Bine trebue sĕ vĕ meargă treaba replică săteanul, de vreme ce vĕd că nu ţi-a rĕmas decât unul.

* **Posta** din România astăḑi nu o am primit.

* **(Memorialul partidei naţionale române) publicat în nrii 120, 121 şi 122 nu se mai află de vênḑare în librăria archidiecesană.**

Administraţiunea librăriei tipografiei archidiecesane.

Loterie.

Mercuri în 31 Octomvre n. 1882.

Sibiiu: **11 58 47 89 71**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 31 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 85	119.10
Renta de aur ung. de 4% . .	86.80	86.90
Renta ung. de hârtie	85.95	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.90	133.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.30	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 80	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.—	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	96.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.—	96.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.90 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungurescì cu premii . . .	117.—	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 —	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 65	76.60
Datorie de stat austr. în argint .	77 30	77.20
Renta de aur austriacă	95.45	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.30	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	836 —	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	296 —	296.—
Acţiuni de credit austr. . . .	306.—	306.30
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.10	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 65	5.67
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemţesci	58.40	58.40

Nr. 377 [280] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or. din comuna Zdrapţi protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până la 30 Octomvre. a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual de 210 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au aşi aşterne petiţiunile instruate conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral supramenţionat.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, 16, Octomvre, 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 252. [274] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or, din Uleşiu, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs până la 28 Octomvre a. c. v.

Emolumentele sûnt 150 fl. v. a.

Cuartir liber, 3 orgii, din care este a se încălḑì şi scoala.

Suplicanţii vor avea a-şi aşterne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org." la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasada în 13 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppesb.

Nr. 365. [279] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Ştena cu terminul până la 1-a Noemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 80 fl. dela popor.

2. cuartir şi lemne de foc de ajuns.

3. dreptul pentru un rîmătoriu la ghinde.

Suplicanţii vor avea a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului.

Cohalm, 15 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr. 280 [278] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Stîna se escrie concurs cu termin până la 30 Octomvre a. c. st. v pe lûngă următoarele emolumente:

1. În bani gata 80 fl. v. a.
2. În naturale 40 vici cu grăunţe.
3. 10 Punţi de slănină
4. Orgii de lemne 4 din cari se încălḑesce şi scoala.
5. Punţi de lumini 5.
6. Conţi de hârtie pentru cataloage 3.
7. Cuartir liber în scoală şi venit din grădina de pomărit, toate aceste computate în bani resultă suma de 143 fl.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt poftiţi a'şi aşterne suplicele înstruite după statutul organic subscrisului oficiu protopresbiteral în Fizes-Sentpetru cu atestat de cualificaţiune şi că sûnt versaţi şi în limba maghiară.

Stîna în 13 Octomvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
ppresb.

Nr. 243 [270] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante douĕ posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Beclean se escrie concurs cu terminul până la 24 Octomvre a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

1. Emolumentele cu postul învĕţătoriului secundar sûnt: 160 fl. v. a. care se va solvì în 4 rate, cuartir liber în edificiul scoalei, cum şi 15 fl. pentru lemne de foc.

2. Pentru postul învĕţătorului primar 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi 15 fl. pentru lemne de foc.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'şi aşterne suplicile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la 24 Octomvre st. v. la oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

Beclean în 22 August 1882.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Ioan Bursan m. p.,
paroch şi preşed. comit. parochial.

Nr. 4512 civ. 1882 [276] 2--3

Publicaţiune.

Aduc la cunoscinţa publică că în locul inginerului, care a lucrat până acum în afacerea comasărei hotarului S. Sebeşului este a se alege alt inginer şi aşa pentru alegerea inginerului lucrător şi în legătură cu aceasta pentru pregătirea preliminariului de spese se pune terminul pe **6 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi în S. Sebeş.**

La aceste sûnt invitaţi toţi posesorii interesaţi cu adausul că absentarea unuia s'au altuia nu împedecă pertractarea.

Sibiiu în 26 Octomvre 1882. In numele tribunalului reg.

Ioan Vasarhely m. p.,
jude trib. reg. ca jude eemis.

---

[275] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate preţul.**

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

ÖNTÖTTE WALSER
PESTEN.1864.

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☜

(232) 18—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 124. Sibiiu, Sâmbătă 23 Octomvre (4 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Este cestiune română?"

Întrebarea aceasta şi-o pune „Ellenzék" din Cluj (Nr. 250) şi o recomandă lui Gustav Beksich, unul dintre colaboratorii lui „Nemzet". Reproducem articulul pur şi simplu, ca sĕ vadă publicul român, ce idei agită creerii unora dintre scriitorii magiari.

Deci, eată articulul:

„Dacă memorandul ar interpreta simţemintele Românilor; dacă ţipetul ar fi al românimei întregi din Transilvania: am sta în faţa unei cestiuni aşa de serioase, în faţa cestiunei române". Aşa scrie „Nemzet" şi apoi îndată se mângăe cu aceea, că deosebesce pe poporul român de agitatori, ḑice că poporul „se guvernează uşor, este de natură pacinică, nu'şi bate capul cu teorii despre dreptul public şi nu scie nimica de visurile daco-române".

„Toate acestea sûnt adevĕrate. Agitatorii şi poporul nu sûnt una; poporul în adevĕr este de natură pacinică, în adevĕr nu se frementă cu teorii de drept public, chiar şi despre însuşi memorandul nu scie nimica. Dară pentru aceea, ori recunoascem, ori nu recunoascem: cestiune română esistă, a esistat şi va esista. Până aci a esistat în oftări, în înjurături, în chimere; acum însĕ esistă în pretensiuni turnate în formă concretă.

„Recunoascem, că despre aceasta poporul nu scie nimica; pentru aceea însĕ tot esistă. Putem retăcè, putem fi indiferenţi faţă cu cestiunea, mai că o am putè afla şi comică pentru esageraţiunile ei istorice: dară pentru aceea cestiunea totusi esistă; este aşeḑată într'o formă în cât aşteaptă respuns.

„Ḑiaristica ungurească a tratat memorandul sibian ca şi când acela n'ar fi alt ceva decât palavrele unor visători. Cred că hotărîrea sibiană este isolată cu totul în viaţă noastră publică şi e inventată în fugă de o adunare, care în preseara campaniei electorale s'au sfătuit asupra unor mijloace corteşesci. Şi atunci credeau astfel, când se ţineau şedinţele şi şi acum cred asa, când memorandul este în mânile noastre. Astfel de faptă au veḑut întrînsul, încât a fost de ajuns un articol de fond mulţămitor într'o ḑi unică — şi apoi s'au întors la ordinea ḑilei. Noi am atras în timpul acela atenţiunea guvernului, a naţiunei, asupra celor ce se întemplă acolo. Ne am ocupat detaiat cu natura mişcărei; am indigitat la legătura, ce susţin Românii din Transilvania cu bărbaţii din România. Guvern şi ḑiaristică au ignorat de o potrivă cestiunea.

„Aşa se vede că nici memorandul nu se consideră de materie serioasă şi de influenţă. O ḑi; un articol. Şi apoi mai departe! Sĕ fugim. Fie care oară îşi are evenimentul seu. Mulţi cred că şi evenimentul este numai de o oară ca şi articulul de fond.

„Noi sûntem în drept însĕ, când repeţind afirmăm, că esistă cestiunea română şi aşteaptă respunsul. Mai curênd sau mai târḑiu va înainta aşa de tare pe scenă, încât nu ne vom mai putè ferì de ea. Sau o resolvăm; sau o tăiem, la toată întêmplarea trebue sĕ ţinem seamă de ea.

„Cestiunea aceasta nu e productul unei minute. De treiḑeci de ani, Românii ardeleni, cari sciu scrie, folosindu-se de toate mijloacele agitaţiunilor naţionale, urmează ţinte politice despre cari au deplină sciintă şi cunocinţă. Lucrarea lor e constantă, consecuentă şi cu plan. Mijloacele lor sûnt fanatismul orb şi banii. Căile lor, când drepte, când strîmbe, însĕ pururea duc înainte spre ţintă.

„Politica lor, gândirea lor, literatura şi petrecerile lor, cu un cuvênt toate manifestaţiunile vieţei lor sociale se desvoaltă în formă naţională. Copilul Românului cărturar (írástudo) deodată cu rugăciunea învaţă şi sumeţie de rasă şi ură de rasă: sumeţie în ceea ce privesce rasa sa şi ură în privinţa Maghiarului.

„Se ḑice că despre toate aceste poporul nu scie nimica. Poporul propriu, aşa numita massă, nici nu scie. Massa este crudă, imobilă ca ori ce trup inert. Acel popor însĕ totusi scie ceva. Scie asculta şi crede. Scie asculta de cărturari — înţelegem partea îmbrăcată in surtuc — şi scie crede popei (a popának). Ascultă servil şi crede orbiş. Celelalte le isprăvesc cărturarii şi popii.

„Şi ce isprăvesc nu este neînsemnat. Nu este şi n'a fost în imperiul unguresc o organisaţiune mai tare ca societatea Românilor din părţile ardelene. Federaţiune în toată forma, mai mult, adevĕrată ligă. Tot ce interesează cestiunea naţională atrage în sfera sa. Nu ḑicem că liga e organisată cu statut, ḑicem însĕ, fiind că vedem şi simţim, că consciinţa de ţintă comună, îi îndemnă la acţiune comună, ca dintr'o turnură.

„Cine sûnt membrii acestei lige? Fie cine, care poartă surtuc: advocatul, preotul, funţionarul, medicul, comerciantul, dascălul şi notariul. Funcţionarul cercetează într'ascuns adunările, ceilalţi pe faţă. Sgomot nu fac nicăiri. Conceptul hotărîrilor sibiiane s'au făcut în Cluj. Cine a sciut ceva?

„Pe stradă se vĕd vre-o câţi-va preoţi romănesci, în oteluri omul aude cuvinte românesci, în prăvălie o domnişoară cumpără funde galbine-roşii-vinete — atâta e tot. Pe cine ar suprinde aşa ceva? Aḑi în Cluj, de altă dată în Dej sau Turda, mai rar în Braşov sau în Sibiiu; dela Blaj nu scim nimica. Adunări însĕ sĕ ţin pretutindenea, în case private, în localităţi încueate, ei între ei, în linisce, şoptind, fără raportori la ḑiare. Ei nu prind vrăbiile la sunetul dobei ca Maghiarii. Lucrările lor nu sûnt lucrări de zidari, ci de soboli, pentru-că scopul lor nu e zidirea, ci subminarea. Ei subminează edificiul statului unguresc.

„Numai acela nu vede în lucrarea aceasta cunoştinţa scopului şi planul, care nu'l a urmărit lucrarea cu atenţiune. Acuirarea latifundiilor în districtul Năsăudului, înfiinţarea de scoli, organizarea de societăţi industriale, funcţiunea băncei „Albina", şedinţele asociaţiunei de cultură — toate aceste se fac cu scop naţional. Funcţionarii aşeḑaţi prin cetăţile maghiare sûnt ochii privighitori neclintiţi ai causei române, cari acolo fac propagandă. Despre toate aceste am scì spune lucruri interesante. Agitaţiunea este neîntreruptă. Conducătorii sûnt perseveranţi, cu resignaţiune şi fanatici. Toată esistenţa lor se topesce în fantasii române. Teritoriu separat, guvernament separat — ţeară separată! Eată idealul, care nu'l perd nici când dinaintea ochilor. Idealul acesta îl întreţin cu veniturile pădurilor mari năsăudene, dilapidate de ministrul de finance al Ungariei, îl nutresc cu opuri istorice, care le au falsificat cu scop, cu gramatica lor, care se ocupă cu construcţiunea unei limbi ce nu s'a desvoltat pe cale naturală, ci care, pentru tendenţe naţionale, formează o composiţie meşteşugită şi compilată.

„Idealul acesta e bunul lor principal şi scopul lor principal. Chiar şi „Albina" acest unic institut de bani al lor trăesce pentru scopul acesta. Rociul institutului este întins pretutindenea, unde numai se află om de român. Este de faţă la licitaţiunile proprietăţii maghiare. După aceea împarte pămêntul între comunităţile române pelângă amortisaţiuni de doueḑeci de ani. Înfluenţa e deja foarte simţită. În luptă maghiarul indolent perde neîncetat din teren. Înfluenţa aceasta au dorit să o paraliseze acei ce au contemplat (kontempláltak) reuniunea secuiască. Ce fiasco (pucs) au eşit şi din aceasta! In mânile românilor după o lucrare de ḑece ani, avere de mai multe milioane; reuniunea secuiască a instruit pe trei copii sĕ împletiască corfe!

„Repeţim, cestiunea română stă înaintea noastră într'o formă, încât nu ne mai putem ferì de ea. Agitaţiunile permanente au dărăburit deja

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Încheere.)

El se duse la parochul bĕtrân şi bătù la uşe. Acela şedea la supa-i caldă de dimineaţă şi soarele revĕrsa pe faţa lui tinereţe rosaică şi freşcheţă.

— Dar iubitul meu amic tinĕr, ce ai făcut cu pĕrul dtale?

— Cu pĕrul meu?

—Doară nu l'ai preserat cu făină, e alb de tot.

Raoul îşi pipăì pĕrul, mâna-i tremurà.

— Astă noapte am ascultat o mărturisire admirabilă, — ḑise el cu buze tremurânde. Pĕcătosul, care a produs moartea acelei mirese, mi-a spus numele sĕu şi a dispărut pentru totdeauna; el m'a rugat sĕ împedec cercetările de acuma înainte, ca sĕ nu se jertfiască vre un nevinovat.

Bĕtrânul îşi puse pe gură mâna vêrtoasă şi o frecà lin, pe când ochii ficsaţi se odihneau pe tinerul.

— Aşa dară, că ai părăsì cu plăcere pe cât-va timp ţinutul acesta! — ḑise el în urmă.

— O, cu ce plăcere! — respunse Raoul şi-şi încleştà mânile; o roşaţă ca de resuflu i acoperì faţa, care însĕ trecù iute.

Mergere-ai bucuros intre păgâni în rĕsăritul depărtat?

Raoul se apropie de bêtrânul şi i sărutà mâna.

— Aşa dară eată denumirea dtale şi mâne poţi şi plecá cu Dumneḑeu.

Raoul îngenuchià.

— Singurul meu prieten in lipsă — bălbăì dênsul şi sărutà earaşi mâna betrânului.

— Veḑi, — ḑise acela — nici odată nu este ertat sĕ desperăm, căci dacă nu mai putem suferì ajutorul, vine. Du-te şi uită iubitul meu fiu; uită-te pe tine însu-ţi şi ceea, ce te-a lovit; păstrează puterea, ce ţ-ai câstigat in luptă înfocată şi onestă! Şi dacă ne vom revedè cândva, pe pămêntul acesta, privesce cu bucurie în ochii mei ca erou şi ca învingător.

* * *

Raḑele arḑênde ale soarelui revĕrsau lumină ferbinte spre marginea deşertului; aerul tremura ca asupra cutărui foc mare, şi giur împregiur zăceau morţi şi muribunḑi. Ciuma grasa cumplit şi nimicia pe oameni ca şi arderea pădurii — firele de earbă. Vaetele şi ţipetele umpleau aerul şi atrăgeau vulturii, cari bătênd din aripi, se învêrtiau în cârduri mari deasupra locului de perire.

În mijlocul mulţimii desperate umblă un preot, cu potirul în mână, cu vorbe mângăioase pe limbă, cu pace pe trăsături. O copilă tineră chiar îşi respiră în braţele lui sufletul; i ţinea crucea la buze şi dênsa o sărutà; apoi el arătà spre cer şi până când ochii ei urmăriră mişcarea aceasta, capul i căḑu îndĕrĕt şi resuflarea i încetà.

La această vedere vorba amorţì în gura unui om înjurător; el chiemà la sine pe Raoul, sărutà colţul vestmêntului seu şi murì.

Apoi el scoase un copilaş din braţele înţepenite ale unei mame, îl legănà gingaş, umeḑì buzele-i ce se negriau, netezi obraḑii lui paliḑi până ce îl reşeḑà mort în braţele mamei.

Toţi îl numiau: Omul sfânt al deşertului, — Mântuitoriul, — Ângerul de care se teme ciuma, — căci el e trimisul lui Allah.

Ângerul era Raoul.

După mulţi, foarte mulţi ani se reîntoarse în oraşul sĕu de nascere, ars de soare şi uscăcios, cu o blândeţe cerească în ochi şi pe buze. Toţi se uitau la admirabilul eremit, cu pĕrul alb şi cu barba întunecoasă. El întrebà de unii, dar numai găsì pe nimene.

---

*) „Familia".

un popor întreg și serviciile de pioneri ale funcționarilor români așeḑați în cetățile maghiare sûnt de astfel de natură, încât respândesc propaganda chiar și pe pământ secuiesc. Scim despre comune aparținătoare confesiunei greco-orientale, unde locuitorii înainte cu ḑece ani nici idee nu aveau de limba română și în timpul acest scurt au reromanisat cu pași de năvală.

„Noi, cari sûntem aproape de vatră vedem în toate ḑilele cum se întinde flacăra. Nemulțămirea a ajuns la culmea cea mai inaltă. Am ajuns până acolo, că Românii nu sûnt elemente de încredere pentru Ungaria în timp de pericul. Dacă nu vom grăbì a stinge focul, flacăra se va întinde mai departe. Culpabilii trebue pedepsiți, fanaticii trebue clarificați și nemulțămiții linisciți. Și înainte de toate nu trebue crezut că nu esistă cestiune română.“

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Octomvre.

Ministrul de resboiu a anunțat lucruri înveselitoare în comisiunea delegațiunei unguresci. Ministrul spune că după chibzueala omenească, pacea Europei nu va fi turburată. Austro-Ungaria este sigură de spriginul Germaniei și ce privesce Italia, ministrul Kàlnoky a dat asigurări positive că nisuința statului acestuia este a intra în legătura conservativă din centrul Europei. Dacă este așa, bulevardul păcei este gata, dela marea baltică până la capetul cel mai despre meaḑă ḑi al Europei. Asigurările aceste sună cu totul altfel, de cum sunau apostrofările cele aspre din anul trecut asupra Italiei, atât din rostul lui Kálnoky cât și din cel al contelui Andrássy.

Un corespondent al ḑiarului „Standard“ scrie, că a aflat dela un membru al delegațiunei unguresci, că încorporarea Bosniei și Erțegovinei se va face în toată tăcerea. După corespondent cu încorporarea toate puterile sûnt învoite, pentrucă fie care ar dorì se remână în posesiunea objectelor lor de „compensațiune“: Englitera în Egipt, Francia în Tunis și Rusia s'ar mulțămì de ocamdată cu unirea Rumeliei resăritene în Bulgaria.

Présidentul camerei române, Dimitrie Brăteanu, și-a dat dimisiunea care s'a primit. În locul lui camera a ales pe generalul Leca. De asemenea a resignat dela mandatul seu de deputat C. A. Rosetti. Camera a primit și resignațiunea aceasta.

Alegerile pentru camera italiană, întru cât sûnt cunoscute au eșit în favorul guvernului. Omogenitatea guvernului, se telegrafează, este asigurată.

Scirile dela Belgrad spun, că regele nici gând nu a avut a schimba ministeriul și dacă a chemat la sine pe Ristici, a fost numai pentruca se aibă ocasiunea de a spune opositiunei, ca în interesul regatului este a se abate oposițiunea dela politica ce a urmat și urmează.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Mănăsturul unguresc, 16 Octomvre 1882. (Sfințirea scoalei confesionale gr. or. din Mănăsturul unguresc și adunarea despărțēmêntului reuniuni învētătoresci gr. or. din tractul Clujului.) Mai din toate părțile Transilvaniei s'a scris câte ceva sau cu referință la reuniunile învētătoresci sau la alte treburi bisericesci și scolare, numai din ținutul Clujului nu, din ce ar putè on. public ușor a deduce, că în acest ținut toate stagnează pentru aceea mē simt îndatorat a face cunoscut on. public barem cele mai însemnate momente din decurgerea sânțirei scoalei române ort. din Mănăsturul Ung., cât și din adunarea învētătorilor despățemēntului Cluj.

Ḑiua de 14 Octomvre a fost pentru comuna bisericească din Mănăsturul Ung. o rară ḑi de bucurie și serbătoare. Intreaga comună era în mișcare, vēḑênd în sinul sēu atâța preoți și învētători, de o parte, de alta vēḑênd opul sēu cel mare și adecă rădicarea scolii finită prin sânțire,

După servițiul divin celebrat de Părintele protopresbiter Vasiliu Roșescu cu alți 6 preoți, a mers întreg publicul în cea mai frumoasă ordine și cu cea mai strălucită procesiune la scoală, unde venea și poporul din Mănăsturul Românesc cu asemenea procesiune, acì apoi s'a făcut sânțirea scolii cu solemnitatea cuvenită și a ținut dl protopresbiter o cuvêntare potrivită serbătoarei; după aceea s'a reîntors ambele popoare cu procesiunea de mai nainte la biserici.

La o oară s'a ținut în sala scoalei un prânḑ comun, la care a luat parte peste 200 prrsoane din cari a fost 15 preoți și 20 învētători, ear ceilalți poporeni. În decursul prânḑului s'a rădicat mai multe toaste:

Părintele protopresbiter pentru Majestatea Sa imp. și Regele și casa domnitoare, președintele reuniunii pentru supremul inspector scolar Es. Sa Păr. arch. și Metropolit Miron Romanul s. a. l.

În urma prânḑului s'a adresat parochul T. Ciortea către preoți cu o propunere binemotivată pentru înființarea unei reuniuni a preoților români ortodocsi din protopresbiteratul Clujului, care propunere s'a și primit alegêndu-se de președinte Vasiliu Roșescu protopresbiter, de notar Iosif Stănescu și alți trei membrii, cari toți dimpreună sē elaboreze un proiect de statute.

De și mai toți preoții consimt cu înființarea acestei reuniuni, totuși nu este îmbrățișată cu așa căldură cum s'ar cuvenì, ci sē vede a fi lipsă că aceasta cestiune sē se ventileze și în adunările viitoare.

Cu mult mai bun efect a avut propunerea dlui Protopresbiter, ca pentru aducerea aminte de aceasta ḑi însemnată sē se facă o fundațiune pentru ajutorarea copiilor seraci la scoala din Mănăstur, și Dsa ca conducētor a protopresbiteratului începênd colecta cu 10 fl, s'a și adunat la moment 36 fl. 10 cr.

Din cele petrecute la ridicarea acestei scoli și din cele petrecute cu ocasiunea sânțirei ei, precum și din întreg ținutul acesta se vede că popoporul e aplicabil spre lucruri bune și mărețe numai se aibă conducători adecă preoți și învētători zeloși și harnici.

Acest popor 'și càștigă pânea de toate ḑilele din câmpie cu lucrarea în parte, cu îmblăcii și cu secerea în Ungaria si totuși a ridicat așa o scoală pompoasă, încât abia are soață în întreg comitatul, și e gata a ridica și plata învêțătorească până și la 400 fl. numai sē capete învētător cualificat și corespunḑētor. —

Sē revin și la al doilea obiect. În ḑiua următoare se deschide adunarea despărțământului învétătoresc prin președintele reuniunei cu o cuvêntare potrivită, apoi se purcede la constituire alegêndu-se de președinte: Învētătoriul din Marișel Ioan Ghic, de vice pres. G. Fodor, notar T. Ciota, casar I.Goia și membrii în comitet Ioan Băraș și Nic. Teutele.

După aceea a ținut prelegeri de probă Gavriil Todoruț din fisică și din sistemul decadic, Ioan Ghic disertațiune despre pedepsele aplicabile în scoală și păr. Teodor Ciortea despre necesitatea si folosul stupăritului.

Atât la critisarea prelegerilor de probă cât și la a disertațiunei despre pedepsele aplicabile în scoale a participat mai mulți invețētori cu viu interes. —

Fininduse agendele, adunarea se încheie prin președintele despărțemêntului cu o cuvêntare însuflețitoare eară parochul Teodor Ciortea mulțămesce parochului local Iosif Condor, comitetului parochial și întregului popor pentru cordiala primire a adunării despărțământului. C.

Scrisori din Rusia.

(Corespondența. particulară a „Telegrafulu“ *).)

St. Petersburg, 14 Octomvre.

Scirile din provincie. — Sgomotele despre „împărțeala pământului“. — Rescoala țēranilor din guvernământului Kiew. — Țērănimea din guvernământul Charkoff. — Cestiunea agrară în provinciile Baltice. — Studențimea din universitatea de drept.

Ḑiarele ruse ne aduc aḑi scirile de sigur cam întêrḑiate, despre toate cele întêmplate în Francia. Organele reacționare tună contra regimului republican, filipicele cele mai aspre, sûnt tipărite contra democratismului, care subminează temelia societății de aḑi, adecă sf. treime de „proprietate, religie și familie.“ O bombă cu dinamit aruncată sub o simplă masă dintr'o cafenea din Lion a fost menită sē se asvîrle în regiunile aerice, pentru a finì o dată și pentru tot dea una cu această lume plină de înichitate etc. etc. Biata Francie! Ce bine că francezii nu sciu ceti rusesce, de oare ce sûnt sigur căjjumētate din cei, cari 'și au biurourile lor în Rue Druot, Nr. 28, Paris s'ar fi vēḑut nevoiți a nu mai tipărì ḑiarele lor, al căror reacționarism remâne pe jos față cu cele propagate de presă rusă.

„Dar... rîde dracul de porumbe negre, și pe sine nu se vede“ ḑice proverbul român.

Așa și cu rușii. Se lăsăm dar afacerile esterioare, sē ne ocupăm de cele cari ne fac nouē vieața amară, acì acasă. Pentru astă dată cred nemerit a părăsì capitala și a vē spune despre cele cari sē petrec în provincii.

Noutatea cea mai mișcătoare ne vine din guvernământul Kiev, unde s'au început nisce turburări agrare foarte semnificative. Faptul general, cunoscut de mult, constă în obiceiul țērănimei ruse de a lega starea sea economică cu toate evenimentele politice de o gravitate oare care și cari sûnt menite a varia puțin vieața sea monotonă.

Sgomotele despre emancipațiune, despre resbelul cu turcii, despre încheiarea păcei și altele mai mărunte sûnt și au fost tot-deauna esplicate de către țērănimea rusă într'un mod particular, care tinde a reînvia speranța sea spre un viitor mai bun.

Acest fapt, analisat, în prima linie ne dovedesce că soarta țērănimei e foarte crudă, eară din altă parte ne probează, că jugul secular, pe care 'l poartă această țērănime, nu 'i a putut stîrpi din sufletul sēu amărît ori ce urmă de speranță. Țēranul tot crede că vor venì alte timpuri mai bune. Noutatea cea de căpetenie, care a redesceptat speranțele țēranilor din guvernământul Kiev este sgomotul despre încoronare.

Poporul asceaptă cu nerăbdare ḑiua serbărei dorite. Ca de obiceiu el crede că în această ḑi măreață binele va biruì rēul, Armusda în persoana împēratului Alesandru al III va sfărăma capul Arimanului, care după opinia țērănimei în momentul de față se află personificat în boerimea, arendașii și administrațiunea. Pe ici pe colea țērănimea întreabă pe oamenii lor de încredere:

— Dar nu se aude ceva despre ḑiua încoronărei?

Altă dată însē ei singuri respund la această cestiune; așa de esemplu nisce țērani sosiți dintr'un sat vecin cu orașul Kiev povestiră poporațiunei de jos a orașului, că pe zidurile primăriei lor s'a și lipit deja un anunciu, în care Țarul [roagă pe țerani sē nu mai bată pe ovrei, căci în ḑiua încoronărei va proclama împărțeala pământului și va isgonì pe ovrei din țeară“.

Încrederea țēranilor în esistența acestui anunciu împērătesc este așa de nedubitabilă, că mai multe turburări agrare recente n'au fost de cât resultatul erorei fatale a poporului. Așa de esemplu în satul Lisie-Gorki (Guvern - Volini) țēranii, aflând că popa din sat ar fi primit o hârtie timbrată și cu mai multe peceți, creḑură că în fine a sosit anunciul împērătesc mult dorit. Adunându-se grămadă ei încongiurară casa preotului și 'i forțară sē easă afară cu hârtia primită. Eată cum ne povestesce acest episod un martor ocular:

„După ce popa eși, arătândule nișce hârtii timbrate, privitoare la un proces ce avea părintele Isaia cu un arendaș vecin, țēranii începură a striga:

— Minți, minți părințele! Nu sunt alea pe care le-ai primit. Areatăne anunciul împērătesc, scris cu litere de aur și cu pecetea mare a țarului.

— Dar n'am o asemenea hârtie, oameni buni! Ascultați ce vē ḑic...

N'am mai putut auḑi, căci o furtună de văitături acoperì, cuvintele popei care a fost smuls din ograda sea și tîrit spre primărie. Mam dus urmând valurile vii ale mulțimei. Femei, copii plângeau mergênd cu țēranii. Când am sosit cu toții în fața primăriei, bietul popa Isaia n'a mai avut pe dênsul decât niște sdrențe, căci hainele sale fură rupte în bucăți de cei cari îl târau.

Arată hârtia, arată anunciul împērătescu! sbierau țēranii.

— N'am nimic; faceți cu mine ce voiți, dar sē sciți că veți păți! Această amenințare a fost fatală pentru nenorocita victimă a mulțimei ignorante. Toți năvăliră asupra nenorocitului popă, inima mi se strînse, căci auḑiam loviturile ce picau pe acest om.

— Stați! ce faceți! strigaiu în desperare, dar nimeni nu voia sē mē asculte. Ca prin vis auḑiam strigătele oamenilor înfuriați;

— Dați, dați, că el s'a unit cu boerii! Dați căci a ascuns anunciul împērătesc.

Și loviturile curgeau mereu. Suspinele gemetele victimei abia străbăteau sgomotul asurḑitor al plânsetelor femeilor și copiilor. Apoi de o dată s'a audit un cuvênt, aruncat peste capetele acestei mulțime, acest cuvênt îmi strepunse inima, simții că picioarele mele îmi refusă servițiul lor și am fost nevoit de a mē răzima de un părete;

— Stați că a murit! a ḑis această voce. Și valurile mulțimei s'au dat înděrăt, sgomotul ca printr'un farmec s'a potolit. Înaintea cadavrului ura, indignarea acestei mulțime s'a stins. Într'o clipă și toți recăḑură într'o stare de prostrațiune, care după câte-va momente s'a transformat în simțemêntul de frică și chiar de teroare.

Mē opresc acì, lăsând restul cam lung al narațiunei. Eată vē un tablou oribil, dar natural, zugrăvit de pe natură și care vē dă o ideie despre viitoarea revoluțiune in Rusia.

* * *

Sē trecem aiurea. Sē ascultăm mărturisirea unui alt martor, care ne povestesce despre cele întêmplate în guvernamentul Charcoff; eată această narațiune, pe care o estrag din scrisoarea unui domn din această provincie.

Pe un mormênt părăsit îngenunchià lung timp, în mijlocul ierbei grase și între flori; el dete la o parte rosele și vițele de iederă de pe crucea de marmură acoperită de mușchi și sărută numele: „Editha“.

Apoi gândì și la o altă moartă și se duse la aceea mănăstire ca sē întrebe de soru-sa; aceea tocmai în ḑina precedentă sē înmormêntă, după dorința sa, învēlită cum a trăit.

Dar ea lăsà în odăița sa un petec de hârtie, pe care se aflau aceste:

„Acum mē poți ierta, Raoul! Roagă-te pentru mine, căci rugăciunea ta e sfântă, cred în puterea ei“.

— Și eu! — ḑise Raoul suspinând din adâncul sufletului.

Tradusă de *Iosif Vulcan.*

---

*) Din Bucuresci.

Sosirăm de eri de abia în oraş,"m'am intêlnit cu oameni de prin sate. Scii cât îmi e dorul de a audi limba maternă*)

— Ce se mai aude, boierule despre încoronare? De sigur că scii ceva, mě întrebară oamenii.

— Nimica nu se aude le respunsei.

— Cum nimica! Ce se mai tem ei, sau că Ţarul are frică de boeri.

Eu naturalmente tăcui, căci ce voiaţi sě respund, cu atât mai mult încă, că această oonvorbire se începuse în faţa unei băcănii, din care ne observa cu neîncredere privirea unui om civil de o fisonomie puţin simpatică. Dar ţěranii mei nu bagă nimic de seamă şi merg înainte cu întrebările lor foarte discrete.

— Oara împărţirei (Ot i peredila cias nastal) a sosit eată şi cu ovrei eară.....

Vědênd că lucrurile se cam încurcă, eu o tulesc la sěnătoasa, luând remas bun dela pretenii meì, care urmăreau fuga mea cu o privire întrebătoare......

Cred că veti aprecia aceste douĕ tablouri, cari desemnează cu colori vii starea actuală a Rusiei. Dar pentru a vě da o ideie şi mai esactă despre toate cele cari se petrec prin provinciile ruse, sûnt dator a urma.

Din guvernamentul Charcoff sě trecem spre Nord-Vest, adecă în provinciile baltice. Eacă ce scrie despre starea spiritelor de acolo un locuitor al oraşului Riga:

„Sûnt semne evidente că mişcarea agrară, care începe a fermenta Rusia slavă, se va da pe faţă şi la noi. Sûnt locuri pe aici unde ţěranii înarmându-se, s'au organisat în bande şi trăesc prin păduri, amenintând casele boeresci.

„Nu de mult nobilul proprietar, anume Crotus Fethstrausen, a fost omorît de către nesce necunoscuţi şi cari, după ce au comis acest omor, nu s'au atins de nimic din obiectele şi banii, cari s'au găsit asupra cadavrului. Un alt proprietariu, anume Rek-von Suderhof, a primit verdictul sěu de moarte iscălit de un comitet secret până acum absolut necunoscut în localitate. Avênd necesitate de a pleca în oraş ,şi temêndu-se de a nu fi atacat pe drum, von-Suderhof a ordonat slugilor sale sě se pregătiască a'l escorta înarmaţi, dar în aceeaşi noapte proprietarul a găsit o scrisoare, care 'l sfătuia sě nu hasardeze de a pleca în voiagiu."

Cetind toate acestea, credi că te afli în Irlanda şi că **liga agrară** a irlandesilor 'şi-a lărgit cercul sěu până la noi.

Negru, negru e orisontul!..

Z.

P. S. La Dorpat s'au făcut nisce turburări printre junimea studioasă. Mai mulţi din studenţi sûnt arestaţi; se vorbesce că causa acestor arestări este descoperirea că prin poporaţiunea germână din provinciile baltice s'a început o propagandă separatistă; s'au găsit mari depouri de diferte broşuri ostile Rusiei şi anume se citează următoarele: *„Aus der Petersburger Gesellschaft"* *„Eine Lievländische Antwort"*, etc.

Memoriu.

asupra agriculturei în România, de d. C. N. Racottă congresului economic din Iaşi.

Nu fără interes este ca sě relevez un punct din istoria României, caracteristic în agricultură. România vergină de feudalitate, raportul dintre proprietar şi cultivator, era raportul dintre tată şi fii. Moşia proprietarului, era moşia cultivatorului liber cultivatorul sě cultive ori cât pămênt voia, şi drept plată nu da proprietarului în schimb de cât dijmă. Meteiajul se esercita în România pe o scară mai intinsă de cât în Piemont, căci cultivatorul meteist primesce sămânţa dela proprietar şi în schimb împarte producţiunea cu proprietarul pe din douĕ, pe când cultivatorul român dă în schimb la dece una, astfel că raportul între cultivatorul român şì un meteist Piemontes, ar fi dela 5 la 1. La 1832 situaţiunea politìcă a schimbat acest tradiţional obiceiu. Regulamentul organic a restrîns pe cultivator şi, din latitudinea de care se bucura, el a fost mărginit la un numěr determinat de pogoane, şi pe lângă dijmă i s'a adăogat şi claca, servitute necunoscută până atunci în România.

Reforma din 64 a emancipat braţele de servitute şi a proclamat libertatea muncii. Proprietar pe o părticică de pămênt cultivatorul român este astădi cetăţian al României independente, bucurându-se de drepturi politice.

În condiţiunile sociali cele mai avantagioase, cultivatorul român se bucură şi de pămêntul cel mai favorat de creator pentru cultură. Situat în regiunea dintre Urali şi Carpaţi, pămêntul României este acoperit de un strat de pămênt negru, la o adâncime aproape de un metru în suprafaţă, ceea ce-l face fără rival în toată Europa, pentru abundanţa vegetaţiunei.

Cu o întindere de pămênt în suprafaţă, capabilă sě nutrească nu cinci, ci 20 de milioane locuitori, România agricolă posedă comori de cari nu ne putem bucura de cât prin desvoltarea activităţii noastre şi respândirea fermelor model în toată întinderea României.

Stăruim, şi cu mare cuvênt, sě respândim instrucţiunea în populaţiunile rurale, căci cultura spiritului înalţă pe om; dar desvoltarea spiritului reclamă desvoltarea materiei, astfel că spiritul completează materia, de unde urmează că spiritul şi materia trebue sě se desvoalte în paralel.

Desvoltarea intereselor noastre materiale aduce cu sine îmmulţirea averii, şi cu ea prosperitatea producătorului.

Am dis producător şi cel dintâiu producĕtor căruia îi datorim esistenţa noastră este agricultorul; căci România este ţeară eminamente agricolă.

Momentul a venit ca sě dăm impulsiune acestei ramure de producţiune singurul isvor de avuţie al României. Deştepte-se cultivatorii români. Doi concurenţi puternici ameninţă sě strivească cerealele române. Rusia Meridională şi America. Dar Rusia este ea oare mai favorată decât România sub raportul climatic? Nu. Are pămênt mai bun decât România? Nu. America însě şi nu are o climă şi un sol în condiţiuni mai bune decât România. Pentru ce dar grânele rusesci şi americane sûnt mai căutate în pieţile dela Marsilia, Londra şi Anvers decât grânele române? Pentrucă Rusia şi America are mai multă solicitudine pentru agricultură decât România. Cu avantagele, de cari se bucură cu drumuri pe apă şi pe uscat, şi mai în apropiere de pieţele străine, grânele române ar trebui sě fie fără rival.

Ni se strânge inima de durere ca sě facem inventarul agriculturei române.

Cultivatorul român ară cu plugul primitìv, bun de a figura intre antichităţile muzeelor.

Rasa vitelor române de jug degenerată.

Semênţa bună de grâu nu este respândită în toată România.

În faţa acestor nevoi ce am făcut noi pentru agricultură?

Scoala de agricultura dela Ferăstrău este organisată pentru a ne da economie de moşii, cultivator pentru marea exploatare a fermei. Şi elevii, cari şi-au facut cursurile la această scoală, în mare parte inbrăţişează alte carieri decât agricultura.

Comiţiile agricole instituite cu scopul frumos de a stimula producţiunea sub raportul cantităţii şi al calităţii, dar masa agricultorilor e în neputinţa de a concura, fiind in lipsă şi de plug de fer, şi de boi buni, şi de semânţă bună de grâu, astfel că instituţiunea Comiţiilor agricole este privilegiu arendaşilor şi proprietarilor mari, cu mijloace şi dar singurii în posiţiune de a concura la esposîţiunile agricole.

Băncile creditului agricol, pe cari le am salutat cu etusiasm, create cu scopul de a veni în ajutor, mai ales amicului cultivator şi a'l scoate din mâna usurarilor, cari împrumută o sută şi ea doue, 'şi au sleit fondurile lor încă dela apariţiune in unele judeţe, în imprumuturi la arendaşi şi proprietari mari.

Cu scaunul lor la reşedinţa judeţului; cu mulţimea formalităţilor exigibile in garanţie, pentru imprumutat, micul cultivator în strimtorare de a imprumuta 60, fie şi o sută de franci ca sě-şi cumpere un bou de jug sau o vacă cu lapte, este redus a recurge ca şi până acum ear la uzurar; pentru dênsul banca creditului agricol este ca neexistând.

Sucursalele prevědute de lege pentru plăşi ar trebuì întinse şi în comune. Sume mici de 2 3 şi 4 mii franci se pot acredita primarului în solidaritate cu consiliul comunal, sub controlul unui agent direct al băncii, cu reşedinţa la plasă, şi astfel sě poată beneficia de avantagiile instituţiunei şi micul cultivator.

Sprijinul congresului, pentru realizarea acestui scop este eminent.

Instituţiunea însě dela care agricultura asceaptă înflorirea sa, este Fermele model.

Ferme model şi ear Ferme model este cuvêntul de ordin al agricultorului român, şi în fie-care comună una.

Scoala de agricultură experimentală, ferma model pune în aplicaţiune teoria sciinţei asolementelor, şi cultura proprie fie-căreia cereale după natura solului şi a zonei.

Fabrică pluguri şi procură pluguri cultivătorilor pe termine lungi şi rate mici.

Ară şi învaţă a ara după sistemele scientifice, pe tinerii cultivatori.

Seamănă cea mai bună semânţă şi o împarte la cultivatori, ca sě prăsiască şi ei, earăşi pe termine lungi şi rate mici.

Are boii cei mai buni şi un taur de bună rasă, ca sě rěspândiască prăsila în comună. Învaţă cum sě se nutriască şi sě se întreţină vitele, precum şi noţiuni de artă veterinară, ca sě scie cultivatorul cum sě trateze vitele la caz de boală.

Oferă modele de construcţiuni rurale precum casa, celare, grajduri.

Când fermele modele se vor înfiinţa în aceste condiţiuni putem dice României agricole cu siguranţă: Ai găsit comoară; vei fi grânarul Europei, şi vei învinge pe rivalele tale.

Încheiem memoriul nostru asupra Agriculturei române, cu un apel călduros adresat matroanelor române.

Cultura cânepei şi a inului era odată aşa de respândită în România şi astădi ea nu există. Pânza de in a suplinit'o madepolonul, şi pânza de cânepă pânza de America. Schimbul e păgubitor, căci şi banii es din ţeară şi trăiesce mai puţin America şi madepolonul de cât pânza de casă, fără a mai numěra avantagiile ce oferă sěmânţa de in şi cânepă, cari servă la fabricaţiunea oleiului si fabricaţiunea de frânghii şi de odgoane. Cultura dar a inului şi a cânepei trebue reînviată.

Crescerea vermilor de mătase, care luase atâta avênt în pieţele române, în momentul când semânţa gândacilor se bolnăvise în Francia şi Italia şi aceasta trebue sě o reînviem. Torcătorii şi ţesătorii trebuiesc înfiinţate pentru fabricaţiunea pânzei de borangic şi stofe de rochi.

Apicultnra, odată atât de rěspândită în România, mai a dispărut. Oferind o producţiune atât de abundantă în ceară şi miere, şi mai fără chieltuială, cultura albinelor, proprie climei noastre, căria nu-i lipsesc florile, este iarăşi o ramură de producţiune pe care trebue sě o reînviem.

Matroanelor române, organisate în comitete, în fie care judeţ, le încumbă această nobilă sarcină. Întreprinză-o şi ele vor descepta virtuţile matroanei de odinioară. „Naţ."

---

*) Martorul e un rutean şi în guvernamentul Charcoff se vorbesce limba ruteană,

N. Cores.

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Majestatea Sa a decorat cu medalia de aur pentru vîrtutea militară pe infanteristul **Ilie Lusergean**; cu medalia de argint pentru virtutea militară pe conductorul (Zugsführer) George **Mocan**, pe infanteristul Luca **Matgiş** şi pe servitoriu de oficier Iosif **Bernard** — toţi patru din regimentul de infant. Archiducele Heinrich Nr. 51 (ţinutul Clujului.)

* „Redacţiunea Telegratului" a deschis o listă pentru încendiaţii din Orlat. Il. Sa dl. Pavel **Dunca** de Sajo a depus la redacţiune 2 fl.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Noemvre n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6% . .	119.35	119.25
Renta de aur ung. de 4% . .	86.70	86.85
Renta ung. de hârtie	85.75	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.20	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.20	90.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.80	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.40	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	96.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.—	96.75
Obligaţiuni urbariale transilvane.		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungouresci cu premii . . .	117.—	117.25
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.90	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.60
Datorie de stat austr. în argint .	77.35	77.30
Renta de aur austriacă	95.50	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.20	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	841.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	295.—	294.50
Acţiuni de credit austr. . . .	304.90	304.50
London (pe poliţa de trei luni) .	119.15	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon.	9.47	9.47
100 marce nemţesci	58.45	58.35

Nr. 377 [280] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învěţătoriu la scoala poporală gr. or. din comuna Zdrapţi protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până la 30 Octomvre. a. c. st. v. în care di va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual de 210 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încăldit.

Doritorii de a ocupa acest post învěţătoresc au aşi aşterne petiţiunile instruate conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral supramenţionat.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, 16, Octomvre, 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 280 [278] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învěţătoresc la scoala confesională gr. or. din Stîna se escrie concurs cu termin până la 30 Octomvre a. c. st. v pe lûngă următoarele emolumente:

1. În bani gata 80 fl. v. a.

2. În naturale 40 vici cu grăunţe.
3. 10 Punţi de slănină
4. Orgii de lemne 4 din cari se încălḑesce şi scoala.
5. Punţi de lumini 5.
6. Conţi de hârtie pentru cataloage 3.
7. Cuartir liber în scoală şi venit din grădina de pomărit, toate aceste computate în bani resultă suma de 143 fl.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt poftiţi a'şi aşterne suplicele înstruite după statutul organic subscrisului oficiu protopresbiteral în Fizes-Sentpetru cu atestat de cualificaţiune şi că sûnt versaţi şi în limba maghiară.

Stîna în 13 Octomvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
ppresb.

Nr. 365. [279] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Ştena cu terminul pănă la 1-a Noemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 80 fl. dela popor.
2. cuartir şi lemne de foc de ajuns.
3. dreptul pentru un rîmătoriu la ghinde.

Suplicanţii vor avea a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului.

Cohalm, 15 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr. 252. [274] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or, din Uleşiu, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs pănă la 28 Octomvre a. c. v.

Emolumentele sûnt 150 fl. v. a.

Cuartir liber, 3 orgii, din care este a se încălḑì şi scoala.

Suplicanţii vor avea a-şi aşterne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasada în 13 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppesb.

Nr. 4512 civ. 1882 [276] 3—3

Publicaţiune.

Aduc la cunoscinţa publică că în locul inginerului, care a lucrat până acum în afacerea comasărei hotarului S. Sebeşului este a se alege alt inginer şi aşa pentru alegerea inginerului lucrător şi în legătură cu aceasta pentru pregătirea preliminariului de spese se pune terminul pe **6 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi în S. Sebeş.**

La aceste sûnt invitaţi toţi posesorii interesaţi cu adausul că absentarea unuia s'au altuia nu împedecă pertractarea.

Sibiiu în 26 Octomvre 1882. In numele tribunalului reg.

Ioan Vasarhely m. p.,
jude trib. reg. ca jude eemis.

A eşit de sub tipar şi se află de vênḑare în toate librăriile:

CĂLINDARUL
BUNULUI ECONOM
pe anul comun 1883.

Întocmit de

D. Comşa şi **Eugen Brote.**

Cu mai multe ilustraţiuni intercalate în tecst.

Anul VII.

Cuprinsul: Călindariul: ḑilele de preste an, chronologia, Pascălia, Anotimpurile, Sistemul planetar al soarelui, Umblarea timpului în decursul anului, Întunecimi, Sĕrbătorile schimbătoare şi posturile. **Genealogia** tuturor caselor domnitoare din Europa cu deosebită considerare a casei habsburgice. **Târgurile:** conspectul complet al têrgurilor din Ardeal în rênd alfabetic şi cronologic; têrgurile din Ungaria, din Bucovina şi din România. — **POSTA: Posta de epistole,** de **mesagerie, corespondenţa telegrafică. Raportul între mĕsurile vechi şi nouĕ. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate ţĕrile. SFĂTUITOR JURIDIC: Legea comuuală** (§. 1- 62). **PARTEA ECONOMICĂ: Cultivarea fragilor** de Alexandru Ciura. Un şopron de bucate potrivit, (cu 2 ilustraţiuni). Tăvălicul şi folosirea lui (cu 2 ilustraţiuni). Însemnarea oilor prin numĕrătoare, (cu 3 ilustraţiuni). Uscătoarea de poame pe vatră (cu 1 ilustraţiune). Un adunătoriu practic de fên (cu 2 ilustraţiuni). Despre sĕmĕnat. O scară cu roate (cu 1 ilustraţiune). Cât se seamână pe 1 hectar. Timpul încolţirei şi vegetaţiunei la diverse plânte agricole, Tabela despre maşinile mai însemnate agricole. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor şi sĕmênţelor mai îndatinate. Cât timp poartă animalele agricole. **PARTEA BELETRISTICĂ: Povestea lui Stan Păţitul. Poesii. Glume** (cu 4 ilustraţiuni): **Inserate.**

Preţul 45 cr. sau 1 franc (leu).

[277] 2—3 **Editura tipografiei Josif Drotleff.**

Zambach şi Gavora.
Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec. [205] 8—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

---

După Dḑeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulţămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi ameninţa viaţa, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparaţiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invenţiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aşi putè ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţĕran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:
Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 4—7

---

[275] 3—3

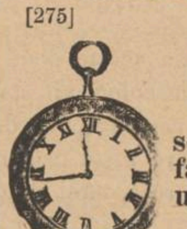

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere
grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

- 1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.
- 1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**
- 1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**
- 1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**
- 1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal
- 1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**
- 1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.
- 650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.
- 650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.
- 650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

GONTOTTE WALSER
PESTEN 1864

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☛ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☚

(232) 19—20

Nr. 125. Sibiiu, Marți 26 Octomvre (7 Noemvre) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Inter arma silent musae.

Sĕ nu se sparie cetitorii, dacă întrebuințăm un termin ca „arma.“ Nu este vorba tocmai de arme, va se dică, de arme in înțelesul genuin al cuvêntului.

Când am dis cuvêntul arma, am vrut sĕ înțelegem armele, prin care, se varsă, nu fiuidul cel mai scump și roșu omenesc, sângele, ci cel mai eftin și negru, negreala, care în diua de astădi cu profusiune o vedem înundând d'alba hârtie, în bine și în reu, în toate părțile.

Armele aceste prin mediul fluidului eftin negru și vice-versa, țin de mult lumea noastră într'un resuflet. Din sgomotul lor fiecare voiesce sĕ audă odată ceva hotărîtoriu despre cestiunile cele atât de complicate, de și atât de simple; pentru că sûnt mulți cari doresc sĕ vadă un resultat din controversele cele multe dintre naționalitățile doritoare de pace și linisce a le monarchiei.

Ori cât de justă ar fi așteptarea sau pretensiunea aceasta, sĕ nu ne facem ilusiuni, sûntem departe de țintă. Interesele opuse ale diverselor naționalități din statul nostru, sau mai adevĕrat, a naționalităților suprimate și suprimătoare, vor îndelunga lupta încă mult timp și vor face ca frementarea de o parte și de alta sĕ mai țină până lucrul sĕ se aleagă la un fel.

Condeele vor mai vĕrsa așa dară negreală pe nevinovata hârtie, pentru a înfățișa cetitorilor, păreri, acusări, plângeri etc.

Între armele aceste au trebuit, dar și trebue de ocamdată musele sĕ tacă.

Tăcerea aceasta însĕ nu e bună, este păgubitoare. Ori cât de frumos ar fi toate controversele stilisate, ba ori cât adevĕr și dreptate ar cuprinde ele, de acolo, de unde numai dau rênd sĕ vorbească și musele păcei și liniscei, respândesc numai pagubă. Certanții, dacă nu ved adi vor vedea mâne, că lucrând numai, și numai pentru „politică“ ajung a nu avè ce băga în gură și a nu avè cu ce sĕ'și scutească trupul contra elementelor.

Ca sĕ nu cădem cu totul în pĕcatul acesta ne-am propus astădi a face o mică digresiune dela curentul politic și a ne gândì, pe un moment cel puțin, și la lucruri cari, de și nu sûnt politice în formă, sûnt politice în faptă, cari deși nu sûnt naționale după obiceiul omenesc, sûnt cele mai naționale, căci fără de dînsele națiunile nu pot trăi în lume.

Digresiunea nostră este mică, cu toate că ar merita tratate lungi. Împregiurările ne silesc a fi numai indigitatori.

În cea mai mare parte poporul nostru este agricultor. Aceasta e lucru cunoscut. Munca agricultorului nostru ca și resplata muncei sale, nu este aceeași cu a fie-cărui agricultor din lume. Aceasta odată pentru lucrarea încă primitivă a pămêntului și pentru sarcinile în disproporțiune ale agricultorului.

Dările de tot feliul și modalitatea, cu care se tratează pămêntul în țeara noastră, concurează la apĕsarea, nu la ridicarea bunei stări a agricultorului. Îmbunătățirile acestei stări din mijloacele statului sûnt la noi rarități chiar și pe hârtie

Ca sĕ așteptăm în impregiurările noastre vre-o îmbunătățire dela guvern, nici prin minte nu ne trece, de și am fi în drept a aștepta. În timpul fiscalităților și în timpul când pe toți scăeții și pe toate răzoarele înfloresce numai maghiarisarea, ar fi o așteptare de feliul acesta cel mai neiertat optimism.

Trebuie dar sĕ ne gândim la ceva ce, cât de cât, dar sĕ dea mână de ajutor agricultorului, ca cel puțin sĕ i se ușureze sarcina.

Sûnt lungi nopțile de earnă. Eată unul dintre multele mijloace. Sĕ nu suridă nimenea. Nopțile aceste, bine folosite de agricultori, nu vor face totul, dar pot face foarte mult.

În aceste nopți, bărbați inteligenți, preoți și învĕțători, cari, din chemarea lor sûnt în contact nemijlocit cu poporul agricultor, vor face un servit mare obștesc, dacă din puținul cât avem noi în literatura noastră vor comunica acestuia, cetindui și esplicându-i ceea ce s'a scris de specialisti în privința ameliorărei agriculturei.

Indigitând acest demers ne abținem de a da vre-un îndreptariu în privința mijioacelor mai detaiat sau vre-o programă de procedere. Unde este bunavoință la inteligența nostră se găsesce atâta cunoscință de causă, încât se scie cum sĕ se apuce de lucru, ear ceea ce lipsesce, sĕ suplinesce adese-ori prin întrebări la bărbați specialiști.

Fără de a exagera în aprețuire, până una altă și călindarele de specialitate fac servit în asemenea cestiune. Afară de aceste mai cunoascem două foi: „Plugarul român“ *) și „Țeranul român“, **) foi de specialitate, cari lasă încă mult de dorit, dar conțin material destul, care este bine al cunoasce agricultorul.

Conveniri însoțite de lectură în forma aceasta ar fi bune și pentru de a vedè și a se convinge, mai cu seamă agricultorii dela țeară, cât de bine și folositoriu este a sci carte.

Ne oprim de astădată la atâta, în speranță că și puținele șiruri de mai sus vor găsì pământ roditor, și în speranță că permițêndu-ne cestiunile sgomotoase politice, ne vom mai întoarce asupra acestei teme, care, cum am dis, o considerăm de foarte politică și de prea națională și patriotică tot odată.

---

*) În Giurgiu (România).
**) În Mușetesci lângă Ploesei (România)

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Octomvre.

Respunsul dat de ministeriul austro-ungar de esterne în delegațiunea ungară, la interpelarea ce i s'a făcut asupra causelor amânării visitei împĕratului, a produs o rea impresiune nu numai în Italia ci și în Germania.

D. Kalnoky dise: „Când fu vorba de a alege locul pentru întrevederea celor doi monarchi a trebuit sĕ se țină seamă de împregiurările estra ordinare în care se găsesce acum Roma, care este în acelaşi timp capitala Italiei și reședința Papei. Făcênd abstracție de ori-care alte dificultăți, a trebuit sĕ se țină seamă de pericolul: că împĕratul nostru putea sĕ devină obiectul unor demonstrațiuni din partea aderenților celor două tabere. Astfel fiind, n'am putut sfătuì pe împĕrat de a face o contra-visită la Roma. Și fiind-că ministrii regelui Italiei nu s'au putut otărî sĕ desemne o altă localitate pentru intrevedere, contra visita a rĕmas amênată.

Comisiunea dunăreană, scrie „Telegraful“ de Duminecă se întrunesce mâne în Galați și de aceea ne pare interesant a reproduce aci relațiunea pe care corespondentele din Petersburg al foi „Politische Corespondenț“ o trimite asupra afacerii Chilia. Corespondentele afirmă că a vorbit cu o persoană forte competinte specială și care se află întro posițiune oficială. Această persoană î-ar fi dis „că Rusia se află în privința cestiunii Chilia într'o posițiune minunată, pe care n'are decât sĕ o manțină spre a pune într'o situațiune foarte necomodă pe toții aceia, cari fac oposițiune Rusiei în această afacere, Rusia are în aceasta cestiune dreptatea pe partea s'a, mai întâiu ca stăpână a gurei Chilia, și apoi fiindcă se apropie timpul, când comisiunea dunăreană europeană va trebui sĕ se mărginească la modesta competință a unei simple comisiuni

FOIȚA.

Muntele Atos.

Domnul Alexandru Pencovici, scriu diarele din România, a adresat în dilele aceste d-lui președinte al Academiei Române o scrisoare însemnată, prin care dăruește pentru biblioteca Academiei mai multe documente și portrete, aduse cu sine din mănăstirile muntelui Atos și 'i comunică tot deodată câte-va din impresiunile călătoriei sale.

Sûntem fericiți, dice „Naț.“ că ne am putut procura copie de pe această scrisoare pe care ne grăbim a o pune în vedere cititorilor noștri.

Ne place mult a crede că președintele Academiei române, d-nul Dimitrie Sturdza, care se află și ministru de externe, cum și membrul academiei d. Aurelian, ministrul cultelor și instruțiunii publice, vor bine-voì de a lua o dată în foarte de aproape cercetare trebuințele bisericei și ale școalei române din peninsula balcanică.

Vom revenì, asigură același diar, pe larg asupra acestui memoriu putem dice, cât și asupra cestiunii Macedo-române, despre care d-nu Pencovici a bine-voit asemenea dea intreține publicul prin epistola sa din urmă, care s'a și publicat în coloanele diarului nostru din luna trecută.

Domnule Președinte! In călĕtoria mea de o lună de dile aproape ce am intreprins anul curent în serbătorile Pascelui prin mănăstirile din muntele Atos am avut ocasiune sĕ culeg mai multe sciințe și sĕ găsesc mai multe documente, care sûnt poate de folos pentru istoria Românilor.

Precum am urmat în călĕtoria din Scandinavia, când, aflându-me la Upsal în Suedia, am isbutit a lua cu mine un esemplar din singura carte în limba gotică adecă biblia lui Ulfilas, episcop Goților din Dacia, pe care am și avut plăcere sĕ o dăruesc în 1875 Academiei române, tot astfel am putut aduce din peninsula sfântului munte nisce documente și portrete pentru biblioteca instituțiuni academice a Românilor, căria sûnt fericit a le oferi în dar.

Țeara călugĕrească din peninsula chalcidică se compune din un șir ângust de munți, care se scaldă vesel în apele din Archipelag. Acest promonitoriu verde culungime de 60 chilometre, în coronat imprejur de monăstiri cu cruce pe cupole și locuit odinioară de 10.000 călugări datoresce în mare parte Românilor de peste Dunăre mijloace din trecut de întreținere și protecțiune, de restaurare chiar de zidire pe dintreg a muntelui Atos. Cu toate aceste, nu s'a publicat încă din nenorocire, pe cât am cercetat, în această cestiune însemnată nici o scriere serioasă în limba noastră română. Am dat într'adevĕr de urmele domnului Alecsandru Odobescu prin mai multe din aceste mănăstiri; dar am aflat că n'a tipărit încă nimic din impresiunile călătoriei sele; ear' aceasta lacună în literatura noastră pare a fi cu atât mai regretabilă cu cât e sciut cum că tot în general ce scrie peana domnului Odobescu este adevĕrat și frumos.

Eu nu cunosc în românesce decât două publicațiuni:

1. „Proskinitar al sfântului munte al Atonului“ de ieromonachul Serafim, tradus din rusesce de monachul Varnava Luchianov și tipărit în Bucuresci de metropolitul țĕrei în tipografia Nifon la 1856. — Această carte însĕ a fost compusă numai din punct de vedere slav și bisericesc. Autorul fost profesor în academìa din Petersburg, împinge îndrăsneala de a face propagandă panslavistă până de a desnatura faptele istorice chiar cele mai învederate. Astfel, după ce singur afirmă, spre esemplu în pagina 133, că mănăstirea Zugrafului s'a clădit din nou la 1502 de Stefan-cel-mare se face că nu mai scie nimic despre marele nostru purtător de biruințe, și pretinde în mai multe pagine că Stefan Dușan, craiul sêrbilor este eroul care s'a luptat cu Turcii patru-deci de ani pentru creștinii din Orient; când este cunoscut că Stefan Dușan nu mai esista de un secol și jumĕtate la 1502 și poate nici că a dat cu ochii în viața sa de Turci, murind în 1356. Traducătorul asemenea n'a voit a îndrepta prin note erorile, nici sĕ împlinească lacunele, cu toate că a trebuit sĕ scie pe larg istoria fiecărei mănăstiri, ca călugar cu carte locuitor în chinovia Esfigmenului.

rmurene şi sĕ se mulţămiască a su veghia garanţia materială a navi iunii pe Dunăre fără a'şi permite se amestece pe tĕrêmnl politic al tiunilor ca acelea despre care este vorba aci. Se pare că pentru moment s'au încheiat un armistiţiu asupra acestei neînţelegeri; dar, cu toate asigurările contrarii ale unor organe de publicitate, este positiv că cestiunea va fi readusă pe tapet în cel mai apropiat timp şi că se va desfăşura atunci în dimensiuni mai mari. Trebue sĕ asigur că guvernul rus nu va renunţa la posiţiunea avantagioasă, pe care o ocupă şi care îi înlesnesce de a'şi permite lucsul celei mai mari moderaţiuni. La cas când statele ţĕrmurene vor crede de cuviinţă sĕ reinceapă esecutarea sondărilor cari au provocat neînţelegerea, Rusia nu va face nici o resistenţă; dar în acelaşi timp după convingerea ce domnesce aici că are dreptate, ea va stărui în cererea sea, ca lucrările de sondagiu sĕ fie efectuate de ingineri ruşi, cărora vor putea sĕ le dea concursul lor şi inginerii statelor ţĕrmurene." Această părere a guvernului rus o cunoascem de mult şi când s'a ivit pentru prima oară sgomotele despre refusul Rusiei de a adera la prelungirea mandatului comisii dunărene, că ea face aceste dificultăţi numai spre a silì pe Europa sĕ 'i permită a face în braţul Chilia lucrările pe care le doresce atât de multe.

Dacă va reuşì sau nu, aceasta este o cestiune pe care o vom vedea resolvată în curênd.

Peste puţin se vor deschide camerile franceze în impregiurări, în care felurite agitaţiuni neliniscesc ţeara. Această situaţie anormală atrage neapĕrat discusiunea publică asupra posiţiunii ministeriului în faţa parlamentului. Partida lui Gambetta se nutresce cu cele mai mari speranţe; el crede că mişcările anarchice din lăuntrul Republicei î vor venì în ajutor. Planuri parlamentari din cele mai vaste se atribue lui Gambetta, şi „Correspondance française" pretinde a scì cu siguranţă dela persoane foarte apropiate de cercurile conducătoare, că se fac pregătiri pentru a aduce earăşi la putere pe Gambetta.

Vom încerca, scrie „Naţiunea", a desfăşura puţin după reacţionarul Gaulois aceste pregătiri contra ministeriului Duclerc, fiind că ele sûnt foarte caracteristice pentru combinările partidelor.

Îndată după începerea Camerilor se va deschide o luptă violentă între d. Gambetta şi d. Freycinet. Dacă acum Francia va fi ameninţată de complicaţiuni esterne, atunci este mai presus de ori ce îndoială că maioritatea Camerei se va decide pentru d. Freycinet, ca aceasta sĕ formeze un Cabinet nou. Însĕ fiindcă asemenea temeri nu esistă de nici o parte, Camera se va arunca earăşi în braţele dl Gambetta ca singurul bărbat capabil sĕ restabilească liniscea şi ordinea. Dar înainte de a ajunge lucrul aci majoritatea îşi va da toată osteneala posibilă ca sĕ facă pe preşedintele Camerei, pe d. Brisson, sĕ primească ministerul. Dacă d. Brisson va primi, — ceea-ce nu este nici de cum probababil —, se crede că un Cabinet Brisson va avea şi mai puţină durată de cât marele minister, pentru că el va fi atacat pe de o parte de d. Freycinet, pe de alta de d. Gambetta, şi chiar de d. Lanessan, capul unei părţi din estrema stângă.

Din toate acestea ar urma neapĕrat că d. Gambetta va ajunge la guvern din nou, mai puternic de cât ori când, şi din causa spaimei de care sûnt cuprinse şi ţeara şi camerile, va devenì un fel de dictator. Mulţi îşi ḑiceau pe furiş că preste puţin se aşteaptă şi în Paris esplosiuni de boambe şi că ministerul actual este foarte îngrijit de urmările posibile ale unor asemenea evenimente, mai ales că până acum nu s'a putut esplica într'un mod indestulător comploturile anarchiste.

Aşa dar, dacă mersul lucrurilor, aşa precum l'am arătat mai sus, s'ar realisa, atunci D. Gambetta ar lua însu-şi cârma afacerilor sau va aduce, — se înţelege, numai pentru cât-va timp —, pe D. Jules Ferry.

„Sfântul sinod" din România deschis.

După cât scim sinodul acesta este analog cu sinoadele noastre archieresci. Cu ocasiunea deschiderei sesiunei de toamnă a acestui sinod, Metropolitul din Bucuresci a pronunţat discursul următoriu:

Prea Sfinţiţi Fraţi Episcopi! Cu dragoste şi cu bucurie salutând buna venire a frăţielor voastre la această sesiune a sfântului sinod, mĕ rog celui de Sus, ca întrunirea noastră şi astădată sĕ fie bine roditoare pentru Biserica noastră.

Cea mai de căpetenie cestiune, Prea Sfinţiţi, de care vom avea a ne ocupa în această sesiune este, fără îndoială; începerea revisuirei cărţilor bisericesci. Revisuirea cărţilor bisericesci este un act mare în toate privirile şi face onoare atât corpului nostru, care a luat aceasta hotărîre, cât şi onorabilului guvern, care a dat mijloace pentru realisarea ei. Comisiunea aleasă de noi pentru acest scop ne va presenta ântêiele sale lucrări şi vom avea dar dificila, însĕ mult meritoria lucrare de a cerceta schimbările propuse de comisiunea noastră, ca sĕ se poată face cât mai curênd începutul tipăririi cărţilor.

Asemenea vom avea a ne ocupa şi de alte cestiuni, cari de şi n'au aceeaşi importanţă, totuşi nu sunt lipsite de interes. Sfântul Sinod se va ocupa şi de ele, dând deslegarea cerută de spiritul şi folosul Bisericei.

În fine, permiteţi'mi prea sfinţiţi şi prea iubiţi fraţi a atinge aci şi o cestiune dureroasă, care ni se va presinta. Frăţia voastră cunoasce incordarea, ce există de un timp în coace în relaţiune cu Prea Sfinţitul Patriarch de Constantinopole, şi sciţi causele, cari au provocat aceasta.

Fără ca între biserica noastră şi toate cele-lalte Biserici ortodocse sĕ esiste cea mai mică urmă de divergenţă, fie dogmatică, fie canonică şi fără ca Biserica noastră sĕ'nceteze un singur moment de a manifesta dragostea sa şi respectul sĕu către biserica din Constantinopole, Prea Sfinţiţi Patriarchi caută a slăbì aceste legături sfinte ce trebue sĕ uniască diferitele biserici ortodocse. Pe de o parte, interese naţionale, precum este desceptarea simţului naţional în fraţii noştrii din Epir, Tesalia, Macedonia cari, caută a înlocuì scoalele grecesci cu scoalele românesci, eacă causele pentru cari Prea Sfinţitul Patriarch a început dela un timp încoace a nu mai avea dragostea cuvenită către Bisarica noastră şi stăruesce a aduce o încordare între ambele Biserici. În cel din urmă timp am primit o epistolă patriarchicească-sinodicească, care se va comunica frăţiei voastre, în care veţi vedea şi veţi constata cu aceeaşi durere ca şi mine, acea tendenţă regretabilă. Prea sfinţitul Patriarch împreună cu sfântul sĕu sinod, basându-se pe nu scim, cari informaţiuni de gazete, şi nevoind a ţinè în seamă faptele glorioase petrecute în ţeara noastră şi schimbările naturale provocate prin ele, şi mergênd chiar până a ne constata dreptul sfinţirei sfintului Mir, a creḑut de cuviinţă a ne adresa o epistolă lipsită cu desĕvêrşire de spiritul dragostei, cu care trebue sĕ se adreseze bisericile ortodocse una către alta; lipsită chiar — e dureros sĕ o spun — de respectul datorit unei biserici ortodoxe, unei biserici autocefale, datorit mai ales bisericei unei ţĕri, care atatea secule a vĕrsat cu abundanţă bogăţiele ei asupra acelor mânăstiri şi acelei naţiuni, ale cărora mânăstiri şi acelei naţiuni, ale cărora interese le apĕră astăḑi P. S. Patriarch cu atâta zel. Noi înţelegem până la un punct oarecare acest zel, de şi pareni-se nouĕ că prea sfinţia Sa, ca un şef spiritual al unor provincii, ca cele citate, în cari sûnt diferite naţionalităţi, şi mai vêrtos ca unul ce poartă titlul de ecumenc, nu ar trebuì sĕ favoriseze într'un mod aşa de vĕdit şi aşa de esclusiv numai interesele unei singure naţionalităţi.

Dar aceea ce nu putem înţelege şi reflectăm, este că acel zel a adus pe Prea Sfinţia Sa până a face nesce acusări nedrepte, şi aceasta în nesce termini lipsiţi de respectul ce sûntem în drept, şi datori a-l cere dela ori care sĕ adresează nouĕ.

Nu mĕ îndoiesc că Sf. Sinod, luând cunoscinţă de această epistolă, va sci a apĕra şi această dată cu fermitate şi demnitate biserica noastră naţională în rĕspunsul, ce va da Înaltei Sale Sanctităţi Patriarchului.

Manevrele militare din Sudul Rusiei.

Resboiul româno-austriaco-rus.

O picanterie împărtăşim în cele următoare după „Telegraful". Dar şi ca atare noi credem că nu e fără interes politic. După cele douĕ titule de mai sus „Telegraful" urmează:

Un amic al nostru ne trimite un document foarte interesant şi care privesce manevrele militare ce au avut loc luna trecută în guvernamentul Cherson.

Acest document este ordinul generalului-adjutant Gurco, comandantul armatelor ruse de Sud. Acest ordin narează cu toate amănuntele planul manevrelor şi critică defectele, cari s'au dat pe faţă cu această ocasiune.

Spaţiul nu ne permite a traduce acest ordin *in extenso*, dar fiind-că 'l considerăm destul de interesant, dăm aici un resumat, fiind siguri că chiar publicul civil îl va ceti cu oare-care interes.

Eacă planul campaniei, proiectat de generalul Gurco:

I

Basarabia este ocupată de armata inamică, avantgardele au ajuns deja până la Chişinĕu şi cavaleria ocupă linia Dnistrului, dela Bender şi până la Grigoriopol. Aci inamicul a primit scirea că armata rusă se află concentrată la Cremenciuc, Odesa, Nicolaeff şi Umani, unde se va afla infanteria, ear cavaleria va ocupa malul rîului Bug.

Din altă parte inamicul va fi în cunoscinţă că această armată se

---

2. „Călĕtorii la Românii din Macedonia şi muntele Atos sau Sânta-Agora de D. Bolintineau. Bucuresci, 1863. Această carte mi se pare scrisă cu uşurinţă, ca multe din operile lui Bolintinean. Fie şi pe scurt sûnt dator a mĕ esplica. Poetul a intitulat opera sa: Călĕtorii la muntele Atos sau Sânta-Agora, când este probabil că n'a fost în peninsula călugărilor, despre care se vede cá a scris mai mult din auḑite şi din cetite; cel puţin a voit a ḑice neapĕrat: Sânta-Gora (Sveta-gora - Sântul Munte) ear nu „Sânta-Agora", cuvinte care nu au de fel înţeles acì. În pagina 159 Bolintineanu începu se scrie despre muntele Atos şi pretinde că Calamaria se află spre apus de Salonic, aproape de Vardar; când, din contră, oraşul este situat între Calamaria şi Vardar, care curge la 18 chilometri departe de Salonic. Ce s'ar crede oare despre un autor străin care, venind în capitala noastră, ar publica că Colintina se află spre miaḑă-ḑi de Bucuresci, aproape de rîul Argeş? În pagina 163 scrie că mănăstirea Sântului Panteleimon ar fi clădită de vre-un domnitor catolic al Românilor marei Valachii din Aspropotamos şi că biserica sa sobornicească s'ar fi zugrăvit de Panselinos. Cunoscut însĕ este că Panselinos, acest Rafael din orient, cărui se datoresce frumseţile picturei bizantine, a trăit cam în secolul XII, pe când biserica soborniceascǎ ca parte din întreaga mănăstire actuală „Rusicu" s'a clădit din temelie în secolul nostru de Scarlat-Vodă-Calimachi, în anul 1819. În pagina 164 afirmă că Chilindaru este mănăstire bulgară, când ea este sêrbească, etc.

Îmi pare rĕu că nu pot cu această ocasiune sĕ dau pe faţă toate erorile numeroase şi grave, ce cuprinde această publicaţiune mai ales în privinţa comunelor române din Macedonia, ca sĕ pot proba pe deplin că Bolitineanu, ca mulţi din scriitorii nostri n'a înţeles indestul cât este de serios tiparul, prin care nu se cuvine nimenui a induce publicul în eroare.

Sĕ fi mers într'adevĕr poetul nostru în grădina maicei Domnului — cum ḑic călugării muntelui Atos — nu ar fi scris a lene numai în prosă despre numirile mănăstirilor şi cum sûnt ele administrate; ci cu lira sa melodioasă ar fi cântat de sigur, dacă nu actele devotamentului nemărginit al Românilor pentru religiune, cel puţin podoabele firesci din acel raiu pământesc.

Pentru că venì vorba despre frumuseţile naturei şi despre minunile credinţei creştine, sĕ'mi fie permis a face pe scurt o digresiune.

Domnule preşedinte, am călĕtorit mai prin toate ţerile din Europa şi până când n'am stat în loc a privì Simopetra, credeam că nu pot fi posiţiuni mai pitoresci de cât pustia de groază prin care te urci la „Cartusia" din munte (le désert dela grande Chartreuse) şi ca „San-Martino" din Neapoli pe mare.

Dar închipuiţi-vĕ, domnule preşedinte, în peninsula sfântă, pe malul mării, albit de spume şi de soare încălzit, unde poţi culege portocale, într'un amfiteatru verde de rîpe înalte cu pomi seculari, un munte de peatră piramidal, care plin de vegetaţiune [illegible] singuratic în aer peste trei sute de metri. Sus de tot pe culme stau în picioare ca uriaşii nisce ziduri cu muschiu şi nesce turle cu cruci înghiesuite de frică şi pline de farmec: este sfinta mânăstire Simopetra; ear în altar, ca titor al bisericei, se pomenesce Mihaiu-Viteazu!...

Bolintineanu poet abia dacă face menţiune despre numele mănăstirei; pe când nici meteocele de lângă Kalabaka, acele mănăstiri aeriane din munţii Pindului, nici cele mai sumeţe castele din timpurile feudale, fie clădite peste malurile Rinului, fie peste văile Alpilor, nu pot întrece în frumseţe pe Simopetra, care sĕ resfaţă cu drag în grădina soarelui pe malul mării şi pe vêrf de munte. Când din galeriile sale exterioare, care es afară din spaţiu atârnate peste prăpastie, te uiţi jos în mare, nu poţi da bine cu ochii de fundul abisului; că 'ţi ia vĕzul ameţeala! Uimit de frumseţe, îţi vine sĕ creḑi, în beţia dorului de ţeară, că poate Mihaiu-Viteazul a trimis vulturii din Carpaţi, ca sĕ ridice în vĕzduh pe aripele lor materiale de zidit biserica, spre lauda lui Dumnezeu!

află forțată de a'și apăra și malurile Mărei-Negre amenințate de aliat.

Armatele din Basarabia vor avea a resolva următoarele probleme: înainte de toate, mergênd înainte cu marș forțat sĕ împedece concentrarea forțelor ruse, sĕ le oprească în marșul lor spre Jerebcovo-Ananieff, și sĕ ocupe stațiunea Birsula, unde se află nodul principal al căilor ferate. Acì, în acest punct de o mare importanță, armata inamică din Basarabia va ascepta ajutorul care îi vine din Novosilița și Movilău.

Pendente de această problemă, regimentele din Basarabia vor avea de țintă sĕ ocupe prin forță orașul Ananieff și divisiunea 8 de cavaleria sĕ acopere stațiunea Birsula, apoi sĕ ție piept armatelor concentrate în guvernamentul Cherson.

II

Regimentele din guvernamentul Cherson se vor compune în modul următor: infanteria va ocupa Cremenciuc, Umani, Nicolaeff și Odesa, avênd de țintă ale apăra de inamicul din Basarabia și a acoperì calea spre Kiew și Odesa.

Pentru a putè împlinì aceasta, toate părțile sus-menționate ale infanteriei vor avè a se concentra la Ananieff, ear forțele, cari stau lângă Odesa vor avea a apăra acelaș oraș și prin urmare nu vor trimite de cât cavaleria pentru a ocupa calea (șoseua) de la Rasdelna la Severinowka. Pendente de această divisie a 7 de cavalerie la un loc cu o baterie din Elisavetgrad și cu un regiment de cazaci vor avè a acoperì mișcările armatei spre Ananieff și a opri inamicul sĕ ocupe stațiunea Biscula.

Ambele armate sûnt încunosciințate că podul dela Bender se află distrus.

După desemnarea planului manevrelor ordinul generalului adjutant Gurco întră în critica celor efectuate făcênd următoarale observațiuni cari, credem, nu sûnt si ele lipsite de un oare care interes:

„Cu un timp destul de lung pentru a putè studia în amĕnunte planul campaniei, am dat instrucțiunile necesare, scrie mai departe generalul Gurco, privitoare la amănuntele planului manevrelor.

„Întâlnirea ambelor armate s'a efectuat în apropierea satului Valehoțulo. Pe la oara 10 a. m. în diua de 10 Septemvre escadronul dragonilor Beloruși, care ocupa aceasta posiție, s'a vĕdut forțat sĕ o părăsească, de vreme ce armata inamică, surprindêndu-i pe neasceptate, a întrat chiar în sat. Escadronul se retrase spre Cochanowca, unde unindu-se cu forțele ce erau sub comanda generalului Strandmann, au apucat spre Valehoțulo dar pe drum cuartierul general a aflat că în fața lor vine grosul armatei inamice și, pe basa acestor sciri, generalul Strandmann a ordonat retragerea spre Nicolaewka. Aci armata s'a întêlnit cu infanteria comandată de comitele Pașcenco-Rasdovsky, care fugea spre Novoselchi, împinsă de regimentul 8 de cavalerie, care trecuse Dnistrul.

„Infanteria și regimentul al 7-lea de cavalerie, cari până acum ocupau posturile lor de lângă Umani, fură respinși tot prin aceeași scire falsă că cavaleria inamicului este aproape de rîul Bug, pe care îl trecură în apropierea satului Semenowca la un loc cu forțele armate ale generalului Strandmann.

„În ce privesce cavaleria și în în special regimentul al 8-lea din Basarabia, apoi grație energiei, abilităței și stăruinței dlor oficieri, problema pusă în raportul nostru sub rubrica I a fost punctualmente esecutată. Orașul Ananieff a fost ocupat de regimentul susnumit împreună cu divisia 8-a a cazacilor de Don.“

După acest alineat (?) urmează apreciările pur militare ale dlui general Gurco, pe cari nu le credem necesarii ale reproduce. Raportul în cestiune este subsemnat de generalul-locotenent Gurco și în capul capitolului I se află scris de mâna lui: *resboiul româno austriaco-rus.*

Varietăți.

* Maj. Sa ces. și reg. apost. s'a îndurat prea grațios a dăruì locuitorilor din Boereni, cercați de incendiu, suma de 400 fl.

* **„Protocolul sinodului archidiecesei greco-orientale romane din Transilvania, ținut la anul 1882. Sibiiu, 1882“** a apărut și se află în tipografia archidiecesană, unde s'a tipărit. Protocolul cuprinde pe 21 coale tipărite, afară de cele douesprădece ședințe o colecțiune însemnată de acluse dintre care amintim: pe lângă circulariul de convocare, cuvêntarea de deschidere și rapoartele consistoriale, „Representațiunea archieppului și metropolitului Miron Romanul în causa proectului de lege privitor la regularea învĕțămêntului în gimnasii și scoalele reale“ în doue tecsturi (român și maghiar), „Normativul pentru scoalele poporale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei“ din 123 §§. lângă care sûnt adause și planurile oarelor de instrucție, Bugetul etc. Cuprinsul cuantitativ și cualitativ, cu deosebire acest din urmă al *regestelor* din viața noastră bisericească, face cartea interesantă pentru ori cine se interesează de viața publică, indispensabilă este ea însĕ pentru membrii archidiecesei noastre și de aceea credem a nu greșì dacă o recomândăm cu toată seriositatea. Prețul 1 fl. v. a,

* (Earăși s'a oprit) trecerea de vite și de producte crude din România. Guvernul ung. primind insciințări oficiale din România, că acolo s'ar fi arătat în dilele aceste mai multe casuri de epizootie — pe baza art. de lege XX din 1874 § 13, în 4 Noemvre n. a. oprit importul de vite și de producte crude animalice din România.

* (Duelant condamnat.) Artistul dramatic din Cluj Lud. Temesvari, care în duel a împușcat pe alt artist dramatic Bela Szombathelyi, este condamnat de tribunalul din Cluj la închisoare pe un an și jumĕtate!

* (Antisemitic.) Din Neusiedl lângă lac se scrie: Turburările antisemitice au luat dimensiuni mari. Eri s'au repețit în Nyulas, cercul Neusiedl jăfuirile în doue rênduri. M. Steiner fu jefuit cu desevêrșire, eară muierea lui însărcinată a fost împușcată.

* Doi cavaleri în Budapesta.) În unul din numerii diariului „Egyetértés“ septămâna trecută a apărut următoarele șiruri:

„Dlui Iulie Verhovay, redactor al diarului Függetlenség“. Credi Dta! că te vei subtrage dela declararea cerută prin epistola mea recomandată, ce poartă datul 8. l. tr.? — Te înșeli — pentru că eu mĕ razim pe cele scrise în epistolă și fată cu dta voiu întrebuința, conform cuvintelor lui Horánszky: „lipsesc toate candidațiunile bunei cnvinte“, armele lui Bartok. Solnok 33 Oct, 1882.

Alexandru Nagy
cand. de advocatură.

Nagy se vede a fi fost atacat în Függetlenség și Verhovay n'a luat în considerațiune rectificarea aceluia. Nagy s'a hotărît a duce în îndeplinire amenințarea sa și spre sfêrșitul acesta și-a ales locul cafeneaua obicînuită a lui Verhovay. Despre spectacolul acesta raportează un martor in „Magyar Hirado“ următoarele:

„Era punct la 3 oare; eu mĕ jucam șac la o masă, în apropierea cărei și adecă la fereastră ședea Jul. Verhovay cu deputatul Alexie Kada. Pe neașteptate mi întrerupe combinațiunile o voce puternică. „Așa dar cine e miserabilul!“ se aude strigând. Ridic ochii și vĕd pe un june, însoțit de alți doi, stând cu un baston ridicat înaintea lui Verhovay; cest din urmă scoate un revolvĕr din buzunar, îl îndreaptă asupra junelui și rĕspunde:

„Dta!“

„În laturi cu revolverul!

„Aceasta nu o fac, ci te împușc ca pe.....

Conversațiunea fu întreruptă. Personalul cât se afla în cafenea a intrevenit, oaspeții s'au ridicat dela locurile lor se audiau voci „afară“ „afară cu el“ și până a nu se amesteca cineva în afacere junele cu soții lui s'au depărtat. Toate aceste s'au întêmplat în trun moment.

Eșind Nagy din cafenea ar fi dis „Mi voi lua eu satisfacțiune de altă dată.“

După altă versiune, când a întrat Nagy în cafenea și a mers asupra lui Verhovay acesta scoțênd revolverul din buzunar ar fi dis:

Dacă te misci te împușc'“ Nagy fără a 'și perde rostul s'a dus până l'a întrebat.

„Eu sûnt jidovul miserabil?“

Verhovay a respuns: „Dacă ai diso, Dta ești.“ Nagy a prins atunci brațul lui Verhovay, aceasta s'a retras și a repetit: „Dacă te misci te împușc!“

Nagy amenințând cu bastonul: Asteaptă.... Mi voiu lua eu satisfacțiune!“

Cu cuvintele aceste s'a întors spre ușe.

Verhovay s'a întors către oaspeți și a dis: „Vedeți cât de lași sûnt jidovii!“

Nagy se opresce și respunde: „Tu esti laș, căci tu te aperi cu revolverul.“

Cu aceste Nagy s'a depărtat.

* (A murit în Neapole directorul dela Observatoriul meteorologic de pe Vesuv, profesorul renumit Palmieri.

* (Zăpadă nouă.) Sâmbătă noaptea spre Duminecă a nins pe munții Sibiiului. De astădată zăpada s'a coborît cu mult mai la vale ca în rêndul trecut.

* (Fragi noue) s'au vêndut în piața Clujului în 2 Noemvre n.

* (Inaugurarea străpungerei tunelului Barboși-Galați.) În „Posta“ dela 21 Octomvre cetim: Serbarea pentru înaugurarea străpungerei tunelului dintre Barboși-Galați a avut loc eri, după cum am anunțat deja.

La 11 oare dimineața lumea învitată se adună la gura galeriei dela Vadul-Ungurului. Din partea direcțiunei regale a drumului de fer era d. inginer Olănescu; asistau încă d. prefect, d. primar, înginerii drumului de fer din localitate, și mulți domni din oraș. Sexul frumos era representat numai prin D-nele Climi și Vizzu.

Toată această lume întră în galerie și o traversă până în capul celălalt. Gurele galeriei erau frumos decorate de o parte ca și de alta, interiorul era luminat cu lampe și lampioane.

La eșire pe platoul de asupra orașului era pregătit un pavilion de frunzari decorat cu stindarde, unde se dădù celor învitați o mică gustare compusă de vre-o patru-deci tacămuri și care fu odată cu bun vin de Bordeaux și champagnie. Se ridicară mai multe toasturi în sănătatea MM. LL. Regele și Regina, a guvernului, a directorului drumurilor de fer, d. Fălcoian, a corpului inginerese și în special a d. Olănescu, a concesionarului facerei tunelului, a lucrătorilor etc. ect.

Alăturea cu această masă fu așezată masa lucratorilor, cea mai mare parte italieni, care se veselirĕ și ei de opera împlinită. D, Olănescu avù atențiunea de se duse la masa lor și bĕù un păhar de vin cu dênșii. Cuvintele sale fură primite cu vii strigăte de ura.

În momentul, când învitații se puneau la masă, se audì fluerul locomotivei și mai îndată apărù ântâia mașină ce urca platoul.

După gustare lumea se întoarse în oraș.

Această scurtă descriere ne poate da de sigur idee de plăcuta impresiune ce produse asupra tuturor faptul, străpungerei tunelului atât de mult dorit și așteptat de orașul nostru

Este de prisos sĕ mai amintim ce mare rĕu se făcu Galaților cu încungiurul până la Bărboși. Curba ce face linia între aceste douĕ stații, fu în timp de 15 ani obiectul îndelungelor reclame ale gălățenilor. Cu tunelul ce se face acum sĕ scurtează cu aproape opt chilometri, și este prin urmare, dacă nu un remediu complect la greșala ce se făcu la 1866, cel puțin o mare îndreptare.

Acest tunel și varianta Serbesci-Hanul-Conachi sûnt douĕ lucrări făcute în vederea Galaților, pentru care nu putem decât a aduce adâncile noatre mulțămiri guvernului.

Tunelul Bărboși-Galați are o lungime de 800 metri și este prin urmare de opt ori mai lung decât cel mai lung tunel, ce avem pe liniile noastre și care nu are decât 100 metri.

Esecutarea lui se făcu cu o mare repediciune, grație consciincioasei purtări a concesionarului, d. Cornand, cărui îi aducem laudele cele mai sincere, precum laude bine meritate se cuvine întregului personal technic ce cu multă inteligență și activitate își îndeplinì sarcina ce luà asupră-și.

După lămuririle ce avem chiar dela d. Olănescu, tunelul se va putea da în circulație pela finele anului viitor. Adevĕrul e că considerând lucrul ce trebue încă făcut, timpul ce se ficsează e destul de mic.

Sĕ pacientăm dar până atunci și una din dorințele Galaților va fi îndeplinită.

PARTEA SCIENTIFICĂ
și LITERARĂ.

„Limes Dacicus“.*)

(Încheere.)

Dacă acum în total, ca și în special comparăm structura părței superioare a Limitei Dacice cu limitea britanică, caledonică și mai cu seamă cu Limitea germanică, ne convingem că toate au fost fortificațiuni construite după aceleași principii strategice, spre ace-

---

*) Reprod. după „H. Ztg.“

Se dice că Simon, un pusnic cuvios din seculul XIII ar fi zărit în mai multe nopți că vine din cer o stea, care tainic se opresce pe vêrful acelei stânci, și cu gândul seu la steaua luminoasă, care pe Magi a condus în Betlehem, ar fi clădit o biserică pe culme cu hramul nascerii lui Christos. Chronica nu desminte legenda, dar esplică în mod mai puțin mistic, că s'a zidit această mânăstire cam în anul 1264 cu cheltuiala lui Ioan Ugles, care purta pe cap coroana de crai (kral) a Sêrbilor. Mai positiv încă este, pe cât am aflat acolo, că Mihaiu-Viteazul a restaurat din temelie Simopetra, pe care mult a și înzestrat-o cu feliurite odoare și cu venituri numeroase, după cum se constată pe deplin dintr'un hrisov domnesc cu data 28 August, 1599, care se păstrează în archivele mânăstirei, împreună cu evanghelia cea bogată tot a lui Mihaiu-Viteazu, despre care ne vorbesc pelerinii.

(Va urma.)

laşi scop şi-neuitându-ne la diferinţele cele puţine provenite din circumstanţe deosebite şi din situaţiunea provincilor — în acelaş mod, cu toate că se arată o divergenţă mai mare între Limitea britanică şi cele-lalte Limite prin liniile paralele duple a întăririlor Limitei britanice, care într'una au servit spre scopuri defensive şi offensive; aşa le cerea circumstanţele strategice a provinciei respective. Valul nostru tocmai aşa e operă romană ca şi cele-lalte. Structura analogă, aceaşi dispoziţiune a castrelor stative, găsirea de antichităţi romane pe linia întreagă a Valului: toate aceste arată evident, că Valul acesta, încă în ruinele sale admirabil şi imposant, e operă de spirit roman şi nu de spirit barbar. Contra cui ar fi avut barbarii a face zidul acesta de apărare acolo unde stă, şi clădit tocmai după principii romane strategice, de care barbarii nu precepeau nimica?

A treia parte se ocupă cu *Regio trans vallum.* După inscripţiunea pomenită regiunea aceasta era teritoriul, care se află dincolo de partea superioară a Limitei Dacice. El deşì nu aparţinea la provincià tot sta sub proteţiune romană, precum mărturisesce inscripţiunea, după care în anul 239 după nascerea lui Christos în *Regione trans vallum* s'a scris *censul* (birul, darea). Ear' protecţiune aceasta nu era permanentă, fiindcă teritoriul acesta precum se pare, de multe ori se trăgea de sub protecţiunea armelor romane. La început locuia în regiunnea aceasta un popor resboinic, după Torma, *Jazyghi Metanastri,* contra căroror marginile provinciei trebuiau scutite; ear' mai târḑiu sĕ desvoaltă comerciul, şi legăturile comerciale produseră pre urmă patronatul şi plătirea de dare. Întinderea acestei Regiuni o putem numai presupune. Torma e convins, cumcă *Limes Dacicus* de către apus dela Poiana comitatul Biharului s'a terminat într'un unghiu drept, fiind că până către Oradea-mare o forma rîul Crişul şi că de aici încolo continuarea trebue considerată ca graniţa esterioară a Regiunei *trans vallum,* pentru că graniţa interioară o forma Valul dela Poiana-Tihĕu. Torma crede, că planul cel dintâiu al Romanilor a fost de a încongiura Dacia cu un *Vallum* începênd dela Dunăre până la Tissa superioară. Planul acesta, probabil al lui Traian, s'a putut realisa numai în parte; Vallul apusan al Daciei s'a construit numai în părţi şi din cause necunoscute s'a sistat. Romanii aşa dară fură siliţi, cel puţin din sus de Criş, a trage Limitea Dacică mai înlăuntru, respective a o întărì cu un Vall.

Valul trebue căutat în părţile Aradului şi Timişoarei în sanţurile române din comitatul Bihorului de altă parte în ezetura, care se numesce şanţuri române.

Dinjos de Oradea mare pe la Püspőki, a trebuit sĕ se întindă sanţul Csőrszarka în ţinuturile dela Csatar Siter, Nagy-Totfalu, Fegyvernek, Szalárd, trecênd riul Berettyó, afară deaceea ocolind Verzárul, Baromlacul şi Széplacul, sĕ se întindă către Zálnok şi Kegye. Deci linia această a şanţului

Romanii nu au ocupat regiunea trans-vallum nice o dată măcar că sta sub ocârmuirea lor; aceasta se dovedesce prin aceea, că afară de linia Valului până acum încă nu s'au descoperit antichităţi romane (din timpurile înainte de invasiunea popoarĕlor). Regiunea aceasta consta aşa dară din ţeara aflătoare între ruirile Criş, Berettyo, Crasna şi Someş.

După aceste vorbesce Torma de antichităţile, care se găsesc pe linia Vallului esterioară, şi arată, că aici au locuit barbari, şi Iazygi Metanastri.

În partea cea de pre urmă autorul clasează drumurile Daciei de către meaḑă noapte, castrele, care se aflau pe lângă ele şi trupele, care au garnisonat în trânsele. După ce a desemnat direcţiunea drumurilor celor două capitale: dela Napoca Porolisum şi Someş-Şieu-Mureşului urmează dearîndul Castrele şi trupele. Aceste sûnt. Potaissa-Turda din timpul lui Septimiu Severu cu legiunea V. Macedonică; Macedonica Suciag cu legiunea XIII. *gemina*; Optatiana-Zuturi cu o *ala militaria* necunoscută; Largina-Unguraş schimbându-se *cohors I. Batavorum cu cohors VI. Tribocorum* şi cu *cohors II. Hispanorum*; Certia-Romita cu *cohors* I. *Batavorum* şi *cohors II. Britanica* Porolissum-Mojgrad-Zsálfalva la în ceput cu legiunea XIII. *gemina,* apoi cu *cohors I. Vangionum Antoniniana*; cu *cohors II. Numidarum*; Resculum-Bologa schimbându-se *cohors I Aegyptiorum* cu *cohors şi II Hispanorum*; Tihĕu cu *cohort I. Cypria* Gerla cu *ala II. Pannoniorum* Coşeiu cu *cohors I. Britannica miliaria* mai nainte, veriosimil, aici au fost trupe regulare din legiunea XIII. *gemina* şi legiunea V. *Macodonica;* Illosva cu *ala I Tungrorum Frontoniana* şi *cohors II Britannica miliaria*; Orheiu cu *cohors* I. *Alpinorum equitata*; în fine Jeciu cu *ale nova Illyricorum.* Garnisoana castrului dela Sânt-Petru e necunoscută.

Acestea sûnt pe scurt resultatele scrutatorului neobosit, cărui i poftim succesele cele mai bune şi în privinţa scrutărilor asupra părţii inferioare a Limitei şi asupra vechimei operei întregi de fortificaţiune.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Noemvre n. 1882.

Viena:	**17**	**39**	**89**	**29**	**18**
Timișoara:	**75**	**84**	**46**	**78**	**54**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 4 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.25
Renta de aur ung. de 4%	87.05	87.05
Renta ung. de hârtie	86.05	86 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.80	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.80	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.25	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.95
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97 25
Sorţi ungurесci cu premii	117.50	117.25
Sorţi de regularea Tisei	109.20	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.95	76.70
Datorie de stat austr. în argint	77 45	77.30
Renta de aur austriacă	95.45	95.50
Sorţi de stat dela 1860	131.15	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	838.—	840.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	297.—	296.50
Acţiuni de credit austr.	307.—	307.25
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemţesci	58.45	58.45

A eșit de sub tipar și se află de vênḑare în toate librăriile:

CĂLINDARUL
BUNULUI ECONOM
pe anul comun 1883.
Întocmit de
D. Comșa și **Eugen Brote.**
Cu mai multe ilustrațiuni intercalate în tecst.

Anul VII.

Cuprinsul: Călindariul: ḑilele de preste an, chronologia, Pascălia, Anotimpurile, Sistemul planetar al soarelui, Umblarea timpului în decursul anului, Întunecimi, Sĕrbătorile schimbătoare și posturile. **Genealogia** tuturor caselor domnítoare din Europa cu deosebită considerare a casei habsburgice. **Târgurile:** conspectul complet al têrgurilor din Ardeal în rênd alfabetic și cronologic; têrgurile din Ungaria, din Bucovina și din România. — POSTA: **Posta de epistole**, de **mesagerie, corespondența telegrafică. Raportul între mĕsurile vechi și nouĕ.** TIMBRE. **Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate țĕrile.** SFĂTUITOR JURIDIC: **Legea comuuală** (§. 1-62). PARTEA ECONOMICĂ: **Cultivarea fragilor** de Alexandru Ciura. Un șopron de bucate potrivit, (cu 2 ilustrațiuni). Tăvălicul și folosirea lui (cu 2 ilustrațiuni). Însemnarea oilor prin numerătoare, (cu 3 ilustrațiuni). Uscătoarea de poame pe vatră (cu 1 ilustrațiune). Un adunătoriu practic de fên (cu 2 ilustrațiuni). Despre sĕmênat. O scară cu roate (cu 1 ilustrațiune). Cât se seamănă pe 1 hectar. Timpul încolțirei și vegetațiunei la diverse plânte agricole, Tabela despre mașinile mai însemnate agricole. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor și sĕmênțelor mai îndatinate. Cât timp poartă animalele agricole. PARTEA BELETRISTICĂ: **Povestea lui Stan Pățitul. Poesii. Glume** (cu 4 ilustrațiuni): **Inserate.**

Prețul 45 cr. sau 1 franc (leu).

[277] 3—3 **Editura tipografiei Josif Drotleff.**

„ALBINA" Institut de credit și de economii.

Publicațiune

în sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. **Suma scrisurilor fonciari** puse în circulațiune face cu ḑiua de 31 Octomvre 1882	**fl.**	**519.000.—**
2. **Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecari** cari servesc de coperirea acestor scrisuri fonciari sûnt de	**fl.**	**521,066.93**
3. **Valoarea hipotecelor** luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecari e de	**fl.**	**2,221.938.83**
4. În sensul §. 97 din statute **fondul special** pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de	**fl.**	**219,022.84**

acesta e indus în cont separat și este plassat în efecte publice.

Sibiiu în 1 Noemvre 1882.

[281] 1—1 Direcțiunea.

Conspectul operațiunilor,
Institutului de credit și de economii „Albina"
în luna lui Octomvre 1882.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu	25,391.02
Depuneri	89,539.51
Cambie rescumpĕrate	108,527.20
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	4,497.74
Interese și provisiuni	9,576.25
Chiriă	86.66
La fondul de pensiune	56.23
Monetă vêndută	41 952.50
Efecte	8,600.—
Conturi curente	152,321.40
Diverse	5,273.50
	445,822.01

Eșite.	fl. cr.
Depuneri	56,285.10
Cambie escomptate	113,263.60
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	23,615.—
Interese pentru depuneri	396.66
Contribuțiune și competințe	1,247.64
Dividende	390.—
Conturi curente	92,590.44
Salarie și spese	2,244.73
Monetă cumpĕrată	78,296.39
Contul de clădire	684.14
Diverse	5,359.15
Interese de scrisuri fonciari	11.677.86
Saldo în numerariu cu 31 Octomvre	59,781.30
	445,822.01

Sibiiu în 31 Octomvre 1882.

Visarion Roman m. p.,
director esecutiv.

I. Lissai m. p.,
comptabil.

[282] 1—1

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

ONTOTTE WALSER
PESTEN 1864

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e proveḑiută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☜

(232) 20—20

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126. Sibiiu, Joi 28 Octomvre (9 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Ellenzék“.

Foaia aceasta a continuat în nrul sĕu 251, scriind un al doilea articul: „Este cestiune română?“

În acest al doilea articul ḑice, că nimenea nu are lipsă de simpatia Europei ca Maghiarii, pentru că Ungaria numai până atunci este un factor constitutiv al cestiunei orientale, până când Europa o crede în stare de a pune stavilă slavismului. Îndată ce pe continent va prinde rădăcină credința, că Maghiarii nu sûnt capabili a corespunde problemei acesteia, se vor începe plănuiri, cu ce rase sĕ i înlocuiască.

„Ellenzék“ scie că statul unguresc nu pricinuesce nascerea unei credințe de feliul acesta, se teme însĕ că lumea și făra causă adevĕrată, prinḑênd odată credința aceasta rădăcini în opiniunea publică, va afla că este de lipsă a crea în locul Ungariei alte referențe mai durabile. Ar fi o rătăcire aceasta, însĕ trebue sĕ se țină comt de ea, pentrucă opera subminărei în contra patriei e deja începută. O mână de oameni, a căror numĕr abia ajunge pentru un comitat fără nici un motiv, lovind în față faptele si referențele, a început în presa germană a înstrăina simpatiile unei părți considerabile a societății germane de cătră Maghiari. Aḑi cu o epistolă în foaia augsburgeană, mâne în Gartenlaube, poimâne într'o broșură plină de injurii s'ar părè că e numai o picătură de ploaie pe granit față cu legea de naționaltăți. Dar *„gutta cavat lapidem.* Aici „Ellenzék“ face imputare biroului de presă, pentru că au chieltuit banii de subvențiuni pe foi obscure din provincie.

După ce vorbesce despre dimensiunile stricăciunilor ce susține că a făcut Schulvereinul, ḑice, că până nu s'au așeḑat valurile causate de agitațiunile săsesci, dintr'odată apare în piața de cărți memorandul român.

„Putem spera, ḑice, că i va lipsì influența bine calculată? Nu poate fapta aceasta sĕ înducă în eroare în cugetarea lor și pe aceia, cari n'au dat creḑĕmênt agitațiunilor săsesci? Sasii trebue că sûnt în drept, pentru că eacă acum și Românii! Măcar că memorandul conține inecsactități pipăite. Ce are a face? Cine se supune ostenelei a studia referențele noastre interne în detaiu? Memorandul însĕ îl iau a mână din curiositate și când îl pun din mână îl consideră de un țipet al unui popor apăsat. Mai lipsesce ca Mudrony din părțile de sus, Polit din părțile de jos sĕ capete poftă a apela la Europa, unul în numele Slovacilor și altul în numele Slavilor și atunci tabloul, care și'l face străinĕtatea despre noi, este complet.

„În fața faptelor acestora este foarte delicat lucru pentru publicist a afirma, că nu este cestiune română. Da zĕu este, și e cu atât mai periculoasă, cu cât își ridică capul mai fanaticoasă. Apoi e puțină mângăere că mai curĕnd vor cutropì ruinele pe Români decât pe noi. Ideea poetică că vom perì împreună nu ne însuflețesce de loc.

„Sĕ se învêrte cineva numai în părțile ardelene. Publicistul maghiar sĕ nu cadă în eroarea de a aminti de Slovaci, când e vorba de naționalitățile ardelene. Privească numai cetățile iarna, unde Românii își țin întêlnirile, ear vara privească Tușnadul, Elöpotacul Borsecul, unde „roșii“ din România își dau *rendez vous* (találkákát) cu „intransigenții“ ardeleni. Trebuie luat numai seamă că în Serbia este Ristici, în România Brătianu în fruntea afacerilor, așa dar bărbați, cari urmând tradițiunilor naționale pun în practică aspirațiuni naționale.“

Laudă în sfêrșit zelul sacru al Românilor pentru tot ce e național, adunând avere și femeile nutrind la vetrele lor naționalismul și închee că numai acela ḑice că nu este cestiune română, care în ḑiua mare închiḑênduși ochii susține că e întunerec.

„Pe cât sûnt Românii de nedrepți, pe atât sûntem noi Maghiarii de fără putere de viață“ începe „Ell.“ (în nrul 252) un al treilea articul intitulat „Nevitalitate.“ Într'acesta susține „Ell.“ că Maghiarii nu fac nimica, nici bine, nici reu. „Cestiunile mai mari politice le resoalvă Neamțul — în locul Pestei Viena, în locul Vienei Berlinul; cestiunile interne le resoalvă vre-o câți-va înciocolatori de codice; cestiunile sociale se resoalvă ele de sine“; ear cestiunea națională, ḑice, că a resolvat-o Révay, Kazinczy și Vörösmarty.

„Ei însĕ n'au terminat-o. Au deschis numai calea cu desvoltarea limbei, șirul cel lung al agendelor au remas pentru un timp de mai târḑiu. Timpul sau epoca aceasta am fi noi, dacă am fi. Puterea, averea, intelectualitatea e în mânile noastre. Dacă am vrè, multe am face. Cu mijloace egale înaintea ochilor noștri cât de mult a făcut Neamțul. Germanisează Alsația-Lotaringia, a nemțit Posnania, limba flandreză mai traesce numai în biserică, din viață, din scoală, din administrațiune este alungată. Așa a făcut și încă întrebuințând violență Germanul, la care frații Sasi aleargă cu pâri. Noi înse, avênd puterea în mână — am creat legea de naționalități*)

„*A*m dat loc și drept limbei naționalităților în comună, în comitat, în scoală, în presă, în biserică și în adunări*).“

După ce „Ellenzék“ mai aiurează că Maghiarii singuri au eluptat constituțiunea (Au eluptat-o Bismarck, Usedom etc. Red.) și au câștigat toate libertățile (?!) întreabă, că oare nesciință, ingratitudine sau rea voință este, când Românul se plâng Europei de apăsare și maghiarisare cu forța? Aceasta din urmă nu o admite nici decum. I trebue doveḑi și martori. (Îndrăsneață fățărie. Când ministrul de culte și instrucțiune vine cu proiecte în dietă, care au în vedere scopul maghiarisărei; când acele devin legi și se aplică; când presa maghiară întreagă cu „Ellenzék“ sbiară că a prea întârḑiat cu maghiarisarea etc. etc. și tot mai cere doveḑi și martori? Red.)

„Ellenzék“ învinue apoi pe guvern că nu se folosesce de mijloacele, la care este îndreptățit, ca sĕ maghiariseze și de nou se plânge asupra Românilor și asupra religiunei greco-orientale că romanisează. Admite maghiarisare între Slovaci și Jidovi, nu însĕ între Români. „Arate, ḑice „Ell.“, un singur Român, care s'ar fi făcut maghiar sub influența constituțiunei. Nu e nici barem unul.“

În fine plângêndu-se că limba mijlocitoare în Transilvania e cea română și că Maghiarii nu fac nimic pentru ca sĕ câștige limbei lor influență; că Clujul cetatea cea mai radical maghiară din toată Transilvania

---

*) Ḑiarul „Ellenzék„ scapă din vedere doue lucruri: în privința puterei, averei și întelectualității asemenarea cu Germania schioapătă. Germania este o putere mare independentă în ințelesul cel mai serios al cuvêntului; Maghiarii la putere mare n'au avêntat Ungaria nici odată; independentă absolut a fost numai când au avut regi de viță streină în frunte (Din familia Corvinilor și casa Anjou); încolo, au stat când sub înfluența Germaniei, când sub a Turciei. — Legea de naționalități? are prea multe ușițe și în practică nesinceritatea ușițelor a luat dimensiuni așa de mari, încât se pare că darul a fost dela început destinat a fi un: *nesze semmi fog meg jól.*
Red.

*) Cum de a uitat „Ell.“ cârcîuma și têrgurile și pe urmă drumul țĕrei și câmpul? căci și în aceste are loc și drept limba naționalităților! — Dealtmintrea darul de care e vorba, naționalitățile l-au avut *ab antiquo.* Legea de naționalități nu trebuia atât sĕ dea cât se reguleze ce a fost și ce se dase la o parte prin us și prin abus. Dar se ḑicem că au dat Maghiarii. Darea lor, cum am mai ḑis, prin desele *„lehetöségig“* este atât de capțioasă, încât dacă mai veḑi că până jos în popor toată administrațiunea e numai maghiară, numai are nici puținul dar nici o valoare. Red.

FOIȚA.

Muntele Atos.

(Urmare.)

Muntele Atos este bine cunoscut învĕțaților din lume; pentru că visitat a fost adesea de exploratori pricepuți, care l'au studiat pe larg în toate privințele și care au și publicat în țĕrile lor opere pline de erudițiune mai în toate limbele cultivate, chiar în limba georgiană și sêrbească. Din punctul însĕ de vedere românesc, peninsula atonică n'a fost încă explorată de loc, cu toate că dintre toți streinii Românii sûnt în cestiune cu mult cei mai interesați de a studia manuscriptele, inscripțiunile, odoarele, portretele, vestmintele, polmenicile, etc. care privesc în mare parte istoria lor. Acest adevĕr nu vĕ poate suprinde de fel, domnule președinte, pentru că cunoasceți mai adânc de cât mine analele noastre din trecut și sciți bine că totdeauna România peste mĕsura mijloacelor sale, a ajutat pe crestinii din orient. Intr'adevĕr, țĕrile locuite de ortodocși mai în contact cu Turcii au fost timp indelungat numai România, Serbia, Bulgaria și Grecia, cel puțin până la 1774 când a început peste Dunăre și Rusia victorios a se lupta cu Turcii. Bulgaria, ne spune Hurmuzachi, după ce fu susținută prin Sișman, cel din urmă rege, căḑu și ea sub Turci ca simplu vilaet în 1391.

Serbia dispare din istorie la 1459 când s'a încorporat definitiv în împărăția turcească, împreună cu Bosnia la 1463 și cu Erțegovina la 1467.

Remâne dar în picioare România..... unde soldatul lui Christos, Stefan-cel-mare, se urca falnic pe tron în Suceava (1456) tocmai, pe când împĕrăția creștinilor de peste Balcani căḑuse de tot sdrobită sub zidurile din Constantinopol, în grozava năvălire a ienicerilor lui Mohamet (1453.)

Grecia, care din vechime depărtată n'a putut avea o istorie națională mulțime de secole, s'a constituit independentă între anii 1821—1833, când, în urma tractatului din Londra, principele Oton din Bavaria s'a suit pe tron în Nauplia.

După trei secole și jumĕtate Serbia, în urma resboiului sĕu național din 1815, a triumfat în 1830, când Sultanul Mahmud a recunoscut autonomia Serbilor sub domnia ereditară a lui Miloș Obrenovici.

În urma bătăliei dela Plevna, unde mulți Români au murit pentru creștinii din peninsula balcanică, Bulgaria s'a sculat autonomă în 1879, când principele Alexandru din familia Battenberg s'a suit pe tron în Sofia.

Nu vĕ pot intreținè și despre Muntenegru, unde ḑice legenda că s'a spart în plimbare sacul lui Dumneḑeu plin cu munți; pentrucă, deși Muntenegrenii s'au luptat vitejesce și totdeauna au putut manținè liberă și independentă cetatea lor firească; totuși, avênd în trecut aproape 150,000 locuitori și poate 30,000 de lei venituri budgetare, n'au putut, din nenorocire, sĕ ajute nici sĕ apere decât abia moșia lor:

Acum dle președinte, e de prisos cu totul a mai numĕra pentru Academia română bătăliile numeroase și sângeroase, în care Românii din principatele dunărene s'au luptat în timp aproape de cinci secole contra Turcilor, dela Mircea I (Rovine 1398) până la Carol I (Plevna 1877). Mai puțin însĕ cunoscute ne pot fi sumele de bani, ce s'au trimis anual din munca Românilor în locurile sfinte din țĕrile turcesci; voiu sĕ vorbesc despre grămada de galbeni, ce s'a trimis în dar cu milioanele popilor greci din Fanar, fără ca si Grecii sĕ dăruiască Românilor cel puțin un dram de recunoscință după cum vĕ veți convinge cu prisos mai la vale.

Veniturile mănăstircsci s'au ridicat, mi se pare, în anul din urmă 1863 la sumele colosale de lei vechi 26.023.673. Acest milioane de galbeni cu cele din sutele de ani trecuți, împreună cu toți banii cheltuiți, pentru bisericele clădite, pentru odoarele dăruite și pentru resboaiele îndurate sĕ fie transformat în total într'o piramidă de aur, ar întrece de sigur în înălțime chiar muntele Atos.

Fie cât de târḑiu, tot 'mi place sĕ cred că Grecii și Slavii din peninsula balcanică vor judeca drept odată și vor recunoasce toate sacrificiile Românilor în sânge, în bani și în cuget este încungiurat de sate românesci, cari nu pot fi mai românesci şi când s'ar afla în mijlocul Bucurescilor, cu toate că în toate ḑilele vin în contact cu Clujul, esclamă: „Aşa maghiarisăm noi! *)

„Avem scoli, închee „Ellenzék“, avem universitate, avem teatru, avem muzeu; avem inteligenţă mare (numeroasă Red.), avem patru ḑiare şi o mulţime de scrieri periodice, avem şi adevěraţi cetăţeni maghiari — şi ce se face? Chiar nimica. Nu e aceasta lipsă de vitalitate?“

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Octomvre.

Comisiunea de patru din delegaţiunea ungurească a desbătut eri bugetul bosniac. Ministrul de finance Kallay a respuns pe larg la întrebările asupra administraţiunei şi despre starea ţerilor ocupate. Comunicările ministrului au satisfăcut pe interpelanţi; cunoscinţa lui positivă a stărei financiale, economice şi politice din Bosnia şi Erţegovina au făcut impresiunea cea mai bună în delegaţi, cari au şi votat nemodificat bugetul. Îndată după aceasta a dat ministrul de resboiu desluşiri în privinţa dimiterei reservistilor şi în privinţa reducerei statului efectiv al trupelor.

Din Bosnia se raportează la „Agramer Zeitung“, că căpeteniile insurgenţilor „internaţi“ în Muntenegru se întâlnesc şi se sfătuesc. Curierii vin şi se duc şi toate însemnează că jocul sângeros are sě se înceapă curênd şi mai serios ca ori şi când altă dată. Neliniscirile dela isbucnirea rescoalei încoace n'au încetat nici o dată şi numai înainte cu câteva ḑile trupele noastre, urmărind pe insurgenţi pe teritor muntenegrean au avut o luptă. Nesiguranţa se întinde până pe hotarul capitalei. Nu este demult, decând depărtare o oară spre apus dele Seraievo, un locotenent şi un fabricant de pusci fură atacaţi. Cu ocasiunea aceasta cel din urmă a fost rănit; oficerul a scăpat, căci asupra lui a fost puşcătura îndreptată, că glonţul s'a lovit de banii ce i avè la sine şi a sărit înapoi.

În „D. Ztg.“ cetim că pe lângă toate raporturile cordiale dintre Italia şi Austro-Ungaria, despre care a vorbit Kalnoky, raportul e clătinător şi politicesce neclarificat. În Paris o sciu aceasta foarte bine şi se pare că acolo speranţa e mare că vor trage pe Italia în partea francează. „Republique française“ felicită pe guvernul italian pentru alegerile din urmă, care au dat o partidă guvernamentală, în terminii cei mai călduroşi. Soartea guvernului de acì încolo nu se mai poate face atêrnătoare dela un vot de coaliţiune şi afacerile interne cât şi cele esterne au în ordinea cea nouă de lucruri numai sě câştige. De bună seamă nu se va mai întêmpla ca ministrul de esterne sě caute ajutor acolo, unde întimpină numai receală şi etichetă despreţuitoare.

După aceste continuă organul lui Gambetta:

„Italia este o ţeară distinsă atât între naţiunile cele june, cât şi cele vechi. Nimenea nu i dispută posesiunea, la porţile ei nu pândesce un inimic teribil, astăḑi ca şi mai nainte i suride norocul. Va avè sângele rece necesar, spre a putè sci unde sě 'şi afle pre amicii sěi adevěraţi, care politică promovează nu numai bunăstarea sa, ci şi avêntul ei ca putere? Alegerile ne fac sě sperăm aceasta“.

Dela Bucuresci se telegrafează că delegatul al României pe lângâ curtea din Viena, Bălăceanu are sě fie strămutat în aceeaşi cualitate la Roma lângă curtea de acolo. În locul lui Bălăceanu, spune telegrama, are sě urmeze P. Carp. Talegramei de mai sus i a urmat alta numai decât tot dela Bucuresci, în care se ḑice, că toată scirea mai are lipsă a fi constatată.

Cu privire la resultatul alegerilor prusiane cetim în „Naţiunea“ următoarele.

Deşì până acum n'a eşit nici o decisiune formală, deschiderea Landtagului prusian se va face ori cum pe la începutul lunei viitoare. Întărit în adevěr prin ultimele alegeri, partidul conservator e încă departe de a forma pentru el singur o majoritate; 'i lipsesc vre o nouě-ḑeci de voturi, şi dacă s'ar alătura de conservatorii liberi, — cari după cele ce se sciu până acum numěră 57 membri, adecă şease mai mult decât în trecut — aceasta nu-i ar fi încă de ajuns. Suplimentul necesar i se poate aduce sau prin cele o sută de voci ale centrului, sau prin partidele liberale, cari au o sută douě-ḑeci şi cinci de voturi. Politica ce are sě urmeze guvernul, şi prin urmare modul, cum ar cugeta sě 'şi formeze majoritatea, sûnt până acum puţin cunoscute. Cu toate acestea fără a fi cine-va prea mult iniţiat, poate înţelege lesne că intenţiunile principelui de Bismarck sûnt, ca şi totdeauna, sě se raḑime pe majorităţile nestabile. Această tactică atât de compatibilă cu naturele diplomatice, i se impune acum de necesitate. Guvernul e aproape sigur că centrul are sě devină mai mlădios, şi nutresce speranţa că acest centru se va lăsa foarte uşor sě fie condus, dacă guvernul se va apropia de liberali. Tractările favorabile, de cari se bucură liberalii din partea presei guvernamentale, esplică destul intenţiunile ce atribuirăm Cabinetului. Fără îndoială cancelarul imperiului ar fi preferit ca partidele mijlocii sě fi fost destul de tari, spre a nu avea necesitate de centru. Luptele ce susţine centrul contra partidelor mijlocii fac sě se înţeleagă destul de clar această preferinţă a guvernului.

Alegerea preşedintelui începe asemenea sě dea loc la diverse conjecture despre posiţiunea relativă a partidelor. Ḑiarele din Berlin discută cu multă vioiciune această alegere, şi „Kreuzzeitung,“ care se pretinde organul majorităţii clericalilor conservatori, anunţă cu un aer de triumf sucesul viitor al acestui partid. Conservatorii sûnt deja siguri că vor avea pentru dênşii iniţiativa acestei alegeri, căci ei posed majoritatca numerică. La numirea preşedintelui conservatorii cumpănind cu atenţiune tăria, ce va presinta fie-care din partide, îşi vor dirige mersul conform cu aceasta tărie. Fiind că iniţiativa are sě cază în partea lor, ei vor păstra pentru dênşii alegerea primului preşedinte, lăsând centrului sě numească pe primul vice-preşedinte; pentru al doilea vice-preşedinte se vor referi la decisiunea ce vor face liberalii-naţionali. In cazul, când aceştia din urmă nu vor primì, atunci este în fine drept sě se dea alegerii preşedintelui o însemnătate politică.

Dintr'o desbinare a conservatorilor ar putea de sigur sě se nască un partid mijlociu, la care tind cu atâta stăruinţă conservatorii germani. Ḑiarele conservatoare combat cu energie un asemenea partid, care ar uni pe liberali-naţionali şi pe conservatorii-liberi.

„Nord-deutsche Allgemeine Zeitung“ recomandă unirea tuturor elementelor moderate ale noului Landtag şi această tendenţă găsesce în „Kölnische Zeitung“ un resunet binevoitor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiiu, 25 Octomvre, 1882. Pe ḑiua de 24 Octomvre a. c. st. v. era anunţată ţinerea adunărei generale a despărţământului al III al Sibiiului, în comuna românească Porceşti. In această ḑi dimineaţa la 7 oare am plecat din Sibiiu spre Porceşti 7 inşi, în frunte cu directorul despărţământului, Dr. Ilarion Puşcariu. Era la 7 oare dimineaţa. Vêntul subţire părea că vrea sě ne spună că trăim în sfêrşitul lunei lui Brumariu şi să ne arate că ne apropiem tot mai mult de poalele munţilor imbrăcaţi în haine albe

În discursuri plăcute ajunserăm în frumoasa comună românească Boiţa. De acì o mică cotitură spre Olt şi eată că zărim de partea de dincolo a Oltului un banderiu de călăreţi români. Ajunşi la rîu ne suim în luntre şi pe când ne mişcam lin pe suprafaţa apei şi înaintam spre mal către călăreţi, acestia intonară cu glas înalt „Deşteaptăte române“! Era o privelişte încântătoare.

Mare a fost însufleţirea atât a mândrilor călăreţi, cari erau postaţi în douě rênduri în numěr de vre-o 30, cât şi a Sibienilor, a celor 7 fii ai poporului, când ne-am věḑut faţă în faţă.

În primele momente bucuria a erupt în cuvintele „Bine-aţi venit! şi „bine v-ě am găsit“! Apoi directorul şi comitetul despărţământului fu salutat în numele representanţii comunale de notariul comunal Macsim şi întimpinat cu un întreit „sě trăească“! Domnul director mulţămì în puţine cuvinte pentru dragostea dovedită.

De acì însoţiţi de călăreţii cei uniform şi serbătoresce îmbrăcaţi, am luat-o spre sat. Ajunşi în sat, încătro priveai, vedeai o privelişte serbătorească. Grupuri de bărbăţi, grupuri de femei, postaţi în deosebite unghiuri ale uliţelor; era o înfăţişare serbătorească în Porceşti, căci o serbătoare ca aceasta n'a mai fost acolo.

În biserică, unde se adunà poporul, directorul despărţământului, dl Dr. Ilarion Puşcariu, prin o cuvêntare plină de sfaturi, plină de învěţătură, plină de îndemnări spre cultură şi civilisaţiune, între întreite şi entusiastice esclamări de „sě trăiască“ declară şedinţa de deschisă.

La ordinea ḑilei urmează cetirea raportului general al comitetului, prin secretariul despărţěmêntului, dl inspector seminarial Dr. Ioan Crişan.

Înregistrăm cu plăcere din acest raport punctul, care arată folosirea bugetului de 100 fl. statorit în anul trecut, pentru cumpărarea mai multor cărţi pe seama bibliotecelor dela sate şi acelor, care privesce remunerarea unui învěţătoriu cu 10 fl pentru promovarea măestriilor în popor.

Ca o disposiţie salutară a acestui raport trebuie privită în fine împregiurarea, prin care se arată că învěţătoriul din Porceşti Ioan Petrişor,

---

curat, fără gând rěu. Atunci nu va fi cu mirare ca, drept recunoscinţă, sě caute şi ei sě esecute idea măreaţă de monument uriaş, ce architectul Dinocrat a propus odinioară lui Alecsandru-cel-mare; adecă se vor încerca sě ciopliască stânca muntelui Atos, ca sě o transforme într'o statuă de zeiţă tutelară: România pururea bine făcătoare!

Când am început această scrisoare domnule preşedinte, n'am avut de scop a vě comunica pagine din impresiunile călětoriei mele; prin urmare, sûnt dator a vě întreţinè numai despre documentele şi portretele, ce am luat cu mine spre a vi le oferì, şi care pot interesa serios Academia română.

În muntele Atos am putut ajunge cu vaporul dela Salonic în zece oare pe mare, pe când trebuie cuiva pe uscat trei ḑile cel puţin de drum pe cal. Am desbarcat în septěmâna patimelor pe malul „Rusicului“ sau mănăstirea s-tul Panteleimon, clădită, mai mult de Români, dar locuită numai de ruşi şi de greci.

Această mare chinovie cu mult este cea mai bogată şi una dintre cele mai smerite şi ospitaliere mânăstiri din sfântu munte. M'am oprit acolo trei ḑile, când m'am încredinţat că nu toate manuscriptele din ţerile noastre s'au inventariat în publicaţiunile streine, care s'au tipărit. Ast-fel d. Victor Langlois în „Le mont Athos et ses monastéres“ Paris, 1867 — carte ce cuprinde numěrul cel mai mare de documente descoperite în peninsula atonică — nu face menţiune la „Rusicu“ de cât în total de vre o 27 documente din România; pe când am putut aduce 32; adecă, 4 în slavonesce, din care cel mal vechiu este din 1487,—15 în românesce, din care cel mai vechiu din 1709 şi 13 în grecesce, din care cel mai vechiu cu data 1744. Aceste hrisoave nu am avut trebuinţă de a le copia; pentru că părintele bibliotecar a bine voit a mi le procura toate în extenso, împreună cu traducerea lor în rusesce, tipărite într'un volum cu 618 pagine (anexa Nr. 1 întitulat: „Acta, praesertim Graeca, Rossici în monte Athos monasterii.“ Manuscriptele aceste s'au publicat în Kiew la 1873, spre a servi de probe în desbaterile conflictului ivit între ruşi şi greci pentru posesiunea monăstirii s-tului Pantelimon, despre care cestiune interesantă pentru noi se scrie pe larg în alăturata carte (anexa Nr. 2.) tipărită la 1874, în Constantinopole: „Opuscule sur la question du Couvent de St. Pantéléimon au mont Athos, par un ami dela vérité.

Din idioritmia Vatopedului, unde am věḑut vestita cruce, despre care se crede că Constantin a purtat'o prin resboae, pe Labarum cum şi bogata bibliotecă, care cuprinde cel mai vechiu exemplar cunoscut din geografia lui Ptolemeu şi a lui Strabon, am trecut munţii călare spre apus, şi însoţit de cavaşi cu flinte, am ajuns în murgu serii la monăstirea Zugrafului. În acest locaş de rugăciune al Bulgarilor, unde sûnt bine primiţi aproape 25 de călugări români, am fost întâmpinat archieresce în sunetul clopotelor şi condus în biserica sobornicească de preoţi îmbrăcaţi în odăjdii, cu icoanele în braţe. Dar m'am oprit îndată pe pragul bisericei sě privesc în miscare polieleu cu lumini, cunună de stele împregiurul policandrului din mijloc, care se legăna spre altar cu mulţime de luminări aprinse toate, cum se mai obicînuesce pela serbători prin mânăstirile din muntele Atos. Şi m'am închinat cu deosebită smerenie în biserica lui Stefan-cel mare; pentrucă n'am putut ascunde bucuria mea, când am auzit pe călugări cântând în românesce, pe când diaconul se ruga lui Dumnezeu ca sě îmulţească ḑilele de sănătate pe tron ale regelui nostru Carol I.

Egumenul mănăstirii, părintele Climent, cărui trimit acum în public mulţumirile mele pentru curtenia cu care a bine voit a mě ospăta, s'a grăbit a pune voios în vedere ochilor mei toate odoarele, steagurile şi portretele lui Sfântu-Stefan-Vodă. Din nenorocire nu m'am putut oprì de cât o singură noapte în Zugraf. Am věḑut însě douě steaguri bine conservate în formă de prapure bisericesci: unul, care se crede a fi stindardul victorios, ce purta în resboae Stefan-cel-mare, este de pânză ţesută cu argint, împrejur cu plisă galbenă şi cu inscripţiuni religioase pe ambele părţi. Are în lungime un metru, mai

---

*) Lupul, când n'ajunge la oi sau la alte vite e foarte cinstit şi de omenie.
Red.

pentru tractarea în mod practica temei despre propunerea religiunei în anul ântâiu scolastic“ a câștigat premiul de 2 galbeni, decretați spre scopuri de încuragiare, încă în adunarea din anul trecut a acestui despărțĕmênt. Acest premiu i s'a predat vrednicului învĕțătoriu în natură în fața mulțimei, în fața poporului.

Urmează mai departe cetirea raportului casariului despărțămêntului a domnului protonotariu al comitatului, Corneliu Tobias. În legătură cu acesta se deschide calea la încurgerea de tacse și oferte benevole, cari toate laolaltă spre lauda Porceștenilor fie ḑis se apropiă de cifra de 100 fl.

În sfêrșit studentul jurist Gerasim Sêrb cetesce disertațiunea sa despre „necesitatea de a se înființa biblioteci la sate.“ Această disertație, carea ținu aproape 3/4 oară fu ascultată cu plăcere și viu interes din partea poporului adunat. După această urmează statorirea bugetului pe anul următoriu, în care ca o posițiune mai însemnată s'a primit suma de 100 fl. pentru bibliotecele comunale.

Înainte de încheere adunarea a conclus pentru ținerea viitoarei adunări a despărțĕmêntului comuna Poplaca.

După decurgerea în cea mai bună ordine a celor atinse, directorul despărțămêntului prin câte-va cuvinte bine simțite, mulțămind poporului pentru interesul, cu care îmbrațișează causa culturală, declară ședința de încheiată.

După încheiere, până în timpul prânzului am avut ocasiunea de a vedè scoala din Porcești și de a cetì pe frontispiciul bisericei scris cu litere cirilice: că biserica de acolo este fundată de Domnul României Mateiu Băsărab.

La prânzul arangiat în onoarea ḑilei, între cei de față, afară de săteni am vĕḑut pe pretorul dela Tălmaciu Liviu Lemeni, notariul din Boița, notariul locului, un preot și un învĕțătoriu din loc, judele comunal, epitropii și mai mulți fruntași din comună și giur.

În decursul prânzului s'a deschis o conversație cât se poate de animată. Rêndul toastelor l'a început directorul despărțĕmêntului pentru prosperarea comunei Porcești. Acestuia i au urmat mai multe, între cari mi-a remas în memorie cel închinat în sănătatea președintelui Asociațiunei transilvane Timoteiu Cipariu, cel închinat în sănătatea celui care a dat idea și a luat inițiativa înființărei Asociațiunei, în sănătatea septemvirului Ioan cav. de Pușcariu, cel închinat în sănătatea directorului despărțămêntului și în sfêrșit cel ridicat în onoarea femeilor române.

Câte-va minute încă și eată-ne plecați la drum. O trăsură cu 4 cai ne era avantgarda ear' alta încărcată de români neaoși, de voinici ca braḑii, ne forma ariergarda.

În chipul acesta eată-ne eșiți din Porcești cu cele mai frumoase suveniri. Eatăne pe marginea Oltului în sunetul unor cântări naționale, spre a trece la cealaltă țermure de Olt pe lângă stringeri de mână și strigări de „sĕ trăiască“! ne despărțim de ariergardă și ne suim în luntre. Era chiar in murgit de seară și pluteam lin pe suprafața apei, când auḑim de partea de dincoace a rîului un glas puternic, un glas ca din poveste. Vedeam o figură omenească carea părea cunoscută, dar fiind că era amurgitul serei ne restrînsesem cu toți numai la presupuneri. Momentele erau dintre cele mai frapante — ași putea ḑice — erau poetice. Apropiindu-ne de mal, recunoascem cu toții în tainicul câutărețu pe învĕțătoriu din Boița.

Plini de bucurie și veselie cei 7 sibieni cu cele mai dulci suveniri din comuna Porcești ne-am deslipit de hotarul Porceștilor și ne-am îndreptat earăși spre locul de unde am plecat.

Pădureanul.

Francia și Tunisia.

Corespondentul din Paris al lui „Times“ publică raportul asupra negocierilor diplomatice, ce au precedat încheerea convenției secrete de anexiune între Francia și Tunisia. Din acel raport reproducem următoarele:

Convenția s'a încheat cu condițiile deja indicate și s'a decis sĕ se esecute cât mai curênd; dar înainte de a o subscrie d. Cambon, d. Freycinet a voit sĕ se asigure de consimțemêntul Germaniei, spre a nu 'și înstreina pe cancelarul. Lucrul era delicat, căci dacă urma un refus, acesta nu putea fi ignorat. Deci principele Hohenlohe nu fu formal însciințat de a'l sonda oficial în această cestiune. Principele telegrafiă la Berlin, de unde a primit autorisarea sĕ asigure pe d. Freycinet că Germania nu obiectează nimic contra proecitelor Franciei în Tunisia. Rusia și Austria au dat același respuns și puțin în urmă principele Bismarck a autorisat pe comitele Hatzfeldt sĕ se întreție oficial cu d. de Courcelles. Germania nu numai că nu ridică nici o obiecțiune ci s'a declarat gata sĕ îndemne și pe celelalte state de a nu se opune. Apoi sa semnat acea convenție. Beiul a primit săbii de onoare; el declară că aceea ḑi era cea mai remarcabilă din viața sa și Francia se făcu de fapt stăpâna Tunisiei. Prin Septemvre d. Duclerc a adresat note marilor puteri, în cari nu se vorbea de existența convenției, ci de desființarea capitulațiunilor. Germania, Austria și Rusia consimțiră. Lordul Granville respunse că va supune cestiunea colegilor sei cari erau absenți. Cu Italia au stat lucrurile astfel: Când d. Rossman, representantul Italiei, a vizitat pe d. Duclerc, spre a se informa asupra procesului lui Meschino, a ḑis între altele: „Sunteți legați prin capitulațiuni în Tunisia.“

— Așa este, rĕspunse Duclerc, — și de aceea tocmai voim sĕ le desființăm, pentru care stăm în negocieri cu puterile.

D. Rossman se plânse apoi, că negocierile s'au început fără Italia. D. Duclerc rĕspunse: „Dacă am fi găsit că Europa nu e favorabil dispusă, atunci nu v'am mai fi făcut neplăcerea de a discuta o cestiune neplăcută d v.; dar fiind că mai toată Europa e favorabilă planului nostru, vi-l supunem și d v. fiind siguri că singuri nu ne veți face dificultăți în nesce planuri, ce ne sûnt impuse de interesele cele mai serioase.“

Corespondentul ḑiarului „Times“ asigură, că convenția franco-tunesiană a fost comunicată puterilor deja acum două luni. Toate puterile s'au declarat gata a renunța la capitulațiuni acceptând jurisdicțiunea tribunalelor franceze în Tunisia. Se crede că dacă va consimți și Anglia ca sĕ se modifice convențiile comerciale ce leagă regența, atunci nici cele-lalte cabinete nu vor face dificultăți în acest punct.

După „Resb“

Varietăți.

* (Pentru membrii Reuniunei învĕțătorilor din districtul Sibiiu.) Comitetul acestei reuniuni și-a ținut Vineri în 22 Octomvre st. v. prima sa ședință ordinară. A luat act despre însărcinările primite dela adunarea generală, ținută în luna lui August a. c. și a pus în lucrare esecutarea acelora. În urma concluselor luate va urma cât mai curênd constituirea subdespărțĕmintelor, se vor face pregătirile necesari pentru încassarea tacselor restante de pe anul trecut, se va reîncepe colectarea de cărți pe seama bibliotecei Reuniunei și publicarea numelui contribuenților și în fine va conchiema presidiul pe membrii aparținători diferitelor comisiuni, alese de adunarea generală, la o întrunire pentru consultare. Între curenții cea mai însemnată a fost hârtia consistorială dto 12 Octomvre a. c. Nr. 4001, presentată de presidiul Reuniunei, prin care se aproabă fără nici o modificare statutele Reuniunei, apoi pe lângă unele schimbări mici și Regulamentul pentru afacerile interne ale Reuniunei. Esemplare din acest Regulament a cărui tipărire s'a dispus și e și spre gata, se vor distribuì pe la învĕțători pe lângă încassarea prețului statorit cu 10 cr. de esemplar.

* (Deputat pentru senatul imperial) s'a ales în locul reposatului bar. Hurmuzachi Dr. Nicolae cavaler Grigorcea.

* (Comună stearsă.) Comuna Giurgiu din comitatul Timișului, ruinată la 1876 de inundare, este la ordinul ministrului de interne ștearsă din rêndul comunelor.

* (Tabla banală) din Agrama decis că în afacerea catastrofei din Esseg (ruperea podului și înecarea unei părți dintr'un tren) este în competența tribunalului Peci ca sĕ o trateze și judece.

* (Din valea Borgoului) se raportează că vênători privați au mai ucis cinci urși. Așa dar cu totul 12 urși și-ar fi dat peile. Sĕ ḑice însĕ că mai sûnt încă de doue și de trei ori atâția în partea locului.

* (Fabrică de zachar), cetim că vrea sĕ ridìce un consorțiu din Bohemia în comitatul Hunedorei.

* (Foc). Sâmbătă după ameaḑi pe la 3 oare a ars șura lui Ioan Bendorfean din Slimnic, prefăcându-i în cenușe toate provisiunile de nutreț. Cu toate că bătea vêntul, focul a fost țermurit la objectul de mai sus.

* (Foc), după-ce înfricoșatul element prefăcù în cenușă în toamna anului 1879 afără de 2 case, toate clădirile din preună cu altă agonisită, a a 7 familii din Racoșu inf., acum în noaptea de 16 spre 17 l. c. ajutat de vênt, mistuì în timp de 1 oară alte 7 șuri și 3 case. Din aceste 14 familii 10 sûnt române. Ambele casuri au fost produse de invidie.

* (Semne și minuni) Duminecă până când sus pe munții din apropiere ningea, o societate de vênători, care venia de către Vestem acasă, a veḑut o rundunică cum alerga după însecte.

* (Un drăguț de bărbat) din Hunedoara a aruncat o lămpă aprinsă în care ardea petroleu, după soția sa. Biata muere, a cărei haine au luat foc, a alergat sberând pe stradă. Oameni cari au alergat îndată într'ajutor au

---

tot atât în lățime și tăiat este în trei colțuri.

Pe o parte se vede cusut în fir de argint cu mătăsuri albe, galbene și verḑi botezul lui Cristos; pe de altă parte, Sântu-George în vestminte de catifea roșie călare pe cal de mătase albă. Un alt steag, trimis pentru serviciu bisericesc, este cam în aceeași mărime de pânză, pe care se vede pe mătase cusut cu sîrmă de argint Sântu George, care șade pe scaun și sub picioare sdrobesce un bălaur cu trei capete. Doi ângeri i pun coroana pe cap; ear în giurul steagului se citesce în slavonesce alăturata rugăciune (anexa Nr. 3) către S tu George.

Cu mine am luat, spre a vi le oferì, trei copii: o litografie care representă pe Stefan-cel-mare (anexa Nr. 4), un manuscript despre pomelnicul familiei sale (anexa Nr. 5) și o fotografie de pe icoana mare a Sântului-George, (anexa Nr. 6) care trece sĕ fie lucrată chiar de sfântul în persoană, din care causă s'ar fi și numit această mânăstire a Zugratului.

Sântul George este popular în România. Se ḑice că Stefan cel mare, respins de Tatari în atacul sĕu dintâiu la Cetatea albă, ar fi trecut Prutul și s'ar fi oprit o noapte în mănăstirea Dobroveț, ca sĕ se închine:

— Împuternicesce-mĕ, Doamne în potriva vrășmașilor țĕrei mele; că prea de tot le place sĕ se îmbete cu sânge românesc!“

Ar fi respuns St. George:

— „Dacă n'ai tu, Stefane, puteri îndestule, Dumneḑeu are multe! Mĕ voiu lupta și eu lângă tine și vom nimicicì împreună pe Tatari; numai drept recunoscință, tu din temelie vei ridica mănăstire lui Dumneḑeu pe muntele Atos!“

A biruit și s'a ținut de cuvênt; căci, înainte de a trece la nemurire, a zidit Stefan-cel-bun din nou mănăstirea Zugrafului cu hramul Stului George, căreia a și închinat veniturile Dobrovețului.

Pomelnicul lui Stefan Vodă cuprinde peste 50 de nume deosebite, care se pomenesc regulat în toate ḑilele la sfântul jertfelnic.

Biserica veche sobornicească, ce Stefan cel bun a clădit în 1502 s'a ruinat în anul 1800; ear pe vechile sale temelii s'a reconstruit un nou catolicon la 1802, în care se vede zugrăvit în artică pe zid portretul lui Stefan-cel-mare cu alte trei: Alecsandru-Vodă, Vasile-Vodă și unul al cărui nume n'am putut descoperì. Aceste patru portrete s'au zugrăvit în 1817. Stefan apare cu barba mult mai lungă și mai stufoasă de cât în alăturata litografie și n'are sabie, din causa pictorului, care s'a temut într'un ținut musulman a da arme celui mai falnic învingător al Turcilor.

Mi s'a spus însĕ cum că adevĕrata copie de pe portretul eroului nostru, ast-fel cum era zugrăvit în biserica sa veche, ar fi tocmai alăturata litografie ce mi s'a dat de părintele egumen și care trĕbue sĕ vĕ fie cunoscută de mult. În cazul acesta, portretul a trebuit sĕ fie lucrat de pe altă copie veche; pentru că litografia s'a descoperit cam în anul 1820, pe când biserica veche s'a dărâmat în 1800.

N'am avut timp a cerceta și archivele mânăstirei Zugratuluì, cu toate că cuprind multe hrisoave din țerile noastre.

Domnule președinte, pentru istoria generală a Românilor sûnt adevĕrate comori ascunse mânăstirile din muntele Atos, unde se pot afla depuse chiar mulțime de sineturi despre vechile numiri, hotare, imposite numĕr de locuitori și altele, relative moșiilor numĕroase din România, ce Statul a secularisat în ḑilele lui Cuza Vodă.

Guvernul rusesc a trimis a explora peninsula atonică pe domnul Sevastianof, însoțit de architecți, de fotografi, de pictori; ear materialul adunat în Petersburg se compune ca fotografii numai din peste 4000, dintre care 3500 reproduc aproape 5000 pagine de manuscripte. Din scrierile lui Uspensky, Abramovici, Müller și Sevastianof a putut un autor frances, domnul Langlois sĕ publice pe larg în 1847 notițe despre mai tot ce privesce sciința în țeara mânăstirească.

(Va urma.)

stins flacările, înse nenorocita a murit în urma rănilor pricinuite de arsură. Neomenosul bărbat este dat pe mâna justiţiei.

* Din Costanţa cu data de 30 Octomvre se scrie „Poştii“

„Eri seara la 9 oare a sosit în Constanţa nouI prefect d. Remus Oprean El a avut o primire regală.

„Îndată ce orăşenii au aflat de oara sosirii, au început sĕ ridice steaguri de asupra caselor ca şi în ḑile naţionale. La oarele 8 seara vre'o doue miì de persoane: bărbaţi, femei, copii din toate clasele, asteptau sosirea trenului fiind şi o musică militară! Cum a sosit trenul lângă gară, muzica a cântat marş, ear orăşenii au început al aclama cu ura! Trăească d Oprean în toate limbele populaţiei. Entusiasmul era la culme. Lumea era aşa de compactâ, în cât abia d. Oprean a putut eşi din gară, căci toţi voiau sĕ-l vaḑă. Odată scăpat a început un discurs ca sĕ mulţămească orăşenilor de primirea ce i a făcut. De şi eram aproape nu puteam sĕ auḑ decât câte va cuvinte din causa ţipetelor acelora, cari erau sĕ fie striviţi de mulţime. Se puse o garda de gardişti pentru a face circulaţia liberă, dar ea n'a putut resista valurilor mulţimei. Pentru prima oară veḑ ce va sĕ ḑică popularitatea, amorul poporului către un om de bine. Populaţia musulmană pregătise o trăsură pentru d. Oprean, dar el n'a mers în ea decât până la prefectură, de acolo s'a coborit şi a mers pe jos până la otel urmat de toată lumea, care a fost la gară. A vorbit încă şi la otel, unde a primit şi visitele tuturor acelor ce voia sĕ-l vaḑă. Musica a cântat până târḑiu.“

* (Din Egipt.) În urma unei telegrame din Alecsandria dintre 380 de arestanţi, 50 s'au aflat vinovaţi şi s'au transpus tribunalului marţial. — În Sudan aţiţă turburări un „profet“ mohamedan. În contra acestuia se pregătesce o espediţiune de 8000 oameni.

* (Cholera) a isbucnit în Mecca.

* (Ḑiarişti negrii). Cine ar fi putut preḑice acum doueḑeci de ani, când negrii gemeau încă în sclăvie că va venì o ḑi când sĕ va aduna în capitala Statelor Unite un congres de ḑiaristi negrii?

Şi cu toate acestea e aşa. Statele Unite posed acum peste 125 foi periodice, în cea mai mare parte sĕptămânale, redactate numai de ḑiarişti negrii. Aceşti ḑiarişti formează *National Colored Press Asociacion*, adecă societatea naţională a presei de culoare.

* (Un act de curagiu Ḑiarele americane .descriu următorul act de curagiu:

Trenul companiei Pensilvania sbura cu o iuţeală de 25 mile pe o oară, când fochistul deschise uşa cuptorului pentru al alimenta. În acel moment flacările activate de un vênt puternic isbucniră cu mare putere şi sĕ comunicară la tender. Focul se intinse atât de iute, încât fu peste putinţă de a închide uşa cuptorului şi de a opri astfel întinderea focului.

Într'o clipă flacările sĕ întinseră pe pereţii vagoanelor şi călĕtorii, atraşi de ţipetele îngrozitoare ale maşinistului şi fochistului care se agăţaseră pe treptele furgonului de bagage, sĕ vĕḑură în cruda alternativă sau de a arde de vii, sau de a sărì din vagoane, care mergeau cu o iuţeală ameţitoare.

În faţa unei privelisci atât de îngrozitoare şi a spaimei generale maschinistul luă o otărire sublimă. Fără a se lăsa sĕ fie oprit de foc şi de fum să svârlì pe locomotivă întoarse vaporul şi apoi căḑù sdrobit în reservoriul de apă. Când se opri trenul toţi alergară sĕ dea maşinistului ajutor dar îl găsiră mutilat într'un mod îngrozitor şi cu carnea în fiişi. Cu toate suferinţele lui acest amploiat model părea fericit că prin jertfirea s'a, a scăpat viaţa a 600 oameni. Autorele acestui act de admirabile de votament sĕ numesce Iosef Sieg, şi e austriac de naţionalitate.

Bibliografic.

Au eşit de sub tipar:

G. Curtius *Gramatica limbei elenice* prelucrată de Stefan Iosif, profesor şi director la gimnasiul român greco oriental din Braşov. Braşov provederea tipografiei Alexi, 1882,

Vasilie Mândrean, profesor licenţiat în filologia practică: *Gramatica română* în scoalele elementare, tractată din bucăţi de cetire. Curs practic pentru învĕţători şi învĕţătorese etc. Part. I. Lugoş, editura autorului 1882.

De acelaşi autor: *Gramatica română* etc. Part. I. Anul al 3-lea şi al 4-lea. Bucăţi de cetire şi reguli gramaticale. Caransebeş. Editura autorului 1882

Stefan Neagoe, profesor în Bărlad: *Gramatica limbei române* pentru clasele gimnasiale autorisată de ministeriul de culte şi instrucţiune publică. Bărlad 1883.

Iosif Tempea, preot şi profesor gimnasial: *Stilul* şi *Poetica limbei române*, în usul scoalelor gimnasiali. Lugoş 1882.

Ipolit Ilasievicĭ, profesor gimnasial *Curs metodic de Istoria naturală* pentru scoalele poporale. Partea I. Braşov. Tipografia Alexi, 1882.

Călindariul bunului econom pe anul 1883, întocmit de D. Comşa şi Eugeniu Brote; cu mai multe ilustraţiuni intercalate în tecst. Anul VII Sibiiu, editura tipografiei Ios. Drotleff.

Călindariul familiei pre anul ordinariu 1883, urmat de cartea I din biblioteca familiei de Nicolae F. Negruţu. Gherla, în primăria „Aurora“ P. A. Todoran. 1882.

Călindaririul săteanului român pre anul ordinariu 1883, urmat de cartea IV. din biblioteca săteanului român de Nicolae F. Negruţu, Gherla în primăria „Aurora“. 1882.

Programa gimnasiului superior, Preparandiei, Normei şi scolei populare de fetiţe din Blaj pre anul scolastic 1881/82. Blaj Tipariul seminariului archidiecesan.

Anuarul asociaţiunei generale a studenţilor universitari din România. Focşani-Piteşci 1880—1882. Volumele I şi II Bucuresci, tipografia Alecsandru A. Grecescu. 1882.

(Bibliografie.) A apărut de sub tipar frumoasa *Revista* pentru *Istorie, Archeologie* şi *Fiologie* redigiată de eruditul şi simpaticul profesor la universitate din Bucuresci şi director al museului nostru Naţional, d. Gr. G. Tocilescu. Sumarul volumului I, fascicula I, este următorul: Michail C. Sutzu — Tesaurul dela Turnu-Măgurele, cu o stampă aurită şi 4 xilografii în tecst Dr, M. Gaster. — Stratificarea elementului latin în limba română. — M. Cogălniceanu. — Colecţiune de modeluri de pictură religioasă de dascălul Radu Zugravu, cu 8 stampe litografiate. — A. Lambrior. — Ceva despre conjunctivul românesc. — Alecsandru D. Xenopolu. — Financele în epoca Fanarioţilor — Dr. M. Gaster — Texte române înĕdite din seconul XVII. — Gr. G. Tocilescu. — Monumente epigrafice şi sculpturale din Dobrogea, cu o chartă litografiată şi 6 xilografii intercalate în textu. — A Papiu Ilarian. — Memoriu inedit presentat principelui Al. Cuza. — V. M. Burla. — Despre pronunţarea lui şi în limba latină. — M. B. Calloianu.— Soarta sau rĕspunsuri de oracul. — V. Dimitrescu, — Note asupra monumentelor, ruinelor şi locurilor însemnate istorice din judeţul Mehedinţi. — A. I. Odobescu, Înscripţiunea lui Stefan cel Mare dela curţile Domnesci din Harlău, cu o xilografie. — Archimandritul Ilarie Huzanu. — Inscripţiunea dela biserica sfinţi Voevoḑi din Iaşi — Gr. G. Tocilescu. — Documente inĕdite privitoare la istoria Românilor cu 3 xilografii, — G. Maior. — Monumenta comitialia regni Transilvaniae. — P. Ispirescu. — Ḑicĕtori pupulare. — Dr. M. Gaster. — Recensiuni. — D. More. — Săpăturile dela Troesmis. — A. Lecomşe de Nouy. — Semne lapidare dela biserica Trisfetitele din Iaşi. — A. A. Kunik. — Despre orginea românească a aşa numitului taler de aur al prin. rus Cholmski. — Gr. G. Tocilescu. — Notiţe.

Revista va apare de patru ori pe an în fascicule de câtĕ 12—15 coale cu stampe şi facsimile. Abonament pe an 25 lei pentru România, 30 lei pentru străinĕtate. Abonamentele începe la primul Octomvre 1882. Redacţia şi Administraţia se află în Calea Rahovei Nr. 44.

Loterie.

Mercuri în 8 Noemvre n. 1882.

Brünn: **84 70 89 25 41**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 6 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.10	87.15
Renta ung. de hârtie	86.05	86.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.55	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.—	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.76	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.25	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	97 25
Sorţi unguresci cu premii	117.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	109 30	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.95	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 55	77 50
Renta de aur austriacă	95.05	95.40
Sorţi de stat dela 1860	131.20	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	837.—	837.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	297.50	297.50
Acţiuni de credit austr.	307.75	308.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.20	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.47	9.48
100 marce nemţesci	58.25	58 40

Nr. 377 [280] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or. din comuna Zdrapţi protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până la 30 Octomvre. a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual de 210 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au aşi aşterne petiţiunile instruate conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până la terminul susindicat oficiulu protopresbiteral supramenţionat.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, 16, Octomvre, 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 203. [284] 1—3

EDICT

Ana, legiuita muiere alui Ioan Nicolae Androne din Pianul de jos, părăsind cu necredinţă de 5 ani de ḑile pe legitimul ei bărbat, pribegesce în lume, fără a se sci locul ubicaţiunei ei; aşa amesurat rescriptului pre aveneratului consistoriu archiedicesan din din 1 Iuliu 1882 Nr. 1669. B. se citează edictualminte a se presenta în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare sau în persoană sau prin un delegat împuternicit legalmente înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa sa se va concdera cererea soţului sĕu şi se va decide în consonanţa cu legile Bisericei noastre drept credincioase.

Sebeş în 26 Octomvre 1882.

Forul matrimonial gr. res.

I. Tipeiu. m. p
prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [283] 1

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos 1883.

Anul al treiḑeci şi doilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal** şi **telegrafic.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Mĕsurile nouĕ** şi **vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑênd şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Petrea Dascălul, (Novelă). — **Dorul ţĕranului.** — **Poesii:** Odă la sânţirea bisericei noue din Sălişte. — Povestea vorbei.

Însemnarea têrgurilor. — **Catalogul cărţilor tipografiei archidiecesane** — **Anunciuri.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127. Sibiiu, Sâmbătă 30 Octomvre (11 Noemvre) 1882. **Anul XXX.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorialul.

Este sciut că mult așteptatul memorial al Românilor din părțile transilvane, ungurene și bănățene, a apărut în ḑilele aceste. Nu l'am comentat și nu'l comentăm nici acum. Pentru ce nu, vom spune de altădată.

Vom continua cu punerea înaintea cetitorilor a dărilor de seamă din diverse ḑiare favorabile și nefavorabile memorialului, după cum le vom găsì și întru cât ne va permite timpul și spațiul spre ale putè reproduce.

Am vĕḑut în parte ce a ḑis „Ellenzék“. Astăḑi reproducem ceea ce a scris unul din cele mai însĕmnate ḑiare oficioase din Budapesta.

„P. Ll.“ dela 4 Noemvre n. scrie la loc de frunte următoarele:

„Nu scim, că oare fi va tocmai dispusă Europa sĕ aprecieze din destul memoriul, pe care au aflat de bine cei 153 representanți ai poporului român, adunați în anul trecut în Sibiiu, al adresa în momentul acesta popoarelor de pe continentul nostru. „Europa“, pe cum se scie, e ocupată de present cu alte afaceri, și atențiunea nu-i e îndreptată spre Sibiiu. Însăși împregiurarea, că cât de curênd are sĕ apară scrierea numită în versiune germână, franceză, engleză, italiană, cu greu va avè efectul dorit: de a înteresa mai de aproape lumea politică. Noi nu ḑicem aceste doară din ignorare, nu, din contră sûntem necesitați a adauge, că pentru noi, pentru presa maghiară memorialul, pe care politicii englezi sau francezi de altcum îl vor pune ad acta, are o însemnătate foarte serioasă, și că noi nu ne am cunoasce misiunea și înteresele noastre, dacă l'am ignora. Departe de noi, cari aparținem ideei despre un stat maghiar unit nedespărțibil, cârmuit după principii constituționale, o astfel de dușmănie față cu naționalitățile nemaghiare, precum ni se impută în memorialul român. Din contră. Noi recunoascem că nu putem suferi sĕ valoreze nici o dușmănie directă față cu vre-o naționalitate sau față cu vre un fragment a unei naționalități în această țară, afară de panslaviști. Am ḑis anume panslaviști, și nu slavi maghiari cari în partea cea mai mare, atât după simțĕminte și vorbe, cât și după fapte, sûnt patrioți buni și nu se pot nici decum face responsabili pentru agitările unor oameni din mijlocul lor, cari stau în soldul rusesc. Fiind aceasta părerea noastră în principiu cu privire la naționalități, trebue sĕ mărturisim sincer că noi punem un deosebit pond pe poporul român, odată pentru însemnătatea lui numerică și apoi și din motivul că nouĕ ni se pare antagonismul între Români și Maghiari înainte de toate nenatural, van și neertat, și noi avem convingerea că acest antagonism va ceda unui simțemênt național îndată ce vor devenì mai generale dreptele priviri referitoare la interesele și solidaritatea naționalităței române și a poporului maghiar. Nu românismul ne e adversarul, nu, ci singur Panslavismul o aparentă tot atât de pericoloasă pentru români, cât și pentru maghiari.

Regretăm cu tot adinsul că în desamintitul memorand nu se află nici cea mai mică urmă despre o atare mai bună cunoscință la români. Domnii, cari respândesc memorandul firesce nu sûnt îndreptățiți a păși ca representanți ai poporului român. Acestia representă un fragment al poporului român și se poate, că fragmentul e considerabil; cu toate acestea credem, că dacă am pune la vot majoritatea aceluia, s'ar decide în contra direcțiunei, care a fost decisivă în conferința din Sibiiu.

Noi deosebim în memorandul român trei părți. Partea primă referitoare la originea românilor nu ne privesce. Asupra acestui capitul se scarmănă de lung timp academicii nostri cu învĕțații români, și cât pentru politica practică e indifirent, pe a cărui parte este adevĕrul. În cele din urmă tot ar trebuì sĕ recunoască și românii, că precum devine un om, care perorează necontenit despre descendența sa, de risul societății, chiar și dacă s'ar putè reduce aceea la cei mai distinși eroi ai timpurilor, asemenea se face de rîs și o națiune, care cu toate ocasiunile citează pe Trajan și legiunile acestui-a.

Mai însemnată decât partea aceasta, de alt cum naivă, e partea a doua a memorandului, tractând cestiuni politice, cari nu privesc afaceri curat românesci. Când cere memorandul în mod categoric desfacerea uniunei dintre Transilvania și Ungaria și când cererea aceasta formează basa tuturor consecuințelor ulterioare, autorii se pun pe un teren, pe care politicilor maghiari li-e cu neputință a sta de vorbă. Înainte de uniune, pre cum scie toată lumea, erau în Transilvania cele „trei națiuni“, cari trebuiau sĕ fie egal îndreptățite înaintea legei. Adunarea din Sibiiu perde din vedere starea veche și cea nouă de drept, ea numai una scie: „Transilvania e a românilor!“ E destul de semnificativ, că chiar acei domni, cari se plâng într'un mod atât de elocent asupra ne mai auḑitei tirănii maghiare, mai că nu iau nici o notiță despre milionul de maghiari și germâni impreună locuitori în Transilvania și nici despre aceea, că cultura superioară, și însemnătatea istorică (? Red.) precum si cultura politică și bunăstarea materială e în partea cea mai mare proprietatea acestor maghiari și germâni atât de puțin considerați. Prin aceasta nu voim sĕ aducem punctul acesta în discusiune. Nu! Dacă pretind românii sĕ fie considerați mai bine la ocuparea posturilor în justiție și în administrație, dacă pretind o împărțire nouĕ a cercurilor electorale: noi le ḑicem: „Poftiți în parlamentul țĕrei, acolo ne vom înțelege precum ne-am înțeles în toate întrebările de bunacuviință și de drept“. Dacă sĕ introduce confesiunea politică însĕ cu aceea, că se cere desfacerea — sau după espresiunea oficială „autonomia“ — Transilvaniei, atunci ḑicem că acei cari au astfel de dorințe bine fac că se abțin, acestia n'au loc între marginile dreptului maghiar public, ear presența lor în parlament n'ar fi împreunată cu nici un folos. Ne nutrindu-se cu chimere, ei vor sci a bună-seamă, că purceḑênd ei dela astfel de idei, nu ne vom putè înțelege nici în puntul celorlalte întrebări. Chiar și Eőtvős, acel bărbat de stat, care a mers mai departe în concesiunile făcute naționalităților, și pe care chiar și politicii nemaghiari îl citează ca modelul simțemêntului politic adevĕrat, a respins, pe timpul când Ungaria era sdruncinată și fără putere, cu energie ideea unei împărțiri teritoriale după naționalități — apoi noi sĕ ne demitem aḑi la contractări față cu pretensiuni, cari merg și mai departe și cârora se împrotivesce ideea statului maghiar, care trăesce în linisce cu monarchul sĕu, e recunoscut și stimat de Europa, e tare și liber.

Nimic nu îndreptățesce pe un judecător imparțial mai mult a respinge cele susținute de memorand decât compararea, ce o ar face între plângerile și pretensiunile românilor. Înainte de toate se afirmă că românii ar fi între toți cei mai apăsați, lor li se face nedreptate în toate părțile, ei sûnt persecutați și prescurtați în toate direcțiunile. Ai fi îndreptățit a crede, că un atare popor apăsat, ce 'și ridică cu rugare ochii spre Europa s'ar putè mulțămi de a cere numai libertate și egalitate, de a cere a fi și el împărtășit de aceleași drepturi, ce le au ceilalți cetațeni. Dar nu! Românii nu cer egalitate ci domnire, ei nu cer libertate ci privilegii. Ei nu vor numai a fi egal îndreptățiți cu germanii și maghiarii, ci a fi domnii acestora. Ca și acestea sûnt nemotivate și plângerile lor. Ce sĕ ḑicem când se afirmă, că presa română i persecutată și făcută obiect de batjocură în țeara întreagă? Ce sĕ

FOIȚA.

Muntele Atos.

(Încheere.)

Între documentele despre care se face mențiune, am putut observa că peste una sută manuscripte în limbile română, slavonă, și grecească privesc anume pe Români. Deosebit însĕ de hrisove, am găsit o mulțime de pomelnice ale familiilor noastre domnitoare, portrete de Domni și Doamne cu copii lor multe și ciudate cum este Mihaiu Viteazul pe zid la Simopetra zugrăvit cu barba de tot albă, monumentul mitropolitului Teofan, care a murit în „Dochiaru“, stema țĕrilor noastre pe porțile bisericei „Rusicu“ și multe altele. Inscripțiunile mai cu seamă de pe zidurile bisericelor sûnt cu totul însemnate pentru noi: ast-fel, în mănăstirile Xenofu și Dochiaru se vorbesce pe petre despre nesce înalte persoane din 1545 și din 1567, care de sigur au fost români. Aceste două inscripțiuni s'au publicat chiar cu literile lor paleografice în „Mèmorie sur une mission au Mont Athos par M. Bayet. Paris, 1876 — fără însĕ ca textul sĕ fi fost explicat bine de streini; pentru că, spre exemplu, cuvintele grecesci: *ἄρχωντος Κυροῦ* Κωнтȣ вορнікȣ din inscripțiunea bisericei Xenofului s'a tradus în limba francesă: trés-illustre voivode seigneur Kontouvornikos!..

Cu toate aceste, nu pot prelungì vorba, nici sĕ întru în toate amănuntele; căci eu nu sûnt archeolog nici bogat în destul ca sĕ pot descoperì, cu ceruta rigoare scientifică, urmele poporului românesc prin bisericele și prin bibliotecile din muntele Atos. Am putut însĕ în treacăt a mĕ încredința că nu este mănăstire, în care sĕ nu fie ceva de studiat pentru cunoascerea pe larg a istoriei noastre generale. Se cuvine de sigur Academiei române care s'a înființat cu scop a aduce grija culturei naționale se intervie puternic prin toate mijloacele, de care dispune, pentru a se esplora pe când este timp cel puțin țĕrile locuite s'au înzestrate de Români, în vedere cu trebuințele noastre intelectuale.

Sciu bine c'am abusat de răbdarea domniei-voastre, domnule președinte, dar nu pot uita pe Românii călugări care locuesc în muntele Atos.

Întreaga populațiune din peninsula sĕ compune actual din cinci mult șease mii locuitori mai cu seamă Greci, Slavi și Români. Sûnt toți numai bărbați, numai ortodocsi, numai călugări s'au pusnici, supuși regulei Sfîntului-Vasile împărțiți prin douĕ-ḑeci de mănăstiri cu doĕ spre-ḑece schituri și prin cincisute de chilii, sporadic împrăștiate prin înfundăturile munților cu vedere pe mare. Această republică monacală se administrează în Karia capitala peninsulei, numai de către delegații mănăstirilor, din care 17 sûnt grecesci și trei slave; prin urmare, Grecii sûnt în muntele Atos monachii domnitori sub înalta conducere a patriarchului ecumenic din Fanar, care poate fi ortodocs, dar grec este de sigur.

Călugării români sûnt aproape 500 prin mănăstiri, schituri și chilii, veniți mai toți de peste Dunăre. Adunați însĕ in numĕr mai mare sùnt peste 170 numai în-douĕ schituri curat românesci Lacu și Prodomu.

Schitul Lacului s'a ascuns de sĕrăcie într'o prăpastie sălbatică din munți „Sfîntului Pavel“, de care depinde. Acolo stau în groapă peste 70 de români călugări, care n'au mijloace îndestule de viețuire. Sermanii se hrănesc mai mult de una mie lei ce primesc anual mi se pare din țeară și cu „lacrimele maicei Domnului“, care sûnt nisce boabe vinete, seminte de plantă ce monachii din peninsula sfîntă obĭcnuesc a cultiva și a vinde călătorilor în formă de mătănii, împreună cu linguri de lemn lucrate frumos.

Schitul cel mai mare românesc lócuit de 100 călugări care s'a sfințit în 21 Maiu 1866 cu hramul sfîntului Ioan înainte mergător este una din cele mai venerabile chinovii din muntele Atos. Din nenorocire nu este de sine stătătoare ci depinde de mănăstiḑicem când scim, că presa română în Transilvania şi Ungaria are aceeşi libertate ca cea maghiară şi că românii sĕ folosesc de libertatea aceasta într'un mod, precum nu s'ar suferi doar nici într'o altă ţeară din Europa? De ce nu se face amintire despre atari casuri, în cari s'a prescurtat libertatea presei române? Noi am putè cita o sută de casuri din presa română, în cari s'a proclamat desfacerea de către patrie!

Chiar şi astfel de espectoraţiuni remân la noi *nepedepsite*. Ai crede că un popor „persecutat şi suprimat", ca cel român cere pânea de toate ḑilele a libertăţei — adunarea din Sibiiu însĕ cere sufragiul universal. Sufragiul universal e pericolus nu numai din motive naţionale ci şi politice; dreptul acesta înseamnă, după cum vedem la imperiile mai culte la Germania şi Francia, un regres, şi duce la reacţiune şi barbarism. Dar am voi numai sĕ punem întrebarea: de când formează sufragiul universal o cestiune specific-română? Şi, după ce se eschid dela votare dintre maghiari, germanii şi slavii aceea cărora le lipsesce cultura şi averea materială recerută, pentru ce sĕ fie preferiţi românii de aceeaşi categorie?

Urmând cursului din memorand, nu e vina noastră dacă revenim mai în urmă asupra întrebărilor practice. Se află în memorand ce e drept unele puncte: despre cari sĕ pot ḑice multe, s. e. comasarea, care în Transilvania şi Ungaria n'a silit numai pe români, ci şi pe germani şi maghiari se ridice plângeri motivate şi nemotivate. Asemenea ar fi sĕ ne cugetăm cu privire la punctul despre o împărţire teritorială nouĕ a cercurilor electorale. Şi aceea ce se afirmă despre modul de împărţire a posturilor din serviciul statului nu-i fără cuvênt. Se scie însĕ că în oficiile judiciari de sus până jos se află un numĕr considerabil de români. aceeaşi o putem ḑice şi despre ceilalţi rami din administraţiunea statului. Una trebue sĕ însemnăm si aici. Dacă unei părţi din români îi place a urzi la planuri cari abandoneeză ţeara sĕ nu ne prindă mirarea că *aceasta parte* nu sĕ preferă tocmai cu ocasiunea ocupărei numitelor posturi.

Nu este însĕ guvern pe lumea aceasta şi nici nu va fi nici odată, care sĕ pună în posturi şi se împartă demnităţi tocmai acelora, cari au declarat resboiu nu numai lui, ci şi statului. Cât de puţin drepţi sûnt Românii în apreţiarea favorurilor ce li se fac nu este esemplu mai flagrant ca acusa ce o face memorandul sibiian înaintea „Europei" când ḑice, că guvernul unguresc ţermuresce chiar libertatea religioasă. Aceasta este — din partea aceasta — o acusă revoltătoare. De când s'a recunoscut prin lege la 1791 şi adecă prin articulul XXVII biserica greco-orientală, Românii nu s'au bucurat nici odată pe terenul bisericesc de o abundanţă de libertate, de onoruri şi favoruri materiale, ca dela 1868 încoace, va se ḑică, dela timpul de când s'a instituit guvernul indepedent unguresc. Aceasta trebue se o recunoască fie care Român care cugetă drept.

În adevĕr ar fi pentru noi ceva consternător, când ar trebui sĕ admitem că un popor aşa de numeros şi talentat cum e cel românesc aderează la părerile memorandului, caracterisat aici în scurte cuvinte. Din norocire nu este aşa. În casa magnaţilor Ungariei se poate auḑi vocea principilor bisercei române în casa deputaţilor Ungariei se poate auḑi vocea representanţilor din cercurile electorale curat române, cari nu fac nici un secret din indignaţiunea lor faţă cu purtarea agitatorilor românesci. Până una altă le succede acestora a mai ţinea o parte a Transilvaniei în interdictul pasivităţii, dar şi politica aceasta sinucigătoare îşi va găsì în curênd graniţele. Poporul român cu venitor mare va afla atunci că n'are sĕ'şi aştepte mântuirea dela agitatori şi emigranţi, ci numai *dela statul unguresc*, pe a cărui teritoriu este loc pentru toate libertăţile, care le a dat cetăţenilor sei un stat vre-odată în acea „Europă", pe care o invoacă cei o sută cincişḑeci şi trei dela Sibiiu".

Ḑiarele din Budapesta care ne o venit alaltaeri aveaa telegrame dela *Bucuresci* în care se scrìea că foile bucurescene se interesează puţin de memorial şi î atribue puţina importanţă.

Încât am putut urmărì presa din România meritoriu despre memorial a scris „Naţiunea", care i atribue mare importanţă şi asteaptă dela domnii situaţiunei din Ungaria că vor ţinè compt de cele cuprinse întrînsul.

După ḑiarul acesta vine „Timpul" şi se pronunţă asupra memorialului astfel:

În ḑilele de 12, 13 şi 14 Maiu 1881 se adunase la Sibiiu, din toate ţinuturile Ardealului şi Ţerii ungurresci, locuite de Români, un numĕr însemnat de delegaţi, trimişi de către alegătorii lor, pentru ca sĕ se consulte ce atitudine sĕ ia Românii în faţa alegerilor ce aveau a se face pe atunci pentru camera din Pesta.

Am dat seamă de atunci de încheerile luate de acea conferenţă de alegĕtori. Acele încheeri cuprind programul partidului naţional-român, care se obligă a lupta pe cale legală pentru obţinerea următoarelor drepturi: 1. Recâştigarea autonomiei Transilvaniei; 2. Întroducerea limbei române ca limbă oficială a administraţiei şi justiţiei în ţinuturile locuite de Români; 3. numirea de funcţionari români sau dintre neromâni, numirea acelora, cari sciu scrie şi vorbì limba română; 4. Revizuirea legii asupra naţionalităţilor; 5. Autonomia bisericilor şi scoalelor confesionale: 6. crearea unei legi electorale pe baza sufragiului universal sau cel puţin învestirea cu drept electoral a oricărui cetăţean ce plătesce o dare directă; 7. Colaborare cu cei ce ţin seamă de interesele şi bună starea poporului.

Conferenţa de atunci a însărcinat pe Comitetul ei electoral sĕ compună un memorand esplicativ în cauză şi sĕ-i dea cea mai întinsă publicitate.

Această lucrare au apărut acum în limbele franceză, germană şi maghiară precum şi în cea română şi poartă titlul: „Memorial, compus şi publicat „din însărcinarea conferenţei generale „a representanţilor alegĕtorilor ro„mânii, adunaţi la Sibiiu în ḑilele de 12, 13, şi 14 Maiu st. n. 1881 — (Sibiiu 1882, 1. vol. 144 pag.)

Constatăm cu multă părere de bine că lucrarea aceasta, dictată de un adânc sentiment de naţionalitate, e scrisă totuşi cu multă linişte, cu o deamnă obiectivitate. Ne reservăm plăcerea a da o seamă mai amănunţită despre cuprinsul ei: de o cam dată însĕ credem a putea repeta, ceea ce ḑic confraţii de peste munţi „nici un Român ştiutor de carte sĕ nu întârḑie aşi procura această lucrare." Repede şi în corectă grupare urmează datele autentice, cari dovedesc dreptul de autonomie al Ardealului, însemnătatea politică a Românilor în evul mediu, atât în Ardeal cât şi în judeţele dintre Tissa şi Carpaţi: cu un cuvênt nu curs de istorie şi de drept public *in nuce*. Până acum n'a apărut nici o carte, care sĕ fi descris în mod atât de limpede situaţia politică a Românilor din monarchia Habsburgilor.

Ziare maghiare au şi început a discuta cuprinsul lucrării acesteia şi aceea ce constatăm păn'acum e că tonul ei liniscit şi plin de demnitate a impus adversarilor. Ar fi acum de datoria politicilor influenţi din România de a da scrierii respândirea ce i se cuvine în coloanele presei europene. Trebue sĕ se scie odată că o jumĕtate a poporului românesc are a suferì, sub dominaţiune maghiară, cele mai mari nedreptăţi; că fie ce ḑi aduce cu sine o nouĕ tentativă în contra esistenţei naţionale a acestui element considerabil ca numĕr, dar şi mai considerabil încă prin aptitudinile şi calităţile lui. Popor militar în decursul evului mediu întreg, producênd în mijlocul lui mari eroi şi marî regi. Românii au fost încet încet jertfa unor usurpaţiuni, pe care astăḑi nu le justifică nimic, precum nu erau justificate nici în trecut.

Pentru noi nu e îndoială că consângenii noştri din Ardeal vor isbutì a obţinè dela coroană şi dela impregiurări realizarea întregului lor program, pentru că presiunile Maghiarilor departe de ale folosì acestora, au trezit şi mai adânc sentimentul naţional al vrednicului şi statornicului popor românesc. Observăm cu bucurie că chiar în acele ţinutuăi, unde sufletul părea mai adormit, un spirit nou, dătător de viaţă s'a deşteptat. Cine are dreptate la urma urmelor nu este pretinsul drept istoric sau drept public, durat în favorul unei singure naţionalităţi, a celei maghiare, cine are dreptate este realitatea etnologică este adevĕrul. În numele adevĕrului şi sub suflarea lui binefăcĕtoare e scrisă şi această lucrare şi pentru că nici odată, în cursul istoriei n'am vĕḑut adevĕrul învins, ci pururea învingĕtor, de aceea şi acum putem preḑice că „per ardua ad astra" causa română va triumfa.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Octomvre.

Dl de *Kallay* în şedinţa dela 7 Noemvre n. a comisiunei delegaţiunei unguresci a făcut un fel de espoşiţiune despre genesa insurecţiunei în provinciile ocupate. Este interesantă esposiţiunea în ceea ce privesce spriginul din afară. După dl Kallay şi Rusia şi Serbia sûnt cu totul *nevinovate* în afacerea insurecţiunei. Numai în *Muntenegru* a avut insurecţiunea oare care razim. Dar şi de acolo insurgenţii numai dela poporaţiune au avut sprigin, până când principele Nicola şi guvernul sĕu au păzit cea mai riguroasă neutralitate. „D. Ztg." ḑice că deosebirea aceasta între guvern şi poporaţiune numai e nouă. Noi am vĕḑut practicându-se politica aceasta în 1876 pe timpul resboiului serbo-turcesc, când veniau ciopoare întregi de voluntari rusesci într'ajutoriul Serbilor; de altă parte însĕ Rusia oficială trăia în pace adûncă cu Turcia. Fie cum va fi, noi, „D. Ztg.") ne permitem întrebarea: oare Muntenegrul „neoficial" firear avut curagiul de a sprigini pe faţă insurecţiunea în Erţegovina, dacă cei din Cetinie nu ar fi fost siguri de scutul ţarului alb. Noi înţelegem că în privinţa aceasta dl de Kallay a trebuit se fie cât se poate de reservat.

---

rea Lavra, departe o oară, pe a căreia moşie schitul românesc ocupă cu o stâncă goală de 17 pogoane, pe care s'a înfiinţat, prin iniţiativă lui Grigore Vodă-Ghica, de către Românii din pricipatele dunărene.

Această mănăstire s'a zidit din temelie cu începere din anul 1857, în poalele muntelui Atos, cu înălţime de 2000 metrii, pe limba de marmură despre răsărit, care se perde în mare. Dar nu sûnt tocmai frumseţele naturei, care împodobesc acest locaş smerit de călugări, ci mai mult prestigiul de veneraţiune şi ospitalitate, de care se bucură cu drept cuvênt în toată peninsula. Acolo putut'am admira cu dor, cum voinţa omului poate fi mai tare ca marmura, când ea se preface în devotament pentru binele neamului sĕu. Au putut într'adevĕr călugării români prin stăruinţa lor îndelungată a sparge petrele şi prin furnele sĕ transforme stânca în grădină verde cu frumoasă mănăstire; pe când intrigele grecesci cu persecuţiunile lor necontenite n'au isbutit de loc a clătina voinţa monachilor de a ridica din adâncă umilire biserica română din muntele Atos.

N'am loc a vĕ descrie tot acì fie şi pe scurt amabila, larga ospitalitate ce mi s'a oferit, cum şi pompa cu care s'a serbat în mod strălucitor învierea dela Pasci.

Sĕ vĕ descriu pe larg cât sûnt de modeste, drept şi indispensabile cererile călugărilor nostri, şi cât de urîte sûnt intrigele întărîtate de străini contra elementului latin, găsesc asemenea de prisos; pentru că s'a publicat în aceste privinţe (anexa Nr. 7) o carte serioasă de stareţul eminent al schitului, părintele Damian: „Cestiunea schitului românesc chinovial.... lămurită de pe acte autentice." Bucuresci, 1879 şi s'au ocupat de cestiune chiar foile publice, mai ales „Ortodoxul", „România liberă", Telegraful" etc.

Destul a vĕ spune pe scurt cererile Românilor sûnt:

1. A nu se mai face deosebire între Moldoveni şi Munteni; astfel ca sigiliul schitului sĕ fie recunoscut formal cu cuvintele: „Schitul românesc"; ear soborul schitului sĕ poată îmulţì numĕrul călugărilor după încăperile chinoviei şi sĕ poată alege stareţ pe unul dintre monachii români fără deosebire de localitate, adecă fără de a se ţinè seamă de s'a născut în Moldova sau în Ţeara-Românească.

2. A se da voie Românilor a duce apa de schit cu cheltueala lor dintr'un isvor în apropiere, care se află pe moşia Lavrei, pentru ca pururea sĕ se afle la schitul românesc apă de beut cu îndestulare.

Cum vedeţi bine, domnule preşedinte, nu sûnt tocmai exorbitante cererile Românilor, şi s'a găsit un fost patriarch ecumenic din Constantinopol, care a judecat drept; astfel că prin Singhiliu seu din Martie 1876 a bine-voit a încuviinţa reclamaţiunile schitului nostru. Când însĕ venì timpul a se pune în lucrare această supremă decisiune, Lavrioţii s'au opus grozav — şi grozav au uitat Lavrioţii că mănăstirea lor datoresce mare parte din clădirile şi veniturile sale mărinimiei române a lui Radu-Vodă, lui Neagoe Vodă lui Petru Vogă Schiopul lui Ieremia Vodă Movilă, lui Gavril-Vodă-Movilă, lui Şerban-Vodă II Cantacuzin, lui Constantin-Vodă-Racoviţă-Cehan, etc. după cum se pot încredinţa pe deplin din chiar hrisoavele conservate în archivele lor. Patriarchul ecumenic actual din Fanar n'a remas numai nepăsător în această cestiune: dar a anunţat încă singhiliul *irevocabil* al predecesorului sĕu, cu toate că reposatul patriarch bănuind, se vede, ceva despre lăcomia şi fudulia grecească, scrisese chiar în această carte de judecată din 1876, că cine va face rĕu şi vătămare schitului românesc, este afurisit de Dumneḑeu şi culpabil de toate blestemele Părinţilor şi sinoadelor!"

Astfel dar drepturile chinovici noastre române sûnt nesocotite, cum a fost în trecut, şi pradă lăsate de greci în voia întemplării. Prin urmare Românii, care sute de ani, au putut purta cu demnitate pe umerii lor sarcina de intreţinere şi de apărare conîn Viena sûnt de vre o câteva ḑile tumulturile la ordinea ḑilei.

Tumulturile s'au început între ciobotari, a căror reuniune, sub cuvênt că nutresce tendenţe socialiste, a fost interḑisă de poliţie şi averea de 700 fl. i a fost provisor confiscată. Astăḑi tumulturile nu se mai ţermuresc numai la ciobotari, ci au devenit o adevĕrată rescoală la care iau parte şi alţi industriaşi şi lucrători.

În 7 Noemvre n. în partea apuseană a Vienei pe Neubau' în Kaiserstrasse, s'au adunat mulţime de oameni au strigat, a fluerat şi au împedecat comunicaţiunea. Pe la 9 oare a apărut o trupă mică de poliţişti, dar n'au putut îndupleca mulţimea sĕ se împrăscie. Strigări „Jos cu poliţia!“ „Sânge trebue sĕ se verse!“ s'au auḑit din mulţime. Polititiştii au tras sabiile şi au arestat pe un escedent. Aceasta a fost oleu pe foc. Mulţimea a început a striga: „Sĕ'l eliberăm!“ Ne putênd eşi poliţia cu mulţimea la cale a cerut sucurs militar. Infanteriştii cu baionete în pusci şi ulani cu suliţi au apărut pe scenă. Mulţimea însĕ îşi bătea joc de ei. Atunci ulanii au năvălit asupra mulţimei şi au început a lovì cu latul săbiei în dreapta şi în stânga în mulţime şi în chipul acesta a împrăsciat o. Urmele de sânge testează că au trebuit sĕ fie şi vulnerări.

În 8 Noemvre n. s'au repeţit tumulturile cu vehemenţă şi mai mare şi ca la un signal în mai multe suburbii de odată. Poliţistii, miliţia pedestră şi călăreaţă, care eşire pentru restabilirea ordinei a fost întimpinată cu grindină de petri. La bariera Lerchenfeldului şi la gara apusană miliţia a năvălit cu baionetele asupra mulţimei. Mulţimea întărîtată s'a apucat de baionetele soldaţilor. Lupta era acum om cu om. Neputênd nici de astădată infanteria eşi la capĕt cu mulţimea a păşit cavaleria înainte. După ce cavaleria a repeţit de patru ori asaltul s'a împrăsciat mulţimea. Răniţii au fost căraţi la spitaluri. Pe strade umblă patroale şi în piaţe bivuachează cavaleria.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Din apropierea Murĕşului în Noemvre 1882. În legătură cu cele publicate în Nr. 77 al jurnalului nostru lăsăm sĕ urmeze unele din cele ce ni-se scriu din părţile Murĕşului:

În Nr. 77 al preţuitului ḑiar „Teleg. Rom.“ un patriot din părţile Zarandului a scris despre abusurile, ce se comit cu vama têrgurilor de sub arêndătorii Nicolau Olariu şi Iosif Lucaciu. S'a arĕtat în mod evident câte mii de florini sĕ scot pe nedreptul dela bietul popor scurt la vedere.

Deşì s'au atras atenţiunea autorităţilor politice şi judiciale concernente asupra celor publicate în cestiunea aceasta, subarendatorii au remas tot cei vechi, ba s'au esprimat chiar, că de acì înainte o se tragă şi mai mult de pe spatele poporului.

A aştepta ca autorităţile numite înşile în demnate de cele ce se scriu de pe teritoriul diregătoriei lor, se iee mĕsurile necesari întru delăturarea abusurilor, ce se ivesc, ar fi aşteptare vană, de oare ce nici una din ele nu şi ia timpul a cetì ḑiarele noastre. Afară de câţi-va notari, alţi competenţi nu sciu nimic, din câte se scriu prin ḑiarele noastre. Notarii aceştia earăşi nu se încumet, a arĕta superiorilor lor cele publicate, temênduşi şi ei pelea, de oare ce pe lângă alţii îşi fac şi ei trebşoarele lor. Contractele, ce le închee poporul între sine formează articolul cel mai bine plătit. Pentru câte un act de acestea notariul cere, în contra dispoşiţiunilor art. de lege XXVII din 1871 şi art. V. din 1876 pe basa cărora representanţa comunală e îndreptăţită a statorì tarife pentru ori ce scripte notariali şi a controla pe tot minutul agendelo notariului, câte 20 fl. Pe lângă o atare renumeraţiune se estradează actul fără considerare, că oare obiectul de vênḑare, pentru care se pregătesce actul, e prenotat sau ba în cărţile funduare pentru pretensiuni, cari de multe ori întrec pe departe valoarea Poporul încă nu întreabă mult, de respectă astfel de considerări. *)

Noi pe aici stăm rĕu şi în cele ale economiei rurale. Multe rele s'ar putè corege, dacă s'ar urma cele recomandate de Înaltul Ministeriu de comerciu industrie şi agricultură, referitoriu la prăsirea vitelor de soiu bun şi la pregătirea de nutreţ măestrit.

„Un Patriotic“.

---

tra Turcilor a religiunii creştine din Orient, sûnt acum lipsiţi de apă în grădina maicei Domnului, unde n'au de locuit un petic de pământ, care sĕ fie proprietatea lor, şi dintre toate popoarele ortodoxe numai biserica Românilor n'ar dreptul de autonomie de care se bucură, cum le place, Grecii, Ruşii, Sêrbii şi Bulgarii... O Dumnezeule!... mici de tot trebue sĕ fraţii noştri ortodocsi... priviţi din vîrful muntelui Atos!...

Vĕ rog a primì, domnule preşedinte, încredinţarea înaltei mele consideraţiuni.

Bucureşti 9 Octomvre, 1882.

Alexandru Pencovici.

Scrisori din Rusia.

(Corespondenţa. particulară a „Telegrafulu“*).)

St. Petersburg, 20 Octomvre.

Bursa s'a închis aḑi pe la 3 oare, fondurile stau rĕu, cursul nostru atât pe pieţele din Berlin, cât şi pe cele din Londra scade într'un mod înspăimêntător. Pentru a reţine căderea cursului, guvernulă hotărît dintr'o parte a anunţa într'un mod solemn şi oficial fixarea definitivă a încoronărei, care după spusele ḑiarului „Pravitelstvenii Wiestnik“ sĕ va face în luna lui Maiu anul viitoriu, ear din alta tot în acelaş ḑiar cu o rubrică mai jos ne declară că cursul nostru, graţiă esportului care începe a se urca, trebue sĕ se îndrepte într'un timp foarte scurt. Această conclusiune măgulitoare ne este servită sub forma unei depeşi din Londra. Comercianţii cetesc şi oftez, un suris sardonic se observà pe buzele lor.

Neîncrederea a cuprins inimile sfioase ale capitaliştilor, şi are pentru ce. Ḑiarele sûnt pline de sciri de sensaţie, care ne curg de pretutindeni. Eri încă o depeşe lungă ne a sosit din Scapin, unde faimoasa bancă urbană a făcut un *Krach* evaluat preste 7 milioane ruble. S'a constatat că casele de fer ale acestei bănci, care cu o generositate particulară plătea 6 la sută, ce nici una din băncile urbane ruse nu dă, nu conţin de cât derisoria sumă de 3 copeici. Ancheta întocmită prin ordinul ministeriului de finance a descoperit lucruri bizare, s'a dovedit că banca a scontat cecuri iscălite de guvernorul Băncei d. Ricoff, pentru o sumă de 5,700,000 ruble. Dl Ricoff fiind arestat a declarat cu o francheţă naivă că aceste cecuri, cu toate că sûnt iscălite de dênsul aparţin unor oameni, cari stau aşa de sus, că el, ca un supus fidel, nu sĕ crede în drept de a divulga afacerea şi că crede mai nimerit sĕ consume totul personal de cât a ridica vĕlul de pe faptele, cari au adus banca rurală, gerată de dênsul la starea în care sĕ află. Lumea noastră financiară care cunoasce depeşa din Scapin în *extenso* adecă tocmai aşa cum v'o povestesc eu, represintă aḑi un adevĕrat punct de interogaţiune.

— Unde mergem? Ce sĕ facem? Eată întrebări, pe care le-am auḑit eri, atât la bursă cât şi prin cluburi.

Aḑi guvernul, îngrijat de reaua impresiune creată de depeşa din Scapin a publicat în fruntea ḑiariului oficial următoarea depeşă laconică „Plecarea d-lui procuror Honciaroff la Londra, stă în legătură strînsă cu bancruta bancei urbane din Scapin. Se crede că fondurile sustrase din această Bancă se află depuse la banca din Londra“... Depeşa aceasta n'a liniscit absolut de loc lumea noastră financiară: toţi sciu că dl. procuror Honciaroff se va întoarce cu nimic, căci de sigur furii n'au furat într'un mod brutal pe faţă, şi au condus afacerile după toate regulele financiare. Poate că milioanele sustrase sĕ se afle chiar la banca din Londra însĕ nici un procuror din lume nu le va găsì acolo.

Falimentul băncei din Scapin nu este un eveniment solitar şi tocmai aceasta il face sĕ ne pară şi mai îngrozitor. Am ḑis mai sus că ḑiarele ruse sunt pline cu sciri de sensaţie. „Saratowski Westnik“ ne aduce scirea că casierul băncei din Castrowa a dispărut cu casa băncei cu tot, ḑiarul „Novosti“ din Moscva ne aduce scirea că directorul băncei urbane din Tula a plecat nu se scie unde, lăsând în casa băncei suma de 6000 ruble, ḑiarul „Novorosiiski Telegraf“ scrie că acolo ancheta a stabilit faptul regretabil (!) că în usinile statului pentru fabricarea de praf de puşcă s'a furat în decurs de mai mulţi ani milioane de ruble, ear ḑiarul „Novoje Vremjea“ ne declară că usinile de faianţă din guvernamentul Petersburg, cari consum o cantitate mare de lemne pentru fabricaţiunile sale, au distrus păduri întregi de ale statului declarând că combustibilile se cumpĕr în licitaţie; se crede că suma furată în modul acesta în decursul ultimilor trei ani a ajuns la 1,200.000 ruble. Încheiu acest şir fără finit al furturilor, hoţiilor etc comise în prejudiţiul statului prin scirea, dată de către organul oficios care în numĕrul sĕu de eri ne declară: „că „sgomotul despre disparițiunea unei „mari cantităţi de aur brut, estras „din minele dela Ecaterinburg. s'a con„statat a nu fi în conformitate cu ade„vĕrul. Numai 144 pud. (20 kilogr.) „sûnt sustrase din totalul producţiunei „care se urcă la 344 pud...“ Frumoasă consolaţiune! Adevĕratul deşert după toate cele aduse de către presa neoficială.

Alături cu aceste destăinuiri din lumea financiară, alături cu hoţi le generalului Makzeieff, condamnat în fine pentru jaf organisat pe o scară întinsă în intendenţa rusă, alături cu cronica scandaloasă, care se povestesce la urechi, despre jocul la bursă al ducilor Vladimir, Constantin şi Nicolae, pe scena dramelor scandaloase a mai apărut şi un alt miserabil, al cărui nume este oroarea încarnată pentru nenorociţii muncitori, cari au construit căile ferate ruse. D. Poliakoff, un ovreiu botezat, care şi-a creat o avere de milioane, a creḑut de cuviinţă sĕ dăruiască peste 200,000 ruble pentru crearea unui internat, capabil adăpostit vre o sută de studenţi seraci. Graţie acestui dar jidovesc, guvernul se crede în drept a nu mai intenta procese scandaloase acestui evreiu, între care şi cel privitor la construcţiunea căilei ferate Bender-Galaţi, declarată de nepracticabilă din causa relei stări, în care se află. D. Poliacoff a dat câteva sutimi de mii de ruble şi şi-a păstrat milioanele; societatea financiară aplaudă şi binecuvintează acest fapt de înaltă filantropie, eară evreimea proclamă pe Poliakoff sus şi tare de „cel mai magnanim dintre capitaliştii ruşi.

Adăogaţi la această bacanalie financiară cifra de 147,000,000 ruble datoria totală a Statului rus — şi veţi avea tabloul completu. Un *sauve qui peut* general, eată parola momentului de faţă. Sfârşitul se apropie şi singura revoluţiune va putea curăţì aerul infectat de secoli întregi de absolutism.

Dar până ce pe scenă va apărè fantoma rĕsbunătorului — hordele ţĕranilor semisălbatice, mulţimea în sdranţe cu mânile sale acoperite cu bătături, până atunci reacţiunea 'şi va urma opera sa plină de sânge. *Pravitelstvenii Wiestnic* dela 20 Octomvre ne comunică că consiliul de rĕsboiu care a judecat ḑilele din urmă un proces politic şi a condamnat la moarte prin ştreang pe Poliwanoff şi Nowitsky pentru faptul de a fi voit sĕ fugă din temniţă şi de a fi omorît, fără intenţiune pe directorul penitenciarului din Saratoff.

Societatea se îngrijesce mult de starea anormală care creşte mereu. Statistica capitalei ne încunosciinţează că aproape tocmai peste 17,000 de case au rĕmas goale, de oare ce proprietarii şi burghesimea înaltă, presimţind nişte evenimente grave au plecat în străinătate.

Toţi sĕ plâng şi nimeni nu se gândesce a repara rĕul!... Şi apoi, sĕ ne înţelegem, cine va avea în momentul de faţă curagiul, înţelepciunea energia şi audacia de a înfrunta acest rĕu imens care s'a înfipt în corpul bolnav al imperiului?...

Z.

Varietăţi.

* (Arsă de foc.) Marţi în 26 Octomore st. v. între oarele 4 şi 5 avu loc o nenorocire. Un fecioraş în vêrstă de vre o 9 ani, împreună cu o fetişoară de vre-o 3 ani a unui locuitoriu din Sibiiu făcênd foc visa vis de biserica gr. cat. rom. şi punênduse lângă foc a se încălḑi, s'au aprins haina pe biata copiliţă, ea a început a striga după ajutoriu, dar până ce a venit ajutoriul, focul au mistuit hainele de pe dênsa, pârlindu-i trupul întreg. Biata copilă între durerile cele mari au încetat din viaţă seara la 7 oare.

* (Suverani de aḑi.) Cetitorii noştrii nu vor găsì de sigur lipsite de ori ce interes, câteva cifre estrase dintr'v lucrare foarte serioasă a eruditului dr. A. Schäffle intitulată *Ueber die naturliche Zuchtwahl in der menschlichen Gesellschaft* *) Aceste cifre ne probează cu o evidenţă palpabilă cât de iute se efectuează concentrarea capitalului în mânile câtorva fericiţi, cari în momentul de faţă domnesc peste lumea întreagă. Eruditul dr. ne dă câteva esemple foarte instructive:

Ultimul din familia Rothschild, vorbind de generaţiunea trecută, a lăsat o avere de un miliardu de franci, care presupuind că va da numai $5^0/_0$ într'un an de ḑile va acumula un venit de 50,000,000 franci. Această avere s'a împărţit într'o familie, care şi fără această colosală moscenire era deja considerată de foarte bogată.

Marchisul de Westminster, decedat de vr'o şepte opt ani a fost tacsat de către ḑiarului Times ca unul ce avea peste 20,000,000 franci venit anual. Averea acestui lord fiind calculată cu $5^0/_0$ proprietăţile fonciare ale marchisului represintă prin urmare o valoare de 16,000,000 livre sterlingie — 400,000,000 franci. Find că maioratul esistă în Englitera chiar şi până în momentul de faţă, apoi putem ḑice că succesorul acestui bogătaş este tot aşa de bogat ca şi predecesorul sĕu.

Eacă dar doi indiviḑi din societatea europeană cari s'au bucurat în decursul vieţei lor de o avere mult mai mare de cât a majorităţei de regi, cari domnesc actualmente în Europa.

Sĕ aruncăm acum o privire asupra oamenilor avuţi din America şi în special din statele California şi Nevada, aceste ţĕri

---

*) Was man schwarz auf weiss besitzt, das kann man getrost nach Hause tragen.
Nota Red.

*) Aceasta operă se află tradusă şi în limba francesă, „*Sur le choix naturel d'élévation dans la societé dela race humaine*“ par A. Schäffle.

imense, cari abia odinioară au eșit din starea lor de sĕlbăticie, în cari zăceau ascunse comorile naturale ale bogăției lor. În anul 1877 venitul senatorului Iones (California) se urca, după spusele diarelor din New-York, 5,000,000 de dolari, adecă 25,000,000 franci. Calculul fiind făcut cu 5% vom avea prin urmare că d. Iones posedă o avere s'au capital de 100,000,000 dolari sau 500,000,000 franci. Luând în considerație că acest domn n'a moscenit absolut nimic dela părinții sĕi, după teoria economiștilor de adi sûntem nevoiți a presupune că aceacolosală avere a fost econmisită în vieața acestui om.

După d, Iones vine d. I. W. Mackay proprietariu dc mine de argint, care se bucură be un venit de 2 750,000 livre sau 68,000,000 franci, care îi dă micul capital de 1,400,000,000 franci.

Făcênd socoteală acestor domni numai despre averea cărora am vorbit vom avea că machisul Westminster avênd un capital de 400 milioane, primesce pe an un venit dn 20 milioane, pe lună 1,730,000 fr. pe di 54,000 fr., pe oară 2.150, pe minut 38 fr., D. Iones pe di primesce 69,000 fr. pe oară 3,000 fr. ear pe minut 60 fr. D. Rothschild pe lună primea 4.400,000 fr. pe di 160,000 fr. pe oară 9,250, pe minut 100 franci; ear d. Mackay pe lună 4,600,000 pe di 187,500, pe oară 10,500 și pe minut 125.

Prntru a putea compara pe acesti regi fără coroană cu regii și împĕrații, vom amintì cetitorilor nostri că țarul Rusiei, care se consideră ca cel mai bine plătit de către poporul sĕu are un venit dilnic de 125,000 fanci adecă pe scara noastră de mai sus se află pus între senatorul Iones din California și baronulRothschild, în ce privesce însĕ pe d. I. W. Mackay apoi el e mult mai bogat decât ori ce împĕrat de pe pemênt.

Un ce semnificativ pentru adoratorii stărei economice de adi. Tabloul pe care ne dă d. Schäffle poate se fie divisat în două părți deosebite. Într'una pot fi clasați oameni ca Westminster, întru câte-va Rothschild, ale căror averi nu sûnt decât resultatul produs de mai multe genrațiuni, în alta intră averile dlor Iones, Mackay etc. cari din nimica au devenit sub ochii chiar ai contimporanilor oamenii cei mai avnți de pe globul nostru. „Timpul.“

Mai nou.

Viena 10 Noemvre n. În Maria-Hilf a avut loc un conflict între popor și miliție. Mulți răniți. Tendența antisemitică nu e străină mișcărei. Poliția a pus mâna pe proclamațiuni revoluționare. Circulează sciri fabuloase despre intențiunea tumultuanților. Arestări numeroase.

Bursa de Viena și Pesta

Din 9 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.50	119.40
Renta de aur ung. de 4% . .	86.80	86.90
Renta ung. de hârtie	85.80	85 25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.20	99.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 50	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.25	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	97.—
Obligațiuni urbariale temeșiane .		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 50 97.25	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane .		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.40 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.—	97.—
Sorți ungurescі cu premii . . .	117.75	118.—
Sorți de regularea Tisei . . .	109.15	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.95	77.—
Datorie de stat austr. în argint .	77 50	77.50
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorți de stat dela 1860 . . .	131.75	131.50
Acțiuni de bancă austro-ung. .	836 –	837.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	296.—	296.—
Acțiuni de credit austr. . . .	306.75	306.20
London (pe polița de trei luni) ·	119.25	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemțesci	58.45	58 45

Nr. 382 [286] 1—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala română gr. or. de fetițe din Sibiiu cetate, se deschide prin aceasta concurs nou până la 14 Noemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post (oarele de instrucțiune nu mai înainte de ameadi) sûnt:

1. Remunerațiune de 150 fl. v. a. la an, în rate lunare:

2. Locuință liberă de două odăi;

3. Doi stângini lemne de foc;

4. Folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, — cari toate la olaltă computate dau suma de 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ 'și astearnă petițiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetății Sibiiu, unde se pot afla și condițiunile mai de aproape.

Sibiiu, 26 Septemvre 1882.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
președinte.

În depositul librăriei
lui
Leopold Thierfeld
în Făgăraș
a apărut în limba română cu litere latine

Calendariul portativ
(de buzunar),
Calendariul ardelean de casă
pro 1883.

Pe lângă Calendariul vechiu și nou s'au luat în deosebită considerațiune têrgurile din Ardeal și în fine s'au ținut seamă și de partea literară, privitoare la economie.

Costă după prețul de vêndare 22 cr.

Pentru librari și vĕndĕtori de calendare pe lângă remunerațiune.

Tot odată recomandă, în limba română

Calendariu de părete a 20 cr.

Recurge la onor. public interesat spre ași comanda cele de mai sus. [288] 1—3

După Ddeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoșați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, ași putè dice, a mântuit-o dela moarte,** am putut pâși cu toată puterea înaintea comunei de aici și a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui țĕran, care pătimea de ficat, de stomac și în parte și de plumâni, plângându-se și întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat și m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am și făcut numai decât în odaia lui. Te rog așa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat și 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕțătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane și germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum și pentru bolnavi de pept și se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot așa la boale cronice de stomac și hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:
Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraș: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Brașov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaș: Carol Breckner. Sebeș: Carol Henning. Sighișoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oșorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 5—7

Nr. 115 [285] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor stațiuni învĕțătoresci din protopopiatul Târnavei superioare se escrie concurs cu termin până la 14 Novembre a. c. st. v.

1. Lepindea cu salariu anual 120 fl. v., cuartir și lemne de foc trebuincioase.

2. Laslĕu român cu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir gratis și lemne de foc de ajuns.

3. Șoimușul român cu salariu de 100 fl. v. a., cuartir liber, grădină de legume și lemne de ajuns.

4. Suplac cu salariu anual de 70 fl. v. a., și 40 de ferdele cucuruz, trei orgii lemne de foc, — ear din venitul epatrafirului a 3-a parte, pentru care e a se provedè și servițul cantoral.

Doritorii de a ocupa acestea stațiuni au a'și aștерне concursele lor instruite în sensul legilor din vigoare la subscrisul până la terminul indicat.

Alma 23 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Almășan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 396.—1882 [287] 1—1

Anunciu.

Conform §. 124. din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniali se face cunoscut, cumcă prin sentința Venerabilului consistoriu archidiecesan gr. or. din 28 Octomvre 1882. Nr. 3489 B. Ana n. Nicolau Ivan gr. or. din Sadu este despărțită totalminte de către pribegitul ei bărbat Vasilie Bnnea tot de acolo.

Sibiiu 29 Octovmre 1882

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tract. Sibiiului.

Nr. 203. [284] 2—3

EDICT

Ana, legiuita muiere alui Ioan Nicolae Androne din Pianul de jos, părăsind cu necredință de 5 ani de dile pe legitimul ei bărbat, pribegesce în lume, fără a se sci locul ubicațiunei ei; așa amesurat rescriptului pre aveneratului consistoriu archiedicesan din din 1 Iuliu 1882 Nr. 1669. B. se citează edictualminte a se presenta în termin de 6 luni de dile dela prima publicare sau în persoană sau prin un delegat împuternicit legalmente înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența sa se va condera cererea soțului sĕu și se va decide în consonanța cu legile Bisericei noastre drept credincioase.

Sebeș în 26 Octomvre 1882.

Forul matrimonial gr. res.

I. Tipeiu. m. p.
prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [283] 2

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1883.

Anul al treideci și doilea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal** și **telegrafic.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Mĕsurile nouĕ** și **vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprindênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învĕțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Petrea Dascălul, (Novelă). — **Dorul țĕranului.** — **Poesii:** Odă la sânțirea bisericei noue din Săliște. — Povestea vorbei.

Însemnarea têrgurilor. — **Catalogul cărților tipografiei archidiecesane** — **Anunciuri.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 9—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 128. Sibiiu, Marţi 2|14 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 30 cr. pentru** fie-care publicare.

Memorialul.

Se vede că vestea despre scrierea aceasta s'a respândit mai curênd, de cum a putut ca sĕ străbată prin ţinuturi mai depărtate. În *„La confederazione latina“* dela 5 Noemvre n. cetim un articol *„L'Italia dinanzi alla dieta ungherese“* din care vedem că se face deja prealabil amintire simpatică despre memorial, promiţêndu-se tot odată că, după ce la redacţiunea acelei foi îl vor avè a mână, se va adopera a vorbì pe larg despre el. Până una alta în articolul menţionat sĕ ḑice că „e dureros că popoarele latine, care sûnt foarte strinse prin legături de simpatie reciprocă, trebue sĕ afle adversari într'un popor (unguresc) care la 1848 culegea simpatiile universale şi în special din partea Italianilor.“

Celelalte cuprinse în articolul amintit, privitoare la atitudinea delegaţiunei ungurescì faţă cu contravisita imperatului nostru în Italia, fiind-că se ţin de alt object, le trecem cu vederea, până când vom fi în posiţiune de a le amintì în legătura lor naturală.

Amintim dar împregiurarea privitoare la memorial cu satisfacţiune veḑênd, că interesul de soartea Românilor este într'o desceptare progresivă. Ideile întunecate până la necunoscinţă de mai nainte încep a se clarifica şi în depărtare, ceea ce este un câştig, pe care nu'l putem apreţia din destul Cu clarificarea aceasta însĕ mână în mână trebue sĕ urmeze şi considerarea Românilor în altă mĕsură, de cum fură consideraţi dela 1867 încoace.

Resultatul acestei considerări, dacă îl vom scì folosì cum se cade va fi o apropiare tocmai de elementul, de care ne vedem astăḑi mai îndepărtaţi.

În înţelesul acesta, cu privire la obiectul din cestiune vedem esprimându-se „Naţiunea“ într'un articol mai lung, din care conform promisiunei noastre, reproducem următoarele:

„Presa maghiară se ocupă cu seriositate de memoriul publicat de românii din Transilvania şi despre care am vorbit în numĕrul nostru dela 22 Octomvre. Mai toate ḑiarele ce ne vin din Ungaria sûnt pline de apreţieri diverse şi contradictorii asupra acestei însemnate scrieri, dar toate sûnt de acord că o cestiune română esistă în statul maghiar, că ea trebue esaminată cu maturitate şi resolvată cât s'ar putea mai curênd, înainte de a venì sĕ se impue singură atenţiunei.

Această mărturisire este deja un progres, căci până acum maghiarii mergeau până a nega esistenţa unei cestiuni române.

„Pester Lloyd“, organ al guvernului, apreciază la rêndul seu, memoriul Transilvănenilor. El recunoasce importanţa elementului român, care este foarte numeros şi crede că antagonismul ce esistă între acest element şi acel unguresc nu este natural; dar susţine că autorii memoriului nu represintă ideele întregului popor român, ci numai ale unei mici fracţiuni.

După informaţiunile noastre, confirmate de almintrelea de întroducţiunea chiar a memoriului, cei 153 membrii ai conferinţei naţionale din Sibiiu au fost adevĕraţii delegaţi ai poporului, aleşi în cercurile electorale locuite de români; prin urmare ei nu pot fi consideraţi ca representând o fracţiune neînsemnătoare din popor.

Fără a voì sĕ distrugem ilusiunile confratelui nostru din Buda-Pesta asupra resultatului probabil al unui plebiscit, noi avem convincţiunea intimă că în starea actuală a lucrurilor, recursul la un plebiscit sincer şi leal ar întrunì sufragiele universalităţii românilor asupra dorinţelor esprimate în memoriul din Sibiu.

Foaia guvernamentală, abordând partea politică, şi cea mai importantă a memoriului, autonomia administrativă a Transilvaniei, pe care ea o numesce supresiunea uniunei cu Ungaria, ḑice că o asemenea cestiune nici nu poate face pentru oamenii de stat maghiari, obiectul unei discusiuni serioase.

Dar „Pester Lloyd“ se înşală. Românii nu cer, prin memoriul lor, deslipirea Transilvaniei de regatul sântului Stefan, ei reclamă, în vîrtutea drepturilor *ab antiquo* ce li sûnt asigurate prin acte autentice, aceeaşi autonomie administrativă, de care se bucură şi Croaţia. Această provincie, de şi în posesiunea autonomiei ce cer astăḑi Românii pentru dênşii, nu a fost nici odată considerată ca deslipită de monarchie; ea face din contră parte integrantă din statul maghiar.

Nu este dar esact a ḑice că dorinţele esprimate în memoriul din Sibiiu tind a despărţì Transilvania de Ungaria; ele au de scop din contră a restringe legăturile ce unesc aceste popoare, cu condiţiune însĕ ca drepturile fie-căruia din ele sĕ fie respectate cu sfinţenie.

Ḑiarul maghiar ḑice că Ungurii sûnt gata a întra în negociaţii cu Românii, de va fi vorba numai de a li sĕ da şi lor funcţiuni în justiţie şi administraţie, sau de a întroduce în favoare-le oare-cari modificaţiuni în legea electorală, dar şi atunci îi vor invita sĕ vie în parlament, ca sĕ'şi esprime dorinţele, şi sĕ se înţeleagă cu dênşii, precum s'a făcut şi în alte dăţi.

Românii, chiar când Ungurii erau asupriţi de guvernul Austriei, nu au putut sĕ se înţeleagă cu dênşii. Ce speranţă pot avea ei astă-ḑi de a ajunge la un resultat favorabil, când mai în tot momentul vĕd drepturile lor încălcate de Unguri?

De almintrelea mijlocul ce propune „Pester Lloyd românilor spre a se înţelege cu Maghiarii, a fost deja încercat fără a fi încununat cu succes. În mai multe rînduri micul numĕr de deputaţi români ce au putut pĕtrunde cu destulă anevoinţă în camera ţerei dela 1867 în coaci, n'au lipsit a ridica vocea contra nenumĕratelor legi ce se votau cu atâta entusiasm de maghiari, când ele tindeau a asuprì pe celelalte naţionalităţi din Ungaria. Dar vocea lor nu a avut nici un ecou.

În dorinţa însĕ ce avu de a se înţelege cu compatrioţii lor maghiari, îi au împins condescendenţa până a părăsì terenul drepturilor lor autenome, mărginindu-se a cere o administraţie de o potrivă bine voitoare pentru toţi fii aceleiaşi patrii.

Maghiarii au respuns la această încercare sinceră şi leală prin votarea succesivă a diferitelor legi asupra instrucţiunei publice, cari impuneau limba maghiară în scoalele primare şi secondare române şi prin o recrudescenţă de vecsaţiuni ce se comiteau în ḑiua mare în toate ţinuturile locuite de români.

Şi cu toate acestea, „Pester Lloyd“ susţine că românii nu se mulţămesc a cere sĕ fie trataţi pe acelaşi picior şi sĕ se bucure de aceleaşi drepturi ca şi ceilalţi cetăţeni. Ei nu cer egalitate, ci egemonie, nu cer libertate, ci privilegiuri. Ei nu voesc sĕ fie egali cu Ungurii şi cu Germanii, ei voesc sĕ domnească peste Unguri şi peste Germani.

Ar crede cine-va, cetind aceste rênduri, că Românii, care se bucură de toate aceste drepturi, nu aspiră de cât sĕ cucerească Ungaria întreagă şi sĕ asuprească pe celelalte naţionalităţi ce o locuesc.

„Pester Lloyd“ se întreabă, de când sufragiul universal a devenit o cestiune special românească. Dacă ignoranţii şi proletarii maghiari, germani şi slavi, sûnt escluşi dela alegeri, pentru ce românii din această categoria sĕ fie mai bine trataţi?

Dar foaia guvernamentală uită că memoriul din Sibiiu ce combate, nu cere alt pentru români de cât o lege electorala conformă cu aceea ce este în vigoare în cele-ialte părţi ale statului maghiar.

FOIŢA.

Din sciinţele naturale.

München 10 Octomvre.

La esposiţiunea internaţională de electricitate în palatul de aici de sticlă sĕ presêntă visitătoriului o măsuţă modestă cu martori istorici despre gloria geniului inventator. Pe ea stă modelul cel dintâiu a unui telegraf electric, construit în München la anul 1807 de profesorul Sömmering, căruia pentru fie care literă îi trebuia o sîrmă; pre măsuţă se afla telegraphul scriitor primitiv al profesorului german Steinheil din München, precum şi oroloagele sale galvanice; aci se află şi cel dintâi telefon primitiv al profesorului Ph. Reis din Friedrichsdorf de lângă Frankfurt dela Main; tot acì un alt telefon de a lui Reis, construit la 1861 de Albert. Pe altă măsuţă, lângă aceasta sĕ află lucruri galvanoplastice dìn anul 1842, făcute de turnătoria regească de metaluri în München. Desvoltarea „secolului electricităţei“ din începuturile aceste mici s'a descris mai de multe ori. În privinţa teoretică nu e de lipsă, de cât a recapitula. Progresele dela esposiţiunea de electricitate din Paris până acum sûnt mari. Cu toate aceste ele nu sûnt alte, de cât perfecţionări practice într'una şi într'alta privinţă.

Dar progresele aceste nu sûnt decât nisce perfecţionări singuratice, cari au făcut posibilă aplicarea electricităţei cu folos practic. Descrierea lor e de puţin interes. Suprinḑĕtor la toată întemplarea este progresul in fabricaţiunea de electricitate, care numai concurează ca object de curiositate s'au ca invenţiune nouĕ, ci păşesce pe arena publică ca articul de negoţ şi de industrie şi caută a'şi cucerì un loc pe terenul cel infinit al depositelor comerciului.

Chiar şi pentru München esposiţiunea promite resultate mari durabile. Laudes, fabricantul de maşini a cerut dela magistrat concesiunea de a ridica o staţiune centrală de electricitate în luncile Isarului, care se folosască puterile apei Isarului deocamdată numai o putere efectiv de 360 cai la iluminarea electrică a teatrului curţei, residenţei şi a stradei Maximilian. Representanţa cetăţii a numit o comisiune spre a decide oare sĕ ia comuna lucrul acesta asuprăşi ori sĕ nu'l ia.

Palatul esposiţiunei întreg se iluminează de 654 de lumini, care se numesc „Glühlichter“ şi de 58 de lumini, care se numesc „Bogenlichter“ de o putere totală de 2000 de flacări gaz. Prin întroducerea iluminării electrice în teatre curtinele cele groase şi grele de fer ar fi de prisos. Vasele de sticlă fără aer, în care se află luminile care se numesc „Glühlichter“, se pot strica după voinţă fără nici un pericul. Lampa arḑêndă aici s'a stricat, s'a pus în rochia de gaz a unei bătrêne, dar rochia nu s'a arătat nici pârlită. Ba lampa s'a pus chiar în bumbac esplosibil şi s'a stricat şi eată, lumina şi în împregiurarea aceasta mai periculoasă s'a stins fără de a aprinde ceva.

Iluminaţiunea toată cere putere de 224 cai, care în cea dintâiu instanţă împreună cu puterile necesare pentru scaune de întors, maşine de unt şi mulsăria centrifugală electrică şi deosebite alte maşini, mai mult sau puţin curioase se procură de douĕḑeci de locomobile şi un motor deutzian de gaz, cari toate sûnt aşeḑate afară de palatul de sticlă. Transformarea în putere electrică se efectuă prin Dinamomaşine, de care preste tot sûnt espuse 44, din care 34 sûnt espuse de ḑece diferiţi espunători cu Siemens în frunte. Edison prin mijlocirea societăţei numite „Societé électrique Edison“ din Paris a espus trei maşine mari (numite Edison-Maschine). pentru 250 de flacări („Glühlichter“) şi preste aceste două dinamomaşine mai mici cu un magnet, fiesce care pentru 60 de flacări („Glühlichter“)

Transportarea puterei în depărtări mari între altele sĕ arată prin un artificiu mic de apă, care sĕ esercită prin o Dinamomaşină aşeḑată în Miesbach de o putere de trei cai.

Luni seara a plecat la Starenberg

În fine „Pester Lloyd“ pretinde că românii sûnt nedrepţi când sĕ plâng că guvernul maghiar a restrâns libertatea religioasă.

El trebue sĕ ştie însĕ că conform art. IX din legea din 1868, biserica română greco-ortodocsă este pe depliu autonomă în materie de religie şi de învĕţământ confesional. Cu toate acestea, când 1874 s'a ales ca metropolit episcopul Popasu cu majoritatea absolută a voturilor, guvernul ungar, — „Pester Lloyd“ trebue sĕ'şi aducă aminte, — a cerut dela Monarch a nu sancţiona această alegere.

După statutul organic al Bisericei române nu mai autorităţile bisericesci sûnt în drept a face programul învĕţământului confesional şi a inspecta şi controla scoalele puse sub direcţiunea lor. Guvernul unguresc însĕ 'şi-a însuşit aceste atribuiţiuni fără sĕ ţie seamă de litera şi spiritul statutului organic.

În faţa acestor procedeminte, românii mai pot ei spera a ajunge la o înţelegere amicală cu Ungurii, chiar pe târâmul dreptului de egalitate înaintea legilor?

Dacă, de almintrelea, guvernul maghiar este dispus, precum o afirmă „Pester Lloyd, a acorda acest drept românilor, el n'are de cât se presinte Camerei un proect de lege în acest sens, şi sûntem siguri mai dinainte că o apropiere se va opera fără cea mai mică întărziere între amêndouĕ elementele. Ea va contribuì a stabilì cu o înţelegere definitivă asupra tutulor punturilor în litigiu, înţelegere care interesează in cel mai înalt grad atât pe Români cât şi pe Unguri.

Pentru întregirea tabloului mai reproducem după „Ellenzék“ (traducerea Gazetei Transilvaniei) şi următoriul articol:

„Ellenzék“ în Nr. 249 a. c.:

„Când Românii afirmă, că cu forţa au stors libertatea dela noi, falsifică trecutul; ear când afirmă, că la noi se face politica de rasă şi ei ca „naţionalitate“ sûnt apĕsaţi, falsifică presentele. Dacă noi n'am avè de scop decât sĕ arĕtăm valoarea morală a acestei proceduri, şi sĕ combatem singuraticele lor aserţiuni — ar trebuì sĕ spunem adevĕruri foarte grave şi dureroase. Dar noi simţim desavantagele certei şi nu voim a înstreina, ci a lumina.

A combate n'avem voie. Ce sĕ combatem acolo, unde se afirmă, că la 48—49 Românii înşi-şi 'şi au eluptat libertatea? Au nu scie oare fie-care om, ce trăesce în patria noastră, că legile dela Pressburg (Pojon) erau făcute deja, când la 15 Iunie s'a ţinut adunarea dela Blaj. Aceste legi au proclamat rescumpĕrarea moşiilor, guvernarea responsabilă şi libertatea de presă. Legislaţiunea, care se compunea esclusiv numai din nobili maghiari, în loc de *„constitutio ordinum,“* a creat constituţiune representativă şi nobilimea maghiară, abdicênd de drepturile sale, de voie bună, fără nici o presiune din afară, a ridicat la sine pe nenobilii de mai nainte, între aceştia firesce şi pe Români. Aceasta ori şi cine o scie şi uşor se poate dovedì cu datul decisiunilor dietale. Cel ce o neagă, sau nu o scie sau minţesce. N'avem deci lipsă aici de a combate. — Nici aceea nu e drept, că guvernul maghiar face politică de rasă. Nu dicem, ca ici-colè nu se întêmplă câte un abus. Şi noi scim casuri, când legea nu s'a esecutat, însĕ este o greşală nu politică, ci mai mult administraţională, şi care de o potrivă isbesce în libertatea noastră a tuturor, atât într'a Maghiarului cât şi într'a Sasului. Au eschis dela candidaţie în vre o câte-va comitate locuite de naţionalităţi nisce indivizi.

N'am aprobat aceasta procedură. Dar eschiderea s'a întêmplat şi în cercuri locuite numai de Maghiari, ca buna oară în Cluj şi în comitatul Odorheiului.

Din aceste se vede, că acest abus a fost mai mult apucatură de corteşie a forţei (a hatalomnak), decât direcţiunea politică conscià de scop. Şi ce sĕ respundem la învinuirea, că Românii nu sûnt suferiţi în legislaţiune. Cum sĕ combatem o aserţiune atât de bruscă. Daca ne-ar spune cas concret, am rĕspunde aşa, însĕ învinuirea nu este decât perfidie, cont de credulitatea lumii.

Dacă cu aceasta vreau sĕ dică, că în Ardeal cualificaţiunea de alegere are o cheiă deosebită de cea din Ungaria, atunci respundem, că aceasta instituţiune nu stirbesce naţionalitatea, ci principiile democratice. Nici noi nu aprobăm această lege, şi când s'a făcut, am luptat contra ei, şi dacă fraţii Români aduc pe tapet această cestiune în legislaţiune — vor afla în şirul luptătorilor pe fie-care Maghiar, care este sincer pretin al doctrinelor liberali. În această lege neîndreptăţirea naţionalităţilor nu este. Dacă legislaţiunea maghiară vrea sĕ facă un cens mai mare, decât cum este acest de acum, şi sĕ'l estindă si asupra Ungariei, unde asemenea se află Români, şi unde marea mulţime a Slovacilor încă era eschisă dela urnă. Dar n'a vrut sĕ facă politică de rasă, ce foarte strălucit se dovedesce prin legea de naţionalităţi. Şi nu trebue a crede, că censul din Ardeal lovesce numai în Români. — Secuii trăiesc pe un teritoriu mai mic şi mai slab, decât Românii; ear' privilegiul lor se estinde numai asupra generaţiunei de faţă.

Românii dic, că la noi libertatea de presă şi de cuvênt este mărginită. Dar ce valoare mai are oare spunerea adevĕrului, dacă 153 de patrioţi pot sĕ spună aşa ceva în faţa lumei? Ei ţin adunare, în care atacă legile fundamentale ale ţĕrii, atacă întregitatea teritorială a ţerei, fac memorand, în care acusă însĕşi patria lor înaintea lumii — şi pentru toate aceste nimenui nu se vatămă nici un fir de pĕr, şi ei dic că la noi e mărginită libertatea de presă şi de cuvênt! Nici aceea nu e drept, că Românii nu sûnt aplicaţi în proporţiune destul de mare la funcţiuni.

Esperienţa veche e că Românii în privinţa aceasta sûnt împărtăşiţi ca de premii. Ca sĕ nu aibă causă de a se plânge, foarte adese se delătură indivizi mai cualificaţi în favoarea candidatului român. Altcum nouĕ ni se pare ciudat, că o naţionalitate are o astfeliu de aspiraţiune. Căci ideea de naţionalitate n'are nemic de a face cu aceea de a fi deregător. Ce are judele sau perceptorele de a face cu causa naţională? Au doară după naţionalităţi are a se face dreptate? Vedi ce nebunie ese, dacă tragem consecenţele din pretensiunile lor! Şi ce ar respunde ei, dacă i am întreba, cum pricep pasivitatea, în vreme ce funcţiuni primesc?

Ciudată pasivitate a înjura pe Maghiari, până când nu avem deregătoriă şi după ce am primit-o a tăcè. Au doară pentru popor fac ei o astfel de politică sau pentru sine însuşi? Altcum în toate aceste cestiuni am putè doar sĕ ne lămurim unii pe alţi. Insĕ alta e buba aici. Ei nu vorbesc despre naţionalitate ceea ce e concept cultural, ci despre naţiune, ceea ce e concept politic.

Şi aici nu ne putem înţelege, fiindcă Maghiarul n'are de gând a renunţa de a fi stat şi a forma stat.

Noi pricepem sub naţiune un popor, care posede un anumit teritoriu, anumite instituţiuni şi magistraturi şi s'a format politice şi cultural (printr'o politică şi printr'o cultură). Atare (naţiune) într'o ţeară numai una poate fi. Dacă sûnt mai multe, aceea ţeară nu e mai mult una. Între popoarele, cari locuesc în Ungaria numai poporul maghiar întrunesce condiţiunile de a fi naţiune. (?!!) Chiar pentru aceasta s'a făcut Ungaria stat maghiar. Românii vreau sĕ spargă unitatea acestui stat vrênd şi ei a se proclama de naţiune. Dar aceasta noi nu le permitem. Acì e necasul.

Nedreptăţiri naţionale (nemzetiségi) nu li se fac, căci limba şi o pot folosì, o pot desvolta după plac şi în privinţa socială nu sûnt eschişi nici dela un ram de cultură. Dar lor aceasta nu le e destul. Ei vreau sĕ fie „naţiune“. Însĕ aceasta nu le vom permite, nu, nici odată nu. — (Ezt pedig nem engedjük meg nekik soha, soha, soha!)

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Noemvre.

Ministrul comun de esterne au desfăşurat în amêndouĕ delegaţiunile, în cea ungurească şi în cea austriacă raportul dintre monarchie şi dintre puterile europene. Icoana desfăşurată de ministru este pacinică. Nimica mai îmbucurător pentru cetăţenii monarchiei din amêndouĕ jumĕtăţile monarchiei, decât astfel de anunţuri. Numai dacă anunţurile aceste ar corespunde realităţii. Suprafaţa situaţiunei din Europa întreagă, adevĕrat, este liniscită. Simptome însĕ care n'au străbătut încă la suprafaţă constring la bănueli, cari poate că sûnt neîntemeiate, dar cari pun pe observator pe gânduri, când vede că barometrul cel simţitor, bursa, nu împărtăşesce liniscea zugrăvită de ministrul de estene.

Alianţa între monarchia austro-ungurească şi Germania, dice ministrul de esterne, este basată pe identitatea de interese mari şi o garanţă a păcei, carea nu este numai în favorul acestor monarchii, ci din toate părţile este intimpinată cu încredere. Ministrul asigură mai departe că şi împĕratul Rusiei e pĕtruns de convingerea, că pacea trebue susţinută şi aşa şi din partea aceasta nu ameninţă nici un pericol. Dacă din când în când unele apariţiuni provoacă îngrijiri în public aceste sûnt trecătoare. Despre Italia spune că s'a manifestat într'un mod care nu admite nici o îndoeală, că doresce o apropiere de sevêrşită de amendouĕ împerăţiile, austro-ungară şi germană. Că până acum nu s'a putut face din partea monarchului nostru, contravisita regelui Italiei sûnt motive, cari însĕ n'au nimic comun cu raporturile dintre Austro-Ungaria sau Italia şi nici că le turbură.

Ministrul a respuns mai de parte la întrebarea pusă de baronul Hübner în privinţa Dunărei.

Cu privire la respunsul acest din urmă „Telegraful“ din Bucuresci observă următoarele:

După cum ne a anunţat o telegramă a „Agenţei Havas“, comitele Kalnoky a găsit ocasiunea sĕ vorbească în comisiunea budgetară a delegaţiunei austriace şi despre cestiunea dunăreană. Afirmaţiunile ce au făcut comitele Kalnoky sûnt prea positive, şi noi credem că d-sa a mers prea departe, mai ales întru ceea ce privesce contra simţemêntul României la această soluţiune. Comitele Kalnoky a dis că, „întru cât privesce „cestiunea dunăreană, d-sa crede că această cestiune nu va putea întârdia „mult timp de a fi resolvată pe basa „propunerii Barrére, într'un mod care „va satisface toate dreptele pretensiuni. Ministrul promise de a sprijinì „proiectul relativ la repedea regulamentare a cestiunei Porţilor de fer „şi nu se îndoesce că puterile comisiunii europene dunărene vor fi prelungite. Speră asemenea că cestiunea poliţiei fluviale dintre Galaţi şi „Porţile de fer va fi atunci regulată“. Aceasta este textul telegramei. Nouĕ ni se pare însĕ că nu pot sĕ esiste „drepte pretensiuni“, întru cât ele sĕ abat dela stipulaţiunile tractatului dela Bertin. Şi mai cu deosebire în cestiunea dunăreană, dacă aceste „pretenţiuni“ sûnt contra art. 45 din acel tratat, apoi numai drepte nu pot fi numite. De aceea şi noi diserăm mai sus, că poate comitele Kalnoky s'a cam grăbit a face o asemenea declaraţiune prea positivă, de vreme ce noi, intru cât ne privesce cel puţin, nu putem admite că esistă alte stipulaţiuni „drepte“, în afară de acelea, cari sûnt stipulate în art. 45 din tratatul dela Berlin. De altmintrelea guvernul român a emis pĕrerea sa asupra propunerii Barrère şi noi o credem irevocabilă; cu greu s'ar mai putè dar, ca cestiunea dunăreană sĕ fie resolvată pe basele acelei propuneri care instituesc o comisiune mixtă, neprevĕdută de tratatul dela Berlin. Afară de acestea ni se pare ciudat că comitele Kalnoky, care a vorbit cu siguranţă până şi despre prelungirea mandatului comisiunii dunărene, care espiră în Martie anul viitor n'a găsit de cuviinţă sĕ dice nici un cuvênt despre cestiunea braţului Chilia care a fost aţâţată în aceste din urmă timpuri de Rusia. Negreşit că d-sa a tăcut asupra acestei cestiuni, fiindcă ea nu este resolvată şi de vreme ce afacerea braţului Chilia stă în suspens, apoi aceeaşi soartă are şi cestiunea prelungirii mandatului comisiunii dunărene, la care Rusia nu

---

trenul de probă cu iluminaţiune electrică. La escursiunea aceasta au luat parte bărbaţi specialişti. Locomotiva era provĕdută cu o lampă Schuckerteana puternică, care rĕspândea lumina departe pe drumul de fer. Vagoanele erau iluminate cu flacări edisonice nutrite de acumulatori cu lumină plăcută. La întoarcere lumina erà mai liniscită şi de o potrivă.

„Acumulatorii aparţin adevĕratelor novităţi a le esposiţiunei. O baterie ce funcţiona, de treideci de elemente, de O. Schulze din Strassburg şi modele de Plantè din Paris dau o imagine clară despre lucrurile aceste simple cu viitor mare. „Acumulatorii“ precum se scie, servesc de a aduna electritatea şi apoi a o întrebuinţa practic într'altă parte. Ei constau din plăci (table) de plumb puse paralel lângă olaltă, care se polarisează, punêndu-se în legătură cu poli de elemente Bunsene sau de o dinamomaşină.

Se întrerupe după oare care timp legătura cu elementele şi sirmele şi se pun în legătură numai între sine, atunci pe un timp mai lung sau mai scurt se arată într'însele un curent, care poate fi condus în părţi indepărtate, fie spre întrebuinţare mechanică, fie spre a produce lumină. Durata curentului atêrnă dela puterea dată acumulatorilor, căci dacă d. e. am fi nutrit dimineaţa acumulatorii patru oare cu o dinamomaşină de o putere de lumină de 16 lampe arcuite, seara am putè ilumina patru oare 16 lampe sau cinci oare 12 lampe numai cu acumulatorii. În chipul acesta este cu putinţă ca electricitatea necesară pentru un stabiliment etc. sĕ fie adunată încă de cu di sau a provedè omnibuse, vagoane de drum de fer etc. cu iluminaţie electrică. Mai cu seamă pentru localităţi, cărora le trebuie numai la ocasiuni estraordinare o iluminaţie mai splendidă, invenţia aceasta e de cea mai mare însemnătate şi sigur în viitor multe baluri pe sate în privinţa iluminaţiunei vor fi aşa de frumoase ca cele din oraşe. (Va urma.)

va adera, pănă ce nu i se vor satisface şi ei „dreptele pretensiuni,“ pe care le are asupra acelui braţ şi care sûnt contrarii stipulaţiunilor tratatelor existende.

Guvernul fracez a făcut în camerile franceze o declaraţiune.

Guvernul amintesce mai nainte de toate în ce împregiurări grele şi după ce crisă lungă a luat moscenirea ministerului Freycinet. Scopul, la care s'a sforţat şi se sforţează încă sĕ ajungă, constă în a face sĕ dispară desbinările din tabăra republicană. Republicanii trebuie sĕ fie uniţi, spre a putea resiste contra conspiraţiunilor, care sĕ încearcă a vĕtăma instituţiunile ţĕrei prin mijloacele cele mai condamnabile. Guvernul prin toate mijloacele ce 'i acordă legile, va înăbuşì toate conspiraţiunile, vie ele din tabăra drapelului alb sau din partea anarchiştilor, cari deneagă în acelaşi timp şi patria şi republica. Pe terenul economic guvernul se va ocupa cu toate interesele generale ale ţĕrei. Pentru resolvarea cestiunei căilor ferate el a convocat o comisiune de bărbaţi speciali. El nu poate remânea nepăsător faţă cu legile, care au de scop îmbunătăţirea soartei muncitorilor, ridicarea industriei şl a agriculturei; el aproabă sistema ministrului de finance, care manţine dispoşiţiunile generale ale predecesorelui sĕu şi cugetă a modifica numai oare-care amĕnunte.

Guvernul se va silì din rĕsputeri sĕ se voteze legile privitoare la organisaţiunea militară, la magistratură, la recidivişti etc., pe care le consideră ca nesce dorinţe urgente ale opiniunei publice, În fine declaraţiunea accentuează bunele relaţiuni ale Franciei cu puterile streine şi ḑice că politica esterioară a guvernului nu va fi nici o politică de provocaţiune, nici de renunţare la drepturile Franciei; guvernul esprimă în fine speranţa că adunarea 'l va sprigini în întreprinderea sa.

Mişcări militare în Rusia.

Sub acest titlu ḑiarul „Die Presse“ din Viena, publică următoarea corespondenţă, ce i se trimite din Odesa cu data de 1 Noemvre:

Este o simptomă ciudată şi în acelaşi timp caracteristică, că de la terminarea celui din urmă resbel rusoturc, se observă în toţi anii, cu câte-va luni înainte de anotimpul favorabil pentru operaţiunile militare, o oare-care mişcare prin ţinuturile rusesci din apropiere de fruntăriele Rusiei, mişcare ce are un mare efect asupra tuturor relaţiunilor din viaţa publică. Astfel a fost anul trecut, şi tot astfel este şi anul acesta. Deosebirea constă numai în aceea, că de astă-dată se vorbesce într'un chip positiv despre evenimente serioase, cari sûnt imininte în primăvară. Pe lângă aceasta nu avem trebuinţă sĕ mai spunem că agitaţiunea rusească din Galiţia orientală este în toată furia ei, căci nu trece o septĕmână măcar fără, ca mai mulţi din aceşti agenţi politici, parte direct parte prin Moldova, sĕ nu pornească într'acolo şi sĕ nu propoveduiască pe faţă şi fără nici o reservă, pretutindeni, unde se opresc fie în interesul lor propriu, fie în interesul cestiunii.

Se aţiţa pe toată ḑiua ura contra Austriei şi fondurile secrete, care esistă în unele centruri mari, spre a efectuì agitaţiunea într'un chip sistematic, sûnt prea de ajuns spre a înlesnì o operă atât de umanitară. De asemene nu este trebuinţă sĕ mai accentuăm că printre numeroşii Ruşi, cari cutreeră Bucovina şi Galiţia sĕ află şi o mulţime de oficieri. Corespondentul d-voastră este în posiţiune sĕ vĕ dea în această privinţă chiar cele mai esacte semnalmente.

Printre comercianţii din Basarabia domnesce o mişcare bătĕtoare la ochi; ei se aprovisionează cu tot felul de mărfuri şi asteaptă cu siguranţă sĕ isbucnească ceva. Opiniunea publică din Rusia este acum foarte înfuriată şi se vorbesce despre resboiu ca de un ce foarte natural. Sĕ crede în genere că printr'un resboiu s'ar pune un capĕt stării rele de lucruri. Nu este însĕ mai puţin adevĕrat că fie care partidă îşi urmăresce scopul sĕu propriu guvernul spre a dobândì putere şi consideraţiune în înrtru şi în afară şi a năbuşì revoluţiunea din întru, liberalii aşteaptă dela resboiu o Constituţiune liberală, panslavistii realisarea visului lor pentru o unire vecinică a tutor Slavilor, nihilismul îşi are şi el acì interesul sĕu şi în fine comerciantul speră o înflorire a afacerilor sale. Sigur este un singur lucru, şi acesta este faptul că în Rusia se trăiesce ca pe un Vulcan. Trebuie, şi aceasta foarte în curênd, sĕ se întêmple ceva, pentru ca acest colos cu picioare de humă sĕ scape de legăturile sale. Serbarea centenarului revoluţiunei franceze nu mai e departe. Partidele rusesci voiesc sĕ participe la aceasta, dar ele ar preferì sĕ imite pe Francezi, căci mai curênd sau mai târḑiu această eventualitate va devenì un fapt îndeplinit în Rusia, şi orientul va scrie negreşit istoria viitorilor ḑece ani cu foarte mult sânge. Ura contra Austriei şi a Germaniei a ajuns la culme în Rusia şi de acì provine graba cu care se umblă după alianţa micilor state balcanice. Rusia nu perde nici o ocasiune pentru aceasta, şi cochetează atât cu Serbia şi România, cât şi cu Bulgaria şi Muntenegrul. În fine şi oare-cari mĕsuri militare ne dovedesc că nu voiesc a se lăsa sĕ fie surprinşi, deşì actualele mişcări de trupe nu sûnt pentru moment de natură a fi în stare sĕ provoace o ruptoare.

Pentru moment comandele de trupe de aici şi din Chişineu rĕmân cu numĕrul efectiv de trupe ce au, dar sĕ ḑice că în curênd pănă la 12 Noemvre cel mult se vor trămite oare-care ajutoare. Douĕ regimente de infanterie aflate pănă acum în Elisabetgrad au pornit în Basarabia spre a fi înşirate de a lungul drumului de fer Chişineu Ungheni. Douĕ regimente de ulani care se affă încă în Cremenciuk precum şi douĕ regimente de cazaci de Don, vor staţiona de a lungul fruntâriei despre Prut. N'au sosit încă instrucţiuni pentru o sporire a trupelor de artilerie aflate în Basarabia, se ḑice însĕ că au început deja lucrările pentru aceasta.

Afară de acestea a venit acum câte-va ḑile un ordin din Petersburg cătră comandanţii militari de aici şi din Chişineu, sĕ ia toate mĕsurile că pănă la Februariu sĕ se încuartireze douĕ corpuri complete de armată afară de trupele ce sĕ mai aflá în Basarabia. Centrul acestor forţe militare va fi strămutat la Ismail, unde staţionează deja mai multe detaşamente mari de trupe. Acum, când s'a terminat în toată Rusia recensimentul cailor toate comunele din Basarabia au primit de vre o patru sĕptămâni ordinul sĕ trămită liste despre numĕrul cailor, ce ar putea procura la cas de trebuinţă De asemene se sporesce şi numĕrul vagoanelor de pe drumurile de fer din Sudul Rusiei, pe care se face acum o vie mişcare de trupe, care provine numai din deslocări. În Dubus, nu departe de fruntaria galiţiană, se află deja o divisiune completă de infanterie, şi în Kamenez se află o brigadă de cavaleriă compusă din douĕ regimente de dragoni.

Varietăţi.

* (Himen.) Dnul Dr. Nicolae Maier, profesor în institutul teologic-pedagogic Andreian şi D-şoara Maria Dancăş din Reşinari au serbat alaltaeri, Duminecă, cununia dlor în Reşinari.

* (Adunarea generală) a Reuniunei femeilor române din Braşov se va ţinè în 7/19 Noemvre a, c; la 3 oare d. p. în sala de desemn a scoalelor medie gr. or. române din Braşov.

* (Epizootia,) spune „B. K.“ a luat în districtele României, cari se măirginesc cu Transilvania, dimensiuni aşa de mari, în cât guvernul unguresc s'a vĕḑut nevoit a închide graniţa pentru comitatele Braşovului şi Făgăraşului — afară de comunicaţiunea pe drumul de fer — şi pentru persoane. Din România aşa dară nu este permis nimenui a trece graniţa în cele douĕ comitate. — Dar mai departe?

* *(Memorialul)* partidei naţionale române se poate procura în mare dela librăria W. Krafft din Sibiiu, în detail dela librăriile N. I. Ciurcu din Braşov şi „Aurora“ din Gherla cu preţul de 1 fl. (şi 5 cr. porto postal).

Comitetul.

* (De pre Valea Borgoului) Vênătoarea oficioasă efeptuită în luna trecută în cercul Iadului comitatul Bistriţa-Năsăud, s'a continuat de cătră locuitorii din opidul Borgo-Prund, şi în luna aceasta în douĕ ḑile şi anume: Duminecă în 5 şi Marţi 7 Noemvre n. În cea de Duminecă nu sa putut vêna nimica, din causa têmpului nefavoritor, fiind acesta ploios si neguros; ear în cea de Marţi s'a vênat un urs în partea de cătră meaḑăḑi a hotarului Borgo-Prund. Cu această ocasiune au scăpat vênătorii o ursoaică rânită uşor. Conducător al acestor douĕ vênătoare a fost primarul din Borgo-Prund Anton Vlad, ca delegat al pretorului cercual.

Vênătoare de acestea se vor mai continua în decursul lunilor Noemvre şi Decemvre a. c. pănă când se va percurge întreg teritoriul de pre „Valea Borgoului“ băntuit de fearĕle sĕlbatice. Am dorì numai ca sĕ nu sĕ dispună toate aceste vênătoare, numai pre Dumineci şi sĕrbători, cum s'au dispus ceste douĕ amintite mai sus, căci prin aceasta parte sĕ vatămă moralitatea şi religiositatea poporului, cari nici decum nu trebuiesc alterate, ci susţinute cu ori ce preţ, pentrcă se calcă în picioare cu voia poruncă a patra din „Decalog.“ —

Despre următoarele vênătoare, vom însciinţa la têmpul seu pe lectorii nostrii. —

* (Furt). În noaptea de Vineri spre Sâmbătă 29—30 Octomvre v. sau furat un cal şi o iapă din grajd dela maierul domnului Nusbächer Caii sûnt preţuiţi în 300 fl.. servitorul remâne în pagubă de nu se vor afla. Şi în noaptea de Duminecă spre Luni earăşi s'a furat un cal a unui duhotariu ce locuiesce în poarta Turnului. Furiincă necunoscuţi.

* (Satul Nou din Bănat) 29 Octomvre a. c. Despărţĕmêntul Panciovei al Reuniunei învĕţătorilor români dela scoalele confesionale (?) gr. or. din diecesa Caransebeşului a ţinut eri adunarea sa în comuna Petrovasila, care fu cercetată mai de toţi învĕţătorii comunali români din acest despărţĕmânt. Raporturile oficialilor au fost primite cu plăcere, afară de al bibliotecariului, care dechiară că în bibliotecă nu se află nici o bucoavnă. S'au ţinut şi douĕ disertaţiuni şi o propunere practică (de învĕţătorii comunali Onciu şi Bojin). Discusiunea cea mai importantă a fost întrebarea: oare învĕţătorii comunali pot sĕ fie membrii ordinari la aceasta reuniune confesională? Cestiunea aceasta nu s'a putut deslega de ajuns, ci s'a decis a se face întrebare la locu competent în cause aceasta.

Autorii statutelor au comis o mare eroare, când a botezat aceasta reuniune cu titula de „reuniunea învĕţătorilor români dela scoalele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeşului.“ Învĕţătorii români dela scoalele comunali din fostul confiniu militar sûnt împedecaţi, în voinţa lor de a fi membrii ordinari acestei ai reuniuni, apoi în despărţemêntul Panciovei nu se află nici o scoală confensională şi tot cam aşa în tot confiniul militar. Învĕţători comunali şi reuniune confesiunală e în Ungaria lapte cu paprică.

Cu ocasiunea adunărei în Petrovasila s'a dat şi un banchet bine cercetat, unde se ţinură toaste pentru toţi şi toate. Membrii noi încă s'au înscris mulţi.

Adunarea viitoare a acestui despărţĕmênt va fi în satul nou.

Raportorul adunărei.

* Timişoara, 27 Octomvre Iarmota a fost aḑi teatrul unei oribile scene sângeroase: Esecutorul de aici Béla Gyertyánffy a voit sĕ esecute o sentenţă contra lui Ignaz Iovda şi Mihail Iovda şi a'i gonì din casă pentru că n'au plătit chiria de 75 florini. Auḑind însĕ că acei oameni sûnt fanatici Nazareni, pe care nu îndrăsnea cine-va sĕ'i esecute nici pentru contribuţii, el a luat cu sine şese oameni, între care se afla judele Rosar şi juratul Ebener. Când Béla voì sĕ'şi înceapă esecutarea spuind scopul venirei sale, unul dintre Nazareni ridicând cuţitul strigà: „Afară, căci altfel...“ Béla ordonà Nazáreanului sĕ lase cuţitul şi el se supuse; dar când esecutorul declară că vine în numele legei, Nazarenii respunseră, că ei recunosc numai legile lor proprii. Esecutorul le mai spuse odată ca trebue sĕ'şi facă datoria şi începù sĕ scrie mobilele din casă. Deodată judele Rosar strigà: „Ah m'a înjunghiat!“ Béla se uită prin casă sĕ vaḑă pe advocatul creditorului, dar acela fugise. Atunci fugì şi el fără pălărie şi pe jos pănă la Timişoara. Nazarenii năvăliră asupra juratului şi îi tăiară gâtul. Se făcù un măcel grozav; celelalte persoane căutară sĕ se apere, dar îndeşert. Douĕ persoane fură ucise, şese mai mult sau mai puţin greu rănite. Vice-comitele Ratz a trimis panduri sĕ aresteze pe ucigaşi. Într'acestea ei au fost prinşi de husarii ce erau în garnizoană în acea comună. Aceşti doi Nazareni au imigrat aci de mai mulţi ani din Moravia. Procurorul Bela a interogat aḑi pe ucigaşi. Medicul comitatului Brener s'a dus la faţa locului spre a îngrigi de cei răniţi.

* (Trenul fulger). Am anunţat ḑilele trecute că un tren-fulger a fost pus în circulaţie între Paris şi Viena strabătând aceasta cale în 27 oare. Acest tren pleacă de douĕ ori pe sĕptămână din Paris la 7 oare seara şi sosesce la Viena a doua ḑi la 10 oare.

Acest tren care iluminat cu gaz aerian, se compune din patru vagoane şi un vagon restaurant, se opresce de 14 ori în cale. La vamă călĕtorii nu descind din tren.

Vagonul restaurent este divizat în douĕ părţi, Bucătăria este la mijloc. De fie care parte sûnt înstalate mici mese pentru câte patru persoane Acest vagon restaurant este foarte luxos.

În 1884 când se vor termina liniile ferate sêrbe, se va putea merge şi la Constatinopole în 57 oare.

„Tel.“

* (Mĕsuri contra rapciugei.) D. medic veterinar al oraşului Galaţi avênd în vedere că într'un

timp destul de scurt s'a secuestrat şi împuşcat mai mulţi cai bolnavi de boala răciugă, face cunoscut tuturor locuitorilor că această boală este molipsitoare atât la cai cât şi la oameni, ba chiar şi la alte animale, ca pisici, câni oi, etc. Pentru ca toţi posesorii de cai sĕ se poată ferì de asemenea regretabile perderi, vor urma regulelor următoare:

Caii trebue feriţi a nu şedea cu alţii bănuiţi sau străini la un loc, de a nu 'i adăpa decât dintr'un vas, din care nu se adapă alţi cai, de a nu se pune la iesle de unde au mai mâncat şi alţi cai necunoseuţi, de a nu mai adăpa caii din ciuturile (găleţi) sau sphiapurile fântânilor (puţuri) din drumuri, de a nu se pune pe cal hamuri, hăţuri s'au şele străine, şi în fine a 'i ferì de tot ce s'ar crede că a putut fi apropiat de alţi cai necunoscuţi.

Ori cine va vedea că calul sĕu a început a'i curge muci, sĕ se ferească pe cât va fi posibil de a pune mâna la nasul calului s'au pe părţile înăduşite s'au de a umbla pe la nasul sĕu cu o mână mângită de asemenea producte bolnave; sĕ se feriască ori-cine de a respira (adecă a trage în sine) aerul ce suflă calul răpciugos, precum şi de a nu se pune cu capul în dreptul nărei când voesce a observa narea, ca astfel strănutánd calul, sĕ nu sară mucii calului în nasul, gura s'au ochii omului.

Pe lângă acestea se mai pune în vedere proprietarilor de cai următoarele prescripţiuni a legii de poliţie veterinară:

Ori-cine are un cal, fie ca stăpân, fie ca îngrigitor, este dator sĕ facă cunoscut serviciului veterinar, sau ori cărei alte autorităţi, când din nasul acelui cal ar începe a curge muci.

Ori-ce cal bolnav de răpciugă se va omorî.

Când proprietarul a declarat singur că calului sĕu a început a 'i curge mucii pe nas, are drept la despăgubire în casul, când s'ar ucide acel cal.

Stăpânul calului, care a tăinuit că calul sĕu s'a bolnăvit de o asemenea boală, şi care nu a declarat de bună voie, pe de o parte perde dreptul la despăgubire, ear pe de alta se dă acel tăinuitor judĕcăţii.

Art. 174 stabilesce că ori-care tăinuitor al mai sus ḑisei boale sĕ se pedepsească cu amendă şi închisoare.

Ori ce om care ar denunţa pe tăinuitorii boalei, are dreptul a primì 200 franci ce statul plătesce în asemenea cas denunţătorului.

„V. Covurluiului.“

* (Jos fumatul tutunului! Fără necesitate tutunul a devenit una şi încă absolută în toate clasele societăţei începênd dela muncitor şi până la biurocrat, tutunul este companionul inseparabil al omului.

Distinsul ..... doctor Vlădescu, ne dă o analiză interesantă a efectelor fumatului.

Tutunul conţine în sine nicotină care pe nesimţite şi prin multă întrebuinţare atacă sistemul nervilor; aşa dar el este o causă de slăbire a fumătorului.

Este dar igienic a renunţa la fumatul tutunului.

Dar pentru cei ce n'ar putea resiste acestei pasiuni, doctorul Vlădescu ne îndică o nouĕ plantă de fumat, foae de nuc cu dud. D-sa ne dă şi cătăţimea, ca ordonanţă, ia o foae de şi donĕ de dud, usucăle cum se usucă tutunul, taie-le cum se taie tutunul, şi pe urmă fumează-le şi vei scuti: 1: sănătatea ta care se alterează cu fumatul tutunului şi 2. punga ta care seacă cu cumpărătoarea scumpă şi în calitate proastă a monopolului de tutunuri.

Persoane cari au cercat aceasta nouă plantă de fumat ne asigură de bunul ei gust. Cerce cine voesce şi va vedea. „Mon. Agricol.

* (Întroducerea monopsului de tutun în Francia.) Se lcie, că Napoleon I a întrodus monopolul tutunului în Francia. La un bal al curţei, în Noemvre 1810, Napoleon zărì o damă care atrăgea ochii tuturor nu numai prin frnmseţea ei, ci şi prin o rară bogăţie de diamante. Când împĕratul întrebă de numele şi rangul acelei dame, i se respunse că este soţia unui comerciant avut, care s'a înbogăţit prin comerciul de tutun. „Aşa dar negoţul cu tutun este aşa de bănos?“ ḑise împĕratul dus pe gânduri. Deja la 29 Decemvre acelaş an apăru un decret, care dispunea ca pe viitor uumai statul sĕ aibă drept de a fabrica şi a vinde tutun.

* (Cât de sigur poate fi cineva în Rusia.) O telegramă din Petersburg ne istorisesce următorul fapt, care arată destul de învederat cât de mare este teroarea în Rusia şi că cel mai mic lucru poate pune în picioare întreaga poliţie rusască. Un domn foarte mult cunoscut printre agronomi, anume Weber, proprietar la Smolensk, fu victima unei greşeli regretabile a poliţiei rusesci, care a ajuns în gradul cel mai mare de bănueală. Sosind la Moscova în primele ḑile ale lui Septemvre cu intenţiunea de a cumpĕra dela esposiţiune grâne pentru a le supune analisei, d. Weber comandă la un negustor vre-o sută de saci în lărgime de 12 centimetre şi în lungime de 24, recomândând ca ele sĕ fie bine cusute şi sĕ fie gata pentru 16 Septemvre. Aceasta dată, care coincidea cu sosirea apropiată a împĕratului, desceptă neguţătorului oare care bănueli, el avisă poliţia, care numai de cât se puse la pândă. Ea creḑuse că este în ajun de a pune mâna pe firul vre unui nou complot contra autocratului rus. În adevĕr, când sus numitul domn, care a făcut servicii mari agriculturei se presentă sĕ 'şi ea sacii, poliţia 'l arestă şi numai putea de bucurie că a pus mâna pe un nihilist.

Bietul agronom fù arestat, ţinut la secret, supus la aspre interogatorii confruntat şi tocmai după ce magistratul, însărcinat cu instruirea acestei afaceri se convinse de inocenţa arestatului, acesta fu pus în libertate. Sacii cari fuseseră ântâiu sigilaţi, fură recunoscuţi incapabili de a putea conţine proectile esplosibile.

* (Sultanul şi Arabi-paşa). Corespondintele din Londra al ḑiariului „Neue freie Presse“ comunică acestei foi câteva părţi dintr'o scrisoare găsită printre corespondenţa secretă a Sultanului cu Arabi paşa. În această scrisoare trămisă de Mahomed Zafer, unul din consiliarii cei mai credincioşi ai Sultanului şi după ordinul acestuia se ḑice între altele:

> Sultanul mĕ însărcinează a'ţi scrie următoarele: „Trebue mai nainte dĕ toate sĕ te silesci a consolida puterea Sultanului în Egipt şi a împedeca ca Egiptul se cadă în mânile tâlhăresci ale străinilor. Sultanul are pentru aceasta numai în dta încredere, de vreme ce câţi-va intriganţi din Constantinopole şi din Egipt, câştigaţi de Englitera ajută la realisarea acelor planuri afurisite ale Egliterei. Toate aceste persoane trebue sĕ fie supraveghiate de dv. cu cea mai mare asprime. Tewfik, care aparţine de asemenea acelei clase, dovedesce prin telegramele sale că este slab şi molatic. De aceea Sultanul n'are încredere de loc în el, precum n'are nici în Ismail sau Halim.“

În aceeaşi scrisoare se recomandă şi mĕsuri de îngrijire în privinţa chipului cum sĕ se ţină secretă corespondenţa dintre Sultan şi Arabi şi prin cine anume trebue sĕ fiă trămisă.

Într'o altă scrisoare de asemene scrisă lui Arabi după ordinul direct al Sultanului de câtră secretarul sĕu Ratib, Sultanul declară că nu poate avea încredere decât în acela care va recunoasce, într'un chip necondiţionat suveranitatea sea asupra Egiptului, şi aceasta persoană este Arabi. Sultanul nu ţine câtuşi de puţin la persoana Chedivului. Viitorul stăpânitor al Egiptului trebue sĕ manţină suveranitatea esclusivă a Sultanului.

Loterie.

Sâmbătă în 11 Noemvre n. 1882.

Buda: **3 76 9 45 56**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 11 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 50	119.30
Renta de aur ung. de 4% . .	86.80	86.75
Renta ung. de hârtie	85.75	85 75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133 75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.20	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 80	94 75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 75	99.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	99 25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 25 97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98 25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97 25
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.—	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 20	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 95	76 90
Datorie de stat austr. în argint .	77 50	77 50
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorţi de stat dela 1860 . . .	131.70	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	835.—	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294 75	294.50
Acţiuni de credit austr. . . .	304.70	304.50
London (pe poliţa de trei luni) .	119.25	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.49
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. 382 [286] 2—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala română gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate, se deschide prin aceasta concurs nou până la 14 Noemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post (oarele de instrucţiune nu mai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. Remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an, în rate lunare:
2. Locuinţă liberă de douĕ odăi;
3. Doi stângini lemne de foc;
4. Folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, — cari toate la olaltă computate dau suma de 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ 'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţii Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu, 26 Septemvre 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
preşedinte.

Nr. 115 [285] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor staţiuni învĕţătoresci din protopopiatul Târnavei superioare se escrie concurs cu termin până la 14 Novembre a. c. st. v.

1. Lepindea cu salariu anual 120 fl. v., cuartir şi lemne de foc trebuincioase.
2. Laslĕu român cu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir gratis şi lemne de foc de ajuns.
3. Şoimuşul român cu salariu de 100 fl. v. a., cuartir liber, grădină de legume şi lemne de ajuns.
4. Suplac cu salariu anual de 70 fl. v. a., şi 40 de ferdele cucuruz, trei orgii lemne de foc, — ear din venitul epatrafirului a 3-a parte, pentru care e a se provedè şi servitul cantoral.

Doritorii de a ocupa acestea staţiuni au a'şi aşterne concursele lor instruite în sensul legilor din vigoare la subscrisul până la terminul indicat.

Alma 23 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Almăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 203. [284] 3—3

EDICT

Ana, legiuita muiere alui Ioan Nicolae Androne din Pianul de jos, părăsind cu necredinţă de 5 ani de ḑile pe legitimul ei bărbat, pribegesce în lume, fără a se sci locul ubicaţiunei ei; aşa amesurat rescriptului pre aveneratului consistoriu archiedicesan din din 1 Iuliu 1882 Nr. 1669. B. se citează edictualminte a se presenta în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare sau în persoană sau prin un delegat împuternicit legalmente înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa sa se va condera cererea soţului sĕu şi se va decide în consonanţa cu legile Bisericei noastre drept credincioase.

Sebeş în 26 Octomvre 1882.

Forul matrimonial gr. res.

I. Tipeiu. m. p.
prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [283] 3

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1883.

Anul al treiḑeci şi doilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑênd şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Petrea Dascălul, (Novelă). — **Dorul ţĕranului.** — **Poesii:** Odă la sârţirea bisericei noue din Sălişte. — Povestea vorbei.

Însemnarea têrgurilor. — **Catalogul cărţilor tipografiei archidiecesane** — **Anunciuri.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129. Sibiiu, Joi 4|16 Noemvre 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorandul gherlan.

În 31 Octomvre sau 12 Noemvre, calendarul apusan, s'au într'unit în Gherla canonicii *), vicarii, protopopii, câte un representant din mânăstirea Bicsad, seminariul şi pedagogiul din Gherla, Gimnasiul din Năsăud **) şi câte un preot ales din fie care protopopiat.

Într'unirea aceasta, oficial se numesce „sinod“, cu toate că n'are nimica, ce sě seamene cu sinoadele noastre. Înainte de toate tot ce se petrece în aşa numitul sinod, care desbate sau mai mult ascultă cu uşile încuiate, este secret. „Programa“ s'a împărţit fie-cărui membru într'ascuns în ḑiua deschiderei. Fie-care membru a depus jurămênt cu degetul pe s. cruce şi Evangelie, că va păstra secretul despre toate, câte se vor desbate şi decide.

Pentru într'unirea aceasta inteligenţa laică şi o parte, cea mai curagioasă, din cler, a pregătit un memorand, pe care numai acum am putut începe al publica şi prin care inteligenţa cere a se introduce în biserica greco-catolică constituţionalismul, ca în cea orientală.

Este cam grea posiţiunea noastră, când e vorba sě ne dăm seamă despre aceste două antitese. Ori cât de cu cruţare ar fi darea noastră de seamă, se vor afla oameni, care sě o interpreteze sinistru şi sě se incerce a-i atribuì spirit de partidă confesională.

Împregiurarea aceasta ne a făcut sě stăm pe gânduri, dacă sě o luàm şi noi la desbatere sau sě i dăm pace.

Cugetând mai mult asupra lucrului ne am întărit în convingerea că ori cât de confesională păşesce toată afacerea înaintea noastră, ea nu e lipsită de părţi de acele, care privesc totalitatea poporului român din Ungaria. Motiv destul aşa dară de a nu o trece numai aşa cu vederea, ca şi când ar fi cu totul streină de interesele generale a le naţionalităţii române.

În analisa memorandului nu întrăm, ci ne ţermurim pe lângă petitul lui indicat mai sus. Petitul este simburele şi peatra din capul unghiului a elaboratului întreg şi cu el ocupându-ne, credem că resolvăm problema ce ni se vine şi nouě ca publicişti.

Petitul de a se introduce constituţionalismul în biserica greco catolică, ca şi în cea orientală, îl aflăm că este foarte just. Abstracţiune făcênd dela împregiurarea că corespunde spiritului timpului şi că este o scoală foarte bună de educaţiunea poporului, petitul nu este în oposiţiune cu aşeḑămintele bisericesci ale bisericei greco-catolice, aşa după cum le-au avut biserica până făcea parte din biserica rěsăriteană, şi precum s'au stipulat atunci, când au primit primatul papei.

Biserica greco-catolică ar trebuì sě se ţină de conciliele ecumenice şi de canoanele acelora, ca şi biserica resăriteană, de conciliile locale, şi pe basa acestora, în conformitate cu spiritul cel liberal al bisericei creştine, sě se constitue astfel, încât afară de recunoascerea primatului papei, sě fie întru toate, după cum se şi ḑice, o biserică orientală.

Prin o atitudine de felul acesta biserica şi-ar păstra şi un fel de idependenţă faţă cu biserica rom. cat. din Ungaria şi Metropolia din Blaj nu ar fi o metropolie mai numai cu numele.

Câştigul cel mai mare pentru poporul român însě ar fi, când şi biserica greco-catolică ar fi constituţională, că ar înceta neînţelegerile ce sa ivesc de multe ori între membrii confesiunilor greco-orientală şi greco-catolică cu scăderea progresului în cultură. Şi unii şi alţii ar prospera fără de a se împedeca când e vorba de a zidì biserici, scoale, şi cu un cuvênt, când e vorba de ameliorări, cari contribue la desvoltarea poporului.

Este adevěrat că uneori e incomod constituţionalismul şi pe lângă aceea că e incomod mai împreună de multe ori şi interpretări nepotrivite asupra cercului de competenţă. Însě toate aceste sě nu ne surprindă. Un popor, care a îndurat atâtea suferinţe nu e mirare dacă nu într'unesce dintr'odată toate cualităţile constituţionale a le Englezilor. Timpul şi activitatea oamenilor îndreaptă puţinele neajunsuri şi în sfêrşit toţi se bucură, că pot contribuì cu talantul lor, mai mare sau mai mic, la susţinerea edificiului bisericei în interesul culturei şi moralităţei generale.

Am dorì dar ca memorandul sě'şi aibă efectul dorit de subscriitorii lui.

Când esprimăm dorinţa aceasta, nu putem suprime nedomerirea că întreprinderea cu memorandul va fi zadarnică.

Apariţiunile cu atâtea secrete sûnt de natură de a tempera mult disposiţiunea ce a produs mişcarea subscriitorilor memorandului. Secretismul în afaceri publice se justifică nu mai în timp de persecuţiuni cum erau în seculii cei dintâiu ai creştinătăţii. Că tocmai biserica greco-catolică se fie silită astăḑi într'un stat, de şi fără caracter confesional, dar *per excellentiam* catolic, aşi regula afacerile în secret, ese o enigmă. Ba ar putè provoca şi presupuneri, poate neîntemeiate, dar totuşi presupuneri, pe care nu voim a le cualifica mai departe. Căci despre ce poate fi vorba în adunări de preoţi? De sigur despre sacramente, despre administarea lor şi despre disciplina bisericească. Este într'aceste vre un element, care trebue făcut în ascuns? Nici sacramentele, afară de mărturisire, nu se împart într'ascuns, nici administraţiunea şi disciplina bisericească nu este object de a face secret din ele.

Toată forma, care se dă într'unirei acesteia, numite sinod, ne face sě credem că este mai mult un indicativ către depărtarea, decât către apropierea de instituţiunile bisericei orientale şi prin urmare şi memorandul probabil va remânè neresolvat.

---

*) Curios lucru în biserica apuseană; numai preoţii din mijlocita apropiare a episcopului sunt canonici.

**) Încet încet greco-catolicii se pun în deplina posesiune a gimnasiului din Năsăud, ca toate că este întemeiat de Românii de *ambe* confessiunile din ţinuturile respectiv. Va veni timpul când vom cere lamuriri în privinţa aceasta.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Noemvre.

În urma informaţiunilor date de ministrul comun de finanţe d. de Kallay, delegaţiunile au aplacidat fără întârḑiere creditul cerut pentru Bosnia.

De şi s'ar părè, că precum a făcut delegaţiunile pasul acesta fără a dovedì cât de puţin scrupul n'ar mai avè nimenea îndreptăţirea a se împedeca de el, noi totuşi credem a nu greşì, când tragem la îndoială o astfel de părere. Fără scrupuli s'ar poatè face din partea monarchîei noastre pentru Bosnia şi Erţegovina ori ce aplacidări juste, dacă ar fi sigură de loialitatea acestor provincii ocupate. Aceasta însě nu e aşa. Corespondenţele din presa maghiară şi cea muntenegreană ne dovedesc aproape contrarul. Aceste ne arată că principele montenegrean, dimpreună cu poporul sau, au mare trecere şi infiuinţă chiar în Erţegovina, şi atâta súnt de siguri de aplecarea către Muntenegru a Erţegovinei şi Bosniei încât se mulţămesc: a lăsa în voia liberă a acestor provincii, ca sě se pronunţe ele însile prin votare liberă în privinţa anecsărei.

În urma datelor acestora ni se par ciudate cele ce se continuă în cestiunea aceasta din partea foilor muntenegrene. Muntenegru, ḑic acestea se va conforma întru toate concluselor luate în congresul din Berlin, acestora va avè a se conforma şi Austro-Ungaria. Din motivul acesta ar fi provocat Muntenegru pe Isurgenţii din Valea dela Tebinje: „sě depună

FOIŢA.

Esposiţiunea agricolă industrială din România, judeţul Argeş 1882.

Una din cele mai frumoase serbători populare, care s'a putut vedea vre odată în judeţul Argeş, n'a fost de cât solemnitatea deschiderei esposiţiunei în ḑiua de 24 ale curentei.

Cu tot timpul ploios de Duminecă lumea se grămădea cu nerăbdare din'aintea salonului Dacia, în care s'a instalat esposiţiunea.

Mulţimea articulelor espuse, în care industria casnică a năbuşit pe celelalte, este cea mai vie probă de bărbăţia ţěranului şi ţěranei noastre. Păreţii esposiţiunei de sus până jos pături de giur împregiurul salonului, sûnt acoperiţi cu profusiune, numai de costume naţionale, chilimuri, scoarţe şi covoare de 'ţi ia ochii prin farmecul şi gustul, cu care sûnt lucrate. Lăḑi mari pline sûnt de articule, cari n'au mai avut loc înăuntru sě se mai aşeze. Încătr'o te întorci nu veḑi de cât vrednicia talentului şi gustul de estetică al femeiei dela ţeară.

La oarele unu post-meridiano Dumineca 24 se deschide esposiţiunea.

Dnul Budişteanu, prefectul judeţului, autorităţi civile, militari, justiţia, deputaţii din localitate, cetăţenii cei mai distinşi din Piteşti, mai mulţi ţěrani veniţi într'adins asistară la solemnitate.

Esposiţiunea se declară deschisă de dl prefect Budişteanu, care prin câte-va cuvinte bine simţite arată importanţa esposiţiunilor, bărbăţia ţeranului, vrednicia ţeranei, tenacitatea cu care populaţiunile rurale păstrează tradiţiunile, obiceiurile şi bunurile strămoşesci.

Greutatea luptei pe terenul economic şi în sfêrşit angajamentul ce trebue sě'l luăm ca Români de a încuragia tot ce este producţiune naţională. Învěţătorul C. Dobrescu îi respunse mulţămindu-i în numele clasei muncitoare; dênsul demonstră că în cea mai mare parte ruina economică nu vine numai dela streini, ci din multe greşeli şi nepriceperi economice ale noastre; din mania ce avem de a cumpăra numai ce este strein; din civilisaţiunea strěină ce am dat şi dăm fiilor patriei; din dispreţul către tot ce este producţiune românească; ori-ce s'ar ḑice şi ori ce s'ar face numai de guvern sau de câţi-va cetăţeni luminaţi este prea puţin pentru a ne emancipa economicesţe.

Până când Românii nu vor consuma numai producţiune românească; până nu 'şi vor da o cultură solidă profesională şi nu vor avea o civilisaţiune naţională, de asupra nevoiei nu se vor putea ridica, streinii vor continua a-i bate pe toate căile economice.

Cunoscutul Profesor, domnul Sebastian Hernea, cu o voce emoţionată 'şi arată bucuria sa că a putut serbatorì, în fine a vedea şi împreună sebătoarea muncei; arată cum lupta pe calea economică este grea şi periculoasă şi ce trebue sě facem pentru a nu cădea în cursele ce întind streinii; vorbesce apoi despre vrednicia muncitorului, viaţa lui aspră şi traiul sěu greu, rěsumă cele ḑise de cei din tâiu vorbitori, 'şi termină cu nădejdea în viitorul economic al ţěrei.

D-nul Dimancea luând cuvêntul în numele juriului esposiţiunei mulţămì călduros d-lui Prefect Budişteanu, care n'a cruţat nimic pentru a face ca Argeşul sě fie atât de bine representat în esposiţiunea sa. Lupta pe calea economică privind în genere pe Românii fără osebire de clase şi de partide cere solidaritate între toţi. Emanciparea noastră, ca naţiune, netârnarea ca Stat nu însemnează nimic fără emanciparea economică. Dacă entusiasmul inimei, espansiunea simţěmintelor mari şi a iubirei de patrie, sûnt mijloacele cu cari câştigăm; biruinţa necurmată, munca serioasă. sûnt pârghiele cu care ne punem în mişcare economicesce cu dorinţa ca tot Românul sě ambiţioneze de a face din Patria lui ţeara cea mai avută şi mai puternică din Orient.

După solemnitate lumea, ce nu mai încăpuse înlăuntru irupse de afara în tumult. Ne plăcea a privì surprinderea neaşteptată ce se cetea pe feţele asiarmele şi sĕ predea stindardele.“ Despre soartea ulterioară a Bosniei şi a Erţegovinei va avea a decide Areopagul european.

Întârdierea visitei ce o intentionase împeratul nostru a o face curţei regale din Italia a format precum se scie o partie interesantă a desbaterilor din delegaţiunile maghiare. Declaraţiunile făcute în delegaţiuni preocupă încă mereu opiniunea publică în Italia şi fac tot mai acută situaţiunea acolo.

Din cele ce scrie corespondentele din Roma a foaiei berlineze, „Naţional-Zeitung“, despre situaţiunea din Italia resultă, că simpaţiile Italiei pentru Germania nu s'au strămutat de loc pe lângă tóate vicisitudinile esperiate. Parola berlineză, ḑice numitul Corespondent, e, că calea la Berlin duce prin Viena. Italia a fost insultată în delegaţinnile maghiare a fost maltratată în Berlin şi făcută de rîs în Paris din causa bineplătitei sale asaltări. Cu toate acestea Italia nu s'a clătinat nici când referitor la Berlin, deşi nu a primit din partea aceasta nici o recunoscinţă ba nici chiar o încuragiare. Cele ḑise: de ministrul austriac în parlamente că eroarea socială şi politică ce s'ar fi comis prin presenţa împĕratului din Austria şi Roma, ceea ce ar fi putut arunca în aer tronul regelui din Italia, s'ar fi făcut din consideraţiune amicabilă cătră Italia, ar fi trebuit sĕ nu se vorbeaseă în faţa Europoi. S'a ḑis însĕ, vină ducăse.

Când ar crede cine-va însĕ, că Italia ar avè datorinţa se îndure şi insultele domnilor maghiari numai din motivul, că aceştia stau sub protecţiunea principelui de Bismarck se înşeală. E politică greşită a crede că faţă cu cel mai slab îţi poţi permite ori-ce fiind-că e slab şi n'ai de a te teme. Naţiunea „slabă“ e relativă chiar şi în sens politic, căci sûnt impregiurări şi combinaţiuni, în care chiar şi cel mai slab poate devenì un element de putere important.

„D. Ztg.“ de eri prevede din cele ce s'au petrecut alaltăeri în delegaţiunea austriacă că resboiul între Austro-Ungaria şi Rusia este aproape. Ori cât se ascunde evenimentul acesta în frase frumoase, resboiul este evident.

După declaraţiunile făcute de economistul naţional, Leroy-Beaulieu, Francia s'ar afla înaintea unui indispensabil deficit. Creditul regimului se clatină, ceea ce se vede din cursurile hârtiilor de stat. Vina o poartă camerile şi regimul, căci lucră în afacerile financiare fără cap.

Memorand

cătră Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al diecesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

Ilustritatea Ta!

Prea Sânţite Doamne Episcoape!

Din încredinţarea mai multor fraţi conaţionali şi confesionali, siliţi de gravitatea împregiurărilor şi urmând impulsul inimei noastre, venim în oara a unspreḑecea la Ilustritatea Ta. În oara a unspreḑecea: pentrucă deşi am tăcut pănă acum, dar am tăcut în dulcea speranţă, că sau vei vedè crescênda furtuna, ce amenința nu numai bunăstarea, dar poate chiar temelia bisericei noastre gr. cat. din diecesa Gherlei; sau că doară Te vor face atent la aceea consiliarii, ce'i ai în giuru-Ţi; sau dând ascultare rugămintelor ferbinţi ale unor fiii sinceri din fraţii nostri, — împins de stremurul inimei şi de simţul marəi respundităţi, ce datoresci consciinţei proprie, omenimea confesiunei şi lui Dumneḑeu — Te vei nisuí a delunga aceea furtună, al cărei muget suteran, ca şi al unui cutremur apropiat, deja se aude.

După ce însĕ — cu adûnca durere sufletească, şi tot odată cu nemărginita stimă şi confidenţă fiească mĕrturind — pănă acum n'am vĕḑut făcêndu-se nici un pas spre delăturarea rĕului; din contră observänd din ḑi în ḑi întêmplări nouei ce nutresc furtuna ameninţătoare: venim în oara a unspreḑecea cu fiasca stimă a-'Ţi descrie cu toată sinceritatea ranele, ce ne tortureazā, şi a'Ţi aşterne prea umilita şi tot odată prea justa rugare: sĕ faci începutul spre vindecarea acestor rane, fiind atêrnătoare viitoarea soarte a bisericei noastre române gr. cat. din întreaga metropolie, şi cu deosebire soartea acestei diecese dela împlinirea acelei prea juste rugări.

Această rugare ca sĕ fie mai bine înţeleasă şi sĕ poată fi mai raţionabil judecată, aflăm de lipsă a permite câte-va momente mai însemnate din istoria noastră naţională şi bisericească, în care se oglindesce trecutul, se vede presentele, şi se pot deduce agendele cele mai raţionabile şi mai consecenţi pentru viitor.

I. Naţiunea română şi religiunea sa creştină de ritul gr. or. în Transilvania şi părţile Ungariei au fost apêsate aproape dela increştinarea Maghiarilor şi dela mai strênsa legătură a regilor apostolici ai Ungariei cu scaunul pontificiale roman. Mai apăsate dela uniunea celor trei naţiuni privilegiate din Transilvania în contra poporului (1437), prefăcută mai târḑiu în contra Românilor şi a confesiunei acestora, şi cunoscută în legile patriei sub ominosul nume de „*Unio trium nationum*“.

Această apĕsare devenì potenţată pe timpul luptelor confesionali ivite în biserica catolică latină, şi mai nesuferibile după învingerea protestantismului şi ridicarea bisericei de conf. calvină la demnitatea de religiune domnitoare în Transilvania, sub principii de aceeaşi religiune calvinească. Aceasta cu desclinire sub domnirea celor trei Rákoczy şi sub a lui Michaele Apaffi, sub cari se făcură toate încercările de a trage pe Români la religiunea calviniană.

Spre ajungerea acestui scop pe metropolitul român de religiunea orientală 'l subordinase episcopului calvinesc, încă şi în obiectele credinţei, precum documenta colaţiunile date de principele Georgiu Rákoczi la an. 1643 metropoiitul rom. Simeon Stefan,[1] prin cari principele întăresce pe numitul în oficiu de metropolit, la care fuse ales în sinodul general, „in convente generali universorum seniorum et pastorum Valachicorum“. În memoratele colaţionali la punct 11 stă: „Singulis annis generalem „indicet synodum, ubi si in *negotio religionis* „quidpiam ardui occurreret, et tunc obstrictus sit cum senioribus suis reverendissi„mum etiam episcopum orthodo xum Cal„(vinianum) modernum vel futurum su„per eo consulere, censuramque et consen„sum ejusdem ratum et acceptum habere.“ Tot acel colaţional scoate de sub jurisdicţiunea metropolitului român mai multe parochii mai de frunte române gr. or., şi anume: ale Alămorului, Orĕştiei, Haţegului, Hunedoarei, Iliei şi Crişului, precum şi trei protopopiate din ţinutul Făgăraşului, şi le supune de a dreptul jurisdicţiunei episcopului calvin, cu condiţiunea espresă: in quibus nihilo plus juris ac auctoritatis, quam quod a domino episcopo orthodoxo Ungaro Calviniano ipsi indultum fuerit, sibi arrogare conceditur.“ Pre lângă aceste se impuse metropolitului şi catechismul calvin spre învĕţare şi propunere la credincioşii sĕi.

Din opunerea la aceste scopuri urmară nespusele suferinţe ale metropolitului rom. Sava Brancovean, destituirea lui din demnitatea metrop., întemniţiarea-i şi maltractărilei şi jefuirea de toate averile din partea principelui Transilvaniei Michael Apafifi, ce se vede şi din scrisoarea lui Ladislau Csáky şi Cristor Pásko de datul 21 Aug. 1681.[2] Preoţii români era umiliţi pănă la îndatorirea, de a cresce câni de vênat pentru domnii sĕi pământesci; era metropolitul Brancovean, spre mai mare batjocură, fu provocat de Michaele Apaffi cu ocasiunea unu prânḑ voios, ca sĕ'i boteze nesce căţăi![3]

În toată epoca aceasta, de tristă memorie, Românilor iobagi le era oprită frecuentarea scoalelor. Dar nici Românii nobili şi de condiţiune libertinală n'avea interese a frecuenta scoale în epoca cestionată pentrucă prin aprobate şi prin condiţiunile sub cari se alegea domnitorii Transilvaniei, erau eschişi şi Românii nobili şi libertini de la toate drepturile politice şi dela oficiile publice, încă şi de la învĕţarea măestriilor din punct de vedere al confesiunei ca credincioşi ai bisericei orientale,

Aceasta stare umilitoare atât politică cât şi religionară a tuturor Românilor din Transilvania şi părţile anecse, sustete în forma de mai sus, pănă la devenirea Transilvaniei sub domnirea înălţatei case habsburgice, şi respective pănă la primirea s. uniri; despre care stare umilitoare, pe lângă mai sus citatele colaţionali, dau prea destule atestate Aprobatele şi Compilatele (veḑi Appr. Const. p. I tit. VIII. IX, şi p. V. edict. 44 48), apoi condiţiunile de alegere a principilor naţionali.

După ajungerea Transilvaniei sub potintele sceptru al domnitorilor din casa habsburgică la a. 1688, sĕ reîncepu îndată şi se continuà între Românii mişcarea pentru câştigarea egalei îndreptăţiri a naţiunei şi bisericei lor cu celelalte naţiuni şi biserice îndreptăţite, căreia se respunse cu propaganda de unirea bisericei Românilor resăriteni cu biserica Romei, arĕtânduli-se aceasta unire ca unicul mijloc spre ajungerea scopului. Metropolitul Teofil primesce ideea şi începe a o lăţì în clerul şi între credincioşii sĕi, din care urmând şi unele tulburări, convoacă sinodul mestecat de preoţi şi mireni la Alba-Iulia în Febr. 1797. În acesta cu învoiri comune se primì proiectul metropolitului, ca pe basa punctelor cuprinse în Decretul unirei dela Florenţa, pre lângă garantarea ritulni şi a disciplinei canonice, a bisericei grece, precum şi a libertăţei şi a imunităţei bisericesci cuvenite după ss. canoane, sĕ se îmbrăţoşeze unirea cu s. biserică a Romei.[4]

După aceste declaraţiuni ale clerului şi poporului român resăritean urmară decretele de curte din 14 Aprile 1698, apoi 16 Febr. 1699, precum şi manifestul principelui cardinal Ferdinand de Kolonics din 2 Iunie 1698, prin cari se îndeamnă din nou poporul român de ritul oriental la unire cu biserica catolică de ritul latin, asigurându-se clerului român, care se va uni cu biserica latină în celea 4 puncte dogmatice, toate acele drepturi, de cari se bucură clerul bisericei latine, eară poporului român ce se va uni, aceleaşi drepturi, de cari se bucură credincioşii bisericilor recepte.

Murind metropolitul Teofil înainte de ce şi-ar fi terminat opul unirei bisericei româme gr. or. cu biserica Romei, sucesoriul sĕu în scaunul metropolitan, Atanasiu, continuà firul început, spre care scop convocà şi dînsul sinod, asemenea mestecat, la Alba Iulia în sept. 1700, în care sub presidiul numitului metropolit luară parte toţi protopopii, preoţii, şi un numer însemnat de seculari români, nobili, boeri din districtul Făgăraşului şi alţii din diferite părţi ale patriei. Acest sinod în numele sĕu, al naţiunei şi al clerului întreg se pronunţă a doua oară pre lângă primirea s. uniri, tot cu acele condiţiuni şi reservări, cu cari se declarase în Sinodul ţienut sub metropolitul Teofil în febr. 1697. Minunatului act i urmà diploma asecuratoare a împeratului Leopold I. din 19 Martie 1701.[5]

Contra unirei au protestat ţinuturi mai compacte numai al Bârsei şi al Făgăraşului; însĕ făgărăşienii la 1711 prin document public subcris de 315 boeri adeverirā, că remân constanţi pre lânga s. unire primită de protopopii, clerul şi alţi representanţi ai acelui ţinut. Aşişderea după a 171 nu mai remase ţinut compact neuitat în toată Transilvania şi părţile anecsate, afară de ţinutul Bârsei, apoi unii preoţi şi unele biserici imprăsciate mai vêrtos pe sub poala munţilor de cătră România şi Bănat.

Prin diploma impĕratului Leopold din 1701 biserica rom. unită se aşeḑă pre asemene treaptă de drept cu cea latină; feţelor bisericesci se asigură aceleşi drepturi, cari erau asigurate persoanelor bisericei latine; pentru întreţinerea episcopilor uniţi se asemenea dominiul Gherlei şi al Sâmbetei din districtul Făgăraşului; eară pentru preoţimea unită demandă a se asemna porţiuni canonice din terenele comunali. Domniele Gherlei şi Sâmbetei se schimbară mai târḑiu pe dominiul Blaşiului, cu condiţiune ca din o parte a venitelor aceluea şi sĕ se întreţină 11 călugări de ordul S. Vasiliu cel mare, cu îndatorire, ca aceştia sĕ înveţe tenerimea rom. unită, prin ce se puse fundament seminariului teologic, gimnasiului şi celor alalte institute de înveţământ din Blaj. Se trămit mai târḑiu la Roma mai mulţi tineri români uniţi, spre studiarea sciinţelor filosofice şi teologice, cari reîntorcându-se în patria reservară lumină în biserica unită si între Români.

În 1744 se inarticleaḑă în art. 6 din acel an şi biserica română unită, asecurându-se acele drepturi, ce compet religiei române cat., prin ce şi Românii nobili uniţi se fac în sistema patriei, nu a 5-a, ci a 8-a

---

stenţilor la vederea atâtor lucruri frumoase eşite din mânile îngroşate de muncă ale ţeranelor noastre.

Deosebitele nuanţe de cusături, aleseturi, fineţea şi curăţenia, cu care erau lucrate costumele femeesci de ţeară rivalisau, ba întreceau în graţie pe cele espuse din partea scoalelor de oraşe ca lucruri de artă.

Covoare, chilimuri şi scoarţe ţesute şi alese cu măestrie împodobeau păreţii salonului.

Două plocade frumoase dela munte făceau dulci ochiade celor îmbrăcaţi uşor pentru earnă!

Pânḑa de casă a ţĕrancei noastre era foarte bine representată. O mulţime de trâmbe de tot felul de calităţi discevitau prin soliditatea şi fineţea lor pânḑeturile streine.

Dacă ne mândrim cu vrednicia şi talentul femeiei dela ţeară, nu ne împăcăm însĕ cu un alt gust al ei! Gustul de a'şi coase hainele sale numai cu fir cu beteală şi cu fluturi. Unele costume erau aşa de încărcate cu sclipitori şi zorzoale, încât nu se mai destingea pânḑa din ele!

Luxul acela oriental a întunecat ori ce merit de măestrie.

De parte calu-ţi bate, de aproape ochi-ţi scoate, ḑice un proverb pe care îl aplicăm tuturor costumelor lucsoase.

Ne a plăcut într'adevĕr şi am admirat acele cuseturi măestrite pline de gust şi simplicitate cusute cu arnici şi lână naţională!

Asupra a tot ce este curat românesc simplu, dar lucrat cu artă şi curăţenie juriul esposiţiunei a stăruit a se încuragia prin premie şi recompense. Luxul este ruina, trebue dar combătut pe toate căile.

Ţeranele, ḑicem noi, au întrecut aşteptările tuturor prin calitatea şi cantitatea articulelor ce espuseră, dar negrăbim a mărturisi cu plăcere că, câte-va doamne distinse prin condiţiunea lor socială, trămiseră în esposiţiune: pânḑă, postav, covoare naţional lucrate de însĕşi mânile d-lor; bine ar fi ca esemplul dat de dênsele sĕ şi găsească imitatătoare. (Va urma.)

---

[1] Veḑile la P. Maior Istori bisericei Românilor Buda 1813, pag 72 s. a.; A. Tr. Laurian Documente istorice despre starea polit. şi erach a Românilor din Trania, Viena 1850, pag. 112 s. a.

[2] Br. Andreiu Şaguna Istor. biser, Sibiiu 1860 t, II. pag. 107 P. Major Ist. biser. pag. 80; M. Cserei la T. Cipariu Acte şi fragmente, Blaj 1855, pag. 270.

[3] George Sincai. Cronica Românilor, Iaşi 1853, la a. 1680.

[4] Veḑi decretele unirei şi diplomele imperatului Leopold I. cum şi ale cardinal. Kolonics la P. Maior, A. Tr. Laurian, T. Cipariu oo. cc.

[5] Br. Andr. Şaguna Istor. biser., . II. pag. 170 s. urm.

roată la car. Într'adevĕr această inarticulare nu îndestuli nici pe clerul unit, nici pre poporul român cea ce documenteaḑă luptele continue dela începutul s. uniri până pre timpul imperatului de pia memoria Iosif II, căror lupte căḑù viptima episcopul unit Inocentiu Micu la a. 1751, ear mai târḑiu episcopul Gregorie Major.

Care a fost soartea Românilor neuniți pe acel timp în Transilvania și părțile anecsate? Politicesce remaseră în starea apesătoare de mai nainte, eară în privința religionare deveniră pe de ḑece ori mai rĕu, decât cum fuseră mai înainte. Pentru că primind unirea metropolitul Atanasiu aproape cu totalitatea (??) clerului român din mai sus numitele părți, cei ce n'au voit a primì s. unire (neuniții) remaseră făra episcop, fără vicariu episcopesc doară de tot fără protopopi și cu prea puțini preoți; adecă remaseră turmă fără pastor, cum se ḑice românesce; „impräsciați ca farina orbului.“ Apoi murindu-le și așa rărindu-se și mai tare preoții lor sânțiți de metropolitul Atanasiu înainte de unire, se servirâ parte cu preoți și călugări veniți pe ascuns de preste graniță, parte cu unii trimiși spre sânțire cu mari spese și greutăți, își asemenea într'ascuns, la metropolitul României în Bucuresci, al Moldaviei în Suceava, al Serbilor în Carloviț, sau la episcopii din Rădăuțiu și Râmnic. Pre lângă aceste calamități le puseră pupaḑia pre colac apăsările din partea confraților uniți. cari le luă bisericele și porțiunile canonice unde se unia câte o parte din oare care comună bisericească.

Această stare religiunară desperată maltracta pe frații noștri conaționali gr. neuniți 60 de ani întregi, dela a. 1701 până la 1761, când la mai multe rugĕri ale clerului și poporului român gr. res. și ale metropolitului serbesc dela Carloviț după lupte și suferință de mai bine de una jumetate de secul, imperăteasa Maria Teresia încredința provisoriu administrarea acelei biserici episcopului din Buda, Dionisiu Novakovics, și după moartea acestuia — tot numai provisoriu — noului episcop dela Buda, Sofroniu Kirilovics la a. 1770.[5]

Sub domnirea imperatoriului de fericita memoriă Iosif II. resuflând mai liber și Românii din Transilvania cei uniți se pun pre învĕțătură, și în scurt timp înainteaḑă întru atâta, cât mai mulți inși din ei ajung până la cele mai înalte oficie politice și militari; ear clerul seu — trimițĕndu-se juni la teologiă la seminariele din Roma, Viena, Leupole, Agria și Sâmbăta mare, apoi organisându-se seminariul diecesan din Blaj, face pași culturali, mari, de și nu se poate nega că anticanonici orientali. După moartea lui Iosif II. începură earăși unele ordinațiuni reacțiunarie și în contra bisericei și a poporului român unit.[6] cari ținură până la 1848 În acel restemp se continuă cultura poporului român, mai cu seamă a celui de soarte nobilitaria și a clerului. Punĕndu-se pre rond fundațiuni frumoase prin nemoritorii episcopi Petru Paul Aron și Ioan Bobu pentru asecurarea culturei poporului și a clerului apoi pentru imbunătățirea stărei materiali a acestui din urmă, clerul unit ajunge aproape în asemene stare culturală cu clerurile celor-alalte religiuni recepte.

Ce se întêmplă în aceasta epocă cu Biserica română gr. res.? Aceasta, pentru ântâia oară dela 1701 încoace 'și capătă episcop al sĕu propriu la a. 1783 în persoana archimandritului Gedeone Nikitics, și după moartea acestuia se denumesce episcop archimandritul Gerasim Adamovics. Apoi la a. 1791 prin art. de lege 60 novelariu se asigură religiunei orientali neunite „liberum religionis exercitium;“ fără însĕ ca despre subsistența clerului gr. res. sĕ fie dat drepturi politice secularilor ținĕtori de acea religiune, nici chiar preoților, nobililor sau celor de condițiune libertinală. Numai atâta s'a ḑis în numitul articlu, că „locuitorii patriei, ținători de acea biserica nu vor fi mai aspru tractați și mai tare îngreunați cu prestațiuni publice, că alți locuitori ai patriei de asemeni condițiuni“[7]

Pentru ântâia oară — în urma rogărei lui Servian Popoviciu, jurist absolut și proprietariu în Reșinari (fundul regesc) — face propunere guvernul reg. transilvan în 2 August 1842 sub Nr. 8060 ex 1842 către Majestatea Sa, în acel înțeles că „ar putea fi primiți și credincioși de ai bisericei gr. res. neunite, fără vetemarea celor lalți fii ai patriei, la atari ofițe și serbiție, cari nu vin implinitee prin alegere din fii patriei aparținĕtori celor patru religiuni recepte,“ va se ḑică la oficiele subalterne, apoi la posturi de șerbitori.[8] Propunerea priminduse cu decretul de curte de sub Nr. 3605 a. 1842, Servian Popoviciu ajunse, după trei secle cel de întâiu creștin român gr. res. în oficiu public, respective practicante onorariu de asemene oficiu.

Va urma)

---

[5] Br. Andr. Şaguna Istor. biser., t. II pag 185 s. urm.

[6] P. e. une ordinațiuni despre acest timp despun, contrar decretelor și promisiunilor de mai nainte, că în comune, unde esistă preot rom. cat., preotul gr. cat. nu capăta porțiune canonică, de oarece de acesta într'o comună nu pot capata doi preoți catolici; și alte asemeni.

[7] Veḑi art. novel. 60 din 1791.

[8] Veḑi atinsa ordinațiune sub citatul Nr. în archivul fostului guvern transilvan, acum în Budapesta.

Scrisori din Bulgaria.

(Corespondența particulară a „Telegrafului“.)*)

Sofia 25 Octomvre.

Îndignarea locuitorilor Capitalei a ajuns la culme. Brutalitatea și arbitrarul poliției și în special ale prefectului nostru Carnowici a desperat pe blânḑii bulgari. Arestările, călcarea domiciliului, bătae atât la poliție cât și pe strade efectuată după placul și gustul amploiaților polițienesci au făcut ca mai mulți din locuitori sĕ se adreseze către principele în persoană pentru a cere justițiă Dar principele n'a voit sĕ ea în considerațiune plângerile făcute la toate el a rĕspuns printr'un argument, carela noi a devenit tradițional dela un timp în coace „sûnt partizanii lui Zancoff“.

Asa dar d. Carnowici teribilul mituitor înaintea lui Dumneḑeu va devenì și mai îndrĕsneț, căci de aḑi înainte nimeni nu va cuteza sĕ se plângă contra persoanei sale, declarate de infalibilă.

Telegraful de sigur că va adus scirea despre traiul principelui nostru la Rusciuc. Dela un timp încoace acest oraș a devenit locul de predilecțiune pentru Alteța Sa. Un magnet 'l atrage. . .

Evenimentul de căpetenie care ne a impresionat este atentatul comis asupra regelui Milan și căderea ministeriului Pirocianațz. Presa bulgară, atât oficioasă cât și oficială a comis în această ocasiune o necuviință bătătoare la ochi. Imediat după articolele pline de complimente și privitoare la înaltul nostru oaspe, *„Bolgarsky Glas“* organul oficial al partidei reacționare și ḑiarul *„Rabota“* organul rusofil oficios au umplut coloanele lor cu nesce articole, care dau sĕ înțeleagă cetitorilor că nimic n'a fost așa de potrivit ca acest eveniment neprevĕḑut (?)

„Pentru nimeni nu e taină, că „repausatul ministeriu al lui Pirocia„natz a ajuns la putere grațiă intre„gilor și chiar amenințărilor guver„nului Austro-Ungar, scrie ḑiarul „„Rabota“. Basele politicei anti-slave, „anti-ruse au fost puse în ḑiua de „5 Octomvre 1880, adecă cu o lună „înaintea notei diplomatice a d-lui „Haymerle. Regele Milan nu trebuì „sĕ uite acest moment, când sub pre„siunea unei puteri strĕine el s'a vĕ„ḑut forțat sĕ primească demisiunea „marelui om de stat al regatului sêrb „Iovan Ristici. Acest campion al pan„slaviștilor în căderea sa s'a înfățișat „lumei slave, ca gloriosul senator al „anticei Rome, care nevoind sĕ vaḑă „peirea patriei s'a învelit în togă și „a murit, înăbușindu-se“.

Eată-vĕ aproape tot ce spune ḑiarul rusofil în a doua ḑi după cometerea atentatului. Nici un cuvênt măgulitor pentru persoana regelui, ba chiar și mai puțin; unele din ḑiare s'au dus și mai departe, declarând că „regele Milan nu e din rasa slavă“ „care va privì pe Rusia ca în vinele acestui Obrenowici curge un sânge străin“.

Apoi ca conclusiune la toate acestea, ḑiarul „Rabota“ esclamă: „Nu„mai aceea putere va fi fericită, bine„cuvêntată, populară, adevĕrat slavă, „că centrul de atracțiune pentru toate „popoarele ortodocse din lumea în„treagă. Nu esistă nici un bulgar „sau un singur sêrb, care se cuteze „a declara că onoarea și fericirea „Rusiei nu este în acelaşi timp onoarea „și fericirea Bulgariei, Sêrbiei și a „Muntenegrului“!

Ca rĕspuns la această afirmațiune eu pot sĕ dau onorabilei redacțiuni un singur fapt, a cărui veracitate se poate constata. Atât la Belgrad cât și în Serbia întreagă Rusia este urîtă poporului sêrb, care nu a putut uita insultele aduse femeilor, copilelor lui de celebrii *„dobrovolții“*, acești salvatori Rusi din ultimul rĕsboiu sêrbo-turc; societatea inteligentă sêrbă, care își a făcut educațiunea s'a în Francia, în Elveția și în Bavaria sau la Viena înțelege cum o înțeleg Cechi și Polonesii, cari de sigur că sûnt mult mai Slavi de cât Bulgarii, a căror origină finlandesă n'are nimic de comun cu rasa slavă, înțelege ḑic bine, că salvarea patriei lor depinde de lumina civilisațiunei, ear' nu de întunerecul ignoranției, depinde de Europa, unde domnesce progresul, ear' nu de Rusia, unde triumfă sântul cnut.

Pericolul pentru sêrbi nu se află tocmai la Viena, ci la Petersburg, ear' omul alege dintre douĕ rele, pe cel care e mai mic.

Partidul radical sêrb nu e nici austrofil, ce ar fi un nou sens, nici rusofil, ce ar fi stupid; partitul radical sêrb inainte de toate e național, apoi e democrat. În ceea-ce privesce liberalismul d-lui Ristici, apoi trecutul acestui om de stat îl probează în destul. Nici un ministru în Serbia n'a fost așa de autocrat ca acest om fatal pentru Serbia.

Și dacă mi se va permite a ridica cel puțin un colțișor din vĕlul, care acopere conspirațiunea ce a împins mêna vĕduvei Marcovici pentru a omorî pe regele Milan, apoi sĕ vĕ declar francamente că, aceia cari, ne declar aḑi „că în vinele unui Obrenovici nu curge sânge slav“ sûnt complicii direcți ai acestui atentat. Glonțul revolvĕrului de un sistem rusesc n'a făcut de cât a da primul avertisment regelui Milan.... și, cum o sciți regele sêrb a înțeles aceasta căci a cedat.

Ḑiarele rusofile fac mare sgomot în privința celor ce sĕ fac în Rumelia, *Marița*, *Slavianine* și *Swietlina* etc. au deschis o campanie contra ḑiarului lui Caraveloff, „Nezavisimosti,“ care fiind unicuî ḑiar ce a refusat sĕ primiască fondurile din Petersburg, este declarat de „Austrofil“. Ce voiți, bieții oameni nu înțeleg, că este demn, este onorabil, este folositor numai un singur mod de a servi patria sa, acela de a fi bulgar în Bulgaria, sêrb în Serbia și rus în Rusia.

Redactorii ḑiarelor susnumite voiesc ca noi toți sĕ devenim ruși și unii din ei au și început chiar a scrie rusesce (un dialect rusesc oribil), lingușind prin aceasta pe cei cari 'i plătesc. Biata Bulgaria! Ca rĕsplată pentru acest servilism, celebrul satiric rus, Salticoff a botezat pe bulgari cu un aume ilustrator de *„glupcici-iadrilici.“*

Sûnt dator și eu sĕ o declar c'am meritat'o!

Ivanovici.

---

*) din Bucuresci.

Varietăți.

* (Comitetul administrativ al comitatului Sibiiului a fost în 13 și 14 Noemvre n. întrunit în ședință. Raportul vicecomițial s'a presentat de dl protonotar Cornelie Tobias. După schimbările în personalul funcționarilor și adecă după ce s'a raportat că Liviu Lemeni e sustituit solgăbiroul în cercul Talmaciului, Finger adjunct în cercul Nocrichului și în locul celui din urmr s'a substituit G. Putkowki la oficiul central, trece raportul la lucrările ce au trebuit sĕ se întreprindă în urma evenimentelor elementare. Se raportează despre visitațiunile făcute la oficiele din cercurile Mercurei și Sebeșului, la magistratul și scaunul orfanilor din Sebeși și toate s'au aflat în ordine esemplară. Despre starea sănătații animalelor se ḑice că, afară de casuri sporadice, este mulțămitoare. Prin foc s'au făcut (în Câlnic, Dobârca și Orlat) pagube în preț de 10354 fl, Cererile de eliberare din armată și admiteri la căsătorie s'au inaintat la locul competent.

Fiscalul comitatului Göllner raportează că în afacerea de litigiu (pentru păduri) între Reșinari și Cisnădioară, comitetul central a ordinat disciplinarea antistiei din Reșinari și suspendare, pentru că s'au secuestrat nisce obiecte ale Cisnădiorenilor și nu s'au restituit, după cum ordinase ministrul de interne.

Din raportul inspectorului de dare se vede că acesta nu e mulțămit cu încasările din luna trecută, de și sûnt mai bune ca în luna lui Septemvre și cere ca organele căror e încredințată colectarea sĕ esecute cu rigoare ordinațiunea ministrului de finance de sub Nr. 76702/1882. Întratele de tot felul au fost 644,543 fl. 38½ cr. Restanțele 278,219 fi. 30 cr.

Fisicul comitatului raportează despre boala vĕrsatului în Sibiiu că în luna trecută au fost 37 de casuri tratate în spital. Din aceste 3 s'au sfêrșit cu moarte și 23 cu însănătoșare, 11 sûnt încă în cură. În case private au fost 67 de casuri, dintre care 47 s'au însănătoșat, 17 sûnt încă în cură și 7 s'au terminat cu moarte.

* (Bal de binefacere) pentru cei nenorociți prin vĕrsări de ape în Tirol arangează un comitet de funcționari ai jurisdicțiunei comitatului Sibiiului, înstituit spre acest sfêrșit, în 25 Noemvre n. a. c. în sala dela „impĕratul Romanilor“. Întrarea de persoana 1 fl, de familie de 3 persoane 2 fl. și de ceilalți membri mai departe câte 50 cr. — O loge rangul I 3 fl, în rangul II 2 fl. — Biletele de întrare se pot căpăta în librăria Schmideke și seara la casă. Ofertele peste prețuri se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe calea publicității.

* (Himen:) Domnișoara Melania Șoneriu, fiica parochului gr. or. din Saschiz, și domnul Ioan Nicodinescu din Făgăraș, de profesiune tălpariu, 'și vor sĕrba duminecă în 7 Noemvre st. v. a. c. cununia.

* (Scire sensațională.) „Pesti Naplo“ are din Pesta mică, o colonie din apropierea capitalei unguresci, următoarea scire: Vineri seara un comisar polițian din Pesta nouă, avisat de poliția statului, a apărut în în locuința lui Andreiu Horvat, locuitor în Pesta mică spre sfêrșitul de a face o cercetare riguroasă. Resultatul a fost foarte suprinḑĕtor. În locuința lui Horvat s'au găsit o boambă umplută cu șease sute de gloanțe. Bomba era de cele de mână. S'au mai găsit nouĕ boambe de calibru mai mare și mai mic, părți de mașine, cantități mari de praf de pușcă și alte materialii esplosibile. Bombele mai mici au forme diverse de mere, pere, de păhare de bere etc. și sûnt

potrivite de ale purta în buzunar şi ale arunca pe stradă. Întrebat fiind Horvat ce are de gând cu boambele? a respuns, că vrea sĕ le ofere ministrului de resbel spre a fi întroduse în armată. Cercetarea se continuă.

* (**Geograful maghiar Ujfalvy.**) Ujfalvy a făcut de curênd o călĕtorie ca scrutător în Caşmir şi în tibet şi s'a re'ntors cu o colecţiune istorico-naturală etnografică foarte bogată. Colecţiunea ne spune „Allg. Zeitung" o ar fi donat muzeului palatului Trocadero. Statul n'a primit încă donal cu toate acestea lăḑile, ce conţin colecţiunea, s'a trămis la Trocadero. În contra primirei acestei donaţiuni au ridicat creditorii lui Ujfalvy plângeri şi s'au făcut chiar şi paşi judicial la Ministrul de instrucţiune, ca representantele statului în afacerea aceasta. Din paşii acestia s'a dovedit, că Ujfalvy ca se poată face călătoria din Asia, a anticipat dela bancherii Achenbach şi Colley, apoi dela d. Flury-Hérard sume considerabile, pe cari la reîntoarcere n'a fost în stare a le restuì. Partidele s'au înfăţişat înaintea judecătoriei civile din Paris, care a decis: ca partea cea mai mare din colecţiunea Ujfalviană sĕ se pună sub secuestru în numele creditorilor. Esceptiune sĕ se facă numai cu unele lucruri, pe cari i le-a fost dat lui Ujfalvy Maharadşa din Caşmir pentru regimul din Francia.

„S. d. T."

* (**Proces interesant.**) Este cunoscut că artistul dramatic Temesvary din Cluj este condamnat pentru că a omorît în duel pe alt artist dramatic Szombathelyi. Directorul teatrului Stupa a început proces civil contra condamnatului pentru 128 fl., cari îi datoria omorîtul directorului. Acusatorul susţine, că Szombathely ar fi plătit suma, dacă Temesvary nu 'l-ar fi omorît.

*(**Un împuşcat care îşi povestesce esecutarea**). Colonelul din Uruguay care se află în Paris era sĕ devie president al republicei Uruguay la 1869. Dar înainte de a fi proclamat el a fost resturnat şi condamnat la moarte. El însuşi povestesce împuşcarea sa: „La 29 Iunie 1869 era o Duminecă, respectabilul Domenico Santa intră în arestul meu. Tocmai dormeam dus şi el mĕ deşteptă. Eu îi oferì o ţigară şi un pahar de Aguardiente de Cataluna, din care aveam o sticlă. El primì, bĕu paharul, trase câteva fumuri din ţigară şi apoi ḑise serios: „Fratale meu, pregătesce-te de moarte; mâne în zorile ḑilei vei perì." Eram gata; sciam că mĕ aştepta moartea şi vream se mor ca un soldat brav. Mĕ spovedii; părintele mai beu un pahar, îşi aprinse o ţigare şi plecă. Eu mĕ aşeḑai într'un fotoliu şi earăşi adormii. A doua ḑi pe la 3 oare dimineaţa auḑii un sgomot mare în coridor, care se vede că era plin de soldaţi. Servitorul meu, care mĕ îmbrăca, intră plângênd şi începu se mĕ îmbrace şi sĕ mĕ frizeze. După ce terminai cu toaleta, veni duhovnicul.

— Unde mergem? întrebai eu.

— La libertate!

Îl urmai şi eşirăm în coridor. Soldaţii ne conduseră prin stradele lipsite de lume. După un cart de oare furăm lă locul de perzare, încunjurat de pădure. Eu îmbrăţişai pe confesor şi mĕ aşeḑai hotărît pe un scaun; la 12 paşi de mine stetea soldaţii. „Tres"! strigă căpitanul după ce numerase „unu, doi, trei". În acel moment simţì o isbitură teribilă şi căḑui în nas, fără sĕ fi auḑit o detunătură. După un moment mĕ desmeticii, căci nu fusesem omorît de plin. Un cioclu, care avea sĕ mĕ îngroape, mĕ luase la dênsul şi îngrijise de mine. El e acum camerierul meu."

Loterie.

Mercuri în 15 Noemvre n. 1882.

Sibiiu: **5 61 15 19 38**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	85.75	86.80
Renta ung. de hârtie	85.80	85.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.25	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 80	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.25	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.55	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 25 97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.25
Sorţi ungurescì cu premii	117.50	117.75
Sorţi de regularea Tisei	109 80	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 65	77 60
Renta de aur austriacă	95.40	96 40
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	836 —	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294 50	295. —
Acţiuni de credit austr.	303.69	305.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.46½
100 marce nemţesci	58.50	58.45

Nr. 115 [285] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor staţiuni învĕţătoresci din protopopiatul Târnavei superioare se escrie concurs cu termin până la 14 Novembre a. c. st. v.

1. **Lepindea** cu salariu anual 120 fl. v., cuartir şi lemne de foc trebuincioase.

2. **Laslĕu român** cu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir gratis şi lemne de foc de ajuns.

3. **Şoimuşul român** cu salariu de 100 fl. v. a., cuartir liber, grădină de legume şi lemne de ajuns.

4. **Suplac** cu salariu anual de 70 fl. v. a., şi 40 de ferdele cucuruz, trei orgii lemne de foc, — ear din venitul epatrafirului a 3-a parte, pentru care e a se provedè şi servitul cantoral.

Doritorii de a ocupa acestea staţiuni au a'şi aşterne concursele lor instruite în sensul legilor din vigoare la subscrisul până la terminul indicat.

Alma 23 Octomvre 1882.

În conţelegere cu ccmitetele parochiale.

Ioan Almăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 382 [286] 3—5

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala română gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate, se deschide prin aceasta concurs nou până la 14 Noemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post (oarele de instrucţiune nu mai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. Remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an, în rate lunare:

2. Locuinţă liberă de douĕ odăi;

3. Doi stângini lemne de foc;

4. Folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, — cari toate la olaltă computate dau suma de 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ 'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţii Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu, 26 Septemvre 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
preşedinte.

Nr. 354 [292] 1—3

EDICT.

Ana n. Nastase, legiuita soţie alui Toma Isac Marin din Fofeldea pĭrăsind cu necredinţă aproape de 3 ani pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci locul petrecerei ei: amĕsurat încuviinţării Preamăritului Consistoriu archidiecesan din 10 August 1882 Nr. 1672 B. se citează prin aceasta a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi se va decide procesul intentat asuprai de bărbat, pe basa legei şi a canoanelor bisericei noastre drept credincioase.

Nocrichiu 18 August 1882.

Forul matrimonial gr. or. I. instanţă.

Gregoriu Maier m. p.
adm. ppresbiteral.

După Dḑeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulţămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi ameninţa viaţa, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparaţiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invenţiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aşi putè ḑice, a mântuit-o dela moarte**, am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţĕran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 6—7

Lr. 180 [291] 1—3

CONCURS.

Se escrie a doua oară cu terminul până la 15 Noemvre st. v. pentru întregirea următoarelor posturi nvĕţătoresci în protopresbiteratul gr. or. al M. Oşorheiului.

1. **Petea de câmpie** cu salariu de 230 fl., în rate lunari decursive.

2. **Iclandul mare** cu salariu de 200 fl., în rate lunare decursive cuartir natural şi grădină de legume.

Cererile concursuali instruite conform legilor vigente sûnt a se aşterne oficiului protopresbiteral.

M. Oşorheiu 21 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Parteniu Trombiţaş de **Betlen** m/p.,
protopresbiter.

Nr. 5279 civ, 1882. [289] 1—3

Publicaţiune.

Subcrisul tribunal reg. aduce la cunoscinţă, că cerêndu-se din partea contelui de Ugra, Georg Haller, comasarea generală a hotarului comunei Dârloş, pentru pertractare se defige terminul **de 20 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** în casa comunală din Dârloş. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi cei interesaţi cu observarea, că cei ce vor lipsì se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Pertractarea o va conduce judele esmis, Székely Miklos.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Butak** m. p., notariu,

Nr. 5280 civ. 1882. [290] 1—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că în urma rugărei contelui George Haller în contra tuturor proprietarilor din comuna Idiciu: pentru admiterea comasărei în comuna Idiciu s'a defipt ca termin pentru pertractare ḑiua **de 21 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** Pertractarea se va ţinè în cancelària comunală din Idiciu. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi proprietarii interesaţi cu acea observare, că cei ce nu se vor presenta vor fi priviţi ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Markovics** m. p,, notariu.

În depositul librăriei
lui
Leopold Thierfeld
în Făgăraş
a apărut în limba română cu litere latine
Calendariul portativ
(de buzunar),
Calendariul ardelean de casă
pro 1883.

Pe lângă Calendariul vechiu şi nou s'au luat în deosebită consideraţiune têrgurile din Ardeal şi în fine s'au ţinut seamă şi de partea literară, privitoare la economie.

Costă după preţul de vêndare 22 cr.

Pentru librari şi vênḑĕtori de calendare pe lângă remuneraţiune.

Tot odată recomandă, în limba română

Calendariu de părete a 20 cr.

Recurge la onor. public interesat spre aşi comanda cele de mai sus. [288] 2—3

Zambach şi Gavora.
Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec. [205] 10—30
în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.
Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele,

Redactor rĕspundĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 130. Sibiiu, Sâmbătă 6|18 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorialul.

Actul acesta a provocat deja până acum un contra-elaborat. Diarele maghiare, cari la rêndul lor încă şi au dat verdictul asupra memorialului, publică cu mare satisfacţiune eşirea broşurei **„Die Rumänen und ihre Ansprüche“**, a unui „op scientific (tudományos (?) mű)“ în Viena, care combate memorialul. Place foarte mult presei maghiare opul (?) scientific (!), fiind-că atacă şi originea Românilor. Ce folos se poate pentru presa maghiară din acest atac? numai ea va sci. Noi însě scim că tot opul „scientific“ n'are sě facă mare ispravă. Dreptatea odată trebue sě învingă şi, când dreptatea începe a învinge, toată oposiţiunea în calea dreptăţei e muncă zadarnică şi devine un lucru de rîs.

Lumea a început sě judece, independentă de svêrcolirile presei şi biroului de presă maghiară.

„Nu scim, dice la *„Confederazione latina“*, ce fel de escitaţiune va putè suleva în opiniunea publică şi în diplomaţie un atare document; în tot casul scim, că acesta e espresiunea sinceră a unei situaţiuni viu simţite, care nu e justificată de nici o persoană cu inimă şi care nu face multă onoare spiritului de toleranţă şi simţemêntului de justiţia distributivă a poporului maghiar.

„Când vom avé memorandul acesta, ne vom da silinţa a vorbì pe larg despre el sulevând şi ţinênd cestiunea agitată.....“

Este o judecată prealabilă aceasta, dar nici decât prejudiţioasă. Dl Autor a dat dovedi încă de pe la 1867 că cunoasce raporturile noastre şi când scrie cele de mai sus, le scrie în cunoscinţă de causă. Dar cu toate că e prealabilă judecata, are mai mult pentru sine decât sforţările unor condeie plătite, ca sě altereze adevěrul istoric şi politic.

După judecata aceasta prealabilă dăm una posterioră. Eată ce cetim în **„Timpul“** de Joi:

„Memorialul“ comitetului ales de conferenţa din Sibiiu ne descopere situaţia curioasă şi umilitoare, ce li s'a creat Românilor din monarchia habsburgică prin dualism şi prin měsurile guvernamentale ale Maghiarilor. Popor străvechiu pe teritoriul unei ţěri autonome, care şi-a manţinut independenţa ei în curs de sute de ani, atât faţă cu regii Ungariei, cât şi faţă cu Turcii, Românii, cari singuri formează două treimi a populaţiunii ţěrii — pe când Maghiarii şi Germanii abia formează o a treia parte — sûnt puşi cu totul in afară din viaţa publică prin fel de fel de měsuri macchiavelice, şi persecutaţi în toate ale lor, cu o stăruinţă demnă de o causă mai bună.

Începênd cu pseudoistoriografii, cari contestau originea şi vechimea poporului nostru în munţii Ardealului şi sfârşind cu měsurile d-lui Trefort, maghiar de origine franceză, care introduce cu de a sila limba maghiară în scoalele rurale, vedem o lume întreagă, popor, diplomaţi, învěţaţi, conspirând pe întrecute în contra unui biet popor rustic din străvechime aşedat în acele locuri, viteaz la resboiu, harnic şi liniştit în timp de pace şi toate acestea — pentru ce? Scim noi bine pentru ce? Pentru că n'are Dumnedeu de lucru, am dice.

În adevěr nu s'ar crede şi cu toate acestea esistă până adi istoriografi, cărora li se pare nimica toată: a escamota un popor întreg de dece milioane de suflete din Dacia, a 'l pune în Pind şi al face sě vie de acolo înděrět, prin suta adoasprădecea, de peste Dunăre. Aceasta teorie susţinută întêiu de Rösler — se bucură şi de favoarea Maghiarilor şi astfel cu vorbe, cu deducţiuni hazardate, cu combinaţiuni asupra unor timpuri egal de fabuloase pentru toate elementele din ţeară, ei ar vrè sě tăgăduească drepturile şi esistenţa unui popor de trei milioane, a unui element aievea care trăesce, vorbesce limba lui proprie, are cultura şi istoria lui proprie cu un cuvênt al unui popor radical deosebit de cel maghiar.

Ce curioasă idee ori fi avênd Maghiarii despre natura oamenilor şi a lucrurilor, când încearcă a face într'o di ceea ce o mie de ani n'au putut face? Ce copilărie e din partea lor de a'şi închipuì că naţiunile pier de pe o di pe alta. Bascii din Spania vorbesc până adi limba bască, sudul Franciei vorbesce şi cultivă limba provensală, în Belgiu sub pătura subţire de cultură franceză, subsistă două naţionalităţi deosebite, după dispariţiunea imperiului bisantin şi a celui turcesc după o mie cinci sute de ani vedem încolţind — cu toată lunga dominaţiune străină — toate naţiunile vechi ale peninsulei tracice; Albaneji, Români, Bulgari, Sêrbi, Greci, — unele scădute la număr, altele crescute, dar toate vii. Ceea ce n'a putut face cultura bisantină cu cucerirea otomană, vor face Ungurii prin societăţi de maghiarizare? În Rusia, dacă s'ar cutremura absolutismul ei actual, am vedea deci de naţionalităţi deosebite resărind intacte de sub pătura foarte subţire de predominaţiune moscovită.

Până la sfêrşitul sutei XV-ea Românii sûnt in Ardeal şi Ţeara-ungurească unul din elementele cele mai considerabile în viaţa publică. Trăind sub voevozi proprii, şi sub legile lor proprii fără amestec din partea Ungariei, ziditori şi apěrători de cetăţi, pururea buni ostaşi, epoca de aur din ţěrile noastre, începută cu Mircea şi încheind cu Stefan cel Mare, e o epocă de aur şi dincolo. Românii sûnt atât de numeroşi în munţii Ardealului, în cât fragmente ale populaţiunii Maramurěsului fondează sub Dragoş, statul Moldovei, fragmente din ţinutul Făgăraşului, Ţeara-românească. Cine vrea sě'şi facă o idee de energie cu totul elementară a acelui popor, sě considere că, optdeci de ani după fondarea ei, Moldova ajunge din colţul ţěrii de sud până în Nistru şi la Cetatea Albă, Ţeara-românească într'o sută de ani până în Dobrogea şi pe întreg malul drept al Dunării. E o epocă aceasta, care în Ardeal produce pe Voevodul Iancu, cum îi dic baladele române şi slave, pe Ioan Huniad Corvin. Papa Piu II *(Aeneas Silvius* Piccolomini) născut pe la 1405, deci contimporan cu toată seria strălucită de eroi ai poporului românesc, dice despre Iancu: *„Joannes Huniades, cuius nomen caeteros obnubilat, non tam Hungaris,* **quam Valachis a quibus natus erat, gloriam auxit“.** Încă în suta a şeptespredecea Miron Costin scrie regelui Poloniei că cel mai frumos şi mai corect dialect românesc, cel mai apropiat de graiul italic se vorbesce în Satmar, unde, cu toată emigrarea lui Dragoş, Românii remaşi acolo sub fratele lui, Voevodul Balc, sûnt atât de numeroşi, ca şi când n'ar fi eşit nimenea din ţeară. E curios a audì adi că tocmai în acele clasice locuri, d-nii Maghiari vor sě înfiinţeze o episcopie maghiară de rit grecocatolic pentru Români şi Ruteni.

Şi când privim la munca seculară a acestui popor, la suma de putere musculară, cheltuită, ne prinde mirarea. Ţinuturile, în care locuesc Românii sûnt răpite pustietăţii şi codrului. Fie-ce palmă de pământ de brană e câştigată prin estirpare de codri seculari, prin curătură. Pe când Maghiarul şi-a câştigat şesurile patriei sale, păscêndu şi caii şi plimbându-se, 'l vedem pe Român cucerind palmă cu palmă pămêntul de sub puterile naturii, 'l vedem curăţind rădăcinile codrilor seculari şi creându-şi patria lui muntoasă pas cu pas. Cred oare Ungurii că caracterul acestei munci grele şi statornice nu s'a imprimat în toată fiinţa poporului românesc, cred ei că această viaţă nu a lăsat adânci urme psichologice în acest popor, atât de liniştit în aparenţă, dar de-o cumplită înděrětnicie în fundul sufletului sěu? Românul nu uită nici binele, nici rěul. Nu a uitat fărěmăturile de graţie, ce li s'a aruncat de

---

FOIŢA.

Esposiţiunea agricolă industrială din România, judeţul Argeş 1882.

(Urmare.)

Cereale. Secţiunea cerealelor a fost bine representată cu unele producte. Porumb de deosebite specii, grâu de o calitate superioară, orz asemenea; ověsul şi meiul nu mai puţin. Juriul însě a căutat ca de preferinţă sě premieze pe săteni.

Am vědut că porumbul Cincantin a început a se respândì în cultură printre sătenii din munte.

Nu reuşesce nimica destul de bine tot dea-una şi degenerează după doi ani de dile. În plăşile de câmp ale judeţului cultura cerealelor este ocupaţiunea principală a locuitorilor. Producţiunea este aleasă ca calitate şi destul de multămitoare şi ca cantitate.

N'am vědut însě la esposiţiune nici secară, nici hirişcă.

Sub-stanţele textile au fost prea slab representate: n'am vědut de cât trei esponenţi în această secţiune, de şi satele de pe sub munte sûnt renumite în producţiunea de cânepă şi de in. Cultura cânepei şi a inului, a început a se slăbì; ţeranele găsesc mai nemerit a 'şi cumpěra americă din târg de cât a cultiva in şi cânepă.

Mai nainte se esporta din ţeara noastră cantităţi considerabile, de cânepă topită şi semânţă, astădi însě importăm de peste frontieră!

Proprietarii şi arendaşii sě nu lase a cădea una din cele mai bănoase culturi a ţerei. Comiţiele agricole sě găsească mijloace de a îndemna pre sătenii sě îşi reia vechea lor ocupaţiune. Sě se împartă semânţa grătuit; sě se pună premii şi recompensě băneşci pentru culturele mai întinse.

Lână spălată şi cu usuc, gogoşi de gândaci de mătase au lipsit cu totul din esposiţiune. Am vědut însě câte-va gogoşi de borangic puse la o parte; pare că acum se aduc pentru prima oară de a se cultiva în ţeară.

Cunoascem localităţi în judeţul nostru, unde cultura gândacilor de borangic este ocupaţiunea permanentă a femeilor. Am vědut însě cămeşi, fuste şi frumoase marame de borangic alb şi galben espuse cu abondanţă. Sunt sigur că juriul va căuta sě încuragieze cultura gândacilor de borangic, altădată atât de întinsă în acest judeţ.

Cultura gândacilor de mătase a perit aproape din judeţul nostru. Oraşul Pitesci altădată faimos pentru preparaţiunea mětăsurilor sale, esportând pentru Constantinopole şi alte centre comerciale, cantităţi enorme de mětase astădi a remas numai cu legenda.

Până astădi mai este un mic părău, în apă căreia se dice că spălându-se mětasa preparată, dobândea o vie coloare.

Lâna asemenea a lipsit cu totul şi apoi Argeşul este printre cele dintâiu judeţe de munte ca numeroasele sale turme de oi.

Puţină semânţă de flaorea Soarelui şi de rapiţă cu de in şi de cânepă ţinea locul plantelor oleoase.

La industriele forestiere ne a surprins butăria ţeranilor; deşi nu ca lucru de artă dar vasele espuse, presintau destule probe că această ramură merge perfecţionându-se. Ţeranul nostru are aplicaţiune naturală către manufacturele lemnoase.

Rotăria a fost binişor representată, dar prea puţini esponenţi, de şi avem în plasa Argeş, câte-va sate care se ocupă numai cu rotărie. Căruţăria este o industrie care de cât-va timp merge înflorind, dar n'am vědut'o representantă la esposiţiune. Căruţele Românesci, nu sûnt prost lucrate; am vědut într'un sat din plaasa Argeş: poştalioaue, cum se dice, lucrate cu destulă eleganţă.

Coşerii, coşuri şi alte atâtea frumoase lucruri ce se fac din răchită, etc. lipsea cu totul.

Dulgheria. Avea un singur esponent, dar unul bun, cum dice Românul. Un fel de galerie lucrate cu gust şi oare cum originală de săteanul George Têmplarul! Ce n'ar fi produs bietul George dacă trecea şi el măcătră echitatea casei de Austria; de aceea e unul din popoarĕle cele mai dinastice ale monarchiei; dar Românul nu uită în veci nici rĕul ce i l'au făcut alții. Moștenirea de aversiune și de iubire o păstrează intactă și de aceea ori-ce încercare de-a 'i contopì este zădarnică și copilăroasă. E zădarnică în Rusia, unde un colos de ḑeci de milioane apasă asupra câteva sute de mii, unde limba se transmite numai prin viu graiu din generație în generație; cu cât mai zadarnică va fi în Ungaria?

Între mijloacele de-a înlătura pe Români dela viața publică, cel mai de căpetenie e legea electorală esceptională, manținută *ad-hoc* pentru Transilvania. Legea aceasta e făcută în favorul esclusiv al populațiunilor orășene — și Românii sûnt în cea mai mare parte țĕrani și apoi în folosul nobililor — toți Maghiarii sûnt nobili și votează direct, fără cens, fără nimic — și a Secuilor, cari ear' votează direct. Astfel s'a creat o lege anume pentru Ardeal, care pune alegerile în mâna neromânilor, încât numĕrul de representanți pe care l'ar putea obținè poporul în asemenea condițiuni, e cu totul ridicol.

Tot odată guvernul se silesce prin legi agrarie, a aduce pe Român la sapă de lemn. Deșì țĕranii au fost împroprietăriți, deși despăgubirea pentru pămênturile ce s'au conferit, e strălucită, totuși, prin așa numita commasare, i se iau locurile lui roditoare și i se dau în schimb locuri rele, apoi i se iau curăturile și i se dă în schimb pădure. S'au restrins dreptul de pășune, încât numĕrul vitelor de muncă au scăḑut în proporții enorme. Sate deposedate, familii aruncate pe uliți, mii de locuitori amenințati a fi alungați din vetrele strămoșesci — eată justiția, eată, administratia maghiară. Pe de altă parte cârciumele constitue un privilegiu, evreii le arendează și acolo — și debitează beuturile lor nesănătoase; populațiunea română decreşte și degenerează.

Și de asupra acestei mizerii produse în mod artificial de cătră înțelepciunea de stat maghiară, mai vine miseria morală, siluirea ḑilnică a limbei.

Un corespondent dela „Allgemeine Zeitung“ 'și propusese sĕ descrie corupția administrației maghiare. Dar omul mărturisì în fine că condeiul 'i cade din mână, că o carte, nu un articol de jurnal, abia ar fi în stare a o descrie. Și de ce nu scrie această carte? Pentru-că „simțim scârbă — ḑice el — de acest or„ganism care putreḑeşte înlăuntru, și „care cu toate acestea trăesce, ba „chiar sĕ îngrașă.„ „Se înfioară cineva „sĕ arunce mai adânc privirea în ro„tajul acestei mașinc, și nu e om, care „sĕ crează că va putea funcționa în „mod durabil, că e capabil a trăì....“

Eată regimul atrăgĕtor, dela care sĕ pretinde sĕ exercite asupra a trei milioane de Români farmecul de a și renega limba și istoria lor și de-a devenì Maghiari.............

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Noemvre.

„Sublim fenomen a avut loc astăḑi în sala adunărei comitatului Budapestei,“ începe „Egyetértés“ dela 16 Noemvre n. primul sĕu articol. Și cum sĕ nu fie sublim când cel dintâiu comitat al Ungariei, despre care cu vre o câteva ḑile mai nainte, ḑicea „Pesti Naplo“ că regele s'a convins, că esistența monarchiei atêrnă dela localitatea și virtutea militară a Maghiarilor, — a votat adresă de felicitare din incidentul aniversărei a optḑecilea lui Kossuth, inimicului declarat al Domnitorului monarchiei austro-unguresci? „Un funcționariu june, ḑice transportat de bucurie „Egyetértés,“ a fácut propunerea aceasta însuflețitoare și tineri și betrâni, toți câți au fost de față, unanim, însuflețiți de sincer patriotism au primit propunerea.“

„Fapta aceasta e de mare importanță“ esclamà „Egyetértés“ și noi încă nu ne îndoim de loc de importanța faptei acesteia. Pentrucă ni se obtrude întrebarea, că aceasta va se ḑică spirit maghiar? cum se unesce fapta aceasta cu afacerile comune a le monarchiei austro-unguresci? În adevĕr foarte sublim fenomen! Fenomenul acesta revarsă adevĕrata lumină asupra propunerei primite de magistratul capitalei Ungariei pentru ridicarea unui monument, prin care sĕ se eterniseze memoria „resboiului libertății din 1848 și 1849“ și în special alungarea trupelor împĕrătesci din Buda în 1849.

Și când a venit fenomenul acest sublim? Atunci când o foaie foarte serioasă din Viena „D. Ztg“. scrie despre raportul bar. Hübner din comisiunea bugetară a delegațiunei austriace: „La toată întêmplarea este un fenomen minunat, s'ar putè ḑice suprinḑĕtor, dacă ultramontanul Hübner accentuează lipsa de a păstra relațiuni bune cu Italia și poate că e și în mai mare grad semnificativ, dacă diplomatul acesta nu se mulțămesce față cu puterea nordică (Rusia) a lăuda iubirea de pace a țarului, ci accentuează eventuala neîncredere în politica rusească.“ Foaia vieneză desfășură mai departe că asupra acestui loc din raport s'a încins o desbatere în toată forma; s'a accentuat că ḑicerea aceasta e prea aspră și vătămătoare pentru Rusia; cu toate aceste raportul s'a primit și neîncrederea în puterea nordică nu s'a esterminat; până una altă neîncrederea esistă, deșì iubirea de pace a țarului formează un contrapond; deșì condiționat, neîncrederea este susținută, până când Rusia va da dovedi de loialitate. Când va fi însĕ aceasta?

Foaia vieneză spune mai departe că și Alecsandru II trecea de un țar al păcei și cu toate aste „cu inimă sângerândă“ „contra voinței sale“ a trebuit sĕ tragă sabia. Altă foae vieneză spune că „situațiunea este foarte posomorîtă, dar nu poate fi discutată în public.“ Organul acesta merge și mai departe și prorocesce pe primăvară auspicii rele și din indicările lui tainice mai că i ar venì omului a crede că resboiul între puterile rivale pentru orient e neîncungiurat.

„Noi nu vrem sĕ mergem așa departe, ḑice „D. Ztg.“, însĕ semnele, care se vĕd pe față sûnt foarte elocuente“ și apoi vorbesce despre fortificările din Polonia și despre limbagiul cel bădăran și arogant al foaiei guvernului din Muntenegru, ca sĕ ilustreze deplin situațiunea. „Glas Crng“ susține, că soartea Bosniei și Erțegovinei are sĕ se decidă într'un nou congres european. Și într'o astfel de situațiune comitatul cel dintâiu al Uugariei felicitează pe Kossuth.

„Cestinnea jidovească,“ care era negată mortiș de ḑiarele maghiare că ar puté esiste în Ungaria, a ajuns printr'o interpelațiune în casa deputaților Ungariei. Sûntem curioși de consecuențe.

„Național Zeitung“ din Berlin vede în denumirea lui Menabrea, ambasador la Paris și a lui Decrais, ambasador la Roma, responsul dat de Italia și Francia la „clarificările“ lui Kálnoky în delegațiunea austriacă relativ la restituțiunea visitei monarchului nostru.

P. Carp e de numit legat al României la Viena.

Părere.

S'a ventilat în coloanele acestui ḑiar în mai multe rênduri postulatul: sĕ se facă școli românesci aici în Sibiiu. Aceasta din mai multe motive, cari toate au fost espuse la rondul lor. Chiar și întrebarea aceea n'a remas nediscutată: că ce scoli sĕ fie cele înființânde? O dorința țintia a vedè înființându-se în Sibiiu o scoală capitală. Alta pretindea înființarea unui gimnasiu românesc. Dorințele au remas dorințe. Pe o ureche au intrat, pe ceealaltă — cel puțin până acum — au eșit; cu toate că n'ar fi tocmai cu neputință nici una, nici alta dintre dorințele esprimate în coloanele aceste.

Sĕ ne întrebăm însĕ: oare ce a dat ansă la acele dorințe? Fost-au ele numai resultatul cugetărilor unui individ, ori că ele au fost scrise din indemnul lipsei, ce o intîmpinăm la tot pasul în cestiunea scolară? Sigur numai lipsa de scoale și de altă parte esperiențele triste ce le facem în lipsa aceasta au dat ansă la ventilarea susamintitului postulat. Stând lucrul astfel, cestiunea e deschisă încă, și fie ne și nouĕ permis a ne da părerea în privința aceasta.

Șĕ se facă scoală românească în Sibiiu, ḑicem și noi, căci i se simte lipsa.

Din grăunțul mic se desvoaltă fructul mare. Dintr'o scoală mică, sănătoasă și bine organisată putem ajunge la timpul sĕu la o scoală mare. Nicăiri nu ni se dă ocasiune mai bună pentru probarea acestui adevĕr ca în Sibiiu.

Mai întâiu în privința materialului.

Pentru o scoală mică ar fi aproape de ajuns contingentul de copii ce 'l poate da Sibiiul, dovadă concursul scoalelor din suburbii; pentru o scoală mai mare ar fi nesuficient.

Prospectele referitoare la salarisarea învĕțătorilor încă sùnt mai favorabil avênd în vedere o scoală mai mică de cât una mai mare.

Foloasele practice momentane asemenea recomandă mai de grabă înființarea unei scoale mai mici.

Împregiurările în care trăim încă înlesnesc înființarea unei scoli mai mici.

Am ḑis, că avem lipsă de scoală.

O singură privire asupra scoalelor noastre din Sibiiu ne dă drept. Avem trei scoale în Sibiiu: una în suburbiul Iosefin, alta în suburbiul de jos și a treia în cetate. Cea dintâiu lasă multe de dorit, a doua e prea îndesuită, a treia vegetează. Nu'i nici un lucru așa rĕu sĕ nu conțină și ceva bun. Toate trei scoalele la olaltă ar da ceva bun — o scoală cum se cade. Și fiind-că scoală ar trebuì se fie în centru plângerile pentru îndepărtarea dela scoală a părinților copiilor dela poarta Gușteriței, cari vin în perplesitatea a nu scì: sĕ'și dea copii la poarta Turnului sau la scoala din suburbiul Iosefin. Întrunirea acestor 3 scoale într'una ne-ar scoate din dilema, în care ne aflăm față cu cestiunea unui al doilea învĕțătoriu dela scoala din cetate. Ea ar face mai mult! Ar pune Seminariul nostru Andreian în posițiune a avè o scoală bună practică pentru candidații sei de învĕțători, și ar vindica scoalei românesci din Sibiiu preste tot dreptul unei demne esistențe.

Scoala n'ar trebuì sĕ fie împărțită în clase separate, aceasta n'ar fi

---

car pe fugă printr'o scoală de meserii!

Têmplăria. În această secțiune n'am vĕḑut de cât un frumos și minunat scaun lucrat în scoala de meserie locală înființată abia de o lună și jumĕtate.

Câți-va streini din localitate, representară strugăria fină, dar aceasta nu mĕ bucură.

Vrednică de vĕḑut este vioara ce a espus'o săteanul Niță Popa Ioan din Văleni.

O trăsură elegantă și ușoară asemenea producțiunea unui strein.

Frângheria (funĕria). Cea mai bogată dar din nefericir ecea mai puțina respândită industrie între Români, nu avĕdu în esposițiune de cât un singur esponent; fringhiele espuse erau admirabile din ori-ce punct de vedere dar franghierul nostru nu are altelier ci biuroul; El este funcționar astă-ḑi mĕ veți întreba de ce? Fiind-că nu are capital!

Cugetat'a vre un capitalist român din Argeș la bănoasa frângerie pentru a da de lucru frânghìerului nostru?...

Ferăria. N' a fost representată.

Olăria. Olari din Curtea de Argeș cu vasele lor lucrate unele în stil român altele în forme cu totul originale a ținut sĕ arete că sûnt mai mult meseriași de talent decât nesce simpli olari. Eată încă o probă de aptitudinea universală a Românului nostru.

Cismăria. A fost representată numai de doi esponenți români. Articolele espuse sûnt lucrate cu multă eleganță și mai au avantagiul de a fi și solide.

N'ar face rĕu cetățenii Români ca i încuragieze cu comandele lor și sĕ mai slăbească din dragoste pe streini.

Cojocăria. Românii au un gust al lor propriu de a purta cojoace; cojocele românesci sûnt nuanță originală și se deosebesc, în forma și cusătura lor de cele streine.

Am vĕḑut în esposițiune nesce cojocele mici toate bine cusute și elegante.

Pielĕria înse la noi în Argeș n'a fost representată decât de un esponent de altfel superioare în calitatea lor, pielor streine.

Tăbăcăria. Această ramură atât de înaintată ori când astăḑi este în agoniă abia mai dă puține semne de viață. Am avut un singur esponent de și orașul Pitesci era cel mai renumit în tăbăcărie.

Preșuri, disagi, etc. Aceasta este o ramură deosebită în economia casnică; sûnt localități unde se ocupă de ordinar numai cu această industrie.

N'am vĕḑut în esposițiune aceea ce mĕ așteptam; aceea ce am vĕḑut în județul Muscel la domnul Grigore Poinărean, măestria și gustul cu care erau lucrate acele preșuri și disagi erau admirabile sunt sigur că în esposițiunea județului vecin a fost cele dintâiu în calitate.

Machini agricole. Preotul...... din comuna Vălcele a adus la esposițiune trei machini agricole de o simplicitate rară, dar ingenioase, o machină de semănat mai proprie ca cele dela fabricele streine, prețul ei poate sĕ fie numai a treia parte decât ai uneia cumpĕrată dela Viena.

O rariță cu două cormeni, avênd un mecanism prin care cormele devin după voie mobile.

O căruță românească al cărui fund este asemenea mobil, are avantagiu de a descărca imediat căruța. Aceste machini din ori-ce punct de vedere sûnt de un merit netăgăduit, Juriul s'a pronunțat în favoarea lor și a dat inventatorului pre lângă medalie și o recompensă bănească, noi felicităm pe Jurați pentru încuragiarea ce face meritului de invențiune.

Mecanică în orologerie. Deastădată inventatorul este tot un român premiat deja anul trecut, pentru aceeași invențiune pe care însĕ este timp o espuse pentru că a perfecționat'o schimbându'i forma și mecanismul ei cu desĕvêrșire.

În numĕrul viitor vom însera în ḑiar darea de seamă ce a făcut asupra invențiunei, cătră juriu, autorele ei.

(Va urma.)

deocamdată nici admisă de împregiurările financiare şi n'ar fi recomandată nici de scopul, ce ar avè sĕ'l urmărească.

Scopul principal de urmărit ar fi: a se pregătì copiii pentru viaţa practică în sensul mai larg al cuvêntului. Aceasta se poate ajunge în modul acesta. Într'o scoală neîmpărţită se desvoaltă inima şi mintea elevului fiind învĕţătoriul la locul sĕu, tot aşa de bine, ca şi într'o scoală împărţită în mai multe clase.

În linia a doua a pretinde dela scoala aceasta sĕ serviască de scoală practică pentru seminariu, e o pretensiune, ce ar fi numai în favorul acestei scoli, de oare-ce aceasta ar da ansă la ne'ntreruptă controlă despre cele ce se petrec în ea. Cum că o atare scoală ar corespunde mai mult împregiurărilor noastre scolastice, nu mai încape îndoială, fiind că mai toate scoale noastre confesionale sûnt neîmpărţite, şi fiitori învĕţătorii au prin urmare lipsă de pracsa unei astfel de scoale, care seamână, cu scoala ce'l aşteaptă.

S'ar potè ca o parte din contingentul copiilor din suburbii sĕ remână şi pe la scoalele esistente din acele locuri, chiar şi în casul acesta am avè avantagie din întrunirea propusă. Cursul din acele scoale s'ar putè reduce la jumĕtate de ḑi şi astfel s'ar putè împreună postul de învĕţătoriu acolo cu cel de cantor, ceea ce până acum, de şi au avut loc, a fost un inconvenient neertat.

Combinarea aceasta ar permite fără jertfă recuirarea unei părţi din salariile învĕţătoresci pentru formarea salariului pe seama învĕţătoriului dela scoala din centru.

Partea din salariul ce-l dă cetatea actualului învĕţătoriu plus particelele ce le-ar contribuì suburbiile ar face posibilă salarisarea cuviincioasă a învĕţătoriului din centru. Ear Prea Venerabilului consistoriu în contul ajutoriului, ce-l dă scoalei din cetate, şi a chiriei casei ce i-a pus-o la dispositiunile i ar fi uşor a face dispositiunile necesare pentru un local corespunḑĕtor cu organisaţiunea esternă recerută. Aceasta cu atât mai vêrtos, căci scoala propusă ar face Seminariului serviţii, de care între împregiurările de faţă duce lipsă.

Aşa dară tot ce cerem e: sĕ nu ne întindem de o camdată mai departe de cum ne ajung puterile, şi ne cer momentan lipsa şi împregiurările mai de aproape.

O scoală mică, bine organisată, cu un invĕţătoriu bine salarisat; întrunirea spre scopul acesta a copiilor din suburbii; esoperarea unui local corespunḑĕtor. Asta e tot. Timpul şi împregiurările prin conlucrarea şi la iniţiativa noastră vor face mai mult.

Memorand

cătră Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al diecesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

În acel period după moartea episcopului Gerasim Adamovici, têmplată la a 1796, earăşi remâne scaunul episcopesc gr. res. din Transilvania 14 ani vĕduvit, până la 1810, cu decretul gubernial din acel an se concese, ca sĕ se facă alegere de episcop dintre fiii acelei diecese, ântâiá alegere după 110 ani. Se asemenează pentru fiitoriul episcop un salariu anual de 4,000 fl. tot în acel decret; se demândă urcarea tacsei sidocsiale de la $2^1/_2$ cr. la 5 cr. tacsa ce plătea familiele gr. res. pentru întreţinerea episcopului, cu scop, ca din venitul acelui fond cu timp sĕ se poată ridica un seminar clerical şi scoate normale; ear că acele institute sĕ poată cu timp avea profesori cualificaţi, se demândă şi trimiterea unor juni, tot a comptul acelui fond, la universitatea din Viena pentru studiarea teologiei. Cel dintâiu pas acesta înspre îngrigirea de cultura clerului bisericei romăne orientali!

Tot în acel an dintre candidaţi fu denumit Vasiliu Moga, cărui i se dede o instrucţiune statorie din 19 puncte, unul mai vĕtĕmătoriu ca celalalt de simţul moral al unui episcop român de rel. gr. neunită [9] Dintre ele nu putem sĕ nu amintim câteva. Aşa în punctul 7 se face atent episcopul, sĕ nu uite, că religiunea unită este declarată de receptă prin art. 6 din 1744, până când cea neunită numai de tolerată; deci se scie, că 'i este oprit a se împotrivì crescerei, îmulţirei şi propagărei religiei unite. Punctul 12: Dacă vre o comună neunită va trece la religiunea gr. cat., porţiunea canonică trece la preotul gr. cat. Punctul 13: Dacă însĕ o comună unită întreagă trece la confesiunea neunită, porţiunea canonică remâne lângă preotul unit; eară în cas, când ar înceta de a fi în atare comună preoţi uniţi, sĕ treacă porţiunile canonice la domnii pămêntesci; şi aşa mai departe.

Cam între asemeni referenţe aflà pe biserica română gr. or. memorabilele anul 1848. În acum ḑisul an Românii din Ardeal şi părţile anecse pâşesc fără diferenţă de confesiune, cu puteri unite, pentru stergerea jugului iobăgiei şi pentru recâştigarea egalei îndreptăţiri politice, naţionali şi bisericesci. Jugul iobăgiei se sterge în lăudatul an, şi se ḑice în principiu egala îndreptăţire personală şi confesională. Eară starea de asediu urmată catastrofelor din 1848/49, împedecă pe un timp toate mişcările politice.

Acest mod Românii la 1850 în acţiunea pentru recâştigarea drepturilor confesionali, despărţindu-se după confesiuni, cei neuniţi sau de confesiunea gr. or. mai ântâiu pâsesc cu toţii din întreaga monarchie. După aceea rumpêndu-se Bucovinenii, pâşesc cei din Transilvania, Ungaria şi Bănat fruntaşii seculari cu episcopii lor în frunte, pentru reînfiinţarea metropoliei gr. res. încetate cu unirea metropolitului Atanasie; apoi pentru împreunarea tuturor Românilor neuniţi de sub coroana s. Stefan sub un cap desfăcêndu-se de Sêrbi şi încă sub absolutism pâşesc la Domnitoriu, după reînvierea constituţionalismului pâşesc acolo şi la legislaţiunea *U*ngariei.

Rasultatul fu: câştigarea celei mai esenţiale părţi a dorinţelor sale, adecă reînfiinţarea metropoliei române gr. or. şi împreunarea tuturor românilor din atinsele provincii aparţinători la aceea religiune sub un cap despărţindu-se de Sêrbi; apoi înfiinţarea episcopiei dela Caransebeş, eară mai târḑiu înarticularea metropoliei respective a bisericei gr. or. române, recunoascerea drpturilor ei autonomice, a dreptului de a se organisa ea pe sine după principiele bisericei din oriente. Pre basa acestei legi fraţii Români gr. or. şi compuseră „Statutul organic“, care întărindu-se prin domnitoriu, astăḑi acea biserică stă pe basa constională aşa de tare, că ori care altă biserică din monarchia austro-maghiară, cu adaus că nici în o biserică nu se află aşa strîns legat poporul de preoţimea sa şi viceversa, ca în biserica gr. or. din provincia metropolitană a Sibiiului.

Ce fac Românii gr. resăriteni uniţi cu biserica látină în timpul acesta atât de favoritor pentru organisarea bisericească favoritoriu cu desclinire pe timpul cât a fost ministru de culte baronul Eötvös: [10] Românii gr. cat. lumeni devin cotiţi la o parte ca mai totdeauna de ierachia sa, carea sub scutul legilor martiali, ce domnia pe atunci rumpêndu-se de către seculari şi unindu-se cea din Transilvania cu cea din Ungaria pâşesce isolată de laici pentru despărţirea Românilor gr. cat. de către Ruteni, pentru reactivarea metropoliei Albei-Iuliei, încetate cu moartea şi respective cu unirea metropolitului Atanasie, apoi pentru înfiinţarea a 2 episcopii noue, şi pentru altele.

Lupta fu încoronată de succes pentru luptători, adecă pentru ierarchia gr. cat. Căci reactivându-se metropolia gr. cat. română, apoi înfiinţându-se două episcopii noue la Gherla şi Lugoş, şi ridicânduse lângă fie-care şi capitlu episcopesc, ear cel metropolitan din Blaj înmulţindu-se încă cu trei staluri, şi provĕḑuţi fiind toţi acesti demnitari bisericesci cu salare din tesaurile statului: demnitarii bisericei române gr. cat. s'au înmulţit mai decât îndoit, decum au fost mai înainte. Mai încolo întroducêndu-se şi subscriind şi ierarchia noastră „Concordatul“, — de care se ţine şi astăḑi deşì regimele ung. de acum nu'i recunoasce validitatea, — ierarchia trage la sine toate drepturile, ce în sunetul şi spiritul s. canoane şi conforme pracsei bisericei orientale de ritul grecesc, ba şi a bisericei apusene din seclele mai vechi, compet bisericei întregi, adecă atât clerului cât şi secularilor. [11] Nu numai atât, ci şi clerul de rênd devine aşa de isolat de popor precum se află cel din Bucovina sub archiereul Hackmann.

II. Scrutarea acestor momente istoriee ne escită curiositatea şi ne obtrude câteva întrebări.

Eacă acele întrebări:

1. Stinsu-s'a religiunea Românilor orientali de ritul grec. din Transilvania şi părţile Ungariei sub apĕsările regilor apostolici ai Ungariei, respective ale domnirei bisericei catolice de ritu latin, apĕsări, după unirea celor 3 naţiuni prefăcute şi îndreptate direct contra Românilor şi a religiunei lor? Nu s'a stins, ci din contră a înflorit în aceste părţi mai tare de cât cea catolică latină; pentru că până când cea latină avea un episcop în Alba-Iulia, religiunea română gr. or. avea în Alba-Iulia un metropolit, apoi episcopi sufragane în Făgăraş Silvasiul de sus (comitatul Hunedoarei) Stremti (Fel Diod,) Bistra Cenade, Galaţi lângă Făgăraş, Maramureşu, Oradea-mare, Vadu (Rév, comitatul Bihar,) Feleacu lângă Cluj, şi altele. [12]

Poate însĕ au perit Românii, a dispărut biserica lor resăriteană de ritul grec, între apesările şi încercările de desnaţiunalisare şi de a le corumpe religiunea sub principii calvinesci, desclinit sub cei trei Rákoczi şi sub Michaele Apaffi, descrise mai sus? N'au perit, n'a despărut. Ba nu numai n'au perit Románii, ci din contră s'au sporit. Vaḑă din afară a bisericei ce-i derept decăḑù, episcopiele sufragane remaseră nesuplinite, şi averile acestora fură ocupate de lacomia mai multora; dar religiunea lor remase vergura, şi fii bisericei persecutate sĕ sporiră.

Se va fi stins însĕ de bună samă de tot religiunea orientală de ritul grecesc, după ce metropolitul Atanasiu a primit s. unire aproape totalitatea clerului şi a poporului la a. 1701, între suferinţele ei şi impilările îndurate de ea din toate părţile fiind lipsită în restêmp de 60 de ani de episcopi, vicari şi protopopi, precum se descrise în cele precedenţi? Nu, nici cum nu; şi minunea minunilor! în butul tuturor persecuţiunilor ea se înmulţi din ḑi în ḑi, aşa cât acea biserică, care — după primirea s. uniri din partea metropolitului Atanasiu aproape cu totalitatea clerului şi poporului român, şi mai cu samă după reîntoarcerea la unire a Românilor din districtul Făgăraşului la a. 1711 — sta mai numai din ţara Bârsei, ca ţinut neunit mai compact, apoi din câţi-va preoţi şi câteva biserici împrăştiate pe sub poalele munţilor de către România şi Banat; acea biserică, începênd dela moartea episcopului gr. cat. Giurgiu până la denumirea de episcop a lui Gregorie Major întru atâta a crescut, cât numerul crescut, cât numerul credincioşilor sei a fost îndoit aşa de mare ca al celor aparţinători bisericei gr. cat. apoi după mai multe fluctuaţiuni la a. 1761 acel numĕr era încă aşa de împunătoriu, încât mai mult nu putù fi ignorat şi lăsat fără superioritate eclesiastica, de oarece neuniţii erau mai mulţi decât uniţii.

Cărei giurstări avù de a mulţămi biserica română gr. or. din Transilvania şi părţile Ungariei, — apăsate până către mijlocul seclului XVI. de către domnii situaţiunei de atunci, de către regii apostolici ai Ungariei şi din partea serăciei latine proegiate de stat, — căreia giurstări avù de a mulţămì, că nu numai nu s'a stins, ci încă a înflorit maí mult, decât biserica protecţionata rom-cat.? Ce a susţinut pre acea biserică, după despărţirea Ardealului de Ungaria sub principii Transilvaniei calvini apĕsată şi mai tare, dechiarată prin legile patriei de „tolerata usque ad beneplacitum principis et regnicolarum“ şi preoţimea ei degradată sub demnitatea unui om? Ce a conservat-o şi încă într'u atâta cât afară de câţiva fruntaşi, nu o părăsi nimene, din contră ea se înmulţi; aşa cât de şi fără temeiu, strănepoţii apĕsătorilor de atunci au astăḑi fruntea de a se plânge în gura mare, că Românii, apĕsaţi şi numaì toleraţi, au desnaţionalisat o mulţime mare din patrioţii privelegiaţi, că ar fi făcut proseliţi religionări în favoarea bisericei sale tolerate, din fii bisericelor recepte?

La aceste întrebări respunsul e foarte uşor.

Pre timpul domnirei în Transilvania şi Ungaria a regilor apostolici ai Ungariei şi a ierarchiei catolice de ritul latin, susţinù şi aduse la înflorire biserica română de ritul oriental constituţiunea şi instituţiunile ei interne mai bune şi mai constituţionali decât cum au fost cele ale bisericei latine, apoi legătura patrială, între preoţime şi seculari, (cari dorere, în metropolia română unită nu se află.) După despărţirea Ardealului de către Ungaria şi respective după întărirea calvinismului în părţile aceste, carele încă avea şi are instituţiuni bisericesci constituţionali, susţinù diferinţa în dogme şi earăşi legătura strinsă cordială ce esista tntre serăcia sa şi între poporul român.

---

[9] Veḑile la Br. A. Şaguna. Istor. biser. t. II. pag. 197 s. u. apoi în orginalele lat. la P, Maior. o. c., pag. 136 s. a.

[10] Nu putem sĕ nu reînprospetăm la acest loc câte va pasage din epistola marelui bărbat de stat, marelui cugetătoriu şi filosof maghiar, ba. Jos. Eötvös, îndreptată în August 1867 către primatele din Strigon şi către archiepiscopii din Agria şi Colocia, din incidentele unei petiţiuni a deputaţilor dietali rom. cat. din Trania, cari seroagă, ca br. Eötvös se pună cuvent la M.Sa pentru restaurarea influenţei legali de mai înainte a lumenilor în afacerile bisericei gr. cat din Ardeal. Ministrul de culte află pretensiunea aceasta a pretensilor cu privire la legile induse deplin îndreptăţită; dar fiind de dorit, ca în ţerile mai nainte separute, ear acum unite, sĕ fie aceleaşi norme legali, br. Eötvös recomândă, că afară de causele dogmatice sĕ se conceadă şi în Ungaria secularilor o influenţă corespunḑĕtoare în afacerile bisericesci şi scolare. După aceea despre starea bisericei catolice din Ungaria în general ḑice:

„Ca se fie asigurată influenţa bisericei noastre are lipsă numai de libertate. Şi de oare-ce art. de lege II. din 1848 carele proclamă egalitatea confesiunilor, nu poate avea alt înţeles în patria noastră decât acela, ca biserica cat. sĕ capete aceea mĕsură de autonomia care o au bisericele evangelice din ţeară. eu aşa cuget că aceea lege nu numai că nu e periculoasă pentru interesele bisericei cat. ci e unica favoare, pre carea biserica o poate pretinde dela stat. Însĕ că libertatea aceasta, pentru care se încoardă catolicii mai zeloşi în Francia şi în toate statele constituţionali din Europa, sĕ fie fruptiferă pentru biserica noastră, ca ea sĕ nu stea numai pe hârtie, ci se asigure în faptă interesele bisericei, e de lipsă, că libertatea aceasta se fie asigurată contra ori-cărui atac; ear aceasta numai atunci e cu putinţă, dacă nu va fi privită de un privilegiu dat stărei preoţesci, ci de un drept comun al cetăţenilor cat. din ţeară.“

„De oare-ce biserica noastră, fiind de odată cu posesiuni mari, pretinde mai puţine oferte dela credincioşi; de oare ce credincioşii nu au influenţă asupra administraţiunĕi averilor bisericesci; de oarece scoala, carea la toate celelalte confesiuni e o afacere cumpenitoare, ce leagă pe fie care părinte de familie de biserica sa, este considerată la noi ca o proprietate a clerului, asupra cărei părinţilor, a celor mal interesaţi pentru crescere, nu e concesă nici o înrîurinţă: poate oare sĕ ne cuprindă mirare, dacă catolicii afacerile acele, în cari n'au nici o influenţă, le privesc cu indiferentism de atari obiecte, cari nici nu s'ar fi atingênd de ei?“

„Nimene, din cei ce contêmplă cu atenţiune starea lucrurilor din Europa nu poate, ţinea de asigurata pacea, ce o posedem; şi de oare ce în timpul nostru nici o mişcare politică nu poate lăsa neatinsă biserica mai vêrtos în o ţeară, unde această biserică are înrîurinţă politică şi posesiuni mari: pe biserica o asceaptă şi în patria noastră mai timpuriu ori mai târḑiu lupte, în faţa căror dînsa numai atunci va mai putè sta în posiţiunea sa, dacă va putè compta pe un sprigin curagios din partea tuturor credincioşilor sĕi, şi dacă aceştia în autonomie, în averile şi în influenţa bisericei noastre vor privì şi propria lor libertate, avere şi influenţă.“

„După aceste mai aserênd ministrul, că nici averile bisericesci, nici crescerea poporului nu pot fi un monopoliu al clerului, 'şi încheie epistola cu aceste cuvinte: „Convingerea mea este, ca o influenţă a secularilor catolici în afacerile eclesiastice, pe care o doresc şi o pretind cei mai jeloşi catolici şi o parte mare a clerului inferior, nu poate fi mai îndelung amênată, ba recunoascerea acestei influenţă e deja neamênaveră.“

Fiat applicatio!

[11] Veḑi câte toate cărţile de istoria bisericeascā şi de dreptul canonic. S'au ce însemnează în acesti paragrafi despre alegerea canonică a episcopilor prin întreaga adunarea (= eclesia) credincioşilor, carea trebue sĕ ateste viaţa morală proba acelui alegênd, despre drepturile secularilor în cele esterne bisericei, scl.?! Veḑi bine că astăḑi în urmă dreptul canonic cat. tridenţin, încă şi mai mult resrîns şi înăsprit prin concordate, atari drepturi în multe părţi ale lumei cat. figureaḑă numai pe hârtie, în cărţi, ca racii Ţâganului. Ḑisa alegere canonică şi atestare se face în sala anunciaturei papali din ţeara respectivă prin doi martori (testes) luaţi de către nou numitul episcop „ad libitum“ apoi aceasta se numesce „processus canonicus“. Ce parodie a spiritului constituţionale antic al al creştinismului!...

[12] T. Cipariu. Acte şi fragm., pag. XII.; P. Maior. Ist. biser., pag. 161.

Sciindu-se în sinodul convocat pe 4 Sept. 1700 clerul şi poporul român cu unanimitate se învoiră în s. unire cu biserica Romei, ear mai târḑiu, — după ce Românii făgărăşeni, cari împreună cu cei din ţinutul Bârsei protestase la a. 1700 în contra s. uniri, la 1711 subscrise de nou declaraţiunea pentru s. unire, — neuniţii, afară de ţinutul Bârsei, au remas numai ici colea impărăsciaţi pre sub poalele munţilor; sciindu-se ca neuniţi dela a. 1701 pànă la 1761 în un interval de 60 ani au fost fără episcopi, vicari, protopopi şi cu preoţi foarte puţini; sciindu-se, că şi după înfiinţarea vicariului la a. 1761 şi după restaurarea episcopiei neunite la 1783 vicarii şi episcopii neuniţi pănă la a. 1848 au fost fără vaḑă, plătiţi decătră fii sei sufletesci rĕu şi neregulat, apoi precum episcopul, aşa şi preoţimea persecutată din partea statului şi a uniţilor, şi această ultima aproape fără nici o porţiune canonică, necultă, precum de sine se poate înţelege era lumea eschişi de la toate drepturile politice personali: sciindu-se că deşì prin art nov. 60 din 1791 regiunei neunite i se asigură „liberum religionis exercitium,“ totuşi pănă la a. 1848 a fost tractată şi considerată numai ca tolerată ce se poate vedea şi din instrucţiunea dată episcopului Vasiliu Moga la a. 1810 menţiunata mai sus; din contră episcopii greco cat. provĕḑuţi cu domenie mai frumoase eară preoţimea gr. cat. mai cultă, în parte proveḑută cu porţiuni canonice, în urmă secularii gr. cat. nobili şi libertini în privinţa drepturilor personali tractaţi mai bine ca cei neuniţi eschişi dela toate oficiele publice; sciindu-se că diferinţa dogmatică e foarte mică între biserica română unită cu Roma, şi între cea neunită, şi mai că neînţeleasă de popor: apoi sciindu-se, că în rit, în ceremonie şi în toate fucţiunile religioase precum şi în administraţiunea sântelor sacramente şi alte rituali, la cari se precepe poporul, chiar nu esiste nici o diferinţă între aceste doue biserici: în urmă sciindu-se, că unirea cu biserica Romei se făcuse sub condiţiune sine qua non, că „ritul, disciplina, datinele, canoanele şi drepturile bisericei orientali de ritul grec sĕ se ţină nevătămate şi pre venitor:“ s'ar părea nu numai enigmatica dar chiar misterioasă trecerea dela o biserică, — ce are acelaşi datine, rit, aşeḑăminte şi canoane, materialminte e mai bine proveḑută, cu preoţi mai culţi, şi cu mai multe drepturi, — la altă birerică de acelaşi ritu, canoane şi aşeḑăminte şi întemeiată aproape pe aceleaşi dogme, persecutată de stat şi fără preoţi. Ce poate fi dar causă, că întregindu-se s. unire la a. 1711, îndată în al 2-lea ḑeceniu, după moartea episcopului Giurgiu, precum şi sub episcopatul marilor episcopi Inocentiu Micu şi Petru Paul Aron, eară părăsì s. unire cea mai mare parte a Românilor uniţi şi se reîntoarse în sinul bisericei neunite?

Spre deslegarea acestei enigme, acestui misteriu, se aduc înainte mai multe cause, ce ar fi concurs la acele treceri.

a) Îndemnările sichastrului bosniac Visarion, apoi amăgirile călugărului Sofroniu şi ale preotului Ioan Molnar numit şi Tunsul. Însĕ e cu greu de creḑut, că poporul român unit unui sichastru străin, ori unor călugări sau preoţi veniţi asemenea din străinătate, sĕ le fie dat mai mult creḑĕmênt, decât episcopilor şi preoţilor aleşi de dînşi şi superiori cu învĕţătura; ba încă sĕ le fie dat creḑĕmênt întru o aşa mesură, cât sĕ şi părăsască biserica numai şi numai la simple indemnările acelora, dacă n'ar fi esistat alte cause ponderoase.

b) Se ḑice şi acea, că aceea trecere au causat-o motive şi înfluenţe politice între altele acea umiliare, că metropolia română de Alba Iulia fù degradată la simpla episcopie a Făgăraşului. Apoi că episcopul unit devenì mai degradat, decât cum a fost metropoliţii români nainte de primirea s. uniri, şi anume sub principii câţi toţi Rákoczi şi Apafi: pentru că pănă când pre acel timp metropoliţii gr. res. şi între alţii Simeone Stefan au fost subordinaţi superintendentului calvin, episcopul unit al Făgăraşului devenì subordinat unor jesuiţi de rang ierarchic cu mult mai inferior cum au fost jesuitul pater Baranyi, parochul Albei-Iuliei, şi mai târḑiu altul, rectoriul din Cluj, care şeaḑe vacant la a. 1728 convoca şi sinod bisericesc. Ca altă causă politică se aduce, că: o parte mare din promisiunile, făcute în ajunul primirei s. uniri remaseră numai pe chêrtie.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (La loteria triestină) În tractul de mijloc a pavilonului de fer e espusă partea cea mai mare a câştigurilor cumpĕrate pe sama loteriei de esposiţiune. Adoratorii ḑeiei „Fortuna“ cari se află în posesiunea de sorţi de ale loteriei şi cari în puterea acestor sorţi fac, se înţelege, pretesiune la unul sau altul din objectele espuse, au liberă intrare în numitul tract.

După-ce ne-am uitat mai de aproape la objecte, conduşi de consumarea acestora, sûntem în dreptul a declara, că e imposibil se resiste cineva sunetelor sirenice ale vênḑĕtoarelor.

O privire şi numai superficială e de ajuns sĕ îndemne chiar şi pe un Harpagon, de aşi vêrì mâna în pungă.

Ici stau cele trei piramide de aur, dintre cari una represintă valoarea de fl. 50,000 şi e aşeḑată la mijlocul sorioarelor sale mai mici, cărora singur moneta ces. reg. din Viena le ascrie valoarea de fl, 20.000 şi fl. 10000. Acestoa trei câştiguri se vor putè preface imediat în bani umblători. Aceasta o ḑicem de oare-ce nu credem, că lucsul ar fi mers atât de departe încât sĕ se folosească ca ornamente în casă. Ne îndoim că o ar face aceasta cineva, chiar şi numai cu câştigul care represintă valoarea de fl. 10,000.

O asemenea soarte va avè o bună seamă şi colierul în valoare de fl. 10,000 care figurează ca câştigul al 4-lea, precum şi cele 4 juvaiere în valoare de câte fl. 5000. Mai bine o sĕ le umble celorlalte câştiguri, în cari nu sûnt sume atât de mari ca capital mort, şi cari ori cum pot servi mai uşor trebuinţelor practice. Acestor-a aparţin cele douĕ mobiliare complete pentru saloane de mâncare fie-care în valoare de fl. 3000.

Ar fi de dorit, ca acela, care câştigă unul din eceste mobiliare de artă şi pline de stil, se câştige de odată, în urma unui a doilea soarte, şi servitul pentru 24 persoane.

Ca pupăză pe colac uşor s'ar putea întâmpla sĕ'i arunce îndrăsneaţa Fortună aceluiaşi şi piramida mare de aur.

Între câştigurile în valoare de fl. 1000 se află patru cară minunate, douĕ ajustări de mireasă, care se vor conforma gustului mirelui, un piano pentru salon, a cărui sunet se va potè auḑii mâne la 11 oare a. m, cinc căstiguri în mobiliare de gus eschisit un servit, de porcelan pentru 24 persoane a cărui desemn de peană plin de artă cu arabescuri de aur escită admiraţiunea fie-cărui cunoscătoriu de lucru şi în fine două objecte frumoase de juvaer.

Între cele 30 câştiguri în valoare de fl. 500 merită deosebită atenţiune haine de mătase pentru d-ne cu mantă şi manchon. Afară de acestea tot în categoria aceasta se poate pune alte 6 câştiguri de mobiliar gustuos pentru odaia de dormit, 6 clavire sau pianino şi un armoniu etc.

Ne ar duce prea departe dacă am voi se specificăm toate câştigurile. Ajungă schiţarea aceasta acelora, cari nu pot vedè însîşi frumoasele obiecte. Acela, care va face calea în esposiţiune, se nu întărḑieze a cerceta pavilonul de fer din tractul din mijloc; are deja sorţi de ale loteriei mari triestine caute care câştig i-ar convenì mai bine; n'are încă nici o soarte, nu pregete a'şi câştiga de acelea cât mai ingrabă, căci deja în 5 Ianuarie 1883 va avè loc tragerea.

* (Un vagabund) întră într'o prăvălie de mobile şi scoţênd o peatră din buzunar ḑîce că fiind că n'are unde sĕ 'şi plece capul va sparge o oglindă mare ca sĕ fie mai apoi închis. Mişelule! scii că oglinda face 300 fl. — Eu o preţuiam mai mult, ḑice vagabundul. Scii ce: dămi 2 fl. şi o ţigară bună şi ţi-o las în pace. — Oglinda e asigurată, ḑice proprietarul şi veḑi de te cară de aci.

(Îndreptare.) Dacă se luptă cineva cu erorile tipice, apoi la noi lupta este îndoită şi totuşi nu putem isbutì cu esterminarea erorilor. Nu le urmărim totdeauna, căci ne ar trebuì un colaborator a nume pentru urmărirea erorilor în Nrii. deja tipăriţi. Lăsăm se mai îndrepteze şi publicul însuşi erorile, care se pot îndrepta de sinele; sûnt însĕ unele, care revoaltă pe om, mai ales când vede cum denaturează înţelesul şi scie cât s'a nevoit ca astfel de eroare se nu ocure. Aşa în nota primă a articulului „Memorandul gherlan“ a remas neculeasă particula „ne“ în fruntea cuvêntului „nemijlocită.“ În zadar am îndreptat — — tipărit stă „mijlocită.“ Nu atât de îndreptare poate fi acum vorba cât de orientarea publicului în situaţiuni ca cele citate.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 16 Noemvre n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119 40	119.40
Renta de aur ung. de 4%	86.25	86.30
Fenta ung. de hârtie	85.15	85.30
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 —	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.10	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 75	94.76
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99 50	99 25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 25 97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 50 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96 50
Sorţi ungaresci cu premii	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei	108.70	109.15
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.80
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77.70
Renta de aur austriacă	95.25	95.—
Sorţi de stat dela 1860	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	834 —	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	288 50	289.50
Acţiuni de credit austr.	396.90	298.30
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.49½	9.51
100 marce nemţesci	58.55	58 50

Nr. 810. — 1882. [291] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu secundariu la scoala grănităţărească din Lisa cu salariu anual de 180 fl. şi adecă: 50 fl. din fondul scolastic, ear' 130 fl. apoi cuartir şi lemne de foc dela comunitate.

Competenţii sĕ'şi substearnă petiţiunile proveḑute cu diploma de cualificaţiune în ordine şi alte documente necesarie pănă la 30 Noemvrie anul curinte la:

„Comitetul administrativ al fondului scolariu al fostilor grăniţeri din regimentul român I. la Sibiiu“.

Nr. 180 [291] 2—3

CONCURS.

Se escrie a doua oară cu terminul pănă la 15 Noemvre st. v. pentru întregirea următoarelor posturi nvĕţătoresci în protopresbiteratul gr. or. al M. Oşorheiului.

1. Petea de câmpie cu salariu de 230 fl., în rate lunari decursive.

2. Iclandul mare cu salariu de 200 fl., în rate lunare decursive cuartir natural şi grădină de legume.

Cererile concursuali instruite conform legilor vigente sûnt a se aşterne oficiului protopresbiteral.

M. Oşorheiu 21 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Parteniu Trombiţaş de **Betlen** m/p.,
protopresbiter.

Nr. 354 [292] 2—3

EDICT.

Ana n. Nastase, legiuita soţie alui Toma Isac Marin din Fofeldea părăsind cu necredinţă aproape de 3 ani pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci locul petrecerei ei: amĕsurat încuviinţării Preamăritului Consistoriu archidiecesan din 10 August 1882 Nr. 1672 B. se citează prin aceasta a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi se va decide procesul intentat asuprai de bărbat, pe basa legei şi a canoannelor bisericei noastre drept credincioase.

Nocrichiu 18 August 1882.

Forul matrimonial gr. or. I. instanţă.

Gregoriu Maier m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 5279 civ, 1882. [289] 2—3

Publicaţiune.

Subcrisul tribunal reg. aduce la cunoscinţă, că cerêndu-se din partea contelui de Ugra, Georg Haller, comasarea generală a hotarului comunei Dârloş, pentru pertractare se defige terminul **de 20 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** în casa comunală din Dârloş. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi cei interesaţi cu observarea, că cei ce vor lipsì se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Pertractarea o va conduce judele esmis, Székely Miklos.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte.
Butak m. p., notariu,

Nr. 5280 civ. 1882. [290] 2—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că în urma rugărei contelui George Haller în contra tuturor proprietarilor din comuna Idiciu: pentru admiterea comasărei în comuna Idiciu s'a defipt ca termin pentru pertractare ḑiua **de 21 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** Pertractarea se va ţinè în cancelaria comunală din Idiciu. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi proprietarii interesaţi cu acea observare, că cei ce nu se vor presenta vor fi priviţi ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte.
Markovics m. p., notariu.

În depositul librăriei
lui
Leopold Thierfeld
în Făgăraş
a apărut în limba română cu litere latine
Calendariul portativ
(de buzunar),
Calendariul ardelean de casă
pro 1883.

Pe lângă Calendariul vechiu şi nou s'au luat în deosebită consideraţiune têrgurile din Ardeal şi în fine s'au ţinut seamă şi de partea literară, privitoare la economie.

Costă după preţul de vênḑare 22 cr.

Pentru librari şi vĕnḑĕtori de calendare pe lângă remuneraţiune.

Tot odată recomandă, în limba română

Calendariu de părete a 20 cr.

Recurge la onor. public interesat spre aşi comanda cele de mai sus. [288] 3—3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 131. Sibiiu, Marţi 9|21 Noemvre 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Adresa lui Kossuth.

Presa maghiară s'a ocupat mai puţin de cât se aştepta, după întroducerea cea bombastică a ḑiarului „Egyetértés“, cu „fenomenul sublim,“ înscenat de representanţa comitatului pestan.

Trebue că din vre-o parte a venit un duş de apă rece pe capetele aprinse de zel prea mare în cestiune de fantasterie politică. Altmintrea organele şoviniştilor ar fi tras clopotele cele mari ale dragostei „naţiunei“ cătră Kossuth, cel puţin trei ḑile, în anumite soroace.

Dacă presupunerea noastră ar nimerì adevěrul, am fi foarte veseli, pentru că ar fi dovadă că, destrăbălarea, când vrea sě esundeze, se poticnesce de puteri, cari o sciu reduce în alvia ordinei.

Am dorì ca puterile aceste sě fie şi mai departe lucrătoare şi sě pună stavilă jignirei sentimentelor, cari sûnt una şi aceeaşi cu adevěrata loialitate.

Din causa presupunerei acesteia, ne mărginim dar şi noi în comentarea „fenomenului sublim“ al representanţii comitatului pestan.

Incidentul, cu toate aceste, remâne un incident regretabil în analele patriei. El ne a ridicat colţul vělului şi ne a descoperit inimile acelor, ce pretind a fi numai ei adevěraţii patrioţi în ţeara întreagă. El ne spune apriat, şi aceasta este dureros pentru ori ce om de bine, că sûnt oameni în Ungaria, cari transacţiunea dela 1867, vor sě o esploateze, încet cu încetul, ca toţi loialii din anii 1848 şi 1849, faţă cu tronul, sě „devină“ cu timpul iloiali, dacă nu mai mult, faţă cu statul unguresc.

„Profunḑii diplomaţi“ şi „bărbaţi de stat,“ cari lucră, de esemplu, la dărîmarea monumentului generalului Hentzi din Buda şi la toate reminiscenţele de natura aceasta, se vede că nu vor prin transacţiune pacea şi buna înţelegere, ci recucerirea.

Noi însě ḑicem că aceasta din urmă, mai cu samă în ḑiua de astăḑi, e mai mult de cât netact politic.

Aceia văd paiul în ochii altora, dar bârna într'ai lor o trec cu vederea!

Nu bagă de seamă că prin procederea lor provoacă sminteală. Şi apoi scriptura ḑice: „Vai lumii de sminteală, dar mai vai de acela, prin care vine sminteala.“

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Noemvre.

Delegaţiunile şi-au terminat lucrările eri cu ceremoniile îndatinate. Suma totală votată de delegaţiuni pentru armată şi pentru miliţiile teritoriale (honveḑi şi landwehr) pe anul viitor face 136,800,000 fl. în sumă rotundă. Delegaţiunea ungurească s'a purtat şi de astădată cavaleresce şi a votat tot ce i s'a cerut. Cea austriacă a mai resbătut 100,000 fl., dar în şedinţa plenară ultimă, din 18 Noemvre, s'a învoit şi ea a lăsa şi 100,000 fl., şi pentru concordanţa ambelor delegaţiuni.

În casa deputaţilor Ungariei s'a desbătut în ḑilele aceste proectul pentru cualificaţiunea funcţionarilor statului. În decurscul desbaterilor deput. Steinacker a pretins ca funcţionarii sě mai scie, pe lângă limba statului, şi una din limbile obicînuite în ţeară. Ministrul president ḑice, că propunerea lui Steinacker e păgubitoare şi de prisos şi că ar învoalve cestiunea naţionalităţilor; de altmintrea ce propune dep. Steinacker se înţelege de sine. Desbatere mai însemnată a provocat cualificaţiunea vice-comiţilor, solgăbirëilor şi notarilor comitatensi, dela cari, după legea cea nouă se cere, pe lângă anumite escepţiuni, diploma de advocatură, sau diploma de doctor în drepturi, sau esamenul din dreptul public. Mocsary a susţinut că dispoziţiunea aceasta modifică elementele sistemei municipale, ceea ce ministrul president combate, arătând că împregiurările de acum cer altă cualificaţiune ca înainte de 1848.

Din Bosnia se scrie că insurgenţii ear au început a fi mai activi.

O părechce de cai, dăruiţi de Maj. Sa „împer. şi regele Francisc Iosif principelui Muntenegrului, dă prilegiu ḑiarului, „Glas Crnagorca“, a arăta bunele raporturi dintre Austro-Ungaria şi Muntenegru, cu toate atacurile „presei jidovesci din Viena şi Budapesta“.

Ministrul de esterne rusesc s'a dus la Varzin. Ḑiarele presupun, că întâlnirea lui Giers cu Bismark va apropia imperiul ţarului de monarchiile aliate.

„Corrispondenza politica dalla Romania“ spune că „Gazetta d'Italia“, reproducênd o notiţă din un ḑiar francez, a scris, că regele Italiei a învitat pe regele României la o întâlnire, care va avè loc în Turin. „Cor. p. d. Rom.“ spune, după „G. d. Ital.“, că învitarea nu s'a făcut din partea regelui Italiei, ci suveranul României a esprimat dorinţa de a avè o convor- [illegible] ḑiarul italian, nu s'a ficsat timpul şi locul de întâlnire. „Corr. p. d. Rom.“ aplaudează ideea, dar motivează că acum o întâlnire de feliul acesta nu poate avè loc.

Patriarchia constantinopolitană şi biserica României.

Impotenţa patriarchilor din Constantinopole e mai veche decât căderea Constantinopolei în mâuile Musulmanilor. De când au început a se conforma jocurilor de întrigi ale curţii bizantine, patriarchii sûnt jeloşi mai mult de gloria esternă decât de binele bisericei şi se îngrigesc mai mult de a'şi asigura o domnie ca cea din Roma asupra creştinětăţii resăritene. Redusă foarte puterea lor în timpul sultanilor celor puternici din Constantinopole, patriarchii îngrigeau mai cu seamă, cum sě fanariseze lumea şi cum sě adune bani. Spre sfêrşitul acest din urmă căutau feliurite isvoare chiar şi cu vătămarea autonomiei organelor şi corporaţiunilor subordinate. Aşa au făcut cu metropoliţii din ambe ţerile, care constitue astăḑi România, luândule până şi dreptul de a sânţì mirul, un drept, care nu metropoliţii şi încă metropoliţii exarchi, dar fie care episcop îl are în biserica ortodocsă orientală.

În primăvara anului acestuia metropolitul din Bucuresci şi-a esercitat dreptul sěu sânţind el însuşi mirul.

Patriarchul constantinopolitan se supěră pe „inobedienţa“ aceasta, poate că nu atât pentru vătămarea dreptului, cât pentru absenţa ḑecilor de mii de galbini, cari călătoriau în tot anul din pungile clerului român în lăḑile din Fanar. Supěrărei sale dă patriarchul espresiune printr'o mustrare, care, asupra omului serios şi cunoscětor de organismul bisericei orientale, face o impresiune tragicomică.

Dep. Cogălniceanu în camera României însă a găsit şi [illegible] dela 30 Octomvre a. c. espresiune printr'o interpelaţiune.

Reproducem mai ântâiu mustrarea patriarchală şi apoi interpelaţiunea, ca o părticică întregitoare, poate la o parte momentuoasă a istoriei bisericei orientale, ce are sě se desfăşure într'un viitor, nu tocmai depărtat.

Aici scrisoarea patriarchului:

Ioachim,

prin mila tui Dumneḑeu, Archiepiscop Constantinopolului, Nouei Rome, şi Patriarch ecumenic.

Prea sfinte Metropolit al Ungro-Vlachiei, Prea Cinstite şi Exarh al Plaiurilor şi locţiitor al Cesariei şi Capadochiei, şi ceilalţi Venerabili Archierei din România de Dumneḑeu păzită, fraţii noştrii iubiţi, întru sfântul Duh şi conlucrători ai smereniei

FOIŢA.

Esposiţiunea agricolă industrială din România, judeţul Argeş, 1882.

(Încheere.)

Animale domestice. Vitele domestice, ce sosiră ḑilele acestea la esposiţiune, ridicară onoarea contestată a judeţului. Sûnt în judeţ mulţi crescători de vite, dar nu înţelegem pentru ce din atâţia inşi am avut prea puţini esponenţi; vitele de munte, sûnt bune, de muncă şi de lapte, la câmp însě cele pentru îngrăşat ca vite de soiu, atât pentru muncă, cum şi de lapte, am věḑut că au d. Mucenic Dinescu din Corbeni şi d. Nan Giorgiu din Muşeteşti.

Vitele aduse la esposiţiune sûnt mai cu seamă o corcitură de rasa Sêrbă şi Ungurească, sûnt în general musculoase şi au o statură mijlocie.

Brênḑeturile, Uleiurile, lipsiră cu totul. Acest gol ne motivat ne-a surprins mult. Amêndouě aceste articole se găsesc pretutindenea în judeţ şi nu rěu preparate. Ne mirăm cum s'a negrijat representarea a douě ramure din industria casnică a săteanului.

Běutură. Vinul în judeţul Argeşi n'are până acum o reputaţiune stabilită; de şi sûnt vii în multe localităţi, dar n'am věḑut espus producţiune locală, ci vinuri din alte localităţi, dar preparate de neguţători de aci din oraş şi câţi va viticultori tot din localitate, cari au vii sub dealul Pitescilor.

Siropurile de tot felul, běuturi spiritoase bine preparate, fuseră destule în esposiţiune.

Ţuica românească, această běutură renumită în streinătate, a fost bine representată. De un gust aromatic-zăhăros, bine îngrijită, s'a găsit ţuica d. A. Grunau proprietariu din comuna Vêlsănesci pl. Argeş, producţiune din ogrăḑile sale.

Nu mai puţin putem ḑice şi de ţuica . . . .
. . . .

Rachiul sau ţuica naţională a început a fi lovită şi combătută pretutindenea de basamacul jidovesc, de otrava, care a ucis moralmente şi pe toate căile pe ţěranii din Moldova.

Pentru a încuragia cultura prunilor, guvernul a desfiinţat taxa pusă asupra producţiunei.

Economia căsei. În economia casei a escelat cu deosebire dna E. Brătianu, care a espus o serie completă de conserve, apoi seminţe preparate îndigene şi streine, compoturi, bulionuri, producte leguminoase, oleaginoase, tinctoriali, liqueruri de masă etc., pe care le-a însoţit cu o preţioasă broşură, în care arată cu o deosebită competenţă cultura fiecărei plante din cele espuse şi pe care broşiura avu bunătatea de a o împărţi gratis tuturor visitatorilor.

Cunoscinţele solide ale d-nei E. Brătianu în ramura economiei casnice, face multă onoare şi bunăvoinţa de a face gratuit cunoscute tuturor, esperinţele sale în acea ramură, îi crează cea mai frumoasă reputaţiune.

De şi nu cunoascem personal pe d-na E. Brătian, dar sě ne permită a o felicita în numele juriului esposiţiunei.

Grădinăriă. Cea mai mare parte din esponenţi sûnt streini, dar în calitatea producţiunei espuse nu fură mult întrecuţi Românii. Pomicultura fu representată de Români şi relativ vorbind, nu tocmai slab, D. d. Lerescu, Locot. Chicoş espuseră mai multe specii de poame indigene şi exotice din grădinile d-lor de pomicultură.

Legumi şi verdeţuri diferite. Destul de bine fură representate rădăcinile alimentare: morcovi şi cartofi de felurite specii; sfecle de zăhar de o mărime surprinḑetoare, gulii asemenea etc. Între esponenţi fuse şi grădina scoalei din Muşeteşci, Daniel Sterescu cu sfeclele lui uriaşe, etc, afară de grădinarii streini din localitate.

Sculptura în lemn. Un alt preot Român dotat cu un adevěrat talent în ramura sculpturei în lemn, este preotul Riḑea Dobrescu.

A espus nesce icoane şi o cruce sculptate cu o fineţă şi precisiune admirabilă. Am admirat aptitudinea, dar mai mult stăruinţa şi pacienţa sa. Câte talente strălucite nu vor fi lângeḑind în coliba săteanului nostru! Cine noastre, harul şi pacea dela Dumneḑeu sĕ fie cu voi!

Din cele publicate în gazete, cu destulă durere şi măchnire ne-am informat la timp oportun că Sfinţia-Vĕ, în ḑiua de 25 Martie, anul curent, în sânta biserică metropolitană din Bucuresci, aţi procedat la sevêrşirea sânţirei sântului Mir, în deplina nesciinţă a canonicei voastre autorităţi spirituale, adecă a Preasântului nostru Tron patriarchicesc, apostolicesc şi ecumenic şi în protiva regulei în vigoare din vechime în această religiune, şi astfel, în loc de păzitori, precum trebue se fiţi, ai regulei păstrate în biserica, aţi oferit în persoanele voastre un tip de neregularitate, care 'şi atrage mustrarea meritoriă. Fiind-că de toţi se măturisesce că regula este un lucru foarte salutar şi din cele mai necesarii şi universale, şi în lume nimic nu este vrednic de a se conserva fără regulă şi fără provedere, din causă, că nu poate trăì un astfel de lucru, după vechia ḑisă. Căci cele eşite din regula lor obicînuesc a se duce pe viitor într'un mod răud şi neregulat şi a numai fi stabila, ca unele ce au perdut condiţiunile inherente la starea lor şi cari sûnt trase cân aici, când acolo, în mod desordonat şi opus. De aceea şi vasul ales poruncesce Corinthienilor ḑicênd; „toate sĕ se facă cu buna cuviinţă şi după regulă, care trebue conservată in toate, mai vêrtos este necesară a se păstra neapărat in cele duhovniceşci. Deci şi Sfinţia-Vĕ n'ar trebuì nici sĕ toleraţi sĕ se audă pomenindu-se neregularitate in diecesele Voastre, precum sĕ o realisaţi. Voi călcând o regulă stabilită după un obiceiu bisericesc foarte vechiu: căci după glasul prorocului „Duchul cel Sânt v'a pus şi pe voi păzitori“ in casa lui Israil şi in casa lui Iuda, ca sĕ fiţi Voi mai inainte de tot, după porunca apostolicească, ḑice fericitul Petru, turma lui Dumneḑeu dintre Voi... făcêndu-Vĕ tipul turmei.“ Conform acestora şi divinul Pavel, acolo unde învaţă cum trebue sĕ fie un episcop, poruncesce:

„Feresce-te de dorinţele de inovaţiuni, sciind că produc certe.“ Toate aceste fiind nesce indenţiaturi şi XXXIV canon Apostolicesc prescriind formal: „Episcopii fiesce-cărui neam sĕ cuvine a cunoasce pe cel întâiu între dênşii şi a-l socotì pe el ca cap şi a nu face nimic de prisos fără părerea lui“ trebuea şi Sfinţia-Vĕ sĕ se conforme cu aceste porunci prescrise întru sfântul Duch, şi nu, pornind din dorinţa de inovaţiune, dorinţa, de care din copilărie aţi fost învĕţaţi sĕ vĕ feriţi, sĕ cutezaţi sĕ vĕ abateţi dela un obiceiu, care este în vigoare de seculi îndelungaţi, acel adecă de a lua Archiereii deosebitelor localităţi Sântul Mir dela Prea sfântul nostru Tron Patriarchicescu, Apostolicesc şi Ecumenic, sub a căruia jurisdicţiune cei 630 sfinţi părinţi, cari au constituit al IV-lea sfânt Sinod Ecumenic din Calcidonia în Bitini'a, au rênduit sĕ fie supuşi: „Episcopii din provinciile Pontului, Asiei şi Traciei precum şi Episcopii provinciilor mai sus ḑise (aflaţi) între barbari.„

Aceste fiind ast-fel şi noi ascultând glasul Apostolicesc, care porunceşte: Veghiaţi asupra casei St. Duch V'a pus pe voi Episcopi, ca sĕ pastoriţi biserica lui Dumnezeu, pe care a construit-o cu sângele sĕu propriu,“ ne-am îndurat sĕ trecem cu vederea îndrăsneaţa faptă sĕvîrşită în ţeară-ve peste ori ce dorinţă, faptă contrariă din vechime în regiunea voastră, şi am hotărît atât despre acest lucru, cât despre oare-care alte zvoane, pre cum este acel despre stropirea şi turnarea pe cap în loc. de sf. botez, despre îngroparea bisericească a sinucişilor, despre calendarul Gregorian, despre demnitatea Patriarchicească şi mai alte asemenea, am hotărît ḑic, întru cât privesce sfinţirea mirului, faptul fiind deja cunoscut, sĕ scriem sfinţiei Voastre, mustrându-vĕ ca unul care v'aţi făcut în urma voastră -tip nu de ascultare şi de supunere legală ci din contră, peste poruncile epostolicesci, esemplu de neregulatitate şi de nesupunere; dar în privinţa celorlalte considerândule încă nescesimple svoane, sĕ vĕ invităm sĕ ne daţi informaţiuni lămurite despre varietatea lor sau nu

Asceptăm dar rĕspunsul vostru asupra acestui punct.

Harul şi mila lui Dumnezeu sĕ fie cu Voi.

Iulie 10, anul 1882.

(Semnat) **Ioachim.**

Episcop de Constantinopol, frate iubit

Urmează iscăliturile a 11 episcopi orientali.

După acest atestat de sĕrăcie spirituală eată şi interpelaţiunea:

D. M. Cogălniceanu Dlor, biserica noastră *„ab antiquo“* era independentă însĕ era frasa aceasta în toate hotăririle atât în cele bisericei, cât şi în cele politicesci: păstrându-se unitatea dogmelor cu biserica cea mare din Contantinopoli“, şi se mai ḑicea aceasta: că după ce Corpurile legiuitoare alegeau pe mitropoliţii şi episcopii, sĕ ceară învoirea şi a patriarchului dela Constantinopoli. Această frasă a dat loc la diferite interpelări şi la aspiraţiuni de egemonia. De esemplu, vĕ aduceţi aminte cei mai bĕtrâni de vestita scrisoare a patriarchului ecumenic în timpul principelui Cuza, şi de rĕspunsul demn românesc dat de acest domnitor, care a pus la locul sĕu pentru multă vreme pe acest patriarch, dacă îmi este permis sĕ ḑic acest cuvênt puţin reverenţios pentru persoana s'a.

Odată cu declararea independenţei noastre, dela sine devine şi biserica noastră îndependentă, încă mai îndedentă decât mai nainte, şi aceasta s'a întîmplat şi cu biserica serbă şi cu biserica muntenegreană şi mai înainte şi cu biserica grecă. În vreme ce patriarchul recunoasce îndependenţa absolută a bisericei muntenegrene, patriarchul se socotesce în drept sĕ adreseze o scrisoare plină de mustrări Mitropolitului Primat al Românei, întinḑêndu-şi pretensiunile până a ne oprì pe noì de a ne face sântul mir trebuitor pentru botezarea copiilor noştri în religiunea crestină. Scrisoarea aceea este de notorietate publică şi cuvêntul făcut de I. P. S. S. Mitropolitul Primat la deschiderea Sinodulu a luat publicitate şi este cunoscut de toată lumea. Patriarchul de Constantinopoli în principiu nu se arată împrotivitoriu de a recunoasce independenţa bisericei noastre dar pretinde, că formele nu s'au făcut cum s'au făcut de guvernele sêrb, grec, şi muntenegrean, aşa am luat eu cunoscinţă.

Ei bine, eu socotesc, că precum mai înainte, în toate afacerile bisericei noastre Corpurile legiuitoare şi, cu guvernul, suveranitatea naţională au avut dreptul şi datoria de a se amesteca, de a ḑice cuvêntul lor, socotesc ca şi aceasta afacere trebue sĕ fie hotărită înt'run mod definitiv absolut şi legal, prin o lege; căci domnul ministru scie foarte bine că chiar Sinodul, dacă ar ḑice cuvêntul sĕu precum a şi ḑis de mai multe ori, încă acel cuvênt al sĕu, ca se aibă caracter legislativ trebue se vie la Camere. Nu putem noi sĕ lăsăm, că aceasta cestiune sĕ se sfârşească numai între Sinodul nostru şi patriarchia. Sinodul nostru este compus de archierei, cari ori cum au o deferenţă către acel scaun care represintă o biserică antică, dar noi, oameni mai de lume, oameni mai ai secolului, putem sĕ vorbimîntr'un chip mai liberal, mai independent, şi de aceea îmi permit a interpela pe d. ministru, dacă nu socotesce, cum că ministrul competinte sĕ vină cu un proiect de lege, unde Corpurile legiuitoare sĕ hotărască în mod definitiv rumperea definitivă, absolută a bisericei noastre de către obedienţa aparentă sau imaginară a scaunului ecumenic din Constantinopole.

Dlor, nu trebue sĕ ne facem iluşiuni, legăturile, pe cari le avem în biserica ecumenic jenează foarte mult îmbunătăţirile ce trebue sĕ facem nu în privinţa dogmelor, dar în privinţa disciplinei şi a progresului bisericei noastre; şi dacă nu vor intervenì puterile constituite spre a reforma abusurile, cari s'au străcurat în disciplină în practică şi în deprinderile, mai ales ale unei părţi a clerului nostru, se vor găsì poate alţii în alt loc, cari vor cere acele reforme şi cari poate vor mijloci pe o cale, care nu va convenì la mulţi.

Eu spun, cumcă noi trebue sĕ rumpem legăturile noastre cu obedienţa patriarchală, ce ni se cere din Constantinopole, pentrucă de acolo nu ne vine lumină, şi nu se poate sĕ ne mai vină acolo decât împedecări la introducerea reformelor, de cari avem nevoie în biserica noastră.

D. preşed. al consil. I. Brătianu: Dlor, Eucred, că este bine se lăsăm se vorbească ântâiu Sinodul; şi sĕ fie încredinţat onor. D. Cogălniceanu şi cred că este încredinţat, că clerul nostru este în privinţa drepturilor noastre, cum a fost totdeauna, foarte naţional şi la înălţimea misiunei sale (aplause.) Eu cred cum că mai multă autoritate va avè chiar faptul Camerei, când mai ântâiu se voř fi pronunciat capii bisericei. Cât pentru independenţa, Dlor, noi avem independenţă; şi onor. D. Cogălniceanu, cred, că nu a voit sĕ ḑică decât ca se o regulăm; căci independenţa absolută o avem. Dacă sûnt oare-cari pretensiuni, aceasta este alt ceva; am vĕḑut suverani, cari de secoli întregi perduseră nesce ţĕri depărtate, şi cu toate acestea continuau a se intitula suveranii acelor ţĕri. Noi mauţinem principiul unităţii dogmelor, dar în colo sûntem independenţi; şi dacă nu s'a făcut pentru biserica noastră ceea ce trebuia sĕ se facă, pentru ca sĕ'i dăm toate mijloacele, ca sĕ progreseze şi ea împreună cu celelalte instituţiuni naţionale, causa este că împregiurările nu ne au iertat sĕ o facem.

Statistica comparativă a financelor în diferite state.

Comparaţiunea este mijlocul cel mai sigur şi serios pentru a judeca starea unui stat. Într'adevĕr, prin comparaţiune, făcută după toate regulele sciinţei, se poate vedè şi precisa esact locul, ce un stat ocupă în familia statelor; se pot vedea relativ bunurile ce are şi neajunsurile de care sufere.

D. Julie Kautz, profesor la Universitatea din Pesta, a făcut un asemene studiu comparativ asupra financelor diferitelor state, luând ca punct de plecare bugetele pe 1881.

Recomandând acest studiu serioasei atenţiuni a cetitorilor, vom resuma acì părţile lui cele mai interesante.

Chieltuelile în comparare cu poporaţiunea. Chieltuelile ordinare şi estraordinare, împreună cu dobânḑile datoriei publice se urcă; în Englitera, la 840 milioane florini; în Francia, la 1,100 milioane; în Austria la 460 milioane fl; în Ungaria la 300 milioane fl.; în Rusia la 720 milioane, în Germania (afară de statele singuratice) la 280 milioane fl.; în Prusia, la 450 milioane fl.; în Italia, la 570 milioane fl.; în Spania la 330 mil fl.; în Suedia şi Norvegia, la 65 milioan fl.; în Turcia (esercitiul 1876) la 220 mil.; în Belgiu, la 116 mil. fl.; în Olanda, la 103 mil.; în Bavaria, la 112 mil.; Saxonia la 21 mil.; în Vürtemberg, la 26 mil. fl.; în România la 48 mil. fl.; în Portugalia la 75 milioane florini; în Elveţia, la 25 mil. fl., fără chieltuiala cantoanelor; în Danemarca la 23 mil. fl.; în Grecia la 44 mil, fl.; în Serbia la 10 mil. fl:; în Muntenegru la $^1/_3$ milion fl., şi în Statele-Unite la 520 mil. fl.

Comparând chieltuielie cu cifra poporaţiunei acestor state, găsim po-

---

sĕ ocupă de asimeni flori divine, ca sĕ le încuragieze?

Fără de a fi tacsaţi de fanfaroni, Argeşenii au dreptul sĕ pretindă că natura îi a favorizat în privinţa genielor învĕţătoare şi a talentelor artistice. Simbolul perfecţiunei în arte, mănăstirea lui Manole, este un titlu de drept istoric în cultura artelor; Argeşenii dar sĕ caute a susţinè cu demnitate onoarea naţională.

Cultura stupilor de albine. Regiunea muscelor este regiunea predilectă a albinelor. Aveam noi la munte stupine mari, populate, făceam un întins negoţ cu miere şi cu ceară; esportam cantităţi mari din producţiunea apiculturei în orient; dar dela un timp înainte, de când adecă, liveḑile s'au arat şi lăcomia către cultura cerealelor s'a înteţit necontenit. (Astă ḑi) cultura albinelor este ca şi căḑută. Abia am vĕḑut douĕ uleie la esposiţiune, puţină şi urâtă ceară, pe care o bănuim a fi estrasă şi aceea din boştină.

Lumânările noastre făcute mai mult din parafină şi din alte substanţe reşinoase, ne probează că ceara naţională este bătută întocmai ca şi ţuica de basamacul ovreesc.

Tablouri de Pictură. S'a ḑis de mult că românii au o deosebită aplicaţiune în artele plastice, în pictură deja avem astăḑi pictori de o reputaţiune netăgăduită.

Tablourile espuse aci în esposiţiune ale pictorului S. Vasilescu, sûnt dacă nu o raritate, dar totuşi de o valoare deosebită; tonul culorilor, umbrele genul în care sûnt esecutate ne atrage atenţiunea fără voie.

Ne pare rĕu că în programa esposiţiunei nu s'a prevĕḑut a se premia şi producţiunile pictorilor Români.

Argintăria. Nu putem trece sub tăcere şi această artă, mai cu osebire că, un argintar din Pitesci, d. Ştefa Avrămescu, este un specialist distins în arta sa. Cei ce voesc a fi români cu inimă, sĕ caute a nu ocoli nici o dată pe artiştii de un sânge cu ei.

Pălăriería. De ce sĕ nu adresăm un cuvênt de mulţămire frăţească, celor doi pălărieri români din Pitesci, cari numai prin munca lor cinstită, ne ajutaţi de nimeni au învins concurenţa fabricanţilor streini. Onoare lor.

Încheind dar, darea noatră de seamă asupra primei esposiţiuni a judeţului Argeş ne credem în drept a chema luarea aminte a cetăţenilor Argeşeni, asupra atâtor ramuri de industrie care altă-dată făceau bogăţia ţerei, ear acum sûnt pe uşa momentului!

Abia am început a ne mişca pe terîmul economic şi trebue sĕ scim de pe acum în ce suntem slabi şi înapoiaţi, în ce sûntem robiţi streinilor?

Esposiţiunele sûnt pentru ori-ce naţiune oglin dasau panorama, în care ea 'şi vede situaţiunea lor economică. Am intrat odată pe drumul propăşirei materiale, avem deplină cunoscinţă de lipsele noastre Acum dar sĕ lucrăm cu bărbăţie pentru a ne rescumpĕra trecutul, ce l'am petrecut în amorţire.

„Ţeranul român“

poraţiunile următoare: în Francia, de fie-care locuitor, florini 50—40; în Englitera, 24—26; în Olanda, 23—24; în Bavaria, 20—21; în Belgiu, 20—21; în Grecia, 20—21; în Italia 20—21; în Spania, 19—20: în Austro-Ungaria, 18—20; în Austria în particular 19—20, în Ungaria 18—19; în Portugalia, 17—18; în Prusia, 14—17; în Danemarca, 12—13; în Saxonia, 10—11; în Suedia-Norvegia, 10—11; în Statele-Unite ale Americei 10—11; în România, 9—10; în Rusia, 8—9; în Serbia 6 fl.

Oştirea şi datoria publică în comparare cu poporaţiunea. Chieltuelile administrative luate într'un sens larg, adecă împreună cu cele pentru armată şi pentru datoria publică, se urcă în Eglitera la 90% din totalul chieltuielilor; în Francia, la 85 la sută: în Rusia, la 84%; în Italia, la 80%; în Austria, la 74%; în Ungaria, la 71% *); în Elveţia, la 70%; în Germania, la 66%; în Belgiu, la 60%; în România, 60%; în Prusia, la 52%; în Bavaria, la 44%; şi în celelalte state mici din Germania, 30—42%.

Dar adevĕrata valoare a totalului cheltuielilor nu se poate apreţia decât esaminând elementele din care se compune. Procedênd după această sistemă ajungem la următorul resultat: Cheltuelile pentru lista civilă au fost cele mai urcate în Rusia, adecă 10 milioane şi cele mai mici în Elveţia adecă 6000 florini. În Austro Ungaria, chieltuieala aceasta e de fl 9,300,000.

În chieltuielile făcute cu Parlamentele, Ungaria ocupă locul al doilea, cu 1,200,000 florini, şi nu e întrecută decât de Francia, care chieltuiesce 4,6000,000, pe când celelalte State chieltuiesc mult mai puţin. Englitera chieltuiesce 900,000 florini, Austria 650,000, Italia 800,000, Prusia 650,000.

Pentru afacerile streine, Englitera chieltuesce 6,800,000 florini, Francia 5,200,000, Austro-Ungaria şi Rusia 4 milioane şi Germanîa 3,500,000.

Chieltuelile armatei în comparare cu poporaţiunea. — Chieltuelile facute pentru armările militare se urcă, în Francia, la 310 milioane florini. adecă 8 florini de locuitor; în Englitera, la 280 milioane florini, adecă 8 florini de locuitor; în Rusia, la 240 milioane, adecă $3^1/_6$ de locuitor; în Germania, la 215 milioane, adecă $4^3/_4$ de locuitor; în Austro-Ungaria, la 124 miloane florini, adecă $3^1/_2$ fl. de locuitor; în Statele unite, la 100 milioane fl., adecă $2^1/_6$ de locuitor; în Italia, la 97 milioane, adecă $3^2/_3$ fl. de locuitor; în Spania, la 62 milioane, adecă $3^1/_4$ fl. de locuitor; în Olanda, la 32 milioane, adecă $7^1/_2$ fl. de locuitor; în Belgiu, la 17 milioane, adecă 3 fl. de locuitor; în Danemarca, la 8 milioane, adecă 4 fl. de locuitor; în Elveţia, la 6 milioane, adecă $2^1|^6$ fl. de locuitor; în România, la 16 milioane, adecă $2^2/_5$ de locuitor.

Costul unui Soldat. — În tîmp de pace, întreţinerea unui soldat costă mai mult în Englitera, adecă suma de 700 fl. pe an; în Francia 460 fl.; în Germania, 445 fl.; în Rusia 260 fl.; în Belgiu, 420 fl.; în Austro-Ungaria, 360 fl.; în Italia, 350 fl.

Chieltuelile pentru armată se urcă în Englitera, la 33% din totalul cheltuelilor generale; în Rusia la 32% în Francia la 26%, în Spania la 26% în România la 16%, în Austro-Ungaria şi în Italia la 20%, în Belgiu la 17%.

Datoria publică în comparare cu poporaţiunea. — Cât pentru datoriele publice, ele se urcau — în esercitiul 1880—81, în cifre rotunde: în Francia la 10,500 milioane fl. producênd o dobândă de 480 milioane, adecă 13 fl. de locuitor; în Englitera la 7500 milioane, dobândă 300 milioane, adecă 9 fl. de locuitor; în Spania, la 5000 milioane, dobândă 100 milioane, adecă $6^1/_4$ fl. de locuitori, în Rusia la 4,600 milioane, dobênda 200 milioane, adecă 3 fl. de locuitor; în Italia, la 3900 milioane fl., dobêndă 190 milioane, adecă 7 fl. de locuitor; în Austria, la 3,400 milioane, dobândì 136 milioane adecă $6^1/_5$ fl. de locuitor; în Ungaria la 1,660 milioane fl., dobêndi 95 milioane, adecă 6.1 fl. de locuitor; în Germania, 2500 milioane, în Turcia 2800 milioane, interese 160 milioane, adecă 10 fl. de locuitor; în Prusia, 1000 milioane, dobêndi 40 milioane adecă $1^1/_2$ fl. de locuitor; în Olanda, la 900 milioane, dobêndi 30 milioane, adecă $7^1/_2$ de locuitor; în Bavaria, la 600 milioane dobêndi 26 milioane florini, adecă 5 florini de locuitor; în România, la 240 milioane florini, dobândi 18 milioane fl. adecă $3^1/_8$ fl. de locuitor; în Suedia Norvegia, la 127 milioane florini, interese 10 milioene, adeca $1^1/_2$ fl. de locuitor; în Danemarca, la 100 milioane fl., interese $1^1/_2$ milioane adecă $2^1/_5$ fl. de locuitor: în Statele-Unite la 4000 milioane, interese la 130 mil. fl. adecă $1^2/_3$ do locuitori, în Grecia la 140 mil. fl.

Veniturile în comparare cu locuitorii. În esercitiul 1880/81, veniturile se urcau în Englitera, la 830 milioane florini adecă 23.53 de cap; în Francia, la 1280 milioane fl. adecă 30 fl. de cap; în Austro-Ungaria 660 milioane fl. (fără împrumuturi), la $17^1/_2$ fl de cap, (în speciale în Austria 380, în Ungaria 280 fl.), în Rusia la 640 mil. fl., adecă 9 fl. pe cap.

Comparând chieltuielile cu veniturile vedem că Spania, Rusia, Austria şi Ungaria au de ordinar trebuinţă de împrumut pe fie-ce an, pe când în celelalte State e echilibru şi, în Statele Unite chieltuielile trec cu 160 milioane peste venituri.

---

[*] Va se dică în Austro-Ungaria 145%. Red.

Memorand

către Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al dicesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

(Urmare.)

Concedem, credem, dar scim, că causele mai sus numĕrate şi multe alte cause politice au ajutat desertarea dela s. unire, au fost motoare; nu concedem însĕ şi nu credem, sĕ fi fost acelea causa efficiens. Pentru ce nu? Pentru că neuniţii au fost pe acel timp de 100 de ori mai apăsaţi. Într'adevĕr nu se poate pricepe, cum ar fi trecut la aceea biserică cu mult mai apĕsată cea mai mare parte a uniţilor mai puţini apĕsaţi, din motivul apĕsărilor? Deci causa cea adevĕrată, causa officiens a părăsirei s. uniri, — ajutată fără îndoeală şi prin îndemnările lui Visarion, Sofroniu şi Tunsul, apoi prin causele politice enumĕrate mai sus, a fost neobservarea datinilor, a disciplinei şi canoanelor bisericei orientale; ba şi călcarea în picioare a acelora în biserica unită; apoi succesiva micşorare a vieţei patriarchale între lumeni şi preoţime (tocmai ca astădi), cari toate în cea neunită cu atât se observau cu mai mare scrupulosite.

4 Cum au putut venì ignorate disciplina, aşedĕmintele şi canoanelele bisericei orientale grece în biserica română orientală de ritul grec, unită cu biserica Romei şi călcate în picioare drepturile ei? Cum se putu întêmpla una ca aceasta atunci, când se scie, precum s'a arĕtat mai sus, că s. unire cu biserica Romei s'a făcut numai în cele 4 puncte şi cu espresa condiţiune, ca „ritul, disciplina, aşedămintele şi canoanele bisericei orientale de ritul grecesc sĕ se observe şi pe viitoriu; când e nedisputaver, că neobservarea acestor aşedĕminte, neobservarea constituţiunei de mai înainte produse atâtea împărecheri; când se scie, precum se arată mai sus, că din aceasta causă după moartea episcopului Ioane Giurgiu şi sub marii episcopi Inocentiu Micul şi Petru Paul Aron desertà dela s. unire cea mai mare parte a Românilor, şi se reîntoarse la biserica orientală neunită? Şi cine poartă vina pentru acestea?

Unii, chiar şi din ierarchia noastră mai înaltă — bărbaţi, cari voia a trece de mari constituţionalisti — atribuie, şi unii mai atríbuesc şi aruncă şi astădi vina pentru călcarea ácelor instituţiuni numai pe spinarea scaunului pontificiu roman, eară alţii pe a regimnlui politic.

Primul asert, adecă învinuirea scaunului pontificiale roman, nu o putem pricepe. Pentru că cum ar puté scaunul pontificiale călca în picioare condiţiunile de unire, puse de protopărinţii nostri cu ocasiunea primirei s. unirì şi primite de acel scaun? Între altele, cum ar putè oprì sau împedeca ţinerea sinoadelor anuali eparchiali şi protopopesci, alegerea demnitarilor bisericesci şi a preoţilor, şi răpí dreptul disciplinar, cari toate le am avut înainte de unire, ce se vede din colaţionalele mai sus menţionate ale principelui George Rákoczy din 1643 şi dintre cari o bună parte a fost în us până la 1848? Cum ar putè face aşa ceva scaunul pontificiale, când el spre a putea cuprinde în sinul iubitoriu al bisericei cat. cât mai mulţi creştini, fie de ritul latin, fie de cel grec, maronit sau armean, a manţinut şi a demândat manţinerea datinelor respectivelor naţiuni, cari datine atât sûnt de varie dela început şi până astădi, schimbându-se după ţĕri şi ginţi? Da; pentru că cine nu scie, d. e. vecinii Bosniaci ţin misa lor romano-cat. în limba bosniacă, alte popoară în limba şi ceremoniile lor; aşa, că esistă şi în presente misa mediolanesă sau după ritul stlui Ambrosiu în Italia, mozarabica în Ispania scl.? Cine nu scie, că Roma în cele esterne ale religiei avu pururea o economie înţeleaptă, că „Necesse est, non ut omnes Latini, sed ut omnes catholici sint“ dise papa Gregoriu XVI., şi tot aşa alţi papi şi alte concilie? [13])

Nu putem înţelege mai departe inculparea memorată a scaunului pontificial, de oarece scim, că şi în biserica apusană disciplina, ritul şi alte usuri privitoare la afaceri esterne bisericesci au variat totdeauna după popoară, timpuri şi împregiurări. Aşa d. e. în evul mediu în Ispania căsătoria preoţilor era „cel puţin tolerată.“ [14]) Chiar astădi scaunul pontificial al Romei concede Maroniţilor şi Melchilor din Siria, ca preoţilor ajunşi la vĕduvie, dacă capii lor bisericesci pot arĕta cause gravi pentru a 2-a căsătorie a vĕduviţilor, sĕ poată pâşi la a doua căsĕtorie. [15])

Apoi ce atinge participarea secularilor la crearea funcţionarilor bisericesci, scim, că aceea şi în biserica occidentală a esistat şi modul ei aşişderea a fost şi este foarte variante. Aşa alegerea apostolului Matia în locul lui Juda vêndĕtoriul, adunarea creştinilor o decise prin tragere la sorţi [16]) Unii papi ai Romei fură aleşi prin aclamarea poporului. La noi în fosta diecesă a Făgăraşului, ce a cuprins în sinul sĕu întreaga Transilvania şi părţile Ungariei fost încorporate cu aceasta, susta încă dreptul de alegere după care au şi participat toate tracturile protopopesci şi la ultima alegere a archiepiscopului şi metropolitului din Blaj. Tot acolo până la 1848 a fost în us alegerea preoţilor prin popor, au sistat în vigoare scaunele protopopesci, carele erau foruri disciplinare pentru toate feţele bisericesci din resp. protopopiate şi totodată judecătorie de 1 istaoţă în afaceri matrimoniali, Împedecatu-lea ac-stea în trecut scaunul pontificial? Ba.

Dară ce posiţiune a luat scaunul apostolic al Romei faţă de sinoadele mestecate? În sinoadele, ce se ţinură în metropolia gr. or. a Ardealului la a. 1697 şi 1700, convocate şi celebrate, cel dintâiu sub presidiul metropolitului Teofil, ear al doilea sub a lui Atanasie, afară de protopopi şi preoţi a luat parte o mulţime de lumeni. Deci au fost sinoade mestecate, şi acele aduseră decisiuni nu numai în obiecte, ce se ţinu de afacerile materiali ale biserice sau de cele timporane, ci chiar în cestiuni privitoare la adevĕruri fundamentale sau dogmatice; deciseră adecă a primi unirea cu biserica Romei. Şi scaunul roman nu face nici o escepţiuni, nu dubită un moment a primi de validă declaraţiunea de acelea sinoade mestecate făcută chiar în obiecte dogmatice, rituali şi ţinĕtoare de dreptul canonic. Cum ar dubita dar, cum ar putè dubita a privì de valide atari hotărîri, ce ar atinge obiecte materiali de ale bisericei, precum întreţinerea preoţilor fundaţiunile, crescerea junimei şi chiar a clericilor, şi multe altele? Cum ar putè împedeca ţinerea sinoadelor pure preoţesci, şi mestecate, când e cunoscut din istorie, că chiar pe acel timp, când sau ţinut sus atinsele sinoade mestecate în Transilvania în biserica română de ritul grecesc, s'a ţinut şi marele sinod micst al Maroniţilor Siriani?

Apoi oare n'au fost tocmai aşa sinoade mestecate aşa numitele capitulări ale Francilor în evul mediu, practisate mai în tot apusul catolic? Şi ce alta a fost şi în biserica orientală, p. e. în Moldova şi Muntenia soborul mare al ţĕrei, în carele se aduna Domnul, boerii cei mari şi cei de al doilea, apoi metropolitul, episcopii, archimandriţii, egumenii şi alţi preoţi de capacitate spre a decide în afaceri atât politice cât şi bisericesci? Eară acest us constituţional, purtat de cel mai genuin spirit al creştinismului, 'l întêmpinăm la fraţii români de peste carpaţi din timpuri imemoriali, aşa cât nu vom greşì deducêndul chiar dela creştinarea gintei noastre. [17]) Întocmai şi în disele capitulări, episcopii şi alţi bisericani fruntaşi cu seculari mai de frunte coadunaţi decideau împreună afacerile civile şi eclesiastice esterne ale ţerei respective; eară în cestiuni pure dogmatice archipăstorii şi alţi bisericani se retrăgea şi se constituiau în camera separată, avênd de a decide în de aceste nu mai ei singuri, fără concursul secularilor Dar ce se mergem aşa departe, când esemplul 'l avem la noi a casă, dinaintea ochilor nostri? Da; pentru că oare care congresele romano-catolicilor din Transilvania cari pertractau despre bunurile, fundaţiunile crescerea junimei şi alte afaceri esterne ale acelei biserici, ce sunt alta decât sinoade mestecate, căror e subordinată comisiunea catolică, asemenea mestecată?

Deci ţinerea sinoadelor mestecate nu e instituţiune nici calvinească nici schismatică, precum le plăcea unor prelaţi ungureni de ai nostri a o numì, ci este pracsă catolică. Dela dînsa şi luară protenstanţii pracsa lor de „fö-egyházi tanács“ şi „zsinat;“ cari le ţin totdeauna de odată, unul avênd de a pertracta afacerrile bisericei comuni laioilor şi bisericanilor, eară celalalt celea de ale credinţei.

Mai insistând încă asupra acestei ponderoase cestiuni, întrebăm: au nu e participare laică în afaceri bisericesci destul de delicate, când Majestatea Sa imperătoriul şi regele nostru neavênd nici măcar ordinele s. de lectoriu ori acolit, denumesce episcopi şi în Cislaitania, unde nu e rege apostolic? Şi nu e oare şi mai delicat lucru, când cutare patron fie catolic fie protestante au chiar jidan, denumesce canonici şi parochi Oare nu e participare laică, când cetăţeni din Cluj de religiunea rom cat. neconturbaţi de scaunul pontificiale, 'şi aleg pe parochi sĕi ce cu atât e de mai mare însemnătate, cu cât parochi lor aceea prin alegere devin totodată şi canonici în respectivul capitlu de Alba-Iulia?

Către aceste se mai poate adauge respunsul, cel dete în a. 1815 nunciul apostolic din Viena, Falcienelli, unor bărbaţi ardeleni şi anume lui George Bariţ, Demetriu Moga, Alesandru Bohaţel, Gabriele Man şi Vasiliu Butean, cari i adresase un memorand în privinţa ţinerei sinoadelor mestecate.[18]) Care fu în respectul acestora respunsul nunciului? „Jus habetis.“ ḑise el prealaudaţilor seculari, şi cum că scaunul pontificiale nici când n'a împedecat ţinerea unor asemeni adunări spunênd şi acea, că chiar şi în ducatul Austriei se ţin consvătuiri mestecate în afaceri bisericesci şi veḑênduse a avea unii scrupuli numai în privinţa numirei. Şi ce respunse fericitul metropolit Siuluţiu în representanţa sa din 24 Aprile 1865 şi sub Nr. 358 asternută numitei nunciature, la o scrisoare a acestei, prin care asta cere desluciri la memorandul susşternut de mai sus numiţii bărbaţi? A recunoscut dreptul lumenilor de a partecipa în sinoadele mestecate, spre a se consvătuì despre cele tempurane ale bisericei.

---

[13]) Papa Gregoriu XVI. [14]) Sirmondi.

[15]) Vedi respectiva bula papală la Jos. Papp-Szilagy, Enchiridion juris canon. eccl. orient. cath., M-Varadini 1862.

[16]) Fapt. apost. c. I.; cfr. şi despre alegerea celor şepte diaconi, Fapt. apost. c. VI.

[17]) Vedi s. e cartea de judecată dela princ. Mateiu Băsărab din 1635 (la A. Tr. Laurian şi Nic. Bălcescu Magazin ist. pentru Dacia, Bucuresci 1845—51, t. I. pag. 206,) şi alte asemeni din domnia mai a fiie cărui principe moldo-rom. (acolosi, şi la Mich. Cogălniceanu. Cronicele Românilor, Bucuresci 1863—72.)

În urma sě amintim oare faptele sumului pontifice român de aştăḑi Leone XIII care veḑênd şi nepotênd suferì încălcările libertăţei şi ale drepturilor bisericei catolice în amărăciunea sufletului seu nu numai se plânge cu lacrimile de sânge ale mântuitoriului nostru Is. Cristos, oftând: „Doamne de se poate, sě treacă pocalul acesta dela mine“ ci concede indulgenţie demandă penitenţiă şi a se face rugăciuni, pentru că Atotpotintele cu posternica sa mână sě apere şi scutească libertatea bisericei catolice contra tuturor atacatorilor drepturilor ei? Potere-am oare, ca catolici adevěraţi, măcar numai presupune despre beatitatea sa fără de al stigmatisa chear de fariseu, că beatitatea sa de o parte plângându-se pentru călcarea libertăţei şi a drepturilor bisericei catolice universali, de altă parte în acelaşi timp aproabă încălcările libertaţei şi drepturilor bisericei noastre gr. cat. din Ardeal avute şi condiţionate cu ocasiunea primirei s. uniri? Nu, şi de trei ori nu!

Cum stăm însě cu a doaua aserţiune că adecă guverniele politice au pus şi pun piedece esercitărei drepturilor autonomice constituţiunali ale bisericei noastre gr. cat.? Se scrutăm şi se vedem şi valoarea acestui asert.

Prea bine scim, că începênd dela regimele împeratului Leopold I. până la finele guvernului imperatului şi regelui apostolic Francisc I. toate regimele au fost neamice constitutinalismului preste tot; prin urmare neamice şi constitutiunalismului bisericesc. Sub ḑisele guvernie suferiră şi bisericele protestanţi în Ungaria şi Transilvania, suferì şi biserica noastră română gr. cat. mai mult decât toate însě cea gr. or. neunită din Ardeal. Scim însě de altă parte şi acea că sub sistema de astăḑi neamica altcum tutor drepturilor naţionalităţilor nemagheare se organisară pe base constituţionale toate bisericile din Trarsilvania neîmpedecate de nici un regim de sub aceasta sistemă. Aşa cea rom. catolică, cele protestanţi, (încă chiar şi cea mosaică!) şi decât toate mai corespunḑetoriu geniului poporului, cea română gr. resăriteană.

Aceste mod aḑi toate bisericele se guvernă constituţiunalminte, afară de a noastră, de cea gr. cat. carea nici când n'a fost aşa de neduşită, că dela redicarea metropoliei gr. cat. române şi a episcopielor Gherlei şi a Lugoşiului încoace; era cu desclinire acea parte, carea mai înainte se ţinuse de diecesa Făgaraşului. Pentru că mai înainte, chiar şi pre timpul celor mai absolutistice regime politice, încă se ţinea măcar din când în când câte un sinod diecesan, aveam sinoade protopopesci, ne bucuram de dreptul de a ne alege pre episcopul nostru şi comunele pre preoţii sei, s. a. Toate acestea sûnt astăḑi, durere! sugrumate şi mai de tot sufocate.

Şi poate sa'r arunca vină acestor apěsări şi impilări numai pre regimele politice şi ales pre cel din presente? Poate-s'ar oare măcar presupune, că regimele de acum, sub care se organisară constituţiunalminte bisericile tuturor celor-alalte confesiuni, chiar şi a Jidanilor, numai organisărei bisericei noastre se pună pedece, şi aşa dintre toate popoare-le patriei numai prosperarea Românilor gr. cat. sě o stavilească în cale? Nu putem crede, nu putem nici măcar presupune una ca aceasta.

Întradevěr una ca aceasta nici chear Majestatea Sa domnitoriul n'ar concede-o Majestatea Sa, care pentru prosperarea bisericei noastre concese graţios reînvierea metropoliei gr. cat. române şi întemeiarea episcopielor Gherlei şi a Lugojului. Nu ar potè concede M. Sa una asemenea asuprire; căci acea ar însemna a pedepsì pre Românii gr. cat. din Transilvania şi părţile Ungariei pentru faptul, ca strămoşii lor au primit s. unire cu biserica latină la a. 1701 la indemnul Majestăţei Sale, imperatului şi regelui Leopold, I. strămoşul glorios al domnitoriului de aḑi; cari strămoşi ai Românilor de nu ar fi primit unirea, astă-di strănepoţii ar aparţine bisericei orientali neunite şi ca atari s'ar bucura de cea mai frumoasă constitituţiune bisericească. Scurt: aşa ceva ar însemna, a pedepsì pre strănepoţi pentru loialitatea şi neţermurita încredere a strămoşilor în intenţiunile părintesci ale augustei case habsburg-lotaringice, ce nu se poate concede.

Afară de acea capetele încoronate şi toate guberniile statelor mai civilisate veniră în urmă la acea convingere, că absolutismul fie acela politic fie bisericesc, e inamic culturei şi înaintărei intelectuali, şi că un popor necult nici când nu e aşa de capace de a se înavuţi şi prin consecenţia de a supedita mijloacele de lipsă spre susţinerea statului, ca un popor cult. De acea în toate statele mai culte s'a dat constituţiune politică civilor statului, şi li sau eliberat bisericile de sub omnipotenţia statului. Deci mult rostita acsioma moderna: „Biserica liberă în stat liber.“ Acum însě pote s'ar oare presupune, că monarchia austro ungurească, unde toate bisericile se bucură de drepturi constituţionali in interesa statului, numai faţă de Românii gr. cat. se voească a face una aşa de înjurioasă şi pentru amêndoue părţile vătemătoria escepţiune? Nu şi earăşi nu!

Deci pentru călcarea datinelor, drepturilor şi canoanelor bisericei noastre române unite din Transilvania şi părţile Ungariei — avute şi folosite nu numai înainte de unire nevătămate, ci şi după acea mult timp, şi până la ridicarea metropoliei numai pe rênd şi în parte ciungărite, eară de atunce mai de tot năduşite, — nu se poate arunca vina, nici pentru trecut nici pentru presente pre scaunul pontificiale roman, eară pre regimele politice în trecut numai în o parte, în presente doară nici decât.

Poate că rěul acesta e una consecenţă a s. uniri; apoi şi în trecutul mai vechiu au fost culpabili pentru dînsul şi demnitarii nostri bisericesci; era dela 1848 şi desclinit dela 1863 încoace călcarea aceasta vine singur numai dela unii dintre preasânţiele sale. Întradevěr cs vedem îndată la leagănul unirei? Vedem că neghina, ce dupa 150 de ani năduşi holda de tot, se seamănă încă în primul sinod ţinut în interesul primirei s. uniri, în sinodul din Februariu 1697. În acesta după primirea şl subscrierea actului despre aceptarea unirei, în şedinţa a III. Metropolitul Teofil face propunere, că prin o representaţiune îndreptândă către Majestatea Sa, sě se petiţiuneze, că preoţii sě depindă şi sě se dispună de episcop earănu de la icica până acum.[19]) Est mod acela Metropolit, carele a propus în şedinţa I. primirea unirei pre lângă garantarea datinelor, disciplinei canonice şi a drepturilor bisericêi orientali scl., după câteva ḑile îndată în a III şedinţa şi aspiră: se i se dea facultate, că presânţia sa sě poată călca acele drepturi.

(Va urma.)

---

[18]) Veḑi acest memorand de datul 25 Martie 1865 în orgiualul sěu lat., în „Sionul rom.“ 1866, nr. 12 pag. 187.

[19]) Veḑi Tr. Laurian, Documente istor., pag. 143.

Varietăţi.

* Ḑiua onomastică a M. S. imp. şi reginei *Elisabeta* s'a serbat aici Dnminecă cu îndatinatele solemnităţi bisericesci.

* (A eşit de sub presă;) *„Regulamentnl afacerilor interne ale Reuniunei învěţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului şi ale despărţěmintelor ei.“* Preţul unui esemplar 10 cr. v. a. Se poate căpěta la Preşedintele Reuniunei, prof. Simeon Popescu.

* (Comisiunile didactice) alese de adunarea generală a Reuniunei învěţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului, şi anume: 1. Comisiunea pentru censurarea cărţilor de cetire (C. Hambăşan. N. Ivan, V. Iosoff şi I. Popa), 2. Comisiunea insărcinată cu censurarea manualelor de geografie (corpul învěţătoresc din Sălişte, V. Iosoff şi D. Lazar), 3. cea pentru censurarea manualelor de comput (prof. D. Comşa şi corpul învěţătoresc din Sălişte) — sûnt convocate pe Vineri 12/24 l. c. la întrunire în locuinţa preşedintelui Reuniunei.

* (Un cas interesant de cură.) Ioan Iosif Bena născut la anul 1812 în Pianul de jos, căsătorit în România în anul 1838, după ce şi au perdut vederea ambilor ochi, a fost adus de rudele sale din Pianul de jos spre al cura medicul din Sebeşiu dl Dr. Krasser, care după ce s'a convins despre perderea vězului, trecută de 2 ani de ḑile, a întreprins cura ochilor cu pacientul, şi în timp de 6 ḑile l-au curat în cât pacientul s'a dus cu vederea curată şi foarte mulţămit.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Noemvre n. 1882.

Viena:	15	14	57	55	68
Timişoara:	30	88	81	61	66

Bursa de Viena şi Pesta

Din 18 Noemvre n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119 30	119.—
Renta de aur ung. de 4%	85.75	85 60
Renta ung. de hârtie	84.60	84 60
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	133.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.50	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	130.50	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pămêntului	99 —	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.50	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98 25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	98.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi ungurescì cu premii	116.75	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108.80	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.65	76 50
Datorie de stat austr. în argint	77 20	77.70
Renta de aur austriacă	94.—	94.75
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	285.—	285. -
Acţiuni de credit austr.	293.70	293.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.20	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48½	9.49
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. protop, 289. [292] 1—3

CONCURS.

Pentru posturile învěţătoresci la scoalele confesionale gr. orientale din protopresbiteratul Mediaşului, se escrie concurs cu termin până în 20 Noemvre 1882.

1. Haşag cu salariu anual de 100 fl. v. a. 70 pâni, lemne, şi cuartir.

2. Buzdu cu salariu anual de 150 fl. v. a. lemne şi cuartir.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul susscris.

Mediaş, 5 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele bisericesci.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. protop.

Nr. 282. [293 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de a III-a clasă Măgura cu filia Topliţa în protopresbiteratul Gioagiului I, se deschide concurs până la 5 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt: porţiune canonică de 6 cară fên, birul parochial din Măgura dela 80 familii a 1 fl., din filia Topliţa dela 56 familii câte douě ferdele cucuruz cu tulei, şi stolele usuate, cari laolaltă computate în bani, dau un venit anual de 323 fl. 15 cr,

Concurenţii au a'şi substerne suplicele lor instruite după prescrisele statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 5 Noembre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochia oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresb.

Nr. 810. — 1882. [291] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu secundariu la scoala grăniţărească din Lisa cu salariu anual de 180 fl. şi adecă: 50 fl. din fondul scolastic, ear' 130 fl. apoi cuartir şi lemne de foc dela comunitate.

Competenţii sě'şi substearnă petiţiunile proveḑute cu diploma de cualificaţiune în ordine şi alte documente necesarie până la 30 Noemvrie anul curinte la:

„Comitetul administrativ al fondului scolariu al fostilor grăniţeri din regimentul român I. la Sibiiu“.

Nr. 180 [291] 3—3

CONCURS.

Se escrie a doua oară cu terminul până la 15 Noemvre st. v. pentru întregirea următoarelor prosiuni nvěţătoresci în protopresbiteratul gr. or. al M. Oşorheiului.

1. Petea de câmpie cu salariu de 230 fl., în rate lunari decursive.

2. Iclandul mare cu salariu de 200 fl., în rate lunare decursive cuartir natural şi grădină de legume.

Cererile concursuali instruite conform legilor vigente sûnt a se aşterne oficiului protopresbiteral.

M. Oşorheiu 21 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Parteniu Trombiţaş de **Betlen** m/p.,
protopresbiter.

Nr. 5279 civ, 1882. [289] 3—3

Publicaţiune.

Subcrisul tribunal reg. aduce la cunoscinţă, că cerêndu se din partea contelui de Ugra, Georg Haller, comasarea generală a hotarului comunei Dârloş, pentru pertractare se defige terminul **de 20 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** în casa comunală din Dârloş. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi cei înteresaţi cu observarea, că cei ce vor lipsì se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Pertractarea o va conduce judele esmis, Székely Miklos.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Butak** m. p., notariu,

Nr. 5280 civ. 1882. [290] 3—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că în urma rugărei contelui George Haller în contra tuturor proprietarilor din comuna Idiciu: pentru admiterea comasărei în comuna Idiciu s'a defipt ca termin pentru pertractare ḑiua **de 21 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** Pertractarea se va ţinè în cancelaria comunală din Idiciu. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi proprietarii înteresaţi cu acea observare, că cei ce nu se vor presenta vor fi priviţi ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Markovics** m. p,, notariu.

Redactor rěspunḑětor Nicolau Cristea. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132. Sibiiu, Joi 11|23 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cualificațiunea funcționarilor.

Cetim în raporturi scrise la diare, dela dieta Ungarie,i că dl ministru president Tisza ar fi dis despre proiectul privitor la cualificațiunea funcționarilor, că este cea din urmă încercare cu sistema electorală comitatensă“. Dl Tisza ar fi declarat, se dice mai departe, că, durere, nu sperează dela sistema, pentru care dênsul are predilecțiune deosebită, că va eșì mai îmbunătățită din încercarea aceasta.

Dacă sûnt adevĕrate cele ce se scriu că ar fi dis dl Tisza, atunci merită o deosebită laudă pentru sinceritatea sa. Cel puțin am scì, că dilele sistemei de a se alege funcționarii administrativi sûnt numerate.

Deputatul Grünwald a și pledat pentru introducerea sistemei de denumire. Într'un discurs, de altmintrea important, cetim că deputatul a arătat că pre lângă alte părți bune ale sistemei de denumire aceasta ar întrunì și pe cea a totalei maghiarisări a țerei.

A doua sinceritate.

Lângă sinceritățile aceste oficiale și oficioase mai dăm de altele în presa opozițională maghiară. Într'aceste se varsă lacrimi după oalele cele cu carne grasă, care oposițiunea dice că se vor lua de aci încolo dinaintea onorabilei *gentry*. Legăturile familiare în sus până în coridoarele dietei și până în cabinetele ministeriale și vice versa, e de temut, că nu vor mai avè nici o valoare. Oamenii cu „practică din viață“, cari nu sciu carte, vor fi preterați față cu acei ce vor putè produce o hârțoagă de diplomă fie de advocatură, fie de doctor în drepturi, fie de esamine de stat.

Ciudat lucru. Țeara are o mulțime de lipse, care așteaptă a fi împlinite. Se desbat proiecte de o importanță deosebită, privitoare la administrațiunea țerei. Și ce sĕ vedi? Dacă cineva face numai alusiune la un drept basat în legea naționalităților, cum a făcut deputatul Steinacker, fusiunea e îndată cualificată de păgubitoare și nu se ia în considerațiune, fiindcă „și așa se înțelege de sine.“ Dar se fac alte alusiuni, în acelaș timp, despre viitorul maghiarisărei totale și acesteia i se deschide perspectiva pentru un viitor nu prea depărtat. De altă parte se aude țipĕtul pentru perderea influenței de până aci a așa numitei *gentry*, deprinsă a domnì fără a'și bate capul de a fi cualificată pentru domnie. Acest țipet, ce e drept este de astădată suprimat, de bună seamă pentru scopul maghiarisărei, însĕ nu este esclusă posibilitatea că prin escepțiuni să se împreune scopul maghiarisărei cu îngrigirea și de nobila gentry.

În chaosul acesta, din care transpiră numai interese egoiste, ce se mai scim dice și noi, pe cari ori cât ne ignorează și unii și alții din soiurile interesaților de mai sus, proiectul încă ne privesce?

Noi, cari ne aflăm în posițiunea „plăcută“ de a nu avé sĕ mai perdem nimica, ar trebuì sĕ fim cu totul indiferenți. Avem dovedi destule că și cu sistema electorală, fiind construită de așa, nu putem ajunge la vre'un resultat, întocmai precum nu vom ajunge la nimica, nici cu sistema de denumire.

Indiferența însĕ în politică e pĕcat de moarte politică și așa astfel de idei trebuie sĕ le alungăm dela noi.

Dacă prin împregiurările date n'avem influență în afacerile publice ale statului, se ne ținem de datorință a o câștiga. Osteneală și trudă are se ne coste aceasta, dar ne sûntem datori nouĕ câștigarea influenței și, ceea ce ne sûntem datori, trebue sĕ și împlinim.

Până atunci, până când prin recâștigarea influenței legale vom fi puși în posițiune de a dice ceva în merit despre lucruri cum sûnt cele ce se petrec în casa deputaților Ungariei, ori ce vom dice, va fi dis în zadar. Domnii situațiunei, cel mult, dacă vor lua notiță „spre sciință“ despre ele. Așa e moda politică la noi în timpul libertăților moderne.

Ceea ce dicem așa dară e dis numai așa pentru noi și între noi:

Privind lucrurile cum se desfășura înaintea noastră, pentru admi- [illegible] mitatelor, este pĕcat de timpul ce se perde cu alegerile. Comisiunea candidătoare, care se compune din capul comitatului, din trei membrii designați de dênsul, adecă de capul comitatului și pe urmă din trei designați de representanță, face, în cele mai multe casuri, alegerea ilusorie.

Ar fi dar o economie de timp pentru alegătorii representanți ai comitatelor, când alegeri de felul acesta ar fi înlocuite prin denumire.

În casul din urmă representanțele ar fi scutite de imputarea, că ele au „ales“ pe acela, pe care nu'l voiau.

Considerante în favorul denumirei ar mai fi multe, dar la ce sĕ vorbim acum când este indiferent, dacă vorbim sau nu vorbim despre ele?

În anul viitor însĕ vom fi chemați sĕ „alegem“ după proiectul, care până atunci va devenì lege. Sĕ ne îngrigim dar de pe acum de doctori, de advocați și de bărbați cu esamene de stat. De „escepțiuni“ se vor îngrijì alții. Sĕ ne încercăm însĕ a ne concentra toate puterile ca, cel puțin, totalei maghiarisări sĕ opunem cu succes legea de naționalități.

Dacă s'ar plânge atunci ori care parte din nuanțele politice maghiare, asupra eventualei reeșite, s'ar plânge numai asupra unei legi votate la 1868 tot de dênșii.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Noemvre.

Presidentul delegațiunei ung. L. Tisza în discursul sĕu de încheere a dis, că din desbateri s'a putut vedé nisuința guvernului comun de a susținea pacea. Presidentul însĕ a adaus în discursul sĕu că „la casul neașteptat“ când s'ar turbura pacea din afară, putem fi fără nici o temere și încredințați în cualitatea armatei noastre de a fi gata a se bate“. Cuvintele aceste au făcut sensațiune. O parte considerabilă din presă s'a folosit de cuvintele presidentului și le-au interpretat de o alarmă resboinică pentru un timp apropiat. Și în adevĕr nu e tocmai ceva liniscitor a audì pe bărbații de stat și pe generali făcênd alusiuni la un resboiu „neașteptat.“

În casa deputaților Ungariei se continuă desbaterea proectului de lege privitor la cualificațiunea funcționarilor.

Călĕtoria ministrului rusesc de esterne de Giers la Varzin și apoi la Berlin, sĕ dice în organe oficioase, a fi avut resultate pacifice. Neîncrederea însĕ pricinuită prin pregătirile rusesci la marea neagră și dealungul fruntariilor austro germane nu vrea sĕ se delăture. Curioasă e scirea, că Rusia în Basarabia organisează milițiile sale după sistema dorobanților din România.

Memorialul.

„Telegraful“ din Bucuresci luând notiță despre memorial scrie următoarele.

Bĕtrânul diar frances „Journal des Debats,“ tipăresce in numĕrul sĕu [illegible] Pesta plină de injurii contra națiunei române. Aceste injurii sûnt argumentele, cu care unul din descendenții lui Atila crede nemerit a combate însemnatul Memoriu al celor 153 delegați români din Transilvania.

Dăm mai jos partea esențială a corespondenței în cestiune și ne reservăm dreptul a vorbì despre ea într'un numĕr viitor; o declarăm însĕ dinainte că, fideli principiului nostru, la injurii nu vom rĕspunde cu injurii, ci vom combate cu argumente pe zelosul polișinel al regatului sântului Stefan.

Eată faimoasa prosă a acestui Domnișor:

„Dilele frumoase, de care ne bucurăm acum, ne mângăe puțin de lunile cele lungi, ploioase, în care soarele, ascuns necontenit părea că vrea sĕ părăsească pentru totdeauna pământul nostru.

„Câte o dată sĕ mai întunecă și sĕ preface că sĕ ascunde, dar aceasta numai pentru a ne face sĕ aprețiem mai bine frumsețile ano-timpului, rĕcoros și sĕnătos, care ne e dăruit înaintea reîntoarcerii gerului. E timpul vênătorilor celor mari prin munți. Toată aristocrația aleargă după urși, căprioare, porci selbateci și altele. Vênătorile mari sunt dese în mijlocul pădurilor atât de numeroase în această țeară, și oaspeții cei mai ilustri iau parte la dênsele. Așa apetrecut regele Saxoniei opt dile în luna lui Octomvre cu împĕratul la Mürzzeechlag; așa principele Guilom al Prusiei a întovărășit pe principele imperial Rudolf în întreprinderile lui cinegetice, și curtea întreagă a alergat în urma lor, în timp ce împărăteasa, rĕmasă la Gödölő, face și ea, din partea ei, acest esercitiu care 'i e atât de obicinuit.

„În timp ce clasele cele înalte ale societății 'și întrebuințează ast-fel toamna, se petrec în țeară fapte, cari sûnt din nenorocire semnul unei mișcări produse nu de întêmplare. La Pojon și în împregiurimi, cestiunea ovreească a eșit la iveală pe neașteptate; în Transilvania, e mișcarea ultra Românilor, care s'a arĕtat printr'un Memoriu, sau mai bine printr'o plângere, care sĕ adresează după cum se vede Europei intregi, dacă sĕ ia în seamă numeroasele limbi de cari autorii Memorialului s'au servit pentru a 'și arĕta păsurile.

„Vĕ voiu vorbì altă dată despre cestiunea evreească, care, nàscută în Germania, urmează în Rusia în mijlocul tristelor eșiri și terminată numai prin schimbarea ministeriului, ocupă mult ,spiritele din Austro-Ungaria.

„Pentru moment, voiesc sĕ vĕ pun în curent cu cestiunea română născută de memoriul, care s'a publicat de curênd. Românii din Transilvania nu se amestecă de mult timp în vieața politică. E un an și jumĕtate, de când au avut o mare întrunire la Sibiiu care a luat hotărîrea de a se abținè dela ori-ce turburare electorală și de a fi pentru moment cu totul pasivi. Memoriul despre care vĕ vorbesc arată astăzi motivele acestei hotărâri și formulează în acelaș timp [illegible] cari ei ar intra din nou în viața politică și ale unei împăcări putincioase cu Ungaria. Nu e vorba aici, bine înțeles, de majoritatea poporului român. Memorialul nu este iscălit de cât de „153“ intransigenți, dar au toți mulți partisani între Românii din Transilvania și Ungaria, și pentru aceasta vrem sĕ analisăm dorințele și ideile lor politice.

„Românii intransigenți, sau cum ei sĕ numesc acì *ultra-Valachi*, cer înainte de toate autonomia Transilvaniei. Aceasta exigență e naturalmente într'o așa contradicere cu ideea fundamentală a modernului stat ungar, și apoi este atât de nerealisabilă și estravagantă că nu credem posibil a o lua serios în considerațiune. Autorii „Memorialului“ ne vor permite prin urmare a trece peste aceasta și de a aborda alte puncte ale programei: sufragiul universal, abolițiunea censului electoral, introducerea limbei române ca limbă oficială și escluderea limbei maghiare al cărei învĕțămênt este tacsat de antipatriotic. Dar dacă învĕțămêntul limbei germane este obligător în scoalele secundare ungare, apoi cum sĕ poate ca limba țĕrei se fie esclusă din provinciile locuite de valachi? Tot aceeași se poate dice și de cererea intransigenților privitoare la autonomia bisericei și a scoalei, cu atât mai mult că acești domni cer dela stat întreținerea și creațiunea unei universități române. Acestea sunt punctele cardinale ale intransigenților Valachi din Transilvania.

„Este greu a-și face o idee esactă de esagerația, pentru a nu dice de absurditatea acestor cerințe, atât mai mult, când vom examina de aproape condițiunile economice și soțiale ale acestei națiuni. Valachii pretind a fi descedenți ai anticilor romani: din nenorocire însĕ în viața socială a națiunei lor nu se găsesc trăsuri caracteristice cari ar putea sprijinì aceasta pretensiune. După datele statistice cele mai esacte, nivelul intelectual al valachului este mult mai inferior (!!!) aceluia al altor naţionalităţi, cari locuiesc imperiul s. Stefan. Tot acelaşi lucru se poate ḑice şi de situaţiunea lor economică (?). Trebuinţele valachilor sûnt cu desĕvârşire primitive şi capacitatea lor comercială şi industrială este foarte inferioară, aşa că impositele directe şi indirecte ale provincielor locuite de Valachi nu raportează statului absolut nimic (?)

„Cu un cuvênt valachii represintă un strat cel mai de jos al Transilvaniei şi ar fi o greşeală mare de a remite în mânile lor puterea guvernamentală prin mijlocul unei reforme electorale artificiale. Aceasta ar echivala cu faptul de a le supune naţiunile sasă şi maghiară, a căror desvoltare politică, fără contestare, le este superioară.

„Este de dorit în fine ca Românii din Transilvania sĕ'şi găsească un şef luminat şi capabil a direge şi orienta exiginţele lor basându-se pe limitele condiţiunilor politice ale ţěrei. Şi pentru a începe odată pentru totdeauna este necesar ca cei 153 de intransigenţi, cari au scris acest memoriu, sĕ lepede terenul oposiţiunei pasive, care într'un stat constituţional nu poate da un resultat positiv. O participaţiune activă la viaţa constituţională îi va lumina asupra necesităţilor statului modern şi le va inspira sentimente mai echitabile faţă cu alţii şi faţă chiar cu interesele lor proprii“.

Din România.

Corpurile legiuitoare din România sûnt la sfêrşitul unui period. După periodul acesta vin alegeri noue. Aceste se simt de pe acum. Oposiţiunea de mai multe nuanţe se resboiesce cu majoritatea actuală, făcendu-i fel de fel de imputări.

Dar nu numai din lupta dintre oposiţiune şi majoritate se simte că are sĕ vină ceva nou cu ocasiunea alegerilor celor noue. Şi în majoritatea actuală este un fel de agitaţiune. Unul dintre capii partidei, C. A. Rosetti a plecat la Paris, esilându-se de bună voie; presidentul camerei D. Brătianu a demisionat şi observă prin organul sĕu „Naţiunea“ o atitudine, care, de şi foarte moderată, dar tot se poate numì oposiţiune.

Despre agitaţiunea din sînul majorităţii, „Armonia“ din Têrgovişte aduce în nrul dela 4 Noemvre deslușirile următoare:

„D. Brătianu a trecut în oposiţiune. Eată un fapt necontestabil. Cine cetesce „Natiunea“ şi cine e pus mai de aproape în curent cu atitudinea parlamentară a bĕtrânului cu gâtul de lup, nu poate nega aceasta. Conclusiunea însĕ care se trage în general de acì, ni se pare nouĕ dacă nu totalmente greşită, dar cel puţin esagerată. Eată în adevĕr cum se raţionează: Dumitru Brătianu, vechiul şi statornicul democrat, omul onest şi integru prin escelenţă, bărbatul de stat, care scie sĕ apreţieze cu dibăcie şi maturitate situaţiunile politice, după un traiu liniscit de 7 ani, o rupe de odată în mod brusc cu preşedintele consiliului, cu însuşi fratele sĕu. Aşa dar: trebue ca Ioan Brătianu sĕ fie un mare criminal, trebue ca despotismul şi inichitatea dominaţiunei sale sĕ fi atins gradul ultim de intensitate, de oare ce fratele sĕu chiar îl repudează acum şi-'şi caută aiurea refugiu. E necesar deci ca Ioan Brătianu sĕ caḑă dela guvern, e necesar şi urgent ca sĕ dispară de vecie în întunerec geniul rĕu al ţěrei, care a prăvălit'o în atâtea nenorociri şi după urma căruia nu se vĕd astăḑi de cât mormanuri triste de ruine, calamităţi publice..., etc.... etc.... (Refrenul e luat din coloanele unor oarecare gazete Bucurescene). Ei bine, în contra acestei conclusiuni estreme ne vom ridica noi, silindu-ne a da lucrului justa şi reala sa interpretaţiune.

Primim premisa ântâia: da, căminul fratern rĕmas'a deşert, Brătienii nu se mai adăpostesc sub acelaşi acoperiş politic.

Respingem însĕ pe a doua, şi o respingem pentru că alta de cât cea în de obşte presupusă, e în credinţa noastră causa separaţiunii. Nu spre a asvêrlì un blam personal primului ministru „Naţiunea“ şi'a înfipt într'o tabără protivnică stindardul ei. Ioan Brătianu acelaşi e acum, ca şi la 76 când poporul i-a dat în mână conducerea afacerilor lui. Principiele nu şi le-a modificat cu un grăunte măcar, din ceea ce el 'şi scrisese în marea sa programă de acţiune. Progresul prin libdrtate şi libertatea condusă de raţiune şi de oportunitate, în progres eată devisa lui neclintită.

Acelea care s'au schimbat au fost numai majorităţile. O domnie neturburată de 7 ani le-a demoralisat, le-a slăbit caracterul şi energia, sau, ca sĕ nu fim prea riguroşi, le-a moleşit, le-a usat puterile, le-a condamnat unei sterilităţi fatale şi deja vĕdită. Piedestalul statuei s'a învechit, cari au început sĕ'l roaḑă şi dacă ea se va continua tot ast-fel, un desnodămênt funest partidului şi ideilor, va avea inevitabil loc. Un alt strat de oameni, proaspeţi şi netociţi, trebue a se ridica pe ruinile celor de aḑi. Ţeara s'a răcit cu desĕvârşire de creerii obosiţi până în amorţire de inimile care şi-au cheltuit până la ultima lor fărimitură de entusiasm, de lipsă completă a scrupulelor şi a corectitudinilor. Putrefacţiune morală neînlăturabilă căreia Ioan Brătianu în zadar i-ar fi resistat, de vreme ce ea e naturală [illegible] lor. Societatea română a căḑut repede în decrepitudine, când ea n'a mai avut pe cine sĕ învingă. Liniscea neîngrijată a triumfului e primejdioasă vîrtuţii oştenilor biruitori.

Şefii au vĕḑut aceasta şi un nou plan de bătaie s'a întocmit de urgenţă Dumitru Brătianu a fugit nu de fratele sĕu, dar a fugit de majorităţile fratelui sĕu. S'a afişat şi voiesce a devenì viitorul unic centru de gravitate cătră care sĕ convergă năzuinţele alegătorilor. Capul cabinetului a cules prea multe servicii dela actualele majorităţi, ca sĕ poată avè curagiul şi nedelicateţa de a se divorţa direct şi pe faţă de dênsele. A împins dar înainte pe fostul preşedinte al camerei, care prin rigiditatea-i cunoscută şi prin puritanismul sĕu ar părè a se împrumuta mai puţin de cât ori-care altul vre-unui rol oare-care, l'a ajutat chiar şi 'l va ajuta din toate puterile pe sub mână la cucerirea terenului, şi când un contingent nou se va forma, conţinênd aparenta unei oposiţii sincere şi viguroase, el va trece pe nesciute, cu bagagiu şi cu arme, cum sĕ ḑice în în limbagiul rĕsboiului, la inamic, adecă la tulpină. Pentru cine citesce printre rênduri, plecarea d-lui C. Rosetti la Paris, cum vom dovedi-o altă dată, sĕ leagă şi ea strîns cu cele ce spuserăm.

Spre a nu fi însĕ prea lungi, încheem astăḑi aci comentariul nostru.

Aprobăm tactica, căci ea nu e nici imorală, nici zadarnică. Persistăm în a sprijinì individualitatea lui Ioan Brăttianu şi terminând vom ḑice alegătorilor:

Ceartă nu esistă şi nici n'are cuvênt de a esista. E vorba numai de a-se premenì şi majorităţile.“

Memorand

cătră Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al dicesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

(Urmare.)

Aşa dară din cele de mai sus se vĕd lămurit douĕ lucruri. Unul, că pe timpul fericitului Teofil preoţii nu depindeau numai dela metropolit şi nu i dispunea metropelitul, ci 'i alegeau laicii, sau mai bine biserica întreagă, cea docente cu cea discente împreună, şi venia dejudecaţi în sinoadele mestecate. Al doilea, că instinctul de domnire despotică se manifesta şi în ântâiul episcop unit, în monacul Teofil, crescut şi îmbătrânit în datinele bisericei orientale, îndată ce se vĕḑù pe pragul unui viitor mai favorabil pentru sine şi mai neatêrnătoriu s'an cel puţin mai indirect atêrnătoriu dela elelmosină fiilor sĕi sufletesci. Dar apoi încă cum se potenţia aceea poftă după înrădăcinarea s. uniri, când episcopii în diecesa unită a Blajului, altcum mai tot bărbaţi mari, asemenea călugări în Blaj, profesori de teologie şi dreptul canonic, eară după intemeerea capitlului din Blaj canonici ajunseră cu mica escepţiune, tot bărbaţi crescuţi prin seminare de ale rom.-catolicilor conduse de iesuiţi, săturaţi până dincolo de priceperi despotice![20] Cătră aceasta apoi mai vine şi aceea împregiurare, că timp îndelungat după primirea s. uniri episcopii din Blaj au avut în coastele lor şi câte un iesuit, nu ca un „alter ego“, ci adeseori ca un „plusquam ego“.

Înrîurinţei acelor scoale şi înăscutelor instincte de gubernare despotică, cultivate prin acele scoli in bărbaţii, cari succeseră unii după alţii în gubernarea bisericei noastre, atribuim călcarea aşeḑămintelor bisericei orientale de ritul grec în biserica noastră unită. Despre prea veneraţii părinţi veniţi dela Urbea mare spre gubernarea [illegible] facem menţiune; pentru că acei prea veneraţi au fost cu toţii nu numai crescuţi prin institute catolice de ritul latin, ci au fost şi încăruntit în aceea diecesă, care dela întemeerea sa, doară afară de împlinirea sacrelor funcţiuni, în toate se asimilă mai vechei eparchii de acolo de ritul latin, şi aşa datinele bisericei noastre dela început nu le bagă în seamă.

La acest loc ne vine în minte un principiu ultra-catolic, auḑit din rostul unui prelat gr. cat. cu ocasiunea statorirei locului de reşedinţă pentru episcopia Gherlei. El sună: biserica catolică este societate neegală „inaequalis“ pentru că se împarte în „ecclesia docens“, şi „discens“, apoi că prelângă eclesia docente ar fi magisteriul, ministeriul şi regimele.

Noi nu concedem întru toate această despărţire strictă, de oarece esperiem contrariul în toate ḑilele. Căci oare părinţii catolici nu esercitau şi ei magister creştinesc religionar în familiile sale? Oare nu ei picurau cele mai dintâiu, mai sublimi şi mai durabile idei despre ḑeitate în fragedele inimi ale pruncilor sĕi? Nu ei i învăţau rugăciunile? Şi vai de acei oameni, ai căror părinţi n'au esercitat magister faţă cu ei în copilăria lor! Apoi câţi scriitori lumeni n'au tractat în scrierile lor afaceri eclesiastice şi religioase?! Totuşi încă nici când nu i-a venit în minte bisericei catolice nici a oprì pe părinţi de a'şi deprinde pruncii în frica Domnului şi de a-i învĕţa rugăciunile, dar nici pe scriitor de a scrie în afaceri de ale bisericei şi religiunei! — Ministeriu? Oare în timp de necesitate nu administra cel mai esenţial sacrament, s. botez, chiar şi o muere, moaşă? în ce uu numai nu o împedeca biserica, din contră încă preoţii 'i dau instrucţiunespre administrarea acestui sacrament. — Regime? Da, însĕ în cele pure dogmatice. Dar de a'm şi concede, că regime compete numai bisericei docenţi chiar şi în cele timporane de acolo încă n'ar urma, ca ea se aibă dreptul absolutistic; pentru că s'a demustrat mai sus, că şi în biserica catolică latină sau ţinut şi se mai ţin ici colea sinoade mestecate; eară în cea gr. or. se ţin regulat în state constituţionale. Apoi biserica orientală română din Ardeal în sinod mestecat a decretat s. unire cu biserica latină, prelângă susţinerea drepturilor sale cuvenite după ss. canoane ale bisericei orientale. Deci nici din acel principiu ultra-catolic nu se poate trage vre un argument contra sinodalităţii şi a altor drepturi ale bisoricei noastre române gr. cat.[21]

5. Oare înfiinţarea metropoliilor române, a cei gr. res. unite cu biserica Romei şi acei gr. res. neunite, segregarea Românilor de cătra Ruteni şi acelor neuniţi de cătră Sêrbi, apoi înfiinţarea episcopiilor celor noue române, adecă acelor gr. cat. din Gherla şi Lugoj, acei gr, or. dela Caransebeš produs'au prosperare şi înaintare pentru naţiunea rom. şi pentru confesiunile ei? In specie: adus'au unitate în bisericile ei, şi reînviat'au constituţionalismul lor bisericesc, sau din contră?

La această întrebare respundem de o parte cu mare bucurie, că Românii gr. or. 'şi ajunseră scopul mult oftat. Se împreunară în o biserică naţională toţ Românii de sub coroana s. Stefan ţinĕtori de aceea confesiune, în care biserică representanţii tuturor eparchielor, atât preoţi cât şi lumeni, în congres mestecat coadunaţi în sunetul statutelor făcute de ei şi întăritei de Domnitoriu, 'şi aleg pe supremul cap bisericesc a întregei provincie şi se consultă în afacerile sale fundaţionale, scolastice şi bisericesci, ce ating întreaga provincie metropolitană. Asemenea se adună la sinoade metropolitane pure bisericesci, pentru afacerile pure religioase atingĕtoare de întreaga provincie şi pentru deciderea unor cause apelate. Tot prin statute făcute de biserica română gr, or. întreagă, clerul şi secularii 'şi statoriră legătura canonică între metropolia şi eparchiile sufragane, aducênd uniformitate în toată biserica metropolitană română gr. or. din desnumitele provincii şi în toate afacerile bisericesci, scolastice, fundaţionale scl.

Asemenea 'şi face fie-care eparchie, cea archiepiscopească şi cele episcopesci sufragane, statutele sale, după cari procede în afacerile sale în sinoadele eparchiali mestecate şi curat bisericesci, fară amestestecul celorlalte eparchii. Şi precum 'şi aleg capul provinciei metropolitane întregi în congresul general, asemenea aleg în sinoadele eparchiali mestecate pe episcopul sĕu, pre membrii consistoriului şi chorul învĕţătoresc mai înalt. Nu altcum, şi comunele bisericesci pe cale constituţională 'şi aleg personalul bisericesc şi scolastic. Pre asemenea cale 'şi organisează diecesele, 'şi organisează protopopiatele, seminariele clericale şi învĕţămêntul elementariu.

În acest mod se produse unitate în aceea biserică, se stabilì legătura canonică şi se realisa cea mai liberală constituţiune bisericească. Eară aceste toate sûnt resultatul unei armonii frăţesci creştinesci între demnitarii eclesiastici şi cler, apoi unei legături canonice între clerul întreg şi întreg poporul ţinĕtoriu de aceea biserică, în care legătură spre ajungerea înaltului scop, se sciură pune demnitarii bisericesci în fruntea bisericei întregi. Urmare prea firească aceasta, fiindcă la dînşii clerul la olaltă cu poporul constitue biserica, şi turma cuvêntătoare nu e numai de tuns şi muls, ci şi de a se consfătuì cu dînsa despre binele întregei biserici.

Se vedem însĕ cum stăm faţă de mai sus aieptata întrebare în biserica română gr. cat.?

În biserica Românilor gr. cat. toate aceste se întêmplară întors şi pe dos. Aci tot pe basa memorandului din Blaj dela

---

[20] S. apost. Petru în epist. I. c. V. ḑice: „Seniores, qui in vobis sunt, obsecro consenior et testis Christi pasionum: pascite qui in vobis est gregem Dei, non dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo.“

[21] Despre sinoadele metropolitane, diecesane, protopopesci şi parochiali, cum şi despre dreptul laicilor de a participa la ele, vedi pe larg la Dr. Greg. Silaşi. „Despre sinoade“, în „Sion. rom.“ 1865 nrii 1—5.

1848, după nădușirea revoluțiunei se pun în capul lucrului demnitarii bisericesci români gr. cat. din Transilvania și Ungaria separați nu numai de turma lor de seculari ci mare parte și de clerurile subalterne, Fără scirea acestora și fără de ale cere consimțĕmêntul (sub scutul legilor martiali ce susta, pre atunci, și mai târḑiu sub al absolutismului), esopera dezpărțirea Românilor gr. cat. de Ruteni, înființarea metropoliei române gr. cat. scl. Suscriu concordatul cu toți articlii lui, asemenea fără scirea turmei. Arondează eparchiele episcopesci tot fără ascultarea credincioșilor și fără considerarea intereselor acelora. Tot în asemene mod statoresc locurile pentru reședințele episcopali din nouele eparchii și încă așa, că p. e. în eparchia Gherlei reședința se așaḑă în marginea diecesei, în apropiere de 11 chilometri de unele comune ținĕtoare de archidiecesă (Jocurile, Dersia ș. a.), până când altele ținĕtoare de aceeași diecesă sûnt îndepărtate de centru peste 120 chilometri.

'Și aduc aminte încă unii, cari au făcut atent pre comisariul organisatoriu la această impregiurare, atrăgându-i atențiunea asupra altor locuri mai centrali și din multe considerațiuni mai preferibili Gherlei ca reședința episcopească, cum respectivul prea venerat comisariu, concomitat de un amic al sĕu cive armenopolitan, venì din Oradea mare prin Cluj până la Gherla, potere — am ḑice „pro forma.“ De, pentru că prea veratul comisariu fără de a călătorì mai încolo fără de a fi vrut a se înforma și despre alte locuri, a doua ḑi întorcêndu-se din Gherla la Cluj, pre acea o află mai acomodată. Credem, că în privința aceasta lucrul a fost otărît antecipative, și toată călătoria până acolo a fost numai o formalitate, — cum se ḑice românesce — ca sĕ-și astupe urma.

După aceste se înființară foruri matrimoniali de 1-a instanță pre ruinele forurilor protopopesci de până atunci. Se esoperà denumirea metropolitului, a episcopilor din Gherla și Lugoș, apoi a canonicilor din aceste eparchie și a celor trei din archidiecese, cu câți fu mărit capitlul metropolitan. Se facură înstălări splendide. În „re quasi bune gesta“ acei prea venerați luptători se pun la repaus, fără a se fi ingrijit mai încolo despre asigurarea dreptului autonomic cel puțin în cât atinge drepturile prelaților bisericei gr. cat. și fără a se fi cugetat despre asecurarea unităței erarchice și a strînsei legăture canonice a acestei biserici.

Despre organisarea bisericei din vorbă pre basa condițiunilor garantate cu ocasiunea primirei s. uniri, pre temeiul sinodalităței cu păstrarea ritului, datinelor și dreptului bisericei orientale de ritul grec, dela începutul acestor demersuri nu voiră a sci nimica prelații anteluptători, cari se puseră ei pre sine în fruntea lucrurilor. Asta o dovediră urmările.

Anume îndată după instalarea în demnitățile sale, fie care episcop se apucă de și organisa eparchia în mod absolutistic, și separatistic, independente atât de metropolit cât și de turma sa, numai pre basa dreptului divin. Modifică cântările bisericesci, încă fiecare după notele insuflate sieși părăsind notele cele statorite din antecitate, în biserica orientală de ritul grec. Așa astă-ḑi sûnt notele bisericesci ale Blajului, ale Gherlei, ale Năseudului, ale Oradeimari, și bunul Dumneḑeu mai scie câte! Mai câți cântăreți, atâte note și melodii bisericesci. Tot asemenea cu liturgiarul. Începênd dela preasânțiele sale episcopii, mai fie care preot innoesce, schimbă cuvinte, fie carele după înțelepțiunea sa, încât de ar întra un Român unit din districtul Făgărașului în biserica catedrală din Gherla sau în alta mai de frunte cu preoți mai învĕțați sau mai sfătoși, n'ar crede, că se află în biserica de același rit cu a lui.

Apoi în fruntea mai a tuturor protopopiatelor se pun în cele mai multe diecesi unite numai vice-archidiaconi, uneori administratori, vin în urma *surogatti*, și mai scie bunul Dḑeu câte titulature necunoscute în biserica unită din Ardeal. Tot așa se procede și cu parochiele. Se sterg mai multe parochii vechi, dintre cari unele se afileaḑă la alte parochie, altele le încredințeaḑă numai spre administrare unor preoți vecini. Toate fără nici o lege organică, numai după buna chipsuire a prea sânțielor sale.

În modul mai sus arĕtat se restaureaḑă și parochiele, denumindu-se și aice la cele mai multe numai administratori. Apoi deși se publică concurs la unele, curentările parochielor însĕ nu se fac ca sĕ se scie, carele dintre concurenți ar plăcea poporului din parochia curentată, ci mai adeseori se face și fără acea formalitate. Pre aceastași cale se făcură unele modificări în privința bineficiarei preoților și în privința stolelor, cari inoiri unilaterali neplăcênd în unele locuri turmei mulgătorie, eară în altele păstorilor, în locul lor venì la mijloc în multe locuri tocmiala liberă din cas în cas, eară în alte locuri și redicară stolele înșiși preoții, după cum au putut.

Din acestea urmară și casuri de acele de s'au îngropat bătrêni fără preot, pentru că nu se pot înțelege parochul cu urmașii mortului despre vita ce se pretindea pentru îngropațiune. Asemenea chiar în timp de endemia scarlatină au stat neîngropați în 1861 mai mulți prunci câte 4—5 deodată, pentru că nu se putură învoì în privința stolei. Despre casurile acestea și alte asemeni s'ar putea da desluciri și adeverințe, dacă ar fi de lipsă, și dacă n'am scì mai fie care din noi câte un cas sau altul de categoria celor citate.

În urmă, ca sĕ fie și mai bătătoria la ochi această anarchia din biserica română gr. cat. și ca sĕ fie mai bine preceputá și de laici independința episcopilor sufraganei și nelegătura acestora de metropolit, unii ignorară de a-și primì sânțirea sa din mânile metropolitului acestei biserice.[22]

Deci înființarea celor doue metropolie române a produs efecte diametrale opuse așa:

În metropolia gr. res. neunită a produs unitate erarchica: în cea gr. cat. anarchiă, desordine, disoluțiune.

În metropolia neunită, legătura frățască între clerici și lumeni; în cea unită nici o legătură.

În metropolia neunită cel mai mare zel din partea secularilor întru parteciparea la afacerile bisericesci spre înaintarea acelora. În metropolia unită indolenţiă, nepăsare, letargia; pentru că, cum și ar potea manifesta înteresare de acele afaceri, dela a caror administrare, supraveghiare și conlucrare sûnt eschisi?

Întemeierea metropoliei gr. or. neunite avù de resultat: reînviarea și traducerea în vieață a drepturilor bisericei de ritul orientale grecesc, în sunetul. ss. canoane, așa precum a fost acele usuate înainte de primirea s. uniri la a 1701, întocmite acum după ideele vieței constituționali moderne și după gradul culturei poporului ținătoriu de acea biserică. Cu un cuvênt; avu de resultat constituțiunea bisericească, una dintre celea mai acomodate geniului poporului. Eară întemeiarea metropoliei unite avù de resultat: mai totala sugrumare și a acelor sfermature de drepturi, cari se mai usua până la întemeiarea metropoliei rom. gr. cat.

În metropolia neunită împreunarea și legătura sub un cap a tuturor eparchielor episcopesci și a tuturor Românilor de sub coroana s. Stefan, ținători de acea confesiune; eară în metropolia unită imprăsciarea mai mare, decât cum fuse mai înainte, fiind atunci impărțiți între doue episcopie, astăḑi între patru.

6. Ce înriurință au metropoliele române asupra moralităței, religiosităței și a culturei poporului ținătoriu de acelea?

În metropolia română gr. res. fiind prelații de acea convingere, că atât statul preoțesc cât si cel invețătoresc se cresce în interesul moralităței, relegiosităței, a culturei întelectuali și a promovărei stărei materiali a creștinilor ținĕtori de respectiva biserică: fie-care eparchia episcopească pre cale constituționale, în sinoade mestecate de lumeni și preoți și organisaeză seminariele sale atât clericali cât și preparandiali, după cea mai bună sciință și conseiință a celor mai interesanți de fericirea eternă și timpurale a fiilor și urmașilor sei. Apoi spre a-și cresce atât clerici cât și învĕțători conscii de destinațiunea sa și petrunși de oblegamentul implenirei cu acurăteața a afacerilor sale, tot cei interesați aleg în sinoade mestecate personalul învĕțătoresc la cestiunatele institute, și poartă superinspecțiunea asuprăle, stabilesc objectele de învĕțămênt dupa lipsele creștinilor și cu destinsa atențiune la desvoltarea simțiului moralo religios, patriotic și națiunale. Tot asemenea se întêmplă și cu scoalele elementari, deși acolo sûnt încă multe de suplinit.

Cum sau întêmplat și se intêmplă acestea în metropolia unită?

(Va urma.)

Varietăți.

* („Asociațiunea română transilvană pentru literatura și cultura poporului român“), auḑim, că este proprietărească de case în Sibiiu. Ni se spune adecă, că comitetul Asociațiunei a cumpărat, conform unui conclus al adunărei generale, casele din strada morei Nr. 8, cunoscute sub nimirea veche „Leul alb“.

* Universitatea națională săsească și-a început lucrările la 8/20 Noemvre.

* (Convocare.) Prin aceasta se aduce la cunoscință că: adunarea generală tractuală a Reuniunei învĕțătoresci din districtul al X-lea al Archidiecesei transilvane, despărțămêntul al II lea (ppresbiteratul al II lea al Brașovului), se va ține în localitățile scoalei române gr. or. din comuna Bod, la 30 Noemvre st. v. a. c. Începutul precis la 9 oare a. m.

La această adunare pe lângă membrii ordinari se invită cu toată onoarea preoțimea tractuală și alți bărbați, cărora le zace la inimă promovarea causei scolare.

Cu această ocasiune se va ține și un parastas în memoria fericitului Marelui Andreiu, Baron de Șaguna.

Adunarea se va ocupa între altele cu constituirea despărțămêntului, apoi se va desbate tema: „Care sûnt mijloacele cele mai nimerite, prin care scoala poate influința asupra cultivărei curățeniei“.

C. Ludu, președinte.

* (Turburări antisemitice) au isbucnit în ținutul Rabului, în Ungaria. Iurisdicțiunea a luat mesuri serioase. Și miliție s'a trimis în fața locului unde au isbucnit turburările.

* (Duel). Verchovay redactorul dela „Fűggetlenség“ cu Kenedy dela „Pesti Hirlap“ s'au batut în săbii. Amêndoi duelanții au scăpat cu sgărieturi. Duelurile din Bpesta au bunĕtatea, că rar se sfêrșesc cu vre-o calamitate.

* Alt duel a avut loc între Verhovay și apăratoriul jidovilor împrocesuați pentru Tisza-Eszlár Hornyanszky. Bătaia sau duelul cu pistoalele crestine. Ambii duelanți au scăpat sănătoși.

* (Soare și ninsoare) Timpul frumos de care ne-am bucurat în toamna aceasta binișor, nu mai departe decât Duminecă, se părea că are sĕ țină până la crăciun. După ameaḑi in Dumineca din cestiune, a început sĕ flusture puținel, dar eară s'a făcut frumos. Seara între cinci și sease oare a început a ninge in toată forma, dar numai a început și la început a și rĕmas, fără se sfêrșească cu ometi. Dimineața în ḑiua de ss. Arhangeli, pe coperișele dosite, se vedea ceva alb mai gros decât o brumă: însĕ numai pentru vre'o câteva oare. Apoi timp frumos Luni și mai cu seamă Marți, părea că sûntem la începutul primăverei. Eri, Mercuri, s'a schimbat treaba. De și pe lângă o temperatură moale a nins cu puțină întrerupere toată ḑiua. Vom avè earnă dintrasta?

* (Uciderea unui germân în Rusia.) Cetim într'o coresp. din Moscva la „Deutsche Zeitung“ următoarele: „Dumінecă la 17 Octomvre, supusul german, doctorul Emil Schmidt a fost asasinat de principele Grigorie Hjici Grusinski prin trei focuri de revolver. Despre motivele și amĕnuntele acestui fapt odios aflăm următoarele: La începutul anului Schmidt a primit sĕ administreze moșiile acelui principe. Acesta era peste mĕsură cheltuitor. Princesa temĕndu-sĕ sĕ nu piardă tot, a făcut prin tribunal sĕ scape moșia Sokrucicova pentru cei 7 copii ai ei. Ea dete procură lui Schmidt sĕ dispue de acea moșie, unde el sĕ și mutà. Principele locuia trei chilometre departe de aci, ear princesa trăia în Moscva sau în Petersburg. Toate acestea nu 'i veniră la socoteală principelui. După ce încercà în zadar a face pe soția sa sĕ retragă procura dată doctorului, sĕ adresà direct către aceasta și îi oferi 5000 ruble, ca sĕ dea procura și toate hârtiile ce i s'ar fi încredințat de princesa. Schmid nu primì propunerea și principele plecà furios și cu grave amenințări. Dumineca următoare venì la 10 oare în locuința lui Schmidt și când acesta refuzà de a 'l primì, principele venì la fereastra, la care se afla Schmidt, așeḑa dedesupt o ladă ce stetea în apropiere, sărì pe ea, sparse un geam și descărcà un revolvĕr asupra lui Schmidt. Acesta, lovit în umĕr, fugì strigând. Dar avênd sĕ treacă prin mai multe camere până sĕ iasă în coridor, unde erau servitorii principele îl ajunse, dete încă un foc și după ce victima căḑu jos, mai descărcà și al treilea glonț în gâtul lui Schmidt. Alergaseră deja 7 persoane, dară servitorii fugiră din fața ucigașului, în cât el însuși cu doi țĕrani a dus pe cel lovit de moarte și l'a pus într'un pat. Schmid nici nu'și deduse bine ultima suflare și principele se puse a 'l căuta prin buzunare luà cheile, deschise caseta și învĕlind tot ce găsì într'un macat, plecà cu trăsura, după ce ordonase servitorilor sĕ îngroape cadavrul. Corespondentul nu spune dacă asasinul a fost arestat.“

* (Bărbat estraordinar). de galant). Despre o păreche foarte cunoscută în cercurile rusesci din Paris, se scrie, că se pregàtia tocmai sĕ 'și serbeze preste câteva sĕptămâni nunta de argint, după o viață fericită de 25 ani. Doamna mai petrecu încă vre-o câteva ḑile în villegiatura dela Nizza, bărbatul a casă în patrie, arangiând ospĕțul nuntei de argint. Tocmai pe când astepta acest din urmă sosirea iubitei sale soții primesce dela dênsa următoarea telegramă: „Atâta înclinare mai am către tine sĕ'ți spun pe față că — iubesc pe altul. Sper că tu'mi vei concede divorțiul și afară de aceasta, ca suvenir al fericitei noastre convietuiri de 25 ani, mi vei dăruí și un capital cuviincios.“ Bărbatul surprins a respuns numai decât: Consimt cu divorțiul și dau 100,000 de ruble; nu pretind altceva decât se aflu numele armatorului de anticuități.

* (O scrisoare a lui Arabi). Arabi pașa se apĕră viguros contra acusatorilor sei. Între altele eată epistola adresată redactorului foaei „Times“:

Domnul meu, — în numĕrul 1105 al lui Iewaile am aflat sub titlu: „Arestarea rebelilor din Egipt“, un articol ce spune că mulţi oficeri ai rebelilor au fost trimişi la închisoare, precum şi mulţi Şeici de Beduini, apoi Kadii, deputaţi, ba şi ulemale, mudiri, funcţionari, interpreţi şi comercianţi. Dar dacă au fost soldaţii, cari s'au revoltat, de ce s'au închis şi maltratat atâtea persoane însemnate şi cu misiuni diferite? Şi dacă întreaga naţiune, fără deosebire de clase, a fost unanimă cu privire la opera liberărei şi apĕrărei ţerei lor, atunci de ce au fost stigmatizaţi aceia cu numele de rebeli? Într'adevĕr e o tirănie de a'i tracta ast fel. Rĕsboiul a fost început în acord cu legile divine şi umane, conform resoluţiunii solemne a unui consiliu, ţinut sub preşedinţa Chedivului şi alui Derviş-paşa, trimisul Sultanului. După ce soldaţii şi locuitorii au părăsit Alexandria, Chedivul se întoarse şi trecù în partea acelora, cari purtau resboi contra acestei ţĕri — ceea ce e interḑis prin ori-ce lege. Întreaga naţie egipteană a fost de pĕrere că Tewfic-paşa trebue suspendat din postul sĕu, pentru că a călcat prescripţiunea legei divine si ea cerea continuarea apĕrărei ţĕrei printr'o resoluţiune, ce s'a făcut cunoscută Maj. Sale Sultanului. Deci sûntem noi rebeli? Eu susţin, că ne am apĕrat ţeara într'un mod, ce e aprobat de legile lui Dumneḑeu şi ale oamenilor şi ori-cine ar ḑice contrariul nu spune adevĕrul, ci este sclavul pasiunei şi al banului. Adaog că ulemalele Islamului şi musulmanii din orice ţeară din lume admit, că n'am depăşit marginile, însemnate în cartea lui Dumneḑeu: şi ei dogenesc modul ruşinose cum sûntem tractaţi şi care e o bătae de joc faţă cu ori-ce justiţie: O, bărbaţi drepţi! Drept este oare ce fiii ţĕrei sĕ fie lipsiti de ori ce oficiu şi ca streini sĕ le ea locul, dimpreună cu aceia cari au venit în Egipt; Cerchezi Albanezii şi Bulgarii, în cât pănă în rêndurile cele mai de jos, ca de esemplu subaşe în armată, posturile sĕ se dea altora, ear' nu fiilor Egiptului? Oare Egiptenii nu sûnt tot aşa de capabili ca Bulgarii şi alţi streini? Dar sub apĕrarea umanitătei vom găsì încă bărbaţi, cari vor fi dispuşi sĕ apăre dreptul contra tirăniei timpului, ce desonorează umanitatea. Din închisoarea mea din Cair.

---

[22] Canonul apost. 34 prescrie: „Episcopii unei națiuni se cunoască pre cel de întâiu dintre dinșii, și sĕ l considere ca pre capul sĕu, și fără învoirea lui se nu întreprindă nimica de ceva însemnătate mai înaltă;“ can. 19 al sinodului din Antochia: „Episcopus neordinetur absque synodo et praesenția metropolitani provinciae;“ can. 6 al I. conciliu acum; „Și quis absque metropolitani sententia factus sit episcopus, eum magna synodus definit non esse episcopum.“

Ahmed Arabi.

* (Un duel omeric.) Nu de mult a avut loc în vestul Americei o luptă, ce nu amintesce timpurile lui Omer. George Huward, posesorul unei turme de 3000 boi şi Ioan Keely, care avea 4000 boi, 'şi mânau cirezile împreună spre răsărit. Ei vreau sĕ se despartă numai la Colorado, de unde aveau sĕ apuce într'o parte, altul într'altă parte. Pe drum s'au amestecat câte-va capete de vite în cirada celui lalt şi când erau sĕ se desparţă, Howard 'şi cerù vitele, fără însĕ a voì sĕ înapoeze şi dênsul vitele lui Keely. După ce se certară destul, se înţeleseră în fine sĕ resolve controversa printr'o luptă între 12 mânători, 6 de o parte şi 6 de alta. Aşa se făcù. Cei 12 luptători călări se aşeḑară la 15 paş uniiJ de alţii şi la un semn al stăpânilor începură lupta. La prima salvă de pusci căḑură morţi patru oameni. Cei-lalţi opt erau mai toţi răniţi. Atunci Keely propuse ca sĕ se continue lupta numai între doi, dar Heward nu primì ḑicênd, că după ce fie-care a perdut doi oameni, trebue sĕ'şi ea fie care vitele şi sĕ plece. Aşa se făcù.

* (Esport american). Numai în luna lui Octomvre a. c. s'au esportat din America materialii de păne in preţ de 15,500,000 dolari (23,250,000 fl.)

Loterie.

Mercuri în 22 Noemvre n. 1882.

Brünn: **16 60 58 42 39**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.90	118.60
Renta de aur ung. de 4%	84.90	84.90
Renta ung. de hârtie	83.95	84 45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.50	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.70	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	92 25	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99 25	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	98.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.—	116.—
Sorţi de regularea Tisei	108.—	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.25
Datorie de stat austr. în argint	77.—	77.—
Renta de aur austriacă	94.20	93.75
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	277 25	278.—
Acţiuni de credit austr.	283.90	286.40
London (pe poliţa de trei luni)	119.15½	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9.47	9.49
100 marce nemţesci	58.40	58.45

Nr. 306 a. e. [297] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Sâmbăta inferioară protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs cu termin pănă la 28 Noemvre st. v.

Emolumentele sûnt.

I. Salariu în bani 80 fl. v. a. din alodiul comunal în rate lunare;

II, Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Cei ce voesc a ocupa postul acesta învĕţătoresc, au a'şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din Statutul Organic şi al regulamentului congresual din 1878 pentru învĕţători, pănă la terminul mai sus arĕtat.

Făgăraş 8 Noemvre st. v. 1882.

În conţesegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protopp.

Nr. protop, 289. [292] 2—3

CONCURS.

Pentru posturile învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. orientale dìn protopresbiteratul Mediaşului, se escrie concurs cu termin pănă în 20 Noemvre 1882.

1. Haşag cu salariu anual de 100 fl. v. a. 70 pâni, lemne, şi cuartir.
2. Buzdu cu salariu anual de 150 fl. v. a. lemne şi cuartir.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul pănă la terminul susscris.

Mediaş, 5 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele bisericesci.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. protop.

Nr. 282. [293 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de a III-a clasă Măgura cu filia Topliţa în protopresbiteratul Gioagiului I, se deschide concurs pănă la 5 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt: porţiune canonică de 6 cară fên, birul parochial din Măgura dela 80 familii a 1 fl., din filia Topliţa dela 56 familii câte două ferdele cucuruz cu tulei, şi stolele usuate, cari laolaltă computate în bani, dau un venit anual de 323 fl. 15 cr,

Concurenţii au a'şi substerne suplicele lor instruite după prescrisele statutului organic şi regulamentului pentru parochii pănă la terminul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 5 Noembre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochia oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresb.

După Dḑeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulţămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparaţiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invenţiunea aceasta eminentă a berei de sănătăte din estras de slat **pe mama mea, aşi puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţĕran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întărîtătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 7—7

Nr. 200. [295] 1—3

EDICT.

Magdalena n. Maniu Bĕra de religia gr. orientală din Rĕşinari, comitatul Sibiiului, carea cu necredinţă a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolau Bĕra tot de acolo se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteaze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul intentat asupra-i de către bărbatul ei.

Sibiiu, 22 Maiu, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nr. 182. [286] 1—3

EDICT.

Moise Petridean din Lissa comitatul Făgăraşului de religiunea greco-orientală a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Roamba cu o copilă mică, acum de 10 ani trecuţi, fără a se sci ubicaţiunea lui, s'au de mai trăesce. Deci se provoacă prin aceasta, că întermin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contra şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra-i de socia lui mai susnumită.

Făgăraş, 28 Octomvre v. 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului ca for matrimonial de I-a instanţă.

Nr. 163. [294] 1—3

EDICT.

Ioana n. Ilea, de religiunea gr. or. din Topârcea, comitatul Sibiiului, carea de 7 ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Cărătuş, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de trei luni dela prima pubelicare a acestui edict sĕ se presrnteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instanţă, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Sibiiu, 4 Noemvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 354 [292] 3—3

EDICT.

Ana n. Nastase, legiuita soţie alui Toma Isac Marin din Fofeldea părăsind cu necredinţă aproape de 3 ani pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci locul petrecerei ei: amĕsurat încuviinţării Preamăritului Consistoriu archidiecesan din 10 August 1882 Nr. 1672 B. se citează prin aceasta a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi se va decide procesul intentat asuprai de bărbat, pe basa legei şi a canoannelor bisericei noastre drept credincioase.

Nocrichiu 18 August 1882.

Forul matrimonial 'gr. or. I. instanţă.

Gregoriu Maier m. p.
adm. ppresbiteral.

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 11—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele,

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 133. Sibiiu, Sâmbătă 13|25 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cerculare

către tóte oficiele protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

I.

Nr. **1756.** Pres.

Conform usului din trecut şi dispoţiunilor luate de consistoriul nostru archidiecesan în şedinţa plenară din 10 Maiu a. c. „Protocolul sinodului archidiecesei greco-orientale române din Transilvania ţinut la anul 1882" se află tipărit în ediţiunea tipografiei nóstre archidiecesane, într'un volum trecut preste 20 de cóle, şi se vinde în librăria tipografiei aceiaşi cu preţul limitat de 1 florin pentru un esemplariu bine broşurat.

Protocolul acesta se recomêndă tuturor acelora, cari se intereséză de desvoltarea instituţiunilor nóstre bisericesci basate pe statutul organic şi preste tot de binele sântei nóstre biserici; se recomêndă el cu atât mai vêrtos, pentru că afară de unele momente mai notabili petrecute în sinul sinodului nostru archidiecesan, acelaşi conţine o icónă viă a activităţii organelor nóstre administrative, apoi unele acte de valóre chiar pentru istoriă, şi în fine normative de mare importanţă pentru cualificaţiunea protopresbiterilor în viitoriu şi pentru promovarea culturei poporului nostru prin instrucţiunea scolară.

Amintite acestea, ni sunt puse totodată în vedere motivele, din care aicia s'a aflat de bine a se provocá în special tóte comunele bisericesci din archidiecesa nóstră: ca spre folosul organelor sale locali sĕ grăbéscă a-şi procurá negreşit atinsul protocol, recomêndândulise totodată şi celea din anii trecuţi, precât încă nu le-ar avè, ca aşa la nici o comună sĕ nu lipséscă acestea resultate a le sinodalităţii şi totodată manuale pentru orientarea organelor nòstre bisericesci în agendele lor.

Pentru a se face înlesnire la procurarea acestor protocóle sinodali, se trimite de aicia pentru singuraticele comune bisericesci pe lângă copia acestui circulariu câte o listă de prenumĕraţiune, cu acea însărcinare: ca oficiile parochiale afară de însaşi comuna bisericéscă sĕ îndemne la prenumeraţiune şi pre alţii, mai ales pre cei din clasa mai inteligentă şi banii de prenumeraţiune ce-i vor aduna sĕ-i trimită pe calea oficiilor protopresbiterale la consistoriul archidiecesan, de unde apoi se vor speda érăşi pe calea oficiilor protopresbiterale esemplarele prenumerate.

În interesul causei sunt însărcinate oficiile protopresbiterale în special şi cu aceea: ca sĕ ţină în evidenţă resultatul acestui circulariu şi pre acei parochi, respective administratori parochiali, cari s'ar arĕta, că nu au simţiu pentru a-şi face detorinţa în partea acésta, sĕ-i arate aici după nume, spre a fi tractaţi cum li se cuvine.

Sibiiu la 10 Novembre 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

II.

Nr. **1757.** Pres.

Sinodul nostru archidiecesan în şedinţa sa din 14/26 Aprile a. c. sub Nr. 154 a enunciat ca normativ pentru concurenţii la posturi protopresbiterale următoarele:

„La ocuparea postului de protopresbiter pot concurge numai acei indiviḑi, cari au cel puţin următórea cualificaţiune, şi anume: pe lêngă o pregătire cu succes bun de 8 classe gimnasiale séu reale, depunênd esamenul de maturitate, au terminat studiile teologice în vre-unul din institutele metropoliei nóstre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune.

„Acei indiviḑi, cari vor fi absolvat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia nóstră, se vor admite ca concurenţi la vre-un protopresbiterat, décă se vor legitima, că au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătóre a consistoriului archidiecesan.

„Esamenul de cualificaţiune nu se recere însĕ dela profesorii de teologiă, precum nici dela acei candidaţi, cari au devenit preoţi înainte de întroducerea esamenului de cualificaţiune.

„In ce privesce cualificaţiunea gimnasială, se lasă în buna chibzuélă a consistoriului archidiecesan (plenar), ca la cererea administratorilor protopresbiterali lipsiţi de acésta cualificaţiune sĕ îndreptăţéscă la concurs pre aceia dintre aceşti administratori, cari in timp mai îndelungat au documentat o deosebită destoinicià şi s'au distins prin zel şi acurateţă în administraţiunea protopresbiteratului."

Acest normativ sinodal, în urma conclusului consistorial din şedinţa plenară dela 10 Maiu a. c., se aduce pe calea acésta la cunoscinţa organelor nóstre bisericesci din archidiecesă, şi a tuturor altora, cari în casuri obveniente au a se conforma lui.

Sibiiu, la 10 Novembre, 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Memorialul.

Înainte de reproducerea celor ce urmează mai la vale anumit despre memorial, nu putem trece cu vederea un moment însemnat privitor şi acesta la memorial. Este vorba de manifestaţiunea pretinsă românească din *Marmaţia*, despre care publicăm o corespondenţă la alt loc şi asupra cărei atragem atenţiunea cetitorilor. Momentul însemnat în afacerea aceasta este că, chiar şi ḑiare maghiare, dând seamă de „manifestaţiunea" din Marmaţia, o cualifică, poate fără a vrea, de aceea ce este. „Ellenzék," care a scris că esistă „cestiune română" spune că „în 21 Noemvre locuitorimea română (oláh) a Maramureşului, a dat o dovadă splendidă despre simţemintele sale politice. **Vice comitele Ladislau Mihalka** a convocat inteligenţa olahă, aceea a venit în numĕr mare, între care mulţi preoţi şi agricultori. Mihalca a amintit înaintea acestora de memorandul sibiian ce s'a redactat şi distribuit fără scirea şi consimţirea românimei (?) din Maramurĕş, şi în care se esprimă agitaţiune contra maghiarismului. Deci (dl vice-comite) a provocat adunarea sĕ se pronunţe faţă cu memorandul......."

Momentul însemnat este, că cea mai oficială persoană a convocat, de sigur prin mijlocirea solgăbirĕilor, primarilor şi notarilor, o adunare oficială sau fie şi ofiicioasă, ca sĕ fabrice „opiniune publică".

Premiţênd aceste ne îndreptăm privirea in altă parte şi adecă cum reflectează „Telegraful" la corespondenţa din „Journal des Débats":

În numĕrul ḑiarului nostru de alaltăeri am reprodus după „Journal des Débats" o corespondenţă din Pesta plină de injurii şi de invective atât contra naţiunei române, cât şi în particular, contra fraţilor nostri din Transilvania.

Nu ne a surprins limbagiul grotesc al corespondentului, nu ne-a surprins ignoranţa neiertabilă a acestui domn, în ceea-ce privesce istoria trecută a naţiunei române, istoria nenorocitei Transilvanie, ne surprinde cà ḑiarul bătrân al burgesimei francese a creḑut de cuviinţă sĕ dea loc unei asemenea corespondenţe.

„Românii intransigenţi, sau cum „ei sĕ numesc aci *ultra valachi*, scrie „corespondentul diarului „Débats," cer „înainte de toate autonomia Transilvaniei. Această exigenţă e naturalmente într'o aşa contraḑicere cu ideea „fundamentală a modernului stat ungar, „şi apoi este atât de nerealisabilă şi „estravagantă, că nu credem posibil „a o lua serios în consideratiune. Autorii „Memoriului" ne vor permite „prin urmare a trece peste aceasta şi „de a aborda alte puncte ale programei: sufragiul universal, aboliţiunea „censului electoral, întroducerea limbei române ca limbă oficială şi ecluderea limbei maghiare, al cărei învĕţământ este tacsat de antipatriotic. Dar „dacă învĕţământul limbei germane este „obligatoriu în scoalele secundare ungare, apoi cum sĕ poate ca limba ţĕrei sĕ fie esclusă din provinciele locuite de valachi? Tot aceeaşi se „poate ḑice şi de cererea intransigenţilor privitoare la autonomia bisericei şi a scoalei, cu atât mai mult, că „aceşti domni cer dela stat întreţinerea şi creaţiunea unei universităţi „române. Acestea sûnt punctele cardinale ale esigenţilor capitale, ale intransigenţilor valachi din Transilvania."

Aşa dar după opinia onor. descendent al teribilului de altă-dată Hun ni se declară francamente că esigenţa românilor din Transilvania de a'şi vedea patria lor autonomă cel puţin din punctul de vedere administrativ, este contradictorie cu ideea fundamentală a modernului stat ungar. Sê'şi aducă aminte onor. Hun, că la 1848 tot aşa de contradictorie a fost din punctul de vedere al austriacilor autonomia Ungariei, pentru care s'au luptat patrioţii maghiari, dar cu toate acestea timpul a dovedit că contraḑicerea n'a fost tocmai serioasă şi guvernul austriac s'a vĕḑut nevoit a ceda pentru a salva situaţiunea periclitată.

„Este greu a 'şi face o idee esactă „de esageraţia pentru a nu ḑice de „absurditatea acestor cerinţe, ḑice mai „departe teribilul Hun, atât mai mult „când vom esamina de aproape condiţiunile economice şi sociale ale acestei naţiuni. Valahii pretind a fi „descendenţi ai anticilor romani; pentru nenorocire însĕ în viaţa socială a „naţiunii lor nu sĕ găsesc trăsuri caracteristice, cari ar putea sprijinì „această pretenţiune. După datele statistice cele mai esacte, nivelul intelectual al valachului este mult mai „interior aceluia al altor naţionalităţi, „cari locuiesc imperiul Sf. Stefan. Tot „acelaşi lucru se poate ḑice şi de situaţiunea lor economică. Trebuinţele valachilor sûnt cu desĕvârşire „primitive şi capacitatea lor comercială şi industrială este foarte inferioară, aşa că impositele directe şi „indirecte ale provincielor locuite de „valachi nu raportează statului absolut nimic."

Am reprodus această citaţiune cu singurul scop de a pune sub ochii cetitorilor nostri ignoranţa sĕlbatică a corespondentului. Cine nu scie că 3,000,000 de români, cari locuiesc Transilvania, Banatul şi Maramureşul acoper cu dările lor aproape jumĕtate din cheltuelile ordinare ale regatului Ungar.

Dar ignoranţa întru cât-va sĕlbatică şi care nu este de cât trăsura caracteristică a gintei mongole nu ne surprinde. Oamenii de sciintă maghiari 'ş-au creat chiar o opinie în Occident; cetitorii nostri 'şi aduc poate amînte despre cele ḑise în această privinţă de spencer, de Lavet şi de Hervinus. Această naturalmente în ceea ce privesce oamenii de sciinţă din care de sigur corespodentul ḑiarului „Débats" nu face parte. Până unde merge această ignoranţă ne putem închipuì după următorul fapt, care ne dea o idee esactă de cunoscinţele amploiaţilor maghiari.

Ḑilele din urmă unul din amploiaţii români a avut în mânile sale un pasport liberat la Pesta; sub textul obĭcinuit al acestui pasport maghiar a fost scris următorul *avis* cu mâna unui suprior al ministeriului de externe ungar:

„En cas que ce passeport contienne „une permission de voyage pour la Servie ou les principautés Unies de Moldavie et Valachie le possesseur de ce „passéport a l'obligation de se presenter „personellement en arrivant dans la Servie au bout de 24 heures, dans les principautés Unies de Moldavie et Valachie „au bout de trois jours etc.)*

Aşa dar amploiaţii ministeriului de esterne din Pesta nu sciu nici chiar în anul 1882, că principatele Moldova şi Valachia s'au unit în anul 1859 şi că aḑi la fruntaria Ungarìei se află nu Principatele danubiene, ci un Regat.**)

„Naţiunea" în numerul de Duminecă scrie tot cu privire la memorial următoarele:

„Memorialul Românilor din Transilvania ce am avut deja ocasiunea a analisa, are privilegiul de a pasiona spiritele în Ungaria. Presa maghiară îl comentă într'un mod foarte puțin favorabil, și aceasta pentru că ea pleacă dintr'un punct de vedere cu totul greșit. Ea nu vede în legitimele aspirațiuni ale naționalităților, din care se compune statul maghiar, de cât tendențe de resturnare a ordinului de lucruri esistente, de cât doctrine revoluționare ce combate din toate puterile și asupra cărora atrage cea mai serioasă luare aminte a guvernului.

---

*) Ortografia francesa o lasăm cum există în original.

**) Am eliminat vre-o câteva cuvinte nepotrivite, care ca şi terminii: „Hun," „selbatic," „mongole" etc. mai mult strică decât folosec unei cause care n'are lipsă de termini drastici. Red. „T. R."

„Era un timp foarte puțin depărtat de epoca de astăḑi, când Ungurii, ca și acum Românii din Transilvania, reclamau prin toate mijloacele, de cari dispuneau, drepturile ce au dobândit în fine în urma rĕsboiului din 1866 dintre Austria și Prusia. Pe atunci aceste revendicațiuni se esprimau în limba maghiară prin termini cu totul deosebiți de aceia, de care se servă astăḑi presa ungară, ca sĕ caracteriseze cererile românilor.

„Ne aducem aminte că nu numai ḑiarele maghiare, în limitele libertății, de care se bucurau la acea epocă, dar mai toată presa europeană, se făceau ecoul generos al dorințelor acestui popor, care cerea sĕ reîntre în posesiunea străvechilor sale drepturi. Dar nimeni nu'și putea închipuì pe atunci, ca odată dorințele sale împlinite, din asuprit ce fusese, acest popor sĕ se facă la rĕndul sĕu asupritor, și sĕ împingă încă netoleranța până a voì sĕ maghiariseze prin mijloacele cele mai violente toate elementele eterogene din statul Ungariei.

„Austria încălcase, este adevĕrat, drepturile seculare ale poporului maghiar, dar nici odată ea n'a mers până a voì sĕ'l germaniseze prin mijloacele, de care se servă astăḑi Ungurii în privința Românilor. De altmintrelea Austria a înțeles de timpuriu, că un stat format de mai multe naționalități nu poate a se manține de cât cu condițiunea *sine qua non* ca sĕ dea fiecăreia din ele o administrație autonomă. De acì pactul închieiat cu Ungaria 1867; de acì drepturile acordate în urmă și succesiv diferitelor provincii slave din monarchie.

„Această politică înaugurată în 1866, în loc de a slăbì imperiul, a contribuit, din contră, a'l împuternicì. Diferitele naționalități, altă dată nemulțămite, și în totdeauna agitate, astăḑi își desvoaltă în liniște resursele morale și materiale, fără sĕ se gândească câtuși de puțin a se deslipì de marele corp politic, din care fac parte. Ele sciu că, isolate, ar fi espuse la o mie de pericole, pe când unite sub egemonia unui mare imperiu, nu ar avè a se teme întru nimic de esistența lor națională.

„Ungurii, ca și celelalte elemente din monarchia Habsburgilor, ar trebuì sĕ se pătrunḑă de acest adevĕr așa de mănos în resultate fericite mai ales pentru ei. În loc sĕ oprime popoarele puse sub egemonia lor, și sĕ'și creeze astfel singuri și de bună voie greutăți interioare ce sûnt de natură a avè consecințele cele mai nenorocite, ar trebuì sĕ imite esemplul ce li se dă de Austria și de care ei profită astăḑi mai mult de cât ori care altă naționalitate din monarchie.

„Numai astfel Austria a reușit sĕ'și atragă simpatia Ungariei, Bohemiei, Galiției, Iliriei, Dalmației, Tirolului etc., și sĕ constitue un stat cu mult mai puternic și mai prosper de cât acela ce cunosceam toți înainte de 1866.

„Dacă adoptând această politică salutară, Ungaria ar acorda românilor din Transilvania străvechile lor drepturi, precum Austria a făcut pentru dênsa și pentru celelalte naționalități din imperiu; dacă le ar da aceiași autonomie curat administrativă, de care se bucură Croația, apoi ea poate conta atunci, dar numai atunci, pe devotamentul deplin și întreg al românilor, întocmai precum contează pe acela al celorlalți cetățeni ai Coroanei sântului Stefan.

„Românii nu cer, o repetăm, prin memoriul lor, a se despărțì de Ungaria; ei nu vor sĕ slăbească în nimic uniunea lor politică cu dênsa; ei sĕ mărginesc a reclama aceleași drepturi ca și Croația, drepturi ce resultă pentru dênșii din documente internaționale, ce nimeni nu poate tăgăduì, și cari, de și violate, dar nu sûnt precrise.

„A veni dar astăḑi la finele secolului al 19-lea, când principiul naționalităților este deja înscris în dreptul gintelor, sĕ nege cineva, cum face „Pester Lloyd“ și corespondentul ungur al ḑiarului „Les Debats“, până și originea română a Transilvănenilor: a venì sĕ le conteste inteligința și aptitudinile lor la civilisație, aceste calități ce rasa latină le posedă într'un grad așa de invederat; nu este, după noi, a desființa cu o trăsură de condein un element așa de important ca acela al Românilor din Ungaria.

„Trei milioane de suflete cari au conștiință de drepturile lor, nu dispar așa lesne după suprafața pământului — Ungurii trebue sĕ scie aceasta din esperiență mai bine decât ori cine, — mai ales, când acest popor nu reclamă drepturile lui cu armele în mână, ci pe calea legală în virtutea unor acte ce provin din tot aceea sorginte, care a pus pe Ungaria în posesiunea autonomiei ei de astăḑi.

„Nu noi vom căuta dar, precum ne acuză „Pester Lloyd“, a propaga între Românii din Transilvania principiele iredentismului italian în relațiunile lor cu guvernul maghiar. Nu vom înceta din contră a recomanda atât Ungurilor cât și lor, acel spirit de împăcăciuire ce a presidat la apropierea efectuată între Austria și Ungaria și care le a condus la încheierea pactului din 1867. Mijloacele violente nu duc în totdeauna la resultate mulțumitoare; și ar trebui sĕ fim inamici declarați ai românilor din Transilvania, ca sĕ'i îndemnăm a recurge la ele.

„Nu noi producem agitațiunea, ce „Pester Lloyd“ observă de câtva timp între Românii din Ungaria, ci procedemintele autorităților maghiare în privința lor.

„Dacă Ungurii, inspirați, de sentimente mai conforme cu spiritul secolului în care trăim, în loc sĕ caute a anula elementul român — ceea ce este cu neputință, — îi ar face o parte, proporțională cu însemnătatea sa numerică, în afacerile statului; dacă nevoind a îi acorda autonomia ce reclamă, îi ar da cel puțin aceleași drepturi, de care se bucură și Ungurii; dacă, într'un cuvênt nu îl ar considera ca un *paria* în propria sa patrie; negreșit că o cale de împăcăciuire s'ar deschide pentru aceste două popoare, ale căror interese sûnt identice sub mai multe raporturi, și o înțelegere definitivă ar fi resultatul nemijlocit al acestei încercări.

„Spre acest resultat dar ar trebui sĕ tindă mai ales silințele Maghiarilor, dacă voesc sĕ facă a înceta agitațiunile ce domnesc între Românii din Transilvania și de cari se plâng cu atâta amărăciune.“

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Noemvre.

Desbaterea proiectului privitor la cualificațiunea funcționarilor s'a terminat. De alalta eri încoace în casa deputaților Ungariei se desbate proiectul privitor la împărțirea unor batalioane ungurescі în regimente austriace. Înainte de a se începe desbatere Helfy a propus de urgență resoluțiunea de a se lua proiectul dela ordinea ḑilei, fiind numai o parte din planul de organisarea armatei, până când deputații vor cunoasce planul întreg. Propunerea lui Helfy însĕ a fost respinsă.

Senatul imperial e convocat pe 5 Decemvre n.

Camerile italiane s'au deschis în 10/22 Noemvre cu toată pompa îndatinată. Regina a apărut cu principele de Neapole (clironomul) și au fost întêmpinată cu aplause îndelungate. Asemenea fu întêmpinat regele, însoțit de principii Amadeo, Eugen și Toma. Ministrul president provoacă în numele regelui pe senatori și deputați sĕ șeaḑă. După aceasta depun jurămêntul senatorii nou denumiți și toți deputații. În fine regele a cetit cuvêntul de tron.

Din cuvêntul de tron respiră spiritul liberalismului. Regele a constatat, că poporul italian merită libertatea de care se bucură. Indigitând la căsătoria principelui de Genova, accentuează referențele cele intime cu Germania, despre Austro-Ungaria tace cu desevêrșire. Nici despre contravisita monarchului nostru în Italia nu se ḑice nimica în cuvêntul de tron italian.

În Francia anarchistii și royalistii se întrec sĕ surpe autoritatea republicei. Sĕ scrie deja despre o conjurațiune royalistică și despre atentate cu bombe în Vendè.

Dela Petersburg se scrie la „Polit. Corr.“ cu privire la călătoria lui Giers, că n'are importanță politică și causa că diplomatul rusesc nu va atinge acum Viena sûnt delegațiunile, care i s'au părut că vor ținea mai mult și nu va găsi nici pe imperatul, nici pe Kalnoky în Viena La reîntoarcere, cam pe la Crăciun, Giers are de gând se atingă și Viena.

„Românul“ previne opiniunea ḑiarelor despre o conferență destinată a resoalve cestiunea Dunărei fără participarea României și ḑice, că aceasta nu poate fi decât dorința acelor ce ar vedea bucuros monopolisată navigațiunea pe fluviu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Pronunciamentul din Marmația.

Budapesta 22 Noemvre 1882.

Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus.

Cu ajutoriul fondului de dispositiune se alarmează toată jurnalistica astăḑi cu pronunciamentul din Marmația asupra memorandului românilor

Totul este preparat aici și menit a paralisa efectul memorandului în străinătate, contând la prostia cetitorilor neorientați, cari se mulțămesc cu frase goale fără a esamina detaiurile.

De astădată însĕ comedia este perfectă și numai orbul nu vede după culise.

Lucrul era sciut. Aici s'a pertractat cestiunea pe coridoarele parlamentului.

Deputații maghiari din Marmația Urányi și alții s'au lăudat mai nainte că vor convoca ei un „congres“ în Marmația, din care cu românii de acolo vor scoate un pronunciament contra memorandului.

Esecutarea s'a încredințat cunoscutului deputat Gavriil Várady, care scos din parlament prin deputatul Rohonczy pentru gescheftурile sale necurate, numai în Marmația mai este acceptabil chiar și în societate, și cu lucrurile acestea „patriotice“ se mai susține făcênduși merite pentru fondul de dispositiune.

Dar precum se vede curagiu tot n'a avut ca se convoace un congres românesc, căci la acela ar fi venit și români cari nu lucră la comanda Vicecomitelui Mihalca și a subalternilor ci, ar fi participat poate și deputații, cari au fost la conferența din Sibiiu, și li s'ar fi putut întêmpla faiseurilor se devină compromiși, ceea ce pentru dînșii ar fi mare nenorocire, căci atunci li-ar cădea naintea guvernului nimbul de stâlpi nesuplinibili ai statului, și apoi vai! de posturile lor!

Propter certum quoniam, au mai aflat de lipsă ca nainte de adunare sĕ se denumească tinĕnul Gavriil Mihali de subjude, căci familia Mihaliescilor este o familie estinsă, respectabilă și cu influență în Marmația, ba Petru Mihali fusese chiar și deputat la conferența din Sibiiu....

Poftim a cetì telegrama, care se vede astăḑi în toate ḑiarele din capitală și cred că și în cele din străinătate:

„Sigetul-Marmației 21 Noemvre: Mihálka László, consiliar reg. și prea meritatul vice-comite al comitatului Maramureș, cu ocasiunea adunărei generale a reuniunei pentru înființarea unui fond de teatru român ținută în luna lui August a. c. în Siget, propunênd înființarea unui stipendiu pentru tineri români de relegea gr. catolică — în cestiunea acestui stipendiu s'a ținut astăḑi sub presidiul vicecomitelui Mihálka la casa comitatului (pretoriu) o conferență cercetată (népes), la care au participat nunumai din inteligența română din comitat, dar numeroși și din popor.“

„În Marmația locuesc 60,000 de români, ear clasă de gentry numai în Marmația au românii.“

„În conferența de astăḑi s'a decis înființarea unui fond pentru ajutorarea studenților români, și la propunerea lui Cziple Zsigmond, proprietar și fost deputat dietal s'a enunciat ca: numai acei tineri sĕ se împărtășească din acest ajutoriu, cari au făcut un progres deosebit în limba maghiară.“

„*Cu această ocasiune* Vincz Gyula proprietariu avut, care se bucură de reputațiune publică și *pretore* (szolgabiró), într'o cuvêntare lûngă cu provocare la patriotismul românimei din Marmația, subscerne următoriul proiect de resoluțiune:

„Adunarea sĕ enuncie prin conclus, că sûntem pĕtrunși de convingerea, că românimea din patriă numai așa 'și poate susținea și desvolta naționalitatea și cultura, dacă va remânè pe basa constituțiunei comune maghiare. Drept aceea condamnăm memorandul din Sibiiu, pentru federalismul, la care nisuesce prin principiile sale, care atacă idea de stat maghiar, mai departe, relativ la uniunea între Ungaria și Transilvania (Erdélyország) nu voim ca dealul mare (Királyhágó) se formeze mur despărțitor între Ungaria și Transilvania. Ear' încât drepturile noastre, garantate prin legea despre naționalități se respectează din partea Ungariei, căci drepturile noastre individuali le apĕră legile comune, cari se estind de o potrivă asupra maghiarilor ca și asupra românilor, religiunea, limba și literatura noastră le putem desvolta liber, drepturile politice ni sûnt identice, presa liberă și dreptul de intr'uniri și insoțiri ni sunt egale, nici în contra aplicărei noastre în oficii nu ne putem plânge, precum nici aceea nu ne poate vĕtema drepturile și nici la un cas nu o putem numì maghiarisare violentă, că limba justiției și a guvernărei este maghiară, căci pe aceea ca pe limba statului ținem că este legal și just a-o susținè; nu este deci nici o causă carea sĕ ne rețină dela condamnarea luptei fără scop intenționată prin memorandul din Sibiiu, cu acel popor cu care de o mie de ani trăim în comuniune de stat, chiar atunci, când din toate părțile conspiră elementele slave ca sĕ'și realiseze scopurile contra maghiarilor și românilor. Basați pe acestea ne ţinem de datorinţă patriotică, a nu părăsì basa dreptului public maghiar, ci a lupta pentru ideea de unitate maghiară, a ne jertfi toate puterile spre consolidarea internă şi întărirea vieţei de stat maghiar (magyar államiság) şi a face toate ca între maghiar şi român se esiste încredere frăţească.“

„Posiţiunea noastră ne impune, ca sĕ ţinem cu fraţii nostri maghiari, se fim patrioţi buni şi fideli, căci în aceasta scumpă patriă comună, împreună trebue se trăim şi se murim.“

„Vivate însufleţitoare au salutat această propunere primită cu unanimitate, dar vivatele nu erau se înceteze, când preşedintele conferenţei, vicecomitele preameritat al comitatului, încă s'a dechiarat în mod condemnătoriu despre memorandul din Sibiiu.“

„Românimea din Marmaţia trebue se protesteze contra memorandului din Sibiiu — ḑise el — căci românimea acestui comitat totdeauna a aparţinut adevĕraţilor cetăţeni maghiari, şi dacă n'am protesta s'ar putè crede despre noi, că şi noi împărtăşim vederile greşite cuprinse în memorand.“

„A produs bun efect şi cuvêntarea patriotică a preotului Faur János.“

„Primirea propunerei au adeverit-o cei presenţi prin subscrierea numelui.“

„Vice-comitele şi preşedintele conferenţei Mihálka László a dat un prânḑ la care au fost învitaţi mulţi din inteliginţa maghiară şi română.“

Vi-l'am tradus întreg din cuvênt în cuvênt, precum este publicat în foile maghiare, ca se vedeţi ce galimatias, de idei şi de cuvinte este în stare sĕ entusiasmeze pe jurnalistica maghiară.

O degeneraţiune politică, concepută sub pretest fialntropic şi terminată cu beţiă.

Eu cunoscênd gentrylicul din Marmaţia mĕ aşteptam la mai mult. Cugetam că faiseurii de aici, cu instrumentele lor din Marmaţia, cu tot aparatul oficial şi cu prospectele viitorului şi favorurile presentului, vor fi în stare, în degenerata ţeară alui Dragoş, pe calea pe care s'au produs contrapetiţiunea în contra limbei, se producă o demonstraţiune mai de Doamne ajută, că vor produce cel puţin cât au produs cu nemţii, pe cari-'i imitează, contra Schulvereinului, dar n'au avut curagiu se lucre pe faţă nici chiar cu aşa porecliţii gentry românesci, cum au lucrat cu şwabii, şi cugetând că fac un lucru mare s'au făcut de rîs dându-şi un eclatant testimoniu de paupertate.

Subscrierea conclusului are două însemnătăţi.

Una sĕ-şi acopere seràcia, căci la conferenţă vor fi fost puţini români, dar supletor, cu ajutorul szolgabiraelor sub preteste mincinoase, se pot procura cât de multe subscrieri, iar alta, ca speculanţii politici la ocasiuni binevenite se-şi poată dovedi „*schwarz auf weisz*“ „patriotismul“ modern, care în ḑiua de astăḑi este o marfă bine plătită.

Nu sciu dacă vor afla şi românii cu cale a manifesta aderenţa la memorand prin pronunciamente luate în meetinguri de alegători, cum au facut saşii cu Schulvereinul, sau ba? eu cred ca nu e de lipsă, căci cei adunaţi la Sibiiu au fost mandatarii alegătorilor, provĕḑuţi cea mai mare parte cu instrucţiuni de acasă; dar una totuşi mi-ar plăcea, ca cei ce voiesc a face ca lumea se creadă, că ideile depuse în memorand sûnt numai a membrilor conferenţei din Sibiiu, se convoace un congres, meeting, sau cum le-va plăcea a-l numi, pe basa alegerilor libere a poporului sau fie chiar numai a alegătorilor români în Transilvania, sĕ provoace acolo concluse, fie asupra memorandului, fie asupra altor cestiuni politice în cari se cere deplină lumină, şi sum convins că în acele concluse s'ar manifesta un patriotism mai curat decât în pronunciamentul oficial al Marmaţienilor, cari se grăbesc a condemna un operat pe care nici nu l'au veḑut, s'ar aduce concluse la cari fără esitare ar adera toţi românii.

ℵ.

La „Părere“.

„Scoli românesci în Sibiiu şi iarăşi „scoli românesci în Sibiiu“ s'a cerut de atâtea ori în acest ḑiar. De alte dăţi s'a constatat simplu necesitatea fără a intra în modalitatea esecutărei. Şi credem că bine s'a făcut. În Nr. 130 sub rubrica „Părere“ s'a întrat în detaiuri. Nu împărtăşim întru toate vederile din Nr. 130 în privinţa detaiurilor. Aci sûnt multe de ḑis, şi nu ni se pare la timp a le ḑice. Nu ni se pare la timp pentru că nu avem la adresa *cui*. Şi până când nu avem *cui* sĕ ne adresăm, tot ce vorbim şi scriem este zadarnic.

Este sciut că cestiunea înfiinţărei de scoale românesci în Sibiiu respective a concentrărei celor trei scoale slăbuţe în una „*bună*“ a fost discutată prin sinoadele parochiale. Scim că s'a ales şi o comisiune, care sĕ pregătiască un plan în causă. Comisiunea n'a lucrat nimic şi nici credem că va lucra ceva, câtă vreme afacerea nu întâmpină spriginul acelui mai competent organ. Căci scoalele noastre confesionale stau sub inspecţiunea organelor bisericesci-scolare. Organul bisericesc mai de aproape, fără de concursul căruia nu ne putem aştepta la resultate, este inspectorul tractual protopresbiteral. Şi câtă vreme protopresbiterul tractual nu se pune însuşi în fruntea trebei: putem noi tot scrie articoli prin ḑiare, putem tot discuta prin sinoade şi alege comisiuni, ba putem intra şi în detaiurile organisaţiunei scoalei ce o dorim — noi batem toaca la urechea surdului. Căci fără întrevenirea Protopresbiteratului cu întreaga sa autoritate, cele două, resp. trei parochii, nu vor concurge la înfiinţarea scoalei din cestiune. Se nu ne facem ilusiuni calculând cu banii cari sûnt în pungile altora şi de cari noi nu putem dispune fără învoirea lor.

A cere însĕ ca şeful actual al tractului sĕ iaie însuşi conducerea afacerei, este a cere un imposibil. Scim cu toţii ce sarcini are d-sa. Dsa suplinesce pe trei resp. pătru, amploiaţi, cari în stări normale, fie care ar avè destul de lucru în sfera sa de activitate.

Şi fiind că Dsa este numai unul şi ţine locul la trei resp. patru apoi nu putem aştepta sĕ şi lucre cât trei sau patru. Un om este numai *un* om, şi poate lucra numai ca *un* om. Dar fiind că are sĕ lucre pentru patru, este evident că lucrul celor patru are sĕ'l îndeplinească numai în conturi mari, desconsiderând mărunţişurile, lucrurile de a doua mână. Şi cestiunea cu scoalele din Sibiiu Dsa se vede că o privesce ca bagatel. Sĕ respectăm convingerile! Sĕ le respectăm şi în acest punct şi sĕ ne plecăm forţei maiore provocate de administratura provisorică. Căci de ani ni se tot spune că administratura e provisorică, deşi începe a face faţa definitivului. Scim că sinodul archidiecesan a hotărit eşirea din provisoriu şi grabnica întrare în definitiv, sau cu alte cuvinte: întregirea staţiunei vacante de Protopresbiter în acest tract. Şi până când nu se va esecuta hotărîrea sinodulni archidiecesan până când vom fi sub administratura (provisorica înfinita) în zadar ne facem ilnsiuni cu scoale românesci în Sibiiu. Cine mai trage la îndoială cele ḑise acì se va convinge prin faptă*)

Memorand

către Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al dicesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

(Încheere.)

Aici esistă numai două seminare clericali: unul în Blaj, altul în Gherla. În aceste două institute se cresce junimea destinată a păstorì cu timp turma cuvêntătoare. Dar la organisarea nici unuia celor interesati — turmei cuvêntătoare — nu li s'a lăsat nici cel mai mic amestec; asemenea nu li s'a lăsat nici o supraveghere. Toată conducerea o luară în mâni şi prea sânţiele sale archieeii, ca cum clericii s'ar cresce pentru prea sânţiele sale, şi nu pentru interesa creştinilor În diecesa Gherlei astĕḑi când toate popoarele culte ale lumei întregi au venit la aceea convingere, că fie cine chiar şi clericul, în limba maternă se poate perfecţiona şi poate mai uşor înainta în sciinţă, decât în ori ce limbă străină, în seminariul diecesan, studiile, cu escepţiunea teologiei pastorali, se propun în limba latină foarte puţin priceputăˇ de cea mai mare parte a elevilor. S'ar părè: că cu scop, ca cu atât scia mai puţin din acele studii.[23] Diecesa Lugojului şi Oradiei-mari până acum încă n'au seminare clericale. Cea dela Urbeamare înainte de segregarea Românilor de către Ruteni şi crecea clericii partea în seminariul gr. cat. `rutean dela Ungvar şi parte în seminariul rom.-cat din Urbeamare; acolo, apoi pe la Roma şi Pesta, tot în seminare de ritul latin. Cea dela Lugoj parte în seminariul gr. cat. rom. din Blaj, şi parte în seminare de ritul latin.

Tot asemenea se întêmplă şi cu preparandiile de scoale elementari. Ierarchia singură dispune şi peste acestea în modul cel mai absolutistic. Dintre preparandii una e mai defectoasă ca cealaltă.

Apoi cum se superinspecţionează scoalele elemenatri în întreaga provincie metropolitană gr. cat., şi în specie în diecesa Gherlei? Ce osteneală se pune în acest rrspect, în cea mai delicată întrebare? Inspecţiunea scoalelor elementari o folosesc de un „modus merendi“ dd. protopopi, cari ies de regulă cam odată pe an în fie care comună pentru diurne câte 2—10 fl.; atunci îşi afc şi raporturile anuali despre starea scoalelor şi calităţile învĕţătorilor; de aici în colo peste an rar le visitează. Toată onoarea escepţiunilor! Ce face preoţimea? O parte nimica. Şi aici onoare escepţiunilor! La o mare parte a preoţilor scoala şi învĕţătoriul i sunt cel mai uricios obiect şi subject, întru atâta cât nici oarele pree scrise pentru propunerea religiunei încă nu le observă. Preste tot anul învĕţămêntul elementariu e lăsat în scirea soartei, fie care învĕţătoriu face atâta cât 'l taie capul şi 'l trage inima Din raporturile protopopilor se fac în urmă la consistoriu tabelele statistice despre starea învĕţămêntului elementar. Apoi cu acestea e încheată afacerea învĕţămêntului elementar; de nu vom mai menţiona încă decretele învĕţătorilor, ce asemenea se dau din centruri tăcênd de faimele ce se lăţise în anii trecuţi despre clasificarea comunelor în privinţa sumelor, ce se pretindea dela fie care separat pentru câştigarea docenturei!...

Şi ce apoi resultatul acestor organisaţiuni, conduceri şi inspecţiuni diferite, şi mai diametrale opusă una alteia în metropoliile române? Care e efectul în metropogr. or. neunita, şi care în cea gr. res. unită.?

Eată-l! În biserica metropolitană unită clerul cu o mică escepţiune, se află şi astăḑi în aceea stare culturei, cum a stat înainte de aceasta cu 30 de ani; cu aceea adaugere că preoţimea tineră are ceva mai multă spoeală esterioară de civilisaţiune dar — luând peste tot — are cu atât mai puţină civilisaţiune interioară şi reală; peste aceea preoţimea de astăḑi, după ce obţine testimoniul de cleric absolut, are pretensiuni şi pofte de 10 ori mai mari decât cei vechi, voesce de odată se fie domn, de urmează ca îndată ce ocupă o parochie, toate silinţele lise concentrează numai întru a se înavuţi, — apoi clerul nostru mai luminat se reduce la câţi-va doctori de toologie şi dreptul canonic latin.[24] Eară clerul bisericei metropolitane române neunite, — care până la 1847 avea numai un curs teologic de 6 luni frecuentat în mare parte de juni, cari 'şi făcuse studiile pe la mănăstirea dela Strimba Fizeşului, prin une scoliţe comunali. şi puţin în cele normali şi, şi mai puţini în cele gimoasiale ale altor confesiuni, — astă-ḑi a apropiat în cultura eclesiastică pe ai nostri, ca mâne poimâne sĕi întreacă în cea civică.

Apoi învĕţămêntul elementar în biserica gr. or. deşì sûnt încă multe defecte de suplinit, peste tot stă mai bine, decât în biserica unită, în care mergem retrograd, şi numai în foarte puţine locuri (spre esemplu în scoalele grăniţeresci s. a. l.) putem ḑice că este o propăşire îmbucurătoare; dar se observă totodată că aceste escepţiuni nu sûnt a se înscrie îngrirei resp. superiorităţi eclesiastice, ci singur numai altor superiorităţi cu totul independenţi de acestea. Aşa luând de esemplu partea morală-religioasă, în părţile apusene ale diecesei Făgăraşului până în 1848 se afla o scoluţă elementară mai bunişoară în Strîmba Fizeşului. Aceasta scoluţă cu trei cursuri, stătător fie care dela 1 Nov. până la pasci, pe lângă o mulţime de candidaţi de preoţie ce mergea în fie care an la teologia morală în Blaj şi Sibiiu, da atâţi cantori, cari scieau tipicul mai bine decât mulţi teologi de aḑi, încât pe acel timp se afla în fie care comună română de ambele confesiuni în partea patriei de peste Someş şi în Silvania câte 2—10 cantori, despre ce ar putè da desluşiri preoţi, demnitari eclesiasiastici şi alţi bărbaţi încă în vieaţă din genereţiunea mai bĕtrână. Eară astăḑi, după ce murìră mare parte din cantorii cei bĕtrâni, astăḑi abia se mai află prin comune câte un cântăreţ, şi acela încă fără cunoscinţa notelor bisericesci orientali (a glasurilor) şi a tipicului deşi astăḑi se află scoale în toate comunele cu curs obligătoriu de şepte ani.

Tot retrogadă e generaţiunea cea nouă şi în moralitate şi şi în altă privinţă. S'au ce atesta înmulţirea concubinatelor, a căsĕtoriile nelegiuită şi a copiilor născuţi din acele? Ce atestă prostituţiunea durere! în presentor şi în poporul nostru, mai înainte aşa de cast, destul de lăţită, şi că trista consciinţă a acesteia de numĕroşii spurii depre strate? Ce cu totul altmintrea era aceasta înainte de restaurarea metopoliei române gr. cat, când susta înca în Transilvania şi părţile ei anecse sinoadele şi forurile parochiali, şi când acestea esercita între alte şi dreptul de a supraveghea moralitatea publică în respectiva comună bisericească! În 2—3 generaţiuni abia obvenia câte un cas de prostituţiune. Se enarază dacă lucrul stra oreinar şi numai din auḑite, că cutare ca fată căḑênd, fu judecată prin sinodul (soborul) parochial în faţa bisericei şi condamnată, sĕ numai poată umbla în pĕr, ci împropodită, adecă cu maramă pe cap ca şi femeile măritate.[25] Ce se ḑicem apoi despre alte corupţiuni, şi despre numerositatea crimelor, mai nainte poporului nostru necunoscute şi ne mai audite? Ce despre marele numĕr al deprădărilor de păduri, ţarine, vinie şi pomărie sĕdite din bĕtrâni? Ce despre alte abateri şi prevaricaţiuni. ?!

---

*) În Nrul 130 al ḑiariului nostru s'a publicat articulul „Părere“ fără de a face din partene cel puţin o notă. Dăm şi pre acesta tot aşa — deocamdată. Ḑicem deocamdată, de oare ce noi tot mai avem speranţă ca odată, poate nu aşa de curênd pe cum am dorì, dar totuşi mai curênd de cum speră articulii din cestiune, vom pune piciorul, cel puţin pe treapta dintâiu către înălţimea aspiraţiunei esprimate de altă dată. Atunci vom relua tema apreţuindu-o earăşi in toata estensiunea. Red.

[23] În Francia catolică studiele teologice se propun în limba francesă, aşa şi prin mare parte a seminarielor din Germania; şi totuşi (sau mai bine ḑicând, chiar de acea) unde sûnt teologi şi scrietori bisericesti catolici mai erudiţi şi mai renumiţi, decât în ḑisele ţeri?!

[24] Un bărbat român, de frunte şi mult espert cetì mai an dereptul canonic scris de un dr. de teologie română gr. cat, până când către mijlocul cărţei dede preste acsioma, că toată potestatea în biserică e dată şi depusă în mânile episcopilor. Bărbatul nostru se lumină numai decât, închise frumuşel cartea şi o puse la o parte, părêndu-i reu că de ce n'a fost pusă acea acsioma în fruntea opului? căci în acest cas nu şi ar fi perdut atâta timp întru a cetì cu atenţiune una jumetate de volume binişor de gros.

[25] R numitul Binterim în Denkwürdigkeiten der christ. kath. Kirche t. V. part 3. pag. 55 pune tuturor cugetătorilor întrebarea; oare n'ar fi de dorit sĕ se reîntroducă sinoadele de moralitate parochiali

Dar sĕ vedem, cum stăm cu intelectualitatea practică şi puterea lucrativă în economie, apoi cu sobrietatea generaţiunei june, crescute dela întroducerea învĕţămĕntului obligator? Cea mai mare parte a acestei este mai nelucrătoare, mai nelaborioasă decum au fost părinţii sĕi, dedată spre lucs şi în mare parte spre beutură. E mai seracă generaţiunea aceasta liberă, decum au fost părinţii sĕi iobagi. Drept că prestaţiunile statului sûnt astădi mai mari ca mai înainte; dacă se vor adauge însĕ către cele din trecut toate robotele cu toate datiele ţinĕtoare de acelea, apoi decima din toate productete fostilor iobagi, apoi din miei, purcei, stupi scl., aşa credem că le ar întrece pe cele de acum. O parte însemnală a moşiilor remase ei moştenire dela părinţii ne umblaţi, ba opriţi dela scoală ajunse în mâna jidanilor din mânile generaţiunei obligate la scoală. Cei drept alt resultat dela asemenea organisări şi inspecţionări nici că se poate ascepta.

În amărâciunea sufletelor noastre, înfioraţi la vederea decadenţei şi degenerărei religioso-moral, fisice şi materiale a creştinilor ţinĕtori de provincia metropolitană română gr. cat. în genere şi în specie a celor ţinĕtori de diecesa Gherlei, ales a generaţiunei mai june, în cel dintâiu moment ni se obtrude întrebarea: lua-vor asupra-'şi preasânţiile sale prelaţii nostri respunditatea înaintea lumei, înaintea istoriei, înaintea turmei sale cuvêntătoare şi înaintea lui Dumnedeu pentru toate acestea? Preasânţiile sale, care călcând drepturile bisericei gr. or., — competenţi după ss. canoene întregei biserici metropolitane şi resp. eparchiali adecă atât preoţilor cât şi lumenilor condiţionate şi garantate cu ocasiunea s. uniri, folosite şi astădi în biserica neunită, — cestionatele drepturi le apucară în mânuri-şi şi gubernevză fără nici o legătură ierarchia şi fără ascultarea voinţei turmei sale, atât biserica cât şi scoala şi dispune în mod absolutistic despre toate afacerile bisericesci şi scolastice?

Dără ni se obtrude totdeodată şi a doua întrebare, că adecă putè se va scusa inteligenţa lumeană înaintea tronului celui Atotputinte ţi înaintea consciinţei scle pentru memorata degenerare a fiilor fraţilor şi nepoţilor sĕi cu aceea că prelatii sĕi au tras la sine drepturile competenţi bisericei întregi şi au dispus presânţiile sale în mod absolutistic despre învĕţămênt? Din parte-ne sûntem convinşi, că şi aceasta indolenţă a inteligenţei ar merita se fie şi ar fi pe de 100 de ori mai aspru pedepsită, decât despotismul prelaţilor; pentrucă unde e vorba de fericirea eternă şi timporană a întregei generaţiuni viitoare are datoria de a pune la o parte toate respectele şi de a pâşì la mijloc pentru câştigarea drepturilor ce i compet,[26] spre a a putè vindeca rĕul şi spre a'şi pntè împlinì obligamentele şi în aceasta privinţă.

⁂

Ilustrisime Doamne episcoape! Prea sânţite şi prea venerande părinte!!

Spre motivarea cererei noastre, ce-ţi vom adresa mai la vale, am mai puté întra o mulţime de motive şi argumente.

Aşa: cumcă am afla incompatibil cu nemărginita bunătate a Fiului lui Domnedeu, — carele a şi întemei biserica pre principiul „iubesce pre deaproapele tĕu ca pre tine însuţi,“ şi carele pentru mântuirea genului omenesc suferì moarte, — ca sĕ fie avut cuget de a întemeia biserică absolutistică; dar cum că n'a avut, documentează alegerea apostolului Matia, a acelor şepte diaconi scl. — Am mai potea menţiuna, că astădi domnesce în lume principiul constituţiunalismului, şi că despotismul abea se mai poate ţinea chiar şi în imperiul cel mai remas în civilisaţiune, în Rusia, care dispune preste milioane de baionete; cum sĕ se poată el manţinea in imperiul lui Domnedeu, în sânta biserică, şi încă în biserica catolică de ritul orientale? — Ne am mai putea provoca la potintele farmec al instituţiunilor, datenelor şi drepturilor bisericei orientale de ritul grec în înţelesul ss. canoane, care farmec nu numai susţinù şi aduse la înflorire în patria noastră acea biserică între toate vicisitudinile, ci după aproape totala ei apunere dela 1701 şi 1711 o reînvià din morţi, ca astădi sĕ înflorească mai frumos şi mai tare de cât ori-când dela întemeiarea ei şi că mâne poimâne sĕ se sporească duplu pre ruinele bisericei noastre, decumva aceasta se va ţinea şi mai încolo încătuşeata ca până acum. — Acum am putea aduce înainte ţienacitatea protopărinţilor noştri, cu carea se alipiră de acelea instituţiuni şi drepturi, încât cu ocasiunea primirei s. uniri puseră de condiţiune „sine qua non“ garantarea acelora; precum şi aceea, că după moartea episcopului Ioan Giurgiu nepotêndu-le manţinea în biserica gr. cat. fu mai gata o parte însemnată a strămoşilor a părăsì această biserica decât a trăì fără acele instituţiuni. — Am potea repeţì stricaciunile, ce le aduseră moralităţei şi catolicismului nesuinţele de a nimici acele instituţiuni. — Ne am potea folosì de o armă foarte tocită, am potea adecă menţiuna spiretul de proselitism ce se încuibá în une părţi ale diecesei acestei-a şi care, din causa călcărei drepturilor bisericei noastre, cresca necontenit sub cenuşaca odată, — de nu se va preveni reului de tempuriu cu arme conformi dorinţelor generali, — sĕ isbucnească în mod mai mult nereparaver. Şi tot aşa am potea produce încă multe altele.

Toate aceste nu le facem; ci Te rogăm cu fieasca reverenţă şi devoţiune, sĕ binevoiască a ceti deamenuntul acest Memorand, a cumpănì cu rara-Ţi înţelepţiune momentele cuprinse în el, a Te convinge despre ranele ce ne torturează, a lua în meritată consideraţiune dorinţele noastre; apoi spre a afla medicamentele cele mai conducătoare la vindecarea ranelor noastre şi punerea la cale a celor mai ardenţi afaceri ţinetorie numai de acesta diecesă, seau binevoeşti a convoca un Sinod eparchiale mestecat, — până la organisare — după datina usitată sub înţeleapta păstorie a ilustrităţei sale prea sânţite d. Michaele Pavel.

Credem tot odată de ne mai încungiuraverea necesitate organisarea întregei provincie metropolitane gr. cat. române. Spre ajungerea estui scop te rogăm tot cu asemene fieascä reverinţă şi devoţiune, sĕ nu pregeţi a Te adresa cătră Escelenţia sa preasânţitul domn metropolit pentru convocarea unui congresu provinciale constituitoriu, apoi ordinariu punêndu te în aceasta privinţa — spre mai marea securitate a ajungerei la scop — în conţelegere şi cu cei laiţi prea sânţiţi domni episcopi gr. cat. români, ţinători de provincia metropolitană română gr. cat.

Remânênd şi subcriendu-ne cu cele mai devotate semţeminte de reverenţia fiească.

Dat în diecesa gr. cat. a Gherlei provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăşului, luna Octomvre, anul Domnului 1882.

(Urmeadă deci de mii subscrieri)

---

franco-germane din evul mediu, cari avea as mene funcţiunare ca sinoadele parochiali române gr. cat. de înainte de 1848, şi sĕ se reactiveze, modificate firesce după timp, şi pre acolo, pre unde ele poate vor fi încetat? Cât n'ar folosì şi singura publicitatea acestor judeţie contra desfrenului tenerimei, contra negrigiei părinţilor faţă cu educarea creştinească a familiei lor, contra beţiei, contra prebegirilor şi sburdaţiunilor nopturne, contra atototinţei patimelor scl.! „Eu aşa cred, dice un inveţat — în Archiv für Pastoral-Conferenzen, 1813 fasc. II. pag. 118 — că în întreaga împĕrăţia celor vĕdute nu este ceva mai înfricoşat, decât ochiul şi limba conoamenilor noştri judecători, ca representanţi ai omenimei. Nici chiar cel înreutăţit, ce e în stare sĕ despreţuiască moartea, nu uşor sufere privirea serios admonitoria a acelor derepţi. Eară aice, în sinoadele lăudate, nu judecă numai un om singur. Preste aceea nice pofta onoarei până-i lumea nu se va stinge din peptul oamenilor; ear dorul firesc, dea fi respectat de mulţime şi mai cu samă de cel respectat, încă doară mai tare împedecă erumperea reului, decum o pot împedeca pedepsele dictate de legi.“

[26] Aceste drepturi fure desvoltate sau macar asteptate la mai multe locuri în cele precedenţi; aice mai adaugem, numai în privinţa dereptului secularilor de a patecipa la alegerea demnitarilor şi altor persoane bisericesci, din pracsa primitiva a bisericei creştine următoriele: a) în sinacsariu la 1. jan, cetim, că Atanasiu cel mare fu ales în anul 328 patri arc al Alesandriei cu unanimitatea cred inţioşilor; b) asemenen despre Flor patriarcu al Cpolei, la a. 783,25) Febr. în sinacs.) c) la 13 Noemv. ca s. Ioan gurà de aur se alese eppu prin votisarea comune a clerului şi poporului; (cfr. 18 Febr. 12 Febr. 12 Martie scl. Apoi s. Ciprian. aeppul Catarginei în epist. 68 s. 67 scrie: „Coram omni synagoga jubet Deus constitui sacerdotem, i e instruit et ostendit, ordinaţiones sacerdotales nonisi sub populi adsistentis conscienţa fierei oportere, ut plebe praesente vel deteganturi malorum crimina vel bonorum merita praedicentur, et sit ordinatio justa et legitima, quae: omnium suffragio et judico fuerint examinate.“ Papa Leo cel mare scrie; „Nullus învitis et non petentibus ordinetur, ne plebs învita episcopum non optatum aut contemnat, aut oderit et sit minus religiosa, qnam convenit. cui non licuerit habere quem voluit.“ Apoi desaprobând fapta eppului Ilariu Arelatense, care ordinase pre unii preste voia poporului, dice: „aspectarentur certa vota civium, testimonia populorum; quaereretur honoratiorum arbitrium, elecţio clericorum qui praefuturus est omnibus, ab omnibus, eligatur,“ a) Bingham, part, II. pag. 98—99)

Bursa de Viena şi Pesta

Din 23 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.30	118.30
Renta de aur ung. de 4%	85.05	85.—
Renta ung. de hârtie	84 30	84.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133 30	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.25	89.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 25	91.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97 50	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.50	95.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		96.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 50 96.95	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	98.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	96 50
Sorţi unguresci cu premii	115.75	115.75
Sorţi de regularea Tisei	108.75	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.05	76.—
Datorie de stat austr. în argint	76.75	76 75
Renta de aur austriacă	94.20	93.75
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	830 –	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	280 75	279.—
Acţiuni de credit austr.	283.50	287.70
London (pe poliţa de trei luni)	119.10	119.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.47	9 48
100 marce nemţesci	58.40	58.40

Nr. 73. [293 1—3.

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni de paroch din comuna „Hălmeag“ se escrie concurs până în 11 Decemvre st. v, a. c.

Emolumentele:

a) Dela 66 familii câte o ferdelă bucate în natură.

b) Porţiune canonică 6 jugere de arat şi 2 jugere fênaţi.

c) Dela 16 familii neorustici câte una di de lucru.

d) Venitele stolare computate în suma de 34 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească vor avè a-şi aşterne cererile lor în sensul statutului organic şi a'l regulamentului congresual pentru parochii din 1878 la subscrisul în terminul susindicat.

Cohalm în 6 Noemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiale.

N. D. Mircea m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 306 a. e. [297] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Sâmbăta inferioară protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs cu termin până la 28 Noemvre st. v.

Emolumentele sûnt.

I. Salariu în bani 80 fl. v. a. din alodiul comunal în rate lunare;

II, Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încăldit. —

Cei ce voesc a ocupa postul acesta învĕţătoresc, au a'şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din Statutul Organic şi al regulamentului congresual din 1878 pentru învĕţători, până la terminul mai sus arĕtat.

Făgăraş 8 Noemvre st. v. 1882.

În conţesegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protopp.

Nr. 163. [294] 2—3

EDICT.

Ioana n. Ilea, de religiunea gr. or. din Topârcea, comitatul Sibiiului, carea de 7 ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Cărătuş, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presrnteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instanţă, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Sibiiu, 4 Noemvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanţă.

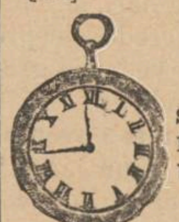

[299] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit- sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 134. Sibiiu, Marți 16|28 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. **3842.** Scol.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale, ca inspectorate tractuale de scóle, și cătră toți învĕțătorii dela scólele confesionale ortodocse române din archidiecesa Transilvaniei.

Înaltul ministeriu regiu-unguresc de culte și instrucțiune publică a denumit prin emisul ddto 26 Septemvre a. c. Nr. 29868 o comisiune la preparandia de stat din Deva pentru esaminarea din limba maghiară a învĕțătorilor nemaghiari dela scólele populare din patriă. Comisiunea va începe activitatea s'a în 28/16 Decemvre a. c.; ér' învĕțătorii, cari voesc a se supune acelui esamen, au de a așterne până la 20/8 Decemvre insinuările lor în scris instruite cu atestate despre aplicare și servițiu, la inspectoratul regiu de învĕțămênt din comitatul Hunedórei (în Deva).

Aducêndu-se acésta la cunoscința învĕțătorilor nostri se atrage totodată atențiunea acelora la împregiurarea, că la 30 Iuniu st. n. al anului viitoriu 1883 espiră terminul, până la care în urma articulului de lege XVIII din anul 1879 toți învĕțătorii nemaghiari, întrați în funcțiune dela anul 1872 încóce, sûnt dĕtori a-'și însușì limba maghiară, încât sĕ-o pótă propune în scólele populare elementare. În sensul §-lui 3 al citatei legi acésta destoinicie are a se legitima prin depunerea de esamen înaintea unei comisiuni instituite prin înaltul ministeriu regiu-unguresc la vre-una din preparandiile de stat din patriă.

La depunerea esamenului (supletoric) din limba maghiară sûnt obligați toți cei întrați în funcțiune dela 1872 până la 30 Iuniu st. n. 1882 fără considerare, când și în ce mod și-a însușit cunoscința acelei limbi, fiind așa dară a se admite la depunere și aceia, cari și-au procurat cunoscința ei afară de cursurile supletorice, pe cale privată séu în ori-ce alt mod.

Asemenea se trage atențiunea inspectorilor nostri tractuali de scóle la prescriptul §-lui 6, punctul 3 din citata lege, în urma căruia acele scóle populare nemaghiare, ale căror învĕțători nu vor satisface postulatului legei, se vor considera de necorespunḑĕtóre legilor regnicolare și se vor tracta după dispozițiunea §-lui 15 al articulului de lege XXXVIII din anul 1868.

Din aceste resultă de sine pentru învĕțătorii întrați în funcțiune dela 1872 până la 1882 detorința de a-'și procura prin depunerea esamenului prescris înainte de espirarea terminului prefipt în lege — atestate de cualificațiune din limba maghiară; ér' inspectorii nostrii tractuali vor avé de a îngrigí ca învĕțătorii sĕ corespundă acelui obligămênt al legei, pentru ca scólele nóstre populare se nu fie espuse urmărilor dictate de lege.

Din ședința consistoriului archidiecesan ținută în

Sibiiu, la 9 Novembre 1882.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Bucurie „patriotică“.

Israilul, nu cel pur jidovesc, este vesel că dl vice comite Mihalka, fără a fi fost întrerupt și-a putut juca piesa „patriotică“ în Sigethul Marmației, în numele Românilor maramurășeni. De vre-o patru cinci ḑile, ba mai de o sĕptămână, ḑiarele maghiare și maghiarone cânt tot de pe notele acestei victorii.

Cetitorii nostri sciu acum, ca și noi, ce însemnătate politică se poate atribuì unei manifestațiuni la comandă, și cu toate aceste, spre mirarea noastră, ea se tacsează de presa ungurească atât de mult, încât pare că e vorba de cucerirea unei împerății.

Mĕrturisim că impresiunea ce ne face purtarea presei maghiare cu o manifestațiune procurată și care poartă timbrul oficiosității, nu poate fi bună. Impresiunea aceasta însĕ nu e nici decum efectul unei zeloșii san a unei temeri. Este acea părere de rĕu sinceră, pricinuită de noua convingere, că presa maghiară nu vrea odată cu capul sĕ țină seamă de adevĕrata situațiune, prin urmare, că ei și acum i lipsesce simțul pentru crearea unei situațiuni, care sĕ aducă mulțămire în locul nemulțămirei.

Ei bine, presa ungurească și cu ocasiunea aceasta urmează tactica struțului, care își ascunde capul în năsip, ca sĕ nu vadă ce se întêmplă în giurul sĕu. Și tactica aceasta în timpul de aḑi este o dovadă pipăită, că acei Maghiari care au cuvêntul cel dintâiu în afacerile politice unguresci nu înțeleg ceea ce se petrece astăḑi în lume.

Românii, cari cunosc situațiunea cea reală și cari sciu că la adunarea din Sibiiu au luat parte și delegații alegătorilor din Maramureș, nu se vor impedeca de loc de ditirambele presei unguresci. Ei vor căuta și mai departe a-și vedè de interesele lor, fără de a jignì interesele adevĕrate cetățenesci a le compatrioților lor.

Apoi mângăerea lui „P. Napló“ în articulul de Duminecă, că presa esternă încă n'a luat notiță despre memorial, pentru Români este de puțină importanță. Socoteala în privința aceasta încă nu e încheeată și de altmintrea noi scim că presa italiană d. e. inceputul l'a făcut deja. Făcêndu-se inceputul, urmarea de sigur încă nu va lipsì.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Noemvre.

Antisemitismul în Ungaria nu se astêmpără. Când într'o parte când într'alta isbucnesce în forme diverse. Nu ne bucurăm de fenomenul acesta, pentru că vedem întrînsul un pretecst dat în mâna guvernului de a reduce libertatea presei. Ministrul president Tisza în una din ședințele casei deputaților a și dat espresiune ideei acesteia, care odată realisată nu va lovì atât direcțiunea antisemitică, ci naționalitățile nemaghiare, care n'au nimica cu antisemitismul, dar sûnt rĕu vĕḑute de patrioții *ex offo.*

Afacerea scaunului metropolitan al Rutenilor din Galiția este resolvată acum cu desĕvêrșire. Fostul metropolit, Iosif Sembratovicz, se retrage în viața privată. De asemenea se retrag în viața privată și unii dintre membrii capitulului metropolitan. Polonii galițiani, aceasta se vede din presa lor, triumfează. Rutenii și-au atras asupră-le urgia Polonilor, ḑice o foaie din Viena, pentru că au fost credincioși imperiului. Acum sûnt Polonii considerați de proptelele imperiului: cu toate că ei sub pretecstul de a fi imperialiști, vênează interesele lor nationale.

În „Allg. Ztg.“ din München s'a publicat un articul: „Austria și statuturile balcanice, în care se pune paralel politica austro-italiană de eere când și politica austro-orientală de acum. Articulul culminează în idea de a cede Austro-Ungaria Bosnia Serbiei pentru prețul unei convențiuni vamale și comerciale.

„Polit. Corr.“ a primit dela Paris o împărtășire din sferele politice de acolo, că vor avè loc conferențe europene. Nu se scie încă unde se vor ține conferențele. *Agence Havas* susține că în Londra, pe când alte sciri ḑic că în Constantinopole și că objectul de desbatere al conferențelor are sĕ fie regularea navigațiunei pe Dunăre. Din „Românul“ transpiră ca guvernul României va pretinde că și România sĕ fie representată în conferență.

Călĕtoria lui Giers a cam încetat de a mai fi objectul de discusiune în presă. Întru cât a fost, în

---

FOIȚA.

Din sciințele naturale.*)

München 10 Octomvre.

(Încheere.)

O întrebuințare importantă de acumulatori s'a făcut deunăḑile la Londra de Sellon și Volckmar, un german născut la Kil, care acuma e director la compania „Electrical Power Storage Company“. Acumulatorii s'au întrebuințat spre mânarea unei corăbii mici electrice, numite „Electricitaet“, pe apa Themse. În două ḑeci și patru de minute, s'a facut cu o iuțime de vr'o opt noduri pe oară, navigațiunea de probă a „Electricităței“, dela Queiul fabricei „Electoral Power Storage Company“ până la „London Bridge“ și de aci îndărăpt până la „Queiul în Millwall“. Corăbiuța aceasta e vasul cel dintâi electric, pre care s'a întrebuințat motorul electric la o întreprindere comercială practică. Cine poate spune, căutând la succesul acesta dintâi practic, cât se poate perfecționa în ḑece ani aplicațiunea aceasta!

Întrebuințarea puterei electrice pentru Telefonie visitătorul în München o găsesce pretutindinea în espositiune.

Pretutindinea vedem căsuțe de corespondență si pretutindinea aparate așeḑate, care fac posibilă conversațiunea espunĕtorilor cu comisarii esaminatori și cu localitățile, în care sĕ află mașinele și ales care fac publicului multă petrecere. Combinațiunile microfonului cu telefonul sûnt de un interes deosebit. Cu cât este mai puternică undulațiunea tonurilor într'un telefon, cu atât e translațiunea lor mai clară. De aceea înaintea telefonului se pune microfonul, care printr'un iute schimb polar măresce influența undulațiunei sunetelor în capetele sîrmelor. Din sistemele cele multe și diferite espuse deosebim numai pe acele ce leagă palatul de sticlă cu cele trei teatre a le cetăței. Sistema Berliner, care îngrijesce translațiunea musicală dela operă, face ca producțiunea musicală sĕ se audă cu oare-care precisiune. Sistema Paterson îngrijesce translațiunea musicei din „Colosseul“ lui Kil, și putem ḑice, că claritatea cu care musica se aude nu lasă nimica de dorit. Sistema Blake funcționează în teatrul de pe „Gärtnerplatz“ și pentru cuvinte vorbite și cânt e cea mai de frunte. Ea deșì nu produce prea bine și frumos tonurile musicei mai aspre și tari, ca basul și sunetul tobei, reproduce celelalte tonuri într'un mod escelent. Afară de acestea mai amintim telefoanele după sistemele Reis, Böttcher și Siemens și collecțiunea de telefoane și microtelefoane de sisteme diferite proprie de controlorul telegrafului, Alecsandru Lamberg în Linz.

În connecs cu sistemele acestea de telefon trebue sĕ amintim „Glossograph“ pe care l'a espus un Ingenier din Austria, Amadeo Gentili. „Glossographul“ este un fel de fonograph și are a face pre stenographul de prisos. Cuvintele vorbite se transferează de sine prin membrane de sunete în cerusele scriitoare și se ficsează pe hârtie în semne caracteristice. Aparatul trebue organisat astfel, ca semnele sĕ se poată interpreta fără greutate, respective sĕ se poată cetì. Dificultatea aceasta Gentili a delăturat-o cel puțin în parte.

În grupa „Telegrafie“ și „Signale“ sûnt de interes aparatele espuse de societatea drumurilor de fer de stat austriace. Aparatele acestea au stĕrnit interes chiar si în Paris. Aci e bariera electrică, care prin telegraf se închide și face sĕ sune un clopot, până nu se deschide eară. Aci vedem anunțătorii electrici de stațiuni, lădițe mici cu numele stațiunilor care se află în fiesce care cupeu și prin o sîrmă de telegraf se regulează de conducĕtorul trenului, aparate electrice de strigat și clopote de signale, care lucră de sine, dacă d. e. un vagon s'ar desface de tren. Societatea franceză a drumului de fer de nord a espus un tren complet *en miniature* ajustat cu aparate pentru signale electrice.

Secția eletro-medicinică ne arată felurite întrebuințări de puterea electricităței spre scopuri medicinice. Electroḑi în cele mai diferite forme servesc spre introducerea materiei galvanice în părțile diferite a le trupului cele din urmă a fost interpretată în favorul păcei. Rusia într'aceea armează din toate puterile mai departe.

---

*) Veḑi Nr. 128.

Din România se scrie la foile din Viena că Maiorescu va fi denumit ministru resident al României la Berlin, eară V. Alecsandri în aceeaşi cualitate la Paris.

Scirile aceste din urmă trebue primite pe lângă reservă. Maiorescu într'un discurs celebru, rostit în ḑilele aceste în camera României, a declarat că sgomotul despre denumirea sa este fără de nici un temeiu.

Pericolul unui rĕsboiu Austriaco-Rus.

Cetim în „Neue Freie Presse“ următoarele:

Decât-va timp idea unui rĕsboiu în contra Rusiei câştigă în Austro-Ungaria tot mai mult teren. În presa ungară întêlnim în fie care ḑi câte un articol, care tratează această cestiune.

În delegaţiunea ungurească din sesiunea aceasta, au scăpat mărturisiri, care ne fac a conchide la un rĕsboiu în viitor. Chiar un ḑiar liber din Viena afirmă că un rĕsboiu cu Rusia pe viitor e inevitabil, ba încă în opiniunea publică se înrădăcinează tot mai mult idea, că ciocnirea celor două mari imperii nu numai nu se poate înlătura, ci se va face cât de curênd.

De când sûnt spiritele cuprinse de această idee? Nu cumva s'au schimbat de odată scopurile Rusiei? Nu urmează ea acelaşi drum de un secol şi jumĕtate? Sau numai acum s'a descoperit că Austria şi Rusia sûnt rivale la Dunărea de jos şi în peninsula balcanică?

Politica Rusiei a remas aceeaşi de la Petru cei Mare, şi chiar atunci a esistat între Austria şi Rusia oare care rivalitate în Orient, când armatele lor unite combăteau puterea Otomană, ce decădea. Dar pericolul, că amêndouĕ statele s'ar putè încăera pentru Orient, e de-o nouĕ origine. El esistă de când am întrat în Bosnia şi Erţegovina. De atunci politicii celor douĕ imperii sûnt dominaţi de ideea că o luptă va începe între monarchia noastră şi Rusia.

Cât timp Austria a avut caracterul unui stat german sau germano-unguresc şi s'a abţinut dela ori ce cuceriri în sud-ost, Austria şi Rusia s'au putut mişca una lângă alta ca douĕ planete, care percurg drumul lor natural. Politica, care dela 1878 a câştigat puterea supremă, care caută dincolo de fruntarii câştiguri şi în interior, a creat o majoritate slavă a camerei imperiale, a abătut pe Austria într'un nou drum. Am putè-o numì politică de comete. Un astfel de comet strălucesce şi orbesce, dar sîmburele sĕu e mic şi îmbrăcat într'o pătură mare nebuloasă, încrucişează drumul sĕu şi 'l taie pe al celorlalte corpuri ceresci. Noi încă încrucişăm acum drumurile Rusiei. Noi deşteptăm gelosia ei nu numai prin încercările noastre dea micşora şi înlătura influenţa sa la popoarele sud-slavice, ci şi prin ce i-o face Austria. Cu cât mai sus ridică capetele Slavii monarchiei noastre, cu cât mai neîpedemcate se desfăşură dorinţele lor şi cu cât mai multă satisfacţiune li se dă la ce cer, cu atât mai violentă devine rivalitatea Rusiei, căci se vede în posiţiunea sa ca putere preponderantă slavă ameninţată de acea Austria, care până acum 16 ani a fost puterea prepoderantă a Germaniei.

Ce conclusiune ar trage din acest raport un cap politic imparţial? Ar trebuì sĕ spună consecinţa, că Austria, dacă n'ar voì sĕ se încaere cu Rusia ar trebuì sĕ'şi schimbe politica sa. Rĕsboiul e îngrozitor şi lumea se sparie de el mai mult ca ori când.

Popoarele vreau pace, şi monarchii ca şi diplomaţii mărturisesc la fie care ocasiune serbătorească că iau în consideraţiune această dorinţă arḑĕtoare. Un rĕsboiu cu Rusia s'ar asemĕna pentru Austria cu un joc, în care se pune o sumă mare de bani fără vr'o speranţă de câştig. Victoria nu ne ar aduce nici un folos, ear a descrie urmările unei perderi, condeiul se cutremură. N'ar fi mai bine deci a evita ori ce ar provoca un rĕsboiu cu Rusia?

Slavii din Austria consimt cu noi în această privinţă — bine înţeles afară de Poloni. Pentru aceştia rĕsboiul în contra Rusiei ar fi un rĕsboiu naţional, avênd de ţintă restabilirea Poloniei în vr'o formă oare care, pe spesele Austriei victorioase. Contrastele în mijlocul majorităţii parlamentului nostru sûnt atât de mari, în cât ea, în o cestiune de cea mai mare însemnătate, a politicei esterne, ar trebuì sĕ se desbine în douĕ tabere, dacă ar fi convocată sĕ decidă asupra acelei cestiuni. Făcênd abstracţiune de Poloni, toţi slavii austriaci cu Cehii în frunte, nu înclină spre un rĕsboiu în contra Rusiei, nu atât din consideraţiuni politice, cât din simţĕminte naţionale. Ei caută a lucra în contra ideei neevitabilităţii sale -- dar cum? În loc de a recunoasce că politica noastră internă se apropie de pericolul încăerărei, pe care ei combat, caută motivul chiar în mersul regulat şi unicul salutar al politicei noastre esterne, în alianţa cu Germania.

Organul Cehilor din Moravia esprimă ideea conducătoare a politicilor nostri Slavi. Ei se îngrozesc de contrastul ce esistă între politica internă şi între cea esternă. Ei se plâng că politica esternă nu e pĕtrunsă de spiritul slav, sgâlţâe şi întinde în toate părţile de alianţa austro-germană, care e contrară dorinţelor, scopurilor şi pasiunilor lor.

Ca sĕ nu vadă marele foloase, siguranţa liniscitoare ce oferă monarchiei noastre amiciţia germană, se prefac orbi. Lor nu li e atâta de bună starea Austriei, cât îndeplinirea visurilor lor, vreau sĕ înainteze dela politica internă la cea esternă. Majoritatea în parlament nu le e de ajuns, voesc acum sĕ conducă şi afacerile esterne.

Modul cum poartă ei lupta în contra amiciţiei cu Germania, corespunde obiceiurilor lor. Clevestesc pe Bismarck atribuindu-i intenţiunea de a lăsa printr'o repede schimbare, la un moment dat, pe Austria în mâna sorţii; de altă parte tot Slavii denunţă pe concetăţenii lor germani, provocând pe guvern de a stinge *focul casnic german.* Cine n'a uitat istoria anilor 1862 şi 63, acela scie că marea partidă germană de atunci era compusă de cei mai buni patrioţi austriaci. Ce voia marea partidă germană? De a manţine Austria în fruntea Germaniei şi de a o mărì şi împuternici prin o strînsă legătură cu Germania. Partida murì în ḑiua perderei dela Kōniggrätz, dar programul ei trăesce încă cât privesce pe Austria; trăesce în sensul că Austria şi Germania merg mână în mână ca aliaţi credincioşi şi unite se vor opune tuturor furtunilor.

Noi nu vedem deci un rĕu în alianţa Germaniei, şi ceea ce ne propun Cehii sĕ facem, ca sĕ putem înlătura pericolul unui rĕsboiu cu Rusia refusăm cu hotărire, fiind că acel recept cehic nu numai contrariază scopurile noastre, ci caută a vedea pe Austria aliată nu cu ruda sa de neam şi sânge — aliată naturală — ci cu un stat semicivilisat, sguduit de friguri revoluţionare şi care nu oferă nici o garanţie de pace. Suntem convinşi că dorinţele cehice vor ataca în zadar amiciţia austro-germană şi că contraḑicerea dintre politica noastră internă şi esternă nu se va resolva în favoarea Slavilor.

Arab Tabia şi moştenitorul tronului României.

În parlament, scrie „Unirea“, s'a început alaltăeri desbaterea respunsului la *Mesagiul* tronului. Între alţi oratori nemulţămiţi cu forma goală a proiectului de adresă, a fost şi d. Cogălniceanu. În discursul sĕu, bĕtrânul om de stat, a ridicat douĕ cestiuni de o însemnătate superioară: cestiunea Arab-Tabiei, neresolvată încă cu toate afirmaţiunile contrarii date în alţi ani de esecutivă, şi cestiunea crescerei moştenitorului tronului.

Credem interesant pentru cetitorii nostri ale împărtăşi aceste douĕ părţi din discursul dlui Cogălniceanu:

. . . .

Eu cred că această Cameră ar trebuì sĕ se ocupe şi de situaţiunea din afară şi de cea din întru. Într'adevĕr, am fi în drept sĕ ne întrebăm: cari sûnt relaţiunile noastre cu puterile străine? ce greutăţi avem? de unde avem speranţă de sprigin? Dar se ḑice că acesta este un lucru, care nu se poate spune dela tribuna unei naţiuni mici. Sûnt însĕ cestiuni, cari sûnt presentate de către însuşi d-voastră ca fapte îndeplinite şi cari nu sûnt îndeplinite; şi dar, avem dreptul sĕ ne întrebăm pentru ce în fapt nu s'a pus în lucrare, ceea ce s'a presentat prin Mesagiul Regesc ca fapt îndeplinit?

Sûnt trei ani, de când s'a anunţat ţĕrei, cum că fruntariile nouei noastre provincii, Dobrogea, sûnt statornicite; că cestiunea conflictului cu Arab-Tabia este sfârşită, şi sfârşită în favoarea noastră. S'au votat mulţămiri suveranului şi prin urmare şi guvernului, pentrucă acest conflict s'a sfârşit în favoarea ţĕrei.

Dar vĕ întreb, dlor, posedăm noi astăḑi Arab-Tabia? Avem noi fruntariile noastre hotărîte, precisate, trase pe faţa pămêntului de către comisiunea europeană? Cum sûnt hotărîte? Nici într'un fel. Serbia 'şi are hotarele ei hotărîte, Bulgaria 'şi are hotarele ei hotărîte, Muntenegrul 'şi are fruntariile sale hotărîte, Grecia chiar, care nu a vărsat nici o picătură de sânge, Grecia a dobândit provincii întregi, şi ceea ce a dobândit i s'a şi delimitat. Apoi noi, cari nu avem aceeaşi situaţiune, cari am vĕrsat atâta sânge şi am dobândit acea compensaţiune, pentru ce comisiunea europeană nu ne-a hotărît încă fruntariile acelei provincii? De ce numai noi să fim osândiţi, patru ani după tractatul dela Berlin, sĕ nu avem încă graniţele noastre hotărîte? Cum o provincie poate sĕ înflorească fără graniţe hotărîte? Ce viitor putem pune în această provincie? Am votat atâtea milioane pentru rescumpĕrarea de drum de fer, pentru tot felul de îmbunătăţiri într'o provincie ale cărei hotare sûnt în voia lui Dumneḑeu. Am vĕḑut în jurnale că după patru ani s'a descoperit un sat, care nu era nici al Bulgariei, nici al Dobrogei. A sosit dar timpul sĕ întrebăm pe ministrii Majestăţii Sale, pentru ce? care e causa pentru care nu s'a hotărît încă linia despărţitoare între noua noastră provincie Dobrogea şi între Bulgaria, cum o ḑice tratatul de Berlin? Eu eram încă în guvern, voiu face apel la ministrul de esterne de astăḑi sĕ spună dsa, dacă noi n'am făcut chiar sacrificii, ca sĕ se hotărască cestiunea aceasta? După aceea a venit Mesagiul Domnesc şi a declarat positiv că cestiunea Arab-Tabiei s'a hotărît, şi cu toate acestea vedem că până astăḑi nu avem nimic hotărît şi conflicte se întêmplă în toate ḑilele între ţeara Românească şi Bulgaria...

D. Ioan Ionescu (dela Brad). Pot sĕ vie într'o dimineaţă sĕ ne ia înapoi Dobrogea....

D. M. Cogălniceanu. Aceasta nu se poate; d. Ionescu n'are credinţă în vitaitatea noastră; nu se poate, ar fi sĕ ne lipsească de plămâni luându-ne marea. Eu dau jumĕtate din averea mea, dau tot ca sĕ nu se întêmple una ca aceasta.

Vin acum la cele din întru. Aşi fi în drept earăşi sĕ întreb, — mai ales noi, cari am fost coalizaţi la Mazar-Paşa, — aşi fi în drept sĕ intreb, dacă ceea ce e astăḑi corespunde la lucrările, sforţele, luptele noastre, ale acelei asociaţiuni începute la Mazar-Paşa? Aceasta înse e mai mult o cestiune între primul ministru şi între noi, vechii sĕi asociaţi dela Mazar-Paşa. Nu voesc sĕ pun cestiunea pe terenul acesta arḑĕtor şi nu voesc ca tronul sĕ fie adus prin asemeni cestiuni în luptele noastre. Însĕ e o cestiune mare şi pe care eu bĕtrân membru al generaţiunei, care a tras programul realisat — programul regatului român: — eu, unul din puţinii ce am mai remas din aceea generaţiune, căci sûntem numai trei patru, în această Cameră, sunt dator, înainte de a murì ca deputat, ca membru al comitetului unionist din Iaşi, sunt dator sĕ pun pe tapet această mare cestiune.

Dnii mei, prin tratatul de Paris s'a stipulat că populaţiunea ambelor ţĕri, Moldova şi ţeara Românească, au sĕ fie chemate ca sĕ se rostească în privinţa viitoarei organisări a principatelor. Înainte de a se convoca adunările ad-hoc în Bucuresci şi în Iaşi, s'au format comitetele, s'a format programul, care a devenit programul naţiunei întregi. Acest program se numia pe vremea aceea cele patru puncte: Bĕtrânii 'şi vor aduce aminte de aceasta; cele patru puncte erau scrise până şi pe cărţile de visită: unirea principatelor, guvern monarchic. etc....

Cu aceste patru puncte noi moldovenii am venit în Bucuresci. Aceste patru puncte, cari atunci nu s'au realisat decât în parte, s'au realisat prin travaliul a douĕ generaţiuni şi fie-care din noi trebue sĕ ceară astăḑi, ca sĕ se îndeplinească în total programul partidului unionist.

Am cerut dlor, atunci, guvern monarchic şi am cerut principe străin. Când am cerut guvern monarchic, constituţional şi liberal, şi când am cerut aceasta n'am înţeles puterea dată unui om pe 5, 6 sau 7 ani căci această putere o are şi preşedintele unei republice, am cerut guvern monarchic, am cerut dinastie, stabilitate, am cerut ca copiii nostri sĕ nu treacă prin durerile şi prin sacrificiile, prin cari am trecut noi.

Pentru ce am cerut principe străin? Am cerut principe străin numai ca sĕ ne desbrăcăm de dreptul de a avea principi pămênteni dintre noi? Nu. Am cerut principe străin, pentru ca sĕ ne aducă o dinastie foarte puternică, care sĕ ne apere în timpuri de restrişte, care sĕ apere ţeara de luptele aspiranţilor la Domnie. Voiam sĕ fie aşa de sus încât sĕ nu se mai găsească în această ţeară nici unul la scara Domniei. Am cerut un principe străin, pentru ca principele străin sĕ ne dea o dinastie română. Aşa am cerut noi şi eu nu înţe-

---

si spre agitaţiunea, iritaţiunea nervilor anumiţi. Electro-Endoscopi spre iluminarea electrică de goluri întunecate în interiorul trupului; instrumentele galvanoacustice ajută chirurgului prin sîrme de platină, cari prin fluid galvanic se înferbêntă de a cauteriza, a tăia sau separa părţi bolnave înlăuntrul trupului. Maşine de influinţă cu scăunaşe sau mese de isolat, mănunchiuri de electroḑi cu întrerumpere etc., fac posibil, de a trata eficace într'una sau în restimpuri trupul întreg cu electricitate. Şi un aparat automatic de inducţiă e aci, aşa de mic, de'l poate băga un medic în busunar, când pleacă de a căuta pacienţii sĕi. Se vede, că esposiţiunea de electricitate dela München nu este numai amusantă şi instructivă pentru laici, ci procură şi pentru oameni de specialitate ocasiunea la progrese practice.

În fine încă o curiositate din America. Pe când Siemens, capul electricilor germani, a espus puţine lucruri la esposiţia din München, neobositul Edison face sĕ se mire lumea de invenţiunile sale. Edison are sĕ facă o invenţiune nouă. El electricitatea, care până acum a transportat numai cugete, sunete, lumină etc. vrea sĕ o întrebuinţeze şi pentru trasportarea de obiecte materiale. Aparatul, pre care vrea sĕ'l construe, are sĕ se numeasca Telefor.

leg, nu cred că ţeara aceasta sĕ poată avea temperamentul, ca sĕ rabde un şir de principi străini.

Regatul s'a ḑis în această Cameră cu ocasiunea unei întêmplări, nu este nimic, căci Domnul nostru poate fi rege şi împĕrat. Ei bine, dlor, noi n'am înţeles aceasta. Regalitea însemnează cu totul altceva de cât domnia, însemnează o forţă, o stabilitate, pe care domnia nu o presentă.

Când regalitatea sau regele s'au recunoscut de Europa, credeţi dvoastră că aceasta a fost lucru mic? Credeţi că Europa privia aceea ca un simplu nume? Nu, a înţeles alt-ceva; a înţeles întărirea statului român, şi erau puteri, cari cu durere ne-au recunoscut şi au ḑis cum că speră că regalitatea va însemna un guvern stabil, sdravăn, respectând constiuţiunea şi toate libertăţile, dar care sĕ semene cu celelalte regalităţi, căci regi avem şi în Africa, avem şi în Asia.

S'a ḑis în cameră că s'a proclamat un Rege, dar nu s'a întemeiat regalitatea şi nu eu am ḑis-o întâiu, ci mulţi alţii înaintea mea. Atunci am fost maltratat, mi s'a ḑis că rĕu am făcut. Am acì nişte cuvinte scrise unde se ḑice că eu aşi fi ḑis că Regele e numai un nume. Din contră eu am ḑis că proclaclamarea Domnului ca Rege presupune o serie de imbunătăţiri din cari cea mai de căpetenie este hotărârea, aşeḑarea în fapt că avem o dinastie.

Nu eram în ţeară, eram în străinătate, când onor. d. ministru actual de externe mi a adus un raport bine studiat, foarte patriotic, prin care comunica tĕrii că ordinea succesiunii s'a statornicit. Am cetit această relaţiune, ea represinta în adevĕr cerinţele ţĕrii, dar sĕ mi permită d. ministru de esterne sĕ-i spun că s'a prea entusiasmat de conclusiuni, când acele conclusiuni nu erau nici decum conchizătoare. Camera însĕ s'a mulţămit atunci.

Dlor, Dumneḑeu, natura a voit cum ca sĕ nu avem din iubitul nostru Rege un urmaş de sânge, un fiu al sĕu, cum doriam cum cercam toţi. Aşa fiind, trebue ca noi se stăm nepăsători şi sĕ ne ocupăm de atâtea altele fără sĕ ne ocupăm de cheia bolţei? O dată are se vină momentul când se fie nevoie ca sĕ se strige şi în monarchia noastră: *Le roi est mort, vive le roi, Regele a murit, trăească regele..*

Doresc din inimă ca Regele nostru actual sĕ aibă viaţa lui Matusalem; dar Regii sûnt şi ei muritori, şi în starea de lucruri de astăzi cum eroldul va putea striga la noi: Regele a murit, trăească Regele? Unde este Regele nostru viitor? Se ḑice că s'a regulat ca unul din fii Principelui Leopold sĕ fie moştenitorul tronului nostru. Dar aceasta este oare destul? Las la o parte cestiunea de religiune, dacă viitorul nostru Rege va fi catolic, ori protestant, ori ortodox; aceasta nu este pentru mine o cestiune, care sĕ ne preocupe. Regele nostru ne-a dat cea mai mare dovadă că un Rege poate sĕ meargă la altă biserică de cât a poporului sĕu, şi cu toate acestea sĕ iubiască pe poporul sĕu şi sĕ sprijine biserica lui. Nu este mai puţin adevĕrat însĕ că aci este o cestiune constituţională, care remâne nelămurită. Repet că pentru mine este destul, ca viitorul Rege sĕ fie crescut de copil în ţeară, ca aici cel puţin, sĕ'şi deschidă ochii minţei sale, dar fac întrebarea: bine este ca tocmai atunci, când el va avea trebuinţă de un prestigiu, de o putere mai mare, sĕ-l lăsăm a avea dela început o imposibilitate sau o greutate constituţională de resolvat? Sĕ ḑicem cu toate acestea că această greutate va fi înlăturată; remâne alta cu mult mai mare. Ne aducem aminte noi cei bătrâni câtă greutate am avut, pentru ca sĕ putem face a fi cunoscuţi de Regele nostru; căci care poate fi dorinţa cea mai mare a fie-cărui om politic, decât a se face sĕ fie cunoscut după meritele sale, după lucrările sale, după ideile şi principiile sale, nu după recomandaţiunea unora şi altora.

Astăḑi noi am ajuns, ca sĕ fim cunoscuţi de Regele nostru; bine este ca şi generaţiunea viitoare sĕ treacă prin aceleaşi greutăţi, prin cari am trecut noi în privinţa aceasta? Şi credeţi d-voastră că toate generaţiunile sûnt capabile sĕ facă sacrificiile ce am făcut noi generaţiunea aceasta? Noi ne am lepădat de dreptul ce aveam de a avè stăpînitori de sânge românesc; nu şciu, dacă alţii ar fi făcut'o. Eată ce zicea d. Rosetti: „dacă Cusa se purta bine, am fi avut Domnià de sânge românesc.“

Ei d-lor; nu e bine ca această cestiune sĕ o lăsăm nehotărîtă. Nici o dată o naţiune, care se gândesce la viitorul ei, nu s'a putut sĕ remână indiferentă în faţa acestei cestiuni a succesiunei tronului.

Vĕ aduceţi aminte că Suedia, când a vĕḑut că ultimul ei Rege nu avea copii, a silit pe Rege sĕşi dea un moştenitor, pe care sĕ'l cunoască ţeara, şi atunci Regele a luat pe unul din cei mai însemnaţi generali ai Franciei din timpul primului imperiu, pe generalul Bernadotte şi l'a făcut moştenitorul sĕu.

Socotiţi d-v. că această cestiune a ocupat numai pe Suedia? În Grecia, d-lor, pe care în ordinul importanţei politicei cred că o întrecem noi, una din causele căderei lui Othon a fost că el nu vedea o dinastie. În veacul al 19 nu se primesc aşa lesne de cătră naţiuni moştenitorii la tron, ca în veacurile de mai înainte, când în Ispania Ludovic al XIV-lea a pus pe Burboni şi tot a fost luptă mare.

România, dlor, prin situaţiunea sa geografică înfăţişează greutăţi mari la deslegarea cestiunei de moştenire la tron, mai mare de cât Ispania şi alte ţĕri. Noi sûntem puşi aici între doi vecini puternici. Ei bine, credeţi d-voastră că dacă o singură oară tronul ar remânea vacant, am putea alege oare pe cine am voì?... De aceea suntem datori sĕ stăruim, ca sĕ vedem cu ochii nostri pe moştenitorul tronului în palat, sĕ trăească cu noi, sĕ cunoască ţeara, sĕ înveţe româneşce, ca sĕ fie Rege român (aplause.) Camera aceasta, care a proclamat egalitatea înainte de a se despărţì, trebue sĕ stăruiască a se hotărì cestiunea succesiunei sĕ nu fie regulată numai pe hârtie, ci şi în fapt, adeca sĕ facă ca Principele moştenitoriu sĕ fie aici între noi, alături cu tronul, ca se-l înveţe a fi Rege aici.

Scim că pot fi şi consideraţiuni de inimă, cari sĕ fie oprit aceasta până acum, fiind-că şi Regii trebue sĕ aibă inimă cum a ḑis un mare autor, dar cu cât posiţiunea lor este mai înaltă, cu atât şi datoriele lor sûnt mai mari. În veacul al XIX Regii nu pot pretinde, ca poporul sĕ fie pentru dênşii, nu; ci ei sûnt pentru popoare (aplause.)

Aşa dar d-lor, noi, bĕtrâni şi tineri, avem o datorie înainte de a ne duce acasă, aceea de a face o adresă la tron, prin care sĕ rugăm pe Majestatea sa Regele, sĕ ne aducă în ţeară pe Principele moştenitoriu al Regatului Român. Şi cu atât mai mult avem această nevoie, noi acei cari am cerut guvernul monarchic, pentru că am auḑit la această tribună ḑicêndu-se că se preferă o republică cu Rege. Atât cei din Iaşi, cât şi cei de acì nu am înţeles aceea cu Rege. Scim unde a ajuns Ludovic al XVI, care pe monedele cu effigia sa punea înscripţiunea republicei. Am vĕḑut pe de altă parte republicele cu imperatori ca preşedinţi şi scim ce au devenit. Şi când astăḑi vedem ce soartă au republicile în ţerile latine, atunci trebue sĕ cerem ca sĕ se întărească la noi principiul monarchic, până când republica va face turul Europei.

Cestiunea aceasta a monarchiei este pentru noi o cestiune de vieaţă şi de moarte, dacă nu din punctul de vedere al convicţiunei, dar din punctul de vedere al raţiunei de Stat şi nici o monarchie sau guvern monarchic nu poate se fie fără dinastie (aplause.) Eu, ca unul dintre cei mai bĕtrâni, v'am deschis calea şi ca unul care, în anul acesta am vĕḑut moartea de aproape, am voit ca mai nainte de a murì sĕ-mi fac datoria şi sĕ ḑic aceste cuvinte ca o necesitate pentru ţeara mea. Dacă voim sĕ avem o stabilitate în această ţeară, nu trebue sĕ ne gândim numai la sprijinul unui singur om, fie el chiar Carol de Hohenzollern, ci trebue sĕ stabilim teremul legal pentru casul unei vacanţe unei succesiuni la tron (aplause).

Varietăţi.

* (Invitare). P. T. membrii ai *„Reuniurei române de cântări“* sûnt învitaţi la concertul ce reuniunea va arangia *Duminecă în 3 Decemvre st. n. 1882* în sala dela „Musikverien“, Pământul mic Nr. 1, cu următorul program:

1. *Presimţiri de primăvară:*
a) Presimţ de primăvară.
b) Viorica.
c) Serbarea primăverei; pentru chor micst de F. Mendelssohn.
2. Două cântece pentru sopran de F. Schubert.
a) *Ânger de pace.*
b) *Morarul şi isvorul.*
3. Solo de bass şi chor de bărbaţi din Opera „Norma“ de C. Bellini.
4. Două cântece românesci:
a) *Sârmană frunḑă.*
b) *Rĕmâi sĕnătoasă*; pentru chor micst de G. Dima.
5. Două duette pentru sopran, de F. Mendelsohn:
a) *Traiul in lan.*
b) *Mărgăritărelul şi floricelele.*
6. *a*) *Ângerii întrarea vĕzêud* chor micst de G. Dima.
b) *Ave verum* chor micst de W. Mozart.
7. *Cântec de jertfă*, pentru bass L. v. Beethoven.
8. *Bucurii nevinovate*, chor de bărbaţi de C. Spohn.

Începutul la 7 oare seara. Biletele se vor estrada Sâmbătă în 2 şi Dumineca în 3 Decemvre st. n. a. c. dela oarele 4—5 d. a. în cancelaria „Asociaţiunei transilvane“ Strada Cisnădiei Nr. 7

P. T. membrii sûnt rugaţi a'şi lua biletele necesare, căci fāra bilete întrarea nu e permisă, ear la cassă bilete nu se vor elibera.

Sibiiu în 28 Noemvre n. 1882.

Comitetul.

* *Himen.* Dl. Nicolau Russu învĕţătoriu şi domnişoara Carolina născ. Nicolau Comşa paroch gr. or. au serbat cununiele dlor Luni la 8 Noemvre st. v. în biserica gr. or. din Covasna.

---

* (Necrolog). Suprinḑĕtor şi întristător totodată a fost pentru noi anunţul ce ne a sosit Sâmbătă dela Elisabetopole. El ne anunţă că pleiada acelor funcţionari români în ramul justiţiei, cari se strecuraseră în timpurile din urmă s'au mai împuţinat cu unul. Deplângem perderea unei puteri încă în etatea, care promitea sprigin celor ce căutau dreptate, dar cu deosebire raḑim familiei ce a rĕmas orfană.

Eată anunţul:

Subsemnaţii cu inima înfrântă de durere anunţiă tuturor consângenilor amicilor şi cunoscuţilor, că mult iubitul lor consoarte, părinte şi frate fericit:

Ioane Pinciu,

jude regesc, la tribunalul din Elisabetopole a reposat, după ce fu împărtăşit cu sântele taine astăḑi la 2 oare după ameaḑi în Domnul în etate de 58 ani.

Remăşiţiele pământesci se vor astruca în mormênt cu ceremoniele ritului greco oriental în 26 Noemvre stilul gregorian după ameaḑi la 2 oare în Micăsasa.

Fie-i ţĕrâna uşoară şi amintirea vecînică.

Elisabetopole în 23 Noemvre 1882 n.

Ana Pinciu, consoarta. Ioane Pinciu, Valeriu Pinciu, Emiliu Pinciu, Aurelia Pinciu, Maria Pinciu Ana Pinciu căsătorită Vasile Dan, fii. Aleman Pinciu, Sierb Pinciu fraţii.

---

* (Earn'a a venit) dincontră şi cea puţină câtă se arătase, a dispărut şi a făcut loc celui mai frumos timp, încât pare că aşteptăm Pascile, dar nu Crăciunul. Flori de fragi, şi fragi necoapte chiar sĕ vĕd şi în părţile noastre.

* (Carnevalul lupilor) este foarte lung. În privinţa aceasta se scrie dela Marpod, că acolo şi în impregiurime lupii îşi petrec de minune. Din curtea unui măcelar, care locuiesce în mijlocul comunei au răpit şepte oi. În pădure au atacat turma de porcii dela ghinde. Dela o scroafă au rupt o pulpă.

* (Petiţiune antisemitică.) Deputatul Istoczy a presentat în casa deputaţilor Ungariei în şedinţa dela 20 Noemvre n. o petiţiune subscrisă de 2174 de alegĕtori, prin care petenţii cer casarea egalei îndreptăţiri a Evreilor, interḑicerea de a umbla copiii de Evrei la scolă, oprirea Evreilor de aşi acuira proprietăţi imobile şi în sfêrşit guvernul sĕ retragă proiectul privitor la căsătoria mestecată între creştini şi israeliţi.

* (Confederaţiunea latină). Precum vor vedé cetitorii din cele ce urmează mai la vale, astăḑi depărtările s'au micit şi lumea, care ni se părea odată foarte depărtată, ne este foarte aproape.

Fraţii nostri din apusul Europei, de care am fost despărţiţi mii de ani, au început a se interesa şi de noi. Organele de publicitate a le lor nu numai discută afacerile noastre, ci am avut ocasiunea a vedè cum îşi dau silinţa de a deschide calea la ameliorarea sorţei noastre, întrepunêndu-se, prin articuli scrişi cu simţĕmênt până şi pentru o înţelegere a Maghiarilor cu Românii.

Este dar la rêndul nostru a fi prevenitori faţă cu acest interes şi pentru a face posibilă prevenirea noastră ţinem de datorinţă a face loc aici următoarelor:

„Confederaţiunea Latină“ ḑiar italiano-român, revista sĕptĕmânală a mişcărei popoarĕlor de ginte latină. „Confederaţiunea Latină,“ este singurul ḑiar în Europa, care propagă cu tărie interesele popoarelor latine. „Confederaţiunea Latină“ întră în al II-lea an de viaţă şi în a doua serie, pentru că ḑiarul nostru datează încă dela 1871.

„Confederaţiunea Latină“ are de scop a propaga uniunea federativă a naţiunilor latine (Italia, Francia, Spania, România, Belgia, Portugalia) cu singurul scop de apărare şi pentru a putea contrabalancia influenţele politice şi de absorbire ale pangermanismului.

„Confederaţiunea Latină,“ este unicul ḑiar italian, care propagă interesele României, şi care urmăresce de aproape mişcarea sa politică şi literară;

„Confederaţiunea Latină“ se ocupă cu tot dinadinsul de cele mai grave cestiuni, care interesează politica României, precum şi apărareă causei românilor din Transilvania faţă cu preponderanţa maghiarismului şi a românilor din Macedonia contra opresiunei fanarioţilor şi a clerului grecesc.

„Confederaţiunea Latină, fiind convinsă, că în soluţiunea cestiunei Orientului stă viitorul arangiament politic al Europei, secretul equilibrului general, noi, în anul ce vine, precum am făcut şi în anul ce espiră, vom da o specială importanţă la afacerile orientului şi pentru interesul civilisaţiunei latine, vom apăra sentinela avansată a românismului în Orient, adecă pe România, care, în faţa originei sale în faţa progresului la care a ajuns, pentru patriotismul armatei române, pentru însĕmnătatea intelectuală, de care sĕ bucură printre popoarele vecine, în faţa soluţiunei cestiunei orientului, România caută nu numai a confirma propria independenţă a ţerei, dară mai cu deosebire şi înainte de toate a se asigura şi pentru viitor, esercitând în soluţiunea ce se apropie, legitima influenţă dorită şi recunoscută naţiunei celei mai civilisate a Orientului. Aşa fiind, atenţiunea noastră specială, va fi atrasă în favoarea României şi a latinilor din Orient.

Pentru a putea obţinè acest înalt şi patriotic scop, mai mult de cât vorba, valorează numele acelor cari au ridicat şi manţin sus drapelul acestor idei. Directorul „Confederaţiunei Latine“ este şi va continua a fi Comandorul Enrico Amante, president al curţei de Apel, Senator al Regatului Italiei, care de mai mulţi ani cu publicaţiuni şi cu apostolatul propagă causa României şi a latinilor din Orient.

Cei mai distinşi filo-români, se numĕră pintre colaboratorii „Confederaţiunei Latine,“ s. e.: venerabilul Vegezzi-Ruscala, profesorul Maineri, doamna Ida Melisurgo Vegezzi, profesorul Graf, etc.

Pentru anul viitor, am asigurat ca şi pănă aḑi, un serviciu special de corespondenţe din Constantinopole, Paris, Madrid, Bruxelles.

„Confederaţiunea Latină“ îşi va mărì formatul, şi va schimba cualitatea hârtiei.

„Confederaţiunea Latină“ va publica, în fiecare duminecă, o revistă politică sĕptĕmânală italiană, care va pune pe lectorii nostri din streinătate în curent cu tot ceea ce va fi mai important în Italia; astfeliu ca cetind „Confederaţiunea Latină“, ori cine poate sĕ cunoască de aproape toate evenimentele politice din Italia, fără a mai avè recurs la alte ḑiare.

„Confederaţiunea Latină“ va publica şi alte articole speciali de eruditiune antică, precum şi dări de seamă despre instituţiunile şi antichitătile romane, redactate cu multă atenţiune pentru tinerimea studioasă a lumei latine.

Acestea dări de seamă, se vor reunì în volume tipărite cu eleganţă pentru a se trimite gratis cetitorilor „Confederaţiunei Latine“

Adresăm dară un călduros apel filo-românilor şi filo-italianilor, spre a contribuì cu lărgime la respândirea în străinătate a ḑiarului nostru, care, singur în Europa, îşi propune de a propaga interesele României faţă că Italia şi cu Europa, precum şi interesele speciali ale Italiei şi a celorlalte ţĕri latine contra pangermanismului.

Rugăm cu căldură, pe toate ziarele române de peste tot locul de a reproduce acest program şi de a susţinea propaganda „Confederaţiunei Latine.“

* (Sorţi dela Esposiţiunea triestină) se află încă la redacţiunea noastră. Amatorii se pot adresa pe lângă condiţiunile arătate în anunţurile respective.

Loterie.

Sâmbătă 25 Noemvre 1892.

Buda: 43 56 54 90 89

Bursa de Viena şi Pesta

Din 25 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	118 50	118.30
Renta de aur ung. de 4% . .	85.10	84.90
Renta ung. de hârtie	84 25	84 05
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.—	88.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93 25	93.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămĕntului	98.40	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		96.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 50 95.75	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		99.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	98.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96 50
Sorţi unguresci cu premii . . .	116.25	116.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	108.70	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.25	76.25
Datorie de stat austr. în argint .	77.—	76.75
Renta de aur austriacă	94.20	94.—
Sorţi de stat dela 1860 . . .	130.25	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	829.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	282 75	280.50
Acţiuni de credit austr. . . .	289.80	288.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.50	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.66
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemţesci	58.40	58.40

Nr. 73. [298] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni de paroch din comuna „Hălmeag“ se escrie concurs pănă în 11 Decemvre st. v, a. c.

Emolumentele:

a) Dela 66 familii câte o ferdelă bucate în natură.

b) Porţiune canonică 6 jugere de arat şi 2 jugere fênaţi.

c) Dela 16 familii neorustici câte una ḑi de lucru.

d) Venitele stolare computate în suma de 34 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească vor avè a-şi aşterne cererile lor în sensul statutului organic şi a'l regulamentului congresual pentru parochii din 1878 la subscrisul în terminul susindicat.

Cohalm în 6 Noemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiale.

N. D. Mircea m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 306 a. e. [297] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Sâmbăta inferioară protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs cu termin pănă la 28 Noemvre st. v.

Emolumentele sûnt.

I. Salariu în bani 80 fl. v. a. din alodiul comunal în rate lunare;

II, Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Cei ce voesc a ocupa postul acesta învĕţătoresc, au a'şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din Statutul Organic şi al regulamentului congresual din 1878 pentru învĕţătcri, pănă la terminul mai sus arĕtat.

Făgăraş 8 Noemvre st. v. 1882.

În conţesegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protopp.

Nr. 282. [293 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de a III-a clasă Măgura cu filia Topliţa în protopresbiteratul Gioagiului I, se deschide concurs pănă la 5 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt: porţiune canonică de 6 cară fên, birul parochial din Măgura dela 80 familii a 1 fl., din filia Topliţa dela 56 familii câte două ferdele cucuruz cu tulei, şi stolele usuate, cari laolaltă computate în bani, dau un venit anual de 323 fl. 15 cr,

Concurenţii au a'şi substerne suplicele lor instruite după prescrisele statutului organic şi regulamentului pentru parochii pănă la terminul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 5 Noembre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochia oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresb.

Nr. protop, 289. [292] 3—3

CONCURS.

Pentru posturile învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. orientale dìn protopresbiteratul Mediaşului, se escrie concurs cu termin pănă în 20 Noemvre 1882.

1. Haşag cu salariu anual de 100 fl. v. a. 70 pâni, lemne, şi cuartir.
2. Buzdu cu salariu anual de 150 fl. v. a. lemne şi cuartir.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul pănă la terminul susscris.

Mediaş, 5 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele bisericesci.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. protop.

Nr. 200. [295] 2—3

EDICT.

Magdalena n. Maniu Bĕra de religia gr. orientală din Rĕşinari, comitatul Sibiiului, carea cu necredinţă a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolau Bĕra tot de acolo se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteaze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul în tentat asupra i de către bărbatul ei.

Sibiiu, 22 Maiu, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nr. 182. [286] 2—3

EDICT.

Moise Petridean din Lissa comitatul Făgăraşului de religiunea greco-orientală a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Roamba cu o copilă mică, acum de 10 ani trecuţi, fără a se sci ubicaţiunea lui, s'au de mai trăesce. Deci se provoacă prin aceasta, că întermin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contra şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra-i de socia lui mai susnumită.

Făgăraş, 28 Octomvre v. 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului ca for matrimonial de I-a instanţă.

Nr. 4709 1882 civ. [300] 1—3

Publicaţiune.

În afacerea concesiunei dreptului de cărcĭumărit din comuna **Ciolt**, la cererea dată de advocatul Lajos Deszö în numele vĕduvei remase de contele **Michail Teleki**, tutora naturală şi legală a minorenului fiiu **Laszlo**, contra conposesorului de acolo, s'a ficsat ḑi de pertractare în faţa locului comuna Ciolt, **ḑiua de 29 Decemvre 1882 şi cele următoare**, în care cei interesaţi sûnt avisaţi a se înfăţişa cu aceea, că esemplariul cel dintâiu al cererei este reţinut la tribunalul subscris, al doilea se află la primăria comunei. Ciolt spre a putè fi vĕḑut.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 16 Septemvre 1882.

Viena! Paris! London!

Auḑiţi şi miraţivĕ!

Administraţiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub preţul de vênḑare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviţ foarte solid de masă şi de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) şi primesce fie care comandator garanţie în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuţite de masă cu lamă escelentă de oţel.
6 furcuţe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuţite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuţe de desert de argint veritabil anglo-brit.
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăţi.

Dovadă că anunţul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimì fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună şi solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.

Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curăţit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 1—6

Filiale: Paris, London.

Nr. 163. [294] 3—3

EDICT.

Ioana n. Ilea, de religiunea gr. or. din Topârcea, comitatul Sibiiului, carea de 7 ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Cărătuş, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de trei luni dela prima pubelicare a acestui edict sĕ se presnteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instanţă, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Sibiiu, 4 Noemvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanţă.

---

[299] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta in public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ esceptional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135. Sibiiu, Joi 18|30 Noemvre 1882 **Anul XXX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Noemvre.

Desbaterile din casa deputaților Ungariei au produs în ḑilele din urmă un duel nou, a cărui sfârşit încă nu se poate prevedè. Poate că duelul nu se va esecuta. Trist însĕ este, dacă „părinții patriei“ nu 'şi pot descurca afacerile pe altă cale şi dacă strălucesc cu esemple de aceste înaintea poporațiunei, ei, cari fac legile pentru descurcarea tuturor afacerilor încurcate dintre cetățenii statului. Representanții țĕrei, când e vorba de afaceri între ei, n'ar trebuì nici odată sĕ facă apel la arme, ci la lege.

Privitor la Cestiunea dunăreană, „Românul“ de eri reproduce următoarele din „Neue freie Presse“ dela 24 Noemvre:

„Vine foarte pe neasceptate scirea „Agenției Havas“, care ne spune că în curênd sĕ va într'unì o conferență europeană în Londra, spre a regula într'un chip definitiv navigațiunea pe Dunăre. Avem cuvinte cari ne fac a ne îndoì despre esactitatea acestei relațiuni, de vreme ce chiar până mai ḑilele trecute se părea că regularea poliției fluviale pe Dunărea de jos este reservată unor negocieri directe între Austro-Ungaria şi România. De altă parte ne amintim că *le Memorial diplomatique* vorbea ḑilele acestea despre într'unirea unei conferențe, dar în scopul unei înțelegeri asupra afacerii egiptene. Ar fi de fapt mai lesne de credut dacă în scirea „Agenției Havas“ s'ar vorbì nu despre regularea navigațiunei pe Dunăre, ci despre prelungirea mandatului comisiunei dunărene europene, al cărei mandat se scie că espiră la 1 Aprile 1883.

„Totuşi este foarte posibil ca în aceste din urmă ḑile sĕ se fi ivit la Englitera, ba poate chiar şi la Rusia dispoziţiunea de a coopera la regularea cestiunei dunărene într'un chip favorabil Austro-Ungariei, dispositiunea care, după cum se scie, n'a perit nici odată Franciei. În cas când s'ar într'unì o conferență, ea ar trebuì cu atât mai mult sĕ se ocupe numai şi numai cu cestiunea dunăreană, cu cât conferența din Terapia n'a fost decât amânată. Cât pentru compensațiunile ce se vor face acolo, într'un chip reciproc, şi în privința celorlalte cestiuni pendente, ele ni se arată de starea actuală a Europei.“

„Neue freie Presse“ revine în numĕru-i dela 25 Noemvre asupra aceleeaşi cestiuni, şi scrie următoarele:

„Presupunerea noastră, că la cas de a se într'unì o conferență pentru cestiunea dunăreană, nu va puté fi vorbă decât mai numai despre prelungirea mandatului comisiunei dunărene europene, ni se confirmă astăḑi dintr'un isvor sigur. Ni se comunică adecă, că conferența 'se va într'unì fără doar şi poate, dar că nu s'a otărît încă data într'unirii, este vorba de a se alege Londra s'au Parisul. Conferența se va ocupa esclusiv cu prelungirea mandatului comisiunei dunărene. Actualmente se urmează între puteri negocieri spre a prelungì basele acestei prelungiri. Poliția fluvială va remânea esclusă din desbaterile conferenței. Pentru guvernul austriac, ba poate chiar şi pentru cel german, este regulată cestiunea poliției fluviale prin propunerea Barrère, pe care au primit-o toate puterile, afară de România. Puterile silesc acum de a înduplеca şi pe România ca sĕ primească propunerea Barrère.“ — În coloanele „Românului“ reproducțiunea este semnificativă.

Între **Muntenegru** şi între **Turcia** se arată în perspectivă un conflict nou. Muntenegru cere dela Turcia sĕi ceadă districtul Colaşinului, la ceea ce Turcia nu se învoiesce. Telegramele din urmă, aduse de foile din Viena spun, că comandanții muntenegreni din şease nahii resăritene au primit ordin a ținè contingentele lor gata de plecare.

Conferența dintre **Bismarck** şi **Giers**, se scrie dela Berlin, au avut în vedere eventualitatea unei conferențe pentru detaiurile cestiunei orientale, între cari cea mai de aproape ar fi afacerea egipteană.

În **Francia** se vorbesce în timpul de față de diverse conjurațiuni. Cea mai considerabilă se pare a regalistilor, care vrea sĕ aducă pe contele de Chambord pe tronul regal. Şi Gambetta e acusat de foi că ar umbla cu conjurațiuni. Într'o conferență a partisanilor sĕi s'ar fi discutat cestiunea unui candidat la postul de president al republicei. Partisanii lui Gambetta la inspirațiunea acestuia, se ḑice, că ar fi vrênd se candideze pe Generalul Campenon, cel mai adict generala lui Gambetta.

Desbatere antisemitică în parlamentul Ungariei

Budapesta, 25 Nov.

În şedința de aḑi a parlamentului referează **Berzeviczy** (din partida liberală) în numele comisiunei petiționare, şi presentează părerea acesteia față cu petițiunea comitatului Heveşului îndreptată în contra confiscărei de broşuri antisemitice dispuse de guvern. Propunerea e: că procederea guvernului e pre deplin rectificată de împregiurări.

Urmează cetirea votului separat motivat al lui Geza **Polonyi**, membru al comisiunei petiționare, (din stânga estremă), în care, condamnându-se espres agitațiunea antisemitică, ordinul din cestiune al ministrului de interne se declară a fi în contra legei de presă, şi se desaproabă procederea ministrului de interne. — La propunerea lui Csanády se cetesce mai ântâiu cunoscutul ordin al ministrului de interne ddto. 1 Iulie a. c. prin care se interḑice strict agitațiunea în contra jidanilor şi se ordonă confişcarea scrierilor antisemitice. (Aplause vii în dreapta.)

Referentele **Berzeviczy** se roagă a se primì propunerea comisiunei. Amenințarea serioasă a linişteі, produsă de agitațiunea antisemitică, motivează pre deplin ordinul cetit. Cu privire la practica sa de comun usitată şi la dispositiunile legale premerse a fost permisă confiscarea scrierilor antisemitice încriminate. Referentele citează dispositiunile din anii 1867 şi 1873, cari provĕd acest cas, şi cari referitor la confiscare, întregesc dispositiunile legei de presă din 1848. Legea aceasta tace cu totul despre confiscare, aşa încât n'ar fi a se confisca nici cele mai neruşinoase placate. Tocmai pe când apăru ordinul ministerial, îşi ajunse agitatiunea antisemitică punctul de culminațiune; urmează deci, că intervențiunea ministrului a fost numai o datorință cu privire la **pericolul iminent**. Votul minorității ia în apĕrare libertatea de presă. Aceasta nu e amenințată de loc, din contră chiar la noi are sprijinul cel mai nețĕrmurit. (Aprobare în dreapta.) Referintele citează un statut parlamentar englez din 1857, care împuternicesce pe jurii de pace a confisca fără amênare pamflete nemorale şi iritătoare. Ar fi neconsecuent, dacă s'ar desaproba mĕsurile energice luate de regim: precum e ordinul din cestiune s'au amenințarea că întroducerea dreptului statar în Pojon, şi dacă cu toate acestea pentru digresiuni obveniente s'ar face responsabil regimul (Aprobare vie în dreapta.)

Geza **Polonyi** (din stânga estremă) acusă pe ministru de interne că emite legile din 1848 create de spiritele cele mai nobile ale națiunei şi că vatămă libertatea de presă şi impută majorității indiferentism față de garanțiile libertății. Darea de seamă pe basa căreia a esmis ministeriul de interne ordinul sĕu, s'a înaintat din partea procurorului, căruia vorbitorul i-a predat un esemplar din scriptele

FOIȚA.

Filologie.

Domnul Urban **Jarnik**, profesor de limbele neolatine, la nou înființata universitate boemă din Praga, a ținut în ḑiua de 16 Octomvre discursul de inaugurare al prelecțiunilor sale, şi cu acest prilegiu a ḑis în resumat următoarele cuvinte despre România:

Despre originea, desvoltarea şi starea actuală a filologiei române: „Dovada cea mai bună, cât s'a îmmulțit în anii din urmă numĕrul lucrătorilor şi ast-fel şi al lucrărilor pe terenul filologiei române este o ochire aruncată asupra raportului, ce în anul 1874 îl făcea Paul Meyer despre starea de atuncea a filologiei române în „*Transactions of the Philological Society*“. Câți lucrători n'au mai venit în unele ramuri ale limbelor romanice, în cari după raportul dlui Meyer, nu se vedea decât o activitate mărginită:

„Imi voiu permite a completa sau pentru a ḑice mai bine, sĕ urmez raportul acesta în ceea ce privesce un teren, care 'mi este mai apropiat, adecă în privința limbei române, unde el nu pomenesce decât articolul lui Mussafia, o mică lucrare a lui Picot şi aceea parte a lexiconului etimologic a lui Cihac, care conține elementele latine. Din timpul acesta, pe când Meyer îşi făcea darea de seamă, şi până astăḑi, multe s'au schimbat în favorul ramurei celei mai orientale a stirpei romane.

„Inainte de toate a încetat Academia română sĕ fie ceea ce cu tot dreptul îi imputa Meyer de a fi, adecă un institut, care se credea în drept de a'şi plăsmuì limba literară după voia ei şi bunul ei plac, fără a lua nici cum în seamă limba poporului; de a scrie într'o limbă pe care o înțelegea ori cine îndată ce scia puțin latinesce, numai poporul nu. De direcțiunea aceasta Academia, aşa nădăjduesc, s'a lăsat pentru totdeauna, fiindcă conducerea ei a căḑut în mânile unor bărbați distinşi precum fostul ministru de instrucțiune publică **Maiorescu**, ca profesorii Aurelian, Odobescu, poeții Alecsandri, Negruzzi şi alții, cari au asupra desvoltărei limbei literare idei singure adevĕrate şi drepte: că la limba literară trebue sĕ ia drept basă limba poporului, sĕ iasă din popor; este partidul din care mulți bărbați de mai mulți ani îşi apără în revista „Convorbirilor Literare“ din Iaşi ideea aceasta sănătoasă, care din ce în ce se bucură de o aprobare mai mare şi mai generală. Activitatea sa şi-o inaugurase Academia (care acum trei ani a devenit institut de stat, dela care obține un subsidiu anual considerabil) schimbând ortografia etymologică într'una mai fonetică. S'ar fi putut poate merge şi mai departe pe acest drum, dar şi ceea ce s'a făcut, este un început bun.

„Se mai vede şi la nisce tineri filologi români o activitate folositoare pe terenul studiului limbei lor strămoşesci. Observ aicea că nu este indiferent, dacă o limbă este studiată prin indigeni sau prin străini; sûnt nisce întrebări mai cu seamă privitoare la dialectele cutărei limbi, despre care ne poate informa cum se cade numai acela, care vorbesce dialectul acesta din copilărie, dar sûnt şi alte întrebări, despre cari un strein nepresupus este mai în stare sĕ decidă de cât un indigen. Între Românii aceştia numesc mai întâiu pe Lambrior, care în „România“ analisează şi cestiunile cele mai grele ale vocalismului român, apoi pe Burlă şi alții, cari toți au avut o educație filologică în scoli vestite din Austria, Germania şi Francia. Dintre cei mai vechi trebue numit Bogdan P. Haşdău, profesor de gramatica comparată la universitatea din Bucuresci, care a bine meritat de limba română, publicând documentele cele mai vechi ale ei adecă nisce hrisoave, cari pentru ficsarea limbei la o cutare epocă sûnt foarte importante.

„De almintrea şi aici academia a pus mâna pe lucru şi a început sĕ publice cele mai vechi monumente de limba şi literatura română, cari ce e drept (şi asta este pedeca cea mai mai mare la studiul istoriei limbei române) nu merg prea departe.

„De atunci încoace a apărut şi partea a doua a dicționarului etymologic d-lui Cihac, care conține toate celelalte elemente afară de cele latirespective, nu ministeriului de justiţie, ci ministrului president. Aceasta adeveresce, că ministrul president îşi permite transgresiuni şi că între ministrul de justiţie şi între procuror susistă de fapt conflict. Guvernul a crescut în sinul sĕu propagandă antisemitică şi s'a desbinat de urzitorii propagandei numite, numai după-ce se temù, că va perde voturile celor 625,000 jidani, dintre cari mare parte era deja cucerită de principiile partidei independente. Asupra ţĕranului maghiar astfel de scrieri nu influinţează de loc. Vorbitorul comunică, că era pe aci sĕ se primească în comisiune propunerea de a i se da regimului indemnitate ulterioară pentru ordinul acesta de sine şi prin sine necorect, dacă *un* membru din oposiţiunea moderată n'ar fi votat cu guvernul. Nu a fost silit guvernul a dispune confiscarea poliţiană de oare ce în sensul practicei legale judele cercetător de presă are voie a confisca o scriere încriminată în interval de 24 oare. Vorbitorul recomandă votul sĕu separat spre primire. (Aplause în stânga estremă.)

Ministrul president Tisza respunde printr'o vorbire scurtă. Nimenea n'ar avè mai multă încredere în cumpătul poporului maghiar ca el, căci altcum ar fi avut sĕ împedece multe agitaţiuni. În casul de faţă şi-a ţinut de datorinţă, sciind că o singură pedeapsă judecătorească n'ar fi împedecat respândirea pamfletelor antisemitice, a introduce în legătură cu procedura judecătorească în sensul ordinaţiunilor esistente şi confiscarea poliţiană. În cei $7^1/_2$ ani, de când e ministru, presa a întimpinat chiar şi în digresiunile sale de plină libertate. Adevĕraţii duşmani ai libertăţii de presă, sûnt aceia, cari 'şi folosesc nobila chemare întru respândirea urei între părţile poporului. Când s'ar întêmpla ca digresiunile libertăţii de presă sĕ vatĕme pacea şi armonia dintre rase şi confesiuni, el, ministrul, va avè curagiul: a delătura prin dispoziţiuni legale astfel de pedeci ale liniştei şi păcei. (Aprobare vie în dreapta.) Vorbitorul lasă la buna chipsuealà a casei a judeca; de a purces el în sensul legilor şi a responsabilităţii sale sau nu. Ministrul preşedinte părăsesce casa între strigăte de „éljen“ (din partea partidei liberale.)

Istoczy se miră, cum, s'a putut afla chiar Polonyi, care sĕ apere causa productelor de presă confiscate pe calea poliţiană, de oare-ce el însuşi (Polonyi) a arĕtat, că broşurile antisemitice aruncă umbră întunecoasă asupra spiritului timpului. Polonyi ia în apărare representaţiunea comitatului Heveşului, cu toate că acesta nu s'a opus de loc antisemitismului. Şi vorbitorul află că ordinul ministerial din cestiune e în contraḑicere cu legea de presă, de care abusează prea mult organele poliţiane. „Salus reipublicae“ (interesul statului) nu pretinde ca sĕ arangiăm persecuţiune în contra micului numĕr de scrieri antisemitice; legionul de jidani şi de foi filo-jidane, ce esistă, e apt a paralisa efectul acelora. „Salus reipublicae“ cere dela noi şi dela regim sĕ împedecăm alte digresiuni prin resolvarea legală a cestiunei jidane. Vorbitorul presentă următoarea propunere: „Casa declară, că ordinul ministeriului de interne dto 1 Iulie nu se basează pe lege, e fără putere de drept, şi că prin urmare nu se pot trage din el consecuenţe pentru viitor. Tot de odată declară casa şi aceea, că nemulţămirea, ce s'a ivit în ţeară faţă cu jidanii, nu 'şi are isvorul atât în productele de presă antisemitice persecutate, ci mai vêrtos în abusurile şi transgresiunile comice de jidani. E chemarea regimului şi a legislaţiunei a avisa pe jidănime în marginile ce-i compet, numai aşa se vor putea delătura causele disordinei regretabile.“

Fiind timpul înaintat, desbaterea se întrerumpe, şi se scoală ministrul de justiţie Pauler spre a respunde la interpelaţiunea lui Mezey în afacerea dela Tisza-Eszlár. (Strigări: În şedinţa viitoare! Sgomot.) Preşedintele: La dorinţa casei şi a interpelanţilor se va presenta respunsul ministrului de justiţie în şedinţa viitoare. (Luni). (Strigări: ce va urma la ordinea ḑilei?)

Ministrul preşedinte: De oare-ce în sensul regulamentului casei Sâmbăta e ḑiua, în care au a se desbate petiţiunile, continuarea desbaterei de aḑi va avè loc Sâmbăta viitoare, cu atât mai vêrtos, că Luni se va începe desbaterea budgetului. (Contraḑicere şi sgomot în stânga.)

Madarasz, Helfy şi Szilagyi, avênd în vedere casurile de precedenţă, propun, sĕ se continue desbaterea asupra petiţiunei heveşane în şedinţa procsimă.

Ministrul preşedinte Tisza n'are nimic în contră, dacă va avè loc aḑi după ameaḑi sau mâne o şedinţă spre continuarea desbaterei de aḑi, ca sĕ se poată începe Luni desbaterea budgetului.

Csernatony (din partida liberală) propune a se ţinè mâne la 11 oare a. m. o şedinţă.

Fenyvessy (din oposiţiunea moderată) e în contra unei şedinţe în ḑi de Duminecă, căci legea interḑice lucrări publice în ḑi de Duminecă. (Contraḑicere.)

A. Almassy face imputări partidei guvernamentale, care terorisează minoritatea. De acì se nasc scene sgomotoase.

Stânga estremă cere votare nominală cu privire la şedinţa de Luni. (Strigări în stânga estremă: sĕ se voteze nominal, în privinţa şedinţei de mâne!)

Preşedintele abia e în stare a-şi câştiga ascultare în sgomotul ce se tot măresce, provoacă la ordine pe deputaţii, cari fac sgomot şi recearcă pe oposiţiune: a nu abusa de litera regulamentului pentru afacerile interne ale casei. Cererea pentru votare nominală într'o cestiune atât de secundară e, ce e drept, permisă, e însĕ în contra spiritului regulamentului şi neusitată.

Desideriu Szilagyi: La timpul seu s'a făcut şi de aceasta întrebuinţare! (Strigări în stânga estremă: pe când era ministrul preşedinte conducĕtorul oposiţiunei!)

Ministrul preşedinte Tisza: Dacă o am făcut atunci, am comis greşală. (Strigări de „éljen“ în dreapta.)

Ministrul preşedinte constată, că majoritatea s'a declarat pentru şedinţa de mâne la 11 oare, în care va avè mai întâiu loc votarea nominală, referitoare la ordinea de ḑi.

Încheerea şedinţei după $2^1/_2$ oare d. a.

Budapesta, în 26 Noemvre.

Sĕ cetesce protocolul şedinţei de eri. (Strigări: Sĕ auḑim! din stânga estremă.) Punctul din protocol referitor la desbaterea petiţiunei heveşane şi cel referitoriu la încheerea şedinţei se cetesce pe lângă atenţiune generală. Iosif Madarasz (din stânga estremă) protestează în contra procederei preşedintelui, carele, cu toate că 20 de deputaţi au cerut votare nominală, voind a se decide obiectul, ce se urmează la ordinea ḑilei, a dispus votarea prin simplă ridicare

Vorbitorul cere, a se lua notiţă în protocol despre abaterea aceasta dela ordinea casei, şi a se purcede de loc la votarea nominală.

Preşedintele arată, că în sensul regulamentului casei a fost necesitat a statorì la finea şedinţei obiectul dela ordinea ḑilei pentru şedinţa procsimă; protocolul şedinţei şi notifică împregiurarea aceasta. Ministrul preşedinte Tisza declară că dênsul era eri de credinţă, că cei 20 deputaţi din stânga estremă, cari au cerut votare nominală, ş'ar fi retras propunerea în urma recercărei din partea presidiului. Din cele de aḑi se vede, că lucrul n'a fost aşa; se urmeze deci în sensul deputatului Madarasz, pre lângă susţinerea în întregitate a protocolului, mai întâiu votarea în privinţa ordinei de ḑi. Mocsáry (din stânga estremă) cere coregerea protocolului. Iul. Horváth (din partida liberală) constată, că eri el n'a pretins altceva, decât ţinerea unei şedinţe aḑi, fără de a se vota şi în privinţa ordinei de ḑi. Ministrul preşedinte Tisza propune a se constata la protocol neînţelegerea produsă prin sgomotul de eri. (Aprobare generală.)

Preşedintele: O propunere subscrisă de 10 membri, cere în sensul regulamentului casei şedinţă secretă. (Strigări; sĕ aibă loc după şedinţa publică!) Preşedintele comunică, că după desbaterea ordinei de ḑi va avè loc şedinţă secretă. Urmează continuarea desbaterei asupra petiţiunei heveşane. Ministrul de justiţie Pauler rectifică faptul amintit în decursul desbaterei de eri din partea deputatului Polonyi într'acolo, că Polonyi ar fi predat ministrului o broşură antisemitică, pe care ministrul de justiţie o ar fi predat spre competentă afacere procurorului. Procurorul a arătat ministrului de interne, că din parte'şi a făcut paşii necesari. Procurorul a reportat în cestiunea aceasta atât ministrului de justiţie cât şi celui de interne. Deputaţii Szederkenyi şi A. György (ambii din stânga estremă) vorbesc despre votul de blam referitoriu la vătămarea libertăţii de presă, conţinută în ordinul ministerial dto 1 Iulie.

Hodosy (oposiţia moderată) desfăşură că legea de presă maghiară e represivă: Ea permite confiscarea numai în urmarea sentinţei judecătoresci. Ordinul ministerial concrede confiscarea bunei chipsueli a organelor administrative. Şi pe calea judecătorească se poate îndeplinì confiscarea de scrieri antisemitice tot aşa de iute, căci judele cercetător ar fi putut dispune îndată după înaintarea pârei, confiscarea scrierilor încriminate. Guvernul ar fi trebuit sĕ aibă organele administrative de lipsă la îndemână. Între astfel de împregiurări a fost ordinul ministerial volnic, fără folos şi ilegal. In casurile de precedenţă citate de referent, a fost mărginite ordinele ministeriale la privegherea poliţiană asupra colportagiul, Hodosy înaintează în numele partisanilor sĕi o propunere, care se abate dela votul separat a lui Polonyi numai în unele espresiuni. Hodosy declară, că în adevĕr nimic nu e mai urgisit decât iritarea unei confesiuni, e vorba însĕ de libertatea presei.

Desideriu Szilagyi (oposiţiunea moderată) se miră cât indiferetism dovedesce partida liberală în privinţa libertăţii de presă, mai mult îl pune

---

nesti. Dicţionarul este scris franţuzeşte şi Meyer în raportul sĕu nu ştie de care naţionalitate este autorul. Mie autorul 'mi este cunoscut personal şi aşa sciu că strămoşii sĕi, precum o şi adevereşte numele şi precum chiar el singur mi-a spus'o, au fost Boemi. Tatăl sĕu era la vremea lui primar în Iaşi şi a avut multe merite pentru imfrumseţarea şi ridicarea capitalei Moldovei. Cărţii lui Cihac, care este o lucrare de 30 de ani, s'a acordat un premiu de către *Academie des inscriptions*, dar în ţeara sa fu prigonită, pentru că se învinovăţia, cum că din adins îmmulţea elementele slave şi în deobşte streine în paguba elementelor latineşti. Este de dorit ca şi din partea compatrioţilor sĕi sĕ afle în sfêrşit aprobaţiunea meritată.

„În ḑilele din urmă a publicat eminentul slavist Miklosich adausele sale la studiul fonologiei române şi prin darea la lumină a tecsturilor istro şi macedo-române á contribuit la o cunoştinţă mai fundamentală a dialectelor românesci.“ R. L.

De matrimonio.

Tesa ce mĕ încerc a demonstra, are aerul de a fi o monstruoasă paradocsă: mărturisesc, că la prima vedere într'adevĕr e aşa, dar aceasta nu e decât un aer, şi în fond am convicţiunea firmă, că am deplină dreptate.

Cu toate acestea tesa ce voesc a susţine nu e nouă, cred eu, şi nu nu am câtu-şi de puţin pretensiunea de a fi născocitor — aceasta o ḑic pentru a nu avè aerul de a înainta lucruri, pe cari Stan, Bran şi toţi muritorii le cunosc; — în fapt eat'o: Trebue sĕ iubesci o femee, pentru că o iai de nevastă şi nu sĕ iai de nevastă pe o femee pentru că o iubesci; cu alte cuvinte (ca sĕ întrebuinţez locuţiunea favorită amicului meu Don B....) Căsătoriile de convenţie sûnt bune ear cele de amor absurde.

I.

Esaminaţi cu atenţiune, cum se alcătuesc căsătoriile de amor.

Un tinĕr vede prin lume o tinĕră; această femee e frumoasă, frumoasă ca în poveste, în îmbrăcămintele-i de bal, scăldată în luciul mincinos al luminărilor, însufleţită în vêrtejul jocului; ea a adunat pentru această seară toate farmecile răpitoare ale persoanei sale; numai e copila de aḑi dimineaţă, care arunca ultima floare de lăcrămioare pe toaleta ei de bal; e fata, care se produce în saloane, strălucitoare în perfecţiunile ei, radioasă de plăceri, plină de acest spirit factic ce nu ḑice nimic şi spune totul, avênd pe buzelei de coraliu, toate acele cuvinte banale, (mătănii ale conversaţiunei) care le spune cineva în acel moment critic ce desparte douĕ danţuri, plimbându-se cu un aer obosit şi rotunjind gura!..

Observaţi în adins cum balurile schimbă pe oameni; spiritul numai are nici un drept de asil, rĕmâne la vestiar cu umbrela şi galoşii... cineva în acele momente nu e jumĕtate guguman... şi cu toate acestea acolo se fac mărturisiri de amor.

Şi luaţi bine în seamă, că nu sûnt numai femeile, care îmbracă această mască de banalitate; tu încă, cetitorule, gândesce-te şi 'ţi vei aduce aminte că întorcêndu-te dela bal la patru dimineaţa, jumĕtate beat, încă de gălăgia armonioasă a jocurilor, şi tu asemenea ai debitat la copile ḑecimi de cuvinte fără înţeles, nesărate, asupra plăcerilor salonului, asupra frumseţei musicei etc. etc. dar mărturisesesce că dimineaţa deşteptându-te după somnul reparator 'ţi ai ḑis în tine: „Ce de prostii am mai spus!“

Ei bine, la acest bal, ai fost prins de acest nestâmpĕrat ângeraş sau drac ce se chiamă amor; la acest bal unde *ea* nu era *ea*, unde *tu* nu erai *tu*.

Amorul, 'ţi o ḑic eu, te-a săgetat, şi nu 'ţi face cu toate acestea ilusiuni, căci nu e amorul adevĕrat, amorul simţit al inimei; e acea pasiune pe care Ulbach o numesce „ipocrisia simţurilor“ amor ce vine din adierile evantaiului, din jocul unor bucle brune sau blonde.

Copila ce iubesce, poate sĕ fie stupidă, nesĕrată, rea de inimă.... poate dormì uşure, căci nu mai are de cât calităţi, e un ânger!

Tu asemenea, tinere, eşti pentru dânsa, care te va iubì sau care deja te iubesce, tipul tuturor virtuţilor, un în uimire împregiurarea, că într'o afacere ca aceasta, în care se tractează despre călcarea în sfera judiciară a organelor administrative ministrul de justiție n'a ḑis nici un cuvênt, cu toate, că avè datorința a o face. (Aplause în stânga). Vorbitorul polemisează cu referintele Berzeviczy și arată că nici casurile de precedență și nici analogia cu procedura engleză nu sûnt normative și corecte și recomandă propunerea lui Hordosy. Fiind timpul înaintat cuvêntul din urmă al referintelui și al propunĕtorului se amână pe mâne și se închee ședința publică. După ședința publică se ținù la cererea stângei estreme ședință secretă, în care se discutară scenele sgomotoase de eri și se delăturară unele neînțelegeri.

Dispositiunea casei ear e liniscită.

Varietăți.

* (Epizootie). Ministrul de agricultură a oprit comunicațiunea în și din România cu vite cornute și a dispus, ca oamenii, mărfurile, precum porcii, cari vin din România sĕ nu intre în țeară înainte de a fi desinfectați. Rumegătoarele și productele crude dela aceste, precum și trențele (rîzele) din România sûnt cu totul oprite.

* (Disciplinaria.) Primariul din Alba-Iulia este acusat de abusuri în oficiu. Comitetul administrativ al comitatului Albei a hotărît introducerea instrucțiunei disciplinare.

* (Agitațiune în poporațiunea din Aiud) scrie „Magyar Polgár“ din Cluj. Înainte cu vre-o 20 de ani vĕduva Pavai fu omorîtă și prădată. Înainte cu câteva ḑile s'a dat de urma ucigașilor. O țigană umbla sĕ vêndă un object prețios, ceea ce a provocat prepus. Ascultată asupra provenienței objectului, a spus că îl are dela un anumit Benedek din Lepadia, care mai are objecte de aceste. Cercetându-se, în casa lui Benedek s'au aflat multe efecte de a le omorîtei Pavai. În urma depunerei acestui din urmă s'a arestat Jidovul Pfeiler din Aiud, care pe timpul când s'a comis omorul avea relațiuni cu servitoarea vĕduvei Pavai și pe care mai târḑiu a luat-o în căsătorie. Venind aceasta la cunoșcința publicului din Aiud, îndată au spart ferestile lui Pfeiler și a le sinagogei.

* (Agitațiuni contra Evreilor). După cum se scrie la „Egyetértés“ în Rabakos și cu deosebire în ținutul dela Csorna, dar mai ales în în Himod agitațiunea contra Evreilor este într'un grad foarte desvoltat. Raporturile ce au sosit la vice-comitele înfățișau periculul într'o astfel de lumină, încât s'a vĕḑut nevoit a raporta ministrului de interne pe cale telegrafică și a dispune că un batalion din regim. de infanterie Nr. 76 se plece în decursul nopței cu tren separat spre localitățile amenințate.

* (Cultul lui Kossuth ia dimensiuni tot mai mari.) Representanța cetății Cașoviei a votat unanim adresă de felicitare lui Kossuth.

* (Unde ar fi mai la loc mĕsurile esceptionale?) „Ellenzék“ din Cluj, ocupându-se cu tema aceasta, ajunge la conclusiunea că nu acolo, unde se sparg niscari ferești de ale Jidovilor, ci în Transilvania, unde se scriu broșuri ca cea a Românilor din Sibiiu și unde se atacă esistența Ungariei, trecutul și statul ei. „Aceste sûnt mai scumpe de cât ferestile câtor-va Jidovi.“

* (Provocat la duel) a fost Toma Pechy, presidentul casei deputaților Ungariei, de deputatul Hojtsy.

* (Maghiarisare.) Comitatul Pestei a adresat ministrului de interne o representațiune, prin care se roagă a lua mĕsuri contra presei „panslaviste“, pentru că, ḑice representațiunea, astăḑi rĕul se mai poate delătura, fiind poporul slavic încă în starea copiilor și putêndu-se încă face din el patrioți unguresci. Ca mijloc de educațiune, representațiunea, recomandă țermurimea scrierilor periodice, care ca și vermii rod la rădăcina esistenței naționale a Maghiarilor.

* (Parlament mai comfortabil) decât delegațiunea austriacă mai că nu se mai poate. Raporturile înalte politice și solemnele din corporațiunea aceasta nu te lasă nici pe departe sĕ presupună cineva cât de jovial și comod sĕ țin acolo ședințele. Părinții imperiului șed mestecați unii printre altii, fără de nici o distingere de „dreapta“ sau „stânga,“ după cum dispune întêmplarea și în decursul desbaterilor își fumează în linisce țigările sau țigaretele. În ședința dela 13 Noemvre plăcerea fumatului au practicat-o delegații gratuit Ministrul de finance Kallay, vrênd sĕ dovedească ce progrese a făcut cultura în Bosnia, a depus pe „masa casei“ o colecțiune de tăbac și cigarete din Bosnia și a învitat pe domnii delegați a se convinge despre cualitatea cea escelentă a productului bosniac. El a rugat pe domnii delegați a-și continua probele și a casă și spre sfârșitul acesta a lua din colecțiune și cu sine. Domnii delegați s'au arĕtat foarte prevenitori și „unanim“ au satisfăcut pe dl ministru. — Modalitatea aceasta jovială și originală de desbateri, se ḑice, că a contribuit mult la decursul cel neted al lucrurilor în delegațiuni.

* (Vĕrsat.) În comunele din comitatul Hunedoarei Gonțaga, Boșorod și Nadastia de jos a trebuit sĕ se închidă scoalele din causa vĕrsatului.

* (O minune a naturei.) În legătură cu cele ce am ḑis în nrii trecuți, că earna încă n'a sosit, primim în 17/29 Noemvre din Câmpuri, protopresbiteratul Iliei, mere din a doua rodire. Se pot vedè în biroul redacțiunei. — De alaltă seară a început a ploua.

* (Lupi) au stricat în comitatul Hunedoarei la Cârnești 102 de oi. La Peșteni au mâncat un mânz și au rupt o ieapă.

* „*(Non plus ultra)*“ are s'o pățească la teatrul național din Budapesta. Trecênd cineva în revistă toate dispositiunile oficiale, oficioase și private pentru și în interesul maghiarisărei, ar crede, că s'a atins culmea. Rătăcire! Direcțiunea teatrului național maghiar din Budapesta a aflat ca mai mulți membrii din orchestru nu sciu ungurcsce și a făcut pașii de lipsă ca membrii orchestrului toți sĕ scie ungurcsce. La întâia privire ni se părea lucru ciudat. Însĕ după ce ne am gândit că de bună seamă, după pornirea cea „atotpatriotică“ tot ce e în Ungaria are sĕ resune și resufle numai ungurcsce, „firesce“ că și îl *Trovatore* a lui Verdi, *W. Tell* a lui Rossini, *Belizarului* lui Donizetti, *Hugenoții* lui Meyerbeer, *Taunhäuserii* lui Richard Wagner etc. etc. a sĕ se cânte numai ungurcsce, va se ḑică în limba statului. De sine se înțelege că și notele au sĕ se scrie numai ungurcsce, *Non plus ultra* poate în alte părți, dar la noi în Ungaria nu mai poate avè trecere.

* (Rescoala la Rusciuc.) D. Zancoff, a cărui situațiune față cu guvernul bulgăresc este cunoscută cetitorilor, voia sĕ reîntre în Bulgaria, în urma călĕtoriei sale în străinĕtate.

În 14 l. c. seara luà la Giurgiu vaporul, care face serviciul cu Rusciucul, și împreună cu soția sa pornì spre țĕrmul bulgăresc. Lucrul era de bună seamă cunoscut la Rusciuc, căci la debarcaderă îl ascepta, atât o mare mulțime de popor spre al primì și a 'i face ovațiune, cât și poliția spre a 'l aresta.

Cum puse piciorul pe țĕrm, gendarmii bulgari îl apucară; d. Zancoff sĕ împotrivì; de aci urmà o îmbrânceală, în care poporul intervenì sărind asupra gendarmilor; d. Zancoff fu smuls cu hainele rupte din mânile poliției și dus în triumf, împreună cu soția sa, până la locuința ce-i era pregătită.

Gendarmii, în foarte mic numĕr, fură luați la goană.

Se crede că noaptea poliția s'a mărginit a pune pază în giurul locuinței d-lui Zancoff, pentru a nu putè scăpa, până ce va sosì puterea armată, a cărei ajutor ar fi fost cerut.

„Este temere de turburări grave.

Intențiunea d lui Zancoff ar fi de a merge dela Rusciuc la Têrnova.

* Aproape în toate ḑiarele din România cetim:

Concursul pentru schița statuei lui George Lazăr.

Comitetul instituit pentru ridicarea statuei lui George Lazăr, a decis în ședința ținută Marți la 26 Octomvre curent sub președința d-lui ministru al instrucțiunei publice și al cultelor, sĕ se pună la concurs între artiștii români schița pentru monumentul lui Lazăr, mai nainte de a se comanda acest monument vr'unui artist român sau străin.

Comitetul voind sĕ lase d-lor concurenți toată libertatea de acțiune, se pune în vedere numai că:

George Lazăr, pe când a împlinit marea sa misiune în țeara noastră, avea vêrsta de 34—38 de ani.

Ca fisionomiă, avea chipul românesc de preste Carpați.

Ca îmbrăcăminte, purta costumul clericilor români de preste Carpați.

Ca documente mai precise însĕ pentru înlesnirea lucrării d-lor concurenți, comitetul pune la dispositiune:

1. Descrierea vieței lui George Lazăr, publicată în volumul al doilea din analele academiei române.
2. Dosarul tuturor notelor adunate prin secretariatul comitetului, despre fisionomia, starea morală și portul lui Lazăr, cu anecsele celor două portrete schițate unul de d. Stăncescu, altul de d. Marinescu.*)

Pentru completarea fisionomiei morale a lui Lazăr, dnii concurenți pot simbolisa prin două bas-reliefuri făcute pe piedestalul statuei sale, scene din viața lui, precum de pildă:

1. George Lazăr înaintea auditorului sĕu.
2. Plecarea sa din țeară.

Pentru aceste două baso-reliefuri sĕ se consulte tradițiunile contimporanilor aflați în viață, cum și alte scrieri relative la viața sa.

Mărimea schiței va trebuì sĕ fie de 50 de centimetri, afară de piedestal.

Schița poate sĕ fie făcută în pămênt, ceară, gips, etc., sau represintată numai printr'un desemn cu umbră și lumină precisă.

Poate fi asemenea făcută în acuarelă sau în pictură cu uleiu.

Terminul pentru depunerea schițelor este ḑiua de 2 Ianuarie 1883, până la 4 oare post-meridiane.

Aceste schițe vor fi depuse în salele espositiunei permanente de Bele-Arte, curtea bisericei Stravopoleos. Bucuresci, unde vor sta espuse trei ḑile (dela 3—6 Ianuarie).

Judecata concursurilor se va face de către comitetul instituit pentru ridicarea statuei lui Lazăr la 6 Ianuarie 1883, la 2 oare post-meridiane.

După judecata concursurilor schițelor vor mai rămânea espuse încă trei ḑile.

Comitetul oferă ca premiu pentru cea mai bună schiță suma de lei 1,500.

În cas când două schițe vor presenta calități mai egale, comitetul 'și reservă dreptul de a divide suma și de a oferì pentru schița clasată întâi suma de lei 1000 și pentru a doua 500 lei.

Președinte *P. S. Aurelian.*

* (Faptă laudabilă). Ḑiarele din România ne spune că comerciantul român din Odessa Michail Stroe-

---

*) Acest dosar se poate vedea și studia la d. Gârbea, secretarul comitetului, în localul gimnasiului Cantemir din Bucuresci strada Primăverei.

---

erou un Oswal, un d'Artaguan etc. etc...., fi liniscit; de ai fi cel mai mare mișel; ea nu te mai vede! Nu ai de cât calități, de asemenea, ești un ânger.

Eată căsătoriele cele mai frequente; de aceea presentez cu curagiu această teoremă veche: Amorul orbesce rațiunea, rațiunea dar primă amorul, prin urmare....

Eată ceea ce trebue sĕ examinăm.

II.

Comparați această unire (de vicleim) a acestor două ființe, care nu se cunosc, care au trecut luni întregi a se înșela unul pe altul, înfrumsețêndu-se, împodobindu-se cu virtuți mincinoase, comparați această căsătorie cu o căsătorie de rațiune, — unire mai prosaică, dar ce impoartă — a două ființe ce s'au vĕḑut prin ochii bunului simț, ear nu prin felinarul magic al pasiunilor.

Ai trei-ḑeci de ani. Tinĕrul dispare pentru a face loc omului format, matur; simți trebuința de a avea lângă tine o soție etc. (găsesce în locul meu o! cetitoriule, frase mai puțin prosaice).

Eată momentul psychologic (sau logic). Ei bine! vei împărtășì aspirațiunile'ți matrimoniale unei persoane, pe care o iubesci și care sĕ te iubească, tatălui tĕu, mumei tale, sau unui vechiu prietin, bunioară, și iî vei ḑice: „Găsesce'mi femeea, ce îmi convine; cunosci gusturile mele, ideile mele, defectele mele, starea mea; caută și găsesce. Puțin după aceasta ți se va respunde „ți'am găsit'o. Mergi și o ea; 'și cată a fi iubit de dênsa, ceea ce e lucru ușor, afară de ai fi un (idiot), nu sciu ceea ce presupun (cu drept cuvênt) că nu ești.

Afară de acestea nu ești angagiat întru nimic, ești liber și nu vei avea a te ține de iubirea oarbă (sau chioară căci rațiunea a triumfat). Insoară-te. De nouăḑeci de ori la sută vei fi fericit. Sciu bine că astă tesă e positivistă cu totul, căci ea suprimă suspinele năbușite, seara în cărările posomorăte... stufoase... strîngerile de mâni, plimbările pe lacul azuriu, espresiunea cu dalde, „te iubesc!... idolule!.., și în fine tot acest vocabular fantasmagoric și lamartinan, unde repeți în toate ḑilele și pe toate tonurile acele frase fără înțeles, aridicând ochii spre cer, privind stelile cometurile și luna care pentru circumstanță o numesci „dalba lună Phoebé“ și fără sĕ vrea, tu devii un Werther sau un Fluturel, ear' dênsa o Corină.

Gogoși toate astea! ar ḑice bĕtrânii.

De aceea reluând tesa mea, voiu formula această a doua acsiomă:

Nu trebue sĕ te espui de a iubì decât o femee, care sĕți convie.

Și dacă îți convine o vei stima, și dacă o stimezi, fi sigur că (amorul) nu e departe.

Eată în fine disertațiunea mea terminată, iubite cetitorule, remâne la a d-le aprețiare.

B. P. *Torvic.*

scu dimpreună cu soţia sa, Elisa, au dăruit pe seama scoalelor rurale din România 50,000 ruble.

* (Inundări). Din Germania apuseană vin sciri că Renul se umflă: riul Lan a esundat; Dietz şi Limburg sunt înundate. Şi riurile Main şi Necar amenință cu esundare.

* (Electricitatea în bucătărie.) Un technic englez Lane-Fox a ţinut o prelegere în Londra despre înfluenţa electricităţii în viitor asupra bucătăriei. El a arĕtat că focul de lemne are sĕ fie de prisos. Curente de electricitate, puse în legătură cu căldările sau alte vase de metal, vor primì căldura necesară spre a ferbe sau frige, şi încă într'un timp cu mult mai scurt, de cum se face acum cu focul obicînuit.

* (La un esamen din medicină). *Profesorul*: Dar dacă toate mijoacele pănă aci înşirate nu produc asudoare, ce vei face dta. atunci cu pacientul? *Candidatul*: Ţi-l voiu trimite dtale la esamen.

* (Noua bibliotecă română.) Nr. 14. Sumariu. Dinaintea Griviţei, novelă istorică de Virgiliu Oniţ (continuare). George Nael Gordon, Lord Byron (schiţă biografică); Noţiuni de estetică (continuare); Colomba, novelă de Prosper Merimée. Româniidin Macedonia, Thesalia, Epir, şi Thracia (continuare). Varietăţi. Petrea Pepelea, poveste originală de A. Vlaicu, Vrabia etc.

Ilustraţiuni: Marra, Sinaia, desemn orginal. Acest numĕr s'a espedat numai la cei, care au trimis banii de abonament.

Loterie.

Mercuri 28 Noemvre 1892.

Sibiiu: **36 17 50 88 26**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.35	118.20
Renta de aur ung. de 4%	85.—	85.—
Renta ung. de hârtie	84.20	84 20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.75	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.—	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 50 95.75	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		99.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.50	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.50	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108.80	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.25
Datorie de stat austr. în argint	76 90	76.75
Renta de aur austriacă	94.35	94.—
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	832.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	281.50	282.—
Acţiuni de credit austr.	289.60	291.—
London (pe poliţa de trei luni)	118.95	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.46½	9.47
100 marce nemţesci	58.35	58.35

Nr. 450 1882 [303] 1—3

CONCURS.

În conformitate cu hotărîrea comitetului subsemnat, se escrie de nou concurs pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe an, menit pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală pedagogică (preparandială).

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu sĕ subştearnă cererile lor la subscrisul comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult pănă la 31 Decembre st. n. l. c. Cereri întrate mai târdiu nu se vor considera. —

Cererile sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copiă.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primită într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II-lea al anului scol. precedent şi atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în original sau în copiă legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea punctului 2 sĕ se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire. —

3. Atestat de sĕrăcie sau de starea orfană, dacă concurenta este orfană, dat dela primăria comunală, subscris de parochul locului, şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiune hotărîtă că concurenta nu mai capĕtă din alt loc vre-un stipendiu.

5. Sĕ se arete că aspiranta este deprinsă în lucruri de mână necesare de a se invĕţa în scoalele de fetiţe.

Concurse întrate dela persoane, ce nu aparţin teritoriului asupra cărei se întinde activitatea asociaţiunei transilvane, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre n. 1881.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

Nr. 455 1882. [302] 1—3

CONCURS.

Venind în vacanţia 6 din stipendiile acordate la inveţăcei de meserii în anul 1879 şi 1880 se escrie prin aceasta concurs la 6 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tineri români cari voiesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu samă rotăria, lemnăria (bărdăria), faurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şielăria, maşinăria agricolă.

Cererile au a se înainta subsemnatului *comitet al asociaţiunei transilvane in Sibiiu* pănă la 31 Decemvre n. 1882 Cereri întrate mai târdiu nu se vor considera.

Cererile au sĕ fie însoţite de;

1. Carte de botez din care sĕ se vadă că concurentul este de nascere român şi că are cel puţin vârsta de 14 ani.

2. Atestat scolastic, din care sĕ se vadă că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria, şi sĕ cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară precum maghiară sau germană.

3. Revers dela părinţi sau tutori, prin care acestia se obligă că vor lăsa pe fii sau pupilii lor sĕ înveţe meseria la care se aplică, până când vor eşi sodali cu atestat în regulă.

4. Contractul, în original sau în copiă vidimat, ce părintele sĕu tutorul concurentului a încheiat cu maestrul, la care învăţăcelul este primit spre a învĕţa o meserie.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Noemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpreş.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar. al II-lea

Nr. 73. [298] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni de paroch din comuna „Hălmeag“ se escrie concurs până în 11 Decemvre st. v, a. c.

Emolumentele:

a) Dela 66 familii câte o ferdelă bucate în natură.

b) Porţiune canonică 6 jugere de arat şi 2 jugere fênaţi.

c) Dela 16 familii neorustici câte una di de lucru.

d) Venitele stolare computate în suma de 34 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească vor avè a-şi aşterne cererile lor în sensul statutului organic şi a'l regulamentului congresual pentru parochii din 1878 la subscrisul în terminul susindicat.

Cohalm în 6 Noemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiale.

N. D. Mircea m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 200. [295] 3—3

EDICT.

Magdalena n. Maniu Bĕra de religia gr. orientală din Rĕşinari, comitatul Sibiiului, carea cu necredinţă a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolau Bĕra tot de acolo se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteaze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul în tentat asupra i de către bărbatul ei.

Sibiiu, 22 Maiu, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nr. 182. [286] 3—3

EDICT.

Moise Petridean din Lissa comitatul Făgăraşului de religiunea greco-orientală a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Roamba cu o copilă mică, acum de 10 ani trecuţi, fără a se sci ubicaţiunea lui, s'au de mai trăesce. Deci se provoacă prin aceasta, că întermin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contra şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra-i de socia lui mai susnumită.

Făgăraş, 28 Octomvre v. 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului ca for matrimonial de I-a instanţă.

Nr. 4709 1882 civ. [300] 2—3

Publicaţiune.

În afacerea concesiunei dreptului de cărcîumărit din comuna **Ciolt,** la cererea dată de advocatul Lajos Deszö în numele vĕduvei remase de contele **Michail Teleki,** tutora naturală şi legală a minorenului fiiu **Laszlo,** contra conposesorului de acolo, s'a ficsat di de pertractare în faţa locului comuna Ciolt, **diua de 29 Decemvre 1882 şi cele următoare,** în care cei interesaţi sûnt avisaţi a se înfăţişa cu aceea, că esemplariul cel dintâiu al cererei este reţinut la tribunalul subscris, al doilea se află la primăria comunei. Ciolt spre a putè fi vĕdut.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 16 Septemvre 1882.

[299] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 12—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 136. Sibiiu, Sâmbătă 20 Noemvre (2 Decemvre) 1882. Anul XXX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Noemvre.

Casa deputaților Ungariei desbate bugetul pe 1883. Eri a ales casa de sus și de jos împreună păzitor coroanei în unanimitate pe Iosif Slavy.

Dincolo de Laita, cu un fenomen politic mai mult. După o lungă luptă între naționalii-nemți și între dreapta senatului imperial, mai conciliantă față cu naționalitățile, dară în cele din urmă copleșită de Cehi, Sloveni și Ultramontani; după incercarea lui Fischof și bar. Walterskirchen de a forma o partidă independentă din elementele aceste: vine acum contele Coronini, pe care unii îl botează fiitorul ministru de stat, și încearcă de nou formarea unei partide, „care sě nu fie nici ministerială nici oposițională“ și care va avè în vedere numai universalitatea monarchiei. În cestiuni naționale și confesionale va căuta ca ecuitabilitatea sě fie normativă; în cestiuni economice partida va merge cu guvernul. Viitorul nu este depărtat, în care și partida aceasta va trece prin proba de foc a vitalităței sale. Până acum numěră partida 23 de membri, cari după deschiderea senatului imperial își vor publica credeul lor politic.

Telegrame de eri aduc dela Bucuresci scirea, că C. A. Rosetti a refusat mandatul ce i s'a dat prin realegere, motivând refusarea cu atitudinea negativă a camerei față cu proiectele sale de reforme.

Pentru ca sě fie priceputâ mai bine scirea de mai sus sě ascultăm ce ne împărtășesce „România Liberă“ despre C. A. Rosetti. Ea dice în nrul de Joi:

„Bětrânul C. A. Rossetti a plecat din țeară. Unii esplicau această plecare, cu trebuința de odichnă ce simția bětrânul; alții i da de motiv, o neînțelegere de teorie și de practică politică, între dênsul și d. Ioan Brătianu.....

„Am dis, că e o neînțelegere de teorie și de practică politică, între d. C. A. Rosetti și d. Ioan Brătianu. Sě ne esplicăm.

„Fără îndoială că esplicarea ce o dăm este ipotetică; nu avem dinainte probe nediscutabile, ci o estragem din cele ce vedem că se petrec dela o vreme încoace.

„E mai ântâiu o deosebire de teorie politică între cei doi fruntași ai ideilor liberale. D. C. A. Rosetti este un democrat radical și socialist; d. Ioan Brătianu este un liberal mai moderat. Despre democratismul dlui Rosetti avem dovedi proaspete: electivitatea magistraților, unificarea colegiilor electorale cu scrutin de listă, plătirea datorielor țěranilor, și altele. Singura pedică serioasă, ridicată în partid, în contra realisării acestor proiecte, ar fi a dlui Ioan Brătianu. De aici o rěceală politică între cei doi prieteni.

„Această rěceală s'ar fi accentuat și mai tare, prin deosebirea de vederi practice. D. Ion Brătianu ar fi arătat de multe ori nemulțămiri în contra nemernicilor din partid, lipsiți de cultura minții, și foarte dedați la chiverniseli. Această nemulțămire, dilnic motivată de faptele căprarilor din partid, ar fi decis pe primul-ministru sě înceapă curățirea copaciului liberal de uscături și de muschiul putred și altoirea lui cu sevă sănětoasă din vlăstare inteligente, talentate, pline de viață. Această operațiune a alarmat partidul!

„Încă de astă primăvară, unul dintre membrii influenți ai roșilor ne manifesta nemulțămirea lui pe Ion Brăteanu și'l acuza că plutește în apele conservatorilor, fâcênd însě elogiul lui Rosetti. Aceste simțeminte trebuesc acum sě fie și mai acute în sînul partidului.

„Bětrânul Rosetti n'ar fi aprobând această tendință a prietenului seu din copilărie.

„Sě i se opună pe față, în public s'ar fi produs o sguduire primejdioasă pentru partid în țeară. Nici suvenirile unei lungi și frățesci prietenii, nici interesul de partid, nu'l pověțuiau pe Rosetti la ruptură manifestă. El a preferit sě plece pentru câ-va timp din țeară și sě lase astfel tamicului sěu mână liberă de a încerca, ceea ce Ioan Brătianu crede că e patriotic sě încerce.

„Așa vedem noi situațiunea și credem că o vedem just.

„Neînțelegerea până acum cam surdă, n'are însě sě meargă mult timp în negură. Dacă unul din cei doi fruntași ai roșiilor nu va ceda, ruptura se va desfășura la lumina dilei.

„Până acum simptomele nu sûnt a pace.“

„R. L.“ sfêrșesce primul sěu articol astfel:

„Cei cari se opun radicalismului și se opun cu convingere, servesc bine interesele României. Dacă în rêndurile acestora ar persista și primul ministru, am privì faptul cu mulțumire și l'am ajuta, spre a împedeca unificarea colegielor și alegerea magistraților.“

Va sě dică situațiunea în România ar fi totuși ceva altfel de cum ni-o înfățișează „Armonia“. Și cum că trebue sě fie altfel se vede că unele elemente conservatoare se apropie de sigur de Brătianu și nu de Rosetti.

Giers a ajuns la Roma, unde s'a întâlnit cu Mancini.

Față cu alarmele despre „un rěsboiu în perspectivă“ între Germania și Rusia cetim următorul oracul a lui „Golos“: Germania nu-și găsesce nicì o socoteală într'un resboiu cu Rusia, pe cât timp aceasta nu provoacă; Austria, a cărei nisuință, de a'și lărgì sfera puterei sale în lumea slavică, este o problemă nerealisabilă, care însuflă numai temeri, dacă are un aliat, care însě e anevoie de aflat, până când stau raporturile amicabile între Rusia și Germania, care își cunoasce prea bine avantagele sale decât că sě 'și atragă neplăcerea poporului rusesc asupră-și. Prin urmare nu este motiv de a abate prin temeri de rěsboiu atențiunea dela problemele interne, ceea ce nu va împedeca pe Rusia, urmând esemplul vecinilor sei, a'și întărì fruntariile.

Desbaterea antisemitică în parlamentul Ungariei.

Budapesta, 27 Nov.

În ședința de adi urmează la ordinea dilei cuvêntul din urmă al referentelui și al propuně torului la petițiunea heveșană.

Referentele comisiunei Berzeviczy (din partida liberală) apără propunerea comisiunei față cu contrapropunerile. În ceeace privesce propunerea stângei estreme, referentele nu se îndoesce de loc de sinceritatea sentenței condamnătoare pronunțată de propuně torul Polonyi contra antisemitismului. Se vede însě necesitat a amintì faptul, că Istoczy pe cât timp a fost membru al partidei liberale, a stat isolat cu tendențele sale. Mișcare antisemitică n'a esistat și de persecuțiuni jidane n'a fost vorbă. Numai de când a eșit Istoczy din partida liberală și de când s'au aliat cu el deputați și jurnale de ale stângei estreme. sau ivit și simptomele aceste (Sgomot în stânga estremă).

Alb. Nemeth strigă: „Te rog a numì pe respectivii!“

Respectivii înșiși nu vor nega aceasta. Președintele partidei însuși s'a vědut necesitat, a rectifica într'o epistolă deschisă imputarea, ce i se făcù acestei partide, că ea adecă s'ar identifica cu antisemitismul. Guvernul repețesce referentele, a delăturat, după cum avea datorința și cerea scopul, lacuna ce se ivì în lege, și merită deci mulțămita, ear nu defăimarea casei. Pasiunile cari se manifestă în șirurile opoșițiunei jignesc mai mult libertatea. (Aplause vii.)

FOIȚA.

Poiana sărată.

(Estras din „Notițele“ dlui N. X.) enopol

Pe la 18 Iulie plecai din Slănic în tovărășiă cu vre-o patru prietini; aveam nisce cai de munte obicinuiți cu drumurile grele și periculoase; după o mică fugă furăm nevoiți, la o depărtare de vre-o dece minute dela graniță, sě lăsăm caii la pas. În adevěr, din causa bolovanilor și a păraielor, caii nu puteau înainta de cât cu greutate. Ceva mai târdiu începurăm a suì o cărare prin mijlocul unei păduri de fagi. Nimic mai frumos de cât această suire; cărarea șerpuiesce și se urcă mereu; deadreapta și deastânga călărețului se ridică nisce fagi uriași, drepți ca luminarea; umbra e deasă; rěcoareala te pětrunde și prin spărturile de pădure zăresci în depărtare muntele Sandru, a căruia frunte sě perde printre nuori. După vre-un ceas de călětorie ajungi pe un tapșan unde este un pichet părăsit; de acolo drumul se coboară tot prin rîpe și pe margini de prăpăstii; caii calcă cu o băgare de seamă estremă; la cel ântâiu pas greșit, cal și călăreț s'ar rostogolì în nisce rîpi pline de bolovani. După un alt ceas de asemene călětorie, ajungem pe un drum mai bun într'o vale încântătoare, unde șerpuesce un părîu, care pe ici, pe colea formează cascade; una dintre aceste numeră aproape șepte metrii înălțime. Apoi printr'o cărare netedă și umbroasă sosim la Poiana-Sărată. Acest sat, care a fost botezat de Unguri Sósmezö, este situat în Transilvania și numěră vre-o 1,300 de locuitori, toți Români afară de vre-o trei-deci de Unguri, împiegați dela vamă. Satul este așezat în mijlocul unei poeni uriașe, încungiurată din toate părțile de munți mari acoperiți de păduri; nu departe se află pasul Oituzului, una din marile trecětori din România în Ardeal.

Ce contrast între satele românesci din județul Băcăului și Poiana-Sărată! Casele sûnt bine zidite, curate încăpětoare, în cât ar putè foarte bine sta în mijlocul unui têrg, cum e Bacâul sau Romanul; pretutindeni domnesce curățenia și rênduiala cea mai mare; șoseaua, care trece prin mijlocul satului, este bine bătută ca în palmă, pe când cea dela noi, care duce la Oituz (afară de o mică bucată dintr'ênsa ce datează din timpul ocupațiunii nemțesci) este în cea mai proastă stare.

În Transilvania esistă o administrațiune, care poate sě poarte cu vrednicié acest nume: pe de altă parte impositele sûnt mai mici de cât la noi; ast-fel, după cum m'a încredințat preotul românesc din sat, nici un locuitor nu plătesce mai mult de doi galbini pe an, atât la stat cât și la comună. Scoala și biserica sûnt foarte bine intreținute; profesorele a învěțat șepte clase gimnasiale, a urmat conferenții și a mai urmat și vre-o doi ani cursuri pedagogice; leafa sa, cu toate aceste nu se ridică de cât la 250 floreni pe an, plus casă și lemne; numěrul elevilor fiind în destul de mare, el mai are și un ajutor plătit cu 120 floreni pe an.

Țěranii nu-și petrec vremea la cârciumă; Dumineca, tot satul este la biserică și în genere cea mai mare moralitate domnesce într'ênsul.

Cea mai interesantă și mai originală figură din sat este aceea a părintelui Ioan Beloiu, care ține loc de protopop pentru toată regiunea; el e cunoscut mai bine sub numele familiar de părintele Ioniță. Casa lui, model de gospodăriă, este situată în fața bisericei și este cea mai primitoare din câte am întâlnit vre-odată. Ori-ce călětor din România, care voesce sě vadă Poiana-Sărată, trage la părintele Ioniță ca la el acasă.

Masa părintelui e masa tuturor; vinul părintelui, e vinul tuturor. Întru cât privesce vinul mai cu seamă, n'avem de cât sě aducem laude părintelui Ioniță, care înțelege și stimează tot ce-i vechiu și românesc; un Odobesci al sěu dela 1851, ar fi demn și de un Metropolit.

Părintele însuși, un bětrân de vre-o șese-deci și cinci de ani, cu o frumoasă barbă albă, verde încă și hazliu, e omul cel mai simpatic din

După observarea, ce o făcù Desideriu Szilagy referentelui, vorbesce încă odată Polonyi pentru propunerea sa. Acesta respinge dela sine afirmările presei guvernamentale, care susţine, că el ar lupta sub stindardul antisemitic, şi arată, cu el ar fi fost care mai întâi a făcut pe guvern atent la pericolul, ce are sĕ resulte din propaganda antisemitică. Vorbitorul polemisează în urmă contra lui Istoczy,

A. Hegedüs (liberal) respinge ca pe o calumnie alusiunea făcută asupră-i de Polonyi, ca şi când el (Hegedűs) ar avè sĕ mulţĕmească guvernului diferite posturi, cercul sĕu de alegere şi misinunea sa la Paris.

El n'are dela guvern nici un post. În misiunea sa la Paris crede a fi lucrat numai în interesul statului. Dacă ocupă diferite posiţiuni în stat o face spre a-şi ridica independenţa. Vis-à-vis de astfel de calumniări se simte îndreptăţit a întreba că oare numai acela e om de onoare, care cerşesce şi calumniază? (Aplause vii.)

Vorbesce Polonyi în cestiunc personală ear Istoczy replică pe scurt la polemica lui Polonyi. În urmă ia Hodosy cuvêntul.

După scurta observare a referentelui Berzeviczy urmează votarea nominală cerută de stânga estremă. Pentru propunerea comisiunei sûnt 157, în contra aceleia 102, ear absenţi 153 deputaţi. După enunţarea resultatului votărei întră în sală ministrul preşedinte Tisza, care în timpul desbaterei n'a fost de faţă. (Srigăte vii de „éljen“ şi aplaus, în dreapta sgomot în stânga estremă.)

Ministrul de justiţie Pauler respunde la singuratecele puncte din interpelaţiunea lui Mezey în afacerea dela Tisza-Eszlár precum urmează:

1. Din arătarea antistiei comunale din Tisza-Eszlar dto 7 Maiu şi din protocolul luat cu mama fetei Esther Soiymossy toată afacerea se vedea a fi atât de neînsemnată, încât preşedintele dela tribunalul din Nyiregyhaza, fiind judele ordinar de altcum morbos, încredinţà cu cercetarea pe unul din notarii dela tribunal. În decursul timpului cercetarea a luat dimensiuni neprevĕdute şi a escitat mare interes. Cu toate aceste preşedintele n'a putut descărca de sarcina de a cerceta pe vicenotarul Barry, cu atât mai vêrtos cu cât Barry a lucrat indepedent în calitate de jude cercetător pe lângă judecătoria cercuală din Kisvarda spre mulţămirea superiorilor sei. De altcum n'a pretins nici procuratura de stat şi nici apărătorii: de a se lua cercetarea din mâna lui Barry. Apărători înşişi, cu toate că ridicară pâră asupra lui Barry, au cerut, ca acesta sĕ ducă în deplinire cercetarea întrodusă.

2. Moritz Scharf s'a încercat, fiind că cercetarea nu s'a întrodus în urma fasiunei lui ci a fasiunei fratelui sĕu Moritz Scharf era la început suspect de conplice. Judele cercetător a predat mai târḑiu pe Moritz Scharf, a cărui părinţi erau prinşi vice comitelui spre îngrigire. Pentru singuranţă personală, după cum se esprimă vice-comitele, s'a dispus întreţinerea lui Moritz Sharf în edificiul arestului, dar nu ca a unui delicuent, până ce se va afla un loc mai potrivit pentru el.

3. Preşedintele dela tribunalul din Nyiregyhaza trage la îndoeală aserţiunea, că s'ar fi făcut jurnalelor împărtăşiri din partea judelui cercetător despre decursul cercetărei. De altcum e cunoscut, că în afaceri învestigătoare jurnalele pot afla totul, de oare-ce, precum se scie, şi din partea lor se ascultă persoanele ascultate de judele investigător. Nimenea nu regretă mai mult ca ministrul însuşi, că pasiunile influinţează cursul procedurei şi ar dorì, ca influinţări de acestea sĕ nu se mai întêmple. Împărtăşirile despre secretele investigaţiunei au îngreuiat cursul cercetărei. Ministrul nu e omul de a rectifica sau considera ori-ce împărtăşire jurnalistică, cu toate acestea, avênd în vedere aserţiunile compromiţĕtoare a ḑiarului „Egyenlöség“ pentru activitatea oficială a lui Bary, a întrodus proces de presă în contra acestui ḑiar, cu atât mai vêrtos că Bary a cerut plenipotenţă dela ministru spre scopul acesta. În sensul acesta a recercat ministrul pe procurorul de stat, căruia îi compete privegherea asupra presei în prima linie spre a-şi da părerea.

4. Delegarea unui tribunal străin în afacerea dela Tisza-Eszlár în locul celui din Nyiregyhaza în contra principiilor generale de drept, nu e motivată. Perplecsitatea tribunalului din Nyiregyhaza n'a esistat şi delegarea nu are scop, fiind că interesele sociale pretindeau deciderea cât mai degrabă a afacerei şi ocolirea ori-cărei complicări.

Ministrul închee cu declaraţiunea, că din parte-şi nu a hesitat a-şi validita dreptul de supraveghere între marginile legale. S'a păzit însĕ a călca în sfera de drept a justiţiei, ce i s'a acordat acesteia prin lege. (Strigări vii de „éljen“). Ministrul e sigur că în afacerea aceasta justiţia ungară va forma un zid tare, de care se vor împedeca influinţele pasiunilor, prejudeţele şi alte influinţe stricăcioase. (Strigăte generale şi vii de „éljen“.)

E Mezey nu e mulţămit nici decât cu rĕspuuşul ministrului, căci faptele singuratece contraḑic declaraţiunilor date de acesta. Încă l'a începutul lui Maiu a fost constatat Istoczy în parlament, că afacerea dela Tisza Eszlár e tare însemnată şi pentru soartea jidanilor din Europa normativă. Cu toate acestea s'a concreḑut cercetarea acestei afaceri nu unui jude, după cum cerea legea, ci unui vicenotariu. Interpelantele critică singuratecele puncte din declaraţiunile ministeriale şi observă, că ministrul a aprobat aḑi pentru prima dată în public scirea, că cercetarea în direcţiunea tendenţioasă cunoscută s'a întrodus în urma fasiunei unui copil de 5 ani. Judele investigatoriu, Bary, a venit în adevĕr la Tisza-Eszlár, a luat în braţe pe micul copil şi l'a neteḑit, din care pricină a fasionat acesta în contra tatălui şi a fratelui sĕu şi în contra mamei sale. Detaiurile acestea caracterisează întreaga investigaţiune, care, precum se constată deja prin fapte şi prin procedura judecătorească, nu avù nici un resultat. Ministrul de justiţie nu ş'a cunoscut chemarea, alt cum n'ar fi suferit vênătoarea de oameni (ilaritate) înscenată în atâtea locuri, şi continuele persecuţiuni, îndreptate în contra onoarei şi a siguranţei a 600,000 locuitori din ţeară. (Mişcare.) Interpelantele ia, cu provocarea la declaraţiunile de eri ale ministrului de interne, respunsul ministrului spre cunoscinţă însĕ cu mare reservă.

Mlnistrul de justiţie, Pauler, replică că el nu afirmă, că fasiunea micului Scharf ar fi adevărată. A constatat numai, că fasiunoa acestuia a fost puntul de mânecare la cercetare. Dacă interpelantele n'are încredere în tribunalul din Nyiregyhaza, fie convinşi, că tabla reg, şi curia sunt libere de ori ce influinţă locală. Acestea au şi primit însărcinarea, a avè în vedere mintea sănătoasă a populaţiunei. Dacă aceasta din urmă s'ar fi schimbat va fi în grija ministrului a asigura procedurei judecătoresci libertate deplină şi independenţă faţă cu influenţele esterne.

Verhovay (stânga estremă) declară ca redactor in cestiune personală ceea ce privesce observarea lui Mezey că „Fűggetlenség“ ar fi publicat acte învestigătoare secrete, că afară de o singură convorbire, ce avú loc între doi martorî în afacere de onoare cu unul din apărători, n'a venit nici odată în atingere cu judele cercetătoriu Bary.

Respunsul ministrului de justiţie se ia mai ou unanimitate spre sciinţă (în contră a votat singur Mezey).

Mâne începe desbaterea asupra budgetului.

Discursul

lui Tit Maiorescu cu ocasiunea desbaterei respunsului la Mesagiu în camera României.

D. T. Maiorescu. D-lor, de astădată proectul de rĕspuns la adresa tronului, este aprobat şi de un membru al oposiţiunei.

Asupra acestui punct s'a ivit o diverginţă de păreri, şi s'a ḑis că proiectul de rĕspuns la adresa Tronului, este şi trebue sĕ fie opera majorităţii, şi că nu poate se ia parte la o asemenea lucrare minoritatea. D-lor, în privinţa aceasta pot se fie şi alte păreri, şi eu, de esemplu, cred că nu este constituţional corect a susţinè aceasta.

Fără îndoeală, şi 'mi pare că d. Cogălniceanu, în remarcabilul d-sale discurs de alaltăeri, a dat în această privire un alt înţeles raportului d-lui Costinescu, de cât el era în mod firesc, fără îndoeală, ḑic, nu se poate pune ca lucru de principiu, că nici o dată cu ocasiunea rĕspunsnlui la adresa Tronului minoritatea, dacă crede că e momentul oportun, nu poate se facă oposiţiune sĕ-şi arate adecă vederile ei supt formă de contra adresă. Acest drept nu se poate tăgăduì minorităţii şi nu cred că a fost în intenţiunea maiorităţii actualei comisiuni de al tăgăduì. Dar, dacă este adevĕrat că minoritatea poate sĕ facă un contra-proect de rĕspuns la adresa Tronului, tot aşa este de corect şi adevĕrat că poate sĕ fie şi momente în cari oposiţiunea se nu creadă necesar aceasta şi în care, dacă proectul ce'l presintă majoritatea ca respuns la adresa Tronului, nu este, cum a spus-o d. Costinescu, un program politic de partidă, ci nn simplu omagiu la adresa Tronului, şi minoritatea şi majoritatea poate sĕ'l voteze. Precum, dar este adevĕrat cel dintâiu punct de vedere, aşa este de adevĕrat şi cela-lalt şi toată cestiunea este numai dacă momentul pare oportun minorităţii ca se facă un contra-proiect, şi al doilea dacă în proectul majorităţei găsesce ceva care ar împedica o de al vota.

Am ascultat, dlor, discuţiunea urmată în aceste douĕ ḑile, şi nici în vorbele dlui Kogălniceanu, nici în acelea ale dlui Ionescu şi nici în acelea ale dlui Lahovari, cu singura escepţiune a celor ḑise asupra creditului agricol, n'am veḑut ceva care s'ar raporta la însuşi rĕspunsul aşa cum este făcut şi care ar autorisa pe cine-va de a-l combate, sau de a nu lua parte în însuşi comisiunea pentru desbaterea lui.

D-lor deputaţi, cestiunea, de şi în aparenţă numai formală, are, ca toate lucrurile de formă din viaţa mai înaltă constituţională, şi o mare însemnătate în fond, şi însemnătatea cred că este aceasta:

Este de interesul vieţei noastre parlamentare, ca într'o Cameră se esprimăm sau se restrângem punctele de conflict cu maioritatea şi cu guvernul ei? Este de interesul nostru, al ţĕrei, ca sĕ accentuăm punctele de întâlnire, cari trrebue sĕ esiste intre toate partidele, sau este de interesul ţerei, ca se arătăm mai mult desbinările dintre partite? Dacă cu ocasiunea desbaterei rĕspunsului la adresa Tronuluí, vine o maioritate şi face ea însăşi, în mod conciliant, un respuns nepolitic, un rĕspuns curat de omagiu către Tron, şi dacă minoritatea nu găsesce momentul oportun dea face un contra-proiect, atunci, vĕ rog, după care teorie constituţională sĕ nu voteze acest rĕspuns minoritatea, sau ea sau nu ia parte la discuţiunea acelei adrese în comisiune? Apoi avem precedente acì, în anul trecut sĕ aleseră doi membri din oposiţiune, d. Vernescu şi cu mine, ca sĕ facem parte din comisiunea de rĕspuns la adresa Tronului; am refusat noi din principiu de a lua parte? Din contră ne am dus, am lucrat în această comisiune, am stat la constituirea ei, şi numai atunci când ni s'a refusat comunicarea de acte diplomatice, într'o cestiune care prima pe toate cele-l-alte şi care dacă o am fi adoptat şi noi cei din minoritate, ar fi angajat ţeara întreagă într'o direcţiune internaţionala periculoasă, numai atunci am fost puşi în neputinţă de a judeca cestinnea cum stă şi până unde putem merge pe această cale şi numa atunci ne am retras, motivând retragerea prin această împregiurare gravă. Dar când nu am motive escepţionale de a mĕ retrage cum mĕ pot retrage eu conservator monarchic, dintr'o comisiune, care este chemată a aduce pur şi simplu, fără culoare politică, omagii la Tron?

Dlor, asemenea deosebire de partidă nu o înţeleg şi nu cred că este bună. Căci revin la întrebarea: trebue sĕ accentuăm punctele de contact între partide, ori trebue se accentuăm desbinarea dintre partide? Eu cred mai mult că pe cât este un început bun, de a se face în împregiurări normale, fără culoare politică, fără deosebire de partide, adresa la Tron, pe atât va continua acest bun început şi în compunerea biroului fie-cărei Camere va trebuì prevĕḑuta din princip minoritatea. Fără îndoială, preşedintele Camerei va fi al majorităţii, dar intre cei 4 vice-preşedinţi, unul s'au doi vor trebuì din princip se fie ai minorităţii, fiind că nepărtinirea în desbaterile Camerei representarea acestei Camere ca espresiune a ţĕrei constituţionale întregi, nu ar trebuì sĕ fie operă de partidă, ci a ţĕrei întregi, aşa cum este şi representată. S'a vorbit atât despre teorii constituţionale eri şi astăḑi, s'au citat atâţia autori, şi d. ministru de interne ne-a completat cu atâta zel citările din Bluntschli, toţi au atins cestiunile constituţionale aşa de pe larg, în cât mĕ cred şi eu autorisat a mĕ întreba înaintea dvoastră .sub un punct de vedere mai general: ce este în esenţa sa acest constituţionalism, care este, era sĕ ḑic suferinţa, dar permiteţi-mi sĕ ḑic mai bine, simptomul caracteristic al statelor continentali în secolul 19? Noi am împrumutat constituţionalismul dela Englitera şi 'l am întrodus şi la noì, şi ca la toate mecanismele aceste streine, întrebarea practică este: cum se adaptează ele la viaţa reală a poporului român? Apoi mecanismul este ştiut, esenţa este jocul între partide, cel puţín între douĕ aşa, încât se fie când una mai înaintată, mai viuă, când alta mai moderată, la guvern, şi pe temeiul acesta d. ministru de interne ḑicea: guvernul constituţional al unui partid se basează în administraţiunea sa pe aderenţii sĕi din partid, 'şi caută agenţii sĕi de încredere, de principie, căci altmintrelea ar fi anarchie. Sistemul constituţional cere ca sĕ fie, când un partid cu toţi aderenţii sĕi prin libertatea alegerilor, la putere, când celalalt partid, cu aderenţii sĕi priu aceeaşi voinţă liber esprimată a ţĕrei, la putere.

Vag, aşa esprimat lucrul, este în aparenţă foarte uşor; dar ia sĕ vedem ce însemnează „a venì la putere“ şi până unde merge această „putere“, unde este iertată desbinare de partide într'o ţeară aşa, încât sĕ se facă joc de alternare, când într'un guvern, când celalalt dela „putere“.

La noi când, se schimbă miniştrii, se

---

lnme; după ce ai stat un ceas cu dênsul la vorbă, nu te mai lasă inima sĕ-l părăsesci. Lasă că are o cultură deosebită, care cu greu s'ar putè întâlnì la preoţii de dincoace, apoi cunoasce de minune oamenii şi starea lucrurilor atât din România cât şi din Ungaria. Pe masa lui veḑi ḑiare românesci, unguresci, nemţesci şi în ori-care cestiune părintele scie sĕ'şi spue cuvêntul, înţelept şi priincios.

Prietin şi admirator al lui Şaguna, inamic al politicei de pasivitate, pe care o urmează, pentru nenorocirea lor, Românii de dincolo, părintele este pe lângă un om blând, deştept învĕţat, şi un mare patriot.

Ce contrast cu starea, în care ne aflăm noi!

schimbă maioritatea Camerei şl a Senatului, se schimbă prefecţi, se schimbă şi sub-prefecţi, se mai schimbă chiar şi primarii, se schimbă şi majoritatea consiliilor comunale, se schimbă şi maioritatea consiliilor judeţene, se schimbă casierii şi toţi funcţionarii administrativi, ba une ori se fac unele schimbări în magistratură; căci până când din nenorocire, magistratura va fi amovibilă ea va atêrna dela ministrul justiţiei, şi numai după tactul sĕu personal urmează aprecierea| sĕ până unde va voì, sau nu va voì se serve şi magistraţii în interesul partidei sale întêmplătoare.

Pe de altă parte însĕ, dlor, se aud în ţeara aceasta plângêndu-se mulţi oameni cu minte, că nu avem destui oameni competenţi, şi onesti, cari se poată ocupa fie-care post administrativ, şi că multe se cer în această ţeară, tinĕră încă în viaţa publică şi nu pe deplin pregătită, pentru ca se meargă bine, se cer atâţia ministri competenţi se cer atâţa deputaţi şi senatori întegri şi cu cunoscinţă de causă; se cer atâţa prefecţi onesti şi cu cunoscinţe administrative se cer atâţia magistraţi, atâţa sub-prefecţi atâţia primari, atâţia membrii ai consiliilor judeţene şi comunale, şi fiind că ne-am lărgit în timpul din urmă cercul activităţii publice, se cer şi atâţia membrii în institutele financiare şi technice, şi mai presus de acestea, se mai cer şi atâţia minstri representanţi în streinĕtate, încât 'mi e teamă că dacă ne am pune cu toţii împreună, fără nici un spirit de partidă, totuşi ar fi cu greu de a ne găsì în numĕrul suficient pentru ca sĕ putem completa cadrele neapĕrate ale mecanismului vieţei noastre publice (aplause).

Dar încă dacă noi, cari cu toţii împreună nu sûntem de ajuns pentru a administra bine ţeara, vom mai venì cu teoria alternării partidelor în sistemul constituţional dându-i acest înţeles, ca sĕ cerem un şir de oameni, cari sĕ completeze întreagă reţea de administraţie dintr'un partid şi apoi un alt şir de oamsni, cari se complecteze o reţea administraţie !dintr'un alt partit. Oare aceste se fi fost gândul dlui ministru de interne, când ne ḑicea, că trebue sĕ aibă funţionarii sĕi fie-care regim, căci almintrelea este anarchiă? Nu cred, Şi trebue, dar foarte esact interpretat până unde merge alternarea s'au desbinarea de partide într'un stat constituţional. Aceasta cum vedeţi, stă în legătură şi cu desbaterea noastră de faţă. Întrebarea mai generală este dar: dacă desbinarea de partide esistă în sistemul constituţional, unde începe şi unde se sfêrşesce? Merge şi la adresa Tronului? Trebuie se fie la birou? Este în toate desbaterile fără nici o escepţie? Se întinde mai departe în ţeara întreagă, şi până unde?

Aşi vrea sĕ'mi spună un teoretic contuţional, dacă a auḑit vre odată în Englitera ca desbinarea de partide sĕ meargă aşa de departe, precum sĕ obicĭnuesce ca sĕ meargă la noi? Dar s'ar fi prăpădit de mult Englitera ca şi Polonia, dacă sfâşiarea de partidă ar fi mers până la cea din urmă treaptă a administraţiunei acelei ţĕri (aplause). Pentru ce merge aşa bine Englitera cu toată lupta ei de partide? Fiind că acolo sfera de lupta de partidă nu sĕ întinde aşa de departe în toate ramificările vieţei publice precum din eroare se crede şi se practică la noi; merge bine fiindcă sfera ei de lupte politice este foarte restrînsă, şi numai într'această restrîngere poate sĕ esiste o alternare de guvern.

Toţi oamenii cu minte spun (şi o puteţi constata chiar din indiferenţa crescândă a ţĕrei pentru luptele noastre de partidă), toţi oamenii cu minte spun, că nu trebue sĕ punem nici odată interesele de partidă mai presus de ale ţĕrei. Cu alte cuvinte, sûnt lucruri în viaţa publică a unui popor, unde nu aste vorba de partidă, ci de interesul general al tuturor fără deosebire, şi întrebarea practică pentru noi este acum, mai ales de când cu proclamarea regatulni adecă de când ne aflăm toţi puşi sub acelaşi scut al constituţiunei monarchice, întrebarea practică este: cari sûnt acele puncturi de contact, în privinţa cărora, dela început trebue sĕ ḑicem: aici nu are a face desbinarea de partide, ci are a face numai interesul lucrului de sine, abstrăgênd de deosebirea politică?

Dlor, tot ḑicem: ţeara, ţeara! Abstracţiunea aceasta „ţeară", în realitate este compusă în cea mai mare parte din ţĕrani, din aşa numiţii oameni de rênd, din mulţime. Ce are a face mulţimea cu discusiunile noastre publice? Cea mai mare parte dintre ei, din nenorocire, nici nu sciu încă a cetì şi a scrie. Vĕ puteţi închipui, dacă toată vorbirea noastră cea lungă de aici 'i atinge pe ei până acolo? Vorbele noastre de aci 'i atinge numai întru atâta, întru cât 'i atinge în relaţiunile lor administrsţiunea inferioară a Statului, care aceasta poate fi influenţată prin vorbele noastre. Ii atinge rare ori ministrul şi prefectul. 'I atinge încă perceptorul, 'i atinge primarul din sat şi ajutorul comunal, 'i atinge învĕţătoriul 'i atinge preotul, 'i atinge une ori esecutorul, 'i atinge recrutorul, mai rare ori, sĕ sperăm 'i atinge judecătorul de ocol şi mai rar încă tribunalul.

Acestia din urmă: strângetorul dimposite primarul din sat, cel mult supt-prefectul, acì este puntul de contact al săteanului cu cee-ca ne numim noi Statul în administraţia sa.

Aci dar se cere ca se fie oameni onesti, întegri, inteligenţi, dacă e vorba de îmbunătăţirea stârei ţĕranului. Aci trebue cu toţii sĕ punem toate încordările noastre, ca sĕ aducem o stare, de mai mare probitate în administraţiunea de jos a Statului (aplause.)

Simţiţi îndată aici importanţa practică a întrebări dacă trebue întinsă deosebirea parţitelor până acolo, în cât se punem şi în acele posturi, cele mai de jos, dar cele mai importante pentru popor, numai oameni de partidă, cu risicul de a nu fi oameni de treabă?

Cine ar rĕspunde la această întrebare în mod afirmativ ar comite o erezie constituţională, dacă vorbim de sisteme europene şi nu de republica americană.

Cred, dar că merită sĕ esaminăm acum împreună şi mai cu de amănunţul, unde este şi unde nu este cestiune de desbinare de partidă în viaţa statului, în Cameră, în administraţie, în genere.

Încep prin a ḑice, în legătură cu desbaterea noastră de faţă, că nu e cestiune de partidă pentru acei cari primesc Constituţiunea monarchică, nu e cestiune de partită în omagiele aduse Tronului prin o adresă a Camerei.

Al doilea, nu e cestiune de partidă şi nu trebue sĕ fie; justiţia în ţară. Acest adevĕr s'a simţit până la oare care punt de mai toţi ministrii de justiţie din ori ce partită şi trebue sĕ recunoascem că, deşì magistratura în cea mai mare parte a ei atârnă în numirea şi schimbarea ei dela bunul plac al ministrului, totuş cei mai mulţi miniştri s'au sfiit sĕ esercite puterea lor discreţionară în sensul esclusiv al intereselor de partită, din contră trebue se recunoascem pentru onoarea ţĕrei că este destul de general simţimêntul cel adevĕrat, că magistratura, care în casuri de conflict al intereselor otaresce despre onoarea, libertatea şi averea cetăţenilor este o activitate publică în folosul ţĕrei întregi ca unitate şi în afară de ori-ce desbinare a partitelor. De aceea ar fi o adevĕrată calamitate în ţeara noastră când s'ar întroduce electivitatea politică a magistraturii şi s'ar arunca astfel în vêrtegiul sfişierilor de partidă o instituţie, care până acum prin bunul simţ al ţĕrei a fost din ce în ce mai depărtată dela această luptă nesănătoasa. Mie unul mi-a părut foarte rĕu, o mărturisesc, când s'a făcut, cu prilegiul coaliţiei, dela Mazar-Paşa, cestiune politică şi dintr'o parte a magistraturei. Mi-a părut rĕu de demisionarea en masse a magistraţilor din capitală supt ministerul Lahovari. Dar în fine, simplu numai a demisiona e dreptul fie-căruia. Dar mi-a părut mai rĕu de banchetul politic dat în onoarea acestor tineri magistraţi, demisionaţi, banchet, la care au asistat şi unii bărbaţi de Stat, dela a căror maturitate se putea aştepta o mai dreaptă înţelegere a intereselor generale în Stat.

Dar ceea ce mi-a causat cea mai mare părere de rĕu, a fost înaintarea peste curênd a acelor tineri în erarchia magistraturei, pentru chiar faptul demisionării lor, îndată ce s'a schimbat guvernul.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Convocare.) În sensul §. 2 din statutele reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului prin aceasta se convoacă adunarea de constituire a despărţĕmântului învĕţătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Avrigului, ce se va ţinè Duminecă în 21 Noemvre a. c. st. v. în centrul protopresbiteratului, în comuna Avrig.

Avrig 11 Noemvre 1882.

La însărcinarea comitetului Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului.

Ioan Cândea,
diacon şi învĕţător primar.

* (Parastas.) Sâmbătă în 13 Noemvre a. c. s'a ţinut în s. biserică gr. or. din Mureş-Cuesd parastul pentru fericitul în Domnul Teodor Şandor, odinioară parochul Cuesdiului şi fost membru fundator al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Actul celebral s'a sĕvêrşit de protopresbiterul tractual Galaction Şagău cu asistenţă de 6 preoţi. Deşi preparativele acestui act de piă memoriă, sau făcut în toată tăcerea şi liniscea; totuşi poporul din satele vecine s'au presentat la această solemnitate într'o mulţime atât de numeroasă încât această mulţime era documentul viu, încât dênsa scie sĕ apreţieze binefacerile unui părinte adevĕrat, carele în toată viaţa sa a trăit — tăcênd bine. Da! căci fericitul în Domnul Teodor Şandor era isvorul nesecat al binefacerilor, de unde se adàpau cu încredere atât cei rĕi, cât şi cei buni din acest ţinut al Mureşului. Se spună bisericile sĕrace din Galaţi, Maierĕu, Idicel, Cuesdiu, Dumbrava etc., sĕ spună scoalele din împregiurimea noastră, — sĕ spună tinerimea studioasă — precum un Teodor Ceontea, astăḑi profesor în Arad — dacă acest defunct n'a trăit — deşì împresurat de familiă grea — pentru binele public a ţinutului gurei Mureşului?! Numai cel ce n'a recurs la ajutoriul lui, — n'au fost ajutorat. Pre cât de iubit a fost Teodor Şandor de către poporul de rênd, pe atât de stimat au fost el şi din partea inteliginţei fără deosebire de naţionalitate: ceea ce se vede de acolo, că pe lângă inteligenţa de pe sate — acesta a fost representată la acest parastas şi prin un numĕr frumos de inteligenţă din Reghinul săsesc.

Tot în ḑiua de 13 Noemvre s'au ridicat la mormêntul lui Teodor Şandor din partea familiei lui, a vĕduvei preotese soţiă Anastasia şi a fiului Ioan, cleric absolut, un monument măreţ din marmor alb, — ca tribut de recunoşcinţă şi simţemêntul evlavios, de carele, soţia şi fiul bun sûnt pĕtrunşi către soţiul respective tatăl lor.

* (Aurora boreală.) — Vineri în 17 st. n. seara s'a vĕḑut în partea nordică a firmamentului fenomenul cunoscut sub numele: aurora boreală, sau lumina nordică. Efectele acestui fenomen s'au simţit încă de pe la ameaḑi. Busolele de pe liniile telegrafice, ce duc spre Nord, din biroul telegrafic de aici începură a se mişca cu o vioiciune estraordinară şi bateriile, ce se aflau în activitate, căpĕtară o putere aşa de mare, încât numai în câte va intervale se mai putu lucra cu ele. Atmosfera trebuia sĕ fie plină cu electricitate. Această presupunere se adeverì seara la oarele 5 şi jumĕtate, când apariţiunile în cestiune se iviră din nou şi încă într'un mod şi mai eclatant. Busola făcu o rotaţiune întreagă cu o iuţealá îndoită; releul (un aparat pentru primirea curentului strein) se lipì de potcoavă (electro-magnet) şi astfel se născu un curent constant, care nu se putu întrerupe nici chiar cu o baterie de 45 elemente, Cu întinderea succesivă a luminei nordice curentul se făcu aşa de puternic, încât pentru întreruperea lui ar fi fost de lipsă 80 până la 100 de elemente. Stingêndu-se aurora încetul cu încetul, dispăru şi electricitatea din atmosferă. După o oară fenomenele descrise mai sus se iviră din nou.

„Doamne sfinte ce sĕ mai însemneze şi roşeaţa aceea?" vor fi gândit oamenii nostri de pe la sate şi poate şi unii dintre orăşeni, cari nu 'şi prea bătu capul cu fisica şi cu alte bazaconii de felul acesta. „Doar nu va mai fi earăşi vre-o boală, vre-o bătae ceva!....," Spre liniscirea celor obicĭnuţi a'şi scuipa în sîn şi a'si face cruce cu mâna stângă, când e vorba de vre un fenomen al naturei mai estraordinar, le împărtăşim că învĕţatul Arthur dela Rive 'şi esplica aurora boreală în chipul următoriu: Aburii din straturile superioare ale atmosferei cuprinde electricitate negativă. Condensându-se aburii din ce în ce tot mai tare, puterea electrică cresce într'atâta, încât numai poate fi isolată, ci trebue sĕ se împreune cu eletricitatea pămêntului. Făcêndu-se condersarea la polii pămêntului şi descărcarea se întêmplă aici. Dacă această descărcare s'ar face violent ar căpĕta numele de fulger; făcêndu-se însĕ încetul cu încetul avênd ca resultat optic formarea unui mănunchiu de raḑe roşetice se numesce „aurora boreală".

„Gazeta Transilvaniei."

* (O scrisoare a principelui Napoleon. Epistola principelui Jérôme care a percurs presa europeană şi prin care protestează contra ḑiselor ducelui de Broglie că el ar fi împedecat la 1866 declaraţia de resboiu din partea Franciei contra Prusiei, este următoarea:

Paris, 23 Noemvre 1882. — Domnule director! „Correspondant" dela 10 Noemvre publică un articol al ducelui de Broglie asupra ministerului de externe înainte şi după revoluţie. Sosind la rolul ministrului Drouin de Lhuys cu ocasia resboiului dintre Prusia şi Austria, dênsul scrie:

„Sfatul sĕu fu ascultat, ordinele erau date mobilisarea, trupelor de reservă era decisă şi Corpul legiuitor a convocat prin un decret, ce se dedese la „Journal officiel" spre a se publica a doua ḑi. Peste noapte s'a stricat totul prin influinţa unui principe, pe care o căsătorie îl dispusese mai mult italienesce, decât franţuzesce şi spre mirarea ministrului foaia oficială remase mută în aceea ḑi.

Principele sunt eu. N'am obiceiul sĕ rectific inecsităţile foilor asupra mea Astăḑi las această abţinere cu privire la persoana ducelui de Broglie, care are cutezanţa de a stabilì un punct al istoriei noastre contimpurane. Autorul îmi atribue o înfluinţă asupra decisiunilor guvernului imperial pe care nu am avut'o la 1866. Deci faptul e înexact. Negreşit că părerea mea personală a fost, că o manifestare inarmată contra Prusiei după Sadowa ar fi fost o eroare mare. Francia ar fi avut contra sa pe victorioasa Prusie cu Germania şi Italia, cari ar fi fost tîrîte şi ele. Noi nu puteam conta pe alt aliat decât pe Austria bătută ce era foarte încurcată, a cărei capitală era amenințată şi apoi se aştepta o rescoală a Ungariei. Forţele noastre artileria nu se putea mĕsura cu a Prusiei. Şi apoi nu aveam nici o puşcă cu ac. A începe un resboiu în asemenea împregiurări, ar fi fost imprudent. Evenimentele dela 1870 s'ar fi întêmplat poate cu patru ani înainte. Este deci natural că am vĕḑut cu satisfacţiune înlăturat pericolul prin înţelepciunea lui Napoleon III. Dacă ar fi dat Dumneḑeu, ca şi la 1870 sĕ fi hotărît tot aceasta înţelepciune, ce bine era! Da, în ambele casuri am fost contra rĕsboiului cu Germania. Regretă oare istoriograful din „Correspondant“ în dorinţa de a apăra pe d. Drouin de Lhuys, dacă nu de a acusa pe împĕratul, că rĕsboiul n'a isbucnit la 1866, când Francia era într'o situaţie aşa de rea, sau e poate însufleţit de acelaşi sentiment, ca amicul sĕu Vitet, care a ḑis că nu trebue sĕ blăstĕmăm prea tare anul 1870, pentru că a adus căderea Napoleonilor? Noi ocupăm amêndoi puncte de vedere aşa de diferite, în cât imputarea d-lui de Broglie nu mĕ poate lovì. Am fost francez, un bun francez şi nu un Italian, neîndemnând la resboiu nici la 1866, nici la 1870. Istoria va judeca, a cărui politică a fost mai patriotică. — Primiţi etc.

Napoleon.

* (Reparaturi). Podul dela Poplaca aşeḑat preste părăul Racoviţa, cum mergi despre hotarul de păşunat al Poplăcenilor spre arăturile Reşinărenilor, despre care pod s'a făcut amintire în nrul 86 al „Telgr. Rom.“ a. c. că s'au rupt prin potopul din 7/19 Iuliu a. c. de present se află earăşi reparat din partea comitatului. Călĕtorul cu trăsura poate trece fără nici un pericul preste el. Asijderea s'au reparat din partea comunei Poplaca, în cât s'au putut şi drumul ce duce preste hotarul Poplăcei spre Gurariului şi Orlat.

* (Auroră boreală). În seara de 17 Noemvre s. n. s'a vĕḑut la Nisa o splendidă auroră boreală pe la 6 oare, de partea de nord-vest; ea a dispărut spre resărit.

În aceaşi seară, pe la 5 oare, s'a observat o foarte mare auroră boreală la Moncornet, departamentul Aisne din Francia.

Meteorul apăru mai întâiu în partea de nord-vest.

* (Trecerea planetei Vinerea.) La 24 Noemvre a. c. va avè loc una din trecerile Vinerei ce totdeauna face epocă în sciinţă şi după care se calculează axa orizontală a soarelui, adecă unghiul supt care un observator eventual ar putè zărì din radiul pămêntului nostru, calculul făcut pe baza duratei de timp cât petrece planeta în faţa discului solar. Dacă e cunoscut astronomilor acest unghiu, se poate calcula lesne depărtarea pămêntului de soare. Această trecere a Vinerei s'a observat sciinţific mai întâiu la 4 Decemvre 1639 şi ultima dată la 9 Decemvre 1874. Pe baza primelor observaţiuni Encke a determinat osia orizontală solară cu 8.6″ şi cu privire la observaţiunile din urmă Puifent a aflat-o că este cu 8.8″ şi astfel în casul întâiu depărtarea medie a pămêntului de soare era de 20,682,000 şi în casul al doilea de 19,963,012 mile geografice. Fiind că viitoarea trecere a Vinerei va fi numai după o periodă de 121 şi jumĕtate ani, adecă la 7 Iunie 2,004, de aceea învĕţaţii aşteaptă cu mare interes trecerea din acest an. Interesantul fenomen e vizibil dela început până la fine numai în America; în Viena se poate observa numai intrarea Vinerei în discul solar, căci soarele apune în acea ḑi deja la 4 oare 5 min. seara. Intrarea Vinerei are loc pentru Viena cu atingerea sa exterioară la 3 oare 3 min. 46 sec. seara şi cu atingerea interioară la 3 oare 24 min. 21 sec. seara. La noi cu o jumĕtate de oară mai curênd.

* (Zaraf omorât) În „Telegraful“ din Bucuresci cetim despre o crimă groasnică, comisă cum sĕ crede pe la oara 4 dimineaţa sau poate sara. Opiniele în această privinţă sûnt diferite.

Eată cum descrie raportorul „Telegrafului“ cele vĕḑute de dênsul. Biuroul zarafului Toma D. Vali, care se află în strada Moşilor Nr. 38, are o singură uşă, care iese în stradă, alături cu uşa o fereastră mare, acoperită pe jumătatea de jos cu o reţea verde. Din afară nimic nu se poate vedea în năuntru. Odaia, în care s'a comis crima este mică, divisată în douĕ, printr'un grilagiu de lemn, în partea odăiei destinate pentru clientelă, o măsuţă mică şi un divănaş compun mobila biuroului, în partea destinată pentru zaraful spre stînga sta casa Vertheim, o măsuţă face faţa grilagiului, o alta sta alipită de grilagiu.

Cadavrul lui Toma îmbrăcat într'o haină neagră se afla lungit cu faţa în sus de alungul spaţului între pĕrete şi cismea; scândurile sûnt îmbuibate de sânge. Hârtiele, care se aflau pe biurou sûnt îmbuibate de sânge, uşa casei deschisă este mânjită cu sânge. Ucigaşul a eşit prin uşa, care da pe stradă, mâna sa a fost plină de sânge şi clanţul uşei este asemenea acoperit cu sânge. Banii sûnt luaţi; nici o singură monetă n'a rĕmas. Un briceag, lepădat pe masă mărturisesce că cu el s'a servit omorâtorul, pentru a tăia gâtul zarafului.

Instrucţia a început. Sûnt martori, din vecini, care declară a fi vĕḑut doi indiviḑi foarte suspecţi eşind aḑi dimineaţă dela zaraf. Unul din aceşti indiviḑi a fost îmbrăcat într'un palton milităresc, eară altul civil de o statură măruntă. Mâne vom da alte amănunte, pe care le vom culege.

* (Descoperirea ucigaşilor lui Toma D. Voli.) Resboiul o descrie aşa:

Îndată după ce s'a aflat asasinarea d-lui Toma Voli din calea Moşilor Nr. 39 poliţia venind în faţa locului, şi începênd investigaţiunile, eată cum a dat de urma ucigaşilor:

Giuvaergiul Rott, a cărui prăvălie este peste drum de cantorul*) asasinatului, a fost acela, care a dat cea dintâiu şi cea mai importantă informaţie, arĕtând că a vĕḑut aḑi dimineaţă eşind din menţionatul cantor doi inşi: unul îmbrăcat în haine soldăţesci şi cel-lalt în haine civile dispărênd repede prin curtea bisericei Răsvan. — Aci sĕ află o dogărie. Întrebând pe unul din lucrători, acesta nu numai că a confirmat cele arĕtate de d. Rott, dar încă a arătat că cunoasce bine pe cel îmbrăcat în haine milităreşci şi că a mai trecut în câteva rênduri pe acolo, şeḑênd de vorbă împreună. Acel lucrător spune tot-de-odată şi locuinţa mamei acelui individ.— Poliţia se transportă imediat la locuinţa femeei în cestiune, căreia i arătà o batistă de mătase ce sĕ găsise în cantor. Dînsa o recunoscù declarând că e a fiului sĕu. Ast-fel nu mai era nici o îndoială că autorii sûnt descoperiţi. — Fiul ei însă, nu era a casă; el fugise, şi după cum s'a aflat deja, este un fost soldat de pompieri, liberat de curênd; pe când complicele lui face parte din compania de uvrieri din Bucuresci. După cercetările ce s'au făcut, s'a constatat că şi acesta se făcuse asemenea nevĕḑut.

Telegrafând în toate direcţiunile semnalmentele acestuia, el a fost prins eri la gara din Ploesci, în momentul când se da jos dintr'un vagon, şi aḑi are sĕ fie adus în Bucuresci. — Se speră că şi cel-lalt va fi prins în curênd.

Cu această ocasie, s'a arestat şi un sergent-major, care se ḑice că sĕ afla în tren pentru a supraveghia călĕtoriile militarilor inferiori, care ar fi luat parale dela acel soldat pentru al-lăsa sĕ meargă înainte fără de nici o legitimaţie.

Asasinul prins sĕ numesce Dumitru Niculescu; ear complicele sĕu Hristache Ionescu.

---

*) Comptorul.

---

* (Dumneḑeu la tribunal). Din Krakovia se scrie: În ḑilele acestea s'a petrecut o scenă la tribunal, ce a provocat o sensaţie generală. Înainte de şedinţă se aşeḑase în sală un om bine îmbrăcat, ca de 45 ani Fiind vorba de un incendiu, preşedintele a creḑut că acel om este representantul societăţei de asigurare. Când începură a se striga persoanele interesate: acuzaţii, martorii, etc. preşedintele întrebà şi pe necunoscutul, dacă represintă pe societatea de asigurare. El respunse categoric: „Ba“. La întrebarea că cine este, el ḑise: „Sûnt Dumneḑeu şi ca atare am dreptul a fi pretutindeni“. Preşedintele nu se mulţumì cu legitimarea ciudată a alienatului şi dispuse depărtarea lui din sală; necunoscutul protestà cu demnitate. Înainte de a pleca străinul, preşedintele îl mai întrebà: Cum îţi ḑicea înainte de a deveni Dumneḑeu?

— Franz Dlűrgorz, respunse el şi se retrase.

* **„LA FÉDÉRATION“** *des peuples gréco-latins. Revue des intérêts pacifiques Méditerranées. Publiée depuis le 14 juillet 1882-en grandes livraisons de huipages à trois colonnes sur papier de luxe, va se transformer en se développant.*

Son directeur, le prof. M.-A. Gronier, palais Martelli, 3, via del Melarancio, Florence, Italie, prie ses coreligionnaires gréco-latins de le gratifier, au plus tòt, de leurs conseils á cet égard.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 30 Noemvre n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	118 40	118.40
Renta de aur ung. de 4%	85.35	85.30
Renta ung. de hârtie	84.50	84 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 90	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 60	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 50 95.75	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.20 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96 50
Sorţi ungurescì cu premii	116.50	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108 80	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76 25
Datorie de stat austr. în argint	76 95	76.75
Renta de aur austriacă	94.35	94.25
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	284 75	284.50
Acţiuni de credit austr.	295.—	293.75
London (pe poliţa de trei luni)	119.—	119.05
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.47	9 64
100 marce nemţesci	58.40	58.35

Nr. 450 1882 [303] 2—3

CONCURS.

În conformitate cu hotărîrea comitetului subsemnat, se escrie de nou concurs pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe an, menit pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală pedagogică (preparandială).

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu sĕ subştearnă cererile lor la subscrisul comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult până la 31 Decembre st. n. l. c. Cereri intrate mai târḑiu nu se vor considera. —

Cererile sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copiă.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primită într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II-lea al anului scol. precedent şi atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în originăl sau în copiă legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea punctului 2 sĕ se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire. —

3. Atestat de sĕrăcie sau de starea orfană, dacă concurenta este orfană, dat dela primăria comunală, subscris de parochul locului, şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiune hotărîtă că concurenta nu mai capĕtă din alt loc vre-un stipendiu.

5. Sĕ se arete că aspiranta este deprinsă în lucruri de mână necesare de a se invĕţa în scoalele de fetiţe.

Concurse intrate dela persoane, ce nu aparţin teritoriului asupra cărei se întinde activitatea asociaţiunei transilvane, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre n. 1881.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

Nr. 455 1882. [302] 2—3

CONCURS.

Venind în vacanţia 6 din stipendiile acordate la inveţăcei de meserii în anul 1879 şi 1880 se escrie prin aceasta concurs la 6 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tineri români cari voiesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu samă rotăria, lemnăria (bărdăria), faurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şielăria, maşinăria agricolă.

Cererile au a se înainta subsemnatului *comitet al asociaţiunei transilvane in Sibiiu* până la 31 Decemvre n. 1882 Cereri intrate mai târḑiu nu se vor considera.

Cererile au sĕ fie însoţite de;

1. Carte de botez din care sĕ se vadă că concurentul este de nascere român şi că are cel puţin vârsta de 14 ani.

2. Atestat scolastic, din care sĕ se vadă că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria, şi sĕ cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară precum maghiară sau germană.

3. Revers dela părinţi sau tutori, prin care acestia se obligà că vor lăsa pe fii sau pupilii lor sĕ înveţe meseria la care se aplică, până când vor eşi sodali cu atestat în regulă.

4. Contractul, în original sau în copiă vidimat, ce părintele sĕu tutorul concurentului a încheiat cu maestrul, la care învăţăcelul este primit spre a învĕţa o meserie.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Noemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpreş.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar. al II-lea

Nr. 4709 1882 civ. [300] 3—3

Publicaţiune.

În afacerea concesiunei dreptului de cărciumărit din comuna **Ciolt,** la cererea dată de advocatul Lajos Deszö în numele vĕduvei remase de contele **Michail Teleki,** tutora naturală şi legală a minorenului fiiu **Laszlo,** contra conposesorului de acolo, s'a ficsat ḑi de pertractare în faţa locului comuna Ciolt, **ḑiua de 29 Decemvre 1882 şi cele următoare,** în care cei interesaţi sûnt avisaţi a se înfăţişa cu aceea, că esemplariul cel dintâiu al cererei este reţinut la tribunalul subscris, al doilea se află la primăria comunei. Ciolt spre a putè fi vĕḑut.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 16 Septemvre 1882.

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 137. Sibiiu, Marţi 23 Noemvre (5 Decemvre) 1882. Anul XXX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibliu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un corb alb.

Nu ne îndoim de loc, că între cele 4—5 milioane de Maghiari vor fi şi oameni cu minte.

Ne mirăm însĕ cum de oamenii cei cu minte ai Maghiarilor, atât în presa lor cât şi în parlament mai nu pot ajunge la cuvênt.

Dar sĕ nu ne mirăm prea mult de aceasta. Sĕ nu aruncăm privirile noastre mai departe în trecut decât până la 1848 şi vom găsì deslegarea enigmei.

Vom găsì, că dacă se află oameni prin cari sĕ vorbească raţiunea de stat, sûnt, în casul cel mai uşor pentru ei, espuşi despreţului şi ignorărei, sau apoi sûnt persecutaţi, în timpuri mişcate, ca cele dela 1848, proscrişi şi condamnaţi la moarte, ca Majlath, Zichy etc. ear' cari scapă de proscripţiune sĕ sfêrşesc în casa alienaţilor ca Szechényi.

Împregiurarea dar că oamenii cei cu minte dintre Maghiari nu pot ajunge la cuvênt, sau dacă ajung foarte rar, sûnt nebăgaţi în seamă, vedem că se esplică.

Deak a avut norocirea de a muri, ori şi cum, mai curênd decât sĕ'şi poată vedè nimicită toată opera sa, însgardată de oameni nepricepuţi şi cari sub stindardul lui se gândeau cum sĕ facă ca sĕ monopolisze tot ce aduce un venit sigur şi fără multă muncă. O mulţime de oameni s'au făcut „patrioţi,“ „liberali,“ ca sĕ poată trăì din „patriotism“ şi din „liberalism.“ Şi pentruca sĕ se asigure de posesiunea posibilităţii traiului au paralisat prin legi şi ordinaţiuni posterioare legea fundamentală de stat, care Deak o crease cu cuget ca în cadrul ei se fie mulţămite toate naţionalităţile; aceeaşi oameni au împedecat ori ce înţelegere cu Românii, cu Sêrbii, Sasii, Slovacii, şi Rutenii. Sacra foame de posturi şi salarii au orbit ochii unei majorităţi „imposante“ de vênători de posturi cu titlul de „jó hazafi“, „alkotmányos érzelmü“ şi orbia aceasta, prin fraze umflate au sciut s'o altoiască, în mare parte, şi celeilalte poporaţiuni maghiare. De acì multe calamităţi pentru ţeară, care numai mai târḑiu îşi vor da rodurile lor ulterioare.

În loc de a lăsa lucrurilor desvoltarea firească au stăruit fanatisaţii de sau ignorat într'un mod vătămător chiar acte de mare importanţă şi în loc de a întemeia legăturile cele mai solide prin înţelegere reciprocă, dela 1865 începênd, şi au creat majorităţi meşteşugite, cu care au votat în ruptul capului ce le au plăcut lor, dar nu ce dictează, mai ales în timpuri de transiţiune, raţiunea de stat.

Ce lucru mare ar fi fost dacă d. e. vocea representanţilor români din dieta din Cluj ar fi fost ascultată? Dacă Românii erau chemaţi sĕ se pronuncie asupra validităţii sau nevalidităţii uniunei Transilvaniei cu Ungaria, rĕu era dacă sĕ făcea într'un mod mai conciliant? Politic a fost, că spre sfêrşitul acesta s'a ignorat legea electorală făcută pe basa unui drept public in limitele dreptului egal şi s'a luat refugiu la magazinul de anticuităţi feudale din 1791, numai ca votul românesc sĕ se impedece atunci când era vorba ca sĕ se audă? Prudent a fost, dacă din punctul de vedere unionistic, legea electorală dela 1863-4 nu a fost bună, fiind făcută după „proclamarea uniunei“, se fie bună cea „abrogată de proclamarea uniunei“ „şi separatistă“ din timpul cel „bun“ al feudalismului? Prudent a fost ca după şeptesprăḑece ani de când se proclamase dreptul egal, Românii sĕ sĕ degradeze la „clasă de popor“? Corect a fost că în însaşi legea naţionalităţilor sĕ se vîre clausule cari sĕ ia puterea positivă a legei în ceea ce privesce drepturile naţionalităţilor nemaghiare şi în urmă prin ordinaţiuni ministeriale, în contraḑicere chiar cu legea clausulată, sĕ se maghiariseze justiţia şi de altă parte prin legi posterioare, treptat sĕ se maghiariseze până şi instrucţiunea elementară?

Întrebări de aceste am putè multe sĕ punem, prin care sĕ se facă învederata incorectitatea procedurei păgubitoare bunei inţelegeri, cerute de prudenţa de stat în interesul adevĕrat al tuturor cetăţenilor de pe teritoriul coroanei ungurescì. Şovinismul însĕ a fuşerit intenţiunea celui mai prevĕḑĕtor bărbat de stat al Maghiarilor, a lui Deak. Şovinismul cu majorităţile sale meşteşugite au ignorat simţemêntul de drept al nemaghiarilor şi în special al Românilor din din Transilvania şi, ca pupăză pe colac, a susţinut doue soiuri de legi electorale în părţile proclamate într'unite în aceeaşi legislaţiune, în aceeaşi administraţiune.

Am înşirat aceste şi pentru ca sĕ vadă, cei ce vor vrea se vadă, dintre Maghiari, câte lovituri nemeritate au suferit în special Românii în simţemêntul lor de drept, numai dela era cea nouă în coace, din partea sumeţiei necumpătate a şovinismului maghiar.

Scim noi că cuvintelor noastre li se va substituì alt înţeles. Aceasta încă este un absces al Şovinismului maghiar. Sinceritatea este un lucru străin pentru dênsul căci crede pe toată lumea ca pe sine.

De altmintrea într'o monarchie cu atâtea popoarĕ, tocmai lucru de mirare n'ar fi, dacă unele lucruri creḑute aḑi de închinătorii şovinismului absolut resolvite, ar mai devenì, pe cale legală, discutabile. Aşa ceva, ori cât ar îngrozì pe cei ce sĕ cred că au pus mâna pe omnipotenţă, e mai puţin decât cultul cel pe faţă dedicat cu atâta emfasă de comitatul Pestei, de comunitatea Caşovia, de comunitatea Czegledului etc., inimicului declarat al dinastiei, lui Kossuth. Sau doară dinastia nu încape în „întregitatea“ statului, care se impută cetăţenilor iubitori de ordine, dar nu de privilegiuri, că o vatăma când reclamă drepturi şi nimic mai mult?

Ei bine, întreaga ḑiaristică maghiară ne zugrăvesce pe toţi păreţii oardele de cazaci, cari au sĕ vină sĕ ne calce. Şi în acelaşi moment, aceeaşi ḑiaristică, caută cu lampa lui Diogene, fel de fel de cusururi naţionalităţilor, cusururi cari nu esistă decât în fantasia unor iperzeloşi, cari ar vrea ca şi din petri sĕ facă Maghiari; în acelaşi moment, aceeaşi ḑiaristică, caută panslavistii prin bisericile naţionalităţilor şi cere legi escepţionale, pentrucă a apărut undeva o scriere, în care sûnt depuse nisce postulate, care sûnt anatemisate, fără de a fi discutate.

N'ar fi oare timpul ca mintea sănătoasă, liberă de prejudeţe şovinistice sĕ ajungă şi în presa maghiară la cuvênt şi încă la cuvêntul normativ?

Un corb alb s'a arĕtat şi în presa maghiară, în „Szabadság“ din Oradea-mare, corb pe care îl reproducem în traducere la alt loc. Iam ḑis „alb“ deşì, după cum vor vedea cetitorii, şi acì nu lipsesc pene negre, presărate în albul neobicinuit până acì al soiului de scriere în foile maghiare.

Început de augur bun va fi acest articul, sau o raritate care va dispărè fără sunet în noianul şovinismului? Ne temem de alternativa din urmă.

Eată articulu din „Szabadság“:

Între Marmaţia şi Sibiiu.

— Audiatur et altera pars. —

Pe când sĕ aude din spre nord (potcovirea cailor cazaceşci, pe când sĕ fac la graniţele Galiţiei ridicături pe seama liniilor ferate strategice, pe când îşi organisează Rusia armata sa cu încordare, pentru ca acele regimente, cari au cucerit şanţurile Plevnei şi au străbătut Balcanii, nu preste mult, dar de cu primăvară, se strivească şi armata austro-ungurească, pe atunci pre noi ne privesc cu deadinsul două enunciaţiuni: una din Marmaţia, alta din România.

Dela Români derivă amêndouĕ.

Urmaşii lui Traian, se pare că au ajuns la convingerea că, inimicul comun: pofta de domnire a panslavismului, ameninţă de o potrivă pe Români şi pe Maghiari; ei încă recunosc necesitatea de a fi în momentul deciḑĕtoriu comună lupta, carea va decide nu numai asupra esistenţei noastre de stat, ci şi asupra limbei noastre.

Este deci de mirat, că presa maghiară întreagă primesce cu atâta bucurie patriotica declaraţiunea Românilor din Marmaţia şi i place a o declara de un eveniment politic însemnat. Batăr întreagă declaraţiunea pretorului Vincz are un miros atât de oficial, încât îşi perde toată însemnătatea sa politică. Dar şi o perde şi pentru aceea, pentrucă fericirea cea îmbelşugată şi libertatea cea mare despre carea au făcut atâta vorbă maramurĕşenii, cei despre cari abia cred că li s'ar fi trimis diplome de privilegii, fie din Viena, fie din Budapesta, în deşert le căutăm noi în ţinuturile maghiare, căci decât pe acestea, mai uşor aflăm, că noi ne putem considera de sclavii stăpânirei militare austriace, de cât fiii unui stat libĕr.

Nu vom nici pe mulţii funcţionari Români, cu cari este încărcată administraţiustnea şi judecătoriile, şi a căror statistică au statorit'o vice comitele Mihalca şi pretorul Vincz într'un mod atât de esagerat — sokszorositó tükörbe pillantva — încât însuşi dl Mihalka abia o ar subscrie, dacă în oarele sale libere, ar numĕra pe degete că, — afară de el — câţi subprefecţi şi prefecţi sûnt dintre Românii, a căror numĕr trece preste două milioane.

Întreagă declaraţiunea maramurĕşană nu se poate cualifica, decât de o iperloialitate, căriea eu, nici când se manifestează în interesul gintei maghiare nu-i pot gratula, s'au cel puţin'i deneg toată însemnătatea politică.

Eu cred cu mult mai serioasă şi însemnată enunciaţiunea presei bucurescene, şi în deosebi părerea foaiei lui Brătianu, a „Naţiunei“. Aceasta foaie nu se măgulesce, nu cântă imnuri de laudă guvernului lui Tisza, ci espune lămurit violările drepturilor şi pretinde îndreptarea lor.

Şi la aceasta Românii au drept.

Au drept în înţelesul legilor firei, cari recunosc pentru toţi cetăţenii unui stat datorinţe şi drepturi egale. Au drept şi în înţelesul neprescriptibilelor doveḑi istorice, cari documentează că românii sûnt de mii de ani pe acest pămênt, pe care ce e drept l'a cucerit (?) maghiarul, dar pe care nici odată nu l'a prefăcut în colonii de sclavi.

Presa bucuresceană este vrednică de considerat şi pentru împregiurarea, că tonul ei nu tradă nici o nĕsuinţă daco-romanistă, căci ea nu poftesce privilegii pe seama fraţilor ei, ci numai drepturi egale, ea poftesce ca românul se nu fie privit în patria lui de „paria“. Şi realisându-se aceste dorinţe — ḑice „Naţiunea“, Ungaria ar putè conta la adevĕrata simpatie ă românilor.

E trist că presa măghiară nu voiesce sĕ priceapă ce este egala îndreptăţire! Ar fi vremea sĕ se spună cât este de ignorată legea naţionalităţilor în cestiunea limbei şi în ce mod stângaciu este tractată, fără ca maghiarisarea cea forţată sĕ poată avea când va vre-un resultat. A'şi putè scrie cât este de ignorată inteligenţa română, dar trecênd peste aceasta, vreau sĕ reflectez la momentul cel mai însemnat, la legea electorală, carea mĕsură cu o mĕsură drepul în Ungaria şi cu alta în Ardealul locuit de români, ca şi când ar voì se lovească cu deadinsul în faţă adevĕratul principiu democratic, desevêrşita egală îndreptăţire.

Aplice-se numai în Transilvania legea electorală practicată în Ungaria şi fie încredinţaţi că, am apropiat inimile române de noi mai mult ca prin propagarea limbei maghiare între tinerimea română, prin mii de profesori maghiari, şi sĕ fie convinşi că prin această faptă singură ar resfrânge întreg făimosul memorand din Sibiiu, pe acel memorand, pe care de altmintrea, numai aceia îl cred grozav de periculos, cari se înfiorează de adevĕrata egală îndreptăţire.

Dar problema cea uşoară la aparenţă nu se va resolve până atunci, până când nu va fi înspirat guvernul nostru de un spirit democratic, până când românimea din Ungaria şi Transilvania săturată de aspirațiuni dacoromaniste va privì de inimic al ei nu pre factorul, care produce legi rele, ci ungurimea, până când cu ocasiunea trângerei pânei fără de precugetare se aruncă de multe ori pentru prețuri dejositoare în brațele acelei puteri, înaintea căreia nutrind în peptul sĕu idei greșite, sĕ umilesce, în loc de a-și desvolta cugetările sale în mod sincer și cu demnitate bărbătească.

Doară nici când n'a fost lipsă mai intețitoare de a se înțelege ungurul și românul, pentru de a merge înainte mână în mână spre ajungerea scopului comun, spre apărarea intregității Ungariei. Preoții muscălesci sfințesc deja steagurile, sub cari au sĕ se grăbească spre noi oardele sĕlbatice ale nordului, ca sĕ aducă pe vîrful baionetelor acel ucas al țarului, cu care sĕ steargă din rêndul popoarelor Europei pe națiunea maghiară și română.

Sĕ nu ne mărginim, pentru că a sosit timpul ca sĕ se recunoască mărimea periclului și în Budapesta, și în Bucuresci, dar și în Sibiiu.

Nu se poate nega că românii nu s'ar presenta câte-odată cu aspirațiuni separatiste nerealisabile, dar este fapt de altă parte, că poporul român, dacă voesce se poate ridica la acea înălțime a inteligenței, încât sĕ-și priceapă interesele sale, care de loc nu sûnt identice cu acele ilusiuni, de a căror propagare nu se poate învinuì nici când românul adevĕrat.

Și judecând după simptoamele de până acum, ajungerea scopului nu se va potignì de stânca cerbicosității romîne.

Cununa carea, regina cea de-a pururea veghiătoare, a trămis-o pe monumentul regelui poeților maghiari, protestează sĕrbătoresce în contra acelei credințe că românul și ungurul pot avea loc numai in douĕ castre contrare. Convenirea dela Turnu severin constată că este aplecare de a ne apropia unii de alții, dar această apropiere trebue sĕ se voească serios.

Rêndul este acum la guvernul maghiar. Recunoască odată și acesta ce rol nefericit și-a ales, când spre paguba tuturor a luat asupra și sarcina de-a îngrășa molochul croat; recunoască pe acea națiune, carea în urma posiției sale etnografice, a trecutului seu istoric și a coincidenței de interese este chemată a trăi și a sênțì cu noi, și în loc de a zugrăvì necontenit pe păreți monstrii memorandului din Sibiiu ar face mai bine sĕ satisfacă ecuitabilele și justele pretensiuni ale acestora, și prin aceasta dând probe despre capabilitatea de a guverna, ar putea câștiga aceea, ce cu doioșie doresce tot maghiarul binecugetătoriu: adevĕrata simpație a românilor, pretenia lor.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Noemvre.

Casa deputaților Ungariei a fost în 1 Decemvre n. gata cu desbaterea generală a bugetului.

Un *entrefilet* în „Fremden-Blatt" privitor la venirea comandantului celui nou militar din Transilvania, bar. de Schönfeld, a făcut mare alarmă în diaristică. După „Fr." noul comandant înainte de plecarea sa la postul sĕu a avut o conferență cu ministrul de esterne Kálnoky. Cu ocasiunea aceasta ar fi fost vorba și despre raporturile Transilvaniei față cu regatul învecinat, cu România. Raporturile monarchiei cu România sûnt cele mai amicabile și este de interes a constata, că la ocuparea postului important alegerea a cădut pe o persoană, care pe lângă talente înalte militare, are și cualități recunoscute diplomatice, în cât în acest post mărginaș va representa monarchia corespundetor și cu demnitate în toată privința.

Presa ungurească se mai alarmează și de un articul al diarului „Die Presse" din Viena, care signalisează o schimbare de păreri asupra conduitei politice maghiare în cercurile normative ale Germaniei. Despre aceasta și despre ceea ce dice „Pesti Napló" în privința articulului, în nrul viitor.

Diarul „Moskowskija Wjedomosti" dicea mai dilele trecute că, la cas de isbucnire a unui rĕsboiu cu Germania, cavaleria rusească ar trebuì sĕ năpădească în mase în Prusia, spre a împedeca mobilisarea. La aceasta rĕspunde redactorele militar al diarului „die Post", din Berlin, în următorii termini:

Nu se poate tăgăduì că caveleria rusească, înarmată cu pusci care bat departe și în unire cu artileria călăreață, poate fi întrebuințată într'un asemenea scop. Și cu atât mai mult ea va putea face aceasta, cu cât se va putea lupta și pe jos în urma schimbării tuturor regimentelor de ulani și husari în dragoni.

Când nisce asemenea divisiuni de cavalerie ar trece fruntăria, ele ar putea sĕ facă stricăciuni mari, atât la drumurile de fer cât și la liniele telegrafice. Dar nisce astfel de stricăciuni se repară foarte ușor într'o țeară foarte cultivată. De altmintreli, la fruntăria rusească nu se află lucrări mari germane de artă care sĕ fie de o însemnătate oare-care pentru scopuri militare, afară numai de podurile peste Vistula, care se află în cercul de acțiune al fortăreței Thorn, și de aceea nu pot fi distruse. Chiar și cele-lalte douĕ poduri stătătoare de peste Vistula, care se află ceva mai îndĕrĕpt, sûnt apĕrate contra unui atac fără veste de lucrările de întărire dela Graudenz și Marienburg.

Pentru a se face stricăciuni mai mari la trăsurile drumurilor de fer este trebuință de puteri și de vreme multă, și de aceea ele nu pot fi efectuate de detașamente de cavalerie. Este prea adevĕrat că se pot face foarte lesne întreruperi la construcțiunile de pe suprafață prin materii esplosibile, dar tot așa de lesne pot fi și reparate. De asemene nici distrugerea linielor telegrafice ne ar putea aduce o mare pedecă mobilisării germane, de vreme ce se scie că toate pregătirile sûnt făcute din timp de pace că, îndată după primirea ordinului de mobilisare, toate autoritățile trebue sĕ esecute fără întârdiere ceea ce le este prescris și nu pot avea nici cea mai mică îndoială despre aceea ce au de făcut.

În ori ce cas însĕ, chiar dacă o asemenea năpădire a cavaleriei rusesci nu ar dura de cât câte-va dile, totuși ocupațiunea ar fi foarte împovărătoare pentru poporațiunea germană de prin localitățile ocupate și ar vĕtăma pentru mai mulți ani prosperitatea lor. De asemene s'ar causa Germaniei o mare pagubă și prin nimicirea erghelíilor care se află pe lângă fruntariele rusesci.

Totu-și nu este trebuință decât de nesce lucrări foarte mici, care pot fi efectuate cu sume neînsemnate, spre a împedeca ori-ce încercare de a năpădì despre Ost asupra teritoriului german.

In Constantinopole schimbarea de ministri pare că s'a declarat în permanentă. Semne rele.

Arabi pașa fu condamnat la moarte, Chedivul a schimbat pedeapsa în exil pe toată viața.

Guvernul român și falimentele.

Poate că guvernul Germaniei n'a vrut așa, când mai de une dile a luat nisce mĕsuri nefavorabile comerciului român. Dar pentru România tocmai mĕsurile acele se vede că sûnt salutare, căci aceasta la rêndul ei a fost deșteptată și i s'a atras atențiunea asupra unui rĕu mare, o au făcut se cerceteze și a dat de originea rĕului deselor falimente, care în România deveniseră un ram de industrie. Societatea și guvernul român s'a deșteptat ca dintr'un somn și a vĕdut că falimentele aveau odată scopul ca falitii străini de țeară sĕ se îmbogățească în mod fraudulos și de altă parte sĕ submineze creditul comerciului românesc.

Era un rĕsboiu moral, de și bine mascat, cel declarat României de guvernul german pe terenul comercial. Societatea română, guvernul român, însĕ n'a devenit perplese. Scim ce a făcut într'unirea comercianților români din Iași și acum sûntem în posițiune, în aceeași materie, de a reproduce următorul cercular al ministrului de justiție Stătescu către toți presidenții de tribunale din România.

Eată cercularul:

Domnule președinte! Am onoare a vĕ înainta un tablou de numĕrul falimentelor întêmplate în decursul ultimilor cinci ani, în toată țeara, indicând naționalitatea faliților, felul comerciului cu care se îndeletniciau și, pe cât s'a putut, pasivul acelor falimente.

Dintrênsul veți putea vedea că, în cele mai multe județe, numĕrul falimentelor a mers crescênd, ast-fel în cât, unde în anul 1878 n'am avut a constara de cât 21 de casuri în toată țeara, în anul următor numĕrul firmelor cari încetau plățile treceau peste îndoit (50 falimente), în 1880 și 1881 se urcă la o mijlocie de 120 casuri pe fie-care an; ear' anul acesta numai până la 1 Octomvre, adecă în decurs de 9 luni, tribunalele noastre au avut a înregistra un numĕr de 177 falimente, cu aproape jumĕtate, adecă, mai mult de cât în cei mai rei din anii precedenți.

Acest fenomen merită, d-le președinte, sĕ atragă toată atențiunea d voastră. Mersul progresiv ce a urmat rĕul în aceși cinci ani și mai ales proporțiunea la care a ajuns anul acesta, nu se poate esplica printr'o situațiune generală rea economcă, nici prin vre-o crisă financiară ce ar fi bântuit piețele noastre. Anii agricoli dela 1878 încoace, au fost în genere buni și exportul s'a manținut în proporțiuni normale. De altă parte circulațiunea capitalurilor s'a înlesnit prin mai multe instituțiuni de credit și instrumente de schimb, dobândile în genere au descrescut în mod considerabil, creditul public și privat s'a eftenit și comerciul a fost pus ast-fel în condițiuni mai favorabile pentru a'și putea efectua plățile cu regularitate și a face la timp onoare angagiamentelor sale.

Toate acestea împregiurari păreau de natură a rădica și întărì comerciul nostru, a asigura mai mult regularitatea și esactitatea plăților și a împuțina astfel numĕrul falimentelor.

Dacă totuși ele au crescut în mod simțitor, causele trebuesc căutate airea. Aceste cause pot fi multiple și nu mĕ îndoesc că camerile de comerciu, cărora rĕul s'a semnalat, vor căuta, prin o anchetă minuțioasă, sĕ 'și dea bine seama de dênsele, și să lumineze guvernul asupra mĕsurilor ce ar fi de luat pentru combaterea și împuținarea lui.

Până atunci însĕ și pentrucă în mare parte aceasta stare de lucruri se poate atribui indulgenței cu care unele tribunale tratează afacerile de asemenea natură și puținei îngrijiri ce se pune de parchet și de judecătorul comisar pentru descoperirea și constatarea adevĕratelor cause care au produs falimentul, mĕ cred dator. dle președinte, sĕ atrag toată serioasa dv. atențiune asupra acestei materii care interesează în cel mai înalt grad nu numai averea particulară a fie cărui comerciant, dar însași prosperitatea generală a comerciului, și mai presus de toate moralitatea publică.

Sûnt, de sigur, falimente care nu se datoresc decât nenorocirei, nepriceperei în afaceri, calculelor greșite, întinderei peste mĕsură a operațiunilor comerciale, și la o mulțime de alte împregiurări, cari au putut înșela prevederile comerciantului și face ca resultatul sĕ nu respundă asteptărilor sale.

Dar în prea multe casuri falimentul nu este decât resultatul fraudei a calculilor neonesti, a manoperilor ilicite și a tot felul de artificii viclene puse la serviciul cupidității și a dorinții de a se înavuțì repede și fără multă muncă în detrimentul altora.

Asemenea fraude trebuesc lovite, dle președinte, cu toată asprimea legilor și tractate fără nici o cruțare.

Indulgența și favorea cu care s'ar arăta în asemenea casuri, persoană favoritului, negligența sau nepăsarea ce s'ar pune de judecătorul comisar și de tribunal în descoperirea și constatarea fraudelor, cari au pregătit s'au precedat falimentul: posibilitatea ce s'ar lăsa falitului ca prin creditori, coplesanță sĕ'și facă o maioritate factică, cu care sĕ impue legea creditorilor serioși și de bună credință: impunitatea ce în fine s'ar asigura astfel falitului prin moliciunea ce s'ar aduce în reprimarea fraudelor, toate acestea ar avea de efect sĕ lase pe creditorii adevĕrați la discreția falitului și a complicilor lui, ar ridica ori ce încredere în protecția și eficacitatea legilor și ar procede asupra comerciului onest și creditului, în genere un efect desastros.

O asemenea stare de lucruri ar întemeia credința tot deauna contagioasă, că falimentul a devenit o industrie lucrativă și fără multe risicuri; numĕrul falimentelor s'ar înmulțì fără causă aparentă bine-cuvintată și simțĕmintul de probitate în afaceri, care este sufletul chiar al comerciului, s'ar altera și perde, cu încetul, cu desăvîrșire.

De aceea, dle președinte, și în adăstrare de a se completa pe cale legislativă unele lacune ce esistă în legislația noastră în materie de falimente vĕ rog sĕ fiți cu toată luarea aminte în afacerile de asemenea natură. În acest scop veți îngrijì a nu se numì sindici provisorii decât persoane de încredere și neinteresate la acoperirea fraudelor. Ferițivĕ mai cu seamă de a încredința această sarcină creditorilor bănuiți sau advocaților însărcinați pe sub mâna cu apărarea falitului sau persoanelor sugerate de acestia; puneți îndatorire judecătorului comisar sĕ facă o cercetare serioasă asupra causelor și împregiurărilor cari, au determinat falimentul și sĕi dea negreșit raportul în această privință în terminul de 15 dile așa cum se prescrie de art. 226 cod. de comerciu. Tot odata și pentru că judecătorul comisar și parchetul sĕi poată îndeplini misiunea, îndatorați pe faliți sĕ depună negreșit bilanțul de activ și pasiv, sĕ arete numele creditorilor și sumele ce datoresce fie-cărui, sĕ esplice în scris clar si lămurit toate causele și împregiurările cari 'l-au silit sĕ înceteze plățile. Numai astfel, cercetările și investigările fie ale judecătorului comisar, fie ale parchetului asupra naturei și caracterului falimentului, vor putea avea o bază sigură și un punct de plecare determinat. La cas când această îndatorire nu se îndeplinesce de falit, sau când registrele nu'i sûnt în regulă, s'au când vi se arată de creditori acte de îmflare a pasivului sau de disimulare a activului, s'au când și-a continuat operațiile după ce pasivul covârsise activul ce avea nu esitaţi a trata pe falit ca bancrutar fraudulos, făcând sĕ se constate toate aceste împregiurări şi usând de toate rigorile legilor. Spre acest sfirşit asociaţi chiar dela început acţiunea şi supravegherea parchetului la cercetările judecătorului comisar şi la operaţiile sindicilor provisorii, comunicând de îndată ministerului public darea pe faţă a falimentului.

Art. 204 cod. comercial vrea sĕ faceţi această comunicare de-a dreptul ministrului de justiţie. Vĕ autosez şi vĕ cer sĕ o faceţi parchetului, care este organul legei şi representantul ministruluì pe lângă cel tribunal. Procurorul, ast-fel sesisat de afacere, va putea sĕ culeagă însuşi toate informaţiunile, sĕ controleze arĕtările şi declarările falitului, şi sĕ secondeze acţiunea judecătorului comisar şi a tribunalului, în descoperirea fraudelor şi reprimarea actelor de rea credinţă.....

P. S. Din tabela statistică acì anecsată veţi vedea că sub raportul naţiunalităţei în cifra totală de 488 falimente, comercianţii Evrei figurează pentru douĕ treimi (320), cei Români pentru mai puţin de o pătrime (112), ear' restul de 56 falimente, adecă aproape a noua parte, este representată de comercianţi de diferite alte naţionalităţi.

În privinţa naturei comerciului acelea cari au fost mai aplicate sau mai espuse sûnt: manufactura, comerciul de marchitănie şi mărunţişuri, galanteria şi mode, lipscănia, haine gata şi confecţionate, băcănia şi braşovenia.

În fine, sub raportùl localităţilor, acelea cari au avut a înregistra mai mult falimente, sûnt cele următoare:

Bucuresci (Ilfov)	cu	136
Iaşi	„	73
Galaţi	„	47
Botoşani	„	37
Brăila	„	18
Neamţu	„	18
Tutova	„	17
Roman	„	15
Argeş	„	15
Dolj	„	14
Putna.	„	13
Tecuciu	„	12

În celelalte districte nu am avut a constata de cât puţine casuri; ear' în trei districte, şi anume. în Fălciu, Muscel şi Romanaţi, nu s'a întêmplat nici un faliment în aceşti 5 ani.

Discursul

lui Tit Maiorescu cu ocasiunea desbaterei respunsului la Mesagiu în camera Românei.

(Încheere.)

Nu trebue, dnii mei, sĕ se bage politica aci. Magistratul trebue scutit, ferit, ocrotit de luptele noastre, de sfêşierile partidelor: pentru că el este în Stat acela, care dă cetăţanului în deobşte siguranţă în contra ori cărei împilări, şi a impilării partidelor, el este unul din organele, cari alcătuesc unitatea Statului în mijlocul îndoirei partidelor.

Urmând mai departe cu enumerarea sferelor de activitate publică, cari trebuesc depărtate din sfişiarea partidelor, constat că între aceste s'a admis scoala, mai constat că s'a admis totdeauna şi armata. Acolo cel puţin unde suntem chemaţi a muri cu toţii împreună, s'a admis dela început că e o singură ţeară pentru care murim, şi nu douĕ partide desbinate.

Dar e destul atât? Toţi bărbaţii cu înţelegerea trebuinţelor reale ale statului român vor recunoasce, împreună cu mine, că nu este destul atât.

Ceea ce ar trebuì sĕ mai facă e aceasta; şi primarul şi consiliile comunale şi judeţene tribuesc scoase din politică. Administraţiunea locală a oraşelor şi a satelor administrarea intereselor locale ale districtului trebue sĕ o lăsăm tuturor celor capabili din localitate, fiind-că e a tuturor şi nu a unei divergenţe de opinii după divergenţă de pardită.

Dar sĕ ne apropiăm acum de sferele mai înalte ale Statului şi sĕ esaminăm întrebarea şi în privinţa nouei noastre instituţii a ministrilor plenipotenţiari şi reşedinţi pe la curţile străine.

O idee care cred că trebue sĕ fie primită de toţi, e că mai ales representanţii ţĕrei în străinĕtate nu sûnt şi nu trebue sĕ fie ai unei partide, ei sûnt ai ţĕrei întregi. Putem noi oare sĕ transmitem în străinetate sfişierile noastre din întru şi sĕ fim represintaţi faţă cu străinii, cari adese ori sunt şi duşmanii noştri, slăbiţi în autoritatea noastră relativă prin jumĕtăţirea intereselor de partidă? De sigur nu! Aceasta ar fi o pericoloasă erezie constituţională.

De aceia şi vedeţi, că nici o dată nu i-a trecut prin cap unui guvern englez, dacă s'a schimbat în coloarea politică, dacă a venit d. e. după Beaconsfield antagonistul sĕu Gladstone, ca sĕ-şi recheme pe agenţii diplomatici numai pentru că sûnt numiţi de un guvern de altă coloare politică.

Ertaţi-mĕ, dlor, dacă vorbesc cu o deosebită stăruinţă de această cestiune.

Nu sciu cum, dar mi-a părut că începutul de toamnă al legislaturei noastre din urmă este plin de un fel de atmosferă îngreuiată de false înterpretări, de insinuări şi presupusuri, întemeiate pe o foarte greşită înţelegere a constituţionalismului.

Mĕ cred dar dator a pune întrebarea franc şi lămurit: este cine-va de părere, că ar fi în interesul ori cărui stat constituţional şi în deosebi în interesul micului nostru stat, care are trebuinţă de conlucrarea tuturor bărbaţilor ţĕrei în străinătate, sĕ fie cestiune de partidă?...

Dacă nu-mi face nimeni onoare de a mĕ întrerupe prin o afirmare, dacă nimeni nu susţine că e cestiune de partidă, apoi corolarinl este: prin urmare, ori-ce primire a funcţiunei de ministru reşedinte în străinătate, întru nimic, dar absolut întru nimic nu se poate înterpreta ca o trecere dintr'o partidă în alta, ca schimbare de idei, ca o pată ce se aruncă asupra caracterului politic al cuiva (aplause.)

S'a dus d. Creţulescu la Petersburg, d. Mavrogheni la Constantinopole, d. Carp la Viena, însĕ d. Carp remâne absolut corect cu toate ideile sale, fără nici o schimbare în ceea ce privesce politica înternă: d. Mavrogheni absolut corect cu ideile sale, fără nici o schimbare în politica internă; şi foarte bine a făcut guvernul dacă a credut că sûnt acesti bărbaţi capabili de a ocupa acele locuri în străinătate, foarte bine a făcut că i a ales fără privire de partidă, şi rĕu ar sta ori-cărui bărbat politic cu minte de a face presupuneri şi interpretari rĕu voitoare din aceasta. Dlor, vĕ rog ertaţi-me dacă fac aci o parantesă personală. Deşì cestiunile personale nu au nici o valoare în discusiunile politice, dar sûnt dator a face aceastâ parantesă, pentru că nu aşi voì sĕ se slăbească argumentarea mea prin prepusul, prin insinuarea că ar fi un gând personal care mĕ face sĕ susţin cu toată convingerea aceasta teorie.

Am citit şi eu prin diarele de eri şi de astădi, cum ne cetea mai deună-di şi d. ministru de interne din „Binele public," am şi audit prin Cameră că ar fi vorba se pun în practică eu însumi această teorie, sĕ fiu adecă trămis la nu sciu care post, în nu sciu care ţeară străină. Daţi mi voe a desminţi aceste sciri.

Nu a fost nici o vorbă despre aceasta; îmi permit a adăoga: nici nu poate sĕ fie vorba pentru persoana mea. Până când nu va fi schimbată opinia publică în această privire, vreau sĕ am dreptul neatins de ori ce fel de bănueli personale, dreptul de a susţine cu toată tăria un princip de stat, fără a cărui păzire în aceasta sferă ca şi în cele-lalte menţionate mai sus, ducem ţeara la peire cu administrarea noastră constituţională.

În aceasta convingere a mea eu aşi crede că trebue cu timpul sĕ mergem şi mai departe în întinderea sferei din care desbinarea partidelor sĕ dispară.

Ce bine ar fi d. e. sĕ coprindem în aceasta sferă a pacînicei ei adminstrări şi prefecţii se nu mai ia parte la luptele electorale (aplause,) ci sĕ se ocupe numai de buna gospodărie a districtului lor, fără prea multă privire la partită! Ce bine ar fi când am vedea o dată câte-va guverne urmânduse unele după altele din diferite partide şi lăsând totutuşi vr'o 10—15 ani pe aceaşi prefecţi neschimbaţi, numai dacă sûnt oameni onesti şi capabili. Aceasta ar fi reforma cea adevĕrată în administraţiunea ţĕrei.

Şi, d-lor, cam aşa se face în Englitera. Englesii, în luptele lor de partide nu ating pentru a dice aşa, pânea de toate dilele a locuitorilor de sate şi oraşe, şi de aceea Englezii pot merge înainte cu alternarea la putere a partidelor lor. Până la un punt oare-care, ei sûnt şi pot fi indiferenţi la aceste certe de paridă, fiind-că ele nu taie până în adâncul administrării intereselor locale şi nu ating imediat şi direct partea esenţială a vieţei pacinicilor locuitori. Acolo locuitorul nu se uită ca sĕ vadă cine este mare, cine este cu înfluenţă în sat, în oraş sau în district, ca sĕ se ea după dênsul dacă vrea sĕ aibă viaţă liniştită, sĕ scape de şicane, sĕ poată avea dreptate în contestaţii, sĕ nu fie asuprit la imposite, sĕ nu fie, tocmai când are treabă, luat pe nedrept la garda naţională (ilaritate) şi o sută de alte asemenea.

Aşa dar sĕ scim cu toţii şi se formăm opinia publică în acest înţeles: este un principiu pentru buna stare a administrărei statului constituţional, că sfera luptelor de partidă nu trebue întinsă peste oare-cari limite foarte strîmte, de care voiu vorbì îndată, şi mai ales pentru statul român în starea lui de astădi, trebue esenţial mărginită.

Până când nu vom pune practică acest principiu, nu poate fi vorba de îmbunătăţirea administraţiei noastre.

Oameni oneşti şi capabili n'avem destui, mai ales pentru acel foarte mare numĕr de funcţionari, cari sûnt în atingere cu dilnica vieaţă a poporului de rând. Dar şi din acei puţini cari i avem, condamnăm o jumĕtate se astepte în neactivitate până va cădea dela putere 'cea-laltă jumĕtate, care se întêmplă a fi cu protectorii sĕi la guvern. In această stare, guvernul central sĕ vede silit a umple golurile cu ori-ce soiu de îndivizi, numai sĕ fie aderenţi ai partidului sĕu, şi cu acest metod nefericit aruncăm administraţia din ce în ce mai mult pe povârnişul, pe panta corupţiunii. Aici dar este cel dêntêiu punt, unde oamenii de stat cu minte trebue ce concentreze puterile fără deosebire de partidă, pentru a schimba reaua deprindere de până acum, aşa de contrarie adevĕratelor interese ale Statului nostru, chiar constituţional fiind.

Trec acum, dlor, la ceealaltă parte a acestei argumentări şi mĕ întreb: unde este însĕ sfera cea restrînsă, unde lupta de partide este esenţială în sistema constituţională, este condiţia lui de vieaţă pentru a produce lumina ce resultă din ciocnirea ideilor şi a produce resultanta intereselor publice contrarie?

Aceasta sferă este banca ministerială şi deosebirea maiorităţii şi minorităţi în Cameră şi Senat, ca şi în colegiile lor electorale, asupra chiar ideilor puse înainte de guvern ca proecte de legi sau ca practică administrativă. Aici în adevĕr luptă, aici idei diverginte, aici principii de partidă clar formulate.

Aici nu e permisă duplicitate de principii în una şi aceeaşi persoană, precum nu este permisă nici ascunderea sau ignorarea ideilor, după care este în intenţia fie-cărui ministru de a'şi dirige resortul sĕu şi fie-cărui deputat de a'l susţinè s'au a'l combate.

Grupările de partidă ce se formează aici nu se pot întemeea pe numele persoanelor, ci pe autoritatea principiilor şi a aptitudinei în aplicarea lor, şi ori ce trecere dintr'o partidă în alta trebue clar motivată înaintea ţĕrei ca o necesitate de principiu în interesul generale, sub pedeapsă de a fi tacsată de felonie.

Nu de geaba, dlor, trebue se stăruim în o asemenea accentuare a ideilor.

D. Cogălniceanu, cu autoritatea ce o are prin însemnatul sĕu trecut ca bărbat de stat în ţeara aceasta, ne-a repetat alaltăeri programa bĕtrânilor dela 1857. În adevĕr am trăit cu această programă pană la 1880—1881 şi dv. aţi încoronat'o prin proclamarea Regatului şi a Dinastiei. Dar de acnm înainte, care este formula de idei ce ni se impune nouĕ, celor ce venim după dv.? Şi întrebarea este cu atât mai grea, cu cât din bĕtrâni ante-luptatori dela 1857, pentru nenorociraa noastră, a se duce unul câte unul, aca încât astădi se pot numĕra acei ce au mai remas şì a căror titlu de onoare este a fi condus ţeara aceasta unde se află acum. Au mai remas din Brătienii, Rosetti, Cogălniceanu, au mai remas din membrii comitetului unionist dela Iaşi Lascar Catargiu şi Mavrogheni.

D. M. Cogălniceanu. Numai Mavrogheni a fost.

D. T. Maiorescu. A mai remas principele Dimitrie Ghica, care în divanul ad-hoc din Valachia a respuns comisarilor străini: organisarea politica internaţională o putem primi dela voi, dar nici un amestec în administraţiuuea internă a ţerei! A mai remas din bărbaţii acelei epoce unul, care dacă nu a avut multă activitate politică, dar a făcut pentru deşteptarea simţului naţional între noi tot atât ca ori şi ce altă activitate politică, a remas acela a cărui grai fermecător a sciu se dea limbei române forma de întrare în inimele acelora cari până atunci se încântau numai cu literaturele străine, a remas Vasilie Alecsandri (aplause).

D. M. Cogălniceanu. A fost în comitetul central al unirei.

D. T. Maiorescu. Sĕ mĕ erte d. Cogălniceanu dacă vĕdênd că gloria politică este împărţită între mai mulţi, am voit se reserv pentru gloria noastră literară un loc deosebit (aplause).

Acestia au mai remas de aceá epocă, ceilalţi nu mai sûnt între noi.

Acum pentru noi se pune întrebarea capitală: care este suma de idei, care este în situaţia de astădi chemată de a ocupa locul lăsat prin îndeplinirea programei dela 1857?

Scusaţimĕ, dlor, dacă vĕ tot vorbesc de idei.

Este un lucru curios ideile acestea, teoriile acestea cum sĕ le numiţi, tacsaţile chiar de teorie visionară, dacă vĕ place. Fără îndoială, teoria fără practica, fără puterea de a se pune în lucrare, ideia fără realisare este foarte slabă, foarte puţin atrăgătoare, e foarte puţin căutată. Dar sĕ ne ferească Dumnedeu sĕ credem că este cu totul de prisos şi că putem sĕ ducem ţeara numai cu practica dintr'o di întralta cu mici combinări ale momentului, schimbându-ne în ori ce moment părerile după voia întêmplării. Aceasta ar însemna decadenţa nivelului general al vieţei noastre publice, scăpătarea într'o stare de slăbire a inteligenţelor şi lăţirea fără margini a corupţiunei în tot mecanismul statului. Căci unde lipsesce ideea care înalţă pe om, vine în loc interesul meschin care-l degradează şi atunci punem viaţa noastră publică în pericolul de a ajunge cel mai mare rĕu ce i se poate întêmpla: la specularea formelor politice pentru esploatarea intereselor private.

'Mi e teamă că deja astădi, în această scurtă stare de tranziţie, se vĕd unele simptoame premergĕtoare ale unei scăderi a nivelului nostru intelectual

Ca simptom într'o simplă stare de transiţie, o asemenea scădere poate sĕ fie lucru firesc şi transitoriu şi el. Dar nu trebue mai puţin relevat, pentru a nu se lăţì cumva mai departe.

Scusaţi-mĕ dacă cumva în calitatea mea de membru al oposiţiei, nu vĕd poate destul de clar, dar îmi pare că şi nivelul discuţiilor noastre parlamentare în această Cameră a cam scădut. Judecaţi dv. înşi-vĕ.

Eu găsesc foarte cacteristică şi foarte de relevat o vorbire a unor membri din maioritate.

Dlor, ertaţi-mĕ, nu sciu, este vre un leader al maiorităţii aceştia?

Voci. Este, este.

D. T. Maiorescu. Ce fericit a'şi fi când l'aşi afla.

D. N. Ionescu. Îa parlament este preşedintele consiliului.

D. T. Maiorescu. Ministrii guvernează; Camera este aici pentru control şi trebuie sĕ aibă un representante mai autorisat al maiorităţii întru aceasta. În lipsă de un leader, nu pot face alta decât sĕ mĕ ţin de cei ce vorbesc mai des şi ale căror cuvinte sûnt mai cu seamă acoperite de aplausele maiorităţii şi sĕ-mi ḑic că acestia representă, după toată probabilitatea, ideile maiorităţii.

Apoi d. Maiorescu ḑice că asupra financelor cestiunea tot stă neotărîte şi se plânge că cestiunea financiară a predominat pe toate celelalte.

Sĕ plânge apoi de prea desele schimbări ce s'au făcut în minister; schimbări, ḑice d-sa, care nu erau motivate prin nimic.

'Mi e teamă, dlor adauge oratorele, că unii din dvoastră nu spun ideile pentru care întră şi es, din simpla causă că nu au ce sĕ spună, fiind că n'au timpul şi nu'şi dau osteneala de a concede şi de a conduce o idee de organisare în toate amĕnuntele ei.

De aceea d. Rosetti a întrebuinţat în contra dvoastră cuvêntul *ergofobie*, frica de muncă, sfiala de a muncì, de a trage la jugul ţĕrei, de a îmbrăsda adânc, de a arĕta care este gândul, nu gândul de jurnale şi de frase fugitive cari sĕ se aplaude în Cameră, ci gândul profund care trebue sĕ fie studiat aşa încât sĕ sciţi şi dvoastră ce voiţi şi noi ce încredere sĕ vĕ dăm.

Dlor, dacă am terminat cu aceaslă relevare a muncei întru realisarea de idei, am făcut-o în relaţie cu cele ḑise de d. ministru de interne şi de d. Cogălniceanu, care ne aminteau rolul ţĕrei noastre în Oriente, posiţiunea în care se află România, recunoscută acum de toţi şi în parte admirată, cum ḑicea dnii ministrii de interne şi de esterne, pentru libertăţile ei şi pentru financele ei. Vorbeaţi de rolul acestei ţĕri ca purtătoare de cultură în Oriente. Purtătoare de cultură, da. Dar cum se face această cultură? Unde este lucrarea de cultură încordată pe toate terenurile vieţei naţionale şi unde este inteligenta desteptare, spriginire şi înăintare a unei asemenea lucrări de cea ma mare însemnĕtate din partea guvernului?

Unde este acel studiu vĕḑut, aceea cooporaţiune în munca ideeală pentru a înălţa drapelul ţĕrei acestei, acolo unde trebue sĕ fie, dacă este sĕ fie purtătoare de cultură în Oriente? Am vĕḑut multe precupări de interes material, importante şi acele fără îndoială, dar duse aşa de departe şi de esclusiv, încât lumea din afară nu vede decât finance, speculă cu acţii.

Ori cât de importante sûnt interesele materiale ale unei ţĕri, şi nimeni nu le poate tăgădui imensa lor importantă, totuşi întrebarea, de care nu poate scăpa partida liberală, este aceasta: care este stindardul de cultură intelectuală înnaintea tinerimei, care se uită la dvoastră cu dorul de a vĕ urma? Ertaţi-mĕ se vĕ spun că eu nu l'am vĕḑut până aḑi. Şi din partea mea a'şi dorì ca, sfîrşind noi precum vom sfîrşì în legislatura aceasta, cel puţin în legislatura viitoare sĕ se găsească din partea guvernului liberal, dacă este şi poporal, formula ideilor viitorului, pentru ca se aibă cu ce sĕ se hrănească viaţa bublică a poporului nostru şi mai ales sĕ se descepte în tinerime aceea aspirare la ideeal, fără de care nu se poate conduce nici odată soartea unei ţĕri la înălţimea ce i se cuvine.

Varietăţi.

* (Concertul) reuniunei române de cântări a avut loc Duminecă seara, după cum am fost anunţat. Asupra esecutărei vom revenì.

* (Convocarea) învĕţătorilor protopresbiteratului Avrigului este pe **5 Decemvre** st. v. Prin aceasta se rectifică publicarea din Nr. 136.

* Când era se punem ḑiarul sub presă ne sosesce anunţiul despre moartea lui Aug. Horsia adv. şi not. public în Sighişoara.

* (Turburările studenţilor din Petersburg). „Die Presse“ publică în această privinţă următoarea corespondenţă ce i se trămite din Petersburg cu data de 23 Noemvre:

Întreaga cetate se află în cea maì mare ferbere din causa nouelor turburări ale studenţilor, cari au isbucnit acum şi despre care se vedeau deja semne de câte-va septămênì. Turburările au început de mai multă vreme cu o demonstrăţiune contra lui Poliacow. Acum câte va ḑile fu esclus dela Universitate un student din causa acestei demonstraţiuni şi toţi studenţii protestară din resputeri contra acestei mĕsuri. Ferberea de printre studenţi crescu şi mai mult din causa tristelor sciri care sosiră din Cazan despre închiderea Universităţii de acolo şi despre împregiurile de care a fost însoţită această închidere. Studenţii cerură sĕ li se permită a ţinea o întrunire. Directorul Universităţii din Petersburg îi opri şi amenința cu escluderea pe toţi studenţii cari ar lua parte la ea. Atunci studenţii respunseră la aceasta amenințare cu intr'uniri demonstrative prin sălile şi coridoarele Universităţii, la care luară parte aproape 257 studenţi. Ei cerură cu unanimitate ca autorităţile universitare se ierte pe studentul esclus şi pe alţi cinci, cari se aflau închişi în carceră. Poliţia, chemată în ajutor de director fu însultată. Atunci şeful poliţiei, generalul Gresser, aduse două batalioane de infanterie în curtea Universităţii, şi cu ajutorul poliţiei, arestă 180 studenţi. Este de temut că din causa acestor împregiurări, se va închide Universitatea din Petersburg.

Scirile sosite aci din Cazan sûnt foarte triste. Isgonirea unui student a fost causa turburărilor. Armata fu chemată sĕ împrăstie aceasta grămădire nelegală şi fiindcă studenţi în urmă unei somaţiuni de trei ori repetată refusară dea se împrăstia, soldaţii traseră focuri şi omoriră trei studenţi. În urma acestui fact îngrozitor studenţii se predară armatei. Ḑiarelor li s'a interḑis de a vorbi ceva despre aceasta împregiurare.

* (Earna a sosit.) De Sâmbătă seara a început a ninge. Duminecă a fost viscol cu ninsoare, care a ţinut până seara. Eri am avut timp frumos de earnă. Astăḑi a început sĕ se moaie frigul, care coborise termometrul până sub 0.

Loterie.

Sâmbătă 2 Decemvre n. 1882.

Viena:	**84**	**18**	**21**	**56**	**78**
Timişoara:	**12**	**56**	**79**	**65**	**35**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 55	118.40
Renta de aur ung. de 4%	85.40	85.30
Renta ung. de hârtie	84 50	84 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 —	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 90	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 60	93 75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96 50 95.50	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 20 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96 25	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.60	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108.50	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76 25
Datorie de stat austr. în argint	76 95	76.75
Renta de aur austriacă	94.60	94.25
Sorţi de stat dela 1860	129.50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	867.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.—	284.50
Acţiuni de credit austr.	291.—	293.75
London (pe poliţa de trei luni)	119.05	119.05
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.47	9.64
100 marce nemţesci	58.35	58.35

Nr. 450 1882 [303] 3—3

CONCURS.

În conformitate cu hotărîrea comitetului subsemnat, se escrie de nou concurs pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe an, menit pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală pedagogică (preparandială).

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu sĕ subştearnă cererile lor la subscrisul comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult până la 31 Decembre st. n. l. c. Cereri întrate mai târḑiu nu se vor considera. —

Cererile sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copiă.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primită într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II-lea al anului scol. precedent şi atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în originăl sau în copiă legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea punctului 2 sĕ se acludă 1-suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire. —

3. Atestat de sĕrăcie sau de starea orfană, dacă concurenta este orfană, dat dela primăria comunală, subscris de parochul locului, şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiune hotărîtă că concurenta nu mai capĕtă din alt loc vre-un stipendiu.

5. Sĕ se arete că aspiranta este deprinsă în lucruri de mână necesare de a se invĕţa în scoalele de fetiţe.

Concurse întrate dela persoane, ce nu aparţin teritoriului asupra cărei se întinde activitatea asociaţiunei transilvane, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre n. 1881

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

Nr. 455 1882. [302] 3—3

CONCURS.

Venind în vacanţia 6 din stipendiile acordate la inveţăcei de meserii în anul 1879 şi 1880 se escrie prin aceasta concurs la 6 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tineri români cari voiesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu samă rotăria, lemnăria (bărdăria), faurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şielăria, maşinăria agricolă.

Cererile au a se înainta subsemnatului *comitet al asociaţiunei transilvane in Sibiiu* până la 31 Decemvre n. 1882 Cereri întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Cererile au sĕ fie însoţite de;

1. Carte de botez din care sĕ se vadă că concurentul este de nascere român şi că are cel puţin vârsta de 14 ani.

2. Atestat scolastic, din care sĕ se vadă că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria, şi sĕ cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară precum maghiară sau germană.

3. Revers dela părinţi sau tutori, prin care acestia se obligă că vor lăsa pe fii sau pupilii lor sĕ înveţe meseria la care se aplică, până când vor eşi sodali cu atestat în regulă.

4. Contractul, în original sau în copiă vidimat, ce părintele sĕu tutorul concurentului a încheiat cu maestrul, la care învăţăcelul este primit spre a învĕţa o meserie.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Noemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpreş.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar. al II-lea

Viena! Paris! London!

Auḑiţi şi miraţivĕ!

Administraţiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub preţul de vênḑare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviţ foarte solid de masă şi de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) şi primesce fie care comandator garanţie în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuţite de masă cu lamă escelentă de oţel.
6 furcuţe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuţite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuţe de desert de argint veritabil anglo-brit
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăţi.

Dovadă că anunţul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimì fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună şi solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.

Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curăţit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 2—6

Filiale: Paris, London.

Conspectul operaţiunilor,

Institutului de credit şi de economii „Albina“

în luna Noemvre 1882.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu în 31 Octomvre	59,781.30
Depuneri	140,386.79
Cambie rescumpĕrate	106,324.80
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	5,472.85
Interese şi provisiuni	9,716.73
Chiriă	88.33
La fondul de pensiune	64.88
Monetă vêndută	27,709.45
Efecte	3,213.42
Conturi curente	65,766.20
Diverse	32,090.81
	450,615.56

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	74,509.61
Cambie escomptate	121,135.01
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	16,727.—
Interese pentru depuneri	992.51
Contribuţiune şi competinţe	20.49
Dividende	509.—
Conturi curente	64,786.14
Salarie şi spese	1,672.91
Monetă vêndută	66,130.22
Contul de clădire	1,500.—
Diverse	18,012.70
Saldo în numerariu cu 30 Noemvre	84,619.97
	450,615.56

Sibiiu în 30 Noemvre 1882.

Visarion Roman m. p.,
director esecutiv.

I. Lissai m. p.,
comptabil.

[304] 1—1

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 138. Sibiiu, Joi 25 Noemvre (7 Decemvre) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Die Presse" și „Pesti Napló" în afaceri naționale.

S'a cam deochiat purtarea maghiarilor și în afară. De și s'au ridicat din partea celor persecutați în Ungaria până acum nenumĕrate plângeri juste, s'au trecut din partea streinilor preste ele la ordinea ḑilei și causa a remas a se decide tot de persecutători. Streinii sau n'au putut, avênd și ei ale lor, sĕ se ocupe cu afacerile din Ungaria, sau n'au vrut a căuta mai cu de a mĕruntul starea lucrului, și astfel au luat de bani buni ce le vede ochii, sau au tăcut. Ulciorul merge la apă până sĕ sparge! Astfel a gândit și cei persecutați, și n'au cârtit vĕḑêndu-se nebăgați în seamă. Și au făcut bine, căci aḑi, după-ce s'a schimbat foaia, fără concursul lor au pe lângă alte și satisfacțiunea a nu fi rĕsplătit rĕu cu rĕu. Am ḑis că s'au deochiat lucrurile în Ungaria și e drept. Adaugem și aceea, că chiar lucrătorii înșiși și le au deochiat.

„Presse" din Viena, foaia guvernamentală, după cum o numesce „Pesti Napló" (Nr. 332 din 1 Dec. a. c.) își ia prilegiul din un articul de a lui „Pesti Napló" referitoriu la Austria a se ocupa și ea cu mișcările din Ungaria și a le aprecia și ea din parte-și. „Pesti Napló" făcuse în articulul numit pe fariseul, mulțămind Dḑeului maghiar, că a ferit parlamentul maghiar de primejdiile aspirațiunilor naționale, care se manifestă în Austria. Biata foaie făcu pe țeranul, care se duse la cârcîmă spre a-și uita de o cam dată de nĕcas.

Foaia vieneză îl aduce în ori arătându-i, că numai în creerii celor dela „Pesti Napló" încape aserțiunea: „că unitatea statului maghiar" ar fi puternic alcătuită, că s'ar putè asemăna cu stânca, de care trebue sĕ se frângă ori-ce mișcare inimică binelui public." Acestea era bine dacă le-ar mai fi rumegat încă „Pesti Napló". Când vine însĕ foaia vieneză și îi spune, că are și ea scire esactă despre mișcările din Ungaria și că din acelea una singură lucră așa cum îi place lui „Pesti Napló" adecă „la construirea unui stat maghiar unit, pecând toate celelalte, nu puține la numĕr lucră consecuent contra aceleia," „Pesti Napló" stă sĕ turbe de nĕcas, cu deosebire când vede, că șovinismul maghiar e deocheiat cu desĕvêrșire atât în Germania cât și în Austria. „Presse" scie sĕ-i spună lui „Pesti Napló" și prin el partisanilor sĕi, că de ce și a schimbat șovinismul în timpul din urmă parola și tactica sa față cu elementul nemaghiar, și că pentru ce s'a decis, ca de acì înainte maghiarisarea sĕ nu se mai continue în mod oficial, ci însa-și societatea sĕ ia a mână acțiunea avênd însĕ a se evita ori ce lucrare ce ar putè da ansă la vaiete. Toate acestea le scie „Presse" și cunoasce și motivul acestei schimbări. Predisposițiunea față cu Ungaria nutrită în cercurile competente din Germania s'a rĕcit, căci le-a venit la cunoscință purtarea fără cap și nemodestă a șovinismului maghiar față cu elementul nemaghiar." „Pesti Napló" *et consortes* sĕ înșală rĕu când cred că Ungaria ar fi fost cândva stat unit, ea a fost în totdeauna „federațiune liberă a națiunilor autonome·" Fac rĕu Ungurii că se arată în afară, ca și când la ei ar domnì cea mai mare liniște, în deosebi din motivul, că mișcările n'au rĕmas fără resultat.

E caracteristică credința Ungurilor, continuă foaia vieneză, în amenințarea de primejdii și acolo unde numai șovinismul vede primejdii. Față cu mișcările din Ungaria ar trebuì sĕ se ia o atitudine viguroasă și justă, căci atât „panslavismul cât și dacoromanismul își au apostolii lor în Ungaria. Dovadă e Memorandul românesc din Sibiiu, care reclamă pentru români Transilvania ca rĕmasă dela străbuni." Sĕ te miri că în fața acestora se mulțămesc maghiarii cu „mijloacele clocite în puțintica minte a șovinismului." „Statul maghiar unit visat de șoviniști nici pe departe nu e creat. Șoviniștii n'au deci lipsă și motiv a cânta *Te deum.*"

În Nr. din 30 Nov. a. c. a lui „Pesti Napló" nĕcăjit, în care se reproduce în parte articulul din „Presse" se dă curs liber nĕcasului. Ca omul nĕcăjit își uită și „Pesti Napló" de sine și nu bagă de seamă de contraḑicerile, în care se încurcă. Timbrând articulul din „Presse" de „absurd și plin de vorbe late și necălite" te ai aștepta la o ignorare a articulului din partea numitei foi. Dar ce sĕ veḑi! In loc de ignorare întîmpini minuțioasă apreciare și combatere continuată și în Nr. 232 din 1 Decemvre a. c. După Pesti Napló nu starea lucrului din Ungaria a dat ansă scriitoriiului de a scrie cele cuprinse în „Presse" nici mișcări naționalistice, căci în Ungaria „e liniște." Invidia a dictat articulul din Presse. Pe Vienezi nu-i ține locul „vĕḑênd liniștea și pacea din Ungaria", care la ei lipsesce cu desĕvêrsire. Așa dar de mișcări în Ungaria nu poate fi vorba. Curios lucru. Abia câte-va rênduri mai înjos, își uită „Pesti Naplo" aserțiunea aceasta și se încearcă a motiva procedura neomenoasă șovinistică față cu elementul nemaghiar mișcat, lăudând pe foaia Vieneză, care recunoasce și ea — deșì din vederile sale imparțiale — „că mișcările naționalistice sûnt periculoase și pentru cuvêntul că sub mantaua tendențelor loiale naționalistice sûnt vêrite și tendențe primejdioase statului." Când 'i vine lui „Pesti Napló" bine esistă, când nu, nu esistă mișcări naționalistice. Împutarea ce li se face Maghiarilor, că se poartă rĕu cu naționalitățile se respinge cu aceea că barem ansă nu li s'a dat Maghiarilor la atare procedură fiind mare liniște în Ungaria. Dacă totuși s'ar putè dovedì procederi rele, ansă a dat mișcările — dar numai într'u cât acelea au fost tendențioase și neloiale.

Mai precugetat dar încă tot iritat e articulul din Nr. 332 (1 Dec a. c.) din „Pesti Napló." Ca sĕ-i succeadă combaterea mai bine schimbă „Pesti Napló" scopul articulului din Presse cu mijloacele aceluia. Presse voia a-i aduce pe Maghiari în ori a nu purcede așa orbiș față cu naționalitățile, căci vatămă interesele vitali a le statului, de oare-ce numai federațiunea adecă mergerea mână în mână a naționalităților dă garanțiă pentru prosperarea Ungariei.

„Pesti Napló" acusă pe foaia vieneză, că „aceasta ar amenința unitatea statului maghiar" — amenințată în fapt de Pesti Napló — și că „ar voì se croească și în Ungaria cale federalismului."

„Unitatea statului — esceptionând Croația — maghiar nu o poate trage la îndoială nimenea, nici chiar scriitorul articolului din „Presse". Unul e guvernul, una legislațiunea, e uniformă administrațiunea și justiția, e concentrat comerciul și puterea statului ajunge peste tot locul chiar și în satul din urmă la marginea imperiului. Ce e mai mult domnirea și puterea regelui maghiar încă e una și nedespărțită.

Foaia vieneză ar trebuì sĕ se rușineze în fața atâtor doveḑi hotărîtoare și sĕ numai dea față cu Maghiarii. Pĕcat numai că e ușor a susținè astfel de lucruri dar greu a-le și proba. Cum că guvernul și legislațiunea e una, e adevĕrat, dar tot așa de adevĕrat e și aceea că sûnt unilaterale, parțiale, mulțămind guvernul numai aspirațiunile unor-a și nu a tuturora Cum că puterea statului ajunge peste tot locul încă e adevĕrat, e întrebare numai că oare făcuta puterea aceasta onoare maghiarilor vêrându-se în biserica din „Dobra" spionând, sumuțând și trâmbițând alarmă fără causă și zădărnicind încrederea reciprocă dintre cetățenii statului, cari ar trăì altcum în liniște lângă olaltă.

„Esercitarea cultului și scoalelor confesionale sûnt una și stau sub inspecțiunea statului. În parlamentul din Austria sûnt numai partide naționalistice, în cel din Ungaria nu-e nici

---

FOIȚA.

Concertul de Dumineca seara.

Constatăm înainte de toate, că reuniunea noastră de cântări sub conducerea dlui G. Dima și-a câștigat un nume favorabil. Publicul cel numĕros, care aștepta cu oare care nerăbdare începutul concertului confirmă aserțiunea noastră.

Îndată după 7 oare corul mestecat sau „micst", după cum se ḑice în programa concertului, a deschis concertul cu „Prima ḑi de primăvară" composițiunea lui Mendelssohn-Bartoldy. Esecutarea a succes. Corul s'a presentat și de astădată bine, cu armonie neștirbită și cu o coloratură corespunḑĕtoare. Ceva *animo* mai mult nu strica. Poate că atunci răpea publicul la aplause mai însuflețite.

Solul din *„Douĕ cântece"* de Schubert acompaniate de în adevĕr destera pianistă dna M. Br. le-a esecutat d-ra M. R. Glasul mângăios și dulce precum și corecta esecutare a ținut atențiunea publicului încordată până în sfêrșit, când aplausele isbucniră ca nisce salve.

Dl P. C. e un veteran în cântări precum și în reuniunea de cântări și ne-au înveselit de multe ori cu basul sĕu sonor. De astă dată vocea dlui părea a fi înflorată și numai dibăciei sale a succes de solul sĕu din opera „Norma" a plăcut și a aflat primire bună. Corul de bărbați a încadrat bine solul dlui P. C.

Cele *„Trei duete*... de Mendelssohn-Bartholdy pentru voci de sopran esecutate de d. A. M. și dra br. P. au fost perfect esecutate; vina că n'au răpit publicul poate că e în firea composițiunei, care te dispune la contemplări în loc sĕ entusiasmeze.

Mai norocos a fost corul mestecat când a cântat cele *„Doue cântece vechi românesci"* (Sîrmană frunḑă și Remâi sănătoasă). Nu sûnt tocmai capete de operă nici ceva bogăție de melodii dar sunt românesci. Un *avis* atât pentru dl dirigent, cât și pentru reuniune. Aplausele în urma fie cărui din cântecele aceste sûnt dorințe esprimate pe care noi credem că reuniunea le va înțelege ca și noi și se va silì a le satisface.

„Cântecul de jertfă" de Beethoven, cântat solo de basistul june I. P. a fost bucata cea mai norocoasă din seara întreagă. A trebuit sĕ se repeteze. Glasul sonor, ca de metal, împreunat cu o propunere clară, a concentrat în grabă atențiunea publicului asupra cântărețului și fără a căuta în fața persoanei, publicul l'a distins cu aplause dintre toți concertanții, provocându-l chiar la repețire. Ce a fost causa? Nu scim, dar a doua oră dl I. P. numai era în disposițiunea de mai nainte.

Cu ocasiunea aceasta avem sĕ înregistrăm și o novitate. Ântâiași dată am auḑit intr'un concert o cântare religioasă din biserica noastră gr. or. Pentru aceasta sûntem îndatorați dlui G. Dima, care încă se încercă sĕ facă și cântările orientale capabile de musică de artă, cum sûnt cele occidentale. Irmosul Întrărei în biserică a fost de astă-dată care a figurat în programă alăturea cu composiția lui Mozart: *Ave verum.* Ca cântări în sine nu supunem nici pe una la critică; esecutarea a fost destul de satisfăcătoare; am fi dorit numai la irmosul întrărei, sĕ i se simtă mai mult din origine.

Încheerea a făcut-o un chor de bărbați de Spohn, („Bucurii nevinovate"); musica ca și tecstul de distracțiune.

Atitudinea corului precum și a singuraticilor concertanți ne îndreptățesc la convingerea că reuniunea face progrese; ceea ce însĕ nu esclude câte o indisposițiune ca și Dumineca seara, care cuprinde uneori ca un farmec pe artiștii cei mai buni.

una şi toţi deputaţii, afară de câţi-va ultrasasi şi ultrasêrbi, fără deosebire de naţionalitate se ţin de maghiari“.

Relativ la esercitarea cultului şi la scoalele confesionale nu ne putem întinde de astădată, A susţinè, că în parlamentul din Ungaria ar fi un singur partid, e tare cutezëtor. „Pesti Napló“ a dat, se vede, uitărei „Desbaterile mai proaspete numai din parlament“ altcum nu s'ar fi încumetat sĕ afirme aşa ceva. Când susţine, că fie-care deputat se ţine de maghiar, îşi uită, că în Ungaria merg lucrurile aşa precum merg şi nu aşa precum ar trebuì sĕ meargă. Susţinerea aceasta e o vătămare neertată pentru toţi deputaţii mai bine simţitori ca cei dela „Pesti Naplo,“ şi noi credem că nu puţini sûnt de aceia. Sûntem curioşi ce ar ḑice la atare asertiune între împrejurările de aḑi deputaţii nemaghiari în special cei de naţionalitate română.

Mai curioasă e conclusiunea, ce o trage Napló din aserţiunea de sus. Aceasta dovedesce — ḑice acela, că şi alegĕtorii noştrii simt aşa ca deputaţii şi că patriotismul la popoarĕle din Ungaria atât e de general, încât tendenţa agitaţiunei naţionalistice se eludează chiar şi în părţile cu minoritate dispărentă de maghiari.“ Din împrejurarea, că ar esista şi in Ungaria mişcări naţionalistice, nu face nici „Pesti Napló“ secret. „Nu negăm ca şi în Ungaria e agitaţiune naţionalistică; bucure-se presa din Viena. Că mişcarea aceasta se timbrează de agitaţiune şi că nu i se recunoasce îndreptăţirea dovedesce, cât de orbi vor sĕ fie cei dela „Pesti Napló.“ Cât de rĕuvoitori îşi sûnt ei lor şi elementului nemaghiar, ne arată părerea ce o au faţă cu mişcările despomenite. Sub cuvênt că sûnt agitaţiuni ei le atribue tendenţe periculoase statului, şi pe sine însuşi ţinêndu-se de infalibili, trag consecuenţa, că prilegiu, la atari apariţiuni nu poate venì decât din streinătate.

„Cuibul principal al agitaţiunei germâne e Viena şi în deosebi presa partidului constituţional. Un alt isvor al agitaţiunei acesteia e „Schulvereinul“. Dar ce au ajuns aceste? Cei dintâi n'au putut sumuţa nici „Pojonul“ şi nici „Sopronuul“. Schulvereinul au avut câţi-va partisani între Sasi, cari şi ei au bănuit în urmă aceea ce au făcut şi cei mai înţelepţi s'au substras de a fi conduşi de cei dela Schulverein pe căi rătăcitoare.

„Partea cea mai mare a germanilor maghiari s'a indignat de machinaţiunile Schulvereinului şi a remonstrat contra lui.“ E ridiculos vĕḑênd că „Pesti Naplo“ face seriositate cu credinţa în sinceritatea demonstraţiunilor germâne. Ca glumă o ai mai primì, credinţa serioasă în afacerea aceasta seamănă cu bucuria nebunului.

„Agitaţiunea între Sêrbi, ḑice „Pesti Napló“ mai departe o a sădit Ristici din Belgrad şi Polyt, care îşi primì educaţiunea în Rusia. Şi ce au isprăvit? Cu mult mai puţin ca Nichita şi Ionin în Dalmaţia guvernată de Austria. Poftească austriacii a-şi mătura înaintea uşei proprie. Între Ruşii maghiari a sĕmĕnat neghină Dobrzanszky, instrumentul lui Ignatieff, şi neobţinênd resultate a fost silit a emigra în Austria, căci în Ungaria nu se putù fericì! Între Slovaci a respândit Panslavismul societatea de asigurare „Slavia“ din Praga prin representanţii sĕi şi societăţile slave dela Universitatea din Viena şi Praga. Cu ce resultat a fost împreunată agitaţiunea aceasta ni-o dovedesc adunările din Neutra şi Turocz Szt. Marton precum şi conclusele sinodului general luteran. Chiar şi broşura, în care se deneagă unitatea statului maghiar e scrisă în străinătate de un boem, care cunoasce dreptul maghiar şi istoria maghiară ca secretarul de odinioară a lui Schmerling, Lustkandel care adeverì tot ce nu e adevĕrat. Motivarea aceasta prin deducţiuni din întêmplările din evul mediu era sĕ servească în interesul centralisărei austriace.“

„Pe cum îşi are panslavismul isvorul în străinătate şi ar înceta îndată ce ar seca acel isvor asemenea stă lucrul cu agitaţiunea daco-română. Aceasta se aduce din România şi se prăsesce în regiunile acele, în cari a sĕmĕnat la 1848 camarila Austriacă. O altă dovadă despre esistenţa unei agitaţiuni daco-române e memorandul din Sibiiu. Autorul acestuia e Bariţiu. Şi acesta joacă după şoaptele bucurescene ca Polyt după cele din Belgrad. Dacă am căuta la sucursele, cari se dau şi se primesc spre scopul agitaţiunilor am afla că atât panslavismul cât şi daco-românismul au unul şi acelaşi isvor departe în mod, unde, precum se vede e cunoscută munca de subminare şi unde se află destui bani şi dinamit de ajuns pentru dĕrâmarea statelor.

„Una nu pricepem cum vine „Presse“. foaia curţii ces. reg. sĕ facă politică daco-română şi sĕ pledeze pentru destacerea Transilvaniei de Ungarie şi se pretindă a se supune guvernului român.

„Se poate, că memorandul din Sibiiu a făcut mare impresiune în Bucuresci şi în Viena Românii din Ungaria l-a întêmpinat cu mare resimţ. Pressei şi lui Bariţiu ia respuns în locul nostru adunarea din Maramureş ceea ce guvernul nostru ar fi trebuit sĕ o telegrafeze presei din toată europa. Unitatea statului maghiar se recuiră chiar de către români şi se apără în contra dacoromâniştilor, cari au de altcum puţină înfluenţă asupra poporului român.“

„În ceea ce privesce maghiarisarea, care indignează pe „Presse“ n'avem cuvênt a o combate. Ungaria se maghiarisează pe ḑi ce merge, atât pe calea statului cât şi a societăţii. Pe calea statului nu se face maghiarisarea cu puterea, căci legea de naţionalităţi garantează folosirea limbilor nemaghiare în viaţa privată, în comună, în biserică, în comitate şi în scoală în presă şi în adunări publice, ci numai prin aceea că de limbă oficială se pretinde cea maghiară o îndreptăţire admisă şi de copii. Maghiarisarea în societate avem a o mulţămì agitaţiunilor. De când au vĕḑut naţionalităţile, că agitaţiunile din străinătate nu respectează marginile ţĕrei, au abḑis a fi privite ca streine au abḑis de solidaritatea cu agitatorii şi doresc cu trup şi suflet în limbă şi nume a fi Maghiari. Căci sûntem fiii unei patrii comune, una simţim şi una voim. Ori vrea Austria ori nu, la noi e aşa. Ungaria e stat unit şi va remânè, dacă nu o va cucerì cumva Rusia şi va delătura dinastia habsburgică de pe tron. Presse nu va dorì aşa ceva! Noi vom ferì dinastia de astfel de lucru, au vom îngăduì, în sensul pactului, a se desface Austria şi aşi perde regele provinciile, ce le are.“

„Unitatea statului maghiar e garanţie pentru esistenţa Austriei, de aceea îi cresce Budapesta Vienei în cap. Eată causa, din care ar dorì Austria nimicirea unităţii statului maghiar, şi sumuţă pe Saşi, panslavişti şi dacoromânişti în contra maghiarilor. Vienezii nu judecă, pe cum se vede, ce doresc, căci dacă ar înghiţì dacoromânii şi panslaviştii pe Maghiari, ar fi vai şi amar şi de Austria“.

„Regele nostru o scie aceasta foarte bine! De aceea şi întăresce Ungaria cu toată puterea autorităţii sale. Regele pricepe pe Maghiari, astfel şi periculul, ce ar putè resulta din reciproca neînţelegere, e delăturat. Politica curţii impĕrătesci e: a afla în totdeauna din Austria, şi a păstra în gloria coroanei maghiare posiţia şi chiemarea politică strălucită, pe care o a ereḑit din trecut dinastia Habsburgică“.

„Cum că unitatea statului maghiar şi că statul însuşi e maghiar, e faptă şi drept, şi cum că nimenea nu o va desface — o garantează regele maghiar şi natiunea maghiară — aceasta sĕ şi o însemne bine Vienezii.“

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Noemvre.

Desbaterea specială a bugetului Ungariei pentru 1883 merge repede în casa deputaţilor, cu toate că sĕ mai intercide şi câte o afacere, care nu se ţine de buget, precum bună oară cererea de a se suspende dreptul de imunitate pentru Wahrmann, Istoczy şi secundanţii lor. Această cerere este urmarea dela un duel între Wahrmann şi Istoczy. Bugetul presidiului ministerial şi al ministrului a *latere*, precum şi cel croatic şi al ministeriului de interne sûnt votate.

Denumirea bar. Schönfeld comandant militar al Transilvaniei şi convenirea lui cu ministrul de esterne Kálnoky este discutată şi în presa străină. „Nat. Ztg.“ publică o coresp. dela Viena, în care se accentuează, că comandantul este un bărbat de încredere al împĕratului, şi că raporturile dintre monarchie şi România sûnt cele mai escelente. Corespondentul nu scie cum sûnt a se aduce în legătură afacerile unui comandant cu raporturile diplomatice din ţĕri vecine. Tot ce s'ar putè esplica oare cum ar fi că, după cum ḑicea „P. Naplò“ deuneḑile, că în comitatele Beregului şi Marmaţiei şi în secuime au sĕ se grăbească clădirile drumurilor ce duc spre Galiţia şi podurile sĕ se pună în stare de a putè trece tunuri peste ele. Probabil, ḑice coresp. mai departe, că va fi de lipsă a li se aduce la cunoscinţa unor oaspeţi din Rusia, că a doua oară o armată rusească nu va mai trece pe la poalele Carpaţilor.

Este interesantă coincidenţa, că pe când bar. Schönfeld conferă cu bărbaţii de stat din Viena şi Budapesta, în Bucuresci „Românul“ scrie de apropierea Bulgarilor şi a celorlalte naţionalităţi slavice de pe peninsula Balcanilor de România, pe terenul scientific.

Senatul imperial s'a deschis eri. Afară de buget corporaţiunea aceasta austriacă va mai desbate proiecte de natură socială.

Cuvêntul de tron cu care s'a încheiat sesiunea parlamentului englez a făcut sensaţiune rea în Francia. Cuvêntul de tronnu amintesce de raporturile dintre Englitera şi Francia în privinţa Egiptului, ci trece cu vre-o câteva frase banale preste ele.

La cele ḑise pe scurt în numĕrul trecut despre schimbarea ministrilor in Constantinopole adaugem: Said paşa fu dimisionat pe neaşteptate cu el Osman paşa, leul dela Plevna şi în locul lor au venit membrii din partida jună turcească, precum Ahmed Vefvic paşa presidentul celui dintâiu parlament turcesc. Acesta fu destituit tocmai din postul de guvernator al Brussei şi citat la Constantinopole, ca sĕ fie dat in judecată pentru abusuri bătătoare la ochi. Cine s'ar fi gândit? Dintr'odată soarele favorului sultănesc i ride şi dint'run om scăpătat ca în povestile arabice se treḑesce — mare vezir! Este cu anevoie a se putè cineva orienta în perversităţile politicei de Harem şi de a afla firele cari pricinuesc sărituri atât de turbate. În ḑilele din urmă se vorbia la Cornul de aur de o conjuraţiune contra sultanului; se ḑicea că acesta sĕ fie aruncat in prinsoare şi în locul lui sĕ vie pe tron frate sĕu Murad. În conjuraţiunea aceasta se ḑice că e încurcat şi Said paşa. Într'aceea telegraful aduce scirea că Said paşa şi Osman paşa eară şi-au primit portfoiurile, şi încă cel dintâiu ca mare vezir şi al doilea ca seraschier (ministru de resboiu).

Manifestul

electoral al lui Zankoff, pentru care a fost arestat la Rusciuc.

„Sûnt convins că aşteptaţi cu nerăbdare opiniunea mea asupra chipului, cum trebue sĕ vĕ purtaţi în viitoarele alegeri, ce se vor face după noua lege electorală, numai este îndoială că, după apariţiunea acestei noi legi electorale, ori-ce bulgar simţitor şi conştienţios şi-a pus diferite întrebări, între care trebue sĕ se afle următoarele: 1. Este oare chipul de alegere al representanţilor pentru Skupcină unul din drepturile poporului? 2. Dacă acesta este unul din drepturile fundamentale ale poporului bulgar, apoi noua lege electorală nu este în contraḑicere cu manifestul principelui dela 1 Iulie 1881, în care se ḑice: „Declar întregului popor că „scopul meu nu este altul, decât asi„gurarea libertăţii şi a drepturilor „poporului„? 3. Este oare drept a obicìnuì naţiunea bulgară, care respectă pe principi, sĕ privească manifestele principelui ca şi hatişerifurile de până acum ale Sultanului? 4. Pe când poporul bulgar era representat până acum de 174 representanţi, poate sĕ'şi închipuească cineva că acest popor se va mulţămi numai pe 56 representanţi, cari, pe lângă acestea, sûnt aleşi în mod artificial, şi încă tocmai într'o vreme, când trebue sĕ fie resolvate cestiunile cele mai importante? Toate aceste întrebări mi le-am pus înainte şi am ajuns la următoarea conclusiune: Nu mai remâne alt ceva de făcut, decât ca fie-care alegĕtor sĕ se ducă la localul electoral, dar nu în scopul de a-şi esercita dreptul sĕu de alegĕtor ci spre a semna o petiţiune către principe, cu rugăciunea ca el sĕ abroge noua lege electorală, care este contra Constituţiunei bulgare, contra manifestului principelui şi contra tradiţiunilor poporului; în schimb sĕ se pună din nou în aplicaţie vechea lege electorală.

Iubiţi alegĕtori bulgari! Un an v'a fost de ajuns a vĕ convinge, că fără drepturile poporale, care v'au fost acordate prin constituţiune, nu este putincios nici un progres şi nici o linişte. Chipul cum trebue sĕ alegeţi pe representanţii poporului, vi'l spune articulul 86 din constituţiune. Cine ar putè sĕ vĕ ia în nume de rĕu, dacă aţi lucra în conformitate cu constituţiunea şi cu manifestul principelui? Bulgari, cari vĕ iubiţi naţiunea şi patria, nu puteţi îndura oare persecuţiunile şi pedepsele, ce vi se impun spre a salva onoarea poporului vostru? Este mai mult ca sigur că se vor găsì mulţi între voi cari vĕ vor îndemna sĕ alegeţi după noua lege electorală. Aflaţi însĕ „că ace„ştia sûnt inamici ai drepturilor po„porului, oameni, cari conspiră con„tra poporului spre a'l subjuga şi „a-i răpì suveranitatea lui“. Acestea nu sûnt cuvintele mele, ci ale lui Washington, cel mai bun şi mai esperimentat bărbat în cestiunile naţionale.

Patrioţi bulgari, funcţionari şi nefuncţionari! În faţa voastră sĕ petrece un eveniment, care va avè de consecinţă sau nimicirea drepturilor poporului sau o reînviere a lor. Nu simţiţi oare că ceva greu apasă asupra poporului? La noi se împlinesce un ce, despre care Washington a ḑis cu cuvinte profetice: „Mulţi nu pot înţelege aceasta, deşì o simt adânc.“

O! patrioţi bulgari, voi cari o înţelegeţi, spuneţi-o întregului popor bulgar, că această greutate va apăsa şi mai tare, dacă poporul va lăsa sĕ se îndeplinească în linişte şi sĕ i se ia dreptul electoral. Vĕ veţi putea face voi oare responsabii în faţa istoriei despre o nouĕ turburare a drepturirilor şi a sicuranţei voastre? — o crimă, despre care acelaşi patriot american Washington ḑice; „Când un patriot scie că prin sfatu„rile sale in cestiuni însemnate poate „sĕ producă un efect şi nu o face, „apoi el comite o crimă.“

Întru ceea-ce mĕ privesce, apoi eu nu pot face acum alt-ceva cu mânile legate, cum sûnt de cât a vĕ trimite acest manifest şi, pe câtă vreme voi trăì, voi ascepta, spre a vedea dacă voi sunteţi acelaşi popor bulgar, care nu de mult, sub turci, a sciut sĕ îndure, ca şi acum, nesce chinuri tot atât de grele pentru drepturile lui bisericesci şi politice.

„Al vostru *Zankow.*“

Varietăţi.

* (Comandantul militar) al Transilvaniei L M. C. bar. Schönfeld a sosit eri cu trenul de dimineaţăîn Sibiiu.

* (Învĭtare.) Tot on. public, care se interesează de progresul tinerimei studioase, este cu toată onoarea invitat din partea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ la Şedinţa publică ce sĕ va ţinea *Luni în 29 Noemvre st. v.*, în memoria Marelui Archipăstor Andreiu, în sala cea mare a „seminariului Andreian.“ Începutul la 7 oare seara. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Sibiiu, în 23 Noemvre 1882.

Comitetul arangiator.

PROGRAM:

1. „Cuvêntare ocasională“, rostită de *Victor Tordăşianu*, cl. curs. III.
2. Cor din opera „Fluerul magic“ (Die Zauberflote) de *W. A. Mozart*, esecutat de corul societăţii.
3. „Desbinarea confesională a Românilor din Ardeal şi Ungaria; urmările şi influinţele ei asupra bisericei şi naţiunei române,“ disertaţiune de Vasilie Saftu cl. curs. II.
4. „Nor de vijelie“, cântec pentru o voce (tenor) cu acompaniare de piano de *W. Humpel*, cântat de Petru Şpan, cl. curs. II.
5. „Geniul naţiunei,“ poesie de *I. Vulcan*, declamată de Virgil Oniţiu, cl. curs. I.
6. „Cântec de jertfă,“ cântec pentru o voce (bas) cu acompaniare de piano de *L. van Beethoven*, cântat de Isaia Popa, cl. curs. II.
7. „Spune-mi cu cine te însoţesci, ca sĕ-ţi spun cine eşti,“ disertaţiune de *Dimitrie Tătar*, cl. curs. III.
8. „Cu pace sĕ fiţi voi,“ cântec pentru o voce (tenor) cu acompaniare de piano de *F. Schubert*, cântat de Ifraft Popoviciu, cl. curs. II.
9. „Sentinela română,“ poesie de *V. Alecsandri*, declamată de Vasilie Saftu cl. curs. II.
10. „Între piatra Delunată,“ cântec românesc arangiat de *G. Dima*, esecutat de corul societăţii.

* (Înscienţare) Conform decisiunei din şedinţa comitelui central al Reuniunei învĕţătorilor dela scoalele gr. or. române din districtul X al archidiecesei Transilvaniei, ţinute la 22 Octomvre a. c. p. 5 se escrie din nou premiu de 3 (trei) napoleoni în aur, donaţi de Dl. Ioan Dorca director la scoala capitală română ort. res. din Satulung şi preşedinte al despărţământului I-a a acestor Reunini pentru cea mai bună gramatică română, menită pentru elevii, scoalei poporale.

Opul acesta de gramatică română are sĕ fie:

a) lucrat după sistemul analitic sintetic şi adaptat pentru de a se putè da în mâna elevilor.

b) sĕ conţină cel mult 4—5 coale de tipar, în octav mic.

c.) Ortografia cu semne (a academiei române) Manuscrisul sĕ se înainteze subsemnatului comitet până a treia ḑi de Rusale 1883 c. v. eară numele autorului sĕ fie alăturat într'un plic sigilat.

Braşov, 19 Noemvre 1882.

Comitetul central al Reuniunei învĕţătorilor dela scoalele gr. or. române din districtul X al archidiecesei Transilvaniei.

St. Iosif, preşed.
I. Aron, secretar.

* (Convocare.) La însărcinarea comitetului Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului, convoc pe p. t. dni învĕţători gr. or. din protopresb. Săliştei la şedinţa de constituire, pe 6/18 Dec. a. c. la 11 oare a. m. în sala cea mare a edificiului scolar de aci.

La aceasta şedinţă sĕ învit, pe lângă dnii învĕţători cari sûnt membrii ordinari obligaţi, toţi amicii scoalei şi ai progresului, cari voiesc a întra ca membrii în sinul reuniunei.

După constituire se va tracta tema: „Instrucţiunea limbei române în scoalele noastre.“

Sălişte în 23 Noemvre.

Nicolau Borza,
vice-pres. reun.

* (Necrolog) Marţi înainte de ameaḑi am primit următorul trist anunţ:

Subscrişii cu inima frântă de durere facem cunoscut consângenţilor, amicilor şi cunoscuţilor, cumcă

August Horşia,

advocat şi notar public regesc în Sighişoara.

În urmarea unei paralisie de creeri, la 2 Dec. 1882, dimineaţa la 4 oare, în anul 42 al vieţei sale, al 7-le al fericitei sale căsătorie. şi-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului.

Îmmormêntarea se va face după ritul bisericei gr. cat. la 6 Dec. 1882 la 3 oare d. m. din biserica gr. cat. din Sibiiu. Fiei ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

Elena Horşia, n. Moldovan soţiă. Ioan Henteş, ases. consist. si paroch gr. or. în Ocna-Sibiiului ca unchiu, cu familia: Ioan, Maria, Elia, Paraschiva, măr. I. Duma, not. în Orlat Isaia, şi Gedeon. Alecsandru Roman, prof. univers. şi dep. cu soţia sa Leontina Balomirian. Iosif Roman, advocat, cu fiia-sa Veturia, măritată Dr. I. Neagoe. Antoniu Schiau, fisc. reg. cu socia sa Constanţa născ. de Dunca, Veri. Elena Fabian născ. Henteş, mătuşă, Georgiu Horşia cu soţia sa Meliton Horşia cu soţia sa, Elia Horşia fraţi. Ana Coman născ. Horşia, soră. Maria Loy, năc. Neagoe, verişoară.

* (Părăstasul.) Eată ce ni se scrie în privinţa aceasta; Dumineca în 26/14 Noemvre a. c. după finirea S. liturgii sau celebrat în Biserica gr. or. din Cacova în faţa unui popor foarte numeros parastasul reposatului de 1-a memoria Alesandru Lebu senior din Cacova, carele în 15 Iuniu 1875 fiind încă în viaţă au întemeiat o fundaţiune de 1000 fl. v. a. de present e de 1260 fl. v. a.) în favorul şi pre sama scoalei gr. or. parochiale din Cacova, din a căror interese cu jumătate sĕ se cumpere în tot anul cărţi de învĕţământ copiilor săraci din scoala parochială gr. or. din Cacova şi în cât va fi neaperat de lipsa sĕ se întrebuinţeze şi pentru alte recuisite de învĕţământ trebuincioasa în scoala ceialaltă jumătate din interese după aceia fundaţiune sĕ se adaugă în tot anul la timpul sĕu la capitalul fundaţional in decurs de 50 de ani.

La sfĕrşitul parastasului dl Ioan Bunea, notariu comunal au cetit cuvêntare funebrală anume pentru ocasiunea acestei serbări compusă. În decursul acestei cuvêntări s'au cetit şi actul fundaţional. Prin aceea cuvêntare vorbitorul au apreţiat fapta cea bună, măreaţa şi vrednica a fundatorelui făcută scoalei şi tinerimei scolare gr. or. din Cacova, a accentuat cugetarea fundatorelui cea înţeleaptă şi prevĕḑĕtoare şi scopul lui cel nobil şi au lăudat zelul lui cel învĕpăiat de a-se înainta şi perfecţiona tinerimea din comuna sa în sciinţă şi cultură; aşa încât inimile tuturor auditorilor erau mişcate şi pre feţele multora se vedea siruindu lacrimi de bucurie.

Vorbitorul a arătat poporului eventualele resultate folositoare urmande pentru scoala gr. or. parochială din Cacova din aceea fundaţiune şi a încheiat cu dorinţa, ca fapta fundatorilor cea atâta de bună, atâta de frumoasă, şi atâta de folositoare, se afle mulţi imitatori, cari sĕ păşască în urmele cărărilor lui, în urmă cărui poporul au ḑis: Dumneḑeu sĕ-l ierte! Eară corul scolarilor a întonat de 3 ori „În veci pomenirea lui.“

Cacova în 28/16 Noemvre 1882.

Un participante.

* (Mulţămită publică.) Arangiând la 7/19 Noemvre un bal poporal, în folosul scoalei noastre confesionali din loc, subscrisul comitet vine cu tot respectul sĕ-şi esprime — în numele scoalei şi al sĕu — mulţămită publică pentru spriginirea scopului salutar, ce a întimpinat'o din partea p. o. public; notând tot odată, cu de a mĕruntul, contribuirile marinimoase.

În fl. v. I. ajutoare dela dd.: Francisc Hosszu Longinul 1, Kolovrat 0.50, Lazarici, Isaie Moldovan, Alecsandru Moldovan, I. Moţiu, Alecsandru Muntean, Todor Murariu, Petru Merina câte 1, Iosif Nádasdy Sirbina 0.50, George Nicoară părintele, Alesiu Olariu, Dr. Lazar Petco, Ioanichiu Olariu, Ioan Pêrvul, Georghiu Pop, Georgiu Secula, Simionaş, Risto câte 1, Ţura 0.50, Mihai Zarea, Petru Zarea câte 1, ? 0.40. II., Preste preţul întrării dela: Ioan Buda, Ioan Ciontea, Csillag, George Duma câte 0.10, Cocoana Floarea 0.40 d. George Gaspar 1.10 d. Ioan Filimon 0.20, d. Alec. Hosszu Longinul, d. Iustin Moldovan câte 0.60 Alecsandru Sĕbeşan 0.20, Ioan Segesvári 0.10, S. O. 0.60, Ioan Străjău, A. Vitan câte 0.20. Aladár Zudor 0.60, Venitul total **42 fl. 90 cr.** venitul curat **22 fl. 74 cr.**

Deva 4 Decembre n. 1882.

Comitetul arangiator:

Todor Morariu măcelar
Petru Merina, ciobotar.
Ioan Filimon,
Ioan Ciontea, pietrar.
George Duma.
Iaan Străjău.

* (Foc) Alaltă seară după noue oare am fost alarmaţi, din causa unui foc într'o pioniţă în strada Poplăcei mică. Focul a fost suprimat îndată.

* (Lupi şi eară lupi.) Din părţile Şurei-mici-Rusciori auḑim că lupii au făcut stricăciuni mari şi în vite mari şi în mĕrunte.

* (Pagubă că nu avem foaie umoristică.) Atâta material umoristic cât produc ḑiarele maghiare este o perde, atât pentru present cât şi pentru viitorime că rĕmâne ne aşeḑat la locul, ce i se cuvine. Şi în privinţa această n'avem să facem multă deosebire între ḑiarele maghiare. Toate (se înţelege cele serioase) concură pe întrecute cu umoristiade, care de care mai posnaşe. Aşa una scrie cu mare sumeţie: „Nenorocită amestecătură mai e şi Austria aceea!“ „Nicăiri pe lumea aceasta nu e atâta zarvă etnografică ca acolo, nici în Rusia nu.“ Şi aşa mai departe ca şi când Ungaria n'ar avè zarve etnografice şi ca şi când Ungaria ar fi pus toate la cale la sine acasă, mai bine ca în Rusia. Foaia respectivă nu vrea sĕ scie că chica Ungariei e în mâna Austriei şi că Rusia nu dela Maghiari asceaptă sfaturi cum sĕ'şi organiseze popoarele.

Întorcânduse la Austria sapientul organ ride de fremântarea Nemţilor cu Cehii şi ḑice că“ *diffilcle est satyram non scribere.* Apoi continuând în ignoranţă vine rândul la dăscălitura naţionalităţilor nemaghiare din Ungaria căror le strigă: sĕ apreţuească liberalismul unguresc; căci zĕu, zĕu când Maghiarii ar face ca Nemţii, nu că nu le-ar mai tipărì naţionalităţile legile oficial în limbile olahă, nemţească, sĕrbească, slovacă (Aceasta e curată scornitură şi nu umoristică.... ci le-ar încuia naţionatităţilor toate institutele confesionale ba şi cele private, dacă limba instrucţiunei întrînsele nu va fi cea maghiară. În fine ideea ficsă de a se compara cu Nemţii din Germania, cu Nemţii din Austria, cu Ruşii din Rusia*) la care nu zicem alta decât: *Sokat vinne a szarka de nem birja a farka.* (Mult ar purta ţarca dacă ear suporta coada).

* (Ornamentele naţionale) Ministeriul instrucţiunei publice al României a constituit o comisiunea sub numele de comisiunea pentru desemnurile de pe costume naţionale. Ea se va compune din dni D, Sturdza ca preşedinte Th. Aman şi Gr. N. Mano, cari, în unire cu directorul muzeului naţional de antichităţi va procede la adunarea şi clasarea de semnelor după costumele naţionale covoarele şi pânḑăturile colecţionate deja în muzeul naţional şi cele ce se vor aduna în cursul anului viitor.

Pentru publicaţiunea acestor desemne, comisia va lua înţelogere cu d Socec care s'a oferit a chromolitografia, pe socoteala s'a, desemnele şi a tipări tecstul cele va însoţì.

Lucrarea aprobată de comisie şi esecutată de d. Socec sub controlul acestei comisii se va întruduce treptat în scoalele publice de fete ca o carte didactică.

* (Un lucrător tipograf deputat.) Ḑiarul „Italia“ anunţă că noul deputat al oraşului Millano d. Maffi, lucrător tipograf, a sosit în Roma. La plecarea sa din Millano camera sindicală a lucrătorilor tipografi îi-a oferit 3000 lei pentru ca sĕ poată trăì în Roma indepedent îndeplinindu şi mandatul sĕu cu cunosciinţă; d. Maffi a refusat de a primì aceasta sumă mulţăminduse a solicita fostului seu patron dreptul de a lucra în tipografia sa sucursuală din Roma. D. Civelli fostul sĕu patron, încuvinţênd cererea dlui Maffi, acesta înainte de prânḑ va fi lucrător tipograf, şi după prânḑ deputat luând parte la desbaterile camerei.

* (O curioasă controversă) comico-juridică s'a discutat ḑilele trecute înaintea unuia din tribunalele României din provincie, căruia îi vom face graţia a nu'l numì.

Era vorba de o vênḑare publică.

Pe când se făcea strigările, cerul, printr'un capriciu al naturei, se acoperi de odată de nori, ploaia începu sĕ cadă în corenţi şi întunericul învĕluì sala de audienţe.

„Procuratorul“ debitorului ceru degrabă cuventul.

— Domnule preşedinte! strigă el, cer amânarea licitaţiunei pe altă ḑi, căci codul de procedură nu permite ca asemeni operaţiuni sĕ se facă noaptea.

— Dară sûnt abia 4 oare după ameaḑi! respunse adversarul, încremenit.

Inde discuţiune gravă între advocaţi, deliberare încă şi mai gravă din partea tribunalului, dacă la 4 ore p. m. e ḑiuă sau e noapte.

Din fericire, în mijlocul închietudinei generale, soarele, cu surisul pe buze, sparse norii, lumina inundă pretorul şi magistraţii, scăpaţi de grige, deciseră că e ḑiuă încă şi că licitaţiunea poate continua.

„Dreptul“.

---

*) De Francezii din Francia şi de Englezi şi-a uitat de astădată.

PATREA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Bibliografie.

Gramatica română tractată din bucăţi de cetire de Vasilie Mândreanu.

Partea I. Lugoş. 1882. 160 pagini în 8⁰.

Este sciut, că valoarea unei cărţi menite pentru instrucţiune se cuprinde sau în noutatea ideilor împărtăşite, prin care se lărgesce sau se luminează sfera unei sciinţe, sau în noutatea sistemei şi a metodului, de care se folosesce la espunerea lucrurilor deja cunoscute. Se poate susţinè, că tocalitatea tinerei noastre literaturi pedagogice se mărginesce până astăḑi a atinge meritul din urmă.

Avênd acestea în vedere, trebue mai departe sĕ facem deosebire între manualele, care în tractarea materiei urmează metodul scientific, menit pentru învĕţămêntul secundar şi superior, şi între cele ce adoptează metodul elementar şi sûnt chiemate a servì de bază învĕţămêntului primar. Vorbim despre grupa din urmă, cătră care se numeră şi gramatica dlui Mândreanu.

Încercările felurite, făcute în timpul mai nou cu scop de a înlesnì învĕţătorilor tractarea obiectelor de învĕţămênt, se mulţĕmesc de obiceiu cu a scurta sau simplifica materia de învĕţămênt, împărtăşindu-o într'o limbă mai populară şi creḑênd în chipul acesta a îndestulì cererile metodice. În mână cu manuale de felul acestora, învĕţătorii, lipsiţi de pregătirea cuvenită, însoţesc predarea cu escursiuni intuitive dictate de necesitatea momentului, grijind a încungiura perplesităţile pricinuite din lipsa de metod şi după putinţă a uşura scolarului priceperea. Se simte însĕ mai pretutindea lipsa unui princip clar şi positiv, care sĕ'i conducă la tractarea materiei.

Multă dreptate a avut o notiţă, publicată în „Gazeta Transilvaniei“ Nr, 97, ḑicênd, că metodul folosit în cartea Dlui Mândrean „e al viitorului“. Acest epitet îl merită cartea, dacă o punem în asemĕnare cu metodul usitat în deosebi la scoalele noastre poporale. Pre lângă toate sforţările ḑilnice ale practicilor nostri aflăm încă puţine urme de vr'un metod raţional până când el se găsesce încă de decenii practicat în scoalele popoarelor culte. Ba trebue sĕ constatăm că în dispreţul publicaţiunilor şi îndrumărilor metodice, ce se ivesc pe fiecare ḑi în diferite foi şi scrieri didactice o mare parte a învĕţătorilor nostri continuă şi astăḑi sau a nu tracta gramatica de fel s'au a o face după şaconul vechiu, cufundând scolarul într'o mare de reguli abstracte şi chinuindu-i spiritul cu definiţiuni neînţelese.

Causele sûnt multe. Una o aflăm în împregiurarea, că scirile de până acuma, în ce privesce materia gramaticei, dau îndrumări numai teoretice, eară cele practice sĕ mărginesc a tracta câte o temă ca esemplu. Ni-a lipsit o carte, care sĕ aplice principiile teoretice asupra întregei materii gramaticale. Autorul cărţii de faţă şi-a luat osteneala şi-a făcut-o.

Sĕ ne ocupăm puţin cu metodul folosit în cartea dlui Mândreanu.

Dint'ro bucată de cetire sĕ aleg mai multe casuri analoage care intrunite sub o noţiune generică dau definiţiunea părţilor vorbirei stabilesc o formă de esprimare sau representă o regulă gramaticală. Tot natu va descoperì în procedura aceasta calea inducţiunei, care imprimă cărţii timbrul unei adevĕrate scrieri elementare. Autorul a recunoscut, că istoria unei sciinţe îndegitează şi metodul ei. E lucru cunoscut, că gramatica s'a făcut din limba, ear nu limba din gramatică. Limbiştii au aflat, că pentru a esprima un cas, un numĕr, o persoană, un timp, un mod, etc., se repetează tot acele forme; ei au descoperit, că pentru casuri analoage sûnt şi forme analoage. Descoperirea aceasta 'i-a îndemnat a forma legi generale adecă regulele gramaticale de astăḑi. Calea inductivă sau elementară este tocmai cintrară celei deductive sau sciiuţifice. După metodul scienţific începem cu definiţiunile şi regulele gramaticale cele mai generale, aşa dară cu resultatele abstracte, pe care le-au aflat limbiştii mai în urmă. Regulele gramaticale se împărtăşesc după metodul acesta într'un sistem gata, avênd esemplele scoase din limbă a ilustra numai legile limbei şi a adeverì aserţiunile acestora.

Aşa am învĕţat noi toţi gramatica şi nu puteam înţelege, pentru ce s'au făcut atâtea regule şi s'a constrîns biata limbă a asculta de ele. Spiritului începĕtor i se pare, că a fost cândva reguli gramaticale şi că limba s'a format cu ele. Nesciind de unde s'au născut aceste reguli, scolarul le ţine de ceva ce trece peste mintea sa şi se simte osândit a-şi le însuşì fără a putea înţelege provenienţa lor. Limba i se înfăţişează ca atêrnătoare dela regulele gramaticale, a căroramulţime îi însărcinează memoria şi în lipsă de orientare îl face indispus pentru studiul limbei. Gramatica face impresiunea unei agrămădiri de abstracţiuni fără sfêrsit.

Eată inconvenientul delăturat prin gramatica dlui Mândrean.

Copilul îşi însuşesce limba în casa părintească în mod curat empiric şi intrând în scoală işi perfecţionează resultatele empiriei sale prin abcdar şi cartea de cetire până la gradul de a putè înţelege o piesă cetită. El înţelege auḑind pe altul vorbind şi află înţelesul celor cetite. Prin tractarea raţională a bucăţilor de cetire el îşi perfecţionează formele vorbirei sale, încât e în stare sĕ afle şi cea mai mică abatere dela forma obicĭnuită. El vorbesce corect, însĕ fără de a sci. Ne suprinde rĕceala filosofică, cu care trece băiatul peste forme gramaticale adeseori foarte grele; el scie că sûnt aşa, mai departe nu'şi dă seamă de ele. Aici e timpul când scolarul trebue sĕ'şi adune resultatele empiriei sale, sĕ grupeze formele cunoscute după motive de ale raţionamentului sĕu, sĕ înceapă studiul logic al limbei adecă gramatica. Gramatica dlui Mândreanu e unică, în ce privesce obiectul limbei, care părăsind sistemul scienţific cu desĕvêrşire, se apropie de băiat, îi presentă în bucăţi de cetire forme deja cunoscute, îl îndeamnă a le grupa, a abstrage regulele şi clădì în chipul acesta sistemul legilor limbei. Condus de dânsa copilul se de bucură resultatele dobândite, pentru că el însuşi le află.

Autorul înseamnă anul al 3-lea de scoală ca început pentru tractarea gramaticei. Dacă i-a succes învĕţătoriului a percurge în anul 1 partea scriptolegică a abcedarului şi a devinge primele greutăţi în cetirea mechanică, va putè sĕ continue în anul al 2-lea esercițiile în cetirea mechanică și percurgênd in mod raţional mai multe bucăţi de cetire va iniţia scolarii și în cetirea logică și le va procura destulă destiritate în limbă, pentru ca în anul al 3-lea sĕ se poată începe gramatica Esperiinţa de toate ḑilele ne învaţă însĕ, că se află băieţi în anul al 2lea şi al 3-lea de scoală, cari n'au învins greutăţile cetirei mechanice. Culegerea literilor la cetire îi ocupă în mĕsura atâta de mare, încât nu le mai remâne atenţiune şi pentru de a întipărì în memorie formele cetite departe a fi băgători de samă la înţelesul celor cetite. Acestea sûnt însĕ, după cum vĕḑurăm condiţiunile indispensabile pentru începerea gramaticei. Scolarul, care nu a învins greutăţile cetirei si nu a ajuns sĕ priceapă cele cetite adecă nu şi-a însuşit un numĕr oarecare de forme de esprimare dinpreună cu înţelesul lor, nu e pregătit pentru treapta gramaticei. Băiatul din treapta gramaticei trebue sĕ aibă „simţul limbei“ desvoltat până la un grad, ca sĕ poată deosebì, deşi numai presimţind formele corecte de cele necorecte. Cu toate că nu-şi poate da samă de cele sciute el trebue sĕ scie cum e bine ḑis şi cum nu e bine. Numai pe o astfel de basă inducţiunea poate sĕ fie roditoare. Motivul pentru aceasta îl aflăm în adevĕrul psichologic că e cu neputinţă sĕ atragem noţiuni sigure din idei nesigure. Ḑace aşa dară în datorinţa învĕţătoriului priceput ca sĕ afle, dacă sunt scolarii sĕi şi când sûnt ei pregătiţi pentru treapta gramaticei. Atragem băgarea de samă a învĕţătorului asupra acestei împregiurări, căci o precipitare a învĕţămêntului neluând în seamă pregătirea scolarilor, ar trage resultatul la îndoieală.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri 6 Decemvre n. 1882.

Brün: **87 82 24 88 11**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	118.80
Renta de aur ung. de 4%	85.85	84.70
Renta ung. de hârtie	84 95	85 85
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.20	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 25	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98 25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96 50 95.75	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.75	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.75	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108.75	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77 30	76.75
Renta de aur austriacă	94.60	94.50
Sorţi de stat dela 1860	130.—	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	827.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	283 75	283.75
Acţiuni de credit austr.	293.30	293.20
London (pe poliţa de trei luni)	119.—	119.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.47⁵/₁₀	9 47
100 marce nemţesci	58.—	58.30

Nr. 172. [307] 1—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de paroch de classa a III din Vişte inferioară, protopresbiteratul Avrigului, vacantă, spre intregirea aceleia se escrie prin aceasta concurs până la 25 Decemvre 1882 pe lângă următoarele

Emolumente:

1) Una ḑi de lucru de 180 case, care nefăcêndu-se se plătesce cu 40 cr.

2. Folosirea cimiteriului bisericei cu pometul din trînsul.

3. Un agru de 2 ferdele.

4. Celelalte venite ale epitrafirului crescute mai considerabil de cum au fost până acuma, care toate dau un venit în bani de 312 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea aşi aşterne suplicile sale, instruate cu documentele recerute de statutul organic, regulamentul pentru parochii până la terminul susindicat subscrisului oficiu protopresbiteral în Avrig.

Avrig 6 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Macsim m. p.,
adm. ppresb.

Citaţiune edictală.

Elena născută Dragodan, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre bărbatul ei legitim, Moise Vrăjitoriu, cancelist în pensiune din Caransebeş, şi pribegeste prin România, se citează prin aceasta oficios, ca dela 1-a publicare până în 3 luni de ḑile sĕ se presenteze la forul matrimonial de I-a instanţă, adecă, înaintea scaunului protopresbiteral gr. or. Caransebeş, căci la din contră se va petracta causa divorţului ei, şi fără de dênsa conform § 123 din regulamentul procedurei jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş în 20 August 1882.

Nicolae Andreeviciu m. p.,
protopresb. ca preşed. Scaun preot gr. or.

Scrisuri fonciare de 6%

ale Institutului de credit și de economii „Albina“ în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese și ofer siguranța cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranţa pupilară usitată și care în partea ei cea mai mare stă din moșie (realităţi de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanţă prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile și 1 Octomvre a fie cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Brașov** și la „Banca comercială ungară“ în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau și împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorţi în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vênḑare în cursul ḑilei și la

J. P. Kabdebo,
bancar în Sibiiu.

[305] 1—4

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 12—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odăjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăţi industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc·

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 139. Sibiiu, Sâmbătă 27 Noemvre (9 Decemvre) 1882. **Anul XXX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Socialismul în Austria.

Nu este vorba de socialismul, de care se infioară toți oamenii ordinei. Este vorba de un socialism cu intențiuni salutare sub controla, care dă garanțiile posibile, că socialismul nu va degenera în aspirațiuni anarchice și rĕsturnătoare de ordinea socială de astădi.

Începutul, judecând serios lucrurile, nu este de astădi, de când bărbații de stat se ocupă cu cestiunea aceasta mare. Un fel de socialism esistă deja în staturile moderne. In toate staturile moderne sunt lucruri, care privesc societatea întreagă și pentru care dreptul individual trebue sĕ se țermurească în favorul dreptului public.

Un pas însemnat înainte în privința aceasta s'a făcut în dilele aceste în Germania. Patru categorii de imposite sau de dări se casează și în schimb cu aceste se întroduc dări sau imposite indirecte, care vor atinge poporațiunea numai întru cât o slujesc puterile și darea ei de mână.

În Austria s'a făcut începutul mai nou în senatul imperial cu o novelă la legea de industrie. Scopul novelei este spriginirea industriei celei mici.

Sfêrșitul dela începuturile aceste mai nouĕ are sĕ ni'l arate viitorul. Cu toate aceste nu se poate desconsidera importanța lor.

Ce bine ar fi, când bărbații competenți din Ungaria și-ar îndrepta atențiunea asupra acestei cestiuni și ar lăsa la o parte declamațiunile și sforțările pentru cestiuni sterpe, care pe lângă că sûnt sterpe, mai au și incovenientul, că produc numai amărăciuni, dacă nu mai mult, între cei ce le dau calea în lume și între cei contra cărora sûnt îndreptate.

Și dacă undeva atențiunea aceasta este de lipsă, apoi aici la noi e foarte de lipsă. De o parte neîncetatele esecuțiuni, cari storc pe poporul muncitor până la mĕduvă, de altă parte emigrațiunea in dimensiuni înspăimêntătoare, dintr'o țeară relativ foarte rar impoporată, sûnt semne învederate cât de necesară ar fi îngrigirea de a se cugeta bărbații competenți de lucruri ameliorătoare pentru clasele muncitoare și productive.

Reuniunile de maghiarisare, fie ele private, fie oficioase, sau chiar și oficiale, nu vor duce statul ungurese la prosperarea, care sĕ stîrpească deficitele cele colosale. Dicem colosale, pentru că, ori cât se impenează deficitul statului cu espuneri frumoase din partea ministrului de finance și din partea aderenților guvernului, pentru o țeară, care este inundată de imposite mari insuportabile si de tributul cel mai mare al unei industrii esterne, deficitele statului unguresc sûnt mai ca și ruina sigură.

Reuniunile de maghiarisare, după cum se însceneazā, sûnt numai cu un verme mai mult, care contribue și el la consumarea de avere pentru scopuri cu totul neroditoare. Puterile, și spirituale și materiale, care se risipesc spre astfel de poesie de prosa cea mai prosaică din lume, n'au sĕ producă alt ceva decât cel mult sporirea amăgitorilor de amăgitori. Nici comerciul, nici industria, nici agricultura, cari toate sûnt la noi lăsate în mâna sorții, n'au sĕ profite în urma acestor opintiri. Și nu va puté nega nimenea, că aceste sûnt care sporesc prosperitatea unei țeri.

Este o norocire în nenorocirea statului nostru, că trei părți din poporațiune sûnt așa de indulgente încât nu reclamă din bugetul statului mai nimica.

Românii, o poporațiune din cele mai considerabile, au cerut odată și ei pentru scopuri industriale, o sumă bagatelă dela stat, și li s'a respuns că o asociațiune, a cărei scop este „cultura poporului român“ sĕ abate dela statutele sale, dacă se ocupă cu scopuri industriale! Ca și când în cadrul culturei nu ar avè loc și industria, dacă industria privesce și pe Români.

Scoalele și-le întrețin Românii din mijloacele lor, va sĕ dică, nu reclamă din bugetul statului nici un crucer. Românii (Caransebeșeni) cer ca sĕ'i lase guvernul, după cum scim, sĕ'și facă scoale din averea lor și nici aceasta nu li se concede, măcar că un stat este dator a se îngrigì de instrucțiunea tuturor cetățenilor de o potrivă.

Unica biserica română este care cade cu o părticică disparentă și în sarcina bugetului statului. Însĕ ori ce om drept și nepreocupat nu va susținè că aceasta este un ecuivalent la ceea ce contribuie o poporațiune de trei milioane pentru sporirea averei statului.

Și apoi viața popoarelor astădi nu se țermuresce numai pe lângă trebuințele atinse mai sus. Maghiarii o vor scì aceasta mai bine de cât noi. Academii, teatruri și alte instituțiuni, cari concurg la cultura unui popor, firesce că numai în cât îi privesce pe ei, consumă sume considerabile din averea comună a statului, la care contribue cu toții. Noi ceștialalți, cari nu sûntem Maghiari, avem numai privitul și nimica mai mult.

Ar fi dar foarte la timp, când bărbații de stat, ai Maghiarilor cari conduc astădi singuri naia statului, s'ar lăsa de munca stearpă, care îi frementă și ar arunca o privire și în partea ameliorărei sorții tuturor cetățenilor de o potrivă.

Lase deci la o parte frasele fariseului, care dicea: doamne mulțămescu-ți că nu sûnt ca… acesta. Lase la o parte sumeția, că noi nu sûntem ca Austria și învețe mai bine dela Austriaci, cari și în privința tratării cu naționalitățile, pe lângă toate cusururile lor, dar apoi și în privința socială, sûnt altfel de oameni.

Dacă bărbații de stat ai Maghiarilor ar da ascultare cuvintelor noastre, n'ar sporì numĕrul acelor ce 'și cofăresc numele și limba, dar ar câștiga cu mult mai mult în ceea ce privesce întregitatea statului unguresc, așa, după cum pretinde firea lui.

Statul pe care s'au pus matadorii de adi cu toate puterile sĕ'l ruineze, pe când ei cu frase goale dic că 'l zidesc, ar prospera.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Noemvre.

Casa deputaților Ungariei se va ocupa în sesiunea presentă și cu raportul privitor la „scoalele medie“. Ministrul Trefort a presentat deja a doua parte din acel raport.

Cu ocasiunea desbaterei titlului din bugetul statului: „Teatru național“ (maghiar), deputatul Iranyi a propus crearea unei legi speciale, îndreptate contra producțiunilor, cari nu se unesc cu năravurile cele bune și cari spectarorii le întâlnesc adese-ori și în teatrurile din capitală și în cele din provincie. Propunerea dep. Iranyi a folosit-o ministrul president Tisza pentru a face o escursiune pe terenul diaristicei. Dl ministru a declarat că curțile de jurați au încetat de a mai fi un mijloc judiciar aplicabil în afaceri de presă. În gura unui ministru president are sĕ dică ceva declarațiunea aceasta. Și cum că ea nu e o estemporațiune simplă ministerială, într'un moment de nĕcas, a dovedit simpatia cu care a fost primită de majoritatea casei. Lângă sabia lui *Damocles,* care atêrnă de asupra diaristicei, — se scie care, — are dar a se adauge și lăcatul pe gura ei. Pentru „linisce“ aceste sûnt în adevĕr de lipsă!

Altă noutate ni se mai anunță dela Budapesta: Periodul de trei ani al dietei are sĕ facă loc periodului de cinci ani. „O. E.“ constatează că de astădată deputații din toate partidele se interesează de cestiunea aceasta. Este deci speranță în ca lunile cele

---

FOIȚA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

Căderea imperiului bulgar prin împĕratul Basilios, ucigĕtorul de Bulgari, la 1018 e una din întêmplările cele mai însemnate și mai determinate din suta a unspredecea, ba din întreg evul mediu. Imperiul roman al rĕsăritului (numit cel romaic) se restabilì din nou și ajungea dela Marea-adriatică până la Marea-neagră, dela Dunăre până la vêrful de sud al Peloponesului. Înlăuntru se înfrânsese domnia străină, visul unui imperiu bulgaro-român se evaporase, sîmburul poporului bulgar cădusе pe câmpiile de luptă, oasele uriașe ale Bulgarilor se înălbiau pe câmpul de bătălie dela Spercheios, pustiite erau șesurile dela Niș, Sofia și de lângă Ovcepolye; tăriile din munți, ce păreau a nu se putè lua, palatele împĕrătesci dela Tirnovo și Kastoria trecuseră în mânile Romaeilor; discordia și trădarea membrilor casei Șismanizilor grăbiseră căderea împĕrăției, ear' căderea aceasta câuta sĕ înlesnească, ba sĕ împlinească definitiv contopirea Bulgarilor cu Slavii și slavizarea celor dintâiu. Dar pe cât de greu a fost pentru Romaei de a aduce căderea acelei împĕrății, care le fusese atât de fatală adese ori, tot atât de greu era de a umplè golul, pe care îl produsese căderea dinastiei indigene și peirea politică a poporului. Deja în interesul lor propriu, Bulgarii fuseseră păzitori ai Dunării; cele mai scumpe amintiri istorice ale lor erau relative la respingerea Rușilor lui Svjatoslav, a cărui incursiune, la a. 969, adusese cu sine căderea imperiului bulgar dela Preslav și încorporarea lui cu imperiul romaic sub Ioan Zimisches, la 971. Abia atunci după căderea imperiului dela rĕsărit urmà cearta pentru moștenirea între cei patru fii ai lui Șișman, carele, la 963 se lĕpădase de imperiul de căpetenie și de Țariul acestuia Petru, și întemeiase imperiul dela Prespa (Ochrida, Kastoria). Desbinarea între cele două imperii, la care poate că o fi luat parte precumpĕnirea populațiunei slave de pe lângă Ochrida, au înlesnit victoria Romaeilor. Lupta de esterminare de sub Basilios, care a ținut patrudeci de ani, — stricase cumplit nu numai celor învinși; ci și învingĕtorul suferì perderi nemĕsurate. Când Bulgaria era cucerită deja perì o oaste grecească, la 1040, în lupta cu Stefan Vojslav, Domn în Zeta și Travunia; alte perderi le aduse ridicarea bulgară de sub Petru Deljan, pretins fiu al Țarului Gavril, până ce și acesta perì prin alt Șișmanid, Alusian, fiul Țarului Vladislav. Dar, după acestea se mai nimicì o mare oaste romeică în strimtorile de lângă lacul Scutari. Aceste stări înfricoșate grăbiră invasia Polovților (Pecenegilor) în Tracia veche și în Macedonia. Ceea ce crutase rĕsboiul bulgar, perì acum (1048—1051) și când Pecenegii, după ce sfărâmară de trei ori despărțemintele de armată romaeică, trecură îndĕrĕt peste Dunăre, veniră apoi, dela 1064 începênd, crunții Cumani, se uniră cu Pecenegii și prădară, uciseră și părăduiră țĕrile dunărene până adânc în suta a douĕspredecea. Când la 1122, a succes a'i bate bine pe Pecenegi, vin Cumanii în locul lor; țeară și locuitori cad în starea unei nemărginite barbarii; Tracia aparține unor păstori, unor nomadi români.

Se născuse o anarchie generală. Basilios lăsa sĕ subsiste cele treidecі de episcopii bulgare și instalase în Ochrida un archiepiscop grecesc, atârnător de patriarchul dela Constantinopole; poate spera sĕ poată esercita prin episcopi o influință asupra locuitorilor din țeara supusă. Dar domnia militarisată de sub strategi și apĕsarea fiscală a Romaeilor, înstrăinând provinciile de imperiu, îngreuiau stăpânirea recâștigată: clerul grecesc nu se putea împretinì cu poporul bulgar, cu acești barbari „murdari și puturoși“. Theophylaktos, archiepiscop din Ochrida, scrie că acest popor „nu e bogat decât în rĕutate, că e decădut la estremitate, că se îmbracă în piei puturoase și face cu neputință petrecerea Grecilor acolo.“ Apoi se mai întâmplă că „Sêrbii, cari se numesc și Croați“, făcură us în folosul lor de catastrofa bulgarilor, cercară a'și supune împĕrăția dela Ochrida, arseră dintâiu ale anului viitor se va desbate în dietă.

„Post“ din **Berlin**, care nu de mult s'a ocupat cu caracterul amenințător al cavaleriei rusesci, polemìsează cu șoviniștii militari rusesci, cari trăiesc, se vede și după moartea lui Scobeleff și cari agitează pentru o campanie lotrească contra Germaniei. „Post“ spune, că un general rusesc ar fi ḑis, nu de mult, că Rusia n'are lipsă de bani, vrênd sĕ poarte rĕsboiu cu Germania. Declarânduse rĕsboiul, 50,000 de dragoni și 50,000 de cazaci sûnt de ajuns, ca sĕ stoarcă contribuții de rĕsboiu de pe Germani înnainte de a se putè mobilisa. „Post“ se mângăe, că astfel de fenomene sûnt potrivite a împrăscia ori ce temere, findcă dovedesc cât e de mare decădența în armata rusească în privința disciplinei. „D. Ztg“. adauge, că e lucru ciudat, că un organ amic al guvernului (german) vorbesce de lucruri, cari se petrec în Rusia, s'ar putè ḑice, într'un ton, în care dușmănia este dată pe față.

Ca adaus la cele de mai sus trebue sĕ amintim, că în „Grenzbote“ din Lipsia, organ care stă la dispositiunea lui Bismarck, s'a accentuat în ḑilele aceste, esistența unei alianțe, basate pe documente scrise, între Germania și Austro-Ungaria. „P. Ll.“ a cercat sĕ desmintă încâtva afirmațiunea din „Grenzbote“. „Polit. Corr.“ însĕ vine sĕ o afirme din nou, ḑicênd că discusiunea alianței s'a înscenat cu privire la călĕtoria lui Giers, pentru ca sĕ înțeleagă acesta cât e de tare alianța între cele două împĕrății și că a treia numai încape întrênsa.

Călĕtoria dlui de Giers.

„Leipziger Grenzbote,“ organ oficios al cancelarului german, se ocupă în ultimul sĕu numĕr într'un chip amĕnunțit despre călĕtoria d-lui de Giers la Varzin, pe care o consideră ca evenimentul politic al sĕptĕmânei trecute.

Mai întâi foaia oficioasă sĕptămânală recapitulează versiunile publicate prin deosebitele ḑiare din străinătate asupra scopurilor și planurilor urmărite de visita ministrului rus de esterne la principele de Bismarck, și apoi esprimă convingerea că Rusia, prin călĕtoria d-lui de Giers, a voit în prima linie sĕ facă o manifestație amicală și un fel de supliment la întrevederea împĕraților la Danzig. Rusia a voit nu numai ca sĕ-și întărească bunele ei relațiuni cu Germania ci și sĕ le espună în public. Dacă prin visita d-lui de Giers s'a urmărit o apropiare de Germania, apoi aceasta nu s'ar realisa de cât numai, când Rusia va renunța la politica sa din acești din urmă ani. Visita dlui de Giers la Viena sperăm că va înlătura și încordarea ce esistă oare-cum între Rusia și Austria.

Ni se pare de prisos de a mai amintì — astfel își termină „Grenzbote“ apreciările sale — că bunăvoința Rusiei nu poate sĕ aibă nici o influință asupra relațiunilor dintre Germania și Austria. Alianța ce esistă între amêndoi împĕrații din Europa centrală — despre care ne credem datori a spune acum, că e făcută după toate regulile și formele și că e înscrisă într'un document — întemeindu-se pe trebuințele reciproce și întărită pe interesele ambelor puteri, este basa fundamentală permanentă a relațiunilor din centrul Europei, pe care curinții evenimentelor ḑilnice nu o vor putè schimba întru nimic.

La acestea rênduri „Neue freie Presse“ adauge următoarele:

Ultimul numĕr al ḑiarului „Grenzbote“ a făcut astăḑi într'un mod oficios ceea ce nu s'a sciut încă până acum; el a afirmat în chipul cel mai formal și fără cea mai mică reservă, că esistă un arangiament înscris, care regulează alianța dintre Austria și Germania.

De altă parte, „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ se ocupă cu cele ḑise de presa polonă asupra întâlnirii dlui de Giers cu principele de Bismarck, și observă că visita bărbatului rus de stat pare a nu fi tocmai plăcută foilor polone. Aceste ḑiare se asceptau neapĕrat la complicațiuni și la intențiuni agresive din partea Rusiei, și „Gazetta Narodowa“ a enumĕrat deja unele simptome, care o umpleau de o bucurie sigură, adecă construirea unui drum de fer dela Jabinek la Pinsk, concentrările de trupe la drumul de fer Varsovia-Viena, grămădirile de cavalerie, întăririle dela Varșovia, Kowno și Kiev — mĕsuri care, după părerea ḑiarului polon, au trebuit sĕ deștepte speranța că Rusia se află în ajunul unui rĕsboiu cu unul din vecinii sĕi. După aceasta, „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ adauge următoarele:

„Gazetta Narodowa“ nu se prea pricepe cum sĕ pună întâlnirea dintre principele de Bismarck și d. de Giers în acord cu acele pregătiri rĕsboinice, dar în cele din urmă tot recunoasce că prin aceea călĕtorie a bărbatului rus de stat s'a avut în vedere manținerea pentru moment a păcii. Aceste declarațiuni ale foii polone nu sûnt tocmai fără interes, căci ele ne arată cu ce speranțe se nutresc partida insurecțională polonă și organele ei. Toată lumea doresce pacea, căci toată lumea are trebuință de pace — numai Polonii doresc un rĕsboiu și încă astfel, ceea ce este și mai caracteristic — ca el sĕ se încingă tocmai în provinciile polone. „Rom.“

„Agonia Ungariei“.

Dăm articulul ce urmează după „Binele public,“ care cu toate că are unele pasage de tot pipărate și papricate, pe care noi nu le putem și nu voim a le subscrie, conține și adevĕruri netăgăduite, din care domnii scriitori ai Maghiarilor, pentru sine și pentru publicul dumnealor, ar putè lua serioasă învĕțătură.

Eată ce ḑice articulul din „Binele public“:

„Poporul eroilor de gură, care până eri alaltă-eri nu voiau, nici mai mult nici mai puțin, de cât ca tot universul sĕ fie unguresc, aḑi își face testamentul, își simte peirea, e în agonia mortii. „Egyetértés“ dela 2 Decemvre, într'o lungă dare de seamă asupra unei nouĕ opere istorice, începe întâiu a suspina, apoi a sughița, în urmă îl îneacă plânsul, și plânge curgêndu'i lacrimile șiroae că ḑilele Ungariei sûnt numĕrate. Ce rușine! Un popor, care a întrecut în eroism până și pe *Don Quixot*, care s'a bătut cu toate morile de vênt, un popor ca cel unguresc sĕ peară! Mai curênd am fi creḑut că pere toată lumea, afară de Unguri.

E interesantă darea de seamă a lui „Egyetértés“ relativă la opera istorică întitulată *„Frații noștrii din Orient“*, de Laszlo Mihaly. Ce are a face istorici ca Rotteck, Michelet, Duruy,! Mommsen etc., pe lângă cei ungurescì Acestora nu le-ar fi trăsnit nici odată prin cap că locuitorii din ținuturile Siretului, Sucevei, Bistriței, partea cea mai mare din Bucovina și Moldova sûnt *Unguri românisați.* Așa istorie nu se poate învĕța în ori-ce țeară, numai în Ungaria; trebue sĕ fi scăpat cine-va de curênd din *cămașa de forță* ca Laszlo Mihaly și cei dela „Egyetértés“, ca sĕ susțină că Moldovenii și Bucovinenii sûnt Unguri românisați.

Sĕ vedem ce ḑice autorul nouei opere și *istoricii* dela gazeta ungurească

Ḑic că *vechiul popor unguresc din numitele ținuturi, cari n'a fost nici odată cucerit de alții, aḑi nu se mai vede pe acolo de cât sporadic; că fisionomia locuitorilor din acele părți, obiceiurile, datinele, îmbrăcămintea, numele de familii chiar amintesc originea ungurească a lor, și că numai mai târḑiu și-au însușit esteriorul și limba românească și încă cu sila.*

Eată logică ungurească, eată critică istorică ungurească. Vechiul popor unguresc n'a fost nici odată cucerit de alții și cu toate acestea a fost supus unui proces de românisare cu puterea! Cum, pĕcătoșii de Români au îndrăsnit ei a românisa un *popor valoros* ca cel unguresc, *necucerit* de nimeni încă? Ba încă *regimul și biserica l'a desbrăcat de naționalitate prin mijloacele cele mai de necreḑut, au isgonit de prin sate și biserici pe popii și càntăreții ungurescì! Și ca sĕ șteargă ori ce aducere aminte de originea ungurească;, Românii le-au impus Ungurilor a'și schimba numele de familie, traducênd numele de botez al părinților în românesce, impunênd ori cărui ar fi pronunțat un cuvênt unguresc sĕ plătească un husoș 1) și chiar și acum.*

Ori ce am fi putut crede posibil în lumea aceasta, numai esistența unui întreg popor de nebuni, nu. Dar vĕḑurăm și astă minune. Mâne poimâne vom cetì prin ḑiarele ungurescì că toate popoarĕle din Europa sûnt Unguri, nemțiți, franțuziți, rusiți, greciți etc., că până și cei ce merg în fruntea turmelor de oi sûnt Unguri, ceea ce nu ne-ar supĕra de loc, dacă s'ar mărginì a susținè numai aceasta; astfel de ființe le lăsăm pe seamă-le sĕ le maghiariseze.

Înțelegem sĕ fi susținut pamfletarii dela „Egyetértés“, cu autorul operei, că în vagabondarea lor prin părțile acestea, s'au oprit pe'ici pe colea câte o slugulìță ungurească și că trăind între Români a primit datinile, obiceiurile, limba acestora etc. Aceasta se mai potrivea. Dar a falsifica faptele istorice, e dovadă de cea mai mare sărăcie spirituală și prin urmare un popor, care susține așa ceva merită a fi dat la doică, dacă nu adăpostit în *unele institute.*

Dar sĕ cetim mai departe în gazeta ungurească.

Când — sûnt câți va ani — regele Carol, pe atunci principe, a visitat împreună cu un ministru Forrófalva, (Isvoreni?) s'a convins că mai fie-care sat din ținuturile amintite are nume unguresc, și când popa din numitul sat a cerut ajutor dela principe pentru bisericile ungurescì, ministrul care'l însoția a ḑis că e sat românesc, și că sĕ pedepsească pe locuitorii de acolo, pentru ca susțin a fi unguri, a trimis armată sub pretext că sûnt arme ascunse.

Aci trebue sĕ lăsăm gluma la o parte și sĕ ne înțelegem. De sigur că *acum câți-va ani* a fost tocmai în timpul rĕsboiului româno-ruso-turc. Autorul operei și aiurătorii dela *Egyetértés* sciu foarte bine — ba poate au

---

1) Cam 45 de bani

---

bisericile, pustiiră totul cu foc și sabie, încât, la 1073, archiepiscopul scria că nici un diacon, nici un preot numai e în vestita odinioară biserică a Bulgarilor. Aceasta disoluțiune se manifesta în toate privirile. Theophylakt menționează **de un apostat**[1]) care neliniștea Mocoi, o parte a Ochridei. Un Bogomil trebue sĕ fi fost, fără îndoială. Numai puțin Dobromio, care adunà la 1078 în Mesembria o gloată puternică de oaste. Un altul se manținù la Beljatowo, se căsătorì cu fiica unui cuman și părăduia după plac în Tracia. Nu e neverosimil că agresiunea armată a Bogomililor au înlesnit alipirea Croaților la Roma, precum pe de altă parte papa Grigorie VII, acordând coroana regală lui Zwonimir, s'a îndemnat la o cerere analogă și principele sêrbesc Michail, un fiu al acelui Stefan Vojslav, care s'a manținut în contra Romaeilor și care la 1053 au obținut titlul de Protospatharios. Michail apare în adevĕr în scrisoarea Papei ca rege slav, *rex Slavorum*, dar e recunoscut mai mult ca rege de fapt, decât legitim. El avea neînțelegeri cu archiepiscopul din Spalato, în contra căruia favoriza pe episcopul din Raguza. Acest din urmă avea fără îndoială sĕ primească palliul, pe care Michail îl solicita pentru un archiepiscop, ear' el însuși pretindea pentru sine în dar un steag ca acela, ce i se dăduse din partea Papei noului rege al Croației. Dar lucrurile începură curênd sĕ se clatine, căci Robert Guiscard, Duce vasal al Papei, încurse în imperiul romaeic, regatul Croației, se unì cu coroana Ungariei, sub Manoil Comnenul (1143—1181) stăpânirea romaeică se respândì învingătoare până la adriatica, Ungaria pare a se fi anexat pentru un timp oare-care la împĕrăția romaeică, ba chiar regele de „Tshechis“.[2]) Vladislav din Boemia devenì vasal al imperatului romaeic, carele credea a putè realisa unirea celor doue împĕrății, acelui german cu cel romaeic folosindu-se de cearta papei Alecsandru cu Frideric I.

Acì apare de odată în fruntea unor evenimente nouĕ o naționalitate care până atunci pare a nu fi avut o altă menire decât aceea de a fi călcată de-a călare pe Slavi, Bulgari, Romaci, Pecenegi, Cumani.

Lumea slavilor de sud nu 'și mai avea pe atunci centrul lângă Dunăre, ci la Ochrida și în Dioclea sêrbească, pentru care s'a întemeiat archiepiscopia din Antivari, care devenì chiar scaunul primatului sêrbesc. Episcopii latine, cari dispărură mai în urmă [3]) corespundeau cu populațiunea latină (română) a țermului. Înlăuntrul țĕrii însĕ urmașii provincialilor români se prezintă sub formă de Vlachi, așezați în mijlocul Bulgarilor, încât orașele Ochrida, Prespal, Perlepe, Belgrad în Macedonia superioară se presintă ca orașe vlacho-bulgare. [4]) Încă în suta a patrusprĕḑecea locuiau în Cattaro, Antivari, Dulcigno, Svac, Scutari, Drivasto, Latini, în suta a douĕsprăḑecea locuitorii din lăuntrul Dalmației vorbeau în adevĕr slavonesce după Guilelm de Tyrus (1188), însĕ nu locuitorii din orașele de pe țĕrmuri. Existau Vlachi înainte de toate în Thessalia, care se numea Marea-Vlachie μεγάλη Βλαχία;[5]) o mică Vlachie era de cealaltă lature a Pindului, o Vlachie-Neagră în Moldova[6]) apoi erau Vlachi în Rhodope, în Dobrogea, lângă Anchialis și Bizye [7]), Ansbert, împĕratul Frederic I. cunoanoasce în apropiere de Thessalonika o țeară roditoare, pe care o numesce Flachiam[8]), Mai mult. El, care numesce pe marele Nemanja Mare Duce fost chiar instigatori — că sălbătăcia ungurească era sĕ'şi arete arama în acel timp, că descendenţii lui Atila despre Moldova 'şi procuraseră pe sub ascuns arme şi fesuri turcesci şi se pregăteau sĕ dea năvală, ca tălharii în Moldova, credênd că au de a face cu eroii lui Don Quixot. Probă despre aceasta sûnt arestările cele multe ce s'au făcut de către guvernul unguresc şi trupa imperială din Odorhei, care primise ordin a fi cu ochii deschişi; apoi fesurile confiscate şi vêndute la licitaţie chiar de autorităţi. Negreşit că guvernul român nu putea sta cu mânile în sîn, ci a trebuit sĕ ia mĕsurile ce se iau cu ori ce bande de tălhari, şi fie siguri cei dela „Egyetértés“ că toţi câţi ar fi trecut s'ar fi românisat pentru vecie.

---

[1]) a servo et apostata. Ep. LXIV. Traducerea latină a scrisorilor lui Theophylakt la Baronius după un Codex vaticanic nu coincide însĕ în total cu scrisorile publicate in ediție separată.

[2]) Cum scrie Kynamos.

[3]) Episcopatus Swarinensis, Polatinensis, Arvastinensis, Svacinensis, Dulcinensis, Sarcanensis, Theiner, Vet—monum. I. și XIV.

[4]) Hopf. Griechenland p. 333.

[5]) Hopf p. 328—335.

[6]) l. c. pag. 61.

[7]) Jirecek p. 218. Serbii numeau despotatul Epirului Țeara Vlachioților, Rösler, Locuințele Românilor în evul mediu p. 150 et sq.

[8]) Nicetas ḑice în mod espres că Vlahii trecură peste Istru și se aliară cu învecinați Skyți. Τὸν Ἴστρον διαπλωϊσάμενοι τοῖς ἐκ γειτόνων Σκύθαις προσέμιξαν p. 787.

Astfel stă lucrul, şi mueraticii patrioţi unguresci s'ar interesa mai bine de nenorocita de Ungariă, decât 'şi-ar mai perde timpul înşirând la minciuni.

Relativ la satele unguresci din Moldova vom rĕspunde Ungurilor, că în partea vestică a Moldovei sûnt Unguri; aceştia au fugit de sărăcie şi suferinţe trecênd între Români, unde fie care se bucură de o viaţă mai dulce şi mai pacînică. Că aceşti noi coloni, veniţi în ţĕrile române, sûnt siliţi sĕ se româniseze, nu de guvern şi autorităţi ci de nevoie, sĕ nu moară de foame şi sĕ nu fie siliţi a se reîntoarce între fraţii lor mameluci, de care au fugit. Cât pentru noi Românii am dorì sĕ n'avem în mijlocul nostru astfel de ciuruc.

Ce ar ḑice Românii — continuă Egyetértés — ai căror deputaţi s'adună în Sibiiu şi se plâng înaintea Europei, dacă şi la noi în scoală şi în biserici ar fi oprită întrebuinţarea limbei românesci? dacă nu s'ar primì la tribunale nici o petiţie românească.

Aici ungurii 'şi-au dat în petic ca ţiganu. Ce sûnt comitetele de maghiarisare, d-lor Unguri, şi încă comitete sprijinite de guvern? Oare nu ţintesc a ucide limba română? Ce sûnt acele ordine ale guvernului, care opresc întrebuinţarea în scoalele românesci a ori cărei cărţi, care ar cuprinde ceva din istoria Românilor? Ce însemnează maghiarisarea numelor nou-născuţilor? Nu vĕ ruşinaţi a vĕ acoperì faptele de mameluci cu minciuni? În ţeara românească pot slugile unguresci şi toţi rătăciţii, care vin de pe acolo sĕ'şi folosească limba pănă li se va strîmba gura; niminea nu 'i împedică. Şi apoi nu cumva că Românii de sub coroana ungurească v'au găsit acolo? Aţi uitat că la venirea voastră din sălbătăciile Asiei aţi dat pept cu principii români din Transilvania, Marmureş, Banat şi Crişană? Au dreptate deputaţii români sĕ se plângă înaintea Europii, pentru că aţi usurpat drepturile unui popor stăpân pe pămêntul, peste care aḑi v'aţi întins ca o lepră. Aţi pornit o goană demnă de nişte bărbari în contra a tot ce este românesc. Ameninţaţi scoalele şi bisericile cu închidere, aţi eschis limba română de pe la autorităţi, aşa că aḑi e dat în brânci pe uşă afară ori care nenorocit de Român ar îndrăsnì sĕ presinte o petiţie scrisă în limba română. În ori ce adunare cât de nevinovată a Românilor, poliţia e nelipsită, căci pĕcatele ce comiteţi vĕ muşcă de inimă şi nu vedeţi în fanatismul cel orb de cât comploturi, spioni etc.

Sĕ cinstim dreptul de a se administra de sine fie care naţiune, ḑiceţi domnilor dela „Egyetértés.“ Aţi ajuns în fine sĕ vĕ pălmuiţi cu propriele voastre fapte. Daţi altora poveţe, pe care nu le urmaţi. Pentru ce nu cinstiţi dreptul Românilor de a se administra de sine? Au doară atâtea milioane de Români de sub coroana ungurească nu sûnt vrednici a se administra de sine, şi pretindeţi ca slugărimea ungurească din România — căci alţii Unguri nu sûnt — sĕ aibă guvern, administraţie proprie etc? Chemaţi'i în patrie, cum ḑiceţi, aveţi pusta Ungariei, împopulaţi-o, *scăpaţi'i pe sama acelei ţĕri.* Dar mult ne tememem că vĕ vor da cu tifla, preferind a se româniza de bună voie ceia-ce am preferì sĕ nu fie, căci nu ne face nici o onoare.

Atât de slabi aţi ajuns, Don Quixoţilor, în cât sĕ consideraţi slugărimea din România, ca *ultima speranţă a Ungariei?* Unde remân îngâmfările că ne aruncaţi în Dunăre? Sĕrmani Unguri! Vĕ vedeţi peirea ce v'aţi pregătit-o prin barbarele voastre fapte. Vĕ plângeţi că sunteţi *isolaţi între popoarete lumii, că n'aveţi rudenii de cât pe Turcii, că aveţi numai fraţi în Orient, adecă slugărimea de aici şi că nu trebue sĕ se pearḑă în ţĕri străine.*

Bieţii patrioţi Unguri îşi trag clopotele a moarte, plâng cu şiroae de lacrămi că *ultima lor speranţă, fraţiilor din Orient, slugărimea din România se perde.* Serman popor, te compătimim, pentru că 'ţi recunosci că faptele tale bărbare au scărbit pe toate popoarele Europei, care te au părăsit cu toate că ai trimis colportori prin toate statele sĕ te înalţe, — recunosci că n'ai de cât rudenii, adecă pe Turci, cari mâne poimâne vor trece în vechia patrie; deci pregătesce-te sĕ'i însoţesci; nici tu pentru Europa, nici Europa pentru tine.

---

al Serbiei şi Rasiciei (Crassiae), el, care distinge foarte bine Bulgari, Sêrbi şi Vlachi, numesce de-a dreptul *Blachi* pe intemeiătorii imperiului al doilea bulgar, care apare sub numele domniei Asanizilor; Petru, care se chiamă şi Kalopetru, e domn al Vlachilor (dominus blachorum). Puterea lor, care se întemeia pe unirea Vlachilor cu Cumanii, era la 1190 atât de mare, încât putură face împĕratului Frederic I. propunerile cele mai mari în lupta în contra Romacilo; o oaste sêrbeasca avea sĕ se unească cu el şi sĕ ajute a cucerì Constantinopolul, iar Petru, care-şi aşezase deja pe frunte cercul de aur, după ce câştigase pentru el pe Bulgari, avea sĕ devie prin împĕratul german (allemanic) stăpânitor al Constantinopolului. Rösler în „Romänische Studien“ are pe deplin cuvênt, când atribue o enormă consequenţă hotărârii, pe care ar fi luat-o împĕratul, căci poporul românesc care umplea pe atuncea partea dinlăuntru a tuturor privinciilor Traciei, Macedoniei, Thesaliei Moesiei, întrecea în numer şi putere fizică pe poporul grecesc“. Dar, trebuia sĕ adaoge, el nu era organisat, i lipseau înainte de toate centrele orăşenesci, nu era unit nici politicesce, nici bisericesce, nici teritorial, ere pretutindenea şi nicăiri şi câştiga un sîmbure consistent totu-şi numai prin Bulgarii, trăitori în oraşe.

(Va urma.)

Varietăţi.

* **Îndreptare** În Nrul 137 al „Telegrafului Roman“ în traducerea articlului întitulat „Între Marmaţia şi Sibiiu“ s'au străcurat unele erori. Aceste erori sûnt: în rêndul 8 dela început „dar“ în loc de „**doar**“; în rêndul al 9-a dela început; „Nu vom“ în loc de „nu „**vĕd**“ nici pe mulţii funcţionari“; în rêndul al cincilea de jos în sus, şi „sĕ nu ne mărginim“ în loc de „**sĕ nu ne amăgim**“ din alinea a doua de pe faţa a doua.

* (Avansament nou) în armata permanentă pune în perspectivă „Armeeblatt“. Avansamentul stă în legătură cu reorganisaţiunea armatei.

* (Înmormântarea) reposatului Aug. Horsia a avut loc numai Joi dimineaţa la 10 oare în cimiteriul bisericei gr. catolice din suburbiul de jos. Prohodul s'a celebrat în biserica gr. cat. la care au fost de faţă un numĕr frumos din intelingenţa română de aici. Dl protopr. Rusu, pontificantele ceremoniei religioase, a rostit un discurs funebral în biserică, eară la mormênt a rostit alt discurs dl. G. Baritiu.

* (Postal.) Directiunea reg. a postelor din Sibiiu publică: De oare ce comunicaţiunea de transporturi de pachete din toate părţile transilvane nu se mai poate învinge cu trenurile de persoane Nr. 203 şi 204, dela 5 Decemvre n. incepênd se vor folosì pentru acest fel de transport şi trenurile de poveri Nr. 268/288 şi 281/261 care comunică pe linia Braşov-Cluj, apoi în legătură cu aceste trenurile Nr. 1063—1064 pe linia Cucerdea — M. Oşorheiu, mai departe trenurile Nr. 1083—1084 pe linia Sibiiu — Copşa mică.

Aceasta se publică cu adausul, că dela ḑiua amintită cu trenurile de persoane se vor transporta numai epistole, bani şi trămiteri esprese. Pachete mai mari se transpoartă numai cu trenurile susindicate.

* (Comitetul societăţii academice) „România Jună“ are onoarea a aduce la cunoscinţă Onoratului Public român că în curênd va apărea Almanachul sĕu care pe lângă mai multe scrieri ale celor mai ilustri români va conţine şi o Alegorie de Augusta noastră scriitoare „Carmen Sylva.“ Apelăm la marinimosul sprigin al Publicului român, căci venitul curat al acestei publicităţii este menit pentru „România Jună“.

În curênd vom avea onoare a trimite Listele de abonament.

Viena, în 6 Decemvre 1882.

Pentru comitet:

Popasu. *I. T. Mera,*
secretar.

* (Fraţii Siamezi din Marmaţia). Inteligentul cetitor va pricepe, că voim sĕ vorbim despre „Măriele lor patriotice“ Mihálka Laczi şi Vincz Gyula. Pe mulţi poate îi va interesa a scì, că vestitul Mihálka n'a absolvat decât numai patru clase gimnasiale după sistema veche, şi că nici nu scie scrie şi cetì şi vorbesce foarte rĕu românesce. Vincz Gyula posede o cualificaţiune mai superioară el a absolvat toate opt clase gimnasiale în Beiuş. Pe la 1860 s'a plimbat prin stradele Beiuşului în constum national românesc; erau trei îmbrăcaţi asemenea şi 'ş-au făcut visitele pe la casele românesci. — Mihálka nu poate avè mândria şi ambiţiune naţională, dacă nu 'şi-a dat nici măcar atâta osteneală, ca sĕ inveţe sĕ scrie şi sĕ cetească bine românesce. Cât pentru Vincz Gyula se vede, că de odată cu vestmintele 'şi-a desbrăcat şi mândria naţională. Pe cet scim noi ediţiunea maghiară a memorandului român nu era încă gata pre când s'a ţinut „epocala conferinţa patriotică“ din Sigetul Marmaţiei. Constatăm prin urmare că „mult meritatul vice-comite Michalka când a ţinut vorbirea fulminantă, prin care a condamnat memorandul român nici nu putea sĕ scie ce conţine acest memorand, de oare ce n'a fost în stare sĕ cetească şi se priceapă ediţiunea română a lui. Şi totuşi nu se ruşinează cavalerii dela „Pesti Napló“ de a lauda fapta fraţilor Siamezi cu suflet solgăbiresc: Michalka Laczi şi Vincz Gyula.

„Gaz. Tr.“

* (Deputaţiune) de Maghiari-Ciangăi a sosit în ḑilele aceste la Szegedin. pentru ca sĕ se înţeleagă cu comisarul guvernului asupra modalităţii colonisărei Ciangăilor în Ungaria. Deputaţiunea s'a dus apoi la Budapesta, unde a fost primită în audienţă de Maj. Sa şi de ministrii.

* Louis Blanc cunoscutul socialist politic francez, a murit în 6 Decembre n. la Connes.

* (Foc.) Dela Rĕhĕu ni se scrie: În noaptea din 17—18 l. c. la 10 oare s'au alarmat locuitorii de aicea prin strigarea înfricoşată „foc“ şi deşteptându-sĕ oamenii din somnul prim, cu spaimă mare vedea că comuna întreagă era aşa de iluminată ca într'o ḑiuă de vară frumoasă; — focul ardea tocmai în mijlocul comunei în edificiile parochului Ioan Goţa. — De vre-o doi ani şi-a clădit par. Goţa o şură frumoasă cu grajdiuri şi ferdelă, toate din material solid acoperindu-le cu ţigle — era edificii economice dintre cele mai frumoase din comuna întreagă, — mai frumos le sta chiar acuma înaintea focului că era pline de nutreţ şi (de otavă;) — din sus de şură spre apus mai avea par. Goţa şi vre-o doue grămeḑi mari de paie, — foi de cucuruz etc. — dară elementul nesaţios într'o oară a prefăcut toate acestea în cenuşă, nici o ţiglă n'au scăpat întreagă. — Părintele Goţa, — ce e drept„ ca un om inteligent — au asigurat edificiile sale la Institutul „Transilvania“ însĕ numai cu o sumă bagatelă, ca sĕ nu plătească premiu mare, şi numai că ştiindu-se asigurat contra focului, era mai liniscit, nu putea cugeta însĕ, că şi şura sa cea frumoasă bine acoperită şi înfundată poate sĕ fie vreodată prada focului, — şi iată s'a întêmplat chiar la dênsul, — focul s'a aprins dinlăuntru, din care causă nu sĕ poate şti. —

Acuma a rĕmas cu vitele sale sub ceriul liber, fără o mână de nutreţ, în timp de iarnă, — avisat singur numai la ajutoriu altora — din partea Institutului „Transilvania“ nu s'a făcut până astăḑi nici liquitaţiune, — deşi îndată s'a încunosciinţat prin agentul local — şi aşa până la despăgubirea mai are încă a aştepta. — După estimaţiunea oficioasă a suferit o pagubă de 820 fl. şura au fost asigurată numai cu 300 fl. şi din acestea va mai avè şi alte subtrageri. —

Sub astfel de împregiurări triste, — 'mi iau voie în numele nenorocitului paroch Ioan Goţă, a apela la humanitatea poporului binefăcĕtoriu — la stimaţii sĕi confraţi adecă la domnii parochi gr, or. din Transilvania în special la cei cu stare materială mai bună — a colecta şi a contribuì singuri spre alinarea soartei nenorocitului paroch Ioan Goţa, — din apropiere, cel mai patriot ajutoriu ar fi nutreţ pentru vite şi lemne de clădit. —

Colectele incurse sĕ se adreseze la subsemnatul. care predândule respectivului paroch se vor cuita cu mulţămită în Jurnalele publice. —

Ioan Oncescu m. p.
not. cercual.

* (Ape mari) se signalisează şi dela Panciova.

Şi din afară de monarchie se telegrafează că Rinul, Necarul, Mainul, şi Mosela ameninţă de nou cu esundări.

* (Timpul). Earna, despre care făcuserăm amintire în Nr. 137 a dispărut. Sûntem eară în timp primăvĕratec. Aḑi noapte a plouat. Aḑi se vede că vom avè earăşi ḑi cu soare.

PATREA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Bibliografie.

Gramatica română tractată din bucăţi de cetire de Vasilie Mândreanu.

Partea I. Lugoş. 1882. 160 pagini în 8⁰.

(Încheere.)

Închipuindu-ne cartea de faţă în măna învĕţătorului, autorul nu cere dela dînsul, decât sĕ se pregătească pentru prelegerile sale. Pentru împărţirea materiei servesce planul de lecţiuni ce se află la începutul cărţii şi care, preschimbând lecţiunile nouĕ cu recapitulaţiuni, repetiţiuni şi teme grijesce de întipărire şi esercitare cuvenită. Ar fi fost de dorit, ca luna lui Iunie dela sfêrşitul anului al treilea sĕ fie servit numai pentru repeţirea generală a materiei de peste an în loc de a grămădì repetiţiunea materiei întregi pe cele trei luni din urmă ale anului al 4-lea.

Pentru orientarea scolarului, întipărirea şi esercitarea celor învĕţate autorul a tipărit şi un estras mai scurt, tot cu acel titlu, dară menit a ajunge în mâna scolarului din anul al 3-lea şi al 4-lea de scoală. Acest estras conţine bucăţile de cetire, aflătoare în gramatică, precum şi pe scurt toate resultatele dobândite pe calea inducţiunei. În el află copilul toate definiţiunile, temele, formele şi regulele gramaticale, învĕţate în scoală sub conducerea învĕţătorului şi poate servì ca îndreptar şi ajutor la repetiţiuni şi ocupaţiuni în scoală şi acasă.

Revenim asupra unor observări din Nrul 8 a. c. al „Scoalei practice“ din Năsĕud, privitor la gramatica dlui Mândreanu.

În sistemul ori-cărei sciinţe deosebim trei lucruri: Principiile, metodul şi problema. În sistemul elementar (aplicat la gramatică) formele limbei sûnt principiile, dela care mânecăm; inducţiunea este metodul şi regulele ortografice ori gramaticale constituesc problema, care trebue sĕ o resolvăm. Pentru ca regulele abstrase sĕ aibă valoare generală, inducţiunea nu deducţiunea cum se ḑice în „Scoala practică“, căci regulele generale (nu se „deduc“ nici când) trebue sĕ purceadă dela forme de limbă analoage şi cât se poate de multe. Bine ḑice observarea din „Scoala practică“ că bucăţile de cetire pre lângă clasicitatatea formei, de care nu se pot dispensa, nu pot satisface tot odată şi esigenţelor unei inducţiuni temeinice. Aceasta a recunoscut-o şi autorul, căci la predare în mai multe casuri purcede dela ḑiceri independente de bucăţile de cetire. Inducţiunea se va întemeia mai bine dacă va purcede dela ḑiceri alese anume spre scopul acesta, eară bucăţile de cetire sĕ contribue cu esemplele lor la esercitarea celor învĕţate. Eată un punct, în care ne unim cu „Scoala practică“ şi asupra căruia atragem atenţiunea Dlui Mândreanu cu ocasiunea unei ediţii nouĕ.

Autorul nu începe cu ḑicerea, după cum ar dorì „Scoala practică,“ ci cu Substantivul. În aceasta privinţă îi dăm dreptate. Noţiunile gramaticale, cari formează problema gramaticei sûnt între sine coordinate sau subordinate una alteia. Metodul elementar cere, ca sĕ le abstragem pe rând după gradul lor de generalitate începênd cu cele mai speciale şi sfîrşind cu cele mai generale. Acest precept metodic are sĕ se observeze nu numai la o lecţiune în parte, ci întreaga materie trebue rânduită aşa, ca fie-care abstracţiune următoare sĕ ducă elevul gradatim la resultate tot mai generale. Cartea Dlui Mândreanu începe cu noţiunea substantivului şi sfîrşesce cu definiţiunea gramaticei. Ea începe cu noţiunea cea mai specială şi sfirşesce cu cea mai generală. A începe cu ḑicerea înseamnă a abtrage mai întâi noţiunile despre subiect, predicat etc. şi mai târḑiu a forma noţiunile despre substantiv, adiectiv etc. Subiectul este însĕ o noţiune supraordinată substantivului adecă mai generală decât substantiv, pronume, numeral etc. prin urmare subiectul nu se poate abstrage înaintea substantivului. Tot aşa şi cu predicatul atributul şi complimentul. Din acestea se vede, că ḑicerea ca atare nu poate forma problema îndată la început. Ori cine înţelege, că a începe cu o noţiune mai generală, a venì apoi cu una mai specială, după aceea poate ear' cu una mai generală şi a. m. d. nu înseamnă a clădì un sistem de cunoscinţe bine organisate. Materia trebue aranjată aşa ca noţiunile premergătoare sĕ poată servì de principii pentru inducţiunea noţiunilor următoare. O carte elementară trebue sĕ aibă în vedere acest postulat, dacă e ca sĕ i se atribue valoare metodică.

Se va mira toată lumea, că dăm autorului dreptate, de vreme ce şi Dsa tractând despre substantiv, începe cu ḑicerea „Cânele lacom latră“ (A se vedea pag. 5 (În ḑicerea aceasta vorba „cânele“ representă principiul, eară noţiunea substantivului constitue problema inducţiunei. Ḑicerea în locul acesta nu este scop, ci mijloc la scop. Ea devine scop abia la pag. 29 „Leul este rege“ unde e vorba de ḑicere ca atare. Copilul fără de a scì ce este o ḑicere află definiţiunea substantivului.

Înţelegem, că ḑicerea are sĕ premeargă adverbului. Adverbul, de şi e parte a vorbirei ca şi substantivul, adiectivul etc., representă o noţiune, care se poate abstrage numai din rolul ce-l are în ḑicere. Nuanţa fină, prin care se deosebesce. de adiectiv, isvoresce numai din determinarea ce o dă predicatului. Aceasta arată şi numele lui: adverbum. Abstragerea noţiunei despre substantiv, însă n'are trebuinţă nici de subiect nici de predicat pentru a fi înţeleasă prin urmare poate şi trebue sĕ le premeargă. Cine voesce sĕ afle pentru ce trebue substantivul sĕ premeargă ḑicerei, acela sĕ cerce definiţiunea ḑicerei, (A se vedea pag. 30) fără ca sĕ se folosească de definiţiunea substantivului.

La statorirea rândului între noţiunile cari nu stau în raport de subordinaţiune cari sûnt prin urmare mai mult sau mai puţin coordinate, avem sĕ urmăm după principiul didactic dela uşor la greu. Din causa aceasta nu suntem de părerea autorului, care tractează articlul declinaţiunea şi pronumele îndată după substantiv şi înainte de adiectiv. Deosebirea fină ce esistă între substantivul articulat şi cel nearticulat presupune un grad mai desvoltat al „simţului limbei“. Copilul poate cunoasce că un substantiv e articulat aflând adausul ce-l capătă; dară deosebirea va remânea numai mechanică căci cea înţelesuală nu o simte, fiind prea fină pentru a fi tractată deja în lecţiunea a 5-a. Întradevĕr, articlul este o nuanţă gramiticală atât de fină, încât dintre toate părţile vorbirei numai adverbul îi poate face concurenţă Tot din acest motiv am vedea bucuros, atât pronumele cât şi declinaţiunea, puse după adiectiv.

Privind la detaiurile cărţii, metodul desamintit, pe lângă puţine escepţiuni, îl vedem aplicat cu o perseveranţa şi consecuenţă laudabilă. Scopul şirurilor de faţă nu este a înşira neajunsurile mărunţele, cari, suntem siguri, nu vor scăpa din vederea autorului cu ocasiunea unei alte ediţii; am voit însă a ne întreţinea asupra metodului în punctele cele mai cardinale şi a arăta cărţii interesul ce-l datorim şi care îl merită.

Alcătuită pe temeiul metodului elementar bine inţeles şi înzestrată cu toate înlesnirile atât pentru învĕţător, cât şi pentru scolar, gramatica d-lui Mândreanu presintă o lucrare eminaminte practică a cărei valoare nu este a se căuta în minuţiositatea definiţiunilor şi în adâncimea cercetărilor (de care învĕţământul primar trebue sĕ se feriască), ci în modul simplu de predare şi în cuprinderea chiară şi lămurită a principiilor, dela care mânecă şi a scopului spre care năsueşce. Îi dorim lăţirea ediţiunei şi mai perfecţionate şi cât se poate de multe.

Stefan Velovan.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 7 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.80	118.80
Renta de aur ung. de 4%	85.60	85.60
Renta ung. de hârtie	84.75	84.70
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.—	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.—	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.— 94.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi ungurescì cu premii	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	108.90	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.55	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.25	77.25
Renta de aur austriacă	94 50	94.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.30
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	281.50	281.50
Acţiuni de credit austr.	290.80	290.30
London (pe poliţa de trei luni)	119.—	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.46	9 47
100 marce nemţesci	58.35	58.40

---

[308] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala comunală elementară, cu limba învĕţământului română-maghiară, acela este de a se umplè.

Emolumentele acestui post sûnt:

1. 300 fl. v. a., — trei sute florini val. aust., salariu anual solvit în rate lunare anticipative.

2. 12—doispreḑece metrii cubici de lemne.

3. Cuartir elegant cu grădină de legumi.

Condiţiunile sûnt:

Documentele despre stare şi confesiune.

2. Documentele despre studiile absolvite.

3. Atestatul de cualificaţiune.

4. Documentul despre posederea limbei maghiare.

5. Documentul despre aplicaţiunea de până acì.

Recursele construite şi timbrate regulat, adresate către înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, sûnt de a se trimite „comitetului administrativ al comitatului Caraş-Severin în Lugoj până în 31 Decemvre a. c. st. nou.

Se notifică însĕ că învĕţătorul denumit are sĕ împlinească şi datorinţele de cantor; precum şi împregiurarea, că recursele construite fals nu se vor lua în considerare.

Topletz (lângă Orşova) în 5 Decemvre 1882.

Consiliul scolasic.

Petru Popescu m./p., jude com. **Ioane Bacilla** m./p., not. consil.

Nr. 147. [309] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei parochiale dela Sereca, protopresbiteratul Orăstiei clasa III-a, se escrie a 3-oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela I-ma publicare în jurnalul „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt acestea:

1. din casa alodială anuatim 100 fl. v. a.

2. dela 70 familii câte una ferdelă veche de 21 cupe vechi cucuruz sfărmit, eară dela vĕduve jumĕtate şi una ḑi de lucru.

3. Lemne de foc din pădurea comunei.

4. Venitul stolariu statorit în sinodul parochial.

Toate acestea aduc un venit anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi asterne petiţiunile lor provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresului pentru parochii din 1878 oficiului protopresbiteral gr. or., din Orăştie.

Orăştie în 20 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popovici m. p., ppresbiter.

Nr. 97. [310] 1—3

CONCURS.

Încuviinţându-se din partea Venerabilului consistoriu archidiecesan instituirea unui capelan lângă bĕtrânul paroch şi administrator protopresbiteral, Ioan Buzdug în comuna Borgo-Ḑoseni, — pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 120 familii a 1 fl., 120 fl.

b) din toate venitele stolare 130 fl.

Suma 250 fl. a. v.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'şi trimite petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul până la timpul indicat.

Borgo-Ḑoseni în 25 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m. p., adm. ppresbiteral.

Nr. 172. [307] 2—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de paroch de classa a III din Viştea inferioară, protopresbiteratul Avrigului, vacantă, spre intregirea aceleia se escrie prin aceasta concurs până la 25 Decemvre 1882 pe lângă următoarele

Emolumente:

1) Una ḑi de lucru de 180 case, care nefăcêndu-se se plătesce cu 40 cr.

2. Folosirea cimiteriului bisericei cu pometul din trînsul.

3. Un agru de 2 ferdele.

4. Celelalte venite ale epitrafirului crescute mai considerabil de cum au fost până acuma, care toate dau un venit în bani de 312 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea aşi aşterne suplicile sale, instruate cu documentele recerute de statutul organic, regulamentul pentru parochii până la terminul susindicat subscrisului oficiu protopresbiteral în Avrig.

Avrig 6 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Macsim m. p., adm. ppresb.

Citaţiune edictală.

Elena născută Dragodan, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre bărbatul ei legitim, Moise Vrăjitoriu, cancelist în pensiune din Caransebeş, şi pribegeste prin România, se citează prin aceasta oficios, ca dela 1-a publicare până în 3 luni de ḑile sĕ se presenteze la forul matrimonial de I-a instanţă, adecă, înaintea scaunului protopresbiteral gr. or. Caransebeş, căci la din contră se va petracta causa divorţului ei, şi fără de dênsa conform § 123 din regulamentul procedurei jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş în 20 August 1882.

Nicolae Andreeviciu m. p., protopresb. ca preşed. Scaun preot gr. or.

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 140. Sibiiu, Marţi 30 Noemvre (12 Decemvre) 1882. **Anul XXX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de **două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

30 Noemvre.

Cu cât ne găsim în situaţiuni mai grele în ḑiua aceasta, cu atât mai mult aducerea aminte de bărbatul a cărei amintire se celebrează astăḑi ne apare mai vie şi mai liberă de sgura pasiunilor. În claritatea ei însĕ aducerea aminte din cestiune ne arată un lucru, care noi nu'l putem preţuì din destul; ne arată că marele *Andreiu* bar. de *Şaguna*, căci despre el e vorba, în timpuri mai grele de cum sûnt cele de astăḑi cu mână tare şi cu braţ înalt“ a scos poporul sĕu din starea în care îl apăsase îndelung şi greu vitregitatea timpurilor...

Sûntem numai de noue ani înde părtaţi de timpul de când marele bărbat s'a mutat dintre noi şi abia va mai fi cine-va între Români care se nu recunoască cât de puternică a fost mâna lui în toate câte erau încreḑute şi câte i se încredeau conducerei sale.

Cea mai frumoasă parte din istoria naţionalităţei noastre este strins legată de viaţa lui. Şi dacă a lăsat cineva o moştenire splendidă fiilor sei este moştenirea ce ne-a lăsat el în toate direcţiunile.

Dacă vom scì sĕ ne folosim de această moştenire situaţiunea de astăḑi ni se va uşura foarte mult şi greutăţile ce ni se pun în cale vor fi delăturate.

Se înţelege că precum toate greutăţile din lume, aşa şi cele ce ni se opun nouĕ astăḑi în forme diverse nu se pot delătura ele de sinele. Nu era nici pe timpul marelui bărbat nu mai o simplă putere magică cu care sciea el delătura şi îndepărta prejudeţele, şi nedreptăţile ce se aşeḑase ca o lavă împetrită şi ca o ţerênă înţelenită deasupra drepturilor unui popor. Principiul era înainte de toate forţa ceea ce noue ni se pare acum ca o magie şi perseveranţa în urmărirea principiului şi a consecuenţelor lui.

Forţa aceasta moştenită de noi urmaşii, mănuindu-o şi noi cu aceeaşi rigoare şi cu aceeaşi perseveranţă, credem că ar fi imposibil ca se nu putem ajunge la vre-un resultat.

Principiile însĕ dacă e se aibă efectul lor trebue se fie vii, luate din viaţă, în care sĕ se concentreze toate interesele vitale ale unui popor. Principiile aceste nu trebue se fie substituite cu idei care seamănă cu ideile eşite afară din toate referinţele actualităţii. Aceste omoară şi mai face şi ridicul (ca politica contelui Chambord, providenţialul regalismului francez sub stindardul erinului), ear cele dintâiu dau viaţă şi putere.

Dar şi principiile cele mai salutare, dacă nu sûnt sprigiuite de consimţemêntul unanim al acelor pentru cari au sĕ se pună în lucrare, remân fără de efect. **Unirea** sub stindardul lor este acea a doua parte indispensabilă, care trebuie se concureze neştirbita. Numai conlucrarea armonică a acestor factori produc resultatele cele mari.

Situaţiunea în care trăim astăḑi nu numai îndeamnă, ci demandă în mod imperativ ca aşa se urmăm şi noi în toate afacerile noastre de importanţă.

Aducerea aminte de acel mare bărbat vom serba mai demn dacă ne va inspira hotărîrea ca în toate causele noastre mari de ori ce natură sĕ purcedem după modelul cel'am ḑice, infalibil, care ni l-a lăsat acel vrednic bărbat în toale privinţele.

Astăḑi când n'avem de a amesteca politica militantă nici alte cestiuni militante într'o amintire solemnă, nu întrăm în cestiuni speciale. Cu de acestea ne ocupăm în toate ḑilele.

Ne mărgìnim aşa dară la un lucru care de şi este mai mult o abstracţiune, cuprinde esenţa tuturor afacerilor concrete, cu care avem sĕ ne luptăm în toate ḑilele.

Se ne întemeem dar procederea noastră pe principii de viaţă şi sănătoase şi se le urmăm în unire şi în armonie frăţească şi asupra resultatului nu ne va remânè nici o îndoială.

Şi dacă e vorba de principii nu avem mult sĕ căutăm după ele. Sĕ deschidem cartea vieţii, întemeiată de marele *Andreiu* şi le vom afla acolo.

N'avem dar decât se ne conformăm acelora şi se stăruim în armonie pe lângă dênsele, şi neajunsurile de câte ne plângem astăḑi vor dispărea ca negura înaintea raḑelor soarelui.

În chipul acesta ne vom arăta, pre lângă toate celelalte, şi demni adoratori ai memoriei celei mai scumpe ce am putut avè în viaţa noastră naţională bisericească.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Noemvre.

Din casa deputaţilor Ungariei avem se înregistrăm earăşi un scandal. Continuânduse desbaterea bugetului statului (ministeriului de comunicaţiune) deputatul **Zichy** rectifică unele din afirmaţiunile deputatului **Thaly** privitoare la regularea fluviilor şi canalurilor. După aceste şi după votarea fluviului Drava până la Zakany şi până la vĕrsarea în Dunăre, în fine după respingerea regulărei Murului în regia statului, la secţiunea „erogate de transiţiune“ pentru Tisa şi Criş ia cuvêntul **Rohonczy** ca se denunţe unele abusuri la arendarea de lucrări publice.

Secretarul de stat **Hieronymi** combate cu date statistice denunţările lui Rohonczy.

După unele rectificări din partea lui Thaly replică Rohonczy încheind cu cuvintele „că în minister se află o bandă de mişei, a căror cap e secretarul de stat“. (Tumult mare. Strigări: la ordine!).

Presidentul ḑice că espresiunile deputatului sûnt neparlamentare, necuviincioase şi vătămătoare.

Rohonczy: Rog casa de iertare, dar pe Hieronymi nici odată. (Mişcare).

Secretarul de stat Hieronymi declară purtarea lui Rohonczy **mişelească**.

Intrevenind dep. **Fekete**, min. pres. şi ministrul de comunicaţiune şi deslușind lucrul în contra afirmărilor lui Rohonczy incidentul se închide şi se ridică şedinţa.

Dacă nu alt fel, ḑice „Telegraful“ dar cel puţin printre picături, „Neue Freie Prese“ găsesce ocasiunea sĕ ţină pe cetitorii sĕi în curent asupra stării cestiunii dunărene şi asupra conferenţei ce este vorba sĕ se întrunească la Londra spre a se ocupa de această cestiune. Ast-fel în numĕrul sĕu dela 5 Decem. citatul ḑiar ne aduce următoarea veste:

„În privinţa conferenţei ce trebue sĕ se întrunească la Londra pentru cestiunea dunăreană, aflăm că încă nu s'au trimes invitaţiuni formale pentru această conferenţă. Cabinetul din St. James a făcut demersuri spre a afla dacă cele-lalte cabinete sûnt dispuse a lua parte la conferenţă. Prin cercurile diplomatice din Viena se vorbesce că cei de aici au dat deja un respuns afirmatativ. De alt-mintreli conferenţa nu se va ocupa numai cu prelungirea mandatului comisiunei dunărene europene, ci va avea sĕ resolve şi toate cestiunile de amĕnunte pendite. Ast-fel dar la masa canferenţiară dela Londra, delegaţii vor trebuì sĕ se ocupe cu afacerea comisiunii micste, cu afacerea Chiliei şi cu întinderea jurisdicţiunei comisiunii dunărene europene până la Brăila“.

Tot „Neue freie Presse“ ne spune că prin cercurile diplomatice din Viena sĕ mânţină credinţa, că misiunea dlui de Giers la Berlin şi Varzin, şi apoi la Viena, constă numai şi numai în aceea de a sonda ambele cabinete aliate, cam ce atitudine ar lua

---

FOIŢA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

(Urmare.)

Cumcă însĕ mişcarea care, dela 1186 începênd, a dus la ridicarea unui mare imperiu vlachic, a pornit dela Vlachi, ear nu dela Bulgaria sĕ înţelege, şi cumcă acest imperiu sĕ numesce în mod impropriu bulgar n'o spune numai Ansbertus, căruia cu tot spiritul sĕu foarte esact de observaţie, i s'ar putea atribuì, străin fiind, o concepţie eronată a raporturilor naţionale. Într'un mod tot atât de hotărît concordă cu el unul din cei mai buni martori ai ḑilelor acelora, Choniatul Niketas [1]) precum şi autorul german al cruciatelor imperatului Frederic. El arată că fraţii vlachi au fost aciia, cari au resculat întregul popor al Vlachilor, de cari se ţineau şi ei [2]) şi-i înseamnă pe Asanizi ca Vlachi, nu ca Bulgari.

E înainte de toate uecesar de a privì mai de aproape darea de samă a Choniatului de vreme ce a fost contimporau cu rescoala Vlachilor, şi de vreme ce ca cunoscător eminent al evenimentelor din timpul sĕu [3]) merită o deosebită recunoaştere.

El cunoaşse aşeḑările lor, ḑice că sûnt Mysii, Moesianii de odinioară numeşce pururea Vlachi [4]) pe fraţii Petru şi Asan, aminteşte causele rescoalei lor, destinge pe Bulgari de Vlachi, pe carii fraţii voesc sĕ-i mişte la o rescoală comună şi anume cu intenţia de-a nimici pe Romaei [5]) încoronarea lui Petru de către sine însuşi în oraşul Pristhlava, rĕsboiul întâiu cu Vlachii şi cum într'acesta Petru şi Asan fură goniţi cu ai lor peste Istru şi cum se amestecară acum cu Skyţi (Cumanii) invecinaţi [6]) încât in rescoala aceasta sĕ iveşte şi un al treilea component etnic constitutiv: Blachii, Bulgarii, Cumanii. Blachii se supuseră în aparenţă împĕratului Isaak Angelos, care negligia de a sfĕrêma cu totul rescoala şi le dete prin aceasta Blachilor putinţa de a se regulege şi de a isbucnì din nou. Cum sĕ întêmplă aceasta, Asan sĕ întoarse cu puternic sprigin din partea Cumanilor şi acum ţinta sa era de a face din Blachi şi Bulgari un singur imperiu precum fusese şi mai nainte. Acesta a fost aşa dar stadiul al doilea al ridicării. În lupta proximă Petru şi Asan răpiră flamura imperială şi hainele împĕratului şi se împodobiră cu ele. [8]) Apoi urmă un nou resboiu cu Blachii [9]), lupta împĕratului cu Blachii şi Cumanii la Berrhoea, prinderea soţiei la Asan şi predarea fratelui sĕu Ioan ca ostatec; rĕsboiul fu rĕu purtat. Când campoducele Constantinos Aspietes îi observă împĕratului Isaak, că oastea nu se poate lupta tot într'un timp şi în contra Vlachilor şi în contra foamei, împĕratul puse sĕ'i scoată ochii. Blachii ce făcuse tăriile lor inaccesibile, pustieau împreună cu Cumanii, provinciile romane, împĕratul perdu, la 1190, oastea şi podoaba capului sĕu (*Κάσιν* [10]). Descrierea pe care Niketas o face despre purtarea împĕratului Isaak Angelos, confirmă pe deplin ceea ce tot el relatează, cumcă fraţii vlachi nu doreau nimic mai mult decât păstrarea acestui împĕrat [11]), a căele faţă cu ideia de a se într'unì o conferenţă europeană pentru regularea afacerei egiptene, la cas când negoţierile directe dintre Francia şi Englitera asupra acestei afaceri ar da un resultat negativ. Guvernul rus ar fi de părere că stabilirea Engliterei în Egipt va avè de consecenţă o întindere însemnată de putere a imperiului indo-britanic în orient. Din o asemenea întindere de putere ar resulta şi pentru celelalte puteri trebuinţa se caute în alte direcţiuni compensaţiuni pentru restabilirea echilibrului. În Varzin s'a vĕḑut înclinarea de a aproba teoria dlui de Giers dar în acelaşi timp i s'a observat, că în acest cas Italia ar trebuì mai cu deosebire sĕ fie despăgubită pentru amăgirile de până acum. Rusia 'şi-ar căuta despăgubirea sa dincolo de Balcani prin unirea Rumeliei Orientale cu Bulgaria, pe când Austria ar trebuì sĕ se mulţămească cu lămurirea relaţiunilor sale în Orient remase până acum neregulate. Întru ceea ce privesce pe Italia, apoi privirile ei sûnt de mult îndreptate spre coastele Tripolitaniei unde speră a găsì o despăgubire pentru Tunis şi Egipt. Apoi „Neue freie Eresse“ închee ḑicênd:

---

[1]) *'Ιστορία.* Ed. Bekker Bonnae.

[2]) *Τὸ ἔθνος ὅλον ἀνασείσαντες, Πέτρος τις καί 'Ασὰν ὁμογενεῖς καί ταὐτόσποροι* p. 482.

[3]) *Συνειπόμην γὰρ και αὐτὸς βασιλει* (Isaac Angelos în doilea rĕsboiu cu Vlachii) *ὑπογραμματεὺων*, pag. 518.

[4]) pag. 482,485.

[5]) *τοὺς δέ γε συλλαμβανομένους κατὰ πόλεμον μὴ ζωγρεῖν, ἀλλ' ἀποσφάττειν καὶ κατατείνειν ἀνηλεῶς* p. 486.

[6]) Şi mai târḑiu trecură Cumani cu Vlachi peste Istru în Thracia, ceea ce-ar şrebuì se dovedească indestul, ca Vlachi ai Cumani locueau la un loc pe malul drept al Dunării, Niketas p. 663.

[7]) Locul e foarte demn de ţinut minte: *τὴν τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Βουλγάρων δυναστείαν εἰς ἓν συνάφουσιν ὡς πάλαι ποτὲ ἦν* p. 489.

[8]) *τὰ χρυσοϋφῆ ῥοῦγα τοῦ Καίσαρος — καί τὰ φλάμουλα* p. 496.

[9]) *δευτέραν κατὰ τῶν Βλάχων ἐξόρμησιν*, p. 516.

[10]) p. 569.

[11]) *ὡς αὐτῶν βασιλευόντων* (Angeli) *ἔτι καὶ ἔτι τὰ τῶν Βλάχων προσεπιδώσουσί τε καί μεγεθυνθήσεται*, p. 572, 573.

„Sĕ înţelege de sineşi că dăm această versiune asupra misiunii dlui de Giers sub toată reservă ce merită o afacere atât de delicată în momentul de faţă, când negoţiările asupra Egiptului sûnt încă pendite; totuşi nu ne putem abţine însĕ de a observa că, într'un articol pe care l'am publicat asupra călĕtoriei diplomatice a d-lui de Giers, am espus vederi care sûnt aproape identice cu cele de sus.“

Cetitorii nostri, continuà „Telegraful“, îşi aduc negreşit aminte ca am reprodus mai ḑilele trecute o declaraţiune a ḑiarului oficios german „Leipziger Grenzbote“, care afirmă că între Germania şi Austro-Ungaria esistă o alianţă în scris după toată regula şi în toată forma. Astăḑi însĕ, ḑiarul „Pester Lloyd,“ un organ tot atât de oficios şi care se inspiră adese-ori dela comîtele Andrássy(?!), autorul acestei pretinse alianţe în scris desminte afirmaţiunea oficiosul „Grenzboten“ şi apoi adaugă:

Este de temut că din acerstă coferenţa sĕ nu iese decât o înţelegere asupra cestiunii dunărene. În ori ce cas încă, dacă marile puteri vor avea a se ocupa acolo şi de cestiunile de amenunte ale afacerii dunărene, strămutând astfel comisiunea dunăreană dela Galaţi la Londra, ele vor trebui sĕ învite şi pe România, fără de care nu se va putea lua nici o otărîre atât în privinţa comisiunii micste cât şi în privinţa celorlalte cestiuni pe care le enumeră „Neue freie Presse“.

„Fiind-că aceste relaţiuni intime esistă de mai mulţi ani, apoi este lesne de înţeles că, în cursul afacerilor ḑilnice, ele îşi-au găsit confirmarea lor şi în documente; dar în acelaşi timp este admisibilă şi presupunerea, ba chiar bine de înţeles, că bărbaţii conducĕtori ai ambelor monarchii, după ce au profitat de ori-ce ocasiune spre a discuta personal şi într'un chip amĕnunţit aceste relaţiuni, nu au negligiat de a aşterne în promemorii resultatele acestor discuţiuni, care vor servì ca fir conducĕtor şi pentru urmaşii lor. Astfel tălmăcim noi cel puţin declaraţiunea ḑiarului „Grenzbote,“ că alianţa este încheiată după toate regulele şi formele şi că e înscrisă în documente. Ea nu se întemează însĕ nici-decum pe o aparenţă. Ea se întemeiază pur şi simplu pe adevĕr.

O noauă societate de maghiarisare.

„În Ungaria e linişte şi pace!“ Întrebuinţarea limbilor nemaghiare în societate, în adunări publice, în adunările comitatense, în scoală şi în biserică e ertată, ba e garantată prin lege“.

„Esercitarea administraţiunei şi justiţiei e concreḑută, în mare parte, de din sus până jos în mâni de a funcţionarilor nemaghiari“. „Fiecare naţionalitate poate lucra neconturbată la desvoltarea sa cu mijloace adecuate puterilor, însuşirilor şi a instituţiunilor proprii.“ Cu alte cuvinte. Elementului nemaghiar din Ungaria nu i se face nici o greutate în desvoltarea şi cultivarea s'a naţională. Şi dacă nu e maghiar, are, şi i se garantează, drepturile, ce compet fiecărui cetăţean. „Una însĕ dorim dela naţionalităţile nemaghiare: sĕ si simţă ca maghiari, se fie patrioţi buni adecă se păstreze cu jalusie şi scumpătate relaţiunea în care trebue să stè faţă cu statul unit maghiar“. Unul pentru toţi şi toţi pentru unul!“ Acesta e rostul presei maghiare, aşa strigă cei dela „Pesti Napló“ şi cu ei o parte considerabilă a presei maghiare, făcând abstracţiune dela „Ellenzék et consortes“ cărora credem le facem onoare, cualificând cele scrise în ele de nebunii. Şi pentru ce rostul acesta ? Pentru ca streinii, cari n'au ocasiune a vedea starea lucrului cea adevĕrată din Ungaria, să nu dea creḑĕmênt celor ce sĕ aud despre purtarea maghiarilor faţă cu naţionalităţile. Streinii, chiar şi dacă le umblă rĕu naţionalităţilor nemaghiare din Ungaria, sĕ fie seduşi a crede că naţionalităţilor nemaghiare din Ungaria înşile poartă vina la toate nenorocirile, ce vin asupră-le. Motivul că ḑiarele maghiare scriu aşa precum scriu e: a seduce opiniunea publică în privinţa stărei lucrului din Ungaria şi a discredita în afară pe naţionalităţi. Mistificarea adevĕrului succede numai până oare când. Dela o vreme sĕ fii cât de precaut totuşi te prinde cu ocaua cea mică. Mai uşor, dacă însuţi te tradezi fie şi numai prin neconsecuinţă.

„Pesti Napló“ trâmbiţă în toate părţile, că tractare mai omenoasă ca naţionalităţile din Ungaria nu întimpină nimenea în toată lumea. Abia ḑice aceasta şi eată ne aduce scirea că în Neutra s'a înfiinţat o nouă societate de maghiarisare. Scopul societăţii e: „a rĕspândì între poporul slovac şi germân din părţile din sus ale Ungariei spirit patriotic maghiar şi limbamaghiară“. Din toate câte se scriu în „Pesti Naplo“ sĕ vede, că patriot maghiar e numai acela, care sĕ maghiarisează pe sine, îşi maghiarisează familia sa şi îndeamnă a se maghiarisa toţi acei-a, asupra cărora are înfluinţă Pătruns de spirit patriotic e numai acela, care se lapădă de naţionalitatea sa; câţi nu fac aceasta nu sûnt patrioţi buni şi nu merită a fi consideraţi şi a fi tractaţi omenesce, cu atât mai vêrtos, căci nu respectează relaţiunea în care se află faţa cu statul maghiar. Naţionalităţi aşa dară nici nu esistă în Ungaria decât sub firmă maghiară şi dacă totuşi una sau alta din naţionalităţi îşi ridică capul şi îşi recuiră dreptul de isistenţa fără tutorat ne'ndreptăţit, aceea face demostraţiuni nepatriotice, nu e patrunsă de spirit patriotic si nu merită consideraţie.

Stând lucrul astfel nu mai e nici o îndoială, că câte sĕ scriu prin foile maghiare la adresa streinilor sûnt, domol ḑis, mistificări. Aserţiunea că naţionalităţile ar purta vină la nenorocirile ce le întimpină în Ungaria, purtându-se cu tendenţe periculoase ideii de stat maghiar, e pretecst ridiculos căci şi dorinţa de a esista că naţionalitate însĕ e privită din punct de vedere maghiar ca delict.

Pe cale oficială nu se mai lucră aşa cu deadinsul la maghiarisare, căci s'a deochiat. Sĕ înfiinţează însĕ societăţi cu scop de a maghiariza oare-care ţinut în a cărui centru residează societatea.

În Nr. 331 (1 Dec. a. c.) a lui „Pesti Napló“ ni se spune, că s'a mai înfiinţat o societate de maghiarisare în Neutra.

Iniţiativa o a luat principele Odescalchi, deputat dietal, chemând pe 28 Nov. o conferenţă în Neutra. Încă din 27 Nov. au sosit mai mulţi oaspeţi ca sĕ iee parte la conferenţă. În ḑiua aceasta s'a ţinut o conferenţă prealabilă.

Ciudat lucru că între toate persoanele adunate, nu dai nici de una, care se nu stea în serviţiul guvernului.

Afară de funcţionar judiciari, comitatensi şi comunali alte persoane nu se însufleţesc pentru atari idei.

„Pesti Napló“ pune cu numele pe cei adunaţi, ca şi când ar voi se-i recomânde deosebitei considerări a guvernului.

În 28 Nov. sau presentat în sala comitatului din Neutra peste 200 bărbaţi. Şedinţa s'a deschis prin preşedintele Odescalchi, care desfăşură în cuvinte nimerite scopul societăţii înfiinţânde şi roagă adunarea: a conpune astfel de statute, pe basa cărora sĕ înflorească societatea şi sĕşi poată înplinì chiemarea.

Vice-comitele din Turocz, Lehoczky ca referinte, presentează proiectul de statute publicat în foaia „Felvidéki Nemzetör“, discutat în conferenţa prealabilă şi sĕ roagă pentru primirea lui. Secţiunea primă se ocupă în patru paragrafi cu titlul, reşedinţa şi scopul societăţii. Ca titlul se recomăndă: „Felvidéki közmivelödesi egyesűlet“, ca reşedinţă: „Neutra“. Activitatea societăţii se va estinde asupra Comitatelor: Pojon, Neutra, Trentsin, Arva, Turocz, Liptau, Altsohl, Neograd, Hont şi Barş, şi va avè de scop crescerea poporului nemaghiar din acele comitate în spirit maghiar-naţional şi lăţirea limbei şi a datinilor maghiare. Spre ajungerea acestui scop se vor înfiinţa din mijloace proprii orfanotrofii, grădini de copii (sistemul Froebelian) şi scoli elementare şi poporale superioare; se vor premia învĕţătorii, cari se vor binemerita în direcţiunea aceasta şi se vor provedè cu cărţi şi haine copii seraci.

Se primì apoi cu unanimitate propunerea; de a se estinde activitatea societăţii şi asupra teritoriului cetăţilor libere regesci: Pojon, Şemniţ şi Dile.

Relativ la numirea societăţii sĕ născù desbatere înfocată.

Judele reg. Zachar, propune: Societatea sĕ poarte numirea: „*Socictatea culturală maghiară din părţile de sus*, ca sĕ fie evident, că scopul societăţii e: maghiarisarea cetăţenilor nemaghiari Referentele e contra adausului „maghiară“. Scopul şi limbă oficioasă arată, că societatea nu poate fi decât maghiară. După o discusiune detaiată se decise omiterea aditamentului: „căci dacă s'ar primì criteriul, că societatea e maghiară“,

---

rui incapacitate garanta Vlachilor şi amicilor lor skythici victoria armelor. Cetele lor nu se puteau oare înarma cu armele pe care Romaeii fugari le pierdeau în strimtorile munţilor, şi pe cari le luau dela Romaei oamenii lor ce se căţăreau ca şi caprele [1]). Ei, Vlachii şi Cumanii sûnt aceia cari luptă mereu cu oştirile lui Isaak Angelos [2]), Vlachi sûnt acei cari învig [3]) Ei prefac Tracia într'o pustietate, ei derămâ oraşele, ucid pe locuitori sau i vênd in robie în mare depărtări; ogor, pădure şi vie, orice semătură şi sădire piere, şi singurul rod al ridicării noului imperiu din Trnwo este nimicirea culturii romaeice şi a rassei romaeice, ori pe unde numai o pot stĕrpi Vlachii şi Skyţii, Cumanii. Tracia trebuia sĕ devie o visuină pentru animale sĕlbatece [4]) Un indiciu nu puţin semnificativ în privirea Vlachilor. cari acum jucau rolul cel mare şi n'aveau aşeḑări numai din a dreapta Dunării, este că la disoluţiunea imperiului romaeic al lui Angelos, şi la în temeierea unui imperiu latin, nu se nasc state nouĕ grecesci numai în Nicaea, Herakleia, Sinope şi Trapezunt ci Sguros Leon intemeiază unul în Korinth şi Nauplion [5]) Chamaretos Leon în Sparta, Michail din neamul sebastocratorului Ioan în Nicapoli şi Durazzo (Epidamnos), marchizul latin Bonifaciu în Thessalonic şi Thessalia inferioară, ear în Thessalia superioară, care acum sĕ chiamă Vlachia-Mare, sĕ ridică un alt principe, pe care Niketas nu îl citează cu numele. Dar şi Francul *Robert de Clary*, cari au scris în limba franceză lupta Latinilor cu Grien, Grecii, si care descrie luarea Constantinopolului, la 1204, nici el cunoasce pe inamicul de moarte ai Latinilor şi Romaeilor, Iohannes, altfel, decât sub numele de Johans li *Blaks* [6]) şi tot aşa 'l numesce pe nepotul şi urmaşul lui, după ce sf. Dimitrie ucisese pe cel întâiu în Octomvrie 1207 în timpul odihnei noapte. Erau regi ai Vlachiei, *rois le Blakie.* În acelaş chip se esprimă *Geoffroi de Villeharduin*: Iohanris li rois de Blakie; dar întrebuinţează şi espresia le roy de Blakie et de Bougrie [7]) *Traducătorul neofrancez şi-au permis însĕ libertatea neistorică de a face din el le Bulgare sau roy de Bulgari*, ceea ce apoi a trecut *în cărţile naastee de istorie. Chiar* acolo unde Geoffroy spune despre *roi de Blakie*, trăducătorul pune *roi de Bugares* [8]) Geoffroy nu vorbesce ca Niketas de Skiţi, ci de Cumani şi Vlachi [9]) Locuitorii prinşi ai oraşelrr romaeice sĕ tărĕsc, după porunca regelui Ioan în Blauquie, în închisoare. Încet încet sĕ aude vorbinduse (dela 1206 începênd) şi despre un Ţariu al Vlachilor şi Bulgarilor [12]), curênd apoi numai despre unul cuman.

Şi *Henri de Valenciennes*, urmaşul lui *Geofroy de Valleharduin*, vorbesce regulat de *Blas* et *Comains* [13]) el menţionează că Esclas, vĕrul domnitorului peste Blas et Comians, anume Burille, este vasal al împĕratului Enric, pentru Blaquie la Grant. (Va urma.)

---

[1] însĕ nu Bulgari, ci Vlachi şi Cumani.

[2] Niketa III, 8.

[3] l. c. p. 589, 600, 612. Niketas scie însuşi că 'Ἰόαγκὸς (Ivanko) o numele vlachic pentru Iohannes. Acesta a fost ucigaşul lui Asan 1196. — pag. 625, 643, 691, unde protutindea Vlachii şi Cumanii uniţi se lupta în contra Romeilor şi unde în sfârşit au şi pe Ruşi în contra lor. *Βλαχικοὶ καὶ Σκοθικοὶ*, pag. 824, 837, 862.

[4] Niketas III, 14, 15.

[5] pag. 841.

[6] Hropf, Chroniques greco-romaines p. 83.

[7] l. c. p. 80 dar curênd după aceea iar le rois de Blaque. Comp. p. 84, 87, 88 91, 95, 99, 100.

[8] Michaud et Poujoulat, nouv. Collection I. Astfel pag. 88, 89. Pe drumul la Saloniki marchinnul Bonifacio a venit într'o „ville: la Blache“ (de sigur ţeara numită de Ansbert Blachia) pag. 65.

[9] pag. 78, 79. Unde Geoffroi spune: Johanni, le roi de Blakie et de Bougrie; pag. 89, se substitue: roy de Bulgarie Asemenea pag. 92. În loc de Iohannis p. 90 se substitue: le roy de Bulgarie.

[10] li Comains p. 81. l. Comains et li Blac et li Grien, pag. 82, 90. 91. Afară deaceea mai învĕţăm din Geoffroy că Poplieane (Manicheans) se supusese regelui Vlachilor p. 90.

[11] p. 93, 94. Aci însfêrşit traducerea franceză ḑice Valachie.

[12] p. 102.

[13] Michaud I. p. 121. Traducerea franceză ear ḑice: les Bulgares et les Comains.

s'ar recunoasce tot odată, că în Ungaria ar putè esista și alte societăți cu asemenea scopuri, spre e. slovace, germâne, sêrbe și române, cari se aibă de scop lățirea culturei slovace, germâne etc. *O atare îndreptățire nu se poate admite.*

„Noi am înscris pe stindardul nostru, continuă referentele, un scop patriotic, voim se lucrăm ca cetățeni maghiari în interesul patriei noastre, procedura noastră însë nu trebue se poarte timbrul luptei de rasă. Voim se trăim cu compatrioții nostri de altă limbă în unire ca strămoșii nostri. Nu pretindem alt ceva dela ei, decât ca și ei së'și iubească patria ca cum o iubim noi și, ei se învețe limba statului. Prin primirea criteriului „maghiar“ mărginim activitatea societății.

Advocatul Bangha e contra referentului. Strămoșii nostri ḑice Bangha au comis mare greșală fiind că nu au maghiarisat naționalitățile. Ei însuși sau desbrăcat de caracterul lor maghiar. Bangha doresce ca së se numească societatea „maghiară, căci scopul nostru e: a maghiarisa pe cetățenii nemaghiari, dorim că së devină toți maghiar după limba și sêmțemênt. Pe maghiar îl caracterisează francheța, se spunem franc ce voim și dacă vom acerba prin francheța noastră pe naționalități, ne vom lupta din toate puterile și putem fi siguri de învingere. Së nu ne rușinăm a ne numi maghiari, căci acela, care së rușinează de numele „maghiar“ e patriot rëu.

Libertiny vorbesce pentru Aranyi și Todor contra referentului. Advocatul Toth atrage atențiunea adunărei la împregiurarea, că numirea e un ce neesențial, n'ar trebui së provoace discusiune așa detăiată. În ceea-ce privesce scopul societății sûntem cu toții în clar. Dacă vom purcede în modul după cum am început, vom da ocasiune contrarilor nostri spre ași putè desvolta puterile contra noastră. Am perdut și așa timp prea mult, së nu mai jertfim cu discusiuni superflue. Së primim proiectul referentelui.

Procurorul reg. Czenkey, respinge acusa lui Bangha: că toți câți së dechiară pentru votul referentelui se rușinează de a fi maghiari. Noi nu voim, ḑice Csenkey, a provoca luptă între Maghiari și Slavi, ci dorim a încheia frățietate cu Slovacii. Voim së scutim pe popor de agitatori, cari îl conduc la ură cătră patrie și îl ațîță contra Maghiarilor. Së mergem numai pe calea, pe care au mers strămoșii noștri; aceia au apărat în decurs de seculi patria aceasta și au păstrat caracterul maghiar. Ar fi cu nedreptul, dacă am învinuì pe strămoși, că ei ar fi fost lăsători. Nu'i consult se sumuțăm pe slovaci, germâni și pe alte naționalități, ca acestea së se vadă îndemnați a privì în noi inimici și a se alia în contra noastră. Noi onorăm limba lor maternă, pe aceea nu voim së li-o luăm. Dorim numai se fie patrioți buni și se învețe limba statului. Dacă vom numì societatea înființândă „maghiară“ peste puțin o së ne pomenim cu societăți slovace, germâne etc. de cultură, și o së ajungem chiar aceea, ce nu dorim. Cenkey aproabă votul referentelui.

Vorbirea lui Czenkey avù efect, cu toate acestea majoritatea se declară contra votului referentelui și drept numire a societății se primii: „Societatea culturală maghiară din părțile de sus.“

Relativ la scopul societății propuse Kaszay tipărirea de cărți slovace patriotice spre a putè paralisa în modul acesta înfluința panslavistică. Polgar propuse sprigìnirea de teatre. Ambe propunerile s'au respins după deslușirile date de referintele și de adv. Toth.

Ceilalți paragrafi s'au primit cu puține modificări. La §. 6 a propus Zacher, că nu numai majorenii ci și junimea entusiasmată së se primească de membri ai societății. Polgar cere ca nu numai cetățenii din Ungaria ci și maghiarii din streinătate së se primească de membrii ai societății.

Szulyovsky și referentele în contra acestor propuneri. Scopul societății e, ce e drept, a'și câștiga vaḑă, a lucra cu mijloace morale și a fi condusă de caracterul oamenilor serioși. Societatea trebue së dispună însë și de venite, căci numai aceasta îi asigură o basă solidă. Pe minoreni nu i poți constringe la contribuiri, apoi cu entusiasmul singur nu faci scoli. Din motivul acesta și cer statutele, ca de membri ai societății së se primească numai majoreni.

Încât pentru participarea streinilor, aceasta nu së poate admite din motivul, căci nu voim ca la cultura noastră se contribue streini, bună oară „Schulverein uri și societăți moscovitice rusesci cu bani. De astfel de lucruri nu voiu së sciù, ca nu aḑi mâne se fiu silit a recunoasce îndreptățirea sprijinului germân și rusesc. Propunerea se primì cu unanimitate.

În decursul conferenței sosiră telegrame grătulătoare dela deputatul dietal, Stefan Rakovszky, dela corpul învëtătoresc, dela orfanotrofiul din Altsohl-Liptau și dela cetatea liberă reg. Szabolcza.

În genere interesul pentru societate e mare; chiar agronomi de pe sate au luat parte la conferență. Numai Capelanul din Neutra și clerul protestant a lipsit.

Acestea le scrie „Pesti Napló“ despre noua societate de maghiarisare.

De mare lucru s'au apucat maghiarii! Vor se facă; se creeze patrioți. Le putem spune înainte, că până nu vor da mai întâi dovadă, că ei sûnt măestrii în lucrul, de care s'au apucat, toată sforța le va fi zadarnică. Nu ne prinde mirarea, că se fac astfel de lucruri în Ungaria, precum e și societatea, de care ne fu vorba. Fie care corporațiune, în a cărei sîn sûnt semidocți, face câte o nefăcută, și fie-care națiune ca elemente renegate șovinistitice comite câte o nebunie. N'am fi creḑut însë nici odată, ca națiunea maghiară së se lase a fi dusă de nas de nesce trași împinși, veniți din sinul altor naționalități, cărora le pare de sigur bine, că au scăpat de ei. Elementul nemaghiar nu s'au opus nici odată pretensiunei: de a învëța limba statului. Dacă resultatele în direcțiunea aceasta sunt încă sporadice, sûnt chiar maghiarii de vină. Së ne lase numai în pace, și ne vom da silința și o vom învëța, și fără societăți de maghiarisare. Că n'am fi patrioți buni și maghiarii s'ar vede îndreptățiți a forma societăți spre scopul desvoltărei patriotismului între naționalitățile nemaghiare: e o incalumniare, pe care o respingem cu indignațiune. Dechiarăm că astfel de patrioți precum doresc cei dela „Pesti Napló“ și urzitorii societăților maghiaritoare nu vom devenì nici odată și aceasta chiar în interesul statului maghiar unit. Noi nu voim se scim de groapă, ce o sapă maghiarii Ungariei, patriei, pentru care sûntem gata a ne da viața.

Austria și România.

În cele următoare reproducem un articul din „Confederazione latina“, din care vor avè cetitorii nostri ocasiune a vedè com se judecă lucrurile dela noi în străinătate.

Eată articolul:

Nemții prin a cuprinde prea mult riscă de a perde mult. Pe cât se glorifică cu învëțătura, cu sciința politică, militară și încă cu o genealogie strălucită, pe atât de mult së înșală.

Bismarck, în care së rësumă toată fala și puterea germană, voesce së joace un joc foarte periculos pentru țeara sa După ce a înjosit preponderența latină sau francesă la Sedan, së opresce cât-va lăsând rasa latină, a cărei servitute o ține în mâni, a se desbina și a se înfuria, și, gânditor și lacom întoarce privirile sale spre Rusia. Dacă ar reușì a supune cu un alt Sedan casa imperială a Rusiei, dacă ar reușì să smulgă Baltica, Polonia, Finlanda, pe câmpiile acoperite cu cadavre ruse și slave s'ar ridica o coroană mult mai strălucită ca coroana imperială a Germaniei: atunci imperiul german s'ar înălța peste toată Europa. Ceia ce Carol V. n'a putut së îndeplinească, o va face Bismarck la sfârșitul secolului XIX. Și totuși politica germână de astăḑi e pacea, e unirea și studiul profund și continuu a ajunge la o altă Sadova, la un alt Sedan.

Cinci-ḑeci de ani Prusia lucră în secret pentru a abate pe Habsburgi și Bonapărți. Acum foarte puternică nu are trebuință de o jumëtate de veac, îi ajunge mult mai puțin contra Romanofilor pentru a se scula și a gonì Rusia din Europa și de a germanisa peninsula balcanică. Așa că țerile latine desbinate între sine vor devenì cu mai multă ușurință prada învingëtorului.

Nu sûntem pentru panslavism; il urăm din tot sufletul. Privim cu un, ochiu reu scopurile și *Knutul* rusesc care së ridică în contra libertăței moderne, dând nascere la mistificațiuni în dauna independenței Europei.

Cu toate acestea nu ne place acest imperiu universal de stat al Germaniei. Nu trebue së placă Latinilor, nu trebue së placă Maghiarilor, nici altor state mai mici ca și Latinii ar fi absorbiți de imperiul Germaniei; nu trebue së placă nici chiar Austriei destinată a dispărea ca și noi sub imperiul german.

Deci ne surprinde îndestul că imperiul Austro Ungar, — care tot are së piardă dintr'o victorie definitivă a Germanilor asupra Rusiei, — ajută acest period fatal. Imperiul Austro-Ungar ar trebuì ca în contra Slavilor și în contra unirei germane së se razeme pe poporul latin și pe cel maghiar și unii șialții amenințați de asimilațiune sau germână dacă Germanii înving sau slavă dacă inving Rușii

Maghiarismul nu se poate salva de cât în unire cu rasa latină luptându-se împreună în contra inimicului năvălitor. Acest adevër care së vede la prima privire n'a pătruns încă mintea Maghiarilor carii urmeaḑă a nedreptăți și a face rëu Latinilor sau Românilor, cari sûnt în imperiul lor și carii formează statul român. În contra Turcilor atunci când erau puternici, Habsburgii creară colonii militare. In contra Rusilor n'au trebuință de a crea colonii militare de oare ce le găsesc deja gata la Dunăre, acei mai oameni de stat, carii au fost anticii nostri părinți Români. Coloniile militare despre Rusia sûnt viteji soldați ai regatului României.

Și Austria scie ce fel de soldați sûnt Românii, carii uimesc vederea. Și Maghiarii ca Românii sûnt între soldații cei mai bravi ai lumei. Și părăsească ura antică și së se unească spre comună apărare. De oare-ce ni se pare că nu e prudent, afară că e nedrept aceea grămadă de pretensiuni austriace asupra Dunărei, în propriul pământ al României. Și totuși un Frances, un Latin, un rëu Latin, Barrère, fu autorul straniei și lașe propuneri a independenței latine.

Ni se pare ceva asemenea cu ocupațiunea eventuală a Piacenței făcută în tratatul din 1875 în favoarea Austriei și Piemontului și care nu ținuse la alt ceva de cât a nasce ura în Piemont în contra Austriei, poate nu principiul dar scânteia resbelului independenței. Imperiul Austro-Ungar së vadă së nu'și creeze la Dunăre o nouë cestiune a Piacenței; pare-se că un temperament mai drept va putè së prevaleze de oare ce Kalnoky amintind propunerea Barrere adaogă că soluțiunea trebue së fie în așa mod în cât se satisface fie ce parte. Noi dorim: O cestiune „Piacența“ la Dunăre de formă equivocă, afară de a vëtăma cu totul independența unui valoros și nobil popor latin cum e Românul dispune acele țëri e în contra Maghiarilor și îi obligă a face causa comună cu Rușii. Și această nu mi se pare a fi politică sagace austriacă, cel mult ar putea fi o politică copiată după a lui Meternich adecă fatală pentru acela care o esecută.

Nu credem, după cum crede Castellar, cum că Rușii vor învinge. Cum am spus deja în cartea noastră din 1867 ne temem că și Rușii și Slavii au së easă cu cap spart sau celpuțin së atingă Sadova și Sedanul lor. Nici Rușii și Slavii nici împeriu universal lângă noi.

Marele fapt politic al cancelarului german constă întru a disolva țeara pe care voesce a o ataca.

Isolà pe Austria și triumfă, isolà pe Francia, băgênd bănueli în capul lui Gladstone și triumfă, aḑi caută a isola pe Rusia făcênd loc Engliterei în Egipt.

Și marele cancelar lingușesce până și pe Francia pentru a o ținea departe de Rusia; voesce së o atace isolată un miros de praf de pusca pare că năvălesce peste orizontul Europei.

Nu scim dacă un alt sacrificiu de cadavre 'l va oprì: e însë datoria publiciștilor de a însciința și dacă e posibil, de a oprì de oare ce resbelul nu numai e flagelul umanităței, dar e victoria reacțiunei asupra lumei.

Cât despre Maghiari și Români vor perì și unii și alți sub mâna învingătorului. De aceea së se cunoască Maghiarii și Românii și së scape naționalitatea lor, amenințată de a cădea în mânile Rușilor sau a Germanilor; e vreme dea lăsa la o parte vechile certe și necivila vasalitate; e vreme a'și stringe cuamicie mânile.

Varietăți.

* (Ședința publică) a societăței „Andreiu Șaguna“ de a seară a avut un succes splendid. Dl Dr. P. Barcian ca conducëtor al societății poate fi mândru de arangiamentul programei și esecutărei.

Publicul a fost foarte numeros și în cea mai mare parte public ales.

După o într'oducere de dl. conducëtor a urmat numai decât „cuvêntarea ocasională“, după împregiurări bine întocmită și tot așa și rostită de V. Tordășanu. Corul (de bărbați) din opera „Fluerul magic“ de Mozart s'a presentat foarte bine. Acustica salei cam ânguste și îndesuite de public făcu ca tenorul se apară ceva prea ascuțit, dar numai în unele locuri. Solurile „Nor de vijelie“ de Humpel, „Cu pace se fiți voi“ de Schubert au fost propuse bine, cel dintâiu de Petru Șpan, al doilea de Ifraft Popovici, amândoi tenori. „Cântec de jertfă de Beethoven, cântat de Isaia Popa înse a plăcut mai mult pentru organul cel limpede și propunerea cea clară și sigură a cântărețului. Acompaniarea pe piano a esecutat-o dl Dima cu desteritatea bărbatului de specialitate. Corul din urmă „Între peatra Detunata“ ca atare a făcut impresiunea cea mai bună prin întonarea cea deplină armonică.

Disertațiunea „Desbinarea confesională...“ și declamațiunea lui V. Saftu cu deosebire cea din urmă (Sentinela română de V. Alecsandri) și în fine disertaţiunea „Spunemi cu cine te însoţesci“ a lui D. Tatar, au fost ascultate cu interes.

Escel. S. P. Archiepp şi Mitropolit a dat adeverată interpretare a simţemintelor publicului când, apreţiând succesul societăţii de a seară a distins lângă profesorii institutului şi pe domnul G. Dima pentru conducerea musicală, a îndemnat la credinţă in causa cea sântă a bisericei şi a naţiunei, la speranţa în viitoriul acestora şi la caritatea, care se ne unească în aceste şi a afirmat, că astfel de serbători sunt demne de memoria marelui Archiepiscop şi Metropolit *Andreiu Şaguna.*

* (Apel la prenumeraţiune!) „Istoria şi limba sûnt tesaurii cei mai preţioşi ai unui popor, care voesce aşi cunoasce trecutul şi aşi asecura venitoriul“.

Acest adevĕr adûnc fu motivul principal, din care purcese societatea de lectură *„Petru-Maior“* a junimei române din Budapesta, când la începutul anului scolastic 1880—81 decise, ca **„Istoria pentru începutul Romanilor în Dacia“** de fericitul *„Petru-Maior“* edată cu litere cirilice mai pe urmă în a doua ediţiune la anul 1834, s'o transcrie şi edea cu litere latine. Ear' de altă parte voind societatea noastră a satisface deobligamentului de pietate faţă de marele şi emeritatul literator, faţă de fericitul sĕu patron, al cărui nume îl poartă: voesce tot odată, ca conform modestelor sale puteri, sĕ aducă şi ea tributul sĕu, ca lustru modest la altariul măreţ al culturei naţiunali.

Decisiunea parte s'a esecutat. Comisiunea esmisă a efeptuit transcrierea. Manuscriptul este gata a se da la presă. Acum la deplina realisare, ca această operă preţioasă, se veadă lumina în formă mai noauă şi sĕ fie respândită în esemplare cât de multe prin toate cercurile sciutoare de carte ale poporului, singur sucursul binevoitoriu al preaonoratului public se mai recere.

Societatea îşi va da toată nisuinţa, ca tipărirea sĕ se efeptuească cât numai se poate de bine, frumos şi elegant, pentru care nici spese va cruţa. Întregul op avênd estensiune cam de 20 coale în octav de mijloc pre hârtie fină va apărè către finea lunei lui Aprile a anului viitor 1883. Preţul unui esemplariu broşurat: 1 fl. 50 cr., ear legat frumos în pânză: 2 fl., în valuta austriacă. Colectanţii pentru fie-care 10 esemplare capĕtă câte un esemplar broşurat, ear' pentru fie-care 15 esemplare capetă câte un esemplar legat frumos gratis. Preţiul de prenumeraţiune este a se trimite, respectiv a se adresa cel puţin până 1 Ianuarie st. v. (13 Ianuarie st. n.) anul *1883* curatoriului societăţii noastre, Ilustrităţii sale: Ioan cav. de Puscariu, jude la curia reg. ung. în *Budapesta*, Radialstrasse Nr. 78 I. Stock. Preţul de prenumeraţiune pentru mai marea securitate şi uşurinţă se poate speda cu asemnaţiune postală (postai utalvány *Postanweisung*). On. dni abonanţi sûnt rogaţi a ne comunica adresele cât de chiar şi legibil, notând şi posta ultima.

Venitul curat cât-va resulta din edarea acestei opere, parte se va întrebuinţa spre înbunătăţirea bibliotecei, parte se va depune în fondurile societăţii noastre, ca sĕ se mijlocească şi prin aceasta — barem în parte — asecurarea esistinţei ei, ca a primului şi unicului foculariu al junimei române studioase din Budapesta.

Nu estè aici locul ca se ne aruncăm în detaiurile caracterisării acestei opere preţioase, carea respândind raḑe de lumină preste trecutul nostru istoric a dat lovitura poternică contrarilor originei noastre romano-latine; nu voim se ne atingem de meteorul luminos, care pre la începutul seclului nostru încălḑênd atâtea inime române a desteptat focul sacru al entusiasmului în un popor apăsat de greutatea atâtor seculi de suferinţe şi umilire dar fie-ne permis a amintì cu aceasta ocasiune cuvintele emiritatului boeriu moldovan Iordachi de Malinescu care în precuvêntarea la a doua ediţiune în anul 1834 se esprimă în modul următoriu: „.... aceasta istorie întemeiată pre cei mai vrednici de credinţa istorici, este într'adevĕr cea mai dintâiu istoria a naţiunei românesci, carea aretând începutul Românilor în Dacia, înaltul sânge din care sûnt ei resăriţi,..... nu numai că a pus nefranta stavilă vraşmaşilor naţiunei de a hulì fără ruşine asuprăi,......: ci încă a desceptat în naţiune şi un spirit îndemnătoriu de a nisuì către dreapta luminare, cu carea se îndulcesc neamurile celelalte ale Europei. Dela eşirea acestei istorie, Românul.... a învĕţat aşi cunoasce trupina şi fiinţa s'a;...... aceasta istorie este, carea a dat lauda şi mărire, şi a urḑit epoca naţiunei românesci. Autorul ei se vede a fi fost într'adevĕr ales de pronia domneḑeească, spre scoaterea naţiunei sale din cumplitul întunerec; acest bărbat a fost credinţios serb Domnului sĕu, n'a îngropat talentul cel dat lui, ci inḑecit l'a întors.“

Aceste cuvinte preademne de marele autoriu, caracterisează destul de chiar înfluinţa şi importanţa acestui op preţios, după cari şi noi nutrind cea mai deplină speranţă, ca prea onoratul public, în interesul culturei noastre naţionali, va întinde măna de ajutoriu junei noastre societăţi ca sĕ-l putem rĕspândì printre cărturarii noştri în esemplare cât de multe, remânem

în Budapesta la 13 Noembre st. n. 1882.

În numele societăţii *„Petru Maior“*
cu deosebită stimă:
Georgiu Szerb m. p.,
preşedinte
Demetriu Horváth m. p.,
secretariu.

* (Deputaţiunea Ciangăilor în Budapesta) afară că a fost primită în audienţă de Maj. Sa şi de ministri au fost spriginiţi cu colecte în bani cu o cină splendidă şi din partea statului li s'a esoperat întoarcere gratuită pe drumul de fer. Dela Budapesta se întoarce pela Panciova, unde are se vadă locurile pe cari au a fi strămutaţi Ciangăii din Bucovina.

* (Duel.) În urma scandalului din casa deputaţilor Ungariei între Rohonczy şi secretarul de stat Hieronymi (veḑi revista politică) în 10 Decemvre n. a avut loc un duel cu pistoale. Adversarii au puşcat de doue ori, fără însĕ a se fi vătămat cineva.

* (Posta din România) nu 'şi lasă năravul. Şi apoi ce va fi ca de regulă Lunia începe, ne aducênd posta de Dumінecă etc.

S'au doar ḑiarele care apar dincolo de Sâmbătă până Mercuri, lavama noastră, sûnt considerate de „trenţe“ şi trebuiesc „afumate“.

* (Timpul.) Sâmbătă după ameaḑi s'a înseninat şi dacă Duminecă nu sĕ introducea un vênt, care în noaptea spre Luni a degenerat în vêntoase, n'am schimba nici cu Grecii nici cu Italianii, şi am putè, presupunênd că tot aşa remâne, sĕ semănăm portocale în loc de bostani şi sĕ sădim olivi în locul porumbeilor. — Earna nu o mânâncă lupul, ḑice însĕ proverbul.

Loterie.

Sâmbătă 9 Decemvre n. 1882.

Buda: 67 18 17 81 82

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.65	118.70
Renta de aur ung. de 4%	85.50	85.60
Renta ung. de hârtie	84.40	84 60
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 —	134. —
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.60	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98. —	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		96.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.— 94.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi ungurescі cu premii	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	108.40	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 50	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.20	77.25
Renta de aur austriacă	94 55	94.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	279 75	280.—
Acţiuni de credit austr.	287.80	288.40
London (pe poliţa de trei luni)	119 05	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.46	9 46
100 marce nemţesci	58 40	58.35

Nr. 241. [312] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Valea-Bulzului în protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Casă parohială cu douĕ odăi, bucătărie, şură şi grajdiu;
2. grădină de legumi, lângă casa parochială;
3. folosirea cimiteriului şi a douĕ fênaţe de 3 cară de fên;
4. dela 80 case, câte o ferdelă de cucuruz, sfârmit, ferdela de 16 cupe;
5. câte o ḑi de lucru, şi venitele stolare, cari toate la olaltă dau un venit unual de 340 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a'şi subşterne petiţiunile instruite conform „statutului organic“ şi a regulamentului pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus indicat, cu observarea că concurentele are de a se presenta în parochie în vre o ḑi de Duminecă, spre a cânta, şi a se face cunoscut poporului respectiv.

Abrud, 1 Octomvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gall m. p.,
ppresbiter gr. or.

Nr. 162 [311] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a Malomfalĕu în protopresbiteratul Mureş-Oşărcheiului se deschide concurs într'u înţelesul ven. ordinaţiuni consistoriale din 22 Octomvre 1881 Nr. 3051 până inclusiv 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sûnt:

a) 15 Jugere de pămênt comasate cu puţină pădure deschilinit computat venitul de juger a 20 fl. 300.

b) în hotarul Şĕuşci 1 jug. 121 stângini 25 fl.

c) în hotarul Miraşteului 2 jugere 941 stângini 60. fl.

d) dela botezuri a 20 cr. = 4 fl.

e) dela cununii şi estrasc matriculare a 2 fl. 8 fl.

f) îngropăciuni 17 fl.

g) dela 60 famile a 1 merţă de bucate terţialitatea compete cantorelui 40 fl.

h) Dela 60 familii câte o ḑi de lucru a 30 cr. 18 fl.

i) Casă parochială grădină şi Cimiteriu 20 fl. Suma 492 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de aşi substerne petiţiunile lor instruate conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului.

Dat în Murĕş-Oşorheiu în conţelegere cu comitetul parochial, 21 Septemvre 1882.

Partenіu Trombitaş de Betlen m. p.,
protopresbiter.

[308] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala comunală elementară, cu limba învĕţămêntului română-maghiară, acela este de a se umplè.

Emolumentele acestui post sûnt:

1. 300 fl. v. a., — trei sute florini val. aust., salariu anual solvit în rate lunare anticipative.
2. 12—doispreḑece metrii cubici de lemne.
3. Cuartir elegant cu grădină de legumi.

Condiţiunile sûnt:

Documentele despre stare şi confesiune.

2. Documentele despre studiile absolvite.
3. Atestatul de cualificaţiune.
4. Documentul despre posederea limbei maghiare.
5. Documentul despre aplicaţiunea de până acì.

Recursele construite şi timbrate regulat, adresate către înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, sûnt de a se trimite „comitetului administrativ al comitatului Caraş-Severin în Lugoj până în 31 Decemvre a. c. st. nou.

Se notifică însĕ că învĕţătorul denumit are sĕ împlinească şi datorinţele de cantor; precum şi împregiurarea, că recursele construite fals nu se vor lua în considerare.

Topletz (lângă Orşova) în 5 Decemvre 1882.

Consiliul scolasic.

Petru Popescu m./p., jude com.
Ioane Bacilla m./p., not. consil.

Citaţiune edictală.

Elena născută Dragodan, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre bărbatul ei legitim, Moise Vrăjitoriu, cancelist în pensiune din Caransebeş, şi pribegeste prin România, se citează prin aceasta oficios, ca dela 1-a publicare până în 3 luni de ḑile sĕ se presenteze la forul matrimonial de I-a instanţă, adecă, înaintea scaunului protopresbiteral gr. or. Caransebeş, căci la din contră se va petracta causa divorţului ei, şi fără de dênsa conform § 123 din regulamentul procedurei jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş în 20 August 1882.

Nicolae Andreeviciu m. p.,
protopresb. ca preşed. Scaun preot gr. or.

Anunciu bibliografic.

Am onoare a anuncia că, cu începere dela 1 Decemvre 1882, ediţiunea II din

NOU

ABCDAR ROMÂNESC

de

Vasile Petri

(à **25 cr.** esemplarul legat) este depusă spre vênḑare la subscrisul.

Rugându-mĕ deci ca, comandele sĕ se facă direct la subscrisul, apromit serviţul cel mai prompt şi 10% rabat la comande până la 100 de esemplare, şi 20% la comande mai mari.

Iosef Drotleff,
librar şi tipograf.
(Sibiiu, Hermannstadt, N.-Szeben.)

[313] 1—1

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 141. Sibiiu, Joi 2|14 Decemvre 1882. Anul XXX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Onorata casă".

Sub numirea aceasta a apărut în Nr. 283 (Dec. 12 a. c.) a lui „Ellenzék" un articul, în care se dă espresiune nemulţămirei faţă cu cele ce se petrec în casa deputaţilor din Budapesta.

După cum au stat lucrurile în şedinţa de Sâmbătă din 10 Dec. a c. „Ellenzék" se aştepta, ca sĕ se ia în casa deputaţilor decisiuni şi concluse însemnate şi ca, în urma desfăşurărilor serioase, sĕ se iee mĕsuri, prin care sĕ se pună pe viitor capet scandalelor, ce se ivesc în parlament. La atari aşteptări s'a vĕḑut „Ellenzék" îndreptăţit din motivul, că ministrul preşedinte a enunciat Sâmbătă, că în şedinţa din 12 Decemvre va dispune sĕ se cetească catalogul deputaţilor şi că faţă cu cei, care la 10 oare nu vor fi presenţi, se vor aplica mĕsurile cuviincioase, apoi şi din incidentul duelului, ce a avut loc Dumineca între Rohonczy şi Hieronymi.

Mai în linişte n'a decurs întraceea nici o sedinţă ca cea din 12 Dec. ceea ce tare supără pe „Ellenzék". Se necăjesce de o parte când vede, că sala deputaţilor s'a prefăcut în şedinţa aceasta într'un salon de distragere pentru deputaţii din diferite partide fiind într'o parte vorba despre cele ḑise în şedinţa de sâmbătă de preşedintele, de altă parte despre duelul de Dumineca.

Punênduse în cele din urmă la ordinea ḑilei regularea Tisei se trece uşor peste acest object. Ionas constată, că mĕsurile luate în privinţa regulărei sûnt bune şi nu e bine a se abate dela ele, căci s'a spesat o grămadă de bani până acum. Lui Horváth i pare reu, că în afacerea aceasta se face atâta vorbă. Aceia cari se ocupă cu regularea, sûnt specialişti şi îşi pricep bine lucrul. Sĕ nu le împedecăm activitatea, căci prin aceasta am răpì încrederea locuitorilor dela Tisa. Thaly constată, că afacerea e tare importantă. Fie-care e chemat şi are datorinţă a contribuì cu fapta şi cu sfatul întru finalisarea acestei regulări. Mihalcovics arată că causa nenorocirei dela Szeghedin a fost umplătura unui braţ al Tisei pentru crearea satului „Nagy György" pe locul umplut. Până nu se va face un braţ nou sau se va deschide cel vechiu, nu se va putè finalisa regularea.

În cele din urmă vine şi ministrul preşedinte la cuvênt spre bucuria sa şi a ascultătorilor. Amintesce în treacăt regularea Tisei, şi arată că de şi se întêmplă daune prin umplătura făcută, tot sûnt mai mari venitele, de oare ce s'a câştigat teren fructifer, care aduce mare desdaunare. Apoi trece la lucrul de Sâmbătă.

Preşedintele constată, că enunciaţiunea lui Rohonczy a vătămat întreg corpul funcţionarilor. Amploiaţii specialişti ai statului sûnt rĕu plătiţi, statul deci va avè amploiaţi buni, numai dacă îi va şi sci preţuì şi nu le va ştirbì cu astfel de enunciaţiuni vaḑa şi nu le va răpì bucuria. Provoacă pe toţi membri casei fără deosebire de partide a se ferì de astfel de enunciaţiuni.

Rohonczy arată, că cuvintele lui nu au ţintit sĕ vateme corpul amploiaţilor. El a înţeles numai pe acei amploiaţi, cari se ocupă cu regularea Tisei. Recunoasce că ar fi purces în mod neparlamentar şi se roagă de iertare.

Hieronymi nu s'a înfăţişat nici eri nici aḑi. Se vede, că nu voesce a se ruga de ertare. Se vede, însĕ, că prin aceasta s'a terminat afacerea în mod cu mult mai liniscit, de cum s'ar fi asceptat.

Încât pentru discusiunea asupra bugetului ministerial de comunicaţiune, ar fi bine sĕ se pună un vĕl preste ea. Faţă cu Slovacii, cu Românii, indigenii Sêrbi, cu Sasii chiar şi cu Armenii şi Ţiganii se rĕscolesce îi ameniuţă în dreapta şi stânga umflându-se ca o broască marele Maghiar. Când e vorba însĕ de Germânii austriaci, se retrage si face şi alte nefăcute.

Pazmandi pretinde a se provede în bugetul ministrului de comunicaţiune şi preliminarul căilor ferate si a navigaţiunei maghiare, ca se poată fi administraţiunea şi în direcţiunea aceasta esclusiv maghiară. La aceasta sĕ se îndrumeze ministrul numit. Croaţia şi Slavonia nu e subînţeleasă.

Afacerea aceasta provoacă lungă desbatere; la un resultat, fiind timpul înaintat nu s'a putut ajunge.

Memorialul.

Sub rubrică deosebită, cetim în *„La Confederazione latina"* din Roma, dela 3 Decemvre n. despre *memorialul* românesc:

„Am primit acest document, pe care îl recomândăm tuturor oamenilor de inimă. Pentru noi causa Transilvaniei e causă de familie, fiindcă Transilvania (în înţeles etnic Red.) e ţeară latină, e ţeară care aşteaptă cele mai vii simpatii prin trecutul ei cel foarte nobil şi prin nisuinţele nu mai puţin generoase ale presentului.

În memorand se cere autonomia acelei regiuni, introducerea limbei române în toate ţinuturile locuite de Români, numirea de funcţionari români, revisiunea legei electorale şi autonomia şi independenţa bisericei proprie.

„Pentru Austria, unica cale de mântuire, între atâtea confusiuni de naţionalităţi, e a seconda aspiraţiunile de autonomie, care consimt la o desvoltare completă a organismelor singuraticelor ţĕri şi crează prin reflecs o forţă reală, foarte eficace pentru însaşi Austro-Ungaria.

Istoria, tradiţiunea, şi condiţiunile de aḑi morale, intelectuale, politice a le Transilvaniei justifică acele cereri şi noi avem părerile noastre sincere, că diplomaţia şi opiniunea publică vor sci pĕtrunde în dreptatea atâtor aspiraţiuni spriginind realisarea lor.

„Quod erat in votis!"

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Decemvre.

Scandalul din casa deputaţilor Ungariei, este sciut, că s'a terminat cu un duel ridicul. Amêndouĕ însĕ, scandalul şi ridiculul, fac rotunda prin ḑiarele capitalelor şi sûnt tratate cu despreţul şi scârbirea ce merită.

„Trebue sĕ fie ceva putred în statul Translaitaniei ḑice „M. P." din Viena, într'un articul intitulat „Pistoalele magice" „dacă un deputat poate cuteza înaintea naţiunei întregi sĕ învinue funcţionari înalţi că sunt coruptibili şi 'şi uită de datorinţele lor. De altă parte e foarte notoric, că nici odată n'au înflorit vênătorile după posturi şi funcţiuni, ca acum sub regimul lui Tisza.... Era tiszaiană este pentru Ungaria tot odată şi era celei mai mari fructificări a nepotismului...." În tonul acesta continuă foaia citată, făcênd ridicule „ordaliele" din evul mediu, cu care cred domnii că sĕ pot curăţì stigmele, care se imprimă din partea deputaţilor pe fruntile funcţionarilor.

Pe când scandalurile [illegible] dau materie de probă şi de indignare presei străine, o seamă din presa ungurească nu se satură destul de contemplarea maghiarizărei, nu numai într'una sau în doue părţi ale Ungariei, ci în toată Ungaria. Ca şi cum aceasta ar fi alifia, cu care odată unsă ţeară, s'ar vindeca numai decât de toate durerile ei.

Ḑiarele din afară de Austro-Ungaria, nepreocupate de relaţiuni cu biroul de presă, se pronunţă foarte categoric, că din bugetul austro-unguresc trebue sĕ dispară deficitul. De aceea cei competenţi trebue sĕ-l combată cu toată energia. „Daily News" conclud, din buget, că Austro-Ungaria nu e în stare sĕ urmărească o politică de nimic din toate acestea. Bei doi vlachi avură mai întâiu nevoie de-un soiu de profatese şi profeţi, cari spuneau că e voinţa lui Dumnezeu ca Vlachii şi Bulgarii sĕ se ridice. Ba de mirare e că însuşi sf. Dimitrie trebue sĕ intervie, carele atât în Patras cât şi în Salonichi, se dovedise ca cel mai mare adversar al Slavilor, căci precum Cehii obicînuiau a eşi la rĕsboiu în contra Germanilor, după ce învocase pe sf. Wenzel, aşa Romaeii eşiau în contra Slavilor, după ce învocase pe sf. Dimitrie. Acum însĕ, după pustiirea Salonicului de către Normani sfântul îşi părăsise sanctuarul din oraşul grecesc pentru a căuta un nou sanctuar în Tirnovo, care nu fusese zidit de Bulgari, ci de Vlachul Petru. Dacă însĕ Kalopetru avea de gând a influenţa şi asupra populaţiunilor greceşti nemulţămite cu domnia familiei Angelos, de a i-resturna pe aceştia şi de a devenì împĕrat al Romaeilor, de sigur nu exista un mai bun mijloc decât de-a atrage în joc şi pe sf. Dimitrie, patronul apărător al Grecilor, care precum sf. Veit că-

FOIŢA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

(Urmare.)

Faptele acestea ar trebuì de sine înşile sĕ fie îndeajuns pentru a dovedì că noul imperiu bulgar al Asanizilor a fost înainte de toate un imperiu vlachic, deci românesc, şi că caracterul lui a fost cu precumpĕnire acesta.

Ceea ce pare a se opune încă acestei maniere de a vedea, este împregiurarea că fraţii Petru şi Asan au întemeiat imperiul nou la Tirnova, capitala veche bulgară, afară de asta recunoascerea Asanizilor de Vlachi e în aparenţă contestată de însĕ-şi afirmarea lor directă, că s'ar fi coborînd din neamul vechilor Ţari bulgari, încât imperiul si casa domnitoare ar fi veritabil bulgare şi nu vlache. Aceasta objecţiune va trebuì sĕ o cercetăm cu amĕnunţime.

Nimeni nu va tăgăduì faptul de sus şi dacă cei doi fraţi vlachi voiau sĕ câştige importantul Tirnovo şi poporul bulgar, pentru o împreună ridicare în contra Romeilor, trebuiau sĕ se îndrepte către vechiul oraş al Ţarilor şi sĕ facă din el punctul de plecare al rescoalei lor, sĕ implice pe poporul bulgar în revoluţia, care avea de scop nimicirea Romaeilor. Nimic nu pricepeau Bulgarii mai lesne, decât ca, după un ucigător de Bulgari romaeic din Constantinopole, sĕ urmeze un ucigător de Romaei din Tirnovo.

Cât se atinge însĕ de originea ridicării bulgare, e sigur că ea n'a plecat dela Bulgari, ci dela cei doi fraţi vlachi, cari precum se va vedè mai târḑiu, se numesc ei înşii Romani ear nu Romaei sau Latini. Cererea pe care Petru şi Asan o adresară împĕratului Isaak Angelos şi a căreia impetuositate i a atras lui Asan o palmă peste obraz după porunca sebastocratorului Ioan, palmă ce s'a plătit mai târziu cu atâta sânge romaeic, cererea aceasta era relativă, nu la Bulgari, ci la întrarea Vlachilor în serviciul militar romaeic şi abia când cererea a fost respinsă în modul cel mai insultător, cei doi fraţi întreprinḑĕtori hotărîră a turbura şi pe Bulgari, de a se avênta în fruntea lor şi, precum Nemanja între Sêrbi tindea la ruperea de domnia romaeică, tot astfel sĕ lucreze şi ei în contra clătinătoarei domnii a casei Angelos.

Dacă Petru şi Asan ar fi fost, precum se afirmă din nou, coboritori din vechii Ţari bulgari, ridicarea lor ar fi avut o formă foarte simplă. Ar fi trebuit numai ca în Tirnovo sĕ se refere la descendenţa lor şi Bulgarii, cari făcuseră încercarea de-a scutura jugul romaic ori de câte ori un descendent veritabil sau mincinos al vechilor Ţari implântase flamura independenţei, s'ar fi adunat cu entusiasm împregiurul lor [1]). Dar nu se întêmplă cuceriri sau anecsiuni. Lipsa de porturi bune şi de un litoral întins a îndușlecat pe Austro-Ungaria pe politicii sei precum şi pe sferele comerciale a nisuì după anectarea Salonicului. Politica de căi ferate, adoptată în anii din urmă de Bismarck a potenţat încă dorinţele Austro-Ungariei. După isvoarele de care dispune Austro-Ungaria astăḑi, urmărirea scopurilor politice atinse e imposibilă. În acelaşi sens se pronunţă „Allg. Ztg.“, făcênd o comparaţiune între Austro-Ungaria şi Italia, foarte măgulitoare pentru cea din urmă. — Sĕ fie aceasta numai o discusiune academică?

---

[1]) *ὡς ὁ Θεὸς τοῦ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Βλάχων γένους ἐλευθερίαν ηὐδόκησε.* Nichitas p. 385.

Ḑiare din Germania spun că în Rusia apuseană, spre Galiţia, se lucră cu tot adinsul la linii ferate strategice.

Ḑiarelor din Rusia însĕ le este interḑis a scrie despre acele sub pedepsele cele mai aspre.

Organele oficioase rusesci asigură că Rusia nu se teme de espectoraţiunile din „Grenzbote“ şi „Polit. Cor.“ despre alianţa dintru cele două puteri nemţesci. „Noi suntem linisciţi, odată pentrucă scim că causa noastră e dreaptă şi pentrucă în Europa nu e numai pentru noi important de a nu suferì ca vada Germaniei se crească aşa de mare, ca sĕ dicteaze legi celorlalte puteri mari. Bine vor face acei ce inspiră pe „Grenzbote“ şi „Polit. Corr.“ se nu ignoreze aceasta.“

O lămurire importantă.

Ḑilele trecute, scrie „Resboiul“, M. Cogălniceanu ridicând în cameră cestiunea Arab-Tabiei şi dl prim-ministru respunḑêndu-i a dat ocasiunea ḑiarului „Pester Lloyd“ organul oficios al mininistrului de esterne austro-ungar, sĕ aducă câte-va lămuriri importante, desminţând tot odată nisce aserţiuni ale dlui I. C. [illegible] nu'l putem trece cu vederea.

Eată cum se esprimă între altele menţionata foaie, inspirată pe faţă de sferile guvernamentale din Pesta:

„Noi n'am fi creḑut de trebuinţă de a urma esemplul dlui Cogălniceanu şi a întra în discusiunea unei afaceri, care după opiniunea noastră este deja de mult resolvată, — dacă oare-cari observaţiuni ale ministrului preşedinte român, mai ales interesul ce'l atribue monarchiei austro-ungare în această afacere, şi care, după cât ne aducem aminte, nu stă în deplin acord cu adevĕrata stare a lucrurilor, nu ne-ar fi provocat la aceasta.

„În declaraţia sa, d. I. Brătianu a spus între altele, că Europa a însărcinat pe Austro-Ungaria de a aduce un compromis între Rusia şi celelalte puteri în afacerea Arab-Tabiei. După cum stau lucrurile, credem că putem constata că Austro-Ungaria n'a primit o asemenea însărcinare, şi nici că i s'a putut da. Controversa de care era vorba, şi care interesa mai ales pe România şi Bulgaria, avè sĕ fie resolvată printr'o comisiune internaţională prevĕḑută în tractatul din Berlin. Se scie că această comisiune nu s'a putut înţelege tocmai cu privire la aceea parte ce atinge teritoriul Arab Tabiei, cu ocasiunea fixărei primitive a liniei de graniţă româno-bulgară. Este adevĕrat că în acest stadiu al causei, Austro-Ungaria a intervenit cu mult zel şi succes, şi actualul şef al guvernului din Bucuresci nu va fi scăpat din memorie că în tot discursul acestei afaceri, diplomaţia austro-ungară a lucrat cu multă hotărîre pentru România, şi că repausatul ministru Baronul de Haymerle, cu scirea guvernelor României şi Bulgariei, a propus un compromis, asigurându-i consimţemêntul puterilor, pe basa căruia s'a ajuns la o soluţiune a cestiunei, ce satisfăcea îndestul aspiraţiunile României. Ministrul preşedintre Brătianu, în menţionata sa declaraţiun, a recunoscut însuşi, deşi cu oare care restricţiuni, că România nu perde nimic prin linia de graniţă trasă de representanţii puterilor semnatare, şi a rost de sigur numai o întêmplare că la acest loc a uitat sĕ pomeneasca de guvernul austro-ungar, care are cele mai mari merite pentru obţinerea acelei linii.

„Din contra d. Brătianu a menţionat anume de guvernul austro-ungar la alt loc unde aceasta nu era de fel potrivit. El a povestit că s'a cerut dela Poartă ratificarea graniţei noi că cei din Constantinopol au stat la îndoeală la început, dar mai târḑiu s'a dat o iradea, care a fost comunicată guvernului austro-ungar, dar nu s'a făcut cunoscută până [illegible] nului român. Această frasă scurtă conţine mai multe erori ce ar reclama o rectificare amĕnunţită, dar obiectul nefiind în destul de important, este de ajuns sĕ menţionăm că Poarta, în calitatea sa de putere teritorială, a trebuit sĕ ratifice înţelegerea făcută, întocmai ca şi cele-l'alte puteri semnature.“

„Sultanul a dat într'adevĕr aceea iradea şi ratificarea liniei nu s'a comunicat numai guvernului austro ungar, cum a ḑis d. Brătianu, ci tutulor guvernelor puterilor semnatare tractatului din Berlin. — Acum ar remânea un singur lucru de făcut, spre a încheia definitiv afacerea: a notifica oficial noua linie de graniţă celor douĕ guverne interesate ale României şi Bulgariei, şi a îngriji, ca punctele însemnate pe hartă sĕ fie traduse în fapt.

„Aceasta se putea face de mult. Poate că guvernele puterilor fiind ocupate cu atâtea cestiuni şi afaceri au uitat detaliu al unei afaceri creḑută de toţi ca de mult rezolvată. Observaţiunile d-lui Cogălniceanu şi declaraţiunile d-lui Brătianu în camera română vor avea poate efectul de a reamintì puterilor această omisiune. Austro-Ungaria din parte-i n'are aci datorii particulare; va fi treaba puterilor sĕ se înţeleagă asupra modului în care sĕ se facă comunicarea noului traseu de graniţă, guvernului român şi celui bulgar. Acesta este actul final natural al afacerei, pentru care numai este necesară o cerere deosebită din partea României sau Bulgariei.“

Faţă cu aceste lămuriri precise din organul oficios al ministrului de esterne austro-ungar, credem, închee „Rĕsboiul“ că cestiunea va trebui sĕ fie relevată în sinul corpurilor legiuitoare.

D. Gladstone şi cestiunea egipteană,

„La République française“, dela 2 Decemvre, publică următorul articul:

De mai multe sĕptĕmâni am încetat de a discuta afacerile Egiptului. Sĕ fie oare aceasta nepăsare din parte-ne? Nimeni nu o va crede. Nu cum-va întorsătura ce ele au luat ne pare destul de bună, în cât sĕ ne resemnăm pe viitor a primì ceea ce alţi vor avea bună voinţă de-a ne oferì? Ba ḑĕu că nu. Atitudinea guvernului englez, de şi sûnt multe doveḑi de neotărîre şi de îndoială, ne pare dintre cele mai supărătoare. Regina Victoria a trimis la Nil bravele sale trupe din Scoţia şi din Indii numai şi numai spre a restabilì statul quo normal spre a restaura autoritatea Kedivului căḑută supt loviturile unei bande de aventurieri, spre a pedepsì pe jefuitori, pe omorîtori şi pe incendiatori, spre a reda Egipetului regimul bine-făcător care reparase nebuniile lui Ismail. Aceasta s'a afirmat sus şi tare. Dar deabia bătălia de cinspreḑece minute dovedì chiar şi celor mai necredincioşi că la spatele insurgenţilor nu era nimic, care sĕ semene cu o partidă naţională şi că ei înşi, în laşitatea lor de bandiţi, nu meritară numele de partidă militară, şi asistarăm la o schimbare fără veste în opiniunea vingătorilor. Nici nu mai fu câtuşi de puţin vorba despre statul quo normal. Mĕsurile arbitrarie, cari rădicau Kedivului până chiar şi umbra de putere se urmară repede una după alta. I se impuse umilirea de-a lua din mânile tribunalelor egiptene afacerea lu Arabi şi a complicilor sĕi; i se interḑise, cu toate doveḑile cele mai pipăite, de a 'i acusa de jaf şi incendiu, şi i se pretinse sĕ 'i trateze ca pe nisce revoluţionari, nenorociţi, foarte onorabili, ba foarte scusabili chiar.

Presa din Londra, punêndu-se dintr'un punct de vedere mai puţin virtuos, cere pur şi simplu Egipetul pentru Englesi. Cum sĕ discutăm oare cu nisce ḑiare, care profesează un dispreţ atât de mare pentru drepturile unei naţiuni aliate şi care mărturisesc că nu reçunosc alt principiu de cât interesul ţerei lor? A protesta nu va sĕ ḑică nimic. A merinţa este ridicol. A ne arăta supăraţi ar fi a învenina afacerea. Ar trebuì dar sĕ dovedim şoviniştilor englezi că proiectele lor sûnt chiar contrarie intereselor Engliterei, şi această nu e greu. De aceea dar am căutat articulul publicat de d. Gladstone sub titlul de: Agresiunea contra Egiptului şl libertatea Orientelui în numĕrul dela 1 August 1877 în *Ninete nth Century*.

D sa a făcut aceasta după primele şi repedele succese ale Ruşilor, Românilor, Serbilor şi Muntenegrenilor în resboiul contra Turcilor. Vĕḑênd pe învingători la S-ta Sofia, opiniunea publică din Englitera se întrebà, înspăimêntată, ce era de făcut. Sĕ apĕrăm calea noastră spre Indii! strigă un scriitor de talent, d. Dicey. Desmembrarea imperiului turc pune în pericul canalul de Suez: trebue sĕ-l scăpăm şi nu putem face aceasta de cât punênd mâna pe Egipet. Sĕ instalăm o garnisonă la Alecsandria, un vas cuirasat la Port-Said, un reşedinte în Cairo, spre a stabili acolo regimul de vasalitate, cu care am reuşit atât de bine in Indii.

Eacă o asemĕnare isbitoare între propunerea d-lui Dicey şi politica urmată în acest moment de către agenţii guvernului englez. Cât despre situaţiunea care a dat nascere atât uneia cât şi celal-alte, este mai mult ca sigur că pericolul era mult mai grav în 1877 de cât în 1882. Nici nu este cu putinţă o comparaţiune între învasiunea rusească şi resvrătirea lui Arabi.

(Va urma.)

Scrisori macedonene.

Sărună (Salonic), 15 Noemvre 1882.

Discursul ţinut de prea sfinţia sa metropolitul României cu ocasiunea deschiderei sinodului pe anul curent, a rĕsunat prin toate văile şi munţii peninsulei balcanice şi a fost întêmpinat cu salve din partea tuturor Românilor inspiraţi de ideile patriotice şi nobile, de care era şi este in-

---

lĕtorise dela Saxoni la Boemi, călĕtorea acum dela Salonic la Tirnovo. Dar, cu toate acestea, lucru nu mergea atât de lesne. Bulgarii şi Vlachii trebuiau sĕ se razime încă pe Cumani, între cari fără nici o îndoială locuiau şi Vlachi pe malul stâng al Dunării. Intemeierea regatului sêrbesc sub marele Nemanja, pricinuia, după cum se esprimă Ansbert, mari neajunsuri Romaeilor, cari în mai multe rânduri bătuse pe Bulgari. Unirea Ţarului vlach al Bulgarilor cu Cumanii era însĕ atât de intimă, încât Kalopetru putu sĕ ofere imperiului german, în certurile acestuia cu Bizantinii, o oaste auxiliară de 40,000 de Bulgari şi de Cumani, dacă îl va recunoasce pe el de împĕrat romaeic. Frideric I. respinsese însĕ oferirile Serbilor din Dioclea; el nu întră nici în voila principelui Vlachilor şi Bulgarilor, ci merse neoprit spre Ierusalim. Dar în loc de a ajunge la Iordan, ajunse numai până lêngă Saleph; cadavrul fu înmormântat în Antiochia elìberată. Cu greu împĕratul Isaak 'şi scăpà viaţa, la 1190, în lupta cu Bulgarii de lângă Berrhoea; când aceştia cuceriră Niş şi Sophia, ei duseră de acolo la Tirnovo reliqiile veritabilului patron al Bulgarilor; S-tul Ioan din Ryl înlocuì curênd la Bulgari pe romaeizândul sfânt Dimitrie. El nu putu scăpa însĕ pe Ioan Asan I nici de trădare nici de ucidere. Fratele mai mic fu ucis la 1196, cel mai mare, Kalopetru, la 1197, amêndoi de către Bulgari. Al treilea frate fu ucis de un Cuman, 1207. [2]) După legendă căzù însĕ de mâna sf. Dimitrie din Salonic, neocrotit de Ioan din Ryl, patronul Bulgarilor.

E important a afla cum indicau membri, nouei case vlache de Ţari, originea lor. Această cestiune pare deslegată de-o scrisoare a papei Inocenţiu III către legatul sĕu, ca rĕspuns la plângerile regelui Ungariei dela 1204, în care scrisoare papa spune espres, că Petru şi Johannicius, cari se coboară din sângele foştilor regi nu tind a ocupa ci numai a recupera ţeara părinţilor lor. [3])

Cu aceasta pare a se potrivì un pasagiu din scrisoarea lui Johannicius (Kalojohannes), împĕratul (imperator Bulgarorum et Blachorum [4]) în care se ḑice: Dumneḑeu privì la umilirea noastră şi ne aduse aminte de sângele şi de patria, dela care descindem. Pe lângă această scrisoare, care privită mai de aproape se esprimă cu mare precauţiune şi care cerea papei o coroană (1202) precum o avea Petru şi Samoil, cari însĕ nu sûnt numiţi strămoşi (progenitores), mai esistă ca pendent o scrisoare a lui Basilius archiepiscop din Zagora, către acelaşi Papă, în care ca motiv, că demn este de o coroană imperială, se citează ântâiu înclinarea lui Kalojoannes, precum şi a întregului imperiu pentru biserica română, apoi descendenţa acestuia din sânge roman (1202.) [4]) Într'o scrisoare anterioară, pe care Kalojohannes o adresase papei Innocenţiu, şi din care acesta citează un pasagiu. Domnitorul Bulgarilor şi Vlachilor (Bulgarorum et Wlachorum) ḑice de a dreptul că strămoşii sĕi descindeau din Roma [5]) (1199?), că prin urmare nu erau Bulgari.

(Va urma.)

---

[2]) Acropolita p. 236.

[3]) duo fratres — de priorum regum prosapia descendentes terram patrum suorum non tam ocupare quam recuperare ceperunt. Theiner, Vet. mon Slav. merid. I. p. 36.

[4]) reduxit nos ad memoriam sanguinis et patrie nostre a qua descendimus. Theiner l. c. 15.

[5]) tanquam heredes descendentes a sanguine Romano. Theiner l. c. pag. 27.

[6]) quod de nobili Urbis Romae prosapia progenitores tui originem traxerint l. c. p. 11.

spirată inima eminentului preşedinte al societăţei de cultură „Macedo-Română“, când inaintea păstorilor Românilor din noul regat, rostea acele frumoase cuvinte, cari au umplut inima de bucurie şi au emoţionat până la vĕrsarea de lacrămi pe tot Românul, ce a scuturat creḑul păgân grecesc şi s'a scutit de influenţa ideilor pernicioase antinaţionali; l-a emoţionat, ḑic, până la lacrimi vĕḑênd că părintele comun al Românilor, distinsul metropolit Calinic Miclescu, nu 'l-a uitat, ci are grige de trista situaţiune ce împregiurări defavorabile 'i au creat.

Noi Românii din această urbe, am cetit cu o deosebită mândrie şi tot odată cu o foarte mare satisfacţiune acele frumoase rânduri din discurs, prin care capul bisericei ortodocse Române, combătea pretensiunile absurde ale patriarchului grec din Fanar, care uitându'şi datoria sa de şef al creştinismului, a devenit un agent panelenist.

Am cetit asemenea cu aceeaşi satisfacţiune şi entusiasm interpelarea dlui Cogălniceanu adresată dlui preşedinte al consiliului, relativ la independenţa deplină a bisericei Române şi la stêrpirea definitivă a supremaţiei patriarchiei din Fanar ce în aparenţă, în formă eară nu în fond, esistă astăḑi asupra bisericei autocefale Române.

Organul patriarchiei *Alithia* (Adevĕrul), rĕspunḑênd atât la interpelarea dlui Cogâlniceanu, cât şi la cele două părţi din discursul înalt prea sfinţiei sale metropolitul României, atingĕtoare de patriarchie din noua Romă: adecă la facerea sântului mir şi la plângerile metropolitului Român pentru observaţiunile făcute de patriarchul ecumenic (?) relativ la amestecul metropolitului în afacerile cestiunei Macedo-Române: a voit pe de o parte a combate inovaţiunile întroduse în biserica română de primatul României, reproducênd în ḑisul ḑiar, spre constatarea adevĕrului şi câteva canoane bisericesci, prin cari în van încearcă a face sĕ se intervaḑă o abatere a şefului bisericei române dela acele canoane; ear pe de altă parte a arătat nedreptatea plângerilor relative la persecuţiunile şi torturile, la cari sûnt supuşi a suferì ḑilnic Românii din Turcia, din partea metropoliţilor şi archiereilor greci.

În cea ce priveşte prima combatere, nu ne ocupăm; căci dênsa fiind o afacere cu totul bisericească, ese din atribuţiunile noastre; apoi credem de prisos a mai respunde şi noi la o pretenţiune a patriarchiei din Fanar, cât de absurdă, atât şi de ilegală, precum cu ocasiunea facerei sfântului Mir mai multe ḑiare atât românesci cât şi grecesci, din cari citĕm pe „Neologos“ din Constantinopole, au probat.

Cât privesce însĕ că patriarchul din Fanar n'a persecutat nici de cum mişcarea naţională a Românilor din Turcia, aceasta fiind una din atribuţiunile şi datoriile noastre ca Macedo-Români, ne grăbim a rĕspunde imediat aducênd ca argumente pentru constatarea contrariului celor susţinute şi publicate fără ruşine de patriarchie, una din circulările patriarchiceşti ce altă dată am publicat prin ḑiarul „Frăţilia întru Dreptate.“

Această circulară este subscrisă chiar de actualul pafriarch, care fără ruşine 'şi permite ăstăḑi a tăgăduì un fapt săvârşit de înalta sa sanctitate spre ruşinea creştinismului şi spre degradarea bisericei ortodoxe care tolerează a fi condusă de un agent al grecismului.

Eacă circulara:

Patriarchia Ecumenică

Circulara patriarhului Constantinopolei cătră metropoliţii şi archiereii din Macedonia, Epir şi Tesalia.

Nr. 7098

Prea sfinte metropolit al Pelagoniei, prea onorate exarh al Macedoniei de sus, frate în sfântul spirit şi conojiciant al umilinţei noastre, d le Mateiu graţie vouă şi pace dela D-ḑeu.

Prin patriarchiceasca şi sinodiceasca noastră circulară dela 30 Octomvre trecut, am făcut cunoscut şi prea sfinţiei voastre acele ce Biserica a aflat despre constituirea societăţii „Macedo Române“ în Bucuresci împreună cu câte-va articole din Statutele ei şi vĕ recomândăm discreţiune.

Asemenea vĕ am făcut cunoscut prin patriarchiceasca noastră epistolă că în privinţa acestei afaceri nu de mult am transmis înaltei Porţi şi tacrirurile noastre, prin care descriindu-i afacerea sub punctul de vedere al turburărilor şi pericolelor ce ameninţă înalta poartă şi biserica, i'am indicat necesitatea de a recomanda atenţiune şi grijă cătră guvernatorii generali locali, ear prin aceştia cătră sub guvernatorii din jurisdicţiunea lor spre a nu permite direcţiunea scoalelor, bisericilor şi altor asemenea stabilimente comune în mânile străinilor, colaborând la aceasta şi fraţii noştri în Cristos sânţii Archierei. Şi în urma tacrirurilor noastre înaltul guvern a dat instrucţiunile şi ordinile necesari.

Deci, credem folositor şi recomândăm sânţiei voastre, pentru că, pe de o parte cunoscênd aceasta sĕ lucreze în inţelegere, în cas de trebuinţă şi împreună cu autorităţile locali, ear pe de altă parte sĕ aibă grijă spre a ţine biserica tot deauna în curentul şi celor mai mici lucrări a propagandei Române (?!) şi în cas de trebuinţă sĕ ceară instrucţiunile şi consiliele ei.

Ear graţia lui Dumneḑeu şi nemărginita lui milă fie cu voi.

8 Decemvre 1878.

Este minunată circulara P. S. Patriarchului, când se ocupă cu alta grije de lucrările societăţei Macedo-Române, pe care el o numesce Propaganda Românească.

E. P. S. Părinte pe Christos lau pus pe cruce şi l'au omorît, dar legea creştinească triumfă; căci adevĕrul şi dreptatea totdeauna triumfă.

Cum dar crede p. s. voastră că va putea a nu lăsa o naţiune de a trăi!

Reveniţi din rătăcire p. s. părinte căci mâne va fi prea târḑiu.

Societatea Macedo-Română nu face propagandă. Cine vorbesce despre soare nu'l propagă, ci îl recunoasce: Soarele esistă! naţionalitatea română esistă.

Lumea îl vede, îl arată dar nu'l crează. Dumneḑeu la creat şi nu voi veţi putè a'l stinge! Dumneḑeu a creat românismul şi el va fi şi dacă nu s'ar fi constituit societatea Macedo-Română.

Nu cum-va când nu esistă Chinezi în Turcia am puté face propagandă chineză? Aşa dar dacă nu sûnt Români, ci numa Greci ai căror agenţi aţi devenit, dę ce vĕ temeţi? Preşedintele societăţei Macedo-Române, precum şi toţi câţi se ocupă cu regenerarea fraţilor lor din Turcia ar fi atunci nisce nebuni, de cari ar rîde Grecii şi nimic mai mult.

Ei! dar se vede că lucrul nu este cum îl cântă patriarchia, gazetele şi silogurile grecesci.

Nu sûnt dar nedrepte plângerile eminentului cap al bisericei române, ci observaţiunile p. s. voastre ce faceţi fără mustrare de consciinţă şi fără ruşine de diferitele naţiuni ortodocse, cari vau îmbrăcat cu purpură patriarchicească şi v'au pus pe sântul scaun al bisericei orientale, nu pentru a le persecuta fără milă şi ca un părinte vitreg, precum şi faceţi, nu pentru a le depărta dela instituţiunile strămoşesci ridicându-le dreptul de a vorbi şi a se ruga lui Dumneḑeu în limba ce înţeleg, a ii apăra ca un părinte comun şi a le da tot concursul posibil pentru desvoltarea şi cultivarea moştenirei părintesci a fiă-cărei naţiuni asupra cărora pe nedrept şi fără demnitate stăpâniţi.

În faţa unei asemenea purtări meschine şi abaterei marelui dascăl al bisericei orientale, e de datoria fie-cărui român a-şi ridica glasul şi a ḑice Grecilor destul cu gălăgia.

E timpul deja ca România, care prin bravura esemplară a fiilor ei arĕtată pe câmpiile Bulgariei, s'a ridicat la rangul de regat, rang ce i se cuvinea pe lângă celelalte state civilisate, dênsa, ḑic, e timpul a arăta Grecilor din Fanar că nu mai admite a fi condusă în afacerile sale bisericesci de un panelenist ascuns sub mantaua călugărească, de nisce iene, cari sug fără milă sângele fraţilor nostri dea dreapta Danubiului de secoli întregi.

Înainte! dar prea sânte părinte din România Liberă! Daţi bisericei române treapta cuvenită. Daţi-i independenţa deplină şi aceasta odată realisată, România Regală se va înmândrì; ear' noi condamnaţi de soarte a suferì persecuţiunile şi chinurile călugărilor trimişi din Fanar mai mult timp încă ne vom consola cel puţin cu frumoasa voastră posiţiune aspirênd tot odată prin ajutorul vostru prin întinderea mânei voastre regenerătoare şi salvatoare le scuturarea jugului insuportabil al panelinıştilor călugări din Fanar.

„B. P.“ X.

Varietăţi.

* (Parastas solemn.) Marţi dimineaţa după S. liturgie, în memoria neuitatului Mare Archipăstor, a Archiepiscopului şi metropolitului *Andreiu* Bar. de *Şaguna*, sub pontificatul Păr. Archimandrit si Vicar archiepiscopesc, Nicolae Popea, s'a celebrat parastas solemn în biserica din cetate, la care a asistat un public numeros. Corul institutului archidiecesan, teologic pedagogic, a cântat în decursul parastasului respunsurile la ectenii şi în fine imnul funebral „Românime mult cercată.“

* (Militaria.) Escel. Sa L M C bar. de Schönfeld în fruntea unei suite numĕroase a visitat alaltăeri mai multe dintre institutele militare din loc. În spitalul garnisoanei a petrecut aproape doue oare.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiiu) arangiază Duminecă în 5/18 Decemvre a. c. o convenire socială împreunată cu joc în sala restauraţiunei „*Spaneck*“ (strada *Schewiess*), la care sĕ invită toţi membrii reuniunei. Începutul la 8 oare seara.

Bilete de întrare a 50 cr. de persoană se află de vênḑare în localul „Asociaţiunei transilvane“ (Strada Cisnădiei Nr. 7.) Sâmbătă după ameaḑi dela 3—5.

* În legătură cu faimele despre pesta bovină din România comisiunea centrală a comitatului Sibiiului, conform ord. ministeriului de agricultură, industrie şi comerciu a statorit în şedinţa din 11 Decemvre n. un cerc de pesta bovină pentru comunele următoare: Boiţă, Porcesci, Sebeşul superior şi inferior, Racoviţă, Tălmăcel, Tălmaciu, Sadu, Şina, Poiana, Rod. Comunele aceste au se ţiné strins în marginile instrucţiunei ministeriale la §. 41 din articulul XX de lege din 1874.

* (Dela Lugoş) se telegrafează la „H. Ztg“ în 12 Decemvre n: Pentru postul vacant de vice-comite al comitatului Severin-Caraşului Românii au candidat pe Simonescu, partida guvernului pe Jakabffy. Lupta electorală va fi foarte vie.

* Un amic de ai noştri din ţinutul Sighişoarei ne comunică scirea, că Maghiarii şi Maghiaronii din acel ţinut sĕ ocupă cu ideea: de a înscena cu Românii de acolo o demonstraţiune contra memorandului român. Ni se comunică mai departe, că e prospect pentru Maghiari, de aşi afla proseliţi. Prevenim faptul împlinit prin scirea aceasta, ca sĕ-i prepregătim calea. Faţă cu incidentul acesta o se fie a bună seamă mai circumspecţi Maghiarii şi o sĕ'l telegrafeaze întregei prese europene. După cum susţine „Pesti Napló“ că ar fi trebuit sĕ se întêmple cu cel din Maramurĕş. Nu ne frapează scirea despre faptul împlinind, nu ne va scoate nici chiar faptul din ori, căci îl vom scì cualificc.

* (Cum se duelează deputaţii ţĕrei?) La întrebarea aceasta n'avem sĕ rĕspundem noi. Cetim că dd. Rohonczy şi Hieronymi în 10 Decemvre n. punct la 2 oare după ameaḑi s'au aflat în locul, unde deputaţii cu pricini s'au obicînuit a împuşca unul asupra altuia. Condiţiunile erau 25 paşi distanţă cu avans de 5 pasi. La semnul dat în interval de 30 secunde duelanţii trebue sĕ pusce. Secundanţii au aşeḑat părţile învrăjbite în posiţiune. Dânduse semnul au avansat amêndouĕ ţinnênd pistoalele întinse. Hieronymi a tras, dar n'a nimerit. Rohonczy a negles timpul prescris şi a perdut puşcătura. Părţile au tras sorţi pentru alte pistoale şi s'au aşeḑat de nou în posiţiune. De astă dată a tras Rohonczy mai ântêiu; a ţintit la picioarele contrariului, dar glonţul s'a împlântat în pămênt. Îndată a tras şi Hieronymi, dar glonţul lui s'a împlântat în — aer. Duelanţii au rĕmas sănătoşi, aşijderea şi secundanţii. Se ḑice că pistoalele sûnt anume făcute pentru astfel de dueluri nestricăcioase sănătăţii. De aceea nici legea penală nu urmăresce astfel de distracţiuni „cavaleresci.“ Părţile duelante de astădată s'au despărţit fără sĕ se strîngă de mână şi sĕ se împace.

* (Cărbuni minerali la Orlat), se scrie la „Sieb. d. Tagebllatt“ s'au descoperit. Desgroparea s'a şi început. Sûnt speranţe de cel mai bun resultat.

* (O vacă fără stăpân). s'a aflat în ḑilele aceste pe hotarul Sibiiului.

* (Curcubeu sau Cucurbeu) frumos s'a vĕḑut Vineri dimineaţa pe la 7 oare la Gherla.

* (Timpul) este încă tot cel văratec. Vêntul care s'a aşeḑat de Luni seara n'a adus nici ploaie nici ninsoare. Nori se preumblă destui pe deasupra noastră, dar afară că ḑiua ne mai ascund pe câte un moment soarele şi noaptea stelele, nu ne fac nimica.

* Dela Seghedin vine scirea că apa în Tisa cresce.

* (Nenorocire pe Dunăre). Dela Bucuresci se telegrafează că în 9 Decemvre n. o naie rusească care comunică între Rusciuc şi Odessa a fost spartă în fund de o naie de pasageri engleză în apropierea Tulcei. Câţi oameni au perit cu ocasiunea aceasta încă nu se scie.

* (Cutremur, tempestate, zăpadă.) În Alpii austriaci s'au arĕtat în 10 Dec. n. fenomene estraordinare în natură. Hermagora (Carintia) spune: Eri la 2 oare dimineaţa după ce a premers o tempestate a urmat cutremur de pămênt; mai departe din Ischl: 9 oare seara fulgere vehemente; Klagenfurt: în l. c. noaptea fulgere şi ninsoare până dimineaţa. Ometii de 40 centimetri; eri după ameaḑi eară tempestate; Triest: Eri în decursul ḑilei fulgere, tunete, ploaie

torenţială şi grindină. Telegrame din Pusterthal anunţă ninsoare neobicĭnuită de mare. În Lienz fulgere şi tunete. Trenurile comunică cu pluguri de ometi şi se întârḑie. Pe linia Welsberg-Hof s'au sistat comunicaţiunea trenurilor din causa viscolului.

* (Metropolitul din Ianina) după cum sûntem informaţi, face fel de fel de greutăţi şi şicane Românilor din eparchia sa. Astfel, ni se asigură că un d. Miltiade X. Moraru din Pind (Epir,) înfăţişind spre legalizare un certificat liberat de către primăria comunei sale Lăncesci, prin care se constată că e român, a fost respins de numitul mitropolit nevoind sĕ'i legaliseze actul. Până când această persecuţie?

* (Procesul lui Arabi.) Arabi paşa a adresat din arestul sĕu din Cairo o epistolă către redactorul foaiei „Times“, în care ḑice:

„Domnul meu. Am urmat instrucţiile date de apărătorii şi consilierii mai dnii Broadley şi Napier, pentru devotamentul şi zelul cărora nu pot mulţămi îndestul şi m'am declarat vinovat de rebeliune contra Chedivului. Ministrii englezi m'au numit adeseori un rebel şi nu pot spera, ca ei de odată sĕ'şi schimbe părerea; în realitate este imposibil pentru ei de a face aceasta în momentul de faţă. Mĕ voiu duce de bună voe în vre un loc, unde va plăcea Angliei ca sĕ trăesc şi voiu remânè acolo, până ce într'o ḑi va fi posibil Angliei sĕ'şi schimbe părerea în privinţa mea. Nu mĕ plâng contra soartei mele, nici contra sentenţei, care în tot casul a stabilit inocenţa mea cu privire la acuzările pentru incendieri şi vĕrsări de sânge — crime, la care n'am luat cea mai mică parte şi cari sûnt contrare principielor noastre politice şi religioase. Sciu că modul cum voiu fi tratat pe viitor depinde de Anglia şi de marinimia poporului britan. Părăsesc Egiptul cu o perfectă încredere în viitor, sciind, că Anglia nu poate amâna mult timp reformele pentru care am luptat. În scurt timp controlul anglo-francez va fi înlăturat. Egiptul nu se va mai găsì în mânile unei mulţimi de funcţionari streini, cari ocupă toate posturile cu excluderea Egiptenilor. Tribunalele noastre indigene vor fi liberate de abusuri, se vor promulga dispoşiţiuni de legi şi, ce este mai important, ele se vor esecuta. Se va instituì o cameră a notabililor, avênd votul şi dreptul de a se amesteca în afacerile poporului egiptean. Cârdul da cămătari de prin sate va fi gonit. Poporul englez, vĕḑênd aceste schimbări, va fi în stare sĕ înţeleagă, că rebeliunea mea a avut o justificare puternică. Fiul unui Fellah egiptean, eu m'am silit din toate puterile se asigur toate aceste instituţiuni bune pentru scumpa mea ţeară, pe care o iubesc. Sper, că poporul englez va complecta opera începută de mine. Dacă Anglia va îndeplinì această mare operă, dând Egiptul egiptenilor, atunci ea va arăta lumei adevĕratul scop al lui Arabi, rebelul. Tot poporul egiptean a fost cu mine, după cum eu am fost cu ţeara, ce 'mi este scumpă. Sper, că Egiptul nu mĕ va uita, când Anglia va termina, cea ce am încercat sĕ fac ed. O repet nu mĕ plâng de sourtea mea. Mĕ simt chiar fericit şi mulţămit cu ea, sciind că nefericirea me a fost mijlocul de a asigura Egiptului libertatea şi prosperitatea ce merită sĕ aibă. După ce Anglia îşi va termina opere sa, atunci ea va permite — aştept cu certitudine aceasta dela umanitatea şi iubirea ei de dreptate — se mĕ întorc în scumpa mea patrie, ca sĕ vĕd cu ochii succesele umaniei şi civilisătoarei sale opere, înainte de a murì. Sûnt recunoscător d-lor Gladstone şi Granville pentru mijlocirea lor în favorea mea, precum şi că m'au scăpat dintr'o situaţie atât de periculoasă. Ei vor recunoasce în curênd, că n'am fost un rebel, când m'am pus în fruntea unui popor, care nu cerea decât dreptate. Mulţumesc şi lordului Dufferin şi lui Sir Edward Malet pentru marinimia arătată mie. Nu voiu putea nici odată resplătì cât datorez scumpului meu amic, dlui Bluant, care a fost neobosit şi nu a cruţat nici banul sĕu spre a mĕ ajuta la nevoe şi necaz, când toţi foştii mei amici din ḑilele bune mĕ părăsiseră. Nu pot recunoasce în destul silinţele neobosite şi zelul nobil al domnilor Broadley şi Napier, desfăşurate în interesul meu şi a celorlalţi arestaţi. Mulţămesc poporului englez şi d-voastră, domnele redactor, şi marei prese engleze, care toată a cerut sĕ avem parte de o judecată imparţială. Mulţămesc de asemenea acelor membrii ai parlamentului britanic, cari au vorbit cu atâta nobleţă în favoarea mea şi mai ales lui Sir Wilson pentru îngrigirea sa bine-voitoare, de care am avut parte cêt timp am fost închis. Plec din Egipt cu firma convingere, că precum trec ḑilele, dreptatea causei noasrre se va cunoasce tot mai clar şi că Anglia nu va avea causă nici odată sĕ regreteze marinimia şi umanitatea, arătate unui om, contra căruia primise a se lupta.

„Ahmed Arabi, Egipteanul.“

Loterie.

Mercuri 13 Decemvre n. 1882.

Sibiiu: 23 68 38 73 24

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.70	118.70
Renta de aur ung. de 4%	85.60	85.60
Renta ung. de hârtie	84.65	84 65
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.50	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 95.25	95 —
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 50 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.25	117.50
Sorţi de regularea Tisei	108.75	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.60	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.30	77.25
Renta de aur austriacă	94 90	94.50
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	826.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	280.25	281.—
Acţiuni de credit austr.	288 60	290.20
London (pe poliţa de trei luni)	119 —	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemţesci	58 40	58.40

Nr. 241. [312] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Valea-Bulzului în protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Casă parohială cu douĕ odăi, bucătărie, şură şi grajdiu;

2. grădină de legumi, lângă casa parochială;

3. folosirea cimiteriului şi a douĕ fênaţe de 3 cară de fên;

4. dela 80 case, câte o ferdelă de cucuruz, sfârmit, ferdela de 16 cupe;

5. câte o ḑi de lucru, şi venitele stolare, cari toate la olaltă dau un venit unual de 340 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a'şi subşterne petiţiunile instruite conform „statutului organic“ şi a regulamentului pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus indicat, cu observarea că concurentele are de a se presenta în parochie în vre o ḑi de Duminecă, spre a cânta, şi a se face cunoscut poporului respectiv.

Abrud, 1 Octomvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gall m. p.,
ppresbiter gr. or.

Nr. 162 [311] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a Malomfalĕu în protopresbiteratul Mureş-Oşărcheiului se deschide concurs într'u înţelesul ven. ordinaţiuni consistoriale din 22 Octomvre 1881 Nr. 3051 până inclusiv 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sûnt:

a) 15 Jugere de pămênt comasate cu puţină pădure deschilinit computat venitul de juger a 20 fl. 300.

b) în hotarul Şĕuşci 1 jug. 121 stângini 25 fl.

c) în hotarul Miraşteului 2 jugere 941 stângini 60. fl.

d) dela botezuri a 20 cr. = 4 fl.

e) dela cununii şi estrasc matriculare a 2 fl. 8 fl.

f) îngropăciuni 17 fl.

g) dela 60 famile a 1 merţă de bucate terţialitatea compete cantorelui 40 fl.

h) Dela 60 familii câte o ḑi de lucru a 30 cr. 18 fl.

i) Casă parochială grădină şi Cimiteriu 20 fl. Suma 492 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de aşi substerne petiţiunile lor instruate conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului.

Dat în Murĕş-Oşorheiu în conţelegere cu comitetul parochial, 21 Septemvre 1882.

Parteniu Trombitaş de Betlen m. p.,
protopresbiter.

---

[308] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala comunală elementară, cu limba învĕţămêntului română-maghiară, acela este de a se umplè.

Emolumentele acestui post sûnt:

1. 300 fl. v. a., — trei sute florini val. aust., salariu anual solvit în rate lunare anticipative.

2. 12—doispreḑece metrii cubici de lemne.

3. Cuartir elegant cu grădină de legumi.

Condiţiunile sûnt:

Documentele despre stare şi confesiune.

2. Documentele despre studiile absolvite.

3. Atestatul de cualificaţiune.

4. Documentul despre posederea limbei maghiare.

5. Documentul despre aplicaţiunea de până acì.

Recursele construite şi timbrate regulat, adresate către înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, sûnt de a se trimite „comitetului administrativ al comitatului Caraş-Severin în Lugoj până în 31 Decemvre a. c. st. nou.

Se notifică însĕ că învĕţătorul denumit are sĕ împlinească şi datorinţele de cantor; precum şi împregiurarea, că recursele construite fals nu se vor lua în considerare.

Topletz (lângă Orşova) în 5 Decemvre 1882.

Consiliul scolasic.

Petru Popescu m./p., jude com.
Ioane Bacilla m./p., not. consil.

Nr. 147. [309] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei parochiale dela Sereca, protopresbiteratul Orăstiei clasa III-a, se escrie a 3-oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela I-ma publicare în jurnalul „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt acestea:

1. din casa alodială anuatim 100 fl. v. a.

2. dela 70 familii câte una ferdelă veche de 21 cupe vechi cucuruz sfărmit, eară dela vĕduve jumĕtate şi una ḑi de lucru.

3. Lemne de foc din pădurea comunei.

4. Venitul stolariu statorit în sinodul parochial.

Toate acestea aduc un venit anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi asterne petiţiunile lor provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresului pentru parochii din 1878 oficiului protopresbiteral gr. or., din Orăştie.

Orăştie în 20 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popovici m. p.,
ppresbiter.

Nr. 97. [310] 2—3

CONCURS.

Încuviinţându-se din partea Venerabilului consistoriu archidiecesan instituirea unui capelan lângă bĕtrânul paroch şi administrator protopresbiteral, Ioan Buzdug în comuna Borgo-Ḑoseni, — pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 120 familii a 1 fl., 120 fl.

b) din toate venitele stolare 130 fl.

Suma 250 fl. a. v.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'şi trimite petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul până la timpul indicat.

Borgo-Ḑoseni în 25 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 172. [307] 3—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de paroch de classa a III din Viştea inferioară, protopresbiteratul Avrigului, vacantă, spre intregirea aceleia se escrie prin aceasta concurs până la 25 Decemvre 1882 pe lângă următoarele

Emolumente:

1) Una ḑi de lucru de 180 case, care nefăcêndu-se se plătesce cu 40 cr.

2. Folosirea cimiteriului bisericei cu pometul din trînsul.

3. Un agru de 2 ferdele.

4. Celelalte venite ale epitrafirului crescute mai considerabil de cum au fost până acuma, care toate dau un venit în bani de 312 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea aşi aşterne suplicile sale, instruate cu documentele recerute de statutul organic, regulamentul pentru parochii până la terminul susindicat subscrisului oficiu protopresbiteral în Avrig.

Avrig 6 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Macsim m. p.,
adm. ppresb.

Anunciu.

„Se caută **un june român agronom,** absolut pentru timpul dela *1 Ianuarie 1883* a se adresa către **Nicolau Şandor** în **Oarda de jos** posta **Gyulafehérvár“.** [314] 1—3

Redactor ĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 142. Sibiiu, Sâmbătă 4|16 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Starea instrucţiunei poporale în Ungaria.

Precum se scie, Ministeriul r. u. de culte şi instrucţiune publică ne norocesce în tot anul cu câte-un raport special: despre starea învĕţămêntului din patrie. Ministrul face bun lucru. Aceasta 'i este datorinţa. Cultura e aḑi identică cu esistenţa. Preste cel fără cultură — deşì aḑi chiar încă nu,— se va trece de sigur mâne la ordinea ḑilei. Precum nu era, bine până de curênd, băgat în seamă sĕracul şi lipsitul, misera plebs contribuens, ci se făceau toate fără a-l mai întreba, aşa se va urma mâne poimâne cu cei sĕraci sufletesce. Statele de aḑi îşi cunosc mai bine interesele ca cele de odinioară, pentru aceea fie-carele ţintesce într'acolo: a avea cât de puţini membrii necorespunḑĕtori. Acestia 'i sûnt numai o povară, şi 'l impedecă în emularea cu alte state. În nici un stat nu lipsesc a eşì preste an deci rapoarte despre starea învĕţămêntului şi ţinta fie-cărui e: a ajunge cât mai curênd stadiul, în care aceste rapoarte sĕ nu mai lase nimic de dorit.

Numai în Ungaria se urmează altcum.

Scopul rapoartelor la noi nu e: a delătura prin ele şi pe basa lor pedecile, ce se opun învĕţămêntului — culturei — ci a da desvoltărei anumită direcţiune unilaterală. Guvernului maghiar nu-i zace la inimă atâta progresul; propune-se la noi învĕţămêntul ori cum, aibă el vre-un resultat ori n'aibă, lucrul de căpetenie e: *sĕ aibă caracter maghiar.* Că se înmulţesce în Ungaria contingentul oamenilor crescuţi, aceasta puţin împoartă, vorba e: sĕ se înmulţească maghiarii, facă se aceasta chiar şi în dauna crescerei. Că e greşit principiul, de care sûnt conduşi Maghiarii, o vede chiar şi miopul. Cu toate acestea lucrul stă aşa şi nu altcum.

Spune-i fanaticului că se află în rătăcire şi ţi l'ai făcut din cel mai bun prietin duşman neîmpăcat. Ori cine s'ar încerca la noi, a arăta maghiarilor retăcirea în care se află, e privit de om rĕu şi i se atribue tendenţe periculoase unităţii statului. Vină-i maghiarului cu raţionamente pedagogice despre a căror adevĕr nu se mai îndoesce nimenea, spune-i adevĕrul probat cu mii de esemple: că basa unei cresceri solide se poate crea numai prin mijlocirea limbei materne; şi ce ai ajuns? Te pomenesci într'o bună dimineaţă cu epitetele cele mai frumoase şi sĕ-ţi pară bine că nu ţi-a arătat uşa. După ce se vĕd maghiarii nostri faţă cu adevĕruri, pe cari nu le mai poate resturna nici sofistica cea mai capriţioasă, ca sĕ ţi înfunde gura, te trămite în România „*Kinek nem tetszik itt nálunk, tessék más hová.*“

Ca sĕ nu ne atragem epitete, cu cari sûntem cam dedaţi, cari de altcum nu ne prea discreditează, ne reţinem a le face împutările, pe cari le ar merita. Constatăm că noi le am cunoscut şi mai înainte scopul cel urmăresc şi ca sĕ dovedim, că nu am greşit, lăsăm sĕ urmeze unele schiţe din raportul ministrului de culte şi instrucţiune publică despre starea învĕţămêntului poporal în Ungaria din anul scol. 1880/81.

Ceea ce pe un ministeriu din alt stat l'ar fi făcut sĕ salte de bucurie, pe al nostru din Ungaria îl apasă greu şi nu-i lasă odichnă.

Ce e drept „între scoalele cu *una* limbă de propunere s'au înmulţit numĕrul celor maghiare,“ însĕ durere şi eară durere că „au crescut şi numĕrul celor române“ în decursul anului 1880/1881. „În anul 1880 au esistat scoale cu limba română ca limbă de propunere 2756, în anul 1881 s'au urcat numĕrul acestor-a la 2781.“

E dureros, însĕ e adevĕrul!

Sûnt, precum se scie, şi scoale de acelea în Ungaria, în cari pe lângă limba maternă, e limbă de propunere şi cea maghiară. Sĕ nu vĕ spĕriaţi dacă vĕ voiu spune, că românii şi în privinţa acestora arată un progres în favorul lor! „În anul 1880 au esistat scoli cu limba de propunere română şi maghiară 394 şi în anul 1881 au scăḑut la 322. Nu e aceasta un atentat contra maghiarismului?

Acestui ministeriu i s'ar face nedreptate prin imputarea: că nu şi ar fi împlinit datorinţa în punctul acesta! El a fost zelos, încă prea zelos! Românii înşişi poartă vina. Pe aceştia sĕ-i facem responsabili! Eată cum!

„Înmulţirea scoalelor curat românesci şi scăḑĕmêntul scoalelor cu limba română şi maghiară se esplică din împregiurarea că o parte a învĕţătorilor români, cari şi-au însuşit limba oficială a statului şi cari aparţin parte confesiunei greco-orientale parte celei greco-catolice au părăsit scoalele confesionale, cari vegetau între referenţe neregulate şi s'a dedicat altor cariere.“ Aici e buba!

S'au înmulţit însĕ scoalele maghiare peste aşteptare. „În anul 1880 au fost 7342, în 1881 7404 scoale maghiare.“ „Înmulţirea aceasta s'a făcut în contul scoalelor germâne, slovace, sêrbesci, croato-vendice şi ruteno-bulgare.“ Ajungă-ne deocamdată atâta, pe viitoriu vom regula şi pe cele românesci!

De acestea nu ne-ar prea prinde mirarea, căci sûntem dedaţi cu ele. Când auḑim însĕ pe ministrul, că nu se sfiesce a spune în faţa lumei, că „nu forţa puterei statului a causat înmulţirea scoalelor curat maghiare, ci voinţa trează şi oportunistică a părinţilor nemaghiari de prin părţile, în cari a lipsit agitaţiunea,“ încetă toată gluma.

Dar apoi ce însemnează, aceea ce se ḑice la alt loc în raportul ministerial, altă decât forţă? Ea'n sĕ te auḑim: „În celelalte comitate, în cari în proporţiune cu limba maternă a populaţiunei limba germână, română, slovacă, sêrbească sau rutenă e presentată prin percente mai mari, se va esecuta art. de lege XVIII din 1879 în scoalele nemaghiare în acel mod, că se va introduce ca a doua limbă de propunere limba maghiară; în privinţa aceasta nu mai încape discusiune.“

Bine nu e forţă: făcêndu-te că uiţi legea, care dispune destul de apriat „limba maghiară se întroduce în scoalele poporale nemaghiare numai ca object obligat.!“

A uitat, precum se vede, şi aceea ce ḑisese în 1 Maiu 1879 ministrul Trefort în casa deputaţilor, voind sĕ apere projectul de lege pentru întroducerea limbei maghiare în scoalele poporale:

„Nu ne-a plesnit nici când prin minte nici chiar acum, ca sĕ închidem scoalele cu limbă de propunere nemaghiară, sau şi numai sĕ le octroăm limba maghiară ca limbă de propunere.“ Asemenea s'a dat uitărei cele ḑise de acelaşi în 13 Maiu 1879 în casa de sus: „Din tecstul projectului s'a putut convinge fie-care că nu e vorba de a întroduce în scoalele poporale nemaghiare limba maghiară ca limbă de propunere, ci numai ca object obligat.“

Una vorbiţi şi alta faceţi! Bine că o scim. Te miri de ce ne va fi bună şi esperenţa aceasta!.

Deşì rapoartele la noi, după cum am avut ocasiune a vedè, nu urmăresc aceea, ce urmăresc rapoartele altor botezaţi, totuşi sûnt instructive. Va fi oare consult a ne simţì satisfăcuţi cu aceea, ce ne atinge pe noi românii în special?

Scoalele noastre s'au înmulţit! Nu e consolaţiune aceasta?

Sĕ vedem însĕ ce ne spune raportul mai departe!

„Scoale române au esistat în anul 1869: 2569, în anul 1874: 3057 în 1879: 2848, în 1881: 2781.“ Dela anul 1874 până la 1879 au scăḑut numĕrul scoalelor române cu 209,

---

FOIŢA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

(Încheere.)

Astfel cancelaria romană este aceea, care numesce pe foştii Ţari, veritabili Bulgari, *progenitores* ai lui Ioanniţiu, în loc de *praedecessores,* încât din asta se nasce eroarea, că Vlachul, Românul, care se laudă a fi de origine curat romană, n'a avut pe Bulgari predecesori, ci ca strămoşi! Innocenţiu menţionează rugămintea lui Kalojoannes pentr'o coroană română, precum li se dĕduse lui Petru Samoil şi altor predecesori ai lui Kalojoannes, şi orănduiesce ca legatul destinat pentru Bulgaria, sĕ facă cercetări îngrijite în privirea coroanei, acordată de biserica romană acestor predecesori.[1] Johannicius se poarte de o cam dată de grijă ca statutele aduse de legat sĕ fie primite de întreaga biserică a Bulgarilor şi Vlachilor şi sĕ fie observate. O espresie egală pentru duplul imperiu o întrebuinţează Innocenţiu în scrisoarea către archiepiscopul din Zagora (27 Noemvrie 1202 [2])

Kalojoannes însĕ se numì după aceasta imperator Bulgarorum şi-l asiasigurà pe Papa, că Grecii 'i făcuseră prin Patriarch propuneri, de a 'l încorona de împĕrat şi de a'i da şi un patriarch, căci fără un asemenea, împĕrăţia nu poate sta[3]) Dar el voiesce sĕ fie serv al s tului Petru şi al Santităţii Sale. După asta Innocenţiu, care încă la 10 Septemvre 1203 'l numea pe Kalojannes „Domn al Bulgarilor“, se decise la 25 Februarie 1204 sĕ 'l recunoască de rege al Bulgarilor şi Blachilor[4]) sĕ-i trimiţă coroană şi sceptru; sĕ pue sĕ 'l încoroneze rege, sĕ ridice pe archiepiscopul din Tirnowo la rangul de primat (nu patriarch) al regelui Bulgarilor şi Vlachilor, sĕ i dea acestuia drept de a încorona pe regii Vlachilor şi Bulgarilor, de a sfinţì în orice biserică a Bulgariei şi Vlachiei chrisma, după care urmà declararea decisivă a imperiului întregei Bulgarii şi Vlachii.[5])

În scrisoarea, prin care Kalojosannes predă în calitate de imperator al întregei Bulgarii şi Vlachii, imperiul sĕu scaunului papal, vorbesce de repeţite ori de foştii împĕraţi ai Bulgariei Simeon, Petru şi Samoil.[6]) Este aşa de semnificativ, că chiar acolo, unde era interesul lui de a'i numì strămoşii sĕi, el întrebuinţează numai terminul *praedecessores,* numindu-i cu toate acestea împĕraţi, precum se numesce el însuşi şi pe lângă, cari vorbesce de un imperiu al Bulgariei şi Vlachiei. Abia atunci când cer direct dela papa Innocenţiu, ca noul archiepiscop de Tirnowo şi primat al întregei Bulgarii şi Vlachii sĕ fie ridicat patriarch, sĕ se erige un patriarch permanent în imperiul sĕu, el însuşi sĕ fie încoronat[7]) vorbesce de împĕraţii Simeon, Petru şi Samoil nu numai ca de nesce predecesori, ci ca de strămoşi. Innocenţiu se feresce a 'l recunoasce de împĕrat; dar vorbesce despre el cu terminii „rex Bulgarorum et Vlachorum qui imperat;[8]) menţionează că Bulgarii şi Vlachii coboară din sânge roman,[9]) ceea ce în ear dela 1879 pănă la 1881 cu 67. Crescĕmêntul din anul 1881 cu 25 de scoale române față cu anul 1880 e deci numai o mică rebonificare din perderea cea mare. Față cu anul 1874 cu 3057 de scoale române avem sĕ constatăm adi scădĕmênt de 276 de scoale.

---

[1]) Scrisoare dela 27 Noemvre 1202: et aliis progenitoribus tuis in libris tuis legitur concessisse l. c. p. 16 (p. 21). — l. c. p. 17.

[2]) n. XXIX.

[3]) quia imperium sine Patriarchia non staret.

[4]) l. c. n. XLI

[5]) me dominum et. imperatorem totius Bulgariae ei Vlachiae l. c. n. XLIII.

[6]) n. XLIII.

[7]) n. XLVI praedecessorum meorum Imperatorum Bulgarorum et Blachorum — Symeonis, Petri et Samuelis progenitorum meorum l. c. pag. 29.

[8]) Archiepiscopis Belesbuldensi et Prostlavensi n. XLVII.

[9]) Bulgarornm et. Blachorum populis — descenderunt etiam ex sanguine Romanorum n. XLVIII.

Vedênd acestea îți vine sĕ uiți bucuria, ce o simțesci pentru crescĕmântul din 1881 și sĕ te cugeți serios la ținuta ce trebue sĕ o iai pe viitor față cu cestiunea scolară.

Cam slabă consolațiune!

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Decemvre.

Așa dar totuși avem și noi în Ungaria politică socială. Mercuri contele Apponyi a picat în casa deputaților Ungariei picături politice sociale. Prilegiul la picăturile politice sociale l'a dat deputatul Otto Hermann, bătêndu-și joc de socialismul aristocratic. Contele Apponyi însĕ nu s'a dat în laturi din calea săgeților. El s'a declarat pe față discipul al doctrinei bismarckiane, care învață, că este neapărat de lipsă a unge mașina statului cu o picătură de oleiu social și accentuà, între aprobări și aplause, necesitatea întoarcerei la toate instituțiunile publice de stat, cari trebue puse în cumpănă în favorul celor mai slabi din societate și sûnt indispensabile pentru susținerea celor din urmă.

„S. d. T.“ adauge la cele de mai sus: Mărturisim că avênd în vedere partea practică n'avem sĕ așteptăm mult dela enunciațiunile contelui nobil. Conceptul ideei *„misera plebs contribuens“* s'a prefăcut prea tare în carne și sânge, ca sĕ se poată lăpĕda cu una cu două. În Ungaria țin oamenii încă prea mult la: a fi născut pentru *„fruges consumere“* ceea ce tradus liber însemnează a pune pe cei inferiori (mai slabi) din societate sĕ lucre pentru ceilalți. Cetind discursul contelui Apponyi, fără sĕ voim, ni se obtrude cu totul alt ceva. Nu esistă teren al sciinței și putinței omenesci, pe care sĕ nu se simtă că Ungaria maghiară se radimă de productele spiritului nemțesc și de aci se esplică, pentru ce Ungaria maghiară este așa de rece față cu germanismul.

Colonisarea Maghiarilor (Ciangăilor), cari trăiesc în țĕrile resăritene, stêrnesce interes foarte viu între deputați și chiar și în sferele mai înalte din Budapesta. În Dumineca viitoare se va într'unì o conferență, care va alege un comitet esecutiv. Acesta va lua asuprà'și organizarea unei agitațiuni în toată țeara.

Eri a terminat casa deputaților Ungariei desbaterea bugetului ministeriului de comerciu și a trecut la desbaterea bugetului instrucțiunei.

Comisiunea financială a desbătut a seară proiectul de lege privitor la eliberarea dilerilor (lucrători de di) de imposite și l'a acceptat pe lângă unele modificări.

Dela Lugoș se telegrafează că Românii au învins la alegerea de vicecomite. Românii, cetim în diverse diare maghiare, s'au disciplinat bine sub conducerea episcoputui Mihali și de aceea au reoșit cu Simonescu, candidatul lor.

În Cislaitania s'a început între Nemți politica de abstinență. De o camdată se mărginesce politica aceasta la depunerea unor mandate din consiliul scolastic al Austriei interioare. Se va generalisa pasivitatea nemțească, intindêndu-se pănă și asupra parlamentului? nu se poate scì. Guvernul cislaitan privesce cu seriositate la fenomenul acest nou politic; cu toate aceste nu slăbesce, coarda arcului cu care aruncă săgeți asupra presei oposițiunei nemțesci. Confiscări de diare urmează mai în toate dilele.

Dela Bucuresci se scrie la „D. Ztg.“ din Viena, că o foaie însemnată din oposițiune, consideră situațiunea într'atâta însuflătoare de puțină încredere, într'u cât conferența de ambasadori, care se va într'unì în London, nu se va ocupa numai cu cestiunea dunăreană, dar și cu a Egiptului. Cu aceasta însĕ se va pune în mișcare adevĕrata cestiune orientală, care va provoca un șir de încurcături, cari vor atinge foarte, cu deosebire staturile mici din Orient. Cum va fi soluțiunea aceasta, astădi nu se poate spune.

România, între toate staturile aceste, după posițiunea ei geografică are interesul cel dintâiu, cu atât mai vêrtos cu cât tocmai pe România o ating mai multe cestiuni pendente, cari așteaptă soluțiunea în ințelesul puterilor occidentale. Cor. după ce arată că puterile nu consideră de ajuns opintirile României de a remânè păzitoarea Dunărei și a intereselor occidentale, cu toate că pentru România aceasta e afacere de onoare; după ce punctul de gravitațiune al Europei a trecut la Berlin, ear' Berlinul prin alianța cu Austro-Ungaria amenință pe România cu isolare și cu perderea influenței pe Dunăre, spune, că România cearcă ajutor la Paris. Corespondentul își pune întrebarea dacă în Paris și London vor pricepe momentuositatea situațiunei? Interesant este sfêrșitul corespondenței, care susține cu toată positivitatea, că ori cum ar fi, Brătianu înclină adi necondiționat spre Austro-Ungaria. Nu convingerea, ci patriotismul constrînge pe Brătianu la calea aceasta politică.

Mai multe diare reîmproaspătă scirea, că regele României Carol sĕ va întâlni cu regele Italiei Umbert.

D. Gladstone și cestiunea egipteană.

(Încheere.)

Totuși, cu toată eminența pericolului, d. Gladstone se ridică, în 1877 cu o violență ne mai pomenită contra opiniunei dlui Dicey, care fusese bine primită de țeară. Tocmai succesul acestor idei de cucerire îl îngroziră. De aceea, d-sa dise atunci:

„Din nenorocire, pofta de cuceriri teritoriale s'a desteptat la noi în acești douĕdeci și cinci ani din urmă (negreșit dela suirea lui Napoleon III pe tron) cu o putere nenormală....... Sûnt foarte convins — și aceasta convingere provine din învĕțămintele ce 'mi-au dat măestrii mei în politică și a fost confirmată de numĕroase fapte — că întinderile imperiului nostru sûnt, în genere, isvorul unor pericole serioase, deși aceste pericole nu pot fi totdeauna imediate. Nu afirm că putem evita în totdeauna aceste întinderi; dar cred că n'ar trebuì sĕ le primim decât la cas de o absolută necesitate. Mĕ opun lor, fiindcă ele se fac adeseori prin mijloace mai mult sau mai puțin blamabile, care tind a compromite caracterul națiunei engleze în ochii lumii nepărtinitoare, a cărei judecată va impune, sper, o barieră morală din ce în ce mai puternică actelor fie-cărui stat în particular. Mĕ opun la aceasta întindere, find-că ne-am umplut deja prea mult mânile. Am luat asupră-ne nisce rĕspunderi, pe care nici un popor nu și le-a luat vre-odată. Grijile guvernului imperiului roman al cărui teritoriu n'avea nici o soluțiune de continuitate, erau foarte mici în comparațiune cu rĕspunderile ce încumbă actualmente parlamentului și puterei esecutive a Engliterei.“

Ori ce comentarii ar slăbì aceastà pagină atât de mișcătoare și atât de adevĕrată. Nu este nici un amic bun al Engliterei, care sĕ nu se îngrijească de viitorul causei liberale. Dacă Englitera ar suferì o înfrângere, numai reacțiunea din toată lumea ar profita. Este dar de dorit ca ea sĕ se concentreze în loc de a se arunca pretutindeni în aventuri. D. Gladstone adauge aceste cuvinte, pe care numai un patriot are dreptul de-a le adresa concetățenilor sĕi:

„Toți sûntem gata a alerga prin lume spre a ne realisa romanul nostru politic; dar nu ne e rușine în schimb de a neglige cu totul datoriile noastre din întru.“

După aceea d. Gladstone arată lămurit, prin următoarele rînduri, periculele ce resultă pentru Englitera din ori ce nouă anecsare de teritorii:

„Cel mai pacînic din oamenii cuminte trebue sĕ esamineze în principalele lor puncte condițiunile în cari trebue sĕ facem pe viitor resboiu. N'avem într'u nimic a ne teme nici de forța, nici de curagiul, nici de isvoarele țĕrei. Și cu toate acestea mai rĕmâne o cestiune, care mĕ îngrijesce în adevĕr: numĕrul cel mic al soldaților nostri. Destul de numĕroși spre a apăra insula noastră, ei nu mai sûnt decât nisce fărămături de nisip în comparațiune cu trebuințele ce ne crează dominațiunea noastră în toată lumea. Se vorbesce de umiliri! Măcar de n'am suferì vr'o dată umilința de a depinde de curagiul altora, care costă atât de scump, pe acela care 'l cumpĕră! Noi trebue în timp de resboiu, sĕ sporim de bună voe leafa soldaților și a marinarilor nostri și lucrul nu e tocmai ușor: dar chiar după ce am făcut tot ce e cu putință, încă n'am făcut destul. Este în totdeauna, pentru o națiune de 30 milioane oameni o sforțare superioară și aproape contrarie naturei de a voì sĕ se însărcineze a apĕra țĕrile locuite de aproape trei sute milioane oameni... Când comitem greșala de a sporì teritoriul nostru, aceasta este o greșală peste putință sau foarte anevoe de reparat în urmă. Mĕ mir că disproporțiunea ce esistă între poporațiunea noastră și datoriile ce vom avea probabilmente de îndeplinit la cas de resbiou, n'a fost considerată, mai ales de oameni speciali, ca un motiv pentru a năbușì cu înțelepciune pofta ce avem de a întinde teritoriul nostru.“

Ne pare peste putință a combate argumentațiunea d-lui Gladstone. Cum va face Englitera spre a scoate de pe pămêntul ei o armată în stare de a apăra, contra unei puteri militare, contra unei coalițiuni poate de puteri tot deodată militare și maritime, imensele întinderi ce-și anecsează de 20 de ani? Ea are așa mare groază de servițiul obligatoriu chiar sub forma cea mai dulce, in cât se opune la tunelul de sub canal, cu toate imensele avantagiuri ce ar retrage industria sa. Ea va trebuì sĕ se stabilească în Egipt pe un pămênt, care deschis din toate părțile n'a sciut nìci o dată sĕ resiste la o invasiune! Sĕ se gândească bine, căci acolo se vor duce sĕ o isbească. Acesta va fi călcâiul lui Achille. Putea-va ea sĕ se apere acolo, când armata din Indii va fi reținută în Afganistan și când cea mai mare parte din flotă va fi condamnată sĕ încrucișeze în canalul *La Manche*, și când, afară de acestea, inamicul va avea în centrul țĕrei chiar

---

ori ce cas nu se putea dice de cât pentru cei din urmă. Abia acum la 15 Septemvre 1204, papa, în scrisoarea către regele Ungariei numesce pe frații Petru și Johannicius, coborîtori din vechiul neam al regilor (bulgari), [10]) ceea ce ca fapt istoric nu are mai mult valoare, decât mențiunea de mai sus că Bulgarii și Vlachii ar fi de origine română.

Kalojoannes însĕ obținuse ceea ce voise. Voise sĕ fie împĕrat, ca Țarii de mai nainte, o putea face numai dacă sĕ răzima pe acestia, și astfel predecesorii devenirĕ străbuni; Papa consimțì la acestea, pentru a dovedì regelui Ungariei, că noua ridicare nu era în sine o inovațiune, că nu se făcea pe seama sau în paguba Ungariei, ci că frații victorioși cereau numai îndĕrĕpt ceea ce era al lor. Numai în una Papa nu întrà în voia lui Kalojoanes. Nici odată nu'l numì direct imperator, nici pe primat patriarch; și când acum Balduin, conte de Flandra, devenì împĕrat (latin) la Constantinopol, nici încoronarea nici trimiterea de sceptru, coroana și flamura (vexilum) nu mai erau de ajuns; imediat după victoria Latinilor se arată la noul rege o supĕrare, care se manifestă deja în scrisoarea asupra încoronării îndeplinite; Kalojoannes se numesce acum rege al întregei Bulgarii și Vlachii [11]) ear domnia sa *regnum*, ceea ce însĕ nu esclude cuvintele *βασιλεύς* și *βασιλεία*, terminul grecesc pentru imperiu. Archiepiscopul primat vorbesce din contră de încoronarea imperatului, împlinită la 8 Noemvre 1208, stil bulgar. [12]) Împărțeala României a urmat. Balduin de Flandra e acum împĕrat peste un imperiu, consistând din a patra parte de cum fusese, și lupta între el și împĕratul-rege bulgaro-român isbucnesce. Încurênd contele Enric, fratele lui Balduin, regent al imperiului (moderator) are a ne vestì despre reaua reușită a bătăliei dela Adrianopole, dela 15 Aprile 1205, despre prinderea lui Balduin și închiderea lui în temnița lui Johanicius, Domnul *Vlachilor* [13]) care l'a atăcat pe acesta cu o mulțime nenumĕrată de Vlachi și Cumani. Inocențiu III se vĕzu silit de a intervenì pentru pace între Bulgaro-Vlachi și Latini; dar nu îi succese nici de a obținè măcar eliberarea lui Balduin, a cărui închisoare devenì ceva mai suportabilă — la început fusese încărcat cu lanțuri pănă'n gât, — dar totuși în urmă fu aruncat într'o prăpastie, cu mânile și picioarele tăiate, unde perì în mod vrednic de plâns. Oraș după oraș de pe teritoriul latino-grec fură acum prădate, populația ucisă; noul imperiu fu cel puțin întru atât bulgar, întrucât ca în dilele lui Krum, țeara cea mai frumoasă devenì pustietate; numai animale sĕbatece, dar nu Romaei și Latini sĕ o mai poată locuì. În sfêrșit trebuì sĕ vie însuși sf. Dimitrie și sĕ'l omoare, la vreme de noapte, pe Romaeoktonos; Johanicius se desbinase de conducĕtorul Bulgarilor și aecsta preferă în loc de a fi ucis, sĕ ucidă el însuși pe împĕratul rege (1207).

Din cele mai de sus va fi resultând însĕ cu siguranță o serie de fapte:

1. Imperiul bulgar în adevĕratul înțeles al cuvêntului a fost numai cel mai vechiu și e despărțit de domnia Asanizilor prin sângeroasa domnie a lui Basilios Bulgaroktonos și prin dominarea romaeică.

2. Întemeiătorii reînoitului imperiu bulgar, erau Vlachi și nu Bulgari, de origine români, ear noul imperiu din anul 1186 era vlacho-bulgar.

3. Ridicarea din anul 1186 a pornit mai cu seamă pe cumani, a atras în curentul ei și pe Bulgari și astfel al doilea imperiu bulgaro-vlach se deosebesce îm mod esențial de cel dintâiu, e un imperiu mai cu seamă vlach, care nu se numesce Bulgar, pentru că fraților Vlachi le succesese, de a deveni Domni și ai Bulgariei.

4. Abia după ce aceasta s'a întêmplat, s'a născut silința de a pune pe noul neam de Domnitori Vlachi în relațiuni istorice și de înrudire cu ve-

---

[10]) l. c. p. 36.

[11]) n. LXI

[12]) n. LXI.

[13]) a Johannicio Blachorum domino u. LXIII.

nenumĕraţi aliaţi. Spre a se putea manţine în valea Nilului, trebue sĕ poată concentra cine va acolo, în momentul critic, patrudeci mii oameni de trupe bune. De unde le va lua Englitera?

Cine-va nu se vâră întro aventură atât de periculoasă fără un motiv serios. Cuvêntul pe care-l pune înainte presa engleză din ḑilele noastre este acelaşi, pe care-l desvoaltă şi d. Dicey în 1877 trebuinţa de a protege calea spre Indii. Trebuie sĕ citească cine-va *la Revue literaire et politique* spre a vedea cu ce ironie muşcătoare combate d. Gladstone şi această pretinsă trebuinţă şi avantagiul ce oferă în această privintă ocupaţiunea Egiptului. Nu stăruim asupra acestei cestiuni, dar nu putem a ne abţinè de a nu observa cu ce înlesnire ar putea cine-va sĕ închidă Englezilor canalul chiar, când ei ar fi stăpâni absoluţi pe valea Nilului. Ar fi de ajuns ca o torpilă bine aşeḑată sau bine îndreptată sĕ scufunde unul din vasele lor cuirasate; ca o simplă corabie mare, aparţinênd unei puteri neutre, sĕ fie adusă acolo printr'o manoperă dibace şi scufundată de a curmezişul; şi canalul ar fi închis pentru mai multe septĕmâni cu toată garnisona din Alecsandria şi cu tot reşedintele din Cairo, şi cu forturile ce ei ar fi rădicat pe ţermii Siriei.

Sĕ revenim însĕ la principala cestiune, la dificultatea sau, spre a ḑice mai bine, la imposibilitatea de a ocupa Egiptul într'un chip permanent.

D. Dicey, vorbind acum cinci ani ca şi „Times“ de eri, se sforţa sĕ mărginească aceasta ocupaţiune. El voia sĕ o limiteze la Egiptul de jos, la Delta: Englitera ar ocupa acest ţinut milităresce, ar administra impositele şi prin urmare ar face sĕ inceteze apăsarea. Prea bine! Dar dincolo de Egiptul de jos, ba chiar şi cel de sus observă d. Gladstone, este un imperiu întreg, Nubia, Sudanul pănă dincolo de Abisinia, pănă la marginile Zanzibarului, un teritoriu de cinci ori mai mare decât Austro Ungaria, de cinci ori mai mare decât statele Faraonilor, decât al Ptolemeilor şi al califilor. Aceasta este opera lui Mehemet Ali şi a urmaşilor lui, cari, ori ce s'ar ḑice, au îndeplinit acolo o operă de civilisaţiune. Ce vor face oare Englezii cu aceste atinse ţinuturi? Le vor lăsa ei oare în prada barbariei tiranilor negri? Lăsa-vor sĕ se ḑică în istorie că, spre a satisface interesele engleze ei au recufundat această parte a Africei în adênca noapte din care eşise de abia? Peste putinţă! Va trebuì sĕ mergem la Chartum. Va trebuì sĕ mergem la Gondocaro. Apoi d. Gladstone adauge:

Primul port, pe care-l vom ocupa în Egipt, prin usurpare s'au cucerire va fi aproape sigur meḑul unui imperiu al Africei septentrionale, care va cresce pănă când un nou Victoria sau un nou Albert (nume de ale lacurilor din care isvoresce Nilul alb) se vor ivì la fruntariile noastre, şi pănă când va ajunge pe la ecuator, la Natal şi la oraşul Cap, fără a mai vorbì de Transvaal şi de rîul Orange spre Sud, nici de Abisinia sau Zanzibar, pe care le vom absorbì în cale în formă de drum. Şi atunci, avênd un imperiu mare în fie-care din cele patru părţi principale din lume, şi posedând cu totul partea a cincea, vom fi mulţămiţi cu întinderea teritoriului nostru, dar nu vom fi mai îndeletniciţi...“

În adevĕr că nu! Şi toate aceste, spre a protege un canal cu o lungime de o sută şeseḑeci chilometri!

D. Gladstone face sĕ rĕsară apoi greutăţile administrative ce va întimpina guvernul englez în Egipt chiar. Englezii merg acolo, aceasta sĕ ḑice şi repetă pe toate tonurile, spre a „împedeca o apăsare de nesuferit“. Dar din douĕ una: sau că Englitera va vorbì acolo ca stăpână absolută, şi, în acest cas, ea va stabilì „tot felul de apăsări, tolerabile sau nu;“ sau va acorda Egiptului, ca şi coloniilor ei libere, o autonomie întinsă, şi în acest cas, opiniunea Egiptului nu va fi favorabilă Englesilor, ci va căuta „un stăpân independente, ini„ţiat în religiunea lui, eşit din ace„eaşi rasă şi obicĭnuit prin nascerea „sa la recentele tradiţiuni ale rena„cerei sale şi desvoltărei sale“. Atât într'un cas cât şi în celălalt, Egiptul, pe care Englezii voesc a'l libera cu voie fără voie, va fi fost una din victimele „nesaţului intereselor engleze.“

Cestiunea mai presentă şi un alt aspect; ea trebue sĕ fie privită din punctul de vedere al relaţiunilor Engliterei cu puterile europene. Acì trebue sĕ citĕm tecstual fie care cuvênt al dlui Gladstone, care par a fi scrise astăḑi chiar:

„Se susţine cu drept cuvênt că sûntem încuragiaţi de unele părţi pentru a ne arunca în această întreprindere. Aşi da o mai mare însemnătate acestor încuragiări, dacă aşi fi pe deplin sigur că toate puterile europene se sforţează sĕ consolideze pacea. Dar se bănuesce în genere că unele persoane sûnt dispuse a'şi asigura scăparea şi preeminenţa lor, punênd pe vecinii lor în încurcături. Nu pot sĕ resping această bănuială cu toată graba, cu toată indignaţiunea ce ar fi de dorit. Eu privesc atitudinea probabilă a unei puteri oarecare, adecă a Franciei, cu un simţĕmênt cu totul altul. D. Dicey pare a conta pe slăbiciunea momentană a acestei ţĕri. Mai la vale, d-sa ajunse la o conclusiune foarte confortabilă, după care bărbaţii de stat francesi ar fi dispuşi sĕ aproabe ori-ce politică în stare a consolida interesele Engliterei în istmul de Suez. Fără a mai întra în nisce amĕnunte, care n'ar fi de nici un folos, declar că nu sûnt nici decum de această părere. Eu cred că, în ḑiua când vom ocupa Egiptul, se va isprăvì pentru multă vreme cu cordialitatea relaţiunilor politice dintre Francia şi Englitera. Poate că nu va fi o ceartă imediată, dar va fi o ură năbuşită ca şi aceea a Americei, care, pe timpul rĕsboiului civil, aştepta sĕ dăm peste vre-o încurcătură şi ea sĕ redobândească pacea şi bună starea. Naţiunile au o bună memorie.

Aceste observaţiuni mai adaugă testualminte d. Gladstone, „sûnt îndreptate, esclusiv contra ocupării „Egipetului numai de către Engli„tera. O ocupaţiune micstă, ar fi „din mai multe puncte de vedere, un „lucru cu totul deosebit şi ar trebuì „sĕ fie privită într'un chip, cu totul „altul.“

Terminând, d. Gladstone se întreabă îngrijat dacă Englitera, cu setea ei de cuceriri şi anecsări nu este pe cale „de a adauge la capitalul datoriei uitate şi pe acela al datoriei rĕu îndeplinite.“

Pentru toţi aceia, cari cunosc nobleţa caracterului şi profunditatea convingerilor bărbatului, care a rostit aceste cuvinte, nu mai remâne nici o îndoeală că în 1882 primul ministru engles cugetă, crede, doresce şi se teme de tot ceea ce se temea, dorea, credea şi cugeta în 1877 colaboratorele dela Nineteenth Century. De asemenea nu mai încape vr'o îndoeală că în situaţiunea estra-ordinară ce ia făcut atât evenimentele cât şi serviţiele aduse, d-sa poate tot ce voesce. Politica pentru care d-sa se va decide în Egipet va fi politica naţiunei chiar dacă ea ar fi combătută de cele mai principale organe ale presei. Dela Tel-el-Kebir d-sa se ascunde într'un chip vĕdit la spatele lordului. Granville şi a agenţilor sĕi asftel că diplomaţia bĕtrânei partide whig se desfăşură cu complesanţă ca şi în cele mai frumoase ḑile ale lordului Palmerston. Urmeze d. Gladstone a arăta că nu se interesează de această afacere tot atât de însemnată pentru viitorul ţĕrei sale, ca şi pacificarea Irlandei şi chiar poate că şi reformarea regulamentului Camerei comunelor, şi Englitera va fi adaus precum se temea altă dată, „capitalul rĕului făcut la capitalul datoriei neîndeplinite.“ D sa vafi rĕspunḑĕtor pentru aceasta în faţa istoriei. De d-sa se va lega generaţiunea viitoare, când crearea unui imperiu african va fi impovărat pe insularul protegiat de cingătoarea sa de argint cu sarcina serviţiului militar obligatoriu, a cărui greutate prea mare nimeni n'o cunoasce mai bine ca noi. Şi cât pentru Francia, plină pănă acum de admiraţiune pentru bravul reformator, va sfirşì prin a nu mai face nici o deosebire între d-sa şi lordul Granville, ministrul afacerilor străine din 1870. Deci, „naţiunile au o bună memorie.“

Varietăţi.

* (Parastas.) Marţi în ḑiua de 30 Noemvre (Ḑiua sf. *Andreiu*) s'a săvârşit în biserica nouă din Cernatul Săcelelor slujirea parastasului în memoria marelui *Andreiu*. Toate cele de lipsă ca această sĕrbătoare sĕ fie cu atât mai frumoasĕ şi sĕ reiasă cu atât mai bine, fuseseră bine hotărîte şi chipzuite într'o conferenţă micstă de învĕţători şi preoţi ţinută la 24 Noemvre a. l.

În ḑiua amintită la 9½ oare a. m. tinerimea scolară din comunele: Satulung, Cernat, Turcheş şi Bacĭfafalĕu cu steagul învĕlit în doliu în frunte supraveghiată, de corpul învĕţătoresc a întrat în biserica nouă şi cea mai frumoasă din Săcele. După slugirea s. liturgii de onor. preot de rênd Dl. Alecse Verzea s'a început slugirea parastasului general al acestor comune cu 7 preoţi în faţa unui numĕros public. Înainte însĕ de începerea slujbei obicĭnuite on. preot dl Victor Popea cu o voce melodioasă şi mângăitoare a rostit primul discurs bine simţit, în care arătat însemnătatea ḑilei de sf. *Andreiu* pentru noi Românii transilvăneni de ritul ortod. orient. şi pe urmă o schiţă biografică a marelui *Andreiu*, însoţită de liniamentele generale, în care se represintă ca cel mai mare Archiereu al bisericii orientului, în timpul mai nou, ca renumit bărbat de stat, ca luptător pentru drepturile Românilor pe terenul bisericesc, scolar, fundaţional, politic şi social, ca luptător în fine pentru ce e adevĕrat, bun şi frumos. După săvêrşirea slujbei obĭciunite a părastasului s'a rostit al doilea discurs de onor. director scolar dl Ioan Dorca, care a fost tot aşa de bine lucrat şi care s'a putut privì oarecum ca o combinare şi complinire a celui premers. Ambele discursuri ş'au avut locul şi însemnătatea lor specială pentru auḑitor.

Corul format din mai mulţi învĕţători săceleni şi ajutat de dl notar I. Găvruş, care nici odată, asemenea nici acum n'a pregetat a-şi oferì binevoitorul D-sale concurs la asemenea ocasiuni, ear a mers de minune cu deosebire a culminat în cântarea ocasională: „Românime mult cercată.“ Şi cu care s'a încheiat serbătoarea. După acestea preoţimea şi învĕţătorimea asistentă a fost invitată la prânḑ de onorabilul şi mult ospitabilul preot, dl C. Urdea.

Astfel de sĕrbătoare generală a comunelor amintite în memoria marelui *Andreiu*, a fost cea dintâiu dela adormirea lui. Prin aceasta s'a vĕḑut şi acì că golul ce l'a lăsat el între noi se simte tot mai mult şi că plângerile după acest mare bărbat devin din ani în ani tot mai mari. Dea Dḑeu ca serbătoarea în memoria acestui mare Archiereu sĕ sĕ eterniseze la noi Românii de ritul ort. orient. din Transilvania şi Ungaria, precum eterne sûnt faptele şi numele lui.

Săcele, 1 Decemvre 1882.

D....

* (Părastas.) Duminecă în 5/17 Decemvre a. c. la 10½ oare a. m. se va celebra în biserica gr. or. din Brad (comitatul Hunedoarei) părăstas pentru odichna sufletului repausatului Marelui nostru Archiepiscop şi Mitropolit *Andreiu* baron de *Şaguna*, eară Luni în 6/18 Decemvre tot în acelaş têmp şi loc, pentru odichna sufletului defunctului Nicolae I. Miheltan, protopresbiter gr. or. al tractului Zarand.

Consângenii, amicii şi cunoscuţii sunt invitaţi a participa în numĕr cât de mare.

* (Postal.) Oficii noue postale se deschid în 16 Decemvre n. în Bilac şi în Serăţel.

* Hieroniymi la cererea sa proprie a fost dimensionat din postul de secretar de stat şi cu ocasiunea aceasta fu distins pentru serviţiile sale ca crucea de comandator a ordinului Leopoldin, fără tacsă.

* (Monetă falsă) de 20 cr. s'a vĕḑut aici în Sibiiu. Pe partea pagerei, inscripţiune latină, pe partea capului inscripţiune maghiară cu semnele tipariului de Alba-Iulia.

* (Timpul) continuă a fi frumos. Eri după ameaḑi a şi riorat puţin.

* (Iluminare electrică) Timişoara şi acum şi Seghedinul negoţiează pentru introducerea iluminărei acestor cetăţi cu lumină elĕctrieă.

* (Meteor) În 11 Decemvre n. seara la 8 oare 45 minute a căḑut în apropierea Clujului un meteor care s'a spart în patru bucăţi.

* (Ape mari.) Dela Panciova se telegrafează că apa cresce repede. Este de temut că va avè loc o catastrofă.

* (Deschiderea bursei). Astăḑi la oară fixată s'a deschis Bursa din Bucuresci în presenţa unui public foarte ales si numeros representate fiind Banca naţională prin trei directori, Banca României prin amêndoi directorii, precum şi casele cele mai însemnate financiare.

Mai ântâiu s'a ţinut un serviciu divin de către doi preoţi; după aceasta d. Stefan Ioanid, preşedintele camerei decomerciu, a cetit, un discurs la care a respuns d. ministru de lucrări publice. Apoi d. Boambă, în calitate de locţiitor de sindic, a cetitşi domnia sa un discurs la care asemenea a respuns d. ministru. În fine s'a făcut un început de operaţii, negoţiându se o mică cantitate de diferite efecte.

De mâne încolo, Bursa va funcţiona regulat în fie-care ḑi afară de dumîneci şi sĕrbători, ḑice „Resboiul“ de Joi.

---

chiul neam bulgar, ceea ce a fost cu totul arbitrar şi eronat.

5. Intregul raport al Vlachilor către Bulgari şi Cumani cată deci a se considera altfel, decum se consideră până acum. Ce deducţiuni sûnt însĕ a se face dintre aceasta pentru istoria Românilor nu mai este obiectul acestor cercetări.

6. Nu se mai cade de sigur, de a vorbì de imperiul Asanizilor, ca de un imperiu bulgar. S'ar comite numai aceeaşi eroare, în care a căḑut, după cum am dovedit, traducĕtorul francez al lui Villeharduin, când a schimbat arbitrar Blaque în Bulgarie, ştergênd astfel tocmai deosebirea caracteristică între imperiul Asanizilor şi cel bulgar de mai nainte. Dacă prin aceasta sĕ şi perde o bucată din istoria pur-slavă, adevĕrul istoric poate câştiga numai. Imperiul era vlacho-bulgaro-cuman, dinastia vlachă.

(Monografie de C. cav. pe Höfler, în „Annalele academiei din Viena.“)

„Timpul“.

Bursa de Viena și Pesta

Din 14 Decemvre n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	118 60	118.70
Renta de aur ung. de 4%	85.20	85.35
Renta ung. de hârtie	84 40	84 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	1. 3.80	134. --
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 80	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	97 50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.25	95 50
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 95.—	95. –
Obligațiuni urbariale transilvane		99.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 50 99.—	98.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	96 50
Sorți ungurești cu premii	—.—	116.50
Sorți de regularea Tisei	108.30	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 35	76 50
Datorie de stat austr. în argint	77.30	77.10
Renta de aur austriacă	94 80	94.75
Sorți de stat dela 1860	129.50	129.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	826.—	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	287.25	278.—
Acțiuni de credit austr.	285 60	286 25
London (pe polița de trei luni)	119 05	119.05
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.47	9.47
100 marce nemțesci	58.50	58.46

Nr. 162 [311] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a Malomfalĕu în protopresbiteratul Mureș-Oșărcheiului se deschide concurs într'u înțelesul ven. ordinațiuni consistoriale din 22 Octomvre 1881 Nr. 3051 până inclusiv 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sûnt:

a) 15 Jugere de pĕmênt comasate cu puțină pădure deschilinit computat venitul de juger a 20 fl. 300.

b) în hotarul Șĕușci 1 jug. 121 stângini 25 fl.

c) în hotarul Miraşteului 2 jugere 941 stângini 60. fl.

d) dela botezuri a 20 cr. = 4 fl.

e) dela cununii şi estrasc matriculare a 2 fl. 8 fl.

f) îngropăciuni 17 fl.

g) dela 60 famile a 1 merță de bucate terțialitatea compete cantorelui 40 fl.

h) Dela 60 familii câte o di de lucru a 30 cr. 18 fl.

i) Casă parochială grădină şi Cimiteriu 20 fl. Suma 492 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de aşi substerne petițiunile lor instruate conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului.

Dat în Murĕş-Oşorheiu în conțelegere cu comitetul parochial, 21 Septemvre 1882.

Parteniu Trombitaş de Betlen m. p.,
protopresbiter.

Nr. 241. [312] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Valea-Bulzului în protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se deschide concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Casă parohială cu două odăi, bucătărie, şură şi grajdiu;
2. grădină de legumi, lângă casa parochială;
3. folosirea cimiteriului şi a două fênațe de 3 cară de fên;
4. dela 80 case, câte o ferdelă de cucuruz, sfârmit, ferdela de 16 cupe;
5. câte o di de lucru, şi venitele stolare, cari toate la olaltă dau un venit unual de 340 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a'şi subşterne petițiunile instruite conform „statutului organic“ şi a regulamentului pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus indicat, cu observarea că concurentele are de a se presenta în parochie în vre o di de Duminecă, spre a cânta, şi a se face cunoscut poporului respectiv.

Abrud, 1 Octomvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gall m. p.,
ppresbiter gr. or.

Nr. 147. [309] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei parochiale dela Sereca, protopresbiteratul Orăștiei clasa III-a, se escrie a 3-oară concurs cu termin de 30 de dile dela I-ma publicare în jurnalul „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt acestea:

1. din casa alodială anuatim 100 fl. v. a.
2. dela 70 familii câte una ferdelă veche de 21 cupe vechi cucuruz sfărmit, eară dela vĕduve jumĕtate şi una di de lucru.
3. Lemne de foc din pădurea comunei.
4. Venitul stolariu statorit în sinodul parochial.

Toate acestea aduc un venit anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi asterne petițiunile lor provĕdute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresului pentru parochii din 1878 oficiului protopresbiteral gr. or., din Orăştie.

Orăştie în 20 Noemvre 1882.
În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popovici m. p.,
ppresbiter.

Nr. 97. [310] 3—3

CONCURS.

Încuviințându-se din partea Venerabilului consistoriu archidiecesan instituirea unui capelan lângă bĕtrânul paroch şi administrator protopresbiteral, Ioan Buzdug în comuna Borgo-Doseni, — pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 120 familii a 1 fl., 120 fl.
b) din toate venitele stolare 130 fl.
Suma 250 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'şi trimite petițiunile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul până la timpul indicat.

Borgo-Doseni în 25 Noemvre 1882.
În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. ppresbiteral.

Viena! Paris! London!

Audiți și mirațivĕ!

Administrațiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub prețul de vêndar. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un servit foarte solid de masă și de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) și primesce fie care comandator garanție în scris pentru remânerea servițului 10 ani alb.

6 cuțite de masă cu lamă escelentă de oțel.
6 furcuțe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 lingurițe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuțite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuțe de desert de argint veritabil anglo-bri
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 lingurițe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăți.

Dovadă că anunțul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimi fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună și solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.

Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curățit pentru servițul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 3—6

Filiale: Paris, London.

Scrisuri fonciare de 6%

ale Institutului de credit și de economii „Albina“ în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese și ofer siguranța cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranța pupilară usitată și care în partea ei cea mai mare stă din moșie (realităţi de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanță prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile și 1 Octomvre a fie cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Brașov** și la „Banca comercială ungară“ în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau și împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorți în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vêndare în cursul dilei și la

J. P. Kabdebo,
[305] 2-4 bancar în Sibiiu.

Anunciu.

„Se caută **un june român agronom,** absolut pentru timpul dela *1 Ianuarie 1883* a se adresa către **Nicolau Șandor** în **Oarda de jos** posta **Gyulafehérvár“.** [314] 2—3

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 13—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) cor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

Una soarte 50 cruceri

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

1 nimeritor principal: **bani gata 50.000 floreni** sau **8.800 galbini.**
2 nimeritori principali: **bani gata 20.000 floreni** sau **3.500 galbini.**
3 nimeritori principali: **bani gata 10.000 floreni** sau **1.750 galbini.**
4 nimeritori principali: Colet și cercei cu brilante, preț 10.000 floreni
Patru nimeritori: Scule de aur cu brilante și mărgele în preț **de câte 5000 fl.**
Cinci nimeritori: Scule diverse în preț **de câte 3000 fl.**
987 nimeritori în preț **de câte 1000, 500, 300, 200, 100, 50** și **25 floreni.**

Tragerea în **5** Ianuarie 1883.

Prețul sorților ***50*** cruceri

Comande pe lângă acluderea de 15 cr. pentru spese de postă sûnt a se adresa

TRIEST, P. Grande N. 2. **Despărțĕmêntul loteriei Esposițiunei Triestine** TRIEST, P. Grande N. 2.

Pentru primirea traficului de sorți a se adresa numai decât la adresa de mai sus.

Sorți se află în Sibiiu la institutul „ALBINA“ și la redacțiunea „Telegrafului Roman“. [315] 1-4

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 143. Sibiiu, Marţi 7|19 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Alegerea din Lugoş.

Dacă comparăm declamaţiunile cele multe ale presei maghiare despre egalitatea de care se bucură tot sufletul în Ungaria, cu alarma ce a causat alegerea de vice comite în comitatul Caraş Severinului în persoana unui român a dlui Simonescu, trebue sĕ se întrebe ori şi cine: a spart alegerea unui român toată dreptatea laudată? s'a sguduit ideea de stat, dacă un cetăţean cu toate titlurile legale prin voinţa majorităţei legale a unei representanţe comitatense în toată regula s'a ales funcţionar municipal?

Curioasă idee 'şi vor face, mai cu seamă străinii, de împărţirea dreptăţii în Ungaria între cetăţenii cari stau sau ar trebuì sĕ stea sub scutul dreptăţei egale proclamate de constituţiunea ţĕrei şi cu care, precum am ḑis, se face atâta paradă în lume, când e vorba de a vestì în lume cât de fericite trebue sĕ fie popoarele diverse din Ungaria.

„Pesti Napló“, un ḑiar care pretinde se treacă de un ḑiar serios, la vestea despre alegerea din cestiune şi-a perdut tot cumpĕtul. El vede în toată preoţimea naţionalităţilor nemaghiare numai agitatori. Nu se sfiesce a scrie un „pomelnic“ întreg de fruntaşi de agitatori, înşirând pe Mizses, Hurban al Slovacilor, pe Dr. Teutsch al Sasilor, pe Stoicovics al serbilor, la spatele cărui Serbii şi au jucat toate mendrele şi închee cu episcopul Mihaly din Lugoş, din simpla causă, căci ca cetăţean a esercitat dreptul seu la alegerea lui Simonescu.

Dar lăsând la o parte pe pretinsul organ serios şi pre toate care numai pretind a fi serioase, sĕ vedem ce ḑice un organ, care este seriosul scrioşilor în toată presa ungurească. Acesta este diplomaticul unguresc, „Pester Lloyd,“ acela care comunică ideile maghiare politicei lumei esterne prin una din limbile universale, prin cea nemţească. Eată ce ḑice organul oficios din Budapesta:

„Din Lugoş — ḑice numita foae — primim aḑi scirea, că acolo a fost ales de vice comite după o luptă înfocată electorală d. Leontin Simonescu, candidatul partidei românesci. Adversarul seu a fost d. Emeric Jakabffy, preşedintele dela sedria orfanală. pe care l'a candidat partida guvernului şi toată partida celor cu sentimente unguresci. De obiceiu alegerile din comitate nu atrag mai de loc atenţiunea publică. De ce se o şi atragă? Sciu toţi că aceste alegeri sûnt mai vêrtos numai resultatul înţelegerilor amicale dintre câteva familii domnitoare şi diferenţele se nasc numai din motive personale... Cu totul alt cas ni se presintă în comitatul Severinului şi alegerea de acolo merită ca se ne ocupăm mai cu deadinsul de ea... În mijlocul certurilor nefructifere ale partidelor noastre parlamentare se ivesce acest cas ca un simptom, care ne face se presemţim un şir întreg de evenimente. Astăḑi s'a întemplat, pe cât scim noi prima dată, ca o partidă a naţionalităţilor sĕ învingă la alegerile municipale. Partida română a pus mâna pe administraţia comitatului Severin, şi precum a sciut sĕ ocupe postul de vicecomite, va scì sĕ ocupe şi celelalte oficii administrative.“

„Noul vice comite al Severinului este descris în genere ca un om foarte harnic, — ba o foae ungurească de pe acolo ḑice, lăudândul, că nu e nici măcar unul din aşa numiţi „dacoromani“ şi că nu cere pentru români din Ungaria alta posiţiune, decât cam ca aceea a — croaţilor. În schimbul acestui preţ foarte modest noul şef al administraţiei Severinene este aplecat de a recunoasce statul ungar.... Nu ne îndoim, că acestui politic moderat 'i va şi succede, de a dota comitatul cu funcţionari, cari sĕ aibă aceleaşi principii politice,.... căci legea dă comitatului atâta putere, în cât e numai natural dacă şeful administraţiei face ca în tregul corp administrator, comitatul însuşi, instituţiunile, enunciările şi aspiraţiunile comitatului, se poarte timbrul special al spiritului sĕu — în acest cas aşa dar al ideei naţionale române! Nu a ideei daco-române, ci a ideei împărţirei în teritorii după limba, pe care românii o reclamă necontenit. Cu acelea 'şi sforţări şi sub asemeni impregiurări poate se cadă administraţia mâne în mâna unui vice comite contrariu direct al statului şi în alt loc în mâna unui vice-comite panslavist.“

„P. Ll.“ dar, seriosul serioşilor, încă 'şi uită de sine. În preocupaţiunea sea pentru drept şi dreptate i se furnică pielea că un daco-român ese ales şi nu cel puţin un Kossuthian, în zelul seu învăpăiat nu cere altă decât fiind că s'a ales un român vice comite în Lugoş sĕ se caseze alegerile funcţionarilor comitatensi, căci altcum egemonia ungurească e sguduită. *Difficile est satyram non scribere.*

Nu discutăm că mai bună e sau mai rea e alegerea sau denumirea funcţionarilor administrativ. Una însĕ s'a dat acum cu totul pe faţă: nimenea din statul unguresc, dacă nu va jura *in verba magistri*, adecă a maghiarismului privilegiat, nu are titlu la funcţiunile statului. Ceea ce va se ḑică, că toţi câţi nu sûnt maghiari şi nu vor se devină maghiari, fie cât de buni patrioţi în sensul adevĕrat patriotic, nu sûnt admisibili la funcţiuni publice. Cu alte cuvinte naţionalităţile nemaghiare, venind vre-odată timpul ca acele se aterne dela omnipotenţa maghiarisătoare, sĕ'şi pună pofta în cuiu când va fi vorba de influenţă în afaceri publice de stat.

Proscripţiune în vestminte „patriotice!“

Sĕ ne notăm bine acest soiu de bună voinţă şi se ni-o ţinem în evidenţă spre orientare.

Memorial.

Organul partidei conservative-fedelariste din Austria „Vaterland“, ce apare în Viena, publică în numĕrul seu 330 dela 29 Noemvre a. c. un articul de fond intitulat: „Memorandul Romanilor“ şi datat dela Budapesta 26 Noemvre, de următorul cuprins:

„Pe când se ţineau şedinţele delegaţiunilor, din anul acesta, a căror discusiuni umpleau, cu toată monotonia lor, coloanele ḑiarelor, apăru într'o broşură destul de mare „Memorandul representanţilor alegĕtorilor români“. Atât cei ce a publicat aceasta scriere, cât şi cuprinsul ei merită a fi luat în cea mai mare băgare de seamă din partea tuturor politicilor şi oamenilor de stat de dincoace şi de dincolo de Laita. De aceea revenim asupra „Memorandului“ încă odată în special.

„Ce privesce în prima linià publicarea broşurei, aceasta s'a făcut pe basa unui conclus, ce l'a luat conferenţa Românilor, compusă din 153 membri, în Maiu 1881 la Sibiiu. Membrii conferenţei în număr aşa de însemnat, au fost toţi delegaţi din diferitele părţi ale Ungariei şi Transilvaniei. Aceşti delegaţi au fost însĕ aleşi în diferitele cercuri electorale de către alegĕtorii dietali de naţionalitate română în toată regula.

„Avem dar de a face aici cu o manefestaţiune a representanţilor naţionali ai poporului român din Ungaria şi Transilvania. Dacă acest „Memorand“ se declară în foile maghiare numai de o părere privată a unor „agitatori naţionali“, aceasta poate sĕ se potrivească cu punctul de vedere al partidei maghiare şovinistice, cu advĕrul şi cu realitatea însĕ nu se poate aduce în consonanţă această părere. Amicii monarchiei, zeu, n'au causă de a călca în urmele acestor şovinişti.

FOIŢA.

Din poveştile uncheşului sfătos.

Despre pomul crăciunului.)*

I.

Dragii moşului, De mult doream sĕ ne mai adunăm odăţică, măcar, ca sĕ vĕ spuiu ce am vêḑut şi ce am auḑit şi eu de când târesc pe pământ ale păcate grele.

Mulţămesc Domnului că mi-a dat sĕ-mi vĕḑ dorul împlinit cu un cias mai înainte, căci, dĕ! oameni sûntem, nu stie cineva de aḑi până mâne.

E vorba de pomul crăciunului. Sĕ vedeţi d-voastră, dragii moşului. Eram copil. Ei! am fost şi eu odată tênĕr ca şi d-voastră. Şi sĕ dea Dumneḑĕu sĕ încărunţiţi ca şi mine, ba încă sĕ mĕ şi întreceţi; ca sĕ cunoasceţi din fir până în aţă ce va sà ḑică a îmbătrâni cineva. Eram copil şi vĕḑênd pe la Crăciun la o casă un pom gătit, am stat şi am căscat şi eu gura acolo. Pasă-mi-te era pomul Crăciunului.

Nu mai vĕzusem, până atunci de cât pe la morţi un aşa pom înpodobit fiindcă pe la noi de pomul Craciunului nici pomeneală nu era. Şi d-voastră cu toţii sciţi că la noi Românii când moare vr'un flăcău s'au vre'o fată mare, care nau pus pirostiile în cap încă, li se impodobeste câte un pom pe care îl duce înaintea mortului. Fie ori ce pom o fi, Românii 'i ḑice *brad*. Se vede că în vechime numai pomi de brad se ducea, de i a rĕmas numele.

Ţĕranii noştri şi până în ḑiua de aḑi duc brad la nuntă, însĕ fără po doabe, fără nimic. Ci că bradul este simbolul generaţiei, adecă înmulţirii neamului, ori, pare-sĕ, pentrucă e pururea verde, earna ca şi vara, el, adecă bradul, ar fi ogurliu la casă nouă.

Şi aşa cum vĕ spusei, când am vĕzut acel brad impodobit unde căscasem gura, uitându-mĕ la el, m'a apucat o jale de! sĕ fereascà Dumneḑeu.

Mi-era milă, vedeţi d-voastră, de nenorocirea ce credeam eu că ar fi căḑut peste casa aceea, tocmai la aşa ḑile mari cum e Crăciunul, şi vrênd sĕ ştiu tot, cum e copilul mĕ încumet şi întreb pe un om:

— Cine a murit aici, nene, de ia făcut un brad aşa frumos?

„N,a murit nimeni, băete; asta e pomul Crăciunului.

— Cum pomul Crăciunului?

„Ea aşa, cum ĕl veḑi cu ochii verḑi; că aşa le e obiceiul ălor de şed aici.

— Da bine, cine şade aici?

„Un neamţ.

Am tăcut mălcă şi mi-am căutat de treabă.

Se nu care cumva, dragii moşului, s'o luaţi anapoda peste câmp cu gândul, dacă me auḑireţi ḑicênd vorba Neamţ. Domnia-voastră ştiţi foarte bine că Românul, când vede pe câte cineva din neamurile apusene, fie el catolic, protestant sau ori ce o fi el acolo, îi ḑice Neamţ. Dacă ştie că este de ai papii dela Roma, ei ḑice papistaşi; ear dacă el vede că nu ţine posturile, ei ḑice: spurcă-Mercuri, ori letin.

Românul socotesce de creştini adevĕraţi numai pe cei ce se ţin de legea noastră pravoslavnică, adecă drept credincioasă. Şi când ḑice creştin, „el ḑice Român.“ Asemenea când ḑice Român, el înţelege creştin, dreptcredincios ca şi dênsul. Mai mult nu ştie.

Şi acum că ne-am înţeles la cuvinte sĕ vĕ spuiu că istoria pomului aceluia pe care l'am vĕḑut în copilăria mea la casa Neamţului, în spre Crăciun, mi-a remas în minte multă vreme.

După ce m'am făcut mare, am vĕḑut că obiceiul pomului de Crăciun se întinde, precum se întinde şi năvălirea în gloată a străinilor de alt neam în oraşele noastre. Dela străini obiceiul acesta a început a se pripăşi şi pela Români, şi încă tot pe la de al de cei procopsiţi, care se duc înăuntru de învaţă procopseala acelor popoare, şi când se întorc a casă, le e ruşine, vedeţi d-voastră, sĕ mai şi vorbească românesce; ci o dă tot prin franţozească, ori prin nemţească. Le e ruşine sĕ-şi lase copilaşii se meargă cu bună dimineaţa la Moş Ajun, ori se umble cu icoana naşterii, şi cu sorcova la anul nou, după cum făceau moşii şi strămoşii noştri.

Dară ca sĕ nu mi sĕ scorneascà a mĕ fi întins la vorbă, şi ca sĕ nu rĕmâe

---

*) „Convorbiri literale.“

„Dela această 'i reţine şi însemnetatea poporului român şi cuprinsul „Memorandului“ ce ne stă înainte· Românii formează în privinţa numerică o parte însemnată a poporaţiunei Ungariei şi a Transilvaniei numerând aproape 2 $^{1}/_{3}$ milioane de suflete, (numai atâta?) sau aproape 17 procente ale poporaţiunei. Dar Românii merită cea mai mare considerare şi în urma posiţiei lor geografice din vecinĕtatea şi înmediata atingere cu conaţionalii lor din regatul român, precum şi cu privire ia simţiul lor viu naţional şi la viguroasele lor stăruinţe de a inainta în cultură, în fine cu privire la fidelitatea lor cătră casa domnitoare şi la alipirea lor cătră monarchiă.

Stând astfeliu lucrurile este important de a se sci, ce a îndemnat pe representanţii şi conducătorii acestui popor de a'şi manifesta în mod estraordinar dorinţele şi gravaminele politice. Mai mult i-au îndemnat la aceasta alegerile din anul trecut pentru dieta ungară şi cestiunea sulevată că oare Remânii se ia parte la alegeri, sau se observe mai departe acea pasivitate ce au observat-o Românii ardeleni dela 1867 încoace. În ḑilele de 12 13 şi 14 Maiu anul trecut conferenţa a luat hotârîrea că „pentru românii din Transilvania se recunoască necesitatea de resitenţa pasivă faţă de legislaţiunea din Budapesta şi de alegerile pentru aceea pe cât timp sustau legile nedrepte şi administraţiunea vitreagă pentru ei: pentru românii din părţile ungurene şi banatice s'a admis din orportunitate participarea la alegeri.“ Numai cât se fie şi acesti români obligaţi de a da în sinul legislaţiunea patriei esacta espresiunea tristei situaţiuni a poporului român şi se stăruiască la revisuirea legilor rele şi la leala esecutare a lor cu scop de a sĕ îndrepta actnala situaţiune.“

S'a denumit un comitet permanent al conferinţei pentru esecntarea hotăririlor luate şi care a fost însărcinat de a motiva programa conferinţei naţinnale mai pe larg şi de a tipări şi de publica această motivare. Aceasta s'a întêmplat abia acuma, pentrucă comitetul a voit sĕ facă o motivare cât mai detaiată şi corespunḑĕtoare. Precum se ḑice, elaboratul se fi eşit din peana cunoscutului scriitor român G. Baritiu.

„Programa partidei naţionale române din Ungaria şi Transilvania“ se compune din 9 pucte, care se referesc parte la cestiuni de stat şi politice naţionale, parte la cestiuni administrative. Românii ceru mai întâiu şi mai ântâiu restituirea antonomiei Ardealului, apoi revisuirea legei, privitoare la egala îndreptăţire a naţionalităţilor în favoarea acestora; mai departe crearea unei legi electorale pe basa votului universal; întrebuinţarea prescrisă prin lege a limbei românesci în afacerile administrative şi judecătoresci din toate ţinuturile locuite de români; punerea de funcţionari, cari se cunoască limba românească şi obiceiurile poporului românĕsc pe deplin; respectarea autonomiei bisericilor şi scoalelor confesionale şi sprijinirea acestora, în mod corespunḑĕtoriu, din visteria statului. Partida naţională română protestează cu energie în potriva tuturor tendenţelor de maghiarisare, date la iveală, direct sau îndirect, din partea organelor statului, ca în potriva unor fapte nepatriotice. În cea ce privesce cestiunile economice-financiale şi anume în privinţa sarcinelor publice, cari sûnt aproape însuportabile, partida naţională va conlucra frăţesce cu toţi aceia, cari dovedesc un adevĕrat interes pentru bună starea poporului. În sfîrşit amintesce programa din cestiune şi despre dualismul austro ungurese, nu se esprimă însĕ definitiv asupra acestui punct, ce se reservă pentru altă ocasiune.

Privind asupra pretensiunilor din aceasta programă, se vede, că cele mai multe din ele sûnt diametral opuse cu ideile, ce domnesc astăḑi în legislativa şi în politica ungurească. Cei ce conduc astăḑi afacerile Ungariei, voesc se croească cu puterea dintr'un stat compus din naţionalităţi deosebite un stat curat unguresc. Spre scopul acesta se lucră din toate puterile pentru o centralisare cât se poate mai mare, toate particularităţile istorice de drept şi naţionale, trobuesc delăturate şi locuitorii ţĕrii se fie tractaţi atât în privinţa politică, cât şi administrativă, ca într'o casarmă. În primul moment s'ar părè, că această procedură ar' fi încoronată cu deplin succes; o pressă estrem de şovinista şi alte organe publice de acelaş feliu trimbiţa mereu pe toate tonurile despre minunatul progres al ideei de stat naţional şi când se ridică în potriva acestei uniformări, făcute cu sila o reacţiune din partea celorlalte naţionalităţi apesate sau ameninţate, se aude un chor întreg strigând, că aceasta este rescoala, secesiune, tradare de patrie şi poliţia şi procurorii se pun în mare mişcare. Dar pentru aceea natura şi istoria nu lasă neresbunată nici o volnicie. Mai curênd sau mai târḑiu adevĕrul şi dreptatea trebue se easă la lumină.

Un astfeliu de „memento“ a fost faţă cu şoviniştii nostri „Memorandul român“. Ei vĕḑură, că toate silinţele lor au fost zadarnice, că poporul românesc nu va cede şovinismului. Românii cer autonomia Transilvaniei, ei însĕ nu se opun „uniunei“ în sine cu Ungaria, ci numai protestează în potriva „fusiunei“ actuale, care nu recunoasce nici o urmă de autonomie şi nioi chiar numele de Transilvania. Uniunea politică se potrivesce foarte bine cu autonomia provincială. Numai prin o astfel de autonomie se pot mulţămì pe deplin îndreptăţitele pretensiuni naţionale ale românilor în privinţa limbei lor şi în privinţa întrebuinţărei acesteia în oficii, biserică şi scoală. Tot atât de îndreptăţite sûnt dorinţele românilor în ceea ce se atinge de modificarea censului şi a cercurilor electorale cu toate, că pretinderea votului universal este cam esagerată. Nu mai puţină dreptate dăm protestului în potriva tendenţelor de maghiarisare şi cererei, că sarcinile publice sĕ se mai uşureze, pe care trista realitate din present o justifică

„Din punct de vedere al politicei centraliste ungurescі, sĕ găsesc destule obiecţiuni în potriva programei românesci, dar această politică este neistorică şi nenaturală şi prin urmare nedreaptă şi detestabilă. Altfeliu stau lucrurile, dacă vom considera, dorinţele românilor din punct de vedere al intereselor monarchiei noastre. Din punctul acesta de vedere ele sûnt aproape fără escepţiune pe deplin îndreptăţite şi realisabile. Monarchia poate acorda aceste cereri căci scopul ei nu este stăpânirea unui singur popor asupra tuturor celorlalte. Fi-va însĕ oare în stare monarchia se facă aceasta în marginile constituţiunei sale actuale?

Comitetul conferenţei române neagă că s'ar putè face aşa ceva, el se esprimă în chipul următoriu: „Sistema dualismului austro-unguresc aşa precum se vede ea formulată şi aplicată prin legea fundamentală, art. XII din 1867, desbinând monarchia dinastiei Habsburg-Lotharingia în două părţi 'şi propuse totodată a deslega o problemă din cele mai cutezĕtoare şi după noi absolut imposibilă, însĕ şi periculoasă în gradul suprem din causa esperimentelor desperate cu cari bărbaţii de stat, parte plăsmuitori, parte adherenţi cerbicoşi ai acestei sisteme sĕ încearcă a o realisa.“ Scopul adevĕrat al dualismului austro-unguresc este: asigurarea hegemoniei elementului german dincoace şi elementului maghiar dincolo de Laita. De aici vine tot rĕul de faţă şi toate pericolele pentru viitor.

Noi credem, că românii nu mai sûnt isolaţi cu părerea aceasta asupra fiinţei şi a efectelor dualismului.

„G. T.“

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Decemvre.

Nu ajunge diferenţa între maghiari şi ne maghiari, în Ungaria a trebuit sĕ se mai facă sensaţionale şi afaceri religioase, afară de interconfesionalismul creştin şi mosaic. Deputatul Zsilinsky a atras atenţiunea casei deputaţilor asupra sectelor religioase ce resar în *ţeara de jos* (Alföld). Acolo (şi în alte părţi. Red.), mai cu seamă Nazarenii, cari se recrutează dintre oameni fără credinţă positivă şi fantastici, sĕ opun serviţiului în armată şi căsătoriei. Deputatul doresce sĕ se ia mĕsuri, ca sectarii sĕ se poată organisa într'o societate religionară, care sĕ recunoască legile statului, căci altfel starea esistentă de lucruri influenţează demoralisând asupra poporaţiunei. Deputatul Iranyi crede că a descoperit secretul cu care sĕ sĕ vindece rana aceasta nouă: introducerea căsătoriei civile şi proclamarea libertăţei religionare. De aceea stăruesce pentru acceptarea resoluţiunei propuse de dînsul în toţi anii, privitoare la: proclamarea libertăţii religionare.

După escursiunea aceasta sĕ ne întoarcem la idea de predilecţiune a maghiarilor. În aceeaşi şedinţă deputetul Thaly sprigineşce intruparea insulei Mur la diecesa maghiară şi „dovedesce“, că locuitorii acelei insule (croaţi) poftesc sĕ devină maghiari şi în privinţa limbei *(Credo quia absurdum est)*.

Reorganisaţiunea armatei comune austro-ungurescі a fost adusă in discusiune în senatul imperial, la ocasiunea desbaterei proiectului privitor la aplacidarea recruţilor. Dep. Schőffel care ḑice că stă la mormêntul armatei austriace unitare adauge că corpurile, cari se vin pe Ungaria nu se vor mai putè aplica fără de permisiunea Ungurilor. Dep. bar Hackelberg ca fost militar şi oficer, vede cu inimă sângerândă că reorganisaţiunea nu este altceva decât divisarea armatei.

Nu s'a deschis şi închis nici un parlament în toamna aceasta, în care de pe diversele tronuri sĕ nu se fie asigurat că susţinerea păcei nu va fi conturbată. Organele cancelarului Bismarck înse sûnt foarte neliniscite, mai în acelaş timp, în care ni se asigură că va fi pace. Când „Post“, când „Norddeutsche Allg. Ztg,“ când „Grenzboten“ din Lipsia, când „Köln. Ztg,“ într'o formă s'au într'alta, trag clopotele de alarmă. Trei din organele aceste declarau sus şi tare, după ce Giers a părăsit Varzinul, unde petrecea Bismarck, că în alianţa celor doi imperaţi numai încape al treilea. După aceea spuneau, odată una, de altădată alta, că Rusia se înarmează. Mai în urmă vine ear „Köln. Ztg.“ şi cu privire la drumurile de fer strategice ce le clădesce Rusia în vecinătatea Germaniei şi Austro-Ungariei se espectorează nu prea a pace. „Prea bucuros credem şi am cultiva bucuros convingerea că Rusii au simţeminte de vecini buni cătră noi, şi nu încape îndoială că voim cu toată stăruinţa sĕ susţinem bunele raporturi. însĕ preparări, cari pot servi scopuri de atac ca şi de apărare, silesc pe vecin la mĕsuri corespunḑĕtoare. Guvernul care ar neglige ordinarea mĕsurilor de felul acesta, la timp, ar încărca o responsabilitate prea grea pe umerii sĕi.“

„D. Ztg.“ din Viena faţă cu alărmările aceste se află îndemnată a 'şi pune întrebarea: „A dat principele de Bismarck de urma unei *mache* noue diplomatice? Ochiul lui ager a descoperit cumva firele unei conjuraţiuni nouĕ contra păcei europene? Organele cancelariului nemţesc de vre-o câteva septămâni mai în toată ḑiua alarmează cu signalele lor de năvală; în spre resărit şi în spre apus strigă şi admonează sĕ se susţină pacea şi togmai strigările acestea poartă caracterul ameninţărei.

Strigătele aceste spun curat şi simplu că în Berlin asigurările rusesci de loialitate n'au nici o trecere. Ce fel de fapte au ajuns la cunoscinţa cancelarului de au întrerupt ori şi ce înţelegere între Berlin şi Petersburg?

Poate că principele Bismarck scie lucruri despre a căror esistenţă din capitala rusească au putut pĕtrunde numai nisce faime obscure......

Armata austriacă în senatul imperirl.

Projectul de lege referitoriu la ridicarea contingentului de recruţi pro 1883 a provocat în senatul imperial din Austria serioasă discusiune. Se susţine, că noaua organisaţiune a armatei ar avè de scop: nimicirea unităţii armatei austriace şi croirea unei armate maghiare de sine stătătoare.

„Deutscse Zeitung“ din 16 Decemvre a. c. Nr. 3937 ne presintă o icoană viuă despre cele ce sau petrecut în senatul imperial cu ocasiunea cetirei a doua a projectului de lege referitoriu la ridicarea contingentului de recruţi pro 1883. Din icoana aceasta estragem următoarele date, care fac superflu ori-ce comentariu.

„În desbaterea generală ia cuvêntul.

Deputatul *Schöffel:* Projectul de lege presentat nu ia nici o privire la reorganisaţiunea armatei. Organismul armatei, care s'a privìt până acum de sacro-sanct, nu mai esistă. În locul organismului de până acum a intrat o novitate, la a cărei creare n'au contribuit capacităţile militare şi care s'a născut într'un mod misterios. Organisaţiunea armatei e privită ce e drept, de un drept esclusiv al coroanei, cu toate acestea deputaţii sûnt constrinşi a cerceta, că oare e bună şi corespunḑĕtoare ori ba novitatea projectată, ca sĕ nu se creeze peste asteptare, o situaţiune de silă, căreia vor trebuì sĕ se supună toţi

---

nici urmă de câräeală între noi, eacă vĕ spuiu lămurit că de-aia mi-am alergat calnl aici înaintea d-voastră, fiindcă vĕ sciu de Români ba încă de Români adevĕraţi; şi toată lumea cunoasce aḑi că Românul e bun la suflet, bun la inimă, îngăduitor şi lesne trecĕtor cu vederea celor ce-i păcătuesc. Căci ast-fel, mai bine mi-aş fi proţăpit gura, decât sĕ vorbesc.

Cu cât înaintăm cu vêrsta cătră căruntenţă cu atât vedem că şi obiceiul de care ne este vorba sĕ lăţesce pintre ai nostri. Mie nu-mi eşea din gând bradul de mort dela casa neamţului. Nu mĕ puteam domirì vedeţi d-voastră, cum de, acelaşi lucru ce se face la noi numai la morţi, la alţii se face spre semn de veselie la Naşterea lui Christos. Şi mai cercetând în dreapta şi în stânga, mai cetind şi eu cărţi ce brumă am putut sĕ apuc de ale păgâniior celor vechi, şi de ale procopsiţilor de aḑi, am aflat lucruri de care m'am crucit.

Unele din aceste lucrurî, dacă-mi veţi fi îngăduitori, ăm sĕ vi le povestesc şi d-voastră uite aşa precum mĕ va tăea capul, cu gând ca sĕ mĕ înţelegeţi, şi aşi fi fericit dacă voiu putea să isbutesc întru aceasta.

(Va urma.)

oamenii fricoşi, toţi aspiranţii regimului. (Aplause vii în stânga) Noi trebue sĕ cercetăm: oare nu a devenit ilusorică puterea armatei prin noua organisaţiune. Fiind că casa nu cunoasce fiinţa reorganisaţiunei armatei, nici nu suntem în stare a ne forma o judecată clară referitoriu la starea lucrului. Din aceste consideraţiuni am şi proppus în comisiune: sĕ se amâne discutarea asupra acestui proiect, până când vor fi puşi membrii din comisiune în posiţiune: a cunoasce organisaţiunea nouă a armatei, sau până ce va fi dat ministrul pentru apĕrarea ţĕrei cel puţin desluşirile de lipsă. ministrul a desbinat dela sine darea de ori-ce informaţiuni în cestiunea aceasta, observând, că responsabilitatea cade asupra ministrului de resboiu. Ministrul declară că guvernul austriac s'a mărginit a adresa ministrului de rĕsboiu 3 întrebări: 1. Condiţionează se prin organisaţiunea armatei pretensiuni noauĕ financiare; 2. avea-va se urmează o înmulţire a contingentelui de recruţi şi 3. întêmplase-va în legea de apărare vre-o schimbare. Ministrul de rĕsboiu a respuns la toate intreburile cu „*nu*“ şi pe basa acestui „*nu*“ întreit precum şi al §. 13 a legei de apărare am fost recercati din partea ministrului de rĕsboiu, a primì projectul de lege. Ministrul a declinat dela sine ori ce motivare provocându se la responsabilitatea ministerului de resboiu cu toate că responsabilitatea aceasta constă numai din contraḑiceri. Un singur motiv! Când cu desbaterea novelei la legea de apărare s'a făcut propunerea: sĕ se micşoreze starea servitului activ la 70 de oameni de companie, (în stânga: se auḑim!) eu am făcut propunerea sĕ se micşoreze timpul servitului activ a părţei mai inteligente din armată. Propunerea acesta a mea a fost privită din partea ministrului pentru apărarea ţĕrei *de un atentat în contra puterei armatei.*“ (Strigări în stânga: se auḑim!) Priviţi la şeua noauei organisaţiuni de armată. *La cele mai multe regimente se normează acum starea servitiului present de companie cu 50 infanterişti 2 conducători şi 2 sergenţi, o stare, pe care nu ne am fi încumetat a o propune nici când. (Aprobare în stânga.)* Sau că afirmarea de odinioară au fost falsă s'au apoi puterea armatei se ruinează prin organisaţiunea cea nouă.“

„Cu toate acestea comisiunea n'a primit propunerea mea. După părerea mea şi a oamenilor price puţi contingentul cerut de recruţi e o ficţiune, care se va perde în curênd, şi care va fi apoi înlocuită prin o nouă şi mai mare pretensiune. (Strigări în stânga: e adevĕrat!) După părerea mea, contingentul de recruţi, propus nu e de ajuns; eu mĕ încumet a ḑice că dacă nu se va face şi la noi economie cu materialul de oameni, precum se face în Prusia, nu vom fi în stare, chiar luând în combinare şi clasa a IV-a de etate, a ne asigura materialul de lipsă de oameni şi spesele pentru alte douĕ corpuri noue. Prin organisaţiunea nouă se jignesce puterea de acţiune a armatei în afară şi i se fase imposibilă acţiunea in lăuntru. (Aprobare în stânga!) Contingentul de recruţi cerut nu e de ajuns.“

Percurgênd vorbitorul punctele principale din noua organisaţiune continuă: „Aici se tractează şi despre o omitere a legei de apărare.

„Legea aceasta pretinde, că reserva sĕ se întrebuinţeze numai întru completarea lacunelor ce se arată. Acum se cere ca reserva se fie întrebuinţată şi la serviţiul activ în timp de pace. Dacă se regurge la mijlocul acesta nu o se mai avem reservă. Cum ne vom ajuta faţă cu marile pretensiuni, ce se vor nasce din noua organisaţiune, o scie Dḑeu. Artileria încă trebue înmulţită. Asemenea stă lucrul cu Cavaleria, după ce au sĕ se creeze doauĕ corpuri nouĕ. Scopul reorganisaţiunei are sĕ fie o mobilisare mai uşoară. Prin înfiinţarea a 22 de regimente noaue însĕ sĕ se îngreuează mobilisarea asemenea prin introducerea districtelor noue de completare. Una se ajunge prin noua organisaţiune *armata austriacă unită nu o sĕ mai esiste.* (Strigări în Stânga: foarte adevĕrat!) *Alăturea cu armata Cislaitană se va pune o armata maghiară independentă*, cu corpuri *de armată separate.* Din armată austriacă, nu o se mai remână nimic, decât ca noi cei din *Cislaitania* vom avè a contribuì pentru susţinerea unei armate maghiare independente vre-o 70% (aprobare în stânga.) şi a plătì astfel un tribut Ungariei, fără de a fi supuşi din partea ei. *Eu am spus, ce am avut la inimă la mormêntul armatei austriace, cărei-a i am aparţinut 20 ani.* Îmi repet propunerea sĕ se amâne desbaterea în punctul acesta, până ce vom cunoasce cel puţin noaua organisaţiune a armatei. Dvoastră Vĕ puteţi ascunde înapoia paragrafilor, cu toate acestea luaţi mare responsabilitate asupra Dvoastre. (Aprobare viuă în stânga.) Doresc numai, se nu vĕ nimicească odată greutatea acestei responsabilităţi“. (Aplause viue în stânga.)

Propunerea dep. Schöffel pentru amânarea discusiunei în punctul acesta se respinge sĕ decide întrarea in desbaterea specială.

La desbaterea specială ia şi dep. *Schöffel* cuvêntul: Referintele ministrului de resbel nu e bine informat. El susţine, că e de temut că ideea unei armate maghiare independente ar câştiga teren. S'au trimis 6 corpuri de armată în Ungaria. *Acestea nu se pot întrebuinţa fără voia maghiarilor nici la o acţiune* (Aprobare în stânga.) Dacă până acum n'am avut artilerie şi cavalerie destulă pentru cele 13 corpuri de armată, *cum o sĕ ne ajungă aceea acum pentru 15 corpuri.* (Aplause în stânga). Afirmări ca cele ce s'au ventilat aici dovedesc necunoscinţă în lucru. Temerile mele sûnt basate. Ar fi bine, ca cei ce nu pricep lucru se nu vorbească.“

Dep. de Hackelberg; „Puterea contigentului anual al armatei se normeaza prin §. 36 cu 80,000 oameni. Reserva se conchiama numai în timp de resbel. Cu toate aceste noi voim se ne atingem de reserva şi se mărim aceea prin serviţiul activ present în timp de pace. Limba germână a fost până acum vehiculul întregităţii imperiului. Limba germână a fost aşa ḑâcênd austriacă. *Eu mam luptat ca soldat şi oficer pentru ideea unei Austrie puternice unite şi me doare inima, vĕḑénd, că are sĕ se desbine armata.* Nu e neconsecuinţă dacă cu toate acestea votăm pentru legea aceasta, noi voim numai se declinăm dela noi responsabilitatea, ca se nu ni se impute şi nouĕ urmările ce le va avè de sigur legea.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Comitatul Clujului, 23 Noemvre 1882. Adunarea învĕţătorilor români gr. or. din despĕrţământul Turḑii ţinută la S. Mihaiu în 26 Octomvre 1882. Conform decisiunii comitetului reuniunii învĕţătorilor gr. or. din districtul Turḑii în 26 Otomvre a. c. despărţĕmêntul tractual a Turḑii şi ţine adunarea constituitoare în comuna S. Mihaiu, şi deoparte fiind că aceasta e prima adunare a învĕţătorilor gr. or. din protopresbiteratul Turḑii, de altă parte fiind că sa întêmplat şi aşa lucruri cari merită toată atenţiunea. — 'mi permit a da un scurt raport despre decurgerea ei.

Locul de adunare a fost prefipt în S. Mihaiu ca în parochia cea mai aproape de Turda şi cea mai centrală a tractului, dar cu deosebire pentru ca bĕtrânul paroch a S. Mihaiului a pofit din toată inima a să ţinè adunarea în sinul parochiei sale.

Adunărei i-a premers cultul divin cu chemarea sfintului Duch — celebrat de 3 preoţi.

La oara prefiptă preoţii, învĕţătorii şi şi un public numĕros se adună în scoală unde preşedintele reuniunii deschide adunarea cu o cuvêntare potrivită, după aceea sĕ purcede la constituire alegênd-se de preşedinte Vasiliu Bologa, vice preşedinte Georgie Muntean, notar Ioan Moldovan, cassar Ioan Lupescu, membrii în comitet Ioan Gîţu, Simion Jora şi Ioan Nan.

A ţinut prelegere de probă Ioan Lupescu şi Georgiu Muntean, ambele prelegeri au dat destul prilegiu la o critică interesantă atât din partea învĕţătorilor cât şi a preoţilor. —

Remarcabilă a fost acea împregiurare, că de şi Dl protodresbiter a fost convocat pe toţi preoţii din tract a lua parte la adunarea despărţĕmêntului şi cu atât mai vârtos, că se va ţinè şi o prelegere despre facerea raţiociniului parochial; totuşi a participat numai doi, afară de D-nul protopresbiter şi parochul local şi anume: Ioan Iliescu şi Ioan Petruţiu.

Şi învĕţătorii acestui tract încă au dat un semn trist de indiferentism, că abia s'a presentat a treia parte adecă 5, şi între absenţi a fost şi de aceia, cari sau însinuat de buuă voie a ţinè prelegeri de probă cu ocasiunea acestei adunări.

A fost cu mare plăcere primită aceea încunosciinţare din partea preşedintelui reuniunii, că preoţii presenţi, precum şi D-nul advocat Anania Moldovan şi au dat dechiaraţiunile în scris pentru a fi primiţi de membrii ai reuniuni învĕţătoresci; iară dechiaraţiunea verbală a parochului, local Vasiliu Moldovean a surprins pre întreaga adunare, promiţênd a da la fondul reuniunii una sută floreni, apoi această dechiaraţiune 'o face chiar şi în scris.

Acest adevĕrat părinte, care nu numai a asudat în via Domnul 45 ani ci încă a şi jertfit cu sutele la rădicarea bisericii noue şi frumoase şi acum din nou şi arata marinimositatea prin un aşa ofert va doară nici un alt preot în întreaga archìdiecesa pentru ce cred reuniunea încă 'i va fi mulţămitoare la procsima adunare şi până atunci încă întreaga adunare nainte de a se desolva sĕ simte îndatorată a esprima din inimă „Sĕ trăiască parochul S. Mihaiului la mulţi Ani fericiţi“! *C.*

Cohalm, 2 Decemvre 1882. *Auḑi lume şi te miră!* În comuna Valendorf, pretura Jibĕrtului, comitatul Têrnavei mari, politica fraţilor maghiari joacă un rol ce ţintesce la stergerea scoalei noastre confesionale gr. or. Cum şi-a revocat în memoria frăţii maghiari ideia aceea, fiemi permis a da P. O. public desluşirsa cea mai esactă. Comuna sus menţionată e foarte mică, încât numĕrul familiilor abia se urcă la 120, maioritatea respective 90 familii curat române, restul de 30 familii curat maghiare, dar acestea: subtragênd 4 familii, cari sûnt nobili, sûnt într'o stare atât de deplorabilă, încât sĕ teme omul a scăpăra în giurul lor, căci misera stare în care se află s'ar aprinde pe ei. Ei. sirmanii fii ai lui Arpad, vĕḑênd că nu-şi mai pot susţinè scoala nici învĕţătoriul care l-a avut până la anul 1877, cu o remuneraţiune de 30 ori 40 cr., au cerut pe basa §. 26 al Art. de lege 38 din a 1868 ajutorul statului. În. Ministru de culte şi instrucţiune publică le-a aprobat cererea, şi la anul 1878 ca şi când ar trĕsnì din senin, sau pomenit cu un individ tot din neamul lui Arpad, care, presentându-sĕ cu ordinaţiuni ministeriale cumcă e apt şi tot odată demn de a ocupa postul învĕţătoresc la scoala comunală nou înfiinţândă din partea statului, au fost primit foarte afabil şi declarat de fie-care maghiar cu „titula de: *Kedves tanitó úram*“. Eu felicitez pe fraţii maghiari pentru stima şi respectul ce au faţă de învĕţătoriul lor, şi doresc ca acela sĕ lucre din rĕsputeri ca se înveţe pe elevii cei are sub autoritate'şi mai bine unguresce de cum au învĕţat părinţii lor. se nu ḑică şi ei: *„Fiam! Gyere haza c'au fert mama picioci“*. Eară de cele 4 familii subtrase, cu tot dreptul pot ḑice că sûnt în floare, dintre acelea e antiste şi notariu comunal, apoi vice-pretor (pretura indicată.) Dnul vice-pretore e mai pe sus de toţi, cu respect la origine Dsa Boer Mihály e român (renegat). Moşul şi un unchiu al Dsale au fost curatori la biserica noastră gr. or. din Valendorf şi strănile din biserică unde şedeau esistă şi astăḑi. Acestia la anul 1848, ca se nu fie maltrataţi, au trecut dela religiunea gr. or. la cea reformată, şi de present sûnt maghiarii cei mai înfocaţi. Respectivul domn Boer Mihaly ca sĕ se poată recomanda autorităţilor supreme politice au întrevenit la Ministrul de culte, ca în înţelesul §§. 11 12 13 şi 15 ai art. de lege XXXVIII din anul 1868 sĕ ordone închiderea scoalei noastre conf. gr. or. (De trei ori ruşine! Din apostat şi persecutor! Şi apoi cu astfel de individualităţi caracteristice morale Arpadiḑii vor sĕ'şi sporească numĕrul şi fala! Red.) Acela nefiind în clar cu lucrul din cestiune au şi ordonat închiderea şi dl v.-pretore Boer Mihály fără aşi fi împlinit macar formal misiunea greşită, de a face cunoscut comitetului parochial gr. or. cel puţin după 15 ḑile, d-sa a asceptat până ce demândară autorităţile noastre bis. şi scolare începerea învĕţămêntului în scoalele poporale şi atunci venì ca un *deus ex machina* şi ca mai învederată sĕi fie mândria şi ura contra neamului a cărui sânge poartă în vine, demândă strict antistelui comunal din Valendorf, ca se provoace pe învĕţătoriul român a nu mai întra în scoală şi pe lângă acestea cu o ordinaţiune a Dsale **pedepsesce pe preotul cu 50 fl. şi 10 ḑile carcer şi pe învĕţătoriul asemenea pentru călcarea ordinaţiunei nepublicate.** Acestia, pedepsiţi fiind fără motive, cercetară pe dl v.-pretore în cancelaria sa, ca se poată apela dară nu le-a succes a vorbì: decât bună ḑiua. Dl v.-pretore sciind circumstările pentru care e cercetat de preot şi învĕţătoriu a ḑis:

„Scii Dta părinte că eu am facultatea ca sĕ te bag şi sĕ te scot?“

Preotul ca om al moralului 'i a rĕspuns la moment cu cuvintele:

„Sciu prea bine dle“. Dsa la auḑul acelora, ca şi când ar fi fost lovit de o săgeată, sare în sus şi cu un ton aspru 'i ḑice, dacă scii pentru ce nu te supui sfaturilor mele *„b.... m a az ur istenit“* *) şi cu acestea i arată uşa. Cuvintele acelea n'a fost de loc potrivite ale rostì un v.-pretore către un preot „ba nici către cel mai miser neorustic. De aici poţi înţelege lume în ce relaţiuni amicale trăim noi cu fraţii maghiari din Valêndorf, te poţi informa cui şi în ce mod sĕ dai încrederea. Dară asigur pe fraţii maghiari că până va domina între noi amiciţia (?!) din present nu va frecuenta un singur copil român scoala comunală nou înfiinţândă. Noi ne susţinem scoala cu ori ce preţ, eară de nu corespunde legei vom sacrifica tot

---

*) Ce curênd şi ce frumos s'a *civilisat* boerul?! Red.

ce avem şi edificăm o altă în înţelesul §. 27 al Art. de lege 38 din a. 1868, şi vom documenta lumei că sûntem Români şi cunoascem proverbul bătrân care ḑice: apa trece petrile rĕmân.
I. M. învĕţ.

Varietăţi.

* (Dela curte) Maj. Sa a primit în audienţă în 12 Decemvre n. pe P. Carp nou denumitul trimis al României pe lângă curtea din Viena, luându-i în primire acreditivele.

* (Dar.) Princesa de coroană Stefania a dăruit pentru institutul de educaţiune de fetiţe 400 fl, cari s'au şi espedat episcopului de acolo.

* Escelenţia Sa L. M. C. bar. de Schönfeld a plecat alaltăeri la Cluj pentru inspecţionarea garnisoanei de acolo.

* (Din casa deputaţilor Ungariei.) La postul „subvenţiuni pentru confesiuni“ (în şedinţa dela 17 Dec.) deputatul Szalay a denegat votarea subvenţiunei pentru confesiusiunea israelită, cualificând pe toţi jidovii de oameni fără de nici o ocupaţiune.

* (Antipatriotic?) Dela Lugoş se scrie la „Ung. Post“: În onoarea nou alesului Simonescu a avut loc eri seara un conduct cu facle, cu care ocasiune sau dat salve din piue (treascuri). Bartolomeiu a rostit un discurs în limba română şi Diaconovici (român) în limba nemţească. Între strigări de „sĕ trăiască regele“ s'a întonat imnul poporal (o foaie maghiară ḑice: a „Gott erhaltét“).

* („D. Ztg.“ despre alegerea vicecomitelui în comitatul Caraş-Severinului.) Foìa vieneză publică în Nr. de seară dela 15 Decemvre n. telegrama următoare;

„Budapesta 15 Decemvre. Sensaţiune mare a pricinuit victoria partidei române cu ocasiunea alegerei vice comitelui în Lugos faţă cu candidatul partidelor maghiare unite, pentrucă acesta este casul cel dintâiu, că la alegeri de vice-comite a învins partida naţională. Causa infracţiunei acesteia a partidei unguresci e administraţiunea cea rea de mai mulţi ani a funcţionarilor unguresci, care a subminat încrederea poporaţiunei. Antecesorul vice-comitelui de acum a fost dl Pausz, ginerele lui Szende, după cum se scie condamnat pentru defraudări mari la închisoare pe mai mulţi ani“.

„Pester Lloyd“ s'a pronunţat pentru casarea sistemei comitatense care nu mai e în stare a susţine nici batăr egemonia rasei ungurescì.

* (Lotrie într'o gară.) Dela Orade-mare se scrie în 1/13 Decemvre: Astă noapte după ce a plecat trenul au întrat în gara Berettyo-Ujfalu şease indiviḑi înarmaţi cu revolvere, au silit pe păzitor sĕ tacă şi au spart cassa. Cassierul desteptat de sgomot din somn a fost lovit de un glonţ în faţă şi de altul în coaste. După aceasta lotri au incărcat cassa wertheimiană pe un car şi s'au dus. Cassierul nenorocit este în agonia morţii şi nu e în stare a da nici un fel de desluşire. Până acum n'a succes a da de urma lotrilor.

* (Agraţiarea lui *Oberdank*.) Studenţimea dela universităţile Italiei agitează cu scop de a esopera agraţiarea lui Oberdank. La agitaţiunea aceasta s'au alăturat şi studenţii dela institutul technic din Milano, dela academia comercială din Veneţia etc. Victor Hugo, catră care s'au adresat studenţimea se intervină la împĕratul şi regele Francisc Iosif pentru agraţiarea lui Oberdank a şi adresat împĕratului o scrisoare de cuprinsul următor:

J'ai recu en deux jours des universités et académies d'Italie onze dépêches. Toutes demandent la vie d'un condamnè. L' Empereur d'Autriche a en ce moment une grace à faire. Qu'il signe cette grace et ce sera grand. Victor Hugo. 12 Décembre 1882 („Amprimit în decurs de douĕ ḑile dela universităţile şi academiile din Italia unsprăḑece depeşe. Toate cer viaţa unui condamnat. Împĕratul Austriei are în momentul acesta sĕ facă un act de graţie. Sĕ signeze această graţie şi va fi mare. Victor Hugo. 12 Decemvre 1882“.)

* (Literatură) A eşit de sub tipar: istoria universală de Leopold Ranke. Partea a treia. Cuprinsul: Imperiul roman antic. Cu esaminări critice. Lipsia, Duncker şi Humblot 1883 1 şi a 2 ediţiune. Tomul este împărţit în doue despărţeminte de 546 şi 356 pagine. Preţul 24 marce.

* Timpul a fost alalta eri tot cel frumos de mai nainte. Termometrul însĕ a început puţinel se cadă.

* (Abnormitate). În ajunul Sfântului Nicolae (în 5/17 Decemvre) spune „S· d. T.“ că s'au cules douĕ pere (product nou) dintr'un pĕr, într'o grădină din strada Schewis de aici.

* (Zăpada în Spania, un oaspe foarte rar, în anul acesta s'a aşeḑat acolo în cuantitate mare. Spaniolii, se ḑice, că vrĕnd se scape de zăpadă o au udat cu apă, ca sĕ se topească.

* (Un **„a“** în loc de **„u“**.) Oare cine a telegrafat dela Budapesta sĕ'l astepte la gară, de unde avea se călătorească până a casă în trăsură, cu b**u**nda. Când a sosit la staţiune fu întimpinat de musică, pentrucă în telegramă era scris: b**a**nda.

* (Amorul sparge şi feresti.) În Cluj, un tenĕr care n'avu curagiul sĕ'şi descopere simţemintele în faţa adoratei sale, şi le-a scris pe hârtie şi înveluind în hârtie o peatră, le a aruncat pe fereastră în casa viitoarei sale consoartă. Se ḑice că a avut succes.

* (Crinolinele în perspectivă.) Îndoelile cari esistau până acum despre reapărerea acestei plage sĕ risipesc. În Londra crinolinele au cucerit deja „society“, în Paris au început a fi de „chic“, în Berlin, după ce cu precauţiune s'au ascuns mai ântâiu în draperiile din dos ale rochiilor ca semicercuri, ḑau acum la o parte toată modestia, presentându-se *sans gene* în esposiţiunile prăvăliilor. Mai lipsesce ca rĕul sĕ se încuibeze şi în Viena şi pace de a li se mai putea pune stavilă. S'au întrebuinţat cordoane sanitare contra gândacului Colorado, contra Filloxerei, sûnt comisiuni contra pestei bovine etc., nu s'ar putè lua mĕsuri şi contra crinolinelor? Legislaţiunile crează atâtea legi folositoare şi de prisos; creeze una şi în contra crinolinelor!

* Din Sulina un călĕtor care a fost de bordul vaporului rus Jury în timpul ciocnirei sale, ne comunică următoarele amĕnunte asupra acestui sinistru:

„Ciocnirea şi înnecarea a avut loc Sâmbăta trecută, 27 Noemvre, la oarele 5 p. m., la distanţă de 16 mile de Sulina. În vaporul „Jury“ erau vr'o 39 pasageri şi echipagiul era compus din 14 persoane. Nu este esact că pasagerii vaporului s'au înecat. Din contră, ca şi echipagiul, au fost scăpaţi toţi prin ajutorul vaporului Duna a Comisiei dunărene, ce făcea tot atunci cursurile sale. Numai douĕ femei tatarce şi o copilă ca de 5 ani s'au înecat. Unul din naufragiaţi anume Frasinescu, telegrafist a scăpat innot înaintea tuturor. După ce trecuse însĕ primejdia, şi pasagerii ca şi echipagiul sau urcat pe vaporul Duna s'a întêmplat o nenorocire: comisarul comunal de Sulina d. Apostolean, grozav emoţionat se vede de cele ce vĕḑuse, a încetat din viaţă în mod subit. Nonorocitul Apostolean lasa în urmă'i o soţie o copiliţă de 7 ani. La înmormêntarea sa a fost faţa tot echipagiul vaporului inecat.

Cu ocasiunea acestui sinistru d. Chull, inginerul resident a Comisiunei dunărene în Sulina, a desvoltat multă activitate pentru salvarea pasagerilor şi echipagiului. El se afla în, vaporul Duna în momentul ciocnirei, 'şi-a sciut a da la timp şi în mod inteligent ajutorul trebuincios.“
„Posta“

* Aflăm că, după cercetările făcute, s'a hotărît ca vaporul naufragiat rus Jury sĕ fie plătit de proprietarul vasului engles care l'a ciocnit.
„Posta“

* (Marele stat-major roman.) „Monit. ofic.“ al României publică un decret regal, prin care sĕ înfiinţează marele stat-major al armatei, al cărui personal, până la prevederea în budgetul anual, se va luà dintre oficerii ce au mai multă aptitudine pentru acest serviciu, detaşandu-se deocamdată dela corpurile lor. Marele stat-major va avè a se ocupa, sub ordinile imediate ale ministrului de resboiu şi sub direcţia şefului de stat-major general al armatei, cu: *a)* Studiul cestiunilor de organisare militară; *b)* Studiul şi pregătirea lucrărilor relative la rĕsboiu, precum: mobilisarea, concentrarea, pregătirea etapelor şi a diferitelor teatre de operaţiuni, geografia şi topografia militară a ţerei; *c)* Regularea şi pregătirea diferitelor serviciuri auxiliare necesare armatei şi corpurilor de armată în campanie, precum şi serviciul de căi ferate de telegraf, postă, de informaţiuni etc.; d) Lucrarea şi ţinerea în curent a hârtiei, ţerei, studiul geografiei şi topografiei ţĕrilor streine, adunarea documentelor relative la acestea, tipărirea hartelor şi planurilor necesare pentru rĕsboiu; *e)* Studiul forţelor militare ale diferitelor state şi observaţia coutinuă a afacerilor lor militare. Pentru conducerea lucrărilor, acest serviciu se împarte în trei secţiuni, avênd flecare de şef un oficier superior de statat-major şi un numĕr de oficieri inferiori după necesitate. Cel mai vechiu dintre şefii de secţii va indeplinì şi funcţia de subşef de stat-major. Personalul actualului deposit de rĕsboiu va forma secţia III dela marele stat-major.

Mai nou.

Spre mângăierea lui „Ellenzék“ şi a celorlalte sorori maghiare care cu bucurie reutecioasă spuneau, mai eri alaltăeri, că numai un „Zuglap“ (foae obscură) din Roma, La confederazione latina“ a luat notiţă despre Memorialul român, anunţăm că în fruntea ḑiarului „Le Bien public“ din Paris dela 11 Decemvre a. c. Nr. 181, se găsesce un articol de trei coloane şi trei şiruri, care intitulat fiind „Roumains et Magyars“ se ocupă pe larg cu conferenţa română şi cu memorialul. Articulul se închee cu o adresă scurtă la maghiari, provocândui sĕ se lase de politica lor eronată şi de ambiţiunea lor prea esclusivă, ca sĕ nu încarce prea mare responsabilitate asupră'şi faţă cu viitorul tuturor popoarelor de pe ţermurii Dunărei. Sperăm că vom revenì asupra acestui articol.

Betrânul *Vegezzi-Ruscalla* trimite prin mediul „Frăţiei române italiane“ o „Salutare Românilor, dincoace şi dincolo de Carpaţi şi de Pind.“ Prilegiul la salutare betrânul filo-român din Turin îl ia dela denumirea lui Balăceanu, ministru extraordinar pe lângă curtea din Viena, în aceeaşi cualitate pe lângă regele Umbert al Italiei. Salutarea folosesce împregiurarea de a amintì de meritele trimisului român pe lângă curtea din Viena şi de apropierea cabinetelor din Viena şi Bucuresci prin înţeleapta conducere a afacerilor diplomatice ce i sau încreḑut. Tot Salutarea arată cât de oportună este denumirea aceleiaşi persoane pe lângă cabinetul din Roma. „În starea de faţă a lucrurilor“ când „cestiunea orientului neresolvată de stângaciul congres de Berlin, are sĕ se ridice mai complicată şi mai lesne ca o pricină a resboiului general“, „e de trebuinţă atât pentru Italia cât şi pentru România, ca sĕ se ferească de a fi victime ale urmărilor evenimentelor ce se vor întêmpla în anul viitor.“

Scriind în sfêrşit despre necesitatea de a'şi stringe regele Umbert şi Carol mânile în Roma, ḑice românilor un rĕmas bun şi le dă sfatul sĕ se înfrăţească Italia.

Loterie.

Sâmbătă 16 Decemvre n. 1882.

Viena:	**6**	**42**	**41**	**28**	**59**
Timişoara:	**29**	**76**	**50**	**19**	**85**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 16 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	84 55	118.50
Renta de aur ung. de 4%	83.90	84 60
Renta ung. de hârtie	118.—	83 85
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.75	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 25	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.25	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 95.—	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96.50
Sorţi unguresci cu premii	112.50	114.—
Sorţi de regularea Tisei	108.—	108.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.25	75.75
Datorie de stat austr. în argint	76 05	76 50
Renta de aur austriacă	94 65	94.50
Sorţi de stat dela 1860	128.50	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	824.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	270 75	270.75
Acţiuni de credit austr.	280.—	279.50
London (pe poliţa de trei luni)	119 30	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 67	5.64
Napoleon	9.49	9.48
100 marce nemţesci	58 60	58.55

Nr. 157 [315] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postuluì de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Moşoiu în parochia de clasa a III-a dela biserica nouĕ din Şimon, protopresbiteratul Branului, conform graţioasei ordinaţiuni consistoriale ddto 16 Noemvre a. c. Nr. 2532 B. sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt jumĕtate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl v. a. pe an.

Concurenţii au a-şi trămite subscrisului suplicele lor instruate în sensul statului organic şi conform regulamentului congresual pentru parochii di anul 1878.

Braşov, 26 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adstr. ppresb. al Branului.

Anunciu.

„Se caută **un june român agronom,** absolut pentru timpul dela *1 Ianuarie 1883* a se adresa cătră **Nicolau Şandor** în **Oarda de jos** posta **Gyulafehérvár“.** [314] 3—3

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

La nrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 144. Sibiiu, Joi 9|21 Decemvre 1882. Anul XXX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Daco-români sûntem?

În timpul din urmă titulatura aceasta, dedicată românilor, are mare trecere. Ḑiarele maghiare fac multă reclamă pentru specialitatea aceasta de marfă politică. Nu scim ce căutare are înaintea cetitorilor acelor ḑiare, dar după reclama ce se face, trebue sě presupunem, că cel puţin de „patrioţii“ infalibili, trebue sě fie gustată, ca unul din articulii cei mai căutaţi.

Chiar şi „Presse“ din Viena încă se vede a nu fi deplin emancipată de presupunerea că e bine a face us de daco-românismul nostru, de şi în alt înţeles, deosebit de cel al ḑiarelor „patriotice“ de dincoace de Laita.

Dar în cele din urmă daco-români ne ḑic unii, daco-români ne ḑic alţii.

Ei bine daco-români sûntem?

Cu voia dtră organe „patriotice“ şi oficioase şi cum mai sûnteţi, ar trebuì se respundem: noi nici mai mult nici mai puţin: sûntem daco-români toţi românii, câţi locuim în sinul şi în giurul Carpaţilor. Cari ve sûnt durerile că sûntem daco-români?

Nu sûntem noi de vină, dacă sûntem daco-români. Este de vină Traian, care a aşeḑat pe străbunii noştri în Dacia. Este de vină sciinţa care ne deosebesce astfel de alţi fraţi ai noştri, bună oară de macedo-români. Sûnteţi dtră de vină cari înşivă ne numiţi aşa. Noi ne numim din veacuri simplu: români.

Nu înţelegem cum numirea aceasta poate da prilegiu la atâta frêmêntare. Este aşa de nevinovată, încât nu se poate ceva mai nevinovat şi totuşi atâta vorbă, atâtea învinuiri că românii sûnt daco-români.

Nu înţelegem? Ba da, înţelegem, dar înţelegem din neodihna ce o vedem pronunţându se la diverse şi dese ocasiuni. Acei ce se neodihnesc şi se neliniscesc, věd şi ei, că în partea aceasta de loc între Tisa, Dunăre, Marea-neagră şi Dnistru sûntem un popor compact de vre-o ḑece milioane cu aceeaşi limbă, cu aceleşi obiceiuri, cu aceeaşi literatură şi deduc din toate aceste, că noi, cei cari sûntem în monarchia austro ungară, avem aspiraţiuni centrifugale.

După aceştia, ar fi bine, ca noi se abḑicem de naţionalitatea voastră şi sě ne asimilăm, adecă sě ne prefacem, bună oară în maghiari. Numai aşa ar înceta temerea, gândesc ei, că noi nu vom nisuì la o „daco-romanie.“

Şi ce ḑicem noi la presupunerile aceste dictate de o rea consciinţă?

Noi am vĕrsat mult sânge pentru susţinerea monarchiei în care trăim. Regimentele în prevalenţă românesci nici odată n'au dat dosul, sau au trecut în castre străine. Locuitorii cei de a casă nici când nu s'au subtras dela sarcinile statului, şi totuşi atâta neîncredere şi atâtea suspectări pentru o numire care, cum am ḑis, este nevinovată, ca toate numirile.

Dar românii cer drepturi egale cu ceilalţi locuitori din monarchie.

Sě fie aceasta un titlu de a fi tacsaţi de oameni rei?

Românii vor sě 'şi păstreze limba şi obiceiurile strămoşesci ca toţi românii şi cum se silesc toate popoarele din lumea civilisată.

Sě fie aceasta causa suspectărilor i înnegririlor câte se aruncă asuprâne, făcênd din numirea, ce de altmintrea este o numire prin care nedeosebim de alţi fraţi ai noştri din alte ţinuturi, cari n'au aparţinut Daciei de odinioară, un fel de stigmă de patrioţi rei?

În adevĕr mare absurditate. Absurditatea însě ascunde un fariseism necălit, care bine judecat, este cel mai invederat **antipatriotism**, antipatriotism în adeveratul înţeles al cuvêntului.

Dacă a dat cineva doveḑi despre patriotism adevĕrat, apoi românii sûnt cei dintâiu, cari s'au luptat sute de ani numai ca sě poată fi adevĕraţi fii ai patriei şi nu numai heloţi în patrie. Ei de o parte au îndurat cele mai mari nedreptăţiri şi de altă parte s'au luptat pentru patrie ca şi când ei s'ar fi bucurat de cele dintâiu beneficii ale ei.

Şi pentru toate aceste resplata numai stigmatisarea sě le fie?

Acei ce vreau sě facă din numirea daco-român o armă, cu care vor se lovească în români, sûnt în adevĕr *mente capti*, românul le mai ḑice şi căpiaţi. Ei, vrênd sě le facă urgisită numirea cu care trebue sě fie mândri, îmbulḑesc cu stăruinţă necualificabilă pe români afară din patriotismul lor, dovedit cu atâta abnegaţiune, nu de aḑi sau de eri, ci de seculi.

Românii însě sûnt cu mult mai cu minte. Vor lăsa sě ḑică cui cei place şi neconturbaţi, 'şi vor vedea de trebile lor.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Decemvre.

Alarmările privitoare la un rĕsboiu în perspectivă au devenit permanente. Din cele ce se scriu dela Berlin la „Köln. Ztg.“, se vede, că descoperirile în privinţa **înarmărilor rusesci**, în **cercurile normative din Viena** sûnt foarte luate în consideraţiune. Aci, deja de un timp oare care, se nutresc îngrigiri mari din causa Rusiei. O încăierare nemijlocită cu imperiul ţarilor, fără îndoeală, nu e de temut, cu toate aceste pentru viitor trebue făcute pregătiri. „Vossische Zeitung“ spune de altă parte: „Dorinţa Rusiei de un resboiu în afară a ajuns până la nebunie. Asigurările ţarului şi ale guvernului sěu, precum şi ale diplomaţiei sale, că numai pacea o doresc, corespund planurilor bine chibzuite şi sûnt destinate a ascunde intenţiunile adevĕrate ale Rusiei. Un *modus vivendi* între **Rusia** şi **Austria** este cu **neputinţă**. **Resboiul** contra **Austriei** este deja decis în sferele cele mai înalte şi nu va trece mult şi, durere, va devenì faptă. În apropiare de Varşovia, lângă Wola şi Powazki s'a construit o tabără şănţuită, de optḑeci de mii de combatanţi. Altă tabără, tot aşa de mare, e construită la Grodno. Toţi concediaţii dela artilerie şi cavalerie sûnt chemaţi; toate comandele de reservă au se fie puse pe picior de resboiu.“ „Vossische Ztg.“ mai are şi alte detaiuri de natură alarmătoare despre armările imperiului ţarilor.

Contele Herbert **Bismarck**, fiiul cancelarului, este trimis la **Viena** cu depeşe. Ḑiarele din Berlin observă cea mai adûncă tăcere asupra acestei misiuni, nu prea obicînuite în timpul telegrafului. Unele ḑiare presupun că misiunea fiiului cancelarului este a închide poarta unor peţitorii eventuale la Viena din partea Rusiei. Poate că depeşele conţin şi alte lucruri, cari sûnt mai grave ca peţitul eventual al Rusiei la Viena. Ḑiarele berlineze dacă tac asupra misiunei fiiului lui Bismarck, nu încetează de a face front Rusiei.

Scupştina **Serbiei** s'a deschis cu mare necas din lipsă de deputaţi. Discursul de tron cuprinde multe bune si frumoase. Ḑiarele însě pare că au un presimţ însuflător de îngrigire. Scirea că în Serbia este aproape o catastrofă, care ameninţă tronul regelui Milan, se repeţesce prin ḑiare.

Între **Muntenegru** şi **Turcia** încă nu s'au descurcat lucrurile cu fruntariile. O telegramă dela Cetinie, din 19 Decemvre n., spune că negoţiările se vor începe între guvern şi delegatul turcesc preste puţine ḑile. Împedeca vor negoţările aceste înarmările muntenegrene mai departe? despre care o foaie oficială scriea, că de şi Muntenegru vrea pacea trebue sě le continue? Căci, ḑice foaia oficială, dacă îl va ataca cineva trebue sě se apere.

Bărbaţii de stat ai **Franciei** pipăe în toate părţile după compensa-

FOIŢA.

Din poveştile uncheşului sfătos.

Despre pomul crăciunului. *)

(Urmare.)

II.

Ci că în vremile cele vechi, vechi de tot, oamenii fiind orbi adecă necunoscênd adevĕrul luminat, căutau sě se închine şi ei la ceva; căci, de! aşa e omul făcut. Şi nu care cum-va astăḑi este mai altfel? Nu vedem noi oare pe mulţi, că deşì creştini, deşì oameni cu învĕţătură, unii se închină aurului, alţii umblă cu plosca cu minciunile dela unul până la altul, ca sě placă nu sciu cui la care se închină; eară alţii se închină la sine însuşi pentru procopseala cea mare ce cred ei că o au?

Şi, cum ḑisei, acei oameni neciopliţi cum erau ei pe atunci, căutând sě se închine la ceva, ce şi-au nălucit ei, că numai începură a aduce rugăciuni, ba chiar şi jertfe lemnelor şi petrilor. Îşi făcură adecă o lege. Şi această lege de a se închina lucrurilor pămêntesci se numesce **fetişism** Atât i-a tăiat capul atât au făcut.

S'au sculat alţii, şi socotindu se mai cu minte, le-a plesnit şi lor prin cap, că ar fi bine sě se închine la foc, la stele ori la soare. Îşi făcură şi ei lege; aceaste lege se numesce **astrolatrie**, sau închinare la stele.

Şi dacă am sta strîmb ca sě judecăm drept, am vedea că acestia ar avè o leacă de dreptate; căci soarele pare a fi cel ce dă suflet la toată vietatea pe pămênt, ba încă înviorează până şi buruenile şi toate sadurile.

Eu când eram copil şi învĕţam la scoala dascălului Stan Lupescu, dela biserica Olteni, îmi aduc aminte, că ne adunam cete, cete de câte cinci ori şese copii, când era nor, recoare şi ploua, şi unii ameninţam, ḑicênd:

Treci
Ploae, treci:
Că te ajunge soarele,
Şi-ţi tae picioarele,
Cu un paiu,
Cu un maiu
Cu căciula lui Mihaiu
Plină de mălaiu.

Alţii se rugau, şi cuvêntau:

Eşi soare,
D'inchisoare
De 'ncălḑesce oase goale.

Judecaţi d-voastră. Să nu fie oare acestea nesce remăşiţe din eresurile păgânilor, care sě fi ajuns până la noi din copii în copii?

Nu sciu dacă copiii crescuţi şi dădăciţi de doici şi guvernante nemţoaice sau franţuzoaice, mai ḑic în ḑiua de astăḑi astfel. Dară am cunoscinţă că copiii poporului din mai multe locuri ale ţĕrii, ţin cu sfinţenie ceea ce au apucat din vechime.

Dară sě ne întoarcem la şiritenia noastră.

Evreii, mai pricepuţi decât neamurile păgâne, fiindcă trecuseră şi prin ciur şi prin dărmon, adecă vĕḑuseră multe, păţiseră multe şi se adăpaseră din învĕţăturile maghilor, începură a alege neghina din mazăre. Ei îşi închipuiră că trebue sě fie cineva care a făcut toate vĕḑutele şi nevĕḑutele, că trebue sě fie o putere care sě fi făcut cerul şi pămêntul cu tot ce se află pe dênsule, şi se închinară unui singur Dumneḑeu. Legea lor se numesce **Monoteism**. Tot aşa se numesce şi legea creştinească.

Evreii sě ţin şi până în ḑiua de astăḑi de această credinţă, băţ, băţ, cum sě ḑice.

Grecii, mai adunênd de ici, mai culegênd de colea, şi mai născocind şi ei câte ceva, mi-'şi închipuiră o lege, alcătuită din o adunătură de zei şi zeiţe, tot unul şi unul. Ei le făcură cuib, — şi încă cuib zeesc, — pe muntele Olimp, şi deteră fiecărui zeu şi fiecărei zeiţe câte o slujbă; veḑi, Doamne, ca sě nu se mânie şi sě nu se învrăjbească. Legea lor se numesce **Politeism**, adecă a **multor zei**.

După Greci veniră şi Romanii. Aceştia mai oleoleo, decât Grecii, sě întinseră până unde şi-a înţărcat dracul copiii. Şi aşa fiind, e lucru invederat că au cuprins o mulţime de ţĕri şi de cetăţi. Deci, cum s'ar fi putut oare sě rĕmâe ei mai pe jos decât alţii cu 'ale legii? căci de! le deduse şi lor Dumneḑeu cap.

Şi aşa pe lângă zeii şi zeiţele ce apucară ei dela bunii şi străbunii lor, primiră toate credinţele deşarte ale ţiuni pentru Egipt; nu fac însĕ nimica pentru a se apropia de Italia, cu toate că despre Germania s'au vĕdut în dilele din urmă unele fulgere politice îndreptate şi asupra Franciei. Motivul a fost de astădată aversiunea francezilor decătră productele industriei nemţesci.

---

*) „Convorbiri literale.“

Sub rubrica „mai nou“ am amintit în nr. precedent de un articul al dlui *Vegezzi Ruscalla.*

Eată, după „Frăţia rom.-ital.“, articulul în întregimea lui:

O salutare Romanilor.

Dincoace şi dincolo de Carpaţi şi de Pind.

Scirea numirei domnului Bălăceanu trămis estraordinar şi ministru plenipotenţiar al regelui Carol al României pe lângă curtea din Viena, în aceeaşi calitate pe lângă regele Umberto, făcu cea mai frumoasă impresiune poporului italian (care nu putè pricepe îndelungata vacanţă a titularului legaţiunei române la Roma) şi aceasta pentru că e în deobşte cunoscut cum d. Bălăceanu, în şederea-i de mai mulţi ani în capitala austriacă, sciu sĕ câştige stima tuturor prin mânţinerea sa plăcută, prin diplomaţia sa, prin aceea că a isbutit în împregiurări anevoioase sĕ facă ca neînţelegerile dintre cabinetele din Viena şi din Bucuresci sĕ se schimbe în afabilităţî pe faţă.

Dar nu numai pentru aceste consideraţiuni se aprobă din inimă aceea numire, ci pentrucă în starea de faţă a lucrurilor pare că cestiunea Orientului, neresolvată de stângaciul congres dela Berlin, ar fi sĕ se ridice şi mai complicată, şi mai încurcată şi mai lesne ca o pricină a resboiului general. De aceea e de trebuinţă atât pentru Italia cât şi pentru România de a fi într'o deplină înţelegere pentru ca sĕ se ferească de a fi victime ale urmărilor evenimentelor ce se vor întêmpla poate în anul viitor.

Pe lângă aceasta ar fi de dorit ca d. Bălăceanu sĕ poată face ca regele Carol se vină sĕ strîngă mâna regele Umberto *în Roma* după cum diseră şi unele diare. Aceasta visită ar avè mare înfluinţă pentru a strînge mai mult relaţiunile dintre cele doue state amândouor popoarelor cari au aceiaşi origine, şi acelaşi caracter şi tot aceleaşi aspiraţiuni. Ceva mai mult, aceeastă visită ar areta Papei Leon XIII că un rege de religie catolică vine sĕ strîngă mâna regelui italian în Roma fără a se teme că va fi ars de fulgerul Vaticanului, fulger pe care progresele de acum ale sciinţei electricităţei l'a făcut nevĕtămător şi neputincios. Entusiasmul cu care ar fi primit regele României ar fi încă o dovadă de afecţiunea pe care o are Patria mamă cătră vechia şi scumpa sa colonie,

Maì înainte de a închide această scrisoare, alerg la acea bunăvoinţă, domnule Director, cu care aţi primit articolele mele precedente, ca sĕ trimit această salutare Românilor de dincoace şi de dincolo de Carpaţi, precum şi acelora de dincoace şi de dincolo de Pind.

Români! bĕtrân de ani şi obosit de neajunsunsurile unei vêrste înaintate, vĕd că mĕ apropiiu de sfêrşitul vieţei*). Vreau, dar, sĕ vĕ trimit un afectuos rĕmas bun şi sĕ vĕ mulţumesc de bunăvoinţă pe care a'ţi arĕtat-o aceluia care de o jumĕtate veac întrebuinţează cu îndĕrĕtnicie toate forţele săracului seu talent pentru ca sĕ susţină drepturile voastre şi pentru ca sĕ vĕ înfrăţească cu Italienii.

Daţi-mi voie sĕ vĕ mai dau un sfat: Siliţi-vĕ voi toţi care nutriţi o iubire vie pentru ţeara voastră, siliţi-vĕ ca totdeauna sĕ împrospĕtaţi şi măriţi relaţiunile frăţesci cu Italia, nu cu pacte subscrise de cancelari regesci, dar săpate în inima fie-căruia ca un viu simţemênt de frăţie reciprocă.

O crisă politică şi socială e aproape sĕ isbucnească în bĕtrâna Europă şi dacă Italienii şi Românii vor trăì într'o perfectă comunitate de silinţe şi înţelegeri, vom străbate nevĕtămaţi acest period îngrozitoriu, la sfêrşitul căruia va fi o nouă Europă, întemeiată pe drepturile sfinte ale naţionalităţilor.

Turin, Decemvre.

Vegezzi Ruscalla.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sighişoara, 4 Decemvre 1882 v. Scirea cumcă Maghiarii şi Maghiaronii din acest ţinut preparează o copiă a paschilului din Marmaţia, un protest în contra memorialului partidei naţionale române a atins în mod dureros pe cei de bun simţ din acest ţinut. Toţi se întreabă dacă e cu putinţă ca în ţinutul Sighişoarei sĕ se afle Români atât de degeneraţi şi uitaţi de Dumnedeu, încât se fie în stare a desvotat ei înşişi pe representanţii, ce i-a trimis la conferenţa din Maiu 1881.

Îmi ţin de datorinţă a salva onoarea naţională a românimei de aici, asigurând pe onoraţii cetitori, că noi toţi, cu mic cu mare, sûntem şi vom remânè români adevĕraţi, cari ţinem din toată puterea sufletului nostru la naţionalitatea noastră şi o vom susţinè şi apăra aceasta pănă la ultima resuflare şi pănă la ultima picătură de sânge.

Ceea ce va fi încuragiat pe Maghiari şi Maghiaronii de pe aici de a întreprinde inscenarea unei nouĕ comedii e împregiurarea, că pe întregul teritoriu al coroanei ungarice şovinismul nu şi-a ridicat fruntea în mod aşa de neruşinat, ca în ţinutul nostru, şi nicăiri autorităţile publice nu au devenit în aceea mĕsură înstrumente ale şovinismului, ca la noi. Aici e cuibul în care s'a clocit ideea puciului sĕcuesc din anul 1877 şi toţi acei indivizi, cari l'a inscenat sûnt dătătorii de ton în afacerile publice administrative de aici. În mare parte nemeşuţi de şepte pruni, scăpătaţi materialmente; — aceşti oameni se folosesc de toate posibilele mijloace spre a ajunge la vre un post public bine salarisat. Ei sciu că audul celor dela putere nu se gâdile cu nimic mai plăcut decât cu ideea ficsă de a maghiarisa pană şi petrile de prin Transilvania, şi se folosesc de tot ce e posibil spre aşi câştiga şi arăta la cei de sus merite în direcţiunea aceasta. De aici vine, că pe de o parte minciuna şi falsificarea, ear pe de altă persecuţiunea şi terorismul în contra românilor a ajuns în ţinutul nostru gradul de sub principii reformaţi în secolul al 17-lea când preoţii români, cari ţineau la legea şi moravurile strămoşesci, sĕ aruncau prin temniţe, şi sĕ maltratau trupesce şi moral în modul cel mai bajocoritoriu. La aceste am ajuns şi astădi cu acea mică deosebire, că persecuţiunile de acum sĕ ascund sub masca legei; ear terorismul sĕ învĕlesce în pretestul de esecutarea ordinaţiunilor guvernului.

Cine ar crede că astădi, în seculul luminilor şi în constituţiunea buciumată de cea mai liberală în lume, în Ungaria, poporul român din ţinutul nostru şi în special partea înteligentă e tot aşa de persecutată şi bajocorită ca pe timpurile crudului barbarism din seculii trecuţi? Şi cumcă e aşa probează următoarele:

E lucru cunoscut că spre realisarea nebunei ilusiuni de a maghiarisa cele trei milioane de români de pe teritoriul coroanei ungarice, se maghiarisează scoalele şi învĕţămêntul de jos până sus. Parola dată funcţionarilor publici în aceasta direcţiune e ca la anumite puncte ale ţĕrei şi anume acolo, unde poporaţiunea română e mai resfirată seau mai espusă, legile politice de învĕţămênt şi ordinaţiunile guvernului sĕ se esplice şi sucească astfel, ca ceea-ce şi-au creat confesiunile române cu sudoare amară în decursul mai multor decenii, se devină în urmă ucigătoare pentru ele. Dacă d. e. în vre o comună românească esistă şi câteva familii maghiare, cari nu sûnt în stare a-şi înfiinţa scoală populară şi a căror prunci în sensul legei ar trebuì sĕ frecuenteze scoala româna confesională, acolo şovinismul folosesce tot ce e posibil pentru prefacerea scoalei confesionale române în scoală comunală maghiară, şi precât nu întind legile scolare şi instrucţiunile ministeriale destulă mână de ajutoriu spre aceasta, sĕ folosesce minciuna, falsificarea şî în ultima linie terorismul. — Legea statului prescrie, ca în toate scoalele populare, aşa dară şi în cele comunale şi în cele de stat, scolarii sĕ se instrueze în limba lor maternă pe cât aceasta e usitată în comună. Şoviniştii însĕ aplică la scoalele comunale şi de stat învĕţători, cari afară de unele înjurături triviale nu pricep nici o boabă românesce. Dacă în atari locuri confesiunea română îşi susţine scoala sa, nu sûnt atâtea căi şi mijloace infernale, câte se nu sĕ folosească spre sugrumarea aceleia. Eată cum se manevrează în direcţiunea aceasta:

În comuna Valendorf, comitatul Têrnavei mari, s'a înfiinţat scoală populară greco-orientală încă de prin anii 1840 şi a fost frecuentată de atunci pănă acum de câte 50—60 de copii români gr. or. cu succes atât de satisfăcătoriu, încât mai toţi locuitorii români din comună astădi sciu cetì şi scrie binişor şi se află în stare materială destul de bună după împregiurările noastre de astădi. De oare-ce însĕ în acea comună locuesc şi vre-o 30 familii maghiare. care au 18, opspredece — copii de scoală, parola şoviniştilor a fost; sau a preface scoală română în scoala comunală, sau a o sugruma şi a înfiinţa scoală de stat. Cea dintâiu nu a fost posibilă pentrucă scoala confesională corespunde tuturor prescriptelor legii, încât nu s'a putut nici admonia. S'a luat dar refugiu la al doilea mijloc, şi pentru 18 copii maghiari s'a înfiinţat la 1880 şi se susţine pe spesele statului — scoală de stat. La prima vedere lucrul sĕ pare enigmatic: tot omul se va mira cum de înaltul guvern în precarea stare a financelor statului a aflat de bine a concede pentru 18 copii într'o comună mică de abia 112 familii înfiinţarea şi susţinerea acelei scoli? Dacă însă vom considera că notariul din comună e frate cu domnul vicecomite al comitatului, ear domnul vicepretor al cercului — un domn de origine română — posede în aceea comună ceva avere: ne vom

---

*) Amintim cetitorilor nostri că Onor. d. Vegezzi Ruscalla are 84 de ani şi că este orb N. R. „Frăţiei rom. ital.“

---

popoare lor ce cucerise, ca se nu se mănie pe Romani, zeii popoarelor cu prinse de dênşii.

Apoi, încetul cu încetul, mai cu rugăciune, mai cu ameninţări, mai cu una, mai cu alta, strecurară în Olimp unul câte unul, pe toţi zeii popoarelor cădute sub stăpânirea lor.

Ei! ce-i faci tu acum? Hară, pară jucau zeii în gloată, de voe, de nevoe, mâncau ei la amvrosie şi beau la nectar, acolo în Olimp, şi se desfătau cât le cerea inima; dară atât poşidic de zei şi de zeiţe, fără slujbe, fără nimic, cum or s'o ducă? Romanii cu cap; făcu tuturor rênduealǎ ca se nu ajungă sĕ mi se încaibere acolo în Olimp şi sĕ'şi facă zeirile de rîs. Deteră fiecărui lucruşor din cer şi de pe pămênt câte un zeu, care mai mare care mai mic, după mutra fie căruia, şi aşa îi împăcară pe toţi.

Legea aceasta a lor tot politeism se numesce ca şi a Grecilor, căci, când 'i căuta bine, tot aceea este.

Pe vremile acelea cum cam se vede treaba, nu prea era pace pe pămênt cu atâtea zeităţi. Se pare că unii din zei se amestecau nu numai în slujbele celorlalţi zei, dară încă şi prin trebile pămêntenilor, căci oamenii ajunseră se numai cunoască ce este omenia, ce este cinstea ce este mila. Sĕ îndobitociseră de nu mai voiau sĕ scie de aproapele lor, de cei neputincioşi, de sĕrmanul şi de vĕduva; nu 'şi mai cunoşteau rudeniile, nu mai era nimic sfânt aicea jos pentru dênşii.

Trăiau toţi cu toţii într'o zăpăceală şi într'o buimăceală, fără seamăn, dând unii peste alţii ca orbii. Însuşi evreii, cu numele numai că se închinau unui singur Dumnedeu; căci de altminteri, nesocotind pe Dumnedeul adevĕrat, ei ajunseseră de se închinau numri aurului, mai rĕu adecă şi decât gloata popoarelor păgâne, cu care se învecinau fără ca sĕ se amestece şi sĕ se încuscreze cu ele. Cum am dice noi pe românesce adi, era o amestecătură o arababură şi o desmăţare pe pămênt, cărora nici dracul nu le-ar fi putut da de căpătâiu.

Toţi din toate părţile 'şi făcuseră pentru cele mai de căpetănie fiinţi ale lor zeeşti câte un simbol, adecă idoli cum le plesniseră şi lor prin cap, şi se închinau la dênsele.

De serbat 'şi serbau ei sĕrbătorile lor, de închinat sĕ închinau ei, de! că n'aveau încotro; dară lumea se aştepta la venirea unui Mesia adecă unui Mântuitor; căci vedeau şi ei că eşa cum se aflau, nu mai merge treaba.

Tocmai atunci în ferberea aceasta. se născu şi Mântuitoriul nostru Isus Christos, carele vĕdênd rĕtăcirea ce orbise pe oameni, binevoì a se pogorî din ceriuri spre a mântuì neamul omenesc din robia pĕcatului.

Legea lui Isus, creştinismul, care deschidea ochii muritorilor la lumina cerească, se lăţi repede. Păgânii o primiră cu bucurie, care mai de timpuriu, care mai târdiu, până ce ajunse sĕ domnească pe pămênt.

Căci, ce ochi ar fi aceia, care sĕ nu vadă, ce urechi, care sĕ nu audă că numai acolo este mântuire unde se cântă în biserîcă:

„Mărire întru cei de sus lui Dumnedeu, şi pe pămênt pace, între oameni bună-voire.“

Numai în legea aceea este mângăere sufletească, care are drept simbol: Credinţa, Nădejdea şi Dragostea.

Toate bune; dară ce-i faci obiceiului? Păgânii apucaseră multe datine, multe sĕrbări de a-le legii lor. Între altele, popoarele venite din fundul Asiei serbau la Solstiţiul de iarnă, adecă când diua începe a da înainte, în Decembre, serbau, după cum diceau ei, biruinţa soarelui asupră vrăjmaşilor lui.

La această serbare ei aduceau în casele lor câte o ramură de brad împodobit cu făclioare, cum fac şi astădi cei ce se trag din acele popoare. Bradul carele stă mereu viu şi verde, închipuia pomul vieţii; luminărelele, lumina soarelui, carele dela Solstiţiul de earnă începe a încăldì, a da viaţă tuturor făpturilor amorţite, adecă diua începe a cresce. (Va urma.)

putè esplica lucrul..... toate sûnt în ordine, numai scoala confesională plină de elevi sirguitori gena şi supera rĕu pe puternicii sovinişti. Dară *„potentes potenter argunt.“* La 5 Decemvre a. c. st. n. dl vice-solgăbirĕu citează pe parochul şi învĕţătoriul gr. oriental din Valendorf la sine şi după ce întreabă în sus si în jos cum de mai îndrăsniţi a susţinè scoala confesională şi şi pentru ce nu trimit crestinii nostri pruncii la scoala de stat, după cum le-a poruncit birĕul satului, aduce următoarea sentenţă:

„Nr. 103—1882.

În urma ordinaţiunei comitetului administrativ al comitatului Têrnavei mari de sub Nr. 936 — 1882 oficiul pretorial al cercului Gibertului, luând la respundere pe primariul comunei Valendorf, Szepesi-Károly, pe preotul gr. or. Samuil Popoviciu şi pe învĕţătoriul scoalei confesionale George Neagoş pentru neîndeplinirea ordinaţiunei emise de cătră comitetul administrativ sub Nr. 561—1882 prin care pe basa ordinaţiunei înaltului ministeriu de culte şi instrucţiune publică Nr. 16838 s'a dispus ca scoala clandestină (zugiskola) gr. or. din Valendorf sĕ se închidă, ear' locuitorii din Valendorf fără deschilinire de confesiune sĕ-şi trimită pruncii lor, obligaţi a frecuenta scoala, fără de toată deschilinirea la scoala elementară de stat de acolo — după pertractarea sĕvêrşită a adus următoarea

Sentenţă:

De oare-ce primariul comunei Valendorf Szepesi-Károly a arătat că dênsul la timpul seu au fost încunoscinţat de notariul despre cuprinsul ordinaţiunei de mai sus a comitetului administrativ emanate pe basa ordinaţiunei înaltului ministeriu şi cumcă numai de cât a şi comunicat aceasta (?) capului bisericei (egyház feje) gr, or. din Valendorf, parochului Samuli Popoviciu, şi învĕţătoriului George Neagoş, ba a îndatorat pe toţi locuitorii din Valendorf sĕ şi trimită pruncii la scoala de stat, — ear' aceasta a recunoscut'o însuşi parochul gr, or. şi învĕţătoriul, dar n'a urmat'o, ci în contra înaltei ordinaţiuni ministeriale, luate spre sciinţă, începênd învĕţământul în scoala confesională în Octomvre a. c. o susţin aceasta în o localitate luată în chiriă — se decide:

ca scoala clandestină (zugiskola) greco-orientală din Valendorf sĕ se închidă sub pedeapsă de 300 fl. v. a., ce are a se suporta de representanţa susţinĕtorilor aceleia; preotul gr. or. Samuil Popoviciu şi învĕţătoriul George Neagoş, comitênd prin susţinerea scoalei confesionale transgresiune în contra ordinaţiunei ministeriale, sĕ judecă în sensul § lui 16 al artic. de lege XL. din 1879 fiecare la câte 10 ḑile arest în temniţa judecătoriei cercuale din Cohalm şi la amêndă de câte 50 fl. ce sûnt a se solvì în termin de 14 ḑile. Sĕ susţine părţilor dreptul de a asterne aici apelaţiunea în termin de 8 ḑile.

Lovnic, în 5 Decemvre, 1882.

Oficiul pretorial al Gibertului.

Goos m. p.,

Sĕ nu ne mirăm că în casul de faţă s'a suspendat legea care şi pentru cea mai necorespunḑĕtoare scoală confesională prescrie trei admoniţiuni din partea ministrului înainte de decretarea închiderei; sĕ nu ne împedecăm de sofismele solgăbirĕului despre: „scoală clandestină confesională“ şi de transgresiune în contra cutărei ordinaţiuni ministeriale; sĕ nu întrebăm nici după aceea că de unde şi-a luat comitetul administrativ dreptul a decreta, mai bine ḑis, a *ucasa* închiderea scoalei confesionale: toate aceste se esplică din cele de mai sus. Una însĕ am dorì sĕ ni se esplice din parte competentă, şi anume din partea comtetului administrativ, pe basa cărei legi a decretat închiderea scoalei botezate de „zugiskola“ la 10 August; ear la 20 Octomvre a. c. a eşit esecutoriul de dare în comună şi a esecutat pentru acea scoală „clandestină“ 30 fl. cuotă pentru fondul de pensiune învĕţătoresc al statului, vênḑênd în capul acestor bani o vacă şi o oaie ale curatorului bisericei gr. oriental? Se pare dar că dacă e vorba de sudoarea bietului român, atunci scoala lui e confesională şi publică, dar când e vorba de esecutarea programei şoviniştilor: de a prepara generaţiunea viitoare astfel, ca naţionalităţile din patrie se devină un aluat gătit din făină românească, fermentată cu „magyar nyelv“ şi magyar“ állameszme,“ atunci sceala românului e clandestină.

Însĕ eată o a doua ilustraţiune tot din ţinutul Têrnavelor.

În comuna Alma s'a înfiinţat scoala confesională gr. or. încă pela anii 1850. De atunci încoace nisce servitori unguri ai proprietariului nobil s'au aşeḑat cu domiciliul în comună, încât astăḑi sûnt vreo 10 familii de confesiunea reformată. La nul 1861 s'a zidit edificiu nou pentru scoala gr. or., cu care ocasiune proprietariul maghiar din comună a donat uşile şi ferestile. Atâta a fost de ajuns pentru sovinistii dela putere ca sĕ se ţină îndreptăţiţi a întinde mâna după scoala românască. Logica lor în casul acesta: deorece la zidirea scolară au concurs şi nobilimea maghiară dând uşile şi ferestile şi deoarece în sensul §-lui 25 al articlului XXXVIII din 1868 — scoala la a cărei înfiinţare a concurs toţi locuitorii din comună, e scoală comunală: scoala gr. or. din Alma se decretează de scoală comunală.

Cu esecutarea acesteia comitetul administrativ a însărcinat sub Nr. 749 — 1881 pe pretorul cercului Elisabetopolei, îndrumându'l sĕ scoaţă pe învĕţătorul român din edificiul scolar şi sĕ'l transpună comunei politice. Deoarece însĕ învĕţătorul nu a fost dispus a transpune porumbul fript gată fostilori servitori ai propietariului, domnul solgăbirĕu a raportat sub Nr. 3492 ddto. 2 Decemvre 1881 comitetului administrativ, că deoarece nu i-a reuşit a contesta caracterul confesional al scoalei, a afiat de bine a lăsa lucrul deocamdată în pace; „deore-ce“ ḑiee raportnl, „nici locuitorii maghiari de confesiunea evang. reformată, nici cei de coafesiunea gr. catolică nu sûnt în stare a'şi susţinè scoala şi n'au edificiul scolar. .... ar fi după părerea mea — de lipsă înfiinţarea unei scoale comunale subvenţionate din mijloacele statului, ceeace din punct de vedere naţional maghiar sĕ arată a fi neîncungiurat de lipsă, — deoarece populaţiunea şi până acum românisată (eloláhosodott) în grad mare s'ar putè salva numai astfel în ţinutul acesta locuit de sasi şi de români. Însĕ fiindcă nu se poate susţinea cu sigurătate că scoala din Alma s'ar fi înfiinţat cu spesele comunei politice şi că edificiul s'ar fi ridicat pe spesele tuturor locuitorilor din comnnă şi fiindcă se susţine de toţi locuitorii din comună: n'am putut sĕ arunc pe stradă pe capelalanul gr. or., care locuesce în edificiul scolar (a görőg-keleti papot nem vetethettem ki) .... dar dacă înclitul comitet administrativ ar binevoì a ordina, ca sĕ scot pe popa cu brachiu din scoala confesonalĕ gr. or. (a felehezeti iskolából a görögkel. papot karhatalom idéuybevetelével kitétessem), o sĕ'l deposedez de loc — şi după-ce va fi eşit popa din scoală, cu foarte puţine spese, edificiul, s'ar putè preface în scoală comunală!“

Eată dar fraţilor preoţi din comitatele Tĕrnavelor la ce soarte am ajuns noi în patria noastră străbună. Eată libertatea, eată egalitatea de drept, ce ne întind acei matadori ai şovinismului, cari cred că se vor afla între noi, fii ai perirei“, cari sĕ le întindă lor mână de ajutoriu la deminţirea memorialului delegaţilor nostri.

Ei bine! ce vreu ei sĕ desvoteze? Ce a cerut conferenţa sibiana din Maiu 1881? În punctul 4 al programei partidei naţionale sĕ cere: „Revisiunea legei despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor în favorul acestora; loiala şi reala esecutare a tuturor legilor.“ Ear în punctul 5 sĕ cere: „Eluptarea şi susţinerea autonomiei bisericilor şi scoalelor confesionale, ca ale unor cestiuni curat naţionale. Provederea din vistieria statului a scoalelor române şi a altor institute de cultură naţională în proporţiune cu sacrificiile de sânge şi avere ce le aduce naţionalitatea română pentru patrie; avênd a se delătura legile ordinaţiunile cari sûnt contrarie desvoltărei naţionale.“ Şi ce ḑice memorialnl comitetului la aceste? „Din causa maghiarisării, contra căreia îşi ridică unanimul seu vot desnumita conferenţă, spiritele se află tnrburate şi foarte îngrijate în tot cuprinsul Ungariei şi al Transilvaniei, ca şi cum ar ameninţa invasiune străină din vre-o parte oarecare. Până şi pacea internă a familiilor devine tot mai turburată prin acel despotism al limbei. A fost deci şi mai este o cestiune nu numai de naţionalitate, ci chiar de consciinţă pentru Români, ca sĕ-şi ridice de nou şi neîncetat vocea lor contra acestei specii de despotism modern care nu se poate, necum justifica, dară nici măcar escusa cu nici un temeiu din lume.“ (Pag. 80.)

Eată dar ce vreu se desvotese faniticii şovinisti de pe Têrnave. Pe când după cum am arătat în cele douĕ casuri de mai sus, în faptă ne răpesc scoalele, ne aruncă în uliţă, şi dacă nu le dăm la simpla lor poruncă, ne bagă prin temniţe: pe atunci cred că vor mai înbăta lumea cu frase goale despre egalitatea de drept şi despre libertate.

Poftim domnilor sovinişti! deminţiţi faptele voastre, dintre cari de astădată v'am arătat numai douĕ şi numai din ţinutul Sighişoarei şi atnnci voiu subscrie şi eu desvotarea, ce pregătiţi. La din contră îmi reserv a Vĕ isbi în faţă pentru tot cuvêntul pamfletu lui vostru câte ḑece fapte necualìficabile de ale voastre de soiul celor mai de sus. *Têrnĕveanul.*

Sinodul român şi patriarchia din Constantinopole.

Nu e de mult de când am publicat epistola patriarchului din Constantinopole adresată metropolitului din Bucuresci.

Sinodul român luând act de acea epistolă a respuns patriarchului prin actul următor publicat în „Binele public“. —

După o introducere în care se resumează cele ḑise în epistola patriarchului, actul continuă:

Cetind şi ascultând cn mare luare aminte aceasta admoniţiune patriarcală, am simţit în inimele noastre o plăcere duhovnicească, vĕḑênd, că în nalta sea santitate patriarcul ecumenic ne amintesce mai multe cuvinte din sânta scriptură şi din canoane, care sûnt norma administraţiunei sfintei noastre biserici ortodoxe a răsăritului, şi pe care noi nici o dată nu trebue sĕ le perdem din vedere în administraţia spirituală a dioceselor noastre.

Astfel de cuvinte le recităm şi noi încă o dată cu multă plăcere: a) Cuvintele sântului Apostol Pavel din 1-a epistolă către Corinteni cap XIV, st. 40 unde apostolul prescrie buna rândueală, ce trebue sĕ domnească în templu în timpul serviţiului divin şi închee regulele sale cu aceste cuvinte: toate sĕ se facă după cuviinţă şi rândueală.“ b) cuvintele sântului Apostol Petru din 1-a epistolă cap. V. st. I; „Păstoriţi turma lui Dumneḑeu cea dintre voi.... făcêndu-vĕ esemplu turmei.“ Cuvintele prin care Sântul Petru dă povăţuiri apostolice păstorilor bisericei, sună în toată întregimea lor astfel: „pe presbiterii cei dintre voi 'i îndemn, ca cei ce sûnt împreună presbiter, şi martur al suferinţelor lui Christos, şi părtaş al mărirei cei ce va sĕ se descopere: păstoriţi turma lui Dumneḑeu, nu din interes rĕu şi cu osârdie; nici aşa ca cum aţi domina peste cler; ci făcêndu-vĕ esemple turmei.“ *c)* Cuvintele sfêntului apostol Pavel către Timoteiu episcopul Efesului: „tás neotericás épissimias fevge“ trebue citate earăşi în toată întregimea lor, pentru a fi pricepute şi a se ţinea minte cuprinsul lor cel salutariu.“ Aceste cuvinte II-a Timot II. st. 22—26) glăsuesce astfel;

„Ear' de poftele tineresci fugi (*„tàs neocerităs épissimias fevge“ — Juvenilia autem desideria fuge),* şi urmează dreptatea, credinţa, dragostea, pacea cu toţi cei ce chiamă pe Dnul din inimă curată. Ear' de întrebările cele nebune şi neînţelepte te feresce sciind că nasce sfeḑi. Şi slugii domnului nu i se cade sĕ se sfădească, ci blând sĕ fie cătră toţi, învĕţător răbdător, cu blândeţe certând pe cei ce stau împotrivă; poate când-va le va da Dumneḑeu pocăinţă spre cunoscinţa adevĕrului. Şi vor scăpa din cursa diavolului, prinşi fiind ei de dênsul srpe a lui voie“ *d)* Pasagiul din faptele Apostolilor, unde S. Apostol Pavel adresează cele din urmă cuvinte ale sale presbiterilor din Efes, cu cari nu avea sĕ se mai vaḑă în lumea aceasta: „luaţi aminte de voi, şi de toată turma, întru care Duhul Sfânt v'a pus episcopi, ca sĕ păstoriţi biserica lui Dumneḑeu, carea o a câştigat cu scump sângele sĕu. (Fapt. XX, 28.)

Noi mulţămim din inimă înaltei sale santităţi patriachale, că ne pune în vedere cuvintelee cele sfinte ale scripturei, ne dă ocasiune se gândim la ele, sĕ le studiem profund şi sĕ le realisăm în viaţa noastră.

Afară de aceste citaţiuni din noul testament, epistola santităţei sale ne amintesce încă douĕ canoane anume *a)* Canonul XXXIV al sânţilor Apostoli din care se citează cuvintele dela început: „Episcopii fie-cărei naţiuni se cuvine a sci pe cel dintâiu dintre dînşii, şi a'l recunoasce ca cap şi nimica din cele ce trec peste autoritatea lor a nu face fără de socotinţa (opiniunea) lui“ Restul tecstului sună astfel precum urmează: „ci se facă fie-care numai aceea ce se atinge de eparchia lui, şi de locurile ce aparţin la ea. Dar şi cel dintâiu (Episcop) se nu facă nimica fără de socotinţa tuturor, ca în acest chip sĕ fie unire şi sĕ se slăvească Dumneḑeu prin Domnul întru Duhul Sânt: Tatăl şi Fiul şi Sântul Duh.“ Aşa dară sensul acestui canon este, că fie care naţiune sau popor creştin ortodocs are Episcopii sĕi; între Episcopi este unul în fruntea tuturor; fie care administrează diecesa sa după regulele stabilite de biserică. Când se înfăţişează vre un cas neprevĕḑut de regulele bisericesci, episcopul respectiv se consultă cu cel ântâiu, sau Archiepiscopul, despre modul cum se cuvine se urmeze în casul respectiv. Dar şi Archiepiscopul s'au căpetenia Episcopilor, în casurile neprevĕḑute prin regulele bisericesci, sĕ nu facă nimica arbitrariu, ci se consulte pe episcopii naţiunei, şi se facă aşa precum cu toţii vor decide; căci cu modul acesta se va păstra buna înţelegere şi unanimitatea în disciplina bisericească. Cum că aşa se înţelege acest canon vom cita aici esplicațiunea, ce 'i face un canonist rus, Archimondritul Ioan, în cartea sa întitulată: „*Opiti Kursa Țerkovkago Zakonobădenia*, carte care servesce de manual în seminarele Rusiei la studiul dreptului canonic.

În tonul 1-iu, pagina 177 a acestei opere, cetim următoarele asupra acestui canon: „Din acest canon (XXXIV Apost.) mai înainte de toate se vede, că delimitarea hotarelor locale în administrația bisericei creștine hotare numite eparchii (diecese,) s'a început deja în timpurile Apestolilor. Canonul apostolic la fie-care popor (*ethnos*-națiune), ce compune o biserică particulară s'au locală, represintă câți-va Episcopi, din cari fie-care dirige o parte din turmă *(parochia)* încredințată lui și care constă din câte-va orașe, seau sate *(hora)* ear toți aceesti Episcopi au peste dênșii un Episcop primat *ca un cap*, cerele *întâiul* între dânșii *(o en avtois protos)*. Cu privire la veacul apostolic și la timpurile cele mai apropiate de el, episcopi primați sau cei întâiu la bisericile locale fără îndoială sě socoteau primii urmași apostolici, puși de însuși apostolii, cu deosebire în locurile cele mai însemnete ale țĕrilor și provinciilor cunorcute atunci Iacov în Ierusalim, Timothetiu în Efes, capitala de atunci a Asiei mici, Tit în insula Crit. s. a. Însĕ numind pe acesti Episcopi primați *Capi* ai bisericilor lor, canonul apostolic dă a înțelege aici nu o putere a lor nemărginită și cu totul independentă, ci numai o vrincipală protie, prioritate, întăetatea votului în afacerile bisericesci; căci precum episcopilor subordonați nu li se permite a face nimica din cele ce ăr avea o importanță deosebită, fără scirea și socotința capului, așa și însuși episcopului capital i sĕ inspiră a nu face nimica fără socotință și conglăsuirea comună a tuturor episcopilor. Ast-fel de acte, care covârșesc autoritatea parțială a fia-cărui episcop și cer votul și decisiunea principalilor representanți ai bisericei, pot fi d. e. hotărârile dogmelor credinței compunerea canoanelor și legiuirilor pentru biserică, alegerea episcopilor, judecata asupra lor și altele asemenea. Ear fie-care episcop eparchial ori diecesan, după canon, are primăția și autoritatea numai în cele ce privesc la eparchia lui și la locurile ce aparțin ei. Canoanele tipurilor următoare au confirmat această instituțiune apostolică (Siod. I icum. 4, 6. — Sin II icum 2. — Sinod. Antioch 9. s. a.) De asemenea se poate observa, că canoanele apostolice vorbesc numai despre o căpetenie parțială, în bisericele locale, dar nu arată nici un cap universal peste toată biserica, — și nici măcar 'l presupun; căci nu numai diregerea bisericelor o represintă despărțită, — fie-care sub capul sĕu, ci și pe fie care ast-fel de cap 'l mărginesce prin votul comun al tuturor episcopilor locali.“ Tom, 1. p. 177—179).

În conformitate cu acest canon apostolic este constituită biserica ortodoxe din regatul României ai căruia locuitori sunt de națiune română România este împărțită în 8 eparchii sau diecese din care — doue archiepiscopii și mitropolii și șease episcopii, anume: mitropolia Ungrovlahiei sau a Mnnteniei. Mitropolia Moldovei Episcopiile a Râmnicului și noului Severin, Romannlui, a Hușilor, a Argeșului și Dunărei de jos. Conform canonului Apostolic, Archiepiscopul și Mitropolitul Ungro-Vlachiei ca unul ce reșade în capitala regatului. este primul între ierarchi români, și are prerogativele de precădare, pentru care, pe lângă titlu de Archiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlachiei, poartă și pe acel de „Primat al României și președinte al Sântului Sinod al bisericei ortodocse române.“ Așa este el considerat și titluit în regatul României și de cler și de laici.

Sub acest titlu se adresează cătră primul ierarch român ori-cine are vre'o afacere bisericească, relativă ori a administrația parțială a Mitropoliei Ungro-vlachiei ori la cea generală a bisericei ortodoxe române. Mai de parte tot în conformitate cu canonul apostolic în cestiunile, e, ierarchii nostri eparchiali, cestiunile curente ale administrațiunei lor bisericesci se conduc de regulile stabilite mai nainte de biserică șide usul tradițional, clironomisit de predecesesori; iar în casurile neprevĕdute de practica anterioară, cer deslegarea sântului sinod unde se adună toți ierarchii țĕrei: Mitropoliții, Episcopii și Archiereii, în numĕr de 16 și ceia ce se decide în Sinod, aceia devine regulă pentru toți, și pentru Mitropoliți și pentru Episcopi. Sinodul se adună de doue ori pe an, după hotărirea canoanelor: primă-vara și toamna. Așa se înțelege și așa se aplică în România canonul XXXVI apostolic, carele intră în legislația țĕrei; căci in spiritul lui și al altor canoane sinodale este făcută legea noastră organică, pentru constituirea bisericei ortodoxe române la Regatului României.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Dar.) Princesa de coroană Stefania a dăruit pentru institutul de educațiune de fetițe din Eperjes 400 fl., cari s'au și espedat episcopului catolic de acolo.

* (Societatea academică „România Jună“) din Viena, în ședința sa din 13 st. n. a. c. s'a constituit de nou, alegênduși comitetul pe anul administrativ 1882/3 în următoriul mod: Președinte: Stud. med. I. T. Mera; vice-președinte: cand. philos. Septimiu S. Albini; secretari: stud. techn. Barbu C. Tapirdea și stud. med. Alesandru Popa, cassar: stud. tech. Iuliu Iuliu Moisilu, controlor: stud. med. Gavril Dobreanu; bibliotecar; Aurel Grigorovici stud. med, și econom stud. med. Ales. Tuducescu.

În comisiunea literară s'au ales următori: Stud. med. Greg. Onciul, stud. med. Ales. Popu, stud. med. Vas. Goldisiu, stud. techn. Aur. Cupsia și stud silv. Sim. Popu; ear în comisiunea revĕdătoare stud. med. M. Visinevski stud. med, Pompeiu German și stud. techn. Corneliu Roman.

* (Un suplement mic la „Armata austriacă“ în senatul imperial). Deputații Schöffel și bar. Hackelberg sunt din stânga senatului imperial. Dep. Fanderlik din dreapta a respuns numiților deputați, cari esprimară ingrigirea, că armata comună este periclitată, următcarele: „Dacă dstră ne faceți mereu imputări că o parte din armata are se devină armată ungurească am sĕ dic: Nu noi am croit croiala, care desface împĕrația această în doue. Dară, domnii mei aveți se purtați singuri consecențele dualismului.

* (Defraudare) „N. Pester Journal“ dela 17 Dec. n. scrie: Seara târdiu ni se anunță o defraudare sensațională, pe care, cu toate că ne vine din isvor demn de încredere, o publicăm numai pe lângă cea mai mare reservă. Este vorbă de o defraudare, care atât în privința locului unde s'a comis, cât și în privința făptuitorului trebue sĕ facă sensațiune. Un funcționar înalt din ministeriul *a latere* sĕ fie defraudat 50,000 fl. Firesce că în sferele respective lucrul se ține în cel mai riguros secret și de aceea și noi ne impunem reserva și nu numim de ocamdată nici un nume.

* (O laudă pentru Israeliții noștri!). Sub titula aceasta se pot cetì în „Magy. Polgar“ din Cluj (Nr. 290 din 19 l. c.) următoarele: „Comunitatea ortodoxă israelită de aici precum și societatea funebrală „Chedra Cadișa“ au luat în adunarea generală, ținută mai de une dile în unanimitate conchisul, că din 1 Ianuarie 1883 sĕ-și poarte afacerile și corespondențele esclusiv numai în limba maghiară. Propunerea o a făcut bravul secretar al ambelor societăți, F. Rosenberger, prin care a întêmpinat aprobarea unanimă a membrilor.

* (Bătaie la alegri). Ni se comunică, că în Vurpăr s'au întêmplat la alegerile mai proaspete în comunitate bătaie. Un alegĕtor a sărit asupra altui alegĕtor cu cuțitul și l'a vulnerat reu.

* Din Timișoara se scrie cu dt. 16 l. c.: La stațiunea postală de aici adi dimineață s'a aflat o petardă învĕluită în hârtie. S'a întrodus cercetare. Făptuitorul a remas neeruat. Se credea la început, că petarda va fi cădut din oare-care pachet postal. Aceasta nu e probabil. O parte din iasca petardei arsă pe jumĕtate, arată că aceea a fost odată aprinsă și s'a stîns numai din causa umedelei unde căduse.

* (Actori maghiari). După cele comunicate de „P. Ll.“ cu datul 14 Decemvrie a. c. dintre actorii teatrali maghiari sunt Israeliți 70%, creștini 20%. Dintre creștini sunt numai 10% Maghiari. Între 100 actori maghiari i aparțin numai 2 neamului maghiar: 80 sûnt israeliți, 8 germani san slavi etc..

* (Vênătoare). O societate de vĕnători de aici au arangiat alaltăieri o vênătoare în apropierea comunei Ruscior. Cu oasiunea aceasta s'au pușcat 7 vulpi, 6 iepuri și s'a atins și un lup.

* (Timpul) De când am scris că termometrul a început se scadă puțin, a scădut și mult, coborînd noaptea pănă sub **0**. Cu tot frigul care s'a făcut mai simțitor ieri toată diua a fost soare frumos.

Loterie.

Mercuri 20 Decemvre n. 1882.

Brünn: **66 37 89 9 73**

Bursa de Viena și Pesta

Din 19 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	84 45	117.75
Renta de aur ung. de 4%	83.70	84 50
Renta ung. de hârtie	118.75	83 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.—	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.—	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.—	93.25
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	97.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.50	95.50
Obligațiuni urbariale temeșiane		79.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 94 50	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97.25 99.—	98.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.50	97.—
Sorți ungurescі cu premii	112.—	113.—
Sorți de regularea Tisei	107.75	107.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.55	75.50
Datorie de stat austr. în argint	76.50	76 25
Renta de aur austriacă	94 60	94.50
Sorți de stat dela 1860	129.—	128.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	827.—	824.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	268 50	270.50
Acțiuni de credit austr.	277.75	270.80
London (pe polița de trei luni)	119 30	119.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.46	9.49
100 marce nemțesci	58.55	58.55

Cu totul noue.

Sfĕrmitoare de cucuruz cu ventilator. — **Tăietori de napi** și **tăietoare de paie** recomandă pe lângă prețurile cele mai eftine.

Fabrică de mașine agricole.

Andreiu Rieger.

[317] 1—3 *Sibiiu.*

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

Una soarte 50 cruceri

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

1 nimeritor principal: **bani gata 50.000 floreni** sau **8.800 galbini.**
2 nimeritori principali: **bani gata 20.000 floreni** sau **3.500 galbini.**
3 nimeritori principali: **bani gata 10.000 floreni** sau **1.750 galbini.**
4 nimeritori principali: Colet și cercei cu brilante, preț 10.000 floreni
Patru nimeritori: Scule de aur cu brilante și mărgele în preț **de câte 5000 fl.**
Cinci nimeritori: Scule diverse în preț **de câte 3000 fl.**
987 nimeritori în preț **de câte 1000, 500, 300, 200, 100, 50** și **25 floreni.**

Tragerea în **5** Ianuarie 1883.

Prețul sorților *50* cruceri

Comande pe lângă acluderea de 15 cr. pentru spese de postă sûnt a se adresa

TRIEST, P. Grande N. 2. Despărțĕmêntul loteriei Esposițiunei Triestine TRIEST, P. Grande N. 2.

Pentru primirea traficului de sorți a se adresa numai decât la adresa de mai sus.

Sorți se află în Sibiiu la institutul „ALBINA“ și la redacțiunea „Telegrafului Roman“. [315] 2—4

Redactor rĕspundĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 145. Sibiiu, Sâmbătă 11|23 Decemvre 1882. Anul XXX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Puncte negre.

Până la călĕtoria lui Giers, a ministrului rusesc de esterne, orizontul politic al Europei părea destul de limpede. Se credea că cu încetarea luptelor din Erțegovina și Crivoscia și cu campania cea scurtă din altă parte a lumei din Egipt, electricitatea din atmosfera politică s'a consumat. Jocul armelor, cugeta omul, că va fi înlocuit cu desbateri diplomatice, cari vor mai repara, cât se va putè, edificiul păcei europene.

Dar eată, se desface o peatră mică din munte, neînsemnată la vedere, care cu cât se rostogolesce mai departe, cu atâta cresce și amenință sĕ sdrobească picioarele de lut ale păcei europene.

Giers pleacă într'o călĕtorie în afaceri de familie. În călĕtoria sea se abate pe la Varzin, unde petrecea Bismarck. De acolo merge la Berlin, de unde trece mai departe în Italia.

Cu cât diplomatul rusesc merse mai departe, cu atât și comentarele despre călĕtoria lui au luat dimensiuni mai neliniscitoare. Și acum, când e vorba că la reîntoarcere diplomatul rusesc se va abate pe la Viena, comentarele călĕtoriei varsă deja scântei și flacări, încât ochiul nedeprins cu arătări de aceste nu mai scie, în cătrău sĕ privească și cu atât mai puțin sĕ se orienteze, dacă și din care parte are sĕ se descarce tempestatea.

Alianța austro-ungaro-germană era până aci nu numai un lucru care nu se putea trage la îndoială, ci era tot odată și o garanție a păcei europene.

Ceteascǎ cineva oficioasele și neoficioasele din Berlin și Germania, ceteascǎ și oficioasele din Austro-Ungaria și va sta înmărmurit de schimbarea de preste noapte, ce i se înfățișează.

Pe când mai nainte era un cuget și o inimă, că alianța austro-germană garantează pacea Europei, astăḑi aceleași foi de o parte aud deja tropotul cailor căzăcesci și zuruitul sgomotos al tunurilor grele rusesci, apropiinduse de granițele Germaniei, și de altă parte vĕd alianța cea sigură intre Germania și Austro-Ungaria clătinânduse din temelii.

Oficioasele noastre își dau încă silința de a ascunde și tropotul căzăcesc și clătinarea alianței. Foi de calibrul ḑiariului „Köln, Ztg.“ însĕ, nu vor sĕ mai ascundă nimica, ci suflă în trâmbița de alarmă. Mai mult. Aceleși se aruncă cu o vehemență neobicinuită asupra Austro-Ungariei, înfățișindu-o ostilă teutonismului Germaniei și cochetând cu rusismul, cu care, pe socoteala Germaniei, vrea sĕ împartă orientul. Guvernul austriac și majoritatea parlamentară austriacă este timbrată de un fel de panslavism, care vrea sĕ întreține amiciție privată cu Rusia spre scopul indigitat.

Ungaria, ca atare, își are și ea partea sa.

Maghiarii, cari astăḑi fac Ungaria, sûnt cualificați de cosmopoliți, cari acasă sûnt maghiari și în afară prietini cu toată lumea, și cari consideră o Ungarie independentă de o necesitate europeană, de o scăpare și bulevard al libertății, creḑênd că toată lumea este datoare a sta bună pentru această Ungarie independentă. Va se ḑică Ungaria, care raḑimă și ea foarte mult pe alianța amintită mai sus, se vede și ea dată în judecata presei bismarckiane.

Cum dară au sĕ se descurce încurcăturile aceste, lângă care mai vine a se adauge, că alianța austro-ungaro-germană e încheeată pe cinci ani cu *avis* de un an?

Ajungênd la acest punct ne aducem aminte de întâlnirea dela Danzig, despre a cărei scop și resultat n'a străbătut până acum nimica în public; ne aducem aminte de amenințările din „Berliner Tagblatt“ din vara trecută și ne întrebăm, că toate acĕste au evaporat de nu li se mai scie de urmă? Nu cumva aceste sûnt sbeute în punctele negre, care se arată acum deja ca nuori negri pe orizont?

Bărbații de stat ai monarchiei austro-ungurescì trebue sĕ 'și scie da seamă de toate aceste și credem că ei nu vor duce monarchia prin o alianță atât de laudată la o isolare tocmai în momentele cele mai critice, cari amenință ca din senin pacea Europei.

Nu sûntem inițiați în arcanele politice și de aceea nici nu întrăm mai afund în cestiuni atât de complicate.

Pentru noi românii din monarchia austro-ungurească este de ajuns, ca sĕ fim deștepți și sĕ scim de situațiunea cea complicată.

Sciind și numai atâta ne este de ajuns, pentru ca sĕ câstigăm convingerea, că acum, mai mult ca ori când altă dată, avem datorință strinsă a ne grupa cu toții pe lângă stindardul intereselor noastre naționale patriotice.

Una și nu multe sĕ fie credința noastră politică, ca sĕ nu se împlinească la noi ḑisa scripturei: „batevoiu păstoriul și se vor risipì oile.“

Deci, sĕ stăm bine, sĕ stăm, nu cu frică, ci cu băgare de seamă și sĕ luăm aminte, cum se vor desvolta evenimentele mai departe. Sĕ luăm aminte ca nimica sĕ nu ne surprindă și sĕ ne treacă, cu vederea cum ne-au trecut evenimentele dela 1867 încoace.

Înainte de toate solidari trebue sĕ fie românii din Austro-Ungaria. Solidaritatea ne-au dovedit la 1848 și la 1861—4 cât a fost de binecuvêntată pentru sporiul în luptele naționale politice.

Însĕ acest scump juvel politic nu trebue aruncat și trântit în ori ce direcțiune politică. Solidaritatea, trebue sĕ ne deschidem bine ochii, unde o aplicăm.

Astăḑi ne aflăm într'o situațiune creată, prin ajutoriul unor întêmplări, de compatrioții nostri maghiari. Lucrurile cari constitue situațiunea, sûnt așa de înaintate, încât nu putem vorbì de nici un fel de direcțiune în concret. Tot ce putem face este, sĕ arătăm lumii neajunsurile noastre. Tot ce putem face este ca sĕ ne apărăm de insultele și injuriele ce se aruncă asupra noastră denegânduni-se cu „titluri“ drepturile și esistența națională.

Sĕ fim dar cu priveghiare, dar tot-odată și activi. Activitatea, ca și priveghiarea noastră sĕ nu se manifesteze numai prin vocea unor foi și a câtorva articuli, căci nu vom ajunge la țintă.

Cum am fost de încheeați în 1881, când am ales delegații la conferența din Sibiiu, așa trebue sĕ fim și acuma și tot deauna, stând în contact, pentru ca nimene sĕ nu apuce pe căi rătăcite.

Precum vedem, cluburile, cari au ales delegații, e de lipsă sĕ nu se lângeḑească și sĕ nu se destrame, eară, unde s'au destrămat, sĕ se reconstruească. Inteligența din trênsele sĕ fie activă și sĕ caute căi și mijloace permise de lege, ca alegĕtorii nostri sĕ fie în curent despre evenimentele mari și mici, ca sĕ se scie orienta cu toții în urmarea atitudinei politice și sĕ nu se dea în mânile acelor, cari vor venì mai întêiu, ca sĕ-i seducă pentru scopuri particulare.

Sĕ priveghiăm că ḑilele sûnt grele!

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Decemvre.

Preferența între toate evenimentele o au astăḑi scirile alarmătoare, care isvorĕsc din cabinetul de esterne din Berlin. „Kŏln. Ztg.“ este foarte spornică în materie de sciri de aceste. Un corespondent din Berlin scrie la foaia din Colonia „că alianța austro-germană nu ar fi pe placul unor politici din Austria și Ungaria. Aceasta este un secret public. Panslavistii austriaci, și de aceștia sûnt mulți, vĕd în alianță o pedecă pentru o amiciție privată austro rusească, care are sĕ producă rodul dărăbuirei Turciei și împrățirea acesteia între cele douĕ împĕrății. Urmarea mai departe ar fi, alianța împerățiilor sub conducerea țarului alb,

---

FOIȚA.

Din poveștile uncheșului sfătos.

Despre pomul crăciunului. *)

(Urmare.)

Romanii, tot în Decemvre, adecă tot la solstițiul de earnă, serbau cam același lucru, însĕ în cinstea lui Saturn, un ḑeu de ai lor, căruia Grecii 'i ḑiceau Cronos, adecă ḑeul Vreme. Serbarea lor era întru aducerea aminte despre libertatea și egalitatea ce domnise în ḑilele stăpânirei acestui ḑeu, și pentru belșugul și bunul traiu al oamenilor, cât a domnit Saturn.

La această serbare Romanii da drumul robilor lor sĕ se veselească și dênșii după pofta inimei lor. Ba încă mulți din domni slugeau pe robii lor la masă în ḑilele acestor serbători. Robiĭ earăsi mulți din ei, cari nu'și cunosceau lungul nasului, ocărau și înfruntau pe domnii lor, cum le venea la gură, și nimeni nu le putea sĕ le facă nimic pentru aceasta.

Aceste serbători sgomotoase, în care se petreceau fel de fel de necuviințe, se numeau Saturnale.

Cetățenii în aceste ḑile 'și trimiteau daruri unul altuia. În ajun copii din Roma, unii umblau din casă, în casă, poftind gazdelor toate bunurile de pe pămênt. Alții umblau îmbrăcați în haine schimbate și cu măsci de dobitoace, tocmai cum fac astăḑi copii Românilor, când umblă cu brezaia, vasilica, plugulețul și altele. A doua ḑi umblau cu rămurele verzi și ḑiceau oamenilor, la mulți ani și alte alea, cum fac astăḑi copiii nostri cu Sorcova.

Pe atunci anul nou începea la Solstițiul de earnă. Mai târḑiu s'a hotărît sĕ fie la 1 Ianuarie.

Multe ar mai fi de ḑis asupra acestor sĕrbători ale saturnalelor la Romani; dar 'mi e teamă sĕ nu vi se urască ascultând la nagode de acestea. Mĕ mărginesc aci, cugetând că nu trebue sĕ'mi dau toată procopseala de față, căci mie nu-mi mai remâne nimic.

Așa stăteau lucrurile când s'a întemeeat creștinismul. Sfinții părinți vĕḑênd aceste datini înrădăcinate la popoarele ce se creștinaseră, și de oare ce serbătorile păgânesci cădeau tot cam odată cu nascerea lui Christos, lăsară pe popoare sĕ'și facă veseliile în voe, fie-care după datina sa; însĕ le dete o întorsură creștinească și astfel remaseră până în ḑiua de astăḑi. Și fiindcă popoarele 'și uitaseră ce însemnau acele veselii ale lor pe vremile de demult, lucrarea sfinților părinți fu primită de bună.

Mai în urmă anul nou hotărîndu-se sĕ înceapă la 1 Ianuarie, sfinții părinți îngăduiră Românilor ca și veseliile sĕ le împartă în douĕ. O parte din ele rĕmaseră pentru crăciun, eară alta se așeḑară la anul nou.

La noi obiceiurile dela crăciun și dela anul nou, venite cu gloatele, dela Roma, pe care le aduse Traian împĕratul, nu s'au schimbat nici cât negru sub unghie, până azi cu toată întorsura creștină ce le deteră sfinții părinți; căci tir mi-e serbarea reîntoarcerii sau biruinței soarelui asupra vrăjmașilor, tir mi-e serbările libertății și a fericirii popoarelor, tir mie veseliile dela Nascerea Mântuitorului neamului omenesc din robia pĕcatului mie unuia mi se pare că tot într'o oală ferb.

Atâta numai că trebue sĕ ție ce a apucat dela moșii, dela stramoșii lor ca la ori-ce vreme de trebuință sĕ cunoască fie care, cine sûnt ei și de unde se trag.

Ear dacă va fi sĕ ajungem la povestea cu o turmă și un păstor, atunci se schimbă vorba. Când și-or lăsa alte neamuri obiceiurile și datinile lor numai atunci sĕ ni le lăsăm și noi pe ale noastre.

Acum după ce v'am spus tot ceea ce d-voastră știți de mai nainte, ia sĕ o întoarcem și pe foaia cealaltă, sĕ vedem ce cuvintează.

După așezarea gloatelor romane aduse de Traian impĕrat, aici pe pămêntul nostru, s'au sculat o sumedenie de neamuri, unele mai sĕlbatice și mai rĕsboinice, cu armă și cu foc ca sĕ se facă stăpâni ei pe pămêntul apucat de noi. Însĕ cum spune ḑicătoarea.

o alianţă a cărei ascuţiş ar fi îndreptat contra teutonismului. A doua sortă de adversari ai alianţei austro-germane, în lăuntrul monarchiei habsburgice, sûnt cosmopoliţii crescuţi în ideile franceze-liberale, cari acasă sûnt maghiari şi în afară pretinii lumei întregi, cari consideră o Ungarie independentă de o necesitate europeană, de scăpare şi bulevard al tuturor libertăţilor şi cred că toată lumea e datoare a întrevenì pentru această Ungarie independentă; cari însĕ afară de Ungaria numai cred nimica de lipsă, nici intregitatea Germaniei, nici a Austriei, nici a altui stat“. Corespondenţa se ocupă apoi cu politica maghiară din 1870 contrară Germaniei şi despre nisuinţele din monarchie de a paralisa alianţa austro-germană. Corespondenţa ameninţă cu mâna liberă, după ce va espira terminul alianţei în 1884.

Foile vieneze şi budapestane caută sĕ slăbească puterea ameninţărilor dela Berlin şi asigură că de un conflict cu Germania nu poate fi vorba.

Spaţiul nu ne permite a înregistra tot ce se scie în obiectul acesta. Vom reveni.

Englitera a învitat puterile la conferenţa dunăreană.

Traducem şi publicăm mai la vale, ḑice „Românul“ de Mercuri, un foarte însemnat articol al ziarului parisian „*Le Bien public*“ înserat în fruntea numĕrului sĕu dela 11 Decemvre, sub titlul „*Români şi Unguri*“.

E de prisos a mai atrage atenţiţiunea asupra acestei lucrări, căci ea se recomandă în deajuns prin tonu-i împăciuitor, prin simţĕmintele ce esprimă şi prin vederile clare, înalte şi de cel mai mare înteres politic, asupra cărora adûnc şi serios trebue sĕ cugete toţi, şi mai cu osebire cei cărora sûnt direct adresate.

„Telegraful“ despre Ciangăi.

Ḑiarul Bucurescian „Telegraful“ scrie asupra acestei teme în nrul sĕu de Mercuri următoarele:

Luna trecută a sosit la Pesta o deputaţiune a aşa numiţilor ciangăi din Bucovina. Această deputaţiune s'a declarat de a fi trămisă din partea a 20,000 de ciangăi, cari locuesc partea României, cunoscută sub numele de Bucovina. Deputaţiunea cere într'un mod energic ajutor dela Dieta şi guvernul maghiar, ea declară că scăpând de procesul de romanisare, la care se află supuşi, sûnt espuşi a murì de foame şi nu se mai pot susţinè cu toată înteligenţa şi forţa lor de resistenţă estraordinară, cu care, după spusele maghiarilor, sĕ află înzestraţi.

Renumit prin ignoranţa sa, istoricul maghiar Lászlo Mihály, în opera sa fantasmagorică întitulată: „Fraţii noştri din Orient“ nu ţine de loc compt de faptul nedubitabil că aceşti Ciangăi înainte cu vr'o 200 de ani au trecut munţii Carpaţi şi s'au stabilit în Bucovina; causa emigraţiunei din patria lor a fost că se vĕḑură espuşi a murì de foame şi nu se mai puteau susţinè „cu toată inteligenţa şi forţa de resistenţă estraordinară“ a neamului maghiar.

„Sătui de viaţa nomadă, ḑice preotul Tonka (unul din delegaţi,) Ciangăii din Bucovina cerură voiă de-a se reîntoarce în patria lor.“

Cererea e logică şi legitimă, după părerea noastră nimic n'ar fi mai nimerit din partea guvernului maghiar de cât a sprijini aceasta.

Ce se va întâmpla dupa ce Ciangăii se vor permuta ear în Ungaria este un alt lucru: însĕ dd. patrioţi din Pesta nu pot şi n'au drept moral de-a refusa acestor maghiari de a se reîntoarce, de unde au plecat.

Miseria însĕ e mare în Ungaria, cetitorii nostri cunosc faptul, că din an în an emigraţiunea din Ungaria cresce mereu; guvernul maghiar înspăimêntat de mărimea valurilor emigrătoare, cari părăsesc ţeara, a creat legi escepţionale pentru a opri această emigraţiune. Aşa fiind, resultatul reîntoarcerei Ciangăilor devine mai mult decât vĕdit, ei nu vor putea sta mult în regatul maghiar şi instictele lor de popor mongol-nomad îi vor împinge ear sĕ parăsească ţeara pe care o cred de patria lor.

Deputaţiunea de Ciangăi a fost compusă din 7 inşi, 6 ţĕrani cu căciuli mari şi conducătorul lor preotul protestant Carol Tonka. La banchetul ce li s'a dat în clubul scriitorilor şi artiştilor din Pesta unul din membrii deputaţiei 'şi-a arĕtat înţelepciunea ridicând un toast pentru „generalul superior al oblăduirii unguresci, ministru Koloman Tisza!“

Maj. Sa a promis deputaţiei, că va face tot posibilul spre a realisa dorinţele Ciangăilor. Asemenea promisiuni li s'au făcut şi din partea miniştrilor şi a deputaţilor. Şi noi le dorim Ciangăilor bucovineni ca sĕ'şi vadă cât de curând visul cu ochii, ne temem numai ca nu cumva până ce se vor aşeḑa cele 20,000 suflete în pustiele Ungariei sĕ fie silite alte o sută de mii a părăsì ţeara din causa miseriei, ce copleşesce şi aici pe ţĕran.

* * *

O altă cestiune asupra căreia a fost atrasă ḑilele din urmă atenţiunea presei maghiare ne face a încheia cestiunea Ciangăilor din Bucovina cu cestiunea confraţilor lor din România. Sĕptămâna trecută cu ocasiunea discuţiunei asupra capitolului subvenţiuni şi burse din budgetul Ungariei, s'a atins în Dieta maghiară şi cestiunea ajutorărei Ciangăilor de dincolo de Milcov. Eată în resumat ce s'a vorbit în această privinţă:

„Deputatul Adam Lazăr: De 10 ani vĕ tot rog sĕ votaţi burse pentru tinerii ciangăi din Moldova, ca-sĕ poată venì in Ungaria la scoalele pedagogice, spre a se prepara de învĕţători, pentru scoalele maghiare din acea ţeară, şi n'aţi făcut.

„Coloman Thaly: Scopul nostru trebue sĕ fie sĕ aducem pe toţi Maghiarii din România şi din Bucovina şi sĕ-i colonisăm în Ungaria. Deci aşi voì sĕ aflu dacă guvernul a făcut ceva pe cale diplomatică în scopul acesta şi cu ce resultat? Eu cred că în România sûnt cu toţii peste 250 mii de Maghiari, ear mai înainte au fost 300 de mii şi mai de mult, 500 de mii, căci Cumanii şi Pecenegii au fost Maghiari şi Moldova era a Maghiarilor. După acestea Thaly pretinde, că guvernul Maghiar sĕ facă schimb, dând guvernului României câte doi români pentru un maghiar.

„Ministrul financelor, comitele J. Szapary respunde lui Adam Lazăr, că guvernului unguresc nu'i prea dă mâna sĕ ajute ciangăii din Moldova în modul pre cum cere el din causa, că atunci şi guvernul României ar putea cere dreptul de reciprocitate, că adecă sĕ ajute şi el cu burse pe tinerii români din Ungaria, ceea ce nu se poate suferì. Ministrul însĕ scie şi recomândă altă cale, adecă: diversele societăţii filantropice şi scolastice private, acelea sĕ ajute pe ciangăii din Moldova.

Lui C. Thaly. ministrul 'i respunde că s'au şi luat mĕsuri pentru aducerea ciangăilor în Ungaria, că începutul se face cu cei din Moldova, că ciangăii vor fi aşeḑaţi dela rîul Tisa încoace pe la Bănat, îndată ce se vor termina lucrările desecărei bălţilor şi altor ţinuturi apoase, că li se vor pune condiţiuni de colonisare cât se poate mai uşoare.

Bietul Thaly declarând franc că Pecenegii au fost maghiari, ne declară deci că Moldova a fost maghiară de oare ce acest popor locuì un timp foarte scurt această parte a României; d. Coloman Thaly e modest în declaraţiunea sa, căci putea sĕ ḑică şi mai mult, fiindcă istoriografii ruşi şi slavi declară că pecenegii, un popor mongol, locuiau altădată Volga, Don şi apoi Sudul Rusiei şi Dniprul, aşa fiind Rusia dela Ural şi până la Dnistru era şi ea a Maghiarilor; apoi dacă vom lua în consideraţiune că Hunii şi ei erau maghiari şi că Attila a străbătut până la Châlons şi până la porţile Romei, Italia deci şi Francia sûnt ale Maghiarilor.

Pentru a convinge pe onorabilul deputat maghiar, sûntem forţaţi a cita acì pe celebrul monografist rus Costomaroff, care ḑice următoarele în volumul XI întitulat: „Rusia federativă din antichitate“: Statele slave dela Sud fură prada Pecenegilor şi a Cumanilor, a Bulgarilor şi Tătarilor; Pecenegii veniră după Goţi şi se aşeḑară pe malul Achtubei, dar goniţi de bulgari plecară spre Don şi apoi spre Bug şi Dnistru. Navălind asupra Chievului hordele lor fură respinse de cnezul Volodimir, ear de atunci ei n'au mai îndrăsnit sĕ atingă statele slave dela Sud-Vest....“

În basa acestor consideraţiuni într'u cât-va istorice, somăm pe onorabilii noştrii vecini a nu se gena în deducţiunile lor şi lăsând modestia, cu care în general sûnt cam cercaţi a declara franc pretensiunile lor asupra Rusiei, Italiei şi chiar Franciei, cel puţin până acolo unde a străbătut teribilul Attila.

Români şi Maghiari.

Articulul ce urmează este cel din „Le Bien Public“, signalisat de noi în nrul nostru de Marţi.

Articulul e scris într'un ton împăciuitor, clar şi este de interes politic.

De aceea îl împărtăşim în tot cuprinsul lui în traducere românească, precum urmează:

„Românii din provinciile rĕsăritene ale imperiului austro-ungar se pot de sigur numĕra între desmoşteniţii soartei.

Această poporaţiune latină de aproape patru milioane de suflete, ocupă un vast teritoriu, pe care e grupată în mase compacte: abia se află, în mijlocul atâtde des, câte-va aglomeraraţiuni mai mult sau mai puţin numĕroase de locuitori de origine germanică sau maghiară.

Aproape totalitatea Românilor din imperiul austro-ungar locuesce în ţĕri care fac parte din Ungaria, numai de câţi-va ani; acele ţĕri sunt marele principat al Transilvaniei şi partea Ungariei, care se întinde dela estremitatea apusană a Transilvaniei până la ţĕrmul stâng al Tisei.

Comparaţi cu poporaţiunile ce le sûnt vecine, ei au în favoare-le nu numai vechimea originei, ci şi superioritatea numĕrului; şi cu toate acestea, situaaţiunea lor politică, care dela cucerirea maghiară în coace, era situaţiunea unui popor subjugat, căruia nisce stăpâni străini nu-i lăsară nimic din independenţa lui, a devenit şi mai rea, în secolul al cinci-spre-ḑecelea, când năvălitorii Unguri şi Secui, în unire cu colonii Sacsoni, formară între dênşii un pact solemn pentru a lua Românilor până şi umbra drepturilor lor civile, politice şi religioase. Acest pact devenì legea fundamentală a principatului Transilvaniei; el e cunoscut în istorie sub numele de *Unio trium nationum*. În starea de înjosire creată prin acest pact, Românii se găsiră nu numai supuşi legilor ce guvernau atunci feudalitatea, dar se imaginară în contră-le mĕsuri de rigoare speciale, care îi loviră în religiunea, în moravurile şi chiar în limba lor. E curios studiul vecsaţiunilor neauḑite îndurate de Români, chiar în momentul, când ideile de umanitate, de toleranţă şi de civilisaţiune începeau a se rĕspândì în toată Europa. Această apăsare a făcut pe poporul român sĕ peardă răbdarea de mai multe ori; de mai multe ori el a trebuit sĕ recurgă la revoltă, pentru a încerca sĕ pună capĕt abusurilor comise în paguba lui. Dar toate aceste încercări au fost zadarnice. Forţa a primat tot-dea-una dreptul.

Departe de a se îmbunătăţì condiţiunea Românilor din Transilvania, ea devenì din ce în ce mai de nesuferită în cei dintâiu ani ai acestui secol; cu toate acestea jugul ce li se impunea şi în această epocă, luà un caracter deosebit. Cetăţenii din oraşe şi seniorii unguri, concepênd idea de a maghiariza, prin toate mijloacele puntincioase poporaţiunile de rasă străină în mijlocul căror trăiau, îşi aruncară mai întâiu ochii pe servii români, pe care deplorabila lor stare materială şi spiritul lor puţin cultivat părea a-i face mai proprii pentru această asimilare; era vorba ca, esercitând sistematic asupră-le un fel de constrîngere intelectuală, sĕ-i fusioneze în naţionalitatea

---

Apa trece, pietrile rĕmân.

Aceste neamuri, după ce au pârjolit şi s'au opintit sĕ şteargă din faţa pămêntului ori-ce urmă de romanitate, s'au strecurat şi ele binişor una după alta, gonite de alte neamuri şi mai barbare şi mai numeroase.

Veacuri întregi bieţii românaşii nostri fură siliţi a trăi tupilaţi prin păduri, vârîţi prin scorburile copacilor şi ascunşi prin văgăunile munţilor până ce sĕ treacă de pe capul lor o aşa urgie dumneḑeească şi omenească.

Când eşiră la iveală şi se întoarseră pela locurile lor, Românii fură mai tot ceea ce fuseseră când 'i aduseră Traian impĕrat în locurile acestea. Ce e drept, nu mai avură carte şi de aceea, se vede, că puternicii de prin preajma noastră, nu voeau, vedeţi d-voastră, dragii moşului, sĕ le facă şi lor parte a trăì, măcar, la lumina soarelui, Români, precum firea 'i lăsase pe dênşii.

Însĕ, acelea neamuri vrăjmaşe deşi se cerca sĕ despoaie pe poporul nostru de toate doveḑile lui de romanitate, două lucruri nu le puteau smulge dela inimă; aceste lucruri fură limba noastră românească şi datinile şi obiceiurile moştenite dela buni şi dela străbuni.

Tocmai e acum în veacul nostru, vre-o câţiva oameni de-ai nostri şi vre-o câţiva învĕţaţi de alt neam, care trecură pe aici, şi vĕḑură jocurile, datinile, şi auḑiră colindele, bazmele şi ḑicăturile din graiul nostru, se deşteaptă deodată şi cunoscură că se cam potrivesc cu cele ce cetiseră ei prin cărţile păgânilor Romani cà sûnt aidoma cu ale lor.

Atunci prinseră a scrie, deteră têrgului prin stampă minunea aceasta, şi toţi cu totul recunoscură că sûntem viţă de romani.

Noi însĕ pare că ne-am culcat pe urechia aia, cum se ḑice, după ce ne-a cunoscut lumea cine sûntem noi, şi lăsăm sĕ se strecoare pintre noi datini şi obiceiuri străine, şi eată cum:

De câţivă ani a năboit în oraşele noastre o mulţime de străini; ei au adus cu dênşii multe datine de ale lor, pe care Românii le primesc, pentrucă ci-că sûnt la modă. O, bat-o nevoia de modă! Ea are sĕ ne răpue!

Sĕ povestesc una din aceste datine, ce s'ar părè că n'are nici o însemnătate, dară care poate sĕ cază rĕu la văpsea.

Eu, în copilăria mea nu-mi aduc aminte sĕ fi vĕḑut, ba nici pomeneală nu era, ca se pue negustorii nostrii potcoave la pragurile prăvăliilor lor. Din potrivă, eată ce cuvintează ḑicăturile noastre în privinţa potcoavelor:

Şi-a lepădat potcoavele, adecă a murit. Umblă după potcoave de cai morţi. Adecă umblă după treburi care nu pot sĕ-i aducă nici un folos sau işi perde timpul degeaba. A potcovit bine pe cineva.

Adecă prin viclenie a înşelat pe neştine.

Acesti străini vinind cu deşartele lor credinţe, că adecă potcoave de cal găsite pe drum, aduce noroc la casa omului, mulţi din ei işi potcoviră pragurile prăvăliilor.

La noi după cum auḑirăţi din ḑicăturile asupra potcoavelor, numai noroc nu insemnează.

(Va urma.)

ungară şi sĕ mărească astfel puterea şi întinderea ţĕrilor maghiare. Aceastâ ideă era întemeiată pe utopii nerealisabile în ḑilele noastre: căci nu numai forţa e neputincioasă de a desnaţionalisa astfel un popor şi a amestecа într'un mod atât de strins două naţiuni pe care le desparte tot; originea, moravurile, limba, religiunea; dar, încât privesce mai cu osebire pe Români, simţĕmêntul ce au despre rasa lor latină — simţĕmênt pe care ei şi l'au transmis într'un mod, ca sĕ ḑic astfel inconsciinţe, din generaţiune în generaţiune — a luat o desvoltare şi un avênt încă şi mai mare dela sfêrşitul secolului trecut în coace şi aceasta tocmai la acea parte de Români, care e vecină cu Ungaria. Nu e dar încă mirare împotrivirea desperată ce ei au opus ori cărei încercări de maghiarizare ce s'a îndreptat asuprâ-le.

Nici o naţiune n'a abusat mai mult de avantagiul posiţiunei sale pentru a face rĕu altei naţiuni, cât au abusat Ungurii pentru a face neajunsuri Românilor din provinciele austro-maghiare. Şi cu toate acestea nu ne putem oprì de a recunoasce că această atitudine a Ungurilor are ca punct de plecare un simţĕmênt demn de admiraţiune. Toţi sciu că acest popor are un patriotism ardent, mulţămită căruia şi-a putut păstra individualitatea în mijlocul atâtor elemente străine şi ostile, dar care — tocmai din causa intensităţii sale — devine adese escesiv şi degenerează într'o trebuinţă violentă de a năbuşì la alţii acest simţement atât de laubil la sine.

Această tendenţă periculoasă sĕ manifestă mai cu osebire în 1848, chiar în momentul când naţiunea ungară revendica independenţa sa compromisă. În această epocă, fapt de necreḑut, aceleaşi arme servirăUngurilor pentru a'şi apĕra libertatea în contra dominaţiunei străine, şi pentru a esercita ei înşişi cea mai crudă apăsare în contra nefericitului popor român din Transilvania, care, din parte-i aspira la o viaţă mai independentă. Ungurii n'ar trebuì sĕ uite atât de curênd desastrele ce le a causat inconsecinţa purtării lor politice.

În această luptă, pe atât de bizară pe cât şi înverşunată, Românii din Austria avură pentru un moment sorţii de a dobândì bunele graţii ale guvernului din Viena, care le acordà drepturi egale cu ale celorlalte naţiuni, din care se compune imperiul. Dar mai feriniţi în urmă şi admirabil serviţi de împregiurări, Maghiarii sciură sĕ se folosească de nefericirile încercate de Austria în 1866; ei dobândiră alipirea la regatul Ungariei a vechiului principat al Transilvaniei. Această încorporare se făcu fără consimţĕmêntul şi în contra voinţei Românilor, adecă a părţei celei mai mari din poporaţiunea Transilvaniei.

Astfel, când trebue a da o organisare nouei provincii, în loc de a ţine seamă de deosebirea raselor într'unite sub aceeaşi administraţiune, în loc de a păstra şi de a desvolta disposiţiunile echitabile, pe care Austria sciuse sĕ le ia în favoarea lor, guvernul unguresc — fără a se în grigì de trebuinţele noue create de avêntul spiritului public, a recurs la tot felul de mijloace ilicite pentru a obliga pe Români sĕ renunţe la limba lor şi ale impune limba maghiară,'pe care pretind a o face unică şi singură în ţeară, unde, din causa multiplicităţii raselor ce o locuesc, până la 1848 limba latină a servit pentru toate transacţiunile oficiale.

Sub patronagiul şi cu spriginul autorităţilor, se formară numĕroase societăţi, cari urmăriră în modul cel mai activ lucrarea de maghiarisare, ale căreia resultate reale sau imaginare fură relatate cu sgomot în toate publicaţiunile statului.

Naţiunea şi guvernul ungar au avut totdeauna grigia de a procura presei europene informaţiuni eronate şi de natură a înşela publicul asupra lucrurilor ce se petrec în realitate în Ungaria. Ei au isbutit a'şi da la mulţi oameni meritul de a fi un guvern şi o naţiune animaţi de spiritul cel mai liberal; dar ceea ce n'au spus este că în Ungaria nu numai statul n'a deschis scoale naţionale pentru poporaţiunile ce nu aparţin rasei maghiare, ci şi că întrebuinţează toate mijloacele care nu se pot aproba pentru a oprì pe Români de a contribui cu mijloacele lor particulare la întreţinerea proprielor lor scoale. Ceea ce asemenea încă n'au spus e că guvernul subvenţionează numai scoale unde nu se învaţă decât unguresce şi că aceste scoale, în mânile sale sûnt instrumentul cel mai puternic pentru amaghiarisa Transilvania.

Şi nu sûnt aceste singurele pedeci aduse desvoltărei naţionale a Românilor, o lege asupra presei, de un caracter cu totul escepţional şi care nu privesce decât pe teritoriul locuit de Români, li se aplică în modul cel mai arbitrar.

E lesne de a se lăuda cu liberalismul; e lesne de a trece drept un stat constituţional înzestrat cu un regim representativ, şi de a trimite naintea representaţiunii naţionale pe toţi acei cari ridică vocea pentru a formula o plângere sau a semnala un abus. Ceea ce e mai anevoie este de a mărturì că poporaţiunii române îi este interḑis acest mod de a 'şi revendica drepturile şi că pentru a 'i răpì ori-ce mod de acţiuni şi ori-ce influinţă parlamentară, s'a făcut o lege escepţională numai pentru Transilvania, adecă pentru ţeara, ai cărei locuitori sûnt două treimi Români. Această lege lipsind de dreptul electorale cea mai mare parte din Români care în Transilvania, formează aproape totalitatea clasei rurale, singura laborioasă şi productivă, recunoasce — în schimb — ca alegĕtori pe toţi Ungurii nobili, privilegiaţi în virtutea regimului feudal, care era în vigoare înaintea revoluţiunii dela 1848, ori cât de sĕraci şi ori cât fără de căpătâiu ar fi aceşti alegĕtori. Ast-fel înţeleg Ungurii liberalism şi ast-fel îl practică pentru folosul lor, dar pentru cel mai mare prejudiţiu al Românilor. Acestia neputênd lua parte într'un mod util la desbaterile parlamentare, au hotărît de a se abţinè dela ori-ce amestec în mişcarea electorală şi de a protesta, prin atitudinea lor pasivă şi resemnată, în contra mĕsurilor arbitrare a căror victimă sûnt.

Dela 1866 în coace ei s'au întrunit în mai multe rênduri, în adunare naţională pentru a discuta asupra liniei de purtare ce trebue sĕ observe în faţa situaţiuni inice ce le facea guvernul dela Budapesta.

La fiecare nouă într'unire, simţêndu-se lipsiţi de ori ce ajutor eficace au otărît de a stărui în această sistemă de abţinere electorală şi de a opune o mută protestare în contra mĕsurilor ilegale ce li se impuneau, sub adăpostul legalităţii ei au refusat de a da, prin presenţa lor în camera maghiară tristul spectacol al unei minorităţi tot deauna sdrobită, totdeauna batjocorită.

Cea mai însemnată din aceste adunări e cea din 1881 şi în care toţi Românii din Transilvania şi din Ungaria au fost representaţi prin o sută cinciḑeci şi trei deputaţi, numiţi de toţi alegĕtorii români cărora chiar legea ungară le recunoasce dreptul devot.

Ori cât de restrîns ar fi votul dela care aceşti representanţi au primit mandatul lor, toată poporaţiunea română din regatul Ungariei a recunoscut bucuroasă autoritatea lor, pentru ca cel puţin de astă dată, voturile acestor privilegiaţi n'au fost espuse de a fi înnecate de alegĕtori de naţionalitate străină. E dar permis de a ḑice că, în această împregiurare, poporaţiunea română întreagă s'a întru'nit şi a luat otărîri, a căror însemnătate nu va scăpa nimĕnui. Adunarea, după ce a confirmat otărîrile adunărilor precedente, a otărît planul amănunt şi precis al politicei viitoare a partidei naţionaliste, şi a ficsat programa ei."

Acì autorul reproduce în resumat cererile memoriului şi apoi urmează:

„E urgent," credem, că opiniunea publică sĕ nu se mai lase a fi îndusă în eroare prin informaţiunile false ce i dă presa maghiară despre cele ce se petrec în aceea parte a Ungariei; e urgent ca sĕ înceapă a se cunoasce în Europa realitatea faptelor şi ca sĕ'şi facă o ideie mai lămurită şi mai precisă despre aceea poporaţiune română, care a îndurat pe nedrept şi care îndură încă şi astăḑi tirănia unui stăpân violent, ascuns sub aparenţă înşelătoare a celui mai liberal protector.

Sĕ nu se uite că aceşti Români nu sûnt o grupă neînsemnată perdută în imensitatea imperiului, ca spre esemplu Albanesii în Balcani, şi că formează în sinul provincielor ocupate de ei în Austro-Ungaria, maioritatea poporaţiunii. Sĕ se ţie asemene seamă că Românii de dincoace de Carpaţi sûnt o porţiune însemnată dintr'un popor de nouĕ milioane de suflete care, de şi e împărţit între diferite state, din punct de vedere politic, nu e mai puţin într'unit prin comunitatea originei limbei şi vieţei intelectuale.

Nu numai în numele echităţii şi al justiţiei, acest popor merită a participa la toate bine-facerile civilisaţiunei noastre moderne, ci chiar din punctul de vedere particular al ideilor ce au astăḑi curs la noi, nimeni nu poate contesta Românilor din Ungaria dreptul de a remânè Români, aşa precum doresc, Români în tradiţiunile, Români în moravurile, Români în libera manifestare a activităţii lor intelectuale.

Am spus deja că, înainte de 1866, guvernul imperial din Viena, care totuşi n'a făcut nici odată paradă de liberalismul sĕu, nu le-a precupeţit cea mai mare parte de aceste drepturi.

Este oare raţional, este prudent ca guvernul din Budapesta sĕ lucreze într'un mod cu totul deosebit în privinţa lor?

A combate nisce revindecări atât de legitime ca cele formulate de Români, — ni se pare — a se espune într'o ḑi sau într'alta la un conflict, care ar putea avè un resultat funest pentru cei cari ar căuta sĕ'l provoace. De sigur Românii nu se gândesc, nu se pot gândì de a rupe legătura care de secule unesce soartea lor cu destinele imperiului austro-ungar; şi, pe de altă parte, oamenii cari dirig astăḑi politica regatului României, se inspiră de principii prea înţelepte şi prea moderate, pentru a forma proiecte temerarie, care ar tinde la desmembrarea marei puteri vecină lor. Dar, cu toate acestea, nu e oare de temut că, împingênd pe Transilvăneni până la capĕt, că oprindu-le cu o stăruinţă arbitrară întrebuinţarea limbei lor, a acelei limbi de care sûnt mândri ca de moştenirea cea mai glorioasă ce le-au lăsat strămoşii lor Romani, a acelei limbi pe care o cultivă cu atâta iubire, în unire cu fraţii lor dela Dunăre, pentru a o transmite copiilor lor, nu e oare de temut că atâtea persecuţiuni imprudente, atâtea vecsaţiuni nedrepte vor înstrăina din ce în ce mai mult pe Românii din Ungaria de un guvern, care necunoasce astfel cele mai inocenţi şi mai legitime ale lor aspiraţiuni şi i vor face, fără voiă, sĕ întoarcă privirile către aceia cari, chiar în puterea vocei sângelui, sûnt protectorii lor naturali?

Puterile se sleiesc lesne în luptă, mai cu seamă, când lupta e angagiată între două naţiuni care sûnt gata la toate sacrificiile, care pot dispune de forţe numerice aproape egale şi care sûnt înzestrate de aceeaşi vitalitate naţională.

În acest cas, vine totdeauna un al treilea, care se folosesce de aceste neînţelegeri şi divisiuni. Maghiarii nu pot sĕ nu scie, ca şi Românii, că nu ei singuri sûnt care poftesc şi că nu sûnt cei mai bine pregătiţi a lua, într'o ocasiune favorabilă, supremaţia în Europa orientală.

Elementele slave şi germanice care le încongioară constitue, pentru unii ca şi pentru alţii, o necontenită ameninţare, o armă care-i va lovì cu atât mai sigur cu cât ea îşi întăresce pe fie ce ḑi puterea prin neînţelegerile lor. În loc de aşi înstrăina prin procederi nedrepte şi nedemne de timpii în care trăim, simpatiele poporaţiunilor române, Maghiarii ar avè de sigur mai mult interes de a face sĕ înceteze, odată pentru totdeauna, apĕsarea ce esercită asupra Românilor din Ungaria.

Astfel, ori-care ar fi stima şi admiraţiunea ce ne inspiră bărbaţii de stat ai Ungariei, sĕ ne permită ale declara, cu toată francheţa, că lor, relele calcule ale politicei lor greşite şi ambiţiunei lor prea esclusive, se va atribuì cea mai mare parte din rĕspundere, în ori ce cataclism, care ar avè de efect de a distruge, în germinele sĕu, viitorul prosper la care au dreptul de a aspira tot atât toate popoarĕle şi toate statele de pe ţĕrmii Dunării rĕsăritene, cu condiţiunea însĕ de a face ca sĕ domnească între ele cea mai frăţească înţelegere.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

Alma în 17 Decemve 1882. Domnule redactor! Autoritătile publice maghiare au comis în comuna noastră un act violent, care nu trebue trecut cu vederea.

Înainte de a vĕ face cunoscut cu însuşi actul, ertati mĕ sĕ anticipez unele lucruri esplicătoare, întêmplate cu doi ani mai înainte.

De doi ani s'a vîrît şi în comuna noastră unaţia. Dimpreună cu clericul nostru de odinioară, George Şerban, au trecut la confesiunea gr. cat. şi alţi 3 indiviḑi. Clericul numit a devenit paroch în Şmig, după-ce a sĕmĕnat desbinarea în comuna noastră. Desbinarea devenì acută în decursul timpului. Murind o ţigană de confesiunea unită venită la noi din altă comună, uniţii au cerut sĕ fie înmormântată în cimiterul bisericei noastre, ceea ce greco-orientalii nu voiră sĕ o conceadă odată cu capul. La espresa dispunere a autorităţilor publice se efeptuì însĕ înmormântarea şi oamenii nostri s'au vĕḑut îndemnaţi a recurge şi apela la ministeriul de justiţie încontra acestei disposiţiuni. Prin resoluţiunea sa dt. 13 Iunie 1881 Nr. min. 16 ministerul de justiţie a resolvit causa într'acolo, că „în afacerea aceasta organele politice n'au voie a se amesteca."

Uniţii, nemulţămiţi, au resuscitat procesul de nou pe cale politică. În urma acesteia a eşit pretorele în primăvara trecută în faţa locului, spre a face investigaţiune; cererei noastre: de a ni se asculta şi martorii nostri în causă de controversă, nici până aḑi nu i s'a dat loc. Lucrul a rĕmas de atunci baltă. Atâta spre orientare!

De vre o trei ḑile a murit în comuna noastră o muere greco-catolică. Fiul acesteia a cerut ca moarta sĕ fie îngropată în cimiteriul nostru cu preot gr. cat. Oficiul nostru parochial nu s'a arĕtat ne aplicat a concede îmmormêntarea, îndată ce va aduce petentele un mandat special dela pretorul, prin care sĕ se demânde concederea.

Pretorul nici la espresa rugare a oficiului parochial, în care i se arată, că poporul nostru e resolut a nu concede înmormêntarea, n'a voit se scie de mandat. În 17 Decemvre a. c., vin, trimişi de pretorele, doi gendarmi, cerênd a se da voie, sĕ se înmormênteze moarta în cimiteriul nostru, fără a avè însĕ vre un mandat în scris dela trimiţĕtor. Poporul nostru, auḑind, că nici gendarmii n'au mandat, a strigat in gura mare, că nu concede înmormêntarea cu nici un preţ. Până ce poporul a asistat la serviţul divin, greco-catolicii s'au apucat şi fără concesiune — sub scutul gendarmilor — de groapă. După biserică s'a adunat întreg poporul nostru, în frunte cu parochul locului, în cimiteriu, cerênd dela gendarmi mandatul, pe basa căruia sûnt împuterniciţi a urma astfel precum urmează. Nepotêndu-şi justifica gendarmi, de o parte procedura, ear' de altă parte arătându li-se acestora resoluţiunea ministerială suspomenită, s'au retras, insistând, ca sĕ ese din cimiteriu săpătorii groapei.

Astfel se duse apoi poporul la ale sale. Pe la 4 oare seara în 17 Decemvre ne pomenim în comuna noastră cu adjunctul pretorial. De loc a fost adunat şi poporul în masă, cerênd sĕ i se dea mandat în scris, altfel nu va concede înmormêntarea. Interpelări şi provocări între popor şi adjunct îşi iau începutul. De odată ce sĕ veḑi! Un escadron de husari şi vre-o 30 honveḑi sosesc în comuna noastră cu armele puse în stare resboinică spre a delătura revolta ce nu esista. După ce acestia au vĕḑut că pretorul ia dus în Aprile cu patru luni mai nainte şi că nu-'i lipsă de ei, s'au întors de unde au venit. Adevĕrat, că puterea statului ajunge preste tot locul!

Varietăţi.

* (Transferare.) Escel. Sa dl ministru de justiţie a transferat pe vice-notariul dela tribunalul reg. din Caransebeş, Iulie Puşcariu, la tribunalul reg. din Budapesta în aceeaşi calitate.

* (Postal). La gara din M. Oşorheiu s'a deschis Joi în 9/21 Dec. un nou oficiu postal.

* (Universitatea naţională săsească) îşi continuă şedinţele*). În şedinţa dela 19 între alte s'a desbătut şi petiţiunile comunelor bisericesci gr. or. din Sighişoara, Vinerea, Boiţa Tălmăcel, Porcesci, Sebeşul sup. şi inf. şi a com. gr. cat. din Sibiiu pentru subsidii în favorul scoalelor. Comisiunea din considerante la starea actuală a cassei a propus respingerea petiţiunilor. În decursul desbaterei s'a mai făcut o propunere şi în favorul comunei bisericesci din Lancrăm. Majoritatea universităţei a primit propunerea comisiunei, eară Dr. Păcurar a însinuat vot separat. Votul majorităţei noi îl aflăm că este, cel puţin inoportun.

* (Pentru Ciangăi) s'a ţinut Luni în Budapesta conferenţă în care s'a statorit înlesnirea reaseḑărei în Ungaria a acelor ciangăi, cari vor voì a fi reaşeḑaţi. Spre sfêrşitul acesta s'a constituit un comitet.

* (Oberdank) fu spânḑurat în 8/20 la 7 oare dimineaţa în Triest.

* Bontoux şi Feder, cunoscuşţi de când cu Krachul sêrbesc, se telegrafează din Paris, că sûnt condamnaţi la 5 ani închisoare, 3000 franci pedeapsă în bani şi la suportarea speselor judecătoresci.

* (Timpul) e frumos dar friguros. Termometrul s'a coborât 8 graduri sub **0**. De a seară termometrul s'a suit până la **0**. Noureală, semne de ninsoare.

---

*) Varietatea aceasta a remas din nrul precedent. Acum universitatea e suspendată pe patrusprăḑece ḑile.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 10	118.50
Renta de aur ung. de 4%	84.85	84 95
Renta ung. de hârtie	83.85	84 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132 75	133.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.25	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.25	93.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.75	94 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 94.50	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		97.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.25 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97 25
Sorţi unguresci cu premii	113.80	113.—
Sorţi de regularea Tisei	108.50	108.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	75 85	75.70
Datorie de stat austr. în argint	76 60	75 50
Renta de aur austriacă	94 80	94.50
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	826.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274.25	273.50
Acţiuni de credit austr.	283.70	283.80
London (pe poliţa de trei luni)	119.30	119.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9.47½	9.48
100 marce nemţesci	58.55	58 55

Nr. 6. [318] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiiu, aşa însĕ: ca până la devenirea în vacanţă a parochiei protopresbiterale dela biserica Schimbărei la faţă din cetate, el în locul aceleia sĕ ocupe în mod provisoriu parochia dela biserica Bunei-vestiri din suburbiul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a II a din Sibiiu, suburbiul Iosefin, eventualminte ale celei din cetate, împreună cu locuinţa în natură.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a'şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Roman", alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului, anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora, esamenul de maturitate, doctorat ş. a.) studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviţiile de până acum pe terenul bisericesc (timpul, locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sûnt de a se întări cu documente cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sibiiu 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului
Sibiiului.

preşedinte: notariu:
Moise Lazar m. p. **Demetriu Comşa** m. p.
adstr. ppresbiteral.

Viena! Paris! London!

Auḑiţi şi miraţivĕ!

Administraţiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint"** vinde toate mărfurile departe sub preţul de vênḑare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviţ foarte solid de masă şi de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) şi primesce fie care comandator garanţie în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuţite de masă cu lamă escelentă de oţel.
6 furcuţe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuţite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuţe de desert de argint veritabil anglerb-bri
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăţi.

Dovadă că anunţul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimì fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună şi solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.
Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curăţit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 4—6
Filiale: Paris, London.

Nr. 157 [315] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postuluì de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Moşoiu în parochia de clasa a III-a dela biserica nouĕ din Şimon, protopresbiteratul Branului, conform graţioasei ordinaţiuni consistoriale ddto 16 Noemvre a. c. Nr. 2532 B. sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt jumĕtate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl v. a. pe an.

Concurenţii au a-şi trămite subscrisului suplicele lor instruate în sensul statului organic şi conform regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878.

Braşov, 26 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adstr. ppresb. al Branului.

Scrisuri fonciare de 6%

ale Institutului de credit şi de economii „Albina" în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese şi ofer siguranţa cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranţa pupilară usitată şi care în partea ei cea mai mare stă din moşie (realităţi de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanţă prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile şi 1 Octomvre a fie-cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Braşov** şi la „Banca comercială ungară" în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau şi împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorţi în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vênḑare în cursul ḑilei şi la

J. P. Kabdebo,
[305] 3—4 bancar în Sibiiu.

Petru Tisu,

mi permit şi în această cale de a aduce la cunoscinţa onorabilului public, că mi am deschis

cancelaria mea advocaţială

pe lângă tribunalul regiu din

[319] 1—3 **Panciova.**

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 14—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 146. Sibiiu, Marţi 14|26 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Reuniune de maghiarisare.

Cine cunoasce cât zel se întrebuinţează din partea organelor oficiale ale statului pentru respândirea limbei maghiare, va scì apreţuì ce va se ḑică, când între împregiurări de aceste se pune societatea întreagă a naţionalităţii maghiare, pe faţă, sĕ maghiariseze.

Casul dela Valendorf, mai mult oficial, este una din ilustraţiunile cele mai strigătoare, apte a dovedì la ce sûnt espuşi acei ce n'au fericirea de a fi maghiari, când îşi apĕră institutele naţionale, susţinute din mijloacele lor privatisime. Acel cas e singur în stare a deschide ochii ori cărui vrea sĕ vadă, că, bună oară românii, ce lupte grele au sĕ supoarte pentru a-şi apăra paladiul limbei, păstrat cu sfinţenie de mii de ani.

În loc însĕ de a se pune capĕt brânţuelei şi hărţuelei, naţionalitatea domnitoare tinde şi la alte mijloace.

Nemulţămită cu ceea ce fac organele oficiale, caută căi şi mijloace, prin care rĕsboiul de rasă sĕ ia dimensiuni mai spornice. Maghiarisarea, care e egală cu desnaţionalisarea nemaghiarilor, trebue sĕ fie mai pripită, ca sĕ ducă mai îngrabă la înmormêntarea naţionalităţilor.

La timpul sĕu am signalat întreprinderile oficioase cu scop de maghiarisare din Ungaria proprie. Acum ne spune „Pesti Napló“ în primul sĕu articul de Vineri (22 Decemvre Nr. 352), că şi Transilvania este aleasă de teren al acestui fel nou de luptă, care parodează într'un mod şi mai caracteristic liberalismul compatrioţilor ce dispun de putere.

Comentariul cel mai respicat al intreprinderei din cestiune va fi articulul însuşi.

Notăm la acest loc, că „Pesti Napló“ nu se sfiesce a motiva întreprinderea cu neadevĕrurile cele mai esorbitante. „Pesti Napló“, ca şi lupul din fabulă, citează ţinuturi în cari, sau nu sûnt maghiari de loc sau foarte sporadici, şi are fruntea de a susţinè că în ţinuturile acestea românii romanisează pe maghiari.

Ciudat lucru! acei ce au toată puterea oficială în mână; acei ce o folosesc până la minuţiositate spre a vîrì până şi în scoalele elementare ale nemaghiarilor limba maghiară, vin sĕ se plângă că poporaţiunea lor se romanisează.

Aceasta este un pretecst, care dă de gol tendenţa. Este un pretecst sub a cărui mască vor sĕ ascundă întreprinderea ilegală şi lipsită de respect şi consideraţiune către aceia ce, după cum se bucină în presa maghiară, se bucură de toate drepturile şi beneficiile statului ungar în tocmai ca şi maghiarii.

Adevĕrat că „Pesti Napló“ în cele din urmă umblă cu şaga, vrênd sĕ întunece tendenţa sa originală. Unghiile însĕ sûnt aşa de lungi, de pĕtrund din sac în afară. Tendenţa maghiarisărei vrea sĕ o ascundă, dar nu o poate ascunde.

Premiţênd aceste dăm în traducere articulul lui „Pesti Napló“ precum urmează:

„Raportul ministrului de instrucţiune publică constatează cu date consternătoare, în ce proporţiune slabă este respândită limba maghiară în Transilvania între naţionalităţile noastre de limbă străină. Lângă aceste mai putem adauge, că limba statului, nu numai nu se respândesce în mijlocul poporului român (oláh), ci poporul maghiar se topesce în mai multe locuri, — în massa românilor (oláhok) cei încungiură. Esemplu: comitatele Hunedoarei, Solnoc-Dobâcei, Făgăraşului şi în Câmpia întreagă Şi dacă căutăm cheia acestei situaţiuni absurde, o aflăm în „indiferentism“. Ungurimea de dincolo de dealul mare încă n'a înţeles adevĕrul, că pe lângă ori şi care guvern naţional, a cărui putere şi influenţă în sfêrşit e mărginită, — nu poate contopì naţionalitate străină fără de ajutorul energic al societăţii, cel puţin din punctul de vedere al învĕţărei limbei.

„Dacă vor oamenii sĕ respândească anumite vederi: înfiinţează societăţi. Dacă vor sĕ promoveze agricultura, sau industria, sau sciinţa: înfiinţează societăţi. Institutele de tot felul se sporesc în Transilvania ca ciupercile, care au scopul de a unì pe oameni pentru esecutarea unui sau altui lucru. Numai spre scopul respândirei limbei maghiare încă până acum nu s'a pus la cale nici o societate. Auḑim clopotul de alarmă, care ne sună la ureche. Societatea însĕ nu se mişcă. Cu toate că prin înlesnirea presei şi a comunicaţiunei atât sûnt de uşoare într'unirile, încât vre o câţi-va bărbaţi conducĕtori, cari se unesc asupra unor anumite afaceri, fără greutate, într'o, lună de ḑile pot mişca o ţeară întreagă, pot inunda staturi întregi cu broşuri şi alte tipărituri, cari sĕ deştepte în sinul oamenilor depărtaţi unii de alţii aceleşi simţĕminte. „O spunem pe faţă, lucrarea entusiaştilor singuratici pentru respândirea maghiarisărei, dispare ca şi un păhar de apă în mare, — din aşa ceva nu va resulta nici odată nimic. Massa cea mare, cum e cea a românilor, numai cu puteri comune se poate conduce la însuşirea limbei maghiare. Dela scoală — în speranţa aceea, că acolo trebue sĕ se înveţe limba statului, n'avem mult de aşteptat; instrucţiunea de vre-o câţi-va ani — cu vre-o câţi-va ani — cu vre-o câte-va oare pe sĕptĕmână (mai adaugem că ce fel de instrucţiune!) dispare din capetele copiilor ca fumul, dacă învĕţătorul nu scie învĕţa şi modul cum sĕ se înveţe cine-va însuşi mai departe. Şi mai puţin putem spera, că statul va putè instituì pe seama fie-cărei comune scoală. Aceasta nu o pot staturi cu mult mai bogate, cu atât mai puţin Ungaria. În Transilvania întreagă abia sûnt vre-o câte-va scoale de stat. În faţa acestora se află nenumeratele scoale confesionale, unde în cea mai mare parte se poartă grije, cum sĕ se crească copiii în spirit nepatriotic contrar statului, ear' de limba ungurească nu se îngrigesc absolut.

„Între astfel de împregiurări, când de o parte statul se află faţă în faţă cu autonomia confesională, de altă parte lipsa de bani nu permite crearea în mĕsură mai mare de scoale de stat, nu remâne alt mod pentru respândirea maghiarisărei, de cât înfiinţarea unei reuniuni centrale pentru Transilvania întreagă cu reşedinţa în Cluj, cu scop de a respândì limba maghiară, înduplecând pe fie-care patriot la plătirea unei tacse anumite, după anumit capital spre înfiinţarea de grădini de copii, onorare de învĕţători şi învĕţăcei, eventual pentru cumpărare de cărţi etc. „Ellenzék“ din Cluj a făcut proiectul, e rêndul la patrioţii normativi, ca sĕ realiseze misiunea cea mare naţională depusă în acel proiect.

„Dar pe cât e de sigur că pentru a învĕţa limba maghiară, o massă de limbă streină (avênd în vedere mijloacele corespunḑĕtoare) trebue mulţi bani şi că spre scopul acesta ar fi lipsă de înfiinţarea unei reuniuni centrale, în care sĕ fie trasă ca într'un rociu Transilvania întreagă, ca nu cumva mişcarea, pornindu-se numai în comitate singuratice, sĕ dispară in curênd; tot aşa e de sigur, că susţinerea poporului maghiar după comune între massele de români ce o încungiură, s'ar putea realisa şi cu mijloace mai modeste. Aci nu se cere osteneală pentru învăţarea limbei maghiare, nu trebue suprimată antipatia eventuală, ci se cere numai încuragiarea poporului de a nu 'şi uita limba maternă. Nu vorbim de comitatul Hunedoarei, unde o jumĕtate de sută de mii de maghiari şi-a uitat dulcea limbă maternă (curată fantasie, Red. T. R.“), ci e vorba de Câmpie (ude n'au fost maghiari nici odată Red.

FOIŢA.

Din poveştile uncheşului sfătos.

Despre pomul crăciunului. *)

(Încheere.)

Ai noştri, îngăduitori cu firea i-a lăsat, primitori de străini cu dragoste, îi îmbrăţişară, târguind mai mult de la dênşii decât dela pămênteni, şi încă fără tocmeală. Devorul mare firesce că cei mai mulţi din aceşti străini se îmbogăţiră curênd. Acum nu-i mai încăpeau prăvăliile, în care îşi începuseră negoţul şi căutară a se muta în alte prăvălii mai mari. Lăsară însă potcoavele la prăvăliile, de unde plecau, ca sĕ nu se dea de cheltueală dregênd pragul ce ar strica scoţênd potcoavele.

Românii ce se mutau în locul celor de alt neam, găsind potcoavele puse şi ştiind cât de repede se îmbogăţiseră cei ce şeḑuseră acolo înaintea lor, le lăsară creḑênd şi ei că aşa poate sĕ fie adecă potcoavele sĕ aducă noroc la casa omului, dară teamă mi e că mulţi dintrênşii au remas potcoviţi. Acum s'a lăţit această credinţă deşartă, şi au început şi Românii sĕ-şi potcovească pragurile pravăliilor lor şi eată un obiceiu strecurat pe nesimţite la noi, în timpul de aḑi, ḑis al luminilor.

Dacă peste cinciḑeci ori o sută de ani de aci înainte vre-un pribeag invĕţat ar veni pe la noi şi ar vedè acest obiceiu întins pintre Români, ar ḑice că de oare-ce el este al lor, fiindcă se scrie la cărţile ce au dênşii cu obiceiuri culese dela popor, ar ḑice că noi sûntem străini în ţeara noastră, ba poate şi mai rĕu; căci la noi nici pomeneală nu este de un astfel de obiceiu, care sĕ fie rĕmas din vechime, necum sĕ avem niscareva cărţi scrise despre dênsul, sau împotriva dênsului.

Şi apoi astăḑi este, ştiţi d-voastră: Cine are carte, are şi parte.

Noi de abia scăparăm de un ponos, şi vrem sĕ ne atêrnăm altul de coadă. Bine ar fi? Ce ḑiceţi?

Dar cu pomul Crăciunului cum merge?

Aci e aci. El e mai primejdios; fiindcă se lăţesce pintre Românii de sus, pintre cei învĕţaţi, cei cu dare de mână, cei mai însemnaţi ai ţĕrii, care plutesc cum se ḑice, pe deasupra gloatelor, şi dela dênşii lesne se coboară la cei de jos obiceiurile şi apucăturile lor. Poporul, vĕḑênd ceea ce fac căpeteniile naţiei, maimuţează şi ei, bieţii, fără sĕ scie ce fac pe oamenii cei mari, căci, ḑic, că or fi sciind ei, măre, ce fac!

Aşa e omul lăsat dela Dumneḑeu sĕ fie. Trage tot a mare Se uită tot la ei mai de sus decât dênsul, şi cată sĕ facă tot ceea ce fac cei mari. Şi se nu care cumva sĕ ḑiceţi vre odată cuiva sĕ se uite la cei mai de jos decât dênsul, că'ţi aprinḑi paie în cap.

Şi, cum ḑiseiu, obiceiul cu pomul Crăciunului, se lăţeşte tot pintre oamenii cei mai de Doamne-ajută ai neamului; astfel fiind, nu va trece mult şi se va respândì prin toate stratele poporului, care, Doamne fereşte! poate că şi va uita de obiceiurile şi datinile părinţilor lor, şi contopirea străină va fi mai uşoară.

Acest obiceiu poate sĕ fie ugurliu pentru cine îl are, eară pentru noi, eu îl vĕḑ ca o peaḑă rea, ca o coabe, ca unul ce înfăţişează semnul jalei şi se vîră tocmai în serbătorile aducătoare de veselie Românului.

Sĕ mĕ ferească Dumneḑeu sĕ învinovăţesc pe cineva, că voesce cu tot dinadinsul sĕ gonească obiceiurile noastre, ca sĕ aducă altele străine; căci aceasta nu s'ar putea; de oare-ce ştiţi d-voastră, că asemenea lucruri nu se pot face cu sila. Ḑicătura poporului cuvintează:

Cu sila poţi lua omului, dar cu sila nu-i poţi da.

Nevoia este că ele vin sĕ-şi ia loc în cetate la vatra Românului cu voia lui, cu mulţămire. Sĕ nu vĕ miraţi de aceasta. Moda face ceea ce nimeni pe lume nu poate face.

Că ci-că a eşit moda, sĕ se pue la copii doici şi dădace, tot nemţoaice ori franţuzoaice. Acestea neştiind datinile noastre, ce vreţi sĕ vorbească cu copilaşii decât despre datinile şi obiceiurile ce au apucat ele dela părinţii lor? Şi astfel se strecoară în inima copiilor datini şi obiceiuri, ce n'au nici un amestec cu datinile moştenite de noi dela străbunii Români.

---

*) „Convorbiri literare.“

T. R.), unde se sevârşesce acelaşi proces. (?!?) Putem trece aceasta şi mai departe indiferenţi cu vederea?

„Spre înfrângerea contratorentului românisărei nu trebue sume mari de bani, numai puţin entusiasm din partea proprietarilor şi bisericilor maghiare. Pe lângă o chietueală de 40—50 fl. pe an se poate în fiecare comună întogmì şi susţinè bibliotecă populară, se poate prenumĕra ḑiar poporal, proprietărimea, biserica, împărţind suma aceasta nu se poate venì din sarcină mult pe fiecare; în deosebi pe biserică s'ar venì cel mult 3—4000 fl. pe an, ceea ce pentru biserica catolică şi reformată nu ar fi mult. Poporul nostră nu se sparie de cetit, aceasta bucuros ar face, ci se sparie de plată. A într'unì în cerc de lectură întreaga noastră generaţiune şi a comanda pe lăngă foi septămânale, cărţi de o direcţiune bună, e lucru uşor, dar de plătirea a 50—60 cr. pe fie-care an sĕ sdrobesce şi intenţiunea cea mai bună şi întreprinderea cea mai salutară. În privinţa aceasta poporul industriaş din cetăţi face poate escepţiune, cu poporul dela ţeară însĕ pe terenul acesta nu prosperăm aşa uşor.

„Înfiinţarea de biblioteci o încuviinţează şi ordinaţiunea ministerială, dar din causele înşirate mai sus, numai în foarte puţine locuri s'au înfiinţat. Se lăsăm la o parte modalităţile cari nici când nu au avut succes şi sĕ ia asupră'şi purtarea acelor puţine cheltueli proprietărimea, mână în mână cu biserica şi sĕ înfiinţeze cât mai în grabă biblioteci poporale. Cetirea trebue făcută plăcută poporului şi sucrescenţei din scoale; dacă s'a împretenit cu cetirea, dacă pofta de cetire este altuită în sânge, atunci linisciţi ii putem lăsa sĕ meargă ori unde în lume, căci instinctul dorinţei de cetire îi împinge pentru desvoltarea mai departe la cetire şi prin acesta la susţinerea maghiarismului.

„Recomandăm toate aceste maghiarimei însufleţite, proprietarilor nostri maghiari din Transilvania".

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Decemvre.

În ḑilele din urmă s'au mai aşeḑat viforul care începuse a neliniscì spiritele oamenilor iubitori de pace. Dacă liniscea va fi definitivă, aşa precum pot fi definitive lucrurile omenesci, vom vedè îndată după pausa ce o aduc cu sine sĕrbătorile crăciunului apusean.

De altmintrea voci liniscitoare s'au auḑit îndată după alarma cea dintâiu. Ministrul president Tisza încă în şedinţa dela 8/20 Decemvre, respunḑênd la interpelaţiunea deputatului Ugron, a ḑis: „De şi nu pot respunde la moment la fiecare punct din o astfel de interpelaţiune, fiind că interpelantul se provoacă la neliniscirea generală, care influenţează şi bilanţurile negoaţelor, voiu declara, că scirile ḑiaristice amintite, parte sûnt cu totul fără temeiu, parte sûnt esagerate şi că astăḑi pacea Europei nu este periclitată." Interpelantul nefiind mulţămit cu respunsul acesta, ministrul pres. a replicat ḑicênd, că prin terminii „fără temeiu„ şi „esagerate" au înţeles numai ceea ce privesce scirile resboinice. Apoi a adaus, spre a fi şi mai clar, că nu esistă nimic ce ar putea sguduì speranţele de pace. La sfêrşitul replicei ministrul a ḑis; cred însĕ că fie cine, în şi afară de ţeară, este convins, că dacă acel pericol — dea Dḑeu, după timp foarte îndelungat — ar fi sĕ vină, va afla pe toţi fii Ungariei uniţi.

Ministrul president a lăsat la o parte scirile ḑiaristice despre alianţa cu Germania şi a deslușit numai încât privea scirile resboinice.

Nu putem lua în nume de rĕu unui ministru că în cestiuni de natură atât de delicată se esprimă atât de diplomatic. Asigurările însĕ că „astăḑi", sau, după cum s'a cores mai în urmă, „acum" „nu esistă nimic" ce ar putè periclita pacea şi apoi parantesa, de ar da Dḑeu ca periculul sĕ vie numai după un timp îndelungat, sûnt atât de echivoce încât seamănă cu oraculele din anticitate. Noi din partene ḑicem: sĕ dea Dḑeu sĕ fie precum a ḑis ministrul şi nu precum va fi gândit.

Cât pentru alianţa cu Germania, „Pester Lloyd" şi alte organe au declarat destul de hotărit, că stă întactă. Ba unii scriitori vor se susţină că Ungaria nici la 1870 nu ar fi înclinat spre Francia, ceea ce redacţiunea lui „P. Ll.", ca sĕ satisfacă adevĕrului, mărturisesce din parte'şi că atunci majoritatea Ungariei îşi avè simpatiile îndreptate spre Francia.

Dela Viena aflăm că acolo se consideră crisa alianţei ca şi terminată. O parte a presei e de părere că esperimentul lui Bismarck ar putè slăbì legăturile de amiciţie între Germania şi Austro-Ungaria, cu toate că nici raporturile dintre Germania şi Rusia nu sûnt cele mai bune. Foile berlineze accentuează că Bismarck e mulţămit cu enunciaţiunile opiniuniunei publice din Ungaria, care fac imposibilă apropiarea Rusiei de alianţa celor două puteri din centrul Europei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

(Un nou corb alb.) (Alegerea de vice comite în Comt. Caraş-Severin *) Publicul cetitor este deja cunoscut, că postul de vice comite în Cott. Căraş-Severin a devenit vacant, după ce fostul vice-comite Patyánszky fu denumit de comite suprem.

La congregaţiunea convocată pentru instalarea noului comite suprem, conform disposiţiunilor legei s'a ales de vice-comite substitut proto-notarul Leontin Simonescu, un amploiat precât de talentat, pre atât de sîrguitor, strict, drept şi curat la mâni în afacerile sale oficiale.

Aproape douĕ luni de ḑile a durat acest regim interimal, timp destul, pentru că cei dela putere şi mamelucii sĕ poată face toate pregătirile pentru alegerea definitivă a vice comitelui. Nu va fi neînteresant dacă îmi iau voe a descrie în trăsuri generale pregătirile făcute de partidă liberală pentru alegerea vice-comitelui. Capul mamelucilor din Cott. comitele Patyánszky, se gătì de drum şi plecà la Budapesta pentru că sĕ-i se închine cu toată evlavia domnului Tisza şi sĕ primească porunca în cestiune de alegere de vice-comite. Lucru de minune şi necreḑut! Spune fama că omnipotentul domn nu-i ar fi dat nici o poruncă, ci ar fi lăsat mână liberă comitelui suprem Patyánszky. Se poate una ca aceasta? E de creḑut că Tisza care totdeauna la moment era gata a împărţi ordinile sale, ca şi un general ce a perdut sute de bătălii, astădâtă sĕ fie fost mut şi fără sfat? Cine mai poate scì că în ce stare s'a aflat dl Tisza! Poate că a cugetat la potestatea nemărginită a Ungariei, carea are lipsă numai de 20 mii de ciangăi pentru că ei se ridice Ungaria in vĕzduch unde pentru veci sĕ remâe nesupĕrată de panslavişti şi de dacoromanişti, ori a pus urechia la pământ sĕ asculte nu cumva sĕ aud tropotele cazacilor rusesci, sau doară chiar memorialul românilor din Sibiiu sĕ i fi scrintit programa! Lăsăm în buna chipsuealǎ a fie-căruia, ca sĕ afle causele amuţirii lui Tisza, eară noi sĕ vedem ce a mai făcut Patyánszky.

Dl comite suprem Patyánszky, ca un patriot bun, însĕ mameluc şi mai bun, nu se îndestulì cu tăcerea lui Tisza. El sciea bine că în viaţa constituţională, unde domnesce libertate deplină ca la noi în Ungaria, nu se lucră decât la comandă. Deci se duse la unul din cei mai mici şi încreḑuţi ... a lui Tisza, la un secretar de stat, în speranţă că acesta de bună samă îi va spune aceea, ce egemonul nu-ia spus. Însĕ ce sĕ veḑi! nici de aici n'a căpetat informaţiuni. Astfel plin de neinformaţiuni se întoarse Dl comite suprem la reşidinţa sa în Lugoş. Nu sciea sĕ fie mândru de încrederea absolută ce a pus în el dl Tisza, ori sĕşi blasteme momentul, în care a devenit îndependent şi sĕ îşi deplângă libertatea căpĕtată fiind dedat la sclăvie. Cu greu s'ar putea ḑice cea dintâi, dar cu atât mai sigur cea din urmă.

Acum părăsit de sfaturile lui Tisza se începe activitatea independentă a dlui comite suprem. Nu sciea de unde sĕ o apuce. Mai întâiu chemà la sine pre protonotarul, Leontin Simonescu, atunci vice comite substitut, provocându-l sĕ candideze şi el, creḑênd de o parte a satisface barem la vedere cerinţelor juste ale românilor, după cum promisese la înstalarea sa, — de altă parte, şi aceasta a preponderat sciindu'l, pre Leontin Simonescu, om modest, se legăna în speranţă că acesta nu va candida. Era cât pe aci, ca combinaţiunea sa se reuşească, căci numitul vice comite substitut i-a respuns că: dacă voiu fi eu vice-comite, atunci vreo câţi-va pretori şi amploiaţi trebue sĕ sară din posturile lor." „Aceea e treaba ta" respunse nobilul comite Cu aceasta convorbire Simonescu se departà dela casa comitelui fără ca sĕ dee un respuns categoric în privinţa candidărei.

Acum se începe jocul de doi. Sĕ nu creaḑă on. public că jocul acesta e jocul de doi cel românesc, care se joacă cu inimă deschisă şi veselă înaintea publicului privitor, ci jocul de doi propriu „jocul intrigei." La semnalul dat de capul partidei liberale mamelucesci se încep conferinţele, se pun în mişcare toate jurnalele oficioase şi jidanemaghiare, ca aşa cu puteri unite, prin laude şi frase sĕ nască omul care le lipsesea şi care ar fi chemat se fericească Cott. Caraş-Severin după chipul şi asemânarea protopărinţilor lor. Aşa după multe sforţări şi scremeturi într'o bună dimineaţa ne trezirăm cu omul nou născut, plin de merite şi vîrtuţi, pe care nime bine nu le cunoscuse, până atunci chiar nici cei ce le propaga, deşí toţi îl cunosc. Acest om nou chemat de provedinţă şi de mameluci ca sĕ fericească Cott. Caraş-Severin nu era altul decât presidintele şedriei orfanale Emeric Iakabffy, pre carele un grănicer veteran foarte nimerit la botezat: Iacă no-fy. În acest provedenţial Iacă-no-fy se concentra încrederea tuturor mamelucilor liberali despre care foile maghiare nu putea spune alt ceva, decât că este de familie nobilă, poartă calpag şi pinteni şi că tatăl sĕu încă a fost vice-comite, precând Leontin Simonescu, deşi este un amploiat cu capacitate, bun şi onest, totuşi este numai din opincă.

Aşa scriau toate foile patrìotice, aşa vorbeau toţi mamelucii de pănura vestitului redactor Asboth János în conferenţele lor cele dese.

Legănându-se în fericirea că nime nu va mai cuteza sĕ candideze contra voinţei lor esprese, — deodată se treḑiră loviţi de o săgeată, în urmă căreia ciuliră ca nisce opĕriţi, însĕ numai în ascuns, căci ar fi de-

---

*) Corespondenţa aceasta a venit ceva cam târḑior; însĕ pentrucă suplinesce multe lacune şi deslușesce multe lucruri, cari din alte ḑiare nu se pot deslușì, o publicăm, ba atragem chiar atenţiunea asuprăi. Deci mulţămim dlui coresp. pentru bunăvoinţă. Red.

Dacă Sfinţii Părinţi au îngăduit neamurilor acelora creştinate sĕ şi facă pomul lor la Naşterea Domnului Christos, tot aşa a îngăduit şi Românilor, foşti păgâni sĕ-şi serbeze Saturnalele lor, cu întorsura în creştinismul ce le-a dat sfinţii părinţi, din care noi am scos ale noastre colinde, unele pentru ajunul Crăciunului, altele pentru ajunul Anului nou; sĕ umble copii cu Moş ajunul, cu icoana Naşterii la Crăciun; eară la Anul nou cu Sorcova. Apoi, în timp de douĕ sĕptĕmâni dela Naştere, sĕ umble cu steaua şi cu vicleimul. Aceste obiceiuri sûnt cum ştiţi şi d-voastră, în Bucuresci; de vor mai fi şi altele prin o ţeară mare nu mĕ bag, nu mĕ amestec.

Acum ce fel daţi d-voastră cu socoteală? Lăsane-vom sĕ ne facă moda, ceea ce nu a putut sĕ ne facă sila?

Dacă pe Român nu l'a putut îngenunchia năboiul de barbari ce a tot năvălit peste dênsul în cursul veacurilor, tot atât de tare aşi dorì eu să fie el, ca sĕ nu se lase modei sĕ-l ademenească şi sĕ-l clintească din osia Românismului. Şi numai aşa făcênd nu vor mai avè teamă că se va găsì cineva, peste veacuri, care sĕ ne ḑică, cum ne-a mai ḑis, că originea naţionalităţii noastre se pierde în întunerecul veacurilor.

Uitaţi-vĕ, dragii moşului, la evrei. D'e aia stau ei tari ca abanosul, căci deşi sûnt risipiţi peste toată faţa pământului, deşi sûnt amestecaţi prin toate popoarele, evreul este tot evreu, în ori ce colţuleţ de pămênt ar fi, cu toate obiceiurile părintesci cu toate datinile străbunilor. Dar rele, dar bune, el le ţine cu toată încăpăţinarea.

Dară vĕḑ că nerăbdarea cresce, v'aţi plictisit auḑindu-mĕ torosind la verḑi şi uscate, la vrute şi nevrute.

Îngăduiţi rogu-vĕ nemerniciei mele câteva cuvinte încă şi voiu fi mulţămit când aşi sci că voiu fi dobândit iertarea d-voastră pentru pĕcatul meu de limbuţie lungă.

Mi s'a ḑis când am ţinut de rĕu pe unii oameni de treabă, că de ce aduc în sinul naţiei noastre, vrênd nevrênd, obiceiuri străine, mi s'a ḑis: „Spune d-ta cum sĕ facem altfel."

O! dragii moşului! Lăsăm că nu mĕ taie capul la astfel de lucruri. Dară am respuns, cum vĕ ḑic şi d voastră acum. „Cine se uită la un necioplit ca mine dragii moşului? Cine o se stea sĕ asculte la gura unui unchiaş necărturar şi fără vază în lume?

De ar fi vre'un ţafandache cu sticla în ochi, cu gâtul pus ca într'un proţap, cu gulerul stând sĕ'l apuce de nas, umblând par' că ar călca numai în străchini cu fumurile în cap, şi uitându-se peste umĕr la cei ce-i vorbesce, calea, valea, poate că ar mai fi oarecum ascultat: dară eu?

Totuşi ca sĕ nu mĕ credeţi că sunt vre'un arţăgos, pe mine m'ar bate gândurile sĕ mai ḑic o vorbă şi o ḑic cu dragă inimă. Domnia voastră însĕ faceţi, cum vĕ va lumina Dumnezeu mai bine.

Eu aşi ḑice; sĕ se adune o samă de oameni din ai nostri, oameni cu învĕţătură şi cu dor de cele ale Românului şi sĕ chibsuească ei cu mintea lor, cum ar fi mai bine sĕ se prefacă datinile şi în saloane, fără însĕ a se depărta nici cât o iotă de cum fac gloatele românesci.

S'au găsit oameni, şi să le dea Dumneḑeu bine, care au făcut sĕ se joace în saloane căluşarii, bătuta şi brăul, au scos la lumină portul românesc dela ţeară: aşa sĕ se facă cu colindele şi cu Moş ajunul, şi cu icoana Naşterii, şi cu Vasilca, şi cu Sorcova, şi cu Steaoa ori cu Vicleimul. Dară cum mai ḑisei, sĕ nu se schimbe nici un cuvinţel din cele cum colindă şi cântă poporul. Se înţelege că toate acestea în marginile bunei cuviinţe, cum cere timpul de aḑi.

Numai astfel, dragii moşului, socotesc eu, uniţi, strinşi umĕr la umĕr cei ce plutesc pe deasupra gloatelor, adecă oamenii însemnaţi ai neamului şi învĕţaţii, la un loc cu gloatele, în privinţa aceasta vom putè sĕ ne împotrivim făţiş şi pieptiş, năvălirii modei, şi sĕ ne mândrim de viţa din care netragem.

Aceasta m'ar bate gândurile sĕ vĕ ḑic.

I. Ispirescu.

grădător pentru trufia maghiară a te văeta tare ca sĕ audă şi alţii.

Vice-comitele substitut Leontin Simonescu, vĕḑĕnd că partida liberală nu voesce sĕ scie de altul decât de Jacă-n'o-fy, se vĕḑù atins (cu tot dreptul) în ambiţiunea sa şi îşi fácu planul: „decât a servì sub unul, pe care eu l'am învĕţat a scrie şi a concipia, mai bine nimic“. Se duse numai decât la comitele suprem, sĕ'i spună că e hotărît a candida şi despre aceasta sĕ ia notiţă. Bunul pretin nu întârḑiă sĕ'i dee sfatul amicabil (?), că ar fi bine sĕ nu se amestece în lucruri de aceste. Sciu positiv că respunsul potrivit şi l'a căpĕtat.

Precând comitele suprem cu mamelucii sĕi lucra din toate puterile pentru candidatul lor, pe atunci partida legalităţii (românii) se ţinea în reservă, ca cu atât mai activă sĕ fie la timpul sĕu. A făcut şi ea tot ce s'a putut, a ţinut conferenţe, a desbătut, însĕ toate aceste în linisce le-a făcut, sciind bine, că nu e consult melului a striga când lupul se află în apropierea lui. Cu 2—3 ḑile înnainte de alegeri s'a ţinut şi conferenţă fără coloare de partidă cu scop de a întrunì toate voturile într'o singură persoană însĕ toate acestea au fost înzădar. Partida liberală, mai vêrtos proprietarii cei mari ţineau morţiş la candidatul lor Iacă-n'o fy, ear românii încă ţineau morţiş tot la candidatul lor Leontin Simonescu.

Ne aflam în preseara alegerei (14 Decemvre) şi încă nime nu sciea cine va fi ales de vice-comite, numai partida liberală si redactorul dela „Südungarischer Lloyd“ Strasser. Acesta sciind sigur ca şi partida liberală, în foaia sa de seară se esprimă cam cu aceste cuvinte: „E lucru statorit şi hotărit, că Iakabffy Emeric va fi ales de vice comite. Ar trebuì sĕ se întîmple o minune ca lucru sĕ ieie o altă direcţiune, însĕ noi în minuni numai credem.“ Ce lucru ciudat! Ce mai dragi de ochi au domnii noştri maghiari! Ei vĕd minuni întru aceea, când s'ar alege de vice-comite un individ deplin cualificat, cunoscător de impregiurări, onest şi într'adevĕr bine meritat, faţă cu un individ, care nu are alt merit decât acela că tatăl sĕu a fost de de omenie şi vice comite. Noi românii însĕ privim lucrurile altcum.

Mai bine a făcut partida liberală decât redactorul dela „Südung. Lloyd.“ Aceasta a scris numai că alegerea e sigură, dară partida liberală a şi beut-o. În preseara alegerei toţi mamelucii veniţi din toate părţile ca sĕ ia parte la actul patriotic se aflară la hotelul „Regele Ungariei“ în Lugoş.“ La mese întinse încărcate cu sticle de vin şi de bere, în mijlocul lor eroul ḑilei următoare, se veseliau şi cântau osanna. Apoi când mai privea la cele ḑece butoae de bere şi 250 de sticle champanie aduse de-a dreptul dela Steinbruch şi păstrate în ghiaţă ca sĕ fie proaspete ca şi omul într'u a cărei sănătate le vor golì mâne ḑi, parcă vedeai cum le vine sĕ strige: ai! vai! ce mai lume! tot în partida liberală sĕ fii! Una însĕ tot le lipsea. Vice comitele încă nu era gata. Deci precum naintau mai tare în noapte, gradat începură a-şi clădì noul vice comite. Unii îi puseră calpagul, alţii dolmanul, eară alţii 'i curăţea sabia şi pintenii ruginiţi de faptele patriotice. Bietul vice-comite, vĕḑêndu-se astfel chitit şi împenat de mamelucii sĕi, nu-i venì nici sĕ se culce, căci sciea bine că aşa de frumos şi de mărit, nu va mai putè fi decât atunci când va cădea. Aşa sĕ întîmplă, că în ḑori de dimineaţă vice comitele era gata ca eşìt din maşină, numai ales mai trebuea.

(Va urma.)

Sinodul român şi patriarchia din Constantinopole.

(Urmare: *)

b) Epistola patriarchală citează încă un fragment din canonul XXVIII al Sinodului IV-lea ecumenic, afirmând că biserica română ar fi pusă de acel Sinod sub jurisdicţiunea patriarchiei de Constantinopole. Eată cum se esprimă epistola în acest loc: „sub a căruia (a tronului patriarchicesc) jurisdicţiune cei 630 sf. părinţi, cari au constituit IV-lea sf. Sinod ecumenic din Calcedon în Bitonia, au rânduit sĕ fie supuşi: „Episcopii din provinciile Pontului, Asiei şi Traciei, precum şi episcopii provincielor mai sus ḑise (aflaţi) între barbari.“

Noi reproducem această citatiune din canon, după Pidalion: „numai mitropolitii provincielor Pontului, ale Asiei şi ale Traciei, de asemenea şi episcopii cei dela barbari mai sus ḑiselor provincii, sĕ se pună de către sus numitul prea sf. scaun al bisericei Constantinopolitane: adecă fie-care metropolit al provinciilor menţionate, cu episcopii provinciei, trebue sĕ pună pe episcopii eparchiei, precum este prescris de capii eparchiei, precum este prescris de dumneḑeescile canoane. Ear însuşi metropoliţii menţionatelor provincii trebue sĕ fie puşi, precum s'a ḑis, de archiepiscopul din Constantinopol, după ce se va face prin conglăsuire, după obiceiu, alegerea şi presentarea lor aceluia“. Aşa dar canonul a hotărît, ca metropoliţii ce se vor alege în provinciile Pontului, Asiei şi Traciei sĕ se presinte la confirmarea patriarchului. Tot asemenea sĕ se urmeze şi cu episcopii populaţiunilor barbare, ce aparţin acelor provincii. Care sûnt însĕ acele populaţiuni barbare, la care face alusiune sinodul ecumenic din anul 451 după Christos? la aceasta ne rĕspunde Pidalionul, sau cartea canoanelor bisericesci, publicat de patriarchia din Constantinopole la începutul veacului acestuia, şi după care avem şi noi o traducţiune în limba română, ne respunde în comentarea acestui canon, că populaţiunile barbare din veacul V lea, pe ai cărora metropoliţi şi episcopi sinodul de Chalcedon 'i puse sub jurisdicţiunea patriarchiei din Constantinopole, sûnt: Alanii şi Ruşii. Prin urmare canonul XXVIII al sinodului IV-leu ecumenic, nu poate privì întru nimica pe regatul României din anul mântuirei 1882.

Canonistul rus, amintit mai sus, archimandritul Ioan, eată cum esplică canonul XXVIII-lea al sinodului IV-lea: „Sinodul a adaus încă în canonul sĕu că de acelaşi patriarch al Constantinopolei trebuie sĕ se pună şi episcopii popoarelor celor de alte seminţii (ce sûnt afară de imperiul roman), carii după dirigerea bisericească se numĕră la provinciile menţionate de canon *(eti de ke varvarikis episcopì ton proirimenon diikiseon)* adecă — episcopii acelor locuri şi popoare, care au primit învĕţătura credinţei şi botezul din bizantia cea ortodocsă, şi tot dela dênsa au primit cei ântâiu episcopi.“ (tom. II pag. 315-316.) Şi după această esplicaţie patriarchia constantinopolitană nu are nici o supremaţie asupra bisericei române: căci Românii n'au primit botezul şi doctrina creştină dela Constantinopole, nici pe întâii lor episcopi. Căci creştinătatea Românilor este mai veche decât chiar esistenţa Constantinopolei. Românii au venit în Dacia cu sĕmanţa creştinismului încă din veacul 2-lea după Christos. Sĕmânţa creştinismului adusă în Dacia, s'a desvoltat aici prin propriele puteri ale poporului, aşa că în veacul al treilea după mărturisirea lui Tertulian, Dacia era plină de creştini şi episcopii Daciei au participat la Sinoade ecumenice. De aceea nici unul din scriitorii posteriori cari au scris despre creştinarea diferitelor popoare din orientul Europei, precum despre Bulgari şi Ruşi, despre Unguri, Poloni, Lituani, nu amintesc nimic despre creştinarea posterioară a Românilor, fiindcă ei erau deja creştini din veacurile primitive ale creştinismului. Constatăm dar din nou, că nici prin canonul sinodului IV, nici prin altul al vre-unui sinod ecumenic ori local, biserica română nu este supusă celei Constantinopolitane.

În imperiul roman era datină, ca precum administraţia politică, aşa şi cea bisericească sĕ aibă diferite centruri in poliţiile cele mai însemnate ale imperiului. Aceste centruri se determinau atât prin legi imperiale cât şi prin canoane sinodale. Dela aceste centruri se da direcţiunea administrativă şi organisătoare în regiunile respective. Împĕratul Justinian, în veacul al IV-lea, a instalat un asemenea centru de administraţie bisericească în politia sa natală. Prima-Justiniană, şi între alte provincii încorporate la acest centru a fost şi Dacia, unde locueau Românii. Această lege imperială, cuprinsă în Nuvela XI a lui Justinian, este cel ântâiu act public, cunoscut în istoria Românilor despre jurisdicţiunea lor bisericească. Românii în decurgere de mulţi secoli s'au ţinut de această jurisdicţiune. În locul primei Justiniane cu timpul s'a ridicat Ochrida, la slavii de sud, şi Românii au păstrat cu dênsa vechile legături cu biserica Primei Justiniane. În intervalul acesta Românii şi cu Slavii de sud formaseră un imperiu, pe care au trebuit sĕ'l ţină cu necontenite lupte şi vĕrsări de sânge contra pretensiunilor de cucerire ale imperiului bizantin, până ce imperiul romano-slav căḑu prada cuceritorilor. Ca clironomie din acel timp am avut noi literatura slavă în biserica română până în veacul XVII-lea. Românii 'şi adunară puterile lor, şi după multe lupte şi vĕrsări de sânge formară, în România actuală, în veacul XIII-lea două state române, unul în Muntenia, altul în Moldova, independente de ori-ce supremaţie străină Aceste staturi au păstrat încă un timp legăturile lor bisericesci cu Ochrida. Aceste legături consistau întru aceea, că Românii, la cas de trebuinţă cereau de acolo povăţuiri în unele cestiuni bisericesci, pe care consciinţa lor religioasă le credea de o importanţă deosebită.

Pe la finele veaculnl XIV-lea sĕ ivesce ântâia oară tendenţa patriarchiei de Constantinopole de a'şi întinde jurisdicţiunea sa asupra Domniatelor române. În Moldova se îndeplinise vacanţele ce avură loc în scaunele episcopale ale ţĕrei după anticul sĕu us.

Încă mai de înainte cu primirea Domnilor şi a boerilor patriarchia trimisese în Muntenia doi mitropoliţi, unul pentru Valachia-mare, altul pentru Valachia-mică. Tot aşa voia sĕ facă şi în Moldova; însĕ aici nu fu primit Mitropolitul trimis de patriarchie. Aceasta escomunică întreaga ţeară, care continua a se administra bisericesce după usul antic de Mitropoliţii şi Episcopii sĕi, recunoscuţi de biserica Ochridei. A intervenit curtea imperială bisantină, şi pe căi amicabile a liniscit afacerea, silind pe patriarchie a nu se amesteca în afacerile interioare ale bisericei Moldovei, a nu trămite acolo Mitropoliţii sĕi, ci a recunoasce pe ai ţĕrei şi a se pune în relaţiune bisericească cu dênşii, ear pe Domnul ţĕrei, Alexandru-cel bun, l'a înduplecat a se pune în relaţiuni bisericesci cu patriarchia, care este centrul a toată ortodoxia. De aici sĕ încep relaţiunile noastre bisericesci cu patriarchia de Constantinopole. Ele nu au fost regulamentate prin nici un canon bisericesc, ori lege politică, ci au fost totde-auna relaţiuni amicale, de bună voie, nesce legături morale cu centrul ortodoxiei. Această stare de lucruri nu a durat mult. După sinodul dela Florenţa, unde patriarchul şi impĕratul Constantinopolei s'au unit cu biserica Romei în desavantagiul ortodoxiei, biserica română din amêndouĕ ţĕrile, earăşi a curmat legăturile abia strinse cu patriarchia de Constantinopole, şi s'au lipit earăşi de biserica Ochridei, cu care din nou s'a pus în comunicaţie ca una ce era într'un loc pacînic şi retras de turburările politice, şi cu care aveau simpatii tradiţionale. Această stare de lucruri a continuat până la finele veacului XVI-lea. Patriarchia de Constantinopole, fiind căḑută sub dominaţiunea turcească, a început a căuta sprijin material, moral şi politic la staturile ortodocse, la Rusia şi România. S'au început visitele prin ţĕrile Române, Muntenia şi Moldova, precum şi colectele bănesci prin ţeară pentru situaţiunea patriarchiei, care era în ultimul pericul. Cea dintâiu visită patriarchală în Muntenia a fost primită cu răceală, în Moldova, însĕ a fost primită cu toată sinpatia şi s'a dat patriarchului Ieremia cea mai largă ospitalitate, şi ajutoruri materiale. Biserica Ochridei, căḑênd sub jugul turcesc prin aceea a căḑut şi biserica sub patriarchia de Constantinopole. Ear prin aceasta bisericile din ţĕrile române din nou, de bună voia lor, şi după rugămintea patriarchiei s'au pus în relaţiuni spirituale cu dênsa, păstrându-şi autocefalia lor internă. În puterea acestor relaţiuni amicale şi pe omodocsie Domnii şi boerii, precum şi clerul român, respectau pe patriarchi, primiau cu bucurie povăţuirile lor dogmatice, morale şi disciplinare care serviau spre edificarea naţiunei. Domnii nostri cu influenţa lor politică la înalta poartă protegeau pe patriarchi şi afacerile bisericii ortodocse; 'i ajutau cu mijloace materiale la plata nenumeratelor lor datorii. Un patriarch persecutat de cămătarii turci, armeni şi ovrei, în cât nu mai putea trăì în Constantinopole, a venit la ajutorul ţĕrilor române şi tânguindu-se lui Vasile-Vodă despre trista sa positiune, a scos din busunariu un ştreang, şi arĕtându-l Domnitoriului ia ḑis: Spânḑură-mĕ Măria Ta, un domnitor creştin, de cât mĕ vor spânḑura păgânii“! Domnul sĕ umilì de această positiune disperată, şi 'i dădu o sumă mare de bani. Mulţi patriarchi detronati de sultani şi viziri, găseau adăpost în ţĕrile române până se puteau reabilita, ori până la moartea lor. Aici chiar în retragerea lor, erau stimaţi de toţi şi priviţi ca martiri pentru causa bisericei ortodocse, persecutaţi de necredincioşi. Stima mergea până acolo că 'i pofteau sĕ preşaḑă la divanurile ţĕrei, alăturea cu Domnitorii nostri. Nu numai patriarchul Constantinopolei, dar şi cel din Ierusalim, de Antochia şi de Alecsandria, ba şi călugării dela diferite monăstiri din Orient în veacurile XVI, XVII şi XVIII, umblau prin Principatele române implorând mila şi ajutorul domnilor, boerilor, clerului şi poporului. Între alte ajutoare mila româneaccă a mers până acolo, că a început sĕ dea în administraţia acestor călugări ai Orientului ortodocs, chiar monăstirile române cu averile lor, creḑênd că ei, ca oameni sânţi vor administra aşa de bine acele mănăstiri, că după ce lear ţinea bine şi în toată regula, mai bine de cât călugârii români, vor produce şi un escedent de venituri, pe care sĕ'l trimită ca milă mănăstirilor respective ale lor din Orientul ortodocs cel nenorocit.

Însĕ, după ce patriarchii s'au pus bine cu turcii, au vrut sĕ întroducă, în biserica ortodoxă o dominaţiune absolută. Au desfiinţat bisericile autocefale din Bulgaria şi Serbia, au zdrobit independenţa patriarchului Ierusalimului, Antiochiei şi Alecsandriei, reducêndu-le la rolul de mitropolii supuse jurisdicţiunei lor. S'au încercat a face nu odată aşa şi cu biserica română. Însĕ aici statele române, precum şi au păstrat autonomia politică, tot aşa au sciut sĕ'şi apere şi autocefalia (!) bisericească, prin puterile lor proprii, de ori-ce încercări arbitrare ale patriarchiei, precum: numirea mitropoliţilor şi episcopilor, administraţia şi legislaţia internă a bisericei. Nu odată s'au ţinut sinoade şi adunări na-

---

(* Veḑ Nr. 144.

ţionale, şi s'au făcut protesturi energice contra a ori-ce încercări de încălcare şi nesocotinţă a drepturilor autocefale bisericesci. Aceste încălcări ale patriarchiei în drepturile noastre autocefale*) datează mai ales din timpul domniei fanarioţilor. Istoricul luptelor noastre cu călugării fanarioţi este o dramă plină de durere sufletească pentru ori-ce inimă crestinească. Pe de o parte simplitatea, devotamentul religios până la abnegaţiune, credulitatea, durerea pentru suferinţele confraţilor din Orient, jertfele enorme în favorea lor, pe de alta — ingratitudinea, dorinţa de apăsare, de dominare, de absolutism şi de interes propriu particular, cu un cuvênt — esploatarea unei naţiuni de milioane de credincioşi, nu pentru folosul ei moral, religios şi material, ci pentru alte interese străine şi chiar opuse acestei naţiuni. Cu domnia fanarioţilor, s'au împuternicit egumenii Greci ce erau pe la monăstirile române. Favoraţi de domnii fanarioţi şi de înfluinţa politică a patriarchiei, ei se făcuseră stăpâni pe o mare parte din teritoriul României cu drepturile mănăstirilor române. Ei alungase călugării români, şi îi înlocuise cu familiile lor, ce le aduceau din Orient, când întrau în egumenate, lăsase chiar edificiile titoresci în dărâmare deplină. Adunau banii veniturilor pentru dênşii şi pentru membrii familiei lor; după ce se îmbogăţea în destul, egumenii se întorceau în Orient. unde îşi agonisau deregătorii mari bisericesci; ear rudele lor devineau banchieri în Constantinopole şi prin alte oraşe mari din Orient. Unii cu banii românesci îşi trimiteau rudele la învĕţătură în scoalele Europei, şi apoi din ei ajungeau demnitari mari în Turcia. Dar pentru România n'au făcut nimica bun aceşti călugări fanarioţi: nici o scoală pentru cultura clerului si a poporului, nici un spital pentru bolnavi, nici un român cult format prin iniţiativa şi banii ce aveau la disposiţia lor, nici o carte română pentru cultura limbei, nici o instituţie de binefacere; ba încă au lăsat în părăsire şi pe cele testamentare ctitoresci. În loc de bune, ne au lăsat numai rele: corupţia moravurilor, împuţinarea simţului religios în cler şi popor, simonia în cler şi popor, în cât se revoaltă consciinţa, cetind în scriitorii români dela începutul veacului acestuia despre corupţia clerului fanariot, adus aci de domnii Fanarioţi, şi protegiat de ei şi de patriarchia de Constantinopole. În acele timpuri de tristă memoriă, patriarchia, basată pe Domnii fanarioţi, făcea felurite încălcări în sfera autocefaliei noastre bisericesci, d. e. Domnii puneau biruri grele pe ţeară care sĕrăciau de tot pe locuitori; se făcea murmură mare sĕ revolta poporul, se făcea adunări mari de boeri şi cler se, făceau chrisoave aşa numite sobornicesci, pentru desfiinţarea acelor biruri se legau cu mari blestemuri de către mitropoliţi şi episcopi, se ceteau prin biserici şi se proclamau anateme îngrozitoare contra celor ce ar mai îndrăsnì ale introduce. Domnii fanarioţi asceptau până se liniştea poporul, apoi se adresau la patriarchie şi dobândeau deslegarea anatemei, pusă de biserica română. Alte dăţì Mitropoliţii ţĕrei în puterea dreptului canonic opreau unele căsătorii între rude de aproape. Cei înteresaţi alergau la patriarchie, şi isbuteau a'şi scoate învoire, cu înjosirea demnităţii ierarchiei române. Un folos însĕ deşi negativ, au avut Românii dela călugării fanarioţi şi dela amestecăturile lor în afacerile noastre bisericesci: — convingerea că Românii nu trebue sĕ aştepte pentru ţeara lor nimica bun dela călugării străini, căci aceşti străini, de şi ar fi început cu vre un bine, tot deauna au sfêrşit'o cu rĕu pentru ţeara noastră. Românii trebue sĕ'şi facă bine lor şi naţiunei lor, ei înşişi prin propriele lor puteri, şi pe terenul bisericesc — prin propriile puteri ale bisericei naţionale. Numai în ei şi în Dumneḑeu sĕ conteze, şi nimica bun sĕ nu aştepte de aiurea, ci mai vĕrtos sĕ stea în posiţiune de apărare din toate părţile.

Aşa şi fac Românii acum de mult timp. Dela 1821, datează epoca renascerei noastre naţionale, politice şi bisericesci; atunci s'au depărtat din ţeara noastră cu Domnii fanarioţi şi clerul fanariot. Biserica noastră este biserică ortodocsă Română, pe care providenţa divină acum de curênd a făcut'o biserica unui regat liber şi independent. — Regatul României.

Dacă ea în timpuri grele, de restriste şi de întunerec a sciut, împreună cu toată naţiunea, a'şi păstra şi apăra autocefalia sa, cu atâta mai vĕrtos va face aceasta astăḑi când s'a făcut lumină mare, când naţiunea, a căreia este această biserică, vede în ea un scut mare de apărare în timpuri grele un liman în vijeliile vieţei şi o călăuză sigură pe calea mântuirei.

Cu toate acestea patriarchia nu a încetat, din timp în timp, a manifesta sub diferite forme, părerea sa de rĕu, că nu a putut cucerì şi supune această biserică a naţiunei române puternică prin credinţă. Patriarchia a desaprobat toate mişcările noastre de renascere naţională, şi le-a combătut cu toate armele de care a creḑut că poate dispune. Pentru mişcarea noastră naţională dela 1848, patriarchia a destituit şi argosit pe metropolitul Neofit, pentrucă s'a pus în fruntea naţiunei în aceea miscare. Ţeara era turburată şi îngrigiată de esistenţa sa politică, şi de aceea faptul a fost trecut cu vederea şi considerat numai ca un espedient în luptele politice interne şi esterne. Când s'a început mişcarea unionistă în România, patriarchia a creḑut că poate ameninţa pe metropoliţii români cu escomunicare, dacă vor adera şi ei la unire şi vor coopera la realisarea ei. Metropoliţii însĕ ca şi în trecut au continuat a coopera la realisarea acestui mare act naţional. Sub domnitorul Cuza s'a luat mănăstirile ţĕrei din mâna călugărilor fanarioţi, act prin care s'a sters ultima remăşiţă a dominaţiunei fanariotice, şi s'a desrobit şi redat ţĕrei partea înstrăinată din moşiile şi veniturile române spre a se întrebuinţa numai spre desvoltarea şi cultura naţională. Patriarchia a dat alarmă mai în toată lumea, a pârât şi nu încetează a se plânge pela toate puterile contra unei închipuite nedreptăţi ce 'i-ar fi făcut România; dar în realitate pentru un mare bine făcut României. Când sub acelaşi Domn, între alte legi pentru organisarea ţĕrei, s'a facut şi câteva legi privitoare la biserica română, aceste legi în adevĕr n'au găsit eco în inimele Românilor, şi s'au împins de guvernul Domnitorului, ca nesce espediente politice, cu care s'a esplicat lucrul pe urmă. În ţeară era însĕ murmur pentru dênsele. Patriarchia a protestat contra lor la Domnitor; însĕ protestul a fost respins. Guvernul Domnitorul a respuns patriarchului, combătând amestecul lui în afacerile interne ale ţĕrei şi bisericei române.

(Va urma.)

---

*) Un termin cu totul nepotrivit pentru biserică este „autocefal“, va se ḑică de capul ei; autonomă, independentă chiar i se şede unei biserici, dar nu de capul ei.

Red. „T. R.“

Varietăţi.

* (S'ar puté prea uşor şi la noi) Comitetul ales pentru serbătoarea trăgătorilor la ţintă, care va avè loc în Luganu, a emis o provocare din care împrumutăm locul următor: „Veniţi sĕ daţi mâna fraţiţor vostri din Ticin! Veniţi la Luganu, la regina lui Cerisiu. Sub ceriul suriḑĕtor al Luganului, în faţa lacului lui, a dealurilor şi munţilor plăcuţi pentru care fie care străin îl învidiează, vom înnoi jurămêntul părinţilor nostri şi vom continua a dovedì Europei, că un popor, de şi de diverse limbi, religiuni şi obiceiuri, poate fi unit în iubirea de patrie şi în instituţiunile sale republicane“. — Firesce, adauge „S. d. T.“, în Elveţia lipsesce „naţiunea domnitoare“ cu toate aperţinenţele ei.

* Kossuth, află „Pesti Napló“ că va respunde tuturor jurisdiţiunilor, care l-au felicitat cu ocasiunea serbărei aniversărei a optḑecea dela nascerea sa.

* (Demonstraţiuni) din causa morţei lui Oberdank avură loc în Roma, Milan, Turin. Guvernul italian, a păşit energic contra demonstraţiunilor.

* (Vĕrsatul în Cluj.) Dela 1 până la 17 Decemvre n. s'au bolnăvit de vĕrsat 10 persoane, dintre care 2 a murit şi 8 sau însănătoşat. Dela 1 Aprile începênd până în timpul de faţă s'au bolnăvit 971, dintre care a murit 271; se mai află în cură şi 696 s'au însănătoşat.

* (Timpul. Sâmbâtă seara luna mai privì odată cu duioşie asupra Sibiului. Duminecă după ameaḑi a început a ploua, ear' între cinci şi sease oare seara ploaia s'a prefăcut în ninsoare. N'a nins mult, dar totuşi de ajuns ca apusenii cari îşi serbară eri ḑiua dintâiu de crăciun, sĕ poată ḑice că au avut crăciun alb. Aḑi dimineaţă s'a întrodus un frig intensiv.

Mai nou.

Într'o într'unire exparlamentară a representanţilor României s'a statorit punctele din constituţiune cari au a fi modificate; 1 schimbarea titlului domn cu rege; 2 marirea colegiilor electorale; 3 înfiinţarea unui consiliu de stat.

D. V. Boerescu a declarat că recunoasce necesitatea revisiuni, dar crede că nu este acum momentul oportun pentru aceasta, mai ales din causa scirilor îngrijitoare ce sosesc din streinătate. Nu s'a luat nici o hotărire, remâind a se ţinea eri o nouă intrunire la care sĕ ia parte şi d. I. C. Brăteanu.

D. C. A. Rosetti, se ḑice că se va întoarce în ţeară în luna lui Ianuarie.

Telegramă originală

a „Telegrafului Roman“.

Caransebeş, 25 Decemvre (n.). Vice-comitele Simonescu va fi de seară primit în Caransebeş cu o însufleţire rară. Comitetul, în 15 trăsuri, îl va întêmpina la gară. Conduct de facle imposant. Serenada cu musica militară şi ambele reuniuni de cântări. Banchet la „Pomul verde“.

Nr. 6. [318] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiiu, aşa însĕ: ca până la devenirea în vacanţă a parochiei protopresbiterale dela biserica Schimbărei la faţă din cetate, el în locul aceleia sĕ ocupe în mod provisoriu parochia dela biserica Bunei-vestiri din suburbiul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a II-a din Sibiiu, suburbiul Iosefin, eventualminte ale celei din cetate, împreună cu locuinţa în natură.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a'şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Roman“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului, anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora, esamenul de maturitate, doctorat ş. a.) studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); servituile de până acum pe terenul bisericesc (timpul, locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sûnt de a se întărì cu documente cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servitii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sibiiu 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sibiiului.

preşedinte: notariu:
Moise Lazar m. p. **Demetriu Comşa** m. p.
adstr. ppresbiteral.

Cu totul noue

Sfêrmitoare de cucuruz cu ventilator. — **Tăietori de napi** şi **tăietoare de paie** recomandă pe lângă preţurile cele mai eftine

Fabrica de maşine agricole.

Andreiu Rieger.

[317] 2—3 *Sibiiu.*

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 147. Sibiiu, Joi 16|28 Decemvre 1882. Anul XXX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul următoriu, al anului 1883, cu preţul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decemvre 1882, a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

**Editura „Telegrafului Român“
în Sibiiu.**

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Atentatul din Valendorf.

(*a*) Din raportul dlui ministru reg. ung. despre starea învĕţământului popular din Ungaria în anul scol. 1880/1, considerat din unele puncte de vedere şi în Nrul 142 dela 4/16 Decemvre al „Tel. Rom.“, va fi vĕḑut cu inima sângerândă fie-care patriot de bun simţ, că pe când pentru institutele de cultură intelectuală de caracter esclusiv maghiar, până şi pentru teatrele naţionale maghiare, se varsĕ cu sutele de mii din visteria statului: pe atunci numĕrul scoalelor populare române a scăḑut în periodul 1874—1880 dela 3057 la 2781, aşa dară în 6 ani cu 276 de scoale sau cu 9%. Triumful, ce la această constatare transpiră printre şirele raportului ministerial se esplică din simpla tesă aritmetică că: după alte 9 periode de asemenea natură, adecă cam în a doua următoare generaţiune, numĕrul scoalelor române în regatul Ungariei va fi = 0.

Scăḑĕmêntul acesta deplorabil pentru noi Românii şi de sigur pentru ori-ce amic adevĕrat al culturei omenesci dl ministru îl esplică din împregiurarea că, „mulţi învĕţători confesionali Români, învĕţând limba statului, s'au dedicat altor cariere“.

Noi ne permitem a fi de altă părere, şi pe basa datelor noastre oficiale statistice susţinem — în ce privesce archidiecesa ortodocsă română — că din acest motiv nu a încetat nici o scoală confesională română.

Am perdut fără îndoială şi noi scoale confesionale în acel period, şi anume am perdut mai multe, de cât s'a înfiinţat în tot acel restimp; causa însĕ nu e desertarea învĕţătorilor dela scoalele „cari vegetează între referinţe neregulate“ — după cum ḑice raportul ministerial —, ci e: *desfrênarea şovinismului şi fanaticul barbarism, ce acesta l comite faţă cu scoalele noastre confesionale; e terorismul, după cum se arată acela în atentatul din Valendorf.*

Din corespondenţele din *Valendorf* şi din *Sighişoara* aduse în numerii 143 şi 144 ai „Tel. Rom.“ publicul cetitoriu a vĕḑut că parochul gr. or. şi învĕţătoriul din Valendorf s'a aruncat în temniţă pentru susţinerea scoalei confesionale române faţă cu scoala de stat maghiară din aceeaşi comună. Pentru ca on. public sĕ fie pe deplin orientat în causă, şi pentru de a prevenì întortocăturilor machiavelistice, ce de sigur vor urma, ne permitem a analisa acel fapt din punct de vedere legistic, mai ales pentru de a liniscì consciinţa noastră naţională în acea privinţă, că pe cât e posibil apărăm şi susţinem dereptturile noastre prin luptă pe cale legală chiar şi faţă cu forţa brutală.

În comuna Valendorf se află 110 familii, dintre cari 80 sûnt române gr. orientale, 30 maghiare elvetico-reformate. Numĕrul pruncilor obligaţi a frecuenta scoala e: români 60, maghiari 18. La întrebarea: cărei confesiuni compete dreptul de a înfiinţa în această comună o scoală populară respunde § ul 45 al art. de lege XXXVIII din 1868, care prescrie ca *în comune, unde pruncii de scoală aparţinĕtori altor confesiuni nu sûnt 30 la numĕr, aceştia, pe cât părinţii lor nu vor îngrigì pe altă cale de instruirea lor, sĕ cerceteze scoala confesională esistentă în acea comună; ear părinţii sĕ contribue la spesele de susţinere ale acelei scoale în acelaşi mod şi în aceeaşi mĕsură ca membrii confesiunei, cari susţin scoala.* Dacă dară legile ţĕrei ar fi sĕ se esecute în mod just şi faţă cu confesiunile române datorinţa autorităţilor politice administrative ar fi fost de a constringe pe cei 18 prunci reformaţi a cerceta scoala confesională gr. or., care de 42 de ani esistă în comună. Aceasta nu s'a făcut; şi pentru ca sĕ se poată el da legea s'a înfiinţat pentru cei 18 prunci reformaţi scoală pe spesele statului. Din corespondenţele mai sus indicate nu se poate descifra caracterul acestei scoale din punct de vedere al legei. Pentru că, deşì după prescriptul § lui 80 al citatei legi, ministrul de instrucţiune publică poate înfiinţa scoală elementară de stat ori unde va afla de bine, atari scoale sûnt a sĕ susţinè esclusiv din averea statului (tisztán álami költségen), şi nu e legal, nici permis ca pentru atari scoale sĕ se ridice dela locuitorii comunei cele 5% după darea directă, ce le prescrie legea în §§. 35, 36 şi 44. Faţă cu aceasta e fapt că dela locuitorii români din Valendorf se ridică acele percente pentru această scoală. Scoala maghiară din Valendorf nu poate fi nici aşa numită scoală comunală subvenţionată din visteria statului, pentru că spre înfiinţarea unei atari scoale se recere ca după prescriptul §. 43 al legei citate întreaga comună politică sĕ se legitimeze că nu e în stare a înfiinţa şi susţinè scoală corespunḑĕtoare şi **sĕ ceară** prin autorităţile sale concernente ajutorul statului, despre ce românii din Valendorf nici că au visat.

Resultă din aceasta că scoala aşa numită de stat din Valendorf nu se poate cualifica din punct de vedere al legei: ear înfiinţarea şi esistenţa ei se poate esplica numai aşa, că dl ministru de instrucţiune publică ar fi aflat de lipsă că în mica şi neimsemnata comună Valendorf pentru 18 prunci de scoală sĕ se înfiinţeze scoală de stat. Dacă e aşa, atunci de sigur e vre'o mistificaţiune la mijloc, pentru că nu ne este posibil a crede că tocmai Valendorful sĕ fie un atare punct, la care după *spiritul* legei scolare din 1868 ar fi fost de lipsă ca prelângă scoala confesională corespunḑĕtoare legilor şi trebuinţei sĕ se înfiinţeze şi una de stat.

După cum în sensul şi după spiritul legei nu a fost îndreptăţită înfiinţarea de două scoale într'o comună atât de mică, aşa nu e posibilă esistenţa ambelor. Una a trebuit sĕ cadă. Soartea a ajuns pe cea confesională. Sĕ vedem acum pe ce cale? Comitetul administrativ al comitatului a decretat că: scoala confesională din Valendorf e *scoala clandestină* şi a poruncit solgăbirăului sĕ-o închiḑă. Acesta a indeplinit porunca şi fiind maghiar neofit, ca sĕ nu apară patriot rĕu, a mai judecat pe preotul şi învĕţătoriul român şi la temniţă şi amendă de numai câte 50 fl.

Ce e scoala clandestină („Zugiskola“?) Legile scolare ale ţĕrei nu cunosc această categoriă de scoale; ordinaţiunea ministerială ddto 2 Septemvre 1876 definează în § 56 ptl. 2 scoalele aceste în modul următoriu:

FOIŢA.

Baba Eva.

Motto: E uşor a ḑice: bou breaz bîrlobreaz, dar e mai greu a bîrlobrezi bîrlobrezitura din o'le bîrlobreazului.

Vorbă multă nu e bună, dar tăcerea îndelungată e mai rea.

Gura omului nu e făcută numai pentru a mânca şi a vorbì, ci e făcută şi pentru tăcere. A vedè multe şi a le tăcea toate nu e lege naturală. Multe am vĕḑut şi auḑit şi eu, şi dintre toate vreau sĕ vorbesc ceva şi acum, sau mai bine ḑis sĕ le scriu acì.

No peană ruginită, scaldăte în negreală, n'ai frică că te va înneca, — apoi trage brazdă pe locul acela, unde te poartă gândul meu.

Gândul meu?

Of, că în nimerit loc se mai află, — chiar la baba Eva. Baba Eva nu e femeea aceea, pe care Dumneḑeu a creat'o din coasta lui Adam, ci e un chip caracteristic al femeilor de acum, cari au lăpĕdat rochia simplă şi a înlocuit'o cu tunica cea croită, dacă nu din 99, atunci de sigur mai mult ca din 100 de bucăţi.

Părinţii ei au fost ţĕrani proşti, dar putreḑi de bogaţi, şi apoi scii că banii.... banii te fac domn. Baba Eva, cum îi ḑic sătenii, sau doamna Pucliştean, cum, o numesc orăşenii, dacă acum nu posede toate calităţile frumoasei Aphrodite, le a avut însĕ ca fată mare. Cine a avut norocirea a privì odată pe baba Eva ca fată mare, acela a fost gata. Nopţile aceluia erau fără somn, gândul sĕu nu lua altă cale, de cât la Eva. Nu ḑĕu, căci Eva era frumoasă şi pe lângă aceasta, lucrul cel mai de căpetenie, avea bani mulţi, zestre mare.

Mulţi flăcăi din sat şi-au bătut capul sĕ-i câştige mâna, dar nici unul nu a isbutit. Eva a respins cererea tuturor, căci ea vrea sĕ fie doamnă.

Ei bine, sĕ fie dar doamnă.

Norocul vine după om, numai omul sĕ nu fugă de noroc. Eva fu norocoasă.

Toader Puclişteanu a venit acasă din soldăţie, unde avuse înaltul rang de sergent. El avea scrisoare frumoasă ca de tipariu, şi îndată întrà ca diurnist în o cancelarie din oraşul P. din Bănat. Principalul sĕu făcea dese escursiuni oficioase prin satele învecinate, luând cu sine chiar şi pe Toader Puclişteanu. Odată nimeriră chiar în Satul Evei celei frumoase. Dnul Puclişteanu ţinea în evidenţă nu numai lucrurile oficioase ale principalului sĕu, ci ori unde mergea, făcea o revistă asupra fetelor de măritat. Avea drept la aceasta, căci era însurăţĕl.

Din întêmplare ajunse chiar în casa părinţilor Evei. Cum o vĕḑù, îndată-i plăcù. Apoi o vorbă ici, una colea, şi Puclişteanu cu Eva deveniră păreche. Eva devenì doamnă, când apoi dimpreună cu mia de bănci şi alte multe motocoase fu dusă la oraş, unde a fost întrodusă în viaţa domnească. Toate datinile femeilor dela oraş şi-le însuşi D-na Eva, până chiar şi vorba orăşenilor, ba pe aceasta cale mersese aşa departe, încât din gura babei Eva, dl Cihac, ar avè materie sĕ-şi scrie al treilea tom la dicţionariul sĕu.

⁂

Tot omul are obiceiul sĕu. Şi apoi fiind şi io om (cine poate nega asta?) am şi io obiceiul meu. Dimineaţa, când mĕ scol, dacă timpul îmi concede, atunci mĕ duc la preumblare.

Într'o ḑi oare care, după datina mea, plecai la preumblare, şi încă în societatea bastonului meu. Cu mâna goală nu e bine sĕ umble omul. Timpul recreator de dimineaţă era frumos, numai un nuor negru spre apus îşi arĕta dinţii. Mersei mai departe până afară de oraş, când deodată observai că nouraşul a cuprins ceriul de jumĕtate, ear în cealaltă margine a oraşului curgea ploaia, din care causă o luai pe picior îndĕrĕpt către casă, ca sĕ nu mĕ scalde ploaia. Dar omul una gândesce şi alta păţesce. Ploaia nu aşteptà până voiu ajunge eu acasă, ci se apropià aşa de mult de mine, încât câteva minute şi m'ar fi atacat fără cruţare. Ce sĕ fac? — cugetam. Umbrelă nu aveam, apoi cu bastonul nu eram în stare sĕ me apăr de ploaia, bunăoară cum făcuse marele cavaler Til Buhoglindă. Ultima mea scăpare fu hotărîrea mea de a întra în cea mai de aproape casă. Între casele cele scunde şi cu ferestrile cât formatul

„Dacă inspectorul regiu de învĕţămênt va afla vre-un **institut privat** fără ca acesta sĕ fie concesionat, va provoca pre proprietariul sau conducĕtoriul aceluia, ca sĕ satisfacă §§ 16—19 al legei scolare (adecă sĕ arate dacă persoana privată, care a infiinţat acel institut, are diplomă de învĕţătoriu şi dacă organisarea şi planul de învĕţămênt corespunde acelor din scoalele publice), ear dacă acesta nici după repeţită provocare nu ar îndeplinì aceasta, inspectorul regiu va arăta acele scoale ca scoale clandestine comitetului administrativ comitatens, care va tracta cu ele în sensul §. 1 pct. 4 al instrucţiunei sale“. Ear instrucţiunea aceasta ḑice:

„Comitetul administrativ comitatens va închide institutele înfiinţate în contra legei sau chiar stricăcioase, aşa numitele scoale clandestine dacă nu i va succede ale transforma în scoale private ordinare, şi va raporta despre aceasta ministrului de culte şi instrucţiunei publice“. Legea scolară din 1868 însĕ prescrie în §. 22 ca în contra atâtor scoale private sĕ se ordine investigaţiune şi după resultatul acesteia sĕ se dispună închiderea lor, şi numai în casuri estraordinari se putè sista activitatea lor şi înainte de încheerea investigaţiunei.

Acesta e unicul cas, unde legea dă organelor administrative politice dreptul a decreta închiderea unui institut de învĕţămênt adecă: *o scoală privată neînsinuată autorităţilor şi neconcesionată, a cărui conducĕtoriu nu e învĕţătoriu provĕḑut cu diplomă şi în care organisarea şi planul de învĕţămênt sûnt contrarie celor prescrise în lege.*

Sĕ ḑicem acum că şovinistii din comitatul Têrnavei mari ar fi fost întru atâta orbiţi de naţionalismul lor şi ameţiţi de ura furioasă contra a tot ce e românesc, încât ar fi privit scoala confesională esistentă de 42 de ani de scoală privată, neconcesionată de guvern etc. şi astfel s'a creḑut de competenţi şi îndreptăţiţi a isbì întrînsa. După lege şi atunci ar fi fost însĕ datorinţa lor a provoca „de repeţite ori“ pre susţinĕtorii aceleia sĕ-o străfoarme în scoală privată regulată şi dacă nu s'ar fi satisfăcut acesteia, ar fi putut numai sĕ o închiḑă„ nu însĕ sĕ judece pe preotul şi învĕţătoriul la temniţă şi amendă.

Dacă vom considera însĕ că scoala confesională gr. or. din Valendorf esistă de 42 de ani. si că e petrecută ca atare în toate registrele oficiale — până şi ale comitatului — dovadă esecutarea pentru fondul de pensiune regnicolar, — nu vom esita nice un moment a declara sofisma despre scoala clandestină de cea mai nătângă maliţie si rabulistică, scornită numai pentru de a masca atentatul cel plănuit în contra esistenţei scoalei românesci. Legea scolară dln 1868 declară toate scoalele înfiinţate si susţinute de confesiuni de scoale publice (§. 11) le scoate, în ce privesce sistarea sau închiderea lor, cu totul de sub jurisdicţiunea autorităţilor comitatense, şi dă însuşi ministrului acest drept numai condiţionat dela un şir întreg de acţiuni precedente. Eatăle aceste:

„Dacă inspectorul regiu de scoale constată oarecari defecte la vre o scoală confesională, are a atrage asupra acestora atenţiunea scaunului scolar (— comitetului parochial) sau a antistiei bisericesci (— oficiului protopresbiteral) şi fiind defectele însemnate declară că lacas de neîndreptare va fi necesitat a raporta prin comitetul administrativ com. ministrului“, (§. 67 al ordinaţiunei ministeriale ddto 2. Sep. 1876.)

„Ear dacă vede că comuna bisericească (parochia) nu delătură, fie din sĕrăcie fie din indolenţă, atari defecte esenţiale ale scoalei ce lovesc în lege, atunci înainte de a raporta regimului notifică acele defecte supremei autorităţi eclesiastice (—consistoriului, ordinariatului) şi o recearcă a dispune îndreptarea acelora, avênd a declara espres că acea recercare nu e a se privi de admoniţiune în sensul §-lui 15 al legei scolare“ (§ 72 al citatei ordinaţiuni.)

Numai dacă nici după aceasta defectele esenţiale nu s'ar îndrepta, pot urma în restimp decâte o jumătate de an cele trei admoniţiuni prescrise în § 15 al legei, şi au de a se face decătră ministrul la autoritatea supremă confesională (consistoriu.)

Acesta e modul şi calea pe care se poate sista o scoală confesională; lung şi greu pentru şoviniştii, cari le ar înghiţì toate într'o lingură de apă. Ca sĕ poată aceasta, iau refugiu la sofisme, la acte de forţă şi arbitriu cum e cel din Valendorf, unde nice oficiul protopresbiteral şi cu atâta mai puţin consistoriul, nu a fost nici barem încunosciinţat despre oare care defect, de care ar suferì acea scoală confesională, ear de cele trei admoniţiuni în termini de câte o jumĕtate de an, nu poate fi nici vorbă la acea scoală.

De n'am scì că scopul solgăbirăului a fost poate numai de a terorisa pre creştinii nostri, n'am putea cualifica *judecarea la temniţă* a *preotului* şi a *învĕţătoriului* decât de un act de *barbarism*, vĕtămătoriu de ori ce simţ mai nobil omenesc. Parochul ca director local al scoalei confesionale şi învĕţătoriul şi — au împlinit datorinţa lor oficială prin continuarea învĕţămêntului în anul curent scolastic. Fapta aceasta a lor e un act oficial bisericesc şi ca atare aparţine jurisdicţiunei eclesiastice în ori ce stat de drept şi mai ales acolo, unde autonomia bisericei e garantată prin lege. Astfel şi la noi, decumva legile nu se aduc numai pentru de a face paradă de liberalism în ochii lumei. Abaterile funcţionarilor bisericesci în afaceri eclesiastice, sûnt a se judeca de cătră forurile bisericesci.

În urma acesteia arogarea de jurisdicţiune disciplinară asupra funcţionarilor bisericesci în sens juriatic nu e alta decât un atentat de calibrul cel mai dur comis nu numai asupra persoanelor respective ci asupra întregei biserici gr. orientale.

Se pare însĕ că acest raţionament nu încape în creerii şovinistilor depe Têrnava mare. Dacă calcă ei în picioare legile statului şi ordinaţiunile propriei suspreme autorităţi, ce le poate păsa de autonomia bisericei noastre? Li a venit cheful de a batjocorì pe un „popă“ şi pe un „dascăl“ românesc şi şi-a facut acel chef, pentrucă au sciut, că dacă faptul lor va mirosì cât de puţin a maghiarisare de dragul autonomiei bisericei noastre — nime nu le va avè grija.

Nu puteam lăsa neanunţat modul rabulistic în care dl solgăbirĕu a aplicat la casul de faţă § 16 al art. de lege Nr. 4 din 1879. Dovedesce şi această aplicare ura cea desfrênată până la setea de sânge a fanatismului. Acest § al legei prescrie pedepsirea transgresiunilor în contra ordinaţiunilor ministeriale; condiţionează însĕ posibilitatea dela aceea, ca ordinaţiunea ministrului *sĕ fie basată pe lege* şi sĕ fie publicată în modul prescris. În casul din cestiune nu poate esista pe basa legei o ordinaţiune ministerială, care sĕ decreteze *brevi-manu* închiderea scoalei confesionale: ear ce privesce publicarea însĕşi sentinţei solgăbirĕului ne spune că primariul a comunicat preotului şi învĕţătoriului numai cuprinsul unui ordin — *a cui?* — referitoriu la sistarea scoalei clandestine.

În timpul obscurului feudalism se întêmplau casuri, unde pe basa *aprobatelor* şi *compilatelor* băgau solgăbirăii în temniţe pe fiii iobagilor cari învĕţau carte. Ear aceasta brutalitate în contra umanismului se justifică prin aceea, că domnilor le trebuea sclavi, cari sĕ le lucre pămêntul. Cu ce justifică astăḑi şovinistii întemniţarea preoţilor şi a învĕţătorilor români, apare din raportul indicat la începutul acestor şire în care se constată că numĕrul scoalelor române în 6 ani ai dualismului a scăḑut cu 9%.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Decemvre.

După o relaţiune din Londra, scrie „N. fr. Pr.“ guvernul englez a adresat purilor în privinţa afacerei dunărene, nu o singură Notă, cidouĕ În prima Notă, cabinetele sûnt invitate a lua parte la conferenţă; ear' prin cea de a doua se aduce la cunoscinţa puterilor intenţiunea guvernului englez de a propune că şi România sĕ fie admisă la conferenţă. În privinţa participării României la conferenţă, au început deja negociările între cabinete şi se pare că resolverea acestei cestiuni intimpină greutăţi cam serioase. Se obiectează mai cu seamă că, dacă România va manţine şi în privinţa cestiunei prelungirii mandatului comisiunii internaţionale dela Sulina acelaşi punct de vedere de *Non possumus*, pe care l-a observat în cestiunea comisiunii micste, toată lucrarea conferenţei ar devenì ilusorie. De altă parte earăşi s'a împrăsciat sgomotul că România este decisă a nu se supune la nici o otărîre luată fără conlucrarea sa. De altmintreli, guvernul din Bucuresci a trimis în aceste din urmă ḑile, după cum ni se comunică, o nouă propunere pentru resoluţiunea cestiunii comisiunei micste. Este prea adevĕrat că în cestiunile de amănunte se fac în această propunere toate concesiunile putincioase, dar întru ceea ce privesce admiterea ei în comisiunea micstă, Austria este pusă pe acelaşi picior cu celelalte puteri. Această propunere trebue sĕ fie însĕ cu atât mai mult respinsă, cu cât toate cabinetele se consideră ca legate prin primirea propunerii Barrére şi ori-ce concesiune faţă cu România nu se poate face de cât în temeiul acelei propuneri. În acest sens, de şi urmează negociările cu cabinetul se crede că ele vor conduce la un resultat satisfăcĕtor pentru toate părţile, ast-fel că în acest cas Conferenţa dela Londra nu va avè altă misiune decât a trece în protocol arangiamentele dintre cabinete şi a le sancţiona. Se ḑice că Conferenţa va avè o durată pe cât se poate de scurtă şi că va ţinè cel mult douĕ sau trei şedinţe spre a împedeca de a se aduce fără veste la ordinea ḑilei şi alte cestiuni.

De altă parte se telegrafează următoarele din Viena ḑiarului „Nemzet:“

Aici nu esistă nici o îngrigire în privinţa admiterei României în conferenţa dela Londra a ambasadorilor.

---

bucoavnei dascălului meu, era şi o casă mai frumoasă, mai domnească, aşa ḑicênd casă de oraş, unde mĕ învêrteam şi io mai adeseori. O luai la fugă într'acolo şi îndată mĕ vĕḑui în uşă.

Toc, toc, toc!

— Întrà! rĕspunse o voce femeiască din lăuntru.

— Mniaţa (= bună dimineaţa) ḑisei.

— Ţam (= mulţam) rĕspunse cu bucurie o femee, care sta înaintea mea: Era baba Eva, cum îi ḑiceau sătenii, sau d-na Puclîştean cum o numeau orăşenii.

Numele „baba Eva“ îl merita cu tot dreptul, căci consumase fără griji aerul acestei lumi aproape jumĕtate de veac.

Baba Eva în înfinita ei bucurie, că mĕ vede în casa sa ca oaspe, nu scia cum sĕ mĕ primească mai bine. Scaune după scaune puse înaintea mea sĕ ocup loc, aşa încăt nu sciam unde sĕ mĕ mai aşeḑ. În urma urmelor totuşi mĕ aşeḑai pe un scaun şi când gândeam că şed mai boeresce, aud o pocnitură sub mine şi scaunul meu se prefăcu în bucăţi, însĕ spre bucuria cinstitelor noastre feţi nu s'a întêmplat nici o nenorocire. căci padimentul era tare şi pămêntul sub mine nu s'a rupt. În tot rĕul este şi ceva bine.

După norocoasa decurgere a acestui incident hazliu începurăm conversaţiunea noastră după calapodul folosit de noi şi până acuma. Între noi o puteam face uşor şi aceasta, căci eram om de casă la Dl Puclişteanu.

Dna Puclişteanu îmi spuse, că bĕtrânul s'a dus la poştă sĕ predee nesce goşporodenţe (= corespondenţe) la adresa unei nepoate, pe care o invită la balul ce se va ţiné în curênd în acest oraş.

— Precum se vede, vor fi mulţi la acest bal, ḑisei io.

— Da, va fi acolo un pudlic mare şi hiligant.

— Ne vom petrece bine.

— Aşa gândesc şi io; sûntem forberăituluite cu duelete după modea cea mai nouĕ, apoi aştept sĕ-mi vie şi mie goşti. La aceste cuvinte încreţiturile feţei sale se mişcară din locul obicinuit şi pe buzele sale se arătă un suris tainic. Scii D-ta, că io am o nepoată de măritat, continuă ea, apoi trebue sĕ scii şi aceea, că Dl Coşobea, derechetul (= învĕţător dirigente) nostru vrea sĕ se însoare.

— Pricep. Le doresc noroc bun. La aceste cuvinte ale mele baba Eva, altcum D na Puclişteanu, chiorì ochiul stâng asupra mea, de îmi păru că mĕ fulgeră. Dar eu sĕracul de mine numai acum îmi adusei aminte că sum însurăţĕl, însĕ înaintea babei Eva mĕ făcui că nici nu-mi aduc aminte de aşa ceva.

— Sûnt sigură, că D-ta nu te vei băşcăşì (supera) de noi, ci vei veni la bal, căci D-ta unde godie mergi eşti copilul lui Dḑeu iubit de toţi....

— Şi de toate, adăogai io cu in drăsneală.

— Aşa dară vei veni la bal?

— Poate că voiu venì, reflectai io, cu gândul că atunci cine scie în ce colţ de lume mĕ voi afla.

Într'acestea sosì şi dl Puclişteanu văerându-se că l'a udat ploaia neavênd la sine umbrela. Baba Eva îi căută îndată umbrela sa cea veche poate din vremea lui Svatopluk. — După ploaiă căpeneag

Conversaţiunea noastră se întinse preste toate întêmplările oraşului şi în sfêrşit, vĕḑênd că ceriul şi-a gătat muniţiunea de gloanţe de apă pentru a le arunca pre planeta noastră, mĕ otărîi a mĕ depărta. Luându-mi ḑiua bună dela „baba“ Eva şi dela „moş“ Puclişteanu, făcui un puclimént, cum ḑice baba Eva, sau un complimemt cum ḑicem noi şi mĕ depărtai mulţămit de succesul ce am avut pentru a mĕ delecta în vorbele din lexiconul babei Eva.

* * *

Dar sĕ nu remânem numai la atâta cu baba Eva.

Apa întoarce roata morii, roata întoarce fusul şi fusul întoarce peatra morii. Banii născură ambiţiunea babei Eva, prin ambiţiune se făcù doamnă şi prin domnie şi formà prostia vorbei. Da, a vorbi, căci prin luxul vestmintelor sale putea emula cu orice boerească, însĕ când începea o conversaţiune, atunci se putè convinge fiecine, că vorba pe unde a eşit mai bine sĕ fi tuşit. Numai câteva vorbe de a le ei, arătai bunilor cetitori, căci dacă le aşi scrie toate, atunci va pufnì lu-

Este probabil că România va fi representată printr'un trimis estraordinar.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

(Un nou corb alb.) (Alegerea de vice comite în Comt. Caraș-Severin. (Încheere.)

Se apropie 9 oare dimineața (14 Decemvre.) Trenul șueră una, semn cu se apropie de gara Lugoșului. Alegětorii români din Lugoș și din alte părți veniți acolo încă mai nainte de ḑiua alegerei, eșiră spre întîmpinarea celor ce vineau acum. Lumea curioasă întreabă, că ce e? pre cine așteaptă? Un român ingenios le respunde· „așteptăm un prinț“. Erau bravii alegětori din fostul Cott. Severin. În numěr de vre-o 90 pornirĕ dela gara Lugojului spre casa cea mare a Cottlui în ordine și pași milităresci strigând insuflețiți: sě trăească Simonescu. Era mare spaima mamelucilor, când a vědut pe români așa de însuflețiți.

La salutările alegětorilor români „sě trăiască Simonescu“ respund liberalii rîḑênd rîsul cel săgetat la inimă: *becsületes, derék ember* (om de omenie, om brav.)

Era aproape 10 oare, când întrai în sala Cottlui. Sala deși e destul de spațioasă, era aproape îndesată de alegětori și în parte de privitori. În partea dreaptă erau alegětorii români, partida legalității în frunte cu archiereii de ambele confesiuni: Ilustritățile lor Ioan Popasu și *Dr.* Victor Mihályi. Acești prelați venerabili nici când nu întârḑie a lua parte la acte, cari se întreprind întru apărarea causei naționale și a interesului bine înțeles al poporului. Întrând Ilustr. Sa Dl episcop, I. Popasu, a fost primit din partea românilor cu o strigare frenetică: „Sě trăească“ la care ca refren se auḑì și strigări de „éljen“ însě mai puțin însuflețite. E de însemnat altcum, că prelații bisericesci nu s'au presentat la actul alegerei, pentru ca sě nimicească planul partidei liberale, și simplu numai ca sě-și eserciteze drepturile, ce le acoardă legea.

Ceva nainte de 10 oare întră în sală și vice-comitele substitut, Simonescu. El fù primit cu câteva salve de „să trăească“ dară „éljen“ urile nu se mai auḑiră de loc. După ce se făcură formalitățile obicĭnuite, punct 10 oare se presentă și dl. comite suprem Patyánszky. Ocupându-și locul, ținù o vorbire despre însěmnătatea alegerei de vice comite, rugând pre ambele partide, ca ori care va ajunge la majoritate, sě respecteze votul minorității; minoritatea sě dee mână de ajutor maiorității pentru de a putè lucra cu succes pentru promovarea intereselor cottlui. Propuse apoi alegerea comisiunei candidătoare. Între membrii aleși de congregațiune în aceasta comisiune a fost și un român, advocatul Tit Hațeg; eară între acei aleși de comitele suprem un alt român, canonicul din Lugoș, Liviu András, care însě numai după nume e român, în faptă însě este un patriot modern, după spiritul constituțiunei maghiare.

Pagubă că e așa bětrân, căci de ar fi mai tiněr cine scie ce mai caricătură ar eșì din dênsul.

Retrăgêndu-se comisiunea candidătoare, a urmat o linisce adîncă; fie care era curios a sci, cum se va face candidarea și oare candida'l-va și pe Simonescu. Nu trecù 10 minute și actul candidărei se terminà, anunțându-sě de candidați E. Iakabffy, președintele sedriei orfanale în locul prim, eară în locul al II protonotarul, Leontin Simonescu, fiindcă era un amploiat mai bětrân și mai meritat (?!) Cuvintele din urmă ale comitelui suprem fură însoțite de o strigare frenetică neîntreruptă de „sě trăească.“ O voace se auḑì în limba statului: după strigări nu se poate cunoasce maioritatea. Se alese deci două comisiuni; una, la care avea să voteze viriliștii, alta, unde avea sě voteze membrii cei aleși ai congregațiunei și amploiații cari au drept de votare.

Cu aceasta se suspinde ședința și se începe votarea. Ambele partide se suvulcară; fie care își ținea învingerea de sigură. Partida liberală basându-se pre pandurii sěi și pre înfluința de sus; eară partida legalității basate pre causa sa dreaptă și pre resoluțiunea membrilor sěi. Lupta era una din cele mai vehemente, deșì se petrece numai în înternul fie căruia membru. Cât a fost de mari încordările partidei liberale, pentru ca sě reușească cu candidatul ei, se vede și din împrejurarea aceea, că membrii morboși îi aduceau pre brațe, pentru ca sě voteze eară pandurii umblau ca... cei turbați ca sě prindă votanți pentru Iakabffy. Votarea era aproape de sfârșit, când de odată se ivì ciurda amploiaților și egalisară voturile românilor pănă la trei.

Trecură cinci minute dela cel din urmă votant și președintele comisiunei tot nu voia sě închidă votarea. Acum răbdarea românilor ajunse marginile sale estreme. Făcură un zid nestrăbătător în giurul comisiunei provocând pre președinte ca sě închee votarea. Alții strigară: „deschideți ferestrile“, „pre ferești cu ei“! Vědênd președintele, că aceasta nu e mai mult glumă își venì în ori. Se sculă de pre scaun și enunță încheerea votărei. „Sě trăiască Simonescu“ fu respunsul unison al românilor, care într'o clipită se lăți cu iuțimea fulgerului prin toate salele casei comitatense. Ce efect va fi produs strigările românilor de „sě trăească Simonescu“ asupra dlui Iakabffy, carele clădit de mamelucii sěi, după cum am descris mai sus, aștepta într'o sală laterală numai sě fie prins de mână și sě fie presentat congregațiunii ca vice comite în costumul sěu de magnat; aceasta nu sciu precum nu pot spune nici aceea, că cine l'a desbrăcat. Atâta însě sciu că bucuria românilor era nespusă vědênd că de 15 ani a mai învins odată și dreptatea, au învins și românii.

E un cas rar în era noastră constituțională, ca într'un comitat curat românesc sě fie ales un vice-comite român, deci cu drept cuvênt se poate numì corb alb.

Este adevěrat, că majoritatea voturilor n'a fost mare (157 față de 154) însě acesta nu detrage nimic din împortanța învingerei. Cine voesce sě și facă o imaginațiune despre efectul deprimător, ce a avut asupra partidei mamelucilor, acela sě cetească foile guvernamentale și jidano-maghiare. Efectul deprimător îl dovedesce și împrejurarea aceea, că în ḑiua următoare după alegere partida liberală numai la întețirile comitelui suprem s'a înduplecat a lua parte la pertractarea obiectelor restante. În fine, ca drept dovadă despre deprimarea partidei servesc și cuvintele, ce le a ḑis un corifeu din partida liberală cătră o persoană ilustră, cari sûnt de cuprinsul următor: „ce folos că avem atâți viriliști și amploiați plătiți cu bani scumpi, căci în urmă tot ne bat mamăligarii.“ Da! v'au bătut și de va ajuta D-ḑeu vě vor mai bate.

Ca parentese mai adaug și aceea, că supěrarea partidei liberale s'a mai mărit prin aceea că bucatele pregătite pentru ea, s'a veḑut necesitați românii sě le mânce, ca sě nu remâe ospătariul de pagubă. Deci aici sě adeverì proverbul românesc: „bucatele nu sûnt pentru cine se pregătesce, ci pentru cine nimeresce.“ Seara sě făcù din partea alegětorilor un conduct de torțe imposant, la care festivitate fu învitată și partida liberală a lua parte și a designa un îndivid, care sě vorbească în limba statului. Trei inși se insinuară și când a fost la adecă nici unul nu s'a presentat.

Așa sě întîmplă și aici un lucru ciudat că la un conduct de torțe făcut în onoarea unui vice comite ales în Ungaria sě nu se țină nici o vorbire ungurească, ci numai românescă și nemțească. Atâta batjocură nici nu așì putè suferì sě fiu ungur.

Lugoș în Decemvre. *Un privitor.*

Sinodul român și patriarchia din Constantinopole.

(Urmare.)

Sub Domnitorul Carol I-iu, legea organică bisericească, făcută sub Cuza-Vodă, și care deșteptase mare nemulțămire în țeară, s'a prefăcut, punîndu se ca bază canoanele bisericesci și usurile tradiționale ale țěrei, ceea ce a mulțămit toate spiritele în țeară. În ea se cuprinde modul alegerii Metropoliților și Episcopilor, constituirea Sântului Sinod și prerogativele lui în afacerile bisericesci: administrația eparchielor, etc. După această lege se conduce biserica noastră acum de ḑece ani aproape, și ea în sine nu este de cât o continuare și aplicare a usurilor anterioare.. Patriarchia până astăḑi se face a nu scì nimica despre organisarea și posițiunea noastră bisericească, și la toată ocasiunea favorabilă a ne întimpina cu pretensiunile sale de amestec în administrarea noastră internă bisericească. Și în toate scrisorile sale către *Metropolitul primat al României și președintele Sântului Sinod al bisericei ortodoxe române*, patriarchia întrebuințează titluri: „*prea sfințite Metropolite al Ungro-Vlachiei, prea cinstite exarche al plaginelor si locoțiitor al Cesariei Capadociei*“; titluri cere cele mai multe la noi n'au avut și nu au sens sau vre-o aplicare practică, afară doară numai intențiunea de a jignì simțul nostru național, neîntrebuințând titlurile noastre legale. Cu această ocasiune amintim și aceea ca în present țeara noastră nu este o simplă regiune ținut *(cratos, clima)* ci păzitul de Dumneḑeu *Regat al României*“.

Acesta este în scurt istoricul autocefaliei bisericei române, pe de o parte — avută și practicată de Români neintrerupt, ca o demnitate inerentă unei națiuni autonome, si apěrată cu zel și pietate de toate generațiunile trecute, în curgere de mulți seculi pe de altă parte — combătută și îngânată de patriarchia de Constantinopole, de-și ea nu are în favoarea sa decât poate unele casuri regretabile din domnia fanarioților, sau reminiscențe de pe atunci; deși ea dă canoanelor sinodale, un alt înțeles punêndune pre noi între barbari din veacul al 5-lea cari, locuiau lângă Thracia și lângă Pontul Euxin.

Chiar sě fi fost noi între acei barbari în veacul al 5-lea, tot n'ar avè patriarchia un drept sě ne stăpânească astăḑi bisericesce.

Popoarele barbare în pruncia lor devin cu timpul culte prin civilisație, și-și iau locul lor cuvenit între națiunile culte, și se tratează cum sûnt nu cum a fost cu sute și cu mii de ani în urmă.

Pe temeiul canonului acestuia, al altora, poate ca patriarchia va pretinde dominațiunea bisericească asupra Rusiei, asupra Bulgariei, Ungariei, Serbiei și chiar Greciei actuale; căci toate acestea oare când se administrau bisericesce după dispozițiunile luate dela Constantinopole.

Încheind acest capitul, s. sinod al bisericei ortodocse române, pe temeiul istoriei noastre române, pe temeiul legislației noastre moderne, pe temeiul demnităței statului român, și al demnităței națiunei române, declară sus și tare, că biserica română ortodocsă a fost și este autocefală în cuprinsul teritoriului României, și nici o autoritate bisericească străină nu are drept a ne impune ceva. Nu avem nevoe a fi din nou recunoscută de cineva autocefalia noastră bisericească; ea este un fac istoric îndestulător pentru noi și pentru cei ce ne iubesc și voesc a fi cu biserica și cu statul nostru în relațiuni amicale. Ast-tel stăm și ast-fel vom sta cât va fi în noi o suflare, și nimic nu ne va urnì din această posițiune.

Declarăm tot de odată, că noi apěrând autocefalia bisericei noastre de ori ce presiune din afară, nu voim a ne despărțí de întregimea bisericei ortodocse. Noi păstrăm aceleași dotrine bisericesci, aceeași disciplină, același cult divin, care le-am mostenit dela părinții nostrii, și cari sûnt comune bisericei ortodocse din toate țěrile. Noi recunoascem în patriarchia de Constantinopole un centru moral, de unde trebue sě purceadă direcțiunea în toate cestiunile de interes general al întregei biserici ortodocse, în privința dogmelor, a disciplinei, a cultului. Patriarchia poate la trebuință a ne consulta și pe noi, în asemenea materii, putem și noi, în asemenea casuri sě o consultăm. Patriarchul este socotit la noi ca primul ierarch al bisericei ortodocse și metropoliții nostri îl pomenesc la sântele servicii, implorându i dela Dumneḑeu pace, sěnătate, onoare, viață îndelungată și povățuire a bisericei pe calea cea dreaptă. Vom primì dela acest centru bisericesc cu dragoste chiar povățuiri spirituale de folos națiunei și bisericei noastre. Dorim însě ca corespondența noassră bisericească sě fie în formele obicĭnuite la noi și cerute de demnitatea reciprocă.

Sfârșind acum cele ce trebueau spuse despre autocefalia bisericei române, și despre relațiunile noastre cu patriarchia, sě revenim earăși la epistola patriarchală de care ne ocupăm, și anume la cestiunea sfântului Mir.

Inalta sa santitate, patriarchul Ioachim, face mustrarre ierarchilor români pentru actul sânțirei mirului, ḑicênd că prin acest act s'ar fi călcat supremația sa spirituală asupra bisericei ortodocse române; că acest act ar fi contrar rânduelei urmate la noi din vechime: că prin acest act ierarchii români ar fi oferit lumei un tip de neorânduealâ. Apoi urmează tecsturile biblice și canoanele, pe care

---

mea de rîs cât o sě te țini de foale, ca când te apucă colera.

Dar atari babe Eve ca aceasta sûnt pe lume nenumerate.

Ce e causa? Educațiunea.

Sûnt mulți părinți cari pe educațiunea sexului frumos nu dau nici o para. Cunosc mai multe duzine de astfel de părinți, cari nici atâta samă nu au pus pe educațiunea fetelor lor, ca sě le învețe barem abeceul, și totuși și-au măritat fetele după oameni foarte inteligenți, cari de bună samă, nu din dragoste nemărginită, ci din patima vênatului de bani fac aceasta. Așa-e, banul te face surd, ca sě nu auḑi șoaptele consciinței, te orbesce, ca sě nu poți deosebì pe animal de animal, — te face om de geșefterie — jidov.

Sêrmanul Darwin, el nu ni-a spus că unii oameni se apropie actualminte de strămoșii de momițe și acum când toată lumea sě civilizează·

Nu pretindem noi dela fetele atâtor părinți croesiani, ca fetele lor sě ne ḑică tot „*bon jour*“ și “*merci monsieur*“ dar sě nu ne „poftească multe aplecațiuni“ și apoi sě învețe o leacă de carte.

Când eram copil și umblam la scoală în orașul D. întrai în biserică unde vĕḑui o domnișoară înbrăcată elegant, ținênd în mână o carte, din care cetea cu mare evlavie. Atunci încă nu mi plăcea domnișoarele dar îmi plăcea cărțile și din curiositate trecênd pe lângă domnișoara aceasta, aruncai ochii sě věd ce carte are în mână, însě ce mare fu mirarea mea, când věḑui că aceasta demoisellă ținea cartea cu literile întoarse în jos, și totuși se părea că cetesce în ea, ba din când în când întorcea foile. Mě convinsei că nu scie cetì, apoi mai târḑiu înțelesei că e fata bogatului proprietar X. Y. Bună gheșefterie. Dar cum își va fi cetit epistolele de amor? S'au când va fi doamnă proprietereasă, cum va purta socotelile casei? De sigur ca baba Eva, care are în dulapul seu o cupă cu boambe de cucuruz, cari nu se întrebuințează la altceva decât la resolvirea operațiunilor matematece de baba Eva, sau cui îi place, de dna Pucliștean.

Destul sě fie. O mică lecțiune.

Quae nocent, docent. *P. S.*

le-am analisat mai sus, și care, precum am vědut nu au nici o relațiune, căci cu antocefalia bisericei române, nici cu actul sântului mir. Sě ne esplicăm sincer și în cunoscință profundă a cestiunei pe tărîmul istoric, dogmatic și canonic.

În pidalion găsim un singur canon în carele se vorbesce despre actul sfințirei mirului, pronunțând a nu se face de presbiteri: „sevêrșirea mirului... sě nu o facă presbiterul“ (Sinod. Cartag. c. 6.) Canonistul rus, archimandritul Ioan, comentând acest canon dice: „Sěvěrșirea mirului (*hrismatos poiysis)* în canonul acesta se înțelege cu deosebire misterioasa sevêrșire adecă sfințirea mirulai.

Temeiul pentru care se opresce presbiterului sfințirea mirului, este pus în canoanele bisericei apostolice, unde botezul și cele-l'alte taine se sěvêrșiau de presbiteri; dar punerea mânilor asupra celor botezați, pentru a le comunica darurile sântului duch, aparținea însuși apostolilor, și constituia un drept al lor deosebit, depre darul și autoritatea, comunicată lor de Isus Christos (Fapt. 8. 14—17). După apostoli aceiași punere a mânilor în misteriu s'a însușit episcopilor, prin succesiunea autorităței lor dela apostoli.

Așa scriitorii bisericesci din veacurile primitive mărturisesc, că presbiterii, sěvêrșind botezul, duceau pe cei botezați la episcopi, cari puneau pe ei mânile și'i declarau vrednici de sânta cuminecătură. (Va urma.)

Varietăți.

*(Asociațiunea românilor) pentru spriginirea învěțăceilor și sodalilor români meseriași va ținea adunarea sa generală Duminecă în 2/14 Ian. 1883 în Sala Gimnasiului român la 3 oare d. pr; la aceasta sûnt învitați cu .toată onoarea a lua parte toți membrii și nemembrii, ca români setoși de progres.

Agendele vor fi:

a) Raportul Comitetului; *b)* Raportul despre starea casei; *c)* Alegerea Comisiunei pentru înscrierea membrilor noi; *d)* Raportul Comisiunei despre revisiunea socotelelor și despre rapoarte; *e)* Alegerea membrilor Comitetului *g)* Propunerile Comitetului pentru îmbunătățirea stărei Asociațiunei și ajungerea Scopului ei și *h)* Ficsarea bugetului pentru anul 1883.

Brașov 11/23 Dec. 1882.

B. Baiulescu, președinte. *Dr. I. Bozoceanu,* secretar.

* (Apel). Este de obște cunoscut că copii români aședat, la meserii de Asociațiunea pentru sprijinirea învěțăceilor și sodalilor meseriași români din Brașov, sûnt cu foarte rari esceptțiuni preste mesură seraci și lipsiți de ori ce sprijin material din partea părinților lor. Mijloacele bănesci ale Asociațiunii sûnt atât de mărginite, încât ele nu-i permit nici decât a face din destul la toate neajunsurile, la cari sûnt espuși acești năpăstuiți ai sorții. Unul din aceste neajunsuri și fără îndoială cel mai mare este lipsa ce duc de vestminte proprii pentru ai apera contra rigorilor asprului anutimp, în care ne aflăm.

Comitetul subscris în convicțiunea că caritatea n'a încetat incă de a-și afla cel mai călduros locaș al sěu in pieptul neamului românesci îndrăsnesce a face și in anul acesta apel către toți românie de inime, sě binevoească a venì în ajutoriul acestui comitet cu generoasele lor ofrande fie în vestminte noi sau vechi, fie în bani!.. Români! dați o parte numai din sfărămiturile de pe mesele voastre, și multe lacrimi vor înceta de a mai curge!

Brașov în 23 Noemvre 1882.

Bartolomeu Baiulescu, pres. *Ioan Bozocean,* secret.

Loterie.

Mercuri 26 Decemvre n. 1882.

Sibiiu: **43 71 53 52 35**

Bursa de Viena și Pesta

Din 23 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	118.45	118.25
Renta de aur ung. de 4% . .	85.30	85.—
Renta ung. de hârtie	84.35	84 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.30	133.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	88.75	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.—	93.25
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea pământului	97.75	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.75	94 50
Obligațiuni urbariale temeșiane .		97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97 50 94.75	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane .		97.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97.50 99.—	98.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.50	97 25
Sorți ungurescí cu premii . . .	113 25	113.75
Sorți de regularea Tisei . . .	109.50	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.95	75.70
Datorie de stat austr. în argint .	76.70	76 50
Renta de aur austriacă	94 95	94.50
Sorți de stat dela 1860 . . .	129.50	129.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	830.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	274.25	274.—
Acțiuni de credit austr. . . .	285.20	284.40
London (pe polița de trei luni) ·	119.25	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.47	9.48
100 marce nemțesci	58.50	58.50

ad Nr. 450/1882 [319] 1—3

CONCURS.

De oare ce la concursul escris din ședința dela 14 Septemvre a. c. nu s'a presentat nici o cerere, se escrie în conformitate cu concursul comitetului din ședința sa de adi de nou concurs pentru 2 stipendii à 80 fl., pe an menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul agronomic reg. ung. din Kolos-Monostor.

Persoanele ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii sě subștearnă cererile lor dea dreptul la subscrisul *comitet al asociațiunei în Sibiiu,* cel mult până *la 31 Ianuarie st. n. 1883.* Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare. Ele au sě fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copie vidimată.

2. Atestat scolastic, care sě dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi primit în amintitul institut sau dacă concurentul este elev al institulu acestuia, atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcțiunea institutului eventual și atestat de pe semestrul ultim al anului precedent Pentru dovedirea celor de sub p. 2 al ./· va fi consult a se aclude la suplică un program al institutului sau adeverirea directorului despre cualificațiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de sěrăcie sau la întêmplare, de stare orfană, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic (pretura.)

4. Declarațiunea hotărîtă că nu are alt stipendiu.

Din ședința comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu în 11 Noemvre st. n. 1882.

Iacob Bologa m. p., vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p., secretar al II-lea.

Nr. 925—1882 [323] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěțătooesci, și adecă:

1. Învěțătoreasă la scoala de fete în Vaidarecea cu salariu anual de 240 fl. v. a. din fondul scolastic apoi cuartir și lemne de foc.

2. Învěțătoriu de calasa I-a la scoala din Voila cu salariu anual de 180 fl. v. a. apoi cuartir și lemne de foc dela comunitate.

Competenții sě'și substearnă petițiunile provědute cu diplome de cualificațiune și alte documente necesare până la 24 Ianuarie 1883 la:

„Comitetul administrativ al fondului scolastic al foștilox granițeri din regimentul I român la Sibiiu.“

Nr. 450|1882 [322] 1—3

CONCURS.

Cu încuviințarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 28 Oct. a. d. Nr. 3347. B. se publică prin aceasta al doilea concurs pentru ocuparea postului de paroch în parochia de cl. III Stenea, ppresbiteratul Sibiiului, cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt.

1. Dela fie care familie câte două dile de lucru;

2. Dela fiecare familie una ferdelă (měsură veche) cucuruz sfârmit.

3. Folosirea cimiteriului.

4. Venitele stolari.

5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și asterne petițiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 15 Dec. 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Nr. 447/1882. [320] 1—3

EDICT.

Ioan Gurian de religiunea gr. or. din Mohu, comitatul Sibiiului, carele aproape de patru ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Eva n. Nicolae Dafin, tot de acolo, fără a sě sci ubicațiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral ca for matrimonial de I. instanță, căci la din eontră și în absența lui se va decide procesul intentat asupră-i de către soția sa.

Sibiiu, 24 Nov. 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, ca for matrimonial de I. instanță.

Nr. 415/1882. [321] 1—3

EDICT.

Nicolae Popoviciu, de religiunea greco-orientală din Ruși, comitatul Sibiiului, carele de peste trei ani a părăsit cu necredință pe legiuita lui muere Maria n. Șerban, tot de acolo, fără a se scì ubicațiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va decide procesul intentat contră-i de către soția sa.

Sibiiu, 5 Noemvre 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de 1. instanță.

Petru Tisu,

mi permit și în această cale de a aduce la cunoscința onorabilului public, că mi-am deschis

cancelaria mea advocațială

pe lângă tribunalul regiu din

[319] 2—3 **Panciova.**

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

Una soarte 50 cruceri

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

1 nimeritor principal: **bani gata 50.000 floreni** sau **8.800 galbini.**
2 nimeritori principali: **bani gata 20.000 floreni** sau **3.500 galbini.**
3 nimeritori principali: **bani gata 10.000 floreni** sau **1.750 galbini.**
4 nimeritori principali: Colet și cercei cu brilante, preț 10.000 floreni
Patru nimeritori: Scule de aur cu brilante și mărgele în preț **de câte 5000 fl.**
Cinci nimeritori: Scule diverse în preț **de câte 3000 fl.**
987 nimeritori în preț **de câte 1000, 500, 300, 200, 100, 50** și **25 floreni.**

☛ Tragerea în **5** Ianuarie 1883. ☚

Prețul sorților *50* cruceri

Comande pe lângă acluderea de 15 cr. pentru spese de poștă sûnt a se adresa

TRIEST, P. Grande N. 2. Despărțěmêntul loteriei Esposițiunei Triestine TRIEST, P. Grande N. 2.

☛ Pentru primirea traficului de sorți a se adresa numai decât la adresa de mai sus. ☚

Sorți se află în Sibiiu la institutul „ALBINA“. [315] 3—4

Redactor rěspundětor Nicolau Cristea. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 148. Sibiiu, Sâmbătă 18|30 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Decemvre.

Dincolo de Laita, cetim că s'a serbat aniversarea de şease sute de ani dela întemeerea dinastiei habsburgice.

Cel puţin după oficioasele din amêndouê jumêtăţile monarchiei orizontul politic s'ar fi înseninat ca oul.

Un singur punct negru ar mai fi rêmas însê totuşi şi acela ar fi Erţegovina. Dar şi pe acesta nu 'l a descoperit altul decât ministrul de esterne al Rusiei. Descoperirea aceasta a comunicat-o, Nicolo Lazzaro ḑiarului „Berliner Tageblatt.“ Ministrul rusesc Giers, petrecênd în Neapole a primit în audienţă pe Nicolo Lazzaro şi cu ocasiunea aceasta i-a descoperit punctul negru din cestiune. Ministrul Giers a mai adaus, că Austro-Ungaria trebue sě proceadă în ocupaţiunea sa cu tact mult şi cu multă înţelepciune. Cestiunea Erţegovinei e cu atât mai grea, cu cât are legături cu Muntenegru. Legăturile cele strînse ce leagă acest popor mic dar viteaz, sûnt tradiţiunile. În Erţegovina şi acum durează brănţueala; dacă starea aceasta de lucruri nu va înceta curênd, ar putè produce încurcături.

Ministrul de rěsboiu austro-ungurese este bolnav, încât a trebuit sě i se dea un substitut. Unele ḑiare vor sě scie că boala ministrului ar avè legături cu organisaţiunea cea nouă a armatei.

O corespondenţă trimisă dela Viena la „Naţional Ztg.“ din Berlin face imputări armatei austriace, că nu ţine pas în pregătirile sale cu pregătirile din armata rusească.

Pănă alaltaeri s'au declarat formal Englitera, Francia şi Italia pentru admiterea României la conferenţa din London.

Primirea vice-comitelui Simonescu în Caransebeş.

Sûnt şese oare sara. O mişcare neobicînuită se observează printre cetăţeni. Sosesc trăsuri din toate părţile. Comitetul ales de conferinţa cetăţenilor convocată de primariul oraşului, se urcă în 20 de trăsuri şi pornesce spre gară. Strada principală din ce în ce se umple de public.

Toţi aşteaptă sě vadă pe alesul lor, pe acel urieş din Sladna, care mai eri alaltaeiri îngrozise jurnalistica înperciunată din Budapesta. Orologiul bate şeapte oare. Se aude şueratul locomotivei. Inimile tresăresc, pivele resună, ferestrile decorate cu flori se luminează, îmbulzeala pe strade devine din ce în ce mai mare.

În partea oraşului numită „Şobe“ iluminată ca nici când, se aud strigări de bucurie „sě trăiască vice-comitele nostru, Simonescu“. În piaţă de odată casele se înroşesc. Un foc bengalic face publicului posibil a zărì în trăsură groaza ḑiarului „Pester Lloyd“. Toţi se grămădesc înaintea casei dlui Peţa. Copilul Sladnei, om mic de statură, o persoană foarte simpatică, cu o privire zimbitoare, se scoboară din trăsură. Publicul se îndreptă spre casa oraşului. Fie-care cetăţean îşi ţine de onoare a lua în mână o faclă. Mulţi nu-şi pot satisface dorinţa, de oare ce de acelea se află numai 200.

Conductul, în frunte cu musica, pornesce. Stradele rěsună. Trecênd pe la edificiul viitorului gimnasiu încetăm cât-va cu strigările de bucurie, ca, sě putem înghiţì câte-va noduri. Răbdare! Toate sûnt cu putinţă credinciosului. Periţi voi triste aduceri aminte! Dreptatea are sě triumfeze. Strigătele de bucurie se reînoesc. Ne oprim înaintea caselor dlui Ioan Peţa.

Reuniunea de cântări germană cântă un cântec maghiar. După ea reuniunea română de cântări cu bravul ei diriginte Nicolau Popoviciu intonează: *„Eată ḑiua triumfală“*.

Urmează prima vorbire în limba maghiară, ţinută de proto-notariul orăşenesc Karol Erdös. După dênsul se adresează cătră vice-comitele dl Stefan Velovan cu următoarea cuvêntare:

Magnifice Dnule Vice-comite!

Un eveniment de mare însemnătate însufleţesce spiritele poporaţiunei din oraşul şi cercul Caransebeşului în momentul, când are fericirea a Te bineventa în mijlocul ei.

Rari sûnt acele momente în viaţa publică a unui popor, în care, ca şi în momentul de faţă, sě se manifesteze un entusiasm atât de adûnc simţit, care sě amuţească ori ce interese particulare, un entusiasm, de care sě se împărtăşească întreaga poporaţiune fără deosebire de naţionalitate şi partidă.

Dela întrarea poporului din fostul confiniu militar sub regimul constituţional cetăţenii acestui oraş n'au avut încă ocasiunea de aşi esercita unul din drepturile sale cele mai preţioase, dreptul de a pune votul lor în cumpěnă pentru acel demnitar, în ale cărui mâni e depusă soartea vieţii lor publice.

Sûntem mândri, sûntem fericiţi, că putem saluta în persoana Magnificenţiei Tale pe primul vice-comite, ales cu concursul cetăţenilor din oraşul şi cercul acesta, primul vice-comite, al cărui nume a şters din mijlocul nostru ori-ce diferenţă de partidă.

Te rugăm Magnificenţa sě primesci însărcinarea de a fi interpretul simţimentelor noastre de adevěrată leialitate, de credinţă neclătită cătră tron şi patrie. Binevoesce a fi interpretul acelui patriotism, care nu are trebuinţă de enuncieri solemne; vaetele de moarte ale duşmanilor patriei noastre, sfêrşite pe câmpiile de bătaie sub ghioaga sdrobitoare a eroilor comitatului nostru, acelea au consfinţit patriotismul Caraş-Severinenilor.

Care sě fie oare motivul, ce umple de însufleţire atât de generală pepturile cetăţenilor în momentul de faţă?

Catastrofele materiale şi morale, care au bântuit comitatul nostru în timpul din urmă, au contribuit — durere — chiar a subsăpa încrederea în autorităţile publice şi au umplut de nedumerire toate spiritele binecugetătoare. Interesele cele mai vitale ale comitatului nostru, au devenit jertfă spiritului de neîncredere, ce mistue puterile chiemate a conlucra în bună armonie pentru prosperarea şi înflorirea bunăstărei noastre.

Eată motivul, ce umple de însufleţire pe cetăţenii acestui oraş în momentul, când stau în faţa Magnificenţiei Tale! Eată opera, ce aşteaptă măestrul sěu!

Nu motive unilaterale, nu interese particulare, nu spiritele de partidă ne a îndemnat astăḑi a ne grupa împregiurul Magnificenţiei Tale. Ne-am adunat pentru a face ovaţiune, purceasă din adâncul inimei noastre, ovaţiune meritului, talentului şi trudei neobosite, ovaţiune acelui caracter, care în butul tuturor încercărilor a urmat vocea consciinţei sale fără şovăire. Ne-am adunat a face ovaţiune acelui bărbat, care cu preţul sănătăţii sale a plătit dorul de a vedè înaintând bunăstarea intelectuală, morală şi materială a poporului nostru, acelui bărbat, care şi-a luat de devisă întemeierea unei administraţiuni, drepte şi promte şi consciinţioase.

Pe când ne simţim fericiţi a Te putè saluta între păreţii oraşului nostru, dă-ne voie a ne folosì de numele proverbial, cu care recunoscinţa poporului din acest comitat Te-a decorat; dă-ne voie a striga cu toţii: Sě trăească „sufletul“ comitatului nostru! Sě trăească Magnificenţia Sa Dl vicecomite Leontin Simonescu la mulţi ani!

După cuvêntarea aceasta întreruptă de mai multe ori de frenetice „Sě trăiască“ urmà o a treia cuvêntare ţinută în limba germână de inginerul oraşului.

La aceste cuvêntări vice-comitele Simonescu a respuns mai întâiu în limba maghiară, după aceea în limba română şi în fine în limba germână accentuând, că dînsul şi-a ţinut de datorinţă a venì în persoană în oraşul Caransebeş spre a mulţămì cetăţenilor pentru sprijinul dat la alegerea de vice-comite. Eşit din sinul acelei clase, care formează baza statului, acelei clase, care suportă sarcinile cele mari şi se bucură de cele mai puţine beneficii; starea, în care a ajuns nu are de a mulţămì la niscariva legături familiare sau la niscăriva protecţiuni, ci numai şi numai trudei sale. Dacă s'a resolvit a primì asupră-şi sarcina aceasta în nesce timpuri critice, a făcut-o, nu din dorul de mărire, de ranguri, ci condus de dorinţa de a introduce în comitatul Caraş-Severin o administraţiune dreaptă, promtă şi consciincioasă. În fine închee cuvêntarea cu „sě trăiască regele şi patria“. —

Un entusiasm nedescriptibil. Se auḑiau voci prin popor „Doamne ajută, că am căpătat şi noi odată un domn, care ne poate vorbì în limba noastră“. Conductul pornesce. Sala cea mare dela „Pomul verde“ se umple. Ambele reuniuni de cântări se aşeaḑă una la o parte, cealaltă la altă parte. Nu trecù mult şi eată că sosesce în mijlocul nostru simpaticul vice comite, carele prin rarul tact ce-l are, a cucerit inimile tuturor cetăţenilor fără deosebire de naţionalitate şi confesiune. Ne-am petrecut foarte bine. Aci o reuniune, aci alta ne delecta cu cântările lor. Neromânii pare că se aflau pe altă lume, aşa erau de încântaţi de înţelegerea, ce domnia între noi. Cei despre cari a scris „Pester Lloyd“ că au fost terorisaţi la alegerea în Lugoş, acum se aflau în fruntea arangiatorilor.

Pela 11 oare vice-comitele se depărtà din mijlocul nostru, lăsându-ne de suvenire un tact fin, care poate în puţine familii nemeşesci se află.

Toate ar fi bune. Noi cu dragă inimă ne-am apropia de fraţii maghiari, nu mai sě nu ne mai pună pedeci la desvoltarea noastră, să ne uşureze de nodurile acelea, ce le înghiţim decâte ori trecem pe lângă edificiul zidit de grăniceri şi menit pentru un gimnasiu. Guvernul maghiar sě ne dea voie a ne deschide pe banii nostri de toţi doritul şi mult aşteptatul gimnasiu din Caransebeş!

Sinodul român şi patriarchia din Constantinopole.

(Încheere.)

Pentru aceea şi după ce pretutindenea s'a stabilit întrebuinţarea sântului mir şi ungerea în locul punerei mânilor, în demnitatea episcopală s'a păstrat de asemenea şi dreptul de precădere al ungerei, şi dreptul esclusiv al sěvêrşirei, sau al sânţirei mirului.

Dar sevêrşirea misterulni ungerei s'a învoit şi presbiterilor. Această din urmă lucrare biserica ortodocsă nici odată nu o a însuşit esclusiv episcopilor (precum biserica Romei) şi nu a oprit-o preoţilor. În cartea instituţiunilor apostolice cetim: „tu episcope sau presbitere, dintr'untâiu unge cu ele, apoi botează cu apă şi în fine pecetluesce cu mir“ (t. II. p. 129—130) Aşa dar de aici resultă, că canonul opresce pe preoţi a sěvêrşi sfinţirea mirului, şi o reservà episcopilor.

Pidaliul patriarchiei, esplicând acest canon, ḑice, că trei lucruri opresce canonul acesta a se face de preoţi, anume: consacrarea fecioarelor, împăcarea pěcătoşilor cu biserica; ear mai cu deosebire facerea sântului mir, care toate trebue a se lucra de archiereu. Apoi într'o notiţă subliniară cetim ceva mai mult despre facerea sântului mir:

„Alcătuirea sântului mir, slujbă şi taină se numesce de Dionisie Areopagitul, în cap. 4 lea al ierarchiei bisericesci. Această taină în ḑiua de astăḑi, foarte rar, într'atâţia ani, se sěvêrşesce odată în biserica cea mare a patriarchiei Constantinopolei: nu scim pentru care pricină.

Ear în împărăţia cea de Dumneḑeu păḑită a Rusiei auḑim, că se face la fie-care al doilea an, Joia cea mare a sfintelor patimi. Însemnează însě, că această lucrare nici cum nu o pot face preoţii după canon, ci numai archiereii, cari pot şi în deosebi a sěvêrşi mir. Dar pentru buna ascultare şi supunere, adunându se la scaunele patriarchicesci în biserica catedrală o sěvêrșesc.“ (Pidal f. 320).

De aci urmează, că după canoane *ori care episcop ortodocs poate face sânțirea mirului*; dar s'a întrodus usul, că în fie-care țeară cu biserică autocefală sânțirea mirului se face numai în biserici principale, la patriarchii și metropolii.

Așa în Orient se face la patriarchia din Constantinopol, la a Ierusalimului, a Antiochiei, Alexandriei, la Crit; în Rusia — la metropoliile din Petersburg, Moscua și Kiev, în Austria la metropoliile din Carloveț, din Sibiiu și din Cernăuți.

Și cuvêntul principal este, că cheltuelile ce reclamă materialurile, din care se compune sântul mir, nu le poate întêmpina fie-care episcop în deosebi, ci numai bisericile principale, care representă centrurile de unitate bisericească în fie-care țeară cu biserică autocefală.

Dacă ne întoarcem la istoria bisericei române din trecut, găsim și aici o dovadă palpabilă de autocefalia bisericei noastre, care și în privința sântului mir a avut deplina libertate a si'l procura după bunăvoința sa, și după credința sa.

Cestiunea mirului la noi nici o dată nu a devenit obiect de discuțiune teologică, sau de jurisdicțiune canonică, până în present; căci altminterea ea s'ar fi curmat de demult, ca multe altele, în puterea autocefaliei noastre bisericesci. Din vechime sântul mir une-ori se sfinția în România. Anume, domnitorii nostri, cu ocasia vizitelor patriarchilor din Orient, ai Constantinopolei, a Ierusalimului, și Antiochiei și ai Alexandriei 'i pofteau de sěverșiau sfințirea mirului, împreună cu mitropoliții și episcopii țērei.

Bětrânii spun, că în Moldova vasele de argint pentru sfințirea mirului s'au păstrat până nu de mult în mănăstirea sf. Trierachi din Iași, de unde ele au dispărut cu alte odoare ctitoresci și documente istorice, când s'au retras egumenii greci din țeară. Alte ori patriarchii din Orient, la ocasiunea diferitelor lor trebuințe trămiteau mitropoliților sf. mir ca dar; alte ori mitropoliții nostrii 'și procurau sf. mir, când dela alții dintre patriarchii Orientului, după relațiunile de apropiere amicală ce erau între dênșii.

În timpurile din urmă sf. mir se lua, când dela Constantinopole, când dela Kiev. Mirul procurat în atâtea diferite moduri, mitropoliții la cas de nevoie 'l adăogeau cu unt de lemn curat și 'l sporiau, ca sě ajungă pe un timp mai îndelungat.

Aceasta este permis de usul bisericesc. De usul acesta se pomenesce și în Pidalion, în nota dela f. 320, la comentariul canonului 6-lea ce l-am citat mai sus despre sfințirea mirului.

Pe la începutul veacului XVII-lea, patriarchul de Alexandria Meletrie Pigas, trimițênd sf. mir mitropolitului Moldovei, Georgie Moghilă, 'i ḑice în scrisoare: „mulțămesce-l cu regula sciută“.

Pe lângă aceste temeiuri canonice și istorice, noi am luat în considerare și partea dogmatică a cestiunei. Sântul mir este unul din misterele bisericei, prin care se pecetluesce botezul, se pune pecetea darului sfântului duch asupra noului membru al bisericei, adecă a celui botezat.

Prin botez el s'a făcut fiul lui Dumneḑeu și s'a împěcat cu Christos al împěrăției lui Dumneḑeu, s'a întrodus in biserica lui Isus Christos; prin ungerea cu sântul mir se pecetluesc toate membrele lui și se declară de organe ale sântului duch, carele trebue sě locuiască în sufletul creștinului, sě dirigă viața și mișcările lui, după învěțătura Domnului nostru Isus Christos.

Sěmința pusă în sufletul noului membru al bisericei prin misterul botezului și al Chrismei, sau ungerei cu sântul mir, trebue sě se desvoalte în viața lui prin îngrigirea bisericei, al căreia el a devenit membru, adecă prin catichizare, prin predică, prin administrarea celor-lalte sfinte misterii, a căror depositară este biserica. Atât botezul, cât și miruirea fără o mare îngrigire a bisericei în decurgerea vieței creștinesci ar rěmânè, ca o sěmênță pe un pămênt necultivat, — neroditoare. Biserica dar trebue sě fie depositară a tuturor mijloacelor de sfințire și perfecționare a credincioșilor, trebue sě aibă la îndemână toate mijloacele spre sěvârșirea și administrarea tainelor, și spre perfecționarea în viața creștină. Unul din aceste mijloace fiind și sântul mir, ca pecete a botezului, ca simbol al comunicărei sântului duch, se cere neapărat, ca el sě se producă în fie-care localitate, unde este organisată o biserică autocefală. A căuta acest mijloc de sfințire pe la bisericele din alte țēri ar însemna, că acea biserică nu posedă toată plenitatea mijloacelor de mântuire și sfințenie; că dacă ea nu poate produce sfântul mir, nu poate comunica nici duchul sfânt celor botezați de dênsa, nici ai desěvêrșì prin catichisare și predică; ci caută pela alte biserici, ca acelea sě pună în comunicație cu duchul sfânt pe botezații sěi. Prin urmare ar trebuì, ca consecență, ca tot de acolo sě se aducă și catichizatori și predicători, cari sě conserve și sě desvoalte darurile sfântului duch, cele comunicate prin mir care este un atribut indispensabil pentru o biserică autocefală. Fără acest atribut acea biserică este lipsită de unul din mijloacele principale spre mântuire, — comunicarea sfântului duch. A căuta mirul pela bisericele altor țēri înseamnă a nu avè consciința și încrederea, că duchul sě pogoară dela Dumneḑeu: „tot darul desěvêrșit de sus este, pogorînd dela tine părintele luminilor“, ḑice sfânta biserică. Așa dar și biserica noastră crede, că duchul sfânt se pogoară și asupra ei precum și asupra celor-lalte biserici și ea 'l caută și 'l cere de sus, dela părintele luminelor, și dătătorul a tot darul desěvêrșit.

În această convingere basată pe canoane, pe istoria generală a bisericei ortodoxe și istoria biserisei noastre, precum și pe însemnătatea dogmatică și pe esemplul altor biserici autocefale noi am decis a desěvêrși în România, în biserica catedrală a primei mitropolii, sfințirea mirului, după rânduială stabilită întru această de biserică și după cum se face și la alte biserici autocefale. Această decisiune este nestrămutată pentru totdeauna, până când va esista biserica ortodocsă a națiunei române.

Cât privesce mustrarea ce ne face pentru acesta Înalta Sa Sanctitate patriarcul ecumenic, noi o privim cu simțul blândeței cuvenite bisericei noastre, ca membru al bisericei noastre ortodocse ecumenice, cu care dorim a fi în pace și în armonioase legături spirituale, aducêndu-ne aminte de cuvintele sfântului apostol Pavel către Timoteiu, că „slugii Domnului nu i se cade sě ne sfădească, ci blând sě fie către toți, învěțător, răbdător“ (II Tim. II, 24).

2. Epistola patriarchală spune, că pe acolo s'ar fi respândit sgomotul, că în biserica română s'ar fi întrodus oare-care inovațiuni, precum: stropirea și turnarea la botez; înmormêntarea bisericească a sinucișilor; calendarul gregorian; demnități patriarchale și alte novisme, și cere a i se da informațiuni despre nisce asemenea novisme. Această îngrigire a santităței sale despre păstrarea bunei rêndueli și a disciplinei bisericei ortodocse ne place și o aplaudăm din inimă. Dar sf. Sinod al bisericei ortodocse române nu are nici o cunoscință despre asemenea inovațiuni, căci în biserica ortodocsă română s'au păstrat neatinse prescripțiunile canoanelor respective.

Bucuresci 1882, ședința dela 23 Noemvre.

† *Președinte, Archiepiscop și Metropolit al Ungro-Vlachiei, primat al României Calinic.* † *Iosif Archiepiscopul și Metropolitul Moldovei și Suceavei.* † *Episcopul Iosif Rômnicu.* † *Episcopul Romanului, Melchisedec.* † *Inocentie, Buzěu.* † *Kalinic, Episcopul Hușilor.* † *Ghenadie, Argeș.* † *Calist Stratonichias, Bacaónu.* † *Archiereul Ierimie Gălățianu.* † *Silvestru B. Pitešteanu.* † *Valerian Rămniceanu.* † *Innocent M. Ploešteanu.* † *Callistrat Barladean.* † *Narcis Botoșeneanu.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiiu, Decemvre.

(Ședința din 13 Decemvre a. c. a comitetului administrativ al comitatului Sibiiu*) Înainte de deschiderea ședinței aduce protonotarul Tobias la cunoscința comitetului administrativ, că d. comite suprem, F. Wächter, fiind ocupat cu conducerea afacerilor universității naționale săsesci, care tocmai acum își ține ședințele sale, nici în ședința de aḑi nu poate purta presidiul, ear d. vice-comite încă nu e însănětosat pre deplin.

În urma acestor-a i s'a încredințat protonotariului conducerea comitetului administrativ, în sensul art. de lege 17 din 1876 § 6.

Sedința se deschide la 10 a. m. La ordinea ḑilei e raportul despre decurgerea afacerilor în centrul comitatului în decursul lunei lui Noemvre a. c. Activitatea desvoltată în centru a obținut următoarele resultate.

a) Din luna lui Octomvre au remas în Restanță 130 acte.

b) În decursul lunei lui Noemvrie au întrat 1120 de acte la cari adăugênd și pe cele restante cu 130 se cerea în decursul acestei luni resolvirea la 1250 acte. Dintre acestea s'au resolvit 1160, ear 90 au rěmas neresolvite.

c) Casuri de delicte s'au arětat 22 cari toate s'au decis.

Cassa s'a aflat la scontrare în cea mai bună ordine. Pasuri de vênat s'a estradat numai 2 pentru suma normată cu 24 fl., care s'a depus la perceptorat.

Mijloacele de comunicațiune, cari au suferit prin esundările întêmplate, s'au restaurat, cu toate că contribuirile la fondul menit spre scopul acesta în mărime de fl. 4500 sûnt încă în restanță și se vede necesitatea: a se scoate pe calea esecuțiunei. Incendiuri s'au întêmplat în comunele: Orlat, Petriș, Slâmnic, Mercurea, Cisnădie, Sibiiu, Rehău și Săliște. Ordinea și liniștea publică n'a fost nicăiri conturbată.

În urmă a respuns referintele la interpelațiunile, cari i s'au fost adresat în ședința premergětoare, referitoare la cercetarea disciplinară întrodusă în contra notariului din Slâmnic, și la scutirea dela lucrul de drum de concurență restant în comuna Săliște și la întrebuințarea banilor acestor-a din partea pretorului.

Cercetarea disciplinară întrodusă contra notariului din Slâmnic încă în anul 1879 nu s'a putut duce la îndeplinire din motivul că actele referitoare la acest cas s'au transpus tribunalului reg. ca judecătorie criminală. Tribunalul a predat actele judecătoriei de presă numai în 22 Iulie 1882 sub Nr. 2251: sistând procedura penală, din lipsa motivelor, cari ar dovedì penibilitatea faptei. Judecătoria de presă a transpus vice-comitelui actele numai în 27 Noemvre. In scurtă vreme se va finalisa și cercetarea aceasta. Referitoriu la comuna Săliște împărtășesce protonotariul, că conform raportului pretorelui din Săliște dtto. 29 Martie 1882 Nr. 286 el pretorele a dispus și fără împuternicire facerea unei părți din drumul Alămor Săliște pe calea întreprinderei, și aceasta în contul scutințelor dela lucrul de drum restante. Sub titlul acesta a scos până acum din comuna Săliște suma de fl. 985.05 și ia solvit — după cum afirmă — întreprinḑětorii.

Pentru procedura aceasta care e în oposițiune cu cele prescrise în §. 24 a statutul lucrărilor de drum în Comitat a tras vicecomitele pe pretorele din Săliște, I. Muciu la respundere și a cerut dela dênsul socoteală despre suma de 985.05 ridicată și folosită. Socoteala încă până aḑi nu e făcută din motivul acesta nici nu s'a putut finalisa încă afacerea.

Din raportul pretorelui din Săliște sě vede, că comuna Săliște a înlocuit prin bani gata o parte a acestor lucrări și anumit: $206^{1}/_{4}$ ḑile cu carul și 1947 ḑile cu palma o a prestat în natură. La propunerea procurorului reg. s'a luat spre sciință raportul pretorelui cu acel adaus însě că pretorele respectiv sě aibă îndatorirea a presenta prin vice-comitele pelângă rațiociniul documentat și o consemnare a prestărilor efeptuite de comuna Sěliște în natură.

S'a publicat articolul de lege XXXIX 1882 referitoriu la modificarea unor paragrafi din art. de lege XL: 1868 despre completarea armatei. S'a presentat rescriptele ministerului pentru apărarea țērei referitoare la concesiunea escepțională, dată lui Aleman Mitrea din Rěșinari spre a se putè căsători, apoi la demiterea din armată a lui Michael Schenker din Mercurea și a lui Anton Liebhardt din Sibiiu. În fine s'a decis: sě se astearnă, pe lûngă recomandare petițiunea lui George Fulea înaltului ministeriu pentru apărarea țērei, ca una ce este basată pe lege.

Urmează raportul fiscalului comitatens. În contra debitorilor la cassa scaunală de odinioară a Sebeșului și a fondului de pensiune, apoi a debitorilor la casa orfanală comulativă a scaunului Sibiiului, s'au făcut pașii necesari la judecătoria competentă pentru realisarea pretensiunilor respective. Pașii întreprinși mai nainte s'au continuat. Cu finea lui Octomvre au rěmas în curgere 99 afaceri de tutelă și curatelă. În luna lui Novembre s'au mai transpus fiscalului din partea scaunului orfanal 9 afaceri spre ducerea îndeplinire.

Din cele 108 afaceri s'au resolvit în mod definitiv 6 prin încassarea resp. asigurarea averei pupilare. În curgere se află numai 102 afaceri.

Cu finea lui Octomvre au fost în curgere 112 casuri de transgresiuni de drept de ale erarului reg. ung. de dare. La aceasta s'au mai adaus 7 casuri de esecuțiune, potențându-se astfel numěrul casurilor de transgresiune la 119. Din acestea s'au resolvit 7 prin aceea, că s'au ridicat restanțele respective de dare. Raportul s'a luat spre sciință.

Sě presentează conclusul comunității din Nocrichiu din 3 Septemvre a. c. prin care se esclud familiile nouě de acolo dela îndreptățirea de a'și avè gratuit porcii sěi la îngrășatul de ghinde din acest an.

Conclusul provede, că fie-cărui locuitor sau cetățean din comună, care capětă din pădure o soarte întreagă de lemne, 'i e permis a avè un porc gratuit la ghinde. Cel cu $^{1}/_{2}$ de soarte poate trimite la ghinde numai $^{1}/_{2}$ de porc. (Bietul porc!)

În contra acestui conclus au recurat Toader Nini și consoții din motiv că ei concură la lucrările publice, respective la cele comunale, astfel, încât merită a primì sorți de pădure. Recursului sě dă loc. Dintr'alte remâne conclusul neatins.

Se presentează decisul ministrului de dto. 14 Noemvre a. c. Nr. 60263, prin care se susține conclusul comitetului administrativ dto. 20 Februarie a. c. Nr. 173, care interḑice comunei Rěșinari, de a lua vama sau tacse pentru lemnele ce se aduc din pădure străină pe drumul acestei comune. Recursul făcut de comuna Reșinari față cu numitul conclus se delătură.

Se concede esecuțiunea imobilară a averei nemișcătoare a Martei Bluoss din Șura mică în contul speselor de spital. Cu esecutarea se încredințează fiscalul comitatens.

La recursul protonotariului din S. Sebeș, Ioanu Barcianu, se aștern actele judecătoresci remise după suspendarea investigaţiunei, ministrului de interne spre decidere.

---

*) Întârḑiată din lipsă de spațiu. Red.

Conclusul comunei Lancrăm, referitoriu la acomodarea unei părţi a ogorului pentru sĕmănat pe anul viitor 1882, se reiaptă spre întregire la recursul înaintat de parochul Isidor Blaga, din causa insuficientei instruiri.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Necrolog) *Elena Medrea* născută *Motora* în numele sĕu, al fiilor Onoriu şi Eugen şi în numele tuturor celorlalte rudenii, părinţi şi socrii, fraţi şi surori, unchi şi mătuşe, cu inimă înfrântă şi cuprinsă de cea mai mare durere, anuncie trista scire despre moartea mult iubitului sĕu soţ

Simeon Medrea,

capelan greco-oriental,

după un morb îndelungat, Miercuri în 15/27 Decemvre a. c. sau mutat la cele eterne, în etate de 36 ani şi după o fericită căsătorie de 7 ani, lăsând pe ai sĕi în grele suspinuri.

Remăşiţele se vor aşeḑa spre eternă odihnă în cimiteriul bisericei rom: gr. or. din Stremţi, Vineri în 17/29 Decemvre la oarele 3 după ameaḑi. Fie-i ţerêna uşoara şi memoria eternă!

Stremţi în 16/28 Decemvre 1882.

* (Ilaritate în dieta din Pesta.) Se află totuşi şi momente mai puţin ameninţătoare în dieta din Pesta. În astfel de momente tac şi pistoalele. Un atare moment a fost în 15 Decemvre atunci, când a luat cuvêntul dep. Németh la desbaterea generală asupra budgetului ministeriului de culte şi instrucţiune publică. Înainte de toate gratulează Németh ministrului Trefort la jubileul de 10 ani, de când e ministru. În decursul glatulărei se greşì şi numì pe d. Trefort ministru preşedinte. Partida căreia aparţine Németh, îl făcu pe acesta atent la greşala comisă. Németh se scuză cu cuvintele germâne: *„Wo von das Herz voll ist, davon geht der Mund über“*. (Dacă ţi-e plină inima, te ia gura pe dinainte.) (Ilaritate viuă.)

Dacă Trefort n'a obţinut resultatele, cari ar trebuì sĕ le obţină ministrul de culte şi instrucţiune publică în Ungaria, e de scusat, căci cine nu cunoasce greutăţile, cu cari are a se lupta ministrul. Németh stimează pe ministru, fiindcă e unul din vechii juḑi dela tablă (tábla biró), cari trebue respectaţi chiar şi când comit greşeli.

Németh recomandă atenţiunei ministrului pe inspectorii de instrucţiune sau pe aşa numiţii inspectori de scoale; aceştia cu puţine esceptiuni onorifice, sûnt tot oameni, pe cari nu-i mai poţi întrebuinţa la altceva. (Ilaritate în stânga estremă.) Activitatea lor culminează într'aceea, că 'şi încep inspecţiunea dimineaţa la d. pleban cu sticluţa de *„Papramorgó“*. (Ilaritate), o continuă după aceea tot acolo la *„epulae solemnes“* (mâncare solenă), căci *„justa leges synodales parochus debet esse homo hospitalis“* (conform legilor sinodale parochul trebue sĕ fie ospital); după ce sau ospĕtat bine îşi computá spesele de drum şi pleacă către casă (Ilaritate mare). Din motivul acesta inspectorii se denumesc de consiliari reg. (Ilaritate viuă.) D. Németh istorisesce la acestea următoarele: Nu demult a fost denumit un gladiator fidel din un comitat din Alföld, un vice-comite, de inspector de scoale. După ce işi începù noul inspector activitatea, venì într'o scoală, tocmai pe când vorbea profesorul despre mitologie, şi anumit despre naşcerea ḑeiţei Vinerea. (Ilaritate.) Pe când esplica profesorul, că Vinerea ar fi eşit din spuma valurilor mărei pune unul din scolari întrebarea: oare ce înfăţişare va fi avut atunci Vinerea? (Inspectorul de scoale fusese timp îndelungat amploiat comitatens, un timp oare-care şi vice-comite. În tot timpul acesta n'a lipsit a avè la sine pipa de spumă cu ţevea cea lungă.) Fiind că profesorul n'avea ce respunde la întrebarea pusă de elev, îl scoase din perplesitate inspectorul respunḑênd în locu-i „Ea (Vinerea) se va fi înfăţişat cam aşa precum e pipa mea cea de spumă.“ (Ilaritate viuă.)

Contele Szechenyi a ajuns la fotoiul ministerial precum e jocul: „Cumătră, împrumută-mi puţin foarfecile“. (Ilaritate).

Conversaţiunea afară de parlament, ḑice Németh numai e aşa amical între deputaţi ca pe timpul lui Deak, Andrássy, Szlavy şi Bitto. Aceştia în momente grave luau pe unul şi pe altul de subsuoară, îl trăgeau întrun unghiu şi îi ḑiceau: „Prietine, sĕ mai aşteptăm; va venì timpul în care vom putè lucra mai cu succes la fericirea patriei.“ Aḑi numai e aşa. Aḑi auḑi numai: „A noastră e majoritatea aşa trebue sĕ fie; sĕ votăm!“ Aceasta se continuă şi afară de parlament, în societate; aici sûnt nemulţămirile generale..

În urma acestora roagă Németh pe ministrul de culte, ca sĕ lucre într'acolo, sĕ se delăture rĕul din vieaţa socială. Cartea lui *Knigge*; „Însoţirea cu oamenii“ şi „Dietetica sufletului“. sĕ se traducă şi în limba maghiară şi sĕ se predea un esemplar, în legătură de lucs ministrului preşedinte, ear celelalte esemplare legate în hârtie împestriţată sĕ se destribue între oamenii dela guvern şi între amploiaţii guvernului, ca sĕ vadă, cum trebue sĕ se poarte, cum trebue sĕ fie de complesanţi şi amicabili şi că nu-i permis sĕ provoace şi aţiţe poporul.

* (Timpul şi consecuenţelelui.) Dela M. Osorheiu ni se scrie în 13/25 Decemvre următoarele: După un frig aspru şi sec de mai multe ḑile a început eri dimineaţa a ploua mĕrunt şi a plouat vre'o 2 oare încetişor. După ameaḑi eară a mai plouat încetişor, dar pe la 5 oare a început a ploua cât de bine şi a ţinut pănă după 7 oare, cât se muiase bruşii îngheţaţi, când apoi a slăbit ploaia şi a început aici în Oşorheiu în toamna asta ântâaşi dată a ninge şi foarte cu sporiu. A nins peste noaptea întreagă şi astăḑi toată ḑiua. Erau oamenii debelaţi de timpul moale şi ploios, care se credea a ţinè şi pe serbătorile Craciunului apusean, dar eată astăḑi s'au putut şi sănia, căci neaua este de 40 centimetri de groasă şi cade neîncetat. Bucuria mai multora, cari sûnt în stare de a se sănia acum în sĕrbători. Contrariul însĕ la cei seraci şi în lipsă de lemne de foc.

Fiindcă e vorba de timp în Sibiiu de vre-o trei ḑile eară sûntem în vară. Eri arată termometrul 9 graduri deasupra 0.

* (Trebuinciosul). Este titlul unni ḑiar bi-lunar în mare format care va avea de devisă:

Boni et utili Hotio

El va fi soţul plăcut, instructiv, educativ şi folositor la ori-ce fel de persoane.

Primul numĕr va eşi la 1 Ianuarie 1883.

În timpul anului va publica;

Povestiri şi scene militare — Nuvelele lui Edmond de Amicis şi ale lui G. Verga — Povestiri serioase şi de rîs — Vieţele împĕrăteselor române — Marii din nimic — copiii şi copilele celebre — Fantasiile sciinţei — Curiosităţile sciintifice şi istorice — Bucătăria pentru robuşti şi pentru slabi recomandată de Prof. Paolo Mantegazza — Medicul în familie.

Apoi *o nouĕ sistemă de a semână grâul* care va face a economisa $^2/_3$ din semânţă, $^3/_5$ din timp $^3/_5$ din cheltueli, şi o recoltă *cel puţin de patru ori acelei cu sămânţă ordinară.*

Odată pe lună va da „curierul modei“ redactat cu o sistemă nouă pentru România.

„Trebuinciosul“ pe când va tinde la formarea şi perfecţionarea caracterului nu va negligia de a face cunoscut acele descoperi şi invenţiuni de utilitate materială şi de aplicaţiune practică.

Primul numĕr va fi espedat gratis tuturor acelora care 'l vor cere chiar de acum la Administraţiunea ḑiarului „Frăţia Româno Italiană.“ Bucuresci strada Ştirbei-Vodă Nr. 9, cu o carte postală indicând clar adresa.

Cererea primului numĕr însoţit de preţul abonamentului va da deplin drept celor ce'l cer de a primì în dar un mic volum de povestiri şi poesii române.

Plata abonamentului L. 2 50 pe an, L. 1.5 pe 1, an, se poate face cu *mărci postale.* *)

---

*) Abonament gratis pentru cel ce va găsì 6 abon.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.55	118.25
Renta de aur ung. de 4%	85.35	85.25
Renta ung. de hârtie	84.45	84.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132 75	132.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.10	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămĕntului	97.—	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 50 95.25	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.50 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97.50
Sorţi ungaresci cu premii	114.—	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.10	76.—
Datorie de stat austr. în argint	76.90	76.70
Renta de aur austriacă	93.20	95.—
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	838.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274.50	274.50
Acţiuni de credit austr.	284.20	284.50
London (pe poliţa de trei luni)	119.40	119.31
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.49½	9.44
100 marce nemţesci	58 65	58.60

Nr. 263. [325] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §·63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunilor votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sălişţei.

Protopresbiterul tractului acestuia, ca atare, va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în comuna Sălişte, avênd a provedea una din parochiile de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a.) venitele ordinari ale oficiului protopresbiteral, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedule de cununie pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale unei parochii de clasa a doua din comuna Sălişte, cu un relut pentu locuinţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc, în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reali cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post, au a'şi aşterne suplicele concursuale la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în *restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful român“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc), şi locuinţa concurentelui; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de celea teologice (anul, locul şi categoria acelora esamen de maturitate, doctorat ş. a.), studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviciele de pănă acum pe terenul bisericesc (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sûnt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomândări.

Sibiiu, 23 Noemvre 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sălişţei.

Moise Lazar m/p., admstr. ppresb. şi preşedinte
Ioachim Muntean m/p., not. al comit pprsb.

Nr. 216. [324] 1—3

Prelungire de concurs.

Fiindcă în urma concursului publicat în Nrii 66. 67 şi 68 ai „Tel. Rom.“ din anul acesta pentru întregirea parochiei gr. or., de clasa a III-a din comuna Burul, în terminul prescris nu s'a insinuat nici un concurinte cualificat, cu încuviinţarea Prea ven. consistoriu archidiecesan din 10 Septemvre a. c. 2968 se prelungesce terminul concursului numit cu 15 ḑile dela prima publicare a acestei prelungiri în „Tel. Rom“.

Ofenbaia, 13 Decemvre 1882.

Pentru comitetul parochial

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot.

---

ad Nr. 450/1882 [319] 2—3

CONCURS.

De oare ce la concursul escris di
şedinţa dela 14 Septemvre a. c. n
s'a presentat nici o cerere, se escri
în conformitate cu concursul comite
tului din şedinţa sa de aḑi de no
concurs pentru 2 stipendii à 80 fl
pe an menite pentru tineri român
ce ar urma cursul regulat la insti
tutul agronomic reg. ung. di
Kolos-Monostor.

Persoanele ce doresc a folosì vr
unul din aceste stipendii sĕ subştearn
cererile lor dea dreptul la subscris
comitet al asociaţiunei în Sibiiu, c
mult pănă *la 31 Ianuarie st. n. 188*
Cereri intrate mai târḑiu nu se v
lua în considerare. Ele au sĕ fie îns
ţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original s
în copie vidimată.

2. Atestat scolastic, care sĕ d
vedească cualificaţiunea recerută p

tru a putè fi primit în amintitul institut sau dacă concurentul este elev al institutului acestuia, atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului eventual şi atestat de pe semestrul ultim al anului precedent. Pentru dovedirea celor de sub p. 2 al ./· va fi consult a se aclude la suplică un program al institutului sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de sĕrăcie sau la întêmplare, de stare orfană, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărîtă că nu are alt stipendiu.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre st. n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

---

157 Nr. [315] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Moşoiu în parochia de clasa a III-a dela biserica nouĕ din Şimon, protopresbiteratul Branului, conform graţioasei ordinaţiuni consistoriale ddto 16 Noemvre a. c. Nr. 2532 B. sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post de capelan sûnt jumĕtate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl v. a. pe an.

Concurenţii au a-şi trămite subscrisului suplicele lor instruate în sensul statului organic şi conform regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878.

Braşov, 26 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adstr. ppresb. al Branului,

Nr. 6. [318] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiiu, aşa însĕ: ca până la devenirea în vacanţă a parochiei protopresbiterale dela biserica Schimbărei la faţă din cetate, el în locul aceleia sĕ ocupe în mod provisoriu parochia dela biserica Bunei-vestiri din suburbiul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a II a din Sibiiu, suburbiul Iosefin, eventualminte ale celei din cetate, împreună cu locuinţa în natură

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a'şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Roman“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului, anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora, esamenul de maturitate, doctorat ş. a.) studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); servitiile de până acum pe terenul bisericesc (timpul, locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sûnt de a se întărì cu documente cari sĕ se aclude în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servitii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sibiiu 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sibiiului.

preşedinte: notariu:
Moise Lazar m. p. **Demetriu Comşa** m. p.
adstr. ppresbiteral.

Nr. 450|1882 [322] 2—3

CONCURS.

Cu încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 28 Oct. a. d. Nr. 3347. B. se publică prin aceasta al doilea concurs pentru ocuparea postului de paroch în parochia de cl. III Stenea, ppresbiteratul Sibiiului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt.

1. Dela fie care familie câte douĕ ḑile de lucru;

2. Dela fiecare familie una ferdelă (mĕsură veche) cucuruz sfârmit.

3. Folosirea cimiteriului.

4. Venitele stolari.

5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 15 Dec. 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Nr. 925—1882 [323] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătooesci, şi adecă:

1. Învĕţătoreasă la scoala de fete în Vaidarecea cu salariu anual de 240 fl. v. a. din fondul scolastic apoi cuartir şi lemne de foc.

2. Învĕţătoriu de clasa I-a la scoala din Voila cu salariu anual de 180 fl. v. a. apoi cuartir şi lemne de foc dela comunitate.

Competenţii sĕ'şi substearnă petiţiunile provĕḑute cu diplome de cualificaţiune şi alte documente necesare până la 24 Ianuarie 1883 la:

„Comitetul administrativ al fondului scolastic al foştilor grăniţeri din regimentul I român la Sibiiu.“

Pentru Serbători

îmi permit a atrage cu tot respectul atenţiunea asupra

decoraţiunilor de tot feliul pentru **pomul de Crăciun**; — asupra **Pescelui-Murenă** (Aalfisch), **sardinelor rusesci** și **franceze, hiringelor rotate**, și **olandeze, caviarului**, (icre), **rum, teă, făină**, precum și asupra tuturor articolilor din specialitatea băcăniei, de **cualitatea cea mai distinsă** și pe lângă preţurile cele mai eftine. [326] 1—4

Ludovic Fuchs

Strada pintenului și măcelarilor.

Viena! Paris! London!

Auḑiți și mirațivĕ!

Administrațiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub prețul de vênḑare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un servit foarte solid de masă și de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) și primesce fie care comandator garanție în scris pentru remânerea servițului 10 ani alb.

6 cuțite de masă cu lamă escelentă de oțel.
6 furcuțe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 lingurițe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuțite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuțe de desert de argint veritabil anglerb-bri
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 lingurițe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăți.

Dovadă că anunțul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimì fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună și solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.

Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curățit pentru servițul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 5—6

Filiale: Paris, London.

Petru Tisu,

mi permit și în această cale de a aduce la cunoscința onorabilului public, că mi am deschis

cancelaria mea advocațială

pe lângă tribunalul regiu din

[319] 3—3 **Panciova.**

Nr. 447/1882. [320] 2—3

EDICT.

Ioan Gurian de religiunea gr. or. din Mohu, comitatul Sibiiului, carele aproape de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Eva n. Nicolae Dafin, tot de acolo, fără a sĕ sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral ca for matrimonial de I. instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat asupră-i de către soţia sa.

Sibiiu, 24 Nov. 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 415/1882. [321] 2—3

EDICT.

Nicolae Popoviciu, de religiunea greco-orientală din Ruşi, comitatul Sibiiului, carele de peste trei ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui muere Maria n. Şerban, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de către soţia sa.

Sibiiu, 5 Noemvre 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de 1. instanţă.

Scrisuri fonciare de 6%

ale Institutului de credit și de economii „Albina“ în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese și ofer siguranța cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranța pupilară usitată și care în partea ei cea mai mare stă din moșie (realități de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanță prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile și 1 Octomvre a fie-cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Brașov** și la „Banca comercială ungară“ în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau și împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorți în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vênḑare în cursul ḑilei și la

J. P. Kabdebo,
bancar în Sibiiu.

[305] 4—4

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 15—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

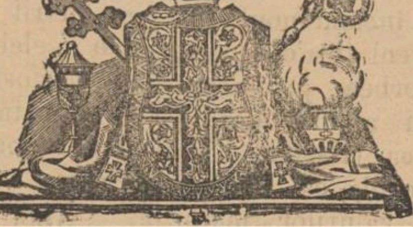

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 149. Sibiiu, Marţi 21 Decemvre (2 Ianuarie 1883) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

De ce te temi, nu te trece.

Pe când se desbătea în dieta Ungariei articulul de lege referitoriu la introducerea limbei maghiare în scoalele poporale, presa nemaghiară îşi esprima temerile sale. Naţionalităţile nemaghiare vedeau prin o astfel de lege alterându-li-se între altele dreptul garantat prin §. 1 al articulului de lege 44 din 1868.

Se ridicară proteste în contra unei astfel de legi. Li se spuse maghiarilor, că o atare lege nu ţine cont de recerinţele şi principiile pedagogice şi că prin urmare naţionalităţile sunt în drept a vedè în ea basa, ce va sĕ se pună maghiarisărei scoalelor poporale.

Cu toată sforţarea naţionalităţilor nemaghiare legea se primì. Ca sĕ nu fie însĕ prea evident scopul principal urmărit de legea aceasta, se statorì: „limba maghiară sĕ fie numai object de învĕţământ în scoalele poporale nemaghiare.

În decursul timpului au avut naţionalităţile nemaghiare din Ungaria ocasiune a se convinge, că temerile au fost basate, şi că ţinta susnumitei legi e în adevĕr maghiarisarea scoalelor. Streinii chiar, cari la început nu au prea dat ascultare plângerilor ridicate de nemaghiarii din Ungaria asupra nedreptăţirilor, ce li se fac, s'au convins în cele din urmă, că naţionalităţile nemaghiare au cuvênt de a se plânge.

Din relatările presei maghiare, apreţiate şi în coloanele acestui ḑiar, am vĕḑut, că guvernul a sprijinit pe faţă ideea maghiarisărei, ceea ce a întimpinat aplausele acelei prese. După ce s'a cam deochiat lucrul în afară şi guvernul a băgat de samă, că se descreditează înaintea lumei, dacă nu va înceta — cel puţin la părere — cu sprijinirea pe faţă a acestei idei, guvernul şi-a retras sprijinul oferit. Dar eată că în presa maghiară se propagă o idee nouă, chemată a înlocuì sprijinul detras de guvern. Se propune înfiinţarea de „Reuniuni de maghiarisare.“

Guvernul nu numai n'a fost pasiv faţă cu o propunere ca aceasta, care vatĕmă adânc drepturile, ce s'au garantat naţionalităţilor nemaghiare, ci i-a dat sancţiunea prin întărirea statutelor Reuniunilor de maghiarisare înfiinţate. Guvernul, care e chemat a priveghia, ca sĕ se observe şi esecute legile, a trecut în mod volnic preste ele, sancţionând drepturi esceptionale.

Când ne-am pune noi românii sĕ înfiinţăm reuniuni pentru lăţirea limbei române între conaţionalităţile din patrie, ceea ce n'ar fi un rĕu aşa mare, de oare-ce ar contribuì numai la cultură, ne-ar întărì oare guvernul atari statute? Oare nu ne-ar învinuì, că sûntem mai sciu şi eu ce, numai patrioţi buni nu, şi ne-ar interḑice înfiinţarea fără multă motivare?

Nu se poate ca sĕ se fi interpretat articulul de lege referitoriu la introducerea limbei maghiare în scoalele poporale în favorul maghiarisărei fără scirea şi consensul guvernului.

Cu atât mai puţin sĕ poate aceasta, cu cât ne convingem, că unde nu mai poate, guvernul deschide calea maghiarisărei.

De ce ar călca legea organele subalterne într'un mod aşa de drastic, precum arată casul cu Valendorful, dacă nu ar sci că o fac cu conivenţa guvernului? Asemenea casuri recomândă pe călcătorii de lege, în loc ca sĕ le atragă pedepse din partea guvernului. Acemenea procederi află rĕsunet la guvern, căci corespund cu intenţiunile urmărite de el prin articulul de lege referitoriu la introducerea limbei maghiare în scoale.

Datele statistice despre instrucţiune în anul scol. trecut 1881/1882 ne au dovedit că temerile naţionalităţilor au fost basate şi că scopul principal ce se urmăresce prin instrucţiune e maghiarisarea. Nu-i destul că limba maghiară sĕ se propună şi în scoalele nemaghiare, limba maghiară trebue sĕ fie limba de propunere în scoală, altfel scoala nu e patriotică.

În discusiunea budgetului de instrucţiune s'a enunţat pe faţă că chemarea scoalei e maghiarisarea.

Mai evident se vede scopul, ce se urmăresce, din cele ce ni le comunică „Pesti Napló“ în Nrii. 342—344 din 12—14 Dec. a. c. Comentarele ce le face foaia aceasta la raportul ministerial despre scoalele medii şi superioare sûnt destul de semnificative.

Câţi copii şi cu ce spor au frecuentat scoala, e lucru secundar! Lucru de căpetenie e, câţi copii nemaghiari au învĕţat limba maghiară.

Sporul în privinţa aceasta e normativ, sporul ce se face în celelalte obiecte de învĕţământ e lucru secundar.

Deşì s'au făcut oare-care paşi în învăţarea limbei maghiare, sûntem încă departe de scop. Sûnt încă multe scoale cu limba de propunere nemaghiară. Cu deosebire cei din Transilvania sûnt renitenţi în punctul acesta. Asupra acestora se plânge mai rĕu „Pesti Napló“. Scoalele române şi săsesci din Transilvania trebue maghiarisate, căci, pe lângă alte scăderi acestea nutresc simburele „dacoromanismului şi pangermanismului.“ În ele, predându-se învĕţământul numai în limba maghiară, se cultivă idei inimice statului.

„Pesti Napló“ recomândă dietei petiţiunea comitatului Hont: „sĕ depindă aplicarea învĕţătorilor la scoalele confesionale dela întărirea guvernului.

„Noi avem, ḑice „P. N.“, toată încrederea în învĕţători, cari ei sûnt mai maghiari decât scoalele. Între popoarele nemaghiare e fiecare învĕţătoriu maghiar un apostol al maghiarismului“

Ungaria va devenì, după „P. N.,“ numai prin învĕţătorii maghiari stat civilisat, căci numai aceştia sûnt în stare a „întărì Ungaria în iubirea şi în cultura fiilor sĕi.“ Numai atari puteri vor scì introduce în învĕţământul public o direcţiune patriotică maghiară naţională. Numai învĕţătorii maghiari se conformează „inspecţiunei şi influinţei statului: numai aceştia sûnt pătrunşi de adevĕrul, că „civilisaţiunea în Ungaria trebue sĕ fie maghiară.“

Numai învĕţătorii maghiari sciu propaga „patriotismul şi maghiarismul.“

Ni se face în special nouĕ românilor din Transilvania imputarea, că sûntem îndĕrĕpt în cultură, că noi ne acomodăm mai puţin maghiarismului şi ideei de stat maghiare, de oare-ce noi avem mai puţine scoale în cari pe lângă limba română sĕ fie limbă de propunere şi cea maghiară. Afară de comitatul Făgăraşului şi al Hunedoarei nu dispunem de învĕţători cu cunoşcinţe din limba maghiară. Numai aceste douĕ comitate nu se „opun ideei de stat maghiare.“ În toate celelalte comitate sûnt în putere între români „dacoromaniştii.“

Naţionalitatea maghiară e periclitată mai mult în Transilvania, ţeara aceasta „ne însuflă mai multă grijă.“

Guvernului îi e mărginită, continuă P. N., influenţa în Transilvania, Aspiraţiunilor culturale şi naţionale maghiare se opune aici „autonomia celor douĕ biserici române,“ esceptionând părţile în cari se află episcopi de treabă (joravaló) — de aceştia sûnt doi.“

Drepturile garantate acestor confesiuni apoi autonomia serbească şi a bisericei luterane la sasi jignesc tendinţa articlului de lege pe basa căruia se poate înainta maghiarisarea.

Resistenţa pasivă bisericească trebue nimicită sau cel puţin slăbită. Adresa comitatului Hont merită toată atenţiunea. Ea cere ca dreptul de întărire a învĕţătorilor confesionali sĕ fie reservat statului, pentru ca se nu se concreadă crescerea poporului oa-

---

FOIŢA.

Bunica.

(Novelă.)

Doamne dar multe sĕcături mai aude omul în lumea aceasta cu cele douĕ urechi ale sale; dacă nu şi-le poate închide cum face bună oară cu ochii. Aşa e şi cu ḑicătoarea, că totdea-una copilul cel mai mic e mai drag tuturor, cine scie de ce. Eu eram cel mijlociu şi totuşi bunica m'ar fi purtat în sin, dacă era cu putinţă, atât i căḑusem de bine la inimă. Pentru lumea aceasta n'ar fi venit, odată măcar, cu mâna goală de unde se ducea; fără îmi aducea mai una, mai alta, sciţi cum se aduce la copii. Dar' las' că şi eu o iubeam! De se ducea unde-va şi zăbovea mai multă vreme — sciţi d-voastră cum au nărav oamenii sĕ şadă, unde sĕ duc, cât cu treabă, cât fără treabă — eu stam cât ţi-i ḑiua de mare buburuz la uşa curţei, aşteptând, că ba acum, ba acum pică. Când era ea dusă la oraş, îndată ce prânḑiam mĕ suiam cu Mitruţu popei, cu Duhul lui Dreva şi cu alţi tovarăşi buni de ai mei, şi tot aşteptam sĕ se întoarcă cu puiul têrgului, deşì poate nici în oraş nu ajunsese încă. Mitruţu popei era neam cu mine despre tată, şi gândea, că da de-i va aduce şi lui ceva; ear Duhu era pretin cu noi. Dar cum sĕ şeḑi tu în dricul verei, când ḑiua e cât un an, fără leac de lucru? Ne socotim că de o cam dată sĕ ne dăm pe coasta bisericei de a durigușul; cine a merge mai departe şi mai iute acela sĕ fie mai viteaz. Ţine-te copile! Ni sĕ încovâeau şi pârăeau coastele, când treceam preste câte o peatră mai colţuroasă; dar cine ar fi îndrăsnit sĕ ḑică odată vai? N'ar mai fi putut scăpa de gurile celorlalţi până e ceriul, ear de vitejie nici vorbă mai mult. Aşa ne petreceam noi pe coasta bisericei până ne apuca seara.

Atunci ne trăgeam ca moarea cea rea către casă. Despre ceialalţi nu vĕ pot spune, dară eu de ostenit ce eram, păn' sĕ se gate cina, şi ascultam căţălul pământului, cu picioarele în tăciuni. Sĕ fi stat în creştet şi nu mĕ puteai pune în picioare până în ceea ḑi, când era soarele de o svêrlită bună departe de deal. Atunci primeam puiul têrgului şi împăcându-mĕ cu pântecele, mĕ făceam, că lucru ceva prin curte până ce mi era la îndemână a-mi lua catrafusele. Mai ântài şi mai ântâi mĕ duceam prin vecini sĕ vĕd, că sculatu-mi-s'au tovarăşii. După aceea mai ia mĕ până ce sfinţia soarele, dacă ai de unde. Mama mĕ mai lua de scurt, dar bunica îmi ţinea proptă şi aşa scăpam ca prin pene.

În chipul acesta am dus-o tare bine cu bunica precum şi ea cu mine, vreme lungă. Poate că şi mai departe tot aşa o duceam, dacă n'ar fi făcut ea ce-a făcut. Eu? sĕ-mi fi făcut tot pe voe şi nu mĕ supĕram. Aşa însĕ eu nu port vina, Dḑeu vede că-i de-asupra.

Sciţi şi d-voastră, că nu-i bucurie fără de întristare; aşa a fost şi cu pretinia mea cu bunica.

Era pe vremea, când se rĕsădeşte curechiul în curechişte. Bunica tocmai se apucase de rĕsădit; ear eu isprăveam, nu mai ţin minte ce, prin curte. Aud numai odată: „Gligore! hai tu dragă, sĕ-ţi dee bunica ceva!“ Mĕ pune pĕcatele, că ceva lucru bun n'a putut sĕ fie, de mĕ duc. Şi de acì sĕ vede, că am fost un copil bun şi ascultător, căci altul, cine ştie, că mergea ori ba! Cum m'apropiu de ea, îndată mĕ umflă de urechi şi mĕ ridică'n slavă, bombăind: „Atâta sĕ mi se înalţe căpăţâna!“ Ţin minte păn' trăesc. Am boscorodit-o şi eu cum am sciut, dar' ea nici păură n'avea. Mĕ duc s'o spun la tata; dar tata încă n'are ce lucra făr' se pune pe rîs. Las' tată gândii eu în mine, că dac'am ajuns până într'atâta, te voiu vedè eu cu cine-i mai pune altoii de aḑi încolo, că cu mine sciu că nu. El, tată-meu, de câte ori avè de a pune vr'un pom, nu scia alta, făr' sĕ mĕ strige pe mine sĕ ţin cu amêndouĕ mânile de trunchiul lui, când îl aşeḑa în pămênt. El ḑicea că numai aşa va rodì pomul în fie-care vară; pe când dacă ţini numai c'o mână, — într'o vară face poame, într'alta ba. Se poate, că tată-meu are drept, căci mulţi pomi am vĕḑut chiar eu cu ochii mei, rodind numai la câte doi — trei ani.

Tot aşa am trăit cu bunica ca

menilor necualificaţi şi nici rĕsvrĕtitorilor duşmani statului.

„Ne trebue inspectori de scoale cum se cade, şi cel puţin de 10 ori mai multe scoale de stat de cât cele esistente. Numai prin scoale de stat se poate nimicì oposiţiunea naţionalităţilor faţă cu statul maghiar şi cu limba maghiară.

„Durere! Nu sûnt bani! Politica înaltă îi absoarbe toţi, interesele nationale şi cultura trebue sĕ plătească preţul acelei politici.“

Sĕ se înfiinţeze cu ori ce preţ scoale de stat, căci „Slovacii maghiarisaţi“ sûnt dovada cea mai bună, cât de salutară e mĕsura aceasta.“

„Ungaria e stat maghiar. Predomnirea maghiarismului e justificată. Avem speranţă, că societatea va fi mai maghiară ca până acum, dovadă scoalele medii, în cari se pune deosebit pond pe învĕţarea limbei maghiare.

„Instrucţiunea şi patriotismul sûnt gemeni.

„Ambele se condiţionează reciproc.

„Instrucţiunea va fi corespunḑĕtoare numai, dacă va fi conformă legei şi va avè de resultat maghiariarisarea, căci în maghiarism se oglindează patriotismul.

Numai putem fi la îndoeală despre scopul, ce se urmăresce prin legile scolastice de aḑi. Avem cuvênt a constata, că temerile ridicate de naţionalităţile nemaghiare din Ungaria au fost întemeeate, precum e întemeeat şi adevĕrul, că de ce te temi, nu te trece.

Şi puţinele gimnasii, de cari dispun naţionalităţile nemaghiare, sûnt un ghimpe în ochii maghiarilor. „Pesti Napló“ îşi varsă tot veninul asupra lor.

„Saşii au 7 gimnasii germâne şi 2 scoale reale. În acestea se propagă specific germanismul săsesc. Germanismul e în Transilvania săsesc, în Germania e scut al fidelităţei în Ungaria însĕ e o notă de infidelitate (nota infidelitatis.) Gimnasiile acestea sunt lutherane şi se află în Bistriţă cu 143 scol., Braşov cu 160, Mediaş cu 120, Sibiiu cu 198, Sighişoara cu 110, Reghinul săs. cu 58 şi S. Sebeş cu 53 scolari. Scoala reală din Braşov cu 80 şi cea din Sibiiu cu 163 de scolari. Toţi elevii sûnt de naţionalitate germână.

Acestea sûnt scoale nouĕ medii. În elenu întră copilul din părinţi maghiari. Le cercetează numai puţini români. Limba de propunere e peste tot cea germână. În acestea se strică 1058 cetăţeni tineri din Ungaria, căci se înstrăinează în mod sistematic de statul maghiar şi de naţiunea maghiară, în a căror sin sûnt chemaţi a locuì.

Alta e soartea acelor copii din părinţi germâni, cari cercetează scoalele diu Eperieş, Iglau, Pojon, Oedenburg, Leutsau, la olaltă cu fii maghiari unde ascultă pe profesori maghiari, sau şi a acelora, cari frecuentează gimsiile de stat din Panciova şi Biserica-albă. Elevii acestor institute sûnt la Universitate deja maghiari, şi stau deopotrivă cu noi în viaţa practică, diferenţă între ei şi noi nu esistă.

Şi românii?

Aceştia au gimnasii în Beiuş cu 171, Blaj cu 381, Năsĕud cu 186, Braşov cu 177 şi în Brad cu 79, apoi scoală reală în Braşov cu 91 elevi români.

Scoalele acestea medii sûnt semnificative, căci ele sûnt maşine, cari produc daco-românismul (kőltögépek) Un gimnasiu e situat în Ungaria, toate celelalte în Transilvania, ca şi cele săsesci.

Cu astfeliu de scoale nu se va preface Uniunea nici când în carne şi sânge! În Transilvania nu va înceta în modul acesta nici când lupta naţionalităţilor, căci tinerimea se cresce în idei revoluţionare. Dacă 1075 tineri români, jumătate din tinerimea studioasă cercetează astfel de scoale pe care alte naţionalităţi nu le cercetează şi în cari se nutresc cu fantasii politice şi se deprind în rĕsvrătiri, mai poate fi vorba de pace?

Întrând tinerimea aceasta în vieaţă vine în conflict cu sine şi cu împregiurările, în care voesce a trăì. Deja la Universitate e isolată şi se isolează ea însăşi: fie care tiner român îşi închipuesce că va devenì ministru în Dacoromania sau cel puţin comite suprem. Reîntorcêndu-se acasă 'i vine cu greu a fi diurnist sau practicant de advocătură şi crede că e persecutat de maghiari; îşi poartă pĕrul sburlit, are privire selbatică şi caută a fi ales de tribun al poporului.

Între cele 6 scoale daco-române e deosebirea aceea, că 3, anumit cea din Beiuş, din Blaj şi din Năsĕud stau, ca scoale greco-catolice, sub nemijlocita inspecţiune a statului. Scoala din Năsĕud o a creat statul prin pactul făimos a lui Kerkapolyi, care a donat dominiul Năsĕudului românilor, cela ce încă nu a primit sancţiunea dietală. Vatra de agitaţiune a greco-orientalilor e Braşovul; acesta e capitala lor; la gimnasiul din acest loc propun 15 profesori, la scoala reală 7 cu fl. 18,666 spese proprii şi fl. 4522 spese dela stat. Scoala aceasta e debilă ca şi gimnasiul din Brad. De unde se va acoperi partea ceealaltă de spese, după ce nu se face din un fond religionar, împregiurarea aceasta cere oare-care esplicare.

Spre norocire cercetează cea mai mare parte a tinerimei române gimnasiile maghiare din Arad, Lugoş, Oradea-mare, Cluj şi Alba-Iulia. Aici învaţă şi alt ceva nu numai a fantasa. Naţionalitatea română e foarte aplicată la fantasare.

Constatăm cu plăcere, că afară de aceste 16 scoale medii celelalte 163 sûnt institute patriotice şi, după limba de propunere, mai toate curat maghiare.

La espectoraţiuni şi invective de acestea n'avem nimic de reflectat. Le însemnăm numai, ca se le ţinem mai bine în minte. *Gut zu wissen aufzuschreiben*“.

Revista politică.

Sibiiu, în 20 Decemvre.

Dela Paris au venit una după alta două sciri, cari deşì în sine nu poartă timbru politic, nu se pot desbrăca cu totul de însemnătatea politică. Telegraful anunciă moartea lui Gambetta, care a urmat aḑi noapte la meḑul nopţei. Sûnt multe şi feliurite şoptele şi vorbele despre originea morţei lui Gambetta, cari n'au absolut nimica comun cu politica. După ce se vor lămuri puţin lucrurile asupra evenimentului — morţii lui Gambetta, ne vom întinde şi noi la mai multe asupra obiectului. De astă dată ḑicem că partida republicană din Francia a perdut mult; prin aceasta nu ḑicem însĕ că şi Francia a perdut cât au perdut republicanii.

A doua scire dela Paris este sinuciderea ambasadorului austro unguresc a contelui Wimpffen. Aceasta întratâta este politică, încât este representantele monarchiei austro ungurescí, care din motive necunoscute, şi-au luat viaţa.

„Pacea“ se continuă şi în septĕmâna aceasta şi poate că nu o va conturba nici ordinul dat de a pleca în Galiţia regimentele de dragoni, staţionate în Linz şi Wels. Cârligul de care s'au acăţat alarmele de rĕsboiu, pare a fi în Viena. Contele Kálnoky, ḑice un ḑiar polon, uresce pe poloni, prin urmare iubesce pe ruşi. Este dar datoria maghiarilor şi polonilor sĕ se convingă ce politică esternă au sĕ sprigineascǎ. Speră că în cele din urmă Kálnoky se va retrage şi îl va înlocuì Kallay. Aşa dar cârligul delăturat şi apoi vre-o câte-va frase de laudă asupra disciplinei politice unguresci în presa dela Berlin şi lucrurile vor da înainte...

Un resboiu ruso-german.

Ḑiarul „Ecoul“ (care apare în Moscova), cetim în „Românul“ şi care de altmintreli este foarte moderat, rădică mănuşa de resboiu aruncată de „Kölnische Zeitung“ şi discut cu mult sânge rece ca cum ar fi vorba despre lucrul cel mai natural de pe lume, sorţii unui resboiu ruso-german. Citatul ḑiar scrie următoarele:

O ciocnire cu Germania nu este atât de îngrozitoare, după cum se presupune. În aceste din urmă ḑile s'a discutat adese ori prin presă puţinţa unei ciocniri între Germania şi Rusia. Astfel corespondentele din Berlin al ḑiarului „Golos“ comunică că prin cercurile guvernamentale ale Germaniei era aproape un lucru otărît de a profita de situaţiunea cea anevoioasă a Rusiei, spre a esecuta lovitură ce se plănuesce de multă vreme contra ei. Numai cunoscuta întrevedere dela Dantzig a împedecat realisarea acestui plan. De şi faţă cu asemene sgomote nu trebue cineva sĕ creaḑă numai decât, că ele sûnt întemeiate, totuşi ele nu vor putea lipsì de a produce o impresiune dureroasă asupra ori cărui rus. De fapt, cineva nu poate sĕ înceapă un resboiu, decât numai atunci când resultatele aşteptate au în adevĕr o însemnătate, căci în ori care alt cas, un resbel chiar când este victorios, apasă foarte greu asupra întregei ţĕri. De altmintrea lipsesce orice temeiu serios pentru temerea că un atac al Germanilor ar putea fi încoronat de succes. Campaniile din 1866 şi 1870 precum şi literatura lor, au deşteptat în mase convingerea că cancelarul de fer, comitele Moltke şi armata prusiană sûnt neinvinşi şi nimic nu este peste putinţă pentru ei. Dar aşa sĕ fie oare în realitate? Voim a ne încerca sĕ espunem posibităţile asupra căror ar putea conta Prusia la cas de un resboiu cu Rusia, dar în acelaşi timp şi pe acelea, care ar esista în această luptă în avantagiul nostru Prusianii au avantagiul unei mobilisări mai repeḑi, care le permite de a ne apuca înainte cu o invasiune. Prusianii au mulţi generali buni; flota lor numĕră 29 frumoase vase cuirasate, fortăreţele lor sûnt în stare bună, întreaga rază de fruntării despre Rusia este bine pregătită întru aceea ce privesce întăririle în fine, alianţele şi neutralităţile bine alese şi cu îngrigire pregătite aduc Prusianilor un mare sprijin. Principele de Bismarck a dovedit că în aceasta este măestru, pe când Ruşii, din contră, după cum se poate vedè din istorie, au fost totdeauna nisce diplomaţi slabi. Toate acestea dovedesc că Germania este un protivnic serios, că este de trebuinţă a încorda toată atenţiunea punctelor noastre slabe şi a împlinì pe cât se poate de repede lipsurile ce esistă. Dar din toate acestea nu resultă numai decât că Germania e neinvinsă şi că trebue necesarmente sĕ câstige supremaţia asupra noastră. Superioritatea din organisaţiunea militară, precum şi în educaţiuneatacticei, a fost şi pe timpul resboiului de *şepte ani*, întocmit ca şi acum de partea Prusianilor şi cu toate acestea am repurtat victorii asupra lor. De şi trebue sĕ dăm dreptate sciinţei, esperienţei şi cunoscinţelor de resboiu ale generalilor prusiani, totuşi se găsesc la noi cu toată sărăcia noastră, câte va nume însemnate în această privinţă.

Starea financiară a Rusiei nu este strălucitoare, şi aceasta este un lucru însemnat, de vreme ce în ḑiua de astăḑi resboiul nu se face numai cu trupe, ci şi cu bani. Cu toate acestea însĕ resboiul nu se face cu bani proprii, ci se recurge la imprumuturi; şi ar fi cu greu de a ne arĕta un singur cas, în care resboiul sĕ fi început cu o stare financiară strălucită.

Cea mai mare parte din resboaiele făcute, şi mai cu deosebire de noi au fost începute în nesce relaţiuni financiare foarte proaste, şi totuşi multe din ele au fost victorioase. În fine trebue că ţeara, pe timp de resboiu, sĕ facă sforţări îngrositoare, şi Rusia este obicĭnuită cu aceea ca, în momente grele, sĕ-şi desfăsure toate forţele ei. Istoria confirmă aceasta.

În privinţa alianţelor, se poate spune că arare ori aliaţii lucrează în comun; gelosia şi diversitatea de interese es numai decât la iveală; trebue sĕ ţină cineva seamă de toate acestea şi sĕ scie a profita cu dibăcie de desbinarea aliaţilor. Alianţele şi neutralităţile, pe care le ar încheia Prusianii, pot sĕ fie lesne sfărâmate, îndată ce armele lor n'ar fi victorioase.

Totuşi, punctul principal în care sperăm noi, în care avem încredere noi, este superioritatea moralului soldatului rus, forţa de resistenţa a armatei rusesci, faţă cu care nu poate nimic organisarea germană. Napoleon, cel mai mare cunoscător în arta resboiului, ḑicea că într'un resboiu succesul atêrnă pentru două treimi dela elementul moral.

Mai sûnt încă şi alte împregiurări care ne sûnt favorabile. Printre acestea numĕrăm recente esperienţa de resboiu (resboiul din 1877—1878) pe

---

ochiul cu aiul câtăva vreme. Sĕ întêmplà însĕ curênd după ţuţuratul de urechi, că aşa-i ḑice pe la noi, de mi se făcu nesce bube de cele dulci peste întreg obrazul. Ce-i de făcut? Mama la firea buruenilor se pricepe ca şi mine. Dar lasă-mĕ numai pe măna bunicăi! Unsu-ma ea cu unt din luna lui Martie; — cu smântână dulce; — cu miercure vênătă; — cu cenuşă de coadă de bost anpărăsit, muiată, în smântână dulce: — cu tină de sub treptele mesei, unde se ţin canele cu apă; — cu bureţi negri mĕrunţi, ce se fac pe grămezile de gunoiu; — cu zmugă făcută prin frecarea a două oale făcute în deosebite locuri, frecare făcută numai Miercurea şi Vinerea pe nemâncate ca sĕţi fie scuipatul curat, căci trebue sĕ uḑi oalele pe partea unde le freci cu scuipat; — şi cu alte multe feliuri de leacuri, pe cari nici doftorii cei mai iscusiţi nu cred că le cunosc. Din ce, din ce nu, nu ve pot spune, destul, că de bube mĕ mântuisem până 'ntrun ceas. După aceasta ne-am făcut prietini cum se cade. Ori în cătrău se ducea mĕ duceam şi eu, căci ea mĕ chema. Une ori, bunăoară când mergea la vie uita totdeauna sĕ mĕ cheme, dar eu sciam merge şi nechemat. Da apoi învĕţăturile ei cele frumoase, ce mi-le da la prilegiuri de acestea?!

Ei, dragul bunicăi, ḑicea ea când mĕ vedea cam amărît din pricina celui Crăciun, care sosea tot cu o septămână mai târḑiu decât al Ungurilor, — Crăciunii lăcuesc cu toţi la olaltă şi odată pornesc ca sĕ vină nu mai cât vinind ei, Dḑeu scie din ce depărtare îi apucă acum earna. Crăciunul cel unguresc e îmbrăcat în haine de cele subţiri de poţi prinde pesci cu ele — şti tu cum i-s îmbrăcaţi şi Ungurii ceia ce vin pela noi după var şi mai după poame —; ear al nost are o bundă de oae până în pământ. Cum vin ei aşa pe drum povestind mai una mai alta, pe al Ungurilor îl rĕsbesce frigul; zgribură şi bate în pepteni ca el, — pe când al nost nici nu vrea sĕ scie. Deci al Ungurilor o ia la talpă, cât îl slujesc picioarele şi lasă pe al nost, cine scie pe unde! Cum îţi spusei, dragul bunicăi, al nost vine şi nu vine, că nu i nici frig nici grabă! Din pricina asta aveam mare necaz pe moş Crăciun. (Va urma) când prusianii trăesc în pace de unsprediece ani. Şi dacă este de o mare însemnătate de a avea capi esperimentaţi şi încercaţi în foc, totuşi nu este de o mai mică însemnătate ca masa celor conduşi sĕ fie esperimentată şi încercată în foc.

Calitatea teatrului de resboiu pe care-l oferă Rusia (adâncimea şi întinderea ei), împedecă de a repurta victorii decisive asupra armatei rusesci. Dacă armata n'ar fi formată sau ar simţi că nu este încă în stare de a da o bătălie, apoi ea nu este silită la aceasta, întinderea teatrului de resboiu 'i permite sĕ se dea în laturi.

A vorbì despre o ocupaţiune a Moscovei sau a Petersburgului, ar fi ridicol; de altmintrea, aceste oraşe nu joacă pentru Rusia acel rol pe care-l joacă de esemplu Parisul pentru Francia.

A pune mâna pe ţeară şi pe isvoarele ei de putere, nu este cu putinţă dìn causa marei întinderi a teritorului nostru, şi prin urmare este anevoe a repurta succese definitive. Dar ni se va dice că Prusianii nu vor procede astfel. Ei vor profita de iuţeala chipului lor de a mobilisa, vor ocupa regatul Poloniei, se vor mulţămi de aceasta şi se vor pregătì de apărare.

Dar ori cât de repede şi ori cât de plină de succes ar putea fi înaintarea lor, totuşi nu credem că vor reuşì a pune mâna pe fortăreţele Nowo Georgiewsk, Ivangorod şi Brest-Litewsk. Dar întru cât aceste fortăreţe nu se vor afla în mânile Prusianilor, ei nici nu se pot considera ca stăpâni pe ţeară În acest rĕstimp, putem mobilisa şi noi, putem concentra trupele noastre în Rusia şi pornì cu ele la atac. De altmintrea, nu este tocmai anevoe la începutul resboiului, de a împedeca chiar mobilisarea armatei prusiane şi întrarea ei pe teritoriul nostru.

Ca conclusiune vom declara încă că nu este în interesul nostru de a arĕta mijloacele cu care putem opera contra Prusianilor. Punctul principal este că ele esistă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiiu, Decemvre.

(Şedinţa din 13 Decemvre a. c. a comitetului administrativ al comitatului Sibiiu. (Încheere.)

Se presentează recursul lui Isidor Halbreich din Vurper. Halbreich se plânge, că comuna Săcădate ş'a reservat prin un conclus dreptul, de aşi alege din cei trei licitanţi, cari au oferit mai mult la licitaţiunea regalului de cârcimărit, ţinută în 25 Octomvrie 1882 pe care ar voì şi că în şedinţa din 26 Octomvrie a conferit regalul lui Thoma Herbert şi nu, după cum se cuvenea, lui Isidor Halbreich, cu toate că acesta a oferit mai mult. Halbreich a dat 1628 fl. $89^3/_4$ ear Herbert 1430 fl. Prin declaraţiunea sa din 26 Octomvrie s'a obligat însĕ Herbert a întregì ofertul sĕu la suma de fl. $1628.89^3/_4$.

Fiind ofertul nemotivat, se respinge şi se aprobă conclusul comunei.

Se presentează raportul presidiului de la sedria orfanală.

În decursul lunei Noemvrie au fost 900 esebite. Dintre acestea s'au decis 716 şi au remas în restanţă 184.

S'au eliberat de sub tutorat 34 persoane şi s'au decis în mod definitiv 3 afaceri de curatelă. Au întrat 41 de succesiuni. Cassa s'a aflat la scontrare în cea mai bună ordine. Starea cassei singulare e următoarea: *a*) restul cassei 60 cr. *b*) obligaţtuni private 230,176 fl. 16 cr, în preţioase 88 fl Starea cassei comulative e: *c*) restul casse, 3 fl. 43 $^1/_2$ cr. *b*) obligaţiuni private 6267. fl. 96 cr.

Starea cassei comulative din S. Sebeş *a*) restul cassei 37 fl. 12 cr. *b*) în obligaţiuni private 10,048 fl. 27 cr.

Starea Cassei comulative din Nocrich: *a*) restul Cassei fl. 60 cr. *b*) obligaţiuni private 73 fl, $33^1/_2$ cr.

Din raportul scaunului orfanal al Sibiiului se vede, că sûnt în restanţă cu finea lui Octomvrie 52 acte. În Noemvrie au întrat 181 acte. S'au decis 184 şi au remas în restanţă 49.

Starea cassei singulare urbane din Sibiiu e: *a*) cu finea a lui Octomvre 519,244 fl. $94^1/_2$ cr. *b*) crescămêntul din Noemvrie 4,855 fl' 64 cr. *c*) Spesat în Noemvrie 20,804 fl, 86 cr. *d*) starea cu finea lui Noemvrie 503,295 fl. 62 cr.

Din raportul scaunului orfanal din Sebeş se vede, că in decursul lui Noemvrie au întrat 92 acte. În doue şedinţe s'au pertractat 70 acte afară de şedinţa 5.

Toate cele 75 acte le a referat primariul însuşi, căci el a representat după raport în luna trecută personalul de concept al scaunului orfanal din Sebeş.

Starea cassei oficiului orfanal din Sebeş e: *a*) în hârtie şi bani: Venite 2127 fl. 58 cr. eşite 1939 fl. 33 cr. rest 188 fl. 25 cr. *b*) obligaţiuni publice: Venite 310 fl, eşite nu sûnt, rest 310 fl. *c*) obligatiuni private: Venite 60,915 fl. $24^3/_{10}$ cr. eşite 1007 fl. $8^6/_{10}$ cr. rest 59,608 fl. $15^7/_{10}$ *d*) preţioase: Venite 288 fl. 44 cr. eşite nu sûnt, rest 288 fl. 44 cr. e) bani după numerare; Venite 43 fl. $25^1/_2$ cr. eşite nu sûnt rest 43 fl. $25^1/_2$ cr.

După raportul fisicului comitatens au remas cu finea lunei 18 indivi̧di bolnavi de bubat in spital. Prin medici s'au însinuat cu finea lunei 18 persoane bolnave.

În jumĕtatea întâia a lunei s'au întêmplat 8, în a doua jumĕtate a lunei 2 casuri de moarte.

Bubatul nu e încă curmat din acest motiv se susţin încă mĕsurile luate.

În dilele din urmă s'au ivit între locuitorii români din Turnişor casuri de bubat. Medicul cercual a luat din motivul acesta mĕsurile de lipsă.

Se presentează raportul inspectorelui de dare. Colectarea dărei directe a contribuirilor de ecuivalat a contribuirilor la fondul de pensiune învĕţătoresc şi a dărei de consum după zăchar, cafea şi bere e favoritoare. În raport cu anul trecut e nefavoritoare resultatul colectărei darei de consum după vin şi carne, a tacselor de timbru şi de drept şi a tacselor militare. In privinţa celor din urmă se arată o restanţă nemulţămitoare. Nemulţămitor e resultatul în privinţa aceasta în Sibiiu. In competinţa de dare preliminată cu fl. 173,948 $48^1/_2$ au remas restanţi 19. 42°/° seau fl. 33,782. $68^1/_2$; în tacse militare e restanţă de fl. 2460. 36 cr., apoi o sumă considerabilă în darea estremă si în tacsele de timbru.

Recolta dìn anul acesta îndreptăţesce a aştepta, referitoriu la asigurarea plătirei dărilor, resultatul cel mai favoritoriu. Ministrul de finance cere dela inspectorul de dare resultatele cele mai mulţămitoare. De altă parte însĕ sûnt la uşe alegerile amploaţilor comunali, ceea ce cam apasă resultatul colectărei de dare. Timpul pentru colectare e foarte scurt. Din motivele şi considerările acestea ar fi necesar: sĕ se aplice cea mai mare forţă legală în privinţa solvirilor prescrise.

Inspectorul de dare face propunerea: „după ce restanţele de dare se urcă la fl. 182,363.83 cr. şi sûntem îndreptăţiţi prin urmare a crede, că dacă nu se va desfăşura cea mai mare activitate, nu se va puté colecta nici darea prescrisă pe anul acesta decum restanţele din anul trecut, o impregiurare nejustificabilă în raport cu recolta din acest an, rigoarea aplicărei legei anumit a §. 62 al art de lege XV din 1876 sĕ se enunţe şi sĕ se împuternicească inspectorul ca la cas, când nu s'ar satisface în decurs de 14 dile decisiunei comitetului din 13 Noemvre 1882 Nr. 898, apoi cerecularul inspectoratului reg. Nr. 6702 ex 1882, şi nu ar întra restanţele, colectarea dărei pe sĕ se facă contul cetăţenilor s'au a organelor întârdiate prin aplicarea esecuţiunei pe lângă un raport, ce va avè a se aşterne din partea inspectorului ulteriormente.

Făţă cu propunerea inspectorului de dare face contrapropunere membrul comitetului administrativ Josef Möferdt, că faţă cu organele însărcinate cu colectarea dărei sĕ nu se aplice cele propuse de inspectorul de dare. Într'o vorbire mai lungă desfăşură Möfferdt motivele, cari l'au îndemnat la facerea contrapropunerei.

Comitatul Sibiiului a fost totdeauna punctuos în solvirea dărei faţă cu erariul reg. de dare, aşa încât i s'a esprimat recunoscinţă. E adevĕrat, că sûnt multe restanţe. Causa nu e reavoinţa solvenţilor, ci în genere referinţele, în cari trăim. Au secat tare ìsvoarele de câştig. Meseriaşii cari îşi duc manufacturile lor la têrguri, abia capătă pe acelea atâta, ca sĕ'şi poată acoperì spesele de drum.

Presidiul observă purcedênd din punct de vedere al competenţei comitetului administrativ la propunerea inspectorului de dare că comitetul nu e îndreptăţit a respinge atare propunere.

Comitetului 'i stă numai în competenţă a afla numai o modalitate pentru prelungirea terminului pentru aplicarea faptică a mĕsurilor propuse de inpectorul.

Spre justificarea sa şi a comitetului administrativ îşi susţine inspectorul propunerea, ca se nu se facă responsabili. Mĕsuri drastice a întrebuinţat inspectorul şi până acum numai în astfel de locuri, unde mijloacele legale s'au remas fără resultat. În modul acesta va urma şi în casul pe faţă.

La resultatele îmbucurătoare de până acum a contribuit şi aceea împregiurare că restanţele din anii trecuţi au fost neînsemnate în comitatul acesta.

Inspectorul scolar spriginesce propunerea inspectorului de dare.

Punêndu-le la vot se primesce propunerea inspectorului de dare cu maioritate precumpănitoare.

Referintele de dare presentează decisul ministeriului de finance referitoriu la diferenţa între erariul reg. şi între firma de aici I. B. Misselbacher, pentru mĕsurarea dărei de consum pe zăchar şi cafea pe periodul din 1 Aprile până la finea lui August 1881. Ministrul de finance a aprobat conclusul, luat în cestiunea aceasta de comitetul administrativ în 13 Noemvre a. c., făţă cu care a fost apelat inspectorul de dare.

Cu esecutarea conclusului aprobat se insĕrcinează inspectorul de dare reg.

Se decide şi introduce esecuţiunea reală pentru restanţe de dare contra lui Ioan Negru şi consoţi din Ruşi.

Sĕ respinge, ca nemotivată, apelaţiunea servitorului suplinitor dela direcţiunea financiară, Ioan Weidenfelder, la decisul inspectorului de dare reg. de sub Nr. 5984: 1882 pentru mĕsurarea dărei de venit cu fl. 3. 50 cr.

Asemenea se resping douĕ recurse a învĕţătorului în pensiune de aici, Friedrich Sturm, contra ameliorărei dărei faţă cu anul trecut.

Se decide şi introduce esecuţiunea asupra averei imobile, lipsind averea mobilă a mai multor restanţieri.

Rapoartele lunari a inspectorului de scoale şi a procurorului de stat se iau spre sciinţă şi se enunţă ca concluse fară desbatere propunerile de referenţi.

Propunerile referentelui în afaceri agronomice, la crearea unui statut despre esercíarea pescuitului pe teritorul comitatului Sibiiu, apoi la regularea şi adaptarea Oltului pentru navigaţiune, s'au primit cu maioritate de voturi precumpănitoare.

Şedinţa începută la 10 oare a. m. se închee la 1 oară după ameadi.

Am credut că cele de mai sus, publicate în „H. Z.,“va fi bine a le sci şi cetitorii diarului nostru.

Brad în 12 Decemvre 1882. Un an şi jumĕtate au trecut deja, de când cruda moarte au răpit din mijlocul nostru pe directorul acestui despărţĕmênt al Asociaţiunei Transilvane, pe zelosul şi neobositul protopresbiter al tractului nostru Zarand, Nicolae I. Miheltan, şi încă nici până în present nu s'au ales alt directore în locul dênsului, de şi din partea subscrisului s'au convocat Dnii membrii ai Asociaţiunei din acest despărţĕmênt în 2 rênduri de a participa la şedinţa estraordinarie, pentru efeptuenda alegere din cestiune şi alte agende, — şi încă prima dată, nu mult după repausarea amintitului directore, eară a doua oară după ce şi cassariul acestui despărţĕmênt dl profesor gimnas. Nicolae Mărginean, s'au depărtat pentru totdeauna din din mijlocul nostru, — însĕ fără resultat, căci prima-dată, la timpul defipt sau presentat numai doi Dni membrii, eară a doua-oară, şi acestora le-au venit mai bine la socoteală, a nu se presenta. Drept aceea cugetând eu, — că unii dintre Dnii membrii, cari conduceau odinioară cu mare zel şi energie toate afacerile întregului fostului nostru comitat fericit „Zarand“, luând în considerare prosperarea şi progresarea culturei poporului român din acest ţinut, în special, ear' în general, interesul şi ajungerea scopului Asociaţiunei transilvane, ca mai competenţi, îşi vor lua ostenealǎ mai curênd sau mai târdiu, de a convoca adunarea generală a acestui despărţĕmênt, şi a conduce afacerile despărţĕmêntului, tot cu asemenea zel şi energie, animând prin cuvinte şi fapte şi pe ceealalţi Dni membrii de aşi împlinì cu scumpĕtate, datorinţele prescrise în Statutul şi Regularea mijloacelor spre ajungerea scopului Asociaţiunei transilvane, pentru literatura română şi cultura poporului român, şi de a da sucursul şi sprijinul lor posibil, atât spiritual cât şi material, pentru înflorirea şi ajungerea scopului Asociaţiunei, care pentru poporul nostru român, după părerea mea modestă, este una dintre cele mai sacre şi cele mai salutare instituţiuni: — am întrelăsat convocarea adunării generale.

Vĕdênd însĕ că nici până în present nu s'au făcut nici un pas în această privinţă, şi fiind şi provocat din partea unor Dni membrii, vin cu această ocasiune de nou a ruga şi a invita pe toţi O. DD. membrii ai despărţĕmêntului cercului IX. (Brad) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, de a participa la şedinţa adunării generale estraordinare, ţinêndă Joi în 30 Decemvre 1882 st. v. la 10 oare a. m. în sala gimnasiului român gr. or. din Brad.

Agendele acestei adunări vor fi:

1. Alegerea directorelui despărţĕmêntului, în locul repausatului Nicolae Miheltan, fost protopresbiter a tractului „Zarand“.
2. Alegerea a 2 membri în comitet, în locul Dlor Nicolae Mărginean şi Nicolae Henţu
3. După constituirea comitetului, acesta îşi va alege din sinul sĕu, un cassariu, în locul dlui Nicolae Mărginean.
4. Alte propuneri din partea O. Dni membrii referitoare la prosperarea şi progresarea despărţĕmêntului, precum şi la ajungerea scopului Asociaţiunei transilvane.

Tot odată îmi permit a revoca în memoria O. D. membri, — şi ai ruga, că încât nu a satisfăcut deobligamêntului, de a solvì tacsa anuală pe anul espirat şi sûnt în restanţă, sĕ binevoiască, cu ocasiunea ţinerii adunării generale ţinênde în diua mai sus menţionată, se o aducă, şi după constituirea comitetului, sĕ o transpună nou alegêndu-lui cassariu, spre a se putea espeda fără amênare Onoratului Comitet central al Asociaţiunei transilvane în Sibiiu.

Petru Rimbaş,
direct. prov. şi actuarul despărţ.

Varietăţi.

* (Însciinţare prealabilă). Balul „Reuniunei femeilor române“

din Sibiiu se va ţinè în 23 Ianuarie st. n. 1883 în sala dela „Împĕratul Romanilor“. Venitul curat e menit pentru înfiinţarea unei scoale române de fete.

* (Convocare.) Conform statutelor reuniunei femeilor române din Zerneşti şi giur, se convoacă membrele aceleeaşi a participa la şedinţa ordinară a adunarei generale, ce va avè loc în 27 Decemvre a. c. la 2 oare post merid. în sala edificiului scolar din loc.

Zerneşti în 19 Decemvre 1883.

Maria Garoiu
preşedentă.

* (Necrolog.) *Iosif Tempea*, preot greco-oriental, asesor cons. şi profesor de limba şi literatur'a română la Archigimnasiul din Lugoş cu fii sei Liviu, Valeriu, Mariu Vespasian, şi Letiţia; Alesandru Ursulescu, paroch gr. or., şi asesor cons. în Lugoş cu soţia sa Maria ca părinţi, precum şi Teodor Tempea paroch gr. or. în Toracul-mare cu soţia s'a Maria ca socrii; Paul Tempea administrator protopopesc al tractului Banat-Comloş cu soţia sa Anastasia, ca cumnaţi; cumnatele Eva Popescu, preoteasa în Szent-Micloş; Ecatarina vĕduvită Konda; Ana Marcoviciu preoteasă în Toracul-Mare; şi Juliana Bontilla preoteasă în Lugoşel cu inima sfâşiată de durere anunţă moartea mult iubitei lor soţie respective mamă, fică, noră, şi cumnată

Lucreţia Tempea n. Ursulescu,

carea în urmarea unui morb îndelungat în 14—26 Decembre la 1 oară după meḑul nopţii în al 35-lea an al etăţei şi al 19-lea al căsĕtoriei sale fericite a adormit în domnul.

Remăşiţele pământesci se vor depune spre rĕpaus etern în cimiteriul gr. or. din loc la 2 oare după ameaḑi Mercuri în 15/27 Debembre a c.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria eternă.

Lugoş în 14/26 Decembvre 1882.

* *(Cărţi didactice aprobate.) Gramatica română* în scoalele elementare de V. Mândreanu, profesor în Caransebeş, atât manualul pentru învĕţători (preţul 1 fl. 20 cr.) cât şi cel pentru scolari (legat cu 45 cr.), censurate din partea Senatului scolar al diecesei Caransebeşului prin corpul profesoral dela institutul pedagogic, s'au întrodus prin cerculariul consistorial Nr. 764 scol. în toate scoalele noastre confesionale din diecesa Caransebeşului.

Motivele, care au îndemnat corpul profesoral a recomanda Consistoriului diecesan întroducerea acestor manuale sûnt: 1) Principiul inducţiunii, de care se folosesce autorul la tractarea materiei de învĕţământ, dă cărţilor întêietate întré toate manualele de felul acestora, îndemnând scolarul a-şi abstrage însuşi regulile gramaticale din limba representată prin bucăţile de cetire; 2) Manualele din cestiune, întemeiate pe principiul sus amintit sunt cualificate a îndemna elevii la activitate proprie şi procedênd dela concret la abstract, numai a procura scolarilor cunoscinţe gramaticale bine ântemeiate, ci şi a desvolta în mod natural facultăţile spirituale ale copilului.

* (Mersul vapoarĕlor.) Agenţia societăţei de navigaţie pe Dunăre ne face cunoscut că, cu începere de mâne 20 Decemvre, vapoarele de postă pe linia Turnu-Severin-Galaţi şi vice-versa vor circula numai odată pe sĕptămână, şi anume:

În jos, dela Turnu Severin, în fie-care Vineri, 8 oare dimineaţa.

În sus, dela Galaţi, în fie-care Marţi, la 9 oare dimineaţa. „Resb.“

Mai nou.

Guvernul României are intenţiunea, ḑice „Curier. Financiar“, de a trimite ca representant al ţĕrei la conferenţa ce se va întrunì la Londra pentru cestiunea Dunărei, de d. Titu Maiorescu, care alături cu d. Ioan Gică, ministrul plenipotenţiar la Londra, va susţinè drepturile României în această conferenţă.

Loterie.

Sâmbătă 30 Decemvre n. 1882.

Viena:	57	29	58	82	33
Timişoara:	17	51	62	28	76

Bursa de Viena şi Pesta

Din 30 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.75	118.50
Renta de aur ung. de 4%	85.50	85.45
Renta ung. de hârtie	84.65	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.15	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 75 95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.50 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii	113.75	113.75
Sorţi de regularea Tisei	108.80	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 30	76 25
Datorie de stat austr. în argint	76.05	76 70
Renta de aur austriacă	95 40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	832—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	272 50	272.50
Acţiuni de credit austr.	282.20	282.10
London (pe poliţa de trei luni)	119.40	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.65
Napoleon	9.49	9 48
100 marce nemţesci	58.70	58.60

Nr. 263. [325] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunilor votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sălişţei.

Protopresbiterul tractului acestuia, ca atare, va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în comuna Sălişte, avênd a provedea una din parochiile de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a.) venitele ordinari ale oficiului protopresbiteral, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedule de cununie pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale unei parochii de clasa a doua din comuna Sălişte, cu un relut pentu locuinţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc, în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reali cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare ai consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post, au a'şi aşterne suplicele concursuale la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în *restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful român“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc), şi locuinţa concurentelui; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de celea teologice (anul, locul şi categoria acelora esamen de maturitate, doctorat ş. a.), studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviciele de pănă acum pe terenul bisericesc (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni! Datele din aceasta tabelă sûnt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomândări.

Sibiiu, 23 Noemvre 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sălişţei.

Moise Lazar m/p, **Ioachim Muntean** m/p,
admstr. ppresb. şi preşedinte not. al comit pprsb.

Nr. 216. [324] 2—3

Prelungire de concurs.

Fiindcă în urma concursului publicat în Nrii 66. 67 şi 68 ai „Tel. Rom.“ din anul acesta pentru întregirea parochiei gr. or., de clasa a III-a din comuna Burul, în terminul prescris nu s'a insinuat nici un concurinte cualificat, cu încuviinţarea Prea ven. consistoriu archidiecesan din 10 Septemvre a. c. 2968 se prelungesce terminul concursului numit cu 15 ḑile dela prima publicare a acestei prelungiri în „Tel. Rom“.

Ofenbaia, 13 Decemvre 1882.

Pentru comitetul parochial
Ioan Danciu m. p.,
adm. prot.

Nr. 450|1882 [322] 3—3

CONCURS.

Cu încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 28 Oct. a. d. Nr. 3347. B. se publică prin aceasta al doilea concurs pentru ocuparea postului de paroch în parochia de cl. III Stenea, ppresbiteratul Sibiiului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt.

1. Dela fie care familie câte douĕ ḑile de lucru;
2. Dela fiecare familie una ferdelă (mĕsură veche) cucuruz sfârmit.
3. Folosirea cimiteriului.
4. Venitele stolari.
5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 15 Dec. 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Nr. 415/1882. [321] 3—3

EDICT.

Nicolae Popoviciu, de religiunea greco orientală din Ruşi, comitatul Sibiiului, carele de peste trei ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui muere Maria n. Şerban, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de către soţia sa.

Sibiiu, 5 Noemvre 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de 1. instanţă.

Nr. 447/1882. [320] 3—3

EDICT.

Ioan Gurian de religiunea gr. or. din Mohu, comitatul Sibiiului, carele aproape de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Eva n. Nicolae Dafin, tot de acolo, fără a sĕ sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral ca for matrimonial de I. instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat asupră-i de către soţia sa.

Sibiiu, 24 Nov. 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanţă.

Sz. 2347—1882 telekkvi. [327] 1—1

Árverési hirdetmény.

A D. Szt.-Mártoni kir. biróság mint telekkőnyvi hatóság részéről közhirré tetetik, miszerint Hermán Károly végrehajtatónak Pocstelki Binder Mihály végrehajtást szenvedő elleni 47 frt s járulekai iránti végrehajtási ügyében miután az ez ügyben 1880 Iunius 18-án megtartott árverésen vevő medgyesi Hermán Károly által megvett fekvőkért igért vételárt vevö telyesen be nem fizette, s igy az árverési feltételeknek eleget nemtett, az 1881 évi LX t. cz. 185 §. értelmében bánatpénzének elvesztése mellett, a N. Szebeni „Albina“ takarék és hitelintézet kérelmére a Pocstelki 53 sz. tjkvben A + 1—19 r. sz. a. foglalt s ¼ részben Binder Mihaly tulajdonául felvet s 415 frt 50 kr. becsült ingatlanok **az 1883 évi Január hó 16 napján** d. e. 11 órakor Pocstelke község házánál megtartandó ujabbi árverésen becsáron alul is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a fenntebb kitett becsár, árverezni kivánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben, vagy ovadék képes papirban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben, és pedig az elsőrészt az árverés jogerőre emelkedésetöl számitandó 15 nap alatt a második részt ugyan azon naptól számitandó 30 nap alatt, a harmadik részt ugyan azon naptól számitandó 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után a birtokba lépés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt a D. Szt-mártoni kir. adó mint birói letéti pénztárnál lefizetni s ezt igazolni.

A megállapitott árverési feltételek a hivatalos orák alatt a telekkőnyvi hatóságnál és az illetö községi elöljáróságnál megtekinthetők. —

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dicsö-Szentmárton 1882 évi November 17-ikén.

Kovácsy Károly, s. k.,
kir. járásbiró.

Pentru Serbători

îmi permit a atrage cu tot respectul atenţiunea asupra

decoraţiunilor de tot feliul pentru **pomul de Crăciun**; — asupra **Pescelui-Murenă** (Aalfisch), **sardinelor rusesci** şi **franceze, hiringelor rotate**, şi **olandeze, caviarului,** (icre), **rum, teă, făină,** precum şi **asupra** tuturor articolilor din specialitatea băcăniei, de **cualitatea cea mai distinsă** şi pe lângă preţurile cele mai eftine. [326] 2—4

Ludovic Fuchs
Strada pintenului şi măcelarilor.

Cu totul noue

Sfĕrmitoare de cucuruz cu ventilator. — **Tăietori de napi** şi **tăietoare de paie** recomandă pe lângă preţurile cele mai eftine

Fabrica de maşine agricole.
Andreiu Rieger.
[317] 3—3 *Sibiiu.*

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 150. Sibiiu, Joi 23 Decemvre (4 Iannarie 1883) 1882. **Anul XXX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„TELEGRAFUL ROMAN“,

cu 1. Ianuarie 1883, întră în anul al XXXI dela întemeerea lui.

Credincios misiunei sale, „Telegraful Roman“ s'a luptat și se luptă pentru interesele poporului român.

El a apărat și spără, pe lângă toată modestia puterilor de care dispune, interesele poporului român pe terenul național politic; național bisericesc, național social și economic, fără a perde din vedere datorințele sale patriotice în sensul cel adevĕrat, dictat de ființa comuniunei politice în care trăim și de firea istorică și etnică a acesteia.

Nu numai a apărăt „Telegraful Român“ și apără, ci caută sĕ și promoveze interesele poporului cărui este dedicat dela întemeerea lui.

În fața evenimentelor ce continuă desvoltarea lor începută la 1848 prin întroducerea erei libertății, „Telegraful Român“ nu'și va părăsì drumul croit. Apărarea naționalității pe terenurile indicate mai sus este acum mai arḑĕtoare ca în întreg periodul dela 1848 până acum. Evenimentele, cu cât înaintăm în timp, cu atâta apropie mai mult deslegarea definitivă a problemelor care au sĕ redea libertatea popoarelor monarchiei așa după cum li se cuvine. Egalitatea proclamată înainte cu treiḑeci și cinci de ani încă nu e perfectă, are însĕ sĕ devină perfectă. La perfecțiunea egalității însĕ se cere neîntreruptă activitate. Și pentru ca activitatea se fie roditoare ea nu trebue se fie singuratică, a unuia sau a unora măcar. Toți membrii unui popor care aspiră la un bun ideal sublim trebue se contribue la eluptarea lui. Fără de a scì unii de alții, o activitate, care se fie în stare a produce un rod după cum îl pretindem, nu se poate. O întâlnire de idei și de păreri cooperatoare este indispensabilă. Întâlnirea aceasta însĕ se face în ḑiaristică.

Precun se vede, nu facem reclamă egoistică. Dacă indigităm la necesitatea întâlnirei ideilor prin mijlocirea ḑiaristicei, indigităm la un ce indispensabil astăḑi pentru poporul care vrea să trăiască — indigităm la ḑiaristica română preste tot, din care facem și noi parte.

La o parte dar cu indiferentismul și cu indolența acolo unde se mai află, și mai mult zel pentru afacerile publice, prin care se realisează bunurile ideale ale popoarelor.

Pentrucă precum despre individ, numai atunci se poate ḑice că trăiesce, când scie despre ceea ce se petrece cu el și despre ceea ce se petrece în giurul seu, așa e și cu ori care popor. Altfel vegetează și vegetațiunea unui popor încuragează numai rapacitatea altora cari nu se sfiesc a se declara moștenitorii drepturilor celui nepăsător.

Articulii cari apar în presa maghiară pentru asimilarea noastră, cu alte cuvinte, pentru prefaccrea noastră în maghiari, fac evident că românii trebue sĕ fie neadormiți, se stea la pândă, pentru ca viața lor, păstrată mii de ani prin multe viforuri, sĕ nu se stingă acum, când lumina soarelui dreptății străbate și resfiră negurile din trecut.

Sĕ ne folosim dar de mijloacele ce ne sûnt puse la disposițiune.

În particular noi, cari încă cugetăm că contribuim cu modestele noastre puteri la ajungĕrea bunurilor naționale-patriotice de diverse naturi, credem că nu e nici o nemodestie din partene, dacă învităm pe pl. t. public a ne sprigini în lupta cea sacră, care ne obligă pe toți, a sprigini respândirea ideilor prin cari sĕ ajungem la bunurile aspirațiunilor noastre legitime.

Luptăm o luptă grea, dar leală. Oamenii imparțiali și cu simț de dreptate nu ne vor putè băga nici o vină pentru că luptăm. **Nu vrem se asuprim pe nimenea, ci vrem ca nimenea sĕ nu fie asuprit.**

Premițĕnd aceste și repețind încă odată momentuositatea situațiunei actuale nu vom greșì dacă încheem cu învitarea la conlucrare comună, fie care după puterile sale, unii comunicând alții primind cele comunicate spre a scì toți cele de sciut împreună.

Pentru cât putem noi înlesnì aceasta ne vom silì a ne face datoria, pe cât va fi cu putință chiar și mai mult ca în trecut.

Publicul prenumere cât mai numeros, ca cu atât mai bine se ne poată controla.

Condițiunile prenumerațiunei se află în fruntea foaiei.

(Cu ocasiunea aceasta anunțăm că cu Nr. 1. vom începe în „Foiță“ publicarea unei lecturi de distracțiune și tot odată instructivă: Cristian Waldo sau Căile norocului, Roman de George Sand trad. de E. B.)

Din causa ss. Serbători ale Crăciunului nrul următor va eși Marți în 28 Decemvre.

„Şi pre pământ pace, între oameni bunăvoire“.

Cuvinte sublime, pentru că sûnt cuvinte ceresci.

Pace pe pământ, bunăvoire între oameni.

Se poate ceva ce se întreacă darurile aceste îmbiate omenimei din ceriuri?

Toate avuţiile pământului, toate desfătările lumei sûnt o nimica pre lângă pacea şi bună voirea între oameni. Mai mult. Acele dintâiu pentru sine prefac pe oameni în vrăjmaşi reciproci; vrăşmăşia preface, pe unde poate străbate, din faţa pământului un infern cu toate groazele lui; pre când pacea şi bună voirea între oameni promovează liniscea spiritelor, încuragează cultura în toate ramurile ei şi preface pe oameni în ângeri, faţa pământului o schimbă din pustietăţi în raiuri pământesci.

Sûnt rari momentele, în care oamenii se lasă a fi conduşi de darurile ceriului şi cu toate că sûnt rari şi am putè ḑice, momentane, putem nega oare, că ce avem bun, ce avem frumos şi plăcut pe pământ sûnt productele acelor momente în care oamenii sûnt pacĭnici şi păstrează bunavoire între sine? Sciinţa, artele frumoase, industria, agricultura înfloresc prin conlucrarea păcei şi a bunei voiri între oameni. Turburările, ura produc certe, frecări şi resboaie şi urmele acestora sûnt sĕlbătăcia spiritelor, produc cadavre, trupuri mutilate, figuri omenesci pălite şi învĕlite în trenţe, sporiu de morminte, pustietatea agrilor, tĕciuni fumegători şi ruine.

Dar ce ne trudim în deşert! Cuvintele ceresci, cu care am întrodus şirurile aceste resună între oameni de mii de ani. Schinteia divină le au sădit în alte forme încă cu mult mai înainte în sufletul omenesc. Ele, şi dacă nu aşa respicate, le găsim îmbrăcate în altă formă în clasicitatea păgână. Oamenii, le au auḑit, le aud, le cunosc însemnătatea, dar vor necontenit sĕ se conformeze lor?

Nu.

Pare că planează un blăstem de asupra omenimei, pentrucă esciindu le, nu vrea sĕ le scie, sau ciindu-le, în loc sĕ le aplice, făuresce arme din ele ca sĕ le întrebuinţeze spre scopuri contrare, păcei şi bunei-voiri.

Societăţi mari contra altor societăţi mari se vĕd meşteşugind cum sĕ domnească sub pretecste feliurite unele peste altele. Societăţi mari contra altor societăţi mici se vĕd calculând cum sĕ le înghită pe aceste din urmă. Și până sĕ 'şi ajungă scopul câtă amărăciune nu trebue sĕ înghită popoarĕle, cari constitue societăţile mari şi mici, atacând şi apărânduse.

Dar dacă ar fi numai reciprocitatea între complecsele societăţilor, după cum sûnt grupate!

Rĕul, pĕtrunde cu mult mai tare în straturile omenimei. Membrii unei şi aceleiaşi societăţi sûnt turburaţi între sine pentru seaca de domnie, de supremaţie.

Ce esemplu mai trist se poate în privinţa aceasta de cum ne înfăţişează aproape fără de escepţiune organele de publicitate ale acelei părţi a societăţii, numite oficial Ungaria, care se ḑice naţionalitate maghiară? În loc de a domnì pacea şi bună voirea între noi şi acei pe care îi representează organele de publicitate din cestiune, după cum au promis cu cea mai mare solemnitate prin acel articul de lege (44 din 1868), conform cărui „fiecare cetăţean“ este „egal îndreptăţit,“ „ţinĕ sĕ de ori şi care naţionalitate“; în loc de a domnì, ḑicem, pacea şi bună voirea între toţi cetăţenii Ungariei, pentru ca din comuniunea noastră se facem un raiu pământesc cu toţii împreună: ne vedem unii infestaţi în drepturile, care ḑic că ni le garantează, ne vedem batjocoriţi în trecutul nostru îndepărtat în seculi şi în cel mai recent, ne vedem prigoniţi chiar şi ni se pune în perspectivă o prigonire si mai intensivă sub pretecstul lipsei de remaghiarisarea oamenilor, cari n'au fost nici ei maghiari, nici moşii şi strămoşii lor vre-o dată.

Nu mai e vorba înaintea presei maghiare că în anumite împregiurări, normate ear în legile făcute de acei pre cari acea presă i representează, — sĕ ne bucurăm şi noi cei cari nu sûntem maghiari de drepturi cardinale. În biserica noastră recunoscută de aceleaşi legi, în scoala noastră şi precum vedem în familie chiar sĕ pregătesce a nu ne da pace şi a ne arăta voirea ei, care numai bună nu poate fi.

Cetitorii nostri îşi aduc aminte de articolul ce am reprodus după „Pesti Napló," în care se predică înfiinţarea unei reuniuni centrale de maghiarisare pentru Transilvania cu reşedinţa în Cluj. „Ellenzék", iniţiatorul acestei idei, a revenit asupra ei (în 28 Decemvre n. Nr. 295) printr'un articol, în care se proclamă conturbarea naţionalităţii noastre sub pretecstul că *„statul maghiar în organizare trebue rădimat de o soţietate maghiară organizată cu tărie."*

De astădată prigonirea naţionalităţei noastre, căci în Transilvania mai cu seamă de aceasta poate fi vorba, este îmbrăcată în frumosul vestmênt al unei reuniune maghiare de cultura (*Magyar kulturegylet*). Despre ce cultură poate fi însĕ aici vorba, pe lângă cuvintele citate mai sus, se mai poate vedea din altele, prin care cu provocare la germani, la slavi şi la latini arată că staturile astădi se constitue pe basa rasei; mai lămurit înse se poate vedè, că acţiunea reuniunei are sĕ fie îndreptată asupra Câmpiei, Uniadoarei şi Albei, cu toate că din programă nu lipsesce nici România nici Bucovina.

„Ellenzék", la alt loc, în acelaşi numĕr, mai spune că a primit multe epistole prin care, de bună seamă maghiarii, arată un înteres deosebit pentru „reuniunea de cultura maghiară şi întreabă dacă e înfiinţată deja sau în ce stadiu se află înfiinţarea. Ba „Ellenzék" publică şi un ofert de 5 fl. pe tot anul în dece ani pentru „Cultura maghiară", din partea unui Borbáth Sándor (Alecsandru Bărbat), a cărui strămoş de sigur a venit cu Arpad de odată în Transilvania şi care „silit", dar nu de dragul românilor, va fi luat nume românesc, pe care îl păstrează strănepotul şi acum după remaghiarisare.

Cumcă scoală noastră nu se bucură nici de pace nici de bună voire am arătat cu esemple destul de pipăite, atăt din procedură organelor oficiale cât şi din bunăvoirea presei maghiare. „Pesti Napló" pune multă silinţă a ne timbra şi biserica, pentrucă în ea rugăciunile şi cântările se sevêrşesc în limba română, de cuib de daco-romanism. Nu mai lipsesce mult şi fie care casă, fie care familie, care îndrăsnesce a mai păstra limba română în sinul ei va fi timbrată de cuib al daco-romanismuli.

Şi ca lucrul sĕ fie perfect, Hunfalvy şi a adunat într'o carte cât o Alisândrie toată eruditiunea sa de mai mulţi ani, pentru că se dovedească, că românii au venit în locurile aceste în care se află maghiarii ca se romaniseze pe stăpânii sub a căror stăpânire s'au supus: eară alt „erudit" s'a apucat în timpul din urmă se spună ca toate ţinuturile locuite de români au fost odată locuite numai de maghiari; un altul tot aşa de „erudit" a luat asupră'şi nobila sarcină se tacseze pe românii din Transilvania (în P. Ll.) cari în 1848—49 şi-au apărat esistenţa şi au ţinut cu dinastia şi tronul, de oarde de lotri şi ucigaşi.

Şi pentru ce literatura aceasta? Pentruca se arate că românii sûnt nisce oameni nestatornici, că românii nu sûnt români ci numai maghiari romanisaţi, că sûnt oameni cu aplecări rele şi nu sûnt vrednici de altă decât a face din ei maghiari.

Înregistrarea a tot ce se scrie în presa ungurească în chipul şi în tonul acesta la adresa noastră ar fi prea lungă, când neam pune se înregistrăm toate graţiosităţile câte se scriu la aceeaşi adresă a noastră. Ajunge şi cât cuprind coloanele ânguste ale foaiei noastre ca se arătăm câtă pace, câtă bunăvoire ni se oferă din partea compatrioţilor, care odinioară făceau monopol, se înţelege cu gura şi pe, hârtie, cu liberalismul naţionalităţilor precum fac adi cu necesitatea maghiarisărei a tot natul ce respiră aer pe pământul ţerilor coroanei unguresci.

Când am vrea se mesurăm şi noi, nu cu aceeaşi mesură, ci cu una mai mică, dar cu mult mai justificată, oare n'ar trebui se strigăm şi noi în lumea largă după o reuniune de cultură, care sĕ ne apere de maghiarisare şi sĕ ne reromaniseze pe toţi „nemeşii" *plus* românii maghiarisaţi din secuime? Câţi magnaţi, câţi nobili sûnt în Transilvania de origine maghiară? Ungurenii maghiari până de curênd numeau pe magnaţii transilvani *oláh magnások* (magnaţi românesci.) N'am avè şi noi cuvênt, dacă ne am lua după paradigma maghiară, ca sĕ facem reuniuni sĕ i reromânisăm pe magnaţi, pe nobili şi pe românii maghiarisaţi din secuime?

Dar n'avem lipsă de apucături de acestea. Un popor cum e cel român, de şi în staturi politice diverse, dar compact şi numeros, cel puţin de două ori aşa numeros ca cel maghiar, are mai multă încredere în vitalitatea sa de cât sĕ aibă lipsă a lua refugiu la astfeliu de apucături. De vitalitatea lui se vor frânge şi încercăriie, care se fac acum ca sĕ'l dicĭmuiescă în interesul rasei maghiare.

Un lucru însĕ îl pot face şi românii. Defensiva urmată de secoli, mai bine şi mai reu, o pot continua de aici încolo; trebue sĕ o continue şi încă cu mai multă energie.

Şi domnii, care ne atacă şi se pregătesc de atacuri noaue, credem, că aceasta nu ne o vor lua de cât în nume de bine. Apărêndu-ne nu facem mai mult de cât ei, facem mai puţin, însĕ după esemplul ce înşişi ni'l dau.

Nu noi provocăm, sûntem provocaţi; nu noi turburăm, voim se susţinem echilibrul, căci echilibrul restabilesce pacea şi reîntroduce bunăvoirea între oameni.

Vom isbutì? Ddeu şi pe urmă şi lumea, care începe a ne cunoasce din di în di mai mult precum şi raporturile dintre unii şi alţii, va judeca. Noi n'avem sĕ ne temem nici de judecata ddeească, nici de cea a lumei, până eri alaltă eri indusă în eroare, eară acum din ce în ce mai bine informată.

Cu toate aceste nu putem suprima părereaa de rĕu, că din partea aceea, care dispune adi de soartea ţĕrei nu vedem sirguinţa cu carea ar fi datoare. I stă acelei părţi în voie a cultiva şi intreţinè pacea şi bună voirea între toţi cetăţenii statului, ca sĕ'l prefacă în raiu pàmêntesc şi nici că se gândesce la aşa ceva.

Ei bine, noi, ca şi maghii, sĕ ne închinăm păcei şi bunei voiri şi ângerul Domnului ne va arăta şi noue calea cum sĕ ne mântuim de Irodul presei năvălitoare asupra noastră şi cum pe altă cale sĕ ne întoarcem în ţeara dreptului egal, promis prin lege, dar disputat prin uneltirile maghiarisàtoare.

Atunci, vom avè pacea în internul nostru şi mulţămirea, că noi am binevoìt şi acelor ce ne au vrăjmăşit pe noi. Atunci lumina consciinţei, a carei resărit îl vom serba poimâne va lumina lin şi fără arşiţa mustrărei în inimile noastre, căci lumina consciinţei e una cu a soarelui dreptăţii, care vine dela mărirea tatălui ceresc.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Decemvre.

Este obiceiu ca oamenii în posiţiuni înalte se primească în diua de anul nou gratulaţiuni. Cu ocasiunea aceasta se enuncie apoi monarchii asupra situaţiunei politice din Europa. Împĕratul Germaniei, se telegrafează dela Berlin, speră, că pacea Europei în decursul acestui an nu va fi conturbată. Despre enunciaţiunile altor capete încoronate n'am mai cetit enunciaţiuni de aceste. Aflăm însĕ din diarele ce ne au venit cu posta de adi, că ministrul pres. Tisza la acelaşi fel de ocasiune încă s'a enunţat pentru pace.

Pacea, se afirmă acum şi din alte părţi, că va fi susţinută cel puţin în anul 1883. „P. H." cu toate aceste are o corespondenţă dela fruntariile rusesci, în care, între altele, se poate cetì, că dispoşiţiunea oamenilor preste tot este resboinică. Oficierii, între cari mulţi de origine germană, vorbesc cu multă positivitate că ei sunt gata cu desăvêrşire de resboiu. Cu tot frigul, soldaţi şi civili, cesti din urmă pentru bani scumpi, lucră la lărgirea şi la repararea drumurilor. Cu un cuvênt, este o mişcare, care se poate observa numai în timpuri premergàtoare resboaielor.

Moartea lui Gambetta ia locul cel dintâin şi putem dice cel mai mult în presa europeană. Comentarele se unesc întru a recunoasce spiritul cel mare al lui Gambetta. Nici importanţa lui politică nu e trasă la îndoială, numai dacă a folosit geniul mortului Franciei sau nu a folosit, aci se împart opiniunile. Presidentul republicei franceze se dice că audind despre moartea lui Gambetta s'ar fi esprimat, că perderea lui e ireparabilă. Înmormântarea lui se va face pe cheltuiala Statului.

Dela Bucuresci se scrie că invitarea la conferenţă încă n'a sosit. Puntele de desbatere se dice, că vor fi, prolungirea plenipotenţei comisiunei europene; estinderea competenţei ei până la Brăila şi acceptatea proiectului Barrére.

Gambetta.

Leon Gambetta sĕ născuse la Cahors, din părinţi francesi, dar de origină italiană, la 2 Aprile 1838. Işi făcă dreptul la Paris şi se înscrise la baroul din acest oraş în 1859. Secretar al d-lui Crémieux, preşedinte al conferinţei Mole, el deputà în Martie 1862, cu afacerea celor cincideci şi patru. De atunci se consacră mai cu deosebire afacerilor politice şi căstigă o imensă poporaritate cu pledoaria sa din procesul intentat diarelor cari deschiseră o subscripţine pentru a ridica o statue lui Baudin, deputatul care fusese ucis pe o baricada în Decemvre 1851. Gambetta era ad-

---

FOIŢA.

Bunica.

(Novelă.)

(Încheere.)

Doamne, bunică dar cum m'am mai urît şi de postul ăsta; — până-i lumea mi-se pare că nu mai sosesc şi Sfintele Paşti. Şi uite bunică, că ungurii încă se vĕd a fi oameni ca noi numai cât vorbesc altă limbă, şi ei de unde sĕţi ţie Mercurile şi Vinerile? Eu nu sciu de ce sĕ le fie lor ertat a mânca ce le place şi nouă nu.

— „Prostia unui Român e pricina, că dac' ar fi avut el minte destulă nici noi n'am postì. Când a împărţit D-deu legile, dragul bunicăi, a chiemat un Român, un Ungur, un Sas, un Neamţ, cu o vorbă a chiemat din fie-care limbă câte un om şi le-a dis; „Alegeţi-vĕ fieşte carele dintre voi o oală ori un cratiţ din cele, ce le vedeţi aci acoperite; şi cine ce ş'a alege aceea va şi mânca". Românul lacom colea din fire, se îndeasă şi apucând înainte pune mâna pe oala cea mai zdravănă decât toate. Când o descopere vede că-i fasole goală. S'o pună îndărăpt, nu era modru Ia părut rĕu şi lui, de numai nu se trăgea de cap, dar n'avè ce sĕ se facă. Acum trebue sĕ postim şi noi, dacă aşa ne a fost ursita, căci la din potrivă nu ne umblă bine. Ungurul a luat o cratiţa mică, dar îndesuită cu carne; Sasul ear a luat, ce-a luat." — Sĕ fi fost eu în locul Românului, sĕ şti bunică ca ce luam luam pe ales.

De-al de astea-mi spunea bunica şi eu le ascultam cu drag, căci sûnt lucruri frumoase, cum numai bătrânii ştiau spune. Nu i-aş fi mai trecut vre-odată pe dinainte pentru mare lucru. Dar nu numai eu o aveam dragă, fără satul întreg. Şi aveau de ce; căci bunica nu era o muere, cum sûnt cele mai multe din dilele noastre, cari mai la nimic nu se pricep, şi dacă lipsesce bărbatul vre-o di două de acasă, când se întoarce dice: vai şi au! ea era harnică de lucru ca un bărbat şi ştia sĕ împarţă porunci la trei slugi de odată. De aceea nu era un cumând, o feştanie o îngropăciune mai de treabă, sĕ nu fie chiemată şi ea; ear bolnavilor tot cam ea le culegea dreţele. Dreţele sûnt bine sĕ se culeagă, pentru omul ce cam stă în cumpănă, ca sĕ se aleagă odată ceva de el; ori sĕ moară ori sĕ se scoale, — şi dreţele cam puterea asta o au, numai cât trebuesc culese de o muere ertată cum era buna, alt-cum e pĕcat. Când se ducea la culesul dreţelor, bunica mĕ lua cu sine, asta se scie de rostu. Mergeam până la un isvor departe, unde se aflau dreţele: Au mai fost ele, şi în alte două locuri, dar au perit. Nu-i modru făr s'au spurcat cumva locul în părţile acelea şi dreţelor nu le place a creşte făr numai în loc sfânt. Aşa spunea bunica. În diua aceea nu-ţi băga o bucătură măcar în gură, sĕ fi fost ori ce de ea.

După ce soseam la isvorul cu dreţele se punea şi dicea un „Tatăl nostru" făcea nouĕ mătănii cu faţa cătră răsĕrit, apoi rupea un mănunchiu cât ţii în mână, de flori de dreţe şi le aşeda în doniţa cu apă curată, ce-o udusese. Mai dice un „Tatăl nostru", mai face noauĕ mătănii şi mai rupe ear un mănunchiu de dreţe Şi tot aşa făcea până se însămà noauă mănunchiuri în capĕt. Atunci mergeam acasă, le ferbea într'o oală curată în apa în care le aduse. De era scris ca omul sĕ mai aibă dile încă dela D-deu, dreţele se le fi fert cât de mult tot rĕmânea verdi ca edera; ear de era aproape de ceasul morţii dreţele sĕ făceau opărite ca de brumă îndată, ce le punea la foc. Asta o scia bunica cum se cade si acum o sciu şi eu, — numai de ar da bunul D-deu sĕ n'am lipsă de învĕţătura asta cât oiu trăì. Uitam sĕ vĕ spun, că cu apa de pe dreţe scălda pe bolnavul.

Dela o vreme tatăl-meu se hotărî ca ori sĕ mă dea undeva la scoală la oraş, că dascălul Amos nu ne învĕţa de loc ungureşte neştiind nici el precum nici a scrie, ori sĕ mĕ pună după oi şi aşa sĕ mai tragă şi ceva folos după mine. Bunica se îngrijì că dacă voiu devenì pĕcurar — fireşte de vreme bună numai — sĕ nu fiu mai prost de cât alţii. De aceea mĕ învĕţa ea din vreme, că de câte ori voiu vedea apropiindu-se de turmă nişte păsĕri mari şi negre, sĕ le întimpin:

Corbule! corbule!
Nu 'mi numĕra oile,
Că oile-'s numĕrate
Cu săgeată 'mpărătească,
Sângele te năpădească,
Şi pe gură şi pe nas,
Oile sĕ ni le laşi!

vocatul ḑiarului „le Réveill“. Venirǎ atunci alegerile generale din 1869, Gambetta fu ales la Paris şi la Marsilia. El optǎ pentru Marsilia şi luǎ pe bǎncile estremei stânge.

La 4 Septemvre 1870 Gambetta fǎcu parte din guvernul provisoriu, ca ministru de interne. La 8 Octomtomvre, el plecà din Paris în Balon şi se duse la Tours, ca se ea direcţiunea apĕrǎrii naţionale.

Nu vom vorbì astǎḑi de rolul însemnat ce-l jucà dl Gambetta în provinciǎ. Francia recunoscĕtoare îl alese la 8 Februarie în ḑece districte. El optǎ pentru Strassburg, refusǎ sĕ voteze pacea şi îndatǎ dupǎ vot sĕ retrase împreunǎ cu deputaţii Alsaciei, care încetà sĕ mai fie provinciǎ francesǎ.

Reales la 2 Iulie, de alegĕtorii din Toulon, din Marsilia şi din Paris, Gambetta optà pentru Paris, şi consacrǎ toatǎ elocinţa lui la aşeḑarea Republicei. Isbutì, şi lui se datoresce cǎderea guvernului consevator, votul Constituţiunii şi alegerea d-lui Grévy.

Prim-ministru în Noembre 1882, d. Gambetta se retrase în Ianuarie, când Camera refusǎ sĕ voteze scrutinul pe liste.

În 1871, Gambetta fondase, cu amicii sĕi politiri, *la Republique française.*

Varietǎţi.

* Maj. Sa a denumit pe LMC. bar. de Schönfeld colonel-proprietar al regimentului de inf. Nr. 82.

* (Ordin de ḑi al comandei XII de corp), din 1 Ianuarie n. 1883.

„Trupele şi institutele subordinate pânǎ acum Comandei militare în Transilvania formeazǎ de aḑi înainte corpul XII al armatei c. r.

„Din graţia preinaltului nostru beliduce denumit camandant al acestui corp, mândru şi fericit de a mĕ vedè în fruntea lui, salut prin aceasta pe toţi câţi aparţin legǎturei acestuia trimiţĕnd tot deodatǎ tuturor cu ocasiunea schimbǎrei anului dorinţele mele cele mai bune.

Singuratic doresc fie cǎruia se scie cuprinde şi apreţuì însemnǎtea întreagǎ a schimbǎrei organizetorice ce se duce acum în deplinire, prin o structurǎ mai tare a unitǎţilor tactice mai înalte a le armatei are sĕ se destepte şi sustinǎ în toate împregiurǎrile simtul aparţinerei la olaltǎ. Se ne deprindem a ne cunoasce deja în timp de pace, ca sĕ ne scim apreţuì în timp de rĕsboiu.

Totalitǎţii doresc, ca corpul XII sĕ se dovedeascǎ tot-de-una ca un membru util şi demn al bravei noastre armate; ca sĕ se distingǎ prin lucrare neobositǎ în timp de pace şi prin perseveranţǎ bârbǎteascǎ în oarele serioase; spre gloria venerabilelor noastre steaguri, spre mândria şi binele patriei, spre bucuria ferbinte iubitului nostru monarch şi beliduce,

Acesta este, oficeri şi soldaţi ai corpului XII, cuvêntul meu cel dintâiu mes cǎtrǎ voi, dorinţa cea mai intimǎ a comandantului dvoastrǎ!

* (Mulţǎmita publicǎ.) Pentru scoala poporalǎ confesionalǎ românǎ ort. or. din Dobêrleu Protopresbiteratul II al Braşovului, Comit. Trei Scaune, În urma colectǎrei întreprinse de On. D. P. Ioan Oltean şi Epitr. Zaharie Vereguţ din 7—11 Dec. în urmǎtoarele comune şi adecǎ:

I. Opidul Breţcu: P. O. Administrator S. Dimian 1. fl. O. P. D. Coltofean 1 fl. D. C. Dimian 40 cr. Dl. D. Drǎgǎnescu 40 cr. S. Grosu 30 cr. I. Cianga Boroş 90 cr. Moacsim Popescu cantor 40 cr. P. Bodean 10 cr. I. Crintea 10 cr. V. Feneki j. 50 cr. S. R. Feneki 1 fl. G. Feneki 1 fl. I. V. Feneki 1 fl. V. Feneki 40 cr. G. G. Feneşi 40 cr. C. G. Dima 10 cr. P. Ciura 20 cr. R. Stǎnescu 50 cr. N. N. 20 N. Terzea 40 cr. I. F. Teacǎ 20 cr. R. Stǎnescu 50 cr. I. R. Feneki 45 cr. I. Stǎncie 20 cr. I. Rente 1 fl. P. Vrǎncean 15 cr. G. Vrǎncean, 20 cr. I. Blej 10 I. Gociman 40 cr. I. Ciorea 10 cr. I. P. Ciurea 10 cr. D. Zǎrnescu 10 cr. R. R. Feneki 30 cr. Ioan Gociman 1 fl. S. Boros 10. cr. Ioan Coltofean 45 cr. C. Coltofean 20 cr. St. Brenea 20 cr. V. N. Oltean 30 cr. G. T. Teacǎ 40 cr. G. Mihailǎ 10 cr. C. Gociman 20 cr. V. Straiu 10 cr. Ioan Budilean 40 cr. G. M. Boros 45 cr. G. Caş 10 cr. N. N. Tatar 46 cr. Petru Tatar 40 cr. în sumǎ de 20 fl. v. a.

II. Poiana Sǎratǎ. O. Paroch I. Balloi 2 fl. dl P. Birţ învĕţǎtor 50 cr. O, d. G Popp 2 fl. N. Grobnic 1 fl. V. Ianoş 1 fl. G. Popovici 50 cr. N. Neagu 45 cr. G. Ciuşa 50 cr. G. Micu 50 cr. C. Munteen 20 cr. C. Grobnic din Hárja 20. cr. N. Matei 1 fl. G. D. Negrescu 2 fl. G. Mǎluşel sergent 60 cr. suma de 12 fl. 45 cr. v. a. —

III. Covasna. On. Paroch N. Comşa 1 fl. I. Maior 50 cr. M. Teacǎ 10 cr. C. Popica 20 cr. A Mauea 20 cr. I. Cǎşnneanu 16 cr. Ser. Sorescu 40 cr. Vid, Anna Borosneu 10 cr. A. Teacǎ 20 cr. G. Fortunǎ 20 cr. D, Şmedu 50 cr. St. Şerban 1 fl. Ioana Lǎcǎtuş. al Sorescu 40 cr. M. Basarab 1 fi. I. Giuvlea 40 cr. G. Muntean 20 cr. I. Muntean j. 20 P. Oltean 8 cr. Floarea Fortunǎ 10 cr. G. Şerban 20 cr. I. Fortunǎ 1 fl. N. Ciangǎ 40 cr. F. Giuvlea 1 fl. T. Costea 1 fl. C. Urzicǎ 50 cr. N. Covǎsnean 50 cr. G. Maior 50 cr. I. Bâlǎ 20 cr. I. Marin 20 cr. I. Dobroş j. 40 cr. I. Dobroş s. 20 cr. I. Fortunǎ 20 cr. dl I. Niţu 50 cr. suma 13 fl. 74 cr. —

Deci pentru acest ajutor oferit scoalei noastre edificânde, comitetul parochial împreunǎ cu poporul sĕ simte tare deobligatat a sĕ aquita pe cale ziaristicǎ şi tot deodatǎ a'şi esprimà cea mai mare mulţǎmitǎ generosilor domni Parochi, Învĕţǎtori şi creştini, cari au dat mânǎ de ajutor confraţilor lor lipsiţi de mijloace şi asupriţi de soarte.

Dobârlǎu în 14 Decembre 1882.

Ioan Oltean paroch.
Iosif Sibian învĕţ. şi not. al Com.

* (Felicitǎri lui Kossuth) s'au mai trimis din adunarea generalǎ a comitatului Albei-regale, dela Turda, din Trei scaunele secuimei şi în fine şi dela junimea academicǎ din Budapesta. Se vede cǎ ovaţiunile pentru detronatorul Habsburgilor, din Aprile 1849, prind rǎdacini şi se respândesc între cei mai „leiali“ „patrioţi“ ai Ungariei.

* (Timpul.) Luni seara începu a ninge. Dimineaţa a doua ḑi se pǎrè, ca doar, doar tot are se vinǎ earna. Marţi pânǎ la ameaḑi zǎpada se topì. De atunci încoace ploauǎ. Ploaia e rece. Term. + 5. 0. R.

Loterie.

Mercuri 3 Ianuarie n. 1883.

Brün: **90 89 55 39 75**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Ianuarie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 65	118.15
Renta de aur ung. de 4%	85.15	84 90
Renta ung. de hârtie	84.85	84 35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89 20	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pǎmêntului	97.50	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulǎ de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulǎ de sorţire	97 — 95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		97 75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpǎrarea ḑecimei de vin	97.—	97 50
Sorţi unguresci cu premii	113.25	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacǎ în hârtie	76 70	76.25
Datorie de stat austr. în argint	76.05	77.—
Renta de aur austriacǎ	95 15	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancǎ austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancǎ de credit ung.	270.—	269.50
Acţiuni de credit austr.	279.80	278.70
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Napoleon	9.48	9 48
00 marce nemţesci	58 70	58.65

Nr. 263. [325] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunilor votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7, prin aceasta se publicǎ concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sǎliştei.

Protopresbiterul tractului acestuia, ca atare, va fi totdeodatǎ şi paroch în locul central al tractului, anume în comuna Sǎlişte, avênd a provedea una din parochiile de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a.) venitele ordinari ale oficiului protopresbiteral, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedule de cununie pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale unei parochii de clasa a doua din comuna Sǎlişte, cu un relut pentu locuinţǎ.

La postul acesta pot concurge bǎrbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc, în special aceia, cari dupǎ o pregǎtire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reali cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii dupǎ pregǎtirea indicatǎ mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afarǎ de metropolia noastrǎ, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminǎtoare ai consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fǎrǎ testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacǎ în celelalte au cualificaţiunea prescrisǎ mai sus.

În mod esceptional mai pot concurge şi fǎrǎ prescrisa cualificaţiune gimnasialǎ acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestatǎ în administrarea protopresbiteratului vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specialǎ îndreptǎţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post, au a'şi aşterne suplicele concursuale la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în *restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful român“, alǎturând câte o tabelǎ de cualificaţiune, carea sĕ conţinǎ date esacte şi speciali în urmǎtoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc), şi locuinţa concurentelui; anii etǎţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregǎtitoare afarǎ de celea teologice (anul, locul şi categoria acelora esamen de maturitate, doctorat ş. a.), studiile pregǎtitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviciele de pǎnǎ acum pe terenul bisericesc (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelǎ sûnt de a se întǎrì cu documente, cari sĕ se acludǎ în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomândǎri.

Sibiiu, 23 Noemvre 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sǎliştei.

Moise Lazar m/p., admstr. ppresb. şi preşedinte
Ioachim Muntean m/p., not. al comit pprsb.

Nr. 216. [324] 3—3

Prelungire de concurs.

Fiindcǎ în urma concursului publicat în Nrii 66. 67 şi 68 ai „Tel. Rom“ din anul acesta pentru întregirea parochiei gr. or., de clasa a III-a din comuna Burul, în terminul prescris nu s'a insinuat nici un concurinte cualificat, cu încuviinţarea Prea ven. consistoriu archidiecesan din 10 Septemvre a. c. 2968 se prelungesce terminul concursului numit cu 15

Dar de învĕţǎtura asta înţeleaptǎ nu mi-a fost rênduit sĕ me folosesc, cǎci tatǎ-meu mĕ duse la şcoalǎ la Aiud. Când veneam acasǎ în vacanţie, bunica nu înceta a'mi da o mulţime de poveţe folositoare. „Când îi însera pe ve vr'un drum, dragul bunicǎi, — ḑicea ea — sĕ nu te punǎ pĕcatele sĕ te uiţi îndǎrǎpt, cǎ ţi-se aratǎ duhuri necurate, şedere ar în petrii şi pustietǎţi sĕ şadǎ. De 'ţi este sete earǎşi sĕ verşi ceva din apǎ, ca sĕ nu poatǎ avea leac de putere asupra ta cei ce şed prin ape.“ Urmând întru toate sfaturilor ei, har Domnului, cǎ n'am vĕḑut pânǎ în ceasul acesta nici un feliu de mǎtǎhalǎ noaptea, deşì n'am stat nici eu tot dupǎ cuptor, cum poate vor fi creḑênd unii.

Într'un post de Crǎciun, ştiu cǎ era o earnǎ neagrǎ, venisem acasǎ pe vre o douĕ sĕptǎmni. Se aude prin sat, cǎ Liţoae, care şi ea era o muere bǎtrânǎ şi ertatǎ, caşi bunica, — ar fi trǎgênd de moarte: Moare Liţoae şi o îngroapǎ. Dar ce sĕ-ţi audǎ urechile! Sĕ ḑic aşa cǎ la trei ḑile dupǎ Liţoae moare altǎ bǎtrânǎ; dupǎ asta alta şi ear altǎ. Se luaserǎ oamenii de gând de atâta moarte. Bunica spunea, cǎ nu-i modru, Liţoae a fost strigoae. „Aşa sĕ ştiţi — ḑicea ea — cǎ pânǎ nu ne motroşeşte pe toate bǎtrânele din sat, de pe lumea asta n'are odichnǎ. Aşa s'a şi întîmplat. În câteva sĕptǎmâni, numai remǎseserǎ fǎrǎ numai bunica şi încǎ vre-o douĕ mai tari la cap. Nu-i vorbǎ, vedeau ele, cǎ li s'a apropiat şi lor funia de peciump, dar n'aveau ce face. Bunica ḑisese în mai multe rânduri, cǎ sĕ desgroape pe Liţoae şi sĕ-i împlânte un fer ascuţit în inimǎ cǎ apoi înceatǎ moartea. Vorba ceea; „Bate toaca la urechea surdului,“ aşa a fost şi acì. Într'o ḑi ne spune cǎ s'a simţit slabǎ de tot. Ne întristarǎm cu toţii, însĕ eu mai tare decât toţi ceia-lalţi. Peste trei ḑile era întinsǎ ţapǎnǎ cu picioarele cǎtrǎ uşǎ. Asta s'a întâmplat tocmai în ḑiua de Crǎciun, care în anul acela a cǎḑut chiar într'o Sfântǎ Vinere. Atâta mĕ întristasem de tare, de nimic nu vĕ mai pot spune din cele ce s'au petrecut în ḑilele acelea pela casa noastrǎ. De una însĕ îmi aduc tare bine aminte; cum adecǎ o boceau fetele şi neamurile cele multe.

Un bocet de acolo nu-l'oiu uita câte ḑile-oiu avea pe pǎmênt. Eatǎ l:

Mândrǎ casǎ ţ'ai avut,
Dar asta nu ţ'a plǎcut;
Şi de meşter te-ai rugat,
Sĕ-'ţi facǎ una de brad;
Fǎrǎ uşi, fǎrǎ fereşti
Tot în ea sĕ vecueşti;
Fǎrǎ uşi, fǎrǎ polmoane,
Sĕ nu eşi vara la soare.

Merg şi aḑi mai la toţi morţii, cǎci asta mi-este slujba, şi de câte ori aud bocetul cela, simţesc cǎ mi se udǎ genele şi mi se îngreueazǎ resuflul prin o durere adâncǎ ce nu bântue peptul. Se poate ca sĕ mĕ doarǎ chiar inima.

Bine ar fi când şi dupǎ moartea noastrǎ, aducêndu-şi neştine aminte c'am fost şi noi odatǎ nişte fiinţe rĕtǎcitoare pe acest pǎmênt; — sĕ simţǎ cǎ i se udǎ genele şi i se îngreueazǎ resuflul, ear nu dupǎ cum se întêmplǎ cu mulţi, cǎ nici în groapǎ nu-le dau pace fǎr 'i blastǎmǎ şi i afurisesc ca pe un fǎcǎtor de rele, ce-au fost când-va.

Bucium-Poeni la 9/X (v) 1882.

Gregorie Sima a lui Ioan.

ḑile dela prima publicare a acestei prelungiri în „Tel. Rom“.

Ofenbaia, 13 Decemvre 1882.

Pentru comitetul parochial

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot.

---

ad Nr. 450/1882 [319] 3—3

CONCURS.

De oare ce la concursul escris din ședința dela 14 Septemvre a. c. nu s'a presentat nici o cerere, se escrie în conformitate cu concursul comitetului din ședința sa de aḑi de nou concurs pentru 2 stipendii à 80 fl., pe an menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul agronomic reg. ung. din Kolos-Monostor.

Persoanele ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii sĕ subștearnă cererile lor dea dreptul la subscrisul *comitet al asociațiunei în Sibiiu*, cel mult până *la 31 Ianuarie st. n. 1883.* Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare. Ele au sĕ fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copie vidimată.

2. Atestat scolastic, care sĕ dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi primit în amintitul institut sau dacă concurentul este elev al institutului acestuia, atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcțiunea institutului eventual și atestat de pe semestrul ultim al anului prenedent. Pentru dovedirea celor de sub p. 2 al ./· va fi consult a se aclude la suplică un program al institutului sau adeverirea directorului despre cualificațiuna ce se cere pentru primire.

3. Atestat de sĕrăcie sau la întêmplare, de stare orfană, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic (pretura.)

4. Declarațiunea hotărîtă că nu are alt stipendiu.

Din ședința comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu în 11 Noemvre st. n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p,
secretar al II-lea.

Nr. 186. [329] 1—3

EDICT.

Marina născută Stanciu Marcu din Gurariului, carea dela anul 1878 a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Dumitru Arsenie tot de acolo și pribegesce în lume fără a sĕ sci ubicațiunea ei, — prin aceasta sĕ citează, ca în termin de un an și o ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat de bărbatul ei.

Sibiiu, 18 Decemvre, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Săliștei ca for matrimonial de I. instanță.

Abonament nou cu preț redus

se deschide la ḑiarul nostru pe cursul anului 1883. ***„Amicul Familiei“*** va apărè regulat 1/13 și 15 27 ḑi a fie-cărei lune în numeri de $2^1/_2$—$1^1{}_2$ coale și ***va costa pe anul întreg numai 4 fl.***, pe $^1{}_2$ an 2 fl., pe $^1{}_4$ an 1 fl. v. a. Abonanții pe anul întreg, aceia cari vor trămite prețul de prenumerațiune în rate de câte 1 fl. — vor primì ca premiu de tot gratis două portrete foarte frumoase, în care se va representa M. Sa Regina României în vestminte țerenești într'unul torcênd ear' în celalat țesând la rĕsboiul întocmit după indegetările a Însăși M. Sale.

Vom publica tot soiul de articlii de instrucțiune și distracțiune și așa pe lângă aceea că vom cultiva cu predilecțiune beletristică și lectură distractivă: publicând numĕroase novele originale (din cari una premiată cu 100 franci se va începe chiar în nrul 1) romane, schiție, aventuri, escursiuni, poesii (din cari una premiată cu 50 franci va eși în unul din cei dintâiu numeri), sentențe alese, glume, satire etc. — vom pune mare ponct și pe studiile sociale, literare și sciintifice: publicând urmarea interesantului studiu a savantelui prof. universitar și membru al Academiei rom. d. Dr. Gregoriu Silaș „Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere“, mai departe studia despre căcăsătoria la Români, apoi studia de educațiune în familie, de economia domestică și de higiena și medicina poporală s. a. s. a. Abonanții noi la cererea proprie vor primì gratis încă și portretele M. S. Regele și Regina României, date ca premiu în anul acesta.

— Asemenea învităm la abonament pe ḑiarele:

„Cărțile Săteanului Român“. Va eșì în fie care lună câte o carte barem de o coală, și va publica tot soiul de articlii ce pot servi poporului român spre învĕțătură și petrecere.

Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e numai 1 fl. v. a. — pentru România și străinătate 3 franci — lei, platibili și în timbre postale. Abonanții vor primi gratis portretul distinsului nostru publicist George Baritiu și a lui Avram Jancu, care din urmă numai pentru aceea nu s'a putut da în anul 1882 pentrucă, după multe umblări și cheltueli, abia în ḑilele trecute am putut sĕ ne câștigăm un portret binenimerit a dênsului.

„Preotul Român“. Va eșì în 1-a și 16-a ḑi a fie-cărei lune, și va publica tot soiul de articlii din sfera bisericească scolastică și literară — de interes în prima linie pentru clerul român. — Mai ales atragem atențiunea clerului rural asupra predicilor publicânde în acest an.

Prețul pe un an 4 fl., pe $^1{}_2$ an 2 fl., $^1{}_4$ an 1 fl., — pentru România pe an 10 franci — lei. Abonanții pe anul întreg vor primí ca premiu de tot gratis portretul distivsului nostru filolog și istoric Timoteiu Cipariu.

Abonanții noi, la cererea proprie, vor primi asemenea de tot gratis și portretul Esc. Sale Domnului Dr. Ioan Vancea de Buteasa, Archiepiscop și Metropolit de Alba-Julia, Făgăraș, dat ca premiu în anul acesta.

Toate trei ḑiarele acestea — cu toate patru și pentru abonanții noi cu toate opt portretele de premiu de odată abonate costau numai 8 fl., pe $^1{}_2$ an 4 fl.

Colectanții vor primi gratis tot al 5-lea esemplariu în natură ori în bani.

Resultatul concursului nostru. La concursul nostru escris din partea Administrațiunei acestui ḑiariu au întrat opt novele, patrusprеḑece poesii și două studii sociale, dintre cari numai trei novele și șepte poesii s'au aflat publicabile și așa numai acestea s'au și putut admite la concurs. Dintre acestea s'au judecat cu majoritate de voturi de mai bune și prin urmare premiande: Novela istorică originală *„Domnul Tudor“* cu devisa „Amor și Patrie“ și poesia *„Viteazul Codru“* (Amintire din bĕtrâni) cu devisa: „O româncă mai bine moare implântându-și fer în sîn Decât spre rușinea țerei sĕ iubească un păgân!“ Desfăcându-se epistolele semnate cu aceste devise, s'au aflat că novela „Domnul Tudor“ este scrisă de domnișoara *Emilia Lungu* din Timișoara, ear poesia „Viteazul Codru“ de domnul *Vasiliu B. Muntenescu* din Chibulcut, cărora în urma aceasta s'au și trimis premiele escrise, și anume d-rei E. Lungu 100 franci în aur și dlui V. B. Muntenescu 50 franci în aur, — ear premiul de 50 franci în aur, escris pentru cel mai bun studiu social neputându-se strada, din causa lipsei de operate publicabile, au remas a se da din nou la concurs tot pentru un studiu social. Autorii celorlalte operate concursuali sûnt rugați a ne avisa până în ultima Decemvre st. v. a. c. că doresc a li se retrimite și sub ce adrese operatele dlor s'au ne dau voia ca încât acelea, chiar și pe lângă unele corecture din parte-ne, ar fi publicabile sĕ le publicăm în ḑiarul nostru. „Amicul Familiei“ în Gherla.

Concurs la șese premii — 2 câte de 100 și 4 câte de 50 franci în aur — se escrie prin Administrațiunea ḑiarelor „Amicul Familiei“ și „Preotul Român“.

Cu câte 100 franci în aur se va premia cea mai bună novelă originală publicândă în „Amicul Familiei“ și cel mai bun articlu din sfera sciințelor teologice publicând în „Preotul Român“. — Cu câte 50 franci în aur se va premia cea mai bună poesie și cel mai bun studiu social publicânde în „Amicul Familiei“ și cea mai bună predică funebrală și predică ocasională publicânde în „Preotul Român“.

Terminul la fie-care e 18/30 Iunie an. 1883 precând manuscrisele, nesubscrise de autor provĕpute cu oare care devise, — sûnt a se irimite la administrațiunea numitelor ḑiare în Gherla (Sz. ujvár. — Transilvania) alăturânduse la ele și o epistolă sigilată cu sigil străin, care în lăuntru se are numele autoriului ear din afară se poarte devisa operatului. [333] 1

---

100 de stângini metr.

lemne de foc (fag și 17 stângini brad) se află de vênḑare a 8 fl. stânginul **loco** la Sadu (Balta neagră.) Asignațiuni se pot căpăta la Administrațiunea redacțiunei sau la D. Paroch **Emilian Cioran** în **Reșinari.** [328] 1—3

Viena! Paris! London!

Auḑiți și mirațivĕ!

Administrațiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub prețul de vênḑare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un servit foarte solid de masă și de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) și primesce fie care comandator garanție în scris pentru remânerea servițului 10 ani alb.

6 cuțite de masă cu lamă escelentă de oțel.
6 furcuțe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 lingurițe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuțite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuțe de desert de argint veritabil anglcrb-bri
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 lingurițe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea m i fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăți.

Dovadă că anunțul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimì fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună și solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.

Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curățit pentru servițul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 6—6

Filiale: Paris, London.

Pentru Serbători

îmi permit a atrage cu tot respectul atențiunea asupra

decorațiunilor de tot feliul pentru **pomul de Crăciun**; — asupra **Pescelui-Murenă** (Aalfisch), **sardinelor rusesci** și **franceze, hiringelor rotate,** și **olandeze, caviarului,** (icre), **rum, teă,** **făină,** precum și asupra tuturor articolilor din specialitatea băcăniei, de **cualitatea cea mai distinsă** și pe lângă prețurile cele mai eftine. [326] 3—3

Ludovic Fuchs

Strada pintenului și măcelarilor.

Nr. 5735 1882 civ. [332] 1—3

Publicațiune.

Pentru pertractarea rugărei ilui Teodor Cozocea proprietar din Elisabetopole cu privință la concesiunea comasărei hotarului Elisabetopolei s'a ficsat pe **ḑiua dela 22 Ianuarie 1883 înainte de ameaḑi la 9 oare** la acest tribunal regesc în sala cea mică de ședințe, ceea ce se aduce la cunoscința proprietarilor interesați ca sĕ se presenteze acolo pe calea publicității pe pe lângă observarea că aceia, cari nu se vor fi presentat, în înțelesul art. de lege XLV §. 9 se consideră că cousim cu comasarea.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută la 4 Decemvre 1882.

Nagy Lajoh m. p., presid. **Butak** m. p., notar.

Sz. 4999—1882 telekkvi. [331] 1—1

Árverési hirdetmény.

A Nagy-Enyedi kir. járásbiróság mint telekkőnyvi hatóság részéről kőzzé tétetik, hogy a nagy szebeni „Albina“ hitelintézet végrehajtató 500 frt tőke ennek 1882 April 29-töl járó $6^0/_0$ kamatai 3 frt 10 kr. ovási $^1/_3{}^0/_0$ váltó dij 15 frt 20 kr. és 6 frt 50 kr. költségek kielégitése végett végrehajtást szenvedő Birlea Györgynek az Ohábai 347 sz. tjkvben A + 1—7 r. sz. alatti fekvőkből öt élletö fele rész jutaléka melyek közül az 1. 4. és 5 rend sz. alatti szöllök becsértéke 139 frt a 2. 3. 6. és 7 alatti föld birtok 163 frt összesen 302 frtban megállitott kikiáltási árban Ohába község elöljárósági helyiségében **1883 évi Januar hó 22-én** délelött 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár $10^0/_0$ át készpénzben vagy pedig az 1881 évi LX t. cz. 42 §. jelzett ár folyammal számitott ovadék képesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldőtt kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló a következő határidőben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni, elsö részletet az árveréstöl számitva 15 nap, a másodikat 30 és a harmadikat 45 nap alatt.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkvi hatóságnál a hivatalos orák alott és az Ohábai elöljáróságnál megtekinthetök.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden 1882 October 10-én.

Sz. 4699—1882 telekkvi. [330] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagy enyedi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, hogy az „Albina“ hitelintézet végrehajtató 182 frt tőke, ennek 1881 october 1-töl járó $8^0/_0$ kamatja 7 frt 15 kr követelése kielegitése végett végrehajtást szenvedö Steff Juon és neje Steff Jova szül. Popának az fohàbai 87 sz. tkvben A + 1—23 r. sz. tekvöségei 1579 frtban megálitott kikiáltási árban Ohába község elöljárósági helyiségében **1883 évi Ianuar hó 17-én** dél e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alol is eladatnak.

Venni szándékozok kötelesók a kikiáltási ár $10^0/_0$ át készpénzben vagy pedig az 1881 évi LX t. cz. 42 §. jelzett ár folyammal számitott ovadék képesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló a következö határidőben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni még pedig az árverés jogerőre jutása utân egy harmadát 15 nap más harmadót 30 és a harmadik harmadát 45 nap allatt.

Különben az árverés megálopitott feltételes alolirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos orák alatt ée az ohábai elöljáróságnál megtekintethetök.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden 1882 September 29-én.

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 16—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 151. Sibiiu, Marți 28 Decemvre (9 Ianuarie 1883) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr.** pentru fie-care publicare.

„TELEGRAFUL ROMAN“,

cu 1. Ianuarie 1883, întră în anul al XXXI dela întemeerea lui.

Credincios misiunei sale, „Telegraful Roman“ s'a luptat și se luptă pentru interesele poporului român.

El a apărat și apără, pe lângă toată modestia puterilor de care dispune, interesele poporului român pe terenul național politic; național bisericesc, național social și economic, fără a perde din vedere datorințele sale patriotice în sensul cel adevĕrat, dictat de ființa comuniunei politice, în care trăim și de firea istorică și etnică a acesteia.

Nu numai a apărăt „Telegraful Roman“ și apără, ci caută sĕ și promoveze interesele poporului, cărui este dedicat dela întemeerea lui.

În fața evenimentelor ce continuă desvoltarea lor începută la 1848 prin întroducerea erei libertăței, „Telegraful Roman“ nu'și va părăsì drumul croit. Apărarea naționalităței pe terenurile indicate mai sus este acum mai arḑĕtoare ca în întreg periodul dela 1848 până acum. Evenimentele, cu cât înaintăm în timp, cu atâta apropie mai mult deslegarea definitivă a problemelor, care au sĕ redea libertatea popoarelor monarchiei, așa după cum li se cuvine. Egalitatea proclamată înainte cu treiḑeci și cinci de ani încă nu e perfectă, are însĕ sĕ devină perfectă. La perfecțiunea egalităței însĕ se cere neîntreruptă activitate. Și pentru ca activitatea sĕ fie roditoare, ea nu trebue sĕ fie singuratică, a unuia sau a unora măcar. Toți membrii unui popor, care aspiră la un bun ideal sublim trebue se contribue la eluptarea lui. Fără de a scì unii de alții, o activitate, care sĕ fie în stare a produce un rod după cum îl pretindem, nu sĕ poate. O întâlnire de idei și de păreri cooperatoare este indispensabilă. Întâlnirea aceasta însĕ se face în ḑiaristică.

Precum se vede, nu facem reclamă egoistică. Dacă indigităm la necesitatea întâlnirei ideilor prin mijlocirea ḑiaristicei, indigităm la un ce indispensabil astăḑi pentru poporul care vrea sĕ trăiască — indigităm la ḑiaristica română preste tot, din care facem și noi parte.

La o parte dar cu indiferentismul și cu indolența acolo unde se mai află, și mai mult zel pentru afacerile publice, prin care se realisează bunurile ideale ale popoarelor.

Pentru că precum despre individ, numai atunci se poate ḑice că trăiesce, când scie despre ceea ce se petrece cu el și despre ceea ce se petrece în giurul seu, așa e și cu ori care popor. Altfel vegetează, și vegetațiunea unui popor încuragează numai rapacitatea altora cari nu se sfiesc a se declara moștenitorii drepturilor celui nepăsător.

Articulii, cari apar în presa maghiară pentru asimilarea noastră, cu alte cuvinte, pentru prefaccrea noastră în maghiari, fac evident, că românii trebue sĕ fie neadormiți, sĕ stea la pândă, pentru ca viața lor, păstrată mii de ani, prin multe viforuri, sĕ nu se stingă acum, când lumina soarelui dreptății străbate și resfiră negurile din trecut.

Sĕ ne folosim dar de mijloacele ce ne sûnt puse la dispositiune.

În particular noi, cari încă cugetăm că contribuim cu modestele noastre puteri la ajungerea bunurilor naționale-patriotice de diverse naturi, credem că nu e nici o nemodestie din partene, dacă învităm pe pl. t. public a ne sprigini în lupta cea sacră, care ne obligă pe toți, a sprigini respândirea ideilor, prin cari sĕ ajungem la bunurile aspirațiunilor noastre legitime.

Luptăm o luptă grea, dar leală. Oamenii imparțiali și cu simț de dreptate nu ne vor putè băga nici o vină pentru că luptăm. **Nu vrem se asuprim pe nimenea, ci vrem ca nimenea sĕ nu fie asuprit.**

Premițĕnd aceste și repețind încă odată momentuositatea situațiunei actuale, nu vom greșì, dacă încheem cu învitarea la conlucrare comună, fie care după puterile sale, unii comunicând, alții primind cele comunicate spre a scì toți cele de sciut împreună.

Pentru cât putem noi înlesnì aceasta ne vom silì a ne face datoria, pe cât va fi cu putință, chiar și mai mult ca în trecut.

Publicul prenumere cât mai numeros, ca cu atât mai bine se ne poată controla.

Condițiunile prenumerațiunei se află în fruntea foaiei.

(Cu ocasiunea aceasta anunțăm că cu Nr. 1. vom începe în „Foiță“ publicarea unei lecturi de distracțiune și tot odată instructivă: Cristian Waldo sau Căile norocului, Roman de George Sand, trad. de E. B.)

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul următoriu, al anului 1883, cu preţul cel mai moderat.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decemvre 1882, a'şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Maghiarisare cu ori ce preţ.

„Pesti Naplo“ mai cunoasce şi alte mijloace de maghiarisare afară de cele reproduse de noi în numĕrul penultim al foaiei nostre.

S'ar face mult pentru maghiarisare, prefăcênd toate scoalele poporale în scoale de stat, de resultate ar avè a se bucura însĕ abia generaţiunea viitoare. Cei dela „Pesti Naplo“ n'au răbdare a aştepta până atunci. Ce are a se face, trebue sĕ se facă cât de curênd, dacă e posibil, la moment. Scoalele poporale pregătesc pe cetăţenii viitorului. Cu atâta nu e destul. Şi cetăţenii presentului trebue maghiarisaţi!

Maghiarisarea tinerimei de aḑi, şi prin ea a cetăţenilor viitori, o garantează învĕţătorii maghiari propuşi de „P. N.“ Fiecare dintre aceştia va fi un apostol al maghiarismului între naţionalităţile nemaghiare, şi ca atare va face treburi bune. Activitatea acestora însĕ remâne mărginită numai pelângă tinerime. Dar ce sĕ se întêmple cu cetăţenii nemaghiari actuali, cari nu cunosc limba maghiară? Patrioţi buni aceştia nu sûnt, căci nu cunosc limba maghiară. N'au nici creşcerea cuviincioasă. căci n'au avut ocasiune a şi-o însuşì. De primit o ar fi putut primì numai în scoale maghiare, ascultând profesori maghiari. Cum că n'au cercetat scoale maghiare se vede din ignoranţa lor, în ceea ce privesce limba maghiară. Ca se i trimiţi aḑi la scoală, încă nu merge; sûnt cu mult prea bĕtrâni. Faţă cu aceştia nu pot isprăvì nimic apostolii maghiarismului, căci sûnt emancipaţi de sferă de activitate a acestor din urmă.

Cetăţenii de aḑi ai statului maghiar şi au scuturat de mult praful de şcoală de pe picioare. Munca ḑilnică încă le dă atât de lucru, încât nu le prea remâne timp a se ocupa privatism cu învĕţarea limbei maghiare. Referinţele sociale şi afacerile lor judecătoresci le dă puţină mult prea puţină ocasiune a putè învĕţa limba maghiară şi a se face maghiari. Esistă însĕ o instituţiune, care îi întrunesce pe toţi, de a cărei binefaceri au toţi lipsă şi la care aleargă fie-care dacă, nu altcândva, în ḑile de nevoie.

Fie-care cetăţean bun şi de omenie îşi are biserica sa. Pentru cei înaintaţi, biserica e tot odată şi o scoală, căci multe lucruri bune pot auḑì în ea. Pĕcat numai că bisericile stau în Ungaria, pe basa naţionalistică şi nu naţională (maghiară). Basa aceasta trebue nimicită şi înlocuită prin alta mai corespunḑĕtoare. Tot ce nu-i maghiar în Ungaria e în contra statului maghiar şi jicnesce unitatea acestui-a. Afară cu limbile nemaghiare din biserici şi înlocuite cea maghiară!

Ce nu au reuşit sĕ contesteze naţionalităţilor timpurile şi împregiurările cele mai aprige şi mai nefaste, contestează şovinismul maghiar (veḑi Nr. 345 din 15 Decemvrie a lui „Pesti Naplo.“)

S'au întêmplat, casuri — istoria ne au reservat multe de acestea — de s'au călcat drepturile unui popor în picioare fără milă şi cruţare.

S'au întêmplat de o naţionalitate a sfărâmat politicesce pe alta naţionalitate fără reservă în modul cel mai brutal. Sûnt însĕ escepţionale acele casuri, cao naţionalitate, venind la putere sĕ fi avut nesocotinţa a se atinge de sanctuarul naţionalităţii supuse stăpânirei sale în ceea ce privesce esercitarea limbei naţionale şi al fi profanat. Şovinismului maghiari a fost reservat a mai statorì un al doilea esemplar erostratic în istorie, a strălucì ca esemplu în viitor şi în privinţa aceasta.

În scoale trebue instituiţi învĕţători maghiari, în biserici preoţi maghiari.

„Preotul este sfătuitoriul poporului, el e amploiatul, el regentul lui. Dacă ar merge biserica cu statul mână în mână, Ungaria ar devenì maghiară în timpul cel mai scurt. Amvonul în biserică are putere morală mai mare ca pretorele, căci de aici sĕ predică în toată sĕptămâna, şi poporul ascultă. Precum e preotul aşa e şi comuna. Unde a fost un preot bun, maghiar, care şi-a împlinit datorinţa sa religioasă şi cetăţĕnească, acolo nu s'a putut încuiba nici panslavismul şi nici dacoromanismul. Şcim bine, că preste tot locul sûnt preoţii cei mai periculoşi agitatori naţionţionali. Episcopul Mojses din Neusohl şì capitolul din Neutra au corupt Ungaria superioară. Hurban şi partisanii acestuia au fost preoţi luterani. Teutsch, conducĕtoriul sasilor, e superintendent. La spatele Episcopului Stojkovits s'au ascuns Omladiniştii sêrbesci. Episcopul din Lugoş, Mihali, e conducĕtoriul agitaţiunei naţionale române şi cobesce şi el după soartea Archiepiscopului Sembratovics. Au încetat de altă parte agitaţiunea la Ruteni, de când şed pe scaunele episcopesci din Eperjeş şi Ungvar episcopi patriotici maghiari. Şi între slovacii catolici e în decădenţă panslavismul de când domnesce în Neusohl Ipolyi. Satul slovac sau şvăbesc din Ungaria de jos, ce are preot maghiar, care predică în limba maghiară s'au maghiarisat. Satul, a cărui preot nu se interesează de limba maghiară rĕmâne aşa precum a fost.

„De aici se poate vedè ce însemnătate au institutele teologice. În privinţa aceasta stăm rĕu."

Precum cer scoalele poporale, din punct de vedere maghiar o reformă radicală, ear şcoalele medii: a fi înlocuite prin scoale de stat cu profesori maghiari, tot asemenea e neapărat de lipsă a se maghiarisa institutele teologice.

„În cele 26 institute teologice, romano-catolice, limba de propunere e cea latină. Acela, care vine aici remâne dacă a fost slovac, slovac, dacă a fost germân, germân.

„Biserica statului (! auḑì minune.) ungară acolo, unde credincioşii ei nu se prea îngrijesc de maghiarism, deşì nu i se poate contesta loialitatea, totuşi e sigur că ea face maghiarismului cu mult prea puţine serviţii de cum ar fi în stare sĕ facă.

„În unul din seminariile greco-catolice în cel din Ungvar, e limba de propunere cea maghiară, liturgia însĕ e rutenă. În celelalte trei se predă instrucţiunea în limba română, e înse de însemnătate cel din Gherla, condus fiind în spirit patriotic."

Fie-care făcênd maghiarisărei serviţii e a priorì demn de laudă fără considerare la conduita şi purtarea lui. De ar sci „P. N." în ce renume reu stă episcopul Szabo, nu atât pentru vederile lui maghiarofile, acestea sûnt luncruri secundare, cât de şovinist, totuşi poate s'ar mai cugeta până i-ar esprimă laudă necondiţionată. De altcum nu ne prinde nici decât mi-de fapta lui „Pesti Naplo."

Greco-orientalii au 4 Seminare teologice, 2 românesci (al 3-lea oare unde a remas, sau doar s'a prefăcut maghiar?) şi 2 sêrbesci.

„Institutele reformaţilor şi a unitarilor sûnt curat maghiare.

„Unicul seminariu de rabini jidovesci e maghiar. Bocherii, cari nu cercetează acert seminariu, se folosesc de limba germână.

„Dacă subtragem din numerul de 1203 teologi cu limba maternă maghiară numerul de 437 reformaţi şi unitari, se vin pe toate celelalte biserici 766 maghiari şi 722 nemaghiari. Din norocire o parte a elevilor slovaci şi ruteni se însoţesce cu maghiarii.

„Cu toate acestea remân destui, străini. Între 313 teologi români învaţă cel puţin 243 limba maghiară, 70 nu o învaţă de loc; între cei 55 sêrbi învaţă unguresce 44, ear 11 nici când; rutenii toţi învaţă limba maghiară, asemenea aproape toţi slovacii.

„Cunoascerea limbei fără patriotism nu plătesce nimic. Spiritul dă viaţă limbei. Spiritul, ce domnesce în institutele teologice, se poate judeca după corpul didactic.

„Se vedem ce au fasionat domnii profesori.

„Maghiari s'au declarat 162, germâni 67, români 31, slovaci 7, croaţi 1, ruteni 15 profesori.

„Cinci profesori cunosc numai limba germână, 6 numai pe cea română.

„Biserica în Ungaria n'are, precum se vede, basă naţională ci naţionalistică, de aceea nici nu poate arăta statistica vre-un progres în maghiarisare.

„Aici rĕul. Aici trebue ajutat cumva, dacă ar pricepe şi s'ar încumeta ministrul Trefort. Posibil e, dovadă seminariul din Ungvar şi institutul teologic luteran din Eperjeş.

„Se nu uităm, că nu nascerea ci crescerea produce maghiarismul.

„Crescerea progresează paralel cu maghiarisarea. Popoarele cele mai neculte şi mai înapoiate sĕ maghiarisează mai cu anevoie.

„În scoalele poporale progresează învĕţarea limbei maghiare, deşi cu mult mai încet, de cum ai aştepta în sensul legei (?).

„Scoalele medii fac naţionalităţii maghiare bune serviţii, afară de Transilvania, care însuflă grijă în toată privinţa.

„Învĕţămêntul la institutele mai inalte e peste tot maghiar, asemenea e maghiară şi cultura scintifică (sĕ şi vede!!). Escepţiune fac institutele teologice, caresûnt cele mai rele în privinţa patriotismului şi a naţionalităţii (maghiare).

„Guvernul şi dieta sûnt chemate a stîrpi rĕul prin mĕsuri cuviincioase. E chemarea societăţii a conlucra şi ea, ca Ungaria ca se devină maghiară, sĕ nu cadă jertfa federalismului s'au statelor naţionale din împregiur."

Sûntem curioşi ce poveţe are se mai dea de aici înainte „Pesti Naplo" guvernului şi dietei în privinţa maghiarisărei. Recunoascem ca e foarte invenţiios. „P. N." înfruntă pe naţionalităţi, că dau înapoi, şi işi uită, că el e rac. Poveţele acestei foi nu le putem cualifica decât de nesce simptoame de decadenţă.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 Decemvre.

În pausa politică ce domnesce de vre-o câte-va ḑile s'au petrecut în vecinătatea noastră, în România, un eveniment de mare importanţă.

În ḑiarele capitalei României s'a discutat mai de mult cestiunea revisiunei constituţiunei. Erau păreri şi pentru şi contra revisiunei,

Diferenţa de păreri nu a fost numai în presă ci şi în sinulu corpurilor legislative.

În senat numai cu mare greutate a putut strabate admiterea revisiunei. V. Boerescu într'una din conferenţele pregătitoare s'a pronunţat contra oportunităţii revisiunei. Ca prin farmec, ḑice „Naţiunea", toate opunerile, ce se manifestaseră cu câteva ḑile mai nainte într'un mod atât de sgomotos, au amuţit de odată. Chiar dl Boerescu, acelaşi care susţinuse inoportunitatea unei revisiuni, consimţì de a fi raportorul delegaţilor ce primiseră propunerea. Într'o jumĕtate de oară totul a fost gata.

Mai pripită a fost procederea în cameră. Aci se făcuse propunere de urgenţă, care însĕ n'a fost primită de doue treimi din cameră. Cestiunea revisiunei avea dar sĕ se discute pe calea ordinară.

Guvernul însĕ, care până aci sĕ părea nehotărît, şi sub cuvênt că aşteaptă sĕ se pronunţe majorităţile corpurilor legislative, amâna discusiunea revisiunei, deodată ia o atitudine de tot hotărîtă. Ministrul preşedinte ceru ca sĕ se declare camera în permanenţă. Camera s'a învoit şi s'a declarat în permanenţă şi în aceeaşi ḑi într'o şedinţă de noapte, fărămultă desbatere, revisiunea a fost primită.

De însemnet este că înainte de votarea revisiunei camera a mai votat doue legi: una prin care guvernul Românieì e împuternicit a întrebuinţa economiile din suma de 27 milioane, destinată de cameră la construcţiuni, şi alta autorisează pe guvern a întrebuinţa suma de 4 milioane, provenită din fondul împrumutat în timpul rĕsboiului de guvernul rusesc, pentru echipările armatei.

Întorcândune la revisiunea constituţiunei, vedem din raportul camerei deputaţilor, că privesce înfiinţarea unui consiliu de stat, lărgirea legei electorale, schimbarea titlului de „domn" în „rege" şi de „principat" în „regat" şi alte de felul acestora.

Cestiunea dunăreană se discută de un timp în coace mai în toată presa europeană. „Romanul" de Sâmbătă spune că *Agence Havas* alarmează lumea cu scirea, că conferenţa din Londra n'ar fi aproape. „Romanul" ḑice că *Agence Havas* esagerează lucrul. „Poporul român" discutând asupra cestiunei dunărene în primul seu scrie.

„Regimul întreg al Dunării este adus astăḑi înaintea areopagului european.

„Aceasta era ţinta ce urmăria cu multă prevedere o parte din bărbaţii noştri politici, între cari trebue a cita pe d. Carp ca autor al ideei, ca orator, care a formulat pentru prima oară în Parlament programa regimului european pentru întregul percurs al fluviului, fără atingerea dreptului de suveranitate a nici unui stat ţĕrmurean.

„Cu această vedere politică, singura ce sĕ putea serios opune Austriei, ne am asociat de la început şi noi, cerênd ca Europa sĕ nu impartă interesul ei dunărean după două diverse consideraţiuni: o solicitudine, de pildă cu totul specială pentru plutirea dela Galaţi la mare, şi o altă preocupare, aproape de indiferenţa, pentru partea dela Galaţi la Porţile de fer.

„Sĕ fim pretutindenea acoperiţi de scutul intereselor europene" a ḑis dl Carp; Austria sĕ nu aibă în nici o cestiune de navigaţiune dunăreană deadreptul a face cu noi, şi numai cu noi.

„Când ḑicem însĕ „Austria", înţelegem ori-ce altă putere. Nu era şi nu este de sigur de primit o soluţiune în care, dacă am urma dorinţelor austro-ungare, am primi împotrivĕ-ne nemulţămirile puternicului imperiu rus şi vice-versa, dacă am urma poveţele Rusiei am indispune pe vecinul despre apus.

„Soluţiunea dlui Carp ne sustrage dar dela penibila posiţiune dintre nicovală şi ciocan. Şi numai când a întrevĕḑut sorţii de isbândă a principiului ce rostise — numai atunci d sa s'a hotărît sĕ meargă a lucra la Viena în numele guvernului, care adoaptă în cele din urmă, această vedere a regimului european.

„Primirea în principiu a presenţei noastre la postavul verde al conferenţei din Londra încă este un triumf al politicei de aḑi, şi sperăm că Europa, îndată după deschiderea areopagului, va trece dela principiu la fapt, invitându-ne a lua loc între statele cu drept de a discuta şi de a decide asupra soluţiunei acestei importante cestiuni."

Earăşi Ciangăii.

Literatura din presa maghiară privitoare la Ciangăi a provocat contra resunete şi în presa României.

Eată aici o probă din „Poporul roman":

„Un curent nenorocit de patriotism donchixotic a luat din nou pe vecinii nostri de peste Carpaţi, şi el este cu atât mai de plâns şi mai ridicol, cu cât s'a manifestat până şi prin sferele oficiale şi în mod public.

„Voim se vorbim despre maghiarisarea Ciangăilor din Moldova.

„Deputatul Adam Lazar, ministrul de finance F. Szapàry şi după dênşii oficiosul „Pester Lloyd", s'au ocupat pe rênd de această cestiune: cei doi dintâiu în camera din Pesta, cel din urmă în presă. — Ba, „Pester Lloyd" merge până sĕ vorbească de reîmpatriarea Ciangăilor din Bucovina şi Moldova, cerênd guvernului sĕu luarea mĕsurilor pentru a îndeplini această mare operă naţională, şi acoperind cu insulte guvernul României, care umblă sĕ românizeze aceşti locuitori, fără a se gândì că aceasta ar putè atrage din partea Ungurilor represalii asupra Românilor de peste munţi.

„Nu ne-am fi neliniscit nici de visionarii dela „Pester Lloyd". Cu aiurările şi gentileţele dlor sûntem obicinuiţi ca un călĕtor ostenit cu perele stricate ce'i cad din pomul, sub care s'a oprit sĕ se odihnească. Pere stricate şi nimic mai mult.

„Ceea ce nu ne pare cu totul politic şi fin este interpelarea din camera din Pesta şi respunsul ministrului Szapáry. — Au oare vecinii nostrii cred că la noi nu se ocupă nimeni de ceea ce se petrece prin nobilele parlamente? Se înşeală. — Dacă ministrul Szápary scie şi recunoasce altă cale pentru maghiarisarea Ciangăilor din Moldova 'i mulţămim de lecţiune şi ne vom încerca sĕ o urmăm şi noi cu Românii de peste munţi, cari, între noi şi „Pester Lloyd" sĕ remâe, nu prea au atâta nevoie de românisare; căci sûnt Români, mai mult Români decât sûnt Unguri, cei dela oficiosul sus pomenit.

„Ciangăii din Moldova, după legile fundamentale ale ţĕrei noastre sûnt Români. Fie ei emigraţi din munţii secuesci ai Transilvaniei, fie goniţi din altă parte puţin ne importă; prin faptul că au venit sĕ caute adăpost la noi, se vede că au avut trebuinţă de pămêntul şi drepturile Românilor şi au venit sĕ le ceară. — Noi nu sûntem un stat compus din atâtea mici stătuleţe, cari toate se aspire a avè o limbă, o religiune, nesce instuţii aparte. Espresia geografică a României implică espresia sa etnică. Dela Cerna până la Prut şi din Carpaţi până la mare, tot ce se găsĕsce locuind acest pamênt este şi trebue se fie Român. Numai acelora cărora noi nu voim sĕ le dăm dreptul nostru, remân afară din cadrul naționalității noastre.

„Și oare putea vor Ungurii sĕ ne aplice teoria invaziunilor, dreptul ocupantului? Nu, fiind-că după cât e cunoscut în istorie, continentul nostru a fost cruțat de năvălirea Ceăngăilor. Aceștia, o mână de oamenii nemulțămiți se vede de guvernul și mersul trebilor, si-au părăsit țeara și au venit la noi. Prin chiar acest fapt, ei au renunțat a mai fi Unguri sau Secui și au căutat cetățenia română spre a se bucura de drepturile ce le acordă legile noastre.

„O dată însĕ veniți și încorporați țĕrii românesci, nimeni nu mai are dreptul asupra lor. Ei sûnt și vor rĕmânea Români.

„Dar acum, fața cea-l-altă a cestiunei.

„Ungurii ne amenință sĕ ne asupriască frații de peste Carpați, în casul când n'am voî sĕ le lăsăm acțiune liberă cu Ceangăii.

„Cine oare îndrăznesce sĕ asemene pe Românii Transilvaniei, populațiunea autochtonă, moșnenii, baștina țĕrii, cu Ceangăii? Unde s'a mai audit ca un popor de 3 milioane de suflete, care a vorbit și a simțit totdea-ună românesce, cari au ținut piept la atâtea năvăliri și horde venetice, care a crescut pe pământul Carpaților o dată cu cel dintâiu ștejar, care nu ș'a perdut nici o dată consciința sa națională, — sĕ fie asemănat și pus în paralelă cu câte-va mii de suflete unguresci, cari și-au părăsit oare când țeara de ocupațiune, spre a merge sĕ se așeḑe în altă țeară.

„Da ia sĕ întrebăm puțin Istoria în privința Românilor și a Ungurilor de peste munți, ca sĕ înțelegem bine, cari le sûnt dreptățile.

„De ne vom duce până în cele mai neguroase vremuri, nu vom da peste Ungarii propriu ḑiși de cât pe la finea secolului al IX-a. Cu cea mai mare bună voință din lume, coborându-ne până la timpurile mitice nu găsim originea Ungurilor de cât prin secolul al IV-a în nesce bande împrăștiate prin Europa, sub șeful lor Balomir. In secolul al V a invasiunea Hunilor devine însĕmnată, sub Attila *) la anul 450, care și întemeiază întâiul imperiu hunic. — După acesta, sosiră din fundul Asiei, sub numele de Avari s'au Uar-Khunio ramură colaterală a Hunilor care fondase spre nordul Dunărei, un nou imperiu, cu un nou kha-kan *Baïan*, demnul emul al lui Attila.

„Acest al doilea imperiu, distrus prin puterile unite a le Francilor, Bulgarilor și Slavilor face loc unui al treilea: imperiul Hungar sau Magyar, căruia tot Hunii ei servă de temelie; țeara se numesce *Hungaria* sau *Magyarország*.

„Va se ḑica chiar din veacul al IV-a dacă am lua, Ungurii sûnt cu mult mai noi decât coloniele romane în Dacia și poporul, pe care astăḑi îl asupresc, este adevĕratul stăpân al Transilvaniei.

„După istoriograful lor chiar, Daniel *Irányi*, se confirmă că pela finele secolului al IX, când au venit Ungurii de astaḑi, Românii erau și au continuat a fi stăpâni în casa lor. „Vechii locuitori ai Panoniei și ai Daciei — Slavii, Bulgarii, Românii *(Les Roumains)* Allemanii — își păstrară limba religiunea și năravurile lor: șefii acestor populațiuni fură admiși a împărți drepturile și privilegiurile invingĕtorilor,“

„În anul 1000, Stefan din acest soiu de federațiune ungurească făcu o monarchie constituțională: aristocratică și militară, și, urmând tatălui seu Geyza cu titlul de duce, se incoronà rege al Ungariei, primind coroana de la papa Silvestru al II-a cu titlul de Apostolicul. Sub dênsul creștinismul devenì religiune de stat. — El împărți poporul în trei clase; Clerul, Baronii și Nobilii: burgezimea nu avu rang în stat decât prin al XV-a secol — Românii, cari erau creștini cu mult înaintea Ungurilor, intrară și în această nobleță ungurească, cu drepturi egale celor-lalți.

„Prin secolul XIV-a rasa arpadiană se stinse. La moartea lui Andreiu al II-a, cele trei ordine strânseră Dietă națională, deteră coroana mai ântâiu unui principe bohem, apoi unui principe bavarez și în cele din urmă unui principe de casă franceză: Carol d'Anjou. Reforma cea mare a lui Carol I-iu fù întroducerea completă a feodalismului. Românii își păstrară drepturi egale, în cele trei ordine cu ceilalți nobili.

„Ungurii sub dinastia Angevinilor fură puternici. — Aici, cu deosebire, Românii se afirmă. Condițiunile în cari trăeau ei erau cu totul deosebite și favorabile. Dintre dênșii, câți-va ajung chiar la tron, precum familia Huniazilor.

„Și este atât de adevĕrat că ei însemnau ceva în statul unguresc, în cât în secolul al XVI a burghezimea alege pe Woivodul Transilvaniei, Ioan de Zapolia, rege, ear noblețea se arunca în brațele lui Ferdinand al Austriei, cu care începe dominațiunea Habsburgilor. Habsburgii nu domniră asupra Transilvaniei de cât cu mult mai târḑiu. Dela 1526, constituită în principat liber, servì drept refugiu tuturor Ungurilor. De acì eșì Francisc al II-a Rákóczy, care conduse revoluția din 1703—1711, terminà prin tractatul dela Száthmar. Ungurii ar trebui sĕ nu uite aceasta.

„Transilvania fu reîncorporată pe timpul lui Leopold, care 'i garantă libertatea constituțională. Maria Therezia 'i dete tilul de mare principat și 'i lăsa Dieta și guvernul seu particular.

„De atunci încoace, Românii 'și au păstrat tot dea una esistența lor a parte până la revoluțiunea dela 1847—49, în care cea mai monstruoasă întêmplare istorică vine sĕ dovedească lumei civilizate ce însemnează a fi Ungur. Mișcarea revoluționară din Europa sĕ comunică și în Ungaria. Sătui de dominațiunea Austriei, Ungurii vor sĕ remâe independenți. Și în același timp, când vor pe de o parte se lepede jugul Austriei, pe de alta vor sĕ'l pue pe grumazii Românilor.

„Cam același lucru la 66.

„Eată dar cine sûnt Românii de peste munți, acei pe cari oficiosul „Pester Lloyd“ ne amenință că o sĕ i asuprească. — Ei au avut tot deauna drepturile lor și le vor păstra sau și le vor recâștiga pe cât vor simțì și vor trăì românesce, — și vor trăi!

„De aceea rugăm pe Ungurii se nu facă asemenări nepotrivite. Ciangăii sûnt veniți la noi, i-am primit și trebue sĕ le placă a se considera Români. Românii din Transilvania sûnt locuitori autochtoni, încă odată și dacă până astăḑi nimeni nu ia făcut sĕ-și uite ce sûnt și din cine se cobor, nimeni nu'i va face nici de aḑi înainte“.

---

*) Dintre oamenii timpului, scrie despre Attila: Priscus, învățat Grec (?!), care 'l cunoscuse personal cu ocasia misiunei lui Maximin, 449, trimes de Theodosiu II-a. Alte isvoară: Cronicele lui Prosper d'Aquitania și ale lui Idaciu; Journandes, visigot, episcopul Ravenii, care în istoria Goților face o largă parte și Hunilor (550); Poemele teutone și legendele latine. — Dintre contemporani Amedée Thierry.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

S. Sebeș, 20 Decemvre 1882. *(Limba maghiară și învĕțătorii nemaghiari. Esamenul din Deva).* In 27 Decemvre st. n. a. c. se vedea pe stradele Devei o mulțime de învĕțători români, (și un sas) cari se duseseră acolo pentru ași dovedì cunoscința limbei maghiare. Voind a mi lua informațiuni 'mi s'a rĕspuns, că la depunerea esamenului de limba maghiară s'au insinuat 140 învĕțători. Dar, după cum a ḑis dl inspector reg. de scoale, s'au presentat numai 100.

Comisiunea esaminătoare (de cinci) și-a început activitatea Joi în 28 Dec. dimineața la 8 oare.

După ce s'a presentat comisiunea esaminătoare în sala unde erau învĕțătorii adunați, dl inspector reg. de scoale, Réthi, a ținut o scurtă cuvêntare ḑicênd, cum că se bucură, că învĕțătorii s'au presentat în așa numĕr mare și că într'adevĕr acesta este lucru însemnat, de oare ce până acum în Transilvania nici odată nu s'au presentat de odată 100 de bărbați la depunerea vre-unui esamen de cualificațiune. Ḑice mai departe, că în ḑilele trecute foile din Pesta scriau, cumcă în toate părțile țĕrei, învĕțătorii nemaghiari au desvoltat un deosebit zel în învĕțarea limbei maghiare numai cei din Transilvania nu, adecă scriea acelea foi, că numai românii și sasii din Transilvania sûnt reacționari. Dar dênsul vede că nu e adevĕrat ce au spus acele foi, fiindcă, dacă românii erau reacționari, nu sĕ presentau la depunerea esamenului din limba maghiară atâți învĕțători.

Cu privire la esamen ḑice, că nu va câdea nici un învĕțător, ci de se va afla vre unul necualificat de ajuns, i se va da alt termin, preste 6 luni sau preste un an.

Tema scripturistică a fost: „Fiecare învĕțător sĕ descrie scoala și împregiurimea scoalei, la care este aplicat ca învĕțător“.

În 28 Dec. p. m. dela 3—6 oare s'au esaminat 22 învĕțători. (Cei mai îndepărtați între cari au numĕrat și pe cei din comit. Sibiiului) Modul de esaminare a fost acesta: Conversație, cetire, analisă gramaticală, esercіții de vorbire, esercіții intelesuale și metodică. Dl inspector reg. de scoale conversa puțin cu fie-care învĕțător pentru a se convinge, în cât pricepe limba maghiară. Unii învĕțători 'i a pus aceste trei întrebări: „Propus-ai dta limba maghiară“? „Nu“! „Dar acum o propui“? — „Nu“! — „Însĕ pe viitor o vei propune“! — „Nu“. Conversațiunea înceată, de unde se vede, că vorba „*nem*“, rostită de trei ori, a atins în mod neplăcut auḑul întrebătoriului.

În fine președintele comisiunei ḑice, că este mulțămit cu rĕspunsurile din ḑiua aceea și sperează, că din cei 22 esaminați numai unuia i se va da un alt termin de esaminare.

În ḑiua următoare s'a continuat esaminarea. Rĕspunḑênd un învĕțător, Dl Réthi face observarea, că învĕțătorii din comitatul Sibiiului cunosc mai puțin limba maghiară decât toți ceialalți. A întrebat deci: „Cum se poate aceea“? Rĕspuns n'a primit.

Resultatul acelui esamen se va așterne la înaltul ministru de culte și instrucțiune publică. Învĕțătorii cari au reușit, și vor primì preste câte-va sĕptămâni testimoniile de cualificațiune. Cari nu le vor primì, vor scì, că trebue sĕ se mai supună odată la esamen.

Dl Réthi, ca inspector reg. de scoale s'a purtat cu învĕțătorii cât se poate de bine. Nici unul dintre învĕțători n'a fost nemulțămit cu ținuta Domniei sale. Sĕ vede că dênsul ca om de pedagogie încă a venit la convingerea, că altele sûnt mijloacele prin care naționalitățile din patriă se pot mulțămì, nu întroducerea limbei maghiare în scoalele nemaghiare.

Prin dreptate, prin sinceritate, prin doveḑi de bunăvoință și prin o cultură superioară vor putè maghiarii câștiga simpatia naționalităților. Întroducerea limbei maghiare în scoalele nemaghiare la copii de 6 ani este mijloc rĕu ales la ajungerea acelui scop.

Eu am învĕțat limba maghiară ne silit de nimenea la scoala maghiară (La gimnasiul dela reședința episcopului rom. cat. al Transilvaniei.)

Nu sciu, dacă învĕțătorii dela aceea scoala ar fi fost, cum ḑiseiu mai sus, că trebue sĕ fie cine-va ca sĕ poată câștiga simpatia altora, îmi ar fi împrumutat unele simțeminte maghiare, ori nu? dar dacă aceia 'mi au schimbat numele, mi lau maghiarisat de când am fost mic; dacă prin gimnasiul superior 'mi făcea imputări, că nu declamez poesiile cu destul foc, pentru că nu simț, ca cei cari le-au scris; dacă ḑicea, că trăim pe pământ maghiar și măncăm pâne ungurească, apoi spun drept, că pe lângă toată bună voința, în loc de a mi se apropia simțemintele de ale lor, treptat pe cum învĕțăm limba maghiară, mi s'au tot depărtat și în casul acesta nimenea nu va ḑice că vina este a mea.

Mai amintesc numai atât, că pe lângă vorbele frumoase ale dlui Réthi cu care ne a primit și țiuuta sa amicală față cu noi, era bine dacă și-ar fi adus cineva aminte că învĕțătorii sûnt rĕu salarisați și ar fi mijlocit, că aceia se poată călĕtori pe drumul de fer cu preț scăḑut, dacă nu gratis. Învĕțătorii erau în drept a spera că dacă ei alergă în masse mari sĕ împlinească aceea ce statul cere dela ei, poate că și statul va fi gata ale asculta cererile lor la diferite ocasiuni și ale ușura soartea.

Varietăți.

* (S'au închis scoalele) în comunele Zeicani, Bobâlna, Nădăjdia inf., Ocolișul mic și Boșorod din comitatul Huniedoarei, din causa bubatului, scarlatinei și difteriticei. Din causa bubatului oficierii din Orĕstie nu s'au putut într'unì la serbarea Silvestru.

* (Sinuciderea contelui Wimpffen. Foaiei „N. F. Presse“ i se scrie următoarele:

„În Paris s'au divulgat scirile cele mai absurde despre sinuciderea contelui Wimpffen. Dintr'o parte se susține, că oare-care referență de amor ar fi fost causa sinuciderei, dintraltă parte earăși; că motive politice sau financiare ar fi îndemnat pe contele la pasul acesta. Din întêmplare am putut vedè documentele și după ce le-am esaminat cu deamĕnuntul putem asigura, că nici unul din motivele numite nu e normativ, și că onoarea ambasadorelui e nepătată și mai presus de ori ce scădere. Faptul se esplică prin o manie, ce s'a manifestat pre neașteptate; aceasta se poate vedea din următoarele împregiurări: contelele Wimpffen a fost de câte-va ḑile ca schimbat, în deosebi tare susceptibil. Nu putè dormi și 'și lua refugiul la Charhydrat până ce decăḑu în apatie. În urma acestora îl irita lucrul cel mai mic și mai neînsemnat, de altă parte se cufundà în cetirea unui document fără a înțelege sensul și cuprinsul aceluia. Se ocupa mult cu locuința sa. Închiriase palatul Beauffremont pe 9 ani și fiind nemulțămit cu arangiamentul îl auḑiai esclamând: „Apoi sĕ nu te împusci! Avea apoi earăși temeri, că nu o sĕ rĕmână 9 în Paris și că următorul seu nu o se ocupe aceeaşi locuinţă, care il costa atâta. (Contesa îl asigura că paralele necesare nu lipsesc, de mângăiat nu-l putè mângăia). Se temea earăşi, că nu şi-ar cunoasce pre deplin chemarea, vorbea de demisiune, descrià fie-care document de mai multe ori şi-şi fácea însuşi nenumerate greutăţi fără a avè motiv, căci cu şefii sei precum şi cu toate persoanele politice de aici trăia bine. Vre-o întrebare politică importantă încă nu era de descurcat. Simptomele acestea n'au fost causa şi efectul alienărei ce a erupt în urma neodichnei. În ḑiua premergătoare catastrofei eşi foarte iritat, vorbì singur cu ton înalt pe stradă, prânḑì mai târḑiu cu contele Zichy, şi în decurs de 6 oare se chinui în modul cel mai esaltat cu cugete pe cari nu i le putu împrăscia contele Zichy cu toată silinţa ce şi o puse acesta. Mai de une ḑile îşi cumpărase un revolver. Nu-şi cugetase nimenea că contele vrea sĕ-şi ia vieaţa; causă la astfel de cugetări nu era şi astfel i se lăsà arma. Cu familia sa a trăit în cea mai bună armonie, era în tot deauna acasă, cerceta puţin societatea, îşi stima femeea şi pe copii. Finanţele 'i sûnt regulate; după el a remas cam o jumătate de milion. Testamentul 'i este scris pe hârtie de epistolă în format octav, e scurt şi general. Cuverta poartă cuvintele: „Voinţa mea din urmă.“ Contesa a primit o sumă oare care: averea cealaltă o a împărţit contele între cele doaue fete dintre care cea mai mare e de 14 ani.

Biserica deneagă binecuvêntarea în casuri de moarte violentă. Se născu deci întrebarea, că sĕ se aplice oare mesura aceasta la ambasadorele austriac. D. Constantin Iames fu însărcinat a cerceta că comis-a contele Wimpffen sinuciderea cu seau fără consciinţa. D Iames s'a esprimat într'acolo, că contele Wimpffen a lucrat sub impresiunea unei consternări mari, lucrarea nu i se poate imputa. Cardinalul a dat în urma acestia autorisaţiune bisericei St. Clotilde, ceru însĕ sĕ se facă înmormêntarea în liniscea posibilă.“

* (Schimbare de firmă). Negoţul de mărfuri coloniale şi bumbac sub firma *Ioan Duşoiu* în Braşov, întemeiat la 1 Iunie 1855, va purta dela 1 Ianuarie 1883 st. n. firma: *Ioan Duşoiu et Fiiu.*

* O **fină** a lui Gambetta. După cum scrie ḑiarul „Fővárosi lapok“ Gambetta are o fină în un institut din Budapesta cu numele *Alma Dunca-Schiau de Sajó*, care vorbesce esclusiv numai unguresce,*) şi capĕtă crescerea esclusiv maghiară'; căci tatăl ei domnul Titus Dunca de Schiau (?) este maghiar (!?!), şi ca atare a servit în 1870-71 în armata francesă ca voluntariu cu rang de căpitan. Gratulăm domnului Dunca şi ficei d-sale pentru onoarea ce le face „Fővárosi lapok“!

* (Înmormêntarea) trupului lui Gambetta s'a sĕvêrşit în 7 Ianuarie n. Trupul lui Gambetta este provisor inmormêntat în Paris: în 8 Ian. n. era sĕ fie transportat la Nizza.

* (Generalul francez Chanzy) a murit lovit de apoplecsie în 5 Ianuarie n. Acest general şi-a făcut nume conducênd ostirile franceze după resturnarea imperiului şi proclamarea republicei.

* (Adresă lui Kosuth) a trimis şi cetatea Clujului.

* (Unele şi altele din capitală. După cum i se comunică foaei „Budapesti Hirlap“ i s'a denunciat poliţiei din Budapesta, că se află în capitală trei indiviḑi aparţinători Irridentei, lucrători italiani, cari au de gând a comite atentat în contra unui membru al prea înaltei familii domnitoare.

„Pester Lloyd“ primesce asigurarea din partea competentă, că investigaţiunea poliţiei a avut resultat îndestulitoriu În timpul din urmă n'au sosit în Pesta nici lucrători italieni nici alte persoane suspecte, despre cari s'ar potè presupune, că avè de gând a face atentat sau că s'ar porta cu intenţiuni criminalistice.

* (Tĕciunării) întitulează „H. Ztg.“ una din scirile mĕrunte a le sale şi spune Nadeşul (care) este de mai multe septămâni cu ghiaţa în sîn. Ameninţări în scris anunţă tĕciunării.

* (Baie rece) a luat eri un domn, care patina în grădina din dosul lui Gerlitzi de odinioară. Fiindu-i abătută atenţiunea, n'a vĕḑut ochiul cu apă, spre care îl ducea patinele. Un moment — şi cavalerul şedea în apă până în gât. Timpul şi aşa era prea recoros. Deci cavalerul se bucurà de recoreală peste recoreală.

* (Timpul). În ajunul serbătorilor noastre, aşa ḑicênd dintr'odată din timp moale s'a făcut frig aspru. În gradui frigul a ajuns 15 Reaum. şi mai bine. Pĕcat că zăpada e de tot subţire şi gerul sec.

* (Literatura noastră şi străinătatea.) În 1 Dec. a. c. s'au cetit în societatea „Lessing-Verein“ din Lipsca între altele şi douĕ piese traduse din românesce. Prima a fost povestea „Doi feţi logofeţi cu pĕrul de aur“, ear a doua: „Grui-Sänger“, poemă de V. Alecsandri. Eată ce scrie foaia: „Erste Beilage zum Leipziger Tageblatt und Anzeiger“ Nr. 340 de Mercuri 6 Decemvre a. c. pe pagina primă coloana 4 a despre efectul produs de aceste douĕ piese: „Ambele declamţiuni următoare transportară pe ascultători în România. Mai ântâiu plăcuta naivă a scenei noastre, d-şoara Flöszel, cetì un basm românesc: „Doi feţi logofeţi cu pĕrul de aur“. Era foarte naiv, trebuia se fie basm — şi d-şoara Flöszel a şi sciut face prin graţioasa comunicare a dsale pe cei adunaţi ca sĕ'i mulţămească prin vii aplause. Tot aşa de bine se declama eposul românesc al d. V. Alecsandri „Grui-Sänger“, de càtră un membru al scenei noastre, d. Adolf Meyer. Vasilie Alecsandri este eroul poeţilor români şi Nestorul avêntului lor literar, care a avut roduri bogate; a produs mult mai bune şi frumoasc lucrări decât acest epos în care condamnă la câte toate pre un „tâlhar“ crud şi selbatic, ce omora tot fără nici o raţiune, mai apoi încă şi pe bătrânul seu tată: în fine însĕ îl absolva pentru că ultima s'a picătură de apă o dede unei păseruici însetate. Descrierile sûnt la început repulsive devin apoi înfricoşate de petrunḑietoare. Domnul A. Meyer s'a priceput într'un mod escelent se calmeze prin declamarea s'a ambe aceste însuşiri şi sĕ răpească adunarea în aplause frenetice.“

„G. Tr.“ după „Lum.“

Mai nou.

„N. fr. Prese“ află, că procesul contra presidentului scupştinei pentru falsificare de asignaţiuni la bonuri de recuisiţiune, în urma unor diferenţe în si sinul ministeriului — pe neaşteptate s'a suspendat. Miiatovici apare cu îngagiat pentru condomnarea presidentului scupştinei; el a fost acela, care a adus pe cel din urmă pe banca acusaţilor, De aceea şi acusatul a atacat pe Miiatovici în discursul seu de apărare. Ministrul president (Pirocianaţ) este omul lui Miiatovici; Garaşanin însĕ ţine, că condamnânduse presidentul scupstinei va fi şi ministeriul condamnat. Se crede că după sentenţa tribunalului, fie aceasta cum vor fi, va urma schimbări parţiale în cabinet.

— Poarta cere dela Italia satisfacţiune, pentrucă consulul italian din Tripolis a lovit sentinela fortăreţei cu biciul.

Loterie.

Vineri 5 Ianuarie n. 1883.

Budapesta: 41 7 84 88 8

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 Ianuarie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.30	118.15
Renta de aur ung. de 4%	85.60	84 90
Renta ung. de hârtie	85.10	84 35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	1:4 75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.30	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.90	93.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.25	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clau-	97 —	
sulă de sorţire	95.25	95. -
Obligaţiuni urbariale transilvane		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-sla-	98.25	
vonice	99 –	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.25	97.50
Sorţi ungurescі cu premii	113 25	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 70	76.25
Datorie de stat austr. în argint	76 05	77.—
Renta de aur austriacă	95 15	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	270.—	269.50
Acţiuni de credit austr.	279.80	278.70
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemţesci	58.90	58.60

Nr. 186. [329] 2—3

EDICT.

Marina născută Stanciu Marcu din Gurariului, carea dela anul 1878 a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bárbat Dumitru Arsenie tot de acolo şi pribegesce în lume fără a sĕ sci ubicaţiunea ei, — prin aceasta sĕ citează, ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat de bărbatul ei.

Sibiiu, 18 Decemvre, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sălişteі ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 37 ex 1883. [336] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru liferarea de **1024 metrii cubici de lemne de ars,** recerute de Institutul reg. ung. pentru alienaţi, şi anume pentru timpul de 1883/4 se escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale un concurs.

Oferte scrise, timbrate cu 50 cr. conţinênd 200 fl. v. a. ca vadium şi sigilate pentru aceasta liferare sĕ se prede la subsemnata Direcţiune până în **30 Ianuarie a. c. la 12 oare de ameaḑi** şi în ele trebue sĕ fie descris soiul, lungimea şi grosimea lemnelor oferte, asemenea şi aceea că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, care nu corespund acestei publicaţiuni, ori cari sosesc întârḑiate, nu se pot lua în considerare.

Sibiiu în 5 Ianuarie 1883.

Dela direcţiunea Institutului reg. ung. pentru alienaţi.

Publicaţiune.

„Restauraţia“ din grădina Nr. 3. în *strada Schevis* se dă în arêndă.

Condiţiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria subsemnatului inspectorat în *strada măcelarilor Nr. 32.* unde se primesc şi ofertele.

Sibiiu, 3 Ianuarie 1883.

Inspectoratul localităţilor archidiecesane.

100 de stângini metr.

lemne de foc (fag şi 17 stângini brad) se află de vênḑare **loco** Tălmaciu (Balta neagră.) Asignaţiuni se pot căpăta la Administraţiunea redacţiunei sau la D. Paroch **Emilian Cioran** în **Reşinari.**

[328] 2—3

Nr. 5886. 1882 [335] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalulu reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că în privinţa concesiunei comasarei generale a hotarului comunei Haşfaleu se pune termin **ḑiua de 20 Februarie 1883 d. a. la 3 oare** în satul Haşfalĕu ta casa judelui comunal, pe caretermin toţi proprietarii din comună sûnt avisaţi cu aceea că părţile care nu se vor presenta se consideră ca şi când ar consimţì cu comasuţiunea, — şi că esemplarul cel dintâiu al petiţiunei se poate vedè la tribunal. Pertractarea o conduce Nicolae Székely judecător reg. dela tribunal

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ddto 11 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p.
pres.

Butak m. p.
notar.

Nr. 5735 1882 civ. [332] 2—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea rugărei lui Teodor Cozocea proprietar din Elisabetopole cu privinţă la concesiunea comasărei hotarului Elisabetopolei s'a ficsat pe **ḑiua dela 22 Ianuarie 1883 înainte de ameaḑi la 9 oare** la acest tribunal regesc în sala cea mică de şedinţe, ceea ce se aduce la cunoscinţa proprietarilor interesaţi ca sĕ se presenteze acolo pe calea publicităţii pe pe lângă observarea că aceia, cari nu se vor fi presentat, în înţelesul art. de lege XLV §. 9 se consideră că cousim cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 4 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p.,
presid.

Butak m. p.,
notar.

Conspectul operaţiunilor,

Institutului de credit şi de economii „Albina“

în luna Decemvre 1882.

Întrate.	fl. cr.	Eşite.	fl. cr.
Numerariu în 30 Noemvrie	84,619.97	Depuneri	102,704.—
Depuneri	104,877 67	Cambie escomptate	131,938.07
Cambie rescumperate	106,702.04	Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	100,958.58
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	13,733.81	Interese pentru depuneri	1,383.80
Interese şi provisiuni	18,138.61	Contribuţiune şi competinţe	86 33
Chiriă	88.34	Salarie şi spese	2,388.11
La fondul de pensiune	66.88	Monetă cumpĕrată	77,011 55
Moneta vêndută	98,598.81	Conturi curente	45,024.64
Efecte	6,562.50	Diverse	4,888.86
Conturi curente	94,766.86	Saldo în numerariu cu 31 Decembrie 1882	74,567.78
Diverse	12,696.13		
	fl. 540,951.72		fl. 540,951.72

Sibiiu în 31 Decembrie 1882.

Visarion Roman m. p.,
director esecutiv.

I. Lissai m. p.,
comptabil.

[333] 1—1

---

*) Nu e adeverat. Respectiva de şi încă foarte tineră, vorbesce românesce şi franţusesce. R.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 152. Sibiiu, Joi 30 Decemvre (11 Ianuarie 1883) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 4 .
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„TELEGRAFUL ROMAN“,

cu 1. Ianuarie 1883, întră în anul al XXXI dela întemeerea lui.

Credincios misiunei sale, „Telegraful Roman“ s'a luptat și se luptă pentru interesele poporului român.

El a apărat și apără, pe lângă toată modestia puterilor de care dispune, interesele poporului român pe terenul național politic; național bisericesc, național social și economic, fără a perde din vedere datorințele sale patriotice în sensul cel adevěrat, dictat de ființa comuniunei politice, în care trăim și de firea istorică și etnică a acesteia.

Nu numai a apărăt „Telegraful Roman“ și apără, ci caută sě și promoveze interesele poporului, cărui este dedicat dela întemeerea lui.

În fața evenimentelor ce continuă desvoltarea lor începută la 1848 prin întroducerea erei libertăței, „Telegraful Roman“ nu'și va părăsì drumul croit. Apărarea naționalităței pe terenurile indicate mai sus este acum mai arḑětoare ca în întreg periodul dela 1848 până acum. Evenimentele, cu cât înaintăm în timp, cu atâta apropie mai mult deslegarea definitivă a problemelor, care au sě redea libertatea popoarelor monarchiei, așa după cum li se cuvine. Egalitatea proclamată înainte cu treiḑeci și cinci de ani încă nu e perfectă, are însě sě devină perfectă. La perfecțiunea egalităței însě se cere neîntreruptă activitate. Și pentru ca activitatea sě fie roditoare, ea nu trebue sě fie singuratică, a unuia sau a unora măcar. Toți membrii unui popor, care aspiră la un bun ideal sublim trebue se contribue la eluptarea lui. Fără de a scì unii de alții, o activitate, care sě fie în stare a produce un rod după cum îl pretindem, nu sě poate. O întâlnire de idei și de păreri cooperatoare este indispensabilă. Întâlnirea aceasta însě se face în ḑiaristică.

Precum se vede, nu facem reclamă egoistică. Dacă indigităm la necesitatea întâlnirei ideilor prin mijlocirea ḑiaristicei, indigităm la un ce indispensabil astăḑi pentru poporul care vrea sě trăiască — indigităm la ḑiaristica română preste tot, din care facem și noi parte.

La o parte dar cu indiferentismul și cu indolența acolo unde se mai află, și mai mult zel pentru afacerile publice, prin care se realisează bunurile ideale ale popoarelor.

Pentru că precum despre individ, numai atunci se poate ḑice că trăiesce, când scie despre ceea ce se petrece cu el și despre ceea ce se petrece în giurul seu, așa e și cu ori care popor. Altfel vegetează, și vegetațiunea unui popor încuragează numai rapacitatea altora cari nu se sfiesc a se declara moștenitorii drepturilor celui nepăsător.

Articulii, cari apar în presa maghiară pentru asimilarea noastră, cu alte cuvinte, pentru prefaccrea noastră în maghiari, fac evident, că românii trebue sě fie neadormiți, sě stea la pândă, pentru ca viața lor, păstrată mii de ani, prin multe viforuri, sě nu se stingă acum, când lumina soarelui dreptății străbate și resfiră negurile din trecut.

Sě ne folosim dar de mijloacele ce ne sûnt puse la disposițiune.

În particular noi, cari încă cugetăm că contribuim cu modestele noastre puteri la ajungerea bunurilor naționale-patriotice de diverse naturi, credem că nu e nici o nemodestie din partene, dacă invităm pe pl. t. public a ne sprigini în lupta cea sacră, care ne obligă pe toți, a sprigini respândirea ideilor, prin cari sě ajungem la bunurile aspirațiunilor noastre legitime.

Luptăm o luptă grea, dar leală. Oamenii imparțiali și cu simț de dreptate nu ne vor putè băga nici o vină pentru că luptăm. **Nu vrem se asuprim pe nimenea, ci vrem ca nimenea sě nu fie asuprit.**

Premițênd aceste și repețind încă odată momentuositatea situațiunei actuale, nu vom greșì, dacă încheem cu invitarea la conlucrare comună, fie care după puterile sale, unii comunicând, alții primind cele comunicate spre a scì toți cele de sciut împreună.

Pentru cât putem noi înlesnì aceasta ne vom silì a ne face datoria, pe cât va fi cu putință, chiar și mai mult ca în trecut.

Publicul prenumere cât mai numeros, ca cu atât mai bine se ne poată controla.

Condițiunile prenumerațiunei se află în fruntea foaiei.

(Cu ocasiunea aceasta anunțăm că cu Nr. 1. vom începe în „Foiță“ publicarea unei lecturi de distracțiune și tot odată instructivă: Cristian Waldo sau Căile norocului, Roman de George Sand, trad. de E. B.)

Nr. **5090.** Pres.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Se fac atente şi de astădată oficiile protopresbiterale și prin ele tóte oficiile parochiale din archidiecesa nóstră: că după statutul congresual din 20. Octobre 1878. Nr. 238. publicat de aicia cu cerculariul consistorial din 18 Decembre 1879. Nr. 3486. Plen. în tot anul la serbătórea Arětării séu a Botezului Domnului trebue sě se pórte în tóte bisericile din metropolià un disc separat pentru adunarea și sporirea fondului metropolitan.

Pentru esecutarea acestui statut la procsima ocasiune a serbătorilor Botezului, sě se observe instrucţiunile din anii trecuţi, după cari mai ales se recomêndă: ca preoţimea parochială sě îndemne pre popor la contribuire în discul metropolitan, făcêndu-i cunoscut scopul măreţiu al aceluia; apoi despre resultatul discului numit sě facă îndată după serbătorile Botezului raport oficial la concernentul oficiu protopresbiteral, transpunend totodată suma adunată, séu — décă în cas neasteptat în vre-o comună nu s'ar fi adunat nimica — sě descopere causa acestei scăderi regretabile; în fine oficiile protopresbiterale sě transpună la consistoriul archidiecesan cel mult până la *31 Ianuariu 1883* sumele adunate din tracturile lor, alăturând câte un conspect sumariu, din care sě nu lipséscă nici o comună.

Cerculariul acesta sě se publice cu tótă posibila grăbire.

Sibiiu, 27. Decembre, 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Un present de anul nou Românilor din Treiscaune.

În fine maghiarisarea se propagă pe faţă, pretutindenea şi în toată forma.

„Magyarország“ este titlul unei broşure lunare, ce apare dela Octomvre încoace în capitala Ungariei constituţionale, cu patriotica programă de a propaga şi sprijinì cu toate mijloacele maghiarisarea, făra de care — li se pare prea entusiasmaţilor noştrii patrioţi, — nu se mai poate susţinè prestigiul şi unitatea statului maghiar.

Agitaţiunea „cutezată“ a „*Schulvereinului,*“ care a mişcat pasiunile Sasilor — se ḑice în vehementul apel adresat naţiunei maghiare — a dat nascere acestei broşuri, care pe cât se recomândă de bine din punct de vedere naţional maghiar, pe atât este şi de instructivă pentru poporul nostru român, a cărui maghiarisare de asemenea se intenţionează şi se sperează a succede repede şi încă în masse.

Nu e destulă lauda de a se fi îndemnat cele 3 milioane de Nemţi din Ungaria, sě se declare — spre necazul „*Schulvereinului*“ = de neaoşi maghiari, ci acest succes mistificat, într'atâta a încuragiat pe conducětorii destinului patriei, încât — din punct de vedere al ideei de stat maghiare — ascriu cea mai mare indolenţă bărbaţilor lor de influenţă, dacă nu vor lua iniţiativa spre formarea reuniunilor maghiarizătoare chiar şi prin ţinuturile curat maghiare, căci şi pe acolo sûnt nemaghiari, carii trebuesc esterminaţi (mert ott is van magyartalanság, mely elpusztitandó.)

Averea şi cultura preponderantă a natiunei şi în special a aristocraţiei maghiare, ḑic ei, că îi îndreptăţesce (?) la absorbirea celorlalte naţionalităţi, care tendenţă, susţinută şi de guvern, nu poate lăsa nici o urmă de îndoială în reuşirea scopului.

„Sě ne grupăm dară“, ḑice mai încolo citata foaiă periodică, „cine e maghiar, cine vrea sě fie maghiar, e cu noi, e aliatul nostru; cel ce e renitent, cine se opune, acela e contra unităţii naţionale, pe acela sě'l sfêrâmăm“! (A ki magyar akar lenni, az a miénk, az szővetségesünk; a ki daczol, a ki ellenáll, az ellensége a nemzet egységének, azt tőrjük meg!)

Astfel de salutare amicabilă trimit „patrioţii“ cei mari tuturor nemaghiarilor şi în special Românilor!

I s'ar părea oare-cui ridiculă aceastâ provocare la adresa ori cărui nemaghiar şi aceasta cu atât mai vêrtos, căci şoviniştii nostri pe aiurea se laudă cu libertatea cea prea mare naţională din Ungaria, pe care însĕ o face ilusoriă cele 3 broşuri de până acum ale foaei „Magyarország“. Aceasta în îngâmfarea şi zelul sĕu prea mare de maghiarisare, pare că îşi vede scopul ajuns înainte de vreme, numind de acuma pe Românii din cottul Caraş Severinului de „foşti Valachi“ (volt oláhok,) carii îşi mulţămesc posiţiunea mai bună de astăḑi numai administraţiunei maghiare, pentru care sûnt gata a şi jertfì individualitatea naţională.

Ciudată afirmaţiune! — dacă chiar recenta alegere de vice-comite din acel comitat n'ar dovedì contrarul.

Dar acestea despre „Magyarország“ care şi-a luat frumoasa problemă de a civilisa şi a face „buni patrioţi“ din toate naţionalităţile din Ungaria prin maghiarisare, deocamdată numai *per tangentem*.

Sĕ revin însĕ la tema acestei scrieri, la presentul promis de anul nou Românilor din Treiscaune, căci şi acestora li a venit rêndul în special, şi încă în mai mare mĕsuri, de a fi fericiţi de către „patrioţii“ nostri.

Fostul redactor al ḑiarului „Nemere“ a trecut la nou înfiinţată foaie „Székely Nemzet“ şi astfel cea dintâiu capătă alt redactor, care şi anunţă schimbări însemnate în programul foaiei. Cestiunile de politică generală, promite ale pune la o parte dl Nagy Géza, noul redactor dela „Nemere“, şi în locul acestora 'şi va îndrepta privirea asupra referenţelor speciale ale poporului *siculic*. Între altele se consideră de urgentă **resolvarea cestiunei sĕcuilor** *romanisaţi* **de religiunea** *gr or.* (A görög keleti vallást követö Székelyek szemünk ellölti eloláhositásának kérdése.) La ori-ce altceva dar şi la atare poftă cutezată nu ne am mai fi putut aştepta chiar în cottul Trei scaunelor. Afacerea însĕ se pare a fi în deplină armonie cu mişcările de maghiarisare, pornite în toată Ungaria.

Cărui simplu muritor ar mai fi putut trece prin cap, că puţinii economi de vite şi cultivători de pămênt, români de religiunea gr. or. cari abia fac astăḑi 18% din populaţiunea comitatului sĕ fi impus naţionalitatea sau religiunea conlocuitorilor maghiari compacţi carii atât prin prevalenţa numerică cât şi prin starea favorabilă politică au absorbit elementul român? Bietul miel nevinovat! tot el turbură apa, deşì se află mult mai în jos. Se poate însĕ şi aceasta cu mai multă raţiune istorică susţinè, că tocmai Românii sau maghiarisat în Treiscaune şi numai religiunea a mai ţinut o parte legaţi de trupina naţională, cu deosebire în centrul cottului, unde ai noştri — şi cari au mai remas — şi-au perdut portul şi limba. Apoi Unguri sau Sĕcui de ritul oriental, după atâta timp de netoleranţă religioasă, cine ar mai şi putè presupune că ar esista afară doară de unele capete infumurate, cari dacă s'ar putea — ar pretinde sĕ fie toată Europa maghiară?

Diferitele numiri de locuri şi sate, dară chiar şi multe nume curat românesci ce şi astăḑi le poartă familii maghiare, atestă pe deplin că Românii au trebuit sĕ fie mult mai mulţi la numĕr în Secuime de cum sûnt de present şi totuşi şi aceasta puţină rĕmăşiţă o reclamă în mare parte „patrioţii“ nostrii cu destulă seriositate pentru sine!

Ori cât de curioasă sar părea în fine această cestiune, reclamă totuşi o atenţiune serioasă din partea autorităţilor noastre bis., cu atât mai vêrtos că ne am cam dedat a vedè că domnii nostri 'şi pot duce in indeplinire aspiraţiunilc şi poftele lor fie ele cât de esagerate. Şi apoi nu este tocmai de prisos a scì că un contigent însemnat al coreligionarilor nostri din Secuime il dau Românii maghiarisaţi, carii se pretind a fi Unguri de religiunea gr. or. Cestiunea devenì în urmă cu atât mai delicată. Porninduse curentul preparat de maghiarisare în părţile aceste, e de temut că vom perde dacă nu pe toţi, cel puţin o prea mare parte din credincioşi, cari prin centrul şi partea apuseană a comitatului numai după atâta sûnt Români, că-i botează şi îngroapă preotul nostru cu o stolă mai mică.

Dară ce are oare de gând propaganda maghiarisătoare cu partea confesională a acestor Secui (?) de relig. orientală, pe carii vrea ai protege? Ar voì doară sĕ înfiinţeze şi pentru acestia o episcopie maghiară ca greco-catolicilor în Satu-mare? Aceasta nu e tocmai de creḑut, căci nu sunt aşa mulţi la numĕr, numai cugetă poate, ca sĕ aibă Maghiari şi de religiunea gr. or., căci numai de acestia nu s'au găsit până acuma, nici între Ciangăii Bucovinei nici între cei ai României.

Ori cum ar fi, atentatele intenţionate sûnt destul de instructive pentruca sĕ ne pregătească la o luptă şi resistenţă energică, ca sĕ ne opunem cu succes, pe toate căile legale curentului de maghiarisare, care vrea sĕ ne despoaie tot mai mult de drepturile şi chiar de esistenţa noastră. Aci îmi aduc aminte de cuvintele deputatului naţional săsesc, Guido de *Bausnern*, rotsite în camera Ungariei cu ocasiunea regulărei Fundului regesc: „Lupta pentru drept“ ḑicea el, „formează partea morală a luptei celei „mari pentru esistenţă şi cine lucrând „în viaţă se substrage dela această luptă, „fie din orice motiv, — acela pĕcătuesce în contra moralităţii, basa „demnităţii omenesci“.

Ca se ne putem noi însĕ apĕra drepturile şi esistenţa naţională în Sĕcuime trebue se avem mai întâiu conducĕtori harnici, preoţi şi învĕţători zeloşi, cari sĕ scie şi se poată opune oric-ând o falangă tare de apărare, spre a impune, cel puţin, celor ce ar cerca sĕ ne atace limba şi autonomia bisericei. Durere însŏ! — căci tocmai slabi în ceea se privesce şi scoalele, — mai că nu avem de fel, sau şi care sûnt, sûnt prea slabe. Cum vom putea noi acum susţinè caracterul naţional, când prin toate comunele maghiarisate, nu găsesci unul din generaţiunea têněră, care sĕ vorbească românesce, sĕ aibă ocasiune a învĕţa limba, pe care părinţii lui au uitat-o de mult?

Este absolut necesar dară, ca sĕ ne cunoascem adevĕrata situaţiune şi toate tendenţele pornite asupra noastră din orice parte, spre a sci sĕ formăm cu atât mai la timp falanga de apărare a individualităţii noastre naţionale.

Aci este locul de a se da tot ajutorul posibil prin mijloace corespunḑĕtoare. Sĕ ne grupăm dară şi noi până când poate încă nu va fi târḑiu, căci deja se vede că rĕul va lua dimensiuni mai mari, întru cât înclinaţiunea spre maghiarisare începe a câştiga teren tot mai mult, chiar şi prin unele comune de acelea pe unde pân'acuma diferinţa de limbă şi de port au împedecat asimilaţiunea poporului nostru. Altcum este de temut că presentul ce ni se promite de anul nou acesta, pe viitor nu va rĕmânè numai promisiune goală, ci se vor silì domnii nostri, din dragostea ce-o au către Secuii (?) romanisaţi (!!) prin religiunea origntală, a le deschide toate braţele spre ai adăpa cu cultura şi foloasele ce li se pun în perspectivă.

D. C.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Decemvre.

Organele cele mai însemnate din monarchia austro-ungurească se ocupă cu atitudinea ce manifestează guvernul italian faţă cu iredentiştii din Italia. Cele mai multe laudă atitudinea guvernului italian faţă cu atentatorul, care a atacat pe ambasadorul austriac, când se întorcea din Vatican, cu acei ce au vrut sĕ desvĕlească bustul lui Oberdank şi acei ce (la Rimini) au vrut sĕ nimicească pagiura împĕrătească.

Din atitudinea aceasta s'ar vedè că raporturile oficiale dintre Austro Ungaria şi Italia sûnt bune. Sûnt însĕ unele ḑiare, precum între alte „Pester Lloyd“, care nu au încredere în vitalitatea guvernului italian, ba se îndoesc chiar şi în esistinţa monarchiei italiane. După aceste elementele republicane ar fi în Italia preponderante; ceea ce însĕ nu se potrivesce cu alegerile din urmă în corpurile legislative italiane, a căror resultat a fost o majoritate eclantantă pentru guvern.

Cum a putut cădè Italia în disgraţia unor foi, *per exscellentiam* unguresci, este deocamdată o enigmă.

Peninsula balcanioă, cetim mai departe, este într'o agitaţiune, pe care „Egyetértés“ o aseamănă cu cea premergătoare resboiului russo-românoturcesc. Dela Adriatica până la Marea Neagră, ḑice Egyetértés, se simte adiarea unui curent premergĕtor evenimentelpr de importanţă.

În **Albania** capii seminţiilor ţin adunări poporale, a căror scop ulterior este a înainta petiţiuni împĕratului Austriei. Prin petiţiunile aceste Albanezii cer a fi încorporaţi la Austria.

Demintirile scirilor acestora nu lipsesc; ele sûnt însĕ aşa de nehotărîte încât credinţa, că în cele din urmă tot se vor realisa, nu se poate delătura.

În **Rumelia orientală**, nu este de mult, de când a erupt neînţelegeri între Aleco paşa şi între representantul guvernului rusesc.

În **Bulgaria** lucrurile merg astfel, că trupele bulgare se consideră ca o avantgardă rusească. După disposiţiunile mai din urmă, cine vrea sĕ ajungă oficer în armata bulgară trebuie sĕ fiĕ servit cel puţin doi ani în armata rusească. În timpul mai nou şease-ḑeci de oficeri bulgari s'au dus la Petersburg pentru cualificaţiune ulterioară.

Dela **Constantinopole** se telegrafează că negocierile între delegaţii **turcesci** şi **muntenegreni**, privitoare la delimitarea graniţerilor, au dat în timpul din urmă de greutăţi, încât nu e speranţă că staturile limitrofe vor putè ajunge la o înţelegere; cel puţin negocierile se vor trăgăna încă timp îndelungat..

De altă parte in **Armenia** turcească situaţiunea este din ḑi în ḑi mai critică. Foi englezesci primesc telegrame despre esistenţa unei revoluţiuni in toată forma. Mişcarea revoluţionară purcede dela Tiflis şi este condusă de generali rusesci de naţionalitate armenească. Districtele Sivas, Van, Bitlis, Diarbecr şi Erzerum se pregătesc pe faţă ca sĕ scuture de pe sine jugul turcesc. Autorităţile turcesci aplică mĕsurile cele mai severe. În toate părţile s'au publicat legile escepţionale. Douĕsprăḑece sute de creştini armeni sûnt deja arestaţi.

În ministeriul din **Bucuresci** s'a făcut într'atâta o schimbare, că portfoiul ministrului de resboiu, pe care dela depărtarea lui **Slăniceanu** din post l'a purtat ministrul president, trece în mânile colonelului **Fălcoianu**. Cu ocasiunea aceasta înregistrăm că conducerea tuturor liniilor de fer în fruntea cărei a fost colonelul Fălcoianu, o primesce deputatul **Calenderu**, împuternicitul României din timpul procesului pentru intrarea liniilor ferate române în regia statului român.

Nici nu se putea altmintrea, Sĕrbia, care a proclamat ca şi România independenţa sa, care şi a proclamat ca şi România pe principele seu rege, care după ce România şi a făcut bursă, şi a făcut şi ea, după ce România a cerut a fi admisă le conferenţa din Londra, trebuia se ceară şi dênsa (Sĕrbia) a de fi admisă. O telegramă dela Belgrad din 8 Ianuarie n. spune, că cabinetul serbesc s'a adresat către guvernul englez cu cererea representantul ei sĕ fie admis şi el la conferenţa dunăreană.

În ceea ce privesce pe **România** ḑiarele din Viena, de vre o câteva ḑile, când vorbesc de cestiunea dunăreană, adaug, că România încă nu este invitată la conferenţă. Din „**Romanul**“, care ne a sosit în urmă se vede însĕ, că împregiurarea cea din urmă nu o află nici deamnă de discusiune „Romanul“ vorbesce cu atâta încredere despre conferenţa dunareană şi despre resultatul ei încât pare a nu ave nici o temere că desbaterile aceleia se vor termina în defavorul României.

Din **Francia** scirile ce vin sûnt cam împestriţate. Gambetta încă nu s'a aşeḑat definitiv în mormênt şi ḑiarele au adus scirea despre un **triumvirat** care sĕ se pună în posesiunea republicei; altele ne spun că legitimişti au arborat flămura burbonă (albă) „Siecle“, organul pres. camerei, arată ca cu Gambetta „resbunarea“ n'a intrat in pămênt.

Spania fără sgomot, a trecut printr'o crisa ministerială dobândind un ministeriu nou şi liberal totodată.

Tot Ciangăii.

Altă probă de resunet la cele scrise în presa maghiară cu privire la Ciangăi.

De astădată este „Telegraful“ din Bucuresci, care respunde în chipul următor:

Teoria raselor e la ordinea ḑilei.

După Italia, după Germania, după agitaţiunea panslavistă, vine agitaţia maghiară.

În cursul lunei aceştia s'au petrecut la Pesta lucruri ciudate. Maghiarii cu un cortegiu de neadevĕruri istorice sfruntate, ridică şi ei drapelul naţionalităţilor, şi în setea lor de mărire, aruncându-şi ochii pe chartă, caută în toate părţile vre'un colţ de pămênt asupra căruia sĕ'şi intoarcă revendicările lor.

Moldova este aproape.

Într'un colţ al ei locuesc câteva mii de Ciangăi emigraţi aci — se înţelege din causa bunului traiu, de care se bucurau în patria lor originară — şi bucurându-se, la scutul dreptăţei tradiţionale româneşci de toate bunurile, pe care o legislaţie liberală şi lealâ le poate da.

Atât a fost destul patrioţilor dela Pesta pentru a clădì un întreg sistem de neadevĕruri şi de neesactităţi istorice, pe care s'ar sfii de a le spune cel mai mediocru scolar din clasele începĕtoare.

Lăsând la o parte cele ce d. Lászlo spune in broşura sa despre suferinţele conaţionalilor sĕi, despre administraţia românească şi despre starea ţĕranilor nostri din Moldova, sĕ ne oprim puţin asupra fantasiilor istorice ale acestui respectabil maghiar; „Moldova este o ţeară, care a fost locuită de Cumani şi de Pecenegi şi asupra căreia maghiarii au drepturi istorice. Mai toate oraşele Moldaviei au fost întemeiate de aceste vlăstare ale neamului lui Attila şi apoi lăsate moştenire Vlahilor venetici.„

Acestea sûnt în scurt punctele, pe care patrioţii din Pesta ’şi readimă nu dreptul de a ajuta pe Ciangăi, ci mai scim şi noi ce visuri de întindere şi cuceriri scumpe inimilor maghiare!...

Sĕ admitem pentru un moment că Cumanii şi Pecenengii cuprinḑênd ţeara în care coloniile romane clădiseră de mult încă oraşul Iaşi, s’au stabilit în ea şi au zidit ei, popor nomad prin escelenţă, sate şi oraşe cotropite apoi de Vlachii *venetici*, ar da oare aceasta vre un drept consângenilor lor, maghiarilor, asupra acestei ţĕri faţă cu scoborătorii Dacilor, poporul autochton şi Românilor, popor ântâiu cuceritor? Chiar în casul când această rasă ar stăpânì şi aḑi acest ţinut, drepturile lor ar fi nule faţă cu revendicările imprescriptibile ale Românilor.

Ne scoborâm dintr’o rasă voinică şi mândră, dela care odată cu caracterul, limbă şi datini am moştenit şi convingerea că: *Adversus hostes eterna auctoritas est.*

Dacă cine-va ar trebuì sĕ se teamă de judecăţile, pe care le-ar pronunţa istoria în aceste contestaţii, apoi aceia nu putem fi noi, Românii, strănepoţi ai celor mai vechi popoare europene, ci barbarii, veneticii de curênd în această parte a lumii, unde învĕţară dela noi secretele vieţii stabile, bine facerile civilisaţiunei.

Adversus hostes eterna auctoritas est. Şi bine ne pare de agitaţiunea născută peste munţi, căci ea ne îndreptăţesce, nu a reclama pământul strămoşesc şi cere seamă vrăjmaşilor noştri de tirănia sub care gem atâţia fraţi ai nostri, ci şi, a rĕspunde — lucru mai practic deocamdată — cu aceeaşi mĕsură şoviniştilor vecini, constituindu-ne în societăţi filantropice şi comitete de ajutorare a tinerimei române lipsită de mijloace de studiu din causa avidităţii ungurescì. . .

. . . .

În Bucovina, sub monarchia austriacă, Românii de patru ori mai puţin numĕroşi ca în Ungaria, se bucură pe larg de drepturile politice; glasurile deputaţilor lor resună liber în parlamentul din Viena, scoalele lor sûnt înfloritoare şi universitatea din Cernăuţi e pe jumĕtate românească. În Ungaria, graţie esceptionalei legi electorale pentru Transilvania, Românii sûnt lipsiţi de cuvênt; limba lor, gonită din viaţa publică, este persecutată şi în scoală; banul lor, sudoarea frunţii lor, slugesce tirăniei maghiare pentru a’şi face nouĕ arme, de opresiune; şi iniţiativa privată chiar e oprită de a ajuta scoala românească.

Şi în faţa acestei stări de lucruri, noi sĕ n’avem drept a da strigătul de alarmă, a ne gândì sĕ facem pentru fraţii nostri apăsaţi ceea ce Maghiarii vor se facă pentru suferinţele imaginare ale Ciangăilor?

Încă odată, cele petrecute cu această ocasiune la Pesta ne dau pe deplin acest drept.

În lupta pentru esistenţa dintre rase, triumful e asigurat aceleia, care are mai multă vitalitate. Şi aşa de bine e chibzuită legea naturei, încât succesul unei naţionalităţi asupra alteia e totdeauna în folosul civilisaţiunei şi progresului în omenire. Pĕtrunşi de eficacitatea acestei legi, noi românii, rasă fină şi veche, asteptăm cu încredere lupta cu maghiarismul, a cărui şedere în Europa n’a contribuit cu nimic la înaintarea culturei în această parte a lumii, din mijlocul căruia n’a resărit nici odată vre o ilustraţiune şi ai cărui regi şi generali mai vestiţi au fost români ori alţi streini numai maghiari nu, care luptă ne promite o isbândă lesne de câştigat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Avrig, 24 Decemvre, 1882. Adunarea învĕţătorilor gr. or din despărţĕmêntul al III-lea, protopresbiteratul Avrigului, al Reuniunei invĕţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului ţinută în centrul protopresbiteratului, în comuna Avrig la 5 Decemvre st. v. a. c.

Conform decisiunei comitetului central al Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului a convocat adunarea de constituire a despărţĕmêntului al III-lea (pp. Avrigului) învĕţătoriul primar din Avrig, Ioan Cândea.

La ḑiua prefiptă 5 Decemvre a. c. se presentează mai mulţi dd. preoţi şi învĕţători din loc şi giur şi cu toţii asistară la serviţiul divin.

După celebrarea sântei Liturgii şi invocarea Duchului sânt se intruniră dd. preoţi şi învĕţători dimpreună cu un numĕr frumos de public întreg comitetul parochial şi cel politic din loc în una din salele edificiului scolar destinată pentru ţinerea şedinţei de constituire.

Fiind astfel membrii adunaţi, învĕţătoriul primar din Avrig Ioan Cândea deschide şedinţa cu o cuvêntare potrivită arĕtând scopul şi interesul cel mare al acestor Reuniuni învĕţătoresci; cuvêntarea aceasta bine accentuată a produs în publicul adunat o însufleţire suprinḑĕtoare

După deschiderea şedinţei şi constatarea membrilor presenţi (6 preoţi şi 14 învĕţători) a urmat în dată constituirea despărţĕmêntului, alegêndu-se preşedinte diaconul şi învĕţătoriul primar din Avrig, Ioan **Cândea**, secretar Nechita **Luculeţ**, cassar învĕţătoriul din Sebeşul inferior, Toma **Doican**, ear membri în comitet Ioan **Petrişor** învĕţătoriu în Porceşti şi Ioan **Lupea** învĕţător în Sărata.

Fiind astfel despărţĕmêntul constituit după toate formele, se însinuă cu prelegeri practice: învĕţăt. Procopiu **Clonţa** din Viştea superioară, din Religiune „despre Dḑeu şi esistinţa lui“, ear Nechita **Luculeţ** din Gramatică „despre difiniţiunea Substantivului“. Ambele prelegeri au dat prilegiu la o critică interesantă, la care au luat parte invĕţăt. Ioan Petrişor, I. Lupea, I. Gligor şi I. Cândea.

De toate cele premerse a fost suprins publicul adunat în cât convingêndu se despre zelul neobosit al învĕţătorilor întru înaintarea tinerimei poporului îndată sau însinuat ca membrii ajutători următorii domni:

Michail **Cândea** paroch în Avrig, Dionisiu **Calefar** paroch în Sărata, şi Georgiu **Cismaş** paroch în Porumbacul sup. apus, Atanasiu **Sebeşan** fost învĕţător; Michail **Luculeţ** primar com, Savu **Berghea** cassar com, Vasile **Cândea** colector, Ioan **Ilincea** comerciant, Nicolau **Mihaile** econom, Irimie **Răduţ** econom şi Ioan **Vlad** econom; acestia toţi din Avrig.

Cu mare plăcere a fost primită acea încunosciinţare din partea presedintelui despărţĕmêntului, că comitetul central al Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului a aflat de bine a esmite — în urma resoluţiunei Prea venerab. Cons. Archid. — invĕţătoriului din Porceşti Ioan Petrişor un *Laudatoriu* pentru zelul şi diligenţa arĕtată pre cariera s’a: acest Laudatoriu au stîrnit atât în corpul învĕţătoresc cât şi ’n publicul present o îndoită insufleţire şi încuragiare.

Fininduse agendele adunărei în cea mai bună ordine — spre lauda conducĕtoriului — şedinţa se închee prin o cuvêntare potrivită a preşedintelui despărţĕmêntului, la care ia mulţămit unul dintre invĕţători.

În fine nu pot trece cu vederea o impregiurare nejustificabilă — că din 3 domni preoţi şi un d. Adm. ppresb. din loc, numai unul **singur** preot s’a făcut membru ajutătoriu. *A. N.*

Varietăţi.

* Escelenţa Sa LMC. baron de **Schönfeld**, comandantul corp. XII de armată, a sosit în 8 Ianuarie la Braşov.

* (**Distincţiune.**) Vestitul român din Maramureş, Mihalka Laszlo, are nu de mult, rangul de consiliar regesc; ear acum de curênd pentru meritele distinse ce şi le-a câştigat pe **terenul afacerilor publice** este decorat cu ordinul coroanei de fer classa III.

* (**Postal.**) Dela 1 Ianuarie 1883 n. greutatea simplă a unei epistole s’a ridicat dela 15 la 20 grami. Deci dela datul de mai sus epistolele de greutatea până la 20 grami se franchează numai cu 5 cr. (loco 3 cr.)

* (**Reuniunea rom. de cântări din Sibiiu**) va da Duminecă în 2/14 Ianuarie 1883, la 7 oare seara, în sala dela *„Musikverein“* (Pământul mic Nr. 2.) concertul sĕu ordinar, cu următoriul program:

1. **Partea I din „Cruciaţii“** de *N. W. Gade.*
2. **Air variè**, p. violon de *Ch. de Beriot.*
3. **Arie pentru sopran** din opera „Nunta lui Figaro“ de *W. A. Mozart.*
4. „**Hora**“ (Eată hora sĕ’nvêrtesce...) pentru cor mixt şi acompaniare de piano de *G. Dima.*
5. **Jocuri slavice** pentru piano a 4 m. de *A. Dvorak.*
6. **Două cântări** pentru o voce de *Alt*:
   - *a*) Recit şi Ariost din oratoriul „**Paulus**“ de *T. Mendelsohn B.*
   - *b*) **Arie** din opera „**Orpheus**“ de *C. W. Gluck.*
7. **Finalul actului prim** din nefinita operă „**Loreley**“ de *F. Mendelsohn Bartholdy.*

Biletele se vor estrada **Sâmbătă** în 13 şi **Duminecă** în 14 Ianuarie st. n. a. c. dela oarele 4—5 d. a în cancelaria „**Asociaţiunei transilvane**“ strada Cisnădiei Nr 7.

P. T. membrii sûnt rugaţi a’şi lua biletele necesare, căci fără bilete întrarea nu e permisă, ear la cassă bilete nu se vor elibera.

Sibiiu în 9 Ianuarie st. n. 1883.

Comitetul.

* (**Himen**). Dl Nicolae Duşoiu, comerciant din Braşov, este încredinţat cu dşoara Maria I. Popp.

* (**Bal.**) Reuniunea femeilor române din Zerneşti şi giur arangiază bal pe Sâmbătă în 8/20 Ianuarie a. c. în sala edificiului scolar din Zernesci.

* („**Ciangăii sûnt mântuiţi.**“) Pentru opera cea mare a transplantărei ciangăilor, îmbrăţişată cu atâta foc sacru de ḑiarele maghiare, „Pesti Napló“, verhovnicul apostolilor **maghiarizărei**, a adunat până acum, într’un restimp abia de două luni, suma grandioasă de 12 fl. 36 cr. Laudă dlui profesor Dr. **Biermann** din Sibiiu, care cu ofertul sĕu de 2 fl făcù vêrf acestei colecte imposante. Acum ciangăii îşi pot lega curelele pentru a pornì la drum!

* (**Denunciare sau escusă sau ce?**) „Egyetértés“ dela 9 Ianuarie n. are sub rubrica „Vidék“ între alte următoarea denunciare sau escusă:

„Dela Sibiiu primim şirele aceste! În cetatea Sibiiului este o foaie carea se chiamă *Telegraful Român*, suştinĕtorul ei este mitropolitul greco-oriental, Miron Roman*); direcţiunea el io dă şi se ocupă cu politica, în deosebi cu afaceri de instrucţiune şi bisericesci. Foaia aceasta odinioară sub fericitul metropolit br. Şaguna era de un spirit blând în anii cei dintâiu ai metropoliei lui Miron Roman urma o atitudine patriotică deamnă de laudă, astăḑi? nu scim causa, dar aşa au devenit de estremă, ca Zastava şi nu se ocupă cu alt ceva decât cu tema: „Maghiarul omoară pe român pe toate terenurile,“ Cu „Telegraful Român“ ne întâlnim apoi şi pe vêrfurile munţilor; îl afli pe masa fie cărui preot pentru că *musai* sĕ’l prenumere, apoi din acesta mai cu seamă comunele greco-orientale de trei ori pe septămână se adapă cu ură contra maghiarului. Preotul şi poporul cunoasce din novela aceasta tipărită, cursul lumii, afacerile ţĕrii, pentru că nu e cas, unde satul sĕ poată arunca o privire într’altă novelă şi cu deosebire într’una ungurească. Cât ar fi de folositoare edarea unei foi românesci cu directiune bună patriotică şi espedarea ei pentru un preţ cât se poate de eftin. Acum vorbesc de instrucţiunea română. Cum e scoala română? Sûnt şi scoale bune, vorbesc însĕ în genere despre maioritate. Deplorabile sûnt, padimentul e pământul, prin plafond se vede ceriul vênĕt, mobilele: una sau două bance de cârciumă, recuisitele: bastonul, învĕţători cu sutele numai cătane obşite (soldaţi demişi de serviţ) sau învĕţăcei veniţi acasă dela cetate, inspecţiune nimica, resultat nimica. Organele instrucţiunei se năpăstuesc apoi asupra preoţilor asupra metropolitului şi cer sĕ facă ceva. Metropolitului i scrie apoi protopresbiterul: că lucrul nu e aşa, că e reavoinţă în cestiune, ear’ metropolitul gr.-or. *nu mai învrednicesce pe organele instrucţiunei nici măcar de un respuns*, ese însĕ în Telegraf, că maghiarul aici sau colo vrea sĕ omoare scoala românească. Faptă e, că causa scolară română în părţile transilvane este cea mai negleasă. Numai în câte un loc, unde sĕ află pptopresbiteri conscienţioşi, sûnt scoalele în stare bună, şi metropolitul în loc de a considera binevoitoarea atragere a atenţiunei se simte vĕtămat prin aceasta. Nu este nici un cas că din Sibiiu sĕ fie plecat vre o dată vre-un visitator de scoale ca sĕ se convingă cu ochii proprii de starea cea tristă. În faţa locului merge după placul fiesce căruia şi autoriritatea scolară este aceea, carea nu scie cum i se află scoala! Cu atât mai mult lucră în „Telegraf.“ Cu atât mai vêrtos înjură pe maghiar, că suprimă scoalele române. Meargă afară şi convingăse cu ochii proprii, că unicul inimic al scoalelor române e preotul român, atunci vaietele vor fi superflue.“

Trei lucruri găsim noi în şirurile ḑiarului „Egyetértés“, afară de minciunile cele multe parte estemporate, ear parte maliţioase: *a)* **denunciarea**, cualificând pe Telegraful de nepatriotic, cu care denunciantul indigită guvernului din depărtarea lui „Egyetértés“ de sigur la vre-o disciplină mai severă pentru „Telegraf“ de o parte şi de alta pentru metropolitul, care nu poate fi responsabil pentru un ḑiar politic dacă denunciantului nu i se pare patriotic de ajuns; *b)* slaba **escusă** sau **rectificare** a casurilor Alma, Valendorf, în fine *c)* pofta de a redige vre-o foaie română „bună-patriotică“ şi eftină, căci mare e şi minunată puterea fondului de disposiţiune!

Lumea în deobsce ḑice, că soarele se tot mută în giurul pământului; invĕţaţii, că pământul nu stă locului ci el se mişcă în giurul soarelui. Dacă scriitoriul „şirelor“ se gândia la impregiurarea aceasta, poate că ajungea sĕ’şi esplice atitudinea „Telegrafului Român“, care nu s’a schimbat; s’a schimbat inse a şovinismului, care mână cu iuţeală potenţată politica maghiară la estrem.

---

*) Respectivul ar trebuì se cetească testamentul fericitului metropolit A. br. Şaguna. Red. T. R.

* (Proselitism?) Dela Totoiu ni se scrie şi noi estragem, pe lângă toată reserva, că în comuna numită, unde lângă 145 familii greco-orientale ortodocse se află şi vre o 30 greco-catolice (unite), preotul gr. cat. Maxim Jurca neliniscesce poporul gr. or. Cu scop a bună seamă, de a'şi înmulţi turma sufletească, îndeamnă, scrie corespondentul, pe creştinii gr. or. a'şi părăsì biserica, promiţênd funcţiuni numai cu a treia parte din ceea ce dau preotului lor greco-oriental. Ba se scrie în corenspondenţă, că a promis, doar chiar şi în scris, 'că pământul segregat pentru biserici şi scoale 'l va lăsa în folosinţa celor ce vor părăsì religiunea. Mai departe cetim în corespondenţă, că preotul gr. cat. M. J. în noaptea dela 7/19 Decemvre a. c., a adunat oameni de pe uliţi şi din cârciume şi i au dus la sine, unde le a dat vin de a beut până la medul nopţii. De acì, continuă coresp., s'au dus preotul gr. cat. cu vre-o 15 inşi, pe cari i a câştigat pentru credinţa sa, la cârciumă şi acolo au jucat împreună până de către ḑiuă. — Am regreta foarte mult, când ar fi tocmai aşa cele înşirate din corespondenţa din cestiune. N'au Românii destule necasuri: sĕ se mai sfăşie şi persecute şi între sine?

* (Înmormêntarea lui Gambetta.) Pompa funebră a lui Gambetta a avut loc în mijlocul unei mulţimi nepomenită de lume; trecerea cortegiului a ţinut două oare. Mai multe, care încărcate cu coroane, aduse sau trimise din toate colţurile Franciei, mergeau înaintea carului funebru. Cortegiul a fost salutat în tot percursul sĕu prin strigătele de trăească Francia! Trăească Republica! Întreaga poporaţiune a Parisului şi de prin pregiur s'a dus pe drumul cortegiului. Corpul lui Gambetta plecat dela palatul Bourbon la ameaḑi n'a sosit de cât după două oare la cimitirul Père-Lachaise, unde stătù espus în sala morţilor până au fost luate disposiţiele spre a fi transportat la Nizza.

La cimitir, d. Devès, ministru al justiţiei, care fusese asemenea parte din cabinetul Gambetta, a pronunţat un discurs, în care a salutat remăşiţele mortare ale marelui patriot, care a căḑut prematur, dar care lasă Francia liberă şi prosperă. Ordinea republicană în năuntru şi demnitatea pacifică a Franciei în afară sûnt de acum înaintate afară de ori ce atingere.

Mai multe discursuri au fost pronunţate, unul între altele în numele societăţei Alsacienilor-Lorenilor din Paris, de către d. Chauffaur care a ḑis: „Datorim lui Gambetta o durere virilă. Marele patriot e mort, dar Francia e aici vie, vitează şi gata a respunde la apelurile destinului ei“.

* (Têrgul Sibiilui de earnă) care de astădată a fost luni, a treia ḑi de crăciunul nostru a fost slab, ca de multe ori de alte dăţi. E lucru aproape firesc. Românii, cari fac majoritatea ţinutului, nu 'şi lasă serbătorile de dragul târgului şi dacă lipsesc ei, lipsesc târguitorii.

* **(Pesteră interesantă)**. Dela Cristeşti ni se scrie în 28 Dec următoarele: Deşi sunt preot în comuna aceasta Cristeşti de 17 ani precum şi locul natal totuşi nu avuseiu ocasiune aşa ca în 19/12 a. c. a vedea ceea ce voiu descrie mai jos. Fiind invitat de poporanul meu Mateiu Avram ca se servesc des de dimineaţa serviciul divin căci dênsul are voie ba sau şi pregătit a face cumând (pomeană). Invitaţi erau la 120 de persoane pre cum şi doi preoţi tot de confesiunea noastră Iacob Petric şi Stefan Ivascu. După ce se finì serviţiul divin cam pre la 10 oare dimineaţa plecaiu dela Sta. Biserica cu poporul întreg în numĕr de 60—80 persoane şi după cum poporul acesta e situat printre munţi şi locuri rele abia după 1 oară ajunserăm la locuinţa invitătorului acolo erau încă 10—20 persoane asteptând sosirea mulţimei. Ajungênd la locul hotărit şi obiceiul fiind fuseiu silit am lua puţin timp de pausare, apoi la espresa dorinţă a invitătorului începui sinţirea casei (Feştania). Şi precând eram pe la sinţirea apei sosesc şi cei doi preoţi. După finirea feştaniei la care toţi 3 preoţi luarăm parte vedem afară o mulţime de popor bărbaţi femei afara de copii ca vre o 150 persoane.

Acum ce e de făcut? 'şi cugetă preprietarul pe când în odaia lui nu încăpeau mai mult ca vre-o 30 persoane. Ştiu ce vom face 'şi ḑise, vom merge în peştera din apropriere acolo e loc, se mergem dar căci după cum am auḑit şi Chr. în pesteră sau născut ḑiseră alţi, şi aşa plecarăm trei preoţi în frunte şi apoi poporul neurmărea spre pesteră care nu era departe de casă ca vre-o 150 paşi şi ce se veḑi? acolo în pesteră pe unde întrarăm era o masă întinsă, pentru fie-care individ invitat era o doniţă (cofă) de brad, doi colaci şi o luminare aprinsă, conform datinei poporului. — După rugăciunea de masă apoi cu toţii ne aşeḑarăm pe bănci de trunchiu şi incepură a gusta poporul rachiu mai ântâiu şi bucate de post apoi şi câte 3—4 pocale de vin. După ce mulţimea sĕ depărtà prela ale sale eu cu doi tineri împreună mĕ urcaiu spre fundul pescerei unde sĕ vedeau gauri foarte mari, dar nu te poteai urca făr de scări. Vĕḑênd aceasta alţii cari cunosteau interiorul peşterei ḑiseră: „Ai voe Dle părinte sĕ veḑi şi mai departe“ merserăm şi mai departe spre stânga ca vre-o 10 stêng. şi întrarăm pre alta gaură dar aceea gaură era mai strimtă abia puteau merge două persoane alăturea, merserăm drept ca vre-o 10 stêng: apoi gaura era vintriş parte spre peştera cea mare unde nu puteai vedea nimic fără luminare, aprinseiu luminarea. Mergem, mergem dar dela un loc numai putem merge căci gaura aşa era de strîmtă încât abia puteam merge tîrîş pe pântece; de altcum te puteai convinge că e tăiată de mână omenească. —

Am mai mers aşa incă mult pană în fine am ajuns la un loc ce era ca o odaie cât de spăţioasă, acolo ce sĕ veḑi? făcută masă şi lângă masă nesce forme de oameni tăiaţi în peatră în chip de călugări cu cartea de rugăciuni în mână.

Erau încă o mulţime de găuri într'o parte şi într'alta dară nu m'am mai putut urca. Stânca în care e peştera de partea de către răsĕrit are o înălţime aproxinativ de 200 sting. şi o lăţime ce de 100 sting.

Această peşteră după spusele celor bĕtrâni ar fi fost asilul creştinilor pe timpul păgânismului şi tot odată şi asilul multor locuitori de prin pregiur în timpul de grele suferinţe ale românilor persecutaţi, ba chiar şi din ţeară*) şi-au aflat scăpare pe aici în anul 1848

Mateiu Moruşca,
preot gr. or.

* Mortalitatea în Sibiiu din 1882) a fost cu totul 721 indiviḑi; 390 parte bărbătească şi 331 parte femeiască. După vêrstă: 40 s'au născut morţi; până la 2 ani 165, dela 2—5 ani 48: dela 5—15 ani 51; dela 15—25 ani 58; dela 25—40 ani 79; dela 40—50 ani 73; dela 50—60 ani 59; dela 60—70 ani 72; dela 70—80 ani 64; dela 80—90 ani 11; dela 90—100 ani 1. După causele morţii: nenorociţi 3; sinucişi 9; de dinţi 10; de sgârciuri (cârcei) 22; de inflamaţiuni 99; de erupţiuni friguroase 88; de apoplecsie şi paralisie 73; de boale în sânge, inclusive difteritice 91; de apă 32; tuberculoşi 72; de friguri seci (lentă) 26; degeneraţiune 35; slăbiciune de bĕtrâneţe 39; debilităţi 25; din alte cause 34

* (Bubatul.) Vĕrsatul grasează în Bistriţa. În suburbiul de jos s'a închis din causa acestei epidemii scoala.

* (Ape mari.) Budapesta, după telegrame dela 8 Ianuarie este în pericul de a fi înundată. Dunărea a crescut mereu. În cercul III a întrat apa. Sorburile (pumpele) sûnt în neîntreruptă activitate. — Dela Raab se telegrafează că apa a înundat suburbiul Ujváros. Győrsziget este deja prada înundărei.

* (Despre apele mari în Ungaria) se telegrafează dela Budapesta în 9 Ianuarie n. că apa în Dunăre s'a urcat de doi centrimetri. Starea a fost aşa dară alaltă eri 670. Insula Schütt şi Margareta din Dunăre este inundată.

* **(Tragerea loteriei Esposiţiunei Triestine)** după insciinţarea ce ni s'a făcut, s'a amânat pe 18 Februarie n.

* (Unde dai şi unde creapă) Cetim în „Resboiul“: Find-că vorbim de falimente, sĕ notăm una nostimă.

Toată lumea cunoasce faimoasa circulară a principelui Bismarck către camerele de comerciu din Germania, prevestindu-le sĕ se ferească de comerciul român, că în România dau toţi faliment.

Bine că ce e german nu dă faliment nici odată: numai agentului consular din Botoşani d. Baker i s'a întâmplat în calitate de comisionar al casei Fister din Leipzig, că a dat an în numele acelei case un faliment pe înfundate, în care mulţi ş'au lăsat din banii lor.

Oare pe asta a sciut'o escelenţa dela Varzin.

Loterie.

Mercuri 10 Ianuarie n. 1883.

Sibiiu: **56 81 9 17 28**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Ianuarie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.20	118.55
Renta de aur ung. de 4%	85.50	85 50
Renta ung. de hârtie	84.75	84 95
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135 —	115.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89 75	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.—	93.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97 75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.40	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 — 95.25	95. —
Obligaţiuni urbariale transilvane		98 75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99 —	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	97 75
Sorţi ungurescì cu premii	114.—	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.25	109 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 90	76 85
Datorie de stat austr. în argint	77.70	77.75
Renta . aur austriacă	95 85	95.50
Sorţi de stat dela 1860	130.30	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	834 —	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274 —	273.50
Acţiuni de credit austr.	284.10	284 40
London (pe poliţa de trei luni)	119.40	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 63	5.63
Napoleon	9.47	9 47
100 marce nemţescì	58.52½	58.52½

Nr. 186. [329] 3—3

EDICT.

Marina născută Stanciu Marcu din Gurariului, carea dela anul 1878 a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bárbat Dumitru Arsenie tot de acolo şi pribegesce în lume fără a sĕ sci ubicaţiunea ei, — prin aceasta sĕ citează, ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat de bărbatul ei.

Sibiiu, 18 Decemvre, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Săliştei ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 37 ex 1883. [336] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru liferarea de **1024 metrii cubici de lemne de ars,** recerute de Institutul reg. ung. pentru alienaţi, şi anume pentru timpul de 1883/4 se escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale un concurs.

Oferte scrise, timbrate cu 50 cr. conţinênd 200 fl. v. a. ca vadium şi sigilate pentru aceasta liferare sĕ se prede la subsemnata Direcţiune până în **30 Ianuarie a. c. la 12 oare de ameaḑi** şi în ele trebue sĕ fie descris soiul, lungimea şi grosimea lemnelor oferte, asemenea şi aceea că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, care nu corespund acestei publicaţiuni, ori cari sosesc întârḑiate, nu se pot lua în considerare.

Sibiiu în 5 Ianuarie 1883.

Dela direcţiunea Institutului reg. ung. pentru alienaţi.

Publicaţiune.

„Restauraţia“ din grădina Nr. 3. în *strada Schevis* se dă în arêndă.

Condiţiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria subsemnatului inspectorat în *strada măcelarilor Nr. 32.* unde se primesc şi ofertele.

Sibiiu, 3 Ianuarie 1883.

Inspectoratul localităţilor archidiecesane. [334] 2—3

---

100 de stângini metr.

lemne de foc (fag şi 17 stângini brad) se află de vênḑare **loco** Tălmaciu (Balta neagră.) Asignaţiuni se pot căpăta la Administraţiunea redacţiunei sau la D. Paroch **Emilian Cioran** în **Reşinari.**

[328] 3—3

Nr. 5886. 1882 [335] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalulu reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că în privinţa concesiunei comasarei generale a hotarului comunei Haşfaleu se pune termin **ḑiua de 20 Februarie 1883 d. a. la 3 oare** în satul Haşfalĕu ta casa judelui comunal, pe caretermin toţi proprietarii din comună sûnt avisaţi cu aceea că părţile care nu se vor presenta se consideră ca şi când ar consimţì cu comasuţiunea, — şi că esemplarul cel dintâiu al petiţiunei se poate vedè la tribunal. Pertractarea o conduce Nicolae Székely judecător reg. dela tribunal

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ddto 11 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p. pres. — **Butak** m. p. notar.

Nr. 5735 1882 civ. [332] 3—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea rugărei lui Teodor Cozocea proprietar din Elisabetopole cu privinţă la concesiunea comasărei hotarului Elisabetopolei s'a ficsat pe **ḑiua dela 22 Ianuarie 1883 înainte de ameaḑi la 9 oare** la acest tribunal regesc în sala cea mică de şedinţe, ceea ce se aduce la cunoscinţa proprietarilor interesaţi ca sĕ se presenteze acolo pe calea publicităţii pe pe lângă observarea că aceia, cari nu se vor fi presentat, în 'înţelesul art. de lege XLV §. 9 se consideră că cousim cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 4 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., presid. — **Butak** m. p., notar.

---

*) „Ţeara“ numesc munteni din giur comunele de sub poalele munţilor unde se află viţa de vie.

BIBLIOTECA CENTRALA SIBIU

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.